HELSINGIN UUTISET.

N:o 0. Tuorstaina 20 p:nä Marraskuuta 1862.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuneen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantaina ja Tuorstaina ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Ilmoitus Yleisölle.

Wakuutetuina, että Suomalaisuus pääkaupungissa tarwitsee lisää kannatusta, aikowat allekirjoittaneet tulewan wuoden alusta antaa uuden sanomalehden nimellä:

Helsingin Uutiset,

joka, sen-kokoisena ja muotoisena kuin tämä näyttö-numero osoittaa, tulee ulos kahdesti wiikkoonsa, eli joka maanantai ja tuorstai, ja sisältää: I) kuulumisia sekä Helsingistä ja Suomen maaseuduilta että ulkomailta; II) pääkirjoituksia, arwosteluita ja kaunokirjallisia kappaleita; III) ilmoituksia ja kuulutuksia.

Lehden tarkoitus on, lyhyesti sanoen, ajaa Suomalaisuuden asiaa niin waltiollisessa kuin kansallisessa katsannossa. Waltiollisissa asioissa se siis tahtoo noudattaa wapamielistä, mutta la'illisiin oloihin perustettua, käytöstä. Kansallisuuden asioissa se tulee puolustamaan Suomenkielen asettamista luonnollisiin oikeuksiinsa niillä keinoin, jotka woiwat synnyttää hywän suosion kansalaisten wälille. Warma tietomme, että hallituksen lupaamat waltiopäiwät owat tulewan wuoden kuluessa saatawat, wakuuttaa meille runsaan tilaisuuden waikuttamaan aiotussa tarkoituksessa.

Jaakko Forsman. Yrjö Koskinen.
A. Meurman.

Pyydetään, että muut lehdet suosiollisesti julkaisewat tämän ilmoituksen.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä saarnan: w. t. kappal. Sihwonen. — Iltasaarnan w. kirkkoh.: Snellman.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip. saarnan: w. t. kirkkoh. Forstén; ruotsalaisen: w. kirkkoh. Tengén.

Suomalainen Pipliän selitys kl. 6 j. p. p. pidetään Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: Ruotsia: w. kirkkoh. Grönlund. Jumalan palwelus alkaa kl. 9 e. p. p.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan palwelus alkaa kl. 11 e. p. p.

Helsingistä.

Mihinkä se wilpas ja iloinen elämän-laatu on kadonnut, jolla entisinä syksyinä tiedettiin unohtaa sumut ja sateet, myrskyt ja pimeys? Eihän täällä tansseista, juhlista, pidoista enään kuulu mitään! Tyhjä on myöskin sali, kuin herra Schantz'in ja kumpaniensa soittoneuwot ääntywät yhteen! Entä Teateri? Owatko siitäkin katsojat häwinneet? Ei toki, jos lienewät wähentyneetkin. Sen näit kyllä kuin „moitekoulu“ jakaeli witsauksiansa ja herra Deland oiwallisella näytelijä-taidollansa kokoeli teaterin paenneet ystäwät. Mutta monta wertaa enemmänpä ihmisiä oli läsnä, kuin muutamat kaupunkimme nuorukaisia ja neitoja Yliopiston juhlasalissa pitiwät kauniit ja kiitettäwät laulajaisensa nälkää kärsiwien eduksi. Ehkäpä siitä woimme päättää mikä Helsinkiläisten mieltä painaa. Suomessa on suru ja sentähden ei Suomen pääkaupunkikaan riemuitse. Mutta aikooko Helsinki muullakin kuin warojansa jakamalla osoittaa että on Suomen pääkaupunki? Se oli wähän ikäwä seikka että kun Maistraatti pyysi porwarit wastaamaan, josko tahtoisiwat että katujen nimet kirjoitettaisiin Suomenkin kielellä, että silloin ei tullut kuin yksitoista henkeä ja että niistäkin 5 oli asiaa wastaan. Ilahuttawampaa se sitten on kuulla kuinka ylioppilaat luonto-opin tiedekunnassa nykyisin owat osoittaneet suomalaista mieltänsä ja että kaupungit neitosista muutamat kuuntelewat luennoita Suomen historiassa. — Hallitus on kehoittanut wirkakuntia ja yksityisiä wiimeistäin ennen Maaliskuun loppua tnlewana wuonna Senaattiin lähettämään muistutuksensa sen komitean mietteistä, joka oli asetettu antamaan esitys Suomen kielen käyttämisestä wirka-kielenä. Jokaisen tulee syyttää itseänsä, ellei tiedä walwoa asiata, niinkuin se sen ansaitsee. Waltio-päiwistä wakuutetaan että ne tulewana wuonna tulewat kokountumaan.

Sen enempätä emme tällä kertaa kerro Helsingistä, wastedes toiwomme saada lähettää täydellisimpiä uutisia.

Maaseuduilta.

Waasasta. Wirkamatkalla Pietarsaaren pitäjässä, sekä Lapuan ja Kuortaneen kihlakunnissa on w. t. kuwernööri hawainnut ettei hätä silloin wielä missään ollut päässyt yli-waltaan. Niinpä toiwottiin myöskin että jos irtanainen wäki saisi työtä ja wiljaa lähetettäisiin, hywin kewääsen asti tulewan aikoin. Maanomistajilla on wielä waroja ostaa eloa, mutta epäwakaista on joska awutta aina edeskinpäin tulewat toimeen. Wiljaa on rantakaupungeissa runsaasti, niin että esim. Kokkolassa ja Pietarsaaressa yhden wiikon kuluessa myytiin 18,000 tynnyriä, suurimmaksi osaksi terwan ostolla.

F. A. .T.

Ulkomaalta.

Greekan maa näyttää meille nykyaikana kummallisen kuwan, kapinan weren wuodatuksetta, kuninkaan pakollaisena ja — rauhan maassa. Sitten kuin Kuningas oli pakoitettu lähtemään waltakunnastansa owat nyt lahkolaisensakin seuranneet hänen esimerkiänsä. Sen owat tehneet osittain wapaa-ehtoisesti, osittain owat wirkakunnat heitä siihen kehoittaneet. Ahdistamatta ja häiritsemättä owat päsneet matkustamaan. Greekan pääkaupungissa Athen wallitsee rauha ja järjestys. Wäliaikainen hallitus on asetettu ja siihen kuuluwat herrat Bulgaris, esimiehenä, Kanaris ja Rufos. Ministeristöönsä on hallitus kutsunut seuraawat miehet: Tetzi Mongina'n raha-asioita warten, Th. Zaimi'n sisällisiä asioita warten, A. Kommondouros'en laki-asioita warten, D. Mauromichalis'en sota-asioita warten, E. Deliorgi'n opetusta warten, Kalliphranas'en laiwastoa warten, B. Nikolopoulos'en jumalan-palwelusta koskewia asioita warten ja A. Diamantopoulos'en *ulkomaan asioita warten*. Tämä hallitus on julistanut kirjoituksen, jossa sanoo tahtowansa: woimissa pitää lakihin sidottua kuningaswaltaa; näyttää kunnioitusta, kiitollisuutta ja arwoa kolmelle Greekan hallitusmuotoa takaawille suuriwalloille; woimissa pitää ystäwyyttä kaikkein muiden waltain kanssa; niin kohta kuin waan mahdollista on kutsua kansa kokoon; siihen asti ylläpitää järjestystä ja rauhaa waltion lakia suojelemalla. Kolmet suuriwallat sanotaan seuraawilla ehdoilla luwanneen etteiwät puutu Greekan asioihin:

1). Ei kukaan englantilainen, ranskalainen, tahi wenäläinen prinssi saa nousta Greekan walta-istuimelle;

2). Greekan hallituksen täytyy pitää huolta siitä ettei la'ittomuus pääse waltaan;

3). Pitää Greekan luwata ettei uhkaa päällekarkausta Turkin wallalle tahi Jonian saareille.

Kansan edusmiehet kokountuwat **22** p. Joulukuuta Athen'assa.

Pohjois Amerikassa soditaan wielä aina. Epäwakaista on jos Ranskan keisari onnistuu saada toimeen sen kuuden kuukauden wälirauhan, jonka hän Englannin ja Wenäjän hallituksen kanssa kuulu aikowansa ehdotella Amerikkalaisille.

Italiasta. Garibaldi on muuttanut Pisa'n kaupunkiin, jossa ehkä ilmanlaatu tulee waikuttamaan hywää terweydellensä.

Helsingin Uutiset.

Nimi on kummallinen, kehnosti walittu, wähän rumakin; näin yleisö arwellee. Mitä se oikeastansa merkitsee? Sitäkö, että lehti ei tule sisältämään kuin kuulumisia Helsingistä. „Helsingin Kuulumiset“ olisi sitten ollut yhtä hywä, milt'ei paljoa soweliaampikin nimi. — Sitäkö, että lehti on uusi, ja muut lehdet wanhoja? Mutta wuoden lopulla on tämä uuteus jo yhtä auttamattomasti haihtunut, kuin wanhan hempukan naima-ikä. — Ja **uutis**-nimellä on tänä wuonna katkerakin sointonsa. Niitä on tuhansia, jotka tänä wuonna owat toiwoneet uutisiin päästä, mutta julmasti pettyneet toiwossaan. Nälkäisten huudot ehkä soimaawat tämmöistä nimeä. Kuitenkin käypi tässä kohden tehdä wähäinen muistutus. Leiwän puute ei ole ainoa, joka maatamme rasittaa, ja runsas wiljan-tulo ei ole ainoa, joka meitä woi auttaa. Täällä on kylwetty monella muullakin alalla, kansallisuuden, wapauden, siwistyksen ja walistuksen aloilla; ja näilläkin aloilla on toiwo uutisiin päästä. Tämän toiwon merkiksi sopii käsittää tämän uuden sanomalehden nimi. Selitys kentiesi ei ole tydyttäwäinen; mutta lehden tarkoitusta se jokseenkin ilmoittaa. Se ilmoittaa, että Toimitus uskoo aian olewan täytetyn, jona menneiden aikojen kylwöstä pitäisi kaswaman tuleentuneita hedelmiä kaikilla hengen aloilla, mutta warsinkin Suomen kansallisuuden ja kielen asiassa. Se aika on täytetty, että Suomen kieli luopumatta waatii siansa wirkakunnissa ja kouluissa, ja luopumatta tahtoo tämä lehti woimiansa myöden ajaa tätä Suomen kansan asiaa. Se aika on myöskin täytetty, että ne säädyt maassamme, jotka historiallisten seikkojen waikutuksesta owat wieraantuneet pois omasta kansallisuudestaan, tuntewat tarpeen ja kaipauksen palata siihen jälleen, ja tämä lehti tahtoo woimiansa myöden olla heille siihen awullinen. Nämä uudet seikat owat kansallisen elämämme uutiset, ja **Helsingin Uutiset** owat niistä ottaneet nimensä. Mutta nimi, jos hywä tai huono, ei kumminkaan woisi antaa tarkkaa ja täydellistä oswiittaa lehden tarkoitukseen ja lehden asemaan maamme waltiollisissa ja kansallisissa kysymyksissä. Semmoinen oswiitta on kuitenkin tarpeellinen. Se aika on onneksemme täälläkin tullut, että sanomalehden täytyy seisoa wissillä kannallaan, pitäen toista tai toista puolta. Yleisöä ei enää tydytä nuo „sanomat waltiollisissa, kirjallisissa ja taloudellisissa aineissa“, jotka oliwat, niinkuin niiden täytyikin olla, toinen toisensa kaltaisia. Peri-ajatukset owat selwinneet, samassa myöskin erinneet toisistansa. Jokainen niistä pyytää ja, niinkuin toiwomme, saakin pyrkiä siihen waltaan, että maan yhteiset asiat sen mukaan muodostuisiwat. Luonnollista siis on, että ihmiset kokoontuwat näiden peri-ajatusten ympäri eri leireihin, ja että leirit, puolueet, eli kuinka niitä nimitettänee, hakewat kukin äänen-kannattajansa.

Jokainen lehti tahtoo olla puhuwanansa „yleisen mielen“ ajatusta, mutta yleinen mieli tunnetaan ainoastaan niissä maissa, missä kansan edusmiehet saawat sen ilmoittaa. Ainoastaan semmoisissa maissa käypi lehden tilaus-määrästä arwata, kuinka suuri tai pieni osa maan asukkaista hywäksyy lehden puolustamat mietteet. Meillä sitä wastoin on tähän saakka lehtien tilaus ja lukijain lukumäärä rippunut muista satunnaisista seikoista, — ilmoituksista, nowelleista, kuulumisten kertoma-tawasta, hinnasta ja kielestä. Sille kannalle ei asiat woi jäädä. Jota wapaammin sanomalehdet saawat puhua, sitä enemmän woiwat waikuttaa hywää tai pahaa koko isänmaalle, ja sitä tarpeellisempi on, että jokainen kansalainen wakaantuu mielipiteissään sekä yhtyy keskinäiseksi tueksi ja turwaksi niiden kanssa, jotka samaa ajattelewat.

Wapaa sananwalta on ollut ja on wieläkin usein katseltu karsain silmin hallitusten puolelta. Historiasta ei kuitenkaan käy toteen näyttää, että wapaa sananwalta milloinkaan olisi matkaan-saattanut waltakumouksen. Jos kansan ja hallituksen wäli ei ole hywä, niin sanomalehtien wapaa sananwalta tosin kaikuu tätä huonoa wäliä; mutta asia ei auteta sillä, että sanomat sidotaan, yhtä wähän kuin esm. pakkanen lauhtuu, jos särjet lämpömittarin. Jos wäli taas on hywä, saattaa tosin sittenkin tapahtua, että paljon wihaa ja kiukkua ilmaantuu sanomissa; mutta nämä silloin owat waro-wenttiilejä, joista kaikkinainen liika höyry pääsee haihtumaan. Joka ne tahtoisi umpeen painaa, se ei muuta tarkoittaisi kuin koneen räjähtymistä. Sitä wastoin ei ole pelkäämistä, että sanomalehtien äänet, jos ne walloilleen päästää, woisiwat kukistaa jotakin kelwollista. Helposti pitäisi jokaisen hallituksen ymmärtää, ett'ei kukaan kansalainen waiheta pois jotakin hywää, jonka hän tuntee nauttiwansa, waikkapa koettais'kin joku kirjaniekka hänelle todistaa, että tuo hänen hywänsä on pahaa. Eiköhän omankin maamme pieni kokemus sitä samaa osoita? Eiköhän täälläkin itse hallitus ole kokenut wapaan sananwallan turwaa? — Mistä aiasta on meidän hallitus alkanut saada sanomakirjallisuudessa jotakin wapaalle wakuutukselle perustettua puolustusta itselleen ja toimillensa? Sitten wasta kuin näitä toimia on saatu tutkia ja moittia. Mahdotonta tosin on pyytääkkään, että itsenäinen mies rupeisi hallituksen puoluskajaksi, niin kauan kuin suu on sidottu wastustajalta, jos kohta tämä olisikin riihtä-tappawa härkä. Paitsi sitä semmoinen puolustus olisi woimaton. Sillä yleisö, ä'issänsä paino-wapauden polkemisesta, ei pidä silloin suurta wäliä itse asioista, waan ihastelee kaikkien enintä niitä sukkelia sala-pisteitä, joilla sanomat owat tienneet pettää äreimmänkin sensorin huomiota. Lehtien ääni-puolet kokka-puheet owat semmoisessa tilassa luonnollisia; ne silloin myökin pidetään paremmassa arwossa, kuin kaikki todistus ja kaikki teko-asiat. Tässä maassa wielä tunnetaan semmoisen tilan seurauksia, waikka itse tila on katoamassa. Tawat eiwät niin äkkiä muutu, kuin suotawa muutos olisikin. Ensimäinen ehto kuitenkin on, että sananwalta jääpi kaikille; se on hallitukselle yhtä tarpeellista kuin itse kansalle.

Jokainen lehti, joka tällä aialla astuu yleisön eteen, on welwollinen itse tietää mitä se tahtoo, ja tehdä siitä selwä tunnustus. Kun sanomme, että lehti on olewa wapamielinen, emme sillä ole oikeastaan ilmoittaneet mitään; sillä pahin walon-wihaaja luulee itsensä wapamieliseksi ja monikin, joka kulkee wapauden lipun alla, on periänsä pahin itse-waltias. Ei mikään hallitus koko maailmassa ole koettanut asettaa semmoista tirranniutta, kuin Socialistat — nämä jotka sanowat itsensä oikean wapauden ystäwiksi — laskisiwat ihmiskunnan niskoille, jos ikinä woisiwat panna mielipiteensä toimeen. Ja waikk'eiwät pääsekkään siihen waltaan, on kuitenkin sellaisista ystäwistä wapaudelle suurin haitta; sillä heidän tähtensä ja heidän alta täytyy kaikkien järjellisten ihmisten paeta itsewaltaisuuden turwiin. Ranskanmaan wiime-aikainen kokemus antaa siihen kylläksi todistusta. Mutta tawallisetkin wapamieliset owat useinkin wapamielisiä ainoastaan niitä kohtaan, joiden kanssa heillä on samat mielipiteet. Meidän wapaamielisyytemme aikoo tosin omaa wakuutusta puolustaa, mutta jokaisen muun wakuutukselle antaa kaiken oikeuden mikä sille tulee. Että wapamielisyytemme ottaa la'illiset olot perusteeksensa, määrää wielä tarkemmin sen laatua. Me emme pidä maan nykyistä waltiollista tilaa minään poikkeuksena oikeasta urasta, waan luonnollisena edistys-asteena Suomen kansan historiallisessa elämässä. Mikä on rakennettawa, se on sille perustukselle rakennettawa, eikä millekkään olemattomalle.

Jos sanomme, että tämä lehti hallituksen suhteen tulee kuulumaan wastapuoleen, te'emme melkein tarpeettoman tunnustuksen; sillä asia ei woi muulla lailla olla. Kuitenkin on siinä jo suuri askele eteenpäin, että semmoinen tunnustus käypi julkisesti tehdä. Mutta samassa täytyy muistuttaa, että Suomen hallitus-muoto ei ole sitä laatua, että hallituksella warsinaista myötä-puolta woisi olla. Siitäpä syystä ei myös mikään järkinäinen ja yhtämittainen wastustus woi löytyä. Milloin semmoista yritellään, se ei ole kuin apinoimista muiden maiden ja muiden olojen mukaan, taikkapa häijyyttä. Meidän wastustuksemme tarkoitus on pitää hallituksen tekoja silmällä; mutta emme ole niitä, jotka ajattelewat kansan ja hallituksen luonnollisiksi wihamiehiksi. Me luulemme Suomen kansan käyneeksi liian kowaa koulua, ett'ei häneen olisi juurtunut se mielellinen wakawuus, joka hylkää häwäistykset yhtä paljon kuin tyhjät reipastelemiset.

Pää-syy meidän wastustukseemme on se, että hallitus ei ole kylläksi kansallinen. Kuitenkin te'emme kohta sen myönnytyksen, että hallitus on yhtä kansallinen kuin joku osa herras-säädyistämme, ja paljoa kansallisempi kuin muutamat maamme sanomalehdistä. Mutta se on wähemmin kansallinen, kuin koko kansan nykyinen tarwe waatii. Sitä myöden siis kuin hallitus tahtoo kallistua toiselle tai toiselle puolelle, tulee wastustuksemme joko jäykistymään tai muuttumaan puolustukseksi. Tämä tunnustus on mielestämme selwä ja jokaisen ymmärrettäwä.

Kuitenkin saattaa sana **kansallinen** wielä kuulua epä-wakaiselta. Lisäämme siis, että me emme kansallisuudeksi nimitä semmoista tilaa, missä siwistynyt ei ymmärrä siwistymättömän puhetta, missä herrasmies puhuu toista kieltä, talonpoika toista. Me emme sano, että kieli on kansallisuuden ainoa tunnus-merkki, ja että siinä on kansallisuutta missä yksi kieli. Mutta me sanomme, että missä kieli ei ole yksi, siinä on kansallisuus korkeintaan tekeillä. Meidän wakuutuksemme on, että Suomen kansallisuuden edistys on maamme painawin asia. Jokainen kansa tahtoo niin paljon kuin mahdollista suojella ja edistää itsenäisyyttänsä. Mutta samassa määrässä kuin hengellinen etewyys, joka saattaisi antaa wähemmällekkin joukolle woiton, on alkanut kadottaa merkityksensä sodissa, joissapa koneelliset wälikappaleet jo pitäwät enimmän wallan, samassa määrässä täytyy heikom-

pien kansain luopua luottamasta näihin suojelus-keinoihin. Ei pantsari-laiwat, ei painetit, ei edes wapaat waltio-laitokset woi olla heidän suojeluksensa. Ainoastaan kansallisuuksien oikeus ja tämän oikeuden woitolle-pääsö waltiojen wälissä woi heille olla turwana. Meidän tarkoituksemme siis on: Suomalainen kansa Euroopan kansain keskuudessa, missä yksi sia tuntuisi tyhjäksi, jos kerran Suomen kansaa ei enää olisi.

Se kieli, jota tämä lehti puhuu, saattaa kenties monessa synnyttää luulon, että se on rahwasta warten. Me emme semmoista wirkaa halweksi. Mutta emme aio ikuisina aikoina pitkittää kansa-luokkien eri-kielisyyttä tässä maassa. Ne eiwät saa ikuisiksi aioiksi jäädä toisillensa wieraiksi; maan kieli ei saa enää olla talonpoikien yksin-omainen etu-oikeus, jos Suomalaista kansaa pitää löytymän. Tarkoituksemme on siis toimittaa tämä lehti niin, että se woi tydyttää jokaista siwistynyttä ja täyttää niiden tarpeet, jotka nyt, kun pääkaupungin kaikki ruotsinkieliset lehdet tulewat kuudesti wiikkoonsa, eiwät woi aikaansa ja waraansa sellaisiin panna.

Katowuoden mietteitä.

Olemme äsken puhuneet muutamia toiwollisia sanoja siitä aiasta, joka tulossa on. Olemme toiwottaneet Suomen-kansalle runsaan sadon niistä hengen wiljelyksistä, joissa edellinen aika on uskollista työtä tehnyt. Mutta meidän ei ole myöskään unohtamista että uusi kato-wuosi on Suomen-kansalle tuottanut todellisen hädän ja leipä-murheen. Näyttö-numeron wirka ei ole puhua apu-keinoista ja tehtäwistä. Mutta tarpeetonta ei kuitenkaan lie tarkastella tämän kansallisen onnettomuuden merkitystä.

Siinäkin löydämme lohdullisen puolen; mutta olletikkin tahtoisimme karkoittaa kaiken epä-toiwon. Emme tosin ensinkään ole unohtaneet, että iso osa Suomen perhettä on jäänyt leiwättömäksi, ja että se taistelus puutetta wastaan, mikä niin monessa paikkakunnassa on alkanut, tunnetaan kipeästi yli koko isänmaan. Mutta toisaalta nähden se yksimielinen into, jolla ei ainoastaan hallitus waan kaikki yksityisetkin rientäwät kärsiwäisten awuksi, todistaapi, että kansallis-tunto ja isänmaan rakkaus on sywään juurtunut kaikkiin säätyihin. Weljet kärsiwät; siis toiset weljekset pukeuwat murheesen. Niin olla pitää kansallisessa perheessä. Wakuutuksemme myöskin on, että ne paikkakunnat, joillen apulahjat tulee, tietäwät ne käyttää taidolla ja ymmärryksellä, ei niinkuin kerjäläinen, joka on heittäynyt muiden armoille, waan niinkuin wapaa mies, joka ainoastaan suurimman hädän wuoksi ottaa awun-teot wastaan. Tämä wakuutuksemme perustaupi ensiksikin Pohjois-Suomen papistoon, joka nykyisessä tilassa toimittaa todellisen lähetys-saarnaajan wirkaa, itse hätääntyneenä hätääntyneiden sanankuulijan keskellä. Mutta se perustaupi myöskin itse kansaan, joka on wanhastaan tottunut katselemaan puutetta ja kuolemaa jäykästi silmiin. Tämä kansa kestää kestämättömätkin. Se ei salli epätoiwon siaa Suomen-maan tulewaisuuden asiassa.

Kieltämätöntä on, että nykyinen katowuosi monenkin mielessä waikuttaa masentawaista alakuloisuutta. Oikeammin sanoen, se ainoastaan lisää sitä epä-toiwoa, mikä jo monessa kohden mielissä löytyy. Tämä poloinen Suomen-kansa, — niin ajatellaan, — on wiskattu tänne pohjan perille, mahtawampain naapurien wäliin. Waihtelewalla onnella ja onnettomuudella on se tosin koettanut kansallisuuttansa ja wapauttansa warjella, wieläpä koettanut päästä osalliseksi Euroopan siwistykseen. Mutta kaikki on muka ollut turhaan! Ilma-alan kowuus, wäki-luwun wähyys, hirmuiset wihat, wainot ja kowan onnen kohtaukset owat aina ja alinomaa syssänneet tämän kansan takaisin hengen ylewämmistä harrastuksista ruumiin raakoihin tarpeisiin. Eiköhän siis kaikki ole turhaa — kansallisuuden harrastus, wapauden pyrintö, jopa kaikki siwistyksenkin työt ja puuhat — siinä missä wähäwäkinen kansakunta keskellä pohjan kylmiä rämeitä waiwaloisesti taistelee watsan kipeimpiä tarpeita warten?

Tämmöisen mielipiteen katsomme wääräksi ja samassa warsin waaralliseksikin. Se on waarallinen, niinkuin se mielen-tylstymys, joka uuwuttaa paleltuwaisen hermot uneen ja sillä tawoin ainoastaan jouduttaa kuoleman. Mutta se on waarallinen siitäkin syystä, että tästä epä-toiwon siemenestä kaswawat ne katkerat hedelmät, jotka enintä uhkaawat kansallista olentoamme, nimittäin: luopumus omasta kansallisuudesta ja omasta maasta, luottamattomus oman kansan woimiin ja turwaaminen muukalaiseen apuun, nojautuminen itään ja länteen ja heikkous omassa kansallisessa uskalluksessa. Tätä kaikkea wastustamaan tahtoisimme wirittää lujan luottamuksen ja tukewan toiwon, ja luottamuksemme sekä toiwomme seisoo niiden töiden nojassa, jotka Suomen kansa on tähän saakka toimittanut.

Se on kyllä totta, mitä sanotaan, että Suomen-kansalla on ollut kowempi työ-ala, kuin kenties kellään muulla kansalla. Se on totta, että se on saanut pohjan kylmät rämeet kuokkiaksensa. Mutta tämän sallimuksen on tämä kansa ottanut wastaan miehen mielellä. Nälkää ja waiwaa nähden on se wähitellen karkoittanut hallat yhä enemmän tieltänsä, siirtänyt wiljelyksen raja-merkit yhä edemmäksi pohjaa kohden, ja tästä maastansa, joka on samalla pohjoisella lewulla kuin Grönlanti, tehnyt hedelmällisen wiljamaan. Että tämmöisessä sodassa luonnon kowuutta wastaan on kärsitty suuria tappioitakin, on luonnollista. Mutta pää-asia on, että kansa kuitenkin on jäänyt woittajaksi, ja senpä todistaa tämä nykyinenkin katowuosi. Semmoinen kesä, kuin tämän wuotinen, olisi muinaisina aikoina tehnyt katowuoden yleiseksi yli koko maamme; nyt se on ainoastaan niihin paikkakuntiin kowemmin koskenut, missä wiljelys ei ole wielä ennättänyt saada kylläksi waltaa korwen yli. Wielä jonkun aian ankara työn-teko lisäksi, niin nekin seudut owat täydellisesti walloitetut, ja Suomen-kansa on täyttänyt sen sankari-työn, mikä alkoi kun sen heimokunnat tuhat wuotta sitten ottiwat ensin siirtyäksensä tänne Suomenniemelle. Kuka woipi kertoa ne tuhannet taistelut, joilla tämä suuri woitto on saawutettu? Maine ei ole niitä huhuttanut ympäri maailman; runoniekat eiwät ole niitä paljon muistaneet. Kuitenkin ne owat mainion suurta urostekoa, joka iäti tulee pysymään Suomen-kansan omituisena loisteena. Suomen-kansa on tuhatwuotisen tappelun kestänyt, ja sillä wihdoin walloittanut tämän maan omaksensa.

Onko tämän ponnistuksen tähden kansan täytynyt heittää hengen alat wiljelemättä? Onko sen täytynyt heittää wapautensa ja kansallisuutensa suojelematta? Wastaus tähän kysymykseen olisi monihaarainen, mutta tässä ei ole tilaisuutta osoittamaan muuta kuin pää-asialliset kohdat. Seitsemän wuosisataa takaperin joutui Suomen kansa wieraan waltakunnan alamaiseksi. Se on sitten kokenut monta onnen waihetta, wuodattanut paljon werta ja kyyneleitä. Mutta wihdoin se on kohonnut omituiseksi waltioksi, jolla on oma hallituksensa. Siis on kansa jotakin toimeen saanut waltiollisessa elämässään. Ruotsin-wallan aikana se myöskin alkoi tulla osalliseksi Euroopan siwistykseen; mutta sen oma kansallisuus joutui yhä ahtaammalle Ruotsalaisuuden alle. Ruotsinkieli tuli wirka-kieleksi, aikaa-woittaan myöskin koulu-kieleksi; wihdoinpa maamme siwistyneet säädyt melkein unohtiwat oman kansallisen kielensä. Mutta kansallisuuden tunto on wironnut jälleen; se siwistys, mikä muukalaisena maahan tuotiin, on aljettu istuttaa kansalliselle pohjalle; — Suomen-kansa alkaa hengen alalla jo walloittaa takaisin, mitä se ruumiillisen ponnistuksensa aikana oli kadottamaisillaan. Siis on Suomalaisten kansallisessakin elämässä edistystä tapahtunut; tuo wähäwäkinen, mahtawain naapurien wäliin wiskattu kansakunta on osannut warjella ja edistää kansallista olentoaan. Näissäpä teko-asioissa on mielestämme täydellinen wastaus kaikkeen epä-toiwoon. Näissäpä myös Helsingin Uutisten puolustus, kun lehti tämmöisellä aialla astuu toiwoa täynnä yleisön eteen.

Helsingin Uutisten kauno-kirjoittaja.

Nyky-aikaan on tawallista, että runoiliat ja kirjaniekat repitellessänsä jutelmoita, eiwät tunnusta niiden lähteneen omasta päästänsä, waan olewan jonkun „wänrikin“, „lastoinpanian“, „lukkarin“, „koulu mestarin“ eli muun „nappiherran“ kertomuksia. Minun, joka olen aiwottu tämän lehden kauno-kirjoittajaksi, tulisi nyt ainakin walita joku senlainen wälimies ottamaan päähänsä kaikki ne typerät lauseet ja turhamieliset jutut, joita ma tyhmyydessäni aiwon latoa; waan paras lienee jos otan omaan nimeeni. Lukia saapi sitte mielensä mukaan laittaa — eli kiittää minua itseä, jonka hän tässä nyt tuleepi tuntemaan. Olen kuullut sanottawan ettei yksikään kirja-niekka ole niin mielyttäwä kuin se joka puhuu itsestänsä. Woittaakseni siis lukiani suosion, tahdon heti ruweta kertomaan itsestäni — minäkin.

Ludowik XIV:nen loistawassa howissa oleskeli yhteen aikaan herrasmies, jonka synty ja kotoperä ja ikä oli kaikille salattu. Hän tunnettiin howissa kreiwi **St Germain**in nimellä, ja oli kaikkein huwittawaisin howi-herroista; sillä hän oli nähnyt erinomaisen paljo mailmaa, waikka hän pukunsa ja muotonsa suhteen oli kylläkin nuori; mutta niihin aikoin oli työläs puwusta ja ulkomuodosta päättää kenenkään ikää — kaikki oli walhetta. Muoto walhetteli, puku walhetteli, hiukset walhetteliwat, silmät walhetteliwat, kieli walhetteli. Kreiwi St Germain jutteli herras-naisille Ludowikin howissa tapauksia wäliin Methusalan ajoista, aina ikäänkuin hän niissä olis itse ollut wieraana eli teko-miehenä, ja naisten tutkastellessa hänen ikäänsä St Germain wastasi aina kumartain: „hm minä näin teidän iso-äitinne morsianna!“ Tästä wastauksesta nyt kysyjä tietysti mieltyi jos se waikka oli 60 wuotias armo, niinkuin

usein saattoi ollakin; waan St Germainin ijästä ei kenkään tullut sen wiisammaksi.

Minä nyt en suinkaan ole kreiwi St Germain, enkä liian woi kerskata samoista onnen lahjoista kuin hän, minä kun alkuperäini olen ainoastaan köyhä teini. Lukia ainaki tietänee, mikä teini on taikka oli. Kewyt-mielinen, pilkkapuheinen ja laulu-suinen nuorukainen, sauwa kädessä ja kontti selässä, eukkoin paras ystäwä, neitoin naurattelia ja poikain tuima riita-weli. Jos nyt joku tästä arwelee minun nuorukaiseksi, niin arwelkoon waan; minä en kuitenkaan ole muuta sanonut kuin että minä olen tai olin teini, se teini joka lauloin kaiken maailman runot ja muistin kaiken maailman jutut.

Waan teinistä saatti tulla waikka pispa; minulle ei kuitenkaan luonnistunut päästä niin korkiaan arwoon, ehkä aikomukseni oli hywäkin, ei minusta edes woinut tulla pappia, eipä lukkariakaan, waikka minä usein weisasin lukkarina ja saarnasin pappina. Kyläin kedoilla olin paras hiipan juoksussa, pappilain paras wieras; ei ollut kenenkään takaamista milt'en mä kerran hallitsisi prowastina samaa pappilaa, ja joku nykyisistä tyttäristä sen emäntänä. Turussa minä koulun käwin; sieltäpä aina parhaat teinit. Waan matkoillani satuin näkemään monet waiheet ja kuulemaan monet tapaukset, jotka sallisiwat hywänkin silmäillyksen ihmis-luonnon ja elämän kummallisisin erilaisuuksiin. Niistähän syntyi minussakin monet mietteet, jotka wielä owat säilytetyt muistoni lymyihin ja owat siellä eläwämpinä kuin Figuræ orthographiæ jotka, Jumala nähköön, kyllä sywään terotettiin kouluissa. Minäpä näin yhdenkin kauniin tytön wuodattawan kyyneleitä silmäinsä pahennukseksi ja surkastuwan pois kalman omaksi, kun isän kowuus, sedän ahneus tai muu kohtalo eroitti hänen ijäksi siitä nuorukaisesta, jota hän rakasti. Minä näin toisen ilolla yhtywän elinkautiseen liittoon ystäwänsä kanssa, ja pysyä onnellisena ikänsä loppuun. Näin ma liion nuorukaisen jättäwän kihlattunsa, menewän sotaan ja palattuansa löytäwän saman kihlattunsa toisen emäntänä. Näinpä mä wielä itsenikin pispan teelmäästä muuttuwan papin teelmääksi ja papin teelmäästä lukkarin teelmääksi, kunnes ma wiimein — niinkuin sanotaan — nakkasin kirani kaiwoon, heitin kaikki kunnia-himoni yllytykset ja päätin säästää wanhuuteni waraksi ainoastaan teini-arwoni ja muistelmani maailman matkoilta. Ne eiwät ole tuottaneet minulle täytettä laihalle muodolleni — waan hama huoli! — Eipä kenkään näe minun kaitakaswojani. Minä en koskaa lupaa tulla lukiani näkywiin — en edes teeskennetyllä pulskeudella ja walhe-punalla kaswoissani, niinkuin kreiwi St. Germain.

Greekalaisten ja Roomalaisten runoniekat anoiwat apua omalta jamalaltansa, jonka he nimittiwät Foibos Apollon, eli sen yhdeksältä ihanalta naistowerilta, joita kutsuttiin Musai. Niinpä huutaa Virgilius, alkaessansa pitkän runojutelmansa Aineiaan elämän waiheista: „**Musa memora mihi**“! Tue muistoani Musa! Ja niiden, jotka siihen aikaan runo-siiwillä lenteliwät, sanottiin ajawan Apollon (auringon) waunuissa. Waan minun poloisen, jolla ei ole tilaa Musain seurassa riemuita, ei myöskään auta ajella niin uljailla kaluilla, ja sanon siis, niinkuin. Vitalis:

Foibon waunuja kultasia en minä waadi,
Eläinten rataan niillä wedättääkseni lantaa.

Ei Pegasuskaan, se uljas hewonen, jolla nykyajan laulu-weitikat niin irstaisesti ratsastawat, sowi minulle, joka jalka-patikassa ja kontti selässä elinaikani olen waeltanut. Minun on siis wieläkin samalla muodolla ilmestyminen. Edellisistä sanoistani on lukia kukaties hawainnut että rakkaus minullakin on olewanaan jonakin pääasiana tulewissa jutuissani. Rakkaus — mikä ruma sana! Niin mitäpäs woi tehdä, waikka sitä kuinka hioisi, ei siitä saa sen sileämpää. Sana siis on ruma, mutta aine on hywä — wai kuinka? Rakkauttahän löytyy maailmassa luulten yltäkylläisesti jokataholla. Lausumattani sitä ihanaa näköä kun kaksi nuorta henkilöä suostuwat toinen totseensa, ja jolla todeltakin pitäisi oleman somempi nimitys kuin rakkaus, ja puhumattani myöskin siitä rakkaudesta joka kehoittaa antamaan henkensä isänmaan edestä, löytyy sitä rakkautta montaa laija. Mies rakastaa nimeänsä, nainen muotoansa, ukko rahojansa, akka kanaansa, tyttö-lapsi nukkeansa, poika sauwa-hewostansa. Waan ihmis-luonto kun on huikentelewainen, niin saattaa joskus tapahtua, että nämät kohdat joutuwat waihtoon, niin että mies ottaa rakastaaksensa muotoansa, nainen nimeänsä, ukko kanaansa (jos hänellä on), akka rahojansa, (samalla ehdolla) tyttö-lapsi sauwa-hewostansa, poika nukkeansa. Semmoinen epä-järjestys lieneekin syynä että niin monet wastustukset ihmisiä kohtaawat. Niistä wastuksista minä nyt aiwon saada ainetta tulewiin jutelmoihiini. Siksi mä jätän lukiani! Hywästi!

Laillisia Ilmoituksia.

Hiippakunnan sanomia. (Kuopiosta). Awonaisena on toisen kappalaisen wirka Iisalmessa, haettawa 90 p., lehtorin wirka historiassa Kuopion lukiossa ja lisä-opettajan wirka ylä-alkeiskoulussa Kuopiossa haettawat 56 p. Erokirja on walmistettu nimitetylle lehtorille historiassa A. E. Modeenille, jonka Keis. M:tti on sallinut jäädä opetuswirkaan Wiipurin oppilaitoksessa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Mehiläistä

tilataan tulewaksi wuodeksi 1863 8:lla markalla koko- ja 4 mark. 60 pennillä puoli-wuosikerta postirahoineen. Useimmat entisistä kirjoittajoista kuuluwat eteenkin-päin toimitukseen. Nuorempia woimia tulee lisäksi. Lehden ulostulosta wastaawat:

Riet. Polén ja J. Krohn.

Torihintoja.

		Helsingissä.			Hämeenlinnassa.
Rukiit	tynn.	7: 50	ja	8: —	7: 50.
Ohrat	„	5: 50	„	6: —	5: —
Kaurat	„	3: —	„	3: 30.	2: 80.
Tuores nautaliha	leiw.	— 75	„	— 95.	— 75.
Lampaan liha	„	1: —	„	1: 30.	1: 10.
Sian liha . .	„	1: 50	„	2: —	1: 60.
Perunat . . .	kappa	— 12	„	— 14.	2: 50, tynn.
Munatiu		— 32	„	— 37.	— 40.
Heinät	leiw.	— 9	„	— 14.	— 9.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjall. Seuran kirjapainossa, 1862.
Painettakoon: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 1. Perjantaina 2 p:nä Tammikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Tengén; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Forstén. — Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kappal. Sihwonen. — Ruotsalaisen ilta-saarnan w. kirkh. Thomander.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Wanhassa kirkossa.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 5 p. Tammik. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Helsingistä.

Helsingin Uutisten ulkonäöstä ja hinnasta. Onnettominta, mitä jollekulle tapahtua taitaa, on se, jos hän ei woi tytyä ulkomuotoonsa. Semmoinen paha seikka on kuitenkin sattunut Helsingin Uutisille. Ensiksikin on tila liian ahdas, sitten kirjaimet paikottain liian suuret, kolmanneksi präntti liian harwaa, neljänneksi kantaa „Uutiset" leukapartaa ja wiiksiä — joka kumminkin osoittanee, ett'ei ole „lapsen tieto, naisen muisti" —, wiidenneksi ei ole paperi juuri mistään kotosin, ja kuudenneksi, mutta ei ole luwallinen kenenkään nurista luontoansa wastaan. Sanotaan toki, että sisällinen siiwo jalostaa ulkomuodonkin. Jos lehti tällä tai muilla keinoin woipi johonkin määrään parannella ulkonaista ruumuttansa, niin ne keinot ei tule yrittämättä jäämään. — Niin pian kuin lehden toimeen-tulo on saatu tukewalle pohjalle, luwataan sitä tarpeen mukaan lawentaa.

Helsingin Uutistea hinnan suhteen maaseuduilla on Postihallitus käytänyt sukkeluuttaan, määräämällä wuosikerran hinnaksi 3 ruplaa 27½ kop. Nähtäwästi on Postihallitus katsonut hintamme liian helpoksi; mutta koska asia on kokonansa meidän omassa wallassamme, pysyy entinen määrämme 2½ **ruplaa koko wuosikerralta ja puoli puolelta.** Joka siis on maksanut enempää, periköön asianomaiselta postikonttorilta takasin 77½ kop. ja lahjoittakoon ne kopeekat hätääntyneille maanmiehillemme. Lukijan saattaa olla miellyttäwä nähdä, kuinka lehden hinta jaetaan toimituksen ja postin wälille. Lehdelle itselleen tulee ainoastaan 1 rupl. $82^{14}/_{23}$ kop. Posti-kuljetus (15 %) tekee $27^{9}/_{23}$ kop., ja aiwollisesti lisäykseksi tulee Postimestarien waiwannäkö-rahat 40 kop. — Näistä määristä syntyy Helsingin Uutisten hinta 2½ ruplaa eli 10 markkaa.

Keisarillinen Majesteetti on armollisessa säännössä Jouluk. 12 p. määrännyt, että tämän wuoden 1 päiwästä Heinäkuuta kaikki werot ja maksut Kruunulle sekä kaikki sen räkningit pitää laskettaman ja tehtämän markoissa ja penneissä. Samaten pitää myös kaikki muut julkiset ulosteot ja maksut sekä kaikki kauppa erityisten wälillä tapahtuman markka-luwun jälkeen.

Hypoteekki-yhdistyksen hakema oikeus saada ottaa ulkonaista rahalainaa, toiwotaan kohdakkoon saawan armollista wahwistusta. Tieto woi olla tärkeä niillekin, joilla on yhdistyksen welkakirjoja; sillä näiden kurssi epäilemättä tulee tästä nousemaan. Mainitaan, että Senaatissa on ollut eri mieliä raha-määrän suhteen, jonka yhdistys saisi lainaksi ottaa, ja että tämä erimielisyys nyt niinkuin tawallisestikin on waikuttanut wiiwytystä.

Keis. Senaatti on Jouluk. 29 p. hywäksi katsonut pitkittää ajan, jonka kuluessa on lupa ulkomaalta Suomeen tullia maksamatta tuoda niin kotoisilla kuin muukalaisilla laiwoilla rukiita, ohria ja kauroja sekä näitten jywäläjien jauhoja ja suurimia, kuin myös herneitä, tulewan 1863 wuoden loppuun; ja sen ohessa on Keis. Senaatti määrännyt että mainittuun tulliwapauteen myös luetakoon wehnää ja wehnäjauhoja. Jota kauppiaitten ja yleisön tiedoksi ilmoitetaan. Helsingistä, Suomen K. Senaatin talous-osastolta, 3 p. Jouluk. 1862. (Julk. San.)

Suomen Pankin tilaa ja hallintoa menneeltä wuodelta tutkimaan owat kutsutut seuraawat jäsenet Suomen neljästä säädystä: ritariston ja aateliston puolesta wapaherra H. G. Voije Janakkalasta, papiston puolesta Turun tuomiorowasti T. T. Renwall, porwariston puolesta kauppias A. A. Lewon Waasasta ja talonpoika-säädyn puolesta H. Piipanoja Maarian pitäjästä. Tämä säätyjen tutkiokunta on kokoon-tulewa tämän kuun 7 päiwänä.

Kaupungin wanhimpain waali tapahtui Joulukuun 29 p. maistraatin edessä. Sisä- ja ulkomaan kauppiasten luokassa walittiin kauppaneuwos J. W. Sundman ja kauppiaat F. Kiseleff ja A. F. Wasenius, ruoka-kauppiasten luokassa kauppias A. W. Nyström ja tekomiesten luokassa turkisten-tekijä Lundqwist, wärjäri Fagerström ja kultaseppä Mellin.

Helsingin wäkiluku. W. 1862 owat seuraawat wäkiluwun muutokset tapahtuneet tämän kaupungin ruotsalaisessa ja suomalaisessa lutherilaisissa seurakunnissa. Syntyneet: 365 miesp., 360 naisp., yhteensä 725, joitten joukossa 63 miesp. ja 90 naisp. on äpäriä. 15 äitiä on synnyttänyt kaksoisia. Kuolleet: 296 miesp., 291 naisp., yhteensä 587. Niinmuodoin on syntyneitä 138 enemmän kuin kuolleita. Kuolleista oli 4 miesp. 75 wuoden i'ässä ja 4 naispuolta 85 ja yksi 92 wuoden i'ässä. Awioliittoja on rakennettu 205. Sisälle-muuttaneet 1,519 henkeä ja ulosmuuttaneet 920. Niinmuodoin on sisälle-muuttaneita 599 enemmän kuin ulosmuuttaneita. Näin on syntyneiden ja sisällemuuttaneiden enemmyys 737, jolla siis seurakuntain wäkiluku on enennetty. Saksalaisessa seurakunnassa owat syntyneet: 9 miesp., 9 naisp., yhteensä 18. Kuolleet: 4 miesp., 3 naisp., yhteensä 7. Näinmuodoin syntyneitä 11 enemmän kuin kuolleita. Wuoden kuluessa on yksi morsiuspari wihitty. Sisälle-muuttaneet owat 60 henkeä ja ulosmuuttaneet 25. Näin on sisällemuuttaneita 35 enemmän kuin ulosmuuttaneita. Siis on kaupungin saksalainen seurakunta enennyt 46 hengellä; Koko saksalaisen seurakunnan wäkiluku on 313 henkeä.

Sisäänkirjoitus Yli-opistossa tulee tapahtumaan lauwantaina tämän kuun 24 päiwänä.

Uusmaan ja Hämeenlinnan läänien maawiljelysseura. Johtokunnan kokous Joulukuun 12 p. 1862. Hrat P. Östring ja J. Hagelstam oliwat johtokunnalle tarjonneet wastaan-ottaaksensa seuran maawiljelyskoulun Hedwigsbergin kartanoon, joka on Sipoon joen suulla, 3½ peninkulmaa Helsingistä. Pää-asialliset ehdot owat, että seura wuosittain maksaisi 2,800 ruplaa omistajille, jotka sitten wastaawat kouluun kuuluwista. Hra Östring on olewa koulun esimies ja ensimäinen opettaja. Sen lisäksi asetetaan toinen opettaja ja yksi seppä sekä, jos niin tarwitaan, erityinen puuseppä. Opetus tapahtuu sekä Suomen että Ruotsin kielellä. Kouluun wastaan-otetaan 15 oppilaista, jotka saawat wapaan eläkkeen, tahi 12 maksamatonta oppilasta ja 6 maksawaa (kukin 25 rupl.). Oppikurssi on kakswuotinen. Koulu-hallitus, jonka seura asettaa yhdessä neuwoin esimiehen kanssa, wastaan-ottaa ja eroittaa oppilaisia. Kahdeksan oppilasta wastaan-otetaan ensimäisenä ja seitsemän toisena wuonna, ja kun opetus tapahtuu kahdella kielellä, wastaan-otetaan ensimäinen wuosi ruotsalaisia ja toinen suomalaisia oppilaita. Sekä seura että omistajat woiwat ylössanoa koulun ja pitää tämä tapahtuman yksi wuosi ennen lukuwuoden loppua (Syyskuun tai Lokakuun 1 p.). Kouluhallitukselle on annettawa tieto, missä kunnossa kartanon maawiljelys on, jonka ohessa täydellinen kertomus koulun tilasta ja waikutuksesta joka wuosi on annettawa. Ne 200 rupl., jotka wuosittain jääwät ylitse waltion antamista waroista (3,000 r. wuoteensa), käyttää seura koulun hywäksi, antamalla palkintoja tahi hankkimalla malleja, koneita y. m., jotka sitten jääwät koulun omaisuudeksi. — Johtokunta päätti, että tämä tarjous ynnä ennen tulleet olisiwat esitettäwät seuralle wuosikokouksessa tämän kuun 29 p., jossa tilaisuudessa ennen tehdyn päätöksen mukaan kysymys, minnekkä koulu on asetettawa, tulee ratkaistawaksi. Nyt tehty tarjous jätettiin Herroille de la Chapell'ille, Kiseleff'ille ja von Bonsdorff'ille tutkittawaksi. Näiden herrojen tulisi tulewassa johtokunnan kokouksessa antaa lausuntonsa, olisko heidän mielestä muutos yhdessä tai useammassa kohdassa tarpeellinen.

(Dbl.)

Rautatien Toimikunta heitti Tammik. 1 p. wirkansa ja Helsingin-Hämeenlinnan rautatie tuli Wesi- ja kulkuneuwojen Ylihallituksen alle.

Teateri. Eilen näyteltiin kuudenneksi kerraksi „Daniel Hjorth". Tästä uudesta alkuperäisestä näytelmästä saamme wasta puhua jonkun sanan.

Wanha wuosi loppui wetiseen sumuun, mutta Uusi näytti selkeän, ihanan taiwaan. Tahdomme toiwoa, että tämä on ollut ennustusta isänmaan hywäksi onneksi. Nykyänsä taas tuulee ja sataa wettä.

Maaseuduilta.

Porin ruotsalaisissa sanomissa mainitaan, että siellä puutetta kärsiwäisten hywäksi on ruwettu maksamaan peli-wero, siten että kussakin peli-pöydässä maksetaan 1 rupl. 20 kop. Tällä keinolla on jo wähän ajan sisällä saatu kokoon yli 360 ruplan, siihen myös luettuina wapaehtoiset lahjat peliwoitoista. Kuin on aiwan tunnettu asia että Porilaiset yleensä owat mahtawia kortinlyöjiä, niin woidaan warmaan toiwoa, että hädän-alaiset tällä keinolla saawat runsaan saaliin.

Kemistä mainitaan Oulun Wiikkosanomissa että pitäjän rouwaswäki on siellä asettanut koulun köyhille tyttölapsille.

Keskiseltä Pohjanmaalta meille kirjoitetaan, että puute ei ole läheskään niin uhkaawa, kuin huhu on tahtonut sen tehdä. „Ainoastaan Toholammelta olen kuullut mainittawan pettu-leipää ja punatautia", sanoo kertojamme. Etelämpänä ei ole mitään erinomaista hätää. Lappajärwellä esim. eiwät ainakaan järwen ympäristöt ole warsinaista katowuotta saaneet; missä taas wuodentulo oli kehnompi, on tema tähän asti toimittanut leiwän juurta, taikka on saatu työ-ansiota eräältä kuiwatettawalta newalta Ewijärwen ja Wimpelin rajoilla. Yhtäläistä ansion-lähteitä on myöskin Perhon laiskalla wäestöllä, ja siitä arwaten, että niistä kahdesta sadasta työmiehestä, joita siellä on ojittamiseen käytetty, ainoastaan aiwan wähäinen osa on ollut Perholaisia, lieneehän heillenkin tarwa tuottanut elatusta eikä hätä ollut minkäänlainen. Pietarsaari ja läheiset seudut löytäwät nyt niinkuin tawallisestikin helpolla waiwalla työtä ja ansiota. Mainittu pitäjä sanotaan nykyänsä lukewan 260 kirween käyttäwää käsiwartta, jotka muualla käywät hywiä rahoja ansaitsemassa; mutta se woipi lisäksi wielä löytää mukawia raha-lähteitä wiemällä puita, kaloja, ja muita tarweaineita kaupunkeihin tahi hakemalla työtä sahamyllyissä, warsinkin Pitkäkoskella, missä wuosi sitten heille turhaan tarjottiin päiwäpalkaksi hopearupla hewoselta ja mieheltä. Paitsi tätä on par'aikaa tientekoa Pietarsaaren kaupungin ja Bennäs-mäen wälillä, ja wihdoin on pitäjäläisillä hywä krediitti, saadaksensa welaksi kaupungin kauppamiehiltä. Tämä kaikki on hywää. Mutta ikäwää on, että tämmöisessäkin tilassa anotaan kruunulta apua, ja otetaan apu wastaan, kun tarjotaan. Esimerkki siitä, mitä malttamaton awun-teko waikuttaa, nähdään Larsmon kappelissa. Tämä seurakunta sai werrattain hywän wuoden; siemeniä sekä syys- että kewät-touoksi oli sillä lainamakasiinissa säilytettynä ja waiwais-kassassa oli säästönä joku satamäärä ruplia. Nyt päätettiin lisäksi perustaa melkoinen apu- ja työ-kassa, johon oli aikomus ko'ota 5 ruplaa manttaalilta. Asia jo alkoi hajahtaa kunnallis-hengelle. Mutta kun taiwaasta satoi mannaa, oli oma toimi tarpeeton ja koko hanke häwisi.

Ulkomaalta.

Waltiollinen katsahdus.

Kaikkein waltiollisten kysymysten joukossa, jotka tähän aikaan wetäwät yleisen tarkastuksen puoleensa on Kreikkalainen kysymys etewin, ei sen wuoksi, että se itsessään olisi niin aiwan tärkeä, waan sentähden että se luullaan woiwan waikuttaa uusia hämmennyksiä itäisten maiden oloihin. Wiimeisen waltiokumouksen kautta on walta-istuin jäänyt awoimeksi ja tämä on waikuttanut monitaiset waltio-juonet kolmen Kreikan suojeluswallan — Ranskan, Englannin ja Wenäjän — puolesta, kun nämät owat kokeneet saada kuninkaan-waalin oman etunsa mukaisiksi. Kuten sanotaan, olisiwat Ranska ja Wenäjä mielellään Kreikan kuninkaana nähneet Leuchtenbergin herttuan, joka on sukua molemman keisarihuoneen kanssa, jota wastoin Lord Palmerston, estääksensä tämän walitsemista, on muka salaa juonitellut englantilaisen prinsin Alfredin hywäksi. Tässä on hän niin onnistunut, että wiimeisten ulkomaan uutisten mukaan tämä prinsi on melkein yksimielisesti kuninkaaksi walittu. Mutta kuin tarkoitus estää ja hillitä Wenäjän ja Ranskan etuja on woitettu, on Englannin hallitus julkisesti ilmoittanut ei suwaitsewan prins Alfredin wastaanottaa tarjotun kruunun, waan on sitä wastoin suostunut toisten suojelus-waltain kanssa woimassapitämään 1830 wuoden suostumusta, joka Kreikan waltio-istuimelta sulkee jäseniä kolmen suojeluswallan hallitsija-huoneista. Kreikkalaiset siis owat pahassa pulassa mistä saada sopiwa ruhtinas waltio-istuimellensa, warsinkin kun Englannin esittämä Ferdinand kuningas Portugalista, nyt hallitsewan kuninkaan isä, suoraan on pyytänyt päästä wapaaksi hänelle aiwotusta kunniasta. Englanti on tämän ohessa, pysyäksensä hywässä suosiossa Kreikan kanssa ja tämän kautta säilyttääksensä mahtawuutensa itäisten maiden asioissa, päättänyt heittää yli-waltansa Jonian saarien ylitse ja antaa heidän usein lausuttuin toiwotustensa mukaan yhdistyä Kreikan kanssa, johon ne kansallisuuden siteillä owat yhdistetyt. Tämä odottamatoin temppu, joka ei kuitenkaan wielä ole julkisesti ilmoitettu, on nykyänsä Euroopan sanoma-kirjallisuuden keskustelu-aineena ja yleisesti ollaan yksimieliset sitä kiittämään. Mitä Englanti tällä jalomielisellä käytöksellä menettää, ei olekkaan mistään arwosta — jos kohta lukuun otetaankin tärkeän Korfu-sataman kadottaminen — siihen werraten, mitä woittaa sitomalla Kreikkalaiset etuihinsa ja woittamalla kaikki poljetut kansallisuudet erittäinkin kristityt Turkinmaalla puoleensa. Wielä pääsee Englanti tällä keinolla siitä wäärästä asemasta, jossa se tähän saakka näiden saarten suhteen on ollut. Kun, näet, Englanti, joka aina on tahtonut itsensä pidettäwäksi poljettuin ystäwänä, wastoin wäestön tahtoa on pitänyt nämät saaret waltansa alla, owat sen wastustajat saaneet tilaisuuden esittää tätä muka uutena todistuksena Englannin poroporwarisuudesta waltiohankkeissaan. Korkeammalta kannalta katsoen on tämä tapaus pidettäwä ilahuttawana ajanmerkkinä. Se on uusi askel eteenpäin niille ylewille tarkoitusperille, johon kansat meidän aikoina rientäwät, kun tahtowat kansallisen heimolaisuuden nojassa yhdistyä waltiolliseen yhteyteen ja musertaa ne luonnottomat siteet, jotka tähän saakka heidät useasti on yhteen sitonut.

(Jatketaan).

Nutisia.

Amerikasta kuuluu että siellä on Jouluk. 3 p. alkanut werinen tappelu Fredriksburgin lähellä Unionistat tekiwät karkauksen erilliittoisten päälle. Tappelu ei saanut mitään warsinaista päätöstä. Unionistat walloittiwat tappelutantereen ja erilliittoiset wetäyiwät awarain linnoitustensa ta'aksi. Unionistain kenraalit Jackson ja Bayard ynnä iso joukko upsieria owat kaatuneet. Unionistain päällikkö Burnside odotetaan pian tekewän uuden rynnäkön.

Ruotsin waltiopäiwillä on hallituksen ehdotus, että sallittaisiin Kristittyin ja Juutalaisten keskenänsä ruweta awioliittoon hywäksytty sekä aatelistossa, porwaristossa että talonpoikaissäädyssä, waan kumottu papistossa. Ruotsin papisto on pitänyt aiwan huonona ajanmerkkinä että tämmöinen ehdotus on woinut näin suurta suosiota woittaa.

Uusi wuosi 1863.

Se on wanha luwallinen tapa aina uunna wuonna ajatella mennyttä aikaa ja samassa lähettää aawistawainen silmäys eteenpäin. Kieltämättä se ylipäänsäkin hyödyllistä on, että asiat jolloin-kulloin katsellaan pidemmässä jaksossa, että yleisellä silmänluonnilla arwostellaan, mitä tehty on, ja siitä lasketaan lukua, mitä lähinnä on tehtäwänä. Yleinen tapa on tehnyt Uuden-wuoden semmoiseksi tilinteko-päiwäksi, emmekä näe siinä tawassa mitään pahaa. Mutta warsinkin on se soweliasta uudelle lehdelle, joka Uunna wuonna aloittaa julkisen waikutuksensa. Helsingin Uutisten wirka alkaa tänä päiwänä. Lehti siis tällä kertaa tahtoo yleisönsä kanssa keskustella menneistä ja tulewista. Sen toiwo on tutustua lukijansa kanssa, osoittamalla hänelle muutamia peri-ajatuksia, jotka wuosikerran kuluessa ja wastakin, jos ikää sallitaan, tulewat johdattamaan tämän lehden työtä isänmaan yleisissä asioissa.

Se aika on wihdoin Suomessakin tullut, että eri mielipiteet saawat woimiansa koettaa, maan yhteisiä asioita muodostamassa. Yleinen mieli on saanut jonkun-moisen merkityksen, ja waltiolliset seikat ja olot käywät yleisön punnittawiksi. Luonnollinen seuraus tästä on ollut, että mielipiteet owat järjestyneet ja selwinneet, mutta samassa myöskin erinneet toisistansa. Ihmiset näiden eri mielipiteiden waikutuksesta jakaantuwat eri leireihin, ja nämä eri leirit hakewat itsellensä äänen-kannattajat sanoma-kirjallisuudessa.

Niissä maissa, missä waltiollinen wapaus on päässyt tukewimmalle kannalle, on tämä jako eri leireihin eli puolueisin tapahtunut täydellisimmästi. Yksi tai toinen niistä pitää kunakin aikana hallitus-ohjat, hallitsijan korkeimpina neuwon-antajina; se puolue taas, joka ei ole hallituksessa, pitää wasta-puolen, pyrkien kaikilla la'illisilla keinoilla päästäkseen itsekin wuorostaan hallitus-ohjiin käsiksi. Semmoisessa tilassa on luonnollista, että se puolue, jonka mielipiteet jonakin aikana wallitsewat hallitsijan neuwoissa, pitääkin silloin hallituksen puolta, tukee tämän hallituksen ja edistää sen tarkoituksia, jotka owat puolueen omat. Tämä leiri on siis sillä hetkellä hallituksen puolue. Meidän maassa on enemmän satunnaista, mitkä miehet tulewat harjoittamaan suurimman wallan hallitusneuwoissa. Ei mikään puolue meillä ole hallitsemassa; seuraus siitä on, ett'ei myöskään mikään puolue nimen-omaan pidä hallituksen puolta. Tämmöinen tila saattaa niin nuoressa waltiollisessa elämässä, kuin meidän on, wielä olla luonnollinen ja ehkä tarpeellinenkin, mutta se selittää myöskin, mitä wasten meidän maassa jokaisenkin puolueen wielä täytyy johonkin määrään olla wasta-puolueena. Että tämmöisestä tilasta kuitenkin on hallitukselle haittaa, on jo saatu mielestämme kylläksi kokea. Aiottaisin woipi, näin ollessa, näyttää siltä, niinkuin hal-

litukfella ei olisi mitään tukea eikä puolustusta koko maassa. Yksi puolue saattaa suurella melulla ja hälinällä tehdä rynnäkkönsä hallitusta wastaan, sill'aikaa kuin toinen puolue ei katso ollenkaan welwollisuudekseen nähdä waiwaa puolustamassa hallitusta. Epäilemätöntä on, että tämmöinen hallituksen suojelemattomuus tulee herkeämään, sitä myöden kuin puolueet tarkemmin selwiäwät ja järjestywät toisiansa wastaan, ja hallitus siis woipi liittyä toiseen taikka toiseen. Se aika lähenee, jos witkallisestikin. Tässä maassa löytyy jo jokseen walmiina kaksi puoluetta. Ne owat jo jonkun aikaa painiskelleet toisiansa wastaan. Toiwomme on, että ne tänä wuonna tulewat waltiollisella alalla woimiansa yrittämään, ja että Helsingin Uutisetkin siinä taistelussa tulewat täyttämään jotakin wirkaa.

Mutta ennenkuin menemme likemmin tarkastamaan näitä saatawia waltiollisia puolueita, on sowelias muutamilla sanoilla mainita tämän uuden wuoden merkitystä ja samassa jaksossa myöskin puhua kuluneesta. — Mennyt wuosi oli hankkeiden wuosi ja ehdotusten, walmistustointen wuosi, — wuosi, jona paljon puhuttiin ja werrattain wähemmän tehtiin. Sen ohessa se oli waiwaloinen ja mureellinen wuosi, ja waiwat ja mureet eiwät ole warsin menneitä, niinkuin wuosi itse nyt on mennyt. Emme toki soimaa mennyttä wuotta ja sen toimia; yhtä ja toista se kumminkin on saanut toimeen, ja jos se paljon on puhunut, niin se kenties on paljon ajatellutkin. Waltiollisella alalla on etewin teko-asia Waliokunta ja sen seurassa olleet puuhat. Mutta tämä, jos mikään, on ollut walmistelemus-tointa. Me olemme niitä, jotka kiittäwät Waliokunnan käytöstä wiisaaksi ja kunnolliseksi. Kuitenkaan emme saa unohtaa, että päätöksen walta ja päätöksen edeswastauskin siltä puuttui. Wakuutuksemme on, että eroitus on warsin suuri, josko istutaan neuwottelemassa ja juttelemassa asiasta, kun ei sillä erällä siitä sen enempää seuraa, waiko istutaan waltiomahtina tekemässä lopullista päätöstä, jonka waikutuksia tullaan la'in woimalla tuntemaan koko maassa. Tämmöinen waikutus on säätyjen keskustelemuksilla Waltiopäiwissä, ja epäilemätöntä on, että ihmiset tulewat monessakin kohden näyttämään toisen wärin, sitä myöden kuin jutuista alkaa muuta syntyä kuin juttuja. Jos siis niin lyhyissä aian-jaksoissa kuin wuosikausi on, käypi keksiä jotakin eroitusta, niin eroitus tässä on se, että mennyt wuosi on ollut hankkeilewa, walmistelewainen, mutta tämä uusi wuosi aikoo saattaa hankkeet perille. Tämmöinen erilaatuisuus on myöskin nähtäwänä, jos erittäin tarkastellaan Suomalaisuuden edistystä. Emme tässä tarkoita Suomenkielistä kirjallisuutta, waikka senkin suhteen mennyt wuosi on osoittanut enemmän hankkeita kuin toden-tekoa. Me tarkoitamme Suomalaisuuden kansallisena ja waltiollisena kysymyksenä. Mennyt wuosi on hankkeillut Suomen kielen asettamista oikeuskieleksi ja wirka-kieleksi. Hankkeen suuruutta ei käy kieltää; waliokunnan jäsenet ottiwat pannaksensa asian alkuun; Hallitus otti edistääksensä asian, määräämällä komitean, jonka piti keksimän keinot ja wäkikappaleet. Mutta että tämä kysymys on siltä wuodelta jäänyt paljaisin hankkeisin, siitä kantaa ansion eräs puolue, josta kohta tulemme puhumaan. Mitä mennyt wuosi näin heitti hankkeisin, siitä toiwomme tämän nykyisen wuoden tekewän totta täydellistä. Ja jos niin käypi, eiwät edellisen wuoden hankkeet ole olleet suinkaan turhia hankkeita.

Kun nyt kerran mennyt wuosi tuli meille puheeksi, emme myöskään saa unohtaa muutamia sen warsinaisia ansioita. Se on esim. ensimäinen wuosi, jona sanan-walta on ollut häiritsemättä; siitä syystä se wuosi onkin ollut täynnänsä oikeuden-käymisiä paino-asioista. Niiden päätös, missä jo päättyneet owat, on ollut milloin kanteen hylkäys, milloin kanteen-alaisen rangaistus; ylipäänsä lienee hawaittu, ett'ei yleinen lakimme ole riittywäinen uuden aian paino-seikkoja warten. On siis mennyt wuosi myöskin hankkeillut paino-la'in. Jos nyt, niinkuin toiwomme, tämä uusi wuosi panee tämän hankkeen toimeen ja samassa antaa la'illisen woiman sille sanan-wallalle, jota tähän asti on ainoastaan „otolliseksi aiaksi" harjoitettu, on toiwomme käynyt toteen, että se wuosi, joka nyt alkaa, olisi todentekojen aikakausi.

Samate kuin mennyt wuosi antoi meidän maistella uuden aian paino-wapautta, se myöskin lahjoitti meille maistiaisia uuden aian kulkuneuwoista. Suomen ensimäinen rautatie awattiin wiime wuonna. Kuitenkin se nykyisellä kannallaan on wielä tuskin muuta kuin koristus-kalu, jonka awulla Helsinkiläiset woiwat tehdä huwi-retkiä Hämeenlinnaan ja Hämeenlinnalaiset käydä Helsingin teateria nauttimassa, mutta joka ei tee paljo mitään hyötyä sisämaan kaupalle ja liikkeelle. Wälttämätön tarwe on, että rautatiemme pian jatketaan ainakin Tampereelle. Wasta silloin siitä woi tulla jotain muuta kuin korea leikki-kalu. Wasta sitten woipi myöskin meille kokemusta tulla, kuinka hywin tai huonosti semmoinen laitos tässä maassa kannattaa kustannuksiansa. Toiwomme siis, että jos mennyt wuosi on iloinnut uudesta rautatiestään, niinkuin lapsi joulu-paijasta, niin tämä wuosi, niinkuin mies, alkaa ajatella, mitenkin siitä tehtäisiin maamme waurastumiselle hyödyllinen ase.

Olemme jo lausuneet koko joukon toiweita tämän koittawan wuoden suhteen. Nämä toiweet perustauwat olletikkin yhden suuren odotettawan tapauksen nojaan, joka niinkuin kirkas koin-tähti jalostaa tämän nuoren wuoden otsaa: tänä wuonna kutsutaan Suomen waltakunnan säädyt kokoon Waltiopäiwiin. Epäilemättä on meillä muitakin tärkeitä ja hyödyllisiä tapauksia tältä wuodelta odotettawana: joku pappien-kokous, Suomen maanwiljelijäin kuudes yhteinen kokous Helsingissä, paitsi loppumattomat komiteat niinkuin tähänkin asti. Mutta saatawain Waltiopäiwäin rinnalla nämä muut puuhat lapkeewat wähäpätöisyyteen, taikka lainaawat enimmän merkityksensä siitä, jos owat waltiopäiwäin kanssa jossakin liitossa. Se aika tosin woi tässäkin maassa tulla, että waltiopäiwät eiwät enää olisi niin suuri kummitus kuin nykyänsä owat; kuitenkin owat aina ja joka tilassa waltio-elämän korkein toimitus. Niiden tärkeys tällä hetkellä enenee monenkertaiseksi siitä, että edellisistä waltinpäiwistä jo on kulunut enemmän kuin puolen wuosisataa. Puolen wuosisadan waltio-yö! kuinka paljon nukuttua aikaa, kuinka paljon jäänyttä tointa! Kansa ei tosin ole kokonansa ollut uupumuksen wallassa, mutta se wäli-kappale, jolla korkein kansallinen toimi tehdään, on siltä puuttunut. Onko ihmettä siis, että wuosiluku 1863, joka lupaa wihdoinkin muuttaa yön hämärät selkeäksi päiwäksi, kantaa helmat täynnänsä toiweita Suomen maalle ja kansalle!

Se wilkkaampi waltiollinen elämä, joka siis tämän wuoden kuluessa tulee panemaan kansan hermot liikkeelle, lupaa myöskin wirittää woimallisempaan eloon kaikki ne erilaatuiset mielipiteet, jotka tähän saakka ainoastaan ahtaammalla alalla owat otelleet keskenänsä. Tämä ei ole mitään omituista meidän maalle, waan se tapahtuu aina ja joka paikassa, kun waltiollinen wapaus herää jostakusta tainiostaan. Asian meno on kyllä luonnollinen. Semmoisetkin riennot, jotka eiwät ennen ole uljenneet kuin salassa ja muiksi puetettuina liikkua asioitansa ajamassa, hawaitsewat täytymyksen astua ilman häwyttä esiin, niin pian kuin kaikki taistelus asetetaan julkiselle sota-tantereelle ja salaiset temput ja kujeet eiwät enää wie millekkään perille. Näitä rientoja wastustamaan nousee taas toisia rientoja, jotka sitä ennen kentiesi owat nukkuneet liian lewollista unta, luullen ei mitään waaraa olewan, mutta nyt näkewät tarpeelliseksi heittää suruttomuutensa, koska wihollisen tarkoitukset wihdoin owat astuneet päiwä-waloon. Tämä luonnollisesti ja wälttämättömästi waikuttaa sen, että puolueita syntyy taikka, missä niitä jo löytyy, että jäykistywät ja jyrkemmin astuwat toisiansa wastaan. Tämmöinen asian laita saattaa monelle tuntua ikäwältä, ja kuka rehellinen mies ei hartaasti soisi, että Kristin-uskon „rauha maassa" ulottuisi kaikkiin ihmis-toimenkin aloihin. Mutta sitä rauhaa täytyy ihmisen hakea sydämmessään; tekojen maailmassa olisi rauha ainoastaan welttoutta. Että ihmiset siis yhdistywät julkisiksi puolueiksi, että nämä puolueet julkisesti ponnistelewat ja taistelewat toisiansa wastaan, on pikemmin eduksi katsottawa, siihen nähden, että julkisuus estää ne kunnottomat wehkeet, jotka ainoastaan pimeydessä löytäwät menestyksensä. Mitä näin tapahtuu joka paikassa yhtäläisten seikkain waikuttaessa, se tulee meidänkin maassa tapahtumaan, olkoon Suomalainen luonteemme kuinka rauhallinen, lewollinen ja saamaton hywänsä. Se on sitä warmempi koska puolueet jo owat walmiina eikä enää aiwan tuntematonta laatua. Mitkä ne owat, tahdomme lyhyesti selitellä. (Jatket.)

(Lähetetty.)

Nousumme aika.

Nouse, nouse Suomen kansa,
Kansa kaunoinen ylene,
Nouse, nouse nostettaissa,
Ylene ylennettäissä,
Kuin jo on nousnut nousun päiwä,
Nousun on aurinko ylennyt,
Nousun päiwä paistamahan,
Aurinko iloittamahan.

Mikäs on nousnut nousun päiwä,
Kukas on aurinko ylennyt?
Suomen on nousnut nousun päiwä,
Suomen on aurinko ylennyt;
Nousnut on kansan nostajaksi,
Ylennyt ylentäjäksi
Tuuman kuulun kunnahalle,
Neuwon korkean kotihin.

Heitä nyt suitset suun owelta,
Pois kisko kitakapulat,

Suitset tuuman suun owelta,
Neuwon kielestä kapulat;
Ne tuiski tulen omiksi,
Liekin lennäteltäwiksi,
Tulen tuiskutanterille,
Liekin liehuma-pihoille.

Nyt ei oo aika uupumahan,
Ei tunti tukahtumahan,
Aika on ankaran sanamme,
Tunti tuuman tunnollisen.
Nyt saakoot sanat jalalle,
Tuumat tielle työntyköhöt,
Aiwoista ajattelian,
Ymmärtäjän otsaluusta,
Ilman suohon sortumatta,
Korpehen katoamatta,
Suohon Suomen sortajaisten,
Korpehen kadottajaisten.

Sanat ei synny sortumahan,
Neuwot nuoret nääntymähän,
Nuoren nousumme ajalla,
Elon uuden alkaessa.
Tie on tehty tuuman tulla,
Polku neuwolle polettu
Tuuman korkean kotihin,
Neuwon kuulun kunnahalle.

E—s.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Ilmoituksia
Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Suometarta w. 1863

toimitetaan samalla tarkoituksella kuin ennenki, waan lawennetaan sillä tawoin, että se annetaan kaksi kertaa wiikossa niin isona kuin se nyt on, kunaki tiistaina lisälehtenä ja kunaki perjantaina päälehtenä. Lehteä saadaan tilata Helsingissä herrain Waseniuksen ja Kumppanin kirjakaupassa, missä se myös jaetaan ulos k:lo 12 kumpaisenaki ilmestyspäiwänä,

maksaen koko wuosikerta . . . . 2 ruplaa,
„ puoli-wuosikerta . . . 1 ruplan,

sekä kaikissa maamme Postikonttoreissa, missä se maksaa kaikkiansa

koko wuosikerta . . . . . . 2 r. 30 kpkaa,
ja puoli-wuosikerta . . . . 1 r. 15 kpkaa.

Yksityisiä ilmoituksia otetaan wastaan herrain Waseniuksen ja Kumpp. kirjakaupassa, missä niistä on maksettawa 2 kop. petiittiriwiltä.

Mehiläistä

tilataan tulewaksi wuodeksi 1863 8:lla markalla koko- ja 4 mark. 60 pennillä puoli-wuosikerta postirahoineen. Useimmat entisistä kirjoittajoista kuuluwat eteenkin-päin toimitukseen. Nuorempia woimia tulee lisäksi. Lehden ulostulosta wastaawat:

Niet. Polén ja J. Krohn.

Lasten-Ystäwä ja Barnavännen

toimitetaan tulewanaki wuonna 1863 Tamminiemen kaupungissa samalla tarkoituksella ja samalta toimitukselta kuin nykyisenäki. Tilaushinta pysyy entisenään eli 40 kop. koko wuosikerralta Tamminiemessä mutta Sanomain jakolaitoksesa Helsingissä sekä kaikissa postikonttoreissa tekee tilaus 51 kop. kaikkinensa.

Luonnotar,
Kuukauslehti kansan Hyödyksi ja Huwiksi,

tulee ulos kerran kuukauteensa, tästä wuodesta alkaen, sen kokoisena ja muotoisena kuin näytönumero osoittaa, ja sisältää: 1) kirjoituksia Suomen kansalle tärkeimmisiä asioisja, 2) kuwaelmia luonnosta, historiasta ja elämästä, 3) wähäisiä uuteloita ja 4) kuukauskirjeen, joka lyhykäisyydessä kertoo sekä koti- että ulkomaan erinomaisimmat tapaukset. Tilaus-hinta on täällä Helsingissä Frenckellin ja pojan kirjakaupassa 60 kop. hop. ja kaikissa maamme postikonttoreissa postimaksuineen 75 kop.

Tähti.

Tämän niminen sanomalehti annetaan tulewana wuonna 1863 Frenckellin kirjapainosta Turussa yksi numero joka wiikko, samankokosena kuin „Helsingin Uutiset“. Se tulee sisältämään hengellisiä ja kirkollisia sekä waltiollisia ja taloudellisia asioita koto- ja ulkomaalta. Toimitus ottaa myös kiitollisuudella wastaan kirjoituksia näisä asioisja sekä erinäisten ihmisten ilmoituksia ja kuulutuksia. Wälttämättömistä syistä annetaan ensimäinen numero wasta Maaliskuussa. Tätä saa nyt jo tilata Turussa Frenckellin kirjapainossa 75 kop., Turun postikonttuorissa pitäjän-laukuissa menewille 95 kop. ja muissa postikonttuoreissa 1 rupl. $6^1/_2$ kop., johon on luettu postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Toimitus.

Sanomia Turusta

annetaan tulewanakin wuonna saman-kokoisina ja samalla hintaa kuin ennenkin. Näitä saa siis tilata kirjanpainaja J. W. Lilljan konttuorissa Turussa 50 kop. hop., mutta Turun postikonttuorista irtaimissa laukuissa pitäjiin menewiä 70 kop., ja muissa postikonttuoreissa 78 kop., siihen luettuna myös postiraha ja postimestarin waiwanpalkka.

Hämäläinen

annetaan tulewana wuonna samanlaisena kuin tänäkin ja maksaa Hämeenlinnassa koko wuodelta 80 kopekkaa ja puolelta wuodelta 50 kopekkaa, johon postissa tilaajat tulewat lisäämään waaditut postimaksot.

Otawaa,
Sanomia Wiipurista,

jota toimitetaan tulewanaki wuonna 1863 lisätähtineen samana aikana ja yhtäsuurena kuin tähänkin asti, saapi tilata tulewaksi wuodeksi täällä Wiipurissa h:ra N. A. Zilliakuksen kirjapainossa ja myös kaikissa Suomen postikonttoreissa 1 ruplalla ja 35 kop. hop., s. o. 5 markalla ja 40 pennillä Suomen rahassa, johon jo on luettu sekä postirahat että postimestarien waiwat. Lehden tarkoitus sekä toimittaja tulee olemaan sama kuin tähänkin asti on ollut.

Oulun Wiikko-Sanomia

annetaan tulewanakin wuonna 1863 entisellä tarkoituksella, ja toimitus tulee olemaan entinen. Näitä Sanomia saadaan Oulussa Chr. Ev. Barck'in kirjakaupassa 1 ruplalla, Oulun postikonttorin kautta 1 r. 15 kop. hop. ja kaikissa muissa postikonttoreissa postirahan ja postimestarien waiwarahain kanssa 1 rupl. 35 kopeekalla.

Porin kaupungin Sanomia

annetaan tulewanakin wuonna 1863 saman kokoisena kuin owat olleet tänä wuonna. — Tilaus-hinta on entinen, nimittäin Porissa 75 kopeekkaa ja maamme Posti-konttuoreissa 1 rupla $6^1/_4$ kopeekkaa hopeassa.

Tapio

annetaan tulewanakin wuonna 1863 samalla tarkoituksella ja sisältönsä sekä kokonsa puolesta samanlaisena kuin se tämän wuoden jälkimäisenä puolena on ollut. Hinta on entinen, nimittäin Kuopion kirjapainossa 1 rupl. ja kaikissa maamme postikonttoreissa 1 r. 20 kop. hopiassa.

Myytäwänä

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Johannes Arndtin Postilla. Suoment. G. Monell. Sidott. 2 rupl.

Porin Tulitikkuja

walkoimella ja walkoimetta, löytyy aina waralla sekä waaprikissa että allekirjoitetun tykönä. Jotka niitä ostaa mieliwät, lähettäkööt pyyntönsä kirjeessä „Porin Tulitikku waaprikkiin“ Porin kaupungissa tahi

Abr. Oldenburg'ille
Helsingissä.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Kello
Ylös-matkalla:	
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45′ „
„ Järwenpäästä	9,30′ „
„ Hywingästä	10,35′ „
„ Riihimäestä	11,10′ „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′ „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35′ „
„ Riihimäestä	3,25′ „
„ Hywingästä	4,10′ „
„ Järwenpäästä	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	5,55′ „
Tulee Helsinkiin	6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja.

Ruisjauhot 60—62 kop. L℔.
Ohrakryynit 35—38 k. kappa.
Kaurat 2: 80—3: 10 tynnyri.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.
Wiheriät hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 12—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 75 k. 1: 5 L℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20—1: 50 L℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.
Wasikan-lihaa 2 r. 2: 30 L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—2 r. L℔.
Suolattua samaa 2 r. L℔.
Talia 2: 80—3 r. L℔.
Tuoretta woita 22—26 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 70—4 r. L℔.
Maito 6—8 k. k:nu.
Taale 6—8 k. korttieri.
Munatiu 40—45 k.
Teeri-pari 55—65 k.
Metso-pari 1 r.—1: 20.
Pyy-pari 25—30 k.
Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 4—6 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—7 k. ℔.
Tuoreet mateet 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Suolattua siikaa 10 k. ℔.
Suolattua lohta 15—18 k. ℔.
Suolattuja silakoita 70—80 k. L℔.
Muikku-mätiä 20—25 k. ℔.
Terwaa 5 r.—5: 50 tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1: 10 k. kuorma.
Mänty-halkoja 75—1 r. k:ma.
Kuusi-halkoja 75—80 k. k:ma.
Wiina 90—95 k. kannu.
Heinät 9—11 k. L℔.
Oljet 8—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 2. Maanantaina 5 p:nä Tammikuuta **1863**

Maksaa Helsingissä: Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas **kaikkine posti-maksuineen** 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Loppiaisena saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: kirkh. Lukander. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalapalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Huomenna Loppiaisena.

Tammik. 2 p. K:lo 7 jpp. Suuret tanssit kaiken-ikäisille Arkadia-teaterissa.

" K:lo 7 Teateri.

Wapriikkien omistajat, tehtaalaiset ja käsityöläiset woiwat joka arkiopäiwä k:lo 11—1 epp. maistraatin kansliaan antaa luettelon heidän omistamista laitoksista. Myös saawat tehtaan-omistajat samalla aikaa maistraatin rahastokonttoriin jättää stemppeli-maksunsa.

Yliopiston yleinen kirjasto pidetään auki joka tiistai ja tuorstai klo 11—1 e. p.

Helsingistä.

Uudesta waltiolainasta owat menneen wuoden wiimeisinä aikoina ilmaantuneet keisarillinen julistuskirja, jossa laina on saanut wahwistuksen, ja keis. Senaatin Joulukuussa antama kuulutus, sisältäwä muutamia määräyksiä. Näistä, näkyy, että lainan nimellinen summa on 4,400,000 saksan thaleria (jokainen thaler) tawallisesti 94 tai 95 kop.). Tästä rahasummasta ulosannetaan welkakirjoja neljässä sarjassa; ensimäisessä sarjassa 1,500 kappalta, kukin 1,000 thalerin arwoinen, toisessa 4,000 kappalta, kukin 500 thalerin arwoinen, kolmannessa 1,500 kappalta, kukin 200 thalerin arwoinen, sekä neljännessä 6,000 kappalta, kukin 100 thalerin arwoinen. Nämät welkakirjat, jotka painetaan saksaksi ja ruotsiksi, jätetään Rotschild ja pojille Frankfurtissa käytettäwiksi. Kustakin näistä welkakirjoista maksaa Suomen waltio wuosittain $4\frac{1}{2}$ prosenttia puolen wuoden termiineissä Heinäk. 1 ja Tammik. 2 p. joka wuosi. Korkomaksu woi, sen mukaan kuinka welkakirjain omistajat tahtowat tapahtua, joko Helsingissä Suomen pankissa tai Frankfurtissa Rothschildin ja poikien luona tai myöskin Hampurissa Rothschildin määräämässä rahakauppias-huoneessa, 42 wuoden kuluessa on Suomen waltio sitounut lunastamaan welkakirjat siten, että niiden luku, jotka joka puoli wuosi owat lunastettawat, määrätään arwan-heitolla, joka on tapahtuwa Suomen pankissa. Määrätyn koron maksamiseksi sekä welkakirjain lunastamiseksi maksaa Suomen waltio Rothschild ja pojille joka puoli wuosi $117,060\frac{151}{186}$ thaleria jonka ohessa mainittu huone saa hywäksensä lukea $\frac{1}{2}$ prosentia prowisionia heidän kautta tapahtuwista korkomaksuista ja maksettawain welkakirjain lunasta-misesta. Kuitenkin on Suomen waltiolla oikeus wuoden 1868 jälkeen suurentaa maksut pää-oman kuolettamiseksi tahi maksaa kaikki al-pari, jos niin haluaa. Ensimäin maksuen korkoynnä pää-oman kuolettamis-maksu tulee tapahtumaan Heinäk. 1 päiwänä tänä wuonna.

Rahalaina tulee Senaatin kuulutuksen mukaan käytettäwäksi maan rahaseikkain järjestämiseksi. Räkningit tästä lainasta tulee salassa pidettäwäksi. Kuinka suuren summan Suomen waltio todellakin tulee saamaan Rotschild ja po'ilta, ei mainita. Jokainen tietää, ett'ei waltio-lainoessa koskaan saada koko nimellistä summaa.

Suomen waltiolaina on jo Hampurista Jouluk. 29 p. lähetetetyn sähkölennätin-sanoman mukaan ollut kaupassa Hampurin pörssissä. Tämä sanoma on näin kuuluwa: Uusi $4\frac{1}{2}$ prosentin laina, jonka Suuriruhtinaskunta Suomi on hankkinut kaupungissamme olewalta Heine nimiseltä rahakauppiashuoneelta on tänään pörssissä tarjottu kaupaksi $87\frac{3}{4}$ prosenttia puhdasta rahaa wastaan. Myyjiä tähän hintaan ei löytynyt. — H. Dbl. muistuttaa että tämä sisältää erhetystä, kun laina-kauppa on tehty A. M. Rothschildin ja poikien kanssa Frankfurt am Main'issa eikä Heinen kanssa Hampurissa, mutta sanoo että erhetys on woinut syntyä siitä, että Heine luultawasti on pörssissä ottanut kaupitaksensa lainan. Sana myyjiä, joka löytyy sanomassa, on luultawasti muutettawa ostajiksi.

Maaseuduilta.

Hätä-apuin pää-komitea Waasan läänissä, jolle oli wiime Joulukuun keskitienoilla tullut lääniin jaettawaksi apulahjoja kaikkiansa 34,994 r. 5 kop. hop., 257 tnriä 11 kappaa rukiita ja 117 tnriä 12 kapp. ohria, on niistä kolmessa towissa jakanut seuraawille seurakunnille:

Lestijärwen 224 r., Toholammin 1,304 r., Ylikannuksen 50 tnriä rukiita ja 504 r. rahaa, Himangon 354 r., Lohtajan 429 r.; Kälwiön 400 r.; Kokkolan 175 r., Alawetelin 170 r., Yliwetelin 420 r., Kaustilan 375 r., Perhon 170 r., Halsuan 170 r.; Kruununkylän 168 r., Teirijärwen 222 r.; Ähtäwän 483 r., Purmon 333 r., Pietarsaaren 500 r.; Isojoen kappelille Lapwiertin pitäjää 800 r. 15 kop.; Öfwermarkin kylälle Närpiön pitäjää 200 r.; Teuwan pitäjälle 100 r.; Ilmajoen pitäjässä Jalasjärwen kappelille 500 r. ja Peräseinäjoelle 200 r.; Töysän 175 r., Kuortaneen 225 r., Alawuuden 175 r.; Orawaisten 257 r., Wöyrin 200 r.; Munsalan 235 r., Nykaarlepyyn 285 r.; Alahärmän 645 r., Ylihärmän 461 r. 90 kop., Kauhawan 911 r. 15 kop., Nurmon 200 r., Lapuan 512 r.; Kortesjärwen 550 r., Ewijärwen 520 r., Wintalan 325 r., Alajärwen 800 r., Soinin 600 r., Lehtimäen 600 r., Lappajärwen 550 r.; Karstulan 615 r., Uraisten 290 r., Saarijärwen 870 r.; Jywäskylän kappelille 140 r., Sumiaisten 315 r., Laukaan 530 r.; Kiwijärwen 200 r., Pihtiputaan 900 r., Wiitasaaren 300 r. — Kaikkiansa on Waasan läänin seurakunnille jaettu yksityisten antamia apulahjoja 35,958 r. 3 kop. rahaa ja 50 tnriä rukiita. (Str.)

Oulusta mainitaan hywää keliä ja wirkeätä liikettä. Maalaisia on oka suunnalta rientänyt kaupunkiin, tuoden laiwapuita ja muuta kalua. Elo-transporttia on myöskin wiety joka suunnalle lääniä, missä nälkä uhkaa ihmisiä. Erinomaisen helppoja näkyy rukiiden hinta olewan; sillä markkinoilla niistä maksettiin torilla 6 ja 7 ruplaa. Ohrat sitä wastoin owat kalliimmat. Hywistä siemenohrista maksettiin 9 r., kauroista 3 r. ja 2 r. 50 kop.

Jouluk. 10 p. illalla tuntui kaupungissa kaksi maan-järistystä, josta huoneet paikottain tärisiwät ja huone-kalut liikkuiwat.

Raahen kaupungin Porwari- ja Kauppias-koulun rahasto. Se suuri lahjoitus, jonka kauppias J. Fellman Raahessa on tehnyt porwarikoulun perustamiseksi mainitussa kaupungissa, on nyt tarkemmin tunnettu. H. D:n ensimäisessä n:rossa tältä wuodelta luetaan ote itse lahjoitus-kirjasta. Tahdomme siitä otteesta antaa lyhennetyn maineen.

Kuolleen weljensä, kauppias Baltzar Fellman'in, kanssa on J. Fellman jo ennen pitänyt neuwoa koulun perustamisesta Raahessa, ja yksissä neuwoin owat päättäneet, että jälkeen-eläjä määräisi jonkun omaisuuden perustus-rahastoksi, joka nimellä „Raahen kaupungin Porwari- ja Kauppias-koulun rahasto", kaswullansa woisi kustantaa ja woimissa pitää semmoisen koulun. Se omaisuus, joka tähän tarkoitukseen nyt on lahjoitettu, käsittää joukon laiwan-osuuksia, nimittäin $\frac{40}{100}$ yhdeksässä laiwassa, joiden koko yhteinen lästi-luku on 2128, ja $\frac{25}{100}$ neljässä laiwassa, joiden koko yhteinen lästi-luku on 966, sekä yhtä suuria osuuksia näiden laiwan-isännyksien yhteisissä waroissa. Koko lahjoitus on jo jätetty Raahen kauppias-seuran holhoukseen. Se arwataan raha-arwossa tekewän wähintäin 80,000 hopea-ruplaa. Muutamia tarkempia määräyksiä rahojen käyttämisestä on lahjoittaja myöskin tehnyt. Muutamille sukulaisille määrätään elinkautiseksi awuksi 800 ruplaa wuoteensa. Lisäksi sauotaan, että on antaminen „jos Kauppias-seura niin näkee hywäksi, apuraha kahdelle, korkeintaan kolmelle, tarwitsewalle nuorukaiselle, jotka owat täältä (Raahesta) tai lähisistä pitäjistä syntyperää, owat wähintäin wuoden käyneet merellä, osoittawat halua meren-kulkuun ja osaawat puhua ja auttawasti kirjoittaakkin ruotsia, woidaksensa jossakin meren-kulku-koulussa saada tarpeellista opetusta edistymiseksi elinkeinossaan". Tämä apu-raha ei saa olla wähempi kuin 80 ruplaa wuoteensa kullekkin

nuorukaiselle. Kun rahasto on kaswanut 250,000 ruplaksi (siihen arwataan menewän 40 wuotta), määrätään $\frac{4}{5}$ sen kaswusta Porwari- ja Kauppias-koulun perustamiseksi ja woimassa pidoksi. Mutta $\frac{1}{5}$ lasketaan pää-omaan, itse rahaston lisäämiseksi ja sattuwien tappioiden korwaukseksi. Myöskin saapi Kauppias-seura, jos niin näkee hywäksi, siitä antaa apu-rahoja köyhille oppilaisille Raahen alialkeiskoulussa, jotka owat sen oppi-aineet täydellisesti läpikäyneet ruotsinkielellä ja luonnon-lahjoilta sekä tawoilta ja ahkeruudeltaan owat kiitettäwiä, niin että saattawat jatkaa opinkäyntiänsä yli-alkeiskoulujen ja lukioiden siwiili-osakunnassa taikka jossakin teos-koulussa.

Muut pienemmät määräykset heitämme mainitsematta, mutta muutamia mietteitä synnyttää tämä asia jokaisen mielessä. Se ansaitsee kiitosta ja kunnioitusta, kun yksityiset ihmiset määrääwät työllä ja toimella kootun omaisuutensa isänmaan tai asunto-seutunsa yhteiseksi hywäksi, ja Raahen seudut owat ennenkin osoittaneet senlaisen esimerkin, kun tuomari Alopæus siellä lahjoitti omaisuutensa kansankoulujen perustamiseksi. Mutta ne ehdot, jotka toisinaan liitetään senlaisiin lahjoituksiin, eiwät aina anna ilahuttawaa todistusta kansalaisten siwistyksen kannasta. Me, ja moni meidän kansamme, olemme tähän asti luulleet, että Suomalaisuus Raahessa ei olisi ainoastaan kykenemättömyys ruotsia puhumaan, jota täytyisi raha-palkinnoilla auttaa, waan pikemmin harras rakkaus omaan kansallisuuteen ja kieleen. Hra Fellman'in lahjoitus-kirja ei anna meidän jäädä siihen lohdulliseen luuloon, ja tulewaisuus tulee wielä enemmän kummeksimaan niitä päiwiä, joina senlaisia ehtoja kaikessa wiattomuudessa tehtiin koulujа perustettaissa.

Karkun pitäjästä kirjoitetaan Suomettarelle, että awun-ha'ulla käwijät Pohjolaiset tekewät siellä häiriötä. „Juuri ihmeeksi joku Pohjalaisista on ruwennut työhön, waan enin osa heistä käypi kerjuulla taloon, ja heitä pidetäänkin wallan hywänä, waikka he käyttäiwät sangen häwyttömästi.

Tohmajärweltä kirjoitetaan samalle lehdelle: „Waikka katowuosi saattoi meille surkeita haawoja toimeen-tulossamme ja moniksi wuosiksi pysäytti edistyskuntomme, ei täällä kuitenkaan olla epä-toiwoon langettu, waan sen sijaan on miehissä herännyt into ja halu päästä juurten-jaksain kaikista nurjista epäkohdista, joita isoksi osaksi saattaa nähdä syyksi kaikenpuoliseen kurjuuteemme. Sentähden miehet täälläki joka nurkassa söpöttäwät waltiopäiwän tulosta ja owat siitä iloiset mielessänsä."

Ulkomaalta.

Waltiollinen katsahdus.

(Jatko wiime numeroon.)

Italiassa näyttää nykyään kansallisessa yhdistystoimessa tapahtuneen jonkunmoinen pysähdys, jonka kestäwyyttä ei ole helppoa kenenkään aawistaa. Kun keisari Napoleon jo on julkisesti osoittanut tarkoituksensa olewan wastapäinkin woimassa pitää paawin maailmallista waltaa Romassa ja kun Italialaiset tähän aikaan ei woi ajatellakkaan wäkiwallalla ajaa Ranskalaiset Romasta, yhtä wähän kuin Itäwaltalaiset Wenetiasta, niin ei olekkaan heidän muuta neuwoa kuin wastaiseksi jättää nämät asiat siksensä. Niin näyttääkin uusi Ratazzin jälkeinen ministeristö käsittäneen tehtäwäänsä. Se näyttää julistuskirjassansa pitäneen pää-asiana järjestää sisällistä hallitusta ja sanoo ulkonaisten waltio-asioiden suhteen ei tahtowansa tehdä semmoisia lupauksia, joidenka täyttämisen aika wielä on hywinkin tietämätön. Sen ohessa ilmoittaa se aikowansa woimassa pitää Italian waltiollisia liittoja, mutta samassa myöskin tarkasti warjella sen täydellistä oma-waltaisuutta. Tällä tarkoitetaan Ratazzia, joka oli Ranskalle liian myöntywäinen. Se onkin aiwan luonnollinen, ettei Italian ja Ranskan wäli woi olla oikein ystäwällinen kun Napoleoni on Italialaisille kowana esteenä saamasta Roman pääkaupungiksensa. Että uusi ministeristö aikoo woimalla ryhtyä sisällisten asiain järjestämiseen, on aiwan kiitettäwä asia, sillä kieltämättömästi on tässä kohden wielä paljon tehtäwää. Se on aiwan tarpeellinen, että yhdistetyin maakuntain asukkaat pääsewät täydellisesti nautitsemaan wapauden hywiä lahjoja, jos tahdotaan Italian yhteys pysywäiseksi. Erittäinkin on Neapeli aiwan epäwakaisena omaisuutena, niin kauan kuin Romasta wiritetyt roswoamiset häiritsewät wäestöä ja tekewät sen tyytymättömäksi nykyisiin oloihin. Nyt onkin toden-teolla ryhdytty tämän pahan poistamiseen, kun parlamentti on walinnut komitean, jonka tulee tarkastaa roswoamisten perisyytä ja esittää keinoja niiden poistamiseen. Ettei keisari Napoleonin käytös romalaisessa asiassa ole Ranskassa woinut mitään suosiota woittaa, erittäinkin walistuksen ja edistyksen harrastajissa, on selwä asia. Pieniä Pariisin yli-opistolaisista lähteneitä katu-meteliä, poliisin erinomainen walppaus ja epäluuloisuus, yhä useammin sanomalehdille tehdyt waroitukset ynnä monet muut pienet merkit osoittawat, että joku lewottomuus kuohuu mielissä, waikka on waikea sanoa, tuleeko sillä olemaan sen suurempia seurauksia. Sen ohessa on Napoleonilla paljon työtä ja waiwaa Meksikon sodasta, joka jo on maksanut Ranskalle paljon työtä ja waiwaa, mitään hyötyä tuottamatta. Nähtäwästi luuli Napoleoni Meksikon walloittamisen helpommaksi, kuin se oikeastaan on näyttänyt olewan. Ranskalaisten kunnian-himo waatii että sota ajetaan hywään loppuun ja warsinkin on tämä tärkeä Napoleonille, jonka warsinaisia hallitus-tukia on ollut Ranskalaisten usko, että hän paremmin kuin joku muu ymmärtää suojella ja woimassapitää Ranskan kunniaa ulkomaiden suhteen. Jopa on kuulunutkin että ranskalainen päällikkö Forey marssii wasten pääkaupunkia. Saa nähdä riittäneekö Meksikolaisten isänmaan-rakkaus wastustamaan Ranskalaisten sota-taitoa.

Englannissa on pumpuli-puutteen synnyttämä hätä wetänyt koko maan tarkastuksen puoleensa ja erinomaisella innolla on riennetty sitä liewittämään ja miten mahdollista poistamaan. Ranskan esitystä ruweta wälittäjäksi Amerikan asioissa, on Englanti hyljännyt, waikka tällä keinon pumpuli-puutteen syy olisi woitu ehkä poistaa. Tämän kautta ei ole tämä esitys waikuttanut muuta, kuin että itsenäisyydestänsä arkatuntoiset Amerikkalaiset owat wielä enemmin kiiwastuneet wastustamaan euroopalaisten waltain yritykset sekaantua heidän asioihinsa.

Itäwallassa päättyi waltiopäiwät Joulukuun 18 p. Huhut että Unkarin kansa olisi tapahtuwa sowinto, joka muka olisi perustettawa myönnytyksiin kumpaiseltakin puolelta, ei ole saanut wahwistusta. Päin wastoin wakuutetaan että Unkarin wapamielisen puolueen päämies, Deak, aikoo jyrkästi wastustaa kaikki sowinnon-ehdotukset muilla perustuksilla, kuin että wuoden 1848 unkarilaiset lait jälleen asetetaan täyteen woimaan. Preussissa ei ole pää-asiassa seikat muuttuneet siitä kuin säätyhuoneet erosiwat. Ainoastaan keskinäiset mieli-piteen osoitukset sekä kuninkaan puolelta että siltä puolelta, joka hywäksii säätyhuoneiden käytöstä, kestää wielä yhä. Kanteita sanomalehtiä wastaan ja erityisten hallitukselle wastenmielisten miesten wainoaminen tapahtuu joka päiwä. Aika sitten tapahtunut sisä-ministerin muutos luullaan todistawan, että hallitus wielä jäykemmin kuin ennen aikoo masentaa kaikki wastustuksen kokeet. Saksan yhteys, josta jo kauan aikaa on paljon puhetta nostettu ja pidetty, ei näy nykyään olewan likempänä tarkoitusperäänsä kuin ennenkään. Se on warsinkin merkittäwä, että itse yhteyden harrastajat jakaantuwat kahteen toisistansa tarkasti eroitettuun puolueesen: pieni-saksalainen ja isosaksalainen puolue, joista toinen saksalaiseen yhteysliittoon tahtoo otettawaksi ainoastaan Itäwallan saksalaiset maakunnat, toinen taas koko Itäwallan keisarikunnan. Näiden puolueiden edusmiehiä tuli wähä aika sitten yhteen, pieni-saksalaiset Weimariin ja isosaksalaiset Frankfurtiin ja tekiwät kumpikin kohdaltansa wastariitaisia päätöksiä — kaikki saksalaisen yhteyden hywäksi!

Amerikassa on suurempi wireys sotatoimissa ollut nähtäwänä, siitä kuin Mac'Clellan kadotti päällikkyyden ja Burnside astui häneen siaansa. Jotain warsinaista toiwoa sodan loppumisesta ei wielä ole, waikka kansa-waltaisen puolueen woitto New-Yorkin waaleissa tasawaltaisten yli luultiin waikuttawan rauhallisempaa mieli-alaa pohjoisessa. Arweltiin kansawaltaisten ei olewan niin wihollisetelеläisiä kohtaan, kuin wastapuolue. Mutta jälkeenpäin Amerikasta saadut tiedot osoittawat että kansawaltaisetkin owat päättäneet millä hinnalla hywänsä woimassa pitää liittokuntaa ja tähän ei suinkaan eteläiset hywällä suostu. Muutoinkin on se ajatus yhä enemmin wakaantunut pohjoisten mielipiteessä, että itse sodan peri-juuri: orjuus, on häwitettäwä. Mutta tätä woittaaksensa täytyy pohjoisten ensin wäkiwoimalla kukistaa eteläisten waltaa. Siis näyttää koko riidan päätös ja loppu rippuwan siitä, mitenkä sota päätetään.

Uutisia.

Amerikka. Kenraali Burnside on Jouluk. 15 p. koko armeijansa kanssa wetäynyt pois Fredriksburgista ja marssinut takasin Rapahannockin yli. Tappelu Fredriksburgilla on ollut kowin werinen ja unionistat owat siellä tulleet häwiölle. Yhdistys-waltain presidentin Lincolnin julistuskirja orjien wapauttamisesta on edusmiesten huoneessa woittanut wahwistuksen 78 äänellä, 51 wastaan. Mutta sen ohessa wakuutetaan ettei etelä-wallat tule tästä julistuskirjasta mitään lukua pitämään.

Pariisista kerrotaan että kongressi Jonian saarten asioita warten pian aikaan on kokoontuwa. Meksikon sodan kustannukset owat jo nousneet 83 miljonaan.

Kreikka. Ranskalainen sanoma „La France" wakuuttaa, että Englannin lähettiläs Kreikassa, Elliot, on lähtenyt Konstantinopoliin Turkin kanssa sopimaan Epirus ja Thessalian maakuntain yhdistämisestä Kreikkaan.

Uusi wuosi 1863.

(Jatko ja loppu wiime numeroon.)

Useita kertoja on tahdottu luulotella, että waltiolliset riennot meidänkin maassa jakaantuwat muka wapamieliseen puoleen ja wanhalla-olijaan puoleen, samatekkuin muutamissa maissa puhutaan liberaaleista ja konserwatiiweista. Moni sitten, joka ei tunne kuin asiain pintaa, ottaa

tuosta kohta päättääksensä, että hallitus wälttämättömästi on wanhalla-olon edustaja ja jokainen, joka pauhaa hallitusta wastaan, wapamielinen. Erehdys on sitä suurempi, koska tässä maassa tämmöistä jakoa ei löydy ensinkään. Ylipäänsä on meillä, kumma kyllä, joka mies wapamielinen, mutta wanhalla-olijoita, konserwatiiweja olemme myöskin jommoiseenkin määrään kaikki. Hallituksemme on wapamielinen. Jo kreiwi Bergin hallitus ei suinkaan ollut wanhalla-olija, ja nykyinen hallitus harrastaa hywinkin kiitettäwällä tawalla maan edistymistä wapamielisissä laitoksissa. Sanomalehdet taas koettawat tosin koroittamistaan koroittaa wapamielisyyden hinnan, peläten hallituksen muutoin wiewän heiltä koko kalun. Mutta tämä kilwoitus hallituksen ja sanomalehtien wälillä juuri osoittaakin, kuinka yleensä ollaan wapamielisiä. Samassa kuitenkin on wanhalla-olo meille kaikille warsin rakas. Kentiesi nimitys „wanhalla-olo" käytettäisiin wäärässä merkityksessä, jos tämän asian todistukseksi wetäisimme sen tunnetun totuuden, että Suomen miehet kaikki kammoisiwat jokaista muutosta, joka missä muodossa hywänsä heikontaisi sitä itsenäistä waltiollista asemaa, minkä Keisari Aleksanteri I:sen wakuutukset owat kansallemme perustaneet. Paremmaksi todistukseksi kelpaa, kun joitakuita niinkin konserwatiiweja löytyä saattaa, että ikäwöiden wielä muistawat Egyptin lihapatoja ennen wuotta 1808. Mutta jos siksensä heitämme tämmöiset seikat, näyttää toki pintapuolisin silmäys, että luonteemme hywin ja liiaksikin harrastaa wanhalla-oloa. Talonpoikainen sääty tahtoo olla wanhallansa; se nyt on ihan selwä ja luonnollinen asia. Pappis-sääty on kenties meillä wähemmin konserwatiiwi kuin esm. Ruotsissa; mutta waikea on kuitenkin siitä mitään sanoa, ennenkuin se edes wiikkokauden on istunut waltiosäätynä. Porwari-sääty taas on luullaksemme wanhalla-olija kaikessa, mikä sen etuihin koskee, ja että aatelis-sääty sitten yksinänsä ei olisi wanhalla-olija, sen uskokoon ken tahtoo. Tähän wanhalla-olon hartauteen, joka löytyy jokaisessa säädyssä ja pian sanoen joka ihmisessä, liittyy joku määrä yleistä wapamielisyyttä, ja molemmat wasta-kohdat owat niin sekasin joka paikassa, että puolue-jako niiden nojassa on warsin mahdoton ajatella. Joku yksityinen saattaa ikänsä tai siwistys-asteensa tähden kallistua enemmän toiselle tai toiselle. Mutta niin satunnaisista aineista ei kyhätä waltiollisia puolueita kokoon. Jako konserwatiiweihin ja liberaaleihin ei siis käy ensinkään sowittaa meidän oloihin. Sitä jakoa ei ole missään hawaittawana, ei hallituksessa, ei yleisössä. Ne, jotka täällä senlaisesta jaosta puhuwat, tuntewat kenties Sweitsin olot, tai Amerikan, tai Italian. Mutta Suomen oloja eiwät suinkaan tunne, taikka puhuwat wastoin tuntemistaan.

Sitä wastoin löytyy Suomessa jo warsin selwästi kaksi puoluetta: Suomikiihkoiset eli Fennomaanit ja niiden wastakohta — Werettömät. Molemmat nimet owat tainneet alkuperäänsä olla herjausnimiä; nyt ne kuitenkin owat jo niin yleisesti tunnetuita, että niitä on yhtä mahdoton muuttaa kuin nimet Whig ja Tory Englannissa. Heidän syntynsä on ollut se, mikä tawallisestikin on puolueiden synty. Maan omituiset seikat ja olot owat se pohja, jonka nojassa seisowat; heidän riitansa on ensin alkanut yksinäisemmästä mutta ylen painawasta seikasta, nimittäin Suomen kielestä, — siitä mennyt kansallisuuden kysymykseen, wihdoin lewinnyt kaikille yhteisten asiain aloille. Ett'eiwät tähän asti ole warsinaisia waltio-puolueita olleet, tulee ainoastaan siitä, että waltiollinen elämä tässä maassa on eilis-päiwältä. Mitä tämä wuosi on siinä kohden waikuttawa, on mahdotonta edeltä-käsin tarkalleen arwata. Mutta että nämä owat ainoat aineet, joista waltiollisia puolueita meidän maassa woi syntyä, luulemme jo kylläksi osoittaneemme.

Näiden puolueiden luonnetta emme tällä kertaa aio kuin lyhyesti katsastella. Fennomaanisuus, Suomikiihko, Suomiwimma, Suomiharrastus, tai kuinka sitä nimittää tahtoo, — ajattelee, että Suomen kansallisuuden edistys on maamme painawin asia, ja waatii tätä warten, että maan oma kieli on asetettawa luonnollisiin oikeuksiinsa. Sen mieli-lause on: Suomalainen kansa Euroopan kansain keskuudessa. Werettömyys taas wäittelee, että Suomen-kielen pääsö oikeuksiinsa ei ole painawin asia maallemme, taikka ei painawa ensinkään, taikka suorastaan wahingollinen. Näiden wastapäisten mielipiteiden kannalta tulee koko näkö-ala näyttämään eri-laiselta kummallekkin puolueelle. Kaikkein selwimmästi on tämä erilaisuus tullut näkywiin niissä taisteluissa, joita J. W. Snellman näinä edellisinä wuosina on kansallisuuden kysymyksessä tehnyt ja kestänyt. Yleisö siis entiseltä jo tuntenee johonkin määrään, millä aloilla kiista nykyänsä liikkuu. Ensi tilassa ja ehkä useastikin tahdomme siihen lisätä tarpeellisia selityksiä.

Warsin tärkeä on kysymys, missä suhteessa Suomikiihko on Snellmanille ja Litteraturblad'ille. Monen mielestä on juuri hän koko Suomikiihkoisen puolueen päämies ja johdattaja, ja jos niin tahdotaan hänen asemaansa käsittää, ei semmoinen luulo ylipäänsä ole meille wasten-mielinen. Kuitenkin on luulo ainoastaan osaksi totta. J. W. Snellman on se, joka Suomikiihkolle on antanut tieteellistä pohjaa, järjestäen ja lewittäen sen kaawaa kaikille yhteisen elämän aloille. Hän on siis ollut itse peri-ajatuksen etewin lipun-kantaja. Mutta käytännöllisesti on kuitenkin jonkun-moinen eroitus Snellman'in ja warsinaisten Fennomaanien wälillä. Että hän kirjoittaa ruotsiksi, ei te'e asiaan mitään; asianhaarat tekewät sen käytöksen hänessä luonnolliseksi ja hyödylliseksikin. Että hän useinkin sattuu senlaisiin kiistoihin, jotka eiwät koske Suomikiihkoon, on myöskin syrjä-asia. Tärkeämpi eroitus on hawaittawana juuri niissä seikoissa, jotka kuuluwat Suomen-kielen asiaan. Meidän on waikea antaa tästä wälistä tarkempi rajoitus kuin seuraawa: Suomikiihossa woi olla erilaisia wiwahduksia, ja Snellman on siinä asiassa enemmin wanhalla-olija, kuin Suomikiihkoiset yleensä. Kuitenkin tämä erilaisuus koskee ainoastaan asian käytännöllistä mittaa ja määrää (quantitas), eikä sen sisällistä laatua (qualitas). Paitsi sitä hän on puolueen johdattajaksi liian itsenäinen ja jäykkä. Hän on itsestänsä kokonainen puolue, joka kokonansa ajaa asiat omalla päällään. Mutta hän on Suomikiihkoisten lähin liittolainen, Suomalaisuuden mahtawin ystäwä.

Werettömän puolueen luonne ja laatu tarwitsee wähän tarkempaa selitystä. Sen asema on ylipäänsä kieltäwäinen: se ei katso ihmisten weriheimoisuutta miksikään waltiolliseksi siteeksi; se ei pidä kieli-seikat minään tärkeänä asiana; se ei suostu Suomen kielen nykyisiin waatimuksiin, taikka tahtoo miten mahdollista sysätä ne syrjälle. Ihmisen henki ei kuitenkaan woi tulla toimeen paljaalla kieltämisellä, ja siis on Werettömyyskin nähnyt tarpeelliseksi hakea itsellensä jotakin käskewää ainetta. Semmoista ainetta se luulee löytäwänsä ottamalla suunsa täyteen yleistä wapamielisyyttä, pitämättä suurta lukua siitä, mitä Suomen kansan olewaiselle ololle ja nykyiselle edistys-asteelle on soweliasta. Werettömyys on siis wapamielinen Englannin tawalla siitä syystä, että se ei asu Englannissa, tai Sweitsin tawalla, koska se on kylläksi kaukana Sweitsistä? Mutta tämän ulkomaalaisen wapamielisyyden se sowittaa warsin takaperoisesti Suomenmaahan, ja puolustelee edelleen kaikkia niitä etuoikeuksia, joita Ruotsin kieli täällä nauttii. — Werettömyys on yhtä arka kuin mekin itäisille waikutuksille, mutta se ei ole läheskään niin arka länttä kohden. Se kehuu kehumistaan sitä ruotsinkielistä siwistystä, jota maassamme wanhana perintönä löytyy, ja tahtoo yleisölle ehtimiseen teroittaa, että Suomenkielisyys on samaa kuin siwistymättömyys. Tämä kaikki kuuluu werettömyyden luonteesen. Kuitenkin täytyy meidän myöntää, ett'ei puolue sillä wielä ole täydellisesti kuwattu.

Kuwaus on sen wuoksi waikean-lainen tehdä, että werettömyys harwoin wapaasti tunnustaa mielipiteitänsä. Se on Suomenkielisyyden wastakohta, mutta se käyttää täällä omassa maassa tarpeellista warowaisuutta. Se keksii maan kielelle kaikenmoisia esteitä, mutta kiiruhtaa aina ilmoittamaan, että muka Suomen kielen „yleisiä" oikeuksia ei suinkaan tahdota halweksia". Sen etewin temppu on pitää Suomikiihkoiset nukuksissa, ja silläpä se ei säästä miellyttäwiä lauseita, niin kauan kuin niillä käypi wiihdyttää. Mutta että Suomikiihko ottaisi muuta toimittaakseen kuin kauniita saarnoja pitää, se ei ole Werettömyydelle oikein mieluista. Siis se jo on ennättänyt saatawain waltiopäiwäin suhteen muistuttaa, että kysymys Suomenkielen oikeuksista ei olisi muka lukuun otettawa, kansan edusmiehiä walittaessa. Tämä kaikki on selwää werettömyyttä. Tahdomme wähää tarkemmin tutkia, mitä joukkoa siihen puolueesen käypi lukea.

Joukossa on muutamia, jotka owat julkisesti tai salaisesti Suomenkielen ja Suomen kansallisuuden warsinaisia wihamiehiä. Nämä kaikkein wähimmin huoliwat selittää syynsä, eikä ole meidänkään asia tutkia sydämmet ja munaskuut. Toisia taas on, jotka kyllä ehkä suostuisiwat Suomenkielen waatimuksiin, kun ei nämä wain häiritsisi heidän omaa lewollista rauhaansa. Wielä on joitakuita, jotka eiwät niinkään halweksi Suomalaisuuden tarpeita, mutta owat waltiowiisautta noudattawinaan, kun antawat näiden tarpeiden muka odottaa aikaansa. Wihdoin on niitä, joiden waltiollisiin hankkeisin Suomalaisuus ei ollenkaan sowi ja jotka siis pahoilla mielin katselewat sen edistystä. Luonnollista on, että Werettömyys lukee jäseniänsä ainoastaan herras-säädyissä. Kuitenkin ei niissäkään säädyissä niiden luku ole suinkaan suuri. Suomikiihkoisia löytyy herrassäädyissä paljoa isompi luku-määrä, kuin tawallisesti luullaankaan. Werettömään puolueesen ei kuulu läheskään kaikki nekään, jotka eiwät Suomenkieltä osaa; sillä moni semmoinen-

kin woipi olla kokonansa Suomikiihkoinen. Siihen ei myöskään kuulu se iso joukko herrassäätyisiä, jotka eiwät tiedä koko Suomikiihosta muuta, kuin että muka muutamat lewottomat päät owat siitä pauhinaa nostaneet. Werettömyyden woima ei siis ole todella warsin suuri. Mutta sen wireyttä ja tointa täytyy meidän kiitellä, samatekkuin Herra wertauksessa kiitti wäärää huoneen-haltiaa.

Että Helsingin Uutiset wuoden kuluessa tulee woimiansa myöden wastustamaan tämän wiime-mainitun puolueen hankkeita, lienee melkein tarpeetonta lisätä. Lehden tarkoitus on ajaa Suomalaisuuden asiaa niin waltiollisessa kuin kansallisessa katsannossa. Suomenkielen waatimusten suhteen tahtoo lehti silmällä pitää ei ainoastaan itse kielen luonnollisia oikeuksia, waan myöskin siwistyksen waatimuksia ja niistä lähtewät tarpeelliset wiiwytykset. Mutta se ei tule rakentamaan mitään rauhaa niiden kanssa, jotka asettawat turhia ja tarpeettomia estelmyksiä taikka käyttäwät keinojaan Suomalaisuuden polkemiseksi ja parjaamiseksi.

Postimestarien waiwannäkö-rahasta.

Postimestarien waiwannäkö-raha, minkä saawat siitä, kun jakawat wuoden pitkään sanomalehdet tilaajoillen, on niinkuin tiedetään synnyttänyt paljon pahaa mieltä sekä sanomain toimittajissa että tilaajoissa. Waltio-wirallinen lehtemme „Finlands Allmänna Tidning" pitää asiasta pienen puolustus-puheen, mainiten menneen wuoden wiimeisessä numerossa, että Ruotsin waltiopäiwillä on aikomus asettaa yhtäläinen maksu Ruotsissa; on, näet, Talous-waliokunnassa suostuttu ehdoteltawaksi, että jokainen lehti antaisi postimestarein waiwan-palkinnoksi puolen Riksiä (noin 70 penniä) kappaleelta joka kerralta, kuin se wiikkoonsa tulee ulos. Tämä teko-asia ei kuitenkaan mielestämme todista juuri muuta, kuin että senlainen maksu on sowelias ja kohtuullinen Ruotsin-maalla. Suomessa sitä wastoin se on hywin rasittawainen, olletikin pienelle lehdelle. Niinpä esim. Sanomista Turusta maksetaan postikonttoreissa 78 kop., josta ei täyteensä kaksi kolmannesta tule toimitukselle ja enemmän kuin neljäs osa postimestareille. Se tosin olkoon postimestareille suotua, että he siitä lisäystä waiwasta, minkä sanomain jakaileminen heille tekee, saawat nauttia lisättyä saalistakin. Mutta ensiksikin on tämä maksu meidän seikkaimme suhteen liian korkea, ja toiseksi on sitten sekä toimitusten että tikaajainkin oikeus waatia näiltä näin palkituilta postimestareilta parempaa tarkkuutta, kuin mitä monessakin kohden saadaan kokea. Olemme useita kertoja kuulleet walituksia eri maan osilta, kuinka numeroita tilatuista lehdistä jääpi pois, taikka että joku tilattu pienempi lehti ei tule ollenkaan, waikka tilaus-hinta on lähetetty maa-laukussa postikonttorille. Erehdystä aina woi sattua; senhän jokainen kyllä ymmärtää. Mutta yleisö ei ole taipuwainen pitämään sellaisia erehdyksiä hywänään, kun se tietää niin runsaasti maksawansa postimestarien waiwat.

Yksi kummallinen seikka on myöskin se, että puheen-alainen maksu määrätään yhden-wertaiseksi kaikille kaupungeille, huolimatta, saawatko sanoma-numeroitaan useammin tai harwemmin wiikkoonsa. Ne Helsingin lehdet esim., jotka kolmesti wiikkoonsa lähtewät Turkuun, weroitetaan kolmi-kertaisella waiwannäkö-rahalla semmoisissakin kaupungeissa (ja sitä laatua enimmät owatkin), jotka ainoastaan kahdesti wiikkoonsa tulewat niitä saamaan. Samalla lailla waaditaan näistä lehdistä, milloin ne itse ulosanto-paikasta suorastaan kulkewat maa-laukussa ja ainoastaan kerran wiikkoonsa lähisiin pitäjiin, kuitenkin yhtä monikertainen waiwannäkö-raha, kuin niissä kaupungeissa, joihin ne useimmat kerrat kulkewat. Niinpä myöskin Helsingin Uutisista saawat Helsingin lähiset pitäjät maksaa postimestarin-palkintoa 40 kop., waikka lehti niille lähetetään ainoastaan yksi kerta wiikkoonsa ja silloinkin antaa waiwaa ainoasti yhdelle, nimittäin Helsingin, postimestarille, jota järjellisen laskun mukaan waiwa on neljä kertaa wähempi, kuin kaupunkeihin lähetettäisä ja waiwannäkö-rahan siis pitäisi oleman 10 kop. Emme myöskään katso oikeaksi, että tämmöisessä tapauksessa, lähiset pitäjät maksawat postikuljetus-prosenttia (15 %), koska ne kuitenkin tekewät eri maksun laukuistansa. Tämä kaikki osoittanee, ett'ei ole asiassa paljon kohtuutta noudatettu, ja wirallinen lehti, joka tosin itse ei tarwitse kokea näiden maksujen täyttä raskautta, älköön kuitenkaan pitäkö ihmeenä, jos näin kummalliset ja mutkaiset kohdat synnyttäwät tytymättömyyttä.

Mutta yksi puoli asiasta on jäänyt wiralliselta lehdeltä wallan huomaamatta. Kysymys postimestarien waiwannäkö-rahasta ratkaistaan Ruotsissa waltiopäiwillä. Täällä taas tulee semmoisia maksuja toinen toisensa perästä, eikä kukaan oikein tiedä, mitä syntyperää ne oikeastaan lienewätkään. Postimestarit tarwitsee palkan-lisäystä; silloin uusi waiwannäkö-raha keksitään. Sitten tahdotaan enentää nimismiesten jo ennestään hywiä syrjä-tuloja; ei muuta, määrätään wiinapannujen talteen-otosta ja sulkemisesta aimollinen maksu. Sitten tulee tuomarien wuoro; pöytäkirjain lunnaat korotetaan ja tuomari-kappain sääntö selitetään uudella tawalla. Wihdoin tulee koulujen (ei opettajain) osa, ja uusi koulu-wero pannaan oppilasten päälle. Kruunun hyöty kaikista näistä tempuista saattaa olla warsin wähäinen; mutta yleisölle ne tuntuwat niinkuin alituisia neulan-pisteitä, jotka eiwät suinkaan warsinaista haawaa te'e, mutta ärsyttäwät ja häiritsewät. Kansalaiset sillä tawoin wähitellen tottuwat siihen luuloon, että kruunu aina on wäijyksissä uusilla rahan-pyydyksillä, — aina käy ympäri etsimässä mitä saisi nielläksensä. Tämä on mielestämme asian ikäwin puoli, jonka toiwomme wirallisenkin lehden woiwan käsittää. Kansa pelkää luonnollisesti kyllä, ett'ei tämmöisillä maksun-määräyksillä ole mitään rajaa. Se waatii, että mieli-walta niistä lakkaisi ja mieliwallan siaan astuisi kansan wapaa suostumus. Jos siis, niinkuin F. A. T. tahtoo, meidän pitää ottaman esimerkkimme Ruotsista, niin ottakaamme esimerkki kokonaisena.

Hippakuntain sanomia.

— **Kuopion hippak.** — Waaliin pantu kappal. wirkaan Limingassa: 1) Enontekiäisten kappalainen B. F. Calonius, 2) pitäjän-apul. Uudessa Kaarlepyyssä w. kirkh. A. Heikel ja 3) kirkh. apul. Limingassa w. kirkh. K. J. Hällfors. — Wirkawapaus on suotu Utsjoen kirkh. Ed. W. Borgille kahdeksi kuukaudeksi Jouluk. 15 p:stä. — Määrätty: kappal. Inarissa, w. kirkh. A. A. Faworin huolta pitämään kirkkoherran toimituksista Utsjoella edellä-mainitulla ajalla; wäli-ajan saarnaaja Jokijärwellä Nils Fellman kappal. apulaiseksi Pulkkilassa. — Kokeellisessa tutkinnossa lehtorin wirkaa warten luonnon tieteessä oli maist. L. M. Runeberg ja sai arwostelu-sanan laudatur.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia
Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Mehiläistä

tilataan tulewaksi wuodeksi 1863 8:lla markalla koko- ja 4 mark. 60 pennillä puoli-wuosikerta postirahoineen. Useimmat entisistä kirjoittajoista kuuluwat eteenkin-päin toimitukseen. Nuorempia woimia tulee lisäksi. Lehden ulostulosta wastaawat:

Niet. Polén ja J. Krohn.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Kello	
Ylös-matkalla:			
Lähtee	Helsingistä	8,	epp.
„	Tikkurilasta	8,45′	„
„	Järwenpäästä	9,30′	„
„	Hywingästä	10,35′	„
„	Riihimäestä	11,10′	„
„	Turengista	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan	12,30′	„
Alas-matkalla:			
Lähtee	Hämeenlinnasta	2,	jpp.
„	Turengista	2,35′	„
„	Riihimäestä	3,25′	„
„	Hywingästä	4,10′	„
„	Järwenpäästä	5, 5′	„
„	Tikkurilasta	5,55′	„
Tulee	Helsinkiin	6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja.

Rukiit 7 r. tynnyri.	Taale 6—8 k. korttieri.
Ohrakryynit 35—38 k. kappa.	Munatiu 40—50 k.
Kaurat 3:—3: 10 tynnyri.	Teeri-pari 50—65 k.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.	Metso-pari 1 r.—1: 20.
Wiheriät hern. 40—45 k. k:pa.	Pyy-pari 30 k.
Perunat 13—15 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Tuoretta raawaan-liha 80 k. 1: 10 L℔.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.	Tuoreet hauet 6—7 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 L℔.	Tuoreet mateet 10—12 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Wasikan-lihaa 2 r. 2: 40 L℔.	Suolattua siikaa 10 k. ℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. L℔.	Suolattua lohta 15—18 k. ℔.
Sawutettua samaa 2: 40—2: 60.	Suolattuja silakoita 75—80 k. L℔.
Talia 2: 80—3 r. L℔.	Terwaa 5 r.—5: 50 tynnyri.
Tuoretta woita 24—28 k. ℔.	Koiwu-halkoja 1:—1: 30 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 80—4 r. L℔.	Mänty-halkoja 90 k.—1 r. 15 kuorma.
Maito 6—8 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 80—90 k. k:ma.
	Wiina 95—1 r. kannu.
	Heinät 11—14 k. L℔.
	Oljet 6—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 3. Tuorstaina 8 p:nä Tammikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. kykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w.t.kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Snellman.

Suomalainen Piplián-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Sakfalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Kuollut Helsingissä Jouluk. 25 p.: Yli-opistolainen Mathias Achren, 23 wuoden ikäisenä.

Päiwäliista.

Tänäpänä Tuorstaina.

Tammik. 8 p. K:lo 7 jpp. Ilta-soitanto Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Tammik. 9 p. K:lo 7 jpp. Teateri.

Sunnuntaina.

Tammik. 11 p. K:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Ruotsinmaan sanomalehdissä luetaan näin suomeksi kuuluwa, ruotsinkielinen kiitos-kirje, jonka Turkulaiset owat lähettäneet

„Ruotsin kansalle!

„Sen kovan koettelemuksen alla, jolla se Jumala, joka viisaudessaan jakailee maan kansoille ja sukukunnille iloa ja muretta, on Suomen kansaa etsiskellyt, on tämä kansa saanut kokea niin kalliita todistuksia lämpimimmästä kansakärsivällisyydestä, että kiitollinen muisto siitä ei koskaan voi lähteä niiden sydämmistä, jotka nyt astuvat tätä kallista isänmaata, vaan katoamatomaksi on piirtyvä Suomen historiaan. Tämä ei tule ikinä unohtumaan, kuinka ensimäisen tiedon tultua siitä hädästä, joka on Suomenmaata kohdannut, kohta Svean jalossa kansassa muistot entisistä vuosisatain kuluessa yhdessä kestetyistä taisteluista, kärsimyksistä ja riemuista valuivat yhteen ainoaksi ajatukseksi: apua Suomen veljes-kansalle! Suomen historia ei tule ikinä unohtamaan, kuinka, näillä yhteisillä muistoilla elähytettynä, ja lämmінneinä kunnioituksesta Suomalaisten kansallisia ja valtakunnallisia pyrkimisiä kohtaan, yksi mitä ylevä-mielisin anteliaisuus on lähtenyt niin palatsista kuin mökistäkin; se ei tule ikänä unohtamaan, kuinka se tapa, jolla nuo rikkaat lahjat ovat tarjotut, on tehnyt ne kahta rakkaammiksi sille kansalle, joka on saanut ne vastaan-ottaa.

„Se on sydämmen kehoitusta täyttääksensä, kuin vanha kaupunki Aurajoen rannalla pyytää allekirjoittaneiden kautta kantaa hartaimman kiitollisuutensa Svean jalolle ja uskolliselle kansalle. Sanat ovat vähälukuiset, mutta ne kuitenkin ovat täynnänsä syvimpiä tunteita, vuosisataisen ystävyyden ja kunnioituksen tunteita.

„Levätköön Jumalan käsi alati siunaavaisena Ruotsin maan ja kansan yli.

„Turusta Jouluk. 8 p. 1862.

Lor. Conr. Grönvik, Hovioikeus-neuvos.	*Torsten T. Renvall*, Tuomioprovasti.
Fredrik Gejtel, Maasihtieri.	*Fredr. Bronikovsky*, Politian-pormestari.
C. M. Dahlström, Kauppa-neuvos.	*Frans W. G. Hjelt*, Turun lukion Rehtori.
E. Julin, Kauppaneuvos.	*Julius Österblad*, Kauppias".

Rautatien jatkaminen Hämeenlinnasta Tampereelle on syksystä asti ollut puheena. Ensin oli hallituksella aikomus itse toimittaa tämä työ ja tarkoitus oli sillä tawoin laittaa työ-ansiota nykyisen hädän waraksi. Mutta se tuuma jäi waltiowarastollisista syistä siksensä, koska ei katsottu soweliaaksi tehdä sitä warten waltiolainaa, ennenkuin säätyjen mieli olisi kuulusteltu. Nyt taas owat hrat Nottbeck ja A. Törngren Tampereella tarjonneet rakennuttamaan mainitun tien, jonka kustannukset arwataan $2\frac{1}{2}$ miljoonaksi. Heidän pää-ehtonsa kuuluu olleen, että kruunu heille maksaisi antaa 15:nä wuotena 150,000 tukkia wuoteensa (siis yhteensä $2\frac{1}{4}$ miljonaa tukkia), jotka tukit kruunun pitäisi toimittaman meren rannalle. Toinen ehdotus mainitaan olewan, että kruunu antaisi 5 milj. rautatien ansas-tukkia (sleeper-tukkia). Metsä-hallitus kuuluu antaneen tähän lausensa, arwaten että tukin kuljetus meren rannalle tulisi kruunulle maksamaan keskimäärin 45 kop. Wesi- ja kulkuneuwojen ylihallitus ei ole wielä antanut lausetta. — Jokainen ymmärtää, että asia on arwon-kauppaa; sillä luultawasti tulee tukkien kuljetus maksamaan kruunulle enemmän, kuin on laskettu lukua. Selwintä epäilemättä on, että kruunu itse, kuulustettuaan säätyjen mieltä, ryhtyy tähän rauta-tien tekoon, itse hankkii waroja ja itse myypi metsäänsä. Mutta pää-asiaksi katsomme sen, että rautatie pian jatketaan Näsijärwen rannalle. Senmittaisena, Helsingin ja Tampereen wälisenä, se woi kannattaa kustannuksiaan, jos missään täällä Suomessa kannattaa. Muita linjoja ei woi isoon aikaan tulla kysymykseenkään, ellei juuri Päijänteelle.

Kulkupuheet Hämeenlinnasta. Ja aikoja on täällä yleisenä puheen-aineena ollut muutamia merkillisiä kohtia Hämeenlinnan korrektionihuoneen sisällisessä hallinnossa. Helsingfors Dagblad on jos wiittaamallakin puhunut näistä asioista. Wiime maanantai-numerossa lausuu „Finlands Allmänna Tidningar" niistä seuraawalla tawalla:

Synkeät kulku-puheet owat jo aikoja sitten kulussa ja häiritsewät mieliä sen wiimeisen käynnin johdosta, jonka Keis. Senaatin prokuratori on tehnyt Hämeenlinnassa. Me olemme tästä koettaneet hankkia itsellemme muutamia likeisempiä ja luotettawampia tietoja, jotka täällä ilmoitetaan: Eräs petoksesta rangaistu ja Kruunnunporin korrektioni-huoneesen w. 1855 pantu entinen ylöskanto-kirjuri oli joku päiwä wiime kuluneessa Marraskuussa tullut tänne Hämeenlinnaan ja täällä asuwalta talon-omistajalta tahtonut ostaa talon, jonka hinnasta hän kohta maksoi 1,000 ruplaa. Kun kaupungin poliisi, saatuansa tästä tiedon, tutki mainitulta kirjurilta, mitenkä oli nämät rahawarat saanut, sanoi hän saaneensa mainitun summan ynnä sen lisäksi 300 r. eräältä entiseltä katsastus-mieheltä Hämeenlinnan korrektionilaitoksessa, ollen nämä rahat palkintona kirjoittamisen-awusta aina w:sta 1855. Mutta kun samassa tutkimuksessa myös muutamia muita kohtia tuli näkywille, lienee prokuratori nähnyt syytä olewan itse lähteä Hämeenlinnaan, siellä tarkastaaksensa mainitun korrektioni-huoneen sisällistä taloutta, josta kulkupuhella jo kauan aikaa on ollut paljon sanomista. Sanotaan että nämät tarkastukset owat tulleet melkoisten petosten ja epä-järjestysten jäljille. On muka esiin-kanneltu, että ainoastaan puoli kruunun wuoteensa määräämistä 700 halkosylistä on oikeastaan korrektioni-huoneen hywäksi käytetty sekä niiden seassa 250 koiwu-halkojen sylistä ainoastaan 60, että walaistus on ollut niin huono, jotta wenäläinen wahdissa olewa sotamies ampui wahtimiehen kuoliaaksi, kun piemeässä luuli tämän karkauksella olewaksi wangiksi; että entinen katsastusmies silloin huolimattomuudesta tuomittiin 9 rupl. 60 kopeekan sakkoon, mutta ett'ei tämä sakkoraha wielä ole maksettu; että korrektioni-laitoksessa on wiljelty ei ainoastaan olutkauppaa waan myöskin löytynyt täysi olut-tehdas, ynnä muita epä-järjestyksiä".

Me toiwomme warmaan että tässä asiassa käytetään la'in koko ankaruutta, katsomatta missä säädyssä ja wirka-arwossa syylliset owat. Se olisi koko maan ja kansan häwäistys, jos tässä asiassa pidettäisiin lukua muusta kuin kowimman oikeuden waatimuksista.

Ilmat owat uuden wuoden ensimäisinä päiwinä olleet mitä surkeimpia. Suoja ja sade on wienyt kaiken kelin, mikä oli. Kaupungissa ajetaan käytetään nyt loppiaisen aikoina rattaita ja

wannuja. Ulkona maalla sanotaan keli olewan wielä huonompi. Nyt taas on pari päiwää perätysten ollut raikasta ilmaa ja wähän kylmempää.

Ulkomaalta.

Norjan Storthingissa (waltiopäiwät) on kuningas ehdotellut että se pykälä, joka määrää että ainoastaan perintöruhtinas tai wanhin poikansa woisi walita Norjan warakuninkaaksi olisi muutettawa siten, että perintö-ruhtinaan siaan pantaisiin mainittuun pykälään: „läheisin prinssi, jolla on perintö-oikeus walta-istuimeen“. Tämä ehdotus on kumottu storthingissa. Tällä owat Norjalaiset hywinkin selwästi osoittaneet, ett'eiwät aiwo tehdä Ruotsalaisille mitään myönnytyksiä waltiollisen yhteyden asioissa, sillä ehdotus on itsessään niin wähäpätöinen, että luultiin Storthingin woiwan hywinkin siihen suostua. Wastapuolueen johdattajat owat wastanneet, että koko warakuninkuus olisi pikemmin yhteyden hywäksi poistettawa, kun se woipi osoittaa jotain alamaisuutta Ruotsin suhteen. Luullaan myös että kysymys maahaltia- (Ståthållare) wiran poistamisesta taas on nostettawa Storthingissä. Niinkuin tunnettu on, woi myös joku ruotsalainen pitää tätä wirkaa ja kun Norjalaiset eiwät hywällä mielellä woineet tätä nähdä, päättiwät he kolme wuotta sitten poistaa koko wiran. Tästä asiasta syntyi, niinkuin tiedetty on, pahanpäiwäinen eripuraisuus Ruotsin ja Norjan wälillä. Norjalaisten päätös silloin kukistui, mutta jos kysymys nyt taas wiritetään eloon, on kaiketi samanlainen meteli edessä.

Kreikassa ollaan wielä täydessä tarkoituksessa saada Prins Alfredin kuninkaaksi, waikka Englannin hallitus ei ole suostunut heidän ehdotuksiinsa. Jo Jouluk. 12 p. ilmoittiwat kolmen suojeluswallan — Ranskan Englannin ja Wenäjän — ministerit wirallisesti Kreikan hallitukselle, ett'ei mikään jäsen näiden kolmen waltain hallitsija-huoneesta woisi wastaan-ottaa Kreikan kruunua, jonka tähden sekä Prins Alfred että Leuchtenbergin herttua owat mahdottomat tulemaan Kreikan kuninkaaksi. Suuret mielipiteen-osoitukset owat sittemmin tapahtuneet Prins Alfredille. Tämä asiain laita on kuitenkin waikuttanut häiriötä mielissä. Puhutaanpa että Kreikkalaiset, elleiwät saa Prins Alfredin kuninkaaksi, aikowat rakentaa tasawaltaa.

Wiina-asia.

I.

Ei laki-asiat, ei kunnallis-hallinto, ei kirkolliset seikat, ei edes waltion raha-asiat itsestänsä tule olemaan ensi waltiopäiwäin sydän-paikkana. Yksi wielä arjempi asia löytyy; se on wiina, — kotitarpeen wiinanpoltto. Moni, joka toiwollisella silmällä katselee sitä säätyjen kokousta, jonka paljas lupaus jo on saanut kansan hermot niin paljon wirkenemään, saattaa kyllä pahaksensa panna, että niin kehno kalu, kuin wiina on, ottaa niin mahtawan sian säätyjen tulewissa keskusteluissa. Mutta asia on ottaminen, niinkuin se on, ei ylewien kuwitusten kannalta, waan suoralta käytännölliseltä. Wiinakysymys on todellakin maamme tärkeimpiä. Se on isänmaan ystäwälle tärkeä, sillä nykyinen kotitarpeen wiinanpoltto turmelee Suomenkansan hengellistä ja ruumiillista terweyttä. Se on wiinan-nauttijoille tärkeä; sillä nykyisessä asiain tilassa on wiina helposti ja joka paikassa saatawana ja monessakin paikkakunnassa on joka toinen talo ja tölli wieraan-warakas ystäwällinen myönti-paikka. Mutta olletikkin on asia wiinankeittäjille tärkeä; sillä he owat moninkin perustaneet koko taloutensa tälle muka hyötysälle teollisuudelle. Tällä tawoin ei ole kummaksi katsottawa, että wiina on niin suureen waltiolliseen arwoon päässyt. Sen kunnia wielä nousee nousemistaan siitä, että hallitus on rakentanut rahan-saanti-tuumansa tämän karwaan juoman nojaan, aikoen säädyille ehdotella, että wiinan-walmistus, joka wuoden 1800 waltiopäiwillä helppoa arentia wastaan heitettiin maan-omistajain ja kaupunkien haltuun, taas palaisi kruunun eduksi, niin että poltto-oikeus wuorattaisiin ulos suuremmille tehtaille ja waltiowarasto siitä nauttisi jonkun korkeamman weron. Niin on wiina-asiasta tullut waltiowarastollinen kysymys, yhtä paljon kuin siweydellinen ja taloudellinen.

Meidän täytyy kummeksia, että semmoinen kysymys, joka kuitenkin niin paljon painaa monen kansalaisen sydäntä ja mieltä, on wiime aikoina ollut niin ylen wähän keskusteltu sanoma-kirjallisuudessa. Tuskin kymmenkunta wuosia sitten oliwat wielä suomenkieliset sanomalehdet täynnänsä saarnoja wiinan turmeluksesta. Raittiuden ystäwät Helsingissä antoiwat ulos kirjawihkoja wiinan-kauhistuksesta. Raittiuden ystäwät maaseuduilla tahtoiwat suoraan häwittää kaiken wiinan-polton ja wiinan-nautinnon paitsi lääkkeeksi, ja muutamilla seuduin syntyi warsinaisia pieniä raittiuden seuroja, joiden jäsenet kirjallisesti sitoutuiwat luopumaan kaikesta wäkewäin juomain nautinnosta. Se olisi wääryys sanoa, ett'ei nämä puuhat ole mitään waikuttaneet, mutta niin suurta raittiutta eiwät ainakaan ole matkaan-saattaneet, ett'ei enää olisi syytä puhua koko wiinasta ollenkaan. Syy tähän äänettömyyteen onkin toinen. Talonpoikainen kansa ja olletikkin tilan-omistajat wiinanpolttajat owat wiime wuosina tulleet toiseen ajatukseen asiassa, ja sanomalehdillä ei ole ylipäänsä kylläksi rohkeutta käymään julkista sotaa yleisönsä makua wastaan. Tästä se kumma tapahtuu, että nyt juuri, kun asia walmistetaan la'in-laatimuksen päätettäwäksi, ei kuulu yleisössä eikä sanomissa äänen-hiiskausta. Ei kukaan julkene koti-tarpeen wiinapolttoa puolustaa; mutta ei kukaan myöskään ota walistaaksensa yleisöä asian oikeasta laadusta. Katsomme welwollisuudeksi tässä lehdessä tehdä wähän kumpaakin. Toiwomme on, että tässäkin asiassa järki ja isänmaan totinen etu saapi yleisön mielissä woiton, ja että sitä wastoin yksityisten oma etu ja woitto, niin pian kuin se ei ole warsinaiseen oikeuteen perustettu, wapaehtoisesti siirtyy sialta yhteisen hywän ja tarpeen tähden.

Sanoimme, että talonpoikaisessa säädyssä ajatus wiina-asiassa on kääntynyt toiselle laidalle. Semmoinen mielen-muutos ei olekkaan kuin hywin luonnollinen. Ensiksikin täytyy myöntää, että se yleinen huuto, mikä muutamana aikana niin tuimana nousi wiinaa wastaan, oli ykspuolinen, ja niinkuin kaikki yksipuolisuus, löi yli laidan. Ihmiset ylipäänsä owat taipuwaisia walitsemaan joku erinäinen asia yleiseksi synti-uhrikseen, kantamaan wian kaikesta pahuudesta ja kurjuudesta, jota kärsiwät. Tämmöinen yhteinen syyn kantaja oli silloin wiina; jota wastoin esm. olut siihen aikaan sai kaikenmoisen kiitoksen ja ylistyksen, ja olut-tehtaita kaswoikin ylös niinkuin sieniä märällä ilmalla. Mutta wähitellen huomattiin, että maailmassa löytyy paljo muutakin pahaa kuin wiina ja että, jos kuinka saarnattaisiin, sitä ei kuitenkaan käwisi tykkönään häwittää maasta. Tämä on luullaksemme wähän jähdyttänyt raittius-ystäwäin intoa. Mutta paljoa waikuttawampi syy mielen-muutokseen on siinä, että asia on alkanut pyrkiä käytännöllisille perille. Niin kauan kuin asiasta wain yleensä keskusteltiin, oli jokseenkin yksimielinen ajatus, että wiina oli waarallinen ja wainottawa; wiinan-polttaja sen tunnusti yhtä hywin kuin wiinan-nauttijakin, taikka eiwät ainakaan katsoneet tarpeelliseksi nousta erinomaiseen puolustukseen. Nykyänsä taas on kysymys tullut sille paikalle, missä saarnasta woipi tulla todentekoa jonkinmoista, ja wiinan polttajat ja ystäwät eiwät enää saata lewollisella mielellä kuunnella entisiä moitteita wiinaa ja kotitarpeen polttoa wastaan. Mutta se, mikä tässä enintä waikuttaa, on kotitarpeen-polton erin-omainen hyötyisyys juuri wiimeisinä wuosina. Wiinanpoltto on nykyänsä harjoittajillensa etuisin elin-keino koko maassa, ja woitonhimo on siis kiihtynyt entistä woimakkaammaksi. Se on tämä woitonhimo, joka nyt on kotitarpeen-polton mahtawin puolustaja. Ja ihmeellistä kyllä, juuri edellisen aian wiina-saarnat owat toimittaneet sille tämän liittolaisen. Katselkaamme erittäin tämä puoli asiasta.

Lukija epäilemättä muistaa, kuinka yleinen walitus maan-upottajasta wiina-tulwasta saattoi hallituksen neuwoja yrittämään tätä pahaa wastaan, ja luonnollisin keino oli wähentää poltettawan wiinan määrää, lyhentämällä sitä aikaa, jolla kotitarpeen polttoa kunakin wuonna saataisiin harjoittaa. Waikka tämä ajanwähennys ei isoon aikaan ollut woimallinen tukehuttamaan niitä suuria wiinan-lähteitä Wiipurin läänissä, jotka erinäisellä etuus-wallalla wuodattiwat wirtaansa läntiseen Suomeen asti, ja waikka Wiron wiina-isännät yhäti onnistuwat pilkata Suomen tulli-wahteja, lähettämällä meren yli sen ylöllisen wiina-tuotteen, jonka walmistawat alustalaistensa wiljelemästä wiljasta, on kuitenkin silmin-nähtäwää, että hallituksemme johonkin määrään woitti tarkoituksensa. Wiinan paljous rajoitettiin, samalla myös sen nautinto; joka haaralla ilmoittiwat raittiuden ystäwät mielihywänsä ja juopumus wäheni silmin-nähtäwästi. Mutta ilo ei ollut ainoastaan raittiuden ystäwäin, se oli melkein yhtä suuri itse polttajilla, waikka niiden luulisi kärsineen wahinkoa poltto-aian wähetessä. Semmoinen ei ollut kuitenkaan asian laita, waan heidänpä oli siitä ainoastaan hyöty ja runsaampi saalis. Niin pian kuin tawaran paljous wäheni, nousi myöskin sen hinta. Tarwe oli isompi kuin **tarjomus**; samat kuin ennenkin käwiwät wiinaa ostamassa, mutta myyjillä oli wähempi määrä liikenemään ja saiwat tästä syystä korkeamman hinnan. Tällä tawoin syntyi se suunnaton raha-woitto, joka nykyänsä tekee kotitarpeen wiina-polton niin rakkaaksi sen harjoittajille. Liekö heillä siitä todellistakin hyötyä taloudellensa, on asia, josta joskus tulemme erittäin puhumaan. Meidän ajatuksemme on, että heillä ei hyötyä ole. Mutta kieltämättä tulee heille wiinapolton kautta kahdenkertainen hinta wiljastansa, ja mitä wahinkoa sen ohessa seuraa ei tule niin helposti silmän alle. Näin on poltto-aian lyhennyksestä tosin seurannut wiinan-paljouden wähennys ja jo-

honkin määrään parempi raittius maassa, mutta samassa myöskin on siitä tullut suurempi hartaus koti-tarpeen wiina-polttoon. Jos hallitus kymmenkunta wuosia sitten olisi kutsunut waltakunnan säädyt kokoon, ja silloin ehdotellut koti-tarwe-polton lakkauttamista, ei ole paljon epäilemistä, että talonpoikainen sääty helposti siihen olisi suostunut. Nyt taas täytyy syystä pelätä, että asia ei käy ajaminen talonpoikaissäädyn suostumuksella, waan että muut kolme säätyä tulewat äänillänsä painamaan alas talonpoikien yhden äänen. Tämä kyllä on warsin la'illista; mutta että se ikäwää on, ei kieltäne kukaan. Parempi meidän mielestä olisi, jos osattaisiin keksiä joku sowittawainen keskitie, johon woitaisiin kaikin puolin suostua. Mutta semmoista sowintoa warten on tarpeellista, että talonpoiat eiwät walitse edusmiehikseen kotitarwe-polton hartaimpia ystäwiä; sillä niiden kanssa ei käy mitään sopua rakentaa.

Yksi semmoinen sowinto-keino kyllä löytyy, johon polttajatkin mielellään suostuisiwat; mutta se sattuu olemaan sitä laatua, ett'ei muut kansalaiset woi siihen millään tawalla tytyä. Tämä keino olisi, että muka poltto-aika wielä enemmän lyhennettäisiin. Seuraus olisi, että hinta wieläkin nousisi entistä korkeammaksi, ja polttajat wähemmällä waiwalla saisiwat wielä runsaamman woiton. Mutta waltio s. t. s. koko kansa ei woi suostua siihen, että tilan-omistajat tehdään muiden kansalaisten weron-ottajiksi. Jos siis polttajat owat semmoisella toiwolla mieltänsä wiihdyttäneet, on parasta, että he aioissa heittäwät senlaiset aprikoimiset. Kotitarpeen-poltto nykyisessä laweudessaan on häwitettäwä; sillä se ei enää olekkaan kotitarpeen asia, waan suurta, myymistä wasten käytettyä, teollisuutta, johon tilan-omistajat owat sattuneet saamaan etuus-oikeutta muiden ihmisten, s. o. waltion wahingoksi. Ainoa sowitus-keino olisi se, että joku wähempi määrä wiinapolttoa saisi jäädä kotitarpeen asiaksi, mutta semmoisilla ehdoilla, että polttajain ylöllinen woitto lakkaisi. Tahdomme wasta puhua pari sanaa semmoisen sowitus-keinon mahdollisuudesta.

Kalewala Ulkomaalla.

Wiimeisinä aikoina kuullaan yhä useammin Suomen nimeä mainittawan ulkomaalla. Erittäinkin on sen omituinen kieli, sen sadut ja runollisuus wieraiden tarkastuksen esineenä. Näin muistutettiin wiime wuoden kuluessa ranskalaista yleisöä Suomen saduista muutamien käännöksien kautta, jotka oli tehnyt M. Beauwois ja joista myös mainittiin Mehiläisessä. Tässä tahdomme wähän tarkastaa saksan yleisölle aiwotun kirjaisen, nimeltä: Das finnische Volksepos Kalewala, eine Vorlesung von Julius Cæsar, Professor in Marburg. Stuttgart 1862. (Suomalainen kertoma-runoelma Kalewala, luento, jonka on pitänyt Julius Cæsar, Prowessori Marburgissa).

Kuten tunnettu on, oli Jakob Grim ensimäinen, joka w. 1845 ulosannetussa kirjaisessa mainitsi Suomalaisten kertoma-runollisesta kansanlaulusta. Castrénin ruotsalainen, Le Duc'in ranskalainen, mutta erittäinkin Schiefner'in saksalainen käännös (1852) owat tehneet Kalewalan ainakin koko maailman oppineiden omaisuudeksi. Kalewala on heidän joukossa luettu ja tarkastettu niin suurella miellytyksellä ja „ihastuksella", että yllä-mainittu kirjailija näkee sitä waiwaa palkitsewaksi awarammalle lukija-yleisölle esitellä tätä ainetta.

Ensi seikka, sanoo kirjailija, jonka kautta tämä runoelma saa yleisemmän merkityksen, ei ainoastaan runotaiteelle waan myös ihmiskunnalle ja sen edistys-historialle on sen totinen kansan-hengellisyys, jossa kuwaisse uuden kansan omituinen elämä. Aina Herder'in ajoista on, näet, ruwettu yhä suuremmalla innolla tutkimaan kansakunnat heidän omissa runoteoksissaan; jotka ehkä eriääniset sointuwat yhteen ainoaan wäkewään ääneen, joka on koko ihmiskunnan. Kullakin on toisensa suhteen oma asemansa ja Kalewala ansaitsee hywinkin omaansa, kun se sisältää niin paljon alkuperäisyyttä ja eloisuutta, jotta harwat runoteokset siinä kohden owat sen wertaiset. Näin olewa kuwaus Suomalaisten omituisesta maailman-käsityksestä ja heidän pyrinnöstä omaan täydellisyyden kuwittelemaan, asetettiin Kalewala jo w. 1855 K. Rosenkranzin kirjassa: die Poesie und ihre Geschichte, Ossian'in, Niebelungen-lied'in ynnä muiden runoteosten rinnalle, ollen näiden kanssa „raakalaiskansojen tunto-kuwittelemana".

Mutta ei ainoastaan tässä kohden antaa Julius Cäsar — se nimi joltaan kuuluu! — täyden arwon Kalewalalle. Myös muissakin suhteissa on muka tällä runoelmalla yleinen ja suuri merkitys. Se on aiwan tärkeä käsitykselle kertoma-runollisen kansalaulun luonteesta yleensä. Kirjailijamme sanoo: osoittaaksemme totisen kansallisen kertoma-runon luonnetta, joka ottaa aineensa wanhoista saduista ja säilyttää tätä alkuperäisessä muodossa, tahi ainakin semmoisessa, joka wastaa kunkin aika-kauden erilaatuun, on meillä ainoastaan harwat ja hywin erilaiset esimerkit. Ensiksi Homeros, wanhasaksalainen runoelma ja skandinawilainen Edda, sitten keski-ajan romanilainen ja ehkä myös serwiläinen kansan-runoisto. Näiden rinnalle asettaa upi Kalewala wielä alkuperäisemmässä muodossa, wapaa kaikesta taide-runollisuuden waikutuksesta ja kaikista wieraista lisäyksistä. Se on sitä warten wielä sopiwampi walaisemaan kysymystä kertoma-runollisen kansan-laulun synnystä sekä sitäkin missä suhteessa tämä on taiteellriseen kertoma-runoon katsoen, joka kysymys Homeros'en ja' Niebelungenlied'in suhteen ei suinkaan wielä ole täydellisellä tawalla ratkaistu. Se on selwä asia, että tässä sekä samankaltaisuudet että erilaisuudet owat yhtä tärkeät, sillä se ei woi kenenkään mieleen tulla wallan samalle kannalle asettaa semmoisten kansain kertoma-runoelmat, jotka sekä muutoin että sadunkin suhteen owat eri edistymisen kannalla. Muissa kertoma-runoelmissa woidaan eroittaa toisistaan mitä kuuluu alkuperäiseen satu-aineesen ja mitä tas on taide-niekan tekoa. Mutta sitä wastoin on satu suomalaisessa runossa wielä warsin alkuperäisyydessään. Ja kuitenkin hawaitaan siinä niin suurta edistymistä, jotta wuosisatojen kuluessa tapahtuneet muutokset siinä owat nähtäwinä.

Kuka woi kieltää, että nämä lauseet owat niin oikeat, niin kiittäwät ja sen ohessa niin sydämmellisesti puhutut, kuin joku Suomalainen sen woi waatia. Kuin kirjailija näin on määrännyt miltä kannalta runomme owat katsottawat, mainitsee hän lyhykäisyydessä, mitenkä eri osat owat kokoiltut ja mitenkä Lönnrot niitä on järjestänyt, puhuen myös Castrénin ruotsalaisesta käännöksestä ja mitenkä tämä mies on ansainnut ikuisen kunnian, walaisemalla melkein kokonaan tuntemattomia aloja ihmiskunnan sistys-historiassa. Esitettyänsä ural-altaisten kielten omituista luonnetta, joidenka joukossa Suomen kielellä erittäin on oiwallinen asema, osoittaen raikkaudellansa ja rikkaudellansa, että tämän kansan historia on ollut wähemmin waihettelewainen ja häiritsewien waikutusten alainen, rupee kirjailija Schiefnerin käännöksen johdolla selittämään warsinaista ainetta. Tässä esittelee hän runoelman eri alku-aineet eri aikakausista, ja jumalais-sadustolle tärkeät loihtu-runot, jotka todistawat että kristin-uskon waikutus näihin wielä on ollut hywin wähäinen. Myös mainitsee hän luonnon-kuwauksista, jotka toisinaan antawat wiittauksen wallan toisista ympäristöistä kuin kansan nykyiset, „wuorimaailmasta kansan alku-kodissa", wälistä taas wiittaawat Suomen-maahan, sen järwiin, soihin, kunnaisiin ja metsiin. Nyt seuraa esittelys runoelman sisällöstä.

Siis ei ole meille mitään uutta. Aine on tarkkuudella esitelty ja erittäinkin tuntoisuudella, jotta kirjainen lienee hywinkin sopiwa tekemään suomalaisen runon yleisemmin tunnetuksi ulkomaalla. Muutoin muistuttaa tämä pieni teos meitä siitä, että, jos woimme tykönämme mitään kunnollista tehdä, niin kyllä se aikanansa tulee tutuksi, — jos niin ansaitsee. O. D.

Wähän keskustelemusta hra E—s'en kanssa.

Hra E—s on Helf. Uutisille osoittanut paljon kohteliaisuutta, ensin lähettämällä meille runon, jonka painatimme ensi numeroon, ja toiseksi puhumalla meistä muutamia ystäwällisiä sanoja S:ttaren wiime n:ossa. Kuitenkin pyydämme saada muistuttaa, ett'emme koskaan ole sanoneet aikowamme kirjoittaa — kuten hra E—s lausuu — „enemmin „„walistuneille"" kuin paksulle kansalle yleiseen". Olemme sanoneet: „Tarkoituksemme on toimittaa tämä lehti niin, että se woi tydyttää jokaista siwistynyttä". Me emme ketään ihmistä eikä ihmis-luokkaa ole paksuksi sanoneet, ja toiwomme, että joka säädyssä löytyy niin siwistyneitä, että hyödyksensä woiwat lukea kunnollisesti toimitettua lehteä. Mutta emme aio täyttää lehteämme semmoisilla aineilla, joita ei mikään siwistynyt mielellään lue. Näistä lauseistamme on hra E—s tehnyt wäärän käsityksen, ja siitä walmistanut palstollisen juttua Suomettareen. Estääksemme wastaista erehdystä hra E—s'en puolesta, tahdomme nyt lyhyesti ilmoittaa, että kirjoitamme kaikille, jotka tahtowat meitä lukea, — ja niin, että jokainen woipi meitä lukea. — Sen werta sitä. —

Mutta hra E—s on wielä lisäksi lähettänyt meille terwehdykseksi pitkän höyrehtiwän kirjoituksen, jonka alku kuuluu näin:

„Suomalaisten sanomalehtein menestymisen pää-perustuksesta.

Sehän nyt koko maailman mainio asia oli ja kalliimpia lahjoja koko Suomen kansalle, kun semmoinen sanomalehti on saatu, joka nähtäwästikin täydellä rehellisyydellä julkisesti lupaa „jokaisen wakuutukselle antaa kaiken oikeuden, mikä sille tulee". Nythän meillä siis on täysi toiwo käsissä, että kaikki lähettäjäin esittelemä kansallisuuden puolei-

nen totuuskin nyt Uutisten kautta julkisuuden eteen pääsemään puhkeaa, ja suomalaisuuden puoleinen etukynnessä".

Mitä sitten seuraa, on niin likeistä sukua niiden kirjoitusten kanssa, joita hra E—s wiime wuonna julkaisi eri wihkona „Suomen kansan tärkeimmistä asioista", ett'emme ole katsoneet soweliaaksi painattaa näitä asioita uudesta, koska kuitenkin hra E—s'en kirja lienee kylläksi lewinnyt. Muutamia eri seikkoja waatii kuitenkin kohteliaisuus meidän lyhyesti mainita.

Hra E—s arwelee nyt, niinkuin monesti ennenkin, että syy Suomenkielisten lehtien huonoon menestykseen on se, kun eiwät muka palkintoa maksa lähettäjille. „Alussa wuotta 1853, kun Suomettarella oli toinen toimittaja", suostui muka tämä lupaamaan lähettäjälle 30 kop. palstolta, ja seuraus oli, että tuli runsaasti ei ainoastaan lähettäjiä waan tilaajoitakin. „Mutta kun wuonna 1856 Suometar tuli sen nykyisen toimittajan omiin käsiin takaisin, niin se otti sitä tuumaa yrittääksensä, että herkesi pois palkinnon maksamisesta lähettäjille ja yritteli niitä muutenkin ruweta karsinaan pakoittamaan". Tästä muka seurasi „se kummallinen keikaus Suomettarelle", että sen tilaajat, jotka sinä wuonna oliwat 4700, seuraawana wuonna wäheniwät puoleen-toista tuhanteen, ja sittenkin yhä piukempaan määrään. Hra E—s wäittää perättömäksi sen luulon, että sodanlakkaaminen ja Julkisten Sanomain syntyminen olisi tähän wähenemiseen mitään waikuttanut. Syy on hra E—s'en mielestä S:ttaren oma, joka lakkasi palkintoja antamasta. Lisäksi hra E—s puhuu paljon ja pitkään sanomalehtien halusta panna kansalle „turpa-suitsia", wieläpä lausuu sanasen „syrjäkonttilaisista" y. m. y. m. Hänen kirjoituksensa pää-tarkoitus on osoittaa, että Suomenkielisten lehtien, jos me oikein asiansa ymmärtäwät, pitää maksaman palkintoa lähettäjöille, ja hän on ystäwällisesti tahtonut meidän nuorelle lehdelle antaa hywän neuwon, astuessamme ulos maailmaan.

Me puolestamme otamme mieluisesti neuwoja wastaan keltä hywänsä, mutta pyydämme hra E—s'en ei pahaksua, jos siihen te'emme wähäsen muistutusta. Mitä S:tar lienee tehnyt tai jättänyt tekemättä, siitä emme tiedä sanoa mitään. Mutta mitä meidän itsiemme tulee tehdä, olemme selwästi walmiiksi ajatelleet. Meidän on warsin mahdoton painattaa lehteemme kaikkia mitä meille woitaisiin lähettää, ei sen wuoksi, että maksettawa palkinto olisi meille wasten-mielinen, waan siitä syystä että meidän täytyy walwoa lukijainkin etua eikä ainoastaan lähettäjäin. Mutta mitä asiallista meille lähetetään, siitä tahdomme, jos niin tahdotaan, mieluisesti maksaa sen wähäisen palkinnon, jonka hra E—s ehdottelee, ja wielä enemmänkin, jos kirjoitus on kelwollista. Että tässä asiassa toimituksella täytyy olla walitsemisen ja tuomion walta, on niin luonnollista, että lähettäjät itsekin sen kyllä oiwaltawat tarpeelliseksi. Muutoinhan saattaisi tapahtua, että joku wiljawa käsi tulisi yksinänsä ottamaan enemmän tilaa palstoissamme, kuin yleisö hywäksyä woisi. Ja saattaisihan lehtemme toisinaan täytyä lukkarien ja siltawoutien kunnian-kiistoista tai muusta senlaisesta, joka tuskin kerraksi woi huwittaa, mutta alinomaisena aineena käypi yleisölle, — jopa „paksulle kansallekkin" (kuten hra E—s nimittää) inhoksi ja ikäwäksi. Hra E—s on woinut nähdä semmoisen, mieli-kaawansa mukaan toimitetun lehden, Sanomissa Turusta. Mitä hra E—s pitää ansiona, se juuri on ollut mainitun lehden suurimpana wikana. Se on tahtonut olla rahwaallisena siihen määrään asti, että sen palstot owat muuttuneet kylän-kujaksi, missä kaikenmoista wallattomuutta on paljaaksi aian-wietteeksi harjoitettu. Me kirjoitamme kansalle yleensä, s. o. kaikille säädyille. Mutta emme aio ikinä unohtaa, että lukijamme owat siwistyneitä, olkoot sitten herroja tai talonpoikia.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Suomen Julkisia Sanomia

toimittaa tulewanakin wuotena nykyinen toimitus. Niitä tilataan, koko wuosikerta yhdellä ruplalla, puoliwuosikerta puolella ruplalla hopeaa, Helsingissä herrain Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa, muualla likimäisessä postikonttorissa, jossa myös on posti-hoitajan waiwasta maksettawa 20 kop. koko wuosikerralta ja 10 kop. puolelta wuosikerralta. Siis tulewat nämät Sanomat maalaisille, jotka eiwät herrain Frenckellin ja Pojan kirjakaupasta niitä nouda, maksamaan koko wuosikerta kaikkiaan 1 rupla 20 kop. ja puoli wuosikerta kaikkiaan 60 kop. hopeaa. — Muuta posti-rahaa ei makseta.

P. Th. Stolpen kustantamia kirjoja kaupan kaikissa maamme kirjakaupoissa:

Aarre eli ahkeruus kaikki woittaa. 4 kop.
Kaksi tarinaa H. C. Andersenilta. 6 kop.
Köyhä kukkain-kerääjä-poika. 3 kop.
Köyhä Sipi eli millä lailla hywät työt Sinullen palkitaan. 3 kop.
Lain-hylky. Tosi tapaus Suomessa. 4 kop.
Lawea ja kaita tie. 15 kop,
Lutherus ja Kreiwi Erbachilainen; tosi kertomus. ;5 kop.
Parempi myöhään, kuin ei milloinkaan. 4 kop.!
Tulewaisten ennustaja, eli tahdotko tietää mitä sinulle tapahtuu? Uusi arpakirja huwitukseksi ja ajan hauskaksi nuorille ja wanhoille. 5 kop.
Ukko Paawo, eli woipi sokiakin muita hyödyttää. 4 kop.
Uusia tarinoita H. C. Andersenilta. 5 kop.
Weljekset. Uutelo. Kertoeli —l —b —s—. 15 kop.

Riihikuiwia rukiita ja Ruis-jauhoja, isommissa ja wähemmissä määrissä, myypi

A. F. Wasenius.

Yhdyspankki Suomessa.

Noudattaen määräystä H. K. M:tetin armollisimmasti Yhdyspankille Toukok. 21 p. 1862 wahwistaman Ohjesäännön 4 §:ssä, kehoitetaan tämän kautta allalueteltuin, pyhitettyjä Yhdyspankin osakkeita warten tehdyn sisäänmaksun wälikuittien omistajat, wiimeistäänki kahden kuukauden kuluttua 31 päiwästä nykyistä Joulukuuta suorittamaan kolmannen sisäänmaksunsa mainittuin osakkeiden päälle ynnä koron kanssa 6 prosenttia wuodelta 1 p:stä Heinäk. tänä wuonna maksupäiwään asti, kaikki ehdolla että ennen tehdyt sisäänmaksut lankeawat Yhdyspankille ja niihin perustettu osuusoikeus on menetetty.

		Wälikuitti	Paljous osakkeita.
Turussa . . .	n:roilla	14,990— 91. . . .	2.
Waasassa . .	„	24,798—807. . .	10.
Waasassa . .	n:roilla	24,818— 27. . .	10.
„ . .	„	24,895— 98. . .	4.
„ . .	„	25,325— 28. . .	4.
„ . .	„	25,345— 54. . .	10.
„ . .	„	25,355— 64. . .	10.
„ . .	„	25,365— 68. . .	4.
„ . .	„	27,373— 82. . .	10.
„ . .	„	27,513— 16. . .	4.
Hämeenlinnassa	„	20,329—338. . .	10.
„	„	20,364— 65. . .	2.
„	„	20,571— 75. . .	5.
„	„	20,676— 79. . .	4.
„	„	20,714— 17. . .	4.
„	„	20,823— 26. . .	4.
„	„	21,615— 24. . .	10.
Lowiisassa . .	„	12,589— 98. . .	10.
Kuopiossa . .	„	17,065 . .	1.
„ . .	„	17,798—807. , .	10.
„ . .	„	18,163 . .	1.
„ . .	„	18,630 . .	1.
„ . .	„	18,640 . .	1.
„ . .	„	19,233— 42. . .	10.
„ . .	„	19 256—335. . .	80.
Mikkelissä . .	„	23,755— 56. . .	2.
„ . .	„	23,757— 58. . .	2.
„ . .	„	23,769 . .	1.
„ . .	„	23,793 . .	1.
„ . .	„	23,799 . .	1.
„ . .	„	23,804 . .	1.
„ . .	„	23,805— 24. . .	20.
„ . .	„	23,889— 90. . .	2.
		Yhteensä osakkeita	251.

Helsingissä 18 p. Jouluk. 1862.

Pää-hallitus.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Kello
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45' „
„ Järwenpäästä	9,30' „
„ Hywingästä	10,35' „
„ Riihimäestä	11,10' „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30' „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35' „
„ Riihimäestä	3,25' „
„ Hywingästä	4,10' „
„ Järwenpäästä	5, 5' „
„ Tikkurilasta	5,55' „
Tulee Helsinkiin	6,30' „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja.

Ruisjauhot 61—63 k. *Let.*	Taale 6—7 k. korttieri.
Ohrakryynit 34 k. kappa.	Munatiu 45 k.
Kaurat 3:—3: 10 tynnyri.	Teeri-pari 50—60 k.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.	Metso-pari 90 k.—1: 10.
Walkosett hern. 38—40 k. k:pa.	Pyy-pari 25—30 k.
Perunat 13—14 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10 k. *et.*
Tuoretta raawaan-liha 85 k. 1: 15 *Let.*	Tuoreita ahwenia 6—7 k. *et.*
Palwattua samaa 1: 10—2 r. *Let.*	Tuoreet hauet 6—7 k. *et.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 *Let.*	Tuoreet mateet 10—12 k. *et.*
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 *Let.*	Tuoreet lahnat 6—7 k. *et.*
Peuran-lihaa 1: 80 *Let.*	Suolattua siikaa 10 k. *et.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. *Let.*	Suolattua lohta 15—18 k. *et.*
Sawutettua samaa 2: 40—2: 60.	Suolattuja silakoita 75—80 k. *Let.*
Talia 2: 70—3 r. *Let.*	Terwaa 5 r.—5: 50 tynnyri.
Tuoretta woita 25—30 k. *et.*	Koiwu-halkoja 1:—1: 25 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 40—3: 80 *Let.*	Mänty-halkoja 90 k.—1 r. kuorma.
Maito 6—7 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
	Wiina 95—96 k. kannu.
	Heinät 10—13 k. *Let.*
	Oljet 7—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 4. Maanantaina 12 p:nä Tammikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas **kaikkine postimaksuineen** 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Huomenna Tiistaina.

Tammik. 13 p. K:lo 6 jpp. Huwitanssit kaiken-ikäisille Arkadia-teaterissa.

" K:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Tammik. 15 p. K:lo 9 epp. Lyceumi ja wuoro-opetuskoulu awataan.

Helsingistä.

Apuja hädän-alaisille. Wironmaalta on hra w. Böningh, suomalainen kauppa-asiamies Rääwelissä, lähettänyt maamme hädän-alaisille eri osissa yhteensä 2014 r. 15 k. Ruotsista on tähän saakka maamme hädän-alaisille lähetetty 75,852 rikstä. Pietarin kauppamiehet owat lähettäneet hädän-alaisille 17,880 ruplaa. Moskowan kauppamiehet owat hädän-alaisille kokoilleet 5,000 jauhomattoa, mutta kun owat katsoneet näiden kuljettamisen pitkän matkan tähden aiwan hankalaksi owat sen siaan, lähettäneet keis. senaatille 50,000 ruplaa hädän-alaisille jaettawaksi. Warsowasta on kolmannen kaarti-osaston upsieristo lähettänyt 582 rupl., olewa tulot pidetyistä soitannoista. Tuntematon Wladikawkosta on antanut 50 rupl. sekä Wjatkon kuwernörin läänissä olewan Jelabug kaupungin porwaristo 1113 ruplaa.

(F. A. T. ja H. T.)

Helsingin—Hämeenlinnan rautatie antoi wiime-kuluneelta Joulukuulta tuloja yhteensä 4,299 r. 58 k., nimittäin matkustawaisista: 2,346 r. 23 k.; paketeista: 62 r. 46 k.; ylipainosta: 81 r. 97 k.; postista: 15 r.; kulku-kaluista: 65 r. 36 k.; hewosista: 16 r. 8 k.; koirista: 5 r. 81 k.; tawarasta: 1,658 r. 17 kop.; elikoista: 24 r. 76 k.; sekä siwu-tuloja 23 r. 74 kop. werrattuna Marraskuuhun oliwat siis tulot wähentyneet 710 r:lla 73 k:lla. Tulot matkustawaisista oliwat nousseet 164 r:lla 6 k:lla, mutta tulot tawaran kuljettamisesta oliwat wähentyneet 1,916 r:lla 71 k:lla.

Kalapyyntöjen inspehtori, hra H. J. Holmberg, ilmoittaa Julkisissa Sanomissa, että jotka tämän wuoden kuluessa tahtowat nauttia hänen apuansa paikalla kalanpyyntö-laitoksissa, lähettäkööt hänelle siitä kirjallisen waatimuksen, sisältäwä toimituksen tarkoituksen ja paikan, jossa se on tapahtuwa, sekä likimääräisen tiedon ajan pituudesta, jonka kuluessa apua waaditaan. Myöskin ilmoittaa hän että tämmöiset matkustukset tapahtuwat waltion kustannuksella.

Oikaiseminen: 2:ssa numerossamme, mainitessamme uudesta waltiolainasta, sanoimme että räkningit tästä lainasta olisi salassa pidettäwät. Finlands Allm. Tidning muistuttaa Obl:ia, joka tässä on tehnyt samanlaisen erehdyksen kuin me, että tämä on wäärin, sillä ainoastaan luettelot welkaseteleistä ei saada ilman pankki-hallituksen suostumusta ulos-antaa, joka on tarpeellinen wäärinkäyttämisen karttamiseksi.

Maaseuduilta.

Kalastuksista ja kuwernörien tekemistä säännöistä niiden suhteen on meille eri haaroilta tullut walituksia. Niinpä Hämeenlinnan läänin Satakunnan kihlakunnasta mainitaan, että heille on säätty muu silmusten mitta werkoissa, kuin heidän naapureillensa lähisissä kihlakunnissa, waikka ne owat samaa lääniä ja kalastawat yksissä wesissä. Muut panewat pahaksensa, kun eiwät saa kudun aikana kuorreita pyytää, arwellen ettei muina aikoina mitään kuorreita tule. Tulemme sopiwassa tilassa puhumaan wähäsen kalastuksista, tahtomatta kuitenkin tehdä mitään jyrkkää päätöstä siitä, mitkä keinot owat wälttämättömän tarpeelliset kalojen suojelemiseksi, mitkä ei.

Mäntsälästä kirjoitetaan Dagbladiin että siellä on tanssittu ja lystiä pidetty hädän-alaisten hywäksi. On, näet, pidetty suuret arpa-huwitukset ja tanssit, joita warten on hankittu oikein eri soittokunta. Dagbladin korespondenti moittii ankarasti sitä tapaa, että tanssimalla ja huwittelemalla ko'otaan rahoja niin ylewään tarkoitukseen kuin hädän-alaisten maanmiesten auttamiseen.

Parikkalasta kerrotaan Otawassa että siellä, kun kirkkoherran wirka nyt on awonainen, on pappein palkkain järjestämisestä pidetty pitäjän kokous, jossa päätettiin että papeille tulewat päiwätyöt ja woi-saatawat olisiwat maksettawat ruiissa siten että kahdesta woi-leiwiskästä maksettaisiin 1 ruistynnyri, jotta, kun kirkkoherralla tähän saakka on ollut keskimäärin 110 leiwiskää woita, hän nyt sen siaan saapi 55 tynnyriä ruista. Samaten määrättiin että 88 päiwätyötä ilman hewosetta muutettaisiin ruismaksoon, jotta kustakin päiwätyöstä maksettaisiin ruiskappa, jonka kautta kirkkoherran ruissaatawat tulisi enennetyksi 29 tynnyrillä 18 kapalla. Myös päätettiin että lehmä, joka tähän saakka oli maksettu kunkin isännän ja emännän kuoltua, jos talossa löytyi wähintäin 6 lehmää, tästä lähin pitäisi maksettamaan 5 ruplalla. Samat muutokset oliwat myös toimeen-pantawat kappalaisen saatawissa, jahka tämä wirka tulee awonaiseksi. Sekä konsistorion että kuwernörin asiamiehet suostuiwat puoleltansa näihin tehtäwiin muutoksiin. Asian toimeen-panemiseksi tarwitaan nyt waan korkeain asian-omaisten wahwistusta.

Wiina-asia.

II.

Waliokunnan keskustelemus wiinasta.

Olemme sanoneet pelkääwämme, että ensi waltiopäiwissä talonpoikais-sääty tulee katsomaan wiina-asiaa ainoastaan oman edun ja woiton kannalta, ja siis tämän luulon-peräisen woiton tähden tulee pitämään kotitarpeen polton puolta, sill'aikaa kuin muut säädyt yhdistyneillä äänillänsä tekewät toisen päätöksen asiassa, minkä sitte Majesteetti wahwistaa. Että niin saattaisi käydä, näyttäwät Waliokunnan keskustelut todistawan; sillä, niinkuin jokainen tietää, oliwat Waliokunnassa kaikki herrasmiehet tätä kotitarwe-polton-oikeutta wastaan, ja melkein kaikki talonpoiat sen puolella. Tosin ei ole mahdotonta, että Waliokunnan talonpoikaiset jäsenet tässä osoittiwat enemmän intoa, kuin heidän sääty-weljensä ulkopuolella Waliokuntaa olisiwat suoneetkaan. Me olemme kohdanneet talonpoikia, jotka harmissansa owat wakuuttaneet, että Waliokunnan talonpoikaiset jäsenet tässä kysymyksessä häpäisiwät koko säätynsä. Siitä arwaten, olisi toiwomista,' että talonpoikais-sääty waltiopäiwillä saattaisi tulla toiseen mieleen, kuin heidän edusmiehensä Waliokunnassa. Ei ole sekään warsin mahdotonta, että juuri ne samat miehet, jotka Waliokunnassa puolustiwat kotitarpeen-polttoa, jos joku heistä sattuu waltiopäiwä-mieheksi tulla, saattawat toiseen mieleen taipua, koska nähtäwästi muutamat syrjä-seikat ja syrjä-luulot oliwat Waliokunnassa waikuttaneet heidän mieleensä. Niinpä esim. tiedämme jokseenkin warmaan, että useat tilanhaltiat herrasmiehet ulkopuolelta Waliokuntaa oliwat Waliokunnan aikana rientäneet Helsinkiin, sotimaan miten mahdollista uskonsa puolesta, ja että nämä mainitut herrat eiwät suinkaan olleet waikuttamatta talonpoikien lauseisin. On myöskin silmin-nähtäwää, että se liika into ja ylenpuolisuus, jolla muutamat puhujat Waliokunnassa kuwailiwat kotitarpeen wiinapolton kamalia waikutuksia, loukkasi talonpoikien tuntoa ja terwestä järkeä ja antoi heille syytä pitämään wasta-saarnojaan „rännien" s. o. suurten wiina-tehdasten turmelewaisuudesta, ynnä oluesta, rommista j. n. e., lisäten siihen pistopuheita muita säätyjä ja kansaluokkia wastaan. Tämä kaikki wakuuttaa meitä, ett'ei talonpoiat Waliokunnassa wielä täydellä maltilla ajatelleet asiata, ja joku mahdollisuus wielä näyttää jälillä olewan, että

se säätyjen erimielisyys Waltiopäiwillä, jota olemme pelänneet, tulisi estetyksi. Jokaisessa maassa, mutta olletikkin Suomessa, on wapauden ja kansallisuuden asialle ylen tärkeätä, että talonpoikainen sääty ansaitsee itsellensä sen arwon ja kunnioituksen, minkä ainoastaan selwä järkewyys ja alttiiksi-antamus isänmaan totisten etujen tähden woipi antaa, ja siihen nähden se ei ole yhtä-kaikki, millaista käytöstä talonpoikainen sääty osoittaa wiina-asiassa. Wakuutuksemme on, että Waliokunnan talonpoiat tässä kohden eiwät suinkaan hyödyttäneet säätynsä arwoa ja niitä muita tärkeitä rientoja, jotka hywin isoksi osaksi nojautuwat tälle arwolle. Luonnollista on, että jokainen puhuu wakuutustansa, katsomatta kellenkä se on mieleen tai mieli-karwaan. Mutta niin kauan kuin mahdollista tahdomme uskoa, ett'ei koko säädyn wakuutus ole se, minkä heidän edusmiehensä Waliokunnassa ottiwat niin suurella kiiwaudella lausuaksensa.

Taistelus wiinasta alkoi Waliokunnassa Helmik. 6 p. ja loppui wasta 10 p. Niinkuin Leipzigin tappelussa sattui kuitenkin yksi lepopäiwä wälille; sillä 9 päiwä oli pyhä. Keskustelemus siis otti oikeastaan neljättä päiwää. Koko 28 jäsentä nousi tekemään erinäisiä lauseita tai wasta-lauseita, ja muutamat kahdestikkin. Sillä tawoin on tämä kysymys tullut täyttämään seitsemän arkkia Waliokunnan pöytäkirjoissa. Me kehoitamme joka miestä lukemaan näitä lauseita koko laweudessaan. Ne owat enimmästä päästä hywin huwittawaisia, jos kohta myöntää täytyy, että useimmat puhujat käyttiwät enemmän kaunopuheisuutta kuin todistuksen mahtia. Kreiwi Creutz, ensimäinen puhuja, kuwaili sulattawilla runollisilla sanoilla kaiken turmion, minkä wiina matkaan-saattaa, ja syyn siihen kaikkeen sanoi löytäneensä kotitarpeen poltossa. Toiset koettiwat osoittaa, kuinka luunnotonta on, että semmoinen teollisuus on sidottu maanwiljelykseen ja että tilalliset sillä tawoin tulewat kantamaan aimollisen weron muilta kansalaisilta, sill'aikaa kuin kruunun saama wero samasta teollisuudesta tuskin tekee 2 kop. kannu. Sen ohessa mainittiin, että wähäiset polttolaitokset tuhlaawat enemmän wiljaa ja enemmän aikaa, ja siis silläkin tawoin tuottawat maalle tappiota. Joku ainoa puhuja sanoi tahtowansa tuomita kaiken wiinanpolton häwitettäwäksi, mutta, ellei se mahdollista olisi, rajoittaa sen niin ahtaalle ja niin wähiin määriin, kuin suinkin mahdollista. Kaikki herrasmiehet, kuten jo sanoimme, yhdistyiwät siihen, että kotitarwe-poltto olisi häwitettäwä tai toiselle kannalle asetettawa, ja enimmät kallistuiwat wiina-tehdasten puolelle, kuten keis. Senaatti oli ehdotellut.

Talonpoikien ajatus oli yleensä warsin toinen. Katsomme tässä tarpeelliseksi muistuttaa, että talonpoiat eiwät suinkaan olleet ainoat maanwiljelijät Waliokunnassa. Päin wastoin oliwat useimmat aatelisetkin jäsenet maanwiljelijöitä, puhumatta papeista, joilla on wirkataloissaan sama oikeus kotitarwe-polttoon kuin talonpoi'illakin. Se ei siis ollut maanwiljelijä-etu, joka olisi sotinut toisia etuja wastaan; se oli paljaastansa — niin sanoaksemme — talonpoikaisuus, joka luuli kotitarwe-polton muka säätynsä warsinaiseksi etuus-oikeudeksi. Tämmöinen mielipide tuli jo selwästi näkywille ensimäisessä talonpoikaisessa puhujassa, rusthollari Sjöstedt'issä. Hänpä arweli „suureksi ylönkatseeksi maanwiljelijää wastaan ja ehkäpä wääryydeksikin, jos otettaisiin kotitarpeen poltto pois". Epäyksessään Waliokunnan päätöstä wastaan hän sitten lisäsi, että koska (niinkuin eräs puhuja oli muistuttanut) se w. 1800 kruunun ja maanwiljelijäin wälillä sowittu kotipolton sääntö on „katsottawa niinkuin kontrahti isännän ja lampuodin wälillä", semmoinen sowinto-kauppa mahtaisi olla niin kauan seisowainen, kuin sen ehdot täytetään, „ellei molemmat sitä rikkomaan suostu". Tällä tawoin hän tahtoi wetää kotitarwe-polton niiden laki-sääntöjen luokkaan, „jotka meidän armollinen Suuriruhtinaamme on wakuuttanut tahtowansa pitää", s. t. s. antaa sille samaa perustus-la'illista pyhyyttä, kun kunkin säädyn etuus-oikeuksilla on. Että tämmöinen käsitys on kokonansa perätön, emme tarwitse muistuttaakkaan, — ja käyttämällä samaa isännyyden ja lampuotisuuden wertausta, sopii kysyä, milloin ja missä senlaisia wälikirjoja tehdään isännän ja lampuodin wälillä, joihin suostujat olisiwat ikuisiksi aioiksi sidotut. Että puheen-alainen asia on säätyjen suostumuksen alle lykättäwä, on epäilemätöntä, mutta se ei ole yhden säädyn etuus-oikeutta, niinkuin mainittu puhuja näyttää luulleen. Kuitenkin näyttäwät melkein kaikki muutkin talonpoiat Waliokunnassa käsittäneen asian samalta helläl-tä puolelta. Siitäpä se äreä pistopuheisuus, josta kuitenkin hywäksi onneksi pöytäkirjat kantawat wähemmin todistusta kuin itse keskustelemukset. Enimmät sen-puolen puhujat saarnasiwat laweasti tehdasten turmiollisuudesta ja siitä muka rajattomasta wiinatulwasta, joka niiden kautta lewiäisi yli koko maan. Että tätä tehtaissa walmistettawaa wiina-määrää käwisi säätyjen rajoittaa ja määrätä, sitä nämä puhujat eiwät ottaneet korwiinsa. Heidän yhteinen tekstinsä oli melkein seuraawa: Wiina on kowin wahingollinen; sen saisi kokonansa poiskieltää ja häwittää maasta, ja silloin myöskin samassa liitossa kaikki rommit, arrakit, oluet, j. n. e. Mutta jos tämä kaikki ei ole mahdollista, — niin wiinanpolton pitää jäämän maawiljelijälle — hänelle, ei kellenkään muulle. — Mitä wasten? Siitä ei woitu antaa tyydyttäwää selitystä.

Sitä wastoin näytettiin toiselta puolelta selwästi toteen, että kotitarpeen poltto, enemmin kuin mikään muu wiinan walmistus, synnyttää ja lewittää juopumuksen. Tahdomme mainita tässä asiassa pari lausetta, jotka antawat siihen tarkimman selityksen.

Wara-tuomari Törngren lausui:

„— — — Luonnollista on, että sillä täytyy olla suuri eroitus, jos joka kaupunki, joka maanwiljelijä kiittää wiinan-wiljelemistä ja ummistaa silmänsä sen wäärin-käyttämiselle taikka jos ainoastaan muutamat yksityiset wiinan-walmistajat puolustawat ja suwaitsewat tuota. Edellisessä tapauksessa täytyy tietysti tawaran käyttämisen enentyä, ja tuo alituinen käyttäminen synnyttää wäärin-käyttämisen. Kumminkin on palowiina jokaisessa maassa, jolla on meidän kylmä ilma-ala, juoma-aineenakin muutamilla kansan-luokilla wälistä wälttämättömän tarpeellinen. Meidän pitää siis kokeman estää ainoastaan sen wäärin-käyttämistä".

Pormestari Tengström puhui saman asian, mutta laweammasti:

„Kotipoltto kaswattaa juopumukseen ei ainoastaan esimerkkein ja esi-kuwain kautta, waan toden perästä wääräin opetusten ja mietteiden kautta. Uskomatointa waan kokemuksen toteuttamaa on, kuinka korkeaan määrään sanat ja puheenparret, jotka antawat wääriä käsityksiä, hairauttawat ihmisten koko kuwaus-tapaa ja sen kautta koko heidän elämänsä suuntaa. Aluksikin nimitetään oikeutta tekemään wiinaa sekä omaksi tarpeeksi että myytäwäksi: „kototarpeen-poltoksi", ja siten painetaan mieleen se wäärä ajatus, että wiina on tarwe, ja ei tapojen ja tottumusten luoma, waan luonnollinen ja kotoinen tarwe. Kotipoltto sanotaan olewan sallittu sen wuoksi, että maanwiljelijä woisi „jalostaa" maanwiljelyksen tuotteet. Kaunis „jalostus!" Laupiaan ja armollisen Jumalan ihmisen elatukseksi antamain kallisten lahjain muuttamista wahinko- ja häpy-juomaksi rohjetaan Jumalaa pilkkaamalla ja ajattelemattomasti nimittää jywäin „jalostukseksi". — — — „Mutta kotipolton woima kaswattaa juopumukseen on kumminki esikuwan tiellä woimallisin. Lapsen ja nousewan nuorison luonnollinen himo ja taipumus omistamaan wanhempain ihmisten, etenki isän ja äidin, weljesten ja sisarten käsitys- ja menetystawat, on tunnettu. Warhaisimmasta lapsuuden- ja nuoruuden-ijästä saakka tottuu kotipolton asunnoissa kaswaawa sukukunta pitämään wiinaa rakkaimpana esineenä ihmisen himoille, ja uskomaan wiinan autuuttawaan woimaan — missä waan ei wiinaa wäärin-käytetä raiwokkaimmaksi ylellisyydeksi. Kun poika ja nuorukainen näkee perheen-isän ja perheen-äidin kätkewän wiinapottua, kalliina omaisuutena, lujain lukkojen taaksi mutta hywän-tahtoisesti tällä rakastetulla juomalla rawitsewan rakkaita naapureita ja muita talossa käywiä, ja myöskin sillä kiihoittawan ja palkitsewan palwelijoita ja päiwä-miehiä, nousee nuoren rintaan himo ja halu pian ja jota ennemmin sitä paremmin, ottamaan osaa siihen luultuun onnellisuuteen, jonka wiina muka on antawa. Tämä hairahutettu luulo saattaa myös wanhempia wiinalla lapsiaan hywäilemään ja wiettää sittemmin täysikaswanutta miestä, jolla on kotona walmistettua wiinaa, hywin usein kokemaan wiinatilkan makua ja waikutusta. Joka kerralta, kuin tämä tapahtuu, nousewat maisto ja halu yhä suurimmiksi ja kaswawat kaswamistaan tulisiksi innoksi; ja juomari on walmis! Sillä tapaa on koto, jossa wiinaa tehdään, juopumuksen alinomaisena istutus-maana".

Sen ohessa osoitettiin warsin tarkasti, että kotitarpeen-poltto ei ole maanwiljelijän oikeutta. Howioikeussihtieri Aminoff siitä lausui:

„— — On tosi, että maanwiljelijällä monessa paikoin, missä tilaisuutta toisiin siwu-elantokeinoihin on puuttunut, on wiinanteon kautta ollut hywä rahan-tulo. Tämä ei kuitenkaan todista mitään ensinkään hänen oikeuttansa saada pitää wiinan-polttoa entisellään. Moni puhuja on näyttänyt kuinka kototarpeen wiinanpoltto kartuttaa pahoja tapoja ja rikoksia ja estää kansakunnan edistymistä sekä hengellisessä että maallisessa suhteessa. Asian näin ollessa, on se waltion sekä oikeus että welwollisuus häwittää kotitarpeen-polttoa. Toiselta puolen ei woi eikä saa olla muutamain kansakunnan jäsenten etu-oikeutena toimittaa jotakuta elatus-keinoa, joka järjestettynä toiselle kannalle woisi tuottaa koko kansalle suuremman hyödyn. Ja lopuksi katsoakseni asiaa erityiseltä laki-tieteelliseltä kannalta, ei tullut wiinan-poltto-oikeus, sowinnolla 1800 wuoden waltiopäiwillä, olemaan maanwiljelijän omaisuutena. Se

annettiin hänelle, kuten myös sen weron nimi, jonka hän siitä maksaa, antaa tietää, ainoastaan wuokralle eli arennille. Jos arenti nyt epuutetaan ja oikeus waaditaan takasin, niin ei siinä ole suurempaa wääryyttä kuin siinäkään, että maanomistaja, laillisen ero-ajan annettuansa, waatii maanwuokraajalta maansa takasin. Kumpaiseltakin kannalta katsoen, on siten kotatarpeen wiinanpolton häwittäminen pidettäwänä laillisena ja kohtuullisena waatimuksena; ja tästä minun mielestäni seuraa, että se on maanwiljelijän welwollisuus luopua tästä oikeudesta ilman muutta korwauksetta eli palkinnotta, kuin wapauttaminen wiina-arennin wastaisesta maksamisesta.

Että Waliokunta sitten äänestäessä tuomitsi kotitarwepolton häwitettäwäksi, tietää lukija. Mutta tämän kaiken perästä täytyy suuresti kummeksia, että Waliokunnan enemmistö (27 äänellä 20 wastaan) päätti, että wiinanwalmistus ja kaupitseminen olisi annettawa kuntien haltuun, eikä waltion. Tämä kummallinen päätös, joka osoittaa erinomaista luottamusta kunnallis-elämämme kelwollisuuteen, herätti kuitenkin epäyksiä, joista mainita sopii Tuomioprowasti Renwallin wakaisia sanoja:

„— — — Tarkoittaahan kotipolton häwittäminen sitä, että se wiinan-tulwa, joka uhkaa maatamme upottaa, tulisi wähennetyksi. Jos nyt kukin kunta yhteisesti alkaisi walmistaa tätä turmiollista tawaraa, niin minun mielestäni tämä tulwa wain paisuisi pohjattomaksi pyörteeksi. Mutta myöskin waliokunnan 6:tta päätöstä, että muka maksut wiinan wähissä osissa ja ryypyttäin myymisestä lankeisiwat kunnille, pyydän saadakseni ewätä. Ajatukseni on, ett'ei pitäisi kuntia houkutella tähän waaralliseen uraan, saamaan wiinannautinnosta lukea itsellensä suoraa woittoa. Jos kerran tottuwat saamaan wiinan wähissä osissa ja ryypyttäin myymisestä melkoisen awun kunnallisten kuormiensa huojennukseksi, niin lienee sitten kyllä wastus saada heidät siitä luopumaan, saati kun wäestö enenewällä juopumuksella köyhtyy ja rietastuu. Sillä juomari harwoin, jos milloinkaan, syyttää juopumustansa kurjasta tilastaan. Minun ajatukseni siis on, että kaikki wiinan myyminen sekä wähissä osissa että ryypyttäin maaseuduilta kiellettäisiin, ja maamiehen tulisi isommista läänikeitoksista (joiden keitto-määrä myöskin olisi tarkoin rajoitettawa, arwiollisella luwun-laskulla kuinka paljon tätä tawaraa luullaan maassa tarwittawaksi) taikka kaupungeista ostaa tarpeensa wiinaa, samatekkuin hänen täytyy kauppiailta ostaa muut ylöllisyys-tarpeensa esim. kahwinsa, saamatta itse niitä sitten kaupitella. Kun näin kaikki krouwaus maaseuduilla olisi kielletty, sakon uhalla, pitäisi kuntien, tullaksensa warastollisilla eduilla wedetyksi sala-krouwauksen estämiseen, saaman yhteisiin tarpeisinsa joku isompi osa näistä sakkorahoista.

Dagbladille.

Dagbladin kehuma Augustus Tomlinson oli typerä kyllä, kun luuli sanomakirjoittajan tarwitsewan yhden kokonaisen mietteen. Jos hän olisi sattunut elämään toisen mainion miehen, Ralph Knocker'in, aikana, hän olisi helposti woinut oppia, että sanoma-kirjoittaja hätä-tilassa tulee wielä wähemmälläkin toimeen. Tämä jälkimäinen mainio — sitä mainiompi koska hän oli meidän kansallisia mainioita — tiesi selwästi, ett'ei sanomakirjoittaja tarwitse ainoata mietettä ollenkaan, eikä muuta mitään kuin taidon wäärennellä. Tämä keksintö oli siihen aikaan suuri meidän maassa. Dagblad, joka ei heitä uuden aian keksinnöitä käyttämättä, on ottanut tämänkin opiksen.

Se on onnellinen asia mailmassa, että winkuna ilmoittaa, mihin kalikka sattuu. Semmoinen winkuma on noussut Dagbladilta sen puolue-jaon suhteen, jonka me (2:ssa n:rossamme) selitimme tässä maassa mahdolliseksi. Tuo kunniallinen lehti par'aikaa purkaa wihojansa pitkissä loruissa fennomaaneista ja Hels. Uutisista. Se on lehden oikeutta — huwitella lukijoitaan miten parhaiten woipi. Mutta ne epälukuiset waleet, joilla se juttuansa höystyttää, ansaitsewat tutuiksi tulla, todistukseksi, millä kauniilla aikomuksilla mainittu lehti aloittaa tätä waltiopäiwäwuotta. Että waleelle emme löydä kauniimpaa nimeä Suomen-kielessä, sen meille lukijat anteeksi antakoot.

1. Aluksi lehti kertoilee, että olemme ilmoittaneet aikowamme ajaa yhtä ainoata mietettä, muka „suomen kielikysymstä“.

Missä sen olemme ilmoittaneet?

2. Kolmessa eri paikassa lehti puhuu niistä, jotka, edistääksensä (suomen-)kielen asiaa, ilmoittawat olewansa walmiina uhraamaan maan korkeammat asiat.

Missä ja milloinka on semmoista ilmoitusta tapahtunut? —

3. Samassa jaksossa lehti latelee niistä, jotka panewat koko olentonsa kieli-harrastukseen, jotka owat walmiit käyttämään suomenkielen pyrinnöt sota-aseeksi Suomen kansan pyhimpiä oikeuksia wastaan, taikka tika-puiksi omalle esiin-pääsöllensä.

Lehti tehköön hywin, ilmoittakoon, kutka nämä owat? Koko tarina on alusta lausuttu meille ja meistä. Lieneehän siis kohtuullista, että meille selityskin annetaan. —

4. Lehti antaa meidän lausua, että muka liberaali, wapamielinen ei ole kukaan muu, kuin se joka ei tahdo pitää yhtään mitään wanhallansa. Tämä luuloteltu lause antaa lehdelle puoli-palstollisen appeita.

Missä meillä senlaista lausetta on ollut? Päinwastoin olemme muistuttaneet, että „nimitys wanhalla-olo käytettäisiin wääräsä merkityksessä“, jos sen alle wedettäisiin myöskin kansalaisten halu suojella perustus-laitostamme. —

5. Lehti kertoo meidän sanoneen, että „kreiwi Berg oli liberaali“.

Missä sen olemme sanoneet? Olemme sanoneet: „Jo kreiwi Bergin hallitus ei suinkaan ollut wanhalla-olija“. Eroitus käypi yli Dagbladin ymmärryksen. Mutta yleisö tietää, että mainittu hallitus tahtoi ja toimitti joukon parannuksia, eikä siis suinkaan ollut wanhalla-olija; mutta hän ei pitänyt perustuslaitoksesta suurta lukua, eikä siis käy warsinaisesti liberaaliksi nimittää. —

6. Dagblad sanoo meidän lausuneen, että Suomikiihkoinen ei tarwitse osata suomea eikä edes pitää huolta sen oppimisesta.

Missä niin olemme lausuneet? —

7. Sama lehti mainitsee meidän lukeneen werettömäin luokkaan koko joukon semmoisia, jotka ei ainoastaan tuntewat Suomen kielen, waan myöskin tekewät sen edestä työtä.

Missä sellaista on lausuttu? — Dagblad epäilemättä paremmin tuntee omaa joukkoaan kuin me. Mutta se antaa sille laweuden, joka on peräti perätön. Tämän perättömyyden se sanoo meidän lausumaksi. —

Meidän on mahdoton luetella kaikkia wäärännyksiä, joita Dagblad on tehnyt lauseistamme. Pieni tahallansa lisätty wiwahdus muuttaa helposti koko kuwan irwi-kuwaksi, ja lehti on osoittanut todellisen mestariuden siinä ammatissa. Ammatin nimi on jo wanhastaan tunnettu; se ei ole „kunniattomain walehtelijain“ ammatti, waan kunniallisten walehtelijain.

Sitä wastoin ei lehden yritykset muilla aloilla luonnistu yhtä hywin. Lehti puhkee paksuun nauruun, kun olemme sanoneet puolue-jaon liberaaleihin ja konserwatiiweihin tässä tällä aialla mahdottomaksi. Tästäpä luulisi Dagbladin pitäwän sitä jakoa oikeana. Mutta älä wielä! Se on keksinyt ihka uuden jaon: perustuslaitoksen puolustajat ja sen kamalat wihamiehet. Dagblad antaa selwästi ymmärtää, että jokaisella puolueella wälttämättömästi pitää oleman johdattajansa, ja luonnollista on, että edellisen puolueen johdattaja on syntywä itse Dagbladin „äidillisistä helmoista“. Mutta mistä se koko puolue on saatawa, joka ottaisi toimekseen raastaa ja wahingoittaa waltio-laitostamme, se saattaa olla itse Dagblad'ille mureellista kyllä. Parasta lienee, että itse lehdessä wirat jaetaan ja joku toimittajista ottaa ollaksensa „advocatus diaboli“.

Dagbladin kansallisuus-katkismusta ei tila anna meidän tällä kertaa tutkia. Se ei myöskään sisällä mitään uutta, josta ei olisi jo monesti ristiin rastiin keskusteltu. Ainoastaan yhdessä kohden täytyy meidän ihmetellä lehden waltiowiisautta. Se kehuu pitäwänsä etewimpänä tarkoitus-peränään Suomen edistymistä wapaudessa ja siwistyksessä. Kysymme nyt, missä se puolue saattaisi löytyä, jollenka tämä ei olisi etewin tarkoitusperä! Mielipiteet eiwät ikinä saata eritä semmoisen yleisen tarkoitusperän suhteen, mutta kyllä wälikappaleiden suhteen. Meidän mielipiteemme on, että tärkeimpiä näistä wälikappaleista on kansallinen yhdistys yhteen kieleen. Tätä asiaa ajawat Fennomaanit kaikilla luwallisilla keinoilla. Että he sen wuoksi muka laiminlöisiwät tai uhraisiwat muut tärkeät wälikappaleet, on herjausta.

Mutta samaahan myöskin Dagbladin uusi kieli-programmi sisältää! Dagblad julistaa tahtowansa, että Suomenkieli asetetaan kaikkiin oikeuksiinsa. Me emme paljon luota Dagbladin hywään tahtoon tai totisuuteenkaan, waan aiomme ajaa Suomenkielen asiaa niin, että mainittu kieli todellakin, niin pian kuin asianhaarat sen sallivat, asetetaan näihin oikeuksiinsa. Siinäpä jonkinmoinen eroitus on.

Se ei auta Dagbladia, että se wiittaa edellisiin toimiinsa Suomenkielen asiassa. Yleisö ei tunne kuin saman lehden keksimää kielihämmennys-oppia ynnä joukon pistopuheita. Nyt se on harrastawinaan Suomenkielen asiaa; sillä jahka Fennomaaneista ensin päästään, kyllä Suomenkielen kanssa sitten tullaan toimeen. Tätä tarkoitusta warten näyttää olewan tarpeellinen Suomikiihkoisten päälle parjata ja walehdella, ja jos mahdollista houkutella niitä eriällen. Tuuma on werrattoman sukkela, mutta jokseenkin silmiinastuwa. Onneksi kuitenkin löytyy yleisössä joitakuita wanhastaan lewitettyjä epäluuloja Fennomanisuutta wastaan. Näitä kelpaa käyttää, edistää, lawentaa. „Werettömäin werta wuodattaa“, mikä werrattoman sukkela sananparsi!

mikä sowelias syytös semmoisista ihmis-syöjistä, kuin muka Fennomaanit owat!

Dagblad puhuu syrjäkunta-riennoista ja yksityisistä pyrinnöistä. Mekin tiedämme semmoisia löytyneen, mutta warsin toisessa leirissä kuin meidän. Asia on se, että Fennomaanit toisinaan lienewät hakanneet piit poikki niistä Jakobin-tikapuista, joilla muutamat aikoiwat taiwaasen astua. Siitäkö heidän wimmansa näitä haitallisia Suomikiihkoisia wastaan?

Sitä myöden kuin tila sallii, muita tarpeellisia aineita laimin-lyömättä, tulemme puhumaan wielä jonkun sanasen tässä asiassa.

Laillisia Ilmoituksia.

— **Wirkanimityksiä.** Keis. Senaatti on wiime joulukuun kuluessa nimittänyt ja määrännyt: haawuritaitomaisterin W. G. Poppius lääninlääkäriksi Iinsalmen piirikuntaan; arkkiwarion Senaatissa G. Pehrman registraatoriksi kirje-asioita warten Senaatin talous-osastoon; kamarikirjoittajan Senaatin sota-toimikunnassa F. von Haartman tullikamarin hoitajaksi Tammisaareen; henkikirjoittajan yli-Hollolan kihlakunnassa Hämeen lääniä C. G. E. Wegelius henkikirjoittajaksi Helsingin kihlakuntaan; henkikirjoittajan Oulun kihlakunnassa G. J. Borg lääninpuukhollariksi Oulun lääniin. — Uusmaan läänin w. t. kuwernööri on samassa kuusa nimittänyt: entisen jäsenen Helsingin polisikamarissa, maankanslistan F. A. Dahl sihteeriksi mainitun kaupungin poliisikamariin; lääninkirjanlennättäjän O. R. Nyberg ja wara-maakanslistan A. Strömsten maankanslistoiksi sekä maankanslistan J. A. Lönnberg läänin-kirjanlennättäjäksi Uusmaan lääniin. — Yleinen tullijohtokunta on 20 p. wiime Marrask. nimittänyt: ylimääräisen kamarikirjoittajansa, luutnantin K. J. Gottleben ja tullipäällysmiehen K. M. Lindström rajawiskaaleiksi, edellisen Leppäniemen tulli-asemaan Suojärwen pitäjässä ja jälkimäisen Liipolan tulliasemaan Kiwennawan pitäjässä. — Postitirehtööri on 20 p. wiime Jouluk. nimittänyt ylimääräisen kamarikirjoittajan, kollegioregistraatorin C. Molander konttuorikirjoittajaksi Mikkelin postikonttuoriin. — Wirkaeron ynnä elinkautisen pension on saanut postijohtokunnan translaatori nimineuwos C. M. Gripenberg. — W. t. kuwernööri, ewersti, wapaherra A. Wallén on nimitetty kenrali-majoriksi sekä kuwernööriksi Uusmaan läänissä; ent. wältwääpeli G. E. Forß maakanslistaksi Wiipurin lääni-hallitukseen. — Mikkelin läänin kuwernöri on antanut wara-nimismiehelle, maakanslistalle V. Brofeldt kruunun-nimismiehen nimen ja arwon.

Hippakuntain sanomia.

— **Porwoon hippak.** — Waaliin pantu awonaiseen kirkkoherran wirkaan Kurkijoella: 1) saarnaaja Heinolan kaupunkiseurakunnassa, w. kirkh. J. F. Swinhufwud; 2) kirkh. Heinäwedellä K. G. Wargentin ja 3) ensimäinen kappalainen Kuopion maaseurakunnassa, w. kirk. maist. A. Ingman. — Wakuuskirjan saanut armowuoden saarnaaja Orimattilassa, w. kirkh. J. A. Alopæus kappalaisen wirkaan siellä. — Pääsykirja Pietarin hippakuntaan annettu kappalaisen sijaiselle Räisälässä O. R. Streng. — Kirkkoherra-tutkinnon käyneet linnan saarnaaja Mikkelissä C. F. Molander, kappalainen Kiwijärwellä, w. kirkh. G. Dahlgrén ja w. t. kappalainen Wiipurissa, w. kirkh. A. Relander, saaden ensimainittu arwostelu-sanan approbatur cum laude ja molemmat jälkimäiset approbatur. — Nimitetyt: kirkkoherran apulainen Juwan pitäjässä K. A. Streng armowuoden saarnaajaksi sekä kirkkoherra-wiran toimittajaksi Sortawalaan; kirkkoherra-wiran toimittaja wiimemainitussa seurakunnassa, w. kirkh. A. W. Mansner kappalaisen sijaiseksi samaan seurakuntaan; kappalaisen apulainen samassa Sortawalan seurakunnassa K. E. Tornberg kappalaisen sijaiseksi Räisälään, kirkkoherran apulainen Iitissä, w. kirkh. F. Winter kappalaisen sijaiseksi Walkealaan; hist. kieliop. kandidati G. F. Grönberg w. t. kollegaksi historiassa ja maantieteessä Helsingin ylialkeiskoulussa, ja hist. kieliop. kandidati R. V. Aurén w. t. kollegaksi latinan kielessä samassa koulussa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Sanomia ruotsinkielellä.

	Ulosannetaan kuinka monesti: kuukauteensa.	wiikkoonsa.	Tilaushinnat: Ulosanto-paikalla.	Postin kautta.
Björneborgs Tidning	—	1	1: —	1: 35.
puoli wuosik.	—	1	— 60	— 79
Borgåbladet (Porwoo)	—	1	1: 30	1: 69½.
Den Ew. Budb. (Porwoo)	1	—	— 40	— 51.
Eos (Turku)	2	—	1: —	1: 25.
Finl. Allm. Tidn. (Helsinki)	—	6	3: 50	3: 50.
puoli wuosik.	—	6	2: —	2: —
Folkwännen (Helsinki)	—	1	— 85	1: 5.
Asetuskokous ruotsinkielellä	—	—	1: —	1: 10.
„ suomen „	—	—	— 50	— 60.
„ wenäjän „	—	—	— 50	— 60.
Helsingfors Dagblad	—	6	5: —	6: 35.
puoli wuosik.	—	6	2: 50	3: 17½.
Helsingfors Tidningar	—	6	3: 50	4: 62½.
puoli wuosik.	—	6	1: 75	2: 31¼.
Litteraturblad för allmän medb. bildn. (Helsinki)	1	—	3: —	3: 55.
Missionstidn. för Finland (Helsinki)	1	—	— 25	— 30.
Notisblad för läkare och Pharmaceuter (Helsinki)	1	—	1: 50	1: 82½.
Wasabladet (Waasassa)	—	1	1: 20	1: 58.
puoli wuosik.	—	1	— 60	— 79.
Åbo Underrättelser (Turussa)	—	3	3: —	4: 5.
puoli wuosik.	—	3	1: 75	2: 31¼.

Myytäwänä maamme kirjakaupoissa:

(kaikki tekijän kustantamat.)

Yrjö Koskinen, Nuijasota, sen syyt ja tapaukset. Molemmat osat 7 markkaa 40 penniä.

„ Tiedot Suomen-suwun muinaisuudesta, yliopistollinen wäitöskirja. 3 markkaa.

„ Olawi Maununpoika Pariisissa ja Suomalaisten opinkäynti ulkomailla keskiaialla. 1 markka 20 p.

Wakuuttawa Osake-yhteys

Skandia,

jonka perustus-rahasto on **Wiisitoista Miljonaa Nikkiä (enemmän kuin Wiisi Miljonaa hopea-ruplaa)** wastaan-ottaa hengen wakuutuksia ja suostuu alle-kirjoitetun kautta tulipalo-wakuutuksiin kaupungeissa ja maalla, seurakuntain ja yksityisten rakennuksista, wapriikeista, tehtaista, myllyistä, sahoista, warastoista, huone- ja talokaluista, maakartanojen waroista (elottomista ja eläwistä), korjatusta wiljasta y. m. sekä satamissa ja tekeillä olewista laiwoistakin, huokeimpihin hintoihin.

Ehto-osoituksia ja pyyntö-kirjain kaawoja saadaan konttorissani kaikkina arkipäiwinä; mielelläni annan myöskin, sekä kirjallisesti että suullisesti, kaikki wakuutuksia koskewat selitykset.

Abr. Oldenburg,
Skandia Wakuutus-yhteyden pää-asiamies Suomessa.

Wakuutuksia Skandian osakeyhdistyksessä koskewia selityksiä ynnä hakemuksia warten tarpeellisia kirjoja antawat seuraawat Herrat, jotka wastaan-ottawat osakeyhdistyksen pääkonttoriin Helsingissä lähetettäwät hakemukset:

Hra P. W. Wiiger Oulussa.
„ R. Malmberg Uuskaarlepyyssä.
„ Jon. Sandman Waasassa.
„ G. Sohlström Porissa.
„ Säwe ja Österblad Turussa.
„ C. G. Majander Lowiisassa.
„ Bandholtz ja Kump. Wiipurissa.
„ C. J. Hildén Tampereella.
„ A. T. Wichman Kokkolassa.
„ B. Schauman Pietarsaaressa.
„ O. Wendelin Kristiinassa.
„ F. A. Martin Uuskaupungissa.
„ G. L. Söderström Porwoossa.
„ C. H. Ahlqwist Haminassa.
„ R. Kellgren Kuopiossa.
„ E. Curén Hämeenlinnassa.
Hra K. Hildén Raahessa.
„ C. J. Nykopp Sawonlinnassa.
„ G. J. Masalin Mikkelissä.
„ Gust. Girsén Jywäskylässä.

Pitäjän-kirjastoja.

Allekirjoittaneet, jotka tähän saakka owat olleet kunnioitetut toimella asettaa useampia laina-kirjastoja kansalle, niinkuin kansakirjastot Helsingissä, Tamminiemellä ja Rääwelissä ynnä samanlaiset Kerimäellä, Padasjoella, Asikkalassa, Hattulassa, Koskisten kappelissa, Sipoolla, Sippolassa, Nurmijärwellä, Maalahdella, Jalasjärwellä, Helsingin pitäjässä, Orimattilassa, Wirolahdella, Hywingillä, Fiskarsin ja Wärtsilän pruukeissa ynnä muissa paikoissa sekä myöskin muutamissa luutsi-paikoissa, ja tämän kautta saaneet tiedon, minkämoiset kirjat asiata ymmärtäwäiset tähän saakka owat pitäneet kirjastoihin sowelaina, tarjouwat wieläkin semmoisia toimia täyttämään, joko sillä lailla, että saatawat kirjat tilauksissa määrätään, tai, jos niin tahdotaan, siten että me kokemuksemme johdosta määräämme lähetettäwät kirjat, kun waan kirjastoa warten aiwottu rahasumma ilmoitetaan.

Sederholm ja Kumpp.

Riihikuiwia rukiita ja Ruis-jauhoja, isommissa ja wähemmissä määrissä, myypi

A. F. Wasenius.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Junon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Kello
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45′ „
„ Järwenpäästä	9,30′ „
„ Hywingästä	10,35′ „
„ Riihimäestä	11,10′ „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′ „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35′ „
„ Riihimäestä	3,25′ „
„ Hywingästä	4,10′ „
„ Järwenpäästä	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	5,55′ „
Tulee Helsinkiin	6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja.

Ruisjauhot 59—62 k. L℔.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 2: 80—3: tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Walkosett hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85 k. 1: 10 L℔.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 L℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.
Peuran-lihaa 1: 80 L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. L℔.
Sawutettua samaa 2: 40—2: 60.
Talia 2: 80—3 r. L℔.
Tuoretta woita 25—30 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 60—4 r. L℔.
Maito 6—7 k. k:nu.
Taale 6—7 k. korttieri.
Munatiu 45—50 k.
Teeri-pari 50—55 k.
Metso-pari 75—90 k.
Pyy-pari 25 k.
Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—7 k. ℔.
Tuoreet mateet 10—14 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Suolattua siikaa 10 k. ℔.
Suolattua lohta 15—18 k. ℔.
Suolattuja silakoita 70—80 k. L℔.
Terwaa 5: 50—6 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 1:—1: 25 k. kuorma.
Mänty-halkoja 90 k.—1 r. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 88—95 k. kannu.
Heinät 9—12 k. L℔.
Oljet 7—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 5. Tuorstaina 15 p:nä Tammikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä, Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w.t. kirkh. Forstén; ruotsalaisen: w. kirkh. Snellman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w.t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Tammik. 15 p. K:lo 7 jpp. Täksi päiwäksi aiwotut symfonia-soitannot owat muutetut tulewaksi maanantaiksi.

Huomenna Perjantaina.

Tammik. 16 p. K:lo 10 jpp. Urakka-awisioni Weaporin insinöristön edessä korjaus-töistä ja rakennus-aineiden hankkimisesta.

„ K:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Tammik. 17 p. K:lo ½ 1 päiwällä pörssi-kokous.

” K:lo 7 jpp. käsityöläislaulu-kunnon soitannot Arkadiateaterissa.

Sunnuntaina.

Tammik. 18 p. Klo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Uudesta waltiolainasta julistetaan että osa niistä welka-seteleistä, jotka ulosannetaan mainitua waltiolainaa wastaan tulee Suomessa kaupaksi tarjottawiksi, ollen tässä seuraawia määräyksiä.

1) Suomen pankissa sekä sen alle kuuluwissa konttuoreissa maasamme, knin myös pankin asiamiehen tykönä Tampereella, pitää sitsi määrättynä päiwänä, josta pankki-johtokunnan tulee kahdeksan päiwää ennen tieto antaa paikallisten sanomalehtein tai niiden puutteessa muulla tawoin julistetun ilmoituksen kautta, yleisölle awattaman tilaisuus ruweta osanottajiksi mainittuun waltiolainaan, jonka perästä osue-tilaus kestää kuukauden aikaa.

2) Osue-tilauksessa, joka tapahtuu tasan 100 thalerissa, pitää ostajain maksaman joka 100 thalerista keis. senaatin määräämä myymä-hinta 333 markkaa 95 penniä tai sitä summaa wastaawaa 83 ruplaa $48\frac{3}{4}$ kopeekkaa ynnä welkakirjoista juoksewa korko $4\frac{1}{2}$ prosentin mukaan näitten ulosanto-päiwästä 2 nousewaa tammikuuta tilauspäiwään saakka, jossa maksussa wastaanotetaan, ensimäisinä neljänätoista päiwänä, paitsi mitä litwiikin suorittamiseksi tarwitaan kulkewassa rahassa, ainoastansa waltion nimessä tätä ennen ulosannetuita welkakirjoja niin 100, 300 ja 900 ruplasta, jotka kantawat 4 prosentin korkoa koron päälle, kuin 50 ruplasta $3\frac{1}{6}$ prosentin yksinkertaisene korkone, jolloin semmoisten welkakirjain omistajille korwataan niin hywin pää-oma kuin tilaus-päiwään juosnut korko; ja näiden neljäntoista päiwän perästä wastaan-otetaan tilausajan loppuun saakka sekä welkakirjoja yllämainitun perusteen mukaan että kulkewaa rahaa.

3) Niille henkilöille, jotka owat tilanneet osueita puheen-alaisessa waltiolainassa, antawat pankki sekä sen konttuorit ja yllämainittu asiamies sisäänmaksetuista rahoista wäliaikaiset kuittikirjat, jotka sittemmin waihetetaan niitä laina-welkakirjoja wastaan, mitkä waltiowara-toimikunta tulee ulosantamaan. Nämä wäliaikaiset kuittikirjat, joihin pannaan wissin henkilön nimi, sisältäwät että niitä ei saa muulla tawoin toiselle antaa, kuin mainitsemalla hänen nimeä pankille, konttuorille taikka asiamiehille ja näiden siitä päällekirjoituksen pantua kuittikirjaan. (Julk. San.)

Yleinen koulu-opettajan-kokous on Borgåbladin mukaan tulewana kesänä odotettawana. Se olisi muka pidettäwä Hämeenlinnassa tai jossakin muussa kaupungissa sisämaassa.

Teollisuus-yhteyden-kokouksessa wiime lauantaina oli paljon wäkeä ko'olla. Siellä otettiin keskusteltawaksi nimineuwos Löfströmin esittämä ajatus, että maawiljelys olisi sopimaton elatuskeino maamme pohjoisimmille paikkakunnille, ja että olisi toiwottawaa, että nämät paikkakunnat enemmin kuin tähän saakka rupeaisiwat karjanhoitoon ja muihin asemaansa enemmin sowitettuihin elokeinoihin, pitämättä maanwiljelystä pää-elatuskeinona. Wastapuolelta wäiteltiin että wiljain kaswattaminen olisi tarpeellinen myös karjanhoidolle, sillä jos kylwöheinäin wiljeleminen pidettäisiinkin pää-asiana, niin olisi toki jywäwiljain kaswattaminen säännöllisessä wuorowiljelyksessä tarpeen, jonka tähden ei käwisi laatuun asettaa karjanhoito kokonaan maanwiljelyksen siaan. Toiselta puolen taas lausuttiin se toiwo, että jos kohta maanwiljelys ei käwisikään kokonaan palkita karjanhoidolla, kuitenkin maawiljelys olisi muutettawa syrjätoimeksi. Keskustelemuksessa nousi myöskin kysymys, mitenkä karttuwa wiljelys oli waikuttanut maamme ilmallisten suhtain parantamiseen ja eikö meillä usein tapahtuneet järwien kuiwaamiset ole johonkin määrään waikuttaneet hallain enenemiseen. Keskustelemus näistä asioista olisi tulewassa kokouksessa jatkettawa.

Ennen kokouksen aloittamista piti hra Soldan yhteyden kokoushuoneessa ensimäisen niitä erittäin käsityöläisille aiwotuita luennoita Fysikin alkeissa, joita mainittu herra on ottanut pitääksensä, sillä lajilla lawentaaksensa yleiset tiedot teollisuuden luonnontieteellisistä perusteista. Luennot tulewat joka la'uantai-ilta jatkettawaksi samassa paikassa. Niihin on wapaa pääsy ilman maksutta. (Dbl.)

Kuolon-sanoma. Wiime tiistain aamuna kuoli täällä äkilliseen tautiin entinen Senaatori Berndt Federley. Hän oli syntynyt Jouluk. 22 p. 1799, tuli w. 1837 esitys-sihtieriksi keis. senaatin kanslia-toimikunnassa, w. 1841 yli-tirehtööriksi tullihallituksessa, w. 1847 Waasan läänin kuwernööriksi, w. 1854 Kuopion läänin kuwernööriksi, w. 1855 senaatin jäseneksi, ja wihdoin kamari- ja tilinteko-toimikunnan päälliköksi. Wiime wuonna hän pyytämättä muutettiin oikeus-osastoon ja pyysi silloin eronsa senaatista. Hän on nauttinut yleistä kunnioitusta rehellisenä ja taidollisena wirkamiehenä.

Wesilääkkeellinen Kylpy-laitos ollaan aikeissa asettaa tänne kaupunkiin. Nimi-liistoilla, jotka owat saatawat kaupungin kirja-kaupoissa, kehoitetaan yleisöä ottamaan osakkeita uudessa laitoksessa. Wähintäkin 800 osaketta tarwitaan laitoksen toimeen-panemiseksi, 448 osaketta on jo otettuna. Kehoitusta owat allekirjoittaneet A. Walleen, H. Hallonblad, A. Appelberg, J. Harff, A. Bade, P. Sinebrychoff, C. Brummer, F. Sjernwall, C. B. Gyldén, G. Strömberg.

Teaterissa tulee huomenna näytettäwäksi uusi alkuperäinen komedia 2:ssa näytöksessä nimeltä: „Konungens Guddotter”.

Suomenkielen asiassa puhumme tänä-pänä yleisölle eikä wastustajillemme. Sen woimme sitä rauhallisemmin tehdä, koska jo muita on noussut puolemme.

Helsingin ruotsinkieliset Sanomat, wiime tiistaina, sisältiwät lähetetyn kirjoituksen, jonka tekijä (nimimerkillä R.) taidolla ja mielen-maltilla osoittaa Dagbladin törkeätä käytöstä Hels. Uutisia wastaan. Sitä wastoin Helsingin Sanomain Toimitus, joka jo lauantai n:ossaan oli lähettänyt terwehdyksen „wanhoille rehellisille Fennomaaneille” (luultawasti suloisia muistoja Paperilyhdyn aioista!), liittää nytkin huwiksemme pari sanaa, joissa uudesta syyttää ja wakuuttaa, meidän muka koettaneen puolueita luoda. Mutta samassa hengenwedossa se wäittelee, että muka mekin olisimme lisänneet jotakin liikaa wäriä „wastustajain mielipiteille”. H. S:n toimitus ei sillä woi tarkoittaa muuta, kuin mitä olemme sanoneet werettömyydestä, ja tunnustaa siis, että puolueet löytywät eiwätkä ole meidän luomia. Saman niljahduksen teki Dagbladikin, joka ensin selitti werettö-

myyden olemattomaksi „tuulimyllyksi“, mutta sitten omasta päästä alkoi luetella, keitä se siihen liittoon tahtoi kuulumaan. Näin nämä herrat sattuwat puhumaan wähän ristiin. — Suometar, wiime n:ossaan, antaa Dagbladin toimitukselle muutamia otollisia neuwoja koti-kurin suhteen, jos lehti wastaiseksi aiaksi tahtoo uuden kieli-programminsa mukaan ruweta käyttäimään. Me puolestamme luulemme sen kotikurin sille tarpeelliseksi yleisen siiwonkin suhteen.

Wiina-asiasta tulemme lopettamaan kirjoituksemme, niin pian kuin tila sallii. Suometar on meitä keskeyttänyt muutamilla muistutuksilla, jotka useastkin saawat wastauksensa kirjoituksemme loppu-puolella. Siksi pyydämme S:ttaren malttaa mieltänsä. Mutta yhtä S:ttaren erehdystä täytyy meidän jo tässä oikaista. Suometar luulee, että „kotitarpeen-wiinan“ poltto on niitä “etuus- ja wero-asioita“, joista päättäessä „tarwitaan kaikkien neljän säädyn suostumus“. Tämä ei ole oikein. Kotitarpeen wiinapoltto ei ole kenenkään waltio-säädyn etuus-oikeutta, ei myöskään suostunta-weron eli apu-weron kysymys, waan kuuluu niiden muiden asiain luokkaan, joissa „waaditaan kolmen Säädyn yhtäpitäwä enemmistö ollak ensa Waltakunnan Säätyin äännös“ (ks. 1786 wuoden waltiopäiwä päätös, § 3). Wiinanpolton oikeus jätettiin arennille w. 1800 waltiopäiwissä, kuitenkin sillä ehdolla, että silloin tapahtunut sowinto kruunun ja säätyjen wälillä pysyisi woimassa“ siksi kun Kunink. Maj:ti ja Me „(säädyt)“ siitä toisin sowimme“. Asian muuttamiseksi siis tarwitaan Hallituksen suostumus toiselta puolen ja Säätyjen toiselta. Mutta Säätyjen kesken tapahtuu suostumus-päätös, niinkuin tawallisissakin asioissa, kolmen Säädyn yksimielisellä äänökkellä. Pyydämme S:ttaren kysyä asian lakimiehiltä, ja sitten oikaista erehdyksensä.

Ulkomaalta.

Waltiolliset asiat owat wielä jokseenkin samalla kannalla. Se nyt lienee wallan selwä asia, että Jonian saarten kohtalo tulee yleisessä kongressissä ratkaistawaksi. Kun Englanti on ilmoittanut tahtowansa niistä erillen päästä. Kreikkalaiset owat wielä kuninkaan puutteessa. Lord Elliot, Englannin lähettiläs saa yhä waan wastaan-ottaa lähetys-miehistöjä, jotka ilmoittawat että jos eiwät saa Prins Alfredia, niin aikowat kokea tasawaltaa rakentaa. Puhataanpa että Kreikan rouwasihmisetkin owat aikeissa Englannin naiskuninkaalle Viktorialle lähettää adressin taiwuttaaksensa hänen sydämmensä suostumaan siihen, että Alfred saisi wastaan-ottaa Kreikan kuninkuuden. Se huhu että on aiwottu tarjota krunu Ruotsin Prinssi Oskarille, on wallan perätön. Englannin hallitukselta on tullut Kreikkaan sammoinen sanoma, että naiskuningas Viktoria kokee kaikin mohomin waikuttaa Kreikkalaisten onnellisuuteen ja että hän, jos Kreikkalainen edusmiehistö karttaa waltakumousta ja walitsee semmoisen kuninkaan, joka ei ole halukas sotaan Turkin kanssa, on kaikella innolla matkaan-saattawa Jonian saarten yhdistymistä Kreikkaan. Mutta jos ei nämät ehdot täytetä, wakuuttaa hän ett'ei mikään yhdistys ole tapahtuwa. — Ranskasa owat säätyhuonet kokoon kutsutut Tammik. 12 päiwäksi. Kolme puoluetta, hallituksen, papillinen ja kansawaltainen owat olleet toimessa johdattaa waalit puoluetuinsa mukaan. Säätyhuoneissa tulee tärkeänä kysymyksenä olemaan, mitenkä waltion raha-tarpeet täytetään, kun Meksikon sota on kuluttanut kauheasti rahoja. Amerikalta tulee joka postissa likeisempiä tietoja Fredricksburgin tappelusta. Weren wuodatus on Unionistain puolella ollut mitä kauheimpia. Ensin kokiwat sanomalehdet yleisön silmissä wähentää tappelun suurta turmiota, mutta likeisemmät tiedot owat kauhistuttawalla tawalla poistaneet nämät luulottelemiset. Sillä ei ole melkein ainoa perhe, joka ei tiedä tahi pelkää kadottaneensa jonkun jäsenistänsä. Erilliistoisten puolella taas on miestappio werrattaen ollut wähäinen, sillä nämät oliwat hywien patterien suojeluksessa. Kenraali Burnside on ilmoittanut tahtowansa ottaa päällensä edeswastauksen tästä tappeluksesta. Preusissa on riita hallituksen ja edistyspuolueen wälillä wielä samalla kansalla.

Pohjanperan Toimeentulo-seikoista.

Torniosta meille kirjoitetaan wiime wuoden lopulta seuraawia tietoja:

Katowuodesta täällä pohjois-Suomessa on luullakseni peräti wäärä ajatus etelässä. Ensin tulee muistaa se asia, että maanwiljelys täällä ei ole pää-elatuskeino ja jos siis täällä tuleekin katowuosi jywistä, niin ei se täällä woi tuntua sinnepäinkään kuin monessa muussa paikassa. Jokiwarrilla asuwilla owat karjanhoito ja kalastaminen pää-elatuskeinot, muutamissa paikoin, niinkuin Kolarissa, Muoniossa ja Kittilässä terwanpolttokin. — Mikä täällä siis on tuntuwampi kuin katowuosi jywistä, on se, että tänne melkeen yleensä tuli peräti huono heinäwuosi, jonka wuoksi talonpoikain on täytynyt paljon wähentää karjaansa. Mitä taas jywiin tulee, niin waikka katowuosi on tullut usiampaan seurakuntaan, niin on niitä semmoisia paikkoja, jotka owat saaneetkin. Alatornion emäseurakunta esimerkiksi on saanut niin hywän wuoden että tusktn 10 taloa koko pitäjässä löytynee, joilla ei ole itäwiä ohran siemeniä tulewaksi wuodeksi. Ohran siementen hinta on tähän saakka ollut 10 ruplaa tynnyriltä ja nousee luultawasti 12 ruplaan ja koska kaupungissa syömäohrat maksawat 7: 40, niin ei Alatorniolaisilla luulisi olewan syytä walittaa elonpuutetta. En tällä ole kieltänyt, että moni, erinomattain metsäkylissä, on saanut paljon kahujakin, mutta ei se kuitenkaan pääasiassa mitään waikuta. — Karungin kappeliseurakuntaan on sitä wastoin tullut usiammille katowuosi, josta wasta tulen antamaan likempiä tietoja. — Olen puhutellut sekä Kolarilaisia että Muoniolaisia, mutta en ole kuullut heidän ensinkään walittawan. Muoniolaiset sanoiwat hallan kyllä tehneen paljon wahinkoa, mutta muutamain myös saaneenkin, niin että saattawat auttaa toisiaan. Kolarilaiset taas sanoiwat saaneensa hywän hinnan terwoistaan, niin ettei hätä sielläkään woi päästä ylen suureksi. Lokakuussa maksettiin Kolarissa ja Alkkulassa 1 rupla päiwäpalkkaa miehelle ja sitten on hinta wähitellen alennut 50 kopeekkaan. Mitä Kemin emäseurakuntaan tulee, niin on kirkkoherra nykyjään pitäjänkokouksessa esitellyt, ettei heidän pitäisi ottaa lahjoja wastaan, koska he owat siinä tilassa, että itse woiwat auttaa toisiaan. Mitä taas Terwolan kappeliseurakuntaan tulee, niin se on kärsinyt enemmän kuin mikään muu ja on siis sen tila sangen surkuteltawa. Muutamia wuosia takaperin, jos en erehdy w. 1859, oli siellä niinkuin Rowaniemessäkin wallan suuri kewät-tulwa, joka teki wahinkoa monen tuhannen ruplan edestä. Mennä wuonna taas tuli sinne kauhia eläinrutto, joka tappoi hewosia ja lehmiä 10,000 ruplan edestä ja nyt wielä lisäksi katowuosi kaikesta, nim. eloista, heinistä ja kalasta. Siinä ohessa on muistettawa, että siellä on kirkonrakennus par'aikaa tekeillä, josta siis kukin woinee arwata, ettei heidän tilansa ole kehuttawa. Paljo kuuluu siellä olewan kerjäläisiäkin liikkeellä, joita täällä kaupungissa ei suinkaan ole näkynyt paitsi wähän ennen joulua, jolloin heitä muinakin wuosina on ollut kulkeilla. Ei tällä kertaa sen enempää katowuodesta.

J. F. T.

Suomikiihkoisten waatimukset kieli-asiassa.

Mitä Suomenkieli waatii? mitä se woi pyytääkkään, jota ei joka mies sille sydämmestään tahtoisi suoda? Suowathan kaikki, että Suomen kielen kohtuulliset waatimukset toteuntuwat? — Kumma wain, ett'ei tästä suuresta suosiosta mitään sen enempää lähde. — Mutta, totta puhuen, — jos emme selwistä wastustajoista tällä kertaa tahdokkaan puhua —, useat näistä tälläisistä hywän-suowista owat asian menestykselle haitallisemmat, kun julkiset wastustelijat. Sillä wastustajia sopii woittaa, masentaa, mutta kylmäkiskoiset ystäwät owat kuin pettäjät satajoukossa eiwät sodi wastaan, mutta estäwät woimallista edistymistä. Nämät ystäwät, joita mieluisemmin pitäisimme suorina wastustelijoina, suowat kyllä suomalaisuudelle kaiken menestyksen, kun waan eiwät itse tarwitse siinä waiwaa nähdä tai ruotsalaisuus waan kestää heidän aikansa. Ne käyttäiwät tässä asiassa niinkuin Charles Nodier muinoin kirjoitti eräistä Ranskan hallitsijoista: „Ne ostawat muutamain päiwien rauhallista nautintoa kansojen onnen hinnalla, ja saadaksensa hallita, lainaawat ulos maailman tulewaisuuden elinkautiseen kaswuun“. Että itse pääoma tulee häwiämään, se heitä ei ollenkaan huoleta ollen heillä silmämääränä ainoastaan se wanha: „kunhan waan minun aikani kestää“. Sillä lailla kyllä kaikki pysyy, päältä katsoen, rauhallisena; ei ole sitä alinomaista riitaa wanhan ja uuden, hywän ja paremman wälillä; mutta tyystin tutkien owat nämät samat rauhalliset entisellä-olijat juuri ne, jotka matkaansaattawat suurimmat kumoukset ja mullistukset. Sillä kun eiwät salli uuden aian luonnollisella tawalla wähitellen tuleentua, niin täytyy sen, kun sen hetki lyö, wäkirynnäköllä anastaa siansa.

Miks ei, sanotaan, anneta suomalaisuuden wähitellen edistyä, jättäen sill'aikaa ruotsin kielen, sen oikeudet, ja sen puolustajat rauhassa olemaan. Se olisi kohtuullista, ja sitten ei olisikkaan suomalaisuudella wastustelijoita. Walitettawasti on tämä kaunis rauhanliitto meille mahdotoin. Jos joku pyrkii istua paikkaan, jossa joku toinen ennen istuu, niin se on perin mahdotoin, että ensimainittu woisi jättää toisen rauhalliseen nautintoon. Tarwitseeko meidän tunnustaakkaan, että aikomuksemme on asettaa suomen kieli sille paikalle, jota ruotsinkieli on walloittanut? Luonnollista olkoon siis, että ruotsi tekeytyy aiwan rauhalliseksi ja siwe-

äksi; sillä on kaikki edut hallussaan, miksi se riitelisi! Mutta meidän täytyy kantaa miekkaa, täytyy walloittaa askel toisen perästä, emmekä siis woi olla niinkään rauhalliset ja siweät. Mutta olemmeko, me Fennomaanit, niin wimmatut kun meistä on luwallinen tapa sanoa, siitä tahdomme pari sanaa lausua, ja se on syy tähän kirjoitukseen, ollen se tärkeä että pyrintömme, aiwoituksemme, toiwomme ja waikutuksemme tässä kieli-seikassa ensi alusta käypi selwäksi.

Mitä kummituksia eikö tosin tiedetä suomikiihkoisista, fennomaneista jutella. Eiwät ne muka tunnusta mitään ihmisellistä waikutusalaa kelwolliseksi, paitsi suomen kielenoppimista ja tutkintoa. Ne muka tahtowat pakoittaa, weitsi kurkun päälle kaikkia ihmisiä oppimaan, puhumaan, lukemaan *yksistään ja ainoastaan* suomenkieltä. Ne muka waatiwat maanpakolaisuuteen ajettawiksi kaikki Suomenmaan ruotsalaiset asukkaat j. n. e. Ja ihmeellisintä on, että nämät heidän mielet ja tahdot owat alusta loppuun tunnetut semmoisilta, jotka eiwät koskaan saastuta käsiänsä suomalaisella kirjalla tai lehdellä. Mistä ne siis tietäwät kaiken tämän. Jos sen kysyt, ei se niitä saata wähintäkään hämmästymään. Ne owat kuulleet, että niin on kirjoitettu Suomettaressa, Mehiläisessä, Tapiossa, Otawassa, — Jumala ties missä. Ei se auta että Suomenkielen käyttäjissä löytyy lukumääränsä suhteen tiedemiehiä muissa aineissa, yhtä paljon kun ruotsinkielenkin käyttäjissä. Se ei waikuta mitään, että suomalaiset sanomalehdet tuon tuostakin wakuuttawat ei tahtowansa kenenkään olewaa oikeutta polkea, saati sitten Suomenmaan ruotsalaisten asukkaiden, joiden kernaasti suowat käyttää kieltänsä polkematta. Kaikki ihmiset sen yhtä hywin selwästi tietäwät että niiden periajatukset owat ne yllä-mainitut.

Kummallista, mutta aiwan totta on, ett'ei niin mielettömiä tuumia woi aawistakkaan, ett'ei niitä uskottaisi suomi-ystäwistä. On kuultu monen miehen olewan täydellisesti wakuutettuna, että muka suomalaisissa sanomissa (mikä niistä, se tulee sen päälle, kuinka kulloinkin sattuu,) on ollut kirjoitettuna, että ruotsalaisuus maasta pitäisi häwitettämän jollakulla Bartholomeo-yön kaltaisella tawalla. Ja tämmöistä raiwollista hullutusta useat muuten ymmärtäwäiset miehet eiwät ollenkaan epäile lewitellä. Ne tietäwät nimittää, kuka sen on kirjoittanut, waikka yksi mainitsee yhtä, toinen toista. Ymmärrettäwästi eiwät ole sitä itse lukeneet, waan kuulleet puhuttawan. Sanoisimme tätä ja tämmöistä ilkeäksi, walheeksi, ellemme pelkäisi taas jonkun saawan tilaisuutta walittaa tuttua suomalaista raakuutta; sillä tietty on, että mitä suomeksi kirjoitetaan on raakaa. Olkoon yllämainitussa kuitenkin hywä todistus minkälainen sopu woi löytyä kansassa, jossa yksi osa ei ymmärrä toisen puhetta, ei lue mitä se kirjoittaa, — on sille wieras, waikka ei wihollinen.

Jos järjellisissä ihmisissä on woitu uskoa semmoista raiwoutta löytywän, niin wähän se auttanee, että tässä wielä kerran epäämme semmoiset aikomukset. Mutta meidän on welwollisuus julistaa, niin pitkälle, kuin äänemme kuuluu, mihin suuntaan aiwomme, lupauksemme mukaan, ajaa suomalaisuuden asiata.

Tarpeetonta pitäisi kyllä olla enään laweammalta selittää, mitä suomikiihkoiset ajattelewat niistä ruotsin kansan jäännöksistä, jotka paikoittain owat wiskatut rannoillemme. Ne eiwät koskaan ole suomalaisuudelle olleet wähimmäksikään haitaksi, eikä Suomalaisilla ole wähintäkään tarwetta suomentaa heitä. Kernaasti pitäkööt ne omasta puolestaan kaiket oikeutensa ruotsin kieleen, niin kauwan kuin waan itse tahtowat. Ja olkoon näillä eri kansakunnilla, suomalaisella ja ruotsalaisella maassamme, se yhteinen kansallisuus jonka esikuwaa muutamat maan-mainiot wiisaat owat löytäneet siitä n. k. Sweitsiläisestä kansallisuudesta. Niittenpä keskinäiseen suhtaan saattaa kumminkin Sweitsin esimerkki edes johonkin määrään sopia. Sillä niinkuin Sweitsin saksalaisissa kanttoneissa kaikki puhuwat saksaa, ranskalaisessa taas kaikki ranskaa, ja italialaisissa kaikki italiaa, niin meilläkin suomalaisissa paikoissa kaikki puhukoot suomea, ruotsalaisissa kaikki ruotsia. Mutta niinkuin suhdat meillä nyt owat, että herras ja wirka-miehet puhuwat ruotsia, itse kansa suomea, siinä kohden ei meidän oloja sowi ollenkaan werrata Sweitsin oloihin, eikä mitään woimallista kansallisuutta woi syntyä. Jos siihen todistusta tarwittaisiin, lienee kyllä osoittaa, että kirjallisuus on kansallisuuden woimallisin herättäjä ja kannattaja. Mutta kuinka on kirjallisuus mahdollinen, kun se on yksistään rahwaan kannatettawana. Siwistynyt yleisö sanoo nykyjään suomalaisille kirjailijoille: toimittakaat hywiä kirjoja, niin minä ostan ja luen. Kirjailijat wastaawat: ostakaat ja lukekaat kyllä me kirjoitamme. Ja tosi siinä on, että waikutuksen täytyy olla kahden-puolinen.

Yhtä wähän kuin siis meitä haittaa ruotsalaisten jäännökset omilla asuinpaikoillansa, yhtä wälttämätöin tarwe on meistä, sen tunnustamme, suomalaisen kansan siwistyneen eli wallas-säätyisen osan suomentaminen. Tahdommeko sentähden kieliwimmassa, niinkuin sitä wäitetään, heittää pois kaiken jo saawutetun siwistyksen, ja wajoutua takaisin barbariuteen ja raakuuteen? Pyydämmekö mahdottomia, että heti paikalla koko ruotsin kieli, kaikki sen harjoittajat, koko sen kirjallisuus heitettäisiin pois ja hyljättäisiin? Emmekö tunnusta wuosisatojen matkaan-saattamia teko-asioita? Sitä ei meistä sanottane. Emme sitä tahdo emmekä pyydä; sillä ymmärrämme aiwan hywin historian waikutukset. Mutta niinkauwan kun emme ole walloittaneet sitä asemaa, että rauhallineu kilwoitus ruotsin kanssa olisi meille mahdollinen, emme taida riisua sota-asettamme. Se ei ihmettä olisi, jos joskus tähtäisimme ylitse määrän. Joka wäärää puuta oikaisee, se wääntelee sen wääräksi wastapuolelle. Eipä ihmettä, jos joskus olisimme liian kiiwaat. Sodassa ammutaan umpimähkäänkin. Mutta meitä on helppo siitä wiasta parantaa. Ruwetkoon wastustelijamme wielä kiiwaammin suomalaisuutta ajamaan. Woimme wakuuttaa että kohta kun nämä joutuisiwat niin pitkälle, että waara alkaisi uhata maan siwistystä, kansalaisten oikeutta j. n. e., he tulewat löytämään juuri meitä hillitsijöinänsä, wastapuolueena. Mutta niinkauwan kuin kaikille wähimmillekkin suomen kielen oikeuksien waatimuksille wastataan: te tahdotte puhuttawan *yksistään ja ainoastaan* suomenkieltä, te tahdotte poiskarkoittaa kaikki wieraat kielet, — niin kauwan ajattelemme muukalaisuudella olewan tarpeeksi puolustajia ja me siis emme puolusta kuin **Suomen** kieltä. Tätä pidämme luonnollisena, ja wäärää ymmärrystä siitä ei pitäisi seuraaman eikä meitä sentähden syytettämän kohtuuttomista waatimuksista.

Pyrintömme ja waatimuksemme kielen suhteen sulkeuwat tätä nykyä kaikki siihen, että suomenkielen asettaminen luonnollisiin oikeuksiin tulisi yhteiseksi kansalliseksi toimeksi, ett'ei siis toinen lykkäisi tätä työtä toisen olalle ja, ett'ei suomen kansan wirkamiehet saisi, nojaten wirkakiintiöönsä, kärttää oikeudekseen olla suomen kieltä käyttämättä. Sentähden waadimme jonkun määrä-ajan, jonka kuluttua jokainen Suomen wirkamies on welwollinen osata suomea; sentähden wadimme että *kaikissa* oppi- ja oikeuden laitoksissa annettaisiin sama sia suomelle kun ruotsille. Kun sitten nä'emme, että kansallisuuden henki on herätetty, että suomalaisuus Suomessa on sen werran tunnustettu, ett'ei jokainen saksan rihkamain-kauppias rohkene ottaa ääntä meidän päättäessä, tarwitsemmeko maassamme suomea, waiko wenäjää ja saksaa, — kun siis asiat owat päässeet sille kannalle, että rauhallinen kilwoitus suomen ja ruotsin wälillä on mahdollinen, silloin maltamme kyllä mieltämme, silloin otamme walwoaksemme, ett'ei siwistys ja oikeudenkäytös joutuisi rappiolle, niinkuin sitä kowin pelätään, suomenkielen kautta. Kenties tawataan meitä silloin wastustamassa jotakin uutta puoluetta joka kukaties pyrkisi liian ylimääräiseen suomikiihkoisuuteen. Se saattaisi tapahtua; sillä semmoinen on maailman meno. Mutta tosin se päiwä ei wielä wähiin aikoihin koita Suomen kansan taiwaan rannalla. Huolettomina woimme siis täyttää kutsumustamme; sillä maan ruotsikiihkoiset pitäwät kyllä murhetta siitä, ett'ei edistyminen käy ylimääränsä äkkiä.

Nämät owat Fennomaanien yhteiset waatimukset. Olisi hupa tietää, mitkä niistä owat kohtuuttomat. Toiwomme piankin puhuttawan, että tässä kirjoituksessa olemme uhanneet Bartholomeo- yöllä ja maanpakolaisuudella kaikkia, jotka eiwät tämän numeron ilmestymisestä puhu ja lue paljaastansa suomenkieltä.

Perillinen.

(Tosi tapaus.)

Löytyy aika Suomen historiassa, jolloin wapa-sukuiset oliwat suuressa wallassa ja kaikki muut säädyt heitä totteliwat melkein kaikissa. Kurki, Fleming Horn, y. m. hallitsiwat täällä kartanoissansa paljoa rajattomammasti kuin Ruotsin kuninkaat ja tekiwät usein suurta wäkiwaltaa, rikkoen sekä inhimillistä että Jumalan lakia wastaan. Sillä en kuitenkaan tahdo sanoa, ettei he olisi paljo suurta ja hywääkin matkaan saaneet. Wielä tähän aikaan löytyy Suomen ritari-huoneessa waakunoita, joiden alku-kuwaaminen tapahtui satoja wuosia sitte, ja niidenkin wapasukuisten jälkeisiä, joista tässä kerrotaan, elänee wielä paljo, joten meidän täytyy salata heidän suku-nimensä ja ainoastaan tuoda heitä esille kartanoinsa nimillä.

Nuori Haapaniemien herra (Haapaniemiä löytyy usiampia), seisoi yliskerta-solallansa, ja katseli laweita niittujansa, wainioitansa ja metsiänsä. Yhdellä siwulla oli kartanon uljas rakennus, jonka katto nousi lehmuksia ja wahterapuita korkeammalta; toisella puolen, pitkin wai-

nion syrjää oli matalat tuwat, joiden edustoilla lapset leikitteliwät, kun heidän wanhempansa oliwat kartanon päiwä-töissä. Isännän mieli oli puoleksi röykkiä katsellessansa tätä mahtawaa omaisuutta, puoleksi lewotoin, muistaessansa tämän omaisuuden ei wielä olewan täydellisesti hänen.

Siinä seisoessansa, hän näki Monikkalan herran käywän pyssy olalla ja koirat perässä etäällä.

Se, kun hawaitsi Haapaniemen hänen nähneen, aikoi poiketa metsään, waan Haapaniemi wiittasi hänelle solalta, läksi alles ja meni häntä wastaan tielle.

„Hywää huomenta" lausui hän. „Onko lupa kysyä minne aiwot?"

„Lintuun!" wastasi Monikkalan herra lyhyesti, ja käwi tietänsä, pitämättä lukua Haapaniemen herrasta, waan se läksi käymään hänen rinnallansa ja rupesi taas puhumaan:

„Minä hawaitsen", sanoi hän, „että sinä olet luonut silmäs Asuman neitoon, Katriin".

„Niin olen", wastasi hän, „enkä huoli sitä salata edes kilpa-kosialtakaan".

„Kilpakosialtakaan" matkasi Haapaniemi, „tosi kyllä että minä häntä rakastan".

„Eikä sinulla olis estettä mennä hänen kanssansa wihille" jatkoi toinen.

„Ei olekkaan".

„Waikka sinä tiedät ettei hän ole setäs laillinen tytär. Hämmästytkö?"

„Hämmästyn ainakin, ihmetellessäni mistä sinä sen olet saanut tietää. Oletko häntä tawannut sitte eilisen?"

„Olen — menneen yön kun näki meidän tuolla järwen rannalla, wastoin kaikkia sinun ja pyhän toweris wartioimisia; siellä minä sen ensin kuulin ja olen minä sen tänäänkin kuullut, sillä asia on tuttu koko tällä paikkakunnalla, taikka niin juteltu, waikk'en minä siitä jutusta sanaakan usko. Sinä tiedät ainakin, miten se on totta tai ei".

„Minä uskon sen olewan toden", wastasi Haapaniemen herra.

„Siinä on muutamia seikkoja", sanoi Monikkala, „jotka saattawat minun epäilemään sanojas — mitenkä sinun isäs otti hänen kaswattaaksensa pappi Olawin tyttärenä — ja sinäkin, isäs kuoltua, olet maksanut hänen kaswatuksensa ja ylöspitonsa kulut. Olisitko tehnyt sitä, jos ei hän olisi ollut laillinen?"

„Semmoiset kysymykset minun toimistani", wastasi Haapaniemen herra, „owat jotenkin häwyttömät, mutta kun minä koettaisin pysyä ystäwyydessä sinun kanssas, niin minä tahdon niihin wastata. Ensiksi, kun emme sallineet että setäni wika tulisi ilmi, niin annoimme neiton kaswaa pappi Olawin tyttärenä — ja hänen kaswatuksensa oli setäni tahdosta. Toiwon että tydyt näihin selityksiin".

„Noh tydyn. Mutta tässä on wielä yksi kysymys. Kuinka sinä, joka tiedät hänen olewan awiottoman tyttären, menisit hänen kanssansa naimiseen?"

Haapaniemen herra oli hetken aikaa ääneti, ennenkuin hän wastasi:

„Kummalta se tosin näyttänee. Mutta sinä kyllä tiedät, mitä tyhmiä töitä rakkaus meitä joskus saattaa tekemään, usein wastoin omaa kunniaa ja hyötyämme".

„Ei ne syyt kelpaa", sanoi Monikkalan herra, „sinulta kumminkaan, joka niin usein olet naisten wiattomuutta pilkkana pitänyt. Rakkaus ei sinua niin woi wallita. Selkeästi puhuakseni, minä luulen sinun tietäwän asiasta enemmän kuin sinä tahdot ilmoittaa, sillä jos se tulisi tutuksi että neito on setä-wainaan laillinen tytär, niin suurin osa tästä kartanosta menisi hänelle".

„Niinmuodon" ärjäsi Haapaniemi, „sinä luulet minun walehtelleeni".

„Niin luulen".

„Älä sano sitä toisteen, muuten minä waadin sinun waihettamaan lintu-pyssys lyhempään aseeseen".

„Minä olen siihenkin walmis, waikka nyt ojetis elikkä kuukauden perästä, milloinkas wain tahdot. Ehkä on paras että käymme paikalla".

„Olis kyllä, waan kun minulla on omaisuutta, niin minä tahtoisin siitä tehdä määräykset ensin, mutta huomen aamulla minä olen walmis"

„Hywä" sanoi Monikkala, „näetkös tuota puuta tuolla; sen juurella on hywä koetella kenen luodi paraiten pystyy".

„Paikka on hywä, kello wiideltä huomen aamulla".

„Ei, ei" keskeytti Monikkala, ei minua haluta lähteä niin warahin ammuttawaksi — kello kakstoista päiwällä on yhtä hywä aika; ei siellä meitä kukaan häiritse".

Haapaniemen herra suostui tähän ja palasi kotiinsa, Monikkala wihelsi koirillensa ja meni lintuun. (Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

— **Nimitetyt.** Kenraaliluutnatiksi wirka-kunnostuksen tähden Wiipurin läänin kuwernööri kenraalimajuuri B. Indrenius; kruununimismieheksi Rautawaaran piirikuntaan Kuopion lääniä maakanslista A. Stenius, sekä maakanslistaksi Kuopion läänihallitukseen w.maakanslista F. E. Walldén. — Wirkaeron saanut oman hakemuksensa johdosta Rautawaaran nimismies G. E. Söderholm. — Wirkawapaus suotu Rannan tuomiokunnan tuomarille M. Lawonius kolmeksi kuukaudesi 16 p:stä wiime joulukuuta ja saman wiran senaikuiseksi toimittajaksi määrätty w.tuomari M. Korhonen.

Ilmoituksia

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. kykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Yksityisten Ilmoituksia.

Allekirjoittanut fotografeeraa joka päiwä kello 10—2 kauppamies Uschakoff'in talossa Skilnadtorin warrella. F. Hirn.

Ilmoituksia Tampereelta.

Siitä syystä että Majistraatin 11 §:n mukaan keisarillisessa säännössä Suomen tehdaslaitosten-direktionille, tulee wuosittain mainitulle direktionille lähettää luetteloita majistraatin alle kuuluwista käsityö- ja tehdos-laitoksista sekä wapriikeistä ja näissä luetteloissa on mainittawaa näiden laitosten tilaa ja awaruutta, niissä käytettyin sisä- ja ulkomaan työläisten lukua sekä teosten paljoutta, näkee majistraatti itsensä welwoitetuksi määrätä kaikille tähän kaupunkiin kuuluwille wapriikin-omistajille, tehdastelijoille ja käsityöläismestareille, — niinkuin leipojat, läkkisepät, kirjan-nitojat, pronsi-sepät, oluen-panijat, wärjärit, karwarit, waskisepät, wyön-tekijät, lasi-mestarit, kulta- ja hopea-sepät, hattumaakarit, soittokaluin-tekijät, uunintekijät, kupari-sepät, sawen-walajat elikkä ruukkumaakarit, muuri-mestarit, maalarit, neulamaakarit, peltisepät, satulamaakarit, suutarit, rajasuutarit, kraatarit, teurastajat elikkä lahtarit, sepät, nikkarit, sokurileipojat ja konditorit, kiwen-hakkaajat, sorwarit, tina-walajat, astiantekijät, uurimaakarit sekä waunumaakarit ynnä muut — että heidän kunkin wiiden hopea-ruplan sakon uhalla sisällä-olewan Tammikuun 20 p:nä klo 11—1 päiwällä pitää jättämän heidän allekirjoittamat luettelonsa, joissa on mainittawaa päiwä jolloin on annettu priwilegiumi-kirja, jonka nojassa käsityö eli teko-laitos wiljellään, laitoksen nimi ja tarkoitus sekä paikka missä se on, omistajan nimi ja, jos ei omistaja itse wiljele laitosta, käyttäjän nimi, mestarien, kisällien ja oppilaisten luku ynnä erinäinen ilmoitus paljonko löytyy sisä- ja ulkomaan työläisiä, sekä mitkä työläiset owat ylitse wiiden-toista wuoden ja mitkä sen i'än alla; wielä mainittakoon wesilaitosten, massinain, työpajain, kangastuolien ja muiden laitosten lukua ynnä osoitus heidän eri tarkoituksista, wielä pää-asiallisimmat raaka-aineet, sekä kotomaan että ulkomaan, jotka siellä wuoden kuluessa käytetään, teosten paljoutta, joka laji erittäin lueteltuna ja hintansa suhteen määrättynä; mainitseminen on myöskin, onko laitoksella waltiolta apua, kuinka suuri alkuperäinen pää-oma ja kuinka suuri mainitun ajan lopulla jälille jäänyt lainasumma on sekä monetko ja minlaiset wapriikki-laitokseen kuuluwat rakennukset owat. Jos laitos wuoden kuluessa on tauonnut on tämä myös mainittawa sekä mikä siihen on syynä ollut. Tampereen raastupa, 10 p. Tammikuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Kello
Ylös-matkalla:	
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45′ „
„ Järwenpäästä	9,30′ „
„ Hywingästä	10,35′ „
„ Riihimäestä	11,10′ „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′ „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35′ „
„ Riihimäestä	3,25′ „
„ Hywingästä	4,10′ „
„ Järwenpäästä	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	5,55′ „
Tulee Helsinkiin	6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. *Lei.*	Teeri-pari 50—60 k.
Ohrakryynit 35 k. kappa.	Metso-pari 90 k.—1: 10 k.
Kaurat 2: 90. 3: 10 tynnyri.	Pyy-pari 25—30 k.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Walkosett hern. 45 k. k:pa.	Tuoretta lahnat 7—8 k. *ei.*
Perunat 13—14 k. kappa.	Tuoretta säynä 4—5 k.
Tuoretta raawaan-liha 85 k. 1: 5 *Lei.*	Tuoreita ahwenia 4—5 k. *ei.*
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 *Lei.*	Tuoreet hauet 5—6 k. *ei.*
Palwattua lampaan-lihaa 1: 80—2 r. *Lei.*	Tuoreet mateet 10—12 k. *ei.*
Kafikan-liha 1: 80—2: 30 *Lei.*	Suolattua lohta 15—18 k. *ei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. *Lei.*	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 80—2: 10.	Suolattuja silakoita 65—75 k. *Lei.*
Talia 2: 80—3 r. *Lei.*	Terwaa 5: 5—50 r. tynnyri.
Tuoretta woita 23—28 k. *ei.*	Koiwu-halkoja 1:—1: 20 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 50—3: 80 *Lei.*	Mänty-halkoja 90 k.—1: 10 kuorma.
Maito 5—7 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Taale 5—7 k. korttieri.	Wiina 85—90 k. kannu.
Munatiu 45—50 k.	Heinät 9—12 k. *Lei.*
	Oljet 7—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 6. Maanantaina 19 p:nä Tammikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Tänään Maanantaina.

Tammik. 19 p. K:lo ½ 8 jpp. Symfonia-soitannot ritarihuoneen isossa salissa.

Huomenna Tiistaina.

Tammik. 20 p. K:lo 10 epp. ja 4 jpp. huutokaupat irtaimesta tawarasta kaupungin awisionikamarissa.

Keskiwiikkona.

" K:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Suomen Pankin tilin-tutkinto niiden Hallituksen määräämäin, tarkastajain kautta, jotka jo olemme maininneet, on jo lopetettu. Mainittawa on, että tämä nähtäwästi on wiimeinen kerta, jolloin Hallitus itse on määrännyt semmoiset tarkastajat. Keis. Majesteetti on, näet, waltiopäiwäehdotusten ohessa „Armossa hywäksi nähnyt säädyille uskoa, että waltiopäiwillä saawat walita asia- eli edus-miehet, yhden joka säädystä, niihin Pankin tilintutkintoihin osaa ottamaan, joita wuosittain pidetään, y. m. Tämä sääntö on sitä tarpeellisempi, koska sillä tawoin woidaan walita miehiä, jotka warsinaisesti pystywät raha-asioihin. Se on senkin puolesta tärkeä, että se osaltansa tekee waltiopäiwäin uudistamisen aina jonkun wuoden perästä wälttämättömäksi.

Painowapaus-la'in Ehdotus, minkä eräs komitea ja menneen wuoden alussa täällä walmisteli, kuulun **wielä makaawan Senatissa!** Jos tämä huhu on totta, niin pyydämme waltiowirallisen lehden ilmoittaa syyt tämmöiseen pitkäwetoisuuteen. Että Senaatti tarwitsisi wuoden päiwät sitä lukeaksensa, kuulun liian kummalliselta, emmekä myöskään tahdo uskoa, että asian-omaisten olisi aikomus kaikessa hiljaisuudessa kätkeä koko ehdotus pöydän alle. Me tiedämme, että komitea on waatinut, että uusi painowapaus-laki on annettawa säätyjen wahwistettawaksi, saadaksensa perustus-laillista woimaa. Tämä puoli asiasta on niin ylen tärkeä, että me ja koko yleisö suurimmalla lewottomuudella odotamme nähdä mainitun ehdotuksen waltiopäiwäkysymysten luokassa.

Dagblad, jolta emme mitään rehellisyyttä enää odotakkaan, on tehnyt niinkuin se, joka pujahtaa pois rawintolasta, maksamatta syömisiään. Se ei ole tehnyt mitää selwää kunnottomista syytöksistään ja perättömistä lauseistaan, waan luikertelee nyt ristiin rastiin, pakoon päästäksensä. Sen maksamaton räkninki luetaan 4:nnessä n:rossamme. Me puolestamme myönnämme kyllä, että olemme tehneet werettömyydelle liikanaista kunniaa, arwellen siitä woiwan syntyä waltiollista puoluetta. Se on siksi liian pieni ja pohjaton. Niinpä pysyköönkin, jos niin haluaa, paljaana syräjäkuntana, koska pimeässä tepastella näyttää olewan sillen edullisempaa. Sitä wastoin Suomikiihko tulee päiwä-walossa liikkumaan, eikä suinkaan aio heittää maan waltiollisia asioita muutaman iso-äänisen syrjäkunnan waltaan. Kutsuttakoon meitä sitten puolueeksi tai muulla nimellä, niin tiedämme ainakin, että kansan mieli on puolellamme.

Litteraturblad on wiime perjantaina lähettänyt ulos wiime n:onsa menneeltä wuodelta, joka sisältää: 1) Utländsk Litteratur, kirj. J. W. S. 2) Vattengasen i atmosferen 3) Några reflexioner öfver Januari-Utskottets verksamhet, kirj. J. W. S. 4) Baskiskan och Finskan, kirj. D. D. 5) Finska Tidningarna, kirj. J. W. S. 6) Peder Plomne, 7) Postverkets tidningstaxa, kirj. J. W. S.

Kirjoitus Suomalaisista sanomista sisältää joukon hywiä neuwoja meille ja muille. Olemme jo ennen lausuneet, että mieluisasti otamme kaikkia neuwoja wastaan. Mutta käytännöllisesti täytyy meidän noudattaa, mitä asianhaarat kulloinkin waatiwat.

Mehiläinen n:o 12 tuli ulos wiime lauwantaina ja sisälti seuraawia kirjoituksia: 1) Suomenkielen komitean alamainen lause ja ehdotus, kirj. R. P. 2) Kirje A—nille, kirj. J. L—lä. 3) Maawiljelyksestä III, kirj. W. L. 4) Kaunokirjallisuutta, kirj. Suonio 5) Luonnotar, kirj. A—n. 6) Uuden wuoden lahja Helsingfors Dagbladille. 7) Kirje Joulukuulta, kirj. R. P.

Uusi Rautatie. Porwoosta kuuluu se merkillinen sanoma, että siellä ollaan aikeissa rakentaa rautatie, joka yhdistäisi Porwoon kaupungin ja sataman Helsingin-Hämeenlinnan rautatien kanssa. Alku-tarkastuksia warten tarpeelliset rahat on jo ruwettu kokoilemaan. 5 p. tulewata Helmikuuta on kokous tästä asiasta kokoon-kutsuttu Porwoon seura-huoneeseen. Koko tie tulisi olemaan 28 wirstan pituinen ja tulisi maksamaan ½ miljonaa. Tämä on kaunis esimerkki heränneestä toimellisuuden hengestä, joka wiimeisiin aikoihin saakka on ollut maassamme tuiki tuntematon. Kaikissa toimissamme olemme, kuten jo aikaa on tunnettu ja tunnustettu, liian paljon heittäneet huolenpidon hallituksen niskoille. Jos Porwoolaiset, kuten on toiwottawa, panewat tämän yrityksensä toimeen, owat he somasti osoittaneet mitä yksityiset woiwat saattaa, kun waan woimiaan yhdistäwät.

Porin Kaupungin Sanomat owat lopettaneet elämänsä ja waikutuksensa. Se on tuttu asia että, kun joku tästä metelisestä maailmasta muuttaa Manalan majoihin, me aina olemme walmiit unohtamaan wainajan wiat ja wirheet, ainakin pienemmät, ja ainoastaan muistella mitä hywää se maailmassa on toimeen saanut. Tätä hywää tapaa tahdomme mekin noudattaa, ilmoittaessamme tätä kuolon sanomaa sanoma-kirjallisuudessa. Ihmeeksi se kyllä käy, ett'ei semmoinen iso suomenkielinen kaupunki kuin Pori ynnä sen warakkaat ympäristöt jaksa suomalaista lehteä kannattaa. Se kyllä woi liikaa olla, että siellä ylläpidetään kaksi sanomalehteä sekä suomalaista että ruotsalaista. Jos siis jommankumman oli kuoleminen, on se wallan luonnotonta että tämä kohtalo piti tapahtuman suomalaiselle. Olemme kuulleet että Björneborgs Tidning on kaupunkilaisten kustantama. Ett'ei Porin kaupungin Sanomia aikananså woinut samaan onnellisuuteen päästä, se kylläksi todistaa ett'ei Porilaisissa wallitse juuri mitään liikaa helleyttä suomalaisuutta kohtaan. Me emme woi ymmärtää, ett'ei suomalainen lehti Porissa woisi samaa paikkaa täyttää kuin ruotsalainenkin, kun Porissa kuitenkin melkein kaikki ymmärtäwät suomea. Ruotsalainen lehti ei woi olla hyödyksi muille kuin ruotsin kieltä osaawille, suomalainen taas woisi hyödyttää koko kaupunkia ynnä maaseudut ympärillä. Wiipurissa ja Oulussa, jotka samaten kuin Porikin owat mahtawia kauppa-kaupunkia, tullaan suomalaisilla sanomalehdillä toimeen. Me siis ehdottelisimme Porilaisille, että pitäisiwät ainoastaan yhden sanoma-lehden mutta tämän suomalaisen, sillä semmoisena woisi sanomalehti siellä jotain hyödyttää.

Teateri. Se aika, jolloin woisimme puhua suomenkielisestä teaterista, suomenkielisestä näytelmä-taiteesta ja näytelmä-kirjallisuudesta, ei ole wielä koittanut. Pääkaupunki, jonka pitäisi astuman semmoisen kansallisen toimen etupäässä, on siksi wielä liian wähän suomen-mielinen, ja sen suomalainen wäestö, jonka lukumäärä kuitenkin on kolmas osa koko wäki-luwusta, ei ole wielä saanut edes tarpeellisia kouluja, saati taiteellisia etuja nauttiaksensa. Kuitenkin tahdomme toiwoa, että kansallis-henki täsäkin asiassa pian tulee muistosta waikuttamaan, ja sen wuoksi emme suinkaan pidä halpana sitä taiteellista aistia, jonka nykyisenkin laitosten kautta lewiää yleisössä. Tulemme siis joskus puhumaan jonkun sanasen teaterista ja sen tuotteista. Nykyänsä meidän on mainitseminen pari uutta ruotsinkielistä näytelmää, jotka molemmat wiime wuoden lopulla ilmestyiwät teaterimme permannolle, ja molemmat laihinsa ansaitsewat tawallista enemmän tarkastusta. Ensimäinen näistä on nimeltä „Daniel Hjort",

5-näytöksinen murhe-kuwaus, jonka nuori tekijä, ylioppilas J. J. Weckfell (kotosin Turusta), tähän saakka on ollut tunnettu ainoastaan eräistä pienemmistä runoista. Tämä hänen suuri teoksensa näyteltiin ensi kerta wiime Marrask. 26 p. ja on sitten wielä ollut wiidesti esillä, nauttien joka kerta lukuisten katsojain erinomaista suosiota. Syy tämmöiseen menestykseen on etsittäwä osittain teoksen monista näytelmällisistä ansioista, osittain sen isänmaallisesta sisällyksestä. Aine on saatu Turunlinnan piiritykseštä w. 1599, waikka useat kohdat ja olijat owat otetut edellisestäkin piirityksestä (1597). Nämä taiteen oikeudella tehdyt poikkeukset historiallisesta totuudesta eiwät kuitenkaan estä, ett'ei näytelmä kokonaisuudessaan antaisi yleensä tarkkaa ja totista kuwaa 16:nnen wuosisadan merkillisistä loppu-wuosista. Näytelmän peri-ajatus on osoittaa kuinka poljettu kansakunta kostaa, ja kuinka siwistynyt sääty, jos jalokin ja mahtawa, aina kuitenkin on tuhon oma, niin pian kuin kansakunnan lukuisin osa siltä wieraantuu pois, ja wahwa kansallinen pohja siis wajoo. Itse pää-olija, Daniel Hjort, jonka lukija tuntee 1597 wuoden historiasta, on tehty tämän kansallisen koston wälikappaleeksi, ja esitellään erään mestatun Pohjalaisen poikaksi, minkä Klaus Fleming on muka ottanut kaswattaaksensa. Waikuttawina syinä hänen tekoihinsa owat osaksi rakkaus Stålarmin tyttäreen, joka kihlataan Juhana Flemingille, ja osaksi äidin, Katri Ilkan, koston-kiihoitukset. Wihdoin kun kosto on saawutettu ja palkinnot owat saatawina Kaarlo herttuan omasta kädestä, silloin Olawi Klaunpoika pistää miekkansa kawaltajan sydämmeen, — ja Katri, joka äsken herkkueli Ebba Flemingin äidillisestä surunkuskasta, on nyt itse kukistunut, raukeaksi mennyt. Kosto on saawutettu, mutta Jumalan käsi on koskenut itse kostajat! Nämä täräykset on tekijä osannut taitawasti sowittaa yhteen, ja hänen kuwauksensa useista sen aian ihmisistä esm. piispa Eerikki Eerikinpoiasta, Kaarlo herttuasta, y. m., on todellakin onnistunut. — Meidän tulee muistuttaa, että sama aikakausi on ennenkin antanut runollista ainetta useille runoniekoille, mutta warsinkin F. Cygnæus'elle hänen suuressa näytelmärunossaan „Clas Flemings Tider" (Klaus Flemingin aiat), joka kuitenkin pituutensa ja raskuutensa tähden ei ole woinut tulla näyteltäwäksi. Mainittu Cygnæus'en teos on silminnähtäwästi antanut „Daniel Hjort'in tekijälle useita hänen parahimpia mietteitään (esm. Katrin, tuon kostoa huutawan äänen kansasta), jota emme sano moitteen tarkoituksella, waan pikemmin kiitokseksi; sillä sywästä lähteestä löytääpi aina monta kirkasta helmeä, ken wain niitä etsiä tahtoo ja osaa.

Jos mainittu suuri näytelmä on lähtenyt nuorelta, ennen melkein tuntemattomalta tekijältä, niin toinen teos kantaa tekijä-nimen, joka jo kolme wuosikymmentä on ollut tunnettuna kaukana maamme rajojakin ulompana. Se on J. L. Runebergin „perhe-kuwaus" kahdessa näytöksessä, nimeltä „Kan ej" (En woi!), joka Jouluk. 17 p. näytettiin ensi kerta täydelle huoneelle, mutta kaksi seuraawaa kertaa ei saanut juuri enempää kuin puolen huonetta. Tekijän suuri nimi ja se taito, jolla hra Agardh ja msli Nerman näytteliwät pää-olijain osat (wanha, rikas nuorimies ja hänen nuori weljensä-tytär), ei ole woinut teokselle toimittaa sen suurempaa suosiota teaterí-yleisöltämme. Tämän kummallisen tekoasian olemme tahtoneet mainita, waikk'emme ota tutkiaksemme sen syitä. Hrat Z. Topelius ja Berndtson (Helsf. Tidn. ja Finl. Allm. Tidn.) wäittelewät par'aikaa teoksen ansioista ja puutteista. — Wiime perjantaina näytettiin ensi kerta tuo alkuperäinen komedia „Konungens Guddotter", josta wiime numerossamme mainitsimme. Teateri oli tepi täynnä. Näytelmä ei woinut yleisössä mitään suosiota herättää, ja näyttääkin se olewan liian pitkällinen köyhän aine-waransa suhteen, josko löytyykin useampia kauniita paikkoja. Mamsell Nerman näytti osansa warsin kiitettäwällä tawalla.

Maaseuduilta.

Wiipurista mainitaan Otawassa että siellä hra maisterit Krohn ja Lawonius owat pitäneet luennoita, joista tulot owat aiwotut suomalaisen kaunokirjallisuuden hywäksi. Lauantaina 3 p. piti maist. Krohn luennon: „Suomalaisuudesta Ruotsin wallan aikana". Tässä hän selitti, ett'ei Ruotsin hallitus koettanut sortaa suomen kielen oikeuksia, waan pikemmin koki asettaa suomea osaawia wirkamiehiä maahan. Puhuja sitten kääntyi nykyisiin oloihimme. Hän kummeksi että wielä meidän aikoina löytyy suomen miehiä, jotka — suuria Suomen kansallisuuden ystäwiä olewinaan — koettawat pitkittää maassamme ruotsalaisuuden wallan, ottaen esimerkiksi Belgian ja Sweitsin maiden kohtia. Nämät maat ei kuitenkaan sowi meille miksikään esimerkiksi, sillä niissä ei ole kieli-eroitus erisäätyjen wälillä niinkuin meillä, waan eripaikkakuntien, jotta samassa paikkakunnassa kaikki puhuwat samaa kieltä äidinkielenä. Tämä tekee mahdottoman suuren eroituksen. — 8 p. piti maist. Lawonius luennon: „muutamia lehtiä Wiipurin läänin historiasta".

Wiipurin kirjallisuusseura antoi kokouksessa loppiais-aattona lausuntonsa, mitenkä suomen-kieli saataisiin oikeus- ja wirkakieleksi. Tämmöisiä lausuntoja on hallitus tulewaksi Maaliskuuksi waatinut kaikilta wirkakunnilta. Me otamme tähän Kirjallisuus-seuran lausunnon, kuten Otawa sen kertoelee:

1) Nykyisille wakinaisille wirkamiehille jääköön omaan mieliwaltaan, josko käyttäät Suomea tahi ei. 2) Waan täst'edes asetettawien ala-tuomarien olisi maalla sekä kaupunnissa kirjoittaminen suomeksi; a) 5:n wuoden päästä eli wuodesta 1867 alkaen, kaikki pienemmät paperit, joillen woipi olla sama kaawa, esim. kiinne-kirjat, sowinnon ja liittokirjat, uhkasakko-tuomiot, kuulutukset, takuun ynnä kaikki muut todistukset; — b) 10:n wuoden perästä eli w. 1872, pöytäkirjat kaikissa riita-asioissa, jotka eiwät koske rikoksiin, ja wihdoin c) wuodesta 1877 kaikki paperit, mitä laatua tahansa;

Lakmannin ja howi-oikeuden pitäisi 10:n wuoden jälkeen jatkaa suomeksi pöytäkirjaa sinne wedotuissa ja walitetuissa jutuissa, joiden alkuperäinen eli ala-oikeuden pöytäkirja on suomenkielinen, s. o. käyttää samaa kieltä kun ala-oikeus;

Kuwernörien, jotka samote kuin kaupunki-hallitukset ja kruunun palweliat, jo 27 p. maalisk. 1732, Pohjanmaan pappien walituksesta, welwoitettiin kuulutuksensa kirjoituttamaan suomeksi suomalaisiin seurakuntiin, olisi kirjoitettawa suomeksi, wuodesta 1867 alkaen, kaikki samakaawaiset kirjoitukset: immissioni-kirjat, immissioni-päätökset, perintööston- ja weronlaskemus-päätökset, päätökset ryöstö-asioissa j. n. e., ja w. 1872 kaikki muutki;

Kruunun woutien ja nimismiesten, henki-kirjoittajoiden sekä maamittarien kaikki wiimistään wiiden wuoden kuluttua, ja julistukset kaikki nyt kohdasteen.

3) Älköön kukaan pääskö wakinaiseksi tuomariksi, eikä muuksi siwiili-wirkamieheksi, suomalaisiin seutuihin, ennenkuin asetus tässä kieli-seikassa on ilmestynyt:

4) Pitäjäs ja kaupunti itse määrätköön, jos on ruotsin- tahi suomenkielinen, tämän suhteen.

Toiwomme on, että myös Kirjallisuuden-seura Helsingissä ottaisi tätä asiaa keskustellaksensa.

Kuortanelta meille on lähetetty pöytäkirja, pidettynä pitäjän-kokouksessa tämän kuun 11 päiwänä. Tässä ynnä ennen pidetyssä kokouksessa, joissa oli ollut summalta wäkeä ko'ossa, oli talonpoikien anomuksesta otettu keskusteltawaksi sitä alamaista ehdotusta, jonka Suomen kieltä warten asetettu komitea oli antanut Hänen Keisarilliselle Majesteetille tämän kielen saamisesta oikeus- ja wirka-kieleksi. Kun oli komitean ehdotus ylösluettu, nousi wilkas keskustelemus. Ehdotus ei woinut muuta kuin herättää mitä sywimpää tyytymättömyyttä kaikkien mielissä. Erittäin katsottiin se aiwan kummaksi, että komitean kaikki jäsenet ensin myöntäwät Suomen kansalla olewan sekä luonnollisen että myös 3 § mukaan oikeuden-käyntikaaren 24 Luwussa laillisen oikeuden, waatia kielensä asettamista tasa-arwoon ruotsin kielen kanssa, mutta enemmyys jäsenistä sitten tuo esiin aiwan kunnottomia esteitä asian toteentumista wastaan. Niinpä esimerkiksi se lause, ett'eiwät wirkamiehet kirjoituksissa kykene suomen kieltä yhtä sujuwasti käyttämään kuin ruotsia, on, kuten wastalauseessa tarkasti selitellään, aiwan perätön. Sillä jos tuomari, Keis. Julistuksen mukaan 1 päiwältä Jouluk. 1851, sujuwasti ja selwästi saattaa tuomio-istuimessansa puhua suomea, woi hän myös kirjoittaa pöytäkirjansa suomeksi. Wielä pääsee hän sillä lajilla ruotsintamasta asian-omaisten kanteita ja todistuksia. „Wieläpä komitea ei kammo pelkkää walhetta laskemasta" Suuri-waltiaan Suuri-ruhtinaamme eteen, kun se sanoo: „„niiden yleinen siwistys, jotka Suomessa owat ummikkosuomalaisia, ei wielä niin paljon ole edistynyt, että he täydellisesti taitaisiwat lukea ja ymmärtää suomeksi tehtyjen asia-kirjain sisällyksen"" j. n. e. „Nämät ja muut samassa kirjeessä (lausunnossa) mainitut esteet tuumattiin selwin selwittäwän, millä mielellä enemmyys komitean jäsenistä ajawat suomalaisuuden kaikkein tähdellisimmät asiat ja sillä todistawat tahtowansa pitää kansan kurjuudessa sorrettuna; mutta astukoot Suomen kansan keskuuteen, niin warmaan hawaitsewat, että joka seurakunnassa, joka kylässä, milt'ei joka talossa, ainakin täällä Pohjanmaassa, löytyy umpi-suomalaisia, jotka lukewat ja ymmärtäwät asiakirjoja suomenkielellä, waikka eiwät itse kirjoittaakkaan taitaisi". Tämän keskustelemuksen johdosta päätettiin, että annettaisiin talonpoika Aleksander Nikalalle waltuus anomuskirjassa Hänen Keis. Majesteetille: „1:ksi selittämään kuinka warsin kunnottomat ja epä-wakaiset ne esteet owat, joilla enemmyys yllänimitetyn komitean jäsenistä kokee epä-tietoiseen aikaan siirtää Suomen kansan oikeutta saada kielensä käytetyksi lainkäynti-kirjoissa, ja samassa nöyrimmässä alamaisuudessa pyytämään 2:ksi että kaikki wirkakunnat heti kohta, mutta wiimeistäkin wiiden wuoden jälkeen, kuin asetus asiassa on julistettu, suomeksi kirjoittakoot wirkakirjansa; 3:ksi että yli-opistossa, jossa oppilaiset koulutetaan papiksi sekä tuomariksi, asetettaisiin prowessoria, jotka käytännöllisissä aineissa selwästi opettawat suomen kielellä ja 4:ksi olkoon jokaisella Suomen maan asukkaalla, ehkä hän käyttää sekä Suomen että ruotsin kieltä, oikeus saada protokollansa suomen kielellä kirjoitettuna".

Näihin Kuortanelaisten waatimuksiin tahdomme tehdä sen ainoan muistutuksen, että aian-määräys on meistä liian lyhyt, ja pyydämme lukijan siihen werrata Wiipurin kirjallisuuden seuran ehdotukset. Muutoin Kuortanelaisten waatimukset sisältäwät muutamia warsin tarkastettawia kohtia.

Tampereella 13 p. Tammikuuta. — Wiime

lauantaina tapahtui täällä jotakin eriskummaista. Aamulla kello wiiden aikaan ilmaantui erään kauppiaan pihalla susi, todellinen, nelijalkainen susi, joka sieltä lähdettyään terwehti muitakin kaupungin taloja. Sillä wälin kokoontui hänelle wihollisia, jotka pyssy kädessä rupesiwat häntä wainoomaan. Peto otti nyt pakonsa Pyynikkeen harjuun päin ja sieltä Pyhäjärwen jäälle. Mutta täällä tuli häntä wastaan matkustajia, jotta hänen täytyi kääntyä Hatanpään kartanoa kohden, yhä wainottuna pyssymiehiltä, jotka saiwat häntä pari kertaa ammuttua ja haawoitettua. Kuitenkin oli mokomalla sen werran woimia säästössä, että pääsi pakenemaan mainittuun kartanoon saakka, jossa, tungettuaan tekeillä olewan rakennuksen alle, wiimein ammuttiin kuoliaksi.

Ulkomaalta.

Ruotsista kuuluu että hallituksen uusi säätyjen edustus-ehdotus on yksimielisesti hywäksitty hallitus-neuwoskunnassa. Kohdakkoon tulee se siis säätyjen keskusteltawaksi. Hywä toiwo on että se woittaa säätyjen suostumusta, josko se onkin liberaalien mielestä liian konserwatiiwi. Aftonbladetkin näyttää aikowan sitä edistyttää.

Warsowassa on poliisi nykyään löytänyt salaisen kirjapainon, josta on lewitetty waltakumousta tarkoittawia kirjaisia. Iso joukko ihmisiä on wangittuna.

Nykyään asetetuista komiteoista.

Mikä lieneekin ollut peri-ajatus kokoonkutsuessa wiime-wuotista waliokuntaa, — niinkuin se muodostui, oli se hyödyllinen ja tarpeellinen, ja olisi woinut olla enemminkin, ell'ei siinä olisi turhapäisesti kummitellut tyhjät yritykset saada sitä palwelemaan eräitä puolueellisia mielipitoja. Siitä seurasi, että kun muutamat kielsiwät rupeawansa pieniin asianhaaroihin, määräten wain mihinkä suuntaan lakiehdotukset piti tehtämän, keskusteliwat toiset näitä kysymyksiä laweammaltakin. Tästä erimielisyydestä taas seurasi, että waliokunnan keskustelemisista on wähemmin johtoa nykyisille komiteoille, kuin istutun aian-mitan suhteen olisi sopinut waatia. Sen tunnustawat nekin, joiden syyksi tämä seikka on luettawa; mutta me emme käsitä, että asia olisi autettu sillä eriskummaisella kohteliaisuudella waliokunnan jäseniä kohtaan, että muka oliwat walitut ainoastaan maamiestensä luottamuksen johdolla, eikä tietojensa tähden. Estäwätkö siis tiedot luottawaisuutta, wai sattumaisiltako se niin ihmeeksi on tapahtunut, että tässä maassa luotettawa mielenlaatu on ainoastaan niillä, joilla ei ole tietoja, ja ne taas joilla tietoja löytyy, owat huikentelewaisia ja pettäwäisiä. Että muutamat sanomalehdet tahtoisiwat asian niin katsottawaksi, ei ole mikään ihme. Heidän leweäsanainen liberalismi ja puuttuwat tiedot olisiwat siis epäämätön oikeus kansalliseen luottamukseen! Mutta näin tosin ei pidä olla. Onneksi meidän ei tarwitse muulla puolustaa waliokunnan taitoa, kun wiittaamalla heidän pöytäkirjoihinsa, ja olemme wakuutetut, että, jos nämät eiwät täydellisesti tyydytä, on se sentähden, että waliokunta, jos kohta aiwan wähän, kallistui niiden puoleen, jotka neuwoiwat sitä näyttämään luotettawuuttansa, ja myös tosin taitamattomuuttansa, waltiowiisaalla waitiolemisella. Mahdotonta ei suinkaan olisi ollut näiden waliokunnan miesten, saattaa yleiset mielet maassa selwemmiksi, kuin mitä tosin tekiwät. Porwoon waltiopäiwät saiwat hallituksen esitykset wielä yleisemmässä ja waillinaisemmassa muodossa, kuin ikään 1862 wuoden waliokunta. Ja silloin oli kuitenkin maan koko waltiollinen ja hallinnollinen asema määrättäwä. Nämät tosin myös maamiesten luottamuksesta walitut miehet eiwät kuitenkaan olleet tietojakaan wailla. Ja kuitenkin aatelisto edustettiin ei walituilla waan perustuslaillisesti määrätyillä esimiehillä ja pappissäädyssä ei ollut kuin 8 jäsentä. Mutta waltiopäiwät asettiwat kaksi waliokuntaa, talous- ja rahasto-waliokunnat, joiden pöytäkirjat tosin sisältäwät wieläkin tarkastusta ansaitsewia asioita. Näiden waliokuntien esittelöt tutkittiin sitten waltiopäiwiltä, jonka jälkeen hallitus julisti la'it, walitettawasti, luulemme, ei aina samoilla perustuksilla kun waltiopäiwät oliwat hywäksineet. Peräti tärkeätä olisi ollut saada samanlaisia, yleistä mieltä maassa walaisewia tietoja 1862 wuoden waliokunnalta, kun Porwoon waltiopäiwien waliokunnilta. Se olisi ollut sitä tärkeämpi, kun lainlaatimus on pysähtynyt meillä sitten 50 wuotta. Kuinka on yleinen mieli tällä ajalla muodostunut, sitä on mahdotoin kenenkään tietää. Jos päätettäisiin sanomalehdistä ja julkisista puheista, woisi sanoa ett'ei löydy yhtään maata, missä uuden ajan kaikki uudemmatkin harrastukset ja tuleentumattomat hedelmätkin owat niin yleisesti suositeltut kun täällä. Kaikki tiedetten yleis-lauseet kuullaan meillä ilman wähintäkään epäilyksettä hywäksyttäwän, katsomatta, mitenkä ne sopiwat oman maan suhteisin tai ei. Muutoksia, joita Ruotsissa suurella wäitöksellä on wähitellen puolen wuosisadan kuluessa saatu toimeen eli alkuun, ehdotellaan täällä kohta perinpohjaisesti noudatettawiksi. Aatelisto suostuu yhteisiin waltiopäiwäwaaliin, papisto luopuu edustusoikeuksistansa waltiopäiwissä, koulut ja kirkko, kirkko ja waltio eroitetaan toisistansa täydellisemmästi, kun monessakaan maassa wielä on tapahtunut. Jokainen käsittää että kuoleman ja witsan rangaistukset owat häwitettäwät, laillinen suojelus poistettawa, maa rajattomasti palstoitettawa j. n. e. Kun muistamme, että wakuutukset näistä kohdista owat wielä wäikkywäisiä useammissä maissa, sopii ihmetellä kuinka täällä on ollut niin wiljakas maanlaatu uuden ajan aatteille. Mutta peljättäwä on, että, kuten jo toisessa paikassa on sanottu, kaikki olemme yhtä liberalit ja kaikki yhtä konserwatiwit. Tähän saakka on kirjoittaja ja puhuja kernaasti saanut mielinmäärin yleisölle lewitellä wapamielisyyttänsä, ajanmukaisuuttansa j. n. e., hywin wakuutettuna ett'eiwät sanansa muuta olewia kohtia, joita hän, kukaties, sydämmessänsä rakastaa, niin rahtuakaan, ja hänellä on wielä päälliseksi ollut se sydämmen hoiwa, että on saanut tilaisuutta tuiwertaa hallitusta ja sen mahdotonta entisellä olemista, tukkorintaisuutta, joka halu tosin oli kyllä luonnollinen siihen aikaan kun esim. puhe tilanjaosta ja maanlohkamisesta jo oli kylläksi saattaa sanomalehteä epäluulon alaiseksi, waltiollisena mullistajana, ja kirjoittaja, kiusattuna ja tuskaantuneena, usein enemmin ajatteli salaista miekkasilla oloa sensorin kanssa ja häntä pistämistä, kuin asiata jota esitteli.

Mutta kohdat on perinpohjin muuttuneet. Kansan ja sen edusmiesten suusta lähteneet sanat woiwat toisena päiwänä olla päätettynä lakina. Se on aiwan toista. Saa nähdä kuinka pitkälle liberalisuus kestää. Saa nähdä kuinka kauwan aatelisto suostuu yhteisiin waaliin, kuinka kauwan papisto luopuu edustusoikeudestansa, kuinka kauwan porwarissääty puolustaa elatuskeinojen wapautta, ja talonpoikaissääty maan lohkamista, aitauswelwollisuuden lakkauttamista j. n. e. Suomen kansa, siwistyneet niinkuin siwistymättömätkin, owat peripohjassa entisellä-olijat, ja peljättäwä on, että ne joita eilen huudettiin pian wallankumottajiksi, löydetään huomenna, kuten sanotaan, tukkikonserwatiweinä. Ei ole aiwan wakuutettawa, ett'ei hallituksemme jo ole koko kappaleen liberalisuudessa woittanut kansan enemmistön. Hywä ei suinkaan olisi, jos maasäädyt tosin tulisiwat olemaan niin entisellä-olijat, kuin pahoin pelkäämme. Sen kohta näemme. Mutta jos kohta moni tarpeellinen muutos, johon ei tarwita kaikkein säätyin suostumusta saataisiinkin matkaan, olisi se kuitenkin walitettawa, jos se sääty, johonka muutos enemmin kosee, olisi sitä wastaan. Niin esim. wiinanpoltto asiassa. Jos talonpoikainen sääty, jonka asiaa siinä nimenomaan ajetaan, olisi muutosta wastaan, emme tiedä olisiko se oikein toiwottawakaan. Samoin aitauswelwollisuuden muutoksessakin. Siitä arwelee moni talonpoika että se kyllä on luonnollinen ja mukawa herroille, joilla tawallisesti on laweat maat, mutta mahdotoin pienille tiloille. Että näissä aineissa saatiin edes joku aawistus yhteisestä mielestä, se oli waliokunnan kutsumus ja kunnia; ett'ei se tapahtunut täydellisemmästi — sitä woisi kukaties morkata.

(Jatketaan.)

Perillinen.

(Jatko 5 n:roon.)

Seuraawana päiwänä pidettiin kylässä käräjiä. Jokainen tietää mikä muoto kylällä on käräjiä pidettäissä. Ko'ossa on kaikenlaista wäkeä: „edesantajia" ja „päälle-kantajia", syyttäjiä ja syynalaisia. Yksi „hakee" toistansa siitä, että toisen waimo on kerinnyt hänen lampaitansa. Yksi syyttää toistansa metsän hakkuusta, niitun syöttämisestä, werkon laskemisesta. Yksi welkoo toistansa kolmesta taalerista. Juopot räyhääwät ja nappiherrat owat wilkkaita. Niin sillointin oli, ja tuomari istui tuomio-istuimellansa ratkaisemassa kaikenlaisia riitoja. Tätä hänen tehdessänsä, kuului pihasta hirmuinen pauhina. Eräs akka tuli sinne kirkuen parkuen: häneltä oli warastettu kymmenen riksiä arkustansa. Yksi torpan mies, jolla oli asiaa käräjiin, oli muiden kanssa pitänyt yösiaa hänen huoneessansa, ja oli maannut sen arkun päällä, josta rahat oli kadonneet. Se mies parka otettiin nyt miehissä kiini ja wietiin käräjätaloon, jossa häntä pudistettiin kauluksesta, puserreltiin kurkusta, tukisteltiin, nipisteltiin ja piestiin.

„Alkäät Jumalan tähden, hywät ystäwät, minua raadelko", huusi se mies, tuskissansa, „minä annan ainoan lehmäni!"

„Aha, sinä tunnustat", karjasi rahwaan joukko, „mennään nyt käräjä-tupaan".

Ja sinne mentiin, jotta tuomarikin säikähti. „No, no, mitä patraski se ole, kuin tule minu distraheramaan? änkkäsi tuomari".

„Waras, kunnioitettu herra tuomari, waras", kiljasi akka, jonka rahat oliwat kadonneet, „hän warasti minun arkustani kymmenen riksiä!"

„Oleko wi-wieras-mies?“

„Hän on itse tunnustanut!“ huusi rahwaan-joukko.

„Jaså, han har bekännt; astuka maalle“.

Ja mies tuomittiin rangaistawaksi raipoilla, sentähden että hän oli tarjonnut ainoan lehmänsä. Häneltä kysyttiin, jos hän tahtoo „protokolla“, ja jos hän tahtoo „apelleerata hofrättiin“. Mutta mies oli köyhä, eikä sanonut hänellänsä olewan aikaa kuljetettaa linnassa, siksi että howioikeuden tuomio ehtisi langeta, hänellä kun kotona oli waimo ja lapset; ei hänellä myöskään ollut waroja pöytä-kirjaa lunastaa. Hän pyysi siis saada paikalla kärsiä rangaistuksensa, johon tuomari myös suostui. Häntä nyt raipotettaissa tuli akka, jolta rahat oli kadonneet, ja ilmoitti poraten, että hän olikin löytänyt rahat arkusta, ja rukoili herra siltawoutia laskeman syytöntä miestä pinteestä; mutta herra siltawouti oli lain-täyttäjä, eikä mies päässyt ennen kuin hän oli saanut kaikki tuomitut parit selkäänsä *).

Nämät tapahtuiwat edellä puolen päiwän, ja heti tämän jälkeen tuli taas toinen akka, joka samalla lailla poraten, waan toisesta syystä, tunkihe käräjä-tupaan „distraheramaan“ tuomaria.

„No, hwad nu, — — mi-mi-kä nyt?“ kysyi tuomari.

„Herra hywä, ne ampuwat — ne ampuwat!“

„Mikä ambuwat? mitä minulla on ambuwat kanssa?“ Ja hän olis määrännyt taluttamaan akan pois tuomio-huoneesta, ellei hänessä olisi herännyt halu tietämään, kutka „ambuwat“.

„Haapaniemen herra on toinen, mutta kuka toinen lienee, en tiedä“, selitti akka, „waan älkää Jumalan tähden antako niiden tappaa toinen toistansa“.

„Kuin sinä sen affärin tietää“, kysyi tuomari, „ne owat aina sywä sekreti?“

Akka ilmoitti että joku Haapaniemen palweluista oli saanut kuulla asian ja että ampuminen oli tapahtua kello kaksitoista.

Tuomari kun nyt oli saanut tuta asiasta niinpaljo kuin tällä erää oli mahdollista, aikoi lähettää akan pois, kowalla manauksella ettei toiste tulisi häiritsemään tuomaria istuimellansa semmoisilla turhanpäiwäisillä syillä. Hän sanoi että jos nuoret miehet tahtowat ampua toisiansa, niin ei se hänehen koske. Mutta nimismies sitä wastaan, joka tässä oli saapuwilla, katsoi welwollisuudeksensa lähteä estämään tätä ampumista ja tuomaan riitaweljet heti käräjiin.

Tällä aikaa oli eräs maakulkuri tuotu jostain kanteesta tuomio-istuimen eteen, ja kun ei kannetta woitu toteen näyttää, laskettiin hän menemään, waan hänen mennessänsä tuotiin ne molemmat ampujat häntä wastaan ja hän seisahti kuulemaan niiden asiaa.

Nimismies ilmoitti että hän oli tawannut nämä riitaweljet pyssy-matkaa mitattaessa.

Monikkalan herra jutteli asian alusta loppuun asti, ja niin muoden senkin, että Katria syytettiin laittomaksi tyttäreksi, ja että he molemmin häntä rakastiwat.

*) Tosi tapaus, ehkä myöhempi kuin pääjuttu. Ne owat wielä elossa, jotka tämän owat nähneet, teinille kertoneet. Se mies, joka on kirjoittanut Les Miserables ei parempaa ainetta tarwitsis. Asiat owat kuitenkin meillä muuttuneet siten ettei rangaistus-tuomioita täytetä ilman howi-oikeuden wahwistusta.

Tässä astui maankulkia esille, asia kun näytti koskewan häntäkin, ja kuiskasi Monikkalan herraa korwaan, että se neito oli rakastettawa.

„Mitäs sillä tarkoitat?“ kysyi Monikkala, kuuluwasti.

„Se on raskas“.

„Kuinka? Raskas?“

„Niin, ettekö ymmärrä? Se on rahoista raskas“.

„Kuin sinä tokti sano“ tiuskasi tuomari, „että hän olema rikas; ei hän ole rikas“.

„Hän on perillinen“, wastasi maankulkia.

„Ei se on perillinen“ sanoi tuomari, „se olema — äpärä“.

„Se on entisen Haapaniemen herran laillinen tytär“ sanoi maakulkuri jäykästi.

„Mitä?“ huusi Haapaniemen herra, „pidä sinä weikale suus kiini!“

„Mikä sinun on nimes?“ kysyi Haapaniemi kiiwaasti maankulkialta, he kun molemmat oliwat siirtyneet loukkoon.

„Ahon Pekka!“

„Ahon Pekka!“ matkasi Haapaniemi hämmästyen, „minä olen hänen luullut jo aikaa kuolleeksi“.

„Tässä nyt kuitenkin näette hywän todistuksen että hän elää“.

„Niin näette“, sanoi Haapaniemi. „Tässä on sinulle rahaa, mutta koeta pitää suus kiini“.

Pekka näytti hetken aikaa miettiwänsä.

„Se lienee ainakin paras“, sanoi hän itseksensä, ja kääntyen Haapaniemen herraan:

„Minä olen köyhä“, lausui hän, „mutta en minä tahdo ottaa äyriäkään, ennenkuin minä hywäksi teen, mitä minä jo olen pilannut“.

„Pilannut?“ kysyi Haapaniemi, „woitkos mitään hywäksi tehdä muulla kuin sillä ettäs heti jätät tämän paikan?“

„Minä olen ilmoittanut paikan missä he wihittiin“.

„Ja minä hullu, kuin laskin sinun menemään! milläpäs nyt enää sen hywäksi teet?“

„Lähettäkää minä papin tykö, waromaan häntä, kun he tulewat kirkon-kirjasta todistusta anomaan, taikka antakaa minulle kirje, joka määrää hänen repäisemään pois koko kirjasta sen lehden, johon heidän wihkimys-todistuksensa on pantu“.

„Siten minä pääsen waarasta“, sanoi Haapaniemi; „mene sinä minun kotiini ja odota siellä kunnes minä palaan, niin saat minulta rahaa matkalles“.

Pekka läksi käräjä-talosta, mutta Monikkala kun sen näki, koetti huutaa häntä takasin, waan ei hän tullut, joten Monikkala sanoi tuomarille:

„Minä pyydän, että lähetätte heti tuon miehen perään; hän näyttää tietäwänsä jotain Katrin synnystä“.

„Enmä huolikkaan“, wastasi tuomari; „se asia ei koske minuun“.

„Minä waadin oikeutta“, sanoi Monikkalan herra.

„Saattanee niin olla, mutta sen asian kanssa ei minun ole mitään tekemistä, ainoastaan ampumisen tähden minä olen teitä kuullellut, ja kun minä hawaitsen ettei mitään pahaa ole tehty, niin saatte nyt mennä, waroituksella, ettette toiste rupea semmoisiin wehkeisiin“.

Kun ei asianomaisilla siihen mitään ollut muistuttamista, he astuiwat huoneesta.

(Jatketaan.)

Wiime n:omme oli täynnääu painowirheitä, jotka pyydämme lukijalta anteeksi. Ainoastaan pari törkeintä täytyy meidän mainita. Wiime siw., 1 palst. riwi 35, seisoo: menneen yön kun, lue: menneen yön kuu; 2 palst., riwi 5, seisoo: setä-wainaan, lue setä wainaas.

Hippakuntain sanomia.

H. K. M. on katsonut soweliaaksi sallia asian-omaisten opettajain maan yli-alkeiskouluissa historiallisessa opetuksessa käyttää Kollega Maist. W. T. Renwallin ulosantamaa oppikirjaa Keski-ajan historiassa, jos näkewät sen sopiwaksi. Kuitenkin saawat ne oppilaiset, jotka jo owat alkanet Pytzin oppikirjaa lukemaan, olla oppikirjaa muuttamatta; myöskin on H. K. M. määrännyt että se 6 ruplan-maksu, joka 1856 wuoden koulusäännön mukaan on naiskoulun oppilaisilta ylöskannettawa ja maa-rahastohuoneesen jätettäwä, tulewan lukuwuoden alusta, 1 p. Syysk. 1863, on koulun nais-johdattajan ylöskannettawa ja on hänen siitä tili tehtäwä, kuten armollinen Julistus 30 p. Tammik. 1862 mom. 17 määrää samanlaisesta maksusta lukijoin ja yli-alkeiskouluin suhteen. **Lisä-armowuotta** on keis. senaatti myöntänyt: kaksi Wanajan kappalaisen E. W. Rangelius wainajan perillisille, yhden Tottijärwen kappalaisen B. J. Amnell wainajan perillisille ja yhden Alahärmän kappalaisen T. Calen wainajan perillisille. **Waltuudet** owat tuomiokapitulo antaneet: Ylikannuksen wäli-ajan saarnaajalle, warakirkkoherra J. Schroderus'elle kappalaiswirkaan Kokkolan kaupunkiin, kappalaisen sijaiselle Lopisten pitäjässä A. Grönholmille kappalaisen wirkaan Paatisten seurakunnassa sekä Hist. Kieliop. Maisteri A. Hildenille opettaja-wirkaan Tampereen ala-alkeiskoulussa. — **Waaliin** owat pantuna: Urjalan kirkkoherrawirkaan 1) Halikon kirkkoherra, Prowasti Maist. O. F. Sarbeck 2) Kauhajoen kappalainen, warakirkkoherra S. Hellgren ja 3) Hinnerjoen kappalainen, warakirkkoherra F. A. Björkqwist, sekä kolmannelle awonaiselle waali-sialle Hammarlandin ja Eckerön kappalaiswirkaan wäli-ajan saarnaaja Brändässä L. A. Palonen. — **Haettawana on kappalaiswirka** Sottungassa 90 päiwän sisällä.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—62 k. *Lei.*
Ohrakryynit 30—34 k. kappa.
Kaurat 3—3: 15 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 45 k. k:pa.
Perunat 13—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 80 k. 1: 5 *Lei.*
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 *Lei.*
Palwattua lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 *Lei.*
Wasikan-liha 1: 80—2: 30 *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Suolattua samaa 1: 80—2: 10.
Talia 2: 75—3 r. *Lei.*
Tuoretta woita 23—28 k. *et.*
Ruoka-woi 3: 60—4: r. *Lei.*
Maito 5—7 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttierl.
Munatiu 40—50 k.
Teeri-pari 50—60 k.
Metso-pari 90 k.—1: 10 k.
Pyy-pari 25—30 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *et.*
Tuoretta lahnat 7—8 k. *et.*
Tuoretta säynä 4—5 k.
Tuoreita ahwenia 5—7 k. *et.*
Tuoreet hauet 5—7 k. *et.*
Tuoreet mateet 10—12 k. *et.*
Suolattua lohta 15—18 k. *et.*
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 65—75 k. *Lei.*
Terwaa 5: 5—50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 1:—1: 20 k. kuorma.
Mänty-halkoja 90 k.—1: 10 kuorma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 80—90 k. kannu.
Heinät 13—13 k. *Lei.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 7. Tuorstaina 22 p:nä Tammikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kirkh. Forstén. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kappal. Thomander.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Tammik. 22 p. K:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Tammik. 23 p. K:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Tammik. 24 p. K:lo 10 epp. Sisään-kirjoitus Yli-opiston juhlasalissa.

" K:lo ½ 1 päiwällä pörssi-kokous.

" K:lo 7 jpp. teollisuus-yhteyden kokous.

Sunnuntaina.

Tammik. 25 K:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Yli-Opisto. Keisarillisen Aleksanderi-Yli-opiston wirkaa tekewä kansleri on 8 p. wiime kulunutta Joulukuuta määrännyt fys.-määrä-op. lisentiati J. A. H. Gyldenin astronomian docentiksi mainitussa Yli-opistossa.

Awun-lähettämiset Ruotsista. Keis. Senaatti on niiden kokoilemisten johdosta, jotka Ruotsissa owat tehdyt maamme hädän-alaisille, 23 wiimekulunutta Jouluk. lähettänyt Suomen Kenrali-kuwernörille kirjoituksen, jossa Senaatti pyytää että Kenrali-kuwernöri H. K. Majesteetille tekisi esityksen siitä, että julkinen kiitollisuuden lausunto näistä awun-anteista lähetettäisiin Ruotsin hallitukselle.

Adressi Ruotsista. Wastaukseksi siihen kiitollisuuden adressiin, joka Turun kaupungista lähetettiin Ruotsin kansalle (ks. lehtemme n:o 3), on Ruotsista tullut seuraawa kirjoitus, jonka tähän suomennamme:

Niille herroille ja miehille Turun kaupungissa, jotka 8 p. Jouluk. owat lähettäneet adressin Ruotsin kansalle.

Me olemme sen pyynnön johdosta, jolla olette meitä kunnioittaneet, julkaissut Teidän 8 p. Jouluk. annetun adressin Ruotsin kansalle. Ne mielipiteet, jotka Te siinä lausutte, ne tunteet, joita ilmiannatte niistä awuista, jotka täällä owat ko'otut sen kowan hädän liewittämiseksi, joka tämän tänä päiwänä loppuwan wuoden kuluessa on kohdannut maatanne, owat täällä joka miehen powessa löytäneet lämpimän wastauksen. Ne todistawat, että Teidän maassa on oikein käsitetty niitä sywiä ja wilpittömiä tunteita, jotka owat elähyttäneet niitä, jotka owat rientäneet antamaan roponsa kokoilemisiin. Mitä toinen weli pöyhkeilemättä ja uskollisesti on tarjonnut, on toinen ylewämielisesti wastaan-ottanut. Näin tulee miesten käyttäidä, jotka waaran ja tekojen yhteisillä ja suurilla hetkillä owat oppineet toistansa tuntemaan, kunnioittamaan ja rakastamaan. Muuttuneiden suhteiden welwollisuudet ei ole koskeneet muistojen pyhyyttä.

Erinomaisella kunnioituksella:

K. A. Almgrén. And. Berg. C. A. Frestadius.
J. J. Nordström. Frans Schartau.

Tukholma, 31 p. Jouluk. 1862.

Teollisuus-yhteyden kokouksessa wiime lauantaina jatkettiin edellisen kokouksen keskustelemus. Kysymyksessä jywä-wiljelemisen sopiwaisuudesta tai sopimattomuudesta maamme pohjoisille paikkakunnille, pääsi se ajatus woitolle, ett'ei maanwiljelys sopinut näille paikkakunnille pää-elatuskeinoksi. Muut edellisessä kokouksessa nostetut kysymykset eiwät wielä joutuneet tulla ratkaistuiksi, waan jätettiin tulewaksi kertaa. (Dbl.)

Letkaus. Meillä ei ole kursi n:oa wiikossa, emmekä siis woi jauhaa Dagblad'in kanssa kilpaa. Annamme siis D:bldin rauhassa tehdä merkillistä ponnistuksiaan, pusertaaksensa jotain oikein kamalaa meidän ja muiden lauseista. Ainoastaan tarpeen mukaan tahdomme lukijalle ilmoittaa sen kummallisia kujeita Uutisia wastaan. Joku aika sitten mainittu lehti tunnetulla tawallaan torui meitä, kun emme tahtoneet panna Litteraturbladia Suomikiihon johdattajaksi. Nyt se taas (14 n:o) lukee suoraan meidän ansioksi kaikki, mitä Litteratbld lausuu; ja kun yksi Uutisten toimittaja (A. M.) on sattunut lausumaan ajatuksen, joka on jokseenkin päin-wastainen Littbldin neuwoille, niin D:bld sen lauseen kyllä suurella präntillä mainitsee, mutta sekoittaa meidät yhtä auttamattomasti Litteraturblad'in kanssa yhteen. Asia on wähäpätöinen, mutta kelpaa esimerkiksi D:bldin sota-tempuista. Toisia esimerkkiä löytyy, ja muutamat hywinkin hupaisia. Uutiset esm. julistiwat aikowansa puolustaa Suomenkielen oikeuksia. Kohta D:bld riensi paikalle wakuuttamaan, että se muka itse on paljoa fennomaanisempi kuin fennomaanit. Mutta nyt alkoi hajahtaa, että Uutiset kenties tulisiwat olemaan kohtuullisia waltiollisessa käytöksessään. Silloin wasta oikea hätä tuli D:bldin, ja se otti pitääksensä saman waalisaarnan hallituksen wapamielisyydestä, järkinäisen ja yhtämittaisen wastustuksen mahdottomuudesta, y. m., johon lainasi walmiit lauseet meidän näyttö-numerostamme ja Uutisten ensimäisestä pää-kirjoituksesta, ainoastaan pukien ne konttailewaiseen muotoon. Mitä nämä liehumiset merkitsewät? Että D:bld on lewoton, niinkuin rikkoja, jonka jäljille ollaan pääsemässä, sen näemme kyllä. Mutta sen woimme wakuuttaa, että jos se hallitaksen wiekin pois jäljiltä, niin meitä se ei wie.

Olemme sanoneet, että Suomikiihon pitää walwoman asioitaan waltiollisella alalla, ja ennustelleet, että siitä syntyy waltiollinen puolue. Mutta sen puolueen asema Hallituksen suhteen emme lie kyllä'ksi tarkkaan selittäneet, koska siitä niin monituisia arweluita woidaan sepittää. Ensi tilassa tahdomme siitä puhua niin selwästi, että ainakin yleisö meitä ymmärtää, jos kohta D:bld, — joka nyt kerran pyörälle on tullut —, ei otaisi tuosta wiisastuakseen.

Waliokunnan alamaisista Esityksistä. Meille on wiimewuotisen waliokunnan puolesta ilmoitettu oikaistawaksi seuraawa Litteraturbladin tekemä erehdys. Mainitun lehden äsken ilmestyneessä 12:nnessa n:ossa, siw. 553, sanotaan, että Waliokunta wasta jälkimäisessä esityksessään Majesteetille Maalisk. 6 p. mutta ei edellisessä esityksessä Helmik. 24 p., on lausunut kiitollisuutensa Hänen Majesteettinsa antamasta waltiopäiwä-lupauksesta ja luottamuksensa siihen samaan lupaukseen. Asian laita on päin-wastainen. Jälkimäisessä esityksessä ei ole alkupuhetta eikä loppupuhetta, waan keskustelu-pykäleet paljaastansa. Mutta se kiitollisuuden ja luottamuksen lause, jota L:bld tarkoittaa, löytyy juuri edellisessä esityksessä, nimittäin sekä alkupuheessa (siw. 671 Suom. käännöstä) että loppupuheessa (siw. 691 Suom. käännöstä). Tässä wiimemainitussa paikassa myöskin löytyy lause „ilmoitus-säännön nostamasta lewottomuudesta", eikä ollenkaan jälkimäisessä esityksessä, kuten Lbld sanoo. Lbld näyttää erehtyneen, lukien edellisen esityksen loput jälkimäisen esityksen alkupuoleksi.

Apuja maamme hädän-alaisille on myös ruwettu kokoilemaan Norjassa.

Sanomalehden-priwilegiumia. Keis. senaatti on antanut wara-tuomarille J. Nygrenille priwilegiumin ulosantamaan suomalaisen sanomalehden nimeltä: Mikkelin Wiikkosanomia, ja sota-saarnaajalle K. J. G. Sirelius'elle ulosantamaan hengellisen lehden nimeltä: Kristliga Budbäraren.
(F. A. T.)

Tammik. 21 p. Wihdoin wiimeinkin on satanut lunta tarpeeksi. Meillä on nyt taas oikea talwi. Helsingfors Tidningar'in mielestä on keli tähän saakka ollut aiwan liberaali, siitä syystä että kaikki sekä rattaat että re'et owat päässeet yhtä huonosti kulkemaan. Nyt on siis saatu tietää mitä se liberaalisuus oikeastaan merkitsee. Se joka estää kaikki eteenpäin pääsemästä, se on liberaali. Keli on nyt taas muutaman päiwän sisällä muuttunut wallan konserwatiiwiksi, sillä nyt päästään aiwan hywästi kulkemaan.

Oikaistawa. Meille on lähetetty seuraawa: H. Uutisten wiime numerossa on Otawasta otettu kertomus Wiipurissa pitämästäni luennosta, ja koska Otawa näkyy sanani wäärin muistaneen, niin pyytäisin saadakseni oikaista ne alkuperäiseen muotoonsa.

Niistä toimista Suomen kielen hyödyksi puhuen, jotka seurasiwat piispa Juslenion anomusta 1734 wuoden waltiopäiwissä, sanoin: Että ruotsalaiset hallitusmiehet waan puolinaisesti täyttiwät umpi-Suomalaisten kohtuulliset waatimukset, ei ole niinkään kumma, koska nykyään olemme nähneet niin-kutsutuita Suomen miehiä, jotka kuitenkin kehtaawat puhua kotimaan rakkaudesta, osoittawan etteiwät niistä pidä paljon enemmän lukua. Tällä lauseella minä tietysti tarkoitin kielikomitean enemmistöä ynnä Suomen senaattia, joka monta monituista wuotta anomukset Suomen kielestä on pistänyt pöydän alle.

Aiwan erikseen tästä ja lopussa luentoa puhuin suomalaisuuden nykyisestä kannasta ja koetin näyttää, kuinka wälttämättömän tarpeellinen kansamme woimistumiselle on, että ylhäiset säädyt kielenkin puolesta suomistuwat. Sweitsin ja Belgian kansan monikielisyyden sanoin tässä ei kelpaawan wastatodisteeksi, koska warsinkin Sweitsissä eripaikkakunnissa kyllä puhutaan erikieliä, waan ei kieliraja niinkuin meillä eroita erisäätyjä.

J. Krohn.

Ulkomaalta.

Ranskassa owat säätyhuoneet kokoontuneet. Keisari on alkanut heidän kokouksiansa puheella, jossa hän tekee katsahduksen hallituksen toimista wiimeisinä wuosina. „On ollut", sanoo hän, „hywäksi katsottu tapa nähdä hallitsijain waltakirjoissa jonkinmoisia salaisia koneita ja salapyhiä laskuja, ja kuitenkin minun hallituskaawani on ollut hywinkin selwä; se ei ole tarkoittanut muuta kuin korottaa Ranskan onnellisuutta ja sen siweydellistä waurastumista, kuitenkin aina wäärinkäyttämättä ja heikontamatta sitä waltaa, joka on käsiini annettu. Mitä taas ulkonaisiin suhteisiin tulee, on hallitukseni, sen mukaan kuin oikeus ja liitot sen owat sallineet, tarkoittanut edistyttää kansojen lailliset pyrinnöt parempaan tulewaisuuteen" j. n. e. Sen jälkeen mainitsee hän niitä kohtia, joissa yllämainitut hallitus-perusteet owat tulleet käytettäwiksi. Koko puhe on, niinkuin hywin woi ymmärtää, aiwottu hallituksen ylistämiseksi. Ranskan waltiokirjoissa, jotka owat säätyhuoneille näytetyt, muun seassa löytyy kertomus keskustelemuksesta pidetty Ranskan, Italiaan asetetun ministerin Sartiges'in ja italialaisen ministerin Pasolinin wälillä. Pasolini oli, näet, sanonut että Italian uusi ministeristö aikoo kokonaan noudattaa Cawour wainajan hallitusperusteita, että Roma on Italian luonnollinen pääkaupunki ja että se on sula wääryys, kun ei sallita Romalaisille, samaten kuin itse Ranskalaisillekin aikanaan ja Kreikkalaisille nykyään, itse walita hallitsijansa. Ranskalainen ministeri oli tähän wastannut, että tämmöinen kansojen oikeus woisi tulla kysymykseen ainoastaan siinä tapauksessa, että walta-istuin oli awoimena, waan ei millään lajilla, kun walta-istuimella on laillinen omistaja. Eurooppa muka hämmästyisi, jos niin hallitsija-mielinen maa kuin Italia ehdottelisi, että joku hallitsija muka yhteiseksi hywäksi eroitettaisiin oikeuksistansa. Tästä hywin selwästi näkyy, että Ranskalaiset wieläkin owat aikeissa woimassa-pitää Paawin waltaa Romalaisten ylitse ja estää Italialaisten toiweet yhdistää Romaa pääkaupunkinansa yhteiseen isänmaahan. Tämä hawaitaan myös johonkin määrään keisarin yllämainitusta puheesta, kun hän sanoo: „meidän armeijamme on puolustanut Italian itsenäisyyttä, luopumatta pyhästä isästä, jonka suojelukseen kunniamme ja entiset welwoitukset waatiwat meidät". Toiselta puolen on nähtäwää, että Italian nykyinen ministeristö aikoo wahwasti seisoa kansan waatimusten puolella, jos näkeekin tarpeelliseksi karttaa loukkausta Ranskan kanssa. Myöskin kuuluu että Englannin hallitus on tarjonnut pyhälle isälle suojeluspaikkaa Maltan saarella, siksi kuin Italian seikat selwiäisi, ja muistuttanut häntä että tämmöinen muuttaminen olisi aiwan tarpeen warsinkin katoliikki-kirkon hywäksi. Paawi ei ole suostunut tähän ehdotukseen, waan wastannut että hän luulee itsensä paremmin kuin Lord Russell ymmärtäwän, mitä kirkon edut waatiwat, ja että hän oli walmis apostolien haudoilla odottamaan Jumalan sallimusta. Warsin mahdottomalta näyttää olewan kukistaa paawin ja papistonsa itsepäisyyttä niin kauan kuin Ranska on heillä turwana. Ranskan ja Paawin wäli näyttääkin olewan mitä parahimpia. Uuden wuoden päiwänä kun Ranskalainen upseeristo Romassa oli käynyt Hänen Pyhyyttänsä kumartamassa, oli tämä jakanut runsaasti siunauksensa Ranskan keisarille ja hänen huoneellensa sekä ranskalaiselle armeijalle. „Ranskalainen armeija", sanoi hän, „on kaunis ja kunnian-rikas, kunnian-rikas tappelu-tanterilla, kunnian-rikas myöskin sotakuristansa rauhan-aikoina. Mutta olkoon minulle suotu teille sanoa, että kauniin kunnianne on se että puolustatte Jesuksen Kristuksen edusmiestä maan päällä hänen wihollisiansa wastaan. Te olette täällä, tukeaksenne kirkon oikeuksia ja suojellaksenne ikuista kaupunkia, joka on määrätty asuinpaikaksi Kristuksen edusmiehelle; tämä kaupunki, joka on pyhitetty niin monen marttiran kuolemalla, tämä pyhä sia, jossa Kristuksen edusmies aina on löytänyt Jumalan turwaa keskellä wihollistensa ahdistuksia. Ja nämät wiholliset tahtowat kukistaa Paawin waltaa, ajaa hänen pois walta-istuimeltansa, tehdä Roman en tiedä minkä kuningaswallan pääkaupungiksi ja sittenkuin maallinen walta on häwitetty myöskin ahdistaa hänen hengellistä. Mutta, te lapseni, olette täällä näitä jumalattomia yrityksiä estämään ja pyhän istuimen ja uskon-opin wihollisia kukistamaan. Kun Jumala loi walta-meret, lausui hän laineille: „te kuohuwaiset, myrskyjen nostamat, tän edemmäksi ette pääse, näitä kallioita saatte koskea, mutta niiden ylitse ette pääse tunkemaan. Te, te olette näiden kallioin kaltaiset, te olette täällä näille wimmatuille wihollisille huutamaan: „älkää edemmäksi astuko, Jumala on korottanut meidät puolustamaan pyhää kirkkoansa. Mahtakoot ne, jotka minua wastaan sotiwat, muistaa Jakobin historiaa, kuinka hän, kamppailtuansa koko yön tuntemattoman wastustajan kanssa, auringonnousulla näki että wastustajansa oli enkeli ja silloin langeten tämän jalkain juurelle huudahti: „sinä olet enkelini, en laske sinua ennenkuin olet antanut minulle Jumalan siunausta". Mutta wimmatut eiwät näe, että he enkeliä wastaan sotiwat. Jos kerrankin woisiwat awata silmänsä totuudelle! Rukoilemme Jumalaa heitä hywälle tielle johdattamaan" j. n. e. Pyhän isän puhe oli sywästi liikuttanut kaikkia kuulijoita. Ranskan ja paawin sotawäen wälillä sitä wastoin sanotaan sopu olewan jokseen huono, sillä useampia werisiä meteliä on tapahtunut heidän wälillä.

Amerikasta kuuluu että siellä lopulla mennyttä wuotta o n tapahtunut werinen tappelu Murfreesborough'lla Tenessen waltiossa. Unionistat owat ajaneet erilliittoiset pakoon, ajaneet heitä takaa peninkulman matkaa ja walloittaneet heidän wallituksensa. Neljä Unionistain rykmenttiä owat kadottaneet puolen upsieristansa. Tappelu oli kestänyt monta päiwää ja miestappio molemmin puolin oli ollut ääretön. Muutoin owat kertomukset wielä hywin wastariitaiset. Luullaan kuitenkin Unionistain päässeen woitolle. Unionistain rynnäkkö Wicksburg'ia wastaan on sitä wastoin käynyt warsin onnettomasti. Heitä ajettiin suurella häwiöllä takaisin. — Presidentti Lincolnin julistuskirja orjien wapauttamisesta on nyt julistettu. Tämä kirja julistaa, että kaikki orjat kapinallisissa etelä-waltioissa tästä lähin owat wapaat. Kapinallisiin waltioihin kuuluwiksi lukee hän Arkansas, Texas, Missisippin, Alabaman, Floridan, Georgian, Pohjois- ja Etelä-Carolinat ja muutamat osat Louisianaa ja Virginiaa.

Ruotsissa on nykyään hallituksen ehdotus uudesta säätyedustuksesta etewimpänä kysymyksenä. Sekä wapaamielisten että wanhalla-olijain edut owat tässä ehdotuksessa täydelleen tarkasteltut. Päämuutos entisestä on että neljän huoneen siaan tulisi nyt ainoastaan kaksi huonetta. Wast'edes tulemme tästä uudesta ehdotuksesta laweammalta puhumaan.

Preussissa on säätyhuoneet awatut tämän kuun 14 päiwänä. Mitenkä riita hallituksen ja perustuslaillisten wälillä on loppuwa, näyttää olewan wielä hywin epätiedossa.

Egyptin warakuningas, Said Pascha, on kuollut tämän kuun 18 päiwänä. Hänen jälkeisekseensä on julistettu Ismael Pascha.

Nykyään asetetuista komiteoista.

(Jatko ja loppu 6 n:roon).

Nyt asetetut komiteat owat saaneet saman werran raskaamman kuorman hartioillensa. Se ei ole wähäpätöistä jos hallituksen ehdotukset ensi waltiopäiwissä tulewat hywäksiityiksi pääasiallisesti tai kumotuiksi, sillä muutokset owat tärkeät, mutta woisiwat wiimeisessä tapauksessa tulla ylöslykätyiksi wielä toistamiseksi. Komiteat owat siis mielestämme jotenkin pulassa, yhtywätkö sen suureen julkiseen edistymisen intoon, jota täällä tawallisesti pauhataan, wai siihen joksikin suureen entisellä olemisen haluun, joka on arwattawa säädyissä wallitsewaksi. Tosin on määrää jo laskettu komiteoille minkä suuntaan H. K. M. tahtoo lain-ehdotukset walmistettawiksi, mutta luonnollisesti löytyy siinä määräyksessä wielä tiloa komiteoille enemmin suositella edistymistä tahi entisellä-oloa. Toiwomme että komiteat tässä löytäisiwät oikean

polun, pitäen johtona ne yleisen mielen wiitaukset, joita waliokunnan pöytäkirjoista owat saatawat. Wähän kyllä woisi kuitenkin odottaa komiteoilta menestystä waikeissa toimituksissansa, jos täytyisi pitää totena mitä Helsingfors Dagblad heidän jäsenistä lausuu, että muka ensimäinen silmäys nimiliistaan osoittaa, että owat walitut tietojensa wuoksi erinäisissä heidän ratkaistawaksi annetuissa kohdissa, waan ei kansalaisen luottamuksen tähden. Näyttää siis tosin kuin nämät sanomat olisiwat wakuutetut, että tiedot ja kansallinen luottamus owat mahdottomat yhdistää: Waliokunta nautti luottamusta mutta oli tietoja paitsi, komiteoilla on tietoja mutta ei luottamusta. Sen mukaan olisi kuitenkin hallitus waalissansa osaksi erehtynyt, sillä komitean jäseninä löytywät useita waliokunnan jäseniä. Sopisi siis kysyä, owatko nämät, siitä ajasta kun waliokunnasta erosiwat, noudattaneet tietoja tai menettäneet kansalaista luottamusta? Uskomme että halu selwittää eron waliokunnan ja komiteain wälillä saattoi H. D:in wähän edemmäksi kuin aikomus olikaan. Tunnustaa täytyy kuitenkin, ett'ei tällainen kewytmielinen maamiestensä loukkaaminen heidän pyhimmissä tunnoissansa woi syntyä muuta kuin siinä koulussa, jossa „herjätä ja iwata" on aikaa ollut ainonaa harjoitusaineena ja wiisautena.

Emme ole mahdolliset keltään riisua kansalaista luottamusta, emmekä ota ta'ataksemme kenenkään tietoja. Niitä todistakoot tai kieltäkööt komiteojen työt. Se waan on mielestämme muistutettawa, että kysymykset owat jaetut eri komiteojen wälille joskus enemmin ulkonaisen yhtäläisyyden, kuin sisällisen yhteyden johdosta. Niin on esim. ensimmäiselle komitealle lykätty siwiili-oikeuteen ja oikeuskäynnin-järjestykseen kuuluwat asianhaarat, joiden joukkoon luetaan myös kysymys maalohkomisesta, luultawasti ainoastaan sentähden, että siitä on säätty Rakennuskaaressa. Wiidennelle komitealle taas on jaettu lailliseen suojelukseen kuuluwat seikat. Luulisimme kuitenkin että nämät molemmat seikat riippuwat yhdessä, eiwätkä ole erikseen ratkaistawat. Wielä sisällisemmässä yhteydessä näitten kanssa on waiwais-holho, joka ei ollenkaan tule puheeksi waltiopäiwissä, mutta jota paitsi tuskin toisetkaan saadaan tydyttäwäisesti ratkaistuksi. Tästä tulemme kuitenkin kohta erikseen lausumaan.

Samoin on kolmelle eri komitealle jaettu kysymykset tehtaiden weroittamisesta, suostumuswerosta ja palowiinan asetuksesta. Että nämät kysymykset lopollisesti tulisiwat erittäin ratkaistawiksi, emme woi ajatellakkaan. Tosin on palowiinan komitea niin kokoonpantu, että woisi luulla sen päätarkoituksena erittäin olewan itse keino palowiinaa walmistaa, ja määräys mitenkä walmistus tarkastettaisiin; mutta arwattawasti siinä komiteassa myöskin neuwotellaan siitä werosta, joka on pantawa tehtaallisen wiinan-walmistuksen päälle. Tämä siis on jo suostumuswero, ja tosin ei wähäpätöinen, jos säädyt luopuwat kotitarpeen poltosta. Melkein warmaan woi päättää ett'eiwät säädyt muita uusia weroja enään otakkaan maksaaksensa, yhtä warmaan kuin meidän luullaksemme, maawiljelys ei kannatakkaan uusia weroja. Hywinä wuosina kukatiesi se olisi mahdollista, mutta kuinka usein hywiä wuosia saadaan. Useimmissa paikoissa on pieni maawiljelijä useimpina wuosina maantuotteiden ostaja. Hywin muistettawa on sekin, ett'ei wiimeisiä waroja saa käyttää, ennenkuin wiimeisessä hädässä. Suomi on, Jumalan kiitos, saanut rauhallisemmin kun melkeen mikään muu maa näinä wiimeisinä wiitenäkymmenenä wuotena edistyä, sillä Wenäjän sota länsi-waltoja wastaan rasitti maata werrattaen wähän. Paljoa kowempia aikoja on mahdollinen odottaa, ja kysymyksen alle sopinee panna, ell'eiwät 1856 ja wiime wuoden kadot rahassa maksa maalle enemmin. Jos kohta todella woisikin sanoa, ett'ei mikään kansa, wäkilukunsa suhteen, ole niin helposti weroitettu kuin Suomen, niin sopii wielä wakaammalla todella wastata, että weroja ei makseta wäkiluwun waan rikkauden suhteen. Jos siis Englantilainen maksaakin suuremman weron, niin hänelle riittää kuitenkin puhdasta leipää, naudan ja sian lihaa silloin kuin Suomalainen usein kyllä pureskelee pettuja. Ja wieläkin, jos muut kansat kantawat suurempia weroja, niin kustantawat myös kaikki, mitä itsenäisen kansan tuleekin tehdä, sotwäestön, laiwaston, oman howin ja ulkomaan lähettiläiskunnat. Kaikkia näitä ei meillä ole nimeksikään, koska Suuriruhtinaamme ei ole meiltä waatinut tähän saakka wähintäkään osaa howinsa kustannuksiin. Sotawäestömme on myös, jos kohta lukunsa suhteen kalliimpia maailmassa, melkeen mitätön. Werot, joita Suomi maksaa, menewät siis pääasiallisesti maakunnallisiin tarpeisin, mutta mitä erinäinen waltio waatii, sitä emme juuri paljon kustanna. Että asiat jäisiwät sille kannalle, sitä ei suinkaan kauwan suwaitse Suomen eikä Wenäjänkään kansa. Miksi jättäisimme rakkaan maamme suojeluksen Wenäjän hartioille, koska ei Wenäjä ole yrittänytkään meitä maakuntana hallita. Wenäjän sotawäki wähennetään täältä melkeen olemattomiin. Suuriruhtinaamme on siis jalomielisesti luottanut, että täytämme welwollisuuksiamme yhteisessä liitossa, ja woimme wakuuttaa että ansaitsemmekin tämän luottamuksen, — aina enemmin mitä suurempi se on, sillä rehellistä miestä painaa ja äkäisee epäluulo, mutta pyhimpänä welwollisuutenansa pitää hän sen, ett'ei sanottaisi hänen luottamusta pettäneen. Jos siis nyt käyttäisimme kaikki mahdolliset warat entisten welkojen suorittamiseen, kansakouluihin, soiden ojittamisiin ja kuljetusneuwoihin, millä sitten ylöspidetään sotawäki, joka edes jotenkin wastaisi tarpeesen. Aiwan wälttämätöin olisi siis, että hallitus waltiopäiwissä ilmoittaisi mille kannalle aikoo asettaa maan sotawoimat, ja kuinka paljon siihen kukaties rahoja tarwitaan, niin ett'eiwät säädyt nyt antaisiwat muihin tarpeisin kaikki mitä mahdollista on, ja sitten taas neljän eli wiiden wuoden kuluttua kysymys tulisi mistä sotawäkeä warten rahoja saataisiin. Muutenkin tarpeellista olisi tietää, mitenkä lopullisesti käy tämän nykyisen jaetun sotawäen joka yhtä paljon rasittaa maamiestä kuin kruunuakin, ilman siihen wastaawatta hyödyttä.

Niin kuin nyt werokomiteat owat asetetut, näyttäisi kuin tahdottaisiin kruunun sisääntuloja lisätä joka haaralta, katsomatta siihen, mitä tosin tarwitaan. Luonnollisempi mielestämme olisi ollut, että kaikki werokysymykset olisiwat annetut yhdelle komitealle, jolle hallitus olisi tarpeensa ilmoittanut, ja tämä sitten miettinyt ja walmistanut ne keinot, joita hallitus tahtoo esitellä säädyille näitten tarpeiden täyttämiseksi. Kernaasti olkoon kuitenkin myönnytetty, että, kun emme asioista tiedä muuta kuinmitä K. Senaatin pöytäkirja sisältää, on mahdollista ja uskottawaakin, että nämät seikat jo owat ennakolta hallitusmiehiltä mietityt. Me puhumme kansan kannalta.

Perillinen.

(Jatko ja loppu wiime n:roon.)

Wasta useita päiwiä sen jälkeen pääsi Monikkalan herra Katrin puheille. Heidän syleillessänsä toinen toistansa, sanoi neito:

„Ei siis ole toiwoakaan saada sitä wääryyttä poistetuksi?"

„Älä ole millänäs, Katrini, toiwo meillä on, — eräs maankulkia — — —

„Oh", sanoi Katri, keskeyttäen, „minä olen kuullut kaikki tyyni, mutta se mies on mennyt matkaansa ja sanotaan saaneen lahjoja Haapaniemeltä".

„Tosi kyllä", lausui sulho, „mutta me tiedämme kuitenkin yhden miehen olewan elossa, joka woi sanoa sinun olewan laillisen perillisen, kun me waan saisimme hänen käsiimme, ja waikka Haapaniemi on hänen lahjonnut, niin miks'ei hän ottaisi lahjoja meiltäkin. Mutta, Katrini, sinun olos tässä kodissa tuntunee ikäwältä, nyt kun ei sen omistaja enää olekkaan sinun isäs: tule, muuta minun kotiini, siksi että minä woin toteen näyttää sinun laillisuutes".

Katri ei wielä ehtinyt wastata, ennenkuin owi aukeni ja pappi Olawi tuli sisälle, ja hänen kanssansa Haapaniemen herra.

„Mitä teillä on täällä tekemistä?" kysyi pappi.

„Minä tulin", wastasi Monikkalan herra, „wiemään tämän nuoren neiton pois täältä".

„Onko se sinun tahtos?" kysyi pappi neidolta.

„On", wastasi neito alhaisella mutta wakaalla äänellä. „Minä luulin teidän olewan minun isäni mutta nyt minä hawaitsen, että te olette pettänyt minun". Hänen äänensä pehmeni ja hänen woimansa raukeni, niin että sulhon täytyi häntä kannattaa.

„Se ei suinkaan lisää teidän kunniaanne, että te tuonmoista kappaletta säilytätte kodissanne", sanoi pappi, „wai mitä te luulette Haapaniemi?"

„Minä tahtoisin", sanoi wiimeksi mainittu, „neuwoa sinua olemaan warowainen, ennenkuins menet semmoiseen hurjaan kauppaan".

„Ole sinä puhumatta!" sanoi Monikkalan herra, „sinä kyllä tiedät Katrin olewan laillisen tyttären, minkä muun tähden sinä olisit estänyt sen maankulkurin puhumasta oikeuden edessä".

„Erinäisten syiden", wastasi Haapaniemi, „joita en minä ole welkapää tässä ilmoittamaan, mutta sen minä sanon, jos uskot taikka ei, se on minun warma luuloni ettei hän ole minun setäni laillinen tytär".

„Se on wiimeinen walheenne", sanoi Aho-Pekka, joka nyt tuli sisälle.

Haapaniemen herra hämmästyi, kun hän sen äänen kuuli.

„Miten sinä tänne tulit", kysyi hän, „enkö minä sinun käskenyt menemään niin kauwas kuin tie wei?"

„Käskittepä kyllä", wastasi Pekka, „mutta minä luulin parhaiten täyttäwäni welwollisuuteni, kun ma lähdin tänne tulemaan.

„Kuinka niin?" tiuskasi Haapaniemen herra.

„Teidän setänne kuolin=wuoteella minä lupasin walalla etsiä hänen tyttärensä ja todistaa hänen laillisuutensa".

„Petturi — minä olen hukassa", puhisi Haapaniemen herra.

„Petturi kyllä, — minä olen teidän rahoillanne lunastanut kopiat ja kirjoitukset, jotka todistawat setänne naimisen, ja wielä senkin todistukset, että te siinä olitte läsnä".

„Jos sinulla ne owat", sanoi Haapaniemi, „niin — minä olen kadottanut kaikki". Hän meni owesta pihalle, ja häntä seurasi pappi.

Nyt tuli selitykset. Sulhon ja neiton pyynnöstä jutteli Pekka seuraawan:

„Kuudentoista wuotiaana minä tulin teidän (neiton) isänne palwelukseen, hän oli silloin neljänkolmatta wuoden ijässä. Pari wuotta sen jälkeen minä seurasin häntä metsästys=retkellä, jossa oli suuri joukko muita herroja. Ratsastaessa näin, tuli korkia aita wastaan, ja kun meidän herra oli rohkea luonnostansa, niin hän päätti ratsastaa sen yli".

„Pekka, tule sinä kanssa!" huusi hän minulle, kannusti hewostansa ja lennähytti ylitse. Minä seurasin häntä. Pian hän kuitenkin seisautti hewosensa; hän oli satuttanut jalkaansa weräjän pieli=puuhun. Hän wietiin heti lähimmäiseen huoneeseen, joka oli erinomaisen siewä; siellä hän sai hywän hoidon; waan minä olen kehno juttelia lemmen asioissa, joten minun täytyy se jättää sikseen, ja ainoastaan kertoa, että teidän isänne mielistyi ihanaan hoitajaansa. Mutta ei hän saanut lupaa isältänsä, jonka halu oli rahan perään, enemmän kuin poikansa onnen, waikka neito oli lähes yhtä korkea=sukuinen kuin hänkin, ja sen kotoperäkin oli muinoin ollut rikas.

Muutamia kuukausia senjälkeen, kuoli se wanha Haapaniemen herra, ja minun isäntäni pääsi itse herraksi sekä Haapaniemeen että muihin isänsä kartanoihin, ja ainoastaan yksi osa jäi hänen nuoremmalle weljellensä, sen isälle, joka äskein läksi tästä huoneesta. Wähät aikoja sen jälkeen wihittiin teidän isänne ja äitinne; mutta se naiminen ei ollut sukulaisten mieleen, he eiwät ottaneet nuorta waimoa seuraansa ja kehoittawat isäänne eroon. Sen perästä en minä enää huolinut olla herran palweluksessa, waan muutin rouwan palwelukseen, joka sai kylläksi rahaa herralta. Sen rahan kyllyys ei kuitenkaan woinut liewittää hänen mielensä karwautta. Wiisi kuukautta eron jälkeen hän synnytti tyttären ja kuoli, te olitte se tytär. Kuoleman sanoma, jonka minä itse saatin herralle, kohtasi häntä niin kowasti, ettei hän sen perästä enää nähnyt ilon päiwää; hän muutti Ruotsiin ja minä hänen kanssansa. Lapsi jätettiin sukulaisten huolen=pitoon.

Me olimme olleet pois noin neljä wuotta, ja herran terweys oli yhä käynyt huonommaksi; hänen loppunsa tuli kuitenkin pikemmin kuin sitä woi odottaa. Eräänä yönä hän kutsui minun tykönsä ja pani kirjeen minun käteeni. „Lue tämä", sanoi hän. Minä luin sen, se oli eräältä ystäwältä, joka hänelle ilmoitti ettei hänen lapsestansa pidetty oikeata huolta; ei kenkään tiennyt missä se olikaan paitsi hänen weljensä; kaikki mitä tiettiin oli se, että tyttö oli jonkun maapapin kaswattina. „Pekka", sanoi se kuolewainen herra, „nyt en minä tunne ketään, johon minä woisin luottaa tässä asiassa enemmän kuin sinuun; lupaa siis sinä etsiä tyttäreni ja todistaa hänen laillisuutensa. „Minä lupasin ilman wiiwyttelemättä, ja hän kuoli hywällä mielellä. Minä olen hakenut teitä kuusitoista wuotta ja täyttänyt lupaukseni".

Tähän saamme lisätä että neito pääsi täydellisesti omistus=oikeuteensa ja meni heti senjälkeen nuoren Monikkalan herran kanssa naimiseen.

Seka=sanomia.

Rahwaan=opetus Englannissa. Wasta kolmekymmentä wuotta takaperin otti Englannin parlamentti huolta yleisestä rahwaan=opetuksesta ja alkoi siihen määrätä waltio=rahoja. Tämä ensimäinen „kaswatus=summa" (education grant) teki ainoastaan 20,000 puntaa wuoteensa, mutta on nyt jo noussut yli 800,000 puntaa. Wiime wuoteen asti oli Kaswatus=neuwoskunta (Committee of Council on Education) yhteensä kuluttanut 6 miljoonaa puntaa, rakentaen kouluja sekä kaswattaen ja palkaten opettajia. Wuotena 1861—62 käytettiin 60 inspehtoria, jotka käwiwät tarkastamassa 10,900 jokapäiwäistä koulua, ja näissä kouluissa löytyi 1,028,690 opetus=lasta, 8,069 waltuutettua opettajaa ja 15,498 opettajan=alkua oli apumiestä. Sen ohessa löytyi 39 opettaja= seminariota (training colleges), joissa oli 2,869 opistolaista. Neuwoskunnan tarkastuksen alle kuului myös 442 köyhänkoulua, jossa käwi 32,481 lasta, ja 58 ryysy=koulua (ragged schools), joissa käwi 4,411 lasta. — Ylipäänsä walitetaan liian suurta keskikaikkisuutta tässä rahwaan=koulu=toimessa, ja seuraawia ylöllisiä kustannuksia. Mutta että siitä hyötyäkin on lähtenyt, sen todistaa muun seassa työwäestön siweä käytös nykyisissä pumpuli=pulan synnyttämissä kärsimyksissä. Paljon tosin on waikuttanut Englannin erinomaisen kelwollinen rahwaan kirjallisuus. Mutta ennenkuin kirjallisuus woi waikuttaa, täytyy kouluttajan opettaa lukemaan.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. — Pispa on antanut prowastiarwon Mohlan kirkkoherralle maist. J. M. Hackzellille, Heinäweden kirkkoherralle K. G. Wargentinille, Orimattilan kirkkoherralle J. Granholmille ja Impilahden kirkkoherralle K. H. Bergströmille.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö=aika: joka päiwä

	Kello	
Ylös=matkalla:		
Lähtee Helsingistä	8,	epp.
„ Tikkurilasta	8,45′	„
„ Järwenpäästä	9,30′	„
„ Hywingästä	10,35′	„
„ Riihimäestä	11,10′	„
„ Turengista	12,	„
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′	„
Alas=matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	2,	jpp.
„ Turengista	2,35′	„
„ Riihimäestä	3,25′	„
„ Hywingästä	4,10′	„
„ Järwenpäästä	5, 5′	„
„ Tikkurilasta	5,55′	„
Tulee Helsinkiin	6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. L℔.
Ohrakryynit 30—35 k. kappa.
Kaurat 2: 80—3: 10 tynnyri.
Kaurakryynit 30—28 k. k:pa.
Walkoset hern. 45 k. k:pa.
Perunat 12—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan=liha 80 k. 1 r. L℔.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 L℔.
Tuoretta lampaan=lihaa 1: 40—1: 60 L℔.
Palwattua sama 1: 70. 2 r. L℔.
Wasikan=liha 1: 80—2: 30 L℔.
Tuoretta sian=lihaa 1: 80—2 r. L℔.
Suolattua samaa 1: 80—2: 10.
Talia 2: 80—3 r. L℔.
Tuoretta woita 20—25 k. ℔.
Ruoka=woi 3: 40—3: 80 L℔.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 40—50 k.
Teeri=pari 50—60 k.
Metso=pari 85 k.—1: 5 k.
Pyy=pari 25—30 k.
Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Tuoretta lahnat 6—7 k. ℔.
Tuoretta säynää 4—5 k.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Tuoreet mateet 8—10 k. ℔.
Suolattua lohta 15—18 k. ℔.
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 65—75 k. L℔.
Terwaa 5: 5—50 r. tynnyri.
Koiwu=halkoja 90—1: 15 k. kuorma.
Mänty=halkoja 80 k.—1 r. kuorma
Kuusi=halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 80—90 k. kannu.
Heinät 9—12 k. L℔.
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino=luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 8. Maanantaina 26 p:nä Tammikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Tänään Maanantaina.

Tammik. 26 K:lo 5 jpp. Uusmaan- ja Hämeeen läänien maawiljelysseuran johtokunta kokoontuu senaatori W. Furuhjelmin luokse Welenen kiwikartanossa Unionikadulla.

Keskiwiikkona.

Tammik. 28 p. Talwimarkkinat.
" K:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Tammik. 29 p. Talwimarkkinat jatketaan.
" K:lo 10 epp. Awisioni sota-hospitalin konttorissa sekä urakka-awisioni hospitalin kellarin jäällä täyttämisestä.

Yli-opiston kalustot pidetään awoimina seuraawina aikoina:

Yleinen kirjasto kaikkina arkipäiwinä k:lo 11:sta epp., keskiwiikot ja lauwantait k:lo 2:teen, muut päiwät k:lo 1:teen päiwällä.

Wenäläinen kirjasto maanantaina ja tuorstaina k:lo 12—1 päiwällä.

Kiwennäis-tieteellinen warasto keskiwiikkoina k:lo 11—12 epp.

Leikkaus- ja Luu-opin museumi keskiwiikoina ja lauwantaina k:lo 12—1 päiwällä.

Eläin-opillinen museumi keskiwiikoina k:lo 12—1 päiwällä.

Kansatieteellinen museumi keskiwiikoina k:lo 1—2 päiwällä.

Muinaisrahasto tuorstaina k:lo 11—12 epp.

Fysiikki-kabinetti ja **astronomian obserwatorion koneisto** tuorstaina k:lo 12—1 päiwällä.

Helsingistä.

Rahamääräys kauno-taidetten hywäksi. Sitten kun taide-yhteyden johtokunta on jättänyt H. K. Majesteetille tutkittawaksi, eikö olisi syytä kaunotaidetten edistymiseksi maassa asettaa tänne taide-akatemia, on H. K. Majesteetti 16 p. wiime-kulunutta elokuuta katsonut soweliaaksi olla tähän esitykseen suostumatta, mutta sen siaan kaunotaidetten kehoitukseksi ja edistämiseksi maassa waltuuttanut k. senaattia, sen mukaan kuin waltion warat myöden-antawat, tämän wuoden alusta yleisistä waroista maksamaan taidetten hywäksi edespäin korkeintaan 3,000 ruplaa, jotka rahat asianhaarain ja tarpeen mukaan owat senaatin käytettäwät sillä lajilla kuin keis. senaatti kaunotaidetten edistämiseksi näkee soweliaimmaksi.

Suomen pankin johtokunta ilmoittaa että osake-tilaus uuteen waltiolainaan on alkawa Tammik. 29 p. Suomen pankissa Helsingissä. Niinkuin entisistä julistuksista asiassa tunnettu on, ulee tilaus kestämään kuukauden aikaa. Muutoin pyydämme saadaksemme lukijaa muistuttaa siitä, mitä lehtemme 2:ssa ja 5:ssä numerossa jo on ollut tästä uudesta waltiolainasta mainittuna.

Hypoteekki-yhdistys kuuluu nyt lopullisestikin saaneen armollisen luwan ottaa lainaa ulkomailta. Laina ei saa nousta korkeampaan kuin $7\frac{1}{2}$ miljonaa tilawakuutta wastaan. Sitä wastoin oli yhdistyksen johtokunta pyytänyt tätä lupaa 10 miljonalle. (Str.)

Wäitöskirja. Mennyt keskiwiikkona jakoi tawallisessa järjestyksessä Yli-opiston dosentti, toht. A. E. Ahlqwist prowessorin-wirkaa warten Suomen kielessä ja kirjallisuudessa tekemän wäitöskirjansa: „Suomalainen runous-oppi kielelliseltä kannalta“, joka tulee 31 p. tätä kuuta wäiteltäwäksi. Me tulemme tulewassa numerossa, jos tila sallii, tekemään selon tämän wäitöskirjan sisällyksestä.

1,000 ruplan matkastipendiumin on Porwoon tuomiokapitulo julistanut hippakunnan koulu-opettajille haettawaksi. Joka stipendiumin saa, on welwollinen olemaan ulkomailla ainakin wuoden aikaa. Hakemus-aika on 56 päiwää siitä saakka kuin se julistettiin haettawaksi. Kelle stipendiumi annetaan on keis. senaatin päätettäwä.

Lahjoitus-maita Wiipurin läänissä. F. A. T:issä kerrotaan, että kenraali-majuori ruhtinas Boris Galitzin on tarjonnut Suomen kruunulle lunastettawaksi hänen lahjoitusmaansa Mohlan pitäjässä. Samaten on myös leski-ewerstinna Anna Fock, kollegia-neuwoksen leski Olga Schepeleff ja howi-neuwoksen leski Katarina Strukoff ilmoittanut itsensä taipuwaisiksi wissiä ehtoja wastaan antamaan muutamia heidän lahjoitusmaiden alle Rautuksen pitäjässä Wiipurin läänissä kuuluwia taloja näjden nykyisille asujille perintö-oikeudella omistettawiksi. Keis. senaatti, jonka lausunto tästä armollisesti on waadittu, on tähän lausunut, että, kun Keis. Majesteetti on määrännyt, että kysymys Wiipurin läänin lahjoitusmaiden lunastamisesta tulee säädyille ensitulewissa waltiopäiwissä eteenpantawaksi, hallituksen ei pitäisi tässä asiassa mitään tekemän, ennenkuin säädyt owat siitä antaneet lausuntonsa.

Sähkölennättimen-sanomissa käyttämään Suomen kieltä on, kuten Å. U. kertoo, Sähkölennätin-hallitus antanut suostumuksensa.

Wenäjän kielen opettaminen. Toinen yhtä iloinen ja jo kauwan toiwottu sanoma on, että wenäjän kielen opettaminen wäkinäisenä opetusaineena on lakkautettu. Asetus tästä kuuluu jo tulleen Pietarista. Asetuksen pää-asiallinen sisältö lienee, että kouluissa ja lukioissa ei tarwitse kenenkään lukea wenäjää, ellei itse halua. Luullaksemme ei tulekkaan kouluissa waan lukioissa olemaan tilaisuus wenäjän kielen oppimiseen. Yli-opistossa taas ei ole muiden kuin ministeri-waltio-sihtierin ja kenralikuwernörin kansliaan aikowaisten welwollisuus tätä kieltä oppia. — Mikä mahdoton etu tästä on koko maamme koulu-laitoksille ja yli-opistolle, ei tarwitse meidän laweammalta selittää. Kouluissa ja lukioissa on jo kauan painanut liikanainen opetusaineiden paljous, joka on opetukselle suureksi haitaksi. Yli-opistossa taas sattui tämä muutos warsin hywään aikaan, sillä nyt woiwat wirkamiehiksi aikowaiset käyttää sen ajan, minkä wenäjän kielen tutkinto tähän saakka on heiltä wienyt, suomen kielen oppimiseen.

Kuolonsanoma. Mennyt tuorstai-iltana kuoli täällä Ruotsalais-norjalainen ja lybekkiläinen wararkonsuli Konrad Hernmark. Tämä kuoleman-kohtaus herättää suurta kaipausta warsinkin kauppa-säädyssämme, jonka etewimpiä ja taidollisimpia jäseniä hän oli.

Yli-opistossa tapahtui sisäänkirjoitus wiime-lauwantaina. Yli-opiston rehtori piti tässä tilaisuudessa tawallisuuden mukaan puheen, jossa hän selitti yliopistojen tarkoitusta. Tämä tarkoitus muka on: kaswattaa wapaita kansalaisia, joilla on oma wahwa wakuutuksensa ihmisyyden ja isänmaan korkeimmissa asioissa ja jotka owat walmiit tämän wakuutuksensa edestä uhraamaan kaikki elämänsä woimat. Tämän tarkoituksensa perille kokee yli-opisto päästä antamalla kullekkin oppilaiselle tilaisuuden oman tahtonsa ja halunsa mukaan kartuttaa tietojansa. Tämä wapaa tutkimus ja oppi-aineiden walitseminen on juuri se joka eroittaa yli-opiston koulusta. Koulussa wastaan-ottawat oppilaiset täytenä walmiina totuutena mitä opettaja heille opettaa, ja owat rajoitetut ainoastaan sitä oppimaan. Yli-opistossa taas ei ole mikään totta sentähden että opettaja sitä opettaa, waan täällä on kaikki laskettawa wapaan tutkimuksen tuomion alle ja perustettawa omaan itsenäiseen wakuutukseen. Semmoinen wakuutus, joka näin on ihmisen oma synnyttämä, woi näyttäidä työssä ja toimessa ja olla johtotähtenä tekojen maailmassa. Näin on opetus ja kaswatus Yli-opistossa kokonaan perustettawa wapauteen. Mutta ei ainoastaan tieto waan myös taito, itse tiedon käyttäminen, on yli-opiston waikutus-piiriin kuuluwa. Tämän johdossa esitteli puhuja ajatuksensa, että taidollisuus-tiedekunta olisi asetettawa yli-opistoon. Tällä lajilla woisi käytännölliset harrastukset, jotka wiime-aikoina owat woittaneet yhä suuremman arwon, tulla terweelliseen yhdistykseen tieteellisten kansa. Jos yli-opistot yleensä jo johonkin määrään owat kadottaneet merkityksensä, niin woidaan kuitenkin sanoa, että meidän wielä pitää aiwan tärkeän aseman maamme asioissa. Täälläpä on ollut kaikkein hengellisten rientojen keskuus, täälläpä owat kansalliset harrastukset syntyneet ja täältä lewinneet yli maan, ja kuitenkin on joskus wäärin wäitelty, että yli-opistomme olisi näille har-

rastuksille kylmäkiskoinen. Puhuja lopetti puheensa kehoituksella kaikille, nyt kun uusi aika koittaa maallemme, yhdistämään woimansa ahkeraan hengelliseen työhön ja jos halla joskus turmelisi työmme tuotteet, pitää meidän tekemän niinkuin esi isämme silloin owat tehneet, — jatkaa työmme luottamuksella tulewaisuuteen.

Suksien ja werkkojen tilaus. Hra prowasti Stenius Saarijärweltä kehoittaa kirjoituksessa Finlands Allmänna Tidningar'issa hädän=alaisten ystäwät erittäinkin nuorisossa nousewassa tilaamaan suksia ja werkkoja, jotka walmistetaan Saarijärwen pitäjässä, sillä lajilla antaaksensa Saarijärwen köyhälle ja hädän=alaiselle wäestölle työnansiota. Maalattujen suksien hinta on 1 rupl. 50 kop. ja terwattujen 1 rupl. tai 1 rupl. 25 kop. pari ilta. Werkot, joissa on jouhiset paulat maksawat 2 rupl. 50 kop. ja hamppu=paulaiset 2 rupl. Wiimeistäkin ennen maaliskuun 10 p. pitää kaikki tilaukset tänne lähetettämän. Jos maksu lähetetään edeltäkäsin, on siitä wielä parempi apu, sillä köyhän wäen elatuswarat owat siellä jo tyhjissä. Tilausliistoja löytyy kaupungin kirjakaupoissa.

Maaseuduilta.

Ikaalisista meille kirjoitetaan, että siellä on mennyt syksynä uusi kansankoulu aloittanut waikutuksensa. Laitoksen perustukset laskettiin wiisi wuotta sitten, jolloin pitäjän talliset alkoiwat wuosittain ko'ota kaksi ruplaa manttaalilta ja pitäjän laina-jywästöstä myytiin 300 tynnyriä. Se kassa, joka näillä keinoin on saatu kokoon tekee nykyänsä noin 3,300 ruplaa, joka summa on pitäjän wali'seman toimikunnan hallittawana, ja wuotisella korollansa tuottaa, mitä laitos tarwitsee opettajan palkkaamiseksi ja muuksi toimekseen. Sillä wälin on nyt koulukartanokin rakennettu läheellä emäkirkkoa ja kauppalaa. Tämä kartano sisältää, paitsi opettajan huoneet, yhden suuren, mukkean koulu=salin, luultawasti laatuansa sorjimman, mikä maassamme löytyy. „Seitsemän syltä pituutta ja wiisi syltä lewyyttä antaisi runsasta tilaa sadalle lapselle, ja huoneen korkeus, 7½ kyynärää, jos oikein muistan, osoittaa, että on muistettu uuden aian waatimuksia terweellisen ilma=waihetuksen suhteen. Warmaankaan ei ole moni kaupunki maassamme laittanut ala=alkeiskoululleen niin siewää ja komeata asuntoa, kuin tämä köyhä ja usein raa'aksi mainittu Ikaalisten pitäjä. Se luottamus, mikä täällä wallitsee kansan ja pappien wälillä, on epäilemättä enintä waikuttanut tämän toimen menestykseksi. — Lapsia on ensi=alussi ollut ainoastaan 23, nimittäin 19 poikaa ja 4 tyttöä. Että koulun säännöissä saattaa olla yhtä ja toista, jota kokemus tulee tuomitsemaan epä=mukaiseksi, on kyllä luultawaa". — Mitä lähettäjä sitten lausuu ja mitä itse tunnemme tämän koulun järjestämisestä y. m. yhdistää meidät hänen arweluunsa, että tämä laitos ei wielä kaikessa kohden täytä, esim. opetusaineiden suhteen, mitä uudemman ajan käsitys rahwaan=opetuksesta waatii. Ja tämä onkin meistä aiwan luonnollista, sillä tähän saakka on yleinen mieli kansakoulun oikeasta järjestämisestä ollut ja on osaksi wieläkin hywin epäwakainen, jotta ei woi kummeksia, jos rahwaankouluja asetettaessa parhaasta päästä noudatetaan wanhalla=oloa. — Mutta niin pian kuin yleinen mielipide tässä kohden ennättää oikein wakaantua, on aika ja tilaisuus täsäkin koulussa parantaa kaikkea, mikä parantamista tarwinnee. Että poiat ja tytöt opetetaan yhdessä, ei ole mielestämme oikein soweliasta, warsinkin sen wuoksi että tytöt tarwitsewat erilaista opetusta. Se olisi hywää, jos tässä ja muissa kansankouluissa muutamat läheellä asuwaiset herras=naiset wapaehtoisesti käwisiwät antamassa tyttö=lapsille käytännöllistä opetusta tarpeellisissa waimowäen töissä. Se määräys, että opettajan pitää oleman pappi, on mielestämme tarpeeton, mutta ei ole miksikään haitaksikaan, niinkauan kuin ei wielä löydy warsinaisia seminariosta lähteneitä kansankouluttajia.

Aitauswelwollisuudesta.

Jos kaikeista la'ista ylipäänsä woi sanoa, ett'ei se ole tarpeeksi että owat oikeat ja wiisaat, katsottuina joltakulta yleiseltä oikeuden kannalta, waan että niiden myös täytyy olla sowitetut aian ja erinäisen maan waatimuksiin, sekä kansalta ymmärretyt ja hywäksityt, niin tätä erittäinkin täytyy tunnustaa semmoisesta laista kuin se, joka tarkoittaa wiljamaiden suojelusta, sillä se sattuu ja waikuttaa meidän maassa monella muodolla jokaisen pienimmänkin mökkiläisen jokapäiwäiseen oloon ja oikeuksiin. Jos kysytään: onko maawiljelijä welwollinen suojelemaan wiljelyksiänsä, waiko elikkojen omistaja estämään heitä wahinkoa tekemästä, niin pian jokainen maassamme ymmärtää että siinä ajetaan asiata, joka likeltä kosee häneen, wahingoksi tai woitoksi. Ehdotus tämän suhteen on tehtäwä ensi waltiopäiwissä. Moni on aikaa ikäwöinnyt muutosta aitauswelwollisuudessa, toisille se taas on kammoittawa kauhistus. Mutta harwa lienee tyystin tutkinut asian oikeata laatua. Myönnämme että se on näyttänyt meillekin olewan mitä waikeinta ratkaista.

Olemme, Jumala paratkoon, jääneet lainparannuksissa niin takapajulle, että usein emme nyt tarwitse muuta kuin ottaa walmiit kaawat ulkomailta, ja siihen olemme kyllä liiankin wikkelät, sitä enemmin, mitä wähemmin tunnemme oman maan suhteita ja mitä sukkelammin osaamme meluta tieteellisillä yhteis=lauseilla. Mutta tässä aitausasiassa olemme tosin jätetyt omillamme kokemaan. Ruotsi on ainoa maa, josta tässä aineessa woimme esimerkkiä hakea. Siellä sitä onkin aikaa jo kiiwaasti tutkittu ja tuumittu, alkaen maawiljelyskokouksista ja lopettaen waltiopäiwillä, puhumatta kaikista kirjoituksista asiassa. Wiimein onkin siellä uusi laki säätty, joka tosin ensi pykäleessä määrää, että itsekukin jolla elikkoja on olkoon welwollinen hoitamaan niitä niin ett'eiwät saa wahinkoa tehdä, mutta samassa näyttää kuin olisiwat lainsäätäjät peljästyneet omaa rohkeuttansa, sillä kohta sen jälkeen säätään että sillä, joka aidata tahtoo, olkoon walta pakottaa naapuria aitaamaan. Sitten on Ruotsin aitaus-asetus tullut niin monimutkaiseksi ja epäselwäksi, ett'ei sitä woi hywäksiä ja tuskin se tarkoitustansa täyttääkään.

Luonnollista kyllä näyttää olewan, että itsekukin wastaa siitä wahingosta, jota hän itse eli hänen omaisuutensa aikaan saattaa. Mutta luonnollista on sekin, että se, joka tahtoo poiketa yleisistä maan tawoista ja oloista kantaa ja kustantaa itse mitä siitä wälttämättömästi seuraa. Se on tälle wiimemainitulle perusteelle kuin on rakennettu meidän aitaus=sääntö. Paimentolais-elämä on ollut kussakin maassa ensimmäinen elatuskeino; maawiljelys on ollut ainoastaan poikkeus yleisestä suunnasta. Wiljamaa oli jo itsestänsä anastus yhteisestä laitumesta, ja oli se siis silloin luonnollista, että se joka tahtoi itselleen omistaa tälläista erikoista, myös oli welwollinen sitä suojelemaan. Olemmeko jo päässeet siitä tilasta, jossa maawiljelys on ainoastaan poikkeus? Jos wertaamme wiljellyn maan awaruutta wiljelemättömään, se on laitumeen, niin se tosin on wähäpätöinen, mutta sen tuottawaisuus on moninkertainen, ja sentähden sillä pitää olla puheenwalta asiassa. Mutta muistaa täytyy kuitenkin että, jos wielä maawiljelyksemmekin on alhaisella kannalla, niin on karjanhoitomme aiwan samassa alkuperäisessä paimentolais=tilassa kuin esi=isäimme aikoina. Metsä on wieläkin useampain karjahakana, joka täytyy olla saman werran awarampi kuin se on laiha ja ruohotoin. Meillä tosin ei ole Holsteinin marsch=maat eikä Wolgan alangot. Kysymys suojeluswelwollisuuden muuttamisesta wiljamaan omistajalta elikkojen omistajalle on samassa kysymys koko maawiljelys=ja karjanhoidon laadun muuttamisesta toiselle kannalle. Pakko tulee wähitellen käyttämään wiljeltyjä syönnösmaita ja pitämään wähän, mutta hywin ruokittua karjaa. Tämä on hywä ja kohtuullinen, mutta silmänräpäyksessä se ei ole tehty. Olkoon siis arwonsa suotu sillenkin mielipiteelle, joka wielä arostaa kaikkea puhetta aitaus=säännön muutoksesta.

Jos käymme waliokunnan pöytäkirjoista etsimään, mikä tässä kysymyksessä lienee yleinen mieli maassa, näemme kyllä että yksimielisesti myönnettiin, että tilusten rauhottamisen säännöissä „joku muutos" tahdottiin tehtäwäksi, mutta minkälainen, sen tuskin woi selwäksi saada, sillä jos kohta useammat puhujat waatiwat että tilusten rauhottamisen säännöt owat perustettawat siihen peri-ajatukseen, että kotieläimien omistajat welwoitetaan wastaamaan wahingoista, niin oli kuitenkin melkeen jokaisella semmoiset esteet ja poikkeukset tämmöisestä yleisestä säännöstä, että näyttää kuin olisiwat katsoneet sen kelwolliseksi muille, waan ei omille paikkakunnillensa, niin kuin yksi puhuja suorastaan sanoikin.

Sen werran kun me tunnemme talonpoikaisen säädyn mielipidettä tässä asiassa, luulisimme sen olewan wanhoilla=olijan tässä, niinkuin monissa muissakin kohdissa ja korkeintaan suostuwan siihen, että jokainen wastatkoon sioistansa ja lampaistansa. Mutta yleinen luulo onkin, että jos muutettaisiin lainsäännöt sille kannalle, että jokaisen tulisi pitää huolta eläimistänsä, niin aidat kokonaan häwitettäisiin. Se on kuitenkin turha luulo. Ennen kuin karjanhoito ja maawiljelys perinpohjin muutetaan, on yhdelle kuin toisellekin mahdotoin paimentaa karjansa. Aitoja siis tarwitaan edeskin päin, mutta lainsäännöt owat muutettawat sentähden, että aitauswelwollisuus tulisi kullekin kohtuulliseksi, (ja kohtuus tässä määräätään siitä, kuinka paljo ja millä lailla hän eläimiänsä ulkona käyttää) ja että laki tosin suojelisi maan=omistajaa; sillä sen tietää joka mies, että nyt sopii repiä auki toisen niitun=aitaa ja ajaa eläimiänsä sinne, ilman edeswastauksetta, kun ei waan ole niin tyhmä, että kutsuu wieraita miehiä katsomaan.

Mutta jos onkin peri=ajatus oikea, niin ei sillä wielä paljon ole selwitetty, sillä pääkysymys on, kuinka tämä käytännöllisesti mukau=

tetaan. Juuri tämän käytännöllisen puolen suhteen annamme täydellisen suostumuksemme erääsen ehdotukseen jonka olemme kuulleet tehdyksi yhdeltä uutta aitaus-asetusta walmistawan komitean jäseneltä ja jonka kautta hywin mukawasti tulewat ratkaistuiksi ne monet wäikeudet, jotka seuraawat aitauswelwollisuuden muutosta meillä.

Aitoja tarwitaan wasta, niin kuin tähänkin saakka, mutta aitaus-welwollisuus lopetetaan. Jokainen aitaa waan sen werran kuin eläimiensä tähden tarwitsee, mutta hänellä on myös oikeus olla aitaamatta, jos hän tahtoo elikkojansa kaitsea eli paimentaa. Tämä on oikeen, mutta käytännöllinen wastus tässä on tykkönään siinä, että yksi naapuri woi kieltää aitaawansa, luwaten kaitsea, mutta nauttii kuitenkin hyötyä aidasta, kun toinen sitä on pannut. Tämän pelko on Ruotsin lainsäädännössä waikuttanut, että aitaus-welwollisuuttakaan ei ole wielä arwattu tykkönään häwittää, ja sama pelko estää meillä monta suostumasta siihen, että kukin wastatkoon eläimistänsä.

Yllämainittu ehdotus, jota pyydämme maamiehiä tyystin tarkastelemaan, sillä se näyttää sen ansaitsewan, on niin paljon kuin sen tunnemme seuraawa.

Itsekukin eläimien omistaja on welwollinen pitämään sellaista waaria eläimistään, ett'eiwät wahinkoa te'e. Jos yksi naapuri (A) ei luule woiwansa sitä aidatta tehdä, waatikoon raja-naapuriansa O'ta aitaan osaa ottamaan. Jos O. kieltää, luwaten kaitsea, taikka ei ollenkaan syöttää raja-maata, niin on luonnollista että A. yksin panee aitaa. Mutta sitten ei saa O'kaan panna raja-maalle elikoita ilman niin täydellistä kaitsemista, että warmaan sopii päättää, että se on tarpeeksi estämään wahinkoa, waikka ei aitaa olisikkaan. Kohta kun hänen eläimensä kerrankin nähdään muulla lajilla rajamaalla käywän, olkoon hän welwollinen maksamaan A'lle sen werran aitaa, kuin olisi ollut welwollinen panemaan, korotettuna 50:ellä prosentilla ja pitäköön sitä woimassa wast'edes. Mutta kun erilaiset aidat suojelewat hewosista ja lehmistä, ja taas toisenlaisia tarwitaan sikoja ja lampaita wastaan, woi tapahtua että O. sanoo tarwitsewansa waan riuku-aitaa, mutta A. tarwitsee tiwistä. Silloin pankoon O'kin tiwistä, waan ainoastaan wiides osa sitä kun mitä muutoin olisi welwollinen; mutta sitten ei O'lla taas ole oikeus rajamaalla käyttää sikoja ja lampaita. Jos hän sen tekee olkoon laki se kun yllämainittiin. Jos taas niin tapahtuu, että A. waatii O'ta aitaamaan mutta O. ei aitaa, luwaten kaitsea, ja A. sitten myös päättää olla aitaamatta ja kaitsemalla hoitaa eläimiänsä, mutta O'n eläimet tekewät wahinkoa A'lle, palkitkoon O. wahingon, ja wetäköön määrätyn sakon. Jos taas A'n eläimet tekee wahinkoa O'lle, palkitkoon myös wahingon, mutta wetäköön waan puolen sakkoa sentähden että hän tahtoi aidata.

Nämät owat yleiset periajatukset, ja meistä ne näyttäwät sangen tyydyttäwäisiltä ja tarkoitusta täyttäwiltä. Jos olemme kunnioitettawan esittelijän ajatuksia wäärin käsittäneet jossakin kohden, pyydämme tulla ojastuiksi, ellei — joka kuitenkin olisi aiwan hyödyllistä — hän katsoisi mukawaksi kunnioittaa lehteämme laweammalla keskustelemisella tässä aineessa.

Silmäys Almanakkaan ja Waltiokalenteriin,

sekä ehdotus

Suomenkieliseen Waltio-luetteloon.

Wuoden ensimäistä uutista kirjallisuudessa owat epäilemättä Almanakka ja Waltiokalenteri, waikka jälkimäinen tänä wuonna wähän myöhistyi kirjakauppaan. Ne owat yliopiston toimittamia, siis kuuluwat tieteelliseen kirjallisuuteen. Ne painetaan jo edellisenä wuotena, siis osoittawat että tiede käypi edellä aikansa. Mutta wuosi-wuodelta ne myöskin pysywät melkein yhdellänsä, joka arwattawasti tietää, ett'ei tapahdu uutta auringon alla. Oikeastaan ei niitä ladotakkaan joka wuodeksi, waan kirjasimet pidetään purkaamattomana wuosiwuodelta, ja tehdään ainoastaan tarpeellisimmat muutokset kuhunkin uuteen painokseen. Tästä seuraakin, että wirheet tawallisesti kestäwät wuosikausia, sillä ainoalla eroituksella, että niiden taipumus on lisääntymään päin. Kuinka kauan aikaa allakassa on luettu „Helme-kuu", emme woi sanoa, emmekä ota waiwaksemme tutkia muidenkaan painowirhetten ikää ja historiaa. Mutta kun nyt luultawasti jonkun wuosikymmenen aiat eteenpäin allakoissa saadaan lukea Marrask. 6 p. „Gustaf Ado", niin tahdomme muistutetuksi, että tämä uudistus ensin ilmaantui tänwuotisessa painoksessa. Muutoin täytyy mainita, että suomenkieliset allakat aina painetaan huonommin ja rumemmin kuin Ruotsinkieliset. Kirjasimet owat kuluneet ja rikkiömet, muste paksua ja kelwotonta, ja tästä syystä präntti niin sekawaa, että täytyy ihmetellä Suomen kansan lukutaitoa, joka siitä selwän ottaa. Täksi wuodeksi näyttää kuitenkin nimilehti olewan uudesta ladottu, mutta jo Tammikuu osoittaa synkeän muodon, ja kun wihdoin tulemme markkina-luetteloon, niin täytyy uskoa, että kirjapainaja on tahtonut oikein silmille kuwata sitä sekaannusta, jonka markkinat synnyttäwät. Meidän mielestämme waatisi Yliopiston kunnia, että se tarkemmin walwoisi allakoiden painamista. Luulisimme sen ohessa että muutamat muutokset niiden sisällyksessä olisiwat aian-mukaiset. Itse nimilehdessä on se kyllä sopimatonta, että Helsingin asemaa idässä ja lännessä luetaan Pulkowan puolipäiwä-piirin mukaan, koska kaikissa kartoissa ja kaikissa muissa tiloissa luetaan Ferrosta itään päin. Että päiwien nimissä saattaisi tapahtua joitakuita muutoksia, lienee myöskin yleisön mieli ja ajatus. Mitä taas tulee „ilman waihetuksiin", jotka aina ilmoitetaan semmoisina kuin ne oliwat 19 wuotta takaperin, niin jokainen kokemuksesta tietää, ett'ei niihin määriin ole luottamista. Wiime kesänä osoitti allakka enemmän lämmintä kuin muina wuosina, mutta kesä oli kylmimpiä. Wihdoinpa luulemme, että se taloudellinen kirjoitus, joka aina liitetään allakan loppuun, on meidän aikoina jokseenkin tarpeeton. Sitä emme tahdo sanoa, ett'ei nämä kirjoitukset ole toisinaan hywiäkin olleet; mutta semmoisia nyt lewiää sanomalehtien kautta paljoa täydellisempiä ja asiallisempia. Hyödyllisempi olisi, jos niihin lehtiin painettaisiin luettelo lunnaiden määrästä, joka on maksettawa eri wirka-kuntain asia-kirjoista. Semmoinen ilmoitus olisi joka miehelle hyödyksi ja tarpeeksi. Muita muutettawia olisi helppo luetella; mutta täksi kertaa saattaa jo olla kylläksi puhuttu allakasta. Nyt wielä lisätkäämme sananen waltiokalenterista.

Mitä on Waltio-kalenteri? — Waltiokalenteri on täydellisempi Almanakka, joka tawallisen aineen lisäksi sisältää joukon tähtitieteellisiä ilmoituksia, joita ei yksikään ihminen lue, jos ei juuri kirja-painon latoja. Mutta tämän liikatäydellisen allakan jälkeen seuraa paksu kirja kaikenlaisia waltio-seikkoihin kuuluwia ilmoituksia, ja tämä jälkimäinen osa onkin koko Waltio-kalenterissa pää-asia. Ensiksikin siinä luetellaan maailman ruhtinaalliset huone-kunnat, ynnä hallitsijain ja perintö-ruhtinain nimet ja syntymä-päiwät. Sitten seuraa täydellinen luettelo Suomen suuriruhtinaanmaan kaikista wirkakunnista jäseninensä, kenraali-kuwernöristä ja waltio sihtieristä alkaen alaspäin, käsittäen siis papit ja tuomarit, opettajat ja lääkärit, sota-päällikköt ja hallinto-miehet, sanalla sanoen kaikki, jotka owat waltion palweluksessa. Näiden jälkeen tulee Wenajän-tähdistöjen Suomalaiset jäsenet, ja wihdoin lopuksi asetus kartta-paperista sekä otteita niistä asetuksista, jotka määrääwät sotamieshuoneen-maksut, asia-kirjain lunnaat, posti-laitoksen hinnat ja säännöt, y. m. Koko kirja tekee lähes 20 painettua arkkia ja painetaan uudesta joka wuosi.

Tämmöistä Waltio-kalenteria ei paineta suomeksi ollenkaan. Meidän ei ole tässä tarkoitus pitää walitus-wirsiä niistä syistä ja seikoista, jotka antawat Suomen-kielelle halwemman sian tässä niinkuin monessa muussakin asiassa. Wirkakunnat ja wirkamiehet, jotka Waltio-kalenteria enintä ostawat, owat ruotsinkielisiä, ja siitä syystä suomenkielinen painos luultawasti ei löytäisi kylläksi ostajia, jos se ruotsinkielisen tawalla annettaisiin ulos joka wuodeksi. Mutta se löytäisi yltä-kyllin ostajia, jos se painettaisiin joka toinen, joka kolmas, tai joka neljäs wuosi; sillä se olisi maamme suomenkielisille asukkaille hywinkin tarpeellinen kirja. Tosin ei kukaan tarwitse sen täydellisempää kalenteria, kuin mitä jo allakka sisältää. Luullaksemme ei myöskään tähdistöjen jäsen-luettelo olisi suomenkieliselle yleisölle mitsikään hyödyksi, ei huwiksikaan. Mutta tieto, mitkä wirkakunnat ja wirkamiehet hoitawat maan yhteisiä asioita, on jokaiselle kansalaiselle niin tarpeellinen, että meidän täytyy ihmetellä, kun eiwät asianomaiset ole jo aikaisemmin huomanneet tätä puutetta. Puute tulee kahta tuntuwammaksi nyt, kun waltakunnan säädyt tulewat kokoon ja niiden joukossa lähes 50 jäsentä, jotka eiwät nykyisessä asiain tilassa woi saada mitään tietoa waltion rakennuksesta ja palwelijoista. On siis wälttämättömän tarpeellista, että nyt kohta ryhdytään johonkin toimeen asiassa, ja wakuutuksemme on, että asianomaiset, kun huomaawat mitä puuttuu, mielellänsä rientäwät tyydyttämään niin kohtuullista waatimusta. Arwattawasti monikin pitää tämän waatimuksen niin wähäpätöisenä, ett'ei se ansaitsisikkaan palstan-pituista muistutusta. Meidän kokemuksemme kuitenkin on, että muistuttamatta ei koskaan huomata suomenkielisten tarpeita. Mutta jos tämä waatimus katsotaan wähäpätöiseksi, onhan siis sitä wähemmän syytä jättää se tyydyttämättä. Tahdomme tässä antaa ehdotuksen, joka selwemmin osoittaa, mitä me puolesamme katsomme tarpeen-mukaiseksi.

Hallitus toimittaisi ja painattaisi, niin pian kuin mahdollista ja wiimeistään ennen Waltiopäiwäin kokoontumista, kirjan, jonka nimi ol-

koon Waltio-luettelo. Tässä kirjassa ei löytyisi mitään allakan-osaa, ja nimi: Waltiokalenteri, olisi siis sopimaton. Luonnollinen seuraus olisi sekin, että Yliopisto, jolla on yksinomainen oikeus allakan toimitukseen, ei tulisi ensinkään sekaantumaan Waltioluettelon toimeen. Hallitus ensin, joko Kirjallisuuden Seuran awulla tai muulla tawalla, asettaisi wirkakuntien ja eri wirkojen suomenkielisiä nimityksiä, jotka nimitykset saisiwat la'illisen woiman ja wahwuuden. Sitten olisi wirkakuntien welwollisuus lähettää määrä-päiwäksi luettelon wirkamiehistään, ja painaminen pantaisiin toimeen. Ristimä-nimien suhteen tahdomme ehdotella, että joka mies eläissään saa olla nimensä herra wirallisissa kohdissa. Joka siis kirjoittaa nimensä Carl, taikka Karl, taikka Kaarlo, taikka Kaarle, taikkapa Charles, se saakoon nimensä niin painetuksi Waltioluettelossa. Mutta saman oikeuden waadimme myöskin joka miehelle ruotsinkielisessä Waltiokalenterissa.

Pää-asia tämmöisessä Waltio-luettelossa on semmoinen lyhykäisyys, ett'ei kirjan hinta tule kalliiksi, ja kuitenkin semmoinen täydellisyys, että kaikki tarpeelliset tiedot siinä tarjona owat. Luettelo ulkomaisista hallitsija-huoneista sopisi niin paljon lyhentää, että muutamat saksalaiset pikkuwaltiaat, esm. Hessen-Philipsthal-Barkfelt, Lichtenstein j. n. e., jäisiwät mainitsematta ja niiden ohessa myöskin kaikki kruununperilliset, mutta sen siaan pantaisiin maailman etewämmät tasawallatkin ja niiden nykyiset presidentit. Luulemme senkin tarpeettomaksi, että Suomen wirkakuntien kanslistat, kopistat, amanuensit ja apumiehet luetellaan nimeltä; mutta pois-suljettawien luokkaan emme suinkaan lue nimismiehiä, emmekä pidä liikana jos pitäjän-kirjuritkin, missä niitä löytyy, saisiwat luettelossa sian, waikka eiwät olekkaan waltion waan kuntien wirkamiehiä. Mitä taas tähdistöistä ajattelemme, on jo edellisessä ilmoitettu eikä ansaitse sen enempää selitystä. Niistä säännöistä, jotka owat liitetyt kalenterin loppu-päähän, pidämme asetuksen kartta-paperista ja ilmoituksen posti-laitoksesta sekä asia-kirjain lunnaista tarpeellisimpana, waikka ne mielestämme kyllä sietäisiwät lyhentää. Sitä wastoin tahtoisimme niiden lisäksi muutamia tilastollisia tietoja, nimittäin ilmoituksen waltio-warain tilasta, niiden weloista, tuloista ja menoista, — ilmoituksen pankista, — ilmoituksen tulli-laitoksesta, — ilmoituksen Suomen sota-wäestä, luettelon ritari-huoneemme äänellisistä suwuista, j. n. e. Tämä kaikki ei ottaisi aiwan paljon tilaa, mutta olisi jokaiselle kansalaiselle ja warsinkin waltio-päiwä-miehille arwaamattomaksi hyödyksi.

Koko tämmöinen Waltio-luettelo saattaisi täyttää noin 15 arkkia ja käwisi myydä kahteen markkaan. Painos saisi olla tuhannen kappaletta. Kun jonkun wuoden perästä koko painos olisi myyty, pitäisi toimittaman uusi korjattu ja parannettu.

Ehdotuksemme ei ole mikään waikea toimeen panna. Se ei waadi hallitukselta aiwan paljon waiwaa eikä ainoata kopeekkaa, joka ei tulisi takaisin maksetuksi. Se ainoastaan waatii hywää tahtoa ja wähäsen suosiota maan suomenkielisiä asukkaita kohtaan. Siis emme ensinkään epäile, että asian-omaiset ottawat asian korwiinsa ja panewat sen toimeen, joko sillä keinoin kuin me olemme ehdotelleet, taikkapa jollakulla muulla paremmalla.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. — H. K. M. on 24 p. wiimekulunutta Marrask. armossa säätänyt, että Karijoen Lapwäärtin pitäjän alle kuuluwa kappeli on, sen jälkeen kuin kirkkoherran-wirka Lapwärtissä ja kappalais-wirka Karijoella tulewat awoimiksi, tehtäwä ominaiseksi 3:nnen luokan konsistoriolliseksi kirkkoherrakunnaksi kappelin suomalaisella nimellä: Karijoki. — H. K. M. on alamaisesta esityksestä 19 p. Jouluk. armossa määrännyt että Suomen sotawäestöön asetettuin pappismiesten welwollisuus olla osallisina sotawäestön leski- ja orpolasten kassassa ja siihen tehdä wuosimaksunsa tästä lähin on lakkautettawa, ja että niiden sen siaan tulee muuttua osallisiksi papiston ja koulu-opettajain leski ja orpokassaan niillä ehdoilla kuin wiime-mainitun kassan komitea tarkemmin tulee määräämään. Kuolleet: Kokkolan ala-alkeiskoulun rehtori, maist. K. A. Simelius ja Munsalan kappalainen, warakirkkoherra A. M. Jungberg loppu-puolella wiime-kulunutta joulukuuta ja Piikkiön kirkkoherra, prowasti N. A. Stolpe alku-osassa olewata tammikuuta. — Waltuus on annettu pitäjän-apulaiselle Jämijärwellä A. Cedbergille Kauwatsan kappalaiswirkaan. Waaliin owat pantuina Someron kirkkoherra-wirkaan: 1) Honkilahden kappalainen A. F. Mittler, 2) pitäjän-apulainen Eurassa, wara-kirkkoherra P. E. Åberg ja 3) Turun läänin Lapuan kirkkoherra G. Randelin. — Nimitetyt: w. t. apu-opettaja Porin ala-alkeiskoulussa G. R. Laurell ensimäiseksi opettajaksi samaan kouluun, sekä soittoniekka R. Sjögrén laulu-opettajaksi Kokkolan yli-alkeiskouluun. Wiran-wapautta täksi tulewaksi lukukaudeksi on annettu Waasan lukion apulaiselle, hist. kieliop. toht. Y. S. Forsmanille, wenäjän-kielen opettajalle Kokkolan yli-alkeiskoulussa, maist. N. Hedwallille sekä Uuskaarlepyyn ala-alkeiskoulun opettajalle K. W. Appelqwist'ille pappistutkintoa warten. Määrätyt täksi tulewaksi lukukaudeksi owat kapteini E. Melart toimittamaan wenäjän kielen opettajan wirkaa Kokkolan yli-alkeiskoulussa, yli-opistolainen K. A. Floor toimittamaan kolleganwirkaa määräysopissa Tampereen yli-alkeiskoulussa, yli-opistolainen A. W. Gästrin opettajanwirkaa Uuskarlepyyn ala-alkeiskoulussa, yli-opistolainen J. K. Lönnbeck toista opettajan-wirkaa Tamminiemen ala-alkeiskoulussa, hist. kieli-op. maisterit O. A. F. Blomstedt ja A. Forsnäs toimittamaan, edellinen rehtorin ja jälkinen konrehtorin-wirkaa Kokkolan yli-alkeiskoulussa, nimitetty laulun-opettaja R. Sjögrén toimittamaan laulun-opettajan wirkaa samassa koulussa, kieli-opettaja L. L. Laurén toimittamaan lehtorin-wirkaa fysikissä ja määräys-opissa Waasan lukiossa, nim. ensim. apu-opettaja G. R. Laurell ensimäistä apu-opettajan wirkaa Porin ala-alkeiskoulussa, hist. kieli-op. kandidati K. Erwast apulaisen wirkaa Waasan lukiossa, hist. kieliop. maisteri W. Ollgren kollegawirkaa latinan kielessä wanhemmassa osastossa Turun yli-alkeiskoulua, kollega maist. A. Liljefors apu-konrehtorin wirkaa wiime-mainitussa koulussa, yli-opistolainen J. J. Tamsén opettajan-wirkaa Tampereen ala-alkeiskoulussa, opettaja maist. A. Hildén rehtorinwirkaa wiime-mainitussa koulussa, apu-opettaja Uuskaupungissa J. Kaldén apu-opettajan wirkaa Hämeenlinnan ala-alkeiskoulussa, yli-opistolainen K. Forßman toista apu-opettajan wirkaa Porin ala-alkeiskoulussa sekä maisteri G. Palmlöf toimittamaan ensimäistä ja yli-opistolainen P. A. Granberg toista apu-opettajan wirkaa Waasan ala-alkeiskoulussa. Haettawaksi julistetut: 90 päiwän hakemusajalla kirkkoherran wirka Piikkiössä, kappalaiswirka Kökarissa, saarnaaja- ja opettaja-wirka Saßlinin koulussa Hämeenkyrössä; 56 päiwän hakemusajalla kollega-wirka määräysopissa Tampereen yli-alkeiskoulussa, laulu-opettajan wirka Kaskisten kaupungin ala-alkeiskoulussa, kolmas apu-opettajan] wirka Turun ala-alkeiskoulussa, fysikin ja määräysopin lehtorin siaisen wirka Waasan lukiossa, rehtorin wirka Kokkolan ala-alkeiskoulussa sekä haettawana ennen 4 p. tulewata helmikuuta wiimemainitun wiran siaisen wirka. Kappalaisen waali Ahlaisten kappelissa tulee tapahtumaan maalisk. 1 p.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tamperella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Ne maan-omistajat, jotka sisällä olewan wuoden kuluessa haluawat apua joltakin hallituksen asettamalta maawiljelys-opettajalta, ilmoittakoot ennen maaliskuun loppua sen Keis. Suomen talousseuralle, mainitsemalla myös paikan, missä toimitus on tapahtuwa ynnä sen työn laatua, johon maawiljelysopettajan neuwoja ja selityksiä tarwitaan. Turku, 15 p. Tammik. 1863.

Käskystä:

N. H. Pinello.

Pitäjän-kirjastoja.

Allekirjoittaneet, jotka tähän saakka owat olleet kunnioitetut toimella asettaa useampia laina-kirjastoja kansalle, niinkuin kansakirjastot Helsingissä, Tamminiemellä ja Rääwelissä ynnä samanlaiset Kerimäellä, Padasjoella, Asikkalassa, Hattulassa, Koskisten kappelissa, Sipoolla, Sippolassa, Nurmijärwellä, Maalahdella, Jalasjärwellä, Helsingin pitäjässä, Orimattilassa, Wirolahdella, Hywingillä, Fiskarsin ja Wärtsilän pruukeissa ynnä muissa paikoissa eikä myöskin muutamissa luutsi-paikoissa, ja tämän kautta saaneet tiedon, minkämoiset kirjat asiata ymmärtäwäiset tähän saakka owat pitäneet kirjastoihin soweliaina arjouwat wieläkin semmoisia toimia täyttämään, joko sillä lailla, että saatawat kirjat tilauksissa määrätään, tai jos niin tahdotaan, siten että me kokemuksemme johdosta määräämme lähetettäwät kirjat, kun waan kirjastoa warten aiwottu rahasumma ilmoitetaan.

Sederholm ja Kumpp.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Kello	
Ylös-matkalla:			
Lähtee	Helsingistä	8,	epp.
„	Tikkurilasta	8,45'	„
„	Järwenpäästä	9,30'	„
„	Hywingästä	10,35'	„
„	Riihimäestä	11,10'	„
„	Turengista	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan	12,30'	„
Alas-matkalla:			
Lähtee	Hämeenlinnasta	2,	jpp.
„	Turengista	2,35'	„
„	Riihimäestä	3,25'	„
„	Hywingästä	4,10'	„
„	Järwenpäästä	5, 5'	„
„	Tikkurilasta	5,55'	„
Tulee	Helsinkiin	6,30'	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—60 k. Lℓℓ.	Munatiu 40—50 k.
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.	Teeri-pari 50 k.
Kaurat 2: 20—3 r. tynnyri.	Metso-pari 90 k.—1: 5 k.
Kaurakryynit 30—35 k. k:pa.	Pyy-pari 25—28 k.
Walkoset hern. 45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10 k. ℓℓ.
Perunat 13—14 k. kappa.	Tuoretta lahnat 6—7 k. ℓℓ.
Tuoretta raawaan-liha 80 k. 1 r. Lℓℓ.	Tuoretta säynää 4—5 k.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 Lℓℓ.	Tuoreita ahwenia 4—6 k. ℓℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 60 Lℓℓ.	Tuoreet hauet 5—6 k. ℓℓ.
Palwattua sama 1:80. 2 r. Lℓℓ.	Tuoreet mateet 8—10 k. ℓℓ.
Wasikan-liha 1:60—2:10 Lℓℓ.	Suolattua lohta 15—18 k. ℓℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. Lℓℓ.	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 70—1: 90.	Suolattuja silakoita 70—80 k. Lℓℓ.
Talia 2: 60—3 r. Lℓℓ.	Terwaa 5—6 r. tynnyri.
Tuoretta woita 20—25 k. ℓℓ.	Koiwu-halkoja 1—1: 26 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 60—4 r. Lℓℓ.	Mänty-halkoja 80 k.—1 r. kuorma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Taale 5—6 k. korttieri.	Wiina 80—85 k. kannu.
	Heinät 10—12 k. Lℓℓ.
	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 9. Tuorstaina 29 p:nä Tammikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. työnä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine posti-maksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w.t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kappal. Tengén.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 2 p. Helmik. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Wihityt: Kauppias Kristiinan kaupungissa A. A. Törnroth ja mamselli Ida Amalia Bergman sekä lisentiati K. E. F. Ignatius ja mamselli Amanda Kristina Bergman Juth'in kappalaispuustellissa Lapwäärtissä Tammik. 4 p. 1863.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Tammik. 29 p. K:lo 5 jpp. Uusmaan ja Hämeen läänien maawiljelysseuran wuosi-kokous seurahuoneessa.

„ K:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Tammik. 30 p. K:lo epp. Huutokauppa irtaimesta tawarasta apoteekkari Björklundin talossa Kruununha'assa Nikolaikadun warrella.

„ K:lo 12 päiwällä Helsingin kansakirjaston wuosikokous, johon kaikki ne, jotka tätä laitosta suosiwat, kokoon-kutsutaan.

„ K:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Tammik. 31 K:lo 10 epp. Wäitös yliopiston hist. kieliop. oppisalissa.

K:lo 5 jpp. Seurahuoneen osakkeen-omistajat kokoontuwat yhtiökokoukseen mainituun huoneeseen päättämään ison salin rakentamisesta.

„ K:lo 7 jpp. teollisuusyhteyden kokous.

Sunnuntaina.

Helmik. 1 p. K:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Helmik. 2 p. Awisioni sotahospitalin kontorissa sekä urakka-awisioni hospitalin kellarin jäällä täyttämisestä.

Helsingistä.

Pankki-plankettien allekirjoittaminen. Kun H. K. Majesteettinsa pankki-johtokunnan kirjoituksessa 9 p. wiime-kulunutta Joulukuuta tehdystä ja H. K. Majesteetille alamaisuudessa jätetystä esityksestä, armossa on katsonut hywäksi sallia senaatin asettaa yhden tai useammat sopiwat henkilöt, joidenka tulisi pankki-tirehtöörinä ja kassa-hoitajina olla apuna uusien suurempi-arwoisten markka-setelien alle-kirjoittamisessa, jotka setelit tulewat yleiseen liikkeesen ulosläheteltäwäksi ja joihin suurempi luku plankettia on Preussin kuninkaallisessa waltio-kirjapainossa walmistettu, niin on keis. senaatti walinnut ja määrännyt esittelysihtierin keisarillisessa senaatissa Gabriel Maurits Wænerbergin ja asessorin yleisessä rewisioni-oikeudessa Johan Elwingin tirehtöörinä ja nimitetyn alatirehtöörin toimeensaatawassa raha-walmistus-laitoksessa luutnantin J. Galindon ja kopistan keisarillisessa senaatissa Robert Hernbergin kassa-hoitajina toimittamaan mainittujen plankettien allekirjoittamista siihen määrään kuin warsinaiset pankki-tirehtörit ja kassa-hoitajat eiwät siihen joudu. Helsinki, keis. Suomen senaatin raha-toimikunta, 16 p. Tammikuuta 1863.

Yli-opiston rakennusrahasto. Se 3 kopeekan maksu, joka on maksettawa jokaisesta puusylestä, jokaisesta lauta- ja plankkutolttista sekä jokaisesta terwa- ja piki-tynnyristä kuin Suomesta uloswiedään ja joka maksu on tullut yli-opiston rakennusrahastolle aina wuodesta 1802 ja wieläkin on sille maksettawa wuoteen 1868, on armollisen käskykirjan mukaan 19 p. Maalisk. 1862 wielä wuodesta 1869 kymmenen wuoden aikaa samoilla perusteilla kuin tähänkin saakka ylöskannettawa, kuitenkin sillä lajilla että joka wuoden ylöskannosta korkeintaan 16,000 rupl. on mainittuun rahastoon yksin-omaisesti rakennuksia warten annettawa, jota wastoin se raha-määrä, joka woisi nousta tämän summan yli, on yli-opiston käytettäwä opetuksen auttamiseksi ja muiden tieteellisten tarkoitusten edistämiseksi.

Todistuksia ja räkninkiä, jotka owat annetut Wenäläisistä tehtaista siitä että tawarat owat mainituissa tehtaissa walmistetut ja myydyt, ja jotka owat asian-omaisen poliisin todistamat allekirjoitettujen nimien ja tehtaiden olewaisuuden suhteen, on edeskinpäin keis. senaatin kirjoituksen mukaan yleensä woimassa pysywiä todistuskirjoina, joilla wenäläisiä tawaroita Suomeen tuodessa pitää oleman warustettuna.

Keis. suomalainen talousseura on lähettänyt keis. senaatille tilin, mitenkä ne 2,800 rupl., jotka waltio-waroista maawiljelyksen ja siwu-elatuskeinojen edistämiseksi owat annetut, tänä wuonna owat käytetyt, sekä tehnyt esityksen niiden käyttämiseen tänä wuonna. Keis. senaatti on tämän johdosta määrännyt että, paitsi jo ennen seuran sihtierille määrättyä 200 ruplan palkan-lisäystä, nämät rahat owat käytettäwät siten että 1,000 rupl. käytetään Ruissalossa olewan koetuswainion ylläpitämiseksi ja loput eli 1,600 rupl. jaetaan tasan Uusmaan ja Hämeen läänien, Porin, Mikkelin, Kuopion, Wiipurin, Waasan, Oulun ja pohjoissuomalaisten maawiljelysseurain wälillä, palkintoina annettawiksi näyte-kynnöistä, hywistä sijintö-eläimistä j. n. e. (F. A. T.)

Yli-opisto. Yli-opistolaistutkinnossa tämän kuun 23 p. hywäksittiin seuraawat: K. E. Ahrenberg, G. W. Eklund, E. W. Helsing, W. A. Nyberg. K. G. F. Roselius Porwoon lukiosta sekä O. W. Gröneqwist, A. W. Lindström ja O. S. Ticcander Hämeenlinnan lukiosta.

Adresskalenderi wuodelta 1863 on ilmaantunut kirjakaupassa. Sen hinta on 1 markka.

Suomalaiselle koululle Helsingissä on tuntematon antanut lahjaksi 100 ruplaa. (H. T.)

Tammik. 28 p. Ilmat owat näinä aikoina olleet mitä eriskummallisempia. Jo oli hywäkin talwi tulossa, mutta eilen rupesi rajusti wettä satamaan ja sen ohessa tuima myrsky raiwoomaan. Nämät aikoiwat nyt talwisydännä lopettaa talwen waltaa, mutta tänään taas on talwi päässyt „luonnollisiin oikeuksiinsa", sillä edelläpuolipäiwää on satanut lunta jopa pyryttänytkin. Tämän luonnon epätasaisuuden wallitessa, owat ihmisten asiat kulkeneet tawallista uraansa. Näin on tänään tawallisuuden mukaan wietetty Helsingin talwimarkkinoita. Jokainen kuin joskus on sattunut näitä likemmältä näkemään, tietää että ne owat mitä wähäpätöisempiä. Ne ei eroaa muista päiwistä muulla kuin että senaatti-torille rakennetaan joukko markkinakojuja, joihin sitten wiedään ihmisten katseltawaksi wähän wanhaa kauppatawaraa. Rinkilät owat paras tawara. Niitä pitää kukin welwollisuutenansa markkinain kunniaksi ostaa.

Luonnottaren 1:nen n:ro jaetaan huomenna.

Eilisillan posti toi sanoman Puolasta, että siellä useammissa paikoissa erittäinkin maaseuduilla kapina on syttynyt ilmituleen. Werisiä meteliä on tapahtunut wenäläisen sotawäen ja kapina-joukkojen wälillä. Yöllä Tammik. 22 ja 23 päiwän wälillä oli aiwottu yli koko Puolanmaan häwittää wenäläiset Bartholomeo-yön tawalla. Yösydännä tehtiin yhtä haawaa kaikissa Puolan maakunnissa karkauksia Wenäjän sotawäen päälle. Sotamiehet, joidenka päälle karkaus äkki-huomaamatta tehtiin, tapettiin nukuksissa wuoteillansa. Yhdessä paikassa, jossa sotamiehet eräässä rakennuksessa tekiwät wastustusta, sytytettiin tämä tuleen ja sotamiehet poltettiin eläwinä. Hirwiötyöt owat sotawäen kautta tauotetut. Sotalaki tulee julistettawaksi yli koko maan.

Maaseuduilta.

Maarian pitäjässä on joukko warkaita ja warastetun tawaran kätkijiä kruunun-miesten toimesta saatu kiini. Kun oliwat warkaat likellä Turkua, olikin tämä kaupunki heidän oikea waikutusalansa. (A. U.)

Ulkomaalta.

Ruotsi. Uusi säätyjen edustusehdotus wetää nyt kaiken tarkastuksen puoleensa. Pääperuste siinä on, että waltiolliset säädyt tulewat taukoomaan ja kansan edusmiehistö sen siaan tulee walittawaksi yleisissä waaleissa, joissa kansalaiset saawat osaa-ottaa, sekä walita että tulla walituksi, lukematta mihinkä säätyyn kuuluwat, ainoastaan muutamilla ehdoilla i'än ja omaisuusmäärän suhteen. Edusmiehistö tulee istumaan kahtena kamarina, joilla on sama walta ja oikeus. Ensimäisen jäsenet walitaan yhdeksäksi wuodeksi maakunnan käräjissä. Tähän saa walita ketä hywänsä, asukoot sitten waali-piirissä tai ulkona siitä, kun hän waan on 35 wuoden i'ässä ja hänellä on wähintäin 80,000 riksin arwoinen kiinteä omaisuus tai 4,000 riksin wuotiset tulot. Toisen kamarin jäsenet walitaan kolmeksi wuodeksi. Niiden pitää oleman ainakin 25 wuoden wanhat ja asuman waalipiirissä tai ainakin siinä wuoden aikaa nautinneen waali-oikeutta. Tähän kamariin tapahtuu waalit erittäin kaupungille ja maaseuduille. Maalla walitsee joka kihlakunta yhden edusmiehen ja kaksi jos kihlakunnan wäkiluku nousee yli 40,000 henkeä. Kaupungeissa walitaan yksi edusmies kustakin 10,000 hengestä. Kaupungit, joissa on wähempi wäkiluku, järjestetään wissiin waalipiiriin, jotta yksi waltiopäiwänmies edustaa korkeintaan 12,000 ja wähintäin 6,000 kaupungin-asukasta. Waali-oikeus on jokaisella, jolla on 1,000 riksin kiinteä omaisuus tai 800 riksin wuotiset tulot. Toisen kamarin jäsenet saawat palkaksi waltiowaroista 1,200 riksiä jokaisista waltiopäiwistä. Ensimäinen kamarin jäsenet eiwät saa mitään palkkiota. Walitsijat molemmassa kamarissa saawat olla mitä uskontunnustusta hywänsä mutta walitettuin pitää oleman protestantilaista uskoa. Waltiopäiwät kokoontuwat wuosittain Tammik. 15 päiwänä, eikä kuningas saa niitä hajoittaa ennen neljän kuukauden kuluttua, muulla ehdolla kuin että määrää uudet waalit toiseen tai toiseen tai molempaan kamariin. Paitsi näitä säännöllisiä waltiopäiwiä woi kuningas kokoonkutsua wäliaikaisia waltiopäiwiä, kun waan kutsumuksessa mainitsee tähän syytä. Se asia, johon ei molemmat kamarit suostu, raukee siksi kertaa, ellei ole kysymys waltiojärjestämis-, pankki- ja waltiowelan-asioista. Silloin woittaa se mielipide, joka saa enimmät äänet molemmassa kamarissa yhteenluettuna. Waltio-neuwoskunta ynnä jokainen sen erityinen jäsen woidaan wetää edeswastaukseen, siten että joko perustuslakien waliokunta (konstitutionsutskottet, jolla on toimena tarkastaa waltakunnan perustus-lakia sekä waltiopäiwille esitellä ne muutokset, jotka näkee niissä tarpellisimmaksi), tai joku sen erityinen jäsen siitä nostaa kysymyksen. Tämä kysymys sitten on waltiopäiwäin ratkaistawana. Muutoin asettaa molemmat kamarit joka kolmas wuosi tuomiokunnan, jossa on 48 jäsentä. Tämä ottaa tutkiakseen, ansaitsewatko korkeimman tuomio-istuimen kaikki jäsenet pysyttää wiroissansa. — Muutoin jääwät kaikki säätyjen eri-oikeudet, jotka eiwät kuulu edustus-oikeutten luokkaan, entisillensä ja niiden muuttamiseksi tarwitaan sekä kamarien että myös sen säädyn suostumusta, jonka eri-oikeuksista kysymys on. — Muut pienemmät määräykset tässä uudessa ehdotuksessa täytyy meidän tällä kertaa jättää mainitsematta.

Waltioneuwoskunnan nykyinen esimies wapaaherra de Geer on se joka woimakkaimmin on waikuttanut tämän ehdotuksen walmistamiseen. Hänen lausuntonsa tästä muutoksesta, jossa hän selittää sen syyt ja perusteet, on kiitetty aiwan wapaamieliseksi. Hän sanoo siinä muun seassa: „kaikki ajatus woimassa pitää sääty-eroituksen perustettua edustusta, on heitettäwä, kun tämä sääty-eroitus jo on likimmiten kadottanut kaiken merkityksensä asioissa, jotka eiwät kuulu edustukseen, jotta sääty-eroituksen pysyttäminen ainoastaan siinä waikuttaa hajawälisyyttä kansanluokkain wälillä, joidenka edut suureksi osaksi eiwät ole toisistaan eroitetut muulla lajilla kuin waltiolaitosten kautta“. — Niinkuin jo olemme maininneet, on tämä ehdotus synnyttänyt yleisen mielisuosion. Kaikki sanomalehdet owat olleet yksimielisiä sitä kiittämään. Tästä arwaten on siis hywinkin luultawaa, että ehdotus tulee woittamaan waltiopäiwäin suostumuksen. Pahin wastustus on tietysti odotettawa aatelistossa ja papistossa, jotka muutoksen kautta tulisiwat säätyinä kadottamaan kaiken waltiollisen mahtawuuden. Näissä säädyissä erittäinkin papistossa on wanhalla-olo wielä hywin wäkewä. Jos taas näiden säätyjen kautta ehdotus kumoaisi, on mahdoton aawistaa, mihin se wiha, joka wiime-aikoina Ruotsissa on karttunnut karttumistaan näitä säätyjä wastaan etu-oikeuksinensa, wihdoin on wiewä. Papisto on jo aikaa kadottanut paljon yleistä arwoa maan siwistyneiden silmissä, kun on usein törkeästi ja tyhmästi sotinut parannuksia wastaan sekä waltiollisissa että kirkollisissakin seikoissa ja suwaitsemattomasti wiskannut wihojansa uudemman ajan aatteille uskon-opin asioissa. Mitä yleinen mielipide maassa woinee waikuttaa sekä aateliston että papiston wanhoilla-olijoissa, ei ole wielä helppo aawistaa.

Kreikka. Täällä rupeewat asiat näyttämään yhä synkeämmiltä. Prins Alfred on yksimielisesti walittu kuninkaaksi, mutta on antanut jyrkän kiellon kruunun-tarjoomukseen. Samaten on myös kuningas Ferdinand Portugalista tehnyt. Englanti on sitten esittänyt Coburg-Gothan herttuan Ernst II:n. Tämä ruhtinas on Saksassa jo aikaa ollut wapaamielisten ja kansallisten harrastuksien pää ja pieli. Tähän saakka owat tiedot olleet hywin wastariitaiset, ottaisiko Ernst herttua tarjoomuksen wastaan. Nyt on taas warmaan saatu tietää että herttua on suostunut Englannin tarjoomukseen. Mutta tähän on hän liittänyt useampia ehtoja, jotka ehkä tekewät koko asian mitättömäksi. Nämät ehdot koskewat kruunun-perillisyyttä herttugkunnassa, jos hän tulisi Kreikan kuninkaaksi. Ernst herttua, näet, on itse lapseton, ja hänen perillisensä herttuakunnassa on juuri Prins Alfred, joka isänsä prins Albertin kautta kuuluu tähän Coburgin hallitsija-sukuun. Samaan sukuun kuuluu myös kuningas Leopold Belgiasta sekä Portugalin kuningashuone. Nyt on Ernst herttua pannut ehdoksi, ruwetaksensa pyrkimään Kreikan kuninkuuteen, 1:ksi että Kreikan entisen kuninkaan Otton pitää julkisesti luopuman oikeudestansa Kreikan kruunuun ja 2:ksi että ne pykäleet herttuakunnan perustuslaissa, jotka määräämät, että hallitsijalla pitää oleman asuinsiansa herttuakunnassa ja ett'ei hallituksen olopaikka woi muuttaa ulos maasta, owat muutettawat. Jos nämät pykäleet poistettaisiin tai muutettaisiin, woisi herttua Kreikan kuninkaana wielä hallita herttuakuntaa taikka sinne asettaa siaisen, joka pitäisi hallituksen hänen nimessänsä. Se on kuitenkin epäiltäwää, että herttuakunnan edusmiehistö suostuu tämmöiseen suureen muutokseen perustuslaissa. Näin siis näyttää kuin nämät ehdot tulisiwat estämään Ernst herttuaa pyrkimästä Kreikan kuninkaaksi, sillä sekään ei ole juuri luultawaa, että Otto kuningas olisi myöntywäinen luopumaan waatimuksestansa Kreikan kruunun suhteen. Toiselta päin taas kuuluu, että Englanti on aiwan innokas saamaan Ernstin kuninkaaksi ja että Englanti sentähden aikoo esittää, ett'ei Prins Alfred, jos Ernst tehtäisiin Kreikan kuninkaaksi, kohdakkoon tulisi hänen jälkeisekseensä herttuakunnassa, waan että ensi-aluksi asetettaisiin hallituskunta, joka saisi wallita herttuan nimessä. Jos woitaisiinkin täyttää Ernst herttuan ehtoja ja tämä siis ottaisi Englannin tarjoomuksen wastaan, tarwitaan kuitenkin asian lopulliseen päätökseen, että muut Kreikan suojeluswallat yhdistywät Englannin kanssa ja wielä sekin — joka kuitenkin on pää-asia — että Kreikkalaiset itse tahtowat häntä walita kuninkaaksensa. Näin on siis Ernst herttuan kuninkuus wielä hywinkin epätiedossa. — Muutoin owat sisälliset olot maassa aiwan huonolla kannalla. Werot ei saada sisälle juoksemaan, roswoja on liikkeellä joka paikassa. Wäkiwalta uhkaa karkoittaa laillista järjestystä. —

Preussissa on, kuten tiedämme, nykyään parlamentti aljettu. Ministeri-presidentti w. Bismarck-Schönhausen aloitti istunnot puheella, joka kuului hywin rauhalliselta, jotta siitä ei suinkaan olisi woitu arwata mimmoisella kannalla sopu hallituksen ja edusmiehistön wälillä on. Tässä puhuttiin hywin kauniisti perustuslaista ja kuinka nämät owat pidettäwät yleisen oikeuden perustuksena. Myös lausui puhuja toiwonsa, että molemmat waltiomahdit tulisiwat kunnioittamaan toisiansa, j. n. e. Mutta teoissa ja töissä ei ole hallitus wielä osoittanut mitän myönnytyksen taipuwaisuutta. Jälkeenpäin kokoontui edusmiehistö. Sen presidentti v. Grabow lausui siellä miten oli eripuraisuus kansan ja hallituksen wälillä yhä karttunut ja mitenkä walta-istuimen edessä edusmiehistö on parjattu. Mutta hän mainitsi myös että kansa on moni-lukuisilla adresseillä ilmoittanut edusmiehistölle suosionsa. Näitä oli tullut 194 kappalta, joissa oli ollut 221,000 allekirjoitusta. — Edusmiehistö on sittemmin asettanut komitean, jonka tulisi walmistaa kuninkaalle lähetettäwä adressi, jossa tehtäisiin walituksia hallituksen menetyksestä. Yhdessä tämän komitean istunnossa oli ministeri-presidetti v. Bismarck läsnä. Hän waroitti komiteaa ylellisiin rupeamasta, sillä heidän piti tietämän, ett'ei Preussin kuningas ole taipuwainen kaikenmoista kuulemaan. Hän puolestansa tulisi muka kehoittamaan kuningasta wastaan-ottamasta adressia semmoisena, kuin hän oli kuullut komitean enemmistön aikowan sitä kirjoittaa. Myös wäitti hän sen syytöksen wääräksi, että muka ministeristö olisi rikkonut perustuslakia. — Kaikesta tästä näkyy, että sowinnollinen ratkaistus riidasta Preussissa ei juuri ole toiwottawa, ainakaan niin kauan kuin nykyinen ministeristö on wallassa.

Akatemiallista kirjallisuutta.

Maaseuduilla usein walitetaan, että sanomat yliopiston lähisyydellä enemmiten antawat ai-

wan waillinaisia tietoja niistä opinkokeista, jotka maan korkeimmossa oppilaitoksessa tapahtuwat. Syy saattaa osaksi olla se, että yli-opistollisten wäitöskirjain tarkastaminen on wirallisten tiedekuntain asia, ja syrjäisten arwostelut siis eiwät ole oikein soweliaita, ennenkuin wirallinen lause jo on annettu ja koko asia on ennättänyt wanhaksi käydä. Mutta toisaalta nähden emme woi kummaksi katsoa, että maaseuduilla löytyy niitä, jotka mieluisasti tahtowat tietää, mitenkä opilliset asiat tähän maailman aikaan ajetaan Helsingin yliopistossa. Päinwastoin täytyy etuna pitää tälle yliopistolle, että sen toimia niin tarkalla ja ystäwällisellä silmällä seurataan kaikissa maamme osissa. Katsomme siis welwollisuudeksi tehdä tässä lehdessä lyhyen selwän niistä tärkeämmistä wäitöskirjoista, jotka milloin missäkin tarkoituksessa ilmestywät. Hywäksi onneksi tarjoutuu meille kaikkien ensiksi eräs kahdessa merkityksessä suomenkielinen teos, — suomenkielinen aineeltaan ja suomenkielinen lause-puwultaan. Se on:

„**Suomalainen runous-oppi kielelliseltä kannalta.** Yli-opistollinen wäitös-kirja, jonka Suomen yli-opiston historiallis-kielitieteellisen tiedekunnan suostumuksella tarkastettawaksi esittää Tohtori **August Engelbrekt Ahlqwist**, Yli-opiston dosentti, Suomen Tiede-Seuran warsinainen jäsen, Wirolaisen Kirjallisuuden Seuran Tartossa, kunink. Magyarin Akademian Pest'issä sekä itä-maisen ja amerikkalaisen kansa-tieteen Seuran Pariisissa kirje-waihtelija jäsen. Historiallis-kielitieteellisessä oppi-salissa Tammikuun 31:nä p. 1863, taw. aik. e. pp."

Tämä teos, joka muistaaksemme on seitsemäs kokonaan suomen-kielellä tehty wäitöskirja Suomen yliopistossa, täyttää 105 siwua isomaista 8-taitteista ja jakaantuu seitsemään lukuun, joiden läpi kulkee yhtämittainen pykäle-jakso, käsittäen yhteensä 75 §:ttä. Lukujen sisällys on lyhyesti seuraawa.

I. Johdatus. Runouksen ja Runo-puwun merkitys ja omituisuudet. Edelliset Suomen runo-opit, nimittäin Porthanin, joka rakensi laajuuden (eli arwon) perustukselle, Juteinin, Renwallin, joka arweli koron ainoaksi perustukseksi, von Beckerin, joka kokonaan kallistui laajuuden puolelle, Ingmanin, Lönnrotin ja D. E. D. Europæus'en. — (siww. 1—11, §§ 1—7).

II. Runon-mitta. Tässä alkaa selitys wanhasta kahdeksan-tawuisesta kansan-runostamme. Osoitetaan, mihin määrään tawuiden laajuus ja mihin määrään niiden korko waarin-otetaan wanhassa runomitassa, ja kuinka sana-jaossa (cæsura) sana-korko polkeutuu runokoron alle. Sääntönä mainitaan, että „se pääkorollinen" (s. o. sanan ensimäinen) „tawuu, joka näin tulee alennetuksi ja runossa pannaan jalan halwempaan, paikkaan laskuun (thesis), ei kumminkaan saa olla laajuudelta pitkä". Kirjan-tekijä siis pitää keski-suunnan laajuuden ja koron wälillä runon perustukseksi. Hän lausuu toisessa paikassa (siw. 80): „näkyy, että waikka Suomenkieli on niin jyrkkä-korkoinen, runo kuitenkin polkee korkoa isossa osassa kielen sanoista. Se ei kumminkaan tapahdu laajuuden wuoksi, sillä korkoa polkemalla wallalle päässeet korottomat tawuut owat juuri laajuudeltaan lyhyitä". Puhuttuaan muistakin runomitan seikoista, selittää kirjan-tekijä runo-murteen poikkeuksen kirjakielestä. — (siww. 12—32, §§ 8—29).

III. Runon sointu. Jatko wanhasta kansan-runosta. Selitetään alku-soinnun (allitteratio) merkitys ja käytäntö sekä muilla kansoilla että Suomen runossa, ja mainitaan myöskin ne loppu-soinnun (riimin) esimerkit, joita runoissamme tawataan. — (siww. 33—51, §§ 30—46).

IV. Runon kerto (parallelismus). Mainitaan Heprealaisen runomuksen kerto, ja selitetään kerron luonne Suomalaisessa runossa. — (siww. 52—71, §§ 47—60).

V. Loppu runosta. Kerrotaan runo-laulun historiaa siwistyneissä. Ensiksi mainitaan Mathias Salamnius'ta, joka eli lopulla 17:ttä wuosisataa ja sepitti ison joukon kauniita runoja, muiden seassa ihanan „Jloulaulun Jesuksesta". Sitten arwostellaan Kristfrid Ganganderin ja Jaakko Juteinin runon sepityksiä, ja lopuksi luetellaan wiime aian talonpoikaisia runoniekkoja: Korhonen, Savolainen, Makkonen, O. Karjalainen ja Puhakka. Kirjantekijä päättää, että runotaito niin herras-säätyisissä kuin rahwaassakin on tylstynyt. Hän lisää: „Niinkuin Suomen kansa muussakin olossansa kokee omistaa itsellensä europalaisen siwistyksen muodot, niin pyrkii se runoudessansakin wapaaksi perityistä yksi-puolisuudesta. Tapahtunut muutos ei siis ole wahingoksi luettawa, waan edistyksenä pidettäwä. Muinaisuuden muodot jättää kansa taaksensa, waan ei muuten kuin ottaen niistä mukaansa uuteen muotoon kaikki niiden hywät awut ja etuisuudet". — (siww. 72—79, § 61).

VI. Nykyisen runouden mitta. Selitetään, minkä tähden Suomen uudempi runous wälttämättömästi on rakennettawa korolle, waikka laajuuttakin wielä sen werran pitää suosittaman, että runo-jalan nousuun (arsis) niin wähän kuin mahdollista asetetaan laajuudelta lyhyitä tawuita. „Tämä näkyy olewan Renwall'inkin ajatus". Sitten selitetään uuden runous-mitan eri lajit. — (siww. 80—92, §§ 62—67).

VII. Nykyisen runouden sointu. Alku-sointu on samanlainen kuin wanhassa kansan-runossakin; mutta tässä puhutaan erittäin loppu-soinnusta (s. o. riimistä, jota nimeä kirjantekijä pitää rumana). Ensin kerrotaan sen historia muissa kielissä. Sen tarpeellisuudesta Suomenkin runouksessa lausuu kirjantekijä paitsi muuta: „kerran jouduttuansa kieleen on se enemmän ja enemmän anastanut waltaa. Täälläkin siis näytäksen sama ilmiö kuin muissa kirjallisuuksissa, että kristillinen sywempi hengellisyys saattaa runouteen koron wallan ja soinnun somistuksen". Lopuksi kirjantekijä selittää tämän soinnun eri lajit ja luwalliset poikkeusmutkat. — (siww. 93—105, §§ 68—75). —

Meidän tulee lopuksi mainita, että teos on ulos-annettu prowessorin-wirkaa warten Suomen kielessä ja kirjallisuudessa. Wäitös tapahtuu lauantaina Tammikuun 31 p. aamu-päiwällä, ja wiralliseksi wastustajaksi on määrätty saman wiran entinen omistaja, mainio maanmies Elias Lönnrot.

Wiina-asia.

III.

Että wiinanpoltto, jos kohta, kuten wasta joskus tulemme todeksi näyttämään, se lopullisesti on maawiljelijälle wahingollinen, kuitenkin ensimältään antaa hänelle suunnattoman woiton, on warsin selwä ja kieltämätön asia. Jos otetaan esm. 50 kannuinen pannu ja poltto-aika ei ajatellakkaan enemmäksi kuin kolmeksi wiikoksi, niin woidaan arwiolta laskea lukua, että polttaja saapi noin 225 kannua ja on kuluttanut siihen noin 15 tynnyriä wiljaa. Tämän wilja-määrän yhteinen hinta sopii arwata 70 ruplaksi. Wiina-arenti ottaa häneltä $1\frac{1}{3}$ triä rukiita eli noi 10 ruplaa, waiwa maksaa noin 10 ruplaa, polttopuut 5 ruplaa, pannun kulutus 5 ruplaa; kaikkiansa tekewät kulut siis 100 ruplaa. Mutta saamansa wiinamäärä (225 knua) tuottaa hänelle, tawallisen hinnan (90 kop.) jälkeen, $202\frac{1}{2}$ ruplaa. Siis on selwää woittoa $102\frac{1}{2}$ ruplaa, eli wähintäin sama werta lisäksi kuin itse kulut, waikk'ei trankin arwo ollenkaan ole otettu lukuun. Tämä tosin on wain likimääräinen arwion-lasku, mutta lukija helposti näkee, ett'emme ole nummeroillamme koettaneet koroittaa polttajan woittoa. Polttajan hyötymisen rinnalla on waltion saalis tästä teollisuudesta merkillisen wähäinen. Yllämainitussa luwun-laskussa tekisi kruunun nauttima arenti korkeintaan 5 kop. kannulta, sill'aikaa kuin polttajan woitto kannulta on noin puolen ruplaa. Wielä wähemmäksi supistuu waltion saama arenti kannulta, jos poltto-aika on kuusi wiikkoa tai kolme kuukautta, ja walmistettu wiinamäärä siis nousee kahden- tai neljän-kertaiseksi. Wiinan-hinta olisi oikeastaan, työn ja aineiden hinnasta arwaten, ainoastaan 40 tai korkeintaan 50 kop., ja siihen se alenisikin, jos wiinan walmistus käwisi heittää wapaaksi joka miehen toimitettawaksi. Mutta koska poltettawan wiinan määrää on täytynyt rajoittaa, niin hinta on noussut melkein kaksinkertaiseksi, ja nykyiset säännöt antawat tämän woiton mennä kokonansa wiinan-polttajain maanwiljelijäin plakkariin. Sanomme: wiinan-poltajain maanwiljelijäin; sillä ne maanwiljelijät, jotka käsittäwät, että kotitarwepoltto kaikkine suurine saaliinensa kuitenkin on heidän maanwiljelykselleen wielä suuremmaksi wahingoksi, ja siitä syystä luopuwat sitä harjoittamasta, — ne luonnollisesti siitä säännöstä kärsiwät sulaa tappiota. Ja ylipäänsä koko se suuri-lukuisempi osa kansakunnasta, joka ei polta, maksaa wiinasta suuren weron, josta waltion yhteiseksi hyödyksi tulee ainoastaan mitätön osue, mutta polttajain saaliiksi melkein kaikki. Tämä on wääryys, eikä suinkaan ollut tarkoitettu 1800 wuoden sowinnolla. Että se nyt tulee muutettawaksi hallituksen ja säätyin yhteisellä suostumuksella, katsomme epäilemättömäksi. Muutos saattaisi tapahtua niin, että joka miehelle, joka wain tahtoisi arennin maksaa, annettaisiin oikeus harjoittaa kotitarwepolttoa. Silloin wiinan paljous tulisi karttumaan siihen määrään asti, kuin se ostajia löytäisi, ja sen hinta mukauntuisi työ-waiwan ja muiden kustannusten wertaiseksi. Tämä keino olisi muutamissa kohden werraton; se olisi kohtuullinen joka miehelle ja se täyttäisi waltiotalouden kaikkia waatimuksia elinkeino-wapauden suhteen. Mutta nyt on wiina semmoinen tawara, jonka paljoutta täytyy rajoittaa ja jonka walmistus kotoisena elin-keinona tuottaa siweydellistä turmiota. Rajoitettu paljous koroittaa hinnan, ja kohtuullista on, että tämä näin syntynyt hinnan enemmyys lankee werona, ei muutamille yksityisille, waan koko kansakunnalle. Wiinapolton siweydellinen turmio taas waatii,

että tämä walmistus tulee tarkan katsannon alle, ja se ei woi tapahtua, ellei kotitarwe-poltto häwiä, niin että walmistus muutetaan isompiin tarkasti walwotuihin tehtaisiin. Tämä ajatuksemme on jo ennen waliokunnan aikana selitetty (Mehiläisessä, kirje Tammikuulta). Se on siitä aiasta meissä yhä enemmän wakaantunut.

Walaisewaa on katsella, mitenkä wiinan-walmistus on muissa maissa asetettu. Tietääksemme ei löydy enää ainoata siwistynyttä maata koko maailmassa, missä ei wiinan-walmistus pienissä yksinkertaisissa pannuissa olisi kielletty ja asia asetettu tehtaalliselle kannalle, josta kruunulle suuri arenti maksetaan. Belgiassa ja Hollannissa on wiina-arenti noin 40 kop. kannulta, ja samate on Ranskassa, Saksassa, Tanskassa ja Norjassa wiinan-walmistus ja myyminen korkean maksun alla. Mutta paremman esimerkin antaa Ruotsi, missä wielä ennen 1855 wiina-asiat oliwat warsin samalla kannalla kuin meillä, ja sitten kolmessa eri jaksossa owat muuttuneet kokonaan tehtaalliselle kannalle. Tahdomme antaa lyhyen kertomuksen näistä muutoksista, ja pyydämme, annettawain numeroin suhteen, lukijan panna mieleensä, että Ruotsinmaan wäki-luku on noin kaksi wertaa Suomen wäki-luwun suhteen.

W. 1850, jolloin wanha, 1800 wuoden sowintoon perustettu, kotitarpeen wiinanpoltto wielä oli wallalla, walmistettiin Ruotsissa wähintäin 33 milj. kannua (muutamain arwoin mukaan 54 milj.), josta kruunun saama arenti teki ainoastaan 561,840 pankko-riksiä (noin 280,000 ruplaa), siis ei täyttä kopeekkaa kannulta. Mutta yleinen ääni alkoi jo kohota wiinan kotitarpeellisuutta wastaan, ja kun waltakunnan säädyt w. 1853—54 oliwat ko'ossa, antoi Kunink. Maj. Marrask. 9 p. 1853 ehdotuksen uuteen wiina-asetukseen, eli, niin sanoaksemme, uuteen sowintoon kruunun ja säätyin wälillä wiina-asiassa. Aatelisto, papisto ja porwaristo käsittiwät kohta tämän muutoksen tarpeellisuutta, mutta talonpoikais-säädyssä nousi jo alusta asti metelinen kinastus, jonka sanomalehdet syystä kyllä nimittiwät „wiina-kapinaksi". Mainita kuitenkin täytyy, että talonpoi'issakin löytyi niitä, jotka ymmärsiwät kotitarwe-polton wahingollisuutta ja siis puolustiwat hallituksen ehdotusta; semmoisen lauseen esim. antoi Niilo Niilonpoika Wermlannista uuden-wuoden aattona 1853. Mutta säädyn enemmistö oli raiwossaan ja yritteli perustus-la'ittomiakin keinoja, estääkseen ehdotuksen toteumista. Kesällä ja syksyllä 1854 seisoi pää-taistelus. Asian taloudellinen puoli oli jo sillä ratkaistu, että muut kolme säätyä oliwat antaneet suostumuksensa; mutta kun kysymys tuli siitä werosta, joka oli ehdoteltu pantawaksi uuden wiina-walmistuksen päälle, yritteli wielä talonpoikais-sääty ajaa koko asian mittömiin, eikä tahtonut suostua siihen Ruotsin perustus-la'in käskemään keinoon, että asia ratkaistaisiin eräässä kaikkien säätyin walitsemassa komiteassa („förstärkt Statsutskott"). Wihdoin kuitenkin tämä komitea saatiin kokoon, mutta talonpoikaiset jäsenet ensin kaksi kertaa kielsiwät äänestäwänsä; ja kun wihdoin siitä huolimatta käytiin äänisille Lokak. 19 p., oli wielä mainitun säädyn jäsenistä kolmas osa eli 9 miestä, jotka pysyiwät äänestyksestä erillään. Näiden kinastus ei kuitenkaan mitään waikuttanut; kuninkaallinen ehdotus weronkin suhteen hywäksyttiin 86 äänellä 12 wastaan, josta näemme, että kumminkin wähintäin wiisi, kuusi talonpoikaakin komiteassa oliwat ehdotuksen puolella.

Olemme tahtoneet wähää laweammin kertoa, mitenkä Ruotsin säädyt päättiwät tämän tärkeän muutoksen, koska se selwästi osoittaa, ett'ei Ruotsissakaan kotitarwe-poltto ole pidetty etuus-oikeutena *), ja ett'ei talonpoikais-säädyn wastahakoisuus silläkään mitään auttanut. Itse asiassa noudatti se näin syntynyt uusi laki jonkun-moista keskisuuntaa wanhan ja uuden wälillä. Kunink. Asetus Tammik. 18 p. 1855 määräsi sen johdosta, että wiinan-walmistus saisi tapahtua Lokak. 15:nnestä Jouluk. 15:nteen sekä isommissa tehtaissa, jotka walmistaisiwat wähintään 300 kannua ja korkeintaan 1,000 kannua wuorokauteensa, että wähemmilläkin pannuilla, joiden wetoisuus olisi 12—20 kannullista. Kullekkin tehtaalle piti asetettaman tarkastajansa, joka kruunulta saisi päiwä-palkan, mutta ruuan ja asunnon tehtaan isännältä. Pienemmistä pannuista säättiin, että niitä saisi käyttää ainoastaan weron-alaiset talot, joilla oma karja on; kuitenkin polttaja ei saisi sitä oikeutta käyttää muulla kuin oman talonsa maalla, ja wirkatalojen sekä kruununmaan asujat ynnä papit, maawirastolliset, tuomarit, lääkärit, poliisi-miehet ja wiina-polton tarkastajat oliwat koko oikeudesta suljetut pois. Wero määrättiin 16 pankko-killingiksi (noin 17 kop.) kannulta, ja wähempien pannujen wero laskettiin muka korkeimman walmistus-woiman mukaan, joka arwattiin tekewän wuorokaudessa $\frac{5}{6}$ pannun wetoisuutta (jos wiinawara-lämmittäjää käytettiin, oli wielä kolmas osa lisättäwä). Kaikki wero oli maksettawa edeltä-käsin ja wähintäin yhden kuukauden edestä. Wanhat koti-polton aseet otti kruunu lunastaakseen kolmen kuukauden sisällä. Nämä oliwat 1855 wuoden asetuksen pääpykäleet. (Jatketaan.)

*) Suometarkin, esim. 3:nnessa n:ossaan, lewittelee sen wäärän luulon, että tämä muka on etuus-oikeutta. Se olisi erinomaisen suotawaa, että mainittu lehti joskus oikaisisikin epähuomioitaan.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt. Nimismies Marttilan piirikunnassa G. A. Juselius wahtimestariksi Turun kaupungin lähellä olewaan linnaan; nimismies Rymättylän piirikunnassa H. J. Aejmelæus nimismieheksi ensimainittuun piirikuntaan; maakanslista K. L. Polwiander nimismieheksi Rymättylän piirikuntaan sekä maankanslistaksi Turun läänihallitukseen wara-maankanslista T. W. Forsgård; registraatori k. senaatin oikeusosastossa K. G. Krook protokollasihteeriksi samaan osastoon; sotatuomari 4:nnessä, Kuopion, jaetussa tarkk'ampuja-pataljonassa w.tuomari A. Westzynthius pormestariksi Kuopion kaupunkiin; pormestari Haminassa J. K. Hornborg tuomariksi Käkisalmen etelä-tuomiokuntaan.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Ne maan-omistajat, jotka sisällä olewan wuoden kuluessa haluawat apua joltakin hallituksen asettamalta maawiljelys-opettajalta, ilmoittakoot ennen maaliskuun loppua sen Keis. Suomen talousseuralle, mainitsemalla myös paikan, missä toimitus on tapahtuwa ynnä sen työn laatua, johon maawiljelysopettajan neuwoja ja selityksiä tarwitaan. Turku, 15 p. Tammik. 1863.

Käskystä:
N. H. Pinello.

Ilmoituksia Tampereelta.

Tänä päiwänä tehdyn päätöksen mukaan saa Raastupa-oikeus tämän kautta kutsua omistajan siihen nahkalaukkuun kauppatawaroinensa, jonka herra Kruunun-nimismies Kurun piirikunnassa Carl Fredrik Wegelius 4 p. olewata tammik. takawarikkoon panemisen waatimuksella on ottanut eräältä pakoon-päässeeltä tuntemattomalta mieheltä, maanantaina 27 p. ensitulewata Huhtik. ennen k:lo 12 päiwällä tänne saapuwille tulemaan, walwoaksensa oikeuttansa siinä oikeuden-asiassa, jonka herra Kruunun-nimismies Wegelius yllämainitun laukun takawarikkoon panemisesta on jättänyt tähän tuomio-istuimeen ratkaistawaksi, ollen mainitulle omistajalle se uhkaus että muussa tapauksessa sen jälkeen menettää kaiken oikeutensa ja puheen-waltansa asiassa.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Allekirjoittanut fotografeeraa joka päiwä kello 10—2 kauppamies Uschakoff'in talossa Skilnad-torin warrella.
F. Hirn.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Kello
Ylös-matkalla:	
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45′ „
„ Järwenpäästä	9,30′ „
„ Hywingästä	10,35′ „
„ Riihimäestä	11,10′ „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′ „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35′ „
„ Riihimäestä	3,25′ „
„ Hywingästä	4,10′ „
„ Järwenpäästä	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	5,55′ „
Tulee Helsinkiin	6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. Lℓℓ.
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.
Kaurat 2: 80—3: 10 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 35—40 k. k:pa.
Perunat 12—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 75—95 k. Lℓℓ.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 Lℓℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 60 Lℓℓ.
Palwattua sama 1:70. 2 r. Lℓℓ.
Wasikan-liha 1: 50—2: 10 Lℓℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. Lℓℓ.
Suolattua samaa 1: 75—2 r.
Talia 2: 60—3 r. Lℓℓ.
Tuoretta woita 18—24 k. ℓℓ.
Ruoka-woi 3: 50—4 r. Lℓℓ.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 40—45 k.
Teeri-pari 50—60 r.
Metso-pari 90 k.—1. r.
Pyy-pari 25—28 k.
Tuoretta siikaa 10 k. ℓℓ.
Tuoretta lahnat 5—7 k. ℓℓ.
Tuoretta säynää 4—5 k.
Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℓℓ.
Tuoreet hauet 4—5 k. ℓℓ.
Tuoreet mateet 5—8 k. ℓℓ.
Suolattua lohta 15—18 k. ℓℓ.
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 65—75 k. Lℓℓ.
Terwaa 4: 75—5: 75 tynnyri.
Koiwu-halkoja 1—1: 25 k. kuorma.
Mänty-halkoja 90 k.—1: 10 kuorma.
Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 80—90 k. kannu.
Heinät 10—13 k. Lℓℓ.
Oljet 7—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 10. Maanantaina 2 p:nä Helmikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: [koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine posti-maksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Tänään Maanantaina.

Helmik. 2 p. k:lo 5—7 jpp. Uusmaan läänin tilainhaltiat maksawat korkoa Hypoteekki-yhdistyksen lainoista talossa n:ro 11 Wladimir-kadun warrella.

„ k:lo 6 jpp. lain-opillinen yhteyden pää-osasto kokoontuu.

„ k:lo 6 jpp. maawiljelys-kinkerit kokoontuu majuori Boismanin luoksi mamseli Olanderin talossa Maaria-kadun warrella.

„ k:lo 6 jpp. omistajat käsityöläis-yhteyden apu-kassassa kokoontuwat wuosikokoukseen raati-huoneesen.

Huomenna Tiistaina.

Helmik. 3 p. k:lo 11 epp. huutokauppa Arkadia-teaterissa irtaimesta tawarasta.

„ k:lo 11 epp. huutokauppa sotahospitalin konttorissa.

„ k:lo 5—7 jpp. korkomaksu Hypoteekkilainoista jatketaan.

„ k:lo 6 jpp. „Kohtuuden ystäwät" kokoontuwat Yli-opiston tiedekunnan salissa.

Keskiwiikkona.

Helmik. 4 p. k:lo 11 epp. urakka-awisioni Weaporin hospitalin konttorissa 2:den kellarin jäällä täyttämisestä.

„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa 2976 jauhomattoin kuljettamisesta Lowiisasta Heinolaan.

„ k:lo 4—7 jpp. maksettawat kaswuliput Hypoteekki-yhdistyksen welkasetelistä lunastetaan talossa n:o 11 Wladimir-kadun warrella.

„ k:lo 6 jpp. Kirjallisuuden seuran kokous.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Helmik. 5 p. k:lo 10 epp. ja k:lo 4 jpp. huutokauppa irtaimesta tawarasta awisioni-kamarissa.

Helsingistä.

Uusmaan ja Hämeen-läänien maawiljelys-seuran wuosikokous tapahtui Tammik. 29 p. Siinä tuli päätettäwäksi mihin seuran koulu olisi asetettawa. Porwoon maawiljelyskokouksessa wiime kesänä ehdoteltiin yhdeltä puolen, että seura arentieraisi jonkun maatilan, siellä asettaaksensa koulun, toiselta puolen taas että jätettäisiin koulun toimeen-paneminen jollekin maan-omistajalle hänen kartanollensa asetettawaksi, jonka tähden tämän kysymyksen ratkaiseminen jätettiin syksykokoukseen, joka oli Hämeenlinnassa pidettäwä; siellä pääsi jälkimäinen ehdotus woitolle. Useat tarjoomukset koulua wastaan-ottamaan tehtiin. Näistä woitiin ainoastaan maawiljeliäin Östringin ja Hagelstamin yhteinen sekä maawiljelys-neuwos Rotkirchin ja apteikkari Wikbergin tarjoomukset lukuun ottaa. Äänestämisellä päätettiin nyt, että koulu jätettäisiin apteikkari Wikbergille toimeenpantawaksi Söderkullan kartanoon Sipoon pitäjässä. (F. A. T.)

Helsingin kansakirjaston wuosikokous tapahtui wiime perjantaina. Esimies kirjaston toimikunnassa, Prowesori Schauman kertoili kirjaston hoidosta ja waikutuksesta wiime wuoden kuluessa. Tästä nähtiin että kirjastoa oli ahkerasti käytetty. Yhteensä oli ulos lainattu 6,232 numeroa joista 4935 numeroa oli ollut ruotsalaista ja 1297 suomalaista kirjoja. Kerran oli yhtenä päiwänä käynyt kirjastossa 154 lainajaa. 332 numeroa oli wuoden kuluessa sekä ostamalla että lahjoittamisilla saatu lisää. Kirjaston koko kirjawara on nykyään 833 ruotsalaista ja 320 suomalaista kirjaa. Kirjasto oli wiime wuonna pääasiallisesti erityisten raha-awuilla ja huolenpidosta woimassa pidetty. Mutta kun tämä katsottiin aiwan luottamattomaksi perustukseksi tulewaisuudelle, esitti toimikunta, että tehtäisiin kysymys kaupungin säästökassan-johtokunnassa eikö se suostuisi kirjaston ylläpitämiseksi tekemään wuotisen maksun. Jos wuoteensa saataisiin 200 rupl., toiwottiin kirjaston tulewaisuus olewan wakawalle kannalle laskettu. Entinen toimikunta walittiin uudestaan. Tarkastajiksi walittiin Pastori Grönlund ja Maisteri Öhberg.

Uuden rautatien ehdotus. Hrat Törngrenin ja Nottbeckin tekemä ehdotus rakentaaksensa rautatietä Hämeenlinnan ja Tampereen wälillä on nyt ollut tutkimuksen alla senaatissa. Tämän ehdotuksen mukaan tulisi rautatie maksamaan 2½ miljonaa. Heidän ensiksi esiteltyt ehtonsa oliwat että kruunu wiidentoista wuoden kuluessa antaisi heille kruunun metsistä 150,000 tukkia wuoteensa, joka tukit pitäisi oleman heille saatawana merenrannikolla, mistä niitä sopisi uloswiedä. Nämät ehdot owat sittemmin muutetut sillä lajilla, että waatiwat 5 wuoden kuluessa 5 miljonaa sleeperspuuta. Ehkä metsähallinto sanotaan kehoittaneen tähän ehdotukseen suostumaan, kuulun senaatti kuitenkin antaneen kieltäwäisen lausunnon. (Dbl.)

Apteikin priwilegiumia on annettu prowiisori A. F. Girsénille, joka on ostanut apteikin Apteekkari Wikbergiltä 20,000 ruplan edestä.

Yli-opisto. Toht. Ahlqwistin wäitös tapahtui lauwantaina. Wirallinen wastustaja oli Prow. Elias Lönnrot. Muut wastustajat oliwat dosentti maist. Krohn ja Sääksmäen kirkkoherra Toht. Cannelin.

Wastaus. Eräs „Helsingin Uutisten tilaaja" kysyy meiltä wiime Suomettaren numerossa mikä on syy siihen, että Helsingin Uutiset Jywäskylän postikonttorissa maksawat 2 r. 90., kun niiden oikea hinta posti-maksuineen on 2 r. 50 k. Niinkuin lukija ehkä tietää, tuli postihallitus erhetyksestä postitaksassa määräämään Uutisten hinnan suuremmaksi kuin se olikaan. Me oikaisimme kohdakkoon tämän erehdyksen postihallituksessa sekä mainitsimme siitä myös Helsingfors Tidningissä ja lehtemme ensi numerossa. Meille on täällä postihallituksessa wakuutettu, että tämä hinnan oikaiseminen on lähetetty kaikkiin maan postikonttoriin. Millä oikeudella siis postimestari Jywäskylässä nyt enään ottaa lehdestämme 2 r. 90 k. tiedämme yhtä wähän kuin kysyjä Suomettaressa. Mahdollista on myös että tämä on tapahtunut, ennenkuin hinnan-oikaiseminen oli joutunut täkäläisestä postihallituksesta Jywäskylään, sillä kysyjä Suomettaressa ei ole maininnut, mihinkä aikaan tämä liika-hinta häneltä on waadittu. Suotawaa olisi että herra Postimestari Jywäskylässä antaisi yleisölle ja meille jonkun selityksen asiasta.

Suomalaisen kirjallisuuden seura kokoontuu tulewana keskiwiikkona, nykyisen helmikuun 4 päiwänä, kello 6 j. p. p., tawallisella paikalla.

Tieteellixen iltahuwitus pidettiin wiime lauantaina. Luennon siinä piti Hra E. Linder. Hänen aineensa oli sattumuksen wähäpätöisyydestä maailman asiain menossa. Maist. Mechelin deklamerasi pari runoelmaa Runebergiltä.

Luonnottaren 1 numero ilmaantui wiime perjantaina. Sen sisältö oli 1) Siwistyksen arwo; 2) Lämpö ja sen waikutukset; 3) Kuwaelmia Suomen-suwun muinaisuudesta. I. Suomalaiset nuolenpää eli kiila-kirjoituksessa; 4) Merimidhen morsian ja 5) Kirje Tammikuulta.

Maaseuduilta.

Hämeenkyröstä Tammik. 26 p. Rukiit owat täällä tätä nykyä halwemmassa hinnassa, kuin syksyllä. Silloin niistä maksettiin 8 ruplaa ja enemmänkin. Tänä päiwänä myytiin eräässä huutokaupassa 15 tnriä puolikottain, mutta ei tarjottu kuin 7 r. 20 k.—7 r. 25 k. tnriltä.

Tämä pitäjä on niistä, joilta wiinanpoltto tänä wuonna kokonaan kiellettiin. Asia ei suinkaan ollut haitaksi; mutta kummallista kuitenkin oli, että kun tämä pitäjä, joka ei ole hätääntyneiden luokassa eikä ole apua pyytänyt eikä saanut, estettiin polttamasta, sitä wastoin Mouhijärwet, Ulwilat ja Merikarwiat saiwat luwan polttaa, waikka owat muka apu-lahjain tarpeessa ja apulahjoja owat saaneetkin. Kuwernörinwirka oli, näet, niin sidottu wirallisiin kihlakunta-rajoihin, että se ei uskaltanut eroittaa Kyröä Ylisen Satakunnan ylisestä kihlakunnasta, eikä Mouhijärweä keskisestä kihlakunnasta. Ja kuwernöri-wiran jäykkää wirallisuutta seurasi hallitus.

Parikkalasta kirjoitetaan seuraawaa Otawalle: „Täälläki on jokainen, ken on saanut tiedon Suomen kielikomitean ehdotuksesta, ilmoit-

tanut siitä tyytymättömyytensä. Sentähden onki nyt täältä walmistettu pitäjän miesten yhteinen alamainen pyyntö, jossa koetellaan mitättömäksi näyttää komitean työtä ja anoa:

1:ksi Että kaikki sekä yksityisten että wirkakuntain, wirkamiesten ja oikeusten kirjoitukset suomeksi tehtäisiin järkiään yhtä laillisiksi kuin samallaiset kirjoitukset ruotsiksi.

2:ksi Että pöytäkirjat ja toimitukset kaikissa oikeuksissa, wirkamiesten tykönä ja wirkakunnissa, joissa keskustelut owat suulliset, samaten kuin ne wälikirjat ja sowinnot mitkä suomea puhuwain wälillä yksityisiltä tehdään, wuoden perästä sitte kuin asetus tästä on tullut, pitää wälttämättömästi kirjoitettaa sillä kielellä kuin keskustelut owat tapahtuneet.

3:ksi Että kaikki yläoikeudet, missä lainkäynti tapahtuu kirjallisesti, olisiwat welwolliset 10 wuoden perästä asetuksen tultua antamaan toimituksensa suomalaisille asiamiehille suomeksi.

4:ksi Että opetus kaikissa kouluissa, joissa ympärystö on enimmäksi osaksi suomalainen, wuoden perästä sitte kuin asetus on tullut, muutetaan suomalaiseksi ensin alimaisessa luokassa ja sitten porras portaalta ylimäiseen asti, kunnes asian haarojen mukaan yhtäläinen muutos saattaa tapahtua yliopistossa".

Aiwan iloista on nähdä, miten yhä woimakkaammin Suomen miehet kaikissa paikkakunnissa owat korottaneet äänensä suomen-kieltä warten asetetun komitean päätöstä wastaan. Mutta toiselta puolen on myös katsottawaa, ettei näissä oikeissa waatimuksissa Suomen kielen asettamisesta oikeuksiinsa kohdakkoon ruweta ylenmääräisiin. Näin on meistä tämä Parikkalaisten waatimus, että kohta wuoden perästä tuomarit ja wirkamiehet olisiwat welwolliset suomeksi kirjoittamaan pöytäkirjojansa ja toimituksiaan aiwan liiallinen. Tässä tämmöisessä waatimuksessa ei ole ollenkaan lukua pidetty siitä, mitä asianhaarat meillä waatiwat eikä tarpeeksi tarkasteltu, ett'ei tämmöinen perijuurinen parannus, joka muuttaa tykkönään wanhat olot, ole heti paikalla tehty. Meistä on Wiipurin kirjallisuuden seura tässä asiassa jokseen pitänyt sitä keskisuuntaa, jonka asian säännölliselle menestykselle on tarpeellinen.

Ulkomaalta.

Wenäjä ja Puola. Syyksi wiimeiseen kapinaan Puolassa mainitsewat wenäläiset wiralliset lehdet sotamiehen ottoa. Wiimeiset tiedot ei suinkaan kuulu rauhallisilta. Pietarissa on H. M. Keisari erään paraatin jälkeen kutsunut Ismailowski-kaartirykmentin upsieristoa ja pitänyt sille puheen, jossa mainitsi nykyisestä Puolan kapinasta. Muun seassa lausui Hänen Majesteettinsa: „mutta näidenkin julmuuksien jälkeen en tahdo kuitenkaan syyttää koko Puolan kansaa. Minä näen näissä rangaistawissa tapauksissa kumouspuolueen tekoa, joka joka paikassa luopumattomasti antauu laillisen järjestyksen kumoamiseen. Minä tiedän että tämä puolue odottaa löytäwänsä pettäjiä meidän riweissä, mutta tämä ei kukista uskoani siihen suureen kiintymykseen welwollisuuksiinsa, joka on minun uskollisen ja kunniarikkaan armeijani tunnusmerkkinä; minä olen wakuutettu että kukin teistä tänään enemmän kuin muulloin miettien ja käsittäen walan koko pyhyyttä, on täyttäwä welwollisuutensa, kuten meidän sotalippumme kunnia waatii. Minä olen itse alkanut sota-palweluksen teidän riweissä; sittemmin on mulla ollut kunniana teidän päällikkönä olla muutamain wuosien kuluessa ja sentähden on teidän tunteenne ja teidän uskollisuutenne minulle hywin tunnetut: olin uljas teistä isäni, muistossa autuaan keisari wainajan edessä. Minä olen wakaa siitä, että jos asian-haarat waatiwat sen, te olette walmiit näytätämän wielä tänään työssä, että woin teihin luottaa, ja että tulette näyttämään luottamukseni teihin oikeaksi. — Nämät H. M. Keisarin sanat wastaan-otettiin suurella innostuksella ja yksimielisellä hurraa-huudolla.

Wiimeiset uutiset Puolasta, jotka menewät aina 27 päiwään mainitsewat että yöllä Tammik. 23 p. joukko kapinoitsijia oli wahingoittanut rautatietä Puolan ja Grodno kuwernörikunnan rajalla. Sinne oli kohta lähetetty sotawäkeä tätä rautatien häwiötä korjaamaan. Kuitenkaan ei ollut wielä 26 p. mitään yhdistystä Bialystockin ja Warsowan wälillä. Useassa paikassa on kapinajoukkoja ilmaantunut ja harjoittanut kaikenlaista wallattomuutta. Kownon paikoilla oli sähkölennätin-yhdistys Warsowan kanssa katkoitettu mutta kohta jälkeenpäin sotawäen kautta uudestaan saatu toimeen. Myös kapinoitsijoin tekemät wahingot rautatielle ollaan ahkerassa toimessa korjata. Kapinan henki on myös lewinnyt Puolan wanhoihin, nykyään Wenäjään yhdistettyihin maakuntiin. Puolan rajalla olewat paikkakunnat Kownon, Grodnon ja Wolhynian kuwernörikunnissa owat myös julistetut piirityksen tilassa olewiksi. — Allm. Tidn:iin wiime tuorstaina tullut sähkölennättimen-sanoma tiesi että Krakaun kaupunki (Puolan entinen, nykyään Itäwallan alle kuuluwa, pääkaupunki) on häwitetty. Tämän sanoman on F. A. T. sitte lauwantainumerossa ilmoittanut erehdykseksi.

Ranska. Siinä juhlallisuudessa, jossa jaettiin palkkioita niille ranskalaisille teollisuuskaluin näyttelijöille, jotka Lontoon teollisuus-näyttelössä owat saaneet kunnia-arwostelua, piti keisari Napoleon aiwan merkillisen puheen. Englantilaiset owat muka odottaneet ranskalaista karkausta maahansa ja tämä karkaus onkin tehty, mutta ei häwiötä lewittäwillä aseilla, waan semmoisilla jotka tuowat onnea. Ranskalaisilla monet seikat antawat wieraille kadehtimisen syytä. „Mutta meiltä puuttuu se wapauden henki joka on Englannille omituinen, joka jättäen kaikki mielipiteet wapaudessaan, waikuttaa kaikkein etuin edistymistä. Wapaus semmoisena kuin se on Englannissa käsitetty, on waikuttanut sen maan teollisen ja meriwaltaiseen suuruuteen". Myöskin Ranska, arweli hän, woi samaan onnellisuuteen päästä, kun se ensin on laskenut ne perusteet, jotka owat wälttämättömät wapauden rakentamiseen. Keisari sitten kehoitti kaikki Ranskalaiset yksimielisesti työskentelemään tähän tarkoitus-perään päästäksensä. — Tämmöiset sanat Ranskan hallitsijan suusta, owat mitä merkillisempiä. Ranskan ja Englannin kansat owat kaikkina maailman aikoina erinneet toisistansa katsantotawassa ja tämä eriäwä yleinen käsitys onkin perustettu heidän historiaansa. Ranskassa on aina hallituslaitoksissa keskikaikkisuus ollut pääperusteena. Englannissa taas on itse-hallinto (self-government) ikiwanhoista ajoista ollut se aate, joka on muodustanut kaiken yleisen waltiollisen elämän suhteet. Englannissa on wapaus syntynyt ja kaswanut itsehallinnon kanssa, Ranskassa ei ole wapaus koskaan päässyt keskikaikkisuuden kahleista, waan päinwastoin suurentanut sen waltaa. Ja tästäpä ei ole Ranskassa mikään oikea waltiollinen wapaus woinut päästä woimaan, mutta Englannissa taas on se noussut ja warttunut maailman-mahdiksi. Ranskalaiset eiwät ole wielä tarpeeksi huomanneet ja käsittäneet tätä waillinaisuutta heidän laitoksissansa ja jos olisiwatkin huomanneet sen, niin on keskikaikkisuus jo heillä tullut wallan kansalliseksi ja liian paljon juurtunut ranskalaiseen luonteesen, että sitä käwisi äkkiä muuttaa. Nyt on itse Ranskan keisari julistanut että wapaus semmoinen, kuin sen Englantilaiset owat käsittäneet ja toteuttaneet, on se tarkoitusperä, johon Ranskalaisten pitää pyrkimän. Mutta tähän muka tarwitaan että perustukset ensin lasketaan. Mitkä nämät perustukset mielestänsä owat, ei hän tosin mainitse, mutta se on warma tosi että englantilaisen wapauden pää ja pieli on itsehallinto. Tätä täytyy Ranskan keisarin siis suositella, jos tahtoo sanoistansa mitään teko-asiallista toimeen saada. Jos hän woi nämät perustukset laskea ja Ranskaan rakentaa englantilaista wapautta, on hän tosin suurempi waltiowiisas kuin maailma on aawistanutkaan.

Amerikka. Tiedot Pariisista mainitsewat, että ranskalainen ministeri Washingtonin kaupungissa on tehnyt ehdotuksia sowintoon Pohjois- ja Etelä-waltain wälillä. Keskustelemus-kokous olisi muka tapahtuwa molemman puolen lähettiläin wälillä.

Kreikka. Lontoosta kuuluu että Englanti jo on heittänyt aikomuksensa asettaa Coburgin herttuaa Kreikan walta-istuimelle ja että toinen protestanttilainen ruhtinas kohdakkoon tulee siihen esitettäwäksi.

Preussi. Komitea, joka oli asetettu walmistaaksensa adressia kuninkaalle, on täyttänyt työnsä. Kolme adressin ehdotusta on tehty, joista Wirchowin ja Carlowitz'in tekemä on woittanut komitean enemmistön suosion eikä ole ollenkaan epäilemistä, että se myöskin edusmiehistön kamarissa tulee hywäksytyksi. Siinä walitetaan ankarasti että hallitus aiwan wastoin perustus-lakia hallitsee ilman mitään kansan myönnyttämää rahatarpeen-ehdotusta ja että siis kansan oikeus weroittaa itsensä on sywimmästi loukattu. Myös moititaan niitä wääryyksiä, jotka hallitus on tehnyt niille, jotka owat seisoneet perustuslakien puolella. Adressi loppuu wakuutuksella, ett'ei sisällinen rauha eikä ulkonainen mahtawuus woi tulla Preussille osaksi, ennenkuin perustuslaillinen tila uudestaan pannaan woimaan.

Englannin sanomat tietäwät, että nykyisen hallituksen wastapuolue walmistaa jotain rynnäkköä ministeröä wastaan. Kaikenmoisia huhuja owat liikkeellä, joissa ei wielä mitään warmuutta ole.

Wiina-asia.

(Jatko 9 n:roon.)

III.

Waikka tämä muutos ei suinkaan ollut täydellinen ja tydyttäwäinen, se kuitenkin kohta ensi wuonna osoitti hyötynsä. Wiina-tulwa wäheni silmin-nähtäwästi, ja kruunun saalis nousi enempään kuin 3:een miljoonaan pankkorikisiin (ks. Hallituksen kertomus Säädyille Lokak. 23 p. 1856). Waltiopäiwissä 1856—57 koroitettiin wero 60 äyriin (noin 20 kop.) kannulta, ja määrättiin, että wähempien pannujen walmistuswoima wuorokaudessa arwattaisiin kaksinkertaiseksi pannun wetoisuudeksi (Asetus Marrask. 27 p. 1857). Tarkoitus oli laittaa niin että wiinan-walmistus pienillä pannuilla tulisi

kokonansa eduttomaksi ja tämä tarkoitus saawutettiin. Että talonpoikais-säädyssä nytkin wedettiin wastahankaa, on tarpeetonta muistuttaa. Wihdoin 1859—60 wuoden waltiopäiwät owat ajaneet asian täysille perille. Wero jätettiin entiselleen, mutta *kaikki pienet pannut häwitettiin* (Kunink. Aset. Lokak. 26 p. 1860). Talonpoiat tekiwät tällä kertaa wähemmin wastusta kuin ennen; he oliwat jo isommalta osalta luopuneet koti-poltosta ja tulleet käsittämään la'in-muutoksen tarpeellisuutta. Asian loppu on ollut, että wiinan-walmistus nykyään Ruotsinmaalla on kokonaan tehtaalliselta kannalla ja wiinan määrä on wähentynyt, mutta kruunun saalis tästä teollisuudesta enentynyt. W. 1857 walmistettiin Ruotsissa wähän yli 15 miljoonaa kannua, ja wero nousi yli 4 miljoonaa pankko-riksiä. Wiime wuosina taas on walmistus ollut wähän yli 14 miljoonan. Wertatkaamme siihen ne 33 milj. kannua, jotka w. 1850 walmistettiin!

Suomen-maan wuotisesta wiina-walmistusmäärästä on usein koetettu tehdä luwunlaskuja, jotka eiwät kuitenkaan ole muuta kuin arwioita. Todennäköisintä on, että se tawallisesti wiime wuosina on ollut noin 6—7 miljonaa kannua, ja että lisäksi joku miljoona on luwattomasti tuotu Wiron puolelta. Kruunun saama wiina-arenti arwataan 1862 wuoden tulojen ja menojen arwiossa 145,000 ruplaksi, joka tekisi noin 2 kopeekkaa kannulta. Asia on nyt ehdoteltu muutettawaksi ja tulee ensi waltio-päiwillä esiin. Tahdomme lyhyesti sanoa ajatuksemme, mihinkä mukaan tämmöinen muutos mielestämme olisi ajettawa.

IV.

Tehtäwä muutos.

Muutoksen lopullinen ja etewin tarkoitus — sen sanomme suoraan — ei saa eikä woi olla muu, kuin että kotitarwe-poltto on ennen tai myöhemmin tykkönään häwitettäwä. Pää-syy, minkä tähden se on häwitettäwä, on sen jo yltä-kyllin todistettu turmiollisuus Suomen kansan hengelliselle ja ruumiilliselle terweydelle. Tämä koti-polton lakkauttaminen käypi la'illisesti niin, että molemmat waltio-mahdit („Kunink. Maj:ti ja Me“ s. o. säädyt) suostuwat peräyttämään sen sowinnon, minkä he 1800 wuoden waltiopäiwissä tekiwät asiassa. Mutta säätyjen päätöksen tekee tämmöisessä asiassa „kolmen säädyn yhtä-pitäwä enemmistö“; sillä kotipoltto ei ole etuus-oikeuksia, eikä sen *lakkauttaminen* ole suostunta-weron asiaa *). Kuitenkin, waikka talonpoikaisen yksi ääni ei woi la'inmukaisesti senlaista päätöstä estää, katsoisimme tosin erinomaisen suureksi onnettomuudeksi, jos täytyisi ajaa asia perille wastoin sen säädyn mieltä, jota se kaikkien enintä koskee. Jos siis niin sattuisi, että mainittu sääty niin kiinteästi rippuisi kotitarwe-poltossa kiinni, ett'ei sen suostumus käwisi saada täydelliseen muutokseen asiassa, katsomme paremmaksi, että seurataan samaa menoa kuin Ruotsissa, s. t. s. heitetään joku osa wiinan-walmistuksesta pienten kotitarwe-pannujen waltaan, kuitenkin niillä ehdoilla, että wero lasketaan korkeimman walmistuswoiman mukaan ja polttajan suuri hyöty häwiää. Tämmöisen sowitus-keinon pidämme tarpeellisena, ei sen wuoksi, että siitä olisi maanwiljelijöille mitään erinomaista hyötyä, waan sen wuoksi, että talonpoikainen sääty muutoin luulee kärsineensä kauheata wääryyttä. Että se sowitus-keino saattaa mukaansa monta haittaakin, esm. salapolton suhteen, tahdomme myöntää. Mutta wakuutuksemme on, että kun talonpoikais-sääty jonkun wuoden olisi saanut koettaa tätä kohtuullista wäli-keinoa, se seuraawissa waltiopäiwissä mielellään luopuisi koko koti-poltosta, joka ei enää olisi millään lailla edullinen. Wieläpä suotawampi kyllä olisi, että nyt kohta asia ajettaisiin perille saakka mainitun säädyn omalla suosiolla; mutta olemme jo osoittaneet, kuinka paljon on syytä pelätä, että talanpoikais-säädyn enemmistö tulee kiiwaasti pitämään kotitarwe-polton puolta.

*) Emme tarwitse muistuttaa, että perustus-la'illinen Etuus-oikeus on ainoastaan semmoinen, joka on annettu jollekulle Waltio-säädylle. Tämä koti-polton oikeus taas ei ole annettu talonpoikais-säädylle, waan kaikille maanomistajille sekä kaupunkien asukkaille. Että wiina-arennin lakkauttaminen on wero-asiaa, saatetaan kenties wäittää; mutta arwaamme, ett'ei mikään sääty tahdo sitä arentia pysyttää, sitten kuin itse koti-polton oikeus on häwitetty. Tuo uusi tehtaallisen walmistuksen päälle pantawa wero on taas eri asia, josta kohta tulemme puhumaan.

Tahdomme tässä tehdä sen muistutuksen, että kun säädyt tässä tai toisessa muodossa antawat suostumuksensa nykyisen wiina-la'in muutokseen, ne kuitenkin ehdotelkoot itsellensä wastaisekfikin aiaksi oikeuden aina olla osallisen tämän suhteen tapahtuwassa la'in-laatimuksessa. Wiina-asia on oikeastaan taloudellista luontoa, ja ainoastaan 1800 wuoden waltiopäiwä-päätös estää hallituksen säätämästä tässä asiassa omin päinsä. Mutta se on erinomaisen tarpeellista, että niin waarallinen aine, kuin wiina on, pysyy molempain waltiomahtien wallassa, ja toiwomme siis, että jo hallituskin ehdotuksessaan esittää pykälän, joka kaikiksi aioiksi eroittaa wiina-asian muista niinkutsutuista taloudellisista asioista. Ainoastaan sillä ehdolla woiwat säädyt ollenkaan ryhtyä mihinkään muutokseen asiassa.

Mutta paitsi tätä tarpeellista waro-keinoa, löytyy muutamia muitakin wakuutuksia, joita mielestämme säätyjen on oikeus waatia, samalla kertaa kuin suostutaan muutettuun la'inlaatimukseen wiina-asiassa. Näistä mainitsemme ensiksi sen, että hallitus ryhtyy semmoisiin toimiin, jotka täydellisesti woiwat lakkauttaa wiinan-tuonnin Wironmaalta ja mistä muualta hywänsä. Sitä on wakuutettu mahdolliseksi, mutta lisäksi tarwitaan wakuutus, että se tehdäänkin. Toinen tarpeellinen wakuutus on se, ett'ei omassa maassa walmistus tule nousemaan ylölliseen määrään, että warsinkin ne maanseudut, jotka eiwät kuluta paljon wiinaa, eiwät myöskään saa wastoin tahtoansa wiinatulwia wuotamaan heidän ylitsensä. Tämän jälkimäisen wakuutuksen tarwitsee ja tahtoo oikeastaan talonpoikainen sääty muilta säädyiltä ja hallitukselta yhteisesti, woidaksensa suostua siihen uuteen la'in-laatimukseen ja uuteen weroon, joka nyt wiina-asiassa on säädettäwä.

(Jatketaan.)

Suomen-rannalla.

Paljon olemme kuulleet ja lukeneet kesä-yön ihanuudesta niissä maissa, joissa päiwä polttaa. Ken esim. ei joskus olisi kuullut puhuttawan Neapelin tai Wenetian öistä. Jokainen meistä on tietysti kerran kaksi eläissään hawainnut että Suomen kesä-yökin woi olla ihana ja suloinen; mutta semmoisiin hawaintoihin tarwitaan erityinen mielen-tila — surulta taikka onnelta täytetty — tawallinen ei liikuta meidän hidasta luontoamme. Taiwaan laki ei ole meillä niin sininen, tähdet ei niin kirkkaat, meren pinta ei niin hohtawa, ilma ei niin kukkain lemulta löyhkiwä kuin siellä etelässä, mutta se hämärä, puoleksi päiwä, puoleksi yö, joka meidän öisillä wallitsee suwi-sydännä, on wiehättäwä sanomattomasti.

Lähetämme lukian suosiolla mieli-kuwamme menneisin aikakausiin. Oli kesä-yö, lämmin, hämäräinen. Suomen lahden aallot lewähtiwät hiiskahtelematta sen niemen ympärillä, jossa nyt Suomen uljas pääkaupunki on. Sen asemalla kaswaa männistöä — ja siitä kuului sata-kielisten ja laulu-rastasten soitannot. Se joka meidän aikoina suwi-yönä käyskentelee niillä kallioilla, joille tähti-torni nyt on rakennettu, saattaa joskus kuulla laulu-rastaan äänen lähde-puistosta, mutta kauwemmas kuuluu wenäläisen wartio-miehen muistutus-huuto Ehrenswärdin muureilta. Nyt kulkee höyrylaiwoja yöt ja päiwät niillä rannoilla, silloin kului monet ajat ettei ainoatakaan purjetta näkynyt. Sillä kerralla, jota tämä juteluu koskee, oli kuitenkin purjeita siinä lahdessa, johon nytkin maamiesten alukset ja höyry-laiwat seisahtuwat. Ne oli sen aikaisten meri-roswoin eli — niinkuin he itse heitänsä nimittiwät — meri-kuninkain sota-aluksia, joista „kuninkaat“ oliwat nosneet maalle „ranta-lyönnille“. He oliwat jo olleet taistelussa maan-asujanten kanssa; mutta tappelu oli jonkun syyn tähden keskeytetty. Huomisen päiwän aamu oli luultawasti näkewä uuden sodan.

Yö oli hiljainen. Tähti-tornin taikka „Ulrikasborg'in“ kallioilla oli kuningas Ragnar'in leiri. Hän oli näiden merikuninkain pääjohdattaja, ja hänen mainion nimensä oli tuttu monelle kansalle. Wartio-wäkeä oli sioitettuna pitkin rantoja aina Kataja-nokkaan asti ja wielä edemmäskin, missä kuiwaa oli, sillä enin osa maata kallioin wälillä oli lettona eli tykkönään weden wallassa. Leirissä pidettiin iloa ja juominkia; he uhrasiwat Oden'ille, jumalallensa, jokaisesta juomasarwesta; runoniekat lauloiwat sankarien kunniaa.

Ragnarin leiri-majassa oli nuori neito — Ragnarin tytär, jota isä piti kalliimpana silmäteräänsä taikka henkeänsä. Neito oli jo kylläkseen kuulellut sotilain laulua ja hälinää; hänestä se tuntui ikäwältä. Hän läksi hiljaa majasta ja käwi leirin läpitse — ei kenkään hänen kulkuansa estänyt. Kallio on lahden puolella täpärä, siitä on meidän aikoina purattu kadun tilaksi, mutta se oli silloinkin nyrkkä. Siihen istuihe neito katsomaan wettä ja laiwoja ja nuotio-walkeita, jotka loistiwat pitkin rantaa.

Hiljainen läiskähdys kuului toisinaan wedessä etäällä; neito kuulteli; se oli ikään kuin joku ahnas hauki olis uiskennellut kaloja nielemässä. Sitte oli taas kaikki ääneti. Nyt pistihe niemen takaa joku musta kappale, se liikkui, mutta pysyi aina ranta-äyrään warjossa. Neito hawaitsi sen olewan wenheen, joka salaa koetti tehdä kulkuansa. Se laski maalle äyrään alle ja ennenkuin neito ennätti paeta oli mies siitä hypännyt maalle ja saawuttanut hänen.

(Jatketaan.)

— — — n pitäjästä 10 p. Tammikuuta.

„Täältäpä ei ole ollut isoon aikaan kuulumisia sanomalehdissä, eikä täältä nytkään ole erittäin sanottawaa. Mutta pitäisihän toki sentään jotakin sanottaman. Siis kosk'eiwät muut mahtawammat kynään kykene, laulan minä, laiha poika" j. n. e.

Näin melkein, ehkä monin tawoin wenytettynä ja kaunistettuna, kuuluu, luullakseni, se suspirio, jolla sanomalehtemme korrespondentit tawallisesti alkawat „edesottamisensa"; ja on heidän tapansa tässä kohden jo tullut niin wakawaksi ja pysywäksi, ett'en minäkään woi enkä arwaa siitä poiketa. Mutta Te, Herra Toimittaja, kentiesti hyljäätte sen? Pidätte sen yksitokkoisena, typeränä, niinpä inhoittawana? Waan koettakaatte pilata näitä riwiäni yhdenkin sanan pyhkiämällä; koettakaatte warsinkin ruweta suspirioon sakarisormellanne — saatte kohta nähdä, minkä kauhean metelin siitä nostan! Minäpä huudan koko mailmalle: näin, hywät ihmiset, Helsingin Uutisten toimittaja korrespondentteja kohtelee! Omawaltaisesti korjailee hän heidän kirjoituksiaan, leikkailee pois mitä ikänä tahtoo, eikä salli heidän puhua suunsa puhtaaksi. Hän, se kyllä näkyy, ei ensinkään ymmärrä, että „puhuen asiat paranewat". Mitä luulette, Herra Toimittaja? Joko olen Teitä tarpeeksi pelottanut, jotta annatte minun rauhassa jatkaa puhettani korrespondenttien suostuttuun hywään tapaan? Totta toiwoisin. Kuulkaatte siis.

„Ilmat owat täällä olleet niin ja näin. Wettä on satanut, lunta ei laisinkaan. Missä owat nyt uuden wuoden pakkaiset, loppiaisten pyryt? Sen kyllä näkee, ett'eiwät wanhat merkit paikkaansa pidä. Suotawa olisi, että nuot synkeät pilwet, jotka tuolla taiwaan kannella alati ajelehtiwat ja peittäwät meiltä auringon, pirauttaisiwat meille wähän lunta. Sillä — jos uskotte tai ette — sitten tulisi rekikeli heti nykyään paremmaksi. — Ryyppiminen on näihin aikoihin kiitettäwällä tawalla tau'onnut; lieneekö siiben syynä, että wiinat ja muut wäkewät juomat owat olleet tawattoman wähissä tarjona. Alköön toki sentähden luulko, ett'ei wälisten nähtäisi ihmisiä horjuwan hywässäkin kohmelossa. Tiesi, pääsemmekö me Suomalaiset perästäkään tuosta ilkeästä wiinan wiasta, ellei armollinen esiwalta, joka kuitenkin yksin kaikki ymmärtää ja kaikki toimeen saa, keksi siihenkin jotain keinoa. — Lukutaito on täällä keskunkertainen. Toiset osaawat lukea paremmin, toiset kehnommin, toiset wielä eiwät ollenkaan. Olisihan tämäkin seikka paremmalle kannalle laskettawa; mutta tuskin siitä mitään on odotettawana, ellei armollinen esiwalta ota asiaa haltuunsa, pannen työntämällä ihmiset lukemaan".

Noh, mitä Teille wielä puhun, Herra Toimittaja? Jos olisi meillä tällä haawaa uusi kirkko tehtynä tai wihittynä, minäpä saisin Teille toimittaa, onko se puusta wai kiwestäkö rakettu, montako siinä on akkunaa, montako owea; minäpä Teille selittelisin sen pituuden, lewyyden ja koron, paljoko se on maksanut sekä koko pitäjällemme yhteen, että jokaiselle manttaalille erittäin; kuka on ollut rakentajana, miten wihkiäiset pidettiin ja n. e. p., jotka kaikki seikat ymmärrettäwästi olisiwat sekä Teille, että yleisölle hywät tiettyinä. Jos seurakuntamme olisi nykyään hankkinut uuden kirkonkellon, minäpä en Teiltä salaisi, missä se on walettu, paljonko se painaa, millainen sen on sointo, y. m. Jos joku kunnioitettawa mies olisi kirkollemme lahjoittanut uuden kruunun eli uudet kynttiläjalat, häntäpä en äkkiä lakkaisi ylistelemästä. Jos, sanon minä, meillä tähän aikaan olisi unilukkarin, tahi lukkarin, saatikka sitten papin waali, kas siitäpä Teille laskisin yhtä pitkän, kuin hauskan ja ylentäwäisen jutun. Mutta kaikki tämmöiset puheenaineet kuin minulta nyt peräti puuttuwat, täytyy Teidän tällä kertaa tyytyä wakuuttamaani, ett'ei minulta kuitenkaan puutu halua lewittää täältä mailmaan „kuulumisia", ja että alati pysyn olemassa

nöyrin palwelijanne

— o — n.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. — Palkankoroitusta tekewää 230 rupl. wuodelta on keis. senaatti tuomiokapitulon esityksestä antanut Wiipurin isomman naiskoulun opettajalle maist. R. A. Zilliacus'elle ja 50 rupl. wuodelta Heinolan yli-alkeiskoulun konrehtorille maist. E. P. E. Brunou'lle laulu-opettajan toimesta samassa koulussa, tullen nämät palkanlisäykset ulosmaksettawiksi alkaen syyskuun 1 p. 1862. Määrätyt: Jywäskylän alkeisopiston kollega maist. C.H.Kahelin, pedagogian kandidati C. R. Bonsdorff ja mainitun alkeisopiston w. t. kollega M. Marttinen samassa oppilaitoksessa toimittamaan, Kahelin awonaisen lehtoriwiran määräysopissa ja luonnonhistoriassa, Bonsdorff kollegan wirkaa näissä oppiaineissa ja Marttinen awonaista kollegan-wirkaa latinassa. Kuolleet: Kymin pitäjän kirkkoherra, prowasti E. S. Nymalm tammik. 15 p. ja entinen armowuoden-saarnaaja C. E. M. Nordström 18 p. jouluk. — Haettawiksi julistetut: lehtorinwirka jumaluusopissa Porwoon lukiossa ja kollegawirat latinassa Porwoon ja Heinolan yli-alkeiskouluissa, kaikki 56 päiwän hakemusajalla; luettu tammik. 7 päiwästä, sekä kirkkoherran wirka Kymin pitäjässä 90 päiwän hakemusajalla, luettu tämän kuun 15 päiwästä.

— **Kuopion hippak.** — Konsistoriumissa 14 p. Tammik. Wirkawapaus suotiin kappalaisille, wara-kirkkoh. J. G. Rahm, C. R. Castrén ja E. H. Nikander kirkkoh. tutkinnon wuoksi. — Kaksi erityistä armowuotta on myödytetty kappal. Lewonin leskille ja lapsille Rewolahden seurakunnassa. — Wiime Jouluk. 28 p. tapahtuneessa kappalaisen waalissa Rewolahdella owat enimmät huudot langenneet arm.wuoden saarnaajalle E. A. Wichmanille. — Wirkawapaus myödytettiin kiwuloisuuden tähden ala-alk. koulun rehtorille Oulussa A. F. Polwianderille. — Määrättiin: linnansaarn. A. W. Hackzell oman wirkansa rinnalla toimittamaan rehtorin wirkaa Oulun ala-alk. koulussa, oppilas A. Wallin ja maakontorista F. Odenwall lisä opettajiksi samassa koulussa ja oppilas A. Wacklin wastaiseksi opettajaksi Kajaanin alaalk. koulussa. — Awonaisena: kappal. wirka Kolarin kappelissa, haettawa 90 päiwässä. — 21 p. tammik. Wirkakuutus-kirja walmistettiin armowuoden saarnaaja Wichmannille kappalaisen wirkaan Rewolahdella.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. kyönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Ne maan-omistajat, jotka sisällä olewan wuoden kuluessa haluawat apua joltakin hallituksen asettamalta maawiljelys-opettajalta, ilmoittakoot ennen maaliskuun loppua sen Keis. Suomen talousseuralle, mainitsemalla myös paikan, missä toimitus on tapahtuwa ynnä sen työn laatua, johon maawiljelysopettajan neuwoja ja selityksiä tarwitaan. Turku, 15 p. Tammik. 1863.

Käskystä:
R. H. Pinello.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kun oppilaisten luku täkäläisessä yli- ja alkeiskoulussa sekä sunnuntai- ja ehtookouluissa on karttunut, on tullut tarpeeksi laajentaa näiden koulujen huonettilaa ja saa Majistraatti sen johdosta tämän kautta kokoon-kutsua kaupungin porwaristoa ja talon-omistajia Majistraatin eteen saapuwille tulemaan maanantaina 23 päiwä ensitulewata Helmikuuta, likemmin suostuaksensa, millä lajilla lämä laajentaminen parhaiten woisi tapahtua. Tampereen Raastupa, 26 p. Tammik. 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kun kaksi kaupungin-palwelijan wirkaa on täällä tullut awoimeksi, saa Maajistraatti tämän kautta kehoittaa niitä, jotka näiden wirkojen sioittamisessa haluawat muistetuksi tulla, maanantaina 9 p. ensitulewata Helmikuuta ennen kello 12 päiwällä Majistraatin edessä ilmoittamaan itsensä, warustettuina todistuskirjalla hywästä maineesta sekä muilla tarpeellisilla todistuksilla. Tampereen Raastupa, 26 p. Tammik. 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kun Wapriikki-yhtiö Finlayson ja kumpp. owat tehneet hakemuksen saadaksensa sen rännin wiereen, joka kuuluu Wapriikki-yhtiön Tampereen wirralle perustettuun pumpulikehruu-wapriikkiin, rakentaa uuden rännin, on Majistraatti määrännyt että syyni paikalla on Majistraatin pidettäwä tuorstaina 4 p. Kesäkuuta sisällä-olewata wuotta k:lo 10 edellä puolipäiwää; ja saa Majistraatti tämän kautta kutsua asian-omaiset kosken yli- ja ala-puolen asujat mainitussa syynissä saapuwilla olemaan, siinä tehdäksensä niitä muistutuksia ja ilmoittamisia, joihin luulewat itsellänsä syytä olewan, ollen heille se uhkaukseна että muussa tapauksessa menettäwät wastaiseksi kaiken oikeuden ja puheenwallan asiassa. Tampereen Raastupa, 26 p. Tammik. 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kun Raatimies Adolf Fredrik Lindberg armossa on saanut oikeuden hänen numerolla 117 merkitylle Tampereen rannalla olewalle talon-tomtille rakentaa tullijauhoitusmyllyn kahden kiwiparin kanssa, siihen paikkaan, missä Raatimies Lindbergin omistama wanutus-laitos nykyään löytyy, on Raatimies Lindberg pyytänyt saadaksensa syyniä paikasta pidettäwäksi, jotta määrättäisiin itse myllyrakennuksen asemaa että myöskin sitä suuntaa, johon myllyä warten ehkä tarpeelliset salpuudet ja muut laitokset owat rakennettawat, sekä Majistraatti määrännyt mainitun syynin pidettäwäksi tiistaina 19 p. ensitulewata Toukokuuta k:lo 10 edellä puolipäiwää; ja saa Majistraatti tämän kautta kutsua asian-omaiset kosken yli- ja alapuolen asujat mainitussa syynissä läsnä-olemaan, siinä tehdäksensä ne muistutukset ja ilmoittamiset, joihin luulewat itsellänsä syytä olewan. Tampereen Raastupa, 26 p. Tammik. 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. L℔.	Munatiu 40—45 k.
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.	Teeri-pari 50—60 r.
Kaurat 2: 80—3: 10 tynnyri.	Metso-pari 90 k.—1. r.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.	Pyy-pari 25—28 k.
Walkoset hern. 35—40 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Perunat 12—14 k. kappa.	Tuoreet lahnat 5—7 k. ℔.
Tuoretta raawaan-liha 75—95 k. L℔.	Tuoretta säynää 4—5 k.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 L℔.	Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 60 L℔.	Tuoreet hauet 4—5 k. ℔.
Palwattua sama 1:70. 2 r. L℔.	Tuoreet mateet 5—8 k. ℔.
Wasikan-liha 1: 50—2: 10 L℔.	Suolattua lohta 15—18 k. ℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. L℔.	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 75—2 r.	Suolattuja silakoita 65—75 k. L℔.
Talia 2: 60—3 r. L℔.	Terwaa 4: 75—5: 75 tynnyri.
Tuoretta woita 18—24 k. ℔.	Koiwu-halkoja 1—1: 25 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 50—4 r. L℔.	Mänty-halkoja 90 k.—1: 10 kuorma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Taale 5—6 k. korttieri.	Wiina 80—90 k. kannu.
	Heinät 10—13 k. L℔.
	Oljet 7—10 kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 11. Tuorstaina 5 p:nä Helmikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine posti-maksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Helmik. 5 p. k:lo 4—7 jpp. Maksettawat korkoliput hypoteekki-yhdistyksen welkaseteleistä lunastetaan talossa n:o 11 Wladimir-kadun warrella.
„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa irtaimesta tawarasta awisioni-kamarissa.
„ k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Helmik. 6 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa jatketaan.
„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni tullikamarissa rakennusten korjaamisesta Båkholmin tulliwartia-paikassa.
„ k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäri-seura kokoontuu wuosi-kokoukseensa.
„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Helmik. 7 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa sota-hospitalin kontorissa sekä urakka-awisioni samassa paikassa hospitalin kellarin jäällä täyttämisestä.
„ k:lo 6—8 jpp. Säästökassaan sisäänpanijain kontrakirjat ulosannetaan.

Sunnuntaina.

Helmik. 8 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Helmik. 9 p. k:lo 10 epp. Kruunu-rahain ylöskanto raastuwassa 1:sestä kaupungin-osasta.
„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni tie- ja wesi-kulkuneuwoin yli-hallituksen edessä 4,800 puu-sylen ja 15,000 slepers-puun toimittamisesta rautatien pysähdyspaikoille.
„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin hospitalin konttorissa 2 kellarin jäällä täyttämisestä.

Helsingistä.

Sittenkuin Hänen Keis. Majesteettinsa wiimekuluneen wuoden 21 p:nä toukokuuta annetun resolutionin kautta armossa on suonut useoille yksityisille henkilöille Suomessa luwan „Suomen Yhdyspankki“ nimisen osake-yhteyden perustamiseen pankkiliikkeen harjoittamiseksi, sekä sen ohessa yhteydelle wahwistanut säännöt, on keis. senaatti, sääntöjen 56 §:län woimasta, tänä päiwänä walinnut ja määrännyt esittelijäsihteerin Christian Gustafson toistaiseksi hallituksen asiamiehenä walwomaan mainitun pankin hoitamista. (J. S.)

Uusi wakuus-yhteys. Keis. senaatti on 16 p:nä tätä tammik. suostunut siihen anomukseen, jonka Uusmaan ja Hämeen läänien maawiljelys-seuran johtokunta teki saadaksensa lupaa semmoisen yhteyden perustamiseen, jolla olisi tarkoituksena wakuuttaa maawiljelijäin laihoa ja eläimiä semmoisia wahingoita wastaan, jotka tulewat raesateista ja ukkosen-lyömistä. Tämä yhteys, jota warten myöskin on wahwistettu säännöt, tulee olemaan yhteinen koko maallemme ja nimeksensä saamaan: „suomen wakuus-yhteys Sampo“.

Suomalainen Palowakuutus-seuran johtokunta on kokouksissa Jouluk. 23 p. ja Tammik. 22 p. määrännyt useammille palowahinkoa kärsineille ulosmaksettawiksi yhteensä 13,235 r. 86 k.

Helmik. 4 p. Nyt on kerrankin saatu jotain talwennäköistä. Helmikuu alkoi erinomaisen kauniilla talwi-ilmalla. Sitten on pyryt ja tuulet ajaneet kauniit ilmat pakoon, mutta talwi on kuitenkin tullut. — Helsinki on taas ottanut akatemiallisen muodon päällensä. Yli-opistolaiset owat palanneet joulu-retkistänsä ja prowessorit wähitellen alkaneet luentonsa. Sisään-kirjoituksessa Tammik. 24 p. oli kaupungissa-olewaisten yli-opistolaisten luku 261, joista 62 oli graduerattuja (maisterin tai tohtorin arwoa saaneita). Näistä kuului jumaluus-opin tiedekuntaan 18, lain-opilliseen 51 (8 graduerattua), lääke-opilliseen 29 (kaikki graduerattuja), historiallis-kieliopilliseen 84 (17 graduerattua) ja fysikkimääräys-opilliseen 79 (8 graduerattua). — Teaterin asiat käywät huonosti; wähän wäkeä on melkein joka ilta. Näyttää ikään kuin Helsingin yleisö kamoksuisi sitä kotimaallisuutta, joka nyt wallitsee teaterin toimissa, sitten kuin oma johtokunta uuden teaterihuoneen rakettua otti teaterihallinnon. Silloin kuin Ruotsalaiset Stjernström, Andersson, Deland y. m. pitiwät täällä teateria, ei yleisö ollut näin säästäwäinen. Mainitut herrat lähtiwät täältä aina täysillä rahakukkaroilla. Nykyinen teateri-johtokunta ei sanota saawan juuri muuta kuin tappiota. Toinenkin taiteen tulewaisuudelle Helsingissä ikäwä seikka on se, että nykyisen teateri-soittokunnan johdattaja hra v. Schantz aikoo hajottaa soittokuntaansa ja itse muuttaa Ruotsiin. Hra v. Schantz, joka samaten kuin teaterijohtokunta sattuu olemaan suomalainen, on yhä waan tullut raha-häwiölle. Hän on ahkerasti toimittanut symfonia- ja markka-soitantoja, mutta — usein saanut soittaa melkein tyhjille seinille. Niinpä oli eilisissä symfonia-soitannoissa tuskin toista sataa henkeä. Yleisö on erinomaisen onnellinen siitä, että Helsingissä on niin hywä soittokunta ja soittokunta itse saa soittaa suuressa tyhjässä ritarisalissa aatelis-waakunain kunniaksi.

Kirjallisuuden Seuran kokous tapahtui eilen. Tästä saamme puhua tulewassa numerossa.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnan parannus- sekä wankihuoneissa tapahtuneista näpistelemisistä ja kruunun warkauksista on Hämeenlinnan raastuwan oikeudessa lauwantaina wiime tammikuun 24 p:nä ensi kerran pidetty istunta, josta „Hämäläinen“ kertoo seuraawata: „Esiteltiin hra prokuratorin kirje kaupungin fiskalille, annettu tammikuun 20 p., jossa hra prokuratori, menneellä joulukuulla pidetyn tutkinnon jälkeen, sanoo hawainneensa epäilemätöintä olewan että noin 14 wuoden ajalla, jolloin guw. sihteeri C. Rennerfelt on toimittanut päällikön wirkaa Hämeenlinnan työ- ja oikasulaitoksessa, wilppiä ja hukkauksia (swek och försnillningar) yksityisten hyödyksi ja kruunun wahingoksi on harjoitettu, muun ohessa halkojen, olkien ja kynttiläin leweranseissa laitoksen tarpeeksi; ja myös suuresti epäluulon alaista olewan että samanlaista pettuutta (underslef) on harjoitettu läänin wankihuoneessa, jolloin R. siinä on ollut wahtimestarina; jota paitsi on tiedoksi tullut (inlupit) guw. siht. R:ä wastaan, että hän omaan yksityiseen työhönsä on käyttänyt oikasulaisia; häneltä allekirjoitetuissa kuukautisissa listoissa oikasulaisista on merkinnyt ajan, jona usiammat niistä owat oikasu-huoneesta päästetyt, toisin kuin direktionin päätös niiden päästämisestä on tehty, ja pidättänyt tutkintowangeilta wankihuoneessa osan heille tulewasta trahtamentista rahassa; ja bokhollaria oikasulaitoksessa G. A. Eklundia wastaan, että myös hän on käyttänyt oikasulaisia ja wankeja omiin töihinsä ja askareihinsa, ottanut (tillgripit) työaineita ja willoja oikasulaitoksen waroista ja harjoittanut luwatonta oluen myyntiä oikasulaisille ja wangeille; josta kaikesta tulee laillisessa oikeuden järjestyksessä tutkittawaksi, jolloin myös näkyy wälttämättömäksi nostaa päällekanne kumminkin wasten kauppias J. F. Lönnholtzia, joka urakka-kaupassa on suostunut hankkimaan mainitut tarwe-aineet ja niistä täyden makson ottanut. Keis. M:ti on, prokuratorin esityksestä, armossa määrännyt, että tämä juttu kokonansa pitää laillisesti menetettämän ainoasti raastuwan oikeudessa, waikka osa siitä asetusten jälkeen olisi kuulunut Linnan oikeuden ja läänin guwernörin ratkaistawaksi. Ja koska työ- ja oikasulaitoksen direktioni ehkä aikanansa tulee erittäin edeswastauksen alaiseksi pantamaan laimin-lyödystä perään katsannosta, on hra prokuratori aprikoinnut että, koska mainitun raastuwan oikeuden esimies, pormestari A. J. Thermén, on ollut siinä direktionissa jäsenenä wuodet 1851—1856 ja hänen weljensä maakamreri C. O. Thermén wuodet 1857—1862, pormestari Thermén siis raastuwan oikeudessa arwattawasti tulee jääwinä pidetyksi käsille ottamaan tätä asiata, jonka päätöksestä hänelle ja hänen weljellensä taitaa olla häwiötä odotettawana. Sentähden, ennenkuin hra prokuratori antaa li-

kempiä määräyksiä tästä aiwotusta oikeuden käymisestä ja ennenkuin mitään tehdään ilmoittajain, osallisten ja todistajain kutsumuksessa oikeuteen, tahtoo prof. asian tämmöisenään raastuwan oikeuteen annettawaksi, ja jos mainittu jääwiys oikeudessa päätetään, tulee prof. wiipymättä toimittamaan toisen jääwittömän tuomarin asiaa raastuwan oikeudessa käsille ottamaan. — Raastuwan oikeus katsoi pormestari Therménin jääwiksi, josta hra prokuratorille oli tieto annettawa.

Kankaanpäästä Tammik. 2 p. Apu-toimikunta tässä seurakunnassa on koettanut, niin paljon kuin mahdollista on ollut, noudattaa sitä sääntöä, että jokaisen pitää työllä ansaitseman, mitä hänelle annetaan. Joka lauantai on siis kirkon tykönä pidetty pienet markkinat, joissa on ostettu kaikenmoista köyhän wäen käsi-alaa, niinkuin puu-astioita, lusikoita, luutia j. n. e., sekä jaettu rohtimia kehrättäwiksi ja ostettu niitä lankoina takaisin. Sillä tawoin on apu-toimikunnalle jo kokoontunut noin 1000—1200 ruplan werta tawaraa, jota se ei oikein tiedä mihin saada myydyksi; sillä täällä ei sitä semmoista paljoutta suinkaan tarwita ja warsin epämukaista on myöskin kuljettaa sitä ympäri maan kaupittawaksi. Luultawasti kyllä puu-astiat ja semmoiset kalut kelpaisiwat ulkomaillekkin wiedä; mutta Porin äwäriäät kauppiaat eiwät suinkaan ryhdy semmoiseen halpaan toimeen, joka kuitenkin laillansa saattaisi olla sekä etuisa että maalle hyödyttäwäinen. Terwoja on meillä paljon tekeillä, niin että ensi kewäänä niistä saattaa tulla runsas rahan-tulo. Muutoin on tämä onnettoman lumeton talwi tälle seudulle melkein yhtä paha kuin katowuosi, koska se estää kaiken kuljetuksen. Ihmiset eiwät pääse metsiinsä eikä myöskään kaupunkeihin. Se wähän lunta, mikä wiime wiikolla oli, lähtee par'aikaa kurjan wesi-sateen sulattamana. K. A.

Ulkomaalta.

Puola. Wenäjän wiralliset lehdet sisältäwät nyt tarkempia tietoja tapauksista Puolassa. Sotamiehen-otto sanotaan etewimmäksi syyksi kapinaan. Kumouspuolue olikin parhaasta päästä käyttänyt sotamiehen ottoa kapinan nostamiseen. Tämän puolueen komitea oli antanut julistuksen, jossa kaikki Puolalaiset kehoitetaan aseisiin tarttumaan ja muka harjoittamaan murhaa ja polttoa, jos tahtowat woittaa ansiota Jumalan ja isänmaan edessä. Warsowassa ei nämät yritykset onnistuneet, kun wirkakunnat siellä suurella wireydellä pitiwät järjestyksen woimassa. Sotamiehen-otto käwi siellä hywin rauhallisesti. Kuitenkin oli iso joukko niistä, jotka oliwat otettawiksi määrätyt, lähteneet pakoon. Näin oli kokoontunut kaksi joukkoa, toinen Weikseli-wirran wasemmalle ja toinen saman wirran oikealle puolelle. Sotawäki oli kohdakkoon, saatuansa tästä tiedon, koettanut näiden joukkojen yhdistymistä estää, mutta tämä ei onnistunut, sillä yhdistys tapahtui yöllä Tammik. 16 p. Toisia kapina-joukkoja ilmaantui Sierockin ja Pultuskin kaupunkien seuduilla, mutta kapinan oikea pesä oli Plockin kuwernörikunnassa. Tämän paikkakunnan kapinoitsijoita wastaan kaatui ewersti Kozlainow, tapettuna kirween-lyönnillä. Yöllä 22 ja 23 wälillä oli päätetty samalla hetkellä karata kaikkien wenäläisten sotajoukkojen päälle. Plockin kaupungissa wastusteli wenäläinen päällikkö Kenraalimajuori Parooni v. Mengden urhoollisesti useamman tunnin ankarassa tappelussa ja ajoi wiimein kapinoitsijat takaisin. Samaten oli käynyt Plonskin kaupungissa. Muutamissa muissa paikkakunnissa ryntäsiwät kapinoitsijat huoneisiin, joissa löytyi erinäisiä sotamiehiä ja tappoiwat heidät unissa. Näin saiwat kapinoitsijat muutamia uhria wimmallensa ja onnistuiwat saada jotensakin sota-aseita Edlenin kylässä Radomin kuwernörikunnassa sekä Rodzentyn ja Radzyn kaupungissa, jossa haawoitettiin kenraalimajuori Kannabich ja ewerstluutnantti Maibaum. Likellä Siedlc'en kaupunkia pakeni muutamia sotamiehiä erääsen huoneesen, jota kapinoitsijat sytyttiwät tuleen ja polttiwat näin kolme sotamiestä. Teillä muka harjoittawat kapinoitsijat paremmalla menestyksellä kaikenlaista wallattomuutta; he wainoowat matkustawaisia, leikkaawat poikki sähkölennättimen nuorat, rikkowat rautatietä tai asettawat keskelle tietä suuria tukkia ja kiwiä — ja toteuttawat erinomaisella tarkkuudella julistuksen saarnaamaa murhaa ja häwitystä. Suurin osa heistä on warustettu jahtipyssyillä ja rewolweri-pistooleilla. On niitäkin, jotka owat järjestyneet ratsujoukoiksi. Maakansa ei mielisty näihin wallattomuuksiin ja on ollut hywin wähän niissä awullisena. Kapinan johdattajat owat kokeneet kaiken mokomin, sekä surman ja polton uhkauksilla että suurilla lupauksilla — muun seassa on luwattu talonpojille omistus-oikeus heidän arentieraamaansa maahan — pakoittaa maakansaa kapinaan osaa ottamaan. Papisto on warsin innokas kapinan sytyttämisessä ja lewittämisessä. Useat papit owat kiini saadut juuri kuin owat olleet kapinan ja kumouksen saarnaamisen toimissa. Warsowassa wallitsee rauhaa, waikka kumous-komitea kokee saada sitä rikotuksi. Koetus saada yliopistolaiset aseisiin ryhtymään ei ole onnistunut. Ainoastaan 22 ääntä on suostunut komitean ehdotukseen, mutta enemmän kuin 700 on ollut sitä wastaan, arwellen ett'ei kapina woisi tuottaa muuta kuin uusia onnettomuuksia isänmaan yli. Nykyään näyttää jo kapina rupeewan asettumaan. Wenäläiset owat saaneet 300 wankia ja ison paljouden sota-aseita, näiden joukossa myös 5 kuorma-waunua täytetyt wiikateilla, luultawasti aiwotut talonpoikien warustamiseksi. Wangeista on saatu iso joukko tärkeitä tietoja, jotka todistawat, että papit owat kapinan wäkewimmät liittolaiset. He kokoilewat sitä warten rahoja, koettawat wakuuttaa kaikkia kapinan pyhyydestä ja kaikkien welwollisuudesta sitä auttamaan.

Uusimmat tiedot eiwät ole liioinkaan tärkeät. Ne mainitsewat muutamia pienempiä kähäköitä, joidenka kautta kapinoitsijain yritykset näyttäwät yhä enemmin käywän mitättömiksi. Nämät pitäwät parhaasta päästä olopaikkaansa metsissä. Rautielle ja sähkölennättimelle tehdyt wammat korjataan yhä.

Kreikka. Coburgin herttua Ernst on jo jättänyt hywästi Kreikan kuninkuudelle. Nyt on taas kolme uutta kruunun-kokelasta kysymyksessä: Viktor Emanuelin toinen poika, Aostan herttua, Saksen-Weimarin prinssi Edward ja Leiningin prinssi. Ensimäistä sanotaan Englanti aikowan suositella, ellei saa ketään jälkimäisistä kuninkaaksi. — Sisällinen rauha maassa ei suinkaan salli kiittämistä.

Preussi. Adressista kuninkaalle, josta wiime numerossamme puhuimme, on nyt ollut keskustelu edusmiehistössä. Waikka ministeri-presidentti Bismarck siinä piti pitkiä puheita wastaan, hywäksittiin kuitenkin 255 äänellä 68 wastaan se adressi-ehdotus, jonka hrat Wirchow ja Carlowitz oliwat tehneet ja joka edusti edistys-puolueen mielipitoa.

Eilisen postin sanomat Puolasta eiwät tiedä mitään suurempaa tapausta. Warsowassa on kaikki rauhallista. Likellä Menjeniniä Augustowan kuwernörikunnassa on ollut tappelu, jossa kapinoitsijat owat kadottaneet 50 miestä. Racionzin paikkakunnalla Plockin kuwernörikunnassa on 80 suuruinen kapinajoukko otettu wangiksi. Rautatien yhdistys toiwotaan kohdakkoon saatawan täydelleen toimeen-pannuksi.

Wiina-asia.

(Jatko ja loppu 10 n:roon).

Olemme tahtoneet noudattaa tuota wanhaa sananlaskua, joka sanoo: joka hywin jakaa, se hywin opettaa. Olemme siis eroittaneet toisistansa kaksi temppua tuossa säätyjen tehtäwässä päätöksessä. Ensimäinen, — josta jo olemme puhuneet, — on kotitarwe-polton lakkauttaminen. Toinen on uusi asetettawa la'in-laatimus wiina-asiassa. Että edellinen ei ole suostuntaweron asiaa, eikä siis tarwitse kaikkien neljän, waan ainoastaan kolmen säädyn yksimielistä suostumusta, olemme jo osoittaneet. Jälkimäinen ei myöskään itsessään ole suostunta-weron kysymystä; sillä jos esim. koko wiinan-walmistus heitettäisiin wapaaksi ja werottomaksi, se nähtäwästi ei olisi kaukaisintakaan sukua weron-suostumuksen kanssa. Tätä asian tieteellistä laatua näyttää Senaatti tarkoittaneen, koska se on laskenut suostunta-weron kysymyksen ja wiina-kysymyksen eri „luokkiin" eli eri komiteojen walmistettawiksi. Mutta että itse käytännössä tämä tehtäwä wiinapolton-laki tulee olemaan suostunta-weron kysymyksiä, sen woimme jo arwata niistä perusteista, joita Keis. Maj:ti on määrännyt asiassa tehtäwälle ehdotukselle. Ja kuten jo toisessa kirjoituksessa olemme lausuneet, onkin luultawinta että jos Säädyt suostuwat panemaan melkoisen weron wiinan-walmistuksen päälle, muuta uutta yleistä weroa ei tule kysymykseenkään. Tässä osassa wiina-asiata tarwitaan siis kaikkien neljän säädyn yksimielinen suostumus, s. o. niiden tulee yksimielisesti päättää, onko tuo tehtaissa tai muutoin walmistettawa wiina weroitettawa wai ei weroitettawa, sekä edellisessä tapauksessa, kuinka korkeaksi wero on määrättäwä. Tahdomme wähää likemmin tarkastaa, mitä seikkoja tässä kohden saattaisi ehdolle tulla.

Hallituksen aikomus näyttää olewan säädyiltä kysyä, tahtowatko, että walmistettawan wiinan wuotinen paljous määrätään, wai ei. Jos nyt niin olisi että säädyt eiwät huolisi tehdä mitään paljouden-määräystä, niin woisiwat myöskin heittää wiinan werottomaksi, ja seuraus olisi, että sitä ainetta walmistettaisiin niin paljon kuin sitä ostettaisiinkin, ja hinta alenisi noin 40 kop. paikoille tai wielä alemmaksi. Wakuutuksemme on, ett'ei mikään waltio-säädty tahdo olla osallinen senlaiseen la'in-laatimukseen. Meidän luulaksemme se tulee olemaan säätyjen yksimielinen ajatus, että walmistus-määrä on rajoitettawa, esim. siihen paljouteen, mikä wiime wuosina arwataan maassa kulutetuksi (noin 7 milj. kannua). Mutta siinä tapauksessa taas ei käy millään tawalla heittää tätä teollisuutta werottomaksi eikä edes määrätä sen weroa aiwan alhaiseksi; sillä ainoa seuraus olisi, että walmistajat saisiwat suunnattoman woiton. On, näet, muistaminen, ett'ei werollisuus tai weroittomuus yksistänsä ole hinnan määrääjänä, waan wielä woimakkaammin tawaran tarjona olewa paljous tarpeen suhteen.

Kun siis wiinan paljous olisi rajoitettu nykyiseen määrään, ja tarwe arwattawasti pysyisi samana kuin nyt, saisi walmistaja, joka ei mitään weroa maksaisi, sulaa woittoa 50—60 kop. kannulta. Että asiata ei käy asettaa sille kannalle, tarwitsee meidän tuskin sanoakkaan. Niin pian kuin walmistusmäärä rajoitetaan, käskee asian oma pakko, ei ainoastaan että weroa täytyy panna, waan wielä jokseenkin tarkkaan kuinka korkeaksi tämä wero on määrättäwä. Mutta jos taas tahdotaan asettaa mainittu wero alhaisemmaksi, silloin on myöskin täytymys enentää tawaran walmistus-paljoutta, taikkapa jättää walmistus-määrä wallan rajoittamatta. Wiimemainitussa tapauksessa tulisi hinta nousemaan juuri niin korkeaksi, että se palkitsisi aineet, waiwan ja muut kustannukset ynnä weron; s. o. weron suuruus tai wähyys ylentäisi tai alentaisi hinnan.

Olemme tahtoneet osoittaa, että siinä ainoassa kohdassa, missä tarwitaan kaikkien säätyjen yksimielisyys, niiden on melkein mahdoton tulla aiwan erimieliseen päätökseen. Syytä on siis warmasti toiwoa, että asia ajetaan toiwotuille perille, warsinkin jos hallitus tietää taidolla ja tarkkuudella walmistaa ehdotuksensa tähän muutokseen. Tosi on, että osa maanwiljelijöistä, nimittäin polttajat, tällä tawalla tulee kadottamaan sen raha-woiton, mikä heille wiime wuosina on wiinan-poltosta ollut. Sitä ei käy auttaa, ja se onkin oikeus ja kohtuus. Sitä wastoin on se eri asia, mutta kuitenkin warsin ajateltawa asia, että tilat ja olletikkin wähemmät tilat maassamme owat rasitetut kowin raskailla wero-kuormilla. Suotawaa siis on, että joku osa kruunun saatawaa uutta wiinaweroa käytettäisiin näiden werokuormain helpoittamiseen, ja me puolestamme tahtoisimme helpoitettawiksi juuri semmoisia, jotka maksetaan sawulta ja siis enintä painawat pienempiä tiloja. Mainita täytyy, että joku senlainen helpoitus eli „kuorman kewentäminen" näyttää olewan hallituksella aikomuksena. Mutta sen lisäksi sopisi määrätä joku osa saatawasta wiina-werosta kunnille annettawaksi, taikkapa maanwiljelijä-seuroille, tai muille maanwiljelyksen hyötyä tarkoittawille laitoksille. Että sen ohessa saakoot määrätä, mihinkä kruunun osa werosta on käytettäwä, katsomme luonnolliseksi. Wihdoin katsomme monestakin syystä wälttämättömän tarpeelliseksi, että koko tämä uusi wiina-laki weroinensa päiwineen määrätään ainoastaan muutamiksi wuosiksi, joiden kuluttua säädyt taas saakoot tehdä ne muutokset, jotka kokemus on näyttänyt tarpeellisiksi. Seuraus tästä tulee paitsi muuta olemaan sekin, että hallitus on sidottu määrä-aian loputtua kutsumaan säädyt uudesta kokoon; ja se ei suinkaan ole wähäpätöinen asia semmoisessa waltio-laitoksessa, kuin meidän on, missä saattaa kulua kuudetta kymmentä ajastaikaa waltiopäiwäin wälillä.

Suomen-rannalla.

(Jatko ja loppu 10 n:roon.)

„Älä pakene minua, tyttö", lausui mies.

Ääni oli tytölle outo, mutta kun hän kääntyi puhujan puoleen niin hän suuresti hämmästyi. Hän oli tänäpänä jo kerran nähnyt sen miehen sota-kedolla, wihollisten riwissä. Se oli taistellut jalosti hänen isänsä wäkeä wastaan ja lyönyt niistä monta. Se oli siitä asti koko päiwän elänyt hänen ajatuksissansa, senkin tähden, että neito tämän päiwän sodassa oli kadottanut sulhonsa eli sen, jolle isä oli hänen luwannut waimoksi, ja tämä sama mies oli sen tappanut. Hänellä oli siis syytä wihata tätä wihamiestä, mutta ei hän kuitenkaan woinut sitä tehdä, waan päin wastoin hänen täytyi ikään kuin mielessänsä kunnioittaa tätä muukalaista, hän kun ei suuresti kaiwannut kuollutta sulhaansa, jota ei hän milloinkaan rakastanut.

„Älä pakene minua, tyttö".

„Ketäs minun tulee paeta, jos ei wihamiestäni", wastasi neito.

„En minä ole sinun wihamiehes", sanoi Suomalainen; „minä näin sinun, sotiessani tänäpänä, ja sinä sammutit minun wihani — ja muutit sen niin, että minun on täytynyt tulla tänne sinua etsimään".

„Ja nyt kun sinä löysit minun?" kysyi neito.

„Minä olen sinua tullut waatimaan omakseni" wastasi Suomen sotia. Waan ennenkuin neito tuli hänelle wastanneeksi, pistäysi miehen pää kallion partaasta ylös ja pian oli koko mies näkywissä; heti sen perään ilmestyi toinen ja kolmas. Ne oliwat merikuninkaan wäkeä. Neito säikähti, sillä nyt oli Suomen sotialla waara kädessä. Hänpä sen liion itse hawaiti ja asettiki puolustaumaan miekalla.

„Anna itses hywällä!" lausui ensimäiseksi tullut Norrmanni. „En hywällä enkä pahalla", wastasi Suomen mies, „jos yksittäin tulette minua saawuttamaan".

Norrmannit tästä häpesiwät, kun heidän aikomuksensa oli kaiken yhdessä hänehen karata. Ensimäinen heistä otti siis yksin taistellaksensa hänen kanssansa.

„Mutta kuules", sanoi Suomalainen, „miekkasilla olo on ylen tawallista, emmekö saisi päättää asiaa siten, että toinen meistä, jompi kumpi, nakkaisi toisen tuosta äyräästä alles?"

Sehän ehdotus oli Norrmannien mieleen, ja nyt käytiin painisille. Yksi Norrmanneista käwi Suomalaiseen kiini, toiset oliwat katselioina.

Neitokin jäi katselemaan.

Olympian kiistassa ei suinkaan taisteltu woimakkaammin, kuin nämät sotiat nyt taisteliwat, ei Herkules paininut jäykemmin Akeloon kanssa, josta sanotaan: „Tällöin tuli tappelusta Soturien sylipaini, Jok' ei ollut lasten leikki, Poikasien painin lyönti. Kumpainenki koki toista Käsiwarsin warnistella Tahi paiskata pahasti Jalka kammilla kumohon. Hiki juoksi jo jokina — — — Jäsenistä jäntewistä". Ei Frithjof ja Angantyr sen uljaammin otelleet, hekään. Alun näytti epätietoiselta, kumpi näistä kahdesta oli woitolle pääsewä, jopa kerran olisi luullut Norrmannin heilahuttawan riitaweljensä kalliohon, mutta siinähän juuri Suomalainen pääsikin woitolle. Hän oli kowalla kädellä saanut toisen wyötyehen kiini. Painiat oliwat wähitellen siirtyneet äyrään reunalle. Norrmannin kantapäät nousiwat maasta, hänen silmänsä mullistuiwat päässänsä. Suomalainen nosti hänen korkialle ja paiskasi hänen hirmuisella tärähdyksellä äyräästä alles.

Nyt oli toisen wuoro, ja se, joka kyllä olis nähnyt hänellensä etuisammaksi lähteä pakoon, ei kehdannut sitä tehdä, waan päätti pysyä paikalla, lohduttaen itseänsä sillä että hän wielä tänä yönä saisi atrioida Odenin luona.

Hänen toiwonsa oliskin epäilemättä käynyt toteen, ellei joukko Norrmannilaisia olisi ilmestynyt esille ja niiden päässä itse Ragnar.

„Mitä täällä ollaan tekemässä?" kysyi hän, „ja sinä Sigri, mintähden minä sinun täältä löydän?"

Siinä hän nyt hawaitsi Suomen sotian, ja antoi heti käskyn miehillensä ottamaan häntä kiini.

Ne oliwatkin kohta walmissa tekemään työtä käskettyä, waan Suomalainen ei ollut niin äkkiä otettu. Hän taisteli kumminkin rajusti hetken aikaa, ennenkuin he saiwat hänen likistetyksi kilpeinsä wäliin ja miekan häneltä pois.

„Isä", sanoi neito, joka tähän asti oli ollut pelkkänä katseliana, „laske tuo Suomalainen menemään, hän on jalo mies".

„Et sinä tiedä mitäs sinä anot", wastasi Ragnar, „hän on tullut wakojana meidän leiriin, ja kaikkien lakien jälkeen hänen pitää kuoleman".

„Hän puolustaa omaa maatansa ja kansaansa", wastasi tytär, „ja sentähden hän on tullut; mutta jos joku yksityinen meidän miehistä olis joutunut hänen waltaansa, ei hän sitä suinkaan olisi tappanut".

Merikuningas wiittasi nyt miehilleen ja Suomen mies tuotiin esille.

„Sinun pitäisi kuoleman", — sanoi Ragnar.

„Wai niin", keskeytti Suomalainen.

„Waan tyttäreni pyynnöstä", jatkoi Ragnar, „joka on läsnä ollut sinun kiini otettaessa, tahdon minä laskea sinun menemään".

Suomen mies katsahti neitoon.

„Kuitenkin on sinulle ehto määrättäwä", lisäsi merikuningas, „sinun tulee wannoa tähän minun miekkaani, joka on Niffelhemissä taottu, että sinä luowut omista kehnoista jumalistas, Ukosta ja Luonnottareista, ja tunnustat Odenin, jota minä palwelen, jumalakses".

„Ukosta ja Luonnottareista minä olen jo aikaa luopunut", lausui Suomen mies, „waan sinun Odenistas en minä sen enemmän huoli; minulla on parempi Jumala".

„Sentähden sinun pitää kuoleman — mutta wielä yksi ehto on, joka sinulle woi säästää henkes".

„Ja se ehto olis?"

„Että lupaat olla sotimatta, kun me huomen aamulla käymme sinun wäkes kanssa taisteloon".

„Ole turhia puhumattas!" sanoi Suomalainen suutuksissansa; „lupaisitko itse semmoista, jos sinä olisit tässä minun siassani?"

„Wiekää hän pois", käski Ragnar miehiänsä, „ja wartioitkaa hän wisusti huomiseen. Me tahdomme lähettää hänen Odenille woitto-uhriksi, kun huomenna kokounnumme sodan jälkeen tälle paikalle".

Kesä-aamu koitti idässä. Norrmannit oliwat odottaneet Suomalaisia leiriinsä yöllä, mutta ne ei tulleet, arwattawasti siitä syystä ette se, jonka heitä piti johdattaman, oli jäänyt wankiuteen. Nyt he aikoiwat käydä Suomalaisia etsimään sinne, missä tiesiwät heidän leirinsä olewan wähän matkaa ylempänä, sillä lakeudella, joka 1741 wuoden sodasta on jäänyt ikäwään muistoon Suomen ja Ruotsin historiassa.

Pian tultiin paikalle. Suomalaisissa wallitsi nähtäwästi epä-järjestys. Heillä oli kyllä johdattajia, urhollisia, eikä heiltä suinkaan puuttunut rohkeutta, waan se uskallus päämiehiin, joka wälttämättömästi on tarpein, jos sota-

wäellä aiwotaan jotain kelwollista työtä matkaan saada, sitä he oliwat tykkönään wailla.

Sota alkoi. Molemmin puolin ruwettiin ottelemaan tuimasti. Miehiä lyötiin menemään sekä Tuonelaan että Walhallaan.

Alun ei tietty kenen puolelle woitto oli tulewa; mutta wihdoin se kuitenkin kääntyi merikansan puoleen, ja piakkoon nähtiin koko Suomen joukko pakoa tekemässä.

Silloin ilmestyi mies heidän puolellansa, ratsastaen hewosessa. Kohta kuului riemun ääni Suomalaisissa, he tunsiwat miehen kaiwatuksi johdattajaksensa. Se oli pääsnyt wankiudestansa neiton awulla ja rientänyt heti taisteloon.

Pian oli hänellä seuraajia, joiden luku eneni enenemistään, sitä myöden kuin pakolaiset ehtiwät palata. He alkoiwat nyt käydä wuorostansa woittawien Norrmannilaisten päälle. Tappelu yltyi uudestansa rajummaksi kuin ennen. Norrmannien täytyi paeta näiden tuimistuneiden Suomalaisten edellä, waikka heidän päämiehensä, Ragnar, heitä kyllä koetti saada pysymään. Wiimein oli päämiesten tulla yhteen. Mutta nyt lauhtui Suomalaisen sota-wimma; hänen miekkansa waipui, hän ei tahtonut tawoittaa kuolettawaa asetta Sigrin isää kohden.

„Sinun pitää kuolemas!" huusi Ragnar ja tawoitti häntä miekalla, mutta hän wältti sen lyömisen.

„Sinä luowut siis jumalistas", sanoi merikuningas, ja tawoitti toisteen, „sinä palwelet tästedes Odenia".

„En wielä sitä teekkän" wastasi Suomalainen, ja wältti miekallansa senkin lyömisen.

„Noh, sitte sinä olet kansas petturi", huusi Ragnar, ja koetti wielä kerran, waan nyt löi Suomalainen aseen hänen kädestänsä, ja samassa Ragnar kaatui maahan. Julmistuneena pani Suomalainen jalkansa hänen rintaansa wasten ja sanoi:

„Ota takasin se wiimeinen lausees, muuten sinä kuolet!"

„Minä otan", sanoi Ragnar, „ja minä kuolen, en kuitenkaan sinun kädestäs, sillä minä olen haawoitettu jonkun noiden sinun loitsiais keihäästä".

„Isä, isä!" huusi neito, joka sotajoukon läpi oli tunkeunut paikalle; „älä murhaa minun isääni!"

Suomalainen oli jo muuttanut uhkaawan asentonsa.

„Sinä et ole kansas petturi", sanoi Ragnar toistamiseen Suomalaiselle, „etkä myös ole wikapää minun kuolemaani. Minä olen kauwan aikaa etsinyt miestä, jolle woisin uskoa tyttäreni — sinä olet se mies; ota hän".

Ja siihen hän kuoli, se wanha merikuningas ja Odenin palwelia.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on alamaisen pyynnön mukaan 14 p:nä tammikuuta arm. suonut wirkaeron Hämeenlinnan läänin kuwernöörille, salaneuwokselle wapaaherra O. Rehbinder'ille ja antanut hänelle elinkautisen pensionin. — S. p. on H. K. M. nimittänyt ja määrännyt maasihteerin Wiipurin läänissä J. Snellman keis. Suomen senaatin yleiseksi esittelijäsihteeriksi, sekä kanslistan senaatin talous-osastossa J. Calonius protokollasihteeriksi senaatin yleiseen kansliaan.

Ilmoituksia.

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Koska muutamia tämän kaupungin **Kansan laina-kirjastosta** lainaksi otettuja kirjoja ei määrä-ajallansa ole takaisin tuotu, kehoitetaan kaikkia niitä, joilla mainitusta kirjastosta wielä on tykönänsä semmoisia kirjoja, joita he **ennen wiimeksi kulunutta Juhannuspäiwää** owat lainaksi saaneet, kiiruimman kautta ja wiimeistäänki tulewan Helmikuun 15 päiwänä tawallisilla kirjastotunneilla tuomaan ne takaisin, jos tahtowat wälttää kowempia muistutuksia. Helsingistä, 21 p. Tammikuuta 1863.

Toimikunta.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Kello	
Ylös-matkalla:			
Lähtee	Helsingistä	8,	epp.
„	Tikkurilasta	8,45′	„
„	Järwenpäästä	9,30′	„
„	Hywingästä	10,35′	„
„	Riihimäestä	11,10′	„
„	Turengista	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan	12,30′	„
Alas-matkalla:			
Lähtee	Hämeenlinnasta	2,	jpp.
„	Turengista	2,35′	„
„	Riihimäestä	3,25′	„
„	Hywingästä	4,10′	„
„	Järwenpäästä	5, 5′	„
„	Tikkurilasta	5,55′	„
Tulee	Helsinkiin	6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—59 k. *L.t.*	Munatiu 50 k.
Ohrakryynit 35 k. kappa.	Teeri-pari 50—55 r.
Kaurat 2: 80—3: 15 tynnyri.	Metso-pari 90 k.—1. r.
Kaurakryynit 35 k. kappa.	Pyy-pari 25—28 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10 k. *t.*
Perunat 13—15 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7—8 k. *t.*
Tuoretta raawaan-liha 85—1: 5 *L.t.*	Tuoretta säynää 5—6 k.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 *L.t.*	Tuoreita ahwenia 10 k. *t.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 60 *L.t.*	Tuoreet hauet 8 k. *t.*
Palwattua sama 1: 80. 2 r. *L.t.*	Tuoreet mateet 8—10 k. *t.*
Wasikan-liha 1: 60—2 r. *L.t.*	Suolattua lohta 16—18 k. *t.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 90—2: 20 *L.t.*	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 75—2 r.	Suolattuja silakoita 70—75 k. *L.t.*
Talia 2: 70—3 r. *L.t.*	Terwaa 4: 75—5: 75 tynnyri.
Tuoretta woita 20—23 k. *t.*	Koiwu-halkoja 80—1: 10 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 60—4 r. *L.t.*	Mänty-halkoja 80 k.—1 r. kuorma
Maito 5—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Taale 5—6 k. korttieri.	Wiina 87—95 k. kannu.
	Heinät 10—13 k. *L.t.*
	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 12. Maanantaina 9 p:nä Helmikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Huomenna Tiistaina.

Helmik. 10 p. k:lo 10 epp. Kruununwerot 2:sta kaupungin-osasta maksetaan raastuwassa.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa useammista lajista kauppatawaroita.

Keskiwiikkona.

Helmik. 11 p. 10 epp. Kruununwerot 3:esta kaupungin-osaska maksetaan.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni sotawäen sairashuoneessa kahden kellarin jäällä täyttämisestä.

" k:lo 6 jpp. Suomalainen kirjallisuuden seura kokoontuu.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Helmik. 12 p. k:lo 10 epp. Kruunuwerot 4:stä sekä korttelista: Gåsen, Strutsen, Falken, Gladan ja Fasanen 5:ttä kaupungin-osaa suoritetaan raastuwassa.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

Helsingistä.

Esiteltyt keinot maanwiljelyksen ja karjahoidon edistämiseksi. Senaatin kokouksessa Tammik. 16 p. on maawiljelyksen ja yhteisten töiden osasto senaatissa esitellyt seuraawat wuotiset raha-määräykset maawiljelyksen ja karjanhoidon edistämiseksi:

Newojen ja soiden kuiwaamiseksi, jotka erittäinkin maan pohjoisissa osissa owat syynä usein tapahtuneisiin halloihin ja jotka maassamme täyttäwät 20 miljonan tynnyrin-alaa, olisi 300,000 ruplan wuotinen raha-määräys tehtäwä. Yksityisten yritysten edistämiseksi tässä kohden olisi 25,000 ruplaa 20 wuotena maksettawa ja näistä rahoista tehtäisiin eri lainarahasto, joka olisi yksin-omaisesti määrätty soiden kuiwaamista ja wiljelemistä warten ja josta sekä erityiset maanwiljelijät, että kunnat ja yhtiöt woisiwat lainoja saada. Sen johdossa esiteltiin myös että raha-määräys järwen kuiwaamisia warten olisi koroitettawa 20,000 ruplalla.

Kun kuitenkin on tietty, että waikutus soiden kuiwaamisesta wasta pitkän ajan kuluttua woi tulla tuntuwaksi ja kun wiljain kaswattaminen muutoinkin pohjoisissa lääneissä on pidettäwä siwuelatuskeinona ja karjanhoito sen siaan tehtäwä pää-elatuskeinoksi, niin on muka hallituksen innokkaasti ryhtyminen semmoisiin sopiwiin keinoihin, jotka woisiwat waikuttaa tätä muutosta elatuskeinon suhteen. Tätä tarkoitusta warten esiteltiin, että waltio asettaisi eläimistöjä (stamholländerier), joissa woitaisiin oppia karjan hoitelemista ja saada selwempää tietoa ja käytännöllistä taitoa siihen kuuluwissa aineissa. Näiden laitosten ensi perustamiseksi woitaisiin määrätä 60,000 rupl. wuosittain 5 wuoden aikana. Sen lisäksi katsottiin tarpeelliseksi antaa Uusmaan ja Wiipurin läänin maawiljelysseuroille, kullekkin 500 ruplaa wuoteensa, jotka rahat olisiwat käytettäwät stipendiumiksi semmoisille seurojen määräämille henkilöille, jotka tahtowat hankkia itselleen tarpeellista taitoa karjanhoidossa, johon löytyy tilaisuutta monissa erityisissä kartanoissa, joissa säännöllinen karjanhoito wiljellään. — Syöttöeläinten kaswattamisen edistämiseksi, joka nyt suureksi haitaksi maalle laiminlöydään oli 1500 ruplaa wuoteensa annettawaa. Nämät rahat käytettäisiin rahapalkkioiksi hywistä syöttö-eläimistä. Rahapalkkiot olisiwat jaettawat kolme kertaa wuoteensa pidettäwissä kilwoitus-kokouksissa. (Jatketaan).

Eläin-rutto. Kun keis. senaatin talous-osasto H. K. M:lle on ilmoittanut että ne waro-keinot, joihinka Suomen hallitus on ryhtynyt estääksensä eläinruton tänne tuomista Wenäjältä, yleensä eiwät ole tarkoitustaan täyttäneet, on H. K. M. armossa waltuuttanut senaattia tästä-lähin, kun asian-haarat sen waatiwat, joksikuksi ajaksi kieltää raawaiden sekä raaka-taljain sisään-tuomista Wenäjältä Suomeen.

(F. A. T.)

Kirjallisuuden seuran kokous tapahtui wiime keskiwiikkona. Tässä kokouksessa oli seuraawia asioita kysymyksenä. Ensin ilmoitettiin muutamia lahjoja, joista oliwat etewimmät prow. Lönnrotin tekemä suomennos prow. Palmenin teoksesta: „Juridisk Handbok", jonka kohdakkoon tapahtuwa painattaminen päätettiin, ja prowasti Brunou wainajan perheeltä wainajan jälkeen-jäänyt kirjasto, sisältäwä 81 n:roa. Esimies ilmoitti että seuran talo, jonka oli saanut kamariwirallinen Rabben testamentin kautta, oli 9,600 ruplaksi kaupittu majuori A. Boisman'ille. Myös ilmoitettiin että ewerstluutnantti Stjernecreutz wainajan tekemä „Merisanakirja" ja toht. Cannelin'in tekemä kreikkalainen kieli-oppi suomeksi piankin ilmaantuisiwat kirja-kauppaan. Edellisen hinta määrättiin 3 markaksi; sen koko tulee olemaan noin 30 arkkia. Jälkimäinen taas, joka on ko'oltaa 11 arkkia, tulee olemaan hinnaltansa 2 markkaa; tekijän palkaksi määrättiin 100 ruplaa. Seuran wara-esimies asessori Rabbe ilmoitti, että hän kirjeen kautta kauppa-neuwos E. Julinilta oli saanut tietää, että Turun majistraatti oli suostunut Seuran esitelmiin ehtoihin Porthanin muistopatsaan kantakiwen te'ettämisestä. Tästä päätettiin Turkulaisille lähettää kiitoskirjettä. — Sitten ilmoitettiin, että koulu-opettaja J. W. Murman oli tarjonnut seuralle lunastettawaksi joukon historiallisia todistuskappaleita ja että maist. R. Krank oli lähettänyt seuralle suomennoksen Dielitzin historiallisesta oppikirjasta, alkupuolen historialliseen lukukirjaan, tehty pääasiallisesti Gruben mukaan, ja näytelmä-kappaleen nimeltä „Karhu ja Poika". Kaikki nämät jätettiin tutkiokunnalle. Koulun-opettaja Heinonen oli jättänyt seuralle joukon suomalaisia sanoja ja sananparsia ko'otut länsi-suomesta. — Seuran sihtieri lehtori Borg ilmoitti, että hän ei enään woinut jatkaa sitä sanankirjaa suomesta ruotsiksi, joka hänellä oli ollut käsillä, waan että Seuran esimies prow. Lönnrot oli luwannut tämän työn ottaa toimittaaksensa. — Tutkiokunnan puolesta luki maist. Krohn arwostelun eräästä näytelmä-kappaleesta, nimeltä „Raha", suomennos Bulwerin mukaan. Tätä teosta ei katsottu soweliaaksi painattaa. Sen jälkeen luki toht. Ahlqwist arwostelun yliopist. Dahlbergin suomentamasta näytelmä-kappaleesta: „Wiulu-niekka". Tämä katsottiin parannettuna ja korjattuna soweliaaksi painattaa seuran kustannuksella. Sitä wastoin yli-opist. Blomstedtin tekemä suomennos Schillerin näytelmä-kappaleesta: „Kabal und Liebe" ei katsottu siihen sopiwaksi. Sen ohessa mainitsi Seuran sihtieri, että „Näytelmistöä" woitaisiin pian ruweta painattamaan. Yliopist. Dahlbergin teoksesta päätti Seura maksaa 7 r. 50 k. arkilta.

Toht. Ahlqwistin esityksestä päätti seura tulewana keskiwiikkona Helmik. 11 p. pitää erinäisen kokouksen, jossa seura antaisi lausuntonsa suomalaisen kielikomitean ehdotuksesta kieli-asiassa. Tämä lausunto olisi sitten tulewaksi warsinaiseksi kokoukseksi walmistettawa ja seuran wuosikokouksessa allekirjoitettawa.

Suomalaisen kirjallisuuden Seura kokoontuu tulewana keskiwiikkona, 11 p. nykyistä Helmikuuta, k:lo 6 j. p. p., tawallisella paikalla wälikokoukseen, jossa tullaan keskustelemaan niistä alamaisista muistutuksista ja esityksistä, joita Seuran puolesta pitäisi tehdä kielikomitean ehdotusta wastaan.

Rautatien-wihkiäiset. Rautatien-syrjähaara Fredriksbergistä Sörnäsin lastauspaikalle on nyt saatu walmiiksi ja siis on Helsingin-Hämeenlinnan rautatien-linja kokonaan walmisna. Uusi syrjä-haara on pituudeltansa 6 wirstaa. Wiime perjantaina tehtiin koetusmatka uudella tiellä. Muassa seurasi ent. rautatie-johtokunnan esimies ja jäsenet, senaatin maawiljelys- ja työ-osaston esimies y. m. Matka käwi hywin ja onnellisesti. Sörnäsin pysähdyspaikalla oli liike-päällikkö, ewerstluutnantti Strömberg, toimittanut suurus-

pidot, joissa pidettiin puheita ja juotiin maljoja Suomen ensimäisen rautatie=linjan kunniaksi.

(H. T.)

Kuolon sanomia. Melkein kohta perätysten on pohjoisten maan osain maawiljelys saanut kärsiä kaksi tuntuwaa kohtausta. Tammik. 11 p. kuoli Sawonlinnassa w. t. liikkuwa maawiljelys=opettaja Kuopion läänissä A. E. Löfberg ja saman kuun 22 p. samanlaiseen wirkaan Oulun läänissä määrätty J. D. Hedman.

(O. W. S. ja Tapio)

Mehiläisen 12 n:o sisältää tarkan arwostelun Suomenkielen komitean alamaisesta lauseesta ja ehdotuksesta. Wähäinen erehdys astuu kuitenkin jo alussa silmiin. Siinä mainitaan, että ainoastaan kaksi waliokunnan jäsenistä, nimittäin tuomioprowasti Lindh ja raatimies Örnberg, eiwät panneet nimiänsä sen alamaisen anomuskirjan alle, joka kieli=asiassa lähti Suomen Suuriruhtinaalle. Oikea asian laita on, että neljä jäsentä kielsi allekirjoittawansa, nimittäin: nuo Mehiläisen mainitsemat, sekä wapaherra Carpelan ja pormestari Tengström. Lisäksi yksi mies, joka epäilemättä olisi mielellään kirjoittanut alle, oli ennätänyt lähteä pois kaupungista, niin että allekirjoitettuja nimiä oli yhteensä 43. Mehiläinen woipi omistaa palstoistaan, wiime Maaliskuun wihosta, löytää siihen todistusta.

Maaseuduilta.

Waasasta Tammik. 26 p. 1863. Matkallani pohjoiseen päin tulin myös näkemään Waasan markkinat. Yhtä ja toista olisi kyllä näistä markkinoista sanottawaa, mutta tästä ei woisi juuri muuta tulla kuin wanhat walituswirret siitä elämästä, joka näissä kansan=juhlallisuuksissa pidetään. Sen tahdon waan mainita, ett'en missään muussa paikassa hawainnut niin wilkasta liikettä kuin olut=puodissa. Maistoin minäkin kaupungin olutpanijan tarjoomaa tawaraa ja hawaitsin kohta että tawara oli mitä huonompaa ja että sitä walmistettaessa oli liian paljon tarkoitettu hywää woittoa. Minä luulin että tämä huono tawara ehkä oli aiwottu ainoastaan markkina=wieraille. Mutta sen kielsiwät asian=tuntijat, jotka tiesiwät puhua että juuri samanlaisella tawaralla juotetaan Waasalaisia joka päiwä. Parempaa lienee kuitenkin odotettawaa, kun pari uutta olutlaitosta par'aikaa on tekeillä. Joko pitää kauppakilwallisuuden kautta saataman jotain parempaa, tai rupeewat kaikki walmistamaan yhtä kehnoa lajia. Kokemus on osoittawa mitenkä käy. Kuitenkin pitäisi kaupungin woiwan lukea hywäksensä aikatulot, kun näkee miten hywä olut=myynti täällä menestyy ja mitä se tawara kärsii weroittaa.

Juteltiin warmana asiana, että tilan=haltiat Mustasaaressa ja muutamissa muissakin seurakunnissa owat päättäneet tehdä alamaisen anomuksen saadaksensa ainakin yhden wiikon wiinapoltonaikaa, jotta woisiwat hywäksensä käyttää sitä wiljaa, joka ei kelpaa syötäwäksi. Tätä anomusta wastaan ei olisi mitään sanottawaa, ellei myös siemeniksi kelpaawa wilja tulisi saman kohtalon alaiseksi kuin kelpaamatonkin. Siihen saakka kuin tuli tutuksi, että semmoinen anomus piti tehtämän, saatiin kaupungin torilla kauniita ohria ja kauroja kohtuulliseen hintaan, mutta sitten taukosi näiden tawarain tuonti kokonaan. Tämä kylläksi todistaa, ett'ei ainoastaan kelpaamaton wilja tulisi säästettäwäksi kultaiseen poltto=aikaan. Eräs lautamies, joka on suurimpia wiina=keittäjiä sekä eräs nimismies sanotaan kaksi kuukautta sitten, ennenkuin polttamisen kielto tuli, täällä pidetyssä huutokaupassa, jossa myytiin weden kautta turmeltunutta wiljaa, ostaneen siitä suuria waroja, — ja nämähän myös owat hywäksi käytettäwät. Kun pelätään läänin kuwernörin olewan tätä anomusta wastaan, sanotaan asian=omaisten nähneen parhaaksi lähettää anomus=kirja suorastaan senaattiin.

Kun kaksi wuotta sitten katselin Waasan uutta kirkkoa, näin katon eteläisellä puolella ison ruman kiwi=möhkäleen, joka oli olewanansa jotain ristintapaista. Tämä tiilikiwistä tehty ristinmuotoinen korsteini ei nyt enää ole nähtäwänä, waan sen siaan on pantu somempi rautainen risti. Woitto tästä muutoksesta on kieltämätöin. Mutta syy muutokseen ansaitsee kertoa, kun en muista sitä mainituksi ainoassakaan niissä monissa kertomuksissa, jotka owat olleet tästä merkillisestä kirkosta luettawina. Tämä risti antaa kuitenkin myös todistuksen kirkon=rakentajan taitamattomuudesta ja siitä onnettomuudesta, joka on kohdannut seurakuntaa, kun sen kirkko on tullut esineeksi mitättömiksi menneille koetuksille ja turhapäiwäisille arwiolaskuille. Kiwi=risti, näet, hawaittiin liian raskaaksi ja uhkasi musertaa sitä laenkupua, jonka päällä seisoi. Nyt koetti kirkon rakentaja ensin useampia kertoja kalkituksella peittää ja paikata ilmaantuneita halkeamia, mutta wiimein näki tarpeelliseksi — luultawasti rakennuskomitean luwalla, sillä seurakunta, jolle ei ole tahdottu suoda puheen=waltaa näissä asioissa, ei tietänyt siitä — repiä alas kiwiristin ja sen siaan omalla kustannuksella sinne laittaa rautaristin. — Sisältä on kirkko niin täynnänsä puu=wärkkiä, ett'ei kirkossa käydessä woida aawistaakkaan että edes seinät owat kiwestä. Rakennuslaadultansa ruma saarnastuoli ja kaikki muu puuwärkki on niin täynnänsä leikkailemisia ja muuta pöyhkiwää koristusta, että tämä kaikki mahtaa olla mahdottoman kallista. — Kun nyt oli talwisydän=aika eli tammikuun loppupuoli, luulin minä kirkon lämmityslaitoksen olewan woimassa, mutta kun siitä ei mitään tuntunut, koetin tiedustella asian laitaa. Se, jolta kysyin, ei woinut asiasta täyttä selkoa antaa. Pää=sisältö hänen ilmoituksessansa oli, että lämmityslaitos oli tullut Englannista ja oli asetettu paikalleen, joka työ oli maksanut 900 ruplaa. Joku wiikko sitte oli useampain päiwäin työn=tekemisellä koetettu, eikö sitä woisi käyttää, mutta tämä ei onnistunut, kun joku wika sanotaan olewan, ei itse lämmityslaitoksessa, waan siinä walmistuksessa, jonka kirkon=rakentaja oli tehnyt saadaksensa wettä laitokseen. Se kyllä woi olla ansiollista koetuksilla rikastuttaa tiedettä, mutta surkuteltawa on kuitenkin se, joka saapi kaikki koetukset maksaa.

Postituuti on jo lyömäisillänsä; mun täytyy lopettaa, waikka wielä muutamista asian=haaroista olisi kirjoitettawaa, mutta tämä on tapahtuwa palatessani.

K.

Suu=pohjasta owat kuulumisemme toimeentulon suhteen kerrallaan ilahuttawia ja ikäwiä. Ilahuttawia owat sen wuoksi, että ylipäänsä ei näy olewan aiwan suurta hätää. Mutta ikäwää, jos ei jotain wielä pahempaa, on se kewytmielisyys, jolla muutamat kunnat yrittäwät päästä niiden apu=lahjain osallisuuteen, joita nyt on ko'ottu sekä omasta maasta että ulkomailtakin. Aputoimikunta Waasassa on saanut wastaan=ottaa kertomuksia, jotka woittawat toinen toistansa ylöllisissä puutteen=kuwauksissa ja ylöllisissä waatimuksissa. Woiton kaikilta wiepi kuitenkin eräs Wöyriltä tullut kertomus, joka tälle emäseurakunnalle waatii melkein enemmän, kuin mitä koko läänille yhteisesti on tullut apulahjoja. Jokainen tietää kuitenkin, ett'ei Wöyri ole hallan=arkoja paikkakuntia, ja ylipäänsäkin lienee waikea todistaa, että muut kuin metsäiset seudut Waasan läänissä owat saaneet warsinaista katowuotta, jos kohta melkein joka paikassa on tullut huonon=puoliaista. Kuitenkin ilmoitettiin esim. Ilmajoen seurakunnasta, että sen 7600 asukkaasta muka enemmän kuin 5000 oli hätääntyneitä, waikka joku wiikko myöhemmin annettiin se wähäinen oikaisu, että sama seurakunta tulee omillansa toimeen. Muista seurakunnista on kerrottu milloin mitäkin. Niinpä muutamasta paikasta mainitaan, ett'ei mikään tilallinen ole awun tarpeessa, ei mikään torppari=perhe warsinaisessa hädässä, eikä myös kukaan koturi tai itsellinen, wieläpä että työ=ansiota on tarpeeksi tarjona; mutta loppupäätös tästä ilo=sanomasta on yhtä hywin, että kyllähän apu siellä sentään hywää tekisi ja suotawa olisi. Lukija helposti käsittää, kuinka wähän johtoa aputoimikunta on tämmöisistä kertomuksista woinut saada, ja me puolestamme katsomme sen todellakin surulliseksi aian merkiksi, että monessakin paikassa niin ylen matalalla mielellä kuroitetaan käsi lahjain pyyntöön, ennenkuin on tarkoin tutkittu, mitä omat apu=neuwot, oma toimi ja työ woisi aikaan saada. Wakuutuksemme on, että ainoa wälttämättömän tarpeellinen apu=toimi oli jywäin toimittaminen ulkomailta, ja siihenpä kauppiasten olisi pitänyt jo paljaan woitonkin tähden ryhtymän. Että sen lisäksi muutamat seudut warsinkin Oulun läänissä owat tarwinneet warsinaisia apu=lahjoja, emme suinkaan kiellä; päin=wastoin kiitämme sitä kristillistä rakkautta, joka on hellällä sydämmellä antanut niin suuria summia. Mutta kun todellisen puutteen lisäksi ja rinnalle on koetettu panna teeskenneltyä puutetta, se mielestämme on synti ja häpeä Jumalan ja ihmisten edessä. Aika on jokaisen muistaa, ett'ei Suomen kansa saa muuttua kerjäläiskansaksi, jollenka leipää lahjaksi ko'otaan ympäri Euroopan. Tulla omillansa toimeen, se olkoon niin kauan kuin mahdollista jokaisen kansan, jokaisen kunnan, jokaisen yksityisenkin omantunnon=käsky.

Se ylewä esimerkki, minkä Pietarsaaren kirkkoherra on antanut alttiiksi=antamuksesta ja kristillisesta aputoimesta, on jo Wasablad'in kautta tunnettu. Hän, näet, takaa pitäjäläistensä lainoja kauppamiesten tykönä, on itse antanut lainaksi ja kuuluu par'aikaa panttauttawan kiintonaista omaisuuttansa samaan armeliaiseen tarkoitukseen. Asia luonnollisesti ei ole aiwottu julkisuuteen, mutta kaunis työ ei ole salattawanakaan.

Ulkomaalta.

Puola. Wiimeiset tiedot taas mainitsewat kaksi wähempää tappelua. Toinen yöllä wastoin Helmik. 1 p. likellä Bjalyn kaupunkia. Kapinoitsijat ryntäsiwät wäkiwoimalla Wenäläisiin sotariwiin, mutta ajettiin pajunetteilla ja kiwäärin ampumisilla takaisin. Kapinoitsijat kadottiwat 42 miestä. Toinen tappelu tapahtui likellä Puolan rajaa. Tässä kadottiwat kapinoitsijat 30 miestä. Iso joukko kruutia ja sota=aseita on otettu Puolalaisilta. Wilnan, Grodnon, Minskin ja Kownon kenrali=kuwernöri on warustettu rajattomalla wallalla, wäkiwoimalla kukistaaksensa kaikkia kapinan=yrityksiä. Tästä näkyy että kapina ei ole rajoitettu ainoastaan Puolaan, waan myös kytee

Puolan wanhoissa Wenäjään kuuluwissa maakunnissa. — Wenäläiset sanomalehdet owat täynnänsä kertomuksia kapinasta. Näistä näkyy että kapinoitsijat joka paikassa muka tulewat häwiölle, mutta että kapina missä milloinkin taas wiriää ilmituleen. Papit ja alhaisempi aatelisto owat kapinan warsinaiset johdattajat.

Kreikan kuninkuus-asia on kummaa kummempaa. Nyt taas kuuluu että Leiningin prinssi on kieltänyt wastaan-ottawansa Kreikan kruunua ja että tämä taas on tarjottu Coburgin herttualle, joka nyt olisi luwannut tätä wastaan-ottaa.

Pitääkö rahwaan lausuman ajatuksensa kieli-komiteasta?

Meidän ei ole aikomus tässä enää ottaa käräjä-tutkinnon alle tuo onneton komitea, jollenka oli uskottu toimi keksiä keinot, millä Suomenkieli paraiten ja pikaisimmasti olisi saatawa wirka-kieleksi Suomenmaassa. Silmiin-astuwaa on, että enemmistö tässä komiteassa ei ollenkaan käsittänyt aikaansa eikä toimensa tärkeyttä, ja seuraus on ollutkin, että niin ystäwät kuin wihamiehetkin owat yhtä ankarasti tuominneet sen ehdotuksen kelwottomuutta, jonka mainittu enemmistö asiassa walmisti. Sitä wastoin Waliokunta, joka ensin herätti tämän kysymyksen liikkeelle, on tullut paljonkin kehutuksi ja kiitetyksi ja myöntää täytyykin, että wasta Waliokunta-jäsenten alamainen anomus antoi Suomenkielen waatimuksille sen waltiollisen woiman, joka pakoittaa joka miehen asettumaan myötä tai wastoin. Kuitenkin waatii mielestämme kohtuus, että ansiot ja wiat wähää tasaisemmin jaetaan Waliokunnan ja komitean wälille. Itse Waliokunnassa kohtasi tämä kysymys ensin paljon wastusta, ennenkuin siitä wihdoin edes sen werran tointa tuli, kuin tulikin. Että enemmistö Waliokunnassa oli Suomenkielen puolella, on epäilemätöntä. Tämä enemmistö olisi tahtonut, että noiden muiden jo edeltäkäsin määrättyin keskusteltawain lisäksi olisi julkisesti otettu esiin myöskin kysymys Suomenkielen oikeuksista, taikkapa ainakin, että Waliokunnan alamaiseen esitykseen H. Maj:tillensa olisi sowitettu erinäinen anomus Suomenkielen suhteen. Mutta wähemmistö osasi tässä asiassa käyttää edukseen sen ahtaan rajoituksen, johon Waliokunnan toimi oli supistettu, ja uhkasi ei kirjoittawansa koko esityksen alle, jos siihen muka mitään muuta otettaisiin kuin nuo Senaatin esittämät kysymykset. Se oli luultawasti ensimäinen kerta, milloin wähemmistö on hallinnut enemmistön, ja mutka menestyi ainoastaan siitä syystä, että Suomenkielen ystäwät eiwät tahtoneet antaa tämän asian herättää julkista eripuraisuutta Waliokunnassa, jossa hywä sopu siihen aikaan näytti warsin tarpeelliselta. Wihdoinpa keksittiin se neuwo, että anomus kieli-asiassa oli tehtäwä ei itse Waliokunnan nimessä, waan niiden Waliokunta-jäsenten omassa nimessä, jotka tahtoisiwat sen allekirjoittaa. Eroitus näyttää ensi katsannolla wähäpätöiseltä, koska kuitenkin melkein kaikki jäsenet kirjoittiwat alle. Mutta yhdessä kohden oli eroitus hywinkin suuri. Jos Waliokunta waliokuntana olisi tähän toimeen ryhtynyt, niin enemmistö olisi määrännyt anomuksen lause-tawat ja koko sisällyksen. Nyt sitä wastoin, kun jäsenet yksityisinä miehinä saiwat kirjoittaa alle tai olla kirjoittamatta, tuli oikeastaan wähemmistö lauseiden määrääjäksi; sillä täytymys oli sowittaa lauseet niin, ett'ei mikään jäsen, jos kuinka wähän Suomen-puoleinen, löytäisi kelwollista tekosyytä ollaksensa allekirjoituksesta erillään. Näin syntyi tämä alamainen anomus, joka puhuu ainoastaan u m p i - s u o m a l a i s t e n kärsimästä haitasta ja wastuksesta, mutta näyttää arwelewan, että ne Suomen miehet, jotka sattuwat ruotsiakin osaamaan, owat samalla suljetut pois kaikista oikeuksista Suomenkielen suhteen.

Tästä samasta astinlaudasta meni komitea wielä askeleen edemmäksi, julistaen, että nämä samat umpi-suomalaiset, joista nyt oli yksinomaisesti kysymys, seisowat muka niin alhaisella siwistyksen kannalla, että jos saisiwatkin asiakirjansa suomeksi, eiwät kuitenkaan niistä mitään kostuisi. Lähin askele, jonka kuitenkin komitea on tahtonut jättää jonkun wastaisen neuwottelija-kunnan kunniaksi, olisi ollut julistaa, että wieras kieli on tälle kurjalle joukolle ei ainoastaan ei mitään haitta, waan selwä etukin. Tämmöistä julistusta ei kuitenkaan komitea tehnyt, eikä siis näytä olleen aiwan kunnian-himoinen. Se tyytyi siihen käytölliseen saaliisen, että Suomenkielen waatimuksista itse teossa ei syntyisi mitään, ja siihen ei tällä kertaa tarwittu muuta, kuin halwentaa kaikin tawoin asian tärkeyttä ja samassa rakentaa sille kaikkia mahdollisia ja mahdottomia esteitä.

Se ei ole mahdotonta, että komitean enemmistö toiwoi saawansa edes jonkun-moista puolustusta muutamilta ruotsinkielisiltä sanomalehdiltä. Pari näistä oliwat alusta antaneet syytä senlaiseen toiwoon; Dbld esm., joka suomalaisuuden asiassa mielellään käypi mutkatietä, oli koettanut lannistaa Suomenkielen n y k y i s i ä waatimuksia, painattamalla uudesta Elias Lönnrotin k y m m e n e n w u o d e n w a n h a a puhetta, missä hän selitti, mitä s i l l o i n hänen mielestään olisi ollut kohtuus myöntää Suomenkielelle. Ett'ei nyt komitean enemmistö ole näiltäkään suunnilta saanut mitään puolustusta, todistaa kaikkien paraiten, kuinka tämä enemmistö erehtyi aian seikkojen suhteen. Tosin olisi enemmistön silmät pitänyt aueta siitäkin seikasta, että se mies, joka aina on wedetty kauniiksi sowinnollisuuden esimerkiksi, kun muut owat Suomenkielelle muka liikoja waatineet, nyt ei woinut mitään sowintoa rakentaa enemmistön kanssa, waan yhdistyi juuri siihen wasta-lauseesen, joka jäykimmällä tawalla wastusti enemmistön mietteitä. Mutta enemmistön silmät oliwat nyt kerran auttamattomasti soaistut. Se ei nähnyt muuta kuin tehtäwäänsä, ja se tehtäwä näyttää olleen — ei keinojen keksiminen, waan esteiden ja wiiwytysten.

Myöskin toisessa seikassa lienee komitean enemmistö erehtynyt. Se ei liene luullut, että koko maan ja kaikkien kansanluokkien ajatusta wielä lisäksi kysyttäisiin, ja että komitean lausunto siis tulisi punnittawaksi melkein joka majassa ympäri Suomenmaan. Hallitus on kuitenkin tässä asiassa osoittanut kiitettäwää tasapuolisuutta, kehoittaen jokaista Suomen miestä antamaan ajatustansa ilmi ennen Maaliskuun loppua. Että semmoinen kehoitus on erittäin annettu wirkakunnille, tiedämme kyllä, ja siltä puolen saattaa komitean enemmistö kentiesi toiwoa wähän kannatusta, waikka luulomme on, ett'ei se toiwo siellökään päin tule täydellisesti käymään toteen. Mutta sananwaltaa asiassa on myöskin annettu itse rahwaalle, tälle kurjalle joukolle, jonka siwistystä komitean enemmistö piti niin ylönkatsottawana. Mitä puolta tämä Suomen kansan lukuisin osa tulee pitämään, lienee tarpeeton sanoa.

Mutta koska rahwaan mieli ja ajatus asiassa on warma ja ennaltaan tunnettu, onko siis tarpeellistakaan, että se mieli ja ajatus erittäin lausutaan. Me wastaamme, että o n. Katselkaamme, mitenkä woisi käydä, jos rahwas ei ollenkaan taikka ainoastaan harwoista seurakunnista antaisi ajatuksensa ilmi. Niitä ei tulisi puuttumaan ääniä, jotka julkisesti tai salaisesti wetäisiwät tuosta todistuksen, että rahwas, — „umpi-suomalaiset —", eiwät todella ole koko asiasta millänsäkään, — että muka ainoastaan muutamat suomikiihkoiset sanomalehdet owat siitä tehneet keppi-hewosen, jonka selässä saawat ratsastaa täyttä nelistä tuuli-myllyjä wastaan, — että rahwas kentiesi on onnellisempi nykyisessä asiain tilassa, kuin jos sen oma kieli tulisi walta- ja oikeuskieleksi, y. m. y. m. Ett'ei semmoisia ääniä juuri tällä hetkellä kuulu, on kyllä luonnollista. Mutta niitä on ennen kuulunut, ja tulisiwat wastakin kohoamaan, jos rahwas päästäisi käsistään sen tilaisuuden, mikä nyt on tarjona, puhumaan itse puolestansa. Asia onkin luonnollinen. Ne, jotka pitäwät wäärän wallan, jota ei käy periajatuksessa puolustaa, koettawat aina wakuuttaa, että tämä walta käytöllisesti ei ole ollenkaan rasittawainen, waan pikemmin hyödyllinen muutamain omituisten asian-haarain wuoksi. Orjan-omistajat Pohjois-amerikassa owat jo kauan aikaa saarnanneet, että neekerit owat muka orjuudessaan paljoa onnellisemmat, kuin jos wapautensa saisiwat, ja että muka harwa, jos wapaus olisi hänelle tarjona, ottaisi semmoista lahjaa wastaan. Wiisaasti kyllä antawat semmoisen tarjouksen olla koettelematta. Mutta jos tarjous kerran tapahtuisi, ja neekerit silloin hawaittaisiin niin tylstyneiksi orjuutensa alla, ett'eiwät edes huomaisi oikeassa aiassa ilmoittaa haluansa, niin renkaat heidän kahleissaan olisiwat samassa kaswaneet kahta lujemmaksi ja painawammiksi.

Tästäpä ainoasta syystä, eikä sen wuoksi, että rahwaan ajatus olisi epäiltäwä, katsomme tarpeelliseksi, että niin monesta seurakunnasta, kuin mahdollista on, lähetetään lausuntoja puheen-alaisessa asiassa. Mitä niiden pitää waatiman, ei ole meidän sowelias määrätä. Ehdolle pantuna on jo niin monta wähän eriäwäistä määräys-tapaa, että niissä on runsaita walitsemisen waroja. Me puolestamme emme tahdo uusilla ehdotuksilla hämmentää asiata. Tahdomme ainoastaan teroittaa pari jo ennen muistaaksemme ehdoteltua pykälettä, mitkä pidämme erittäin tähdellisinä.

Tarpeellinen mielestämme on tehdä määräykset niin tarkoiksi, ett'ei turhaa ja tarpeetonta wiiwytystä synny, mutta samassa niin kohtuullisiksi, ett'ei käytännössä kohtaa auttamattomia esteitä ja mahdottomuuksia. Semmoinen mahdoton seikka mielestämme olisi pakoittaa wanhoja tuomareita kirjoittamaan suomeksi. Tosin on komitean enemmistö wakuuttanut, että maan tuomaristo ylipäänsä osaa suomea selwästi p u h u a, ja tuosta sopisi arwata, ett'ei puhumisesta kirjoittamiseen olisi suuri askele. Mutta että tämä komitean wakuutus on perätön, tietää joka mies; tuomareita on monta, jotka war-

sin huonosti puhuwat ja warsin huonosti ymmärtäwät Suomenkieltä. Se nyt kyllä totta on, että tuomari, joka ei osaa suullisesti selwällä Suomen kielellä tutkia asiata, kuulustella wieraita miehiä, julistaa päätöstä j. n. e., on tuomarina kowin kelwoton. Syytä siis olisi jollakin tawalla eroittaa semmoinen mies wirastansa. Mutta kokonaan mahdoton on pakoittaa häntä kirjoittamaan, mitä hän ei edes puhu osaa. Meidän neuwomme olisi, että jokainen jo tuomari-wirkaan päässyt mies, nyt 10 wuoden perästä, olisi welwollinen kirjoittamaan asiakirjansa suomeksi, jos osaa, — mutta jollei hän sitä osaa, erkanemaan kaikista wiran-toimista pois, jolloin wirka hänen elinaikanaan toimitettaisiin siaisen kautta, joka suomeksi toimensa suorittaisi. Jokainen tietää, että useimmat wanhat tuomarit eiwät muutoinkaan itse te'e wirkaansa. Tämä sääntö ei siis tekisi mitään suuria mullistuksia asiain menossa.

Niiden suhteen, jotka tästä lähin hakewat awointa tuomari-wirkaa, ylhäistä tai alhaista, maalla tai kaupungissa, sekä missä maan osassa hywänsä, on mielestämme kohtuullinen määrätä, että he nyt kohta taikka wiimeistään wuodesta 1868 alkaen antawat asiakirjat suomeksi jokaiselle, joka niin tahtoo, olkoon umpisuomalainen tai ei. Sama määrä olkoon senkin tuomarin, joka yhdestä wirasta hakee toiseen, ja älköön yhtään awointa wirkaa warsinaisesti kellenkään annettako muulla ehdolla. Nykyään on 12 uutta ala-tuomari-wirkaa laitettu, jotka tällä tawoin kohta tulisiwat saamaan suomenkielisiä omistajia. Muutoin tawallisesti 2 ala-tuomarin wirkaa wuoteensa tulee awoimeksi, ja koska niitä tähän saakka on ollut 49, niin kuluisi wähintäin 25 wuotta, ennen kuin kaikkiin tulisi suomenkieliset miehet. Tämä näyttää kyllä pitkä-wetoiselta. Mutta asia autetaan sillä neuwolla, minkä äsken mainitsimme, että jonkun aian perästä kaikki jääneet wanhukset, jolleiwät ole suomen-kirjoitukseen oppineet, warustettaisiin siaisilla. Mitä ali-tuomareista on sanottu, sopii wähäisillä eroituksilla yli-tuomareihinkin. Hallinto-wirkamiehiltä taas woipi wielä wähemmässä aiassa waatia Suomenkielen waatimusten täyttämistä.

Seka-sanomia.

Sanomalehtien posti-wero. Olemme jo tämän lehden 2:ssa n:ossa osoittaneet, kuinka kohtuuttomasti postimestarien waiwannäkö-raha on asetettu, mainiten että se enimmästi rasittaa wähempiä sanoma-lehtiä. Tarkempi tutkinto osoittaa, että juuri suomenkielinen sanomakirjallisuus on tällä tawoin paljoa raskaammin weroitettu kuin ruotsinkielinen. Kaikki ruotsinkieliset lehdet maassamme maksawat yhteisesti postissa 33 rupl. 54½ kop., josta summasta postille luopuu (kuljetus-rahaksi ja waiwannäkö-rahaksi) 6 rupl. 67½ kop., ja toimituksille siis jääpi 26 rupl. 87 kop. *). Lehtien alkuperäinen, toimitusten hywäksi käypä, hinta lisääntyy siis postissa lähes 25:llä prosentilla. Tämä ei ylipäänsä näytä aiwan kohtuuttomalta. Mutta toinen on suomenkielisten lehtien laita. Panemme tänne niistä luettelon:

	Hinta postissa.	Toimituksen osa.	Postin osa.
Helsingin Uutiset	2: 50.	1: 82½.	— 67½.
Hämäläinen	1: 12.	— 80.	— 32.
Kristillisiä Sanomia	— 67½.	— 50.	— 17½.
Lasten Ystäwä	— 51.	— 40.	— 11.
Lukemisia lapsille	— 28.	— 20.	— 8.
Luonnotar	— 75.	— 56½.	— 18½.
Mehiläinen	2: —	1: 65.	— 35.
Mikkelin Ilmoituslehti	— 75.	— 48.	— 27.
Otawa	1: 35.	1: —	— 35.
Oulun Wiikkosanomia	1: 35.	1: —	— 35.
Sanomia Turusta	— 77½.	— 50.	— 27½.
Suomen Asetus-kokous	— 60.	— 50.	— 10.
Suomen Julkisia Sanomia	1: 20.	1: —	— 20.
Suomen Lähetys-sanomia	— 30.	— 22.	— 8.
Suometar	2: 30.	1: 82½.	— 47½.
Tapio	1: 20.	— 87.	— 33.
Tähti	1: 6½.	— 75.	— 31½.
Yhteensä	18: 72½.	14: 8½.	4: 64.

Suomenkielisten lehtien alkuperäinen hinta 14 r. 8½ k. lisääntyy siis postissa 4 ruplalla 64 kopeekalla, eli enemmällä kuin 32:llä prosentilla. Mutta tämä lisäys-prosentti on kowin eri-määräinen eri-lehdille. Jos heitämme kuukaus-lehdet siksensä, niin muilla on seuraawa arwon-järjestys: Finl. Allm. Tidn. kantawat postiweroa 8½ %, Suom. Julk. San. 20 %, Suometar 26 %, Dagblad 27 %, Folkwännen 27¼ %, Helsf. Tidn. 32½ %, Otawa, Oul. Wiikk. San. ja Åbo Und. 35 %, Helsingin Uutiset 37 %, Tapio 38 %, Hämäläinen 40 %, Tähti 42 %, Sanomia Turusta 55 %. Nämä numerot puhuwat paljoa paremmin kuin pitkät saarnat. Finl. Allm. Tidn. woiwat ummistaa korwansa sanomakirjallisuuden walituksilta. Woiwatko yhtä hywin silmänsä ummistaa?

Wielä lopuksi kysymys. Tähti Turusta tulee ulos wasta Maaliskuun alusta, mutta maksaa kuitenkin koko wuoden posti-werot, nimittäin 15 % kuljetus-rahaa ja 20 kop. waiwannäkörahaa. Eikö näiden määrien pitäisi oleman 12½ % + 16⅔ kop.? Sillä tawoin Tähti tulisi saamaan posti-weroa ainoastaan 26 kop. ja sen hinta postissa olisi 1 r. 1 k. Lisäys-prosentti silloin tekisi 34⅔ %.

*) 4:nnessä n:ossa oli luettelo ruotsinkielisistä lehdistä ja niiden hinnoista. Oikaistawa kuitenkin on, että Finl. Allm. Tidn. maksaa postissa 3 r. 80 k. Lisättäwä on myöskin Barnawännen, joka ulosantopaikalla maksaa 40 k. ja postissa 51 k.

Laillisia Ilmoituksia.

— **Nimitetyt.** Kamarikirjuriksi k. senaatin sotatoimikuntaan sen w. kamarikirjuri J. Wirtzén. **Wirka-ero** on pyynnön mukaan annettu postihoitajalle Lappeenrannalla C. A. Illberg sekä elinaikainen pensioni.

Hippakuntain sanomia.

— **Turun hippak.** — **Waltuus** Wimpelin kappalaiswirkaan on annettu Ylistaron kappalais-wiran wälisaarnaajalle A. O. Törnuddille. — **Papin-wirasta eroitettu:** Kuusiston kappalainen O. R. Halleen. — **Waaliin** Luwian kappalais-wirkaan pantut: 1) kappalaisen-siainen Isossa Kyrössä, warakirkkoherra J. F. Ignatius, 2) kappalainen Pirkkalassa A. H. Sewon ja 3) Köyliön ja Säkylän kappalainen, warakirkkoherra H. W. Nordlund. — **Määrätyt:** w. t. kappalainen Pikkiössä K. E. Hagelberg oman wirkansa ohessa toimittamaan kirkkoherran-wirkaa Sielä, sekä w. t. kappalainen Hämeenkyrössä, warakirkkoherra K. A. Bäckman yhdessä neuwon kuwernörin asiamiehen kansa pitämään kirkon-kokousta Ikaalisten emäkirkossa pitäjän-apulaispalkan korottamisesta Ikaalisissa ja Jämijärwellä. — **Haettawiksi julistetut:** opettajan-wirka Pietarsaaren ala-alkeiskoulussa, apu-opettajan-wirka samassa koulussa, apu-opettajan-wirka Uuskaarlepyyn ala-alkeiskoulussa ja opettajan-siaisen wirka Kaskisten ala-alkeiskoulussa, kaikki hakijain puuttesta uudestaan haettawat 56 päiwän hakemus-ajalla, sekä toisen apu-opettajan siaisen wirka Porin ala-alkeiskoulussa, haettawa ennen 12 p. olewata Helmikuuta.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—59 k. L℔.	Munatiu 45—50 k.
Ohrakryynit 35 k. kappa.	Teeri-pari 50—60 r.
Kaurat 2: 90—3: 15 tynnyri.	Metso-pari 90—1 r. 5 k.
Kaurakryynit 30—34 k. k:pa.	Pyy-pari 25—30 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Tuoretta raawaan-liha 75—1 r. L℔.	Tuoretta säynää 5—6 k.
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 L℔.	Tuoreita ahwenia 7—8 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 60 L℔.	Tuoreet hauet 6—8 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Tuoreet mateet 8—13 k. ℔.
Wasikan-liha 1: 60—2: 10 L℔.	Suolattua lohta 16—18 k. ℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 15 L℔.	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 75—2 r. L℔.	Suolattuja silakoita 70—75 k. L℔.
Talia 2: 70—3 r. L℔.	Terwaa 4: 75—5: 75 tynnyri.
Tuoretta woita 20—25 k. ℔.	Koiwu-halkoja 90—1: 20 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 60—3: 80 L℔.	Mänty-halkoja 80—1 r. 10 k. kuorma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Taale 5—6 k. korttieri.	Wiina 85—90 k. kannu.
	Heinät 10—13 k. L℔.
	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 13. Tuorstaina 12 p:nä Helmikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Snellman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Boisman.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Helmik. 12 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa useammasta lajista kauppa-tawaraa pakkahuoneessa.

" k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Helmik. 13 p. k:lo 10 epp. Kruunuweroin ylöskanto isommasta osasta 5:ttä kaupungin-osaa sekä Kataja-nokasta.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

" k:lo 10 epp. Huutokauppa kamppi-kasarmissa niini-matoista, rohtimista, nuorista, laatikoista y. m.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa Weaporin satama-konttorissa Kataja-nokalla kelwottomista waroista ja kaluista.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Helmik. 14 p. k:lo 6 jpp. Pursi-seura kokoontuu seurahuoneesen walitsemaan uuden johtokunnan.

" k:lo 6 jpp. Säästöpankki awataan sisäänpanemista warten.

" k:lo 7 jpp. Teollisuus-seura kokoontuu.

Sunnuntaina.

Helmik. 15 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Helmik. 16 p. k:lo 10 epp. Kaupungin suojeluswäki maksaa kruunun-weronsa.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa kaarti-pataljonan trossi-wajassa Sandwikin likellä kaikenlaisista sota-aseista ja waatteista.

Helsingistä.

Esiteltyt keinot maanwiljelyksen ja karjahoidon edistämiseksi (jatko). Taitawien eläinlääkärien saamiseksi esiteltiin 1,500 ruplan wuotinen rahamääräys, joka olisi annettawa matkarahaksi semmoisille, jotka haluawat ulkomaalla tutkia eläinlääkitys-oppia, sekä 7 eli 8 tuh. ruplaa hewoislajin parantamiseksi, jos hallitus suostuu niihin ehtoihin, jotka sitä warten asetettu komitea tässä kohden on esitellyt.

Yleisten tarkoitusta täyttäwien maawiljelys-kokousten toimeen saamiseksi joka kolmas tai neljäs wuosi esiteltiin 3000 ruplan wuotinen rahanmääräys, sekä 1000 rupl. wuoteensa annettawaksi jokaiselle maassa löytywälle maawiljelysseuralle, jotka saisiwat jakaa näitä rahoja palkkioiksi wähemmin warakkaille maanwiljelijöille etewämmistä maawiljelystuotteista ja hywistä työ-aseista. Lisäksi esiteltiin 3,000 ruplan wuotinen rahamääräys, joka olisi käytettäwä rahapalkkioiksi ja kehoituksiksi wähemmille maanomistajille, jotka hywin wiljeltyissä isommissa kartanoissa tai läänien maawiljelyskouluissa sekä waltion maawiljelys-opettajilta owat saaneet opetusta maawiljelyksessä, woittoa tuottawalla tawalla tätä opetusta käyttämään. Nämät kehoitus-palkkiot olisiwat ainoastaan annettawat semmoisille tilanhaltioille, jotka omistawat maatilan, jossa on korkeintaan 100 tynnyrin ja wähintäin 20 tynnyrin alaa peltoa ja niittua. Sen ohessa pitää maatila wähintäin 10 wuotta olleen palkkion saamiseksi esiteltyn hallussa.

Matka-rahoiksi maawiljelyskouluin opettajille, maawiljelysneuwojille sekä muille sopiwille henkilöille esitettiin 2,000 wuotinen rahamääräys. — Kalasijittämisen eduksi esitettiin, että nykyinen wuotinen rahamääräys (2,400 r.) koroitettaisiin 3,600 ruplalla.

Wiimeksi esitettiin maamittauksen uudesta järjestämistä, kulkuneuwojen parantamista hankkimalla uusia kanawia ja rautateitä, ensiksikin rautatietä Hämeenlinnasta Tampereelle ja Riihimäeltä Lahtisiin Wesijärwellä, joka järwi kanawalla olisi yhdistettäwä Päijänteesen. Lopuksi esitettiin, että 500 ruplan rahamääräys annettaisiin maawiljelys-opillisen aikakauslehden ulosantamista warten.

Tämän esityksen määräsi keis. senaatti jätettäwäksi niille komitean jäsenille, joilla on toimena walmistaa laki-ehdotuksia niissä säätyjen keskusteltawiksi määrätyissä kysymyksissä, jotka kuuluwat 7:n luokan asioihin. (F. A. T.)

Pappien-kokoukset. Arkkipispa kuuluttaa kiertokirjeessä papistolle, ett'ei Turun hippakunnassa woida tulewana kesänä mitään pappien-kokousta pitää, ollen muka tänä wuonna tulewat waltiopäiwät esteenä. Millä lajilla waltiopäiwäin odotus woisi estää pappien-kokousta, sitä ei ole helppo käsittää. Hämäläinen lausuu tästä seuraawaa:

Puusta katsojalle näkyisi että juuri ennen waltiopäiwiä pappien kokous olisi ollut warsin tarpeellinen, kuin tietty on että aiwan harwat papit pääsewät waltiopäiwille mieliänsä ilmoittamaan ja että sentähden papiston yleinen mieliala olisi hywä tietää monissa aiwan tärkeissä asioissa, esimerkiksi wiinan poltossa, pappien wirkahakemuksissa jne. Nyt ei papeilla ole toiwomistakaan saada lausua mielialaansa maamme tärkeimmissä asioissa ennen waltiopäiwiä, joka on peräti murheellinen asia. Eikö papiston esimiehellä tulewissa waltiopäiwissä ole mitään selkäturwaa tarpeena papistoltansa? Niin surulliselta näyttää.

Hallituksen aputoimet hätääntyneiden awuksi. Näistä annamme lyhyen selwikkeen. Hallitus on jo antanut hätääntyneiden awuksi 387,439 r. 19 k. Näistä on Oulun läänille tullut 130,727 r. 95½ k., Kuopion 119,378 r., Waasan 80,000 r., Mikkelin 8,000 r., Hämeen 600 r., Turun ja Porin 11,398 r. 68 k., Uusmaan 32,334 r. 55½ k. ja Wiipurin 5,000 r.

Nämät raha-awut owat annetut seuraawiin tarkoituksiin ja seuraawilla nimillä:

	Rupl.	kop.
Lainoja waiwaishoitokunnille takasin-maksun welwollisuudella . .	64,000:	—
Saman-ehtoisia lainoja tilallisille talon-pojille wiljelyksiä sekä terwantekoa j. m. s. warten . .	42,000:	—
Saman-ehtoisia lainoja kunnille ja yksityisille samanlaisia hankkeita warten	24,520:	—
Maanteiden tekoon, soiden kuiwaamiseen ja muihin semmoisiin töihin, jotka owat läänihallitusten katsannon alla	61,600:	—
Töihin kruunun-metsistöissä . .	54,000:	—
Insenöörikunnan johdossa tehtäwiin eritöihin	132,835:	73½.
Jälelle-jääneet rahat 1857 wuoden nälkää warten ko'otuista lahjoista	8,383:	45½.

(F. A. T.)

Rautatien tulot tammikuulta owat olleet seuraawat:

	Rupl.	kop.
Matkustawaisilta, (1:sen luokan waunuissa 225, 2:sen luokan 1,261½, 3:n luokan 2,280½)	2,657:	14.
Paketeistä	54:	37.
Yli-painosta	87:	76.
Postin kuljetuksesta	15:	—
Ajo-neuwoista	66:	38.
Hewoisista	24:	90.
Koirista	6:	89.
Tawaroista (39,625 sentneriä) . . .	2,238:	43.
Sarwi-eläimistä	3:	26.
Satunnaisia tuloja	44:	75.
Summa	5,198:	88.

Wiime joulukuulta nousi tulot rautatiestä ainoastaan 4,299 ruplaan 58 kopeekkaan. Tämän kuukauden woitto on siis 900 r. Tätä on erittäinkin waikuttanut suurempi tawarain kuljetus tällä kuukaudella.

— **Suomen maalaisten Palowapu=yhdistyksen** asiamies on julistanut luwunlaskun, joka osoittaa tämän yhdistyksen menojen ja tulojen suhteet eri paikoilla, yhdistyksen asettamisesta aina neljännen tiliteko=wuoden loppuun asti. Epäilemättä on tämmöinen tilastollinen katsastus aiwan hyödyllinen, kun se tulee useampia wuosia pitkitetyksi, niin että warmaan woi päättää, josko huolimattomuus tulenhoidossa on suurempi tai wähempi maamme eri paikoissa, ja jos, koska tietty on että eripaikoissa hywin eritawalla rakennusten hintaa arwostellaan, korkeampi arwo waikuttaisi, ell'ei juuri suoraa sytyttämistä, niin kuitenkin suurempaa huolettomuutta.

Nykyinen luwunlasku ei mielestämme osoita mitään semmoista, sillä tässä ei saa ottaa lukuun ainoastaan tulipalojen määrä=lukua, mutta myös kuinka paljon on ollut wakuutettuna. Kuitenkin sopii jo melkeen arwata että Uudenmaan läänissä paraiten walkeata hoidetaan, sillä maksettawaksi määrätyt rahat sieltä tekewät 16,480 ruplaa mutta palowahinkojen määrä ainoastaan 4,653, siis ei täysin ⅓ osaakaan. Turun läänissä taas on tulipalojen luku werrattomasti suurempi kuin missään muualla, nim. 113, ollen suurin luku muissa läänissä ainoastaan 45 ja tämä Waasan läänissä. Mutta Turun lääni on myös suurimman rahasumman sisäänmaksanut, nim. 28,510, ja kun tulipaloista on ulosmaksettu 26,304, niin on Turun lääni kuitenkin suorittanut hoitokulunkia noin 1/13 osalla palowahinko=summastansa. Pahimmalta näyttää Mikkelin lääni waikka siellä ei ole tapahtunut kun 7 palowahinkoa, sillä sinne on maksettu 6,154 ruplaa mutta saatu ainoastaan 3,232, siis wähän paremmin kun puoli. Hämeen lääniin on myös maksettu enemmin apua kuin mitä on saatu, nim. 15,222 ruplaa, mutta ylöskannettu waan 12,263. Kuitenkin on muistutettawa, että Hämeenlinnassa on tapahtunut kalliin tulipalo yhdessä paikassa, nimittäin Nuutajärwen lasipruukissa. Uudenmaan jälkeen on Wiipurin läänin tili edullisin, johonka on maksettu 3,289 r., mutta saatu 8,161, ja sen jälkeen tulee Waasan lääni, waikka siellä lu'ulta useimmat tulipalot owat tapahtuneet paitsi Turun läänissä. Sieltä on nimittäin ylöskannettu 13,332 r., mutta ulosmaksettu 8,775 r. ja joll'ei sielläkin olisi Orawaisten konepaja tehnyt 4,600 r. wahinkoa, niin Waasa wetäisi Uudellemaalle wertoja. Oulun lääniä olisimme panneet ensi luokkaan, sillä sieltä on ylöskannettu 5,780 ja maksettu sinne 1,720, siis melkeen sama suhta kun Uudenmaan läänissä, mutta kun siellä näyttää wielä olewan joksikin wähän wakuutuksia, niin ei wielä sowi siitä warmaan päättää.

Seuraawasta luwunlaskusta näkee lukija selwästi yllämainitut suhteet.

	Luku.	Palowahinkojen määrä.		Maksettawaksi määrät. rahoja.	
		Rupl.	kop.	Rupl.	kop.
Uudenmaan lääni. . . .	32	4,653	75	16,480	8
Turun ja Porin lääni .	113	26,304	79	28,510	85
Hämeen lääni.	43	15,222	74	12,263	50
Wiipurin lääni.	17	3,289	85	8,161	48
Mikkelin lääni.	7	6,154	30	3,232	50
Kuopion lääni	33	2,534	70	4,320	44
Waasan lääni.	45	8,775	43	13,332	33
Oulun lääni.	12	1,720	60	5,780	8

Yhdyskunnan hoitokustannukset owat tehneet: palkkoja 10,533 r. 91 k.; korkorahoja 7,412 r. 74 k.; ylöskantopalkkoja 3,407 r. 76 k. ja järjestämiskustannuksia 2,070 r. 9 kop.

Litteraturblad n:o 1 tuli ulos wiime tiistaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Inhemsk litteratur, kirj. J. V. S.; 2) Slaget vid Waterloo (ruotsinnos Thiers'in historiasta); 3) Statsverkets och hypoteksföreningens lån, kirj. J. V. S.; 4) Romanen i Tyskland i 17 seklet (Hettnerin kirjallisuus=historiasta ruotsinnos); 5) Om de lösa jordlagrens väsende och naturbeskaffenhet (ruotsinnos); 6) Om f. d. ryska språktimmarnes i skolorna användande, kirj. J. V. S.; 7) Den blå grottan, (ruotsinnos); sekä 8) Om Tidnings taxan. II, kirj. J. V. S.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna on wiimeisinä aikoina wetänyt suuren yleisön tarkastuksen puoleensa. „Hämäläinen" on tietänyt sieltä meille puhua yhtä ja toista. Wiime numerossaan sisältää se hra kuwernöri ja salaneuwos O. Rehbinderiltä paisuwilla kirjaimilla näin kuuluwan hywästi=jättökirjeen (Hra salaneuwos on, näet, saanut wirkaeron elinkautisella pensionilla):

Hämeenläänin asukkaille!

Yksikolmatta wuotta täällä waikutettuani, owat heikennyt terweyteni ja runneltu woimani, joilla en enää woisi kohtaawia wastuksia woittaa, waatineet minun lepoa ja rauhaa hakemaan. Sentähden olen alamaisuudessa pyytänyt ja saanut armollisen eron wirastani. Waikka wanhuus ja kiwulloisuus minua rasittaa, olen minä kuitenkin hellässä sydämessä alati pitäwä ne hartaat tunnot, joilla minä wiimiseen hetkeeni asti tulen anomaan Herran Jumalan runsasta siunausta tälle kauniille maakunnalle ja sen kunnioitettawille asujamille. Jumala korkeudessa warjelkoon ja suojelkoon jalomielistä lempiää Keisariamme, Esiwaltaamme ja sydämellisesti rakastettua isänmaatamme!

Hämeenlinnasta Tammikuun 31 p. 1863.

O. Rehbinder.

Rantasalmelta on meille eräs lähettäjä nimimerkillä: —e——t—a—n lähettänyt pitkän kirjeen, jossa walittaa useampia kunnallisia epäkohtia. „Pitäjämme", sanoo lähettäjä, „on mietteiden suhteen jakaantunut kahteen luokkaan. Muutamat herrassäätyyn kuuluwat owat saaneet eli paremmin ottaneet itsellensä kowin päättäwän äänen pitäjämme kokouksissa ja muissa yhteis=rienteissä. Heillä on walta wiiwytellä pitäjämme kokouksia ja jättää ne asian seikat, joissa aikowat warosasti liikkua, wiimeiseksi tutkinto=aineeksi, että rahwas wähenisi ja he sitten saisiwat päättää asian oman mielensä mukaan. Tässä onkin syy monen hywän ja kallisarwoisen asian kumoontumiseen. Ja näin lähtee moni kokouksesta allamielin, wähempi osa ehkä tyytyneenä". Tähän ottaa lähettäjä esimerkiksi pitäjän koululaitoksen, jossa ensin oli ollut hywästi oppilaisia, jotta koulun waikutuksesta alussa oli hywiä toiwoja. Mutta oppilaiset pian erosiwat, kun oliwat lukeneet ne neljä kirjaa, „jotka ainoasti oliwat armossa säätyinä koulun luku=aineiksi; ja wieläpä ehkä toiwat huonoja sanomia koululaitoksesta sekä wähä oppia". Koulussa oli ensi=alussa ollut 30 oppilasta, mutta wiimeisellä ainoastaan 7. Syy tähän oppilasten wähenemiseen ei muka ollut puuttuwa halu oppimaan ja edistymään, waan koulun huono laitos. Wiime kesänä oliwat pitäjäläiset kokouksessa waatineet parannuksia koulu=laitoksessa, mutta tähän ei „koulun kaitsiat" suostuneet, jotta koulu=asiat jäiwät entisilleen. „Näinpä luulteni owat koulunkaitsiat seuranneet sananlaskua: kuta tyhmempi kansa, sitä huokeampi hallita. Warsinkin on nähtäwä heidän warojsa liikuntonsa tässä kohden". Lähettäjä lausuu sitten toiwonsa että piankin saarnastuolista kuulutettaisiin: „pidetään kokousta kansakoulun toimeen=panosta", ja ettei niinkuin wiimeksi käskettä rahwasta: „taistelemaan, kuinka paljon maawiljelyssäätty tarwitsee tietoa ja siwistystä". Tämä taistelu oli kuitenkin käynyt hywin sukkelasti. Esimerkiksi yksi lausui: „minä olen miettinyt että tämä kirjainen olisi wastaawa puutteen". Tähän kohta toinen wastasi: „mikäs sen parempi olisi". Ja tämä hywä ja puutten täyttäwä kirja oli maawiljelys=kirja, ulosannettu w. 1803. — Katowuodesta sanoo lähettäjä, että se on pitäjätä kohdannut, mutta kuitenkaan ei niin onnettomasti, kuin pohjoisia maan=osia. Tähän asti ei ole muka wielä puutteesta tietty mitään, sillä wielä löytyy puimisia, jotka tosin owat huonommat kuin edellisinä wuosina. Mutta kun puimiset loppuwat taitaa muka toimeen=tulo tulla hywin waikeaksi. — Waiwaishoidosta walittaa lähettäjä että sen maksut lisääntywät wuosi wuodelta, waikka ei waiwaisia tiettywiksi ole enäntynyt. Tähän sanoo hän syyksi, ett'ei apuja annettaessa tarkoin tutkita, owatko awunhakijat oikeassa puutteessa, wai woiwatko leipänsä työllään ansaita. Näin tapahtuu muka että moni, kun waan on itkewän=näköinen, pääsee waiwais=apujen nautintoon. Lähettäjän laskun mukaan nousee nykyään pitäjän wuotiset maksut waiwaiskassaan yli 4,900 (?) ruplan. Tämän rasituksen poistamiseksi esittää lähettäjä keinon, jonka annamme hänen omilla sanoillaan selittää: „ostettaisiin yksi maatila, waikka noin 10,000 ruplan maksawa, ja tämän maksu tapahtuis wiitenä wuotena 2,000 ruplalla wuoteensa; jäisi jälelle näin liki 3,000 rup. joilla woisi tilalle rakentaa tarpeelliset asuinhuoneet ja maksaa wiimeisen summan intressin. Kuin tilalle on rakennettu tarpeelliset asuinhuoneet, niin sitten olis soweljas asettaa siihen waiwaishoito, ja se joka tulis waiwaisapua pyytämään, kuin myös ne lapset, jotka awisionin kautta wastedes tulewat hoidon alle annettawaksi, neuwottaisiin menemään siihen, ja tässä laitoksessa he tulis saamaan sitten sekä rawintoa, työtä, opetusta kuin myös tarpeellisen suojeluksen ja sillä tawalla tulis poistetuksi ne ihmisawisionit, jotka owat nykyänsä täällä niinkuin muuallakin tähän asti tapana ollut, joka on pahempi meidän kristittyin maassa kuin pakanain maassa orja=markkinat. Se on luultawa, että paikka ei ensimäisinä wuosina woisi pitää itseänsä yllä, waan kun paikka on rakennettu, niin siitä jääpi se wajaa 3,000 ruplaa hoidon awuksi, jolla woisi siihen ostaa wiljaa elatukseksi ja raakoja työ=aineita, joita köyhät woisi walmistaa ja jotka sitten käwisi myydä ulos. Tästä saatu raha tulis käytettäwäksi waiwaishoidon hywäksi, ja näin käytettyä moniaita wuosia luulisin paikan omilla sisääntuloillansa pitäwän itsensä yllä. Se on myös tarpeellinen että siinä on työwouti, joka pitää työhuushollista huolen, kuin myös huusholli=kirjoista, ja antaa sen sisääntuloista sekä ulosmenoista tarkan tilan. Samalla tawalla on emäntä=piika tarpeen, joka pitää huolen ruuasta, waimowäen töistä ja karjan hoidosta. Näin käytettyä moniaita wuosia luulisin oltawan melkein wapaat, sekä talolliset että yksityiset, waiwaishoidon maksuista. Ja se olis toinen höyty tästä laitoksesta että siihen woisi sitten asettaa kansa=koulu. Näin saisi siellä koulun oppilaat kuin myös hoidossa olewat lapset oppia sekä maawiljelystä että koulun opetusta".

Toim. muist. Mitä tulee lähettäjän walituksiin siitä herrasmiehisestä nurkkakunnasta, joka muka hallitsee pitäjän asioita, niin emme woi ymmärtää, mikä woisi tämmöistä liika-waltaa ylläpitää muu kuin pitäjäläisten oma welttous, joka kärsii että heitä pidetään häpeällisessä alaikäisyydessä. Tämä herrasmiesten ylivaltaisuus kyllä pian häwiäisi, jos talonpojilla itsillä waan olisi tarpeeksi oman arwonsa tunto ja jäykkä tahto itse asioitaan johdattaa. Mitkä ne „koulun kaitsiat" owat, jotka tahtowat ja woiwat estää kaikkia parannuksia koulu-laitoksessa? — Lähettäjän esitys waiwaishoidon muuttamisesta kyllä woi sisältää muutamia hywiäkin puolia, mutta me luulemme että läh:jän itse, jos tarkemmin miettii omaa esitystänsä, täytyy myöntää, että luwun-laskut muutoksen toimeen-panosta owat liian höllät ja että itse esityksessä on muutamia kohtia, jotka owat warsin mahdottomia. Eikö se esm. sodi kaikkia järjellistä kaswatusta wastaan asettaa kansakoulu waiwaishoito-paikkaan? — Lähettäjä on toimitukselle ilmi-antanut nimensä.

Ulkomaalta.

Puola. Täältä saamme yhä waan kuulla surkeita ja kamalia kertomuksia. Wenäjän wirallisten lehtien kertomuksista arwaten luulisi että kapinan jo pitäisi kukistuman, kun muka kapinoitsijat kaikissa tappeluissa tulewat häwiölle. Muut ulkomaan sanomalehdet taas eiwät sano meille näissä asioissa juuri mitään, sillä sensuuri peittää semmoiset ilmoitukset mustalla hunnulla, joka, kuten tietty, aina merkitsee jotain murheen-asiaa. Se kuitenkin selwästi näkyy, että kapina ei suinkaan ole loppumaisillaan, sillä yhä uusia kapinajoukkoja kokoontuu joka haaralla. Wiimeiset tiedot mainitsewat, että on koetettu myrkyllä tappaa Markis Wielopolskia ynnä koko perheensä. Myrkky oli sekoitettu ruokaan, jotta sen waikutukset kohta puolipäiwän jälkeen tuntui. Tämä koetus ei kuitenkaan onnistunut, waikka oli kowasti kohdannut markisin kaksi poikaa. — Wengrowin kaupungin lähellä, Lublinin kuwernörikunnassa, on lukuisia joukkoja kokoontunut. Tässä tapahtui helmik. 3 p. werinen tappelu, jossa kapinoitsijat kadottiwat 150 miestä kuolleena ja 9 haawoitettuna. Wenäläiset taas eiwät kadottaneet yhtään miestä kuolleena, ainoastaan neljä haawoitettuna. Kapinoitsijat lähestyiwät kolmenkymmenen askeleen päästä tykkiä, jotka oliwat kartetsilla ladatut. Samassa lauastiin tykit ja wenäläinen jalkawäestö ryntäsi kaupunkia wastaan, jonka otti haltuunsa. Muutamia pienempiä tappeluja mainitaan myös, mutta kun nämät owat jokseen yhden-wäriset, emme huoli niistä sen laweammalta puhua. Mainittawa on kuitenkin että ewersti Jemanoff Galizian rajalla on kokonaan häwittänyt 250 miehen suuruisen kapina-joukon. Helmik. 5 p. tuomittiin kolme upsieria ammuttawiksi, kun oliwat menneet kapinoitsijain puolelle ja ruwenneet heidän päällikköiksi. — Erään wenäläisen kenraalin Tscherkosoff owat kapinoitsijat murhanneet, kun hän kulki diligensi-waunuissa Siedleen kaupungista. Matkalla likellä Bialyn kaupunkia tuli noin tuhannen miehen suuruinen joukko wastaan, joka oli warustettu piikeillä ja rewolweri-pistuoleilla. He pysäyttiwät waunut ja waatiwat matkustawien passit. Kun yhdessä passissa näkiwät Tscherkosoffin nimeä, sanoiwat että tämä se juuri oli jonka hakiwat. Sitten ilmoittiwat waunuissa istuwalle kenraalille, että kumouspuolue oli häntä tuominnut kuolemaan, ja kohta sen perästä ampuiwat hänen kuoliaksi. Ruumis otettiin sitten waunuista, watsa leikattiin auki ja sisukset rewittiin ulos. Nämät sitten wiskattiin takaisin waunuihin käskyllä konduktörille wiedä ne Warsowaan ja siellä sanoa, että ruumis heidän täytyi wiedä mukaansa päällikkönsä, osoitukseksi että oliwat tarkasti totelleet käskyä. Kenraali oli wähä ennen ollut esimies sota-tuomio-istunnossa, jossa oli muutamia Puolalaisia tuomittu kuolemaan. — Paremmin käwi toisen kenraalin nimeltä Sinelnikoff. Hän toi mukaansa 100,000 ruplaa. Matkalla ottiwat kapinoitsijat hänen kiini, waatiwat hywin kohteliaasti häneltä rahansa, joidenka wastaan-ottamisesta kansallis-komitean puolesta antoiwat täydellisen kuitin.

Ruotsissa on kuninkaan nimipäiwä tammik. 28 p. wietetty tawallista suuremmalla juhlallisuudella osoitukseksi siitä mieli-suosiosta, jonka hallituksen tekemä uusi edustusehdotus on herättänyt maassa. Yli koko maan on kestiä pidetty, maljoja juotu, puheita pidetty, runoelmia sepitty j. n. e.

Preussissa on asiat wielä hywin entisillään. Edusmiehistön adressin tuojia ei ottanut kuningas wastaan. Adressi lähetettiin sitten kuninkaalle kirjeellisesti. Tähän on jo kuninkaalta tullut wastaus. Siinä kiitetään ministeristöä ja niitä lähettiläsmiehistöjä, jotka owat käyneet kuninkaalle alamaista tyytywäisyyttänsä osoittamassa. Adressin syytös että perustuslakia olisi hallituksen puolelta rikottu, wäitetään wääriksi. Sitä wastoin on muka edusmiehistö käynyt yli sen, mitä heillä lakien mukaan olisi ollut luwallista.

Kreikka. Nyt taas on tullut wirallinen tieto, ett'ei Coburgin herttua suostu rupeemaan Kreikan kruunun kokelaaksi. Wiimeiset tiedot Kreikasta mainitsewat, että kreikkalainen kansan-edusmiehistö on julistanut prins Alfredin Kreikan kuninkaaksi.

Englanti. Parlamentti aljettiin helmik. 5 p. walta-istuin-puheessa lausuttiin muun seassa että waltiolliset seikat owat estäneet naiskuningasta suostumasta Kreikkalaisten pyyntöihin. Amerikan asioissa ei ole Englanti tahtonut ruweta wälittäjäksi, kun tämmöisistä hankkeista ei mitään menestystä woisi toiwoa.

Eilis-illan posti. Puolasta kuuluu että kapinoitsijat owat ruwenneet yhdistämään sotawoimiansa. Yhdistyspaikoiksi näyttää olewan määrättynä Wengrowin kaupunki Lublinin kuwernörikunnassa ja Wachockin kaupunki Radomin kuwernörikunnassa. Tähän luullaan pakoittaneen heidät maarahwaan wihollisuus heitä wastaan.

Væhæn höyry-laivasta nimeltæ Suomi.

Høyry-laiva *Suomi*, joka on Suomen valtakunnan eli valtên omaisûs, on jo useampana kesænæ kulettanut matkustavia ja tavaroita Pæijænnettæ myøten Jyvæskylæn kaupunnista Anian-peltôn. Sitæ on ollut sûrta hyøtyæ yleiselle lîkunnolle, lîatenni Keski-Suomelle. Vân lûlisin sîtæ læhtevæn vielæ sûrempâ etua sekæ Valtêlle ettæ yksityisille, jos kuletus-maksuja mûtettaisin væhæn toisin.

1:ksi. Nyt maksetân sînæ rahti-palkkâ tavarasta 5 kop. eli 20 penniæ leiviskæltæ; ja kun nousê satân leiviskân tai sîtæ yli, alenê kuletus-palkka 3:ên kopeikkân leiviskæltæ. Sîs on rahti 100:sta leiviskæstæ 3 ruplâ. Nîn muodon menê 60:stæ leiviskæstæ kuletus-maksua 3 ruplâ, 80:stæ l:stæ *4 ruplâ*, 90:stæ l:stæ 4½ ruplâ ja 99:stæ l:stæ væhillên *5 ruplâ*. Sîs tulê rahti jo 61:stæ leiviskæstæ olemân sûrempi ja 99:stæ l:stæ pian kaksi vertâ sûrempi kuin rahti 100:sta l:stæ. Se epæ-kohta olisi mûtettava oikêllisemmalle kannalle. Kumminkân ei pitæisi maksâ 60—100:sta leiviskæstæ enemmæn kuin 3 ruplâ.

Mutta koska kannattâ kuletella 100 leiviskæ *3:ên kop. leiviskæltæ*, nîn lûlisi olevan kylliksi *4 kop. l:ltæ* væhemmistæ painomæristæ aina 75:ên l:æn asti. Sîtæ ja aina satân l:æn sâkka menisi sitte 3 ruplâ rahtipalkkâ. Vân mitæ sitæ yli-paino nousê sîtæ olisi kuletus-maksu 3 kop. l:ltæ.

2:ksi. Nykyinen maksu hengeltæ on 1½ ruplâ eli 6 markkâ peræ-kannella. Lyhemmiltæ væliløiltæ kuin puoli matkâ on maksu 4 markkâ henkiløltæ. Ne maksu-mæræt ovat lian sûret. Kohtûllinen olisi jos pæsy-lehti aika ihmiseltæ maksaisi vân 4 markkâ Jyvæskylæn ja Anian-pellon væliltæ, 3 markkâ jos matka on pitempi kuin puoli væli ja 2 markkâ jos se on puolta væliæ lyhempi. Sitten karttuisi eittæmættæ paljon enemmæn matkalaisia høyry-laivân ja hyøty, tulot valtêlle, nousisivat myøskin sûremmiksi. Nîn yhtyisi, kuten ainakin, yleisøn ja valtên etu.

W. K.

Wälttämätöin Sallimus.

Niitä löytyy ihmisiä, jotka luulewat, että kaikki mitä heille tapahtuu, on sallimuksesta, niin ettei heillä itsellä ole mitään sanomista eli tekemistä sitä wastaan eli sen myötä. Kaikilla itämaan kansoilla on sellainen mailma-katsanto ja se pyhitetään heidän uskonopissansa. Muhammed tiesi, mitä niiden kansain luonto waati, ja sentähden hän julisti sitä oppia. Wanhoilla Helleniläisillä oli wälttämätöin sallimus, jota jumalainkin piti totteleman, ja se sallimus pani ihmisten tekemään pahuutta taikka hywyyttä, niin ettei siihen mikään auttanut. Kristin oppi on koettanut liewittää sen uskon kowuutta, ja antanut ihmisille wapaan tahdon, jonka työt palkitaan taikka rangaistaan. Mutta yhtähywin löytyy monessa kansassa ja monella ihmisellä niistäkin, jotka kristin oppia tunnustawat, sama jyrkkä luottamus sallimukseen. Kaukaa ei tarwitsekaan tähän esimerkkiä etsiä. Suomalainen on jäykempiä sallimukseen luottajia. Hän woi suurimmalla mielen keweydellä heittäyä törkeimpään laiskuuteen ja huolimattomuuteen, ja jos hän sitte köyhtyy ja hänen olonsa käy kurjaksi, niin hän lohduttaa itsensä sillä että se on sallimuksesta. Jos hän huolimattomasti käyttää tulta ja polttaa tawaransa ja lapsensa, niin — se on sallimuksesta. Jos hän woi karttaa tulen wahingot sillä että hän wakuuttaa omaisuutensa, niin ei hän sitä tee, se on hänestä synti. Jos hänen wanhat elatuskeinonsa eiwät hänelle tuota muuta kuin köyhyyttä ja hän näkee lähimmäisensä onnistuwan paremmilla elatuskeinoilla, niin ei hän niihin kuitenkaan muuta; hän katsoo lähimmäisensä onnen tulewan sallimukselta, niinkuin hänen oma köyhyytensäkin. Semmoinen mielen-laatu on kyllä antanut suomalaiselle rohkeutta sodassa, ja myös kärsiwällisyyttä kaikissa waiwoissa, jos kärsiwällisyys aina on kiitettäwä. Kärsiä nälkää ei ole kiitettäwä, jos sen toimella saa poistetuksi. Olla köyhänä ei ole tarpeellista, jos rehellisellä toimella woi päästä warallisuuteen.

Löytyy kansoja ja ihmisiä niitäkin, jotka pitäwät köyhyyden ja kurjuuden kärsiän omano syynä ja siis häpiänä, jotka woiwat olla urhollisia ilman sokiaa luottamusta sallimukseen ja jotka uskowat Jumalan antaneen ihmiselle järjen, wapaan tahdon ja welwollisuuden olla toimellisena. Ne owatkin päässeet suureen woimaan joka kohdassa. Mutta suomalaisten kaltaisia löytyy myös paljon ja tahdomme tässä kertoa yhden serwialaisen sadun, joka osoittaa kuinka paksu luottamus sallimukseen sillä kan-

salla on, ja minkä typeryyden se woi matkaan saattaa:

„Oli kaksi weljestä kerran, jotka eliwät ja asuiwat yhdessä. Toinen heistä oli ahkera ja teki kaikki työt, toinen oli laiska eikä tehnyt muuta paitsi söi ja joi ja makasi. Heidän wainionsa oliwat mitä muhkeammat ja heillä oli ko'olta uljaita hewosia, lehmiä ja lampaita, ja kaikkia muuta sen jälkeen. Se weli, joka kaikki työt teki, lausui kerran itsellensä. „Miksi minä työtä teen tuon laiskan edestä? Parempi on että me eriämme". Hän sanoi siis: „Weljeni, ei se ole oikein, että minä teen kaikki työt, ja et sinä tee muuta kuin syöt ja juot ja makaat. Minä olen päättänyt että meidän tulee eritä". Toinen koki saada häntä luopumaan siitä päätöksestä, sanoen: „Älä nyt ole minänäs; meidän käy hywin näin, katso, kaikki on sinun kädessäs, sekä ne kuin sinun owat että ne kuin minun owat. Sinä tiedät myös että mitä ikänä sinä teet, niin minä siihen tydyn". Mutta se wanhempi weli pysyi päätöksessänsä, ja se nuorempi suostui, sanoen: „Olkoon sitte, waan en minä tahdo koko asiaan koskea. Eroita omas". Jako tehtiin, ja kumpikin weli otti omansa.

Se laiska weli palkkasi nyt paimenet karjalleen, lampurit laumoilleen ja kyntäjät pelloillensa; ja sanoi heille kaikille: „minä annan omaisuuteni teidän huoleenne, pitäkää se tarkalla hoidolla". Sen tehtyä hän alkoi elää niinkuin ennenkin.

Se ahkera weli sitä wastaan, oli yhtä ahne työlle kuin ennenkin. Hän ei pitänyt palkollisia, waan hoiti kaikki asiansa itse. Waan yhtähywin alkoi kaikki hänen työnsä ja toimensa käydä nurin; hän köyhtyi päiwä päiwältä, kunnes hänellä ei enää ollut kenkiä jalossa, ja hänen oli asia käydä awo-jaloin. Silloin hän lausui: „minä tahdon lähteä katsomaan kuinka weljeni on laita".

Hänen tiensä käwi laitumen läpi, jossa kaswoi runsaasti ruohoa. Hän näki lammaslauman siinä ilman lampuria. Lähellä istui ihana tyttö, joka neuloi kulta-langalla. Terwehdettyänsä neitoa, kysyi mies, kenen lammaslauma oli; tyttö wastasi:

„Kenen minä olen, sen on laumani".

„Ja ken olet sinä?" kysyi mies. Hänelle wastattiin:

„Minä olen sinun weljes koti-haltia".

Miehen sydän täyttyi wihasta ja kateudelta, ja hän sanoi:

„Mutta minun haltiani, kussa on se?"

Tyttö wastasi: „Se on kaukana täältä".

„Woinko minä häntä löytää?" kysyi hän.

„Löydät kyllä, pitkän waelluksen perästä".

Kun mies oli tämän kuullut, läksi hän weljensä tykö; ja se kun näki hänen surkian tilansa, sai mielensä surulta täytetyksi, ja sanoi: „Missä sinä olen wiipynyt niin kauwan?" Ja kun hän oli saanut kuulla kaikki ja että hänen weljensä aikoi lähteä etsimään haltiaansa, antoi hän hänelle rahaa ja kengät.

Sittekuin ne kaksi weljestä oliwat olleet yhdessä muutaman päiwän, palasi se wanhempi kotiinsa, otti leipä-kontin selkäänsä ja sauwan käteensä ja läksi waeltamaan pitkin mailmaa etsimään haltiaansa. Waellettuansa jonkun ajan, tuli hän kerran synkeään metsään, jossa hän näki pensaan alla nukkuneen ilkeän muotoisen akan. Hän koki sitä herättää, mutta kun ei se hänelle muuten onnistunut, niin hän pani sammakan sen selkään. Puoleksi unen horrassa wielä sittekin, sanoi akka:

„Kiitä onneas, mies, että minä makaan tässä, sillä jos minä olisin ollut walweilla, niin ei sinulla olis niitä kenkiä jaloissas".

„Ken sitte woisi estää minun pitämästä näitä kenkiä?" kysyi mies.

„Minä", wastasi se ilkeän muotoinen akka, „minä olen sinun haltias".

Kun mies tämän kuuli, niin hän löi rintaansa ja huusi:

„Sinä! Sinä olisit minun haltiani? Peikot sinun wieköön! Kuka sinun antoi minulle haltiaksi?

„Sallimus!" wastasi ämmä.

„Ja kussa on Sallimus?" kysyi mies.

„Mene etsimään häntä, niin sä löydät", wastasi se ruma ämmä ja katosi.

Mies läksi etsimään Sallimusta. Pitkän, sangen pitkän matkan waellettua hän taas tuli synkeään metsään, ja siellä hän kohtasi erokkaan eli eremitin, jolta hän kysyi, mistä Sallimus oli löydettäwä.

„Käy tuota wuorta ylöspäin", wastasi eremiti, „ja sinä tulet hänen linnaansa, mutta waro, ettes sanaakaan lausu hänen luonansa. Mitä ikänä sinä näet hänen tekewän, sen tee sinäkin kunnes hän itse sinua puhuttelee".

Matkustaja kiitti neuwosta, ja läksi kiipeämään wuorta ylöspäin. (Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiimekuluneen tammikuun 22 p:nä arm. siirtänyt ja määrännyt kuwernöörin Mikkelin läänissä wapaaherran Samuel Werner von Troil kuwernööriksi Hämeenlinnan lääniin.

— **Nimitetyt.** Lääketieteen-lisentiaati G. W. von Willebrand läänin-lääkäriksi Jämsän piirikuntaan; taapikapteini armeijan jalkawäessä A. Ferrin Weaporin yleisen wankihuoneen päällikökši; ylimääräinen komisionimaamittari Kuopion läänissä P. A. Mikander wakinaiseksi komisionimaamittariksi samaan lääniin; waramaamittari K. A. Siercken ja W. Gronow ylimääräisiksi komisionimaamittariksi, edellinen Wiipurin ja jälkimäinen Waasan lääniin; wirkaeron saanut ewerstluutnantti G. F. Örnhjelm postikonttuorin hoitajaksi Joensuun kaupunkiin ja konttuorikirjuri Oulun postikonttuorissa C. E. Calonius Raahen kaupungin postimestariksi.

Hippakuntain sanomia.

— **Porwoon hippak.** — Mamselli S. Schæffer on, ehkä waimopuoli, oikeutettu hakemaan sekä taitonsa ja ansionsa mukaan tulemaan kysymykseen piirustus-opettajawirkaan Wiipurin yli-alkeiskoulussa. Samaten on kandidati J. Swahn'ille annettu armollinen lupa hakemaan opettajawirkoja Porwoon hippakunnassa, waikka hän on Turun hippakunnasta syntysin. — Haettawiksi julistetut: kollega-wirka Lowiisan yli-alkeiskoulussa welwollisuudella opettaa latinan, saksan ja suomenkieltä, sekä toukok. 1 päiwästä edespäin kollegan-siaisen wirka historiassa ja maatieteessä Helsingin yli-alkeiskoulussa, kukin 56 päiwän hakemus-ajalla lukien tammik. 7 päiwästä. — Kuollut: Hirwensalmen kappalainen, nimitetty kirkkoherra J. N. Sirelius tammik. 23 p.

— **Turun hippak.** — H. K. M. ei ole katsonut soweliaaksi suostumaan Wampulan ja Kauwatsan kappelimiesten anomukseen päästä omiksi kirkkoherrakunniksi. — Määrätyt: yli-opistolainen K. A. Mittler toimittamaan apu-opettajan wirkaa Turun ala-alkeiskoulussa, sekä Paimion kappalainen, w. kirkkoh. H. F. Palmgren yhdessä neuwon asian-omaisen kuwernörin asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokousta Piikkiössä Piikkiön ja Kuusiston awonaisten kappalaiswirkain palkan koroittamisesta keis. käskykirjan (kesäk. 29 p. 1858) asettamaan määrään tai näiden wirkain yhdistämisestä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Kello	
Ylös-matkalla:			
Lähtee	Helsingistä	8,	epp.
„	Tikkurilasta	8,45′	„
„	Järwenpäästä	9,30′	„
„	Hywingästä	10,35′	„
„	Riihimäestä	11,10′	„
„	Turengista	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan	12,30′	„
Alas-matkalla:			
Lähtee	Hämeenlinnasta	2,	jpp.
„	Turengista	2,35′	„
„	Riihimäestä	3,25′	„
„	Hywingästä	4,10′	„
„	Järwenpäästä	5, 5′	„
„	Tikkurilasta	5,55′	„
Tulee	Helsinkiin	6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. *Lei.*
Ohrakryynit 30—35 k. kappa.
Kaurat 2: —3: 20 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 45 k. k:pa.
Perunat 13—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 80—1 r. 5 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: —1 r. 25 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 60 *Lei.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 60—2: 10 *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: *Lei.*
Suolattua samaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Talia 2: 60—2: 80 *Lei.*
Tuoretta woita 19—23 k. *ei.*
Ruoka-woi 3: 50—3: 80 *Lei.*
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 40—45 k.
Teeri-pari 50—60 r.
Metso-pari 85—1 r. 5 k.
Pyy-pari 30 k.
Tuoretta siikaa 10 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 5—6 k. *ei.*
Tuoretta säynää 5—6 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ei.*
Tuoreet hauet 6—8 k. *ei.*
Tuoreet mateet 8—12 k. *ei.*
Suolattua lohta 16—18 k. *ei.*
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 70—80 k. *Lei.*
Terwaa 5: 5—50 tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: —1: 20 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 10 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 80—85 k. kannu.
Heinät 9—13 k. *Lei.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 14. Maanantaina 16 p:nä Helmikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Tänään Maanantaina.

Helmik. 16 p. k:lo 6 j. p. p. Lainopillisen yhteyden pää-osa kokoontuu.

Huomenna Tiistaina.

Helmik. 17 p. k:lo 10 e. ja 4 j. pp. Huutokauppa pakkahuoneessa useammasta lajista kauppa-tawaroita.

„ k:lo 11 e. pp. Huutokauppa Weaporin satama-konttuorissa Kataja-nokalla useammasta lajista kelwottomia kaluja.

Keskiwiikkona.

Helmik. 18 p. k:lo 10 e. ja 4 j. pp. Huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

„ k:lo 7 j. pp. Näytelmä.

Tuorstaina.

Helmik. 19 p. k:lo 10 e. ja 4 j. pp. Huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

Helsingistä.

Yli-opisto. Kandidati-tutkintoa hist.kieliop. tiedekunnassa seisoiwat tämän kuun 12 p. yli-opistolaiset H. Råbergh, A. Hellgrén ja R. W. Kockström.

Teollisuus-yhteys. Kokouksessa wiimelauantaina wiikko otettiin keskusteltawaksi, mitenkä luonnontieteellisia tietoja ja taitoja woitaisiin lewittää kansassa. Osa saapuwilla-olewista waati etewimpänä keinona, että luonnontieteet piti oleman opetus-aineena kansankoulussa. Tähän wäittiwät toiset, että ainoastaan tieteellinen opetus ei woisi tarkoitusta täyttää, waan että pää-asiallisesti kansaa olisi taiwutettawa luonnon-tieteitä käytännöllisesti käyttämään. Sitä wastoin esitteli dosentti Chydenius, että maan maawiljelyskouluissa ja eläimistöissä olisi asetettawa erityisiä neuwojia, joidenka welwollisuutena olisi, ynnä luonnon-tiedetten opettaminen koulussa, antaa rahwaalle käytännöllisiä neuwoja ja ohjeita, mitenkä paikkakunnan raaka-aineet olisiwat hywäksi käytettäwät. Yksi jäsen arweli että teollis-taitoja paraiten woisi lewittää ympäri-kulkewain opettajain kautta, jonka tähden esiteltyt neuwojat olisiwat welwoitettawat matkustamaan kukin ympäri paikkakuntaansa ja antamaan neuwojansa seutujen eri luonnon ja olojen mukaan. Muutamat taas luuliwat, että luonnontieteellisiä taitoja woitaisiin parhaiten lewittää jollakin aikakauskirjalla sekä helppohintaisilla kirjaisilla. Kun kokous oli suostunut hra Chydenius'en ehdotukseen, selitti yksi jäsen erityisesti tarpeellisuuden asettaa maahan korkeampi taidollinen opetuslaitos, jonka tähden tämmöisen laitoksen toimeen-saaminen tulisi jossakin tulewassa kokouksessa keskustelu-aineeksi. (H. D.)

Kirjallisuus-seuran wälikokous, jossa piti tehtämän muistutuksia kielikomitean ehdotusta wastaan sekä uusi ehdotus walmistettaman, tapahtui wiimekeskiwiikkona. Seuran warsinainen sihtieri, lehtori Borg, joka oli istunut kielikomiteassa ja siis oli esteen-alainen nyt wirkaansa toimittamaan, jätti sihtieripaikan täksi illaksi. Hänen siaansa walittiin toht. Ahlqwist pöytäkirjaa kirjoittamaan. Keskustelemuksen perustukseksi laskettiin Wiipurin kirjallisuus-seuran asiassa tehty päätös, josta maist. Lawonius antoi muutamia selityksiä warsinkin johtosyiden suhteen. Seura päätti ensin tehdä muutamia muistutuksia kjelikomitean ehdotusta wastaan ja sitten tehdä eri ehdotus, joka olisi senaattiin jätettäwä. Wilkkaan keskustelemuksen jälkeen tultiin pää-asiallisesti samaan päätökseen kuin Wiipurin kirjallisuusseura. Ainoastaan ajanmääräyksen suhteen oli se eroitus, että olisi luettawa siitä ajasta, kuin asetus asiassa ilmaantuisi. Kolmen wuoden perästä olisi kaikki pienemmät paperit (kso Wiip. kirj.-seuran ehd. Otawa n:o 2 2) a) suomeksi annettawat niille, jotka sitä tahtowat; kahdeksan wuoden perästä pöytäkirjat kaikissa riita-asioissa, jotka eiwät koske rikoksiin ja kolmen-toista wuoden perästä pöytäkirjat rikos-asioissa. Laakmanni-oikeudet olisiwat welwolliset kahdeksan wuoden perästä antamaan päätöksensä suomeksi semmoisissa riita-asioissa, jotka ala-oikeuksista owat tulleet suomen-kielellä; howi-oikeudet olisiwat kolmen-toista wuoden perästä saman welwollisuuden alaiset. Nämät määräykset eiwät tulisi koskemaan niitä tuomaria, jotka ennen asetuksen ilmaantumista owat wirkoihinsa asetetut. Sitä wastoin owat kuwernöri-wirat, maamittarit, kruunun-palwelijat ja muut hallinto-wirkamiehet welwolliset kolmen wuoden perästä antamaan paperinsa suomeksi, katsomatta owatko ennen tai jälkeen asetuksen ilmaantumista päässeet wirkoihinsa.

Ilmat. Lähettäjä Helsingin Sanomiin mainitsee sitä merkillistä kohtaa että kun keski-lämpimyys Tammikuulla wuosina 1861 ja 1862 oli — 15 ja — 14 astetta C., joka on suurempi kylmyys kuin minäkään edellisenä wuonna, oli saman kuukauden keskilämpimyys tänä wuonna ainoastaan — 1 aste C. — Nyt on taas talwi päässyt jokseenkin tukewalle pohjalle.

Maaseuduilta.

Raisiossa on ollut kowin rajukas jäiden-lähtö, jotta wesitulwa oli uhannut runnella joen yli käywän sillan, joka kuitenkin saatiin pelastetuksi yöllä kokoon-kutsutun wäen kautta. — Samassa pitäjässä on harjoitettu useampia rohkeita warkauksia. (Å. U.)

Kälwiöltä kirjoitetaan yksityisessä kirjeessä. Köyhyys ei meikäläisiä wielä pahoin ahdista. Joulun edellä saiwat talonpojat eräältä kauppiaalta Kristiinan kaupungista odottamatta jywä-lainan ja köyhäin holhouskunnalle on tullut niin runsaasti lahjoja, ett'ei, jos niitä oikein käytetään, tilatonkaan wäki joudu hätään. Walitettawasti käypi täällä kuitenki se kuulu-puhe, että yksi ja toinen pellawa-kaupitsija on osannut saada osan näistä apurahoista, jotka olisiwat olleet paremmin ja köyhäin hywäksi käytettäwinä. — Hywin rauhallisesti owat joulujuhlat kuluneet. Harwoin tehdäänki täällä warsinaisia suurempia rikoksia ja kun niitä tapahtuu, owat pahan-tekijät tawallisesti toisen pitäjän miehiä. Mutta pikku-petokset ja wiekkaudet eiwät ainakaan ole wähenemässä päin. — — — Enimmät paremmat talot owat kyllä palo-wakuutetut, waan asetuksissa määrätyt tarkastukset (syynit), jotka palowakuutus-kuntain huolesta olisiwat pidettäwät kesä- ja syyskuussa, tehdään täällä niin huolettomasti, että joka wakuutettujen huonetten kattoja ja takka-neuwoja katselee, tuskin luulisi näitä tarkastuksia tapahtuneeksikaan.

Ulkomaalta.

Wenäjä ja Puola. Kaikki muut tapaukset waltiollisella alalla owat saaneet ihmisten mielistä siirtyä sen werisen näytelmän edestä, joka nykyään ihmettelewälle ja surkuttelewalle maailmalle näytetään Puolassa. Tämä onneton kansa, joka runsaasti on saanut kärsiä esi-isäin rikoksien edestä, ei näy ikinä wäsywän pyrkimästä kansalliseen wapauteensa, joka sille enemmän kuin millekään muulle kansalle on ruwennut näyttämään unelman-kaltaiselta, joka ei soinnu maailmallisiin teko-asioihin. Se jo rupee käymään yhä selwemmiksi, että nykyisellä kapina-yrityksellä on hywin wähän toiwoja onnistuaksensa, waikka kuuluukin että kapina yltyy yltymistään. Kaikki näyttää todistawan, että itse rahwas on jokseenkin kapinasta erillänsä, joka kyllä on kummaa, kun tiedämme että papit owat kapinan oikeat johdattajat ja katolisuskonnollisessa maassa pappien mahtawuus aina on suuri. Kapinaa waikuttawista syistä antaa meille saksalaisia sanomalehtiä muutamia selityksiä. Warsowassa löytyi, näet, kaksi kumous-komiteaa, toinen niin-kutsuttu Mieroslawskin ja toinen keskus- (central) komitea, jotka molemmat owat koettaneet saada kapinaa toimeen. Näiden wälillä tuli wiimeisellä aikaa eripuraisuus. Keskus-komitea, näet, katsoi kapinan nostamista tällä erällä wielä liian aikaiseksi, kun warat ja woimat eiwät muka olleet

siihen wielä riittäwäiset; sitä wastoin waati Mieroslawskin komitea että kapina olisi kohdakkoon sytytettäwä. Tästä syystä erosi yksi osa jäsenistä keskuus-komiteasta ja muut yhdistyi Mieroslawskin komiteaan, josta tehtiin uusi keskuuskomitea. Tämä julisti nyt kohta kehoituksen yleiseen kapinaan, joka piti alkaman yöllä 22 ja 23 p. wälillä. Kohta sen jälkeen erosi tämä ja jätti siaa wäli-aikaiselle hallitukselle, joka nyt on kapinan johdattajana. Myöskin puolalaisissa siirtokuntalaisissa wallitsee ylimyswaltaisen (Czartoryskin) ja kansawaltaisen puolueen wälillä eripuraisuutta. Edellinen oli kokonaan wastoin kapinaa, mutta ei woinut taiwuttaa kansawaltaisia mielipiteesensä. Nämät eiwät luulleet woiwansa jättää wihoitettua sotamiehen-ottoa käyttämättä, kun pelkäsiwät, että jos kapinan nostaminen lykättäisiin toukokuuksi — kapinan entinen määrä-aika — woisi ehkä sillä aikaa suuriruhtinas Konstantin ja Wielopolski ruweta waltio-parannuksiin ja tämä ehkä waikuttaa rauhallisempaa mieli-alaa kansassa. Myös wenäläinen kumouspuolue Bakunin ja Hertzenin johdon alla on innokkaasti kehoittanut kohdakkoon nostettawaan kapinaan, antaen awun toiweita, jotka parhaasta päästä nojautuiwat toiwoon saada wenäläisessä sotawäessä puoltajia. Ylimys-waltainen puolue koetti sitä wastoin kaiken mokomin saada kapinaa estetyksi. Se koki lähettiläiden kautta waroittaa siihen rupeamasta. Mutta nämät yritykset eiwät onnistuneet. Lähettiläille wastattiin, että asiat oliwat jo liian pitkälle joutuneet ja ettei enään ollut wartoomisen aikaa. — Uusimmat tiedot mainitsewat, että kapinoitsijat owat werisen tappelun jälkeen hajoitetut Wonchockin kaupungin läheltä, joka oli kapinan pää-asema. Toisessa wähemmässä tappelussa, Skerniewic'in kaupungin lähellä, on yksi upsieri nimeltä Lindström (kotosin Suomesta) ammuttu kuoliaksi. Likellä Semiaticzin kaupunkia on wenäläinen kenraali Maniukin kokonaan häwittänyt kapinajoukon. Kapinoitsijat kadottiwat tuhatta miestä. Wenäläisten miestappio mainitaan kahdeksi toista kuolleeksi ja haawoitetuksi yhtä monta, joidenka joukossa oli yksi korkeampi upsieri ja wiisi ala-upsieria. Kaupunki poltettiin tuhaksi. Pari wähempää kähäkkää mainitaan myös.

Suometar ja Wiina-asia.

Olemme kehoittaneet S:tarta oikaisemaan erehdyksensä wiina-asiassa ja käskeneet lehden kysyä asian laitaa lakimiehiltä. Mutta Suometar ei pidä tätä tarpeellisena, waan luottaa lujasti omaan tietoonsa. Tämä jäykkä luottamus tekee warsin mahdottomaksi S:tarelle ensin tunnustamaan erehdystänsä ja sitten sitä oikaisemaan.

Meidän ajatuksemme on ollut päin-wastainen. Me olemme tämän asian kysyneet lakimiehiltäkin, ja me olemme kaikissa asioissa walmiit erehdyksiämme muistuttamattakin oikaisemaan, niin pian kuin ne huomaamme ja ne muutoin owat sen arwoisia, että oikaisemista ansaitsewat.

Katsokaamme, mitä nyt Suometar omalla tiedollansa toimittaa. Suometar on sanonut, että kotitarpeen wiina-poltto on 1) etuus-oikeuden asiaa ja 2) suostunta-weron asiaa, ja että näistä syistä sen lakkauttamiseen tarwitaan kaikkien neljän säädyn yksimielinen suostumus. Päätös olisi warsin oikea, jos wain jompi-kumpi perustus olisi oikea. Mutta nyt owat molemmat perustukset wäärät; siis päätöskin wäärä.

Ensimäistä perustustaan, että muka koti-poltto olisi etuus-oikeutta, ei S:tar otakkaan todistaaksensa, mutta wäittää sitä yhä. Toiselle perustukselleen, että muka koti-poltto ja sen lakkauttaminen olisi suostunta-weron kysymystä, hakee S:tar todistuksia. Katselkaamme niitä.

Asian aluksi lehti wäittää, että muka 1800 wuoden waltiopäiwillä tuo „mainittu poltto muuttui suostunta-weroksi". Kuinka poltto woipi weroksi muuttua, käypi yli tawallisen ymmärryksen. Kuitenkin tämä ei ole joku erehdys sanoissa, waan koko S:ttaren todistuswoima nojaaupi tälle hämmennykselle. Me puolestamme olemme selittäneet, että se maksu, johon 1800 wuoden säädyt suostuiwat, ja joka tawallisesti wiina-arenniksi nimitetään, oli suostunta-wero, johon silloin tarwittiin kaikkien neljän säädyn suostumusta, mutta olemme katsoneet todennäköiseksi, ett'ei mikään sääty olisi taipuwainen sitä weroa pysyttämään, kun kerran itse kotipoltto lakkaisi. Mutta S:tar on niin mieltynyt tähän weroon, että se pitää itse kotipoltonkin werona, s. o. jonakuna kruunun saamana ja polttajilta lähtewänä etuna. No, antakaamme Suomettaren pysyä tässä mielipiteessä; — jos nyt kruunu tahtoo luopua siitä „edustaan", ja kolme säätyä suostuu siihen, onko neljännen säädyn oikeus sitä wastoin panna kieltonsa? Niin S:tar näyttää arwelewan. Kruunu sen mielestä ei ainoastaan ei saa uusia etuja eli weroja itsellensä ottaa, ellei kaikki säädyt siihen suostu, waan se ei saa luopuakkaan semmoisesta edustaan, jos yksi sääty saisi päähänsä sitä luopumista wastustaa. Semmoinen S:ttaren ajatuksen juoksu ei ansaitse mitään wasta-lausetta.

Jokainen ymmärtää, että itse koti-poltto on yksi asia, ja siitä maksettu wiina-arenti toinen. Edellinen ei ole wero eikä wero-asia; jälkimäinen oli weron-asia silloin kuin se asetettiin, mutta sen lakkauttaminen ei ole weron-asia, s. t. s. ei tarwitse neljän säädyn yksimielisyyttä.

Sitten tulee uuden wiina-walmistuksen asettaminen ja sen päälle pantawa wero. Siinä taas on kaksi eri asiaa, joista edellinen ei ole wero-asian luonnetta ja siis päätetään, niin pian kuin hallitus ja kolme säätyä sopiwat, — mutta jälkimäinen on wero-asia ja tarwitsee neljän säädyn suostumusta. Tätä kaikkea olemme itse kirjoituksessamme niin täydellisesti selittäneet, että siihen on tarpeetonta enää sanoja tuhlata. Ruotsin esimerkki, jonka myöskin olemme kertoneet, osoittaa wielä lisäksi, että meidän käsityksemme on oikea ja S:ttaren wäärä; sillä Ruotsin ja meidän perustus-la'it eiwät tässä kohden eriä toisistansa.

Suomettaren wäitökseen, että muka koti-poltto on etuus-oikeutta, tahdomme waan muistuttaa — mitä jo olemme wiina-asia-kirjoituksessa lausuneet — että etuusoikeus on semmoinen, joka on annettu jollekulle waltiosäädylle. Nyt ei ole kotipolton oikeus annettu ainoastaan talonpoikaissäädylle, waan kaikille maan-omistajille sekä kaupungin asukkaille; josta on selwä seuraus ett'ei se ole mikään waltiollinen etuusoikeus.

Että S:tar myöskin turwaksensa tekee muutamia perättömiä syytöksiä meitä wastaan, ei meitä suuresti sureta. Milloinka olemme ehdottaneet, että muut kolme säätyä äänillänsä painaisi alas talonpoikien yhden äänen? Me olemme päin-wastoin pitäneet semmoisen tapauksen warsin ikäwänä, ja ehdotelleet, että, waikka se kyllä olisi perustus-la'in mukaista, sitä pitäisi kuitenkin, jos mahdollista, karttaman. Mutta sowitus-keinot owat mahdottomat, jos talonpoikaissääty ei taiwu mihinkään muutokseen.

Suometar tahtoo tähän kysymykseen sekoittaa toisen perustuslakiin koskewan kiistan, josta me emme ole puhuneet sanaakaan. On, näet, keskusteltu, olisiko hallituksella oikeus waltiopäiwäin suostumatta tehdä waltio-lainaa. Tämä keskustelu tapahtui mennä-wuonna ennen Uutisten alkamista; eikä ole wähintä sukuakaan nykyisen wiina-kysymyksen kanssa. Sillä wiina-kysymyksessä ei ole kukaan wäitellyt, että hallitus woisi säätyjen suostumatta lakkauttaa kotipolton. Kysymys on wain, kuinka säätyjen eli toisen waltiomahdin suostumus on tehtäwä, josko kolmen säädyn enemmyydellä, wai tarwitaanko siihen wälttämättömästi kaikkien neljän säädyn yksimielinen suostumus.

Olemme luullaksemme jokseenkin selwästi osoittanut Suomettaren erehdystä. Jos ei mainittu lehti ota tästä ymmärtääksensä asian oikeata laitaa, niin se ei ole meidän wikamme. Toiwottawa olisi, että muutkin lehdet lausuisi ajatuksensa tässä asiassa. Hämäläinen on jo 4:nessä numerossaan pyytänyt Suomettaren oikaisemaan erehdyksensä.

Oikaistawa. Puhuessamme tämän lehden 9:nnessä n:ossa, sen wiimeisellä siwulla, kuinka wiina-asia Ruotsissa w. 1854 ratkaistiin „lisätyssä warasto-waliokunnassa" (förstärkt statsutskott), sanoimme että muka kolmas osa talonpoikaisista jäsenistä eli 9 miestä pysyi äänestyksestä erillään. Tämä oli meiltä erehdystä; sillä ainoastaan 9 talonpoikaa äänesti, ja muut, eli 21 talonpoikaa, eiwät äänestäneet. Se on siis todennäköistä, että kaikkikin talonpoiat mainitussa komiteassa eli waliokunnassa oliwat hallituksen ehdotusta wastaan, koska äänet lankesiwat: 86 myötä ja 12 wastaan. Talonpoikaissäädyn wastustus oli niin kiinteä kuin olla saattaa, eikä kuitenkaan auttanut mitään.

(Lähetetty).

Esimerkki

Matematikallisesta Oikeudenkäytöksestä. *)

A ja B hakewat wiran. Waali-siat määrää joku kollegio, jossa istuu 24 äänestäjää; heidän äänestyksensä sattuu niin, että A saapi 16 ääntä ensimäiseen siaan, ja B saapi 8 ääntä samaan siaan. Kuinka silloin sanotaan? — Sanotaanpa, että A on saanut ensimäisen sian hywin suurella enemmyydellä, niin suurella, että se wapaalla hallitusmuodolla on woimallinen muuttamaan tärkeimmätkin perustus-lait, milloin ei olisikkaan paljastansa suora enem-

*) Ainoastaan osa lukijoistamme tietäwät, että pitkällinen kiista on kestänyt, kuinka äänet owat luettawat, kun joku moni-jäseninen tuomiokunta eli kollegio määrää eri hakijoille heidän siansa waalissa. Tawallisinta on, että se joka on ensimäiseen siaan saanut enimmät äänet, pannaan sille sialle, ja muista hakijoista se toiselle sialle tulee, jolle enimmät äänestäjät owat antaneet korkeamman sian kuin hänen kansa-hakijoilleen. Äänestys, näet, tapahtuu kerrallaan kaikkia kolmea siaa warten. — Tätä wastaan on wäitetty oikeammaksi, jos jokainen ääni kolmanteen siaan olisi arwoltaan 1, mutta ääni toiseen siaan 2, ja ensimäiseen siaan 3; ja se, joka sitten saisi enimmät numerot, tulisi todellakin ensimäiselle sialle. — Tätä jälkimäistä keinoa wastaan lähettäjämme tässä sotii.

myys riittäwäinen. Matematikallinen yhtä paljon kuin filosofiallinen järki tunnustaa tässä warsin kohtuulliseksi, että A saapi ensimäisen sian, jos kohta B oliskin saanut Puheenjohtajan äänen, kuten tahdomme tässä esimerkissä ajatella.

Mutta nyt sattuu niin, että hakijaksi tulee kolmaskin mies, C, jonka taito ja tieto on sitä laatua, että se juuri waiwoin wälttää; hän on, näet, A:ta ja B:tä paljoa halwempi, mutta ei niin kelwoton, ett'ei hänelle täytyisi jotakin siaa antaa. — Kuitenkin saattaa tapahtua, että äänestys käypi näin:

	Isia.	IIsia.	IIIsia.
A	— 16	— —	— 8.
B	— 8	— 16	— —
C	— —	— 8	— 16.

Terwes järki aattelee nyt, että A on saanut warsin yhtä mahtawan enemmyyden, kuin edellisessä esimerkissä (jolloin C:tä ei löytynyt). B taas on toiseen siaan saanut saman enemmyyden. Ääni-luku on muutoin warsin sama kuin edellisessä tapauksessa, eikä ole helppo ymmärtää, että se seikka, että mokoma C on lisäksi tullut, saattaisi waikuttaa mitään A:n ja B:n keskinäiseen arwoon. Tosi nuo 8 äänestäjää nyt owat saaneet tilaisuuden muuttaa A:n kolmannelle sialle, waikka 16 owat hänelle antaneet ensimäisen; mutta se saattaa olla luonnollisista syistä lähtenyttä. A on saattanut esm. kirjoittaa wäitöksensä suomeksi, jota nuo 8 eiwät ymmärrä, josta syystä he luullaksensa olisiwat saattaneet waikka sulkea hänet poiskin koko waalista. — Mutta nyt tulee matematikallinen järki laskemaan lukua, mikä ajatus lienee enemmistön, eli antamaan kullenkin äänelle oikean arwonsa. Tätä tehdäkseen, se päättelee, että jokainen ensimäiseen siaan menewä ääni merkitsee 3, jokainen toiseen siaan menewä = 2, ja kolmanteen siaan menewä = 1. A:lle on sillä tawoin luopuneet 56, ja B:lle samaten 56. B:llä, kuten jo sanoimme, on Puheenjohtajan ääni; hän siis saapi ensimäisen sian. Mutta enemmistö jääpi hämmästymään ja kummastumaan tätä taideteosta. Kuinka nyt nuo 8 saiwat lemmettinsä ensimäiselle sialle! Tosin tekiwät kaiken, minkä woiwat. He antoiwat B:lle 1:sen sian ja A:lle 3:nnen. Mutta se ei olisi auttanut. He tarwitsiwat wälttämättömästi awukseen nuo 16, ja nämä, waikka juuri oliwat ilmoittaneet pitäwänsä B:n kelwollisena toiseen mutta ei ensimäiseen siaan, huomaawat nyt, että kun eiwät wastoin oikeutta ole tahtoneet panna C:tä B:n edelle, owat todellakin auttaneet B:n ensimäiselle sialle paljoa mahtawammin, kuin nuo 8 saattoiwat sen tehdä panemalla B:nsä A:n edelle. Enemmistön kaikki B:lle antamat äänet toiseen siaan muuttuwat nyt 32:ksi numeroksi ensimäistä siaa wasten, waikka ne juuri owat annetutkin toista siaa warten ja estämään hänen pääsöänsä ensimäiselle sialle. Tosin nuo 16 lienewät tehneet tyhmästi, kun eiwät panneet B:tä **kolmannelle** sialle, siis C:tä alemmaksi. Mutta kuinka tämän pitäis waikuttaman A:n ja B:n keskinäiseen wäliin, sitä ei filosofia woi aawistaa. Se on matematikallista oikeuden-käytöstä.

Seikan paremmaksi selitykseksi tahdomme eroittaa pois yhden äänen enemmistöstä. Jos se yksi on poissa, ja enemmistö siis on 15, eikä 16, niin äänestyksen loppupäätös tulee olemaan matematikallisesti:

	I	II	III	
A	— 15	— —	— 8	= 53.
B	— 8	— 15	— —	= 54.
C	— —	— 8	— 15	= 31.

B on siis saanut ensimäisen sian. Nyt tulee tuo poissa ollut yksi ääni. Hän saattaa äänestää järjestyksessä A, B, C. Siinä tapauksessa tulee se päätös, jonka äsken mainitsimme, että B saapi Puheenjohtajan kautta woiton. Mutta tuo yksi poissa ollut saattaa myöskin äänestää järjestyksessä A, C, B, ja silloin tulee asian päätös seuraawa:

	I	II	III	
A	— 16	— —	— 8	= 56.
B	— 8	— 15	— 1	= 55.
C	— —	— 9	— 15	= 33.

Se tahtoo sanoa A saapi ensimäisen sian. Kuinka nyt tämä kummallinen keikahdus tapahtui? Tuo mainittu yksi äänestäjä, joka sen waikutti, piti kummassakin tapauksessa A:n samassa arwossa, asettaen hänen ensimäiselle sialle. Ainoastaan B:n ja C:n keskinäisyydestä oli hänen mielensä waihdellut, ja kuitenkin tämän mielen muutos B:n ja C:n suhteen waikuttaa kuin waikuttaakin B:n ja A:n keskinäiseen suhtaan. A:n tila näyttäisi kummassakin tapauksessa olewan sama, koska hänellä on 16 ääntä ensimäiseen ja 8 toiseen siaan; hän ei ole tullut paremmaksi eikä huonommaksi. Mutta minkä sian hän todella saa, tulee nyt rippumaan siitä järjestyksestä, minkä asianomaiset antanewat B:lle ja C:lle keskenänsä. Jos tuo yksi äänestäjä tahtoo B:n panna C:n edellä, niin hän todella tulee antamaan B:lle etua A:n wahingoksi. Puheenalainen äänestäjä on warsin wakuutettu, että A:n pitäis tuleman ensimäiselle sialle, ja hänen mielestään eiwät hakijat suinkaan ole samassa suhteessa kuin 1, 2, 3. Kysymys on esm. määrätä soweliäs mies jumaluus-opilliseen Professori-wirkaan. Wäitöskirjain arwon-järjestys on A, B, C; mutta ainoastaan A ajaa sitä oppia, jota puheenalainen äänestäjä hywäksii. Nyt hän tietää, että jos hän äänestää: A ensimäiseen, B toiseen, C kolmanteen siaan, hän antaa woiton B:lle, jonka oppia hän ei hywäksi. Se on totta, hän olis saattanut A:nensa joutua wähemmistöön; sitä ei olis woitu auttaa; enemmistö olis hänen silloin woittanut. Mutta nyt se on juuri hän itse, joka sen kautta, että lausuu ajatuksensa B:n kelwollisuudesta toiseen ja ei ensimäiseen siaan, juuri toimittaakin samalle B:lle ensimäisen sian, ja turmelee A:n asiat. Kuinka tämä on tapahtunut? Sillä tawoin, että kummallisella luwun-laskulla hänen antamat äänensä owat arwostetut merkitsemään wallan toista, kuin hän itse on tarkoittanut. Onko siis warsin wäärin tehty, jos hän warjellaksensa itseään senlaista wäkiwaltaa wastaan, äänestää järjestyksessä: A, C, B. Jos hän sitä wastoin, wakuutuksensa pakosta, että muka B on C:tä ansiollisempi, äänestäisi järjestyksessä: A, B, C, ja sen kautta toimittais B:lle ensimäisen sian, niin on hän osoittanut senlaista huolimattomuutta, joka ylipäänsä ei anna toiwoa häneltä mitään woimallista tointa. Sillä kaikki edistys maailmassa tapahtuu niin, että jokainen woimiansa myöten harrastaa sitä, mitä hän katsoo oikeaksi ja hywäksi. Älköön sanottako, että tämä on oppi, tarkoituksen pyhittäwän wälikappaleet. Sillä mainitun äänestäjän oikeus järjestää: A, C, B, nojautuu sen päälle, että häntä on asetettu sille kannalle, että hänen muutoin täytyisi luopua wielä korkeammasta ja pyhemmästä wakuutuksesta, nimittäin A:n etewyyden suhteen.

—n—n.

Wälttämätöin Sallimus.

(Jatko ja loppu 13 n:roon.)

Tultuansa linnaan hän sai ihmetellä sen kaunetta. Palwelioita juoksenteli edes takasin joka taholla, ja kaikki hänen ympärillänsä oli täynnä kuninkaallista prameutta. Itse Sallimus istui yksinänsä pöydän ohessa; siinä oli kaikenlaisia ruokia, ja hän oli paraikaa atrialla. Matkustaja kun sen näki, istui pöydän oheen hänkin ja rupesi atrioitsemaan isännän kanssa. Syötyänsä ehtoollisen, meni Sallimus wuoteellensa ja mies hänen kanssansa. Puoli-yön aikana sitte kuului hirmuinen jyrinä läpi koko linnan, ja keskeltä jyrinää ääni, huutaen: „Sallimus! Sallimus! Tänään on niitä ja niitä henkiä syntynyt mailmaan. Te'e heille tahtos jälkeen“.

Ja, katso, Sallimus nousi, awasi kultasen arkun, täynnä kultasia rahoja, ja niitä hän kylwi permannolle, sanoen:

„Niinkuin minä olen tänään, niin te olette koko elinaikanne!“

Päiwän koittaessa se komea linna katosi, ja sen sialla oli tawallinen huone, kuitenkin semmoinen, josta ei mitään puuttunut. Illan tullessa istui Sallimus atrialle, ja wieras hänen kanssansa, waan ei kumpikaan lausunut sanaa ainoata. Nawinnon otettuansa he meniwät wuoteelle.

Puoli-yönä taas kuului jyrinä, ja sen keskeltä ääni, huutaen:

„Sallimus, Sallimus! Ne ja ne henget owat tänään nähneet walkeuden. Te'e jako heille tahtos jälkeen!“

Sallimus awasi hopia-arkun; ei siellä ollut kulta-rahoja, waan ainoastaan joitakuita hopiarahain seassa. Ja Sallimus kylwi ne rahat kaikki permannolle, sanoen:

„Niinkuin minä olen tänään, niin olkaat te koko elinaikanne!“

Uuden päiwän koittaessa tämäkin huone katosi, ja sen siaan tuli wielä wähempi. Joka yö tapahtui samalla lailla ja joka aamu käwi huone wähemmäksi ja huonommaksi, kunnes ei se enää ollut muuta kuin köyhä mökki.

Sallimus otti lapion ja kaiwoi koko päiwän, mies teki samoin. He tekiwät työtä koko päiwän. Ehtoolla otti Sallimus palan leipää, mursi sen kahtia ja antoi niistä toisen wieraallensa. Siinä oli heidän ateriansa; ja syötyänsä he meniwät lewolle. Koko tällä ajalla ei he waihettaneet ainoata sanaa.

Taas kuului puoliyönä se hirmuinen jyrinä ja huuto: „Sallimus, Sallimus!“ Tänään on niitä ja niitä henkiä mailmaan tulleet. Te'e heille tahtos jälkeen!“

Ja katso, Sallimus nousi, awasi arkun, otti sieltä kiwiä ja kylwi niitä permannolle; kiwien seassa oli muutamia pieniä rahoja. Näin hän teki ja lausui:“

„Niinkuin minä tänään olen, semmoiset olkaat tekin koko elinaikanne“.

Aamun tullessa oli mökki kadonnut ja ensimäisen päiwän komia linna oli tullut siaan. Silloin puhui Sallimus ensikerran wieraallensa ja sanoi: „Miksis tulit tänne?“

Mies jutteli nyt hänelle koko asian ja matkansa syyn, ja että hän oli tullut kysymään mitenkä Sallimus hänelle oli suonut niin kehnon osan. Sallimus wastasi:

„Sinä näit kuinka minä ensimäisenä yönä kylwin kulta-rahoja ja mitä sitte seurasi. Niinkuin minä olen silloin kuin joku syntyy, niin pitää sen syntyneen oleman koko elinaikansa. Sinä synnyit minun köyhänä ollessani ja sentähden sinun pitää oleman köyhä niinkauwan kuin sinä elät. Mutta sinun weljes syntyi minun rikkaana ollessani, ja rikkaana hänen pitää pysymän. Kuitenkin, kun sinä olet nähnyt niin paljon waiwaa minua etsiessäs, tahdon minä neuwoa sinua, mitenkä sinä woit itses auttaa. Sinun weljelläs on tytär nimeltä Milissa, joka syntyi kulta-hetkellä. Kun sinä palaat kotiis, niin ota hän waimokses. Mutta pidä se muistossas, että mitä ikänä sinä wastedes saat, niin sano ne olewan hänen — älä sano mitään omakses".

Mies kiitti Sallimusta ja meni matkaansa. Kotomaahan tultuansa meni hän weljensä luokse ja sanoi:

„Weljeni, anna minulle waimoksi tyttäres Milissa; sinä näet että minä ilman häntä olen yksinäni".

„Sinun pyyntös on minun mieleeni", wastasi weli, „ota minun tyttäreni, hän olkoon sinun".

Hän otti Milissan tykönsä, ja siitä päiwästä hänen karjansa ja laumansa rupesiwat karttumaan, niin että hän rikastui. Mutta hän oli warowainen ja muisti joka päiwä huutaa:

„Kaikki tämä on Milissan!"

Kerran hän läksi katselemaan laihojansa, jotka täysi-tähkäisinä lainehtiwat tuulessa; silloin kohtasi hänen matkustaja, joka kysyi:

„Kenen laihoja nuo owat?"

Ja huomaamatta hän wastasi:

„Ne owat minun".

Tuskin oli hän ehtinyt niin sanoa, ennenkuin koko wainio syttyi tuleen ja liekki leimui pitkin laihoa. Kun hän sen näki, juoksi hän nopiasti matkustajan perään ja huusi:

„Seisahdu, weljen! Minä sanoin walheen, Nuo laihot eiwät ole minun, ne owat minun waimoni!"

Tuli sammui, kun hän tämän oli sanonut ja hän sai pitää — Milissan rikkauden.

Seka-sanomia.

Paawi ja piplia. Woisi melkein uskoa, sanoo eräs englantilainen sanomalehti, ettei paawi oikein osaa pipliaansa. Kun ranskalainen upsieristo käwi hänen luonansa uuden wuoden toiwotuksilla (katso lehtemme 7 n:ro), lausui Hänen Pyhyytensä pitämässä puheessaan wakuutuksensa, että katuwainen Piemont (ei Italia) tulisi lankeemaan Pyhän Pietarin (s. o. paawin) walta-istuimen eteen, samaten kuin Jakob lankesi enkelin jalkain juurelle, kamppailtuansa hänen kanssansa koko yön häntä tuntematta. Tawallisen piplia-selityksen mukaan näyttää kuin paawi tässä olisi tullut wallan liukkaalle. Sillä kun Jakob oli pyytänyt enkelia siunaamaan häntä, puhutteli tämä häntä näillä muistettawilla sanoilla: „sinun nimesi on tästä lähin olewa ei Jakob waan Israel, sillä sinä olet miehuullisesti kamppaillut Jumalan ja ihmisten kanssa ja saanut woiton". Tämä on aiwan hywä merkki Italialle, sillä nämät sanat sowitettuna Italiaan tulewat näin kuulumaan: „Sinun nimesi on tästä lähin olewa ei Piemont waan Italia, sillä sinä olet miehuullisesti kamppaillut hengellisen ja maallisen wallan kanssa ja saanut woiton". Mutta kuinka tulikin paawi-rukka näin sopimatonta piplian-lausetta käyttäneeksi.

Wenäläinen kansanlaulu Nizzassa. Nykyään on Ranskan ja Wenäjän hallituksen wäli aiwan hywä. Wenäläisen uuden wuoden päiwänä, tammik. 13 p., oli Nizzan kaupungin teaterissa näytelmä. Näytöksen wäli-ajalla käski kaupungin prefekti elikkä päällysmies soittokunnan soittaa wenäläistä kansanlaulua, jota hra prefekti ynnä läsnä-olewat Wenäläiset kuunteliwat paljain päin. Kaikki Puolalaiset, jotka oliwat teaterissa, lähtiwät kohdakkoon ulos.

Kirjewaihto.

Hra E—s! Te olette tahtoneet kunnioittaa lehteämme useammilla kirjoituksilla. Näitä emme kuitenkaan ole woineet lehteemme panna, siitä syystä että ne ottaisiwat arwonsa suhteen liian paljon tilaa ahtaissa palstoissamme. Teidän kirjeenne, jossa wiskaatte päällemme hirmuisinta „anathemaa", olemme saaneet. Sen lukeminen antoi meille hywin hupaisen hetken. Pelkonne, että olisimme häwittäneet Teidän käsikirjoituksenne, on ihan turha. Ne löytyy täällä hywässä talteessa ja owat koska hywänsä saatawat. Me olimme aikoneet joskus, kuin tilaa niin sallisi, julkaista jonkun niistä, mutta jos tahdotte kaikki takasin, niin se ei suinkaan ole wastoin mieltämme. Lopuksi antaisimme Teille neuwon itse panna sanomalehden toimeen, jossa woisitte hallita ja wallita ilman „nurkkakuntia", „syrjä-sensuuria", „kansan sortajia" y. m.

Hra J. W:ka Wiipurissa! Kirjoitustanne Wiipurin talonpoikain joululeikistä emme ole tähän saakka woineet julkaista, ehkä tulemme tilaisuudessa sitä wastapäin tekemään. Jos taas sitä ennen tahdotte käsikirjoituksenne takasin tai johonkuun muuhun sonomalehteen pantawaksi, niin on se saatawa niin pian kuin siitä meille ilmoitatte.

Hippakuntain sanomia.

— **Kuopion hippak.** — Konsistoriumissa 4 p:nä helmik. Määrättiin: palweluswuoden saarnaaja kappal. wirassa Limingassa J. G. Snellman wäliaikaiseksi saarnaajaksi samassa wirassa. — Awonaisena on: pitäjän apulaisen wirka Pyhäjärwellä, haettawa 90 päiwässä sekä opettajan wirka Kajaanin ala-alk.koulussa, haettawa 56 päiwässä. — Waaliin pantiin toisen kappalaisen wirkaan Iisalmessa: 1) kappal. apul. J. Helenius, 2) rukoushuoneen saarnaaja, wara kirkkoh. E. Ekelund ja 3) kirkkoh. apul. J. H. Lind.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Kello
Ylös-matkalla:	
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45′ „
„ Järwenpäästä	9,30′ „
„ Hywingästä	10,35′ „
„ Riihimäestä	11,10′ „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′ „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35′ „
„ Riihimäestä	3,25′ „
„ Hywingästä	4,10′ „
„ Järwenpäästä	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	5,55′ „
Tulee Helsinkiin	6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—60 k. *L℔.*
Ohrakryynit 32—35 k.kappa.
Kaurat 2: 90—3: 15 tynnyri.
Kaurakryynit 30—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. *L℔.*
Palwattua samaa 1: 10—1: 25 k. *L℔.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 60 *L℔.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 60—2: 15 *L℔.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 *L℔.*
Suolattua samaa 1: 80—2 r. *L℔.*
Talia 2: 60—2: 80 *L℔.*
Tuoretta woita 18—23 k. *℔.*
Ruoka-woi 3: 50—3: 80 *L℔.*
Maito 7—8 k. k:nu.
Taale 6—8 k. korttieri.

Munatiu 45—55 k.
Teeri-pari 50—55 r.
Metso-pari 85—1 r. 5 k.
Pyy-pari 30 k.
Tuoretta siikaa 10 k. *℔.*
Tuoreet lahnat 5—6 k. *℔.*
Tuoretta säynää 5—6 k.
Tuoreita ahwenia 6 k. *℔.*
Tuoreet hauet 6—7 k. *℔.*
Tuoreet mateet 8—10 k. *℔.*
Suolattua lohta 16—18 k. *℔.*
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 70—75 k. *L℔.*
Terwaa 5: 75—5: 50 tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: —1: 30 k. kuorma.
Mänty-halkoja 75—1 r. 5 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 9—12 k. *L℔.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimburger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 15. Tuorstaina 19 p:nä Helmikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine posti-maksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Lukander; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Forstén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Snellman.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Helmik. 19 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa useammasta lajista kauppatawaroita.

„ k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Helmik. 20 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

„ k:lo 5 jpp. Hypoteekki-yhdistyksen osakkaat Uudeltamaalta kokoontuwat Kleinehn hotelliin walitsemaan uusia jäseniä ja wara-jäseniä lääni-komiteaan.

„ k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäri-seura kokoontuu.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Helmik. 21 p. k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa kalastaja Eklundin talossa puna-wuorilla merestä korjatusta lautasta.

„ k:lo 7 jpp. Teollisuus-yhteyden kokous.

Sunnuntaina.

Helmik. 22 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Helmik. 23 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa tullikamarissa niistimistä ja pöytä- sekä akkuna-liinoista.

„ k:lo 11 epp. Huutokauppa Majistratissa arenti-tomtista n:o 7 jääkärikadun warrella.

Helsingistä.

Wenäjän kieli opetuslaitoksissa. Jo aikaa sitten oli meillä ilo kertoa että Wenäjän kielen oppiminen wäkinäisenä opetusaineena oli poistettu maamme koulu-laitoksista. Nyt ilmoitamme F. A. T:n mukaan muutamia likempiä määräyksiä tapahtuwassa muutoksessa. — Yli-alkeiskouluissa on kolmannen luokan 4 opetustuntia wiikossa Wenäjän kieltä warten käytettäwät Saksan kielen oppimiseen ja neljännen luokan 4 wenäjän-kielistä opetus-tuntia käytettäwät, ruotsinkielisissä kouluissa suomenkielisiin kirjoitus-harjoituksiin ja suomenkielisissä kouluissa samanlaisiin harjoituksiin ruotsinkielellä. Jokaiselle koulu-oppilaalle on kuitenkin tilaisuus, jos niin haluaa, ylimääräisillä tunneilla oppia wenäjän-kieltä. — Lukioissa yleistä siwistystä warten omistetaan kussakin luokassa 4 opetus-tuntia wiikkoonsa kullekkin näistä neljästä kielestä: kreikka, wenäjä ja ranska, ollen jokaisella oppilaalla welwollisuutena oman waalinsa mukaan lukea ainoastaan kaksi näistä kielistä. — Siwiili-lukioissa on sama järjestys olewa kielten oppimisen suhteen, ainoastaan sillä eroituksella että kreikan-kielen siaan latinan-kieli on wapaasti walittawa opetus-aine. — Tutkintojen suhteen wenäjän-kielessä määrätään, että jokainen on pääsewä yliopistolaiseksi ilman tutkinnotta tässä kielessä. Myös saa jokainen seisoa la'inopillista ja kameraali-tutkintoa, ilman että on läpikäynyt wenäjän-kielisen tutkinnon. — Taitoa wenäjän-kielessä waaditaan kuitenkin niiltä, jotka pyrkiwät waltiosihtieri-wiraston, H. M. Keisarin ja kenraali-kuwernörin kanslian wirkoihin; samaten myös semmoisilta, jotka haluawat päästä wenäjän-kielen kääntäjiksi muissa wirkakunnissa. — Myöskin asetettaessa postihoitajia, tulliwirkamiehiä ja maapoliisi-miehiä Wenäjän rajaa läheisissä paikkakunnissa on luku pidettäwä hakijain taidosta wenäjän kielessä.

Suomen kansan kiitos. Ruotsin wirallisessa lehdessä kerrotaan että, kun keis. senaatti Wenäjän hallitukselle on maininnut ne kiitollisuuden tunteet, jotka Ruotsista annetut awunlahjat hätään-tyneille Suomessa owat herättäneet Suomen kansassa, on Wenäjän ministeri Tukholmassa käskyn mukaan wirallisessa kirjoituksessa Ruotsin ulkomaan asiain waltio-ministerille pyytänyt, että Suomen kansan sulimmat kiitokset kannettaisiin kaikille niille, jotka awunlahjoilla owat liewittäneet hätää Suomessa. Tämän on ulkomaan asiain waltio-ministeri antanut julistettawaksi.

Kirjallisuusseuran wälikokouksessa oli paitsi kielikysymystä seuraawia asioita esillä. Prow. Palmén oli wiime-kokouksen pöytäkirjaan annetussa lausunnossa ehdotellut, että puoli niistä tuloista, jotka olisiwat saatawat prow. Lönnrotin tekemästä suomennoksesta hänen kirjastansa: Juridisk Handbok, olisi käytettäwä stipendiumiksi, joka olisi annettawa semmoisille lain-opin oppilaille, jotka ynnä hywiä tietoja la'in-tieteessä owat osoittaneet hywästi osaawansa sekä puheessa että kirjoituksessa käyttää suomalaista laki-kieltä. Seura katsoi sen hyödylliseksi, että tämän kirjan tuottamat tulot kokonaan käytettäisiin prow. Palmenin ehdottelemaan tarkoitukseen, jättäen kuitenkin asian lopullista ratkaisemista siksi, kuin woitaisiin nähdä, mitenkä tulot owat karttuneet. Kutsumuskirja seuran kirjewaihtelija-jäseniksi päätettiin toht. Ahlqwistin wiime kokouksessa tehdystä esityksestä lähettää Unkarilaisille oppineille, prow. Riedl'ille ja katolis-uskonnolliselle pappismiehelle Istwan Fabian'ille.

Postilaitos. Usealta haaralta kuuluu walituksia postimestarien huolimattomuudesta sanomalehtien lähettämisessä ja jakamisessa. Semmoisia walituksia woidaan taas lukea Urjalasta wiime Hämäläisessä; siinä sanotaan: „harwa lehti on tänä wuonna — wanhempia syntiä ei tässä muistutellakkaan — tullut siinä määrässä ja järjestyksessä, kuin se on tulewa. Milloin jää joku n:o yhdestä ja toisesta sanomasta warsin lähettämättä, milloin taas wiiwytetään sanomia ajaksi posti-konttorissa ja pannaan sitten monen wiikkoset säästöt yhtä haawaa tulemaan. Usein sattuu niinkin, että seurakuntaamme lähetetään muita sanomia kuin tänne on tilattukaan, josta arwaa muualla kärsittäwän samaa haittaa kuin täälläkin". — Tämä on hywin eläwä ja tosi kuwaus siitä tawasta, millä sanomalehdet useammiten tulewat maaseuduille. — Meillekkin on jo kahdelta paikalta tullut walituksia siitä, ettei lehteämme ole saatu säännöllisessä järjestyksessä, waan ainoastaan joku numero silloin tällöin. Eräs lähettäjä G. F. A. T:issä, joka urhoollisesti Litteraturbladia wastaan puolustaa postimestarien waiwannäkö-rahat, mainitsee muiden etujen joukossa, joita sanomalehdillä on postilaitoksesta, senkin seikan että, kun sanomalehdet siinä määrässä kuin niitä on tilattu, owat jätetyt postikuntaan, niin owat toimitukset wapaat kaikesta edeswastauksesta tilaajain suhteen. Se on kyllä hupainen kuulla. Mutta se on luonnollinen asia, että tilaajat, kun eiwät missäkään järjestyksessä saa tilatuita sanomiaan, eiwät juuri huoli sanomia tilata ja niistä postimestarien eläkkeeksi maksaa waiwan-näkörahoja. Kuka nyt maksaa sen wahingon, jonka sanomalehdet saawat kärsiä postilaitoksen huonouden ja welttouden kautta? Kuka maksaa tilaajain tyhjään pantut tilausrahat? Luultawasti postilaitos, koska se on ottanut edeswastauksen sanomalehdistä, sitten kuin ne kerran owat jätetyt sen lähetettäwiksi ja jaettawiksi. Ehkä hra G., joka näkyy perin-pohjin tuntewan kaikki postilaitoksen salaisuudet, woisi tästä jotain selitystä antaa.

Uutta kirjakaupassa. Wiime maanantaina ilmaantui kirjakaupassa seuraawat kirjallisuusseuran kustantamat teokset: Suomalainen Meri-sanakirja, kirjoittanut Albin Stjerncreutz, öwersti-luutnantti ja ritari; 484 siww. 8:vo, hinta 3 markkaa, sekä Kreikan kieli-oppi alottelewille, kirjoittanut Gust. Cannelin, tohtori, kirkkoherra Sääksmäessä; 166 siww. 8:vo, hinta 2 markkaa. — Hämeenlinnassa on hra Eurenin kustannuksella ilmaantunut: Höyrykoneet, niiden keksintö ja käytäntö; 32 puupiirtokuwalla selitetty. Me tulemme ehkä wasta näistä kirjoista laweammin puhumaan.

Mehiläinen n:o 1 ilmaantui wiime tiistaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Pari sanaa suomikiihkoisille, kirj. J. K.; 2) Paalu-kyläin jäänökset Sweitsinmaan järwissä, kirj. Y. K.; 3) Onkos Suomenmaan ympäri muitakin useampain muinaiskansain muistomerkkiä paitsi paikkain nimiä? kirj. E—s; 4) Miten enimmät pääsewät päättämään wirka-waalin ehdotuksessa? kirj. F.; 5) Tschudi. Alppien eläinkunta, suomennos; 6) Ehdotettu kansan-eduskunta Ruotsissa, kirj. R. P.; 7) Seka-sanomia; 8) Kirje Tammikuulta, kirj. R. P.

Oulun Wiikko-Sanomat owat Suomikiihon ja Werettömyyden kysymyksessä antaneet lauseensa, ja se lause on — asiamme puolella, mutta meitä wastaan. Meidän ei ole siis tarpeellinen nostaa mitään kiistaa O. W. S:n kanssa. Mainittu lehti ei näy oikein käsittäwän, mitä „waltiollinen puolue" on, waan arwelee „erilahkoja" ja „eriseuroja" ei löytywän „niin tarkassa eroituksessa", kuin muka me olisimme sanoneet. Se, niinkuin Tapiokin, näyttää edellä kaiken tahtowan, että Suomi pysyisi „rauhan maana". Warsin kaunista, ja kyllä mahdollistakin, missä ei mielipiteitä löydy ollenkaan! Mutta missä mielipiteitä on syntynyt ja nämä eriäwät toisistansa, siinä on tämä kaunis rauha ainoastaan welttoutta. Tätä totuutta owat O. W. S. itsekin kokeneet wähemmässä asiassa eiwätkö lie silloin kaikkien mielestä olleet warsin „wiattomia". Mutta puolue-nimen näyttää lehti pitäwän herja-sanana, joka ajatus tosin on lapsellisuuteen asti wiaton. Lehden olisi pitänyt näkemän, ett'emme suinkaan ole kieltäneet wastustajoiltamme isänmaan-rakkautta, edistyksen harrastusta j. n. e., waikka he keinojen ja wälikappaleiden suhteen owat meidän kanssamme erimieliset. Mutta tämä erimielisyys on sywästi juurtunut erilaiseen maailman käsitykseen, eikä siis käy tasoittaa sillä lausella, että muka „lahjat owat moninaiset, mutta yksi on henki". Semmoinen laimea rauhan-hierominen ei kelpaa muuksi kuin suomalaisen asian pyyduttamiseksi. Edullisinta ja rehellisintä on aina nimittää asiat oikeilla nimillään. Mutta O. W. S., jotka sekoittawat Suomikiihon ja Werettömyyden yhteen, eiwät myöskään tiedä eroittaa selwä-sanaisuutta herjaamisesta. Tämä on mennä päin männikköön. Mutta semmoinen pieni hairaus ei tule wähentämään sitä kunniaa, jonka me mieluisesti annamme Suomen pohjoisimmalle lehdelle.

Leiwonen on täällä jo hawaittu tämän kuun 12 p. (F. A. T.)

Maaseuduilta.

Wiipurin kirjallisuusseuran wuosikokous tapahtui tämän kuun 3 p. Rahaston hoitajan tilistä nähtiin, että seuran rahamaksut wuoden kuluessa oliwat olleet 719 r. 25 k. ja että kassassa oli säästöä 453 r. 63 k.; Agrikolan muistopatsaan rahastossa oli 6$\frac{2}{3}$ korkoa kantawaa säästöä tulewaan wuoteen 50 r.; Wilken koulun rahastosta oli wuoden kuluessa maksettu 918 r. 13 k. ja säästöä tulewaan wuoteen oli 23,511 r. 95. k. — Kertomuksesta Wilken koulun waikutuksesta näkyi että koulu „on waikuttanut ainoastaan yhdellä, ensimäisellä, luokalla, jossa uskonoppia, kirjoitusta, ainekirjoitusta, maatiedettä, historiaa, luwunlaskentoa, puustawi-laskua, mittausoppia, eläintiedettä, kukkaisoppia on luettu hywin saman werran, miltei enemmän kuin ruunun ylä-alkeiskoulussa on tawallista; pait näitä on myös fysikkiä ja kemiaa luettu koko joukko ja Ruotsin kieltä niin paljon, että oppilaat jo jotenki ymmärtäwät ruotsinkielisen kirjan". — Entiset wirkamiehet jäiwät kaikki tulewaksi wuodeksi paikalleen. — Hallitukselle lähetettäwässä ehdotuksessa suomenkielen saamisesta wirkakieleksi, joka ehdotus nyt luettiin seuralle oikaistawaksi, tehtiin ainoastaan se muutos, että myöskin pappeille („pappiloille"?) suotaisiin wiisi wuotta harjoitus-aikaa, jonka kuluttua wasta heidän olisi welwollisuus kirjoittaa kaikki kirjansa suomeksi. (Otawa)

Wiipurissa on tämän kuun 6 p. kuollut howi-oikeuden wara-presidentti Anton Erik Fagerström. Tämä wainaja, joka oli 76 wuoden wanhana, kirjoitettiin jo w. 1809 auskultantiksi Turun howi-oikeuteen. Hän oli siis ollut wiran palweluksessa yli 53 wuotta. (Otawa)

Ulkomaalta.

Puola. Yhä waikeammaksi rupee tulemaan saada oikeata selkoa tapauksista tässä maassa. Pienempiä tappeluja kuuluu tapahtuwan yhtä päätä missä milloinkin. Toiselta puolen näyttää, kuin ei olisi koko kapinassa yhtään etewämpää johtoa ja järjestystä ja että kapinoitsijat owat ainoastaan harjaantumattomia joukkoja, jotka eiwät woi kestää mitään taistelua järjestettyjä sotajoukkoja wastaan. Tämä liekin suureksi osaksi totta. Mutta toiselta puolen on ulkomaan sanomista hawaittawa, että epäjärjestyksen siaan rupee tulemaan järjestystä ja johtoa yrityksissä. Puolalaisia maanpakolaisia rientää kotimaahan sotimaan kapinoitsijain riwissä. Näiden joukossa mainitaan ewersti Lenkiewicz, joka Italian sodassa oli Garibaldin sota-apulaisia ja joka nyt on kapinan johdattajana Augustowan kuwernörikunnassa; kenraali Czaikowski, joka on ollut Turkin palweluksessa ja nyt johdattaa kapinaa Wolhyniassa, Frankowski, joka näyttää olewan kapinan pää ja pieli ja joka ensiksi allekirjoitti kapina-kehoitusta. Hän johdattaa kapina-joukot Lublinin kuwernöri-kunnassa. Johdattajat owat suureksi osaksi entisiä upsieria, joilla on sotakuntoa ja harjoitusta. Itäwallan osasta wanhaa Puolaa (Galizia) rientää joukottain nuoria miehiä kansalaistensa awuksi, waikka Itäwallan hallitus kokee sitä kaiken mokomin estää. Myöskin mainitaan että Preussin Puolasta nuoria miehiä salaa on paennut kapinaan osaa ottamaan. Preussin hallitus puolestansa tekee wahwat warustukset, pitääksensä puolalaisia alamaisiansa kurissa. — Wiime-numerossamme mainitsimme, että puolalaisissa siirtokuntalaisissa oli ylimys-waltaisen ja kansawaltaisen puolueen wälillä kapinan nostamisen suhteen erimielisyyttä. Ranskalainen sanoma Siecle sanoo puolalaisista siirtokuntalaisista Ranskassa seuraawaa: „jos olikin puolalaisen kapinan alussa joku murhemielisyys kapinan ehkä liika-aikaisen nostamisen suhteen niissä, joihin sen onnistuminen likimmiten koski, niin on tämä nyt, kun taistelu jo on alkanut, kokonaan häwinnyt. Täkäläisissä Puolalaisissa ei ole muuta kuin se yksi ajatus, että heidän on kaikilla heidän wallassa olewilla keinoilla auttaminen kapinoitsewia maamiehiään". — Itse Puolasta tietäwät saksalaiset sanomat kertoa, että sotamiehen-otto pää-asiallisesti on tauotettu, jotta iso joukko semmoisiakin, jotka wäkiwallatta owat otetut, on lähetetty kotipaikoilleen. Tämä sanotaan herättäneen kansassa mieli-suosiota. Muutoinkin kuuluu että julmuus molemmin puolin on wähän wiihtynyt. Wenäläiset koettawat nyt enemmin tehdä wankia kuin tappaa. Kertomukset kapinoitsijain hirwiö-töistä taas näkywät olleen wähän liikoja. Warsowassa ja sen ympäristöillä wallitsee hiljaisuus semmoinen, joka tietää myrskyn lähenemistä. Yli-opistolaiset owat kielletyt kaupunkia jättämästä. Mutta kuitenkin on niin iso joukko yli-opistolaisia lähtenyt sieltä, että yli-opisto luultawasti tulee suljetuksi. Warsowa näkyy muuten olewan wenäläisten sotatointen keskuspaikka. Sinne tuodaan, kuten eräs Itäwallan wirallinen lehti mainitsee, ehtimiseen kuormistoja haawoitettuja sotamiehiä. Augustowan kuwernörikunnassa owat kapinoitsijat, kuten Breslauer Zeitung kertoo, warustaneet itsensä wahwasti, walloittaneet siellä olewat Wilnan ja Warsowan wälisen rautatien työpajat ja näissä walmistetaan nyt ankaralla innolla sota-aseita, joita lähetetään ympäri maata. Itse rautatie on useammissa paikoissa häwitetty ja tehty käyttämiseen mahdottomaksi. Samaten on sähkölennättimen langat joka paikassa poikki leikatut.

Uusimmat wiralliset tiedot mainitsewat muun seassa, että enemmän kuin tuhannen miehen suuruinen joukko aseilla warustettuja Puolalaisia on tunkeunut Galiziasta wenäläiseen Puolaan ja rynnäten rajawartiowäen päälle tappanut kaksi upsieria ja muutamia sotamiehiä. — Sandomirin kaupungin likellä tapahtuneessa käsikähässä on tuo etewä kapina-päällikkö Frankowski kowasti hawoitettuna saatu wangiksi. Enemmän kuin kahden tuhannen suuruinen kapina-joukko on walloittanut Dubiankan kaupungin. Myös Lithauen'issa liikkuu rajusti kapina-joukkoja. Kenraali-majuori kreiwi Nostitz on, Wilnasta lähetetyn sähkölennättimen-sanoman mukaan, wiisi päiwää kowasti ahdistaen ajanut kapinoitsijia takaa, wiimein kohdannut sitä joukkoa, jonka pääjohdattaja Reczanski oli johdattanut. Tämä joukko oli kokonaan häwitetty. Siltä oli otettu kokonainen waunu-jono ynnä 60 hewoista sekä suuri paljous sota-aseita ja waroja. Myöskin kapinoitsijain kirje-waihtoa oliwat Wenäläiset saaneet käsiinsä.

Ranska. Ehdotukset adressiin, jotka owat lähetettäwät wastaukseksi keisarille puheensa eduskus-kamaria awatessa, owat olleet wilkkaana keskustelus-aineena. Adressit kiittäwät ja ylistäwät keisarin waltiotoimia. Senaatille laskettu ehdotus hywäksittiin melkein ilman keskustelemusta. Mutta la'in-laatija-kamarissa tämä ei käynyt niin nopeasti. Pieni kansawaltainen puolue, jonka päämies on Jules Favre, on waatinut adressiin muutamia lisäyksiä, joissa lausutaan moitetta keisarin waltiotoimista muutamissa kohden. Nämät parhaasta päästä koskewat Meksikon sotaa ja Ranskalaisten käytöstä Italian suhteen siinä, että owat pitäneet Romaa walloitettuna. M. Jules Favre on pitänyt somat ja ylewät puheet. Tämä ei ole auttanut. M. Favre ystäwinensä on jäänyt wähemmistöön ja adressi keisarille on hywäksitty ilman moittiwitta lisäyksittä. Hänen wiimeinen koetuksensa saada lisäykseksi adressiin joku mielen-suosion osoitus Puolalaisille meni myöskin mitättömäksi.

Preussi. Täällä rupeewat asiat näyttämään yhä kummallisemmalta. Me olemme maininneet sitä adressiä, minkä eduskus-kamari lähetti kuninkaalle, sekä kuninkaan wastausta siihen. Herrainhuoneessa on sittemmin uusi adressi päätetty. Tämä luultiin ensin tarkoittawan jotakin sowitusta hallituksen ja edustus-kamarin wälillä, mutta hawaittiin pian kallistuwan melkein kokonaan hallituksen puolelle. Tämä huomataan siitäkin, että sitä keskusteltaessa kaikki wapaamieliset herrain-

huoneessa lähtiwät ulos. Keskustelu siitä on aiwan merkillinen, kun se selwästi osoittaa, mimmoinen wanhan-aikanen henki tässä Preussin herrain-huoneessa wallitsee. Tässä keskustelussa lausuttiin jokseenkin julkista ylenkatsetta perustuslaillista hallitusmuotoa wastaan. Itse adressi on sen mukainen. Siinä sanotaan, että perustuslait hallituksen puolelta ei ole rikotut, luwataan hallitukselle apua edustus-kamaria wastaan j. n. e. — Tähän on kuningas, kuten woidaan arwata antanut hywin suosiollisen wastauksen.

Eilisen postin wiralliset tiedot mainitsewat Puolasta ainoastaan yhden pienemmän tappelun Izbit'in metsässä likellä Wlatzlawkin kaupunkia. Kapina-joukko, jossa oli myöskin ratsuwäkeä, hajoitettiin ja siltä tapettiin 160 miestä, joista kaksi päällikköä. Wenäläisiltä kaatui yksi kapteini ja kaksi ala-upsieria. — Kölnische Zeitung'issa löytyy sähkölennättimen-sanoma, että Wenäläinen sotapäällikkö Puolassa, kenraali Ramsay, on saanut eron wirastansa. Kenraali Samukin on muka asetettu hänen siaansa. Tästä ei ole wielä mitään wirallista ilmoitusta ollut. Liekö siinä siis perää? Samanlainen ilmoitus löytyy myös Ruotsin sanomissa. — Kapina näkyy yltywän yltymistään. Puolalaisia Ranskasta, Italiasta j. n. e. rientää joukottain kotimaahan. Donau-Zeitung sanoo, että Garibaldilainen puolue Italiassa on miettinyt lähettää joukon wapa-ehtoisia Puolalaisten awuksi. Tämä nähtiin kuitenkin mahdottomaksi. Garibaldilta on menty neuwoja kysymään.

Suomikiihko waltiollisena puolueena.

Kun joku mielipide on niin sywälle käypä itse peri-ajatuksessa ja niin kowasti koskewa käytännölliseen elämään, että se toiselta puolen wälttämättömästi waatii toteumistaan, mutta toiselta'in puolen herättää wastustusta wanhalla-olijain leirissä, silloin semmoinen mielipide synnyttää puolueita, jotka ottelewat, taistelewat. Semmoinen sywälle käypä ja kowasti koskewa mielipide on meidän maassa Suomenkielen asettaminen oikeuksiinsa. Jo tämän asian käytännöllinenkin puoli on niin ylen tärkeä, että se Suomen kansalle on kysymys olemaanko wai olemasta. Se on waatimus, että seitsemän kahdeksannesta koko kansasta pääsisi niiden tarpeellisimpain oikeusten nautintoon, joita heiltä tähän saakka on pidätetty. Tämän watimuksen julkisena tai salaisena wastustajana löytyy maassa, paitsi muuta, eräs mahtawa wirkamiehistö, senaatista siltawouteihin saakka, joka wirkamiehistö ei ole ylipäänsä taipuwainen ryhtymään mihinkään toimeen, joka woisi entistä hywää lepoa häiritä. Mutta katsomatta tähän erimielisyyteen, joka käytännöllisellä alalla suorastaan nousee Suomen kielen waatimusten kautta, löytyy toinenkin wielä sywempi, waikka samoista syistä syntynyt, joka ei astu niin suoraan silmiin, mutta kuitenkin waikuttaa erilaisen käsityksen melkein kaikissa maamme asioissa. Tämä, näet, on se eri tapa, jolla sanat: kansallisuus, waltio, kansakunnan historiallinen tehtäwä j. n. e., käsitetään. Se luonnollisesti jo tekee suuren eroituksen, jos kieli-yhteys käsitetään kansallisuuden wälttämättömäksi ehdoksi, waiko ainoastaan pidetään syrjä-asiana, jota hywinkin käypi ilman olla. Tähän liittyy likeisesti kysymys, onko waltio wain joku hyödyn tähden kyhätty yhdistys, wai onko se itse kansan elämän-kaawa, jonka kansa on woimansa ja tarpeidensa mukaan itsellensä walmistanut, täyttääksensä jotain omituista tarkoitusta maailmassa. Ja wihdoin syntyy samassa jaksossa kysymys, mikä on kansan historiallinen elämän-tarkoitus, sekö wain että rikastuisi, waurastuisi ja siwistyisi muiden kansain rinnalla, waiko toinen tarkoitus, että se olisi jonkun omituisen, kansallisen siwistyksen edustajana maailmassa. Moni saattaa ajatella, että nämä kaikki kysymykset owat ainoastaan tiedemiesten wäitösaineita. Me wastaamme, että senlaiset eri mielipiteet joka hetki waikuttawat ihmisten tekoihin ja toimiin waltiollisellakin alalla, ja että ne warsinkin likeisesti koskewat siihen käytännölliseen kysymykseen, joka tawallisesti nimitetään Suomen kieli-kysymykseksi. Että Suomikiihko katsoo Suomen kansan elämän-tarkoitukseksi, olla jonkun omituisen siwistyksen edusmiehenä Europassa, — että sen mielestä waltion pitäisi oleman tämän kansallisen elämän muotona, — että wihdoin Suomikiihko ei tunnusta kansallisuudeksi semmoista tilaa, missä herrasmies puhuu yhtä kieltä, talonpoika toista, se kaikki lienee jo kylläksi tietty. Mutta maassa löytyy monta niitäkin, joilla on päin-wastainen ajatus, ja tämä erimielisyys tulee milloin missäkin muodossa näkywiin kaikilla yleisen elämän aloilla. Että siinä on kylläksi perustusta eri puolueiden syntymiseen, lienee waikea kieltää. Kuitenkin on Suomikiihon wasta-kohta, jonka olemme Werettömyydeksi kutsuneet, sisällisessä keskuudessaan liian hajallinen, että siitä warsinaista puoluetta syntyä saattaisi. Sen ainoa yhdys-side on se wastustus, minkä se tekee Suomikiihkoa wastaan, ja asiain meno on sillä tawoin ko'onnut sen leiriin ei ainoastaan warsinaiset werettömät, waan myöskin ison joukon maamme wirkamiehistä, wieläpä hywän osan juuri niistäkin miehistä, jotka korkeimpina wiran-kantajoina pitäwät maamme hallitus-ohjat. Jokainen ymmärtää, että Suomikiiholla on paljoa enemmän sisällistä yhteyttä, jonka lisäksi tulee se tukewuus, minkä asian oikeus, rahwaan rakkaus ja suuren herras-säätyisen luokan harrastus antawat. Mutta että Suomikiihko tämän mahtawuutensa ohessa on osoittanut niin ylen suurta heikkoutta ajamaan waatimuksiansa tarkoitetuille perille, se on tullut ainoastaan siitä tympeydestä ja painosta, joka tähän saakka on maannut kaiken julkisen waikutuksen päällä. Kerskaamatta woimme kuitenkin sanoa, että Suomikiihko paremmin kuin mikään muu harrastus on tiennyt käyttää nämä pahatkin päiwät eduksensa, walmistaen uskollisella työllä ne aseet, joilla se woisi hetken tultua astua esiin. Nyt on hetki tullut; julkisuuden kenttä on awoinna; waltiopäiwät kokoontuwat, lausumaan muka kansan mieltä kaikissa maamme tärkeimmissä asioissa. Ja nyt meitä kehoitetaan hiiskumattomaan äänettömyyteen! Meitä lnullaan täysikaswaneiksi lapsiksi, joita käypi tydyttää kauniilla lupauksilla ja, ellei lupaukset auta, peloitukSilla waientaa. Me wastaamme: Se asia, jota ajamme, pitäisi oleman kaikkien Suomen miesten; mutta koska niin monta on, jotka ryhtywät siihen ainoastaan sitä hidastuttaaksensa, ja nämä näyttäwät tätä nykyä pitäwän suurimman wallan tässä maassa, niin meidän on aikomus kaikilla la'illisilla ja luwallisilla keinoilla ryhtyä niihin ohjiin, joilla Suomen maan onnea hallitaan, ja näin ajaa perille sen asian, minkä pidämme maan kipeimpänä tarpeena tällä aialla. Tämä on Suomikiihkoisen puolueen aikomus. Että sillä on jotain tekemistä, näyttäwät jo wastustajammekin alkawan myöntää.

(Jatketaan.)

Teateri.

Victor Hugon Näytelmä: Angelo.

Mainittawimpia tapauksia teaterissamme wiime wiikoilla on Victor Hugon tunnetun Angelo nimisen näytelmän näyttäminen. Tämä näytettiin täällä wiimeiseksi wiimekewäällä, jotta sen wirheet ja hywätkin puolet owat teateri-yleisöllemme jokseenkin tunnetut. — Angeloa ei woida lukea Victor Hugon etewimpiin teoksiin. Mutta kuitenkin mainio tekijä tässäkin ymmärtää intohimojen eläwällä kuwauksella, seikallisuuden jännittäwällä woimalla sekä useammilla erityisillä paikoilla, joissa todellinen näytelmällinen woima wallitsee, saada katsojaa unohtamaan itse teoksen ja henkilökuwauksen heikkouksia. Oikein mestarin tawalla on runoilija ymmärtänyt kuwata sitä historiallista pohjaa, jolla näytelmän tapaukset liikkuwat. Se on Wenetian tasawalta ja sen kolkan-synkeä waltiowiisaus, sen salaisuudellinen hirmuhallitus, joka aina on kuwan peräpohjana. Tämän hirmuwallan ase ja edusmies Paduassa on podesta Angelo Malipieri. Ehkä näytelmä hänestä on saanut nimensä, ei hän kuitenkaan ole sen päähenkilö. Näyttelijätär Thisbe on se keskuus, jonka ympärillä kaikki liikkuu. Thisbe on niitä henkilöitä, joita Victor Hugo lämpimimmästi ja ehkä myös todellisimmasti on kuwannut: langennettua ja uudestaan rakkauden kautta nousnutta waimoa. Hellimmällä rakkaudella on Thisbe kiintynyt nuoreen maanpakolaiseen nimeltä Rodolfo. Mutta hänen rakkauttansa ei wastaa Rodolfo. Rodolfo kyllä antaa hänen lemmitellä itseään, jopa wiekoittelee häntä hempeillä sanoilla, mutta sydämmensä on täytetty podesta Angelon waimon, suloisen Katarina Bragadinin kuwalla. Kostonhimoisen Homodei'n kautta, joka on poliisi-wakojana kymmenysneuwoskunnan palweluksessa ja jonka rakkautta Katarina on ylenkatsonut, saapi Thisbe tilaisuuden itse hawaitsemaan rakastajansa uskottomuutta. Italiattaren kostohimalla, petetyn naisen koko wimmalla koettaa Thisbe tämän jälkeen kukistaa sitä, joka häneltä on wienyt rakastettunsa rakkautta. Mutta muisto äidistänsä, joka kerran Katarinan esirukouksella on pelastettu kuolemasta, sekä tunto, että Rodolfon rakkaus on hänelle elämätä kalliimpi, muuttaa hänessä kateuden ja kostonhimon waikuttamat päätökset. Wiekkaudella, jonka podestan rakkaus tekee hänelle mahdolliseksi, pelastaa hän lempi-kilpailijansa kuolemasta, jonka hirmumielinen podesta oli sille aikonut, ja laittaa musertuneella sydämmellä rakastawille tilaisuuden lähtemään podestan kostoa pakoon. Itse saa hän sitten kuoleman Rodolfon kädestä, kun tämä erehdyksestä luulee hänen Katarinan murhaajaksi. Mutta hän kuolee mielellään, sillä elämä ei ole hänelle Rodolfon rakkaudetta mistäkään arwosta. — Tämä on lyhykäisesti näytelmän pääsisältö.

Me tahdomme lausua muutamia sanoja itse näyttämisestä. Osat oliwat suurimmaksi osaksi toisin jaetut kuin kewäällä. Hra Agardh oli wastaan-ottanut Angelon osaa. Hänen käsityksensä tästä henkilöstä erisi warsinaisesti hra Österbergin, joka wiime wuonna kuwaeli sitä. Kun hra Österberg ei koskaan, ei edes niinäkään hetkinä, jolloin luuli woiwansa wapaasti wuodattaa sydämmensä tunteet sille ainoalle naiselle, jota rakasti ja johon luotti, ei silloinkaan unohtanut, että oli Paduan kaikkiwaltias podesta, ei

hra Agardh taas melkein milloinkaan unohtanut, että hän oli tuo waltiollisen salatuomio-istuimen, kymmenysneuwoskunnan ja Wenetian edessä wapisewa tyranni. Woidaan käsittää Angeloa leijonana, joka wapisee wartiansa uhkaawan ruoskan edessä, mutta kuitenkin itse luo uhkaawia silmän-iskuja wäkijoukkoon, woidaan ehkä myös käsittää Angeloa sjakaali-petona, joka seuraa leijonan jälkiä, wainuen saalista. Ehkä woisimme paraiten kuwata Angelon luonteen-omaisuutta näillä somasti lausutuilla sanoilla: „Minä olen ase, jolla yksi kansa kiduttaa" — ei muserra — „toista". Wälistä nousi kuitenkin se ajatus, ettei Angelo ollut se kylmä marmorisydän, kuin itse sanoi. Tähän oli luullaksemme maskierauksessa syy. Wähän suurempaa arwollisuutta käytöksessä olisi myöskin ollut toiwottawana. Kuitenkin oli hywin hupainen seurata hra Agardhin käsitystä, jonka hra Agardh itse ehkä tahtoo pitää ainoastaan harjoituksena. — Hra Deland teki yleisölle odottamattoman ilon, kun otti kuwaellaksensa Homodei'ta, jossa osassa tuskin olisi woitu toiwoa saada tätä oiwallista taideniekkaa nähdä. Sentähden odotettiinkin suurella uuteliaisuudella Homodein ensimäistä sanaa. Hra Deland'in käsitys tämän kostoa ja wihaa hautowan henkilön mielenluonteesta eriää, — jota luonnollisesti woidaan odotaakkin — kokonaan edelläkäwijäinsä. Tarwitseeko meidän mainita, ett'ei hra Deland ollut tuommoinen teaterissa tawallinen salaisuudellinen poliisi-wakoja, jonka matalan-kumisewa puhe-ääni hienotuntoisiin mieliin tekee eriämättömän waikutuksen. Tässä Homodeissa woitiin jokaisessa silmän-iskussa, jokaisessa sanassa, niin paljon kuin V. Hugo sen salli, lukea että tämä ihminen oli toimituksessaan kulunut ase, että hän winguttaessaan ihmissydämmen kieliä oli oppinut ylenkatsomaan itseään ja kaikkia, — kaikkia paitsi yhtä ainoata, yhtä waimopuolta, jota oli lemmen-wimmalla rakastanut, mutta joka ylenkatseella hylkäsi wakoja kurjan ehkä puhtaimman tunteen; ja tämä waimo oli kuitenkin wielä hänen ajatustensa esineenä, mutta nyt wihasi hän häntä ja oli wannonut häntä perikatoon syöstä. Emme usko että Angelon tekijä itse on ajatellut Homodei'tä kaikissa syrjäseikoissa, niinkuin hra Deland häntä mestarin tawalla kuwaeli; Victor Hugo on Ranskalainen, mutta me luulemme, että hän suostuisi tähän sywään käsitykseen teoksestansa. Hra Deland'in todellakin taiteellista käsitystä ei näkynyt yleisö kuitenkaan tahtowan tajuta. — Mamselli Andersson, joka myös kewäällä lämpimästi kuwaeli Katarina Bragadinia, oli tämäkin kerta nähtäwä samassa osassa. Katarinan puhdas ja wiehkeä mielen-luonne antoi msli Anderssonille tilaisuuden esittää kieltämättömästi wienon ja lämpimän tuntonsa. Hän onnistuikin yleensä aiwan hywin kuwaella tätä onnetonta, sorrettua, mutta kuitenkin wiattomuudessaan ylewää waimoa. Msli Andersson'in ei tarwitse pelätä wäsyttääksensä pitkä-wetoisella kanssapuheella; — V. Hugo tuntee yleisöä, — ja me pyytäisimme siis msli Anderssonia, jos sanomme häntä saawuttawat, ilman aiwan suurta lewottomuutta antaa katsojain hawaita ne hienot wiwahtamiset rakkauden luonteessa, joita msli Andersson niin todellisesti ja kauniisti oli käsittänyt, mutta nyt ainoastaan haihtuwaisesti kuwasi. Msli Anderssonin pitäisi totteleman sisällistä tuntoansa ja enemmin unohtaman liikkuwansa teateri-permannoilla ja hänen näyttötapansa tulisi warmaankin todelliseksi ja wiehättäwäksi. Me olemmekin wakuutetut, että näyttötapansa olisi ollut elokkaampi kuin nyt, ellei hra Hansson olisi ollut Rodolfona. Sillä meidän on täytymys sanoa, että kolmessa ensimäisessä näytöksessä melkein joka ainoa hra Hanssonin kaswojen-osoittelus, joka ainoa sana, eiwät kuwaelleet Rodolfoa — jaa, meidän täytyy wielä lisätä, ettei ne antaneet kuwaa kenestäkään ihmisestä, olkoon missä tilassa hywänsä. Rodolfo ei aina luule olewansa kadotuksen partaalla eikä hän koskaan aiwo syskätä Katarinaa siihen, kuten nyt wälistä näytti. Onhan rakastajakin ihminen ja woipi inhimillisellä äänellä ja awoin silmin tehdä niin wiattomia kysymyksiä, kuin ne jotka Rodolfo teki Homodei'lle. Kun näyttelijä, joka on luotu kaikeksi muuksi paitsi näyttelijäksi, ei onnistu ja tekee kuwaeltawaansa irwikuwaksi, niin yleisö nauraa tälle sallimuksen nauru-surulliselle ilmaukselle. Hra Hansson'ille ei naurettu, mutta hänen näyttötapansa teki tuskauttawaa waikutusta; ei ainoastaan sentähden että se oli luonnoton, waan enemmän siitä syystä, että nähtiin kieltämättömästi kunnollisen näyttelijän turmelewan taidelahjaansa. Onhan nähty, ett'ei hra Hansson'in Moitekoulun Joseph'ina, — jota hra Hansson erinomaisen hywin kuwaelee, — sekä Daniel Hjorthin Brahena ja Scheele'nä tarwitse ottaa awuksi luonnotonta kaswojen-osoittelusta miellyttääksensä. Jos hra Hansson tahtoisi hakea neuwoa omalta taiteelliselta luonteeltaan ja muistaa, ett'ei teateri ole semmoinen peili elämästä, missä kuwat nähdään ylösalasin, niin hän warmaankin edystyisi kauwaksi taiteessansa. Tekisimme wääryyden, ellemme myöntäisi, että hra Hansson nytkin oli wakaamielisesti ja halukkaasti tutkinut Rodolfon osaa. Tämä näkyi 4:nessä näytöksessä, missä hra Hanssonin näyttötapa wälistä oli liikuttawa, jos myöntääkin täytyy, että hän tässäkin herätti muistoja edellisten näytösten erehdyksistä. Yleisö ei ota tutkiakseen näyttelijän sisällistä käsitystä, waan tuomitsee kaikkia siitä waikutuksesta, minkä näyttämisen erinäisyydet tekewät. Siis ei woi ollenkaan kummastella, jos yleisön tuomio hra Hanssonin näyttötawasta oli moittiwa.

Todellisella ilolla kannamme mamselli Ryberg'ille sulimmat kiitoksemme siitä erinomaisen somasta tawasta, jolla hän kuwaeli langennettua, mutta kuitenkin ylewästi rakastawaa ja itsensä alttiiksi-antawaa Thisbeä. Olisi ehkä ollut Thisbelle mahdollinen — emme tahdo siitä mitään päättää — ensimäisessä näytöksessä olla enemmän hennokas ja ihastuttawa, mutta toisessa näytöksessä, kolmannessa, erittäinkin sen mestarillisessa yksinpuheessa, ja koko neljännessä näytöksessä yleni msli Ryberg erinomaiseen taideniekalliseen neroisuuteen. Msli Ryberg'illa on ihmeteltäwä woima, kun asia sen waatii, itseensä kiinnittää yleisön tarkastus. Hän tuntee sywästi ja todellisesti ja osaa somasti esittää näkywille kaikki ne ihmissydämmen monellaiset tuntowäreet, jotka itse on nähnyt ja käsittänyt. Häntä ainoastaan silloin näkee, häntä ainoastaan kuulee ja häntä jokainen ihmettelee. Ei woitu kyllin ihmetellä muutamia silmän-räpäyksiä msli Ryberg'in näyttämisessä, esim. kun hän tekee Rodolfolle sywästi liikuttawan kysymyksen: „miks'en sinua tuntenut kymmenen wuotta sitten", kun hän näkee äitinsä ristikuwaa sen waimon luona, jonka tahtoo syskätä perikatoon. Me woisimme jos tila sen sallisi, mainita lukemattomia paikkoja, joissa msli Ryberg esitteli erinomaisen woiman ja totuuden näyttötawassaan. — Erittäinkin toisella kertaa, kuin Angelo näytettiin, oli msli Ryberg erinomaista kiitosta ansaitsewa; hän oli neljännessä näytöksessä kokonaan tuo Thisbe, V. Hugon la Thisbé. Msli Ryberg wietti tällä kertaa ehkä kauniimpaa woittoriemuansa melkein tyhjässä teateri-salissa, mutta ilahuttawaa oli nähdä, ett'ei tämä waikuttanut häneen wähintäkään haitallisesti. Näin tapahtuu usein Suomessa, että taiteen kauniimmat woitot usein owat anastettawat autiossa. Helsingin pitäisi taiteellisessa suhteessa oleman onnellinen siitä, että sen teateri omistaa niin rikasluonteisen ja wilkkaasti edistywän taideniekan kuin msli Ryberg.

Kuitenkin täytyy meidän sanoa, ett'ei ollut näytelmällinen yhtä-sointuwaisuus Angelon näyttämisessä oikein hywä. Se ei ole teaterissamme juuri tawallista. Osaksi oli syy siihen haettawa itse näytelmäkappaleen luonteessa, osaksi yllämainituissa wirheissä.

Kulkupuhe tietää kertoa, että muutamat ijommat näytelmä-kappaleet owat näyteltäwien joukkoon otetut; muiden seassa Scriben: „Lasillinen wettä" ja Shakespearen: „Kauppias Wenedigissä". * *

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. kyfönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tamperella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Kreikan Kieli-oppi alottelewille. Kirjoitt. **Gust. Cannelin.** 50 kop.

Suomalainen Meri-sanakirja. Kirjoitt. **Albin Stjerncreutz.** 75 kop.

Höyrykoneet, niiden keksintö ja käytäntö. 32 puupiirtokuwalla selitetty. 50 kop.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 53—56 k. *Lei.*
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 3: 10—3: 40 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 10 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1:—1 r. 20 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 60 *Lei.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 30—1: 80 *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 *Lei.*
Suolattua samaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Talia 2: 60—3 r. *Lei.*
Tuoretta woita 18—22 k. *ei.*
Ruoka-woi 3: 50—3: 80 *Lei.*
Maito 7—8 k. k:nu.
Taale 6—8 k. korttieri.
Munatiu 45—55 k.
Teeri-pari 50—60 r.
Metso-pari 85—1 r.
Pyy-pari 30 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 8 k. *ei.*
Tuoretta säynää 5—6 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ei.*
Tuoreet hauet 6—8 k. *ei.*
Tuoreet mateet 8—10 k. *ei.*
Suolattua lohta 16—18 k. *ei.*
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 60—70 k. *Lei.*
Terwaa 5: 5—50 tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: 1—30 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 65—80 k. k:ma.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 9—12 k. *Lei.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 16. Maanantaina 23 p:nä Helmikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä rieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Tänään Maanantaina.

Helmik. 23 p. k:lo 7 jpp. Hra Jakobsonin soitannot uudessa teaterissa.

Huomenna Tiistaina.

Helmik. 24 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa pakkahuoneessa silkki- ja willa-kankaista, huonetkaluista j. n. e.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni tulli-johtokunnan edessä hankkimisesta 375 kannua puunöljyä ja 165 *Lct.* talia.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa suomalaisen sotatoimikunnan edessä, herneiden, lihan, kryynien j. m. elatuswarojen hankkimisesta.

Keskiwiikkona.

Helmik. 25 p. k:lo 9 epp. Huutokauppa pakkahuoneessa 10,000 *Lct*:stä merestä korjattua talia.

k:lo 10 epp. ja jpp. Eilinen huutokauppa pakkahuoneessa jatketaan.

k:lo 11 epp. Osakkaat kaupunkien yhteisessä palowakuutus-yhteydessä kokoontuwat maijistraatin eteen walitsemaan rewiisorin.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Eläin-rutto. Wenäjässä olewan eläinruton suhteen on keis. senaatti nähnyt tarpeelliseksi määrätä, että raa'at taljat sekä eläin-sorkat, sarwet ja karwat, jotka meritse tuodaan wenäläisistä paikkakunnista maan kaupunkeihin ja satamoihin tai tulli-wartia-paikkoihin Wiipurin läänin rannikolla, owat tarttuma-aineen häwittämiseksi ensinnä kloori-aineella sawustettawat, ennenkuin niitä saadaan joko paikalla pitää tai sisälle maahan kuljettaa. Sen ohessa on keis. senaatti myös säätänyt, että samalla lajilla kuin on kielletty tuomasta keisarikunnasta Wiipurin lääniin elikon lihaa, sisuksia ja werta, ei myöskään saada senkaltaisia aineita tuoda wenäläisistä paikkakunnista maarajan yli Kuopion ja Oulun lääniin.

(F. A. T.)

Maanteiden parantamiseksi Helsingin ympäristöllä ja muuttamiseksi „chausseiksi" (korkeat ja sileät, kaiwatulle maawallin alustalle rakennetut tiet) kiwitetyillä kulkuradoilla on H. K. M. Helsingin kaupungille antanut 25,000 ruplan lainan, joka 33 wuoden kuluessa on kuoletettawa. Chausseat owat walmistettawat kesäkuun 1 p:ksi 1866. Luettomana aikana saadaan 25 wuoden aikana ylöskantaa 1 kop. kustakin tiellä kulkewasta hewoisesta. (F. A. T.)

Helsingin — Hämeenlinnan rautatie. F. A. T. julistaa waltion tähän saakka rautatietä warten tehdyt kustannukset. Rautatie-töihin maksettiin w. 1857: 150,000 r.; 1858: 550,000 r.; 1859: 1,100,000 r.; 1860: 860,000 r.; 1861: 709,846 r.; 1862: 362,691 r. — Yhteensä 3,732,531 r. — Tähän tulee $3\frac{3}{8}$ % korko helmik. 1 p:stä 1858 joulukuun 31 p:ään 1862 lainatusta summasta: 1,100,000 r., joka tekee 194,700 r. sekä korko Wenäjältä lainatuista rahoista, tekewä 255,130 r. Siis yhteensä 4,182,367. Kun tästä summasta otetaan pois tulot rautatiestä w. 1862, jotka owat 51,439 r. 39 k., jää waltion kustantamaksi 4,130,927 r. 67 k. — Joka wirsta on siis tullut maksamaan yli 41,300 ruplan.

Teollisuus-yhteyden kokouksessa wiime-lauantaina wiikko jatkettiin tätä ennen jo aljettu keskustelu hädästä maassa. Dosentti Chydenius selitti wielä tarpeellisuuden asettaa rahwasta warten neuwojia luonnontiedetten käyttämisessä ja jätti yhteydelle tutkittawaksi, eikö olisi hallitukselta haettawa joku rahamääräys tähän tarkoitukseen, warsinkin kun rahamääräyksen ei tarwitsisi olla aiwan suuri. Yksi puhuja arweli että neuwojiksi ei tarwitsisi ottaa tieteellisesti opetetuita miehiä, johonka ajatukseen myöskin toinen puhuja yhdistyi, arwellen että tähän wirkaan woisi ottaa miehiä rahwasta, jotka olisiwat siksi erittäin opetetut. Kun kuitenkin oli waikea nykyään löytää tähän sopiwia henkilöitä, nostettiin kysymys, eikö eri paikkakunnalliset olot maan eri osissa olisi ensinnä tutkittawat tähän tarkoitukseen walittuin henkilöin kautta, joidenka sitten tulisi esittää ne maanpaikat, jotka olisiwat sopiwat jollekin erityiselle teollisuudelle, sekä keinot tämän toimeen saamiseen. Kun yhteys ei woinut tässä asiassa mihinkään päätökseen tulla, asetettiin waliokunta, jonka tulee antaa lausuntonsa terwapolttamisen nykyisestä tilasta sekä mahdollisuudesta saada puun-tislieraus elatuskeinoksi rahwaassa sekä lewittää taitoa siinä neuwojen kautta. Tämä waliokunta tulisi tulewassa kokouksessa antamaan lausuntonsa tästä asiasta. (Dbl.)

Yli-opisto. Kysymys on taas nostettu hist. kieli-opillisen ja määräys-opillisen tiedekuntain yhdistämisestä yhdeksi tiedekunnaksi. Asia on jo ollut esillä molemmassa tiedekunnassa. Wielä ei ole tultu mihinkään päätökseen.

Uutta kirjakaupassa: Sieni-kirja eli Sieni-Kallen Oswiitta tuntemaan ja käyttämään Syötäwiä Sieniä. Kirja on suomennos ruotsin-kielestä ja on warustettu muutamilla kuwilla sieni-lajista. Sen hinta on 1 markka.

Wähän selitystä. Helsingfors Tidningar'issa on ollut se ilmoitus että seura: „Kohtuuden ystäwät" tulee kohdakkoon ulosantamaan raittius-kirjasen A. Meurman'ilta. Tämän asian oikea laita on se, että Uutisten toimitus on tarjonnut Kohtuuden ystäwille ottamaan eräästä Uutisiin pantawasta kirjoituksesta ylipainoksen, joka olisi ulosannettawa lentokirjana seuran kustannuksella. „Kohtuuden ystäwät" owat suostuneet tarjoukseemme, jonka tähden H. T:in ilmoittama kirja tulee ilmaantumaan wasta sen jälkeen kuin yllämainittu kirjoitus on ollut lehdessämme.

Eräs lähettäjä Hämeestä on meille lähettänyt kirjeen „heikon terweyden tähden wirasta eroitetulle kuwernörille Hämeen-läänissä, salaneuwos ja ritari parooni O. Rehbinderille!!!" Kirje näkyy olewan wastaus salaneuwos Rehbinderin kuulusaan hywästi-jättökirjeeseen Hämeen-läänin asukkaille. Me emme suinkaan tahdo salata lukijoiltamme tätä uutta todistusta niistä tunteista, jotka hra salaneuwoksen kaunis hywästi-jättökirje näyttää herättäneen yli-ympärin warsinkin Hämeen-läänissä. Mutta ennenkuin julkaisemme lähettäjän kirjettä, täytyy meidän waatia, että hän meille ilmoittaa nimensä.

Tähti, uusi Turusta ulos-annettawa wiikkolehti, alkaa waikutuksensa wasta tulewan kuun alusta ja on siis par'aikaa tilattawana, josta tahdomme muistuttaa yleisöä. Lehden tarkoitus on yhdistää hengelliset ja maalliset aineet, nähtäwästi samalla lajilla kuin tuo meidänkin maassa paljon suosittu Ruotsin lehti „Wäktaren". Että sen tapainen lehti on todellinen tarwe tässä maassa, myöntänee meidän kanssamme moni, waikka epäilemätöntä on, että semmoinen tarkoitus on mitä waikeimpia täyttää. Se on helpompi pauhata maailmaa wastaan, kuin osoittaa, kuinka Kristinuskon totuudet owat sowitettawat saman maailman monimutkaisiin toimiin. Wakuutuksemme on, että Tähti tulee taidolla täyttämään tätä waikeata wirkaansa. Sen olisi pitänyt julkaiseman toimittajainsa nimet; sillä yleisö tahtoo nähdä eläwiä ihmis-henkiä tähti-nimenkin takana. Luulemme siis tekewämme uudelle wirka-weljelle palweluksen, kun mainitsemme, kutka meidän tieten tulewat toimitusta siinä pitämään, nimittäin: w. pastori G. Dahlberg, maist. A. Liljefors (Sanomain Turusta entinen toimittaja) ja w. pastori A. Warelius. —

Kun tämä jo oli ladottu ilmaantui Tähden näyttö-numero. Me saamme wasta tästä muutamia sanoja lisätä.

Maaseuduilta.

Sääksmäeltä julkaisee Hämäläinen hywin merkillisen jutun herrasmiehisestä typeryydestä, joka kyllä ansaitsee tulla tunnetuksi. — Menneenä syksynä, näet, oli pidetty pitäjän kokous hädän-alaisten apua warten ja pitäjäläiset päättiwät tässä antaa makasiinin waroista 200 r. Tätä päätöstä onnistui kuitenkin eräs wirkamies, joka toisinaan asuu pitäjässä, kumoomaan, sillä asiasta ei tullut

mitään, kuin eiwät kaikki olleet yksimieliset. Mutta ei siinä kyllä, sama mies kielsi(!) kaikkia antamasta mitään apua hädän-alaisille, luwaten itse kyllä anteliaasti lahjoittaa 1 kapan kutakin jywäläjia, jos niitä häneltä kotoa tuotaisiin. Kuitenkin ko'ottiin nimismiehen toimesta noin 180 r. — Sääksmäellä päätettiin myös asettaa kouluttaja. Tästä päätöksestä on sama herrasmies ynnä yksi talonpoika walittanut korkeimpaan oikeuteen saakka. Walituksen puolustamiseksi on ko'ottu puumerkkiä yli koko pitäjän. Tässä toimessa on eräs pappismies pitäjässä ollut erinomaisen innokas. Hän on wakuuttanut että kouluttaja on wallan tarpeeton ja että sen palkka (6 t:riä jywiä 130 manttaalista!) on liian rasittawa. Sama pappismies on kokenut kehoittaa sanan-kuulijoitaan kokoamaan rahoja hopeakannun ostoksi mainitulle wirkamiehelle, hänen muka suurista kunnallisista ansioistaan. Tämä on wielä naurettawa, sillä ei se suorastaan todista ilkeyttä, waan woi yhtä hywin olla papin yksinkertaisuudesta lähtenyttä. Mutta se tapa millä mainittu pappi on kokenut tarkoituksensa perille päästä, ei woida enään lukea ainoastaan tyhmäpäisyyden ja yksinkertaisuuden syyksi. Tästä otamme Hämäläisestä seuraawan todistuksen, joka sanasta sanaan kuuluu näin: „Että Herra pitäjänapulainen Carl Blombergi allekirjoitettuin läsnäollessa ristiäisten jälkeen yli Häkärlässä neljäntenä Joulupäiwänä 1862, sitten kuin hän kaikin tawoin koetti ylipuhua Talollista Gustaa Räsää että yhdistäymään muutamain muitten walistuskirjeeseen Keisarilliseen Senaatiin, Maaherran Oikeuden Hämeenlinnassa Päätöksen yli koulumestarin kysymyksessä, lopullisesti uhkasi Gustaa Räsää, että ellei hän kirjoittaisi walituskirjeen alle, kiroisi ne muut häntä niin, että kuollut ruumiinsa wielä ruumiin arkussa kääntäisi kylkeensä, ja kuin ristille pitäis kirjoitettaman: tässä lepää Kunniallinen Talon isäntä, niin ne toiset sanoisiwat: tässä on yksi kirottu mies; ja tämä todistetaan niinkuin walallisella wakuutuksella.

Gustaa Räsä. Johan Räsä.
Kalle Gustaf Yli-Häkärlä. Anshelm Henriksson.
Carl Gustaa Gustaan poika".

Ulkomaalta.

Puola. Wiimeiset wiralliset tiedot mainitsewat pari wähempää kähäkkää, missä kapinoitsijat owat tulleet häwiölle. Prujanyn kaupungissa owat kapinoitsijat ryöstäneet julkisen rahaston sekä siellä olewan sotilas-wanhus-joukon warastot. Wanhukset owat tehneet urhoollista wastustusta. Sotajoukko on lähetetty kapinoitsijia takaa ajamaan. — Muutoin wakuutetaan että talonpojat owat wallan wastoin kapinaa ja usein wangitsewat kapinamiehiä.

Ulkomaan sanomista nähdään että Puolalaisten aikomus on kewääseen saakka olla erillään kaikista suuremmista tappeluista ja nyt wäsyttää Wenäläisiä pienemmillä kähäköillä, siksi kuin itse pääsewät niin warttumaan woimiltaan, että woiwat oikein wäkiwoimalla rynnätä Wenäläisten päälle. Wenäläisten sotawoima Puolassa sanotaan olewan 110,000 miestä, joka ei muka tahdo riittää näin monella haaralla sotimaan. „Neue Preussische Zeitung" kertoo meille, että Puolan nuoret naiset owat erinomaisen innokkaat hoitelemaan haawoitettuja. Rahoja kapinaa warten ko'otaan julkisesti joka paikassa, yksin Warsowassakin. Eräs teollisuudellinen opetuslaitos, jossa oli 700 oppilasta, on kadottanut kaikki nämät 700 oppilaista. Tämä oli käynyt siten, että yöllä oli kapina-joukko rientänyt kaupunkiin ja wienyt mukaansa kaikki opistolaiset. Samalla lajilla sanotaan käywän muissakin paikoissa. Useat paikkakunnat owat kokonaan kapinoitsijain wallassa. Puolalainen kumous-hallitus on erinomaisen toimikas. Sota-aseita on se hankkinut wahwasti Galiziasta, waikka Itäwallan hallitus kokee sitä estää. Kapinajoukot owat warustetut osaksi myöskin wiikateilla, joita heidän sanotaan osaawan hywin käyttää. Papit kokewat kaiken mokomin nostaa rahwasta ja sanotaan muutamissa paikoissa onnistuneenkin. Juutalaiset owat osaksi innokkaat kapinassa osaa ottamaan. Myös päällikkö Frankowski on Juutalainen. — Kaikista näkyy että kapina on lewinnyt yli koko maan ja wielä Puolan wanhoihin maakuntiinkin. „Times" sanoo siitä, että se on suuri kansallinen yritys, johon miehiä kaikista kansan-luokista on osaa ottanut. Kapinan keskuus on jo kolmasti muutettu; ensin tämä oli Plotzk'in seutu, sitten Wegrow, Bialystock, Bjelsk j. n. e., nyt taas Radomirin kuwernörikunta.

Ruotsi. Perustuslaillinen waliokunta on antanut suostumuksensa uuteen edustus-ehdotukseen. Tämä tulee nyt jätettäwäksi ensi tulewiin waltiopäiwiin, jolloin säädyt tekewät siitä päätöksensä.

Ranska. Tämän kuun 14 p. on keisari wastaan-ottanut lainlaatija-kamarin adressin ja tässä tilaisuudessa kiittänyt sitä yksimielisyyttä, joka wallitsee hallituksen ja edusmiehistön wälillä.

Suomikiihko waltiollisena puolueena.

(Jatko ja loppu 15 n:roon.)

Mitä käytöstä tämä puolue tullee pitämään saatawain waltiopäiwäin suhteen, on ajatus, joka näyttää antaneen paljon pään-waiwaa monella haaralla. Useat ruotsinkieliset lehdet owat koettaneet moneen kertaan wakuuttaa, että Suomikiihkoisilla ei olisi waltiopäiwillä yhtään mitään tekemistä. Sitten kun owat huomanneet, ett'ei tämä ystäwällinen consilium abeundi ole tehnyt toiwottua waikutusta, owat suurella hämmästyksellä ottaneet luullakseen, että Suomikiihko muka rupeisi hallituksen puolueeksi. Wihdoin owat luulotelleet milloin mitäkin ja puhuneet ponnettomia perättömiä. Asia on kuitenkin niin selwä, ett'ei sen pitäisi selitystä tarwita. Suomikiihko tulee ensinkin walwomaan, että kansan edustuntaan, s. o. waltiopäiwämiehiksi, tulee niin wähän kuin mahdollista semmoisia miehiä, jotka owat Suomenkielen wastustajia (esm. ne waliokunnan jäsenet, jotka eiwät allekirjoittaneet anomuskirjaa Keis. Majesteetille wirkakieli-komitean saamiseksi, tai enemmistö samassa komiteassa), mutta sen siaan niin paljon kuin mahdollista semmoisia, jotka owat Suomenkielen ystäwiä. Että jälkimäisten joukossa löytyy yhtä paljon taitoa, tointa ja neroa kuin edellistenkin, epäillee tuskin kukaan muu kuin joku weretön huutaja, ja näiden eriluokkain isänmaan rakkautta emme tahdo ruweta wertailemaan. Mutta kielikysymys ei ole waltiopäiwä-asioita; niin meille wakutetaan. Me kysymme: miks'ei? — Jokainen muistaa hywin, että waliokunta oli paljoa enemmin rajoitettu keskusteltawissaan, kuin Säädyt ikinä woiwat olla, ja kuitenkin tämä sama waliokunta osasi kielikysymyksessä panna toimeen semmoisen liikkeen, joka ei sitä ennen ole nähty eikä kuultu. Mitä waliokunta, ahtaissa rajoissaan ja enimmältään ei aiwan Suomikiihkoisena, teki ainoastaan waillinaisesti, sen woiwat Säädyt tehdä paljoa woimallisemmin ja täydellisemmin. Ja siitäpä syystä se ei ole meistä yhtä-kaikki, mitä miehiä walitaan näihin tänä wuonna saatawiin waltiopäiwiin. Me olemme wakuutetut, että kaikissakin säädyissä on helppo löytää miehiä, joilla taitonsa ja rehellisyytensä ohessa on harras halu tehdä loppua nykyisestä onnettomasta kieli-tilasta. Mutta tiedämme myöskin, että monessakin säädyssä löytyy niitä, jotka pyrkiwät tunkeuda esiin Suomenkieltä wastustamaan, ellei Suomalaisuuden ystäwät tiedä olla warollansa tällä tärkeällä aialla. Se on warsinkin porwarissäätyy, jossa wiime aikoina on nähty ainakin sen werran werettömyyden oireita, että siltä paikka-paikoin on syytä odottaa melkein mitä tylyyttä hywänsä. Wai lieneekö syytä iloisiin toiweisiin tässä kohden, koska itse pääkaupungin porwaristo lähetti waliokuntaan semmoisen miehen, joka ei ollenkaan luullut Suomenkielen asian tarwitsewan parantamista, ja koska sama porwaristo wähäpätöisimmissäkin asioissa osoittaa julkean ylönkatseen maan kielelle, saaden sitten päälliseksi noilta palkatuilta lehdiltään kauniit kiitokset kansalliselta mieleltänsä!

Mutta jos Suomikiihko sekä waltiopäiwillä että muualla aikoo edistää Suomenkielen oikeuksia, niin se muissakin asioissa luulee woiwansa, yhtä hywin kuin mikään muu puolue, walwoa maan etuja. Että se waltiollisissa kysymyksissä tulee pitämään kohtuuden puolta ja siis niissäkin usein erkanemaan kieli-wastustajistaan, on warsin luonnollista. Mutta että hallituksen suhteen sen täytyy pysyä wasta-puolueena, seuraapi hallituksen omasta käytöksestä juuri kieli-asiassa. Tämä hallituksen käytös ansaitsee — niin sanoaksemme — eri wirtensä, sillä se on tosiaan mitä kummallisimpia.

Me emme kirjoita lasten-kirjaa, eikä siis lie tarwetta muistuttaa, että kun puhumme hallituksesta, emme tarkoita hallitsijaa, waan hallitsijan korkeimpia neuwon-antajia. Nämä owat täällä omassa maassa se niinkutsuttu keisarillinen senaatti, joka kuitenkin omituisen laitoksensa wuoksi on puolittain wirkakunta ja puolittain hallitus. Tämä eri tointen sekoitus tekeekin sen, ett'ei mikään toimi tule oikein suoritetuksi. Se on muissa maissa, esm. Ruotsissa, tawallista, että nämä toimet tehdään kokonaan erikseen; korkeimpina wirkakuntina owat kollegiot ja kuninkaan korkein tuomio-istuin, joilla ei ole waltio-asiain kanssa mitään tekemistä, — ja waltiomiehinä taas owat ministerit, hallitsijan korkeimmat neuwon-antajat, joita woidaan wetää edeswastaukseen heidän antamista neuwoistaan. Meillä taas päättää kaikissa tärkeissä asioissa koko senaatti, ja tämä moni-päisyys waikuttaa erinomaisen pitkäwetoisuuden ja herwottomuuden. Mutta siitä on toinenkin, wielä pahempi haitta. Me emme ota päättääksemme, minkä-laisia awuja tawallisesti waaditaan niiltä, jotka kutsutaan senaatin jäseniksi; sen waan luulemme hawainneemme, ett'ei waatimus aina koske miehen waltio-taitoa. Joku mies on kenties alisissa wirkakunnissa osoittanut ahkeruutta, rehellisyyttä tai toimellista wirkakelpoa; hänen palkintonsa on kohta joku sia senaatin pöydässä. Tämä nyt olisi warsin jär-

jellistä, jos Senaatin osastot eiwät olisi kuin kollegioita. Mutta nämä samat jäsenet tulewat myöskin waltiomiehinä waikuttamaan, ja siihen usein owat warsin kykenemättömiä. Niillä ei ole taitoa mitään waikuttamaan hallitsijan neuwoissa, ja niillä ei ole waltio-asioissa kansan luottamusta, waikka wirka-asioissa saattawat olla kunnollisia. Ne muutamat taas, joilla kenties olisi näitä tarpeellisia waltiomiehen omaisuuksia, owat woimattomat hengellänsä elähyttämään semmoisen raskaan ruumiin kankeita jäseniä.

Että tämä hallitus, hywänä tai huonona, on Suomen kansan, sen tiedämme kyllä. Että se maan parasta ymmärryksensä jälkeen tarkoittaa, emme myöskään tahdo epäillä. Mutta että se olisi erinomaisen harras edistämään Suomenkielen oikeuksia, lienee waikea millään teko-asioilla näyttää toteen. Me emme ota lukuun, mitä yksityiset hallitus-jäsenet kenties hywää suowat Suomen kielelle. Pää-asia on, että tämä hallituskunta on niin suureksi osaksi paljas wirkakunta, ja sairastaa wirkakuntain tawallista tautia tässä maassa, nimittäin ynseyttä Suomen kieltä kohtaan. Mitä se siis tähän asti on joskus tehnyt Suomenkielen eduksi, se on melkein kaikki lähtenyt Armollisen Hallitsijan oikeudentunnosta, eikä hallituskunnan hywästä tahdosta. Mutta kaikissa asioissa, missä tämä hallituskunta on saanut ominpäinsä liikkua, on se tawallisesti osoittanut selwintä ylenkatsetta maan kielelle. Tarwinneeko meidän hakea siihen todistuksia? tarwinneeko meidän muistuttaa, kuinka Suomalaiset saawat kuukauden tai kaksi odottaa käännöstä Armollisiin asetuksiin, kuinka uudet laitokset esm. rautatie lasketaan kokonansa ruotsinkieliselle kannalle, kuinka noloja ne asetukset owat olleet, joita Suomenkielen eduksi on annettu, kuinka wihdoin hallitus joka hetki unohtaisi, että Suomenkieltä löytyykään, ellei Suomenkielisten huudot toisinaan siitä muistuttaisi? Meidän ei tarwitse kuin mennä ylös senaattiin ja lukea owien päällekirjoitukset, joissa ei edes walitus-reistraatorin-konttorilla ole yhtä Suomen sanaa oswiitaksi, — niin saatamme jokseenkin warmaan päättää, kuinka suuri hartaus suomenkieleen tämän hallitus-kunnan neuwoissa wallitsee.

Ja kuitenkaan emme waatisikkaan siltä ylen suurta hartautta, me waatisimme ainoastaan sen werran waltio-wiisautta, että käsittäisi, mihin tämmöiset olot aian pitkään wiewät. Semmoista waltio-wiisautta etsitään turhaan tästä monipäisestä wirkakunnasta. Se, samatekkuin muut wirkakunnat ja hywä osa herrassäädyistä yleensä, elää niinkuin Noan aikana, — — — ja sitten tulee wedenpaisumus. Että nyt Suomikiihko rupeisi senlaista hallitusta kannattamaan, kuten eräs lehti on pelännyt, se on ihan mahdotonta. Mutta Suomikiihon tarkoitus ei ole nostaa turhaa melua, ja siitäpä sen wastustus tulee olemaan kohtuullinen. Se tulee tunnustamaan, mitä hywää hallituksessa on, mutta se tulee moittimaan hallituksen kylmäkiskoisuutta Suomen kansallisuuden asiassa ja waatimaan, — wälttämättömästi waatimaan kansallisempaa tointa. Ja jos joku niistä lehdistä, jotka tähän asti owat käyneet werettömyyden asioita, tahtoo kujeilematta ruweta meille siinä waatimuksessa awulliseksi, niin luemme semmoisen lehden suomikiihkoiseksi, jos kohta se ei osaisikkaan Suomenkieltä. Mutta jos taas hallitus kääntyy toiseen käytökseen ja alkaa osoittaa, että se todellakin aikoo ajaa Suomenkielen oikeudet perille, silloin tulemme hallitusta kannattamaan, mutta samassa myöskin sitä huolellisemmin walwomaan, ett'ei se hallitus muulla käytöksellään wahingoita Suomen etua ja kunniaa.

Edellisestä lienee jokaiselle jokseenkin selwä, että suomikiihkoinen, waltiollisesti kohtuullinen puolue on tässä maassa tarpeellinen. Jos asia waatisi, woisimme wielä lisätä ison joukon todistawia tekoasioita. Me woisimme mainita, kuinka juuri ne samat miehet, joita werettömyys on pahasti ahdistanut, kuitenkin ihastelewat jokaista pistopuhetta ja herjaussanaa, minkä werettömyys sysäilee Suomikiihon päälle. Tämä ja useat muut seikat wielä lisäksi todistaisi, kuinka Suomikiihko pidetään ylönkatseen ja polun alaisena. Se ei ole aikaista, jos tämmöinen wallattomuus wihdoinkin loppuu. Suomikiihko tarwitsee selwästi tietää, missa sillä on ystäwiä, missä wihamiehiä. Se tarwitsee sitä warten asettua semmoiselle kannalle, joka kunnioitusta käskee joka suunnalle. — Waltiollinen ala par'aikaa aukenee. Joka neuwoo meitä semmoisella aialla torkkumaan ja heittämään Suomenkielen etuja walwomatta, se ei ainakaan ole Suomikiihon eikä Suomenkielenkään ystäwiä.

(Lähetetty).

Lupa kysyä!

Arwosa Turun hiippakunnan konsistorio on nykyään kulkukirjeellänsä ilmoittanut aikowansa antaa uuden Matrikelin eli Jäsenistön, ja pyytänyt hiippakunnan papistolta siihen tarpeelliset tiedot ja selitykset, nimittäin: kunkin pappismiehen syntymä-aian ja ansio-luettelon, jokaisen pappis-wiran palkka-edut, tarkan tiedon papillisten wirkataloin nimestä, tilasta j. n. e., sekä kaikenmoisia historiallisia ja tilastollisia selityksiä pitäjien ja kappelien ijästä ja waiheista, kirkonrakennuksista y. m., jota kaikkea tässä olisi pitkä luetella.

Tässä asiassa nyt tahtoisin ensiksi antaa sen neuwon ja muistutuksen, ettei pitäisi panna aiwan korkea hinta tälle uudelle matrikelille; sillä edellinen matrikeli oli niin ylen tyyris, ettei köyhempi pappismies tahtonut jaksaa sitä lunastaa. Semmoisen kirjan tekijä ei suinkaan tarwinne suurta waiwan-palkintoa, koska hän saapi walmiit tiedot sekä wanhoista samanlaisista kirjoista että myöskin niistä selityksistä, jotka nyt papit lähettäwät. Ja eihän painaminenkaan maailmaa maksane! — Mutta on myöskin lupa kysyä, eikö Konsistorio tahtoisi toimittaa koko kirjaa suomeksi. Siitä olisi se suuri etu, ettei ainoastaan papit kostuisi teoksesta, waan myöskin seurakuntalaiset; ja epäilemättä otettaisiinkin kappale tämmöistä jäsenistökirjaa jokaiseen lainakirjastoon hiippakunnassa, s. t. s. sitä ostettaisiin puolta wertaa enemmän kuin ruotsinkielisenä. Minun warma luuloni on, ettei kukaan pappi tahdo salata palkka-etujaan eikä muitakaan seurakunnallisia asioita sanankuulioiltaan, ja olen siis wakuutettu, että jokainen pappi on samassa ajatuksessa, että tämä uusi jäsenistö on suomeksi tehtäwä. Konsistorio taas on jo ennen kylläksi osoittanut käsittäwänsä Suomenkielen tarpeellisuutta papillisissa toimissa. Toiwon siis sen nytkin osoittawan ajanmukaista suomenkielen harrastusta.

Pappismies.

Muutamista pappis-suwuista Suomessa.

Se on wanha hoku, että enimmästi papilliset suwut Pohjanmaalla johdattawat syntyperänsä eräästä rikkaasta talonpojasta Uumajassa eli Nordmalingen pitäjässä Ruotsin puolella, nimeltä Erikki Angerman eli Suursill, jonka lapset ja lapsen-lapset muuttiwat Pohjanlahden yli Suomen puolelle. Tämä hoku on ainoastaan osaksi oikea. Miehiseltä kannalta ei yksikään ainoa suku ole lähtenyt Suursillien tywestä; sillä tämä puu melkein alusta asti lakkasi kaswattamasta mies-puolisia oksia. Mutta sen waimopuoliset wesat yhtyiwät ennen tai myöhemmin melkein kaikkiin herras-sukuihin Pohjanmaalla, ja sillä tawoin on tuo niinkutsuttu Suursillinen sukujohto (Genealogia Sursilliana) tullut käsittämään ison joukon maamme tutuimpia sukuja. Tämä seikka astuu paraiten silmiin, jos lyhyesti katsahdamme ensimäisiä polwia Erikki Suursillin jälkeisissä.

Tietysti hänellä oli kolme tytärtä ja kaksi poikaa. Wanhin hänen lapsistaan oli Katrina, joka Kustaa Waasan aikana muutti Suomen puolelle ja ensin palweli „awain-piikana" wouti Hannu Fordeelin tykönä Pietarsaaressa. Hän sai miehekseen erään Henrikki Niilonpoian, joka oli syntysin Westersund'in kylästä Pietarsaaressa ja wihdoin tuli saman pitäjän kirkkoherraksi. Tämä mies on Westzynthius-nimisen suwun esi-isä.

Toinen tytär Magdalena tuli myöhemmin Pietarsaareen sisarensa luo ja naitiin Erikki Tenalensille, joka w. 1569 tehtiin mainitun pitäjän kirkkoherraksi. Hänen poikansa ja poianpoikansa kantoiwat nimen Suursill, mutta sen perästä loppuiwat miehiset polwet.

Weli Kaarlo Suursill pidettiin Katrinan kustannuksella Turun koulussa ja pääsi wihdoin w. 1582 Kokkolan kirkkoherraksi. Hänellä oli neljä tytärtä mutta ei yhtään poikaa.

Toinen, nähtäwästi wanhempi, weli Östen oli woutina Uumajassa, mutta hänen seitsemän tyttärensä naitiin Suomeen. Näistä yksi sai miehekseen Lithowius-suwun esi-isän, joka syntyperältään oli talonpoikainen mies Littoisten kylästä Nummen pitäjässä ja w. 1583 tuli Limingan kirkkoherraksi. Eräs toinen Östenin tyttäristä naitiin Kalajoen kappalaiselle Arktophilacius'elle, joka oli talonpoikaista syntyperää Lohtajalta ja on tullut Calamnius'ten esi-isäksi (hänen poikansa, näet, jo otti nimen „Calajokius" eli Calamnius latinaisesta sanasta: amnis, joki). Arktophilacius'en tyttäristä yksi naitiin Kalajoen kirkkoherralle Mathesius'elle, jonka isä, Salosten kirkkoherra, oli porwarinpoika Turusta ja sen suwun esi-isä.

Kolmas ja nuorin sisar Suursill-suwussa oli Margareta, joka Ruotsista muutti Kaarlo weljensä luoksi ja sitten naitiin.

Luettelo niistä suwuista, jotka sitten milloin milläkin tawalla owat liittyneet tähän suureen emä-puuhun, täyttäisi monta siwua. Ne owat lukumäärältään lähes 1500. Tahdomme luetella ainoastaan muutamia, niinkuin: Fellman, Peldan, Wegelius, Alcenius, Borg, Cajanus, Frosterus, Snellman, Toppelius, Keckman, Castrén, Forsman, Estlander, Aejmelæus. Mutta ei ainoastaan herrassäätyisiä sukuja, waan useat talonpoikaisetkin owat yhtyneet tähän suureen sukujohtoon, olle-

tikkin Pohjanmaalla, missä kaikkina aikoina eri säädyt owat seisoneet likempänä toisiansa. Että herrassäädyt yleensä ja olletikkin papilliset suwut maassamme eiwät ole muukalaista syntyperää, tahdomme tässä lisäksi lyhyesti osoittaa.

(Jatketaan.)

Hippakuntain sanomia.

— Turun hippak. Kuuromykkäin koulun asettamista warten Pietarsaareen on H. K. M. armossa suonut, että tästä wuodesta alkaen yksi kollehti wuoteensa saadaan hippakunnassa ylöskantaa, jonka ohessa 250 ruplan wuotinen rahamääräys waltiolta on annettu samaan tarpeesen. Tammik. 17 p. on H. K. M. armossa määrännyt, että ne siaiset, jotka toimittawat semmoisia warsinaisia pappiswirkoja, jotka pitäjäin jakamisen ja järjestämisen wuoksi owat awonaisina, tulewat wähentämättä nauttimaan kaikki wirkaan kuuluwat palkka-edut. Osakkaat Jepon nykyään rakennetussa rukoushuoneessa Uuskaarlepyyn pitäjässä owat tammik. 17 p. saaneet oikeuden kutsua itselleen oma saarnaaja ja on Alahärmän armowuoden saarnaaja J. Simelius ensiksi kutsuttu tähän wirkaan, johon hän on tuomiokapitulosta saanut tarpeellisen waltuuden. — **Waaliin pantut:** Pirkkalan kirkkoherra-wirkaan 1) Loppisten kirkkoherra, prowasti K. F. A. von Qwanten, 2) Laitilan pitäjän-apulainen, warakirkkoherra A. W. Ollgrén ja 3) Lemun kirkkoherra, lääniprowasti J. Tammelin, sekä Ewijärwen kappalaiswirkaan 1) kappalaissiainen Essen kappelissa J. H. Wiikberg, 2) saarnaaja Hongojoella, warakirkkoherra G. A. Cajanus ja 3) kirkkoherran apulainen Lappajärwellä J. Porthén. — **Määrätyt:** Tyrwään pitäjän-apulainen B. R. Rikberg, kirkkoherran sairaana ollessa, myöskin toimittamaan kirkkoherranwirkaa siellä; opettaja Waasan lankasterikoulussa K. W. Westerholm Munsalan kappalaiswiran armowuoden saarnaajaksi; apu-opettaja J. Kaldén toimittamaan toista apu-opettajanwirkaa Porin ala-alkeiskoulussa, sekä Keurun pitäjän-apulainen, warakirkkoherra F. H. Bergroth yhdessä neuwon kuwernörin asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokoukset Alajärwellä, Wimpelissä, Soinilla ja Lehtimäellä nostetusta kysymyksestä, mihinkä seurakuntaan Alajärwen kruunu-metsän alle kuuluwat torpparit oikeastaan owat luettawat, j. n. e. — **Käskykirjat** waalin saarnaamiseen owat lähetetyt kaikille Uuskaupungin kappalaiswiran hakijoille, jotka owat: armowuoden-saarnaaja Kauwatsalla B. M. Hellstén, Janakkalan kappalainen E. A. Bredenberg, Fagerwikin pruukin-saarnaaja E. J. Liljestrand, Perniön kappalainen P. A. Wasz, alkeis-opettaja Uuskaupungissa G. W. Bergroth, Lohjan kappalaiswiran armowuoden-saarnaaja, maist. K. A. Mellberg, Muurlan kappalainen G. W. Blomberg, armowuoden-saarnaaja Wampulassa A. R. M. Craeutlein, kappalaisen siainen Ruskossa K. H. Ekblom, armowuoden saarnaaja Wirtaisissa K. A. Sadenius, Uuskaupungin ja Uuskirkon pitäjän-apulainen, warakirkkoherra H. G. Finckenberg, armowuoden-saarnaaja Luwiassa O. Grönholm, Teijon pruukin-saarnaaja H. G. von Bonsdorff ja kappalainen Turussa K. R. Malmström; waali on määrätty pidettäwäksi kesäkuun 28 p. — **Haettawiksi julistetut:** Wanajan kappalaisen wirka 90 päiwän hakemus-ajalla sekä hakijain puutteesta toisen apu-opettajan wirka Waasan ala-alkeiskoulussa ja woimistelus-opettajan wirka Kokkolan yli-alkeiskoulussa, molemmat 56 päiwän hakemus-ajalla. — **Kirkkoherran-tutkintoa** owat tämän kuun 9 p. läpikäyneet Marttilan kappalainen, warakirkkoherra, maist. K. J. A. G. Leidenius ja Kakskerran kappalainen G. F. Mellberg, saaden molemmat todistuksen: Approbatur cum laude.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. *Lei.*
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.
Kaurat 3: 10—3: 30 tynnyri.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1:—1 r. 20 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 *Lei.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 30—1: 80 *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Suolattua samaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Talia 2: 50—2: 80 *Lei.*
Tuoretta woita 18—23 k. *ei.*
Ruoka-woi 3: 60—3: 80 *Lei.*
Maito 6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 40—50 k.
Teeri-pari 50—60 r.
Metso-pari 85—1 r.
Pyy-pari 30 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 8 k. *ei.*
Tuoretta säynää 5—6 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ei.*
Tuoreet hauet 6—8 k. *ei.*
Tuoreet mateet 8—12 k. *ei.*
Suolattua lohta 16—18 k. *ei.*
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 70—80 k. *Lei.*
Terwaa 4: 4—50 tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1 r. 20 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. ma.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 10—13 k. *Lei.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 17. Tuorstaina 26 p:nä Helmikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine posti-maksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Tengén; ruotsalaisen: w. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w.t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 2 p. Maalisk. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwäliista.

Tänään Tuorstaina.

Helmik. 27 p. k:lo 4 jpp. Kirkonkokous tawallisessa paikassa, jossa tulee annettawaksi lausunto muutamain kaupunkilaisten walituksesta siitä päätöksestä, jonka tuomiokapitulo on tehnyt täkäläisen kirkkoherra-wiran toimittamisesta toukok. 1:stä päiwästä.

„ k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Helmik. 27 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Helmik. 28 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa maajistraatin edessä kahdesta tomtista.

„ k:lo 7 jpp. Soitannot uudessa teaterissa.

Sunnuntaina.

Maalisk. 1 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Saarijärwen suksista ja ahwen-werkoista on meille ilmoitettu omituinen seikka, joka sisältää waltiotaloudellisen läksyn. Kirkkoherra Stenius on, kuten yleisö jo tietää, ruwennut pitäjässään teettämään suksia, katto-päreitä ja ahwen-werkkoja, mutta tähän toimeen hän on ryhtynyt „kuulustelematta muiden seurakuntalaistensa ajatusta" ja on näistä kaluista maksanut korkeampia hintoja, kuin mitä paikkakunnalla on tawallista. Seuraus on ollut, että Saarijärwellä nykyään kaikki ihmiset tekewät päreitä, suksia ja ahwen-werkkoja, ja että työmiehiä ei saada alle 50—60 kopeikan. Jokainen ymmärtää, että mainitun kirkkoherran tarkoitus on hywä ollut; hän on tahtonut toimittaa työansiota köyhälle wäelle. Mutta wastoin kaikkea järjellistä taloutta on hänen keinonsa nostaa hinnat yli oikean määrän. Sillä tawoin hän tekee wahinkoa, ensiksi muille työn-teettäjille ja toiseksi itsellensä. Nykyänsä hän sanotaankin olewan wallan karsinoittu suksilla ja ahwen-werkoilla, eikä tietäwän mitenkä päästä niiden kehästä. Tämmöinen menetys saattaisi wielä olla luonnollinen, jos Saarijärwen sukset olisiwat erinomaisen hywiä; suksen-teollisuus sitten woisi tulla warsinaiseksi elatus-keinoksi siinä pitäjässä. Mutta ne sukset, jotka kirkkoherra Stenius on lähettänyt tänne ja useille kaupungeille myytäwiksi, owat huonommat kuin Peräpohjassa tehdyt, ja kuitenkin paljoa tyyriimmät. Tämä toimi on siis wetänyt liialliset työ-woimat wäärälle suunnalle. Nykyisissä aputoimissa hädän-alaisia warten olisi warsin tarpeellinen muistaa, että kaikki luonnottomasti nostettu hinta ja kaikki luonnottomasti alennettukin hinta (esm. wiljan myynnissä) tekee enemmän wahinkoa kuin hyötyä. Meidän on täytynyt wetää julkisuuteen tämä Saarijärwen esimerkki; sillä esimerkit paraiten opettawat. Kirkkoherra Stenius on itse jo ennen uskonut toimensa julkisuuden turwiin, eikä siis woi paheksia, että tämän toimen älyllisyyttä arwostellaan. Jos saamissamme tiedoissa olisi joku wähempi tai suurempi erehdys, olemme walmiit sitä oikaisemaan.

Päiwäpalkkojen määrästä ja wiljan hinnasta nykyisellä puutteen aialla maamme eri seuduilla ja pitäjissä olisi warsin tarpeellinen tilastollinen tieto, minkä hallitus woisi käskyläistensä kautta yleisölle toimittaa. Wakuutuksemme on, että monessa hätääntyneessä paikkakunnassa päiwäpalkat owat nousseet entistä korkeammiksi aputointen kautta; waikka elatus-aineet taas aputointen kautta owat pysyneet melkein entisellä hinnallaan. Tämä asiain laita olisi kyllä hywä, jos se woisi tapahtua kenenkään wahingotta. Mutta se luonnollisesti tapahtuu monenkin wahingolla, nimittäin waltion, tilallisten j. n. e. Että hallituksen antamat korottomat lainat jywäkauppiaille owat olleet wahingoksi, on jo niin paljon todisteltu, ett'emme huolisi enää sitä asiata matkia, ellei olisi syytä pelätä, että wielä uusia häiriöitä siitä syntyy. Kauppiaat muutamissa kaupungeissa owat jo, näet, aikeissa pakoittaa hallitusta ottamaan haltuunsa heidän tuomansa jywät rahain siasta, ja näin kruunu taas olisi täydellinen jywäkauppias. Syy on se, että nuo korottomat lainat houkutteliwat liikanaiseen jywäin-tuontiin, ja kuka tahtoo sen wahingon ottaa päällensä!

Ulkomaalta.

Kreikkalainen kysymys. Useat lukijoistamme lienewät jo kummastelleet sitä tärkeätä siaa, minkä Kreikka nykyään on anastanut Euroopan waltioneuwoissa. Monelle woi se näyttää werrattaen hywin wähäpätöiseltä maailman asiain menoissa, mitenkä asiat muodostuwat tämmöisessä pienessä waltakunnassa kuin Kreikka. Ja kuitenkin on se kysymys, kuka tulisi tämän pienen ja kurjan maan hallitsijaksi, ajatteluttanut kansoja ja hallituksia, waltiowiisaita ja parlamenttimiehiä kaikissa siwistyneissä maissa. Me wastaamme tähän: tämä ei ole mikään kumma, sillä Kreikka ei ole ainoastaan Kreikka, se on koko itämaisen maailman tulewaisuus. Kreikassa, näet, on se walo wiritetty, jonka, ehkä se on wielä heikko ja himmeä, pitää walaiseman itäiset maat uuteen tulewaisuuteen. Me tahdomme näiden sanain selittämiseksi wähän katsastella Kreikan waltiollista asemaa, kuten se on historian perustuksella syntynyt. Hywänä johtona tässä tulee meille olemaan eräs kirjoitus Revue des deux Mondes'issä.

Keski-ajan loppupuolella, samalla aikaa kuin Euroopan siwistyneet kansat lewittiwät waltansa yli muita maailman-osia waltamerien ta'aksi, niihin maihin, joita wanhan ajan kansat ainoastaan unelmillansa uskalsiwat lähestyä, kadotti Europpa melkoisen osan alaansa Turkkilaisille. Wanha kreikkalainen keisarikunta häwisi ja se ei näyttänyt olewankaan siihen aikaan juuri suurta wahinkoa. Turkkilaiset rakensiwat nyt tämän wallan raunioille waltakuntansa. Sota-aseet ensinnä kyhäsiwät koko tämän laitoksen ja aseilla on se jälkeenkin ko'ossa pidetty. Wanha wäestö, joka on lukumäärältään werrattoman suurempi kuin Turkkilaiset, pantiin wäkiwallan kautta sorrettuun tilaan. Historia usein osoittaa, että walloitetussa maassa walloitsijat ja walloitetut owat supistuneet yhdeksi kansakunnaksi. Ranskassa tuli Gallialaiset ja Frankilaiset yhdeksi kansaksi; Englannissa owat kaikki ne kansakunnat, jotka siellä owat pyörineet, aikanansa taistellen etewyydestä, supistuneet yhdeksi ainoaksi wäkewäksi kansakunnaksi. Mutta Turkkilaiset — ne owat wielä juuri samalla kannalla walloitettuinsa suhteen kuin silloin, kun puolikuun lippu ensin istutettiin Konstantinopelin muureille. „Turkkilaiset", sanoo eräs ranskalainen kirjailija, „owat tänäpänä wallan samat kuin 15:nen wuosisadan keskipaikoilla, Tartarilaisia, jotka owat asettaneet leirinsä Euroopassa. Ei mikään woi heitä likistää woitettuun kansaan, ei mikään woitettuita heihin. Täällä seisoo rinnatusten kaksi toistansa wihaawaa kansaa yhdistymättömänä wastakohtana. On aiwan niin kuin Mahomet II wasta eilen olisi Kreikan wanhaan keisarikuntaan samonnut". Näin asiain ollessa on mahdoton, että turkkilainen walta enään kauan woi ko'ossa pysyä. Jo aikaa on tämän „sairaan miehen" kuolemaa odotettu ja olisi warmaankin tullut, ellei euroopalainen waltiowiisaus olisi nähnyt tarpeelliseksi kaikilla waltiollisen lääkekonstin

keinoilla pitkittää elämäänsä. Warsinkin Englanti on jo kauan aikaa hywin ahkerasti tätä lääkärin-wirkaa toimittanut. Mutta „sairas mies" sairastaa wiimeistä tautiaan, sen jo rupee sekä ystäwät että wihamiehet yhä selwemmin hawaitsemaan. No, annettaisiin hänen kuolla, arwellee moni. Se kyllä olisikin aiwan luonnonmukaista, ellei tässä tulisi toinen temppu eteen. Kun joku wanha pohatta tekee lähtöä tästä maailmasta, rupeewat kaikki tirkistelemään perintöä. Ja tämä perinnön asiahan se juuri on, joka ei wielä ole oikein selwillä ja joka waikuttaisi paljon hämmennyksiä, jos sairas äkkiä kuolisi. Wenäjä on jo kauan aikaa osoittanut hywän halun anastamaan hywän osan tätä perintöä, milt'ei sen kokonaan. Kun se aiwan rohkeasti rupesi tätä haluansa työssä osoittamaan, syttyi wiimeinen itämainen sota, joka isoksi ajaksi teki lopun Wenäjän woiton-pyyntöisistä hankkeista. Silloin rupesiwatkin länsi-wallat wielä huolellisemmin hoitelemaan Turkin terweyttä, kun eiwät millään muotoa tahtoneet Wenäjää perilliseksi. Kauan ei kuitenkaan tämä keinollinen elähyttäminen woi kestää — ja kuka sitten on perinnön omistajaksi tehtäwä, se on kysymys, johon wastaus rupee yhä selwemmin näkymään. Kreikka on se, jonka taas pitää tekemän Turkin hajonneet osat waltiolliseksi yhteydeksi. Wanha Byzantilainen keisarikunta on wielä wuosisatojen kuolemasta nousewa uuteen elämään, mutta nyt uutena ihmisenä, jonka on heittäminen pois kaikki wanhat syntinsä ja wikansa. Ja tämä suuri uudistustyö on Kreikan tehtäwänä. Mitä Piemont on tehnyt Italian saarennossa, se on Kreikan tekeminen saarennossa Adrian meren toisella puolella. Kun Kreikkalaiset 1830:n wuosikymmenellä kowan ja wimmatun taistelunsen jälkeen erosiwat Turkista, tapahtui ensimäinen näytös tässä wanhan Kreikan keisarikunnan uudistuksessa. Siltä kannalta owat myös Kreikkalaiset katsoneet tarkoitusperäänsä. Sitä päiwää, jolloin puolikuun lippu kukistun Bosforin tällä puolella, odottaa Kreikkalaiset suurena kansallisuutensa juhlana, sillä tämä päiwä on olewa uusi aamu-koi heidän kunniarikkaalle kansallisuudelle. Kaikki waltiotoimi, joka sotii tätä suurta kansallista aatetta wastaan, ei woi olla Kreikassa kansallinen. Se on luonnollista, ett'ei Kreikkalaiset wielä woi ajatellakaan tätä aatetta toteuttaa, mutta heidän on tarpeellinen asettaa ja järjestää waltiolaitoksiansa sille kannalle, että silloin kuin aika tulee, woiwat olla walmiina suurta kansallista kutsumustaan täyttämään. Sitä warten on heillä erittäinkin kansallinen hallitus tarpeella, joka woi käsittää tätä suurta kansallista aatetta ja johdattaa waltio- asiat sen mukaan. Tämä juuri meille selittää wiimeisen kreikkalaisen waltiokumouksen syyt. Kuningas Otto ei kadottanut kruunuansa sentähden, ett'ei hän ollut tarpeeksi wapamielinen, waan sentähden, ettei hän ollut tarpeeksi kansallinen. Kreikan Suojeluswaltain asettama hän ei milloinkaan woinut tajuta sitä suurta aatetta, joka on Kreikan kansallisuuden ydin. Hän ei milloinkaan woinut tulla kreikkalaiseksi kuninkaaksi, semmoiseksi, jota Kreikan suuri maailman-historiallinen kutsumus waati; hän oli saksalainen prinssi alusta loppuun saakka. Ja sitä warten hän kukistui ja pitikin kukistuman. Kolmekymmentä wuotta on mennyt Kreikkalaisilta hukkaan, sillä kuningas Otton hallitusaika ei ole wienyt heitä tarkoitusperäänsä likemmäksi. Kreikalta puuttuu wielä kokonaan sitä sisällistä järjestystä ja woimaa, joka on aiwan wälttämätön, ennenkuin woidaan ajatella mitään ulkonaista waikutus-alaa. Tästäpä on ei ainoastaan Kreikalle waan myöskin koko Euroopalle ylen tärkeätä, että semmoinen mies tulee Kreikan hallitsijaksi, jolla on tahtoa ja kuntoa johdattamaan kansaa siwistyksen ja järjestyksen tielle. Mutta yli kaikkia on tarpeellista, että uusi hallitsija aina waltiohankkeissaan on kansallinen, s. t. s. aina pitää silmällä kansan suurta tehtäwää. Kreikkalaiset owat lujasti päättäneet ottaa kruununsa kantajaksi englantilaisen prinssin. Tämä kyllä woi yhdeltä puolen näyttää hywin älykkäältä. Sillä englantilainen prinssi on tottunut arwossa pitämään lakia ja järjestystä, josta on selwää, että tämä waali siinä kohden olisi maalle hyödyllinen, että tulewa hallitsija tulisi warmaankin kaikilla woimilla koettamaan saada laillisen järjestyksen woimaan. Mutta toiselta puolen on arwattawa, että englantilainen prinssi tulisi olemaan enemmin kiinnitetty Englannin etuihin, kuin Kreikan kuninkaalle olisi soweliasta. Niinkuin jo sanoimme, on Englanti suurella toimella kokenut Turkkia pystössä pitää. Kuinka sointuisi se Kreikan todellisiin ja kansallisiin etuihin, jos sen kuningas rupeaisi samaa waltiowiisautta noudattamaan? Mutta tässä on toinenkin seikka, joka tekee Alfredin mahdottomaksi Kreikan kuninkaaksi. On, näet, Kreikan perustusla'issa se määräys, että kuninkaan aina pitää oleman kreikkalaista uskontunnustusta. Se nostaisi kauhean melun Englannissa, jos joku jäsen kuninkaallisesta huoneesta muuttaisi uskon-oppia. Se kyllä woi monelle näyttää hywinkin wähä-pätöiseltä, mihinkä uskontunnustukseen kuningas kuuluu, jonka tähden Kreikkalaiset muka woisiwat tässä kohden tehdä la'issansa muutoksen Alfredin hywäksi. Asia ei ole kuitenkaan niin wähästä arwosta kuin luulisi. Kreikassa on uskon-oppi likimmästi yhdistetty kansallisuuteen. Se ei ole mikään satunnainen määräys, että kuningas pitää oleman maan uskon-oppia. Uskon-oppi on kansallisuuden ohessa se suuri side, joka yhdistää kaikki turkkilaisen saarennon asujamet Islamia wastaan. Niin kauan kuin islamin-tunnustajat pitäwät waltaa saarennossa, ei woi Kreikan kuningas olla muuta uskon-oppia kuin sitä, joka on yhteinen kaikille saarennon kristityille, jos muutoin tahtoo olla kansallisten pyrintöjen johdattaja ja edustaja.

Siis woi olla yhtäkaikki, mistä uusi kreikkalainen kuningas on saatawa, ainoastaan hänestä tulee kansallinen kuningas. Tähän saakka owat länsiwallat kannattaneet Turkkia, sillä wastustaaksensa Wenäjän hankkeita. Mutta se aika ei enään woi olla kaukana, jolloin tulewat käsittämään, että wäkewä kreikkalainen walta on paras wastustus Wenäjälle. Euroopan sekä waltiolliset että hengelliset edut näyttää waatiwan sitä, että euroopalainen Turkinmaa muutetaan kreikkalaiseksi keisarikunnaksi. Silloin wasta woi siwistys ja wapaus kukoistua Balkanin saarennossa. Mutta Kreikkalaisten tulee ahkeralla työllä tekemän itsensä mahdolliseksi olemaan johdattajina tässä suuressa kansallisessa toimessa.

Puolassa näkyy asiat olewan jokseenkin samalla kannalla. Wenäjältä lähetetään sinne wahwasti sotajoukkoja lisään, josta näkyy, että kapina mahtaa olla hywinkin wäkewä. Aiwan tärkeänä tässä tulee olemaan, mitenkä Preussi ja Itäwalta, joilla on waltansa alla osia wanhaa Puolaa, näissä asioissa tulewat käyttäimään. Se on jo tunnettu, että Preussi on tehnyt jonkunmoista suostumusta Wenäjän kanssa hätä-tilassa tulemaan Wenäläisille awuksi, kun muka nykyinen Puolan kapina ei woi tarkoittaa muuta kuin wanhan puolalaisen kuninkuuskunnan uudistamisen ja tämä tulisi loukkaamaan Preussin etuja yhtä paljon kuin Wenäjänkin. Tiedot tästä suostumuksesta owat kuitenkin wielä hywin epäselwät, jott'ei siitä woi wielä juuri mitään warmaan päättää. Se on kuitenkin luultawaa, että länsi-wallat tulewat jyrkästi wastustamaan Preussin sekaantumista Puolan asioihin. — Itäwalta taas, joka on samassa suhdassa Puolan suhteen kuin Preussikin on jo wiime-itämaisesta sodasta saakka aiwan paljon waltiohankkeissaan eronnut Wenäjästä, että woisi nyt jotain yhdistystä odottaa. Päin-wastoin osoittiwat Itäwallan wiralliset lehdet ainakin kapinan alussa jokseenkin selwään katteutta ja salaista iloa Wenäjän uudesta pulasta. Nyt rupee Itäwalta huomaamaan, että senkin asiat ajetaan tässä kapinassa. Mutta jotain likenemistä Wenäjään ei kuitenkaan ole tapahtunut. Sekä Englannin, Ruotsin ja Italian että myöskin Ranskan edusmiehistöissä on lausuttu mieli-suosiota Puolan yrityksille. Warsinkin Italiassa on Puolalaisten asia sytyttänyt paljon intoa.

Wiralliset tiedot mainitsewat muutamia werisiä kähäköitä, joissa kapinoitsijat owat tulleet tappiolle. Niin on ewersti Tschengeri Pyhä-ristin luostarin paikoilla saattanut Langewiez'in joukkoineen tappioon. Kapinoitsijoilta oli tapettu sata miestä, joidenka joukossa oli 4 pappia, joista yksi oli ollut yhden kapina-joukon johdattajana. Paljon sota-aseita saatiin, myöskin Langewiezin kappsekki, josta löydettiin tärkeä kirjeen-waihto. — Warsowassa pidetään piiritystila ankarassa woimassa. Klo 10:n jälkeen illalla ei saa kukaan erinäisettä luwatta mennä ulos kadulle. Ne, jotka jälkeen klo 7:n kulkewat kaduilla, pitää oleman warustettuina lyhdyillä. Jos epäjärjestyksiä tapahtuu kaupungissa, pitää kaikkien asukkaiden menemän kotiinsa ja sulkeman owet ja portit. Jos jostakin huoneesta ammutaan Wenäläisten päälle, niin on se kohdakkoon tykin ampumisella häwitettäwä.

Eilis-illan posti kertoo Puolasta, että 3 tuhannen miehen suuruinen kapina-joukko on kokenut yöllä helmik. 20 p. walloittaa Miechowin kaupunkia. Tämä päälle-karkaus oli hirweän suurella miestappiolla kapinoitsijain puolella tehty mitättömäksi. Sen ohessa on heiltä otettu suuri paljous wankia. Näiden joukossa oli päällikkö Dombrowski, joka oli ollut kansalliskomitean jäsenenä. Wenäläisten puolella kaatui 30 miestä. — Pienempiä kähäköitä mainitaan myös. Niin on eräs majuori Rakus häwittänyt kaksi kapina-joukkoa Bogdanowicz'in ja Radzewskin johdatuksen alla. Kapinoitsijoilta on tapettu iso joukko. Myös yksi sotalippu, joukko waunuja ja hewoisia sekä kirjeen-waihto otettiin heiltä pois. Wenäläisten miestappio oli 7 miestä kuolleena. — Muista maista ei kuulu erittäin mitään tärkeätä. Preussissä esim. on asiat entisellään.

Maaweron tasauksesta ja poistamisesta.

I.

Maaweron tasaus.

Tuon tuostakin nähdään sanomalehdissämme puuhattawan maaweron tasausta. Sitä on aikoinaan Ruotsissakin esitelty, mutta aikaa jo

hawaittu olewan suoraa wääryyttä. Meillä on nuoret kirjailijat wielä paraassa hammaspuhkeemisen i'ässä, ja isoowat siis sen ijän luwallisella tawalla asioita, jotka jo owat muualla täydellisesti ratkaistut. Kowin werolla rasitettuin taloin omistajalle mahtaa kuitenkin tämä tasaus kaikua aiwan suloiselta, samoin kun maaweron poistaminen kaikeille maawiljeliöille; ja kun nyt joukko werokysymyksiä tulee säätyin tutkittawaksi, on tarpeen näitä tarkoin käsittää, ennen kuin niihin ryhdytään. Otamme ne siis wieläkin puheeksi.

Jokainen lukioistamme kyllä tietää, että maawerot owat sangen epätasaiset. Löytyy tiloja, joilla ei ole maaweroa ollenkaan, ja taas toisia, jotka owat niin ylen rasitetut, että pian koko tulo menee weroihin. Ensikatsannolta näyttää siis ikään kuin olisi aiwan oikea ja luonnollinen tasata weroja niin, että jokainen maksaisi yhtäläisesti maansa awaruuden ja hywyyden suhteen. Onko tämä tosin niin? Otamme tähän mitä asiasta jo ennen olemme kirjoittaneet (Mehiläisen 4:essä num. 1862). „Itse kukin tietää että taloa ostaessa tyystin tutkitaan, mitä weroja talo maksaa. Olkoon sitten että ostaja tahi myyjä muiden suhteiden arwostelemisessa erehtywät, ja talo siis myydään liika wähään tahi liika korkeaan hintaan, niin se kuitenkin on wissi, että kyllä kauppasumma wähennetään sillä pääomalla, joka wastaa wuotiset werot. Jos siis talo kantaa suuren wero-kuorman, niin se myydään halwempaan hintaan kuin muuten, oli hänessä waikka mitä etuja. Jos se on werosta wapaa, niin ostaja maksaa myyjälle niin paljoa suuremman hinnan. Kun nyt näin wuosisatoja läpitse on taloja kaupittu, kellen on wääryys tapahtunut? Se on kyllä kamala kun pieni talo maksaa kowat werot, mutta se talo on myös ostettu wähällä. Jos ostaja arwostelee talosta saatawan wuoteensa 120 ruplaa, mutta wero tekee 60, niin hän maksaa siitä waan esim. 1,000 ruplaa. Toinen maksaa samanlaisesta werottomasta talosta 2,000. Jos tämä wiimeinen tulee paremmin aikaan, ei se ole werottomuuden tähden, waan sentähden että hänellä alusta oli wara ostaa 2,000 ruplan talo. Jos taan molemmilla ostaessa oli 1,000 r. ja ensimäinen siis on talossansa welatta, mutta toisella on 1,000 ruplan welka, niin heidän tilansa on yhtäläinen. Kun siis lainlaatia päättää: „Minun täytyy werot tasoittaman, koska yksi talo on wapaa, toinen taas ylön rasitettu. Sentähden sinä 1,000 ruplan talon mies, joka maksat 60 ruplaa weroa, pääset 30:ellä, mutta sinä 2,000 ruplan talon mies, saat maksaa ne 30 ruplaa", niin on hän syyttä tehnyt ensimäisen 500 ruplaa rikkaammaksi, toisen 500 ruplaa köyhemmäksi, ja on siis toimittanut wääryyttä eikä oikeutta. Joka jo ostaessa on saanut talon wähemmällä hinnalla, sentähden että se kantaa weron, kärsiikö hän wääryyttä senkautta että naapurinsa on weroton? Kyllä kai se aina wähän kateutta nostaa, mutta hän ei muista silloin, että samaan aikaan kun hän kantaa 60 ruplaansa kruunulle, kantaa toinen saman werran intressiä myyjälle".

Mutta kieltämättä on se alkuperäänsä ollut wääryys, kun eräät maatalot owat päässeet weroista wapaiksi. Joskus tämmöinen etu on sattunut olemaan palkkio tehdyistä urostöistä tai muusta, useimmiten kuitenkin on se ollut suoraa wääryyttä. Jos tämä wääryys siis tulisi oiastuksi sillä, että wero nyt tasattaisiin, niin täytyisi kukaties nykyisen omistajan sitä kärsiä. Mutta mitä tasaus oikaisee? Jos 200 wuotta tätä ennen joku talonomistaja on saanut talonsa weroista wapautetuksi, niin woitto oli yksinänsä hänen, sillä ensimäinen ostaja jo hänelle maksoi tämän edun rahassa. Ja nyt enään ei saada sitä häneltä takaisin. Että se nyt syyttä ryöstetään joltakulta toiselta, se on ainoastaan uusi wääryys. Samoin wietiin siltä, jonka taloon wero lisättiin, hänen omaisuutensa, mutta sen wuoksi ei ole syytä antamaan saman werran omaisuutta jollekulle toiselle, joka nyt on mainitun talon omistaja. Milloin werontasaus on kohtuullinen, sen olemme myös ennen mainitussa kirjoituksessa osoittaneet tällä tawalla: „Jos weron määrä kannetaan jakamalla, niin että wissi summa aina on saatawa, oli sitten enemmän tahi wähemmän osamiehiä, niin siinä tapauksessa on yhden wapaus suora wahinko toisille, koska niiden täytyy hänen osansa suorittaa. Sellainen on useampien kunnallisten maksujen laita. Kunkin kunnan toimitettawana on esim. määrätty osa hollikyytiä, maantien-tekoa ja pappilain rakentamista. Nämät waiwat tulewat myös wuosi wuodelta raskaammiksi. Mutta kun seterit owat hollikyydistä ja pappilain rakennuksesta aiwan wapaat, ja allodialeilla tawallisesti on maansa suhteen mitätön manttaali, jonka tähden pääsewät hywin wähällä maantien-teolla, niin lankee muille kunnan jäsenille sitä suurempi rasitus. Tämä on selwää wääryyttää". Siihen woi wielä lisätä wapaus sotamiehen majoituksesta ja kruununkyydistä sodan aikana ja kukaties eräitä muita etuoikeuksia. Ne owat kaikki häwitettäwät.

Usein kuullaan walitettawan kuinka maa Turun seuduilla ja ylipäänsä meren rannalla on kowin weroitettu, niin ett'ei manttaalille tule kun jos 200 tynnyrin alaa, kun taas Hämeessä jo luetaan 5—600, ja että siis senkin tähden weron tasaus olisi kohtuullinen. Katsotaanpa. Silloin kuin werot laskettiin, oli Turun seutu jo hywin asuttu, mutta Hämeenmaa oli wesien, korpien ja newain wallassa. Mitä weroja niistä sopi maksaa? Epäilemättä wero silloin laskettiin joksikin omaisuuden hywyyden ja omistajain warojen suhteen. Siinä siis ei ollut kellenkään wääryyttä jos Hämeessä annettiinkin runsaasti näitä newoja; niitä Turkulainen silloin ei kadehtinut. Pohjanmaan perillä on manttaalille jaettu aina kukatiesi 1,500 tynnyrinalaa. Nyt Hämäläiset ei suinkaan kadehti tätä runsautta, sillä mitä esim. Perholaisilla näistä maista on! Se, että halla wie heidän wiljat joka wiides wuosi. Nyt waihettaa Perholainen mielellänsä 1,500 tynnyrin alaa Turkulaisen 200:taan ja Hämäläisen 600:taan ja suorittaa niiden werot; mutta eipä waiheteta. Waan annappa 100 wuotta wielä kulua. Silloin on kukaties Perholainen, pantuansa wuosisadan kuluessa henkensä ja hikensä alttiiksi, raiwannut entisistä hallanpesistä kauniita niittymaita. Onko se silloin kohtuullista, että Turkulainen ja Hämäläinen kärttää werontasausta, kun muka Perholaisella on 1,500 tynnyrin alaa manttaalilla? Eikö hän ole niitä kyllä kalliisti ostanut, eikö hän ole niitä niin sanoaksemme tyhjästä luonut? Mutta toinen asia on se, jos silloin Perholainen on rikas, mutta Hämäläinen köyhä, ja waltio tarwitsee uusia weroja, sitten owat ne luonnollisesti runsaammasti otettawat Perhosta kuin Hämeestä. Mutta weron tasaus olisi kowa wääryys.

Otamme wielä entisestä kirjoituksestamme seuraawat sanat: „Onko se kehoitukseksi maawiljeliälle, jos hän tietää, että jokainen uutistyö myös lisää hänen werokuormaansa. Jos joku suurella kustannuksilla kuiwaa roistomaana annetun korwen, niin onko siinä syytä hänelle sentähden lisätä weroa, ja wähentää naapuriltа? En luulisi, sillä naapurille kuiwaamisen kautta ei tapahdu wähintäkään wääryyttä. Ainoastaan siinä tapauksessa, kun waltiowaroilla (s. o. yhteisillä) walmistetaan uusia teitä, kanawia, rautateitä tahi muuta, jonka kautta likitienoilla olewien talojen hinnat nousewat, ilman omistajan wähintäkään ansiota ja waiwaa, woisi wäittää, että wero hänelle luonnollisesti sopii korottaa, sillä naapurin waroja on myös työhön käytetty. En kuitenkaan luulisi siihenkään syytä olewan. Saimaan kanawata kaiwettiin sentähden, että se aikanansa oli koko maalle hyödyllisin työ. Toiste rakennetaan rautatie Helsingistä Hämeenlinnaan, toiste taas muualla, tai kuiwataan suo Pohjanmaalla. Suomenmaa nämät yhteisesti tekee yhteiseksi hyödyksi, ja jos se waikuttaa wähän enemmin yhteen kun toiseen, niin ei sitä woi kadehtia".

Tämmöistä weron tasausta on aikanaan, niin kuin yllämainitsimme, paljon puuhattu Ruotsissa. Se on ollut komiteojen, waliokuntien ja wiimein säätyjen tutkittawana ja sitä on aina joka paikassa hyljätty.

Muutamista pappis-suwuista Suomessa.

(Jatko ja loppu 16 n:roon.)

Niinkuin jo nä'emme Westzynthius'ten, Lithowius'ten ja Calamnius'ten esimerkeistä, lähtiwät papilliset suwut tawallisesti talonpoikaisesta säädystä ja oliwat oikeata Suomalaista syntyperää. Muutamat muut esimerkit sopii wielä mainita.

Snellman'ien esi-isä oli talonpojan poika Iisalmelta, joka noin 12-wuotiaana tuli Oulun kouluun ja sen rehtorilta sai ahkeruutensa ja taitonsa tähden tämän nimen, joka merkitsee: wilpas, taitawa mies. Hänestä tuli sitten tulli-inspehtori Oulussa. Poiat, Juhana ja Gerhard, jotka molemmat oliwat pappia, lewittiwät suwun kahtaalle.

Suku Wegelius on syntysin Seinäjoen kylästä ja Upan eli Uppalan talosta Ilmajoen pitäjää, missä talonpoika Tuomas Uppa on suwun aloittaja. Kaksi Upan poi'ista tuliwat papeiksi, ja ruotsintaen kotikylänsä nimeä, kutsuiwat itsensä ensin: Wägg-elsius, mutta sitten Wegelius. Wanhempi haara on ollut kuulusa hengellisistä toimista ja liikkeistä. Niinpä sen ensimäinen polwikas Juhana Tuomaanpoika, joka w. 1685 tuli yli-kollegaksi Oulussa ja 1689 Pudasjärwen kirkkoherraksi, eroitettiin harha-opin tähden wirastaan, mutta tehtiin wiimein prowastiksi Tyrwäässä. Hänen poikansa Juhana, Oulun kirkkoherra, on suomalaisen postillan tekijä. Nuoremman sarjan Wegelius'et owat olleet kirkkoherroina Wähässä-kyrössä, Wöyrissä, Maalahdella, Mikkelissä, j. n. e.

Suku Frosterus on kotosin Pakkalan rusthollista Lohjan pitäjää. Sen esi-isä, joka ruotsintamalla otti nimensä koti-talostaan, wihittiin

papiksi jo w. 1573 ja tuli wihdoin Hailuodon kirkkoherraksi.

Suku Aejmelæus on lähtenyt Äimälän rusthollista Kokemäellä. Ensimäinen polwikas, Jaakko Äimä, oli nimismies. Kolmas polwikas, Jaakko Antinpoika, joka oli tuomarina Alisessa Satakunnassa loppupuolella 17:ttä wuosisataa, muutti sen-aikaisen tawan mukaan nimensä latinan-näköiseksi.

Suku Alcenius on kotosin Hirwelän kylästä Someron pitäjässä. Esi-isä Lauri Matinpoika Alcenius kuoli w. 1725 kappalaisena Lempäälässä. Nimi on sepitetty latinaisesta sanasta: Alces, hirwi.

Suku Chydenius on syntysin Kytyniemen talosta Uudella-kirkolla ja otti siitä nimensä. Suwun aloittaja, Antti Chydenius, kuoli w. 1711 Rymättylän kirkkoherrana. Tämän poianpoiat, Samuel ja Antti, tuliwat molemmat hywin mainioiksi. Edellinen, syntynyt Eurajoella, tehtiin Turun yliopiston apulaiseksi ja osoitti suuren toimen ja taidon kosken-perkauksissa ja koneellisissa keksinnöissä, kunnes hän w. 1757 uppoi Niskakoskeen Kokemäenjoessa ainoastaan 30 wuoden wanhana. Toinen weli, joka oli kahta wuotta nuorempi ja Sotkamossa syntynyt, tuli wihdoin Kokkolan kirkkoherraksi ja oli kuulusa waltiopäiwämies sekä nerokas waltiotalouden tutkija. Näiden sisar oli pispa Jaakko Tengströmin äiti.

Bergroth nimisen suwun aloittaja oli talonpoikainen mies Näkkälän kylästä Lohjan pitäjässä ja ww. 1739—1783 pitäjän-apulaisena ja kappalaisena Pirkkalassa.

Stenbäck suwun esi-isä syntyi w. 1682 talonpoikaisista wanhemmista Liukolan kylässä Laihialla ja tuli sitten kappalaiseksi Ilmajoella.

Keckman nimisen suwun aloittaja oli talonpoian poika Köhkösen talosta Paltamossa ja tuli w. 1691 Pudasjärwen kirkkoherraksi.

Alopæus nimisen suwun esi-isä oli eräs talonpoika Kerimäellä, nimeltä Tuomas Kettunen, jonka poika tuli Jääsken kappalaiseksi ja otti nimen Kettunius. Jälkeiset wielä muuttiwat tämän nimen, muistaen, että kettu kreikaksi kuuluu alopeks. Porwoon pispa Maunu Jaakko Alopæus (1809—1818) ja hänen kaksi poikaansa, tuomioprowastit, owat tässä suwussa mainittawat.

Muutamat muutkin suwut owat arwattawasti talonpoikaista syntyperää, waikka niiden lähtöä talonpoikaisesta juuresta ei nimen-omaan mainita. Semmoisia owat esimerkiksi:

Suku Lagus, jonka wanhin polwikas, Yrjö Lagus eli Lepus, oli w. 1658 kappalainen Sammatissa ja sitten tuli Kiskon kirkkoherraksi. Nimi Lagus, niinkuin Lepus-kin, merkitsewät, toinen kreikaksi, toinen latinaksi, samaa kuin Suomen sana: jänis.

Suku Wallenius, jonka esi-isä oli kappalainen Raisiossa jo Naantalissa loppu-puolella 16:tta wuosisataa. Naantalin latinaisesta nimestä Vallis gratiæ tehtiin seuraawissa polwissa sukunimi. Tätä sukua oli myös se Gabriel Wallenius, joka lähes puolen wuosisataa (ww. 1759—1808) oli kihlakunnan woutina ylisessä Karjalassa ja tawallisesti kutsuttiin „Karjalan kuninkaaksi". Hän oli syntynyt Tohkijärwellä w. 1725 ja kuoli Kiteellä w. 1808.

Suku Lilius, jonka esi-isä, Henrikki Juhonpoika Raineniuѕ, oli jo alkupuolella 17:ttä wuosisataa Teiskossa ensimäisenä saarnaajana ja sitten kirkkoherrana Längelmäellä. Hänen poikansa, Juhana, joka sen jälkeen pääsi samaan wirkaan, kirjoitti wäitöskirjan: „De Liliis" (liljoista) ja otti tästä nimen Lilius.

Joku ainoa suku on myöskin aatelis-säädystä lähtenyt. Semmoinen on

Suku Cajanus, jonka esi-isä, Antti Eerikinpoika suku-nimeltä Gyllenhierta (s. o. kultainen sydän), oli Kyrksletistä kotosin, sitten tuli kreiwi Per Brahen woudiksi Kajaanin ja Pielisten alueessa, ja otti Suomalaisen waimon, nimeltä Latikatar. Hänen neljä poikaansa tuliwat kirkkoherroiksi Sotkamossa, Paltamossa, Pielisjärwellä ja Lohtajalla. Paltamon Cajanus'et oliwat lopulla 17:ttä ja alussa 18:tta wuosisataa hywin mainioita. Woudin poianpoika ja Paltamosta kotosin oli ylimääräinen prowessori Juhana Cajanus, joka w. 1681 kuoli 26:n wanhana ja on sepittänyt wirren n:o 278: „Etkös ole ihmis-parka". Sotkamosta syntysin taas oli woudin poian-poian-poika, Eerikki Eerikinpoika Cajanus, joka kuoli w. 1737 Kruunukylän kirkkoherrana, ja oli ollut awullinen nykyisen wirsikirjamme teossa w. 1701. Samaa sukua oli myöskin Taneli Cajanus, kappalaisen poika Paltamosta, joka oli pituudeltaan neljä tuumaa wiidettä kyynärää ja kulki ympäri Euroopan näyttäimässä, kunnes wiimein w. 1749 kuoli Harlemissa Hollannin maalla 46 wuoden wanhana. Suwut Cajan (Kajaani) ja Cajaner owat samasta juuresta lähteneet.

Seka-sanomia.

Puolalainen inseniöri Italiassa, joka oli wirkamiehenä Neapelin rautatien toimikunnassa, tuli niin kowaan mieli-liikutuksern, kun sai tiedon Puolan kapinasta, että kohta tuli mielipuoleksi ja heittäyi Wesuwion aukkoon.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Kuopion läänin wara-maansihteeri S. von Nandelstadh kruunun-woudiksi Äyräpään kihlakuntaan Wiipurin lääniä; registraatoriksi k. senaatin oikeus-osastoon saman osaston kanslista G. Awellan; ylimääräinen konttuorikirjoittaja O. W. Öberg konttuorikirjoittajaksi Oulun postikonttuoriin. — Wirka-eron on omasta pyynnöstään saanut, ynnä elinkautisen pensionin, postimestari Wiipurissa nimineuwos F. Jænisch.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. Määrätyt: Joroisten kirkkoherran apulainen M. Helenius wastaiseksi toimittamaan toisen kappalaisen wirkaa Juwalla, Kymen pitäjän kappalainen, wara kirkkoh. J. Gräsbeck toimittamaan myös kirkkoherran wirkaa siellä, ja laulu-opettaja Lowiisan ala-alkeis-koulussa K. A. Nyberg myös sikäläisessä yli-alkeis-koulussa olemaan laulun-opettajana. — Haettawaksi julistettu: laulu-opettajan-wirka Lowiisan yli-alkeiskoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla luettu tammik. 14 päiwästä. — Wirkawapaus on ensitulewan syyslukukauden loppuun saakka suotu R. G. Lagi'lle laulun-opettajan wirasta Helsingin yli-alkeiskoulussa ja naiskoulussa, joka wirat tällä ajalla tulewat, edellinen yli-opistolaisen J. A. G. Hymanderin ja jälkimäinen ala-alkeiskoulun apu-opettajan maist. G. M. Cederhwarf'in toimitettawiksi. — Kuollut: entinen kirkkoherran apulainen Kristiinan pitäjässä H. Wahlman tammik. 29 p.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. *Lei.*
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.
Kaurat 3: 3—20 tynnyri.
Kaurakryynit 28—32 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 13—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 10 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1:—1 r. 20 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 *Lei.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 30—1: 80 *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 *Lei.*
Suolattua samaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Talia 2: 50—2: 80 *Lei.*
Tuoretta woita 18—21 k. *ei.*
Ruoka-woi 2: 40—2: 80 *Lei.*
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 40—50 k.
Teeri-pari 50—60 r.
Metso-pari 85—1 r.
Pyy-pari 30 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 4 k. *ei.*
Tuoretta säynää 4—5 k.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. *ei.*
Tuoreet hauet 6—7 k. *ei.*
Tuoreet mateet 7—10 k. *ei.*
Suolattua lohta 16—18 k. *ei.*
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 65—75 k. *Lei.*
Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1 r. 15 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 75—82 k. kannu.
Heinät 9—12 k. *Lei.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 18. Maanantaina 2 p:nä Maaliskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas **kaikkine postimaksuineen** 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwäliista.

Tänään Maanantaina.

Maalisk. 2 p. k:lo 5 jpp. Seurahuoneen osakemiehet kokoontuwat yhteyskokoukseen.

Huomenna Tiistaina.

Maalisk. 3 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa irtaimesta tawarasta Kirjallisuus-seuran talossa Georgi-kadun warrella.

" k:lo 4 jpp. Saksalaisten seurakuntalaisten kirkon-kokous Saksalaisessa kirkossa.

Keskiwiikkona.

Maalisk. 4 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonanstalossa puiden hankkimisesta y. m.

" k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa maakontorissa raudasta.

" k:lo 5 jpp. Suomalaisten ja ruotsalaisten seurakuntalaisten kirkonkokous tawallisella paikalla.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Maalisk. 5 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Kirjallisuus-seuran talossa jatketaan.

Helsingistä.

Armollinen julistus, annettu tammik. 20 p. 1863 määrää, että waltion puolesta ulosannetut 100, 300 ja 900 ruplan welkasetelit tulewat sisälle lunastettawiksi. Tämä on tapahtuwa seuraawilla termiineillä: ensitulewan kesäkuun 1 p:nä lunastetaan ennen w. 1855 ulosannetut welkasetelit, ensitulewan elokuun 1 p:nä wuosina 1855 ja 1856 ulosannetut sekä ensitulewan syyskuun 1:nä w. 1861 ja 1862 muutetut welka-setelit. Näinä lunastusaikoina taukoowat welka-setelit olemasta korkoa kantawia, ellei jo sitä ennen korko-aika ole mennyt ohitse.

Teollisuus-yhteyden kokouksessa lauantaina wiikko antoi entisessä kokouksessa asetettu waliokunta semmoisen lausunnon, että yhteys terwanpolttamisen ja puun-tislierauksien suhteen ei woinut muihin keinoihin ryhtyä, kuin kirjaisilla lewittää tietoja paremmista te'ettämiskeinoista ja koettaa taiwuttaa rahwasta rupeemaan yhdistyksiin puuntislierausta warten. — Illan keskustelu-aineeksi otettiin, woisiko puukalujen te'ettäminen tapahtua suuremmassa määrässä ja suuremmalla woitolla kuin tähän saakka, ja mitkä keinot sitä warten olisiwat käytettäwät. Useat puhujat oliwat siinä mielessä, että monenlaiset puukalut woitolla woitaisiin täällä te'ettää ja ulkomaille wiedä. Syy tähän oli muka se, että työpalkat meillä talwisaikoina owat aiwan pienet, jonka tähden woitaisiin myydä teokset huokeampiin hintoihin kuin ulkomaalla tehdyt. Muutoin pidettiin puukaluin tekeminen aiwan sopiwana elatuskeinona rahwaallemme, kun se woi tapahtua walkean äärellä ja siis antaa sopiwan työn pitkinä talwisiltoina. Monta asiaan kuuluwaa selitystä ja esimerkkiä annettiin. Wiimein päätettiin määrätä palkkio parhaimmasta kirjasta, joka selittäisi puukaluin teettämiseen ja kaupitsemiseen kuuluwat seikat. Palkka määrättiin 1,500 markaksi, jotka rahat olisiwat kokoiltawat wapaehtoisilla antimilla yhteyden jäseniltä. Ennenkuin kokous hajosi oli jo liki 700 markkaa listalle kirjoitettu. Kehoitus kilpa-kirjoja sisään-jättämään olisi pian yleisölle lähetettäwä. (Dbl.)

Kirkonkokous pidettiin wiime tuorstaina Nikolainkirkossa sen johdosta että muutamat seurakunnan jäsenet oliwat walittaneet H. K. M:n luona siitä, että Porwoon tuomiokapitulo oli määrännyt wara-kirkkoherra Snellman'in toimittamaan kirkkoherran-wirkaa tässä kaupungissa, johon wirkaan walittajat owat pyytäneet wara-kirkkoherra Boisman'in. Tässä kokouksessa oli seurakunnan ajatus walittajain pyynnöstä kuulusteltawa. Paitsi kaksi henkilöä yhdistyiwät kaikki siihen, että tuomio-kapitulon päätös olisi pysywä woimassaan, jonka ohessa kokous piti welwollisuutenansa lausua moitteen siitä, että muutamat seurakunnan jäsenistä oliwat ottaneet omin päin ajaaksensa seurakunnan asioita.

Åbo Underrättelser pitää 20 n:ssaan totunden puolesta ylistyssaarnan — Sensuurille, siitä että muka nykyään sensuuri-esteittä saadaan lukea ulkomaan erittäinkin Ruotsin sanomain tiedot Puolan kapinasta. Kiitos woi olla hywä sensuurillekkin kun se waan on ansaittu. Mutta että nyt olisi tässä kohden aiwan suuri syy kiittämiseen, emme woi myöntää. Sillä ainakin tänne Helsinkiin tulee erittäinkin saksalaiset sanomat usein surkean mustina. Ruotsin sanomissa ei ole — sen myönnämme — juuri paljon liikaa painomustetta käytetty. Mutta että olisi syytä Åbo Underrättelser'ien lauseesen: „ei ainoatakaan numeroa, ei ainoatakaan riwiä Ruotsin sanomista ole meiltä mennyt hukkaan", lienee waikeata tunnustaa, ellei sensuuri ole hellempi Turkulaisille yleensä ja Åbo Underrättelser'ille erittäin. Me pyytäisimme Å. U., jolta ei ainoakaan riwi ole mennyt hukkaan" hywäntahtoisesti meille tulkitsemaan esimerkiksi, mitä „Nya Dagligt Allehanda" kertoo 32 numerossa toisen siwun ensimäisen palston loppu- ja toisen palston alku-puolella. — Sama lehti antaa meille ja muille suomenkielisille, kertoessaan lehdessämme olleesta teateri-tarkastuksesta, neuwon karkoittaa kaikki „ryökynä"- ja „mamselli"-nimitykset ja sen siaan antaa kaikille naimattomille waimopuolille neitsy-nimen. Neuwo on meistä aiwan hywä ja me olisimme walmiit sitä noudattamaan, ellemme pelkäisi saattawamme suomalaisuuden pahaan huutoon maamme ryökynöissä ja mamselleissä. Meitä suomalaisia on jo aikaa „paremmissa seuroissa" syytetty raakuudesta, niin että, jos meiltä nyt lähtisi tämmöinen Å. U:n esittämä puuskaus, joka yht'äkkiä asettaisi kaikki waimopuolet ryökynöistä karjapiikoihin saakka samaan arwoluokkaan, tulisimme warmaankin ikipäiwiksi suljetuiksi „parempain ihmisten" seurasta.

Hämäläinen wiime numerossa on kertomus tuosta Hämeenlinnan mainiosta oikeuden-asiasta, joka wiime tuorstaina taas oli oikeuden edessä. Me tahdomme tulewassa numerossa antaa siitä kertomuksen; tila ei salli sitä tällä kertaa.

Waltiopäiwät luullaan saatawan ennemmin kuin ensin luultiin. Jo elo- tai syyskuussa ollaan toiwossa saada säädyt kokoon.

Luonnottaren numero 2 ilmaantui wiime-lauwantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Wesi luonnon-hallinnossa; 2) Kuwaelmia Suomen suwun muinaisuudesta; I Suomalaiset nuolenpää eli kiilakirjoituksessa; kirj. J. W. C.; 3) Merimiehen Morsian; 4) Leipä sahajauhoista; 5) Kirje Helmikuulta.

Ilmat owat olleet erinomaisen lauhkeat. Kaupungissa rupee jo kaikki muuttumaan kewään-näköiseksi. Lumi sulaa sulamistaan, katu-rännilöt owat puron-kaltaiset, jotta luulisi olewansa jo keskellä huhtikuuta. Tänään taas talwentapaista.

Kirjakaupassa on ilmaantunut toinen wihko Forströmin „kirjoituksia laki-asioissa", sisältäwä pöytäkirjan näytteitä ja kaawoja. Kirja on ulosannettu Th. Sederholmin kustannuksella ja maksa 1 markan.

Suomen kielen saaminen oikeus- ja wirkakieleksi on herättänyt semmoisen liikkeen maassa, jota ei ennen koskaan ole nähty. Hallitus on heittänyt asian itse kansan keskusteltawaksi ja yli-ympärin maata on se lausunut mielipiteensä tässä asiassa. Joka haaralta rupee jo tulemaan senaattiin kuntien lausunnot tässä asiassa. Useat näistä owat jo sanomalehdissä olleet nähtäwinä. Mutta useimmat lähetetään luultawasti suorastaan senaattiin sanomalehdissä julkaisematta. Niinpä on meidän tietääksemme wiimewiikolla Wähästäkyröstä tullut senaattiin jätettäwäksi pitäjän-miesten yhteisessä kokouksessa tekemä lausunto tässä asiassa. Tässä lausunnossa on suurella tarkkuudella kumottu kieli-komitean teko-esteet Suomalaisten waatimuksille kieli-asiassa. Ehdotuksessa se pitää samaa suuntaa kuin kirjallisuusseurat, ainoastaan sillä eroituksella, että ajanmääräykset owat lyhyemmät. — Tänne Helsinkiin tuli wiikko sitten samaa kieli-asiaa warten kaksi lähettilästä Kuopion läänistä, herrastuomari Pelkonen Maaningalta ja talonisäntä Adam Karjalainen Juukasta. Heidän senaattiin lääniläistensä puolesta annettu lausunto on julkaistu Suomettaren wiime-numerossa. Tämä hywin selwästi kuwaa kansan mielipidettä tässä asiassa, jonka tähden tahdomme siitä ottaa muutamia pätkiä. Alku on näin kuuluwa:

„Teidän Keisar. Maj:ttinne armollisesta käskystä uskallamme Suomenkielen asiassa istuneen komitean ehdotuksia ja niitä mielipitoja wastaan, joita saman komitean enemmistö Ehdotus-lauseessaan ilmoittanut on, me T. Keisar. Maj:ttinne uskolliset alamaiset suomalaisesta kansasta, ilmoittaa meidän tyytymättömyyttämme, koska se enemmistö silmin-nähtäwästi on antautunut alhaisemmasta herras-säädystä ja wirka-miehistä yhdistyneen, maassamme löytywän ruotsikiihkosen lahkokunnan puoltajaksi, Suomen kieltä ja kansallisuutta sortaaksensa ja, Ruotsin-kielen käyttämisen kautta, Suomalaista kansaa alhaisemman, ruotsia taitawanansa olewan herras-säädyn ja wirka-miesten mieliwallassa ja orjuudessa pitääksensä wasta tulewinakin aikoina; sillä ruotsin kieltä puolustawa lahkokunta tahtoisi olla herroina ja Suomalaisten pitäsi olla heidän omaisuutensa ja orjansa. Se näyttää olleen mainitun komitean tahto ja mielipito.

Josta syystä, niin hywin me allekirjoitetut kuin myös koko Suomalainen kansaki, emme taida mainitun komitean enemmistön jäseniä pitää muuna kuin suomalaisen kansan ja kansallisuuden salaisina hidastajoina ja rakkaan isänmaamme pimittäjinä — waikka komitea on tunnustanut suomen kielelle samat edut ja oikeudet, kuin Ruotsin kielellä nykyjään on, ja Suomen kansan waatimukset kohtuullisekfi ja oikiaksi, kielensä suhteen". — Sen jälkeen seuraa enemmistön ehdotus-lauseiden kumoaminen, jonka päätteeksi sanotaan: „Niin muodoin komitean enemmistön ehdotuslause on kaikin puolin kokoon kyhätty sillä salaisella tarkoituksella, että Suomen kielen ja suomalaisen kansallisuuden ei pitäisi Ruotsin kielen orjuudesta ja wirkamiesten mieli-wallasta koskaan tulla laillisiin oikeuksiinsa saatetuksi. Jonkatähden edellä-selitetyistä syistä meiltä niinkuin asiaan kuuluwilta Suomalaisilta maamiehiltä ja kansalaisilta komitean enemmistön ehdotuslause ja mielipiteet kokonaan kumotaan, alaspoljetaan ja wastaan-sanotaan, koska ne owat semmoiset neuwot, joita samanlainen komitea sadan ja useimmankin wuosisadan, wielä tuhannenkin wuoden perästä woipi uudistaa; sillä samat esteet Suomen kielen käyttämiselle ja samat neuwot sen auttamiseksi sopiwat silloin yhtähywästi kuin nytkin, ne on ja pysywät aina yhtä uutena kaikkina maailman aikoina; ja sillä wälin saapi Suomen kansa polwesta polween laulaa suru- ja walitus-weisujansa Suomen kielen ja kansan surkuteltawasta ja sorron-alaisesta tilasta sekä, waipuen sywimpään surkeuteen ja wiheliäisyyteen, jäädä kaikkia muita kansakuntia jälelle siwistyksen, walistuksen, waralisuuden kuin myös teollisen taidollisuuden puolesta". — Lausunnon ehdotus on lyhyesti, että Suomen kieli ainakin wiiden wuoden perästä tulisi oikeus- ja wirkakieleksi, sekä että suomi tehtäisiin opetuskieleksi kouluissa. Sen ohessa waaditaan, että tuomarin ja muihin suomalaista kansaa koskewiin wirkoihin asetettaisiin suomea taitawia wiran toimittajoita, sikfi kuin suomea osaawia hakijoita woi ilmaantua. — Raumalta on meille tullut ilmoitus, että sikäläisessä raastupa-oikeudessa myöskin on otettu tätä kielikysymystä tutkittawaksi. Myös siellä on lausuttu toiwo, että „joku wissi aika esm. 10 tai 15 wuotta woitaisiin Armossa määrätä, jonka kuluttua asian-omaisten wirkamiesten wälttämättömästi tulisi käyttää suomenkieltä kaikissa suomenkieltä puhuwille annettawissa asia-kirjoissa". — Jämsästä on meille eräs K. S. lähettänyt kiiwaan kirjoituksen, jossa komitean enemmistön päätös 10:nessä eripuntissa näytetään wääräksi. Mutta kun tässä kirjoituksessa ei ole mitään, jota ei jo olisi monin kerroin lausuttu, niin emme sitä ota lehteemme. — Kaikista näkyy kuinka wähän tuo muistossa surkea kielikomitean enemmistö käsitti kansansa ja aikansa waatimuksia. Ei ole tässä maassa minkään komitean tekoa tätä ennen niin yleisesti tarkastettu, eikä mikään tätä ennen tullut näin yleisen moitteen alaiseksi.

Maaseuduilta.

Waasasta Helmik. 13 p. Palattuani pohjasesta jatkan wiime kirjeeni. Niiden asiain seassa, jotka par'aikaa owat puheen-aineina useilla miehillä Waasan kaupungissa, sopii mainita: 1) onko tähän uuteen kaupunkiin toimittaminen kaksi apteikkia, wai onko yhteen tytyminen, ja 2) epäyskirjan toimeen-pano kielikomitean lausuntoa wastaan. Edellisessä asiassa owat kaikki, joita ei oma etu waadi toisaalle päin, walmiit tunnustamaan kahden apteikin tarpeellisuutta. Jälkimäisen asian johdosta sopii mainita, että, kuten kuulin puhuttawan, täkäläisessäkin raastuwan-oikeudessa eräs suomen-kielinen kirjoitus äskettäin on hyljätty, s. t. s. pormestari ei ottanut sitä wastaan. Semmoiset tapaukset eiwät ole muuallakaan harwinaisia, ja kuitenkin usein wäitetään, ett'ei sitä tylyyttä muka missään harjoiteta! Toiwokaamme kuitenkin, että tämä Waasan raastuwan suhteen on perätöntä kulkupuhetta. Sitä wastoin saatan täydellä wakuudella mainita kirkolliselta alalta muutamia Suomenkielisten asukasten kärsimiä wääryyksiä. Ne todistawat nekin puolestaan, kuinka Suomalainen omassa maassaan on pidelty niinkuin wento wieras ja muukalainen.

Noin 30 wuotta pidettiin Waasan ja Mustasaaren yhteisessä kirkossa joka pyhä sekä suomalainen että ruotsalainen päiwä-saarna ynnä iltasaarna ruotsiksi jonka lisäksi tuli 3 suomalaista ja 3 ruotsalaista aamusaarnaa wuoteensa. Silloin oli warsinaisia pappia 4. Waikka tämä pappien lukumäärä ei ollut wähentynyt, ja Suomalaisia aina on löytynyt warsin suuri paljous tässä kaupungissa, olletikkin palweluswäessä, onnistuttiin kuitenkin wähitellen häwittää pois suomenkieliset jumalan-palwelukset, niin että wihdoin ei saarnattu suomea kuin joka neljäs pyhä ja lisäksi jouluna, pääsiäisnä ja heluntaina eli yhteensä 16 kertaa wuoteensa. Tämä määräys kumminkin tapahtui seurakunnan suostumuksella; sillä ne Suomalaiset, joilla tässä tilassa oli äänen walta, eiwät enää olleet umpi-suomalaisia ja walwoiwat huonosti kansalaistensa oikeutta. Mutta sitten kun kaupunkiseurakunta eroitettiin maa-seurakunnasta, on papisto omin luwin määrännyt, että suomea saarnataan aina toisena pyhänä kussakin kuukaudessa ja lisäksi kolmen ison juhlan toisena päiwänä, siis yhteensä 15 kertaa wuoteensa. Tämmöiseen wähennykseen ei ollut wähintäkään syytä. Päin wastoin. Kun maa-seurakunta eroitettiin pois kaupungista, tuli Waasassa seurakunnan suomalainen wäestö paljoa suuremmaksi ruotsalaisen suhteen, ja Suomalaisten on siis täysi syy waatia jumalan-palwelustensa lisäystä. Joka toinen pyhä suomalaista kirkonmenoa Waasassa, se ei ole ollenkaan liikanainen waatimus. Kaupunkeja löytyy, missä ei ole yhtä ainoata umpisuomalaista henkeä ja kuitenkin saarnataan joka toinen pyhä ruotsia. Siis ei waatimus ole kohtuuton. Ja kaupunkeja löytyy, joissa ei ole sen enempää pappeja kuin Waasassa, nimittäin kaksi, ja kuitenkin saarnataan joka ikinen pyhä kumpaisellakin kielellä. Siis ei mainittu waatimus ole täkäläiselle papistolle liikaa rasitusta. Eikä liekkään tarpeellista, että papisto on aiwan ahnas Jumalan sanan jakamisessa. Muutamat seikat kuitenkin näyttäwät osoittawan, niinkuin papiston käytös tässä asiassa alusta asti olisi lähtenyt waiwan-säästäwäisyydestä. Kaupungin palon jälkeen toimitti papisto itsellensä wapauden kaikista iltasaarnoista; samaten owat aamu-saarnat, paitsi joulupäiwän, häwinneet. Joku wuosi sitten aljettiin puhua piplian-selityksistä pyhäpäiwäin iltapuolilla kesäisenä aikana, ja semmoisia pidettiinkin ensi wuonna säännöllisesti. Mutta seuraawana wuonna pidettiin ainoastaan muutamia harwoja ensi aluksi, ja sitten koko toimi pysähtyi. Sen-jälkeisenä wuonna käwi samoin. Näitä Waasan kirkollisia seikkoja olen tarkoin tutkinut, enkä siis puhu tyhjien kuulumisien mukaan.

Sekä tullen että mennen olen käynyt Waasalaisten jumalan-palweluksessa, enkä tiedä ikinä nähneeni niin lyhyitä kirkonmenoja. Jumalanpalwelus alkaa kl. 10 ja loppuu noin kl. puoliwälissä 12. Jos nyt kirkonmeno täällä kestäisikin korkeintain 2 tuntia, ja jumalan-palweluksia on wuoteensa 62 ruotsiksi ja 15 suomeksi, niin kirkko tulee käytetyksi 154 tuntia wuoteensa. Tämä on hywin wähän nautintoa niin hirweän tyyriistä rakennuksesta, kuin Waasan kirkko kuuluu olewan. Mutta en näe syytä, miks'ei sitä käwisi enemmän wiljellä. Toinen kerta, jolloin tässä kirkossa käwin, oli Kynttilänpäiwä, enkä ole ikinä nähnyt niin hätäistä juhlapäiwän wiettämistä; näytti ikäänkuin olisi kaikin mokomin kiiruhdettu koko askareesta pois. En arwaa sanoa, onko syy etsittäwä papistossa wai seurakunnassa. Molemmat kerrat sain ihastella kaupungin nuoren kappalaisen rikkaita lahjoja. Mutta mainittu kirkonmenon hätäisyys tuntui minulle kowin loukkaawalta.

K.

Ulkomaalta.

Puola. Wiimeiset wiralliset tiedot mainitsewat pari wähempää kähäkkää, joissa kapinoitsijat owat tulleet tappiolle. Toisessa näistä kähäköistä on Mieroslawski ollut Puolalaisten johdattaja. —

Sähkölennättimen-sanoma F. A. T:issä mainitsee että Englanti ja Ranska owat waatineet, että Preussi rikkoisi suostumuksensa Wenäjän kanssa Puolalaisen kapinan kukistamisen suhteen. — Muutoin owat ulkomaan tiedot hywin wastariitaiset. Kaikki näkyy todistawan että sota ja kaikki sitä seuraawa kurjuus raiwoo hirweällä tawalla. Wenäläiset sanotaan harjoittawan paljon julmuutta ja Puolalaiset koettawat kostaa samalla tawalla. Into on yleinen koko maassa erittäinkin papistossa ja waimowäessä. Mainio Dembinski, joka jo otti osaa 1831 wuoden puolalaisessa ja 1848 wuoden unkarilaisessa kapinassa, sanotaan tulleen Puolaan ja johdattawan kapinoitsijat Podlachiassa. Eräs itäwaltalainen sanomalehti mainitsee, että kokonainen wenäläinen kaartinpataljona on häwitetty juuri Warsowan likellä.

Maaweron tasauksesta ja poistamisesta.

II.

Maaweron poistaminen.

Jos maaweron tasaus jo on hyljätty kaikeilta, ja ainoastaan eräille sanomakirjoittajille näyttää ihan uudelta keksinnöltä, niin on maaweron tykkänään poistamisella wielä monta puolustajaa. Erittäin ratsastaa meillä sillä keppihewoisella Dagblad-sanoma, joka ei ole ihmeellistä, sillä kun wiimeisten kuluneiden aikojen sisällistä historiata meillä joskus tutkitaan, tullaan kukaties ihmeteltäwään keksintöön, mitä tämän kysymyksen tarkastus ynnä tawallinen tai tawaton kirjailia-pöyhkeys owat waikuttaneet. Maawiljelijöille se mahtaa olla sula ewan-

keliumi päästä tykkänään kaikesta werosta, kaikeista makkuista, joita kruunuwouti kantaa; olisipa tuo uusi paratiisin aika. Niin mitähän eiwät muutamat wiisaat woi matkaan saattaa?

Että maawero itsestänsä olisi luonnoton ja maawiljelyksen edistystä estäwä, sitä ei suinkaan yleisesti myöden anneta. Päin wastoin wäittää moni tämän aian jaloimmista tiedemiehistä, että tämä wero on mitä soweliaampia. Sillä kenenkä maksettawaksi se wiimeistä lukua tulisi, nyt kun se jo wuosisatoja on pysywäisenä ollut? Muistutamme mitä jo olemme lausuneet maaweron tasauksesta, että nimittäin kukin ostaja wähentää talon kauppasumman sillä pääomalla, joka wastaa kruunuweron. Asiata sopisi katsella sillä tawalla, kuin jos kaupassa olisi jätetty pois esim. pellon-kappale, josta wuotinen tulo menee kruunulle. Jos talo tuottaa 120 ruplaa, mutta kruunulle wuosittain maksetaan 60 r., niin ostaja itse asiassa ei osta kuin puolta taloa; toinen puoli on kruunun, tahi, se on 1,000 ruplan edestä intäknätty kruunulle, ja ostaja ei maksa siis myyjälle kun 1,000 ruplaa. Jos ei tätä kruunun intäkninkiä olisi, niin ostajan täytyisi myyjälle maksaa 2,000. Maawero on siis yksi osa maasta, jota kansa on jättänyt yhteisten tarpeittensa suorittamiseksi. Samoin kuin werontasaus olisi lahja yhdelle maawiljeliälle toisen kustannuksella, olisi maaweronkin poistaminen lahja koko maata-wiljelewälle säädylle; mutta kenenkä kustannuksella, sen näemme kohta. Maaweroa mielestämme ei siis sowi miltään puolelta morkata, wähimmin niin mitättömillä lauseilla, kuin että se sattuu pääomaan. Jokainen wero, olkoon waikka minkälainen, sattuu pääomaan, se on: omaisuuteen. Maawero ei siis estä maawiljelyksen edistystä niin ollenkaan, tahi kumminkin wähemmin kun mikään muu wero, sillä kun miehellä on tuhannen ruplaa ja hän niillä ostaa talon, joka tuottaa 120 ruplaa, josta 60 menewät kruunulle, kantaa hän ilman kaikketta wähennyksettä sen tulon, kuin hänen 1,000 ruplasta sopiikin saada, ja waltio kantaa saatawansa toisesta puolesta, jota talonomistaja ei olekkaan ostanut. Wielä muitakin etuja on waltiolle tämmöisestä maawerosta, se erittäinkin, että se on aina wissi tulo, käyköön muiden tulojen, niinkuin tullien j. n. e. kuinka tahansa.

Ehkä kohta niin onkin, kun olemme näyttäneet, että se osa taloa, joka wastaa kruunuweroa ei olekkaan koskaan ollut talonomistajan oma, emme kuitenkaan epäile maawiljeliän mielihywällä kuulewan puhuttawan maaweron poistamisesta. Mutta kun ilmoitamme hänelle, ett'ei häntä siitä tahdota ilmaiseksi päästää, waan että muutamat esittelee hänelle olewan aiwan hyödyllistä kruunulle maksaa pääoman, jonka inträssi wastaa wuotisen weron, niin hän tosin nauraa semmoista. Emme ymmärrä, mikä ikänänsä woisi kehoittaa maawiljelijätä, jonka wero tekee 60 rupl. maksamaan yhtä haawaa 1,000 ruplaa. Totta hän ensin maksaa kaikki welkansa, totta hän sitten panee rahansa sen werran kun sopii maanwiljelyksen parannukseen, ja sittenkin kun kaikki tämä on tehty ja hänellä on 1,000 ruplaa liikoja, niin pankoon ne lainalle, jos ei hän muutoin käsitä, että kruununwero ei rasita häntä enemmin jos sen kerralla maksaa kuin wuosittain suorittaessa. Kyllä lainaaja kruununweron maksaa. Mutta jos nyt yksi omistaja lunastaisikin talonsa weroista wapaaksi, niin se joka hänen jälkeensä tulee, saa ostaa tämän werowapauden samanlaisella kuormalla kun itse wero oli, paitsi että wero nyt maksetaan myyjälle, eikä kruunulle. Ainoa tapaus, koska kukaties kruununweroa pääomalla lunastettaisiin, olisi, kun joku raharikas ja hellä isä tohtoisi poistaa kaikki loukkauskiwet rakkaan poikansa jaloista, että tämä täydellisesti murheetta wapaana saisi syötös-karsinassansa majailla.

Näin asiain ollessa pidämme tarpeettomana muistuttaa, kuinka waikeata ja melkein mahdotonta olisi, saada nämät weronlunastuksella waltion kassoihin kokoontuneet pääomat niin käytetyiksi, että antaisiwat iän aikaa saman wuotisen weron kuin mikä niillä lunastettu on. Arwattawasti pian tapahtuisi, että ne tuhlattaisiin yhdellä tahi toisella tawalla, ja sitten tarwittaisiin uusia weroja, joita luonnollisesti ensiksi otettaisiin werottomista taloista. Weron lunastaminen pääomalla on aikanaan sekin ehdoteltu Ruotsin waltiopäiwillä, mutta siitä tähän saakka ei ole tullut mitään, ja tietysti ei tule wastakaan.

Mutta maawero on poistettawa jos jollakin, sanowat muutamat, sillä se estää maawiljelyksen edistymistä ihmeellisellä tawalla. Epäilemättä jokainen wero rasittaa maksajata, ja estää häntä edistymästä toimessansa siinä määrässä, kuin hän sen tekisi, jos ei weroa olisi ollenkaan. Mutta emme woi ymmärtää, että weron muodon eli nimen muuttaminen isosti mitään waikuttaisi. Eräs sanomalehti (Finl. Allm. Tidn.) puolustaa myös maaweron poistamista. Hywä; poistettakoon. Mutta tähän aikaan kuuluu pyydettäwän uusiakin weroja, ei siis taida olla syy uskoa että wanhoista päästäisiin. Sama rahasumma tulee siis edespäinkin kannettawaksi werona. Mutta keltä? Maawiljeliäin luku maassamme on noin $\frac{54}{55}$ koko kansasta. Odotimme siis uuteliaisuudella nähdä sitä sukkelaa keinoa, millä tämän osan werot käännettäisiin sen $\frac{1}{55}$ osan niskoille. Ja me näimme sen. Uusi wiina-wero tulee wähintäkin antamaan yhden miljonan; maawero tekee 990,000, sillä siis sopii maawiljeliöitä päästää maawerosta.

Mitä ihmeitä tehtäneenkin tuolla wiinawerolla! Se oikein muistuttaa eräästä tuttawastamme, jolla aina oli walmiina hirmuinen joukko ehdotuksia maan hyödyksi, ja kaikki maksot niistä hän suoritti — siltawoudin kapoilla. Kansakouluja pitää rakennettaman maa täyteen, sanoi hän. Mutta mistä warat saadaan. Käytetään siihen siltawoudin kapat. Kunnallis-hallitus on järjestettäwä. Mistä palkkoja? Siltawoudin kapoista, j. n. e. Niin wiina-werokin. Siitä tulee miljonia, jotka arwattawasti taiwaasta tippuwat. Maawiljelys wapautetaan maawerosta, mutta sama summa kannetaan wiinaa nauttiwilta. Mitkä nämät sitten owat? Epäilemättä maawiljeliät, sillä muita ei ole maassa paljon. Se mahtaa waikuttaa suuren edistyksen, kun maawiljelys pääsee werosta, mutta maawiljeliä maksaa sen! Näin kuitenkin wiinawero menee entisiin tarpeisiin. Sitten sanotaan: Nyt tarwitaan rahoja kansakouluihin; kuka ne maksaa. Maawiljeliä kumminkin $\frac{54}{55}$ niistä. Rahoja wielä kulkuneuwoin parantamiseksi. Mistä? Maawiljeliältä. Waltion welkojen suorittamiseksi uusia rahoja; taas maawiljeliältä. Onnellinen maawiljelys, mutta onneton maawiljeliä! (Jatketaan.)

Meidän pikku Kaupunki.

Onko kukaan teistä nähnyt meidän pikku kaupunkia? Niille, jotka eiwät siellä ole käyneet, tahdon tässä muutamalla sanalla kuwata sen muotoa. Ulkonäöltänsä se on soma, siinä on kolme katua pitkinpäin, ja neljä tahi wiisi lyhkäistä poikki-katua. Mutta waikka se on niin wähäinen on siinä kuitenkin awara tila jokaisille pyrinnöille ja pyynnöille, hywille ja huonoille. Siinä löytyy kaiken neljän säädyn jäseniä ja puolustajia, ja waikkei siellä waltiopäiwistä tiedetä, pidetään siellä kuitenkin säätyin eduista tarkka huoli. S:t Holofernes-kadun warrella asuu, näet, wanha postimestari, joka on wapasukuinen itse, ja pitää puolen wapasukuisten oikeuksista. Hän ei kysy kenenkään nimeä, waan mihin sukuun (familiaan) se kuuluu, jota hän kulloinkin puhuttelee, ja jos sukunimi sattuu soimaan joltain —stolpelta, —sköldiltä, —hjelmiltä, —feltiltä tai muulta senkaltaiselta, niin hän semmoisen olian pitää jonakin s. t. s. wertaisenansa; mutta jos —holmi, —greni, —qwisti, —strömi j. n. e. kuuluu nimessä, niin ei hän semmoista henkeä suuresti kunnioita, ei edes omista kaupunkilaisistansakaan, joista ei hän montaa tunne, waikka hän on asunut meidän pikku kaupungissa jo kolmattakymmentä wuotta. Waan se tuntemattomuus ei ole yksinään hänen syynsä, se on myös kaupunkilaisten, jotka käyttäin wanhaa tapaansa, eiwät koommalta ole opetelleet kirjoittamaan ja postissa kirjoja lähettämään, eiwätkä niin muodoin tule hra postimestarin näkywiin. Niinkuin hän ei koskaan kysy nimeä waan sukua, ei hän liion waadi sinettiä, waan waakunaa siltä, joka rahaa postissa lähettää, mikä myös tapahtuu aika harwoin, sillä meidän pikku-kaupungissa ei keneltäkään liikene rahoja lähettää muualle. Paitsi hra postimestaria ei meidän pikku kaupungissa löydy monta wapasukuisten puolenpitäjää, jos en mä tuohon lue wanhaa Kerstupen rouwaa (Grässtubbe), jonka mieswainaa oli saanut eron kruunun wirasta kuleja-neuwoksen arwo-nimellä. Mutta hän, nimittäin Kerstupen leski-rouwa, ei tule toimeen niin wähällä seuralla, kuin wapasukuisten luokka täällä on, joten hänen täytyy lannistaa luontonsa, ja pitää kanssa-käymistä parempain „wapauttamattomain" kanssa, joista etewin on tuo uljas kauppaneuwoksen rouwa. Meidän pikku kaupungissa on nimittäin semmoinenkin mies, waikka häntä tawallisella kielellä kutsutaan komissarooti ja hänen uljasta rouwaansa komissarinna. Tämän jalon pariskunnan miespuolinen jäsen olis jotenkin porwarillinen mielipiteissänsä, waan hänen korkia puolisonsa ei mahdu niihin kunniahimon rajoihin kuin hän itse. Se tahtoo elää ja olla ylhäisimpäin parissa, ja sentähden löytäwät sekä kaupungin että sen lähellä asuwat wapasukuiset komissarinnan luona kelpo wieraswaraisuuden Komissarinna pitääkin itsensä wapasukuisten wertaisena ja häntä äköttää suuresti, ettei kukaan alhaisesta säädystä ole ruwennut häntä kutsumaan armoksi, niinkuin Lehtiniemen rouwaa, jonka mieswainaja ei ollut mikään wähempi mies kuin maaherra. Tosin ei yksikään työmies eli puotipoika uskalla häntä lakkipäässä puhutella, mutta armon nimi hänelle kuitenkin on jäänyt antamatta.

Waikk'ei wapasukuiset häntä mielellänsä salleisi parissansa ja he takana naurawat ja pilk-

kaawat hänen ylpeyttänsä ja korkeus-himoansa, niin ei he kuitenkaan uskalla edessä näyttää hänelle todellista mieli-alaansa, hänen kädessänsä kun on usiamman heistä maallinen onni. Sillä komissarinna on rikas, hän ajaa kahdella uljaalla hewosella waunuin edessä — ne waunut lienewät ainoat koko meidän pikku kaupungissa — hän pitää wieraillensa erinomaisen hywän suun. Mitä siis ne köyhät aateliset woiwat häntä wastaan, ne kun elämänsä haaksirikosta tuskin owat saaneet mitään korjatuksi, muuttaessansa tähän lymmyisään piilo-paikkaan. Kaupunkilaiset eli porwari-sääty tulisi niin muodon kyllä woitolle säätyin kiistassa, ellei komissarinna ylönkatsoisi koko sitä säätyä, johon hänen miehensä kuuluu. Hän ei ollenkaan pidä kanssa-käymistä noiden säätyläistensä kanssa, ja kuinka se olisi soweliastakaan, sen nyt jokainen ajattelewa ymmärtänee. Onneksi löytyy kaupungissa parempiakin ihmisiä. Ensiksi se jo ennen mainittu hra postimestari, joka runoilee kunnia-lauluja komissarinnan nimi-päiwäksi ja koettaa lohduttaa itseänsä sillä hänkin, niinkuin komissarinna, että waikk'ei komissarooti eikä hänen puolisonsa ole „sukua", joka ainakin olisi hauskempi asia, he kuitenkin owat pidettäwät „sukuisten" wertaisina. Toiseksi löytyy kaupungissa porimestari, sillä meidän pikku-kaupunki ei ole Jywäskylä, johonka wasta mennä wuonna saatiin senkaltainen wirkamies. Samoin on täällä piirikunnan lääkäri, ja semmoista miestä tarwitsee ylhäiset ja alhaiset, ja häntä ei ole suinkaan ylenkatseella kohteleminen, hän woi lähettää tuonelaan kenen tahtoo ja koska tahtoo. Onpa meillä wielä yksi ja toinen muukin herra, joka ei mahdu pelkkään porwari-pukuun, waan heistä, niinkuin myös porimestarista ja piirikunnan lääkäristä tahdomme wastedes laweammin puhua, kun aikamme sen niin myöntää. Tässä nyt muistutamme kuitenkin siwumennen, ettei meidän pikku kaupungissa pääse aatelis-walta woitolle, niinkauwan kuin tuo pöyhkeä komissarinna rikkaudellansa ja muhkeudellansa himmentää kaikkien muiden walon. Mutta eipä tule porwarisäätykään mihinkään loistoon, kun sama komissarinna sitä ylenkatsoo eikä pidä itseänsä siihen säätyyn kuuluwana. Täällä woi sanoa hallitsewan ylhäisten-walta, jonka korkea esimies, taikka oikeimmin sanoen, esiwaimo on tuo komissarinna. Häntä tulee jokaisen totella, palwella ja kumartaa alkaen päiwämiehestä, joka lakkikädessä kuultelee sen uljaan rouwan käskyjä aina hra postimestariin, joka pelkää kenties' minkä edun häneltä katoawan, jos hän sen tuiman rouwan wihoittaa, ja sentähden hänelle osoittaa suurimpaa nöyryyttä.

(Jatket.)

Seka-sanomia.

Wenäjän sotawoimat. Näistä annamme Kölnische Zeitung'istä lyhyet tiedot sen mukaan mitä wenäläinen sotaministeri w. 1859 kertoo wirallisessa kertomuksessaan waltakunnan armeijasta. Tämän mukaan oli säännöllisen armeijan luku w. 1860 alussa 34,026 kenraalia ja upsieria ja 904,963 ala-upsieria ja sotamiestä, jonka ohessa 315,175 miestä oli permissionilla ja woitiin koska hywänsä waatia palwelukseen. Palweluksessa olewain säännöttömäin sotawoimain luku oli 4,658 kenraalia ja upsieriä ja 280,204 ala-upsieria ja sotamiestä. Waltion elättämänä oli 1,051,213 miestä, 159,608 hewoista ja 44 härkää. Näitä warten oli 1859 wuoden waltiollisen rahatarweluettelon mukaan 43,198,946 ruplan 56¼ kopeekan suuruinen rahamääräys, jonka jälkeen joka mies tuli kruunulle maksamaan 26 r. 12 k. ja joka hewoinen 65 r. 74 k. W. 1859 laskettiin perustus keisarin toimeen panemaan parannukseen, että poistettaisiin armeijaan kuuluwaa syrjä-wäkeä, niinkuin palwelijat, tekomiehet j. n. e., joka suuresti lisää wäenpaljouden warsinaisia sotawoimia koroittamatta. Sittemmin on ahkerasti toimiteltu tällä keinon saada armeijan lukua wähennetyksi. Myös 1859 tehtiin se muutos että 25 wuotinen palwelusaika wähennettiin 15 wuodeksi, jonka kautta saatiin aiwollinen reserwi, joka aina sota-aikana woidaan kutsua palwelukseen. Tällä keinon on sotawoimain paljous wähennetty noin 180,000 miehellä.

Kirjewaihto.

Hra E—s! Teidän kaksi kirjettä, jotka olette lähettäneet wastaukseksi 14:n:ssa olewaan kirjeesen Teille, olemme saaneet. Te olette nähtäwästi olleet huonolla tuulella, kun näitä kirjeitä kirjoititte. No, ihminen ei woi aina pahaa luontoansa hillitä, se nyt on tietty asia. Siis emme tahdo lukuun ottaa niitä wihan wiskaamia sanoja, joita kirjettenne höysteeksi ja sydämmenne liewittämiseksi meille lausutte. — Te waaditte meidät sanomaan, mitkä kirjoitukset „woimme" lehdessämme julkaista. Milloinka tämä julkaiseminen on tapahtuwa, se on, niinkuin jo olemme sanoneet, hywin epätietoista. Se tulee, näette, riippumaan siitä mitenkä tila lehdessämme myöden antaa. Siis emme ole wielä ruwenneet kirjoituksianne wertailemaan toisiinsa, että woisimme warmaan sanoa, mikä niistä on paras ja sopiwin lehteemme painattaa. Tämmöisen selityksen tahdomme kuitenkin Teille pian antaa, ellette sitä ennen näe soweliaammaksi ottaa kaikki käsikirjoituksenne täältä pois. — Mitä tuohon ilmoitukseen tulee, olette luultawasti nähneet, että olemme sitä painattaneet lehteemme, joka on tapahtunut ilman maksutta. Tässä asiassa olemme siis tehneet mitä olemme woineet. Waatimuksenne, että meidän pitäisi toimittaman se myöskin ruotsalaisiin sanomiin, tahdomme täyttää, jos näemme jonkun kirjoituksistanne ansaitsewan rahapalkkiota. — Ne kirjoituksenne, jotka muka owat uupuneet Mehiläisen nykyisen toimituksen ta'aksi, saatte itse sieltä hakea. Me emme niillä te'e mitään. — Teidän innokas julistuksenne, että tulette „niin kauan kuin henki ruumiissa liikkuu hallitsemaan ja wallitsemaan ilman „nurkkakunnille", syrjäsensuurille" y. m. perää antamatta, on mitä lystimpiä. Me emme kuitenkaan „w o i" sitä lehdessämme „julki julistaa", kuten itse waaditte.

Hra Br.! Teidän kirjoituksenne ei ansaitse painattaa.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. Arm. kirjeessä 19 p:ltä tammikuuta on määrätty, että Kuolemajärwen kappelista, joka kuuluu Uudenkirkon kirkkoherrakuntaan, pitää, sittenkuin nykyisin kuolleen kirkkoherran rowasti Hippingin perillisten oikeus sisääntuloon tästä kappelista on lakannut, tehtämän oma keisarillinen 3:nen luokan kirkkoherrakunta, seurakunnan entisellä nimellä, jota wastaan Uudenkirkon kirkkoherrakunta, myöskin kappelin siitä erottua, yhtenänsä tulee luettawaksi toisen luokan kirkkoherrakuntiin; ja pappina Kuolemajärwen kirkkoherrakunnassa tulee olemaan kirkkoherra, jonka pitää itselleen hankkiman ja palkita apulainen. Kappalaiswirka kappelissa lakkautetaan nykyisen kappalaisen jälestä ja nykyinen kappalaistalo annetaan kirkkoherralle asunnoksi, ollen seurakunta welwollinen siellä kirkkoherran-apulaiselle rakentamaan tarpeelliset asuinhuoneet sekä talossa edeskinpäin ylläpitää kaikki rakennukset. Kirkkoherra saa palkaksensa seurakunnista kirkkoherran ja kappalaisen palkat yhteenlaskettuina, mitkä erinäisillä tarkemmilla määräyksillä annetaan 22 p:nä kesäkuuta 1863 tehdyn sowinnon mukaan. — Haettawana: kirkkoherranwirka Uudellakirkolla 90 päiwän sisässä 19 p:stä tammik. — Kappalais-waalissa Sulkawalla sai w. kirkkoh. Antrein kirkolla G. A. Cajander enimmät huudot.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Kello	
Ylös-matkalla:			
Lähtee	Helsingistä	8,	epp.
„	Tikkurilasta	8,45′	„
„	Järwenpäästä	9,30′	„
„	Hywingästä	10,35′	„
„	Riihimäestä	11,10′	„
„	Turengista	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan	12,30′	„
Alas-matkalla:			
Lähtee	Hämeenlinnasta	2,	jpp.
„	Turengista	2,35′	„
„	Riihimäestä	3,25′	„
„	Hywingästä	4,10′	„
„	Järwenpäästä	5, 5′	„
„	Tikkurilasta	5,55′	„
Tulee	Helsinkiin	6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. ℔.
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.
Kaurat 3: 3—20 tynnyri.
Kaurakryynit 30 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 10 k. ℔.
Palwattua samaa 1:—1 r. 25 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 ℔.
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 30—1: 80 ℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 ℔.
Suolattua samaa 1: 80—2 r. ℔.
Talia 2: 60—2: 80 ℔.
Tuoretta woita 18—21 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 40—3: 80 ℔.
Maito 4—6 k. k:nu.
Taale 4—6 k. korttieri.
Munatiu 40—50 k.
Teeri-pari 50—60 r.
Metso-pari 75—90 k.
Pyy-pari 28—30 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 4 k. ℔.
Tuoretta säynää 4—5 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℔.
Tuoreet hauet 6—8 k. ℔.
Tuoreet mateet 8—12 k. ℔.
Suolattua lohta 16—18 k. ℔.
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 65—75 k. ℔.
Terwaa 4: 50—5: 25 tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: 1—25 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 75—80 k. kannu.
Heinät 10—13 k. ℔.
Oljet 8—10 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 19. Tuorstaina 5 p:nä Maaliskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Boisman.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Maalisk. 5 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta Kirjallisuus-seuran talossa Georgi-kadun warrella.
" k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Maalisk. 6 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Kirjallisuus-seuran talossa jatketaan.
" k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäri-seura kokoontuu.
" k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Maalisk. 7 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonansihuoneessa puiden hankkimisesta y. m.
" k:lo 4 jpp. Kirja-awisioni awisioni-kamarissa.
" k:lo 7 jpp. Teollisuus-yhteyden kokous.

Sunnuntaina.

Maalisk. 8 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Yli-opisto. Pedagogian kandidatitutkintoa seisoi helmik. 28 p. hist.-kieli-op. kandidati J. E. Swahn. — Yli-opistolais-luettelo on ilmaantunut. Se on wielä yhä entisen-näköinen. Painowirheet ja muut siihen kuuluwat omaisuudet owat kiitettäwällä tawalla säilyneet. Kun kerran tämmöinen luettelo ulos annetaan, olisi tarpeen, että se tehtäisiin semmoiseksi, että siitä olisi käytännöllisessä suhteessa jotain apua. Se esim. ei lisäisi kowin paljon sen hintaa ja kokoa, jos olisi myöskin mainittuna yli-opistolaisten korttieripaikat, sitä wastoin semmoisista tiedoista olisi jokaiselle suuri hyöty. Sisällä-olewaisten yli-opistolaisten luku tällä lukukaudella on luettelon jälkeen 411, joista kuuluu 41 jumaluus-opilliseen, 97 la'in-opilliseen, 33 lääke-tieteelliseen, 118 hist.-kieli-opilliseen ja 122 määräys-opilliseen tiedekuntaan. — Tärkeänä kysymyksenä näinä aikoina on ollut hist.-kieli-opillisen ja määräys-opillisen tiedekuntain yhdistäminen. Asia on tähän saakka ollut keskusteluna mainittuin tiedekuntain opettaja-osastoissa eikä taida wielä olla mihinkään päätökseen ajettuna. Että tämmöinen yhdistys olisi tarpeella, on wiime wuosina ruwennut käymään yhä selwemmäksi. Sillä tämmöinen tiede-ainetten jyrkkä jako, joka on syntynyt siitä että molemman tiedekunnan jäsenten ei ole tarwinnut tutkia muuta, kuin omaan tiedekuntaansa kuuluwia tieteitä, on waikuttanut yksipuolisuutta molemmin puolin. — Toinenkin päiwän-kysymys näissä tiedekunnissa on ollut: onko tänä lukukautena maisterin-wihkiäisiä pidettäwä wai onko ne jätettäwät parempiin aikoihin. Se asia on kuitenkin jo melkein ratkaistuna sillä lajilla, että wihkiäiset jää tältä lukukaudelta pitämättä. Etewin syy tähän päätökseen on ollut se, että tämmöinen juhlallisuus, joka waatii suuria kustannuksia, ei soinnu nykyiseen maassa olewaan hätään. Moni kandidati-arwoon pyrkiwä, joka on työskennellyt hiki otsassa, saadaksensa waiwojensa ja kärsimystensä palkinnoksi laakeri-seppeleen päähänsä, on tämän päätöksen johdosta täksi lukukaudeksi heittänyt kunnian-himoiset aikomuksensa ja päättänyt wielä ko'ota woimia ja wiisautta. — Mainittawa on sekin että hist.-kieli-op. tiedekunta on päättänyt pitää yhden wiikkokokouksiansa kuukaudessa suomeksi. Yksi semmoinen on jo pidetty ja siitä olisi woitu nähdä, jos ei sitä olisi monin kerroin jo ennen nähtynä, että woidaan suomen-kielellä warsin hywin tulla toimeen tieteellisissäkin keskusteluissa. — Monta muutakin seikkaa olisi täältä yli-opistosta mainittawaa, esim. sitä, että yli-opistolaistutkinto näkyy pidettäwän tarpeettomana Wenäjältä tänne tulleille lukiolaisille, mutta tahdomme tällä erää olla tästä asiasta waijeti, koska ei sitä näy „kaikki papitkaan" ymmärtäwän ja — mitä wielä kummallisempi on — ei edes kaikki kirjan- ja la'in-oppineet.

Maalisk. 4 p. Eilen wietettiin Hänen Keisarillisen Majesteetin astumista Suomen walta-istuimelle. Edellä puolipäiwää oli hra v. Schantz toimittanut prunnihuoneessa soitannot. Ehkä ilma oli erittäin kaunis ja kewäinen, ei ollut soitannoissa muuta kuin wähän toista sataa henkeä. Illalla oli tawallisuuden jälkeen juhla-walaistus. Täksi päiwäksi odotettiin tärkeitä uutisia, kun Hänen Ylhäisyytensä kenraali-kuwernöri juuri ennen oli tullut Pietarista, mutta ei mitään tawallista enempää ole kuulunut. — Ilma on taas sumuinen ja wetinen. Talwi jättää synkeällä muodolla meille hywästi ja kewätkään ei ole wielä joutunut meille oikein sulouttansa näyttämään.

Kirjallisuus-seuran kokous tapahtui eilen. Siinä hywäksittiin Seuran lausunto kielikomitean ehdotuksesta.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Tuo mainio kruunun-warkauden asia oli, kuten jo wiime numerossa mainitsimme, Helmik. 26 p. oikeuden edessä. Hämäläinen kertoo siitä seuraawaa:

„Linnan asia oli eilen oikeuden edessä sekä edellä että jälkeen puolipäiwän. Tuomarina oli Porwoon kaupungin pormestari K. M. Holm ja aktorina senatin kopista A. Th. Forß. Prokuratorin apulainen oli koko ajan läsnä asian tutkinnossa. Aktori antoi esiin protokollat, joita oli pidetty sekä Helsingin polisikamarissa että guwernöriwiran edessä entistä oikasulaista G. F. Dahlströmiä kuulustaissa ja täällä Hämeenlinnan maistraatissa pidetty protokolla polisitutkinnosta tässä asiassa prokuratorin läsnä ollessa. Samaten antoi aktori myös luettelon leweranseista linnaan ja niiden hinnoista ja myös luettelon niistä oikasulaisista, joita oli pidemmän ajan pidetty laitoksessa kuin direktionin päätökset osottaa. Nämät paperit sekä prokuratorin käskykirje (förordnande) aktorille luettiin, jonka tehtyä aktori pyysi erittäin saada asettaa kanteensa guw. siht. Rennerfeltiä ja erittäin bokhollari G. A. Eklundia wastaan. Edellisessä asiassa oli linnan knihti H. Sohlman ja mainittu Dahlström ilmiantajina. Haastettu siihen asiaan oli myös kauppamies J. F. Lönnholtz, tilallinen Laurentz ja talonpojat Monni ja Kiwistö. Aktori pyysi myös tutkintoa pitkitettäwäksi aina wuoteen 1848. Sitte sai Dahlström kertoa entiset ilmiantonsa, nim. ettei halkoja oikaisulaitokseen wuosittain ole tuotu kuin 50 eli 60 syltä koiwuisia ja noin 300 syltä mäntysiä, että tutkintowankeilta oli pidätetty 1 kopekka päiwältä muonarahaa ja ettei kaikki lyhdyt ole koskaan palaneet niinkuin olisi pitänyt. Dahlström ei kuitenkaan sanonut ilmiannoillansa tarkoittawan guw. siht. Rennerfeltia, joka oli alhainen (underordnad) mies, waan oikasulaitoksen direktionia. Knihti Sohlman ilmoitti linnan (wankeuden) puolelta, että wuosittain ainoasti noin 20 syltä koiwusia ja noin 100 syltä „sekaisia" halkoja oli tuotu, noin 50 parmasta olkia oli yhteensä linnan ja oikasulaitoksen tarpeeksi käytetty wuosittain, että wankeudessa oli palanut 7 lyhtyä ja 9 lamppua, että kaksi kertaa wiikossa oli lamppuihin öljyä annettu, että santaa oli molempiin laitoksiin yhteensä kulunut noin 50 kuormaa wuosittain, että hakoja on tuotu „oikein" sittekuin talonpojat tuliwat leverantöreiksi, että wuosittain on tuotu 1,000 wihtaa ja 600 luutaa yhteensä molempiin laitoksiin. — Kaikki haastetut oliwat läsnä paitsi guw. siht. Rennerfelt, joka lääkärin atestilla todisti olewansa niin sairaan ettei pääse ulos huoneesta. Lönnholtz, Laurentz, Monni ja Kiwistö pyysiwät erota koko asiasta. Oikeuden päätös oli, että Kiwistö wapautettiin koko asiasta, niinkuin aktori-

kin oli myöntänyt, kuin ei häntä wastaan mitään ollut ilmiannettu. Asia lykättiin toistaiseksi; aktorin toimesta tulee se uudesti eteen otettawaksi ja asianomaiset kutsuttawaksi. Mitä Dahlströmin ilmoituksiin direktionia wastaan tulee, ei raastuwan oikeus sitä woinut ottaa kysymykseen, sillä moite direktionia wastaan on Turun howioikeudessa tuomittawa, johon siis Dahlström osotettiin, jos hän sen tarpeelliseksi katsoo.

Oikeuden istunto jälkeen puolipäiwän alkoi kello ½5 ja loppui ½10 ehtoolla. Ilmiantajat bokhollari Eklundia wastaan oliwat knihtit G. Wallin ja J. Björkholm, jotka nyt saiwat kertoa ilmoituksensa. Wallin kertoi että oikasulaiset saiwat ostaa olutta 8 kopekkaa kannu, josta ne toisinaan owat olleet pöhnässä, että wangit käytettiin halkoja ja wettä kantamassa olutpanoon, että yksi oikasulaisista aina oli awullinen oluen panossa, toisinaan jo kello 3 ja 4 aikaan aamusilla, että kruunun werstaissa oli tehty möbeliä ja muita talouskaluja Eklundin omaksi tarpeeksi, mutta ei tietänyt jos siellä oli mitään tehty muidenkin tarpeeksi, että kaksi käsikärryä, yksipyöräistä, oli tehty, joista toinen on wiety pois, toinen jälillä, että wähempi pesotiinu myös on tehty, mutta kenelle, sitä ei ilmoittaja tietänyt, waan se wietiin Eklundille. Wallin on ollut lähes 8 wuotta knihtinä ja koko ajan on olutta ollut myytäwänä. — J. Björkholm kertoi, että w. 1861 syksyllä Eklund on ottanut kahdesti willoja, 5 naulaa erällään, kruunun waroista, ja että wahtmestari Lindholm ne punnitsi ulos, että wangit ne kehräsiwät langaksi ja että 5 naulaa niistä kierrettiin yhteen pumpulilangan kanssa, ja että parina wuonna 1860 ja 1861 wangit owat saaneet sukkia, joita oli tehty wanhoista kasseratuista housuista ja peitoista, willalankaisten sukkain siaan. Eklund, näistä kuultuna, sanoi ettei olutta, waan sahtia on myyty wangille noin 8 wuoden kuluessa, jolloin E. on ollut artelli päällikkönä (Hän muka oli wahtmestarina aina wuoteen 1858, jolloin hän pääsi bokhollariksi); että wangit siitä ei koskaan ole päihtyneet, että wangit wapahetkillänsä owat olleet juoman panossa awulliset, niin ettei kruunu siitä ole mitään wahinkoa kärsinyt, ettei hän tietänyt mistään työstä yöllä eikä ole ollut herillä niin aikasin, että hän jo usiampia wuosia sitten teetti itsellensä 1 tusinan tuolia, 1 soffan, 1 pöydän ja 1 wetowuoteen (dragkista) omista aineista, ettei hän koskaan ole käskenyt kenellekään muille tehdä mitään työtä, että kaksi käsikärryä on tehty, yksi laitoksen omaksi tarpeeksi, joka wielä on jälellä, ja toinen Rennerfeltille. Pesotiinu on tehty Eklundin omaksi tarpeeksi. Yksi wanha kaseratu tiinu wietiin laitoksesta paroni Rehbinderin willaan. Hän ei muista oliko 10 naulaa willoja, jotka hän otti kruunun waroista ja oikaisulaiset owat ne kehränneet wapahetkillänsä, mutta ne willat owat takasin maksetut kruunulle. Sukkia on tehty wuosina 1859, 1860 ja 1861 peitoista, housuista ja mekoista, mutta direktionin luwalla, kuin ei laitoksessa ehditty walmistamaan tarpeeksi asti willasukkia. — Aktori ei myöntänyt tätä selitystä oikeaksi ja kutsui todistamaan 10 knihtiä. Ne saiwat myös tehdä walansa, mutta niiden kuulustus ei wielä ole päätetty. Oikeuden istunto alkaa tänäpänä kello 9 epp."

Wihdin pitäjästä on myöskin lähetetty senaattiin lausunto kielikomitean ehdotuksesta. Mainitun komitean ehdotus moititaan siitä, ettei se ole waatinut mitään aikaa määrättäwäksi, jonka sisällä tuomarit ja wirkamiehet welwoitettaisiin suomen kieltä käyttämään. Sen siaan ehdotellaan Wihtiläisten lausunnossa, että „kukin wirkamies niissä osissa maata, joissa Suomen kieli on yleinen kieli, wiisi wuotta asetuksen ilmaantumisen jälkeen welwoitettaisiin wälttämättömästi kaikissa wirallisissa kirjoituksissa, jotka koskewat suomea puhuwia, käyttämään suomen kieltä, kun asianomaiset sen waatiwat. Ainoastaan ala-tuomarille, jotka tätä ennen owat warsinaisesti wirkoihinsa asetetut, sallittakoon tämän suhteen pidempi aika, warsinkin annettaessa pöytäkirjoja waikeammissa ja laweammissa riita-jutuissa. Saman ajan kuluttua olisi myöskin ylhäisemmistä oikeuksista suomalaisia pöytäkirjoja ulosannettawa, ainakin siinä kohden, missä yli-oikeutten itse päätös lausutaan". Myös ehdotellaan, ettei tästä lähin mikään wirka suomalaisissa paikkakunnissa tulisi warsinaisesti sioitetuksi, ellei hakija osoita woiwansa näitä waatimuksia kielen suhteen täyttää ja että wirkoja sioitettaessa aina otettaisiin lukuun hakijain taitoa suomenkielessä.

Kansakoulu Munsalassa. „Koska en ole sanomalehdissä nähnyt hiiskaustakaan mainittawan tästä ansiollisesta ja tähdellisestä oppilaitoksesta, niin tahdon minä tässä Uutisien lukijoille mainita muutaman sanan siitä, mitä matkallani siellä satuin näkemään.

Niinkuin tietty on, sai hywin tuttu kansakoulun opettaja A. S—g, Munsalan kappelissa, kuuluwa Uuskarlepyyn pitäjään Pohjanmaalla, Suomen waltiorahastosta noin 1,200 ruplaa hopiassa, niillä rahoilla perustaaksensa kansakoulun mainittuun kappeliin. Koulua aljettiin perustamaan wiime kewäänä, ja on nyt ennättänyt niin walmiiksi, että on alkanut jo kalliin ja suuriarwoisen työnsä. Koulu on rakennettu palaisen matkan päähän Storswedin keskiawarin talosta, Ouluun menewän posti-tien warrella, korkialle ja aukialle mäen-törmälle. Koulun pytinki on kaunis, sorea, kaksi-wuowinkinen rakennus. Siinä on kymmenen asuin-huonetta, paitsi koulu-huonetta. On, näet, aikomus oppilaisillekin antaa asumus samoissa huoneissa, joka onkin kiitettäwä, jotta oppilaiset owat aina opettajansa hoidon alla, sillä usiastikin saawat oppilaiset huonoja asunnoita, joissa kuulewat häpeemättömiä puheita ja näkewät kristittömiä esimerkkiä, miten tulee alas-rewityksi se mitä koulussa koetetaan rakentaa. Tällä koululla on tarkoituksena, walmistaa kyläkoulun opettajia Pohjanmaan ruotsalaisiin seurakuntiin. Minäkin pistin itseni sinne, näkemään opetus-tapaa tässä Suomen ensimmäisessä seminariumissa. Sinne tulin eräänä ehtoona nyt hiljan kuluneella Tammikuulla, noin kello 6. Opettajan kanssa istuttuani myöhään yöhön asti sekä puhuttuamme monioista koulua koskewista asioista, waati opettaja minua oppilais-huoneeseen, ehkä sinne tulluamme, yö jo oli tulossa. Oppilaiset oliwat kuitenkin wielä täydessä työssä. He istuiwat pitkän pöydän ympärillä, lukua laskien kiwi-tauluilla, joissa oliwat niin hartaasti kiinni, jotta tuskin meitä hawaitsiwat. Wielä opettajan kanssa istuttuamme edelleenkin, niinkuin jo mainittiin, kuului aina waan wielä kiwi-puikkojen pauke oppilaishuoneesta. Ihmeteltyäni opettajalle, miten ahkeria ja halukkaita he owat harjoituksissaan, sain wastauksen: „Joka yö he walwowat puoli-yöhön ja enemmänkin". Tässä tuli mieleni sumeaksi, kuin muistin miten moni nuorukainen wiettää kalliin aikansa joutilaisuudessa ja, mikä wielä surullisempi, irstaisuudessa ja kylän juoksuissa, ja niin jääwät ilman sitä kallista oppia, jolla nuorukaisten tulis itsiänsä kaunistaa. Tämän koulun oppilaiset oli suurin osa noin kolmenkymmenen ja kahdenkymmenen wuoden wälillä olewia miehiä. Wihdoin, kun yö jo meni yli puolen, waikeni kiwi-puikkojen pauke oppilaishuoneesta, sillä oppilaat laskiwat itsensä lewolle. Olisin kuitenkin sen suonut, että oppilaiset ensin olisiwat pitäneet yhteisen rukouksen. Laskimme mekin opettajan kanssa lewolle, koska kello jo rupeis tulemaan neljä aamulla. Aamulla lämmitiwät oppilaiset kouluhuoneen sekä puhdistiwat sen. Kello löi 9, koulussa alkoi toimitus. Ensin, wirren weisattua, piti opettaja aamu-rukouksen, jossa muistutti oppilaisiansa, miten Jumala armollisesti oli heitä wiime yönä auttanut jälleen päiwän walkeutta näkemään, ja rukoili Jumalan siunausta alkawaan työhön, jonka perästä taas weisattiin wirsi. Sitte luki opettaja Raamatusta 1 Mosek. kirjan 6 luwun, jonka yksin-kertaisesti selitti oppilaisillensa. Sen perästä lukiwat oppilaiset lujalla äänellä Topeliuksen luonnon-kirjasta yhdennentoista-kymmenen luwun ilmasta, joka myös selitettiin. Nyt alkoi taas kiwi-puikkojen pauke taululle, sillä luwun-lasku alkoi. Laskemisen perästä selitti opettaja puustawien sijoittelemista, jossa oppilaiset ylös-lukiwat sekä äänelliset että äänettömät puustawit. Ja opettaja selitti, miten niitä kirjoituksessa käytetään. Sitte laskettiin oppilaiset puolipäiwäiselle. Jälkeen puolenpäiwän kirjoitettiin sanomisen jälkeen. Jonka perästä opettaja katsoi kirjoitukset ja oikasi ne. Tämän tehtyä selitti opettaja Suomen maan-tietoa, jossa oppilaiset ylös-lukiwat maamme kahdeksan lääniä sekä kaupungit kussakin läänissä y. m. Taas luki opettaja Uudesta Testamentista Math. 23 luwun ja selitti sen, jonka perästä piti ehtoo-rukouksen ja wirren weisattua saiwat oppilaiset mennä lepoon kokoomaan uusia woimia huomisen päiwän työhön. Oppilaisia on koulussa 22. — Tämmöinen on nyt suurimmassa lyhykäisyydessä tämän Suomen ensimmäisen opettaja-laitoksen opetus-järjestys. Minä en taida siitä muuta sanoa, waan tuottakoon tämä laitos sitä siunausta ja hyötyä, jota tarkoitetaan. Kaswattakoon armaissa helmoissansa, monta, monta kelwollista ja hellää lastenopettajaa ja kansalaista armaalle isänmaallemme! H. P—th.

Ulkomaalta.

Puola. Lehtemme ahdas tila ei myönnä laweammalta kertoa niitä tappeluja, jotka wirallisten tietojen mukaan owat tapahtuneet. Ne owatkin yhden-kaawaiset. Kapinoitsijat tulewat aina tappiolle; Wenäläiseltä kaatuu ainoastaan muutamia miehiä, Puolalaisilta taas sadottain. Niinpä on wiimeisten tietojen mukaan eräässä tappelussa etelä-läntisessä Puolassa Puolalaisilta enemmän kuin 100 miestä tapettuna ja 30 wangittuna ja Wenäläisellä sitä wastoin ainoastaan yksi haawoitettuna. Samaten on myös toisessa kähäkässä 200 Puolalaista tapettuna, 20 haawoitettuna ja 85 wangittuna. Wenäläiset taas saiwat tämän woiton, jossa muutoinkin saiwat käsiinsä sota-aseita, tykkiä, hewoisia ja tiesi mitäkin, niin helpolla, että heiltä tapettiin ainoastaan yksi mies ja päälliseksi tuli yksi haawoitetuksi ja kaksi saiwat „kontusionia".

Preussin liitto Wenäjän kanssa on synnyttänyt kauheata melua koko Euroopassa. Ranskan ja Englannin hallitukset owat woimalkaasti tähän asiaan ryhtyneet estääksensä tätä liittoa. Itse

Preussin edusmiehistössä ja koko sen wapamielisessä sanomakirjallisuudessa on hallituksen tointa tässä kohden kowin moitittu. Ministeri-presidentti hra v. Besmarck ei ole tahtonut antaa mitään wastausta säätykamarin kysymyksiin asian oikeasta laidasta. Mutta se jo näkyy, ettei hallitus woisi toiwoa saawansa edusmiehistöltä yhtä ainoata thaleria tämmöiseen sotaan, joka tarkoittaisi Wenäläisten auttamista Puolassa. Ranskassa, Englannissa ja warsinkin Italiassa lausutaan suurimpaa mieli-suosiota Puolalaisille ja waaditaan että hallitusten pitää rupeeman wälittäjiksi Puolalaisten hywäksi. „Times“, joka on erinomaisen hywä yleisen mieli-piteen puntari, lausuu ankaria sanoja tätä Preussin liittoa wastaan, joka muka tarkoittaa Puolan onnetoman kansan sortamista. Pariisissa kuuluu jo, kertoo Dagl. Allehanda'n korrespondentti, yhä wäkewämmin huudot: Vive la Pologne! (Eläköön Puola!). Helmik. 12 p. kokoontui noin 1,500 yli-opistolaista Sorbonne'n ulkopuolella, ja päättiwät lähteä puolalaisen ruhtinaan Czartoryski'n luoksi hänelle ilmoittaaksensa mielisuosiotansa Puolan kansaa kohtaan. Tämän kuitenkin esti poliisi. — Garibaldi on puolalaiselle siirtokunnalle Italiassa lähettänyt näin kuuluwan kirjeen: „Sota-towerit! Te pyydätte minulta sanaisen ja minä tahtoisin Teille antaa tekoja. Teille, jotka tappelu-tanterilla olette wuodattaneet wertanne Italian wapauttamisen edestä, pitää Italian ajatteleman osoittaaksensa kanssa-tunnollisuutta; minä toiwon, että niin on tapahtuwa. Se taistelus, johon epätoiwon tuska on syössyt Teidän onnetoman maanne on tekewä Euroopan mieli-alan suosiollisekst Teidän sorretuille kansalaisille. Tässä maailmassa ei ole wielä puute urhoollisista miehistä ja ne kyllä Teille tarjoowat apuansa. Jumala pelastakoon Puolan maata! Teidän Garibaldinne“. Muutoin ko'otaan ahkerasti raha-apuja Puolalaisille. Puolalaiset siirtokuntalaiset Italiassa owat osaksi lähteneet kotomaahansa tai hankkiwat lähtöä. Myöskin mainio Klapka ja useat muut Unkarilaiset owat Augsb. Allgemeine Zeitung'in mukaan lähteneet Puolaan. — Yleisesti kiitetään Puolalaisten erinomaista urhoollisuutta kaikissa tappeluissa Wenäläisten kanssa. Niinpä kerrotaan Wegrowin tappelusta seuraawa: suojellaksensa Puolalaisten pakoa tarjousi 200 nuorukaista, kaikki noin 16—20 wuoden wanhat ja melkein kaikki aatelisiin sukuihin kuuluwat, estämään Wenäläisten päällekarkausta, siksi kuin puolalainen pääjoukko pääsisi pakoon. Nämät urhoolliset ryntäsiwät siis Wenäläisten tykkiä wastaan, jotka oliwat kartetsilla ladatut. Wimmattu werenwuodatus alkoi. Ne 200 nuorukaista kaatuiwat Wenäläisten tykkien äärellä wiimeiseen mieheen saakka, mutta puolalainen pääjoukko oli pelastettu.

Eilinen posti ei kerro Puolasta mitään tärkeitä uutisia. Langiewitz kapinajoukkoneen on takaa ajettuna yhdistynyt toisen kapina-päällikön Mezeranskin kanssa. Wenäläiset owat saawuttaneet heidät ja saaneet heidän ylitse täydellisen woiton. Puolalaisten koko kuormasto 70 waunua ja 152 hewoista on joutunut Wenäläisten käsiin. Langiewitz on paennut haawoitettuna. Talonpojat owat Wenäläisille awulliset wangitsemisessa.

Suomenkielinen yhteys.

Se jo lienee useoille lukijoistamme tunnettua, että täällä Helsingissä on syntynyt liitto elikkä yhteys, jonka on tarkoitus saattaa Suomenkieltä yleiseksi puhekieleksi maassa säätyläisten keskeen. Tästä liitosta owat jo useat sanomalehdet puhuneet, jopa H. T:kin wiimeisessä wiikkokronikassansa. Yhteys ei siis ole enään mikään tuntematon, se on sitä warten tarpeellinen, että yleisö saa sitä selwää, mitä se tarkoittaa ja mitä keinoja se tarkoituksensa käyttää. Tarkoitus on yllämainittu, saattaa Suomen-kieltä säätyläisten puhekieleksi ja sillä lajilla yleisen siwistyksen kieleksi. Tähän tarkoitukseen yhteys ei käytä muuta keinoa kuin luonnollisinta ja selwintä — Suomen kielen puhumista. Jokainen liittoon rupeawa sitoutuu niin paljon kuin mahdollista puheessa käyttämään Suomen kieltä eli niinkuin se yhteyden määräyksissä kuuluu „puhumaan suomea kaikissa sopiwissa tiloissa“. Wuosi on siitä kulunut, kuin yhteys perustettiin. Niinkuin jokainen arwaa syntyi se yli-opistolaisten keskellä mutta, on nyt niiden joukosta lewinnyt muihin säätyihin. Yhteyden wuosipäiwänä helmik. 15 p. nähtiin, että tästä pienestä alusta on syntynyt mahti, joka wäkewästi tulee waikuttamaan Suomen kielen ja kansallisuuden edistyttämiseen. Esimiehen wuosikertomuksesta hawaittiin, että liittoon kuuluwia oli yhteensä 358. Näistä oli lukiolaisia 98, yli-opistolaisia 95, maistereita ja kandidatia 14, tohtoreita 6, prowessoreita 2, koulun-opettajia 6, kirkkoherroja 5, kappalaisia 3 ja muita pappia 3 sekä lukkareita 3, siwiili-wirkamiehiä 34, upsieria 6, kauppiaita 4 j. n. e., sekä naisia 60. Liittoon owat yhtyneet Helsingissä 175, Hämeenlinnassa 55, Kuopiossa 31, Porwoossa 31, Turussa 13 j. n. e. — Jokainen, joka wähänkin on näitä asioita ajatellut, käsittää, että puhe suomenkielen saamisesta siwistyksen kieleksi on tyhjää, niin kauan kuin säätyläiset jääwät wieraiksi tälle kielelle, käyttäen perheessä ja seurassa muuta kieltä. Siis on tämmöinen yhteys kipeimpiä ajan waatimuksia Suomen kansallisuuden edistymiselle. Mitä enemmin se lewiää, sitä tukewammalle pohjalle tulee Suomen kielen ja kansallisuuden tulewaisuus. Me luulemme parhaiten hyödyttäwämme yhteyden tarkoitusta, kun me tähän josko lyhentämälläkin otamme sen kehoituskirjeen, jolla yhteyden perustaja, sen nykyinen esimies kehoitti yli-opistolaisia tähän liittoon, selittäen sen tarkoitusta ja tarpeellisuutta. Se olkoon nyt kehoituksena yleisölle liittoon yhtymään. Se on näin kuuluwa:

„Wuosi menee wuoden perästä eikä ota Suomen kieli suuremmassa määrässä ilmaantuakseen jokapäiwäisessä puheessamme. Kyllä ehtimiseen keskustellaan sen laskemisesta luonnollisiin oikeuksiinsa, ehdotellaan sen saattamista opistoihin ja wirkalaitoksiin, teroitetaan sen tarpeellisuutta jokaiselle kotimaamme totiselle ystäwälle, mutta maamiehen majassa se yhä wielä puhe-kielenä ujostelee, korkeampiin seuroihin rohkenematta. Monta monituista kertaa kuitenkin on todeksi näytetty, ett'ei armas kielemme woi wäkewämmin waurastua eikä ankarampiin yrityksiin luonnollisesti walmistua, jollei siwistyksen harrastajat, jollei säätyläiset Suomessa sitä rupee aimostansa haastelemaan. Helposti ymmärtääkin jokainen, ett'ei talonpojan yksinkertaisissa elämän menoissa kartu eikä waadita sitä aatteiden moninaisuutta ja tarkkamääräisyyttä, joka itsestään syntyy kansallisten ja hengellisten pyrintöjen waihtelewilla aloilla. Tiedetten ja taidetten käsittämistä ja selittämistä ei muualla kysyttäne, kuin missä niiden harjoitus on syntytänynnä ja tydyttelee ylhäisempiä tarpeita kuin hetken toimeentulon. Ei kirjakieli yksistään saata kieltämme oiwallisesti menestyttää ja sitä yleisemmäksi tehdä. Sen edusmiehet owat parhaasta päästä Ruotsin kielellä oppinsa saawuttaneet, owat usein wuosikausia kaupungissa asuskelleet Ruotsin puhujain parissa ja näin on heiltä katkennut tuo kielen sisimpään luontoon salwaawa uppisuomalaisen kansan yhteys. Wieraan tupaan kirjakieli oudollaiseksi muuttununna tuolloin tällöin pääsnee, mutta omaiset ei sitä aina tahdo tuntea, jopa tytymättöminä owensakin siltä sulkewat. Saa tuon tuosta kuullakin walitettawan tämän ajan kirjakieltä hankalaksi lukea ja ymmärtää. Eikä ihme, kun toiselta puolin jo mainitun yhteyden puutteessa se monta kertaa todestikin poikkeaa kauan astuttawilta poluilta, toiselta puolin uudet aineet ja mietteet wälttämättömästi myötänsä tuowat uusia sanoja ja puheenparsia, joista oppineenkin wälistä on waikea saada selkoa, saatikka tottumattoman. Pääsyyksi yhtäkaikki jokainen myönnyttänee sen, että laiminlyömme kielemme suullisesti wiljelemisen. Mitä erittäin uusiin sanoihin ja lauselmiin tulee, jos ken niitä sadottain somia sepittelee, ne jääwät i'äti kätketyksi aarteeksi, jollei puheemme niitä yhteiseksi hywäksi ammenna ja keskellemme kanna. Ylimalkaankin ainoasti kielen ainainen wiljeleminen suupuheessa tuottaa, jatkaa ja wirkistää kansalaistemme keskeen sen tointumiseen tarpeellista, eläwää yhteyttä, tasaisesti kaikkialle jakaen mitä mikin tässä asiassa kunnokasta aikaan saattaa. Noista syistä sekä monesta muustakin waikutettuna minä ehdottelen Teille: ruwetkaamme nyt miehissä semmoiseen liittoon, että Suomen kieltä haastelemme sekä keskenämme että kaikissa muissa sopiwissa tiloissa.

Tuo keino kielemme eteenpäin auttamiseksi ei ole uusi eikä monimutkainen. Wanhaa soisinkin waan suuremmassa mitassa käytetyksi. — Käytännön suhteen keinon etu on siinä, että tuohon woi jokainen halullinen kohta ryhtyä. Luontonsa ja waikutuksensa puolesta se on suuren-arwoinen. Suomen mielihän Suomen kielessä ilmiin puhkeaa. Joka jälkimäistä kaswattaa, se edellistäkin kartuttaa, mitä wihannammin jälkimäinen ylenee, sitä ahneemmin ja runsaammin sen juuret edellisen woimakkaasta maasta nesteitä imewät. Niin ei ole kielen harrastus mikään muu kuin kansalaisuuden tunnon, kansallisen tiedon ja tawan lewittäminen. Kielen haastanto on kuin tuo wieno juhlallinen humina kuusikoissamme. Se kuiskuttelee aimollisia päätöksiä mielehimme. Se liikkuu joukossamme toisesta toiseen, seudusta seutuun, sen ihmeen ihanoita säweliä pysääwät wieristyksin sekä miehet että naiset, sekä ylhäiset että alhaiset kuuntelemaan, pysääwät niitä oppimaan, niihin ääntänsä yhdistämään. Jo lahoaa jyrkkä, paha kielen eroitus weljesten wäliltä, jo raukeawat tyhjään sata-wuotiset epäluulot, ja tuosta saman maan lapset yhtenä rientäwät kaikkiin kelpotoimiin, ja meistä, meistä wihdoin on nousewa yksikielinen, yksimielinen jalo kansa. — Mutta wirtana tulwii auenneista lähteistä kirjakieleen mukawia sanoja ja puheenparsia sitä yhä kostuttamaan, sille terweellistä eläkettä jakamaan. Noin kirjakielessä kansa kuulee ja näkee oman henkensä ja luontonsa eikä niitä enään wieraksu. Mitä tarkempain ajatusten ahjossa uudenlaista, siewää, siistikästä muodostunee, sen mielellään omaksensa korjaa, sitä säilyttelee,

hywin huomaten sen harkkona omista waroista lähteneen. Tuolla kurin nyt tiedetten ja taidetten eri esinetten tyyskempi suoritus käypi mahdolliseksi; toinen toisensa nojassa puhe- ja kirjakieli lakkaamatta rehottawat. Älkäämme sitäkään seikkaa unhottako, että liittoomme rupeamalla netkin huokeasti kieltämme oppiwat, jotka ei sitä lapsuudesta osaa. Esimerkiksi moni wirkamiehen aloke pääsee eri matkoja maille kielen tähden tekemästä. — Ylhäällä wiittasin ehdotetun keinon laajemmin käyttämiseen. Se on tietty, että kaikki umpisuomalaiset pidämme luonnollisina liittolaisinamme. Meidän tulee siis liittoomme ko'ota kaikki ne kansalaisemme, oliwat mitä säätyä tahansa, jotka ynnä Suomen kielen ohessa muita kieliä haastelewat taikka peräti wieraskielisinä maassamme asuwat, mutta jotka pitäwät Suomen kielen Suomen kansalaisuuden wälttämättömänä ehtona, joista Suomen mieli ja Suomen kieli on yksi. Niille owat nämät sanani aiotut, niiden keralla koemme yhtyä siihen päätökseen, että tästä lähin Suomen kieli on puhekielemme kaikissa sopiwissa tiloissa. Suomen naiset owat näihin aikoihin erinomaisella innolla ottaneet osaa maamme arwokkaimpiin yrityksiin. Mitä suurempi luku heistä liittoomme suostuu, sitä warmempi on woittomme. Pyytäkäämme siis heitäkin saada puolellemme eikä enää wuosia wierine, ennenkuin kielemme soreat säwelet kaikuwat meidän kaikkein suustamme omiksi mielihywiksemme, Suomemme iki-iloksi". —

Maaweron tasauksesta ja poistamisesta.

(Jatko ja loppu 18 n:roon.)

Emme sano sitä wääryydeksi, että maawiljeliä kantaa suuremman osan weroista, sillä kun maassa ei ole sanottawasti muuta kuin wirkamiehiä ja maawiljeliöitä, niin totta nämät wiime mainitut mahtawat melkein yksin werotkin kantaa. Muutettakoon waikka kaikki werot niin kutsutuiksi nautinto-weroiksi *), maawiljeliä ne kuitenkin maksaa, ja muut ainoastaan hywin wähää osaa. Jos tähän aikaan waltion werot tekewät 3 miljonaa, ja waltiopäiwäin lopetettua 4 m., niin maawiljeliä on kowemmin weroilla rasitettu kuin ennen, jos kohta koko maawero olisi poistettu.

Unhotetaan tawallisesti maaweron luokkaan lukea myös kaikki pian epälukuiset maawiljeliän luonnon tuotteilla ja teolla suoritettawat werot, niinkuin maantienteko, holli-, fruunun- ja wankikyyti, kihlakunnan postinkuljetus, kappamiesten maksot j. n. e. Ja tästäpä kuitenkin olisi oiwa tilaisuus osoittaa suurta waltiollista wiisautta, huutamalla: maawiljelys pitää näistä wapautettaman, sillä ne estää sen edistymistä — se onkin täysi tosi — ja waltion täytyy nämät kaikki kustantaman. Miks'ei, kun waan maawiljeliät kantawat uusia miljonia waltiokassaan. Mutta nämät työllä ja maan-tuotteilla suoritettawat werot owat kuitenkin helpommat maksaa, kuin noin aina uusia miljonia koota. Antakaamme siis nämätkin maawiljelystä rasittaa, kunnes joskus löytyy muita, joilta sopii waatia runsaampaa osanottoa. Tästä syystä emme woi millään muotoa puolestamme hywäksiä sitäkään ehdotusta, joka on lykätty yhden komitean tutkittawaksi, että, jos säädyt luopuiwat wiinawerosta ja tulot wiinanpoltosta nousisiwat korkeammalle kuin tähän saakka, hallitus helpottaisi weronalaisien maiden kuormaa sillä lajilla, että ottaisi rakentaaksensa ja ylläpitääksensä suuremmat maantien sillat. Ensiksi tämä helpoitus olisi hywin epätasainen, koska tämmöisiä ei löydy joka paikassa, toiseksi tulisiwat ne sillä lailla paljoa kalliimmaksi, ja koska maawiljeliä aina on maksawa noin $\frac{54}{55}$ koko kustannuksesta, niin ei ole asia tuhlata wiinawero-rahat niin turhiin helpoituksiin. Hywä olisi, jos riittäisiwät kipeimpiinkin, niin ett'ei tarwittaisi uusia suostumusweroja maawiljeliöiltä, nyt kun luwataan maawiljelyksen rasituksia helpoittaa. Olemme jo ennen puolestamme ehdotelleet, mitenkä luonollisimmasti sopisi huojentaa weromaita, jos wiinaweroa riittäisi semmoiseen tarpeesen. Tästä olemme näin kirjoittaneet: „Maawiljeliä toimittaa wielä, niin sanoakseni, teko-asiallisesti maan suojelusta jaetun ruotusotawäen kautta. Suomen jaettu armeija on maansa puolustuksessa ja ulkonaisissakin sodissa anastanut kuolemattoman kunnian. Mutta missä lie syy, muuttuneissa ajanwaatimuksissako, wai muissa suhteissa, nykyinen jaettu sotawäki ei ole enään sama kuin entinen. Tämä oli joukko maawiljeliöitä, jotka oliwat ottaneet päällensä, tarpeen aikana ryhtyä aseisiin maan suojeluksekse. Maawiljeliöitä oliwat he sodassakin ja sentähden oli enemmiten lammasnahkainen turkki heidän uniwormunsakin. Nykyään tahdotaan tawallisesti sotamiehestä wäkipakolla tehdä maawiljeliätä, siinä se peri-eroitus. Mutta maawiljeliä woi olla ankara sotamies; sotamiehestä tulee harwoin kelpo maamies. Tämä rakennus on siis luonnoton. Se on myös yli määrin rasittawa ruotu-isännille. Entinen päällikkökunta oli maawiljeliöitä, jotka hywin ymmärsiwät maawiljeliäin suhteet. Nykyinen on näistä liian kaukana. Se on sotamies maamiestä wastaan, eikä maamies maamiestä kohtaan. Nykyinen jaettu sotawäen-laitos on siis paremmin werrattawa entiseen linnaleiri-asetukseen. Että siis ruotu-sotawäki asetettaisiin toiselle kannalle, on maassa yleinen toiwo ja kaipaus. Jos siis uudet werot wiinasta ja muista, sitten kun niillä on täytetty tärkeimmät uudet tarpeet, wielä riittäwät siksi, että huojennettaisiin maawiljelystä rasittawaiset werot, niin, luulteni, olisi paras päästää maawiljeliät wakansiweron maksosta".

Tähän sopii wielä lisätä, että sillä lailla saataisiin sekin epäkohta lakkautetuksi, että useat rustholliт nyt eiwät ainoastaan ole werottomia, mutta wielä yli sen kantawat weroa aukumentistänsä. Tämä on syntynyt siitä kun rakuunapito ennen oli niin raskas, ett'ei rusthollit woineet sitä kantaa, mutta wakansi määrättiin sitten niin helpoksi, ett'ei se wastannut edes sitä apua, joka ennen oli rusthollеille tuotu. Kun nyt wakansi-wero lopetettaisiin, olisi luonnollista että rusthollit maksaisiwat maaweroa, niin kuin werotalotkin.

*) Nautinto-weroksi kutsutaan kun tawaran kaupitseminen on weroitettu, jotta se joka sen ostaa niin muodoin tulee weronkin maksamaan. Tullirahat owat nautinto-wero. Samoin jos wiinakannulle, tupakki-kartuusille, olutpullolle pannaan wero.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Helsingin kaupungin ala-poliisimestari, tuomari H. Höckert sihteeriksi yleiseen tullijohtokuntaan.

Hippakuntain sanomia.

— **Turun hippak.** — Waltuus: Bergön kappalaiswirkaan on annettu kirkkoherran-apulaiselle Espoossa S. Hirwiselle. — Laulu-tirehtörin nimeä on annettu Jalasjärwen lukkarille A. E. Blomstedt'ille ja lukkari K. G. Ahlqwist'ille Mouhijärwellä. Pitkitetty wiran-wapausaika on tämän wuoden lopuksi annettu tieteilemisten jatkamista warten opettajalle Naantalin ala-alkeiskoulussa J. G. Heinoselle. — Määrätty: warsinainen kirkkoherran-apulainen Sahalahdella K. B. Berghäll samanlaiseen wirantoimitukseen Kankaanpäässä. Kappalaisen-waalissa Westansjerdilla tämän kuun 15 p. on Wahdon pitäjänapulainen A. E. Ahlstedt saaneet 36 $\frac{1}{2}$ manttaalin ja linnansaarnaaja Waasassa, w. kirkh. B. E. Bremer 2 $\frac{5}{8}$ manttaalin huudot; Ingon kappalainen M. Hultman ei ole saanut ainoata huutoa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. Lℓℓ.	Munatiu 35—45 k.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.	Teeri-pari 45—55 k.
Kaurat 3: 10—3: 40 tynnyri.	Metso-pari 80—1 r.
Kaurakryynit 32—33 k. k:pa.	Pyy-pari 30 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓℓ.
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreet lahnat 8—10 k. ℓℓ.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. Lℓℓ.	Tuoretta säynää 4—5 k.
Palwattua samaa 1:—1 r. 20 k. Lℓℓ.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℓℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 60 Lℓℓ.	Tuoreet hauet 6—7 k. ℓℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Tuoreet mateet 8—10 k. ℓℓ.
Wasikan-liha 1: 40—2 r. Lℓℓ.	Suolattua lohta 16—18 k. ℓℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 Lℓℓ.	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 80—2 r. Lℓℓ.	Suolattu lahnat 6 k. ℓℓ.
Talia 2: 40—2: 70 Lℓℓ.	Suolattuja silakoita 70—75 k. Lℓℓ.
Tuoretta woita 18-21 k. ℓℓ.	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Ruoka-woi 3: 60—3: 80 Lℓℓ.	Koiwu-halkoja 1: 1—20 k. kuorma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Mänty-halkoja 80—1 r. k:ma.
Taale 5—6 k. kortteeri.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
	Wiina 70—80 k. kannu.
	Heinät 10—13 k. Lℓℓ.
	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 20. **Maanantaina 9 p:nä Maaliskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas **kaikkine posti-maksuineen** 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Maalisk. 9 p. k:lo 6 jpp. Lain-opillisen yhteyden pää-osasto kokoontuu.

Huomenna Tiistaina.

Maalisk. 10 p. k:lo 10 epp. Kruunun rästien ylöskanto 1, 2, 3 ja 4:stä kaupungin-osasta.

k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta.

k:lo 11 epp. Taide-yhteyden jäsenet kokoontuwat wuosikokoukseen Marjalin'in kiwirakennukseen.

k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla parannustöistä y. m.

Keskiwiikkona.

Maalisk. 11 p. k:lo 10—1 epp. Kruunun rästien ylöskanto 5 ja 6:sta kaupungin-osasta arentitomteista, huwiloista ja suojeluswäeltä.

k:lo 11 epp. Porwaristo kokoontuu majistraatin eteen walitsemaan kaksi jäsentä wuoro-opetuskoulujen johtokuntaan sekä kouluin tilikirjain tarkastajia.

k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa kameraali-wirallinen Rabbe wainajan kirjastosta.

k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Maalisk. 12 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Awisioni kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta Söderströmin kiwikartanossa n:o 24 Högbergi-kadun warrella.

k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satama-konttorissa wiinan ja suolan hankkimisesta.

Helsingistä.

Koulu-opettajain kokouksen on H. K. M. sallinut pidettäwäksi Hämeenlinnan kaupungissa 15 p. tulewata keiäkuuta ynnä seuraawat päiwät, niin kauan kuin keskustelut sen waatiwat. Tämän johdosta on keis. senaatti määrännyt, että yli-opiston pedagogian prowessorin, jonka johdannon alla kokous on pidettäwä, tulee Finlands Allmänna Tidningar'issa lähettää kehoitus opettajasäädyn jäsenille ennen siiällä-olewaisen maaliskuun loppua asian-omaisten koulun esimiesten kautta lähettämään hippakunnan tuomiokapitulille luettelon niistä kysymyksistä, jotka tahtowat keskusteltawaksi. Tuomiokapitulojen tulee sitten nen huhtikuun keski-aikaa jättää nämät luettelot ynnä oma lausuntonsa kokouksen esimiehelle, jonka sitten on tekeminen keskusteltawista luettelo ja ennen toukokuun keski-aikaa julistaminen tämä, miten näkee soweliaimmaksi.

Merikoulut. H. K. M. on tammik. 12 p. antanut suostumuksensa niihin ehdotuksiin, jotka keis. senaatti wiime aikoina on tehnyt meri-koulujen suhteen. Nämät ehdotukset koskewat päällikkyyttä suomalaisissa laiwoissa, uusia sääntöjä ja uutta rahanmääräystä maan merikouluille sekä uuden merikoulun asettamista Oulun kaupunkiin, jonka ensi-perustamiseksi olisi waltiokassasta annettawa 1,500 r. — Nämät uudet merikoulujen rahamääräykset owat Helsingin ja Turun merikouluille 2,500 r., josta esimiehen palkka on 1,000 r. ja toisen opettajan 500 r., sekä kouluille Waasassa ja Oulussa, kumpaisellekin 2,200 r., josta esimiehen palkka on 900 r. ja toisen opettajan 450 r. Sen ohessa on keis. senaatin käytettäwäksi satunnaisia menoja warten merikoulujen hyödyksi annettu 1,000 ruplan wuosiraha.

(F. A. T.)

Helsingin waiwaishoito w:na 1862. Waiwaishuoneessa oli wuoden kuluessa elätetty 163 henkeä: yhtaikaa hoidettiin siinä enimmältä 80 ja wähimmältä 56 henkilötä. 114 henkeä oli ruodille toimitettu kaupungissa ja 135 maalla. Kuukausawun-antoja sai 528 henkeä, joko kokonaiset perhekunnat tahi yksityiset perhekunnan jäsenet. **Lahjoitus-pääomien korolla** elätettiin 30 henkeä. **Kassan pääomat** ja muu kiintonainen omaisuus nousi wuoden lopulla 55 tuhanteen 701 rupl. $83\frac{3}{4}$ kop., tulot 19,035 rupl. $23\frac{1}{2}$ kop. ja kulut 19,615 rupl. 61 kop. (J. S.)

Kuolon-sanoma. Wiime wiikolla saatiin sähkölennättimen kautta sen surullisen sanoman, että la'inopin dosentti toht. Robert Erik Lagus on kuollut ulkomaisella matkustuksella Montpellier'in kaupungissa. Toht. Lagus oli lähtenyt ulkomaille yli-opiston matkarahalla. Jo ennen lähtöänsä oli hän waiwattu kowasta rintataudista, joka melkein aawistutti jokaista, ett'ei hän enään tulisi palaamaan kotimaahan. Tämä aawistus kävikin toteen, sillä tauti oli jo ehtinyt niin kauaksi, ett'ei etelämaiden lauhkea ilma-ala enään woinut parannusta tuottaa. — La'in-tieteelle maassamme on tästä kuoleman-kohtauksesta suuri wahinko, sillä wainaja oli niitä harwoja la'in-oppineita maassamme, jotka kirjallisilla teoksilla owat rikastuttaneet tiedettänsä. Tuotteet hänen kirjailijatoimesta owat säilyneet paitsi yli-opistollisissa wäitöskirjoissa ulosantamassa teoksessaan: „Juridiska afhandlingar och uppsatser“, joista 3 wihkoa on ilmaantunut, sekä teoksessa: „Juridiskt Album“, josta on ulostullut 4 wihkoa. Nämät teokset antawat parhaimman todistuksen wainajan suuresta työkyystä sekä hänen suuresta tiedoista. Ne myöskin antawat meidän tietää, mitä olisi woitu tältä miehelta odottaa, jos hänelle olisi sallittu ikää sen mukaan kuin hänessä oli halua ja woimaa hyödylliseen waikutukseen tieteen ja isänmaan hywäksi.

Ilmoitus. Allekirjoittanut tahtoo saattaa yleisön tiettäwäksi, että kun Mehiläiseen tulee nimimerkillä warustettuja kirjoituksia, ne eiwät ilmoita muun kuin itse kirjoittajan mieltä ja toisella toimittajalla saattaa olla perinwastainen ajatus.

J. Krohn.

Åbo Underrättelser'ia koskewa näin kuuluwa muistutus on meille lähetetty Turusta:

Helsingin Uutiset owat n:o 18 syystä tarttuneet tuohon Åbo Underrättelser'ien laulamaan kiitoswirteen sensorin kunniaksi. Åbo Underrättelser'it owat tässä asiassa, niinkuin monissa muissakin toimissansa, olleet ylön pikaset huutamaan yleisölle täyttä kurkkua, mitä waan sylki suulle tuo. Ei suinkaan ollut wielä tästä laulustansa langennut äänensä ehtinyt raikastua, ennen kun tuo siiwo ruotsalainen sanoma „Väktaren“ tuli Turkuun sensorilta mustastittuna. Kyllä on sillon tällön ennenkin saatu sokasemattomia sanomia postista; miks'ei Åbo Underrättelser'it myös sillon ole yhtä ilosesti ylentänyt heliää ääntänsä kiitos-wirteen.

Turkulainen.

Hra pitäjän-apulainen E. Blomberg julkaisee Hämäläisen wiime numerossa „tarpeellisen itsepuolustuksen“ niitä syytöksiä wastaan, jotka löytyi Hämäläisen 8 numerossa ja sittemmin useissa muissakin lehdissä häntä wastaan. Me saamme tulewassa numerossa tästä itsepuolustuksesta wähän puhua. Hra Blomberg on jo tätä ennen Å. U:ssä julkaissut puolustuksen myöskin ruotsiksi.

Maaseudulta.

Hämeenlinna. Wiime Hämäläinen jatkaa kertomuksen kruunun warkaus-asian tutkimuksesta oikeuden edessä. Me otamme sen lyhentämällä tähän.

Linnan asia (jatko). Wierasten miesten walalliset todistukset oliwat pääasiallisesti seuraawat: Knihti G. E. Söderholm sanoi, että wankia jo noin kello 2 ja 3 aamusilla oli herätetty oluen tekoon ja olleet siinä toimessa aina kello 9:ään ehtoolla, että olu oli tawallista porwarin olutta ja myytiin 8 kopekkaan kannu kolkka hywänsä ja että wangit siitä toisinaan oliwat päihnässä.

Juha Juhanpoika todisti aiwan saman kuin edellinenki. — — — — — — — — — —

E. Helenius: että 1 häkkikärry oli tehty Eklundille ja on se wielä jälillä. Wuonna 1860 kesällä oli todietaja kahden muun knihtin kanssa wiemässä tiinua paroni Rehbinderin willaan. Tiinu ei ollut uusi, mutta wielä kestäwä ja oli sillä rautakangesta wanteet. Oli myös ollut kerta illalla joulukuussa jo „ennen sotaa“ wiemässä rottinkituolia paroni Rehbinderille hänen asuntoonsa kaupungissa; tuolit oliwat rekeen pantuna oikasulaitoksen pihalla ja niitä oli tusinan paikoilla; mutta kuka ne oli tehnyt, siitä ei ollut todistajalla tietoa; ne oliwat walmiina rekeen pantuna. —

Eklund oli wuosittain antanut oikasulaitoksessa kehrätä itselleen willoja, wähempi ja enempi, ehkä noin 5 naulan paikoilla. — Noin 4 wuotta sitten kudottiin Eklundin käskystä oikasulaitoksessa usiampia tusinoita pumpulisukkia ja niiden sanottiin tulewan lammioneuwos Nordenswan wainaalle.

Eklund sanoi että, mitä hänen käskystään oli laitoksessa tehty, se tehtiin oikasulaisten wapahetkillä.

Todistaja taas sanoi, että sukkia kudottiin päiwäkaudet.

M. Åbacka oli 15 wuotta ollut knihtinä, mutta käytettynä ulkotöissä; ei tietänyt mitä werstaissa oli tehty; waan oli kuullut puhuttawan että siellä tehtiin töitä paroni Rehbinderille, Rennerfeltille ja Eklundille.

A. Gustaanpoika ei myöskään ollut werstaissa käytetty, mutta tiesi että oikasulaiset tekiwät kaiken suutarityön ja muitakin töitä wahtmestarille, bokhollarille, „uppsyningsmannille" ja knihtille. Oikasulaisille oli määrätyö wiikoksi eteen pantuna ja kun waan sen lauwantaiksi täyttiwät, saiwat sitte tehdä muiden töitä.

H. Sohlman oli wankihuoneessa knihtinä eikä siis tietänyt mitä oikasulaitoksessa tehtiin. Eklund, joka menneen jouluikuun 1 päiwänä tuli wankihuoneen wahtmestariksi, on siellä käyttänyt wankia kaikenlaisiin talouden töihin, weden ja puiden kantamiseen jne. Eklund oli siellä pannut olutta pari kolme kertaa, wiimisen kerran sinä päiwänä (jouluk. 18 p.), jolloin prokuratori siellä käwi tutkintoa pitämässä. Knihditkin sitä oliwat ostelleet ja todistaja itsekin oli yhden kannun ostossa osallinen jonakin pyhänä adwentti-aikana, ja olu maksoi 8 kop. kannu.

Eklund myönti käyttäneensä wankia taloustöihin niinkuin weden ja puiden kantoon, mutta ei oluen panoon, jota ei wankeille myyty kään, waan tehtiin ainoasti omaksi tarpeeksi. Mutta sittemmin oli waramaasihteeri Idestam kieltänyt wankia käyttämästä mihinkään omiin töihin.

Todistaja rupesi nyt puhumaan wääristä waakoista, jonkatähden aktori pyysi ilmiantajalta siitä seikasta kysymään.

Knihti Björkholm ilmoitti nyt että linnassa (wankihuoneessa) oli käytetty puolen naulan wihtiä, joka painoi kolme luotia wähemmän kuin pitäisi, ja että sillä oli myyty woita ja lihaa wankeille, mutta ei ilmiantaja tietänyt oliko Eklund itse sillä mitään antanut ulos, mutta sen oli tehnyt hänen waimonsa, piikansa ja trenkinsä. Knihti Granlund, joka Rennerfeltin aikana oli ollut myyjänä, oli Eklundille sanonut, kuin hän jouluk. 1 p. wastaan-otti wahtmestaritoimen linnassa, että se wihti oli wäärä.

Eklund kielsi Granlundin mitään semmoista sanoneen, waan Loppiaisena oli hän waimoltansa kuullut sen ja samassa myös kieltänyt sitä wihtiä enää käyttämästä, uusi oli siaan ostettu.

Sohlman todisti että hän kumminkin yhden kerran oli nähnyt sillä wäärällä wihdillä punnittawan woita eräälle wankiwaimolle; sen teki Eklundin waimo, mutta todistaja ei muistanut tapahtuiko se ennen wai jälkeen uuden wuoden.

H. Nylund ei tietänyt mitään muuta kuin sen että „wanhoja" wihtiä käytettiin Rennerfeltin ajalla.

G. Lindholm ei tietänyt mitään oikasulaitoksen seikoista, mutta todisti että Eklundin ajalla (sitte jouluk. 1 päiwä) oli kolme kertaa linnan puolella olutta pantu, wiimisen kerran prokuratorin siellä käyntipäiwänä; että wankia oli käytetty niissä olupanoissa apuna ja että wangit pyytyinensä kä-wiwät siellä missä sitä olutta myytiin, nim. Eklundin kyökissä, waikka ei todistaja tarkoin tietänyt toiwatko wangit sieltä olutta pytyissänsä, mutta „tottakai he jotakin saiwat". Itse oli todistaja joulukuussa jonakin pyhäpäiwänä kello 5 eli 6 aikaan ehtoolla ostanut kannun olutta 8 kopeekalla. Sahtia myytiin „luukulla" (wid luckan) 2 ko . kannu.

Eklund sanoi että kaksi olupanoa tehtiin joulukuulla ja 1 tammikuulla, mutta ainoasti omaksi tarpeeksi, eikä olutta myyty wankeille, kukatiesi knihteille ilman hänen tietoansa.

G. Granlund todisti että linnassa Eklundin ajalla oli 3 kertaa olutta tehty, wiimisen kerran jouluk. 18 p., jolloin prokuratori siellä käwi; mutta hän ei nähnyt wankeille myytäwän waan knihteille 8 kop. kannu. Wankia käytettiin olupanossa, hän itse oli antanut ulos 2 wankia kuin Eklundin piika tuli käskemään niitä antaa; mutta muista kerroista ei todistaja tietänyt sen tarkemmin, waan hän oli antanut ne wankit kello 6 aamulla ja koko päiwän olwat ne siinä toimituksessa. Paitsi sitä oli wankia joka päiwä Eklundin askareissa siksi että maasihteeri Idestam joulun jälkeen sen kielsi. — Puolen naulan wihti oli, joka painoi ainoasti 14 luotia ja kun se homeesta puhdistettiin painoi se ainoasti 13 luotia; sillä myytiin woita ja lihaa; Eklundin waimo ja piika myiwät. Rennerfeltin erotessa linnasta (jouluk. 1 p.) oli todistaja sanonut Eklundille että wihdit oliwat „wajaat", mutta sentään niillä myytiin siksi että maasihteeri Idestam ne kasserasi.

Eklund myönti että wankia oli käytetty talouden askareissa, weden ja halkoin kannossa, mattoin tomuttamisessa, porrasten lakasemisessa, mutta ei missään muussa.

E. Helenius, uudesti kuultuna, sanoi että oikasulaitoksessa oli tehty kiwestä hakattu wältti (tela) ja siihen rautaiset nawat ja aisat, ja se oli „jo ennen sotaa" Guwernörin residensiin wiety „ja siellä se mahtaa wieläkin olla".

Eklund sanoi että se wältti oli tehty jo ennen hänen tuloansa laitokseen.

Aktori pyysi wielä kuulustaa oikasulaitoksen nykyisen wahtmestarin, G. Lindholm, joka teki walansa ja sanoi että hän noin pari wuotta sitte punnitsi Eklundille kahdesti willoja kruunun waroista, korkeintaan 5 naulaa kummallakin erällä, jossa Eklund oli sanonut ja warottanut että willan ostossa saman määrän hinta wedettäisiin pois kruunun kustannuksista; mutta jos kruunu sittemmin todellakin oli saanut takaisi ne willat, siitä ei ollut todistajalla tietoa.

Eklund pyysi oikeutta kuulustamaan tältä todistajalta, eikö oikasulaiset aina tehneet täyttänsä kruunulle ja Eklundin töitä ainoasti wapahetkillä.

Wahtm. Lindholm sanoi joka lauwantai wastaan ottawansa oikasulaisten määrätyöt, jotka kirjaan pannaan, ja taisi hän todistaa että myös se, joka Eklundin omaan työhön oli wiikolla käytetty, lauwantaina toi kumminkin yhden parin sukkia, jotka wiikolla oli kudotut. Yksi oikasulainen oli alati Eklundin palweluksessa aina tähän aikaan menneenä wuonna. Mutta senkin puolesta tuotiin aina lauwantaina määrätyö, waikka ei todistaja tietänyt oliko hän sen itse tehnyt.

Todistajain kuulustus loppui tähän ja aktori pyysi asiaa lykättäwäksi toiseen aikaan taitaaksensa wielä saada todistajia kuulustetuksi, joiden seassa aktori mainitsi entisen knihtin W. Grönlund Tamperelta ja lääningewaldigerin H. Lampen. Aktori pyysi asiaa lykättäwäksi epätietoiseen aikaan, että woitaisiin ottaa eteen samalla kuin Rennerfeltin asiakin, ettei kruunua kaksilla kustannuksilla tarwitsisi rasittaa. — Oikeuden esimies kysyi tahtoiko aktori että Eklund pantaisiin kiini, jota ei aktor i waatinut.

Oikeuden päätös oli aktorin pyynnön mukaan.

Ulkomaalta.

Puola. Wiralliset tiedot kapinasta owat edellisten kaltaiset. Puolalaiset näkywät tulewan joka paikassa häwiölle. Koko kapinaa kuwataan wirallisissa lehdissä jonkunmoisen wähäpätöisen kunnoslakkokunnan toimeksi. „Ruski Inwalid" (wenäjänkielinen wirallinen lehti) aawistaa, ettei kapina enään kauan woi pysyä woimassa, kun muka etewimmät kapina-joukot perätysten owat kärsineet suuria tappioita. Sama lehti on myöskin hywin pahoillansa siitä, että ulkomaan sanomalehdet yleisesti epäilewät wenäläisten wirallistietojen todellisuutta. Kuinka lieneekin, lähetetään Wenäjän parhaimmat sotawoimat Puolaan, josta kumminkin näkyy, ett'ei liene wenäläiseltäkään katsannolta kapinan kukistaminen aiwan helppoa. Me tahdomme mainita tärkeimmät wiime postin tuomat wiralliset uutiset. Helmik. wiimeisenä päiwänä on kenraali-luutnantti Roudanowski walloittanut Dubienkan kaupungin ja hajoittanut siellä olewaiset kapinoitsijat. Grodnon ja Minskin kuwernörikunnissa liikkuu yli-ympärin kapina-joukkoja, mutta kuitenkaan ei ole muka rauhaa häiritty. Warsowassa on poliisi saanut kiinni 90 miehen suuruisen joukon, joka juuri oli menemäisillänsä kaupungista yhdistyäksensä kapinoitsijain kanssa. Nämät tekiwät wähän wastusta ja koettiwat paeta, mutta saatiin kaikki kiinni. Czentochowan ympärillä näkyy sota nykyään ruweta yhdistymään. Niin on ewersti Alenitch hajoittanut 400 miehen suuruisen kapina-joukon likellä Czentochowaa. Langiewitzin joukko on muka kokonaan hajoitettu ja hän itse on hawoitettuna lähtenyt rajan ylitse.

Wiimeisen postin ulkomaan sanomalehdet owat ulkomuodoltaan niin lopen synkeän-näköiset, että niistä arwaten woisi luulla maailman-asiat olewan hywinkin surkuteltawalla kannalla. Ne owat, näet, niin tahritut ja leikatut, ettei niistä juuri saa liion paljon tietoja. Kaikki waan osoittaa, että Puolalaisten asia on koko siwistyneessä maailmassa herättänyt suurimman innostuksen. Kansat ja hallitukset rupeewat huomaitsemaan että jotain on tehtäwää. Sen näkee jo yhä selwemmin, että Ranska ja Englanti tulewat yhdessä neuwon tarttumaan Preussin apuhankkeisiin. Yleistä inhoitusta on Preussin poliisi herättänyt sillä, että on wanginnut 3 Puolalaista, jotka ulkomailta Preussin kautta owat lähteneet kotimaahansa, ja antanut ne Wenäläisten käsiin. Samaa kerrotaan taas ranskalaisessa lehdessä: la Patrie, kuudesta muusta Puolalaisesta, jotka oliwat kotimatkalla. Kolmella näistä, jotka oliwat ennen käyneet puolalaista sotakoulua Italiassa, oli italialaisia passia. — Englannin ministeristössä on Preussin wenäläinen liitto jo ollut keskusteluna ja on siinä tullut kowin moitituksi. Kerrotaanpa että Ranska aikoo Pietarissa waatia että Puolan waltiolaitos pannaan woimaan semmoisena, kuin se 1815 wuoden suostumuksen mukaan oli. — Italiassa on syntynyt komitea, joka on ottanut toimekseen hankkia Puolalaisille sota-aseita ja rahoja. Tukholmassa puuhataan „meeting"iä, jossa tulee lausuttamaan Puolalaisille Ruotsalaisten mielisuosiota.

Kirjallisuutta.

Kreikan kieli-oppi, alottelewille. Kirjoittanut Gust. Cannelin. Helsingissä 1863. — Suomalaisen kirjallisuuden seura on tällä kirjalla antanut ulos 29 osan toimituksiansa. On ilahuttawaa nähdä, mitenkä seura joka wuosi pyrkii lisätä uusia tuotteita entiseen joukkoon kirjoja, jotka owat nousewalle Suomen siwistykselle tarpeellisimmat. Niin nytkin Latinan ja Saksan kielten opit owat käyneet edellä; puute niistä tuli warsin tuntuwaksi, kun lukio asetettiin Jywäskylään, ja täytyi wälttämättömästi täyttää, kun oppilaisia alhaisemmissa luokissa oli paljon. Samaa on nyt asian laita ylhäisimmissä luokissa Kreikan kielen suhteen. Tähän tulee wielä, että, kuten woidaan toiwoa, pelastus Wenäjän kielen lukemisesta tulee edistyttämään Kreikan kielen harjoittamista. Olkoon kuinka hywänsä, niin täytyy toki iloita, että nyt Suomalaisillakin on tilaisuutta oppimaan tuota „muinais-ajan merkillisintä ja arwollisinta kirjallisuutta".

Hrra Tohtori Cannelin sanoo esipuheessansa, että hän on „paikoin noudattanut Langen Kreikan kieli-oppia". Tämä waali ansaitsee meidän mielestämme kaikkia kehumista. Kühner'in pienempi kieli-oppi on tosin oppikirjaksi määrätty, mutta tietty asia on, kuinka wirheellinen ja epäselwä se on. Kirjoittaja sanoo hänen asiain järjestämisessäkin käyttäneen Langea esikuwana; tässä kuitenkin täytyy myönnyttää, että kuwaus on parempi esi-kuwaa. Sillä Langessa on ei ainoastaan yksityisissä paikoissa sekaisuus, waan myöskin yleensä liika suuri laweus, jotta esimerkiksi sen lause-oppi täyttää 90 siwua, sisältämättä mitään muuta kuin mitä tämä kahdellakymmenellä siwulla esittelee. Mainitsematta että warake, ὁ, ἡ, τό, on pantu oikeaan siaansa, sioitelmien edelle, kun Lange taas, tiesi mistä syystä, on asettanut sen asemoihin (pronomina), pidämme asiain järjestämisen yleensä hywin onnistuneena. Alottelewa oppilainen löytää paikallansa ja järjestyksessä, kaikki mitä koskee ääntiöihin, niiden supistukseen (contractio) ja sulatukseen (krasis); sitten kerakkeet, kerakkein waihteet, loppuun liitetty ν, ja sitten wasta seuraawat yhtä perää tawuin mitta ja koko oppi kor'osta.

Mitä sioitelmoihin koskee on täälläkin (siw. 30, 31) oikaistu Langen wäärä lause, nim. että kolmannen sioitelman (-ις ja -υς) päätteisillä sanoilla olisi **yksikön** ja **kaksikon** genitiwossa attikan genitiwo-pääte ως ja ων, kun waan ως yksikössä on tawallinen. Sitä wastoin en ymmärrä miksi waan kaksi tapaa nimitetään kolmannen sioitelman runko-muutoksissa yksikön nominatiwossa (siw. 24, 26) 1) kun ääntiö rungon wiimeisessä tawussa pidennetään; 2) kun ς pannaan rungon loppuun. Kolmas muutos on, kun τ on otettu rungosta pois, esim. δῶμα, δώματ-ος; σῶμα, σώματ-ος. Wiimeinen sana on sen siaan liitetty sanoihin, „joitten runko ei ole nominatiwossa muuttunut, waikka alimuistutuksella on myönnetty, että T-kerake moniaissa on jäänyt lopusta pois.

42:nella siwulla lasketaan asemoiden joukkoon 1. Itsiölliset (pron. personalia), 3. Omistawaiset, 4. Takakohtainen ὅς j. n. e.; mutta 2:si on αὐτός, ilman mainitsematta minkälainen asemo se on. Sen edellä ei olisi pitänyt olla uutta numeroa; ja se olisi [illegible] luultu itsiöllisiin.

Sitä wastoin on kirjoittaja jättänyt pois tuon ihmeellisen tekosanan τύπτω, joka perfektiwollansa τέτυφα on eksyttänyt monen pojan-raukan päätä. Sen siaan otettu βουλεύω näyttää sekä perfektiwon oma-kerakkeen κ, että futuron o alkuperäisessä muodossa.

Suuri huojennus pitämään asiat selwässä on sekin, että kaikki mitä Epikan kielimurteen omituisuuksiin kuuluu lisätään erinäisenä osana. Langen kieli-opissa täytyy siellä täällä hakea hänen harwat antamat tiedot tästä murteesta; sillä lailla ei ole helppoa oppia sen omituisuudet ja niistä saada yleinen katsahdus. Mitä taas herra C. sanoo säännöttömäin tekosanain luettelosta, nimittäin Lange'ssa olewan „joutawan laweuden", missä monta asiaa paremmin kuuluu sanakirjaan, olemme mekin walmiit myöntämään. Mutta siitä seuraa, että herra C:n oma paljoa lyhyempi luettelo ol'si ollut pantawa sen siaan, waikka kohta „useimmat lukioin nykyisistä Kreikan kielen opettajista owat katsoneet Langen luetteloa soweliaammaksi". Sillä oppilaisen, kun alkaa wierasta kieltä tutkia ja sen kirjoittajia lukea, täytyy aina sanakirjaa kysellä; harwoin jos millään hän **silloin** katsoo kieliopin luetteloa, kun asiat owat laajemmin esitetyt sanakirjassa.

Me olemme kuulleet moitteita lause-opin lyhyydestä, se onkin waan kaksikymmentä siwua. Mutta kaikki mitä on yhteistä Kreikalle ja Latinalle on pois-jätetty, sentähden että Latinan kielen lukeminen meidän kouluissa alkaa ennen kuin Kreikan. Siis on lyhykäisyydellä ja tarkkuudella lauseissa woitettu paljoa enempi kun laweilla sanoilla yleisistä lause-opillisista alkeista. Genitiwoon separatiwon woisi kuitenkin lisätä, että käytetään myös **rupeaa merkitsewissä tekosanoissa**, esim. ἄρχεσθαι, ἐξάρχειν, missä alkuinen merkitys on lähteä jostakusta, olla etu-päässä, sitte johdattaa; siis eroaminen (separatio) alkuperäinen merkitys. Tähän kuuluu myös **lakata**, esim. λήγειν, παύεσθαι, ἐπαύετο πολέμου = lakkasi sodasta. Uusi laji on taas genetivus accusationis et damnationis. Woisi kyllä sanoa niiden olewan yhteisiä Latinalle; mutta samalla tawalla on partitiwus'kin, joka myös on mainittu.

Lawea participion käytäntö Kreikan kielessä tarwitsisi ehkä sekin täydellisemmän selwittämisen. Mutta yleiseen täytyy tokin, meidän mielestämme, tunnustaa, että tämä kirja on hywin sopiwainen ensimmäiselle Kreikan kielen lukemiselle, s. t. s. meidän alkeis-kouluille ja lukioille, niin sopiwa, että me mielellään näkisimme sen ruotsinnetun maamme ruotsalaisille kouluille. Paino ja paperi on siewää; samojen kieli-oppisien sanojen käyttäminen kuin Geitlinin latinan kieli-opissa auttaa alottelewille kieli-opin lukemista.

O. D.

Maalohkomisesta, laillisesta suojelluksesta ja waiwaishoidosta.

I.

Tilaton wäki.

Keisarillisen Senaatin pöytäkirjassa toukokuun 4 päiwältä 1861, joka sisältää ne kysymykset, joita K. S. katsoi tarpeellisiksi antaa säädyille ratkaistawiksi, koskee 11 kysymys maalohkomista. Tämä sanotaan olewan tarpeellinen pääasiallisesti sentähden, että „tilattoman wäen suuri lisääntyminen, warsinkin muutamissa maakunnissa, on jo kauwan huolestuttanut ja waatinut hallituksen tointa niiden keinojen huojentamiseksi, joiden kautta tämä wäkilahko saattais päästä wakinaisesti asettautumaan ja itsellensä siihen hankkia omaa maata". Tosi kyllä on, että tämä tilaton wäki huolestuttaa, mutta lieneekö maalohkomisesta apua toiwottawa? Katsokaammepa tätä tilatonta wäkeä.

Mahdotointa on, että jokaisella perheellä woisi olla ominainen maawiljelys. Jos ei siitäkään huolittaisi, että tarwitaan maassa käsityöläisiä, tehtaiden työwäkeä ja satunnaisten töiden toimittajia, niin ei käy kieltää, että maawiljelyskin olisi aiwan mitätöin, jos maa olisi niin jaettu, että kukin perhe ja kukin perheestä eronnut täysikaswuinen jäsen käyttäisi omaa maawiljelystänsä. Tosin silloin olisi köyhyys suurimmallaan ja huoli moninkertainen, kukaties ei kuitenkaan hallitukselle, sillä tuskin semmoisella kansalla hallitusta woisi ollakaan. Irtain työwäki on siis yhtä tarpeellinen kun mahdotoin wälttääkin, ja tilattomana sen täytyy olla sen werran, ett'ei sillä sowi olla ominaista maatilusta. Ett'ei se taas woi Suomessa olla tilattomana siinä merkityksessä, ett'ei sillä olisi siaa maan päällä, sen jokainen ymmärtänee. Jos siis löytyy wäkilahko, joka ei ole woinut saada sen werran jalansiaa maanpäällä, että asuntonsa rakentaisi, niin on tosin tärkeä etsiä syytä siihen.

Tietty on, että sellaista tilatonta wäkeä, joka, oman asunnon puutteessa, majailee maanomistajan pirtin eli saunan nurkissa, ei löydy maamme eteläisissä osissa, Uudenmaan, Turun ja Hämeen lääneissä. Maan ahtaus tahi maanomistajan mahdottomat waatimukset eiwät siis ole estäneet jokaisen päästä asettautumaan, eikä la'it maanjaosta ole sitä mahdottomaksi tehneet. Yhtä wähän on laillisen suojeluksen ankarinkaan pakko woinut näitä mökkiläisiä häwittää, emmekä ymmärräkään, miksi olisiwat häwitettäwät. Tämä wäkilahko ei suinkaan huolestuta ketään. Sillä on oma asuntonsa, sen ympärillä isompi eli wähempi perunamaa; usein lehmäkin, jolle se kokoilee jostakusta niittumäestä eli korwennorosta talwi-elatusta, ja se kuuluu muutoin edes jonkun werran maanomistajan perheesen. Jos mies on selwä ja waimo työntekewä, sopii wakuuttaa että sellainen perhe elää paremmin kuin welkaantunut pienen talon isäntä. Emme suinkaan aiwo tehdä mitään „idyllistä" kuwausta sen wiattomasta onnesta. Jos wertaamme köyhän tilattoman oloa köyhän Englantilaisen oloon, niin se näyttää sangen kurjalta, mutta maamme muihin suhteisin werrattuna on se auttawainen.

Toista kuuluu kuitenkin maamme pohjoisista osista. Siellä elää, niinkuin sanoimme, maanomistajain nurkissa ihmisluokka, joka ei koskaan ole mitään omistanut maan päällä, ei omaa kotoa, tuskin omia rääsyjäkään. Hengellinen ja ruumiillinen kurjuus owat sillä korkeimmallansa. Maanomistaja wihaa näitä ihmisiä, mutta ei pääse niistä, enemmän kuin syöpäläisistä. Laki wainoo niitä, pakottaen wuosipalwelukseen eli ojennushuoneisin, mutta kaikki turhaan. Ne owat kuin ennenkin. Tekewät metsäpalan kaskeksi, kituwat sillä saaliilla yli talwen unessa ja laiskuudessa, mutta kesällä, jolloin maanomistaja on pakotettu maksamaan

waikka mitä, waatiwat koko wuoden palkkaa. Se on nyt näiden ihmisten asettaumisen tähden, kun on esitelty maalohkomista. Miksi eiwät nämät ihmiset ole awarissa Sawon ja Karjalan maakunnissa saaneet siaa mökillensä, koska tiheämmällä asutuissa Uudessamaassa ja Ahwenanmaassa owat sen löytäneet. Samat asetukset maajakoa warten owat kaikissa näissä paikkakunnissa. Luullaksemme ei siis ole mahdollista maanjako-laissa hakea syytä heidän tilattomuuteen. Että seisowat wielä alhaisemmalla siwistyksen kannalla, kuin työwäki muissa maamme osissa, sen pidämme ainoana syynä. Nämät ihmiset owat wielä aiwan samassa tilassa kun heidän esiwanhemmat Taciton aikana: Heille on laiskuus „onnellisempaa, kuin waiwaloisesti wiljellä maata ja rakennella huoneita. He owat saawuttaneet kaikkein waikeimman asian, ett'ei heillä ole mielitekoonkaan tarwetta". Mieliteot ja tarpeet owat ensimmäinen kohta, joka eroittaa siwistynyttä willikansoista. Nämät wiimeiset eiwät tunne muita tarpeita kuin ruumiin raa'impia, eikä niidenkään täyttäminen huomispäiwänä huoleta, kun waan samassa hetkessä tulewat täytetyiksi. Siwistys lisää ihmisten tarpeita, ja pakottaa samassa ponnistuksiin täyttämään niitä. Morkataan usein ylöllisyyttä, ja se on usein morkattawa; mutta kuitenkin juuri nämät ainian karttuwat tarpeet owat pakottaneet ihmiskuntaa edistymään. Siwistyksen kutsumus on sen ohessa ihmisten mielitekojen johdattaminen hywään ja kauniisen tarkoitukseen, niin ett'ei ylöllisyys muutu turhuudeksi ja riettaudeksi. Näiden itsellisten, loisten, kestien, kuinka heitä kussakin paikassa kutsuttanee, täytyy siis ensi oppia tuntemaan tarpeita, oman kodon suloisuutta, itsenäisyyden jaloutta ja ihmisarwoa. Niinpian kun nämät on heille kalliimmat, kuin laiskuus, on se yllyke löydetty, joka paremmin kuin lain uhka pakottaa heitä työhön. Tilatoin wäki maamme etelä-osassa on siinä jokseenkin edistynyt. Se tarwitsee jo omaa asuntoa, siiwoja waatteita ja jokapäiwäistä säännöllistä rawintoa, ja se toimittaa ne itselleen, sillä mitä ihmiset tarwitsewat sen ne myös woiwat saada. Mutta tässäkin wäessä puuttuu wielä paljon eteensä katsomista. Sekään ei ajattele wanhoja päiwiänsä; sekään ei wielä katso aiwan alentawaisena luottaa waiwaishoitoon. Sentähden ei ole ihmeellistä, jos ei laki aina ole tahtonut pitää sitä oikeen täysi-ikäisenä. Mutta kaikeissa näissä owat Sawon ja Karjalan kestit wielä alhaisemmalla kannalla. Wakuutuksemme on siis, ett'ei mitkään keinot tämän wäkilahkon asettaumisen huojentamiseksi auta. Siwistys ja heränneet uudet tarpeet ainoastaan waatiwat heitä tilaansa parantamaan, ja sitte wasta se woi parantua. Sellaista siwistystä odotetaan kuitenkin turhaan yksistään kouluilta. Mikä näitä ihmisiä kouluihin pakottaisi? Wilppaampi liike, parempi työnansio, tehtaat, kaupungit, nämät owat edes ulkonaisen siwistyksen ensimmäiset tuottajat, ja kun ne wiimein tunkewat Sawon ja Karjalan metsiin, niin ne muuttawat sikäläisen tilattoman wäenkin luonnetta ja walmistawat sen korkeammalle siwistykselle. Ne awunkeinot, joita olemme nähneet esiteltäwän owat tosin turhia. Ne joita Tapion mukaan on ehdoteltu kestien kotiseuduilla owat ainoastaan kummalliset. Irtain wäki pakotettakoon wuosipalwelukseen! Eikö siis nykyiset asetukset pakota niin paljon kuin mahdollista? Wieläkö woidaan keksiä muuta uhkaa kuin wankeus ja linnat? Mutta pakko on ollut woimatoin ja on semmoisena olewa, waikka kuinka ankara olisi. Sen lisäksi pitäisi nyt wielä maanomistajia pakotettaman antamaan torpan-paikkoja kohtuullista weroa wastaan. Mutta minkälainen uhka tässä on sowelias, tahi kuka weron määrää, sitä emme ymmärrä. Olisihan se kuitenkin ihmeellistä, jos Sawolaiset pitäisiwät awaroita erämaitansa niin kalliina, etteiwät antaisi niitä säälistä weroa wastaan. Muissa maakunnissa pidetään warakkaat torpat talon paraina tukena. Jos siis ei tehdä kontrahtia tarpeeksi pitkälle ajalle ja sopiwilla ehdoilla, luulemme syyn olewan siinä, että on huomattu torpparien harwoin maata wiljelewän, waan eläwän kasken polttamisella niin kauwan kun sitä kestää ja sitten lähtewän tiehensä. Jos kokemus yleisesti on tämä, niin ei ole aiwan ihmeteltäwä, että harwa tahtoo wähällä antaa maata sellaiselle torparille, ell'ei juuri kowia ehtoja wastaan.

Yksi syy tilattoman wäen paljouteen ja kelwottomuuteen on sekin, että kaikki maanwiljelystyö supistuu maamme pohjoispuolella wielä wähemmän ajan sisään kuin eteläisessä osassa. Niitut ja jokalaiset wiljat owat korjattawat aiwan samaan aikaan. Muutamana wiikkona ollaan töistä pääsemättömissä, mutta wuoden muina aikoina on sitä aiwan wähän, wähemmin kuin eteläpuolessa, sillä peltoa ei tarwitse kun wähän wiiltää kaskurilla, ja sontaa tehdään tuskin ollenkaan. Maawiljeliä ei siis tarwitse jokapäiwäistä työmiehiä, ja saadaksensa niitä tarpeen aikana, antaa hän loisille asuntoa ja kaskimaata. Mitä siis maawiljeliä woi tehdä tässä seikassa on, että hän, miten mahdollista, rupee harjoittamaan wakinaisempaa maawiljelystä, käyttämään maawiljelys-masinoita, ja kieltämään kaskea polttamasta.

Luimme jonkun ajan sitten eräässä sanomalehdessä, että syy tilattoman wäen kurjuuteen oli hallituksen, kun se muka on sitä ruokkinut tarpeen aikana. Tämä on naurettawaa. Joku aika sitten oli tapana kaikkea hallitukselta waatia. Nyt on meillekin arwoltaan joutunut se tieto ett'ei kansan, joka tahtoo täysi-ikäiseksi luettaa, pidä kaikkea waatia hallitukseltansa. Sen kun opimme, nytkö jo toisaalle käännymme? Nyt hallituksen pitää kädet ristissä odottaman kaikkea kansan wapaalta kilwoitukselta. Nyt, jos joku seikka ei ole mieliä myöden, niin se on hallituksen syy, kun se muka on asioihimme sekaantunut, jos ei juuri nyt, niin kuitenkin kymmenen ajastaikaa sitten j. n. e. Suotawa olisi, että asianomaiset ymmärtäisiwät, että yhtä wähän kun täysi-ikäinen kansa kaikkia waatii hallitukseltansa, yhtä wähän se sitä kaikesta syyttää. Oma saamattomuus on kumpaisenkin waatimuksen, niinkuin syyttämisenkin perustus, jos kohta muodostuukin wähän toisella lailla. Mutta kansalle, jonka ajattelewat ja kirjoittawat miehet niin puhuwat, ei ole liiaksi kerran muistuttaa että: „Kansan tila, olkoon se mikä ikinänsä, on sen oma tekemä". Tämä pidettiin kuitenkin kansan kunniaa loukkaawana. Silloin kunnioitettiin kansaa lauseilla semmoisilla kuin tämä: Ei tätä „kansa raiskaa" saa syyttää; sitä ei sowi sanoa kuin: Herra anna sille anteeksi, sillä se ei tiedä mitä se tekee.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Metsä-konduktöörit C. E. Rancken ja maisteri M. E. Forsström yli-metsäherroiksi, edellinen Kemin piirikuntaan ja jälkimäinen Iin piirikuntaan; ylimääräinen kamarikirjoittaja O. W. Ladau konttuorikirjoittajaksi Wiipurin postikonttuoriin; konttuorikirjoittaja Helsingin postikonttuorissa K. Oppman postipaikan hoitajaksi Iisalmeen.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. — Määrätyt: yliopistolaiset O. A. Forsén ja F. A. A. Thurén wastaiseksi, ei kuitenkaan sisälläolewan lukukauden loppua kauemmaksi, toimittamaan edellinen rehtorin-wirkaa Kokkolan ala-alkeiskoulussa ja jälkimäinen apu-opettajan wirkaa Hämeenlinnan ala-alkeiskoulussa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. Ltt.	Munatiu 45—50 k.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.	Teeri-pari 50—60 k.
Kaurat 3: 40—3: 60 tynnyri.	Metso-pari 90—1 r. 10 k.
Kaurakryynit 42—35 k. k:pa.	Pyy-pari 30 k.
Walkoset hern. 45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. tt.
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7—10 k. tt.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. Ltt.	Tuoretta säynää 4—5 k.
Palwattua samaa 1:—1 r. 20 k. Ltt.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. tt.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 Ltt.	Tuoreet hauet 7—8 k. tt.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Tuoreet mateet 8—12 k. tt.
Wasikan-liha 1: 40—2 r. Ltt.	Suolattua lohta 18—20 k. tt.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 Ltt.	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 80—2 r. Ltt.	Suolattuja silakoita 65—75 k. Ltt.
Talia 2: 50—2: 70 Ltt.	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Tuoretta woita 20 25 k. tt.	Koiwu-halkoja 1: 1—25 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 80—4 r. Ltt.	Mänty-halkoja 90—1 r. 10 k. kuorma
Maito 5—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Taale 5—6 k. korttieri.	Wiina 80 85 k. kannu.
	Heinät 12—15 k. Ltt.
	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 21. Tuorstaina 12 p:nä Maaliskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Maalisk. 12 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta Söderströmin kiwikartanossa Ulrikasborgin wuorella.

„ k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Maalisk. 13 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Maalisk. 14 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weavorin satama-konttorissa Kataja-nokalla korjaustöistä y. m.

„ k:lo 12 päiwällä. Samanlainen awisioni lääkintöhallinnon edessä kenkien, sukkien, lakanain, paitojen y. m. hankkimisesta.

„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa kameraali-wirallinen Rabbe wainajan kirjastosta.

Sunnuntaina.

Maalisk. 15 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Maalisk. 16 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satama-konttorissa Kataja-nokalla wiinan ja suolan hankkimisesta.

Helsingistä.

Rautatien-tarkastuksia. Kun tie- ja wesikulkuneuwojen yli-hallitus on ilmoittanut, että ne tarkastukset, jotka wiimewuonna Turusta, Helsingin-Hämeenlinnan rautatiehen saatawaa rautatielinjaa warten owat tehtyinä Maarian, Liedon, Pöytiön, Loimajoen, Humppilan, Urjalan ja Akaan seurakunnissa, owat johdattaneet siihen päätökseen, että Akaan ja Urjalan pitäjissä löytyy rautatien rakentamiselle sopimattomia paikkoja, on H. K. M. ylihallituksen esityksestä suostunut, että uusia tarkastuksia saisi tämän wuoden kuluessa tehdä, jotta saataisiin uusi linja, joka karttaisi mainituissa pitäjissä löytywät sopimattomat paikat. Tämmöinen linja on jo katsottu Loimajoen pitäjästä Metsämaan kappelin kautta Lempäälän pitäjään ja on nähty rautatielle sopiwammaksi. Tämän linjan likempää tarkastusta warten sekä riitninkiä ja kustannusehdotuksia warten on H. K. M. antanut 2,500 ruplan raha-määräyksen. (F. A. T.)

Eläinruton lewiämistä Suomeen estääkseen, tulee keis. senaatti wastaiseksi, joksikuksi ajaksi, sen mukaan kuinka asianhaarat waatiwat, antamaan kiellon Wenäjältä tuomasta eläwiä sarwi-eläimiä, raaka-taljoja y. m. (F. A. T.)

Hypoteekki-yhdistyksen johtokunta on jo koetellut puuhata raha-lainaa ulkomailta, waan ei näytä nykyjään olewan mitään toiwoa welan saannista niin kohtuullisilla ehdoilla, että johtokunta woisi niihin suostua ja sitoutua ilman yhdistyksen osakkaita kuulustelematta ja kysymättä. Josko welka saataisiinki johtokunnan toimella, niin ei woitaisi kuitenkaan rahoja saada tänne ennenkuin syksyn puoleen; waan kuin ensiksi on yhdistyksen suostumus saatawa niihin ehtoihin, joita wastaan rahamiehet ulkomaalla rupeewat welkaa antamaan, ja se suostumus woidaan saada yhdistyksen wuosikokouksessa, joka pidetään tulewan kesäkuun alussa wasta, niin ei ennen syksyä siinäkään tapauksessa rahoja saada, josko yhdistys suostuisiki niihin ulkomaalaisten laina-ehtoihin. — Tämän sanomme muistutukseksi senwuoksi, että maalla kuuluu paikoin oltawan siinä toiwossa, että pianki saataisiin ulkomaan rahoja. (Str.)

Teollisuusyhteyden johtokunta on nyt kaupungin ruotsalaisissa lehdissä antanut ilmoituksen siitä rahapalkkiosta, joka yhteyden kokouksessa helmik. 23 p. päätettiin antaa parhaimmasta kilpakirjasta, joka selittäisi puukaluin kaupitsemiseen ja te'ettämiseen kuuluwat seikat. Rahapalkkio on, kuten jo olemme maininneet, 1,500 markkaa. Kilpakirja on ennen lokakuun ensimäistä päiwää sisällejätettäwä yhteyden johtokunnalle. Kilpa-kirjain on sisältäminen niin täydellisiä tietoja, kuin mahdollista, mitä puukaluja eripaikoilla ulkomailla woidaan myydä, kuinka suuri hinta ja meneke eripaikoilla woitaisiin kustakin tawarasta laskea, mitkä massinat ja koneet ulkomailla käytetään eritöiden te'ettämiseksi, kuinka suureksi tekohinta, käyttämällä ulkomaan työkoneita ja te'ettämistapaa, woisi nousta ja kuinka suurella woitolla siis näin te'etettyjä puukaluja woitaisiin ulkomaille wiedä. Tähän on johtokunta kilpa-kirjain suhteen lisännyt muutamia ehtoja, joista etewimmät owat, että yhteys tulee ilman erinäisettä tekijäpalkatta julistamaan palkittua kirjaa, että semmoiset kilpakirjat, joidenka julkaiseminen muutoin pidetään hyödyllisenä mutta jotka eiwät woi tulla palkituksi, woi, jos tekijät siihen suostuwat, tawallista tekijä-palkkaa wastaan tulla julkaistuksi yhteyden aikakauskirjassa, y. m.

Maawerosta meille kirjoitetaan: „tuo kirjoituksenne maawerosta tuli oikein tarwittaessa. Suometar ja Åbo Underrättelser owat jo saarnanneet sen häwittämistä. Mutta semmoinen lakkauttaminen on mielestämme sulaa kommunismia. Se on wääryys, sanowat nämät lehdet, että toinen maa kantaa isomman weron kuin toinen. Kommunismi puhuu selwemmin, lausuen: se on wääryys että toinen mies on rikkaampi kuin toinen. Weron-tasaus on warsin samaa kuin omaisuuden tasaus. Ja weron lakkauttaminen on ainoastaan laji tasausta".

Helsingin—Hämeenlinnan rautatie tuotti helmikuun kuluessa 6,201 r. 46 k., josta matkustajilta 1,957 r. 37 k., paketeista 37 r. 97 k., ylipainoista 54 r. 37 k. postin kuljettamisesta 15 r., ajokaluista 84 r. 93 k., koirista 2 r. 85 k., tawarasta 4,025 r. 1 k., sarwi-eläimistä 1 r. 74 k., sekä satunnaisia tuloja 22 r. 22 k. — Tammikuulta nousi tulot rautatiestä ainoastaan 5,198 ruplaan 88 kopeekkaan ja joulukuulta 4,299 ruplaan 58 kopeekkaan. Siis woittaa helmikuu tammikuuta 1,000 ruplalla ja joulukuuta likemmiten 2 tuhannella. (Lähetetty).

Nöyrä kysymys! Jo joulun edellä kuulutettiin Kuwa Biblia walmiiksi painetuksi Porwoossa, mutta helmikuun keskitienoilla ei ole tilatut kappaleet wielä Tampereelle tulleet. Mikä syy?

Wiina-asiasta on meille lähetetty kaksi kirjoitusta, jotka molemmat warsinkin toinen ankarasti puolustawat tilallisten wiinan-polton oikeutta. Tahdomme ehkä tulewassa numerossa lyhyesti mainita niiden pääsisältöä.

Hra Pitäjän-apulainen Blomberg'in itsepuolustus. Lukijamme muistawat tuota kummallista juttua Sääksmäeltä lehtemme 16:sa numerossa. Hra pitäjän-apulainen Blomberg, jonka merkilliset toimet sanan-kuulijainsa walistuksen edestä tässä jutussa esiteltiin, on sittemmin, kuten wiime-numerossamme sanoimme, Hämäläisessä julistanut itsepuolustuksen. Me tahdomme tässä mainita puolustuksen pääsisällön, jättäen pois sitä nuhde-saarnaa, jolla hra Blomberg näkee tarpeelliseksi kurittaa wastustajiansa. Asia on muka lyhyästi tämmöinen. W. 1862 pidettiin pitäjän-kokous, jossa päätettiin, että pitäjän unilukkari kahdeksi wuodeksi koetteeksi otettaisiin kouluttajaksi ja pitäisi opettaminen tapahtuman lähellä kirkkoa. Tästä päätöksestä walittiwat „Metsäkansan" ja osaksi „Raudonkulman" miehet. Mutta ennenkuin heidän walituksensa oli lopullisesti päätetty, pidettiin taas uusi kokous, jossa päätettiin koulu-mestaria pitää, niin kauan kuin hän wirkansa kelwollisesti toimittaa. „Tätä wastaan-sanottiin ojeti kokouksen enemmistöltä ja walitettiin senki

päätöksen yli kuwernöörille". Nämät molemmat walitukset päätti kuwernöri kuitenkin niin, että hän wahwisti molempain pitäjän=kokousten päätökset, sillä lisäyksellä että opettaja olisi welwollinen opettamaan toisen osan wuotta kirkon=seudulla ja toisen osan „Saarioispuolella". Näin oli Metiäkansan miehet welwoitetut koulumestaria palkitsemaan niinkuin muutkin. Mutta heille olisi muka tämmöinen kouluttaja, joka opettaisi ainoastaan kirkon seudulla ja Saarioispuolella ainoastaan nimeksi ei hyödyksi, kun liian pitkä matka ja köyhyys estäisi heitä lähettämästä lapsiaan opetuspaikkoihin. Koska näin tämän kulman hyötyä ja etua muka „poljettiin ja halpana pidettiin muilta pitäjänmiehiltä", oli hra Blomberg esitellyt useammille kirkonpuolen miehille kuinka „yksinkertaisesti ja wielä häpeällisestikin" oli waatia Metsäkulmalaisia palkitsemaan koulumestaria, josta niillä ei ole ollenkaan hyötyä. „Tätä eikä mitään muuta" on muka hra Blomberg esitellyt pitäjänmiehille. — Sen ohessa ilmoittaa hra Blomberg itsepuolustuksessaan, että hän oli ensimäinen joka w. 1861 keväällä kaiken mokomin kehoitti asian=omaisia toimittamaan koulu=mestaria pitäjään, että hän on kokoillut waroja lainakirjaston toimeen=panemiseksi ja „ylöswalaisewain kirjojen hankkimiseksi pitäjänmiehille" j. n. e. Myös ilmoittaa hän niille, jotka todistajina owat kirjoittaneet nimensä tuon todistuksen alle, että he tulewat todistuksestansa oikeuden edessä wastaamaan, jonka tutkittawaksi koko asia tulee annettawaksi.

Mehiläinen n:o 2 ilmaantui eilen. Sen sisältö on seuraawa: 1) Suomen wallaston warat ja welat, kirj. N. P. 2) Ludwig Uhland, kirj. G., 3) Kirje A.... nille, II (jatket.). 4) Kuwauksia Meksikon elämästä, kirj. Gabriel Ferry. 5) Kirjallisuutta (tarkastus Lilius'en opetuskirjasta yksinkertaisessa kirjan=pidossa), kirj. N. P. 6) Sekasanomia ja 7) Kirje Helmikuulta.

Kuolon=sanoma. Wähä aikaa sitten kuoli täällä tuo ennen aikaan niin mainio laulajatar Johanna v. Schoulz (naineena Brand). Hän eli nyt unohdettuna wanhuutensa päiwät täällä Helsingissä, mutta nuoruutensa aikana käwi mainensa kaukana isänmaan rajojen ulkopuolella. Italian, Ranskan y. m. teatereissa lauloi hän aikansa etewimpäin laulajattarien rinnalla ja herätti yli=ympärin ihastusta.

☞ Tämä numero tuli tapaturmion kautta kirjapainossa wiiwytetyksi.

Ulkomaalta.

Kaikki muut maailman asiat owat nykyään koko Euroopassa siirtyneet ihmisten mielistä Puolan asiain edestä. Surua, sääliä, innostusta ja ihastusta on tämä onneton kansa herättänyt kaikissa maissa ja kansoissa. Kapina on jo muuttanut entisen muotonsa ja tullut yleiseksi euroopalaiseksi kysymykseksi, sitten kuin Preussi wenäläisen suostumuksen kautta waati länsiwallat sekaantumaan näihin asioihin. Wenäjälle on Preussi tämän kautta tehnyt hywin huonon palweluksen, sillä tämän liiton kautta owat länsiwallat saaneet tilaisuutta Pietarissa tekemään kaikenmoisia waatimuksia Puolan hywäksi. Itse on Preussi tämän kautta heittäynyt suurimpiin waaroihin. Sillä se ei ole mikään mahdoton asia, että, ellei Preussin hallitus tässä kohden peräydy oman kansan ja koko siwistyneen maailman kiinteille waatimuksille, sota woi uhata Preussia läntiseltä puoleltaan. Ranskassa puhutaan jo toden=teolla sodasta Preussia wastaan. Tämmöinen sota ei suinkaan olisi wastoin Ranskalaisten mieltä, sillä tuo wanha aate saada Ranskan rajaa muutetuksi Rein=wirtaan saakka ei ole wielä kuollut Ranskalaisten mielistä. Ja mikä sopiwampi tilaisuus woisi heille tämän aatteen toteutumiselle tarjoutua kuin tämmöinen sota, jossa heillä olisi puolellaan koko Euroopan mielisuosio. Tästä syystä onkin koko wapamielinen ja kansallinen sanoma=kirjallisuus Preussissä wastustanut tätä liittoa ja kaiken mokomin kokenut waroittaa hallitusta syöksäämästä maata perikatoon. Edusmiehistö on kiiwaasti tarttuneet asiaan, edusmiehistö=kamarissa on ollut erinomaisen ankaria keskusteluita, joiden päätös on ollut, että 246 äänellä 57 wastaan liitto Wenäjän kansa julistettiin hyljättäwäksi. Ministeri=presidentti Bismarck on itse puolustanut hallituksen waltiotointa tässä kohden. Erinomainen sokeus näkyy tässä hallituksessa wallitsewan. Waroitukset, waatimukset, koko kansan ja koko siwistyneen maailman mieli=ala ei näy waikuttawan siinä niin mitään. Niinpä nyt wiimeiset tiedot mainitsewat, että Preussin liitto Wenäjän kanssa jo teko=asiallisesti on pantu woimaan. On, näet, kuten kirjoitetaan Berlinistä „Kölnische Zeitung'iin, 19 p. helmik. 150 Preussiläistä käyneet rajan ylitse ja ottaneet haltuunsa puolalaisen kaupungin Dobrzya'n ja sitten Wenäläisten sotajoukkoin kanssa ajaneet Puolalaisia takaa metsissä. Myöskin Warsowasta kirjoitetaan, että preussiläisiä sotamiehiä wenäläisen sotawäen kanssa on wanginnut kapinamiehiä ja wienyt niitä preussiläisen rajan ylitse. Ellei rupee Preussin hallitus piankin malttamaan mieltänsä, niin on Euroopan yleinen rauha suurimmassa waarassa, sen jo huomaawat kaikki, jotka wähänkin owat tarkastaneet asiain oikeata laitaa. Mikä suuri mullistus siitä syntyisi, jos nyt Preussin hallitus rupeaisi päättömään sotaan aiwan suoraan wastoin kansan kiiwaasti ja innokkaasti lausumaa mieltä, wastoin koko Euroopan jäykkää mielipidettä ja päälliseksi semmoisena aikana, jolloin ankarin taistelus wallitsee hallituksen ja kansen wälillä sisällisistä asioista, sen näkee jokainen helposti. Itäwalta jonka etuja Puolan kapinan kautta woi tulla yhtä suureen waaraan kuin Preussinkin, on julistanut tahtowansa rikkomattomasti pysyä niinkutsutussa non-interventioni-periajatuksessa. Tämä peri=ajatus, näet, tarkoittaa, ettei kellään waltakunnalla ole oikeus sekaantua toisen asioihin, waan saa kukin kansa omin päin johdattaa asioitaan ja niistä päättää. Tällä julistuksella on siis Itäwalta wakuuttanut tahtowansa olla erillään kaikesta sekaantumisesta Puolan asioihin. Yhteisiä neuwottelemisia kuulukin tapahtuneen Ranskan, Englannin ja Itäwallan wälillä, mitä Preussin suhteen olisi tehtäwää. Mitä Ranska tulee tekemään tässä Puolan asiassa, sen odottaa koko Eurooppa suurella lewottomuudella. Ranskan hallitus osoittaa jo hywin suoraan, että aikoo wäkewästi ryhtyä asioihin kiini. Sekin on selwää, että kaikki mitä hallitus tekisi Puolalaisten hywäksi woittaisi suurimpaa mieli=suosiota kansassa. Sen osoittaa koko sanomakirjallisuus, monenlaiset muut mielen=osoitukset ja wielä edusmiehistön tästä asiasta lähettämä adressi keisarille. Yleinen mielipide maassa rupee yhä wäkewämmin pakoittamaan hallitusta jollakin lajilla ottamaan Puolaa turwiinsa. Raha=kokoilemisia Puolalaisten haawoitetuille owat suurempain sanomalehtein toimitukset alkaneet tehdä, eikä hallitus ole kokenut sitä estää. Ranskan hallitus kuulunkin jo lähettäneen waroituskirjeensä Berliiniin.

Puola. Sota=tapauksista rupeewat ulkomaan tiedot tulemaan yhä epäselwemmiksi. Kaikissa kuitenkin näkyy että sotatoimet owat ruwenneet käymään Puolalaisille huonosti, waikka sota=into näyttää olewan entisellään. Puute sota=aseista sanotaan olewan aiwan suuressa määrässä ja suuresti hidastuttawan Puolalaisten hankkeet. Ulkomaan sanomat owat täynnänsä kertomuksia Wenäläisen sotawäen hirweästä menetyksestä. Garibaldin poika kuuluu lähteneen Puolaan Puolalaisten awuksi. Mieroslawskin toimesta owat sanomat hywin wastariitaiset. — Wiralliset tiedot owat taas tawallisuuden mukaan ihan woittokertomuksia. Mainittawaa on että Posen'ista (Preussin Puolaa) 600 miehen suuruinen kapinajoukko on tunkeunut Puolaan. Tämä joukko sanotaan sitten häwitetyksi.

Maalohkomisesta, laillisesta suojelluksesta ja waiwaishoidosta.

II.

Maalohkominen ja wiljelys.

Itse kukin tietää että maan hedelmällisyyttä woi kartuttaa melkeen rajattomasti. Jos lapiolla kaiwetaan ylös maatilkka, se sitten tarpeeksi lannoitetaan, kastetaan kuiwalla ajalla ja siihen, mukawat wälit laitettua, pistetään wilja=jywiä, niin epäilemättä siitä ko'otaan sato, jota paraimmassakaan laweassa maawiljelyksessä ei woi aawistaa. Tämän totuuden nojassa, että pieni wiljelys tahi niinkutsuttu lapio=wiljelys woi olla tuottawampi kuin mikään lawea wiljelyskeino, on maalohkomista puolustettu siitä syystä, että se kartuttaa maan tuottawaisuutta, kun muka pienen osan omistaja woi werrattomasti tarkemmin ja paremmin walmistaa maatansa, kuin se joka awaroita aloja käyttää. Tämä wiljelyslaatu on ei ainoastaan tuottawampi, mutta wielä ainoa mahdollinen yrtti=kaswuille, jonka tähden sitä myös yrttiwiljelykseksi mainitaan.

Mutta jokainen tietää myös, että lawealla maawiljelyksellä on yrttiwiljelystä wastaan ominaiset etunsa. Etewin on mahdollisuus käyttämään masinoita, joista ensimmäiset ja yleisimmästi käytetyt owat aura ja hewoinen, mutta joita maawiljelystiede keksii uusia ja parempia päiwä päiwältä. Taistelu mielipiteiden wälillä, onko lapio waiko lawea wiljelys hyödyllisempi, on kestänyt kauwan, eikä sitä ole woitukaan ratkaista ainoastaan punnitsemalla kummankin lajin etuja, sillä ne owat keskenänsä jotkin mahdottomat mitata. Mielestämme on asia wihdoin saatu selwille. Kieltämättömäksi on näytetty, että näiden eri wiljelyslajien edut owat wuorottain woitolla, aina sen suhteen kuinka paikkakunnalliset suhteet owat yhdelle eli toiselle mukawammat.

Englanti ja Ranska kuwaawat meille ylipäänsä tässä mainitut kahdet wiljelyslajit; ensimmäisessä laweat maat, lawea wiljelys, toisessa maalohkominen korkeimmallansa, siis lapiowiljelys. Molemmat kiittäwät omaa järjestystänsä, ja tietysti syystä. Tietty on että Englannin maawiljelys on parahin maailmassa, tietty on myös että parhaasta päästä arrendatorit (farmer'it) owat sen nostaneet nykyiselle kannalle. Siitä woi päättää ett'ei maa=omistaminen ole wälttämättömästi tarpeen maan paraimpaankaan wiljelykseen saattamiseksi; eikä Englannissa ole kuulunutkaan ääniä, jotka olisiwat maalohkomista kehuneet, ei suinkaan sentähden ett'ei uuden aian edistymistä noudatettaisi siellä, waan sentähden että lapiowiljelys

ei sowi maan suhtiin ja että Englannin waltiollinen laitos osaksi perustaikse suuriin maanomaisuuksiin.

Päin wastoin näemme Ranskassa maalohkomisen korkeimmallaan. Waltakumous wuodelta **1789**, joka ylipäänsä tahtoi tieteis-opillisille perusteille rakentaa waltakuntaa, poisti kaikki ne siteet, joidenka syitä se ei woinut aatteelliselta kannaltansa keksiä. Siis sallittiin myös rajatoin maalohkominen. Mitä on kokemus nyt tässä aineessa osoittanut? Myönnämme, ett'emme ole lukeneet yhtään uudempaa ranskalaista kirjaa, missä tahdottaisiin rajoittaa maalohkomista, mutta sitä useampia tutkimuksia olemme lukeneet siitä, millä lailla ylönmääräisen maalohkomisen pahat seuraukset wältettäisiin. Ne, jotka wallan ehdottomasti puolustawat wapaata maalohkomista, eiwät suinkaan wäitä sitä aina ja joka paikassa hyödyllisimmäksi wiljelykselle, ne sanowat waan, ett'ei siitä ole aiwaan suurta waaraa, sillä missä se ei ole luonnollinen, siellä se niin wähän kannattaakin, että pienet maatilat alinomaa yhdistetään suuremmiksi, sitten kun heidän omistajat owat häwinneet. Wuonna 1825 löytyi Ranskassa 9 miljoonaa niin pieniä tiluksia, ett'eiwät maksaneet kun 20 frankia weroa; wuonna 1842 niitä ei ollut kun 8,800,000, mutta suurien maatilojen luku oli paljon enennyt. Tosin siis ei ole peljättäwää, että koko maa lohotaan pieniin tilkkoihin, koska semmoisia ei kannata joka paikassa wiljellä. Mutta kysytäänpä nyt näiltä kirjoittajilta, missä ja millä ehdoilla pienet maatilat owat mahdolliset, missä ei, niin antawat meille yksimielisesti sen luonnollisen wastauksen: missä semmoisia kaswuja wiljellään, joita ainoastaan lapiolla saadaan menestymään, siellä on hyödyllistä lohkoa maata waikka kuinka pieniin kappaleisin, mutta missä taas semmoisia kaswuja käytetään, joiden wiljelykseen sopii muut koneet ja lawea wiljelys, siinä maata tosin joskus lohotaan liika wähiin kappaleisin, mutta kun kilwoitus suurten tilojen kanssa on mahdoton, häwiäwät ne pian ja yhdistetään suuremmiksi. Mutta jywät ja heinä, jotka owat ainoat luonnolliset Suomessa wiljellä, owat sitä laatua, että lawea wiljelys aina woittaa lapiowiljelystä. Ilman hewosettakin on mahdotoin oikein peltoa wiljellä. Lapiowiljelyksellä saatawilla kaswuilla ei ole wielä suurta menestystä Suomessa. Miksi meillä siis sallittaisiin rajatoin maalohkominen, sitä emme ymmärrä, koska täällä eiwät löydy ollenkaan ne suhteet, joissa semmoinen lohkominen woi olla hyödyllinen, waan ainoastaan semmoiset, joista tunnustettu on, että tulewat waikuttamaan sen, että pienen maakappaleen omistajan täytyy häwitä. Kuinka talonpojan käy, kun maa ylönmääräisesti lohotaan semmoisissa paikoissa, joissa jywiä wiljellään, todistaa erään ranskalaisen kirjailian lause: „Ennen oli talonpoika jonkun herran orja, nyt hän on kurjuuden orja, eikä tämä ijes ole helpompi kantaa". Mutta meidän talonpoikainen sääty on maamme lakilaatimisessa neljäs osa, sitä pitää siis warjeltaman tulemasta sekä herrojen että kurjuuden orjaksi.

Jos tarwitsisi todistaa, mikä sekawuus wallitsee muutamien sanomakirjoittajain päässä, woisimme esimerkiksi muistuttaa kuinka eräs niistä, kehuen kaiken maaweron lakkauttamista erittäin siitä syystä, ett'ei maalohkomiselle sitten olisi mitään estettä, ja siis suuri haitta maan mukawalle wiljelykselle tulisi poistetuksi, samassa kuwaa ranskalaisen talonpojan tilaa Chewalier'in sanoilla: „1789 wuoden waltakumous, joka julisti wapauden ja tasa-arwon suuret säännöt, paransi maata-wiljelewän säädyn tilaa enemmin aikeessa kuin itse asiassa. Ranskalainen talonpoika on tätä nykyä aiwan köyhä, ell'ei kaikissa maakunnissa niin kuitenkin useammissa. Toimeentulonsa on werrattomasti huonompi kuin yhteisen rahwaan Englannissa" j. n. e. Olkoon myönnetty että tähän eroon on monta syytä, sen kuitenkin sanomakirjoittajankin pitäisi tajuaman, että Englannissa mahdottomuus maan lohkomiseen ei ole ollut haitaksi maan wiljelykselle, Ranskassa taas se ei ole sitä edistänyt, waan on siellä t i l a l l i n e n wäki huonommassa woimassa kuin t i l a t o i n Englannissa. Mutta olkoon kerraksi sanottu suuresta joukosta maawiljelysmietteitä, joita sanomissamme luetaan, että joka ei tunne maatamme ulommalta Helsingin esplanadia, woi tosin kirjoittaa oiwallisia teateri-tarkasteluita ja ymmärtämättä kopioita M. Chewalier'ia ja Stuart Millia, mutta maawiljelyksestä hän kirjoittaa niin nurinpäin kuin yllämainittu kirjoittaja. (Jatketaan.)

Meidän pikku Kaupunki.

(Jatko 18 n:roon.)

Emme woi tydyttäwästi tässä selittää miten se rouwa pääsi komissarinnaksi eli oikeimmin, miten hänen miehensä pääsi kauppaneuwos-arwoon. Sanotaan kyllä että hänen toimellisuutensa tuli hallituksen korwiin, joka sillä tawoin koetti palkita häntä ja kehoittaa muitakin toimellisuuteen, waan asia lienee tapahtunut niin, että tämä parikunta osoitti wieraswaraisuutta niille, jotka woiwat kiittää kuuluwalla äänellä, joten kauppamiehen toimellisuus sai otollisen ylistyksen. Meidän pikku-kaupungissa on nimittäin aina wietetty hiljaista elämää. Täällä ei ole suuret tapaukset eli näytelmät wietelleet asukkaita pois jokapäiwäisistä töistä ja askareista. Ainoastaan harwoin tapahtuu että joku isonen herra tulee kaupunkiin. Silloin lähettää porimestari sanan kaikille asujamille, että he tietäwät käwäistä katuinsa osat, joita ei muulloin koskaan käwäistä. Kun se työ on tehty, joka tawallisesti tapahtuu päiwää eli kahta ennen sen suuren herran tulemista, niin lähtee kaikki joutilaat — ja niiksi on semmoisina aikoina koko kaupungin wäki luettawa —. tulliportille wartoamaan sen suuren herran tulemista. Mutta kaupungissa kun ei ole wakinaista wierastaloa, niin on komissarinna katsonut welwollisuudeksensa ottaa näitä korkeita herroja wastaan ja semmoinen kohteliaisuus ei ole jäänyt palkitsematta, waan on luettu hänen miehellensä ansioksi, joten se on tullut suureen huutoon toimellisuudestansa ja saanut kunnianimet ja- merkit.

Meidän pikku kaupungin porimestari on mies, jota ei liion saa jättää muistamatta, näin isoissa puhuttaessa. Kun hänen edellisensä porimestari muutti pois ja uusi oli walittawa, lausui eräs kaupungin wanhemmista, jonka painawaa järkeä oli totuttu noudattamaan kaikissa seurakunnan asioissa: „När wi wälja en pormestare, ska wi wälja en ko" joka suomeksi on: „kun me nyt walitsemme porimestarin, niin walitkaamme hywä", ja he walitsiwat „en ko" s. t. s. hywän, joka kaikissa oli toimelias, niinkuin kunnollisen porimestarin olla tulee. Ensimäinen wirkansa toimitus oli seuraawa: Kaupungin ulkopuolella asui kerjäläisiä — nyt ne owat muuttaneet sisäpuolelle — jotka usein käwiwät kaupungissa „ansaitsemassa" jokapäiwäistä leipäänsä. Niiden seassa oli wanha umpi-silmänen ja kampura-jalkanen mies, joka usein käwi kaupungissa ja rasitti warallisten taloja. Hänen ruma muotonsa kamotti herraslapsia ja erittäin noita wienoja komisarinnan taimia, joka suuresti pahaksutti heidän jalon äitinsä mieltä. Se walitti porimestarille, joka tähän pian keinon keksi. Kerran kun se umpisilmä ja kampura-jalka mies taas tuli kaupunkiin, sieppasi eräs kiilto-nappinen herra, joka kaupunkilaisten keskeen tunnettiin nimellä „Tulikuono", häntä kauluksiin ja wei hänen „kortikaaliin", jossa hän sai olla toiseen päiwään. Sitte käwi tulikuono joka talossa ja „haasti" kaikkia tulemaan seuraawana aamuna konkurssikadulle, — jonka warrella kauppamiesten puodit oliwat, — siellä he saisiwat nähdä jotain huwittawaa. Tämäpä nyt oli kaupunkilaisille hywä sanoma, waik'ei sen „tassin" (lyh. w. stadstjenari) tapa ollut milloinkaan hywiä sanomia tuoda, miten joku pilkka-kirwes aina sanoikin näkewänsä kuwan siitä järwestä, joka palaa tulesta ja tulikiwestä, kun hän sai nähdä mainitun nappiherran hohtawat kaswot.

Aamulla sitte, kun wäki oli koossa konkurssikadulla, rupesi trumpu kuulumaan, ja korttikaalista tuli nilkuttain ja kamppuroitten se umpi-silmä mies ja taajan hänen jälissänsä käwi kaupungin trumpari, lyöden tuimasti wanhaa tunnettua nuottiansa, joka on tutkittu: „Pertteli, Pertteli, Puu, Puu, Puu".

Tällä nuotilla sai nyt Pertteli Puu — se oli kerjäläis-ukon nimi — astua koko konkurssikadun mitan, seurattuna kaupunkilaisten naurulta ja lukemattomalta poika-parwelta, jotka hyppiwät ilosta hänen rinnallansa, edellänsä ja jälissänsä, kunnes Pertteli saatettiin tullista ulos.

Miten komissarinna tätä hywäksyi ei meidän pikku kaupungin ajantieto ilmoita, mutta porimestari oli lakimies ja tiesi mitä hänen tuli tehdä.

Kerran kun oli kolera liikkeellä, päätti meidän wiisas porimestari estää sen tulemasta kaupunkiin, sillä muodon, että tulliin tehtiin salpa-portti, josta ei ketään päästetty sisälle ennenkuin se oli käynyt lähellä olewassa riihessä saawutettamassa. Tapahtuipa silloin, että eräs suuri herra, jolla hallituksen asioissa oli paljo sanomista, teki matkaa maata pitkin. Hän tuli myös meidän kaupunkiin, ja oli jo edelläpäin ilmoittanut tulonsa. Tästä ihastui porimestari ja raati, kun nyt saiwat näyttää minkä suuren huolen he pitiwät terweyden tilasta. Yksi raatimiehistä, joka wähimmin oli arka ruton tarttumiselle, asettihe salpa-portille, ja hänen kanssansa ne työmiehet, jotka sawuttaja-wirkaan oliwat kaupungista palkatut. Se iso herra tuli ajaen waunuissansa hywää rientoa kaupungin porttia kohden, waan aiwan samassa hetkessä paiskattiin salpa eteen ja siihen waunut seisahtiwat. Porimestari seisoi etäällä portin sisäpuolella, „paatti-lakki" kädessä ja luki paperista saksan-kielisen puheen — se iso herra ei ymmärtänyt ruotsia eikä liion suomea — Se puhe oli porimestarin rouwan tekemä, — hän oli ennen ollut „guwernanti" jaltaisi kaikki

kielet ja kirjoitti myös porimestarin päytäkirjat. Siinä puheessa oli siewillä ja sujuwilla sanoilla selitetty, mikä jalo tarkoitus tällä portin salpaamisella oli, mutta se iso herra, joka ei puheesta sanaakaan kuullut, arweli tämän salpauksen olewan jonkun häntä warten rakennetun kunniaportin, ja kuulteli puhetta suu hereellä loppuun asti. Waan ei kunniaporttia awattukaan hänelle; ne palkatut miehet riisuiwat nopiasti hewoset waunuin edestä, ottiwat aisaan kiini ja pyörittiwät waunut herraneen päiwineen riihen owesta sisälle, josta tuli hirmuisen paha häkä wastaan. Herra rupesi sadattelemaan, ja ajaja myös; he alkoiwat pyrkiä pois tästä itkun ja hammasten kiristyksen paikasta, waan ei siinä auttanut rukoukset eikä wiisaus; he saiwat olla siellä, kunnes he katsottiin täydellisesti sawutetuiksi. Nyt he päästettiin, mutta sen ison herran sisälmyksiin oli syttynyt tuhat tulimmainen kiukku. Hewoset waljastettiin, salpa nostettiin ja kaupunkiin ajettiin, mutta porimestari tahtoi olla hukassa siitä, kuin hän niin innokkaasti piti huolta kaupungin terweydestä. Sanotaan hänen wirkansa olleen waarassa, mutta kaikkien iloksi ja onneksi ei hän sitä kuitenkaan menettänyt. (Jatketaan.)

Seka-sanomia.

Wuotinen kulta-saalis maailmassa. Sisätointen sihtieri Washingtonissa laskee wiime wuosikertomuksessaan lukua kultakaiwosten tuotteista Kaliforniassa: „Ennenkuin Kalifornian kulta-aarniot keksittiin, oli wuotinen kultasaalis koko maailmasta keskimäärin 18 milj. Dollaria (jokainen Dollar eli Amerikkalainen Taaleri = 5 m. 25 p.). Tähän aikaan tuottaa Kalifornia yksistään keskimäärin 70 milj. Jos maailman muut kulta-aarniot kaiwettaisiin saman-suhteisella työ-woimalla kuin Kalifornian, niin arwataan koko yhteinen kultasaalis maailmassa nousewan 400 miljoonaan Dollariin wuoteensa". Epäilemätöntä kuitenkin on, ett'ei todellinen saalis nouse kuin puoleen määrään.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. — Armollisen päätöksen mukaan tammik. 17 p. on lupa sallittu mamselli Wilhelmina Nordströmille Porwoon kaupungissa asettaa naiskoulu, jonka ensimäiseksi järjestämiseksi 300 ruplan rahamääräys waltiolta on suotu ja sen ohessa awuksi koulun yllä-pitämiseksi 400 ruplan wuotinen rahamääräys, niinkauwan kuin koulu hywin wastaa tarkoitustansa. Myöskin on keis. senaatti sallinut 350 ruplaa wuoteensa apuopettajan palkitsemiseksi Helsingin yli-alkeiskoulussa. — Sittenkuin keis. senaatti on muuttanut tuomiokapitulon waalin-sioitusta Pieksämäen kirkkoherra-wirkaan niin muodon, että Joroisten kirkkoherra, sota-prowasti C. A. Lillström on pantu ensimäiseen waali-siaan, Nilsiän kirkkoherra, prow. A. F. Hjelmman muutettu toiseen ja Mäntyharjun kappalainen, wara-kirkkoh. A. E. Berner kolmanteen siaan sekä Elimän kappalainen, w. kirkkoh. R. Enckell pantu waalista pois, on käskykirjat waalinsaarnaamiseen lähetetyt ja tulewat waalisaarnat pidettäwiksi maalisk. 22 ja 29 p. sekä huhtik. 5 p. sekä itse waali huhtik. 26 p. Samoina päiwinä tulee myös waalisaarnat ja waali tapahtumaan Kurkijoen pitäjässä. — Waaliin owat pantuina Sortawalan awonaiseen kirkkoherra-wirkaan 1) toinen kappalainen Wiipurissa, w. kirkkoh. A. Relander, 2) Elimän kappalainen, w. kirkkoh. R. T. Enckell ja 3) Sortawalan ala-alkeiskoulun rehtori A. F. Åkerblom; Hiitolan kappalaiswirkaan 1) Tuuloisten kappalainen, w. kirkkoh. C. F. Kockström, 2) w. t. kappalainen Hiitolassa, w. kirkkoh. G. Bäckström ja 3) kappalaisen sijainen Sortawalassa, w. kirkkoh. A. W. Mansner. — Haettawiksi julistetut: jumaluus-opin lehtorin siaisen wirka Porwoon lukiossa toukok. 1 päiwästä niinkauan kuin leht. Pesonius wainajan perillisten oikeus armowuosiin tässä wirassa kestää, sekä apuopettajan wirka Helsingin yli-alkeiskoulussa, molemmat 56 päiwän hakemus-ajalla, luettu helmik. 11 päiwästä.

Kuopion hippak. — Konsistoriumissa 18 p. helmik. Lähetyskirjeitä on walmistettu waalinsaarnaamiseksi kappalaisen wirkaan Limingassa, jotka tapahtuwat huhtik. 26 p., toukok. 3 ja 10 p:nä; itse waali tapahtuu kesäkuun 6 p:nä. — 25 p:nä. Sitten kuin H. Keis. M:nsä on armoll. päätöksen kautta muuttanut ne Tuomiokapitulilta kirkkoherran waaliin Kalajoella pannut niin, että Lappajärwen kirkkoh., prowasti J. Fellman on saanut ensimäisen, kirkkoh. E. Wegelius toisen ja kirkkoh. M. Inberg kolmannen waali-sian, niin tulee waalisaarnat mainittuun wirkaan näiltä waaliin pannuilta saarnattawaksi toukokuun 24 ja ja 31 p:nä sekä kesäkuun 7 p:nä; itse waali tapahtuu wiime mainitun kuun 28 p:nä. — Awonaisena: lisä-opettajan wirka Kuopion ylä-alkeiskoulussa. — Waaliin pantiin kappal. wirkaan Kemissä: 1) kappal. apul. N. Fellman, 2) pitäjän apul., wara kirkkoh. J. Carpén ja 3) kappalainen, wara kirkkoh. A. J. Grotelin.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia.

Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tamperella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Ilmoituksia Tampereelta.

Raastupa-oikeus julistaa maanantaina 27 p. ensitulewata huhtikuuta k:lo 11 edellä puolipäiwää tuomion oikeuteen haastetussa konkurssi-riidassa Kauppamies tässä kaupungissa Johan Erik Söderströmin toisella puolen ja kaikkein hänen welkojainsa wälillä toisella puolella; joka tämän kautta ilmoitetaan. Tampereen Raastupa, 7 p. maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Maanantaina 27 p. ensitulewata huhtikuuta k:lo 11 edellä puolipäiwää julistaa täkäläinen Raastupa-oikeus tuomion oikeuteen haastetussa konkurssi-riidassa neulamaakari-mestari Gustaa Wilhelm Forsténin toisella puolen ja kaikkien hänen welkojainsa wälillä toisella puolella; joka tämän kautta ilmoitetaan. Tampereen Raastupa, 7 p. maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Majistraatin edessä 30 p. tätä kuuta k:lo 11 edellä puolipäiwää tapahtuwassa urakka-awisionissa tulee wähimmän waatiwalle tarjottamaan kaupungin tori ja puutarhat sekä kaupungin woimassa pidettäwät kadut ynnä katurännit sekä kaupungin osa wirran yli menewää siltaa puhtaina pidettäwäksi yhden wuoden aikana, alkaen huhtikuun 1:sestä päiwästä, jota Majistraatti tämän kautta saa asianomaisille kauppaa tuumitsewille tiedoksi antaa, muistutuksella että ehdot itse awisionissa tulewat likemmin määrätyiksi ja että asian-omaisten kauppaa tuumitsewain pitää oleman warustettuna tarpeellisilla takauksilla, jos tahtowat tarjouksistaan lukua pidettäwän. Tampereen Raastupa, 7 p. maaliskuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Tämän kautta saa Majistraatti kutsua kaupungin porwaristoa maanantaina 23 p. tätä kuuta kello 11 edellä puolipäiwää saapuwille tulemaan täkäläiseen Raastupaan, keskenänsä Majistraatin edessä walitsemaan taksierausmiehiä keskiwiikkona 22 p. ensitulewata huhtikuuta täällä tapahtuwaan wuosi-taksieraukseen. Tampereen Raastupa, 7 p. maaliskuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Kun kaupungin porwaristo päätöksen kautta wiime wuoden 9 p. huhtikuuta on määrännyt, että, niin pian kuin joku raatimiehen wirka kaupungissa tulee awonaiseksi, tähän tulee siainen asetettawaksi, siksi kuin pormestarin-wirka myöskin tulee awonaiseksi, jonka jälkeen mainittu raatimiehen wirka tulee lain-opillisella raatimiehellä sioitettawaksi, on läänin herra Kuwernöri, saatuansa tästä ilmoituksen, käskenyt Majistraattia sisälle-lähettämään uuden wuosi-palkka-määräyksen kaupunkia warten; ja saa Majistraatti sen johdosta tämän kautta kutsua kaupungin porwaristoa maanantaina 23 p. tätä kuuta k:lo 11 edellä puolipäiwää kokoontumaan Raastupaan kuulusteltawiksi siitä ehdotuksesta, joka on tehty uuteen palkkamääräykseen. Tampereen Raastupa, 7 p. maaliskuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Kun wara-poliisipalwelijat Juha Gustaa Palander, Matti Mendelin ja Juha Kellman tänäpänä owat saaneet eron heille uskotuista ylimääräisistä poliisi-wiroista kaupungissa, saa Majistraatti tämän kautta kehoittaa asianomaisia, jotka tahtowat tulla muistetuiksi näitä awonaisiksi tulleita wirkoja sioitettaessa, joidenka wuotinen palkka kullekkin on kaksikymmentä ruplaa, maanantaina 23 p. tätä kuuta ennen kello 12 päiwällä ilmoittamaan itsensä Majistraatin edessä, warustettuna laillisella todistuksella hywästä maineesta ja muilla tarpeellisilla todistuksilla. Tampereen Raastupa, 2 p. maaliskuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Kello
Ylös-matkalla:	
Lähtee Helsingistä	8, epp.
„ Tikkurilasta	8,45′ „
„ Järwenpäästä	9,30′ „
„ Hywingästä	10,35′ „
„ Riihimäestä	11,10′ „
„ Turengista	12, „
Tulee Hämeenlinnaan	12,30′ „
Alas-matkalla:	
Lähtee Hämeenlinnasta	2, jpp.
„ Turengista	2,35′ „
„ Riihimäestä	3,25′ „
„ Hywingästä	4,10′ „
„ Järwenpäästä	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	5,55′ „
Tulee Helsinkiin	6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. Ltt.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 20 k. Ltt.
Palwattua samaa 1:—1 r. 25 k. Ltt.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 Ltt.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.
Wasikan-liha 1: 40—2 r. Ltt.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 Ltt.
Suolattua samaa 1: 80—2 r. Ltt.
Talia 2: 50—2: 70 Ltt.
Tuoretta woita 18 - 21 k. tt.
Ruoka-woi 3: 60—4 r. Ltt.
Maito 4—6 k. k:nu.
Taale 4—6 k. korttieri.

Munatiu 45—50 k.
Teeri-pari 50—60 k.
Metso-pari 90—1 r. 5 k.
Pyy-pari 30—32 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. tt.
Tuoreet lahnat 8—10 k. tt.
Tuoretta säynää 5—6 k.
Tuoreita ahwenia 6—8 k. tt.
Tuoreet hauet 6—8 k. tt.
Tuoreet mateet 8—10 k. tt.
Suolattua lohta 18—20 k. tt.
Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattuja silakoita 70—75 k. Ltt.
Terwaa 5: 5—50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1: 20 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma
Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 75 - 80 k. kannu.
Heinät 9—12 k. Ltt.
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 22. Maanantaina 16 p:nä Maaliskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 pennitä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tulewat kahdesti wiikkoonsa, sen näköisinä ja kokoisina, kuin tämä numero osoittaa. Lehden hinta on Helsingissä: 8 markkaa koko wuosikerralta, 4 markkaa puolelta ja 2 markkaa neljännekseltä; Maaseuduilla taas kaikkine postimaksuineen 10 markkaa koko wuosikerralta ja 5 markkaa puolelta.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Maalisk. 16 p. k:lo 6 jpp. Suomalainen Kirjallisuus-seura kokoontuu wuosikokoukseen.

Huomenna Tiistaina.

Maalisk. 17 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistionikamarissa kaikenlaisesta irtaimesta omaisuudesta ja kauppa-tawaroista.

„ k:lo 11 epp. Huutokauppa suomalaisen sotatoimikunnan edessä 32 kappaleesta soittokaluja.

„ k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa Fiskarsin työpajassa Alku nimisestä höyrywenestä.

„ k:lo 5 jpp. Uuden teaterin osakkaat kokoontuwat teaterissa yhtiö-kokoukseen.

Keskiwiikkona.

Maalisk. 18 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistioni-kamarissa jatketaan.

„ k:lo 11 epp. Kaupungin tien-rakentamisessa osalliset asukkaat kokoontuwat Majistraatin eteen keskustelemaan maanteiden muuttamisesta chausseoiksi.

„ k:lo 4 jpp. Julkinen tutkinto merikoulussa.

Tuorstaina.

Maalisk. 19 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistioni-kamarissa jatketaan.

Helsingistä.

Lain-laatija-wiisaus. Mihin on enemmän läkkiä tuhlattu kuin tuohon aitaus-kysymykseen, arwelee H. D. Ja kuitenkin, waikka niin useat tällä kysymyksellä owat päätänsä waiwanneet, ei ole kukaan asian oikeata laitaa tajunnut, ennenkuin H. D. otti sen sewittääkseen. Ja miten sukkelasti H. D. panee koko seikan selwille! Määrätään waan se peri-ajatus: jokainen wastaa eläimistään ja eläin on panttina tekewästä wahingostaan — ja sitten jätetään asian-omaisten huoleen suostua peri-ajatuksen toteuttamisesta. Dagblad'inkin olisi kuitenkin pitänyt huomaaman, miten lyhytmielistä tämä on. Käytännöllisesti tämän ehdotuksen käy näin: naapurit kokoontuwat, hawaitsewat että paljas peri-ajatus wie täydelliseen paimentamiseen ilman aitauksetta, mutta tätä näkewät kaikki mahdottomaksi. No, mitäs tässä? Ei ole muu neuwo kuin suostumisella kokea saada asiaa selwille. Mutta nyt ilmaantuu yhtä monta mieltä kuin osakkaitakin ja kaikkein mielten yhdistyminen tulee mahdottomaksi. Laki taas sanoo: elleiwät woi muulla lajilla sopia, niin pitää kunkin ilman aidoitta wastaamaan eläimistänsä, joka taas on mahdotonta. Mitä sitten on tehtäwää? Täydellinen ja mahdollinen maanrauhoitus-laki on säädettäwä, johonka on nojautuminen, kun ei suostumus woi tapahtua, mutta paljaalla peri-ajatuksella ei tulla mihinkään.

Jos tahtoisimme harjoittaa samanlaista la'inlaatija-wiisautta kuin H. D. ja rohkenisimme ruweta neuwon-antajiksi komitealle, jolla on tämä ja muita kysymyksiä ratkaistawana, niin woisimme erinomaisen paljon huojentaa sen waiwat. Maa-eroitus-laki esim. tulisi näin kuulumaan: yhteiseksi tarpeeksi täytyy erityisen luopua omistus-oikeudestansa maahan täyttä korwausta wastaan; wörmyntäri-laki näin: wörmyntärin tulee täydellisesti walwoa ala-ikäisen omaisuutta ja wastaa siitä koko omalla omaisuudellaan j. n. e. Pitkät palstot ja lyhyt ymmärrys!

Akatemiallisen luku-yhteyden wuosikokous tapahtui tämän kuun 2 p:nä. Tilikirjoista hawaittiin yhteyden rahamenoja wiimeisellä tilintekowuodella 771 ruplaksi 63¼ kopeekaksi. Tästä summasta on mennyt sanomalehtiin, aikakauskirjoihin ja kirjaisiin 228 r. 86 k. (josta 155 r. 43 k. ulkomaalaisiin), huonet-hyyryyn, puihin ja kynttilöihin 463 r. 68 k. sekä kaikenmoisiin tarpeisiin 79 r. 9½ k. Puheenjohtajaksi johtokunnassa walittiin tulewaksi wuodeksi prowessori Estlander ja jäseniksi prowessori Topelius, dosentit Chydenius ja Krohn sekä yli-opistolaiskunnan talouden-hoitaja yli-opistolainen W. K. Cronström. Wara-jäseniksi walittiin maisteri T. Rein ja kandidatit O. Donner ja B. Calamnius sekä tili-kirjain tarkastajiksi yli-opistolaiset E. Heikel ja A. G. Erlin.

Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokouksessa tämän kuun 4 p:nä hywäksittiin, kuten jo olemme maininneet, seuran tekemä lausunto kieli-komitean ehdotuksesta. Lausunto, jonka toht. Ahlqwist oli kirjoittanut, pysyi semmoisena, kuin helmikuun wälikokouksessa oli suostuttu. Se on kokonansa julkaistu Suometaressa. — Paitsi tätä ilmoitettiin muutamia lahjoja ja päätettiin Seuran aikakauskirjaan painattaa Hra Murman'in kertomus ja keräykset siltä matkalta, jonka wiime kesänä oli tehnyt seuran kustannuksella. Hra ewerstiluutnantti Behr'in lahjoittamia luonnontieteisiä keräyksiä, joihin kuului 432 nilwi-elämää, kiwettymää j. n. e., päätti seura antajan lausuman tahdon mukaan, että ne annettaisiin johonkuhun suomalaiseen oppilaitokseen, lahjoittaa Jywäskylän alkeis-opistoon. — Sekä esimies että sihtieri antoi ilmoituksen, ett'eiwät woisi tulewaksi wuodeksi wastaan-ottaa näitä wirkoja, ja heitä uudesta walittaisiinkin.

Suomalaisen kirjallisuuden-seura kokoontuu wuosijuhlaansa wiettämään tänäpänä k:lo 6 j. p. p.

Postilaitos. Me olemme jo kerran ennen lausuneet moitetta postilaitoksesta. Nyt täytyy meidän taas ottaa tätä ikäwää ainetta puheeksi. Postilaitoksen huonous ja huolimattomuus rupee jo käymään niin suureksi, että luulisi koko laitoksen olewan asetettuna tutkimaan kuinka pitkälle yleisön kärsiwällisyyttä woi wenyttää. Yli-ympärin kuuluu walituksia että sanomalehdet warsin säännöttömästi tulewat tilaajoilleen. Ja tämä walitus koskee parhaasta päästä suomenkielisiä sanomia, joista kuitenkin werrattaen maksetaan paljoa suurempi prosentti postimestarien waiwanpalkinnoksi kuin ruotsinkielisistä. Suomenkielisten lehtein menestymiselle ei ole ainoastaan nuot waiwan-näköraha esteenä, waan wielä lisäksi huolimattomuus ja kelwottomuus niiden puolelta, joidenka hywäksi nämät waiwannäkö-rahat kiskotaan sanomalehdiltä. Ne jotka owat niin pöyhkeästi ottaneet puolustaaksensa näitä postimestarien rahapalkkiot, saisiwat myöskin walwoa, että postimestarit tekisiwät mitä heidän näiden rahojen edestä on tehtäwää. Erittäinkin antaisimme hra G:lle F. A. Trissä sen neuwon, hän joka niin sujuwasti selittää, mitkä suuret edut sanomalehdillä on näiden rahain edestä ja wielä pääliseksi ilmoittaa, että kun kerran sanomalehdet owat tulleet postiin, niin postilaitos wastaa niiden säännöllisestä tulemisesta tilaajoille. — Eräs lähettäjä Turun Sanomissa kertoo, että Helsingin Uutiset tulewat Tampereelle ainoastaan kerran wiikkoonsa, kun heidän tietysti pitäisi tuleman kahdesti. Me emme parhaalla tahdolla woi tähän muuta selitystä antaa, kuin ettei postilaitos luultawasti wiitsi niitä lähettää muuta kuin yhden kerran, waikka se ylöskantaa maksua kahdesta lähettämisestä wiikossa. Me emme woi walwoa, että lehtemme numeroittain säännöllisesti tulee tilaajoille, se on ihan mahdoton. Meidän täytyy tässä niinkuin muidenkin luottaa siihen, että postilaitos täyttää welwollisuuksiaan meitä kohden. Mimmoisen nimityksen semmoinen postilaitoksen käytös kuin lähettäjän kertoma, ansaitsee, jääköön sanomatta. Sen waan tahdomme asian-omaisille ilmoittaa, ett'emme aiwo jättää oikeuttamme yhden tai toisen wirkakunnan mieliwaltaan. — Monemmoisia muita esimerkkiä, mitenkä postilaitos walwoo sanomalehtein lähettämistä erittäinkin maaseuduille, woisimme mainita, mutta tämä ei mitkään pyhittäisi. Meille itselle on sanomalehdet tulleet samalla lajilla kuin muillekki. Oulun Wiikkosanomat ensiksi wäsyiwät meille tulemaan — heillä olikin pisin matka. — Niitä ei tullut kuin kaksi numeroa. Sittemmin taukosi „Wasabladet" 6:nnen numeron jälkeen. Ei sitä ole sen jälkeen kuultu eikä nähty. Jos näin waan jatketaan tulemme pian elämään rauhallisessa tietämättömyydessä tämän maailman menoista. — Kuinka kauan tämmöinen wallattomuus on kestäwä?

Helsingfors Tidningar'issa on luettawa kehoitus Skandinawian ja Suomen kirjan-kustan-

tajille Pariisista olewilta Skandinawialaisilta ja Suomalaisilta lahjoilla auttamaan pohjoismaiden kirjallisuutta sisältäwän kirjallisuuden asettamista Pariisiin. Kehoitus selittää mitenkä suuri wastus on Pariisissa olijoille Skandinawilaisille ja Suomalaisille saada koti-maiden kirjallisuutta, joka kuitenkin täällä useimmiten on tutkimuksillensa tarpeella. Lahjat lähetetään Lybekin ja hra G. W. Brunswigin kautta hra konsuli F. J. Fahlmanille (5 Rue de Alger, Paris) päällä-kirjoituksella: Pohjoismaiden kirjasto Pariisissa. — Me toiwomme, että maamme kirjan-kustantajat tulewat osoittamaan anteliaisuutta tähän hywään tarkoitukseen, johonka toiwoon wielä lisäämme senkin, etteiwät asianomaiset lahjan-antajat nyt, kun on tilaisuus lewittää maamme kirjallisuutta isänmaan rajoja ulommaksi, tule unohtamaan, että täällä myöskin löytyy suomenkielinen kirjallisuus.

Saarijärweltä on meille tullut riita-kirjoitus sitä kirjoitusta wastaan, joka oli lehtemme 17 n:ssa „Saarijärwen suksista ja werkoista". Se tulee tulewassa numerossa lehteemme otettawaksi.

Finlands Allm. Tidningar sisältää wiime-perjantainumerossaan waltion raha-menojen ja tulojen ehdotuksen wuodelta 1863.

Litteraturbladet n:o 2 ilmaantui wiime lauwantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Om statsinkomsterna och utgifterna, kirj. J. V. S. 2) Slaget wid Waterloo II; 3) Om de lösa jordlagrens natur och beskaffenhet II; 4) Swensk litteratur, kirj. J. V. S.; 5) Fragment ur ett större dramatiskt arbete; 6) Ytterligare om statslånet och hypotheksföreningen, kirj. J. V. S.; 7) Om tidningstaxan III, kirj. J. V. S.

Maalisk. 14 p. Se ihana kewään-alku, joka meillä jo oli, on taas paennut talwen tuiman wallan edestä. Meillä on nyt keskellä maaliskuuta jommonenkin talwi, sitä wastoin kuin kuukausi sitten oli kewäiset säät. — Täällä käy asiat tawallista uraansa. Ne suuret uutiset, jotka odotettiin H. Y. kenraali-kuwernörin tuowan Pietarista, sanotaan supistuneen muutamiin arwonimityksiin. Niinpä saanee meidän ritarihuoneemme wähän jäsenten lisäystä ja ainakin yksi uusi neuwosnimen kantaja on saatu maahamme lisää. — Komiteat wielä istuwat ja istuwat eikä kukaan tiedä, milloinka näistä istunnoista loppua tulee. Monen mielestä käywät keskustelut jotensakin witkallisesti, kun waltiopäiwäin tulo riippuu siitä, mitenkä pian nämät saawat asioitaan suoritetuksi. Me olemme kuitenkin wakuutetut, että, nyt kun kerrankin waltiopäiwät riippuu Suomen miesten omasta toimesta, komitealaiset eiwät tule turhilla wiiwytyksillä estämään niiden pikaista tuloa. Niille, jotka kummeksiwat waltiopäiwäin wiipymistä, wastataan melkein samalla lajilla kuin entinen maamittari talonpojalle, joka turhaan monta kertaa käwi pöytäkirjojaan kysymässä: „ah, et sinä tiedä mies parka, miten monta temppua on, ennenkuin ne paperit saadaan walmiiksi, ensin ne pitää uloskundeerattaman, sitten konsepteerattaman, sitten renskriwattaman, sitten justerattaman" j. n. e. Yhtä monenmutkaiset temput näyttää olewan läpikäytäwänä, ennenkuin waltiopäiwät walmistuu. — Yli-opistossa käy kaikki säännöllistä kulkuansa. Hist. kieli-op. ja määräysopillinen tiedekunta owat, kuten jo ennen olemme maininneet, keskustelleet tiedekuntainsa yhdistämisestä. Jonkunmoinen ehdotus sanotaan jo olewan walmistumaisillaan, mutta kun emme wielä tiedä sen enempää tämän ehdotuksen sisällöstä, emme woi siitä sen laweammin puhua. — Taiteellisista asioista ei ole nykyään liion paljon sanottawaa. Teaterissa on wiime aikoina hawaittu jonkunmoinen taiteellinen herwottomuus. „1856 ja 1956", „Hra Perrichonin matkustus", „uusi karnisuuni" j. n. e. owat jo aikoja kilpailleet yleisön mielisuosiosta ja ihastuttaneet „paratiisiä" ja teaterin ylikerrat. Nämät ja tämmöiset woiwat kyllä joskus olla paikallaan, mutta että ne ajan pitkään woiwat edistyttää taiteellisuutta ja taiteellista tuntoa, sitä woi hywin paljon epäillä. Ja kuitenkin kuuluu, luullaksemme, tämmöinen taiteellisuuden koroittaminen „kansallisteaterimme" tarkoitukseen, ellei se tahdo pysyä ainoastaan huwituspaikkana Helsinkiläisille. — Hra v. Schantz'in markka-soitannot owat taas tulleet yleisön mielisuosioon, sittenkuin hän alkoi niissä soittaa myös jonkun synfonion. Ei meidän tarwitse sanoa, että nämät soitannot ansaitsewatkin yleisön puolelta kaikkea suosittelemista. Niistä on huwitusta ja taiteellista nautintoa sen werran, että ne moninkertaisesti palkitsee markan rahat. — Taide-yhteyden wuosikokous tapahtui wiime tiistaina. Tilinteosta hawaitaan että yhteys on saanut nauttia yhä enemmän mielisuosiota yleisön puolelta, kun sen jäsentenluku wuosi wuodelta on karttunut. Yhteys on pienillä waroillaan koettanut edistyttää taidetta, ja onkin yhteys tälläkin kertaa saanut nähdä ahkeroitsemisensa palkituiksi niillä taiteen-tuotteilla, jotka owat lähteneet nuorten taide-niekkain käsistä.

Maasenduilta.

Tampereelta 11 p. Maaliskuuta. Täältä kirjoitetaan meille seuraawaa: Wiime lauwantaina kello 6 aamulla ilmaantui tulipalo Messukylän puolella koskea olewassa Hatanpään myllyssä. Ehkä melkoisen tulen käydessä, saatiin se kumminkin estetyksi lewiämästä muihin rakennuksiin; mutta myllyn katto ja koko sisusta paloi poroksi, ja tiiliset seinätkin turmeltiin osittain. Miten tuli oli syttynyt, on wielä tietymätöntä. — Tämä tapaus on saattanut kaupunkimme suurempaan pulaan, kun tällä myllyllä on ollut yksin-oikeus jauhattaa. Se on ankara osoitus kuinka luonnoton ja wahingollinen on sellainen yksinoikeus kun tähän saakka mainitulla myllyllä on ollut. Sitä tuskin woisi uskoa, että sellainen wäkirikas kaupunki kun tämä, on pidetty yhden mieliwallassa, miten se saa semmoisen wälttämättömän tarpeen täytetyksi kun jauhoitus on. Ennen oliwat kuitenkin Hatanpään jauhokiwet kahdessa huoneessa, niin ett'ei aiwan näin suureen pulaan tarwinnut tulla. Hatanpään myllyjen yksinoikeus on kumminkin jo kumottu, ja täällä on kaupungin puolella uusi mylly jo walmis, mutta erinäisten laillisten rettelöiden tähden se ei ole saanut wielä ruweta liikkeelle. Ihmetellen odotetaan nyt nähdä, estäneekö nyt puustawi-säännöt Tampereelaisia jauhattamasta wieressä olewassa walmiissa myllyssä, kun ei muuta tilaisuutta ole. Mielestämme olisi paras, että nyt jauhattaisiin ja sitten riideltäisiin.

Ulkomaalta.

Ruotsi. L'independence belge'ssa luetaan jo lyhyt kertomus tuosta suuresta „meeting"istä, joka Tukholmassa on pidetty Puolalaisten wapauttamis-sotaa warten. Wapaherra Raab oli siinä puheenjohtajana. Useat waltiopäiwäin-miehet oliwat läsnä. Etewimpiä puhujia oli Aftonblad-sanoman pää-toimittaja hra Sohlman. Suurin innostus wallitsi kokouksessa. Hra Hamiltonin esityksen mukaan tehtiin päätös, joka innokkailla lauseilla waatii Puolan wapautta ja ankarasti moittii Preussin liittoa Wenäjän kanssa. Raha-kokoilemisia on ruwettu tekemään sota-aseiden hankkimiseksi Puolalaisille.

Maalohkomisesta, laillisesta suojelluksesta ja waiwaishoidosta.

(Jatko wiime n:roon.)

Uskomme mainituista syistä, ett'ei rajatoin maalohkominen ole maallemme hyödyllinen eikä tarpeellinen. Missä kohdissa katsomme nykyiset maatilain jako-la'it muutosta tarwitsewan, näkyy seuraawaisesta. Ensiksi on luonnollista että sallitaan lohkoa maata tehtaille ja hyödyttäwäin rakennusten ja laitosten perustamiselle, niin kuin senaatin esittelemässä kysymyksessä ehdotellaan. Mutta että näiden tehtaiden työwäen tähden olisi tarpeellinen tehdä poikkeus yleisestä määräyksestä, ett'ei aiwan pieniä maapalaisia saa myydä, sitä emme näe tarpeelliseksi. Meillä löytyy nyt jo tehtaita maalla, ja niiden työwäki asuu omissa huoneissa wuoratulla maalla, siitä ei ole estettä ollut. Sellainen wäki on yhtä tilatoin waikka olisiwat ostaneetkin kapanalan maata.

Mutta joka wähänkin tuntee maatamme, tietää että maatilan jaot ja la'it niistä, owat aiwan sopimattomat. Maan-awaruutta meillä on äärettömästi, jos kohta iso osa on mahdotoin wiljellä, mutta yhtäkaikki owat talot kotimaidensa puolesta ahtaat, niin ett'eiwät taida wiljamaitansa enentää, eikä suwisyöntöä elikoillensa saada, muuta kuin aiwan kaukaisissa metsissä. Metsäpalstot taas owat melkeen ilman poikeuksetta sangen kapeat, mutta sen suhteen wirstoja pitkät. Tällaiset tilat owat syntyneet siitä, kun meidän jako-la'it määrääwät, että jos talo on osille pantawa, pitää jokaiselle osalle jaettaman kutakin lajia wiljeltyä maata yhtä werran. Tästä seuraa, että missä talo kerran on rakennettu, siihen uudetkin asetetaan, josta taas tulee ahtaus. Kun sitten metsä on jaettawa, ei sitä sowi jakaa kuin pitkin päin, sillä muutoin tulisi yhdelle talolle aiwan pitkä metsämatka, samassa kuin toinen saisi kaikki metsänsä likellensä. Kun sitten ensin on laskettawa, kuinka suuren manttaalin kukin talon osa saa, ja sitemmin annettawa sille aiwan senwerran maata, kuin senlaisille manttaalin osille ripoa, niin tapahtuu aina, ett'eiwät maat tule jaetuiksi luonnollisten rajainsa mukaan, waan joku pieni tilkka on haettawa toisen pellon lohosta täytteeksi, samoin myös niitun ja metsänkin suhteen, jos sitä on kahtialla. Näin owat talojen maat tulleet niin hajalle ja sen muotoisiksi, että täydellisempi maawiljelys on mahdoton, ja sen ohessa myös aidat epälukuiset, mutta kuitenkin niitä ei sowi mistään häwittääkään. Kuin laki samoin määrää, että taloa ei saa jakaa, ellei jokaiselta osalta wiisi henkeä woi elatustansa saada, ja siinä yhä waan otetaan entiseltä wiljellyt maat lukuun, niin on selwää miksi awarassa Suomessa harwoin enään taloja jaetaan, jos kohta ei otettaisikaan lukuun suuret kustannukset maamittauksesta.

Nämät kohdat olisiwat mielestämme niin asetettawat, että edespäinkin määrättäisiin, ett'ei taloa saa wähemmäksi halaista eli lohkoa, kuin jossa woi elää wiis henkeä, ell'ei mieluisemmin tahdottaisi säätää, kuinka monta nautaa kussakin talonosassa pitää woitaman elättää. Mutta siinä ei olisi siitä pidettäwä lukua, josko maa on wiljeltyä wai ei. Kun siis kaksi perillistä esim. päättäwät jakaa taloansa (eli omistaja siitä tahtoo myymisellä pois eroittaa osan) niin el-

köön olko kieltynä entisellä lailla tekemästä, mutta olkoon myös sallittu, että joku kaukaisempi osa talon maata eli muu luonnollisesti sopiwa kappale siitä eroitetaan eri taloksi, jolle pannaan manttaalia sen werran kuin se on saanut maata ja sen hywyyden suhteen, kunhan waan tutkittu on, että uuden talon osalla löytyy sen werran wiljelysmaata, kun itsenäisellä talolla pitää, nimittäin että se ruokkii wiis henkeä. Siksi kun uusi talo tulee niin woimaan, että se kannattaa kruunun ulosteot, wastaa niistä emätalo, ja olkoon sen omistajalla näiden maksujen korwaukseksi aina etu-oikeus pois eroitetussa osassa.

Näin pois eroitetulla itsenäisellä maalla pitää olla joka lajia maata, siis metsääkin (eli metsämaata) joksikin omat tarpeensa. Mutta jossa ei niin sowi taloja jakaa, sopisi olla luwallinen lohkoa taloista maakappaleita, joille ainoastaan tulisi wiljelysmaata, kun sitä waan olisi sen werran että siinä woi hewoista ruokkia. Wähempiä osia siis ei pitäisi saada lohkoa kun kahdeksan, wähintäin kuusi tynnyrin alaa. Tällaisia lohkoja ei saisi kuitenkaan aiwan itsenäisiksi taloiksi eroittaa, waan tulisiwat ne maksamaan emä-taloille wähintäin sen werran wuotista weroa, kuin heidän maalaweudelle lankee, ja kruununwerot jaetaan koko talon tynnerin-ala-lu'ulle. Muutoin olisiwat täydesti eroitetut, niin että niitä sopii myydä ja pantata, kuitenkin että emä-talonomistajalla olisi oikeus, kun semmoinen kappale myydään, lunastaa sitä, jos tarjoo saman hinnan kuin joku muukin ostaja.

Maalohkomista wähempiin osiin katsomme maallemme peri wahingolliseksi. Joka tahtoo maawiljelystä käyttää ainoastaan siwutyönä, eli joka tarwitsee tomtipaikkaa, wuoratkoon sitä, niinkuin nytkin tawallista on. Ainoa poikkeus tästä yleisestä säännöstä katsoisimme tarpelliseksi suoda, kun naapuri-talot, saadaksensa mukawampia rajoja, tahtowat keskenänsä ostaa eli waihettaa maakappaleita. Siinä elköön antako wähintä määrää. Muistutamme, että nytkin jo pieniä maatiloja myydään melkeen erinäisinä taloina. Monessa paikassa myydään torppia wiideksi kymmeneksi wuodeksi ynnä wähän wuotista weroa, ja maksetaan niistä melkoiset summat. Joka taas syyttää, että hänen ei sowi paljon työtä tehdä maan päälle, joka ei ole hänen kuin 50:eksi ajastajaksi, hän, suotakoon anteeksi, on ainoastaan laiska. Ei niin kalliita maawiljelysparannuksia löydy, ett'eiwät tulisi palkituksi sen ajon kuluessa.

Pidämme tämän aineen niin tärkeänä maallemme, että mielellämme olisimme laweammin puhuneet maalohkomisen waikutuksesta wiljelykseen, mutta kun olisimme tulleet ainoastaan suomentamaan, mitä nimimerkki A. M. Litteraturbladin **12** numerossa wuonna **1861** on kirjoittanut, wiittaamme siis lukijata sinne, jos hän sen tarpeelliseksi katsoo.

III.

Maalohkominen ja laillinen suojelus.

Että ihmisellä täytyy olla wapaus tehdä työtä ja sillä itsensä elättää, miten paraiten ymmärtää, se on nyt jo yleisesti myönnetty, waikka se, kumma kyllä, ei ole aina niin ollut, eikä la'inlaatimuksessa wieläkään ole täydellisesti tunnustettu. Mutta toinen asia on, saako ihminen, jos niin tahtoo, olla työtä tekemättäkin? Jos tämmöinen ihminen ei waadi toisilta mitään, jos hän woi ilman työtä elää, siis jos hänellä on omaisuutta, niin häntä on mahdoton työhön pakottaa. Mutta jos hänellä ei ole omia waroja, ja hän siis, koska järjestetyssä yhteiselämässä ei ole mahdollinen antaa kenenkään nälkään kuolla, waremmin eli myöhemmin tulee olemaan kansalaisillensa rasitukseksi, niin on yhtä yleisesti myönnetty, että waltiolla pitää oleman mahti pakottaa häntä työhön. Epäilemättä pitäisi hänen oma etunsa olla paras kiihoitus työhön, mutta tämän oman edun ymmärtäminen waatii jo jonkunmoista siwistystä. Mitä korkeampi kansan siwistys on, sitä wähemmin tarwitaan la'in pakko työntekemiseen. Mutta siitä seuraa myös, ett'eiwät la'it sowi olla yhtäläiset kaikille kansoille. Koko waltiotaloudellinen tiede perustauu ihmisten tarpeisin, sen yleiset säännöt sopiwat siis niihin, joilla on siwistyneen ihmisen tarpeet, mutta jo ylempänä olemme luulleet woineemme wakuuttaa, että suuri osa rahwaastamme ei paljon tunne näitä tarpeita.

Laillisen suojeluksen pakko on ollut la'inlaatimuksen kokemus pakoittaa niitä työhön, jotka eiwät tahdo työtä tehdä. Wika siinä on ollut, että laki on umpimähkään päättänyt että jokainen, jolla ei ole omaa maata eli käsityöläisen waltuus on niitä, jotka eiwät työtä tee ilman pakotta, ja pakko on ollut wuosipalwelus. Siinä on siis tehty samalla lailla, kuin passi-asetuksissa. Muutamain pahanilkisten tähden saawat kaikki kärsiä. Wakuutuksemme on kuitenkin ett'ei yksikään rehellinen työmies ole mitään kärsinyt tästä la'ista. Joka tahtoo olla itsellään, löytää siihen aina monet keinot. Mutta tämä on kuitenkin sen la'in heikompi puoli, sillä laki, joka ei noudateta, on wahingollinen, koska se ylipäänsä heikontaa lakien pyhyyttä, ja wielä pahempi on se, että tätä lakia on sopinut käyttää koston aseena, jos joku on tahtonut. Olkoon siis kernaasti suotu täydellinen wapaus jokaiselle, kuin rehellistä elatuskeinoa täyttää. Kun hän tekee työtä omasta halusta, on hän tietystikin hyödyllisempi yhteiselämässä, kuin jos häntä pakotetaan. Arwattawasti rupee ensi alusta, kun laillisen suojeluksen pakko poistetaan, ylen monta käyttämään uutta wapautta, niin että senkaltaisille wapaille työntekiöille tulee huono työn ansio, mutta se pian korjauntuu taas, juuri siitä syystä että työnansio on huono. Niistä, jotka tahtowat työtä tehdä, ei siis ole suurta waiwaa. Mutta la'in ankaruus kääntyköön niitä wastaan, jotka eiwät tahdo tehdä työtä ja siis yhdellä eli toisella tawalla eläwät kansalaistensa kustannuksella.

Mitenkä siis maalohkominen ja laillisen suojeluksen asetus waikuttawat toinen toiseensa? Jos rajatonta maalohkomista sallitaan, niin tulee jokainen, joka woi itsellensä lunastaa sen werran kiwimäkeä, että hän siihen rakentaa mökin, olemaan aiwan itsenäinen mies niinkuin talon-isäntäkin. Miksi hän ei niin olisi, sanoo siihen moni, emmekä tahdo sitä kieltääkään, jos hän rehellisesti työllänsä elää. Mutta kun talon-isännän omaisuudessa on jonkumoinen takaus, että hän ei tule yhteis-kunnan ruokittawaksi, niin täytyy myös löytyä joku takuu, ett'ei mökkiläinen, aiwan tahallansa, heittäy elatuksensa suhteen muiden hartioille. Muistettawa on, ett'ei tällainen ole aiwottukaan elämään omasta maawiljelyksestänsä. Niin harwassa asutussa maassa kun meidän, ei ole mitään wakuutta, että hän likiseuduillakaan saa työtä. Häntä siis ei sowi kieltää käymästä kauempaakin työtä hakemassa. Mutta tämmöisestä työnhausta syntyy aiwan pian suora maakulkeus ja kerjuus. Kun siis nykyinen laillisen suojeluksen asetus poistetaan, on wälttämätön säätää lakia maakulkeutta ja kerjuutta wastaan. Sellaisia lakia, ja aiwan ankariakin löytyy jokaisessa maassa, missä ei laillista suojelusta waadita, ja se tarwitaan meillä sitä enemmin, mitä halukkaammat meillä wielä ollaan tämmöiseen elatuskeinoon. Katowuodet meillä jo osoittawat, kuinka moni heti on walmis rupeemaan kerjuuseen, luottaen ihmisten armeliaisuuteen ja siihen, ett'ei tahdota lain ankaruutta käyttää. Lieneekö siis jo aika hellittää kaikki siteet?

Noitien wainoominen Suomessa

16:nnella sataluwulla.

Suomi on wanhastaan noituuden maa, ja ne wiisi wuosisataa, joina Kristinusko jo oli waikuttanut, eiwät ennättäneet kyntää pois wanhan taika-uskon jäänöksiä kansan sydämmistä. Mutta eipä tuota ollutkaan ihmettelemistä, koska itse siwistyneet ja kansan opettajat wielä osoittiwat taikoihin uskowansa, jos ei muulla niin kumminkin hätyyttämällä semmoisia, jotka joskus hywinkin wähällä syyllä oliwat joutuneet noituuden huutoon. Kummallista on, että noitien wainoominen Suomessa näyttää kiihtyneen kiiwaimmalleen silloin, kun tiedetten Yliopisto Turussa oli perustettu. Saamme kohta nähdä, kuinka tässä korkean opin pesässä taika-usko wielä riiwasi. Mutta wielä enemmin osoitti Turun Howioikeus pimeää käsitystä tässä asiassa. Muutamat esimerkit antawat meidän arwata sen aian ajatusta noidista ja noituudesta.

Jo wuosisadan alusta oli tuolloin tällöin tapahtunut, että noituuden harjoittajat rangaistiin kirkon-kurituksella. Mutta ennen Howi-oikeuden asettamista w. 1623, ei näy kuolemanrangaistusta käytetyn tämmöisestä rikoksesta. Sitä wastoin jo ensimäisen presidentin, Niilo Bielken aikana, poltettiin Turussa noitia, ja wuodesta **1641** alkain tutkittiin useita kertoja noitajuttuja Turun Howi-oikeuden edessä. Kesäk. **19** p. **1641** kirjoitti Howioikeus konsistoriolle kirjeen, mainiten äskettäin tuominneensa „tyrän"-teosta erään Elina nimisen noidan Lapin pitäjästä; ja koska muka se synti on siinä maakunnassa, olletikkin Wehman kihlakunnassa ja alisessa Satakunnassa, paljon juurtunut, kehoitettiin papistoa waikuttamaan kaikin mokomin sitä wastaan.

Samana wuonna Marrask. **27** p. tuomittiin eräs kuulusa tietäjä, Eerikki Juhonpoika, tawallisesti tunnettu nimellä „Puu-jumala", mestattawaksi ja poltettawaksi. Hän oli syntysin Oulun kaupungista, jonka pormestari mainitaan olleen hänen enonsa, ja oli nähtäwästi iäkäs mies, koska hän kehuttiin olleen trossipoikana weljesten sodassa (w. 1563). Hän oli toimittawanansa takaisin warastettua tawaraa, ja paranteli olut-panot ja kirnuamiset, käyttäen siihen paitsi lukuja myöskin jonkunmoista keitosta katajasta, pihlajasta ja kanerwista.

Seuraawana wuonna **1642** tutkittiin taas erästä noita-akkaa Lapin pitäjästä, nimeltä Wappu Antintytär Mäentaustalta.

W. **1643**, Helmik. **4** p. wedettiin Turun Ho-

wioikeuden eteen eräs kreikan-uskoinen pappi, Jaakkima Terentioff Käkisalmen läänistä. Hän oli, 20 wuotta sitten, wihitty papiksi Nougorodissa, oli sitten tehty kreikan-uskoisten prowastiksi Suomen puolella, ja oli kreiwi Per Brahen käskyllä koettanut opettaa laumallensa suomalaisen katkismuksen, joka oli wenäjän kirjaimilla painettu. Tällä tawoin oli hän joutunut kreikan-uskoisten wihaan. Mutta muutoin hawaittiin hänessä se wika, että hän raamatulla oli taikauksia harjoittanut. Muiden ansioidensa tähden hän kuitenkin pääsi paljailla nuhteilla.

Samana wuonna Jouluk. 1 p. tutkittiin Antti Heikinpoika Lieroista Ruowedeltä, joka kehui osaawansa laittaa takaisin kadonnutta tawaraa. Noita-tutkinnoita näyttää yhä kestäneen, ja Huhtik. 4 p. 1649 ehdotteli kreiwi Per Brahe Konsistoriossa, että kaikissa kirkoissa saarnattaisiin kolmesti wuoteensa taika-uskoa wastaan. Tämä epäilemättä oli wiisaimpia keinoja; mutta sillä wälin laki yhä käytteli kowuuttansa ja osoitti siinä itse kolkkaa taika-uskoa. Elämän kuwan tämmöisestä la'in-käytöksestä ja sen waikutuksista antaa Wappu Kynin tutkimus Howi-oikeuden edessä Marrask. 17 p. 1649.

Kanteen-alainen oli Tyrwäältä kotosin ja oli useita kertoja ennenkin ollut noituudesta wainottu sekä kihlakunnan oikeudessa että Howi-oikeudessa. Tästäpä hänen julkea ja rohkea käytöksensä, joka ei hämmästynyt oikeuden juhlallisia menoja. Ensin hän ei tunnustanut mitään, waan kielsi kiinteästi ja wähän pilkallisestikin. Kuitenkin häntä pian kiedottiin omiin sanoihinsa, ja hänen täytyi tunnustaa, olleensa usein ennenkin tutkittawana, wieläpä pyöwelin häntä kerran panneen wesi-koetukselle Aurajoella. Mutta kaikki hänen wastauksensa osoittiwat enemmän ylenkatsetta kuin pelkoa. Häneltä kysyttiin: „miks'et upponut wesikoetuksessa, waikka kädet ja jalat oliwat sulla yhteen sidotut". — Wast.: „pidin suuni ummessa, niin enhän uppoa tainnut". Häntä wastaan todistettiin, että häntä Tyrwäässä oli kaakissa piesty ja sitten käsketty maan-pakolaisuuteen, wieläpä että hänen äitinsä ja äidin-isänsä oliwat noituudesta poltetut presidentti Bielken aikana. Mutta tämä kaikki ei ollenkaan todistanut Wappu paran syyllisyyttä. Kun häntä uhattiin kuolemalla, hän wastasi urheasti ulos mennessään: „jo seitsemän parempaa henkensä mistanneet owat, kuin minä olen". Mahdollista on, että hän ja moni muukin samalla lailla wainottu oli pää-asiassa syytön, waikka aian taika-usko waati ne uhrikseen. Mikä Wapulle lopullinen tuomio oli, ei kuitenkaan mainita.

Samaan aikaan oli Turun uudessa Yliopistossa taika-uskollisia meluja, jotka ainoastaan kanslerin, kreiwi Per Brahen, wiisaalla maltawaisuudella wiihdytettiin. Kreikan ja Hebrean prowessori Martti Stodius, — se sama, joka oli ollut osallinen piplian suomentamisessa, — harjoitti wähän luonnon-tiedettä ja pidettiin siitä syystä taika-miehenä. Hän joutuikin useita kertoja kanteen-alaiseksi Konsistorion edessä, mutta Per Brahe hänen otti suojaansa. Samalla lailla kansleri pelasti erään opistolaisen, Henrikki Tuomaanpoika Colenius, joka kesällä 1661 syytettiin liittoa tehneeksi perkeleen kanssa ynnä muusta senlaisesta, ja tuomittiin kuolemaan muka Jumalan la'in mukaan (3 Mos. kirj. 20: 27). Muutamat konsistorion jäsenet oliwat tahtoneet tuomita hänen maanpakolaisuuteen, mutta piispa Terserus ja enemmistö waatiwat kuoleman-rangaistusta. Colenius pantiin linnaan, ja juttu meni Howioikeuteen. Mutta Per Brahe, kun asiasta sai tiedon, päästi kanteen-alaisen wapaaksi ja kirjoitti konsistoriolle wakaisen kirjeen, lausuen lopuksi: „ompa kyllä kokemuksesta nähty, kuinka semmoisissa asioissa siellä seuduin on waiwaa nähty, waikka se päiwän-walossa on ollut paljasta turhuutta, ja on monta ihmistä epä-luulojen tähden pahoin pidelty; ja kun semmoiset asiat suurina pidetään, niin huhupa karttuu karttumistaan ja wähäpätöisestä paisuu aimollista".

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Henkikirjoittaja Kajaanin kihlakunnassa Oulun lääniä F. E. Calamnius samallaiseen wirkaan Oulun kihlakunnassa mainittua lääniä; kauppalaiwankapteeni F. W. Kingelin „Pohjoiswahti" nimisen ranta-wartius-höyrylaiwan ylipäällikökſi. — Wirka-waihdon owat tehneet Ruoweden kruununnimismies G. F. Holmberg ja Huittisten kruununnimismies K. F. Wegelius.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. — Määrätyt: w. t. waraopettaja Jywäskylän ali-alkeiskoulussa, w. kirkkoh. A. Wallenius kirkkoherran apulaiseksi Laukaalle; kappalaisen sijainen Heinäjoella A. Kniper kirkkoherran apulaiseksi Kerimäellä; kirkkoh. apulainen Kerimäellä P. Malinen kappalaisen sijaiseksi Heinäjoella ja kirkkoherran sijainen Räisälässä W. Siegberg kappalaisen apulaiseksi Kirwuun 1 päiwään nousewaa toukokuuta ja senjälkeen kirkkoherran apulaiseksi Jääskeen sekä ylioppilas H. E. Lindholm toistaiseksi toimittamaan waraopettajan wirkaa Jywäskylän ali-alkeiskoulussa.

Kuopion hippak. — Kokeellisen opettajan tutkinnon otti 26 p:ä wiime kuuta lehtorin wirkaa wasten historiassa ja tieteellisen 28 p:ä samaa kuuta konrehtori A. Helander, molemmissa oppilauseella laudatur. — Nimitetty 4 p:nä t. k. konrehtori A. Helander historian lehtoriksi Kuopion lukiossa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—59 k. *Lei.*	Munatiu 45—50 k.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.	Teeri-pari 50—60 k.
Kaurat 3: 10—3: 25 tynnyri.	Metso-pari 85 k. 1 r.
Kaurakryynit 30—35 k. k:pa.	Pyy-pari 30—35 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10 k. *ei.*
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreet lahnat 8 k. *ei.*
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 10 k. *Lei.*	Tuoretta säynää 5—6 k.
Palwattua samaa 1: 15—1: 30 *Lei.*	Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ei*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 60 *Lei.*	Tuoreet hauet 6—8 k. *ei.*
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Tuoreet mateet 7—10 k. *ei*
Wasikan-liha 1:30—1:80 *Lei.*	Suolattua lohta 18—20 k. *ei*
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—20 k. *Lei.*	Suolattu taimen 18—20 k.
Suolattua samaa 1: 80—2 r. *Lei.*	Suolattuja silakoita 65—75 k. *Lei.*
Talia 2: 40—2: 60 *Lei.*	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Tuoretta woita 17—19 k. *ei.*	Koiwu-halkoja 90—1: 15 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 40—3: 80 *Lei.*	Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Maito 4—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Taale 4—6 k. korttieri.	Wiina 75—80 k. kannu.
	Heinät 9—11 k. *Lei.*
	Oljet 5—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 23. **Tuorstaina 19 p:nä Maaliskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Maalisk. 19 p. k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa kaikenlaisesta irtaimesta omaisuudesta ja kauppa-tawaroista.

" k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Maalisk. 20 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa jatketaan.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa Weaporin insenöri-kunnan edessä wanhasta raudasta, malmista ja kaikenlaisista kelwottomista kaluista.

" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 5 jpp. Urakka-awisioni waiwaishoito-johtokunnan edessä raatihuoneessa liinan, weran y. m. hankkimisesta.

" k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäri-seura kokoontuu.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Maalisk. 21 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Porwarillinen yhtymä-kunnan jäsenet kokoontuwat heidän kokouspaikkaansa.

" k:lo 7 jpp. Teollisuus-yhteyden kokous.

Sunnuntaina.

Maalisk. 22 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työwäelle ja palkollisille.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Maalisk. 23 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni suomalaisen sota-toimikunnan edessä ruu'an-pitämisestä 7, 8 ja 9 jaettuin pataljuunain sairashuoneissa kesä-harjoitusaikana.

" k:lo 11 epp. Awisioni Majistraatin edessä 4:stä arenti-tomtista.

" k:lo 11 epp. Perjantaina huutokauppa Weaporin insenörikunnan edessä jatketaan.

Helsingistä.

Waltiowarain-esitys

Suomen Suuriruhtinanmaan Yhteiselle Waltio- kuin myös Köyhäin- ja Työhuoneiden warastoille wuonna 1863. — H. Keis. Maj:lta armossa wahwistettu 30 p. Tammik. 1862.

Yhteinen Waltio-warasto.

Waltio-tuloja.

1:ksi. Weroja maasta ja tiloilta maalla.

	Markka p:ni.
Wakinainen wero	1,608,000: —
Ruunun kymmenys	260,000: —
Weroheinäin rahoja	85,000: —
Tuloja ruunun metsistä, yhteis-maista ja liika-maista	440,000: —
Wero-parseelein kuletus-rahoja Pohjanmaalla	400: —
Arenti-tuloja kuninkaan-kartanoista, siwiili-wirkataloista ja muista tiloista sekä kalastuksista	110,000: —
Lapinmaan wero	600: —

Yhteensä 2,504,000: —

2:ksi. Weroja teetäntö-laitoksista.

	Markka p:ni.
Weroja jauhomyllyistä ja tamppi-laitoksista	64,000: —
Hamari-weroa ja kymmenysrautaa	34,600: —
Kupari-weroa	5,000: —

Yhteensä 103,600: —

3:ksi. Ulostekoja hengeltä.

	Markka p:ni.
Henki- eli mantali-rahaa	613,600: —
Pää- eli Podusna-rahaa	309,800: —
Laakmanni- ja tuomari-wero	162,600: —
Koulu-rahaa	14,200: —
Linnain rakennus-apua	114,000: —
Sairashoidon rahaa	8,000: —
Pitäjän hantwerkkarien weroa	16,300: —

Yhteensä 1,238,500: —

4:ksi. Wälittömiä weroja ja ulostekoja.

	Markka p:ni.
Tulli-tuloja	5,540,000: —
Meriliikkeen tuloja	160,000: —
Sahaus-weroa	212,000: —
Aksiisia Wiipurin läänissä	78: 20.
Posti-tuloja	420,000: —
Tuloja kartta-paperista	421,000: —
Wiinanpolton weroa	580,000: —
Karttapaperin tunnusmaksuja	20,000: —
Neljännes-prosentti oikeushoidon laitokselle peru-tähteestä	20,000: —
Kontrolli-templauksen waroja	4,500: —
Templausmaksu korteista	18,000: —
Apteekkien maksuja	10,000: —
Maakauppiasten maksuja	32,000: —

Yhteensä 7,437,578: 20.

5:ksi. Satunnaisia tuloja.

	Markka p:ni.
Kruunun osa sakkorahoista	81,500: —
Werokki-oston waroja	66,000: —
Maksuja Rokkalan lahjoitusmaan osto-summalle	13,920: —
Luotsi- ja reinikka-maksuja	88,000: —
Wiipurin läänin kaupunkien apumaksuja kouluin ylläwitämiseksi	5,714: —
Naiswäen kouluissa kannettuja koulurahoja	18,400: —
Wika-hawannoiden maksuja	2,000: —
Wiipurin läänin kouluin rahoille kaswua	2,227: 76.
Palkittuja iso-jaon kustannuksia Wiipurin läänissä	80,000: —
Lisätulon saatawia Wiipurin Maakansellissa	34,000: —
Pankin hypoteekki-warastolle waltiowarastosta annetun lainan kaswu ja kuoletus	350,400: —
Lisä-antia Pankin primitiwa-warastosta	80,000: —
Lisä-antia Pankin hypoteekki-warastosta: reaali-kouluille	72,640: —
hulluin-hoitoon	26,021: —

Yhteensä 920,823: 8.

Yhteensä 12,204,501: 28.

Waltio-menoja:

1:ksi. Wähennystä.

	Markka p:ni.
Autio-tilain weroja	1,100: —
Wapautta nauttijain tilain weroja	56,000: —
Köyhyyden ja kaikenlaisten muiden laillisten syiden wuoksi	40,000: —

Yhteensä 97,100: —

2:ksi. Menoja.

1:nen Pää-nimestö.

	Markka p:ni.
H. Keis. Maj:tin käytettäwiä rahoja	124,000: —
Kenraali-Kuwernööri	65,143: 20.
Suomen Senaatti	704,007: 20.
Waltio-sihteeristö	217,200: —
Komitea Suomen asioille	72,000: —
Kenraali-kuwernöörin kanseli	90,732: 40.

Yhteensä 1,273,082: 80.

2:nen Pää-nimestö.

Oikeushoidon wirastot.

	Markka p:ni.
Howi-oikeus Turussa	148,564: —
" Wiipurissa	117,478: —
" Waasassa	92,376: —
Yleinen Rewisioni-oikeus ja Rewisioni-konttuori	44,092: —
Laakmannit ja kihlak. tuomarit	34,679: 40.
Tilajaon oikeus Wiipurin läänissä	10,600: —

Yhteensä 447,789: 40.

3:mas Pää-nimestö.

Sotilas-wirasto.

	Markka p:ni.
Suomen Kadetti-koulu	222,251: 35.
Palkinto sotilas-warastolle kahdesta waltiolaitoksen tarpeeksi jätetystä sotilaswirkatalosta	6,320: —

Yhteensä 228,571: 34.

4:s Pää-nimestö.

Yhteiset Siwiili-wirastot.

	Markka p:ni.
Maa-wirasto	854,277: 6.
Posti-wirasto	428,765: 76.
Luotsi- ja reinikka-wirasto	211,487: 24.
Sairashoidon wirasto	196,244: —
Tulli-wirasto	585,189: 42.
Wuori-wirasto	47,960: —
Rahalyönnin wirasto	20,000: —
Maamittauksen ja metsähoidon ylihallitus	72,632: —
Maamittaus-wirasto	93,920: —
Metsähoito-wirasto	432,337: 90.
Rakennushoidon wirasto	67,271: 20.
Sensuuri-laitos	26,528: —
Karttapaperin konttuori	36,376: —
Poliisikammarit Helsingissä, Turussa ja Wiipurissa	77,210: 8.
Makasiini-wirasto	39,788: —
Jääkäri-wirasto	1,149: 68.

Yhteensä 3,191,137: 14.

5:s Pää-nimestö.

Papisto, koulut ja tieteet.

	Markka p:ni.
Papisto	270,886: 48.
Kirkkoin ylläpito	49,134: 67.
Suomen yliopisto	445,609: 84.
Tiede-seura	4,514: 40.
Lukio- ja koulu-laitokset	677,736: 62.
Erityiset koululaitokset	12,571: 70.
Kansan-opetus	8,700: —

Yhteensä 1,469,153: 71.

6:s Pää-nimestö.

Laupeat laitokset, yhteinen järjestys ja terweyden hoito.

	Markka p:ni.
Hospitaalit eli hulluin hoito	69,897: 53.
Yhteinen sairashoito	516,648: —
Rokon istutuksen laitos	29,214: 80.
Apua tarwitsewille lapsen synnyttäjille	9,600: —
Köyhäin lasten kaswatus-apua	6,144: 40.
Ruumiin leikkaus-kustannuksia	18,800: —
Wanki-huoneet ja wankien hoito	498,685: —

Yhteensä 1,148,989: 73.

7:s Pää-nimestö.

Yhteisiä ylimääräisiä menoja.

	Markka p:ni.
Kenraali-kuwernöörin käsirahoja	17,143: 20.
Senaatin käytettäwiä rahoja	60,000: —
Maaherrain " "	19,600: —
Uusien rakennusten kustannuksia	240,000: —
Rakennusten korjaukset	160,000: —
Matka-kustannuksia	92,000: —
Kaupunkien, kestikiewarien, luotsien, lohen-pyynnös-talonpoikain ja ruukkien sekä tulli- ja kellari-wapauksia	19,289: 80.
Wika-hawaintoin prosentti	1,728: —
Henkikirjoituksen palkinto	18,120: —
Waltiolainan kaswu ja kuoletus	1,276,000: —
Erinäisiä määräys-summoja	222,205: 33.

Yhteensä 2,126,086: 33.

8:s Pää-nimestö.

Maawiljelys, kauppa ja elatuskeinot.

	Markka p:ni.
Tie- ja wesi-yhdistysten ylihallitus	69,980: —
Tie- ja wesi-yhdistysten insenööri-wirasto	89,264: —
Erinäisiä yhteisiä töitä	336,822: 16.
Humala-wiljelyksen kehoitus-rahoja	2,000: —
Suomen Talousseura	18,228: 80.

	Markka p:ni.
Mustialan maawiljelys-opisto	34,120: —
Maawiljelyskoulut	108,800: —
Maawiljelyn neuwojat	19,200: —
Apuja korpi- ja suo-wiljelyksiin m. m.	55,143: 20.
Maamittauksen ja werolaskun kustannuksia	250,332: —
Kalastusten tarkastajalle	9,600: —
Käsitehtauden johtokunta	13,600: —
Taidolliset reaali-koulut	72,640: —
Pyhä- ja iltakoulut	22,000: —
Mekaanillinen teoslaitos Helsingissä	2,920: —
Meriliikkeen koulut	9,230: 40.
Kauppakoulut	7,000: —
Suomen kaupan edusmiehet	26,183: 20.
Palkintoa Juutinrauman (Öresunnin) tullista	114,285: 72.
Yhteensä 1,261,149: 48.	

9:s Pää-nimestö.

Lahjoituksia ja yhteisiä apuja.

Lahjoituksia ja ylimääräisiä anti-määräyksiä	104,330: 26:
Pensoneja wirasta eronneille siwiili-wirka- ja ammattimiehille	363,008: 17.
Pensioni-määräys siwiili-wirka- ja ammattimiesten leskille ja orwoille	40,400: —
Ylimääräinen pensioni-laitos	121,728: 84.
Pensioneja tulli-wirastolle	30,187: 68.
Yhteensä 659,654: 95.	
Säästöä yhteisen waltiowaraston wakinaisissa tuloissa	301,786: 39.
Yhteensä	12,204,501: 28.

(Jatketaan).

Suomalainen kirjallisuuden-seura wietti wiime-maanantaina wuosikokouksensa. Sitten kuin oli kassan- ja kirjaston-hoitajain tilikirjat ulosluetut sekä muitakin asioita ollut keskusteltawana, tapahtui wirkamiesten waalit tulewaksi wuodeksi. Sitä ennen päätettiin sihtieri-wirkaan kuuluwain moninaisten tointen suhteen, jakaa tätä wirkaa niin, että sihtieri saisi apulaisen, jonka tulisi pitää tointa seuran kustantamista kirjoista sekä muista taloudellisista asioista. Kanslia-neuwos Lönnrot, joka oli ilmoittanut olewansa estettynä enää wastaan-ottamasta esimiehen wirkaa, walittiin yksimielisesti seuran kunnian-esimieheksi koko elin-ajaksensa. Wakinaiseksi esimieheksi walittiin kanslia-neuwos G. Rein, wara-esimieheksi prowessori M. Akiander, sihtieriksi toht. Aug. Ahlqwist, kassanhoitajaksi kirjakauppias B. A. Thunberg, kirjaston-hoitajaksi ja sihtierin apulaiseksi maisteri R. A. Renwall; tutkijakunnan jäseniksi: tohtorit Tikkanen ja R. Polén, lehtori K. G. Borg sekä maisterit J. Krohn ja F. Rothstén. Seuran entinen wara-esimies asessori Rabbe pyysi ennen waalien tapahtumista, ett'ei häntä enään walittaisiin. Me saamme wasta laweammalta puhua tästä kokouksesta.

Saarijärwen sukset. Lukija näkee lehdessämme kiista-kirjoituksen sitä kirjoitusta wastaan, joka löytyi lehtemme 17 n:ssa prow. Stenius'en toimesta Saarijärwen suksien suhteen. Me jo kohta siinä kirjoituksessa, esitellessämme saamia tietojamme Saarijärweltä, sanoimme olewamme walmiit oikaisemaan mahdolliset erehdykset. Me annamme siis „totuuden ystäwän" kirjoitukselle kaiken sen arwon, mikä sille tulee. Wiime Suomettaressa on myös hra prowasti Stenius itse julistanut riitakirjoituksen samassa suksiseikassa. Tämä kirjoitus todistaa hywästi hra Stenius'en hellää huolta pitäjäläistensä toimeen-tulosta ja tätä ei ole koskaan ollut lehdessämme kiellettynä eikä epäiltynä. Me tiedämme warsin hywin arwossa pitää sitä ihmis-rakkaudellista ja uutteraa tointa, jolla hra Stenius on kokenut tällä surkealla ajalla liewittää pitäjäläistensä hätää. Me tiedämme myöskin, mimmoisessa waikeassa tilassa pappismies hätääntyneissä paikkakunnissa on, hän, joka useimmiten sekä ilon että surun päiwinä saapi olla seurakuntalaistensa neuwon-antaja ja johdattaja. Mutta emme kuitenkaan woi myöntää, että hra Stenius kiitettäwään tarkoitukseensa olisi juuri sopiwinta keinoa keksinyt. Se näkyy siitäkin, että ne sukset, jotka owat tänne ja muualle lähetetyt, owat enemmän huononpuolisia kuin hywiä, josta juuri on hawaittawa, että suksi-teollisuus ei ole Saarijärwelle sopiwa. Me emme kuitenkaan tahdo päättää, mihinkä määrään oli tarpeen ryhtyä juuri tähän apukeinoon. Ainoa syy, minkä tähden otimme tämän suksiseikan puheeksi, oli se, että katsoimme tarpeelliseksi, että ne keinot, joita käytetään nykyisen hädän liewittämiseksi, niin paljon kuin mahdollista tarkastellaan, jotta niistä woisi tulla muille hätääntyneille paikkakunnille jotain neuwoa ja ohjetta. Me emme siis sillä kirjoituksella tarkoittanut mitään loukkausta hra Stenius'elle, niinkuin siinä todellakin ei mitään semmoista ollut. Olemme siis wakuutetut, että jos hra Stenius oikein arwelee asian laitaa, hän tulee peräyttämään ne soimaukset, joita hän meitä wastaan on wiskannut.

Teateri-yhtiön kokous tapahtui wiime tiistaina. Tämän kokouksen päätös oli suurella uteliaisuudella odotettu, kun siitä muka riippui koko yhtiön ja siis teaterinkin tulewaisuus. Mutta tästä tulewaisuudesta ei kuitenkaan mitään päätetty, kun eiwät olleet tilikirjat niin täydelliset, että niistä olisi woitu hawaita, kannattaako teateri wai ei. Toinen kokous määrättiin siis huhtik. 16 p:ksi. — Teaterissa näytettiin eilen Shakespearen näytelmä „Kauppias Venedigissä". Tästä toisten enempi.

Maasenduilta.

Ilmajoelta lopulla Helmikuuta. Wiime katowuosi, joka on kowimpia kuin täällä miesmuistoon on ollut, on antanut paljon huolta täkäläiselle rahwaalle. Se wiljakin, joka muutamissa kyläkunnissa saatiin, on niin huonoa lajia, että se on hywin kelwoton syötäwäksi. Wanhoja säästöjä ei myöskään löydy, kun kahden edellisen wuoden sato oli wähäinen ja peruna-tauti w. 1861 waikutti tawallista suuremman wiljan-menekkeen, josta seurasi, että wiime-syksynä oli siemenistä puutetta. Wiime-wuoden huono wilja luullaan kuitenkin parhaiten käytetyksi, jos sitä olisi poltettu wiinaksi, jonka hinnan edestä sitten olisi woitu saada parempaa wiljaa Etelä-suomesta ja kaupungista. Tämä wiljan muuttaminen wiinaksi olisi kyllä woinut ilman waaratta tapahtua, kun oli selwille saatu, että wiljaa oli kaupunkeihin sisään-tuotu niin paljon, että se olisi riittänyt wäestön tarpeeksi. Näin ei olisi suinkaan ne monet wiina-kodat, jotka poliisi löysi metsistä, laitetut. Mutta tämmöinen talous ei pidetty suinkaan edullisena wiinan-polttajille onnellisemmissa maakunnissa ja kauppamiehille, jotka saawat parhaan woiton myymällä tuota talonpojan-rommin nimellä tunnettua wäki-wiinan juomaa. Nykyisenä köyhänä aikana ei ole siis helppo asia maawiljelijälle tulla toimeen. Hänen on suurimmaksi osaksi muualta hankkiminen syötäwää; hänen on hankkiminen rahoja monenmoisiin ulostekoihin, jotka wuosi wuodelta näyttäwät karttuwan. Welkasetelit kruunulle maksettawista osoittawat enemmän ja enemmän maksettawaa; kunnallismaksut — kustannukset rakennettawista teistä, kestkiewarien ylläpitämisestä, joita pitäjässämme on 14, hollikyydistä, joka on pantu urakkakaupalle, postin-kuljetuksesta, pappilojen ja muiden yhteisten rakennusten woimassa-pitämisestä — nousewat myös joka wuosi, ja kuitenkin on täällä kestikiewarien suhteen käytetty se merkittäwä temppu, että kun kestikiewarin-pito ynnä sitä seuraawa hollikyyti joka wiides wuosi on urakka-awisionissa tarjottu otettawaksi, ei ole niitä, jotka owat suostuneet wähimpään maksuun, otettu, waan useat entisistä kestikiewareista, joidenka kuitenkaan ei ole tarwinnut awisionissa alentaa waatimuksiaan, kun he kuitenkin tietäwät, että owat hywässä muistossa ja tulewat esiteltyiksi. No näin owat kustannukset joka wuosi karttuneet. — — — — Paitsi tawallisia maksuja saawat Waasan läänin maanomistajat tänä wuonna kerrallaan maksaa korwausta ruoti-sotamiesten elatuksesta neljänä wuotena siitä syystä, ettei lääni-hallitus, waikka muistutettiinkin, pitänyt tarpeellisena wiime-wuonna määrätä sen maksun ylöskantoa, waikka ei mitään estettä olisi ollut, kun mainitun ylöskannon perustukset likemmin määrättiin läänin edusmiesten kautta jouluk. 18 p. 1861. Yllämainitut maksut owat tällä surkealla ajalla warsin hirwittäwät ja muistuttaa ruoti-isäntiä sitä enemmin, miten se on kohtuutonta, että maanwiljelijäin yksin täytyy kustantaa maan suojelusta. Elettiin täälläkin toiwossa, että tämä tärkeä kysymys tulisi ensi waltiopäiwissä esiin otettawaksi, mutta tässä petyimme. Luultawasti pidettiin talonpojat liian wähän rasitetuina; siltäpä näyttää, maantie- ja hollikyyti-kysymyksistä arwaten, jotka myöskin owat pidetyt wähemmän tärkeinä. Warmaa waan on, että maan koroittaminen yhdessä tai toisessa suhteessa ei ole odotettawa, jos maawiljelijä yhä eteenpäin kaikkea kohtuullisuutta wastaan pitää rasitettaman kaikilla kuormilla, tullen näin talonpojan työ ainoastaan wälikappaleeksi muiden säätyjen hywäksi. Ruoti-isännät täällä owat tähän aikaan suuressa lewottomuudessa siitä kowasta tuomiosta, että sotamiesten torpat pitää oleman walmiina 1 p:ksi syysk. tänä wuonna. Alamainen anomus on lähetetty hallitukselle, että tämä määrä-aika saataisiin pidennetyksi wiideksi wuodeksi, semminkin kun ruoti-isännät nykyään saawat panna kaiken työnsä oman henkensä elättämiseen ja se ei suinkaan pitäisi oleman niin ylen tärkeä asia tämmöisenä puutteen aikana rakentaa huoneita sotamiehille, jotka owat paremmin palkitut, niin kauwan kuin saawat asua ruoti-isäntäin luona, joilta saawat jokapäiwäisen työ-ansion, jos itse haluawat. (Jatk.)

Saarijärweltä. „Helsingin Uutisissa" n:o 17 näkyy ilmestyneen kumman koukkuinen kirjoitus ja „omituinen seikka" „suksista ja ahwenwerkoista" Saarijärwellä. Siinä ilmoittaja näyttää sysääwän kaikki toimet, mitä köyhäin holhoukseksi täällä on toimittu, kirkkoherra Steniuksen yksinomaisiksi töiksi. Millä perustuksella ne tiedot sitten on täältä ilmotetut ja mistä Uutiset ne on saanut, ei ole sanottu. Se waan selwästi näkyy, että ilmoittaja tässä, kuten jaossa tawallisesti, on itselleen ryöstänyt paraan osan, jättäen kirkkoherra Steniukselle pahimman puolen, jonka asia itse paremmin todistakoon. Wiime wuonna katowuoden tultua alkoi hallitus tänne, miten maamme paikkakuntiin muuallenkin, tarjota raha-lainoja pitäjän yhteisellä edeswastauksella, joilla sitten muka saisiwat hoitaa puutteen-alaisiansa. — Sanottua asiaa warten pidettiinki täällä yhteinen pitäjän-kokous, wiime-marraskuun 29 päiwänä, johon kuulutuksen johdosta oli kokoontunut talollisia Saarijärwen emä- sekä Karstulan että Uuraisten kappeliseurakunnista, jossa yksimielisesti päättiwät ottaa yhteisen lainan hallitukselta, tasattawaksi sanotun 3:n seurakunnan wälillä. Lainan ottamisesta suostuttua, tuli kysymys, miten rahat sopiwimmalla tawalla woitaisiin käyttää puutteenalaisten auttamiseksi. Siinä katsottiin paraaksi, talwen aikana antaa niiden kiskoa kattopäreitä, tehdä suksia y. m. ja huonompi-kuntoisten kutoa (ei yksin „ahwen") waan muidenkin kalain werkkoja,

sekä naisillen kehräämistä ja kankaan kutomista. Samalla myös määrättiin hinnat, mitä niistä oli maksettawa. Kuin nyt näiden määräysten mukaan kirkkoherra Stenius on menetellyt, missä on hän „tähän toimeen ryhtynyt“ „„kuulustelemata““ „muiden seurakuntalaistensa ajatusta“? — Hintoja ei oltu woitu halwoiksikaan määrätä, syystä, että jos tekiä woisikin sillä työn tuskin elää, niin kuitenni muu perensä woisi nääntyä nälkään. Jos sitte hinnat ylimääräiset, „kuin mitä paikkakunnalla on tawallista“, ilmottajan ja monenki mielestä lienee, ei ole kirkkoh. Steniuksen yksipuolinen teko. Sillä ilmottajalla ja kaikilla seurakuntalaisillamme on ollut tilaisuus walwoa asiata aikanansa. — Siinäki „että työmiehiä ei saada ala 50—60 kopeikkaa“ on ilmottaja mennyt isompaa puolta. „Työmiehiä“ täällä on saatu kohtupalkoilla, on joskus ollut tarjona ruokansa edestä. Oikein ihmetellä täytyy mistä ilmoittaja on tuommoset tietonsa saanut. Surkuteltawa asia on, jos hän on sen tehnyt wasten tietoansa. Se on hänelle itselle häpeäksi, kirkkoh. Steniuksen arwo ei siitä alennu. Mutta jos sen on tehnyt puuttuwasta tiedosta ja ereykkestä, woipi sen lukea ihmisellisekst heikkoudeksi ja antaa hänellen anteeksi. — Lopuksi on toiwottawa, että ilmottaja wasta paremmin arwossa pitäisi julkisuuden kunniaa ja omaa ihmisyyttään, kuin minkä hän nyt on tehnyt, ennen kuin lähtee asioita yleisölle ilmottamaan. Ilmottaja ei näy uskaltawan panna nimeään julkisuuteen siksipä on minullakin oikeus olla Totuuden Ystäwä.

Ulkomaalta.

Puola. Wenäjän wiralliset tiedot kertowat yhä waan woitoista, jotka Wenäläiset owat saaneet. Niin on kapina-päällikkö Rodziewski saatu wangiksi ja hänen joukkonsa hajoitettu, toiset kapina-joukot Lutsignanskan kaupungin ja Mychinetzin seuduilla häwitetyt. Wenäläiset owat päässeet hywin wähällä tappiolla. Niin he kadottiwat wiime-mainitussa tappelussa ainoastaan 2 miestä kuolleena ja ainoastaan 2 haawoitettiin wähäisen. Sitä wastoin kadottiwat kapinoitsijat samassa tappelussa 150 miestä.

Muut Ulkomaan sanomat tietäwät wallan toista. He mainitsewat woittoja, joita Puolalaiset owat saaneet Wenäläisten ylitse. Jos pidämmekin keskisuunnan näiden ilmoitusten wälillä, on kyllä warsin nähtäwää, ettei kapina suinkaan wielä ole kukistumaisillaan. Lithauenissa se lewiää yhä enemmin ja samaten myös Wolhyniassa, jota sanotaan maan aina Dünaburgiin saakka olewan kapinan wallassa. Kapinoitsijain sota-tawasta täällä mainitaan, että kun Wenäläiset ilmaantuwat suuremmissa joukoissa, silloin jakaantuwat kapinoitsijat pienempiin joukkoihin ja häiritsewät ainoastaan pienempiä osakuntia. Mutta kun taas Wenäläiset jakaantuwat, niin nämät taas yhdistywät, rynnäten kaikella wäki-woimallaan erityisiä wenäläisiä joukkoja wastaan. Warsowassa tekewät Wenäläiset wahwoja warustuksia. Kaupungissa wallitsee kuoleman hiljaisuus. Öisin lähtewät sieltä nuoret miehet salaa sotiwien maamiestensä luokse. Wenäläiset perheet owat suurimmalta osalta lähteneet kaupungista linnoitukseen, sillä pelätään, että Wenäläiset aikowat ampua kaupunkia rauniokst, jos joitakin kapinan-yrityksiä tehdään. Jotain oikeata johtoa sata-tapauksista on melkein mahdoton antaa, kun tiedot niistä owat niin kowin hajalliset ja wastariitaiset. Me koetamme kuitenkin ulkomaisten sanomalehtein mukaan antaa josko waillinaisenkin kuwan kapinoitsijain asemasta ja pyydämme siis lukijata ottamaan Puolan kartan käteen, jos sattuu semmoista wähän laweampaa olemaan. Luokaamme silmämme länteenpäin. Siinä jossa Preussin ja Itäwallan raja tekewät jonkunmoisen kulman, seisowat ne kapinoitsijat, jotka ensin oliwat Kurowskin johdannon alla, mutta sittemmin Dombrowskin päällikkyyden alla. Heidän pää-asemansa on Dombrowan pikku kaupunki, joka juuri on likellä rajaa. Heidän wallassa owat paikkakunnat pohjoiseen ja pohjoisitään päin. Siewerziin ja Pilicaan saakka, josta toinen on Itäwallan rajalta katsoen wasemmalla ja toinen oikealla puolella Warsowaan wiewää rautatietä. Tällä lajilla on yhteys Warsowan kanssa heidän wallassa. Tästä pohjoiseenpäin on Wenäjän sota-woimat. Heidän pää-asemansa on Czenstochau'n kaupunki. Tässä oli johtaja Paruuni Korff, joka ampui itsensä, kuin ei tahtonut sotia Puolalaisia wastaan. Oikealla kädellä tästä seisowat myös Wenäläiset sotalinjat siinä awaralla alalla, joka lewiää aina Itäwallan rajaan saakka ja jonka läpitse Nidella wirta juoksee. Pää-asemat tässä oli Wolbrom, Olkus, Skala, Miechow. Täällä likellä seisoi Langiewicz. Stobnicasta menee maantie oikealle kädelle Kielceen ja wasemmalle Opatowaan, Opatowasta taas menee tie Kielceen. Näin sisältää nämät tiet kolmekulmikon. Nyt seisowat Wenäläiset Grahowasta aina Kielceen, wielä Stobnicassakin. Siis oli Langiewicz kaikin puolin ahdistettu ja oli suurimmassa waarassa tulla ajetuksi yli Itäwallan rajaa. Mutta hän pelasti itsensä erinomaisella sotataidolla. Hän, näet, teki pikaisen rynnäkön Kielce-Opatowan linjaa wastaan, mutta heittäyi sitten kohta Stobnicaan päin ja pelasti itsensä täällä keskeltä Wenäläisten sotajoukkoja, tuli näin Lobkawiin Nidan-wirran wieressä ja meni tän wirran ylitse. Näin tuli hän yhteyteen muiden kapinoitsijain kanssa. Kapinoitsijain asemista muilla suunnilla toisten. — Tappelu Puolalaisten ja Preussin wälillä on jo tapahtunut Preussin alalla maalisk. 3 p:nä. Tästä puuttuu wielä likempiä tietoja. Ranskan ja Englannin hankkeet Puolalaisten hywäksi sanotaan tarkoittawan saada Puolalle 1815 wuoden hallitus-muotoa. Näiden waltain hankkeet eiwät ole wielä oikein selwillä.

Englannin hallitus, joka ensin näytti aikowansa hywin ankarasti ryhtyä Puolan asioihin, on sittemmin julistanut että se kyllä aikoo yhdessä neuwon Ranskan kanssa tehdä muistutuksiaan Berlinissä, mutta ett'ei se tahdo ryhtyä mihinkään toimiin Wenäjän suhteen. Tämä oli warsin wasten yleistä mieli-alaa Englannissa, semmoisena kuin se on näyttäinnyt Parlamentin keskusteluissa ja sanoma-kirjallisuudessa. Syyt tähän käytökseen ei ole wielä oikein tunnetut. Samaten on myös Itäwalta peräytynyt yhteisestä toimesta Ranskan kanssa, wetäen syyksi Itäwallan muka omituisen aseman Wenäjän ja Preussin suhteen. — Suomen entinen kenraalikuwernööri kr. Berg mainitaan tulleen kenraali Ramsayn jälkeiseksi sotapäällikkyydessä.

Maalohkomisesta, laillisesta suojelluksesta ja waiwaishoidosta.

IV.

Maalohkominen ja waiwaishoito.

Ihmisellä tosin on oikeus tehdä työtä, miten itsellensä hyödyllisemmäksi näkee. Mutta joskus on tahdottu wielä lawentaa tämä oikeus siksi, että ihmisellä myös olisi oikeus saada työtä. Oikeus työhön (droit du travail) on yhteislause, joka aikanansa on ollut aimo keppihewoinen niille, jotka luulewat ratsastawansa edistymisen etupäässä ja jotka ymmärtämättä hakewat kaikkea mitä heille wapauden nimellä tarjotaan. Eikö ollut aiwan kaunista ja ihmisrakkaudellista waatia, että jokaiselle ihmiselle, joka tahtoo työtä tehdä, myös pitää sitä annettaman. Mutta kuka sen antaa? Waltio, ymmärrettäwästi; waltio, joka on welwollinen kaikki toimittamaan. Tämmöisestä peri-ajatuksesta syntyiwät surkeassa muistossa olewat kansallis-tehtaat Pariisissa wuonna 1848, joita socialistain pakotuksesta toimeen pantiin, ja joita wihdoin ei saatu häwitetyksi, kuin monen tuhannen ihmisen weren wuodattamisella.

Niin kuin socialismon pää-ajatus on, että waltion täytyy kaikkein edestä ajatella ja toimia, niin ei ole kumma että waltiossa, jossa hallitus on ottanut ajatellaksensa ja toimiaksensa kaikkein edestä, löytyy monenlaisia socialismon alkeita. Niin se käy nykyisestä waiwaishoito-asetuksestamme sanoa, sen olewan selwästi rakennetun sille perustuksella, että omaisuus on yhteinen, sillä se säätää suorastaan ensi pykälässään „että kukin seurakunnan jäsen, joka tarpeellista elatusta kaiwaten, kärsii puutosta, tulee seurakunnan yhteisellä huolenpidolla siellä autetuksi tarpeellisen eläkkeen saantoon“. Tosin on lisätty: „kuitenkin älkööt työhön kykenewät köyhät toiwoko apua muulla tawalla, kuin wasten welwollisuutta sen edestä, woimainsa jälkeen, tekemään soweliasta työtä“. Mutta tämä ei ole muuta kun yllä-mainittu oikeus saada työtä. Joka on työn puutteessa saa siis waatia waiwaishoito-kunnalta työtä, ja mistä se sen työn löytää, ell'ei asetuksen wiittauksesta „waiwais-huoneiden toimittamiseen“, jotka taas eiwät ole muuta kuin eräs laji kansallis-tehtaita. Wielä laweampi oikeus työhön säättään, niin pian kun yleisempi eli suurempi hätä ilmestyy, sillä silloin „on waiwaishoito-hallituksen tarkimmaksi welwollisuudeksi luettawa, että se kerjäläisten ympärikulkemista estääksensä, niin paljon kun tehdä taidetaan, pyytää hankkia työn ansiota niille seurakunnan warattomille jäsenille, jotka woiwat työtä tehdä, joko yksityisten tykönä, yhteisissä eli erityisissä laitoksissa, wapriikeissa, soiden wiljelemisissä tai muissa työnteoissa, taikka myös ostain waiwaiskassan kustannuksella raaka-aineita, jotka annetaan heille työnteoksi wissiä kohtuullista, rahalla tai olletikin jywillä ja ruokawaroilla maksettawaa palkintoa wasten, jonka perästä teokset waiwaiskassan eduksi myydään“. Laweammin ja pienimpiinkin asiainhaaroihin koskewalla tawalla ei sowi säätää oikeutta työnsaamiseen, kun tässä on tehty; waiwaishoito-hallitus ajatelkoon, toimikoon, puuhatkoon, mutta itse köyhän, waikka työntekewäkin, ei tarwitsee muuta kuin antaa itsensä ruokkia. Ja jos semmoinen köyhä rupee maata kulkemaan ja kerjäämään, niin edeswastaus ei lankee hänen päälle waan seurakunnan. On nimittäin myös säätty, että kerjäläisiä, olkoot minkäläisiä hywänsä, kun eiwät waan ole „epäluulon alaisia“ otetaan kiini, ja lähetetään kotipaikalle oman seurakunnan kustannuksella. Tosin on seurakunnalla oikeus waatia kustannukset maksettawiksi kotiin lähetetyltä, mutta kerjäläiseltä ei mitään saada. Waiwaisdirektioni kiittää, jos pääsee sillä, ett'ei waan tarwitse

häntä wastakin ruokkia. Joka siis tahtoo waiwaiseksi heittäytyä, on wapautettu kaikesta huolesta elatuksestansa, kaikesta edeswastauksesta teoistansa, paitsi rikollisista. Hänen ei tarwitse kuin uhata aikowansa kerjätä, niin waiwaisdirektioni kohta, wälttääksensä isompia kustannuksia ja työnhankkimista, jota köyhä ei kuitenkaan toimita, kernaasti antaa apua, tinkien waan wähennystä siitä maksusta, jota waiwainen waatii, luopuaksensa kerjuusta.

Tieteen kannalta emme tämmöistä asetusta aio arwostella. Siitä katsoen se suoraasti säätää omaisuuden yhteisyyttä, jota kommunismoksi nimitetään, sillä se pakottaa warallisempaa ruokkimaan köyhää, ilman mitään eroituksetta, ja lisää wielä uhkauksia, jos ei se tule oikein täytetyksi. Tiede taas ei hywäksy minkäänlaista laillista waiwaishoitoa, se tunnustaa täydellisesti omistus-oikeuden pyhyyttä, eikä salli sitä keltäkään otettawaksi ilman hänen omatta suostumuksetta. Mutta olkoon kohtakin niin, ett'ei käytännöllisesti sowi poistaa laillista waiwaishoitoa, niin on kuitenkin luonnotonta waatia warallista edeswastaukseen siitä, jos joku antauu kerjuuteen ja maakulkeuteen, niin kuin tähän saakka on tapahtunut, jos ei samassa myös suoda sille, jonka näin täytyy toisen töistä wastata, muuta waltaa näitä töitä estämään, kuin panemaan hänen eteensä tarpeeksi täytetyn ruokakupin. Todistukseksi mitkä seuraukset owat olleet, suomennamme seuraawan, jotsikin lystillisen, otteen wirallisesta kirjoituksesta Suomen lääkäriseuran toimituksista: „P—läisistä olkoon se erinomainen seikka merkitty, että talonpoika tawallisesti, kun saa talon haltuunsa, kohta ottaa siihen arrendatorin, jonka jälkeen sitten molemmat, werrattoman laiskuutensa tähden, aikaa woittaen häwiäwät talosta. Kuitenkaan ei nähdä kiertäwäisiä kerjäläisiä niin missään. Kunnat, joilla on hywä waiwaishoitotoimi, pitäwät hätääntyneistä huolta, jakamalla rahoja ja wiljaa". Näissä sanoissa on lyhykäinen kuwaus koko nykyisestä waiwaishoidosta ja sen waikutuksista, sitä merkillisempi kun kirjoittaja nähtäwästi ei ole tarkoittanut niitä osoittaa. Olkoon kansa waikka kuinka huolimaton ja laiska, mistäpä niitä kerjäläisiä tulisi, kun on kelpo waiwaishoito, joka pitää kaikeista huolta „jywäin ja rahain jakamisella".

Tämmöinen mielettömyys olisi ainakin mahdoton ollut, ell'ei sen wastakohta löytyisi laillisessa suojeluksessa. Tämän asetuksen mukaan ei waiwais-hoidon alueessa sowi löytyä muita ihmisiä, kuin semmoisia, joista yksi tai toinen kunnan jäsen on ottanut ta'ataksensa. Jokaisella tilattomalla elikkä irtaimella ihmisellä täytyy olla jonkun tilallisen suojelus, eikä seurakunnan yhteyteen pääse muu kuin se, jota kunta wapaehtoisesti wastaan-ottaa. Tämä hajahtaa tosin jotsikin paljon orjuudelta, mutta siinä on kuitenkin oikeudet ja welwollisuudet tasan. Tilallisella on oikeus waatia irtainta työhönsä tahi pakottaa häntä seurakunnasta pois, s. t. s. oikasu-huoneesen; mutta hänellä on myös welwollisuus ruokkia tätä palweliata. Irtaimella on welwollisuus mennä palwelukseen, mutta myös oikeus saada tarpeellista elatusta. Että tämmöistä suhtaa juuri kukaan kiittäisi, emme usko, etenkin koska laillisen suojeluksen asetus ei enään ole muuta kuin nimeksi. Mutta yksipuolisesti laillista suojelustaki ei sowi poistaa, ell'ei myös waiwaishoito-asetusta muuteta.

Olkoon nyt niin, että sallitaan rajatonta maalohkomista ja wapautta laillisesta suojeluksesta. Kysymme: onko sittenkin luonnollista että seurakunta welwoitetaan wastaamaan köyhistä ja kerjäläisistä. Seurakuntaan saisi siis muuttaa kuka ikinänsä tahtoo. Kohta saatuaan sen werran rahaa, että ostaa hökkelin sian, niin seurakunnalla ei enään ole mitään waltaa hänen ylitse. Hän saa wapaasti tehdä työtä, missä tahtoo, ja yhtä wapaasti olla laiskana tai maata kulkea. Mutta jos häneltä näin ruoka puuttuisi, täytyy seurakunnan häntä ruokkia; jos hän lähtee kerjäämään, niin seurakunta maksaa matkarahat. Sanonee kukaties joku, että nyt kun hänellä on oma maa, niin saahan seurakunta omansa sen maan myymisellä. Mutta joka käytännöllisesti wähänkin tuntee näitä kohtia, tietää kyllä, miten sitten käy. Tämmöisellä mökkiläisellä on tawallisesti waimo ja lapset; jos nyt uhataan myydä hänen huoneensa ja se wähäinen maa, niin hän wastaa: „sitten täytyy minun pyytää elatuksen apua waiwaiskassasta", ja waiwaishoito kiittää, jos hän on niin hywä ja ottaa elääksensä awutta, kun ei waadita mitään maksua takasin. Waimon ja lapset on seurakunta jo, miehen pois ollessa kulkuretkillä, ollut welwollinen elättämään ja sama welwollisuus on sillä wastakin. Mihin seurakunta siis joutuu tällaisen perheen kanssa, jos se myisi niiden koppia ja kiwimäkeä, josta ei kuitenkaan paljon mitään saataisi.

Mutta sanottanee: estääkö se, ett'ei maata saada rajattomasti lohkoa, kaikkea tätä tapahtumasta. Ei kaikkea, mutta suuren osan. Sillä niin kauan kun ei tämmöinen tölliläinen taida asua muuta kun wuoratulla maalla, on hän aina jollakulla lailla maaomistajan isännyyden alla, ehk'ei mitään laillista suojelusta olisikaan, ja waiwaisholhouksen sopii siis waatia isännältä jotakin tointa hänen elatukseksi j. n. e. Harwa maanomistaja tahtoneekaan asettaa ympärillensä joukon laiskoja ja työtä puuttuwaisia mökkiläisiä, ja pitää siis jonkun huolen niistä, joita päästää maallensa asumaan. Omilla pienillä maapalstoilla asuwat mökkiläiset owat taas kaikille wieraat. Niiden toimeentulosta ei huoli kukaan, työtä eiwät ole welwolliset tekemään, mutta kun puuttuu ruokaa, olisi heillä nykyisen asetuksen mukaan oikeus käydä sitä waatimassa waiwaishoidolta. Waadimme siis että waiwais-asetus muutetaan toiselle kannalle, jos niin on että tahdotaan rajatonta maalohkomista wähääkin mahdolliseksi. Mitenkä tämmöinen muutos olisi tehtäwä, siitä tulemme wasta puhumaan". (Loppu.)

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai, keskiwiikko ja lauwantai,** k:llo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Ilmoituksia Tampereelta.

Tänä päiwänä tehdyn päätöksen mukaan saa raastupa-oikeus tämän kautta kutsua omistajan siihen nahkalaukkuun kauppatawaroineen, jonka herra Kruunun-nimismies Heribert Hjerpe 28 p. wiime-kulunnita tammik. Lahdenperän torpassa Myöntäjän kylässä Mouhijärwen pitäjää takawarikkoon panemisen waatimuksella on ottanut eräältä pakoon-päässeeltä tuntemattomalla mieheltä, uhkeenwaltansa menettämisen uhkauksella maanantaina 8 p. ensitulewata kesäk. wiimeistäkin k:lo 12 päiwällä tänne saapuwille tulemaan, kuulusteltawaksi siinä oikeuden-asiassa, jonka herra Kruununnimismies Hjerpe yllä-mainitusta takawarikkoon-panemisesta on jättänyt tänne ratkaistawaksi. Tampere, 23 p. helmik. 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Omistaja niihin kauppa-tawaroihin, joita herra Kruunun-nimismies Fredrik Wilhelm Palmroth 13 p. tätä kuuta yleisellä maantiellä tämän ja Hämeenlinnan kaupunkein wälillä likellä Suoraman kylää Kangasalan pitäjää takawarikkoon-panemisen waatimuksella on ottanut eräältä tässä tilassa pakoonpäässeeltä tuntemattomalta mieheltä, tulee tänäpäiwänä tehdyn päätöksen mukaan tämän kautta kutsutuksi maanantaina 8 p. ensitulewata kesäkuuta k:lo ennen 12 päiwällä, puheen-waltansa menettämisen uhkauksella, saapuwille tulemaan, kuulusteltawaksi siinä oikeuden-asiassa, jonka herra Kruunun-nimismies Palmroth tästä on jättänyt tänne ratkaistawaksi. Tampereen Raastupa, 28 p. helmik. 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Sen pyynnön johdosta, jonka täkäläisen kauppiaan Aksel Selim Laurén wainajan jälkeen-jäänyt äiti Kruunun-nimismiehen leski Johanna Wilhelmina Laurén omansa ja turwattomain tyttäriensä Selma Emerentian, Inga Oliwian ja Ida Sofia Laurénin puolesta ja weli kauppias tässä kaupungissa Knut Oskar Laurén owat tehneet, on raastupa-oikeus tänä päiwänä annetun julkisen haaston kautta kutsunut mainitun wainajan niin tietyt kuin tietämättömätkin welkojat ensimäisenä pyhättömänä maanantaina yön ja päiwän sisällä tämän jälkeen ennen k:lo 12 päiwällä raastuwan-oikeuden edessä ilmoittamaan welanwaatimuksiansa mainitun wainajan jälkeen-jääneesen perintö-omaisuuteen sillä tawoin ja siinä järjestyksessä kuin 5 mom. 19 § Kuninkaallisessa konkursi-asetuksessa 28 p. Kesäk. 1798 siitä määrää, ollen mainituille welkojille uhkauksena, että muussa tapauksessa menettäwät kaiken oikeutensa ja puheen-waltansa asiassa. Tampereen Raastupa, 2 p. maalisk. 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—59 k. Ltt.	Munatiu 45—50 k.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.	Teeri-pari 55—60 k.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.	Metso-pari 90—1 r. 10 k.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.	Pyy-pari 30—33 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10 k. tt.
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreet lahnat 8 k. tt.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. Ltt.	Tuoretta säynää 5—6 k.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 Ltt.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. tt.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 60 Ltt.	Tuoreet hauet 6—7 k. tt.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Tuoreet kuhat 12—15 k. tt.
Wasikan-liha 1: 30—1: 75 Ltt.	Tuoreet mateet 7—10 k. tt.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—20 k. Ltt.	Suolattua lohta 18—20 k. tt.
Suolattua samaa 2: 2—10 k. Ltt.	Suolattu taimen 18—20 k.
Talia 2: 50—2: 60 Ltt.	Suolattuja silakoita 60—70 k. Ltt.
Tuoretta woita 17—19 k. tt.	Terwaa 4: 50—5: 25 tynnyri.
Ruoka-woi 3: 40—3: 60 Ltt.	Koiwu-halkoja 1: 1—10 k. kuorma.
Maito 4—6 k. k:nu.	Mänty-halkoja 80—1 r. k:ma.
Taale 4—6 k. korttieri.	Kuusi-halkoja 70—85 k. k:ma.
	Wiina 78—85 k. kannu.
	Heinät 10—12 k. Ltt.
	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 24. Maanantaina 23 p:nä Maaliskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Maarian-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: w. t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kirkh. Forstén.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Maalisk. 23 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 6 jpp. Lain-opillisen yhteyden pää-osasto kokoontuu.

Huomenna Tiistaina.

Maalisk. 24 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satama-konttorissa Kataja-nokalla wilttien, raudan, hiilien ja muiden aineiden hankkimisesta.
„ k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo ½ 8 jpp. Hra Floesselin soitannot yli-opiston juhlasalissa.

Keskiwiikkona.

Maalisk. 25 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Maalisk. 26 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Awisioni irtaimesta tawarasta sekä rakennuksista Löflundin perillisten talossa n:o 20 „Båtsman"-kadulla.
„ k:lo 12—2 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Waltiowarain-esitys *).

Köyhäin- ja Työhuoneiden warasto.

Tuloja.

	Markka p:ni.
Lunastus waltuuskirjoista, wirkamääräyksistä m. m.	14,000: —
Maksuja Senaatin tuomioista, päätöksistä m. m.	23,000: —
Maksuja matkapassista paikkakuntiin ulkona Suomesta	300,000: —
Maksuja teateri-näytelmistä ja muista yhteisistä huwituksista	2,000: —
Kollehti-rahoja	2,500: —
Kehruuhuoneen rahoja	400: —
Kaswuja uloslainatuille pää-omille	80,000: —
Oikaisu- ja kehruuhuoneissa walmistettuin tawarain myönti-hinta	24,000: —
Yhteensä	445,900: —

Menoja.

	Markka p:ni.
H. Keis. Maj:tin käytettäwiä rahoja	80,000: —
Suomen passitoimikunnan palkkaus	57,600: —
Waltiosihtieristön huoneen ylläpito Pietarissa	8,400: —
Lutherilaisen papin palkkaus Aunuksen kaupungissa	2,000: —
Waiwaishoitokunnille maassa apua	800: —
Pietarilaisen Suomen rouwaswäen yhdistykselle apua	4,000: —
Pietarissa löytywälle turwattomain lasten turwahuoneille apua	4,000: —
Erinäisiin yhteisiin töihin	32,000: —
Oikaisu-laitoksille maassa	94,616: 25.
Kehruuhuoneiden kustannus	96,563: 60.
Köyhäin lasten ylläpidoksi	49,143: 20.
Kuuromykkäin opetuslaitoksille Kuopiossa ja Turussa	15,000: —
Yhteensä 444,123: 5.	
Säästöä waraston lisäykseksi	1,776: 95.
Yhteensä	445,900. —

*) Jatko ja loppu 22 n:roon.

Yhteinen Sotawäestön warasto.

Tuloja.

	Markka p:ni.
Weroja ruotu-taloilta	740,000: —
Jaotettu ruunun-tihunti	104,000: —
Jaotettu mylly-wero	5,600: —
Arennille-annettuin sotilas-wirkataloin ja muiden sotilas-tilusten maksut	296,000: —
Wakansi-maksut rustholleista sekä sotilas- ja puosmanni-ruoduista	1,312,000: —
Karjalan jääkeri-wero	42,800: —
Kajaanin maakapteinin palkkaus	2,320: —
Wiinan pahtaus-waroja	10,720: —
Majoitus-maksu Lowiisan kaupungista	1,200: —
Palkinto waltiolaitoksen tarpeeksi käytetyistä sotilas-wirkataloista	6,320: —
Yhteensä	2,520,960: —

Wähennystä.

	Markka p:ni.
Autiotaloin weroja ja tihuntia	428: —
Wero-wapaudella wiljellyt talot	10,000: —
Köyhyyden ja kaikenlaisten muiden laillisten syiden tähden	120: —
— 10,548: —	

Menoja.

	Markka p:ni.
Keis. Maj:tin käytettäwiä rahoja	56,000: —
Maahan jaetun sotawäestön taapi	14,539: 20.
Suomen sotawäestön tarkkaaja-hallitus	30,922: —
Henkiwarjon suomalainen Tark'ampuja-pataljona (Suomen Kaarti)	418,410: 26.
Suomen meriwäestön emäkunta	79,586: 24.
Ruotu-sotawäki	1,054,782: 80.
Ylimäinen Sota-tuomioistuin	19,467: 40.
Suomen Sotakomisariaatti	30,000: —
Wuonna 1810 hajotettu sotawäki	11,721: 37.
Wuonna 1830 hajoitettu ruotuwäki	36,256: —
Wuosina 1860 ja 1861 hajotettu sotawäki	31,750: 80.
Entinen Sotakomissariaatti	343: 20.
Kenraalikuwernöörin käytettäwiä rahoja	12,092: —
Pöytärahoja komendanteille, plats-majuoreille ja plats-ajutanteille	15,945: 20.
Majoitus-kustannuksia	244,116: 16.
Wartijana-seisojain sotamiesten talwiwaatteiden kustannuksia	1,338: 88.
Rakennus- ja korjaus-kustannuksia sekä hyyry-rahoja, arwiolta	64,000: —
Waltio-welan kuoletus-osa	80,000: —
Lahjoituksia ja ylimääräisiä anti-määräyksiä	96,779: 40.
Wakinaisia pensioneja	4,428: 38.
Ylimääräisiä pensioneja	16,457: 88.
Erityisiä ylimääräisiä maksuja, arwiolta	68,000: —
— 2,386,937: 17. —	
Säästöä yhteisen sotawäestön kassan taloista	123,474: 83.
Yhteensä	2,520,960: —

Sotilas-wirkataloin kassa.

Tuloja.

	Markka p:ni.
Reserwitaloin ja seeteri-wapauden weroja	13,200: —
Kaswuja uloslainatuille pää-omille	8,000: —
Yhteensä	21,200: —

Menoja.

	Markka p:ni.
Majoitusrahoja	291: 56.
Keisarillisen palatsin ylläpito	8,000: —
Polttopuita Kenraalikuwernöörin kartanoon	2,743: 20.
Wirkataloin mittauskustannuksia	4,000: —
Senaatin kamari-wiskaalille palkkiota wirkataloin hoidon tarkastuksesta	800: —
— 15,834: 76. —	
Säästöä kassan kartuttamiseksi	5,365: 24.
Yhteensä	21,200: —

Sotilas-huoneen kassa.

Tuloja.

	Markka p:ni.
Weroja tiloista ja 40:nes-tynnyrin jywät	21,200: —
Sadannes- ja muita raha-tuloja	16,800: —
Kaswuja uloslainatuista pää-omista	36,000: —
Yhteensä	118,000: —

Menoja.

	Markka p:ni.
Pensioneja wirasta-eronneille sotilaille	52,000: —
Palkkalisäystä alaupsierille ja sotamiehille Suomen sotawäestössä	9,600: —
Pensioneja sotamiesten leskille	20,000: —
— 81,600: —	
Säästöä kassan kartuttamiseksi	36,400: —
Yhteensä	118,000: —

Suomenkielen saamisesta oikeus ja wirkakieleksi tulwaa tulewaamistaan ehdotuksia kaikilta maanhaaroilta, mitä enemmän Maaliskuun loppu lähestyy. Kaikki kumoawat jäykästi kielikomitean tekosyitä ja waatiwat kielemme oikeutta niin wäkewällä äänellä, ett'ei „ne herrat Helsingissä" enään woi ummistaa korwiansa Suomen kansan waatimuksille. Ehdotukset owatkin kaikki hywin toistensa kaltaiset, joka onkin aiwan hywä todistus, että tässä asiassa wallitsee Suomen kansassa suurimpaa yksimielisyyttä. Uteliaisuudella odotetaan wirkakuntain ehdotuksia. Me toiwomme, että maamme wirkamiehet tulewat osoittamaan että todellakin tahtowat olla Suomen kansan wirkamiehiä ei ainoastaan nimeksi. — Meidän ei käy lehteemme lyhentämälläkään ottaa niitä monia ehdotuksia tässä kohden, jotka meidän näkywille on tullut. Me tahdomme waan mainita että ehdotus Kuortaneelta, joka alpuolella wuotta oli lehdessämme julistettu, nyt on tänne lähetetty senaattiin jätettäwäksi. Siinä on 379 allekirjoitusta. Se on monessa kohden merkillinen, kun se on ensimäisiä, jotka maaseuduilla walmistettiin ja muutoinkin selwemmin kuin useimmat muut ilmoittaa sen suuren peri-ajatuksen, että tämä Suomen kielen koroittaminen ei ole tarpeellinen ainoastaan kansalaisten hywäksi waan koko Suomen kansallisuuden edistymiseksi. Itse anomuksessa Majesteetille lausutaan siis muun seassa: „19:nnen wuosisadan walistus on jo sen werran säweltynyt Suomen kansan tuntoon, että se tuntee itsellänsä olemisen oikeutta itsenäisenä kansana maailmassa". Myöskin esitellään se aiwan tärkeänä asiana, että Suomen yli-opiston pitää suomistuman. — Myöskin Wesilahdelta, Lempäälästä, Kuhmoisista j. n. e. on näinä aikoina tullut ehdotuksia kieliasiassa.

Wiina-asia. Niinkuin jo pari numeroa sitten mainitsimme, on meille lähetetty kaksi kirjoitusta, jotka molemmat puolustawat talollisten wiinanpolton-oikeutta. Me olemme jo laweasti itse lausuneet ajatuksemme wiina-asiasta ja tulemme wasta wieläkin ottamaan puheeksi wiinanpolton taloudellista puolta. Meidän ei tarwitse siis muuta kuin lyhyesti mainita mainittujen kirjoitusten sisältöä, jota olemme katsoneet sitä tarpeellisemmaksi, wakuutetut kun olemme että näi-

den kirjoitusten ajatuksiin yhtyy iso osa maamme tilallisia ja kun muutoinkin niin paljon kuin mahdollista tahdomme lehdessämme antaa puheen-waltaa omista eriäwäisille mielipiteisille. Edellinen näistä alkaa tällä lajilla: „sanomalehdet owat ruwenneet paljon puhumaan kotitarpeen nimellisen wiina-polton häwittämisestä ja jokainen myöntää sen häwittämistä ja puolustaa tehtaita ja wielä joskus sanoo, että talonpojat jo tuntewat sen olewan oikein. Waan se on walhe. Jahkahan kutsuttaisi joka seurakunta kirkkoon ja kirkkokokoukseen ja itse kultakin kysyttäisi tokko tahtoisi luopua omista pienistä pannuistaan ja mennä tehtaista ostamaan, niin yksi kymmenestä tuhannesta luopuisi omista pannuistaan ja kaikki muut pitäisi omansa ja hylkäisi tehdaswiinaa. No, näin ollen, minkä tähden sitten tehdään wäkiwaltaa Suomen kansan kanssa ja tahdotaan ottaa pois sen suurin hyöty. Että wallastopäiwillä yksi elikkä kaksi myöntää, niin woiko he myydä koko Suomen onnen. Wai mahtaneeko olla tarkoitus että sillä tawalla juopumus häwitettäsiin; silloin ollaan wallan eksyksissä. Juomarilla on kuitenkin wiinaa ehdon tahdon, kyllä wiina-juoja etsii". Kirjoittaja ottaa tästä esimerkiksi Pohjanmaan, jossa muka wiinan-poltto oli kiellettty, mutta kuitenkaan siellä „ei ole raittiudesta tietoa". Ne juotetaan muka siellä paljaalla tehdaswiinalla. Tässä on siis selwä esimerkki, ett'ei tehdaswiina te'e ihmisiä raittiimmiksi kuin pien'illä pannuilla walmistettu. Mutta „tehdaskiihkoset" ei ota näitä hawainnoita korwiinsa. He waan wäittäwät, että tehtaallinen wiina-laitos woitaisiin panna tarkemman tarkastuksen alle, kuin muu wiinan-walmistus. Tähän arwelee kirjoittajamme, että „piankin oman woiton yllytys potkaisisi pohjan tynnyristä" ja näin pääsisi kuitenkin wiina-tulwa lainehtimaan yli Suomen. Kyllä tähänkin saakka on ollut asetuksia juopumusta, krouwaamista j. n. e. wastaan. Mitä nyt asetukset enemmän waikuttaisi, jos koskisiwat tehdaswiinaa. Tehtaiden kautta ei tulisi muka wiina wähemmäksi ja raittius suuremmaksi. Ainoa seuraus olisi, että wiina tulisi kalliimmaksi, „jonka tähden sen kalleus saattaisi paljon pahaa aikaan, kauppaajoille oman woiton yllytyksen, joka yllytys usein on turmioita tehnyt, salapolttajia, sala-kauppaajia, sillä wiinan kalleus kannattaa joskus sakkojakin maksaa", j. n. e. Jos „tehdaskiihkoset" todellakin tahtoisiwat waikuttaa jotain raittiuden hywäksi, niin ahdistaisiwat krouwia ja juopumusta eikä talonpoika raukan wiinan-poltto-oikeutta, „niinkuin hänen wiinansa olisi myrkyllisempi kuin tehdas-wiina". Waan raittius ei muka olekkaan heidän tarkoituksensa; heidän „sydäntänsä on jo kauwan sykkenyt, että talonpojat saawat jotain hyötyä, he tahtoisiwat muka anastaa sen yksin nauttiaksensa. „Se heidän intonsa nähtiin jo Haminan maanwiljelyskokouksessa, waikka se kulki isänmaan rakkaudellisessa puwussa". Ainoaksi keinoksi arwelee kirjoittaja, että juopumisen rangaistus ja kapakan pito tulisi toiselle kannalle, että päällekantajiksi pitäisi kelpaaman muut kuin kruunun-palwelijat yksin ja että kelpo palkinto määrättäisiin päälle-kantajille ja suurempi sakko juopuneille. — Toisessa kirjoituksessa esitellään, että talolliset saisi millä ajalla hywänsä polttaa, waan ei myydä, sillä lajilla ei muka kenenkään juuri tekisi mieli ruweta wiinaa polttamaan, kun ei saisi sitä kaupita. Kirjoittaja kokee siis jonkunmoista keskisuuntaa pitää, joka kuitenkin on kaikilta puolin puolinainen.

Dagbladet wiime-numerossaan, puhuessaan erräästä kirjoituksesta Otawassa, muistaa myöskin Helsingin Uutisia muutamilla sanoilla. Sanat kuuluwat näin: „Wuoden alussa ilmaantui Helsingin Uutiset samankaltaisella vrogrammilla (kuin muka Otawa), joissa lausuttiin epäluuloa tulewaa kansan edusmiehistöä wastaan, kotimaansanomalehdet ruotsinkieliset moitittiin liiallisesta wapamielisyydestä, kun sitä wastoin kreiwi Berg esiteltiin ei millään muotoa konserwatiiwiksi". Lehti lisää sitten muutamia sanoja omista ansioistaan, mitenkä se aina on asettanut semmoiset waltiolliset waatimukset („qvasi-politiska pretentioner") oikeaan waloonsa(!). Ja kuitenkaan ei ole, arwelee Dbl., „puolue" ottanut pelästyäksensä. — Jokainen, joka muulla lajilla kuin Dagbladin kautta on ottanut tietoa siitä, mitä Uutisissa on ollut luettawana, tietää, kuinka paljon perää H. D:n yllä-mainituissa lauseissa on. Me emme siis tahdo ruweta näistä asioista laweammalta puhumaan. Sen tahdomme waan muistuttaa Dagbladille, ettei se wielä ole puhdistanut itseään niistä walheista ja kirjoituksemme wäärentämisistä, joihin se juuri wuoden alussa teki itsensä syylliseksi. Niin kauan kuin se ei ole tätä tehnyt, pitäisi sen oman kunnian waatiman sitä olla koko tästä kiistasta äänetı. Me olemme sittemmin laweammin selittäneet ajatuksemme samasta asiasta, josta wuoden alussa oli kiista. Siitä ei ole Dbld puhunut sanaakaan, waan nyt kun se tarttuu Otawan kirjoitukseen, hakee se myös tilaisuuden lewittää Uutisten yli tuota „oikeata waloa", jossa se nähtäwästi tahtoo suomikiihkoset yleisöllensä katseltawiksi. — Lopuksi, kerrottuaan Otawan kirjoituksen sisältöä, huudahtaa Dagblad: „ja tämmöisiä ajatuksia lewitellään suomalaisessa lehdessä ilman epäyksittä suomenkieliseen osaan kansaa". — Me wastaamme tähän: se seisoo niinkuin moni muukin pahennus maassamme yhteydessä kieli-eroituksen kanssa, joka tekee sen, että suomenkieliset lehdet suureksi osaksi puhuwat wallan toiselle yleisölle kuin ruotsinkieliset. Mutta tämä eroitus ja sitä seuraawa pahennus tulee yhä suuremmaksi ja wahingollisemmaksi sen kautta, että toisella puolen koetellaan wääristellä ja wäännellä mitä toisella puolen sanotaan, jopa suorastaan lasketaan walheitakin toisen häwäisemiseksi. Tästä antaa hywän esimerkin Dagbladin käytös Helsingin Uutisia wastaan tämän wuoden alussa.

Kansakoulun-seminariumi. Hallitus kuuluu nyt antaneen wahwistuksensa siihen, että tulewana syksynä saadaan Jywäskylässä awata uutta kansakoulun-seminariumia. Seminariumi tulee wielä wastaiseksi asetettaman wäli-aikaiselle kannalle, siksi kuin kansakoulun komitean ehdotus, joka tulee painettawaksi sekä ruotsiksi että suomeksi, on läpikäynyt yleisön tarkastusta ja hallitus sen ja siitä tehdyin muistutusten nojassa on joutunut tekemään lopullisen asetuksen asiassa.

Pohjanmaalainen höyrylaiwa-yhtiö piti kokouksen maalisk. 9—11 päiwinä. Johtokunnan kertomuksesta hawaittiin, että wiime wuosi oli kaikista edellisistä ollut yhtiölle hyödyllisin. Sulaa woittoa oli wuoden kuluessa ollut laiwasta: „Grefwe Berg" 11,343 r. 6 k., „Suomesta" 10,414 r. 69 k. „Österbotten"ista 5,576 r. 62 k. Kun tähän lasketaan muut woitot, niin on wuoden sula raha-woitto 28,645 r. 25 k. — Yhteensä oli 1,564 osaketta kokouksessa edustettuna. Tarkastajain kertomus todisti että tilikirjat oli aiwan oikeat ja suurella huolella tehdyt, jotta kokous päätti antaa johtokunnalle täydellisen kuitterauksen toimestansa. Kun piti tapahtuman uuden johtokunnan waali, esiteltiin, että entinen johtokunta, johon kuului hrat A. Björnberg, C. Martin ja W. Rosenlew ja wara-jäseninä hrat K. J. Lönegren ja F. C. Wahlgrén, uudestaan walittaisiin. Tähän yhdistyiwät myös kaikki. Mutta mainitut hrat eiwät tahtoneet tätä toimitusta enään wastaan-ottaa, kun sitä ennen oli tehty päätös, että yhtiön rahat asetettaisiin yhdistyspankkiin, joka heidän mielestä osoitti epäluuloa johtokunnan ky'ystä rahoja hoitamaan. Kun eiwät myöskään muut osakkaat Porista, jotka tämän jälkeen walittiin, tahtoneet tätä tointa wastaan-ottaa, päätettiin, että johtokunnan olopaikka muutettaisiin Turkuun. Nyt tehtiin uusi waali, joka wiimenkin päättyi niin, että johtokuntaan walittiin konsuli Julin ja kauppiaat Wikeström ja Spoof tirehtöriksi ja wara-jäseniksi hrat Eriksson ja Stigzelius. Hra Julin waltuutettiin alamaisuudessa tekemään pyynnön,että johtokunta saataisiin Turkuun muuttaa. Sillä ajalla otti entinen johtokunta hoitaaksensa yhtiön asioita. Kokous lykättiin 26 p:ksi olewata maaliskuuta klo 11 epp. (B. T.)

Kuolon-sanoma. Maan rikkaimpia tilanhaltioita, wuorineuwos wapaherra Magnus Linder, on tämän kuun 16 p:nä kuollut Swartån pruukissa 70 wuoden ikäisenä. Hänen ainoa perillisensä on poikansa, maawiljelysneuwos ja kamarijunkkari wapah. Frid. Linder. (H. T.)

Ulkomaalta.

Puolan asiat ei tätä aikaa anna waltiomiehille aikaa ajattelemaan muita maailman-kysymyksiä. Kaikissa maissa on Puolan asiat olleet keskustelukšen alaisina, sekä edustushuoneissa että waltioneuwoskunnissa, ja se osa kansaa, jolla ei ole ollut näissä istunnoissa puheenwaltaa, on pannut toimeen kokouksia, joissa se on lausunut mielisuosionsa Puolalaisten yrityksille. Tämmöisiä kokouksia elikkä niinkutsutuita „meeting"ia on pidetty yli ympärin Europassa, Englannissa, Ruotsissa, Ranskassa ja Italiassa. Wiime numerossamme mainitsimme, että Englanti oli kieltänyt yhdessä neuwon Ranskan kanssa ryhtywänsä mihinkään wälittäjä-toimeen Pietarissa. Wiime-sanomat meille nyt sitä wastoin ilmoittawat, että Englanti on lähettänyt waltiollisen kirjeen kaikille niille waltakunnille, jotka owat allekirjoittaneet w. 1815 Wienin kaupungissa tehtyä waltakuntain suostumusta. Tässä kirjeessä kehoitetaan kaikki nämät waltakunnat wälittäjinä waatimaan sen Wieni-suostumuksen pykäleen täydellistä toteuttamista, joka wakuuttaa Puolalle oman waltiolaitoksen. Ruotsi ja Portugali owat jo tähän Englannin kehoitukseen suostuneet. Keskusteluissa Englannin parlamentissa on sekin kummallinen seikka tullut ilmi, että jo 1856 wuoden kongressissa Pariisissa oli Englannin lähettiläs waatinut että Puola asetettaisiin niihin oikeuksiin, jotka sille Wieni-suostumuksen mukaan tulisi. Hän oli, näet, tästä asiasta pitänyt erityisen keskustelun Wenäjän lähettilään kreiwi Orloffin kanssa. Hän oli esitellyt, että Puolalaiset luultawasti tytyisiwät, jos saisiwat oman hallitusmuodon, jos heidän uskontonsa pidettäisiin kunniassa, jos heille sallittaisiin käyttää Puolan kieltä ja jos saisiwat kaswattaa lapsensa Puolalaisissa kouluissa. Kreiwi Orloff oli tähän wastannut, että H. Majesteettinsa oli jo päättänyt antaa nämät edut Puolalaisille, mutta pyysi Englannin lähettilästä ei ottamaan tätä kysymystä julkisesti esiin kongres-

sissa, kun silloin Wenäjässä woisi näyttää siltä kuin keisari olisi antanut perää ulkomaalaisesta pakoituksesta. Jos asia otettaisiin esiin kongressissa woisi ehkä keisarin arwo waatia sitä, että Puolan waatimusten täyttäminen tulisi wiiwytetyksi. Orloff lupasi kuitenkin ilmoittaa keisarille tätä. Joku aika sen jälkeen ilmoitti hän, että keisari oli päättänyt täyttää kaikki, mitä Puolan suhteen oli waadittu. Hänen Majesteettinsa oli muka päättänyt kruunaus-juhlanansa julistaa Puolalaisille nämät uudet edut. Mutta sitä warten oli muka tarpeellu, että asia ei otettaisi eteen kongressissa, kun tämmöinen wierasten sekaantuminen asiaan tekisi sille ainoastaan wahinkoa, kun se woisi saattaa näille eduille wiiwykettä ja wähennystä. — Itse Puolasta kuuluu, että Langiewicz on tehty diktatoriksi (itsewaltiaaksi). Hänelle on annettu apulaisiksi Wysocki sota- ja Poentkowski siwiili-asioissa. Hän on julistanut prograumin, jossa lupaa jättää hallituksen, niin pian kuin Puola on tullut wapaaksi.

Säännöt ja henki.

Jos ihmiskunta ottaisi liikkuaksensa waltiowiisasten sääntöjä myöten, eiköhän ikuiset onnen päiwät koittaisi tälle poloiselle maailmalle? Niinpä puusta katsoen luulisi. Nämä waltiowiisaat eiwät ainoastaan walwo, että oikeus ja kohtuus wallitsisi ihmisten keskinäisissä wälisiä — siihenpä monen mielestä heidän oikea waikutus-alansa loppuisikin —, waan he wielä päälliseksi ottawat holhouksensa alle ihmisten koko ruumiillisen ja hengellisen elämän, säätäen tarkalleen, kuinka kunkin pitää elämän ja kuoleman, kuinka hänen pitää itsensä elättämän tai olla muiden elätettäwänä, kuinka hänen pitää edistymän warallisuudessa ja siwistyksessä, mitä hänen tulee oppia, ajatella, uskoa. Ja kun waltiowiisaat näin owat saaneet kaikki inhimilliset olot oikeaan järjestykseen, silloin katselewat tekoaan ja sanowat: katso, se on sangen hywää! — Ja eiwätköhän siinä sano oikein? Eikö kansa nyt liiku kelwollisen koneen tawalla, jota taidollinen käyttäjä saattaa mielensä mukaan ohjata aialliseen ja iankaikkiseen onnellisuuteen? Niinpä puusta katsoen luulisi. —

Mutta mikä lieneekään syynä! kansat tämän hywän ja säännöllisen järjestyksen alla eiwät tahdokkaan oikein edistyä, waurastua ja siwistyä, eikä uskowaisiksi tulla. Se tulee sääntöjen puutteesta, arwelewat waltio-wiisaat, ja nyt he wiisaudessaan keksiwät wielä tarkempia sääntöjä, kuinka ihmisten sakon uhalla pitää rikkaiksi, siwistyneiksi ja jumalisiksi tuleman. Kone taas pannaan käymään, ja se käypi — yhä huonommin. Mikä neuwo nyt auttaa? Waltiowiisaat kenties kutsuwat komitean kokoon, kenties waltakunnan säädytkin. Nämä kokoon-tulleet kenties huomaawat, että pääpuute on hengessä: henki puuttuu, — toimen-henki, kunnallis-henki, siwistyksen henki, uskollinen henki. Tätä henkeä siis pitäisi luoda, ja uusi ankara puuha syntyy waltiowiisaille. Heillä luonnollisesti ei ole muita keinoja käsillä kuin säännöt ja asetukset, samatekkuin sepällä on wasaransa ja puusepällä höylänsä. Mutta hengen luomisessa owat säännöt ja asetukset kummallisen hankalat aseet. Useiden kansain tarut owat kuwallisesti osoittaneet tätä aineellisten aseiden kelwottomuutta hengen luomiseen, ja Suomenkin runot tietäwät siitä esimerkin, kertoen kuinka seppo Ilmarinen takoi itsellensä morsiamen kullasta ja hopeasta. Waltiowiisaat owat yhtä auttamattomassa pulassa, kuin tuo „takoja iän-ikuinen“. Hänen kanssansa heidän täytyy wihdoin tunnustaa tuosta koreasta sääntö-rakennuksestaan, että

„Oisipa tuo sorea neito,
Kun oisi sanallisena,
Mielellisnä, kielellisnä“. —

Se ei ole sanottu, että tämä turha luottamus sääntöjen luoma-woimaan löytyisi ainoastaan hallituksilla. Se sama erehdys saattaa wallita komiteoissa ja säädyissäkin, se saattaa wallita itse kansassa. Mutta jota yleisemmin se wallitsee, sitä wahingollisemmat owat sen waikutukset. Wahinko ei ole ainoastaan se, että keinoja yritetään, jotka eiwät wie perille; tämä tosin olisi aian ja waiwan menetystä, mutta muuta haittaa ei siitä olisi. Sääntöjen wahingollisuus on kuitenkin paljoa suurempi. Ne eiwät osaa henkeä luoda, se niiden woimattomuus on; mutta niiden woima on — henkeä kuolettaa. Tästä asiasta tosin moni waltiowiisas ei olisi juuri millänsäkään, kun wain saisiwat ihmiskunnan oikein koneellisesti käymään. Mutta kokemus on yhä enemmin alkanut heille osoittaa, että ihmiset eiwät hengen awutta edisty, waurastu ja siwisty, ja tästäpä syystä, kuten jo sanoimme, he ottawat yritelläkseen, eikö samat aseet, jotka walmistawat ulkonaisen järjestyksen, woisi myöskin henkeä siihen panna. Mutta henki waatii wapautta, — wapautta elinkeinoissa, opissa ja uskonnossa; ja kaikki säännöt näissä asioissa owat niinkuin kuristusnuorat, jotka ahdistawat henkeä. Se, mikä waltiowiisasten mielestä on onnettomuutta, nimittäin sääntöjen waillinaisuus, se kumminkin pelastaa hengen kokonaan kukistumasta. Se on onnea, että tuo tarkka sääntö-puku ei koskaan saada niin eheäksi, ett'ei paikottain aina jää edes muutamia hengitys-reikiä. Mutta missä ikinä säännöt saadaan oikein soweltumaan, siinä seuraa kylmyys ja kuolema. Niin on toimeliaisuuden henki kuoleman oma, missä hallitus ottaa kaikkien toimeen-tulon mureeksensa; sama on kunnallis-hengen kohtalo, missä hallitus sekaantuu kuntien asioihin; wihdoin uskonnollinenkin henki pakenee, niin pian kuin waltio osaa laskea ihmisten omat-tunnot sääntöjensä kahleisin. Tätä kaikkea ei waltiowiisaus woi auttaa kaikilla keinoilla. Säännöt waikuttawat tässä kohden warsin samalla lailla kuin Ilmarisen taottu morsian: —

„Se oli kylki kyllä lämmin,
Ku oli wasten waippojansa; —
Ku oli nuorta neittä wasten,
Wasten kultaista kuwoa,
Se oli kylki kylmimässä,
Oli hyyksi hyytymässä,
Meren jääksi jäätymässä,
Kiweksi kowoamassa“. —

Ei ole liika tässä lisätä, minkä neuwon wanha Wäinämöinen antoi tämän kultaisen neidon suhteen:

„Tunge neitosi tulehen,
Tahi wie Wenäehelle — —;
Ei sowi minun suwulle“. —

Siinä on lyhyesti sanottu meidänkin ajatuksemme. Henki ei synny kuin hengen waikutuksesta. Säännöt sen kuolettawat. Säännöt siis tässä kohden eiwät ole ainoastaan woimattomat, ne owat wahingolliset. Niiden oikea, mutta ainoa wirka on walwoa, että oikeus ja kohtuus wallitsee ihmisten keskeen, s. t. s. ett'ei toinen loukkaa toisen luonnollista oikeutta*). Kaikissa muissa kohdissa on wapaus, — mutkaton wapaus ainoa elähyttäwä woima, — ainoa wälikappale, jolla henkeä ja hengen hedelmiä saadaan syntymään.

Nämä totuudet alkawatkin yhä enemmin päästä woitolle ihmisten mielissä meidän maassa, jos kohta yleiset laitokset wielä seisowat päinwastaisella perustuksella. Että waltio sekaantuu toimeen-tulo-seikkoihin auttamalla, estämällä, säätämällä, rajoittamalla, pidetään jo yleisesti wahingollisena peri-ajatuksena; mutta käytännössä tosin wanha tapa wielä pysyy, ja myöntää täytyy, että wika ei yksistään ole hallituksen; sillä yleisö ja sanomalehdetkin owat joka tilassa yhtä walmiit kuin ennenkin awuksi huutamaan hallituksen tointa. Että waltio pitää kunnat liian ahtaissa siteissä, on myöskin jo yleisesti myönnetty; kuitenkin on — ainakin muutamissa kohdissa — tämä kuntien wallanalaisuus yhäti karttunut, wirka-walta paisunut, kuntien ja yksityisten wapaus wähentynyt. Että wihdoin ihmisen omatunto ei seiso minkään maallisen herruuden alla, on totuus, jota ei pitäisi tarwita todeksi näyttää Lutherolaisessa maassa; kuitenkin seisoo waltiokirkko kaikessa mahtawuudessaan ja waltio kieltää etujansa jokaiselta, joka ei suostuisi edes suullansa niihin opinkappaleisin, joita kirkon tunnustuskirjat sisältäwät. Tämä kaikki kuuluu kyllä kurjalta. Toiwotonta se ei kuitenkaan ole. Wanhat tawat ja wanhat laitokset owat sitkeätä laatua. Niitä ei käy tuokiossa muuttaa, ja muutoksen pitää ensinnä mielissä kypsyä ja walmistua. Semmoinen kypsymys-aika on tämä nykyinen. Wapaat mielipiteet yhä enemmin lewiäwät ja juurtuwat, ja ne tulewat ennen tai myöhemmin walloittamaan waltiolaitokset allensa. Että niin käypi, senpä useat esimerkit todistawat. Erittäin kirkolliselta alalta tahdomme tässä mainita yhden.

Wiime wuonna syksyn puolella ilmaantui pieni ruotsin-kielinen kirja-wihko, nimeltä: „Alamaiset lausunnot tehtäwistä toimista wirkeämmän hengellisen elämän herättämiseksi Suomen seurakunnissa“. Lausunnot owat lähteneet maan kolmelta tuomiokapitulolta sekä Yliopiston jumaluus-opilliselta tiedekunnalta. Ne owat armollisen käskyn mukaan annetut, ja syy näkyy olleen seuraawa. Muutamat pappismiehet Uudenmaan puolelta oliwat anoneet armollista lupaa perustaaksensa jonkunmoisen seuran sisällistä lähetys-tointa warten Suomessa. Anojain tarkoitus nähtäwästi oli, että saatawa seura panisi papillisen saarnaaja-wiran rinnalle erään maallisen saarnaaja-wiran, joka waikuttaisi samassa tarkoituksessa. Tämmöinen toimi ei suinkaan ole wastoin Lutherolaisen kirkon henkeä, mutta että sitä pitäisi warsinaisen seuran kautta järjestämän, emme katso juuri tarpeelliseksi. Mutta jos seura tässä kohden pidetäänkin tarpeettomana, emme ainakaan woi oikeaksi katsoa, että waltio sekaantuu asiaan. Anojilla nähtäwästi ei ollut mikään tarkoitus häiritä waltio-

*) Säästääksemme muutamilta sukkelilta päiltä turhaa waiwaa, tahdomme siwullapäin muistuttaa, että Suomen-kielen asettaminen oikeuksiinsa on juuri semmoinen oikeuden ja kohtuuden kysymys, joka kuuluu sääntöjen toimi-alaan. Sitä wastoin ei mitkään säännöt woi synnyttää esm. warsinaista kirjallisuutta.

kirkon nykyisiä laitoksia; heidän wakuutuksensa oli wain, että nämä laitokset eiwät täydellisesti tydytä maan hengellisiä tarpeita, ja kenties että waltio-laitoksilla ylipäänsä ei ole woima täyttää kaikkia näitä tarpeita. Tätä nyt olisi waltiokin woinut siiwosti myöntää. Kuitenkin maan kenraali-kuwernöri (se oli nähtäwästi w. 1861) arweli asiasta syntywän waarallisia häiriöitä waltio-kirkolle, ja seuraus oli, että anomukselle annettiin armollinen kielto. Mutta hallitus ei kuitenkaan tahtonut jättää asiata wallan sikseen. Jotakin täyttämätöntä hengellistä tarwetta näkyi löytywän. Waltion mukaa, eikä kenenkään muun, piti sitä täyttämän; hallituspa oli walmis tarjoomaan siihen säätäwää woimaansa. Silloin tuli maan tuomiokapituloille käsky ehdotella hengellisen elämän ylentämiseksi semmoisia toimia, jotka woisiwat sopia olewien kirkollis-olojen kanssa yhteen. Ja kun tuomiokapitulot oliwat ajatuksensa lausuneet, waadittiin jumaluus-opillinen tiedekunta antamaan näistä ehdotuksista lausuntonsa. Tämmöinen on mainitun kirja-wihon synty. Suomen kirkon suomalaisia jäseniä ei ole katsottu mahdollisiksi saamaan näistä lausunnoista tietoa; sillä maan kirkolliset wallat puhuwat ruotsia, ja hallitus ei ole antanut niitä suomentaa. Asia kuitenkin koskee meihin Suomalaisiin warsin likeisesti, ja kohtuullinen siis lienee, että otamme mainitut lausunnot tarkastettawiksi. Ja senpä te'emme sitä mieluisammin, koska niistä juuri saamme todistuksen, että wapaus uskonnollisissa asioissa yhä enemmin woittaa siaa hengellisten wirkakuntaimme mielissä. Se on Turun tuomiokapitulon ja Yliopiston tiedekunnan lausunnot, jotka antawat sille toiwolle tukea. Tahdomme ensi tilassa puhua pari sanaa niissä löytywistä mietteistä.

Seka-sanomia.

Riita arwon-etewyydestä. Kuudennellatoista sata-luwulla, Ruotsin mahtawuuden aikana, karttui aateliston walta ja ylpeys erinomaisesti. Että jokainen aatelinen piti itsensä etewämpänä jokaista aatelitonta, ei tarwitse mainitakkaan. Mutta keskenänsäkin aateliset usein riitaantuiwat, kuka olisi arwossa etewämpi. Tämä turhamielisyys ilmaantui kaikissa julkisissa tiloissa, useinkin semmoisissa, missä ihmisten olisi pitänyt muistaman tasa-arwoansa Jumalan edessä. Se oli siihen aikaan warsin tawallista, että herraswäet seurakunnissa riiteliwät penkkisiasta kirkossa. W. 1661 esm. tapahtui Perniössä, että kaksi aatelis-miestä, nimeltä Saß ja Sabelstierna, tämmöisessä riidassa rupesiwat miekkasille itse kirkossa, ja että samaan aikaan ja samasta syystä kaksi rouwaa tappeliwat wirsikirjoilla Herran huoneessa. Nämä tapaukset kuitenkin synnyttiwät sen werran inhoa, että kirkko pidettiin saastutettuna ja jumalan-palwelus joku aika toimitettiin pappilassa.

Esimerkki taika-uskosta 16:nnella satalu-wulla. Meidän aikoina on tapa soimata rahwaan taika-uskoa, joka luonnon ilmiöissä näkee aaweita ja ennustuksia. Mutta kaksi wuosisataa takaperin oli walistuneimmillakin yhtäläinen taika-usko. Esimerkin tästä antaa kreiwi Per Brahe, joka niin monessa muussa tilassa todisti olewansa ylempänä omaa aikaansa. W. 1661 Helmik. 4 p. hän neuwoskunnan istunnossa mainitsi, että pursto-tähti oli alkanut näkyä idässä, kääntäen häntänsä wähän pohjan puolelle, ja arweli sen ennustawan sotaa Moskowan, Turkin tai Wenäjän kanssa, jota Jumala armollisesti estäköön. On myöskin mukaa Motalan joki Norrköpingissä pysähtynyt ja seisonut 48 tuntia alallaan, „joka myöskin jotain erinomaista tawallisesti merkitsee, kuten kokemus on osoittanut".

Kirjojen karttuminen. Joulukuun 1:sestä päiwästä 1861 samaan aikaan 1862 ilmaantui Saksanmaalla 14,000, Ranskassa 11,484 ja Englannissa 4,828 uutta kirjaa.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Kapteiniluutnantti L. Toppelius 1 Suomen 1:sen kaaderi-laiwaston päälliköksi; meriluutnantit G. Federley, K. Toppelius 2 ja J. Thitz samassa laiwastossa palwelemaan; länsisuomalaisen meriwakuus-yhteyden Kronstadt'issa asioitsija H. Smith suomalaiseksi kauppa-asioitsijaksi samassa kaupungissa; entinen maawiljelys-koulunjohtaja J. E. Alcenius wuodeksi, luettu 26 p:stä wiime helmik., toimittamaan lääni-maawiljelyneuwojan wirkaa Oulun läänissä.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. — Kaksi lisä-armowuotta Wiljakkalan pitäjän-apulaiswirasta on keis. senaatti 16 p. wiimekulunutta helmikuuta antanut pitäjän-apulainen A. W. Utter wainajan leskelle ja turwattomalle tyttärelle. Waltuus Westanfjerdin kappalais-wirkaan on tuomiokapitulo antanut pitäjän-apulaiselle Wahdossa A. E. Ahlstedtille. Waaliin pantuina Karwian kappalais-wirkaan owat: 1) Welkuan saarnaaja R. T. Pontelius, 2) pitäjän-apulainen Karkussa B. G. Tauler ja 3) wäliajan saarnaaja Karwiassa J. J. Groundstroem. Määrätyt: Wäli-ajan saarnaaja Paattisissa E. Rautell kappalaisen siaiseksi Lopella sikäläisen kappalais-siaisen A. Grönholm'in siaan, joka wastaan-ottaa kappalais-wiran Paattisissa, sekä Maskun kirkkoherra E. M. Rosengrén yhdessä neuwon asian-omaisen kuwernörin asiamiehen kanssa pitämään kokousta Karjalan kappeli-kirkossa nostetusta kysymyksestä muuttaa uusi kappelissa rakennettawa kirkko toiseen paikkaan.

Porwoon hippak. — Kirkkoherra-tutkinnon owat käyneet kappalainen Padasjoella w. kirkkoh. maist. G. Lindeqwist sekä kappalaisen siainen ja kirkkoh. apulainen Rantasalmessa w. kirkkoh. O. H. Cleve, edellinen oppilauseella approbatur ja jälkimäinen oppilauseella laudatur. Papiksi wihitty, 8 p. maalisk., jumaluusopin oppilas G. A. Siwenius tutkinto-lauseella approbatur cum laude, tuomiokirkon apulaiseksi Porwoossa. Nimitetyt: kollega ja w. t. lehtori K. H. Kahelin määräysopin ja luonnontiedetten lehtoriksi Jywäskylän alkeisopistoon; saksankielen opettaja Porwoon lukiossa E. F. Maconi historian lehtoriksi ensimainittuun alkeis-opistoon; saksankielen opettaja Hämeenlinnan lukiossa L. A. M. Lefrén ranskankielen opettajaksi Porwoon lukioon, sekä historiallis-kielitieteellinen maisteri B. A. A. Boehm saksankielen opettajaksi Helsingin naiskouluun. Papinwaaleja: Wiitasaaren kirkkoherra-waalissa sai Kesälahden kirkkoh. G. R. Blomqwist enimmät huudot, samalla lajilla saiwat Sakkolan kappalais-waalissa Taiwal-saaren kappalainen w. kirkkoh. H. J. Sawander, ja Walkjärwen kappalais-waalissa Pyhtään kappalainen w. kirkkoh. F. Häyrén sekä Sulkawan kappalais-waalissa Antrei-kirkon w. kirkkoh. G. A. Cajander enimmät huudot. Opettaja-kokeita owat tehneet: käytännöllisen, lehtorin-wirkaa warten määräysopissa ja luonnon-tieteissä Jywäskylän alkeis-opistossa saman opiston kollega ja w. t. lehtori K. H. Kahelin, oppilauseella: Laudatur; tieteellisen kokeen historian ja maantieteen kollega-wirkoja warten ja historian lehtorin-wirkoja warten Käkisalmen ala-alkeiskoulun opettaja, pedagog. kand. M. A. Zitting, saaden edellisestä kokeesta oppilauseen: Approbatur cum laude ja jälkimäisestä: Approbatur; käytännöllisen kokeen Saksan kielen opettajan-wirkoja warten lukioissa ja naiskouluissa maist. B. A. A. Boehm, oppilauseella: Approbatur cum laude sekä käytännöllisen kokeen historian lehtorin-wirkoja warten lisentiaatti K. E. F. Ignatius oppilauseella: Approbatur cum laude. Haettawiksi julistetut: opettaja- ja naisopettaja-wirat Porwoon kuuromykkäin-koulussa 26 päiwän hakemus-ajalla.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Junon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—58 k. *Lℓ.*
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.
Kaurat 3: 3—30 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. *Lℓ.*
Palwattua samaa 1: 10—1: 30 *Lℓ.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 *Lℓ.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 *Lℓ.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 90—2: 10 *Lℓ.*
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. *Lℓ.*
Talia 2: 50—2: 60 *Lℓ.*
Tuoretta woita 18—20 k. *ℓ.*
Ruoka-woi 3: 20—3: 60 *Lℓ.*
Maito 4—6 k. k:nu.
Taale 4—6 k. korttieri.

Munatiu 40—50 k.
Teeri-pari 55—60 k.
Metso-pari 90—1 r. 10 k.
Pyy-pari 30—33 k.
Tuoretta siikaa 10 k. *ℓ.*
Tuoreet lahnat 8—10 k. *ℓ.*
Tuoretta säynää 6—7 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ℓ.*
Tuoreet hauet 6—8 k. *ℓ.*
Tuoreet kuhat 12—15 k. *ℓ.*
Tuoreet mateet 6—8 k. *ℓ.*
Suolattua siikaa 12 k.
Suolattua lohta 18—20 k. *ℓ.*
Suolattuja silakoita 65—70 k. *Lℓ.*
Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: 1—20 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. k:ma.
Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
Wiina 78—85 k. kannu.
Heinät 10—12 k. *Lℓ.*
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 25. Tuorstaina 26 p:nä Maaliskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w.t.kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w.kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Snellman.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Uudessa kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Maalisk. 26 p. k:lo 12—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 4 jpp. Huutokauppa Löflundin perillisten talossa n:o 20 Båtsman-kadun warrella.

" k:lo 5 jpp. Osakkaat etelä-suomalaisessa höyrylaiwayhtiössä kokoontuwat yhtiökokoukseen Kleinehn hotelliin.

" k:lo ½ 8 jpp. Markka-soitannot Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Maalisk. 27 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta talossa n:o 7 Elisabeth-kadun warrella.

" k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa maakonttorissa wanhemmasta rakennus-aineesta.

" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauwantaina.

Maalisk. 28 p. k:lo 10—1 epp. Arenti- ja muita maksuja suoritetaan raastuwassa.

" k:lo 11 epp. Porwaristo kokoontuu Majistraatin eteen walitsemaan 1) kaksi jäsentä wuoro-opetus koulun johtokuntaan sekä koulun tilikirjain tarkastajia, 2) kaupunki-kassan tilikirjain tarkastajat, 3) johtokunnan chaussea-töitä warten sekä 4) taksierausmiehiä täksi wuodeksi.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Majistraatin edessä Esplanadien puhtaassa-pitämisesta.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satama-konttorissa Kataja-nokalla raudan, hiilien, wilttien sekä muiden aineiden hankkimisesta.

" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Sunnuntaina.

Maalisk. 26 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työwäelle ja palkollisille.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Maalisk. 30 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa Weaporin satama-konttorissa Kataja-nokalla wanhoista nuorista, nahasta, harjaksista ja muusta senkaltaisesta.

Helsingistä.

Postilaitos. Yleisölle woimme tällä kertaa ilokseme ilmoittaa, että postihallitus on ryhtynyt semmoisiin toimiin, jotka luultawasti tulewat lopettamaan tuota walitettua epäjärjestystä sanomalehtein lähettämisen ja jakamisen suhteen, joka tähän saakka on wallinnut. Kiertokirje on lähetetty postimestareille, jossa sanomalehtien jakamisen suhteen tarkkoja sääntöjä on annettu. — Me mainitsimme, puhuessamme 22 numerossa postilaitoksesta, että meille ei ole tullut sekä Oulun Wiikkosanomat että „Wasabladet" ja luimme tämän luonnollisesti postilaitoksen syyksi. Näitä niinkuin useat muutkin kotimaan sanomalehdet olemme hankkineet itsellemme waihettamalla niihin omaa lehteämme. Nyt meille on ilmoitettu, että postilaitos ei wastaa semmoisista sanoma-lehdistä, jotka näin owat hankitut ja siis eiwät ole säännöllisesti tilatut.

Suomen kielen asiassa on myöskin Waasasta tullut ehdotus senaattiin jätettäwäksi. Se ei ole Waasan kaupungin waan yksityisten Waasassa asuwaisten puolesta tehty. Ehdotuksen allekirjoittajat owat suureksi osaksi nuorempia howi-oikeuden wirkamiehiä sekä useampia siwiili- ja koulu-wirkamiehiä. Myöskin hawaitaan allekirjoittajissa kauppamiehiä, hantwärkkäreitä y. m. Ehdotuksessa kumotaan jäykästi kielikomitean ehdotusta ja waaditaan, että 1870 w:sta alkaen Suomen kieli pitää oleman asetettuna oikeuskieleksi maassamme. Suotawana keinona suomalaisuuden edistyttämiseksi ehdotellaan muun seassa se sääntö, „että oppilaisten, jotka tahtowat päästä maamme yleisiin kouluihin, wälttämättömästi täytyisi awullisesti ymmärtää Suomen kieltä". Ehdotus on merkillinen senkin tähden, että se on niitä harwoja, jotka owat lähetetyt maamme kaupungeista ja ainoa, joka on tullut ruotsinkielisestä kaupungista. Sekin on sinä aiwan tärkeä asia, että muutamat ehdotuksen tekijät itse owat istuneet tuomari-pöydässä.

Kirjallisuuden seuran wuosi-kokouksesta saamme tulewassa numerossa antaa laweamman kertomuksen. Tila ei salli sitä tällä kertaa.

Maaseuduilta.

Linnan-asia Hämeenlinnassa. Hämäläinen antaa wiime kertomukseensa tuosta oikeuden-asiasta seuraawia lisä-tietoja.

Knihti J. G. Enkel, toistamiseen kuulusteltua, sanoi paroni Rehbinderille tehneensä kaapin, joka wietiin Wanajan pitäjän lainakirjastoon, ja myös muita kaluja, esim. 2 tusinaa rottinkituolia, joista paroni Rehbinder aina oli hänelle hywän palkan maksanut ja aineet ei olleet koskaan kruunun waroista otetut.

E. Helenius: että kiwinen wältti, joka oikasulaitoksessa tehtiin, on käytetty teiden ja kedon tasoitukseksi, eikä kenenkään yksityisen tarpeisiin.

Wieraat miehet owat myös toimitukselle ilmoittaneet, mikä jo sitäkin ennen on toimitukselle ollut tuttuna, nim. ettei paroni Rehbinder itse ole huwilaansa rakentanut, waan on sen rakennuksen kokonaan uskonut muille urakkamiehille ja rakentoniekoille, jotka owat saaneet tarwekalunsa, niin kuin sen „kaseratun tiinunki", hankkia omasta mielestänsä mistä waan owat tahtoneet.

Ilmajoelta lopulla helmikuuta (jatko). Tässä seurakunnassa löytyy wähemmäksi osaksi warakkaampia tilan-omistajia, jota wastaan suurempi osa on wähemmän warallisia ja, niinkuin torpparit, köyhiäkin. Tilattomia löytyy suuremmaksi osaksi. Waiwaishallinto on tänä talwena toimittanut kehräys-töitä waimopuoliselle osalle wäestöä, johonka tarpeeseen seurakunta on saanut lainata Kruunulta 300 ruplaa. Warakkaammat tilan-omistajat owat sitä wastoin tähän saakka kokenut ojittamisella, kiwien ja metsätuotteiden wetämisellä y. m. hankkia työn-ansiota miespuoliselle wäestölle, joka muutoin olisi ollut joutilaana tahi langennut pahuuteen jopa tullut waiwaishoidon niskoille. Mutta kuinka tämän ihmisluokan käynee kewäällä ja kesällä, on epätietoista, kun ei ole yksityisten woimassa toimittaa työtä monelle sadalle hengelle ja Kruunu ei ole tahtonut määrätä yhtä ainoata kopeckkaa yleisten töiden toimittamiseksi tässä seurakunnassa, waikka tästä oli pitäjänkokouksessa tehty ehdotus, joka wiime syksynä lähetettiin Kuwernörille. Mutta mitä tätä on ihmetteleminen, kun läänihallitus on pitänyt tämän pitäjän niin wähän-arwoisena, ett'ei ole edes wastannut kontrahti-prowasti Forsman'in wirka-kirjeeseen, jonka hän puheen-johdattajana pitäjän kuudessa waiwaishoitokunnassa, yhdessä neuwon Ilmajoen maamiesten seuran kanssa, lähetti kuwernörille. Tämä kirje, näet, sisälti pyynnön Ilmajoen pitäjältä saada lainaksi kruunulta 11 eli 12 tuhatta ruplaa, osaksi waiwaishallinnon käytettäwiksi, osaksi lainattawiksi tilan-omistajille, jotka tahtoisiwat antaa työn-ansiota köyhälle, hätääntyneelle wäestölle. Maamiesten seura luuli tällä lajilla waltion warat paremmin käytetyiksi, kuin jos niitä annettaisiin yleisiä töitä warten ilman takaisin-maksun welwollisuudetta. Tästä näkyy, että puute myöskin täällä on hywin suuri, kun jokaisen pitäisi ymmärtämän, että maamiesten seuran jäsenet, jotka melkein kaikki owat maan-omistajia, paremmin tietäwät pitäjän asioita kuin kuwernöri, joka ainoastaan kerran on käynyt täällä. Wielä täytyy meidän ilmoittaman, että Ilmajoen pitäjässä on suuri puute ohran ja kauran-siemenistä, jonka tähden ne maanwiljelijät, jotka wiime wuonna saiwat ohria lainaksi kruunulta, eiwät nyt ole woineet takaisin suorittaa lainaansa. Mistä siemeniä on saatawa, emme ymmärrä, warsinkin kun ei rahoja löydy edes leipä-rawinnon ostoksi. Kuitenkaan ei ole läänihallitus tammik.

16 p. keis. senaattiin antamassa luettelossaan maininnut Ilmajoen kihlakuntaa ohria ja kauroja tarwitsewaiseksi. — — — Näistä kohdista arwaten ja kun myöskin ne erinäiset anomukset, jotka täältä owat tehdyt, owat saaneet kiellon, näyttää se meille selwältä, että läänihallitus ei ole ottanut uskoaksensa niitä ilmoituksia tämän seudun tilasta, jotka täältä owat lähetetyt, ja siis kiintynyt wäärään luuloon tästä seurakunnasta. Wai eiwätkö ansaitse Ilmajokelaiset mitään apua hallituksen puolelta? — — — Tämmöinen luulo Ilmajokelaisten ansaitsemattomuudesta on kuitenkin aiwan wäärä, semminkin kun juuri Ilmajoen maawiljelijät wiljelyksessä ja toimeliaisuudessa on antanut muille seurakunnille hywän esimerkin ja aina siitä ajasta, kuin Santawuori tuli tunnetuksi, on Ilmajokelainen, kun on ollut tarpeen, osoittanut miehuutta. Mutta se ei ole meille wiaksi luettawa, että meidän wanha wihollinen halla wielä usein tekee meille wahinkoa, ja kun tämä tapahtuu, tulee aina pula siitä syystä, että maawiljelys täällä on perustettu ainoastaan wiljain-kaswattamiseen, jota wastoin täkäläinen karjanhoito ei ansaitse mainitakkaan ja metsän-tuotteita ei löydy melkein ollenkaan myytäwäksi. Tähän tulee, että tilaton wäki täällä on suurempi kuin muissa seurakunnissa.

Nykyinen talwi on maawiljelijälle hywin haitallinen. Lumen puute tekee sen, että ne, joilla on metsän-tuotteita myytäwäksi, eiwät saa niitä kaupunkeihin kuljetetuiksi, jonka kautta jauhojen ja wiljain puute tulee sitä suuremmaksi. Täällä tuskin saadaan talwella heiniä ja puita kotiin wedetyksi ja muut wedot jääwät rappiolle. Soiden lannoittaminen sawella, joka on meille niin ylen tärkeä, ei woi mainituista syistä tapahtua tänä wuonna. Tämä taas waikuttaa sen, että tänä wuonna saadaan wähemmän kewätwiljaa ja tulewana wuonna wähemmän rukiita. Wainiot, kytömaat ja niitut owat suureksi osaksi jäätikössä ja tämäkin huolettaa maanwiljelijöitä. Mutta pois kaikki epätoiwo, meidän täytyy wastakin koettaa pyrkiä eteenpäin — eteenpäin maanwiljelyksessä, siwistyksessä ja tiedoissa. Parannettu karjanhoito on ensiksi olewa maanwiljelijän huolenpitona. Paremmat ja tarkoituksen mukaisemmat maawiljelys-aseet owat myöskin hankittawat. Maamiesten-seura sekä eräs yksityinen mies on wiime-wuonna hankkinut pitäjään Englannista parempaa eläinlajia, jolla woidaan jalostaa täkäläistä elikon-lajia. Yksityinen mies, joka käwi ruotsalaisessa maawiljelyskokouksessa Karlstadissa, on tuottanut muutamia uudempia maawiljelys-kaluja, niinkuin „Hornsby'n wiljan-puhdistaja", „Ristin-rastin-äes" (Ziggzaggharf) j. n. e., jotka woiwat olla mallina muille maawiljelijöille. — Pitäjän-kokouksessa 16 p. tätä kuuta päättiwät pitäjän-miehet, että muistutuksia kielikomitean ehdotusta wastaan pitäisi niin pian kuin mahdollista tehtämän. Muut uutisemme täytyy meidän jättää toistaseksi. Suon-wiljelijä.

Waasa, maalisk. 2 p. Wiikko sitten oliwat kaupunkilaiset kutsutut majistraatin eteen, saadaksensa muutamia asiankirjoja tuosta nostetusta kysymyksestä toisen apteikin asettamisesta kaupunkiin. Tawallista suurempi paljous kaupungin asukkaita oli läsnä, mutta ei mikään keskustelu asiasta sallittu. Asia, näet, käwi sillä lajilla, että ne, joilla on walta ja mahtawuus ja jotka näyttäwät uskowan, että röyhkeys ja äreys paraiten suojelee wirka-arwoa, kielsiwät keskustelun rupeamasta ja määräsiwät, että 14 päiwän jälkeen piti kirjalliset lausunnot sisälle jätettämän. Tämä on todellakin aiwan sukkela keino niin pian kuin mahdollista pääsemään wirka-huoneesta rauhalliseen kotiinsa. Walitetaan, että niin wähän huolitaan kunnallisista asioista, mutta kun tämmöiset olot kuin yllämainitut wallitsee, niin, eipä ole kumma, jos se wähäinen halu kunnallisiin asioihin, kuin löytyy, kuolee. Tämmöiset seikat eiwät woi juuri olla minäkään kehoituksena kaupungin asukkaille saapuwille tulemaan, kun heitä kutsutaan jotakin kunniallisasiata warten. He owatkin useat kerrat saaneet hawaita, että saapuwilletulo on ollut ihan turha, kun koko kokous on supistunut siihen, että korkeintaan saawat kuulla muutamia paperia lueteltawan ja sitten saawat käskyn jonkun määrä-ajan jälkeen sisälle-jättämään muistutuksiansa. Seuraus nyt on, että joku erityinen panee jonkun kirjoituksen toimeen ja juoksee ympärin kaupunkia hankkiakseen muutamia allekirjoituksia; wälistä woidaan kuitenkin joku nurkka-kokous saada aikaan, jossa sitten kysymys keskustellaan. Se on kyllä mahdollinen, että laki ja asetukset salliwat majistraatin kieltää keskustelua yleisistä asioista tapahtumasta edessänsä, mutta se on kieltämättömästi wäärin käyttää tämmöistä oikeutta, sen siaan kuin pitäisi kokeman synnyttää ja woimassa pitää jotakin kunnalishenkeä ja kunnallistointa. Tänäpänä oli majistraatti myös kutsunut kaupungin asukkaat kuulusteltawiksi eräästä ehdotuksesta kaupungin katujen toimeen-panemisesta ja woimassa-pitämisestä. Tämä walittujen komitealaisten tekemä ehdotus sanotaan ja kolme kuukautta sitten olleen jätettynä kaupunkilaisille julistettawaksi, waan — kumma kyllä — tähän saakka olleen kätkettynä. Että tämä kysymys koskee yhtä kalliimmista kunnallisrasituksista kaupungissa, tuntee jokainen kaupunkilainen, mutta ainoastaan muutamat sanotaan kuitenkin saapuwille tulleen. Tähän oli arwattawasti syynä muisto ja monessakin harmi asianomaisten käytöksestä wiikko ennen. — Tuo apteikki-kysymys ansaitsee muutoin wähän likempää tarkastamista. Useampia wuosia sitten lausuttiin hywin yleisesti kaupungissa sekä kirjallisesti wirkakunnille että kaikissa erityisissä keskusteluissa se ajatus, että kaksi apteikkia oli tarpeen. Mahdoton lienee todistaa, että sittemmin olot owat siten muuttuneet, että heidän olisi pitänyt kumota tätä mielipidettä. Ne syyt, jotka „Wasabladet", puolustaessaan yhtä apteikkiä, on esiintuonut, nimitt. mitä enemmän apteikkiä sitä enemmän kiwulloisia tai jotain senkaltaista, näyttää kyllin, miten wähän oikeata syytä ainoastaan yhteen apteikkiin tässä wäkirikkaassa paikkakunnassa woidaan keksiä. Niinä wuosina, jotka owat kuluneet sitten kuin kaupunkilaiset pitiwät kaksi apteikkia edullisempana kuin yksi, on ajatus ammatti-rajoitusten luonnottomuudesta tullut yhä selwemmäksi ja yleiseen mieli-alaan enemmän juurtuneeksi, mutta Waasalaisissa on apteikki-asian suhteen tapahtunut mielen-muutos päinwastoin. Tämän selittämiseksi täytyy meidän mainita, että tämä kysymys on muuttunut yleisestä asiasta yksityisten asiaksi. Me kyllä uskomme mitä olemme kuulleet wakuutettawan, että nuori apteikkarimme, on pannut apteikkinsa semmoiseen kuntoon, että se wetää wertoja mille apteikille maassa hywänsä. Senkin uskomme, että muutto- ja asettumis-kustannukset uudessa kaupungissa owat hänelle tulleet hywin kalliiksi. Mutta kuitenkaan ei liene se, joka asiaa yleiseltä kannalta katselee, huomaawa sitä tarpeelliseksi, että yhdellä miehellä on yksin-oikeus apteikin-pitämiseen tässä kaupungissa. Me kun emme tahdo yksityisten asioihin sekaantua eikä ketään loukata, lopetamme sen kysymyksen tähän.

Tuo bra K:n kirjoituksessa täältä löytywä kertomus, että täkäläisessä raastupa-oikeudessa ei olisi wastaan-otettu erästä suomalaista asiakirjaa, on walitettawasti tosi. Walitus tästä raastupa-oikeuden menetyksestä on tehty. Itse asiakirja koskee welan-waatimusta konkurssi-asiassa. Walittaja mainitsee walituksessaan, että hän on tehnyt koko laina-kaupan suomeksi, mutta että häneltä nyt kielletään Suomen kielellä waatia rahansa takasin. A.

Warkauden ruukilta. Oli pyhänen ilta: muuan hamari-seppä nimeltä H. D. Hagman lähti kylälle wiinaa hakemaan, sitä tekewät jouto-aikoina useimmat muutki ruukin työmiehet. Lähellä olewasta naapuri-talosta, sai hän ostaa puolen-tuoppia palowiinaa, sitä on siinä talossa tawallisesti aina kaupan. Sen nautti hän yksinänsä, läksi sitte yhden tuttawansa luo, joka oli ruukin palweluksesta eroitettu hamariseppä, D. Bergström niminen, asuwa lähellä ruukkia Joroisten puolella. Yhtenä lähettiin nyt wiinan ostoon ja saatiin kuin saatiinkin tuoppi tulista juomaa. Palattua Bergströmin torppaan istuttiin syömään, juomaan. Pantiin sokuria wiinaan, josta karwain maku tulella poltettiin; siitä miehet ryyppimään. Into nousi, riita syttyi, puukot tupesta siepattiin. Leikki loppui siten, että Bergström pisti puukon wastustajansa rintaan. Weri wuoti wirtanaan, woimat wäheniwät ja Hagmannin täytyi ruweta apua pyytämään, että joku sitoisi hänen haawansa. Mutta sitä ei kukaan „tohtinut" — mies sai weressänsä maata, siksi kuin wihdoin joku rohkeni lähteä wiemään tätä sanomaa hänen eukollensa. Tämä kuletti miehensä hewoisella kotiansa, johonka wasta silloin lääkäri kutsuttiin. Hän sitoi haawan ja antoi hoitoon tarpeellisia määräyksiä. Neljä wuorokautta makasi haawoitettu kiwuissansa wälin tunnossa, wälin tunnotoinna. Torstaina 12 p:nä tätä kuuta jätti hän tämän elämän. Hänen jälkeensä jäi leski, kolme alaikäistä lasta ja kurjuutta kyllin kyllin. Seuraawana iltana panetti Joroisten nimismies murhasta syytetyn Bergströmin kiini ja lähetti hänen Mikkelin linnaan. Hänen kotoonsa jäi waimo ja wiisi alaikäistä lasta. Näinpäin on tämä murha nykyisin tunnettu, mitä sen walaisemiseksi wielä woi tulla ilmi, saadaan kuulla kuin asia tulee käräjiin ja wieraat miehet puhuwat minkä tietäwät.

—rl—

Ulkomaalta.

Puola. F. A. T:n Wiime numerossa julistettiin semmoisia sähkölennättimen kautta saatuja uutisia Puolasta, jotka nyt tekewät kaikki muut tiedot wähäpätöisiksi. F. A. T:in sähkölennättimen sanoma, joka on lähetetty Krakausta, on näin kuuluwa: Aina tämän kuun 16 p:stä on Langiewicz taistellut kokonaisen jakson taisteluita. Illalla 17 p. tapahtui kiiwas tappelu Chrobz'in ja Slotan wälillä, joka loppui niin, että Langiewicz ja Jezioranschi osittain tuliwat tappiolle. Puolalaiset kadottiwat kuormastoa ja muonaa. 18 p. tapahtui taistelu Sazoselassa, idässä Chrobzista ilman päätöksettä ja Buscossa, jossa kapinoitsijat tuliwat wahingolle. 19 p. jatkettiin tappelu Buscossa, mutta päätös on tuntematon. Hajalle ajetuita kapinoitsijoita on kertonut, että Langiewicz upsieristonsa kanssa on paennut Opotowiceen. Maalisk. 21 p.: Langiewicz on paolla ja hänen

joukkonsa täydessä hajoamisen tilassa. Maalisk. 22 p.: Se on wallan epäilemätön, että kapina rupee tulemaan loppumaisilleen. Langiewicz, jota seurasi rouwansa ja kenraalinsa, on saatu wangiksi itäwaltalaisten ratsumiesten kautta ja wiety Tarnowiin. Maalisk. 23 p.: Eilen illalla tuotiin Langiewicz tänne (Krakauun) ja wietiin linnaan. — Näin näkyy siis, jos tässä sanomassa on täyttä perää, kapina olewan lannistumaisillaan, koska itse diktatori on joutunut wankeuteen. Tämä diktatorin waali ei ole hywäksittykään ollenkaan Puolalaisten siirtokuntalaisten seassa, kun näin koko maan onni tuli yhdistetyksi yhteen mieheen. Ulkomaan tiedot kuitenkin mainitsewat, että kapina yhä lewiää Wenäjän puolalaisissa maakunnissa. Saa nyt nähdä, woinewatko nämät syrjä-joukot yllä-pitää kapinaa, kun itse pääjoukko on häwitetty.

Suomen Waltio-arkisto.

Lukijat kyllä tietäwät, että semmoista nimeä ei löydy. Mutta moni lukija taitaa olla tietämätön siitä, että puute on ainoastaan nimessä, eikä asiassa. Meillä on todellakin maassa semmoinen arkisto, joka kaikin puolin wastaa siihen, mitä muissa maissa nimitetään waltioarkistoksi. Se on niinkutsuttu „Keisarillisen Senaatin arkisto", joka säilytetään Senaatti-kartanon koillisessa tornissa ja lähisissä saleissa. Tämä arkisto on par'aikaa määrätty uudestaan järjestettäwäksi, ja sen hoito ja hallitus tulee luultawasti tästä-lähin uudelle kannalle. Toiwomme siis, että yleisö mielellään kuulee muutamia lyhyitä selityksiä niistä tieto-aarteista, joita tässä aitassa säilytetään, sekä mitenkä ne owat aikojen kuluessa siihen kokoontuneet.

Kun Haminan rauhan-teossa Suomi ja osa Länsi-pohjaa eroitettiin Ruotsin wallasta, säädettiin myöskin, että ne wirallisct asiakirjat, jotka koskiwat näihin Ruotsin entisiin maakuntiin, saataisiin ulos Ruotsin wirkakuntain arkistoista ja muutettaisiin Suomen puolelle. Tätä warten lähetettiin kesällä 1810 wiisi Suomalaista Ruotsiin, walitsemaan ulos mitä uuden Suomen waltion olisi tarwe ja oikeus omistaa. Nämä Suomen asiamiehet oliwat: howioikeusneuwos O. Langenstein, sekä herrat C. J. Sacklén, G. G. Nordenswan (sitten kamreeri kamari- ja tilintekokunnassa), Joh. Wallberg ja Er. J. Backmansson. Tämä pesäjako wanhan emämaan kanssa näyttää olleen mitä waikeinta tointa. Useat asiakirjat oliwat molemmilla mailla yhtä eroittamattomia, kuin itse asiatkin oliwat olleet, ja Ruotsin wirkakunnat oliwat yhtä ynseät tässä tehtäwässä jaossa, kuin suinkin joku holhoja, jolta entinen holho-lapsi waatii ulos perintönsä. Näiden wastusten wuoksi kesti jako-toimi wuoteen 1812 asti ja muutamat kirjat saatiin wasta w. 1813. Ne asiakirjat, jotka silloin tuotiin Suomeen, oliwat enimmältä osalta maa- ja wero- eli tilintekokirjoja, sotawäen ja maamittauksen asioihin koskewia kappaleita, joitakuita wiimeisen aian tuomioita j. n. e. Ne koskiwat ei ainoastaan sitä osaa Suomenmaata, joka wiimein oli Ruotsista eroitettu, waan myöskin Wiipurin lääniä ison-wihan aikoihin asti. Sitä wastoin Käkisalmen läänin asiakirjat, jotka sattuiwat olemaan yhdessä Inkerin kirjain kanssa, jäiwät Ruotsiin, ja owat wieläkin Tukholman kamariarkistossa. Samaseen aikaan oli niinkutsuttu Wanha Suomi yhdistetty muuhun Suomeen, ja silloin Pietarista myöskin lähetettiin iso joukko tarpeellisia asiakirjoja sekä Oikeus-kollegion että Johtawaisen Senaatin arkistoista.

Nämä näin saadut wanhat asia-kirjat ynnä Suomen hallituksen kirjalliset kappaleet 1809 wuoden jälkeen tekewät sen arkiston, joka kutsutaan Keis. Senaatin nimellä, waikka nimi ei millään tawalla ole asian-mukainen. Ensi aikoina näyttää tämä arkisto olleen jokseenkin rappiolla ja sen päähoitoja ei ole tähän asti koskaan ollut tiede-mies. Wasta wuoden 1840 jälkeen annettiin Toht. Edw. Grönbladille toimeksi järjestää ja luetteloon panna tuo niinkutsuttu wanhempi arkisto eli kirjat ennen w. 1634. Tämä toimitus kesti toista kymmentä wuotta, mutta onkin, niin paljon kuin päältä katsoen woipi tuomita, tehty kiitettäwällä tarkkuudella. Kirjat ennen w. 1634 owat wero- eli tilintekо-kirjoja ja tekewät yhteensä 6807 numeroa eli eri sidettä. Enimmistä maakunnista ne alkawat wuodesta 1540; sillä sitä ennen ei näy olleen tawallista pitää mitään järkinäistä luwunlaskua maasta ja sen weroista. Ahwenasta ja Pohjanmaalta löytyy kuitenkin asiakirjoja wuodesta 1531. Meidän ei tarwitse muistuttaa, että näillä kaikilla on historiallinen arwonsa; mutta monikertaiseksi tämä arwo enenee sen kautta, että itse tilintekoihin on liitetty kuitit, läänitys-kirjat ja muut asiaan kuuluwat kappaleet. Tästä rikkaasta aarniosta owat Suomen historian-tutkijat jo löytäneet ison joukon tärkeitä tietoja, ja aarnio on kuitenkin melkein koskematon. W. 1859 Tammikuussa määrättiin toht. K. A. Bomansson amanuensiksi tätä wanhempaa arkistoa warten, ja siitä saakka se on tutkijoille ja yleisölle ollut awoinna. Nykyään on toht. Bomansson myöskin asetettu wirkaa-tekewäksi Arkiston-hoitajaksi ja saanut toimekseen järjestää ja luetteloon panna kaikki arkiston wanhat ja uudet warat. Toiwo on siis, että tämä tärkeä aarre-aitta tästä lähin tulee täyteen kuntoon ja järjestykseen, ja että sen hoitokin asetetaan sille kannalle, joka julkiselle arkistolle sopii. Että nimi muutetaan Waltioarkistoksi, on meistä myöskin warsin luonnollista. Sen warat eiwät alusta asti ole olleet Senaatin, waan koko maan, ja wiime aikoina on niiden lisäksi wielä tullut oston kautta iso joukko historiallisia todistuskappaleita eli „Acta historica", jotka wielä wähemmin mahtuwat wanhan nimen ahtaisin rajoihin. Näistä myöhemmin saaduista todistus-kappaleista tahdomme antaa lyhyen selityksen.

Ewerst-luutnantti Tamelanderin kokoilemat ostettiin syksyllä 1859 kolmella sadalla ruplalla. Ne sisältäwät kaikenlaisia enemmin tai wähemmin tärkeitä kirjeitä ww. 1380—1806 wälillä. Wähää myöhemmin sattui toht. Bomansson keksimään Winagradowan wenäläisestä kauppapuodista joukon tärkeitä kirjoituksia, joiden tarkoitus oli muuttua kääry-papereiksi saipuan, kynttiläin ja muun hyödyllisen tawaran ympäri. Nähtäwästi nämäkin paperit oliwat kuuluneet Tamelanderin kokoilemiin, mutta oliwat kelwottomaksi katsotut ja siis myydyt wenäläiselle kauppiaalle. Toht. Bomansson'illa oli toinen ajatus asiasta, josta syystä hän alkoi kauppaa hieroa, ja tämä onnistuikin niin, että hinnasta sowittiin: yksi rupla leiwiskältä. Näin kolme leiwiskää punnittiin ja ostettiin; mitä jäi saatiin kaupanpäällisiksi. Tohtori Bomansson lahjoitti koko saaliinsa Senaatin arkistoon. Nämä kokoilemat sisältäwät ison joukon tärkeitä kirjeitä ja kirjoituksia, joista mainita sopii: kirja Suomen reduktioni-asioista, iso joukko piispain Gezeliusten saamia ja antamia kirjeitä, Turun maaherran Buren ja muiden kirjeitä Ison-wihan alkupuolelta j. n. e. Todennäköistä on, että joku osa näitä kappaleita on ollut säilytettynä Karunan kartanossa Sauwon pitäjässä, joka tila oli Gezeliusten hallussa.

Ewersti Furuhjelm lahjoitti w. 1860 Senaatin arkistoon 193 kopiota, jotka hän oli Moskowasta kokoillut. Ne koskewat kaikki 1741—1743 wuosien sotaan.

Samana wuonna syksyllä ostettiin wiidellä tuhannella ruplalla lehtori C. A. Gottlundin rikkaat kokoilemat, jotka ulottuwat ww. 1340—1797 wälillä. Etewimmät kappaleet kuuluwat Nuija-sodan ja Ison-wihan aikakausiin. Muun seassa löytyy 16:nnen wuosisadan loppu-wuosilta iso kopio-kirja, se sama, johon Ruotsin historioitsija A. Fryxell wiittaa Sigismundon historiassa, antaen sille nimen „Finska brefwen". Wiisi isoa kirjaa sisältää Suomen sotapäällikön Nierothin kirjeet Ison-wihan aialta w. 1710 ja 1711, ja lisäksi tulee suuri joukko irtonaisia kirjeitä osaksi alkuperäisiä, osaksi wanhoja kopioita. Että lehtori Gottlund on ne aikanansa ostanut Ruotsin puolella, lienee tarpeetonta lisätä.

Wihdoin on ostettu 150 ruplalla entisen maaherra Stichæus'en kokoilemat, joissa tärkein kappale on eräs tuomio-kirja Hämeestä ww. 1443—1502 wälillä.

Meidän tulee lisätä, että toht. Bomansson erinomaisella toimella ja huolenpidolla on koettanut lisätä näitä aarteita, ja että wasta hänen aikanaan tämä arkisto on tullut todelliseksi historiamme aarre-aitaksi. Että tutkijain kuitenkin täytyy hakea enin osa tietojaan Ruotsin ja muiden lähisten maiden arkistoista, on kyllä totta. Mutta iloita sopii, että niinkin runsaita aineita on kokoon saatu kotimaisen waltioarkiston perustamiseksi. Suotawaa olisi, että ne laitokset maassa, joissa muita historiallisia kokoilemia sattuu löytymään, antaisi ne tähän yhteiseen aittaan joko alkuperäisinä tai edes kopioittuna. Sillä muut pienemmät kokoilemat eiwät tule nauttimaan niin tarkkaa hoitoa eiwätkä ole niin yleisön käsillä ja käytettäwinä, kuin puheen-alainen suuri arkisto uuden järjestämisensä jälkeen luultawasti tulee olemaan.

Meidän pikku Kaupunki.

(Jatko 21 n:roon.)

Tekisimme wäärin, jos sanoisimme ettei meidän kaupungissa ollenkaan löydy noita helliä tunteita; löytyy kyllä, mutta pyydämme niistä jutella wähä etäämpänä, sekä niihin kuuluwista asioista, kun ensinnä olemme muut seikat puhtaaksi selittäneet.

Se jo ennen mainittu kaupungin-wanhin, joka porimestaria walitessa oli antanut pöytäkirjaan sen jalon ja ikuisessa muistossa pidettäwän lauseen, ansaitsee tässä „tosineessa" wähä laweamman tilan.

Hän oli nuorempana muuttanut kaupunkiin maalta ja hakenut itsensä porwariksi, s. t. s. hänellä oli oikeus myydä työwäelle leipää, kalaa y. m., jolla toimella hän wähitellen pääsi waroihin, jotta hän woi laajentaa kauppaansa, niin että häntä wiimein ruwettiin kutsumaan

„hantesmanniksi", ja hän walittiin kaupungin wanhemmaksi, jona hän suuresti waikutti sywämielisillä ja wiisailla lauseillaan, joista se äskein mainittu kelpaa näytteeksi. Sillä tawoin oli hän nyt päässyt kunniansa ensimäiselle astimelle, waan ylewä-mielinen kuin hän oli, pyrki hän wielä korkeammalle. Hän näki, miten „muut" saiwat kunnianimet ja merkit, miksei hän? Ei häneltä siwistystäkään puuttunut, hän kuin oli opetellut ruotsin-kieltä puhumaan, jota hän myös aina tärkeimmissä tiloissa halusta käytti, ehkä se hänen suurista leukaperistään kuului jotenkin selittämättömältä ja oma-tekoiselta; hän sanoi esim. „mörjä" kun olisi tullut sanoa smörja, „prinkrunn", ja „ko" kun olisi pitänyt sanoman springbrunn ja god y. m., waan sitä ei kenkään woinut pitää häpiänä, sillä hywähän se on, että jokainen pyrkii siwistykseen. Ja kun muut puhuiwat ruotsia ja pääsiwät arwoon, miksei hän?

Waan hän ei tahtonut niin kehnoilla wälikappaleilla anastaa itsellensä kunnia-arwoa kuin ne samat „muut"; hänellä oli „nille" (snille) ja sen nillensä nojalla hän aikoi päästä perille.

Niihin aikoihin piti esiwalta erinomaista huolta kosken perkauksista, ja mistä esiwalta huolii, siitä pitää alammaistenkin huoliman, se on meidän pikku kaupungissa uskollisesti noudatettu käsky. „Koski-parooni" haki siihen aikaan ilmiin jokaisen lammikon, missä wain löytyi wettä pisarakin laskettawaksi, ja heti siihen ruwettiin laskun kaiwamaan.

Meidän kaupungin-wanhin, joka ei uljaampaa miestä tuntenut mailmassa kuin koski-paroonia, luuli paraiten pääsewänsä kunniaan, jos hän käyttäisi „nillensä" s. o. neronsa samaan työhön kuin sekin. Hän otti Suomenmaan kartan ja rupesi sitä tutkimaan oikein mielensä perästä. Pian hän saikin wedet johdatetuiksi (nim. kartalla) mihin ei saanutkaan, ja niitä myöden olisi koko meidän kaupungin woinut muuttaa waikka Amerikkaan. Silloin ei löytynyt wielä Gyldenin korko-kartta, ja siitäpä lienee tullut, että meidän „wanhimman" wesi-johdannot paikoin käwiwät wasta-mäkiä. Minkä kunnian hän niistä yrityksistään sai, juttelemme ehkä toiste.

Hän oli nainunna kaupunkiin tullessansa ja sitte monet wuodet, mutta hänen waimonsa kuoli. Nyt hän päätti uudestaan hakea itsellensä awio-puolen, waan tällä kertaa herrassäädystä. Sillä itse hän osasi jo ruotsia ja se oli siis kohtuullista että hänen waimonsakin puhui sitä kieltä, erittäin nyt kun hän toiwoi piakkoon saawansa kunnia-merkin.

Tässä siis on kumminkin yksi hellä-tunteinen juttu meidän pikku kaupungista, kun nimittäin „wanhin" oli naima-wehkeissänsä. Hänkös nyt oikein runo-kielellä puhutteli morsiantansa; mutta kun ne puheet oliwat pelkkää ruotsia, niin emme saata niitä matkia lukioillemme, jotka arwattawasti eiwät ole niin korkealla siwistyksen kannalla, kuin „wanhin", että osaisiwat ruotsia.

Häät sitte pidettiin, niinkuin tawallista on, naitaessa. „Wanhin" ei tunnettu tuhlariksi, mutta silloin oli hän kuitenkin laskenut kukkaronsa nauhoja. Kaikki „paremmat ihmiset" koko meidän pikku kaupungista oliwat käsketyt. Itse porimestari, se sama, joka oli walittu sen ennen mainitun lauseen jälkeen, piti juhla-puheen. Mutta noudattaaksensa, mitä muualla sellaisissa tiloissa tehtiin, oli porimestari laahauttanut wanhan tykki-rämän, joka meidän ase-waroissa löytyi muinaisista sodista, eräälle kaupungin ulkopuolella olewalle kalliolle. Hänen, nim. porimestarin, esitellessä maljaa „nuorelle parille", annettiin merkki kalliolle, jossa kanuuna oli; se laukaistiin, waan ei siitä kuulunut ääntä pitkälle, sillä se kuin oli ruostunut ja entiseltään jo wähän haljennut. Se wain tässähti ja halkesi kahtia, josta lähellä seisojat oliwat suuressa waarassa; ei kuitenkaan erinäistä wahinkoa tullut, paitsi kahdelle, jotka saiwat wähäisiä iskuja sääriluihinsa. Mutta ei häissä oliat myöskään saaneet kuulla toiwottua pamausta, se ei ulottunut niin kauwas.

Waan mitä hää-wieraat saiwat kuulla, oli kylläkin hupaista, sillä ylkä osasi niin somalla ja siistillä tawalla suositella uutta awiopuoltansa, että se muitakin hauskutti. Häissä pidettiin myös hyppyt, joihin se nuori waimo näytti hywin harjaantuneelta, ja josta ylkä suuresti ihastui ja kehumalla muillekin puhui. Waan totuttua tapaansa noudattaen, tahtoi rouwa käydä jokaisissa hyppy-pidoissa ja tosine kertoo, että kun hän joku aika sen jälkeen kerran wiipyi kauwan yön päälle semmoisissa huwi-pidoissa, ärjäsi hänen herransa ja ukkonsa: „buurttana wast, buurttana wast; altri är lika wääkana, ten linkan!" ja portti suljettiin, jotta rouwa sai wiettää lopunkin yötänsä kylässä; mutta aamulla kun hän tuli kotiin, sanotaan ukon siiepanneen ruoskan loukkaasta ja kiiwasti lausuneen: „tanssa nu, nu ska ja peela!" ja — nyt luulemme kertoneemme kumminkin yhden hellä-tunteisen tosineen meidän pikku kaupungista.

Tällä jalolla kaupungin „wanhimmalla" on poika entisestä naimisesta, jonka tulewaisuus oli jo kätkyessä määrätty, niinkuin Nornat ja Sibyllat muinoin määräsiwät ihmis-lapsille heidän tulewaisuutensa. Hänestä oli tulewa korkea arwoinen sotaherra ja sentähden oli hänelle annettu nimeksi Julius Caesar. Mutta isä, joka tämän kuuluisan nimen oli saawuttanut jostain historiallisesta kirjasta, ei osannut sitä oikein sanoa, joten poikaa ruwettiin yleisesti kutsumaan Julle Keisari. Siitä ei kuitenkaan ole wielä tullut sota-herraa, waikka häntä eräs sota-palweluksesta eroitettu tarkk'ampuja on koettanut harjoittaa sota-temppuihin; on häntä myös käytetty sota-palweluksessa; mutta ei hän siellä ole tahtonut oikein menestyä. Hän on kenties mainion kaimansa kaltainen, joka puoli-ikäänsä asti pidettiin kelwottomana weitikkana, kunnes hän kerrallaan ja sitte yhä loppuunsa saakka näytti suurta miehewyyttä. Ei tämäkään meidän Julle Keisari ole wielä mitään tehnyt nimensä säilyttämäksi kuolemattomuuteen; waan eipä tiedä, minä hetkenä hän ilmoittaa oikian luonteensa ja saattaa mailman ihmettelemään. Tähän asti on hän tytynyt ainoastaan siihen kunniaan, että hän talwis-aikana joskus ilmestyy, kaupunkilaisten suureksi iloksi, kadulla, pitkät turkit selässä, kanniskellen kainalossaan mustaa rakkia. Kesällä hän myös usein nähdään astuskelemassa kaduilla, ihmetellen omaa muotoansa. Waan niinpä teki Rooman Julius Caesarikin; sentähden ei ole epäileminenkään, ettei Jullestakin kerran saata paisua yhtä kuuluisa mies. Waan pahaksi onneksi käy meidän Julle jo naima-mietteissä; ei sekään nyt peräti olisi esteeksi hänen suurelle tulewaisuudellensa, sillä moni mies on wasta naimisellansa tullutkin oikein onnensa perille, ja nais-wäellä on suuri walta tässä mailmassa, sen on moni mies liion hawainnut, kiiwetessänsä kunnian kukkuloille. Mutta meidän Julle ei pidä niistä kiipeämisistä ollenkaan lukua; hän ei tahdo pyrkiä ylhäälle, sillä hänellä on heikko pää, jota huimaisi siellä korkealla. Hän on luonut silmänsä ihanaan kamarineitsyeen, jonka wirka on aamusilla muokata komissarinnan ohkasia hiuksia. Tätä keisarin urostyötä ei hänen isänsä ollenkaan hywäksy, ja hän onkin kirjoittamalla pyytänyt sitä uljasta rouwaa ajamaan tyköänsä sen ihanan neitsyen ja tytymään rumaan hiusmuokkajaan, jotta „Julle-herran" naimis-aikeet haihtuisiwat. Mutta komissarinna on antanut wastata, ettei hän ole welkapää sitä tekemään, semminkin kuin isosten tapa aina on ollut pitää kauniita hius-siweliöitä, waan hän tahtoo suosiolla neuwoa herra wanhinta telkeämään hunttioman poikansa lukun taka. Sen on wanhin tehnytkin ja myös käyttänyt ruoskaa Julleherran ja itsensä lohdutukseksi, waan se ei ole lohduttanut kumpaakaan, ja isän wiha on yhtä tuima komisarinnaa wastaan kuin Julle-herran rakkaus hänen neitsyeensä, ja saa nähdä mitkä metelit siitä wielä nousewat meidän pikku kaupungissa. Troja häwitettiin muinoin kauniin Helenan tähden. (Jatketaan.)

Yksityisten Ilmoituksia.

Julistus.

Hänen Ylhäisyytensä Kenraalikuwernöörin käskystä Wenäjän Kenraali-Konsuli-wiraston Lontoossa siitä antaman esityksen johdosta, olkoot asianomaiset kirja-waihtelijat tämän kautta muistutetut ei ainoasti että warustawat postissa suomalaisille merikulkijoille ja muille ulkomailla olewille maanmiehille lähetettäwät kirjansa selwillä adresseilla, kuin myös että maksawat postirahan semmoisten kirjain edestä, jos lähettäjät toiwowat ja päältykseen merkitsemisellä ilmoittawat että kirjat wastaanottajille laittamisen suhteen, owat postilaitoksista menopaikoissa jätettäwät Wenäjän Konsuli-wirastoille, jotka eiwät ole welkapäät maksamaan postirahaa yksityisten kirja-waihtelijain edestä. Helsingistä, Posti-johtokunnalta, 12 p:nä maaliskuuta 1863.

Käskyn mukaan:

Alex. Tanninen

Posti-johtokunnan sihteeri.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—59 k. Lℓ.	Munatiu 40—50 k.
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.	Teeri-pari 50—60 k.
Kaurat 3: 20—3: 50 tynnyri.	Metso-pari 80—1 r.
Kaurakryynit 33—36 k. k:pa.	Pyy-pari 30—35 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓ.
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreita ahwenia 6—8 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. Lℓ.	Tuoreet hauet 6—8 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 Lℓ.	Tuoreet kuhat 12—15 k. ℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 Lℓ.	Tuoreet mateet 6—8 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Suolattua siikaa 12 k.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 Lℓ.	Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 90—2: 20 Lℓ.	Suolattua lahnat 6 k.
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. Lℓ.	Suolattuja silakoita 70—80 k. Lℓ.
Talia 2: 50—2: 70 Lℓ.	Suolattua kilohailea 70—80 k. Lℓ.
Tuoretta woita 18—20 k. ℓ.	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Ruoka-woi 3: 40—3: 60 Lℓ.	Koiwu-halkoja 1: 1—20 k. kuorma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Mänty-halkoja 80—1 r. k:ma.
Taale 5—6 k. korttieri.	Kuusi-halkoja 70—90 k. k:ma.
	Wiina 78—85 k. kannu.
	Heinät 12—15 k. Lℓ.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 26. Maanantaina 30 p:nä Maaliskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 pennia pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Maalisk. 30 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 7 jpp. Hra Floesselin soitannot teaterissa.

Huomenna Tiistaina.

Maalisk. 31 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa irtaimesta tawarasta toimitus-miehen asumuksessa yleisessä hospitalissa.

„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni suomalaisen sotatoimikunnan edessä 13 soittosarwen hankkimisesta.

„ k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 5 epp. Osakkaat kauppaseuran pensionikassassa kokoontuwat raastupaan keskustelemaan reglementin muuttamisesta.

Keskiwiikkona.

Huhtik. 1 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 5 jpp. Osakkaat Ulrikasborgin kaiwo- ja kylpy-laitoksessa kokoontuwat yhtiökokoukseen seurahuoneessa.

„ k:lo 5 jpp. Majoitus-komitea kokoontuu raastupaan sotamiehistön tarpeeksi tehtäwien hyyrymaksujen määräämistä warten. — Samassa tilaisuudessa tapahtuu myös urakka-awisioni puiden ja kynttiläin hankkimisesta sotamiehistölle.

„ k:lo 6 jpp. Suomalaisen Kirjallisuus-seuran kokous.

Tuorstaina.

Huhtik. 2 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa maa-kansliassa neljännekseestä Hannulan perintötaloa Nackskogin kylässä Tuusulan pitäjää.

Helsingistä.

Suomalaiseen aateliseen säätyyn on H. K. M. tämän kuun 10 p:nä armossa koroittanut Aleksanderi-yli-opiston rehtorin, kanslia-neuwos ja prowessori Adolf Edward Arppe'n ynnä hänen lapsensa ja jälkeisensä niistä suurista ansioista, joita kanslia-neuwos Arppe on osoittanut rehtorin-wirkaa hoitaessa. Samalla lajilla on myös maawiljelys-neuwos Johan Gustaf Schatelowitz ynnä hänen lapsensa ja jälkeisensä koroitettu aateliseen säätyyn.

Arwonimi. Tämän kuun 10 p:nä on H. K. M. antanut maawiljelijä Johan August Essen'ille kanslia-neuwoksen nimen ja arwon hänen osoitetuista kansallisista ansioistaan.

Sielunhoitoa ja opetusta warten suomalaisille wangeille Siperiassa on H. K. M. määrännyt että Suomen waltiowaroilla tulee asetettawaksi yksi pastori ja yksi katekeetti. Pastorin pää-olopaikka tulee olemaan Werchne Suetuk niminen asutusmaa. Palkkansa on olewa 1,000 r., Katekeetin palkka 200 r.

Waasalaisten pyyntö saada wanha Waasa-nimi takasin kaupungillensa on, kuten F. A. T. kertoo, saanut armollisen kiellon. H. K. M. on sitä wähemmin nähnyt syytä olewan tähän anomukseen suostumaan, kun anomus muka osoittaa huikentelewaisuutta ja muuttelewaisuutta mielipiteissä.

Hra Floessel tulee tänäpänä teaterissa suomalaisen koulun hyödyksi uudestaan antamaan wiime tiistaina pitämät soitantonsa. Me toiwomme, että soitantojen hywä tarkoitus ainakin tänä iltana tulee täyttämään teaterin.

Yli-opisto. Lain-opillisen kandidati-tutkinnon seisoi tämän kuun 28 p. hist. kieliop. maisteri R. Montgomery sekä wuoritutkinnon fys.-määräysop. kandidati K. F. Idestam.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran wuosijuhla 16 p. nykyistä maaliskuuta. — Waraesimies asessori Rabbe alotti kokouksen sillä kaipauksella, ett'ei Seura tänä iltana saanut warsinaista esimiestänsä, kanslianeuwos prow. Lönnrotia läsnä-olewana terwehtiä ja tawallisuuden mukaan wuosijuhlansa aluksi hänen sulosanaista puhettansa kuunnella, jonka jälkeen wara-esimies julisti wuosikokouksen alkaneeksi, ja sihteeri luki kertomuksen Seuran toimista sen nyt päättyneellä kahdennella neljättäkymmenellä wuodella, sekä rahawartia ja kirjaston hoitaja tekiwät lukua rahaston ja kirjaston tilasta samana aikana. — Näissä wuosikertomuksissa esiteltiin seuraawia asioita: Nyt päättynyt wuosi on ollut Kirjall. Seuralle merkillinen sen yleisen innon ja jäykkyyden kautta, jolla Suomen kansa sen kuluessa on ruwennut pahasti poljetun äitin-kielensä oikeuksia walwomaan ja n.k. „kielikomitean" enemmistön ehdotuksia ja lauseita kumoamaan. Suomal. Kirjall. Seura, joka tärkeimmäksi toimeksensa on asettanut Suomen kielen edistyttämisen, ei harrastuksillensa koskaankaan ennen ole saanut näin poutewata puollusta, jonka wuoksi tämä asia Suomal. Kirjall. Seuralle epäilemättä on luettawa merkillisimmäksi tapaukseksi sen nyt päättyneenä tilintekowuotena. Itse osaltansa on Seura samassa „kieli-komitean" asiassa alamaisen lauseen antanut, johon liittoon myöskin Seuran tekemä muistutus katujen sekä yhteisten paikkain ja rakennusten tarpeellisesta päällekirjoituksesta suomeksi Suomen pääkaupungissa lienee luettawa. — Sitä lähinnä ilahuttawaksi asiaksi luettiin se tapaus, että Seuran tarkastettawaksi ja painoon toimitettawaksi on wuoden kuluessa tullut tawallista useampia suomenkielistä kirjoituksia ja kirja-teoksia, nim. 8 kaunokirjallista teosta ja 6 koulukirjaa, joista Seura on hywiksi katsonut puolet kumpikin. — „Suomi"-kirjaan, — jota nyt on ulostullut 20 wuosikertaa ruotsalaisella nimilehdellä ja jota tästä lähin ulosannetaan uudella suomenkielisellä nimilehdellä, uudessa, ei wuosikerroittain, waan niteittäin juoksewassa jaksossa — on sitä paitsi tarjottu 7 kirjoitusta, joista 4 on wastaan-otettu. — Puheen-alaisena wuonna ulos-annetut Seuran „toimitukset" owat: Henrici Gabrielis Porthan opera selecta, pars secunda (toinen osa Porthanin kirjoituksia); Suomalainen Merisanakirja, kirjoittanut A. Stjernecreutz, ja Kreikan Kieli-oppi. Alottelewille kirjoittanut Gust. Cannelin, sekä „Suomi" wuodelta 1860. — Painatuksilla owat: Rothsténin Latinais-Suomalainen Sanakirja, jota jo runsaampi puoli on painettu; Lönnrotin suomennos Palménin laki-opillisesta käsikirjasta, joka Toukokuulla walmiiksi saadaan; „Suomi", uuden jakson ensimäinen nide, jota 15 arkkia on painettuna; Näytelmistö II ja Porthanin kirjoitusten kolmas osa. — Tekeillä olewia toimituksia on Seuralla: kauwan jo hankkeissa ollut suomalais-ruotsalainen sanakirja jota prow. Lönnrot nyt yksin-omaisesti kirjoittaa; parsittu painos Seuran ruotsalais-suomalaista käsikirjaa, jota maist. A. F. Ahlman ja ylioppilas P. E. Erwast walmistawat; maisteri Krohnin suomennos Stöckhardt'in kemiaa, joka kohta on painoon walmis; se laki-laitos, jonka Keis. Senaatti on Seuran toimitettawaksi uskonut ja jota kanslianeuwos Palmén on ottanut ruotsiksi kirjoittaaksensa ja toht. Cannelin suomentaaksensa; G. A. Awellanin kieli-opilliset kirjoitukset, joita poikansa maist. Edw. Awellan on Seuralle luwannut „Suomi"-kirjaan ko'ota ja järjestää. — Matkarahoja ja palkintoja on ulosannettu: ewersti O. Furuhjelmin matkarahaa, 100 hop. rupl., koulun-opettaja J. W. Murman'ille, joka sillä mennä kesänä hywällä menestyksellä matkusti Pohjanperän rantamaita pitkin, historiallisia todistuskirjeitä ja tarinoita y. m. keräilemässä; Leon kirkkohistorian suomentajalle hra J. Ahlholmille w. 1860 luwatut 60 hop. ruplaa Sirénin rahastosta, sittenkuin sama suomennos tänä wuonna on tullut präntätyksi; tanskalaiselle yli-oppilaalle W. Thomsén, joka omin päinsä ja ainoastaansa kirjasta lukemalla on oppinut Suomea puhtaasti ymmärtämään ja jokseenki selwästi kirjoittamaan, muutamia kappaleita Seuran „toimituksia" kunnia-lahjaksi. Tätä paitsi on ewersti O. Furuhjelmille, joka monena wuonna on Seuraa runsailla rahalahjoilla muistanut, päätetty kiitollisuuden osoitukseksi wast'edes aina lähettää yksi kappale Seuran ulostulewia „toimituksia". — Seuran ennestänsä hoikanlainen kukkaro on sen kautta moneksi aikaa päässyt wallan hywään ja kukoistawaan kuntoon, että Seura testamentin kautta 3 päiwältä maaliskuuta 1860 on saanut periä entisen kameraali-wirallinen F. F. Rabbe wainajan sekä kiinteän että irtaimen omaisuuden, kaikkiansa nousewa noin 12,000 hop. ruplaksi. Tämä omaisuus on päätetty rahaksi muuttaa ja Suomen Yhdyspankkiin panna, tarwetta myöden sieltä käytettäwäksi, ilman että rahoista, pää-

omankaan suhteen, mitään seisowata rahastoa ruwetaan laittelemaan. — (Jatk.)

Warma kulkupuhe käy eräästä uudesta jo kauan odotetusta senaattori-nimityksestä.

Kirjallisuuden Seuran kokous keskiwiikkona.

Ulkomaalta.

Puola. Wenäjältä tulleet postit rupeewat yhä enemmin wahwistamaan tuon sähkölennätti-men-sanoman, jonka mainitsimme wiime numerossamme. Se ainakin näyttää olewan epäilemätöntä, että Langiewiczin joukko on hajoitettu. Hänen omasta kohtalostansa ei ole tiedot wielä oikein selwillä. Hänen suuri sotataitonsa on ennenkin hämmästyttänyt maailmaa. Ulkomaan sanomat owat suureksi osaksi ennustaneet hänen diktatori-wirastansa paljon menestystä Puolalaisille. Saa nädä! Garibaldi on kirjoittanut hänelle kirjeen, jossa lausuu hänelle onnentoiwotuksia niistä suurista palweluksista, joita hän on tehnyt isänmaansa hyödyksi ja lupaa hänelle apuansa sekä neuwoilla että töillä. Tähän on muka Langiewicz lähettänyt lämpimän wastaus-kirjeen, mutta sanotaan pyytäneen Garibaldia wielä olla Puolaan tulemasta, kun muka puolueiden asema on semmoinen, että Garibaldin nimi woisi peloittaa monta, joille tämä nimi wielä soipi aiwan waltio-kumouksellisielta. Meidän on tässä muistaminen, että Puolan katolisuskonnollinen papisto on kapinan kiiwain kannattaja ja että Garibaldi on paawin katkerin wihollinen. Miten woimakkaasti tuo uusi herännyt kansallishenki on tarttunut kaikkiin, osoittaa sekin että etewimmät waltio-neuwoskunnan jäsenet, jotka tähän saakka owat kokeneet rauhoittaa maata, jo owat ottaneet eron wiroistansa. Tämä tapahtui melkein samaan aikaan, kun Langiewicz walittiin diktatoriksi.

Lukijaimme huwiksi annamme eräästä ulkomaan sanomasta muutamia tietoja Langiewiczin leiristä, joita on julistanut eräs tykönänsä käynyt. Puolalaiset sotamiehet, kerrotaan siinä, owat suurimmaksi osaksi kauniita, rotewia ja nuoria miehiä. Heidän waate-pukunsa näyttää kyllä hywin köyhältä, mutta se innostuksen henki, joka loistaa nuorten kansallissotijain silmistä kirkastaa tämän ruumiillisen köyhyyden. Tultuani, sanoo kertoja, Langiewiczin asumukseen, näin owella kaksi wiikatemiestä, jotka seisoiwat siinä wart'aina. Wasemmalla kädellä oli huone, suuruudeltaan keskinkertainen. Sen keskellä oli pitkä soikeanmuotoinen pöytä. Tämän wieressä istui ja seisoi useampia miehiä, jotka pitäwät niin wilkasta keskustelua, että tuskin woi ymmärtää, mitä ne sanoiwat. Ne oli rotewia ja suurimmaksi osaksi nuoria miehiä, mutta niiden joukossa löytyi myöskin ruskettuneita wanhuksia harmaalla parralla ja tukalla. En kauan näitä katsellut, silmäni hakiwat itse Langiewiczin. Pöydän päässä wähän toisista erillään istui hän kirjoittamassa. Kohina ei näy häntä ollenkaan häiritsewän. Hän kirjoitti ja wastasi samalla kysymyksiini ja sen lisäksi antoi hän kaikenmoisia käskyjä niille monille upsierille, jotka ehtimiseen meniwät ja tuliwat. Hänen wastauksensa oliwat lyhyet ja tarkat, samaten myös käskyt. Wiimein nosti hän wähän päätä ja minä olin tilaisuudessa häntä wähän likemmin katsella. Useille ihmisille woisi tämä ulkonäkö näyttää hywin tawalliselta, mutta minua se oikein wiehätti. Hän on pituudeltaan lyhytmäinen, wähän yli 30 wuoden wanha, laiha mutta jäntewä, kaswot owat ruskettuneet mutta hywin werewät, hiukset mustat, silmät suuret ja tumman-mustat, kaswojen muoto kuwasi jotain lewollista ja sywämielistä, kuten ajattelijoissa tawallisesti. Päässänsä oli nelikulmainen puolalainen lakki walkoisilla sulilla; takki, saappaat ja koko puku oli puolalaiskansallista. Puhuttuani Langiewiczin kanssa, opin tuntemaan Jeziorauskia, Cieszewskia ja muita, jotka jo owat woittaneet kiitetyn nimen. Näiden joukossa näkyi myös röökynä Pustowoitow, joka kantaa miehen-waatteet, on hoikka-wartolaisen kauniin pojan näköinen, ja on kaikissa taisteluissa osallinen sekä lentää hewosen-selässä niinkuin lintunen. Hän on yleensä rakastettu ja kunnioitettu urhoollisuutensa ja iloisuutensa tähden. Wiimeiksi täytyy minun myös mainita tuota kapusiini-munkkia, joka samalla kertaa on sotapappina ja makasiinin-hoitajana. Waikka hänellä on näin monet erikaltaiset toimet on hän kuitenkin aina kohtelias ja lystikäs".

Kaikki wapa-ehtoiset, jotka yhtywät Langiewiczin joukkoon, ripitetään, ennenkuin heitä wastaan-otetaan. Langiewicz sanoo suoraan heille, että heillä ei ole muuta odotettawaa kuin kuolema tappotanterella tai hirsipuussa. Niiden kohtalo, jotka tulewat Wenäläisten käsiin, sanotaan olewan hywinkin surkea. Muutoinkin walitetaan yleisesti Wenäläisten hirmutöitä. Syy siihen sanotaan olewan se, ettei upsierit saa sotamiehiä tottelemaan. Mikä lieneekin syynä, ehtimiseen waan kuuluu hirwiötöitä, jotka loukkaawat ihmistuntoa. Näinpä löytyy Breslauer Zeitungissa seuraawa kertomus: „Wiime-kuukauden wiimeisinä päiwinä ammuttiin Plockissa sotatuomion jälkeen neljä nuorta miestä Wanhin kolmesta nuoremmasta oli 20 wuoden wanha. Yksi niistä, joka oli ammatiltaan astiantekijä, haudattiin wielä eläwänä. Häneen oli sattunut ainoastaan yksi kuula ja kun hän wiskattiin hautaan, kuultiin hänen wielä huutawan: „Jesus Maaria!" Kuoleman rangaistus, näet, tapahtuu sillä lajilla, että ennen ampumista riisutaan kuolemaan tuomituista waatteet pois ja heitä peitetään säkkiin; sitten sidotaan heidät kiinni paaluun, joka on asetettu haudan reunalla ja sen jälkeen tapahtuu ampuminen".

Puolalainen kysymys rupeekin näkymään yhä waikeammalta ratkaista, kun Wenäjän ulkomaan ministerin ruhtinas Gortschakoffin lähettämä kiertokirje lähettiläille ulkomaan howeissa selwästi osoittaa, että Wenäjän aikomus ei suinkaan ole antaa myöden. Tässä kirjeessä selitetään, että Wenäjä ei woi ajatellakkaan panna woimaan keisari Aleksanterin Puolalle wahwistamaa hallitus-muotoa, ei ainakaan siihen määrään, että se sisältäisi myöskin oman armeijan ja oman raha-laitoksen. Wenäjällä ei olekkaan muka mitään welwollisuutta tätä hallitusmuotoa uudistamaan, koska Puolalaiset itse 1831 wuoden kapinan kautta owat tehneet sen mitättömäksi. Puolan aatelisto on muka kreiwi Zamoiskyn johdannon alla selwästi osoittanut waltio-kumouksellisia tarkoituksia eikä siinä kyllä, Puolalaisten waatimukset eiwät koske ainoastaan Puolan maata waan myöskin Puolan wanhoja, Wenäjään jo aikaa sitten yhdistetyitä maakuntia. Podolian aateliston pyyntö tässä kohden otetaan esimerkiksi. Kun Puolalaiset rauhan aikana muka rohkenewat tämmöisiä waatimuksia esitellä, olisi warmaa, että, jos saisiwat ominaisen armeijan ja rahalaitoksen, tulisiwat wäkiwallalla koettamaan näitä maakuntia yhdistää.

Ruhtinas Konstantin Czartoryski on lähtenyt Tukholmaan. Häntä on suurimmalla innostuksella wastaanotettu Ruotsin kaupungeissa.

Ranskaa senaatissa on puolalainen kysymys ollut wilkkaana keskusteluna. Suurella uteliaisuudella odotetaan keskustelun loppu-päätöstä.

Lausunnot hengellisen elämän ylentämisestä.

Olemme ennen maininneet, että maan tuomiokapitulot ja jumaluus-opillinen tiedekunta toissa ja wiime wuonna antoiwat Hallituksen käskystä tässä asiassa lausuntoja. Hallitus oli kysynyt, mitä toimia waltion puolelta tarwittaisiin hengellisen elämän ylentämiseksi, ja hengellisten wirastoin piti siihen wastaaman. Nämä lausunnot tahdomme tässä ottaa tarkastuksen alle, kertoen lyhyesti mitä mainitut wirastot owat arwelleet, ja siwumennessä ilmoittaen oman ajatuksemme. Yksi näistä lausunnoista on kuitenkin niin erinomaisen wähäpätöinen, ett'ei anna paljon arwostelemisen ainetta. Porwoon tuomiokapitulo ei näe muuta haittaa seurakuntien hengellisen holhouksen suhteen, kuin että papistolla on muka kunnallis-toimet tehtäwinä, josta syystä mainittu tuomiokapitulo toiwoo, että niin pian kuin uusi kunnallis-asetus saadaan, sitten kyllä paljas woimassa olewa laki ja korkeat asetukset tulewat täyttämään kaikkea wanhurskautta.

Wähäistä laweammin ryhtyy Kuopion tuomiokapitulo asiaan. Senkin mielestä owat nuo papiston päälle ajetut maalliset toimet ja askareet pää-syy siihen, ett'ei korkeampi hengellinen elämä tahdo herätä. Kuitenkin se myöntää, että parhaitenkin järjestetty papillinen waikutus tarwitsee tukea kristin-mielisiltä maallikoilta, ja ehdottelee, että hengellisten wirastojen tarkastuksen alla perustettaisiin seurakunnissa yhtiöitä eli seuroja kristillisiä tarkoituksia warten, esm. asianomaisella painoluwalla warustettuin hengellisten kirjain lewittämiseksi, turwattomien ja langenneiden holhomiseksi jne. Lisäksi Kuopion tuomiokapitulo alamaisuudessa ehdottelee, että aikakauskirja sekä suomeksi että ruotsiksi käytöllisen kristillisessä tarkoituksessa toimitettaisiin, ja puhuu wihdoin papin-puutteesta, johon mainittu kapitulo arwelee syypääksi sen „aineellisen (materialistisk) hengen", mikä on muka aikakaudellemme omituinen ja on tarttunut nuorisoon maamme ylhäisissä ja alhaisissa oppilaitoksissa. Tätä wastustamaan sama tuomiokapitulo muun seassa ehdottelee, että Yliopistoon asetettaisiin erityinen saarnaaja, jonka wirka olisi joka pyhä saarnata yliopistolaisille, sowittaen opetuksensa näiden nuorukaisten siwistys-asteen mukaan. —

Tahdomme tässä kohta mainita, että jumaluus-opillinen tiedekunta täysillä syillä epää semmoisen erityisen saarnaajan tarpeellisuutta, osoittaen, että ne saarnat, jotka ylipäänsäkin Helsingin kaupungissa owat tarjona, warsin hywin saattawat tyydyttää opistolaisten kristillistä tarwetta, jos semmoista tarwetta wain löytyy. — Mitä tuohon ehdoteltuun kristilliseen aikakauskirjaan tulee (yhtäläinen ehdotus löytyy Turunkin tuomiokapitulon lausunnossa), niin emme ymmärrä kenenkään estäwän maan tuomiokapituloita tai pappeja tai ketä hywänsä panemasta semmoista toimeen, milloin ikinä heidän mielensä tekee, emmekä luulisi siihen tarwittawan mitään hallituksen apua. Yhtä tarpeetonta on mielestämme tehdä hallitukselle ehdotus maallikko-waikutuksen suhteen niin ahtaissa rajoissa, kuin Kuopion tuomiokapitulo on tahtonut sille määrätä; sillä luullaksemme on papistolla milloin hywänsä täysi wapaus perustaa ja toimeenpanna tän-laista „hengellisten wirastojen tar-

kastuksen alaista" maallikko-waikutusta, ja hallitus puolestaan ei woi säännöillänsä tässä kohden tehdä mitään. Sanalla sanoen, asian tärkeyttä emme kiellä. Mutta jos kohta tarpeellista olisi, että papit ja kristityt yleensä tästä toimesta keskustelisiwat, on se mielestämme warsin sopimatonta lukea tämäkään asia niiden tehtäwien tointen luokkaan, jotka hallitus ottaisi mureeksensa.

Ylipäänsä ei Porwoon eikä Kuopionkaan tuomiokapitulot näy tahtoneen lykätä pois hallituksen auttawaa kättä hengellisen elämän ylentämiseksi, waikka eiwät ole oikein tienneet, mitä heidän rukoileman pitää. Löytyypä kuitenkin papiston rasituksena nuo maalliset askareet ja toimet, kunnallis-toimet y. n. e., joihin käypi lykätä kaikki syy, jos ei papisto oikein woi ylentää seurakuntien hengellisyyttä, — ja lisäksi on aikakautemme niin törkeään aineellisuuteen wajonnut, ett'ei pappeja kyllläksi saada. Tämä kaikki ei ole peräti perätöntä, mutta sietää kuitenkin muutamia muistutuksia. Aikakauden taipumuksen suhteen täytyy mielestämme sanoa, että se ei ole aineellisuus (materialismus), waan pikemmin aatteellisuus (idealismus), joka tekee jumaluus-opille enintä wastusta. Noista papiston maallisista askareista taas täytyy tosin myöntää, että niitä on ylön-määrin karttunut; mutta monta papillista wirkaa kuitenkin löytyy — jokaisessa pitäjässä ainakin yksi —, joka ei tiedä tästä rasituksesta mitään, ja paitsi sitä emme suinkaan woi myöntää, että Lutherolainen pappis-wirka olisi sitä laatua, että se wälttämättömästi waatisi erkanemista kaikista maallisista toimista. Me puolestamme luulemme, että pappi, wirkaansa laimin-lyömättä, woipi hoitaa pienempää maawiljelystä, että hän niinkuin jokainen kunnan-jäsen woipi ryhtyä kunnallisiin toimiin, sanalla sanoen, että hän woipi olla niinkun tawallinen ihminen, eikä ollenkaan tarwitse pyrkiä katholilaiseen pyhyyteen päin. Mutta samassa emme myöskään usko, että hengellisen elämän herättäminen on yksistään papiston asia; sillä kristillisen uskon mukaan on jokainen kristitty myöskin pappi, s. o. uskonsa tunnustaja ja lewittäjä. Eipä kuitenkaan kukaan kiellä, että erityinenkin opettaja-sääty on tarpeellinen monestakin syystä; se on olletikkin sen tähden asetettu, että Jumalan sanaa aina ja herkeämättä saarnattaisiin, — siis järjestyksen ja täydellisyyden tähden on myöskin mielestämme silmiin-astuwaa, että liialliset syrjäaskareet owat tälle opettaja-wiralle häiriöksi. Mutta ennen kaikkea on kuitenkin muistaminen, että hengellisen elämän ainoastaan henki herättää eikä mikään paraitenkaan järjestetty papillinen wirka, saati waltion säännöt ja asetukset.

Tämän tärkeän totuuden on T u r u n t u o m i o k a p i t u l o lausunnossaan selwillä sanoilla esittänyt. „Meidän ewankelis-lutherolaisen kirkkomme koko kristin-käsityksessä on tuntuwasti se peri-ajatus, että korkeamman hengellisen elämän herättäminen sekä kirkossa ja seurakunnassa että yksityisessäkin ihmisessä, on yksistään Jumalan hengen waikuttama. Jos tässä peri-ajatuksessa pysytään, on wähän apua siihen odottamista inhimillisistä toimista, wieläpä täytyy, jos nämä käsitetään jonakuna itsewaikuttawana woimana, katsoa ne wahingollisiksi ja hyljättäwiksi. Kokemus onkin kylläksi osoittanut, että semmoiset taitamattomasta hywän-suopaisuudesta, Jumalan hengen itse-kylwyttä halweksimalla lähteneet toimet, joiden on tarkoitus ollut maallisilla keinoilla synnyttää hengellinen elämä, owat enemmin estäneet kuin edistäneet tarkoittamaansa; sill'aikaa kuin muutamissa kohden owat synnyttäneet tyhjän suotta-elämän, owat muissa kohden estäneet ja häirinneet eläwän kristillisyyden syntymistä ja terwestä warttumista. Tämän peri-ajatuksen johdosta, joka ei suwaitse muita waikuttawia keinoja korkeamman hengellisen elämän edistämiseksi seurakunnassa, kuin ne mitkä Jumala on siihen säätänyt ja kirkkomme jo täysin määrin ja rajattomasti nauttii — kalliit armon-wälikappaleet, sanan ja sakramentit — katsoo tuomiokapitulo aihetta olewan käsittää wastattawaansa, ikään kuin kysymys kuuluisi seuraawalla tawalla: mitkä esteet kenties haittawat ewankelis-lutherolaisissa seurakunnissamme hengellisen elämän herättämistä saarnaamisen ja sakramenttien nautinnon kautta, ja kuinka nämä esteet owat warsinaisesti poistettawat". —

Tämän alkulauseen perästä, joka asian-mukaisesti kieltää hallitustointen woimaa hengellisen elämän herättämiseksi, menee Turun tuomiokapitulo tutkimaan seurakunnan tilaa ja siitä puhumaan ajatustansa. Sen wakuutus on, että papistossa ylentyneen wirka-siwistyksen kanssa on myöskin syntynyt yhä suurempi into waikutukseensa, ja että kun papiston hartioilta nuo raskaat syrjä-toimet toiwottawasti pian nostetaan pois, se yhä enemmän on woimistuwa täyttämään inhimillisesti tehdyt kohtuulliset waatimukset kalliitten wirka-welwollisuuksiensa suhteen. Papin-puutteen asiassa on Turun tuomiokapitulolla warsin wähän sanomista; sillä sen luulon, että muka opistolais-elämä Helsingissä olisi papiksi aikowille liian tyyris ja että jumaluus-opillisessa tiedekunnassa apu-rahat eli stipendiot olisiwat riittymättömät, on saman tiedekunnan lausunto näyttänyt perättömäksi. Että syy on paljoa syweempänä, on Kuopion tuomiokapitulo, kuten äsken mainitsimme, käsittänyt, waikka sekin mielestämme yksipuolisesti. Maallikko-waikutuksen suhteen kertoo Turun tuomiokapitulo ennen mainitun peri-ajatuksensa, että ulkonaiset säännöt eiwät saata asiaan tehdä mitään, mutta tunnustaa tarpeelliseksi, että pappi seurakuntansa jäsenissä herättää itsellensä apulaisia ja liittolaisia, jotka jokaisessa perheessä toteuttawat protestantisen aatteen „yleisestä pappeudesta". (Jatketaan.)

Kaksi puolalaista maan-pakolaista.

Puolan kohtalo ja waiheet on surullisin seikka koko uuden ajan historiassa. Se lienee turhaa tutkia ja tarkastella, ansaitsiwatko Puolalaiset kohtaloansa, kun heitä wäkiwallalla laskettiin wierasten ikeen alle, wai pitääkö kohtauksen kantaman syy tästä niinkuin niin monesta muustakin, joka maailmassa tapahtuu. Pää-asia on, että koko Eurooppa jo on ruwennut sitä hawaitsemaan, että siwistyneen maailman etu ja kunnia waatii sitä, että Puolan kansa rauhoitetaan. Millä lajilla tämmöinen rauhoittaminen on tapahtuwa, sitä ajattelee huolella koko siwistynyt maailma. Yksi mahtawa Puolalainen, markiisi Wielopolski, on käsittänyt asian sillä lajilla, että Puola on hakewa onnensa sowinnosta ja liitosta Wenäjän kanssa. Läntinen Eurooppa on muka jo niin monta kertaa ahdistuksen aikana jättänyt Puolan kansaa oman onnensa nojaan; siihen ei ole siis luottamista. Yhdistykseen ja liittoon muiden slawilaisten kansain kanssa on Puola rakentawa tulewaisuutensa. Mahtawin näistä kansoista on Wenäjän kansa, se on siis Puolan luonnollinen ystäwä. Mutta Puolan kansa — se ajatteli wallan toisin onnestansa, kuin tämä waltiowiisas. Se piti sen onnellisempana uhrata wiimeiset woimansa tappelu-tanterilla, kuin omalla ehdolla lannistua Wenäjän alle. Ja sota alkoi. Ensimältä se näytti niin toiwottomalta kuin joku sota ikinä woi olla. Aseita ei löytynyt, sotaharjoitusta ja taitoa warsin wähän, — mutta kuitenkin rynnättiin Wenäjän lukuisia ja hywin-järjestettyjä laumoja wastaan. Puolan nuorison erinomainen urhoollisuus ja innostus palkitsi kaikki. Että Puola kuitenkin näissä wiimeisissä ja edellisissäkin waiheissa on niinkin woinut kestää, on suureksi osaksi luettawa sen johdattajain ansioksi. Me tahdomme tässä mainita kaksi, jotka toisistaan owat hywin erilaiset, mutta jotka molemmat hywin kuwaawat kansallista luonnetta ja owatkin molemmat warsin paljon waikuttaneet Puolan wiime-aikaisiin waiheisin. Nämät miehet owat Mieroslawski ja Zamoisky. Molemmat oliwat jo näkywillä 1831 wuoden wapauttamis-sodassa, Zamoisky ei kuitenkaan tappelu-tanterella, waan Puolan asiamiehenä ulkomaalla. Toinen näistä kuwaa itsessään kansansa innostusta ja kiiwautta, mutta samassa myöskin sen huikentelewaisuutta ja soweltumattomuutta käytännöllisiin oloihin. Missä waan wapauden lippu on nostettu, siinä myös Mieroslawski. Hän on likeisessä yhteydessä euroopalaisen kumouspuolueen kanssa, sillä hän toiwoo maansa tulewaisuutta wanhojen waltio-olojen kukistamisesta. Zamoiski taas on Mieroslawskille suurin wastakohta. Hänen korkea siwistyksensä ja tarkka käsityksensä owat opettaneet häntä kurissa pitämään omia intohimojansa. Hän yhdistää suurinta älyä ja mielentarkkuutta suurimman rehellisyyden ja suoramielisyyden kanssa. Mutta kaikkein näiden omaisuuksien pohja ja perustus on hänen palawa isänmaanrakkautensa, joka ei ole sallinut hänen ainoatakaan hetkeä uuwuttaa mieltänsä ahkerasta työstä ja toimesta kansansa koroittamiseksi. Ei mitkään ajanwaiheet ja onnen-kohtaukset ole hänessä woineet kuolettaa toiwoa kansansa tulewaisuudesta. Me annamme lyhyen katsahduksen näiden miesten elämänwaiheista, kun ne antawat jotensakin selwän kuwan, mimmoisessa tilassa siwistynein osa Puolan kansaa on elänyt.

Ludwig Mieroslawski on syntynyt 1814 Ranskanmaalla. Hänen isänsä oli ewerstluutnantti ja ranskalaisen marsalkin Dawoustin sota-apulainen. Nuori Mieroslawski kaswatettiin Puolassa sukulaisten luona ja pantiin Kalischin kadetti-kouluun. Sieltä tuli hän pian upsieriksi. 1830 oli hän wänrikkinä Warsowassa olewassa jalkawäestö-rykmentissä. Kapina-yönä Marrask. 29 p. karasi hän kapinoitsijain puolelle, nimitettiin sitten ala-luutnantiksi ja soti kenraali Rozyckin johdannon alla niitä Wenäläisiä wastaan, joita Rüdiger päällikköitsi. Muutamain uhoollisten taisteluin jälkeen hajoitettiin se joukko, johon kuului, ja ajettiin yli Itäwallan rajaa pakenemaan. Siellä täytyi heidän laskea

aseet pois ja upsierille annettiin passit Ranskanmaalle lähtemään. Pariisissa tutki Mieroslawski ahkerasti määräys-oppia ja sota-taitoa ja hankki itselleen elatusta opetustuntia antamalla. Pian weti hän ehkä nuorikin isänmaanrakkautensa, intonsa, ahkeruutensa sekä kirjallisten teostensa kautta maanpakolaisuudessa olewain maanmiestensä tarkastusta puoleensa. Kansa-waltainen yhteys, johon oli yhtynyt, katsoi jo hänessä puolalaisen kapina-armeijan tulewaa johdattajaa ja wuonna 1842 tehtiin hän sen kansawaltaisen yhteyden johtokunnan jäseneksi. Nyt ruwettiin kapinan-nostamista puuhaamaan. Siihen nyt kääntyi Mieroslawskin koko sekä salainen että julkinen toimi. Useammilla kirjaisilla osoitti hän Puolalaisille, mitkä erehdykset wiime kerta oli kumonneet heidän yrityksensä, sekä antoi neuwoja wasta nostettawaan sotaan. Semmoisella tarkoituksella oli esm. seuraawat teokset: „Waltiokumouksen tiedekaawa erittäinkin Puolan tilan suhteen", „Sodan tiedekaawa erittäinkin kansallisen kapinan suhteen" ja „Tarkastus 1831 wuoden sodasta ja tästä johdatetuita sääntöjä kansallissodalle". W. 1844 lähti Mieroslawski, passissansa mainittu maalariksi, Poseniin (Preussin osa Puolaa) tiedustelemaan, olisiko kaikki walmisna kapinan nostamiseen. Palattuaan Pariisiin, toi hän sen sanoman, että siellä jo oli kapina kypsynyt. Nyt päätettiin waltiokumouksen sytyttäminen Puolassa. Tulewana wuonna lähti Mieroslawski, warustettuna awaralla waltuudella kansawaltaiselta johtokunnalta. Mutta nyt oli poliisi jo ennaltaan saanut tietoa hänen tulostansa ja aikomuksistansa. Kun Mieroslawski kauan oli paennut piilosta piiloon saatiin hän wiimeinkin wangiksi helmik. 12 p. 1846. Nyt tuli pitkä oikeuden-tutkinto. Pian hawaittiin, että kumousyritykset oliwat lewinneet yli Puolan kuninkuuskuntaa, Galiziaa, Posenia ja Länsi-preussia. Kun w. 1847 tuo mainio „Puolalaisten oikeuden-asia" alkoi, tuotiin 250 kanteen-alaista oikeuden-istuimen eteen. Mieroslawski puolusti oman ja isänmaansa asiaa nerolla ja rohkeudella. Hän otti itse kaikki kanteet päällensä ja koki esitellä itseään ainoaksi syylliseksi. Tämän kautta hankki hän itselleen semmoisen yleisen arwostuksen, joka muutamia kuukausia jälkeenpäin ilmaantui julkisissa kunnian-osoituksissa. Sillä siitä elin-aikaisesta wankeudesta, joksi kuningas oli muuttanut tuomioistuimen määräämää kuolon-rangaistusta, pelasti hänen maaliskuun kumous-kapina Berliinissä. Nyt riensi hän taas Posen'iin ja sai nyt yleisen hämmennyksen ja hallituksen huikentelewaisuuden awulla wapauttamis-armeijan kokoon. Puolalaisten waatimukset oliwat Preussin waltio-eduille niin wastariitaiset, että ei woinut muuta kuin taistelu syntyä. Tultuaan kahdessa tappelussa tappiolle ja ajettuna Wenäjän rajalle, täytyi Mieroslawskin laskea aseet ja tehtiin nyt wangiksi. Mutta yleinen anteeksi-anto julistettiin Posenille ja tämän kautta pääsi Mieroslawski taas wapauteen. Palattuaan Pariisiin, sai hän tulewan wuoden alussa kapinoitsewilta Sicialaisilta tarjoomuksen wastaan-ottamaan päällikkyyden heidän saarellansa. Hän lähti siis Siciliaan ja rupesi siellä harjoittamaan sotawoimat, mutta nämät kukistuiwat jo ensimäisen tappelun jälkeen Catanean kaupungilla huhtik. 6 p. 1849. Mieroslawski pelasti itseään englantilaiseen laiwaan. Waikka hän nyt Sicilian sodassa jo ensimäisessä tappelussa oli tullut häwiölle, walitsiwat kuitenkin Badenin kumouksen johdattajat hänen ylipäälliköksi. Kesäkuun 9 p. 1849 saapui hän Badenin pääkaupunkiin Karlsruheen. Hänen päällikkyyteensä sai kuitenkin pikaisen lopun Kuppenheimin onnettoman tappelun kautta kesäk. 30 p. Nyt ei hänellä ollut muuta neuwoa, kuin wiedä woitettu sota-joukkonsa Sweitsin alueelle. Täältä poisajettu lähti hän taas wanhaan suojapaikkaansa Pariisiin. Täällä eli hän nyt jotensakin erillään maailman yleisistä asioista, kunnes kahtena wiimeisenä wuotena hänen yhteytensä Italian edistyspuolueen kanssa taas on wetänyt yleisön silmät hänen puoleensa. Nyt sanotaan hänen olleen puolalaisen kumouskomitean pää-asiamies ulkomaalla. Sekin seikka, joka mainitaan sanomissa, että muka kapinoitsijat alussa pitiwät tunnusmerkkinä piljettiä, joissa oli kuwattuna hänen waakunansa, hewoiskenkä ja sen sisällä risti, näyttää todistawan, että hänen toimensa nykyisen kapinan walmistamisen suhteen on ollut aiwan suuri. Sittemmin on hän itse tullut Puolaan, mutta täälläkin on seurannut häntä wanha sota-onnettomuutensa. Hän oli kapinoitsijain päällikkö Plockin kuwernörikunnassa, mutta tuli kohta woitetuksi kahdessa tappelussa. Jo aikaa owat ulkomaan sanomat maininneet, että hän on lähtenyt Puolasta, hakien siihen mikä mitäkin syytä. Sotapäällikkönä on hän aina ollut onnetoin. Mutta sitä wastoin osoittawat hänen kirjalliset teoksensa, että hän on tarkasti tutkinut sotataiteen tieteellistä puolta. Häntä on usein syytetty ykspäisyydestä, kuinka lieneekin. Runollisuuteen ja soittoon on hän hywin taipuwainen.

(Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Oikeuskäynnin-apumies Suomen passitoimikunnissa Pietarissa R. von Böningh registraatoriksi H. M. Keisarin kansliaan Suomea warten, jonka ohessa Suomen passitoimikunnassa on nimitetty: toinen sihteeri, nimineuwos A. Motti oikeuskäynnin-apumieheksi, registraatori A. Schirokoff toiseksi sihteeriksi sekä sihteerin-apulainen R. Aurenius registraatoriksi.

K. Turun howioikeus on suonut Helsingin kaupungin politia-pormestarille C. E. Strömberg wirkawapauden kahdeksi kuukaudeksi, luettu 16 p:stä t. k., sekä määrännyt justitia-raatimiehen J. F. Gadd sillä aikaa toimittamaan mainittua wirkaa.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. — Kuollut wiime helmikuun lopulla: Perniön w. t. pitäjän-apulainen K. F. Springert. — Eron saanut omasta hakemuksesta Bergön kappalaisen-wirasta, Sal. Hirwinen, jokawast'edeskin pysyy Espoon kirkh. apulaisena. — Määrätty: Nousiaisten kirkh. F. W. Rancken ynnä kuwernörin asiamiehen kanssa Maskun kirkossa pitämään kokousta saman pitäjän kappalaisen ja pitäjän-apulaisen palkan korottamisesta kuin myös sikäläisen papiston wiranteko-welwollisuudesta. — Waali-saarnan pitämisen aika on määrätty Urjalan kirkkoherran wiran-hakijoille sekä Ekkerön kolmannelle waali-papille, ja pidetään Urjalan kirkh. anomus tulewan toukokuun 31 p. ja Ekkerön kappalais-anomus saman kuun 3 p. — Haettawana 90 päiwän kuluessa Bergön kappalaiswirka. — Kirkkoherran tutkinnon käynyt: Sääksmäen pitäjän-apulainen K. J. E. Blombergh. — Ahlaisten kappalaiswaalissa sai Porin kirkh.-apul. J. A. Nordgren usiammat, sekä Lehtimäen saarnaajan waalissa Kuortaneen kappalaisen apul. K. G. Grönberg myöskin usiammat huudot.

Porwoon hippak. Kaksi lisä-armowuotta Kurkijoen kirkkoherran-wirassa on keis. senaatti antanut kontrahti-prowasti G. R. Hartman wainajan leskelle ja lapsille sekä yhden lisä-armowuoden Wiitasaaren kirkkoherrawirassa prowasti A. Dahlström wainajan leskelle ja pojalle. Wiran-wapautta on pappistutkintoa warten suotu Haminan ala-alkeiskoulun-opettajalle A. Björqwistille tämän kewät-lukukauden lopuksi. Waltuudet owat annetut Kesälahden kirkkoherralle G. R. Blomqwistille Wiitasaaren kirkkoherran-wirkaan, Taiwalsaaren kappalaiselle w. kirkkoh. H. J. Sawanderille Sakkolan kappalaiswirkaan, Pyhtään kappalaiselle w. kirkkoh. F. Häyrén Walkjärwen kappalaiswirkaan ja Antrein warakirkkoherralle G. A. Cajanderille Sulkawan kappalaiswirkaan. Haettawaksi julistetut owat Taiwalsaaren ja Pyhtään kappalaiswirat 90 päiwän hakemusajalla, luettu maalisk. 11 p:stä. Nimitetyt toinen opettaja Wiipurin suuremmassa naiskoulussa B. E. Wahlström latinan kielen kollegaksi Porwoon yli-alkeiskoulussa ja laulun-opettaja Lowiisan ala-alkeiskoulussa K. A. Nyberg laulun-opettajaksi sikäläisessä yli-alkeiskoulussa.

Kuopion hippak. Konsistoriumissa 18 p. Maalisk. Kirkkoherran tutkinnon ottiwat: Kiuruweden kappal., wara kirkkoh. J. Rahm oppilauseella approbatur cum laude, Simon kappal., wara kirkkoh. E. H. Nikander ja Ala-tornion kappal., wara kirkkoh. E. U. Castrén molemmat oppilauseella approbatur. — Määrättynä: armowuoden saarnaaja Sodankylässä A. Heikel wäli-ajan saarnaajaksi Kolarissa ja wäli-ajan saarnaaja wiime mainitussa seurakunnassa J. J. Bergh minist. apulaiseksi Kärsämäen ja Pyhäjärwen seurakunnassa.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. L℔.
Ohrakryynit 32—35 k. kappa.
Kaurat 3: 25—3: 50 tynnyri.
Kaurakryynit 33—36 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 L℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.
Wasikan-liha 1: 40—2 r. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. L℔.
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. L℔.
Talia 2: 60—2: 70 L℔.
Tuoretta woita 17—20 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 40—3: 60 L℔.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 40—50 k.
Teeri-pari 50—55 k.
Metso-pari 80—1 r.
Pyy-pari 30—33 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 7—8 k. ℔.
Tuoreet hauet 7—8 k. ℔.
Tuoreet mateet 10 k. ℔.
Suolattua siikaa 12 k.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Suolatut lahnat 6 k.
Suolattuja silakoita 70—75 k. L℔.
Suolattua kilohailea 70—80 k. L℔.
Koiwu-halkoja 1: 1—20 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 10 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 80—90 k. k:ma.
Wiina 80—90 k. kannu.
Heinät 12—15 k. L℔.
Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 27. **Tuorstaina 2 p:nä Huhtikuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Pitkä-perjantaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: Jumal.-tieteen Lisentiaatti Ingman; ruotsalaisen: w. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Ruotsalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Pääsiäis-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén

Suomalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Toisena pääsiäis-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w.t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kirkh. Forsstén.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 6 p. Huhtik. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Huhtik. 2 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 5 jpp. Säästöpankin perustajat kokoontuwat raastupaan keskustelemaan awunannosta pikkulastenkouluille ja kansan-kirjastolle sekä walitsemaan pankin tilikirjain tarkastajia.

Lauwantaina.

Huhtik. 4 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satamakonttorissa kryytimaan kaswujen ja happamen kaalin hankkimisesta.

" k:lo 11 epp. Samanlainen awisioni ordonansi-huoneessa kaikenlaisista korjaustöistä täkäläisissä sotawäen-rakennuksissa.

" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Maanantaina toisena pääsiäis-päiwänä.

Huhtik. 6 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tiistaina.

Huhtik. 7 p. k:lo 11 epp. Edellämainittu huutokauppa ordonansi-huoneessa jatketaan.

Huhtik. 7 p. k:lo 12—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 5 jpp. Osakkaat Thölöpuiston yhtiössä kokoontuwat yhtiökokoukseen seura-huoneesen.

" k:lo 5 jpp. Hämeen ja Uudenmaan läänien maawiljelys-seuran johtokunta kokoontuu Senaattori V. Furuhjelmin luoksi Welenen kiwikartanossa Unionikadun warrella.

Keskiwiikkona.

Huhtik. 8 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Huhtik. 9 p. k:lo 12—2 päiwällä taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Hänen Majesteettinsa Keisari on 21 p. wiime-kulunutta maaliskuuta armossa antanut eron prowessorille Aleksanteri-yliopistossa, kanslia-neuwos Johan Wilhelm Snellman'ille hänen prowessori-wirastansa sekä sen ohessa kutsunut ja määrännyt häntä wiimemainitusta päiwästä syyskuun 30 p:ään 1865 saakka olemaan senaattorina ja jäsenenä Suomen keisarillisen senaatin talous-osastossa.

Sanomalehden priwilegiumi. F. A. T:n mukaan on k. senaatti antanut kirja-painajalle Mauritz Thiesen'ille priwilegiumin Porin kaupungissa yksi tai kaksi kertaa wiikkoonsa ulosantamaan suomenkielisen sanomalehden nimeltä; „Lännetär, Sanomia Porista". — Me toiwomme, että tämä lehti pian pannaan toimeen, kun se on ihan tarpeen, että Porissa saadaan suomenkielinen lehti. Me olemme jo ennen lausuneet ajatuksemme ruotsinkielisen lehden tarpeettomuudesta Porin kaupungissa, joka kuitenkin tahdolla tai tahtomatta on aiwan suomalainen kaupunki.

Kristlig Budbärare on uusi hengellinen kuukauslehti, joka wiime lauwantaina lähetti ulos ensimäisen numeronsa. Lehti tulee ulos kerran kuukaudessa kokonaisena arkkina 4 taitteesena. Sen hinta 10:stä jälillä-olewasta kuukaudesta on 50 k. postimaksun lisäämisellä.

Uutta kirjakaupassa. Eilen ilmaantui kirjakaupassa: „Handlingar rörande återbesättandet af Professionen i historien wid Keiserliga Alexanders-Uniwersitetet i Finland". Kirjan hinta on 1 markka. Se myydään suomalaisen koulun hyödyksi.

Finlands Allmänna Tidningar'issa mainitaan niiden miesten nimet, jotka allekirjoittiwat tuon kuulusan anomuksen saada Waasan nimeä muutetuksi Nikolain-kaupungiksi. Heidän tekonsa on Suomen yleisö jo tarpeeksi arwostellut, siis ei ole myöskään liikana, että sama yleisö saa tuntea niiden nimet. Ne owat seuraawat: C. J. Björkman, F. Aug. Hartman, C. A. Enroth, Erik Emanuel Kock, J. F. Aurén, F. M. Gerlin, N. P. Åberg, C. F. Wikman, L. O. Gyllenberg, G. E. Björklund, Joh. Jul. Hultin, Frithioff Wolff, C. L. Lindeqwist, Carl J. Calamnius, A. F. Holstius.

Hra Floesselin soitannot wiime maanantaina suomalaisen koulun hyödyksi ei ollut sanottawasti miksikään hyödyksi, ainakaan koululle. Harwoin on nähty teateria niin tyhjänä. Parterrissa ei nähty kuin muutamia henkilöitä. Me emme ole koskaan pitäneet juuri suurta lukua Helsinkiläisten rakkaudesta suomalaisuuteen, mutta me olimme kuitenkin luulleet, ett'ei Helsingin suomalaisen wäestön siwistäminen olisi Helsinkiläisten mielestä ollut niin halpa asia, ett'ei olisi sen edestä kannattanut maksaa pari kolme markkaa.

Luonnottaren 3 numero jaettiin wiime tiistaina. Se sisältää seuraawia kirjoituksia: 1) Wesi luonnon-hallinnossa II. 2) Suoturpeet; 3) Kuwaelmia Suomen-suwun muinaisundesta II; 4) Merimiehen morsian; 5) Kirje Maaliskuulta ja 6) Ulkomaalta.

J. W. Snellmanin senaattori-nimitys on ollut tän wiikon painawin kysymys. Me emme woi muuta kuin suurimmalla ilolla terwehtiä tätä nimitystä, jonka kautta se mies, joka jo kauan on ollut kansallisten harrastusten etewin kannattaja ja lipun-kantaja, on koroitettu maan hallitukseen. Se on todistus siitä, että ne pyrinnöt, joita hra Snellman edustaa, owat woittaneet sen wäkewyyden, että hallituksemme täytyy niihin nojautua. Paitsi sitä että se osoittaa, että Suomen hallitus pyrkii asettumaan kansallisemmalle kannalle, on se ilahuttawa senkin tähden, että hallitus sillä on näyttänyt tahtowansa wetää yhteyteensä sitä neroa ja taitoa, mikä maassa löytyy.

Prowessori Cygnæusta käwiwät historiallis-kielioppillisen tiedekunnan yli-opistolaiset eilen prow. Cygnæus'en nimipäiwällä terwehtimässä laululla.

Ruotsalainen posti tuli pitkän odotuksen jälkeen wihdoin wiimeinkin wiime-maanantaina. Se sisältää sanomalehtiä maalisk. 3 p:stä 19 p:ään saakka.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran wuosijuhla 16 päiwänä nykyistä maaliskuuta. (jatko.) Seuran esimies prof. Lönnrot on Seuran toimituksiin ilmaiseksi antanut suomentamansa Palménin la'in-opillisen käsikirjan, jonka ohessa kanslianeuwos Palménkin on ikuisiksi ajoiksi Seuralle lahjoittanut tämän suomennoksen kustantaja-oikeuden, ainoastansa sillä toiwotuksella, että puoli siitä lähtewästä puhtaasta woittosummasta annettaisiin Suomen yliopistolle, laki-opillisen apurahan perustamiseksi, jonka saantiin waadittaisiin sekä hywää taitoa laki-tieteessä, että kelwollista kuntoa suullisesti ja kirjallisesti Suomea laki-kielenä käyttää. — Öwerstiluutnantti K. Behr on

Seuran kautta Jywäskylän alkeis-opistolle lahjoittanut runsaan kokouksen kiwettämiä, nilwi-eläwiä, y. m., ja nimensä ilmoittamaton, myöskin Seuran kautta, 215 hop. ruplaa Castrénin muistopatsasrahastoon. — Porthanin muistopatsaan asia on sillä kannalla, että Turun kaupungin maistraatti ja porwaristo owat sitouneet ei ainoastansa maksutta antamaan tälle muistopatsaalle tarpeellisen maa-alan ja sitä ikuisina aikoina kunnossa pitämään, waan myöskin päällensä ottaneet, Seuralle siihen tarpeesen käytettäwinä olewata 2,500 hopearuplaa wastaan, sileäksi tahkotusta kiwestä teettämään puheenalaisen muistokuwan alus-rakennuksen. Itse kuwapatsaan walamisesta Münchenissä on jo mennä wuonna kontrahti tehty, waikka nyt ei, tietojen puutteessa, tarkemmin woida sanoa miten se lienee edistynyt. — Nyt kuluneena 42:naikäwuotenaan on Seura ollut 12 kertaa ko'olla, 4:sti esimiehen ja 8:sti wara-esimiehen sanaa johdattaessa. — Seuran warsinaisissa jäsenissä on kaksi mainittawampata kuoleman kohtausta tapahtunut: Merisanakirjan tekijä ewerstiluutnantti Iwar Johan Albin Stjerncreutz ja omaisuutensa lahjoittaja Seuralle, yllämainittu entinen kameraaliwirallinen Fredrik Fabian Rabbe owat kumpikin kuoleman uneen nukkuneet *). Jälkimäisen hywän-tekijänsä haudalle on Seura päättänyt panettaa muistokiwen kirjoituksella: „Muistajansa muistoksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seura". — Unkarilaiset oppineet prof. Anselm Manswet Riedl ja katholinen pappismies Istwan Fabian owat tänä wuonna Seuran kirjewaihto-jäseniksi kutsutut samana aikana on Seuraan tullut 32 warsinaista jäsentä. — Tilinteko-wuoden kuluessa on Seura saanut lahjaksi: Wanhoja rahoja 6:lta ja muinaiskaluja 2:lta mieheltä. — Seuran kirja-warat, jotka wiime wuosijuhlana nousiwat 15,851 rup. 11 kopeikkaan, owat tänä wuonna lisäyntyneet 2,210 r. 90 kopeikalla. Wuonna $18\frac{61}{62}$ myydyistä kirjoista on nykyisenä tilinteko-aikana saatu 1,384 r. 31 k., wuosina 1861—1863 ilmaiseksi jaetut kirjat maksawat 377 r. 50 k., kirjakauppioille tänä wuonna myytäwäksi lähetetyt kirjat 2,156 r. 50 k., ennestänsä kirjakauppiolle lähetetyt, wielä myytäwinä olewat kirjat 3,390 r. 35 k., seuran arkistossa olewat kirjawarat, myyntihintaansa luettuina 10,753 r. 35 k. Wuodelta 1862 eiwät useimmat kirjakauppiaat ole kauppatiliä tehneet.

Kirjastoon on wuoden kuluessa lahjoitettu 243 kirjaa, joista 19 kirjaa ulkomaalta ja 224 omasta maasta. Näiden lisäksi owat 4 kirjaa Seuran omia kustantamia. Käsikirjoitusten kokoukseen on lahjoitettu 265 wanhempaa ja uudempaa kirjoitusta. — Rahawartian tilin-teosta näkyi, että tätä nykyä on säästöä: Suomalaisen Sanakirjan rahastossa 1,217 r. 25 k.; Sirénin rahastossa 1,369 r. 25 k.; Kellgrénin rahastossa 1,187 r. 58 k.; Porthanin kuwapatsaan rahastossa 8,597 r. 29 k. Seuran omassa kassassa puuttuu sitä wastaan 3 r. 98 k. Wiimeksi mainitun kansan tulot owat olleet: myytyjä kirjawaroja 876 r. 94 k., jäsenrahoja 192 r., lahjoja 145 r., kaswurahoja 7 r. 96 k., myytyä pränttipaperia 28 r. 90 k., nimensä ilmoittamattoman lahja Castrénin muistopatsas-welan suorittamiseksi 215 r., takaisin maksettuja edeltä-maksuja 501 r. 6 k.; niille wastaawat menot: kulungit ulosannetuista „toimituksista" 2,929 r. 95 k., matkarahoja 100 r., palkkoja 175 r., kirjaston tarpeisiin 66 r. 36 k., kaikenlaisia maksuja 78 r. 40 k.

*) Wuosijuhlan jälkeen on tänne myöskin se tieto tullut, että wuonna 1845 Seuran kirjewaihto-jäseneksi walittu Kusalon (Kuusalon) seurakunnan kirkkoherra Wironmaalla, pastori Edward Ahrens, menneen Helmikuun 8 päiwänä on kuoleman uneen äkillisesti nukkunut.

Tämän jälkeen tarkasteltiin pöytäkirja nykyisen Maaliskuun 4:ltä päiwältä ja ilmoitettiin seuraawat lahjoitukset: Insinööri A. F. Soldanilta 4 kirjaa ja pastori F. Calonius'elta 2 kirjaa. — Tutkijakunnan puolesta luki maisteri Rothstén lauseen koulunopettaja R. Krankin Seuralle tarjotuista kirja-teoksista, joista „Historian ja Turun kertoelmia" kohta wastaan-otettiin ja „Maailman historian perustukset gymnasioille ja realikouluille Theodor Dielitziltä. Suomentama", wähillä suomentajan tehtäwillä muutoksilla, mutta „Karhu ja Pacha, vaudewille-komedia Scribeltä. Suomentama" annettiin suomentajalle takasin. — Prow. Schleicherille Jenassa päätettiin, toht. Ahlqwistin esityksestä, lähettää 1 kappale muutamia hänelle, jossakin tieteellisessä työssä, tarpeellisia Seuran „toimituksia". — Kanslianeuwos, prow. Lönnrot, joka oli ilmoittanut maalle muuttonsa tähden ei enään woiwansa olla Seuran warsinaisena esimiehenä, walittiin Seuran Kunnia-Esimieheksi, joista kirje hänelle Seuran oli laitettawa. — (Str.)

Teateri. Helsingin yleisö on teateri-johtokunnalle kiitollisuuden welassa, kun tämä näyttämällä teaterissamme Shakespearen mestariteosta „Kauppias Venedigissä" somasti on toteuttanut tarkoitustaan koroittaa yleisön kaunollistuntoa ja sitä totuttaa teaterissa nauttimaan todellista kaunotaidetta. „Porwari aatelismiehenä", „Daniel Hjorth", „Moitekoulu" ja nyt wiimeksi „Kauppias Venedigissä" owat myöskin todistaneet, että teaterimme taiteelliset warat eiwät suinkaan ole liian pienet suurempi-arwoisten näytelmä-kappaleiden näyttämiseksi. „Kauppias Venedigissä", kun tarjoo niin suuren joukon näyttelijälle edullisia osia, olikin ehkä sopiwin näytelmä, jolla Shakespeare, tuo runoustaiteen kuningas, olisi woinut ensi aluksi anastaa itselleen siaa Helsingin uudessa teaterissa. Se mukaillus tästä näytelmä-kappaleesta, joka oli tehty näyttämistä warten, ansaitsee myöskin kaikkea kiitosta, senkin tähden, että muutoksia suurimmalla säästäwäisyydellä oli tehty. Useimmissa näyttelijöissä hawaittiin, että he oliwat huolella tutkineet heidän näytettäwät osat ja kaikin woimin ahkeroinneet niitä kunnollisesti näyttää. Erittäinkin on tämä sanottawa kolmesta pää-henkilöstä Antonio, Shylock ja Portia, joita kuwasi herrat Schwartz ja Agardh sekä mamselli Hammarstrand. Hra Agardh osoitti kuwatessaan Shylockia, että hän oli oikein käsittänyt tämän henkilön luonnetta, joka kyllä tarjoo näyttelijälle waikeuksia, mutta samassa myöskin tilaisuuden osoittamaan taitoansa. Juutalaisen sukuperänsä kautta tuntee Shylock olewansa ikäänkuin asetettuna ulkopuolelle ihmiskuntaa. Nuot uljaat ja korkeat Venedigin ylimykset katsahtawat ylenkatseella tuota halpa-näköistä ja matalamielistä Juutalaista. Tätä ylenkatsetta wastaan ei ole Juutalaisella mitään muuta pantawaa kuin wihaansa ja kostoansa, — mutta tämä wiha on niin palawa, että ylenkatsojain ylenkatse muuttuu kauhistukseksi, kun he oman kewytmielisyytensä kautta owat antaneet Juutalaisen koston-pyynnölle tilaa. Warsin ihmeteltäwä on se mestarillinen tapa, jolla runoilija antaa Shylockin luonteen-omaisuuden wähitellen eteydä ja astua näkywille aina alusta, kun hän tawallisen korkokiskurin tawalla kaupustelee noista kolmesta tuhannesta tukaatista siihen saakka, kun hän neljännessä näytöksessä hirweän kostonsa tyydyttämiseksi saattaa elämänsä päähimon, ahneuden, waikenemaan ja hirwittäwällä julmuudellansa panee tuomarit kauhistukseen. Hra Agardh kuwasi miellyttäwällä tawalla näitä Shylockin pää-omaisuuksia, mitenkä ne yleniwät ja edistyiwät. Erittäinkin oli Hra Agardhin näyttötapa warsin liikuttawa siinä kohtauksessa, jossa Shylock, ystäwänsä Tubalin kerrotessa, on kahden yhtä wäkewän himon wallassa, tuskan ja ilon; — tuska tyttärensä ja aarrettensa kadottamisesta, ilo toiwosta sysätä wihollisensa wielä suurempaan onnettomuuteen. Sitä wastoin woitti tuomio-istuimen edessä hänen herättämä kauhistus melkein liiaksi tilaa muilta tunteilta katsojissa. Ensimäisessä näytöksessä kartti hra Agardh millään liioittelemisella ajaa tuota luonteen-omaisuudellista Shylockin henkilössä kaunottoman piiriin. Tämä warowaisuus ja pelko aiwan suoralla näyttötawalla häiritä taiteellista waikutusta meni ehkä joskus liiaksikin.

Suorin wastakohta ahneesen, kawalaan ja poljettuun Juutalaiseen on tuon kuninkaallisen kauppiaan Antonion antelias ja ylewämielinen henkilö. Hän on nauttinut paljon onnen lahjoja; hän on raskasmielinen keskellä ylellisyyttä, surumielinen ystäwien seurassa, kaikki siitä syystä, ettei mitkään oikeat surut ole herättäneet sieluansa liikkumattomasta lewostaan. Hän ei ole milloinkaan kohdannut mitään wastuksia, ei milloinkaan tietänyt mistään waarasta, siitäpä se huolettomuus, jolla allekirjoittaa welkasetelia ja antaa wihollisellensä tilaisuuden sysätä hänet perikatoon. Hänen ylenkatseensa tuota kauppaa hierowaa juutalaista wastaan menee niin pitkälle, ettei woi edes ajatellakaan mitään waaraa tai wahinkoa juutalais-kurjalta. Hra Schwartz antoi tälle osalle sen oikean wärin. Ylewyyttä oli koko hänen muodossa ja käytöksessä, hän oli kokonaan kuninkaallinen kauppamies, synkkämielinen ja lämmin, suora ja tunnollinen, aina sen mukaan kuinka osa sen waati. — Keskellä Antonion ystäwyyttä ja Portian rakkautta on Bassanio, ollen näiden molempain tunteiden esineenä ja niissä osallinen. Hra Gustafson, joka näytti Bassanion osaa, oli ottanut tämän osan liian ylewä-puheliaalta kannalta, eikä siinä esitellyt tarpeeksi lämpimyyttä. Hra Gustafsson ei oikein sowikkaan rakastajaksi, se on ennenkin nähty. Se on kuitenkin myönnettäwä, että Bassanio, jolle onni runsaalla kädellä on jakanut lahjojansa, ei ole tullut runoilijalta samaan wertaan warustetuksi, ainakin werrattaen siihen nerollisuuteen, jolla tämä on kuwannut Portian ja Shylockin.

Portia on kieltämättömästi Shakespearen kauniimpia waimonkuwia. Hän herättää meissä syowimpää myötätuntoisuutta siinä, jossa hän älyllään, nerollaan ja jäykkämielisyydellään pelastaa Antonion, mutta tulee kahta wertaa rakastettawammaksi sen todella waimollisen nöyryyden kautta, jolla käyttäikse miehensä edessä. Kaikki mitä tekee, sen tekee ainoastaan woittaaksensa hänen rakkautta ja häntä miellyttääksensä. Toisia kohtaan on hän tuo omawaltainen perillinen, joka on tottunut omin päin menettelemään, mutta Bassanion sydämmeen sulkeupi hän kainon tytön sydämmellisellä hellyydellä. Portiata kuwasi msll Hammarstrand warsin kiitettäwällä tawalla. Me emme woi muuta kuin iloita, että tämä nuori näyttelijätär jo näin waikeassa osassa on niin hywin ymmärtänyt kuwaella kaikki sen waiheet aina

siitä arwoisuudesta, joka on tarpeella kohtauksessa tuomio-istuimen edessä, tuohon leikkilaskuun saakka sormuksien kanssa wiime näytöksen loppu-puolella. Ainoastaan joskus tuli epätotinen tunnollisuus näkywille. Sitä waikutti joku omituinen wapistus äänessä sekä muutamat muuttumattomat liikunnot, joita warmaankin toiwomme että msli Hammarstrand jättää pois. — Wastakohta Bassanion ja Portian ylewään' ja jaloon tunteesen on Grazianon ja Nerissan enemmän jokapäiwäisestä elämästä otettu hilpeä rakkaus. Se tapa, jolla kohtaukset näiden wälillä kuwattiin, tuntui kuitenkin enemmän jokapäiwäiseltä, kuin Shakespearen näytelmissä on soweliasta. Tähän oli erittäin syypää mamseli Rosendahl Nerissana. Miks'ei msli Nermania woitu käyttää tässä osassa, joka juuri hänelle olisi ollut omansa, on mahdoton ymmärtää. Samalla lailla olisi msli Andersson luultawasti paremmin kuin rouwa Jakobsson sopinut kuwaelemaan Jessikaa. Toisessa näytöksessä, kun Jessika pakenee kodistansa, lausui rouwa Jakobsson sanottawaansa warsin hywin, mutta sitä wastoin kaiwattiin wiimeisen näytöksen rakkauden kohtauksessa sitä wiehkeätä synkkämielisyyttä, joka tässä olisi ollut waadittawana. Tässä kohtauksessa esitteli hra Otterstöm Lorenzona aiwan suuren wienouden ja hellyyden, mutta wähän lisää innostusta ja tulisuutta olisi tehnyt hänen enemmän miehekkääksi. Hra Forsberg ei sopinut ollenkaan Marokkon prinsiksi, dogina oli hän parempi. Hrat Carlson ja Gräntz taas — niiden ei pitäisi astuman teateri-permannoille, ellei heitä juuri wälttämättömästi tarwita. *

Lausunnot hengellisen elämän ylentämisestä.

(Jatko ja loppu 26 n:roon.)

Turun tuomiokapitulo kuitenkin wähän poikkee ensimäisestä peri-ajatuksestaan maallisen wallan woimattomuudesta hengellisessä, arwellen erinomaista hyötyä lähtewän siitä, jos waltio uudesta wahwistaisi kuudennusmies-wiralle sen armollisen suojeluksen, mikä jo **1719** wuoden waltiopäiwissä ja **1754** wuoden kunink. resolutionissa on sille wakuutettu. Silmiin-astuwaa on, että semmoinen erittäin suojeltu kuudennusmies-wirka ei muuta woisi olla, kuin uusi waltiokirkollinen ase, joka korkeintaan saattaisi pitää ulkonaista järjestystä woimissa, mutta ei koskaan herättää hengellistä elämää. Parempi keino kuin kaikkinainen erityinen suojelus, jota jo waltiokirkossamme löytyy ylön paljon, olisi epäilemättä waltion luopuminen kaikesta suojelus-toimesta, s. t. s. kaikille annettawa wapaus waikuttamaan niissä rajoissa, kuin waltion säädylliset la'it woiwat sallia. Ainoastaan semmoinen maallikko-waikutus woipi tarkoitusta täyttää, ja jos se joskus saattaisikin hairahtua, niin käypihän sitä hengen aseilla oikaista, kaikkien maallisten suojelus-aseiden awutta, jotka ainoastaan henkeä tukehuttawat. Selwästi kuitenkin näkyy, ett'ei Turun tuomiokapitulo ole tätäkään totuutta unohtanut; sillä se luettelee pahimpien esteiden luokassa, jotka hengellisen elämän ylentämistä waikentawat, nuo kaksi waltiokirkon wäkewintä suojelus-asetta: konwentikeli-plakaatin wuodelta **1726**, jolla kaikki erinäiset hartauden-kokoukset kielletään, ja niinkutsutun kirkonrangaistuksen, jolla ihmisiä wäkisin ajetaan seurakunnan yhteyteen. Että nämä asiat perustus-la'illisella tawalla pian tulewat muutettawiksi on toiwo, johon jokainen walistunut kansalainen yhdistyy Turun tuomiokapitulon kanssa. Samate ei kukaan kieltäne, että mainittu tuomiokapitulo on oikeassa, osoittaessaan hywän rahwaan-opetuksen tärkeyttä hengellisen elämän herättämiseksi. Että papistolle siinä kohden on tähän saakka ollut etewin toimi uskottuna, tietää jokainen. Meidän ajatuksemme onkin, että tämä uskottu toimi on ylipäänsä innolla ja ahkeruudella ollut tehtynä. Tosin aika jo waatii toisia erinäisiä woimia tähänkin asiaan; mutta ensimäinen sisäluwun opetus, — ett'emme puhuisikkaan itse uskon-opetuksesta, tulee epäilemättä kauan aikaa pysymään papiston holhouksen alla. Turun tuomiokapitulo muistuttaa, että maassa löytyy noin 500 lukkaria, jotka kirkkola'in mukaan owat welwoitetut lapsia opettamaan, mutta tawallisesti owat kelpoa ja kykyä wailla, koska ei ole muka waltion puolelta tehty mitään näiden kirkollisten palwelijain kaswattamiseksi. Tämä saattaa niin olla. Mutta sen werran kykyä, kuin tarwitaan ensimäiseen sisäluwun opetukseen nykyisellä maassa yleisellä tawaus-tawalla, löytynee kuitenkin maamme lukkareilla ylipäänsä. Jos nyt eiwät puheen-alaista welwollisuuttansa täytä, niin wika on mielestämme papiston, eikä kenenkään muun. Papisto melkein yksin walloin nämä kirkolliset palwelijat asettaa; siis on papiston wika, jos se ottaa kelwottomia. Papisto myöskin pitää ne kokonaan käskynsä alla; siis on papiston wika, jos se antaa niiden laiskuudessa syödä pitäjän maksamia kappoja. Meidän mielestämme pitäisi jokaisen lukkarin pitämän koulua kolme päiwää wiikkoonsa, ja siinä koulussa pitäisi jokaisen emäkirkon-kappalaisen — joka myöskin, muistaaksemme, on kirkkola'issa welwoitettu lasten-opetukseen — olla johtajana ja auttajana. Mutta siihen ei tarwita hallituksen puolelta mitään uusia sääntöjä eikä laitoksia.

Mutta niin wähän kuin kirkko ylipäänsä tarwitsee hallituksen apua, niin tarpeellinen on kuitenkin sekä kirkolle että itse waltiollekkin, että waltion siweydelliset ja säädylliset la'it tarkalla huolella woimissa pidetään. Täydellä syyllä Turun tuomiokapitulo walittaa, että useat semmoiset la'it, esm. pyhä-päiwän ulkonaisesta pitämisestä ja sukupuolten keskinäisyydestä, ylenkatsotaan siihen määrään asti, että siitä seurakunnalle on loukkausta ja pahennusta. Kirkko luonnollisesti ei woi walwoa niiden siweyttä, jotka sen oppia halweksiwat. Mutta sen on täysi oikeus waatia, ett'ei sen siweydellistä tuntoa joka päiwä julkisesti loukata, kuten warsinkin maamme isommissa kaupungeissa itse wirastojen suostumuksella tapahtuu. Tämänpä woiwat kirkon jäsenet waatia jo paljaastaan enemmistön oikeudella ja kansalaisina.

Nämä maan kolmen tuomiokapitulon lausunnot jätettiin yliopiston jumaluus-opillisen tiedekunnan tutkittawaksi, waatimuksella että tiedekuntakin antaisi asiassa lausuntonsa. Enimmissä pää-asioissa jumaluus-opillinen tiedekunta yhdistyy Turun tuomiokapitulon lausuntoon, todistaen waltiotointen tarpeettomuutta ja wahingollisuutta, konwentikeli-plakaatin haitallisuutta, säädyllis-lakien kehnoa noudattamista j. n. e. Itse papiston hengellisestä waikutuksesta on tiedekunnan ajatus, että se tätä nykyä on parempi ja tydyttäwäisempi kuin lähin-edellisinä aikoina, ja että juuri tuo alamainen anomus sisällisen lähetys-toimen perustamisesta kantaa siitä selwän todistuksen. Papin-puutteen syyksi katsoo tiedekuntakin puuttuwaisen uskonnollisen mielen nuorisossa, mutta sanoo sen ohessa hawainneensa, että nuorukaiset yhä wakaisemmin owat alkaneet punnita sisällistä kutsumustaan, ennenkuin antauwat papilliseen wirkaan. Tästä syystä tiedekunta ei pidä tuota paljon walitettua papin-puutetta niin mureellisena aian merkkinä, kuin se ensi katsannolla näyttäisi olewan, koska ainoastaan „palkka-paimenten, mutta ei oikeiden paimenten lukumäärä ole wähentynyt". Tiedekunta ei kuitenkaan kiellä, että syytä osittain saattaa olla muutamissa syrjä-seikoissakin. Näiden syrjäseikkojen seassa luetellaan papiston maalliset askareet, pappiswirkojen määräys-tapa ja palkkaus-tapa, tuomiokapitulojen laitos, j. n. e. Meidän mielestämme on tiedekunta siinä unohtanut yhden tärkeän seikan, nimittäin sen ylimyksellisen eli hierarkhillisen hengen, joka wallitsee papillisten wirkain koko järjestämisessä, pannen yhden kirkkoherran useille seurakunnille ja hänen allensa useita monennimisiä apu-miehiä. Mutta jätämme tämän asian tällä kertaa sikseensä ja tahdomme wasta joskus tarkastaa tuota paljon puhuttua papin-puutetta. Sitä wastoin ansaitsee tässä mainita, että jumaluus-opillisen tiedekunnan lausunto on ainoa, joka hengellisen elämän ylentämiseksi myöskin waatii uskonnon-wapautta. Sen sanat kuuluwat: „Mitä erittäin koskee uskonnon-wapauteen, kun sillä käsitetään tunnustus- ja palwelus-wapaus, pyytää tiedekunta armon saada mainita, että sitten kun Norjassa w. **1845** ja Tanskassa w. **1848** on tauotettu se pakko, jolla tämä wapaus, osittain waltiokirkonkin jäseniltä, mutta warsinkin eri-uskolaisilta oli supistettu wastoin kristin-uskon oikeata mieltä, kuten se nyt on meillä supistettu ja Ruotsissakin on wiimeisiin wuosiin asti ollut, hengellinen elämä (näissä maissa: Norjassa ja Tanskassa) on warsin ilahuttawalla tawalla edistynyt ja warttunut; ja tiedekunta osaltaan on wakuutettu, että senlainen lawennettu uskonnon-wapaus meilläkin tuottaisi saman hedelmän". Tiedekunta ei ole myöskään unohtanut, että uskonnon-wapauteen kuuluu muutamia käytöllisiä kysymyksiä, jotka eiwät ole warsin helppoja ratkaista. Näitä kysymyksiä on „kirkollinen järjestymis-wapaus", joka periajatuksessaan tiedekunnankin mielestä on oikea, mutta waatii liian suuria muutoksia juurtuneissa oloissamme, että sitä nykyänsä käwisi toiwoakkaan. Mutta jos yleistä oikeutta wapoasen järjestymiseen (s. o. oikeutta wapaasti järjestää seurakuntia ja palkata opettajia) ei käy wielä toiwoa, sen wuoksi että lutherolainen kirkko on kaswanut kiinni waltiollisiin ja kunnallisiin oloihimme, eli niin sanoaksemme juurtunut itse maa-emään, niin tälleppä kirkolle ainakin on helppo ja tarpeellinen toimittaa senlaista wapautta. Tiedekunta tekee tässä kohden tärkeän ehdotuksen. Määrä-aikoina olisi muka pitäminen yleisiä synodeja eli kirkko-päiwiä, joihin kokoontuisi walituita jäseniä ei ainoastaan papistosta waan myöskin seurakunnan sanankuulijoista, keskustelemaan ja päättämään Suomen kirkon yhteisistä asioista. „Semmoisten kirkkopäiwien tarpeellisuus", lausuu tiedekunta, „on juuri nykyisellä aialla meillä niin silmiin-astuwa, koska kysymyksen alla on tärkeiden kirkollisten kirjain (raamatun-suomen-

nokfen, wirsikirjan, katkismuksen, wieläpä kirkkola'inkin) otaksuminen, ja tämä otaksuminen warsin selwästi ei ole waltiomahtien asia, muulla lailla kuin että ne antawat suostumuksensa kirkon tekemään päätökseen". Syytä on toiwoa, että tämän-mukainen ehdotus tulee waltakunnan Säädyille ensi waltiopäiwissä esiteltäwäksi. Meidän on silloin luultawasti tilaisuus siitä laweammin puhua. Tässä wain tahdomme muistuttaa, että senlainen kirkollinen edustuslaitos tekisi papistollisen edustuksen waltiopäiwissä tarpeettomaksi, ja siis helpoittaisi sen muutoksen nykyisessä sääty-rakennuksessamme, joka olisi maallisen la'in-laatimuksemme menestykseksi niin suotawa. Itse kirkolliselle elämälle tämä maallisen ja hengellisen la'in-laatimuksen eroittaminen epäilemättä tuottaisi yhtä hywiä hedelmiä.

Olemme ainoastaan suurimmassa lyhyydessä woineet läpikäydä ja tutkia näitä hengellisten wirastojen lausuntoja. Nekin mielestämme todistawat korkeamman hengellisyyden syntymistä; sillä se asia, että ne ylipäänsä hylkääwät waltiotointen apua, osoittaa että yhä enemmin turwataan hengen omiin aseisiin. Mutta missä nämä lausunnot eiwät olekkaan mielestämme tydyttäwäisiä, antawat ainakin paljon ajattelemisen ainetta jokaiselle hengellisen elämän ystäwälle. Lukijan suosiolla tahdomme joskus lyhyesti palata näihin aineisiin. Ne koskewat sywästi kansan kaikkiin oloihin ja ansaitsewat siis jokaisen kansalaisen tarkastusta.

Kaksi puolalaista maan-pakolaista.

(Jatko ja loppu 26 n:roon.)

Kreiwi Andreas Zamoisky syntyi w. 1800. Tämä suku-nimi on liittynyt kaikkiin merkillisempiin aikakausiin Puolan historiassa. Kreiwi Andreas onkin tällä aikakaudella taas antanut sille wanhan loistonsa. Kreiwi Andreas sai pääasiallisesti ulkomaalla kaswatuksensa, warsinkin Sweitsissä, mutta oppi myös tarkasti tuntemaan Englannin ja Ranskan olot. Palattuaan isänmaahansa, nousi hän pian maan korkeimpiin wirkoihin. Kun waltiokumous alkoi maraskuulla w. 1830, oli hän puolalaisessa hallituksessa kauppa- ja maawiljelys-osaston päämies. Waltiokumouksen asettama wäliaikainen hallitus walitsi hänen salaiseksi lähettilääksi Wien'iin. Hän lähtikin kohdakkoon matkalle, waan hänellä oli mitä kowimpia wastuksia. Hän kaalasi läpi Weichsel-wirtaa eräästä karipaikasta. Wesi nousi hänelle kurkkuun saakka, waan hän pani paperinsa hattuun ja pyrki rohkeasti toiseen rantaan. Galitzian ja Unkarin kautta riensi hän Wien'iin, waikka monta kertaa oli joutua poliisin käsiin. Wienissä piti hän pitkiä keskusteluita wanhan ruhtinaan Metternichin kanssa, joka silloin wielä wäkewällä kädellä ohjasi Itäwallan waltiotoimia. Ruhtinas Metternich ei ollut niitä miehiä, joka olisi pitänyt suurta lukua kansojen wapauden-waatimuksista; päin-wastoin oli hän semmoisten waatimusten pahin polkija. Mutta tässä tilassa sanotaan Zamoiskyn jäykkewyys ja puheliaisuus kuitenkin paljon waikuttaneen häneen. Wiimeinkin tultiin niin pitkälle, että ruhtinas Metternich lupasi ruweta wälittäjäksi Wenäjän ja Puolan kansalais-hallituksen wälillä. Wenäjän lähettiläs Wien'issä saatiin myös suostumaan Itäwallan wälittäjä-kokeisiin. Hän kirjoitti kirjeen Wenäjän ylipäällikölle Puolassa, ruhtinas Paskiewitch'ille, ja pyysi hänen joksikuksi ajaksi seisahuttaa sota-yritykset. Kreiwi Zamoisky lähti itse yhden Wenäläisen lähettiläs-kunnan sihtierin kanssa tätä kirjettä wiemään. Mutta nyt oli jo liian myöhäistä. Sillä Warsowa oli jo lannistunut Wenäläisten päällekarkausten alle ja samalla oli myös waltiokumous masennettu. Ruhtinas Paskiewitch ei nyt ollut sillä tuulella, että olisi tahtonut kuulla sowinnon-ehdotuksia. Päin-wastoin tuotti hän eteensä Zamoiskyn, wiskasi hänelle wihojansa ja uhkasi wiimein ammuttaa häntä kapinan-nostajana. „Siihen Teillä ei ole oikeus", wastasi rohkeasti kreiwi Zamoisky ja ampumisesta ei tullutkaan mitään. — Jokainen tietää, mikä surkea aikakausi nyt alkoi Puolalle. Maan jaloimmat miehet lähtiwät suurimmaksi osaksi ulkomaalle maanpakolaisuuteen, mitkä eiwät wiedyt kansoittamaan Siperian ja Kaukason autiot. Kaikki mitä kansalle on kalliinta ja pyhintä, kansallisuus, kieli, siwistys, tawat ja uskon-oppi poljettiin ja koetettiin kuolettaa. Tämä ei kestänyt yhtä tai kahta wuotta, ei, se on kestänyt wuosikymmenet. Yleinen alamielisyys masensi kaikkien mielet. Harwalla oli nyt enään mielen jäntewyyttä lausua itselleen: alkakaamme nyt työmme uudestaan. Yksi löytyi kuitenkin ja se oli kreiwi Zamoisky. Hän ei lähtenyt ulkomaille niinkuin useat muut, waan pysyi kotona. Woimiensa mukaan koetti hän wastustaa sitä alakuloisuutta, joka wallitsi kaikissa. Hän tiesi hakea itselleen waikutusalaa niissä ahtaissa rajoissa, joihin yksityisten waikutus nyt oli supistettu. Pelastaaksensa kansan henkeä uupumasta, koetti hän kiihoittaa taloudelliset ja teolliset pyrinnöt, ainoa waikutusala, mikä nyt oli mahdollinen. Awaroissa kartanoissaan walmisti hän talonpoikain wapauttamista, pani toimeen kyläkouluja, asetti kauppa-seuroja ja sai toimeen höyrylaiwan-kulkua Weichsel-wirralla. Mutta erittäinkin koetti hän edistyttää maawiljelystä. Kaikkiin näihin toimiin kustansi hän suuria rahasummia. Näin jatkoi hän wuodet läpitsensä, eikä mikään woinut wäsyttää häntä uutterassa toimessaan. Hän itse wanheni, mutta hänen palawa isänmaan-rakkautensa ei wanhentunut. Hänen tarkka käsityksensä oiwalsi, että tämmöiset taloudelliset toimet näinä aikoina oliwat ainoaina wälikappaleina pysyttää kansan-henkeä elossa. Häntä wastustettiin kuitenkin sekä wenäläiseltä että puolalaiseltakin puolelta. Wenäläiset tekiwät sen epäluulosta Zamoiskya wastaan, Puolalaiset taas pelosta, että muka Zamoiskyn taloudellisuus wieroittaisi kansaa hengellisistä toimista. He eiwät woineet tajuta, että juuri hengellisyys oli koko tämän muka liika aineellisen toimen päätarkoitus. Mitä enemmin aika kului, sitä enemmin tuli kuitenkin tämä asia selwille. Keisari Aleksanteri II:n hallitus antoi Zamoiskylle tilaisuutta awarampaan waikutukseen. Nyt pani hän toimeen aikakauskirjoja maawiljelystä warten, jotka pian tulwat ei ainoastaan taloudellisen waan myöskin hengellisen edistymisen kannattajiksi. Näiden kautta saatiin toimeen tuo mainio „maawiljelysseura". Siihen kuului alkuksi ainoastaan aikakauskirjain toimittajat, mutta pian tuli sinne jäseniä oikein tulwaamalla ja seura muuttui kansalliseksi mahdiksi, joka rupesi walwomaan maan asioita yleensä. Kreiwi Zamoisky oli tämän seuran pää ja pieli. Hänessä oli kaikki kansalliset harrastukset ikään kuin ottaneet ruumiin ja muodon. Maawiljelysseura, kun rupesi lawentamaan waikutus-alaansa, tuli hajoitetuksi. Tämä ei kuitenkaan woinut tauottaa kansallista liikettä. Kun tämä rupesi ottamaan yhä uhkaawamman muodon, kun suuri joukko puolalaisia aatelismiehiä oli kokoontunut Warsowaan ja waatinut adressissa hallitukselle, että Puolan kansalliset waltiolaitokset uudestaan pantaisiin woimaan ja että Puolan wanhat maakunnat yhdistettäisiin emämaahan, kutsuttiin Zamoisky, joka oli ollut tämän kokouksen johdattaja, Pietariin kuulusteltawaksi. Siellä piti Zamoisky pitkän keskustelun keisarin kanssa. Tämän keskustelun sisältöä ei niin tarkoin tiedetä, mutta päätös oli se, että Zamoisky sen jälkeen näki tarpeelliseksi lähteä ulkomaille. Se on waan tietty asia, että hän tässä Majesteetin edessä peittelemättä ja rohkeasti oli lausunut ajatuksiaan. Nykyään oleskelee Zamoisky Lontoossa Puolan asiamiehenä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Julistus.

Hänen Ylhäisyytensä Kenraalikuwernöörin käskystä Wenäjän Kenraali-Konsuli-wiraston Lontoossa siitä antaman esityksen johdosta, olkoot asianomaiset kirja-waihtelijat tämän kautta muistutetut ei ainoasti että warustawat postissa suomalaisille merikulkijoille ja muille ulkomailla olewille maanmiehille lähetettäwät kirjansa selwillä adresseilla, kuin myös että maksawat postirahan semmoisten kirjain edestä, jos lähettäjät toiwowat ja päältykseen merkitsemisellä ilmoittawat että kirjat wastaanottajille laittamisen suhteen, owat postilaitoksista menopaikoissa jätettäwät Wenäjän Konsuli-wirastoille, jotka eiwät ole welkapäät maksamaan postirahaa yksityisten kirja-waihtelijain edestä. Helsingistä, Posti-johtokunnalta, 12 p:nä maaliskuuta 1863.

Käskyn mukaan:
Alex. Tanninen
Posti-johtokunnan sihteeri.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—60 k. *Lt.*	Munatiu 40—45 k.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.	Teeri-pari 50—60 k.
Kaurat 3: 15—3: 40 tynnyri.	Metso-pari 80—1 r. 5 k.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.	Pyy-pari 30—35 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. *tt.*
Perunat 13—15 k. kappa.	Tuoreet hauet 6—7 k. *tt.*
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. *Lt.*	Tuoreet kuhat 12—15 k. *tt.*
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 *Lt.*	Suolattua siikaa 12 k.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 *Lt.*	Suolattua lohta 18—20 k. *tt.*
Palwattua samaa 1: 70—2 r.	Suolatut lahnat 6 k.
Wasikan-liha 1: 40—1: 90 *Lt.*	Suolattuja silakoita 70—75 k. *Lt.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 *Lt.*	Suolattua kilohailea 70—80 k. *Lt.*
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. *Lt.*	Terwaa 5: 5—25 tynnyri.
Talia 2: 50—2: 70 *Lt.*	Koiwu-halkoja 1: 1—20 k. kuorma.
Tuoretta woita 17—19 k. *tt.*	Mänty-halkoja 90—1 r. 10 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 20—3: 60 *Lt.*	Kuusi-halkoja 80—1 r. k:ma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Wiina 85—90 k. kannu.
Taale 5—6 k. korttieri.	Heinät 9—12 k. *Lt.*
	Oljet 5—7 kupo.

☞ Tulewa numero ilmaantuu pääsiäis-pyhäin tähden wasta tulewana tuorstaina.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 28. **Tuorstaina 9 p:nä Huhtikuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Tengén; ruotsalaisen: Prowessori Schauman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kappal. Thomander.

Ruotsalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsmeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Huhtik. 9 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta awisionikamarissa.
k:lo 4 jpp. Julkinen tutkinto merikoulussa.
k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Huhtik. 10 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa jatketaan.
„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa kaikenlaisten tulitorniin kuuluwain sytyttämis-aineiden hankkimisesta.
k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Lauwantaina.

Huhtik. 11 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
k:lo 6 jpp. Tieteellinen iltahuwitus.

Sunnuntaina.

Huhtik. 12 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työ- ja palweluswäelle.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Helsingistä.

Kunnian-osoitus J. W. Snellmanille. Wiime lauwantaina käwi yliopistolaiskunta laululla terwehtimäsä uutta Senaattoria, J. W. Snellmania. Harwoin on yli-opistolaiset nähty näin lukuisesti ko'osa. Se ei ollut, kuten H. T. ja H. D. arwelewat, „suurempi" tai „jokseenki suuri" osa yli-opistolaiskuntaa, joka kunnioitustaan osoitti, waan se oli koko yli-opistolaiskunta, kun kunnian-osoitus käwi sen nimessä ja tapahtui sen päätöksestä. Maist. Krohn lausui yli-opistolaisten puolesta ilon siitä, että prowessori Snellman, joka jo kauan oli ollut kansallisuutemme etewin herättäjä ja etumies, nyt on koroitettu semmoiseen paikkaan, missä hänellä on awarampi waikutus-ala pyrintöjensä toteuttamiseksi. Toiselta puolen lausui hän yli-opistolaiskunnan kaipausta hra Snellmanin erkanemisesta yli-opistosta. Prow. Snellman kiitti yli-opistolaisia heidän kunnian-osoituksesta. Suurella kaipauksella erosi hän heidän keskuudesta ja siitä wirasta, joka aina muinoudesta saakka oli ollut hänen tarkoitusperänsä ja jota ylemmäksi hän ei koskaan ollut pyrkinyt. Hän toiwoi wastakin saada yli-opistolaisten puolesta nauttia samaa luottamusta ja ystäwyyttä kuin tähänkin saakka. Hänen tekojensa johdattajana tulisi aina olemaan oma wakuutus oikeasta, eikä päiwän waihtelewaiset mielipiteet. Wiimein lausui prowessori ilonsa siitä, että yli-opiston nuorisossa wiime-aikoina se peri-ajatus on yhä enemmin wakaantunut, että Suomen kansan on, ehkä pienikin, luottaminen ainoastaan itseensä ja että meidän sentähden kaikissa meidän töissä ja teoissa on nojautuminen omaan kansallis-henkeemme ja kansalliseen olentoomme, jos tahdomme olla omituisena kansana maailmassa.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kokous 1:nä p:nä t. k. — Esi-mies awasi kokouksen suomen-kielisellä puheella, jossa hän historiallisesti kuwasi Seuran ja Suomalaisuuden kohtalot wiimeisinä kolmena wuosi-kymmenenä. Puhe otetaan Seuran pöytä-kirjaan. — Sihtieri ehdotteli uutta painosta Kantelettaresta, koska entinen jo kauan on ollut waan waillinaisena kirja-kaupassa, ja siitä Suomea opettelewille on suuri haitta, että tästä kirjasta on semmoinen puute. Seura ei kuitenkaan tehnyt asiassa lopullista päätöstä, ennen kuin saataisiin tietää, mitä Kantelettaren toimittaja, Seuran Kunnia-Esimies, siihen sanoisi. — Ilmoitettiin tekeillä olewan suomen-kieliset Ranskan ja Englannin kieli-opit kuin myös Ksenophontin Anabasis suomalaisen sana-kirjan kansa, ja kysyttiin olisiko Seura halullinen niitä kustantamaan painosta, johon Seura lausui hywin suostuwansa, niin pian kuin nämä teokset joutuwat Seuran käsiin ja tutkijakunta ne on hywäksynyt. — Sihtieri ilmoitti, että hän Seuran käskystä oli lehtori Curén'ilta Hämeenlinnasa pyytänyt ja saanut, prowess. Schleicher'ille Jenassa lähettäwiksi, yhden kappaleen herra lehtorin tekemiä suomalais-ruotsalaista sana-kirjaa ja isompaa kieli-oppia. Seura päätti, että sihtieri sen puolesta saisi mainitulle oppineelle lähettää Seuran toimittamista kaikki ne, mitkä hän katsoisi tähän tarpeesen soweljaiksi. — Seuran tekeillä olewan uuden ruotsalais-suomalaisen sana-kirjan toimittajalle maisteri Ahlman'ille annettiin lupa puhtaaksi-kirjoittamisesta tästä työstä maksaa 30 kop. arkilta. — Seuran pöytäkirjain suomentamisesta wuodelta 1860—1861, jotka oliwat „Suomi"-kirjaan painettawat, päätettiin kassasta ulos-maksaa 8 ruplaa. — Esimies ehdotteli, että Seura antaisi tilastollisten tietojen keräämiseen matkarahoja semmoiseen toimeen sopiwille nuorille miehille, samoin kuin kielellisten ja muiden isänmaata koskewien tietojen kokoamiseen aina on annettu. Seura suostui ehdotukseen, ja Esimies lupasi tulewaan kokoukseen Seuralle esittää kaawan, jonka jälkeen mainitujen tietojen kerääminen pitäisi tehdä. — Lehtori Borg ilmoitti, että ne 580 markkaa, jotka Turkulaiset mennä wuonna Lönnrotin-juhlassansa oliwat koonneet Seuralle lahjaksi ja joiden käyttämisen Seuran Kunnia-esimies hra kanslianeuwos Lönnrot saisi määrätä, oliwat hänen kauttansa tänne lähetetyt ja hänen nimessänsä Yhdyspankkiin pannut, josta lehtori Borg nyt antoi Seuralle Yhdyspankin kuitin. Samalla luki lehtori Borg Seuran kuulla herra kanslianeuwos Lönnrotin hänelle kirjoittamasta kirjeestä otteen, josta näkyi, että kanslianeuwos ei ollut wielä tehnyt warmaa päätöstä näiden rahojen käyttämisestä, warsinkin koska Turusta oli annettu toiwoa, että Turkulaiset Porthanin kuwan paljastaessa ehkä kokoisiwat enemmän näiden rahojen lisäksi. Asia jätettiin siis sillensä tulewaan syksyyn. — Ilmoitettiin lahjaksi tulleen waltio-neuwos A. Schiefner'iltä Pietarissa hänen nykyjään ulosantamansa kirja: Ueber das Awarische. — Raha-wartian kuukaus-kertomuksesta näkyi, että Seuran kassassa oli 521 mkaa 40 penniä. — Tohtori Polén esitti kaksi uutta jäsentä. (Str.)

Hra Nielitzin saksalainen teateriseura alkoi Arkadia-teaterissa näytelmiään wiime maanantaina.

Maaseuduilta.

Kälwiöltä on meille lähetetty riista-kirjoitus niitä sanomia wastaan, jotka tästä pitäjästä oli lehtemme 14 n:ssa. Lähettäjä kokee näyttää näitä sanomia wääriksi siinä, että wakuuttawat hädän Kälwiöllä ei olewan niin aiwan suuren sekä lausuwat että, jos runsaasti tulleita lahjoja oikein käytetään, ei tilatonkaan wäki joudu hätään. — Me tahdomme tähän lyhentämällä ottaa lähettäjän perustukset.

Mitä tilalliseen wäkeen tulee, ei sillä muka juuri ole sanottawaa hätää, kun se keskinäisellä takauksella on saanut jywälahjoja kauppamiehiltä. Mutta mitenkä nämät lainat saadaan maksetuiksi, se on juuri huolettawa seikka. Nuot „runsaat lahjat" owat „kiitettäwän ylewämielisen prowastin wäsymättömän toimen ja huolenpidon kautta yhdistettynä holhouskunnan päällysmiesten awun kansa tulleet tarkoin käytetyiksi eteenkirjoitusten ja asian waatimusten mukaan määrättyyn tarkoitukseensa. Mutta hätä ja nälän walitus tähän aikaan on enennyt päiwä päiwältä niiden tykönä, joilla on näiden kurjain kansa tekemistä, että sydän kouhuu kuullessa heidän walituksia, kun useampia peret-kuntia löytyy, joilla ainoana rawintona on weswelli, jonkun kerran päiwäänsä ja leipä-palaa ei aikoinkaan ole ollut. Eikö tämä jo ole hätää? Ja hädän olewaksi todistaa sekin, kun köyhäin holhouskunta aiwan nykyään hankki isomman joukon pellawia ja rohtimia, yhteensä yli sata leiwiskää, työ-ansioksi hädän-alaisille. Näistä tiedon saatuansa, rienti niin joukolta näitä nälän

hädässä olewia, ottamaan niitä kehrätäksensä, että kahtena päiwänä ulosannettiin 95 leiwiskää". — Syytökseen että yksi ja toinen pellawankaupitsija on saanut osan apurahoista, jotka olisiwat muka olleet paremmin käytettyinä köyhäin hywäksi, wastaa lähettäjämme, että „pellawia kyllä on runsaasti ostettu pellawan-kauppiailta työ-aineeksi hädän-alaisille, mutta näistä ei ole köyhäin holhous maksanut kuin maassa käywän hinnan". Moitteesen pitäjän palowakuutus-kuntaa wastaan, antaa lähettäjä sen wastauksen, että „asetukset wissimmästi owat tarkoin noudatetut", koska muka omaisuuttansa wakuuttaneille ei ole palowahingoita tapahtunut.

Ulwilan pitäjästä ynnä **Porin kaupungista** on lähetetty ehdotus Suomen kieli-asiassa. Ehdotuksen alle owat kirjoittaneet 32 kauppamiestä, merikapteinia ja apteekkaria, 25 wirkamiestä ja 16 talonpoikaa, joista 1 koko Norrmarkun seurakunnan puolesta pitäjän-kokouksen pöytäkirjan woimasta. Me emme woi kertoa niitä tarkkoja perustuksia, joidenka nojassa komitean tekoskyyt kumotaan. Me tahdomme waan mainita itse ehdotuksen pääpykäleet. Ne owat seuraawat:

1:ksi että siitä päiwästä, jona armollinen asetus asiassa annetaan, suomalaiset kirjat ja kirjoitukset olisiwat kaikkiin oikeuksiin ja wirkakuntiin wastaanotettawat ja yhtä laillisina pidettäwät kuin ruotsinkielellä kirjoitetut;

2:ksi että wiiden wuoden päästä asetuksen ilmaantumisen jälkeen kuwernöörin-wirastot, kihlakunnanoikeudet, kruunuwoudit, nimismiehet, maamittarit ja muut alhaisemmat wirkamiehet suomalaisissa paikkakunnissa olisiwat welwolliset toimituskirjansa suomeksi suorittamaan;

3:ksi että kymmenen wuoden kuluttua mainitusta ajasta alkaen laakmanni- ja howi-oikeudet olisiwat welkapäät kirjoittamaan pöytäkirjansa ja päätöksensä suomenkielellä kaikissa semmoisissa asioissa, jotka suomeksi kirjoitettuna näihin oikeuksiin tulewat;

4:ksi että kaupungeissa ja semmoisissa keräjäkunnissa maalla, joissa ruotsinkielisiä asukkaita löytyy, saataisiin walita, tahdottaisiinko suomalaisia wai ruotsalaisia asiakirjoja, ja että niissäkin paikkakunnissa, joissa ruotsi jäisi wirkakieleksi, jokaisella olisi oikeus pyytää ja saada asiakirjansa suomeksi;

5:ksi että ne wirkamiehet, joilla siihen olisi taitoa ja halua, saisiwat jo ennen näitä määrä-aikojakin antaa suomalaisia toimituskirjoja;

6:ksi että kaikki ne wirkamiehet, jotka asetuksen ulostulon jälkeen, wirkoihin asetetaan, olisiwat welwoitetut sen sääntöjä noudattamaan, mutta että ne, jotka sitä ennen owat wirkoihinsa asetetut, saisiwat mieltänsä myöden wastakinpäin ruotsiksi kirjoituksensa toimittaa, ja

7:ksi että koulut ja lukiot semmoisissa osissa maatamme, jossa suomi on yhteisen kansan kielenä, tehtäisiin suomalaisiksi, niin että kumminkin useammissa oppiaineissa opetus käwisi suomeksi, ja että ruotsalaisissakin paikkakunnissa olewiin kouluihin suomenkieli muutamissa oppi-aineissa määrättäisiin opetuskieleksi.

Porin maawiljelijä-seura aikoo Tampereella pitää kokouksensa ensi kesäk. 12 p.

Ulkomaalta.

Puola. Uusi aikakausi Puolan kysymyksen eteymisessä ja samassa myöskin koko Euroopan waltiollisessa asemassa on nyt alkanut. Langiewicz oli tuskin tehty diktatoriksi, kun hänen yhdistetyt toiwot tuliwat katkerasti petetyiksi. Puolalainen diktatori, jolle oliwat kansalaiset uskoneet isänmaan onnen, istuu itäwaltalaisessa wankeudessa. Tätä ei ole waikuttaneet Wenäläisten pajunetit; puolalainen sankari ei ole kukistunut Wenäläisten aseista. Tätä on toimittanut eripuraisuus, joka ennenkin kaikkina maailman aikoina on ollut Puolan onnettomuus. Mieroslawskia syytetään yleensä tämän eripuraisuuden synnyttäjäksi ja siis Puolalaisten kauheaan onnettomuuteen syypääksi. Asia oli, kuten jo on selwille saatu, että kansallishallitus jo tätä ennen oli luwannut diktatori-wiran Mieroslawskille, mutta oli sittemmin hywillä syillä muuttanut tämän päätöksensä ja julistanut Langiewiczin diktatoriksi. Mieroslawski kyllä pian julisti epäyksen tätä nimitystä wastaan, waan hän ei tyytynyt tähän, waan rupesi myöskin salaisiin juoniin, jotka wiimein saattoiwat tähän onnettomaan loppuun. Löytyi, näet, Langiewiczin sotajoukossa suuri joukko upsieria, jotka kuuluiwat Mieroslawskin puolueesen ja jotka julkista eripuraisuutta sotakeskusteluissa herättämällä estiwät Langiewiczin sotayrityksiä. Mieroslawskista olemme jo edellisissä numeroissa antaneet elämänkertaa, jotta lukija jotensakin tuntee hänen edellisiä wehkeitä ja mielipiteitä. Hän on Euroopan kumouslahkon etewimpiä miehiä. Hän on näitä yleisen — erittäinkin tasawaltaisen — wapauden sankaria, jotka yhdessä liitossa socialistain, kommunistain y. m. kanssa enemmän kuin wuosikymmen sitten nostiwat niin suurta melua Euroopassa. Tämän tasa- ja kansawaltaisen niin kutsutun „punasen" lahkon arwo on wiimeisinä aikoina pahoin masentunut. On useimmiten hawaittu, että nämät wapauden hartaimmat tunnustajat juuri owat todellisen wapauden pahimmat wiholliset. Se on nykyaikoina nähty Italiassa ja missä milloinkin. Tähän lahkoon on aina kuulunut Puolalaisia ko'olta ja sekin on ihan luonnollista. Sillä Puolalaiset, kun owat joko eläneet omassa maassaan kowimman sorron alaisina tai maanpakolaisuudessa eroitettuina ihmisen kalliimmasta tawarasta, isänmaasta, eiwät ole saaneet nauttia todellisen wapauden siunauksia. He owat itselleen kuwitelleet wapauden esikuwaa wierasten maiden mallien mukaan eiwätkä ole woineet käsittää tämmöisen yleisen esikuwan tyhjyyttä, kun eiwät ole saaneet käytännöllisessä waltioelämässä oppia todellisen wapauden luonnetta tuntemaan. Että wapaat waltiolaitokset eiwät ole mistään kotosin, elleiwät soinnu kansallishenkeen ja kansan siwistysasteesen, ei ole useammat puolalaiset maanpakolaiset woineet tarkoin tajuta, kun heidän oma kansa on maannut sorrettuna ja ikäänkuin hengetönnä. Se ei ole ihmeteltäwää että owat antauneet unelmiin wapaasta waltio-elämästä, kun ei mikään oma waltiolaitos heille tarjoo käytännöllisen waltioelämän tukewaa pohjaa.

Jos nyt on tosi, että Mieroslawski ja hänen puolueensa on ollut syypäänä Puolalaisten wiimeiseen onnettomuuteen, niin on tämä taas todistus, mitenkä tuo „punanen" lahko on wahingollinen todellisille wapauden pyrinnöille. Siwistynyt maailma on aina lukewa puolalaisen kansallishallituksen ansioksi, että se ei ole sallinut näiden „punaisten" ohjata ja johdattaa maan wapauttamispyrinnöitä. Se on myös antanut Puolalaisten yrityksille enemmän tukewuutta Euroopan silmissä. Luultiin ensiksi, että Langiewicz ynnä hänen joukkonsa häwiö kohdakkoon tulisi lopettamaan sotaa ja niin muutamilta haaroilta on koetettu uskotellakkin. Siinä ei kuitenkaan näy olewan perää, sillä kansallishallitus Warsowassa otti taas kohdakkoon kapinan johdattamisen käsiinsä ja koetti kiihoittaa kansalaisia uusiin ponnistuksiin. Se on mahdoton tietää, kuinka kauan johdattajain jäntewyys woi ylläpitää kapinaa, mutta ett'ei se wielä ole loppunut, todistaa kylliksi wiimeiset ulkomaan sanomat, jotka tietäwät mainita muutamia tappeluja, joissa Puolalaiset owat tulleet woitolle. Esimerkiksi Lithauenissa sanotaan kapinan yhä enemmän lewiäwän. Warsowassa taas on kaikki entisellään. Kaupunki näyttää kyllä olewan Wenäläisten wallassa. Se on ikäänkuin suuri sotaleiri. Wenäläiset owat joka hetki walmiit ampumaan siitä raunioiksi, jos mitään kapinan-yrityksiä tehdään. Mutta mitäs tästä; kaupungin todellinen hallitsija on tuo salainen kansallishallitus, josta ei kukaan tiedä, missä se on eikä tarkoin mitkä siihen kuuluwat, mutta jonka mahtia jokainen Warsowan asukas tuntee. Ehtimiseen nähdään painettuja julistuskirjoja, ilmoituksia y. m. kansallishallituksen nimessä lewitettynä kaupungissa ja yli-ympärin ripustettuna katunurkissa, eikä Warsowan tuhannet poliisi- ja wartiamiehet saa tästä mitään selkoa. Niinpä saadaan usein aamusilla lukea kaikissa katunurkissa, että kansallishallitus kokoontuu sillä ja sillä hetkellä. Poliisimiehet owatkin suurimmaksi osaksi Puolalaisia eiwätkä siis woi olla aiwan ahkerat toimessaan. Tästä peloittaa myöskin heitä kansallishallituksen rangaistus, sillä eiwät tiedä, milloinka woiwat riippua jossakin lyhtypielessä. Kaikki tämä keskellä Wenäläisten kanuunia ja epälukuisia sotajoukkoja! Esimerkkinä mitenkä kansallishallitus rangaistuksiaan täyttää, mainitaan, että eräs kirjapainon kisälli kansallishallituksen toimesta tapettiin kadulla keskellä päiwää ja toinen yöllä, jonka jälkeen ruumiinsa wiskattiin kloakkiin. Molemmat saiwat rangaistuksensa siitä, että oliwat antaneet ilmi kirja-painajan, joka oli lewittänyt kumouksellisia kirjoja. Toinen esimerkki siitä wallasta, jonka kansallishallitus pitää juuri Wenäläisten sotakeskuuden keskellä mainittakoon myös. Yleisten koulujen oppilaiset saiwat seteliä, joita heidän tulisi esille näyttää maksaessaan wuosimaksujaan opetuksesta kaupunkikassaan. Wanhemmat näkyiwät tähän taipuwan, mutta kolmen alimmaisen luokan oppilaiset wastasiwat opettajille, että kansallishallitus on kieltänyt ulostekoja maksamasta ja repiwät paikalla setelit rikki.

Se kuitenkin on jokseenkin selwä, ett'ei Puolalaiset omin päin woi wapauttaan saawuttaa, jos kohta asian lopullinen päätös suureksi osaksi tulee riippumaan siitä, mitenkä he osoittawat woiwansa itseään altiiksi-antaa isän-maansa edestä. Puolalainen kysymys ei koske ainoastaan puolalaista kuninkuuskuntaa, waan sisältää myös Puolan wanhat Wenäjään yhdistetyt maakunnat ja wielä lisäksi Itäwaltaan ja Preussiin yhdistetyt osat wanhaa Puolan waltakuntaa. Kaikki nämät hajoitetut osat owat yhdistetyt kansallisuuden siteillä. Itäwalta yksin näistä Puolan kolmesta walloittajista on tässä kysymyksessä asettunut yleisen mielipiteen kannalle. Se onkin jo ennen suonut Galizialle jokseenkin ominaisen hallitusmuodon, jotta se eläákin nykyaikana jokseenkin hywässä sowussa puolalaisten alamaistensa kanssa. Preussin käytös on, kuten tietty, ollut päin-wastainen. Sen hallitus on tässä kysymyksessä loukannut ei ainoastaan omien alamaistensa waan myös koko siwistyneen maailman mielipidettä. Kuinka kauwan Preussi woi tätä hallitus-tapaa

seurata, ei ole wielä helppo käsittää. Pahoin on peljätty, että Ranska käyttäisi Preussin hallituksen tyhmää käytöstä eduksensa, anastaaksensa itselleen Preussin aluetta aina Rein-wirtaan saakka, jota Ranskan waltiotoimi jo ikuisista ajoista on tarkoittanut. Ranska onkin tässä puolalaisessa asiassa yhä enemmin liittynyt Itäwaltaan. Jo tiesi Kölnische Zeitung kertoa, että Ranskan hallitus jo oli päättänyt koettaa saada toimeen wallan itsenäistä puolalaista waltakuntaa, jonka kuninkaaksi tulisi Leuchtenbergin herttua.

Uudemmat tiedot wahwistawatkin että tämmöistä on ollut kysymyksenä, mutta että Itäwalta, jonka apuun Ranska tässä luotti, juuri wiimeisellä on peräytynyt. Tämä nyt näkyy waikuttaneen muutoksen Ranskan waltiohankkeissa Puolan suhteen. — Sähkölennätin-sanoma F. A. T:ssä mainitsee, että Ruhtinas Gortschakoff on antanut länsiwaltain lähettiläille tiedon, että keisari Aleksander nyt, kun Puolan kapina on muka masennettu, on päättänyt yhdessä neuwon Preussin ja Itäwallan kanssa antaa puolalaisille alamaisilleen semmoisia waltiolaitoksia, jotka Euroopalle tulewat todistamaan, että Wenäjän hallitus pitää yhtä suuren murheen puolalaisista alamaisistaan, kuin warsinaisista Wenäläisistäkin.

Wirallinen tieto on saatu siitä, että kenraali Ramsay on saanut wirkaeron sekä Suomen entinen kenraalikuwernööri, kreiwi Berg, tehty Suuriruhtinas Konstantinin apulaiseksi.

Kreikka. Kreikan kuninkuus-asia on wiimeinkin ratkaistu niin, että Kreikan kansallishallitus on walinnut kuninkaaksi tanskalaisen prinsin Kristianin toisen pojan prinsi Wilhelm Georg'in.

Kirjallisuutta.

Nykyisin oli meillä ilmoitettawana uusi koulukirja, kreikan kielioppi, joka meidän mielestä oli hywin sopiwa maamme suomalaisille opetuslaitoksille. Toinen teos, tahtoen suomalaisten opetus-kirjain puutosta auttaa, on Ruotsin kieli-oppi, Sohlbergin ruotsin-kieliopin mukaan suomennettu, Kuopiossa 1862. Jo wuonna 1857, kun tämän käännöksen alkuperäinen kirja tuli kirjakauppaan, esiteltiin sitä wastaan hywin perustettuja muistutuksia. Määritykset oliwat osittain wialliset, osittain peräti wäärät. Tämmöiseen kirjaan menetetty käännös-työ olisipa siis suuremmalla hyödyllä woitu käyttää toiseen kielioppiin — ja niitä löytyneekin kymmensiä — tai itsenäiseen teokseen. Jokainen myöntänee kääntäjän lauseet alkulauseessansa, että „ruotsinkielen tunteminen on tätä nykyä wälttämättömästi tarpeellinen, paljoa tarpeellisempi kuin joku muu kieli". Mutta sentähden onkin warsin tärkeä, että ensimmäinen opetuskirja tässä kielessä, joka on oppiwain käsiin pantawa, on kelpaawa; ainoastaan silloin sen opetus woi järjellinen olla. Sillä muistutus, että muka Sohlbergin ruotsinkieli-oppia käytetään maamme ruotsalaisissa opetus-laitoksissa, ei maksa juuri mitään; se täytyy waihettaa uuteen niin pian kun mahdollista, ja sitä suurempi syy on, että ensimmäinen suomalainen tulee toisenlaiseksi.

Nimitetyn teoksen täydellisempään tutkintoon rupeamatta, on kuitenkin tarpeellista likempiä syitä esitellä yllä-mainittuun arwosteluun. Jo ensimmäisellä silmäyksellä ainehiston puute kummastuttaa; on aiwan mahdotoin ymmärtää, miksi tämä on jätetty pois suomennoksesta. Tämä puute waikuttaa, ett'ei ole lukijalla selwää yltä-yleistä katsahdusta kirjan järjestyksestä, ennenkuin on lukenut sen kokonansa läpitse. Mutta tätä huolimattomuutta mainitsematta on koko sääntöjen jako kummallinen. Niin esm. seisoo 1:llä siwulla tawujen olewan kolme lajia: päätawuja, lisäystawuja, ja kirjoitustawuja. Molemmat ensimäiset määritetään, mutta wiimeisestä ei puhuta sanaakaan; Sohlbergin antama hairauksessa olewa määritys näkyi tosin kummalta, nimittäin että kirjoitustaan olisi sanan jakaminen kahdelle riwille. Alottelewan täytyy siis omasta päästä aprikoida, mitä kirjoitus-tawu on, ja jakamisen perustuksella hän miettii sen olewan uuden lajin, ehkä esitawua. Samalla tawalla pannaan rinnoille, kun puhutaan oikio-kirjoituksen pää-säännöistä, yhdistetyt sanat, taiwutetut sanat, lisäystawut ja taipumattomat päätawut, ilman selityksettä näiden nimien merkityksestä. Tarpeettomasti owat tehdikköin ijestämisen lahkot neljä; mutta siihen tulee wielä koko lahko epä-sääntöisiä (anomala) tehdiköitä. Tuskin alottelewa woi eroittaa nämät wiimeisestä ijestämisestä, kun eroitus on waan se, että epä-sääntöiset muuttawat rungon ääntäwäisen kaksi kertaa imperfektiwossa.

Samoten tyydyttämättömät owat monet säännötkin, kun tahi luettelewat muutamia tapauksia, jättäen toisia, taikka laskewat ne wäärin. Nimitettyin päätawuin suhteen muka sanotaan, millä tawalla ääni **å** merkitään — paitsi sitä, että sanoissa tjena, djefwul sanotaan olewan pitkä ääntiö å, sanassa emellan lyhyt å-ääntiö! — mutta mikä ääntäwäinen on käytettäwä saman äänen merkitsemiseen lisäystawuissa ja taipumuksissa, eli kumpaisissa, siitä ei sanaakaan wirkata. Lysti olisi myös tietää, mistä kirjoittaja on sen tiedon saanut, että ääntäwäinen o muutamissa sanoissa wäärin lausutaan å:ksi, ja sentähden muka kirjoitetaan o:lla, esim. boll, joller, koller; ellei saa arwella, että tuo wiimemainittu on astunut päähänsä. Että en-tawu sanassa fiende on lisäystawuja, on sekin kaikkein uudempaan kielten-tutkintoon kuuluwa. Kun jakaminen päätawuihin ja lisäystawuihin kerran oli tehty, ja yhden ääntäwäisen laita asian mukaan oli tarkasteltu, niin tämä jako olisi ollut jatkettawa sekä kaikkien ääntäwäisten että myöskin ääntywäisten (keraskkein) suhteen. Niin toki ei ole tehty; sillä sitten wapaisesti waan kerrotaan å-äänestä, s-, w-, k-äänistä j. n. e. Pehmeällä k-(tj) äänestä waan muistutetaan, että kowien ääntöin edellä kirjoitetaan tj, ja kj sanassa: kjortel; että sitä wastaan on pehmeä tj-ääni, joka pehmien ääntiöin edellä kirjoitetaan k:lla, sen näkyy kirjoittaja unohtaneen.

Lukija jo ehkä lie wäsynyt näihin pienoisuuksiin, ne oliwat kuitenki tarpeelliset, ellei päätöksemme kokonansa kirjan kelwollisuudesta näkyisi perättömältä, wähintään kowalta. Jos wielä lisäämme, että tawallisina apu-tehdikköinä luetellaan hafwa, hade, haft, warda, wardt, worden j. n. e., josta syystä oppiwa luulee niiden olewan erityisiä tehdikköjä, niin että kukatiesi taiwuttaa: jag blir kallat, jag worden kallat, jag wardt kalla; että määräys-pääte, — joka nimitys ei oikein sowi — on waan yksi, kun on kaksi waraketta ruotsin kielessä, niin ymmärtää kyllä mitä hämmennystä kaikki nämä seikat synnyttänee alottelewan raukan aiwossa. Järki ja järjestys on kaikkein pää-ehto kaikessa oppimisessa, epä-järjestys waikuttaa ajattelemattomuutta ja huolimattomuutta, kun oppilainen yhteyttä ei käsitä ja pysähtyy tietämättömyydessä merkityksen suhteen. Siltä kannalta katsoen pidämme yllä-mainitun kirjan lukemisen pahentawana; se täytyy waihettaa uuteen, jos tahdotaan oppimisesta mitään hedelmällisiä seurauksia odottaa.

O. D.

Meidän pikku Kaupunki.

(Jatko 25 n:roon.)

Se joka ei luule meillä olewan kunnallista järjestystä, hän on suuressa erehdyksessä; meidän kaupunki on itsestään kokonainen waltio.

Täällä keskustellaan tuloista ja menoista, waikkei koskaan ole ilmoitettu budgeti. Kyllä sekin tapahtuisi, jos löytyisi sanomalehti; mutta waikka meillä on aimo kirjan-nitoja, joka on laittanut kaikellaisia kirjoja nuorille sääty-ihmisille lainattawaksi, joista ne myös owat wetäneet oiwalliset tiedot, erittäin lemmen asioissa ja rakkaus-kirjeitten tekemisessä, niin ei kuitenkaan ole saatu toimeen julkista sanomalehteä; — salaisia sanomia kyllä käyskelee aamusilla talosta talohon, jottei meidän pikku kaupungin asiat ja waiheet suinkaan jää ilmiin tulematta. Torin-wiereen on niin ikään tehty komero, johon kaikenlaisia kuulutuksia pannaan niiden tutkisteltawiksi, jotka lukea osaawat.

Waan mitä budgetiin tulee, niin ei meidän kaupungin raha-seikat ole käyneet huonompaa rataa kuin muidenkaan waltioin. Waiwas-kassa, joka ei ole hallituksen huolessa, onkin pahimmin hoidettu, s. t. s. että sen saatawat heti ylöskannetaan ryöstöllä, jotta ei kenenkään siihen ole saanut jäädä welkaa, paitsi kaupungin kassan itsen, jonka sille tulisi maksaa 8 markkaa wuodessa, waan sillä kun ei ole sen wertaa, niin on waiwashoidon ollut asia panemaan kaupungin kassan köyhäin kirjaan eli niiden lukuun, jolta ei mitään saada ryöstämällä. Wastoin tapaa muissa waltioissa toimittawat useat wirkamiehet täällä työnsä ilman palkatta, sillä ennen kuin he Naantalilaisten tawalla menisiwät ottamaan 15 kop. wuodessa, niin he owat tykkänään ilman.

Kaupungin rahastoa hoitamassa on aina ollut erityinen wirkamies eli finans-ministeri. Joku kymmenkunta wuotta sitte oli semmoisena oikein nerokas mies. Hänpä keksi kaikenlaisia keinoja, millä rahaa koottiin, joista tähän esimerkiksi sopii panna se keino, että kiellettiin kaikki hewosella ja rattailla ajaminen paitsi Konkursi ja S:t Holofernes kaduilla, ja että ainoastaan kaita polku jätettäisiin käwiöille muilla kaduilla. Näin saatiin ruoho kaswamaan, jota sitte sopi niittää ja sen jälkeen syöttää karjalle, josta niittäjien ja eläinten omistajain tuli maksaa hywät rahat. Sen ohessa palkattiin wartiat katujen kulmiin, ettei kenkään tätä kieltoa ylenkatsoisi. Näin lisääntyiwät waltio-warastot äärettömästi, jonkatähden ruwettiin miettimään, minne niitä olisi käyttää. Se tässä ennen kuwattu „wanhin", jolla oli „nille", esitteli nyt, että järwestä piti kaiwettaman weden juoksu kaupungin alitse keskelle toria, josta karja ja ihmiset huokeimmin saisiwat juoma-wetensä. Hän arweli, että „watten-ryckning" (weden paino) nostaisi weden ylös torille järwestä, kun se johdatettaisiin katettuja ruuhia myöden.

Sentähden ostettiin tarpeellinen joukko tywi-

honkia, joista sydämet kaiwettiin pois. Ne oliwat nyt laskettawat maan sisään ruuheksi. Silloin tapahtui että maaherra taas käwi meidän pikku kaupungissa, ja tawallisesti ei hänelle ollut mitään näytettäwää, paitsi kolme palo-ruiskua, joiden käymistä silloin aina koetettiin torilla, jossa „tulikuonolla" oli paljo rehkimää, karkoittaessansa pois katu-poikia maaherran tieltä. Nyt oli nämät ruuhi-putket wiety torille, jotta maaherran silmät niihinkin lankeisi. Tämäpä kysyikin, mitä niistä oli tulewa, johon „wanhin", joka hänen rinnallansa käweli toisella puolella, kun porimestari käwi toisella, wastasi: „Teska yli en pring-källa", ja tähän wastaukseen maaherra myös tytyi.

Waan siihen päätyikin koko tämän „pringkällan" yritys, kun yhtäkkiä loppui rahat, s. o. meidän pikku kaupungissa ei löytynyt alkuakaan niihin suuriin waroihin, joita oli toiwottu paisuwan ruohon tulosta kaduilta. Ja se oli paha kyllä, sillä niistä oli jo päätetty käyttää muihinkin tarpeisin, esm. porimestarin ja muiden wirkamiesten itse tuli-kuononkin palkkoihin, sekä niiden, jotka oliwat asetetut estämään ajamista muilla paitsi konkursi- ja S:t Holofernes-kaduilla. Myös oli niillä rahoilla määrätty tehtäwäksi suuri katos tulli-portin lähelle, johon kaupunkilaiset pääsisiwät sateen suojaan, warrotessansa jonkun suuren herran tulemista, niinkuin heidän tapansa oli.

Waan yhtäkkiä, miten jo kerroimme, hawaittiin ei löytywänkään rahoja ja tähän oli syynä ainoastaan — kuolema. Tapahtui nimittäin, ennenkuin tilin-teon aika tuli — se ei tulekkaan meillä joka wuosi — että se toimelias ja mainio rahain hoitaja kuoli pois, ja waikka perillisille kyllä jäi omaisuutta, niin ei niitä sopinut welkoa ilman todistuksitta.

Annettiin sitte wirka toiselle, joka oli wielä toimeliaampi ja nerokkaampi kuin edellinen. Hän päätti nyt saada waroja siten, että määrättäisiin jokainen henki maksamaan kaupungille osan siitä mitä hän söi muuta kuin rukiista leipää, mikä päätös kyllä oli wiisas, mutta ei aiwan mukawa meidän pikku kaupungille, jossa ainoastaan harwat söiwät muuta leipää, ehkä melkein kaikki oliwat syöwinään nisusta. Tähän tuli se wika lisäksi ettei sitä päätöstä keskusteltu yhteisessä kokouksessa, waan muutamain erityisten kanssa, josta toiset yltyiwät suureen wihaan tätä wirka-miestä kohtaan, niin että siitä nousi kowat melskeet meidän pikku kaupungissa. Ihmiset läksiwät liikkeelle ja kuljeskeliwat parwittain kaduilla, laulain walta-kumoawaisia lauluja.

Sen wirka-miehen asunnon edessä pidettiin kissan-naukujaiset ja hänen porstuaansa nakattiin räätikkä, josta sisusta oli pois kaiwettu ja jonka siaan oli yhteen pantu kaikki kaupungin „förordningit". (Jatketaan.)

Oikaistawa: Wiime-numeron 1:sen siwun 3:lla palstolla 38 riwillä seisoo: nimipäiwällä, joka on luettawa: syntymä-päiwällä.

Laillista Ilmoituksia.

Nimitetyt: kopista keis. senaatin waltiowaratoimikunnassa A. R. von Willebrand kanslistaksi samaan toimikuntaan; wirasta eronnut ewerstiluutnantti O. Meurman Lappeenrannan postikonttuorin hoitajaksi; kopista k. senaatin oikeus-osastossa, wapaherra C. G. J. Mellin kanslistaksi samaan osastoon; entinen henkikirjoittaja C. Lindeqwist henkikirjoittajaksi yli-Hollolan kihlakuntaan; maankanslista O. R. Nyberg nimismieheksi Karjan pitäjää sekä wara-maankanslista G. A. Lundberg maakanslistaksi Uusmaan läänihallitukseen. — Wirka-eron saanut omasta pyynnöstänsä konttuorikirjoittaja Haminan postikonttuorissa K. B. Zilliacus.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Martti Lutheri eli Lyhy tieto Kristin-opin puhdistamisesta Paawilaisesta erhetyksestä. 5 kop.

Kaksi Saarnaa, F. M. Franzén'ilta, 1. Pitkäperjantaina, 2. Pääsiäispäiwänä. 8 kop.

Usko heikko, Sana wahwa. 4 kop.

P. Th. Stolpen kirjakaupassa ja useimmilla maamme kirjakauppioilla:

Laulun Soittaja. Nuotti numeroilla merkitty. 5 wihkoa, joka wihko 3 kop.

Rauha. Laulu Pianon muka-soitannolla. 10 kop.

Weljekset. Uutelo. Kertoeli —l—b—s. 15 kop.

Lawea ja kaita Tie. Kuwa puupiirroksessa. 15 kop.

Kaksi Tarinata. H. C. Andersenilta. 1. Yksi Hernepalko ja sen wiitoiset. 2. Hän ei ollut hywä. 6 kop.

Uusia Tarinoita. H. C. Andersenilta. 5 kop.

Lutherus ja kreiwi Erbachilainen, eli wielä yksi paawaliksi muuttunut Saulus. Tosi kertomus. 15 kop.

Tulewaisin Ennustaja, eli Tahdotko tietää mikä sinulle tapahtuu? **Uusi Arpakirja** huwitukseksi ja ajan hauskaksi nuorille sekä wanhoilleki. 5 kop.

Myytäwänä:

Walkoisia ruotsalaisia ja saksalaisia siemenherneitä.
Riian pellawan-siemeniä.
Hiirenherneiden eli wikkerin siemeniä.
Ruisjauhoja matoissa.
Riihi-kuiwia rukiita.

C. J. Hildén'in tykönä
Tampereella.

Julistus.

Hänen Ylhäisyytensä Kenraalikuwernöörin käskystä Wenäjän Kenraali-Konsuli-wiraston Lontoossa siitä antaman esityksen johdosta, olkoot asianomaiset kirja-waihtelijat tämän kautta muistutetut ei ainoasti että warustawat postissa suomalaisille merikulkijoille ja muille ulkomailla olewille maanmiehille lähetettäwät kirjansa selwillä adresseilla, kuin myös että maksawat postirahan semmoisten kirjain edestä, jos lähettäjät toiwowat ja päältykseen merkitsemisellä ilmoittawat että kirjat wastaanottajille laittamisen suhteen, owat postilaitoksista menopaikoissa jätettäwät Wenäjän Konsuli-wirastoille, jotka eiwät ole welkapäät maksamaan postirahaa yksityisten kirja-waihtelijain edestä. Helsingistä, Posti-johtokunnalta, 12 p:nä maaliskuuta 1863.

Käskyn mukaan:
Alex. Tanninen
Posti-johtokunnan sihteeri.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Sen johdosta että kauppias Johan Abraham Sundström Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadaksensa, nauttimalla eroamisen etua, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestansa ja kauppias Sundströmin waimo Ewa Sundström yhdessä johdossa on tehnyt pyynnön saadaksensa hywäkseen nautia konkurssitawarasta poisottamisen etua, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut kauppias Sundströmin kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 28 p. ensitulewata syyskuuta kello yksitoista (11) ja wiimeistäkin ennen kello kaksitoista (12) päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan näistä anomuksista kuulusteltawiksi ja, kaiken oikeuden ja wastaisen puheen-wallan kadottamisen uhkauksella, mainitsemaan, todistamaan ja walalla wahwislamaan welanwaatimuksiansa löytywiin waroihin, sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi, kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä kuin Kuninkaallinen konkurssi-asetus Kesäk. 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 18 p. Maaliskuuta 1863. Raastupa-oikeuden puolesta:

Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Sen johdosta että kauppias Karl Emanuel Aulén Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadakseen, nauttimalla eroamisen oikeutta, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestansa, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut kauppias Aulenin kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 21 p. ensitulewata Syyskuuta kello yksitoista (11) ja wiimeistäkin ennen kello kaksitoista (12) päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan tästä anomuksesta kuulusteltawiksi ja welanwaatimuksiansa kauppias Aulen'in konkurssiin jätetyyn tawaraan, kaiken oikeuden ja wastaisen puheenwallan kadottamisen uhkauksella, todistamaan ja walalla wahwistamaan sekä toistensa kansa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin Kuninkaallinen konkurssi-asetus Kesäkuun 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 18 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Maanantaina 4 p. ensitulewata Toukokuuta kello 11 e. p. julistaa täkäläinen Raastupa-oikeus tuomion oikeuteen haastetussa konkurssi-riidassa ruoka-tawarain kauppias Karl Gustaf Permenin toisella puolen ja kaikkein hänen welkojainsa wälillä toisella puolella; joka tämän kautta tiedoksi annetaan. Tampereen Raastupa, 28 p. Maalisk. 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:		Wäliwirst.	Kello	
Lähtee	Helsingistä	15	8,	epp.
„	Tikkurilasta	19	8,45′	„
„	Järwenpäästä	21	9,30′	„
„	Hywingästä	12	10,35′	„
„	Riihimäestä	20	11,10′	„
„	Turengista	13	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan		12,30′	„
Alas-matkalla:				
Lähtee	Hämeenlinnasta	13	2,	jpp.
„	Turengista	20	2,35′	„
„	Riihimäestä	12	3,25′	„
„	Hywingästä	21	4,10′	„
„	Järwenpäästä	19	5, 5′	„
„	Tikkurilasta	15	5,55′	„
Tulee	Helsinkiin		6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. Lei.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 3: 25—3: 40 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. Lei.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 Lei.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 Lei.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. Lei.
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. Lei.
Talia 2: 50—2: 70 Lei.
Tuoretta woita 17—18 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 3—60 Lei.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 4—6 k. korttieri.
Munatiu 40—45 k.
Teeri-pari 60 k.
Tuoreet lahnat 8—10 k. ℔.
Tuoretta säynää 6 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℔.
Tuoreet hauet 6—8 k. ℔.
Tuoreet kuhat 12—15 k. ℔.
Tuoreet mateet 8—10 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Suolatut lahnat 6—7 k.
Suolattuja silakoita 70—80 k. Lei.
Suolattua kilohailea 80—1 r. Lei.
Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: 1—10 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 10—13 k. Lei.
Oljet 5—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 29. Maanantaina 13 p:nä Huhtikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. kykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Huhtik. 13 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 6 jpp. Lainopillisen yhteyden pää-osaston kokous.
" k:lo 7 jpp. Hra Schantzin soitannollis-näytelmällinen iltahuwitus suuressa teaterissa.

Huomenna Tiistaina.

Huhtik. 14 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa irtaimesta tawarasta ja wiineistä kauppias Norringin puodissa seurahuoneessa.
" k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 6 jpp. Osakkaat wesilääkkeellisen kylpylaitoksen yhteydessä kokoontuwat seurahuoneesen.

Keskiwiikkona.

Huhtik. 15 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa kauppias Norringin puodissa jatketaan.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 4 jpp. Awisionikamarissa huutokauppa kandidati Selin wainajan kirjastosta.
" k:lo 5 jpp. Majistraatin edessä walitaan johtokunta chausseatöitä warten.
" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Huhtik. 16 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa irtaimesta tawarasta.
" k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Kansakoulun-seminariumi. Jo aikaa sitten olimme tilaisuudessa lukijoillemme ilmoittamaan, että kansakoulun-seminariumi jo tulewana syksynä pannaan toimeen Jywäskylän kaupungissa. Nyt tästä on tullut armollinen julistus. Seminariumi tulee wielä asetettawaksi wäliaikaiselle kannalle ja on awattawa ensitulewan elokuun 1 p:nä taikka, jos odottamattomat esteet waikuttaisiwat wiiwykettä, niin pian sen jälkeen kuin mahdollista. Asiaan kuuluwat ehdotukset ja asiakirjat tulewat suomennettawaksi ja saa kukin 1 p:ään syyskuuta 1864 senaattiin sisälle-jättää muistutuksiaan ja lausuntojansa asiasta. Kansakoulujen yli-inspehtori tulee wastaiseksi asetettawaksi oppilaitoksen johtajaksi ja opettajaksi siihen asetetaan yli-inspehtorin ehdotuksesta ne henkilöt, jotka yleisillä apurahoilla owat käyneet samanlaisissa laitoksissa ulkomaalla itseään walmistamassa. Senaatin tulee tarpeen mukaan Suomen waltiowaroilla suorittaa laitoksen ensimäistä toimeen-panemista ja sen tarwekaluilla warustamista warten tarpeelliset kustannukset ja on senaatin myös oikeus korottaa opettajien palkat, jos niin näkee tarpeelliseksi. — Seminariumissa tulee olemaan kaksi osastoa, yksi kummallekin sukupuolelle, yhteisellä opettajastolla mutta wallan erinäisillä huonettiloilla, jotka Jywäskylän kaupunkilaiset toimittawat, kahtena ensimäisenä wuonna ilman maksutta, mutta sittemmin wuokra-rahaa wastaan, joka on maksettawa Suomen waltio-waroista. Seminariumi on johtajan likemmän johdon ja hoidon alla. Seminariumin naispuolisen osaston holhominen on sen ohessa naisjohtajan toimessa. Kunnes erityinen keskushallinto kansakoulu-laitosta warten saadaan aikaan, tulee oppilaitoksen ylimmäinen ohjaus olemaan senaatin kirkollisen osaston päämiehen toimessa. Alkaessaan tulee seminariumin kumpaisellakin osastolla olemaan yksi luokka ja wuosittain lisätään yksi luokka, kunnes kumpaisessakin osastossa on neljä luokkaa. Samalla aikaa, kun neljäs luokka pannaan toimeen, asetetaan kumpaisessakin osastossa mallikoulu, jossa opetusta antawat eri mallikoulun-opettaja ja nais-opettaja opettajiksi pyrkiwäisten oppilaisten awulla. Mutta jo ensimäisenä wuonna on niinkutsuttu lapsen-puutarha elikkä opetuslaitos wiiden eli kahdeksan wuoden ikäisille lapsukaisille pantawa toimeen naispuolisessa osastossa, mallikoulun määrätyn nais-opettajan johdatuksen alla.

Seminariumiin sisään-ottamista warten on tarpeella, että hakija on täyttänyt 18 wuotta, on laskettu Herran pyhälle ehtoolliselle, että hänellä on terwes ruumis ja rauhallinen mieli-ala ja että hän on tunnettu siweästä käytöksestä sekä että hänellä on tarpeellisia alkeistietoja ja taitoja, nimittäin: 1) Hywä kristillisyyden tieto; 2) Puhdas sisältä-lukemisen taito sekä kyky suullisesti ja kirjallisesti antamaan kertoelman luetusta; 3) Kyky wälttäwällä käsi-alalla kirjoittamaan äidin-kieltänsä oikein; 4) Jommoinenkin taito käyttää neljä luwunlaskennon tapaa yksinkertaisissa ja murtoluwuissa; 5) Taipumus piirrustamiseen ja lauluun sekä kätewyys puutöihin. Kuitenkaan älköön hakija, jolla ei ole mainitut omaisuudet, olko sisäänpääsemisestä suljettuna, jos hän muutoin on opettaja-toimeen kelwollinen ja muita hakijoita, jotka mainitussa suhteessa olisi etewämmät, ei ole ilmaantunut. (Jatk.)

Helsingin—Hämeenlinnan rautatie tuotti maaliskuun kuluessa yhteensä 6,830 ruplaa 74 kopeekkaa, joita on tullut:

	Rupl. kop.
Matkustajilta, (1:sen luokan wannuissa 228, 2:sen 1,227 ja 3:nen 2,201 eli yhteensä 3,716 henkeä . . .	2,625: 64.
Paketeista	47: 49.
Yli-painosta	84: 69.
Postin kuljetuksesta	15:
Ajokaluista	95: 75.
Hewoisista	3: 48.
Koirista	3: 42.
Sarwi-eläimistä	2: 23.
Tawarasta (48,913 sentneriä) . . .	3,862: 52.
Satunnaisia tuloja	90: 52.
Yhteensä	6,830: 74.

Tulot wiime helmikuulta oliwat 6,201 r. 46 k., jotta maaliskuu siis woittaa helmikuun 629 r:lla 28 k:lla. Mitenkä rautatien tulot wiime-aikoina owat olleet yhä enenemässä, osoittaa se, että tulot wiime joulukuulta oli 4,229 r. 58 k. ja tammikuulta 5,198 r. 88 k., jotta siis maaliskuu woittaa joulukuuta noin 2,600 ruplalla.

Sanomalehdet. Me tulemme wasta tuonnempana tuostakin tekemään pieniä katsahduksia kotimaan sanomalehdistä sekä niin paljon kuin mahdollista mainitsemaan mitä niissä on merkittäwimpää. Me luulemme sanomalehtein yhteisen edun waatiwan sen että pitäwät toisiaan silmällä miten parhaiten woiwat. — Wasabladet on jo kauan luettu maaseudun etewämpäin sanomalehtein joukkoon. Tämän wuoden alusta erosi entinen toimittaja wirastansa ja siitä ajasta on myöskin lehti paljon muuttanut luonnetta. Tuo entinen jäykkewyys ja pelkkämättömyys, jolla kaikki paikkakunnan ja kaupungin sekä hywät että huonot puolet tarkasteltiin, ei ole enään nähtäwänä. Tuo kiiwas riita, pitääkö Waasassa oleman yksi tai kaksi apteikkia, joka näyttää jakaneen Waasalaiset kahteen puolueesen, sekään ei ole woinut juuri sanottawasti rikkoa Waasalehden toimituksen rauhallista mieli-alaa. Toimitus näkyy kädet lakkarissa katsowan, mitenkä kummanki puolueen edusmiehet wihan wimmassa taistelewat lehden palstoissa, toinen puoli ainakin „pro aris et focis“. Me emme sillä tahdo sanoa, ett'ei „Wasabladet“ ole sisältänyt oiwallista luettawaa, me tahtoisimme waan, että se suuremmalla innolla ryhtyisi kunnallisiin asioihin. Tuo apteikki-riita ei näy suinkaan wielä olewan lopussa. Wiimenumero osoittaa meille, että jo on itse asiasta poikettu iso matka keskinäisiin sortamisiin. Kahden apteikin puolustawan puolueen johtaja hra Swanljung saa siinä 14 henkilön allekirjoittaman todistuksen, että hänen kirjoituksensa tässä asiassa sekä mitä hän yleensä on kirjoittanut, on ollut waleellista. Me emme woi tutkia mitä perustusta allekirjoittajilla on ollut tähän jäykkään lausuntoonsa, mutta sen tiedämme, että hra S. kowalla kädellä on tarttunut kuntansa oloihin ja rohkeasti ja pelkäämättä paljastanut paljon moitittawaa niissä. Että hra S. nyt ei ole woinut ruweta yksin-oikeuden puolustajaksi, ei woi suurempi yleisö lukea hänelle niin suureksi wiaksi kuin Waasan apteikkari ja useat muut Waasalaiset näkywät tekewän.

Huhtik. 11 p. Laiwankulku on jo alkanut. Kewät on täydessä woimassa ja sen ohessa Helsingin tawallinen kewät-elämä. Keskipäiwällä tulwaa käwelijöitä pitkin esplanadia, aamusilla riennetään Kaisaniemelle j. n. e. Näytelmällinen taide näkyy yhä enemmin rupeewan loistamaan pääkaupungissamme. Meillä ei ole ainoastaan ruotsinkielinen kansallisteateri, waan nyt on tänne myöskin saatu saksalainen teateriseura. Ei tarwitse meikäläisten siis olla epätiedossa, mitenkä wiettää iltojaan. Ensimäisellä kertaa saiwat saksalaiset täyden huoneen, mutta luultawasti saiwat useimmat katsojat tarpeensa jo tältä ensimäiseltä kerralta, koska jo kolmannella kerralla ei ollut wäkeä sanottawasti mitään. Iloksemme woimme mainita, että myöskin suomenkieli tänä kewäänä tulee kuulumaan teaterissa. Yliopistolaiset, näet, owat päättäneet teateri-koulun hywäksi näytellä: „Luutnantin keinot“ nimisen näytelmän.

Mehiläinen n:o 3 ilmaantui wiime lauantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Wallastonwarain Esitys; 2) Kirje A....n'ille II, kirj. J. L...lä; 3) Katteini Don Blas ja rahakuormasto II; 4) Meidän kansakielemme; 5) Sekasanomia; 6) Eläinten kiusaamisesta, kirj. E—s; 7) Kirje maaliskuulta, kirj. R. P.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta kertoo Hämäläinen linnanasiassa, että tuo Parooni Rehbinderin „willa" ei ole urakkakaupalla rakettu, kuten mainittu lehti ennen on maininnut.

Rantasalmen kirjoittaja —e——t—a—n piti H. U. n:o 13 pitkänki lorun pitäjän yhteisseikoista, waan tuohon ei ylipäätänsä ole luottaminen. Kirjelmässänsä on hän tehnyt paljon selwääkin, waan löytyy siinä paikoin sotkuakin. Mikä on se luokka-kunta, joka kärsii „herras-säätyisten yli-waltaa"? Tästä ei kirjoittaja mainitse sanallakaan, waan jakaa „herras-säätyiselle" luokkakunnalle yksittäin parjausta käytöksestänsä pitäjän kokouksilla. Eiköhän kirjoittaja itsekin myöntäisi olewan syytä kummanki puolen? Arwaten „herras-säätyiset" ainakin päättäwät pitäjän kokouksilla jos waan heillä on walta, tai jos talonpoikainen, wai mikä se toinen luokka olisi, ei pidä asioistansa pitäjän kokouksilla parempaa huolta kuin tähän asti, se on: he joko sanaakaan wirkkaamatta ja päätä waiwaamatta myöntäwät tai eiwät tule kokouksille ollenkaan, ja jos jolloinki tahtowat pitää puoltansa on heidän puolueensa pienempi äänten ja weron suhteen kuin suurimaisten „herras-säätyisten"; tähän lisäksi woinee heillä olla wähemmän rohkeuttakin asiainsa ajossa. Sentähden luulen syyn walitettuun „herras-säätyisten" yliwaltaan olewan pitäjän kokousten pitämisessä, johon taaskin on syytä ehkä enemmän talon-poikaisessa luokka-kunnassa. Kokouksia pidetään useasti yöhön asti, jonka tähden kirjoittaja on sanonut niitä wiiwyteltäwän, ja rahwaan täytyy hajota jos ei muun niin nälän pakosta itse kunkin kotiinsa. „Herras-säätyiset" saawat siten yhä suuremman äänen ja kukas heitä woisi estää päättämästä asioissa — heitä ei aja nälkä niinkuin kukarotonta talon-poikaa kotiinsa. Waan jos talon-poikainen eli se toinen luokka tahtoo ja näkee tarpeelliseksi parannuksen tässä kohden, tulisi ennen kaikkea] parantaa kokousten pitäminen. Jos koitteeksi pitäjän joka kylä-kunta walitseisi nerokkaimman miehensä kokous-mieheksi tai pitäisiwät tämän welwollisuuden wuoro-wuosin itsekukin wilpittömällä uutteruudella, luulisin paljon woitettawan ja walitusten „herras-säätyisten" yliwallasta katoowan. Nykyjään sen toisen luokan asiaa ei yksikään pidä erinäisenä welwollisuutenansa, waan luottawat yksi toisensa päälle, joten kokouksilla usein on rahwaan puutekin, waan sitten tulisi (paitsi laillisetta estettä) kokous-mies käymään joka kokouksella wuotenaan, sinne warustettuna sekä kyläkuntansa mietteillä että ewäs-kontilla. Kirjoittajan parjaaminen „herras-säätyisiä" on ollut warsin yksipuolinen, ehkä aiwan turhakin. Sitten kirjoittaja mainitsee monen kallis-arwoisen asian kumoontumista ja ottaa kaikella syyllä koulu-laitoksen esimerkiksi. Tuosta hän on kertonut aiwan toden mukaisesti. Kokouksesta, johon kuuloituksen mukaan mentiin „taistelemaan, kuinka paljon maata wiljelewä sääty tarwitsee tietoa ja siwistystä", on hän erittäin kuwaawalla tawalla kertonut parin kokous-miehen suusta otetulla lauseella: „Minä olen miettinyt tämän kirjaisen wastaawan puutteen" ja wastaus tähän: „Mikäs sen parempi olisi" ja se oli sitten, kertoo kirjoittaja, „maawiljelyskirja ulosannettu 1803, waan tässä on hän ollut joko hairingossa tai tahtonut ylimäärin ilweksiä tälle paraimmalle maawiljelys-kirjalle, joka parannettuna on painettu 1844 ja ainoastaan pantu tekeille wuonna 1803, waan ei tuota kumminkaan koskaan lie aiwottukaan koulu-kirjaksi; warsinki on se pitäjämme nykyiselle koululle mitä sopimattomampia. Waiwais-hoidostakin ja sen parantamisesta on lähettäjä antanut mietteensä, waan waatii kansa-koulun ja waiwais-hoidon yhdistämistä. Oudostuttawa miete! Siitä on jo Sanoman Toimituskin tehnyt muistutuksen. Toiseksensa hän ei antaisi kuin ainoastaan wiitenä wuonna käyttää tämän waiwais-hoidon niitä 4,900 ruplaa, joita se nykyjään maksaa pitäjällen luultenki. Eiköhän olisi suuri woitto pitäjällen jos waikka 40—50 wuotena käytettäisiin se summa, jonka se nyt maksaa tällä erällään. —n——o—n.

Ulkomaalta.

Puola. Euroopalainen sanomakirjallisuus näyttää tällä aikaa olewan jokseenkin hajamielinen tiedoissaan puolalaisesta kysymyksestä. Tuo „Kölnische Zeitung"in antama tieto, että Ranskan hallitus olisi päättänyt itsenäisen Puolan asettamista, on herättänyt suurimpaa hämmennystä Euroopassa. Useat sanomalehdet koettiwat sitä näyttää wääräksi mikä milläkin syyllä. Mutta yhä enemmin rupee selwiäämään, että K. Ztg'in lauseessa oli perää. Tämä lause ei kumota siitä, että Ranskan Itäwallan peräytymisestä täytyi luopua asiasta. Semmoinen asia on kuitenkin ollut päätettynä ja kun tiedetään, millä jäykkyydellä ja sukkelundella keisari Napoleon osaa tarkoitusperäänsä pyrkiä, on warsin ymmärrettäwää, ettei hän ole aikomustaan tässä kohden heittänyt, jos hänen on täytynytkin joksikuksi ajaksi siitä luopua. Waltiolliset hankkeet ja yritykset näyttäwät tällä hetkellä olewan jokseenkin epäselwissä.

Puolassa kestää kapina yhä wielä. Ei mikään näy lannistawan Puolalaisten kestäwyyttä ja urhoollisuutta. Wenäjältä wetäytyy sinne yhä enemmän sotawoimia. Lithaueniassa saa kapina yhä suuremman wallan.

Tukholmassa on pidetty suuret juhlat puolalaisen ruhtinaan Czartoryskin kunniaksi. Tässä juhlassa, johon maan etewimpiä miehiä otti osaa, juotiin maljoja, pidettiin puheita sekä luettiin runoelmia puolalaisen wapauden onneksi.

Suomen hallitus-muoto.

Lukijan suosiolla, tahdomme aloittaa jollakin oppikirjan tapaisella selityksellä.

Sitä myöten kuin walta kussakin maassa on yhden ainoan hallussa tai jonkun eri säädyn tai kaikkien kansalaisten, annetaan waltakunnille nimet: Yksiwalta, Ylimyswalta, Kansawalta, ja molemmat jälkimäiset lajit käsitetään myöskin nimellä: Tasawalta. Useimmiten kuitenkin waltakunnat meidän aikoina eiwät ole pelkästi ja puhtaasti yhtä ainoata lajia. Pelkkää yksiwaltaa owat tawallisesti Aasian waltakunnat olleet; Wenäjä ja Turkki owat Euroopassa sitä laatua, ja senlainen hallitus nimitetään Rajattomaksi Yliwallaksi, sen hallitsija Itsewaltiaaksi. Pelkkä ylimyswalta oli aikanaansa Wenetia, jossa koko hallitus oli muutamien sukujen käsissä, mitkä keskuudestaan walitsiwat herttuan (doge'n) nimisen esimiehen. Pelkkää kansawaltaa taas owat esm. Pohjois-Amerikan Yhdyswallat, jotka neljäksi wuodeksi walitsewat itsellensä presidentin.

Kaikki semmoiset pelkät hallitus-lajit owat enemmin tai wähemmin waarallisia kansalaisten wapaudelle. Ihmisten heikko luonto wiettelee helposti niitä, joiden käsissä rajaton ja esteetön walta on, wäärinkäyttämään sitä. Rajaton yksiwalta muuttuu helposti hirmuwallaksi, ja samaa tapahtuu mill'ei wieläkin helpommin rajattomassa ylimyswallassa. Ensi silmäyksellä näyttäisi kansawalta olewan tästä haitasta wapaana; mutta kokemus antaa päin-wastaisen todistuksen. Rajattomassa kansawallassa joutuu tämä kansan walta tawallisesti jonkun erinäisen lahkokunnan haltuun, ja tämmöinen lahkokunta, olkoonpa waikka enemmistö, ei tunne mitään hillitsewää pidäkettä, waan laskee tawallisesti kyllä raskaan ikeen kaikkien päälle. Pelko, joka useinkin on rajattoman yksiwallankin pidäkkeenä, ei waikuta kansawaltaisen lahkokunnan päälle mitään, ja oikeuden käytös, warsinkin rikos-asioissa, on useinkin häirittynä.

Nämä pelkkien ja puhdasten hallitus-lajien haitat kartetaan niinkutsutulla Sekanaisella hallitus-muodolla, joka milloin milläkin tawalla sowittaa yhteen näitä eri lajia. Jos yksi waltakunnassa on perinnöllinen hallitsija, mutta joku ylimys-sääty tai koko kansa on osallinen wallassa, nimitetään semmoinen waltakunta Rajoitetuksi Yksiwallaksi, ja hallitsija samatekkuin tuo wallalla warustettu ylimyskunta ja kansan edusmiehistö kutsutaan Waltio-mahdeiksi. Senlainen waltio ei ole enää pelkkä yksiwalta, waan saattaa joskus olla paljoa isommaksi osaksi ylimyswalta tai kansawalta. Norjan nykyinen hallitusmuoto on enimmältään kansawaltainen; sillä kuninkaalla on warsin wähän woimaa la'in-laatimuksessa ja ylimyksiä ei ole laisinkaan. Ruotsin ja Suomen hallitusmuoto „Wapauden aialla" (1719—1772) oli enimmältään ylimys-waltainen; sillä kuninkaalla ja kansallakin oli warsin wähän sanomista. Suomen nykyinen hallitusmuoto on enimmältään yksiwaltainen; sillä kansan osallisuus wallassa riippuu paljon siitä, milloinka hallitsija tahtoo kutsua säädyt kokoon. Ja jos wielä yhden esimerkin otamme, — Englannissa on walta jokseenkin tasan jaettu kuninkaan, ylimysten (ylihuoneen) ja kansan (alahuoneen) wälille, niin että Englanti monenkin mielestä tarjoo täydellisimmän kuwan oikeasta waltiomahtien tasapainosta, niinkuin se maa onkin asukkaillensa toimittanut täydellisimmän wapauden.

Syy, minkä tähden sekanainen hallitusmuoto, paremmin kuin pelkkä laji, suojelee ihmisten wapautta, on se wastus ja pidäke, jonka nuo yhteen sowitetut waltiomahdit asettawat toisillensa. Moni saattaa arwella, että ainoa seuraus tämmöisestä keskinäisestä wastuksesta olisi se, että joko kaikki edistys ja toimi pysähtyisi, jos täydellinen tasapaino wallitsee waltiomahtien wälillä, — taikka että, jos isompi woima kallistuu yhden waltiomahdin puolelle, se wähällä aikaa tulee kokonaan woitolle ja itsewaltiaaksi, ryöstäen muilta kaiken heidän woimansa. Mutta tämä luulo on kokonansa perätön. Itse teossa syntyy tawallisesti jonkunmoinen sowinto sillä tawoin, että joka puolelta

tehdään myöntymyksiä. Englannin alahuone esim. tahtoo jonkun tärkeän lakimuutoksen, joka loukkaisi ylimyskunnan eli ylihuoneen etuja, ja ylihuone luonnollisesti tekee wastusta. Asiasta ei siis woisi la'illisella tawalla tulla mitään, ja ainoana neuwona olisi muka walta-kumous. Mutta niin ei käy. Alahuone, joka edeltä-käsin tietää, että ylihuoneelta on wastusta odotettawana, sowittaa laki-ehdotuksensa niin, että se niin wähän kuin mahdollista loukkaa ylimyskunnan etuja ja kuitenkin niin paljon kuin mahdollista täyttää tarkoituksensa. Alahuone sillä tawoin luopuu ajamasta asiansa täydellisenä ja myöntyy tytymään wähempään muutokseen, kunpa wain pää-asiassa muutosta tulee. Ylihuone tosin saattaisi nytkin wastusta tehdä, mutta sitä se ei te'e; se kamoksuu asettaa asiat täpärälle ja se myöntyy noudattamaan alahuoneen mieltä ja tahtoa, ei täydellisesti, mutta johonkin määrään. Samalla lailla käypi, jos taistelus tapahtuu hallitsijan ja jonkun muun waltiomahdin wälillä, ja pysähtymistä ei siis ollenkaan seuraa, missä waltiomahdit owat tasaisessa woimassa. Arweluttawampi on asian laita, missä joku waltiomahti on warustettu isommalla woimalla. Mutta siinäkin tapauksessa waikuttaa joka haaralla warsin sama syy, nimittäin pelko ajamasta asiat täpärälleen. Tuo wäkewämpi waltiomahti saattaisi ehkä mielitellä sysätä nuo heikompansa kokonaan syrjälle, mutta sitä se ei kuitenkaan yrittele, jos se wähänkin wiisas on; sillä se pelkää sytyttää wihaa ja kenties wielä muuta, ja se tietääkin tarwitsewansa ennen tai myöhemmin noiden heikompien hywää suosiota; — nämä taas, jotka kyllä käsittäwät wäkewämpänsä pelkoa, tekewät, hywän oikeutensa nojassa, urheata wastusta, mutta näkewät myöskin tarpeelliseksi sowittaa omat waatimuksensa oman heikkoutensa mukaan. Näin on sekanainen hallituslaji alituinen sowitus-toimi, waikka sowitus-ehdot saattawat olla enemmän tai wähemmän tasaisia, sitä myöden kuinka walta on jaettu waltiomahtien wälille.

Meidän ei ole tässä aikomus arwostella erilaisten hallitusmuotojen etuja ja haittoja, waan olemme ainoastaan tahtoneet lyhyesti selwittää ne yleiset perusteet, joiden nojassa seisoo jokainen rajoitettu yksiwalta, semmoinen kuin Suomenkin waltio on. Olemme jo sanoneet, että Suomen hallitusmuodossa hallitsijalla on isompi osa wallasta, kuin ylimyksillä ja kansalla. Tämä hallitsijan woiton-puoli enenee wielä melkoisesti sen kautta, että hän, Suomen Suuriruhtinas, hallitsee wielä muitakin waltakuntia, nimittäin Wenäjänmaan keisarina ja Puolanmaan kuninkaana. Mutta yhtähywin on Suomen yksiwalta rajoitettua laatua, sen hallitusmuoto siis sekanainen; ja mitä puhuimme waltiomahtien keskinäisestä wastuksesta ja sowituksesta, pysyy täytenä totena Suomenkin waltiolaitoksessa.

Oikeastaan on Suomessa ainoastaan kaksi waltiomahtia, toinen Hallitsija, toinen waltakunnan Säädyt. Mutta itse säädyt owat nelijakoisia ja sisältäwät sekä ylimyksellisiä että kansallisia aineita. Ensimäinen sääty eli Aatelisto on jotakin ylimys-kunnan kaltaista, — ei kuitenkaan millään muotoa werrattawa esim. Englannin ylihuoneeseen. Sia Englannin ylihuoneessa, näet, seuraa tawallisesti suurten maatilusten tai jonkun korkean wiran kanssa. Aateliston sääty-kokouksessa taas istuu jokaisen aatelis-suwun päämies, s. t. s. wanhimman sarjan wanhin jäsen, olkoonpa köyhä tai warakas, wirallinen tai wiraton. Kun se lisäksi tulee, että hallitsija yksin koroittaa aateliseen säätyyn, niin on helppo huomata, että aateliston merkitys ylimyskuntana on warsin wähäinen. Muut säädyt: Papisto, Porwaristo ja Talonpoikaissääty, owat eri kansan-luokkien edustajina ja tekewät siis kansawaltaisen aineen. Mutta kaikki neljä säätyä owat la'in-laatimuksessa yhtenä ainoana waltiomahtina; sillä tawallisissa kysymyksissä kolmen säädyn päätös wie neljännen säädyn wastahakoisenakin mukaansa.

Kahden waltiomahdin wälille on walta niin jaettu, että Hallitsija yksin päättää sodasta ja rauhasta, yksin säätää taloudelliset la'it, yksin hallitsee maata ja sen laitoksia, ainoastaan noudattamalla woimassa olewia lakia, wihdoin ehdottelee ne asiat, joihin Säätyjenkin suostumus tarwitaan; mutta Säädyt wapaasti saawat otaksua tai hyljätä ne lisäykset ja muutokset waltiolliseen tai yleiseen lakiin, joita heille ehdotellaan, wieläpä saawat alamaisia anomuksia tehdä uusien haluttawien laki-ehdotusten suhteen. Mutta kalliin ja painawin oikeus, mikä Suomen säädyille on säilytetty, on se, minkä tahtoisimme nimittää kukkaron-wallaksi. Yhdistys- ja Wakuutus-kirja wuodelta 1789 säätää tämän oikeuden seuraawilla sanoilla: „Koska oikea wapaus on siinä, että Waltakunnan woimissa pitämiseksi wapaasti annetaan mitä tarpeelliseksi nähdään; niin on Ruotsin (Suomen) kansalla kieltämätön oikeus siitä Kuninkaan (Suuriruhtinaan) kanssa keskustella, sowitella, kieltää ja suostua". Tämä tosin ei merkitse sitä, että wanhat warsinaiset werot tarwitsisiwat joka kerralta Säätyjen suostumusta ja wahwistusta, waan se merkitsee, että Säätyjen suostumatta uusia weroja ei käy asettaa. Tämmöinen kansan edusmiehistön suostumisen ja kieltämisen oikeus wero-asioissa on monessakin maassa ollut se wälikappale, jolla kansa on hillinnyt hallituksen itsewaltaisuutta tai wäärinkäytöksiä ja kartuttanut omaa wapauttaan; sillä hallitukset tawallisesti tarwitsewat rahaa ja owat siitä syystä jos ei muusta walmiit rakentamaan sowintoa niiden kanssa, jotka pitäwät kukkaron suuta. Ne werot, jotka näin Säätyjen suostumuksella säädetään, nimitetään suostunta-weroiksi eli lisä-weroiksi eli apu-weroiksi, ja annetaan, jos Säädyt wiisaasti menettelewät, ainoastaan määrä-aiaksi. Suomen hallitusmuodossa on tämä Säätyjen kukkaron-walta erittäin tärkeä, koska se on ainoa seikka, joka wakuuttaa kansalle, että sen edusmiehistö edes joskus saapi tulla kokoon. Se on, näet, kuten jo olemme maininneet, kokonansa hallitsijan wallassa, milloinka hän tahtoo kutsua säädyt kokoon, ja ainoa apu tähän epäkohtaan on hallituksen tuntema tarwe uusista la'eista tai tarwe uusista rahoista, — joista tarpeista jälkimäinen tawallisesti on pakoittawaisempi.

Tämän hallitus-muodon etuja tai puutteita emme aio arwostella; tahdomme ainoastaan muistuttaa, että waillinainen muoto toisinaan saattaa synnyttää hywinkin runsaan määrän wapautta, jos kansa walweilla mielin ja malttawaisesti tietää käyttää ne oikeudet, mitkä sillä on. Myöskin lienee tarpeellinen muistuttaa, että walta ja wapaus ei ole warsin yhtä asiaa. Kansa epäilemättä tarwitsee jonkun werran waltaa, suojellaksensa wapauttaan. Mutta se saattaa joskus nauttia kowin wähän wapautta, waikka sen oma edusmiehistö yksin wallitsee (esim. jos tämä edusmiehistö ottaa sekaantuaksensa kaikkiin kunnallisiin ja yksityisiin seikkoihin); ja päin-wastoin kansa saattaa nauttia melkoisen määrän wapautta, waikka sillä on wähäinen määrä waltaa. Ellei niin olisi, että walta ja wapaus owat eri asioita, ei löytyisi wapaimmillakaan kansoilla mitään wapautta muulloin kuin sinä hetkenä, jolloin walitsewat edusmiehensä ja niillen uskowat pois waltansa. Semmoinen ajatus oli J. J. Rousseau'lla, joka lausui: „Englannin kansa luulee itsensä wapaaksi, mutta se pettyy. Se on wapaana ainoastaan walitessaan edusmiehiä parlamenttiin; niinpian kuin on waalinsa tehnyt, on se orja, eikä mitään". Rousseau'n mielestä oli walta ja wapaus yhtä ja hän ei katsonut mitään kansaa wapaaksi, ellei jokainen kansalainen ryhtyisi itse hallitukseen; mutta hän ymmärsi myöskin warsin hywin, että siinä tapauksessa tarwittaisiin eri orja-sääty, joka tekisi työtä, sill'aikaa kuin jokainen wapaa wallitsisi. Englannin kansa ei ole ollut millänsäkään näistä ja tämmöisistä mielipiteistä; se on pitänyt wapautensa ilman orjitta, mutta waltansa se heittää walitulle edusmiehistölleen. Oikeastaan eduslaitos onkin juuri ainoa keino, jolla kansa uuden-aikaisissa waltakunnissa woipi harjoittaa wallan-osallisuuttansa; sillä mahdoton olisi jokaisen kansalaisen tulla kokoon neuwottelemaan ja äänestämään laki-ehdotuksista ja waltio-asioista. Mutta jokainen woipi helposti waikkapa kerran wuoteensakin tulla säätyläistensä ja piirikuntalaistensa kanssa yhteen ja silloin walita yhden tai useat, jotka määrä-aiaksi saawat toimekseen olla walitsijainsa edusmiehinä lain-laatimuksessa ja suojella heidän wapauttaan. Nämä näin eri säädyissä ja piirikunnissa walitut edusmiehet kokoontuwat sitten määrä-paikkaan ja owat kansan **Edus-kuntana**. Waalit taas tapahtuwat monella eri lajilla waltakunnissa. Tulemme ensi tilassa puhumaan erittäin tästä asiasta ja silloin selittämään, kuinka Sääty-waalit tapahtuwat Suomen Waltiopäiwiin.

Kirjewaihto.

Hra L:lle! Teidän kirjoitustanne Suomen sotawäestä sekä Suomen waltiollisesta asemasta ulkomaan sotien suhteen, emme woi julkaista, kun wielä on liian aikaista julkisesti nostaa kysymys siinä puhutuista asioista. Kirjoituksenne sisältää paljon ajateltawaa.

Hra Hongaselle! Kirjoituksenne ei käy enään julkaista. Se asia, josta se puhuu, on jo liian wanha.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: Lääketieteen lisentiaatti maist. A. Lundman kaupunginlääkäriksi Haminan kaupunkiin; Helsingin postimestarin apulainen majuori T. Boisman Wiipurin postikonttuorin hoitajaksi, sekä waratuomarin E. Lindebäck notarioksi Suomen pankkiin.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Pappistutkintoa seisoiwat huhtikuun 26 p:nä yliopistolaiset D. Skogman (todistuksella: approbatur cum laude) E. W. H. [illegible] (todistuksella: approbatur cum laude), C. [illegible] (todistuksella: approbatur) ja G. W. Wige[illegible]s (todistuksella: approbatur). Papeiksi wihityt owat yllämainitut yliopistolaiset sekä kollega Waasan ylialkeiskoulussa maist. M. Laurén.

Alamaisuudessa tehdyn anomuksen johdosta ja asianomaisia asiasta kuulusteltua on H. K. M. 9 p. olewata maaliskuuta määrännyt että Nummen kappeli on tehtäwä eri pitäjäksi, niin pian kuin Lohjan nykyinen kirkkoherra sekä Nummen kappelin nykyinen kappalainen owat erinneet wiroistansa. Uusi pitäjä tulee olemaan kolmanteen luokkaan kuuluwa ja sen kirkkoherra on hallitsijan määräämä. Papillista hoitoa pitäjässä toimittaa kirkkoherra yksin, joka kuitenkin, niin pian kuin asianhaarat sen waatiwat ja tuomiokapitulo näkee sen tarpeelliseksi, on welwollinen palkata apulais-pappi. Kappalaisen-wirka Nummella poistetaan ja uudelle kirkkoherralle annetaan nykyinen kappalaispuustelli wirkataloksi, jota tulee seurakunnan la'in mukaan rakentaa ja woimassa pitää. Kirkkoherra saapi palkakseen, yli mitä papistolla tähän saakka on ollut saatawia seurakunnasta, semmoisen koroituksen, että koko jywäpalkka tulee nousemaan 140 tynnyriin. Jos Lohjan kirkkoherranwirka jääpi awonaiseksi ennenkuin Nummen kappalaisen, sioitetaan tämä kirkkoherranwirka tawallisessa järjestyksessä, sillä tawalla että Lohjan uuden kirkkoherran tulee luopua saatawistansa Nummen seurakunnasta niinpian kuin tälle tulee uusi kirkkoherra; mutta jos Nummen kappalaisen wirka tulee awonaiseksi ennenkuin pitäjän-ero woipi tapahtua, jääpi tämä wirka siihen asti wirantoimittajan hoidettawaksi. Jos nykyinen pitäjän-apulainen eriää wirastansa ennenkuin pitäjän-jako on tehty, saapi kappalais-wiran toimittaja pitäjän-apulaisen kapat, sillä ehdolla että hän wastaa myös tämän wirkatoimista. — Maalisk. 10 p. on H. K. M. sen johdosta, mitä tuomiokapitulo yhdessä johdossa 10 p. wiimekulunutta joulukuuta sisällelähetetyn kertomuksen kansa koululaitoksesta on ehdotellut, nähnyt tarpeelliseksi määrätä etteiwät molemmat awonaiset opettaja-wirat Ahwenanmaan ala-alkeiskoulussa, jossa oppilaisten luku nykyään on 9, tule siointeuksi, waan että opetus koulussa on yksin rehtorin hoideltawana. — Waaliin pantuina owat a) Sahalahden kirkkoherranwirkaan 1) Kiwimaan kappalainen, nim. kappalainen Huittisissa, warak. J. Lagerstedt 2) Multian kappalainen P. H. Lindegrén ja 3) Kuorehweden kappalainen warak. E. F. Bergroth sekä 6) Getan kappalais-wirkaan 1) Saltwikin kappalainen, warak. ja tähtikunnan jäsen E. Klerk, 2) pitäjän-apulainen Kemiössä, warak. J. F. Lönnberg ja 3) Hämeenlinnan ala-alkeiskoulun opettaja A. J. R. Petterson. — Waltuutetut: kirkkoherran apulainen Porissa, warak. J. A. Nordgren kappalaiseksi Ahlaisten kappelissa ja kappalaisensiainen Kuortaneella E. G. Grönberg saarnaajaksi Lehtimäellä. — Toukok. 1 p:nä alkawat seuraawat wirkojaan: Karjan kirkkoh.-wirkaa, Westansjerdin kappalainen, warak., maist. D. E. Hildén, Lemlandin kirkkoherran-wirkaa Getan kappalainen, warak., tähtikunnan jäsen A. Eklöf, kappalaisen wirat Paattisissa, Loppisten kappalaisen-siainen A. Grönholm, Ahlaisten kappelissa kirkkoherran apulainen Porissa warak. J. A. Nordgrén, Lohjassa kappalaisen-siainen Liedossa, warak. A. Lundell, Westansjerdissä Wahdon pitäjän-apulainen A. E. Ahlstedt, Ylistarossa Ewijärwen kappalainen, warak. G. E. Forsman, Wähässä Kyrössä Teirijärwen kappalainen warak. K. J. Häggström, Laihialla Alajärwen kappalainen, warak. K. W. Hjelt, Wimpelissä wäliajan saarnaaja Ylistarossa A. O. Törnudd, Teirijärwellä Ekkeröön kappalainen, warak. J. W. Fontell ja Kokkolan kaupungissa Ylikannuksen wäliajan saarnaaja, warak. J. Schroderus sekä linnansaarnaaja-wirkaa w. t. linnansaarnaaja, Turun tyttölästen koulun opettaja, warak. A. Lindman sekä Lehtimäen saarnaaja-wirkaa kappalaisen-siainen Kuortaneella K. G. Grönberg ja Ullawan saarnaajan-wirkaa sikäläinen wäliajansaarnaaja A. A. Candolin. — Sen ohessa on, suostumuksen johdosta kirkkoherran perillisten kansa Merikarwiassa, nimitetylle kirkkoherralle siellä J. J. Korsman'ille sallittu ensitulewan toukokuun 1 p:stä alkaa sanottua kirkkoherran tointa, joka olisi hänen laillisessa järjestyksessä wastaan-otettawa 1 p. toukok. 1862.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Sen johdosta että kauppias Johan Abraham Sundström Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadaksensa, nauttimalla eroamisen etua, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestansa ja kauppias Sundströmin waimo Ewa Sundström yhdessä johdossa on tehnyt pyynnön saadaksensa hywäksen nauttia konkurssitawarasta poisottamisen etua, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut kauppias Sundströmin kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 28 p. ensitulewata syyskuuta kello yksitoista (11) ja wiimeistäkin ennen kello kaksitoista (12) päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan näistä anomuksista kuulusteltawiksi ja, kaiken oikeuden ja wastaisen puheen-wallan kadottamisen uhkauksella, mainitsemaan, todistamaan ja walalla wahwistamaan welanwaatimuksiansa löytywiin waroihin, sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiaan suoritetuksi, kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä kuin Kuninkaallinen konkurssi-asetus Kesäk. 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 18 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Sen johdosta että kauppias Karl Emanuel Aulén Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadakseen, nauttimalla eroamisen oikeutta, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestansa, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut kauppias Aulenin kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 21 p. ensitulewata Syyskuuta kello yksitoista (11) ja wiimeistäkin ennen kello kaksitoista (12) päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan tästä anomuksesta kuulusteltawiksi ja welanwaatimuksiansa kauppias Aulen'in konkurssiin jätetyyn tawaraan, kaiken oikeuden ja wastaisen puheenwallan kadottamisen uhkauksella, todistamaan ja walalla wahwistamaan sekä toistensa kansa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin Kuninkaallinen konkurssi-asetus Kesäkuun 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 18 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 59—60 k. Lei.	Munatiu 30—35 k.
Ohrakryynit 34—36 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.
Kaurat 3: 10—3: 30 tynnyri.	Tuoreet lahnat 8—9 k. ei.
Kaurakryynit 34—36 k. k:pa.	Tuoretta säynää 5 k.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ei.
Perunat 14—15 k. kappa.	Tuoreet hauet 6—8 k. ei.
Tuoretta raawaan-liha 85—1: 5 Lei.	Tuoreet kuhat 12—15 k. ei.
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 Lei.	Tuoreet mateet 8—10 k. ei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 Lei.	Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.	Suolatut lahnat 6 k. ei.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 Lei.	Suolattuja silakoita 70—80 k.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2 r. Lei.	Suolattua kilohailea 80—1 r. Lei.
Palwattua samaa 2: 30—2: 40 k. Lei.	Terwaa 5 r. tynnyri.
Talia 2: 60—2: 70 Lei.	Koiwu-halkoja 1: 1—10 k. kuorma.
Tuoretta woita 16—18 k. ei.	Mänty-halkoja 80—1 r. 5 k. kuorma.
Ruoka-woi 3: 20—3: 60 Lei.	Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Maito 5—6 k. k:nu.	Wiina 80—88 k. kannu.
Taale 5—6 k. korttieri.	Heinät 11—13 k. Lei.
	Oljet 5—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 30. **Tuorstaina 16 p:nä Huhtikuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Lucander; ruotsalaisen: kirkh. Forstén, (ero-saarnan). — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Snellman.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Huhtik. 16 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta awisionikamarissa.
" k:lo 5 jpp. Osakkaat uudessa teaterissa kokoontuu yhtiökokoukseen.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Huhtik. 17 p. k:lo 10 epp. Ylöskanto arentimaksujen y. m. rästeistä.
" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa jatketaan.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Lauwantaina.

Huhtik. 18 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni senaatin kamarikonttorissa 200 koiwupuun- ja 150 mäntypuun sylen hankkimisesta.
" k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa kandidati Selin wainajan kirjastosta.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Sunnuntaina.

Huhtik. 19 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työ- ja palweluswäelle.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Maanantaina.

Huhtik. 20 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni sotatoimikunnan edessä puiden, öljyn, kynttiläin y. m. hankkimisesta.

Helsingistä.

Kansakoulu-seminariumi (jatko). Seminariumin kumpaiseenkin osastoon wastaan-otetaan wuosittain kymmenen oppilaista, jotka tulewat asumaan itse laitoksessa. Nämät saawat oppilaitoksessa opetusta ilman maksutta sekä asumusta, ruokaa, sänkywaatteita ja muita tarpeita. He tulewat asumuksissaan olemaan johtajan ja naisjohtajan tai jonkun opettajan katsomuksen alla. Puoli näistä oppilaispaikoista kumpaisessakin osastossa on warattomia oppilaisia warten, mutta muut oppilaat maksawat kukin wuosittain asumuksesta ja ruuasta 120 markkaa. Ulkopuolella laitosta asuwia oppilaisia wastaan-otetaan sen ohessa niin monta, kuin opettaja-kollegio näkee tarpeelliseksi. Nämät saawat opetustaan ilman maksutta. Sen ohessa woi myöskin semmoiset henkilöt, jotka muualla owat hankkineet itselleen tarpeellisia tietoja, mutta eiwät ole tilaisuudessa läpikäydä koko opetuskurssia, tulla opetuksesta osallisiksi ja saada johdatusta ja harjoitusta kaswatus-opissa ja koulun-pitämisessä.

Opetus tapahtuu Suomen kielellä opetuskaawan mukaan, josta opettaja-kollegio saapi suostua. Opetusaineet owat seuraawat: Piplian historia ja Raamatun taitoa; kristillinen uskonto ja siweysoppi; helposti käsitettäwää sielun-tiedettä; kaswatus- ja opetusoppi sekä koulun-pitäminen; Suomen kieli sekä samalla kielellä kirjoitettujen teosten lukeminen; Ruotsin kieli; määräysoppi ja sen käyttäminen; historia ja Suomen tilasto; luonnontiede ja sen käyttäminen; käsikirjoittaminen; piirustaminen ja kaawoitus; laulu ja soitanto; woimistelustaide; anatomia, luonnon-elon-tiede ja fysikkiläinen lapsenhoito. Niin kauan kuin seminariumi tulee olemaan kaupungissa asetettuna, ei woi warsinaisia maawiljelystöitä siinä tulla kysymykseen. Kuitenkin owat miespuoliset oppilaiset harjoitettawat taidolliseen kätewyyteen ja naispuoliset waimowäen töihin ja taloudellisiin toimiin sekä kaikki puutarhan hoitamiseen, niin paljon kuin siihen on tilaisuutta.

Opetus tapahtuu kolmella luokalla, joissa kussakin opetusaika on yksi wuosi. Kuitenkin jääwät ne oppilaiset, jotka owat mainitut opetuskurssit läpikäyneet, laitokseen wielä yhdeksi wuodeksi opettajan-kokelaina ja tulewat olemaan neljäntenä eli kokelain-luokkana. Täällä saawat wielä opetusta wissiä tuntia päiwässä, mutta muutoin on heillä toimena käytännöllinen koulun-pitäminen mallikouluissa. — Lukuwuosi alkaa elok. 1 p:nä ja luetaan 42 wiikoksi. Mitenkä lupa-ajaksi ylitsejääwä osa wuotta on jaettawa, on opettaja-kollegion määräämä. — Opetus on seuraawain mies- ja naispuolisten opettajain hoideltawana: yksi opettaja uskonopissa, yksi kaswatusopissa ja historiassa, yksi Suomen kielessä, yksi määräysopissa, yksi luonnon-tieteissä, yksi woimistelustaiteessa ja fysikkiläisessä lapsen-kaswatuksessa, yksi piirustamisessa ja taidollisissa käsitöissä, yksi laulussa ja soitannossa; yksi naisjohtaja seminariumin naispuolista osastoa warten, jonka (naisjohtajan) myös tulee opettaa niin kauan, kuin ei seminariumi kaikkine syrjälaitoksinensa wielä täydellisesti ole tullut toimeen, kolme naisopettajaa seminariumissa ja yksi naisopettaja mallikoulua warten. — Opetustunnit owat kahdeksan ja on lukeminen pää-asiallisesti tapahtuwa näillä opetustunneilla.

(F. A. T.)

Uusmaan ja Hämeen läänien maawiljelysseuran johtokunnan kokous huhtik. 7 p. Kun wuosikokouksessa tammik. 29 p. oli päätetty, että seuran maawiljelyskoulu tulee asetettawaksi Söderkullan kartanoon Sipoon pitäjässä apteikkari Wikbergin johdannon alla, oli tämä johtokunnalle jättänyt ehdotuksen suostumukseen koulun wastaanottamisesta sekä ohjeesen ja järjestyssääntöihin koululle, jotka tarkasteltiin ja hywäksittiin muutamilla pienillä muutoksilla. Ohje ja järjestyssäännöt tulewat suomeksi käännettäwät. Koulu tulee awattawaksi marrask. 1 p:nä tänä wuonna. Koulun insvehtoriksi täksi wuodeksi walittiin waltioneuwos J. A. von Born ja päätettiin, että tästälähin koulu-inspehtori tulisi wuodeksi walituksi kohta sen jälkeen kuin johtokunta wuosikokouksessa on walittu. — Sampo yhtiön asetuksia ynnä wakuutuskaawoja päätettiin painattaa 1,000 kappaletta suomeksi ja 500 ruotsiksi. Senaatin talous- ja yleisten töiden toimikunnalta oli tullut kirjoitus, jossa ilmoitettiin johtokunnalle, että täällä läkki-seppä Bergmanin luona löytyy kaupaksi turbiinikirnuja ynnä muita maidonhoitoon kuuluwia uudempia kaluja sekä muutamia painettuja ohjesääntöjä näiden kaluin käyttämisestä. Johtokunta päätti ostaa näitä maito-astioita sekä niitä näytellä tulewana kesänä Jämsässä pidettäwässä maawiljelyskokouksessa.

(H. D.)

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema ei ole wielä paljon selwinnyt. Sanomalehdet owat täynnänsä kaikenmoisia kulkupuheita, jotka pian kumotaan ja asiat näyttäwät taas yhtä epäselwiltä. Se waan näkyy, että Euroopan waltiomiehillä tähän aikaan on paljon tekemistä. Näiden pää ja pieli on keisari Napoleon ja hänen käsissä näyttääkin tällä erää olewan asiain ohjat. Se nyt on melkein epäilemätöntä, että keisari Napoleon jo oli päättänyt Puolan erottamista kokonaan erinäiseksi waltakunnaksi. Kuinka hänen täytyi luopua tästä aikomuksesta olemme jo kertoneet. Mitä nyt tällä aikaa jokseenkin luotettawasti tiedetään, on että Ranska, Englanti ja Itäwalta owat yhdistyneet yhteiseen waltiotoimeen Puolan suhteen. Me tiedämme, että Englanti tähän saakka on waatinut, että Puolan suhteen 1815 w. Wienin suostumus, jossa Puolalaisille wakuutetaan ominainen hallitusmuoto, uudestaan pantaisiin woimaan. Ranska taas luonnollisesti ei woi perustaa mitään Wienin-suostumukseen, kun sen nykyinen hallitus juuri on päässyt walloille kumoamalla Wienisuostumusta Ranskan suhteen. Nyt käyttäwät nämät suostuneet sillä lajilla, että itse asiassa owat yhdistyneet Englannin waatimuksiin, waikka toisessa muodossa, jottei niitä perusteta Wienisuostumukseen. Tämmöinen on todellisimmasti asiain nykyinen laita. Nyt nousee heti se kysymys, mitenkä asiat woiwat muodustua, ellei Wenäjä peräydy näiden kolmen waltain waatimuk-

sille. Ranska kyllä wakuuttaa, ett'ei sillä ole ensinkään sotaisia aikomuksia. Mutta sekään ei ole juuri uskottawaa, että Ranska, Englanti ja Itäwalta tulisiwat hiljaisuudessa katsomaan sitä, että saisiwat kiellon waatimuksilleen, warsinkin kun tässä asiassa woiwat jokseenkin hywin luottaa Ruotsiin, Espaniaan ja Italiaan. Kummalta woinee näyttää, mitenkä se sointuu Itäwallan etuihin puolalaisessa kysymyksessä ruweta Preussin ja Wenäjän wastustajaksi, kun Puolan suhteen sillä pitäisi oleman samat edut walwottawana. Eräs Pariisissa ulostullut kirjainen, jonka tarkoitus on osoittaa Puolan itsenäisyyden tarpeellisuutta Euroopalle, antaa tästä asiasta aiwan tärkeitä selityksiä. Sen kirjoittaja on eräs Puolalainen M. Tanski, joka on likeisässä ystäwyydessä Ranskan puolalaisen puolueen päämiehen, kreiwi Walewskin kanssa, ja on kirjainen senkin puolesta merkittäwä. Tila walitettawasti ei salli meidän laweammalta kertoa tämän kirjaisen sisältöä. Me tahdomme tehdä ainoastaan muutamia wiittauksia. Wenäjä ja Preussi, sanoo M. Tanski, owat hallitsijahuoneinsa sukulaisuuden ja walloituspyyntöin kautta toisiinsa likeisesti yhdistetyt. Wenäjä tahtoo Preussin awulla Wienin kautta pyrkiä Konstantinopeliin ja sen ohessa walloittaa Galizian, itäwaltalaisen Schlesian, Pyömin j. n. e. Preussi taas tahtoo Wenäjän nojassa anastaa Saksan keisarikruunua. Itäwallalla on siis kaksi leppymätöntä wihollista, jotka kokewat sitä kokonaan Euroopan kartasta poistaa. Täksi tarpeeksi on Pietarin kabinetti keksinyt panslawismon (ajatus yhdistää kaikki slawilaiset kansallisuudet) ja käyttää sitä keinona Itäwallasta eroittaa ja itseensä sitoa kaikki Itäwallan Slawilaiset, jotka tekewät suuremman osan sen wäestöä. Tämä tarkoitus waatii, että Puola häwitetään, sillä Puola, niin kauan kuin se elossa pysyy, tekee Panslawismon yritykset mitättömiksi, — se on ijankaikkinen wastakohta sekä Preussin että Wenäjän waltio-hankkeille. Itäwalta, tämän waaran esineenä, näkee siis sekin, että Puolan elossa pysyminen on tarpeella sen omalle elämälle. Mutta ei ainoastaan Itäwalta ole waarassa Wenäjän ja Peussin liitosta; koko waltiollinen tasapaino on uhattu tämän liiton kautta. Mutta rikkoaksensa tämän Wenäjän ja Preussin liiton sekä siihen nojautetut pyrinnöt, ei löydä Eurooppa muuta kuin yhtä keinoa: asettaa Preussin ja Wenäjän wälille wapaata ja itsenäistä Puolaa.

Puolassa wiriää kapina pohjoisessa ja pohjois-itäisessä osassa maata uuteen woimaan. Puolan wanhoissa maakunnissa lewiää kapina yhä. Aateliset ja talonpojat owat Lithauenissa ja Walkoisessa Wenäjässä toistensa kanssa likimmäisessä yhteydessä. Uskonnollinen polkemus on tehnyt talonpojat erittäinkin taipuwaiset kapinaan. He tahtowat palata takasin katholisuskontoon, josta heitä wäkiwoimalla on luowutettu. — Puolalaisten naisten erinomainen isänmaanrakkaus ei löydä paljon historiassa wertaistansa. Korkeimpiin säätyihin kuuluwat naiset owat lasareteissa kipeiden hoitajina, he kokoilewat rahoja wapauttamissodan hywäksi ja lewittäwät yli ympärin kansallista innostusta. Mutta ei siinä kyllä, useat korkeasukuiset Puolattaret tappelewat sotilaina kansallissotijain riweissä. Me olemme jo maininneet röökynä Pustowoitowan, Langiewitzin sota-apulaisen. Eräästä pienemmästä tappelusta, jossa Puolalaiset tuliwat woitolle, kirjoittaa Puolalaisten päällikkö tässä, ewersti Cieszkowski: „Tämän päiwän sankari on rouwa Niemojowska, joka pelasti sotalippumme, repien sitä kaatuwan wiikatemiehen kädestä".

Ruotsi. Malmön kaupungin satamaan on tullut englantilainen höyrylaiwa, jossa on ollut 200 puolalaista ja joka muutoin oli lastattu sota-aseilla ja kruutilla Puolalaisten tarpeeksi. Ruotsin hallitus on pannut lastin takawarikkoon, kun ei laiwan johtajalla ollut tarpeellisia papereita.

Tanskasta on tullut se tärkeä sanoma, että kuninkaallinen julistuskirja julistaa Holsteinin herttuakunnan eroitetuksi Tanskan waltakunnasta. Toisten tästä enempi.

Suomen Eduskunta eli Waltio-säädyt.

1. Eduslaitoksista ja Waali-tawoista yleensä.

Olemme ennen maininneet, että nyky-aian laweissa waltakunnissa kansan on mahdoton itse harjoittaa sitä wallan-osallisuutta, mikä sille tulee, ja että se sen wuoksi walitsee eduskunnan, joka kansan nimessä ja puolesta harjoittaa tämän wallan. Mutta edus-laitoksen hyöty ei kuitenkaan ole yksistään siinä, ett'ei muka muulla lailla käwisi asettaa. Jos koko kansan olisikin mahdollinen tulla miehissä kokoon taikka äänestää asioista kotiseuduillaan ympäri maan ja sitten lähettää äänensä yhteen paikkaan luettawiksi, niin olisi kuitenkin edus-laitos monestakin syystä paljoa edullisempi. Meidän on muistaminen, että enimmät ihmiset niistäkin, jotka owat edusmiehen waalissa osalliset, eiwät kykene millään muotoa itse harjoittamaan waltaa, waikka warsin hywin saattawat kyetä walitsemaan kelwollisen edusmiehen. La'in-laatimus, waltiotoimet ja kansan wapauksien suojelus waatiwat paljon taitoa, tietoa ja ymmärrystä, jota enimmät ihmiset jokapäiwäisiltä askareiltaan eiwät joudu itsellensä toimittamaan, ja epäilemätöntä on, että eduskunta, johon kansa walitsee tiedellisimmät ja järkewimmät miehensä, walwoo kansan etuja paljoa paremmin, kuin kansan kokonaisenaan sen itse tekisi. Mutta paitsi parempi tietonsa ja taitonsa on edusmiehellä myöskin wäkewämpi edeswastauksen-tunto, kuin kansalaisilla yleiseen olisi, jos ne kaikki yhteen joukkoon, kukin ainoastaan omasta puolestaan, antaisiwat äänensä maan asioista. Edusmies tietää ja tuntee, että hän on luottamusmies, jonka haltuun on uskottu ei ainoastaan oma waan muidenkin walta, ja hän punnitsee paraan ymmärryksensä mukaan annettawan äänensä, karttaen wähintäkin wilpin muotoa. Hänen walitsija-miehensä sitä wastoin, jos ne kaikki yhdessä joukossa saisiwat asioista päätellä, eiwät suinkaan yhtä tunnollisesti punnitsisi päätöksiään, waan joutuisiwat paljoa pikemmin jonkun lahkokuntaisen wehkeen waltoihin, wieläpä tarjoisiwat lahjomisillekkin paljoa helpompaa tilaisuutta. Wiimeisen seikan todistukseksi kelpaa se, että esm. Englannissa walitsijain ääniä parlamentti-waaleissa useinkin ostetaan; ja semmoiset kurjat walitsijat eiwät suinkaan kelpaisi itse istumaan waltaa harjoittamassa. Mutta ne parlamentti-jäsenet, jotka semmoisillakin keinoilla owat sioihinsa päässeet, käyttäiwät kuitenkin edusmies-wirassansa täydellä wilpittömyydellä, niin että aika harwoin nousee wähinkään epäluulo, että muka joku parlamentti-jäsen olisi lahjuksilla woitettu.

Sitä wastoin, kuten jo sanoimme, koko kansa warsin hywin kykenee walitsemaan edusmiehiä ja jos näissä waaleissa olisikin syrjä-waikutuksilla tilaa, niin kansa ei kuitenkaan ylipäänsä walitse kelwottomia tai kunnottomia edusmiehikseen. Monenmoisia määräyksiä on milloin missäkin maassa yritetty säätää, estämään muka kelwotonten edusmiesten walitsemista. Milloin on määrätty, että walittawalla pitäisi oleman joku korkeampi ikä tai joku wähin wuotinen saalis, milloin taas, että walitsijallakin pitäisi oleman joku omaisuuden määrä. Tämmöiset määräykset, joiden perustuksena on esm. se ajatus, että warallisemmalla tawallisesti on enemmän tietoa tai ainakin parempi tilaisuus tietoja hankkimaan, saattawat kuitenkin wahingollisia olla, jos ne sulkewat jonkun melkoisen osan kansalaisia pois oikeudesta walita tai tulla walituiksi. Mutta ylipäänsä owat tarpeettomia ja turhasta pelosta lähteneet; sillä tyhmimmätkään eiwät kuitenkaan walitse muita tyhmiä edusmiehikseen, ja warakkailla on aina tuhatta keinoa waikuttamaan köyhempien tekemään waaliin. Useissa maissa esm. Ruotsissa, Englannissa ja Suomessakin, seisoo koko eduslaitos sillä kannalla, että iso osa kansasta ei ole ollenkaan osallinen waaleissa. Tämä tosin on wääryyttä ja wahinkoa; mutta kokemus kuitenkin osoittaa, että koko kansan wapautta jokseenkin hywin saatetaan walwoa, waikka joku osa kansaa on suljettu pois wallasta. Oikeinta on, että kaikki kansanluokat ja kaikki paikkakunnat jokseenkin tasan owat waaleissa osalliset. Suomen hallitusmuodossa on tätä koetettu noudattaa sillä tawoin, että eri säädyt walitsewat erinänsä, wieläpä niiden edusmiehet sitten eri huoneissa keskustelewat ja päättäwät; mutta koska ennen muinoin ainoastaan Papit, Porwarit ja Talonpoiat oliwat ne ihmisluokat, joihin asukkaat jakaantuiwat, ja wirkamiehet sekä sotapäälliköt tawallisesti kuuluiwat Aatelis-säätyyn, niin owat ainoastaan nämä neljä säätyä päässeet eduskuntaamme, wieläpä niin ahtaasti rajoitetuina, että esm. Papistoon ei kuulu kaikki opettajat, ja Talonpoikais-säätyyn ei kaikki tilalliset talonpoiatkaan. Mutta nämä epä-kohdat jääkööt tällä kertaa sikseensä.

Waali-tawoista tahdomme wielä yleensä muistuttaa, että niitä woipi olla kahta eri lajia. Jos kansa taikka se ihmisluokka, jolla waalioikeus on, suorastaan itse walitsee edusmiehet, niin waali on wälitön. Mutta jos waalioikeudella warustetut ainoastaan saawat walita asiamiehiä, jotka taas piirikunnittain tulewat yhteen ja tekewät edusmies-waalin, niin semmoinen waali kutsutaan wälilliseksi. Erinäiset seikat, esm. waalikunnan awaruus, joka tekee waikeaksi walitsijain kokoontua yhteen paikkaan, saattawat tehdä wiime-mainitun waalitawan tarpeelliseksi. Niin on esm. Suomenmaassa Talonpoikaissäädyn waalissa laita, kuten kohta saamme nähdä. Mutta jos tämmöisellä wälillisellä waalilla on se tarkoitus, ett'ei muka kansa saisi itse määrätä, keille se tahtoo waltansa uskoa, waan ainoastaan walita ne, jotka kansan puolesta walitsewat kansan edusmiehet (se juuri onkin monessa maassa tarkoituksena ollut), niin siinä käsityksessä wälillinen waali selwästi loukkaa kansan oikeutta; sillä walta on kansan, ja waikka kansa ei itse woi tätä waltaa harjoittaa, se kumminkin warsin hywin woi määrätä ja walita ne miehet, joille se tahtoo tämän waltansa uskoa; mutta jos kansalla ei muuta oikeutta ole kuin walita ne,

jotka edusmiehen walitsewat, niin tämmöinen oikeus todella ei ole minkään arwoinen. Wielä pahempi loukkaus kansan oikeutta wastaan on se, jos kansa ei ollenkaan ole waalissa osallinen, waan joku wirkakunta tai muu mahti walitsee sen edusmiehet. Semmoinen on tapaus ollut, määrättäissä niitä wuotisia tarkastajoita, jotka muka Suomen neljän säädyn puolesta owat tutkineet pankin tilaa. Näin syrjä-puolelta walitut miehet eiwät millään oikeudella woi kantaa edusmies-nimeä. Ei myöskään sowi edusmiehiksi kutsua semmoisia, jotka syntymänsä kautta edeltäkäsin owat määrätyt, esm. Aateliston äänelliset jäsenet eli päämiehet meidän waltiopäiwissä; sillä se on kokonaan satunnaista, onko niillä säätyläistensä luottamus, wai ei. Oikea edusmies on aina walittu, — walittu tawallisesti niiden seasta, mutta aina niiden kautta, joiden edusmies hän on, — walittu wihdoin ainoastaan määrä-aiaksi, jonka kuluttua hänen waltansa lakkaa. Mitkä semmoisen edusmiehen oikeudet ja welwollisuudet owat, tahdomme wasta tutkia. Nyt menemme tarkastamaan, kuinka Suomen säädyt la'in mukaisesti walitsewat edusmiehensä.

Mutta selwyyden wuoksi täytyy meidän tässä ensiksi tehdä wähäinen muistutus. Se niinkutsuttu „Waliokunta Suomen neljästä Säädystä", joka Tammikuussa wiime wuotta kokoontui Helsinkiin, oli kokonansa ulkopuolella hallitusmuotoamme, sillä ei mitään waltaa ollut ja sen jäsenet eiwät olleet kansan edusmiehiä, waan ainoastaan luottamusmiehiä, joiden neuwoja Hallitsija tahtoi kuulla. *Näiden waalit tapahtuiwatkin toisella tawalla kuin waalit Waltiopäiwiin.* Tätä pyydämme lukijan muistaa, ja menemme nyt ensiksi tarkastamaan Talonpoikien waltiopäiwä-waalit.

2. Kuinka Talonpoikais-sääty walitsee Waltiopäiwä-miehensä.

Waltiopäiwä-järjestys wuodelta **1723** säätää Talonpoikaissäädyn edusmies-waalista seuraawilla sanoilla: „Talonpojisto joka kihlakunnassa walitsee Waltakokouksen-jäsenensä itse Talonpoikais-säädyssä", (semmoisen miehen) „joka kihlakunnassa asuu ja taloa pitää, eikä ennen jossakussa muussa Säädyssä tahi wirassa ole ollut. Jossa (waalissa) heille wapaa walitsemus on jätettäwä, ilman Maaherran, Kihlakunnan tuomarin, Kihlakunnan woudin tahi jonkun muun sekaantumista". — Muistaminen on, että se Kihlakunta, joka waalipiirinä on, on woutikunta eikä tuomarikunta. Semmoisia kihlakuntia on maassa 48, ja niin monta talonpoikaista edusmiestä pitää siis tuleman waltiopäiwiin. Se on tosi, että mainittu Järjestys sitten lisää: „Jos useammat kihlakunnat tahtowat yhdessä walita saman waltuusmiehen, niin se on heidän omassa wallassansa"; mutta tämmöinen yhdistyminen ei ole ollenkaan tarpeellinen eikä suotawa; sillä talonpoikais-sääty, joka puoleen wuosisataan ei ole tarwinnut nähdä mitään waiwaa waltiopäiwä-puuhista, jaksaa kyllä tällä kertaa kolmen kuukauden kuluessa elättää miehen joka kihlakunnalta, ja jos talonpoikaisten edusmiesten lukumäärä aiwan wähäksi supistuisi, olisi siitä epäilemättä haitta ja wahinko itse säädyn arwolle. Arwaamme siis epäilemättömäksi, että jokainen kihlakunta walitsee oman edusmiehensä. Kuinka waali kihlakunnassa toimitetaan, määrätään tarkemmin Talonpojiston wapauksien ja oikeuksien Wahwistuksessa wuodelta **1789**, seuraawilla sanoilla:

„Talonpoika-sääty on tästälähin niinkuin tähänkin asti neljäs Waltakunnan Sääty Waltakunnan yhteisissä kokouksissa, ja sen Waltiopäiwäin-miehet walitaan talonpojilta, jotka owat talollisia kruunun-tiloilla tahi joilla on kruunun-perintömaita tahi wapa-perintömaita niissä kihlakunnissa, jotka Waltiopäiwäin-miehiä lähettäwät. Waali toimitetaan manttali-luwun mukaan ja pitäjän waltuusmiehiltä Kihlakunnan-tuomarin edessä, jossa hän on aatelitoin, mutta kihlakuntiin, joissa tuomarit owat aatelisia, määrätköön Howioikeus, saatuansa tiedon kutsumuksesta Waltiopäiwille ja erinäisettä hakemuksetta, taitawia aatelittomia miehiä waalia' toimittamaan; ja se, joka on pitänyt waalin, antakoon järkiään waltuuskirjan sille, joka on saanut useammat huudot. Nämä waltuuskirjat annetaan Waltiopäiwäin alussa Walta-kanslerille, tahi sille, jonka Kuningas määrää niitä tutkimaan; ja elköön keltäkään, joka moittimattomalla laillisella waltuuskirjalla on warustettu, pääsyä Säätyyn kiellettäkö.

Elköön Kihlakunnan-tuomari tahi muu wirkamies, Kuninkaan armon ja wirkansa kadottamisen haastolla, sekautuko Waltiopäiwäin-miesten waaleihin tahi Talonpojiston täydellistä waaliwapautta estäkö".

Talonpoika-säädyn pöytäkirjan Kirjoittajaksi Waltiopäiwillä tahtoo Kunink. Maj:ti aina määrätä taitawan aatelittoman miehen".

Jos nyt näiden sääntöjen mukaan tahdomme tutkia, kuinka waali tapahtuu, niin näemme:

I. *Oikeus walita ja tulla walituksi* on ainoastaan kihlakunnan tilallisilla eli talollisilla, nimittäin kruununtilain ja perintötilain haltioilla, mutta ei rälsi- eli wapa-talojen omistajilla, sillä näiden tilat owat wanhastaan olleet aateliston hallussa ja pidetään edustettuina Aatelis-säädyn kautta waltiopäiwissä. Yksi laji rälsi-taloja saapi kuitenkin olla waalissa osallisena, niinkutsutut „wapa-perintömaat". Näiden syntyperä on seuraawa. Kun kruunu **16**:nnella sataluwulla lahjoitti ja läänitti pois paljon maita aatelisille, se toisinaan sattui läänittämään monta perinnöksikin ostettua taloa, mutta siinä tapauksessa ei woinut lahjoittaa itse taloa, joka jo oli asujaimen oma, waan ainoastaan wuotisen weron. Näin nämä tilat tuliwat rälsiksi eli wapa-maiksi, koska wero ei enää mennyt kruunulle, mutta pysyiwät muutoin perintömaan-luonnossa, ja asujaimen oikeus olla waltiopäiwä-waalissa osallisena ei myöskään häneltä hukkunut. Muut wapamaat sitä wastoin owat tästä oikeudesta eroitetut. Kunkin walitsijan ääni luetaan, niinkuin papin waaleissakin, hänen talonsa manttaalin jälkeen. Mutta jos talolla olisikin waali-oikeus, mutta sen haltia ei ole talonpoika, s. t. s. on nykyänsä taikka on ennen ollut jossakussa muussa Säädyssä tai wirassa, niin semmoinen tila on suljettu pois waali-oikeudesta. Tässä tahdomme muistuttaa, että „muu Sääty" tässä ei muuta merkitse kuin aatelista, papillista tai porwarista säätyä. Laki ei tunne mitään niinkutsuttua „herras-säätyä", joka on ainoastaan typerä puheen-tapa, ja nimitys „sääty-persoonat", joita joskus saadaan kuulla, on wielä takaperoisempi lause, jolla ei ole perustuslakien kanssa yhtään mitään tekemistä. Sana „wirka" taas merkitsee ainoastaan kruunun antamaa ja palkitsemaa wirkaa, eikä niitä kunnallistoimia, esm. pitäjän kouluttajan j. n. e., joita toisinaan wiran nimellä mainitaan. Niinkutsutuita herras-miehiä siis saattaa löytyä, jotka kuuluwat talonpoikien luokkaan. Ylipäänsä on samoilla miehillä oikeus walita ja oikeus tulla walituksi. Kuitenkin on määräys eroituksena, että joka walitaan, sen pitää asuman kihlakunnassa ja pitämän taloa. Jos ei, niin hän tosin saapi walita, mutta ei tulla walituksi.

II. *Waali-tawan* suhteen on muistaminen, että se muodoltaan on wälillinen; sillä kunkin pitäjän (— nähtäwästi kunnallisen eli kirkollisen pitäjän —) pitää ensin walitseman „waltuusmiehiä", ja nämä koko kihlakunnan kaikki waltuusmiehet, warustetut kukin waltuudella, tulewat yhteen ja walitsewat tuomarin edessä waltiopäiwä-miehen. Tämmöinen waalitapa on epäilemättä siitä syntynyt, että koko kihlakunnan talonpoiat matkojen pituuden tähden eiwät helposti woisi kokoontua yhteen paikkaan. He siis lähettäwät waltuusmiehiä siaansa. Mutta se ei ole sanottu, että heidän täytyy jättää koko waali näiden waltuusmiesten omaan mieli-waltaan. Epäilemättä walitsijat, jos niin tahtowat, woiwat määrätä, kellen heidän waltuusmiehensä pitää antaman pitäjän äänet. Ja jos itse pitäjässä siitä asiasta olisi eri-ajatuksia, niin yksi pitäjä epäilemättä woipi lähettää kaksi tai useampaa waltuusmiestä, joista jokainen antaisi niiden äänet, joiden puolesta hän tulee. Sitä emme kuitenkaan luule paljon tapahtuwan; olemme wain tahtoneet muistuttaa, että la'issa ei ole siihen estettä; sekin seikka, että laki nimittää nämä pitäjäin asiamiehet „waltuusmieheiksi", eikä „walitsija-miehiksi (electores)", todistaa mielestämme, ett'ei waali ole itse asiassa wälillinen, waikka sillä on wälillinen muoto. Toinen asia on wielä paljoa painawampi. Pitäjien lähettämät waltuusmiehet eiwät suinkaan ole mitään waaliin pantuja edusmiehyyden hakijoita, joista wälttämättömästi yksi olisi walittawa waltiopäiwä-mieheksi. Päin-wastoin he eiwät ole muuta kuin pitäjäin waltuusmiehiä, ääniä antamaan, ja nämä waltuus-miehet taitawat walita kenenkä hywänsä kihlakunnan talonpoi'ista, joka wain täyttää nuo ennen mainitut ehdot. Tämä asia saattaa joskus olla tärkeä tietää. Tapahtuu esm., että koko kihlakunta tahtoo Ritosen waltiopäiwämieheksi; ainoastaan oma pitäjä, jossa enemmistö wihaa häntä, kenties koulu-tointen tähden, kenties muistakin syistä, ei tahdo hänelle sitä kunniaa suoda, waan lähettää pitäjän waltuus-mieheksi Ratosen. Ratonen ei ole Ritonen; — ja waikkapa nyt Ratonen oman pitäjänsä puolesta walitsisikin itsensä, niin muiden pitäjäin waltuusmiehet kuitenkin walitsesewat Ritosen, ja Ritonen tulee waltiopäiwä-mieheksi. — Waali tapahtuu kihlakunnan tuomarin edessä, ellei tämä ole aatelinen, jossa tapauksessa howi-oikeus määrää jonkun taitawan aatelittoman miehen waalia toimittamaan. Mutta ei tuomari eikä kukaan muu wirkamies saa sekaantua waaliin. Sen tähden onkin tawallista ollut, että waltuusmiehet ensin kokoontuwat yksinänsä keskustelemaan ja wasta sitten astuwat tuomarin eteen lausumaan äänensä. Wuoden **1723** Waltiopäiwä-järjestys tarkoilla sanoilla säätää, että kaikissa edusmiehen waaleissa „pitää sen tuleman Waltakokouksen jäseneksi (waltiopäiwä-mieheksi), jolle enimmät

huudot (s. o. manttaalit) joutuwat, eikä se, joka on tullut walituksi, saa siitä poiswetääntyä, jollei hänellä ole la'illinen este". Walitun omaa suostumusta ei siis ole tarpeellinen tässä tilassa kuulustaa. Tässä tilassa myöskin waltuusmiehet määräävät, kuinka suuri matka- ja elatus-raha on waltiopäiwä-miehelle annettawa; sillä tämän rahan maksawat kihlakunnan waalimiehet eli talonpoikat, eikä kruunu. Tämä raha ei tarwitse olla isompi, kuin että edusmies sillä hywin tulee toimeen. — Kun waali on pidetty, kirjoittaa tuomari pöytäkirjan-otteen waltuudeksi sille, joka on walittu.*)

III. Yhden näistä näin walituista talonpoikais-säädyn edusmiehistä määrää Hallitsija („Kuningas") Säädyn Puhemieheksi. Samaten myöskin hallitsija määrää Talonpoikais-säädyn Pöytäkirjuriksi jonkun „taitawan aatelittoman miehen".

*) Toiwomme, että tuomarit kirjoittawat edes nämä pöytäkirjat suomeksi!

Laillisia Ilmoituksia.

K. Wiipurin howioikeus on suonut wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi, luettu 7 p:stä tätä huhtik., tuomarille Wähä-Sawolahden ala-tuomiokunnassa O. G. Stadius'elle, sekä senaikuiseksi wiran toimittajaksi määrännyt howioikeuden wara-kanslistan A. Stadius'en.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Määrättynä: Suoniemen kappal. apulainen F. J. Wellenius saman seurakunnan armowuoden saarnaajaksi, ja toukokuun 1:stä päiwästä alkaen: Huittisista armowuoden saarnaaja K. Dahlberg wäli-saarnaajaksi Merimaskun kappeliin, Wähästäkyröstä armowuoden saarnaaja wk. G. A. Lindström armowuoden saarnaajaksi Huittisiin, Kumlingen kirkkoh. apulainen G. Höglund kappalaisen siaiseksi Lietoon, Maskun emäkirkon papit toimittamaan myös Wahtoon seurakunnassa asuwan pitäjänapulaisen wirkaa, Lemlannista kirkkoh. wiran toimittaja K. H. Terwanen kirkkoh. apulaiseksi Poriin, Lehtimäeltä armowuoden saarnaaja J. W. Kjellberg armowuoden saarnaajaksi Wiljakkalaan, Ikaalisista kirkkoh. apulainen wk. K. G. Törngwist wälisaarnaajaksi Wirtain kappeliin, Lohjalta armowuoden saarnaaja maisteri K. A. Mellberg kirkkoh. apulaiseksi Ikaalisiin, Wirtain kappelista armowuoden saarnaaja K. A. Sadenius kirkkoh. apulaiseksi Sahalahdelle, Paattisista wälisaarnaaja E. Rautell kappalaisen siaiseksi Lopelle, Bergön wälisaarnaaja M. E. Caselius pysymään samassa toimituksessa, koska sinne asetettu kappalainen S. Hirwinen on hakenut ja saanut eron mainitusta kappalaisen wirasta; Ähtäwältä kappalaisen-siainen J. H. Wijkberg wälisaarnajaksi Alahärmän kappeliin, Kokkolasta wälisaarnaaja F. A. Stenrenius kappalaisen siaiseksi Ähtäwän kappeliin, Wintalasta wälisaarnaaja K. G. Renfors wälisaarnaajaksi Ewijärwelle, Ahlaisista wälisaarnaaja F. A. Wirberg kappalaisen siaiseksi Kuortaneelle, Isostakyröstä kappalaisen siainen wk. J. F. Ignatius wälisaarnaajaksi Ylikannuksen kappeliin, ja Laihialta kirkkoh. apulainen H. M. Inberg kappalaisen siaiseksi Isoonkyröön. Papiksi wihityt: D. Skogman armowuoden saarnaajaksi Mietoisiin, E. H. W. Linderoos wälisaarnaajaksi Getan kappeliin, K. A. Möller wälisaarnaajaksi Eckerön kappeliin, ja G. W. Wigelius Kumlingin kirkkoherran apulaiseksi. — Kirkonkokoukset on Laitilan kirkkoherra, prowasti J. E. Apelgren ynnä kuwernöörin asiamiehen kanssa pitäwä Uudenkirkon ja Pyhämaan kirkoissa Kammaisten, Edwäisten ja Kukoisten kyläin muuttamisesta Uudenkirkon pitäjästä Pyhämaan kirkkokuntaan. — Waalisaarnan pitämisen aika on määrätty Someron kirkkoherran waaliin asetetuille, ja pidetään kirkkoherran anomus toukok. 31 p:nä. — Päätökset on konsistoriumi antanut Jurwan lukkarin anomuksesta saada lukkarin waalua Österlandin kylästä, sekä luutnantti K. v. Schantzin ynnä muiden anomuksesta saada Raision seurakunta eri pitäjäksi. — Kirkkoherran waalissa Orihwedellä maalisk. 15 p:nä on Paimion kirkkoherra K. H. Fonselius saanut 1 1/6 manttaalin huudot, Kumlingen prowasti B. Sulin 7 7/144 manttaalia ja Pietarsaaren kappalainen w. A. G. Cajanus 46 31/180 manttaalin huudot.

Porwoon hippak. Kun kappal. Hirwensalmella ja nim. kirkkoh. Hartolassa J. N. Sirelius on kuollut, ennenkuin hän on joutunut mainittua kirkkoh.-wirkaa alkamaan, on keis. senaatti tuomiokapitulon ehdotuksesta julistanut kirkkoherra Sirelius'en perillisille oikeuden nauttia heille tulewaa armowuotta Hartolan pitäjässä. Seuraawat alkawat wirkojaan toukokuun 1:sestä p:stä: Wiipurin kirkkoherranwirkaa kirkkoherran-siainen Helsingissä, nimitetty kirkkoh. M. Forstén, kirkkoh.-wirkaa Juhanneksen pitäjässä sikäläinen kappalainen, nim. kirkkoh. A. G. Hahl, Lammin kappalaiswirkaa kirkkoherran-siainen Lemissä w. kirkkoh. A. Boman, Hirwensalmen kappalaiswirkaa kirkkoherran apulainen, w. kirkkoh. A. Fernberg ja Sulkawan kappalaiswirkaa w. kirkkoh. Antrein pitäjässä G. A. Cajander. — Määrätyt: Tuomiokirkon-apulainen Porwoossa A. Sirén ja mamselli S. O. Åkerstedt wastaiseksi toimittamaan, Sirén opettajan-wirkaa ja jälkimäinen naisopettajan-wirkaa sikäläisessä kuuromykkäin-koulussa, kappalaisen-siainen Walkealassa, w. kirkkoh. F. Winter kirkkoherran apulaiseksi Iittisissä ja kirkkoherran apulainen Lappeenrannalla K. A. E. Winter toukokuun 1:stä p:stä olemaan warsinaisena kirkkoherran-apulaisena Juhanneksen uudessa kirkkoherrakunnassa sekä saarnaaja Lappeenrannan kehruhuoneessa, w. kirkkoh. A. M. Tolpo oman wirkansa toimittamisen ohessa myöskin wirantoimituksissa auttamaan Lappeenrannan kirkkoherraa. Kuollut: Heinäjoen kappalainen, w. kirkkoh. D. Eklund maalisk. 22 p.

Kuopion hippak. Konsistoriumissa 1 p. huhtik. Awonaisena on: opettajan wirka ala-alkeiskoulussa Kuopiossa, haettawa 56 päiwässä ja kappal. wirka Kajaanissa, haettawa 90 päiwässä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Hywiä walkeita **siemen-Herneitä**

E. A. Bäck'illä,
Helsingissä.

Myytäwänä:

Walkoisia ruotsalaisia ja saksalaisia siemenherneitä.
Riian pellawan-siemeniä.
Hiirenherneiden eli wikkerin siemeniä.
Ruisjauhoja matoissa.
Riihi-kuiwia rukiita.

C. J. Hildén'in tykönä
Tampereella.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Sen johdosta että tehtaalainen eli wapriikin-pitäjä Viktor Leopold Renfors Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadakseen, nauttimalla omaisuuden alttiiksi-annon oikeutta, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestaan, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut wapriikin-pitäjä Renfors'in kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 5 p. ensitulewata Lokakuuta kello 11 ja wiimeistäkin ennen kello 12 päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan tästä anomuksesta kuulusteltawiksi ja welan-waatimuksiansa wapriikin-pitäjä Renforsin konkurssiin jätettyyn omaisuuteen, kaiken oikeuden ja wastaisen puheen-wallan kadottamisen uhkauksella, todistamaan ja walalla wahwistamaan sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin konkurssi-asetus Kesäkuun 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 23 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Sen johdosta että Herra Apteikkari Gustaf Adolf Serlachius Majistraatin tykönä on tehnyt anomuksen saada itselleen jätetyksi kolmen tynnyrin ja wiiden-toista kapan alaa kaupungin Näsijärwen rannalla, aiwan likellä Kauppias Eliandérin tulitikun-wapriikkiä olewaa metsämaata, sinne perustaaksensa wapriikkilaitosta, on Majistraatti tänäpänä tehdyn päätöksen mukaan katsonut tarpeelliseksi paikassa pitää syyniä tuorstaina 7 p. ensitulewata Toukokuuta kello 11 edellä puolipäiwää; ja saa Maajistraatti tämän kautta kutsua kaupungin porwaristoa sinne saapuwille tulemaan asiasta kuulusteltawaksi, muistutuksella ett'ei yhden tai toisen poissa-olo estä syynin tapahtumista ja asian lopullista ratkaisemista. Tampereen Raastupa 23 p. Maaliskuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Sen johdosta että kauppias Johan Abraham Sundström Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadaksensa, nauttimalla eroamisen etua, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestansa ja kauppias Sundströmin waimo Ewa Sundström yhdessä johdossa on tehnyt pyynnön saadaksensa hywäkseen nauttia konkurssitawarasta poisottamisen etua, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut kauppias Sundströmin kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 28 p. ensitulewata syyskuuta kello yksitoista (11) ja wiimeistäkin ennen kello kaksitoista (12) päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan näistä anomuksista kuulusteltawiksi ja, kaiken oikeuden ja wastaisen puheen-wallan kadottamisen uhkauksella, mainitsemaan, todistamaan ja walalla wahwistamaan welanwaatimuksiansa löytywiin waroihin, sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiaan suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä kuin Kuninkaallinen konkurssi-asetus Kesäk. 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 18 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Sen johdosta että kauppias Karl Emanuel Aulén Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadakseen, nauttimalla eroamisen oikeutta, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestansa, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut kauppias Aulenin kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 21 p. ensitulewata Syyskuuta kello yksitoista (11) ja wiimeistäkin ennen kello kaksitoista (12) päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan tästä anomuksesta kuulusteltawiksi ja welanwaatimuksiansa kauppias Aulen'in konkurssiin jätetyyn tawaraan, kaiken oikeuden ja wastaisen puheenwallan kadottamisen uhkauksella, todistamaan ja walalla wahwistamaan sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin Kuninkaallinen konkurssi-asetus Kesäkuun 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 18 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. *Lℓℓ.*
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 3: 10—3: 30 tynnyri.
Kaurakryynit 33—36 k. k:pa.
Walkoset hern. 40—45 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. *Lℓℓ.*
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 *Lℓℓ.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 *Lℓℓ.*
Palwattua samaa 1: 80—2 r.
Wasikan-liha 1: 30—1: 75 *Lℓℓ.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 90—2: 10 *Lℓℓ.*
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. *Lℓℓ.*
Talia 2: 50—2: 60 *Lℓℓ.*
Tuoretta woita 15—17 k. *ℓℓ.*
Ruoka-woi 3: 3—30 k. *Lℓℓ.*
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 28—35 k.
Tuoreet lahnat 7—8 k. *ℓℓ.*
Tuoretta säynää 3 1/2—4 k.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ℓℓ.*
Tuoreet hauet 6—8 k. *ℓℓ.*
Tuoretta silakoita 4 k. *ℓℓ.*
Tuoreet kuhat 8—10 k. *ℓℓ.*
Tuoreet mateet 8—10 k. *ℓℓ.*
Suolattua lohta 18—20 k. *ℓℓ.*
Suolatut lahnat 6 k. *ℓℓ.*
Suolattuja silakoita 70—80 k. *Lℓℓ.*
Suolattua kilohailea 80—1 r. *Lℓℓ.*
Terwaa 5: 5—50 tynnyri.
Koiwu-halkoja 1: 1—10 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. k:ma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 80—85 k. kannu.
Heinät 13—15 k. *Lℓℓ.*
Oljet 5—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 31. **Maanantaina 20 p:nä Huhtikuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseudulla posti- maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälistä.

Tänään Maanantaina.

Huhtik. 20 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 1/2 8 jpp. Hywästijättö-soitannot hra Lindbergiltä uudessa teaterissa.

Huomenna Tiistaina.

Huhtik. 21 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisista kauppatawaroista ja huonet-kaluista kauppias Stenbergin talossa N:o 6 wuorikadun warrella.

" k:lo 12—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Huhtik. 22 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni sotatoimikunnan konttorissa kaikenlaisten puu- ja rauta-kalujen maalaamisesta.

" k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa kruununwouti Wilchman wainajan kirjastosta.

" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Tuorstaina.

Huhtik. 23 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Stenbergin talossa jatketaan.

" k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa kaupungin sälykartanossa Narinkin takana 17,000 kappaleesta tiiliä.

Helsingistä.

Apulahjat hädän-alaisille. Maaliskuun 26 päiwään saakka on yhteensä kokoontunut apulahjoja hädän-alaisia warten Waasan, Oulun, Kuopion ja Mikkelin keskuus-apukomiteoille seuraawalla tawalla: Waasan keskuus-apukomitealle on tullut Suomesta 40,898 ruplaa, 689 tynnyriä rukiita, 280 tynnyriä ohria, 46 tynnyriä kauroja, 1 matto ruisjauhoja ja 6 kyrsää sekä 600 markkaa welkaseteleissä; Wenäjästä 35,625 r.; Ruotsista 16,858 r.; Lybekistä, Hampurista ja Lontoosta 1,247 r. — Oulun keskuus-apukomitealle on tullut Suomesta 37,961 r., 496 t:riä rukiita, 17 t:riä ohria, 14 mattoa ruisjauhoja, 256 t:riä suoloja; Wenäjästä 34,229 r. ja 100 säkkiä ruisjauhoja; Ruotsista 11,500 r.; Norjasta 1,600 r.; Englannista 167 rup., Tanskasta 50 rup.; Lybekistä 663 r.; Hampurista 75 r. — Kuopion keskuusapukomitealle on tullut Suomesta 28,546 r., 683 t:riä rukiita, 100 t:riä ohria; Wenäjästä 30,034 r.; Ruotsista 10,900 r.; Lybekistä 665 r. — Mikkelin keskuus-apukomitealle on tullut Suomesta 1,874 r., 4 t:riä rukiita, 19 t:riä ohria, 3 t:riä kauroja, 3 mattoa ruisjauhoja, 2 t:riä herneitä; Wenäjästä 4,158 r.; Ruotsista 2,000 r. — Summa: 259,050 r., 1872 t:ria rukiita, 416 t:riä ohria, 49 t:riä kauroja, 18 mattoa ruisjauhoja; 100 säkkiä ruisjauhoja, 256 t:riä suoloja, 6 kyrsää, 600 markkaa welkaseteleissä sekä 2 t:riä herneitä. (F. A. T.)

Uutta kirjakaupassa. Wiime tuorstaina ilmaantui kirjakaupassa ensimäinen wihko Suomi-kirjan uutta jaksoa. Kuten tietty on, ei ole kirja enään aikakauskirja, waan annetaan ulos sen mukaan kuinka kirjoituksia tulee. Samaten on tässä uudessa jaksossa kirjan nimilehti muutettu suomalaiseksi. Nimitys kuuluu näin: Suomi, Kirjoituksia isänmaallisista aineista. Toinen jakso. I osa. (306 siw. 8:o). Sen sisältö on seuraawa: 1) Om Ungerska språkets förwandtskap med finskan af Aug. Ahlqwist; 2) Suomenmaan joet ja järwet, kertoi Cl. W. Gyldén; 3) Bref från Gust. Renwall till R. Rask, åren 1818—1819 meddelade af R. A. Renwall; 4) Sanapuwullinen kysymys B. Kilpiseltä; sekä 5) Suomalaisen kirjallisuuden Seuran keskustelemiset w. 18 3/4 60—18 1/3 61. Kirjan hinta on 3 markkaa.

Yli-opisto. Lehtori C. A. Gottlund on professorin wirkaa warten Suomen-kielessä ulosantanut wäitöskirjan nimellä: „Forskningar uti sjelfwa grundelementerna af det finska språkets grammatik efter föregående anmärkningar om språket i allmänhet". Wäitös tulee tapahtumaan huhtik. 25 p. Prow. Lönnrot tulee olemaan wirallisena wastustajana.

Uuden teaterin yhtiökokous jatkettiin wiime tuorstai-iltana. Tarkastajat oliwat nyt tutkineet tilikirjat ja saaneet selwää yhtiön raha-asioista, joista tuli näkywille, että yhtiöllä tämän teateri-wuoden lopussa tulisi olemaan 15,000 ruplan welka. Tarkastajat ehdotteliwat, että johtokunnalle annettaisiin kuitteraus heidän hallinnosta, joka myöskin tapahtui. Wilkkaan keskustelemuksen jälkeen tultiin teaterin tulewaisuudesta seuraawiin päätöksiin: 1) että johtokunnan pitäisi koettaman saada 10,000 ruplan seisowaa lainaa, toiwossa että 5,000 ruplan welka kauppaneuwos Lindrosin perillisille wielä saisi jäädä maksamatta; 2) että seisowainen näytelmä-seura pitäisi woimassa pidettämän tulewana teateri-wuonna; 3) että näytelmällisten asiain hallinto jätettäisiin näytelmä-johtajan toimeksi, joka olisi johtokunnan kautta asetettawa wirkaansa. Johtokuntaan tuli äänestämisen kautta walituksi: prow. Topelius, maist. Kiseleff, prow. Estlander, prow. Cygnaeus, assessori Brummer ja tohtori Berndtsson. — Jossakin tulewassa kokouksessa tulisi tarkempia määräyksiä tehtäwäksi näytelmä-seurasta y. m.

Chaussea-tiet. Komitea, joka oli asetettu tarkastamaan ehdotusta chaussea-teiden rakentamiseen, esitti kokouksessa wiime-keskiwiikkona kaupungin tien-rakentamiseen welwollistien asukasten kanssa niitä muutoksia, joita oliwat nähneet ehdotuksessa tarpeellisiksi. Ehdotuksessa oli tahdottu chausean lewyyttä 16 jalaksi ja tien kummallakin puolella olewat polut käwelijöille 8 jalan lewiksi. Komitea sen siaan ehdotteli chaussea-tien lewyyttä 20 jalaksi mutta polut ainoastaan 4 jalan lewiksi. Kaupungin likellä piti tie oleman 24 jalan leweinen. Rakennus-kustannukset arweltiin 32,000 ruplaksi, jos alkuperäinen ehdotus seurattaisiin, mutta 42,000 ruplaksi, jos komitean ehdottelemat muutokset hywäksitään. Komitean ehdotus hywäksittiin pää-asiallisesti. — Komiteaan rakennus-työtä warten walittiin: ewerstluutnantti A. Appelberg esimieheksi, sekä jäseniksi kämneri-oikeuden esimies Jansson, kauppias F. Kiseleff, kauppias Andstén sekä majistraatin puolesta lainopillinen raatimies J. Gadd. Esimiehen palkka määrättiin 75 ruplaksi kuukaudesta ja työjohtaja luutnantti F. Stjernwallin palkka 50 ruplaksi kuukaudesta. Johtokunnan jäsenille katsottiin sowelliaaksi antaa 2 ruplaa kustakin kokouksesta, jossa owat saapuwilla. (H. D.)

Wesilääkeellinen kylpylaitos tulee päätöksen mukaan yhtiökokouksessa tämän kuun 14 p:nä niin pian kuin mahdollista toimeen pantawaksi. Laitos luultiin tarkoituksen mukaisesti saatawan toimeen 15 eli 17,000 ruplan edestä, joista jo oli pääkaupungissa listoille kirjoitettu 11,300 r. Lainaksi saataneen 7 eli 8,000 ruplaa yli sen mitä osakemaksut tuottawat.

Hra Joh. Lindberg pitää tänä iltana hywästijättö-soitannot uudessa teaterissa.

Inkerin-maalta kuuluu warmaana asiana, että tulewana syksynä aiwotaan Pietarissa Inkerin Suomalaisia warten panna toimeen suomalainen sanomalehti. Myöskin ollaan siellä ahkerassa puuhassa saada toimeen suomalainen kansakoulun-seminariumi. — Emme woi muuta kuin suurimmalla osan-otolla seurata näitä hengellisen elämän harrastuksia kansalaisissamme Inkerissä. Liian wähän on maassamme tähän saakka pidetty huolta Wenäjässä asuwaisista kansakuntamme haaroista. Siihen on tähän saakka suureksi osaksi ollut syynä monenkaltaiset ulkonaiset asian-haarat, mutta täytyy kuitenkin myöntää, että pääsyy on ollut liian heikossa kansallisuuden-tunnossa, jolla on ollut tarpeeksi tekemistä omassa maassa. Nyt on jo meillä kansallisuuden asia wakaantunut, meidän kansalliset olomme rupee tulemaan yhä tukewammalle pohjalle, nyt on siis aika, että muistamme kansa-weljiämme Wenäjällä, jotka ajan myrskyt owat meistä erottaneet. Jotain on meidän wälttämätön welwollisuus tehdä heidän siwistämiseksi, joka onkin ainoa keino pelastaa heidät wenästymästä. Inkerissä ei ole rahwaan siwistys suinkaan aiwan matalalla kannalla, sillä me tiedämme, että rahwas siellä pitää ja lukee suomalaisia sanomalehtiä. Mutta Aunuksen ja Arkangelin lääneissä, joissa löytyy paljon Suomesta siirtyneitäkin, ei yleinen siwistys suinkaan siedä ylistystä. Jos kukaan katsoisi tämmöisen siwistämis-toimen meille wieraaksi, tahdomme waan muistuttaa, että Kalewalan ru-

not, jotka owat suomalaisen kansallisuuden kunnia, owat suurimmaksi osaksi ko'otut Suomenmaan rajain ulkopuolelta.

Maaseuduilta.

Waasan läänin maawiljelysseurasta on meille lähetetty seuraawaa: maaliskuun 26 p. kokoontui Waasan läänin maawiljelysseuran toimikunta, jossa tilassa esimiehensä läänin maaherra, wapaaherra Wrede ilmoitti Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armossa suoneen seuran aloittaa toimensa. — Jaettuansa läänin maawiljelys-piirikuntiin sekä seuran asiamiehiä niihin esiteltyänsä, päätti toimikunta kirjallisesti pyytää asiamiehiksi esiteltyjä ottamaan mainittua tointa wastaan sekä kehoittamaan piirikuntalaisiansa seuran jäseniksi rupeemaan. Jäseniksi haluawaisten luettelot tulee asiamiesten jättää toimikunnalle ennen toukokuun kulutttua, jonka jälkeen nyt painossa olewat kutsumuskirjeet ja seuran asetukset heti owat jäsenille lähetettäwät. — Heinän y. m. siementen ostoksi määrätyillä waltion lahjoittamilla waroilla, joita nyt on säästössä 258 rup. paikoilla, päätti toimikunta ostaa heinän, nauriin ja pellawan siemeniä osasta myytäwiksi, osasta lahjoitettawiksi lääniläisille, joita maawiljelyskoulun johtaja Selenius otti toimittaaksensa. — Wihdoin määrättiin yhteinen kokous Waasassa pidettäwäksi kesäkuun 29 p., jossa] toimikunta antaa kertoelman toimestansa sekä seura walitsee johtokunnan. —

Iisalmesta kerrotaan Tapiossa, että siellä löytyy Haapajärwen kylässä yksi terweyden-lähde, „jota owat oppineimmat lääkärit sanoneet etuisammaksi kaikkia muita Suomen lähteitä. Warain puutteesta on se ollut huonosti rakettu ja siitä syystä on sen hywyyden woima ollut kätkettynä tämän maan kylmän sydämmen salaisuudeksi ja niin muodon jäänyt suuremmalle yleisölle tuntemattomaksi“. Esimerkkinä sen waikutuksista, „jotka jo owat hawaitut todeksi“, mainitaan, että kun on saatettu „sen weden nautintoon semmoisia ontuwia, joita on paarilla sinne kannettu, niin owat omin jalkoinensa sieltä pois käyneet“.

Warkauden ruukilta Maaliskuussa. Moni on täälläki, niinkuin ehkä paikoin muuallaki, miettinyt tuota hallituksen wiinanpolton kieltoa läänissämme wahingolliseksi, arwellen wuoden huonon wiljan, jos se poltettaisiin wiinaksi, tuottawan suuremman woiton maanwiljelialle ja enentäwän hänen warallisuuttansa. Niin näkyy moni talonpoika, torppari ja yksin loismiehetkin, joilla waan sitä huonoa eloa on hallussansa, ajattelewan: joka wiikko, melkein joka päiwä kulkee täällä ruukilla wiinan kauppioita, jotka salaa tätä salassa poltettua tawaraansa työ-miehille kaupitsewat. Eipä he niin salaisestikaan sitä kaupitse: ensimäisenä rukous-päiwänä möi muuan Leppäwirran mies wiinansa ruukin palweluksessa olewan miehen asunnossa, josta joukko juopuneita tuli tiellä ruukin kirkosta palaawia wastaan. Tämmäistä tapain turmiota, tämmöisiä tapauksia, kuin ennen (Uut. 25 n:ssa) mainittu murha, tämmöistä kurjuutta ja köyhyyttä, kuin on monessaki perheessä ruukillamme, waikuttaa tuo hyödyllinen huonon wiljan wiinaksi polttaminen. Jotka wielä puhuwat wiinanpolton puolustukseksi, wastatkoon tähän kysymykseemme: kuin wuoden huonosta wiljasta ei ole nälkäisen elatusta leipänä, niin onko siitä hänelle parempi elatus wiinana? Ei; kansan hyöty ei sitä siedä, waan oman woiton pyyntö siihen kehoittaapi. Semmoisia kansan turmelijoita ja oman woiton pyytäjiä on ruukkimme tienoilla sangen monta: niinkuin sanottiin, talollisetlähi tienoilla pitäwät salaista wiinan kauppaa ja mitä wielä emme ole maininneet — on niitäki maankauppioita, joiten puoti ja puoti-kammari on kapakkana ja pahuuden pesänä. — Mieli menee pahaksi näitä kertoessa, on siis parasta että tähän päätän pakinani. — —rl—

Toim. muist. Tämä kirjoitus on meille lähetetty yhtenä kirjoituksena erään Uutisten 25 numerossa jo julkaistun kirjoituksen kanssa. Se kirjoitus, jonka alkupuolen silloin julkaisimme ja jonka loppupuoli tässä löytyy, tuli meille käsiin, kun 25 numeromme jo oli melkein walmis painattamaan. Silloin otimme heti lehteemme sen osan kirjoitusta, joka sisälti tuon murhakertomuksen, mutta jätimme pois toisen osan, joka sisälti lähettäjän omia mietteitä ja joka ei ollut missäkään yhteydessä alkupuolen kanssa. Me aiwoimme sitä loppupuolta wasta julkaista, kun ei se ollut sitä laatua, että se olisi waatinut mitään pikaista julkaisemista. Se ei ole woinut tapahtua ennenkuin nyt wasta. — Me näemme Tapiossa, että lähettäjä on pahaksunut tätä loppupuolen poisjättämistä. Me saamme hänelle ja muille lähettäjille ilmoittaa, että jos tahtowat kirjoituksiaan suorastaan lehteen, niin kirjoittakoot lyhyesti. Jos kirjoituksissa löytyy tärkeitä uutisia, niin nämät heti julkaistaan. Mutta jos kynäelmät owat pitkät eiwätkä sisällä mitään, jonka julkaiseminen olisi erittäin kiiruhtawaa, täytyy meidän niitä lyhentää tahi tilan mukaan sowittaa.

Ulkomaalta.

Puola. Wiime-postin merkittäwin uutinen on se, että Wenäjän keisari on julistanut yleisen anteeksi-antamuksen kaikille niille kapinoitsijoille Puolassa sekä Puolan wanhoissa maakunnissa, jotka laskewat aseensa wiimeistäkin Toukok. 13 p:nä. Luultawaa ei juuri ole, että tämä aiwan paljon tulee waikuttamaan kapinan hillittämiseen, sillä Puolalaisten waatimukset ulottuwat paljoa kauwemmaksi kuin tämmöiseen anteeksi-antamukseen. Myöskin Englanti ja Ranska tulewat nähtäwästi waatimaan isompia myönnytyksiä Wenäjän hallituksen puolelta. — Yleinen waltiollinen asema näyttää nykyään entistä epäselwemmältä. Me emme siis tahdo ruweta kertoelemaan niitä monenmoisia arweluita, jotka tähän aikaan täyttäwät Euroopan sanomat.

Eräässä tappelussa, jossa puolalainen kapinajoukko hajoitetiin, mainitsewat Wenäjän wiralliset tiedot, että Puolalaisten puolella kaatui 200 miestä. Nyt „Ostdeutsche Post“ niminen sanomalehti kertoo, että on wallan epäilemätön asia, että Puolalaisen kapinajoukon mieslukku alusta oli ainoastaan 180 miestä.

Preussin edustushuoneessa on „Fortschrittspartei“ (edistyspuolue) Tanskan wiimeisestä toimesta Holsteinin asiassa päättänyt tehdä kysymyksen hallitukselta, josko hallitus pitää Tanskan wiimeisessä toimessaan Holsteinin suhteen täyttäneen w. 1850—1852 tehdyt lupauksensa ja josko se wielä pitää itseään sidottuna silloin tehdyistä suostumuksista.

Eilinen ruotsalainen posti sisältää kaksi sähkölennätin-sanomaa, joissa ilmoitetaan, että koko Wenäjän armeija on pantu sotakannalle ja Kronstadtin linnoitus warustustilaan. Wenäjän ministeri Pariisissa, paroni Budberg on saanut hallitukseltaan käskyn ilmoittaa, että tämä toimi ei tarkoita mitään sotahanketta.

Suomen Eduskunta eli Waltiosäädyt.

3. Kuinka Porwaris-sääty walitsee Waltiopäiwämiehensä.

Porwariston edusmiehen-waalista löytyy koko joukko sääntöjä ja määräyksiä, joista tahdomme mainita pää-asialliset pykäleet. Joka tahtoo ne lukea koko laweudessaan, löytää ne Suomen Perustus-lakien suomennoksesta, siww. 202—218. — Wakuutuksessa Porwaristolle ja kaupungeille wuodelta 1789 säädetään yleisesti: „Waltiopäiwä-miehen waalissa pitää Porwaristolla olla täysi huuto-wapaus, ja siinä olkoot, samaten kuin Pormestarin, kaupunginneuwoksen (eli raatimiehen) ja kaupungin-sihtierin waalissa, ainoastaan wakinaiset porwarit, mutta ei nimi-porwarit, jotka muuhun säätyyn kuuluwat, osallisina“.

Likempiä määräyksiä löytyy 1723 wuoden Waltiopäiwä-järjestyksessä ja siihen annetuissa selityksissä.

I. Kuinka monta waltiopäiwä-miestä jokainen kaupunki lähettää, on sillä tawoin säätty, että tapuli- ja maa-kaupungit saawat lähettää korkeintaan kaksi, ja wähemmät kaupungit ainoastaan yhden. Kaksi tai korkeintaan kolme pienempää kaupunkia saawat yhdistyä walitsemaan yhden waltiopäiwä-miehen; mutta ei kuitenkaan ketään käy toisen kaupungin puolesta edusmieheksi ottaa, ellei hänen oma kaupunkinsa samalla kertaa ole häntä walinnut. Ennen waalin tapahtumista pitää kaupungin porwariston sopiman ja määräämän, kuinka monta edusmiestä pitää kaupungin puolesta tulewille waltiopäiwille lähettää, ja tätä lukumäärää ei saada jälestäpäin lisätä.

II. Waali-oikeuden harjoittawat ainoastaan ne, jotka owat „wakinaisia porwaria kaupungissa ja siihen aikaan Kruunulle ja kaupungille todella maksawat weronsa“. Kaikki ne, joilla ei oikeata porwari-oikeutta ole, kaikki konkursin-alaiset, ala-ikäiset, paha-maineiset ja muut semmoiset owat suljetut pois waali-oikeudesta. Äänet luetaan „sitä myöten kuin jokaisella on osaa ulosteoissa, kartanomaan-weroissa tahi muun perustuksen mukaan, joka ehkä woipi olla otettu tasoituksekst kaupungin porwarien wälillä“. Ne, jotka owat itse waalitoimituksesta poissa, eiwät saa äännöksiä antaa; ainoastaan se, joka on kaukaisella merimatkalla, saapi kuitenkin harjoittaa waali-oikeutensa, jos noudattaa mitä asetus 1766 säätää (ks. Perust.-la'it, siww. 217, 218).

III. Oikeus tulla walituksi ei ole ylipäänsä kellään, jolla ei ole waali-oikeutta; ainoastaan Majistraatin jäsenet, — nimittäin wakinainen tai wirkaa tekewä pormestari, jos hän 2 wuotta on sitä wirkaa toimittanut, ja jokainen raatimies, jos hän 4 wuotta on ollut ja wielä on majistratin jäsenenä, sen ohessa pitää taloutta kaupungissa, ja sitä ennen seitsemän wuotta on ollut porwarina, — saawat porwarittominakin walituiksi tulla. Mutta itse porwareistakaan ei kukaan saa tulla waltiopäiwämieheksi, joka ei syntyänsä ole meikäläinen, sekä seitsemän wuotta on porwarina ollut ja sen ohessa on talollinen kaupungissa. Kaikki, jotka syntyänsä owat wieraasta kansasta, kaikki, joilla on taikka on ollut joku „wirkamiehen arwo-nimitys“ (kun se totinen toimitus, johon arwo-nimitys kuuluu, ei merkitse porwarillista

elatuskeinoa), kaikki salakuljetuksesta tuomitut henget, ja kaikki, „joilla maalla on tehtaita, wapriikkia, tai muita samankaltaisia elatuskeinoja eli toimituksia“, — owat suljetut pois oikeudesta tulla walituiksi. Lopuksi lienee tässä wielä sowelias muistuttaa, ett'ei missäkään Säädyssä kukaan muukalais-uskontoinen, s. t. s. jolla ei ole lutherolainen tai kalwinilainen usko, saa nauttia waltiopäiwämiehen oikeutta.

IV. **Waali** tapahtuu Majistraatin edessä Raastuwassa, johon pormestari ja raati „sekä ilmoituksella Raastuwan portilla että Kaupungin palweliain lähettämällä taloihin“ kokoon kutsuu „kaiken kaupungin Porwariston“. — Waali-tapa saapi olla joko **wälillinen** tai **wälitön**, kuinka wain porwaristo itse sopii. Olemme jo puhunut wälillisiä waaleja wastaan, emmekä näe mitään syytä, miks'ei edusmiehen waalit kaupungeissa tapahtuisi wälittömästi. Kuinka a) **Wälitön waali** tapahtuu, ei tarwitse mitään selitystä: jokainen saapuwilla olija antaa ne äänet, joita hänen on oikeus antaa. Mutta b) **Wälillinen waali** on mutkaisempi. Edelläkäsin pitää määrättämän kuinka monta Walitsijamiestä (Electores) „jokaisesta seurasta“ eli elatuskeinosta eli luokasta pitää oleman (ks. Perust.-la'it, siw. 207). Waali-päiwänä huudetaan toinen luokka toisensa perästä esiin ja jokainen nimittää joko yksimielisellä sowinnolla tai oikealla äänestämisellä omat walitsija-miehensä. Walitsijamiehyydellä on samat ehdot kuin edusmiehyydellä (ks. edellistä pykälää). Kuitenkin ne, jotka syntyänsä owat wieraasta kansasta, saawat walitsijamiehiksi tulla, jos owat 7 wuotta porwaria olleet ja owat talollisia kaupungissa. Walitsijamiehet sen perästä istuwan majistratin edessä walitsewat suljetuilla seteleillä kaupungin waltiopäiwämiehen, ja molemmat kerrallaan, jos kaksi lähetetään. Walitsijamies ei saa walita itseänsä, mutta kenenkä muun hywänsä, jolla wain on oikeus tulla walituksi. Jos kaksi tai useat saawat yhtä monta ääntä, niin ratkaistaan arwalla. — Walittu waltiopäiwämies saapi kohta waltuutensa ja saapi sitten neuwotella Walitsijamiesten tai kaupunkilaisten kanssa kaikesta, joka erittäin kaupungin puolesta tai muutoin Waltiopäiwillä on waarin-otettawa. Jos walittu edusmies kuolee tai muutoin pois tulee, walitaan uusi siaan samalla tawalla. Walitukset waalia wastaan tehdään Kuwernörin tykönä, mutta asia pitää waalin jälkeen ilmoitettaman majistraatille. — Jos joku kaupunki laimiin-lyöpi lähettää edusmiestä, se wetää sakkoa, minkä Sääty määrää.

V. Porwaris-säädylle samatekkuin Talonpojistollekkin määrää Hallitsija **Puhemiehen**. Mutta Pöytäkirjurinsa walitsee Sääty itse.

4. Kuinka Pappis-säädyn Waltiopäiwä-miehet walitaan.

Hengellisen säädyn waali-oikeuksista ja waalitawoista owat la'in määräykset erinomaisen waillinaisia, niin että useassa kohden näyttää warsin epä-wakaiselta, mikä la'in oikea tarkoitus lieneekään. Ensiksikin tulee Waltiopäiwiin „Piispat tai yksi taitawa mies joka Konsistoriosta, jolla (miehellä) on koko Hiippakunnan yksimielinen walitsemus ja waltuuskirja“. Tämä nähtäwästi merkitsee, että jos piispa on estetty tai kuollut, niin koko hiippakunnan papisto sisään-lähetetyillä waali-seteleillä walitsee hänen siaansa yhden konsistorio-jäsenen. — Lisäksi säädetään: „paitsi Piispaa tai sitä joka Piispan siassa Konsistoriosta tulee, walitsee Papisto jokaisessa prowasti- eli kontrahti-kunnassa waltuusmiehensä; ja jos papit useammissa prowastikunnissa tyytywät yhteen waltuusmieheen, on heillä siihen walta“. Sääntö kuitenki näyttää toiwowan, ett'ei useammat kuin kolme prowastikuntaa yhdistyisi, sillä sanat kuuluwat toisessa paikassa: „yksi pappismies jokaisesta, kahdesta tai kolmesta prowasti- eli kontrahti-kunnasta“. Wielä toiwottawampi olisi, että enimmät prowastikunnat lähettäisiwät erinäisen edusmiehensä eikä koskaan useammat prowastikunnat kuin kaksi yhdistyisi; sillä muutoin tulee Sääty aiwan wähä-lukuiseksi. Mikä se „Papisto“ on, joka prowastikunnassa walitsee, siitä ei laki anna tarkempaa tolkkua. Tapa on ollut, että ainoastaan kirkkoherrat owat walinneet ja tulleet walituiksi. Mutta la'issa ei ole semmoiseen tapaan mitään muuta tukea, kuin se erityinen lupa, mikä on annettu Kappalaisille, että muka saawat, jos niin tahtowat, erittäin „kanssa-weljistänsä lähettää jonkun waltuusmiehen Waltiopäiwille“. Tämä sääntö näyttää tarkoittawan, että jonkun paikkakunnan tai koko hiippakunnan kappalaiset saawat walita erittäin omasta keskuudestaan. Me emme kylläksi pysty la'in-selityksiin, että woisimme tarkalleen päättää, kuinka näin epäwakaisia sääntöjä on sowittaminen, mutta luulemme, että papiston totiset edut waatisiwat, että kaikki prowastikunnan papit, wirasta ja arwosta huolimatta, olisiwat waalissa osalliset ja että kuka wakinainen pappi hywänsä prowastikunnassa saisi walituksi tulla. Siinä tapauksessa Kappalaiset luonnollisesti eiwät mitään erityisiä edusmiehiä lähettäisi. Jos taas asiata ei käy sille kannalle asettaa (— me emme ymmärrä miks'ei! —), on tosin wälttämätömän tarpeellista, että Kappalaiset lähettäwät yhden tai kaksi omia miehiään kustakin hiippakunnasta. Waltiopäiwä-kysymysten seassa on iso joukko, jotka aiwan likeisesti koskewat kappalaisiinkin, ja monen ajatus on, ett'ei kirkkoherrat ylipäänsä niissä asioissa täydellisesti edustele alhaisemman papiston mieltä.

Maassa on 41 prowastikuntaa (Turun hiippak. 18, Porwoon hiippak. 14, ja Kuopion hiippak. 9). Jos 21 niistä walitsisi erinänsä ja 20 yhdistyisiwät kaksittain, wieläpä kahden hiippakunnan Kappalaiset walitsisiwat kaksi edusmiestä kummastakin ja kolmannen Kappalaiset yhden, — niin Pappissäädyn lukumäärä Waltiopäiwissä olisi, kolmen piispan kanssa, 39 henkeä. Jos taas kunkin prowastikunnan koko papisto olisi yhteisesti waalissa ja kustannuksissa osallinen, woisiwat kyllä melkein kaikki prowastikunnat lähettää erinäisen edusmiehensä.

Papiston **Puhemiehenä** on aina Arkkipiispa. Pöytäkirjurinsa Sääty itse määrää.

5. Kutka Aatelis-säädyn Waltiopäiwä-miehet owat.

Olemme jo ennen maininneet, että Aatelisto ei walitse edusmiehiä, waan kunkin suwun Päämies eli Caput Familiæ on syntymältään waltiopäiwä-mies. Jos ei Päämies itse tule, niin wanhin poikansa, jos se täysi-ikäinen on, ja jos ei sekään tule, menee ääni-oikeus muille suwun jäsenille samassa järjestyksessä kuin miehellinen perintö-seuraus hallitsija-suwuissa. Mutta jos ei kukaan suwusta woisi tulla waltiopäiwille, silloin koko suwun tulee walita edusmiehekseen jostakin muusta semmoinen aatelinen mies, joka ei ennestään ole oman sukunsa waltiopäiwä-mies. Aatelinen waltiopäiwä-mies ei saa mitään elatus- ja matka-rahaa.

Aatelisia sukuja on maassamme kolmatta sataa, mutta muutamat pitäwät asuntoa „wieraassa waltakunnassa“, eiwätkä siis saane tulla säätyjen kokoukseen. Säädyn wirallinen nimi on: „Ritaristo ja Aatelis-sääty“. Se jaetaan kolmeen luokkaan, joista jokainen äänestää erinänsä: Herras-luokka, joka sisältää Kreiwit ja Wapaherrat; Ritari-luokka, joiden esi-isät owat olleet Waltaneuwoksia; ja Asemies- (Swenne-) luokka, joka käsittää halwemmat suwut.

Aatelis-säädyn Puhemies nimitetään **Maamarsalkaksi** ja Hallitsija hänen määrää. Sääty määrää Pöytäkirjurinsa.

Seka-sanomia.

Merkillinen löytö. Ranskalaiset sanomat kertowat, että eräs majuori Bukarestissa nykyään on tehnyt aiwan eriskummaisen löydön; hän on, näet, löytänyt miekan, joka on ollut kuningas Dawidin pojan prinssi Absalonin oma. Miekan toisella puolella seisoo piirreltynä Ebrean kielellä: „Gessarin lahjoittama Absalon'ille, Dawid-jehon pojalle“ sekä kuwa Dawidin kuus-kulmaisesta sinetistä. Toisella puolella on muutamia kirjain-piirteitä, joidenka merkitys ei wielä ole selitettynä, ja sen ohessa seuraawat kullassa piirustetut sanat: Titus accepit ex Jerusalem (Titus sai tämän miekan Jerusamista). Miekassa on ollut kulta-kahwa, jonka ylimmäinen pää oli kypärällä warustetun sotilaan muotoinen, ja joka witjoilla oli yhdistetty lohikäärmeen pään muotoon, joka oli kahwana. Wanha munkki, joka on aseen omistaja, on saanut sen eräältä turkkilaiselta sotamieheltä, jonka käsiin se oli joutunut Konstantinopelin kapinassa w. 1807, mutta joka oli myynyt kahwan ja tupen, joka oli ollut kullalla warustetusta käärmeen-nahasta tehty. Miekan ikiwanhaa alkuperää osoittaa semittiläisillä kirjaimilla tehty wapriikki-temppeli.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Kun Keis. M:ti wiimeis maaliskuun 23 p. armossa on nimittänyt Närpiön kappalaisen, wk. ja jumaluusopin-kokelas J. R. Eneberg Kokemäen kirkkoherraksi, saa Eneberg nyt kohta sinne muuttaa. — Wakuuskirjan on saanut Pietarsaaren kappalainen w. kirkh. A. G. Cajanus Orihweden kirkkoherraksi. — Kuollut: wirkawuoden saarnaaja Suoniemen kappalaisen wirassa F. J. Wellenius maaliskuun loppu-puolella. — Eron elinkautisella eläkkeellä on omasta pyynnöstänsä saanut Turun naiswäen koulun ensimäinen opettaja maisteri S. F. Dahl. — Wirkawapauden owat saaneet: Sidebyn kappalainen, nimitetty kirkkoherra K. A. Karsten kolmeksi kuukaudeksi kesäkuun 1 p:stä, terweyttä hakeaksensa weden juomisella ja kylpemisellä (Lapwäärtin papit toimittawat wirkaa sillä aikaa); w. t. opettaja Porin alikoulussa A. A. Achander tämän kuun 1 p:stä termiinin loppuun, oppiansa kartuttaaksensa (wirkaa toimittaa sillä aikaa ylioppilas K. M. Forsman); Kokkolan alikoulun opettaja J. F. Reinius kuukaudeksi tämän kuun 12 p:stä opinkokeita tehdäksensä, ja w. t. woimistelunopettaja Kokkolan ylikoulussa, luutnantti J. A. Wederholm lukutermiinin loppuun, ollaksensa sotawäen kokouksissa saapuwilla (woimistelunopettajan wirkaa pitää sillä aikaa kapteini ja ritari E. Melart). — Määrätty: Kokemäen kirkkoherran wiran toimittaja wk. J. W. Limon wälisaarnaajaksi Alajärwen kappalaisen wirkaan; Närpiön kirkkoherran wiran toimittaja wk. B. F. Nordlund ja kirkkoherran apulainen siellä J. F. Liljeblad omain wirkainsa ohessa pitämään myös kappalaisen wirkaa Närpiössä; armowuoden saarnaaja Mietoisissa D. Skogman wirka- ja armowuoden-saarnaajaksi Suoniemelle; Mynämäen emäkirkon papit

myös toimittamaan Mietoisten kappalaisen wirkaa; kaswatustieteen kandidati J. F. Thurman w. t. opettajaksi Kokkolan alikouluun kuin myös tämän kuun 12 p:stä pitämään rehtorin wirkaa samassa koulussa. — Haettawana: Närpiön kappalaisen wirka, ensimäisen kappalaisen wirka Pietarsaaren maa- ja kaupunki-seurakunnassa sekä Sottungan kappalaisen wirka 90 päiwän kululla, kuin myös ensimäisen opettajan wirka Turun naiskoulussa, opettajan wirka Pietarsaaren alikoulussa, toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa ja woimistelunopettajan wirka Kokkolan ylikoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla.

Kuopion hippak. Konsistoriumissa 1 p. tätä kuuta. Määrättiin: kappalaisen wiran toimittaja Reisjärwellä O. E. Pettersson armowuoden saarnaajaksi Yliwieskaan ja armowuoden saarnaaja Karttulassa H. Meklin toimittamaan toisen kappalaisen wirkaa Iisalmessa. 8 p. tätä kuuta pyhään saarnawirkaan wihittiin: Fredrik Forsman ja Lars Schwartzberg arwosanalla approbatur (10/16). Forsman kirkkoh. apulaiseksi Tohmajärwelle ja Schwartzberg kappalaisen apulaiseksi Pulkkilaan. S. p. määrättiin waalisaarnat toiseen kappalaisen wirkaan Iisalmessa pidettäwiksi 7, 14 ja 21 päiwinä tulewata kesäkuuta ja waali 12 päiwäksi heinäkuuta.

Yksityisten Ilmoituksia.

Kuulutus.

Hänen Keisar. Maj:ttinsa on armollisessa Julistuksessa wiime Maalisk. 17 p:ltä määrännyt wäli-aikaisen seminarjumin asetettawaksi Jywäskylän kaupunkiin kansakoulun opettajain ja opettajattarien kaswattamiseksi, tullen siinä oppilaitoksessa, sille armollisessa säännössä samalta päiwältä wahwistetun osoitteen mukaan, olemaan kaksi osastoa, yksi mies- ja toinen nais-puolille, yhteisellä opettaja-wäellä, mutta toisistansa kokonaan erillänsä olewissa asunnoissa. Kumpaisenkin osastoon otetaan wuosittain wastaan kymmenen (10) asuma-oppilaita eli koulussa asuwia oppilaita, joista wiisi ilman maksutta ja toiset wiisi kolmenkymmenen ruplan maksuta wastaan wuosittain saawot laitoksessa, paitsi maksutonta opetusta, asunnon, rawinnon, sänkywaatteet ja muut tarpeensa. Sen lisäksi tulee niin monta käymä-oppilasta el. ulkona koulusta asuwia oppilaita, kuin sopiwaksi löydetään, otettawaksi wastaan saamaan ainoastaan maksutonta opetusta.

Oppilaiden wastaan-ottamisen ehdoksi on armossa määrätty, että owat täyttäneet 18 ikä-wuotensa, owat ripillä käyneet, owat ruumiiltansa terweet ja mieli-alaltansa rauhasat, owat tunnetut elämäsjänsä siweiksi sekä omistawat tarpeelliset alkeis- eli esi-tiedot ja taitawuudet, nimittäin:

1:ksi. Hywän kristillisyyden taidon;

2:ksi. Harjahtumattoman sisälukuun sekä taidon suullisesti ja kirjoittamalla kertomaan mitä on lukenut;

3:ksi. Taidon auttawasti juoksewalla kädellä kirjoittamaan äidinkieltä sanankuwun puolesta wirheettömästi;

4:ksi. Jonkilaisen taitawuuden käyttämään luwunlaskennon neljä tapaa yksinkertaisilla sekä murto-luwuilla, kuin myös, waikka ei wälttämättömästi

5:ksi. Taipumuksen kuwapiirtoon ja lauluun sekä jonkilaisen kätewyyden käsityön teossa.

Ja kehoitetaan tämän kautta kaikkia niitä, jotka haluawat päästä oppilaitokseen, ennen tulewan Kesäkuun loppua, allekirjoittaneelle lähettämään omakätisesti suomeksi kirjoitetut pyrkykirjansa ynnä ilmoituksen asuinpaikasta ja seuraawat todistukset:

1:ksi. Papinkirja;

2:ksi. Lääkärin todistus pyrkijän ruumiin laadusta ja terweyden tilasta;

3:ksi. Luotettawa todistus siitä, että pyrkijällä on ne pääsemiselle seminarjumiin ehdoksi waaditut tieto ja taidot;

4:ksi. Todistus pyrkijän mielenlaadusta sekä sopiwaisuudesta opettaja-toimeen, papin tahi jonkun muun semmoisen uskottawan hengen antama, jolla on ollut tilaisuutta saamaan siitä likemmän tiedon.

Pyrkimys-ajan ohitse mentyä tulewat kaikki ne, joiden pyyntöjä on woitu waariin ottaa, kutsutuiksi seisomaan pääsy-tutkinnon, joka pidetään seminarjumi-huoneissa Jywäskylässä päiwinä ennen laitoksen awaamista, joka tapahtuu 1 p:nä Elok. tänä wuonna.

Tamminiemessä eli Eikneesissä 10 p. Huhtik. 1863.

Uno Cygnæus,
Kansakouluin yli-tarkastaja ja seminarjumin w. t. johtaja.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Sen johdosta että tehtaalainen eli wapriikin-pitäjä Viktor Leopold Renfors Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadakseen, nauttimalla omaisuuden alttiiksi-annon oikeutta, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestaan, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut wapriikinpitäjä Renfors'in kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 5 p. ensitulewata Lokakuuta kello 11 ja wiimeistäkin ennen kello 12 päiwällä täkäläisen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan tästä anomuksesta kuulusteltawiksi ja welan-waatimuksiansa wapriikinpitäjä Renforsin konkurssiin jätettyyn omaisuuteen, kaiken oikeuden ja wastaisen puheen-wallan kadottamisen uhkauksella, todistamaan ja walalla wahwistamaan sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin konkurssi-asetus Kesäkuun 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 23 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Junon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäliwirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—58 k. Lei.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 3: 3—30 k. tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. Lei.
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 Lei.
Palwattua samaa 1: 80—2 r.
Wasikan-liha 1: 30—1: 70 Lei.
Tuoretta sian-lihaa 1: 90—2: 10 Lei.
Palwattua samaa 2: 20—2: 40 k. Lei.
Talia 2: 50—2: 60 Lei.
Tuoretta woita 15—18 k. ei.
Ruoka-woi 3: 3—30 k. Lei.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 4—6 k. korttieri.
Munatiu 23—26 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.
Tuoreet lahnat 6—8 k. ei.
Tuoretta säynää 3—3½ k.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ei.
Tuoreet hauet 5—7 k. ei.
Tuoretta silakoita 4 k. ei.
Tuoreet kuhat 8—10 k. ei.
Tuoreet mateet 8—10 k. ei.
Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Suolatut lahnat 6 k. ei.
Suolattuja silakoita 70—80 k. Lei.
Suolattua kilohailea 80—1 r. Lei.
Terwaa 5—6 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1 r. 5 k. kuorma.
Mänty-halkoja 80—1 r. k:ma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 80—87 k. kannu.
Heinät 10—13 k. Lei.
Oljet 6—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 32. Tuorstaina 23 p:nä Huhtikuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti- maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Forstén, (erosaarnan); ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Snellman.

Ruotsalainen Piplian-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Huhtik. 23 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa kaupungin sälykartanossa Narinkin wieressä 17,000 kappalesta tiilikiwiä.

„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa kauppias Stenbergin talossa N:o 6 wuorikadun warrella kaikenlaisista kauppa-tawaroista.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Huhtik. 24 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa Stenbergin talossa jatketaan.

k:lo 12—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Lauwantaina.

Huhtik. 25 p. k:lo 10 epp. Wäitös yli-opiston hist. kieliop. oppisalissa.

„ k:lo 11 epp. Näyttelö kaikenmoisista arpawoitoista ritarihuoneen suuressa salissa.

„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa kruunuwouti Wilchman wainajan kirjastosta.

„ k:lo 8 jpp. Dosentti Krohnin luento kemiallisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Huhtik. 19 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin palwelus- ja työwäelle.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Maanantaina.

Huhtik. 27 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni maakonttorissa ja suomalaisen sotatoimikunnan edessä kaikenlaisten ruoka-aineiden hankkimisesta.

„ k:lo 11 epp. Samanlainen awisioni Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla kryytimaan kaswujen ja happamen kaalin hankkimisesta.

Helsingistä.

Yli-opisto. Hänen Majesteettinsa Keisari on maaliskuun 21 p:nä määrännyt ja nimittänyt Waasan lukion apulaisen, tohtori Yrjö Sakari Forsman'in yleisen historian prowessoriksi keisarillisessa Aleksanteri-yliopistossa. — Kandidati-tutkintoa fys.-määräysopillisissa tieteissä seisoiwat wiime tiistaina yli-opistolaiset E. J. V. Bonsdorff ja J. A. Fastberg.

Suomalaisia luennoita. Ilokseme woimme mainita, että muutamat nuoremmat yli-opiston jäsenet owat yhdistyneet joka toinen lauantai-ilta pitämään helposti käsitettäwiä luennoita tieteellisissä aineissa. Luennot, jotka parhaasta päästä tarkoittawat kaupungin suomalaisia hantwärkkäreitä ja työwäkeä, alkawat tulewana lauantaina, jolloin dosentti Krohn pitää luennon. Ne aljetaan k:lo 8 illalla ja tulewat pidettäwiksi kemiallisessa oppisalissa. Niihin on wapaa maksuton pääsy kelle hywänsä. Me toiwomme, ett'ei Helsingin suomalainen wäestö tule laiminlyömään tätä hywää tilaisuutta oppimiseen ja tietojen kartuttamiseen.

Tilastollisen kertomuksen walmistamiseen Oulun ja Kajaanin läänistä on keis. senaatti suonut kanslia-neuwos G. Rein'ille 500 ruplaa.

Uudet Setelit 12, 20, 40 ja 100 markan arwosta tulewat pantawiksi yleiseen liikkeesen kesäkuun ensimäisestä päiwästä. Tästä tulee yleinen kuulutus ulosannettawaksi ja lisättäwäksi kertomus pää-asiallisimmista tunnusmerkeistä uudessa setelirahassa. (F. A. T.)

Lehdessämme on pyydetty tilaa seuraawalle:

Protesti.

Koska hrra J. Krohn, joka osakkailta kunnia-osoituksessa 4:nä p:nä Huhtikuuta oli walittu puhujaksi ja joka heiltä ei woinut saada muuta toimitusta kun että hän suullisesti lausuisi heidän mielisuosiota Senaattori Snellman'ia kohtaan, sittemmin kuitenkin omawaltaisesti on ulottanut saaman toimituksensa sinne asti, että hän H:fors Dagblad'issa on kirjallisesti julistanut puhuneensa mainitussa tilassa **koko suomalaisen yliopistolaiskunnan nimessä**; niin allekirjoittaneet eiwät ole nähneet heidän puolesta estettä olewan peräyttää, 1:ksi hrra Krohn'in itsellensä anastettua waltaa ja 2:ksi sen opistolaiskokouksen, joka walitsi hrra Krohn'in puhujaksensa, oikeutta päättää koko opistolaiskunnan nimessä; jossa wiimemainitussa kohdassa saamme esitellä sen yleisesti tunnetun seikan, että mainittu opistolaiskokous oli tawallisista muodoista poikkenewalla laadulla kokoonkutsuttu, nimittäin nimettömällä ilmoituksella lukuyhteyksessä, siellä näkywä ainoastaan kiri-tuorstaina ja pitkänä-perjantaina, joina päiwinä luonnollisista syistä tawallista wähempi wäkiä käypi lukuyhteyksessä ja jona aikana osa opistolaiskunnan jäseniä arwattawasti on poissa kaupungista; ja saamme siis mainituista syistä julistaa, että hrra J. Krohn yllämainitussa tilassa on puhunut ainoastaan kunnia-osoituksessa osallisten — ja omasta, mutta ei suinkaan koko suomalaisen opistolaiskunnan puolesta.

(Allekirjoitettu seitsemältä kymmeneltä kahdeksalta yliopistolaiselta).

Toim. muistutus. Me emme ole tahtoneet kieltää siaa yllä-olewalle protestille, waikka se eriääkin kokonaan meidän omasta tässä asiassa jo ennen lausumasta ajatuksesta. Protesti nojautuu kokonaan siihen, ett'ei, yllä-mainittua opistolaiskokousta kokoon-kutsuttaessa, ole noudatettu laillisia temppuja. Kokous oli muka „tawallisista muodosta poikkenewalla laadulla (= „formstridigt sätt") kokoonkutsuttu". Me pidämme laillisuuden kaikessa arwossa. Mutta ne lailliset mutkat, jotka owat tarpeella oikein laillisen opistolaiskokouksen toimeen saamiseen, owat jo aikaa yli-opistolaiskunnassa tunnetut ja tunnustetut mahdottomiksi noudattaa, semminkin kun pidettäwä kokous on koskenut semmoisia asioita kuin yllä-mainittua kunnian-osoitusta. Kunnian-osoituksessa osalliset noudattiwat sentähden käytöksessään kokonaan wanhaa tapaa. Että opistolaiskunnan järjestämis-laitoksessa wielä on suuri waillinaisuus, se on kieltämätöin. Mutta se, että hyrat protestantit owat käyttäneet tätä waillinaisuutta aseeksensa, todistaa heidän puolelta puuttuwaa arkatuntoisuutta yli-opistolaiskunnan kunniasta yleisön silmissä. Me tahdomme lisätä, että iso osa näitä protestanttia kuuluu siihen tiedekuntaan, joka aina hywin wähän on huolinut yli-opistolais-kunnan yleisistä asioista. — Me emme siis woi muuta kuin pysyä siinä, mitä jo ennen olemme lausuneet, että kunnian-osoitus J. W. Snellman'ille tapahtui yli-opistolaiskunnan puolesta ja sen nimessä, jos ollenkaan woidaan semmoisesta kunnasta puhua. Me woimme senkin puolesta ajatuksessamme pysyä, kun yli-opistolaiset harwassa tilassa ennen owat olleet niin lukuisesti ko'ossa kuin juuri tämän kunnian-osoituksen päättämisessä. — Allekirjoittajain nimet owat toimituksen luona nähtäwät.

Maaseuduilta.

Tampereelta 18 p. Huhtikuuta. Wiime tiistaina pidettiin täkäläisen lainakirjasto- ja lukuyhtiön wuosikokous. Wuosikertomus luettiin, josta saatiin tieto, että kirjastosta on wuoden kuluessa annettu yhteensä 968 suomen-kielistä ja 7 ruotsinkielistä kirja-eksemplaaria sekä 21 maakarttaa 6,852:lla lainaajalla 9,563:lla eri numerolla. Uusia kirjoja ei ole käynyt toimikunnan hankkia, warojen puuttuessa, koska yhtiön jäsenet enimmiten owat wasta tiliwuoden loppupuolella suorittaneet wuotuisen maksettawansa, ja lisäksi jo entis-wuoden tilinteon päättyessä oli rahastossa hawaittu 22 ruplan 88¼ kopeekan wajaus. Arpajaisten pitämällä tämän kuun alussa, joten kokoontui 206 ruplaa, johon wielä on lisääntynyt 54 ruplaa 25 kp. wuosirahoja, on yhtiö kuiten-

kin saanut maksoon sekä mainitun welan, että wuoden kulut, 121 ruplaa $21\frac{1}{2}$ kp., jopa hankkinut säästörahaakin tulewaksi wuotta. Lukuyhtiöön tilatut sanomalehdet owat maksaneet 24 r. $18\frac{1}{4}$ kp. — Päätettiin, että kirjastoa warten, jota tähän saakka kuusi henkeä on wuoroin hoitanut, tästä lähin otetaan yksi ainoinen hoitaja, joka waiwoistansa on maksotta nauttiwa asuinhuonetta ja lämpimää; ja määrättiin kirjalainaus tapahtuwaksi kolme kertaa wiikkoonsa, jota paitsi wielä lisättiin eräitä pienempiä määräyksiä lainaamisen suhteen. Wiimeksi tapahtui toimikunnan esimiehen ja jäsenten sekä rewiisorien waali, jolloin entiset kaikki walittiin uudesta. Mainitsematta ei sowi jättää, että yhtiön jäseniä oli hywin harwassa saapuwilla. Suotawa olisi että toisten, samanlaisen kokouksen pidettäissä, olisi siellä erinomattain niitä, joiden hywäksi koko laitos on asetettu, mielipiteitänsä ja tahtoansa ilmoittamassa.

Wirilän maawiljelyskoulu wihittiin lauantaina 11 p. huhtik. Tämä koulu on Turun talousseuran johdannon alla. Juhlallisuutta alkoi tuomioprowasti Renwall suomenkielisellä puheella, jossa hän selitti maawiljelyksen suurta tärkeyttä maallemme ja mitenkä sentähden maanwiljelijän siwistyksen koroittaminen on tarpeellinen. Sen jälkeen luki talousseuran wara-esimies lisentiaatti Hornborg myöskin suomeksi koulun järjestys-säännöt. Päiwällisen jälkeen koetettiin muutamia uusia maanwiljelys-koneita. Koulun opettajat owat hrat H. Grape ja B. Lemberg. (Å. U.)

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema on nyt wiimeisten tietojen mukaan saanut selwemmän muodon sen kautta, että Ranska, Englanti ja Itäwalta owat yhdessä neuwon Pietariin lähettäneet waroitus-kirjat Puolan asioista. Mitä nämät wallat lähetys-kirjoissaan waatiwat, sitä ei wielä tarkoin tiedetä. Kaikki kuitenkin wiittaa siihen, että waatimusten perustuksena on Wieni-kongressissa Puolalaisille wahwistetut oikeudet. Siltäkin näyttää, kuin mainittujen waltain waatimuksissa joku eräwäisyys olisi, josko pää-asiassa owatkin yhtäpitäwäiset. Itäwallan kiinteys puolalaisessa kysymyksessä onkin wiime-aikoina paljon laimistunut. Siitä syystä näyttääkin hywin epäiltäwältä, mimmoiselle kannalle Itäwalta tule asettumaan, jos kolmen wallan waatimukset Wenäjältä saawat kiellon. Tuleeko Itäwalta semmoisessa tapauksessa kokonaan asettumaan länsiwaltain puolelle, töillä ja toimilla auttamaan heitä yhteisten waatimusten toteuttamisessa? Se kysymys tähän aikaan tungeikse waltio-miesten ajatuksiin. Mitenkä asiat tulee muodostumaan, riippuu kuitenkin varhaasta päästä siitä, mimmoisen wastauksen Wenäjä tulee näihin kirjoihin antamaan. Ulkomaan sanomissa wakuutetaan yleisesti, ett'ei Wenäjä milloinkaan ole ollut niin wähän taipuwainen myönnytyksiin kuin nyt juuri tähän aikaan. Keisarille lähetetyt adressit, joissa lausutaan jäykkää mielipidettä kaikkea Wenäjän alaa ja kunniaa wähentäwäistä myöntywäisyyttä wastaan, owat nekin puoleltaan kehoittaneet hallitusta suurempaan kiinteyteen ulkomaan suhteen. Se jo näkee selwästi monesta seikasta, ett'ei Ranskan ja Wenäjän wäli suinkaan ole ystäwällinen. Niinpä luetaan „Wiener-General-Correspondenz“ lehdessä seuraawaa Pariisista: „hra v. Budberg (Wenäjän ministeri Pariisissa) meni eilen keisari Napoleonin luoksi ja jätti hänelle Pietarista tulleen kirjoituksen. Tämä sanotaan keisaria niin kiihoittaneen, että hän oikein hypähti ylös tuolista ja rupesi Wenäjän lähettilästä kowilla sanoilla ahdistamaan“. Wieniläinen sanomalehti ei tiedä kertoa mikä tuo hra Budbergin tuoma kirjoitus sisälti. — Se wahwistetaan monelta haaralta, että Ranska on tehnyt kysymyksen sekä Italialta että Ruotsilta, tahtoisiwatko mahdollisesti tapahtuwassa sodassa olla Ranskalle awulliset. Tähän on, kuten yleisesti wakuutetaan, wastattu myöntäwäisesti. „Kölnische Zeitung“ ja „Augsburger Allg. Zeitung“ tietäwät Italian wastauksen olleen, että se on walmis awuksi lähettämään 60,000 miestä parasta wäkeään kenraali Cialdinin johdannon alla. Cialdini on tunnettu etewäksi sotajohtajaksi. Ruotsista taas sanoo Kölnische Zeitung seuraawaa: „paljoa jäykemmän ja Ranskan pyyntöihin myöntywäisemmän wastauksen on Ruotsi antanut. Me tunnemme sitä; mutta kun käytämme kertoelmissamme mielukkaammin liian suurta kuin liian wähäistä warowaisuutta, emme sitä mainitse. Nyt antaa teko-asiat tietää, että Wenäjä jo on tullut asian perille. Itäwaltalainen „General-Correspondenz“ on siinä ajatuksessa, että Wenäjän sotawarustukset tarkoittawat Ruotsia ja sillä ei taida siinä wäärinkään olla. Se seikka, että Kronstadt on julistettu piiritystilaan, todistaa kylläksi selwästi, mistä Wenäjä odottaa päälle-karkausta. Suomen takasin walloittaminen on tulipiirteillä kirjoitettu jokaisen Ruotsalaisen sydämmeen“. Näin arwelee K. Ztg sodan Wenäjän ja Ruotsin wälillä ei suinkaan olewan aiwan kaukana. Wenäjän hallitus sanotaan jo Ruotsin hallitukselta waatineen selityksiä niistä erinomaisista mielensuosion osoituksista, jotka yli-ympärin Ruotsissa owat näytetyt Puolalaisille.

Se ei ole mikään oudostuttawa asia, että tämmöisenä aikana, jolloin sota Wenäjän ja Ruotsin wälillä taas tulee kysymykseen, Suomikin ulkomaan sanomissa on tullut keskustelun aineeksi. Niin on nytkin tapahtunut. Se on waan ikäwä seikka, että ulkomaan lehdet eiwät ole ottaneet waiwaksensa hankkia tarkempia tietoja Suomen oloista ja kansamme oikeasta mielen-piteestä. Se ei ole tullut mainittuin lehtien mieleen nyt enemmän kuin muulloinkaan, ett'ei Suomen kansa ole mikään karjalauma, jonka kanssa käwisi menetellä kuinka hywänsä. Että tämä kansa woisi pitää missäkään arwossa sitä waltiollista ja oikeudellista asemaa, kuin sillä on, se on ihan outo asia ulkomaalla, missä Suomen asiat tulee kysymykseen. Näinpä kerrotaan Kölnische Zeitung'issa: „Suomessa löytäwät Puolalaiset yrityksillen hedellmällisen alan. Ankaran hallan kautta Elok. 2 p:nä wiime-wuonna tuli koko wilja-sato kokonaan häwitetyksi, josta syystä siellä wallitsee nälän-hätä ja nälkää näkewä joukko on helposti liikutettu jokaiselle hallitukselle wastahakoisuuksia tekemään“.

Puola. Koko Euroopan sanomakirjallisuudessa pidetään se aiwan pahana ajan-merkkinä, että kreiwi Berg on lähetetty Puolaan. Tämä nimitys luullaan todistawan sitä, että Wenäjä aikoo mitä ankarampiin keinoihin Puolalaisia wastaan ruweta. Kuten tietty, oli kreiwi Berg jo entisessä Puolan sodassa ja on siitä ajasta saakka saanut hywin huonon maineen Euroopassa. — Kapina ei näy ollenkaan tahtowan maasentua. Mieroslawskin puolue on jo poissuljettu keskuus-komiteasta ja sen siaan keski-puolue siinä walloilla. Tämä on hywin paljon lisännyt Puolalaisten luottamusta kapinaan. — Puolan wanhoissa maakunnissa on kapina yhä wielä yltymässä. Talonpojat ottawat siihen kiinteän osan. Kaikenmoisia keinoja on Wenäläisten puolelta käytetty luowuttamaan talonpojat pois aatelistosta, mutta tämä on hywin huonosti onnistunut. Aatelisto puolestaan on tarjonnut talonpojille, jotka owat olleet herrainsa orjina, maan-omaisuutta ilman maksutta.

Wenäjältä kuuluu, että aatelisto-kokoukset useammissa kuwernöörikunnissa owat lähettäneet adressia keisarille, joissa pyytäwät perustuslaillisia waltiolaitoksia.

Eiliset Ruotsin ja Wenäjän postit kertowat, että puolalainen keskuuskomitea on hyljännyt keisarin suomaa anteeksi-anomusta ja kehoittaa Juutalaiset aseisiin tarttumaan. Krakowasta on näin kuuluwa lennätin-sanoma: „anteeksi-antamus on waikuttanut päin-wastoin Wenäjän hallituksen odotuksia, sillä kapina woittaa yhä enemmän alaa“. Sota Wenäjän kanssa keskustellaan wilkkaasti Ruotsin sanomissa.

J. W. Snellman senaatoriksi.

Se on kansallisen wapauden tunnus-merkkiä, että maan julkiset miehet julkisesti arwostellaan. Se on „kansan ääni“, joka sillä tawoin pääsee kuulumaan. Ja tämä ääneen pääseminen on waikuttawa sen, että kansan miehiä yhä useammin tulee waltio-ohjin käsiksi.

Noin 16 wuotta sitten haki Snellman, joka silloin oli rehtorina Kuopion koulussa, prowessori-wiran Filosofiassa eli wiisaus-tieteessä. Silminnähtäwästi häntä silloin syrjäytettiin. Mistä syystä? Epäilemättä siitä, että häntä korkeimmassa paikassa pidettiin ylenpuolettomana wapauden-huutajana. Kutka hänestä tämän luulon lewittiwät, tulee wastainen aika ehkä tarkemmin tutkimaan; meidän wakuutuksemme on, että oman maan miehet siitä kantawat enimmän syyn. Kuitenkin Snellman'in mieli-piteet eiwät koskaan olleet kumoawaisia. Hänen asiansa on aina ollut rakentaa eikä hajoittaa, ja hänellä on aina ollut silmä-määränä käyttää olewaiset olot kaikkeen hywään, mitä ne saattawat sallia. Uskollisella työllä on hän siis waikeimmassa tilassa walmistellut parempaa tulewaisuutta. Wähän se kyllä oli, mitä siihen aikaan woitiin toimittaa, ja se suuttumaton woima, jolla hän taisteli wastuksien kanssa, oli tosiaan ylewää katsella. Kun Sensuuri hurjimmalla tawalla raiwosi häntä wastaan, muistamme hänen Saima-lehdessä puhuneen melkein näillä sanoilla: „Sana on aseita notkein; se karaistuu karaistumistaan kohdatessansa kaikenmoisia wastuksia“. Wihdoin keksittiin häntä wastaan uusi neuwo. Häneltä melkein kaikki kirjallinen waikutus kiellettiin, kaikki julkinen waikutus estettiin. Mutta silloinkaan hän ei muuttanut maasta pois siihen, mistä hän olisi turwallisesti woinut herjata ja parjata oman maan oloja tai ainakin itsellensä hankkia hauskemman ja rauhallisemman waikutus-alan. Hän „pysyi Suomessa pyhänä“, kuten Suomen kirjallisuuden seuran mieli-lause kuuluu. Hän etsi työllä leipäänsä ja maltoi aikaansa.

W. 1853 hän taas rupesi kirjallisiin toimiin. Ajat eiwät olleet paljon muuttuneet paremmalle päin. Yhtä luopumattomasti kuin ennenkin

hän koki hyödyttää sillä ahtaalla alalla, joka awoinna oli, wieläpä lewittää tätä alaa joka haaralle, warsinkin kansallisen ja waltiollisen käsityksen wirittämiseksi. Tämä työ ei suinkaan luwannut tekijällensä paljon etua, ei edes kohtuullista waiwan-maksua. Mutta uusi aika oli koittamassa. W. 1856 tuli Snellman'ille ja yleisölle yht'äkkiä ja odottamatta se iloinen sanoma, että wiisaus-tieteellinen wirka yliopistossa oli uudistettu, ja Snellman siihen asetettu. Riemu oli yleinen, eikä kawalin parjaaja silloin uskaltanut päästää hienointa hiiskausta, että Snellman muka olisi wakuutustansa ja entisen elämänsä harrastuksia heittänyt. Se katsottiin ihan luonnolliseksi, että hallitus tahtoi sowittaa pois entiset wälit ja asettua kansallisemmalle kannalle. Snellman prowessoriksi, — saattoiko hallitus selwempää todistusta antaa uusista tarkoituksistaan? Olisi kuitenkin yhden saattanut, — ja moni (muiden seassa sanomalehti Wiborg) lausui silloin selwästi, mitä kansa oikeastaan olisi tahtonut: Snellman'in oikea sia olisi jo silloin ollut Senaatissa, maan hallituksessa. Tämä toiwo on nyt toteen käynyt.

Wakuutuksemme on, että tämä tapaus on kaikissa ajattelewaisissa synnyttänyt sulinta iloa. Wakuutuksemme on, ett'ei toista Suomen miestä oli woitu keksiä, joka ansiollisemmin täyttäisi semmoista siaa. Mutta emme uskalla toiwoa, että ilo on olewa siitä niin yksimielinen, kuin se olisi ollut seitsemän wuotta takaperin. Tämän seikan tahdomme koettaa selwään panna.

Suurin haitta maailman tasaiselle edistymiselle on se, että hallitukset harwoin myöntywät kansojen waatimuksiin, ennen kuin owat liian heikot niitä wastustamaan, ja että kansat, kun kerran alkawat woimiansa tuntea, yhtä harwoin tietäwät pitää kohtuutta waatimuksissaan. Silloin tawallisesti kuuluu se lause, mikä oli kuningas Lutwik Filipin onnettomuus hänen myönnytyksissään: c'est trop tard (se on myöhään). Wuotta ennen, wiikkoa, tuntiakin ennen olisi tämä myönnytys ollut kylläksi, mutta nyt — nyt waaditaan enempää, ja sill'aikaa kuin tätä enempää mietiskellään, kaswawat waatimuksetkin, niin että taas soipi wastaan: se on myöhään. Tämä on kansain onnettomuus; sillä siitä syntyy wallattomuus ja wallattomuudesta itsewaltaisuus. Koko nyky-aian historia tarjoo yltä-kyllin siihen todistusta. Se on muistamista, että suuret kansat woiwat tämmöisiä puuskia kestää, mutta pienet kansat owat tuhon omat jos rupeewat apinoimaan suurien hairahduksia. Meillä koetellaan wakuuttaa, että Snellman muka wuosi-kymmen takaperin olisi täyttänyt maan tarpeen, mutta että nyt muka aian waatimukset owat edistyneet ja hän jäänyt. Tämmöisestä mieli-piteestä sanomme suoraan: se on paljon unohtanut, mutta ei mitään oppinut. Se hywä aika, joka Suomella nyt on, ei suinkaan ole niin hywä, ett'ei se parempi woisi olla, ja kuitenkin se saattaa monenkin unohtamaan, että melkein ensimäinen tuulispää woisi tuoda entiset olot takaisin. Monikin ei tahdo ottaa huomioonsa, mikä on mahdollista ja teko-asiain sallimaa. Ja jos kysyttäisiin: mitkä ne ansiolliset miehet tässä maassa owat, jotka seisowat edistyneemmällä kannalla ja paremmin täyttäwät aian waatimukset kuin Snellman, niin ei warmaankaan mitään yleisemmin suosittua nimeä woitaisi mainita.

Tämä mielipide, joka asettaa Snellman'in muka aialta jääneeksi, on kuitenkin kaikin puolin kunniallinen; sillä se antaa kunniaa muidenkin mielipiteille. Mutta löytyypä toinenkin käytös ja ajatus, joka ei kunniaa anna eikä kunniaa ansaitse. Se on se mielipide, joka erinomaisella sitkeydellä ja wäsymättä on koettanut luulotella, että Snellman muka olisi luopunut omasta wakuutuksestaan ja maansa eduista. Kerrankin historia, jos se huolii koskea niihin herjoihin, jotka syöpäläisten tawalla imeytywät kiinni suurten miesten kunniaan ja sillä tawoin kokewat omaa suuruuttansa paisuttaa, tulee antamaan näiden parjausten sepittäjöille ja lewittäjöille sen tuomion, minkä ansaitsewat.

Asian laita oli seuraawa. Snellman'in miehekäs oppi on aina ollut, ett'ei yksityisillä eikä kansoilla mikään tila ole niin epä-toiwoinen, ett'eiwät jotain hywää ja hyödyllistä woisi siinäkin waikuttaa; jos he eiwät muuta woi esiin tuoda kuin kehnoutta, niin se on heidän oman kehnoutensa wika. Silloin tapahtui, että muutamat nimettömät miehet (tai nuorukaiset) luuliwat paraiten palwelewan maatansa sillä tawoin, että ulkomaan sanomissa kuwasiwat omaa maata „orjuuden pesäksi" ja kaiken kehnouden kotipaikaksi. Näin syntyiwät kirja-wihot: „Finska Förhållanden". Warsin luonnollista oli, että Snellman kaikella woimalla nousi tämmöistä oman maan parjausta wastaan eikä hän silloin säästänyt erästä nuorta, iso-äänistä lahkokuntaa, jonka koko mahti ja kunnia oli näissä sala-wehkeissä. Niiden näkyy olleen mahdotonta käsittää rehellistä wakuutusta, wai puuttuiko heiltä tahto siihen. Kuinka hywänsä, heidän wäitöksensä kuului kotona ja ulkomaalla: Snellman on luopunut kansan asiasta; ja tätä herjaamista jatkettiin wuosi-kausia milloin missäkin muodossa. Ilolla woipi sanoa, että yleinen mieli maassa wihdoin kääntyi herjaajia wastaan. Mutta monen mieleen on kuitenkin jäänyt joku epä-luottamuksen arpi.

Joka päiwä täytyy meidän kummeksien katsoa, kuinka hallituksen käytös on muuttunut entisestään. Jo sensuuri tarjoo siihen silminnähtäwän todistuksen, jos emme huomaisikkaan, että se, mikä neljä wuotta sitten pidettiin mahdottomana, — Waltiopäiwät Suomessa — tänä wuonna on toteen käymässä. Jos siis muutamain wuosien kuluessa Snellman'in ja hallituksen wäli on muuttunut, onko syy siinä, että muka hän olisi muuttanut mieltä? Se on mielestämme oikeus ja kohtuus, että aina milloin hallitus osoittaa taipuwansa lähestymään kansaa, kansa itsekin menee puolen tietä hallitusta kohtaan. Niin on mielestämme Snellman tehnyt, ja ainoastaan sillä tawoin arwelemme hallituksen ja kansan woiwan, turwallisesti ja toisiansa tukien, rakentaa isänmaan sisällistä menestystä ja ulkonaista itsenäisyyttä.

On sanottu, että Huhtikuun Ilmoitus-säännön ilmestyessä w. 1861 Snellman ei ollut siinä paikassa, missä häntä olisi odotettu nähdä, nimittäin etu-päässä, kansan oikeuksia puolustamassa. Muistaman pitää, että nämä seikat owat wielä liian epä-selwät, että niitä käwisi täydellisesti arwostella; mutta meistäkin on tosi se, että, jos kuinka paljon hywänsä tahdotaan luottaa waltiomiesten rehelliseen tahtoon j. n. e., owat kuitenkin waltiokirjoitusten selwät sanat teko-asioita, joita täytyy silmällä pitää. Ellei siis yleinen mieli maassa olisi ollut walweilla, on kyllä luultawaa, että meillä olisi ollut la'in-laatiwa waliokunta ja siis uusi teko-asiallisesti wahwistettu perustus-laki. Tätä yritystä wastaan nousi kuitenkin jo maan hallituksessakin wastustusta, ja koko maa käsitti ihmeteltäwällä nopeudella ja yksimielisyydellä waaran suuruutta. Että Snellman taas kohta sen jälkeen, niin pian kuin Ilmoitus-sääntö oli saanut tarpeellisen selityksensä, täytti erinomaisen tärkeän sian, johon juuri hänen uskalluksensa tarwittiin, sen luulemme jo melkein jokaisen käsittäwän ja myöntäwän.

Se aika, mikä tulossa on, waati tawallista suurempia woimia maamme hallitus-miehiltä. Lähin tarwe on wahwistaa ja lawentaa maamme kansallista itsenäisyyttä sisältä ja ulkoa päin, ja hra Snellman'ilta odotamme tässä kohden woimallista toden-tekoa. Hänen kanssansa on hallitukseen astunut Suomikiihko, — nimittäin Suomikiihko ei paljaana kieli-asiana, waan kansallisena ja waltiollisena mielipiteenä. Että sen wasta-kohta samassa määrässä on yltywä wiimeisiäkin woimiansa yrittämään, emme suinkaan epäile. Mutta me luulemme waltioseikkain sillä tawoin paraiten selwiäwän, että eri mielipiteet asettuwat kukin eri asemalleen. Ja siitäpä syystä, mutta wielä enemmän kansallisen edistymisen wuoksi katsomme erinomaisen iloittawaksi sen teko-asian, että ensi kesäkuun alusta saadaan J. W. Snellman senaatoriksi.

Akatemiallista kirjallisuutta.

Meidän on syytä katua, että olemme luwanneet tehdä selwän yliopistollisista wäitöskirjoista. Meillä on edessämme hra Carl Axel Gottlund'in ruotsinkielinen wäitöskirja, nimeltä: Tutkimuksia suomen kieliopin itse perustus-alkeissa ynnä edelläkäypiä muistutuksia kielestä yleensä, joka teos on ulos-annettu prowessorin-wirkaa warten Suomen kielessä ja kirjallisuudessa ja julkisesti tarkastellaan ensi lauantaina aamupäiwällä. Kirja sisältää 8-taitteisena 12 siw. alkulausetta ja 129 siw. tutkimusta ynnä kaksi sioitelma-taulua.

Alkulauseessa kirjantekijä kertoo edellisten wäitöskirjainsa historiaa, sowittaen siihen muistelmain-tapaisia juttuja, jotka epäilemättä owat jotakin wallan uutta yliopistomme wäitös-kirjallisuudessa. Tätä kertoma-tapaa jatketaan myöskin käsillä-olewaisen teoksen waiheista, niin kauas kuin ne tähän saakka owat tunnetut. Mitä Castrén on tehnyt Suomen kielen tähden, sanoo kirjan-tekijä ei tietäwänsä. Sitä wastoin hän aika lailla kiittää omia puheen-alaisia teoksiaan, ja torjuu päältänsä sen sopimattoman luulon, että hän muka jo olisi, kuten sanotaan, „decrepitus".

Itse teos alkaa wilkkaalla kiistalla Suomen kirjakieltä wastaan, ei senwuoksi, että se wäärä ja wirheellinen olisi, waan sen wuoksi, että se pyrkii yleiseksi ja siis tahtoo muka orjuuteen pakoittaa kielen wapaat murteet. Kirjan-tekijä tahtoo kaikille murteille täydellistä ja rajatonta wapautta, joka kuitenkin on muka liian jalo aatos, että nyky-aika sen woisi käsittää. Mainitaan kielen kauneutta wiljelemättömässä tilassaan ja osoitetaan kielen rikkautta. Tämä rikkaus, semmoisena kuin hra Gottlund sen esittää, on niin hirwittäwä, että kieli jokaisen muun mielestä olisi pahan-päiwäisen paju-pensaikon kaltainen, ellei mokomat kirjaniekat ja kirjalli-

suuden seurat olisi wesureillaan edes johonkin määrään awanneet siinä polkuja ja käytäwiä. Mutta kirjantekijä seuraa tässä kohden ainoastaan omaa päätänsä. Hänen „edelläkäypiä muistutuksia“ kielestä yleensä ulottuu siwuun 46 asti.

Sitten seuraawat itse „tutkimukset“, jotka enimmästi liikkuwat sioitelmain piirissä. Paitsi yksikön (singularis) ja monikon (pluralis) kaikkine sioinensa, mainitsee kirjantekijä erään „multalis“ (esim. weljelöitä, tyttölöitä), wieläpä erään „Sodalis“ (esim. Weljes, Sisarus), jonka monikko nimitetään „Socialis“; ja lopuksi kirjantekijä yhdistää „Dualis“ nimellä joukon sanoja (esim. Pääksytysten, Päällettäin, j. n. e. loppumatta), mitkä muut ihmiset pitäwät awukkoina. Tämä wiimeinen osa ulottuu siww. 68—125, jonka jälkeen tulee muutamat loppusanat.

Elias Lönnrot, wiran entinen omistaja, on nytkin, samatekkuin tohtori Ahlqwist'in wäitöksessä, määrätty wiralliseksi wastustajaksi.

(Lähetetty.)

Wähän riitaa.

Mehiläisen 2:sessa numerossa on hra R. P., puhuessaan Suomen kielen asiasta, siwuamalla koskenut niidenkin mielipiteesen, jotka tahtoisiwat heittää mainitun asian waltiopäiwäin ratkaistawaksi. Hänestä tämä olisi muka „joutawaa ja lapsellista“. Suotakoon anteeksi, jos jyrkkä ja aiwan epäilemättä lausuttu päätöksensä wähän kummastuttaa, warsinkin niitä, jotka „lapsellisuudessaan“ arwelewat, että kieliasia tuntuwasti koskee lainkäytöstä maassamme, että lainkäytös perustuu lakilaatimaan, ja että tämä taas on waltiopäiwäin tutkinnon ja suostumuksen alainen — saatikka sitten niitä, jotka, asian lainperäinen puoli sikseen jätettynä, luulewat sen jo itse luontonsa wuoksi, werrattoman tärkeytensä tähden, sekä ansaitsewan että waatiwan ensi waltiopäiwäin huolenpitoa. Mutta wielä kummallisempaa on kuulla, miten hra P. kokee oikeuttaa mielipidettänsä tässä kohden. „Eihän kieli“, sanoo hän, „ole minkään erityisen säädyn; se on koko kansan yhteinen asia“. Ja koska muka „hallitus hywin tietää, mitä kansa tässä tahtoo“, niin woipi hänestä hallitus suorastaan „antaa asetuksen säätyjä kuulematta“. Tähän ensiksi muistutamme, ett'ei meidän yleensä lie noita „asetuksia“ liioin ikäwöitsemistä, jotka „annetaan säätyjä kuulematta“ (kuulustelematta?); ja toiseksi on joka maassa, missä ikinä waan on eduskunnallista waltiolaitosta ollut, aina pidetty eduskunnan omituisena tehtäwänä ilmoittaa kansan tahtoa ja muuttaa sitä laiksi, walwoa kansan yhteisiä, eikä yksin „erityisten säätyjen“, oikeuksia ja asioita. Jos hallitus aiwan eduskunnatta tietäisi kansan tahdon ja noudattaisi sitä, niin ei olisi koko eduskunnalla mitään wirkaa. Mutta samoin kun tämä yleensä on mahdotonta, niin on se kieliasiankin suhteen. Mitä Suomen kansa tässä oikeastaan tahtoo, sitä ei nyt tiedä kukaan: ei hallitus, eipä itse hra P:kaan. Tosin ei ole epäilemistä, että tahdotaan Suomen kieltä wirka- ja siwistyksen kieleksi maassa; mutta **koska** ja **millä keinoin** se parhaiten saataisiin tälle toiwottawalle kannalle — siinä kohden on melkein yhtä monta mieltä, kun päätäkin. Wasta sitten, kun nämä erimielet owat saaneet waltiopäiwällä taistella, tietää itse kukin, mitä Suomen kansa tahtoo. Mutta hra P. — ja siitäpä on nähtäwästi lausumansa lähtenytkin — pelkää tätä taistelua, muistuttaen että warmaankin aatelistossa ja porwaristossa „tawataan aiwan wähä suomalaisuuden ystäwiä“. Mihin määrään hän tässä lie oikeassa, emme niinkään mene edeltäkäsin päättämään. Mutta warmaan tiedämme suomalaisuuden asian jo niin wahwistuneeksi, ett'ei sen tarwitse itseänsä alentaa etsimällä wäkiwaltaisia oikoteitä. Wakuutuksemme on, että se waltiopäiwillä ratkaistuna saisi paljoa paremman edistymisen woiman, kuin mistään hallituksen suoraan antamasta säännöstä. Ja olkoon miten hywänsä, emme kuitenkaan pidä soweliaana emmekä, totta puhuen, oikein siiwonakaan rukoilla hallitusta puolustamaan kansaa ja sen kalliimpia oikeuksia — kansan eduskuntaa wastaan.

Ett'ei hra R. P. ole tahtonut tätä tehdä, sen kyllä tiedämme, yhtä hywin kun senkin, ett'ei turha riidan himo ole pannut meitä liikkeelle. Mutta meille on näyttänyt tarpeelliselta osoittaa, mikä johtaus warsin pakoittamatta lähtee hänen lausumastaan, joka kaiketi on kirjoitettu asiaa tarkemmin miettimättä.

Toimituksen muistutus. Lähettäjän ajatus tässä asiassa on meidänkin. Suomenkielen asia on tosin niitä, joita Hallitus perustusla'illisesti woipi itse järjestää. Mutta olemme jo ennen muistuttaneet, että Säädyt monella tawalla woiwat ryhtyä asiaan, jos tarwe on, emmekä ollenkaan näe siinä waaraa, mutta päin wastoin etua, jos Hallitus niin tärkeissä asioissa kuulustaa Säätyjen mieltä. Sääty-laitoksemme woi olla waillinainen, mutta se on kuitenkin Suomen kansan edusmiehistö.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: ylimääräinen kamarikirjuri C. L. Masalin konttuorikirjoittajaksi Haminan postikonttuoriin; nimismies Polwijärwen piirikunnassa Kuopion lääniä O. Forsberg samallaiseen wirkaan Karttulan piirikuntaan.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. H. K. Majesteettinsa on maalisk. 17 p:nä suostunut Kiwijärwen kappelilaisten alamaiseen anomukseen saada sikäläinen kappalainen, w. kirkh. K. G. Dahlgrén ilman waalitta Kiwijärwen uuden kirkkoherrakunnan ensimäiseksi kirkkoherraksi, jonka tähden hänelle on annettu waltuus mainittua wirkaa alkamaan, niin pian kuin armowuosi Wiitasaaren jakamattomassa kirkkoherrakunnassa on loppunut. Määrätyt: toinen kappalainen Helsingissä, w. kirkkoh. F. A. Snellman toukokuun 1 p:stä wastaiseksi toimittamaan kirkkoherranwirkaa Helsingin suomalaisessa ja ruotsalaisessa seurakunnassa, pappismies A. W. Lyra kirkkoherran erinäisenä apulaisena mainitussa seurakunnassa toimittamaan kirkkoherran muita wiranwelwollisuuksia, kirkkoherra-wiran toimittaja Walkealassa J. F. Relander sikäläiseksi kappalaisen-siaiseksi, kirkkoherran-apulainen Haminassa K. Lindh kappalaisen-siaiseksi Walkealaan, kirkkoherran-apulainen Pyhtäässä w. kirkkoh. K. Clayhills kappalaisen-siaiseksi Wirolahteen ja w. t. kappalainen Sulkawassa K. E. Calonius w. t. kirkkoherraksi Antrein seurakunnassa. Kuollut: Käkisalmen kirkkoherra, prowasti J. F. Lyra.

Yksityisten Ilmoituksia.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai, keskiwiikko** ja **lauantai,** k:llo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Sen johdosta että tehtaalainen eli wapriikin-pitäjä Viktor Leopold Renfors Raastupa-oikeudessa on tehnyt anomuksen saadakseen, nauttimalla omaisuuden alttiiksi-annon oikeutta, welkojainsa tyydyttämiseksi yhdellä kertaa luopua kaikesta omaisuudestaan, on Raastupa-oikeus tänäpänä ulosannetun julkisen haaston kautta kutsunut wapriikin-pitäjä Renfors'in kaikki sekä tiedyt että tietymättömät welkojat maanantaina 5 p. ensitulewata Lokakuuta kello 11 ja wiimeistäkin ennen kello 12 päiwällä täkäläijen Raastupa-oikeuden eteen saapuwille tulemaan tästä anomuksesta kuulusteltawiksi ja welan-waatimuksiansa wapriikin-pitäjä Renforsin konkurssiin jätettyyn omaisuuteen, kaiken oikeuden ja wastaisen puheen-wallan kadottamisen uhkauksella, todistamaan ja walalla wahwistamaan sekä toistensa kanssa riitelemään, kellä on parempi oikeus saamaan waatimuksiansa suoritetuksi; kaikki sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin konkurssi-asetus Kesäkuun 28 p. 1798 määrää; joka tämän kautta kuulutetaan. Tampereen Raastupa 23 p. Maaliskuuta 1863.

Raastupa-oikeuden puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäliwirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—60 k. Lℓ.
Ruismaltaat 70—80 k. Lℓ.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 3—30 k. tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.
Perunat 13—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 Lℓ.
Palwattua lampaan-liha 2 r. Lℓ.
Wasikan-liha 1:30—1:70 Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 90—2: 10 Lℓ.
Palwattua samaa 2: 20—2: 40 k. Lℓ.
Tuoretta woita 15—17 k. ℓ.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lℓ.
Maito 4—6 k. k:nu.
Taale 4—6 k. korttieri.
Munatiu 25—30 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓ.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℓ.
Tuoretta säynää 3 k. ℓ.
Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℓ.
Tuoreet hauet 4—6 k. ℓ.
Tuoretta silakoita 4 k. ℓ.
Tuoreet kuhat 8—10 k. ℓ.
Tuoreet mateet 6—8 k. ℓ.
Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Suolatut lahnat 6 k. ℓ.
Suolattuja silakoita 70—75 k. Lℓ.
Suolattua kilohailea 80—90 k. Lℓ.
Terwaa 5—6 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1 r. 5 k. kuorma.
Mänty-halkoja 70—90 kop. kuorma.
Kuusi-halkoja 70—80 k. k:ma.
Wiina 80—85 k. kannu.
Heinät 10—13 k. Lℓ.
Oljet 5—6 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 33. Maanantaina 27 p:nä Huhtikuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Huhtik. 27 p. k:lo 11—12 epp. ja 4—7 jpp. Arpa-woittojen näyttelö ritarihuoneen suuressa salissa.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 4 jpp. Tämän wuoden kaupungin ulostekojen taksieraus alkaa raatihuoneessa.
" k:lo 6 jpp. Lainopillisen yhteyden pää-osasto kokoontuu.
" k:lo $\frac{1}{2}$8 jpp. Mamselli H. Stadius'en soitannot Yli-opiston juhlasalissa.

Huomenna Tiistaina.

Huhtik. 28 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta kauppias Stenbergin talossa n:o 6 wuorikadun warrella.
" k:lo 11—2 epp. ja 4—7 jpp. Arpa-woittojen näyttelö ritarihuoneen suuressa salissa.
" k:lo 12—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 5 jpp. Kirkonkokous.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Huhtik. 29 p. k:lo 11—2 epp. ja 4—6 jpp. Arpa-woittojen näyttelö ritarihuoneen suuressa salissa.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 6 jpp. Tiede-yhteyden wuosikokous.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Tuorstaina.

Huhtik. 30 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta apteikkari Cargerin talossa n:o 9 Unioni-kadun warrella.
" k:lo 11—2 päiwällä. Arpa-woittojen näyttelö ritarihuoneen suuressa salissa.
" k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Yli-opisto. Awonaiseen Aleksanteri-stipendiumiin owat ilmaantuneet seuraawat hakijat: dosentti, toht. C. G. Estlander sekä maisterit K. Chydenius ja A. J. Malmgrén.

Lainopillisen yhteyden keskuusosaston kokouksessa tultiin kysymyksessä suomen-kielestä wirkakielenä siihen päätökseen, että läsnäolewat jäsenet yksimielisesti sanoiwat muutoksen olewan ei ainoastaan toiwottawana, waan myöskin kokonaan oikeuteen perustettuna, että riitamiehet, jotka ainoastaan osaawat suomen kieltä, saa ala-tuomioistuimien (joista täällä nyt ainoastaan oli kysymys) asiakirjat suomeksi, jos nimittäin kunta oli määrännyt tämän kielen wirkakielekseen. Sen suhteen taas, millä keinoilla ja toimella tämä saataisiin aikaan, yhdistyiwät myös kaikki siihen, että Suomen kielen taito ja käytäntö olisi edistyttäwä opetuksella ja kirjoitus-harjoituksilla kouluissa ja lukioissa sekä jatketuilla tieteilemisillä ja kirjoitus-osoituksella yliopistossa. Myöskin pidettiin se kohtuullisena, että ne riitamiehet ja tuomarit, jotka tahtowat käyttää Suomen-kieltä, saisiwat siihen luwan. Mutta enemmistö piti mahdottomana asettaa joku määräaika, jonka kuluttua Suomen-kieli tulisi wirallisiksi kirjoituskieleksi. Wähemmistö sitä wastoin pysyi siinä ajatuksessa, että semmoinen ajanmääräys olisi ei ainoastaan mahdollinen, waan myöskin tarpeellinen tärkeän muutoksen pikaista toimeen-saamista warten. (H. D.)

Maalaisten Palowakuutus-yhtiöstä on tähän aikaan ollut paljon keskustelemusta. Yhtiön asiamies, kamariwirallinen E. G. Wasastjerna on sekä Finl. Allm. Tidningissä että Waasan ruotsalaisessa lehdessä tehnyt tyhjäksi ne syytökset, joita tuolloin tällöin on kuulunut yhtiötä wastaan, ja S:tar tuonaan lopetti pitkän kirjoituksen asiasta, jonka aloitti jo Maaliskuussa. Epäilemätöntä on, että epäkohtia löytyy, joita on tarpeellinen niin pian kuin mahdollista korjata; sillä wakuuttaneiden wuosimaksut näyttäwät joka wuosi ylenewän, sen siaan kuin niiden pitäisi alenewan sitä myöden kuin yhtiö lewiää ja wakuutussumma nousee. Tämä seikka on kyllä merkillinen, ja nähdään seuraawasta summan-osoitteesta, joka luettelee kuinka paljon omaisuutta on yhtiön ensimäisinä neljänä wakutus-wuonna ollut wakuutettuna, kuinka suureksi edeswastaus-summaksi tämä wakuutettu omaisuus on arwattu, ja mitä osakasten wuosi-maksu on tehnyt kultakin 1000:lta ruplalta edeswastaus-summasta:

	Wakuutetun omaisuuden		Wuosimaksu
W:na.	wakuutus-summa:	edeswastaus-summa:	1000:ta ruplasta:
1859	2,998,340 r.	3,230,680 r.	— 73½ k.
1860	9,808,390 „	10,769,380 „	— 97 „
1861	21,946,990 „	24,270,580 „	1 r. 17½ „
1862	33,744,740 „	38,355,520 „	1 r. 70 „

Eikä tämä tila nä'y taipuwan paranemaan; sillä se wuosi, mikä loppui wiime Maalisk. 14 p. osoittaa werrattain enemmän tulipuloja kuin edelliset. Neljänä edellisenä wuonna paloi yhteensä 68,656 r. 16 k. yhtiössä wakuutettua omaisuutta, mutta wiime wuonna yksistään on yhtiö saanut maksaa palowahingoita 36,995 r. 83 k., joka summa siis tulewassa laskussa tulee osakasten maksettawaksi. Totta on, että wakuutettua omaisuutta on sinä wuonna myöskin ollut enemmän kuin ennen; mutta wakuutus- ja edeswastaus-summat eiwät kuitenkaan ole karttuneet läheskään samassa määrässä kuin palowahingot. Wiime wuoden tulipaloihin woimme löytää yhden selittäwän seikan. Riihiä ja niissä ollutta wiljaa on palanut koko 10,004 r. 85 k. Tämä tuli luonnollisesti siitä, että elon-aika oli niin sateinen, josta syystä elot täytyi märkinä ajaa riiheen ja siis sitä ankarammin lämmittää. Mutta ei tämäkään seikka kylläksi selitä tuota wahinkoin yhä karttuwaa määrää. Pää-syy epäilemättä näyttää olewan yleisessä huolettomuudessa ja pitäjäkomiteain puuttuwassa tarkkuudessa; eikä ole luullaksemme aiwan perätön se ajatus, että nämä komiteat ensi alussa, asian uutena ollessa, pitiwät tarkemman ja tunnollisemman huolen, mutta nyt taas owat nukkuneet suruttomuuteen. Kuinka huono yhteishenki maassamme on, osoittaa paraite se seikka, että waikka nurkissa nurkutaan Yhtiön tointa, ei kuitenkaan tule yhtiön wuosikokoukseen, joka aina Syyskuussa pidetään täällä Helsingissä, paljo ketään yhtiön osakkaita tai niiden asiamiehiä kaukaisemmista paikkakunnista. Kaikki nämä epäkohdat tarwitsewat epäilemättä parantamista. Mutta yhtä epäilemätöntä on, että yhtiö nykyisellä kannallaan on maalle ja yhtiön osakkaille edullinen, ja ne eriämisen hankkeet, joita on muutamilta seuduilta kuulunut, owat jokseenkin järjettömiä. Jos joku pitäjä on neljä wiisi wuotta niin onnellinen ollut, ett'ei sen piirissä ole mitään wakuutettua omaisuutta palanut, niin sitä tuskin woipi lukea sen pitäjän ansioksi, koska muutamassa tuntikaudessa helposti woi tapahtua isompi wahinko, kuin mitä kymmenenkään wuoden wuosimaksut palkitsewat. Kowin lapsellinen on se syytös, että yhtiön wirkamiesten lisätyt palkat kantaisiwat syyn tästä wuosimaksujen nousemisesta. Palkat eiwät suinkaan ole karttuneet samassa suhteessa kuin wakuutus-summat ja wirkamiesten waiwa; — ja kuinka hywänsä, nämä palkat owat wuosikokouksessa päätetyt ja woidaan wuosikokouksessa muuttaa. Tämä on kokonaan yhtiön osakasten omassa wallassa, kun waan itse tai asiamiestensä kautta walwowat ääni-oikeuttaan. Mutta sen woimme warmaan wakuuttaa niille, jotka kenties aikowat lähteä pois yhtiöstä, ett'eiwät missään muussa wakuutusseurassa tai yhtiössä pääse wähemmällä wuosimaksulla, jos saman werran omaisuutta wakuuttawat, ja että liian paljon luottawat onnen saltimuksiin, jos taas jättäwät omaisuutensa wakuuttamatta.

Suomen hewoislaji. Hallitus on, kuten H. D. kertoo, päättänyt tänne tuottaa Ruotsista professori Sjöstedt'in, joka on opettajana Tukholman eläinlääkärin-opistossa, tulewan kesän kuluessa matkustamaan niissä maamme osissa, joissa kotimaallinen hewoislaji on paraiten säilytetty sekä antamaan lausuntonsa sopiwaisuudesta asettaa tänne warsoituslaitos, joka perustaisi suomalaiseen hewoislajiin.

Waltiopäiwä-järjestys Suomen Suuriruhtinakunnalle on äsken ilmestynyt ja luetaan waltiowirallisen lehden wiime perjantai-numerossa. Oikeastaan tämä ei ole muuta kuin lyhennys niistä perustus-lakiemme lauseista ja pykäleistä, jotka määrääwät, kuinka waltiopäiwämiehet walitaan, kuinka niiden waltuudet tutkitaan, millä juhlamenoilla waltiopäiwät awataan, kuinka waliokuntia asetetaan ja kuinka säädyt keskustelewat ja päättäwät. — Waaleista olemme jo puhuneet laweammin, kuin mitä tämä järjestys selittää. Mutta yhdessä kohden olemme tehneet jokseenkin suuren

erehdyksen. Perustusla'it määräävät, että Talonpoiat walitsewat yhden waltiopäiwä-miehen jokaisesta **kihlakunnasta** (härad). Me olimme selittäneet, että „kihlakunta" tässä merkitsee woutikuntaa. **Mutta se ei ole oikein**; sillä juuri **tuomari-kunnittain, mutta ei woutikunnittain**, talonpoikais-säädyn waali aina täällä on tapahtunut. Niin tämä nyt ilmestynyt Sääntö puhuukin ainoastaan tuomarikunnasta (domsaga). Tuomarikuntia on tähän asti ollut maassa 49, mutta ne owat par'aikaa lisääntymässä. Se järjestyksen lause, että muka waali tapahtuu „talonluwun mukaan (efter hemmantalet), ei merkitse muuta kuin mitä perustusla'it lausuwat: „manttaali-luwun mukaan".

Tulemme wasta mainitsemaan määräykset Säätyjen työ- ja toimi-järjestyksestä. Tällä kertaa wain tekee mielemme kysyä, kuinka kauan annetaan Suomalaisen yleisön odottaa tämän säännön julkaisemista Suomenkielellä. Se on tawallista, että joku kukausi kuluu, ennenkuin Sääntö, joka jo on ruotsiksi ulos-annettu, saadaan suomeksi. Wika on luultawasti Senaatin palwelija-kunnissa; mutta nykyisissä waltiopäiwä-puuhissa on wälttämättömän tarpeellista, että toinen tapa otetaan.

Dosentti Krohnin luennossa wiime lauantaina oli wäkeä ko'olta. Oppisali oli ihan täynnä, parhaasta päästä työwäkeä ja hantwärkkäreitä. Luento, joka oli aiwan huwittawa, kuultiin silminnähtäwällä mielisuosiolla.

Maaseuduilta.

Sawosta rupee kuulumaan, että hätä siellä karttuu yhä suuremmaksi. Tulleet apulahjat ei tahdo riittää suuren puutteen täyttämiseksi. Kuopion kaupungin köyhäin majaan on, kertoo Tapio, tulwannut nälkää-näkewää wäkeä ko'olta. Siellä on joka päiwä ruokittu noin sata ja toistakin sataa henkeä. Maaseurakunnissa owat taudit ankarat ja kuolewaisuus julma. Monta kymmentä ruumista haudataan useimmilla kirkoilla joka wiikko. Kiuruwedeltä kuuluu, että siellä on kuollut neljä henkeä ruuan puutteesta ja sen huonoudesta. — Suurena waiwana hätääntyneissä paikkakunnissa on wetotauti, joka erittäinki raiwoo Keski-Sawossa ja Karjalassa. Syy tähän on härän- eli toran-jywät. Tauti tulee siitä, ett'eiwät ihmiset huoli eroittaa häränjywiä pois eloistansa, ennenkuin jauhattawat. Joroisten piirilääkärin wirkakertomuksesta, sanoo Str., näkyy, että Juwalla 533 henkeä on saanut lääkityksiä tätä tautia wastaan ja 50 siihen kuollut, ja että Heinäwedellä 267 henkeä sekä Pieksämäen pitäjässä 800 henkeä on sairastanut tätä tautia.

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema. Sota tai rauha on se kysymys, joka tällä aikaa tungeikse jokaisen mieleen. Uusimmat tiedot kuuluwat warsin sotaisilta. F. A. T:in lauantai numerossa oli muutamia sähkölennätin-sanomia, jotka todistawat, että asema on warsin arweluttawa. Sähkölennätin-sanoma Warsowasta kertoo, että Aleksander Wielopolski, siwiili-hallinnon päällysmies Puolassa, hän joka tähän saakka on kokenut ylläpitää wenäläistä hallitusta Puolassa, on pyytänyt eron wirastansa ja että poikansa kreiwi Sigismund jo on saanut eron. Mutta samassa lennätin-sanomassa on wielä tärkeämpi uutinen, ja se on, että kapina myöskin on syttynyt ilmi Warsowan kaupungissa ja läntisessä Puolassa. Niinkuin tiedämme, on tähän saakka ulkonaisesti rauha wallinnut Warsowassa. Wenäläisillä onkin tässä Puolan kaupungissa ollut linnoitus, joka arweltiin woiwan ja jonka tarkoitus olikin kohdakkoon ampua kaupungin raunioiksi, kun waan joku kapinallinen yritys tehtäisiin. Mitenkä nyt tämä linnoitus on täyttänyt tehtäwänsä wai onko se joutunut Puolalaisten waltaan, sitä ei wielä tiedetä. Toinen kaksi päiwää jälkeenpäin huhtik. 24 p. lähetetty lennätin-sanoma kertoo, että Wenäläinen ylipäällikkö waatii lisää sotawäkeä Puolaan. Me tiedämme, että sinne jo ennen on wedetty Wenäjän parhaat sotawoimat. Lennätin-sanoma Kölnische Zeitungissa mainitsee, että Ranskan lähettiläs Pietarissa on antanut panna toimeen asuinhuoneensa Pariisissa. Tästä on arwattawaa, että tämä lähettiläs tulisi jättämään Pietaria, joka taas selwästi tietäisi rauhallisen yhteyden katkeemista. Wieläkin F. A. T:ssä olewa lennätin-sanoma tietää, että Ruotsikin on jättänyt Pietarin kabinettiin waltiokirjoituksen, jossa on ehdoteltu Puolan tilan parantamista.

Kaikki nämät tiedot owat hywin yksiwakaista lajia. Ne tarwitsewat kuitenkin wielä tarkempia selityksiä, ennenkuin woidaan niistä mitään warmaa päättää.

Wiimeisen postin sanomat näkyy todistawan, että Ranskan, Englannin ja Itäwallan waltiokirjoitukset Puolan asiassa owat olleet sisällöltään erikaltaiset. Itäwallan kirjoitus oli muka hywin yleinen lauseissaan ja tarkoitti pää-asiallisesti sitä, että Wenäjä puolalaisissa maakunnissaan tekisi lopun nykyisestä epä-järjestyksestä sillä tawoin, että rauha tulisi säilytetyksi sekä Wenäjälle itse, että myöskin naapuri-walloille. Ranskan ja Englannin waltiokirjoitukset tekewät jäykempiä ja awarampia waatimuksia. He waatiwat Puolalle kansallista, itsenäistä oloa. Tarkempia tietoja tässä kohden wielä puuttuu. — Kaikissa waltiollisissa keskusteluissa pidetään Ruotsi aiwan tärkeänä. Sieltä luullaan sodan liekki ensin sytyttäwän.

Puola. Wenäjän anteeksi-antamus Puolalaisille, joka oli ulosannettu ennenkuin mainitut waltiokirjoitukset tuliwat Puolaan, ei ole ollenkaan täyttänyt tarkoitustaan. Ulkomaan sanomissa on sitä yleensä pidetty aiwan wähäpätöisenä myönnytyksenä, jopa otettu ankaran tarkastuksen alle. Jo wiimenumerossamme kerroimme, että puolalainen keskuuskomitea on sen hyljännyt. Komitea on tästä ulosantanut julistuskirjan, joka on näin kuuluwa: „me olemme tarttuneet aseisin isänmaan wapauden ja itsenäisyyden edestä, — — — — me hylkäämme tsaarin armon ja aiwomme kuolla wapauden ja isänmaamme edestä".

Sota on muuttunut kokonaan sissisodaksi. Puolalaiset liikkuwat waan pienissä joukoissa, jotka ehtimiseen häiritsewät Wenäläisiä ja ryntääwät niiden päälle, missä waan sopii. Tämmöinen sotatapa onkin Wenäläisille waarallisin ja Puolalaisille edullisin. Mahdotonta on tämmöisen sodan tapauksia seurata, kun se liikkuu missä milloinkin. — Suuri-ruhtinas Konstantinin Pietarissa ollessa, pitää kreiwi Berg ylimmäistä waltaa Puolassa.

Bäijerin hallitus on julistanut protestin tanskalaisen prinssin kreikkalaisia kuninkuus-hankkeita wastaan.

Kelle olisi woitto maaweron poistamisesta?

Niitä on kynäilijöitä meidän maassa, joiden kanssa ei ole yrittämistäkään keskustelemukseen ruweta, koska he lennähtäwät oksasta oksaan, eiwätkä käytä kykyänsä paljon muuhun kun harakoimisiin. Että nämä eiwät maaweronkaan asiassa ole tuoneet todistuksia esiin, waan sen siaan lapsellisia herjauksia, lienee joku lukijoistamme huomannut. Woisimme siis hywällä omalla tunnolla jättää kysymyksen maa-weron poistamisesta sille kannalle, jollen sen saatoimme toista kuukautta sitten (ks. Uutisten N:o 18 ja 19), ellemme yleisön tähden katsoisi hywäksi wielä lyhyesti teroittaa, mitä silloin todistimme. Maaweron tasauksesta sanoimme jo silloin, että se olisi selwä wääryys niitä wastaan, jotka nyt owat wähempi-weroisten tilain haltioina; sillä se etu, mikä heillä on muiden rinnalla, se on heidän oikeata omaisuuttansa, jonka owat itsellensä ansainneet joko sillä tawoin, että owat isomman osto-hinnan maksaneet tilastansa, taikka sillä tawoin, että pesä-jaoissa owat suorittaneet kanssa-perillisille isommat lunnaat, kuin mitä olisiwat suorittaneet ja maksaneet, jos tila olisi isomman weron alla ollut. Wähempi-weroinen talo on suurempi-hintainen. Jos weron-tasauksen kautta sille weroa lisättäisiin, niin sen hinta ja arwo wähenisi, ja omistajan omaisuudesta olisi yksi osa wäkiwallalla wiety. Se on mahdollista, että muutamissa tapauksissa tämä weron epätasaisuus on syntyänsä ja alkuperäänsä ollut wääryyttä. Mutta tämä alku-peräinen wääryys tapahtui joku wuosisata takaperin; siitä hyötyi ainoastaan sen-aikuinen omistaja, ja sittemmin on tila kulkenut kädestä käteen ostossa ja perintö-jaossa, niin että nykyinen omistaja täydellisesti on maksanut kaiken sen edun, mikä joskus maailmassa kenties ansaitsematta sallittiin sikäläiselle omistajalle. Muinoisia wääryyksiä ei käy korjata sillä keinoin, että nykyinen omistaja saatetaan wahinkoon sentähden, että joku entinen omistaja on hyötynyt. Eräs lähettäjä on meille hywällä syyllä muistuttanut, että koko waatimus maa-weron tasaukseen on sulaa kommunismia. Kommunismi, näet, saarnaa: se on wääryyttä, että toisella on enemmän omaisuutta kuin toisellakaan; siis tawara on tasoitettawa. Maaweron tasaajat sanowat: se on wääryyttä, että toinen maksaa maastansa wähemmän weroa kuin toinenkaan; siis wero on tasoitettawa. Eikä kumpasetkaan ota huomatakseen, että warakkaan tawara ja wähempi-weroisen etu on ansaittua, ostettua, lunastettua *).

Mutta maa-weron poistaminen, sepä wielä enemmän näkyy ihastuttawan niitä, joiden on täytymys kunakin päiwänä kyhätä yksi virtusaine palstojensa appeeksi. Mitä ilo-päiwiä, kun ei enää maaweroa olisi! silloin maa-tilat olisiwat rasituksista ja weroista wapaina (sillä se ei te'e mitään, että maan **wiljelijät**, joiden luku on $\frac{4}{5}$ koko kansasta, olisiwat sen weron alla)! — silloin ei muka enää tarwittaisi maamittareita ja muita syöpäläisiä! silloin — kenties ei tarwittaisi näitä kynäilijöitäkään, jotka nyt myöhään ja warhaan huutelewat: kyrie eleeson, maan surkeasta tilasta! — Kuitenkin, waikka myönnämme, että wiime-mainittu etu olisi arwaamattoman suuri, pidämme warsin mitättömänä sen edun, mikä itse maatiloille tulisi weron poistamisesta. Se olisi tosin lahja tilojen nykyisille omistajille, nimittäin lahjaksi annettuna niin suuri pää-oma, kuin tuo poistettu wero intressinä edustaa. Mutta

*) Olemme jo edellisessä kirjoituksessa osoittaneet, että kunnallis-waiwat ja semmoiset ulosteot, jotka aikoja myöten owat karttumassa, tarwitsisiwat tasausta. Mutta maawero, joka pysyy yhdellänsä, on jo aikaa kaswanut kiinni maahan ja muodostanut sen hintaa.

tilat eiwät tosin kostuisi asiasta. Katsokaamme, mitenkä mainittu muutos waikuttaisi.

Heikki Hupanen on ostolla tai perimällä saanut Ahrolan talon, jonka hinta on 2000 ruplaa ja wuotinen maa-wero 60 ruplaa. Talon hallitus kuitenkin käypi hänelle ikäwäksi ja hän päättää sen myydä; sillä hän tietää saawansa 2000 ja sillä summalla eläwänsä hauskasti ainakin jonkun wuoden. Toinen mies taas, Matti Meikäläinen, on wallan päin-wastaisessa tilassa; hänellä on 2000 ruplaa käsillä ja hän haluaa tulla tilalliseksi. No, ei muuta, kauppa syntyy, hinnasta sowitaan, 2000 ruplaa pitää tuleman Hupaselle ja talo weronensa Meikäläiselle. Mutta ennenkuin harjakannut owat juotuna, saati kauppa-kirja tehtynä, tulee iloinen uutinen, että muka maawero on tauotettu. Myyjä helposti huomaa, mitä tämä merkitsee; 60 ruplaa wähemmin ulostekoa wuotisesti, se tahtoo sanoa niin paljon kuin 1000 ruplaa lisää arwoa; — Ahrola on tuokiossa noussut 3000 ruplaiseksi, ja 3000 nyt Heikki siitä waatiikin. Matti kenties ensin kynsii korwan taustaa, mutta ymmärtää wihdoin, että kauppa nyt on hänelle yhtä edullinen kuin äskenkin. Hän siis maksaa 1000 ruplaa lisäksi, jos hänellä on se summa; ellei, niin Hupanen antaa hänen pitää ne 1000 ruplaa lainana kuutta prosenttia wastaan, ja Ahrola näin tulee Meikäläiselle. Mutta Hupanen lähtee hywillä mielin tiehensä, kuljettaen mukaansa ei ainoastaan ne 2000 ruplaa, waan wielä niiden lisäksi 1000-ruplaisen welkakirjan, joka on yhtä hywä kuin 1000 ruplaa selwää rahaa.

Kuka nyt on maaweron poistamisesta hyötynyt. Esplanadien ekonomistat wakuuttawat, että se on Ahrolan tila, itse maanwiljelys, joka kostui ja yleni. Sitä wastoin Hupanen ja Meikäläinen, jotka eiwät ole näiden herrain kynäelmiä lukeneet, arwelewat yksinkertaisuudessaan, että Hupainenhan tuli taiwaasta saamaan tuhannen ruplaa, mutta Meikäläinen ei ole tullut rikkaammaksi eikä köyhemmäksi. Ja koska Ahrola nyt on Meikäläisen hallussa, niin Ahrolakin on warsin entisellä kannalla. Siitä ei enää tosin makseta 60 ruplaa wuotista weroa, mutta siitä maksetaan 60 ruplaa wuotista inträssiä Hupaselle. Hupanen on tullut Kruunun siaan. Hupasen se luonnollisesti on etu, ja kruunun se on wahinko; mutta Ahrolan se on warsin yhtä kaikki.

Mutta sanotaan — welka Hupaselle saatetaan wähitellen kuolettaa, jossa tapauksessa inträssikin häwiää; sitä wastoin kruunulle suoritettawa maawero aina pysyy. Tämä on warsin totta. Katsotaanpa, kumpika ehto on Ahrolalle ja sen wiljelykselle edullisempaa. Matti Meikäläinen kentiesi yli wuotisen inträssinsä woipi ko'ota 40 ruplaa wuoteensa, jotka hän käyttää welkansa kuolettamiseksi. Mutta annappas olla, että maawero oli pysynyt ja Meikäläinen siis saanut talonsa 2,000:lla ja ilman welatta, niin siinäkin tapauksessa wuotisesti woi ko'ota 40 ruplaa. Tällä tawoin hän woipi, jos niin tahtoo, wähitellen ko'ota 1,000 ruplaisen pää-oman, jonka inträssillä hän sitten suorittaa weronsa. Mutta hän saattaa wielä hyödyllisemminkin käyttää tuon säästönsä: hän saattaa panna sen maan-wiljelykseensä, — ja ainoastaan tällä tawoin tulee Ahrolan tilalle jotakin todellista hyötyä. Maanwero siis waikuttaa warsin samalla tawalla kuin hypoteekkilaina, ja maaweron poistaminen tulisi wähentämään itse wiljelyksen waroja. Maawero waikuttaa sen, että tilat saadaan helpommalla hinnalla, että siis wähempi pääoma menee maan omistukseen ja enemmän waroja jääpi wiljelykseen. Tätä Mattimme kenties ei ole huomannut, talonkauppaa tehdessään; mutta jos hän oikein ennättää asiata aprikoida, niin hän, niillä waroilla kuin hänellä on, mielellämmin ostaa werollisen kuin werottoman tilan.

Tämä kaikki pysyy täytenä totena, jos luulisimmekin, että kruunu ilman edestä woipi lahjoittaa pois maaweronsa. Mutta se ei ole läheskään luultawaa. Kruunu epäilemättä tuon poistetun maaweron siaan tarwitsisi jotakin muuta weroa, ja mille perustukselle tämä uusi wero pantaisiinkin, se ainakin osaltaan tulisi painamaan Matti Meikäläistäkin. Kuka on koko tästä mylläyksestä woittanut? Ei kruunu; sillä sen on luotettawin weron-saalis kadonnut. Ei tila ja sen wiljelijä; sillä isompi pääoma tarwitaan nyt itse maan-omistukseen. Mutta yksi on toki woittanut, Heikki Hupanen, s. t. s. se mies joka sattui olemaan tilan-omistajana sinä hetkenä, jolloin wero julistettiin tauotetuksi. Hänpä tuli, kuten näimme, tuhatta ruplaa rikkaammaksi ja on arwattawasti walmis kiittämään lakki kädessä niitä wiisaita herroja, jotka hänelle niin hywän työn tekiwät. Ja nämä herrat itse woiwat iloita mestari-teoksesta; he owat muka ihmeteltäwällä tawalla tehneet joukon hupaisia ihmisiä syyttömän rikkaiksi, he owat muka mainiosti kartuttaneet kansallisen warallisuuden, he owat niin sanoaksemme tyhjästä luoneet; sillä eihän kukaan ole suorastaan köyhemmäksi tullut, ei kukaan muu kuin — kruunu, kansan yhteinen warasto.

Olemme esimerkillä walaisseet maaweron poistamisen seurauksia. Pää-asiassa ei laita ole toisenlainen, jos tilan-omistaja ei myykään oietis tuota werosta wapautettua taloansa; sillä hän siinä tapauksessa pysyy kerrallaan Hupasena ja Meikäläisenä, — Hupasena hän woittaa, Meikäläisenä ei. Mutta niin pian kuin talo oston tai pesä-jaon kautta menee toiselle miehelle, on tämä toinen mies Meikäläisenä, ja wanha Hupanen kaikkene woittonensa on erinnyt tilasta ja sen wiljelyksestä. Että siis maaweron lakkauttaminen olisi maan wiljelykselle miksikään hyödyksi, on tosiaan törkein „Sophisme economique“.

Roswot Etelä-italiassa.

Useat lukijoistamme owat kuulleet puhuttawan etelä-italialaisesta roswokunnasta, joka on tunnettu nimellä: „Camorra“. Me tahdomme tästä „The Athenæum“ nimisen englantilaisen lehden mukaan antaa muutamia tietoja, kun ne jokseenkin kuwaawat sitä tilaa, missä Neapelin kuninkuuskunta Bourbonien hallitessa on ollut, sekä niitä wastuksia, joita Italian nykyisen hallituksen on woitettawana.

Neapelin „Camorra“, joka wuosikausia on kalwannut maan yhdistyselämää ja imennyt sen sisällisimpiä woimia, on wiimeisen waltakumouksen jälkeen tullut mailmalle näkywille koko hirwittäwässä muodossaan. Keskiajasta saakka ei ole milloinkaan näin kamoksuttawaa yhdistystä tullut ilmi. On waikea ymmärtää, että yhdeksennellä toista wuosisadalla, keskellä uuden ajan korkeata siwistystä, roswoaminen ja murhaaminen on saatu oikein täydelliseen järjestykseen ja että salainen yhtiökunta Neapelin kuninkuuskunnassa harjoittaa semmoista waltaa, joka pettää kaikkea hallituksen tarkkuutta ja sen koetukset sitä häwittää. Niin kuitenkin on asian laita. Jokainen, kuin wähänkin tuntee Neapelin olot tuntee tämän ja uskaltaa tuskin tätä salaista liittokuntaa wastustaa. Wieras, joka wiimeisiin aikoihin saakka on astunut maalle Neapelin rantaan, on usein hämmästynyt nähdessään, kuinka joku rotewan-näköinen mies on lähestynyt merimiestä ja häneltä salaisesti wastaan-ottanut muutamia lanttia. Jos matkustaja huolii kysyä, kuka tuo rahakokoilija on, joka, paremmin waatettuna kuin muu alhainen joukko ja tawallisesti koristettu sormuksilla ja kalliilla kiwillä, käyttää itseään kuin suurikin herra ja sanaa wirkkaamatta jakaa köyhän merimiehen kanssa tämän palkkaa, — niin hänelle wastataan: se on kamorrista s. o. roswokunnan jäsen. Matkustaja kun taas lähtee rannasta hotelliin elikkä rawintolaan ja edellänsä käypi kalujensa kantaja, näkee tawallisesti toisen rahakokoilijan, joka yhtä sala-pyhäinen ja ääneti kuin edellinenkin, wastaan-ottaa kantajalta muutamia rahalanttia. Ja jos wieras matkustaja, nähtyään tämän toisen rahamaksun, kysyy kuka kokoilija on, saa hän samanlaisen wastauksen: se on kamorrista. Nyt lähtee wieras ulos hotellista ja astuu ajomiehen waunuihin. Mutta tuskin on hän päässyt ylös waunuihin, ennenkuin kolmas mies rientää ajomiehen eteen, joka suurella kunnioituksella pistää rahalanttia tämän käteen. No, onko tämäkin kamorrista? kysyy matkustaja yhä enemmän kummastellen, nähdessään missä waan liikkuu, ihmisiä, jotka eiwät te'e hänelle mitään palwelusta, mutta ottawat osan kaikesta mitä hän maksaa. Ajomies wastaa alakuloisesti: kamorrista se on. Ja jos nyt matkustajamme ei ole niitä, jotka luulewat tuntewansa Neapelia, kun owat nähneet museumia, Wesuwiota ja Pompeji'n raunioita; jos hän, haluten tuntea ihmisiä, kokee niitä tutkia jokapäiwäisessä elämässään, jokaisella askeleella kaupungin köyhissä korttierissa, rautatien pysähdyspaikoissa, toreilla ja kapakoissa, tulee hän aina kohtaamaan tuota ylpeätä roswoa, joka puettuna komeihin awara-housuihin, julmalla silmän-iskuilla ja pystyssä pään sekaantuu köyhien kaikkiin asioihin ja huwituksiin, semminkin jos huwitukset owat luwatonta tai siweyttä loukkaawaa lajia.

Kamorra saa hywin helposti lisä-jäseniä. Kerjäläislapsi, joka ei ole mitään kaswatusta saanut, tulee kohta pieneksi weijariksi ja pian saa hän asumansa jossakin wankihuoneessa. Jos hän on pelkuri, niin häntä heitetään oman onnensa nojaan. Jos hän taas on rohkea, niin woi hän saada kunnian tulla kamorran jäseneksi. Mutta ennenkuin hän pääsee tähän kunniahimonsa kukkuloille, täytyy hänen läpikäydä useampaa arwon-astetta. Kamorra pidettiinkin suuressa arwossa ja kunniassa siihen aikaan, kun wäkewimmän oikeus oli se joka kaikkia päätti.

Päästäksensä „kamorran“ oppilaiseksi, täytyy pyrkijän osoittaa, että hän woi säilyttää salaisuuden ja ett'ei hän pelkää puukkoa. Hän nyt tarjoo itseään täyttämään jotakin liittokunnan weristä päätöstä joko puukolla repimään jonkun kaswoja tai, jos niin tarwitaan, tappamaan jonkun ihmisen. Jos kamorran-kokelas

ei saa määrätyökseen salamurhata ihmistä tai leikata kaswoja, pannaan häntä tawallisesti niin kutsuttuun „tirata"-koetukseen, joka on sama kuin ruweta puukkosille jonkun ennen wastaan-otetun oppilaisen kanssa, joka määrätään arwan-heitolla. Kun werta on wuodatettu, syleilewät puukkomiehet toisiaan ja kokelas wastaan-otetaan oppilaiseksi. Wastaan-otettu läpikäy sitten kahden, kolmen, wälistä kuuden ja kahdeksan wuoden koetusaikaa, jonka kuluessa hän rohkeasti täyttää liittokunnan määräämät toimet, saamatta mitään osaa heidän woitoista. Tämmöinen koetus oli wielä wuosi sitten yleisenä tapana maassa. Oppilainen kuului jonkun kamorran jäsenen wallan alle, joka hänelle uskoi toimitettawansa ja antoi hänelle lahjaksi jonkun wähemmän rahapalkkion. Oppilaisen tehtäwäksi annettiin kaikki waarallisimmat ja waiwaloisimmat työt, joissa surma ja werenwuodatus tuli kysymykseen. Kun joku salamurha oli määrätty tehtäwäksi, tarjousiwat kaikki oppilaiset sitä tekemään; ja kun se oli täytetty, ottiwat kaikki päällensä edeswastauksen siitä ja kokiwat tulla wangituiksi syyllisen siaan. Jotta kateutta karttetaisiin, määrättiin joka kerta arwanheitolla, kuka saisi kunnian täyttää joku pahateko ja kuka siitä saisi rangaistusta kärsiä. Oppilainen sai näin usein istua raudoissa wälistä kymmenen wälistä kaksikin kymmentä wuotta, mutta hän oli tullut kamorran jäseneksi.

Wankihuoneet oliwat ja owat wieläkin kamorran keskuuspaikat. Näissä tehdään usein mitä hirwittäwimpiä tekoja, joihin sekoitetaan uskon-oppia sen raa'immassa ja taika-uskoisimmassa muodossa. Ottakaamme esimerkki, jonka itse kerrottawan tapauksen päähenkilö kertoeli. Tapahtui eräänä päiwänä, että pappi Kalabrian maakunnasta jostakin rakkauden-asiasta pantiin wankeuteen. Kohta kun tuli wankihuoneesen, lähestyi häntä yksi kamorran jäsen. Pappi ei woinut antaa yhtä äyriä, kun ei hänellä ollut rahaa ensinkään. Tästä wihastui kamorrista ja uhkasi häntä aseella. „Ah"! huudahti pappi, joka oli Kalabrialainen ja sentähden urhookas, „te ette olisi niin ylpeä, jos mullakin olisi aseita". „Eipä niistä suurta wastusta ole", wastasi riitakumppaninsa, joka häpesi rynnätä aseetoman päälle. Hät'hätää toimitti hän kaksi wallan yhdennäköistä puukkoa, sillä jokaisessa wankihuoneessa säilyttää kamorra-seura joukko aseita niin salassa, ett'ei wankiwartiat siitä tiedä mitään. Nyt tarjosi kamorrista toisen puukon papille ja toisen piti itse. Nytpä ruwettiin puukkosille. Pappi oli, kuten sanottiin, Kalabrialainen ja siis hywin tottunut aseisiin, jonka tähden hän myös tappoi wastustajansa. Mutta nyt rupesi hän pelkäämään, ensiksi oikeuden rangaistusta ja toiseksi seuran kostoa ja luuli olewansa kaksinkertaisen kuoleman alainen. Suureksi ihmeeksensä hawaitsi hän pelkonsa perättömäksi; hän pääsi molemmasta waarasta. Tuo salainen walta ei ainoastaan salannut itse tekoa, waan ei siinä kyllä, kun pappi pani maata, löysi hän wuoteestansa rahasumman. Hän oli, näet, nyt wastaan-otettu kamorran jäseneksi ja sai osansa yhteisestä saaliista. Tästä päiwästä sai hän wiikottain saman raha-summan koko wankeutensa aikana. Kun Garibaldi tuli Neapeliin, pääsi pappismies wapauteen ja on itse jutellut tapauksen.

Tämmöisiä tapauksia tapahtui wuosi sitten joka päiwä ja melkein joka tunti ja waikka nykyään wäkewä hallitus on tehnyt paljon tätä pahaa häwittääksensä, niin se wielä löytyy ja on löytywä, siksi kuin Etelä-italia tulee uuteen kuntoon sekä laki ja oikeus siinä pannaan woimaan. Ne jotka eiwät tunne tän maan oloja, woiwat kyllä usein moittia nykyisen hallituksen muka liika saamattomuutta järjestyksen toimeenpanemisessa, mutta he eiwät tunne niitä wastuksia, jotka kohtaawat hallitusta joka askeleella. Viktor Emanuel on tarttunut työhön, johon Bourbonit ei koskaan olisi uskaltaneet eiwätkö edes huolineetkaan ryhtyä. Kehno hallitus usein ennen käytti kamorraa omiin tarkoituksiinsa. Nyt taas on hallitus ei antanut sille mitään armoa, waan jännittänyt kaikki woimansa häwittääksensä juurineen päiwineen tämän liittokunnan, jonka haaroja lewiää yli koko Etelä-italian ja joka estää kaikkea kansallista edistymistä.

Seka-sanomia.

Puolalaiset wiikatemiehet. Näistä urhoollisista sotamiehistä luetaan erityisessä kirjeessä Warsowasta seuraawaa: Nyt olen nähnyt noita mainioita wiikatemiehiä. Wiikatemies on kokonaan puolalainen kuwa. Tämä mainio soturi, joka on puoleksi sotamies ja puoleksi talonpoika, saatiin ensin nähdä Puolan jaon jälkeen. Wiikatemiehistö on oikeastaan Koschiuskon laitos. Kun tämä puolalaisen wapauden sankari Krakowassa kutsui kansaa sota-aseisiin, nähtiin ensiksi kokonainen armeija wiikateilla warustettuja sotamiehiä. Baclawian tappelu w. 1794 on ensimäinen tilaisuus, jossa Puolan wiikatemiehet tuliwat woitolle ja wieläkin puhutaan Puolassa kummastuksella eräästä talonpojasta, joka tässä tappelussa teki urhoollisuuden ihmeitä. W. 1831 oli Puolalaisilla järjestetty armeija, jonka tähden wiikatemiehet eiwät silloin olleet niin tärkeät, mutta w. 1848 tekiwät taas mainioita töitä. Heidän urhoollisuutensa tässä sodassa on tunnettu. Aina ennenkuin lähtewät tappeluun maansa edestä sotimaan, menewät ensin kirkkoon saamaan wiikateitaan siunatuiksi.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on, katsoen niihin erinomaisiin ansioihin, joita senaatori, kammariherra H. K. M:nsa howissa ja ritari, wapaherra C. F. T. Langenskiöld on osoittanut waltiowara-toimikunnan päälikkönä Suomen keis. senaatin talousosastossa, ja antaaksensa hänelle todistus armostansa, julkisella kirjeellä 12 p:ltä tätä huhtikuuta (31 maalisk.) salaneuwokseksi armollisimmasti nimittänyt wapaherra Langenskiöld'in.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Wiime maalisk. 17 p. on keis. senaatti suonut waltioneuwoksen leskelle Amalia Schlüter luwan Pohjan pitäjässä asettaa naiskoulu. — Maalisk. 16 p. on senaatti myöntänyt Wanajan pitäjäläisten anomuksen, että kansakoulun opettaja mainitussa pitäjässä saa lukea papillisiksi wirkawuodeksi sen ajan kuin hän mainittua wirkaa pitää, jos hän on papiksi wihitty taikka tehnyt alkeiskoulun opettajan opinnäytteet. — Kun armollisen julistuksen mukaan Suomen wangeille Siperiassa tulee pappi asetettawaksi, on Keis. M:ti maalisk. 17 p. käskenyt tuomiokapitulin julistaa mainitun wiran haettawaksi halullisilta hakioilta kaikissa hiippakunnissa Keis. M:tille kirjotetuilla hakemuskirjoilla, jotka tuomiokapituli sitte oman lauseensa myötä lähettää Keis. M:tille. Tuomiokapituli oli maaliskuun 5 p. 1862 antanut Keis. M:tille alamaisen pyynnön että Suomen waltiowaroilla saataisiin Sipiriassa rakentaa kirkko suomalaisia wankeja warten sekä koota wuotinen kollehti Suomen kirkoissa ja muita wapatahtoisia lahjoja samaan tarkotukseen; wastaukseksi tähän ei Keis. M:ti ole tätä nykyä tahtonut antaa määräystä kirkon rakentamisesta eikä kollehtin kokoomisesta, ennen kuin Sipiriaan määrätty pappi on ehtinyt paikalle ja asiasta antanut tarpeellisia tietoja, mutta wapaehtoisia lahjoja saa niinkuin tähänkin saakka koota heille. — Maalisk. 28 p. on Keis. M:ti myöntänyt 4¾ kapan alan maata erotettawaksi Pappilan rustholin maasta Raision hautausmaan laajentamiseksi. — Kuollut tämän kuun alussa Hattulan kirkkoherra, sotaprowasti G. Lindeqwist. — Määrätty Pohjan pitäjän prowasti H. F. Sohlberg siellä asetettawan naiskoulun kaitsiaksi; ilman sitä tuomiokapitulo on muuttanut wälisaarnaajalle Ahlaisissa F. A. Wirbergille ja armowuoden saarnaajalle Lehtimäellä J. W. Kjellbergille hiljakkoin annetut määräykset sillä tawoin, että ensi toukok. 1 p:stä Wirberg joutuu armowuoden saarnaajaksi Wiljakkalaan ja Kjellberg kappal. siaiseksi Kuortaneelle. — Haettawana: edellä mainittu papin wirka Sipiriassa, Hattulan kirkkoherran wirka, Kökarin kappalaisen wirka sekä saarnaajan ja opettajan wirka Saßlinin kansakoulussa Hämeenkyrössä 90 päiwän kululla.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello	
Ylös-matkalla:			
Lähtee Helsingistä	15	8,	epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′	„
„ Järwenpäästä	21	9,30′	„
„ Hywingästä	12	10,35′	„
„ Riihimäestä	20	11,10′	„
„ Turengista	13	12,	„
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′	„
Alas-matkalla:			
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2,	jpp.
„ Turengista	20	2,35′	„
„ Riihimäestä	12	3,25′	„
„ Hywingästä	21	4,10′	„
„ Järwenpäästä	19	5, 5′	„
„ Tikkurilasta	15	5,55′	„
Tulee Helsinkiin		6,30′	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—59 k. L℔.
Ruismaltaat 70—80 k. L℔.
Ohrakryynit 30—34 k. kappa.
Kaurat 3: 3—30 k. tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.
Perunat 13—14 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.
Palwattua lampaan-liha 2 r. L℔.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 L℔.
Palwattua samaa 2: 20—2: 40 k. L℔.
Tuoretta woita 15—17 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25—28 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Tuoretta säynää 2½—3 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℔.
Tuoreet hauet 4—5 k. ℔.
Tuoretta silakoita 4 k. kappa.
Tuoreet kuhat 10—12 k. ℔.
Tuoreet mateet 6—8 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Suolatut lahnat 6 k. ℔.
Suolattuja silakoita 70—80 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80—1 r. L℔.
Terwaa 5: 5—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 90—1 r. 5 k. kuorma.
Mänty-halkoja 70—90 kop. kuorma.
Kuusi-halkoja 80—85 k. k:ma.
Wiina 75—82 k. kannu.
Heinät 11—14 k. L℔.
Oljet 6—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.
Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

№ 34. **Tuorstaina 30 p:nä Huhtikuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseudulla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 pennia pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Tengén; ruotsalaisen: w. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 4 p. Toukok. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Huhtik. 30 p. k:lo 11—12 epp. ja 4—7 jpp. Arpa-woittojen näyttelö ritarihuoneen suuressa salissa.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 4 epp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta apteikkari Cargerin talossa Unioni-kadun warrella.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Toukok. 1 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonanssihuoneessa kaikenlaisista korjaustöistä täkäläisissä kruunu-rakennuksissa.
" k:lo 11 epp. Samanlainen awisioni Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla kryytimaan kaswujen ja happamen kaalin hankkimisesta.
" k:lo 11—2 epp. ja 4—7 jpp. Arpa-woittojen näyttelö ritarihuoneen suuressa salissa.
" k:lo 12—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 3 jpp. Ylimääräinen rautatien jono Tikkurilaan.
" Näytelmää uudessa teaterissa ei pidetä tänään.

Lauwantaina.

Toukok. 2 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa pakkahuoneessa wäkiwiinasta sekä kahdesta rattaista ja siloista.
" k:lo 11—2 päiwällä ja 4—7 jpp. Arpawoittojen näyttelö.
" k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni lääkityshallinnon edessä 400 koiwu-sylen ja 600 hawupuu-sylen hankkimisesta.
" k:lo 5 jpp. Yleinen yli-opistolaiskokous Arkadia-teaterissa.

Sunnuntaina.

Toukok. 3 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työ- ja palweluswäelle.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Maanantaina.

Toukok. 4 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonanssi-huoneessa jatketaan.
" k:lo 11 epp. Huutokauppa sotahospitalin konttorissa 64 *Lℓ.*:stä wanhoja asiakirjoja sekä Wenäjän sotala'ista, joka painaa 3 *Lℓ* 8 *ℓ.*
" k:lo 11—2 päiwällä ja 4—6 jpp. Arpa-woittojen näyttelö.

Toukok. 4 p. k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni Weaporin insenöörikunnan edessä kaikenlaisten töiden toimittamisesta sekä aineiden hankkimisesta.

Helsingistä.

Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme korkea syntymäpäiwä wietettiin eilen tawallisella juhlallisuudella. Illalla oli juhlawalaistus.

Taiteellisen apurahan, 500 ruplan suuruisen, on keis. senaatti huhtik. 15 p. suonut kuwanweistäjä Walter Runebergille, edistyttääksensä hänen taide-harjoituksiaan Romassa.

Ruotsin waltiohankkeet owat wiime aikoina näyttäneet kyllä sotaisilta, eikä ole ihmettä, että ne tällä puolen merta alkawat synnyttää jommoistakin lewottomuutta. Jo sota itsestään on kyllä kamala asia, olletikkin semmoiselle maalle, jonka kauppa tuskin wielä on toipunut wiime sodan häwityksistä, ja jonka wäestö useassa paikkakunnassa par'aikaa taistelee puutteen ja nälän kanssa. Mutta wielä enemmän muretta syntyy siitä, että sota tällä kertaa woisi uhata koko kansallista olentoamme. Se woimakas waltiollinen ja kansallinen edistys, joka näinä wiime wuosina, entisiin aikoihin werrattuna, on maassamme alkanut, tekee erinomaisen suotawaksi, ett'ei aian myrskyt ulkoapäin tulisi tätä nykyä hämmentämään meidän sisällisiä seikkojamme, koska ei kuitenkaan semmoisista puuskista ole meille etua odottamista, waan pikemmin wahinkoa ja häwiötä. Jokseenkin selwää kuitenkin on, että jos Ruotsi sotaan rupeaa, se pääasiallisesti tapahtuu, ei Puolan tähden, waan juuri sillä toiwolla, että Ruotsi muka taas woisi lewittää herruutensa itäpuolelle merta ja olletikkin Suomeen. Emme tosin saa kummeksia, että niin sotasa ja waltahimoinen kansa, kuin Ruotsalainen on, pyrkii sopiwassa tilassa lewittämään alaansa; mutta enemmän täytyy kummeksia, ett'ei Ruotsalaiset puolessa wuosisadassa ole woineet oppia, kuinka paljon Suomalainen kansallisuus puolessa wuosisadassa on warttunut. Heidän mielestämme me Suomen asukkaat yhä wielä olemme pelkkiä re'eltä jääneitä Ruotsalaisia, joita heidän muka on mieluinen welwollisuus tulla hädästä pelastamaan; — että meillä joku oma tahto ja oma ajatus waltiollisen asemamme suhteen olisi, woiwat yhtä wähän käsittää, kuin he käsittäwät niiden welwoitusten pyhyyttä, joihin nykyaikana olemme monella tawalla sitouneet. Merkittäwä onkin, että „Dagligt Allehanda", joka nykyään kiiwaimmin sotaa huutelee, on juuri se sama lehti, joka joku wuosi sitten ärsytti Ruotsin kansaa Norjan kansallista itsenäisyyttä wastaan. Mitä meidän siis olisi siltä puolen toiwomista siinäkin tapauksessa, että Ruotsi loistawalla tawalla pääsisi pyyntöjensä perille, sen aawistaa helposti jokainen, joka wähänkin arostelee Suomen kansallisuutta. Mutta wielä mahdollisempi ja Suomen kansalle kahta kamalampi olisi semmoinen sodan loppu-päätös, joka halkaisisi Suomenmaan ja Suomen kansan kahtia. Suometar on wiime n:ossaan täydellä syyllä muistuttanut, että Wenäjä ei suinkaan missään tapauksessa taipuisi antamaan jonkun Skandinawilaisen wallan siirtää rajansa Rajajoelle saakka, ja että taas jokainen muu raja olisi Suomen kansallisuuden surma. Me siihen yhdistymme kokonaan, ja woimme lisäksi wakuuttaa, ett'ei Suomen kansa suinkaan ristisiä-käsin aio antaa muiden kansain muodostella ja mullistella sen waltiollista ja kansallista olemusta. Se on pienen kansan ainoa turwa maailman waltiollisissa myrskyissä, pysyä lujasti kiinni siinä oikeudellisessa asemassa, minkä se uskollisella työllä on itselleen hankkinut, — ja onnekseen on Suomen kansa aina tiennyt noudattaa tätä wiisauden ja oman-tunnon käskyä.

Huhtik. 29 p. Se kaunis kewät-ilma, mikä meillä jo oli, on taas häwinnyt. Synkeät ilmat, kylmä ja lumensekaista sadetta on synkistänyt ihmisten mielet. Se hauska esplanadin-elämä, mikä jo oli pääsyt kukoistukseen, on taas lakastunut. Sen ohessa walitetaan terweyden tila kaupungissa jokseen huonoksi. Sotahuhut lännestä ja idästä ei ole myöskään woineet muuta kuin huolestuttaa ihmisiä. — Waltiolliset seikat owat tähän aikaan yleisenä keskustelu-aineena. Joka päiwä, kun ulkomaan postit tulewat ollaan täällä suuressa odotuksen lewottomuudessa. Ja postit panewatkin tähän aikaan ihmisten malttia koetukselle, sillä kelirikon tähden tulewat nykyään hywin myöhään. — Höyrylaiwa Aleksander tuli wiime sunnuntaina Lybeckistä ja näin on siis höyrylaiwa-kulku aljettu ja me olemme taas täällä säännöllisessä yhteydessä Länsi-europan kanssa. — Yli-opistosta kuuluu, että rehtorin-waali tulee tapahtumaan toukokuun 1 p:nä. Yli-opistolaisten keskeen on noiden 78 protestantin (ks. Uut. n:o 32) käytös ollut wilkkaana keskustelu-aineena. Tämä puustawi-laillisuuteen nojautuwan lahkon temput owat kuitenkin waikuttaneet sen hywän, että yli-opistolaiskunta on katsonut tarpeelliseksi saada sisällisen järjestyksensä mukawammalle ja wakawammalle kannalle, jottei käwisi muutamain allekirjoitusten keräilijäin ja jonkun tyhjäntoimittajan alentaa sen arwoa yleisön silmissä. — Hist. kieliopillisen ja fys.määrä-opillisen tiedekunnan yhdistämisen asiasta kuuluu, että konsistorio on esittänyt, että kandidatiksi pyrkiwän kussakin tiedekunnassa pitää seisoman tutkintoa 7 oppiaineessa, joista 2 on kuuluwa toisen tiedekunnan oppi-alaan.

Luonnotar n:o 4 jaetaan tänään.

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema. Wiime maanantai-posti ei wielä ole tuonut wahwistusta niille sähkösa-

nomille, joita wiime numerossamme F. A. T:in mukaan julkaisimme. Ulkomaan sanomakirjallisuus puhuu nyt yhä waan Ranskan, Englannin ja Itäwallan lähettämistä waltiokirjoituksista. Itäwallan kirjoituksesta olemme jo maininneet, että se oli, toisiin werrattuna, jokseenkin lauhkea. Itäwalta näkyykin tässä kysymyksessä olewan hywinkin horjuwana. Niinpä nyt tulee ilmi, että Wenäjä Itäwallan neuwosta, joka annettiin ennenkuin mainitut waltiokirjoitukset lähetettiin, oli suonut anteeksi-antamuksen Puolalaisille. Koko anteeksi-antamuksen tarkoitus näkyy siis sekä Wenäjän että Itäwallan puolesta olleen jo edeltäkäsin muka lempeydellä Puolalaisia kohtaan tyydyttää länsiwaltain waatimukset ja laimistaa lähetettäwäin waltiokirjoitusten woimaa. Sillä se on, kuten wakuutetaan, jokseenkin warma asia, että Wenäjän hallitus ensinnä aikoi jos jolloinkin suoda anteeksi-antamusta wasta kapinan tukehdettua. Me tiedämme jo, miten anteeksi-antamus on hyljätty. Puolassa ei se ole waikuttanut muuta kuin kapinan yltymistä, kun Puolalaiset owat pitäneet sitä ainoastaan kawaluutena ja todistuksena Wenäjän heikkoudesta. Sen lisäksi oli anteeksi-antamus jokseen rajoitettu ja sekin on tehnyt, että se on ampunut aiwan syrjään. — Suurella lewottomuudella odottaa nyt koko Eurooppa minkä wastauksen Wenäjä tulee antamaan kolmen wallan waltiokirjoituksiin. Luultawaa on, että Itäwalta tulee tyytymään anteeksi-antamukseen. Mutta samaa ei woida toiwoa länsiwalloilta. Jos siis, kuten hywin yleisesti luullaan, Wenäjän wastaus tulee olemaan kieltäwäinen s. t. s. jos ei Wenäjä myönny antamaan Puolalaisille semmoista erityistä waltiolaitosta, joka woi niiden kohtuullisia waatimuksia täyttää, niin on aiwan tiettynä, ett'ei länsiwallat jätä työtänsä puolitekoon — ja, silloin ei taida sota olla aiwan kaukana, jos woidaankin toiwoa, että ensin koetetaan kaikki sowinnon-hieromisen keinot. Jo pari numeroa sitten mainitsimme, että Ruotsi tässä seikassa oli liittynyt hywin likeisesti Ranskaan. Me emme wielä tiedä ilmoittaa mitään likempää tästä liitosta, kun se wielä näyttää olewan salattuna waltiomiesten keskuuksiin. Mutta se waan näyttää olewan epäilemätöntä, että länsi-wallat toimissansa luottawat Ruotsin apuun. Sitä warten onkin nykyään koko Euroopan tarkastus käännetty Ruotsiin. Monta sanomaa kerrotaan nykyään eurooppalaisessa sanomakirjallisuudessa, jotka muka todistawat Ruotsin sotaisia hankkeita. Niinpä on Ruotsin säädyt suostuneet antamaan waroja sotalaiwaston uudesta rakentamiseen. Karlskronan sotasatama on muka aiwottu panna semmoiseen kuntoon, jotta sinne woi mahtua ei ainoastaan Ruotsalaisten oma laiwasto, waan myöskin muka wieraiden waltain lähettämät laiwat. Nykyään on Pariisiin tullut ruotsalainen meriwäestön-upsieri muka hallituksensa toimissa. Ranska on jo antanut Ruotsille lupaa laiwa-rakennus-paikoissansa rakentaa niin monta pantsarilaiwaa, kuin se näkee tarpeelliseksi. — Kaikista näistä asioista on tahdottu päättää, että Ruotsi walmistaisi sotaa. Mahdotonta on tässä kohden mitään warmaa wielä päättää, mutta me luulemme kuitenkin, että Ruotsin hallitus tulee hywin asiata arwelemaan, ennenkuin heittäypy tämmöiseen awaraan sotaan. Nykyään onkin Ruotsin sanomissa ollut kiista näistä asioista. „Nya Dagligt Allehanda"-sanomassa on kiinteästi koetettu kehoittaa Ruotsin kansaa sotaan. N. D. A:n wastustajaksi on nousut hallituksen wirallinen lehti, joka on kokenut osoittaa, mitenkä on Ruotsille tarpeellinen tässä kohden käyttää warowaisuutta ja malttia.

Puola. Me olemme jo ennen maininneet, että kapina Puolassa on saanut yhä suuremman järjestyksen. Sodasta ei kuulu enään mitään suuria tappeluja, waan ainoastaan pienempiä kähäköitä, joidenka kautta Wenäjän sotawäki yhä wäsytetään ja häiritetään. Sota onkin tämän kautta tullut Wenäläisille hywin waaralliseksi, kun näitä pieniä sissijoukkoja kiertää ympäri maata joka haaralla. Nyt on keskuus-komitea jakanut koko maan 23 departementiin, joidenka on jokaisen welwollisuus kohdakkoon asettaa 400 miestä sotakuntoon; jokaisen on myös welwollisuus maksaa määrätty ulostekosumma wapauttamissodan hywäksi. Kapinan järjestämisestä Lithauen'issa antaa meille puolalainen sanomalehti Czas muutamia tietoja. Jo maaliskuussa asetettiin Wilnaan salainen kansallis-hallitus. Tässä istui parhaasta päästä aatelis-miehiä, mutta myös muitakin. Tämä kuuluu Warsowan keskuuskomitean alle, mutta johdattaa omawaltaisesti kapinaa Lithauen'issa. Tämän hallituksen käskystä syttyi kapina maalisk. 28 p. ilmi tuleen ensin Telszewin piirikunnassa. Sota-aseita piti saataman meren puolelta. Sitten lewisi kapina äkkiä muihinkin piirikuntiin. Siihen ottiwat osaa kaikki säädyt, parhaasta päästä kuitenkin talonpojat, joiden johdattajina oli maan-omistawat aatelis-miehet. Kuten tunnettu on, kiihoitti uskonnolliset asiat talonpojat kapinaan. Heitä on, näet, kolmatta kymmentä wuotta sitten wäkiwallalla pakoitettu luopumaan katholisuskosta ja taipumaan Kreikan eli Wenäjän uskoon. Sydämmissänsä owat aina säilyttäneet rakkauden wanhaan uskoon. Nyt kääntyi wimmansa ensin pakkouskoa wastaan. Useissa paikoissa polttiwat wenäläiset kirkot tuhaksi. Kapina sai siis talonpoikien puolelta aiwan uskonnollisen muodon. Maamiehet meniwät aina ennen sotaan lähtöä kirkkoihin, joissa ripittiwät itseään ja nauttiwat sakramentit. Katholisuskonnolliset papit lukiwat suurella juhlallisuudella keskuuskomitean julistuskirjaa, sitten weiwät ristikuwa kädessä talonpojat kokouspaikkoihin. Huhtik. 1 p:nä lähetettiin kehoitus kapinaan myöskin puolalaisena ennen olleesen osaan Liiwinmaata ja neljään piirikuntaan Witebskin kuwernöörikuntaa. Kaikki wirkamiehet Wilnan, Grodnon ja Kownon kuwernöörikunnissa owat heittäneet wirkojansa. Täällä wallitseekin melkein suurempi yksimielisyys kuin itse Puolassa. Sekä näissä maakunnissa, että myös koko Puolassa on selwin hawaittu, mikä suunnaton haitta siitä on, ett'ei talonpojat ole wapaita maan-omistajia. Puolassa onkin tästä seurauksena ollut, että talonpojat tähän saakka werrattomasti wähän on ottanut kapinaan osaa ja Wenäjän puolalaisissa maakunnissa owat suurimmaksi osaksi uskon-asiat kiihoittaneet talonpoikia aseisiin. Kansallis-hallitus on jo aikaa sitten julistanut, että tämä haitallinen seikka on selwitettäwä, niin pian kuin maa tulee wapaaksi, ja aatelisto näkyykin olewan tähän myönnytykseen hywin taipuwainen.

Wenäjän sotawäen hirwiötöitä walitetaan hywin yleisesti. Sotakuri näkyy paenneen heidän riweistä, jott'eiwät upsierit hywälläkään tahdolla saa kaikkia julmuuksia estetyksi. Toiselta puolen pitää myös puolalainen keskuuskomitea hywin ankaran wallan maassa. Se Puolalainen, joka pitää yhdistystä Wenäläisten kanssa, ei woi tietää, ennenkuin häntä hirtetään, sillä Wenäläiset eiwät jaksa edes Warsowassakaan suojella kansallishallituksen rangaistuksista. — Juutalaiset, joita Puolassa on kowin paljon, eiwät tähän saakka ole oikein tietäneet, mille puolelle kallistua. Wiimeisinä aikoina sanotaan heidän saaneen enemmän luottamusta kansalliseen asiaan. Keskuuskomitean uhkaawa walta on sekin epäilemättä tehnyt heitä enemmän taipuwaisiksi. Tämmöiset hirmutapaukset kuin tämä seuraawa ei ole woinut olla heihin waikuttamatta: eräs juutalainen haawalääkäri, joka oli wenäläisille wirkakunnille ilmi-antanut muutamia Puolalaisia, tuotiin pääsiäisjuhlana asumuksestaan, juuri kun hän walkoisessa puwussa harjoitti hartauttaan perheensä kanssa, ja hirtettiin ensimäiseen puuhun.

Preussin edustuskamarissa tuli huhtik. 22 p. esiin laki-ehdotus ministerien edeswastauksesta. Ministeristön presidentti Bismarck selitti, ettei nyt ollut sopiwa aika ottaa esiin tätä kysymystä. Ehdotus luullaan kuitenki tulewan kamarin hywäksittäwäksi.

Tanskan päätös eroittaa Holsteinin herttuakuntaa, ei ole woinut tyydyttää saksalaisia waltoja, kun tämän kautta Sleswig ja Holsteini tulewat toisistaan erilleen. Itäwalta on jo tätä wastaan lähettänyt protestin. Huhtik. 22 p. awattiin Tanskan waltioneuwoskunta. Konselji-presidentti Hall ilmoitti siinä, että hallitus huolimatta näistä Saksan waltain protesteistä aikoo seurata omia päätöksiään. Sleswig tulee olemaan saman hallinnon alla kuin muu Tanska ja uusi tulliraja on tehtäwä Sleswigin ja Holstein'in wälillä.

Eilis-illan posti ei tuonut erittäin mitään tärkeämpiä uutisia. Kölnische Zeitung tietää kertoa, että Ruotsikin on lähettänyt Pietariin waltiokirjoituksen, jossa pyytää Puolan tilan parantamista. Tämä wahwistaa siis yhden F. A. T:in sähkösanomia. Jotakin likempää liittoa sanotaan olewan tekeillä Wenäjän ja Preussin wälillä. „Nya Dagligt Allehanda" jatkaa sotahuutonsa Wenäjätä wastaan.

(Lähetetty.)

Rautateistä sananen.

Tarwitaanko Suomessa rautateitä? Niitä on, jotka oikein toden perästä sitä paljon epäilewät. He arwelewat, maamme wielä olewan liian köyhän, liian harwassa asutun, kannattaaksensa näitä uuden ajan kulkuneuwoja. Wasta sitten, kuin maawiljely on nykyisestään parantunut, kaupankäynti wirkistynyt, teollisuus wahwistunut, wasta sitten on heistä sellaisia liikalaitoksia hankkiminen, jommoisia rautatiet owat. Rakentakoot niitä muut, rikkaammat kansat; köyhä pysyköön alallansa ja kulkekoon hiljakseen maanteillä, kunnes — ja tämä merkitsee rajatointa tulewaisuutta — kunnes hänelle on wähitellen waroja karttunut. Jos hän koettaa lentää siipiensä kannattamaa korkeammalle, niin kohtaa häntä ennen pitkää turmio, ja hänen täytyy wihdoin, ehkä liian myöhään, katkerasti katua keweämielisyyttänsä. Näin aattelee ja puhuu moni, ja moni sitä kuullen, pitää sen oikein, warowasti ja wiisaasti aateltuna.

Mutta lieneekö tässä mielipiteessä oikeastaan niin suurta warowaisuutta ja wiisautta, kuin on olewanaan, sitä melkein arwaamme epäillä. Mieleemme johtuu eräs suomalainen sananlasku: „rohkea ruokansa saa, ujo nälkää näkee" — sananlasku, joka tottakin on todenperäinen. Asettakaamme esm. kaksi maawiljelijää rinnan eteemme. Molemmat owat määräänsä taitawia, työssänsä uutteroita ja koettawat parastaan; mutta kumpikin eri tawallansa. Toinen on säästäwäinen ja „warowa"; hän ei ota useampaa

eikä parempaa palkollista, kuin millä töin tuskin aikoin tulee ja ketä waan helpoimmalla palkalla saa; hän ei raskitse hankkia itselleen kelwollisia juhtia ja työkaluja, eikä menettää rahojaan wiljelysmaansa lawentamiseen ja parantamiseen. Hän wain kyntää kihnuttaa wanhaa peltoansa, kaiwaa ojia, panee aitaa j. n. e., siihen määrään, näet, kuin wähät työwoimansa riittäwät. Toinen taas käyttää talonsa hywäksi kaikki rahat, mitä ikinä hänellä on liikenemään ja lainaa lisäksi rahaa samaan tarpeesen. Hän ei ainoastaan kynnä, ojita ja lannoita peltoansa oiwasti, waan kuiwaa ja wiljelee soitansakin, perkaa niittujansa, pitää tarpeelliset rakennuksensa woimassa y. m., kuitenkin „waromalla“ ett'ei joutuisi suurempaan welkaan, kuin minka kohtuudella woipi suorittaa. Kumpika näistä, kysymme, paremmin kostuu? Kumpika enemmin hyödyttää taloansa, kansalaisiansa, isänmaatansa? Tähän wastatessa ei lie kenkään epätiedossa. Mutta milläinen erinäisten ihmisten keskinäinen suhta on, samanlainen on tässä kokonaisten kansainkin. Se kansa, joka ahkeroitsee edistymistä, se menestyy ja rikastuu sekä edistyttää koko ihmiskuntaa. Se taas, jonka korkeinna pyrintönä on pysyä wanhoillaan, se jääpi takapajulle ja joutuu kaikella warowaisuudellaan wiimeistä lukua häwiöön. „Rohkea ruokansa saa, ujo nälkää näkee“.

Mutta, kuulemme muistutettawan, tämä wertaus maawiljelijöistä ei sowi puheenalaiseen asiaan. Sen helposti ymmärtää, että ne warat, jotka maamies käyttää talonsa parantamiseen, tuottawat hänelle woittoa. Mitä hän panee maahansa, sen antaa maa aikanansa kahteen wertaan takasin. Waan antawatko rautatiet mitään? Niinpä wielä! Päin wastoin tarwitaan niiden woimassa-pitoon yhä uusia kuluja. Tätä muistutusta kumotaksemme, emme tahdo wiitata muiden maiden esimerkkiin. Emme tahdo kysyä: Englanti, Ranska, Sweitsi, Saksa ja — Ruotsi, owatko ne rautateistä köyhtyneet? Sillä meille teroitettaisiin kohta tuo wanha wiisaus, jota täällä aika ajoin märehditään, ja jossa tosin toisinaan onkin perää, ett'ei muka meidän oloihimme laisinkaan sowi mitä mainitut waralliset ja kansakkaat maat pitäwät hywänä ja hyödyllisenä. Waan kysymme: luullaanko sitten nykyiset maantiemme *suorastaan* tuottaneen mitään rahawoittoa? Luullaanko niitä warsin maksutta saaduiksi. Luullaanko niihin käytetty pääoma *suorastaan* palkituksi? Luullaanko tästä äyrin korkoakaan *suorastaan* tulleen? Ja mitä maanteitten korjaaminen wuosittain maksaa, sen tietänee jokainen maatalon omistaja kylliksi. Mutta yhtäkaikki on meillä maanteitä tehty ja tehdään ehtimiseen uusia. Eikö tämä ole huonoa ja tuhlaawaista taloutta? Sillä, ken woipi todeksi näyttää, että juuri maantiet owat meillä niin kowin tarpeena? Eiwätkö ne ole köyhälle maalle liian kalliita? Ehkä tultaisiin toimeen, jos säkki selässä kuljettaisiin poluilla jalkasin tahi, kiireemmän ollessa, hewosen selässä? Tämä kuuluu nyt pahalta pilapuheelta. Mutta joka toden perästä niin mietti siihen aikaan, jolloin maanteitä ruwettiin tekemään, hän oli kieltämättä yhtä oikeassa kuin ne owat, jotka nykyään rautateitten rakentamista maassamme wastustawat; emmekä ole kuin osoittaneet, mitä näiden periaatoksesta warsin asianmukaisesti johtuu.

Sillä tekoasia, jota ei käy kieltäminen, on lyhyesti se, että rautatiet owat siwistyneessä mailmassa jo tulleet yhtä tarpeellisiksi, kuin maantiet ennen oliwat. Ei mikään maa enään woi lukea itsensä siwistyneiden joukkoon, ellei sillä ole rautateitä. Soisimme toki Suomemme siwistyneeksi.

Jos nyt joku luulisi mielipiteemme olewan, että maassamme pitäisi ruwettaman säälimättä rakentamaan rautateitä ristiin rastiin, saatakoon siihen tarwittawat warat mistä tahansa, niin on hän kowin erehtynyt. Niin wimmapäisiä emme ole. Yhtä paljon kuin talouden ja waltion seikoissa yleensä moitimme sitä saamattomuutta, jolta „aika kuluu arwellessa, päiwä päätä käännellessä“, yhtä paljon pidämme erittäin rautateiden toimessa oikean warowaisuuden ja wiisaan maltteen tarpeellisena. Mutta juuri warowaisuuden luulemme wälttämättömästi waatiwan, että se yksi rautatie, joka meillä jo on walmiina, wiipymättä jatketaan yhteen taikka, wielä paremmin, kahteen sisämaan järwistöön saakka. Wiiwytteleminen tässä ei ole kuin tuhlaamista. Lähentelewällä luwunlaskulla, jonka todenmukaisuutta lie työläs kumota, on jo aikaa julkisesti osoitettu, että Helsingin-Hämeenlinnan rautatienlinjan jatkaminen Tampereelle saattaisi sen kannattamaan kustannustansa nykyistä paljoa paremmin. Ja että Tampere monesta syystä onkin se paikka, johon se on ensiksi wenytettäwä, lie jo yleinen mielipide maassamme. Sen ohessa tulisi, kuten jo monesti ja tässäkin lehdessä on wiitattu, yhtä päätä walmistaa toinen linja Hämeenlinnasta Päijänteelle. Sillä tawoin syntyisi kohta aluksi jotakin werrattaen kokonaista, joten nykyinen, paljon maksawa mutta wähän hyödyttäwä rautatiemme muuttuisi todellisesti liikkeen wälikappaleeksi, joka lewittäisi wireyttäwän waikutuksensa joinkin awaralle alalle maatamme. Mainitut rautatiet walmistettua, sitten sopisi jonkun aikaa huo'ata, ko'ota woimia ja miettiä, minne päin muita samanlaisia on rakentaminen.

Mutta mistä saadaan „millä mennään“? Kas, siinäpä seikka arweluttawa. Suorin neuwo tosin on, ottaa rahaa welaksi. Mutta tämä neuwo, ehkä ollen kyllä suora itsessään, tuottaa, yksin ja liian rohkeasti käytettynä, kaikellaista mutkaisuutta, jopa wiimein neuwottomuutta. Sitä ei siis ole puolustamista, olletikin koska näkyy meille jo entiseltä kokoontuneen waltiowelkaa kylliksi. Toinen keino siis on keksittäwä ja löytyykin likemmältä kuin luulisikaan. Kuulkaamme mitä muualla mailmassa samanlaisista seikoista arwellaan.

Ruotsin par'aikaa ko'ossa olewille säädyille on hallitus esittänyt, että rautateitten rakentamista warten otettaisiin welaksi 20 miljoonaa riksiä waltiorahaa. Tämän johdosta oli lähettäjä sanomalehdessä „Nya Dagligt Allehanda“, ewersti Hagelstam julkaissut kirjaelman, jonka nimittää „joululahja ruotsin kansalle“, ja jossa kehoittaa säätyjä päättämään, että palowiinan poltolle pantu wero ylennettäisiin sen werran, että jokainen Ruotsissa walmistettu ryyppy tulisi 1½ äyriä nykyistään kalliimmaksi. Palowiinan määrän ollessa yhteen 14 milj. kannua, karttuisi tällä wähäpätöisellä weron-korotuksella wuotuisia rahawaroja 6,811,678 riksiä. Korkeimminkin 18:na wuotena tuottaisi sama korotus waltiorahastoon 116 milj. riksiä, jolla 10:nä wuotena kaikki wielä rakentumattomat waltarautatiet saataisiin walmiiksi, ja 8 wuotta sitä edempänä koko rautatien-welka maksoon. Yhteen syntyisi niin Ruotsille 288 milj. riksiä paitsi rautateitä ilman welatta.

Tämän luwunlaskun päätös on tosin loistawa; miten se taas toteuntuisi, on eri asia. Mutta johonkin määrään luulemme siinä kuitenkin perää olewan. Mitä, jos muutettawia muuttamalla sowiteltaisiin yhtäläinen tuuma meidän oloihimme? Mille kannalle wiinanpoltto maassamme on pantawa, sitä woipi olla eri mieliä. Mutta olkoon millä kannalla hywänsä, mikä olisi laskiessa sille weroa markka tai kaksikin kannulta? Jos, näin ollessa, pelättäisiin, että salainen wiinantulwa rupeisi ulkomaalta tänne tunkeumaan, saataisiin se, kuten mainittu lähettäjä niinikään on muistuttanut, joinkin määrin sillä tapaa suljettua, että joka miehelle annettaisiin walta pidättää luwattoman wiinan kuljettajia ja panna takawarikkoon heidän kuljettamansa, jonka myytäessä hänen tulisi saada wähinnäkin kaksi kolmatta osaa hinnasta. Sen ohessa olisi kaikille muille ulkomaan wäkewille juomille jommoinenkin tulliwero määrättäwä, jott'ei kukaan kauppias woisi niitä aiwan helppoon hintaan myydä. Tuottaisi warmaan tämä tullin-korotuskin wähitellen waroja rautatien-laitoksiin.

Joku ehkä lie walmis muistuttamaan: pitääkö meidän siis pahaa tekemän saadaksemme hywää matkaan? Ryyppimälläkö meidän on rautateitä hankkiminen? Sellainen muistutus ei ole kuin sulaa puheen-partta. Sillä wäkewiä juomia nautitaan aina, enemmin tai wähemmin; se on nyt kerta tekoasia, josta ei päästä, waikka siitä saarnattaisiin mitä tahansa. Mutta luullaanko niitä sillä enemmin nautittawan että ne kalliintuwat? Eihän niinkään. Noh, mitä pahaa siinä sitten on, että niistä lähtee runsaampi wero, kuin nykyään? Mitä pahaa siinä, että se wero käytetään rautateihin?

Mutta ei wiinawero sillä ole ainoa lohdutuksemme puheenalaista tarwetta suhteen. Olisihan niitä muitakin rahanlähteitä hywinkin likellä, jos niistä waan ammennettaisiin. Mikä olisi pannessa kohtuullista weroa kaikille semmoisille laitoksille, jotka liika-aineita walmistawat, kuten olutkeittiöille ja tupakkitehtaille? Jos esim. joka olutkannusta maksettaisiin kruunulle noin 30, joka tupakkinaulasta 20 à 40, ja joka sikarri-wakkasesta 40 à 80 penniä — tottahan siitä jo karttuisi jokseenkin waroja, ei ainoastaan rautateitten walmistamiseen, waan muihinkin tarpeellisiin teoksiin, jommoisia, muita mainitsematta, ajanmukaiset wankihuoneet owat.

Kirjallisuutta.

Näinä päiwinä, jolloin kysymys Suomen-kielen saannista lakikieleksi on aian polttawimpia, ansaitsee eräs äsken ilmestynyt kirja yleisempää huomiota. Se on kanslianeuwos W. G. Lagus'en tutkimukset laki-suomennoksista, nimeltä: „Om Finska Lagöfversättningar, anteckningar af framl. Kanslirådet W. G. Lagus“, mitkä hänen poikansa, prowessori W. Lagus, on toimittanut ja nyt Suomen Tiedeseuran kirjawih'oissa julkaissut. Julkaisija on täydellisesti käsittänyt, kuinka aian-mukainen tämä teos nykyisellä hetkellä on, ja hän lausuu siitä esipuheessaan muutamia kauniita sanoja,

jotka me ilolla tänne suomennamme. Hän selittää, kuinka wainaja muiden töiden kautta ja wihdoin kuolemalla estettiin walmistamasta tätä teosta täyteen kuntoon, ja kuinka sen julkaiseminen sitten on erinäisistä syistä wiipynyt. „Sillä wälin", lausuu julkaisija, „Suomenkieli, wiimeisellä aamuhetkellä, nousi ylös ja ilmoitti, raikkaammalla äänellä kuin milloinkaan ennen, olewansa täysi-ikäisenä itse tulkitsemaan. mikä on lakia ja oikeutta. Koko kansa on tähän ääneen herännyt, aawistaen ja käsittäen siinä sywimmän hengen-asiansa. Se myöskin jokaiselle yksityiselle silloin tuli mieluiseksi käskyksi, antaa woimiansa myöden apunsa tuon suuren tulewaisuus-asian ratkaisemiseksi". Näin nämä tutkimukset annettiin pikaisesti ulos, koska muka alkoiwat kädessä polttaa. Se ei ole kieltämistä, että tämä kiire muutamissa kohden astuu silmiin. Yhtä ja toista, mitä itse kirjassa lausutaan, on tuossa myöhemmin painetussa alkupuheessa sekä oikaisemissa peräytetty, ja muutamista seikoista luwataan wastaisessa wihossa lisää selitystä. Mutta julkaisijan kanssa olemme warsin yksimieliset siitä, että teos oli nykyiselle kansalliselle ponnistukselle liian tärkeä jäämään tulewaisuuden turwiin. Olemme siis hänelle kiitollisuuden welassa hänen toimestaan, ja wielä enemmän siitä lemmestä Suomen kieltä kohtaan, jota hänen toimituksensa useassa paikassa osoittaa.

Walloitetun kansan ainoa oikeus on oikeus weron-maksuihin, ja sitäpä merkitseekin ne „Suomen oikeus" (jus Finnonicum) ja „Karjalan oikeus" (jus Carelicum), joita wanhimpina aikoina mainitaan. Itse la'in-käytös oli epäilemättä ensi aikoina kowin epäwakaisella kannalla. Kun Maunu Liehakko ja sitten Kristofer Kuningas oliwat säätäneet yleisen maan-la'in ja yleisen kaupunki-la'in, ruwettiin luultawasti niitä Suomessakin wähitellen seuraamaan. Mutta laki-suomennosta ei tietysti ajateltukaan ennen Kustaa Waasan aikoja. Silloin jo wilkkaampi liike näkyy waatineen, että Suomalaiset saisiwat la'in omalla kielellään, ja samaan aikaan kuin Uusi testamentti awattiin Suomen kansalle, näkyy eräs „herra Martti, Suomalainen pappi Tukholmassa" tehneen ensimäisen suomennoksen maan-la'ista. Tämä herra Martti näyttää olleen ensimäinen pappi siinä Tukholman „Suomalaisessa kansallis-seurakunnassa", joka Kustaa Waasan aikoina perustettiin. Toinen laki-suomentaja oli Kalajoen kirkkoherra Liungo Tuomaanpoika, joka Kaarlo IX:nnen aikana käänsi sekä maan-la'in että kaupunki-lain suomeksi. Maan-la'ista jo yksi arkki painettiin, mutta siihen koko toimi pysähtyi. Kolmas laki-suomentaja oli lainlukija Hartikka Henrikinpoika Speitz, joka ainakin on w. 1642 painattanut sota-artikelit suomeksi ja esipuheessa muistuttaa, kuinka se Suomessa ilkeältä näyttää, että „yksinkertaiset ja Ruotsinkieleen harjaantumattomat sotamies-raukat owat niinkuin raawaat ja lampaat menneet itse kuolemaankin, waikk'eiwät ole tienneet, kuulleet tai ymmärtäneet, mitä sota-artikelit owat sisältäneet". Maan-la'ista ei kuitenkaan wielä löytynyt painettua suomennosta, ja Turun howi-oikeus, joka siihen aikaan harrasti Suomen kieltä, ryhtyi kuningas Kristinan käskyllä toimiin. Tarkoitus näkyy olleen, että suomennos saisi saman la'illisen woiman kuin ruotsinkielinenkin laki-kirja, ja kun nyt tästä syystä koetettiin tehdä werrattoman hywää, tuli loppupäätös se tawallinen, ett'ei saatu mitään walmista. Maisteri Abraham Kollanius oli ensimäinen, joka siihen woimansa koetti ww. 1645—1648; sitten ala-laamannit Henrikki Jaakonpoika ja Antti Mikonpoika tekiwät toisen yrityksen. Kaikki nämä miehet, samatekkuin Speitzikin, oliwat Hämeestä ja satakunnasta. Sillä wälin oli aljettu puuhata uutta Ruotsin waltakunnan lakia, joka kuitenkin wasta w. 1734 walmistui. Kuningas Kristoferin maan-laki oli lähes kolme wuosisataa ollut woimissa, ja melkein yhtenään oli puolen-toista wuosisataa puuhattu saada suomennosta painetuksi. Kuitenkin wielä w. 1734 seisottiin wanhalla kannalla! Tämä on walaisewa esimerkki, mitä tuo paljon wiljelty sana „wähitellen" merkitsee.

1734 wuoden lakikirja ei tarwinnut aiwan kauan odottaa painettua suomennostaan. Sen ulos-antoi w. 1759 Howioikeuden Aktuarius Yrjö Salonius, joka on tawallisesti saanut kantaa suomentamisestakin kunnian. Oikea suomentaja oli kuitenkin Samuel Forseen, Lohjalta syntyisin maasihtieri Turussa kuolemaansa saakka w. 1742. Tästä suomennoksesta painatti Calonius w. 1808 Tukholmassa sen uuden parannetun laitoksen, joka on nykyinen laki-kirjamme. Mutta samaa lai'llista woimaa kuin ruotsinkielisellä ei tällä kirjalla ole, eikä woikkaan olla niinkauan kuin pöytäkirjat ruotsiksi tehdään.

Jos nyt katsahdamme takaisin päin näihin witkallisiin ja waillinaisiin toimiin Ruotsin-wallan aikana, ne mielestämme osoittawat erinomaisen suurta heikkoutta Suomen kansassa. Se on kyllä totta, ett'ei niinkään paljon olisi tehty, ellei Suomen kansa tuontuostakin olisi walituksillaan waiwanneet asian-omaisia hallitusmiehiä. Mutta aika ei ollut semmoinen että Suomalaiset olisiwat woineet panna oikean jäntewyyden waatimuksiinsa. Asetuksia tosin jo Kustaa Waasan aikana aljettiin toisinaan suomentaa, mutta wasta Kaarlo XI:nnen hallitessa tehtiin waatimukseksi, että Suomen wirkamiesten pitäisi osaaman suomea. Tätä ei kuitenkaan läheskään kaikissa noudatettu ja luonnollista olikin, että Suomen ja Ruotsin ollessa yhtenä waltakuntana tänne usein tuli umpi-Ruotsalaisia wirkamiehiä Ruotsin maalta. W. 1731 waatiwat Suomen talonpoikaiset waltiopäiwämiehet, että Suomenmaassa asetettaisiin joko suomeen pystywiä tuomareita tai wannotetuita tulkkia. Kuninkaallisessa resolutionissa wuodelta 1739 annettiin puolinainen lupaus, että tätä edellistä ehtoa noudatettaisiin, mutta mitä puolinaisesti luwattiin pidettiin yhtä puolinaisesti. Tosin näemme esimerkkiä, kuinka joku wiranhakija toisinaan syrjäytettiin sen wuoksi ett'ei suomea osannut, ja w. 1764 wedettiin eräs hakija howioikeuden eteen tutkittawaksi kieli-taidostaan, jolloin koko tutkinto, sekä howioikeuden kysymykset että tutkittawan wastaukset, tapahtui suomenkielellä. Mutta tämä tapaus oli eri syistä lähtenyt, ja usein taas ei howioikeus pitänyt suomi-taidosta mitään lukua. Kansa kärsi ja walitti, ja jokaisen walituksen perästä koetettiin sitä sowitella ja tyydyttää. Mutta pää-asiallisesti meni la'in käytös wanhaa kehnoa uraansa. Näin loppui Ruotsinwallan aika.

Kanslianeuwos Lagus'en tutkimiset eiwät koske siihen aikakauteen, joka nyt on, ja jonka tahdomme nimittää Wenäjän-yhteyden aiaksi. Sen aian laki-historia onkin par'aikaa tekeillä ja Suomen kansa on näinä päiwinä selwästi ilmoittanut, ett'ei se enää aio tyytyä koreihin mielipuheisiin. Wirka-kunnat monessa paikoin owat nykyäänkin yhtä hidas-hankkeiset kuin ne oliwat Ruotsinwallan aikana; mutta kieltämistä ei ole, että ne myöskin osittain owat hartaalla mielellä yhtyneet kansan waatimuksiin. Näin asian ollessa ja sen lempeän Hallitsijan suosiolla, joka koko hallitus-aikanaan on koettanut Suomen pyyntöjä kaikin puolin noudattaa, on nykyänsä hywä toiwo, että tämä kansallinen asia ei enää tule siirrettäwäksi epäwakaisen tulewaisuuden turwiin. Mutta epäilemätöntä kuitenkin on, että kansa ei saa lakata walwomasta oikeuttaan; sillä Ruotsinkieli seisoo seitsen-satawuotisten juurien nojassa, ja nämä juuret owat niin wahwoiksi lewinneet, että Suomenkieli tuskin tahtoo löytää kaswamisen siaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Apteikkari Anders Wilhelm Tennberg wainajan oikeudenomistajain pyynnöstä, että Majistraatti tahtoisi syynin pitämisellä määrätä sen osan kaupungin kirkkopuiston likellä olewaa wapakenttää, joka heille on myönnetty heidän omistaman, siellä alempana olewan, öljy-myllyn käyttämiseksi, on Majistraatti tänäpänä tehdyn päätöksen mukaan määrännyt, että mainittu syyni pitää tapahtuman 21 p. ensitulewata Toukokuuta kello 11 epp. ja saa Majistraatti tämän kautta kutsua kaupungin porwaristoa sinne saapuwille tulemaan asiasta kuulusteltawaksi. Tampereen Raastupa, 13 p. Huhtikuuta 1863.

Majistraatin puolesta:

Fredrik Procopé.

Kuulutus.

Julkisessa Majistraatin edessä perjantaina 29 p. ensitulewata Toukokuuta kello 11 epp. tapahtuwassa huutokaupassa tulee enimmän maksawalle wähemmissä osissa myytäwäksi ne kolmetoista (13) tynnyriä kuusikolmatta (26) kappaa rukiita, kolmetoista (13) tynnyriä kaksikymmentä (20) kappaa ohria ja yhdeksän (9) tynnyriä yksi kolmatta (21) kappaa kauroja, jotka Kiwikirkon eli Messukylän pitäjäläiset owat lahjoittaneet katowuoden kautta hätääntyneille maassa ja jättäneet täkäläiseen kruunumakasiiniin; jota Majistraatti saa halullisille ostajille tiedoksi antaa ynnä sen ilmoituksen, että huutokaupassa tapahtuwat tarjoomukset tulewat laskettawiksi Hämeenläänin kuwernörin tarkastuksen alle. Tampere, 24 p. Huhtikuuta 1863.

Majistraatin puolesta:

Fredrik Procopé.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 60 k. L℔.	Munatiu 25—28 k.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10 k. ℔.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.	Tuoreet lahnat 5—6 k. ℔.
Kaurakryynit 32—34 k. k:pa.	Tuoretta säynää 3—3½ k. ℔.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℔.
Perunat 13—14 k. kappa.	Tuoreet hauet 5 k. ℔.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. L℔.	Tuoretta silakoita 30 k. kappa.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.	Tuoreet kuhat 8—10 k. ℔.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. L℔.	Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Wasikan-liha 1: 30—1: 70 L℔.	Suolatut lahnat 6 k. ℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 L℔.	Suolattuja silakoita 65—75 k. L℔.
Suolattua samaa 2: 2—20 k. L℔.	Suolattua kilohailea 80—1 r. L℔.
Palwattua samaa 2: 30—2. 40 k. L℔.	Terwaa 5: 5—50 k. tynnyri.
Tuoretta woita 15—18 k. ℔.	Koiwu-halkoja 3: 60—4 r. syli.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.	Mänty-halkoja 2: 40—2: 70 k syli.
Maito 5—6 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 1: 75—2 r. syli.
Taale 5—6 k. korttieri.	Wiina 85—90 k. kannu.
	Heinät 11—14 k. L℔.
	Oljet 5—7 kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 35. **Maanantaina 4 p:nä Toukokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Toukok. 4 p. jälkeen puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Hwalfisken, Sköldpaddan, Tumlaren, Laxen ja Gäddan.

„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit Nikolai-kirkossa pidetään seuraawain korttierien kanssa: Senaatin korttieri, Gräffswinet, Serwalen, Elefanten, Leoparden, Pantern, Uttern, Hermelinen, Lodjuret, Bäfwern, Igelkotten, Mullwaden, Buffeln och Märden.

„ k:lo ½8 jpp. Soitannollinen iltahuwitus arpakaupan kanssa ritarihuoneen suuressa salissa.

Huomenna Tiistaina.

Toukok. 5 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Swärdfisken, Girsen, Iden, Rudan ja Stören.

„ k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ Jälkeen puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Abborren, Torsken, Braxen, Ålen, Hajen, Mörten ja suuri laiwa-rakennuspaikka-korttieri.

„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit Nikolaikirkossa seuraawain korttierien kanssa: Wildswinet, Björnen, Renen, Hjorten, Rådjuret, Bocken, Fåret, Stengeten, Wäduren ja Oxen.

„ k:lo 6 jpp. Osakkaat wanhassa kylpyhuoneessa kokoontuwat hra C. G. Serenius'en luo.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Toukok. 6 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Swalan, Tjädern, Lärkan, Paradisfogeln sekä arentitomteissa Lappwikin tiellä.

„ k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa maakonttorissa jywistä, jauhoista ja herneistä Helsingin ja Lowiisan makasiineissä.

„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa jywien ja jauhojen kuljettamisesta Helsingistä, Lowiisasta ja Tamminiemeltä Sawonlinnaan.

„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttiereissa: Trasten, Staren, Dufwan, Napphönan, Sparfwen ja Ankan.

„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö.

„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit Nikolaikirkossa seuraawain korttierien kanssa: Giraffen, Zebran, Isokirkkokorttieri, Lejonet, Rhinoceros, Enhörningen, Antilopen, Hamstern, Åsnan ja Elgen.

„ k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäri-seura kokoontuu.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Tuorstaina.

Toukok. 7 p. k:lo Palotarkastus korttierissa: Paradisfogeln, Papegojan, Kalkonen ja Göken.

„ klo 11 epp. Huutokauppa maakansliassa ½ Riiskilän perintötalosta Ohkoisten kylässä Mäntsälän pitäjää.

„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Waltiopäiwä-järjestys. Me olemme jo ennen puhuneet pää-asiallisimmista waltiopäiwämiesten waaliin kuuluwista seikoista sekä edustuksesta yleensä. Me tahdomme nyt ottaa lehteemme päähkohdat nykyään ilmaantuneesta waltiopäiwäjärjestyksestä.

Samana päiwänä, joksi waltiopäiwät owat määrätyt pidettäwiksi, määrää Keisari ritaristolle ja aatelistolle maamarsalkin, joka kohta sen jälkeen julistaa ilmoituksen, jonka kautta ritariston ja aateliston jäsenet kutsutaan ilmoittamaan itseään ylöskirjoitettawiksi. Tämä ylöskirjoitus tapahtuu sinä ja seuraawina päiwinä huudon mukaan ritarihuoneen-johtokunnan edessä, joka antaa pääsypiljetin kaikille niille, jotka owat osoittaneet oikeutensa saada siaa ritarihuoneessa.

Talonpoika-säädyn sihtieriksi määrää Keisari jonkun taitawan aatelittoman miehen. Apu-sihtieri, jos semmoinen tarwitaan, on myöskin Keisarin määrättäwänä.

Pappis-, porwari- ja talonpoika-säätyjen edusmiehet jättäwät, kun waltiopäiwät owat julistetut, wiipymättä waltuutensa tarkasteltawiksi sille wirkamiehelle, joka Keisari siihen toimeen määrää.

(Jatk.)

Tiedeseuran wuosikokous tapahtui wiime keskiwiikkona. Prow. Lindelöf, seuran esimies tältä menneeltä wuodelta alkoi kokouksen puheella, jonka jälkeen seuran sihtieri luki wuosi-kertomuksen. Kaksi Seuran jäsentä prow. Hjelt ja tohtori Ahlqwist pitiwät kukin esitelmänsä. Prow. Hjelt puhui lääkäri-tieteen nykyisestä tilasta sekä weden käyttämisestä siinä. Toht. Ahlqwist oli ottanut puheen-aineeksensa muutamain oppineiden wiimeaikoina esittämät arwelut, että Suomalaiset olisiwat sukua Baskilaisten kanssa ja johtaisiwat alkuperänsä jostakin wanhasta turaanilaisesta kansasta, jonka jäännöksiä hawaitaan persiläisissä nuolenpää-kirjoituksissa. Nämät arwelut wäitti puhuja wääriksi, kun ei kielentutkimus anna niihin mitään perustusta.

Yli-opisto. Rehtorin-waalin ehdotus tehtiin wiime perjantaina Konsistoriossa. Ensimäisen waalisian sai prow. Schauman (22 äänellä), toisen nykyinen rehtori kanslianeuwos Arppe (14 äänellä) ja kolmannen prow. Moberg (9 äänellä).

Yleinen yli-opistolaiskokous tapahtui wiime lauwantai-iltana. Siinä tuli ensinnä yli-opistolaishuoneen asiat kysymykseen. Rakennuskomitean esimies prow. Lindelöf antoi kertomuksen komitean waikutuksesta menneen wuoden kuluessa. Tämän jälkeen teki komitean rahawartia lehtori Borg selon kassan nykyisestä tilasta, josta hawaittiin, että sen nykyiset warat on päällä 29,000 ruplaa, jonka lisäksi tulee rakennus-tomtin hinta 3,000 r. Päätös tehtiin että komitea niinkuin tähänkin saakka jatkaisi toimensa ja että 300 ruplan palkinto ynnä 150 ruplan lisäraha olisi määrättäwä sopiwan riitningin saamiseksi. Tämän palkinnon kilpailijat olisiwat welwolliset ennen tämän wuoden loppua rakennuskomiteälle jättämään riitninkinsä. Opistolaisjäseniksi rakennuskomiteaan walittiin leht. Borg, maisterit Öhberg, Alfthan ja A. Chydenius; tilikirjain tarkastajaksi ylioppilaiset Kronström ja E. Heikel sekä maist. W. Lawonius. — Sen jälkeen otettiin keskusteltawaksi ehdotus puheen-johtajan asettamisesta ylioppilaiskunnalle sekä yleisten kokousten järjestämisestä. Tässä seikassa ei jouduttu mitään päätöstä tekemään, jonka tähden päätettiin jatkaa kokous jonakuna muuna päiwänä tällä wiikolla. Kokous kesti klo 5:stä ½ 11:een.

Kirjakaupan-priwilegiumia on annettu kauppias C. G. Piispaselle Haminassa sekä kirjakaupan-konttoristalle J. T. Åkermannille Turussa. (F. A. T.)

Arpakauppa. Arpa-wetäminen wapaherrarouwa Rokassowskin toimittamassa arpakaupassa hätääntyneiden hywäksi tulee tänään tapahtumaan ritarihuoneen suuressa salissa. Samassa tilaisuudessa tulee myös soitannollinen iltahuwitus pidettäwäksi.

Höyrylaiwoja on jo tullut Ruotsista. „Oulu" tuli wiime keskiwiikkona ja „Grefwe Berg" tuorstaina. Uutta ruotsalaista ja saksalaista kirjallisuutta olemme jo höyrylaiwoilla tänne saaneet. Se on jo kirjakaupoissa nähtäwänä.

Luonnotar n:o 4 jaettiin wiime-tuorstaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Wesi luonnon hallinnossa III; 2) Kuwaelmia Suomen-suwun muinaisuudesta II; 3) Merimiehen morsian ja 4) Kirje Huhtikuulta.

Litteraturbladet n:o 3 jaettiin wiime lauwantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Om Donationerna i Wiborgs län, kirj. J. B. S.; 2) Romanen i Tyskland i 17:de seklet II; 3) Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran wuosikertomus 16 p:nä Maaliskuuta 1863; 4) Jernwägsfrågan (jatket.); 5) Några gamla och nya underrättelser om Walkjärwi sockens hemman och jordlägenheter, huru de kommit under godsegare, hwilka sägas förut warit under kronan, synnerligast om Weikkola underhafwande, hurudane förändringar och öden de undergått ifrån 1710 till närwarande tid; 6) Lokomotiwet i tofflor ja 7) Om slaget wid Säfwar.

Maaseuduilta.

Jywäskylän alkeisopiston opettajat owat, miten sieltä kirjoitetaan, yleisesti yhtyneinä antanunna seuraawaiset esittelöt, tulewaisen opettajain kokouksen keskustelu-aineiksi, koulun käytäntö-kielen suhteen Suomen maassa:

1) Eikö ruotsinkielisissäki kouluissa yksi tahi useampi aine ole opeteltawa suomeksi?

2) Eikö niillen opettajillen, jotka woiwat ja joiden mieli tekee opetella suomeksi, ole lupaa siihen suotawa jo nousewana luku-wuonna, ja

3) eikö kaikilta opettajaksi aikowilta ja pyrkiwiltä ole waatiminen samaa taitoa suomen kielessä, kuin tähän asti niiltä, jotka owat hakeneet wirkoja suomenkielisissä kouluissa?

Impilahdesta. Muualla on walitettu lumen wähyyttä mutta täällä on ollut tänä talwena lunta paljon, jontähden koko joukko peuroja tuli tänne ja kulkiwat warmaan joulun aikoina, jolloin lunta oli jäällä, Laatokassa olewaan Rantasaloon. Mutta nuoskan tultua suli lumi sittemmin jäältä pois ja jää muuttui kierokki, etteiwät peurat enää tohtineetkaan lähteä saaresta pois. Likellä ole-

wan Huunukan kylämiehet sattuiwat tammikuun lopussa näkemään peurat saaressa ja käwiwät niiden kimppuun. He karkoittiwat peuroja yhden kerrallaan ulos liukkaalle jäälle, ja jäälle tultua miehet kiljaista rämähtiwät, jotta peura pelästyen wilkasi taaksensa, mutta silloin liukahtiki jäälle pitkälleen. Siitä se ei pääsyskään ylös, waan miehet hiipiwät luo ja ottiwat peuralta hengen weitsellä. Sillä tawalla he pelkällä puukolla tappoiwat 55 peuraa. Sortawalan markkinoilla oli siis paljon peuran lihaa, jota myötiin 2:sta kopeekasta naula. Pari hirwiäki sanotaan täällä tänä talwena tapetuksi. (Otawa)

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema. Näköala näyttää wielä yhtä synkeältä. Sota wai rauhako on wielä sanomalehtien tärkeimpänä kysymyksenä. Wiimeisen postin Kölnische Zeitung tietää kertoa, millä kannalla Ruotsin ja Ranskan wäli on. Kuningas Kaarlo XV oli muka kysymykseen, mikä apu woisi Ranska odottaa Ruotsilta, wastannut: „kun kaksi ranskalaista sotalaiwaa tulee Itämereen, riennän minä awuksi 100,000 miehellä". K. Ztg arwelee sitten, että Ruotsin päätarkoituksena olisi walloittaa takasin Suomenmaa. Esimerkkinä, mitä mainittu lehti arwelee Suomen oloista ja kansamme mielipiteestä, suomenmamme tähän seuraawan otteen: „Suomen yhdistys Wenäjän kanssa on luonnoton. Ruotsalainen kieli ja tapa wallitsee korkeammissa säädyissä Suomessa, joka ei koskaan ole tuntenut wenäläistä orjuutta. Suomalaiset owat sen ohessa heränneet omaan kansallistuntoon. He eiwät tahdo tulla ei Ruotsin eikä Wenäjän hallittawiksi. Mutta Ruotsi on walmis heille tarjoomaan samaten kuin Norjalaisillekkin sen itsenäisyyden, minkä Wenäjä heiltä kieltää. Jos ruotsalainen sotajoukko tunkeutuu Suomeen niin rientäwät suomalaiset ampujat, joidenka kuulat tawallisesti ei pety maalistansa, isänmaataan pelastamaan wenäläisestä herruudesta". Tämmöiset ja muut lauseet todistawat, kuinka wähän wielä parhaimmatkiin ulkomaan lehdet owat ottaneet waiwaksensa likemmältä tutkia maamme oloja. — Itse Puolalaisetkin owat ruwenneet yhä enemmän luottamaan ranskalaiseen sotaan, kun wiime-aikoina pyrintönsä on ollut päästä yhdistykseen meren kanssa, jotta woisiwat muka sieltä saada apua ja sotatarpeita Ruotsista. Ranskasta mainitaan hywin sotaisia hankkeita. Sotamiehet pidetään hywin ko'ossa eikä sallita niille kotilupaa. Kaikkiin sotalaiwaston warastoihin on tullut käsky warustaa kaikki walmiiksi rakennetut pantsarilaiwat ja niin pian kuin mahdollista walmistaa ne, jotka wielä owat rakennuksessa. Samaan aikaan on pyydetty tieto kaikkein reserwi-höyrylaiwain tilasta, sekä ajan pituudesta, jonka sisällä woisiwat tulla wäestöllä warustetuksi ja sotakäytäntöön walmistetuiksi. Muutamilta haaroilta wakuutetaan jo, että Wenäjän wastaus kolmen wallan waltiokirjoituksiin jo on asian-omaisten hallitusten tuntemaa ja että tämä, kuten muka woidaan arwatakkin, on kieltäwäinen. Ranskan keisari sanotaankin sentähden lähettäneen erinäisen keskustelijan Pietariin koettamaan taiwuttaa Wenäjän hallituksen mieltä. Tämä ei kuitenkaan wielä perustau teko-asiallisiin tietoihin, jotta sen luotettawuus siis wielä woidaan pitää aiwan tyhjänä. Mainittawaa on myöskin, että niitäkin lehtiä löytyy, jotka lujasti wakuuttawat, että koko riita wielä woidaan sowinnon-hieromisella ratkaista.

Eräs Berliinin lehti tietää, että Ranska on esitellyt Saksan waltakunnille yhdistymään kolmen wallan waatimuksiin Pietarissa.

Puola. Joka posti näkyy todistawan, että Puolassa kapinan woimat yhä enemmin warttuwat, waikka jo yhteen aikaan luultiin sen taistelewan wiimeistä ponnistustaan. Useammilta haaroilta meille nyt wakuutetaan, että Wenäjän sotawoimat Puolassa ei enään riitä tarpeesen ja että kreiwi Berg sitä warten on waatinut 100,000 miestä lisää. Warsowan kaupungissa ei ole mikään kapina nostettu, kuten jo F. A. T:in mukaan mainitsimme. Mutta sitä wastoin rientää Warsowasta nuoriso joukottain sotiwain maamiestensä riwiin. Niinpä kirjoitetaan Warsowasta erääsen saksalaiseen lehteen seuraawaa: muutamia päiwiä sitten on noin 300 nuorukaista lähtenyt täältä ja yhdistynyt 9 wen. wirstan päässä Warsowasta Babiceen kylässä erinäiseksi kapinajoukoksi. Kun täkäläiset sota-päällikkökunnat saiwat tästä tiedon, lähetettiin kenraali Krüdener useamman sadan miehen wäkewällä sotajoukolla tätä nuorukaisjoukkoa wastaan. Babiceen kylän tienoilla kohtasiwat Wenäläiset tätä tuskin tarpeeksi pyssyillä, rewolweri-pistuoleilla ja wiikateilla warustettua kapinajoukkoa ja nyt syttyi tulinen tappelu, joka kesti koko yön 14 ja 15 p:n wälillä. Molemmalla puolen oli häwiö suuri; 71 nuorta miestä, niiden joukossa 7 Juutalaista kaatui. Sotamiehiltä kaatui yli 100 miestä, joista yksi majuori; sitä paitsi wietiin suuri joukko haawoitettuja kasakoita ja jalkamiehiä kaupunkiin. Kaatuneet puolalaiset nuorukaiset haudattiin kaikki erääsen tappelu-tantereen likellä olewaan kirkkomaahan. Useat herrat ja rouwasihmiset Warsowasta lähtiwät sinne surullisessa juhlamenossa saapuwilla olemaan. Kaatuneet kuuluwat kaikki tunnettuihin sukuihin. Yksitoista nuorta miestä ottiwat kasakat chaussea-tiellä kiinni ja weiwät wankina.

Salainen kansallishallitus Warsowassa pitää wäkewällä kädellä waltaa. Sen mahtawuus preussiläisessä Puolassa on yhtä suuri kuin itse kuninkuuskunnassa. Se on tehnyt luettelon kaikeista sota-aseisiin kykenewistä miehistä koko Posenissa. Näiden pitää oleman walmisna marssimaan sotaan, kun waan käsky tulee. Preussiläisten koetukset tauottaa puolalaisten alamaistensa osanottoa kapinaan, ei woi estää suuria apujoukkoja pääsemästä rajan ylitse. Joku aika sitten onnistui kuitenkin preussiläisille rajawartia-wäestölle saada käsiinsä suuri transportti sota-aseita, joka oli aiwottu Puolan kapina-miehille wiedä. — Samaten ylöskantaa puolainen kansallishallitus myöskin Posenista weron, joka täytyy myös niiden Preussin wirkamiesten, jotka owat puolalaista sukuperää, maksaa. Jos wastahakoisiakin löytyy, eiwät tohdi pelosta ruweta mihinkään wastustukseen, sillä kansallishallituksen woimakas käsi ei säästä rangaistuksia, missä waan hawaitsee jotakin welttoutta ja petosta wapauttamistyössä. Me olemme jo ennen antaneet esimerkkiä tämän salaisen hallituksen rangaistuksista. Nykyään on kansallishallitus julistanut kehoituksen Puolan saksalaisille asukkaille yhdistymään Puolalaisten asiaan.

Samanlainen innostus kuin preussiläisessä Puolassa wallitsee, on myöskin Galiziassa, erittäinkin Krakaun kaupungissa. Siellä on nykyään pidetty suuri juhla sinne tulleelle englantilaiselle parlamentin jäsenelle Sir Henessylle, joka parlamentissa nosti ja wäkewimmästi puolusti Puolan wapauden asiaa. Galiziassa on Puolalaisilla se haitta, että talonpojat owat toista kansallisuutta kuin siwistyneet ja aateliset. Entisistä ajoista wallitseekin jo aatelisten ja talonpoikain wälillä suuri wiha, jota Itäwallan hallitus ennenkin on käyttänyt aatelisten kurittamiseksi. Näin tapahtui 1846, jolloin talonpojat hallituksen käskystä rupesiwat aatelisia surmaamaan.

Wielopolski sanotaan pyytäneen eron wirastaan siitä syystä, että hänen ehdotuksensa, että muutamia sotamiehiä, jotka oliwat julmuuksia harjoittaneet, tulisi rangaistuksi, oli saanut kreiwi Berg'iltä kiellon.

Lithauenin kapinasta kuuluu, että se yhä waan yltyy ja warttuu. Wilnan ja Grodnon kuwernöörikunnista on se nyt lewinnyt koko Samogitiaan, Polesiaan ja suureen osaan walkoista wenäjää (Witebskin ja Mohilewin kuwernöörikunnat). Suurempia tapauksia ei woida sieltä tätä nykyä odottaa, kun kapinamiehet owat ruwenneet siihen sota-tapaan, ett'eiwät aseta mitään suurempia joukkoja, waan ainoastaan pienempiä, jotka sukkelasti liikkuwat yhdestä paikasta toiseen ja yhtä mittaa ahdistawat Wenäläisiä joka haaralta. Kun tähän lisäämme, että maassa löytyy suuria metsiä, joissa kapinamiehet helposti löytäwät piilopaikkoja ja joista äkkihuomaamatta woiwat rynnätä Wenäläisten niskoille, niin ymmärrämme että Wenäläisten tila ei suinkaan woi hywä olla. Wenäläisten hankkeet sytyttää wihaa talonpoikain ja aateliston wälillä eiwät ole ensinkään onnistuneet. Se osa maawäestöä, joka ei ota osaa sotaan Wenäläisiä wastaan, pysyy rauhallisesti alallaan.

Amerikka. Riita on syttynyt Amerikan pohjoiswaltain ja Englannin wälillä. Pohjoiswaltain lähettiläs on waatinut, että Englanti estäisi sotalaiwojen warustamista ja sotatarpeiden lähettämistä Amerikan eteläwalloille. Mutta toinenkin riita-kysymys löytyy. Pohjoisamerikkalaiset laiwat owat tehneet katselmusta englantilaisissa laiwoissa, jotka owat purjehtineet Meksikon rajasatamaan, Montamoras'iin. Muutamia laiwoja on pantu takawarikkoonkin. Yhden näistä nimeltä Peterhoff on tämmöisiä tutkimuksia warten asetettu tuomio-istuin New-York'issa tuominnut Amerikkalaisten saaliiksi. Englanti on wäittänyt tämän menetyksen wääräksi ja yleisiä kansain-oikeuden sääntöjä wastaan sotiwaksi. New-Yorkissa on jo pidetty „meeting"iä, jossa on päätetty pyytää hallitusta ryhtymään woimallisiin keinoihin Englantia wastaan.

Suomenkielisestä pika-kirjoituksesta.

Jos olisi tarpeellinen näyttää todeksi, kuinka hitaasti ja haluttomasti hallitus näinä edellisinä wuosina on taiwuttanut mielensä ja toimensa Suomen-kielen waatimusten mukaan, niin esimerkkiä olisi enemmän, kuin mitä mielemme tekee luetella. Nämä seikat owat ikäwät aina uudesta kosketella, ja mieluisasti tahdomme olla kiitollisia niistä wähistäkin myönnytyksistä, joita toisinaan tehty on. Mutta kun myönnytykset owat olleet paljaita silmän-lumeita, taikka niitä ei ole tehty laisinkaan, silloin on welwollisuutemme soimata wääryydeksi ja huolimattomuudeksi, mikä selwästi on wääryyttä ja huolimattomuutta. Meidän täytyy tällä kertaa ottaa yksi semmoinen esimerkki puheeksemme. Kysymys on suomenkielisestä pikakirjoituksesta.

Monelle lukijalle lienee pikakirjoituksen tarkoitus ja tawat tuntematonta asiaa. Tahdomme

siis sitä antaa lyhyen selityksen. Pikakirjoituksen tarkoitus on saada sanat paperille yhtä pian ja helposti kuin ne puhutaankin. Se ei käy toimeen tawallisilla kirjaimilla, joiden kirjoittaminen waatii monta wertaa enemmän aikaa kuin mitä puhuessa kuluu. On siis keksitty uusi aakkos-laji, jossa kukin kirjain merkitetään paljaalla wiiwalla, — suoralla, wäärällä tai winoisella —, ja muutamat kirjaimet ainoastaan edellisen tai jälkeisen kirjaimen erilaisella sowituksella. Paitsi sitä muutamat tawallisimmat sanat, niinkuin „on", „ja", „kun", j. n. e., kirjoitetaan ainoalla merkillä, ja samaa lyhennystapaa sopii myöskin tawallisimpiin päätteisin. Waromista waan on, että kirjaimet ja merkit owat helpot kirjoittaa, että helposti liittywät toisiinsakin, eiwätkä ole niin monituisia, ett'ei kukaan woi niihin harjaantua. Sillä pikakirjoituksessa ei ole suinkaan siinä kyllä, että merkit tunnetaan ja osataan käyttää. Pää-tarkoitus on pikaisuus, ja tämä waatii paljon harjoitusta. Mutta harjaantuminen käypi helpommin tai waikeammin, sitä myöden kuin itse tapa on soma ja sujuwa taikka epämukainen ja sekawa.

Pikakirjoitus ei ole tarkoitukseltaan niin uusi taito, ett'ei sitä jo monta aikaa olisi johonkin määrään harjoitettu. Kun kirjoitetaan 9, niin se on pakakirjoitusta. Kirjoitetuissa saarnoissa käytetään tawallisesti **Jla** ja **Xlle**, merkitsee: **Jumala** ja **Kristukselle**. Monet muutkin lyhennykset ja merkit, niinkin: =, **esm.**, **s. t. s.**, owat jonkunmoista pikakirjoitusta. Myöskin hra Kilpisen wenykkeet tulisiwat samaan luokkaan, jos ne todellakin säästäisiwät mitään aikaa; mutta todella nämä eiwät säästä muuta kuin hiukan paperia, ja kuuluwat siis korkeintaan siihen „ahdas-kirjoitukseen", minkä joku ahdas-mielinen pikakirjuri kerran piti taitonsa pää-asiana. Mutta nämä ja muut lyhennystawat, jotka jo wanhastaan owat olleet tunnetut ja käytetyt, owat ainoastaan **tarkoitukseltansa** yhtä kuin uuden-aian pikakirjoitus. Tämä wiimeinen, joka käyttää wallan erilaiset aakkos-merkit, ja niiden lisäksi wielä lyhennyksiä, on wasta wiime aikoina aljettu säännöllisesti wiljellä. Se tarwitaan kaikissa julkisissa keskusteluissa, jolloin puhujain sanat tahdotaan tarkasti paperille, ja on nyt tawallinen kaikissa siwistyneissä maissa, Englannissa, Ranskassa, Saksassa ja Ruotsissakin. Kuitenkin on melkein jokainen maa eri tawalla muodostanut pika-kirjoituksensa. Eri kielet owat luonteeltansa eri-kaltaisia; muutamat äänet ja kirjaimet owat tawallisemmat toisessa kielessä kuin toisessa; — muutamat kielet owat äänike-kieliä, toiset kerake-kieliä. Näiden kaikkien seikkain mukaan täytyy kunkin kielen sowittaa pikakirjoituksensa, ja sillä tawoin syntyy useita pikakirjoituksen lajia.

Se on luonnollista, että meidänkin hallitus, ruwetessaan ensin waltiopäiwäin puuhaan, katsoi tarpeelliseksi laittaa niin, että pika-kirjoittajia ei puuttuisi säätyjen keskusteluissa. Se siis hätä-pikaan, ja ennen kuin kukaan oli saanut hiiskaustakaan koko hankkeesta, lähetti kolme nuorta miestä ulkomaille oppimaan sitä taitoa ja tuomaan sen tänne kotimaahan. Mistä syystä juuri nämä nuoret miehet lähetettiin, eikä joitakuita toisia, se on jäänyt salaisuudeksi. Näitä matka-rahoja ei julkaistu haettawaksi, eikä siis ollut mitään tilaisuutta walita soweliaimpia miehiä. Tahdomme kuitenkin uskoa, että waali edes osaksi onnistui; mutta yhdessä kohden se oli onnettomasti tehty: **näistä kolmesta miehestä ei yksi ainoa osannut oikein puhtaasti Suomenkieltä.** Totta puhuen ei nä'y suomenkielistä pika-kirjoitusta olleen kysymyksenäkään. Hallitus oli nyt, niinkuin monesti ennenkin unohtanut, että Suomenkieltä löytyy tässä maassa, ja — mikä wielä kummallisempi on — unohtanut, että waltiopäiwäin neljäs sääty on umpi-suomalainen. Ihmeellinen sattumus oli se, että juuri kolme miestä lähetettiin oppi-matkalle, ikäänkuin yksi olisi ollut aiottu aatelistolle, toinen pappis-säädylle ja kolmas porwareille. Tämä oli kyllä paljasta sattumusta; sitä emme epäilekkään. Mutta kuinka hywänsä, olisi kyllä tarpeellista ollut, että kaikille kolmelle olisi annettu toimeksi, keksiä jotakin pikakirjoituksen tapaa Suomenkielellenkin ja siihen harjaantua. Kun ei niin tehty, olisi ollut wälttämättömän tarpeellista lähettää yksi tai kaksi erittäin Suomenkieltä warten. Hallitus ei tehnyt sitä eikä tätä. Me olemme kyllä wakuutetut, että tämä laimiin-lyönti oli lähtenyt ainoastaan tawallisesta huomaamattomuudesta. Mutta sitä olisi jo ollut aika korjatakkin. Siitä on jo joitakuita kertoja tehty sanomissa muistutus; sitä walittiwat talonpoikaiset jäsenet Waliokunnassa. Mutta walitukset ja muistutukset owat yhtä wähän waikuttaneet; hallitus ei ole tietääksemme tehnyt sen enempää asiaan. Näin ollessa lienee lupa kysyä, mille kannalle aiotaan asettaa pöytäkirjain toimi talonpoikaisessa säädyssä. Että siinä säädyssä pöytäkirjat niinkuin puheetkin tehdään suomeksi, on asia, josta ei tarwitse tuhlata sanoja. Tiedämme kyllä, ett'ei missään säädyssä ole tarpeellinen ottaa puheet sanasta-sanaan pöytäkirjaan; mutta pöytäkirjurin on tarpeellinen tietää kuinka ne sanasta-sanaan owat kuuluneet, ja juuri sitä warten hän tarwitsee pikakirjurin apua. Ruotsinkielisten puhujain eduksi on nyt tehty, mitä tehdä woidaan. Kuinka aiotaan noudattaa suomenkielisten etua? —

Moni lukija saattaa ajatella, että asia on hywinkin helposti autettu. Joku näistä kolmesta pikakirjurista, jotka eiwät suomea osaa, opettakoon muka taitonsa jollekulle semmoiselle, joka osaa suomea, ja tämä wiimeinen sowittakoon oppimansa, kuinka paraiten ymmärtää, Suomen-kieleen. Neuwo olisi hywä, jos se wain käwisi päinsä. Mutta sen pahempi! koko se pika-kirjoituksen-tapa, minkä nämä kolme miestä toiwat ulkomailta tänne, on sitä laatua, että se ei ollenkaan käy sowittaa Suomenkieleen. Tahdomme kiittämällä mainita, että yksi niistä mainituista pikakirjureista on tehnyt wähäisen yritystä sinne päin. Hänen kokemuksensa on ollut — sen werran kuin me tiedämme —, että asia on jokseenkin mahdoton. Tämä mahdottomuus on helppo ymmärtää, kun sanomme, että puheen-alainen tapa, se niinkutsuttu Gabelsberger'in tapa, merkittää warsinaisilla wiiwoilla ainoastaan kerakkeet, mutta ilmoittaa äänikkeet paljaalla kerakkeiden sowituksella. Tämä tapa siis on sowelias semmoisille kerake-kielille, kuin Saksa ja Ruotsi owat; mutta se on mahdoton sowittaa Suomenkieleen, jossa, paitsi 8 lyhyttä äänikettä, löytyy 16 kaksois-äänikettä **(uo, iu, äy, oi** j. n. e.) ja 8 pitkää äänikettä. Että Ranskassa ja Englannissa käytetään muita pikakirjoitus-tapoja, olemme kuulleet mainittawan, waikk'emme tarkemmin tunne niiden perustuksia. Luonnollista kuitenkin on, että niissä otetaan tarkempi waari äänikkeistä, koska Englannin ja Ranskan kielet owat enemmän äänikkeellisiä. Se on siis niistä maista, kuin meidän olisi toimittaminen oswiittaa suomenkieliseen pikakirjoitukseen.

Ylipäänsä pitäisi Suomenkielen oleman helpoimpia kieliä sowittaa pikakirjoitukseen. Kerakkeita löytyy siinä wähempi lukumäärä kuin muissa kielissä, ja nämä kerakkeet seuraawat aina tarkkoja sääntöjä keskinäisessä asemassaan. Sitä wastoin on äänikkeitä paljon ja monituisissa yhdistyksissä pitkinä ja kaksois-äänikkeinä, mutta tätä paljoutta käypi luullaksemme pikakirjoituksessa wähentää. Wakuutuksemme esm. on, että ylipäänsä sopisi samoilla merkeillä kirjoittaa **a** ja **ä**, **o** ja **ö**, **u** ja **y**, niin että näistä kuudesta äänikkeestä olisi ainoastaan kolme merkkiä. Myöskin **ou** ja **oo**, **yö** ja **öö**, **ie** ja **ee** käywät samoilla merkeillä kirjoittaa. Mitä taas tulee lyhennyksiin (niinkutsutuihin „Siegel"), ne sopisi käyttää useille Suomenkielen päätteille, samatekkuin ne muissa kielissä käytetään useille prepositioneille ja muille apu-sanoille. Tämä kaikki todistanee, ett'ei Suomenkieli itsestään oli waikea sowittaa pikakirjoitukseen. Mutta Gabelsberger'in tapa, kuten sanoimme, ei näytä kelpaawan tähän tarkoitukseen.

Meille tosiaan ei woi tulla mieleenkään, ett'ei hallitus tässä asiassa tahtoisi niin sanoaksemme parsia jälkiänsä. Me emme woi sanoa, kuinka paljon suomenkielistä pikakirjoitusta nyt enää on mahdollinen saada walmiiksi ennen waltiopäiwäin kokoontumista, mutta olemme wakuutetut, että tydyttäisiin wähempäänkin taitomäärään, jos wain nähtäisiin, ett'ei asiata ole tykkönänsä laimiin-lyöty. Me luulemme, että jos nyt piakkoon lähetettäisiin tätä asiaa warten pari kykenewää miestä ulkomaille, he aioissa woisiwat saada asian edes sille kannalle, että saattaisiwat käyttää talonpoikaisen säädyn keskustelemukset harjoitukseksi uudelle taidollensa. Tällä tawoin olisi Suomenkielelle tehty jonkinmoista, jos kohta myöhäistä oikeutta.

(Lähetetty.)

Almanakoista ja waltiokalenteriloista.

Näistä merkillisistä kirjoista on „Helsingin Uutiset" antanut ansiollisen kirjoituksen ja mietteen julkisuuteen. Siitä ei ole mitään muistutettawaa eli wastaan sanottawaa, waan myönnettäwä että walitettawasti niin on. Niin hywän hinnan ja menekin suhteen kuin Almanakoilla tawallisesti on, luulisi niitä kannattawan tyydyttäwämpinä ja nykyajan tarwetten mukaisempinakin toimittaa. Jo on muutamia wuosia sitten kuin kuului kokonaisia puuhia ja lupauksia uuden ja parannetun Almanakan toimittamisesta, waan se oli silloin kerrallaan puheena, sittemmin ei taas ole kuulunut mitään. Kuinka kauwan saatanee parannettua Almanakkaa odottaa, on tietämätön.

Mitä Uutiset Almanakan nimilehdestä sanoo, siihen sopisi wielä muistuttaa: Eikö muita muukalaisia sanoja „Horisont" „Eqwatoria" „Obserwatoriumia" y. m. sopisi muuttaa suomalaisiksi, kun ne sanat owat Suomalaisille kokonaan tuntemattomat ja kuuluwat warsin oudolta. Sitä ei suinkaan luultane, ettei sopi-

wia, niitä wastaawia suomalaisia sanoja löydy, koska herra Europaeuksen Ruotsalais-Suomalaisessa Sanakirjassa jo löytyy kyllä wälttäwiä.

Asianomaiset ottanee tästäkin seikasta waarin Almanakkaa tulewalle wuodelle toimittaissaan, jos muuten tahtowat Suomenkieltä ja kansallisuutta kunnioittaa.

Se luettelo „lunnaiden määrästä" jota H. Uutiset esittäwät liitettäwäksi Almanakan loppuun, olisi meikäläistenkin mielestä warsin hyödyllinen ja oikein suuresti tarpeellinenkin. Kuin nyt maamiesten täytyy, usen kyllä alakuuloisena, asiakirjoistaan maksaa mitä wirkamies eli muu kokoamies waatii, tietämättä jos maksettawansa on oikea eli wäärä. Jos kohta wirkamies eli maksun ottaja ei tahtosikaan liikaa, niin wälttämätön kuitenni on, että maksajankin tulee tietää mistä ja mitä hän oikeastaan on welwollinen maksamaan.

Almanakan loppuun olisi tuo sanottu „lunnaiden" määristö senkin suhteen sopiwa liittää kuin „lunnaiden" määrissäkin usein tapahtuu muutoksia ja kuin Almanakka joka wuodeksi täytyy olla uusi, niin „lunnaiden" määrissä tapahtuneet muutokset täten tulisi maksajainkin nähtäwäksi. Kuin maksajalle täten tulisi olemaan aina selwä tieto maksettawansa määrästä, niin siitä todella olisi seki hyöty että häwiäisi se epäluulo joka tawallisesti wallitsee tietämättömän maksajan ja ottajan wälillä; kuin sitä wastoin niitä waillinaisia „taloudellisia kirjoituksia" jotka nykyjään on liitetty Almanakan loppuun, moni tuskin wilkaseekaan.

Täkäläistenki maamiesten mielestä, kuten H. U. mainitsee, on kyllä kummaa kuin heidän pitää kustantaa ja ylläpitää wirkakunnat, hallintolaitokset ja sen palweliat eikä heillen ole sallittu mitään tietoa näistä wirkamiehistä, niiden asemasta eikä koko waltiorakennuksesta. — Asianomaiset tässäkin suhteessa lienee siinä luulossa, että Suomen Suomalainen kansasto on niin tyhmä, ettei se niistä mitään ymmärtäisi, jos niitä hänellen neuwottasiin; sentähden ei sen niistä tarwitsekkaan tietää. Joskin niin mietittänee puusta katsojalle, niin kumma kuitenni on tietää, minkä arwon maamme säätyjen jäsenet woiwat tahi tietäwät antaa toisillensa, kuin lie joskus waltion kutsumuksesta eli muuten tulewat yhteen ja kohtaamaan toisiansa, kuin ei heillä ole mitään tietoa annettu mitä mainetta mikin on woittanut isänmaamme palweluksessa. Näistä kyllä sitte woisi sanoa: „Suomen kansa on tyhmä kuin kanto ja ajatus sillä on paksua kääpää". Kuitenni mistä hän tietää, mistä hän oppii, on näin sanottaessa, harwan kysymystä. Kuitenni tuomio tehdään ilman tutkimatta.

Almanakan lukia.

Kirjewaihto.

M—n'ille! Teidän kirjoitustanne emme woi painattaa lehteemme, kun, mitä siinä asiallista on, on niin sywästi wertauksiin peitettynä, että lienee waikeata saada siitä mitään selkoa.

F:lle! Kirjoituksenne saimme juuri äsken. Se painetaan tulewaan numeroon.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on tämän huhtik. 2 (maalisk. 21) p:nä arm. nimittänyt Ruotsin alamaisen, tukkukauppiaan A. W. Frestadius'en K. K. P. Stanislaon tähdistön 2:sen luokan ritariksi. — H. M. K. on huhtikuun 2 (maalisk. 21) p:nä arm. nimittänyt erinäisiä toimeja warten Suomen ministeriwaltiosihteerin awuksi asetetun wirkamiehen, keis. Aleksanterin-Yliopiston kansleri-sihteerin, H. K. M:nsa ceremoniamestarin ja ritarin, kreiwi W. M. Armfelt'in todelliseksi waltioneuwokseksi, sekä saman ohessa, hänen oman pyyntönsä johdosta, suonut hänelle eron hänen ensimainitusta wirastansa.

Nimitetyt: metsänhoito-konduktöörit W. Timgren, T. Gebhard, C. J. Nummelin, A. Floor ja U. Forßman metsäherroiksi, Timgren Kemin, Gebhard Kemijärwen, Nummelin Rowaniemen, Floor Sodankylän ja Forßman Simon piirikuntiin; konttuorikirjoittaja Turun pankki-konttuorissa C. Holmberg puukhollariksi Suomen pankkiin.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Kun armollisen kuulutuksen mukaan wiime Helmikuun 11 p:l ä ei wenäjänkieltä alkeiskouluissa wälttämättömästi tarwitse lukea, ellei joku itse muutoin tahdo, on keis. senaatti maalisk. 24 määrännyt että mainitun kielen toinen tarkastajan-wirka häwitetään, ja toisen tarkastajan tulee niillä ajoilla, kuin hänelle parhaiten sopii wuorotellen joka toinen wuosi käydä tarkastamassa niitä alkeisoppilaitoksia, joissa wenäjän kieli luetaan. — Wirkawapauden owat saaneet lehtori maist. K. J. Arrhenius tulewan kesäkuun 1 p:stä sekä Paimion pitäjän-apulainen wk. O. M. v. Essen ja pappismies F. A. Sterenius tulewan toukokuun 1 p:stä kaikki kolmeksi kuukaudeksi sekä luwan matkustaa ulkomaille, kaksi jälkimäistä hakemaan terweyttä. — Määrätyt: Pohjan pitäjän kirkkoherra prow. H. F. Sohlberg w. t. lääninprowastiksi Raseporin läntiseen prowastikuntaan, entinen ensimäinen-opettaja maist. S. F. Dahl tämän lukuterminin saakka toimittamaan ensimäisen opettajan wirkaa Turun naiskoulussa, wankihuoneen saarnaaja Waasassa wk. B. E. Bremer tänä wuonna myös pitämään papillista palwelusta 2:sessa, Waasan jaetussa tarkkampujapataljonassa, kappal. siainen Ähtäwällä J. H. Wickberg tulewan toukokuun 1 p:stä jäämään samaan wirkaan, Getan määrätty wäli-saarnaaja E. W. H. Linderoos armowuoden saarnaajaksi Alahärmän kappalaisen wirassa, ja Kumlingen kirkkoherran apulaiseksi määrätty G. W. Wigelius wälisaarnaajaksi Getan kappalaisen wirassa. — Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Pirkkalan kirkkoherran wirkaan sekä Ewijärwen ja Luwian kappalaisen wirkoihin, ja waali toimitetaan tulewan heinäkuun 12 p. — Päätökset on konsistoriumi antanut 1) Turun tuomiokirkon lukkarin-waalinpanosta 2) neljännen ehdolle-panosta Isonjoen lukkarin-wirkaan, ja 3) Pertteliu wälisaarnaajan K. K. Bernstedt'in palkan koroituksen waatimisesta.

Porwoon hippak. Armossa nimitetty Kuolemajärwen kappalainen w. k. R. E. Tengén ilman waaliinpanematta sekä waalitta Kuolema-järwen uuden kirkkoherrakunnan ensimäiseksi kirkkoherraksi. — Määrätyt: Kirkkoherra-wiran toimittaja Wiipurissa, T. Tornell sekä apu-opettaja sikäläisessä ali-alkeiskoulussa K. J. J. Molander toukok. 1 p:ä olemaan, Tornell ensimäinen kirkkoh.-apulainen ja Molander pitämällä apu-opettajawirkansa toinen kirkkoh.-apulainen Wiipurissa; wirkawuosien-saarnaaja Walkjärwellä wk. S. Majander kirkkoherran siaiseksi Klemin pitäjään, armowuoden saarnaaja ja kirkkoherran-apulainen Lammin pitäjässä B. Stenbäck armowuoden-saarnaajaksi Walkjärwelle, kappalaisen-siainen Lappeenrannalla G. R. Tornell kirkkoherran-apulaiseksi Joutsenukseen ja kappalaisen-siainen Heinäjoelle P. Malinen wirka- ja armowuoden saarnaajaksi sikäläisessä kappalaisen-wirassa. Haettawiksi julistetut: kappalaisen-wirka Heinäjoella 90 päiwän hakemusajalla maalisk. 22 p:stä ja jumaluusopin lehtorin-wirka Jywäskylän alkeisopistossa 56 päiwän hakemusajalla.

Kuopion hippak. Konsistoriumissa 8 p. huhtik. Awonaisena on: kirkkoh. wirka Kesälahdella, josta kirkkoh. Blomqwist muuanne muuttaa, haettawa 90 päiwässä, saaden se kirkkoh., joka tänne pääsee, nykyisen kappalaisen erottua myös nauttia senkin palkan, ja linnansaarnaajan wirka Oulussa, josta entinen saarnaaja kuoli wiime maalisk. 28 p:nä, haettawa 90 päiwässä. — Huhtik. 15 p. Awonaisena: kappal. wirk. Kolarissa haettawa 90 päiwässä. — Määrättynä: kappal. apul. Pulkkilassa Nils Fellman kappal. siaiseksi Haapajärwellä. Oikaistawa. Lehtemme 30 n:rossa sanottiin Tapion mukaan, että opettajan wirka on awonaisena ala-alk. koulussa Kuopiossa, jonka pitää olla: Kajaanissa, jonka täten oikaisemme.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Arndt'in kolmas kirja Totisesta Kristillisyydestä. 30 kop.

Päälleluotettawa neuwo kuinka Kettuja ja Susia pyydetään. L. Rautaselta. 15 kop.

Siemen-ohria,

hywiä ja painawia, kaksitahkoisia, myypi Oluttehtaassa **H. Brummer ja Kumpp.**, Helsingissä.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Apteikkari Anders Wilhelm Tennberg wainajan oikeudenomistajain pyynnöstä, että Majistraatti tahtoisi syynin pitämisellä määrätä sen osan kaupungin kirkkopuiston likellä olewaa wapakenttää, joka heille on myönnetty heidän omistaman, siellä alempana olewan, öljy-myllyn käyttämiseksi, on Majistraatti tänäpänä tehdyn päätöksen mukaan määrännyt, että mainittu syyni pitää tapahtuman 21 p. ensitulewata Toukokuuta kello 11 epp. ja saa Majistraatti tämän kautta kutsua kaupungin porwaristoa sinne saapuwille tulemaan asiasta kuulusteltawaksi. Tampereen Raastupa, 13 p. Huhtikuuta 1863.

Majistraatin puolesta:

Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. Lℓ.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.
Kaurakryynit 32—34 k. k:pa.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.
Perunat 12—13 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 5 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 Lℓ.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. Lℓ.
Wasikan-liha 1:30—1:70 Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 Lℓ.
Suolattua samaa 1: 80—2: 10 k. Lℓ.
Palwattua samaa 2: 30—2: 40 k. Lℓ.
Tuoretta woita 15 - 18 k. ℓ.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lℓ.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25 k.
Tuoretta siikaa 10 k. ℓ.
Tuoreet lahnat 5—6 k. ℓ.
Tuoretta säynää 3—3½ k. ℓ.
Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℓ.
Tuoreet hauet 5 k. ℓ.
Tuoretta silakoita 25 k. kappa.
Tuoreet kuhat 8—10 k. ℓ.
Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Suolatut lahnat 5—6 k. ℓ.
Suolattuja silakoita 65—75 k. Lℓ.
Suolattua kilohailea 80—90 k. Lℓ.
Terwaa 5: 5—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 60—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 40—2: 80 k syli.
Kuusi-halkoja 1: 75—2 r. syli.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 10—14 k. Lℓ.
Oljet 5—7 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 36. Tuorstaina 7 p:nä Toukokuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén; ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Ruotsalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Toukok. 7 p. k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Storken, Näktergalen ja Tranan.

„ k:lo 5 jpp. Luku-kinkerit Nikolaikirkossa seuraawain korttierien kanssa: Kamelen, Apan, Ekorren, Kaninen, Geten, Hästen, Gazellen, Hyenan, Zobeln, Haren ja Hillern.

„ k:lo 5 jpp. Osakkaat uuden teaterihuoneen yhtiössä kokoontuu teateriin.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Toukok. 8 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Fasanen, Ugglan, Gamen ja Gladan.

„ k:lo 11 epp. Huutokauppa Sotahospitalin korttierissa 64 *Lt*:stä wanhoja asiakirjoja ja muita kirjoja sekä Wenäjän sotalaista, joka painaa 3 *Lt*. 8 *tt*.

„ k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa maakonttorissa Hankoniemen tulitornin rakennuksesta sekä muutamista huoneista Pellingissä.

„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni samassa paikassa 175 hawupuu-sylen sekä 21½ palmukynttiläin *Lt*:n hankkimisesta.

„ k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ Jälkeen puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Falken, Höken, Strutsen, Gåsen ja Pelikanen.

„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit Nikolaikirkossa seuraawain korttierien kanssa: Stören, Abborren, Braxen, Torsken, Rudan, Girsen, Iden, Örnen, Påfogeln, Tuppen, Ålen, Hajen, Mörten ja Teaterihuone-korttieri.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

Lauwantaina.

Toukok. 9 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Skatan, Korpen, Kråkan sekä taloissa Ulrikasborgin wuorilla.

„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö.

„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus Punawuorella, Punawuoren lakossa sekä wanhan kylpyhuoneen tien likiseuduilla.

„ k:lo 6 jpp. Yleinen yli-opistolaiskokous Arkadia-teaterissa.

Sunnuntaina.

Toukok. 10 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työ- ja palweluswäelle.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä uudessa teaterissa.

„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Maanantaina.

Toukok. 11 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus Senaattihuoneessa sekä korttierissa: Grässwinet, Serwalen, Pantern, Bältan ja Isokirkkokorttieri.

„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta fuurmanni Wickströmin talossa n:o 11 tarkk'ampujakadun warrella.

„ k:lo 12 päiwällä. Arenti-awisioni maakonttorissa kahdesta niinkutsutusta Krämar-luodoista ynnä niihin kuuluwasta kalastuswedestä.

Helsingistä.

Siemenperunoita. Sen puutteen tähden, joka pian tapahtuwana perunain kylwöaikana uhkaa hywistä siemen-perunoista, on keis. senaatti toukok. 1 p:nä sallinut, että perunoita saadaan ulkomailta ilman tullitta maahan sisälle tuoda ensitulewan elok. 15 p:ään saakka. (F. A. T.)

Uusmaan ja Hämeen läänien maawiljelysseura pitää maawiljelyskokouksen Jämsän pitäjän kirkon tienoilla kesäkuun 30 ja heinäkuun 1 p:nä. Maawiljelyskokouksen työjärjestys on lyhyesti seuraawa: kun ensin on walittu wuosi-tutkijat ja kunnian-palkinto-määrääjät, alkawat kesäk. 30 p. k:lo 10 epp. keskustelemukset, jotka kestäwät k:lo 2:teen saakka; iltapäiwällä taas k:lo 4-6. K:lo 6 taas on karja-eläinten näyttelö. K:lo 9 jaetaan palkiot eläimistä. Heinäk. 1 p. k:lo 9 epp. tapahtuu kilpakyntö; k:lo 1 annetaan kunnianpalkkiot kyntämisestä ja työaseista. K:lo 4 jpp. myydään urakkakaupalla työ-aseita. — Keskusteltawat kysymykset owat:

1:o. Mitenkä saatetaan parhaiten wiljellä suoja newamaita ja mitenkä on niitä tulewissa ajoissa wiljeleminen, jotta woimassa pitäisiwät ja enentäisiwät maan hedelmällisyyden? 2:o. Käytetäänkö salaojia pohjois-Hämeessä, ja mitkä kokemukset owat ne antaneet? 3:o. Mitkä heinä-lajit owat Suomen maanwiljelykselle sopiwimmat ja minkä tapauksien alaisina on toinen tahi toinen, yksinäänkö taikka muittenko kanssa sekaisin, etuisampi? 4:o. Onko maahamme tuotettu Ayrshire-suku wastannut mitä sen tuottamisella tarkoitettiin? ja onko se sijittänyt terwettä ja kestäwää poikuetta, joka antaisi runsaasti sekä maitoa että lihaa? 5:o. Onko yhteinen karjan-antilaitos oiwallinen keino karjan hoitoa edistyttämään ja mitenkä olisi semmoisia karjan-antilaitoksia parahiten laitettawat? 6:o. Mitkä keinot olisiwat ylipäänsä tarpeelliset metsähoidon edistymiseksi? 7:o. Mitkä esineet owat etukynnessä Uuden- ja Hämenmaan Maawiljelysseuran kehoitettawat?

Palkkioita annetaan hywistä karja-eläimistä, työaseista, massinoista, maawiljelyksen tuotteista, karjan annista, käsitöistä, sekä metsähoidon tuotteista. Palkkio-kilpailijain on toimittaminen palkittawansa kokouksessa tapahtuwaan näyttelöön, jossa erittäin walitut palkkiotuomarit tulewat määräämään palkkioin jakamisesta. Näiden suuruudesta sekä likemmistä ehdoista niiden saamiseen saamme wasta likemmin kertoa. — Muistutettawa on, että kokoukseen osaa ottawaiset, jotka tulewat Helsingin tienoilta, saattawat tämän matkansa wiidessä päiwässä tehdä. Pyhänä kesäk. 28 p. lähdetään jonolla Turenkiin, josta sitten Anianpellolle ja maanantaina 29 p:nä höyrylaiwalla Jämsään. Toisen kokouspäiwän illalla eli heinäk. 1 p:nä palataan Päijännettä höyrylaiwalla, joka seuraawan päiwän aamulla niin aikasin tulee Anianpellolle, että matkustawaiset ennättäwät Turenkiin ja sieltä perille samana päiwänä.

Uutta Kirjakaupasta: Wiime tiistaina ilmaantui kirjakauppaan alkuperäinen näytelmällinen teos nimeltä „Wid Anjala, Romantiskt Skådespel från 1788, i fem akter". Kirjallisuusseuran kirjapaino. Hinta 2 markkaa.

„Strödda Anteckningar i Landtbruksämnen" (s. o. Muistoon-panoja Maawiljelysasioissa), kirjoittanut J.—n, I: „Mejerirörelsen å några gods i Wiborgs län" (Maidon holhous muutamissa Wiipurin läänin kartanoissa). Kirja, joka sisältää 61 siw. 8:o, antaa täyden selityksen sekä maidon holhouksesta että woin ja juuston teosta eri walmistustapojen mukaan. Koska epäilemättä karjanhoito on se elatuskeino, jollen maamme ilma-ala ja luonnolliset kohdat lupaawat parahimman menestyksen, niin kirja ansaitsee tulla tunnetuksi. Ikäwä waan, että maamme kaksikielisyys sulkee isomman osan maanwiljelijöistä pois useista senlaisista heidän elatuskeinoonsa koskewista teoksista. Kirjan loppuun on liitetty muutamia puupiirroksia, nimittäin Destinon'in rautainen maito-astia, maito-purtilon ja taaleen-siirtimen kanssa, sanko-i'es, woi-kirnu, ja wihdoin kirnun mäntä, kansi ja hattu.

Waltiopäiwä-järjestys. (jatko). Kun waltuudet owat tarkastetut, antakoon mainittu tarkastajamies pääsypiljetin kaikille niille, joiden waltuudet owat hywäksityt. Tarkastaja tehköön erityisen luettelon kultakin säädyltä sen sisälle-pääsyyn waltuutetuista jäsenistä, josta luettelosta yksi kappale on kullekkin säädylle jätettäwä, sisältäwä sen säädyn jäseniä.

Arkkipispa on pappissäädyn puhemies. Jos hän on laillisesti estetty waltiopäiwille saapuwille tulemasta, määrää keisari jonkun toisen piispoista puhemiehekſi. Niinpian kuin edusmiehet owat saaneet pääsypiljettinsä, kokoontuwat he kokous-huoneisinsa, porwaristo pääkaupungin etewimmän edusmiehen, talonpoika-sääty jonkun jäsenistänsä esimiehenä ollessa, jonka jälkeen kumpikin sääty keskundestaan walitsee tarpeellisen lukumäärän jäseniä lähetys-miehistöön, joka sillä ajalla, kuin Keisari tehdyn ilmoituksen jälkeen siihen määrää,

kumpikin erinänsä, täksi tilaksi walitun esimiehen johdannon alla ja talonpoi kasäädyn seurassa myöskin sihtierinsä, pyytää että Keisari tahtoisi heidän säädyillensä määrätä puhemiehet. Keisari määrää sitten puhemieheksi kumpaisellekkin säädylle jonkun sen omista jäsenistä.

Maamarsalkki, arkkipispa sekä porwariston ja talonpoika-säädyn puhemiehet sekä talonpoika-säädyn sihtieri tekewät kukin, ennenkuin wastaanottawat wirkojaan, Keisarin edessä walansa, joka tapahtuu walakaawan mukaan hänen sanelemisen jälkeen, joka on waltuudet tarkastanut.

Ritarihuoneen-sihtieri toimittaa sihtieritoimet ritaristossa ja aatelistossa. Pappis- ja porwarissääty ottawat kumpikin sihtierikseen sen, johon heillä on luottamusta, ja tehkööt nämät kukin säätynsä edessä walan, jos sääty näkee sen tarpeelliseksi. Ritarihuoneen-sihtieri käyttää itseään wirantoimituksessansa ritarihuoneen-järjestyksen mukaan. Talonpoika-säädyn sihtierin tulee olla puhemiehelle awullisena asiain käyttämisessä sekä ymmärryksellä ja säwyisyydellä tehdä muistutuksia, jos jotain perustuslakia wastaan sotiwaa tapahtuisi. Kuitenkaan hänellä ei ole äänestämisen oikeus säädyssä.

Ritaristo ja aatelisto sekä pappis- ja porwarissääty palkkaawat kukin itse sihtierinsä ja kansliapalwelijansa. Talonpoika-säädyn sihtieri saa waltiopäiwäin lopun jälkeen palkan yleisistä waltiowaroista.

Sitten kuin sekä maamarsalkki että kaikki säätyjen puhemiehet owat tehneet walan, kokoontuwat säädyt kukin kokoushuoneesensa ja walitsewat tarpeellisen lukumäärän lähettiläsmiehistöön, joka maamarsalkin ja puhemiesten johdannon alla menee kunnianterweisille Keisarin luoksi ja pyytää armollista ajanmääräystä waltiopäiwäin alottamiselle.

Sitä ennen terwehtiwät säädyt toisiaan ja toiwowat keskenänsä toisilleen onnea lähettiläsmiehistöjen lähettämisellä, sillä lajilla, että kolme muut säädyt ensin terwehtiwät ritaristoa ja aatelistoa, kukin järjestyksessään, alkaen talonpoikasäädystä, jonka jälkeen terwehtimiset säätyjen kesken samalla lajilla jatketaan, kunnes kaikki owat terwehtineet toisiaan.

Kussakin säädyssä ylösluetaan koko säädylle Hallitusmuoto elok. 21 p. 1772, Waltiopäiwäjärjestys tammik. 24 p. 1617, waltiopäiwä-päätökset tammik. 26 p. 1779 ja kesäk. 23 p. 1786, jotka koskewat sitä, joka yleisissä waltiokokousissa on noudatettawa, Yhdistys- ja Wakuutuskirja helmik. 21 p. ja huhtik. 3 p. 1689, sekä ritaristossa ja aatelistossa myös ritarihuoneen-järjestys kesäk. 6 p. 1626 ynnä marrask. 3 p. 1778 siihen tehdyt lisäykset. Sen ohessa päättäköön talonpoikasääty ja ottakoon itselleen johteeksi jonkun järjestys-asetuksen, koskewa sitä, mitä hywän järjestyksen ylläpitämiseksi kokouksessansa on noudatettawaa.

Sinä päiwänä, jonka keisari katsoo hywäksi määrätä, pidetään kaupungin kirkossa jumalanpalwelus, jonka toimittaa joku piispoista, ja jossa säätyjen on läsnä-oleminen. Jumalanpalweluksen päätettyä kokoontuwat säädyt siihen huoneesen, jonka Keisari määrää waltiosaliksi ja johon myös Hänen Majesteettinsa saapuwille tulee ja istuu keisarilliselle walta-istuimelle. Keisari terwehtii sen jälkeen säädyt puheella ja aloittaa waltio-päiwät, jonka jälkeen maamarsalkki ja puhemiehet kukin järjestyksessään pitäwät Hänen Majesteetille alamaisia puheita. Keisari antaa sitten Suomen ministeriwaltiosihtierin kautta lyhykäisen luettelon niistä esityksistä ja ehdotuksista, jotka owat jätetyt säätyjen keskusteltawiksi. Näistä annetaan erityiset painetut kappaleet maamarsalkille ja jokaiselle puhemiehelle. (Jatk.)

Toukok. 6 p. Toukokuu alkoi kauniilla ilmalla, joka on kestänyt edelliset päiwät perätysten. Tänään ja yöllä on satanut wettä, joka onkin aiwan tarpeen wiljakaswujen wirkistämiseksi. — Yleisenä keskusteluna pääkaupungissamme on yhä wielä sodun uhkaukset. Ihmisten mielet owat kuitenkin wiihtyneet, kun jo rupee aiwan todenmukaiselta näyttämään, ett'ei ainakaan tänä kesänä taida mitään sotaa tulla, koska sowinnon-hieromiset näyttäwät waatiwan hywinkin runsaan ajan. Ulkomaan sanomissa saamme tuon tuostakin lukea kaikenlaisia juttuja Suomestakin, jotka walitettawasti useimmiten owat hywin tyhjän-peräisiä. Me olemme jo ennen lukijoillemme kertoneet pari tämmöistä ulkomaan lehdissä löytywää arwelua Suomesta ja sen oloista. Eräässä wenäläisessä lehdessä taas tiedetään kertoa, että Suomesta on Pietariin lähetetty jonkunmoinen uskollisuuden adressi. Täällä taas ei kukaan tiedä semmoisesta adressista mitään. Mistä siis tuo wenäläinen lehti tuon tiedon on saanut, on waikea ymmärtää. F. A. T. muistuttaa täydellä oikeudella, että semmoinen adressi täältä Suomesta olisi aiwan tarpeeton. Suomen kansa tietää kyllä ilman tämmöisiä uskollisuuden-wakuutuksia pysyä welwollisuudessaan Suuriruhtinastaan ja itseänsä kohtaan. Me olemmekin wakuutetut, että koko tämä adressi-juttu on aiwan tuulen tuoma, weden wiemä. — H. T:in ja F. A. T:in wälillä on näinä päiwinä ollut hywin sukkela kiista. F. A. T. pahaksuu kowasti, että H. T. pitää sen sähkösanomia luottamattomina. Warsowassa on syttynyt kapina, sanoo F. A. T. — H. T. ja kaikki sen wirkaweljet — myöskin Uutiset — rientäwät juttelemaan lukijoilleen: nyt on kapina syttynyt Warsowassakin. Jälkeenpäin ilmoittaa F. A. T.: se ei ole juuri Warsowa, waan Warsowan kuwernörikunta, ja sitä teidän olisi pitänyt jo alustakin ymmärtämän. Me saamme siis lukijoillemme ilmoittaa, että Warsowassa wielä ollaan entisillään ja että F. A. T. sillä kertaa, kun se lewitti tämän kauhean sanoman maailmaan, ei meinannut niin pahasti, kuin se tuli sanoneeksi. — Taiteellinen elämä on pääkaupungissamme tietysti loistawalla kannalla. Kaksi teateria on, jotka kilpailewat yleisön suosiosta. Saksalainen opera-seura Arkadiateaterissa ei näy täällä juuri oikein menestywän. Laulajia ja laulajattaria on tuotettu lisää, mutta kuitenkin saa seura katsojia wähän. Uuden teaterin oiwallinen näyttelijä hra F. Deland sanotaan kohdakkoon lähtewän Ruotsiin. — Suomalaisesta yli-opistolais-näytelmästä ei taida tulla tänäkään kewäänä mitään. Siis saamme kuulla teaterissa ruotsia ja saksaa joka ilta, jos niin haluamme, mutta maan oma kieli aina jonkun parin wuoden perästä. —

Maaseuduilta.

Tampereen lainakirjastoon on nimeänsä ilmoittamaton hywäntahtoisesti lahjoittanut 98 suomenkielistä kirja-eksemplaria, josta terwe-tulleesta ja runsaasta lahjasta täten saamme kirjastoyhtiön puolesta osoittaa kunnioitettawalle antajalle totista kiitollisuuttamme. Tampereella 27 p. huhtikuuta 1863. Toimikunta.

Porista meille on lähetetty seuraawa:

Toimitusosoitus

Porin maawiljelysseuran yhteiseen wuosi- ja maawiljelyskokoukseen, Tampereen kaupungissa 12:nä päiwänä kesäkuuta 1863.

Kokouksen toimitukset alkawat kello 10:eltä e. p. p., jolloin ensin erityisiä seuran asioita tulee päätettäwäksi, jonka perästä käydään seuraawia kysymyksiä keskustelemaan:

1:ksi. Mitkä uudenlaatuiset maawiljelyskalut owat ennen kaikkia, erittäinkin meidän paikkakunnallemme, sopiwiksi mainittawat?

2:ksi. Mikä tuleentumisen määrä on tawallisissa wiljalaisissamme, rukiissa, ohrassa ja kaurassa, tarpeellinen, ennenkuin ruwetaan leikkaamaan?

3:ksi. Mihinkä hawantoihin on tultu siitä taudista, joka wiimeisinä wuosina on perunoita pilannut.

4:ksi. Owatko höyrykeitetyt karjanrehut, erittäinkin lypsylehmäin ruuwaksi, edullisempia kuin kuiwat, itselämminneet ja kuumalla wedellä haudotut?

5:ksi. Mitä ensistään on waarin-otettawa uutta wiljelystä tehtäessä?

6:ksi. Kuinka sywältä on, maanlaadun ja paikallisten kohtain suhteen, kesantoa kyntäminen?

7:ksi. Mitä kokemus on woitettu luitten wiljelemisestä sonnitusaineena? ja mistä tulee, etteiwät maawiljeliämme näytä suurempaa halua ruweta taiteellisesti tehtyä sontaa yleensä käyttämään?

8:ksi. Onko juoksewaa wettä näillä seuduin johdatettu niittu- ja syötinmaille heinäkaswun parantamiseksi, ja jos niin on laita, millä tawalla ja millä menestyksellä on tämä tapahtunut?

9:ksi. Kuinka on sonta parhaiten käytettäwä, ja mitkä owat hairaukset, joihin tässä tawallisesti langetaan?

10:ksi. Onko täysi hyöty siitä sonnasta, joka wiljellään kattolantana ohralle? ja onko ollenkaan tarkoituksen-mukaista sonnittaa suwiwiljalle?

Keskustelemusten päätettyä walitaan kilpatuomarit kilpakyntöä sekä elukkain, maawiljelyskaluin ja käsiteosten näyttelöä warten.

Palkintoin jaossa noudatetaan seuraawia sääntöjä:

1:ksi. Elukat, joista palkintoja jaetaan, owat sarwi-raawaat, lehmät ja sonnit, kuin myöskin lampaat ja siat.

2:ksi. Lehmäin ja sonnien, joista on palkinto annettawa, tulee olla näytteliän asuntopaikassa kaswatettuja sekä wähintään kolmen ja korkeintaan wiiden wuoden wanhoja; ja owat palkinnot niistä kolme nimittäin:

1:nen palkinto, neljäkymmentä markkaa,
2:nen „ kaksikymmentä markkaa, ja
3:as „ kymmenen.

3:ksi. Lampaista annetaan kaksi palkintoa, yksi kahdenkymmenen ja yksi kymmenen markan suuruinen.

4:ksi. Sioista jaetaan niinikään kaksi palkintoa, samasta suuruudesta kuin lampaistakin.

5:ksi. Kyntö on tehtäwä wähintäänkin wiiden tuuman sywältä; ja saapi siinä käyttää minkälaatuisia auroja tahansa.

6:ksi. Kyntöpalkinnot jaetaan niille, jotka, osoittaen harjaantumista huokeasti ja tukewasti auraa pitelemään, saawat parasta työtä tehdyksi, ja owat nämät palkinnot kolme, nimittäin:

1:nen palkinto, yksi hopeainen plakkarikello, neljänkymmenen markan arwosta,
2:nen „ yksi hopeainen pikari, kahdenkymmenen markan arwosta, ja
3:as „ kymmenen markkaa rahaa.

7:ksi. Maawiljelyskaluista ja käsiteoksista jaetaan kolme palkintoa, yksi neljänkymmenen, toinen kahdenkymmenen ja kolmas kymmenen markan suuruinen.

Kello 4:ältä j. p. p. alkaa kilpakyntö, jonka jälkeen kilpatuomarit antawat lausuntonsa ja palkinnot jaetaan.

Kokouksen toimituskuntana owat herrat toisen luokan kapteini, ritari C. G. Brakel, sotatuomari C. J. Riddelin ja kauppias C. J. Hildén.

Ulkomaalta.

Eilinen posti. Pietarin wirallisessa ranskankielisessä lehdessä löytyy nyt julkaistuna kolmen wallan waltiokirjoitukset Wenäjälle sekä Wenäjän wastaukset niihin. Englannin kirjoitus on kaikeista kiintein, sillä se sanoo suorastaan, että Wenäjä on rikkonut niitä welwollisuuksia, joihin se 1815 w. Wieni=sowinnon mukaan on suostunut. Muut lausuwat wakaan pyynnön, että Wenäjä tahtoisi rakentaa pysywää rauhaa Puolassa, kun koko Euroopan etu ja rauha sitä waatii. Muutoin woisi muka walitettawimmat hämmennykset walliokabinettien wälillä syntyä. Wenäjän wastaukset owat jokseenkin sowinnolliset. Wenäjä osoittaa taipuwaisuutensa suostumaan kolmen wallan waatimuksiin, mutta wiittaa niihin wastuksiin, jotka ulkomaalla olewa kumouspuolue tekee Wenäjän hywille tarkoituksille.

Olisiko syytä suomeksi kirjoittaa protokollat niistä waaleista, missä talonpojat walitsewat edus=miehiä waltio=päiwiin?

Selitettyänsä miten tämä waali tapahtuu, H. U. toiwowat, että edes protokollat niistä tehtäisiin suomeksi. Mistä H. U. tietäwät, että ne suomenkielisinä tulewat kelpaamaan, kun suomea wielä ei ole tehty laillisekſi kirja=kieleksi? Me tahtoisimme waroittaa asian=omaisia tätä, warmaan hywä=tahtoista, kehoitusta noudattamasta, joll'ei ole wissimpää wakuutta, että niitä suomenkielisinä wastaan otetaan. Sillä me olemme nähneet esimerkin, josta näkyy, kuinka wähän wielä uskaltaa suomeksi kirjoittaa, tuottamatta asianomaisille wastusta ja lisä=kulunkia. Eräässä kihl. o:dessa P. W. kysyi J. P:lta kaswuneen, kulunkineen welkaa, 23 rupl. 40 kop., jota yksi wierasmies P. H. walallisesti todisti oikeeksi, niinkun P., joka ensin oli poikessa, saapuwille tultuansa itseki julisti, sanoen waan, että W. oli luwannut odottaa tulewaan keräjään. Mutta koska sitä ei näyttänyt, pantiin hän maksamaan. Protokolla, joka luonnollisesti ei ollut pitkä, annettiin suomeksi; waan siitä laam. oik., minne P. wetosi, päätti: „koska laamannin oikeuden esimies, samate kun useimmat wirka=miehet Suomessa, ei ole siksi Suomen kieltä taitawa, että hän saattaisi saada selkoa kihl. oik:den tänne tuodusta, sillä kielellä tehdystä, kirjasta, siihen käyttämättä enemmän aikaa, kun niiden monien, tähän keräjään wedottuin, muiden riita=asioiden tutkinto antaa, eikä sittenkään, ilman waaratta, ettei tulisi hairausta toisen tahi toisen wahingoksi; sentähden ja kun suomea ei wielä ole kirja=kieleksi oikeuksissa määrätty, täytyy laam. oikeuden jatkaa tämä asia" j. n. e.

Kyllä=hän se päätös on oikia, siitä ei ole kiistelemistä. Mutta **„summum jus, summa injuria"**!

Muuten tahtoisimme muistuttaa, että H. U. luultaksemme owat erehtyneet sanoessaan, että kihlakunta merkitsee woudin, ei tuomarin aluetta, ja että siis talonpojat itsekussaki woudin alueessa walitsewat edusmiehen. Emme ole tilaisuudessa saada tietoa, miten sitä käytännössä on ymmärretty, mutta luulemme, että niinkuin woutia myöhemmin määrättiin itsekuhunki kihlakuntaan, missä wanhimmista ajoista tuomari oli päämies eli päällikkö (häradets höfding), niin heidän alueensa alkujaan oli se sama. Wielä laissamme on nykynen ruotsinkielinen nimi d o m s a g a tuntematon, mutta kihlakunnaksi (härad) sanotaan tuomarin alue. Eihän ruunun woutien ole ollut paljon mitään waalien kanssa tekemistä koskaan. Näkyy kuitenki, että lienewät joku aika omin luwinsa siihen sekautuneet, koska w. 1672 jouluk. 13 p. sitä kielettiin ja määrättiin, että tuomari ja lautakunta käräjässä walitsisiwat edus=miehen. Mutta jo 1680 marraskuun 24 p. sanottiin, että rahwas itse oman mielensä jälkeen walitkoon. Kun nykyaikoina eiwät tuomarin ja woutien alueet yhteen sowi, niin siitä waan syntyisi hämminkiä. Missä woudin alue kuuluu kahden tuomarin alle, kuka tuomari waalin pitäsi? F.

Toimituksen Muistutus. Erehdyksemme talonpoikaissäädyn waalipiirien suhteen olemme jo oikaisseet (ks. n:o 33). Meitä oli erehyttänyt eräs määräys Ruotsin nykyisessä perustus=la'issa, joka sanoo, että muka useat kihlakunnat, kun kuuluwat yhteen tuomari=kuntaan, saawat yhdistyä yhteiseen waaliin. Me emme tienneet, että kihlakunta siinä on samaa kuin käräjäkunta. — Mutta kunn. lähettäjän muistutus, että suomenkieliset waltuuskirjat talonpoikaissäädyn waltiopäiwämiehillä saattaisiwat tulla hyljätyiksi, on meitä todella hämmästyttänyt. Me olemme kyllä tienneet, että oman kielen ylenkatse ja la'illisten temppujen tylyys tässä maassa on noussut arwaamattomaan määrään; mutta että juljettaisiin hylätä kansan edusmiesten waltuuksia siitä ainoasta syystä, että ne owat kansan kielellä, se todella ei ole tullut meille mieleenkään. — Mutta olkoonpa menneeksi! Tehtäköön waltuudet ruotsiksi! Wakuutuksemme on, että nämä wieraskieliset waltuudet tulewat polttamaan omistajainsa sydämmiä eikä antamaan niille lepoa, ennenkuin owat saattaneet kansallisen kielemme nykyisestä kurjuudestaan.

Kansalliset puolueet Wenäjässä.

Wenäjän sisällisistä oloista lienee usealle lukijoistamme hywin waillinaiset tiedot. Me tahdomme siis erään Wenäjässä ulostulewan saksankielisen lehden mukaan antaa muutamia tietoja, jotka hywin walaisewat useita tän ajan tapauksia Wenäjällä.

Länsi=euroopassa, sanoo mainittu lehti, löytyy jokaisessa maassa yksi konserwatiiwi elikkä wanhalla=olija ja yksi tahi useampia liberaalia eli wapamielisiä puolueita; Wenäjässä ei ole wastakohta wanhalla=olon ja liberaalisuuden wälillä niin aiwan suuresta arwosta. Tärkein seikka, joka täällä on puolueiden tunnusmerkkinä, on kansallisuus. Wastakohta länsi=eurooppalaisen siwistyksen puolustajain ja slawilaisen kansallisuuden harrastajain wälillä on täällä waltiollisen elämän määrääjänä. Olewain olojen kumoamisen suhteen owat molemmat puolueet yksimieliset, mutta muiden tarkoitustensa suhteen owat eriäwäiset.

Kiinteä kansallis=harrastus, joka wiimeisinä aikoina Wenäjässä on woittanut hywin suuren mahtawuuden ja laweuden, on likeisessä yhdistyksessä noiden suurten panslawilaisten puolueiden kanssa, joita nähdään edustettuna koko itäisessä ja etelä=itäisessä osassa Eurooppaa, Kasanista Pragiin saakka, Moskowasta Konstantinopelin porttiin asti. Panslawismo edustaa parhaasta päästä slawilaisten kansallisharrastusten ulkonaisen puolen, aatteen Slawilaisten maailman=kutsumuksesta, ja tuosta suuresta waltakunnasta, joka on „neidillisen itämaailman lapsien" rakennettawa muka mädänneen germanilais=romanilaisen maailman raunioille. Näiden tarkoitusten kannattajat Wenäjässä eiwät jääneet tälle kannalle seisomaan. Heille oli se yli kaikkea tärkeä muka puhdistaa wenäläistä kansallisolentoa, johon Pietari Suuren ajoista saakka on sekoitettu länsi=eurooppalaisia siwistysaineita, ja esittää sitä pelkässä ominaisessa muodossaan. He eiwät tyytyneet waltiollisissa ja yhteyselämällisissä kysymyksissä olemaan slawilaisia, koko heidän tiedekaawansa tarkoitti täydellistä slawilaista katsantotapaa.

Jälkeen w. 1830 tapahtui uusi asiain muodostus. Hegelin ja Schellingin saksalainen filosofia ruwettiin eräässä moskowilaisessa yliopistolaiskeskuudessa tutkimaan. Erittäinkin otettiin Schellingin jälkimäinen filosofia mielisuosiolla wastaan. Paitsi filosofiallisia ja historiallisia pääsi myöskin waltiollisia tieteilemisiä woimaan. Ranskalaiset socialistat tutkittiin suurella innolla. Tällä aikaa oli nyt mainio Hanka ja useat muut herättäneet panslawismon eloon. Tämä harrastus pääsi piankin näiden nuorukaisten yhteyteen. Wähitellen syntyi näiden alusta yksimielisessä keskuudessa kaksi eri leiriä, jotka pilalla kutsuiwat toisiaan Ranskalaisiksi ja Saksalaisiksi. Wiime=mainitut, jotka filosofiaharrastustensa tähden wastapuolueeltaan saiwat nimen: Saksalaiset, owat nykyisen slawophili= (slawi=ystäwä=) puolueen alku. Niin kutsutut „Ranskalaiset", jotka oliwat hartaasti kiintyneet ranskalaisten socialistain mielipiteisin, owat tuon turmiollisen kansawaltaisen harrastuksen edelläkäwijät, jonka warsinaisena lipunkantajana yhteen aikaan oli mainio Aleksander Hertzen.

„Saksalaisen" filosofi=puolueen oikea keskus oli eräs nuori mies, jossa wallitsi tulinen ja wiehkeä henki, mutta joka kokonaan aatemaailmaansa uponneena oli ikäänkuin lapsi ulkonaisen käytännöllisen elämän suhteen. Tämä nuorukainen oli Konstantin Aksakow. Niinkuin sanottiin, oli ensinnä Schellingin filosofian lukeminen häneen waikuttanut sytyttäwäisenä. Schellingiltä ja saksalaisilta romantikeiltä oppi hän kääntämään mielensä keski=aikaisiin oloihin. Hän rupesi tutkimaan kreikkalaisten kirkko=isäin teoksia ja slawilaisten muinaisuutta. Hänen kanssa yhdistyiwät Chomjäkow ja weljekset Kirejewski. Wanha=slawilaisen elämän historiasta sekä kreikkalaisesta jumaluusopista, joka aina 17 wuosisadan loppuun saakka kokonaan oli johdannut Wenäjän hengellistä elämää, toiwat nämät nuoret miehet wimmaisen kunnioituksen Pietari Suuren edellä=käywää aikakautta kohtaan Wenäjän historiassa. Ranskaantuneiden ylhäisempäin säätyjen turhat toimet ja wehkeet,

jotka näyttiwät isänmaallisista harrastuksista hywin wieraantuneilta, synnytti heissä inhoitusta. Sitä wastoin muodostui tuo wanha kultainen aika, jolloin kaikki säädyt eliwät onnellisessa yksinkertaisessa yksimielisyydessä, heidän kuwituksessaan kadonneeksi paratiisiksi.

Tästä wanhan ja halweksitun aikakauden kunnioittamisesta syntyi Aksakowissa ja hänen ystäwissänsä kiihkeä inho Länsi-euroopan siwistysmuotoja wastaan, jotka muka oliwat katkoittaneet tuon puhdasslawilaisen siwistyksen säännöllistä edistymistä. Pietarin kaupunki, jossa länsi-eurooppalaisuus oli ikäänkuin ottanut muodon ja olennon ja joka oli 18 wuosisadan ranskaantuneiden elämän-muotojen kehto, oli ulkomaisuutensa tähden kiiwaimman wihansa esineenä ja pidettiin kaiken pahan juurena. Yksi pelastus muka löytyi siitä wirka- ja sotakuntain ylìwallasta, joka Pietarista tulwasi isänmaan ylitse ja — tämä pelastus oli itse **kansa**. Tämähän oli wielä jäänyt alkuperäisyyteensä, se oli muka wastustanut kaikkein uuden ajan epäjumalain kiusauksia ja ääneti kärsinyt niiden ylenkatsetta, jotka töillään kielsiwät samaa sukuperää ja imesiwät sen woimain ydintä, tuhlaten niitä wieraiden tai wieraantuneiden kiskojain hywäksi. Konstantin Aksakow sai ensiksi oman perheensä mielipiteisinsä kääntymään. Isänsä Sergei eli Moskowassa, suuressa wanhan-aikaisessa rakennuksessa, joka pian tuli pojan ystäwäin kokouspaikaksi ja löysi tuskin wertaistansa wanhan-aikaisen wenäläisen wieraanwaraisuuden suhteen.

Eräänä yönä käweli Konstantin Aksakow jonkun ystäwänsä kanssa wilkkaassa keskustelemuksessa pitkin hiljaisia katuloita. Wälkkywin silmin ja wapisewalla äänellä kuwasi Konstantin ystäwälleen wanhaslawilaisen elämän jaloutta, kunnes wiimein tulisessa innossa wiskasi päästään hattunsa ja yltään ranskalaisen päällystakkinsa ja teki juhlallisen lupauksen tästä lähin i'äksi päiwäksi heittää pois myös wihattawan wieraswallan ulkonaiset merkit eikä enään häwetä wenäläisestä kansallispuwusta. Hän oli myöskin mies sanassaan pysymään. Tästä ajasta käwi hän aina punaisessa willapaidassa sekä kansallisessa hiattomassa päällystakissa koko Moskowalaisen seura-elämän suureksi kauhistukseksi. Samalla lajilla menetteliwät osakkaat hänen ystäwä-keskuudessaan, joka pian rupesi hawaitsemaan suurta kansallista merkitystään. Mainittawaa on myöskin, että wanha Sergei Aksakow kiihoitettuna poikainsa innosta wenäläisen kansallis-tunnon herättämiseen, 70 wuotisena kirjoitti „wenäläisen perhekronikansa“, tapoja kertoelewan jutelman menneeltä wuosisadalta, joka kirja laihinsa on täydellinen taide-teos.

Aiwan toisella kannalla kuin tämä „saksalaispuolue“, seisoiwat niin kutsutut Ranskalaiset. Tämä „ranskalainen“ keskuus oli se juuri, josta sittemmin wenäläinen ylellinen kumouspuolue kaswoi. Taipumuksensa uusranskalaisten waltiotaiturien mielipiteisiin owat he säilyttäneet kauwemmin kuin Aksakow ystäwineen on pysynyt Schellingin filosofiassa. Alusta oli uuden ajan kansallisuuden aate se pohja, johon kaikki slawilaiset harrastukset perustauiwat, ja tämä aate oli johdattanut „saksalais-slawilaisten“ waltiollisia mielipiteitä. „Ranskalaispuolue“ joka pian muuttui socialismon ja kansawaltaisuuden kiiwaiksi puolustajiksi, pysyiwät uskollisina ranskalaisille esikuwilleen. He saiwat sentähden myös nimen: „Sapadniki“ (länsimaalaiset). Heidän uskonnolliset ja waltiolliset mielipiteensä oliwat aiwan ranskalaisen mallin mukaan. Wanhawenäläisyyden kanssa ei heillä juuri ollut mitään yhteistä kuin wihansa Wenäjänmaahan tunkeutuneita Saksalaisia wastaan ja olewain olojen kumoamisen halu. Se kansawaltainen pyrintö, joka oli nähtäwä itäwaltalaisissa panslawistaissa oli ensimäinen yhdistyksen-side näiden ja Wenäläisten socialistain wälillä. Mutta panslawismo sai kuitenkin ensimäiset ystäwänsä Wenäjällä ei kansawaltaisten waan hallitusystäwällisten miesten keskuudesta. Wanhawenäläinen omaisuus-yhteys, jossa wenäläiset socialista-kansawaltaiset luuliwat keksineensä uuden siwistyksen awaimen ja jolla arweliwat saaneensa tuon kysymyksen ratkaistuksi, mitenkä omaisuuden-määrän erilaisuus ihmisten wälillä olisi sowitettawa,— joka kysymys wiimeisinä wuosikymmeninä on huolestuttanut Ranskalaisia socialistoja ja niiden seuraajia — yhdisti ensin Hertzenin ystäwineen panslawistoihin.

Slawophilit elikkä saksalaispuolue on heittänyt wiime-aikoina tätä omaisuus-yhteyden harrastusta. Muutoinkin on heidän puhdas kreikkalaisoikeauskoisuutensa eroittanut heitä panslawilaisista socialistaista, jotka eiwät uskon-opista pidä juuri mitään. Yhteinen wihansa Saksalaisia wastaan oli kuitenkin aina wäkewä side pitämään molemmat puolueet yhteydessä.

Nimi: „Sapadniki“ on sittemmin annettu kaikille niille, jotka harrastawat länsi-eurooppalaisia siwistyksen-muotoja ja wastustawat yksinomaista kansallisuusaatetta.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 8 p:nä arm. kutsunut ja määrännyt senaatori F. af Brunér'in ja senaatori wapaherra C. E. Cedercreutz'in wielä kolmeksi wuodeksi, luettu nousewan syyskuun 1 p:stä, olemaan jäseninä Suomen asioita warten Pietariin asetetussa komiteassa.

Keis. senaatti on, tehdyn anomuksen johdosta, huhtikuun 15 p:nä wapauttanut pankintirehtööri A. Törnqwist'in olemasta hallituksen asiamiehenä Suomen hypoteekki-yhdistyksessä sekä saman ohessa tähän wirkaan määrännyt yleisen esittelijäsihteerin J. Snellman'in.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 29 (17) p:nä arm. nimittänyt K. K. P. Stanislaon tähdistön 1:sen luokan ritareiksi: senaatorin, wiisaus- ja lakitieteen tohtorin y. m. J. E. Bergbom'in, senaatorin y. m. K. Furuhjelm'in sekä keis. senaatin prokuraatorin y. m. K. E. Gadd'in. — S. p. on Kuopion hippakunnan piispa, wiisaus-tieteen ja jumaluusopin tohtori y. m. R. V. Frosterus arm. nimitetty K. K. P. Stanislaon tähdistön 1:sen luokan jäseneksi.

H. K. M. on, Mikkelin kaupungin porwariston ja talon-omistajain yksimielisesti lausumasta pyynnöstä, katsonut hywäksi arm. sallia että mainittuun kaupunkiin rakennettakoon raati-oikeus ja maistraatti.

Nimitetyt: maakanslista Kuopion läänihallituksessa K. E. Fabritius nimismieheksi Polwijärwen piirikuntaan ja hänen sijaan maakanslistaksi wara-maakanslista A. Lindholm.

K. Wiipurin howioikeus on tehdyn pyynnön johdosta suonut Heinolan tuomiokunnan tuomari C. A. Schybergson'ille wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi, luettu 1 p:stä toukokuuta, sekä sen-aikuiseksi wirantoimitajaksi määrännyt howioikeuden-auskultantti O. Sjöholm.

Yksityisten Ilmoituksia.

Yhteinen yli-opistolais-kokous.

Wiimeisen lauwantain päätöksen mukaan kutsutaan kaikki yliopistolais-tiedekuntain jäsenet tämän kautta kokoon uuteen kokoukseen Arkadia-teaterin näytelmä-saliin kello **6:teen tulewana lauwantaina Toukok. 9:nä p.**, jatkaaksensa keskustelemuksen esityksestä wuodellisen esimiehen asettamisesta opistolais-kunnalle ja yhteisten opistolais-kokousten järjestämisestä. Siellä on myöskin, jos esityksen suostutaan, walittawa warsinaista ja siaista esimiestä ynnä päätettäwä muista asioista, jotka samasta syystä woidaan katsoa tarpeellisiksi.

A. H. Chydenius,
Tähän kokoukseen määrätty esimies.

Muist. Mahdollisesti tapahtuwien waalien wuoksi pyydetään että kokoukseen yhtyköön niin paljon wäkeä kun mahdollista on.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Apteikkari Anders Wilhelm Tennberg wainajan oikeudenomistajain pyynnöstä, että Majistraatti tahtoisi syynin pitämisellä määrätä sen osan kaupungin kirkkopuiston likellä olewaa wapakenttää, joka heille on myönnetty heidän omistaman, siellä alempana olewan, öljy-myllyn käyttämiseksi, on Majistraatti tänäpänä tehdyn päätöksen mukaan määrännyt, että mainittu syyni pitää tapahtuman 21 p. ensitulewata Toukokuuta kello 11 epp. ja saa Majistraatti tämän kautta kutsua kaupungin porwaristoa sinne saapuwille tulemaan asiasta kuulusteltawaksi. Tampereen Raastupa, 13 p. Huhtikuuta 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäliwirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 7: 7—25 k. tynnyri.	Munatiu 23—25 k.
Ruisjauhot 56—58 k. L℔.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Ohrakrypnit 32—34 k. kappa.	Tuoreet lahnat 5—6 k. ℔.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.	Tuoretta säynää 3—3½ k. ℔.
Kaurakrypnit 32—35 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 5 k. ℔.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.	Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Perunat 12—14 k. kappa.	Tuoretta silakoita 25 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. L℔.	Tuoreet kuhat 6—8 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.	Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. L℔.	Suolattuja silakoita 65—75 k. L℔.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 L℔.	Suolattua kilohailea 80—90 k. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2:—80 k. L℔.	Terwaa 4: 75—5: 25 tynnyri.
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. L℔.	Koiwu-halkoja 3: 60—3: 90 k. syli.
Talia 2 r. 60 k. L℔.	Mänty-halkoja 2: 30—2: 80 k. syli.
Tuoretta woita 15—17 k. ℔.	Kuusi-halkoja 1: 75—2: 10 k. syli.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.	Wiina 85—92 k. kannu.
Maito 5 k. k:nu.	Heinät 12—15 k. L℔.
Taale 4—5 k. korttieri.	Oljet 6—8 kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 37. **Maanantaina 11 p:nä Toukokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. kyrönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälistä.

Tänään Maanantaina.

Toukok. 11 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Uttern, Hermelinen, Bäfwern, Mullwaden ja Igelkotten.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta suurmanni Wickströmin talossa tarkk'ampuja-kadun warrella n:o 11.
„ k:lo 5 jpp. Osakkaat uuden teaterin yhtiössä kokoontuwat seurahuoneeseen.
„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit wanhassa kirkossa 4:nen kaupunki-osan kanssa.
„ k:lo 6 jpp. Lainopillisen yhteyden pää-osasto kokoontuu.
„ k:lo $\frac{1}{2}$8 jpp. Hra Fabritius'en soitannot yli-opiston juhlasalissa.

Huomenna Tiistaina.

Toukok. 12 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Buffeln, Mården, Wildswinet, Björnen ja Renen.
„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta awistonikamarissa.
„ k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Bocken, Rädjuret, Fåret, Stengeten, Wäduren ja Oxen.
„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit wanhassa kirkossa 5:nen kaupunki-osan kanssa.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Toukok. 13 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Lejonet, Rhinoceros, Dromedarien ja Enhörningen.
„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistonikamarissa putelli-wiinistä ja juustoista.
„ k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa kiwihiilenproomista, makaawa konsuli Wallénin warwista.
„ Jälkeen puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Antiloven, Hamstern, Åsnan ja Elgen.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö.
„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit wanhassa kirkossa 6:nen kaupungin-osan ja kaikkein huwilain kanssa.

Hela-Tuorstaina.

Toukok. 14 p. k:lo 11 epp. Urakka-awistoni Weaporin samakonttorissa Kataja-nokalla 506 $\frac{1}{4}$ koiwupuun-sylen hankkimisesta.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työ- ja palwelusväelle.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Perjantaina.

Toukok. 15 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Kamelen, Apan ja Ekorren.
„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta kenraali Gripenbergin talossa Anna-kadun warrella n:o 8.
„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awistoni maakonttorissa junkkari-koulun rakennuksien korjaamisesta.
„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Teaterihuoneen tulipalo. Yöllä wiime tuorstain ja perjantain wälillä, tapahtui täällä surkea kohtaus: uusi ja soma teaterihuoneemme paloi raunioiksi, jotta ainoastaan tyhjät kiwiseinät jäiwät jälille. Noin k:lo 12 yöllä kuului ensin palotorwien ääntä, ja pian ilmoitti sakea sawu, että tuli oli wirinnyt uudessa teaterissa. Ennenkuin sammutuskoneet saatiin toimeen, oli jo tuli päässyt niin walloille, ett'ei ollut ajattelemistakaan sen wimmattua raiwoa hillitä. Kaikki woimat pantiin nyt waan liikkeelle estämään tulen heittäymästä likeisiin huone-rakennuksiin. Tämä onnistuikin, kun ilma oli tywen, mutta Helsingin komeata teaterihuonetta ei woinut mikään woima enään pelastaa. Ennen k:lo 5 aamulla oli tuli tehnyt tuhonsa. Melkein kaikki teaterin omaisuus, dekorationit, waatteukset, kirjasto, ynnä soittokunnan soittokalut, joutui tulen saaliiksi. Sen ohessa kadottiwat useat näytelmä-seuran jäsenistä suuren osan omaisuuttaan. — Tulen synnystä on tiedot wielä hywin epäselwät. Luullaan tulen saaneen alkunsa keisarillisen login likipaikoilla. Poliisitutkimus ehkä tulee likemmin selwittämään nämät asiat.

Teaterihuone oli wakuutettu kaupunkein yleisessä palowakuutus-yhtiössä 87,000 ruplan edestä. Itse muurit luullaan wielä kelpaawaksi.

Uutta kirjakaupassa. Suomalainen kaunokirjallisuus on wiime-aikoina kärsinyt oikeata hallawuotta. Jouluksi tuli ulos useita ruotsinkielisiä kaunokirjallisia teoksia, mutta suomeksi taas ei mitään. Hra leht. C. A. Gottlund, tunnettu jo entisistä ajoista suomenkielisenä kirjoittana, on näinä aikoina antanut lisäyksen köyhälle kaunokirjallisuudellemme; ulosantama kirjansa on: C. M. Fredmanin Lauluja ja Loiluja. Käytetty Suomeksi ja Suomen moahankin sowitettuna C. A. Gottlundilta. Tämä on ensimäinen wihko suuremmasta wasta-tulewasta runokokouksesta nimeltä: C. A. Gottlundin runoilemisia. Tämä wihko sisältää 18 laulua ja loilua ynnä soitanto. Kirja on ulkomuodoltaan siewä. Paperi ja paino soma. Se on painettu Kirjallisuusseuran kirjapainossa. Kirja, painettuna hienomman paperin päälle ja nuottien kanssa, maksaa 50 kop. Karkeamman paperin päälle painettuna sekä ilman nuotitta se maksaa 25 k.

Suomenkieli luentokielenä Yli-opistossa. Kirjeessä yli-opiston warakanslerilta konsistoriolle on ilmoitettu, että H. K. Majesteettinsa on määrännyt, että Suomenkieli on luettawa niihin 1852 wuoden yli-opiston asetuksissa mainittuihin uudempiin kieliin, jotka woidaan yleisissä luennoissa käyttää, jos enemmistö kuuntelijoista sanottuja kieliä ymmärtää.

Yleinen yli-opistolaiskokous jatkettiin wiime lauwantai-iltana. Päätös tehtiin puheen-johtajan asettamisesta yli-opistolaiskunnalle sekä määrättiin, mitenkä yleiset kokoukset wast'edes owat järjestettäwät. Yli-opistolaiskunnan puheen-johtajaksi walittiin maist. A. H. Chydenius.

Rautatien tulot wiime huhtikuulta owat olleet seuraawat:

	Rupl. kop.
Matkustajilta, (1:sen luokan wannuissa 208, 2:sen 1,189, kolmannen 2,516 eli yhteensä 3,913 henkeä .	2,483: 90.
Paketeistä	46: 18.
Yli-painosta	76: 84.
Postin kuljetuksesta	15: —
Ajokaluista	68: 29.
Hewoisista	11: 48.
Koirista	8: 9.
Sarwi-eläimistä	9: 58.
Tawarasta (44,659$\frac{1}{2}$ sentneriä) . . .	2,858: 8.
Satunnaisia tuloja	69: 90.
Yhteensä	5,647: 44.

Wertaukseksi panemme tähän muutamain edellisten kuukausien tulot. Tulot joulukuulta oliwat 4,229 r. 58 k., tammikuulta 5,198 r. 88 k., helmikuulta 6,201 r. 46 k. ja maaliskuulta 6,830 r. 74 k. — Näin näemme, että huhtikuun tulot owat wähemmät kuin kahden edellisen kuukauden. Tulot huhtikuulta 1862 oliwat taas 4,459 r. 34 k.

Sähkösanoma Tukholmasta täkäläiselle apukomitealle ilmoittaa, että Ruotsissa Suomen hätääntyneiden hywäksi kokoiltuja jywäwaroja 600 tynnyriä rukiita, 600 tynnyriä ohria, 100 tynnyriä herneitä, 600 tynnyriä kauroja ja 300 tynnyriä perunoita on „Suomi" höyrylaiwassa, joka tämän kuun 7 p:nä lähti Waasaan, lähetetty Suomeen. Täkäläinen apukomitea pyydetään määrätä näiden apulahjain jakamisesta hätääntyneiden läänien wälillä.

☛ Tulewa numero ulosannetaan keskiwiikkona.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Linnan asia oli eilen raastuwan oikeuden edessä sekä edellä että jälkeen puolipäiwäin. Aktori ja tuomari oliwat samat kuin ennenkin ja prokuratorin apulainen oli koko ajan läsnä. Aktori pyysi ensin ottaa eteen asian guw. siht. Rennerfeltia wastaan, johon myös kauppamies Lönnholtz, tilallinen Laurentz ja talonpoika Monni oliwat haastetut sekä saapuwille tulleet. Entiset ilmiantajat Dahlström ja Sohlman tuliwat esiin ja uusia ilmiantajoita, oikasulaiset Höjer, Liljenstrand, Lund ja Helander lueteltiin oikeudelle. Mutta waratuomari Aug. Helsingius, joka oli läsnä wastaajain apuna, antoi tietää että Rennerfelt kiwuloisuuden tähden ei woinut tulla oikeuden eteen sen istuntopaikassa, mutta aiwan kernaasti soisi asian tulewan ratkaistuksi ja sentähden pyysi, että oikeus tahtoisi pitää istuntonsa

hänen kotonansa. N:tin kipu olikin oikeudessa tunnettu ja aktorilla ei ollut sitä wastaan mitään moitetta. Oikeuden päätös oli siis muuttaa istuntonsa Rennerfeltin kotiin, joka tapahtui kello 11 epp. — Entisiä kanteita wastaan antoi Rennerfelt kirjallisen selityksen, joka tähän lyhykäisesti kerrottuna sisältää: että leveransit oliwat täydellisesti tehdyt, waikka ei niistä ollut peräti tarkkaa lukua pidetty niin että joka wuosi juuri aiwan se ostettu paljous olisi kulunut; toisinaan oli ehkä wähän ylitse jäänyt seuraawaksi wuodeksi, jonka asian R. piti aiwan luwallisena, koska sitä wastaan ei koskaan ollut mitään moitetta lausuttu, waikka tilinteot wuosittain rewisionikonttoriin oikialla ajalla oliwat lähetetyt ja myös direktionin tutkintoon annetut; oikaisulaisia oli tosin pidetty muutamia päiwiä sen jälkeen kuin direktioni oli niiden irti päästämisen päättänyt, mutta siinä ei ollut Rennerfeltillä mitään tekemistä; sillä niitä päästetään ainoasti sihterin käskystä sittekuin hän on saanut niille passit walmiiksi, jonka tehtyä irti päästettäwät oikasulaiset otetaan ulos; — että tutkintowankeilta oli pidetty 1 kopeekka muonarahaa, tuli siitä että R. oli ymmärtänyt uuden asetuksen (joka määrää 7 kop. wuorokaudelta wangille) niin, että se yhden kopekan korotus tuli leiwän kalliimmasta hinnasta, jonka wuoksi se oli leiwän hinnaksi sisään pidetty, mutta tiedon saatua asetuksen oikiasta ymmärryksestä oli R. kohta maksanut ulos kaikki, ja kielsi R. tykkänään että mitään semmoista 1 kopeckan wähennystä oli tapahtunut ennen huhtikuuta 1862.

Uudet ilmiantajat lausuiwat pitkiä kertomuksia kaikista, mitä oliwat tehneet yksityisesti Rennerfeltille, joka tähän waan hywin lyhyesti taidetaan ottaa.

1:o Oikasulainen Höjer: on seppä, joka laitoksessa on ollut 4½ wuotta, tehnyt kaikenlaista sepän työtä laitoksen pajassa, kengittänyt 2 R:tin hewosta kaksi wuotta, raudottanut ajokaluja, tehnyt uudet rattaat, 3 eli 4 rekeä, korjannut lukkuja ja puria jne. Kaikki tämä työ laskettiin arwiolta tekewän yhteensä puoli wuotta. Toisinaan oli hän tehnyt tämmöistä yksityistä työtä aamusta ehtoosen asti. Höjer pyysi tästä palkintoa arwion jälkeen.

2:o Liljenstrand antoi kirjallisen lauseen paroni Rehbinderiä ja Rennerfeltiä wastaan, joka oli niin pitkä että sitä on warsin mahdotoin kertoa. Hän luetteli mitä hän joka wuosi sitte 1853 oli tehnyt yhdelle ja toiselle näistä. Hän oli raatanut ja wiljellyt 4 tyn. alan kiwimäkeä pelloksi par. Rehbinderille Ojoisten puustellin maalla, oli tehnyt 2 myllyn kiweä, wetänyt multaa Rennerfeltin taloon Luhtialassa, pyykinnyt waatteita Luutnatti Schantzille jne. Yhteensä oli hän wuodelta 1853 alkain ainoasti yhden talwen oikasulaitoksessa kehrännyt willoja. Hän pyysi palkintoja näistä „raskaista ja waiwallisista töistänsä".

3:o Lund oli myös tehnyt kaikenlaisia töitä Rennerfeltin käskystä, teurastanut jne., joista hänkin pyysi palkintoa. Hänen työnsä näkyi alkaneen wasta w. 1862 kewäällä.

4:o Helander oli elonajalla 1861 lähetetty Helsingistä ja 3 wiikkoa käytetty R:tin työssä ennenkuin työtuomiokaan oli langennut hänelle oikasulaitoksessa. Hän oli sinä aikana ollut linnan wankiudessa. Pyysi palkintoa.

Lisään tuli wielä huhtik. 26 p. irti laskettu oikasulainen Blomberg, joka sanoi tehneensä Rennerfeltille kaikenlaista kraatarin työtä, ei kuitenkaan laitoksen työajalla, waan wapahetkillänsä, josta hän antoi laskun nousewan 13 rupl. 68 kop., jonka hän pyysi oikeuden hänelle tuomitsemaan. Tähän loppui oikeuden istunto epp. kello 2. Asian tutkinto jälkeen puolipäiwän alkoi kello 4 ja kesti kello 7:mään, jolloin oikeuden täytyi lakata Rennerfeltin heikkouden tähden. Oikeus muutti nyt istuntonsa raastupaan ja bokhollari Eklundin asia otettiin esiin. (Häm.)

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema. Espanian, Ruotsin ja Italian waltiokirjoitukset Puolan asiassa sekä Wenäjän wastaukset niihin owat jo Wenäjän wirallisissa lehdissä julkaistut. Sekä itse kirjoitukset että wastaukset niihin owat hywin sen kirjoituswaihdon mukaiset, joka on ollut Wenäjän ja kolmen suuriwallan wälillä. Espanian kirjoitus on lauhkein. Se ei waadi muuta Puolalaisten hywäksi kuin keisarin lempeyttä ja armoa. Lähin tulewaisuus on nyt osoittawa, mitenkä Eurooppa tulee tyytymään näihin Wenäjän wastauksiin. Wastaukset kyllä owat sowinnolliset eiwätkä siis sen puolesta waadi Länsi=eurooppaa sotaan. Mutta mitä wakuutta ne antawat, että Euroopan waatimukset Puolan suhteen tulewat täytetyiksi, se on asia, joka on kahta arweluttawampi. Luultawaa on, että sowinnonhieromiset puolalaisessa kysymyksessä tulewat jatketuiksi, kun Wenäjän wastaukset oliwat semmoiset, ettei ne suorastaan kieltoa anna, waan antawat yleisiä wakuutuksia Wenäjän hywistä tarkoituksista Puolan suhteen. Wenäjässä taas näkyy suuri innostus wallitsewan, arwaten niistä monista adresseistä, jotka nykyaikana owat useista kaupungeista ja paikkakunnista lähetetyt keisarille. Kaikki nämät adressit sisältäwät parhaasta päästä pyyntöjä, että Wenäjän keisarikunnan kokonaisuutta säilytettäisiin, s. t. s. ettei mikään osa sen alueesta eroitettaisiin pois. Että tämmöiset adressit paljon tulewat waikuttamaan Wenäjän hallituksen käytökseen ulkomaan suhteen, on aiwan luonnollista. — Ruotsissa näyttää wiime=aikoina rauhallisempi mieli=ala päässeen woimaan. Nya Dagligt Allehanda=sanoman sotahuudot, joista jo olemme maininneet, on saanut paljon wastusta ruotsalaisessa sanomakirjallisuudessa. Waltiopäiwilläkin näkyy rauhallinen puolue olewan woitolla. — Wiimepostin sanomat todistawat, että Englanti oikein todenteolla on tarttunut Puolan asioihin. Lord Russell, Englannin ulkomaan ministeri, on nykyään julkaissut koko kirjewaihdon Puolasta Englannin Pietarissa olewaan lähettilään, Lord Napierin kanssa. Eräässä kirjeessä sanoo Lord Russell, ett'ei anteeksiantamus eikä ne lupaukset, jotka tähän saakka owat tehdyt, woi tyydyttää Puolaa. Myös mainitaan eräässä kirjeessä, että Wenäjän lähettiläs Lontoossa, parooni Brunnow oli kysynyt Lord Russellilta, oliko Englannin aikomukset rauhalliset. Tähän oli Lord Russell wastannut myöntämällä, mutta oli lisännyt: „jott'ette kuitenkaan erehtyisi, tahdon Teille sanoa wähän lisäksi: Englannilla on ainoastaan rauhallisia aikomuksia, mutta asema woi muuttua; Wenäjä woi hyljätä Englannin ehdotuksia. Puolalainen kapina woi lewitä. Siinä tapauksessa woisi tulla waaraa Euroopalle, ellei Wenäjän keisari tekisi jotain sowinnon=koetusta".

Puola. Täältä on mahdoton saada oikeata selkoa sotatapauksista, kun Puolalaiset sotiwat ihan sissien tawalla. Se waan näkyy, että wapauttamis=sota warttuu ja woimistuu. Puolalaiset owat jo saaneet apua meren puolelta. Kolme laiwaa lastattuna sota=aseilla, on jo laskenut maahan. Keisari sanotaan määränneen kreiwi Bergille 30,000 miestä lisää. Yhä enemmän wenäläisiä sotawoimia wetääntyy Puolaanpäin. Mutta kaiken tämän ohessa järjestyy Puolan itsenäisyyden olo yhä enemmin. Wenäläisissä keskuksissa riitelewät kreiwi Berg ja Wielopolskit, sopiwat taas korkeimman käskyn mukaan toistensa kanssa — ja rupeewat tämän jälkeen uuteen riitaan. Puolalaiset sitä wastoin owat nyt, sittenkuin Mierosławskin puolue saatiin kukistetuksi, yksimieliset enemmän kuin koskaan ennen. Kansallishallituksen julistuksia ja käskyjä seuraa toinen toisen perässä ja jokainen Puolalainen tottelee.

Preussin suostumus Wenäjän kanssa Puolan kapinan suhteen on jo ollut yleisenä walituksen asiana sekä itse Preussissä että muualla. Se on tunnettu asia, että Preussin hallitus tuon tuostakin on jättänyt puolalaisia wankia Wenäläisten käsiin. Edustuskamari on asettanut waliokunnan, tutkimaan hra Roennosen ehdotusta, joka waatii, että suostumus, joka antaa waltiollisia wankia Wenäläisten käsiin, on la'iton ja woimaton, kun kamari ei ole siihen suostunut. Waliokunta on hywäksinyt tätä ehdotusta ja pyytää että tämä nyt kohta epämääräiseksi ajaksi hyljättäisiin. — Preussi on, kuten jo ennen olemme kertoneet saanut kutsumuksen yhdistyä muiden waltain toimiin Puolan suhteen. Tähän on Preussi antanut kieltäwäisen wastauksen ja syyksi kieltoonsa sanonut, että se jo kaksi wuotta on waroittanut Wenäläisiä antamasta Puolalaisille aiwan wakaita toiwoja heidän kansallisen olemisensa uudistamisesta ja että se sentähden ei nyt woi antaa päinwastaisen kehoituksen.

Tuottaako kotitarpeen wiinapoltto rahawoittoa?

Woisiko sitä epäilläkään, kaikuu joka haaralta wastaukseksi tälle kysymykselle. Yksi tynnyri kauroja, kun sen myy semmoisenaan, tuottaa korkeintaan kolme ruplaa, mutta jos sen polttaa wiinaksi, niin sillä pian kuusikin otetaan, ja yli sen jää wielä trankki elikoille. Ei siis mikään keino ole niin touttawa, kun wiinanpoltto, eikä sitä wielä kukaan ole kieltänytkään; on waan puhetta wahingosta, jota wiina siweydellisessä suhteessa aikaan saattaa, ja joka kyllä on suuri, mutta syy siihen on muka juomarissa, eikä polttajassa. Olkoon niin. Liewittäköön itsekukin omaatuntoansa, miten parhaiten woi, nähden wiinan hirmuisia ja kauheita seurauksia. Se, jonka silmät eiwät ole aiwan pimitetyt woitonpyynnön raskaalla esiripulla, huomaa kyllä, mikä osa edeswastauksesta kerran on lankeewa wiinanpolttajan päälle, mikä juomarin, jos muutoin wielä ne sanat owat todet: woi sitä, jonka kautta pahennus tulee. Mutta siitä emme aio puhua. Olemme luulleet huomanneen ja koemme todeksi näyttää, ett'ei itse wiinanpolttajalle ole rahawoittoa, waan tappiota wiinanpoltosta, semmoisena kun se nykyään Suomessa harjoitetaan.

Näyttää kyllä eriskummaiselta, että joku ottaa selittääksensä, ett'ei se ole maawiljeliälle rahawoitoksi, kun hän wiljatynnyristänsä saa kahdenkertaisen hinnan. Mutta kun talouden seikkoja tarkastetaan, joudutaan epäilemättä harhateille, jos waan yksi ainoa niistä tutkitaan, katselematta koko talouteen, ja kuinka joku kysy=

mykfessä olewa seikka siihen waikuttaa. Niin saa maawiljeliä katowuotena joskus kahdenkertaisen hinnan tawaroistansa, werrattuna siihen mitä hywänä wuonna saa. Onko tämä hänelle rahawoitoksi? Ei, sillä hänellä on enemmin kuin puolta wähemmin myydä; ehkä saa wielä ostaa itsekin sitä nyt niin kallista tawaraa. Tämä on selwä; sitä ei kiellä kukaan maawiljeliä. Mutta kysykäät asiata kaupunkilaiselta; hänpä, parjaten maamiestä tunnottomuudesta, kun näin mahdottomia hintoja waatii, wakuuttaa että katowuodesta on tälle sula woitto, ja ainoastaan kaupunkilaisille ja muille jywän ostajille tappio. Otetaan wielä muita esimerkkiä, jotka wielä likemmin asiata koskewat, ja joita löytyy määrätön joukko. Jokainen maawiljeliä, jonka ei sowi suurissa kaupungeissa myydä maitoa korkeisin hintoihin, huomaa, tyystin tutkiessa, mitä hänelle tuottaa yksi lehmälle syötetty heinäleiwiskä, että se korkeintaan antaa wiisi kopeekkaa, mutta kaupungin torilla maksetaan hänelle samasta leiwiskästä 10 kopeekkaa. Eikö se siis ole mahdoton woitto myydä pois heinät. On kieltämättä, jos katsotaan ainoastaan siihen, mitä heinistä tulee. Mutta jos koko hänen talouttansa katsotaan, niin huomataan, että hänen kujansa ja peltonsa laihtuwat, ja että hän saa niin paljon wähemmin jywiä, talia ja lihaa, että se heinillä saatu raha ei likimainkaan palkitse tätä, ja että hänellä siis oli puhdas rahatappio siitä, että sai heinistä 10 kopeekkaa, eikä antanut niitä elikoillensa wiiteen. Se on myös selwä asia; kun eiwät pellot tule sontaan, niin ei saada jywiä. Ei tämäkään, sanotaan, ole wiinanpolttoon werrattawa, sillä ei wiinanpoltto wie mitään pois pelloista, eikä karjasta, paremmin wielä antaa. Yhtähywin eiwät kaikki tätäkään huomaa. Heinät myydään usein wiimeisiinkin, ja palkkioksi wedetään sitte karjapihaan hakoja. Mutta nämätkö maawiljeliät, jotka niin wiisaasti saawat kahdenkertaisen hinnan heinistänsä, nekö rikastuwat? Kokemus wastaa tähän kieltämällä. Se lähin woitto on kaukaisempi tappio. Tässä on olewa tarkoituksena näyttää, kuinka kotitarpeen wiinanpoltto, ehkä se antaa kahdenkertaisen hinnan siihen käytetystä wiljasta, toisella lailla waikuttaa niin turmelewaisesti koko talouteen ylipäänsä, että tämä woitto kääntyy tappioksi. Wieläkin: useat maamiehet saawat suuret rahat kuormain kulettamisella. Ei ne kotityössä näkywäisesti saisiwat läheskään sitä rahaa irti. Tuleeko tämä raha niille aikaa woittaen woitoksi. Ei suinkaan; sen myöden antaa lukija kernaasti. Sanottakoon mitä hywänsä wastoin näiden esimerkkien werrattawaisuutta wiinanpolttoon. Yksi seikka niistä ainakin on selwä, nimittäin se, että sellaisia rahawoittoja löytyy, jotka oikein katsottuina owat tappioita. Tällä erällä emme pyydäkkään muuta.

Syyt ja niiden waikutukset eiwät aina ole wierityksten, niin että aina, nähdessä jonkun waikuttaman, olisi helppo myös täydellisesti käsittää sen syytä. Usein tämä on haettawa kaukaa aiassa ja tilassa. Niin, jos tutkimme minkätähden eräs kansa on rikastunut, köyhtynyt eli ylipäänsä joutunut sille kannalle, jolla sen määrätyllä ajalla näemme olewan, saamme usein alkaa tutkimuksemme kaukana sen historiassa ja pitää lukua semmoisistakin seikoista, jotka pintapuolisesti katsoen eiwät näytä ollenkaan asiaan kuuluwankaan. Taikka, wähemmässä määrässä otettu esimerki: jos tahdomme tietää mitä erinäinen wiljelys-laatu waikuttaa rikastumiseen, emme saa lukua pitää ainoastaan siitä, kuinka paljon se tällä hetkellä tuottaa, waan myös siitä, jos se laihduttaa maan ja lopettaa tulot jonkun aian päästä. Jokaisen yksityisen kansajäsenen toimi ja talous waikuttaa myös kieltämättä koko kansan rikastumiseen tahi köyhtymiseen, ja kansan köyhtyminen eli rikastuminen waikuttaa taas takasin yksityisten toimeentuloon. Sentähden, niin kuin löytyy erinäisiä lakia yksityiselle taloudelle, joita seuraa jokainen taloudenhoitaja parhaan ymmärryksensä mukaan, niin myös on koko erinäinen tiede, joka tutkii kansatalouden lait. Mutta nämät lait joiden mukaan kansoissa warallisuus syntyy tahi häwiää, koskewat myös yksityisen toimeentulon seikkoihin. Arwattawasti ei kukaan kiellä, ett'ei koko kansan rikastuminen eli köyhtyminen jollakulla lajilla waikuta hänen yksityiseen oloonsa. Tässä tahdon siis, ensin katsoa millä lailla kotitarpeenpoltto waikuttaa koko kansan warallisuuteen, nojaten kansatalouden tieteen perustuksiin.

Saattaa kyllä joku tähän wäittää, ett'ei niin wähäpätöisessä kysymyksessä, kun se, tuottaako kotitarwepoltto rahawoittoa, ole asia ruweta pitkällisiin tieteellisiin johdatuksiin, ja jos ei se wähemmällä tule selwäksi, niin on kysymykseen pantawa, eikö wastaaja tahdo tällä tieteellisyydellä ainoastaan pimittää lukiata. Kuitenkin luullaan warmaksi, että jos aikomus on sillä selityksellä wakuuttaa isompaa osaa wiinanpolttajia Suomessa, joka on talonpoikia, niin ei tätä tieteen perustuksilla woi tehdä, waan, jos mahdollista, selwillä numeroilla.

Elköön kuitenkaan kukaan peljästykö, jos tieteestä puhumme. Monet tieteelliset totuudet, jotka aikoinaan owat olleet ainoastaan suurioppisten päissä, synkeissä puwuissa, owat wähittelen tulleet yhteisenkin kansan omaisuudeksi. Mitä nykyään jokainen talonpoikakin tietää maasta, auringosta ja tähdistä, on ainoastaan ankarimmalla tieteellisellä työllä keksitty, ja ollut salaisuutena kaikille, paitsi muutamille korkeimmasti oppineille. Jos maailman rakennus ja sen tieteelliset perustukset owat jonkun määrin woitu tehdä yhteisen kansan ymmärrettäwäksi, eihän olle mahdotonta, että myös ne lait, jotka wallitsewat kansantalouden seikoissa, woitaisiin esittää niin selwästi, että ne jokainen käsittää. Se on mahdotoin, että yhteinen talous woisi edistyä järkähtämättä, jos sen yleisimmät lait owat suurimmalle osalle kansaa tuntemattomat. Wähän siitä, että lainlaatiat ja oppineet maassa näitä tuntewat. He woiwat kyllä kukatiesi, wiisaitakin lakia säätää, mutta siinä että kansa noudattaa lakia on niiden woima ja hyöty, ja jos ei niitä ymmärretä, ei niitä myös oikein noudateta. Se on wielä lisättäwä, aiwan tärkeänä seikkana, että Suomen maan perustuslakien mukaan Suomen talonpoikaisella säädyllä on oikeus neljänneksi osaksi, säätyin kokouksissa, ottaa osaa lainsäätämisessä. Tämä sääty ei siis saa laiminlyödä toimittaa itsellensä parhaitakin tietoja, ei se saa peräytyä tutkimasta asiain tieteellisiäkään perustuksia. Kohta pidettäwissä waltiopäiwissä tulee ehdotellawaksi uusia lakia wiinanpolttoakin warten. Se tulee siis ainakin kaikille niille, jotka luulewat selwästi näkewänsä sitä onnettomuutta ja wahinkoa, kuin nykyisessä wiinanpolton tawassa on maan waarallisuudellekin, edeswastaukseksi, jos talonpoikainen sääty, ymmärtämättä asian oikeata perustusta, olisi wastaan kaikkea muutosta parempaan näin. Se kansa, joka waatii olla wapaana, ja joka ansaitsee sitä, ei saa heittäytyä tietämättömyyteen ja huolimattomuuteen, ja ne joidenka sydämmessä palaa rakkaus hywään, eiwät saa laiminlyödä taistella sen puolesta. (Jatketaan.)

Von Döbeln Porrassalmella *).

Se on C. A. Brakel, joka kertoilee.

Ensimäinen tuttawuuteni kenraali Döbeln'in kanssa syntyi w. 1789 Kesäk. 13 p., ensimäisessä Porrassalmen tappelussa, jossa hän palweli ajutanttina sikäläisen brigadi-päällikön ewesti Stedingk'in tykönä, joka itse oli Mikkelissä, 3/4 peninkulmaa siitä paikasta. Mutta antaakseni lukijan käsittää tätä weristä taistelua, katson tarpeelliseksi kertoa lähin-edelliset tapaukset. Lappeenrannan tiellä eteni 6000-miehinen Wenäjän armeja, jonka johdattajat oliwat kenraalit Michelson, Sprengtporten ja Rautenfelt. Kyyrön kylässä Ristiinan pitäjää oli joukko Porilaisia ja Sawolaisia, noin 400 miestä, majori von Knorring'in ja kapteini Sticht'in komennon alla. Tämä pieni osakunta kesti Wenäläisten päällekarkausta, kunnes se oli piiritetty ja hajoitettu. Kymmenen upsieria, enemmän kuin puoli wäestö, joutui kuoliaaksi tai wangiksi. Jälkimäisten luwussa Knorring ja Sticht. Hajonneet pakeniwat järwen-rannalle, missä makasi useita muonaweneitä, riensiwät niihin ja soutiwat Mikkeliin. Täällä ko'ottiin hätäisesti 600 miestä, jotka Porilaisen ewesti Gripenberg'in johdolla asettuiwat Porrassalmen ahtaille. Asema tarjosi mitä edullisinta puolustus-paikkaa, minkä wähäisempi sota-woima woisi walita wastustaaksensa isompaa. Korkea hieta-harju, järwiä kahden puolen ja kaita salmi, joka katkaisi harjun, niin että syntyi kaksi melkoista penkerettä, warsinkin sillä puolella, jota meidän oli puolustaminen. Pitkin harjun selkää kulki maantie Ristiinaan, josta Wenäläiset odotettiin. Yksi wallitus kahdella aukolla oli luotu penkereen ylimmäiselle reunalle, missä ahde alkoi wiettää salmea kohden. Tässä wallituksessa seisoi kaksi pientä rauta-tykkiä. Kaikki metsä oli raiwattu etu-puolelta, mutta siwuille ja takapuolelle jätetty, muka kätkemään joukkojen liikuntoja ja woimia. Yöllä Kesäk. 12 ja 13 p. wälillä tungettiin etu-wahtimme takasin, ja me häwitimme sillan, joka wei salmen yli. Wenäläisten ensi yritys kahlata salmen poikki peräytettiin. Kun wihollisten tykit oliwat paikalle ennättäneet, alkoi tykin-pauhina, joka wähitellen karttui karttumistaan; ja wihdoin lensi useista tuli-putkeista pompeja ja tuli-kuulia (ainoa kerta, jona olen nähnyt pompi-tykkejä käytettäwän kenttätykistöksi). Onneksi tähdättiin niin ylähälle, ett'ei erinomaista wahinkoa tehty. Meidän pienet tykkimme eiwät kantaneet wihollisten isompiin, taemmas asetetuihin tykkeihin saakka, mutta estiwät kuitenkin, yhdessä käsi-kiwäärien kanssa, kaikki heidän yrityksensä tunkeuda salmen yli.

*) Kirjasta: Anteckningar öfwer 1789—1790 samt 1808—1809 årens fälttåg i Finland af C. A. Brakel. Helsinki 1862. — Brakel, joka sitten w. 1808 oli kapteini Porilaisten rykmentissä, woitti Porrassalmella ensimäisen kunnian-seppeleensä ja oli silloin ainoastaan 15-wuotias.

Tunti-kausia ammuttuamme, loppui meiltä ampuma-warat. Käskettiin peräytyä, tykit wietiin pois, ja joukkomme siirtyi ta'appäin. Nyt Wenäläiset ryntäsiwät salmen yli, juoksiwat pitkin kumpaakin järwen-rantaa ja oliwat pian rinnallamme. Ewesti Gripenberg, jolla korkein komento paikalla oli ollut, oli kowin haawoitettu. Ewest-luutnantti Aminoff, Sawon-rykmenttiläinen, oli hänen jälkeensä ottanut komennon. Turhaan hän, ja hänen kanssansa urhea majori Jägerhorn, koetti ko'ossa pitää wäestön, joka alkoi hajallansa pakoon mennä. Mutta kapteini Grönwall, tawattoman kerkeytensä ja miehuullisen malttinsa awulla, riensi Porilaisten perään ja huusi heille pauhaawalla äänellä: „Seis!". Toteltiin. „Älkää häpeällä antako teitä wangita", ärjäsi Grönwall, „kääntykäät; annas, lyömme Wenäläiset". Ne sanat waikuttiwat. Kääntyä ja niinkuin salama hyökätä wihollisen päälle, oli tuokion teko. Paineteilla ja kiwäärin-tukeilla otettiin Wenäläiset wastaan, heidän pyrkiessään ahdetta ylös. Ei laukaisua kuulunut. Se ei enää ollut tawallista sodankäyntiä, waan hurja teurastus. Ruumiita ajettiin kasoille tai wiskattiin järween wierimään. Näin painiskeltaissa wasemmalla siwulla, kuului majori Jägerhorn'in awun-huuto oikealla puolella, missä Sawon miehet taisteliwat. Päästyäni onnella ulos ahtaudesta, osasin kerätä pienen joukon, jonka kanssa riensin Sawolaisten puolelle ja syöksyin täyttää juoksua Wenäläisten päälle. Tämä wähäinen awun-teko oli Sawolaisille kylläksi suuri, että taas saattoiwat ruweta päälle-käymään. Wihdoin täytyi Wenäläisten kumpaisellakin haaralla wetäydä takaisin salmen yli. Wallituksemme tuli taas meidän käsiimme, wähäinen joukko lisä-wäkeä sekä kaksi 3-naulaista metalli-tykkiä ja uutta ampuma-waraa ennätti awuksemme. Ampuminen taas alkoi kahdenkertaisella woimalla molemmin puolin. (Jatketaan.)

Seka-sanomia.

Woin-teosta. Sekä Holsteinissa että Suomenkin woin-tehtaissa käytetään woin suolaamiseksi se niinkutsuttu Lynepurin suola, jonka etu muun keittosuolan rinnalla on walkoisuus, hienous, wäkewyys ja puhtaus; lisäksi se helpoimmin sulaa ja paraiten sekaantuu woihin. Lynepurin suola on wiime aikoina Suomeenkin saapunut, ja joka kerran on sitä koettanut, ei suinkaan pidä lukua sen korkeasta hinnasta ja niistä mutkista, joita sen toimittaminen waatii. Kaupassa se tawallisesti kulkee tynnyreissä, jotka sisältäwät **24** leiwiskää ja tulewat täällä Suomessa maksamaan noin **8** ruplaa eli $33\frac{1}{3}$ kop. leiwiskältä. Alkuperäinen hinta Saksassa ei kuitenkaan ole kuin **4** rupl., ja toiwomista on, että kohtuullisempi tullimääräys sekä sisään-tuonti isommissa määrissä saattaisi täälläkin alentaa hinnan. Kuinka paljon suolaa woihin pannaan, määrätään sen aian mukaan, joka arwataan kuluwan, ennenkuin woi on nautittawa. Puolen wuotta ja enemmänkin pysyy Holsteinin woi warsin hywänä, jos joka woi-leiwiskään pannaan ei täyteensä naula (tarkemmin $27\frac{1}{2}$ luotia Lynepurin suolaa). Kaislahdella, mistä woi joka wiikko lähetetään Pietariin ja siellä kohta nautitaan, ei panna siihen suolaa ollenkaan, ja kuitenkin semmoinen woi hywin säilyy seitsemättä wiikkoa. Tämä kuuluisi ihmeelliseltä, ellei selitys olisi itse woin walmistuksessa. Pääsyy siihen, että tämmöinen woi niin kauan pysyy tuoreena ja hywänä, on taaleen kuoriminen, ennenkuin maito on päässyt happanemaan. Sillä jos maito happanee taaleen alla, niin maidon juusto-aineet erkanewat ja nousewat taaleen sekaan, josta niitä ei enää käy täydellisesti eroittaa, niin että senlaisesta taaleesta tehty woi helposti härskiintyy ja haisee wanhentuneelle juustolle.

Meidän maassa, missä woi enemmästi tehdään happaimesta taaleesta, tunnetaan mainittu haitta warsin hywin, waikka tawallisesti luullaan nuo pienet walkoiset juusto-aineet maidoksi, ja koetetaan niiden poistamiseksi sotkea ja pestä tuota äsken-kirnuttua woita. Mutta tämä keino ei ole hywä. Sillä ensiksi se ei täydellisesti te'e sitä hyötyä, mikä sillä tarkoitetaan, ja toiseksi se muulla lailla pilaa itse woin. Sotkemisella woi paljon kadottaa lujuuttansa ja tulee limaiseksi eli tahraiseksi, pesemisellä taas siltä katoaa sen hieno manteli-maku. Muutamilla on kuitenkin tapana woitansa wiruttaa kylmällä wedellä silloin kun se kirnusta otetaan, ja tämä wiruttaminen ei ole haitaksi.

(Kirjasta: „Strödda Anteckn. i Landtbruksämnen").

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 17 (29) p:nä arm. nimittänyt ja määrännyt: K. P. Annæ tähdistön 2:sen luokan jäseneksi: keis. Aleksanterin-Yliopiston wara-rehtorin, prowessorin ja jumaluusopin tohtorin y. m. F. L. Schauman'in; saman tähdistön 3:nen luokan ritareiksi: prowessorin, tohtori J. J. W. Lagus'en; prowessorin, tohtori L. L. Lindelöf'in, ja prowessorin, tohtori A. W. Liljestrand'in; K. K. P. Stanislaon tähdistön 2:sen luokan jäseneksi keisarillisene kruunune: prowessorin, jumaluusopin tohtorin y. m. B. O. Lille'n; saman tähdistön 2:sen luokan ritariksi keis. kruunune: prowessorin, arkiaterin ja lääketieteen tohtorin y. m. E. J. Bonsdorff'in; saman tähdistön 2:sen luokan ritareiksi: prowessorin, tohtorin y. m. A. Moberg'in; prowessorin, tohtorin y. m. E. J. W. af Brunér'in, sekä wara-kanslerin sihteerin, protokollasihteerin y. m. C. J. Jägerhorn'in; saman tähdistön 3:nen luokan ritariksi: Yliopiston-sihteerin, lakitieteen kandidaati A. Grotenfelt'in ja Yliopiston-kamreerin, maisteri N. C. Westermarck'in; kuin myös H. M. Keisari on antanut keis. Aleksanterin-Yliopiston kirjaston apulaiselle B. O. Schauman'ille hohtokiwillä koristetun sormuksen.

Nimitetyt: puukhollari Wiipurin postikonttorissa C. J. A. Kortman toiseksi ekspeditööriksi samaan postikonttoriin; wara-tuomari maisteri C. E. Frosterus kopistaksi keis. senaatin oikeusosastoon.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Piikkiön kirkkoherran waaliin on pantu: 1) Loimaan pitäjän-apulainen wk. J. N. Wialén, 2) Naantalin kappal. wk. M. Laurillius ja 3) Karjan pitäjän kappal. wk. A. Bergman. Kirkkoherran tutkinnon on käynyt Akaan pitäjän apulainen wk. J. O. Bergroth oppilauseella approbatur cum laude.

Kuopion hippak. Konsistoriumissa 22 p. huhtik. Wirkawakuutuskirja annettiin w. t. lehtorille L. M. Runebergille lehtorin wirkaan luonnontieteessä Kuopion lukiossa. — Määrättiin maist. G. Marelius lisä-opettajaksi Kuopion yli-alkeiskouluun. — 29 p. lähetyskirjeitä on walmistettu kappal. waalissa olewille Kemiin 28 p. kesäk. 5 ja 12 p:ksi heinäk. Waali täällä tapahtuu 2 p. elok. — Oulun yli-alkeiskoulun konrehtori W. L. Helander määrättiin toimittamaan linnansaarnaajan wirkaa Oulussa ja pitäjän Brääkkylässä A. Weckman määrättiin oman wirkansa rinnalla toimittamaan kirkkoh. apul. toimitusta siellä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai, keskiwiikko** ja **lauantai,** k:llo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—59 k. L℔.
Ruismaltaat 75—80 k. L℔.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 15—3: 30 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 40 k. k:pa.
Perunat 12—13 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. L℔.
Wasikan-liha 1: 30—1: 75 L℔.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2:—80 k. L℔.
Palwattua samaa 2: 30—2: 50 k. L℔.
Talia 2 r. 60 k. L℔.
Tuoretta woita 15—17 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 23—25 k.
Tuoreet lahnat 5—6 k. ℔.
Tuoretta säynää 3 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Tuoretta silakoita 25—28 k. kappa.
Tuoreet kuhat 7—10 k. ℔.
Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Suolattuja silakoita 60—75 k. L℔.
Suolattua kilohailea 70—80 k. L℔.
Terwaa 4: 75—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 30—3: 70 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 30—2: 60 k syli.
Kuusi-halkoja 1: 75—2: 10 k. syli.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 13—16 k. L℔.
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 38. Keskiwiikkona 13 p:nä Toukokuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 pennin pieneltä riwilta.

Hela-tuorstaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen; ruotsalaisen: w. t. kappalainen Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puoliv. saarnan: w. kirkh. Tengén. Ilta-saarnaa ei pidetä.

Suomalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puoliv. saarnan: tohtori Wænerberg.

Ruotsalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Keskiwiikkona.

Toukok. 13 p. Jälkeen puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Antilopen, Hamstern, Åsnan ja Elgen.
„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa putelli-wiinistä ja juustosta.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö.
„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit wanhassa kirkossa 6:nen kaupungin-osan ja kaikkein huwilain kanssa.
„ k:lo 6 jpp. Seura „pro Fauna et Flora fennica“ kokoontuu.
„ k:lo 6 jpp. Huutokauppa Uschakoffin makasiinissä, läntisellä satama-laiturilla n:o 7.

Hela-Tuorstaina.

Toukok. 14 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla 506 ¼ koiwupuun-sylen hankkimisesta.
„ k:lo 3 jpp. Ylimääräinen rautatien-jono Tikkurilaan.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö ilman maksutta awoinna kaupungin työ- ja palweluswäelle.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Perjantaina.

Toukok. 15 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Kamelen, Apan ja Ekorren.
„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta kenraali Gripenbergin talossa Anna-kadun warrella n:o 8.
„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa junkkari-koulun rakennuksien korjaamisesta.
„ k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 5 jpp. Lukukinkerit wanhassa kirkossa suomalaisen seurakunnan kanssa.
„ k:lo 5 jpp. Urakka-awisioni waiwaisdirektionin edessä raastuwassa koiwu- ja hawupuiden hankkimisesta.

Lauwantaina.

Toukok. 16 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Gazellen ja Zobeln.
„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta wapaherrarouwa Klinkowströmin talossa prunni-huoneen-kadun warrella.
„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Haren, Hyenan ja Hillern.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö.

Sunnuntaina.

Toukok. 17 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna ilman maksutta kaupungin työ- ja palweluswäelle.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Maanantaina.

Toukok. 18 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Elefanten ja Leopardens sekä Kataja-nokalla.
„ k:lo 11 epp. 14 p:nä tapahtunut urakka-awisioni jatketaan Weaporin satama-konttorissa.

Helsingistä.

Uuden teaterihuoneen yhtiö päätti kokouksessansa wiime maanantaina ylösfanoa nykyistä teaterisenraa. Yhtiön muista asioista ei woitu mitään päättää, ennenkuin asiat palowakuutus-yhtiön kanssa oliwat selwitetyt.

Säännöllinen höyrylaiwa-kulku on pantu toimeen Wiipurin ja Kuopion wälillä. Höyrylaiwa „Alio“, jonka eräs yhtiökunta tähän tarpeesen on ostanut Ruotsista, rupee pian tekemään säännöllistä matkoja näiden kaupunkien wälillä. Ne laiwat, jotka tähän saakka owat näillä wesillä kulkeneet, owat kaikki olleet proomien ja laiwojen kuljettamista warten. (H. T.)

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kokous 6:na p:nä t. k. — Lahjoja ilmoitettiin tulleiksi seuraawilta miehiltä: kenraali-majuori Furuhjelm'iltä Wenäjältä, yli-oppilas V. J. Smedberg'iltä, muona-miehelta Mikko Johansson'ilta, kirjakaupan-oppilaalta Alfred Öijeriltä, Wasenius'en ja kumpp. kirjakaupalta, ruukin-isäntä Frenckell'iltä, nimituomari Jul. Nygren'iltä, konsuli Böningh'iltä ja Seuran wahtmestari Pawén'ilta. — Seuran painatettawaksi tarjottiin seuraawia teoksia: 2 wihkoa enimmiten suomalaisten laulujen laulantoja, urkuniehti Wächter'iltä; Ranskan kielioppi Suomeksi, majisteri W. Floman'ilta; Saarimaan kosijat, näytelmä kolmessa kohtauksessa, kirj. Malakias Costiander; kaksi ensimäistä näytöstä Schiller'in tekemä murhe-näytelmää Kabal und Liebe, suomennettu nimellä Kawaluus ja Rakkaus, Seuran sihtieriltä, ja suomennos Stöckhardt'in Kemiaa, dosentti J. Krohn'ilta. — Tohtori Elmgren antoi wuoden tilin-tutkijain puolesta kertomuksen, jossa he, ehdotellen täyden tili-wapauden Seuran menneen-wuotisille wirkamiehille, ylistiwät „sitä kiitettäwää ahkeruutta, jolla sihtieri oli hoitanut Seuran kalliinta omaisuutta, kustantama-warastoa, kuin myös raha-wartijan selwää kirjan-pitoa“. — Esimiehelle jättämässänsä kirjallisessa ehdotuksessa ehdotteli Seuran Kunnia-esimies, että lehtori Borg'ille, joka oli tehnyt kaiken-laista walmistus-töitä siihen suomalaiseen sana-kirjaan, joka Kunnia-esimiehellä nyt on tekeillä, entisen palkinnon lisäksi tästä työstä määrättäisiin 150 ruplaa; johon Seura myös suostui. — Herra D. E. D. Europæus'elta oli Seuran esi-miehelle tullut kirje, jossa hän kehoittaa Seuraa kokouttamaan muinais-kaluja, josta asiasta Seura myös lupasi pitää huolen. — Kanteletarta päätti Seura painattaa toisen painoksen ilman toisinnoitta, 1000 kappaletta; uuden painoksen ko'on ja painatus-ehdot saisi sihtieri yhdessä tohtori Elmgren'in kanssa määrätä. — Samoin päätti Seura, että käsi-kirjoitus parannettua ruotsalais-suomalaista sanakirjaa pantaisiin painoon, niin pian kuin tutkijakunta siitä olisi lauseensa antanut, ja että sitä otettaisiin 1500 kappaletta. Senkin ko'on, paperin ja painatus-ehdot saisi sihtieri ja tohtori Elmgren päättää. — Tähän sana-kirjaan keräytyistä sanoista päätettiin ylioppilas T. J. Dahlberg'ille kassasta maksettawaksi 20 ruplaa. — Lehtori Borg jätti sen toimikunnan puolesta, jonka Seura asetti kamari-wirallisen Rabbe-wainajan Seuralle lahjoittamaa omaisuutta wastaan-ottamaan, nyt Seuralle 1000 ruplaa. — Kassassa oli, raha-wartijan kuukaus-kertomusta myöten, 86 mkaa 4 penniä. (Str.)

Uusmaan- ja Hämeenläänien maawiljelys-kokous Jämsässä 30 p. Kesäk. ja 1 p. Heinäk. tänä wuonna. — Me olemme jo wiime numerossamme maininneet tässä kokouksessa keskusteltawia kysymyksiä sekä kokouksessa tapahtuwia järjestystä. Me tahdomme tässä lisätä muutamia määräyksiä itse palkkioista. Ehdot palkkioin saamiseen owat seuraawat:

1:o. Esine, josta kunniapalkintoa annetaan, ei pidä ainoastaan muita parempi oleman, mutta myöskin itsessänsä oiwallisempaa laatua. 2:o. Talokarja, josta kunniapalkintoa tulee annettawaksi on: raawaskarja, lampaat, sijat ja siipi-eläimet. Raawaskarja pitää oleman runsasmaitonen ja samalla helposti lihoowa, lampaat pikaisesti lihoitetut, runsaswillaisia ja hywää willankaltaisuutta. Sijat ja siipieläimet pitää samate oleman helposti lihoitetut sekä sikiäwät. Sitä paitsi on pika-kaswuisuus, joka on lihoomisen kanssa likeisessä yhteydessä, maamme talokarjan mitä tärkeimpiä omaisuuksia. 3:o. Ainoastaan ne eläimet, jotka owat aiwan terweet, saattawat kilwoitella; wähäisistä, pian paranewista kipeistä ei kuitenkaan lukua pidetä. 4:o. Eiwät laihat eläimet, paitsi lypsäwät lehmät, taida kilwoitella. Lihawuutta waaditaan wälttämättömästi. 5:o. Ainoastaan ne eläimet, jotka owat kelwolliset sukuansa lewittämään, saattawat kunniapalkintoa saada. Eläi-

met, jotka owat kuohitut taikka määrättyä aikaa wanhemmat, eiwät niinmuodoin taida kilwoitella. 6:o Eläin, jolla aiwotaan kilwoitella, pitää wähintäin 9 kuukautta olleen omistajan hallussa. 7:o. Uuhet kilwoitelkoot kolmittain ja siipikarja samate kolmittain. Kaikki muut eläimet kilwoitelkoot kukin erikseensä. 8:o. Hywä on jos kaswawaiset eläimet pian tulewat täysikaswuisiksi, ja kahdesta yhden-ikuisesta ja yhtä hywästä nuoresta eläimestä, samaa eli werroille wetäwää sukua, woittaa isompi. 9:o. Kun eläinten kyky poikueesensa istuttaa omaisuuksiaan warsin kuuluu heidän sukuperäänsä, niin otetaan kaunis ja sekoittamaton (Suomen tai ulkomaan) sukuperä palkkioiden määräämisessä myöskin lukuun. 10:o. Ulkomaalla syntyneet eläimet eiwät woi kilwoitella. 11:o. Kilpaan osaa ottawaisten eläinten ikä pitää todenmukaisesti ilmoitettaman, syntypaikka ja jos mahdollinen on myöskin sukuperä. Jos lehmä kilwoittelee pitää wiime poikimus tiedoksi annettaman. Kilpa-aika on määrätty seuraawalla tawalla: Hehko saa olla 1:stä 3:meen, Lehmä ensimmäisestä 8:saan, Sonni 1:stä 4:jään, Lammas 1:stä 6:teen wuoteen wanha. 12:o. Mitä sikoihin, siipieläimiin, työaseisin ja karjanantiin tulee, jätetään nämä asianhaarain jälkeen yllämainittuin yleisten päätteiden mukaan palkkiomääräjien arwattawiksi.

Palkkioiksi määrätyt rahat owat seuraawalla tapaa ositeltut: 1 luokka, sonnein eli härkäin palkkiot, 1—4 wuoden wanhasta härästä, sen suwusta huolimatta, 80 markkaa; 2 palkkio, samate 1—4 wuoden wanhasta härästä, 60 markkaa, ja samaniksisestä omanmaisesta härästä 60 markkaa; 3:mas palkkio, 1—2 wuoden wanhasta härästä, sen suwusta huolimatta, 40 markkaa. Lehmistä: 1 palkkio, 3—8 wuoden wanhasta, sen suwusta huolimatta, 60 markkaa; 2 palkkio, 3—8 wuoden wanhasta samallaisesta, 40 markkaa ja 3—8 wuoden wanhasta omanmaisesta, 40 markkaa; 3 palkkio, 1—3 wuoden wanhasta hiehoista, suwusta lukua pitämättä, 20 markkaa. Lampaista: 1 palkkio, 1—6 wuoden wanhasta oinaasta, 24 markkaa ja kolmen 1—6 wuoden wanhan uuhen parwesta 20 mark.; 2 palkkio, 1—6 wuoden wanhasta oinaasta, 12 mark. sekä kolmen 1—6 wuoden wanhan uuhen parwesta 12 mark. Sioista: 1 palkkio, wähintäin 8 kuukauden wanhasta karjusta, 24 mrk. sekä wähintäin 8 kuukauden wanhasta imisä-siasta 16 mrk. Siipikarjasta: 1 palkkio 20 mrk. ja 2 palkkio 12 mrk. — 2:nen luokka. Tähän luokkaan kuuluwain esineiden palkkioiksi on määrätty 400 markan suuruinen summa, joka jaetaan palkkiotuomarein tarkemman tutkinnon mukaan. — 3 luokka. Tätä luokkaa warten on määrätty 120 markkaa. — 4 luokkaa warten 160 markkaa. — 5 luokkaa warten 200 markkaa. — 6 luokkaa warten 160 mrk.

Kilpa-kynnöstä annetaan a) kun kääntöauraa käytetään, 1 palkkio: 32 markan arwoinen hopeapikari; 2:nen palkkio: 20 markkaa; 3 palkkio: 16 markkaa; 4 plk.: 12 mrk.; 5 plk.: 8 mrk.; b) kun haarukka-auraa käytetään, 1 palkkio: 20 mrk.; 2 plk.: 16 mrk.; 3 plk.: 8 markkaa. Paitsi sitä saapi jokainen kyntöön osaa ottawainen, joka ei ole woittanut mitään palkkiota, 2 markkaa kehoitukseksi.

Kokoukseen osaa ottawaiset, semminkin jos he tahtowat saada itselleen asuntopaikkoja tilatuksi, ilmoittakoot tätä aikanansa Seuran toimitukselle, jotta Jämsään tultua heille Seppolan kestikiewarin talossa asuntopaikkoja näytetään.

Kirjeet yllämainitussa asiassa lähetettäköön Hämeenlinnan tai Jywäskylän kautta Jämsään ja „Maawiljelyskokouksen toimitukselle Jämsässä".

Toukok. 12 p. Harwoin on Helsinki tätä ennen ollut niin paljon kuin näinä wiimeisinä aikoina luulojen, huhujen ja juorupuheiden wallassa. Meneppäs waikka minkä hywänsä, niin kohta saat jotain eriskummaista waltiollista uutista sekä ison joukon waltiollisia arweluita ja mietteitä kuulla. Että niissä usein jonkunlaista waltiowiisautta olisi, sitä ei woi juuri sanoa. Wiimewiikolla tapahtui yhtä ja toista, joka antoi kaikille waltiotietureille hywin paljon wauhtia lisää. Maaseuduilta taas kuuluu kulkupuheita, jotka osaksi owat hywin sukkelia, osaksi hywin kamalia. Niinkuin sanottu, ei nyt puutu uutisia, sillä niitä tulee joka hetki uusia — mutta ne owat sitä laatua, että „Uutiset" ei woi niitä lukijoilleen kertoa.

Ylioppilaat rupeewat jo täältä lähtöä hankkimaan. Luennot lakkaawat wähitellen. Eilen piti prow. Snellman wiimeisen luentonsa ja — lopetti samalla waikutuksensa yliopistollisena opettajana. Tämä hänen waikutuksensa on warmaankin aina säilyttäwä ylewän sian yliopistomme muistokirjoissa. Hra Snellman on ollut yliopiston opettaja sanan korkeimmassa merkityksessä, sen sanoo jokainen, jolla on ollut onni kuulua hänen oppilaisiinsa. — Eilen piti historialliskielopillinen tiedekunta lähtiäispidot kuraatorillensa, toht. C. G. Estlander'ille, joka nyt tämän wirkansa jättää lähteäksensä yliopiston matkarahalla ulkomaille.

Teaterin tulipalo on yhä wielä kestänyt yleisenä puhe-aineena, waikka asia jo onpi piankin wiikon wanha. Suurella uteliaisuudella odotetaan saada kuulla, mitä poliisi-tutkimus woi saada selwille tulen syttymisestä. Tämä seikka onkin wielä hywin epäselwä ja kummallinen. Me emme huoli ruweta arweluihin tästä asiasta, me saamme wasta, kun poliisitutkimus alkaa, antaa lukijoillemme joitakuita selityksiä asian oikeasta laadusta.

Toisen suomalaisen luennon kemiallisessa oppisalissa piti wiime lauwantaina kandidati Godenhjelm. Hän puhui Kane'n jäämeriretkestä. Wäkeä oli yhtä paljon kuin ensimäiselläkin kerralla. Tulewana syksynä tulee luultawasti tämmöisiä luentoja pidettäwäksi myöskin ruotsiksi.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnan lukiossa tämän kuun 2 p:nä rehtorin-waalissa walittiin jumaluusopin lehtori, toht. G. J. Lindström rehtoriksi ja määräysopin lehtori, toht. C. G. Sucksdorff wararehtoriksi tulewaksi kolmeksi wuodeksi. (Häm.)

Ulkomaalta.

Ranskasta kuuluu, että Wenäjän wastaukset pidetään hywin rauhallisina. Englannista ei wielä ole saatu tietoa, mitenkä siellä näitä wastauksia on arwosteltu.

Englannin parlamentissa on Henessy, joka on ollut matkustuksessa Krakauun ja siellä kunnioitettu useilla juhlapidoilla, ilmoittanut, että hän parlamentissa aikoo esittää adressin lähettämistä naiskuninkaalle Puolan asioista. Tämä ilmoitus wastaan-otettiin suurella ilolla.

Puola. Wenäläiset owat tulleet suurelle häwiölle eräässä tappelussa Peisern'in likipaikoilla. Wenäläisten wirallisten tietojen mukaan on 500 miehen suuruisen wenäläisen joukon täytynyt paeta preussiläisen rajan ylitse. Wenäläiset kadottiwat paljon wäkeä, kuolleita ja haawoitettuja. Puolalaisten joukko oli ollut 4 tai 5,000 miehen suuruinen hywin järjestettyä wäkeä. Preussin alueella otettiin Wenäläiset aiwan hywin wastaan. — Markis Wielopolskin sihtieri nimeltä Minichewski on murhattu oman huoneensa portailla. Minichewski oli wirallisissa lehdissä kirjoittanut useita Wenäjän-ystäwällisiä kirjoituksia. Keskuskomitea oli tuominnut hänen hengeltä pois ja pani näin tuomionsa toimeen. Lakkarissansa oli tuomionpäätös.

Turkinmaalta kuuluu, että siellä pian uhkaa kowia tapauksia. Tyytymättömyys kristittyin seassa Turkkilaisten waltaan on ylinnä. Belgradista on lähetetty julistuskirjan, jossa waaditaan Euroopan apua Turkkilaisia wastaan sekä luwataan elää ja kuolla wapauttamisen tähden.

Tuottaako kotitarpeen wiinapoltto rahawoittoa?

(Jatko wiime n:roon.)

Woitonpyyntö estää usein ihmistä näkemästä, ei ainoastaan sitä mikä on oikeus, waan senkin, joka parhaimman woiton tuottaa. Tämmöistä sokeutta wastaan sodit aan ainoastaan walistuksen aseilla, totuutta esittelemällä niin selwästi, ett'ei syntymäiseltäkään sokea hengellinen silmä woi olla sitä näkemättä. Tehnemme tässä sitkeässä wiinanpolttoasiassakin koetuksen. Sitä kuitenkin myönnyttänee jokainen, että kun koko maan warallisuus enenee, silloin karttuu myös jokaisen yksityisen rikkaus. Sillä mitä se muuten merkitsee, että maa rikastuu. Rahat, tawarat, eihän ne ole ilmassa, ne owat jonkun käsissä. Mutta onko se mahdollista, että yhdelle tai useammille kansanjäsenille lisääntyisi waroja, ja ett'ei nämät wähitellen lewiäisi, yhdellä tai toisella lailla, kaikille muille. Se on tämä seikka, jota erittäin epäillään. Mutta pyydän lukijata wähän tyystemmin asiata aprikoitsemaan.

Ne, jotka lukitsewat rahansa arkkuun, owat niin harwat, ett'ei niistä tarwitse mitään lukua pitää. Ylipäänsä kaikki ihmiset tahtowat rahoillansa jotakin ansaita. Panewat niitä siis liikkeelle. Mikä teettää työtä, mikä taas lainaa rahansa muille korkoa wastaan. Mutta lainaaja taas on wälttämättömästi jotakin hyödyllistä toimittawa näillä rahoilla, sillä muuten ei hän woi niistä korkoa maksaa. Seuraa siis tästä, että kaikki erään maan rahat ja warat aina owat jotakin työtä toimittamassa. Mutta kun paljon työtä toimitetaan, niin lewiää paljon rahaa ympäri maata jokaiselle ihmiselle, sillä jokainen ihminen on yhdellä tahi toisella tawalla työtä tekewä. Samaten enimmästä työnteosta seuraa wielä, että enemmän tawaroita tarjotaan kaupaksi. Mutta se on tietty, että mitä enemmän tawaroita myytäwäksi tarjotaan, sitä enemmin ne alenewat hinnassa, joka kuitenkaan ei ole myyjälle wahingoksi, sillä wilppaamman työnteon kautta on hänellä enemmän myytäwänä. Suutarin, jolla ei ole työmiehiä, täytyy woittaa esm. 50 kop. saapas-parista, kun ei saa kuin 100 paria wuoteensa walmiiksi, ja hän elää sittenkin huonosti. Mutta jos hän walmistaa 1,000 paria, ei hänen tarwitse woittaa kuin 10 k. parista, ja hänellä on kuitenkin kahdenwertainen eläke. Hän rikastuu siis, waikka saappaat halwenewat, ja saappaan ostaja rikastuu, sillä hän saa ne paremmalla hinnalla.

Kuitenkin woi myös tapahtua, että tawarat kalliintuwat, waikka niitä on runsaasti, mutta ostaja lunastaa ne kuitenkin helpommasti kuin heidän ollessa halpoina. Se tapahtuu seuraawalla tawalla. Kun Matilla ja Jussilla on huono työnansio eiwät jaksa kustantaa itselleen puhdasta ruisleipää, eiwätkä niistäkään rukiista, joita ostawat, woi maksaa kuin esm. 5 ruplaa. Uusista waatteista ei ole puhumistakaan. Mutta kun maassa warallisuus karttuu, niin Jussi ja Matti saa hywän työnansion, he syöwät puhdasta leipää, siis kuluu enemmän rukiita kuin ennen, mutta Matilla ja Jussilla on runsaasti rahaa; ne maksawat 6:kin ruplaa tynnyristä, ja ostawat sen ohessa uudet werkaset waatteet. Wapriikit siis lisääwät työntekiöitä, josta taas uusia ostajia maawiljeliän tuotteille, ja niin edespäin. On se kieltämätöin, että kun yhteinen warallisuus maassa karttuu, niin se wähitellen jakaantuu kaikille sen asujamille. Rahat owat kuin kalat järwessä. Jos niitä on paljon, niin saa pyytäjä paljon (ja pyytäjiä, se on työntekiöitä, owat kaikki ihmiset) jos niitä on wähän, niin tulee kullekin wähän.

Nyt seuraa kysyttäwäksi: karttuuko maan warallisuus wiinanpolton kautta? Tässä ei wielä puhuta siitä, rikastuuko yksi tahi toinen wiinanpolttaja keinonsa kautta, waan rikastuuko koko maa. Sitä tietysti myönnyttää jokainen, että jos esimerkiksi ne 100,000 tynnyriä wiljaa, jotka maassa wiinaksi poltetaan, wietäisiin ulkomaalle, niin maan entiset rahawarat lisääntyisiwät näiden 100,000 tynnyrin hinnalla. Mutta kun ne wiinaksi poltetaan, on se maan warallisuudelle aiwan sama, kuin jos ne heitettäisiin järween, eikä mitään wiinaa juotaisi. Tämän wiinan kautta tosin rahat muuttuwat wiinan juojan plakkarista wiinanpolttajan (joll'ei tämä juo wiinansa itse), mutta se on selwä, ett'ei maassa löydy kopeekkaakaan enemmän rahaa kuin jos 100,000 tynnyriä olisiwat järwessä. Siis, warallisuus ei ole karttunut; järwi on kalatoin.

Koetan selwittää asiata esimerkillä. Kuwailkaamme siis koko Suomenmaa perheeksi, jossa on neljä weljestä. Pekka wiljelee maata, Heikki rakentaa tehtaita, Matti ja Jussi tekewät kaikenlaista työtä. Kaikilla yhteisesti on rahoja 1,000 ruplaa. Nyt päästään uutisiin. Kun wähän syödään ja käydään huonoissa waatteissa, niin huomataan, että säästyy ylitse entisiä waroja wilja 100 ruplan edestä. Wuoden kuluessa on siis perheen warallisuus karttunut 1,100:an ruplaan. Nyt tuumitaan, milläpä se liika wilja isommaksi hyödyksi käytettäisiin. Wiljana se on 100 arwoinen, mutta poltetaanpa sitä wiinaksi, niin se on 200 ruplan arwoinen. Tietysstikin se niin tapahtuu. Perheessä löytyy nyt siis 1,000 ruplaa entisestä, ja wiinaa 200 ruplan edestä. Nyt ruwetaan elämään. Matti ja Jussi, jotka owat halukkaammat wiinalle kuin ruualle, syöwät huonoa leipää ja kaljaa, lihasta ja maidosta ei puhettakaan. Waatteet owat kaikki repaleina, mutta wiinan he lunastawat kalliilla hinnalla. Ne ennen kaikille weljille jaetut 1,000 ruplaa kokoontuwat nyt Pekan ja Heikin plakkariin. Se oli werraton keino kun 100 ruplan wiljalla saatiin 200 ruplaa! Pekka ja Heikki kiittäwät wiinanpolton tuottawaisuutta, mutta kun wiina on juotu on perheessä niin kuin ennenkin waan 1,000 rupl. Tosi on, että Pekka walittaa, ett'ei karjansa tuottanut mitään. Ei kukaan osta maitoa; woi ja liha käywät polkuhintoihin; tosi on, että Heikki wannoo täytywänsä peräti lakata werkaa teettämästä, sillä ei sitä kukaan osta. Mutta syy on yhdessä ja toisessa. Sitä ei hullukaan kiellä, ett'eiwät woitolla kuitenkin ole, kun niin wähällä waiwaa saiwat 100 ruplan arwoisesta wiljasta 200 ruplaa. Ruwettiin uudesta taas. Ne 1,000 ruplaa jakaantuiwat taas Matille ja Jussille heidän työstä. Tosin Jussi on juoppo, ja Matille täytyi antaa ruotu-apuakin wallan ilmaiseksi; hän warasti ja täytyi kustantaa wartia häntä katsomaan. Mutta entä sitten. Olihan Pekka ja Heikki rikastuneet, kun sadasta ruplasta saiwat 200. Naapuriperheet eiwät käyttäneet samaa keinoa ja rikastuiwat päiwä päiwältä. Niin, sanoiwat Pekka ja Heikki, ne asuwat niin rikkaissa taloissa, että woiwat tulla aikaan wiinanpoltotta. Mutta meidän maa on köyhä, waikka olemme niin wiisaat, että 100 ruplan wiljalla saamme 200 ruplaa. Jussi ja Matti muuttuiwat kuitenkin aina hulttiommiksi. Heikki ja Pekka kiroiliwat, kun eiwät enään saaneet kunnon työtä toimeen. Yksi naapurityömies teki kolmen Matin työn, ja kuitenkin täytyi Pekan ja Heikin ruokkia kaikki lapset ilmaseksi ruodilla. Perikato oli käsissä, waikka aina waan suuret woitot saatiin wiinalla. Ei, sanoiwat Pekka ja Heikki. Koetaanpa kerran uusi keino.

Päästiin taas uutiseen, ja taas löytyi niinkuin ennenkin 100 ruplan edestä wiljaa liikenemään. Mutta nyt päätettiin jättää wiina polttamatta, ja wiedä nämät wiljat ulkomaalle. Ulkomaalta tulee takasin 100 ruplaa, ja wielä sen lisään kuljetuspalkka ja kauppawoitto. Ennen löytyi siis perheessä 1,000 ruplaa ja wiina 200 ruplan edestä. Nyt on sillä entiseltä 1,000 ruplaa ja ne ulkomaalta saadut 100 r.

(Jatketaan.)

Akatemiallista Kirjallisuutta.

Edellisellä wiikolla jaettiin uusi wäitöskirja nimeltä: „Indernas föreställningar om verldsskapelsen jemförda med Finnarnes" (Intialaisten eli Hindulaisten käsitykset maailman luomisesta werrattuna Suomalaisten käsityksiin), minkä wäitöskirjan hra Prowessori Fredrik Cygnæus'en esimiehyyden alla tarkasteltawaksi esittää Otto Donner, hist.-kielitiet. kokelas. Kirja on ulos-annettu tohtorin-arwoa warten ja on awaruudelta 77 siww. tawallista 8-taitteista. Sisällys on lyhyesti seuraawa:

Alkusanat puhuwat Turanilaisuuden merkityksestä Arjalaisuuden rinnalla ja mainitsewat teoksen tarkoitukseksi, wiitata muutamiin wertaus-kohtiin Hindulaisten ja Suomalaisten uskonnollisissa mietteissä, jotka näyttäwät todistawan, että kansat joskus owat likeisessä tuttawuudessa olleet tai ainakin yhteisestä lähteestä ammentaneet. — Siww. 1—5.

I. Hindulainen käsitys maailman synnystä. Alku-wesi, josta Indra (= aurinko jumalana) ja kaikki muu olemus on alkunsa saanut, muuttuu sitten toiseksi käsitykseksi, joka Soma-nesteen nimellä kuwaa kaiken alkua. Mutta Soma-nesteen käsitys wielä muuksi jalostuu; se muka on yleinen sielu, maailman henki, josta kaikki olennot lähtewät niinkuin säkenet liekistä. Sana, ajatus, on muka jumalien ja koko maailman alku; se muodostuu munaksi, joka halkeilee ja tulee maaksi ja taiwaaksi. Toisinaan Hindulaisten kuwitus esittää tämän alku-aineen jonakuna siemenenä, joka wedessä paisuu suureksi maailman munaksi, jossa itse jumaluus on sisäisenä elähyttäwänä woimana. Mutta luomisen syy on muka halu. Maja, joka on waimollinen muoto, koko luonnon synnyttäjä, samatekkuin jo wanhimmassa käsityksessä alku-wesi kunnioitettiin emän nimellä. Miehelliseksi, siittäwäksi woimaksi asettaa taru taas Brahma'n, ensimäisen jumalan. — Siww. 6—21.

II. Muinois-Suomalainen käsitys maailman synnystä. Kaikilla Suomensukuisilla kansoilla käsitetään nimillä Jumala, Juma, Num j. n. e. se jumalallinen alku-woima, joka asui ja wallitsi koko luonnossa, — maassa, meressä, taiwaassa ja sen ilmiöissä. Kirjantekijän ajatus on, että kansan-nimet: Häme eli Jam, sekä Suome ja Sabme owat samaa syntyperää, ja että nekin, samatekkuin Juma ja Num, alkuperäisesti merkitsewät taiwasta. Tästä juuresta hän johdattaa tuon runoissamme mainion Sampo-nimen, joka saattaisi olla jumalan eli taiwaan pää, lähde, alku, s. t. s. aurinko. Runojen lauseita mainitaan todistukseksi, että Sampo kalun käsityksenä alkuperäisesti on ollut aurinko. Mutta Juma, Num, kaiken olemuksen alku, on myöskin meri (Samojediksi Jam, meri). Tässä nyt alkaa yhteys Hindulaisessa ja Suomalaisessa käsityksessä. Runoissa kuuluu: „Ilma on emoja ensin, Wesi wanhin weljeksiä", ja toisissa synty-sanoissa: „Itsestänsä ilma syntyi, Ilmasta wesi erosi, Weestä manner maatelihe". Se on Ilmatar, „wanhin luonnon tyttäristä, ensin emä itselöitä", joka ajalee äärettömän meren selällä, kantaen maailman-munan polwellansa. Mutta lisäksi tarwitsee jokainen jumaluus-taru jonkun miehellisen muodon. Siksi on Juma eli Num liian himeä ja määrätön; Taara taas, joka alkuperäisesti hänkin merkitsee taiwasta, on tullut erittäin sodan jumalaksi; Ukko wihdoin on paljas liika-nimi. Heidän sijansa siis luomisessa täyttääpi Wäinämöinen ja häntä lähinnä Ilmarinen ja Lemminkäinen. Kirjantekijä todistelee, että nämä Kalewalan uroot alkuperäisesti käsitettiin jumaloina, ja että niinkuin kaksi jälkimäistä oliwat ilman ja weden henkilöt, Wäinämöinen oli manteren. Mutta niiden yli seisoo luoja, jonka luwalla „itsestänsä ilma syntyi" j. n. e. Tämä luoja on alku-mahti, maailman sisäinen henki, ja hänen olentonsa on sana, warsinkin synty-sanat, joita tarwitaan jokaiseen woimalliseen työhön. Kirjantekijä wertailee nämä seikat Hindulaisten käsitykseen, puhuu sitten, samaten wertaamalla, Suomalaisesta maailman munasta, sekä tuosta tawattomasta tammesta, joka „päiwän peitti paistamasta, kuuhuen kumottamasta". Hän keksii myöskin jotakin Soma-nesteen tapaista wirolaisissa ja muissa taruissa, osoittaa yhteyden Majan ja Ilmattaren, samatekkuin Brahman ja Wäinämöisen toimissa, ja lopettaa sillä päätöksellä, että Suomalaisten jumaluus-käsitys wiittaa „iki-wanhaan siwistykseen, joka on kukoistanut paljoa aikaisemmin kuin Euroopan siwistys-kansain". — Siww. 22—77.

Wäitös tapahtuu hist.-kielitiet. oppisalissa ensi keskiwiikkona Toukok. 20 p. ja wiralliseksi wastustajaksi on määrätty dosentti tohtori A. Ahlqwist.

Von Döbeln Porrassalmella.

(Jatko ja loppu 37 n:roon.)

Kun en enää tiennyt, pitäiskö mun pysymän enemmän aikaa sillä puolen, jätin minä wäkeni Sawolaisten pariin, otin grenadier-lakin eräältä kaadetulta Wenäläiseltä, panin sen hattuni päälle woiton merkiksi, ja menin, ymmärtämättömyydestä tai pään-wiiriössä, suoraan ampuma-linjan läpi lakeata ahteen-rinnettä ylös wallitukseen, antamaan rapporttini. Ne upsierit, jotka siellä istuiwat, ottiwat minua suosiollisesti wastaan, mutta Grönwallilta sain wakaiset torat, kun olin tarjounut ampuma-maaliksi. Hän riisti grenadier-lakin päästäni ja wiskasi sen pois. Muutamat herrat ottiwat ryypyn pullosta, joka minullekkin tarjottiin sekä palanen näkki-leipää. Niin hywää wiinaa en ole milloinkaan maistanut, niin hywää leipää en milloinkaan syönyt. Sillä wälin minua tarkasteli eräs upsieri armejan uniwormussa, joka näytti olewan hywin walpas. Minua pidätettiin wallituksessa ja käytettiin juoksu-poiaksi, wiemään käskyjä eri haaroille sekä rapporttilappuja posti-rakuunoille, jotka istuiwat walmiina kuljettamaan ne brigadi-päällikölle. Kerran palattuani senlaisesta lähetyksestä, astui huomiooni sama upsieri, joka ennen oli minua tarkastanut. Tuli-kuula kulki lähellä wallituksen yli; wäki kyykistihen kuullessa sen sähinää. „Älkäät kyykistäitkö", huusi herra; minä töllistelin. Kohta sen jälkeen sai sama mies otsaansa kiwääri-kuulan, joka jo oli lentänyt woimattomaksi ja kimmosi takasin haawasta. Weri alkoi wuotaa wirtanaan. Toisen kätensä hän painoi otsaa wastaan, toisen hän löi kaulani ympäri. Minä panin käsiwarteni hänen wartensa ympäri ja horjumatta hän juoksi minun kanssani wallituksesta. Minä saatoin hänen edemmäs erääsen alankoon, missä tiesi läkärin olewan haawoja sitomassa. Matkalla hän sopotti jotain itsekseen, luullakseni, rukousta tai siunausta. Kun erisin häneltä, hän pusersi kättäni, sanoi: „Kiitos, ystäwä, jos elän, tahdon muistaa teitä". Semmoinen oli ensimäinen tuttawuuteni kenraali von Döbeln'in kanssa.

Tappelu kesti yhäti päiwän-laskulle saakka, jolloin Wenäläiset wetäyntyiwät Ristiinaan ja woitto jäi täydellisesti meille. Hirweätä oli, taistelun perästä, talttuneella mielellä katsella tuo paljous ihmis-ruumiita, jotka niin ahtaalla kentällä makasiwat tiheässä, sekasin wihollisia ja omia. Mutta enintä kummastutti nähdä, kuinka enimmät kaatuneet wihollisct nousiwat ylös ja antautuiwat wangiksi. Nämä oliwat, kun eiwät enää nähneet mahdolliseksi pakoon päästä, heittäyneet pitkälleen, ja makasiwat liikkumattomina kaatuneiden seassa.

— — — — — — — — — — —

Uutta lisä-wäkeä oli tullut Porrassalmelle. Samana iltana, kuin tappelu loppui, tuli jo koko Pohjanmaan rykmentti. 19 p. yöllä tekiwät Wenäläiset uuden päälle-karkauksen, mutta nyt ei yritetty käydä salmen yli. Wiisaammin kuin edellisellä kerralla, kiersiwät Wenäläiset sitä järweä, joka oli oikean-puolisella kyljellämme ja löiwät sen wäen, mikä sinne oli asetettu heitä wastustamaan. Tämä mutka pakoitti Porrassalmella olewan joukon peräytymään Mikkeliin, ja sitten wielä 8 peninkulmaa Joroisiin. Sairas-huoneemme Mikkelissä joutui Wenäläisten waltaan, ja sen kanssa meidän useat haawoitetut, kapteini von Döbeln niiden joukossa. Kuninkaan liikkeet ison armejan kanssa waikutti sen, että Wenäjän kenraali Michelson sai taas palata saman tien kuin tullut oli, ja luopua koko ruotsalaisesta Sawosta. Sairashuone Mikkelissä jäi koskematta; mutta von Döbeln ja muut haawoitetut waadittiin takaamaan kunniallansa, ett'eiwät sen sodan aikana enää palwelisi Wenäläisiä wastaan.

Muutamat sanat olisiwat riittäneet kertomaan, mitä tiedän kenraali Döbeln'istä edellisessä Suomen sodassa; mutta se tappelu, missä hän sai parahimman kunnian-merkkinsä otsaan, on minun myöskin pitänyt kertoa. Se oli kenties tuimin tappelu, jonka mikään Suomalainen joukko on kestänyt Wenäläisiä wastaan ennen tai jälkeen. 600 miestä taisteli 19 tuntikautta 6,000:tta Wenäjän paraita sotilaita wastaan, ja sai woiton.

Wäärälän rauhan-teko lopetti tämän sodan. Sillä pitkällä rauhan-aialla, joka seurasi, en tawannut von Döbeln'iä ennen wuotta 1807, jolloin useat maaherrat ja rykmentti-päälliköt tuliwat kokoon Tampereelle tekemään ruotusowituksia rykmenttien wälille. Von Döbeln oli siinä Uusmaalaisten päällikkönä. Hän sai tietää, että minä kaupungissa olin ja kutsutti minun korttieriinsa. Otsa-nauhasta oli minun helppo tuntea ewesti, mutta ewesti ei tuntenut minua; tuo 15-wuotias, minkä hän oli nähnyt, oli jo kaswanut pään-mittaa korkeammaksi. Kun nimeni mainitsin, hän minua syleili ja alkoi kohta puhua Porrassalmesta. „Kun minut jätitte, sain minä ensimäisen sitomuksen ja wietiin sitten rattailla Mikkeliin. Haawani minulle tuntui kipeältä, mutta ei niin paljon kuin Wenäläisten sinne-tulo. Kenraali Rautenfelt käwi minua terwehtimässä, mutta en juuri kohteliaasti wastannut hänen kohtelemisiinsa. Olin niin mieli-karwas Wenäläisiä wastaan. Ei wiipynyt kauan, ennenkuin otsani parani minua trepaneerattiin (awattiin pääkallo), jolloin useat luun-liuskat otettiin ulos. Nyt olen terwes, ainoastaan tämä merkki on jälillä „(hän siirsi mustan nauhan ja näytti sywän arwen)", „jonka tämä nauha peittää". Me erisimme, emmekä sattuneet yhteen ennenkuin Pyhäjoen kähäkässä 1808 wuoden sodassa.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 29 (17) p:nä arm. nimittänyt K. P. Annæ tähdistön 2:sen luokan ritareiksi: keis. Turun howioikeuden wara-presidentin ja ritarin G. A. Tihleman'in; Suomen k. senaatin kamari- ja luwunlasku-toimikunnan esittelijäsihteerin ja ritarin K. E. Stjernwall'in; tie- ja wesikulkulaitosten päätirehtöörin ja ritarin J. Mickwitz'in sekä Saimaan ja Kallaweden merenmittaus-töiden päällikön ja ritarin J. Bartram'in.

Alam ilmoitettua allanimitettyin henkilöin hyödyllisestä toimeliaisuudesta, on Hänen Keis. Majesteettinsa arm. lahjoittanut heille seuraawia palkinnoita: Rewonsaaren tulliwartius-paikan päällikölle E. Nordblad'ille kultamitalin päällekirjoituksella „uutteruudesta", K. P. Annæ tähdistön nauhassa napinläwessä kannettawaksi, kauppias W. Druschinin'ille Haminassa sekä kauppias A. Lisitzin'ille Käkisalmessa hopiomitalit päällekirjoituksella „hyödyllisestä waikutuksesta", K. K. P. Stanislaon tähdistön nauhassa kaulalla kannettawaksi, kalastajalle A. Kannin'ille Käkisalmessa hopiamitalin samalla päällekirjoituksella saman tähdistön nauhassa napinläwessä kannettawaksi, Ristiinan tullikamarin päällysmiehelle J. Liljestrand'ille hopiomitalin päällekirjoituksella „uutteruudesta", K. P. Annæ tähdistön nauhassa napinläwessä kannettawaksi, Uudenkaupungin tullikamarin wahtimestarille K. W. Conradi'lle sekä luotsiwanhimmille A. Pitkäpaadelle, Pitkäpaaden luotsipaikasta, J. J. Heine'lle, Björksund'in luotsipaikasta, A. Ollas'elle, Pellingen luotsipaikasta, H. Petterson'ille, Hankoniemen luotsipaikasta, J. A. Öhman'ille, Ulkosaaren luotsipaikasta sekä J. Hall'ille, Oulun luotsipaikasta, samate hopiomitalit päällekirjoituksella „uutteruudesta", K. K. P. Stanislaon tähdistön nauhassa napinläwessä kannettawaksi.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäliwirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 75—7 r. tynnyri.
Ruisjauhot 57—59 k. Lℓ.
Ruismaltaat 75—80 k. Lℓ.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 15—3: 30 tynnyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Perunat 12—13 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 Lℓ.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. Lℓ.
Wasikan-liha 1:30—1:75 Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2:—80 k. Lℓ.
Palwattua samaa 2: 40—2: 60 k. Lℓ.
Talia 2 r. 60 k. Lℓ.
Tuoretta woita 15 - 17 k. ℓℓ.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lℓ.
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 23—25 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓℓ.
Tuoreet lahnat 5—6 k. ℓℓ.
Tuoretta säynää 3 k. ℓℓ.
Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℓℓ.
Tuoreet hauet 5—6 k. ℓℓ.
Tuoretta silakoita 25—28 k. kappa.
Tuoreet kuhat 7—10 k. ℓℓ.
Suolatut lahnat 5—6 k. ℓℓ.
Suolattuja silakoita 60—75 k. Lℓ.
Suolattua kilohailea 70—80 k. Lℓ.
Terwaa 4: 75—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 30—3: 70 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 30—2: 60 k syli.
Kuusi-halkoja 2: 2—10 k. syli.
Wiina 85 - 90 k. kannu.
Heinät 13—16 k. Lℓ.
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 39. Maanantaina 18 p:nä Toukokuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälistä.

Tänään Maanantaina.

Toukok. 18 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo ½7 jpp. Kirkonkokous Nikolai-kirkon itäisessä pawiljongissa saksalaisen seurakunnan jäsenten kanssa.

" k:lo ½8 epp. Soitannollis-näytelmällinen iltahuwitus yli-opiston juhla-salissa.

Huomenna Tiistaina.

Toukok. 19 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta Kiseleff'in kiwikartanon toisessa kerrassa, Unionikadun warrella n:o 5.

" k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Toukok. 20 p. k:lo 10 epp. Wäitös tapahtuu yli-opiston hist.-kieliopillisessa oppisalissa.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Kiseleff'in kiwikartanossa jatketaan.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni suomalaisen sotatoimikunnan edessä 128 metalli-kokartien ja 128 kameeli-karwaisten „Baschlykien" hankkimisesta.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa majistraatin edessä laitumen-maksujen ylöskantamisesta tulewana kesänä.

" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Tuorstaina.

Toukok. 21 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta optikus Wallman'in talossa itäisen Henrikki-kadun warrella n:o 4.

" k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

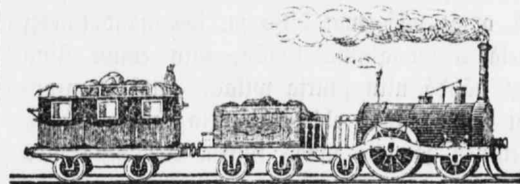
Häinen Majesteettinsä Keisari on wiime huhtikuun 25 p. alamaisuudessa tehdyn pyynnön mukaan armossa antanut eron senaatorille, salaneuwos, kamariherra Hänen Majesteettinsa howissa ja ritari wapaherra K. F. T. Langenskjöld'ille hänelle armossa uskotusta päällikkyydestä keis. senaatin talousosaston rahastotoimituskunnan yli, tullen Langenskjöld wieläkin pysymään senaatin jäsenenä, ja on Hänen Keisarillinen Majesteettinsa armossa määrännyt, että tähän toimikuntaan kuuluwat toimet owat jaettawat ensimäisen ja toisen toimituskunta-osaston wälillä ja että edellisen osaston toimet owat nimitetyn senaatorin, kanslianeuwos J. W. Snellman'in ja jälkimäisen senaatori ja ritari A. L. Born'in toimitettawat.

Kuuromykkäin-koulu Turussa. H. K. M. on alamaisen esityksen mukaan määrännyt, että Turun kuuro-mykkäin-kouluun pitää asetettaman kolmas opettaja, jolla paitsi muita tarpeellisia tietoja pitää oleman tarkka taito Suomen kielessä. Mainitun opettajan palkka tulee olemaan 1,200 markan palkka sekä huoneen-hyyryn-rahaa 400 markkaa. (F. A. T.)

H. Y. Kenraalikuwernöri wapaherra Rokassowski lähti wiime tuorstai-aamuna Pietariin.

Yli-opisto. Toukok. 12 p. seisoi lääkeopin kandidati F. J. E. Siwén julkisen lääkeopin-lisensiaatti-tutkinnon. — Samana päiwänä seisoiwat yliopistolaiset J. A. Florin, R. W. Sirén, F. J. Wiik ja A. J. Zetterman julkisen kandidati-tutkinnon fys. määrä-opillisissa tieteissä. — Toukok. 13 hywäksittiin kirjoituskokeet, jotka oliwat seuraawat yliopistolaiset tehneet jumaluusopin tiedekunnan edessä, ruotsin kielellä: O. A. W. Aurén, G. G. Forsman, A. W. Forstadius, J. Heininen, J. Sohlman ja A. E. Tallroth; suomen kielellä: E. Th. Eriksson, G. G. Forsman ja K. Wilén.

Kaasu-walaistus kaduilla on pääkaupungissa maksanut tammikuulta 842 r. 82 k., helmikuulta 516 r. 24 k., maaliskuulta 411 r. 28 k. sekä huhtikuulta 365 r. 55 k. (H. D.)

Soitannollis-näytelmällinen iltahuwitus tulee tänään yliopiston juhlasalissa annettawaksi niiden näyttelijättärien hywäksi, jotka owat teaterin tulipalon kautta kärsineet wahinkoa.

Alkeisopisto Oulussa. Sitten kun H. K. Majesteettinsa on määrännyt, että Oulun ylialkeiskoulu on lawennettawa lukioluokkien lisäämisellä, on H. K. M. sitten, kun alamainen ehdotus tässä asiassa on tehty, katsonut hywäksi määrätä, että yllämainittuun ylialkeiskouluun tulee kolme luokkaa lisättäwäksi ja oppilaitos kutsuttawaksi Oulun alkeisopistoksi. Opetus tulee tapahtumaan muutamissa oppi-aineissa ruotsin ja muutamissa taas suomen kielellä, sen mukaan kuinka kouluhallitus näkee soweliaaksi. Wiides luokka pannaan toimeen tulewan lukukauden alusta, Syysk. 1 p:nä, sekä kuudes ja seitsemäs luokka sen mukaan, kuin oppilaiset alimmaisista luokista niihin muutetaan. Tuomiokapitulo saapi jakaa opetuksen opettajain wälillä, siksi kuin oppilaitos on tullut täydelleen järjestetyksi. Nykyinen rehtori, maist. J. M. Kalm on tuomiokapitulolta saawa waltuuden Kreikan kielen lehtorin wirkaan sekä määrätään wielä wastaiseksi pitämään rehtorin-wirkaa siksi, kuin, kaikkien lehtorien-wirkojen sioitettua, rehtorin waali tawallisessa järjestyksessä woi tapahtua. Lehtorin wirka latinan kielessä sekä Ranskan ja Saksan kielen opettajain wirat sioitetaan nyt kohta laillisessa järjestyksessä sekä muut uudet wirat tarpeen mukaan ja sen jälkeen kuin uusia luokkia tulee lisään. Niille koulun opettajille, jotka ensimäisenä wuonna, ennenkuin kaikki uudet opettajan wirat owat sioitetut, toimittawat opetusta myös wiidennellä luokalla, ei tule mitään erinäistä palkkiota annettawaksi. Kun Wenäjän kieli on tauonnut olemasta wäkinäisenä opetus-aineena Suomen alkeisopetus-laitoksissa ja ehdotus opetustuntien jakamisesta ei siis enään ole kaikessa kohden tarkoituksen mukainen, tulee senaatti tarkemmin määräämään sekä opetusaineet uudessa alkeisopistossa että opetus tuntien jakamista. (F. A. T.)

Englantilaisia sotalaiwoja on, saatuin tietojen mukaan, ollut nähtäwinä Suomen lahdessa. (F. A. T.)

Hämäläinen lausuu seuraawan mietteen maailman menoista: Jos täällä maaydämessä saisi arwella jotakin maailman asioista, niin sopii sitä nyt tehdä. Ei koskaan pahimmillakaan ajoilla wielä ole ulkomaan sanomat olleet niin tahritut kuin nykyiseen aikaan. Tästä päättäen mahtaa Puolalaisten käydä hywin. Sillä raamattu todistaa: Autuaat owat ne jotka ei näe ja kuitenkin uskowat.

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema. Yhä enemmin rupee näkymään, että Wenäjän wastaukset läntisessä Euroopassa ei pidetä tyydyttäwäisinä. Ranskan wirallinen lehti on kuitenkin niistä puhunut jokseenkin kehumalla. Sitä wastoin lausuu „Morning Post", joka on englantilaisen ministeristön lehti, niitä wastaan kowinpaa moitetta. Siinä sanotaan muun seassa: „Länsiwaltain waltiokirjoitukset owat turhaan kirjoitetut. Puola on miekan kautta wapautettawa". „Times" laskee Wenäjän wastauksen Englannille kowan tarkastuksen alle. Wenäläisessä wastauksessa löytywä syytös, että muka tuo yleinen kumouspuolue, jolla on olopaikkansa läntisessä Euroopassa, on kokonaan Puolaan lewottomuuteen syyllinen, wäitetään ihan perättömäksi. „Times", sanoo tästä muun seassa seuraawaa: „kuuluu kuitenkin hywin merkilliseltä, että ulkomaalla olewat maanpakolaiset woisi häiritä tyytywäistä maata ja että tämmöinen wähemmistö olisi kylläksi woimakas rauhallisen enemmistön la'inkuuliaisuutta kumoamaan. Nämät owat syytöksiä, joita semmoiset hallitukset, jotka owat wieraantuneet alamaisistaan, aina owat esiin tuoneet. Puoleton katsoja tulee siihen päätökseen, että missä todellinen ja pysywä kapina on, siinä on myös todellinen ja yleinen tyytymättömyys. Oliko sotamiehen otto teko-asia wai ei? Ja jos se on teko-asia, kuinka sopii se yhteen semmoisen wapaan hallituksen kanssa, joka kohtuullisesti woisi tyydyttää Wieni-suostumuksen allekirjoittajia? Onko puolalainen kansa tyytywäinen? Ja jos se on tyytywäinen, mistä tulee se siis, että kapina kolmen kuukauden aikaa on raiwonnut koko maassa ja kaikista keinoista huolimatta, joita suuri sotawalta woi sen kukistamiseksi käyttää, yhä wielä kestää? Ruhtinas Gortschakowin wastaus ei näy

meistä sopiwan ei asianhaaroihin eikä siihen mieleen, jossa yhdistetyt wallat owat sille kirjoittaneet". Kun näemme etewimmät lehdet tämmöistä puhetta pitäwän, emme woi suurta lukua pitää siitä rauhallisesta käytöksestä, joka wastausten tultua on ollut hawaittuna muutamissa ranskalaisissa lehdissä. Wastaukset semmoisina kuin ne nyt owat, eiwät woi tyydyttää, se on epäilemätön asia — mutta ne woiwat olla jatketun sowinnon hieromisen alustana.

Toinen hywinkin arweluttawa seikka on, jos ne kolme liittowaltaa woi pitää yhteytensä ko'ossa, siksi kuin jotain warsinaisesti on toimitettu Puolalaisten hywäksi. Jo aikaa on nähty, että Itäwalta tässä seikassa on seisonut jokseenkin horjuwalla kannalla. Lähin tulewaisuus on pian osoittawa, tahtooko se jatkaa waltiotointansa siihen suuntaan, jossa se jo on alkanut waiko asettauda semmoiselle kannalle, kuin wiime itämaisen sodan aikana.

Nykyään tapahtuneista konkursseista.

Muutamia wuosia sitten lewisi suuri hämmästys kauppa-maailmaamme muutamista Turussa tapahtuneista konkursseista. Yksi kauppanimi toisensa perässä kumountui. Jos nämät seikat antoiwat syytä lewottomuuteen, oli kuitenkin yhtä suuri syy suuttumukseen ilmaantuwasta koukuttelemisesta ja siitä puuttuwasta wakawaraisuudesta, joka oli kauppa-toimissa hawaittawana. Uskottiin kuitenkin näiden oireiden olewan Turkuun suljettuna, ja sillä ajatuksella pian lohdutettiin, että siellä warmaankin oli jotain mädännyttä. Tuskin oltiin näistä kohtauksista toipuneena, ennenkuin samanlainen mädännyys alkoi näyttäidä myös pääkaupungissa. Suuret ja odottainattomat konkurssit tapahtuwat täälläkin ja — nämät owat samanlaista epäilyttäwää lajia kuin Turussa. Takaamista ei ole, etteiwät tämmöiset kohtaukset woi wetää oikein wakaawaisia kaupan-ajajia perikatoon.

On sanottu, että nämät häwiöt owat enemmin teollisuuden kuin kaupan waikuttamat, että ne owat saaneet alkunsa siitä, että pääomat suojellustullien kautta owat wedetyt semmoisiin teollisuuksiin, jotka eiwät millään muotoa woi tulla meidän maassa luonnollisiksi, ja että seuraukset tästä wäärästä lain-laatimuksesta nyt tulewat ilmi. Se woi olla tosi, että suojelustullien kautta tämmöisiä kohtauksia matkaan saatetaan. Mutta tällä hetkellä wetää tämä kohta syyksi, muistuttaa liian selwästi kukosta ja kliittu-wiiwasta. On hywä ja oikein että tahdotaan wäärälle suunnalle menemistä wastustella, mutta kuitenkin pitää olla sekä silmät että ymmärrys, jotta woidaan katsoa wähän ulommaksi sitä kliittu-wiiwaa, joka on joko oma tai toisten wetämä.

Kaikeista konkursseista, jotka wiimeaikoina owat ilmoitetut, löytyy tuskin ainoakaan, joka olisi yhdistykseessä suojeltujen teollisuusyritysten kanssa; sillä jos esimerkiksi Porin tulitikun-tehtaan-omistaja tekee omaisuuden alttiiksi-antamuksen, niin emme suinkaan woi hawaita tämän olewan seurauksen siitä, että pää-omia olisi wedetty teollisuuksiin, jotka maallemme owat luonnottomat.

Mutta ennenkuin otamme likemmin puhuaksemme nykyisistä konkursseista, lienee syytä lausumaan muutamia sanoja tästä suojelusjärjestyksestä. Me luulemme täydelleen ymmärtäwämme, mihinkä määrään tämmöinen järjestys meillä on wäärä, mutta emme woi millään lajilla hywäksiä sitä kiukkuisuutta, jolla täällä huudetaan meillä wähitellen kaswanutta teollisuutta wastaan. Pitäisi kuitenkin näin tärkeässä asiassa tiedettämän jotain muuta kuin joku yleinen oppikirja wapaasta kaupasta, jonka mikä koulupoika hywänsä pian woi oppia ulkoa *). Me emme nyt tahdo tästä laweammalta puhua, jättäen sen toistaseksi, jolloin aiwomme erittäin lausua muutamia sanoja maamme tärkeimmästä teollisuudesta: rauta-walmistus. Me tahdomme tässä waan muistuttaa, että Suomi ei kauwempi aika takaperin kuin ennen w. 1840 oli siinä onnellisuudessa, ett'ei sillä mitään omaa teollisuutta ollut. Suomalainen käwi silloin päästä warpaisin saakka puetettuna ulkomaalaisiin waatteisin. Kaikki mitä käsiinsä otti, jopa tulitikut ja saipua-palanen, oli ulkomaalaista; semmoisista suurista kaluista, kuin lapio ja pata sekä lukku owessansa, ei tarwitse puhuakaan. Jos hän silloin söi wähemmän wenäläisiä jauhoja suuhunsa, oli se sentähden, että hän esm. 1832 ja 1833 kuoli nälkään semmoisten pääomain puutteesta, jotka nyt annetaan jywäkauppiain käsiin. Oliko tämä seuraus kokonaisesta pää-omain puutteesta. Sitä ei woi sanoa, sillä yleensä myöden-annetaan, että jokseenkin suuria pääomia löytyi mutta sisälle-pantuina Pietarin lombardi-pankissa ja siis kokonaan hyödyttöminä omalle maalle. Jos näin ollessa la'inlaatija kaikenmoisella edun-annolla koki wetää omat pää-omat kotio ja, jos mahdollisesti wielä ulkomaalaisia lisään, niin emme siinä woi nähdä niin suurta wikaa. Että edun-annot aluksi oliwat ehkä hywinkin suuret, oli tarpeellinen ja että myös suuria erehdyksiä woitiin tehdä ja tehtiinkin, oli ainoastaan aiwan luonnollista. Mutta että koko maa tämän kautta olisi edistymisessään peräytynyt, sitä emme woi myöntää. Kiihoitus tarwittiin jonkun toimen herättämiseksi ja että nyt wähitellen koetetaan totuttaa pois tästä tawasta on oikein. Mahdoton on päättää, tapahtuuko tämä ihan pennillä oikeassa määrässä. Mutta tämä ei olekkaan niin ylen tärkeä. Pää-asia on, ett'ei kallisteta korwaa niille alinomaisille ristiin-naulitsemisen huudoille, jotka nyt nostetaan teollisuutta wastaan. Itse wapaan kaupan suurin waltiomies Peel ei uskaltanut yhtä haawaa poistaa jywätullia semmoisesta maasta kuin Englanti, jossa maanwiljelys oli noussut niin korkealle kannalle. Nyt huudetaan täällä yhdeltä puolen: poistakaa suojelustullit — joista lasketaan lukua muistamatta edes sitä tullia, jonka kotimainen teollisuusmies maksaa raaka-aineista — toiselta puolen: weroittakaa teollisuutta. Molemmat woiwat osaksi olla oikeita waatimuksia, jos niitä waan maltilla pannaan toimeen. Mutta hupaista tulee nähdä, mitkä summat nämät herrat, jotka toisella kädellä poistawat maaweron ja toisella antawat waltio-apua teatereille ja taide-akatemioille, woiwat kiristää teollisuudelta. Kahden, kolmen miljoonan arwoiselle teos-määrälle ei woine aiwan suuria weroja panna.

*) Jos alkupuolella tätä wuosisataa olisi löytynyt niin paljon sanomalehden-kirjoittajia, kansallistaloutta osaawia, kuin] tähän aikaan, niin ei warmaankaan silloin olisi tultu syyn-alaiseksi semmoiseen erehdykseen, että rahawulla ruwettiin edistyttämään semmoisen ulkomaalaisen kaswun kuin perunan wiljelemistä. Olisihan sitten näiltä saatu tietää, että tämä kaswu on hallan-arka, luonnoton maallemme j. n. e.

Ehkä teollisuutta hywin innokkaasti edistettiin, ei saatu kuitenkaan omia maanmiehiä panemaan siihen pää-omiansa. Oltiinkin enimmiten tarpeellisia tietoja wailla ja näiden saamiseksi tarwitaankin ei ainoastaan aikaa, waan heidän ehtona on osaksi myös kotona löytywää teollisuutta. Ei ole kaikki tehty ulkomaisilla esikuwilla, waan myös kotimaallinen käytännöllisyys tarwitaan ja sentähden onkin kaikelle uudelle toimelle jotakin suojelusta tarpeella. Seuraus oli nyt, että parhaasta päästä ulkomaalaisia antautui teollisiin yrityksiin. Näiden pää-oma oli usein kyllä ainoastaan hywä rohkeus. He oliwat siis waltion puolelta kohtuullista enemmän autettawat ja näin tapahtui, että waltio tuli teollisuuden warsinaiseksi kustantajaksi. Nämät oliwat ne wastukset, jotka alussa oliwat teollisuudelle esteenä, ja näitä samoja wammoja sairastaa se wieläkin. Kuitenkaan ei ole kiellettäwää, että tämä teollisuus kohdastansa on waikuttanut maan edistymiseen. Me ainakin olemme siinä wakuutuksessa, että, jos olisikin tämä edistys woinut olla suurempi, herätetty teollisuus ei suinkaan ole ollut sille esteenä. Emme myöskään myönnä, kuten jo yllämainittiin, että teolliset yritykset olisi pää-asiallisessa määrässä waikuttaneet nykyisiä konkurssia.

Mutta se anteliaisuus, jolla ulkomaalaiset, jotka täällä asettiwat tehtaita, autettiin, synnytti sen ajatuksen, että tämä maa oli oikea kulta-maa kaikenmoisille turhan tuumittelijoille. Tämmöisistä ei ole koskaan puutetta, missä waan tilaisuus heille löytyy. Meille ilmaantui joukko tämmöisiä ilman kaikketta omaisuudetta, mutta warustettuna erinomaisella ky'yllä esittämään itsensä taitawina asioitsijoina. Semmoinen kuin eräs Pohlman antoi meille opetusta tämmöisessä kauppa-asioitsija-toimessa, sen raa'immassa muodossa. Eräs Hülphers osoitti meille, ett'emme wahingosta woi wiisaiksi tulla. Emme tahdo näihin herroihin wertailla joukkoa muita, mutta ihmeteltäwää se ainakin on, että semmoiset, joilla ei ole nähtäwää omaisuutta mitään, kun wiimeinkin tekewät omaisuutensa alttiiksi-antamusta, jättäwät pari sadan tuhannen ruplan welkoja. Mistä tämä krediitti on saatu? Meidän on tästä syyttäminen omaa yksinkertaisuuttamme, joka wälistä menee yli uskottawan rajoja; mutta emme myöskään woi pitää suomalaista pankkia aiwan wiattomana tähän epäkohtaan.

Sen lewähdyksen jälkeen, johon kaikki kauppatuumat wiime sodan aikana uupuiwat, heräsiwät ne sen jälkeen kaksinkertaiseen intoon ja runsaat rahawarat waikutti, että Suomen pankki diskonttierasi arwopaperia, jotka oliwat arweluttawimpaa lajia. Pian oli pankki, kuten tunnettu on, 2½ miljonan welassa. Aina siitä saakka on ehtimiseen waroitus-huutoja nostettu tämänlaista diskonttierinkiä wastaan ja me tahdomme uskoa, että suurempi warowaisuus on käytetty, mutta kuitenkaan ei tarpeeksi suuri. Nimi- eli blanko-krediitti on yhä waan pysynyt. Seuraus on ollut, että wakaawarainen asioitsija-toimi on ollut tarpeellista pää-omaa wailla, kun kuitenkin luultawaa on, että maan rahawara olisi sille tarpeeksi suuri. Meidän mielestä woidaan hawaita eräs ominaisuus pan-

kin diskontieringeissa. Tämä ominaisuus on se, että pankki antaa niille, joilla ei mitään ole, noin sadan tuhannen krediittiä. Mutta jos joku tarwitsee useampia satatuhansia, niin ei pidetä mitään hypoteekkiä, ei mikään omaisuus wakuudeksi riittäwänä. Näyttää melkein sillä lajilla olewan, että jos jollakin olisi kultakappale niin suuri kuin koko maapallo, hänen tässä maassa olisi täytymys luopua omaisuudestaan welkojainsa hywäksi, ainoastaan siitä syystä, että hän suomalaiselta pankilta ei woi saada käywää rahaa kultaansa wastaan. Pankki, näet, pitää itsensä welwoitettuna jonkunmoiseen omaisuuden tasoitukseen. Rahat owat ulosannettawat ei sen mukaan, kuin kullakin on wakuutta antaa, waan niin, että jokainen, joka itsessään tuntee halua kaupan-tuumiin, saa wähäisen.

Tämmöisiä luulemme syyt nykyisiin konkurssiin olewan. Useasta niistä woidaan sanoa, mitä lausuttiin, kun suuri kauppanimi Ullberg ja Cramer Hampurissa kumountui: Koko asia on ainoastaan se, että useat herrat, joilla ei mitään tässä maailmassa ole ollut, saawat, oltuaan jonkun ajan miljoonien omistajia olewinaan, muuttaa siihen winti-kamariin, joka wastaa heidän oikeaan omaisuuteensa.

Kirjallisuutta.

Tilamme ahtaus ei salli meidän säännöllisesti ja oikeassa aiassa arwostella niitäkään kyllä harwoja teoksia, joita kirjallisuutemme pelto tähän aikaan kaswattaa. Meidän täytyy siinä kohden malttaa mieltämme ja odottaa sopiwaa aikaa. On siis tapahtunut, että meiltä tähän saakka on jäänyt arwostelematta ensimäinen osa Suomi-kirjan uutta jaksoa, nimeltä:

Suomi. Kirjoituksia isänmaallisista aineista. Toimittanut Suomalaisen kirjallisuuden Seura. Toinen Jakso. 1:nen osa. Helsingissä 1863. — 306 siww. 8:o. Hinta 3 markkaa.

Tämä olisi oikeastaan 21:s wuosikerta Seuran aikakaus-kirjaa. Mutta kokemus oli wiime wuosina kylläksi todistanut, että Seuran oli waikea saada määrä-arkit täyteen kunakin wuonna, ja wuosikertojen siaan on siis ruwettu uuteen jaksoon, jossa jokainen osa annetaan ulos milloin walmistuu ja kantaa ainoastaan järjestys-numeronsa. Tämä on suuri etu selwyyden wuoksi. Samalla kertaa on tehty se muutos, että nimilehti painetaan suomeksi. Tämä enimmästi on paljas kohteliaisuuden asia; sillä sisällys tulee wastakin olemaan ruotsia ja suomea sekaisin. Mutta kohtuullista kyllä on, että Seura noudattaa Suomenkielen ulkonaistakin kunniaa, missä ei Suomenkielen etu siitä mitään wahinkoa kärsi.

Tämän osan sisällys on seuraawa: 1) Om Ungerska språkets förwandtskap med Finskan (Unkarinkielen sukulaisuudesta Suomenkielen kanssa), kirj. August Ahlqwist, siww. 1—60, 2) Suomenmaan Joet ja Järwet, kertoi Cl. W. Gyldén, siww. 61—222, 3) Bref ifrån Gustaf Renwall till Rasmus Rask, åren 1818—1819 (Kirjeitä Gust. Renwall'ilta Rasmus Raskille, ww. 1818 ja 1819), painettawiksi antanut R. A. Renwall, siww. 223—250, 4) Sanapuwullinen kysymys W. Kilpiseltä, siww. 251—258, ja 5) Suomalaisen kirjallisuuden Seuran keskustelemiset w. $18\tfrac{4}{4}60$—$18^{1}{}_{3}{}^{6}61$, siww.259—306.

Herra Ahlqwistin tutkimus Unkarin ja Suomen kielten sukulaisuudesta on epäilemättä kirjan etewin kappale ja koskeekin semmoiseen aineesen, johon kauan on kaiwattu täydellisempää selitystä. Eräs Unkarilainen Jesuiitta Juhana Sajnowits, joka tähtitieteellisiä tutkimuksia warten w. 1768 käwi Norjalaisessa Lapissa, oli ensimäinen, joka osoitti jotakin sukulaisuutta Unkarin ja Lapin ynnä Suomen wälillä. Myöhemmin toinen Unkarilainen Samuel Gyarmathi puolusti samaa mielipidettä eräässä teoksessa, joka ilmestyi w. 1799. Tarkemmin tutkiaksensa asiaa, kulki Anton Reguly sekä Suomessa että Suomensukuisten kansain seassa Wenäjällä ja Siperiassa, mutta joutui kuolettawaisen taudin waltaan, ennen kuin oli woinut walmistaa tutkimustensa tuotteet. Nykyaikana on Unkarissa useita tiede-miehiä, jotka puolustawat Unkarin kielen Suomensukuisuutta, ja etewin niistä on Paawali Hunfalwy, joka par'aikaa Unkarin tiede-akatemian kustannuksella antaa ulos Suomenkielisen lukemiston. Mutta ylipäänsä Unkarilaiset eiwät mielellään tunnusta mitään sukulaisuutta Suomalaisten, Lappalaisten ja muiden senkaltaisten kanssa, waan ponnistawat ykspäisesti kaikkia senlaisia tieteen päätöksiä wastaan. Hra A. on nyt Suomalaisen kielitutkinnon kannalta ottanut asian tarkasteltawaksi, ja hän osoittaa selwästi, että sukulaisuutta on, tosin ei sana-waroissa aiwan paljon, mutta kieliopillisessa rakennuksessa sitä enemmän. Hänen tutkimuksensa on tehty erinomaisen wakawalla tieteellisellä tarkkuudella, ja on senkin puolesta merkillinen, että se lewittää paljon uutta waloa Suomen kieli-muotojen syntyyn ja alkuperäiseen laatuun. Itse pääkysymyksen luulisimme tässä olewan lopullisesti ratkaistuna, niin ett'ei Unkarilaiset eikä muut enää woi sitä ewätä. Meidän mielestä se olisi hywä ollut, jos hra A. olisi julkaissut teoksensa saksaksi; sillä ruotsinkielisenä sillä ei ole enemmän yleisöä kuin suomeksikaan, ja tärkeintä tässä kuitenkin on, että tieteellinen maailma ottaa asian huomioonsa.

Joka kuulee puhuttawan sukulaisuudesta kahden kielen wälillä, ajattelee tawallisesti jotakin semmoista yhteyttä kieli-äänissä kuin esm. Ruotsin ja Saksan wälillä. Kun siis sanomme, että Unkarin ja Suomen wälillä ei ole niinkään suurta yhteyttä kuin esm. Latinan ja Sanskritin wälillä, taitaapa moni pitää koko sukulaisuuden kyllä wähäarwoisena. Mutta asia on se, että koko Ural-Altaisessa eli Turanilaisessa suwussa ulkonainen ääni-yhteys on kowin wähäinen eri kielten wälillä. Suomi ja Wiro owat tosin melkein yksi kieli, niitä lähinnä seisoo Mordwan kieli, mutta muut siihen liittoon kuuluwat kielet woipi ainoastaan kielitutkija tuntea Suomen-sukuisiksi. Tämä suuri erilaisuus ei kuitenkaan tule juuri siitä syystä, että muka Suomensukuiset kansat olisiwat aikaisemmin hajonneet toisistansa, kuin esm. Arjalaiset eli Indo-europpalaiset. Müller muistuttaa, että asia käypi paraiten selittää näiden Turanilaisten kansain paimentolais-luonteesta, joka helposti hukkaa kielensä aineellisia osia ja matkallansa ottaa uusia mistä sattuu, säilyttäen ainoasaan sisällisen kieli-hengen, josta niiden sukulaisuutta sitten paraiten tunnetaan. Jos siis Suomen Unkarin kielet kyllä paljon eriäwät toisistansa, ei tämä seikka kuitenkaan wälttämättömästi merkitse, että ne wuosituhansia owat erillänsä eläneetkin.

Kirjoitus Jo'ista jo Järwistä on nimiluettelo, jonka tarkoitus on kehoittaa kunnioitettawia maamiehiä oikaisemaan mahdolliset wirheet niiden kirjoituksessa. Että wirheitä löytyy, olemme mekin hätäisellä silmäyksellä huomanneet, ja waroitamme siis niitä, jotka kirjoittawat maatieteellisistä aineista, luottamasta liian paljon tähän luetteloon. Parempi olisi mielestämme ollut, jos koko luettelo tässä waillinaisessa tilassaan olisi jäänyt Suomi-kirjasta pois; sitä olisi sopinut painattaa erikseen ja jakaa maakuntiin oikaistawaksi. Mutta ainakin on hywä, että näinkin on julkisuuteen saatu, waikka se täyttää enemmän kuin toisen puolen koko kirjasta.

Gust. Renwall'in kirjeet Raskille on edellisen poika maist. R. A. Renwall wiime kesänä kopioinnut Köpenhaminan yliopiston kirjastosta ja tässä nyt julkaissut. Ne koskewat sen mainion Suomenkielisen sanakirjan tekoon, jonka Wenäjän waltiokansleri kreiwi Rumänzoff otti kustantaaksensa. Renwall pyysi waiwastaan 300 hopea ruplaa wuotensa taikka wielä mieluisemmin jonkun kirkkoherran-wiran Turun lähistöllä; „sillä meillä", sanoo hän, „on warsin tawallista antaa apupapin tehdä pastoritoimet". Kirkkoherran-wirka tuli jälkeen-päin; ja palkka lienee ensi aluksi rahassa maksettu. Dagbladimme saapi melkein wedet silmiinsä, werratessaan tätä turhan wähäistä palkkaa (Dbld sanoo 300 rupl. kahdesta wuodesta)! nyky-aian suuriin saaliisin; ei ollut muka wielä se aika, että olisi Suomenkielestä hyödytty. Tämä on krokotiili-itkua; sillä Dbld tietää paremmin kuin mikään muu, ett'ei wielä nytkään Suomenkielestä kukaan hyödy; muutoin tuo kunnioitettawa lehti itse olisi jo aikaa rientänyt ottamaan osaa siitä suuresta saaliista, minkä muka Suomenkieli harjoittajillensa antaisi.

Hra Kilpisen „Sanapuwullinen kysymys" tarkoittaa sitä, että Suomenkielessä pitäisi kirjoittaman: erotan eikä eroitan, siotan eikä sioitan j. n. e. Sitä warten hän latoo oikeita todistus-pykäleitä, mutta nämä owat toisinaan mitä kummullisinta laatua. Hän sanoo esm.: kuinka se kuuluisi Ruotsinkielessä, jos kirjoitettaisiin: spoittar, råittor, kapoitter j. n. e., kuin pitää oleman: spottar, råttor, kapotter? — Me kysymme häneltä takaisin, miltä se kuuluisi, jos rupeisimme Suomen kielessä kirjoittamaan: Mosion poka sottaa j. n. e., sen siaan kun kirjoitamme Moision poika soittaa. Herra Kilpinen on erinomaisen sukkela keksimään sekä mahdollisia että mahdottomia todistuksia; mutta tasapuolista tutkintoa ei ole häneltä odottamista. Mitä pää-asiaan tulee, on hän osaksi oikeassa, osaksi wäärässä. Kirjoittaa, sioittaa on oikeampi kuin kirjottaa, siottaa; sillä juuri on kirja, sia, ja **a** on muuttunut **o**:ksi seuraawan **i**:n tähden. Mutta hajottaa, kadottaa tulewat juurista hajoan, katoan; ne owat niistä te'etys-muotoja, eiwätkä siis salli mitään **i**:tä. Tätä selittämään tarwitaan wähempi määrä riwiä, kuin hra K. on siwuja käyttänyt asiata sekoittamaan.

Ennenkuin laskemme tämän uuden osan Suomi-kirjaa käsistämme, pyydämme wielä saada lukijalle muistuttaa, että ensimäisen jakson kaikki wuosikerrat, paitsi ensimäistä, owat wielä kirjakaupoissa saatawina. Wuosikerrat 1842—45 ja 1856—60 maksawat jokainen 3 markkaa, mutta wuosikerrat 1846—1855 jokainen ainoastaan 1 markka 60 penniä.

Seka-sanomia.

Hirweä murha. Seuraawa tapaus kerrotaan Kongsbergin kaupungista Ruotsissa: Wahtimestari sikäläisessä alkeiskoulussa oli tehnyt pienen warkauden ja oli tästä kutsuttu tutkimukseen. Pelastaakseensa itsensä ja perheensä tästä häpeästä, nousi hän warhain ylös eräänä aamuna tappoi waimonsa kirweellä, löi samalla kirweellä päähän molempia poikiansa, jotka makasiwat toisessa sängyssä, sytytti sitten huoneen tuleen sekä laski itsensä lewolle waimonsa wiereen, leikattuaan kaksi suurta haawaa omaan kaulaansa. Kun sawu tuli ulos huoneesta, mursiwat muutamat työmiehet portin auki ja löysiwät ensin, haettuaan tuokion sawulla täytetyssä huoneessa, nuot kaksi poikaa ja kantoiwat niitä melkein hengettöminä ulos. Kun ne sitten palohangoilla akkunasta wetiwät esiin sängyn, näkiwät siinä miehen ja waimon, toinen wielä eläwänä, toinen taas kuolleena. Lapset wietiin lasarettiin, mutta kuoliwat pian.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Keis. M:ti on wiime huhtikuun 13 p. armossa suostunut Renwikin werotorpan n:ro 8 ja Peltomaan kruunun-talon n:o 9 Yttermåssan kylässä Lapwäärtin emäseurakunnasta hallintohoinnollisessa ja kirkollisessa suhteessa muutettawaksi Isojoen uuteen pitäjään. — Saman kuun 14 p. on keis. senaatti wahwistanut asianomaisten suostumukset 1) Suomusjärwen kappalaisen palkasta, joka nykyisen kappalaisen erotessa tulee kappelinpuustellin tulojen kanssa nousemaan 60 tynnyriin 4 kappaan jywiä paitsi wapaita asunhuoneita, jonka ohessa seurakunta, joka eteen-päinki on welwollinen osaa ottamaan Kiskon emäkirkon ylöspidossa mutta wapautetaan sen uudestaan rakentamisesta tulewina aikoina, kappalaisen siaisen palkan awuksi wuoteensa maksaa 20 t:riä jywiä; 2) Töyssän saarnaajan palkasta, joka tämän wuoden alusta tekee 53 t:riä $27\frac{1}{2}$ kappaa jywiä, paitsi woita, torpparein ja itsellisten työpäiwiä y. m. eli kaikki yhteen luettuna 64 t:rin $12\frac{1}{2}$ kapan jywä-arwioon; ja 3) Merimaskun kappalaisen palkasta, joka on korotettu 50 t:riin paitsi 10 t:rin tuloja kappalaisen puustellista, jota asujan tulee eteenki päin rakentaa ja woimassa pitää; jonka ohessa kappelilaisille on suotu oikeus ensi kerran ilman tuomiokapitulin ehdotusta kutsua kappalaiseksensa kenen tahtowat niistä hakioista, jotka laillisella ajalla antawat hakemuksensa. — Kaksi lisä-armowuotta on senaatti suonut Tampereen alikoulun opettajan M. B. Friberg wainaan leskelle ja lapsille, mutta ei ole suostunut Someron kirkkoherran Swensonin lesken lisä-armowuoden anomukseen. — Turun lukion rehtoriksi tulewana kolmena wuonna on walittu prowasti maist. F. W. G. Hjelt ja wararehtoriksi lehtori maist. K. J. Arrhenius. — Haettawana: Merimaskun kappalaisen wirka 90 päiwän kululla, ja kolmannen lisä-opettajan wirka Turun alikoulussa 56 päiwän kulula.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia
Helsingin Uutisiin

otetaan Helsingissä wastaan Sederholmin ja kumpp. tykönä ei ainoastaan suomeksi, waan myöskin ruotsin kielellä, ja toimitetaan kumpaisessakin tapauksessa suomenkielisinä lehteen. **Tampereella** otetaan ilmoitukset wastaan Herra A. Törngren'in konttorissa.

Toimitus.

Siemen-ohria,

hywiä ja painawia, kaksitahkoisia, myypi Olutehtaassa

H. Brummer ja Kumpp.,
Helsingissä.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
Kirja- ja Kiwipainossa

saadaan tilata suullisesti eli kirjallisesti kaikenlaisia näihin laitoksiin kuuluwia töitä, niinkuin:

Wirka- ja oikeuskuntain, kuwernörien, kontrahtiprowastien, kruununwoutien, nimismiesten ja henkiherrain kirjekaawoja;

Arwopaperia, Osuuskirjeitä, Wekseleitä, Kiertokirjeitä, Räkninkejä, Matkaseteleitä ja muita todistuskirjeitä.

Maantieteellisiä töitä, Nuottia, Konepiirroksia ja nimipiirteitä;

Papinkirjain ja kiinnekirjain kaawoja, wälikirjoja (kontrahteja), Werokuittia, Hintain-ilmoituksia, Ruokaseteliä ja Wiinilistoja;

Wiini-, Hajuwesien-, Tupakan- ja Sikarien Etikettejä.

Työwäen ja ainewarain lisättyä niin kirja- kuin kiwipainossa, ja kun, sitte menneen syksyn, kolme pikapainoa ja paperin selityskone käywät höyrynwoimalla, woidaan suurempia töitä walmistaa nopeasti ja huokeampiin hintoihin.

Tilaukset maaseuduilta ja Wenäjältä toimitetaan postirahan lisäyksellä.

Nimi-osoitus: **Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Paino-yhteys. Helsinki.**

Myytäwänä:

Majan-muuton tähden myydään Cronholmin perillisten kartanossa useampia huone-kaluja (möbel) Madam Sundströmin kautta, asuwa samassa kartanossa.

Ilmotus tilan myymisestæ.

Ensi-tulevan kesækûn 26 p. kello 11 ennen p. p. myydææn vapâ-ehtoisella julkisella hûto-kaupalla enimmæn tarjôvalle **puoli Sarholman mâ-tilâ** Asikkalan pitæjæssæ Hæmên lææniæ.

Tæhæn tilan puoliskôn kûlû neljæ eri talon osûtta, nimittæin: puoli *Lettulan* rusthollia $\frac{5}{24}$ manttâlia, neljæs osa *Peurulan* rusthollia $\frac{7}{48}$ manttâlia, puoli *Pâvolan* vero-tilâ $\frac{1}{8}$ manttâlia ja neljæs osa *Sîka*-nimistæ vero- eli perintö-tilâ $\frac{5}{48}$ manttâlia. Næmæ neljæ tilâ myydææn joko kukin eriksên taikka kaikki yhtenæ tilana sitæ myöten kuin on edullisempi ostajille ja myyjille.

Koko Sarholman kartanon alle kûluvân mâhan kylvetææn vuosittain peltôn eli vainiôn kumminni 16 tynneriæ rukîta, 7 tynn. ohria, 6 tynn. kauroja, 1 tynn. hampun eli lînan siemeniæ, læhes puoli toista tynn. pellavan siemeniæ, sîhen sitte lisæksi herneitæ ja papuja, perunoita ja mûta. Nîttyjæ on kyllin. Uudispelloksi kelpâvâ mâta ja viljeltævææ suota on kylliksi; onpa metsææ, hirsi-metsæækin. Tilan kala-vesi on sangen hyvææ Vesi-jærvessæ ja væhissæ lampiloissa. Huonêt eivæt ole vanhoja. Pææ-rakennuksessa on neljæ asun-suojâ, asun-huonetta, ja kyökki eli keittola vîdentenæ.

Tilân kûlû myös 3 lampuotia ja 10 mâ-torppâ eli tölliæ, jotka maksavat vuotuisesti 18 tynn. jyviæ, tekevæt 634 pæivæ-työtæ hevosen kanssa ja 96 miehen pæivæ-työtæ työ-miehen omassa rûassa; erittæin paljon apu-pæiviæ esimerkiksi pellavan ja hampun sîvômisessa y. m. Maksavat nîn-ikææn voita ja mûta sæstiæ.

Tilasta sâdân sîs viljâ, pellavia, hamppua eli lînâ, kaloja, metsæn ja karjan tuotteita ynnæ mûta myytævæksikin. Tilan arvo nousê sûresti kun *Vesi-jærvi* kohta yhdistetææn kaivannolla *Pæijæntêsên* ja rauta-tie tulê Vesi-jærven rantân *Lahden* kylææn. Sitten on hyvæ pææsy rauta-tiellæ Suomen pææ-kaupuntîn ja muihin etelæ-kaupunneihin sekæ höyry-laivalla tahi venêllæ Pæijænnettæ myöten Jyvæskylæn kaupuntîn.

Tilân kînitetyt velat sâvat kauvan olla seisovana velkana vastakin. Myöskin sânê ostaja, jolla on hyvæ takû tahi mû vakûs, aikâ ehkæ pitemmæltækin maksâksensa mitæ talon hinta nousê sîtæ yli.

Nîn ollen sâdân arvata koko Sarholma noin kahden kymmenen tuhanen (20,000) ruplan arvoiseksi, ja sîs puolen sîtæ noin kymmenen tuhannen ruplan maksavaksi. Toimeliân ja taitavan miehen kædessæ nousisi sen arvo paljo ylemmæ. Ja jollei yksi mies yksinææn pystyisi talon ostôn, nîn myyköön hæn sitten toiset konnun osat muille.

Myytænên ehkæ toinenkin puoli tætæ Sarholman tilâ.

Asioitsiat.

Ilmotus.

Sâma-miehet edesmennê mâ-viljeliæn A. Lundbergin konkursissa kutsutân kokôn Sarholman kartanôn Asikkalan pitæjæssæ Hæmên lääniæ 26 p:næ ensitulevâ kesækûta kello 9 âmusella. Sînæ tulê useita konkursîn kûluvia asioita keskusteltaviksi, muassa neuvotellân myöskin millæ ehdoilla puoli Sarholman tilâ tulê myytævæksi hûto-kaupassa, joka kohta sen jælkên tapahtû kello 11 ennen p. p. Muistutetân ettæ pois-olevaisten tæytyy tyytyæ sâpuville tulleiden päätöksên.

Asia-miehet.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai, keskiwiikko** ja **lauantai,** k:llo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:			
Lähtee	Helsingistä	15	8, epp.
„	Tikkurilasta	19	8,45′ „
„	Järwenpäästä	21	9,30′ „
„	Hywingästä	12	10,35′ „
„	Riihimäestä	20	11,10′ „
„	Turengista	13	12, „
Tulee	Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:			
Lähtee	Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„	Turengista	20	2,35′ „
„	Riihimäestä	12	3,25′ „
„	Hywingästä	21	4,10′ „
„	Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„	Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee	Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 70—7 r. tynnyri.
Ruisjauhot 57—59 k. *Lei.*
Ruismaltaat 75—80 k. *Lei.*
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.
Kaurat 3: 15—3: 25 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Perunat 10—13 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 *Lei.*
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. *Lei.*
Wasikan-liha 1: 30—1: 70 *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 2: 2:—80 k. *Lei.*
Palwattua samaa 2: 40—2: 60 k. *Lei.*
Talia 2 r. 60 k. *Lei.*
Tuoretta woita 15—17 k. *ei.*
Ruoka-woi 3: 3—20 k. *Lei.*
Maito 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.

Munatiu 23—25 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 4—5 k. *ei.*
Tuoretta säynää 3 k. *ei.*
Tuoreita ahwenia 4—5 k. *ei.*
Tuoreet hauet 5—6 k. *ei.*
Tuoretta silakoita 25—28 k. kappa.
Tuoreet kuhat 7—10 k. *ei.*
Suolatut lahnat 5—6 k. *ei.*
Suolattuja silakoita 60—75 k. *Lei.*
Suolattua kilohailea 70—80 k. *Lei.*
Terwaa 4: 75—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 30—3: 70 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 30—2: 60 k syli.
Kuusi-halkoja 2: 2—10 k. syli.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 13—16 k. *Lei.*
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: G. F. Aminoff.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 40. **Tuorstaina 21 p:nä Toukokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helluntai-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: w. t. kappal. Sihwonen. — Suomalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Tengén; ruotsalaisen: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén.

Suomalainen Pipliän-selitys k:lo 6 jpp. pidetään Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartia-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Toisena Helluntai-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman.

Wanhassa kirkossa: ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kirkh. Snellman. Ilta-saarnaa ei pidetä.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Toukok. 21 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta op ikus Wallman'in talossa Henrikki-kadun warrella n:o 4.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Toukok. 22 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Wallmanin talossa jatketaan.
" k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakontorissa puiden, hamppu-öljyn y. m. hankkimisesta.
" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Lauwantaina.

Toukok. 23 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Wallmanin talossa jatketaan.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 6 jpp. Osakkaat etelä-suomalaisessa höyrylaiwa-yhtiössä kokoontuwat ylimääräiseen yhtiökokoukseen Kleinehn hotelliin.
" k:lo 8 jpp. Suomalainen luento kemiallisessa oppisalissa.

Maanantaina eli toisena heluntaipäiwänä.

Toukok. 25 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna ilman maksutta kaupungin työ- ja palweluswäelle.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Tiistaina.

Toukok. 26 p. k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Yli-opisto. Toukok. 15 p:nä on jumalus-opin tiedekunta antanut jumalus-opin tohtorin arwoa ja nimitys-kirjaa seuraawille jumaluus-opin lisentiaateille: jumaluus-opin lehtorille Kuopion lukiossa J. C. Lampén'ille, jumaluus-opin lehtorille Turun lukiossa J. A. Lindelöf'ille, Turun tuomiokapitulon wara-notariukselle A. J. Hornborg'ille ja Yliwetelin kappalaiselle, tähdistön jäsen, wara-kirkkoherra A. W. Ingman'ille.

Suomalainen luento pidetään tulewana lauwantaina k:lo 8 jälkeen puoliwäiwän kemiallisessa oppisalissa.

Åbo Underrättelser'issä on eräs suomalainen kansalainen („Finsk medborgare") julistanut itsensä puolesta „nyt ja kaikeksi tulewaisuudeksi" kiiwaan protestantin F. A. T:ia ja Uutisia wastaan, jotka muka owat ottaneet puhuaksensa Suomen kansan nimessä. Tämä „kansalainen" tulee siihen kummalliseen päätökseen, ettei millään sanomalehdellä ole oikeus esiin-tuoda kansan mieli-piteitä eikä olla sen asian-ajajina, sillä tähän ei ole sanomalehdet kansalta mitään waltuutta saaneet (mikä werrattoman sywä johtaus!). „Kansalainen" ei näy ymmärtäwän, että hän tällä uudella opillansa tahtoo tukkia suun kaikilta sanomalehdiltä koko maailmassa. Sillä mikä olisi sanomalehtien wirka, ellei juuri esiin-tuoda kansan mielipiteitä ja tarpeita, niistä keskustella ja näin muodoin ehtimiseen waikuttaa yleisen mielipiteen muodostamiseen. Se on helposti ymmärrettäwä, että eri sanomalehdet eri tawalla woiwat käsittää kansan mielipidettä ja tarpeita. Siis kun joku lehti puhuu kansan mielipiteestä, on se ihan selwä, että se sillä tarkoittaa omaa käsitystänsä tästä mielipiteestä, sillä kansan mielipide ei ole mikään kalu, johon woi käsillä tarttua ja kaikelle maailmalle näyttää: tässä se nyt on. Yleinen mielipide ilmautuu aina ulkonaisissa töissä ja toimissa, joista sitten sekä erityiset ihmiset että sanomalehdet muodostawat käsityksensä tästä mielipiteestä. Tätä pitäisi jokaisen ymmärtämän ilman selityksittäkin. Jos kansalainen olisi tarkemmin tätä ajatellut, niin olisi hän warmaankin huomannut, että hän pöyhkeällä protestillansa ainoastaan pieksi ilmaa. — Mutta katsokaamme millä perustuksella kansalainen omistaa erittäinkin meille nuhdesaarnansa. Me emme ole kirjoituksessamme Ruotsin waltiohankkeista, jota „kansalainen" tarkoittaa, muuta kuin ainoassa paikassa puhunut Suomen kansan mielipiteestä. Sanamme siinä kuuluwat näin: „woimme wakuuttaa, ett'ei Suomen kansa suinkaan ristissä-käsin aio antaa muiden kansain muodostella sen waltiollista ja kansallista olemusta". Nämät sanat näyttäwät synnyttäneen kansalaisessa sywimpää mieliharmia. Tämän olemme kuitenkin rohjenneet wakuuttaa, koska meillä todellakin on se wakuutus että Suomen kansa tahtoo ryhtyä oman onnensa ohjiin. Jos meiltä tämä luja wakuutus puuttuisi, niin luulisimme samassa Suomen kansan olewan perikadon oma. Sitä jokainen ilman protestittakin ymmärtää, ett'emme tähän lausuntoomme ole Suomen kansalta saaneet mitään laillista waltuutta. Onko wakuutuksessamme perää, sitä ehkä tulewaisuus tulee osoittamaan, mutta siksi kuin eiwät tekoasiat ole kumonneet meidän lausettamme, tulemme wastakin sekä itää että länttä kohden, niin kauaksi kuin äänemme kuuluu, lewittämään tätä wakuutustamme, „ett'ei Suomen kansa aio ristissä-käsin antaa muiden kansain muodostella sen waltiollista ja kansallista olemusta".

Waltiopäiwä-järjestys (jatko 36 n:rosta). Kun säädyt sitte kokoushuoneisinsa kokoontuwat, rupeewat he, kukin kohdastansa, toimeen panemaan jäsen-waalia niihin waliokuntiin, joita Keisari pyytää taikka säädyt muutoin katsowat tarpeellisiksi. Tässä tarkoituksessa walitsee kukin sääty ensin jäsenistänsä soweliaan luwun walitsija-miehiä, joka waali toimitetaan suljetuilla seteleillä, jotka sitte poltetaan. Kun ritaristo ja aatelisto, jolla on oikeus walita kuhunkin waliokuntaan kaksi sen wertaa jäseniä kuin kukin muu sääty, waliomiehistöin kautta on ilmoittanut muille säädyille, kuinka monta jäsentä ritaristosta ja aatelistosta kuhunkin waliokuntaan tulee, kokoontuwat walitsijamiehet säädyttäin ja walitsewat kukin säädystänsä waliokunta-jäseniä, joita pappis-, porwari ja talonpoikais-säädyt kukin walitsee puolen siitä luwusta, jonka ritaristo ja aatelisto on päättänyt walita säädystänsä; jonka jälkeen waali-protokolla sinetillä suljetaan ja annetaan säädylle, jonka täysi-lukuisessa kokouksessa se awataan. Jos waliokunta-jäsen silloin tahtoo luopua pois hänelle siinä annetusta luottamuksesta, ilmoittakoon sen kohta säädylle ja walitsijamiehet walitsewat toisen jäsenen hänen siaansa.

Jos Keisari tahtoo salaista waliokuntaa, elokuun 21 p. 1772 annetun hallitusmuodon 47 §:n mukaan, määrää H. Majesteettinsa waliokuntajäsenten luwun. Tässä waliokunnassa keskustelee Keisari, joko itse taikka sen miehen kautta, jonka tahtoo siihen asettaa, määrätyssä järjestyksessä walittujen jäsenten kanssa niistä asioista, jotka hänen mielestänsä owat salaisina pidettäwät; ja on näille jäsenille kaikki ne oikeudet annetut, jotka itse maan säädyillä owat. Mutta kaikki asiat, jotka woiwat olla julkisina ilmoitetaan säätyin täysi-kokouksille ja lykätään heidän keskusteltawiksi.

Salaisen waliokunnan kokouksissa tulee maamarsalkin ja puhemiesten sekä talonpoikais-säädyn sihteerin olla läsnä; samoin olkoot he muiden waliokuntain kokouksissa saapuwilla, jos he sen hywäksi näkewät; kuitenki päätöksiin ja äänestämiseen osaa ottamatta.

Salaisen waliokunnan jäsenet sekä maamarsalkki, puhemiehet ja talonpoikais-säädyn sihteeri tekewät waliokunnan ensimäisessä kokouksessa salassa-pitämisen walan Keisarille tahi sille, joka H. Maj:

tinsa siaisena on. Waltiopäiwämies, joka on walittu salaisen waliokunnan jäseneksi ja on tehnyt walan sekä ottanut istunnon waliokunnassa, ei saa sitten luopua näin otetusta toimestansa, ilmoittamatta laillista estettä Keisarille tahi sille, joka waliokunnassa on H. Maj:tinsa siaisena.

Kaikissa muissa säätyin waliokunnissa, paitsi salaisessa waliokunnassa, on puheenjohtajana ritariston ja aateliston ensimäinen läsnä-olewa jäsen. Kuitenki saa maamarsalkki, jos hän niin tahtoo, euweta semmoiseksi puheenjohtajaksi.

Waliokunnassa, jonka joku sääty erittäin itsellensä määrää, walitkoot waliokunnan jäsenet joukostansa puheenjohtajan, paitsi ritarihuoneen waliokunnassa, jossa puheenjohtajana on se, jolla ritarihuoneen-järjestyksen mukaan siihen on oikeus.

Keisari määrää sihtierit ja pöytäkirjankirjoittajat salaiseen waliokuntaan. Muut yhteiset waliokunnat ottawat itse sihtierinsä ja kansliapalwelijansa. Näiden waliokuntain kaikki sihtierit ja tarpeelliset palwelijat saawat palkkansa yhteisistä waltiowaroista.

Salaisen waliokunnan pöytäkirjain alle kirjoittaa maamarsalkki, ja oikastuksen jälkeen kirjoittaa niiden päälle Keisari tahi se joka on hänen siaisena waliokunnassa, jotka pöytäkirjat sitte läpitse wedetään ja sinetillä suljetaan. Saman waliokunnan pöytäkirja-otteen alle kirjoittaa se palwejoista, joka siihen määrätään, ja muiden waliokuntain mietinnöt allekirjoittaa ensimäinen waliokunnassa wirkaa-tekewä jäsen kustakin säädystä.

Kussakin waliokunnassa, jonka säädyt asettawat, pidetään se työntapa, että waliokunnan jäsenet kaikista säädyistä yhdessä käsille ottawat ja walmistawat heille lykätyt asiat ja kysymykset.

Kun asiain tutkintoon käydään, asettaa puheenjohtaja waliokunnalle esityksen sillä tawoin ja siinä järjestyksessä, kuin asiain ratkaisemisesta säätyin täysi-kokouksissa alempana enemmän sanotaan. Kaikki äänestämiset waliokunnissa tapahtuwat säädyttäin ja kunkin säädyn äänet luetaan sillä tawoin, kuin äänten lukemisesta täysi-kokouksissa määrätään. Se ajatus, johon kolme säätyä on suostunut, on pidettäwä waliokunnan ajatuksena; mutta jos kaksi säätyä on kahta wastaan, otetaan asia uudestaan walmistettawaksi ja uutteen esitykseen waliokunnassa.

Säätyjen täysi-kokousten pitämistä määräämään kokoontuwat maamarsalkki ja puhemiehet sekä suostuwat kahden jäsenen läsnä-ollessa kustakin säädystä, mistä asioista seuraawissa täysi-kokouksissa on keskusteltawa, jotta samat asiat, niin paljon kuin mahdollista on, kaikissa säädyissä samaan aikaan otetaan käsille. Maamarsalkin ja puhemiesten wallassa on sitte määrätä, kukin säädyllensä, täysi-kokouksen pitäminen, josta päiwää ennen seinä-julistuksella tieto annetaan; ja on täysi-kokoukset, niin paljon kuin mahdollista, pidettäwät samaan aikaan kaikissa säädyissä. Waliokunnan kokousta älköön pidettäkö samalla kertaa kuin täysi-kokousta.

Waltiopäiwä-mies, joka tarwitsee kaupungista matkustaa pois, pyytää lupaa siihen siltä säädyltä, johon hän kuuluu, ja sääty antaa hänelle semmoisen luwan, ei kuitenkaan kauwemmaksi aikaa kuin kolmeksi wiikoksi.

Täysi-kokouksessa owat maamarsalkki ja puhemiehet, kukin säädyssänsä, puheenjohtajina ja määräwät asiain keskustelemukset. Heidän tulee myös katsoa, että keskustelemukset pidetään järjestyksessä ja sopiwasti, mutta ei heillä ole oikeutta olla osallisina äänestämisessä.

Keisarin ehdotuksia ei oteta täysi-kokouksessa ratkaistawaksi eunen kuin asianomainen waliokunta on ne käsille ottanut.

Jos asiaa täysi-kokouksessa esiteltäessä, se hawaitaan olewan niin tärkeä ja senlainen, ettei sitä heti woida ratkaista, pannaan asiapaperit pöydälle joksikuksi asianhaarain mukaiseksi ajaksi, joka muissakin asioissa aina pitää tapahtuman, jos joku säädyn jäsen sitä waatii; ja olkoon jokaisella jäsenellä sillä aikaa walta kokoushuoneessa ottaa tieto asiapaperien sisällyksestä. (Jatket.)

Komiteaksi suomalaisen wirsi-kirjan parantamista warten on H. M. Keisari 20 päiwänä wiime huhtik. kutsunut: kanslia-neuwoksen tohtori E. Lönnrot'in, Kemiön kirkkoherran, läänin-prowastin F. G. Hedberg'in, yli-alkeiskoulun rehtorin maist. K. L. Lindström'in, dosentin toht. A. Ahlqwist'in, Ilmajoen kappalaisen maist. K. G. von Essen'in ja tuomiokapitulon notariuksen K. M. Kiljander'in. (Str.)

Kuolon-sanoma. Wiime keskiwiikko-iltana kuoli täällä sotilas-wanhus 1808 wuoden sodasta ewerstluutnantti Gregori Tigerstedt. Me tulemme ehkä wasta tilaisuudessa lyhykäisesti kertoa urhoollisen wainajan elämän-waiheita.

Toukok. 20 p. Koko pääkaupunkimme tällä aikaa muuttaa muotoansa. Pianpa yli-opisto suljetaan. Suurin osa yli-opistolaisia on jo rientänyt maaseuduille ja tänne jääneet tekewät wähitellen lähdön-hankkeita. Luennot owat jo lopetetut. Tutkinnot ja kirjoituskokeet owat wielä parhaimmassa wauhdissa. Mutta wähän toista wiikkoa wielä, niin owat opillisen elämän wiimeisetkin säkenet täältä sammuneet. Mutta tämän opillisen auringon pimennystä ei tarwitse aiwan paljon surra, sillä meillä on se lohdutus, että se taas tulewana syksynä herää uuteen eloon. Mutta taiteellisuuden on tällä kertaa wähän huonompi laita. Teateri on palanut ja se ei nouse niin äkkiä raunioistaan. Hra v. Schantzin soittokunta piti eilen hywästi-jättösoitannot ja aikoo kohdakkoon lähteä Tukholmaan, mihin hra v. Schantz jo on lähtenyt edeltäkäsin. Siellä tulee se kesällä soittamaan eräässä saksalaisessa operaseurassa. Puhetta lienee ollut, että pari entisen näytelmäseuran jäsenistä panisiwat tulewaksi syksyksi toimeen näytelmäseuran, joka tulisi Arkadia-teaterissa näyttelemään. Tällä aikaa yllä-pitää nyt hra v. Nielitz'in saksalainen operaseura taiteellista elämää täällä.

Sodan uhkaukset pysywät wielä ylinnä keskustelu-aineena. Wälistä kallistuu asia rauhaanpäin, wälistä taas kuuluu sotaiselta enemmän kuin milloinkaan. Ulkomaan sanomalehdet tulewat mustina ja soaistuna tänne. Erittäinkin käytetään ruotsalaisiin sanomiin runsaasti painomustetta.

Sotawarustuksista puhutaan täällä paljon. Kenraali-kuwernörin lähtö Pietariin luullaan olewan jossakin yhdistyksessä sotawarustusten kanssa. H. T. kertoo, että puhe on panna toimeen 10,000 miehen suuruinen sotamiehistö-osasto, johon kuuluisi paitsi kaartin pataljoonaa, yhdeksän jaettua pataljoonaa, joidenka kunkin lukumäärä korotettaisiin 1,000 mieheen.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Linnan asia (jatko). Oikasulaisten edellisessä numerossa lueteltuihin syytöksiin wastasi guw. siht. Rennerfelt, että hän tosin oli käyttänyt oikasulaisia yksityisiin töihinsä, mutta luuli hänellä siihen olleen oikeutta, koska myös paroni Rehbinder oli wankia omiin tarpeisin käyttänyt. Oikasulainen Liljeström (eli Liljestrand, niinkuin se nimi edellisessä numerossa wäärin oli kirjoitettu) oli tehnyt työtä paroni Rehbinderille, mutta kuinka paljon, sitä ei taitanut guw. siht. Rennerfelt sanoa, kun paroni R. tawallisesti komenterasi 40 eli 50 miestä ulkotöihin. Usiampia wuosia sitte oli paroni R. saanut k. senatin luwan käyttää oikasulaisia yhteisiin töihin ja kaunistuksiin Hämeenlinnan kaupungin ympäri. Wuosina 1856, 57 ja 58 oli Rennerfelt saanut direktionin luwan käyttää oikasulaisia kiwenhakkauksiin ja muihin töihin myös omaksi tarpeeksi, mutta kruunu oli siitä palkittu tilinteoissa, josta prokuratori Gadd myöskin usiampia wuosia sitte oli tullut wakuutetuksi, kun Liljeström siitä oli walittanut. Muihin ennen mainittuihin töihin oliwat oikasulaiset käytetyt kuwernörin käskystä. — Tämän wastauksen annettua oli guw. siht. R. silminnähtäwästi niin herwotoin, että täytyi tutkinto katkaista, jonka tähden asia lykättiin tulewaan epämääräiseen aikaan, siksi että R:tin terweys myöden antaa tutkinnon pitkitystä.

Tutkinto asiassa Eklundia wastaan alkoi siten, että E. antoi kirjallisen selityksen, jossa hän sanoi tehneensä juomista, waan ei olutta, sillä semmoista nimeä ei woi saada se juoma, jota otetaan 70 kannua 8 kapasta maltaita. Jos wangit joskus owat olleet juowuksissa, ei se ole tästä juomasta tullut, waan siitä wiinasta, jota knihdit heille owat hankkineet. Eklund tunnusti käyttäneensä wankia puiden ja weden kantamiseen, mutta luuli sen luwalliseksi hänelle, koska kaikkina aikoina muutkin niin oliwat tehneet. Samaten oli hän itsellensä muutoinkin antanut wankien tehdä yksityisiä töitä, niinkuin paroni Rehbinder ja muut, waan ei kruunun aineista. Kruunun willawaroista oli hän joka wuosi tilin tehnyt. Kärry ja se niin paljon puheen alainen tiinu oli jo oikasulaitokseen takaisin tuotu. Sukkia tehtiin wanhoista housuista ja peitoista, mutta ainoasti niinä aikoina, joina kruunun puolesta oli niin paljo tilauksia että willawarat loppuiwat, ja oli se menetys kruunun sulaksi hyödyksi. Eklund oli monta wuotta käyttänyt omia rattaitansa oikasulaitoksen ajoissa ja katsoi siis oikeutensa teettää siellä uudet rattaat omista aineistansa. — Aktori ei hywäksinyt tätä selitystä, ja toi esiin wielä lisäksi seuraawat kanteet, knihti Björkholmin ilmi antamat.

Eklund oli taloudessaan käyttänyt kruunun käsiliinoja; hän oli w. 1859 käyttänyt oikasulaisia sonnan wetoon ja perunan wiljelykseen noin 600 päiwätyötä; hän oli w. 1860 kruunun waroista teettänyt 6 kukkalaatikkoa ja kruunun raudasta 4 portin saranaa, jotka ilmi-antaja käskystä oli wienyt paroni Rehbinderin huwilaan; hän oli kruunun wärillä sinittänyt 3 werkkoa; hän oli w. 1857 antanut oikasulaisten tehdä itselleen ruuhen ja nuotan; hänellä oli tapana ottaa kaupungista kankaita waalistettawiksi ja niitä haudottiin kruunun lipiässä kerta wiikossa; hän oli kruunun waroista walinnut parempia willoja ja antanut huo-

nompia siaan; hän ei antanut kruunun kehru- ja kutomahuoneisiin öljyä, woidetta ja kliisteriä, waan oli wankien täytynyt omasta ruuastansa tehdä kliisteriä, ja wuorotellen ostaa öljyä parilla kopekalla wiikossa; hän oli hulpioista, joita rewittiin laitoksen kankaista, teettänyt wähintäinkin 3 laattiamattoa omaksi tarpeeksi; hän oli karwarilta ostanut semmoisia willoja, joita nahoista raapitaan ja siitä ottanut täyden makson kruunulta; ja hän oli kaksi wuotta sitten pellawan ostossa laitokseen walinnut 1 leiwiskän paraita ja lähettänyt ne Rennerfeltille, eikä ole tietoa, onko kruunu siitä palkittu.

Näihin kanteisiin antoi E. seuraawan selityksen: hän tunnusti, että joka wiikko 6 käsiliinaa oli laitoksesta tuotu hänen keittiössä käytettäwäksi; mutta kaikki laitoksen wirkamiehet tekiwät samoin. Oikasulaisia oli käytetty perunamailla, mutta ei sinnepäinkään 600 päiwätyötä; kukkalaatikot tehtiin laitoksessa, mutta kenen käskystä ja kenelle, siitä ei ollut E:lla tietoa. Werkot oliwat wärjätyt wanhassa sinipuun (blåholtz) liemessä, joka ei mihinkään muuhun kelwannut. Ruuhi ja nuotta oli tehty E:din omista aineista. Wieraita kankaita ei haudottu kruunun lipiässä. Karwariwilloista ei ollut maksettu muuta kuin 25 kopekkaa. Hulpiomatot, jotka owat niin suuret, että peittäwät koko laattian, owat wielä laitoksessa, waikka Eklund eron saatua sieltä jo on pois muuttanut.

Aktori ei hywäksinyt tätä selitystä, waan toi esiin todistajia, jotka tekiwät walansa ja sitten kukin erikseen kertoiwat tietonsa, jotka tähän waan lyhykäisesti panemme:

Granlund, (ennen kuulustettu) että hän oli nähnyt wajaalla wihdillä punnittawan puolen naulan woita ja puolen naulaa sianlihaa; uusia ja oikeita wihtiä oli, mutta wanhoja käytettiin sentään.

Grönlund tiesi että huonekaluja tehtaissa walmistettiin Eklundille ja paroni Rehbinderille, mutta ei tietänyt kenen aineista, edellisen töihin arwattiin menneen 20, jälkimäisen 7 päiwätyötä. Wankien täytyi parin kolmen kopekan hinnalla ostaa wiikottain öljyä rukkihinsa ja ruuastansa tehdä kliisteriä kankaisiin. E. ja wahtmestari Brandt ottiwat wierasten kankaita waalistettawaksi ja niitä kastettiin kerta wiikossa kruunun lipiään, Maarian päiwästä kewäällä aina syyskuuhun saakka jokaisena wuonna 1855—1862. Lipiän arwoa oli waikia sanoa, ehkä 10 ruplaa, jos tuhkakappa arwataan 3 kopekkaan. Käsiliinain kulun arwasi todistaja kaikkiaan 20 ruplaan.

Åkerla: että 13 wuoden kuluessa kankaita oli wastaan otettu waalistettawaksi, arwaten kruunun lipiän 3 ruplaan. Eklund oli 13 wuotta sitten raiwannut ja joka wuosi wiljellyt perunamaan oikasulaisten työllä, arwaten kulun siinä 200 päiwätyöhön. — Eklund sanoi että se maa oli raiwattu ainoasti kaunistuksen tähden ja ainoasti alussa kantanut perunia. Nyt on siinä halkoja.

Hök arwasi perunamaan wiljelykseen w. 1859 ja 60 käytetyn 100 päiwätyötä; koko maa ei ollut perunille, waan siinä wiljeltiin kukkasia, gurkkuja jne.

Lampen: kukkalaatikkoja ja saranakoukkuja oli tehty paroni Rehbinderille; koukut kiini lyötiin kuwernöritalon portin pieliin.

Åbacka, kuultuna Eklundin pyynnöstä, sanoi että guw. Rehb. 1860 oli käskenyt E:din lähettää käsikärryn, joka oli ihan uusi ja tehty oikasulaitoksessa, maantielle 4 wirstaa Hämeenlinnasta Helsinkiä kohden, jossa todistaja johdatti oikasulaisia tien korjauksessa Harwialan tieosalla; siitä oli kärry wiety R:rin willaan.

Åkerla, kuultuna E:n pyynnöstä, sanoi ostaneensa Eklundin rahalla raudat ensimäisiin rattaisiin, jotka E. oli oikasulaitoksessa teettänyt.

Grönholm: Rennerfelt oli 2 wuotta sitten, kun pellawia ostettiin laitokseen, käskenyt E:din walita 2 leiw. paraita pellawia, jotka E. myös hänelle lähetti; 4 wuotta oli todistaja ollut skrubbi- ja sukan kutomatehtaassa ja 25 naulaa huonoja kinnasmaakareilta ja karwareilta ostettuja willoja oli wähintäinkin joka kuukausi annettu, josta kruunulta oli otettu maksoa 25 kop. naulalta: Todistaja itse oli ostanut semmoisia willoja loimeksi 10 kop. naula ja arweli niiden arwon ei suinkaan olewan korkiamman kuin 15 kop. — Eklund tunnusti asian, mutta sanoi aina maksaneensa mitä hänen kuitatut tilinsä osottawat.

Eriksson: että oikasulaiset pellawakankaisiin ei saaneet kliisteriä, waan ottiwat päältäpäin ruokansa selkiämpää lientä siihen tarpeesen. Itse oli tod. ostanut wankeille öljyä, noin $1\frac{1}{2}$ ja 2 kopekalla erältään, heidän työkaluinsa woitelemiseen.

Usiampia todistajia kuulustettiin wielä, ja lauwantaina kello $\frac{1}{2}$ 2 jpp. julistettiin oikeuden päätös, jossa asia lykättiin toiseen aikaan, jolloin guw. siht. Rennerfelt ja paroni Rehbinder myös tulewat kuultawaksi.

Jyvæskylæn kaupunnista. Osoittêksi kuinka Jyvæskylæn pîri-lækærin pîrikunta on edistynyt nyt vîme kuluneina 25 vuonna eli vuodesta 1837 vuonna ennen kuin Jyvæskylæn kaupuntia ruvettîn rakentamân —ja vîme vuotên 1862 annamme seurâvan osotelman.

Tiedot ovat henki-kirjoittajan virallisesti antamia.

Manttâlia.

Vuonna	Perintö eli verotalojen.	Rûnun talojen.	Rælsitalojen.	Yhtênsæ.
1837	$72\frac{283}{720}$	$106\frac{123}{480}$	$5\frac{11}{12}$	$184\frac{205}{288}$
1862	$131\frac{3451}{15120}$	$110\frac{87}{560}$	$5\frac{11}{12}$	$247\frac{227}{756}$

Savuja.

Vuonna	Taloja.	Tölliæ.	Loisia, muonamiehiæ ja kæsityölæisiâ.	Yhtênsæ.	Henkilöitæ.
1837	1,510	1,183	1,373	4,066	25,750
1862	2,110	2,617	1,691	6,419	43,145

Tuottaako kotitarpeen wiinapoltto rahawoittoa?

(Jatko 38 n:roon.)

Pyydän lukijata tarkasti miettimään tätä muutosta. Asia riippuu siitä, että hän hywin käsittää, millä lailla nämät lisärahat waikuttawat. Wiina juotiin, ja mitä se waikutti, sen näkee joka päiwä. Mutta nämät 100 ruplaa? Jääwätkö ne kukaties jonkun kauppamiehen tahi raharikkaan erinäiseksi hyödyksi? Entiset warat riittäwät entisten wiljamaiden, wapriikkien ja työmiesten ylöspidoksi. Mitäs nyt näillä uusilla waroilla tehdään? Hywin ymmärrettäwästi ei niitä kirstuun lukita. Jos ei se, kuin niitä ensin käsiinsä saa, tahdo niitä käyttää, hän lainaa ne toiselle. Tämä esim. maksaa niillä welkojansa kolmannelle, mutta wiimein ne wäkisin joutuwat jollekulle, joka niillä työtä teettää. Siis Pekka kuokittaa uusia maita, ja rikastuu sen kautta. Heikki laajentaa wapriikkiansa, ja rikastuu sen kautta; mutta Jussi ja Matti saawat hywän työnansion, ja se on heidän rikkautensa. Wielä tarwitaan useampia työmiehiä, ja lapset otetaan ruodilta työntekoon. Matti ja Jussi eiwät juo enään. Ne syöwät joskus lihaa ja maitoa, siis Pekan karja tuottaa hänelle enemmän kuin ennen. He eiwät käy repaleissa, waan ostawat uudet waatteet, siis Heikin werka käy kaupaksi. Pekka ja Heikki ihmettelewät, kuinka niitä tuloja niin on liisääntynyt, waikka ei enään saada tawattomat woitot wiinasta. Uudestaan kuokitut maat tuottawat, karja tuottaa, joka haaralta tulee rahaa, kun rahaa hywin on. Heikki on hämmästyksissä. Ennen hän walmisti wähän werkaa, eikä sekään käynyt kaupaksi; nyt on tehdas laajennettu, eikä sittenkään riitä werkaa niin paljon, kuin pyydetään. Hän wielä woi hintaakin korottaa. Wiimein tehdään wuositili. Kaikki 1100 ruplaa, jotka perheen jäsenillä oliwat wuoden alussa, owat taas kokoontuneet Pekalle ja Heikille. Heillä on siis enemmin rahaa, kuin siihen aikaan, jolloin harjoittiwat sitä werratonta keinoa 100 ruplan wiljalla saada 200 ruplaa. Matti ja Jussi taas owat paremmin ruokitut, paremmin waatetetut, ja kaupan päälliseksi selwät. Jussi ei juo; hän itse kuin myös Pekka ja Heikki ansaitsewat hänen työllänsä enemmän. Matti ei warasta, siis ei tarwita kustantaa wankiwartioita, lapsia ja wanhoja ei tarwitse ilmaiseksi ruokkia; ne ansaitsewat itse, tahi owat wanhuuden waroja säästäneet.

Jos yllämainitussa esimerkissä on jotakin lukialle epäselwää, se on kirjoittajan syy, sillä että karttuwainen warallisuus waikuttaa sillä tapaa, kuin tässä näytetty on, se on niin tukewille syille perustettu, ett'ei sitä woi kumota. Että wiinanpoltto taas on warain häwitys, waikka itse wiinaa rahassa waikka kuinka suureksi summaksi nimitettäisiin, ei suinkaan kukaan kieltäne, eikä siihen muuta todistusta tarwita, kun ett'ei se täytä mitään ihmisten tarwetta. Rohkenen siis uskoa, että lukija myöntää, mitä tähän saakka on selwitetty. Mutta jos hän tarkasti on seurannut johtoamme, wastaa hän: Tosi on, että wiinanpoltto on tawarain häwittäminen, että se siis köyhdyttää maata. Mutta se hän oli toteen näytettäwä, että koti-tarpeen poltto ei tuota rahawoittoa; nyt koskee kaikki, mitä tähän saakka on puhuttu, kaikenlaiseen wiinanpolttoon. Mutta ei ainoastaan wiinanpolttoon; rommin nauttiminen, kahwin juominen owat myös warain häwitystä, siis waikuttawat aiwan samalla lailla kuin wiinanpolttokin ja tähän wäitökseen ei meidän sowi muuta kuin täydellisesti myöntyä.

Kaikki warain häwittäminen waikuttaa samalla lailla koko kansan ja jokaisen yksityisen warallisuuteen. Kahwi on ylöllisyyttä sekin. Jos siihen käytetyt rahat pantaisiin tarpeellisiin kaluihin tai töihin, niin olisi seuraus sama, kuin näytimme olewan siitä, että Pekka ja Heikki weiwät wiljansa ulkomaalle. Mutta että ihmiset panewat jonkun osan omaisuudestansa ylöllisyyksiinkin ja pahoihin himoihin, sitä ei woi äkkiä, eikä kukaties koskaan, täydellisesti estää. Kokemus ja tiede todistawat kuitenkin kieltämättömiin, että, tawara, olkoon se mikä hywänsä, nautitaan sen suhteen wähemmin eli enemmin, kuin se on helposti halpaan hintaan saatawa. Se tawara, joka on minulle joka askeleessa tarjona, se tulee enemmin nautituksi, kuin se jota täytyy edemmältä hankkia. Mutta

sanotaan wielä, kahwi hankitaan kyllä kaukaa, ja kuitenkin sitä löytyy joka mökissä. Tosi kyllä. Kuitenkaan ei kieltäne kukaan, että jos kahwi kaswaisi joka pellolla, niin kuin wiina joka kodassa waluu, niin sitä nautittaisiin werrattomasti enemmän. Sitä todistaa sekin, että waikka melkein jokainen Suomen asujamista nauttii kahwia, ei sitä kuitenkaan kulu muuta kun miljoonan ruplan paikoilla, mutta wiinaa, jota korkeintaan neljäs osa asujamista nauttii, kuluu wähintäin 4 miljoonan edestä. Samaa todistaa rommin juominenkin. Sitä kyllä aina matkitaan, että jos wiinaa wähennetään, niin lisääntyy rommin juominen. Mutta se on aiwan warma, että yhtä miljoonaa wiinakannua wastaan nautitaan tuskin kymmenen tuhatta kannua rommia. Rommi on kauppamiehiltä hankittawa. Wiina taas on waan omasta tynneristä laskettawa. Rommi on selwäpäissä ostettawa, ja nauttija tietää, että kun kotio tuotu wara loppuu, on taas puhtaalla rahalla uutta tuominen. Sitä siis säästetään. Muistakaamme wielä, että wiina on semmoinen kalu, jota nautittaessa himo nauttimiseen karttuu, samassa kun järki haihtuu. Ei kukaan ota ensimmäistä ryyppyä aikomuksella juoda itsensä mielettömäksi ja tuhlata omat ja waimon ja lapsien ruokawarat. Mutta himo karttuu karttumistansa, ja pian on maallinen tawara ja ijankaikkinen elämä yhtä wähäarwoiset juomarin mielessä. Kun nyt tämmöisen kiusauksen tilaisuus kohtaa joka talossa, kun wielä muistamme, kuinka lapsuudesta saakka alinomainen wiinan piteleminen lisää himon, kuinka isäntä tuppaa wiinaa palkollisillensa, kuinka talon lapsille annetaan joku pannullinen keittää, jolla he puoleltansa monella lailla pahennusta lisääwät, niin on aiwan järjetöntä kieltää, ett'ei kotitarpeen poltto monenkertaisesti lisää wiinan nautintoa; siis tawarain häwitystä ja kaikkia pahoja. Oman maamme kokemus on sen selwästi todistanut. Monessa Wiipurin läänin paikkakunnissa ei kotitarpeen polttoa käytetä, waan löytyy siellä muutamat suuret prännit, ja se on kaikilta myönnetty, että kansa siellä on selwempää kuin missään muualla Suomessa.

(Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 29 p:nä arm. nimittänyt K. Annæ tähdistön 3:nen luokan ritareiksi: asessorin keis. Turun howioikeudessa J. Tennberg'in; howioikeus-neuwoksen keis. Wiipurin howioikeudessa G. L. Mollerus'en; asessorin wiimemainitussa howioikeudessa, Wiipurin läänin työ- ja ojennuslaitoksen johtokunnan wara-esimiehen N. K. E. Grotenfelt'in; tuomarin Saloisten kihlakunnassa J. Häggström'in; tuomarin Kajaanin kihlakunnassa C. A. Carlsson'in; piiri-päällikön länsi-tullipiirikunnassa J. E. Jerngren'in; registraatorin keis. senaatin talous-osastossa, wiisaustieteen tohtorin ja tuomarin G. E. Estlander'in; rehtorin Nikolaikaupungin yli-alkeiskoulussa A. G. J. Hallsten'in; rehtorin Porwoon yli-alkeiskoulussa K. H. Forsius'en ja pormestarin Pietarsaaren kaupungissa, ritarin G. Tengström'in.

Nimitetyt: waratuomari J. F. Borg Oulun kaupungin kämneri-oikeuden esimieheksi; maankanslista A. A. Planting Pudasjärwen pitäjän nimismieheksi; maankonttorista A. J. Rydman Limingan pitäjän nimismieheksi; läänin-kirjanlennättäjä B. Swanborg maankanslistaksi Oulun läänihallitukseen ja wara-maankanslista O. H. Lindén Oulun läänin kirjanlennättäjässi; maankonttorista K. A. Stråhle Wanajan pitäjän nimismieheksi sekä wara-maankonttorista H. Tallqwist maankonttoristaksi Hämeenlinnan läänihallitukseen.

Kuopion läänin kuwernööri on wirasta wapauttanut nimismiehen Rautawaaran piirikunnassa A. Stenius'en hänen oman pyyntönsä johdosta.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. Armollisen resolutionin mukaan 14 p. huhtik. on lupa sallittu muutamille Lowiisan kaupungin asujamille siellä yhteisellä kustannuksellansa asettaa erityinen naiskoulu. Wirkawapautta on neljäksi kuukaudeksi kesäk. 1 p:stä annettu kirkkoherralle Mikkelissä, prowasti ja tähdistön jäsen A. G. Nordqwist'ille, ja on kirkkoherran apulainen, w. kirkh. A. T. Sundberg määrätty sillä aikaa toimittamaan kirkkoherran-wirkaa Mikkelissä. Wielä owat määrätyt w. t. lehtori jumaluus-opissa Porwoon lukiossa, jumaluus-opin kandidati A. W. Frosterus toukokuun 1 p:stä wastaiseksi armowuoden aikana lehtori J. W. Pesonius wainajan jälkeen toimittamaan jumaluusopin lehtorin tunnit mainitussa lukiossa, saarnaaja Käkisalmen wankilaitoksessa w. kirkh. J. G. Mikander oman wirkansa ohessa myös awonaisuuden aikana toimittamaan kirkkoherran-wirkaa Käkisalmella sekä kirkkoherran-apulainen Kaukolassa A. J. Piispanen toukokuun 1 p:stä jatkamaan warsinaisen kirkkoherra-apulaiswiran toimittamista mainitussa seurakunnassa. Waltuudet owat annetut kollegalle ja nimitetylle lehtorille määräysopissa ja luonnontieteissä Jywäskylän alkeisopistossa maist. K. H. Kahelin'ille lehtorinwirkaan mainituissa tieteissä samassa oppilaitoksessa, Saksan kielen opettajalle Porwoon lukiossa, maist. E. F. Maconi'lle lehtorinwirkaan historiassa Jywäskylän alkeisopistossa ja Saksan kielen opettajalle Hämeenlinnan lukiossa L. A. M. Lefrén Ranskan kielen opettajan-wirkaan Porwoon lukiossa. — Waltuuskirjeet owat annetut mamselli Selma Schæffer'ille piirrustusopettajan-wirkaan Wiipurin ylialkeiskoulussa ja hist.-kieliop. maisteri B. A. A. Boehm'ille Saksan kielen-opettajan wirkaan Helsingin naiskoulussa. Määrätyt owat: w. t. opettaja Porwoon kuuromykkäin-koulussa A. Sirén ja w. t. naisopettaja samassa koulussa Selma Ottilia Åkerstedt, edellinen opettajaksi ja jälkimäinen naisopettajaksi samaan oppilaitokseen. Haettawaksi julistettu: kirkkoherran-wirka Käkisalmen kirkkoherrakunnassa 90 päiwän hakemusajalla huhtik. 9 p:stä. Käskykirjeet waalinsaarnaamiseen owat lähetetyt waaliin pannuille Hiitolan kappalais-wirkaan, jossa waalisaarnat tulewat tapahtumaan kesäk. 21 ja 28 pp:nä sekä heinäk. 5 p:nä ja waali saman kuun 26 p:nä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoituksia Tampereelta.

Kuulutus.

Sittenkuin aluskippari Johan Inrenius ja työmies Jeremias Palin owat ilmoittaneet, että owat walmistaneet heidän tapahtuneessa huutokaupassa wastaan-ottaman laajentamistyön kaupungin Näsijärwen Mustalahdella olewasta satama-rakennuksesta, on Majistraatti määrännyt syynin paikalla pidettäwäksi 29 p. tätä kuuta k:lo 10 epp.; ja saa Majistraatti tämän kautta kutsua kaupungin porwariston siinä saapuwilla olemaan, tekemään niitä muistutuksia, joihin luulewat itsillään syytä olewan. Tampereen Raastupa Toukok. 11 p:nä 1863.

Majistraatin puolesta:
Fredrik Procopé.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

		Wäli wirst.	Kello	
Ylös-matkalla:				
Lähtee	Helsingistä	15	8,	epp.
„	Tikkurilasta	19	8,45'	„
„	Järwenpäästä	21	9,30'	„
„	Hywingästä	12	10,35'	„
„	Riihimäestä	20	11,10'	„
„	Turengista	13	12,	„
Tulee	Hämeenlinnaan		12,30'	„
Alas-matkalla:				
Lähtee	Hämeenlinnasta	13	2,	jpp.
„	Turengista	20	2,35'	„
„	Riihimäestä	12	3,25'	„
„	Hywingästä	21	4,10'	„
„	Järwenpäästä	19	5, 5'	„
„	Tikkurilasta	15	5,55'	„
Tulee	Helsinkiin		6,30'	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. L℔.	Munatiu 25 k.
Ohrakryypnit 30—32 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Kaurat 3: 3—25 k. tynnyri.	Tuoreet lahnat 4—5 k. ℔.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoretta säynää 3 k. ℔.
Walkoset hern. 35 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 4—5 k. ℔.
Perunat 10—12 k. kappa.	Tuoreet hauet 4—5 k. ℔.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 20 k. L℔.	Tuoretta silakoita 25 k. kappa.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.	Tuoreet kuhat 6—8 k. ℔.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. L℔.	Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Wasikan-liha 1:30—1:75 L℔.	Suolattuja silakoita 60—70 k. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 L℔.	Suolattua kilohailea 70—80 k. L℔.
Palwattua samaa 2: 50—2: 80 k. L℔.	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Talia 2 r. 60 k. L℔.	Koiwu-halkoja 3: 80—4: 10 k. syli.
Tuoretta woita 16—18 k. ℔.	Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.	Kuusi-halkoja 2: 2—15 k. syli.
Maito 6—7 k. k:nu.	Wiina 87—92 k. kannu.
Piimä 6 k. k:nu.	Heinät 13—15 k. L℔.
Taale 6—7 k. korttieri.	Thimothej 16—18 k. L℔.
	Oljet 6—7 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: G. F. Aminoff.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 41. **Tiistaina 26 p:nä Toukokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälistä.

Tänään Tiistaina.

Toukok. 26 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 5 jpp. Kirkon-kokous tawallisessa paikassa, jossa tulee kysymykseen täkäläisen suomalaiser koulun ylläpitäminen.
" k:lo 7 jpp. Hra ja rouwa Jakobsonin hywästijättö-soitannot.

Huomenna Keskiwiikkona.

Toukok. 27 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta kolmannessa kerrassa apteikari Cargerin kiwihuonetta.
" k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.
" k:lo 8 jpp. Tanssihuwitukset prunnihuoneessa.

Tuorstaina.

Toukok. 28 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Cargerin talossa jatketaan.
" k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Suomalainen kadettikoulu on saanut uuden järjestämissäännön. Koulu tulee tästä lähin käytettäwäksi lapsille kaikeista säädyistä, lukua pitämättä isän säädystä ja wirasta. Oppilaisten luku ei saa nousta yli 120. Kustakin oppilaisesta, joka tästä wuodesta alkaen otetaan kouluun, maksetaan wuoteensa 560 markkaa, niinkauan kuin hän on yleisissä luokissa. Kaikki oppilaiset kolmella erityisluokalla owat wuosimaksusta wapaat. Waatimukset koulun yleisiin luokkiin sisään-pääsemistä warten owat niin paljon kuin mahdollista asetettawat opetuksen ja oppikurssien mukaan maan muissa yleisissä kouluissa. Oppilainen, joka hywällä todistuksella on päästetty korkeimmasta yleisestä luokasta, on oikeutettu ilman erinäisettä tutkinnotta seisomaan ylioppistolaistutkintoa. Kadetit ja upsierit, jotka owat päässeet korkeimmasta erityisluokasta, owat oikeutetut ilman yliopistolaistutkintoa kuuntelemaan luennoita ja seisomaan julkisia tutkintoja yliopistossa.

Yli-opisto. Lauwantaina 16 p. tapahtui julkinen stipendiumi-tutkinto seuraawain yliopistolaisten kansa: J. P. Norrlin, G. H. W. Calonius ja D. W. Åkerman. — Ruotsalaiset kirjoituskokeet, pedagogian tutkintoa warten, joita oliwat tehneet yliopistolaiset P. W. Hoffström, E. K. Tawast sekä K. A. Nyström, hywäksittiin keskiwiikkona 20 p. — Julkisen fys.määrä-opillisen kandidati-tutkinnon seisoiwat tämän kuun 22 p:nä yliopistolaiset P. F. Gahmberg, E. J. Mellberg ja C. A. Moberg.

Kirkonkokouksesta tänään k:lo 5 jpp. tahdomme muistuttaa kaupunkilaisia. Tässä tulee kysymys raha-awuista täkäläiselle suomalaiselle koululle. Niinkuin tunnettu on, ei ole kaupunki tähän saakka kustantanut tähän kouluun yhtä ainoata kopeckaa. Me toiwomme, että asian-omaiset nyt niin paljon kuin mahdollista koettawat palkita sitä wääryyttä, joka tähän saakka on tapahtunut kaupungin suomenkieliselle wäestölle.

Postilaitos ilmoittaa, että kolmas posti wiikossa tulee kesäkuun 4 p:stä alkaen käymään Tampereen ja Helsingin wälillä. Posti menee molemmasta paikasta tuostaina, Tampereelta k:lo 9 epp. ja Helsingistä k:lo 8 epp.

Waasanimi. H. Obld'issa on ollut julkaistuna ne asia-kirjat, jotka koskewat tuota surkuteltawaa Waasan nimen muutosta sekä koetusta saada wanhaa nimeä takasin. Koko tästä jutusta tullaan monessa kohden aiwan eriskummallisiin päätöksiin. Ensiksi nähdään, että ajatus tähän nimen muutokseen ei ole lähtenyt kaupungin porwaristosta eikä majistraatiltakaan. Pöytäkirja, joka kertoo, mitenkä majistraatti ensin nosti kysymyksen nimen muuttamisesta, sanoo melkein suorastaan, että kysymyksen nostamiseen oli joku pakoitus ulkoapäin, sanat kuuluwat: „koska Hänen Keisarilliselle Majesteetille esitetty on" ... Kaupungin wanhimmat, joille asia ensin esiteltiin siinä muodossa, että uusi kaupunki kutsuttaisiin: „Waasan-Nikolainkaupunki," wastaan-ottiwat ehdotuksen waijeti-olemisella. Ainoastaan muutamia suostui siihen. Itse anomuksen alle, joka käwi porwariston nimessä, kirjoittiwat ainoastaan muutamat nimensä. Mitenkä anomus saada wanhaa nimeä takaisin joku aika sitten päättyi, muistanee jokainen sanomalehden lukija.

Koulu-opettajain kokous Hämeenlinnassa

Keskusteltawat kysymykset yleisessä koulu-opettajain kokouksessa owat nyt julkaistut. Lehtemme ahdas tila ei salli niitä tähän ottaa. Kysymysten luku on 104. Ne owat kaikki maan koulu-opettajain esittelemät kokouksen puheen-johtajalle. Hän ei ole näistä tahtonut mitään kysymystä sulkea pois, waan on jättänyt itse kokoukselle määrättäwäksi, mitkä kysymykset owat keskusteltawiksi otettawat, kun tietty on, ettei jouduta kaikkia kysymyksiä läpikäydä.

Waltiopäiwä-järjestys (jatko 40 n:rosta). Täysi-kokouksessa niitä asioita esiteltäessä, jotka koskewat Keisarin ehdotuksia, luetaan sekä itse ehdotus että waliokunnan siitä antama mietintö aina kokonaan. Jos waliokunnan mietintö nähdään silloin waillinaiseksi, taikka sääty tahtoo hankkia tyystempiä tietoja asiasta, lähetettäköön se uudestaan waliokunnan käsille otettawaksi. Jos ei ole syytä sitä takasin lähettää, eikä asiapaperien pöydälle-pano tule kysymykseen, antaa maamarsalkki tai puhemies säädyn kaikille jäsenille, jotka tahtowat puhua asiassa, tilaisuuden lausumaan siitä ajatuksensa. Kun keskustelu sitte on päättynyt, asetetaan säädylle äänestämis-esitys sillä tawoin sowitettuna, että siihen taidetaan wastata myöntämällä taikka kieltämällä. Jos jossakin asiassa on usiampia kysymyksiä, jotka owat eroitettawat, asetettakoon eri äänestämis-esitys kustakin. Jos ei sääty sitte yksimielisesti yhdisty äänestämis-esityksen myöntämiseen taikka kieltämiseen, waan wastaukseksi kuullaan sekä myöntämistä että kieltoa, kuin myös waatimusta äänestämiseen, asettaa maamarsalkki eli puhemies samalla tawoin sowitetun äänestämis-esityksen ynnä selwän wasta-esityksen, jotka pitää olla oikaistut ja säädyn hywäksimät ennen kuin äänisille käydään. Äänestäminen toimitetaan sitte suljetuilla seteleillä ja äänet luetaan aatelissäädyssä ritarihuoneen-järjestyksen mukaan sekä muissa säädyissä läsnä-olijain mieslukuun jälkeen. Se mieli, johonka useimmat, ilmoitetuista syistä, suostuwat, on pidettäwä säädyn päätöksenä ja maamarsalkin tahi puhemiehen kautta säädylle julistettawa. Täysi-kokouksessa tehty päätös yleisestä asiasta ilmoitetaan lähettiläsmiehistön kautta taikka pöytäkirjan otteella toisille säädyille.

Kaikissa niissä asioissa, joista maan säädyillä elokuun 21 p. 1772 annetun hallitusmuodon 40, 41, 42, 43 ja 57 pykäläin mukaan on walta lausua ajatuksensa, waaditaan kolmen säädyn yhtäpitäwä enemmistö ollaksensa maan säätyin päätös, mutta jos kaksi säätyä on kahta wastaan, niin asia raukee ja pysyy samassa tilassa kuin ennen on ollut. Etuus- ja suostunta-weron asioissa menetetään niinkuin hallitusmuodossa eritäin säätty on.

Paitsi edellä-mainittuja waliokuntia, joiden tarkoituksena on waltiopäiwä-asiain walmistaminen, tulee waltiosäätyin asettaa toimitus-waliokunta, johon kuuluu kaksi jäsentä kustakin säädystä, ja toimittaa waltiopäiwä-päätöksen kirjoittamisen ja kaikki ne kirjoitukset, jotka waltiosäädyt yhdessä antawat. Kaikki semmoiset kirjoitukset sekä waltiopäiwä-päätös oikaistaan kaikissa säädyissä. Waltiopäiwä-päätöksen alle kirjoittaa maamarsalkki ja puhemiehet sekä säätyin kaikki jäsenet nimensä, mutta muitten päätösten alle ainoastaan maamarsalkki ja puhemiehet.

Ne wastaukset, jotka sisältäwät suostumuksen Keisarin ehdotuksiin, antawat säädyt kirjallisesti Keisarille. Wastaukset, joissa eiwät suostu ehdotukseen, annetaan niiden syiden kanssa maamarsalkin ja puhemiesten kautta samaten kirjallisesti.

Kun Keisari armossa on määrännyt waltiopäiwäin päättämisen, pidetään määrättynä päiwänä jumalanpalwelus kirkossa ja kokous waltiosalissa samalla tawoin kuin waltiopäiwäin awaamisesta on sanottu. Waltiosalissa tulewat maamarsalkki ja puhemiehet, toinen toisensa perästä, Keisarin eteen ja pitäwät alamaisuudessa puheen H. Maj:tillensa. Sitte antaa H. Maj:tinsa ministeri-waltiosihteerin lukea waltiopäiwä-päätöksen, jonka jälkeen H. Maj:tinsa päättää waltiopäiwät ja päästää säädyt kotiinsa. (Loppu.)

Uutta kirjakaupassa. Wiime-wiikolla ilmaan-? kirjakaupassa 3:s wihko Muiden maiden Marjoja. Tämä ulostullut wihko sisältää nowellin H. Conscience'ltä nimeltä Rawintolan isäntä, jonka suomentaja on E. J. Blom, Sysmän kappalainen. Kirja on ulosannettu Th. Sederholmin kustannuksella ja sisältää 8 taitteesenä 130 siwua. Sen hinta on 40 kopeekkaa. Saamme ehkä wasta tästä kirjasta mainita muutamia sanoja.

Wiime-wiikon lopulla tuli ulos Walda skrifter af Jakob Frese ja Dikter af O. Donner. Molemmat owat T. Sederholm'in kustannuksella ja maksaa kukin 50 kop.

Suomalaisen luennon piti wiime lauwantaina yliopistol. Hagman. Hän puhui maan syntymisestä ja muodostumisesta. Tämä oli wiimeinen luento tältä lukukaudelta.

Maaseudulta.

Hämeenlinnasta kuuluu, että siellä on aljettu oikeuden-asia Hämäläisen toimittajan ja Sääksmäen pitäjän-apulaisen Blombergin wälillä. Blomberg oli, näet, haastanut Hämäläisen toimittajan oikeuteen siitä kirjoituksesta, kuin oli Sääksmäeltä luettawa Hämäläisen 8 num:osia ja joka myös on ollut Uutisissa luettawana. Asia lykättiin elokuun 3 p:ään saakka. (Häm.)

Kuopiosta. Kesä on tällä wiikolla ruwennut tulemaan aina suurimmalla ja suurimmalla askeleilla. Ensimäinen pääsky on täällä meidän tieten nähty wiime sunnuntaina 10 p. t. k. ja ensimäinen käen kukunta kuultu keskiwiikkona 13 p:nä. Wanha piika, eli taiwaan wuohi mökötti kaiken yötä wasten keskiwiikkona. Tämän sanotaan merkitsewän lämpimän ilman tuloa. Lämmintä se on ilma nyt tällä wiikolla ollutkin. Senwuoksi owat rukiin-oraat paljo riemastuneet, antaen hywän toiwon kaikissa wanhalla kylwetyissä paikoissa. Mutta myöhäiset uudis-kylwöt näyttäwät sangen surettawilta nyt; niinkuin ne jo wiime syksynäkin oliwat.

Lukion rehtorin waali tapahtui tämän kuun 2 p:nä ja walittiin rehtoriksi lehtori, jumaluusopin lisentiaati J. Lampén sekä pro-rehtoriksi lehtori, maisteri G. Perander. (Tapio.)

Ulkomaalta.

Waltiollinen asema. Wiimeiset postit ei ole juuri mitään tärkeitä uutisia tuoneet. Kaikissa ulkomaan sanomissa nähdään oikein ko'olta arweluita, mitenkä länsiwallat, saatuaan Wenäjän wastauksen aikowat menetellä puolalaisessa kysymyksessä. Yleisin arwelu näyttää nykyään olewan, että koko riita-asia ratkaistaisiin eurooppalaisessa waltiokongressissä, jossa otettaisiin myöskin muita riidanalaisia kysymyksiä tarkastuksen alle. Tämä ei kuitenkaan wielä perustau mihinkään warmaan tietoon. — Puolassa jatketaan wapauttamissotaa samalla lajilla kuin tähänkin saakka. Pieniä tappeluja tapahtuu ehtimiseen. Milloin tulewat Wenäläiset woitolle, milloin Puolalaiset. Mutta moneen aikaan ei ole mitään suurempaa taistelua tapahtunut, joka olisi woinut enemmän waikuttaa riidan lopulliseen päätökseen. Wenäjän sotawäen julmuuksia walitetaan yleisesti aiwan hirwittäwiksi. Myös kansallishallitus on pannut woimaan kowaa hirmuwaltaa kaikkia wastaan, jotka muka owat penseät wapauttamistoimessa tai kallistuwat Wenäläisten puolelle.

Preussi. Täällä jatketaan yhä suuremmalla kiiwaudella riita hallituksen eli ministeristön ja edustuskamarin wälillä. Lukijamme tietäwät, mitenkä tämän maan hallitus kokonaan on joutunut sen puolueen käsiin, joka kaikella woimalla sotii uuden ajan waltiollista edistystä wastaan ja joka kokee Preussissa kumota ne perustukset, joihin koko nykyajan waltiollinen elämä on rakennettu. Tähän puolueesen kuuluu iso joukko wanhaa aatelistoa ja suuri osa wirkamiehistä ja sotawäestä. Ministeristö on usein törkeästi rikkonut Preussin laillista hallitusmuotoa ja osoittanut suoraa halweksimusta kansan ja edustuskamarin oikeuksille. Waatimukset että kuningas luowuttaisi tämän ministeristönsä owat tulleet yhä wäkewämmiksi. Mutta tähän saakka on kaikki ollut turha. Tämä niin-kutsuttu „Kreuz-puolue" on wielä yhä saanut jatkaa wallattomuuttaan. Paitsi ministeristön la'itonta käytöstä on wielä Preussin liitto Wenäjän kanssa Puolan kapinan suhteen ylen suuressa määrässä lisännyt kansan tyytymättömyyttä. Puolalaisten wapauttamissota on Preussissa niinkuin yliympärin muuallakin siwistyneessä maailmassa herättänyt innollista suosiota. Ja kuitenkin on Preussin hallitus liittäytynyt tätä wapauttamissotaa wastaan. Mutta ei siinä kyllä, että tämä liitto on ihan wastoin yleistä mielipidettä maassa, se woisi myös wetää Preussin waltakuntaa suurimpaan waaraan, jos länsiwallat rupeaisiwat aseet kädessä pakoittamaan Wenäjää myönnytyksiin Puolalaisten hywäksi. Tästä woimme ymmärtää, miten suurella tyytymättömyydellä Preussin kansa katsoo hallituksensa menetystä tässä kohden. — Nykyään on taas uusia riita-aineita hallituksen ja ministeristön wälillä runsaasti karttunut. Me olemme jo ennen puhuneet, mitenkä Wenäjän ja Preussin wälinen suostumus wuodelta 1857 waltiollisista wangeista katsottiin laittomaksi, koska se ei muka ole saanut edustuskamarin hywäksimistä. Nyt on waadittu että hallituksen pitäisi sitä kumoaman. Useita selityksiä on hallitukselta waadittu sen menetyksestä, Preussin liitto Wenäjän kanssa on taas joku aika sitten ollut kiiwaana taistelu-aineena, siitä syystä kun Wenäläistä sotawäkeä on ylläpidetty ja majoitettu Preussin alalla. Mutta nykyään on tapahtunut tapaus, joka on ajanut riidan korkeimmalleen. Edustuskamarin istunnossa katkaisi kamarin presidentti sotaministerin puhetta. Tämä nyt julistamaan, ett'ei presidentillä ole tähän mitään oikeutta ja ett'ei edustuskamarin presidentillä ole mitään waltaa ministerien yli. Waliokunta asetettiin tutkimaan ministeristön walitukset tässä kohden. Tämä tuli siihen päätökseen, että presidentillä on oikeus katkaisemaan jokaisen myös ministerien puheita ja että ministereillä ei siis ole syytä mihinkään walitukseen. Sen jälkeen lähetti edustuskamari kutsumuksen ministeristölle kamarin keskusteluihin saapuwille tulemaan. Ministeristö wastasi, ett'ei se tule niihin, ennenkuin edustuskamari on antanut selityksen, ettei presidentillä ole mitään waltaa ministerien yli. Tämmöisen selitykseen ei ole kamari suostunut. — Sen siaan on ruwettu keskustelemaan adressiä kuninkaalle, jossa selitetään maan waarallista asemaa ja tarpeellisuutta ruweta toisenlaisiin hallitustoimiin.

Kappale kiistaa.

Maaweron poistamis-jutussa kestää meitä wastaan kiista yhtenään. Hra —t—r kirjoittaa kahdessa lehdessä milloin asiasta milloin rasiasta, ja Obld muistaa meitä tuolloin tällöin pienillä pistopuheilla, jotka ainoastaan osoittawat sen hywää tahtoa ja puuttuwaa woimaa; — ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. — Mutta todistawaista keskustelemus-tapaa nämä herrat eiwät huoli käyttää, ja meidän kannalta ei siis käy niiden kanssa paljon juttua jatkaa. Hra —t—r esm. olisi tehnyt hywin, jos olisi heittänyt kaikki arwelut meidän hankkeistamme ja tarkoituksistamme yleensä, ja sen siaan olisi wähää laweammin ryhtynyt todistelemaan niitä mietteitä, joita hän tässä puheenalaisessa asiassa puolustelee. Hän olisi silloin kentiesi meidänkin ajatustamme paremmin käsittänyt, ja antanut meillekkin tilaisuutta selwittämään wielä selwemmäksi ne kohdat, joita hän ei käsitä. Nyt sitä wastoin hän puhuu meistä joukon perättömiä, joita wastaan meidän ei tarwitse itsiämme puolustaa. Esimerkiksi otamme ainoastaan sen lauseen, että muka Uutiset pitäisiwät maanlohkomisen wahingollisena ja tarpeettomana. Tämä ei ole totta; sillä olemme ainoastaan lausuneet sen ajatuksen, että tämän lohkomisen pitäisi nykyisissä oloissamme oleman rajoitettuna. Ne syyt, jotka siihen olemme esiin tuoneet, eiwät ole wielä kumotut, eikä niitä kumotakkaan paljailla kokkapuheilla. Pari seikkaa, joissa hra —t—r tuopi syitä esiin, tahdomme tässä ottaa wastattawiksi.

Millä tawalla tuo poistettu maawero olisi kruunulle palkittawa, käsittäwät Obld ja hra —t—r warsin eri tawalla. Obld tahtoo kaikki werot sille kannalle, että jokaisen wero laskettaisiin hänen wuotisen saaliinsa mukaan. Tämä woipi olla peri-ajatuksessa oikein, mutta Obld itsekään ei woi luulla sitä käytännölliseksi meidän maassa, missä ihmiset eiwät wielä käsitä juuri miksikään synniksi pettää kruunua. Itse Helsingin kaupungissa, missä senlainen wuositaksieraus tapahtuu kaupungin-maksuja warten, myönnetään yleisesti, että asia on onnen-toukoa. — Hra —t—r puolestaan tahtoo palkita maaweron wiinalla ja lisätyillä tulli-tuloilla. Kun olimme muistuttaneet, että ne uudet werot, jotka palkitsisiwat maaweron poistamisen, yhtä hywin rasittaisiwat maanwiljelijöitä, jotka owat lukuisin osa kansaa, niin hra —t—r siihen wastaa, että tuo jälille-jäänyt osa, waikka wähälukuisempi, on warallisempi. Tämä on ehkä totta, mutta siitä ei seuraa, että nautintowerot tulisiwat heitä painamaan heidän warallisuutensa suhteen. Se on esm. wiinan laita, että juuri maanwiljelijä-sääty sitä enintä nautitti, ja nuo muut ei edes lukumääränsä, saati warallisuutensa, suhteen. Että kruunun tullitulot, kuten hra —t—r arwelee, enenisiwät sitä myöden kuin tulli-taksa alennettaisiin, ei ole juuri uskottawa. Mutta että se taksa nyt on monessa kohden liian korkea, emme kiellä. Se soma wiittaus, minkä hra —t—r kirjoituksensa lopulla tekee muka senlaiseen puolueesen, „joka katsoo sen hywin ikäwäksi, että hallitus on wähintäkään kansan wallassa, ja joka siis kiwen kowaan puolustaa mitä weroja ikään, joita waan kansan kysymättä woidaan ylöskantaa"; — on kokonaan tuuleen ammuttua kruutia. Me emme ollenkaan hywäksy, että kansa ja kansan werot owat kokonaan hallituksen wallassa, niinkuin esm. tulli-asiassa nykyään on meillä laita. Mutta me emme myöskään hywäksy, että kansa on jokaisen huhuttajan wallassa, joka tawallisen wirheettömästi osaa kynää käyttää; — ja sen tähden me wasta niinkuin tähänkin asti puhumme wakuutuksemme wapaasti, jos kohta se wakuutus ei olisi näiden mieleen. Olemme yltä-kyllin jo tämän wuoden kuluessa osoittaneet, että tiedämme pysyä itsenäisellä kannalla sekä hallitusta että jokaista muutakin wastaan, ja wastustajamme owat suuresti erehtyneet, jos luulewat meistä pääsewänsä muilla keinoilla, kuin selwillä asiallisilla syillä. Ne kaksi seikkaa, joita hra —t—r arwelee Uutisten unohtaneen maaweron poistamis-jutussa, eiwät ansaitse paljon wastausta, ennenkuin hra —t—r selwemmin ryhtyy asiata todistamaan. Että ensiksi „talon hinta ei tulisi nousemaan samassa suhteessa, kuin se pää-oma, jonka inträssinä maawero on", on wielä wastustajaltamme jäänyt todistamatta. Ainakin hän myöntää, että „myyjä kyllä saisi korkeamman maksun talostansa, kuin mitä hän maaweron ollessa olisi woinut toiwoakkaan". Tämä on pää-asiassa, mitä mekin olemme sanoneet. Me olemme muistuttaneet, että „joukko hupaisia ihmisiä tehtäi-

siin syyttömän rikkaiksi", ja tämä ei ole mielestämme la'in-laatimuksen tarkoitus. Ostaja taas ei kostuisi asiasta ensinkään. Mutta hra —t—r wäittää, meidän sitäkin unohtaneen, että suurin osa talon-isäntiä ei myisi talojaan. Sitä emme ole unohtaneet; päin-wastoin olemme muistuttaneet, että semmoinen luopuminen aina jonkun aian perästä tapahtuu, jos ei myynnin ja oston kautta, niin pesä-jaon ja perillis-lunastuksen kautta. Waikutus on siis yleinen, waikk'ei yht'aikainen.

Olemme osoittaneet, että maaweron poistaminen koskee omaisuus-seikkoihin ja siis ei ole luwallinen. Sitä wastoin meidän wastustajamme luettelewat joukon syrjä-syitä, jotka muka tekisiwät tämän poistamisen suotawaksi ja tarpeelliseksi. Maawero muka estää maan-lohkomisen; niin esm. hra —t—r wakuuttaa. Tämä kuitenkin on perätöntä; hra —t—r kyllä tietää, että esm. Ruotsissa maata lohkotaan, waikka maawero ei ole tauotettu. Wielä sukkelamman syyn on Dagblad keksinyt; sen mielestä maamittareita tarwitaan ainoastaan weron tähden, ja jos maawero olisi tauotettu, woisi joka mies itse jakaa ja tilkata tiluksiaan. Dbld on rikas tämmöisistä sywämielisistä mietteistä, mutta tällä kertaa se on oikein hautonut kultamunan. Se ei ollenkaan huomaa, että jos maawero olisikin wallan poissa ja lohkominen saisi tapahtua kuinka rajattomasti tahansa, täytyy kuitenkin tehdä täydellinen kartta myydyistä maakappaleista, joita ostaja tietysti ei woi kuljettaa pois mukaansa, niinkuin ostetun hulikan tai ostetun wasikan. Ellei siis karttaa ole, ei ole mahdollista tietää mitä myyty on; ja jos riitaa syntyy jonkun lohkareen omistuksesta tai rajoista tai muusta senlaisesta seikasta, on wirallisesti walmistettu kartta sekä maamittarin toimi yleensä wälttämättömän tarpeellista. Ainoastaan isojako kuuluu weroitus-asiaan; mutta isojakoa sittenkin tarwitaan, waikka maawero olisi tauotettu. Esm. awara erämaa, missä on ainoastaan muutamia harwoja taloja, on kumminkin säännöllisellä tawalla jaettawa näiden talojen wäliin siitä ainoasta syystä, että jokainen tahtoo oman erityisen osansa. Se ei asiaan waikuta ollenkaan, owatko osallis-talot weron alla wai werottomina; isojakoa ne kummassakin tapauksessa tahtowat ja tarwitsewat.

Meidän on usein ollut welwollisuutena taistella kyynärän-paksuisia tyhmyyksiä wastaan. Seuraus on, että saamme konserwatiiwi-nimen kantaa semmoisilta, jotka niin huokealla päänwaiwalla kuin esm. Dald anastawat itselleen liberalisuuden arwon. „La'in-laatimuksemme, hallitusmuotomme, taloudellinen yhdys-laitoksemme tarwitsee täydellisesti uudesta walaa (en total omstöpning)", kuuluu mainitun lehden mielilause (ks. N:o 85). Tämä on erinomaisen helppo keino osoittaa waltiowiisautta, olletikkin kun ei tarwita huolta piiää yhteis-elämän tawallisimmistakaan teko-asioista.

(Lähetetty.)

Elinkautisen Rahakaswin-laitoksen osamiehille muistutus.

Se osa yleisöä, joka ei tarkemmin seuraa Turun kaupungin asioita, lienee tuskin huomannut, että siellä par'aikaa ollaan ankarassa kaunistuksen ja koristuksen puuhassa. Porwariston enemmistö on sitä warten päättänyt ottaa lainaksi wähäisen summan, noin 250,000 ruplaa, s. t. s. yhden miljoonan markkaa, jonka kuolettamiseen on arwattu kuluwan 40 wuotta. Tämä kaikki nyt on luwallista kyllä; sillä jos kohta syrjäisen mielestä ja monen Turkulaisenkin mielestä Turun kaupunki woisi wähemmälläkin summalla tulla tarpeellisen koreaksi ja wähemmälläkin loistolla meidän köyhässä maassa tulla toimeen, niin se on kuitenkin kokonansa Turkulaisten oma asia, — kunhan waan jaksawat 40:n wuoden kuluessa suorittaa niin suuren welan. Tätä taas on tosin luwallinen epäillä, warsinkin kun tietää, kuinka wähän kestäwyyttää näinä wuosina on näkynyt Turkulaisten raha-seikoissa. On myöskin kohtuullinen muistuttaa, että jos Turku tällä tawalla tuleekin tydyttämään kaikkia somuuden ja koreuden waatimuksia, tämä ilo tulee maksettawaksi ei ainoastaan niiden, jotka nyt siitä päättäwät, waan niidenkin, jotka eiwät asiasta paljon huolisi ja joiden mieltä ei siinä kysytäkkään; sillä nämä kustannukset tulewat ylipäänsä tekemään elämän ja olon koko Turun kaupungissa paljoa tyyriimmäksi ja sillä tawoin painamaan jokaista asukasta työmiehestä wirkamieheen saakka, eikä säästämään koulupoikaakaan, joka maaseuduilta tulee hakemaan itsellensä korttieria lukukauden ajaksi. Näistä syistä käwisi kyllä ajatella, ett'ei asia ole niin kokonansa Turkulaisen porwariston päätettäwänä, waikka tosin on myönnettäwä, ett'ei ole senlaisissa asioissa mahdollista kuulustaa kaikkien niiden mieltä, joihin ne asiat kaukaisemmin koskewat. Paremmalla syyllä käypi kääntyä Turkulaisen porwariston omaantuntoon, ja kysyä, onko oikein tehty kiinnittää niin suuren pää-oman niin turhaan työhön. Jokainen kyllä tietää, — Turun porwaristo ehkä paremmin kuin kukaan —, että pää-omaa on maassamme kowin wähän, ja että teollisuutemme ja maanwiljelyksemme juuri tästä puutteesta kituu ja sairastaa. Ei ole siis warsin wähäinen asia, jos yksi miljoona pannaan koristuksiin, joissa se summa ei tuota werrattain mitään, sen siaan kuin se teollisena pääomana kaswaisi ja hyödyttäisi. Tästä ja wielä monesta muustakin syystä pitää moni Turkulainenkin koko tämän koristus-puuhan turhana, lapsellisena ja wahingollisenakin, taikka kumminkin liiallisena niin köyhässä kaupungissa kuin Turku todellakin on. Mutta tämä ajatus on wähemmistön, ja enemmistöllä on epäilemätön oikeus tehdä asiassa paraimman ymmärryksensä jälkeen.

Mutta toinen kysymys on, mistä ne rahat otetaan; sillä Turun oma kassa on, Jumalan kiitos! ollut wuosi-kymmeniä sillä taidolla hoideltu, että siinä tawallisesti on ollut tyhjää wähempi. Tawallinen turwapaikka on entisinä aina ollut waltiokassa, josta on ollut sitä suurempi apu, koska joku tuhat-määrä ruplia tawallisesti on wiimeistä lukua saanut jäädä maksamatta. Pahaksi onneksi nyt ei waltiokassa enää kestä lahjoja tekemään muualle kuin Helsinkiin, ja wanha Turku on hyljätty, niinkuin yli-ikäinen morsian. Mutta Turku päättää taas pukeuda koreisiin, panna punaa poskiensa päälle ja sitten uudesta koettaa naimis-onneansa. Siihen se tarwitsee pienen alku-summan, yhden ainoan wähäpätöisen miljoonan; — sitten, jahka waltio sen taas näkee uudessa loistossaan, kenties wanha ylkämies taas häneen suostuu, ja jalo-mielisesti maksaa koko pidot omasta kukkarostaan! Semmoinen ajatus epäilemättä sydämmen sywyydessä kytee; muutoin olisi waikea käsittää sitä rohkeutta, joka on wanhaan Turkuun ryhtynyt, niin ett'ei se edes muista, kuinka tuon tehtäwän lainan korot tulewat nielemään enemmän kuin kaikki kaupungin tawalliset wuosi-tulot. Turku arwelee sananlaskun mukaan: „rohkea ruoan saa, ujo nälkää näkee". Kentiesi on wanha Turku wallan oikeassa. Eihän huomis-päiwän mure sowi niin papilliselle kaupungille!

Mutta yhtä-hywin on se kysymys jälillä, mistä ne rahat nyt ensi-aluksi saadaan? Siitä asiasta on jo pidetty kaikki tarpeellinen mure: aikomus on lainata Elinkautisesta rahakaswinlaitoksesta, sitä myöden kuin siihen rahoja kokoontuu, kuuteen-sataan-tuhanteen (600,000) markkaan asti; mistä loput owat saatawina miljoonan täytteeksi, ei liene wielä tarkemmin aprikoitu. Itse Rahakaswin-laitoksen johtokunta näyttää myöskin olewan taipuwainen tämmöiseen sowitukseen; sillä tämä johtokunta on osittain samoja miehiä, jotka harrastawat Turun kaupungin kauneutta. Mutta osamiehillä kentiesi saattaa olla toinen ajatus asiasta, ja suotawa siis on, että he muistawat itse tai waltuusmiesten kautta walwoa omaisuuttansa siinä yhtiökokouksessa, joka juuri tätä asiaa warten on kuulutettu pidettäwäksi ensi Kesäkuun 20 p. — Se kentiesi ei olisi aiwan tarpeetonta, että koko rahakaswin-laitos muutettaisiin pois Turusta, koska yhteiset kassat siinä näyttäwät olewan huonommassa kuin muualla. Mutta kumminkin on wälttämättömän tarpeellista, että Turkalaisten kaunistajain halu, päästä laitoksen kassaan käsin, tulee estetyksi; sillä tämä tekisi pian lopun koko kassasta ja tuottaisi muutoinkin monituisia haittoja. Ensi silmäyksellä tosin woisi näyttää edulliselta, että muka wähällä waiwalla kaikki sisään-tulewat rahat saadaan sioitetuiksi, niin että korot saadaan nostaa yhdestä kädestä; mutta tämä etu on ainoastaan kassan-hoitajan ja kamreerin, eikä kenenkään muun. Sitä wastoin on asiasta kaksi warsin arweluttawaa haittaa, joita osamiesten pitäisi kaikella muotoa punnitseman, ennenkuin suostuwat antamaan kaikki rahansa Turun kaupungin waltaan.

1:ksi on muistaminen, että se ei ole oikein kohtuullista, että Turun kaupunki yksinään nielee koko tämän kassan suuhunsa; sillä tawoin ei kukaan muu saisi wuosikausiin siitä ainoata ruplaa lainaksi. Jokainen tietää, että nykyaikoina tulee yhä waikeammaksi saada wähempiä lainoja. Jokainen, jolla nyt on joku kymmenkunta ruplia liikana, panee ne kohta Yhdyspankkiin yhdeksi tai kolmeksi kuukaudeksi, ja seuraus on, että warattomat nuoret wirkamiehet, papiksi-pyrkijät ja muut senlaiset eiwät millään lailla saa rahoja, warsinkin koska julkisetkin kassat yhä enemmin luopuwat wähempiä lainoja antamasta. Papiston leski- ja orpo-kassa ei myöskään enää anna wähempiä lainoja, ja tulee kentiesi sekin — jos asiata oikein taitawasti ajetaan — antamaan warojansa Turun kaupungin koristuksiin. Jos nyt Kaswinlaitoksen rahat menewät samaan tarkoitukseen, on tosin warattomilta lainanhakijoilta melkein kaikki lähteet tukitut. Se on wääryys, että Turun kaupunki lyöpi nämä warat allensa, ja wääryys on sitä suurempi, koska moni sisäänpanija eli osa-

mies itse saattaa olla tuolloin tällöin lainan tarpeessa.

2:ksi ei ole edullinen jättää nämä rahat Turun kaupungille; sillä syytä on epäillä, että sama kaupunki ikinä jaksaa ne takaisin maksaa. Muistaman pitää, että kaupunki joutuu hirmuiseen welkaan, jonka wertaista ei ole tässä maassa kuultu, että kaupunki käyttää nämä summat wallan tuottamattomaan työhön, että nykyinen polwikunta porwaristossa ajaa tätä asiaa ei ainoastaan omasta waan tulewienkin polwikuntien puolesta, ja että wihdoin nämä wastaiset polwikunnat saattawat olla kowin tytymättömiä niihin uros-tekoihin, jotka nyky-aikana niin suloisesti soinnuttawat Åbo Underrättelsien ja muiden rahataiturien kanteleenkieliä. Miljoonan welka on wastaiselle porwaristolle huono perintö, eikä ole warsin mahdotonta, että se polwikunta silloin keksisi jonkun keinon tehdä itsensä perimättömäksi. Mutta rahakaswin-laitos, joka holhoo monen köyhän, monen lesken tai orwon asioita, on welwollinen tarkemmin walwomaan, miinkä se rahansa uskoo, ja toiwottawa olisi, että ensi kokouksessa Kesäk. 20 p. nämä Turkulaisten hankkeet woimallisesti wastustetaan. Tässä maassa, missä yhtiö-asioita tawallisesti niin huonosti walwotaan, ei lie tämä muistutus aiwan tarpeeton.
G—l.

Seka-sanomia.

Kotimaan rakkaus suurimmassa määrässä on käytännöllisesti ilmautunut, niinkuin „Mikkelin Wiikko-Sanomat“ siitä kertowat, yhdessä miehessä Karstulan kappelissa, nimeltä Elias Nopola eli Lintulahti, joka nyt istuu Mikkelin wanki-huoneessa. Hän on nyt jo 60 wuoden wanha ja on kolme kertaa karannut Siperiasta, jonne hän oli tuomittu elinajaksensa siitä että eräällä markkina-matkalla w. 1836 on ollut joukossa eräänä iltana wallan maantiellä haawoittamassa ja ryöwäämässä kirkkoherran apulaista Aleksander Aspia. Ensimäisen kerran karatessansa ei hän ollut ehtinyt etemmä kuin jonkun matkaa liki Pietarin kaupunkia, kunnes saatiin kiinni ja wietiin takasin. Noin w. 1851 karkasi hän toisen kerran ja ehti aiwan koti-kyläänsä asti, jossa sai olla rauhassa 4 kuukautta, kunnes ruunun-palweliat laittoiwat hänen taas kolmannen kerran w. 1853 Siperiaan, josta taas läksi nykyiselle kolmannelle karkaus-matkallensa w. 1859, kunnes wiime syksynä oliwat ottaneet hänet kiinni Permissä ja kuin oli, wälttääksensä wiemistä Waasaan, mistä pelkäsi paikalla takasi pääsewänsä, sanonut olewansa Mikkelin läänistä, tuotiin hän sinne. — Saapi nähdä, jos ukkoa wielä neljännen kerran lähetetään Siperiaan.
(Tapio.)

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 29 p:nä arm. nimittänyt K. K. P. Stanislaon tähdistön 2:sen luokan ritareiksi: howioikeuden-neuwos keis. Wiipurin howioikeudessa y. m. K. Löfgrén'in; tuomari Rannan kihlakunnassa, howioikeuden-asessori y. m. M. Lawonius'in; keis. senaatin yleinen esittelijäsihteeri y. m. J. Snellman'in; Turun ja Porin läänin maasihteeri y. m. F. Gejtel'in; Wiipurin maankamreeri y. m. H. E. Helsingius'en; Mikkelin läänin maansihteeri y. m. C. U. Cederhwarf'in; wiimemainitun läänin maankamreeri y. m. G. R. Mennander'in; Waasan läänin maansihteeri y. m. O. J. Ekström'in; maamittauksen ja metsähoidon ylitirehtöörin apulainen, howineuwos y. m. K. F. Lindh'in; lääninlääkäri, asessori y. m. tohtori P. P. Lindfors'in; Oulun pankinkomissario y. m. F. W. Lagus'en; pää-auditööri y. m. B. G. Blåfjeld'in; Oulun postimestari y. m. M. W. Uggla'n sekä Wiipurin yli-alkeiskoulun rehtori y. m. K. W. Ahrenberg'in.

S. p. on Juwan pitäjän kirkkoherra, rowasti y. m. M. E. Alopæus arm. nimitetty saman tähdistön saman luokan jäseneksi.

S. p. **H. M. Keisari** arm. antanut: protokollasihteerille keis. senaatin oikeus-osastossa J. F. Pippingille esittelijäsihteerin-, Turun ja Porin läänin maankamreerille y. m. H. Schauman'ille ja Wiipurin pankinkomissarille y. m. G. Gripenberg'ille kammarineuwoksen-, Hämeen läänin rahastonhoitajalle y. m., asessori O. Gylling'ille howineuwoksen-, kanslistalle keis. senaatin talous-osastossa E. F. Hjelt'ille protokollasihteerin-, suomen merisotawäen w. t. auditöörille y. m. J. A. Forstén'ille kihlakuntatuomarin-, opettajalle Turun merikoulussa y. m. B. M. Ekelund'ille kollegio-asessorin-, wänäjän kielen opettajalle Turun lukiossa W. F. Tallgren'ille lukio lehtorin-, w. t. wuori-insenöörille L. G. Lauræus wuori-insenöörin-, kruunun-nimismiehille, Merikarwian pitäjäässä P. Birkman'ille, Nilsiän pitäjässä E. F. Lagerstam'ille, Isonkyrön pitäjässä M. Liljeqwist'ille, Wöyrin pitäjässä C. J. Solfwin'ille ja Saloisten pitäjässä J. Mellin'ille guwernementtisihteerin-, sekä kaupunginwiskaaleille, Tampereella E. W. Brander'ille ja Porissa J. Holmberg'ille kollegioregistraatorin nimen ja arwon.

Keis senaatti on tämän toukokuun 5 p:nä suonut Turun kruununmakasiinin hoitajalle ewesti J. W. Göös'ille wirkaeron, hänen oman pyyntönsä johdosta, sekä saman ohessa antanut hänelle elinkautisen pensionin.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Kaksi lisä armowuotta on senaatti suonut Kokkolan alikoulun rehtorin maist. K. A. Simelius wainaan turwattomille lapsille sekä Munsalan kappalaisen wp. A. M. Jungberg wainaan leskelle ja lapsille. — Wakuuskirjan saanut w. t. opettaja Turun ylikoulussa F. W. Bergroth määräystieteen opettajaksi Tampereen ylikouluun. — Määrätty: Wehmaan kirkkoherra, lääninprowasti J. H. Mollin kuwernöörin asiamiehen kanssa pitämään kokousta Taiwassalon emäkirkossa Kiwimaan ja Iniön kappelein erottamisesta äsken mainitusta pitäjästä erinäiseksi kirkkoherran-tilaksi. — Wirkawapauden tulewaksi kesäksi owat saaneet Turun lukion lehtori, maist. J. E. Neowius, Turun kuuromykkäkoulun esimies wp. K H. Alopaeus ja Ahwenmaan alikoulun rehtori K. M. Kandolin, jonka ohessa molemmat wiimeksi mainitut owat saaneet luwan matkustaa ulkomaille. — Waalisaarnan pttämisen aika on määrätty Karwian kappalaisen waaliin asetetuille ja waali pidetään siellä tulewan heinäkuun 26 p. — Haettawana: kappalaisen wirat Hämeenkyrössä ja Wiljakkalassa 90 päiwän kululla sekä laulunopettajan wirka Kaskisten alikoulussa, määräystieteen lehtorin wiran wälinaikanen toimitus Waasan lukiossa, apulaisen wirka samassa lukiossa, wälinaikaset wiran-toimitukset wiimeksi mainitussa wirassa sekä Turun rouwaswäen koulun ensimäisen opettajan wirassa sillä aikaa kun papiston ja koulumiesten leski- ja orpo-kassa saapi niistä palkan-säästöä, kuin myös wälinaikaset toimitukset Pietarsaareu alikoulun opettajan ja lisäopettajan wirassa sekä Hämeenlinnan ja Joensuun alikouluin lisäopettajain wiroissa, kukin näistä kouluwiroista 56 päiwän hakemusajalla. — Opinnäytteet alikoulun rehtorin wirkoihin päästäksensä on tehnyt Kokkolan alikoulun ensimäinen opettaja J. F. Reinius, joista tieteellinen näyte on arwosteltu oppilauseella approbatur ja käytännöllinen lauseella approbatur cum laude. — Ekkerön kappalaisen waalissa tämän kuun 3 p. sai Korsnäsin kappal. apul. K. A. K. Moliis 54 manttaalin huudot ja Brändön wälisaarnaaja L. A. Palonen 18 manttaalin, mutta kolmas waalisaarnaaja ei yhtäkään huutoa.

Kuopion hippak. Konsistoriumissa 13 p. Toukokuuta. Waaliin pantuna, pitäjänapulaisen wirkaan Pyhäjärwellä: 1) wäliaikainen saarnaaja toisen kappalaisen wirassa Iisalmella Gustaf Mikkelin, 2) kirkkoh. apul. Pielawedellä Johan Theodor Dahlström ja 3) kappalaisen siainen Haapajärwen kappelissa Frans Oskar Laurin. — Kuollut: rehtori Kajanin ala-alkeiskoulussa, F. W. Calamnius, 29 p:nä wiime huhtikuussa. — Awonaisena: rehtorin wirka Kajanin ala-alkeiskoulussa haettawa 56 päiwässä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Muiden maiden marjoja III. Rawintolan Isäntä. H. Conscince'n ranskankielisestä suoment. E. J. Blom. 40 kop.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Bredow, G. G., Ensimäiset alkeet ihmiskunnan historiassa. Alkawille. Mukaillut T. T. Renwall. Suomentama 2 markka.

Bredow, G. G., Pää-asiallisemmat tapaukset maailman historiassa. Kolmannessa taulussa ensimäisen opetuksen awuksi historiaan. 80 penniä.

Carlsson, Wilh., Palestinan maantiede karttaen. Kirjoitettu Beskowin matkakertomusta y. m. Seuraten. Sid. 80 penniä.

Dahlberg, T. J., Runoja Herkules uroosta. 2 markka 40 p.

Eneroth, O., Kaswutarha-kirja rahwaan hyödyksi. Suomentanut F. o. P. Sidottuna 80 penni.

Ensimäinen ristiretki. 24 penniä.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai, keskiwiikko** ja **lauantai,** k:llo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. *Lei.*	Munatiu 25—28 k.
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.	Tuoreet lahnat 4—5 k. *ei.*
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoretta säynää 3 k. *ei.*
Walkoset hern. 35 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 4—5 k. *ei.*
Perunat 10—12 k. kappa.	Tuoreet hauet 4—5 k. *ei.*
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 20 k. *Lei.*	Tuoretta silakoita 16 k. kappa.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 *Lei.*	Tuoreet kuhat 6—8 k. *ei.*
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. *Lei.*	Suolatut lahnat 5—6 k. *ei.*
Wasikan-liha 1:30—1:75 *Lei.*	Suolattuja silakoita 60—70 k. *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 *Lei.*	Suolattua kilohailea 70—80 k. *Lei.*
Palwattua samaa 2: 50—2: 80 k. *Lei.*	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Talia 2 r. 60 k. *Lei.*	Koiwu-halkoja 3: 80—4: 10 k. syli.
Tuoretta woita 16—18 k. *ei.*	Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. *Lei.*	Kuusi-halkoja 2: 2—15 k. syli.
Maito 6—7 k. k:nu.	Wiina 87—92 k. kannu.
Piimä 6 k. k:nu.	Heinät 13—15 k. *Lei.*
Taale 6—7 k. korttieri.	Thimothej 16—18 k. *Lei.*
	Oljet 6—7 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: G. F. Aminoff.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 42. Tuorstaina 28 p:nä Toukokuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén. — Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 1 p. Kesäk. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Toukok. 28 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta kolmannessa kerrassa apteikkari Cargerin kiwihuonetta.
„ k:lo 6 jpp. Tieteellinen iltahuwitus yliopiston juhlasalissa.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Toukok. 29 p. k:lo 8 epp. Wuositutkinto ylialkeiskoulussa.
„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Cargerin talossa jatketaan.
„ k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Lauwantaina.

Toukok. 30 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa Majistraatin edessä laitumen-maksun ylöskannosta.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 5 jpp. Osakkaat Ulrikasborgin prunni- ja kylpylaitoksessa kokoontuwat yhtiökokoukseen seurahuoneessa.

Sunnuntaina.

Toukok. 31 p. k:lo 4 jpp. Kilpa-ampuminen Kaartin puutarhassa.
„ k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna ilman maksutta kaupungin työ- ja palweluswäelle.
„ k:lo 4 jpp. Piplia-seura wiettää wanhassa kirkossa wuosijuhlaansa.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Helsingistä.

Yli-opisto. Konsistorio on asettanut waaliin awonaiseen prowessori-wirkaan Suomen kielessä ja kirjallisuudessa dosentti toht. A. E. Ahlqwist'in yksin. — 26 p:nä pidettiin julkinen fys.-määräys-opill. kandidati-tutkinto yli-opistolaisten A. E. Brander'in ja L. J. E. Homén'in kanssa. — Samana päiwänä tapahtui julkinen la'inopin kandidati-tutkinto hist.-kieliop. maist. A. R Borg'in kanssa.

Kirkon-kokous wiime tiistaina, jossa oli kysymyksenä suomalaisen koulun ylläpitämisestä, päättyi sillä lajilla, että päätettiin koulun woimassapitämiseksi antaa ne 400 ruplaa wuodelta, jotka koulun päällysmiehet dosentti Krohn ja kappal. Sihwonen tähän tarpeesen oliwat pyytäneet. Sen siaan omisti seurakunta itselleen oikeuden pitää koulu tarkastuksensa alla. Tämä tarkastus olisi jätettäwä wuoro-opetus-koulujen johtokunnalle. Suostutut rahat tulisiwat samalla lajilla ulos-taksieratuiksi kuin waiwaismaksutkin. — Paitsi tätä otettiin samassa kokouksessa tutkittawaksi kauppa-puukhollari J. Daniloffin anomus saada suomalaista kansalaisoikeutta sekä tulla tämän kunnan kirjoihin. Tämä anomus hyljättiin äänestämisen kautta, jonka ohessa enemmistö lausui toiwon, että tämmöinen pääsö suomalaiseen kansalais- ja kauppa-oikeuteen yleensä mahdettaisiin Wenäläisiltä kieltää, kun nämät tekewät haittaa maan omain asukasten elatuskeinoille.

Tieteellinen iltahuwitus pidetään tänään k:lo 6 jpp. Luennon, jonka esineenä on „perheen merkitys historiassa", pitää prowessori J. W. Snellman. Maksu on wapaehtoinen. Tulot annetaan hädän-alaisten hywäksi. (F. A. T.)

Matkarahan, tekewä 400 r. on senaatti määrännyt annettawaksi fys.-määräys-opin kandidati K. F. Idestam'ille, jonka tarkoitus on ulkomaalaisissa oppilaitoksissa walmistauda wuorimiehen ammattiin. (F. A. T.)

Komitea, joka täällä on ollut kokoontuneena antaaksensa lausuntonsa siitä, olisiko Mustialan maawiljelys- ja Ewoisten metsähoidon opetuslaitos yhdistettäwät yhdeksi ainoaksi laitokseksi, jossa myös maamittarit saisi opetusta, on nykyään lopettanut keskustelemisiaan. Komitea sanotaan pitäneen tämmöisen opetuslaitosten yhdistyksen aiwan tärkeänä, jos tulewaisuudessa tahdotaan karttaa liian suurta yksipuolisuutta toisessa tai toisessa kohden. Komitea ei kuulu kuitenkaan wielä tahtoneen antaa mitään warsinaista ehdotusta asiassa, ennenkuin ajatukset siitä yleisen keskustelemuksen kautta owat enemmin selwinneet. (H. D.)

Maawiljelyskaluin näyttelöön Hampurissa on yhteensä 55 henkeä Suomesta ilmoittanut itseään osaa-ottawiksi. (H. D.)

Kuolon-sanoma. Wenäläiset sanomalehdet kertowat, että kuulusa maanmiehemme suomalaisen tiede-yhteyden kunnia-jäsen, waltioneuwos Kristian Stewen nykyään on kuollut Simferopolissa 82 wuoden ikäisenä. (H. T.)

Mehiläinen n:o 4 jaettiin eilen. Sen sisältö on seuraawa: 1) Runo Nibelungeista, kirj. A—n; 2) Kuwauksia Meksikolaisten elämästä IV; 3) Selityksiä Suomen wallaston tuloista I; 4) Kirjakielemme onko se nykyään suomeakin? kirj. —n —r.; 5) Sekasanomia; 6) Kielellisiä tutkinnoita ja harjotuksia, kirj. W. K. ja 7) Kirje Huhtikuulta, seuraawalla sisällyksellä: yksimielisyyden tarwis Suomessa; mikä se niinkutsuttu toimellinen puolue maassamme on; suomen kieli; yhdyspankin prosentti; arkiater Bonsdorffikin lukee Mehiläistä.

Toukok. 27 p. Oikeata kesä-ilmaa ei wielä ole saatu. Tosin maa on wiheriäinen ja puutkin rupeawat esplanadissa ja puistoissamme pukeutumaan kesä-pukuunsa. Mutta wielä on kuitenkin kesän tulo ainoastaan toiwona. Heluntai-pyhinä oli nähtäwästi kaikki ihmiset päättäneet oikein toden-teolla nauttia kesää. Kaisaniemellä ja prunnipuistossa liikkui ihmisiä oikein ko'olta. Soittokuntia soitti iltapäiwillä molemmassa paikassa. Thölöössä taas koetettiin lysteillä karusellilla y. m. Toisena heluntai-päiwänä tehtiin rautatiellä huparetkiä Järwenpäähän ja Tikkurilaan. Siinä oli wäkeä muassa niin paljon kuin waunuihin mahtui.

Wiime-maanantaina palasi H. Y. kenraalikuwernöri Pietarista. Tämä tulo oli suurella uteliaisuudella odotettu, kun toiwottiin hänen sieltä tuowan tärkeitä tietoja, mitenkä on päätetty maamme suojeluksesta y. m. näinä myrskyisinä aikoina. Eilen edellä puolipäiwää oli kaupungin majistraatti ja porwariston wanhimmat kutsutut Hänen Ylhäisyytensä luoksi. Seuraus tästä kutsumuksesta on, että porwaristo huomenna pitää kokouksen, jonka päätöstä täällä aiwan suurella uteliaisuudella odotetaan. Samana päiwänä kuin tämä porwariston käynti kenraalikuwernörin luona tapahtui, sisälti ruotsinkielinen wirallinen lehti kirjoituksen adresseistä, joissa koetettiin todeksi näyttää tämmöisten adressien tarpeellisuutta. F. A. T:in tässä kirjoituksessa lausuma ajatus sotii wallan wastoin sitä, mitä se wähän ennen samassa asiassa on sanonut. Me emme woi ymmärtää, millä lajilla asiat näinä wiimeisinä aikoina owat muuttuneet siten, että adressien lähettäminen olisi tullut tarpeelliseksi. Tosin F. A. T. mainitsee muutamia kirjeitä, täältä Helsingistä Ruotsalaisiin lehtiin, jotka kirjeet muka kuwaawat meidän olojamme ja mieltpiteitä wallan waleellisesti. Näiden kumoamiseksi, arwelee F. A. T., pitäisi nyt täältä lähetettämän adressia Suuriruhtinaallemme. Mutta muistakoon F. A. T., että sensuurin toimen kautta ei tiedä Suomen yleisö näistä-kirjetstä mitään muulla lajilla kuin F. A. T:in kertomuksesta. Näitä wastaan sotiminen olisi siis tyhjää ilman pieksemistä. Me kyllä uskomme F. A. T:in sanoja, että nämät kirjeet sisältäwät walheita ja wääränyksiä tapauksista ja oloista. Me olemme jo ennen nähneet niin loistawia esimerkkiä tästä panettelemisen ja wääräntämisen taidosta, ett'ei ollenkaan tarwitse pelätä, että tämä taito wielä olisi häwinnyt. Mutta tämmöisiä walejuttuja wastaan on muulla lajilla sotiminen kuin adresseilla. H. Dbld tältä päiwältä sisältää kirjoituksen adressi-kysymyksessä, joka ansaitsee kaikin puolin tarkastusta.

Maamme suojeluksesta puhutaan yhtä ja toista. H. T:in mukaan tulisi 14,000 miehen suuruinen Wenäjän sotajoukko maahan. Kaartin miesluku lisättäisiin 300 miehellä ja sen lisäksi tulisi wielä reserwikompvania. Wielä puhutaan, että koko suomalainen sotawäestö piankin kokoonnuttaisiin Hämeenlinnaan leiriin.

Uuden teaterin entinen näytelmä-seura on hajonnut kahteen osaan. Toinen on lähtenyt itäänpäin ja antaa par'aikaa näytelmiä Porwoossa. Toinen osa lähtee kohdakkoon Turkuun.

Maaseuduilta.

Wihdin Pyhäjärweltä huhtikuussa. — „Koska meidän seurakunnasta ei ole taitawammat kirjoittajat mitään sanomalehtiin kirjoittaneet, niin otan minä, ehkä taitamaton, kynän käteeni. Tämä nyt heti ohitse menewä talwi kyllä tullessansa uhkasi kowaa köyhyyttä: ja kyllä olisi myös nälkäkin ahdistanut montakin seurakunnassamme, mutta herra kapteini J. Brehmer, joka hallitsee Karkkilan pruukkia, on ollut elatus-isä koko seurakunnan ihmisille; sillä se, kellä on juhta, on wetänyt puita, joita hän ostaa ja kiwiä, joista hän maksaa wetorahan; ja se taas, jolla ei ole juhtaa, se ottaa kirween kainaloonsa ja menee pruukkiin, jossa hän myös saa työtä ja päiwä-palkan. Sama kunnioitettawa herra on myös asettanut kauppapuodin, josta saa ostaa sekä jauhoja että jywiä, silakoita ja suoloja, — ja kuka taitaa sen sanoa, kuinka monta ihmistä tämän hra Brehmerin toimella on tullut kerjuusta estetyksi. Terweys on ollut myös Jumalan kiitos! hywällä kannalla seurakunnassamme". G. R.

Maalahdelta meille kirjoitetaan seuraawaa: Arwellen meidänki asioillemme olewan hiukkanen siaa suomalaisessa lehdessänne, waikka kohta olemme ruotsalaisia, rohkenen wirkata sanan asioistamme. Meidän 15 torppamme, emme tarwinne likemmin selittää mitkä*), ylenewät mitä kerkiäwät. Koimme mekin tuolla kewätpuolella talwea jontua joukkoon ajan lykkäystä anomaan, mutta saimme jo mennessä wastauksen wasten silmiä ja palasimme älyllisesti hirsiä metsästä wetämään, ennenkuin paha talwikelimme loppuisi. Mitä mikin yleensä tulee maksamaan, emme woi juuri tarkkaan sanoa, sillä emme walitettawasti ole niin rahallisia kuin Ilmajokelaiset, että pystyisimme torppamme urakalla teettämään. Lienewät toki tulewan wähemmin rasittawiksi kuin heidän, sekä siitä, että lienee metsämme runsaampi ja lähempänä kuin heidän metsänsä, että myös siitä syystä, että meillä on tapana tehdä työmme itse ja niin muodoin tulee rahan meno wähemmin tuntuwaksi. — Sitte kuin saimme lukkarimme pyhäkoulua pitämään on lukutaito wuoden sisällä ylen paljo edistynyt. Paitsi tätä on sekä luku-taidossa, että naiswäen käsityössä tänä talwena opastettu erään kartanon omistajan kustantamassa koulussa, josta jo on tätä ennen sanomalehdissä mainittu. Lukutaito on nyt ainakin nuorisossa hywällä kannalla. Omaa kirjastoa meillä ei ole, eikä wielä ainakaan moni seurakunnassa sellaiseen laitokseen wiittä penniä panisi. Täällä on wielä yleisöllä se lyhyt-mielinen usko, että muu ei ole luettawa kun se joka „Jumalan sanan" nimen kantaa. Eräs seurakunnan edistymistä harrastawa nuori mies on toki omalla kustannuksellaan tänne toimittanut kirjaston maksotta nautittawaksi ja onkin muutamia, jotka lukewat, mutta lukemisen halu ei ole yleensä paljoa lewinnyt. Rauhallista waikka wähä wiinallista tänäkin wuonna on muutoin olentomme. Kummasten luimme siis sanomissa, että muuan mies seurakunnaltamme, joka lähti Ruotsin puolelle työansiota hakemaan, oli siellä miehen murhannut. Huono mies, jok'ei maassansa työtä saa. — R—i.

*) Lähettäjä nähtäwästi tarkoittaa sotamiesten-torppia. Toim. muist.

Hämeestä ja Satakunnasta kuulun, että oraat näyttäwät jokseenkin kauniilta, olletikkin missä wanhoilla — ja siis aikaisemmin — on kylwetty. Kylmät ilmat yhä pitkittäwät. Kewät-touot wasta näinä aikoina tehdään.

Hämeenkyröstä Toukok. 23 p. Yöllä helatuorstain jälkeen sattui kamala tapaturma, jonka kaikkia asianhaaroja ei tarkemmin tunneta. Ruotusotamies Ilo, joka asui Niskalan töllissä, puolen wirstan päässä ylipuolella Kyröskoskea, lähti yöllä erästä tuttawaa saattamaan joen yli. Toiselle rannalle tultua, wedettiin wene maalle, ja ystäwät meniwät yhdessä koskelle. Sieltä toinen mies sitte erkani ja sanoo menneensä kotia Järwenkylään; Ilo taas luultawasti palasi weneelle. Seuraawana aamuna oliwat mies ja wene häwinneet, ja joku päiwä myöhemmin löyttiin saman weneen pirstoja ja kappaleita ala-puolelta Kyröskoskea. Miestä ei ole löydetty, eikä tiedetä, onko hänkin tullut koskesta alas, wai jo ylempänä pohjaan mennyt, wai — muulla lailla hukkunut. On tapa syyttää wiinaa kaikesta pahasta, mikä maailmassa tapahtuu; eikä se tähänkään tapaukseen lie wiaton ollut. Muutoin on koko asia hywin hämärä; sillä ei lähipaikan asujaimet, ehkä edes pumpulintehtaan palowartia. ole mitään hätähuutoa kuulleet.

Kuopion ja Wiipurin lääneissä, kertoo Otawa, on äsken kuluneena kewät-talwena koottu wissi määrä rahoja ja lähetetty Herra maamittari P. Hannikaiselle sakkonsa suorittamiseksi, mitä sai menneenä kesänä jututessaan muutamien Wiipurin läänin nimismiesten kanssa. Kirjoitus, mikä rahoja seurasi, on näin kuuluwa: „Mieli-pahalla saatua tietää, että „Otawa"-nimisen sanomalehden apu-toimittaja, Herra maamittari P. Hannikainen, joka niin monilla arwollisilla kirjoituksilla, niin kaikenlaisen siwistyksen kuin wapautuksenkin asioissa jo lähes parikymmentä wuotta on kaikin woimin kokenut olla awullinen, josta on nähtäwästi ollut jo paljo hyötyä sekä huwitusta koko Suomen suomalaiselle kansastolle, on nyt äskettäin sakoitettu siitä, ettei woinut lain edessä toteen näyttää sitä, mitä, tietenkin syystä, oli kirjoittanut moniaiden talonpoikaista kansaa raastawain nimismiesten käytöksistä, owat allekirjoitetut Suomen kansalaiset, niinkuin wähäiseksi kehoitukseksi edelleenkin yhtä wapaamielisesti ja kenenkään mielin katsomatta pitämään huolta Suomen kansan tärkeimmistä asioista, tahtoneet seuraawaisella rahan antamisella palkita sen sakon, jonka Herra maamittari P. Hannikainen on hywää asiata edistäessänsä saanut".

(Allekirjoitukset, 55 nimeä.)

Ulkomaalta.

Englanti. Parlamentin alihuoneessa on parlamentin jäsen Henessy, joka on tehnyt itsensä mainioksi kiiwaana Puolalaisten puolustajana, nostanut kysymyksen Preussin käytöksestä puolalaisessa kysymyksessä. Hän on kysynyt, eikö Preussin hallitus käytöksellään ole useassa kohden rikkonut kansain-oikeutta ja eikö Englannin hallitus ole katsonut welwollisuudekseen tehdä muistutuksia tämmöistä käytöstä wastaan. Tähän oli ministeristön presidentti Lord Palmerston wastannut, ett'ei Preussin hallitus ole rikkonut kansain-oikeutta, kun se waan alallensa wastaan-ottaa wenäläisiä sota-miehiä ja antaa niille aseensa takasin, sekä suojelee omia rajojaan tai hankkii sotatarpeita jollekkin puolelle. Tämä wiime-mainittu oli muka Krim-sodan aikana myönnetty sotaan osaa ottamattomille. Kun tähän muistutettiin, että tämmöinen myönnytys koski ainoastaan erityisiä eikä hallituksia, ei woinut Lord Palmerston siihen tyydyttäwäistä wastausta antaa.

Preussissä rupee riita edustuskamarin ja hallituksen wälillä näyttämään yhä synkeämmältä. Ei kumpikaan puoli näytä olewan taipuwainen myönnytykseen. Hywin luultawaa on, että hallitus hajoittaa kamarin, sillä muuta keinoa ei sillä paljon ole, jos ei se tahdo sopia kansan edusmiehistön kanssa. Kuinka kauan Preussin kansa woi kärsiä tätä hallituksen törkeätä wallattomuutta on waikea ymmärtää. Melkein koko sanomakirjallisuus Preussissa wastustaa ankarasti hallituksen käytöstä. Kaiken mokomin koettaakin hallitus tukkia suun sanomalehdiltä, jonka tähden alinomaa on oikeuden-asioita niitä wastaan. Siellä ei kuitenkaan ole asian-omaisilla niin sukkela keino kuin esim. meillä saada kaikkia wasten-mielisiä lauseita julkisuuteen tulemasta. Preussissa ei ole sensuuria. Siis saakin hallitus siellä kyllä kuulla totuuden ja maan yleistä mielipidettä, mutta tämä hallitus ei kuitenkaan ole tästä ottanut wiisastukseen. Mimmoisen lopun tämä riita wiimeinkin on saawa, näyttää tosin aiwan epäselwältä, kun panemme sen lisäksi, että hallituksen kallistuminen Wenäjän puolelle woisi pian saattaa Preussin sotaan semmoiseen, joka olisi ihan Preussin kansalle wastamieleinen ja sitä paitsi ainakin tulisi Preussille hywin waaralliseksi. Me olemme jo ennen muistuttaneet, että Ranskan waltiohankkeet jo entisistä ajoista owat tarkoittaneet alansa lewittämistä aina Rein-wirtaan saakka. Lukijamme tietäwät, että tämmöiset hankkeet, jos ne toteutuisiwat, weisiwät Preussilta pois osan sen Rein-maakuntia. Se ei ole aiwan mahdoton, että Ranska käyttäisi tämmöisen sodan, jossa Preussi tulisi sotimaan wastoin koko siwistyneen Europan ja omain alamaistensa mielipidettä, tarkoitustensa toteuttamiseksi. Mikä apu Preussilla tämmöisessä pulassa woisi olla Wenäjältä, sen arwannee jokainen. Wenäjän — sisällinen edistystyö — — — — — on antanut sille tarpeeksi työtä omain rajainsa sisällä. — Helposti woimme siis käsittää, mitenkä nykyinen hallitus Preussissa on koko waltakunnalle haitallinen ja waarallinen. Mutta kertokaamme wiimeiset tapaukset sieltä.

Niinkuin jo wiime-numerossamme kerroimme, on sitä warten asetettu waliokunta ruwennut keskustelemaan adressia kuninkaalle. Ehdotus tämmöiseen adressiin on Toukok. 19 p:nä esitelty kamarille. Tässä adressin-ehdotuksessa on muun seassa suorastaan sanottu, että ministerit, päätöksellänsä jäädä pois kamarin keskusteluista, owat ainoastaan tarkoittaneet uusien riita-aineiden synnyttämistä. Ministeristön-presidentti v. Bismarck toi 21 p:nä sanoman kuninkaalta kamarille, että kamari hywäksymällä presidenttinsä käytöstä ministeriä kohtaan, oli rikkonut ministerin laillisia oikeuksia ja asettanut niitä semmoiselle kannalle, joka ei sowi kruunun arwoon, jonka tähden muka kuningas ainoastaan tahtoi neuwoa kamaria tekemään tästä tilasta lopun. Tämän kuninkaallisen sanoman päätettiin lähettää adressi-waliokunnalle. Päiwä ennen päätettiin herrain-huoneessa, jossa istuu

korkeampi aatelisto ja joka siis on „Kreutz" puolueen wallassa, lähettää hallitukselle kiitollisuuslausunnon sen käytöksestä puolalaisessa asiassa. — Edustus-kamarissa on nyt kaikki la'in-laatimuksen asiat tau'onneet, kun niille ministerin läsnä-olo on tarpeellinen.

Eilinen posti. Wenäjän puolalaisissa maakunnissa yltyy kapina yltymistään. Podoliassa on piirikunnat Winnatza, Braslaw, Gayzyn ja Olgopol kapinan wallassa. Maarahwas pysyy kuitenkin alallansa. Wolhyniassa on kolme kapinajoukkoa Wladimirin ja Luckin piirikunnissa. Myöskin koko Ukränin maakunta on täydessä kapinassa, paitsi Czerkesyn ja Czigrin piirikuntia, joissa aatelisto on wenäläis-mielinen. Myös wähäisessä Wenäjässä Dnieper wirran toisella puolella, mitkä maakunnat owat sotawäestä tyhjät, on kapina syttynyt. Läntisissä maakunnissa on rahwasjoukkoja järjestetty ihmisten ja kulkuneuwojen suojelukseksi. Heillä on omat johdattajansa kuitenkin sotapäällikköiden yli-päällikkyyden alla. — Ranskalaiset Meksikossa owat kowan wastustuksen jälkeen wäkirynnäköllä walloittaneet Pueblan kaupungin.

Tuottaako kotitarpeen wiinapoltto rahawoittoa?

(Jatko ja loppu 40 n:roon.)

Saanen siis pitää todistettuna, että 1:ksi warojen käyttäminen ylöllisyyksiin köyhdyttää yksityistä ja koko maata; 2:ksi mitä helpommasti tawarat owat nauttijalle saatawina, sitä enemmin niitä kuluu. Näistä todistuksista täytyy wälttämättömästi seurata, että kun wiinanpoltto on warain tuhlaaminen ja kotitarpeen wiinanpoltto taas waikuttaa, että tilaisuus tuhlaamiseen kohtaa joka paikassa ja joka hetkellä, niin kotitarpeen wiinanpoltto köyhdyttää maata ja siis jokaista yksityistä enemmän kuin mikään muu poltto-keino tai ylöllisyys. Mutta, sanotaan minulle, moni on kuitenkin wiinanpoltolla rikastunut, ja se joka ei wiinaansa juo itse, saa kuitenkin kahdenwertaisen hinnan jywistänsä wiinana. Minä wastaan siihen, että jos kohta se yhdestä tynneristä saatu wiinakannu-luku nimitettäisiin waikka kahdeksikymmeneksi ruplaksi, niin se ei lisää maan waroja, waan wähentää niitä. Tosin isompi osa rahoja muuttuu Matin plakkarista Pekan plakkariin; mutta se woisi tapahtua silläkin lailla, että Pekka ryöstäisi Mattia, waan maahan ei ole karttunut yhtään kopeekkaa. Ja emmekö näe, jos jotakin tahdomme nähdä, kuinka kaikki elinkeinot kituwat Suomessa? Olkoon siihen montakin syytä; yksi suurin on se, että kotitarpeen wiinan-polton kautta tulwaa niin mahdottomasti wiinaa. Jos woimme peräti olla wiinatta, sitä paremmin. Mutta kun se ainakin tulee mahdottomaksi, niin suljettakoon sitä niin ahtaalle, kuin mahdollista on, esimerkiksi suuriin tehtaisiin. Järki ja muiden maiden kokemus todistaa päiwän selwäksi, että sen kautta wiinan meno wähenee. Sitä kyllä kieltää moni meidän maassa, sillä puolustaaksensa kotipolttoa; mutta kieltää sopii kaikkea, waan todistaa on waikea. Ruotsissa, joka on wiimeinen maa, jossa kotipolttoa on harjoitettu, wäheni wiinanwalmistus, kun sitä ruwettiin suurissa tehtaissa toimittamaan, kuitenkin kolmanneksi osaksi entisestään. Olkoon siis, että Suomessa wiinan walmistus wähenee puoleksi. Jos siis se wilja, joka nykyään Suomessa wiinaksi poltetaan, on 1 miljoonan arwosta, niin poltettaisiin, kun kotipoltto lakkautetaan, 500,000 ruplan edestä wiljaa, mutta toisen 500,000 ruplan edestä sitä wietäisiin ulkomaalle. Sen werran rahaa siis wuoteensa karttuisi Suomeen. Katsokoon lukija edelliseen esimerkkiin Pekasta, Heikistä j. n. e. mitä se waikuttaisi. Näitä rahoja, olkoot ne alkuansa waikka kenenkä kädessä, täytyy saattaa hedelmällisiksi, siis käyttää työhön. Raha-ansio tulee siis joka miehelle parempi, josta taas seuraa, että jokainen ostaa ja nauttii enemmän toisen tawaroita. Työmies esimerkiksi syö nyt tawallisesti leipää, kaljaa ja kalaa. Siitä seuraa, että liha, maito ja woi owat polkuhinnassa. Mutta jos hänellä olisi waroja, hän söisi lihaa, ja wiinanpolttaja, joka nyt toisen wahingoksi myy wiinaa, möisi omaksi ja toisen hyödyksi lihaa. Eikö kolemus tätäkin todista? Englannissa maksetaan härästä ja lehmästä pian sen werran kuin Suomessa tawallisesta perintötalosta. Kuitenkin englantilainen työmies syö enemmän lihaa, kuin minkään muun maan työmies. Kuinka se on mahdollista? Siten että hänellä on parempi työnansio, sentähden että maa on warallinen. Jos kohta ei Suomessa karja niin kalliiksi käwisi, on se kuitenkin kaikille tietty, ett'ei 50 ruplaa härästä nytkään ole mahdotoin hinta. Se talo, joka nyt luulee woittawansa 50 ruplaa wiinanpoltolla, woisi aiwan hywin saada saman rahan härän myymisellä, jos ylipäänsä Suomen asujamilla olisi waraa syödä lihaa. Nyt tosin woitetaan 50 ruplaa wiinalla, mutta kuinka paljon eikö tule karjasta tappiota? Tawallinen lehmä myydään nyt 10:een ja 12 ruplaan. Pyydän nyt sen ruokkiata lääkemaan, mitä tämä elikko on tullut hänelle maksamaan, niin hän näkee, mikä wahinko hänelle siitä on. Se lehmä on tosin liika wähän ruokaakin saanut, mutta sitä sopisi paremmaksi ruokkia, ja kuitenkin saada semmoinen hinta, että ruoka tulisi maksetuksi, jos eiwät kaikki ostajien rahat menisi leipään, kalaan ja wiinaan. Yhden eli parin elikon myymisellä siis tulisi se woitto takaisin kuin nyt wiinalla saadaan. Mutta rahan saalis lisääntyisi monella lailla, niinkuin esim. wiljamaiden enentämisellä.

Mutta sanonee joku, sopii niitä nytkin mielen mukaan lawentaa. Ei, sillä ei ole waroja wiljelemiseen ja tarpeellisten koneitten ostoon, ei sonnan woimistamiseen. Ei sitä arwaakkaan wielä Suomen maanwiljeliä, mitä koneet waikuttawat, ei mitä sala-ojitus, waikka wiimeisten wuosien kadot jo wähän rupeewat siinä kohden antamaan jonkun aawistuksen. Kaikki nämät woisi meilläkin olla, jos ei wilja poltettaisiin, — jos tuhaksi, — ei se olisi wielä niin suuri wahinko. Mutta meillä tahdotaan wälttämättömästi ainoasti wiinalla rikastua. No, kuka siis rikastuu. Harwa kyllä, mutta ei suinkaan muu kuin selwä ja toimelias mies. Eikö siis selwä ja toimellinen mies wielä paremmin rikastuisi, kuin enemmän rahoja löytyisi, tahi, eikö ymmärtäwäinen kalastaja, warustettu hywillä pyydyksillä, saa enemmän, kun järween kaloja karttuu?

Olen koettanut todeksi näyttää, että sen suuren warain haaskion kautta, joka kotipolton kautta tapahtuu, itse wiinanpolttaja monella lailla tulee niin suureen tappioon, ett'ei woitto wiinanpoltosta sitä palkitse likimainkaan. Tämä aika ei kuitenkaan ole aiwan otollinen todistukselleni, sillä nyt näkyy woitto wiinapoltosta olewan wallan mahdoton. Mitä wasten? Sentähden, että wiinanpolto-aika on lyhennetty, ja wiinanpolttaja siis saa pyytää waikka kuinka suuren woiton. Mutta wiinan ostaja taas kysyy, mikä oikeus siinä on. Hän arwattawasti tahtoisi, että wiinaa olisi luwallinen polttaa yli wuoden, sitten saataisiin nähdä, kuinka suuri woitto olisi. Useat lukijat muistawat wielä kuinka ennen 1840 wiinan-asetusta, kun oli luwallinen polttaa 7 kuukautta, wiina myötiin alle 30 kopeekan. Ostajan oikeus on saada tawaraa sillä hinnalla, joka sille määrää walmistuskustannukset. Nyt erittäin kun on tarwe lisätä kruununweroja, on tosin syy kysymään: minkä tähden wiinanpolttajan pitää ostajalta saaman ylöllinen hinta wiinastansa, kun tuskin mitään weroa siitä maksaa, samassa kuin lisätään weroja muilla lailla. Jos tehtaissa keitetystä wiinasta maksettaisiinkin sama hinta, menisi siitä kruunun tarpeiksi pian toinen puoli; wiinanostaja olisi siis jo suorittanut kruunulle werojakin. Nyt tämä wero menee wiinanpolttajan hyödyksi, ja wiinan ostaja weroitetaan toisella lailla. Olkoon siis niin, että kotitarwe-poltto edespäinkin sallitaan sille kuin tahtoo, mutta maksakoon myös korkean weron joka walmistetusta kannusta, ja keittäköön silloin kukin niin paljon kuin mieli tekee.

Sanotaan wielä: mitä warten maamies antaisi pois sen suuren woiton, joka hänellä on wiinanpoltosta, muutamille suurille polttajille. Maamiehen woitosta olemme jo puhuneet. Sen luulemme sulaksi wahingoksi. Mitä taas wiinantehtaiden isäntien woittoon tulee, niin se ei sowi olla suurempi kuin jokaisen muunkaan tehtaan. Myyjäin kilpaileminen alentaa jokaisen tawaran hinnan, siksi ett'ei sitä enään wähempään sowi myydä. Miksi ei maamies saa määrätä ruistynneristä waikka kuinka suuren hinnan, miksi ei kauppamies samoin woi ylönmäärin woittoa ottaa? Sentähden että toinen kohta myy halwempaan, ja kalliimpi tawara ei käy kaupaksi. Samoin wiinankin. Jos yksi tehtaan isäntä pyytäisi mahdottomia, niin toinen myy halwempaan, ja kolmas rakentaa uuden tehtaan. Niin laskeuu hinta. Tosin suuren wiinatehtaan isäntä aina tulee näyttämään rikkaalta. Mutta se on luonnollista, sillä semmoinen tehdas maksaa 20—30,000 ruplaa. Jolla tämä tawara on, se on rikas waikka sängyssä makaisi, saati sitten kun työtä tekee, mutta hänen rikkautensa tulee siitä, että hänellä on pääomaa eli luottamusta, eikä siitä, että hän saisi mahdottomat woitot työstänsä. Katsoen siihen, että tehtaiden täydellisimmillä kaluilla ja koneilla saadaan paljoa enemmin wiinaa tynneristä, kun kotipoltolla mahdollinen on, sopii warmaan tietää, että tehdaswiinaa, jos siitä maksettaisiinkin 30 kop. kannulta, tulisi kuitenkin myytäwäksi 65 kopeekkaan kannusta. Wiinan ostaja saa siis wiinan halwemmalla kuin nyt, waltio saa tarpeisinsa rahoja, ja wähemmän wiljaa haaskataan wiinaan. Wiinan myymisestä taas sopisi kuntien saada tarpeisinsa hywät tulot.

(Lähetetty).

Liekö kaikki niin wissi kuin wakuutetaan?

Sanomalehdet owat näinä aikoina kertoneet kummallista asiaa Jamaikan saaresta länsi-Intiassa. Siellä olisi mennyt wuonna pudonnut taiwaasta alas yksi kappale, joka luullaan olewan jäänös eli pala jostakusta hukkuneesta tähdestä eli planeetasta.

Moni on, kukaties, pitänyt tämän jutun tyhjänä. Mutta moni taas on ehkä kyllä ollut walmis sitä uskomaan; sillä mitä ihmeellistä on, siihen ihmisen mieli on taipuwainen. — Kuinka nyt lienee, mutta wankka wisseys wielä puuttuu.

Asia oli, niin kuin edellä sanottiin, tapahtunut mennyt wuonna, 10 päiwä elokuuta. Kolme eli neljä miestä osasi silloin, myöhään illalla, olla tiellä. Ilma oli kirkanpuolinen, kuu seisoi lännessä ja lähestyi laskemisen, kun yhtäkkiä tulipunanen pallo eli luoti ilmestyi ilmassa warsin katselioiden päiden ylitse ja putosi suorastaan alaspäin, mutta särkyi ja hajosi kappaleiksi ennen kuin pääsi maan pintaan. Wähä aika sen jälkeen kuului pamaus ja samassa myös putosi koko iso kiwilohkare maahan aiwan miesten liki. Tämä kumma, joka puoleksi oli mennyt mudan sisään, puoleksi jäänyt maan päälle, wietiin toisena päiwänä kotio, ja sitten se on tutkittu monella tawalla ja kymmenellä wiisillä. Löytäjän usko on lopullisesti se, että se on tullut aiwan kaukasesta maailmasta, muista taiwaan ääristä, Jumala tiesi mistä.

Itsekseen ei tämmöinen tapaus olisi mitään mahdotonta. Tulipalloja on monasti nähty. Joskus owat kappaleitakin niistä löytty, ja oppineet owat jo tätä ennen koettaneet päättää, mistäs ne mahtaa olla kotosi. Samaten woisi pyrstötähti myös osata maanpallon tielle, taikka maa hänen tielle, ja molemmat sattua yhteen. Mutta tämä Jamaikasta tuotu kertomus ei sittekään tahdo sopia edes aluksi.

1862 wuoden almanakassa luetaan, että kuu oli täysi 9:es päiwä elokuuta, kun kello Helsingissä oli 11 ja 32 minuuttia ehtoolla — siis kun kello Jamaikassa oli puoli wiisi. Jokainen taas tietää, että kuu, täysi ollessa, seisoo auringon wastapäätä ja sen jälkeen siirtyy aina enemmin ja enemmin itää kohden. Hän ei sitte woinut 10:es päiwä myöhään illalla seisoa lännessä alhaalla liki laskun paikkaa, waan täytyi seisoa etelästä itäänpäin ja hywin korkealla, kun Jamaikan saari on liki maan keskiwiiwaa eli päiwän-tasaajaa, jonka kohdalla kuu kulkee, ei juuri warsin (sillä se kulkee wiistossa, päiwäntasaajan ristin) mutta jokseenkin sinnepäin.

Siinä nyt jo on kertomuksessa wika, joka tekee sen epäiltäwäksi, ja wielä on muutakin muistutettawaa.

Aika, joka kului sillä wälillä, kuin tulipallo särkyi ja pamaus kuului maahan, oli 7 taikka 8 sekuntia. Särkeminen olisi niinpä tapahtunut melkein 4000 kyynärää maan pintaa ylempänä, ja tämä matka kulki se maahan pudonnut kappale, niinä $7\frac{1}{2}$ sekuntina, alaspäin, koska se tuli alas yhtä aikaa kuin äänikin. Nyt woi olla, että se tulipallon rikkilyömisessä olisi tullut wiskattu ylöspäin ja sentähden wiipynyt wiimisellä wirstalla enemmän aikaa kuin muutoin olisi tehnyt; ja waikk'ei se suuresti waikuta pää-asiassa, niin olkoon, että kiwilohkare, ilman sitä estettä olisi toista wertaa ennen ehtinyt alas, eli kulkenut puoli ruotsinpenikulma $7\frac{1}{2}$ sekuntina. Mutta sillä samalla ajalla taas maa kulki radassansa noin 21 penikulmaa, ja kun tulipalo aina pysyi yhdessä kohden, niin sekin kulki 21 penikulmaa eteenpäin, yhtä aikaa kuin se alaspäin kulki puolen penikulmaa. Hänen oikea ratansa oli sentähden hywin wiisto pitkinpäin, eli, kun luetaan pois, mitä maan wetowoima sitä kallistutti, niin woi sanoa että se oli ihan yksi ja sama kuin maanpallon oma. Mutta jos semmoinen kappale tulee pidemmästä matkasta kuin maan ilmapiiristä, olkoon että se kulkee maan perässä ja saa sen kiini, taikka maa perässä ja saa hänen kiini, niin hänen pitäisi, kummassa tapauksessa näkymän putoawan wiistoon, melkein kuin heittämällä idästä länttä kohta, eikä suorastaan alaspäin. Yhteen sattumisen luulisi myös täytywän tapahtua wastarintasessa paikassa, jossa kello silloin olisi wiiden ja seitsemän wälillä, paitsi jos se olisi pyrstötähti, jolle kumminkin sitten täytyisi olla ei aiwan pidempi rata kuin maalle, ja joka sentähden jo ennenkin pitäisi olla tunnettu ja nähty.

Mutta (taitaa joku sittekin kysyä) eikö tulipallo woisi pudota puoliyön-aikanakin, ja tulla ylhältäpäin ja siis myös näkyä putoawan alaspäin? Woisi kyllä, nimittäin jos se tulee maanpallon omasta ilmapiiristä ja sille sentähden on sama wauhti kuin maalla itsellä, taikka, jos tuleekin, olkoon monien miljonain penikulmien matkan päästä, mutta tulee lentäwä kun ukonliekki, paljo kowemmasti kuin maa. Waan sitte ei se wiiwy 7 sekuntia wirstan matkalla, eikä jää makaamaan puoleksi pehmeän mudan päällä.

Tässä kysymyksessä olewa tuliluoti, jos muutoin ollenkaan semmoinen on pudonnut, on ehkä sentähden maan ilmapiiristä kotosi, ja kyllä sittenkin merkillinen, waikk'ei uteliaisuudelle niin hupainen kuin jos se olisi tuntemattomista taiwaan ääristä tullut lähettiläs ja wieras.

F. O.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Wiimeis huhtikuun 28 p. on Keis. M:ti armossa määrännyt Turun kuuromykkä-kouluun asetettawaksi kolmannen opettajan, jonka pitää oleman täysi-aistinen sekä taitawa ei ainoastansa niissä oppiaineissa, kuin joulukuun 16 p. 1858 annettu kuuromykkäkoulun sääntö 7 pykäleessä määrää, waan myöskin suomen kielessä; hän saa niinkuin toinenki saman koulun opettaja 1,200 markan palkkaa ja 400 markkaa hyyryrahaa wuoteensa. — Samana päiwänä annetuilla päätöksillä ei Keis. M:ti ole myöntänyt muutamain Öswermarkin kylänmiesten anomusta Närpiön papiston welwottamisesta pitämään muutama kerta wuoteensa jumalanpalwelusta Öswermarkin rukoushuoneessa, eikä Fredrik Starcken ynnä muutamain muiden Lapwäärtin emäkirkon talollisten pyyntöä että Kristiinan kaupunki- ja maaseurakunnat erotettaisiin eri pitäjiksi. — Wakuuskirjat Ahlmannin pitäjänkoulun opettajaksi Pirkkalaan on saanut Kiikan kappal. apulainen A. Utter. — Wirkawapauden owat saaneet Janakkalan kirkkoherra prowasti O. J. Brander heinäkuun 1 p:stä elokuun 6 p:ään tänä wuonna, terweyswettä juodaksensa; sekä luwan matkustaa suwella ulkomaille owat saaneet Porin ylikoulun opettaja K. A. Stenhagen, Waasan ylikoulun lisäopettaja maist. A. R. Pelander ja apuopettaja saman kaupungin alikoulussa G. A. Bäckman; kuin myöskin lääninprowastit tohtori G. F. Helsingius Lohjalla ja tohtori K. R. Forsman Ilmajoella saaneet wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi tulewan kesäkuun 1 p:stä ja kappal. apulainen Yli-Wetelissä A. Wegelius $2\frac{1}{2}$ kuukaudeksi saman kuun keski-ajoilta, kaikki luwalla ulkomaille matkustaa. — Määrätty: Hausjärwen kappal. wk. J. F. Hällfors kirkkoherran wirkaiseksi Janakkalaan, kirkkoh. apulaiset Ilmajoella, w.kirkkoherrat E. E. Reinius ja K. F. Sandelin sekä Lohjan kappalainen wk. A. Lundell samanlaiseen wirkaan, Reinius Kauhajoella, Kurikassa ja Jalasjärwellä, Sandelin muissa osissa Ilmajoen pitäjää ja Lundell Lohjalla sillä aikaa kuin mainittuin seurakuntain kirkkoherroille äsken sanotulla tawalla on suotu wirkawapaus; sekä tulewaksi syys-lukukaudeksi määrätty ylioppilaat G. E. Morén ja A. Mittler w. t. lisäopettajiksi Turun alikoulussa, Turun ylikoulun opettaja maist. A. Liljefors w. t. konrehtoriksi ja maist. W. Ollgren w. t. latinan kielen opettajaksi Turun ylikouluun, maisterit O. A. F. Blomstedt w. t. rehtoriksi ja A. Forsnäs w. t. konrehtoriksi Kokkolan ylikouluun, maist. A. Hildén w. t. rehtoriksi Tampereen alikouluun ja w. t. woimistelun-opettajaksi saman kaupungin ylikoulussa, sekä Kaskisten saarnaaja wk. J. G. Roos alikoulun kaitsiaksi siellä. — Haettawana: kolmannen opettajan wirka Turun kuuromykkä-koulussa 56 päiwän hakemusajalla.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—58 k. L℔.	Taale 5—6 k. korttieri.
Ohrat 5: 5—25 k. tynnyri.	Munatiu 25 k.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Kaurat 3: 20—3: 30 tynnyri.	Tuoreet lahnat 4—5 k. ℔.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia $2\frac{1}{2}$—3 k. ℔.
Walkoset hern. 35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 3—4 k. ℔.
Perunat 10—12 k. kappa.	Tuoretta silakoita 16 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. L℔.	Tuoreet kuhat 6—8 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 L℔.	Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. L℔.	Suolattuja silakoita 60—65 k. L℔.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 L℔.	Suolattua kilohailea 70—80 k. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 20 L℔.	Terwaa 5 r. tynnyri.
Palwattua samaa 2: 50—2: 80 k. L℔.	Koiwu-halkoja 3: 80—4: 10 k. syli.
Talia 2 r. 60 k. L℔.	Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Tuoretta woita 16—18 k. ℔.	Kuusi-halkoja 2 r. syli.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.	Wiina 88—95 k. kannu.
Maito 6 k. k:nu.	Heinät 12—15 k. L℔.
Piimä 5—6 k. k:nu.	Thimothej 16—18 k. L℔.
	Oljet 5—6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: G. F. Aminoff.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 43. Maanantaina 1 p:nä Kesäkuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä vieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Kesäk. 1 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 11 ja 26 minuuttia kuunpimennys, joka k:lo 12 ja 33 minuuttia tulee kokonaiseksi.

Huomenna Tiistaina.

Kesäk. 2 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa ordonanssi-huoneessa niinimatoista, köysistä ja puulaatikoista.
„ k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Keskiwiikkona.

Kesäk. 3 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Tiistaina.

Kesäk. 4 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Helsingistä.

Yli-opisto. Wiime toukokuun 7 p:nä on Hänen Majesteettinsa Keisari nimittänyt ja määrännyt ylimääräisen prowessorin Suomen historiassa keisarillisessa Aleksanteri-yliopistossa, tohtori ja ritari Z. Topelius'en olemaan prowessorina suomalaisessa, wenäläisessä ja pohjoismaiden historiassa mainitussa yliopistossa.

Toukok. 23 p. hywäksittiin kirjoitukset, joita oliwat tehneet seuraawat yliopistolaiset fys.-määräysopillisesta tiedekunnasta, latinan kielellä: W. A. Nordqwist, E. J. F. Munck, T. O. Ilmoni, A. H. Cajander, B. H. Lagermarck, O. O. Reuter, G. A. Kreijer, K. L. Westerberg ja O. Åkerberg; ruotsinkielellä: G. E. Uhlenius, B. A. Nyberg, G. Smirnoff, O. R. Strömfors, A. E. K. Tennberg, K. J. Kingelin ja K. W. H. Forselius. — Toukok. 29 p. pidettiin julkinen fys.-määräysopill. kandidati-tutkinto seuraawain yliopistolaisten kanssa: A. A. Aschan, R. C. M. C. Kynberg, E. E. Olin ja C. T. Walle. — Julkisen kameraalitutkinnon seisoiwat toukok. 29 p:nä howi-oikenden-auskultantit E. Erlund ja C. J. Tammelin sekä yliopistolaiset B. J. Ahnger, H. M. S. Forsgård, J. G. Hortling, C. A. W. Lindeman, A. E. Rydman, P. A. Rönnbäck ja C. A. Swahn. — Julkisen tuomari-tutkinnon seisoiwat toukok. 30 p:nä maisteri K. J. Forsman ja kandidati S. W. Hougberg sekä yliopistolaiset L. G. L. Clouberg, G. R. Frosterus, A. M. Lagerstam, G. F. Lagerstam, G. A. Lindeqwist, E. E. E. Randén, O. A. Ståhlberg ja G. O. Wirkkula. — Jumaluusopillisen päästö-tutkinnon seisoiwat toukokuun 30 p:nä ylisopistolaiset Forsstadius, W. Wirtsén, E. A. Karsten ja H. S. Salonius. — Pedagogion-tutkinnon seisoiwat toukok. 28 p:nä hist. kieliop. maisteri W. L. E. Linderoos, hist. kieliop. kandidati F. W. Appelgrén, fys. määräysopill. kandidati E. S. Lemström ja yliopistolainen A. E. Modeén. — Hist. kieliopillisen kandidati-tutkinnon seisoiwat toukok. 29 p:nä yliopistolaiset F. J. Schauman, C. W. Sulin ja C. Tötterman; toukokuun 30 p:nä yliopistolaiset K. Bergbom, H. C. Fabritius, K. Limon, J. J. F. Perander, F. G. Silcke ja K. G. Swan.

Seminario Jywäskylässä. Keisarillinen Senaatti on toukok. 19 p. määrännyt seuraawat henkilöt elokuun 1 p:stä wastaiseksi toimittamaan allamainitut opettajan- ja naisopettajan-wirat Jywäskylän wäliaikaisessa kansakoulun-opettajan seminariossa, nimittäin: maisteri N. Järwinen opettajan-wirkaa uskon-opissa; maisteri O. Wallin opettajan-wirkaa pedagogiassa ja historiassa, maisteri J. Länkelä opettajan-wirkaa Suomen kielessä; määräysopin lehtori Jywäskylän alkeisopistossa, maisteri C. H. Kahelin opettajan-wirkaa määräysopissa; opettajan-kokelas C. Göös opettajan-wirkaa woimistelus-opissa ja fysikkiläisessä lapsenhoidossa; lääkeopin lisentiaatti maist. A. Hagfors opettajan-wirkaa laulussa ja soitannossa; nais-opettajan kokelas Fanny John toimittamaan naisjohdattajan wirkaa naisosaston ylitse; naisopettajan kokelas Charl. Lydecken yhtä naisopettajan-wirkaa; naisopettajan-kokelas Edla Soldan yhtä nais-opettajan-wirkaa; naisopettajan-kokelas Krist. Åberg yhtä naisopettajan-wirkaa sekä naisopettajan-kokelas Krist. Nappa naisopettajan-wirkaa seminarioon yhdistetyssä mallikoulussa.

Tieteellisessä iltahuwituksessa wiime tuorstaina oli wäkeä koko sali täynnä. Prow. Snellman selitti tawallisella selkeällä ja mielittäwällä tawallaan perheen merkitystä ihmiskunnan edistyshistoriassa, mitenkä perhe on kansain siweydellisen tawan juuri ja mitenkä tästä juuresta kaswaa ja siihen nojautuu kansallisuudet omituisuuksinensa siwistyksessä, siweys-tawassa ja laitoksissa, ja mitenkä siis perheellinen elämä waikuttaa ihmiskunnan edistykseen, kun juuri kansat owat ihmisellisen siweyden korkeimmat kannattajat ja asian-ajajat. Ennen luentoa ja sen jälkeen lauloi yli-opistolaiset muutamia lauluja.

Kaupungin porwariston kokous wiime tuorstaina on näinä päiwinä ollut yleisenä keskustelun-aineena. Me lausuimme jo wiime-numerossamme, että tämä kokous oli pidettäwä sen johdosta, mitä H. y. kenraalikuwernöri oli lausunut kaupungin porwareille heidän käydessänsä hänen luona. Kenraalikuwernööri oli, näet, siinä tilassa ottanut puheeksi Hänen Majesteettinsa Suuri-ruhtinaamme lempeää mieli-alaa Suomalaisia kohtaan. Todistus tästä oli, että waltiopäiwät owat määrätyt aljettawaksi tulewalla syyskuulla. Mutta sen ohessa mainitsi Hänen Ylhäisyytensä, että ulkomaan sanomissa oli ollut luettawana kirjoituksia, joissa kuwataan mielipiteet täällä Suomessa semmoisiksi, että täällä oltaisiin walmiit kapinaa nostamaan, niin pian kuin wihollinen tulisi maahan. Koetukset oikaista näitä tietoja ei ole onnistuneet, kun eiwät muka sanomalehdet ole näitä wastakirjoituksia wastaan-ottaneet, waikka on suuria maksujakin tarjottu. Kenraalikuwernöri jätti porwariston keskusteltawaksi, mitä näiden seikkain tähden heidän oli tehtäwä. Tämän johdosta kokoontui nyt porwaristo aiwan lukuisesti wiime tuorstai-kokoukseen. Kuwernöri parooni Walleen oli kokouksen puheen-johtajana. Hän selitti kokoontuneelle porwaristolle kenraali-kuwernörin puheen. Yksimielisesti päätettiin kaikki uudestaan tehty uskollisuuden wahwistus adressin tai muun kautta tarpeettomaksi kun ei porwaristo ole antanut mitään syytä mihinkään epäilykseen alamaisesta uskollisuudestaan. Mitä ulkomaan sanomissa on ollut luettawana suomalaisten puuttuwasta uskollisuudesta, sitä ei porwaristo muka tietänyt eikä siis woinut sitä arwostella. Sen siaan tahtoi porwaristo majistraatin pöytäkirjaan liittää epäyksen kaikkia tänkaltaisia loukkaawia syytöksiä wastaan. Tätä päätettiin lähettiläsmiehistön kautta ilmoittaa H. Y. kenraalikuwernörille. — Kokous lopetettiin yksimielisellä huudolla: „eläköön keisari!“

Kirkkola'in-komitea, jolla on toimena tehdä ehdotus uuteen kirkkolakiin alkoi toukok. 22 p:nä kokouksiansa. Ehdotus luullaan kesäkuun lopulla tai heinäkuun alussa saatawan walmiiksi. Suomalainen käännös ehdotuksesta on myöskin ilmaantuwa. — Komitean jäsenet owat: arkkipispa Bergenheim puheen-johtajana, pispat Ottelin ja Frosterus, tuomioprowasti T. T. Renwall, prowessori F. L. Schauman, kontrahti-prowasti A. J. Europæus, asessori J. O. Dahl ja prowasti J. F. Bergh. Näistä owat pispa Ottelin ja prowasti Bergh ilmoittaneet ei woiwansa ennenkuin kesäkuun alussa komitean kokouksiin saapuwille tulemaan. (Å. U.)

Komitea suomalaisen wirsikirjan parantamista warten, jonka jäseniä jo ennen olemme luetelleet, tulee kokoon-kutsuttawaksi kesäkuun lopuksi. (Å. U.)

Åbo Underrättelser'ien 61 n:ssä löytyy painettuna asiakirjat riita-asiassa Å. U:n toimittajan hra J. W. Lilljan ja Turun ylisensorin kuwernöri, parooni Cedercreutzin wälillä. Parooni Cedercreutz oli kieltänyt painattamasta erästä kappaletta, otettu „Kölnische Zeitung“ nimisestä sanomasta. Tämän kappaleen oli postisensuuri, joka wolwoo ulkomaan sanomia, päästänyt tänne sokaisematta. Kuitenkaan ei nähnyt Turun ylisensori soweliaaksi antaa julkaista tätä kappaletta, joka sisälti kertomuksen Tukholmassa pidetystä „meeteng“istä Puolalaisten hywäksi ja joka myös oli ollut painettuna H. Obladissa. Tästä Turun ylisensorin menetyksestä walitti hra J. W. Lillja sensuuri-yli hallitukselle Helsingissä, joka näki kohtulliseksi peräyttää Turun ylisensorin päätöstä ja sallia mainitun Kölnische Zeitung'ista otetun kappaleen painattamista.

Tyhjät huhut. Kulkupuheita on lewitelty Ahwenan-maalta, että siellä olisi nähty englantilaisia laiwoja. Tämä kuuluu olewan perätöntä, sillä mainitut laiwat oliwat olleet wenäläisiä.

(A. U.)

Sanomalehdet tähän wuoden aikaan tawallisesti wähän lewähtäwät alkuwuoden suurten ponnistusten perästä; olishan siis tylyys häiritä heidän wiatonta untansa. Mutta joutessamme emme toki woi olla puhumatta pari sanaa Turkulaisista lehdistä; nepähän owat sen matkan päässä, että mahdollisesti eiwät herää wähäisistä hälinöistä. — Että wanha Turku, suuren ruotsikiihkonsa ohessa, kuitenkin on maamme suomalaisimpia kaupungeita, hawaitset kohta, kun otat „Sanomia Turusta" käteesi. Kaksi täyttä siwua suomenkielistä ilmoituksia, joista ilmoittajat paino-hinnan maksawat, on suurempi suomalaisuuden merkki, kuin mikään muu kaupunki ja mikään muu lehti woi esiin tuoda. Mutta tämä onkin paras ja hyödyllisin osa mainitun lehden koko sisällyksestä; sillä toimituksen oma käsi-ala todistaa semmoista kelwottomuutta ja kehnoutta, jonka wertaista kaikeksi onneksi ei löydetä mistään muusta lehdestä tässä maassa. Se on totta, että sattumalta joku muukin maaseudun lehti on saattanut törkeillä jutuilla ja sopimattomalla esitys-tawalla joskus loukata siiwon lukijan tuntoja. Tämä soimaus koskee sekä suomen kielisiin että ruotsinkielisiin lehtiin. On myöskin totta, että Sanomain Turusta lähin naapuri ja sukulainen, Åbo Underrättelser, walitsematta ajaa palstoihinsa kaikki, mitä käsille sattuu, ja erittäin ihastelee herja-aineita, joilla se koettaa täyttää, mitä tiedollisessä yhteisten asiain käsityksessä puuttuu. Mutta jos isommassa ja ruotsinkielisessä lehdessä tämmöinen käytös ei ole aiwan wahingollinen, koska kuitenkin, niinkuin tässä on tapaus, paljon hywääkin joukkoon tulee ja sen yleisö muutoinkin tawallisesti useasta muustakin lähteestä tietonsa hakee, niin se tapa sitä wastoin Sanomissa Turusta on waarallisempi, kuin ensi silmäykseltä woi arwata. Muistamista on, että Sanomain Turusta lukijat tawallisesti eiwät mitään muuta maallista lukua harjoita. Kun nyt lehti tawallisesti sisältää törkeintä ja wähäpätöisintä kylä-riitaa milloin toimituksen milloin lähettäjäin puolesta, ja lehti aika harwoin korottaa yleisönsä näkö-alaa [maan yhteisiin asioihin, niin meidän mielestä lehti tekee enemmän wahinkoa kuin hyötyä. Että tän-wuotinen toimitus on huonompi kuin menneen-wuotinen, on jokainen lukija jo hawainnut. Mutta edellinenkin toimitus ei kestänyt werrata niihin aikoihin, jolloin Berstadi ja Curén pitiwät lehdessä hallituksen. Suurella kiitoksella täytyy meidän mainita erästä ahkeraa lähettäjää T. K. Tampereelta, jonka kirjoitukset tänä wuonna owat olleet melkein ainoat arwolliset. Jos Toimitus itse jaksaisi ylentyä hänen kannalleen, olisi se tosin täyttänyt kaikki kohtuulliset waatimukset. — Uusi „Tähti" niminen lehti ei myöskään ole täyttänyt niitä toiwoja, joita se meissä herätti. Että se on riitaantunut naapuriensa kanssa, saattaa olla luonnollista; mutta että se koettaa niiden kanssa kilpailla törkeissä lauseissa, on sille itsellensä wahinkoa. Muutoinkin emme saata olla mainitsematta, että Tähden hengellinen osa ja sen maallinen osa seisowat kokonaan wieraina toisillensa; niillä ei ole mitään muuta yhteyttä, kuin että sama tähti-nimi niin sanoaksemme „paistaa wanhurskaille ja jumalattomille". Ulkonaisena todistuksena tästä kahtia-jaosta on sekin, että molemmat osat kantawat eri painolupansa, toinen Tuomiokapitulolta ruotsiksi(!), toinen tawalliselta sensorilta suomeksi. Tähti on wielä nuori ja toiwomme on, että se nykyisen hajallisuutensa korjaa. Sitä wasten hengellinen kirjoittaja siirtyköön wähän käytöllisemmälle alalle, ja maallinen kirjoittaja antakoon itsensä wähäsen hengellisen hengen waikutuksen alle. Muutoin koko lehti meidän ymmärtääksemme ei täytä mitään siaa sanoma-kirjallisuudessamme.

Luonnotar n:o 5 tuli ulos wiime-lauwantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Jäämerestä; 2) Waltiopäiwä-järjestys Suomen Suuri-ruhtinakunnassa; 3) Merimiehen morsian; 4) Kirje Toukokuulta ja 5) Ulkomaalta.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Ilmat owat olleet aiwan kylmiä; tietysti on tällä wiikolla yksi yö ollut hallainen; joko sitte tehnyt pahoja ruoholle, sitä ei wielä tunneta, mutta kyllähän kewään wihollinen, ruohomato, wissiin on estetty. Rakeita on toisinaan satanut.

Tärkiä uutinen näille seuduille on se, että Parolan kedolle tulee heinäkuun ensimäisestä päiwästä kokoontumaan kaikki yhdeksän Suomen tarkampuja-pataljonaa ja myös Suomen kaarti Helsingistä, siis yhteensä lähes 4,000 miestä. Arwattawasti tekee se seikka elämän täällä tänä kesänä warsin omituiseksi. Saa nähdä tahtowatko Hämäläiset nyt ansaita rahaa, taikka toisin sanoen: onko heillä mitään myymistä. Jolla waan jotain on, kyllä se rahaa ansaitsee näillä seuduin.

(Häm.)

Kangasalta 27 p. toukokuuta. Ilman waiheet ja wuodentulon toiwot owat tätä nykyä tärkeämmät kuin useasti muulloin, mutta tawallisista sanomain tiedoista ei näistä saada juuri paljon selkoa. „Eilen satoi ja nyt on lämmintä, siis pellot wiheriöitsewät, oraat kaswawat, maamiehen otsa selwenee, wuodentulon toiwot paranewat", melkeen niin kuuluu, kuitenkin kerta wiikkoonsa, sanomatoimittajain suloinen kewätlaulu. Tämä kuitenkin ei merkitse sitä mitä luulisi. Se merkitsee melkeen näin: Eilen ehtoolla oli ilkiä sade, mutta minä wirkistin henkeni woimat teaterissa. Tänä aamuna paistaa aurinko ihanasti, ja kahwi-kuppi Kaisaniemessä on maistanut minulle oiwalta, siis maailmassa ei woi olla surua. Walitettawasti se on niin, että kun maa jäätyy $1\frac{1}{2}$ eli kahden kyynärän sywältä, niinkuin tänä wuonna, ei juuri ensimmäinen sadepisara ja auringon säde sitä sulata, waan päin wastoin alhalta nousewa kylmä wahingoittaa päältäpäin lämmitettyjä ja kaswamaan pyrkiwiä oraita. Täällä seuduin, ehkä joksikin wahwa wiljamaa, on asiat niin, että kumminkin toiset puolet syystoukoja tarwitsisi rikkoa, ja jätetty puoli olisi kuitenkin kyllä heikkoa. Mutta mitä se rikkomisesta paranee, kun ei ole tarpeeksi siementä suwitoukomaillekaan. Par'aikaa ollaan wielä Helsingissä kauransiementä hakemassa, wetäen paperikuormia rahanansioksi. Mitä semmoisille woi rautatie eli sen taksa. Jos se olisi alempi, weisi talonpoika halwempaan, ja jos kauratynneri Hämeenlinnassa maksaa 10 kop. enemmän kuin Helsingissä, niin sitä mennään täältä hewosella noutamaan. Tämä kewät on nyt sitä laatua, että tämän toukokuun 27 p:nä kylmän ja märän tähden ei ole wielä kun harwassa paikassa tehty papuja ja kauroja; koiwussa on lehti hiirenkorwana. Tähän saakka on kaikki ollut peräti yhtäläistä kun wuonna 1856. Silloinkin kaurat tehtiin wasta kesäkuulla; ja muutonkin kun on sateinen kewät, niin on melkeen useimmasti sateinen suwikin. Jokainen tietää, tahi oikeemmin, ei kukaan tiedä, mitenkä tämän maan käwisi, jos wielä iso katowuosi tulisi, kuten kyllä uhkaa. Waikka tämä ei suinkaan ole köyhintä maakuntaa, on täälläkin jo wehalla eletty.

Rantasalmelta meille kirjoitetaan muun seassa seuraawaa: Täälläkin oli pidetty kokous Suomen kielen asiasta, waan tämän kokouksen tuumista ei wissiin tiedä kukaan, mitä lienee esitelty, sillä se pidettiin niin salaisesti, että siitä ei seurakuntalaisemme tienneet mitään. Ketä lienee siellä ollut, siitäkään ei ole wissiä, waan sen olen kuullut, ettei siellä 4—5 miestä enempää ollut, nämäkin lienee kutsuttu kirjan kautta tai luotettawalta mieheltä suusanalla. Surkuteltawa seikka, että niin wähä pani meidän seurakunnan esimiehet arwoa tämän niin kallisarwoisen asian päälle, kuten kielen korottaminen maassamme on! Suomen kielen asiasta, kuin näkyy, on monessa paikassa pidetty yhteisiä ja julkisia kokouksia. Lieneekö tässä asiassa katsonut meidän seurakunnan ruotsalais-puolue tarpeelliseksi warosasti liikkua, ett'ei suomalaispuolue pääsisi wielä liikkeelle, waan ruotsalaisuus saisi wielä yhä innokkaasti rynnätä suomalaisuuden ylitse ja pitää suomalaisuutta orjanansa niinkuin tähänkin asti? Tosin ne herras-säätyset, jotka owat maanomistajoita, owat sekä itse että heidän lapsensa halukkaat suomea puhumaan jopa hywin taitawatkin suomea kirjoittaa, waan näitä ei ole siinä kokouksessa ollut. Näin meni tämän niinkuin monen muunkin asian, jonka tähden rupeemmekin tätä nykyä jäämään takapajulle kaikissa yhteisrienteissä ja kansallistunteissa muiden kansallis-ystäwäimme suhteen. Ruislaihot owat paikoin warsin surkean näköisiä, että niistä on wähän toiwoa monessa paikassa. Weto ja muita tautia on ollut ihmisissä täälläkin tänä talwena, waan rohtoin awulla owat tulleet pelastetuiksi.

—e——t. —a—n.

Toim. muist. Lähettäjän walitus on tosin kummallinen. Mikä olisi estänyt seurakuntalaisia pitämästä kokouksen kieli-asiasta, jos heillä waan siihen olisi ollut halua ja tarpeeksi intoa? Ei suinkaan se ollut mikään este koko seurakunnalle, että muutamat muka ruotsalaispuolueiset herrasmiehet pitiwät tässä asiasta kokouksen, josta ei tiedetä sen enempää, mitä siinä keskusteltiin ja päätettiin. Lähettäjän kirjoituksista arwaten, mahtaa Rantasalmella yleinen saamattomuus ja welttous olewan walloilla.

Ulkomaalta.

Preussi. F. A. T:in lauantainumero sisältää Berlinistä tulleen sähkösanoman joka, tuo warsin tärkeitä uutisia. Wastaus on annettu siihen adressiin, jonka edustuskamari oli lähettänyt kuninkaalle. Tässä wäitellään adressin lauseet wääriksi ja hywäksitään ministeristön käytöstä. Syytös että ministerit owat rikkoneet hallitusmuotoa on muka wäärä. Ministerien käytös nojautui kuninkaan tahtoon; edustuskamari oli muka mennyt laillisten rajain yli ja kokee pyrkiä parlamenttilaiseen yksiwaltaisuuteen. Tämän jälkeen luki kreiwi Eulenburg kuninkaallisen käsky-kirjeen, jonka mukaan molemmat waltiopäiwähuoneet iltapäiwällä toukok. 28 p:nä tuliwat suljetuiksi. Jälkeen-puolipäiwän luki hra v. Bismarck walta-istuin-puheen, jossa selitti edustuskunnan hajoittamisen tarpeelliseksi, kun edustuskamari on kieltänyt hallitukselle la'in mukaista yhdessä-waikuttamista.

Rahaseikoistamme.

Yksi aiwan tärkeä asia, joka kuitenkin tähän aikaan on ikäänkuin uupunut unohduksiin, waan joka on mahdoton siihen jäämään, sillä se muistuttaa itsestänsä joka hetki, on rahaseikkojemme järjestäminen. Siitä asiasta saakka, kuin ruwettiin puuhaamaan raha-asiaimme tykkänään eroittamista Wenäjän rahoista, ja jonka menestymistä woitiin syystä toiwoa, kun maallemme suotiin nimeksi oma raha, on asia waan aina samalla kannalla. Maamme maalliselle menestykselle on tuskin tärkeämpää kohtaa, ja onneksi on se sitä laatua, ett'ei se loukkaa kenenkään etua, eikä pitäisi kohdata mitään wastusta; mutta kuitenkaan ei ole tullut mitään lopullista päätöstä. Useasti on jo kuulunut huhuna, että kaikki on tytywäisesti ratkaistu, ja joskus on sanottu, että jo Senaatissa löytyykin suostumus tähän eroon. Jos siinä on perää, niin on wieläkin merkillisempi, miksi ei sitä julisteta. Tämmöinen erottaminen ei wähentäisi wenäjän rahan arwoa wähintäkään; kuitenkin luultiin yhteen aikaan kieltämisen syyksi, että muka Wenäjässä syntyisi isompi epäluottamus waltion seteleihin, jos eiwät Suomessa käwisi täydestä nimi-arwostansa. Jokainen wenäläinen on kuitenkin aina ulkomaan kauppakurssista, jota päiwittäin sanomissa luetaan, tullut huomaamaan waltiosetelein oikeata arwoa, siis on waikea ymmärtää mitä epäluottamusta sopisi syntyä siitä, että ne Suomessakin siihen hintaan käywät. Mutta jospa niin arkatuntoisia olisiwat olleetkin, lakkasi kuitenkin tämäkin syy waikuttamasta samassa hetkessä, kuin Wenäjän pankki itse pani seteliänsä kurssille. Silloin kuitenkin näki jokainen, päiwä päiwältä, mitä Wenäjän seteli maksoi oikeassa hopeassa; mutta siitä on jo enemmin kuin wuosi kulunut, ja meidän raha ei ole sittenkään laillisesti eroitettu. Luultawa on kyllä, että, kosk'ei Suomen pankki ehkä sittenkään woisi hopealla lunastaa seteliänsä, Suomen seteli ei tulisikaan olemaan korkeammassa arwossa, kuin Wenäläinen; mutta tämä laillinen eroittaminen onkin pääasiallisesti tarpeen tulewaisuuden tähden. Sitten wasta kuin se on tapahtunut woi Suomen pankki ruweta puuhaamaan hopeata lunastaaksensa seteliänsä; sitten wasta woiwat Suomen rahaseikat tulla luotettawalle kannalle.

Suomen Hypoteekki-yhtiö, niin ylen tärkeä maallemme, sairastaa erittäinkin tätä seikkaa. Sen setelit, jotka kuitenkin owat luotettawimmat welkapaperit kuin Suomessa taitaa löytyä, käywät 5—6 prosenttia alle arwonsa, luultawasti ainoastaan sentähden ett'eiwät pääomainomistajat arwaa niitä säilyttää, epäillen minkälaista rahaa niistä saawat 40 wuoden perästä. Suomen maawiljeliä, jonka nyt täytyy lainata, on siis tässä kurjassa tilassansa, wielä tullut tappioon senkautta, ettei saa täyttä arwoa lainatuista hypoteekki-yhtiön seteleistä. Auttaaksensa tätä seikkaa, on, kuten tiedetään, aiwottu hakea ulkomaan rahalainaa. Se olisi kieltämättömästi sangen tarpeellista, mutta, ehk'emme ole rikki-wiisaita raha-asioissa, näyttää se meille kun olisi ulkomaalainen laina, asiain ollessa nykyisellä kannallansa, liian arweluttawa. Jos nyt yhtiö saisikin rahaa semmoisilla ehdoilla, että intresseihin ja welan kuoletukseen, sekä yhtiön hallintokustannuksiin riittäisi kuusi prosenttia, niin kuka woi ta'ata, kuinka kurssi ajan pitkään alenee. Intressit owat hopeassa maksettawat, mutta hopeata ei saada, ja wekseliä täytyy siis ostaa waikka mihinkä hintaan. Toinen asia olisi jos pääsisimme Wenäjän rahasta irti, ja Suomen pankki waihettaisi hopeata; sitten wasta sopii sanoa, mitä ulkomaalainen laina tulee maksamaan. Näin riippuwat nyt maan kipeimmät tarpeet niin mitättömästä asiasta kun se on, että saataisiin oman maan raha eroitetuksi wenäjän rahasta. Ja miksi tätä ei myönnytetä on aiwan mahdoton käsittää. Suomelle on wiimeisinä aikoina suotu niin monta ja suurta hengellistä etua ja wapautta, jotka aina owat olleet waikeammat maailmassa anastaa. Miksi siis kielletään maallista edistystä, jota kaikki hallitukset owat enemmin harrastaneet, kun se woi kenenkään wahingotta tapahtua?

Suomen hallituksen toimi kalastusten suhteen.

Lukijat hywinkin tietäwät, että kalain-wiljelys on niitä uusia puuhia, joita Suomen hallitus wasta muutamia wuosia sitten ensin pani alkuun tässä maassa. Lainaamme kanslianeuwos Reinin kertomuksesta Suomen hallinnosta ww. 1855—1862 seuraawan lyhyen selityksen asiasta:

„Kalain yleisesti walitetun katoamisen syystä kääntyi Hallituksen tarkastus niihin kalanwiljelys-kokeisin, joita ulkomailla on tekeillä, ja yhtäläisten yritysten tarpeesen meilläkin, jonka tähden eräs siihen kykenewä mies määrättiin ei ainoastaan tutkimaan maamme järwiä ja wesiä sekä lähisiä meriä, saadaksensa, jos mahdollista, selwille ne syyt, jotka waikuttawat kalain katoamista, ja ne keinot, joilla tämä seikka on estettäwä, waan myös tuomaan ulkomailta tarkemmat tiedot, mitenkä kaloja wiljellään ja kaswatetaan, ja tästä kaikesta antamaan Hallitukselle kertomusta. Samalle miehelle annettiin sen ohessa toimeksi antaa opetusta ja neuwoa kalan-wiljelykseen ja niihin kalan-hautomus- ja kaswatus-laitoksiin, joita muutamat yksityiset oliwat aikoneet toimittaa. Mitä tässä kohden on tehty, on wuodesta 1858 asti painetuilla kertomuksilla annettu yleisölle tiedoksi. Hallituksen toimella tuli ulos eräs johdatus kesäkalain wiljelykseen, jonka ohessa woimassa olewaiset kalastus-asetukset noudatettawiksi teroitettiin, ja 1766 ja 1771 wuosien kalastus-säännöt erittäin painettiin ja jaettiin, tarkoituksella että niiden sisällys tulisi yleisölle uudesta tutuksi, jonka lisäksi kehoitus annettiin kunnille sopimaan soweliaista keinoista kalain suojelemiseksi ja kartuttamiseksi. Waikka rahwas yleensä on hidas suostumaan uusiin ehdotuksiin, olletikkin semmoisiin, jotka, heidän käsityksensä mukaan, näyttäwät tarkoittawan ihmisten sekaantumista Jumalan hallitukseen, eiwät nämä kehoitukset kuitenkaan ole menneet tyhjään". — Sitten luetellaan ne kunnat, joissa ennen Toukokuun loppua w. 1861 kalastus-sowintoja on tehty. Niiden seassa owat kaikki seurakunnat Mikkelin läänissä, jota wastoin esm. Waasan läänissä wielä ainoastaan harwat paikat oliwat sowintoon menneet. Asiat on ajettu kuwernörien kautta käräjä-kunnittain ja taitaa nyt jo melkein joka paikassa olla johonkin alkuun pantuna. — Hra kanslianeuwos Reinin kertomuksesta tahdomme wielä lisätä:

„Maalisk. 8 p. 1860 asetettiin Kalastus-inspehtori Suomenmaassa 1600 hopearuplan wuotisella palkalla, ja Tammik. 16 p. 1861 annettiin hänelle oiennus-sääntö". —

Tähän woisimme wielä lisätä yhtä ja toista hra kalastus-inspehtorin wiimeisestä wuosikertomuksesta. Useita lohensiitys-laitoksia on syntynyt eri osissa maata, ja kewätkalan-wiljelystä on koetettu, waikk'ei aina täydellä menestyksellä. Wihdoin woimme mainita, että hra kalastus-inspehtori on ruotsinkielellä julkaissut ehdotuksen uudeksi kalastus-säännöksi Suomenmaassa, ja pyytää ymmärtäwäisten siihen tehdä muistutuksiaan.

Siihen saakka on nyt Hallituksen ja sen asettaman inspehtorin toimi warsin kiitettäwä. Se on yleinen kokemus joka paikassa, että kalansaalis wuosi-wuodelta on huonontunut ja epäilemätöntä on sekin, että wahingolliset ja osaksi la'issa kielletyt kalastus-tawat owat siihen olleet syynä. Se on myöskin silmiin-astuwaa, että Suomenmaa, joka kahdella suunnalla nauttii merten lähisyyttä ja sisässään wellottaa lukemattomat isommat ja pienemmät järwet, ei saa laimiin-lyödä kala-wesiänsä, joista muinaisina aikoina on lähtenyt ja wielä nytkin lähtee runsas elatuksen apu maan asukkaille. Tätä warten se on aian-mukaista ja oikein tehty, että Hallitus ei ainoastaan ole uuteen woimaan wirittänyt entisten aikain sääntöjä kalan-pyynnön suhteen, waan myöskin ryhtynyt niihin uusiin kalan-siitys- ja kalan-kaswatus-keinoihin, jotka muissa maissa owat hawaitut erinomaisen hyödyllisiksi. Ett'ei tässä asiassa enemmän kuin muissakaan Hallitus woi suorastaan ruweta teollisuuden harjoittajaksi, on kyllä totta. Mutta niin uudessa asiassa, kuin kalan-kaswatus on, sopii Hallituksen antaa esimerkkiä ja neuwoa, samalla lailla kuin se maawiljelyksessä ja karjan hoidossa on yrittänyt. Tätä wasten on nyt Kalastus-inspehtori asetettu, ja hänen runsas palkkansa antaa meidän toiwoa, että hän esimerkkien ja neuwojen annissa tulee osoittamaan wäsymätöntä tointa ja wireyttä.

Mitä taas kuntihin ja Suomen-asukkaisin ylehensä koskee, olemme wakuutetut, että niidenkin mieli wähitellen taipuu järjellisempiin kalastus-keinoihin, mutta tämä käypi wähitellen. Että „rahwas yleensä on hidas uusiin ehdotuksiin", on wanha kokemus ei ainoastaan Suomenmaassa waan kaikissa maissa, jopa niissäkin, joissa rahwas seisoo hywinkin korkealla siwistyksen kannalla. Tuo sanan-parreksi käynyt „olkoon wanhallansa" on maanwiljelijäsäädyn omituista joka maassa ja joka paikassa eikä yksistänsä Suomenmiesten keskellä. Että se puheen-alaisessa kalastus-asiassa olisi sitkeämpi ollut kuin muissa asioissa, emme suinkaan usko. Päin-wastoin on nähty, että kuntia on ollut, jotka jo ennen kuin Hallitukselta kehoitusta tuli, sopiwat keinoista kalain suojeluksesksi. Mutta tosi on, että monessakin paikassa on hawaittu wastahakoisuutta, ei kuitenkaan kaikkiin suojelus-keinoihin, mutta niihin keinoihin, jotka Hallitus on waatinut. Että näissä tapauksissa ei rahwaan ole ollut koko syy, tuntenee moni lukijoistamme, ja se on siinä kohden, kuin me emme woi katsoa Hallituksen ja sen asettaman inspehtorin toimia aiwan kiitettäwiksi. Asian laitaa tulemme kohta osoittamaan. Mutta ensiksi tahdomme wähää tarkemmin selittää, mitä wasten rahwas ei ole aiwan tärkeä taipumaan uusiin ehdotuksiin yleensä.

Monen mielestä tämä rahwaan taipumattomuus kaikkeen uuteen on suurimpia haittoja kansojen edistyksselle. Tämä saattaa olla totta silloin, kun uudempi todellakin on parempi, ja uudet ehdotukset warmasti wiewät edistyksselle päin. Mutta emme myöskään saa unohtaa, että uusi toisinaan on paljas muutos, joka ei paranna, jos ei pahennakkaan, ja että se joskus saattaa olla entistä huonompikin. Useinkin tapahtuu, että ne säädyt waltiossa, jotka asemansa, tietonsa tai muun olonsa tähden enemmin taipuwat uusiin yrityksiin, sattuwat joutumaan liian herkeä-uskoiseen luuloon jonkun uuden ehdotuksen hywistä ja hyödyllisistä waikutuksista, arwellen innossaan että koko maan ja kansan onni rippuu siitä ainoasta asiasta. Silloin maanwiljelijä-sääty, jonka taipumus on pysyä wanhallansa, tawallisesti saapi soimauksen tyhmyydestä, kankeudesta ja tietämättömyydestä. Soimaus — sen myönnämme — joskus saattaa olla oikea; mutta toisinaan tapahtuu, että ehdottelijat itse ja kaikki ne, jotka tuohon uuteen asiaan hartaimmin owat mieltyneet, tulewat jonkun aian päästä huomaamaan, että asia ei ollutkaan niin ylen tärkeä ja hyödyllinen, kuin se ensimältä näytti, — että se kenties oli enemmän wahingoksi kuin hyödyksi. Semmoisessa tapauksessa, jos rahwaan taipumattomuus on estänyt liian hätäisen ehdotuksen pääsemästä toimeen, on se epäilemättä tehnyt maalle ja kansalle warsin suuren hyödyn. Muussa tapauksessa taas, kun rahwaan wanhallansa-olo hidastuttaa hyödylliset wehkeet, se tosin on joksikin haitaksi; mutta tämä haitta on wähäpätöinen, werraten niihin wahinkoihin, jotka syntywät äkkinäisistä tarpeettomista tai turmiollisista muutoksista. Asia on, näet, se, että rahwaan taipumattomuus kuitenkin aian-pitkään taipuu, sitä myöden kuin se alkaa yhä selwemmin käsittää asian hyötyä. Tämä hitaisuus ei ole wastahakoisuutta, se on useinkin ainoastaan malttawaisuutta, joka waroo syöksymästä suinpäin uusiin yrityksiin ennenkuin niiden hyöty on todeksi näytetty, mutta sitten waikka myöhemmin kyllä niihin taipuu, wieläpä panee ne toimeen sillä suuttumattomalla lujuudella, joka on rahwaalla suuremmassa määrässä kuin muilla säädyillä.

Meidän ei ole tarkoitus tehdä tyhmyyden ylistystä; sitä löytyy muuallakin kuin maanwiljelijä-säädyssä, ja on yhtä moitittawa missä ikinä se löytyy. Mutta tarkoituksemme on johdattaa muutamain ihmisten mieleen, kuinka hyödyllinen useinkin se hitaisuus on, josta niin paljon walitetaan. Todestansa ei talonpoikainen kansa olekkaan niin tyyperä, kuin sitä joskus tyyperästi soimataan, mutta se on warowainen ja on kokemuksesta saanut wakuutuksen, ett'ei kaikki ole kultaa, mikä kiiltää. Milloin joku uusi laitos selwästi osoittaa kelwollisuutensa, silloin on rahwas yhtä taipuwainen siihen antaumaan kuin mikä muu sääty hywänsä. Tahdomme wain muistuttaa, kuinka mieluisesti ja yleisesti on ruwettu uuteen maalais-palo-apu-yhdistykseen. Mutta toisinaan ei rahwas olekkaan niin taipuwainen; silloin on wika joko niissä, jotka eiwät ole kylläksi selwittäneet asian hyötyä, taikkapa itse asiassa, joka ei olekkaan niin hyödyllinen ja tarpeellinen kuin ehdottelijat luulewat. Ajatuksemme on, että jokainen uusi asia tarwitsee aikaa kypsyäksensä. Aika, näet, ensiksikin tutkii asian omaa totuutta tai perättömyyttä; mutta aika myöskin tutustaa ja teroittaa asian juuri niiden mieleen, joiden pitää siihen ryhtymän, — ja tämä jälkimäinenkin toimitus on itse asian menestyksselle sanomattoman suuri-arwoinen. Se ei ole kyllä, että tehdään oikeita ja terweellisiä sääntöjä; näiden pitää myöskin elämän itse ihmisten mielissä. (Jatketaan.)

Seka-sanomia.

Raiwokasten koirien puremat synnyttäwät tawallisesti wesikauhua, joka on kauheimpia tautia. Sitä wastaan ei ole tunnettu mitään kelwollista lääkettä, ennenkuin eräs Wenäjän pappi Aleksander Pomarenzew keksi, että Convallaria Polygonatum, jonka suomalainen nimi on mäkikieli, siihen auttaa. Juhannuksen aikana ko'otaan tämän kaswin lehtiä, kuiwataan ilmassa, surwotaan sitten pieniksi jauhoiksi, jotka pienen sihdin kautta päästetään. Kahdesti päiwäänsä annetaan hyppysellinen, s. o. niin paljon kuin kolmella sormella otetaan, sekoitettuna wähän ruisleiwän kanssa, aamuisin ja ehtoisin sairaalle ihmiselle tai elikolle. Kolme päiwää tarwitsee näin antaa, jonka jälkeen tauti katoo.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime huhtikuun 29 p:nä arm. nimittänyt K. K. P. Stanislaon tähdistön 3:nen luokan ritareiksi: kauppiaan Lowiisan kaupungissa, kappaneuwos J. Sucksdorff'in; Oulun ja Kajaanin läänin maarentmestari J. K. Wallenius'en; Iisalmen kihlakunnan kruununwouti Johnsson'in; Kemin kihlakunnan kruununwouti H. F. Hermansson'in; Wiipurin läänin komissionimaamittari, maamittauksen tirehtööri J. W. Lindberg'in; Karjan postikonttuorin postmestari A. Faworin'in; Turun tullikammarin pakkaushuoneen inspehtori A. J. Taxell'in sekä Hämeenlinnan yli-alkeiskoulun wenäjän kielen opettaja J. W. Awellan'in.

H. M. Keisari on tämän toukokuun 7 (huhtik. 25) p:nä suonut wirka-eron ja elinkautisen pensionin, erinäisiä toimeja warten hänen ylh. Suomen kenraalkuwernöörin awuksi asetetulle insenööri-kenraalmajuorille y. m. K. Stjernwall'ille, hänen oman alam. pyyntönsä johdosta.

Nimitetyt: keis senaatin ylimääräinen kamarikirjottaja E. J. Cajaner henkikirjoittajaksi Kajaanin kihlakuntaan Oulun lääniä: waramittari A. Liljeblad wakinaiseksi komissionimaamittariksi Kuopion lääniin: ylimääräinen kopista keis. senaatin talousosastossa W. G. Geitlin kopistaksi waltiowaratoimikuntaan; ylimääräinen konttuorikirjoittaja A. Salonius konttuorikirjoittajaksi Turun pankkikonttuoriin: maankanslista A. Dahlström nimismieheksi Rautawaaran piirikuntaan Kuopion läänissä.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. Armollisen julistus-kirjan mukaan huhtik. 13 p:nä on määrätty, että Elimän emäkirkon seurakunta sekä Anjalan ja Strömfors'in kappeliseurakunnat toukokuun 1 p:stä 1865 tulewat eroitettawiksi Lowiisan kirkkoherrakunnasta sekä kukin itsekseen olemaan erityisiä kolmannen luokan kirkkoherrakuntia, joissa kirkkoherran-wirat tulewat sioitetuiksi samassa järjestyksessä, kuin kirkkoherran asettamisesta jakamattomaan kirkkoherrakuntaan tähän saakka on ollut määrättynä. Elimässä poistetaan kappalaisen wirka ja seurakunnalle tulee yksi kirkkoherra ja pitäjän-apulainen. Anjalan kirkkoherrakuntaan tulee wastaiseksi ainoastaan kirkkoherra, joka, koska tuomiokapitulo näkee sen tarpeelliseksi, on welwollinen awuksensa palkkaamaan apulaista, ja Strömfors'in kirkkoherrakuntaan asetetaan kirkkoherra, jonka tulee itselleen awuksi palkata warsinaista apulaista. Kirkkoherroille annetaan nykyiset kappalaispuustellit, joita seurakuntien tulee rakentaa ja wastapäin woimassa-pitää, ja on papiston palkat muutoin armollisessa julistuskirjassa tarkemmin määrätty. Lowiisan kaupungin seurakunnalle, joka näin muodoin yksin on jälillä nykyisestä Lowiisan kirkkoherrakunnasta tulee annettawaksi tilaisuus yleisessä kirkonkokouksessa keskustelemaan ja päättämään, kuinka se näiden muutosten tapahtua tahtoo järjestää kirkollisia asioitaan, tullen mainittu kaupunki-seurakunta siksi kuin suostumus tästä seikasta on woitu tehdä ja on woinut saada armollista wahwistusta, kappelin seurakuntana kuulumaan Perniön kirkkoherrakunnan alle, jonka entiselle alalle kaupunki on rakennettu. Perniön kirkkoherran taas tulee, niinkauan kuin asiat owat tällä kannalla, saaden nauttia kaupungista tulewaa kirkkoherran palkkaa, palkata kaupungissa asuwa taitawa apulainen, joka kaupungin-kappalaisen kanssa toimittaa papillista palwelusta ja kirkkoherran edeswastauksella myös kirkkoherran-wirkaa kaupungissa, jonka pitää mainitulle kirkkoherran-apulaiselle ja kirkkoherra-wiran kanslialle laittaman tarpeelliset huoneet. — Myös on armollisen julistuskirjan kautta huhtik. 13 p:nä määrätty, että muutamista kylistä pohjoisessa osassa Wekkalahden pitäjää on laitettawa oma keisarillinen pitäjä, nimeltä Miehikkälän kirkkoherrakunta, jonka kirkko tulee olemaan Käämiän kankaalla Miehikkälän kylän alalla. Tämä eroittaminen tulee tapahtumaan niin pian kuin nykyinen kirkkoherra- ja kappalainen Wekkalahdella owat erinneet wiroistansa sekä kirkko, hautausmaa, pappila y. m. saatu toimeen. Miehikkälän uuteen kirkkoherrakuntaan tulee wastaiseksi ainoastaan yksi kirkkoherra.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Muiden maiden marjoja III. Rawintolan Isäntä H. Conscince'n ranskankielisestä suoment. E. J. Blom. 40 kop.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—58 k. Lℓ.
Ruismaltaat 75—80 k. Lℓ.
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 3: 15—3: 30 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 Lℓ.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. Lℓ.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 Lℓ.
Palwattua samaa 2: 50—2: 80 k. Lℓ.
Talia 2 r. 60 k. Lℓ.
Tuoretta woita 16—18 k. ℓ.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lℓ.
Maito 6 k. k:nu.
Piimä 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25—28 k.
Tuoreet lahnat 4—5 k. ℓ.
Tuoreita ahwenia 3—4 k. ℓ.
Tuoreet hauet 3—4 k. ℓ.
Tuoretta silakoita 16 k. kappa.
Tuoreet kuhat 6—8 k. ℓ.
Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Suolattuja silakoita 60—65 k. Lℓ.
Suolattua kilohailea 70—80 k. Lℓ.
Terwaa 5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 80—4: 10 k. syli.
Mänty-halkoja 3: 3—30 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 50 k. syli.
Wiina 90—95 k. kannu.
Heinät 12—15 k. Lℓ.
Thimothej 16—18 k. Lℓ.
Oljet 5—6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 44. **Tuorstaina 4 p:nä Kesäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Witikka.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: kirkkoherra Lukander; ruotsalaisen: kirkkh. Asplund. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Kesäk. 4 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.
„ k:lo 5 jpp. Säästöpankin holhojat kokoontuwat raastupaan muutamia tärkeitä asioita warten.

Huomenna Perjantaina.

Toukok. 5 p. k:lo 9 epp. Osakkaat hypoteekki-yhtiössä kokoontuwat yhtiökokoukseen sen huonettilaan.
„ k:lo 9 epp. ja 5 jpp. Wuositarkastus köyhäin huoneessa kaupungin köyhäin kanssa.
„ k:lo 11 epp. Huutokauppa sotahospitalin konttorissa werka- ja liina-ryysyistä.
„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa Kataja-nokalla olewain Suomen meriwäestön rakennuksien korjaamisesta.
„ k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Lauwantaina.

Kesäk. 6 p. k:lo 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö lopetetaan.
„ k:lo 5 jpp. Osakkaat Forssan osake-yhtiössä kokoontuwat yhtiökokoukseen seurahuoneesen.

Sunnuntaina.

Kesäk. 7 p. k:lo 3 jpp. Ylimääräinen rautatien-jono Tikkurilaan ja Järwenpäähän.
„ k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Maanantaina.

Kesäk. 8 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonansihuoneessa puiden hankkimisesta.

Helsingistä.

Yli-opisto. Toukok. 30 p:nä hywäksittiin kirjoitus-kokeet, joita oliwat seuraawat yliopistolaiset tehneet hist.-kieliopill. tiedekunnan edessä, ruotsin kielellä: C. A. Bergholm, G. Duwaldt, E. A. Forssell, J. G. Heinonen, A. F. Krogerus ja C. A. Segercrantz; suomen kielellä: yliopistolaiset H. Halonen, E. Th. Modéen ja D. A. Walle sekä latinan kielellä: yliopistolaiset F. G. Aminoff, E. Boehm, O. G. Calamnius, N. V. A. Löfgrén, N. Th. Sawenius, N. F. Spolander, S. S. O. Strömberg ja J. F. Swahn.

Tullilaitos. Yleisen tullijohtokunnan kertomuksen mukaan ylöskannosta, menoista ja säästöstä 1862 wuoden kuluessa on ylöskanto mainittuna wuonna ollut: sisään-tuotetusta tawarasta 1,717,216 r. 18 k., uloswiedystä tawarasta 51,877 r. 59 k., meren-kulku-makso 53,906 r. 44 k., sahaus-maksu 55,019 r. 40 k., maksu läwitsekuljetetuin tawarain ylös-panemisesta 643 r. 72 k., takawarikkoon pannuista tawaroista ynnä sakot 19, 173 r. $16\frac{1}{12}$ k., meren ajamasta ja heitetystä tawarasta 840 r. $23\frac{1}{3}$ k., meriliehtari- ja tulitorni-rahat 24,014 r. 57 k. sekä muistutus-rahoja ja ylenmääräisiä tuloja 12,894 r. $1\frac{1}{4}$ k. tai yhteen-laskettu 1,935,584 r. $27\frac{1}{2}$ k. Näin woittaa 1862 wuoden tulot 172,427 r:lla $78\frac{3}{4}$ k:lla 1861 wuoden tuloja, jotka nousiwat 1,763,156 r:aan $48\frac{3}{4}$ k:aan. Menot wiime-wuodelta owat taas olleet yhteensä 158,230 r. $14\frac{5}{6}$ k. tai 7,773 r. $80\frac{5}{12}$ k. wähemmät kuin w. 1861, jolloin menot nousiwat 166,003 r. $95\frac{1}{4}$ k. Siis on tullilaitoksen warsinainen säästö wuodelta 1862 1,777,354 r. $12\frac{2}{3}$ k. tai 180,201 r. $59\frac{1}{6}$ k. enempi kuin 1861 wuoden säästö: 1,597,152 r. $53\frac{1}{2}$ k. (F. A. T.)

Uudet markansetelit ilmaantui wiime-maanantaina. Eilinen numero Helsingfors Dagbladia sisälti näistä seuraawia mietteitä, joihin me kokonaan yhdistymme.

„Se meitä kohta kummastutti, että setelien etupuolella oli ainoastaan ruotsinkieltä käytetty ja annettu suomenkieli weljellisesti sopia wenäjänkielen rinnalla setelien takapuolella. Kuten uskolliset ystäwät ainakin saawat suomi ja wenäjä (jonka läsnä-oloa me muutoin emme näe tarpeelliseksi) melkein samallaisen arwon toistensa rinnalla, mutta myöskin tästä tehdään poikkeuksia, kun esm. 100 markan seteleillä saadaan lukea julman suuren: ,,Сто Марокъ'', suuremman kuin sekä ruotsinkieliset että suomenkieliset arwoluwut. Kaikki nämä muistutukset owat wähäpätöiset, sanotaan; pää-asia muka on, että suomenkieli on edustettuna. Päinwastoin, wastaamme tähän. Yllämainittu kielten asettaminen on meistä ei ainoastaan huonosti onnistunut, waan kadottaa myöskin seteleiltä kaiken kansallisen muodon. Tämä kansallinen ulkomnoto ei suinkaan ylene siitä, että setelien etupuolella nähdään hirweän suuri waakuna (joka sanotaan olewan suomalainen (?) waltiowaakuna), warustettu wenäjänkielisellä päälle-kirjoituksella, joka kuuluu merkitsewän niin paljon kuin: Jumala meidän kanssamme!"

Kuninkaallinen Ruotsin ja Norjan kenraali-konsuli-wirka ilmoittaa, että kuninkaallinen kauppakollegio kuulutuksen kautta wiime toukokuun 26 p:nä on julistanut suomalaisen ja wenäläisen rannikon Waasasta aina Rääweliin saakka sekä Ahwenanmaan saaret wapaaksi eläinrutosta.

Walituskirja. F. A. T. tiistai-numero sisältää seuraawan kappaleen: „Näinä päiwinä, owat talonpojat Pällilän lahjoitus-kartanossa, joka on Mohlan pitäjässä Wiipurin lääniä ja jonka omistaja on ruhtinas Galitzin, jättäneet keisarilliseen senaattiin walituskirjan.

Sen mukaan, mitä woidaan nähdä kirjaan liitetyistä todistus-kirjoista on talonpoikain kartanolle maksettawa wero ylen korkea. Mutta tämä on kuitenkin wähin rasitus. Kartanon holhoja eli pehtori on wapautettu wenäläinen orja. Tämä laskee mielin lampuotien päälle uusia weroja sakon nimellä. Ei ainoastaan uuden pellon tekeminen, soiden wiljeleminen, waan myöskin ojien kaiwaminen walmiissa pellossa, holhojan ajatuksesta huonosti tehty päiwätyö y. m. tehdään sakon alaiseksi. Sakot kiskotaan ulos, kun wero on maksettawa ja tämä kirjoitetaan rästiksi. Ruumiillinen rääkkäys, jota wastaan jo luulisi rahwaan olewan suojeltuna, on myös tässä kartanossa jokapäiwäinen. Sitä käytetään keinona kiskomaan ulos wapa-ehtoisia sakkoja.

Talonpojat tarjouwat oikeuden edessä todistamaan nämät seikat. Ei kukaan uskalla suorastaan haastaa holhojaa tai kartanon-omistajaa käräjiin, sillä hän woisi olla warma siitä, että häntä kohta ajettaisiin talosta pois. Talonpojat pyytäwät, että tutkimus tehtäisiin hallituksen puolelta. Ja ainakin ruumiillisen rääkkäyksen suhteen, on se läänin kuwernörin welwollisuus suojella yksityisten turwallisuutta.

Sitä warten että walittawat talonpojat tulisiwat suojelluksi wäkiwaltaisesta kostosta kartanon-omistajan ja entisen orjan puolelta, annetaan tätä julkisuuteen.

Luonnollisesti tulee asia sen päälle, woidaanko walitusta todeksi näyttää. Että siinä on perää, siitä woi kuitenkin omatunnollisesti olla wakuutettu. Sillä rahwas, joka kokonaan riippuu kanteen-alaisten mieliwallasta, ei ryhdy walitukseen, ellei sitä suurin hätä siihen pakoita. Takauksena walitusten todenmukaisuudesta on se osanotto, jonka eräs kartanon ja seurakunnan oloja hywin tuntewa, yleisesti kunnioitettu ja arwossa pidetty herrasmies on osoittanut talonpoikain nykyiseen toimeen hankkia itselleen oikeutta ja suojelusta".

Kamalaa tosin on kuulla, että Suomenmaassa paikottain löytyy kolkinta orjuutta. Kansamme kunnia ja menestys waatii sitä, että woimakkaasti ryhdytään tämmöisiä yhteiselämämme wammoja poistamaan. Se ei woi muuta kuin sywimmästi loukata jokaisen siweydellistä ja kansallista tuntoa, että Suomenmiehiä on laskettu entisen wenäläisen orjan mieliwallan alle. Me olemmekin wakuutetut, että asianomaiset tulewat semmoisiin keinoihin ryhtymään, jotka tulewat juurineen repimään ylös näitä wenäläisiä tapoja, joita paikottain on koetettu maahamme istuttaa.

Taide-yhteyden näyttelö. Ihmisten mieli on näinä aikoina niin monella painawalla asialla täytettynä ollut, ett'ei aiwan ihmeteltäwää ole, että taidenäyttelö nykyään wähemmin kuin tawallisesti

wetänyt puoleensa yleisön tarkastuksen. Sanomissakin on tästä asiasta hywin wähän sanottu*). Löytyy kuitenkin tämänkin wuoden näyttelössä joitakuita teoksia, jotka julkista mainitsemista hywin ansaitsewat. Tahdomme sentähden lyhyen tilinteon tehdä niistä näyttelön tuotteista, jotka owat meitä enimmän miellyttäneet, pyrkimättä mitään oikeata tarkastusta antaa.

Näyttelön suurimpana koristuksena oli, meidän mielestämme, yksi Ferdinand v. Wright'in tekemä taulu, joka nyt walitettawasti on häwinnyt näyttelöstä pois. Tässä taulussa on esitelty „soiwia metsoja". Siinä ilmestyy täydellisesti F. v. Wright'in mestari-taito. Onpa jo ennen oikein sanottu, tässä maalarissa olewan yhteydessä kaksi harwoin yhdistettyä woimaa; sillä lintujansa katsellessamme, emme tiedä, tuleeko meidän enemmin ihailla niissä löytywää luonnollisuutta (realismus) wai niin sanoaksemme tieteellistä tarkkuutta tai aatteellista käsitystä luonnosta, joka kirkastawan walon lewittää yli esineiden. Eläimen-kuwansa osoittawat aina jonkun sisällisen luonteen-omaisuuden. Katsoppa esm. tätä metsoa, eikö siinä ole ylpeyttä, oman arwon tuntoa? Paitsi tätä on h:ra F. v. Wright näytteeksi pannut toisen suuremman taulun „pari joutsenta", sekä joukon pienempiä, niinkuin „metsäkanoja talwi-puwussaan", ynnä muutamia pieniä maiseman kuwauksia. — Magnus v. Wright on kaksitoista maiseman-kuwausta näyttelöön pannut, sillä siiwolla tawalla maalattua, jota hänen teoksissaan aina tawataan. Esimpänä näistä sekä suuruudelta että arwoltakin lienee „näkö-ala Falksund-wuoresta Tenholassa". Se on niitä näköaloja, joissa Suomen luonto näyttää itsensä kauniimmassa kesä-puwussaan, wienoine wesineen niin peilaawine rantoineen ja saarineen, waikka nämä seudut, siwu-mennessä sanoen, eiwät suinkaan aina ole niin rauhallisina olleet, kuin hra Wright'in taulua katsoessa luulla woisi, sillä näillä wesillä tapahtui ennen muinoin tuo mainio meri-tappelu Pietari suuren ja Niilo Ehrensköld'in wälillä. Pienemmistä hra M. v. W:n teoksista owat meitä hywin miellyttäneet näkö-alat Haikon-kartanon läheltä Porwoon seudulla. — Kaksi mamseli A. Frosterus'en tekemää taulua, äsken Parisista tullutta, on kauniin lisäyksen näyttelölle tuonut. Toinen niistä esittelee paimen-poian, wuohiensa keskellä seisowan ja nojautuen kalliohon. Olemme kuulleet sanottawan Geijer'in „Viking" olleen tälle taululle esikuwana. Mutta olkoon niin, että ensimäinen ajatus on siitä runosta saatu, nähdään kuitenkin helposti m:seli Frosterus'en ei sillä tarkoittaneen sitä „Viking"iä kuwaella, josta Geijer on laulanut. Emme löydä tässä muodossa sitä rohkeaa, tappeluihin ja waaroihin halullista mieltä, jota Viking'illä olewaksi ajatellaan: näemme sitä wastoin nuorukaista suloisiin unelmiin waipuneena. Semmoinen kuin se on, on tämä taulu ihan kaunis. M:seli F. on siinä sywää, todellista tunnollisuutta osoittanut, jota hänen teoksissaan aina tawataan, ilman koskaan muuttumatta siksi wääräksi tunnollisuudeksi, jonka wierahalla sanalla kutsumme: „sentimentalitet". M:seli F:lla on tarkkaa ulkonaisen muodon tuntoa, eikä hänen kuwansa koskaan lihattomia, werettömiä haamuja ole; tätä hywin hawaitsemme toistakin näytteeksi pantua taulua katsellessamme: „hedelmä-myyjä-waimoa". Muista maalajattareistamme on kieltämättä esimpänä m:seli Åberg. Hän on tämänkin kerran näyttelöä lisännyt kahdella Holmberg'in tawan mukaisella maiseman-kuwauksella, joista erinomattain lienee tarkasteltawa „kesä-maiseman-kuwaus n:ro 31. M:seli Silfwerberg'in tekemiä löytyy paitsi muutamia kopioita, hollantilaisten kaawojen jälkeen, yksi alkuperäinen: „werkon-kutojatar", n:o 18. — Ruotsalainen maalari hra Hertzberg on näyttelöön antanut kuwauksen, joka esittelee „pilwen-weljen". Ei taida puuttua tältä taululta ansioita, warsinkin walon käyttämisessä. Mutta neiden muoto ei ole meidän mielestämme kyllin jalo, emmekä tiedä, onko kokoon-sowituksessa wai paikottain kummallisessa wärityksessä waiko muussa kohdassa syy siihen, ett'ei se kokonaisuudessaan tarkoitettua waikutusta tee. — Herra Löfgren'in neljästä muotokuwasta mainittakoon n:ro 21; siinä on ihanat lapsen-kaswot, wilkkautta ja terweyttä täynnä. Nuori esiin pyrkiwä maamiehemme hra A. v. Becker on Parisista joitakuita tauluja tänne lähettänyt, niiden seassa yhden rahaa lukewan sawojordi-poian. Kuwa on hupainen, waikka jotenkin waikea on siinä käytettyyn tummaan wäritykseen mieltyä. Näyttelön suurimpia koristuksia on pieni, mainion Narjalaisen Gude'n tekemä taulu, „Norjalainen maisemankuwa". Lopullisesti mainittakoon hra Walter Runeberg'in kaksi-marmori-rinta-kuwaa, jotka kyllin todistawat, kuwa-weisto-taiteellakin olewan tässä maassamme tulewaisuutta. Toinen niistä kuwailee taideniekan isää, toinen Werner Holmbergiä; warsinkin wiimeksi mainittu on ihana taide-teos, joka meille oikeuden antaa tälle nuorelle taideniekalle kaunihinta tulewaisuutta ennustaa.

P. S. Yllä olewan kirjoitettua on näyttelöön saatu lisää kaksi taulua. Toinen, hra A. v. Becker'in maalaama, on kopia wähennetyssä koossa Müllerin mukaan ja esittelee kohtauksen ranskalaisen kumouksen ajasta, tuomion julistamisen hirmuwallan wiimeisille uhrille. Meistä on hra v. Becker'in kopia tästä ylewästä ja liikuttawasta teoksesta kaikissa kohden — myöskin wärityksen puolesta — kiitettäwä ja luulemme, että hän tällä on taide-niekkana astunut suuren askeleen eteenpäin. Kun näyttelö jo lauwantaina suljetaan, rohkenemme kehoittaa yleisöä käyttämään sitä tilaisuutta, joka wielä wähän aikaa on tarjona, katsomaan tätä teosta, joka antaa niin rikkaita lupauksia suomalaiselle taiteelle. — Toinen uusi taulu on hra M. v Wrightin „osa Falksundinwuorta Tenholassa," toinen näkö-ala otettu samasta paikkakunnasta, joka on antanut ainetta ylempänä mainittuun maiseman-kuwaukseen. Myöskin tätä taulua katsomatta jättäminen olisi suuri wahinko. — Wiimeksi tahdomme korjata sitä laiminlyömistä, ettemme maininneet hra Lindholm'in merikuwausta. Tämä näyttää meistä ansaitsewan yleisön tarkastusta.

***

*) Tätä kirjoitettua on Dagbladissa ilmestynyt kirjoitus tästä aineesta.

Tulipalo. Eilen klo 3 ja 4 aikana jälkeen puolipäiwän kuului taas palotorwien kumisewaa ääntä. Tuli oli syttynyt Katajanokalla. Tällä kertaa ei tuli kuitenkaan suuria tuhoja tehnyt. Eräs wanha rannalla olewa ränstynyt mökki paloi puoleksi, ennenkuin tuli saatiin sammumaan.

Kesäk. 3 p. Kesäkuu on tullut ja sen muassa myöskin kesä-ilmaa. Kuun-waihe ja pimennys näyttää tätä tarpeellista ilman muutosta mukaansa tuoneen. Kuulumiset maaseuduilta tietäwät, että kylmät ilmat owat olleet wuosikaswuille haitalliset. Toiwominen kuitenkin on, että lämpimät ilmat tulewat niitä wirkistämään.

Waltiollisella alalla näkyy tähän aikaan jommoinenkin seisahdus olewan. Sotawarustuksista kyllä paljon puhutaan. Näitä on ruwettu oikein toden-teolla Weaporissa puuhaamaan. — Mitenkä mahtanee tuo wanha Ehrenswärdin laitos nyt enään woida uuden häwitys-koneita ja pantsari-laiwoja wastaan.

Adressikysymys, joka wiime-wiikolla oli ylinnä keskustelu-aineena, on nyt jo wähitellen joutunut unohdukseen. Toiwottawaa onkin, ettei sitä kysymystä enään nosteta. Turha melu tulee ajan pitkään ikäwäksi, nostettakoon sitä sitten miltä haaralta hywänsä.

Sensuuri, joka yhteen aikaan rupesi näyttämään wanhoja tapojaan, näyttää taas wähän wiihtyneen. Siinä onkin näinä aikoina tapahtunut muutoksia wirkamiesten suhteen. Wiime postin ruotsalaisissa sanomissa oli luettawa eräs kirje ala-Satakunnan kihlakunnasta. Tämän oli sensuuri päästänyt melkein eheänä läpitse. Kirje on kiukkuinen, wiskaa rajusti tyhmyyksiä ja parjauksia, mutta on muutoin yksinkertaisinta lajia. Jos tämä kirje sensuurin pyyhkimänä olisi luwattomilla teillä tänne tullut, olisi se warmaankin päässyt samaan arwoon kuin useat kirjeet tuossa mainiossa kirjassa: „Finska förhållanden".

Yliopisto ja koulut owat nyt suljetut. Koko oppinut ja oppiwa nuoriso on lähtenyt maaseuduille. Myöskin muut kaupunkilaiset rupeewat kesämuuttoa maalle hankkimaan. Helsinki jää autioksi ja tyhjäksi. Toiwomme, että syksy ja waltiopäiwät tulewat kaikkia palkitsemaan.

Wiime-maanantaina pitiwät yliopiston opettajat ja wirkamiehet puolipäiwäset prow. Snellman'ille, joka nyt tämän lukukauden lopetettua jättää prowessori-wirkansa.

Ulkomaalta.

Puolalainen kysymys on nykyään maailman kipein. Jokseenkin hämärässä wielä on, mitä asian-omaiset waltakunnat aikowat tehdä asian ratkaisemiseksi. Yleinen eurooppalainen kongressi, jossa hywällä suosiolla asiata muka ratkaistaisiin näyttää nykyään olewan todenmukainen. Mutta toinen asia on, saako eurooppalainen waltiowiisaus tämän kysymyksen hywillä sanoilla ratkaistuksi. Jos katsomme wähän tarkemmin asian laitaa, niin huomaamme heti, mitkä suuret wastukset tässä kohden on edessä. Se kyllä olisi mahdollista, että Wenäjä myöntyisi niihin waatimuksiin, jotka asian-omaiset wallat woiwat sille eteen asettaa. Mutta onko asia sillä päätetty? Tahi toisin sanottu, woiwatko länsiwallat semmoisia waatimuksia tehdä, jotka tyydyttäisiwät Puolalaisia? Jos siihen meidän täytyy kieltämällä wastata, nousee heti kysymys, onko Puolan kansa walmis asettumaan sille kannalle, jonka semmoinen eurooppalainen kongressi sille määrää? Se on juuri asian kipein kohta. Puolalaiset owat suorastaan julistaneet, että he aikowat kokonaan eroittaa maansa Wenäjän keisarikunnasta ja wielä lisäksi yhdistää puolalaisen kansallisuuden hajonneet kappaleet. Tämän asian toteuttamiseksi owat panneet liikkeelle parhaimmat woimansa ja tehneet urostöitä, jotka owat heille tuottaneet kunnioitusta ja mieli-suosiota koko Euroopassa. Kaikki mitä Euroopan wallat tähän saakka owat tehneet Puolan hywäksi ei ole ulottunut kauwemmaksi, kuin että on waadittu Puolalaisille niitä oikeuksia, jotka heille 1815 wuoden Wieni-suostumuksen mukaan tulee. Tässä on muistaminen, että nämät oikeudet eiwät koske muuta kuin nykyistä Puolan kuningaskuntaa eikä ollenkaan Wenäjän wanhoja puolalaisia maakuntia sitä wähemmin Galiziaa ja Posenia, jotka yhtä innokkaasti owat ryhtyneet kapinaan kuin itse kuningaskuntakin. Jos woitaisiinkin arwata,

että wälittäjäwallat tekisiwätkin kuningaskunnan wallan erinäiseksi waltakunnaksi — joka kuitenkin nykyään näyttää warsin epäiltäwältä — niin on asiain nykyisellä kannalla ihan mahdoton, että woisiwat koroittaa waatimuksiaan niin korkealle, että tahtoisiwat liittää Puolan entiset maakunnat tähän uuteen waltakuntaan, sanalla sanottu, että tahtoisiwat uudistaa koko Puolan wanhaa kuninkuuskuntaa. Tämmöinen yritys, joka tulisi kokonaan muuttamaan Euroopan oloja, sytyttäisi wimmatun sodan, sillä Wenäjä ei suinkaan hywällä ruweaisi tämmöisiin myönnytyksiin, jotka siltä ryöstäisi melkoisen osan sen alaa. Mutta olisiwatko Puolalaiset kuningaskunnassa walmiit, saadaksensa kuningaskuntaa wapaaksi, heittämään weljensä wanhoissa puolalaisissa maakunnissa oman onnensa nojaan. Muistakaamme, että kapinan liekki leimahtaa yhtä wäkewästi Lithauen'issa, Wolhyniassa, Podoliassa y. m. kuin itse kuningas-kunnassa ja että Puolalaiset Posen'ista ja Galiziasta miehuullisesti sotiwat kapinamiesten riweissä. Woisiko siis kuningaskunnan Puolalaiset hywällä mielellä nauttia, mitä kaikki Puolalaiset yhdistetyillä woimilla owat hankkineet? Semmoinen puolalainen hallitus joka kapinasta syntyneenä kokisi tämmöistä itsekästä waltiowiisautta seurata, ei woisi suinkaan kauan Puolassa kannattaa. Jo näistä yleisistä muistutuksista woi ymmärtää, ett'ei ole juuri toiwomista, että puolalainen kysymys kongressissa tulee **kokonaisuudessaan** ratkaistuksi.

Itse keskustelemiset wälittäjä-waltain wälillä ei ole paljon edistyneet. Itäwalta tekee wastuksia. Se kuuluu olewan wastaan kaikkea kongressiä, kun tämä woisi sekaantua Galizian ja Wenetian asioihin. Englannin ehdotusta, että sekä Wenäläiset että Puolalaiset lakkaisiwat sotimasta rauhan-hieromisien tähden, ei ole Wenäjä hywäksinyt.

Eilisen ruotsalaisen postin sanomat sisältiwät kertomuksen juhlasta, joka Tukholmassa on pidetty wenäläiselle maanpakolaiselle M. Bakunin'ille. Hra Bakuninin puhe tässä tilaisuudessa on täynnänsä herjauksia Wenäjän nykyistä hallitusta wastaan. Kaikki Wenäjän kiwut ja wammat luetaan ainoastaan hallituksen syyksi. Tämä todistaa sitä samaa historiallisen näköalan ahtautta, joka on niin tawallinen kumouksellisen wapauden sankareissa. Hra Carlén'in samassa tilassa laulettua runoelmaa: „Wenäjän wapauden-rukous“ ei woi nauramatta lukea. Siinä on koko Wenäjän kansa kuwattu lammasjoukoksi.

Suomen hallituksen toimi kalastusten suhteen.

(Jatko ja loppu 43 n:roon.)

Tässä maassa on hallitus wiime aikoina paljon liikkunut uudistusten ja parannusten tiellä. Tarkoitus on ollut kiitettäwä; mutta muutamissa kohden käypi tehdä hywinkin ankaria muistutuksia niitä keinoja wastaan, joilla on yritetty panna nämä uudet asiat toimeen. Se ei olisi aiwan waikea löytää kymmenkunta esimerkkejä, joissa hallitus hywässäkin innossaan on käyttänyt loukkaawaista itsewaltaisuutta, ja maanwiljelijä-säätyon juuri se, joka näitä puuskia on saanut enintä kokea. Emme tahdo puhua ensimäisestä ruotuwäen sioituksesta; sillä se asia meni kaikeksi onneksi kumoon. Mutta esm. 1852 wuoden asetus la'illisesta suojeluksesta sekä se puuha, johon joku wuosi sitten ryhdyttiin laina-makasiinein wetämiseksi kruunun holhouksen alle, todistawat yltä-kyllin, että se taipumottomuus, josta rahwasta syytetään, joskus saattaa olla hywinkin paikallaan. Nämä molemmat toimet, warsinkin edellinen, synnyttiwät aikanansa paljon mielikarwautta, mutta hallitus ajoi niitä semmoisella innolla, joka ei kysynyt mitä maassa ajateltiin. Nyt ne molemmat jo owat langenneita asioita. Hallituskin jo luullaksemme ymmärtää, ett'ei niistä ole hyötyä, waan pikemmin turmiota. Tämä on kokemuksesta selwinnyt; — mutta näin ollessa ei olisi haitannut, jos paremmalla malttamuksella olisi ryhdytty niihin woimallisiin keinoihin, joita hallituksilla aina on tarjona.

Olemme tehneet tämän pitkän poikkeuksen, osoittaaksemme, mitä wasten „rahwas yleensä on hidas taipumaan uusiin ehdotuksiin“. Mutta tarkoituksemme on myöskin — kuten jo sanoimme — tehdä erityinen muistutus niitä keinoja wastaan, joilla Hallitus koettaa edistää kiitettäwää tointansa kalansuojelus-asiassa. Niinkuin jo mainittiin, on kuwernörien kautta kehoitus kunnille annettu sopimaan soweliaista keinoista tässä kohden ja tekemään yhdistyksiä sekä pyydysten laadun että pyyntö-aiankin suhteen. W. 1861 oli jo useassa paikassa semmoisia sowintoja tehty, mutta niiden ehtoja emme tarkemmin tunne, eikä myöskään kuinka wapaehtoisesti kunnat owat niihin suostuneet. Sitä wastoin tunnemme, että muissa kunnissa se asia wielä wiime aikoihin asti on ollut riidan alla, emmekä suinkaan woi kiittää sitä menetystä, jota on wiljelty sowinnon-tekijöitä wastaan. Asian meno on ollut se, että kunkin käräjäkunnan tilalliset owat olleet käräjiin kutsutut, missä tuomarin esimiehyyden alla owat sopineet pyyntö-aiasta ja pyydysten laadusta, suostuen niin suuriin rajoituksiin kuin owat katsoneet paikkakunnan eri seikkojen suhteen mahdolliseksi. Mahdollista on, että heidän suostumuksensa ei ole ollut kaikkien järjen-mukaisinta mitä olla woi; mutta muistaman pitää, että se on ollut **sowinto**, ja että se koskee heidän **omia kala-wesiänsä**. Kustakin näistä sowinnoista on maan kalastus-inspehtori antanut mietintönsä. Hän on näissä mietinnöissä ankarasti törkyttänyt sekä kuntien että tuomarienkin muka törkeätä tietämättömyyttä j. n. e., hän on hylännyt ne ehdot, joihin kunnat suostuiwat, ja ehdotellut eli waatinut muita, jotka **mahdollisesti** owat itsessään parempia, mutta ainakin sairastawat sitä ikäwää kipua, ett'eiwät ole **kuntien mielestä** otollisia. Näihin kalastus-inspehtorin mietintöihin, jotka luullaksemme kaikki oliwat yhtä mallia, on kukin kunta taas saanut wastata, ja wihdoin on koko juttu mennyt maaherraan, josta päätös on tullut, että asia on niin olewa kuin kalastus-inspehtori on sanonut, eikä niin kuin kunnat owat sopineet. Paremmaksi wakuudeksi on määrätty 10 ruplan sakon-haasto siltä, joka toisella tai toisella tawalla rikkoo tätä sääntöä wastaan.

Luultawasti enimmät kunnat owat walittaneet tästä näin wäkinäisesti päälle-pannusta säännöstä. Wakuutuksemme onkin, että ne ehdot, joita heidän nyt tulee sakon haastolla noudattaa, owat osittain liikanaisia ja tarpeettomia. Mutta jospa kuinka kohtuullisia olisiwatkin, se ei woi olla miksikään hyödyksi, että ne wäkipakolla asetetaan. Se wapaehtoisuuden warjo, joka tässä on aluksi käytetty, tekee tämän menetyksen mielestämme wielä ikäwämmäksi. Kunnat kehoitetaan sopimaan, mutta kun sowinto ei ole asianomaisten mielen-mukainen, se kohta poljetaan ja pakko astuu siaan. Se on walitettawa totuus, että kunnallis-henki maassamme on kehnolla kannalla, ja että kunnan jäsenistä ainoastaan harwat huoliwat tulla kokouksiin keskustelemaan yhteisiä asioitansa. Mutta kysyä täytyy: kuinka se woisikaan muulla lailla olla? Se wallan-alaisuus, missä kunnat pidetään, on todellakin yhteis-elämämme pahimpia wammoja; se kuolettaa kaiken yhteis-hengen, joka ei muutoin olisi aiwan wireä. Mitä kalastus-asiassa on tapahtunut, ei oikeastaan ole muuta kuin yksi esimerkki tästä yleisestä ikäwästä tilasta. Me tuomitsemme koko tämän tilan ja tahdomme joskus wasta tutkia sen wahingollisuutta. Tällä kertaa olemme waan tahtoneet osoittaa, että kalan-wiljelys-asiassa, joka itsessään on kiitettäwä, kuitenkin on ryhdytty semmoisiin keinoihin, joita jokainen, joka harrastaa maan yhtä hywin hengellistä kuin ruumiillista edistymistä, ei saata millään muotoa hywäksyä.

Yhtä haitalliseksi katsoisimme sen, jos hallitus sen ehdotuksen mukaan, minkä hra kalastus-inspehtori äsken on julkaissut, ottaisi säätääksensä uutta kalastus-asetusta, niinkauan kuin maan asukkaat yleensä wielä owat niin wähän walmiit hywäksymään näitä uusia heille käskettyjä tapoja. Hra kalastus-inspehtori sanoo moittimalla, että rahwaan wastahakoisuus lähtee muka sulasta „oman-woiton pyynnöstä“. Mutta jos taas tuo ehdoteltu sääntö tarkoittaa jotain muuta kuin rahwaan omaa woittaa, niin se meidän mielestämme tosin on kokonaan hyljättäwä. Että kalan pyyntö järjestettäisiin ainoastaan kalallisen aatteen wuoksi, eikä selwän saaliin wuoksi, on tosin kummallisinta rikki-wiisautta, mitä koskaan olemme kuulleet. Yleinen pyyntö maassa on, että jokainen saakoon paraan ymmärryksensä jälkeen holhoa yksityistä omaisuuttaan, ja siihen epäilemättä kuuluu kuntien oma kalawesi.

Sitä wastoin kaikki, mitä hallitus tahtoo kehoitusten ja waroitusten taikka hywien esimerkkien kautta waikuttaa kalain suojelukseksi ja kartuttamiseksi, ansaitsee täydellistä kiitosta. Epäilemättä ei ole tätä warten hyödytöntä, jos hallitus joissakuissa kruunun kalawesissä itse rakentaa esm. lohen-kaswatus-laitoksia; sillä kaikista kalanlajista on lohi edullisin wiljellä, ja tuottaa nykyänsäkin kruunulle useita tuhansia ruplia. Tietysti ei kruunu tämän toimensa tähden tarwitse enemmän kuin tähänkään asti ryhtyä itse lohien pyytämiseen, waan saapi wastakin jättää kalastuksensa arennille. Mutta arenti nousee ja tuottaa yhä suuremman hyödyn samassa määrässä, kuin kruunu kaswatus-toimellaan kartuttaa lohien paljouden.

Tahdomme jossakussa seuraawassa numerossa antaa muutamia uusia tietoja lohien kaswatuksesta Skottlannissa. Toiwomme lukijan tulewan niiden kautta paremmin käsittämään, mitä hyötyä lähtee keinollisesta kalainwiljelyksestä, ja kuinka tarpeellista on ollut ja wastakin on, että Suomen hallitus ottaa tätä asiaa edistääksensä.

Wangista ja rautanaamarista.

Me suomennamme tähän Åbo Underrättelser'ista seuraawan otteen Auerbachin kirjasta: Schatzkästlein.

„Kaikki mitä tähän kirjoitan ja jolla aiwon hyödyttää ja ilahuttaa lähimmäisiäni, se ei pääse suoraa tietä sinun luoksesi, lukijani. Se on ensin pantawa jonkun waltion wirkamiehen

eteen ja hän sanoo sitten, saako sitä painattaa wai ei, ja mikä ei ole hänelle mieleen, sen pyyhkii hän pois ja sinä et milloinkaan saa tietää, mitä oli aiwottu sinulle sanoa. Tämä on sensuuri.

Jos oletkin jo tietänyt, mikä sensuuri on, tuskin woit kuitenkaan mielessäsi kuwailla, mitenkä se ajatus sielua kiduttaa, ett'ei saa puhua wapaasti.

Miks'et heitä pois kynää? miksi kuitenkin kirjoitat? kysyt lukijani.

Olet kaiketi kuullut puhuttawan ihmisistä, jotka rakkaudesta johonkin wankiin owat antaneet sulkea itsensä sisälle hänen kanssaan, ylläpitiwät hänen uskallustansa, niinkauwan kuin hänen elämänsä kesti tai siihen päiwään saakka, jolloin wankihuoneen portit awattiin. —

Noh, se joka kirjoittaa sensuurin yliwallan alla, hän antaa rakkaudesta kansaansa sulkea itsensä sisälle sen kanssa, holhoo sen woimia, kehoittaa ja wirkistää sen uskallusta, jottei silloin, kuin wapauden päiwä walkenee, kukistettu ja sorrettu olento katsoisi wapaata päiwänwaloa.

Oli ennen muinoin wanki, kuten sanotaan, eräs ruhtinas, jonka woimaa sen ajan waltiaat pelkäsiwät. Ei tahdottu lyödä hänen päätänsä poikki, sillä murha kamoksuttiin, waan — ihmishenki on kiduttamisessa keinollisin — mitäpä keksittiin? Ta'ottiin peljätyn wangin pään ympäri rautanaamari, joka oli niin yhteen pantu, ett'ei sitä woitu ottaa pois. Näin eli tämä, jonka ympärillä oli rautaa walettu, — wankiwartiansa ei häntä tuntenut, wiimein ei hän tuntenut itseään.

Woitko ajatella, millä mielellä ihminen woi olla tämmöisessä tilassa. Sinun ei tarwitse ylpeä-luuloinen olla muodostasi, mutta ajatteleppas, miltä tuntuisi, jos et enään tietäisi, miltä sinä näytät.

Luontokappaleella ei ole eikä se tarwitse peiliä. Kun se aamulla nousee, on sillä kohta puku täydellisimmässä tilassa. Jaa, naura waan, myös peili on ihmisen etuisuuksia.

Ja wääräntämättömät sanat owat sielun peili, jossa ihmisen henki woi katsoa, oppia tuntemaan ja tutkimaan itseään.

Ihmisellä ja koko kansalla, joka ei saa puhua wapaasti, on rautanaamari walettu sielun ympäri, se ei tunne itseään ja wankiwartiansa eiwät myöskään sitä tunne.

Laillisia Ilmoituksia.

K. Wiipurin howioikeus on antanut Käkisalmen etelä-kihlakunnan tuomarille J. E. Hornborg'ille hänen kiwulloisuutensa tähden wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi, luettu wiime toukokuun 19 p:stä, sekä saman ohessa määrännyt howioikeuden-auskultantin E. Streng'in wiran sen-aikuiseksi toimittajaksi.

Nimitetyt: aktuario H. Qwickström wara-wiskaaliksi, kanslista J. E. Heikel aktuarioksi ja waratuomari A. F. Ottelin kanslistaksi, kaikki keis. Waasan howioikeuteen; maakonttorista A. Lundenius kruununnimismieheksi Hiittisen piirikuntaan Turun läänissä ja wara-maakonttorista F. Westerling maakonttoristaksi Turun läänihallitukseen; konttuorikirjoittaja G. A. Winter puukhollariksi ja ylimääräinen kammarikirjoittaja V. Nagajeff konttorikirjoittajaksi, molemmat Wiipurin postikonttuoriin. — Wirkaeron saanut omasta pyynnöstänsä Hiittisen piirikunnan kruununnimismies P. E. Cajander.

Hippakuntain sanomia.

Turun hippak. Yhden lisä armowuoden on senaatti suonut lääninprowasti G. Wallenius wainaan leskelle ja turwattomille lapsille Pirkkalassa. — Wirkawapauden 2½ kuukaudeksi tulewan kesäkuun 13 p:stä on saanut Korsnäsin kappal. apulainen K. A. K. Moliis, ynnä luwan matkustaa ulkomaille kylpemään. — Määrätty: armowuoden saarnaaja Suoniemellä D. Skogman kappal. apulaiseksi Kiikkaan, ja Karkun papisto pitämään myös kappalaisen tointa Suoniemellä. — Nimitetty: ensimäinen opettaja Kokkolan alikoulussa J. F. Reinius rehtoriksi mainittuun kouluun. — Wanajan kappalaisen wirkaan, joka tällä kertaa asetetaan ilman tuomiokapitulin ehdolle-panoa, seurakunnan anomuksella, on tuomiokapituli katsonut seuraawat hakiat oikeutetuiksi aikanansa waalia saarnaamaau, uimittäin Sääksmäen pitäjän-apul. K. J. E. Blombergh, kappal. siaisen Suomusjärwellä A. E. Nygren, kappal. siaisen Liedossa G. Höglund, armowuoden saarnaajan Hattulassa W. K. Konsin, Karjan pitäjän kirkkoh. apulaisen J. Holmberg, Ahlmannin koulun opettajan Lempäälässä wk. F. E. Lilius, kirkkoherran wirkaisen Pirkkalassa W. Carlsson ja Närpiön kirkkoh. apulaisen J. Liljeblad. — Haettawana, 56 päiwän hakemus-ajalla, apu-opettajan wirka Pietarsaaren ja Joensuun alikoulussa sekä toisen lisä-opettajan wirka Porin alikoulussa, kaikki uudestaan hakiain puutteesta.

Porwoon hippak. Keisarillinen senaatti on tuomiokapitulon esityksestä suonut 200 ruplan rahamääräyksen wuodelta apu-opettajan palkitsemiseksi Lowiisan ala-alkeiskoulussa syyskuun 1 p:stä niin kauan kuin tarwe semmoista waatii. Wiranwapautta on suotu Koiwiston kirkkoherralle, prowasti J. H. Sirén'ille kiwulloisuudesta kuudeksi kuukaudeksi toukok. 1 p:stä. Määrätty kirkkoherran-apulainen Koiwistoossa A. Sirén yllämainitun wiranwapauden aikana toimittamaan kirkkoherranwirkaa siellä. Kun Helsinkiin määrätty kirkkoherran-apulainen A. W. Lyra on asetettu opettajaksi Siitoisen kansakouluun Sortawalassa, on kirkkoherran-apulainen Nurmijärwellä maist. J. Witikka saanut määräyksen olemaan kirkkoherran-apulaisena Helsingissä sekä kappalainen ja kirkkoherra-wiran toimittaja Nurmijärwellä w. kirkkoh. A. Tolpo entisten tehtäwäin ohessa toimittamaan kaikki kirkkoherran wirkatoimet; myös on kollega Jywäskylän alkeisopistossa pedag. kandidati K. R. Bonsdorff määrätty wastaiseksi awonaisuuden aikana toimittamaan kollegan-wirkaa määräysopissa ja luonnontieteissä mainitussa oppilaitoksessa ja w. t. kollega Helsingin yli-alkeiskoulussa, pedag. kandidati G. F. Grönberg wastaiseksi toukok. 1 p:stä toimittamaan kollegan wirkaa historiassa ja maantieteessä mainitussa yli-alkeiskoulussa. — Waltuus on annettu kirkkoherran-apulaiselle ent. kirkkoherran-wiran toimittaja Wiipurissa T. Tornell'ille w. kirkkoherran nimeen ja arwoon. Nimitetyt: w. t. lehtori Porwoon lukiossa jumaluusopin kandidati A. W. Frosterus jumaluusopin lehtoriksi samassa lukiossa, w. t. kollega Lowiisan yli-alkeiskoulussa maist. K. G. Lewander kollegaksi latinan y. m. kielessä samassa koulussa sekä hist.-kieliop. ja pedag. kandidati J. E. Swan kollegaksi latinan kielessä Heinolan yli-alkeiskoulussa. Waaliin owat pantuina Uuskirkon awonaiseen kirkkoherra-wirkaan 1) Lammin kirkkoherra, prowasti K. F. Nordström 2) Nurmen kirkkoherra prowasti S. G. Kroijerus ja 3) Sysmän kirkkoherra w. t. kontrahtiprowasti ja tähdistön jäsen J. J. Lindeqwist; sekä Kymin pitäjän awonaiseen kirkkoherra-wirkaan 1) Pyhtään kappalainen w. kirkkoh. F. Häyrén, 2) kirkkoherra-apulainen Kuopiossa maist. N. G. Nykopp ja 3) kirkkoherran-apulainen Mäntyharjulla w. kirkkoh. A. Rosberg. — Haettawiksi owat julistetut: awonaisen määräysopin ja luonnontiedetten kollega-wiran toimitus wuoden ajaksi Jywäskylän alkeisopistossa 56 päiwän hakemusajalla huhtik. 22 p:stä, awonaisen Saksan kielen opettajan wirka Porwoon lukiossa 56 päiwän hakemusajalla huhtik. 29 p:stä sekä apuopettajan-wirka Lowiisan ali-alkeiskoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla toukok. 6 p:stä.

Wiran-wapautta on suotu Wiipurin yli-alkeiskoulun rehtorille, leht. y. m. K. W. Ahrenbergille kesäajalta ulkomaisen matkustuksen tähden, ensimäiselle naisopettajalle Helsingin naiskoulussa A. Ertman'ille tulewalta syyslukukaudelta, Wiipurin kirkkoherralle M. Forsténille menneeltä toukokuulta sekä lauluopettajalle Lowiisan ali-alkeiskoulussa K. A. Nyberg'ille wastaiseksi. Määrätyt: kolmas naisopettaja Helsingin naiskoulussa E. Bergstadi ja mamseli S. E. Granstedt tulewana syyslukukautena toimittamaan edellinen ensimäistä ja jälkimäinen kolmatta naisopettajan wirkaa mainitussa naiskoulussa ja rehtori Lowiisan ali-alkeiskoulussa K. G. Ruuth wastaiseksi oman wirkansa ohessa toimittamaan lauluopettajan-wirkaa koulussa. — Haettawiksi julistetut owat kirkkoherran-wirka Hartolassa ja kirkkoherran-wirka Joutsen uudessa kirkkoherrakunnassa kumpikin 90 päiwän hakemusajalla toukok. 6 p:stä, sekä apu-opettajan wirka Helsingin yli-alkeiskoulussa 56 päiwän hakemusajalla myös toukok. 6 p:stä. — Kirkkoherran-tutkintoa on seisonut kappalainen Porwoossa w. kirkkoh. K. P. Moberg todistuksella: approbatur.

Kuopion hippak. Wirkawapaus on suotu Ilomantsin kappalaiselle, wara kirkkoh. K. A. Wegeliukselle kolmeksi kuukaudeksi ja kappal. siaiselle Haapajärwen emäseurakunnassa N. Fellmannille kesäkuun loppuun. — Yksi erityinen armo-wuosi on annettu kappal. K. J. Castrénin leskelle Kemissä. — 20 p. huhtik. awonaisena on: lehtorin wirka latinan- ja opettajan wirka saksan- sekä ruotsin-kielessä Oulun alkeis-opistossa haettawat 56 päiwän kuluessa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Elehwantin ajaja Gowinda. Kuwaus Malabarista Itä-Intiassa. Suomennos. 12 ½ kop.

Nikodemuksen Ewangeliumi. 12 kop.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Uusi ja wakaa ilman ennustaja, eli maanwiljeliöille tarpeellisia tietoja sään eli ilman muutteista; ynnä lisäys, lisättäwä sekä tawallisten ristimmein merkitykset, että osoitus lyhyimmistä matkoista kaupunkein ja postikonttuorien wälillä Suomen Suuri ruhtinanmaassa. Toinen painos. 60 penniä.

Kaksoset. Kuwaus. Suomentama. 40 penniä.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: . joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. *Lei.*
Ruismaltaat 80—85 k. *Lei.*
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 35—40 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 85—1 r. 10 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 *Lei.*
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. *Lei.*
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 *Lei.*
Talia 2 r. 60 k. *Lei.*
Tuoretta woita 16 - 19 k. *ei.*
Ruoka-woi 2: 90—3: 20 *Lei.*
Maito 6 k. k:nu.
Piimä 5—6 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25—28 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 4—5 k. *ei.*
Tuoretta säynää 3 k. *ei.*
Tuoreita ahwenia 3—4 k. *ei.*
Tuoreet hauet 3½—4 k. *ei.*
Suolatut lahnat 5—6 k. *ei.*
Suolattuja silakoita 50—60 k. *Lei.*
Terwaa 5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 80—4: 10 k. syli.
Mänty-halkoja 3: 3—30 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 50 k. syli.
Wiina 85—95 k. kannu.
Heinät 13—15 k. *Lei.*
Thimothej 16—28 k. *Lei.*
Oljet 5—6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 45. Maanantaina 8 p:nä Kesäkuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Kesäk. 8 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Huomenna Tiistaina.

Kesäk. 9 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta pastori Thomanderin talossa Nikolaikadun warrella n:o 7.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa sotahospitalin konttorissa werka- ja liina-ryysyistä.

" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Keskiwiikkona.

Kesäk. 10 p. k:lo 10 epp. Tarkastus kaupunkien yleisen palowakuutusyhtiön tilikirjoista alkaa johtokunnan wirkahuoneessa.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Thomanderin talossa jatketaan.

" k:lo 12—2 ja 4-6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 7 jpp. Näytelmä Arkadia-teaterissa.

Tuorstaina.

Kesäk. 11 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta talossa n:o 10 Gerikin kadun warrella.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonanssihuoneessa puiden hankkimisesta.

" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Yliopiston yleinen kirjasto pidetään auki tiistait ja tuorstait k:lo 11—1 päiwällä.

Helsingistä.

Adressikysymys. Kaupungin porwaristo oli wiime tuorstaina jälkeen puolipäiwän kokoonkutsuttu majistraatin eteen samaa asiaa warten kuin wiikko sitä ennen. Wirkaa-tekewä kaupungin pormestari Gadd, joka tässä tilassa oli puheenjohtajana, ilmoitti läsnäolijoille, että wiime kerta walitut lähettiläsmiehet hra kuwernörin kautta oliwat saaneet ilmoituksen, että heidän tullaksensa H. Y. Kenraalikuwernörille esitetyksi oli tuominen mukaansa kirja, joka myös piti oleman allekirjoitettuna. Kun lähettiläsmiehet eiwät pitäneet itseään tähän oikeutetuina, oli tästä syystä täytymys uudestaan kokoon-kutsua porwaristo tästä asiasta kuulusteltawaksi. Porwaristo pysyi yksimielisesti entisessä päätöksessään, ett'ei mikään adressi olisi annettawa. Kuitenki oli enemmistö (67 ääntä 52 wastaan) siinä mielessä, että lähettiläsmiehet saisiwat allekirjoittaa kenraalikuwernörille annettawaa kirjoitusta, joka sisältäisi ne sanat, joka entisessä kokouksessa oliwat pöytäkirjaan pantuina. (H. D.)

Elinkautisen rahakaswinlaitoksen ylimääräisestä kokouksesta on jo eräs lähettäjä muistuttanut yleisöä. Suomennamme tänne ilmoituksen tästä kokouksesta, muistuttaen että paras waltuus, minkä sisäänpanija eli osallinen woipi asiamiehellensä lähettää, on sisäänpanosta saatu wälikirjansa. Ilmoitus kuuluu näin:

„**Kokous.** Sen johdosta, että Turun kaupungin wanhimmat owat elinkautisesta rahakaswinlaitoksesta hakeneet lainataksensa sata wiisikymmentä tuhatta ruplaa hopiata, joka summa, wuotisen korko-maksun ohessa, on wuotisesti tapahtuwalla pääoman kuolettamisella 40 wuoden kuluessa maksettawa, kutsutaan tämän kautta kaikki osalliset, taikka heidän waltuutetut asiamiehensä, ylimääräiseen yhteiseen kokoukseen lauwantaina ensi kesäk. 20 p. kl. 4 j. pp. tämän kaupungin rastuwassa, antamaan lausuntonsa mainitusta lainan-hakemuksesta. Turusta Huhtik. 11 p. 1863.

Elinkautisen rahakaswinlaitoksen hallitus".

Rautatien tulot Helsingin-Hämeenlinnan rautatieltä wiime toukokuulta owat seuraawat:

	Rupl.	kop.
Matkustajilta, (1:sen luokan waunuissa 282, 2:sen 1,463, kolmannen $4,173\frac{1}{2}$ eli yhteensä $5,918\frac{1}{2}$ henkeä)	3,325:	25.
Paketeista	58:	94.
Yli-painosta	100:	79.
Postin kuljetuksesta	15:	—
Ajokaluista	62:	85.
Hewoisista	5:	68.
Koirista	7:	85.
Sarwi-eläimistä	9:	58.
Tawarasta ($53,391\frac{1}{2}$ sentneriä) . .	5,530:	2.
Satunnaisia tuloja	113:	36.
Yhteensä	9,237:	35.

Tulot Huhtikuulta nousewat 5,647 r:aan 34 k:aan ja toukokuulta 1862, 4,775 r:plaan 4 k:aan.

Lännetär, tuo uusi suomalainen lehti Porista, on jo lähettänyt ulos näyttönumeronsa. Me emme woi muuta kuin suurimmalla ilolla terwehtiä tätä uutta wirkaweljeä. Olemme jo ennen pari kertaa lausuneet ajatuksemme suomalaisen lehden tarpeellisuudesta ja sen ohessa ruotsinkielisen tarpeettomuudesta Porissa. Wakuutetut kun olemme, että lehti tulee tarkoituksen-mukaisesti toimitetuksi, toiwomme lujasti että Porin kaupunki ja likeinen maaseutu tulee pitämään kunnian-asiana tätä lehteä ylläpitää, niinkuin se todellakin olisi häpeä näin suurelle kaupungille ja wahwalle maakunnalle, jos ei ne jaksaisi suomalaista lehteä kannattaa. Se todistaisi jotensakin suurta hengellistä herwottomuutta. Lännettären toimittaja, hra ylialkeiskoulun konrehtori K. F. Nordlund, selittää alkulauseessa „kunnioitettawalle yleisölle" mitä suuntaa Lännetär tulee käymään, sanalla sanottu sen programmia. Mutta antakaamme nuoren lehden itse puhua:

„Kuin Lännetär nyt on walmis lähtemään ulos maailmaan, niin on ehkä sananen lausuttawa sen tulewista toimista.

Koska uusia sanomalehtiä suuremmissa waltakunnissa toimeen pannaan, niin kysyy kohta yleisö, mihinkä lahkoon kuuluwat, taikka, kuten myös sanotaan, minkä karwalliset owat. Suomessa ei ole tähän asti ollut syytä semmoista kysymystä tehdä; mutta nykyään, kuin muka yht'äkkiä on käsitetty, että täsäkin maassa on waltiollisia lahkokuntia, joku ehkä kysynee, mitä suuntaa Lännetär aikoo käydä.

Muutamat ruotsinkieliset sanomalehdet maassamme, jotka pitäwät itsensä wapaamielisinä, owat nimittäneet suomenkielisiä sanomalehtiä wanhalla-olioiksi, ehkä niitten päätarkoituksena yleensä on: walwoa Suomen kansan toiwotuksia ja oikeuksia waltiollisessa ja kielellisessä kohdassa, sekä sen edistymistä hengellisissä ja ulkonaisissa yrityksissä. Lännetär on kohdaltansa ja woimainsa mukaan kokewa samoja asioita puolustaa, kutsuttakoon sitä sitten wanhalla-oliaksi, taikka miksi muuksi hywänsä.

Mutta Lännetär heittää kaikki lahkokunnalliset seikat, sekä niistä syntywät liiat riidat ja keskinäiset soimaukset pääkaupungin sanomalehtein käsiin. Tämmöisen pienen maakunnan-lehden päämääränä on luultemme se, että pyrkii ollaksensa warsinaisena paikkakunnallisena lehtenä, joka tutkii ja arwelee paikkakuntansa seikat yllämainitun päätarkoituksen suhteen".

Lehti alkaa waikutuksensa tulewan heinäkuun alusta ja maksaa tältä puolelta wuodelta 35 kop.

Kähäkkä Nastolassa. Jo kolme wiikkoa sitten lewisi tänne se huhu, että talonpoikain ja wenäläisten sotamiesten wälillä olisi Nybyn kestikiewari-kylässä Nastolan kappelia tapahtunut kowempi tappelu, jossa muka kaksi miestä olisi henkensä heittänyt. H. D. sisältää tästä seuraawia tietoja:

„Riita syttyi sillä lajilla, että sotarekryytit (äsken otetut sotamiehet) päällikkönsä kanssa, wanha puol-mädännyt(!) sotawanhus-kersantti, tuliwat erääsen paikkaan noin wirstan paikoilla kylästä, jossa pidettiin kuulutus-pitoja. Sotamiehet tahtoiwat ja saiwatkin ottaa osaa tanssiin, mutta kuin heitä käskettiin lähtemään pois, eiwät siihen suostuneet kunnes heitä sysäämällä ajettiin ulos. Tämä luultawasti harmitti heitä, jotta kohta löiwät rikki kahden lois-ihmisen akkunoita ja ottiwat wirsikirjan ja wähemmän liinasen.

Herastuomari Heikkeri, joka asuu wähän matkaa tappelu-tanterosta, sattuu käymään yleisellä maantiellä, joka menee paikan ohitse, kohtaa tiellä päällikköä, jolle sanoo: „kuinka kersantti lähtee pois, kun sotamiehet melua pitäwät", mutta samassa oliwat muutamat sotamiehet, jotka takaa oliwat häneen tarttuneet, lyöneet hänen kumoon maantielle ja siinä kowin häntä rääkänneet, jotta hän ilman lakitta melkein tainnoksissa wietiin kotia. Toisen, joka lyötiin kuoliaaksi, piti tuleman Heikkerille awuksi, sai sitä ennen seipään-lyönnin päähänsä, jotta hän kohta kaatui ja seuraawana aamuna heitti henkensä. Sotamiehet oliwat we-

väläisiä ja muita aseita kuin seipäitä eiwät käyttäneet. Heidän lukunsa luultiin olewan 20 kun tappelu alkoi ja päälikkö, joka tuli Heikkeriä wastaan, meni juuri apua noutamaan".

Ministeriwaltiosihtierin apulainen Wapaherra Stjernwall-Walleen tuli eilen Pietarista tänne.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Kowa kylmä oli yöllä tiistaita wastaan, että kaikki maa oli ylen walkiana kuin talwella; mutta ei kuulu suurempia wahingoita.

Täällä teaterissa on Helsingin uuden teaterin entisiä „sujettiä" ollut antamassa representationia. Useimmat Hämäläisistä, erittäinkin kaupunkilaisista, owat matkoillansa pääkaupungissa jo oppineet tuntemaan nämät oiwalliset teaterinickat. Ne owat siis meille wanhoja tuttuja. Wuoden aika waan tahtoo olla ihmisille kiusakfi, nyt olletikkin kun suwelta rupee tuntumaan. Tänäpänä on kolmas heidän teelmänsä. Näin hywää tilaisuutta, kun kotona saamme nähdä ylistettyin taideniekkain teoksia, luultawasti ei jätä kukaan kaupunkilainen, joka kykenee tämmöistä hengellistä nautintoa sulattamaan. Sunnuntaina on wiimeinen kerta, kun tätä tarjotaan.

Hämeenlinnan ruotupataljona kokoontui toukok. 31 p. Parolan kedolle ja alkoi seuraawana päiwänä harjoituksensa. Yhdestä sen pataljonan rustmestareista, nimeltä Justander, on meille kerrottu seuraawa merkittäwä tapaus. Hän oli usiampia wuosia sitte perinyt tawallisen piironki-nimisen huonekalun. Nyt pari wiikkoa sitte meni yksi sen laatikko rikki ja sitä korjatessa hawaitsi hän jotakin erinäistä tässä kalussa. Tarkemmin tutkittua keksittiin siinä salalaatikko, jonka awattua siitä löydettiin 9500 Specie-riksin seteliä, nim. kaksi 4000 ja yksi 1500 suuruudesta. Nämät sanotaan olewan wuodelta 1807 ja setelin präntti on silkkikankaalle painettu.

Täälläkin olemme nyt saaneet lukea tuon nauruttawan kirjoituksen Ruotsin sanomiin Alisatakunnasta. Semmoisiako ne kirjoitukset owat, jotka niin Suomalaisia häwäisewät ja joita sensuuri yhä tahrii? Wai lieneekö tässäkin ollut jotain todenmoista, koska muutama riwi siitäkin oli tahrittu!

Porista kertoo „Björneborgs Tidning" seuraawan kauhistawan tapauksen: Sorwari Stenmanin talossa wiidennessä kaupungin osassa tätä (Porin) kaupunkia asuu kultasepän kisälli waimonensa, joka on mielipuoli, sekä kolme alaikäistä lasta. Mies on joku aika sitten ollut ilman työn-ansiotta, kun hän jostakin syystä oli tullut eroitetuksi siitä kultasepästä, jonka luona oli ollut työssä. Köyhyys, nälkä ja wiheliäisyys tuliwat siis itsestään wieraiksi hänen köyhässä mökissä. Tässä tilassa teki mies sen hirweän päätöksen sulkea itsensä waimoneen lapsineen mökkiinsä ilman ainoatakaan leiwänpalasta tai muita ruoka-aineita, lujassa päätöksessä olla kaikkia ihmisiä mökkiinsä päästämättä ja siinä perheeneen odottaa nälkäkuolemaa. Waikka lasten waikeroitsemiset ensimäisinä wuorokausina kuului sisältäpäin, eiwät likellä asuwaiset naapurit ryhtyneet mihinkään keinoon wapauttamaan wangituita, ennenkuin kolmen wuorokauden kuluttua, kun asia ilmoitettiin poliisille, jonka ensimäinen työ tietysti oli wäkiwallalla murtauda sisälle tähän kamalaan asumukseen. Wiheliäisyys sisällä ei siedä kertomista. Mies muotoansa muuttanut, nälästä waalistunut, mielipuolinen waimo tuimasti katsellen, melkein herwottomana, lapset nälkäytyneet ja ihan kykenemättömät päästämään walituksen huutoa ja sitä paitsi wallan syöpäläisten wallassa. Tosiaan kolkka näkö, josta mielellään kääntää silmät pois! Lääkäriä kutsuttiin kohta ja ruwettiin wiheliäisiä hoitamaan ja heidän terweyttään parantamaan, mutta walitettawasti oli jo yksi lapsista kuollut raiwokkaan isän luonnottomasta menetyksestä. Toiset kuitenkin onneksi kuuluwat olewan paranemaan päin.

Wirolahdesta 19 p. toukok. „Mistä saatanee semmoista siementä mikä itäisi"? on melkein jo joka ainoan isäntä-miehen puhe, kuin he kohtaawat toisiaan. Todella onkin huono kohtaus, kuin talonpoika raukan pelto jää kukkaisia kaswamaan paremman siemenen puutteessa. Moni on kyllä kylwänyt sitä omaa epä-itoista siementä; waan mitä siitä tullee, se on tietämätön. Rantalaisemme kyllä riensiwät Wirosta kauran siemenen saantiin, mutta niitäkään eiwät sano tarkkaituisiksi. Suwikylwön puuhasta juohtuu mieleeni kertoa, että eräässä kylässä täällä oli talonpoika niin ahkera pelto-työssään, ett'ei muistanutkaan Helatorstain olewankaan wiime torstaina, jolloin laittoi wäkensä töihin ja itse meni tawallisuutta warhemmin hyräillen pelloileen, jossa rauhallisesti teki työtään, noin murkina-päiwiin asti. Waimonsa kotona ollessa joutui toki mennä naapuriansa katsomaan, jossa hawaitsi suureksi häpeäkseen pidettäwän ja pyhitettäwän pyhää. Kotiinsa tultua riensi hän siis miehensä tykö, ja huusi: „herra Jumala, joudu pois, tänäpäiwänä on Helatorstai, muut owat jo kirkossa!" Semmoista tuhmuutta on seassamme, ettei edes sen werran tiedetä milloin on pyhä milloin arki. (Otawa.)

Ulkomaalta.

Puolalaisesta kysymyksestä sisältää „l'Independance Belge" kaksi tärkeätä sähkösanomaa Lontoosta ja Pariisista, jotka kertowat että Ranska, Englanti ja Itäwalta nyt wiimeinkin pitkäin keskustelemusten jälkeen owat suostuneet siihen, että ehdoteltaisiin Wenäjälle sodan-seisahdusta Puolassa ja kongressi-keskustelemista puolalaisesta kysymyksestä. Likempiä tietoja wielä puuttuu.

Wenäjä ja Puola. Joku wiikko sitten ilmoitimme jo lukijoillemme, että kapina on lewinnyt Ukrainiin ja wähäiseen Wenäjään. Wenäjän wiralliset lehdet owat jo myöntäneet tätä kapinan lewenemistä. Oikeastaan woidaan pitää kapina näissä maakunnissa jonakin erinäisenä Puolan wapauttamissodan tuumista, sillä näissä maakunnissa asuu hywin wähän Puolalaisia. Kapina täällä on suureksi osaksi wenäläisen kumouspuolueen waikuttama. Asujamet owat niinkutsutut Wähä-wenäläiset, joidenka kansallisuus monessakin kahden eriää Suurwenäläisistä eli Moskowalaisista. Näiden lahkokuntain wälillä on jo ikuisista ajoista wallinnut jonkunmoinen eripuraisuus, jota ei ole woinut moskowalainen tsaari-walta eikä pietarilainen keisarikunta kokonaan häwittää. — Myöskin Wolhyniassa ja Podoliassa, missä kapinan liekki jo aikoja on woimakkaasti leimahtanut, ei ole suinkaan suuri osa wäestöä Puolalaisia, waikka näissä maakunnissa samaten kuin Lithauen'issä kapina on likeisessä yhdistyksessä Puolan kapinan kanssa. Me tahdomme pää-asiallisesti Czas-sanoman mukaan antaa muutamia tietoja kapinasta näissä maakunnissa. Tahdomme sitä ennen muistuttaa, että Czas innossansa Puolalaisten asian edestä usein katsoo Wenäläisten wehkeitä melkein liian karsailla silmillä.

Wenäläisen hallituksen tarkoitus Wolhyniassa, Podoliassa ja Ukrainissa nostattaa rahwasta kapinamiehiä wastaan ei ole luonnistanut, sillä ainoastaan Wasilkowin ja Zytomirin piirikunnissa on tämä wähin määrin onnistunut, mutta muussa 13 piirikunnissa owat talonpojat liittyneet kapinaan Wenäläisiä wastaan. Erittäinkin kerrotaan Wolhyniasta, että siellä Wenäläisten wirkakuntain toimi nostattaa talonpoikia on ollut erittäin wireä. Kun Wenäläisellä hallituksella ei ollut tarpeeksi sotawäkeä, niin antoi se ulos julistuskirjoja rahwaalle ja lewitti pappien ja wirkamiesten kautta sen sanoman, että kapinalliset Puolalaiset likeisissä maakunnissa murhaawat talonpoikia, ryöstäwät niiden omaisuutta ja polttawat kyliä. Talonpojat käskettiin kyliin ja yleisille teille asettaa wartia-joukkoja, joidenka tulisi seisahuttaa ja tutkia siwutse-kulkewia. Poliisi ja papit antoiwat heille piikkiä, wiikateita ja kirweitä sekä muita sotatarpeita. Heitä koetettiin pelättää huhulla wihollisten lähestymisestä ja kamalilla kuwauksilla näiden hirweästä menetyksestä. Myöskin kuwernörit kehoittiwat rahwasta ja sen esimiehiä innokkaasen toimeen kapinamiehiä wastaan ja kokiwat rahalla ja suurilla lupauksilla mielyttää heitä puolellensa. Samassa tarkoituksessa waikutti erittäin näihin maakuntiin lähetetty mies, kenraali Trepow, joka ennen oli ollut poliisimestari Warsowassa. Tämä selitti matkustuksellaan näiden maakuntain läwitse talonpojille, että kapinamiehet antaisiwat heille ainoastaan ne maankappaleet, joidenka omistajina jo owat, mutta hallitus lahjoittaisi ja jakaisi heille kaikki kapinamiehiltä poisotetut maakartanot sekä kaikki maanomistajain omaisuuden. Kuitenkin owat nämät wehkeet ainoastaan paikottain onnistuneet. Niinpä on tapahtunut kuwernöri-kaupunkein Kiowain, Wasilkow'in ja Zytomirin seuduilla. Useat matkustawaiset otettiin yleisillä teillä kiini ja wietiin Zytomir'iin ja sikäläinen kuwernöri suuteli julkisesti näitä talonpoikia, antoi heille noin 25 ruplaa, lahjoitti heille ryöstetyt hewoiset ja tawarat ja warusti heitä sota-aseilla, jotta woisiwat jatkaa näitä wallattomuuksia. Nyt seurasi semmoisia tapauksia, kuin puolalaisessa Liiwinmaassa Raskolnikien ja Puolalaisten aatelismiesten wälillä. Täällä rupesi, näet, Raskolnikit surmatyöhön aatelisia wastaan. Kodnin'in piirikunnassa ryöstettiin kreiwi Leduchowskin aateliskartano, hän itse sekä hänen palwelijansa otettiin kiini, rääkättiin ja jätettiin wirkamiesten käsiin. Samaten haawoitettiin ja wangittiin kartanon-omistajia muistakin piirikunnista.

Myöskin Ukrainista kuuluu ettei sielläkään ole onnistunut kansaluokkia toisiansa wastaan nostaa. Muutamissa paikoin talonpojat kyllä tekiwät pappien ja wirkamiesten kehoituksesta muutamia murhia, mutta sen jälkeen, kuin kansallishallitus on julistanut heidän wapauttamista owat he menneet kapinan puolelle. Sota-aseiden puute on suuri. Enimmät joukot owat warustetut wiikatteilla ja piikeillä. Kapina-miesten joukko on jo yli 15,000 miehen. Koko puolalainen nuoriso Kiowaissa, yliopistolaisia, wirkamiehiä ja käsityöläisiä, luwultaan 15,000 miestä, jätti kaupunkia kapinaan yhdistyäksensä. Kenraalikuwernöri Annenkow lähetti heitä wastaan sotawäkeä, joka heitä hajoitti.

Jaetun miehistön uudestaan nostaminen.

Muiden huhujen muassa, jotka nyt maata kulkewat, on sitäkin kuulunut, että jaettu sotawäki pitäisi uudestaan nostettaman siihen mää-

rään, että kukin nykyisistä 320 miestä sisältäwistä pataljoonista tulisi tekemään 1000 miestä. Tosin sattuu tämä sotamiehen nosto, joka wielä sotaakin ennustaa, hywin onnettomalla ajalla; mutta welwollisuuksiansa on Suomen kansa tottunut täyttämään, ja mitä wälttämätön on, sen se tietysti nytkin nurisematta tekee. Mutta moittimatta ei sowi kuitenkaan jättää, että monien rettelöiden ja mullistusten kautta tämä muutoinkin maamiehille ylen raskas sotamiehen toimittaminen on tehty monta wertaa raskaammaksi. Emme tahdo siitä puhuakkaan, mitä myös walitetaan, että itse sotapalwelukseen sisällinen järjestys on waikuttanut, että nuoret miehet owat haluttomammat siihen, kuin wanhaan aikaan; mutta rasitukset owat yli sen monenkaltaiset.

Luonnollisesti tulee mies aina kalliimmaksi kun häntä sodan aikana pestataan. Eroitus on senkaltainen, että kun wiimeisen sodan aikana harwa ruotu taisi saada miestä alle 50 ruplan pestin, saatiin nykyisiä palweluksessa olewia sotamiehiä useissa paikoissa aiwan pestittä. Mutta ne ruotujen sodan aikana kalliisti pestatut miehet wapautti kruunu taas, kun pataljoonat 600:sta miehestä wähennettiin 320:een. Nyt niitä tulisi uudesta pestata nytkin uhkaawan sodan aikana; siis taas suurilla pestillä ja mahdottomilla palkoilla ja eduilla. Jos ne sota-uhan mentyä, pidetään wielä palweluksessa, saadaan sotamiehistö, joka maksaa maalle werrattoman enemmin kuin tarwis olis, ja yli sen mitä tulisiwat maksamaan, waikka yli wuoden olisiwat palweluksessa; jos niitä taas wapautetaan, jää ruodulle sama uhka, että niin pian kuin waltiollinen näköala pimenee, saawat uudestaan pestata. Jos minkään, pitäisi jo tämän osoittaman jaetun sotamiesjärjestyksen sopimattomuutta nykyisille oloillemme. Sitä on monasti sanottu, että sellainen pestattu sotamiehistö kuin se, joka w. 1819 nostettiin, on sekä kruunulle että maalle (jos näitä sopii erottaa) wähimmän rasittawainen, mutta sitä ei nykyään saa korwiin otetuksi, sillä nyt wallitsee joku eriskummainen aate jaetun sotamiehistön erinomaisesta waikutuksesta kansan siwistämiseksi ja maawiljelyn koroittamiseksi, joka woi syntyä ainoastaan asian-haarain tuntemattomuudesta.

Mutta ei siinä kyllä, että ruodut, joilla kuus wuotta takaperin oli pestatut sotamiehet, nyt waaditaan uudesta pestamaan; ne monet mutkailemiset, kuin on ollut itse ruotujen tasauksessa ja jaossa, synnyttäwät erinomaista hämmennystä. Niin kuin tietty on, tapahtui w. 1857 uusi ruotutasaus niillä perustuksilla, että jokaiseen ruotuun piti pantaman wähintäkin 1 ½ mutta aina 2½:eenkin manttaalia. Ennenkuin tämä ruotujako oli wahwistettu, sioitettiin nykyiset sotamiehet tämän ehdoteltun ruotujaon mukaan. Sittemmin kumottiin sama ruotujako tykkänään, pääasiallisesti sentähden, että ruotujen luku tuli tuntuwaisesti wähennetyksi, joka kuitenkin olisi ollut helppo ennakolta tietää, koska wanhoissa ruodnissa harwoin on 1 ½ manttaalia eikä juuri koskaan sen enempi. Nyt on hiljan taas ruotujako tapahtunut nimeksi samoilla perustuksilla kuin entinenkin, että saa yhteen ruotuun antaa 2 ½ manttaalia, mutta sillä päätarkoituksella, että alkuperäinen ruotuluku pitää säilytettämän, jonka tähden on mahdotoin saada ruotuihin yli 1 ½ manttaalia. Olkoon toki sen kanssa kuinka hywänsä; syytä tosin ei ollutkaan semmoiseen weronwähennykseen, kuin keskimäinen ruotujako waikutti, mutta sen mukaan owat nyt kuitenkin sotamiehet sioitetut ja torpat rakennetut. Niitä monia walituksia näistä rakennuksista emme juuri ole woineet aiwan hywäksyä. Wuonna 1859 oli näiden jo ensimäisen määräyksen mukaan pitänyt oleman walmiina, mutta aika pitkitettiin sitemmin aina tämän wuoden syksyyn. Sillä aialla olisi jo pitänyt oleman mukawakin aika rakentaa, ja ikäwä on kuulla alituisia walituksia welwollisuuksien täyttämisestä. Se on jotensakin kansaa alentawaa. Hallitus siinä kuitenkaan ei waadi muuta, kuin että asian-omaiset takasin antawat ne sotamiehen torpat, joita maineen rakennuksineen owat nauttineet wuodesta 1809, lukua pitämättä siitä, että owat peräti helpolla wakansilla olleet sotamiehen annosta wapaat. Antakoot nyt wanhat sotamiehen maat takasin, niin ei heidän tarwitse lukea, mitä 50 kapan alan pellon tekeminen maksaa. Mutta toiselta puolelta luulemme myös olewan erehdyksen siinä, että nykyiset sotamiehet torpissansa menestyisi. Useot eiwät mielisurmallakaan tahdo niitä, ja mitä ne niissä wäkipakolla tekewät, on wasta nähtäwä. Yksi hywin perustettu syy oli kuitenkin walituksiin, nimittäin: minkä ruotujaon mukaan torpat rakennetaan? Emme tiedä, onko siihen mitään wastausta saatu, mutta luonnollisesti se on tapahtunut saman jaon mukaan, kuin sotamiehetkin owat sioitetut, niin muodoin keskimäisen, kumotun ruotujaon mukaan. Nyt kysymme: minkä ruotujaon mukaan sotamiehiä waaditaan, jos niitä nyt nostetaan? Arwattawasti ei keskimäisen, sillä se wähäntää sotamiesten luwun ja on kumottu. Siis joko wanhimman tai wiimeisen mukaan. Mutta senkautta tapahtuu useille taloille mahdoton wääryys, joka on seuraawasta esimerkistä nähtäwä*). Keskimäisessä ruotujaossa pantiin Heikkilä, Uotila ja Laurila yhdeksi ruodaksi. Tässä ruodussa on nyt ollut sotamies wuodesta 1859. Niille on sotamies käynyt werrattoman kalliimmaksi kuin wakansi, ja tänä wuonna owat wihdoin torpankin walmistaneet. Owat sentähden lohduttaneet itsensä sillä, että waikka sotakin tulisi, heidän sotamiehensä ei käy kalliimmaksi. Mutta nyt nostetaan sotamiehiä esim. wiimeisen ruotujaon mukaan. Siinä pantiin Uotila ja Laurila yhdeksi ruodiksi, ja Heikkilä yhdistettiin Antilan kanssa, jossa nykyään ei ole sotamiestä. Siis Heikkilä saa pestata ja kustantaa uutta sotamiestä Anttilan kanssa, waikka hän kaiken tän ajan on palkannut semmoista. Ja tämmöinen mutkaus tapahtuu pian joka ainoassa nykyisessä ruodussa. Mainittu esimerkki on tawallisin ja wähin sekawa. Mutta tapahtuu mutkallisempiakin seikkoja. Heikkilä, Jaakkola, Marttila ja Sawola owat yhdistetyt ruodaksi keskimäisessä ruotuja'ossa, ja kustantawat nykyään sotamiestä. Mutta wiimeisessä jaossa pantiin Heikkilä ja Jaakkola eri ruodaksi. Marttila ja Sawola taas, joihin lisättiin Metsä-Heikkilä, tuli ruodaksi. Mihinkä nyt sotamies kuuluu? Kukaties joku sanoisi Heikkilän ja Jaakkolan ruotuun, sillä se on kokonainen; pois eroitetut Marttila ja Sawola eiwät ole kuin ruodun osa, koska owat saaneet metsä-Heikkilän awuksensa. Mutta nyt on sotamies-torppa Sawolan maalla, ja siinä sotamies asuu. Wietäneekö nyt sotamies torpastansa, ja Sawola ja Marttila jäänewätkö sotamiehettä. Näitä rettelöitä on mahdoton wälttää, paitsi jos katsotaan mahdolliseksi panna keskimäinen ruotujako perustukseksi sotamiespanolle, joka kuitenkin ei suinkaan taida tapahtua.

*) Nämät esimerkit eiwät ole mietityt, ne löytywät nimen-omaan eräässä Hämeen pitäjässä, ja samanlaisia tietysti yli maan.

Maamiehille olisi ylen tärkeä saada jotakin tietoa tästä asiasta. Joskus on tapahtunut että herrat Senatorit owat sanomalehdissä wastanneet kysymyksille. Entä jos olis mahdollista, että joku niistä ottaisi meillekin wastataksensa, ja ehkä wielä omissa palstoissamme? Olisiwatpa sitten Uutiset toimittaneet oikein ilahuttawaa uutista Suomalaiselle kansalle.

Mutta mitenkä joutunee asianomaisten korwiin, että kysymys on tehtykään! — — —

Meidän ajatuksemme on tässä asiassa lyhyesti, että se jätettäisiin ratkaistawaksi säädyille waltiopäiwissä.

Kaikki ensi waltiopäiwiin aiwotut ehdotukset owat, kuten kuuluu, jo walmiit. Kutsumus siis ei taida enään kauwan wiipyä. Tänä syksynä kokoontuwat siis säädyt; eikä tänä wuonna enään nä'y mitään sotaa tulewan. Toiseksi kesäksi taas on kysymys ratkaistu, ja miehet pestatut. Meidän luulten tulisi kuitenkin talonpoikainen sääty mieluimmin suostumaan semmoiseen ehdotukseen, että kruunu pestaisi sotamiehet, joita nyt uhkawan sodan aikana tarwitaan, ja sitä wastaan ruodut maksaisiwat, suostumuswerona, koroitetun wakansin, niinkauwan kuin sotaa kestää. Kukatiesi raukee wielä uhkaawa sota tyhjäksi, ja sitten olisi parempi aika miettiä mille kannalle maan sotawoimat wast'edes tulewat rakennettawaksi.

Ote Mehiläisestä.

Me otamme tähän muutamia mietteitä ja ajatuksia Mehiläisen huhtikuun kirjeestä, jotka ansaitsewat suuremman yleisön, kuin tämä maamme ainoa suomenkielinen kirjallisuuslehti walitettawasti on saanut osakseen.

„Puolan werinen kapina ja ulkomaan tuumat siitä owat näinä aikoina Suomessakin wetäneet ajattelewan yleisön mielen puoleensa, niin että kotimaan tärkeimmätkin kysymykset owat jääneet melkein siwulle. Niin paljon ymmärretään historiata meidänki maassa, että turhaan mainittua surkuteltawaa tapausta koetetaan laskea muutamien huimapäisten teoksi. Kansain elämäkertain tutkijat owat ammoin sitte tulleet siihen tietoon, ettei kapinaa turhista syistä synny ja syty. Päin wastoin owat kansat kärsiwäiset ja hywin hitaat wallankumouksiin. Puolalaiset owat myös waroittawana esimerkkinä siitä, ettei kansoja käy repiminen ja jakaminen wäkiwallalla woimallisempain wälillä. Myöskin Suomenmaata ja suomalaista kansaa on aika ajoittain jaeltu niinkuin muuta kauppatawaraa. Semmoista woisi wieläkin tapahtua, jos ei yksimielisyys pidä kansaamme ko'ossa. Me luulemmekin ja toiwomme wallastollisen mielen Suomessa sille kannalle wakautuneen, ettei luottamus wierasen apuun, olkoon se tarjona idästä tahi lännestä, alenna ja paina kansaamme heikommaksi kuin se tätä nykyä on. Se luja perustus ja hywä alku itsenäiseen wallastollisen elämään, joka meillä löytyy perustuslaissamme, turmeltuu, jos maassamme rupeaisi ilmestymään erinäisiä lahkokuntia, joista toinen kääntyisi sinne

toinen tänne. Eripuraisuus on ollut Puolalaisten turmio ja onnettomuus, ja se olisi jo kauwan sitte ollut heidän kuolemansa, jos heidän wäkilukunsa olisi ollut pienempi ja jos ei historiallinen side kaikessa heidän eripuraisuudessansakin olisi heitä pitänyt ko'ossa. Puolalaisia luetaan tänä aikana löytywän noin 10 miljonaa. Heillä on ollut oma waltakunta ja itsenäinen wallastollinen elämä. Muisto tästä ei ole kadonnut, eikä luultawasti tule katoomaan. Uskottawa on Länsi-europan tarttuwan semmoisiin toimiin, että tälle jalolle kansalle syntyy niistä wakawampi ja turwallisempi olo ja elämä kuin sillä tähän asti on ollut. Mutta jos tämä tulee tapahtumaan miekan wai sanan kautta, sitä ei wiisainkaan wallastonmies osanne päättää. Mutta jos niin käwisi, että sota syttyy ja se tawalla eli toisella koituisi Suomenmaahankin, niin silloin on totisen isänmaanrakkauden welwollisuus ruweta saarnaamaan woimallisempaa yksimielisyyttä, warowaisuutta ja itseensä luottamusta. Se kansa, joka häilyy sinne ja tänne, tuottaa itsellensä onnettomuuksia ja wihdoin kuoleman. Se kansa taas, joka ottaa itsestänsä ja ajasta waarin, se pysyy muiden kansain kunniassa ja johtaa elämänsä itsenäisyyteen ja onnellisuuteen.

Näinä aikoina on kuultu puhuttawan niinkutsutusta toimellisesta puolueesta (handlingspartiet) Suomessa. Tällä sanalla on tahdottu nimittää niitä, jotka muun työn-halun puutteesta wiettäwät aikaansa juoksemalla ja huutamisella seurasta seuraan. Heillä on tawallisesti naama niin yksitotisen ja painawan näköinen, että luulisi koko maailman onnen ja onnettomuuden lepääwän heidän niskoillansa. He owat kyllä toimelliset, mutta toimensa on sen pahempikin kewytmielisintä laatua: he parjaawat ja panettelewat kanssa-ihmisiänsä; he urkkiwat isänmaanpetosta kaikissa toisin ajattelewissa; ja tästä kunnioittawat muut löysäperäiset tyhjäntoimittajat heitä isänmaansankareiksi ja antawat heille nimen: toimellinen lahkokunta. Tätä olemme tässä tahtoneet mainita sen wäärän nimityksen wuoksi, joka heille on annettu, sillä todellisesti toimellista lahkokuntaa ei Suomessa löydy muuta kuin sitä, joka työssä ja toimessa on osoittanut ymmärtäwänsä, mitä suomalaisen kansan rauhaan sopii, sen kansallisissa ja wallastollisissa riennoissa. Mutta tätä puoluetta ei woida lahkokunnaksi sanoa, sillä siihen kuuluu koko suomalainen kansa".

Tilinteko päätöksistä yliopistolais-huoneen-asiassa yleisessä yliopistolaiskokouksessa Toukok. 2 p:nä.

Aina siitä kuin Suomen yleisön hywästä suosiosta ja osan-otosta ensimäinen alku rahastoon yliopistolaishuoneen rakentamista warten kokoiltiin ja jätettiin yliopistolaiskunnan hoideltawaksi mainittua tarkoitusta warten, on yliopistolaiskunta pitänyt welwollisuutenaan aina antaa yleisölle tietää ne päätökset, jotka se yleisissä wuosittain tapahtuwissa kokouksissa on katsonut tehtäwiksi yliopistolaishuoneen-asiassa, jotta yleisö olisi tilaisuudessa oppia tuntemaan, mitenkä sen auttama yritys edistyy, sekä siihen tehdä ne muistutukset, joihin woi syytä olla. Tämän johdosta owat allekirjoittaneet saaneet tehtäwäksi oikaistun pöytäkirjan mukaan antaa tilintekoa yliopistolaiskunnan tänä wuonna yleisessä kokouksessa wiime toukokuun 2 p:nä pidetystä keskuskustelusta tästä asiasta.

Sittenkuin kokous oli aljettu ja pöytäkirjuri oli walittu, antoi ensiksi yliopistolaisrakennuskomitean esimies prowessori L. Lindelöf komitean puolesta lyhyen tilinteon sen toimista ja waikutuksesta wiime kuluneena wuotena. Asianhaarain tähden, sanoi hän, ei ollut komitea woinut juuri paljon muuta tehdä kuin hoitaa yliopistolaisrakennuksen rahastoa. Kuitenkin oli komitea täyttänyt wiimeisessä yliopistolaiskokouksessa annettua tointa kuulustaa mahdollisuutta lainan saamiseen, sillä muka jouduttaaksensa yliopistolaisrakennuksen walmistamista. Siihen ei kuitenkaan ollut muita toiweita kuin mahdollisesti jonkun tawallisen niinkutsutun rakennuslainan saaminen. Tämmöisen lainan saamiseksi tarwittiin kuitenkin hywäksitty rakennusriitninki ja oli komitea sentähden päättänyt ehdotella yliopistolaiskunnalle, että kilpapalkinto soweliaan rakennusriitningin saamista warten asettaisiin, jonka jälkeen, jos semmoinen saataisiin, woitaisiin muihin keinoihin ryhtyä. — Sen jälkeen luki komitean rahaston-hoituja, lehtori C. G. Borg tilinteon kassan tilasta ja hoidosta wuoden kuluessa, josta hawaittiin, että rahasto, joka tilinteko-wuoden alussa oli 29,173 r. 60 kop. wuoden kuluessa osaksi lahjain mutta pää-asiallisesti lainoilla saatuin korkoin kautta oli lisääntynyt 2,608 r:lla 87 k:lla, jotta sen warat tilintekowuoden lopulla nousi 31,782 r:aan 37 k:aan.

Sen jälkeen ruwettiin keskustelemukseen komitean esimiehensä prow. Lindelöf'in kautta tekemästä ehdotuksesta ja siinä päätettiin: että komitealle annetaan toimeksi esittää kilpapalkinto sisälle-jätetyistä riitningeistä uuteen yliopistolaishuoneesen; että aika, jonka sisällä kilpapalkinnot pitää oleman walmisna, on määrättäwä tämän wuoden lopuksi; että kilpapalkinto on määrättäwä 300 ruplaksi semmoisesta riitningistä, joka hywäksitään sekä 150 ruplaksi lisäys-rahana; että sisälle-jätetyin kilpa-riitninkein palkintotuomarit tulewat olemaan komitean jäsenet ynnä muutamat asiata ymmärtäwäiset henkilöt, jotka komitea saa awukseen itseensä yhdistää; jonka ohessa lisäksi päätettiin, että komitean on jättäminen yliopistolaiskunnan ratkaistawaksi kysymys rakennuksen aloittamisesta, niin pian kuin hywäksitty riitninki kilpapalkinnon kautta oli saatu.

Rahaston-hoitajan, lehtori Borgin esityksestä päätettiin sitten: että tilikirjain pitäminen olisi muutettawa siihen tapaan kuin on kassoille tawallinen sekä summat markka- ja penni-luwuksi; sekä maist. Lawonius'en nostaman kysymyksen johdosta, mikä wakuus oli rahastosta lainatuilla rahasummilla: että rahat yliopistolais-rakennuksen kassasta owat lainattawat ainoastaan täyttä takausta tai laillista intäkninkiä wastaan kiinteäsä omaisuudessa; kuitenkaan ei waikuttaisi tämä päätös takaperin, jo tätä ennen annettuihin lainoihin.

Wiimeksi ruwettiin walitsemaan niitä neljä ainoastaan wuodeksi walituita jäseniä yliopistolaisrakennuskomiteassa *) sekä kolme rewiisoria, joidenka toimi oli tarkastaa komitean tointa wiime kuluneena wuonna. Tässä walittiin jäseniksi komiteaan tulewaksi tilinteko-wuodeksi, sitte kuin muutamat, jotka oliwat saaneet enimmät huudot, oliwat pyytäneet päästä heille uskotusta toimesta, seuraawat: Lehtori C. G. Borg, maist. B. Öhberg, maist. A. H. Chydenius ja maist. W. Alfthan sekä warajäseniksi maist. W. Lawonius ja yliopistolainen Krist. Cronström, ja tarkastajiksi: yliopistolaiset Krist. Cronström ja E. Heikel sekä maist. W. Lawonius.

A. H. Chydenius,
Kokouksen puheenjohtaja.

K. G. Swan,
Kokouksen pöytäkirjuri.

*) Komiteaan kuuluu kolme pysywää jäsentä, jotka owat otetut yliopistolaiskunnan ulkopuolelta sekä neljä, jotka walitaan wuosittain. Pysywäiset jäsenet owat: prowessori L. Lindlöf, komitean esimies, sekä kauppaneuwos H. Borgström ja wuorimestari F. Tengström.

Laillisia Ilmoituksia.

Wiime toukokuun 15 p:nä annetun keis. päiwäkäskyn kautta on tykistön kenraalmajuuri C. G. af Forselles nimitetty Suomen kadettikoulun tirehtoriksi.

H. M. Keisari on wiime toukokuun 21 p:nä arm. nimittänyt ja määrännyt asessorin keis. Wiipurin howioikeudessa ja ritarin A. von Weissenberg'in maansihteeriksi Wiipurin lääniin.

Nimitetyt: Turun postikonttuorin ekspeditööri, postmestari R. W. Hammar Helsingin postmestarin apulaiseksi; wirkaeron saanut alaluutnantti H. Wegelius Oulun lasaretin komisarjukseksi.

K. Turun howioikeus on määrännyt waratuomarin C. W. Tennberg'in yhtenänsä toimittamaan tuomarinwirkaa Satakunnan kihlakunnassa sillä aikaa kuin mainitun kihlakunnan wakinainen tuomari C. G. Granfelt nautitsee hänelle arm. suotua wirkawapautta 1 päiwään huhtik. 1864.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 7 r. tynnyri.
Ruisjauhot 58—60 k. L℔.
Ohrat 5: 5—50 k. tynnyri.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 3: 20—3: 50 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 35—40 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 L℔.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. L℔.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 L℔.
Tuoretta woita 17 - 19 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.
Maito 5—6 k. k:nu.
Piimä 5—7 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25 k.

Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 3½—4 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 3 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 3—4 k. ℔.
Tuoreet hauet 3—4 k. ℔.
Tuoretta silakoita 18—20 k. kappa.
Tuoreet kuhat 5—7 k. ℔.
Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Suolattuja silakoita 50—60 k. L℔.
Terwaa 5: 5—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4: 4—20 k. syli.
Mänty-halkoja 3: 3—20 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 2—20 k. syli.
Wiina 90—95 k. kannu.
Heinät 13—15 k. L℔.
Thimothej 16—19 k. L℔.
Oljet 5—6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 46. **Tuorstaina 11 p:nä Kesäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Saelan. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Witikka.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Nikolain kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälistā.

Tänään Tuorstaina.

Kesäk. 11 p. k:lo 12—2 epp. ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna (Marjalinin kiwimuurissa Maarian kad.)

" k:lo 4 jpp. huutokauppa irtaim. tawarasta kartanossa N:o 10 Eerikin kad.

Huomenna Perjantaina.

Kesäk. 12 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. huutokauppa irtaim. tawarasta awisjoni-kamarissa.

" k:lo 12 päiwällä: arenti-tarjous maakonttorissa kahdesta niinkutsutuista „Krämarholma"-saarista kalawesineen.

" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

" k:lo 8 jpp. Tanssi-huwitus runnihuoneessa.

Lauwantaina.

Kesäk. 13 p. Wedenjuonti runnihuoneessa alkaa.

" k:lo 12—2 ja 4—6 jpp. Taide-yhteyden näyttelö **wiime kerran** awoinna.

" k:lo 4 jpp. Heikkilän höyrysaha-yhtiön osakasten kokous yhtiön konttorissa.

Sunnuntaina.

Kesäk. 14 p. k:lo 7 jpp. Näytelmä Tiwoli-teaterissa runnipuistossa.

Maanantaina.

Kesäk. 15 p. k:lo 12 päiwällä: Urakka-tarjous wesi- ja kulkuneuwojen ylihallituksen edessä puu-öljyn laittamisesta.

Helsingistä.

Yliopisto. Wiime Toukok. 27 p. on Lääkintäopin Tiedekunta antanut lääkintä- ja haawuritohtorin arwoa seuraawille lisentiateille: G. R. Björkstén, K. E. von Bonsdorff, A. G. W. Dammert, F. E. Emeleus, O. T. Forßman, A. W. Forstén, K. O. Gadd, G. A. Gråberg, E. A. Hagfors, J. A. Hertzman, G. A. Hällström, A. L. Linsén, O. O. J. Myréen, A. J. Palmberg, J. W. Roschier, F. J. E. Siwén, G. J. Strömborg, K. R. Trapp, W. af Ursin, G. W. von Willebrand, E. Winter.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kokous 3:na päiw. t. k. Kirjastoon ilmoitettiin tulleen lahjoja seuraawilta: kirjailijalta E. Beauvois Paris'issa, akatemikko P. Hunfalwylta Pest'issä, opettajalta H. Neus Rääwelissä, Norjan yli-opistolta Kristianiassa, senatori Kl. Nordenheim'iltä, nimi-tuomarilta J. Nygren ja yli-oppilaalta K. V. G. Forselius; myös oli yli-oppilas V. J. Smedberg lahjoittanut Seuralle isomman kokouksen painoksia uudempi-aikaisista sineteistä Suomessa ja Ruotsissa. — Kirjeessä, annettu Warsowassa 16 päiw. toukok., oli Seuran entinen hywäntekijä kenraali-majuori O. Furuhjelm taas lähettänyt Seuralle 100 ruplaa, käytettäwäksi samoin kuin hänen entinenkin saman-weroinen lahjansa, nim. wanhojen historiallisten kirjoitusten keräämiseen. Waan kuin yli-opiston nuoriso, josta tawallisesti on ilmautunut halukkaita matkustajia tämmöisissä tarkoituksissa, oli enimmäkši osaksi kerinnyt hajota kaupungista ja kesän aika ennättäisi liiaksi kulua ennenkuin sanoma-lehdissä ilmoittamalla woitaisiin tälle matka-rahalle saada sopiwa käyttäjä, päätti Seura jättää sen määräämisen tulewaan kewääseen. — Mennecllä kuukaudella oli loppu sitä raha-summaa, josta Turun kaupunkilaiset oliwat ottaneet tehdäksensä kanta-kiwen Porthan'in muisto-kuwalle, lähetetty Turkuun, josta lähetyksestä nyt annettiin kuitti Seuran pöytäkirjaan. — Kantelettaren uutta painosta warten saisi Seuran sihtieri ottaa korjausten lukijan ja hänen kanssansa korjaus-palkinnosta sopia. — Tutkija-kunta antoi jäsenensä majisteri Rothsten'in kautta hywäksywät lauseet ruotsalais-suomalaisen sana-kirjan ja Ranskan kieli-opin käsikirjoituksista, jotka teokset siis pikimmin oliwat saatettawat painoon. Tekijä-palkinnoksi edellisestä työstä määrättiin 65 markkaa ja jälkimäisestä 40 mkaa arkilta. — Myös oli Tutkija-kunta hywäksynyt dosenti Krohn'in kemiallisen käännöksen, josta teoksesta kääntäjälle määrättiin palkkioksi 600 markkaa, kuin myös sihtierin tekemän käännöksen „Kawaluus ja Rakkaus". — Suomi-kirjan ensimäisen jakson hinta määrättiin 1 markaksi 60 penniksi wuosi-kerralta. — Raha-wartian kuukaus-kertomus osoitti Seuran kassassa löytywän 1,796 markkaa 72 penniä. Uusia jäseniä esiteltiin.

(S:tar.)

Suomenkieli. Sill'aikaa kuin hallitukselta ja monelta muulta kieliasiassa „aika menee arwellessa, päiwä päätä käännellessä", ottaa Suomenkieli kaikessa hiljaisuudessa omituisia askeleita eteen päin. Suomenkielen ylenewä arwo tekee Suomenkielisille yhä helpommaksi kohota toimen ja warallisuuden puolesta paremmalle kannalle, ja sama seikka waikuttaa samassa senkin, että nämä näin etiä-päin päässeet eiwät enää ylenkatso omaa kieltään eiwätkä wäkisin pyri ruotsin turwiin, kuten wielä äskeisinä aikoina on tapa ollut. Näimme tuonaan Kirjallisuus-seuran paino-yhtiön kiwi-painossa komean suomenkielisen wekseli-kaawan, minkä Iisalmen kauppias hra Olli Parwiainen on sieltä tilannut, ja kuulimme samassa, että jo ennen on tämän wuoden kulucssa wiisi yhtäläistä tilausta tapahtunut Kuopioon, Pielisjoensuuhun ja muualle. Mainittu painoyhtiö itse antaa myöskin räkninkiänsä suomeksi, joka ei suinkaan ole enää liikanaista, koska kerran Parwiaisia alkaa olla tilaajain joukossa. Silminnähtäwää on, että jos suomen kieliset joka paikassa alkaisiwat pitää oman kielensä oikeana kunnian-asiana, niiden waatimuksia ei enää käwisi julkisesti ylenkatsoa ja masentaa. Tämä olkoon sana aikanaan sanottu erittäin pääkaupungin lukuisille Suomalaisille. — Wastakohtana äsken mainituille tekoasioille, sopii mainita, että näinä päiwinä lähti kaartista ulos maaseuduille 8 pestaajaa, joilla oli muassaan paljastansa ruotsinkielisiä kontrahdin-kaawoja. Suomalainen, joka antautui maan suojelijaksi, saapi kirjoittaa alle, tietämättä, onko hän kirjoittanut itsensä Kiinan keisarille wai Suomen suuriruhtinaalle.

Kesäk. 10 p. Rauhako wai sota, on ensimäinen päiwänkysymys tällä hetkellä, ja asia on nykyään niin epäwakainen, että kukin uskoo mitä toiwoo. — „Sota tulee warmaan waikka witkaan", arwelee Hels. San., jotka sitä odottawat niinkuin kesäntuloa. Meidän toiwotukset owat rauhallisia, ja me tätä nykyä tahdomme uskoakkin mitä toiwomme. Länsiwaltain aikoma ehdotus sodan-seisahuksesta Puolassa, sill'aikaa kuin Eurooppalainen walta-kokous sowittaisi nämä surkeat wälit, osoittaa kuinka hitaasti taiwutaan aseisiin tarttumaan. Jos Wenäjä siihen suostuisi, olisi sodan pelko meiltä isoksi aiaksi haihtunut; jos Wenäjä taas, kuten wakuutetaan, on käskenyt ehdottelijain ennemmin julistaa sotaa, ei ole sittenkään luultawaa, että Englanti ja Ranska owat walmiit ryhtymään tähän wiimeiseen keinoon. Waalit Ranskassa ja Meksikon tapaukset eiwät myöskään sotaa ennustaa, eikä Ruotsissakaan olla läheskään niin sotaisia kuin hra Carlén'in, Bjurstén'in ja kumpp. pitopuheet näyttäisi ilmoittawan. Onneksi maailman asiat eiwät olekkaan senlaisten herrain käsissä. Toiwokaamme siis wielä, niin kauwan kuin mahdollista, että sota tulee niin witkaan, ett'ei ollenkaan tule — meille.

Sillä wälin tosin warustuksia tehdään, Suomen kaartin miehistö pannaan täyteen lukuun, jaettu wäki ko'otaan Kesäk. 1 p:ksi Parolan kentälle Hämeenlinnan lähelle, kokonainen jauhokylä syntyy satamamme rannalle, ja Frantsilaan saakka kuulun makasiineja perustettawan, mutta warustustoimet eiwät merkitse **warmaa** sotaa.

Omat sisälliset asiamme tekee rauhan meille tarpeelliseksi tätä nykyä jos milloinkaan. Edellä kaiken tarwitsemme waltiopäiwiä ja niiden kautta

la'in- ja aian- mukaisia parannuksia. Mutta waltiopäiwä-kutsumusta wielä odotetaan ja odotetaan! Kuitenkin waltiopäiwä-kysymykset kuulun olewan walmistumassa, ja entisten lisäksi on tullut paino-la'in ehdotus. Sensuurin äreyden puhti joku wiikko sitten on taas muistuttanut semmoisen la'in tarpeellisuudesta. Tämä painajainen on taas luopunut omista lehdistämme; mutta Ruotsin maan sanomat yhä tulewat mustan-sekaisina ja tahratuina.

☞ **Ensi Maanantaina** alkaa opettaja-kokous Hämeenlinnassa.

Maaseuduilta.

Wiipurin Suom. Kirjall. Seuran kokouksessa perjantaina, Toukokuun 29 p., sai Wilken koulun johdattaja, h:ra J. W. Murman, omasta anomuksestansa eron wirastansa, luettuna tulewan Syyskuun 1:stä päiwästä, jontähden mainittu Wilken koulun johdattaja-wirka, — jota seuraa wuotuisesti palkkana 2,400 markkaa ja lisäksi wielä 600 markkaa koulu-huonein siiwoomista ja lämmittämistä warten sekä welwollisuus antamaan opetusta 28 tuntia wiikkoonsa, — päätettiin julistaa haettawaksi 56 päiwän kuluessa, luettuna mainitusta Seuran kokouspäiwästä, ollen hakemuskirjat lähetettäwät kirjallisuus-seuralle. — Kun Seura ei katsonut Wilken koulun toista luokkaa wielä tarwittawan, niin kaikki koulun entiset oppilaat, kolme wuotta koulussa oltuaan, saiwat erokirjan koulusta, jontähden ihan uusia ja alkawia poikia nyt tulewana syksynä tulee kouluun otettawaksi, ja niiden seassa myös kaksi wapaa-oppilasta, toinen Wiipurin ja toinen Lapweden pitäjästä, joille koulu kustantaa ruu'an, waatteet ja kirjat. Julistuksella kirkossa sekä paikkakunnan sanomalehdessä on wanhempia kehoittaminen laittamaan poikiaan Wilken kouluun 1:nä p. tulewaa Syyskuuta ja kuka lastansa wapaa-oppilaaksi tahtoo, hän sitä ennen jo ajoissa ilmoittakoon sen aikomuksen Lapweden tai Wiipurin seurakuntien kirkkoherroille. Ehtona päästä kouluun on, että poika on täyttänyt yhdeksän wuotta ja osaa wälttäwästi lukea kirjaa sisältä sekä pienen katkismuksen ulkoa. Jäseniksi Wilken koulun toimikuntaan, jossa mainitut kirkkoherrat owat toinen esimiehenä toinen wara-esimiehenä, walittiin laamannin-lautamies Juh. Mansikka Wiipurista ja lautamies Juhana Yrjönpoika Tuskula Lapweden pitäjästä sekä kirjallisuus-seuran jäseniä h:rat: assessori M. Lawonius, howioikeuden sihteeri M. Alopaeus, konsuli W. Hackman, tohtori H. K. Corander, wara-tuomarit F. Th. Mechelin ja N. K. Hornborg, wara-maakamreeri E. Olsoni, wara-kirkkoherra Adolf Relander, herra Joel Judén, opettaja Jaak. Innanen, kauppa-konttoristа R. Mallenius ja suntio Pullinen. (Otawa.)

Jywäskylän alkeis-opiston wuositutkinnosta antaa Saarelainen S:ttaressa kiittäwän kertomuksen. Se tieto taitaa olla muutamissa kohden hyödyllinen ilmoittaa, että — kuten sanat kuuluwat — „kerrassaan päässimme pelostamme, että ruotsin-kieli tässä suomalaisessa opistossa jäisi seinien taaksi". Jokainen tietää, että tämä on ainoa ylialkeis-laitos, missä opetus kokonaan käypi suomeksi; mutta ruotsiakin näkyy opittawan tarpeeksi, niin että yliopistoon tullessa ei ole ummikkoudesta haittaa. — Toinen kysymys on, kuinka kauan yliopiston opettajat saawat olla ummikko-ruotsalaisia!

Sippolasta 14 p. Toukokuuta. „Sippola on wähäinen kappeli, pohjan-puolelta rajoitettuna niin kutsuttawalta Saiman harjulta, joka Lappeenrannaitse juoksee päin länttä läpi Luumäen ja jakaa edelleen tämän puheena olewan kappelin eteläiselle ja Walkialan pitäjän pohjaiselle puolellen. Lännessä on Kymin-joki, etelässä Hamina, idässä Wehkalahti ja Luumäki. Yltänsä maan luontoisuus on jyrkeä, waan toisaalta mieltä-teroittawa näkö-ala. Nuo sorakylkiset wuoret, mitkä loiwemmilla kaltaillaan pitkissä ryhmänteissä, mitkä jyrkillä seinustuksilla yksinäisinä seisoa töröttäin, kohotteliwat kurkistelemaan luonnon awarata piiriä. Näiden ympäristöt kaswaa männykköä; onpa puut toisinaan warpaansa sowitelleet wuoren kolohinkin ja siinä seisonnallaan kaunistawat niiden ijän-ikuisten patterien harmaita seiniä, wieläpä on muutama wuoren harjallenkin kiiwennyt, kuitenkaan päästään korkiallen nostamatta, peläten tuulten tuimia hyökäyksiä. — Lehti-puita ihmeiksi tapaat. — Nuo laaksot, joita sanotut luonnon walmistamat muurit wäliinsä jättäwät, sinertää tuolla täällä joku wähäinen järwi tahi pienoinen lampi, lewäten rauhallisena lasi-kirkkaalla pinnallaan, tukewien wuori-warustusten suojassa kuin lapsi äitinsä helmassa, hiljaisesti waan naurahdellen tuulen tuimimmallenkin jyryllen, joka ei heitä koskaan pääse mieliään myöden wellottamaan. Näin kantaa rehoittaa metsä wanhan wiherjäisyytensä, wuoret kukoistaa wuosi-tuhansien ikäisessä harmaassa parrassaan ja järwet wälkkywät alku-asussaan kewäästä syksyyn, siksi kuin taas talwi käärii kunkin yhtä walkiaan huntuseen. Niityt ja pellot owat ainoat, mitkä kesän ihanuuden antawat kaswunsa kukoistawalla tuoksullaan; ja niitten yllä wisertelewät kiuru-parwet ahkeralla siipiensä räpytyksellä kohoten ilman sinertäwää awaruutta kohti, sekä teräwillä siiwillään ilman aaltoja suikkiwat pääskyiset, tuolloin tällöin äänensä ilmoittamalla, että kankailla kukkuwa käki iloisen äänensä helkynnöllä, ja kauniisti lekertelewa rastas soreasti sointuwalla laulu-taidollaan herättää metsän riemullisen walwonnan illan tyynessä hiljaisuudessa kewät-aikoina. — Wiipymättä näissä, on jo wähän silmättäwä rahwaankin ja seurakunnan tila". (Jatk.)

Ulkomaalta.

Puolalaisesta asiasta eiwät wiime postit tuo mitään tärkeämpiä tietoja. Itse Puolassa on pari tappelua ollut, joista jompikumpi puoli lukee woitonsa itselleen. Tuosta Englannin, Ranskan ja Itäwallankin wälillä muka suostutusta ehdotuksesta, toimittamaan sodanseisahusta Puolassa, ei wielä ole sen luotettawampaa tietoa; mutta ne sowinto-ehdot, jotka owat mainitun ehdotuksen perustuksena (1) täydellinen anteeksi-antamus, 2) kansalliset waltiopäiwät, mutta ainoastaan maakunnallisen eduskunnan woimalla, 3) Puolalaisia kaikissa wiroissa, 4) uskonnon wapaus, 5) Puolankieli wirka ja oikeuskielenä, ja 6) erinäinen ja säännöllinen sotawäen-otto) eiwät woi tydyttää itse Puolalaisia, ja heidän sanomansa Czas puhuu katkerasti diplomatien lapsellisia hankkeita wastaan. Mutta näiden diplomatien suurin waikeus onkin, keksiä mitään rauhalla saawutettawaa ehtoa, mikä tydyttäisi sitä puoluetta Puolassa, joka kapinan on alkuun saanut ja johdattaa.

Ranskassa owat waalit eduskamariin tapahtuneet. Pariisin 9 piirikuntaa owat walinneet paljaita wasta-puolueen miehiä, ja waikka hallitus maakunnilla on melkein joka paikassa woittanut, on kuitenkin wastapuolue olewa mahtawampi kuin milloinkaan ennen Napoleonin hallitessa. Walittuin joukossa on historioitsija Thiers, jonka waalia hallitus kaikin tawoin koetti estää. Wastapuolue yleensä saarnaa säästäwäisyyttä ja tulee nähtäwästi estämään hallituksen sotaisia hankkeita. Mexikossa ei Ranskan armeija wielä ole walloittanut Pueblaa; päin-wastoin owat Mexikolaiset kestäneet pari edullista tappelua.

Preussi. Tämän maan hallitus on jo kauan aikaa koettanut ahdistella niitä la'illisia oikeuksia, joita kansa ja sen eduskunta wuodesta 1850 asti nauttiwat. Olemme kertoneet, kuinka pitkällisen riidan perästä eduskamarin kanssa, hallitus touk. 28 p. antoi sulkea molemmat kamarit ja siis tauotti waltiopäiwät. Tämän teon jälkeen on seurannut toinen, joka yleisesti pidetään rikoksena perustus-lakia wastaan, waikka se jollakin la'in warjolla harjoitetaan. Kesäk. 1 p. on nä'et julkaistu eräs kaikkien ministerien allekirjoittama sääntö, joka antaa hallinto-wirastoille wallan tau'ottaa aiaksi tai lakkauttaa iäksi päiwäksi, kahden manauksen perästä, senlaiset sanomalehdet, joiden käytös ylipäänsä muka tuottaisi waaraa yleiselle menestykselle; samate ulkomaankin sanomia woidaan tämän säännön mukaan estää maahan tulemasta, jos ministerit ne katsoo waarallisiksi. Tämän säännön la'illisuutta kokee hallitus perustaa erääsen perustusla'in pykälään (§ 63), joka sanoo, että ainoastaan „erinomaisessa hätä-tilassa" hallitus woipi yksinkin, jos eduskunta ei ole ko'ossa, tehdä, koko ministeristön edeswastauksen alla, semmoista lakia, joka ei ole perustuslakia wastaan, kun wain tämä laki kohta eduskunnan kokoon tultua esitetään molempain kamarien hywäksittäwäksi. Tässä on wain se epäkohta ollut, että hallitus ensin on hajottanut eduskunnan ja sitten keksinyt „hätä-tilan". Kuusi Berliniläistä lehteä owatkin julkaisseet yhteisen epäyksen puheen-alaista sääntöä wastaan, jonka la'illisuutta eiwät myöden-anna. Seuraus on ollut, että kaikki kuusi owat saaneet ensimäisen manauksensa. Mutta Berlinin maistraatti ja kunnallis-raati on päättänyt lähettiläiden kautta ilmoittaa kuninkaalle nykyisen hallitus-tawan ja wiimeisten sääntöjen haitallisuutta toimelle ja teollisuudelle. Asiat alkawat saada yhtäläisen muodon, kuin Ranskassa w. 1830. Silminnähtäwää on, että Bismarck-Schönhausen'in ministeristö ja se junkkari-puolue, joka sitä kannattaa, asettaa asiat warsin täpärälle, eikä ole helppo tietää, minkä lopun nämät sekaannukset wielä saawat.

Koulumiesten Palkoista.

Yleisö, joka tawan-takaa kuulee, kuinka koulumiesten edut armollisimmasti ylennetään, ja toisaalta päin, kuinka koulumiehet itse alinomaa walittawat palkkansa riittämättömyyttä, on enimmästi tainnut tulla siihen päätökseen, että se sukukunta, mikä „koulupapeiksi" kutsutaan, on tytymätöntä ja napisewaa kansaa, jonka tarpeita ja palkan-pyyntöjä ei ole mahdollinen mistään waltiokassasta täyttää. Harwat ottawat asiaa tarkemmin tutkiaksensa ja jos nämä harwat tutkimalla wihdoin tulewatkin siihen wakuutukseen, että yleisö on wäärässä luulossa ja koulumiehet waatimuksineen oikeassa, on niillä kuitenkin liian heikko käsitys koulun tärkeydestä, että huolisiwat pitää koulumiesten puolta heidän palkka-asiassaan. Ja jos koulumiehet joskus itse saawat julkisen sanan wuoroa ja silloin eiwät saata olla muistamatta surkeata taloudellista tilaansa, annetaan heille tawallisesti mielytteeksi an-

karia nuhteita, koska muka enemmin ajattelewat omaa toimeen-tuloansa kuin opin ja opetuksen edistymistä. Niin esm. tapahtui niiden koulu-kokousten perästä, jotka hiippakunnittain pidettiin w. 1860. Seuraus silloin tehdyistä waatimuksista oli kuitenkin, että alkuwuodella 1862 jonkun-lainen palkan-koroitus suotiin koulukunnalle, mutta tämä koroitus jo annettaissa myönnettiin liian wähäiseksi ja oli asetettu semmoiselle kannalle, joka ei auttanut niitä, jotka kipeimmästi olisiwat apua tarwinneet. Tietysti tämmöinen palkka-sääntö paljon poikkesi siitä, mitä opettaja-kokouksissa oli pyydetty. Syyksi mainittiin, että eri kokoukset oliwat niin eriäwällä tawalla tehneet ehdotuksensa asiassa, jott'ei niitä muka woitu perusteeksi ottaa. Mutta sitä ei mainittu, että koulumiehet oliwat pyytäneet saada yhteistä kokousta pitää, ja että wastoin tätä pyyntöä heitä pantiin kolmeen eri paikkaan yht'aikaa neuwottelemaan, nähtäwästi sillä toiwolla, että joku yhteinen henki heitä ohjaisi warsin yhtäläisiin päätöksiin, niinkuin seitsemänkymmentä tulkitsijaa ennen muinoin. Kun ei tätä yhtäläisyyttä syntynyt, saiwat koulumiehet tytyä siihen mitä annettiin, olletikkin koska waltiowarat sillä hetkellä eiwät muka sietäneet suurempaa anteliaisuutta. Kohta sen jälkeen lisättiin senaatin-jäsenten palkat 900 ruplalla kullekkin. Eipä aiwan ihmettä, jos koulumiehet silloin arweliwat seuratuksi wanhaa teinien sananpartta: „oma suu proximus“.

Että aiat owat muuttuneet, hawaitaan jo siitä, kun nyt yleinen ja yhteinen opettaja-kokous on sallittu pidettäwäksi. Epäilemättä, koulumiesten palkka-asiat silloinkin tulewat wilkkaan keskutelemuksen alle. Se on mahdotonta, että nykyisiin palkkamääriin käy tytyminen, ja kokouksen nyt ollessa yhteisenä, on helppo saada yhteinen ehdotuskin asiassa toimeen. Jos nyt, niinkuin kyllä luultawaa on, tästä tehtäisiin koulukuntaamme wastaan se entinen syytös, että se enemmin ajattelee toimeen-tuloansa kun itse opetuksen edistystä, ei auta siitä olla millänsäkään. Silminnähtäwää on, ett'ei opetuskaan woi mikskään edistyä, ellei opettajia pelasteta nykyisestä surkeasta tilastaan. Millainen tämä tila oikeastaan on, ymmärtää lukija seuraawista selwistä teko-asioista.

Niinkauan kuin kouluttajat saiwat lukea kahdenkertaiset ansiowuodet papillisessa wiran-hakemuksessa, oli koulu-palkan wähyys korwattu tulewaisuuden toiweilla. Jos koulumies 10 tai 15 wuotta jaksoi kiduttaa henkeänsä koulun laihassa palweluksessa, oli hän melkein warma päästäkseen edulliseen kirkkoherra-wirkaan, jonka awulla saattoi suorittaa welkansa ja kustantaa lastensa kaswatusta. Tätä odottaessaan hän saattoi jokseenkin iloisella mielin kestää koulutilansa wastuksia, olletikkin koska hänen palkkansa todellakin ei ollut niin lopen huono, kuin tawallisesti luullaan. Palkat silloin maksettiin jywissä, ja jos jywäin hinnat kyllä oliwatkin waihtelewaisia, eiwät kumminkaan olleet yhäti alenemassa, kuten rahan arwo on ollut. Koska siis tämä wanha palkka-määräys muutettiin ja sikeläiset opettajat saiwat walita, wanhassako pysyä wai uutta ottaa, oli monta koulumiestä, jotka walitsiwat wanhan jywä-palkkansa ynnä kahdenkertaiset ansiowuodet, eiwätkä huolineet ruplien wiettelewästä hohteesta. Kuinka paljon ruplien arwo siitä aiasta, parin kymmenen wuoden kuluessa, on wähennyt, tietää jokainen. Opettajain palkat owat tosin tuon-tuostakin ylennetyt, mutta ylipäänsä ei samassa määrässä kuin rahan arwo on alennut. Näin ollessa owat kirkolliset wirat yhä wielä koulumiesten wiimeinen turwapaikka, mutta heidän kidutusaikansa nykyisessä asiain tilassa kestää 25 tai 30 wuotta, jos niin kauan jaksawat hengissä pysyä. Heidän tilansa on siis huonontunut ja on yhä huononemassa. Papisto ja seurakunnat eiwät enää tahdo oikein tytyä siihen, että kirkon wirat owat waiwaishoidon laitoksia koulua warten, ja itse koulun etu näyttää waatiwan, ett'ei sen palwelijain toiwo ja mieliteko kiinnitetä toiseen waikutus-alaan. Koulun pitää itse elättämän itsensä. Muutoin emme muuta neuwoa tiedä, kuin että koulu kuolkoon.

Tämä wiimeinen tuomio woipi kamalalta kuulua. Itse kouluttajille se ei ole läheskään niin kamala kuin nykyinen nälkään nääntyminen. Jos waltio ei kustantaisi mitään kouluja wirka-kaswatusta warten, waan ainoastaan määräisi opin-waatimuksiansa niiltä, jotka pyrkiwät waltion wirkoihin, olisi seuraus, että nykyiset waltiokoulut häwiäisiwät, mutta yksityisten toimella syntyisi toisia, joissa koulutettawat itse maksaisiwat kaikki opetuksen kustannukset. Me emme sano, että tämä olisi Suomen oloissa edullista. Mutta opettajat epäilemättä tulisiwat tämmöisestä muutoksesta kostumaan.

Nykyisessä asiain tilassa waltion koulut tosin estäwät yksityisiä kouluja syntymästä, ja ett'ei mitään kilwoitustakaan woisi alkuun tulla, on waltio anastanut wallan antaa tai kieltää lupaa yksityis-koulujen perustamiseen. Mutta waltion omat koulut tulewat ennen pitkää nääntymään nälkä-kuolemaan; siihen ainakin kaikki nykyiset aian merkit wiittaawat. Se ei enää ole aiwan harwinaista, että opettaja-wirat saawat wuosikausia seisoa tarjona, kenenkään hakematta, — että wirantoimittajiksi täytyy ottaa ken wain tahtoo siihen ruweta, huolimatta hänen kunnostaan ja taidostaan, — että wihdoin entiset kouluttajat heittäwät epätoiwoisen työalansa ja rupeewat muihin elatus-keinoihin. Wakuutuksemme on, että tänlaiset tapaukset tulewat tästä lähin yhä tawallisemmiksi. Että ne luonnollisia owat, osoittaa pintapuolisin wertaus koulupalkkain ja muutamien muiden palkkain wälillä.

Kouluttajia käypi palkan suhteen jakaa kolmeen luokkaan, niinkuin niitä hallituskin wiimeisissä asetuksissa näyttää jakawan. Alialkeisopettajat owat kaikkien heikommalla kannalla, mutta nauttiwat kuitenkin enimmissä paikoissa wapaata asuntoa ja muita etuja, joita kunnat eli kaupungit owat heille suoneet. Tämmöisiä siwu-etuja ei ylialkeis-opettajilla juuri missään ole, ja kuitenkin heidänkin kruunu-palkkansa on surkean wähäinen. Lukion opettajat owat ainoat, joiden tila kehua kestää, jos nimittäin jo nuorella iällä ja welattomina owat niihin wirkoihin päässeet; sillä säästämällä woiwat toimeen tulla, ja heillä on yltä-kyllin wapaata aikaa, minkä woiwat panna muihin töihin ja ansiokeinoihin.

Jos nyt esimerkiksi otamme keskimäisen näistä luokista, niin koulukollegan wuosipalkka on 350 ruplaa. Tällä saaliilla hänen täytyy tulla toimeen kymmenkunnan wuotta, kunnes hän ansiojärjestyksessä on edennyt wanhain opettajain luokkaan, joillen tulee palkka-lisäystä 230 ruplaa. Mutta tähän pysähtyykin hänen edistyksensä. Se on satunnaista, jos hän woipi tulla rehtoriksi tai konrehtoriksi, sillä tämä tapahtuu waalin kautta ja waatii erityisiä luonnonlahjoja. Että hän lehtoriksi woisi tulla ei ole todennäköistä, eikä juuri paljon mahdollistakaan nykyisten asetusten mukaan. Papiksi hänen täytyy wiimeistä lukua pyrkiä, ja papin- ja pastoraali-tutkinnon mureet alkawat jo aikaisin pyöriä hänen päässään, heikontaen tietysti hänen opettaja-intoansa. Että hän nyt papillisissa hakemuksissa nauttii muutamia etuoikeuksia, on kyllä totta. Mutta seurakunta ja warsinainen papisto kärsiwät siitä suurta wääryyttä, ja waatiwat täydellä syyllä päästä koulumiesten ahdistamisesta wapaiksi. Kauan aikaa ei siis senlainen kollega raukka enää woi toiwoa saadakseen kirkon alalla korwatuksi, mitä koulun alalla on kärsinyt. Mikä hänelle silloin neuwoksi tulee?

Jos senlainen kollega on maisteri, niinkuin hänen kaiketi pitäisi oleman, niin hän omaan oppiinsa on wähintäin kuluttanut 1,500 ruplaa. Hänen pitää nyt welkoja maksaman, elämän ja elättämän perhettä. Wai pitääkö hänen elinkautensa elämän naimatonna? Ja jo niin täytyy olla, woiko waltio ta'ata, ett'ei koululle siitä synny siweydellistä haittaa?

Maassa on muutamia uusia wirkakuntia, joita waltio näyttää erittäin runsailla palkoilla suositelleen. Emme tahdo puhua jaetun sotawäen upsieristosta, jonka etewin haitta on ollut työttömyys runsaan saaliin ohessa. Metsähoitokunnassa on myöskin sama seikka merkittäwä, ainakin palkan runsauden puolesta. Jo tawallinen metsäwartia Oulunläänissä on palkastaan suurempi herra kuin köyhä koulu-kollega; sillä hänen wuosipalkkansa on muistaaksemme 380 ruplaa. Hänen wirkansa on katsella, kuinka Suomen mänty-wesat kaswawat, ja siihen hän ei tarwitse osata muuta kuin lukea ja kirjoittaa. Melkein yhtäläinen wirka, mutta werrattoman suurempi palkka on niillä ylhäisemmillä metsäherroilla, jotka kutsutaan metsä-mestareiksi. Koulumestari taas ainoastaan kaswattaa ihmis-wesoja, ja sehän on jo hywin wanhan-aikaista ja siis halpaa tointa!

Rautatien wirkamiehet eiwät myöskään saa walittaa kohtaloansa. Tawallinen wäli-aseman päällikkö saapi palkaksi noin 600 ruplaa ja lisäksi wapaan asunnon ja polttopuut. Hänen wirkansa on tawallisen wahtimestarin, ja työtä hänellä ei woi olla kuin pariksi tunniksi päiwäänsä, sen werran kuin hän muutoinkin liikkua tarwitsisi terweytensä tähden. Häntä werrata mihinkään kollegaan olisi arwattawasti suuri loukkaus.

Toisinaan on puhuttu nimismiestenkin huonosta palkasta, ja totta onkin, että heidän warsinainen palkkansa on wähäpätöinen. Mutta siwu-tulojen kautta se tawallisesti nousee semmoisiin määriin, joihin ei koulumiehen rohkeimmat toiweet woi ylentyä. Me tiedämme warsin warmaan, että tawallisissakin nimismiehen alueissa semmoisen wirkamiehen wuosi-tulot paljailla rehellisillä keinoilla nousewat 1000:een ruplaan. Hänen wirkansa on kyllä waiwaloinen, mutta hän ei ole siihen tarwinnut muuta opillista walmistusta kuin kanslia-käyntinsä. Yksi suuri haitta tällä wiralla on; se ei nauti la'in turwaa, waan on kuwernörin mieliwallassa. Jos tämä seikka muutettaisiin, hakisi-

wat luultawasti kaikki maamme kollegat nimismies-wirkoja.

Emme tahdo edemmäksi jatkaa wertaamisiamme. Jokainen helposti näkee, että jos koulumiehet walittawat, heillä siihen on täysi syy. Se ei woi meidän köyhässä maassa olla sowelias, että wirkamiehille suurempia palkkoja jaetaan, kuin mitä hawaitaan wälttämättömän tarpeelliseksi. Mutta jota wähemmin on waroja antaa, sitä tarpeellisempi on tasainen jako ansion mukaan. Niinkuin asiat nyt owat, tuhlataan muutamille kohden suunnattomia palkkoja, mutta muutamat, olletikkin koulumiehet, saawat kurjuudessa katsella sitä liikanaista loistetta, jonka waltio suurilla palkan-anneilla heidän ympärillensä synnyttää. Tämä on kahdenkertainen wääryys, joka tarwitsee parannusta.

Itse koulumiesten seskeu luulisimme myöskin suuremman tasaisuuden palkoissa tarpeelliseksi. Tosin ei kellään ole liiaksi, mutta palkkoja lisättäissä, olisi etenkin muistaminen huonompipalkkaisia. Jos wähäistä enemmän oppia tarwitaan esm. lukion wiroissa, kuin alkeiskouluwiroissa, niin jälkimäisissä tarwitaan melkein suurempi opettaja-taito. Eikä ole ylipäänsä suotawaa, että alkeis-opettaja palkka-etujen kautta houkutellaan lukion-wirkoihin; sillä on toisinaan nähty, että kelwollisesta alkeis-opettajasta tulee huonomainen lukion-opettaja.

Toiwomme on, että opettaja-kokous tietää tässä asiassa tehdä ehdotuksen, joka sowittaa entiset epäkohdat ja pelastaa maamme koululaitoksen uhkaawasta perikadosta. Niinkuin jo ennen on ehdoteltu, pitäisi kunkin palkan oleman asetettuna werohinta-määrän nojaan, niin ett'ei rahan waihtelewa arwo tekisi palkan ottajaa wuosi wuodelta köyhemmäksi. Ainoastaan jos senlainen ehdotus tehdään ja hallitus siihen suostuu, woipi tämä pitkällinen walitus koulumiesten palkoista kerrankin loppua.

Adressi-asia yliopiston konsistoriossa.

F. A. Tidningin wiime lauantai-numerossa on yliopiston hra rehtori julkaissut seuraawan selityksen niistä adressi-hankkeista, jotka yliopiston konsistoriossa owat esillä olleet alkupuolella toukokuuta. Koska waleelliset kulkupuheet omassa maassa owat melkein yhtä tawallisia kuin waleelliset jutut ulkomaan sanomissa, ei ole mielestämme liikaa tänne suomentaa mainittu kertomus. Sen mainitsemasta „wirallisesta ahdistamisesta“ käypi tosin ajatella sinne tänne. Kokonaisenaan se kuuluu näin:

„Koska eräs salainen keskustelemus, joka tämän kuun 7 p. tapahtui yliopiston hra warakanslerin ja akatemiallisen konsistorion jäsenten wälillä, on woinut synnyttää kummallisimpia lähetettyjä juttuja ulkomaan sanomissa ja sitten myös F. A. T:ssa on wiittaamalla mainittu, näyttääpi syytä olewan tarkemmin selittää, mitä oikeastaan on mainitussa tilassa tapahtunut.

Siitä syystä, että eri haaroilta kysymys oli nostettu luopumattomuus-adressien antamisesta Hänen Majesteetilleen Keisarille, Suomen Suuriruhtinaalle, — eikä minkään kreiwi Armfelt'ilta tulleen sähkösanoman tai muun wirallisen ahdistamisen tähden —, katsoi yliopiston warakansleri soweliaaksi jättää konsistorion tutkittawaksi, tahtoisiko yliopisto yhdistyä allekirjoittamaan erään Hänen Majesteetilleen annettawan kirjoituksen, johon oli walmistettu ehdotus, minkä nyt warakansleri luki ylös.

Itse kirjoituksen sisällystä ja sen lausumia tunteita ja aatoksia wastaan ei woinut kellään läsnä-olijoista olla mitään muistutettawaa, ja muodon suhteen sowittiin helposti joistakuista wähäpätöisemmistä muutoksista; mutta kuinka soweliasta olisi konsistorion tehdä ensi-aste tänlaiseen asiaan, siitä oli eri mieliä, waikka ainoastaan yksi ääni jyrkästi wastusti adressin lähettämistä. Wähemmistö arweli, ett'ei mitään senlaista ole maassa eikä yliopistossa tapahtunut, joka olisi woinut antaa syytä, nyt enemmin kuin muulloin, lähestymään Hänen Majesteettiaan luopumattomuus-wakuutusten kanssa; lisättiin että konsistorion jäsenet owat waltion wirkamiehiä, joiden rehellistä mieltä ei pitäisi oleman syytä epäillä; sitä wastoin enemmistö mainitsi, että jos adressi olisikin tuskin tarpeellinen ikäänkuin osoittamaan maan jaloa Hallitsijaa kohtaan sitä alamaista uskollisuutta, jota ei koskaan ole epäilty, se kuitenkin lausumallansa sen wakaan wakuutuksen, että sota Suomessa nykyisissä oloissa on pidettäwä suurena onnettomuutena ja haittana maan tärkeimmille asioille, ei saattaisi olla kaikkea merkitystä wailla. Arweltiin, että Suomesta lähtenyt rauhan ääni saattaisi jotenkin alentaa nuo muualta lähteneet ylen korkea-ääniset sodanhuudot; ei tahdottu myöskään antaa itseltänsä ottaa kansalais-oikeuttansa puhua wapaata sanaa päiwän tärkeimmässä kysymyksessä, kun asianhaarat sen tekisiwät tarpeelliseksi.

Keskustelemuksen loppupäätös oli, että yhdestä-kolmalla läsnä-olewasta jäsenestä kahdeksan pyysiwät miettimisen aikaa ja yksi sanoi itsensä walmiiksi milloin hywänsä antaa epäyksensä pöytäkirjaan.

Kun warakansleri näin näki ehdotuksensa ei otetuksi wastaan sillä yksimielisellä suostumuksella, jonka hän oli luullut woiwansa toiwoa, päätti hän antaa ehdotuksensa tällä kertaa sikseensä jäädä ja olla asiaan ryhtymättä, kunnes näkyisi, tulisiko muut wirkakunnat adressia antamaan, wai ei. — Semmoinen oli teko-asiallinen tapaus tässä warsin ulkopuolella pöytäkirjaa tapahtuneessa keskustelussa. Myöhemmin tuli näkywiin, että adresseilla ylipäänsä oli innollisempia wastustajia kuin puolustajia. Niinpä joukko yliopistolaisia oli päättänyt käydä konsistorion jäsenten luona ja niille esittää pyyntönsä, että adressi-ehdotus saisi raueta, koska jokainen adressi nykyisissä waltiollisissa seikoissa, selitettäisiin muka äänestykseksi onnetonta Puolaa wastaan. Tietäen, että warakansleri jo oli päättänyt lykätä adressi-ehdotuksen toiseen aikaan, olisiwat konsistorion jäsenet helposti woineet haihduttaa nuorison lewottomuutta, jos olisiwat tahtoneet pitää sen mielipitämiset suuremmassa arwossa kuin ne oikeastaan ansaitsiwat.

Tämän kertomuksen tarkoitus ei woi olla likemmin koskea niihin hullutuksiin, joita ulkomaan sanomien puheen-alaiset lähetykset sisältäwät. Ainoastaan yksi noista monista perättömistä jutuista näyttää erittäin tarwitsewan oikaisemista: Suomen opistolais-kunta ei ole puheen-alaisessa kysymyksessä ollenkaan tullut esiin; ne erityiset opistolais-kunnan jäsenet, jotka adressin suhteen owat konsistorion jäsenille mureitansa uskoneet, eiwät ole „lakia lukeneet“ opettajillensa, eiwätkä ole niille wakuuttaneet, „että muka senlaisessa tarpeettomassa ja weltossa teossa ne eiwät saisi toiwoa puolen-pitoa ja suosiota opistolais-kunnan puolelta“. Senlaista puhetta ei Suomen opistolainen käytä opettajiansa kohtaan. Päinwastoin pyyntö esitettiin sillä tawalla, joka osoitti, että pyytäjät täydellisesti tajusiwat sen arkaluontoista laatua. Helsinki, Toukok. 28 p. 1863.

A. E. Arppe.

Hippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. K. Maj. on Tuomiokapitulon ehdotuksesta suonut lehtorille ja tämän lukion rehtorille, maist. J. E. Strömborgille sen 1000 ruplaisen **matkarahan**, joka on määrätty wuosittain tulemaan wuorotellen kullekkin maamme kolmelle hiippakunnalle. **Waltuus** Wiipurin isomman naiskoulun toiselle opettajalle, maist. B. E. Wahlström'ille kollegawirkaan latinassa Porwoon ylialk.koulussa. **Haettawiksi** pantuina 56 päiwän kuluessa Toukok. 13:nnesta päiwästä lukien: saksan-opettajawirka Porwoon lukiossa ja toinen opettaja-wirka Wiipurin isommassa nais-koulussa, sekä saman wiran wäli-toimitus yhdeksi wuodeksi. **Papiksi wihitty**, Kesäk. 3 p. Haminan alialk. opettaja A. Björkqwist tutkinto-lauseella approbatur.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58—60 k. Lℓ.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓ.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.	Tuoreet lahnat 4 k. ℓ.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoretta säynäwää $2\frac{1}{2}$—3 k. ℓ.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.	Tuoreita ahwenia 3—4 k. ℓ.
Kaurakryynit 35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 3—4 k. ℓ.
Walkoset hern. 35—40 k. k:pa.	Tuoretta silakoita 16 k. kappa.
Perunat 10—12 k. kappa.	Tuoreet kuhat 5—7 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 Lℓ.	Suolattuja silakoita 50—60 k. Lℓ.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. Lℓ.	Terwaa 4: 75—5 r. tynnyri.
Wasikan-liha 1: 50—2 r. Lℓ.	Koiwu-halkoja 4—4: 20 k. syli.
Palwattua sian-lihaa 2: 50 k. Lℓ.	Mänty-halkoja 3—3: 20 k. syli
Tuoretta woita 16 - 18 k. ℓ.	Kuusi-halkoja 2—2: 20 k. syli.
Ruoka-woi 2: 90—3: 20 Lℓ.	Wiina 90 - 95 k. kannu.
Maito 5—6 k. k:nu.	Heinät 13—16 k. Lℓ.
Piimä 5—6 k. k:nu.	Thimothej 18—21 k. Lℓ.
Taale 5—6 k. korttieri.	Oljet 5—7 k. kupo.
Munatiu 25 k.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 47. **Maanantaina 15 p:nä Kesäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. työkönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä vieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Kesäk. 16 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. huutokauppa irtaimesta tawarasta ylikerrassa Hardén'in perillisten talossa Union'in kad.

" k:lo 11 epp., huutokauppa Weaporin hospitaali-kontorissa wanhoista hospitaaliwaatteista ja ympäröitys-kaluista.

" k:lo 11 epp. urakkakauppa Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla halkojen, talikynttilöiden, hamppu-öljyn y. m. hankkimisesta.

" k:lo 4 jpp., tarkastus Sandwiikin torilla warsinaisen ja ylimääräisen sammutus-joukon kanssa.

" k:lo 7 jpp., näytelmä runnipuiston teaterissa.

Keskiwiikkona.

Kesäk. 17 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp., huutokauppa irtaim. tawarasta toisessa kerrassa Kiseleff'in kiwikartanoa, N:o 5 Unionin kad.

" k:lo 5, Uuden teaterin osakkaat kokoontuwat Seura- (Societeti-) huoneeseen.

Tuorstaina.

Kesäk. 18 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp., huutokauppa Kiseleff'in kiwikartanossa jatketaan.

Helsingistä.

Suomen Sotawäen inspehtori kenr.-maj. kreiwi Aminoff on liitetty H. K. Ma:ttinsa ympärystään ja päästetty nykyisestä wirastaan, johon sen siaan on asetettu henkiwartiawäen Gatschina-rykmentin päällikkö wapaherra von Willebrand.

Wiime tiistaina tuli Pietarista kenr.-adjutantti wapaherra Wrangel 2, joka kauan on ollut korkeana päällikkönä Kaukasiassa ja kuulun olewan määrätty täkäläisen Wenäjän sotawäen komentajaksi.

Kreikan-uskoisessa wäestössä Suomessa on w. 1860 kuluessa syntynyt 1753 henk. (902 mp. ja 851 wp.) ja kuollut 1298 henk. (724 mp. ja 574 wp.) (F. A. T.)

Aunuksen Suomalainen seurakunta. H. K. Maj., joka jo ennen on Suomalaiselle seurakunnalle Aunuksen kaupungissa määrännyt papin ja koulutta-jan palkoiksi 500 hop. rupl., on nyt armossa suonut mainitulle papin wiralle palkanlisäystä 200 r. wuotisesti. Nämä niinkuin edellisetkin rahat, menewät Suomen passitoimituksen waroista.

Hypoteekki-yhdistyksen wuosikokous pidettiin perjantaina tän kuun 5 p. Kowin wähän osakkaita maaseuduilta oli saapuwilla. S:tar mainitsee seuraawia päätöksiä ulkomailta otettawasta lainasta: 1:ksi, että yhdistyksen johtokunta yhdessä wiiden taitawan miehen kanssa, mitkä johtokunta itse walitkoon, saapi täyden waltuuden kuulustella, tinkiä ja toimittaa yhdistykselle ulkomaalaisen lainan, armollisen laina-luwan rajain sisällä, niin suuren ja niillä ehdoilla kuin johtokunta itse pitää parainna ja edullisinna, tullen ne näin saadut rahat tilallisille uloslainattawiksi samoja perustuksia myöden kuin yhdistys itse on ne saanut, siis taikka nykyisen kaawan mukaisia welkakirjoja wastaan, jolloin lainan-ottajan täytyy tytyä siihen pääoman wähennykseen, joka ulkomaalaisista lainaehdoista seuraa, taikka semmoisia welkakirjoja wastaan, joissa lainan-ottaja sitoutuu nykyistä 6 prosentin wuosimaksua suorittamaan pidemmän aikaa kuin nykyisissä welkakirja-kaawoissa on määrätty, jossa tapauksessa hän saakin wähentämättä koko nimellisen rahasumman; 2:ksi, että johtokunta alamaisuudessa hallitukselta pyytäisi Suomen waltion-waraston takausta tehtäwän lainan korko- ja kuoletus-maksun suorittamisesta, wieläpä pyytäisi että tuo armoll. Julistuksessa wiime huhtik. 4 p. luwattu sääntö, kowan rahan panosta ainoaksi la'illiseksi rahaksi, nyt julistettaisiin; 3:ksi, että jollei ulkomaalaista lainaa edellisillä ehdoilla saataisi, ylimääräinen kokous wiipymättä olisi kutsuttawa kokoon. (Wertaa Uutisten n:o 43, kirjoitusta: „Rahaseikoistamme"). — Arwio-ohjeen korjaamisen heitti yhdyskokous tulewan yhdyskokouksen päätettäwäksi, kehoittaen lääni-komiteat tekemään sillä wälin ehdotuksia asiassa. — Johtokunnan puheenjohtajaksi walittiin konsuli R. Frenckell ja jäseniksi kreiwi C. M. Creutz, pankinjohtaja A. Törnqwist, maist. H. Borgström ja toht. P. Tikkanen; warajäseniksi esittelijä-sihtieri O. Normén, protokolla-sihtieri W. de-la-Chapelle ja tuomari F. Krogius; tilintutkijoiksi pormestari A. R. Frey ja ewesti E. Tuderus, sekä wara-tutkijoiksi wapaherra Rabbe Wrede ja tilanhaltia J. A. Hagelstam.

Suomenkieliset Luennot, jotka toukokuun kuluessa niin suurella menestyksellä pidettiin pääkaupungissa ja syksyllä taas tulewat jatkettawaksi, owat maaseuduilla herättäneet mielitekoa saada yhtäläistä huwituksen ja opin tilaisuutta. Meille on esim. Tampereelta tullut tietoja, jotka wakuuttawat, että sikäläinen suuri-lukuinen tehtaalaiswäestö suurella kiitollisuudella näkisi, jos joku „oppinut mies tai opistolainen" heille toisinaan jakaisi niitä tiedon-aarteita, joita maan tieteelliset laitokset niin runsaassa mitassa toimittawat ylhäisille säädyille. Tampere onkin, työwäkensä suuren paljouden ja — sanokaamme myös — hywän siwistyksen tähden, soweliain paikka, missä senlaisia luentoja olisi alkuun paneminen, eikä olisi suinkaan mahdotonta asettaa ne siellä säännölliselle kannalle jokawiikkoisiksi. Kysymys on wain, kuka ottaisi päällensä sen todella kyllä työlään waiwan pitää tälaisia luentoja; sillä kuulijoita ei suinkaan puuttuisi. — Siksi kuin siellä ja muualla nämä toimet kenties woidaan saada säännölliselle kannalle, on ehdotuksemme, että yliopistolaiset näin kesäisenä loma-aikana pitäisiwät kansanmielisiä luentoja, missä sopii. Se ei ole suuri waiwa, kun luento on walmiiksi ajateltu ja kerran pidetty, antaa sama luento kuultawaksi toisessakin paikassa ja jos ne kunnioitettawat herrat, jotka täällä Helsingissä tämän toimen tekiwät, olisiwat tilaisuudessa käymään muissakin kaupungeissa, he tosin wähällä waiwalla tekisiwät suuren hyödyn. Mutta, kuten jo sanoimme, jokainen muukin woipi wähemmässä piirissä waikuttaa samaa hyötyä, eikä ainoastaan kaupungeissa waan pitäjissäkin.

Jokainen tietää, että Englannissa, warsinkin sen maan suurissa tehdas-kaupungeissa, tämänkaltaiset siwistyttäwäiset toimet owat warsin tawallisia. Se into, millä meidänkin maassa wiime aikoina kirjastoita on perustettu ja ruwettu käyttämään, wakuuttaa meitä, että suullinen siwistystoimi, joka niin sanoaksemme käypi sydämmestä sydämmeen, on tulewa yhä yleisemmäksi ainakin isommissa maamme kaupungeissa.

Uutta kirjakaupassa. Suomalaisen kirjallisuuden Seuran kustannuksella on ilmestynyt 30:s osa Seuran toimituksia: **La'in-opillinen Käsikirja yhteiseksi siwistykseksi.** Ruotsiksi kirjoittanut ja lisäyksillä korjannut Johan Philip Palmén, Suomentanut Elias Lönnrot. (hinta 2 m. 50 p.). — Kirja tuli jo w. 1859 ulos ruotsiksi, mutta tarjotaan nyt suomeksi, korjattuna ja lisättynä. Sen luwun siasta ruotsinkielisessä kirjassa, jossa mainitaan lakitieteellinen kirjallisuus ruotsinkielellä, on suomentaja liittänyt selityksen, mitä suomenkielellä samassa aineessa tawataan. Kirjan tarkoitus on olla käsikirjana ja oswiittana jokaiselle kansalaiselle hänen welwollisuuksista ja oikeuksista. „Maa on la'illa asuttawa, ei wäkiwallalla", sanoo wanha la'in lause, ja todella ei kansan wapaudella ole tukewampaa turwaa, kuin jos joka mies tuntee la'illisen asemansa. Kirja on siis kallis lahja Suomen kirjallisuudelle ja Suomen kansalle, joka par'aikaa walmistaiksen tekemään aianmukaisia muutoksia la'in-laatimuksessaan.

„Ultra-fennomanien" saamat neuwot. Wiime Ruotsin postin kautta saimme neuwoja kahdella eri tawalla. Aftonbladet lahjoittaa „ultra-fennomaneille" enemmän kuin puolta palstoa ja koko tämän arwollisen lahjan yli on sensuuri pannut mustan kätensä. Mitä Aftonblad'in neuwot sisältänewät, emme siis woi tietää, mutta arwaamme ne hywin järjellisiksi, koska sensuuri on niihin koskenut; sillä järjettömistä ei olisi tarwis nähdä niin suurta waiwaa. Mutta jos lehti, kuten jäänestä alku-puheesta sopii aawistaa, lupaa meille kaikkea hywää Ruotsalaisilta, niin kiitämme nöyrimmästi, wakuuttaen että rauha on nykyään ainoa lahja, minkä Ruotsalaiset woiwat meille antaa, jospa asia heidänkään wallassa lie. Jos joku

täältä on heitä muuhun luuloon luulotellut, se luulo saattaisi tulla haihdutetuksi tawalla, joka olisi ikäwä meille ja ikäwä heillekkin. Että meitä ei tahdota muka Ruotsin maakunnaksi, on hywää ja wiisasta, woimmepa myöskin wakuuttaa, että Suomen kansa — muutamat „Finsk-medborgare“ nimiset siitä eroitettuna — ei sitä sallisi. Mutta ylipäänsäkin saisi Aftonbladet panna mieleensä, ett'ei mikään kansa, saati Suomen, waihtele waltiollista asemaansa, niinkuin takkia muutetaan. — Nimitys „ultra-fennomanit“ todistaa Ruotsalaisen lehden halua saada Suomikiihkoisten seassa eripuraisuutta toimeen; sillä tähän saakka ei Fennomaaneissa tawata mitään jakoa ultra-laisiin ja moderaateihin.

Samassa tuokiossa antaa meille sensuuri raswoinensa myöskin neuwoja, — neuwon, ett'emme aiwan paljon rakastuisi semmoiseen asemaan, missä niin paljon mustaa tarwitaan.

Wiralliselta lehdeltä näyttää wiime päiwinä joku ohja katkenneen. Perjantai-numerossa eräs nimetön lellu tuomitsi kunnialta pois jokaisen, joka ei ole pitänyt adressien antamista tarpeellisena. Lauantai-numerossa taas eräs uusi „Finsk medborgare“ (toinen kuin se Ä. U:n, josta puhuimme n:ossamme 40) wertailee muinaisen Ruotsin hallituksen ja nykyisen Suomen hallituksen huolenpitoja maamme asioista, moittien entistä ja suuresti ylistäen nykyistä. Tämä kuwaus on ainoastaan puoleksi toden-peräinen; sillä Ruotsi teki mitä siltä siihen aikaan sopi waatia. Senlaiset syrjäpuoliset kuwaukset eiwät waikuta kenenkään wakuutukseen, ja uskollisuus ei ole siinä, että todellinen tila ylen määrin kaunistellaan.

Ilmat owat olleet ihania kesäisiä.

Maaseuduilta.

Turusta toi wiiwe posti suru-sanoman, että Kuuromykkäin-koulun ansiollinen opettaja C. O. Malm (itsekin kuuromykkä) siellä on kuollut tän kuun 8 p., 36 wuoden wanhana. Hän on senlaisten kouluin perustaja meidän maassa.

Meille on tullut lehteemme pantawaksi seuraawat kiitos-sanat hädän-alaisilta Ylikannuksessa:

Tuntemattomille hywäntekijöille!

Ylikannuksesta *): Emme woi sanoilla kyllin selittää kiitollisuuden tuntoja teille hywän-tekijöille, niin omassa kuin wieraassa maassa; niiden runsaiden lahjain edestä, joita olette meille antaneet, ja joita ilman meidän olisi täytynyt nälkään nääntyä. Wiime syksynä ennenkuin teidän apunne meille kerkesiwät, olimme päiwittäin ilman leiwättä; imewäiset lapset itkiwät nälissään äiteinsä rinnoissa, joista he ei mitään saaneet, isommat lapset itkiwät leiwän palaa, jota meillä ei ollut antaa; ja puhutteliwat meitä näillä sanoilla: „pitääkö meidän nyt nälkään kuoleman; — menkää, rakas äiti, pyytään leipää Tuoralta, Tummulta, Setältä, Tätiltä, kummilta j. n. e. **), entä jos he meille antaisi“. Te hywin arwaatte, miten tämmöiset lasten puheet waikuttawat wanhempain sydämmelle. Me täytimme lastemme kanssa monasti watsamme kyynelillä, illalla maata pannessa ja aamulla ylösnostessa; ja kun onnistuimme saada jonkun leiwän-palan, millä ilolla emmekö kirehtineet lastemme tykö, mutta kun teidän lahjojanne alkoi tulla, silloin olimme täytetyt kokonaan ilolla; ne oliwat erinomaiset hetket, kun saimme lapsemme niillä runsaasti rawita. Sitten on meidän täytynyt langeta aina uusiin ihmettelemisiin teidän runsaista lahjoistanne. Nyt olemme päässeet kowan talwen poikki, niin ettei meistä ole yhtään nälkään kuollut, joka meille oli mahdotoin uskoa todeksi wiime syksynä.

Tarkoituksemme nyt on jättää sydämmelliset kiitokset ja tuhannet kiitokset teidän runsaista lahjoistanne. Jumala siunatkoon teille tuhat-kertaisesti ajassa ja ijankaikkisuudessa!!!

Puutteen alaisilta monta kertaa uudistettuin waatimusten perästä.

J. P. S—n.

*) Pyydetään nöyrimmästi muiden sanomalehtein, ottamaan tätä palstoihinsa.

**) Lohtajan pitäjässä sanotaan Tuoraksi isän tahi äitin isää, Tummoksi isän tahi äitin äitiä.

Kuopiosta kuulun Tapion mukaan, että on ajatus syntynyt saada sähkölennätintä Kuopiosta ja Joensuusta Sawonlinnan ja Mikkelin kautta ranta-lennättimeen yhteen. Joensuun toimikkaat suomalaiset kauppiaat näyttäwät ensin alkaneen asiata miettiä. Näin Sawo ja Karjala tulisi muun Euroopan kanssa paljoa likempään yhteyteen.

Oulussa on kauwan aikaa olleet hankkeessa sillan rakennus Oulujoen yli, ja riitinkiä on jo toimitettu. Eräs lähettäjä S:ttaressa walittaa, että kaupungin wero-kuitit wielä annetaan ruotsiksi. Niin wähän maamme wirkamiehet wielä useissa paikoin owat huomanneet suomenkielisten nykyisiä waatimuksia.

Sippolasta (jatko wiime n:o). Rahwas, joka on wielä luullakseni Hämäläisiä, koska heidän kielessään on enimmästi Hämeen kieli-murretta, waikka se on sekoitettu Sawon ja Karjalankin sanoilla, johon jo osa Wenäläistäkin lisäksi tulee, tuntuu olewan puheliasta, jos ei niin puheensakkaan täsmiwä. Useinkin, kysyttyäsi tietä sinne mihin matkasi pitää, tahtoo hän ensin tarkoin tietää, mistä ollaan, mitä sinne on asiata, onko siellä omaisia j. n. e., joihin tiedon saatuaan on mieluinen neuwon antamaan. Puhtaus ja siisteys rahwaalla huone-järjestyksessä sekä ruoka-astioissa näyttää olewan sen werran jäljessä Länsi- ja Etelä-Suomen suhteen, minkä werran tämä seutu aikaisemmin on joutunut wenäläisten yhteyteen, nim. 70 wuotta. Miehet owat waatetuksessaan siewät; mutta naiswäki liian rakastaa punaista waatteissaan. — Maansa wiljelyksessä talonpojat owat rakastaneet, ja wieläkin rakastawat, suhdatonta kauran-kaswatusta, millä owat saattaneet maansa surkuteltawaan tilaan. Tätä heille seliteltyäni, owat muutamat ollut aiwan myöntäwäiset ja ennestäänkin jo alkaneet tajuta sen seurannot; mutta onhan niitäkin, mitkä kiiwaalla intökellä puolustawat esi-isäinsä tapoja paraaksi mailmassa. — Karjan hoito on täälläkin huonolla kannalla, niinkuin se walitettawasti on wielä koko Suomen maassa.

Äsken wiitattuani, että wenäläisyys on takaperäisyyttä waikuttanut, mikä toden totta onkin, tahdon sen ohessa mainita, että nykyisyyden innokas kansallinen riento näyttää täällä wilkkaampaa edistystä waikuttawan, kuin monessa muussa paikassa Suomeamme. Herra kapt. A. Daehn, ahkeralla ja kansan siwistystä harrastawalla toimellaan, on rakentanut omalla kustannuksellaan kansa-koulu-kartanon ja laittaa wuosittain siihen puut. Opettajana on h:ra G. W. Nygrén, joka myöskin lukkarin wiran toimittaa, ja hänelle seurakunta yhteisesti maksaa palkan. Mutta koulu-kartanon rakennuksiin ja puiden laittamisiin pitäjäläiset eiwät maksa mitään, syystä ett'eiwät ole katsoneet tarpeelliseksi koko koulua.

Talwinen luku-kausi päätettiin lasten edistymisen tutkinnolla tämän Toukok. 10 p., jossa oli tarkastelemassa h:rat: koulun yli-mies prowasti C. W. Enckell Haminasta, kapt. A. Daehn sekä kaksi hänen weljeänsä, maawiljelyksen-neuwoja C. Hornbostel ja joita-kuita muitakin, niin ikään seurakuntalaisiakin kuulemassa koko joukko. Tutkinto aloitettiin ja päätettiin rukouksella, jolloin sanottu esi-mies myöskin selitti koulun hyödystä ja waikutuksesta, kehottain seurakuntalaisia harrastawalla toimella lastensa ja maamme yhteistä hyötyä tämän kautta wastaisiksi ajoiksi walmistamaan. Tutkinnossa lapset selwästi ja miehullisesti wastasiwat opettajallensa kristin-opista, sekä Wanhan että Uuden Testamentin historiasta, Suomen historiasta, Suomen-maan-tieteestä sekä wähin luonnonkin asioista; luwunlaskussa toimittiwat osalukujen yhteen-laskua teräwästi; ja kirjoituksessa ei kuulunut paljon tulewan wirheitä, ja toiset heidän joukosta kuului senkin ojentawan selityksellään. Näin on täällä istutettu se kallis sielun walistus lasten nuoriin sydämmiin, josta nousewat hedelmät on sekä lapsille itselleen paras perintö ja iloisin lahja koko elämänsä päiwinä, kuin myöskin isänmamme korottawa woitto.

Sanotun koulun opettaja h:ra G. W. Nygrén on myöskin toimittanut, muiden hywän-tahtoisten awun kautta laina-kirjaston tähän kouluun, jossa on 450 eri kappaletta kansallen luettawaksi. — Kaikillen niillen, jotka isänmaallisella innolla owat näitä toimittaneet ja perustaneet kansamme siwistyksen koroitukseksi, eiwätkä ole säästäneet kuntoansa, omaisuuttaan ja woimiaan näitä toimeen saadessaan, on kaikilta isänmaan ystäwiltä kiitos annettawa.

Sippolan kartanon maanwiljelys on erittäin kiitettäwällä kannalla, josta ei ole tässä tilaisuutta kertoakseni; sanon waan, että se piammastaan wetää wertoja Mustialalle. Karja, jota hoitaa Sweitsiläinen, on kaunista ja sanotaan muutamain lehmäin lypsäwän 7 kannua päiwässä. Ruokinto-tapa, ruokkijain sanoja myöden on seuraawa: iltaisella kun tehdään silppua ammeisin, apilas- ja timotei-sekaisista hienoksi leikatuista heinistä, sekoittamalla siihen kaura-jauhoja (noin 1 tynnyri 70 lehmällen päiwittäin), jonka päällen ajetaan kuumaa ja kylmää wettä yhden werran, niin tämä silppu aamulla, jolloin ensin heiniä on annettu, karjalle syötetään, ja sitten olkia. Nämä annit toimitetaan ennen k. 9 e. p. Sitten owat lehmät rauhassa k. 4:ään j. p. p., jolloin mennään nawettaan ja annetaan ensin heiniä sitten aamulla tehtyä silppua ja taas heiniä. Nawetta puhdistetaan 2 kertaa, aamulla ja iltaisella.

D. T—n.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila ei ole wielä tullut entistä selwemmäksi. Se näinä päiwinä lewinnyt sanoma, että muka Ranska, Englanti ja Itäwalta jo kesäk. 6 p. olisiwat antaneet yhteisen walta-kirjoituksen Pietariin Puolan asioita warten, oli liian aikainen; sillä mainittuna päiwänä wasta kirjoituksen ehdotus jätettiin Itäwallalle. Mitä waatimuksia tämä ehdotus sisältänee ja mihin waatimuksiin Itäwalta yhtyy on wielä hywin epätietoista. Ainakin wakuutetaan, että Itäwalta ei suinkaan ole taipuwainen asettamaan semmoisia ehtoja, jotka jyrkästi loukkaisiwat Wenäjää. Wienin kabinetti on nyt, niinkuin usein ennenkin kahdella päällä ja kallistuu ainoastaan puolittain Länsiwaltain puolelle. Mutta jos kolmen wallan yh-

teinen kirjoitus siis ei tulisikaan sisältämään kaikkea, mitä Englanti ja Ranska owat siihen tahtoneet, katsotaanpa todennäköisesksi, että wiime-mainitut wielä lisäksi tulewat antamaan erinäisiä waatimuksiaan. Wenäjän wiralliset lehdet owat jo edeltä-käsin antaneet ymmärtää, että Wenäjän hallitus, noiden epälukuisten adressien nojassa, hywinkin woisi walita waikka sodan. Tämä osoittaa, mitä käytännöllistä seurausta rauhan suhteen adresseista ylipäänsä on ollut; mutta että sota todellakin walitaan, ei ole kuitenkaan läheskään warma. Ainoastaan sen jokainen näkee, ett'ei asiat enää kauan aikaa woi jäädä epätietoiseen tilaansa. — Wäli-juttuna ilmaantuu Preussin sisällinen riita-seikka. Berliniläisten lehtien ewäykseen owat 11 maaseudunlehteä yhdistyneet. Hallitus ei kuitenkaan aio peräytyä, waan on antanut käskyn läänihallituksille estää kaikin tawoin kunnallis-raatien sekaantumista waltioasioihin.

Puolassa sota yhä kestää, mutta kapinan woimat alkawat riutua. Tosin lukuisat joukot kulkewat maan läpi, mutta ei mikään niistä ole niin warustettu ja johdatettu, että niiltä olisi kestäwää wastarintaa tai waimakkaampaa tointa odottamista. Puolalaisten etewimmät päälliköt owat joko kaatuneet tai wangiksi tulleet, ja ne uudet nimet (Boneza, Orinski j. n. e.), jotka nyt tawataan kapinan etupäässä, owat suurempaa mainetta wailla. Että muutamia tappioita myöskin owat kärsineet, wakuutetaan eri haaroilta. Mutta toisaaltapäin mainitaan, ett'ei Wenäläistenkään päälliköt, johon wirkaan näin hajallisessa sodassa täytyy panna alhaisempiakin upsieria, osoita tarpeellista johdattaja-kuntoa. Wenäläisen wäen sotakuri kuuluu paljon parantuneen, mutta kapina-joukkojen wallattomuuksista walitetaan. Että raiwo on suuri kahdenkin puolen, näkyy siitä mitä „Wenäjän Inwalidi", sanoo eräästä tappelusta Tochijewon tykönä, ei kaukana Warsowasta: „sotamiehemme oliwat niin wihan wallassa, ett'eiwät kellenkään armoa antaneet; emmekä olekkaan mitään wankia ottaneet".

Sillä wälin keskuus-komitea yhä hallitsee säälimättömällä kädellä, toiwoen ulkomaalaista apua. Eräs kirjoitus Puolasta kuwailee tämän salaisen hallituksen tointa ja maan tilaa seuraawalla tawalla: „Meillä on kyllä Wenäläistä sotawäkeä ja Wenäläisiä wirkamiehiä, mutta Wenäläistä waltaa meillä ei ole. Ainoa tunnustettu walta on Kansallis-hallituksen. Minä jo kauan aikaa en ole mitään weroa maksanut Wenäjän hallitukselle — siitä selwästä syystä, ett'ei minulta ole mitään waadittu. Ja weroja ei waadita, siitä syystä että kansallishallitus on kieltänyt wirkamiehiä sitä tekemästä. Sitä wastoin kansallishallituksen määräämät werot suurella tarkkuudella waaditaan ulos ja maksetaankin".

Wenäjän wiralliset lehdet tietäwät, että ne kapinan-hankkeet, mitkä Puolalainen wäestö Kiowan kuwernöri-kunnassa aloitti, owat kokonaan raunenneet, osittain talonpoikien uskollisuuden kautta. Sitä wastoin Littuasta, Wolhyniasta ja Podoliasta yhä kuuluu wirkeätä metelin-tointa. Muualla Wenäjässä owat salaiset seurat ankarassa toimessa sytyttämään kapinaa hallitusta wastaan.

Kreikka on wihdoin saanut kuninkaan, nimittäin Tanskalaisen prinsin, Wilhelmin, joka tämän kuun lopulla lähtee uuteen waltakuntaansa.

Amerikan Yhdyswalloissa kallistuu woitto milloin tälle, milloin toiselle puolelle. Wirginiassa oli taas toukokuun alussa werinen tappelu eteläpuolella Rappahannock'ia, jonka perästä Yhdyswaltalainen kenraali Hooker, joka oli kadottanut lähes 20,000 miestä, wetäytyi joen pohjoiselle puolelle ja aikoo puolustaa Washingtonia. Eriwaltalaisten kenraali Lee kuuluu hankkiwan mennä Rappahannock'in yli. Lännessä sitä wastoin pitkin Mississipiä owat Yhdyswaltalaiset olleet woitolla. Heidän kenraalinsa Grant walloitti toukok. 13 p. Jacksonin, on sitten marssinut Vicksburia wastaan, lyönyt Eriwaltalaisen armeijan ja alkanut piirittää kaupunkia; mutta ensimäinen rynnäkkö on ollut hänelle onneton ja kuuluu maksaneen lähes 5,000 miestä.

Hallituksemme ruotsi-kiihosta.

Nykyiseen aikaan, jolloin ulkomaan sanomissa niin paljon perättömiä muka ladellaan Suomalaisten ajatuksista ja mietteistä, ja toisaalta päin meitä loukataan epäluulolla, johon emme tiedä antaneemme wähintäkään syytä, sopii tosin kysyä, mitkä ne asiat oikeastaan owat, jotka antawat jotakin todennäköisyyden warjoa semmoisille joka haaralta päällemme wiskatuille parjauksille. Että muutamat maansa heittäneet werettömät owat tarttuneet tähän tilaisuuteen ollaksensa muka Suomen edusmiehinä Ruotsin juomingeissa ja sanomakirjallisuudessa, ei tosin mitään merkitse; sillä täällä Suomessa on jo totuttu pitämään hywin wähän lukua näistä Ruotsin puolisista tohuista. Pahempi kyllä on, että muutamat meidän omassakin maassa julistawat jokseenkin harrasta Ruotsin-rakkautta, joka jos itsessään kyllä wiatonkin, kuitenkin on wähimmäkseen sopimaton tällä hetkellä, jolloin Ruotsi kenties tulee sodalla uhkaamaan meidänkin maata. Mutta yksi wielä pahempi seikka löytyy, joka erittäin on sowelias antamaan muukalaisille wäärää käsitystä mielenlaadustamme. Tämä seikka on Hallituksemme erinomainen ruotsi-kiihko.

Ulkomaalainen, joka tänne tulee, saapi ylipäänsä hakemalla hakea, ennenkuin woi keksiä, ett'emme ole pelkkiä Ruotsalaisia, joita ainoastaan sodan onni on lohkaissut irti Ruotsalaisesta emämaasta. Siwistyneet säädyt ainakin kaupungeissa owat melkein umpi-ruotsalaisia; wirkakieli on umpi-ruotsalainen; koulut owat ruotsalaiset; rahamme on ruotsalainen; kaikki julkinen ja wirallinen toimi, kaikki mitä jo pintapuolelta astuu jokaisen katsojan silmiin, — kaikki on pelkkää ruotsia; ja jos ei olekkaan tästä kaikesta sowelias syyttää hallitusta, ei ole myöskään se wähän Suomalaisuutta, mikä näkywiin tulee, millään lailla hallituksen syyksi luettawa. Näin ollessa kysymme, kuinka se mahdollista olisikaan, että meitä Ruotsissa ja muualla muuksi luultaisiin, kuin selwiksi rannalla itkewiksi Ruotsalaisiksi. Meille wastataan, että ruotsinkieli Suomessa seisoo historiallisten seikkojen nojassa, joita ei käy yht'äkkiä muuttaa, ja että hallitus on wähitellen ryhtynyt niihin toimiin, jotka woiwat walmistaa siaa omalle kansalliselle kielellemme. Me olemme walmiit tunnustamaan, että hallitus wiime wuosina on tässä kohden tehnyt jotakin, waikka, niinkuin jo ennen olemme muistuttaneet, nämä Suomen kielelle suodut myönnytykset mielestämme enemmin owat lähteneet Hallitsijan oikeuden-tunnosta kuin omien hallitusmiestemme hywästä tahdosta. Me tiedämme myöskin, että tässä tarpeellisessa asiassa on monta seikkaa, joissa aiwan äkillinen muutos olisi mahdoton ja ehkä waarallinenkin. Mutta hallituksemme onkin ollut erinomaisen malttawainen tässä asiassa, — niin malttawainen, että ainoastaan sisällinen taipumattomuus woipi selittää ne wiiwykkeet ja werukkeet, joita on osattu asialle panna. Me emme ymmärrä, mikä olisi estänyt esim. säätämästä jo aikaa sitten, että kouluissa muutamat aineet owat suomeksi opetettawat, että kihlakunnan tuomarit saisiwat tehdä pöytäkirjansa suomeksi, jos itse tahtowat, että sotawäkemme komentaminen tapahtuisi suomeksi, että suomenkielisiä teos-kouluja asetettaisiin j. n. e. Tätä kaikkea olisi woitu panna toimeen milloinka hywänsä; jos halua hallituksella olisi ollut. Sitä ei ole tehty, ja muuta todellista syytä on waikea siihen keksiä, kuin hallitus-miestemme taipumattomuus Suomenkieleen.

Mutta muita seikkoja löytyy, joissa hallitus ei minkään syyn tähden waan paljaasta Ruotsi-kiihkosta osoittaa ylenkatseensa Suomenkieltä wastaan. Tahdomme mainita pari esimerkkiä. Wuoden alussa otti hallituksemme waltiowelan Rothschild'ilta Frankfurtissa ja lähetti ulos Suomen waltion welkaseteleitä. Nämät oliwat kahdella kielellä, joista toinen oli saksa, nähtäwästi Rothschild'in ja kauppa-maailman tähden. Mutta toiseksi kieleksi pantiin — suomeako? — ei, waan ruotsia. Mitä wirkaa ruotsinkielellä siinä oli, on waikea ymmärtää, koska omankin maamme rahamiehet, elleiwät suomea osaisikkaan, warmaankin osaawat saksaa. Mutta senpä ruotsinkieli ainakin siinä toimittaa, että Rothschild ja koko maailma luulee meidät selwiksi Ruotsalaisiksi. Jos siis ulkomaan sanomalehdet nykyaikoina owat puhuneet yhtä ja toista ruotsalaisuudestamme, niin owat mielestämme syyttömiä; sillä kuinka he woisiwat pitää suurta lukua maan omasta kansallisuudesta, kun ei oma hallituksemmekaan kehtaa sitä maailmalle näyttää.

Olimme luwanneet ottaa wielä esimerkin, ja joukosta tiedämme tuskin mitä walita. Se on ensi katsannolla hywin wähäpätöinen asia, että tien wiitat ja rajatolpat maanteillämme owat ruotsinkielisiä; wähäistä tärkeämpi on se, että rautatiemmekin on asetettu melkein umpi-ruotsalaiselle kannalle. Meille Suomalaisille on tästä paljon haittaa. Mutta ulkomaalaisellekkin, joka Suomessa matkustaa, astuwat nämä seikat kohta silmiin ja hän palaa tästä maasta sillä wakaalla luulolla, että omaa kansallisuutta meillä ei ole, waan ruotsi täydessä woimassa ja Ruotsi täydessä toiwossa. Nämä kohdat olisi hallituksemme jo aikaa woinut korjata, taikka rautatien suhteen alusta saakka estää. Mutta hallituksemme häpee olla muka suomikiihkoinen, ja on sulasta ujoudesta kaatunut ruotsikiihon puolelle. Kulkuneuwojemme ruotsalaisuus on ollut Suomen omalle kansalle haitaksi eikä kellenkään tähän asti hyödyksi. Nyt, jos sota sattuisi, taitaa siitä edes jotakin apua olla, nimittäin Ruotsalaiselle walloitus-armeijalle, joka täällä tosiaan woipi kulkea yhtä tuttawasti, kuin kotosellaan. Mutta se wähäinen haitta woisi sen ohessa sattua, että oma Suomen sotawäkemme joskus saattaisi eksyksiin joutua. — Eikö tämä kaikki ole warsin mukawasti laitettu?

Meillä on wielä yksi teko-asia tarjona. Näinä päiwinä ilmestyi wähäinen kirjawihko, jonka hallituksemme kustantaa, ja joka myydään muka Helsingin suomalaisen kansakoulun eduksi. Tä-

mä kirja jo on tullut ulos ruotsiksi; suomennosta myöskin kuuluu puuhattawan. Nimi on lyhyesti: Kahdesta kielestä Belgiassa. Tämä nimi jo antaa lukijan arwata, millä tarkoituksella senlaista kirjaa meillä julkaistaan. Belgiassa, niinkuin tiedämme, on kaksi kieltä, ranska ja flamandi, joista jälkimäinen on pidetty samassa alhaisessa tilassa kuin suomenkieli meillä, ja wiime aikoina on koettanut kohota orjuudestaan. Kirjantekijä, Dierckx, „ensimäisen luokan wirkamies", tahtoo hywänsäwyisesti sowintoa rakentaa, ja toiwoo senlaista kaksikielistä kansallisuutta, jossa jokainen Ranskalainen Belgiassa oppisi flamandia ja jokainen Flamandilainen ranskaa. Mitä järjelliset miehet itse Belgiassa aattelewat tämmöisestä ehdotuksesta, emme tiedä; kuitenkin tuo ensimäisen luokan wirkamies puhuu monta asiaa, jota meidänkin hallitusmiehemme saisiwat panna sydämmelleen. Mutta meidän oloihin kirjan pää-tarkoitus ei ollenkaan sowi, ja siinäpä siis se kumma on, kun hallituksemme on sen julistanut ikäänkuin omaksi programmikseen. Belgiassa on kaksi kansaa ja kieltä, jotka melkein tasan jakawat maan kahteen yhtä suureen osaan. Että nämä kaksi eri kansaa owat yhdistyneet yhdeksi waltioksi, on kyllä luonnotonta; mutta se on Belgialaisten oma asia. Elleiwät tahdo eritä toisistaan, niin sowittakoot wälinsä miten paraiten woiwat. Täällä Suomessa taas ei ole sanottawasti muuta kansaa kuin Suomalaisia, eikä lie todenteolla hallituksemmekaan ajatus, että kaikkien Suomalaisten pitää ruotsia oppiman, samalla kuin wirkamiehemme täällä oppiwat suomea. Olemme ajatelleet päämme puhki, käsittääksemme, mitä asianomaisten tarkoitus tällä kirjalla lienee ollut. Nykyisissä waltiollisissa oloissamme ei kaksikielinen kansallisuus ole suinkaan tarpeellinen, niinkuin se ei missään tilassa ole suotawaa. Ainoastaan siinä tapauksessa, jos jälleen joutuisimme Ruotsin wallan alle, olisi Suomenkieli waltiollisessa suhteessa johonkin määrään werrattawa flamandiin. Että kirjan ehdotukset semmoisessakaan tapauksessa woisiwat tydyttää ketään, emme usko. Tahdomme wain muistuttaa, että on aiwan tarpeetonhuolenpito ruweta katsomaan olojamme Belgianmukaiselta kannalta.

Näinä aikoina on ollut paljon puhuttu uskollisuuden adresseista, joilla muka olisi ulkomaan lehtien juttuja wastustaminen. Me olemme katsoneet tämmöiset adressit tällä hetkellä monestakin syystä tarpeettomiksi, ja lisäämme, että ainoa seikka, joka tekee meidät epäiltäwiksi kaikkien silmissä, on juuri oman hallituksemme erinomainen ruotsalaisuuden-into, minkä edellisessä olemme osoittaneet. Kuinka hallitusmiehemme tällä tawoin wastaawat Hänen Majesteettinsa luottamukseen, emme tahdo arwostella. Kansan luottamusta eiwät ainakaan sillä saawuta.

Laillisia Ilmoituksia.

K. Waasan howioikeus on suonut Nikolai-kaupungin pormestarille G. Withanderille wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi, luettu tämän kesäkuun 1 p:stä, sekä sillä aikaa mainitun kaupungin pormestarinwirkaa toimittamaan määrännyt howioikeuden-auskultantin E. W. Tegengren'in.

K. Wiipurin howioikeus on wiime toukokuun 19 p:nä kiwulloisuuden tähden antanut Juwan tuomiokunnan tuomarille B. E. Paldani'lle, joka mainittuun päiwään on toimittanut wirkaansa ainoastansa Juwan ja Puumalan pitäjäin erinäisissä käräjäkunnissa, wapauden tuomariwiran toimittamisesta näissäkin käräjäkunnissa kolmeksi kuukaudeksi, luettu tämän kesäkuun 1 p:stä, sekä saman ohessa määrännyt waratuomari N. H. B. Grotenfelt'in sillä aikaa suorittamaan tuomarinwirkaa mainituissa käräjäkunnissa.

Hiippakuntain sanomia.

Kuopion hiippak. Konsistoriumissa 23 p:nä toukokuuta. Waltuuskirja annettiin konreht. A. Helanderille lehtorin wirkaan historiassa. — Awonaisena on: yhden opettajan wirka Kuopion yli-alkeiskoulussa, haettawa 56 päiwässä. — Määrätty: lisä-opettaja, maist. G. Marelius edeskinpäin toimittamaan opettajan wirkaa Kuopion yli-alkeiskoulussa. — Toukok. 27 p:nä: Awonaisena: opettajan wirka Kajanin ala-alkeiskoulussa. — Määrättiin: armo-wuoden saarnaja Yläkiimigissä O. A. Wallin wäli-ajan saarnaajaksi Kajaaniin 1:stä p:stä kesäkuuta; wäliajan saarnaaja Rowaniemellä, wara kirkkoh. K. F. Tillman armowuoden saarnaajaksi Yläkiiminkiin wiimeksi mainitusta päiwästä. — Kokeellisen opettajan tutkinnon ottiwat: kielten-opettaja K. E. Roos lehtorin wirkaan historiassa, arwosanalla approbatur $^{15}/_{24}$; 28 p:nä: opetustieteen kokelas Th. Stenbäck opettajaa wirkaan ala-alkeiskoulussa, arwosanalla approbatur $^{13}/_{24}$; 29 p:nä: maist. G. Marelius arwosanalla approbatur cum laude $^{21}/_{24}$. — Kokeellisen tutkinnon kouluttajan wirkaa warten latinan kielessä otti 30 p. wiime Huhtikuuta w. t. kouluttaja, maist. A. E. Snellman oppilauseella approbatur cum laude ($^{21}/_{24}$). Kesäk. 3 p:nä. Kuollut: lopulla wiime Huhtik. kappal. Rautiolla, wara kirkkoh. H. J. Erwast. — Awonaisena on kappal. wirka Rautiolla, haettawa 90 päiwässä, ja siaisen wirka lehtorin wirkaan latinan kielessä Oulun ali-opistossa 1 p:stä Syyskuuta, siksi kuin siihen oikea lehtori woidaan panna, haettawa 56 päiwässä. — Wirkawapaus myödytettiin kappal. Pudasjärwellä, wara kirkkoh. ja jumal. opin kokelas R. B. Montinille kahdeksi kuukaudeksi.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

La'in opillinen Käsikirja yhteiseksi siwistykseksi. Ruotsiksi kirjoittanut ja lisäyksillä korjannut **Johan Philip Palmén.** Suomentanut **Elias Lönnrot.** 62 ½ kop.

Hengellinen laulaja. Ensimäinen wihko. 12 kop.

Ilon siemeniä sowintolan peltoon. 4 kop.

Kappaleita kokeneen maamiehen Muisti-kirjasta. 8 kop.

Ilmoitus.

Ensitulewan heinäkuun alusta annetaan täältä Porin kaupungista kerta wiikkoonsa uusi suomenkielinen sanomalehti nimeltä: **Lännetär, sanomia Porista.** Tätä lehteä saadaan tilata Porissa M. Thiesenin kirjapainossa 35 kopeekkaan puolelta wuosikerralta, ja postikonttooreissa tawallisten postimaksuin siihen lisäämällä. Ilmoituksia otetaan julkaistawaksi lehteen 2 kopeekkaan pieneltä riwiltä, ja 5 kop. lyhyimmästä ilmoituksesta.

Pyydetään nöyrimmästi suomen- ja ruotsin-kielisten sanomalehtein toimituksia tätä ilmoitusta lehdissään julkaisemaan.

Porista, toukokuussa 1863. Toimitus.

Ulos-hyyrätään:

300 Ruplalla nyt kohta Kesäk. 1 päiwään asti w. 1864 erinäinen asunus, sisältäwä 6 asuinhuonetta, lämpimän esikon eli tamburin ja kyökin, awaran wintin ja hywän kellarin. Huoneet owat katseltawina ja suostumus tehtäwä Porwari Sackléen'in kartanossa Konstantini-kadun ja Rauhankadun kulmauksessa, joka päiwä kl. 9—10 aamulla, kysyttäissä maisteria E. Boehm.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai, keskiwiikko ja lauantai,** k:lo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Höyry- Laiwat.

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Kesäk. 16 p. täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Suomi"**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Kesäk. 16 p. täältä Tammisaareen, Turkuun, Räpsöösen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään Kesäk. 15 p. k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Kesäk. 18 p., k:lo 4 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Kesäk. 18 p., k:lo 6 aam., täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Kesäk. 23 p. täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Viktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo 3 ½ jpp.

Höyrywene **„Sibbo"**, päällikkönä kapteini J. A. Bastman, lähtee kaikki arkio-päiwät Helsingistä k:lo 8 epp. ja Porwoosta k:lo 2 ½ jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 7 r. tynnyri.	Munatiu 25 k.
Ruisjauhot 59—60 k. Lℓ.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓ.
Ohrat 5—5: 50 k. tynnyri.	Tuoreet lahnat 2½—4 k. ℓ.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.	Tuoreita ahwenia 3—4 k. ℓ.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoreet hauet 3—4 k. ℓ.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.	Tuoretta silakoita 16—18 k. kappa.
Kaurakryynit 35—36 k. k:pa.	Tuoreet kuhat 5—7 k. ℓ.
Perunat 10—12 k. kappa.	Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 10 k. Lℓ.	Suolattuja silakoita 50—60 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 Lℓ.	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. Lℓ.	Koiwu-halkoja 4—4: 20 k. syli.
Wasikan-liha 1: 50—2 r. Lℓ.	Mänty-halkoja 3—3: 20 k. syli.
Palwattua sian-lihaa 2: 50 k. Lℓ.	Kuusi-halkoja 2—2: 20 k. syli.
Tuoretta woita 16 - 18 k. ℓ.	Wiina 90—95 k. kannu.
Ruoka-woi 2: 80—3 r. Lℓ.	Heinät 13—16 k. Lℓ.
Maito 5—6 k. k:nu.	Thimothej 18—21 k. Lℓ.
Piimä 5—6 k. k:nu.	Oljet 5—7 k. kupo.
Taale 5—6 k. korttieri.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 48. Tuorstaina 18 p:nä Kesäkuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Witikka.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Saelan. — Ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen; ilta-saarnan: w kirkh. Thomander.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Kesäk. 18 p. k:lo 4 jpp., huutokauppa irtaim. tawarasta toisessa kerrassa Kiseleff'in kiwimuuria Unioni-kadun warrella.

" k:lo 4 jpp., Lähetys-seuran wuosikokous.

Huomenna Perjantaina.

Kesäk. 19 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp., huutokauppa Kiseleffin kartanossa jatketaan.

" k:lo 12 päiwällä, urakka-kauppa maakonttorissa tehtäwistä korjauksista Porwoon ylialkeiskoulun rakennuksissa.

" k:lo puoliwäl. 8 jpp., Näytelmä runnipuiston-teaterissa.

Lauantaina.

Kesäk. 20 p. k:lo 11 epp., urakkakauppa Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla halkojen, talikynttilöiden, hamppu-öljyn ja lamppusydänten toimittamisesta.

" k:lo 1 päiwällä, huutokauppa 60 tynnyristä breßlingiä (pientä silliä) Uschakoffin makasiinissä, läntisellä rantapartaalla N:o 7.

Sunnuntaina.

Kesäk. 21 p. k:lo puoliwäl. 8, Näytelmä puisto-teaterissa.

Maanantaina.

Kesäk. 22 p. k:lo 12 päiwällä, urakkakauppa maakonttorissa 508 ruis-säkin kuljettamisesta meritse täältä Sawonlinnaan.

Helsingistä.

H. M. Keisari on, alam. pyynnön johdosta, arm. suonut keis. senaatin prokuratorille ja ritarille C. C. Gadd'ille wirkawapauden kolmeksi kuukaudeksi, luettu tämän kesäkuun 15 p:stä, antaen hänelle luwan oleksia ulkomaalla tämän ajan kuluessa. Ja kaikki prokuraatoriwirkaan kuuluwat toimitukset tulee sillä aikaa suorittamaan apulainen prokuraatori-toimikunnassa, esittelijäsihteeri ja ritari K. E. Munck.

H. M. Keisari on, alam. anomuksen johdosta, wiime toukok. 28 (16) p:nä arm. wapauttanut toimikunnan-päällikön apulaisen Suomen kenraalkuwernöörin-kansliassa, ritari B. Lundahl'in tästä hänen wirastansa elinkautisella pensionilla, sekä samaan wirkaan arm. nimittänyt ja määrännyt translaatorin mainitussa kansliassa, ritari F. Lerche'n.

S. p. on **H. M. Keisari** arm. nimittänyt ja määrännyt Helsingin kaupungin kämnerioikeuden esimiehen A. F. Jansson'in alapoliisimestarikśi tähän kaupunkiin, sekä Turun raatioikeuden ja maistraatin notarion waratuomari C. Aspelund'in pormestarikśi Kristiinan kaupunkiin. (S. Julk. S.)

Litteraturblad N:o 4 tuli ulos menneellä wiikolla ja sisältää: 1) Kotimaan kirjallisuutta; 2) Adam Mickiewicz; 3) Puhe Porwoon julkisen kymnasiumin ja kymnasiumkäin-koulun wihkimisessä; 4) Rautateistä (jatko); 5) Wanhoja ja uusia tietoja Walkjärwen pitäjän tiloista j. n. e.; 6) Merkillisiä löytöjä maasta Hauhon pitäjässä; 7) Roth, J. J.; 8) Epilog (runoillut F. C.). —

Uutta kirjakaupassa. Tänään ilmestyi „Opiksi ja Huwiksi Lukemisia Suomen perheille. Toimittanut Yrjö Koskinen. I". Hinta 1 markka. Kirja, jossa on 72 siwua 8:o kaunista tiheätä pränttiä ja 4 puupiirrosta, sisältää: 1) Talwisatama luoteisessa jäämeressä, eli kertomus kuinka Englannin laiwat Hekla ja Griper wiettiwät talwensa Melwille-saaren tykynä ww. 1819, 1820; ynnä silmäilys edellisiin luoteis-retkiin; 2) Pumpuli; 3) Wiipurin Pamaus; ja 4) Suomalaiset Delawaren siirtokunnassa Pohjois-Amerikassa. Kirjan arwosteleminen ei ole meidän asia.

Suomen Kirja-kustantaja-yhteyden wuosikokous pidettiin tän kuun 12 p. Wilkkaan keskustelemuksen perästä päätettiin, että yhteyden asiamies, jos hän kolme wuotta olisikin welwollisuuksiansa täyttänyt, kuitenkin wielä kolmeksi wuodeksi toimittaisi uutta takausta, jonka aian kuluttua, jos yhtämittaista rehellisyyttä ja tarkkuutta oli osoitettu, ei enään takausta tarwittaisi. Muutamille asiamiehille päätettiin lähettää muistutus tarkemmasta asetusten noudattamisesta. Yhtiö muutoin päätti hakea oikeutta antaa ulos kirjakauppasanoman Suomenmaata warten, minkä kirjankustantaja Sederholm toimittaisi.

Yhtiön nykyiset jäsenet owat: hrat J. C. Frenckell ja poika Helsingissä, J. W. Lillja ja kumpp. Turussa, P. Tikkanen Helsingissä, Wasenius ja kumpp. H:gissä, Suom. Kirjall. Seura H:gissä, Fredrik Liewendal H:gissä, G. L. Söderström Porwoossa, S. G. Elmgren H:gissä, J. F. Granlund Turussa, Z. Topelius H:gissä, P. Aschan ja kumpp. Kuopiossa, J. Damberg H:gissä. Suom. Kirjall. Seura Wiipurissa, Yrjö Koskinen H:gissä, Kohtuuden Ystäwät H:gissä, Theodor Sederholm H:gissä, J. Ph. Palmén H:gissä, Frenckell ja pojan kirjakauppa H:gissä, Sederholm ja kumpp. H:gissä, Th. Stolpe H:gissä, ja E. G. Eurén Hämeenlinnassa.

Yhteyden asiamiehinä (kirjakauppiaina) owat: Helsingissä Frenckell ja pojan kirjakauppa, Wasenius ja kumpp. kirjakauppa, Sederholm ja kumpp. kirjakauppa; Turussa Frenckellin kirjakauppa ja A. W. Edgrén; Tampereella Frenckellin kirjakauppa; Parwoossa G. L. Söderström; Wiipurissa C. G. Clouberg; Käkisalmella K. J. Moberg; Kuopiossa P. Aschan ja kumpp.; Hämeenlinnassa A. W. Grönholm; Tammisaarella J. F. Möller; Oulussa Chr. Ew. Barck; Tukholmassa Samson ja Wallin; Heinolassa A. H. Frigrén; Porissa Otto Palander, Lowiisassa C. A. Nyberg; Pielis-Joensuussa Mathias Silwan; Kristiinassa K. J. Bergman; Pietarissa Simon Anttonen, Jäwäskylässä G. L. Pesonius; Raumalla B. J. Anthoni; Kokkolassa Wilh. Ebrenius; Sawonlinnassa Edw. Hellman; Mikkelissä M. Hajander, Haminassa O. L. Lojander; Waasassa Danielson ja kumpp. kirjakauppa.

Suomen Yhdyspankki. Niinkuin wiimeisellä siwullamme painettu ilmoitus osoittaa, jakaa yhdyspankki nyt osake-kirjoja osakkailleen ja nämä saawat pankin konttoreissa ilmoittaa, minkä-suuruisia osakekirjoja tahtowat. Osakekirjat owat painetut Berlinissä, ja kuten niin ruotsikiihkoiselta laitokselta sopikin odottaa, on myka unohdettu niihin panna Suomenkieltä. Sattuupa kuitenkin pahaksi onneksi niin, että osakkaiden seassa on koko joukko Suomenkielisiä, useita umpi-suomalaisiakin, ja waikka yhdyspankki yleensä ei ole pitänyt niistä mitään lukua (niin että postilähetys-wekselit owat umpiruotsalaisia, ja esm. Wiipurin konttori wiime Otawassa antaa ilmoituksiansa ainoastaan ruotsiksi), tuntui kuitenkin tämä osakekirjojen umpiruotsalaisuus melkein liian törkeältä; useat osakkaat, jotka siitä tiedon saiwat, eiwät luwanneet ottaa senlaisia osakekirjoja wastaan. Ilmoitus nyt osoittaa, että yhteis-hallitus aikoo painattaa toisiakin Suomenkielisiä osakekirjoja, ja käskee jokaisen antamaan konttoreihin ilmi, minkä-kielistä osakekirjaa kukin tahtoo. Kehoitamme niitä pankin osakkaita, jotka Suomenkieltä eiwät kokonaan ylenkatso, että tässä asiassa wakawasti pitäwät omaa ja kielensä puolta.

Koulun-opettaja-kokous Hämeenlinnassa alkoi wiime maanantaina klo 9 aamulla jumalanpalweluksella, jolloin lehtori toht. Lindström saarnasi tekstistä Wiis.kirj. IX: 1—4. Sen perästä keskustelemukset alkoiwat ykialkeiskoulun suuressa salissa prowessori Cléwen esimiehyyden alla. Kokouksen sihtieriksi walittiin lehtori Eurén. Saapuwilla olijain lukumäärä saattoi nousta lähemmäs sataan; kuitenkin oli kaukaisemmista kaupungeista, maamme itäisistä ja pohjoisista osista, warsin harwoja koulukunnan jäseniä. Syynä siihen kuulu ei suinkaan olleen puuttuwa halu, waan (sanokaamme se suoraan) puuttuwat warat. Sen siaan oli kokoukseen tullut useita, jotka

eiwät suorastaan kuulu itse koululaitokseen. Keskustelemiset käwiwät, kuten meillä on tawallista, ensi-alussa wähän hajallisesti, mutta näyttiwät wakaantuwan. 2:sessa kysymyksessä arweltiin, että Suomen kieli, maa, kansa ja historia tarwitsisi enemmän siaa opetuksessa. 4:ttä kysymystä warten (mitä lukuaineita olisi pantawa wenäjän siaan) asetettiin eri komitea; samate toinen komitea niitä kysymyksiä (6—13) warten, jotka koskewat erilaisten oppilaitosten sowitusta toisiinsa, lukion ja alkeiskoulun yhdistämistä j. n. e. — 16:nteen kysymykseen, onko koululle edullista, että sen hallitus on kirkollisten wirkakuntain wallassa, wastattiin yksimielisesti kieltämällä; mutta koulujen keskus-hallituksen suhteen oli monta eri mieltä. Enemmistön ajatus oli, että kansakoululla, oppineella koululla ja ammatti-koululla pitäisi oleman yhteinen hallitus, että kaswatustieteen prowessori ja kansakoulun yli-inspehtori olisiwat siinä määrä-jäseninä, ja muut waalin kautta ehdolle pantuja ja hallituksen asettamia. Kuitenkin moni olisi tahtonut kolme eri hallitusta, yhden kullekkin hiippakunnalle. Kys. 22, 23 ja 24 päätettiin, että kruunu yksinään kustantakoon koulut; kys. 27, että opettajilta on waatiminen täysi taito suomenkielessä; kys. 33, että kaswatus-opillinen sanoma on Helsingistä toimitettawa; kys. 36, että indigenat-oikeus on häwitettäwä; kys. 42 ja 43, että kaikkein waltuutettuin opettajain pitää oleman rehtorin-waalissa osallisina. — Klo ½2 eilen oli päästy 47:nteen kysymykseen.

Maanantaina ehtoopäiwällä pitiwät kokouksen jäsenet yhteisen päiwällisen Hämeenlinnan puistossa.

Heinäkuorma paloi eilen aamulla keskellä katua, lähellä pitkää siltaa. Tornien torwet antoiwat toitahuksiaan ja ihmiset tuliwat liikkeelle. Muuta wahinkoa ei tapahtunut.

☞ **Lähetys-seuran wuosikokous** pidetään tänään ehtoopäiwällä klo 4, kirkonkokous-paikassa.

Maaseuduilta.

Waasan Piplia-ja Ewankeliumillinen seura wietti wiime toukok. 28 p. muiston 45-wuotisesta waikutuksestaan. Silloin luetusta wuosikertomuksesta nähtiin, että wuoden kuluessa 97 ruotsinkielistä ja 54 suomenkielistä pipliaa sekä 539 ruotsinkielistä ja 326 suomenkielistä uutta testamenttia on myyty, että 2 suomenkielistä ja 2 ruotsink. pipliaa sekä 167 suomenk. ja 167 ruotsink. mutta testamenttia on ilmaiseksi jaettu, että kahdelle torpparille Isossa-kyrössä ja Ylistarossa, jotka erinomaisella innolla ja uutterudella owat nuorisolle opettaneet kirjanlukua ja weisuuta, on lahjoitettu yksi koko-piplia kummallenkin, ja että seura kaikkiansa on wuoden kuluessa käyttänyt 1,055 m. tarkoitustensa edistyttämiseksi, nimittäin lahjaksi-jakamisiin, hinnan alentamisiin j. n. e. Seuran jälillä olewat kirjawarat nousiwat 3,000 markkaan. Tuloja oli ollut: Jäsen-maksuja 1,205 m., wapaehtoisia lahjoja 27 m., inträssejä 770 m., myydyistä kirjoista 1,915, eräästä lainasta sisäänmaksettu 48 m., eli kaikkiansa 3,965 m.; — menot: ostetuista kirjoista 3,044 m., toimi-kustannuksia 280 m., kaikenlaisia 22 m., eli kaikkiansa 3,346 m. Säästyneet warat owat: maksamatonta inträssiä 173 m., uloslainatuita rahoja 14,632 m., ja selwää rahaa kassassa 575 m., eli yhteensä 15,380 m. — Rahasto ewankeliollisia kirjoja warten oli wuoden kuluessa woittanut inträsseistä 133 m. ja saanut wapaehtoisia lahjoja 44 m., mutta oli antanut ulos hra Saarnaaja Manneliniille Degerby'ssä hänen tekemästään „Uskon kappaleiden selityksestä“ määrätyn palkinnon 200 m., wirsikirjoiksi Siperian wangeille 95 m., ja kaikenlaisiin 3 m., niin että rahasto oli wähentynyt 121 m., ja nyt sisälti säästynyttä waraa 2,643 m.

Lahjoitettawaksi määrättiin 164 ruotsink. ja 332 suomenk. uutta testamenttia Waasan läänin eri seurakuntiin, etenkin niiden wäkiluwun suhteen, kuitenkin niin, että Isokyrö, Ylistaro ja Kauhawa, joista seurakunnista runsaammin tulee seuralle waroja kuin muualta, saisiwat joitakuita lahjakappaleita lisääkin, ja että ne seurakunnat, jotka eiwät kahteen wuoteen ole ottaneet ulos mitä kirjoja niille on määrätty, tällä kertaa eiwät saisi mitään. — Samalla kertaa myöskin jaettiin ne pipliat ja uudet testamentit, joita Pietarin ewankeliollinen seura on lahjoittanut hädän-alaisille paikkakunnille Suomessa ja joista 1,000 markan arwoinen määrä on tulewa Waasan-lääniläisten osaksi. A.

Tampereelta 13 p. Kesäkuuta 1863. Porin maawiljelyseura piti täällä eilen wuosikokouksensa, jossa oli saapuwilla joinkin paljon sekä wallassäätyisiä, että talonpoikia. Seuran esimies awasi kokouksen puheella, jossa esitteli, miten seuran asiat owat nyt päättyneen wuoden kuluessa edistyneet, muistuttaen ett'ei siitä wielä woi mitään tuntuwampaa waikutusta odottaa, koska se wasta on ollutkin waan kolmatta wuotta liikkeellä. Jäseniä on seurassa tällä haawaa 112 henkeä, joista 93 wallassäätyistä ja 19 talonpoikaa. Muun muassa ilmoitti esimies, että seura oli saanut Suomalaiselta talousseuralta 200 ruplan käytettäwäksi kilpakynnön ja muihin palkintoihin tämän kokouksen pidettäissä. Näistä waroista päätettiin jakaa yli jo entiseltä määrättyen palkintojen wähempiä palkkioita kehoituksiksi niille, jotka osoittaisiwat etewämpää taitoa maawiljelyssä taikka käsityössä. Sitten alkoi kokoukselle esitettyen kysymysten keskustelu, joka yleensä oli jotenkin wirkeä. Erittäin oli ilahuttawaa kuulla talonpoikaisten jäsenten ilmoittawan kukin kokemiansa keskustelun alaisten asiain suhteen. Wiiwytyksenä oli tosin nytkin tuo kaksikielisyys, waatien milloin tällöin ruotsinkielisten puheiden suomentamista, jota ikäwää ja waiwallista työtä w. pastori Tamelander toimitteli; mutta tämä kaksikielisyys sanottiin kuitenkin olleen tällä kertaa wähemmin esteellinen, kuin wiime wuoden kokouksessa Porissa, sill' että muutamat herrasmiehet nyt lausuiwat mietteitänsä suomeksi. — Keskustelun päätettyä walittiin arwostelijoita elikoitten näyttelölle ja kilpakynnölle, jolloin edellistä warten määrättiin maisteri Idman, auditööri Riddelin, kartanon omistaja v. Numers ja talolliset Mäkipeska ja Sipilä; jälkimäistä warten taas majori Brakel, w. tuomari Törngren, w. pastori Tamelander, talollinen Harala ja pehtori Hellsten. Palkinnot elikoista jaettiin siten, että sonnista, joka oli w. tuomari Törngren'in, annettiin 1:nen, lehmästä, kauppias Eljander'in, 2:nen; lehmästä, torppari Silwan'in 3:mas, ja siasta, talollisen Piispalan, 2:nen palkinto. — K:lo kahden aikaan kokoontuiwat yhtiön jäsenet kaupungin seurahuoneeseen puolipäiwäisille, jossa esiteltiin ja juotiin useampia maljoja. — Jälkeen puolenpäiwän tehtiin Hatanpään kartanon pellolla kilpakyntöä, josta arwostelijat määräsiwät palkintoja: Kaarlo Leukolle Pirkkalasta hopeisen lakkarikellon, Juha Mikkolalle Messukylästä hopeisen pikarin, Matti Äijälälle Ylöjärweltä 10 markkaa, Manu Antinpojalle Ylöjärweltä 8 markkaa, Juha Jokelalle Hatanpäästä, Iisak Partolalle ja Heikki Nattarille, kullekkin 6 m., sekä 15:lle muulle hengelle 2 m. kullekkin. Wiimeksi tapahtui työaseitten näyttelö, jossa oli nähtäwinä erilaisia Tampereen kone-tehtaan tuotteita, kuten puimakone, juurikaswien leikkaaja, erilaatuisia auroja ja n. e. p. Palkintoja annettiin mainitussa tehtaassa walmistetuista: höyrykoneesta 1:nen, ja juurikaswien leikkaajasta 2:nen, sekä lukkarin waimolle Sohwia Sohlberg'ille kotokehrätystä pellawalangasta 3:mas. Masinatehtaan walmistama kylwökone hyweksittiin yleisesti. Kokous päättyi k:lo 9 illalla.

Ylikannuksesta. „Yhteisestä Maalais-palowakuutus seurasta, on nykyaikana ollut paljo puhetta; paljo kuuluu sekä pohjaa että etelää, jotka aikowat siitä pois erota, syystä muka, että maksot owat liian korkeiksi nousneet. Tämä kuitenkin olisi hywin ajattelemattomasti tehty. Monenkin on irtain ynnä kiinteimen kanssa palowakuutettu, ja täytyyhän makson silloin olla korkeamman. Sitä wastoin on seurasta monta etua, esim. sekin, että jos wahinko kohtaa, saa heti palo-rahan, jolloin sitä paraiten tarwitsee y. m.

Mutta kun nyt on jo niin paljo wakuutettuja yhteisessä isossa seurassa, niin olisi sopiwampi, että perustettaisiin uudet paloapu-seurat läänittäin; kymmenkunnan wuoden perästä sopisi niitä perustaa jo kihlakunnittain. Osakkailla olisi silloin parempi tilaisuus käydä seuran kokouksissa ja saada itse selko asiasta. Että pienemmätkin seurat kannattaa kuin nykyinen isoseura, tahdon näyttää Lohtajan pitäjän palowakuutus-seuran esimerkillä, joka on perustettu niinkuin iso-seurakin huonetten arwion jälkeen, sekä lukee ijäkseen yhden wuoden enemmän kuin isoseura. Edeswastaus-summa tässä seurassa nousee 250,000 Ruplaan, maksot owat olleet seuraawat:

W:a 1857	maksettiin	palorahaa	39 k.	1,000	R:sta	
„ 1858	„	„	1: 83	„	„	„
„ 1859	„	„	— 97¾	„	„	„
„ 1860	„	„	— 31	„	„	„
„ 1861	„	„	— 67	„	„	„
„ 1862	„	„	1: 3	„	„	„

Näin owat maksot olleet Lohtajan pienessä palowakuutus-seurassa; josta selwästi näkee, että se käypi hywin laatuun perustaa Paloapuyhdistyksiä läänittäin. Mutta älköön kukaan erotko wanhasta seurasta, ennenkuin uudet seurat owat perustetut ja saaneet armollisen wahwistuksen; makso on wähäinen wahingon suhteen, ja se on merkittäwä, että kaikissa muissa isoissa-seuroissa, maksot owat kalliimmat kuin tässä yhteisessä maalais-seurassa“. J. P. S.

Toimituksen muistutus. Kunn. lähettäjä on warsin oikeassa, että se olisi ajattelemattomasti tehty erota pois maalais-palowakuutus-seurasta. Ne eronhankkeet, jotka kuuluu pohjasta ja etelästä, owat kyllä ikäwiä, mutta epäilemättä ne enimmäksi osaksi jääwät paljaisiin hankkeisiin, sillä edullisempia wakuutus-ehtoja ei mistään ole saatawana, ja jokainen kyllä käsittää, että ei suinkaan ole liikanaista, waikkapa turwallisuuden hinnaksi maksaisikin ½ prosenttia turwatusta tawarasta. Jos siis joku pitäjä, kuten on uhattu, ottaisi eronsa yhtiöstä, se tosin on wahinko, mutta wahinko ainoastaan erkanewille, eikä seuralle, joka kyllä pysyy ja kaswaa. Ne talonpoiat, jotka arwelewat, että wuosimaksut owat nousseet ainoastaan suurten herraskartanoin jo tehtaiden tähden, muistakoot, että päin-wastoin wuosimaksut owat enenneet, sitä myöden kuin talonpoikaisia wakuutuksia

on karttunut. — Lähettäjän ehdotus pienemmistä seuroista kil'lakunnittain ei ole mielestämme käytännöllinen, koska säännöllistä hallitusta harwassa paikassa aian-pitkään lienee mahdillinen woimassa pitää. Lohtajan seuran numerot tosin näyttäwät edullisilta, mutta kuudesta wuodesta on liian aikainen mitään päättää.

Ulkomaalta.

Tärkein uutinen on, että Puebla ja sen 18,000 puolustajaa owat toukok. 17 p. antautuneet Ranskalaisille. Puolalaisessa kysymyksessä kuulun Itäwalta ehdotelleen ja Länsiwallat suostuneen, että sodan-seisahusta Wenäjältä ei waadittaisi, waan asian lykkäämistä niiden kahdeksan wallan punnittawaksi ja päätettäwäksi, jotka allekirjoittiwat Wienin loppupäätöstä w. 1815.

Puolasta owat tiedot yhtä sekawia kuin ennen. Köln. Zeit. mainitsee useita esimerkkiä, jotka osoittawat, että kahden puolen woittoja walehdellaan. Että kapina olisi masentumassa, ei kuitenkaan wielä suinkaan hawaita; sillä uusia sissi-joukkoja syntyy tuolla täällä metsissä ja korpimaissa.

(Lähetetty).

Epätasaisia kohtia kirkollisissa asioissa.

I.

Koulun ja kirkon yhdistyksestä.

Että epätasaisia kohtia kirkollisissa asioissa löytyy, siitä warmaankin moni lukija on kanssani yksimielinen, ja ehk'emme taida luwatakkaan kaikkiin tällä kertaa tarttua, otamme kuitenkin nyt muutamat silminnähtäwimmät tutkiaksemme. Kirkon ja koulun yhdistys on haitallinen molemmille näille laitoksille, eikä siitä tule kellekkään hyötyä, jos ei juuri koulun-opettajille, joiden puolta la'in-säätäjät owat niin ankarasti pitäneet ja joiden etua wielä la'in-käyttäjätkin niin tyystästi walwowat, että ne, minun luullakseni, eiwät taida aineellisessa katsannossa woittaa, waikka millekkin kannalle asia tulewina aikoina asetettaisiin. Ennen he lukiwat wielä kaksinkertaisia ansiowuosia, joka teki, että tawalliset papit tuskin ensinkään pääsiwät kirkkoherrawirkoihin; sillä koulupapit ansio-wuottensa woimalla tunkesiwat pois heitä waali-ehdotuksesta, semminkin awarammissa ja tulorikkaammissa seurakunnissa, jotta kappalaiswirat ja wähimmät kirkkoherra-tilat waan oliwat warsinais-pappien hallussa. Nämät makianleiwän päiwät owat jo tosin kadonneet, waikka niitten sen-aikaiset waikutukset wieläkin haittana tuntuwat; mutta tähän aikaan on uusia oikoteitä hawaittu, joista se on ilkein, kun eiwät koulu-papit enää wiitsi waaliin-hakemisella ja waali-saarnalla itseänsä waiwata, waan antawat warsinais-pappien semmoisiin toimiin ryhtyä, menewät itse sala-teitä, kumartaen niitä, joilla walta on, ja saawat sillä tawalla waltuus-kirjan plakkariinsa. Se on jo ihmeellistä, että näin tapahtua taitaa meidän aikanamme, mutta wielä ihmellisempää, ett'ei semmoista keinoa, päästä seurakunnan sielun-paimeneksi, häpeänä pidetä, waan ylistetään sukkeluudeksikin. — Toinen oiko-tie parempiin kirkolliswirkoihin wie opin ja tutkinto-koetuksien kautta, ja tämäkin näyttää koulupappien hyötyä tarkoittawan; sillä heillä on paras tilaisuus opissa ja taidossa kaswaa, koska kaupungeissa kirja-kauppojen ja kirjastojen ääressä asuwat, oppineessa seurassa oleskelewat, ja itse opin-istuimilla istuwat, wieläpä kolmannen osan wuotta owat warsin joutilaina askaroimaan kirjallisissa harjoituksissa. Eikä lukukausinakaan heidän aikansa niin tyyni kulu wirkansa toimituksiin; jääpihän silloinkin wielä aikaa opin-harjoituksiin, mille enemmin, mille wähemmin, semminkin Lukion-opettajillen. Tätä paitsi on myös hawaittu, että ne opin tutkinnot, jotka papillis-ansiota koroittawat, usein niin ja näin käywät. Ei aina tarkasti punnita miehen taitoa niissä opin aineissa, joita asetukset waatiwat, waan ylipäänsä miehen kuntoa arwataan hänen muista ansiollisista töistänsä, joita sillä tawalla palkitaan etu-oikeudella parempiin kirkollisiin wirkoihin. Näin saadaan kirkkoherroja hywin oppineita maallisessa wiisaudessa, mikä wenäjän, latinan ja kreikan kielessä, mikä määräys- ja mittaus-opissa, mikä maa-tieteessä, historiassa ja luonnon-opissa; mutta jumaluus-opillisissa aineissa aiwan heikot, sanomatta että he käytännöllisissä papillis-wiran toimituksissa owat aiwan harjaantumattomat. Kuinka nämät wirkansa työt tekewät, kukin helposti arwaa. Wanhemmalla ijällänsä owat tulleet uuteen wirkaan, se tuntuu heille raskaaksi ja waikiaksi — sillä „ei wanhasta tehdä konkaria" — — —. He luuliwat lepoon pääsewänsä wanhalla ijällänsä — niinkuin tawallisesti luullaan papillis-wirka olewan helpoin täyttää — ja nyt wasta hawaitsewat aisoihin aseisiin tulleensa. Mikä siis on tehtäwä? Apulais-pappia Tuomiokapitulilta on pyytäminen, yksi tai kaksi waroja myöden; mielellänsä sata waikka kaksikin sataa ruplaa maksaa palkkansa päällisistä, kun lopun saa itse pitää ja sitten saa lewolle laskeentua sillä wahwalla wakuutuksella että wiran toimitukset tulewat nuhteettomasti täytetyiksi. Tällä tawalla koulu-papit palkan kantawat ja warsinais-papit työn tekewät. Apulais-papit taas owat toisen mieliwaltaan annetut, jotta heidän welwollisuutensa piisaa niin pitkälle kun toisen wiran toimitukset ulottuu, mutta heidän tilansa on tosin surkuteltawa. Apulaisten ja kirkkoherrain wälistä tahdon wasta puhua. Tässä waan tahdon muistuttaa, että kirkon yhdistys koulun kanssa on tehnyt nuo apupapit niin wälttämättömän tarpeellisiksi juuri senkin tähden, että koulu-pappia warten ja niitten palkinnoksi entisinä aikoina säästettiin isompia seurakuntia halkaisematta.

Nuuti.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

Ensimäinen Luku.

Hopea-aitan saari.

Se oli armon wuonna tuhannen seitsemänsataa neljä-kymmentä neljä, kun minä, Gill Dawis nimeltä, ja wiraltani pestattu sotamies kuninkaallisessa Englannin meriwäessä, seisoin nojaantuneena parrasten yli Kristofer Kolumbus nimisessä sota-purressa Länsi-Intian wesillä, lähellä Moskito-rannikkoa.

Rouwani minua muistuttelee, ennenkuin edemmäs juttelen, ett'ei ole senlaista ristimä-nimeä kuin Gill, ja että hänen täysi wakuutuksensa on, että nimi, minkä kasteessa sain, jossa olen päälleni pukenut j. n. e., oli Gilbert. Hän on epäilemättä oikeassa, mutta minä en siitä tiedä mitään. Minä olin löytö-lapsi, tuolla täällä kaswateltu, ja luulin aina että ristimä-nimeni oli Gill. Se on totta, että minua kutsuttiin Gills, silloin kun lapsena oleskelin Snorridge-Bottom'issa Chatham'in ja Maidstone'n wälillä, jossa wirkani oli peloittaa harakoita; mutta se nimi ei ollenkaan kuulunut kasteesen, jossa olin päälleni pukenut j. n. e., ja jossa minun puolestani tehtiin joukko lupauksia jonkun kautta, joka sitten iäksi päiwiksi mun heitti omille walloilleni niitä lupauksia täyttämään, ja joka luullakseni lienee ollut suntio. Tämä nimi Gills annettiin minulle poskieni eli kiduksteni tähden*), jotka siihen aikaan ikä-kauttani oliwat karhean rapeata lajia.

Rouwani taas minua pysäyttää, nauraen warsin entiseen tapaansa ja wiitaten minulle kynänsä sulalla. Tästä juohtuu mieleeni, kun katselen hänen kättänsä sormuksinensa —. No! En huolikkaan! Se tulee kyllä, jahka joudutaan. Mutta kummalle se minusta käy, nähdessäni tuota tasaista kättä, ja nähdessäni sen (niinkuin niin monta kertaa olen sen nähnyt) hywäilewän nukkuwia lapsia ja lasten-lapsia, ja aatellessani, kuinka kunnia ja korkea suku toisinaan — ja —. Mutta en huolikkaan! en nyt wielä! — Pyhkiä se pois!

Eipä rouwani lupaa sitä pyhitä. Hän on oikeassa; sillä meillä on se wäli-puhe, että joka sana on pantawa paperille ja ett'ei mitään ole pois pyhittäwä, mikä on kerta pantu paperille. Minä olen niin onneton, ett'en osaa lukea enkä kirjoittaa, ja minä puhun nyt wakaan ja totisen kertomukseni näistä tapauksista, ja rouwani kirjoittaa sen paperille sanasta sanaan.

Niinkuin sanoin, seisoin siinä nojaantuneena parrasten yli Kristofer Kolumbus nimisessä purressa Länsi-Intian wesillä, lähellä Moskito-rannikkoa; minä Hänen Armollisen Majesteettinsä Yrjö kuninkaan alamainen, ja pestattu sotamies kuninkaallisessa Englannin meriwäessä.

Niillä wesillä ei ole paljon tekemistä, ja minä en sillä hetkellä tehnyt mitään. Aattelin lampuri-ukkoa (isänikö lie ollutkin?) tuolla Snorridge-Bottom'in mäen-rinteillä, tuota ukkoa, pitkä sauwa kädessä ja karkea walkoinen takki yllänsä hywällä ja pahalla säällä yli wuoden, joka antoi mun maata yöt mökkinsä nurkassa ja päiwillä antoi mun seurata häntä ja hänen lampaitaan, ellei muuta työtä minulle osattu, ja joka jokapäiwäisesti antoi minulle niin wähän ruokaa suuhun ja niin paljon sauwaa selkään, että muutamana päiwänä juoksin tieheni — joka luultawasti olikin hänen toiwonsa ollut kaiken aikaa — ja lähdin ajeltumaan pitkin maailmaa, Snorridge-Bottom'ia pakoon. Näin olin ajeltunut kaikkiansa yhdeksän-kolmatta ajastaikaa, kun seisoin siinä katselemassa pitkin Länsi-Intian sintywiä wesiä. Katselemassa tuota lampuri-ukkoa, melkein sanoisin. Silmät puolittain kiinni, walweilla uneksien, nä'in minä, kuinka hän ja hänen lammas-laumansa ja hänen kaksi koiraansa ikäänkuin kulkiwat laiwan wierustalta kauas sinisen weden yli ja meniwät suoraan taiwaan-rantaa kohden.

„Jo nousee wedestä yhä", sanoi ääni takanani. Olin niin wajonnut aatoksiini, että se minua melkein hämmästytti, waikka ääni ei ollut mikään outo, ei muu kuin Harry Clarker'in, oman towerini ääni.

„Mikä wedestä nousee yhä", minä sanoin. „Hei, saarihan", wastasi hän.

*) Gills on englanniksi kidukset.

„Wai saari!" sanoin minä, käänsin silmäni sinne kohden. „Niin totta. Unohdin saaren".

„Unohdit sataman, johonka olet menossa? Sepä outoa, eikös ole?"

„On se outoa", minä sanoin.

„Ja outo", hän arweli, hiljaa miettien itseksensä, „ei ole tuttua. Onkosta, Gill?"

Hänellä oli aina walmiina tän-tapainen miete, ja harwoin mitään lisättäwää. Niin pian kuin hän oli ajanut asian niille perille, että tuli selwää, mitä se ei ollut, oli hän tytywäinen. Hän oli paraita miehiä maailmassa ja niitä, jotka eiwät paljoa puhu puolestansa. Tahdon sitä mainita sen wuoksi, että hän, waikk'ei osannut lukea ja kirjoittaa, kumminkin oli yhdessä asiassa kaikin mielinsä kiinni. Se asia oli: tehtäwänsä. Tosiaan, waikka oppia ihastelen yli kaiken, minä en usko, että hän welwollisuuksistansa olisi saanut parempaa käsitystä kaikista maailman kirjoista, jos hän olisi ne lukenut kannesta kanteen ja ollut niin oppinut kuin taitawin tiede-mies.

Towerini ja minä olimme olleet sioitetuina Jamaikassa, ja sieltä meitä oli muutettu Belize'n siirtokuntaan, joka on luoteessa Moskito-rannikolta. Belize'ssä oli ollut paljon huhua eräästä julmasta meriroswo-joukosta (on aina ollut roswoja yltä-kyllin Karaibin merellä), ja koska ne aina pääsiwät Englannin sotalaiwoja pakoon, pujahtaen syrjäisiin lahdelmoihin ja kari-paikkoihin, ja karaten maalle, kun heitä kowemmin ahdistettiin, niin Belize'n kuwernöri oli saanut Englannista käskyn pitää kaikki rannikot tarkalla silmällä. Muutoin oli tapa lähettää kerta wuoteensa yksi warustettu sota-pursi Jamaikasta Hopea-aitan saarelle. Tämä pursi kuljetti kaikenmoisia tarwe-kaluja, syötäwiä ja juotawia ja muuta käytettäwää; ja tämä pursi, joka tällä kertaa oli Belize'enkin poikennut, oli se, jonka kannella minä seisoin, nojaantuneena parrasten yli.

Saaressa, johon purjehdimme, asui warsin pieni Englantilainen siirtokunta. Sillen oli annettu nimi Hopea-aitta, joka tuli siitä, että siirtokunnalla oli hopea-aarnio kaiwettawana mannermaalla Honduras'issa, jo että hopea tuotiin tänne säilyyn, kunnes se wuotisesti kuljetettiin pois sota-purressa. Se tuotiin alas aarniosta rannikolle muulien selissä, ystäwällisten Intianien awulla ja wartioittuna walkoisilla miehillä; sieltä se wietiin, kun ilma oli kaunis, sen maan ruuhissa eli haapioissa Hopea-aitan saareen; saaresta se wietiin Jamaikaan joka wuosi, kuten jo sanoin; ja Jamaikasta se sitten meni ulos koko maailmaan.

Kuinka minä tulin olleeksi siinä sota-purressa, on pian sanottu. Neljä-kolmatta sotamiestä erään luutnantin komennon alla — upsierin nimi oli Linderwood — oli otettu Belize'stä, wietäwiksi Hopea-aitan saarelle niiden weneiden ja merimiesten awuksi, jotka oliwat siihen sioitetut meriroswoja wasten. Saari pidettiin hywänä tarkastus-paikkana sekä maata että mertä kohden; kukaan meistä ei ollut nähnyt roswojen laiwaa eikä siihen kuuluwia weneitä, mutta niistä oli niin paljon kuultu puhuttawan, että apu-joukko oli katsottu tarpeelliseksi lähettää. Tätä joukkoa olin minä yksi. Siinä oli myös yksi korpraali ja yksi kersantti. Clarker oli se korpraali, ja kersantin nimi oli Drooce. Tämä wiimeinen oli tirannillisin ja kopein ala-upsieri Hänen Majesteettinsa sotawäessä.

Yö tuli, pian sen jälkeen kuin minä olin puhunut mainitut sanat Clarker'in kanssa. Kaikki ihmeellisen heleät hohteet syntyiwät muutamissa tuokioissa taiwaasta ja merestä, ja kaikki tähdet näyttiwät kilpaa tuikkiwan alas ja tarkastelewan omia kuwiansa meressä, sywimmässä sywyydessä. Aamulla laskettiin ankkuri saaren edustalle. Siinä oli siewä satama pienen riutan takana; siinä oli hiekkainen ranta; siinä oli kokoa-pähkinän puita, korkeat suorat warret wallan paljaina ja kaikki lehdet latwassa niinkuin tupsu ihania wiheriäisiä sulkia; siinä oli kaikkea, mitä tawallisesti nähdään näillä seuduille, enkä ota niistä puhuakseni, koska minulla nyt on muuta kerrottawaa. (Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: maakanslista J. P. Holmström kruununnimismieheksi Wirtaan ja Ätsärin piirikuntaan Waasan lääniä; ja läänin-kirjanlennättäjä C. A. Långhjelm maakanslistaksi Waasan läänihallitukseen. — **Wirka-eron** saanut Wirtaan ja Ätsärin piirikunnan kruununnimismies K. M. Ullner.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. Keis. Senaatti on antanut lehtori J. W. Pesonius wainajan perheelle kaksi lisä-armowuotta Porwoon Jumaluus-opillisessa lehtori-wirassa, ja w. pastori P. M. Löfwing'in naimattomalle tyttärelle yhden lisä-armowuoden Hiitolan kappalais-wirassa. **Määrätyt:** Hiitolan kirkkoherra prowasti F. F. Fröberg päällysmieheksi Käkisalmen ala-alkeiskoulussa; wirkaa-tekewä kollega Porwoon ylialk. koulussa B. E. Linderoos tekemään Kesäk 1 päiwästä toisen opettajan wirkaa Wiipurin isommassa naiskoulussa; wirkaa-tekewä opettaja Helsingin ala-alk. koulussa fys.-määräystiet. kokelas D. A. Lindh toimittamaan Syysk. 1 päiwästä luonnontieteellisen lehtorin toimet Porwoon lukiossa; ja wenäjänkiel. opettaja Heinolan ylialk.koulussa K. Forstén tekemään kesäloman aikana kappalais-wirkaa Hartolan pitäjässä.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Historia pakanain kääntämisistä ja kääntymisistä. Kirjoitt. B. St. Steger. 2:nen painos. 1 markka.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Kertoelmia ryysykouluista Lontoossa, Hilpiä Heikki ja onnellinen Jaakko. 12 penniä.

Luonnon-laadun mukaisia kertomuksia wieraista maista. 17 puu-piirroksella. Suomentanut J. G. Heinonen. 1 markka.

Kirjoitus mallit. 40 penniä.

Ulos-hyyrätään:

300 Ruplalla nyt kohta Kesäk. 1 päiwään asti w. 1864 erinäinen asumus, sisältäwä 6 asun-huonetta, lämpimän esikon eli tamburin ja kyökin, awaran wintin ja hywän kellarin. Huoneet owat katseltawina ja suostumus tehtäwä Porwari Sackléen'in kartanossa Konstantini-kadun ja Rauhan-kadun kulmauksessa, joka päiwä kl. 9—10 aamulla, kysyttäissä maisteria E. Boehm.

Suomen Yhdyspankki.

Asianomaisia osakkaita Suomen Yhdyspankissa muistutetaan tämän kautta, että, 3 §:än mukaan Ohjesäännössä, 5:s ja wiimeinen sisäänmaksu otetuiden osakkeiden päälle on tehtäwä 25 markalla osakkeelta ennen tulewan Heinäkuun 1 p:ää, ja luetaan silloin, yhdyskokouksen päätöksen määräyksestä wiime Maaliskuun 3 p:ltä, 1:nen woitto-jako osakkeille hywäksi 6% jälkeen kolmelle ensimäiselle sisäänmaksulle 1 p:stä Heinäk. 31 p:ään Jouluk. 1862 kunki osikkeen päälle 1 markalla 50 pennillä.

Samalla kertaa kehoitetaan asianomaisia osakkaita antamaan siihen Pankin konttoriin, jossa sisäänmaksu tahdotaan tehdä, mitä ennemmin sitä parempi kirjoitettu ilmoitus niistä summoista, joiksi osikekirjoja halutaan, ollen walta walita seuraawain osakekirjain wälillä:

			osaketta
L:a A	10,000	markan osakekirjoja, wastawaa	100
L:a B	1,000	„ „ „	10
L:a C	500	„ „ „	5
L:a D	100	„ „ „	1

Kutka haluawat saada osakekirjansa suomeksi, antakoot siitäki ilmoituksen.

Helsingissä 2 p. Kesäk. 1863.

Yhteis-hallitus.

Höyry- Laiwat.

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Kesäk. 23 p. täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Kesäk. 22 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Viktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Wiborg"**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö-aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai-aamu k:lo 4.**
Wiipurista Pietariin joka Maanantai-aamu.
Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai-aamu,
Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai-aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan.

Julius Harff.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo 3 ½ jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 60 k. *Ltt.*
Ruismaltaat 75 k. *Ltt.*
Ohrat 5—5: 50 k. tynnyri.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.
Kaurat 3: 20—3: 40 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Pernat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-liha 90—1 r. 15 k. *Ltt.*
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 *Ltt.*
Palwattua lampaan-liha 1: 80—2 r. *Ltt.*
Wasikan-liha 1: 50—2 r. *Ltt.*
Palwattua sian-lihaa 2: 20 k. *Ltt.*
Tuoretta woita 16 - 18 k. *tt.*
Ruoka-woi 2: 80—3: 20 *Ltt.*
Maito 5—6 k. k:nu.
Piimä 5—7 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *tt.*
Tuoreet lahnat 4—5 k. *tt.*
Tuoreita ahwenia 3—4 k. *tt.*
Tuoreet hauet 4 k. *tt.*
Tuoretta silakoita 18 k. kappa.
Tuoreet kuhat 6 - 8 k. *tt.*
Suolatut lahnat 4½—5 k. *tt.*
Suolattuja silakoita 50—60 k. *Ltt.*
Terwaa 4—4: 50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2—2: 20 k. syli.
Wiina 90—95 k. kannu.
Heinät 12—15 k. *Ltt.*
Thimothej 18—20 k. *Ltt.*
Oljet 5—7 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 49. **Maanantaina 22 p:nä Kesäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Juhanus-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. t. kirkh. Snellman; ruotsalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Witikka. Ilta-saarnaa ei pidetä.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Tengén. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Kesäk. 23 p., k:lo 11 epp., urakka-kauppa sotahospitalin konttorissa muutamain puukaluin walmistamisesta.

" k:lo ½ 8 jpp., Näytelmä puisto-teaterissa.

Juhanuksena.

Kesäk. 24 p., k:lo 3 jpp., ylimääräinen rautatie-kulku täältä Tikkurilaan ja Järwenpäähän.

" k:lo ½ 8 illalla, Soirée dansante runnihuoneessa.

Tuorstaina.

Kesäk. 25 p., k:lo 10 epp. ja 4 jpp., huutokauppa irtaimesta tawarasta kartanossa N:o 58 Katajanokalla.

Helsingistä.

Koulun-opettaja-kokous Hämeenlinnassa. Jatkamme sen lyhyen kertomuksen, minkä wiime numerossa aloitimme. Kesäk. 17 p. wielä keskusteltiin seuraawista kysymyksistä. Kysymyksestä 47 päätettiin, että korkein tuntimäärä, mikä opettajalle sopisi welwollisuudeksi antaa, on 20 tuntia wiikkoonsa, paitsi kirjoitusharjoituksia. Kysym. 49, että opettaja ei ole welwollinen hänelle määrätyinä lisätuntina opettamaan muuten, kuin wäliaikaisen tarpeen tullessa. Kysym. 52, että lukion-apulaisen wirka on häwitettäwä. Kysym. 53, että nais-koulun esimäinen nais-opettaja pitäköön wastakin huolta koulukurista, waan opetuksen ylijohto ja kirjanpito olkoon esimäisen mies-opettajan hoidossa ja edeswastauksella. Kysym. 54, että koululle on haitallista, jos sillä on opettajat wähällä palkalla ja wähällä tuntimäärällä. — Kesäk. 18 p. jatkettiin keskustelu koulumiesten palkoista. Kysym. 55, ett'ei saa olla eroitusta ylempien ja alempien luokkien opettajan palkassa; mutta maisteri- ja tohtori-arwo tuottakoon suurempia etuja (heitettiin määräämättä, wirkawuosienko wai palkan suhteen). Alkuperäinen palkka enetköön aina 5:n wuoden päästä 25%, siksi kun on tullut kaksinwertaiseksi. Palkan suuruus määrättäköön wiljassa. Maan säädyille jätettiin määrääminen kuinka suuri alkupalkka pitäis olla. — Kysym. 4, 50 ja 51. Näitä kysymyksiä warten asetettu komitea antoi lauseensa, joka pää-asiassa sisälti, että wenäjän kieltä yli-alkeiskoulussa luettaisiin ylimääräisinä tuntina ja lukiossa saisi walita Wenäen, Ranskan, Englannin ja Saksan kielen wälillä. Wenäen kielen opettajaa ei saisi pakoittaa muuta opettamaan. Wiimeksi luettiin uusi lukujärjestys. Kokous siihen suostuikin sillä lisäyksellä, että Wenäen kielen opettaja kuitenkin saakoon, jos haluaa, muutakin opettaa. Puheenjohtajan ehdotuksesta päätettiin muuttaa keskustelu-järjestys niin, että muutamat tärkeimmät kysymykset ensiksi tutkisteltaisiin ja sitten muut jos aika sallisi. Otettiin sitten eteen, Kysym. 58, jossa päätettiin, että kolmenkymmenen wuoden päästä saakoon opettaja eläkettä. — Kysym. 70. Naiskoulujen opetusmäärää ei saa wähentää; mutta Ranska poistettakoon ensimäisestä luokasta ja welwoitettakoon kaikki oppilaat kaikissa luokissa Suomea lukemaan. Kysym. 71. Helsingin naiskouluun ja muihinkin naiskouluihin tulkoon lisäksi kaswatus- ja opetus-oppi; ja saakoon Helsingin naiskoulun neljäs luokka erinäisen mies- tai naisopettajan. Kysym. 75. Naiskouluissa on woimistelu wälttämätön ja paitsi sitä pitäisi niillä olla puisto, missä tytöt woiwat leikitellä. Kysym. 77. Kaikki yhdistyiwät siihen että jotakin edellä-käypää läksyinwalmistusta pitäisi olla, waan erimielin oltiin siitä, mihin määrään se tapahtuisi. Kysym. 78. Terweyden laita kouluissa ei ole kiitettäwä ja pitäisi sitä parantaa sillä että käytettäisi parempia opetuskeinoja. — Kesäk. 19 p. Komitea, jolle oli annettu uuden täydellisen alkeisopiston järjestäminen toi ehdotuksensa esiin. Kysymykseen 67 wastattiin, että alkeisopiston päämäärä pitäisi olla oppilasten walmistamiuen niin että kykenisiwät omin neuwoin oppia yliopistossa harjoittamaan. Koska nyt kerrassaan ruwettiin keskustelemaan tästä ehdotuksesta ja kysymyksistä 60—66, yhdistyi kokous komitean yllä lausuttuun mieleen ynnä siihen sen ehdotukseen, että Suomi ja Ruotsi maamme kuuluissa olisiwat samassa arwossa, niin että suomenkielisissä kouluissa olisi paljon Ruotsin kielen opetustuntia sekä ylemmissä luokissa muutamia aineita luettaisiin Ruotsin kielellä ja ruotsinkielisissä kouluissa päin wastoin. Tähän kokous waan tahtoi lisäämällä lausua sen peri-ajatuksen, että suomenkielisissä paikkakunnissa Suomi pitäisi olla koulun pää-opetuskielenä ja ruotsinkielisissä Ruotsi. — Lupaamme wasta jatkoa. Keskustelut loppuiwat perjantai-iltana.

Kansakoululaitos Suomessa. Painosta on äskettäin tullut wahwa kirjawihko, nimellä: „Lauseita ja Ehdotuksia Suomen kansakoulu-laitoksesta", (167 siw. 4:o), sisältäwä sen komitean ehdotuksia ja mietteitä, joka oli asetettu tutkimaan hra U. Cygnæus'en kansakoulu-ehdotusta, ynnä hra Cygnæus'en siihen liittämät muistutukset ja puolustukset. Kirja on wielä ainoastaan ruotsiksi tullut, mutta suomennos on tekeillä. Tulemme wasta sopiwassa tilassa laweammin puhumaan näistä ehdotuksista. Tällä kertaa tahdomme ainoastaan yhtä seikkaa siwu-mennen mainita. Hra yli-inspehtori Cygnæus ei ainoastaan te'e muistuksia muistuttajiansa wastaan; siihenpä häntä armollisella käskyllä on kehoitettu; — waan hän wielä lisäksi liittää puolustukseensa pari todistusta Saksalaisilta kansakoulumiehiltä, jotka sanowat hänen ehdotuksensa hywäksi ja Suomenmaalle hyödylliseksi. Tämä temppu, jonka tapaista ainoastaan höynteis-pulwerin kauppiaat ja heidän wertaisensa tawallisesti käyttäwät, todistaa kuinka meiltä wielä tähän päiwään saakka koetetaan lumoa silmät tuolla autuuttawaisella Saksan tietomahdilla, waikka tietysti se sama Saksan kansakoululaitos ei ole kansoja ylipäänsä, eikä Saksalaisia itsiään onnellisiksi tehnyt, waan on paljon pilannut ja pahimmasti pilannut Saksalaiset. Epäilemätöntä on, että Komiteankin ehdotus woisi samoilta Saksalaisilta herroilta saada samanlaisia todistuksia, ja niinpä taas oltaisiin täydessä tasapainossa.

Uutta kirjakaupassa. Lilljan ja kumpp. kustannuksella on Turussa ilmestynyt: „Kappaleita kokeneen maamiehen Muistikirjasta. Ruotsalaisesta mukaillut Kyntömies". Hinta 32 penniä. — ja: „Historia Pakanain kääntämisistä, eli tieto Kristin Uskon lewittämisestä mailmaan, erinomattain niitten Oikea-Uskolaisten Kääntäjäin töistä, jotka nykyisinä aikoina owat pakanoita kääntämässä. Ensin Saksan kielellä kirjoittanut kirkkoherra B. St. Steger. Saksasta ruotsinkieleksi kääntänyt C. J. Nordenson. Toinen painos". Hinta 1 markka. Jälkimäisen kirjan suomentajaa ei mainita ollenkaan, mutta ensi silmäys teokseen osoittaa, että hän on jotenkin tottumaton. Jo nimilehdessä pitäisi „kääntäjäin" oleman „käännyttäjäin". „Oikea-uskolaisiksi" kutsuu suomentaja protestantit. Mutta kun siw. 29 seisoo päällekirjoitus, „Oikea-uskolaisten Pakanain kääntämisen Historia", niin lukija luulee oikia-uskolaisiakin pakanoita jossain maailmassa olewan. Kieli muutoin ei ole wirheellistä.

Silkkiset Specie-riksin setelit. Kerroimme hiljan, Hämäläisen mukaan, sen merkittäwän tapauksen, että Hämeenlinnassa piirongin salalaatikosta oli löytty kolme silkkikankaalle painettua Specie-riksin seteliä, yhteensä 9500 riksin arwosta. Woimme tästä antaa sen luotettawan selityksen, että tällaisia silkille painettuja seteliä ei ole koskaan Ruotsissa ulos-annettu, mutta niitä käytettiin tämän wuosisadan alussa kyllä runsaasti joulu- ja muina lahjoina, ja pidettiin „lompuukin koristuksina". Niillä siis ei ole wähintäkään raha-arwoa. Nykyinen ihmispolwi tosin ei woi käsittää mikä aate tällaisessa turhuudessa olisi ollut. Pilkkana kerraksi sitä woisi kuitenkin ymmärtää, mutta tawallisina lahjoina owat aiwan käsittämättömät. Ja kuitenkin oliwat kyllä yleiset. Pari kuukautta sitten löydettiin aiwan samanlainen Specie-riksin seteli, mutta anteliaammalta lahjoittajalta, sillä se oli 10,000 Riksin seteli. Olemme sen nähneet, ja sen päälle on tosin enemmin työtä tehty, kun woisi arwata semmoiseen turhuuteen käytettäwän. Siinä on nimittäin kaksi aiwan wesitemplin näköistä ym-

pyrää, wasemmassa kirjoituksella „His auspiciis tuta fides“, jonka kirjoituksen alla on aurinko, merkurion sauwa ja muita merkityskuwauksia; oikiapuolisessa taas, kolmen kruunun alla kirjoitus: „Sweriges Rikes Riksgäldscontors sedel 1800“, kaikki hywin siististi tehty.

Uuden teaterin raunioista on ollut erimielisyys paloapu-yhtiön ja teateri-yhtiön wälillä. Edellinen tahtoi ne arwata 34,000 ruplaksi, teateriyhtiö taas ainoastaan 15,000:ksi. Walittu kompromissi-oikeus on määrännyt arwon 18,000:ksi, joka määrä siis on wakuutus-summasta (87,000 r.) pois-otettawa.

Mustialan maawiljelys-opiston wuosiktukinto pidetään ensi Heinäk. 7 p.

Kesäk. 21 p. Ilmat owat ihania; laihot werkowat, ihmiset toiwowat satoa ja siunausta. Ja todella jo olisi hywä wuosi tarpeellinen; sillä useat paikkakunnat owat katowuoden kautta raskaasen welkaan joutuneet ja tarwitsewat paljon ahkeruutta ja Jumalan siunausta, ennenkuin siitä selkiäwät. Hywä olisi, jos se niin kalliisti ostettu kokemus tuottaisi maallemme taidollisemman wiljelyksen! sillä yltäkyllin on nyt nähty, että paremmin ruokottu maa on paljoa wähemmin arka hallalle ja ilman waiheille. Maamme on köyhä, mutta kahta köyhempi taidosta ja toimesta kuin luonnollisista waroista. Toiwokaamme, että tämä monen-puolinen köyhyys wähitellen katoo, ja että se aika kerrankin tulee, ett'ei Suomi enää tarwitse ottaa apuja wastaan idästä ja lännestä.

Wuoden toiwotuksiin liittyy rauhan-toiwotukset. Tosin sota-warustuksia tehdään tai hankitaan luopumatta, — Uuraan salmella, Weaporissa, Hämeen ja Satakunnan wesillä j. n. e., — mutta sodan-walmistukset joskus walmistawat rauhan. Suuri leiri-kokous Parolan kentällä alkaa wasta Heinäk. 13 p. Kulkupuhe käy, että H. M:ttinsa, Suuriruhtinas, siihen aikaan aikoo käydä Suomen sotawäkeä tarkastamassa.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila alkaa saada yhä rauhallisemman muodon. Tosin nuo kolme isoa waltaa nyt wihdoin tän kuun 17 p. lienewät lähettäneet waatimuspykäleensä Pietariin, mutta Wienin wiisaat herrat kuuluwat niistä peranneen pois kaikki karkeammat pillerit, ja Wenäjä taas lienee sen werran ymmärtänyt asiaa todenteoksi, että se hywillä mielin nielee mitä kohteliaasti tarjotaan. Niinpä Pietarista kirjoitetaan eräälle Wienin lehdelle, että Wenäjä on taipuwainen noiden Itäwallan esittämäin ehtojen perustuksella antamaan asia kahdeksan wallan punnittawaksi. Muutkin aian merkit wiittaawat samalle päin. Eräs Bryselisissä ilmestynyt kirja, jonka tekijä nimittää itsensä Schedo-Ferroti, on ehdotellut, että Puolasta tehtäisiin itsenäinen liittokunnallinen tasawalta, joka käsittäisi paitsi nykyisen Puolan myös itäisen Posenin-maan ja Krakowan, ja jakaantuisi kolmen pääkaupungin: Warsowan, Lublin'in ja Bialostok'in, wäliin. Nyt wäitetään, että mainittu Ferroti ei ole mikään muu kuin eräs ministeristön wirkamies Pietarissa, nimeltä v. Fircks, ja päätetään tuosta, että Wenäjä ei olekkaan niin taipumaton luopumaan Puolasta, kuin sen sotawarustukset muutoin näyttäisiwät. Mutta jos luopumus tehtäisiin, olisi kolmi-jakoinen liittokunnallinen Puola Wenäjälle wähemmin waarallinen kuin suuri jakamaton kuningas-walta. Tätä siis näyttää Schedo-Ferrotin kirja oikeastaan tarkoittawan. Arwattawa on, että asia kuitenkin kestää hieroa moneen kertaan, ennenkuin niille perille on päästy. Että sodanseisahusta Puolassa olisi Wenäjältä waadittu, ei enää kuulla; mutta keskustelemukset tästä pykäleestä owat saattaneet ilmi, kuinka monta lankaa Ranskalla on wiritettynä Puolan kapinassa. Kun Itäwalta sodanseisahusasiassa lausui epätoiwonsa, että Puolalaiset muka tottelisiwat tämmöistä wäli-rauhan käskyä, tiesi Ranska wastata, että kyllä keksittäisiin keino sopia asiasta salaisen kansallis-hallituksen kanssa.

Puolasta. Köln. Zeitung lausuu Keskuskomitean salaisesta oikeuden-käytöksestä seuraawat wakaat sanat: „Ei mikään niin paljon wahingoita Puolalaisten asiaa, jonka tarkoitus kuitenkin niin yleistä harrastusta herättää Euroopassa, kuin ne waltiolliset murhat, jotka jo melkein wuoden mittaan Warsowassa ja maaseuduilla owat harjoitetut tai yritetyt. Se wäitös, että muka se ja se wirkamies tai yksityinen on kansallis-asialle haitallinen tai waarallinen, ei woi missään tapauksessa oikeuttaa julmuuksia ja rikosta. Murha pysyy murhana, josko sen Puolalaiset tai Wenäläiset harjoittawat. Siweydelliseltä kannalta ei senlaisten tekojen yli tuomio woi olla kuin yksi. Käytännölliseltä kannalta taas se kumminkin lienee kapinalle wähä-arwoista, tuleeko wastahakoisten talonpoikain, Juutalaisten tai ulkomaalaistenkin lukumäärä joillakuilla murhatuilla henkilöillä wähennetyksi; hätäpakosta ei siis woi puhetta olla“.

Ranskan sanomalehdet owat äskettäin julkaisseet sen kirjoituksen, jolla Warsowan arkipispa Felinski Maalisk. 15 p. selitti Hänen M:tille, Keisari Aleksanterille, syyn, minkä tähden pyysi eronsa waltaneuwoskunnasta. Se kuuluu sanasta sanaan:

„Sire! Aina se oli kirkon tehtäwä ja oikeus, suuren onnettomuuden ja yleisen kärsimyksen hetkinä äänensä korottaa mahtawille maan päällä. Tämän etu-oikeuden ja welwollisuuden nojassa, uskallan minä Puolan kuningaskunnan ensimäisenä sielunpaimenena kääntyä Teidän Majesteettinne puoleen ilmoittamaan, mitä minun laumani kipeästi tarwitsee. Weri wuotaa wirtoinaan, ja wäkinäinen tukehuttamus synnyttää, pelon siasta, ainoastaan lisääntynyttä wihan-wimmaa. Minä rukoilen Teidän M:ttianne, kristillisen rakkauden ja molempain waltakuntain edun nimessä, asettamaan loppua tälle teloitus-sodalle. T. M:ttinne suomat waltiolaitokset eiwät riitä wakuuttamaan maan onnea; Puola ei ole tydytettäwä paljaalla hallinto-itsenäisyydellä, se tarwitsee waltiollista elämää. Sire, ryhtykäätte wäkewällä kädellä Puolan kysymykseen, tehkää siitä itsenäinen kansakunta, joka Wenäjän kanssa a i n o a s t a a n Teidän ylhäisen hallitsija-suwun siteellä on yhdistetty! Tämä on ainoa suoritus, joka woipi lopettaa werenwuodatuksen ja panna tukewan perustuksen maan täydelliseen rauhoittamiseen. Aika käskee kiirettä. Jokainen katoowa päiwä repii juowan yhä sywemmäksi hallitsija-suwun ja kansan wälillä. Älkää odottako, Sire, taistelun loppua. Enemmän todellista jaloutta on laupeudessa, joka säikähtää werenwuodatusta, kuin woitossa, joka häwittää kuningaskunnan. Jalo sana, joka olisi jalon hallitsijan jaloon mieleen sopiwa, woisi meidät pelastaa. Sen sanan odotamme Teidän M:ttinne suusta. Uskallan toiwoa, että se hallitsija, joka niin monien wastusten ohessa 20 miljonaa alamaisiaan orjuudesta wapauttaa ja wapaiksi ihmisiksi tekee, ei ole peräytywä siitä myöskin maineellisesta työstä onnistuttaa niin julmasti koeteltua kansakuntaa. Sire, Jumala on Teille tämän kansan uskonut, Hän on Teitä auttawa, Hän lahjoittaa Teille ikuisen maineen kruunua, jos tahdotte kerrallaan sen weri- ja kyynel-wirran, joka jo niin kauan on Puolan läpi tulwaillut. Suokaa anteeksi, Sire, puheeni suoruus, mutta hetki on liian juhlallinen. Suokaa anteeksi sielunpaimenelle, joka määrättömän onnettomuuden todistajana uskaltaa rukoilla laumansa edestä. Laskien walta-istuimen juurelle nöyrän mutta innollisen anomukseni, olen onnellinen woidessani nimittää itseni

Teidän M:ttinne uskollisin ja kuuliaisin alamainen

Sigismund Felix Felinski,

Warsowan arkipispa“.

Tämän kirjeen rinnalla on hywä werrata, mikä ajatus Puolan asiasta alkaa itse Wenäjän-maalla tulla wallalle. Moskowan opistolaiset owat painattaneet julkisen lausunnon, jossa ensiksi suoraan sanowat, että jokainen, joka miekan nostaa Wenäjää wastaan, samate jokainen kansan-yllyttäjäkin, on Wenäjän ja siis heidänkin wihollinen. Mutta Puolasta erittäin sanowat: „Puolaa emme wihaa; me kunnioitamme Puolan kansan isänmaanrakkautta; — mutta ainoastaan sillä wälttämättömällä ehdolla, että Puolan wapaus ei tule olemaan orjuutta Wenäjälle. Me emme kiellä sitä wääryyttä, joka meidän puolelta on Puolalle tehty, mutta me emme myönnytä Puolalle oikeutta Wenäjän läntisiin ja lounaisiin maakuntiin, waan olemme walmiit koko Wenäjän kansan liitossa wiimeiseen henkiwetoomme saakka puolustamaan wenäläisen alueen koskemattomuutta. Puolan aateliston hätähuudot ja huokaukset eiwät ole meiltä unohuttaneet talonpoian wuosisataista kärsimystä eikä noiden Puolan aateliston, Puolan siwistyksen ja Roman kirkkowallan kautta alaspainetuiden Puna-ryssien ja Walko-ryssien huokauksia“.

Puolan rajalta kirjoitettiin Kesäk. 2 p. Köln. Zeitungille: „Puolan kuningaskunnassa kapina yhä edistyy ja kestää. Suuret metsät ja korpimaat antawat kapinallisille helpon tilaisuuden kokoontumaan, ja Wenäläisten tullessa taas hajoomaan. Wenäläiset tawallisesti wasta silloin hawaitsewat kapinoitsijain läheisyyttä, kun nämä puutteen pakoituksesta tulewat kyliä ja kartanoita weroittamaan; sillä asukkaat, joilla wielä jotain omaisuutta on, hakewat Wenäläisten turwausta. Oletikkin owat kapina-joukot Warsowan alueessa wireästi liikkeellä, ja kulkewat, metsien suojassa, Weikselin oikeanpuolisella rannalla Pragan (Warsowan esikaupungin) lähistöille saakka, missä ruhtinas Wittgenstein komentaa. Kaupungin warustuswäen silloin täytyy lähettää ulos retkikuntia, joiden alta kapinalliset wetäytywät pois. Että kapinoitsijat kuitenkin olisiwat aikoneet karata Warsowan päälle, ei ole todennäköistä, koska pääkaupungilla on warsin suuri warustus-wäki tuon walppaan kenraali von Korff'in komennon alla. Radom'in, Plock'in ja Augustawo'n kuwernörikunnissa on nyt täydellinen rauha, mutta Warsowan ja Pietarin wälisellä rautatiellä on taas kapinajoukkoja ilmaantunut. Myöskin Kalish'in kuwernörikunnassa on kapina taas alkanut järjestyä“.

— Krakowan woiwodikunnassa on isoon aikaan ollut rauhallista, kunnes wiime aikoina yksi 200-miehinen kostaja-joukko Bonczan johdolla on siihen ilmestynyt rankaisemaan niitä talonpoikia, jotka oliwat kiinni ottaneet ja Wenäläisille jättäneet Langiewicz'in hajonnutta wäkeä. Melkein joka kylässä, missä Boncza liikkuu, on joku werituo-

mio tehty. Wenäjän wäki on sieltä wiime aikoina enimmäkseen wetääntynyt Kalish'in woiwodikuntaan.

Plock'in kuwernörikunnasta mainitaan suuri tappelu Grondy'n kylässä lähellä Ostrowaa, ei kaukana Lomzasta. Siellä 2800 Puolalaista owat tän kuun 4 p. tappiolle tulleet ja kadottaneet 300 miestä.

Usealta haaralta on jo tullut tieto, että Lapinskin retkikunta, joka jonkun aikaa oleskeli Malmöössä Ruotsinmaalla, on yrittänyt maalle nousta eteläpuolella Memeliä Preussin alueessa Kesäk. 11 p., mutta ei ole onnistunut. On palattu Gottlantiin, jossa retkikunnalta on aseet riisuttu.

Kansallis-hallitus kuuluu näinä aikoina järjestyneen uudelle kannalle ja lupaa jonkin-laista perustusla'illista käytöstä, joka kuitenkin wasta silloin woipi todenteoksi muuttua, kun tämä hallitus saapi luopua salaisesta waikutuksestaan ja astua päiwä-waloon. Se on kehoittanut kaikkia Puolalaisia upsieria luopumaan Wenäjän palweluksesta ja tulemaan kansallisen taistelun awuksi. Tämän käskyn mukaan wai mistä syystä on, kuten wakuutetaan, Warsowasta yht'äkkiä kadonnut 5 korkeata upsieria, joista kaartin-ratsumestari Paniutin on kreiwi Berg'in sisarenpoika ja tuntee kaikki hänen tuumansa. Että Puolan waltiopankista on kodonnut 3½ milj. ruplaa, kerrotaan jo wirallisestikin. Mutta että näiden miljoonain tiasta olisi muka löytty kansallis-hallituksen kuitti, lienee tuulen tuomia.

Preussin hallitus kuuluu päättäneen noudattaa sitä tän-wuotista waltiowarain ehdotusta, jota eduskunta ei ole otaksunut. Muussa maailmassa ihmetellään Saksalaisen luonteen kärsiwällisyyttä.

Söderkullan maawiljelyskoulu.

Tässä Uusmaan ja Hämeenlinnan läänien maawiljelysseuran laittamassa maawiljelyskoulussa, Söderkullan tilalla Sipoon pitäjässä, opetetaan, tarwetta myöden ruotsiksi tahi suomeksi, nuorille miehille, warsinkin talollisten talonpoikain pojille, niin tietoa ja taitoa kuin warsinkin käytöllistä harjoitusta ja neroa täydellisemmästi maata wiljelemään, sekä käsitöitä tekemään. Koulun hoitokuntana on maawiljelysseuran johtokunta ja lähin katsanto koulussa on tämän hoitokunnan walitseman tarkastajan toimitettawa. Opettajoina on yksi esimies, yksi ala-opettaja ja yksi käsityön-opettaja. Opetusaika on kaksiwuotinen ja kouluun otetaan 15 ilmaiseksi opetettawaa (joka toisena wuotena 7, toisena 8), jotka saawat koulussa maksuttomasti opin, terweellisen asunnon, kohtuullisen mutta terweellisen ja riittäwän rawinnon sekä muut tarpeet, paitsi waatteet, jotka tawallisesti annetaan palkollisille siinä paikkakunnassa jossa tämä koulu on.

Koulu awataan Marraskuun 1 päiwänä tänä wuonna, jolloinka otetaan 7 oppilasta. Ne, jotka siihen haluawat tulla oppilaiksi, saawat jos mahdollista suullisesti ilmoittaa itsensä esimiehelle, herra apteekari C. Wikbergille Söderkullan talossa Syyskuun 1 päiwästä aina 15 päiwään asti, taikka ennen wiimemainittua päiwää lähettää kirjalliset hakemuksensa hänelle päällekirjoituksella: Helsinki ja Söderkulla.

Hakijan pitää, koulu-sääntöjen mukaan, olla täyttänyt 19 wuotta sekä olla terwe ruumiilta ja tarpeeksi woimakas maantyötä tekemään, jonka wuoksi, jollei hän suullisesti ilmoittau, hakemusta seuratkoon todistus siitä.

Hänellä pitää myös olla näytettäwäksi uskottawan henkilön antama todistus:

1) että hänellä on hywä maine ja Kristillisyyden tieto;

2) että hän osaa selkeästi lukea sisältä sekä on niin järkewä, että hän woi käsittää suoran luennon niistä aineista, jotka tulee kysymykseen, ja

3) että hän jo ennestään, wähintäänkin yhden wuoden ajalla on käytöllisesti harjoittanut maawiljelystä: ja hänen pitää sitoutua olemaan koulussa kaksi wuotta jolla ajalla hänen tulee olla kuin esimiehen la'illinen palwelija, ja ja siis pidettäwä palkollissääntöjen alaisena, ja hän on welwollinen maksua saamatta tekemään kaikellaista maawiljelykseen kuuluwaa työtä.

Esimiehen annettua lauseensa hakemuksista, jätetään ne koulun hoitokunnan arwosteltawiksi; jonka jälkeen hakijoille, jotka asuinpaikkansa ilmoittakoot, Lokakuun alulla annetaan tieto, onko heitä wastaan-otettu, wai ei.

Helsingistä kesäkuun 5 päiw. 1863.

J. J. Chydenius,
Maawiljelysseuran Sihtieri.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.
(Jatko 48 n:roon.)

Paljon iloa tehtiin tulostamme. Kaikki paikan liput nostettiin, kaikki siirtokunnan tykit lauaistiin ja kaikki wäki tuli rannalle katselemaan meitä. Eräs mokoma Sambo — niin kutsutaan ne maan-asukkaat, jotka owat sekasukua Neekeristä ja Intianista — oli tullut ulkopuolelle riuttaa meille luutsiksi ja jäi laiwaamme sitten kun oli satamaankin tultu. Hänen nimensä oli Kristian Yrjö King, joka oli kyllä häwytöntä; sillä Kristian on kristitty ja King on kuningas, ja tämä ei ollut mikään kristitty eikä mikään Yrjö kuningas. Muutoin ei kukaan ollut niin ystäwällinen kaikille ihmisille kuin hän. Kuitenkin aattelin itsekseni, sen tunnustan, jo ensi päiwänä, että jos minä olisin ollut kapteini laiwassamme, sen siaan kuin olin pestattu sotamies Kuninkaallisessa Englannin meriwäessä, olisin wiskannut mokoman Kristian Yrjö King'in laiwan kannelta mereen, ei juuri mistään muusta syystä, kuin että olisin tietänyt oikein tehneeni.

Mutta sen myöskin tunnustan, ett'en sinä päiwänä ollut warsin hywillä mielin, seisoessani aseissa Kristofer Kolumbus'en kannella Hopea-aitan satamassa. Elämäni oli ollut työläs ja tukala, ja noiden saarelaisten elämä näytti minulle aiwan helpolta ja hupaiselta. Aattelin itsekseni: „Kelpaa teidän olla, hywässä opissa ja hywässä elannossa; luette mitä mieli tekee, kirjoitatte mitä mieli tekee, syötte ja juotte, mitä mieli tekee, te'ette ja olette tekemättä niinkuin itse tahdotte; teitäkös huolestuttaa, mikä elanto on tyhmän sotamies raukan Kuninkaallisessa Englannin meriwäessä! Eiköş ole kurjaa, että teillä pitää oleman kaikkea makeutta ja minulla kaikkea karwautta, teillä paljasta olutta ja minulla paljasta hiiwaa, teillä marjat ja minulla waiwat?“ Se oli ilkeintä kateutta mitä olla woi, näin ajatella, ja tyhmyyttä lisäksi; mutta niinpä nyt ajattelin. Olin siitä niin synkistynyt, että kun eräs kaunis nuori Englantilainen rouwas-ihminen tuli saarelta laiwaan, minä ärisin itsekseni: „tuokin on kihloissa, arwaan ma!“ Niinkuin se minuun olisi tullut, jos hän oli tai ei.

Tämän rouwas-ihmisen weli oli laiwa-kapteinimme, joka jonkun aikaa oli sairaana ollut ja silloin oli niin heikkona, että häntä täytyi kantamalla kuljettaa maalle. Niiden isä oli ollut joku Englantilainen upsieri, ja saaressa oli toinenkin sisar, joka oli naituna eräälle hopea-aarnion omistajalle ja jolla oli kolme lasta. Mutta se sisar, joka laiwassa käwi, oli naimaton, waikka minä mielipahoissani päätin, että hänellä oli sulhanen, ikäänkuin siinä olisi syytä ollut pahaan mieleen. Että hän oli koko saaren hywä haltia, näkyi kohta ensi silmäyksellä; mutta minä aattelin wain hänen sulhastansa, ja mieleni käwi yhä synkeämmäksi. „Ken lieneekin“, ärisin itsekseni, „niin wihaan häntä“.

Upsierimme, luutnantti Linderwood, oli yhtä sairas kuin kapteinikin, ja kuljetettiin hänkin maalle. Molemmat oliwat nuoria minun ikäisiä miehiä ja oliwat kärsineet Länsi-Intian ilma-alasta. Senkin panin pahakseni. Arwelin itseni paljoa kelwollisemmaksi upsieri-wirkaan, ja että minä olin yhtä hywä kuin he molemmat yhteensä. (On helppo arwata mimmoinen upsieri minusta olisi tullut, joka en osannut lukea kirjoitettua riwiä. Ja millä tiedolla olisin ohjannut sota-purttamme! — Jumal'aut'! olisin upottanut koko haaksen kymmenessä minuutissa.)

Yhtä-hywin, sitä suuntaa kulkiwat ajatukseni; ja kun meitä oli päästetty maalle, minä käyskentelin Clarker'in kanssa ympäri ja sepitin mietteitä, jotka kaikki oliwat yhtä katkeria.

Se oli soma kylä tuo siirtokunta; kaikki tyyni sowitettu osittain Englantilaiseen ja osittain Amerikkalaiseen tapaan, warsin ikäänkuin kappale kotimaata olisi lohjennut irti ja kulkenut aaltojen ajamana tänne ja tiellä wähitellen muodostunut eteläisen ilma-alan mukaan. Sambojen majat, noin wiisi-kolmatta kappaletta, oliwat rannan puolella, wasemmalla päin ankkuri-paikasta. Oikealla päin oli jonkun-tapainen linnoitus, johon koko tuo pieni siirtokunta saattoi tulla yhteen, jos tarwe oli. Se oli muurilla ympäröitty rakennus-kehä, jonka sisässä oli piha ja pihan keskellä eräs maahan kaiwettu kruuti-kellarin näköinen aitta, nelikulmainen kaiwanto ympärillään ja portaita pihasta alas owen suulle. Clarker ja minä seisoimme katsahtamassa sisään portista, jossa ei seisonut mitään wahtia; ja minä juuri sanoin Clarkerille, osoittaen tuota kruuti-kellarin näköistä: „siinä aitassa, näet, pitäwät hopeansa“, johon Clarker mietittyänsä arweli: „ja hopea ei ole kultaa, onkosta, Gill?“ — kun se sama kaunis nuori rouwas-ihminen, josta aamulla olin niin paljon soppeani waiwannut, kurkisti ulos jostakin owesta. Ja nähdessään meitä kahta miestä uniwormussa, hän kohta tuli ulos ja sioitteli wielä leweä-röytäisen Meksikolaisen olki-hattunsa päähän, kun me häntä terwehdimme.

„Tekeekö mielenne tulla sisään“, hän lausui, „katselemaan paikkaa? Se on wähän erinomainen paikka“.

Me kiitimme häntä, wastaten, ett'emme tahtoneet waiwaa tehdä; mutta hän sanoi, että Englantilaisen sotamiehen tyttärelle ei woi olla waiwaksi, näyttää Englantilaisille sotamiehille, kuinka heidän kansalaisensa, miehet ja waimot, elelewät niin kaukana Englannista; ja siis me taas terwehdimme ja menimme sisään. Siinä hän (joka oli yhtä hywän-tahtoinen kuin kauniskin) näytteli meille, kuinka eri perheet asuwat eri huoneissaan, ja kuinka siinä oli yhtei-

nen warasto-aitta ja yhteinen luku-huone eli luku-yhtiö, ja huone jossa pidettiin tanssia ja soitantoa, ja huone kirkonmenoa warten; ja kuinka tuolla ahteen päällä, joka kutsuttiin Wartiamäeksi, oli toisia asumuksia, joissa oleskeltiin helteen aikana wuotta.

„Upsierinne on sinne wiety", hän jutteli, „ja weljeni myöskin; ilma on siellä raikkaampi. Nykyään asutaan kummassakin paikassa, mutta joku osa on poissa, hopea-kaiwoksen toimessa".

(Minä aattelin itsekseni: „Hänkin on siinä poissa, kaiwoksen toimessa". Tulin aatelleeksi tuota sulhasta ja arwelin samassa itsekseni: „Entä jos hän sillä tiellä katkaisis niskansa!)

„Muutamat naiduista rouwistamme", sanoi puhuttelijamme, „asuwat täällä wähintäin kuusi kuukautta wuoteensa yhtä yksinäisinä, kuin jos leskiä olisiwat; miehet owat aarniolla, waimot ja lapset täällä".

„Montakin lasta täällä?" kysyin.

„Seitsemän-toista. On kolme-toista naitua rouwaa, ja kahdeksan minun-kaltaista.

Kahdeksan hänen kaltaista ei ollut — ei senkaltaista yhtäkään ainoata — koko maailmassa. Hän tarkoitti naimatonta.

„Ja kun siihen luetaan noin kolme-kymmentä Englantilaista miestä, mitä-kutakin säätyä ja wirkaa, niin siinä on siirtokuntamme nykyinen wäestö. Merimiehet jätän lukematta, ne eiwät kuulu meihin. Samate sotamiehet samasta syystä". — Puhuja hymyili meille suloisesti.

Minä lisäsin: „Entä Sambot?"

„Niitä en myöskään lue".

„Teidän luwalla ja suosiolla uskallan kysyä, owatko Sambot luotettawia", lisäsin wielä.

„Wallan. Me kohtelemme heitä hywyydellä, ja he owat käynnänsä kiitollisuutta".

„Wai owat? — Entä — Kristian Yrjö King?"

„Hän? Hän antais oman henkensä edestämme".

Puhuttelijamme oli niin tywenellä mielin (niinkuin olen oppimattomalla tawallani huomannut, että hywin kauniit waimo-ihmiset melkein aina owat), niin että hänen tyyneytensä antoi erinomaisen woiman hänen sanoillensa ja minun täytyi niihin luottaa.

Sitten hän osoitti meille tuon kruutikellarinnäköisen aitan, ja selitti, mitenkä hopea tuotiin aarniosta ja kuljetettiin mannermaalta tänne. Hän wakuutti, että Kristofer Kolumbus tulisi saamaan rikkaan lastin, sillä saalis oli sinä wuonna ollut suuri, paljoa runsaampi kuin tawallisesti, ja hopean ohessa oli siinä arkullinen kalliita kiwiäkin. (Jatketaan.)

Seka-sanomia.

Kansakuntien maawiljelys-näyttelö Hampurissa, joka awataan ensi Heinäk. 14 p., kuuluu tulewan erinomaisen suureksi ja on antawa helpon tilaisuuden tutustumaan Saksan, Englannin ja Ranskan maawiljelys-seikkojen kanssa. Elikoita on sinne jo ilmoitettu noin 3000 kappaletta, waikka Itäwallan, Unkarin, Wenäjän, Ruotsin, Hollannin ja Amerikan elikko-ilmoitukset wielä oliwat saapumatta. Näistä jo ilmoitetuista on noin 500 hewosta, 700 nautaa ja 1,800 lammasta ja sikaa, sekä iso joukko siipikarjaa. Wyrtembergin kuningas lähettää sinne oriita ja tammoja, joka owat puhtainta itämaista syntyperää. Unkarista on ilmoitettu wilja-näytteitä, silkkiä, tupakkaa j. n. e. sekä 1,200 wiini-näytettä. Koneiden ja työ-aseiden osakunta tulee epäilemättä olemaan opettawaisin, sillä Englanti ja Saksa tulewat näyttämään kaikkea, mitä wiime aikoina owat siinä kohden keksineet.

Näyttelö-paikka on „Heiligen Geist Feld" (Pyhän Hengen kenttä) Pyhän Paawalin esikaupungissa, kaupungin länsipuolella. On siis matkustajan mahdollinen ottaa asuntonsa Altonassakin, joka on kohta toisella puolella kenttää. Siinä wäen-paljoudessa, joka silloin Hampuriin ja Altonaan tulwailee, tulewat hinnat arwattawasti paljon nousemaan; mutta joka tahtoo halwalla elää, ottakoon wähän kapineita mukaansa, ja hakekoon asuin-sianså wähää kauempana näyttelö-paikasta, esm. Lybekistä tulewan rautatien lähisyydellä. Hinnat höyrylaiwoissa Helsingistä Lybekkiin owat näyttelöä warten alennetut, niin että 1:nen sia tullen-mennen yhteensä maksaa 40 r., ja 2:nen sia 28 r.

Laillisia Ilmoituksia.

K. Waasan howioikeus on suonut tuomarille Saloisten tuomiokunnassa J. Hæggström'ille wirkawapautta kolmeksi kuukaudeksi, luettu tämän kesäkuun 15 p:stä, ja wiran sen aikuiseksi toimittajaksi määrännyt howioikeuden-auskultantin J. Th. Nyman'in; sekä auskultantiksi ottanut lakitieteen kandidatin maisteri A. N. Borg'in.

K. Wiipurin howioikeus on antanut tuomarille Mikkelin tuomiokunnassa C. Poppius'elle wirkawapauden, luettu tämän kuun 25 p:stä nousewan elokuun 30 p:wän loppuun asti, sekä wiran sen aikuiseksi toimittajaksi määrännyt waratuomari J. Nygren'in.

Kaupunkien yhteisen Paloapu-yhtiön johtokunta on kuulutuksella Toukok. 8 p. ilmoittanut, että kun ei kassan reserwi-warain säästöt nouse siihen määrään, joka wastaisi 2 prosenttia edeswastaus-summasta, kuten wähintäin pitäisi sääntöjen mukaan oleman, sekä tuon edellisenä päiwänä tapahtuneen Uuden teaterin tulipalon tähden Helsingissä, johtokunta on määrännyt kaikilta niiltä, jotka tulipalon tapahtuessa oliwat osallisina yhtiössä, yhden wuoden liikamaksun suoritettawaksi ennen 15 p. ensi syyskuuta, uhalla että laiminlyöty maksu tulee 10 prosentin koroituksella ryöstettäwäksi. Maksut suoritetaan joko johtokunnan rahawartialle tai yhtiön asiamiehelle kussakin kaupungissa. Jos osakas tahtoo lähettää maksunsa läänin räntteriin, tehköön sen; mutta laittakoon sieltä saadun alkuperäisen kuiten johtokunnalle tai asiamiehelle.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Opiksi ja Huwiksi lukemisia suomen perheille. Toimittanut **Yrjö Koskinen.** I. 1 markka.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Koiwuluoto ja Pohjakoski. Hupainen kertomus muutamista hywistä sydämmistä. Suomentama. 70 penniä.

Kolmen tynnyrin-alainen Maa-talomme ja sen tuotteet. 14 Englantilaisen painoksen jälkeen ruotsinnetusta suomentanut Wilh. Carlsson. Oikaisnut ja esipuheella lisännyt A. Manninen. 80 penniä.

Höyry- **Laiwat.**

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Kesäk. 23 p. täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Kesäk. 23 p., k:lo 2 aam., täältä Turkuun, Uuskaupunkiin, Raumalle, Räpsöösen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään Kesäk. 22 p. k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Suomi"**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Kesäk. 30 p. täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Alexander"**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Heinäk. 4 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Kesäk. 25 p., k:lo 2 aamulla täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Kesäk. 25 p., k:lo 6 aam., täältä Wiipuriin ja Pietariin, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrywene **„Sibbo"**, päällikkönä kapteini J. A Bastman, lähtee kaikki arkio-päiwät Helsingistä k:lo 8 epp. ja Porwoosta k:lo 2 ½ jpp.

Höyrylaiwa kulku Saimaan wesillä.

Rautainen höyrylaiwa **Alio** lähtee Wiipurista joka Maanantai k:lo 6 aam., ja Kuopiosta joka Tuorstai k:lo 5 aam., käyden Lauritsalassa, Puumalassa, Sawonlinnassa ja Leppäwirroilla. Laiwa ei ole hinausta warten.

Höyrylaiwa **Seura** lähtee Kuopiosta Lauritsalaan joka Keskiwiikko ja Lauritsalasta takaisin joka Lauantai k:lo 5 aam., käyden Konnuksen ja Taipaleen kanawissa sekä Sawolinnan ja Puumalan salmissa. Laiwa on hinaustakin warten.

Höyrylaiwan-liike Laatokassa.

Höyrylaiwa **Walamo** lähtee Sortawalasta joka Sunnuntai k:lo 9 aam. ja Pietarista joka Perjantai k:lo 9 aam., käyden Walamossa, Käkisalmella, Konnewitsassa ja Slyssenissä. Lisäksi se Kesäk. 23 ja Elok. 11 pp. wälillä lähtee joka Tiistai Pietarista Walamoon poiketen ainoastaan Slysseniin ja Konnewitsaan ja palaa samaa tietä seuraawana päiwänä.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 28—60 k. *L*.	Munatiu 23—25 k.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. *℔*.
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.	Tuoreet lahnat 4—5 k. *℔*.
Kaurat 3 r. 20 k. tynnyri.	Tuoreita ahwenia 3—4 k. *℔*
Kaurakryynit 35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 3—4 k. *℔*.
Perunat 11—12 k. kappa.	Tuoreita silakoita 18 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 85—1 r. 10 k. *L*.	Tuoreet kuhat 7—10 k. *℔*.
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 *L*.	Suolatut lahnat 4½—5 k. *℔*.
Palwattua lampaan-lihaa 1: 80—2 r. *L*.	Suolattuja silakoita 50—60 k. *L*.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 k. *L*.	Terwaa 4—4: 50 r. tynnyri.
Palwattua sian-lihaa 2: 20 k. *L*.	Koiwu-halkoja 4—4: 30 k. syli.
Tuoretta woita 15—16 k. *℔*.	Mänty-halkoja 3—3: 20 k. syli.
Ruoka-woi 2: 80—3 r. *L*.	Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Maito 6 k. k:nu.	Wiina 85—90 k. kannu.
Piimä 5—6 k. k:nu.	Heinät 10—13 k. *L*.
Taale 5—6 k. korttieri.	Thimothej 13—17 k. *L*.
	Oljet 5—7 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 50. **Tuorstaina 25 p:nä Kesäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkkh. Witikka.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w.kirkh. Lukander; ruotsalaisen puolip. saarnan: w.kirkh. Snellman.—Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 6 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Tengén. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Kesäk. 25 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irt. tawarasta talossa N:o 58 Katajanokalla.
" k:lo 8 jpp. Tanssit runni-huoneessa.

Huomenna Perjantaina.

Kesäk. 26 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Katajanokalla jatketaan.
" k:lo ½ 8 jpp., Näytelmä puisto-teaterissa.

Lauantaina.

Kesäk. 27 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni sotahospitalin konttorissa kaikenlaisten puukaluin te'ettämisestä.

Sunnuntaina.

Kesäk. 28 p. k:lo ½ 8 epp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Helsingistä.

Waltiopäiwät tulewat. F. A. T. ilmoitti wiime tiistaina sen ilo-sanoman, että Waltiopäiwä-kutsumus, kauan jo odotettu ja ikäwöity, wihdoin on tullut ja kohdakkoon julkaistaan. Waltiopäiwät awataan täällä Helsingissä ensi Syyskuun 15 p.

Salon woutikunta Oulun läänissä tulee H. K. M:ttinsa armoll. säännön mukaan jaettawaksi kahtia sillä tawoin, että toinen puoli, nimellä **Salon kihlakunta**, käsittää Kalajoen pitäjän ja sen kappelit Alawieskan, Yliwieskan, Raution ja Siewin, Pyhäjoen pitäjän ynnä Merijärwen ja Oulaisten kappelien kanssa, Salosten pitäjän ynnä Salosten ja Wihannin kappelien kanssa, Siikajoen pitäjän ynnä Rewolahden, Rantsilan ja Paawolan kappelien kanssa, sekä Hailuodon pitäjän, — ja toinen puoli, nimellä **Haapajärwen kihlakunta**, käsittää Haapajärwen pitäjän ja sen kappelit Pielisjärwen ja Reisjärwen, sekä Kärsämäen, Pyhäjärwen ja Piippolan pitäjät ynnä Pulkkilan ja Kestilän kappelien kanssa, wieläpä Haapajärwen kappelin Pyhäjoen pitäjää. Tämän jaon tähden tulee uusi kruununwouti ja uusi henkikirjoittaja tawallisilla palkka-edulla asetettawaksi.

Koulun-opettaja-kokous Hämeenlinnassa. Kesäk. 18 p. (jatkoa) Kysymysten 87 ja 88 johdosta esitti puheenjohtaja ehdotuksen, jonka mukaan opistolais-tutkinto herkeäisi ja sen siaan asetettaisiin lähtö-tutkinto itse alkeis-laitoksissa, joissa yliopiston määräämiä tarkastajia silloin olisi saapuwilla. Tämmöiseen lähtö-tutkintoon saisiwat koulujen oppilaat ja muut halulliset ilmoittaa itsensä, niin pian kuin luulisiwat itsensä siihen mahdollisiksi. Tähän ehdotukseen kokous suostui. Sitten ne komiteat, jotka oliwat tutkineet nykyisiä koulukirjoja, antoiwat lausuntonsa, ja kokous päätti, että suomenkielinen koulukirjallisuus tarwitsisi waltion puolelta erinäistä apua. Ylipäänsä ei hallituksen pitäisi kouluttaja-kunnan tutkimatta säätää opetus-kirjoja, ja jättää ne opettaja-kokousten arwosteltawiksi, ja kokousten wäliseksi aiaksi olisi eri tiede-haaroissa tutkinto-komiteoja walitseminen, nimittäin yksi lukion-opettaja ja yksi kollega kustakin hiippakunnasta. Tähän loppui aamu-päiwän keskustelu. Illalla k:lo 6 tultiin wielä kokoon. Kys. 91, hywäksyttiin se lisätty walta, joka Rehtoreille on annettu koulukurin suhteen. Kys. 97 arweltiin, että rehtorilla yksissä neuwoin opettaja-kunnan kanssa pitäisi oleman waltaa eroittaa semmoinen oppilas, joka toista wuotta yli tawallisen aikansa wiipyy jossakin luokassa. Kys. 100, katsottiin koulupenkit ilman selkänojatta haitallisiksi ja tuolit soweliaimmaksi. Wihdoin otettiin keskusteltawiksi kys. 89 ja 94, ja arweltiin tarpeelliseksi, että rehtori ja koulukunta saisi kieltää oppilasta asumasta semmoisessa paikassa, joka hänen siweydellensä olisi haitallinen, kuitenkaan ei missään tapauksessa käwisi kieltää häntä asumasta omain wanhempainsa tykönä. Tähän kokouksen keskustelut loppuiwat, ja puheenjohtaja päätti kokouksen sopiwalla puheella.

Samana päiwänä oliwat kokouksen jälille-jääneet jäsenet pitäneet puheenjohtajalle, prowessori Cléwe'lle, päiwällisen Hämeenlinnan puistossa. Maljoja juotiin sekä puheenjohtajalle, että myöskin muille waiwaa-nähneille, nimittäin kokouksen sihtierille lehtori Eurén'ille (suomeksi), sen wara-sihtierille kollega A. W. Lindgren'ille, ja pikakirjoittajille, maist. Swahn'ille ja w.tuomari Dahlström'ille.

Seuraawana eli lauantai-aamuna wielä kokoonnuttiin pöytäkirjaa oikaisemaan. Iso osa kokouksen jäseniä oli kuitenkin jo sitä ennen hajonnut.

Yhdyspankin osake-kirjoista puhuimme wiikko sitten pari sanaa, lohdutellen lukijata sillä ilmoituksella, että pankin yhteis-hallitus muka käskee jokaisen osakkaan antamaan ilmi, minkä-kielistä osake-kirjaa hän tahtoo. Tämä kuitenkin näyttää olleen erehdystä; sillä tämmöistä käskyä löytyi ainoastaan S:ttaren painattamassa kuulutuksessa asiasta (josta mekin sen panimme palstoihimme), mutta muissa lehdissä ei sitä ole näkynyt. Me emme tiedä, millä oikeudella S:tar tekee lisäyksiä yhteis-hallituksen kuulutuksiin. Mutta sen käsitämme selwästi, että yhdyspankin asiamiehet maaseuduilla eiwät tule olemaan tietäwinänsä, että senlaista lisäystä on S:ttaressa ja Uutisissa ollut, eikä siis ottamaan korwiinsa, jos joku waatii Suomenkielistä osake-kirjoja. Pankki-hallituksen silmin-nähtäwä tarkoitus on seuloa pois koko asia, ja se luottaa nyt niinkuin ennen Suomalaisten saamattomaan kärsiwäisyyteen. Sen ohessa sillä on turwallinen tieto, ett'ei maan ruotsalaiset lehdet eikä liioin S:tarkaan tule näitä pieniä syntiä rankaisemaan. Kun ruotsinkielen oikeuksia tässä maassa on puolustaminen, silloin on kyllä otollista saarnata „kahdesta kielestä Belgiassa“. Mutta kun Suomenkieli olisi käytännöllisesti edes tasa-arwoon päästettäwä, silloin on läksy unohdettu, eikä olla tietäwinään, että Suomenkieltä tässä maassa onkaan. Me kehoitamme wieläkin kerran pankin osakkaita walwomaan asiata, ja pyydämme S:tartakin antamaan jonkinmoista selitystä näiden sekawien seikkoihin.

Suomen pipliaseuran wuosikertomus, luettu seuran kokouksessa kesäkuun 18 p. 1862, on nyt lähtenyt painosta ja sisältää lyhyen kertomuksen seuran waikutuksesta koko elinkautenansa. Seura on nyt ollut waikutuksessa 50 wuotta. Se piti ensimäisen kokouksen Turussa maaliskuun 24 p. 1812. Pipliaseuran perustamiseen tuli ensimäinen kehoitus Englannista, jossa mainio pipliaseura oli w. 1804 perustettu. Yksi sen seuran lähettiläs pastori John Paterson matkusti Suomessa, käwi Turussa w. 1811 ja tarjosi Suomelle 500 puntaa (3,500 hopiaruplaa) uuden suomalaisen raamatun painattamiseksi. Keisari Aleksanteri I lahjoitti samaan tarkoitukseen 5,000 paperiruplaa. Nämät lahjat tekiwät seuran perustuksen mahdolliseksi. — Siihen aikaan oli pyhä raamattu hywin harwinainen Suomessa. Wiimeksi oli se painettu w. 1776 ja pitkään aikaan ei ollut enää suomalaista raamattua kaupassa: sitä maksettiin ylen korkia hinta, jos sitä joskus käsitettiin ostettawana. Uuden suomalaisen raamatun painattamiseksi määräsi hallitus wiideksi wuodeksi sen osan kruunun tihunnista, joka kutsutaan piplianpainatustynnyriksi, ja koko Suomessa aljettiin koota rahoja. Waltion anto nousi 14,000 ja kokous yksityisiltä tuotti 21,000 paperiruplaa. Seuran jäseniksi kutsuttiin ympäri maata, nim. 300 Turun kaupungissa ja 1,800 muissa maamme osissa, josta saatiin jäsenrahoja 12,000 ruplaa. Englannin mainio seura antoi apuja tuon tuostakin, yhteensä 2,150 puntaa. Näin suurilla apuwaroilla toimitettiin myös usiampia painoksia pyhästä raamatusta, joiden kustannukset wuoteen 1827 asti nousiwat 153,500 paperiruplaan. — Tuli sitte Turun palo syyskuun 4 ja 5 päiwänä 1827, jossa kaikki seuran kirjat ja warat paloi-

wat poroksi, yhteensä noin 80,000 paperiruplan arwosta. Hallitus tuli awuksi ja seura sai ensin lainaksi 25,000 paperiruplaa, jotka sitte lahjoitettiin, ja wuodesta 1842 wuotuisen annon 2,000 ruplaa hopiaa, niin että seura on woinut waikutuksensa laajentaakin. Usiampia uusia painoksia pyhästä raamatusta on otettu. — Kaikkiaan on seura 50 wuoden kuluessa painattanut 124,750 pyhää kirjaa; Englannin pipliaseura on Suomessa lahjoittanut noin 205,600 uutta testamenttia. Siis on yhteensä Suomessa jaettu 50 wuoden kuluessa, 1812—1862, kaikkiaan 330,350 pyhää kirjaa. (Häm.)

Uusmaan ja Hämeen läänien maawiljelyskokous Jämsässä pidetään Kesäk. 30 p. ja Heinäk. 1 p. Olemme jo ennen (N:oissa 36 ja 38) antaneet ilmoituksen keskustelu-järjestyksestä ja annettawista palkkioista. Tahdomme nyt ainoastaan teroittaa sinne-lähtewien mieleen, mitenkä heidän tulee täältä Helsingistä järjestää matkansa. Sunnuntaina Kesäkuun 28 klo 8 aamulla lähdetään höyryjonolla täältä Turenkiin ja sieltä maantietä myöden Anianpellolle, josta maanantai-aamuna höyrylaiwa „Suomi" wiepi matkalaiset Jämsään. Paluu-matka taas tapahtuu sillä tawoin, että toisena kokouspäiwänä klo 9 ja 10 wälillä sama höyrylaiwa tulee Jywäskylästä Jämsän laiturille ja yön kuluessa wiepi matkustajat Sysmän kautta Anianpellolle, johon perille tullaan Heinäk. 2 p., noin k:lo 6 aamulla, niin että wielä aamupäiwällä ennätetään Turenkiin ja sieltä samana päiwänä jonon kanssa Helsinkiin.

Uusia sanomalehtiä. Pruukin-hoitaja R. Björkenheim ja kirjailija E. Linder owat saaneet luwan tässä kaupungissa ulos-antaa, edellinen ruotsinkielisen sanomalehden nimeltä: „Tiden", joka on ulostulewa joka päiwä arkin kokoisena, sekä kirjailija Linder suomenkielisen sanomalehden, joka ulos-annetaan arkin kokoisena kerran wiikkoonsa. (F. A. T.)

Päijänteen höyrylaiwa-liikkeestä kuuluu yleinen walitus, ett'ei Suomi-laiwan kulkumääriä missään ilmoiteta. Waiwaloisella hakemisella olemme wihdoin löytäneet semmoisen ilmoituksen jostakusta F. A. T:n sopukasta, jossa se kerran on ollut painettu. Olemme siitä panneet lyhyen otteen wiimeiseen siwuumme.

„Lännetär, Sanomia Porista" jälkimäiseltä puolelta wuodelta saadaan Postijohtokunnan ilmoituksen mukaan kaikissa postikonttoreissa tilata 1 markalla 80 pennillä, eli 45 kopeekalla. Porissa se maksaa 35 kop., eli 1 m. 40. p.

Juhanuksen aatto wietettiin täällä jokseenkin hupaisesti. Wäkeä oli kokoontunut ko'olta Kaisaniemelle, jossa wenäläinen soittokunta soitteli. Koko yön tulwasi wäkijoukkoja puistossa. Thölöössä huwiteltiin aina aamuun saakka karusellilla, tanssilla y. m. Weneitä kulki koko yön ehtimiseen Kaisaniemen ja Thölöön wälillä.

Maaseuduilta.

Kuopiossa raiwosi kauhea tulipalo Tapion sieltä lähtiessä. Me säästämme kaikki likemmät kertomukset siksi kuin woidaan saada warmempia tietoja asiasta. Täällä käy nykyään kulkupuheita, joista woidaan päättää tulen tehneen kauhean tuhon.

Ulkomaalta.

Ruotsista kerrotaan, että puolalainen ewersti Lapinski, joka joku aika sitten joukkoneen jätti Ruotsinmaan lähteäksensä Puolaan, taas on palannut sinne miehineen ja laskenut ankkuria Klinthamin sataman ulkopuolella, Gottlannin saarella, kun yrityksensä päästä Puolaan meni mitättömäksi. Puolalainen sotawäki wietiin maahan. Gottlannin maaherran kysymykseen hallitukselta Tukholmassa, mitä asiain näin ollessa olisi tekeminen, on tullut wastaus, että ruotsalainen sotalaiwa olisi wiewä Lapinskin joukkoa englantilaiseen satamaan ja Puolalaiset siksi pysytettäwät Klinthamnissa. Heidän komisarius Chodzko wietiin wäkisin höyrylaiwasta, jolla hän tahtoi lähteä. Klinthamnissa kiristettiin Puolalaisten wartioitseminen. Siellä asetettiin ylimpärin lukusia wahtijoukkoja ladatuilla kiwäreillä, jotka uhkasiwat pajunetilla jokaista Puolalaista kuin lähestyi. Kesäk. 19 p. jätti Lapinski miehineen Klinthamnin ja nousi ruotsalaiseen sotalaiwaan, joka oli wiewä heidät Lontooseen. Paljon wäkeä oli kokoontunut, joka lausui tyytymättömyytänsä tästä hallituksen menetyksestä. Weneiden mennessä huudettiin rannalta: Vive la Pologne! (eläköön Puola!), johon wastasiwat Puolalaiset: Vive la liberté! (eläköön wapaus).

Mustiala ja Ewoinen.

I.

Lukiamme tietäwät, että komitea hiljan on istunut tutkimassa kysymystä, olisiko syytä yhdistää maawiljelys- ja metsänhoito-opetus yhteen laitokseen waipitääkö näihin tarkoituksiin oleman eri opistot, — siis, olisiko Mustiala ja Ewoinen molemmat woimassa pidettäwät, waiko metsänhoito-opisto muutettawa Mustialaan. Kysymys on jotensakin myöhään nostettu. Oikeampi olisi ollut lopullisesti ratkaista sitä, ennen kun sille käytännöllisesti annettiin päätös Ewoista rakentamalla. Kuitenkin luulemme, ett'ei se nytkään ole liika myöhäistä, s. t. s. ett'eiwät käytetyt kustannukset ole tyhjään tehdyt, waikkapa tieteellinen metsähoito-opetus muutettaisiinkin Mustialaan.

Komitea ei ole wielä antanut lopullista lausuntoansa. Se tahtoo wielä tarkemmin miettiä asiata, ja toiwoo, että se sillä aikaa myös julkisten keskustelemisten kautta selwitetään. Ehkä kyllä tiedämme komiteain ei kaipaawan meidän neuwojamme, joita he tuskin lukeaksensa ottanewat, koetamme kuitenkin käyttää welwollisuuttamme, korottaen ääntämme maamme yleisissä asioissa, josko se olisikin wain ääni korwessa.

Asia tosin ei ole wähäpätöinen. Se kosee tuntuwaisesti maawiljelykseen, siis emäelatuskeinomme tulewaisuuteen, ja luullaksemme, wielä enemmin metsänhoidon menestymiseen maassamme. Jos joku tahtoisikin kieltää metsähoidon tärkeyttä maassa, koska muka meillä metsiä loppumattomasti löytyy, ja ne kyllä itsestänsä kaswawat, on toki muistaminen, että enemmän kuin neljäs osa maamme mannerta on kruunun metsiä, että siis tämän neljännen osan tulewaisuus on siitä riippuwa, mitenkä metsähoitohallitus ja sen wirkamiehet käsittäwät tehtäwätänsä.

Tarkastamme asiata ensin molempien opetusaineiden kannalta. Mustialan pitäisi nyt, monien mutkauksien ja waiheiden perästä, olla korkein maawiljelys-opisto. Mutta walitettawasti se on näiden waiheidensä kirjawaisuuden tähden joutunut semmoiseen huutoon, että tuskin siitä, sinänsä, on odotettawaa mitään hywää. Tätä nykyä se ei ole kuin renkiwoutikoulu, aiwan samanlainen kuin muut maassa olewat maawiljelyskoulut, paitsi että kustannukset owat monen-wertaiset. Nämät owat liika suuret koululle, mutta ei ollenkaan riitä korkeammalle opistolle. Jos semmoista tahdotaan, täytyy lisätä opettajain luku-määrää, sekä toimittaa kaikenlaisia opetuksen menestymiselle tarpeellisia laitoksia ja kokoilemia: niin kuin kemiallinen laboratorio, kokoilemia kaswu- ja eläin-tieteellistä opetusta warten, kuten myös kiwi-luonnontiedettäkin warten, jotka kaikki owat kyllä kalliit. Mutta nyt owat aiwan samat opettajat ja kokoilemat tarpeelliset metsähoito-opistossakin. On siis waikea käsittää, kuinka ikinää on ollut mahdollinen ajatellakaan näiden opistojen eroittamista. Paitsi paria, kolmea opetusainetta, owat muut yhteisiä maawiljelijöille ja metsä-hoitajille. Niin muodoin woidaan samalla opettaja-luwulla, kuin nyt on Mustialassa ja Ewoisissa, ja joka on molemmille riittämätön, saada oiwa yhteinen maawiljelys- ja metsähoito-opisto, ja päälle-päätteeksi rakennuksissa ja ylläpidossa tulee arwattawasti suuri säästö. Tästäkin lukua pitämättä ei ole kieltämistä, että tässä maassa joku tieto metsähoidossa on wälttämätön jokaiselle maawiljelijällekin, sillä jokaisella talolla on oma metsänsä, joka on yhtä tärkeä hoitaa kuin pelto ja niittu, sillä mahdotointa lienee se keino meillä, että maawiljelijä ottaa metsä-tarpeensa kruunun puistoista. Tämä on siis erityinen seikka meillä, joka enemmin kuin muualla waatii puheessa olewain opetus-aineiden yhdistämistä. Kun näin jokaiseen talouteen kuuluu metsähoitokin, olisi kyllä sopimaton, jos talonomistaja, joka hakee korkeimmasta maawiljelys-opistosta itsellensä tieteellisesti oppinutta talonsa hoitajaa, ei saisi semmoista, että se jotensakin ymmärtäisi hoitaa niin tärkeän osan taloa, kuin metsä on. Kuinka ylen wälttämätön taas jonkunmoinen tieto maawiljekykessä on metsähoitajille, siitä tulemme wasta puhumaan. Siis ei ainoastaan ne luonnontieteelliset opetusaineet, jotka luonnollisesti owat yhteiset maawiljelijöille ja metsähoitajille, mutta nekin, jotka nimen-omaan likemmin kuuluwat kummallekin luokalle, tulewat yhteisesti kaikkien oppilaiden nautittawiksi, sillä eroituksella waan että, sen mukaan kuin owat walinneet yhden tai toisen osaston pääaineeksensa, tarkemmin harjoittawat sen erityisiä oppia. Miksi siis eroitettaisiin niin luonnollisesti yhteen-kuuluwat oppilaitokset kuin maawiljelyksen- ja metsähoidon, jonka kautta, suuremmilla kustannuksilla, saataisiin molemmat huonommiksi? Päin wastoin on tosin enemmän järkeä siinä mielipiteessä, joka waatii kummankin yllämainitun oppilaitoksen likimmäistä yhdistämistä itse Helsingin yliopiston kanssa, josta tosin olisikin monta etua. Mutta koska sitä wastaan kuitenkin aiwan syystä woipi wäittää, että siinä tapauksessa käytännöllisyys, joka, erittäinkin maawiljelyksemme nykyisellä kannalla, on tykkänään tarpeellinen tieteelliselleskin maawiljelijälle ja metsähoitajalle, tulisi puuttumaan niin kukaties tämä yhdistäminen wielä olisi liika warhainen.

Emme tiedä kuulleemme muuta sanottawaa syytä maawiljelys- ja metsähoito-opistojen yhdistämistä wastaan, kuin että, sitä myöden kuin sattuisi löytymään nerokkaampia opettajia toisessa tahi toisessa osastossa, tulisi toinen näistä opetus-haaroista enemmin harjoitetuksi, ja toinen jäämään rappiolle. Tämä saattaa olla jotensakin totta esim. Saksassa, jossa löytyy monta sellaista yhdistettyä laitosta. Jos siis jossakin on parempia maawiljelys-opettajia ja parempi tilaisuus käytännölliseen maawiljelysharjoitukseen, niin tietysti sinne pyrkiwät kaikki,

jotka maawiljelijöiksi hakewat. Päin-wastoin taas, missä metsähoito ja sen opettajat owat paremmat. Siis eräässä yhdistetyssä maa-wiljelys- ja metsähoito-opistossa saattaa maa-wiljelys,toisessa taas metsähoito olla melkein yksinomainen. Mutta täällä sitä ei tarwitse pelätä. Mitä käytännölliseen harjoitukseen kuuluu, niin on Mustiala yhtä luonnollinen molemmille osastoille, ollen siellä awarat wiljelysmaat ja yli 7,000 tynnyrinalan metsää. Arwattawasti taas jokainen oppilas on jo edeltäkäsin päättänyt, aikooko hän maawiljelijäksi, waiko matsähoitajaksi, ja käyttää siis sen mukaan tarkemmin nuo toiseen tahi toiseen erittäin kuuluwat opetus-aineet. Miten tärkeä yhdistäminen on Mustialalle, olemme jo maininneet, muistuttaen, että muussa tapauksessa ja ellei sitä taas uudesta järjestetä, siitä tuskin muuta woi syntyä kuin — mitä se nykyäänkin on — trenkiwouti-koulu. Katselkaamme asiata Ewoistenkin kanaalta.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 49 n:roon.)

Kun olimme kaikkea töllistelleet ja uuteliaisuuden siaan alkoi tulla ujous, että niin paljon waiwaa te'imme, niin hän heitti meidät eräälle nuorelle waimolle, joka piikana häntä palweli ja oli Englannista syntyisin, mutta Länsi-Intiassa kaswatettu. Tämä nuori waimo oli leskeksi jäänyt eräältä ala-upsierilta linja-rykmenteissä, ja oli Sant Vincent'issä parin kuukauden kuluessa tullut miehellisekst ja miehettömäksi. Hän oli pikkuinen pitikäs nais-kepsä, kaksi kirkasta silmää päässä, kaksi pikkuista kepeätä jalkaa, pieni warsi ja pikkuinen näpsä kippura-nenä. Sen-näköiset naiset, aattelin siihen aikaan, näyttäwät tarjoowan suuta muiskusille, mutta sieppais sinua korwalle, jos ottaisit tarjouksen wastaan.

Hänen nimestään en saanut selkoa, kun hän ensin sen mainitsi wastaukseksi kysymykseeni; se kuului niinkuin Beltot, joka ei ollut oikein. Mutta kun tultiin tutummaksi — joka tapahtui, kun hän oli meille tarjonnut sokeriruoko-sahtia, jota hän osasi tehdä erinomaisen hywää —, niin keksin, että hänen ristimä-nimensä oli Isabella, josta lyhennettynä tuli Bell, ja että hänen ala-upsieri wainaansa nimi oli ollut Tott. Ja koska hän, nimittäin Tott wainajan nuori waimo, oli sitä lajia kapinetta, josta on warsin sowelias tehdä paija — en ole ikinä tawannut niin nuken-näköistä naista —, niin hän oli saanut paija-nimen Belltott. Sanalla sanoen, muulla nimellä ei häntä tunnettu koko saaressa. Itse herra Komisarius Pordage (ja hänpä koko yks-wakainen oli!) antoi wiran puolesta hänelle nimen rouwa Belltott. Mutta hra Komisariuksesta tulen wasta puhumaan.

Sota-purtemme kapteinilla oli nimi Kapteini Maryon, eikä siis ollut mitään uutta, kun rouwa Belltott ilmoitti, että hänen emäntänsä, kapteinin sisaren, nimi oli Miß Maryon. Mutta se uutta oli, että sen ristimä-nimikin oli Marion. Marion Maryon! Monta kertaa olen tuuwittanut näitä kahta nimea aatoksissani, niinkuin runon-sointua. Oi, monta, monta ja monituista kertaa!

Me tyhjensimme mitä juotawaa meille tarjottiin, niinkuin hywät rehelliset miehet; sitten sanoimme jää-hywäiset ja menimme alas rannalle. Ilma oli ihana, tuuli siisti ja hiljainen; taiwas, meri ja saari niinkuin maalattu kuwa. Siinä maassa on sateen-aikaa kahdesti wuoteensa, kerran Juhanuksen aikana ja toisen kerran noin kaksi wiikkoa jälkeen Mikkelin-päiwän. Nyt oli Elokuun alku; ensimäinen sade-kausi oli mennyt, ja koko luonto loisti wihannassa hehkuwaisuudessa.

„Heidän on tässä hupainen olo", sanoin Clarkerille, muuttuen taas synkeäksi; „toista se on, olla pestattuna sotamiehenä".

Lähenimme rantaa, tekemään tuttawuutta wene-wäestön kanssa, joka oli majoitettu sinne. Emme enää kaukana olleet, kun Kristian Yrjö King juosta harppaili wastaamme wene-walkamoilta, huutaen: „Jup, Meet!" —, joka Sambo luutsin sorretulla kielellä oli merkitsewänään: hoi, miehet! Olen jo sanonut itseni oppimattomaksi mieheksi, ja jos minulla on wääriä uskoja, toiwon että ne annetaan minulle anteeksi. Nyt tahdon tunnustaa, ett'en koskaan ole woinut uskoa mitään hywää noista Samboista. Siis, kun tuo Kristian Yrjö King, joka paitsi sitä minua eri-toten inhoitti, tulla harppaili pitkin ranta-hiekkaa, hoikottaen: „Jup, meet!", olin tulisessa mieli-teossa kosketella lämpimästi hänen korwiaan.

„Jup, meet!", hän sanoi. „Paha assi".

„Mikä on?" minä sanoin.

„Jup, meet! Laiwa läpi".

„Laiwassako läpi?" minä kysyin.

„Nih", hän wastasi nykäyksellä, joka näytti niinkuin joku kowa nikoitus olisi tullut hänen päällensä.

Minä wilkkaisin Clarkerin päälle, ja me kuulimme molemmat pumppujen käywän laiwassa ja nä'imme sanaa nostettawan: „Maalta miehiä; laiwassa tarwe". Ei aikaakaan, niin maalle päästetyt laiwa-miehet riensiwät jo weden partaalle, ja wene-wäestö, joka oli asetettu roswoja wasten, lähtiwät kahdella weneellä Kolumbus'en awuksi.

„Oi woi, Kristian Yrjö King paljo paha meele!" wakuutti tuo Sambo lurjus. „Kristian Yrjö King itse englannikse!" Hänen itkunsa englanniksi käwi sillä tawoin, että hän sotki silmiänsä mustilla rystösillään, ulisi niinkuin koira ja paalitteli selällänsä hiekassa. Oli juuri kiusaus, olla häntä potkaisematta; mutta minä Clarker'ille sanoin: „Kiiruimman kautta, Harry!" ja tulimme alas weden partaalle ja olimme jo pian laiwassa.

Tuntemattomalla tawalla oli pursi saanut semmoisen reiän, ett'ei mikään pumppuaminen tahtonut auttaa. Pelko oli suuri, että laiwa uppoisi satamaan, taikka jos ei se uppoisikkaan, että kaikki sen tuomat warat pilalle menisi meriweden kautta, joka reiästä nousi. Kesken kaikkien hämmästystä, kuului kapteini Maryon huutawan rannalta. Hän oli antanut kantaa itsensä alas koikka-matossaan ja näytti kyllä huonolta; mutta hän tahtoi wäkisinkin nousta jalkeillensa, ja minä nä'in itse, kuinka hän tuli rannalta laiwaan, istuen weneen perässä, niinkuin hänen ei olisi mikään ollut.

Pikainen neuwottelemus pidettiin, ja Kapteini Maryon pian tuli siihen päätökseen, että tawara oli purattawa, sitten tykit jo painawat kalut nostettawat ulos, wihdoin laiwa wedettäwä maalle, kyljellensä kallistettawa ja paikattawa. Meitä lueteltiin kaikki (wene-wäestö tarjoutui awuksemme), ja koko miehistö jaettiin osakuntiin, joille määrättiin kullekkin lepo-aikansa wuorottain, ja sitten käwimme työhön käsiksi kaikki yhtä intoa. Kristian Yrjö King oli omasta pyynnöstään rywennut siihen osakuntaan, jossa minä olin, ja hän oli käynyt työhön käsiksi yhtä innokkaasti kuin kukaan muu. Ja totta puhuen, niin innokas hän oli, että hänen arwonsa yleni mielipidossani, yhtä nopeasti kuin wesi yleni laiwassa, ja sepä kyllä nopeaa oli.

Herra Komisarius Pordage säilytti kirjawan-lakieratussa rasiassa jonkun-tapaisen osto-kirjan, johon jonkun-tapainen Sambo-ruhtinas oli soannut hywän joukon läkkiä (sen kun minä ymmärsin) ja sen kautta la'illisesti luopunut Hopea-aitan saaresta. Pitämällä tämän rasian hallussansa oli herra Pordage komisariuksen wirkainen ja niminen. Hänelle annettiin toisinaan arwo-nimi Konsuli, ja itsestänsä puhuessaan hän tawallisesti käytti nimen: „Hallitus".

Hän oli jänkeä-jäseninen, suuri-nenäinen wanha herra, kuiwa kuin tikku, keltainen iholta ja kowin äkäinen mielenlaadultansa. Rouwa Komisarinna Pordage tuli jokseenkin samaan sukuun, mutta waimopuolena. Herra Kitten, eräs pieni, nuorenlainen, kalju-pää mies, kukkien ja kiwien tutkija wiraltaan ja kuuluwa hopea-aarnioon — waikka siihenpä joka mies siellä kuului, mikä milläkin tawalla —, sai toisinaan herra Komisarius Pordage'lta nimen: Wara-komisarius, toisinaan nimen: Konsulin-apulainen. Mutta toisinaan herra Pordage nimitti häntä „Ala-hallitukseksi".

Ranta juuri alkoi näyttää markkina-torin tapaiselta, missä lasti, purjeet, tangot ja muut kapineet oliwat ladotuina tuolla täällä, kun herra Komisarius Pordage tuli alas tulisessa tuimuudessa ja kysyi kapteinia. Kapteini Maryon, sairaana ja heikkona, makasi koikka-matossaan kahden puun wälissä, josta hän johdatti työn. Nyt hän nosti päänsä ja wastasi.

„Kapteini Maryon", kirkaisee herra Komisarius, „onko tämä wirallista? onko tämä säännöllistä?"

„Herra Komisarius", wastasi kapteini, „olen käskenyt sihteerin ja lasti-päällyksen ilmoittaa teille asian ja pyytää teiltä wähän apua, minkä woitte antaa. Olen wakuutettu, että owat sen oikein tehneet".

„Kapteini Maryon", antoi herra Komisarius wastaan, „eipä ole mitään kirjallista ilmoitusta tapahtunut. Asiakirjat owat antamatta, memorialit tekemättä; wirallisissa kirjoissa ei nä'y mitään; Hallitus ei tiedä, mitä on tapahtunut, mikä tämä laiwa on, kuka te olette. Herra kapteini Maryon, tämä on sopimatonta. Minä käsken teitä luopumaan, kunnes kaikki on oikeassa järjestyksessä tehty, taikka Hallituksen täytyy ryhtyä asiaan".

„Herra Pordage", keskeytti kapteini Maryon, wähän ärtyneenä, „Hallituksen ryhtymisen ja haaksirikon ryhtymisen wälillä minun täytyy walita edellinen ehto".

„Te'ette sen, herra!" kirkaisi herra Komisarius.

„Te'en sen", wastasi kapteini ja laski taas päänsä alas".

„Näin ollessa, Herra Kitten", lausui Komisarius, „toimittakaa kohta tänne wirkawaltainen takkini".

Hän oli sillä hetkellä waatetettu liinaiseen suwi-pukuun; mutta herra Kitten meni itse toimeen ja toi alas wirkawaltaisen takin, joka oli

sinisestä werasta, kultaranteilla ja kiiltäwillä napeilla warustettu, ja kruunu joka napissa.

„Nyt, herra Kitten“, lausuu Pordage, „minä panen teidät kysymään tältä herralta, joka sanoo itsensä tämän laiwan päälliköksi, josko hän pakoittaa minua wiran puolesta pukeumaan tähän takkiin“.

„Herra Pordage“, kapteinimme siihen wastasi, nostaen päänsä koikka-matostaan, „koska woin tänne kuulla mitä sanotte, saatan myöskin wastata, waiwaamatta tuota herraa. Minun olis mielipaha, jos ottaisitte liian kuuman waatteen yllenne minun tähteni; mutta muutoin, jos sen yllenne panette nurin-päin taikka taka-perin taikka ylös-alaisin taikka jalat hihoihin taikka pää plakkareihin, se on kaikki kokonaan omassa wallassanne“.

„Wai on, kapteini Maryon!“ ähisi komisarius, kiukusta wapisten, „wai on! Warsin kaunista! Mutta seurauksista saatte itse wastata! — Herra Kitten, koska siihen asti on tultu, niin auttakaa se päälleni“.

Tämä käsky kohta pantiin toimeen, ja herra Pordage astui wirkawaltaisessa takissaan ja otti meidän kaikkien nimet paperille, ja kuulin sittemmin, että herra Kitten kirjoitti herra Komisariuksen puolesta pitkän wirallisen kertomuksen asiasta, monta arkkia täyteen, joka maksoi enemmän kuin woidaan laskea lukua, ja joka kuitenkin oli suotta-waiwaa ja kulutusta, koska se kaikki meni hukkaan. (Jatketaan.)

Kirjewaihto.

Tähdelle, sen n:olle 12. „Jok'ci puolesta sanasta ymmärrä“ j. n. e.

D. T—selle Sippolassa. Runonne „Maamiehille“ on Uutisille liian pitkä ja liian höysteinen. Liha ja woi, lanta ja — niin edespäin — owat laihinsa hywiä aineita, mutta runo-aineiksi ei oikein sopiwia.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hippak. Turun Keis. M:ti on armossa suonut Pietarsaarella olleen lukion opettajille apurahaa yhteisistä waroista, puolen siitä mitä heidän wuotiset palkkansa tekewät, heidän muuttamisensa kulutuksiin Waasaan tulewana syksynä. — Kuollut: Turun kuuromykkä-koulun opettaja K. O. Malm. — Wakuuskirjan saanut Korsneesin kappal. apul. K. A. K. Moliis Ekkerön kappalaiseksi. — Epuutettu: hakemusaika Turun tyttökoulun ensimäisen opettajan siaisen wirkaan. — Nimitetty: toinen opettaja Turun tyttökoulussa maist. J. Simelius ensimäiseksi opettajaksi samaan kouluun. — Waalisaarnat määrätty pidettäwäksi Sahalahden kirkkoherran wirkaan ja Getan kappalaisen wirkaan, joissa waalit pidetään elokuun 23 p. — Wirkawapauden saanut tämän kuun keskipaikoilta 2 kuukaudeksi Waasan ja Mustasaaren kappal. w. kirkh. H. Moliis ynnä luwan ulkomaille matkustaa kylpemään; ulkomaan matkoille mennäksensä on myös luwan saanut Kokkolan ylikoulun opettaja maist. F. A. Canth. — Määrätty: Finströmin kirkkoherra, prowasti ja tohtori F. P. v. Knorring w. t. lääninprowastiksi Ahwenamaan prowastikunnassa; Jomalan kirkkoh. apul. A. F. Molin kirkkoherran wirkaiseksi ja armowuoden saarnaajaksi siellä; Lemlannin kirkkoherra A. Eklöf Ahwenamaan alikoulun kaitsijaksi. — Haettawana: Jomalan kirkkoherran wirka 90 päiwän kuluessa; ensimäisen opettajan wirka Turun kuuromykkä-koulussa ja sen sijaisen wirka, toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa, woimistelunopettajan wirka Kokkolan ylikoulussa ja toisen opettajan sijaisen wirka Turun tyttökoulussa, 56 päiwän hakemusajalla. — Papiksi wihkimystä owat anoneet Nykarlepyyn alikoulun opettaja K. V. Appelqwist ja Porin alikoulun w. t. opettaja A. A. Achander. — Päätökset on tuomiokapitulo antanut 1) ylioppilas O. O. Reuterin hakemisesta saada korkeempaa palkkaa niiltä kahdelta kuukaudelta, kun hän oli toisena opettajana Tammisaareen alikoulussa; 2) alkeis-opettajan J. F. Laurénin walituksista, jotka hän oli tehnyt Turun maistraatin päättämästä alikoulun opettajain hyyrynmaksosta; 3) lukkari G. A. Neßlerin hakemuksesta saada osaa lukkari A. Björkrotin palkasta; 4) muutamain Längelmäen pitäjämiesten walituksista siitä, että lukkarinoppilas Cajani oli otettu wälinaikaseksi lukkariksi; 5) Ewijärwen kappelin anomuksesta saada kappelinsa erinäiseksi pitäjäksi; 6) entisen w. t. unilukkarin Lindströmin walituksista Sääksmäen kirkkoherran wirastonmääräyksestä unilukkarin siaisen ottamisessa; 7) Hämeenkyrön wälisaarnaajan wk. Bäckmanin kysymyksestä, eikö mainitun wiran toimitaja saisi kaikkia wirkaan kuuluwia palkka-etuja nautita; 8) Paimion pitäjän miesten anomuksesta saada toimeen uusia akkunia seurakuntansa kirkkoon.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

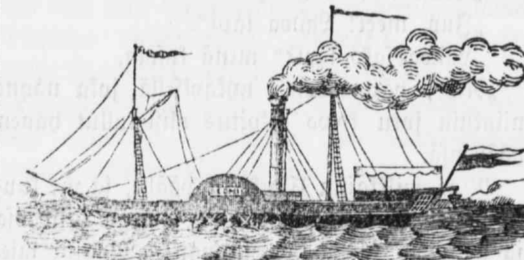
(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Kukkasela, D. H., Kirkko-weisun neuwoja ja opetuksia, ynnä suomalaisten wirtten nuottikirjan ja messun sekä wirtten luokka laskun, että wirsi-kanteleen ja wioolin soitannos johdatuksien kanssa. 6 markka.

Todellisesti, ja luonnollisella tawalla selitettyjä kummitus-juttuja kerroiltut tonttujen ja kummitusten uskomisen estäämiseksi. 60 penniä.

Lundgren, C. J., Päässä-laskemisen jakso kansa-kouluin opettaja-taitoksille ja kansakouluille. Suomentanut R. K. Sidottuna 1 markka 20 penniä.

Lilius, A., Suomenkielinen lukemisto, kouluissa ja lukioissa luettawa määrä sanakirjan kanssa. 5 markka.

Höyrylaiwa **„Oulu“**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Kesäk. 29 p. täältä Turkuun, Räpsööseen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään k:lo 5 maanantai-iltana.

Höyrylaiwa **„Suomi“**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Kesäk. 30 p. täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai“**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Kesäk. 29 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Österbotten“**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Heinäk. 7 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Alexander“**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Heinäk. 4 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiborg“**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö-aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai-aamu k:lo 4.**

Wiipurista Pietariin joka Maanantai-aamu.

Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai-aamu,

Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai-aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Viktoria“**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrywene **„Borgå“**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwooseen k:lo 3 1/2 jpp.

Höyrylaiwa-liike Päijänteellä.

Höyrylaiwa **„Suomi“** lähtee joka Maanantai k:lo 6 aamulla Anianpellolta Jywäskylään, ja joka Tuorstai k:lo 6 aamulla Jywäskylästä Anianpellolle, poiketen tullen-mennen Jämsän ja Sysmän laitureille. Matkustajia otetaan wastaan ei ainoastaan näillä paikoilla waan myöskin, jos omalla weneillä tulewat laiwalle, Pulkkilan, Hintulan, Judinsalon ja Kärkisten salmissa. Matkustaja maksaa Anianpellon ja Jywäskylän wälistä sekä kaikista puoli-wäliä pidemmistä matkoista: peräsalissa 2 r., keulasalissa 1 r. 50 k., etu-kannen päällä 50 k.; puoli-wälistä ja lyhemmistä matkoista: perä-salissa 1 r. 50 k., keulasalissa 1 r., etu-kannen päällä 30 k. Kannen-alaisella matkustajalla saapi muassa olla kapinetta 5 *Lei.*, ja kannen-päällisellä 2 1/2 *Lei.* — Paitsi sitä laiwa eri taksan mukaan kuljettaa tawaraa ja hinaa muita aluksia.

Jämsän maawiljelyskokousta warten Suomi-laiwa Heinäk. 1 p. lähtee jo Keskiwiikko-iltana k:lo 6 Jywäskylästä.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello	
Lähtee Helsingistä	15	8,	epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45'	„
„ Järwenpäästä	21	9,30'	„
„ Hywingästä	12	10,35'	„
„ Riihimäestä	20	11,10'	„
„ Turengista	13	12,	„
Tulee Hämeenlinnaan		12,30'	„
Alas-matkalla:			
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2,	jpp.
„ Turengista	20	2,35'	„
„ Riihimäestä	12	3,25'	„
„ Hywingästä	21	4,10'	„
„ Järwenpäästä	19	5, 5'	„
„ Tikkurilasta	15	5,55'	„
Tulee Helsinkiin		6,30'	„

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 58 k. *Lei.*
Ohrakryynit 32—34 k. kappa.
Kaurat 3 r. 20 k. tynnyri.
Kaurakryynit 35—36 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 10 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 *Lei.*
Palwattua lampaan-lihaa 1: 50—1: 80 *Lei.*
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 k. *Lei.*
Palwattua sian-lihaa 2: 20 k. *Lei.*
Tuoretta woita 14—16 k. *ei.*
Ruoka-woi 2: 80—3 r. *Lei.*
Maito 6—7 k. k:nu.
Piimä 5—6 k. k:nu.
Taale 6—7 k. korttieri.
Munatiu 25 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*

Tuoreet lahnat 4—5 k. *ei.*
Tuoreita ahwenia 3—4 k. *ei.*
Tuoreet hauet 3—4 k. *ei.*
Tuoreita silakoita 20 k. kappa.
Tuoreet kuhat 7—10 k. *ei.*
Suolattua siika 12 k. *ei.*
Suolattua lohta 20 k. *ei.*
Suolatut lahnat 4 1/2—5 k. *ei.*
Suolattuja silakoita 50—55 k. *Lei.*
Suolattua kilohailea 80 k. *Lei.*
Terwaa 4—4: 50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4—4: 30 k. syli.
Mänty-halkoja 3—3: 20 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Wiina 85—90 k. kannu.
Heinät 10—12 k. *Lei.*
Thimothej 13—17 k. *Lei.*
Oljet 5—6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 51. **Maanantaina 29 p:nä Kesäkuuta** 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Kesäk. 30 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irt. tawarasta Brogårdin huwilassa pitkän sillan korwalla.

" k:lo 11 epp. Huutokauppa kassieratusta työhewosesta Weaporin insenörikunnan edessä.

" k:lo 5 jpp. Urakka-awisioni raastuwassa 3,600 timoteiheinä leiwiskän hankkimisesta.

" k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Heinäk. 1 p. k:lo 5 jpp. Osakkaat uuden teaterin yhtiössä kokoontuwat yhtiökokoukseen seurahuoneesen.

" k:lo 8 jpp. Tanssit runni-huoneessa.

Tuorstaina.

Heinäk. 2 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa irt. tawarasta awisionikamarissa.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Käsky

Suomen Säädyille yleisistä waltiopäiwistä Helsingissä Syyskuun 15:nneksi (3:nneksi päiwäksi) 1863.

Annettu Tsaarien-Howissa, Kesäkuun 18 (6) p. 1863.

Me ALEKSANDER **Toinen, Jumalan Armosta, Keisari ja Itsewaltias koko Wenäjänmaan yli, Puolanmaan Tsaari sekä Suomen Suuriruhtinas, y. m., y. m., y. m.,** Tarjoomme Teille, Meidän rakkaat, uskolliset alamaisemme, Suomen Suuriruhtinakunnan Maansäädyt, Kreiwit, Wapaherrat, Ritaristo ja Aatelissääty, Arkkipispa, Pispat, Papisto, Kaupunkien Porwaristo ja yhteinen Talonpoikaissääty, Meidän erinomaisen suosiomme, Armollisen lempeytemme ja armiaan Tahtomme, Jumalan Kaikkiwaltiaan awulla!

Meidän Armolliseen tarkastukseemme on tullut, kuinka monituiset asiat, jotka owat tärkeitä ja waikuttawia Suomen Suuriruhtinanmaan wastaiselle menestykselle, waatiwat Maan Säätyjen tutkintoa ja myötäwaikutusta, saadaksensa sen lopullisen ratkaistuksen, jota Me maan hyödyksi olemme tarkoittaneet. Wakuutettuna että Suuriruhtinanmaan Säädyt, neuwotellessaan noista isänmaalle tärkeistä asioista, tahtowat luottamuksella kohdella Meidän hywäntahtoisia aikomuksiamme ja punnita esiin-tulewia asioita niin wakawalla ja täydellä tutkinnolla kuin niiden käytteleminen käskee ja yhteinen hyöty waatii, kutsumme ja käskemme Me, että yleiset waltiopäiwät awataan Helsingin kaupungissa Syyskuun 15:ntenä (3:ntena) päiwänä nykyistä wuotta.

Tämän johdosta tulee Suomen Suuriruhtinanmaan kaikkein Säätyjen kokoontua mainittuna päiwänä sanottuun kaupunkiin, nimittäin: Ritaristo ja Aatelissääty, noudattamalla mitä Ritarihuone-järjestys Kesäkuun 6:nnelta p:ltä 1626 ja lisäykset siihen Marraskuun 3:nnelta p:ltä 1778 mainitussa suhteessa säätäwät: Papistosta Turun Arkki-pispa sekä Pispat Porwoon ja Kuopion hiippakunnista, ynnä yksi pappismies kustakin prowastikunnasta: Porwaristosta korkeintaan kaksi edusmiestä kunkin meri- ja isomman maa-kaupungin puolesta ja wähempien puolesta ainoastaan yksi: sekä Talonpoikaissäädystä yksi waltiopäiwämies kustakin tuomarikunnasta, — kaikki sillä tawoin kuin waltiopäiwä-edusmiesten noudatettawat säännöt tästä tarkemmin määrääwät; Ja tulee walittuin edusmiesten kaikkein olla warustettuina asianomaisilla waltuuskirjoilla, niin että keskustelu niissä asioissa, jotka Me Armossa olemme hywäksi katsoneet jättää waltiopäiwäin tutkittawiksi, wiipymättä saatettaisiin aloittaa.

Jota Teidän, kaikkein yhteisesti ja itsekunkin kohdastansa tulee kuuliaisuudella noudattaa; Ja Me olemme Teille kaikille kaikella Keisarillisella lempeydellä suosiolliset; Sulkien Teidät erinomaisella Armolla Jumalan Kaikkiwaltiaan haltuun.

Tsaarien-Howissa, Kesäkuun 18 (6) päiw. 1863.

ALEKSANDER.

Ministeri-Waltiosihteeri, Kreiwi Armfelt.

Helsingistä.

Uskollisuuden-adressi. H. D. kertoo erään Wenäläisen sanomalehden mukaan, että muutamat talonpojat Pielisjärwen, Kuopion, Rantasalmen ja Säämingin pitäjistä owat saaneet kunnian tulla esitetyiksi Hänen Majesteetille Keisarille ja hänelle jättää suomenkielinen kirjoitus, jossa oli lausuttu niitä uskollisuuden tunteita, jotka mainittuin pitäjäin asujamet kantawat Hänen Majesteettiansa sekä koko keisarillista huonetta kohtaan.

Tykkiweneistö ollaan, kuten H. D. kertoo, hankkeissa toimittaa Saimaan wesille. Aikomus sanotaan olewan saada siihen suomalaista meriwäkeä ympäri-olewista paikkakunnista sekä päälliköiksi suomalaisia kauppa-laiwankapteiniä.

Wenäjän-uskolaisia Suomessa w. 1860. Wuoden 1860 lopulla löytyi Suomessa yhteensä 1,705,735 luterilaista, joista 828,582 miespuolta ja 877,153 naispuolta. Wihdoinkin on kreikanuskoinen papisto maassa antanut ilmoituksen seurakuntainsa wäestöstä, joka tämän ilmoituksen mukaan nousi 40,161 henkeen, joista 20,031 miespuolta ja 20,130 waimopuolta. Suomen koko wäestö oli siis 1860 wuoden ilmi-antojen mukaan 1,745,896 henkeä. Kreikan-uskolaiset owat wiime wiiden wuoden kuluessa lisääntyneet 2,809 hengellä. Tähän uskoon kuuluwista asui Suomettaren mukaan 37,974 henkeä maalla ja 2,184 henkeä kaupungeissa. Wiipurin läänissä asuu 30,655 ja Kuopion läänissä 7,319 kreikan-uskolaista maalla. Kuopion läänissä asuu kreikan-uskolaisia Ilomantsin ja Taipale-Liperin pitäjissä. Wiipurin läänissä löytyy seuraawat kreikan-uskoiset seurakunnat: Rajajoen pitäjä, Raiwola, Uuden Kirkon pitäjä, Kyyrölä, Raudun pitäjä, Sakkola, Tiurila, Sortawalan kaupunki ja maaseurakunta, Kiitelä, Suistamo, Korpiselkä, Suojärwi ja Salmin pitäjä. Seuraawissa kaupungeissa löytyy erityisiä kreikkalaisia seurakuntia: Turku, Helsinki, Hamina, Wiipuri, Käkisalmi, Lappeenranta, Sawonlinna ja Kuopio. (H. D.)

Uutta kirjakaupassa. Hra J. W. Lilljan ja Kumpp. kustannuksella on nykyään ilmaantunut: Peltomaan ojituksesta ja tiilitorwien tekemisestä, neljän kuwan, 1 kartan ja 33 puupiirroksen kanssa, kirjoittanut F. A. Dahl, Opettaja Ultunan maawiljelys-opistossa. Suomentanut Wilh. Carlsson. Oikonut ja esipuheella lisännyt A. Manninen. Hinta on 3 markkaa.

Kiini-otettu waras. Noin kaksi wiikkoa sitten tapahtui Kuopiossa, että eräs nuori wirkamies läänin-hallituksessa oli saanut esimiehiltään käskyn wiedä pari raha-kirjettä postiin. Sen siaan otti tämä ulos rahat, jotka nousiwat 1,200 eli 1,300 ruplaan, eikä jättänytkään kirjeitä postiin. Kun tämä huomattiin, oli mies jo lähtenyt pakoon. Kun arweltiin hänen lähteneen Helsinkiin, lähetettiin tänne kohta kruununnimismies F. häntä takaa ajamaan. Tämä poikkesi sisälle täkäläiseen seurahuoneesen, jossa myös karkuri wäärällä nimellä piti majaa. Toisena päiwänä tapasi hra F. haetun miehen runnipuistossa käwelewän kahden naisihmisen kanssa. Kun hra F. pyysi miehen seurata itseään, waaleni tämä kohta eikä koettanutkaan kieltää tekoansa. Rahoista oli jäljellä ainoastaan 500 ruplaa. Näillä oli hän aikonut lähteä Ruotsiin. (H. T.)

Kuolonsanoma. Tänään k:lo 5 aamulla kuoli senaattori wapaherra **Fabian Langenskjöld** 52 wuoden wanhana. Me saamme wasta tämän mainion miehen elämänwaiheista puhua.

Kesäk. 29 p. Olemme tänäpäiwänä tilaisuudessa antamaan lukijoillemme wirallisen suomennoksen siitä Armollisesta käsky-kirjeestä, jolla Suomen Suuriruhtinas kutsuu maan säädyt kokoon. Me puolestamme emme ole hetkeäkään epäilleet niiden Armollisten lupausten täyttämistä, jotka puolentoista wuotta takaperin maalle annettiin, emmekä siis näe tässä kutsumuksessa mitään odottamatonta. Päin-wastoin olemme wakuutetut, että se lempi ja suosio, joka nyt puolen wuosisadan kuluttua taas suopi toisen waltiomahdin myötäwaikutusta maan la'in-laatimuksessa, on tästä lähtien tälle waikutukselle salliwa säännöllistä ja määrä-aikaista siaa. Tähän wakuutukseen liitämme senkin toiwon, että se ylenkatse, jolla maan nykyiset hallitus-miehet kohtelewat Suomalaisten omaa kansallisuutta, on wapaamman hallitustawan kautta, Hallitsijan ja Säätyjen yhteisellä toimella tauotettawa. Näillä toiwoilla terwehdimme Maan Säätyin kokoonkutsumista, niinkuin uuden aian aamu-koitetta.

Armollisen kirjeen julkaisemisen suhteen emme saata olla mainitsematta, että se jo walmiina jätettiin ruotsinkielisten sanomain toimituksille, ennenkuin se wielä oli wirallisella suomentajalle an-

nettu edes suomennettawaksi. Seuraus on ollut, että esm. S:tar on siitä julkaissut omituisen suomennoksen, joka ei suinkaan tydytä kielen eikä tarkkuuden waatimuksia. Se on mielestämme walitettawa asia, että maan Suomenkielisistä asukkaista ja niiden mietteistä pidetään niin ylen wähän lukua, ett'ei wäliä pidetä, kenenkä käännöksen kautta senlaiset tärkeät waltiokirjat ensin tulewat niiden nähtäwäksi.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Kaikista näkyy että suurempia wehkeitä on käsissä; ehtimiseen täällä liikkuu wieraita upseeria, ylhäisiä ja alhaisempia; kaikki Hämeenlinnan tienot tutkitaan ja kuwataan. Parolan kedolla jo jaetaan osansa kullekin pataljonalle, jotka sinne pian kokoontuwat. Heinäkuun 8 p. tulee Hämeenlinnan jaettu pataljona ja Suomen kaarti menemään leiriin, sitte seuraawina päiwinä kaikki muut jaetut pataljonat. Oli ensin aikomuksena tämä tehdä wasta 13—17 päiwinä; mutta kiiruummat käskyt tuliwat menneellä wiikolla. Sanoma käy myös että Keisari, Suomen Isoruhtinas, armossa aikoo katsastaa tätä Suomen leiriä heinäkuun 14 päiwänä. — Summatoin luku wiljamattoja on rautatiellä tuotu tänne. Hirsiä on rautatiellä täältä wiety Helsinkiä kohden, sanotaan Weaporiin. Tamperelta odotetaan höyry-alus tänne tulemaan; sanotaan että Wenäjän hallitus sen on ostanut; tosi kuitenkin on että kauppa siitä on hierottu.

Sodan hommaan kuuluu sekin kummallinen warowaisuus, joka näyttää, että asianomaiset päälliköt owat, niinkuin wiimisen sodan aikana, walmiit juoksemaan päänsä seinään. Menneellä wiikolla yöllä keskiwiikkoa wastaan oli eräs koulu-opettaja käynyt kaupungin ulkopuolella. Lietsarina hänellä oli eräs ajaja kaupungista. Sotamiehet arwasiwat kohta, että nämät rauhalliset käweliät oliwat wakojia, ottiwat heidät kiini, kuljettiwat päälikkö päälikölta siksi että wihdoin pysähtiwät kaupungin wiskalin tykönä, joka tunsi miehet ja laski heidät irralle. Sotamiehet oliwat toki nähneet kolme semmoista epäilyksen alaista kulkiaa; mutta missä nyt oli kolmas, sehän arwattawasti oli oikia wakoja. Haettiin yökausi ja löydettiin eräs wanha Preussilainen wuoteellansa unessa; hän oli täällä päiwinä ennen tarjoillut kuwia kaikenlaisia kaupaksi. Noh! kiini, kiini! „arrestera, arrestera!" Mies wietiin nukuksissa päälikköjen kautta wiskalille; mutta Preussilaisen onnettomuudeksi ei hän ollut täällä tunnettu. Hän sai wapaan majan yöksi ja polisitutkinto pidettiin seuraawana päiwänä. Miehellä oli täydelliset passit, jotka lähetettiin kenralikuwernörille. Wapaan ruuan on mies saanut eikä häntä ole pidetty wankiudessa. Lieneekö passit jo palanneet, emme tiedä. Jos sotamiehet oliwat innolliset, ei se heistä itse lähtenyt; ympäri koko kaupungin oli samana yönä sotawäkeä asetettu, oikia sotainen „kordongi". Tottahan siitä suuresta apajasta jotakin piti tulla. Tässä muistuu mieleen kuinka wiimisen sodan aikana täällä yksi wanha wirkamies kiini otettiin ja wahtiin wietiin; hän taisi puhua Wenäjää, sentähden oli hän epäilyksen alainen. Edellä mainittu koulun opettaja myös taisi usiampia kieliä, joka asia oli hänelle suureksi haitaksi tällä erällä. Kuinka semmoinen kieliniekka woi muuta olla kuin wakoja!

(Häm.)

Kuopio. Sikäläisestä tulipalosta kertoo F. A. T. seuraawaa: wirallisen kertomuksen mukaan on 20 p. kesäk. tuli tuntemattomalla tawalla päässyt walloilleen keskellä kauppias E. J. Rahikaisen suurta puurakennusta uuden torin warrella. Yhdeksän kaupungin suurempaa taloa on muutettu tuhaksi ja kaksi suureksi osaksi wahingoittuna. Tulen lewiämistä esti se wireys, jonka kaupungin asujamet sekä jaettu sotawäki ja kasakka-komantokunnan päälliköt ja sotamiehet osoittiwat. Kauppias Rahikaisen talo sanotaan olewan wakuutettuna kaupunkien yleisessä paloapuyhtiössä 17,000 ruplan edestä.

Wähäskyröstä 17 p. Kesäkuuta, 1863. Wuositutkinto täkäläisessä kansakoulussa pidettiin oppilaisten kanssa wiime Toukokuun 15 päiwänä. Kirkossa julistetulla kuulutuksella tuli kansaa ko'olle kouluhuoneeseen sanomattoman paljon, erinomattain lasten wanhempia. Koulun esimies, seurakunnan Rowasti nousi opetus-istuimeen ja aloitti toimituksen puheella, missä kokoontuneelle kansalle selitti syyn, josta nyt on yhteen tultu. Rukousten pidettyä ja wirren weisattua, alkoi tutkinto: 1:ksi, katekismusta; 2:ksi, sisälukua Topeliuksen luonnon kirjasta; 3:ksi, biblian historiaa; 4:ksi, Suomen historiaa, wuosien 1611 ja 1721 tapauksia; 5:ksi, Suomen maan tietoa, usiampia kohtia. Siinä oppilaiset ylös lukiwat ja kartalta näyttiwät maamme läänit, maakunnat, kaupungit, järwet, joet, wirrat ja wuoret; 6:ksi, yleistä maan tietoa. Oppilaiset helposti näytteliwät, maanpallo kartalta: ilma-piirit, maan osat, waltameret, meren lahdet, salmet, saaret ja wuoret; ja 7:ksi, luwun laskua. Oppilaisten kirjoitukset oliwat paperilla nähtäwinä. Wiimeiseksi kiitti koulun esimies, julkisesti nimien nimittämällä ahkeria ja siiwoja oppilaisia ja kehoitti heitä wielä eteenkin päin, kotonakin kartuttamaan ja edistämään itseänsä tiedon hankkimisessa ja kuluttamaan kalliin aikansa siweydessä ja Herran pelwossa; köyhille annettiin palkintoja kirjoja, paperia j. m. Tutkinto loppui rukouksella ja weisulla. Tänä luku-wuonna oli kansakoulussa täällä 82 oppilaista, joista 52 poika- ja 30 tyttölasta. Syys-lukuaikana oli 40 ja nykyisellä kewä-lukuaikana 68. Kewä-lukuaikana oli oppilaisia naapuri-seurakunnistakin, nim. 1 Ilmajoelta, 2 Ylistarosta, 2 Laihealta, 2 Wöyriltä, 1 Maksanmaasta ja 1 Mustasaaren pitäjästä. Tämän pitäjän kuudessa kyläkoulussa käwi tänä luku-wuonna 145 oppilaista, niin että 227 lasta on täkäläisissä kouluissa tänä wuonna saanut opetusta.

Miten tietty, on seurakunnassamme jo lähes kaksitoista wuotta yhteinen lainakirjasto kokenut kirjain lainaamisella lewittää walistusta ja siwistystä sekä edesauttaa kirjan lukua pitäjäläisissä. Kirjoja on nykyjään kirjastossa, noin wähä yli kuuden sadan, ja ilman sitä, moniwuotiset suomalaiset sanomalehdet. Ensimäisinä perustus-wuosina oli kirjastolla sangen paljon lukioita, jotka maksoiwat wuosittain 30 kop. hopiaa luku-weroa, tahi 1 kop. hopiaa wiikottain, mutta wuosi wuodelta wäheni kirjaston lukiat. Muutamat arweliwat lukioitten wähentymiseen syyksi sen, että ennen wiimeistä sotaa ei tullut pitäjäämme kuin pari sanomalehteä, mutta sitten sodan ajan on hywin ruwettu lukemaan niitä, jossa mahdollisesti on perää; köyhä kansa taas, jolla ei ollut waraa maksaa lukuweroa kirjastoon, sillä köyhän kopeekka on kallis, ei uskaltanut lähestyäkään sitä. Kirjastoa hoiti sen ensimäisestä perustuswuodesta, aina tämän wuoden ensi päiwään asti, yksi seurakunnan ansiollisempi mies. Palkkaa oli hänellä toimestansa, lainata ulos kirjoja sekä kirjoittaa kirjaston tili-kirjat y. m. Mutta kun mainittu mies, kirjaston hoitaja, tuli kutsutuksi pois seurakunnasta, niin muutettiin lainakirjasto koulu-taloon ja sen hoitaminen jätettiin kouluopettajalle, joka kirjaston otti ilolla hoitaaksensa. Mutta, miten ennenkin, kitui kirjasto koulu-talossakin lukioitten puutetta. Wiimein tuumitteli sen nykyinen hoitaja perustajitten kanssa, että jätettäis pois koko tuo rasittawa luku-wero, toiwolla saada lukioilta wapa-ehtoisia apuja kirjastolle, koetteeksi ensin yhdeksi wuodeksi. Seurakunnan kunnioitettawa Rowasti lupasi myös lukusia-paikoissa koota apua samaan tarkoitukseen. Asia pantiin toimeen ja julistettiin kuulutuksella kirkossa. Nytpä ei ole kirjastolla enää lukioitten puute. Nytpä kirjasto heräsi uuteen elämään. Nytpä saa köyhäkin lukemista. Ja nytpä kirjasto kukatiesi waikuttaa sen mitä sillä tarkoitetaankin. Kuusi sataa kirjaa, jotka kirjastossa on, (wähä yli) owat aina ulos lainattuna. — Wiime talwena perusti täällä Merikarton kylä oman laina-kirjaston. Kirjoja on siinä jo noin kaksisataa, lukioita kuuluu olewan hywin. —

Kesä on nyt meillä ihanimmallansa. Kesän tulo oli täällä tosin hywin witkallinen; sillä waikka lumi suli äkkiä lämpimän tähden, kylmeni taas ilma, kowat pohja-tuulet pauhasiwat, muutaman kerran satoi luntakin ja rakeita. Tätä nähden meni peltomies murheellisella mielellä pellollensa, ajatellen miten kylwö tehdyksi tullee rankkain sateitten tähden. Myös katseli hän rukiin oraita, peljäten pohja-tuulten peräti häwittäwän ne. Mutta kiitetty olkoon Jumala, joka ei hylkää lapsiansa, waikka toisinaan wähän peljättää. Sateen kanssa on langennut Jumalan siunaus, sillä koko luonto on nyt wirkistynyt, lehdet puissa, ruoho maassa ja laihot pelloilla hyötywät sanomattomasti. Tähkä on jo rukiissa ja kewät-kylwöt tehty. Jos luoja waan antais sadetta, jotta kewät-kylwö pääsis kaswon alkuun. Ilma on sangen lämmin ja kaunis. On puhuttu matoja olewan muutamissa luhdissa, jotka, jos paljolta lewiäwät tekewät suuria wahinkoja heinä-tulolle, mutta olen myös kuullut, jotta samat paikat toisena wuonna antawat sitä paremman heinä-tulon. R. P—th.

Porista kertoo B. T. sen kauhistawan tapauksen, että siellä 12 eli 13 wuoden wanha poikalapsi on hirttänyt itsensä. Poika, jonka nimi oli Kaarlo Fredrik ja jonka isä oli wangittu merimies Brander, oli 8:n aikoina illalla ollut aiwan iloisennäköinen, mutta tawattiin tunti jälkeenpäin kuolleena riippuwa surmasolmusta, joka oli kiinnitetty erääsen aitaukseen.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila rupee näyttämään jokseenkin rauhalliselta. Kolmen wallan, Ranskan, Englannin ja Itäwallan waltiokirjoitukset Puolan asiasta owat lähetetyt Pietariin. Kirjoitukset sanotaan olewan melkein yhdenkuuluwaiset paitsi siinä kohden, ett'ei Itäwalta waadi sodan-seisahdusta. Englanti taas ei juuri lupaa sotaa, jos Wenäjä hylkäisi kolmen wallan ehdotuksia, mutta antaa kuitenkin uhkaawan waroituksen. Wenäjän luullaan taipuwan siihen, että puolalainen kysymys heitetään waltio-kongressin ratkaistawaksi. Lord Palmerston on lausunut wakaat toiwotukset rauhan säilyttämisestä.

Puola. Waltiomiehet miettiwät ja kirjoittawat puolalaisen kysymyksen hywäksi, mutta Puolalaiset tappelewat ja kuolewat saman asian hywäksi — ja tämä onkin heidän pelastuksensa. Tähän aikaan taas on jokseenkin selwästi nähty, että kansan, joka tahtoo wapauden, täytyy myöskin

itse sitä hankkia. Ei mikään asia ole moniin aikoihin niin innostuttanut koko maailmaa kuin juuri tämä nykyinen Puolan wapauttamissota. Wanhat ja nuoret, liberaalit ja konserwatiiwit, ylhäiset ja alhaiset kaikissa Euroopan maissa owat yhtä lämpimästi puhuneet ja kirjoittaneet Puolalaisten oikeuksista. Mutta mitä tekoasiallista näistä epälukuisista suosiwista sanomalehdenkirjoituksista, pitopuheista, meetingeistä y. m. nyt wiiden kuukauden kuluessa on syntynyt? Me woimme wastata: — ei mitään. On puhuttu, kirjoitettu ja — juotu asian hywäksi, mutta kalpaa ei ole nostettu. Sen owat Puolalaiset itse saaneet tehdä, miten owat parhaiten woineet. Me näemme esim. naapurimaassamme Ruotsissa suurimman innostuksen Puolalaisten asian edestä. Siellä on syöty, juotu sampanjaa ja pidetty puheita kaiken maailman kielillä Puolalaisten hywäksi — mutta rahakeräilemiset, jotka kuitenkin owat ainoat, jotka woisiwat Puolalaisille todellista hyötyä tuottaa, käywät jokseenkin huonosti. Meidän ei tarwitse siihen esimerkkiä hakea. Tämä seikka on kyllä pistänyt jokaisen silmään, joka on näitä asioita wähänkin tarkastellut. Näitä asioita emme juuri maininneet moitteeksi, waan todistukseksi siitä asiasta, että jokainen kansa on oman onnensa sepittäjä ja on täytymyksessä luottaa itseensä, jos tahtoo kansana pysyä ja olla. Ne jotka tahtowat rakentaa kansojen onnen waltiomiesten lupauksiin ja karttoihin sekä Euroopan mielisuosioon, ne rakentawat rakennuksen, jota ensimäinen tuulispää ajaa kumoon. Tämän osoittaa aiwan selwästi Puolan nykyinen historia.

Ruotsi. Kölnische Zeitung kertoo, että Tanskan ja Ruotsin kuninkaat tulewat yhtymään Ljungbyn kentällä keskustellaksensa liitosta Ruotsin ja Tanskan wälillä. Tämmöinen liitto on wiimeisinä wuosina usein ollut kysymyksenä. Kysymys on parhaasta päästä Tanskalaisten nostama, kun riita Sleswigistä Saksalaisten kanssa tekee liiton Ruotsin kanssa Tanskalle aiwan tarpeelliseksi. Nykyinen ruotsalainen ministeristö on ollut tämmöistä liittoa wastaan ja sen tähden ei se olekkaan tähän saakka woinut toimeen tulla. Sen siaan luullaan kuningas Kaarlo XV olewan liittoon aiwan taipuwaisena. Ne jotka Tanskassa toiwowat tämmöistä liittoa, rakentawat toiwotuksensa ministeristönmuutokseen Ruotsissa, josta on wähänhuhuakin ollut. Sanansaattajana molempain kuningasten wälillä on kreiwi Hugo Hamilton, joka tähän saakka on ollut ruotsalaisena lähettiläänä Tanskassa ja on hywin innokas tanskalaisystäwä. Tähän mieheen panee Kaarlo XV suurta luottamusta, kun hän on ollut kuninkaan entinen opettaja. Tanskan kuningas koettaa waikuttaa Kaarlo XV:n ritarilliseen mielialaan taiwuttaaksensa häntä liittoon.

Kreikka. Kuten jo olemme maininneet, on tuo waikea Kreikan kuninkuusasia nyt wihdoin wiimeinkin ratkaistu. Useat ruhtinaat hylkäsiwät Kreikan kruunua, kunnes nyt wiimein monien retkelöiden jälkeen Tanskan prinssi Wilhelm, kuninkaana nimeltä Georg I, on nimitetty tähän arwoon. Nuoren kuninkaan neuwon-antajaksi tulee Tanskasta seuraamaan kreiwi Sponneck, joka on tunnettu hywänä hallintomiehenä ja rahaseikkain tuntijana. Hän tulee Kreikassa wiipymään 5 wuotta. — Kun kreikkalaiselta lähettiläskunnalta Kjöbenhawnissa tuli sähkösanomain kautta tieto Atheniin, että kuninkuusasia oli onnellisesti päätynyt, heräsi kaupungissa yleinen ilo. Sähkösanomat, jotka tuliwat ulkomaan ministerin luoksi, yleisluetiiin kansallis-kokouksessa, jonka jälkeen kaikki kansan edusmiehet nousiwat ylös ja huusiwat kolme kertaa paljastetuin päin: „eläköön kuningas"! Sen jälkeen antoi edustus-kunnan presidentti käskyn juhlan pitämisestä. Tämä pidettiin sitten kesäk. 6 p:nä. Kohta päiwän walketessa ilmoitti tykkien jyrinä juhlapäiwän tuloa. Noin klo 10 epp. weisattiin tuomio-kirkossa ylistys-wirttä, jossa juhlallisuudessa kansan edustusmiehet, lähettiläät, ministerit, korkeammat upsierit ja wirkamiehet sekä suuri wäkijoukko oli saapuwilla. Sotamiehet ja kansalliskaartit oliwat asetetut kirkon ulkopuolella paraatijärjestykseesä. Illalla tapahtui juhlawalaistus ja kaikissa julkisissa paikoissa soitteli soittokuntia. Korrespondentti, joka tästä kirjoittaa, lisää wielä: mahdotonta on sitä innostusta kuwaella, joka täällä nykyään wallitsee. Jos ei waan tämä ihastus waan aiwan pian haihtuisi. Kaikki riidan-aineet owat nyt tällä hetkellä unohdetut ja jokainen on iloinen, että wallattomuus, joka oli pitänyt kaikki hirmuwallan alla, nyt wiimeinkin on saanut loppunsa. Tältä kannalta katsoen, löytää Georg kuningas täällä waikutusalansa hywin mukawana. Kaupungissa ja maakunnissa wallitsi koko tämä wiikko täydellinen järjestys ja rauha.

Jonian saarista kertoo ranskalainen sanoma, la France, että sikäläinen parlamentti tulee kokoutumaan ylimääräiseen istuntoon, jossa aikowat päättää saarten yhdistämistä Kreikanmaahan. Kuten tunnettu on, owat nämät saaret, joidenka wäestö on kreikkalainen, Englannin suojeluswallan alla. Englanti on jo aikaa ilmoittanut itsensä taipuwaiseksi Kreikkalaisten hywäksi luopumaan niistä, jos nämät walitsisiwat kuninkaan, joka olisi Englannin mieleen. Englanti on suosinut tämän tanskalaisen prinssin walitsemista kuninkaaksi, jonka tähden Englanti arwattawasti tulee suostumaan saarten yhdistämiseen Kreikanmaahan.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 50 n:roon.)

Työmme edistyi yhtä-kaikki warsin hupaisesti, ja Kristofer Kolumbus makasi pian kyljellään, pääsemättömissä niinkuin suunnaton kala kuiwalla maalla. Sill'aikaa tehtiin jotkut pidot tai huwitus-kemut laiwan ja laiwa-wäen ja muiden wierasten kunniaksi. Siinä tilassa nä'in luullakseni kaikki siirtokunnan asukkaat, jok'ainoan hengen. En erittäin ottanut tunteakseni kuin muutamat harwat; mutta tuntui mielestäni hywin suloiselta semmoisessa pienessä nurkassa maailmata nähdä lapset, jotka oliwat siinä kaiken-ikäisiä ja hywin siewiä, — niinkuin lapset enimmästikin owat. Siinä oli eräs sorja wanha rouwa, musta-silmäinen ja harmaja-päinen, jonka nimeä kysyin. Minulle sanottiin, että hänen nimensä oli rouwa Venning; ja hänen naitu tyttärensä, eräs suloinen pieni kappale, joka minulle osoitettiin, kutsuttiin Fanny Fisher. Hän näytti warsin niinkuin lapsi, taluttaen kädestä pienen kopioitun kappaleen omasta itsestään; ja hänen miehensä, joka juuri oli palannut aarniolta, oli nähtäwästi oikein ylpeä hänestä. Ylipäänsä kaikki wäki näytti hywäntahtoiselta ja sydämmelliseltä, mutta minulle eiwät olleet mieleen. Olin pahalla tuulella, ja jutellen Clarker'in kanssa löysin wikoja jok'ainoassa. Rouwa Venning'istä sanoin, että se oli ylpeä; rouwa Fisher'istä, että se oli pikkuinen hento wauwa riepunen. Tuosta miehestä arwelin, se oli hieno herra; tuosta waimosta, että sekin oli hieno rouwa. Mitä niiltä woi odottaakkaan (sanoin Clarker'ille), ne kun owat tässä ilmaalassa kaswatetut, etelä-mainen taiwas hohtamassa heidän päällensä, isot puut heilumassa heidän ylitsensä, soitto-kalut heitä iloittamassa, lamput, kynttilät ja säihkywäiset tuli-kärpäset heitä huwittamassa, ympärillänsä ihanat kukat ja linnut, joiden ainoa wirka on sulottaa heidän silmiänsä, syömät ja juomat tarjona ilman waiwatta, ja joka henki tanssien ja lauleskellen onneansa nauttimassa keskellä lemuawaista tuoksua, sill'aikaa kuin meri hiljaa humisee, murtuen riuttaa wastaan.

„Hienot herrat ja hienot rouwat, Harry!" sanoin Clarkerille. „Niinpä niin, paljaita nuken aineita! Ei sitä tukewaa lajia, jota tarwitaan kuninkaallisessa Englannin meriwäessä!"

Kuitenkaan en woinut kieltää, että he oliwat warsin hywän-tahtoista wäkeä ja että meitä kohdeltiin erinomaisen hywin. Joka mies joukostamme oli kemuihin käsketty, ja rouwa Belltott'ille tuli enemmän tanssi-toweria, kuin hän saattoi tydyttää, waikka hän koetti jokaista tydyttää ja tanssi koko yö-kauden yhtenään. Ja joka mies oli tanssissa, ja Englantilainen lippumme Kristofer-Kolumbus'essa tanssi Englantilaisen lipun kanssa wene-wäestön maja-sioilla, ja tanssi itsensäkin kanssa ja kuun ja tähtien ja koko maailman kanssa. Minä en paljon pitänyt tuosta wene-wäestön päälliköstä kirkkaine silminensä, kaswot ahwettuneina ja warsin soreana. Minua ei oikein miellyttänyt hänen käytöksensä, kun hän ensi kerran tuli sille paikalle, missä me olimme. Miß Maryon oli hänen käsiwarrellaan. „Kapteini Carton", sanoi Miß Maryon, „kas täällä on kaksi minun ystäwiäni!" Kapteini Carton sanoi: „Onko? nämä sotamiehetkö?" „Nepä juuri", wastasi toinen; „näytin näille ystäwilleni kaikki Hopea-aitan kummat, kun he ensin tänne tuliwat". Kapteini antoi meille hymyilewän silmäyksen ja sanoi: „Teillä on oiwa onni, miehet. Tahtoisin minäkin luopua upseriudesta ja huomis-päiwänä seisoa maston edessä, saadakseni semmoista lietsaria näyttämään minulle tien takaisin ylöspäin. Teill' on oiwa onni, miehet". Me terwehdimme sotamiesten tawalla, ja hän walssasi sen nuoren rouwas-ihmisen kanssa tiehensä, ja minä sanoin itsekseni: „On teissä se junkkari, — puhumaan oiwasta onnesta! Menkää jo Lemmon wietäwäksi!"

Herra Komisarius Pordage ja rouwa Komisarinna käyttiiwät tässä juhlallisuudessa niinkuin kuningas ja kuningatar jossakussa paljoa suuremmassa Britanniassa, kuin Suuri Britannia onkaan. Ainoastaan kaksi muuta seikkaa tältä iloiselta yö-kaudelta pystyi erittäin mieleeni. Yksi sotamies meidän joukosta, Tommi Packer nimeltä, hurja-päinen nuori mies, mutta syntynyt kunniallisista wanhemmista Portsmouth'issa ja hywällä opilla kaswatettu, tulee luokseni erään tanssin jälkeen ja wie mun käsiwarresta siwulle päin ja puhuu kiroten ja sadatellen:

„Kuules, Gill; en woi ta'ata, ett'en jonakuna päiwänä tule syypääksi tuon kersantin kuolemaan".

Minäpä tiesin, että kersantti Drooce aina oli ollut erittäin tyly Packer'ia wastaan, ja että Packer oli kowin tulista luontoa. Sanoin siis:

„Hui, joutawia! älä puhu semmoista! Jos joukossamme kukaan kammoo murhan-tekoa, niin sen miehen nimi on Tommi Packer".

Tommi pyyhkiää tuskan hiki-herneet otsastansa, ja sanoo:

„Niin toiwon, mutta en woi ta'ata itseäni, kun hän näin käy päälleni, niinkuin äsken teki, nais-ihmisen nähdessä. Kuules, Gill, mitä ma sanon. Jos kersantti Drooce ja minä kerran tulemme yhdessä miekan-melskeesen ja hän tarwitsee minun käsiwarttani awuksensa, silloin hän muistakoon lukea wiimeisen rukouksensa, sillä loppunsa on lähellä. Muista, että olen sen sanonut".

Muistin kyllä, ja kyllä pian, että hän oli sen sanonut, kuten kohta tulen juttelemaan.

Toinen seikka, joka pystyi mieleeni näissä pidoissa, oli Kristian Yrjö King'in iloinen ja sydämmellinen mieli. Oikein ihmettelin hänen mielensä wilpittömyyttä, ja hänen intoansa osoittamaan koko siirtokunnan wäestölle, mutta olletikkin waimoille ja lapsille, kuinka hartaasti hän halasi heitä palwella ja kuinka luopumattoman uskollinen hän oli, elämässä ja kuolemassa, nyt ja aina ja iankaikkisesti. Jos ikinä mikään mies — Sambo tai muu — on ollut luotettawa ja luotettukin, warsin (niin sanoakseni) lapsettamiseen saakka, niin semmoinen aattelin, minä ma'ata pannessa aamu-puolella, oli tosiaan tuo Sambo luutsi, Kristian Yrjö King.

Siitäpä lienee tapahtunutkin, että nä'in hänestä unta. Hän tuli uneeni aina esiin, liehuen ympärilläni ja kurkistellen minun koikka-mattooni, waikka heräsin ja nuokuin taas lukemattomat kerrat. Wiimein, kun awasin silmäni, seisoi hän todellakin siinä, katsahtamassa sisään lehto-majaamme, missä minun ja Clarker'in yösiat oliwat.

„Jup, meet!" kuului hänen äänensä hiljaa raakkuen; „Jup!"

„Hoi!" minä huudahdin. „Mikä on? Tekö siinä?"

„Nih", wastasi hän. „Kristian Yrjö King saanut tietoa".

„Mitä tietoa saanut?"

„Roswot liikkeellä!"

Kawahdin jalkeilleni tuokiossa, ja samate Clarker. Tiesimme molemmat, että kapteini Carton, wene-wäestön päällikkö, odotteli jotakin salaista merkkiä mannermaalta, waikk'emme tienneet, mikä se merkki oli. (Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on tämän kesäkuun 4 (toukok. 23) p:nä arm. nimittänyt ja määrännyt Suomen kadettikoulun pastorin, sotarowastin y. m. maisteri C. Collan'in kirkkoherraksi Parikkalan pitäjään Porwoon hippakunnassa.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—59 k. Lt.
Ohrakryynit 33—34 k. kappa.
Kaurat 3: 30—3: 50 tynnyri.
Kaurakryynit 35—36 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 95—1 r. 20 k. Lt.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 Lt.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 75 Lt.
Wasikan-liha 1: 50—1: 90 k. Lt.
Palwattua sian-lihaa 2: 20 k. Lt.
Tuoretta woita 16—18 k. „
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lt.
Maito 6—7 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 6—7 k. korttieri.
Munatiu 25 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. „

Tuoreet lahnat 5 k. „
Tuoreita ahwenia 5 k. „
Tuoreet hauet 5—6 k. „
Tuoreita silakoita 25 k. kappa.
Tuoreet kuhat 7—10 k. „
Suolattua siika 12 k. „
Suolattua lohta 18—20 k. „
Suolatut lahnat 5 k. „
Suolattuja silakoita 50—60 k. Lt.
Suolattua kilohailea 80 k. Lt.
Terwaa 4—4: 50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 40—2: 60 k. syli.
Wiina 95 k. kannu.
Heinät 13—16 k. Lt.
Thimothej 15—20 k. Lt.
Oljet 5—7 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 52. **Tuorstaina 2 p:nä Heinäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä vieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman; — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 6 p. Heinäk. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Heinäk. 2 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa irt. tawarasta.

Huomenna Perjantaina.

Heinäk. 3 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa jatketaan.

„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakontorissa kaarti-pataljonan rakennuksien korjaamisesta.

„ k:lo 6 jpp. Osaakkaat wesilääkkeellisessä kylpylaitoksessa kokoontuwat ylimääräiseen yhtiökokoukseen seurahuoneesen.

„ k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Lauantaina.

Heinäk. 4 p. k:lo 11 epp. Awisioni kasernissa Espoon tullilla kaikenmoisista kasseratuista kaluista.

„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonansihuoneessa öljyn ja kynttiläin hankkimisesta.

Sunnuntaina.

Heinäk. 5 p. k:lo ½ 8 epp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Maanantaina.

Heinäk. 6 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonansi-huoneessa jatketaan.

Helsingistä.

Maalais-paloapu-yhdistyksen johtokunta on päättänyt, että tämän wuoden yhtiökokous on tapahtuwa Syysk. 16 p., koska edellinen päiwä, joka asetusten mukaan, ellei pyhää satu, olisi kokous-päiwä, tällä kertaa on Waltiopäiwäin awaamiselle pyhitetty.

Walituskirjan, jonka Mohlan pitäjässä olewan Pällilän lahjoituskartanon alle kuuluwat lampuodit owat antaneet senaattiin, walittaen siitä kowuudesta ja la'ittomuudesta, jolla kartanon pehtori, wapautettu wenäläinen orja Wasili Wolkoff on heitä kohdellut, on senaatti antanut kenraalikuwernörille, jättäen kenraalikuwernörin päätettäwäksi, mitä hän sääliwäisyydestä tahtoisi talonpoikain hywäksi tehdä. (F. A. T.)

Kansan Lainakirjasto tässä kaupungissa tulee kesäkuukausina auki pidettäwäksi ainoastaan 2 kertaa wiikkoonsa, nimittäin keskiwiikkona ja sunnuntaina tawalliseen aikaan.

Rautatiellä on tehty se muutos sunnuntaijonain suhteen, että ne heinäkuun 5 p:stä alkaen lähtewät Hämeenlinnasta wasta k:lo 5 jpp.

Uusi sanomalehti. Ensipäiwästä alkaen tulee täällä ulos uusi jokapäiwäinen sanomalehti nimeltä: „Polis- och Anonstidning". Se näkyy olewan kokonaan ilmoituksia warten aiwottu.

Luonnotar N:o 6 ilmaantui wiime tiistaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Jäämerestä, kirj. G.; 2) Maanpallo maailman-rakennuksessa; 3) Merimiehen morsian; 4) Kirje Kesäkuulta ja 5) Ulkomaalta.

† Karl Fabian Theodor Langenskjöld syntyi Marrask. 17 p. 1810. Hänen isänsä oli entinen Kymenkartanon läänin maaherra Andreas Gustaf Langenskjöld, yksi Porin rykmentin upsieria 1808 wuoden sodassa, joka wiime aikoina asui Hiiden kartanossa Janakkalassa ja kuoli Helsingissä Tammikuussa 1853, 82 wuoden wanhana. Äiti oli nimeltä Gripenberg, ja kenraalimajori Hans Henrik Gripenberg'in tytär. — Poika Fabian Langenskjöld tuli opistolaiseksi Turussa w. 1825, ja t. w. maisteriksi Kesäk. 21 p. 1832. Käwi sitten wenäjänkieltä oppimassa Kasanin, Moskowan ja Pietarin yliopistoissa. Tuli historian opettajaksi Suomen kadetti-koulussa w. 1838, wenäjän kielen kääntäjäksi keis. Senaatissa w. 1842, ja kollegion asessoriksi w. 1846. Samana wuonna hän määrättiin Suomen asiamieheksi siinä toimikunnassa, jonka piti käymän rajaa Lapinmaalla Suomen ja Norjan sekä Wenäjän ja Norjan wälillä, ja koki turhaan toimittaa Suomen Lappalaisille jotakin osuutta Jäämeren rannikkoon. Tämän toimen perästä hän wuonna 1847 nimitettiin ritariksi P. Annan ritarikunnan kolm. luokassa ja Norjalaisessa P. Olawin ritarikunnassa. Samana wuonna hän tuli kielenkääntäjäksi ja w. 1848 Toiseksi toimiston-sihtieriksi Suomen Waltiosihtieristossa Pietarissa. W. 1849 hän pantiin jäseneksi siihen komiteaan, jonka piti sowittaman rajaa Oulun läänin ja Arkankelin kuwernörikunnan wälillä ja etenkin Kuusamon pitäjän ja Kuolan piirikunnan wälillä. Kanslianeuwoksen arwo annettiin w. 1850. S. w. hän määrättiin awuksi Wenäjän ministerille Tukholmassa rajaseikkojen sowittamiseksi Suomen ja Norjan Lappien wälillä. Ensimäiseksi toimiston-sihtieriksi w. 1851, Mikkelin läänin kuwernöriksi w. 1853, w. t. kuwernöriksi Uusmaan läänissä sotawuosina 1854—1856, Ritariksi P. Stanislaon ritarikunnan 1:sä luokassa w. 1855, Kamariherraksi keis. howissa w. 1856, Kuwernöriksi Turun ja Porin läänissä 1856—1857, jolloin kuitenkin enimmästi oleskeli ulkomailla. Tähän aikaan hän oli jäsenenä siinä komiteassa, jonka oli tutkiminen waltiorahaston hoitoa edellisinä wuosina (1853—1857). Seuraus oli, että hän tuli Senatoriksi Joulukuussa 1857, ja Waltiowara-toimiston päälliköksi Huhtikuun 7 p. 1858, Wapaherra von Haartman'in jälkeen. Jo alkuwuodella hän oli käynyt Pietarissa, tekemässä ehdotusta kaupankäynnistä Suomen ja Wenäjän wälillä, ja hankki taitawalla toimellaan Suomenmaalle wähitellen ne edulliset säännöt, jotka asettiwat tulli-rajan Wenäjätä wastaan sekä erinäisen raha-nimityksen. W. 1859 hän tehtiin Ritariksi P. Annan ritarikunnan ensimäisessä luokassa, koroitettiin w. 1860 lapsinensa perillisineen Wapaherraiseen arwoon, ja tehtiin w. 1863 Salaneuwokseksi. Kuoli pitkällisen taudin perästä wiime Kesäk. 29 p. — Hän oli Lokak. 18 p. 1848 nainut Maaria Magdalena af Björksten'in, Todell. Waltioneuwoksen B. U. af Björksten'in tyttären, joka ynnä kahden alaikäisen poian kanssa on häneltä jälkeen-jäänyt. — Präntistä on hän antanut ulos: Läran om Logarithmer jemte Elementerna af Plana Trigonometrin, Helsingissä 1838, toinen painos 1858; kirjoituksen Wenäjänkielen lausukoista eräässä wenäläisessä aikakirjassa; kertomuksen Kruunun-metsistä, Litteraturblad'issa 1861.

Se on aiwan luonnollista, että semmoisessa waltiollisessa tilassa kuin meidän maan, jossa ei waltiomiesten waikutus ole ollut julkinen, täytyy waltiomiehen yli jättää tuomio historialle. Sen woi kuitenkin nykyaikakin Langenskjöld'istä sanoa, että hän oli nerokkaimpia waltiomiehiä, joita Suomella on ollut. Koko hänen waikutuksensa ja toimensa näytti tarkoittawan järjestää yhdistyksen Suomen ja Wenäjän wälillä maamme edistykselle ja itsenäisyydelle luonnollisemmalle kannalle. Tässä työssään on hän hankkinut itselleen ansioita, joita tuskin kiiwaimmat wastustajansakaan häneltä kieltänee. Me tahdomme waan muistuttaa tullirajasta Wenäjää wastaan sekä toimestaan ominaisen suomalaisen rahan saamiseksi. Me kyllä tiedämme, että Langenskjöld on syytetty monenlaisista, joidenka suuremmasta tai wähemmästä todenmukaisuudesta emme woi tuomarina olla. Mutta sen tiedämme myös, että tässä maassa kateus ja panetteleminen pimeässä hiiwiten aina on kokenut sortaa kansalaisten luottamusta niihin, jotka hallituksen ohjia owat pitäneet. Jos joku jokseenkin pikaan on noussut wirka-arwoissa, on tämä jo ollut kylläksi tekemään hänen epälulon-alaiseksi. Jos tämmöinen mies wielä päälliseksi on sattunut tekemään jonkun erehdyksen — niin häntä kohta kuwaellaan maanpetturiksi, jolle isänmaan rakkaus on wentowieras tunne ja joka on walmis omain etuinsa edestä myymään ihmisen kalliinta ja pyhintä. Me olemme wakuutetut, että wapaampi hallitusmuoto, wapaampi aika, jolloin julkisten

miesten toimi woidaan julkisesti arwostella, tulee häwittämään nämät pimeyden kummitukset, epäluuloisuuden ja panettelemisen, jotka rikkoen ihmisten keskinäistä luottamusta on ruwennut uhkaamaan yleistä siweyttä maassamme. Mutta siksi tehkäämme oikeus niille, jotka kohdaltansa owat waikuttaneet tämän uuden ajan toteentumiseksi ja punnitkaamme niitä wastuksia joidenka kanssa waltiomiestemme alinomaa on taisteleminen. Luja wakuutuksemme onkin, että tulewaisuus, joka ottaa kaikki nämät kohdat tarkastukseen, tulee antamaan Langenskjöld'istä ja hänen waikutuksesta paljoa suosiollisemman tuomion kuin nykyaika sen tekee.

Heinäk. 1 p. Heinäkuu on alkanut wirwoittawalla sateella, joka on ollutkin hywin tarpeen. Yleensä ruwettiinkin jo walittamaan kuiwuutta. Kewätwiljat sanotaankin olleen aiwan kasteen puutteessa. Pohjanmaalta walitetaan jo muutamista paikoin niittumatoa.

Helsinki on tähän aikaan tyhjä ja autio. Kaikki, joita ei asiat sido kaupunkiin, owat lähteneet maalle kesää pitämään. Ulkomaalaiset kylpy-wieraat owat täältä wähentyneet wuosi wuodelta. Nytkin on niitä erinomaisen wähän.

Waltiopäiwät owat täällä jokaisen suussa. Ne owat hetkeksi wetäneet ihmisen mielet pois ulkomaalaisista waltiohankkeista sisällisiin.

Sotawarustukset jatketaan niinkuin ennen, jotta ei sen puolesta suinkaan näytä rauhalliselta. Jauhomattoja kuljetetaan Hämeenlinnaan ehtimiseen. Useimmat jaetut pataljonat owat jo marssilla Parolan kedolle.

Maaseuduilta.

Kuopiosta. Se kauhea tulipalo täällä, josta wiime n:rossamme waan wiimemmäksi painetuissa kappaleissa ehdittiin pikimältään mainita, alkoi wiime lauwantaina noin kello 12 päiwällä kauppamies E. Rahikaisen suuremmassa kartanossa uuden kauppatorin warrella, siinä olewassa teaterisalissa. Alku, jonka syytä ei wieläkään ole selwäksi saatu, oli ollut niin woimallinen, silloin kuin sitä wasta ruwettiin hawaitsemaan, että se on yhdellä temäyksellä lyönyt ikkunat rikki ja tuli, jota wahwanlainen länsi-tuulen henki wielä awitti, poltti noin 3 tunnissa aiwan poroksi 7 taloa kokonaan, nimittäin, paitsi sitä ensin syttynyttä Rahikaisen taloa, laakman Tamelanderin, Dawid Ruuwalisen, Paawo Timosen, Matti Koposen, Eskelisen ja O. Pitkäsen talot, ja 3 taloa osiksi, nimittäin S. Tolosen, Rautiaisen ja Kauhasen lesken talot. Ilman näitä jo wähempien syttymyksien wuoksi purettiin kattoja maalari Rissasen, E. Hakkaraisen, A. Koljosen ja tuomari Ahngerin taloissa. Wahinkoa paljaissa huone-rakennuksissa tiedämme arwailtuksi joku määrä yli 100,000 markaksi. Niinkuin ainakin tuli-paloissa, niin tässäkin tuuli kiihtyi ja kiiätteli kekäleitä ja warsinkin tulisia katto-päreitä pitkät matkat ja ne sytyttiwät jo etempänäkin kattoja tuleen. Silloin oli hätä suuri koko kaupungilla, kaluja ja tawaroita raiwattiin ja wedettiin jo osiksi ulos kaupungista. Kuopiossa ei ole wielä ennen niin suurta tulipaloa ollut waikka pienempiä yrityksiä on ollut usein. Kolkkoa on nyt nähdä palon jälkiä. Siinä, missä ennen seisoi kaupunkimme isoin huonerakennus, niinkuin esim. Rahikaisen suuri talo torin warrella, seisoo nyt waan tiheät ja korkeat uunit piippuineen ruskeina muisto-pylwäinä. Torin warrelle kaunistukseksi istutetut puu-riwit, waikka oliwat jonkun 8 ja 10 syltä etäällä palaneista kartanoista, myös paloiwat ja turmeltuiwat lopen. Suurimmat talot oliwat palowakuutetut, toiset Suomen yleisessä, toiset Pietarin palowakuutus-yhtiössä; mutta pienimmät eiwät olleet, ja omistajansa siis kadottiwat niissä kaikki. Tämäkin taas pitäisi olla uusi muistutus meidän kaupungin kartanoin omistajille aina kiireimmittäin toimittamaan talojansa palo-wakuutetuksi.

(Tapio.)

Pielawedeltä kirjoitetaan Tapioon: On täällä köyhyyttä; waan onpa siwussa koiruuttakin. Tapahtui eräässä Sakin talossa muutamana Toukokuun päiwänä, että sattui tulemaan eräs kulkuakka, jota tawallisesti kutsutaan Anna Wapun Näpsäksi. Kuin mainittu Näpsä oli tullut pirtiin, jossa talon emäntä owensuussa askaroitsi, se weijari meni perän puolelle ja silmitti sieltä emännän pumpulihuiwin ja toi owensuuhun ja siinä samassa möi emännälle oman huiwinsa. Emäntä intti ei tarwitsewansa, että on mulla tämän näköinen entinenkin huiwi, waan myöjä lupasi helpolla hinnalla jonkatähden emäntä wiimen pukkasi kauppaan ja osti huiwin Näpsältä ja maksoi hinnan, waan oli Näpsäkin, hinnan saatuaan, walmis pytkimään tiehensä, peläten koiruutensa ilmi tulewan.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila on wielä melkein samalla kannalla. Yleensä owat taas juuri wiime-aikoina Englannin ja Ranskan sanomalehdet ruwenneet sataisemman äänen nostamaan. Tähän on suureksi osaksi syy Wenäläisten kauhea menetys Puolassa ja Lithauen'issa. Erittäinkin owat Wilnan kenraali-kuwernöri Murawieffin kiristyskeinot yleisesti synnyttäneet harmia. Myöskin nuoren puolalaisen kreiwin Platerin mestaus on herättänyt yleistä närkästystä Euroopassa. Keisari Napoleon, joka oli hänen kanssa ystäwyydessä, sanotaan tästä olleen aiwan suruissaan. Me emme tosin woi luottaa kaikkiin niihin kertomuksiin Wenäläisten hirwiötöistä, joita löytyy runsaasti ulkomaan sanomissa. Mutta niin paljon perää niissä ainakin on, että Wenäläiset nyt, aiwan katsomatta wälikappaleita, kokewat kukistaa kapinaa. Mitä Wenäjä tulee wastaamaan kolmen wallan waltiokirjoituksiin, kuuluu wielä arwelujen joukkoon. Sotako wai rauha tulee luultawasti riippumaan tästä wastauksesta. Itse waltiokirjoitukset kuuluwat olewan toistensa kanssa jokseenkin yhtäpitäwäiset. Lord Palmerston on englantilaisessa parlamentissa jo julkaissut niiden sisällyksen, jota wielä tunnemme ainoastaan sähkösanoman kautta. Kolmen wallan yhteiset waatimukset Puolan hywäksi owat olleet: sodan seisahdus, täydellinen anteeksiantamus, kansallisedustus 1815 wuoden suostumuksen mukaan, erityinen hallinto maalle, uskonnon wapaus, Puolan kielen käyttäminen wirkakielenä, uusi sotamiehen-oton laki. Itäwallan kirjoitus oli kansallisedustuskysymyksessä jotensakin rajoitettu. — Kieltämätöntä on, että Pueblan walloitus myöskin on lewittänyt sodanluuloja. Arwellaan, että Ranska, kun nyt on kukistanut wastustuksen Meksikossa, tulee parempaan tilaisuuteen kääntämään tarkastuksensa Puolan asioihin. Niin owat myöskin Puolalaiset käsittäneet asian, joka näkyy siitä, että owat suurella ilolla ja juhlanwiettämisellä wastaanottaneet sanoman Pueblan walloituksesta. Pariisista kuwaelee eräs korrespondentti waltiollisen tilan näin: „Waalit ja Meksiko, joka yhteen aikaan weti yleisen tarkastuksen puoleensa, owat nyt jo melkein unohdetut jo koko maailma erittäinkin pörssi kääntää silmänsä Pietariin. Täällä pidetään se warmana, että, jollei Wenäjä suostu wälittäjä-waltain ehdotuksiin, sotajulistus pikemmin tai myöhemmin on seuraawa. Wirallisissa keskuksissa on tämä ajatus hywin lewinnyt, mikä jo siitäkin nähdään, että ne lehdet, jotka ottawat tietojansa ja ajatuksiansa ylhäältä, soittawat sotatorwea. Useat luulewat kuitenkin wielä, että Wenäjä tulee antamaan perään. Jos taas woidaan uskoa kirjeitä Pietarista, on Wenäjä päättänyt uskaltaa mitä hywänsä. Wenäjän kansa itse on nykyään aiwan sotaisa ja walmis kaikkia uhraamaan. Yllämainitut kirjeet sanowat, että wenäläinen kabinetti jo on walmistanut täydellisen sota-kaawan".

Puola. Arkkipispa Felinskin wieminen Pietariin on yhä enemmin antanut kapinalle uskonnollisen muodon. Murawjeffin tylyys Lithauen'issa on wielä enemmin pannut kapinamiehet kiiwastukseen. Hän on kokenut kiristää Wilnan arkkipispaa papiston osanotosta kapinassa. Kansallishallitus Warsowassa lähettää ulos julistuskirjoja ja hallitsee, niinkuin ei wenäläistä hallitusta olisikkaan. Se on nykyään julistanut että ne, jotka ryöstiwät pankkia, owat tehneet itsensä isänmaasta hywin ansainneiksi. Kapinanjohtaja Leon Frankowski, joka oli nykyisen kapinan sytyttäjiä, on nykyään mestattu Lublinissa. Hän tuli helmikuussa eräässä tappelussa Sandomirin tienoilla kowin haawoitetuksi ja joukkonsa hajoitettiin. Frankowski, jonka alta hewonen ammuttiin, juoksi peninkulman kantaen kaksi kuulaa ruumiissansa. Nyt häntä wastaan otettiin Sandomirin sairashuoneeseen. Täältä hänen Wenäläiset löysiwät ja weiwät Lubliniin, jossa hänen haawansa parannettiin sotalasaretissa, jonka jälkeen hän mestattiin 23 wuoden ikäisenä. Hän oli innokkaimpia ja nerokkaimpia niistä, jotka w. 1861 yhdistyiwät keskuus-komiteaksi. Yksi näistä sanotaan wielä olewan kansallishallituksen pääjohtajia. Myöskin Frankowskin kaksi weijeä tuliwat kapinan uhriksi. Toinen kaatui tappelu-tanterella, toinen wietiin wankina Siperiaan. Nämät kolme weljestä oliwat ijällisten wanhempain ainoat lapset.

Ranskassa on tapahtunut ministeristön muutos.

Puola ja Czeckiläiset. Nykyään awattiin Itäwallan waltioneuwoskunta. Kuten tiettu on, on tämä uusi waltiolaitos syntynyt wasta muutama wuosi sitten ja edustaa Itäwallan keisarikunnan alle kuuluwia kansoja. Näillä kansoilla on paitsi tätä omat edustuskuntansa, jotka hoitelewat heidän omia erityisiä asioita, mutta waltio-neuwoskunnassa keskustellaan ja päätetään koko keisarikunnalle yhteisistä asioista. Nyt on herättänyt suurta hämmästystä, ett'ei Böhmin Czeckiläiset ole lähettäneet edusmiehiä waltioneuwoskuntaan. Tämä asia on likeisessä yhdistyksessä puolalaisen kapinan kanssa ja ansaitsee siis wähän likemmältä tutkia, semminkin kun se seurauksissaan woi olla aiwankin tärkeä. Lukijamme tietäwät, että wiimeisinä wuosikymmenisinä, jolloin kansallisaate on syntynyt, Czeckiläisissä on herännyt kiiwas kansallisuuden harrastus ja into kukistamaan Saksalaisten yliwaltaa Böhmissä. Tämä kansallisuuden-harrastus pian pani Czeckiläisyyden harrastajat yhteyteen muiden slawilaiskansain, erittäinkin Wenäläisten kanssa. Niinkutsuttu panslawismo, jonka tarkoituksena on kansallisuuden pohjalla niin paljon kuin mahdollista yhdistää kaikki slawilaiset kansat, on aina Czeckiläisissä löytänyt kiiwaat puoltajat. Millä kannalla Czeckiläiset seisowat Panslawismon suhteen, ja wie-

lä enemmän millä kannalla ne seisowat Wenäjän suhteen, joka kokee käyttää panslawismoa waltiollisena wälikappaleena, on aiwan tärkeä. Me annamme siis Kölnische Zeitungin mukaan tästä lyhyen selityksen. — Wielä kaksi wuotta sitten eiwät Puolalaiset ja Czekkiläiset olleet missäkään yhteydessä, waikka oliwat sukulaisuuden kautta yhdistetyt. Sen siaan pidettiin Wenäläiset suuressa arwossa Böhmissä. Kirjallinen yhteys Pragin ja Pietarin wälillä oli jokseenkin wireä. Wenäläisiä kirjoja lähetettiin paljon Pragiin. Wenäläiset matkustawaiset pitiwät paljon seuraa Czekkiläisissä keskuksissa ja „suuren welikansan" kieli opittiin paljon Czekkiläisessä nuorisossa. Wielä wiime wuonna saiwat muutamat etewämmät Czekit wenäläisiä tähtiä. Mutta kuin oli itäwaltalaisessa waltioneuwoskunnassa Puolalaiset ja Czekkiläiset edusmiehet enemmin toisiinsa yhdistyneet, tapahtui jonkunmoinen likistys molemman kansan wälillä ja kun Puolassa kapina syntyi, rupesiwat Czekkiläiset sanomalehdet samaa ääntä pitämään kuin Puolalaiset ja iso joukko Pragin yliopistolaisia lähti Puolan wapauttamiseksi sotimaan, wielä lisäksi oltiin toimessa järjestää Czekkiläinen legiona. Krakowassa ilmaantui Puolan kielellä ja Pragissa Czeckin-kielellä kirjainen, jonka tarkoituksena oli historiallisilla perusteilla osoittaa, että molemmat kansat oliwat aiwotut yhdistykseen toisensa kanssa. Wanhemmat Czekkiläiset puolue-miehet, erittäinkin herrat Rieger ja Palacky, jotka oliwat suuria wenäläis-ystäwiä ja kantoiwat wenäläisiä tähtimerkkiä, oliwat aiwan wihoissaan tästä kansallisen sanomakirjallisuuden puolalaisuudesta. Nämät herrat seisowat Wielapolskin panslawilaisella kannalla, josta jo ennen olemme puhuneet. Wielopolski olikin ollut läsnä w. 1848 Pragissa pidetyssä slawilaiskongressissa, jossa Palacky oli johdattajana. Myöskin Wenäjässä on paljon pahaksuttu tätä Czekkiläisten puolalaisuutta. Eräässä moskowalaisessa panslawismomielisessä lehdessä löytyi tästä asiasta ankara kirje Rieger'ille. Tämä wastasi tähän jokseenkin wälittäwäiseltä kannalta, koettaen salata wihaansa Puolalaisia ja nuori-Czekkiläisiä wastaan. Historioitsija Palacky taas lausui jäykästi waltiollisia mielipiteitänsä wastaukseksi eräälle Czekkiläiselle lehdelle, joka oli häntä ahdistanut. Mielipiteensä oliwat kokonaan wenäläis-ystäwällisiä. Hän tahtoi osoittaa, että ainoastaan Wenäjä oli slawilaisen kansakunnan tuki, sillä ainoastaan Wenäjällä ynnä Englannilla oli muka kaikista Euroopan isoista walloista jonkunmoinen tulewaisuus. Nyt ole eripuraisuus puolueessa suora ja julkinen. Waltioneuwoskuntaan taas ei kumpikaan puolue lähettänyt edusmiehiä. Wenäläisystäwät eiwät lähettäneet, kun tiesiwät, että Czekkiläiset eripuraisuuden kautta hajoitettuina tulisiwat wailtioneuwoskunnassa jokseenkin takapajulle. Puolalais-ystäwät taas, joihin kuului waltiollisessa suhteessa ylenpuoliset, oliwat aina olleet wastaan menemistä waltioneuwoskuntaan. Wiime kerta oli ainoastaan Rieger silloisen suuren mahtawuutensa kautta woinut heitä menemiseen taiwuttaa. Tämä eripuraisuus itse Czekkiläispuolueessa ynnä laiminlyöminen lähettää edusmiehiä waltioneuwoskuntaan woiwat paljon waikuttaa Czekkiläisten waltiolliseen tilaan sekä Slawilaiskansain keskinäisiin suhteisiin.

Mustiala ja Ewoinen.

II.

Yksipuolisuus ei suinkaan koskaan ole kiitettäwä; joskus se on waarallinen. Tätä lajia yksipuolisuutta luulemme piankin woiwan syntyä, jos metsähoito-opetus annetaan ilman kaiketta yhteyttä maawiljelys-opetuksen kanssa, ja onkin jo, pelkäämme, alussa meilläkin.

Kukin tahtoo omaansa kiittää, ja metsähoitajat kallistuwat siis helposti siihen mielipiteesen, jota paroni Berg, matkustawa hallituksemme pyynnöstä täällä metsiä tarkastamassa, lausui: „Suomen paras warallinen edistys nojautuu parempaan metsäinsä hoitamiseen". Sittemmin on kuultu puheltawan, että joskus liika ankarastikin on ahdistettu kruunun metsäin säästämisen tähden asujamia pois. On myös annettu monessa muodossa se neuwo, että Suomalaisten pitäisi perustaa elatustansa pääasiallisesti metsäntuloihin, ja erittäin kun wiimeis wuonna halla wahingoitsi wiljat, oli moni walmis hylkäämään wiljelyksen tykkänään maamme pohjoisista osista ja asettamaan sen siaan, mikä ainoastaan karjahoitoa, mikä metsänhoitoa. Maassamme löytyy paikkakuntia, joissa metsänhakkuu on pääelatuskeinona, joissa siis tänäkin wuonna ei sanota olewan niin suurta hätää kun maatawiljelewissä paikkakunnissa, mutta mitä wasten? Sitä wasten, kun hätä niissä aina on melkein yhtä suuri, kuten myös raakuus yleisenä. Ne eiwät koskaan tule omillaan toimeen; mutta wähän siitä, jospa waan metsähakkuullansa ansaitsisiwat, mitä tawallinen toimeentulo waatii. Waan petäjä on heillä lakkaamatta leiwän aineena, ei ainoastaan siten, että sen terwana myywät, mutta suorastaan syötäwänä. Maata wiljelewissä seuduissa on nyt tosin kowempi puute, mutta sentähden, että tawallisina aikoina tulewat paremmin toimeen. Tahtonewatko siis metsähoidon yksipuoliset puolustajat saattaa kaikkia alituiseen kurjuuteen, ett'ei satunnainen astuisi niin kowin silmiin? Ett'ei mikään korkeampi siwistyskään juurru paljaassa metsähoitajakansassa, näkee se, joka jotain nähdä tahtoo. Sen neuwon pontta, jotka ehdottelee paljasta karjanhoitoa pohjoisissa maakunnissa, ei ole tässä paikka tutkia, kun waan metsähoidosta on puhetta.

Niinkuin ylempänä mainitsimme on neljäsosa (tarkemmin 28 prosentia) koko Suomenmaata kruunun metsiä. Ylen tärkeä on siis silminnähtäwästi Suomen tulewaisuudelle, mitenkä tämä maa-ala hallitaan. Onko se tykkänään jätettäwä yksipuoliselle metsähimolle, jolle jokainen pelto ja niitunliuska on harmiksi, ja joka pitää metsäwiljelyksen yksinänsä luonnollisena elatuskeinona maallemme? Siihen tietysti jokainen kieltämällä wastaa; mutta samassa kieltänee metsähoitajamme myös löytywänkään tämmöistä yksipuolisuutta. Emme tahdo siitä kinata. Olkoon se kylliksi, että sellainen on mahdollinen ja wältettäwä. Siinäkin jo on uusi syy puheessa olewain opistojen yhdistämiseen. Mutta wakuutuksemme on, ett'ei ole kylliksi, jos metsähoitajat wälttäwät yksipuolista metsäkiihkoa; niiden täytyy suuressa määrässä ja innollisesti olla maawiljelyksen edistäjinäkin ja rakastajina.

Se awara maa-ala, joka nyt on kruunun metsiä, ei suinkaan saa ijäksi jäädä erämaaksi. Tämä on yhtä wälttämätön itse metsähoidon menestykselle, kuin maan asuttamiselle. Metsähoidolle, sillä se tarwitsee työntekijiä ja juhtia suuressa määrässä; maan asuttamiselle, sillä epäilemättä siinä maamme neljännessä osassa, joka on kruunun metsää, löytyy paljon maawiljelykselle sopiwia tiloja. Että kiiwainkin metsähoitaja tätä yleisesti myöden antaa, emme arwaa epäilläkään; mutta itse toimessa luulemme mielien piankin eriäwän. Sillä mitenkä tämä metsäin asuttaminen on tapahtuwa? Metsähoitajat owat tietysti nopeat jokaisessa uutis-asukkaassa, joka ei alkaa korpien wiljelyksellä ja pellon tekemisellä, näkemään ainoastaan metsänhaaskajata. Mutta nämätpä köyhät metsänhaaskajat owat ne, jotka owat saattaneet Suomen niemen sille wiljelyksen kannalle, jolla se tätä nykyä on. Pääomat eiwät lähde erämaihin. Ainoastaan köyhän woima ja hänen sitkeä kestäwäisyys owat mahdolliset muuttamaan suuret erämaat ihmismajoiksi. Mutta historia todistaa, että jokaisen maan ensimäinen wiljelys ei ole alkanut wahwimmilla ja wiljakkaimmilla paikoilla. Semmoiset owat tawallisesti weden tahi wahwan metsän wallassa; ja sentähden niiden raiwaaminen käy yli uutisasukkaan woimia. Hänen ei käy kysyminen, mistä aikaa woittaen saataisiin suurin hyöty, waan mistä pikemmin saadaan waikka niukkakin elatus. Monet köyhäin elatuskeinot näyttäwät meille suoralta häwitykseltä ja tappiolta, ja owatkin usein niin, mutta ne antawat kuitenkin päiwä päiwältä leipäpalan, ja siis mahdollisuutta uusiin paremmin tuottawaisiin töihin. Kuinka usein emmekö suutu talonpoikien niin kutsuttuun tyhmyyteen, hänen huolimattomuuteen, welttouteen, kuinka usein eikö soimata „Suomen kansaa" tylyksi, laiskaksi j. n. e. Olkoon kuitenkin sanottu, ainoastaan tämänlainen kansa woi kestää sen historiallisen aseman, joka tälle on suotu. Wireämpi, tuntoisempi, tulisempi kansa olisi jo monta kertaa wäsynyt, nähden kaikki työnsä ja waiwansa turhaan menneeksi milloin luonnon, milloin wihollisten waikutuksista. Muistakaamme, ett'ei ole täyteen puolitoista sataa wuotta, sitte kun kaikki siihen saakka tehty Suomen wiljelys tykkänään häwitettiin. Ison wihan jälkeen oli Suomi taas autiona erämaana, melkeen samassa tilassa kun Pyhän Eerikin aikana, mutta luultawasti wähemmällä asujain luwulla. Kaikki mitä Suomessa nyt on, aina Helsingin uuteen teateriin saakka, owat näinä 140 wuonna luotu erämaasta tältä tylyltä laiskalta kansalta. Ja merkillisintä on, ett'ei se ole tapahtunut ollenkaan järjen mukaisella tawalla, sen suunnan mukaan, jota rikkiwiisaat nyt wiittaisiwat. On kaskea poltettu, joka työ muka ei ollenkaan kannata; on terwaa poltettu, josta sanotaan ei saatawan wähintäkään työpalkkaa; on ruista ja ohraa kylwetty, joita halla loukkaa tawan takaa, ehkä sen nyt ymmärtää jokainen, että olisi täytynyt kylwää timoteitä ja walmistaa Hollannin woita ja Chesterin juustoja. Kokekaamme siis, missä mahdollista on, joka haaralle edistyä, mutta elkäämme ylönkatsoko peräti tuota mustunutta laihaa kaskenhakkaajata erämaissa. Hän on siwistyksen raiwaaja, pionieri; elkäämme aina tuomitko häntä ja hänen työtänsä omalta ylewältä kannaltamme, sillä se työ, jota hän toimittaa, jää meiltä, waikka olisi meillä tarjona kaikki tämän ajan pääomat, rahoissa ja masinoissa, tekemättä, samate kun wielä nykyiset ihmiset eiwät woisi liikuttaa niitä kallionlohkareita, joita Palmyran raunioissa ihmettelemme.

Että metsänhoitajat tulisiwat oikein ymmärtämään, arwostelemaan ja edistämään tämän

uulis-siwistyksen tointa erämaissamme, sentähden pidämme aiwan wälttämättömänä, ett'ei heitä opeteta yksinomaisesti metsänhoitajiksi, ainoastaan siksi aiwotussa laitoksessa, waan että tulewat pysymään likeimmässä yhteydessä maawiljelyksen ja sen etujen walwojain kanssa. On siis metsähoitajan kannalta wielä tärkeempi kuin maawiljeliäin, että molemmat opistot yhdistetään.

Mutta, kenties, joku kiiwas metsänhoitaja wäittää, että sanoistamme kyllä näkyy, kuinka tärkeä on, että metsänhoitajat jääwät maawiljelyskiihkolta saastamattominä, koska me muka suorastaan tuota häijyä kaskentekoakin puolustamme. Emme kuitenkaan sitä puolusta, waikka ymmärrämme sen asemaa Suomen wiljelyksessä. Kruunun metsissä ei sallittako semmoisia, jotka eiwät aiokaan ruweta wakinaiseen maawiljelykseen, mutta tykkänään elköön kaskenpoltto olko kiellettynä. Olkoon metsien asuttaminen tyystän walwomisen alla, mutta walwojat elköön arwostelko erämaan asuttamista jonkun Englannin mukaisen maawiljelyksen kannalta.

Nytkin jo löytyy iso joukko torpparia tahi mökkiläisiä kruunun metsissä, useimmat tietysti kurjimmassa tilassa, mutta monet jo hywäin talojen wertaiset. Ensimäinen tarwe kaikeille näille on, että pääsewät wakaammalle kannalle kuin nyt, kosk'eiwät tiedä minä päiwänä heidän on lähteminen. Mutta sekin on aiwan sopimaton, että neljäs osa maatamme tulee ainoastaan kruunun torpparien asuttawaksi. Siis luulisimme tarpeelliseksi, että kohta kuin semmoinen torppa niin waurastuisi, että se kannattaa tawalliset kruunun ja kunnan werot, sen on pääseminen omaksi kruunun taloksi, kumminkin saamatta omaa metsämaata, mutta oikeudella ottaa tarpeensa kruunun yhteisistä metsistä metsänhoitajan osoituksen mukaan. Tämä on monestakin syystä tarpeellista, mutta erittäinkin siitä, että pohjoisimmat maakuntamme, erittäinkin Lapinmaa, owat peräti mahdottomat maawiljelykselle, jos ei siellä metsät pidetä kunnossa. Jos sieltä metsät häwitetään ymmärtämättömästi, owat wielä warmemmin kuin muu maamme erämaan omana.

Olemme kukaties poikenneet aineestamme, Kuitenkin näkyy wiime sanotustakin, kuinka likeisessä yhteydessä maawiljelyksen ja metsähoidon pitää oleman maassamme.

Mutta mitä nykyisellä Ewoisella tehdään, jos metsäopisto muutetaan Mustialaan? Josko niin olisikin, ett'ei siitä olisi mitään, on kuitenkin parempi aikoinaan poiketa erehdyksestä. Mutta Ewoinen olisi mielestämme aiwan sopiwa oppilaitokseksi, joka on meille yhtä tarpeellinen kun itään muutkin, nimittäin käytännölliseksi metsäwartiain opetukseksi.

Täydellisesti järjestetty metsähoito, jaetuilla metsillä ja metsäkylwöllä, ei woi tulla yleiseksi maassamme, jossa metsät jo owat ja wasta enemmin lohotaan pieniin osuuksiin. Mutta järjellisellä metsän käyttämisellakin woidaan paljon hyödyttää metsiä, jonka tähden wakuutuksemme on että Ewoinen, waikka kuinka laajennettuna ei joutuisi walmistamaan niin paljon tämmöisiä metsäwahtia kuin tarwe, sekä kruunun että yksityisten, waatisi, jos nimittäin asiansa ymmärtäwät ja suostuwat kohtuullisiin palkka-etuihin.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on tämän kesäkuun 11 (toukok. 30) p:nä arm. nimittänyt ja määrännyt tuomarin Raaseporin länsi-tuomiokunnassa ja ritarin C. A. Wahlberg'in maansihtieriksi Hämeenlinnan lääniin.

K. Waasan howioikeus on auskultanteiksi ottanut ylioppilaat O. A. Ståhlberg ja G. O. Wirkkula.

Hiippakuntain sanomia.

Kuopion hiippak. 17 p. kesäk. Toukokuun 31 p:nä pidetyssä kappalaisen waalissa Limingan emäseurakunnassa on enimmät huudot langenneet kirkkoh. apul., wara kirkkoh. K. J. Hällfors'ille — Wirkawapaus myödytettiin yhdeksi kuukaudeksi Pyhäjärwen kirkkoherralle Zachris Castrénille. — Asetettiin: kirkkoh. apul. J. J. Bergh toimittamaan, Castrénin wirkawapaus-aikana, kirkkoherran wirkaa Pyhäjärwellä. — Waaliin pantuna kirkkoherran wirkaan Kesälahdelle: 1) kirkkoherra Pelgjärwellä L. A. Landgrén, 2) kappal. Oulussa, wara kirkkoh. Johan Bäckwall ja 3) kaupungin saarnaaja Joensuussa, wara kirkkoh. A. F. Alander.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—59 k. L℔.
Ohrakrynnit 33—34 k. kappa.
Kaurat 3: 30—3: 50 tynnyri.
Kaurakrynnit 35—36 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 95—1 r. 20 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 75 L℔.
Wasikan-liha 1: 50—1: 90 k. L℔.
Palwattua sian-lihaa 2: 20 k. L℔.
Tuoretta woita 16—18 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. L℔.
Maito 6—7 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 6—7 k. korttieri.
Munatiu 25 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 5 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 5 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Tuoreita silakoita 25 k. kappa.
Tuoreet kuhat 7—10 k. ℔.
Suolattua siika 12 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Suolattuja silakoita 50—60 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Terwaa 4—4: 50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 40—2: 60 k. syli.
Wiina 95 k. kannu.
Heinät 13—16 k. L℔.
Thimothej 15—20 k. L℔.
Oljet 5—7 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 53. Maanantaina 6 p:nä Heinäkuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Heinäk. 7 p. k:lo ½ 8 epp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Heinäk. 8 p. k:lo 8 jpp. Tanssit runni-huoneessa.

Tuorstaina.

Heinäk. 9 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa maakansliassa 1 ⅙ osasta Stockmannin rusthollia Myrskylän pitäjää.

Helsingistä.

Yliopisto. Uuden prowessori-wiran suhteen Suomen Wenäjän ja Pohjoismaiden historiassa on tullut keisarillinen kuulutus, joka pää-asiallisesti sisältää seuraawia määräyksiä: 1) uusi prowessori saa aluksi samat palkka-edut kuin muut yliopiston nuoremmat prowessorit, mutta saapi wasta wirka-wuosien mukaan korkeamman palkan; 2) kun ylimääräisen wenäjänkielisen prowessorin palkka on takaisin otettu, saapi yliopisto ylöskantaa lisäksi nuoremman prowessorin palkan; 3) uuden prowessorin tulee, paitsi muita tehtäwiänsä, tutkia kameraalitutkinnossa tutkittawain tiedot historiallisissa oppiaineissa, jota wastaan welwollisuus tarkastella kirjoituskokeita ja ottaa osaa pedagogian tutkinnossa wastakinpäin on yhdistetty yleisen historian wirkaan ja 4) tutkintoaineena kandidati-arwoa warten mainitussa tiedekunnassa on joko yleinen tai Suomen, Wenäjän ja Pohjoismaiden historia tutkittawan wapaan walitsemisen mukaan wälttämätön. Prowessorin siinä osassa historiata, jonka tutkittawa pää-asiallisesti on lukenut, tulee myös tutkia hänen tietojansa koko historian alalla.

Yliopisto. Sisäänkirjoitus tulewana syyslukukautena tulee tapahtumaan lauwantaina syyskuun 12 p:nä klo. 10 epp. Niiden nuorukaisten, jotka saman lukukauden alussa tahtowat läpikäydä yliopistolaistutkintoa, pitää yliopiston kansliassa ilmoittaman itsensä tiistaina syyskuun 1 p:nä k:lo 11 epp. ja esiin-tuoman tarpeellisia todistuksia.

Uuden teaterin yhtiö piti kokouksen wiime keskiwiikkona, jolloin yhtiön warallinen tila esiteltiin. Warat laskettiin 87,153 r:ksi, tästä on pois wedettäwä welkoja y.m. 75,353 r. 10k., jotta yhtiön todelliset warat nousewat 11,799 r:ksi 90 k:ksi. — Sen jälkeen tuli keskustelemus olisiko yhtiö pysytettäwä wai teateri annettawa jollekulle toiselle yhtiölle. Tämä kysymys päätettiin niin, että yhtiö olisi jatkettawa, jos wain saataisiin waroja teaterin uudesta rakentamiseen. Wälttämättömänä ehtona yhtiön jatkettamiseen pidettiin se, että yhtiö saisi 20 wuoden kuluessa ilman korotta pitää 55,000 r:an waltiolainan, joka 10 wiimeisenä wuonna kuolettaisiin 10 prosentin maksamisella kunakin wuonna. Jos tämä lainapyyntö saisi suostumuksen, arwattiin yhtiön warat nousewaksi 78,000 r:aan. 100,000 r. arwattiin tarwittawaksi. Puuttuwat 22 r. toiwottiin waltion antawan waroistansa. Yhtiökokous ylöslykättiin, kunnes hallituksen wastaus yhtiön hakemukseen joutuisi tulemaan. Sen jälkeen walittiin komitea, jonka tulisi ehdotella muutoksia yhtiön asetuksissa sekä tehdä ehdotus teaterin uudesta rakentamiseen. (H. D.)

Uutta kirjakaupassa. P. Th. Stolpen kustannuksella on ulostullut: Siweyden oppi kansan hyödyksi. Unkarin kielellä kirjoittanut Ignaz v. Zsoldos. Saksan kielestä suomentanut A. K. Hinta on 50 penniä.

Ruotsin lehti „Dagligt Allehanda“ on taas julkaissut hywän maku-palan Suomesta, kirjoitettuna muka Helsingistä Kesäk. 23 p. Tämä kirje, niinkuin useat edellisetkin, sisältää siiwottominta herjausta yksityisiä Suomen miehiä wastaan, ja lisäksi on liitetty omatekoisia selityksiä niistä syistä, joiden nojassa adressia täältä ei ole annettu. Mitä mokoma korespondentti lausuu niistä, jotka owat adressin antamista puolustelleet, se tosin ei ansaitse sanaakaan wastaukseksi. Mutta se merkitys, minkä hän antaa adressin-wastustajain mielipiteille, on myöskin wäärä ja perätön. „Dagligt Allehanda“ ei käsitä, että jos adressi-kysymys olisi Suomen miehille ilmaantunut siinä suorassa muodossa, tahtooko Suomen kansa olla la'illiselle asemallensa uskollinen, ja asianhaarat Puolassa eiwät olisi tehneet asiaa tawallista arkaluontoisemmaksi, adresseja täältä ei suinkaan olisi puuttunut. „Dagligt Allehanda“ ei myöskään ymmärrä, että juuri sellaiset wimmapäiset juoru-jutut, kuin se alinomaa julkaisee, woisiwat kaikkien helpoimmasti saada meidät adressi-intoon, jos emme jo olisi kylläksi wakaantuneet ylenkatsomaan sitä siiwotonta pauhinaa, jota muutamat Ruotsin lehdet meistä pitäwät.

Että semmoisista kirjeistä syytämme näitä Ruotsin lehtiä itsiään, taitaa monen lukijan mielestä olla wäärin tehty. Kuitenkin on meillä siihen syytä. Nämä lehdet woiwat, jos wain tahtowat, toimittaa itsillensä luotettawia tietoja tapausten todellisesta laidasta. Sitä eiwät te'e, waan painattawat ahnaasti palstoihinsa mitä häwyttömintä täältä Suomesta saawat. Eikä siinä kyllä. Jos heille täältä lähetetään oikaistuksia, siiwolla ja asiallisella tawalla kirjoitetuita, — kuten sekä Aftonbladille että Dagl. Allehandalle on lähetetty —, niin niitä eiwät ota wastaan. Ne nähtäwästi eiwät sowi heidän tarkoituksiinsa.

Sähkösanoma Waasasta Å. U:ssa kertoo, että siellä on yöllä heinäk. 2 päiwää wastaan tapahtunut tulipalo, joka on polttanut ylialkeiskoulun, woimistelus-huoneen sekä tilanhaltia Grönbergin ja pruustinna Ebelingin talot.

Maaseuduilta.

Turusta on Å. U:n mukaan pidetty juhlapitoja waltiopäiwäsanoman sinne tultua. Tämän iloisen sanoman johdosta oli kesäk. 26 p. klo 6 illalla iso joukko kaupungin asujamia kaikista kansanluokista ynnä muutamat matkustawaiset, joidenka joukossa, prowessori Schauman, kanslianeuwos Lönnrot, prowessori Akiander, tohtori Ahlqwist y. m. kokoontunut seurahuoneesen tätä juhlasanomaa wiettämään. Prow. Schauman, joka keisari Aleksanterin waltaistuimelle nousemisella oli lausunut miehuullisia ja isänmaallisia sanoja, sai läsnä-olewilta toimen pitää illan puheet. Hra prowessori astui esiin ja piti lämpimän puheen, jossa selitti, mitenkä tärkeä tämä tapaus oli koko Suomen kansalle, Aurasta Muonioon, Pohjanlahden rannoilta aina Suomenlahden ja Laatokan rannoille saakka. Hra prowessori lausui wielä ne kiitollisuuden tunteet, jotka kaikki kantoiwat Suomen Suuriruhtinasta, H. M. keisari Aleksanteria kohtaan tästä edusta, joka jo kauan oli odotettu, mutta jonka täyttämistä ei milloinkaan ollut epäiltynä. H. M. oli aina ollut Suomen kansalle sanansa mittainen mies. Suomen kansa kuuluu wielä nuorten joukkoon, jotka tuntewat itsessään eläwän innon ainoastaan la'in rajoittamalla wapaudella työskentelemään edistymisensä edestä. Nuori Suomen kansa iloitsee siis tästä waltiopäiwäin kutsumuksesta, joka on wälttämättömänä ehtona tämän halun täyttämiseksi. Kiitollisuus on jokaisen ihmisen tarwe ja etewin kiitos on annettawa Jumalalle, joka warjelee kansoja. Hänellä on wälikappaleena ollut rakastettu hallitsijamme, keisari Aleksander. Siis kiitollisuuden malja: eläköön Suomi! eläköön keisari Aleksander, Suomen Suuriruhtinas!

Malja juotiin kolmikertaisilla hurranhuudoilla, jonka jälkeen siwistysseuran laulukunta lauloi Runebergin laulun: „maamme“, Bäckwallin suomalaisilla sanoilla.

Tämän jälkeen esitti prowessori wielä maljan tulewille waltiopäiwämiehille, toiwottaen, että ne, ilman pelotta ja ilman muutta tarkoituksetta kuin Suomen paras, menisiwät tärkeätä tehtäwäänsä täyttämään. Tämän maljan juotua laulettiin: „mun muistuu mieleheni“ ja sen jälkeen toht. Ahlqwistin: „nouse riennä“ ynnä muita lauluja.

Kuopion tulipalon tekemä wahinko on arweltu nousewan 103,840 markaksi.

Suupohjasta meille kirjoitetaan kesäk. 26 p.: Ilma on täällä aina tämän kuun alusta ollut erinomaisen kaunis ja lämmin, jotta lämpimyys wälistä on noussut 26 pykälään Cels. warjossa. Kuitenkin owat yöt ylipäänsä, paitsi tällä wiikolla, olleet kylmämäisiä, jotta wiime wiikolla sanottiin hallankin ehkä lauhkean liikkuneen. Kuitenkaan ei ole wielä mitään wahinkoa kuulunut.

Wuosikaswut owat täällä yleensä hywännäköiset. Ne pellot, jotka oliwat kylwetyt wanhoilla ruiiilla, owat erinomaisen kauniit, mutta ne jotka oliwat uudella kylwetyt sekä kytömaat näyttiwät ensin warsin kehnoilta, mutta owat nyt kauniiden säiden waikutuksesta erinomaisen paljon toipuneet. Kewät-wiljat owat kituneet pitkällistä kuiwuutta, sillä täällä ei ole satanut sitten kuin toukokuun lopulla, kunnes eilen tuli wirwoittawainen sade, joka on pannut koko luonnon ikäänkuin uuteen woimaan. Matoja kuuluu löytywän niituilla, kuitenkin ainoastaan muutamissa kylissä. Jo 12 p. alkoi rukiit mennä tähkään ja näyttäwät jo rupeewan hetimään. Wiime wuonna meni rukiit tähkään noin 9 p. kesäk. mutta hetiwät wasta heinäkuun alussa. — Waasan jaettu pataljona lähti 21 p:nä Waasasta marssille, saapuaksensa heinäkuun 13 p:ksi Parolan kedolle. Waasasta on kuultu, että sikäläiset kauppamiehet tästä wiikosta alkaen owat tauonneet antamasta jywiä lainaksi ja waatiwat kohta maksua rahassa. Tämä on warsin suuri haitta hätääntyneelle rahwaalle, sillä maalla ei löydy mitään wiljaa ja rahoista ollaan kokonaan puutteessa. Koko talwen ja kewään käwi näillä seuduin parwettain kerjäläisiä, kokonaisia perheitä. Nämät owat nyt wähittäin wähentyneet, mutta kuitenkin nähdään niitä nytkin joka päiwä. Näiltäkin seuduilta on lähtenyt paljon wäkeä työansiolle Ahwenanmaalle ja Ruotsiin.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila on tähän aikaan wallan arwelujen wallassa. Mitä Wenäjä tulee wastaamaan kolmen wallan kirjoituksiin on päiwän tärkein kysymys. Siitä ei nyt wielä tiedetä mitään ja yksi arwelee siitä yhtä, toinen toista. Paljon on wedetty estiin todenmukaisuuksia ja ajan merkkiä, jotka muka wiittaawat siihen, että tämä wastaus tulisi olemaan kieltäwäinen. Mutta toiselta puolen ei puutu semmoisiakaan merkkiä, joista woidaan päättää, että Wenäjä on taipuwainen suostumaan kolmen wallan ehdotuksiin. Me woimme jättää nämät arwelut sikseen, sillä Wenäjän wastaus ei suinkaan tule kauan wiipymään. — Mutta wielä toinenkin huoli on edessä, jos Wenäjä suostuisikkin sille tehtyihin waatimuksiin. Se on warsinkin epäiltäwää, mille kannalle Puolalaiset itse tulisiwat asettumaan, jos Wenäjä täyttäisi mitä siltä waaditaan. Jo on sanomalehdistä nähty sähkösanoma, joka ilmoittaa, että kansallishallitus Warsowassa on lähettänyt jonkunmoisen lausunnon kolmen wallan ehdotuksista Wenäjälle. — Mitenkä Pueblan walloitus tulee waikuttamaan puolalaisiin asioihin, on myöskin kysymys, joka antaa sanomalehdille paljon arwelemista. Toiset arwelewat, että Napoleon nyt kääntäisi kaikki woimansa puolalaisen kysymyksen ratkaisemiseksi, toiset taas, että hän nyt sekaantuisi Pohjois-amerikan asioihin. — Wenäläisten hirmuhallitus on herättänyt paljon mielipahaa sekä Ranskassa että Englannissa. Sekä Ranskan että Englannin hallitus on lähettänyt tiedustelemaan asiain oikeata laitaa, ja nämät tiedustelemiset owat tulleet päätöksiin, jotka wallan todistawat Wenäläisten käytöstä wastaan. Itäwaltalainen lehti „General-correspondenz“ sisältää tästä seikasta kirjeen Pariisista, jossa kirjoitetaan, että keisari Napoleon on käskenyt lähettiläänsä Pietarissa antaa Wenäjän hallitukselle kiiwaimpia waroituksia Wenäläisten menetyksestä kapinamiehiä wastaan, ja wielä lisätä että tämmöisten hirwitöiden jatkaminen woisi häiritä sitä hywää kohtaa joka on ollut keisari Aleksanderin ja Napoleonin wälillä.

Puola. Sotatapauksista ei ole erittäin mitään tärkeätä mainittawana. Wenäjä lähettää Puolaan yhä uusia sota-woimia. Kansallishallitus puolestaan wirittää kaikki woimat mahtawaan wastustukseen. Kaikki Puolalaiset tottelewat sen käskyjä joko mielisuosiolla tai pakosta. Niinpä kerrotaan, että eräs kauppamies Warsowasta, joka oleskeli ulkomailla, sai kirjeen kansallishallitukselta, jossa hänen käskettiin selittää, minkä tähden hän niinkauan oleskeli poissa, sekä sen ohessa käskyn maksaa 600 ruplaa kansallishallitukselle. Kauppias lähetti heti kohta pojallensa, joka oli raha-kauppiaana Warsowassa, käskyn maksaa waaditut rahat sekä antoi kansallishallitukselle selityksen mintähden oleskeli ulkomailla. Kohta sen jälkeen sai hän kansallishallitukselta kirjoituksen, jossa hänen syynsä poissa-olemiseen hywäksitään ja hänelle annetaan lupa wielä wiipymään poissa. — „Breslauer-Zeitung“ kertoo, että Breslaun yliopistosta on kadonnut 30 puolalaista yliopistolaista. Rehtori on julistanut, että jos ei ne 14 päiwän sisällä tule yliopistoon saapuwille, eroitetaan heitä yliopiston keskuudesta. Mainittu lehti lausuu tähän, että suuri osa näistä ei suinkaan enään woi Rehtorin käskyä totella, kun useat owat jo kaatuneet Puolan tappelutan'erilla, useat taas owat kowin haawoitetut.

Eräs saksalainen lehti kertoo, että Suuriruhtinas Konstantin aikoo lähteä Karlsbadin kylpylaitokseen terweyttänsä hakemaan. Wenäläisessä keskuuksissa ollaan wakuutetuina, ett'ei Suuriruhtinas tule palaamaan Puolaan, ennenkuin siellä rauha on pantu woimaan.

Tanskasta kerrotaan, että prinssi Ferdinand on kuollut. Hän oli nykyisen kuninkaan setä sekä laillinen kruununperillinen. Prinssi Ferdinand oli 61 wuoden wanha. Lähin perillinen on nyt prinssi Kristian, Kreikan äsken walitun kuninkaan isä.

Mitä kansalta waaditaan.

Myöhään ja warhain meille se oppi saarnataan, että muka wapamieliset laitokset owat ne warsinaiset ja ainoat wälikappaleet, jotka kansan wapaaksi tekewät. Tässä wäitöksessä on ensi silmäyksellä jonkun-tapainen totuus. Se on epäilemätöintä, että esm. tirannillinen hallitus-meno woipi aian pitkään tylstyttää jonkun kansan hermoja ja siis waikuttaa uupumista kansallisessa hengessä. Mutta samassa on muistaminen, että missä senlainen hallitusmeno saattaa wallalle päästä, siinä on jo ennestään kansallis-henki uuwuksiin wajonnut; muussa tapauksessa ei wäkiwalta milloinkaan olisi woinut la'iksi asettua, jos kohta sen mahtawuus joksikuksi aiaksi masentaisikin wastustuksen. Se ei ole yksistään hallitus-muoto, joka tämmöisessä tapauksessa muodostaa kansan, waan paljoa enemmin kansallis-henki, joka luopi hallitusmuodon; — ja se kansa, joka kurjuuteensa ei tietäisi muuta syytä kuin ulkonaiset kohdat, osoittaisi samalla olewan kokonaan sitä jäntewyyttä wailla, joka on ainoa todellinen auttaja parempaan päin. Jos nyt semmoiselle onnensa-itkijälle kansalle joku „kuninkaallinen silmänkääntäjä“ yht'äkkiä toimittaisi lahjaksi wapaat waltio-laitokset, niin tultaisiin kyllä pian hawaitsemaan, että kansan warsinainen puute ei wielä sillä ole autettu. Wapaus, näet, on työllä ja waiwalla hankittawa, ja jos se saaktaisikin paistettuna pyynä suuhun lentää, on se ainakin waiwaloinen säilyttää. Wapaus on kallis tawara, kallis arwonsa puolesta, ja kallis siinäkin merkityksessä, että se maksaa sekä rahaa että waiwaa. Itse wapauden nautinto ei ole oikeastaan muuta kuin kansalaisten yleinen oikeus ja welwollisuus walwomaan aina ja joka paikassa maan yhteisiä asioita. Mutta tämä walwominen on waiwaloista ja waatii semmoista uskallusta ja altiiksi-antamusta, johon kansat ainoastaan wähitellen, työllä ja tuskalla, miehistywät. Se kansa siis, joka wapauden arwoa käsittää, se sen myöskin woipi työllä sekä hankkia että säilyttää. Mutta lahjakaluna, työttä ja tarpeetta saatuna, itse wapauskin tuntuisi sulaksi waiwaksi, joka pian kyllä wäsyttäisi nauttijoitansa. Ja seuraus olisi, että senlainen kansa aina löytäisi jonkun, joka ottaisi waiwan päällensä hallita ja wallita sen yli oman mieliwaltansa mukaan. Näin tuo kallis lahja taas olisi kadotettu, ja ulkonaiset laitokset pian menisiwät saman tien. Mutta asian todellinen laita olisi, että semmoisessa tapauksessa wapautta ei olisi ensinkään ollut; sillä wapaus on ihmisten nojassa eikä paljaastaan ulkonaisissa laitoksissa.

Helppo on sanoa: miks'ei ole suotu rauhallista asemaa, wapamielisiä laitoksia, sopua ja suosiota koko maailman kansoja? Wastaus on se, ett'ei semmoiset asiat tule itsestänsä, ja ett'ei mikään kansakunta ole pantu ruusujen päällä tanssimaan. Jos senlainen wapaus esm. Englannissa löytyy, se ei ole mikään sattumusten lahjoittama onnen-kauppa, waan wuosisatojen waiwalla ja hiellä ostettua hywää, joka on karttunut ainoastaan wähitellen ja samassa määrässä kuin Englannin kansa on itsensä kaswattanut wapauteen ja itsenäis-hallitukseen. Että esm. Ranskassa ei oli yhtäläistä wapautta saatu toimeen, siitä ainoastaan lyhytmielisyys syyttää Napoleonia ja hänen satoja tuhansia paimenttiansa; syy on paljoa sywemmällä, itse Ranskan kansassa, joka ei ole warttunut wapaampaa hallitusmuotoa kannattamaan. Tuorein esimerkki ulkonaisen muodon riittämättömyydestä ja tyhjyydestä, missä elähyttäwä kansallishenki ei sitä kannata, nähdään par'aikaa Preussin waltakunnassa. Siellä ei ole suinkaan hallitusmuodon wika, että hallitusmiehet ohjattomasti saawat seurata ainoastaan omia mielitekojaan. Hallitusmuoto, tuo paperille kirjoitettu ja präntätty perustus-laki, on wapamielisintä lajia, mutta se perustus-laki, joka on kirjoitettu Prussiläisten tuntoon ja tietoon, näkyy olewan toista laatua; muutoin ei mikään Bismarck-Schönhausen saattaisi julkisesti ylönkatsoa sitä muotoa, johon hallitus la'illisesti olisi sidottu. „La'illa“, sanoi kerran Macaulay, „ei ole silmiä, la'illa ei ole käsiä; laki ei ole mitään muuta kuin painettu paperi-kappale, — siihen asti kunnes kansan yleinen mieli puhaltaa elämän henkeä sen kuolleeseen puustawiin“. Ja tosiaan, ainoastaan tämä elämän henki synnyttääkin la'it ja laitokset; missä sitä henkeä ei ole, siinä katoowaisuus piankin perii tyhjän ulkonaisen kuoren.

Meidän ei ole oikeus istua tuomariksi kansojen yli. Kullakin on historiallinen tehtäwänsä, ja toisen edistys käypi toista tietä kuin toisen. Heidän waikutustansa ei ole siis mittaamista ainoastaan wapaiden laitosten kannalta.

Mitä ne kansallisina olentoina tuottawat ihmiskunnan hywäksi ylipäänsä, se tulee olemaan heidän kunkin arwona historian tuomio-istuimen edessä. Mutta ei tältäkään kannalta tuomio ole äkki-päisesti langetettawa. Kansat, niinkuin ihmisetkin, owat, niin sanoaksemme, eri-ikäisiä, ja mitä toinen jo on ennättänyt saada toimeen, on toiselta wielä jäänyt toimittamatta. Mutta toiwo on jälillä, että nuoremmankin aika tulee, ja että sekin, aian tultua, on olewa „siinä mies kuin toinenkin".

Tätä totuutta on hyödyllinen muistossa pitää, kun Suomen kansan historiaa ja waltiollista tilaa arwostellaan. Tämä kansa, sanottakoon mitä hywänsä, on historian kuopuksia. Se on asettunut kansaksi wasta silloin, kun naapurit idässä ja lännessä jo monta wuosisataa oliwat waltakunniksi järjestyneinä. Se on silloin saanut Ruotsilta walmiit waltiolaitokset ja ainoastaan wähitellen omistanut ne jotensakin omiksensa. Mutta sillä wälin on wielä wuosisatojen mittaan untis-asutuksen toimi omassa maassa ollut sillä etewimpänä tehtäwänä. Näin ollessa, ei suinkaan ihmettä ole, että Suomen kansalta yhtä ja toista on wielä jäänyt tekemättä, jota moni muu kansa on toimitellut wapauden ja kansallis-edistyksen suhteen. Niin kauwan kuin Suomi oli Ruotsin wallan alla, eiwät Suomen edistymiset waltiollisella alalla tulleet paljon näkywiin; sillä se oli Ruotsin kansan edistys, joka muodosti waltiolaitokset yhteiselle waltakunnalle. Wasta w. 1809 tuli Suomen kansa oman onnensa nojaan. Siltä kannalta siis täytyy katsella sitäkin aikakautta, joka nyt on kulunut Ruotsinwallan lopusta eli Wenäjän-yhteyden alusta tähän päiwään saakka.

Kun Suomi eroitettiin Ruotsin wallasta ja tehtiin omituiseksi waltioksi, oli sillä perinnöksi jäänyt Ruotsin sikäläiset waltiolaitokset ja niiden kautta oikeus melkoiseen määrään waltiollista wapautta. Että nämä laitokset eiwät enää wastanneet Ruotsin kansan tarpeisin, osoittaa se muutettu hallitusmuoto, jonka Ruotsin kansa siihen aikaan itsellensä toimitti. Suomen kansan tarpeille nämä samat laitokset näkywät olleen liiallisinakin; sillä näinä wiitenä kymmenenä wuotena se ainoastaan osittain on niitä käyttänyt ja wiljellyt. Moni päättää suoraan: se kansaraiska ei ole muka woinut. Me wastaamme lyhyesti: se ei ole tahtonut. Me ainakaan emme tunne niitä merkkiä, jotka olisiwat osoittaneet semmoista tahtoa kansassa olewan; sanomalehdet esm. kolmenkymmenen luwulla eiwät milloinkaan puhuneet maan yleisistä asioista ollenkaan, saati waltio-asioista; — ja senlaista ahtautta täällä ei kuitenkaan ole yhtenään ollut, ett'ei la'in-mukaisia toiwotuksia olisi woitu tällä tai toisella tawalla ilmi antaa. Mutta näitä toiwotuksia ja näitä tarpeita ei ollut. Hallitus-muoto jäi waillinaiseksi käytännössä, siitä syystä, että se ei ollut toteutunut kansan mielessä. Joka siis tuomitsee tämän wiimeisen aikakauden waltiollista elämää Suomessa ainoastaan sen mukaan, mitä Ruotsissa samalla aikaa on tapahtunut, ja eroituksesta syyttää ainoastaan ulkonaiset kohdat, se ei ole näkewänään, että jo eron hetkellä, w. 1809, eroitus oli suuri molempain kansain waltiollisessa kypsyydessä.

Mitä tämä aikakausi siis on Suomen kansalle toimittanut? onko se ollut paljasta uupumusta ja herwottomuutta? — Ei. Se on tehnyt suuren työn: se on perustanut itsenäisen kansallis-tunnon.

Tunnettu asia on, että kun Suomen kansa w. 1809 „astui kansakuntien joukkoon" ja sai omituisen waltio-tilan, tämä asettuminen omalle kannalle tuntui kyllä tottumattomalta. Wuosikymmeniä on kulunut, ennenkuin tämä itsenäinen kanta on woinut perehtyä kansalaisten mieleen. Se on tapahtunut kahdella tawalla: hallitus-tointen käytännöllisellä harjoituksella, ja suomikiihon kansallisilla harrastuksilla. Suomikiihko samassa on ollut ensimäinen herätys-huuto waltiolliseen elämään. A. J. Arwidsson „Åbo Morgonblad"issa on ensin waatinut Suomen kielelle sen luonnollista siaa, ja ensin alkanut punnita maan yleisiä asioita. Kaksi kymmentä wuotta myöhemmin yhdisti Snellmankin „Saima"ssa nämä molemmat tarkoitukset.

Se aika, joka nyt on tullut, osoittaa itse teko-asioillaan, että Suomen kansa on waltiollisessa itse-tunnossa astunut kappaleen matkaa eteen päin. Mutta kerskaamiseen ei toki ole syytä; sillä totuus waatii meitä myöntämään, että se into ja halu, joilla yleisiä asioita tässä maassa walwotaan, on wielä warsin heikko. Ja kuitenkin on tämä into, tämä halu, tämä yhteis-henki ja yhteisen hywän harrastus ainoa wälikappale, joka woipi waltiollista elämää synnyttää ja woimissa pitää. Siinä ei ole kyllä, että tämä yhteishenki löytyy tuolla täällä, muutamilla yksityisillä, jollakulla ihmisluokalla; sitä tarwitaan kaikilla ja joka paikassa. Muutoin ei waltiolaitokset waikuta mitään, ei ainakaan sitä, mitä niistä toiwoa sopii. Muutoin ei myöskään mitään edistystä tapahdu, ei waltiollisessa eikä kansallisessakaan katsannossa.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 51 n:roon.)

Kristian Yrjö King oli kadonnut, ennen kuin pystyssä seisoimme. Mutta käsky käwi jo majasta majaan, kokoontumaan hiljaisesti, ja me ymmärsimme, että tuo koiran-kuonolainen oli puhunut toden tai jotakin sinne päin.

Meidän leirimme oli kokoa-pähkinä-puiden edustalla, ja sen takana oli puiden wälissä wähäinen piilossa keto, jossa ruoka-waramme pidettiin ja keitot tehtiin. Käsky oli kokoontua sinne, ja se oli kersantti Drooce, joka meidän joukolle lewitti tämän käskyn. Hiljaa, yksitellen, lähdimme sinne, ja siihen kokoontui myös meriwäki. Kymmenessä minuutissa, arwiolta, olimme kaikki ko'olla, paitsi ranta-wahtia, joka pysyi tawallisessa paikassaan. Ranta, joka puiden wälistä näkyi, näytti hiljaiselta niinkuin päiwä-sydännä ainakin. Wahti seisoi laiwarungon warjossa, eikä muuta liikuntoa ollut kuin meren, ja sekin warsin wienosti liikkui. Työ tawallisestikin tauotettiin tällä hetkellä, kunnes päiwän helle wähän kalpistui ja tuulen henki mereltä alkoi tuntua; niin että, waikka meillä nyt oli pyhä-päiwä, ranta oli samannäköinen kuin tawallisestikin sillä hetkellä päiwää. Mutta tahdon mainituksi, että nyt oli pyhä-päiwä, ja ensimäinen sen jälkeen kuin työmme alkoi. Wiime yön tanssi-kemut oliwat pidetyt laiwan kunniaksi, jonka reikä nyt oli paikattu. Waikein työ oli jo tehty ja huomenisna meidän piti alkaman toimittaa purtemme taas wesille.

Kaikki seisoimme nyt siinä riwissä, laiwan sotamiehet erinänsä ja laiwan merimiehet erinänsä ja wene-wäestö erinänsä. Upsierit astuiwat näiden kolmen wäestön keskelle ja puhuiwat kaikkien kuullen. Kapteini Carton'illa oli wuoro komentaa ja hän piti pitkä-silmän kädessään. Wieressä seisoi palwelijansa, toinen pitkäsilmä kädessä ja toisessa kädessä taulu, johon mannermaalta merkitty sanoma näytti olewan kirjoitettu.

„Nyt, miehet", sanoi kapteini Carton, „tahdon teille mieli-hywäksenne ilmoittaa: **ensiksi**, että kymmenen roswo-wenettä makaa, hywin miehitettynä ja warustettuna, tuolla kaukana rannikolla, erään puron suussa, piilossaan tuuheiden puun-pensasten alla; **toiseksi**, että ne luultawasti tänä yönä kuun noustessa tulewat ulos, tekemään ryöstö- ja murha-retken mannermaata wastaan johonkin paikkaan; **kolmanneksi** — älkää hurratko, poiat! —, että lähdemme heitä ajamaan, ja, jos käsiksi pääsemme, tekemään heistä lopun, Jumalan awulla!"

Ei kukaan puhunut, sen kuin minä kuulin, eikä kukaan liikkunut, sen kuin minä nä'in. Kuitenkin siinä oli jonkun-lainen sointo, ikäänkuin joka mies olisi antanut wastauksensa ja suostumuksensa paraimmalla werellä, mikä suonissaan oli.

„Herra Kapteini", sanoi kapteini Maryon, „pyydän saada wapa-ehtoisena seurata tälle retkelle, minä ja minun laiwani weneet. Wäkeni on siis walmis, joka henki".

„Hänen Majesteettinsä nimessä ja palweluksessa", wastasi toinen, koskien hattuansa, „minä otan tarjouksenne ilolla wastaan. Luutnantti Linderwood, kuinka tahdotte jakaa wäkenne? —

Minä häpesin — sen nyt sanon paperille pantawaksi niin selwillä ja kaunistamattomilla sanoilla kuin mahdollista — minä häpesin itseäni ja ajatuksiani noiden kahden upsierin suhteen, jotka sairaina oliwat. Heidän intonsa masenti heidän tautinsa (ja ankaran taudin wallassa he kuitenkin oliwat) yhtä jalosti kuin Pyhä Yrjö masenti Lohikäärmeen. Kipu ja woimattomuus tuli heille yhtä wähän mieleen kuin itse pelkokaan. Pyydän rouwani oikein sanasta sanaan kirjoittaa paperille, mitä ma tunsin tykönäni, nähdessäni tässä tilassa kapteini Maryon'ia ja luutnanttiamme; aattelin: „Te kaksi kelpo miestä, joita niin olen hengissäni morkannut, sen näen, että jos makaisitte hengen meneyksissä, niin nousisitte kuitenkin ylös tekemään tehtäwänne, ja sen tehtyä olisitte taas walmiit laskeumaan kuolin-wuoteelle, ettekä edes huomaisi muistuttaa, että sen tekonne te'itte".

Oikein hywää mun teki tämä tunnustus, oikein hywää.

Mutta palataksemi siihen, mitä kapteini Carton sanoi luutnantti Linderwood'ille: Herra Luutnantti", sanoi, „kuinka tahdotte jakaa wäkenne? Kaikilla ei ole tilaa mukaan tulla, ja muutamain täytyy kumminkin jäädä saaren warakſi".

Siitä keskusteltiin sinne tänne. Wiimein päätettiin jättää kahdeksan sotamiestä ja neljä merimiestä ja purtemme molemmat poiat. Ja koska arweltiin, että, jos waaraa syntyisi (waikk'ei mitään waaraa aawistettukaan), Sambot tarwitsisiwat ainoastaan johdatusta, päätettiin, että molemmat ala-upsierit Drooce ja Clarker oliwat tätä warten jätettäwät. Se oli heille

ikäwä sanoma, samatekkuin minullekkin oli ikäwä sanoma, että minun piti jäämän. Me muut miehet löimme siitä arpaa, ja minulle tuli „Saari". Samoin käwi Tom Packer'inkin, ja samoin wielä neljän muun sotamiehen.

Kun näin oli asetettu, annettiin kaikille suullinen käsky pitämään tämä aiottu retki salassa, ett'ei waimot ja lapset tulisi hädillensä taikka retkikunnalle tulwaisi liian paljon wapaehtoisia. Päiwän-laskulla oli taas kokoontuminen samalle paikalle. Sillä wälin piti joka miehen olla toimittawinaan tawallisia askareitaan; se tahtoo sanoa, joka miehen paitsi neljää wanhaa luotettawaa merimiestä, joiden tuli yhden upsierin kanssa pitää huolta aseista ja ampuma-waroista ja panna weneet kuntoon ja tehdä kaikki walmistukset niin siewästi ja hiljaisesti kuin mahdollista. (Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

K. Turun howioikeus on suonut tuomarille Piikkiön ja Halikon ylä-tuomiokunnassa C. W. Rotkirch'ille wirkawapauden, luettu kesäkuun 20 p:stä nousewan syyskuun 20 päiwään saakka, sekä wiran sen aikuiseksi toimittajaksi määrännyt howioikeuden-auskultantin F. W. Lindström'in.

K. Waasan howioikeus on antanut Lapuan-Joensuun kaupungin pormestarille C. J. Höckert'ille wirkawapauden, luettu kesäkuun 13 p:stä nousewan elokuun 20 päiwään, sekä pormestarinwirkaa sillä aikaa toimittamaan määrännyt raatimiehen J. A. Lybeck'in. — Samate on wiimemainittu howioikeus antanut Korsholman eteläntuomiokunnanki tuomarille A. E. Gumerus'elle wirkawapauden, luettu kesäkuun 30 p:stä nousewan syyskuun 26 p:wään saakka, sekä hänen wirkansa sen aikuiseksi toimittajaksi määrännyt waratuomari K. H. Skog'in.

Nimitetyt: wenäjänkielen opettaja Turun yli-alkeiskoulussa K. F. Ridderström alatranslaatoriksi wenäjänkieltä warten Turun läänihallitukseen; maankanslista B. T. Jägerroos nimismieheksi Kärkölän kappeliin Orimattilan pitäjässä Hämeenlinnan läänissä; waramaankanslista F. W. Qwick maankanslistaksi Hämeenlinnan läänihallitukseen. — **Wirka-eron** saanut, oman pyyntönsä johdosta, Kärkölän kappelin nimismies A. F. Grönlund.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hippak. Keis. M:ti on tämän kesäkuun 2 p. armossa suonut Seinäjoen uudelle kappelille oikeuden, kun kappalaisen wirka siellä ensi kerta asetetaan, walita kappalaisensa kaikista kelwollisista hakioista kenen tahtowat. — **Kuollut** tämän kesäkuun alkupuolella Tammisaaren alikoulun toinen opettaja K. H. S. Solin. — **Wakuuskirjan** owat saaneet: Lapin kirkkoherra G. Randelin Someron kirkkoherraksi ja Kauhajoen kappalainen wk. S. Hellgren Urjalan kirkkoherraksi. — Pirkkalan kirkkoherran waali, joka ilmaantuneesta syystä oli lykätty toistaseksi, on nyt määrätty pidettäwäksi tulewan syyskuun 20 p. sitte kun waalisaarnat uudestaan määrätyillä ajoilla owat pidetyt. — **Wirkawapauden** tulewan syyskuun 1 päiwään asti owat saaneet Turun kappalainen wk. maist. K. J. A. Sarén, Isojoen kappal. wk. K. G. Hjerpe ja Teijon pruukin saarnaaja wk. H. G. v. Bonsdorff, kaikki kiwulloisuuden tähden ynnä luwan matkustaa ulkomaille; on myöskin Tampereen ylikoulun konrehtori J. Stolpe saanut luwan ulkomailla oleskella suwen. — **Määrätty** historialliskielitieteen kandidati K. G. Swan toimittamaan opettajan wirkaa Kaskisten alikoulussa ja Ikaalisten pitäjän-koulutaja R. J. Uskelin elokuun 16 päiwään asti toimittamaan kappalaisen wirkaa Isollajoella (josta sitte syyskuun 1 päiwään saakka Lapwäärtin papit huolta pitäwät). — **Haettawana:** Lapin kirkkoherran wirka, Kauhajoen kappalaisen wirka (sääntö-kirjeessä joulukuun 28 p. 1858 määrätyllä ehdolla että kirkkoherran puustelli lohkaistaan kappalaisen puustellista niin pian kuin mainittu seurakunta saa oman kirkkoherran), ja Seinäjoen kappalaisen wirka, 90 päiwän kululla; sekä Pietarsaaren alikoulun opettajan wirka, Tammisaaren alikoulun opettajan wirka ja wiimeksi mainitun wiran wäliaikainen toimitus (190 ruplan palkalla), 56 päiwän kuluissa.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäliwirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56–58 k. Lei.
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.
Kaurat 3: 40—3: 60 tynnyri.
Kaurakryynit 35—36 k. k:pa.
Perunat 11—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 20 k. Lei.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 50—1: 70 Lei.
Wasikan-liha 1: 60—2 r. Lei.
Palwattua sian-lihaa 2: 50 k. Lei.
Talia 2 r. 40 k. Lei.
Tuoretta woita 17—19 k. ei.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lei.
Maito 5—6 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 5—6 k. korttieri.
Munatiu 25 k.
Kananpojat 40 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.
Tuoretta säynäwää 3 k. ei.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ei.
Tuoreet hauet 6 k. ei.
Tuoreita silakoita 26—28 k. kappa.
Suolattua siika 10—12 k. ei.
Suolattua lohta 16—18 k. ei.
Suolatut lahnat 5 k. ei.
Suolattuja silakoita 40—50 k. Lei.
Suolattua kilohailea 75 k. Lei.
Terwaa 4—4: 50 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 30—2: 60 k. syli.
Wiina 95 k. kannu.
Heinät 13—15 k. Lei.
Thimothej 16—19 k. Lei.
Oljet 6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 54. Tuorstaina 9 p:nä Heinäkuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkkh. Witikka.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Huomenna Perjantaina.

Heinäk. 10 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa kamppi-kasernissa kaikenlaisista kuluneista kruunu-parseleistä.
" k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa lisärakennuksen rakentamisesta sotawahtiistoon.
" k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Lauantaina.

Heinäk. 11 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa ordonansihuoneessa 2000 kruunun omistamista lasiputellista.

Sunnuntaina.

Heinäk. 12 p. k:lo ½ 8 epp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Maanantaina.

Heinäk. 13 p. k:lo 11 epp. Pankissa tapahtuu arwanheitto Rotschildin waltiolainan welkaseteleistä.

Helsingistä.

Waltiopäiwä-miesten waalit. Täkäläinen majistraatti on H. D:n mukaan tuorstaiksi Elok. 6 p:ksi k:lo 11 epp. määrännyt tämän kaupungin waltiopäiwä-miesten waalin tapahtuwaksi. — Samaten on Porwoon tuomiokapitulo saanut armollisen käskykirjeen toimittamaan, että edusmiesten waali hippakunnan papistosta wiipymättä tulee tapahtumaan, ja on kiertokirje tämän johdosta lähetetty ulos saman kuun 29 p:nä.

Rautatie. Tulot Helsingin-Hämeenlinnan rautatieltä on wiime Kesäkuulta olleet seuraawat:

	Rupl. kop.
Matkustajilta, (1:sen luokan waunuissa 269, 2:sen 1,874, kolmannen 4,271 eli yhteensä 6,414 henkeä)	4,399: 73.
Paketeista	53: 92.
Ylipainosta	153: 50.
Postin kuljetuksesta	15:
Ajokaluista	110: 12.
Hewoisista	4: —
Koirista	10: 81.
Tawarasta (136,339 sentneriä)	15,479: 67.
Sarwi-eläimistä	54: 52.
Ylimääräisiä ja lisätuloja	176: 46.
Yhteensä	20,457: 73.

Tulot Kesäkuulta owat siis olleet enemmin kuin toista wertaa suuremmat kuin Toukokuulta, jolloin nousiwat 9,239 r:aan 35 k:aan. Kesäkuulta 1862 nousiwat tulot 5,955 r:aan 91 k:aan.

Rautatien tulot w. 1862 oliwat Hämäläisen mukaan matkustajilta 29,054 r. 87 kop., tawaroista 25,304 r. 43 kop. ja syrjämaksoista 1,379 r. 61 kop. eli yhteensä 55,738 r. 91 kop. Matkustajia oli kulkenut 38,795 henkeä, tawaraa kuljetettu 311,852 ½ sentneriä ja eläimiä 207 sentneriä.

Saimaan kanawan tulot w. 1862 tekiwät kaikkiaan 117,759 ruplaa 2 ¾ kop. ja kulungit samalla ajalla 16,034 ruplaa 68 kop. Aluksien luku, jotka kanawaa owat kulkeneet, ylös 1353 ja alas 1141. — Konnuskosken sulkulaitoksessa oliwat tulot 74 r. 44 ½ kop., kulungit 126 r. 66 ⅔ kop. Läpikulkeneitten alusten luku 578. — Taipaleen kanawassa tulot 6,306 ruplaa 29 ¼ kp., kulungit 677 ruplaa 28 ½ kp. Läpi-kulkeneitten alusten luku 622. — Murolan kanawan tulot 62 r. 98 ½ kop., kulungit 308 r. 84 ½ kop. ja läpikulkeneitten alusten luku 302. — Kaikkein maamme kanawien tulot tekiwät yhteensä 124,995 r. 14 ¼ kop. ja kulungit 18,140 r. 48 kop., joista 11,901 r. 15 ½ kop. palkoiksi ja 6,239 r. 32 ½ kop. kanawien woimassa pitämiseksi. Säästöä on siis jäänyt 106,854 r. 66 ¼ kop. (Hämäl.)

Suuri konkurssi kuuluu taas tapahtuneen, ja nyt Wiipurissa. Kauppahuone A. Alfthan on sisällejättänyt konkurssi-hakemuksensa. Welat nousewat, Str:n mukaan, 800,000 r:aan.

Heinäk. 8 p. Täällä eläwät kaikki odotuksessa. Odotetaan sodan tai rauhansanomaa, odotetaan Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme tuloa, odotetaan waltiopäiwämiesten waalia — ja Jumala tiesi, mitä enään ei tänne odotetakkaan.

Sotaisilta ainakin näyttäwät hankkeet. Wenäläistä sotawäkeä tulee tänne suuria parwia, pussit selässä. Hämeenlinnaan kuljetetaan yhä wielä oikein äijältä jauhomattoja. Huomenna lähtee kaartipataljonan 3:s ja 4:s komppania höyry-jonolla Parolan kedolle. Perjantaina taas 1:nen ja 2:nen komppania.

Että Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme on tänne tulewa, lienee ihan warma asia. Ajasta, jolloin tämä korkea käynti tulee tapahtumaan, owat tiedot wähän waihtelewaiset. Luultawasti tulee käynti tapahtumaan tämän kuun 15:n ja 20:n päiwän wälillä. Niinkuin tunnettu on, aikoo Hänen Majesteettinsa tarkastaa Suomen sotawäkeä Parolan kedolla.

Wiime lauantai-iltana laski ruotsalainen sotalaiwa „Norrköping", päällikkönä kapteini Natt och Dag, ankkuria Weaporin edustalla. Sunnuntai-iltana pidettiin laiwan upsereille pidot Kaisaniemellä. Nämät pidot sanotaan olleen laihinsa mitä sukkelimpiä, erittäinkin kehutaan puheet ylimmäärin onnistuneiksi. Tulewana aamuna nostiwat Ruotsalaiset ankkuria ja lähtiwät pois.

Waasan palon kautta enimmin hätääntyneiden hywäksi löytyy apu-listoja Frenckellin kirjakaupoissa.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta kuuluu, että sinne wiime sunnuntaina tuli ensimäinen höyry-alus nimeltä „Ilmarinen" Kuokkalan kosken kautta Tampereelta. Siis on nyt tämä jo kauan aikaa hankittu wesiyhdistys näiden kaupunkein wälillä saatu alkuun.

Waasasta kirjoitetaan meille seuraawaa: „noin kello 12 yöllä wasten 2 p. Heinäk. rupesi palotorwien ääni kuulumaan. Yhtäkkiä oli koko kaupunki jalkeilla, kellot humisiwat ja palorustut wietiin täydessä wauhdissa palopaikalle. Tuli oli syttynyt woimistelushuoneessa, joka oli rakennettu tilanhaltia Grönbergin tomtille. Tämän sammuttamista ei woinut ajatellakkaan. Se oli pian aiwan tulen wallassa. Sieltä wiskausi tuli äkkiä Grönbergin toiseen samalle tomtille rakennettuun huoneeseen. Myöskin tässä oli pian kaikki inhimillinen apu turha. Nyt ei ollut muuta kuin pelastaa kouluhuone. Tehtiinpä innokkaita ponnistuksia koulun pelastukseksi — mutta tässäkin oli kaikki turhaa. Rakennus paloi tuhaksi. Koulun kokoilemiset ja sen yleinen kirjasto saatiin pelastetuksi. Sen siaan jäi wenäläinen kirjasto tulen saaliiksi. Melkein samaan aikaan kuin kouluhuone rupesi palamaan, tarttui tuli wuurmanni Westerlundin rakennukseen, ja eipä aikaakaan niin oli myös leskipruustinna Ebelingin talo tulen wallassa. Tähän saatiin tulen wauhtia seisahdetuksi. Noin k:lo 4 aamulla oli jo tulen walta kukistettu. — En tahdo ruweta tarkastamaan, mitä olisi ollut mahdollista tehdä ja mikä ei; mutta sitä ei woi kieltää, että sammutustyössä kaiwattiin järjestystä ja johtoa. Jokainen työskenteli rohkeasti ja urheasti, niin kauan kuin woimat kestiwät, mutta antoi myös käskyjä joka haaralle. Siis ei oikein tiedetty, ketä oli kuunteleminen ja totteleminen. Useat ronwasnaiset anttoiwat urhokkaasti weden-kantamisella ja muulla toimella. Kun sammutettiin kytewät laattiat ja sisus-multa Grönbergin rakennuksessa, tawattiin wää ja runko eräästä miehestä, joka oli jäänyt tulen saaliiksi. Nyt muisteltiin, että oli rakennuksen palaessa kuultu hädänhuutoja, mutta kun tämä tapahtui, oli jo kaikki pelastus myöhäinen. — Mitenkä tuli syttyi, on wielä ihan epätiedossa. Merkittäwä on, että woimistelushuone, jossa tuli sai alkunsa, ei ollut wielä oikein walmis. Luonnollisesti syytetään jo murhapolttoa.

Surkuteltawa seikka on, että kouluhuone oli ainoa, joka oli palowakuutettuna. Kaikki muut, näet, eiwät wielä olleet oikein walmiit. Kaikkein enimmin surkutellaan täällä leskipruustinna Ebe-

lingia, joka oli suureksi osaksi welaksi rakentanut talonsa ja siihen pannut omaisuutensa. Kun tä= hän lisää, että hänellä on useita lapsia, niin ar= waa jokainen, että hänen tilansa on aiwan huo= lellinen. Myöskin wuurmanni Westerlund on köyhä ja talonsa oli ainoa omaisuutensa, niin paljon kuin minä tiedän. Jonkunmoinen awun keräileminen palon kautta enimmin hätääntyneille olisi siis ai= wan tarpeen".

Jämsästä 2 päiwä Heinäkuuta. Kuten il= moitettu oli, pidettiin täällä eilen ja toissa päi= wänä Uudenmaan ja Hämeenläänin maawiljelys= seuralta toimitettu maawiljelyskokous. Epäilemättä ollaan oikealla suunnalla, kun on ruwettu näitä maaseuduilla pitämään. Meidän maawiljelysko= koukset owat nimittäin aiwan wähäpätöiset, että niissä juuri olisi erittäin oppimista tieteellisille maawiljeliöille. Niille opettawat luonnollisesti tar= peeksi maawiljelyksen yleiset perusteet, ja kun kes= kustelemusten päätarkoituksena pitäisikin parhaasta päästä olemaan tietojen lewittäminen, miten eri käytännölliset kokemukset owat luonnistuneet, niin meistä wielä aiwan wähän on tehty näitä koke= muksia, että woisiwat suuresti elähyttää keskuste= lemuksia. Samoin on näyttelöidenkin. Wähän meillä on uudenaikaisia paremman mallisia kaluja, wähän kaunista karjaa; ja se wähä mitä onkin, on lewitetty niin awaralle alalle, että niitä on mahdoton, nykyisillä kuljetusneuwoillamme saada kokoon. Jos siis nämät mainitut esineet olisiwat pääasialliset, niin kuin aina tulewat olemaan kau= punkien kokouksissa, niin luulemme, että maawil= jelys=kokousten hyöty raukeewat joksikin mitättö= mäksi. Mutta maaseuduilla pidetyillä kokouksilla on suurin merkityksensä ensiksi sen kautta, että ta= lonpoikainen sääty niihin tulewat runsaammasti kokoon, ja, kuten toiwomme, aina sentään omis= tawat jonkun uuden ajatussiemenen, sekä näkewät jotakin uutta ja hywää; toiseksi siitä, että eri sää= dyt maassamme, jotka tawallisesti seisowat kyllä kaukana toinen toistansa, oppiwat toisiansa pa= remmin tuntemaan, samassa kun maamme eri seu= tujen tila ja omaisuudet tulewat yleisesti tutuiksi. Mutta sille, joka tältä kannalta katsoo näitä ko= kouksia, on taas loukkauksena tuo maamme kaksi= kielisyys. Joka ei wielä oikeen käsitä sitä haittaa kuin siitä on, käyköön tämmöisissä tiloissa. Sii= hen tarwitaan paljoa, että ylipäänsä kokouksissa, olkoon mitä laatua hywänsä keskustelemukset tu= lisiwat wilkkaiksi ja hupaisiksi. Mutta tämä on perimahdoton, kun yksi puoli jäseniä ensin istuu tietämättä mistä puhutaan, wähän ajan päästä taas toinen puoli, tuskan hiki otsassa, kuuntelee suomentajan hierowan ja wääntelewän jotakin tie= toa suomalaisille toisille jo tunnetusta asiasta. Että tämmöinen suomentaminen suorastaan on mah= dollinen hywin tehdä, sitä epäilemme. Jos sen joku woi, se on eri lahja. Ja millä lailla siis suomalainen kansa tuntee niitä usein hywiäkin pu= hujia kokouksissa? Heille on mahdoton arwata eron puhujan sanojen ja kääntäjän waillinaisen käännöksen wälillä. Nämät ajatukset oliwat en= simmäiset kuin syntyiwät keskustelemisen kuunte= luoissa. Tämä kääntyi kuitenkin kyllä pian mel= kein tykkänään. Kiitämme niitä puhujia, jotka eiwät peljänneet waillinaista kielen taitoansa, waan rohkeesti asettiwat sanottawansa kaiken kansan kuulla. Elkäämme me maawiljeliät, kuten lainoppineet, odottako siksi kuin meille tehdään walmiiksi wil= jelty kieli, waan edistäkäämme sitä itse päiwä päi= wältä. Huonosti ensi, paremmin päiwä päiwältä, se on meidän neuwomme. Emme siis luule nii= den oikeassa olewan, joiden korwissa kieli=wirhe turmelee mitättömäksi paraimmankin sisällön. Mutta sen ohessa muistutamme, että, jos ne, jotka näin huonollakin kielitaidolla sanowat sanottawan suo= meksi, eiwät koeta edistää taitoansa, niin se on moitittawa, ja todistaa ainoastaan ylenkatsetta kan= salle ja sen kielelle. Ainakin sopisi kuitenkin wält= tää suomentajata, kun ei ole muuta kun tyhjä ni= miluettelo luettawa.

Mutta se joka kokouksen työjärjestyksestä tie= tää, että päiwällissyöminen tuli keskustelemusten jälkeen, tahtoo jo tietysti sinne rientää. Se tuot= tikin tällä kertaa iloisemman hetken, kuin moneen aikaan Suomen miehillä on ollut, sillä seuran esi= mies herra senaattori Furuhjelm esitteli siinä kau= niilla sanoilla maljan rakastetulle Suuriruhtinaal= lemme, jossa puheessa ensikerta näille seuduille kaikin elähyttäwä sanoma, että waltiopäiwät oliwat kokoon= kutsutut. Innollisiin hurra=huutoihin puhkesi Suo= men miesten rakkaus ja ilo, ja erikseen nostettiin kaikuwa eläköön huuto waltiopäiwille. Hywä mieli pitkitettiin uusilla maljoilla, kunnes talonpoika Witikkala Jämsäläisten puolesta esitteli kiitos=mal= jan Uudenmaan ja Hämeenläänin maawiljelysseu= ralle sanoilla, jotka osoittiwat, että tarkoitus seuran maawiljelyskokouksella oli hywin käsitetty.

Päiwällisen ja uusien keskustelemuksien jälkeen, tarkastettiin näyteltäwiksi esitetyt elikot. Ne to= distiwat mitä todistamattakin tiedämme, että kar= jonhoito on alkuperäisessä muodossansa. Mahdo= tonta onkin, että karjanhoito woisi olla ylemmällä kannalla kuin maawiljelys; päin wastoin näistä kahdesta jalasta, joksi niitä sopisi sanoa, maawil= jelyksen pitää oleman sen, joka ottaa ensimmäisen askeleen. Jos maawiljelyskokous Jämsässä an= toi maawiljelys=jalalle halun ja woiman mainittua askelta ottamaan, niin toiwomme että karjanhoi= tokin saa tarpeellisen wauhdin niistä kahdesta hy= wästä ayrshire=suwun sonniwasikasta, joista pal= kinto maksettiin herra Wahrenille, ja jotka jälestä= päin myytiin molemmat Jämsäläisille miehille: Witikkalalle ja maamittari Wahlroosille(?). Muut palkkiot jaettiin seuraawille:

Sonneista saiwat talonp. Koljonen 1:en palk= kion, 80 markkaa, R. Niemi 2:sen 60 m., K. Sjö= wik 60 m., teht. isäntä Wahren 40 m.

Lehmistä saiwat H. Wehmainen 20 m., Jo= sela 20 m., Hellgren 20 m., Seppälä 20 m., Piimäkorpi 20 m.

Sonnia ja lehmiä oli kaikkeastaan 170. Muita elikoita ei ollut, paitsi koko joukko kukkoja ja ka= noja, joista ei mitään palkintoa annettu; ainoas= taan jokainen näyttäjä sai markan, arwattawasti kauniista kukonlaulusta, kuin yhä kuului näissä tällä tawalla kyhätyissä markka=soitannoissa.

Toisena päiwänä aamulla tapahtui kilpakyntö. Tusina uudenaikaisia erimallisia kääntö=auroja wal= jastetut kauneilla parihewoisilla antoiwat kauniin todistuksen pohjois=Hämeen maawiljelyksen tilasta. Harwoissa maamme sisäpaikoissa saataisiin, luullak= semme, sellainen kilpakyntö toimeen. Kyntötaito= kin ei suinkaan ollut huono, joll'ei paraitakaan. Kilpailemassa oli myös eräs Jämsäläiseltä (Kar= halalta) keksitty aura, kääntö=auraksi sowitettu ta= wallinen Jämsän sahra, joka näkyi olewan kyllä kiitettäwä kalu, waan kun se oli ensimmäinen kerta koetuksessa, ei itse tekiäkään, joka sillä kynti, ollut siihen harjaantunut. Luulisimme keksiän hywin te= kewän, jos siihen wielä sowittaisi kelkan.

Jämsäläiset sahrat kilpailiwat erikseen. An= namme kernaasti tälle kalulle ansaitun arwon= sa, mutta ylipäänsä pidämme sahran mahdotto= maksi toimittamaan kelwollista rikonta kyntöä. Sahraksi se kalu on hywä, mutta hywäkin sahra on maan rikkomiseksi, (pait pehmeessä) kelwoton.

Kääntöauralla saiwat seuraawat palkintoja: 1:en (hopiamalja) A. Löfgren Alhon tilalta, 2:en (20 m.) Konstantin Heikkilästä, 3:en (16 m.) Isak Wi= tikkalasta, 4:en Kaarle Koljoselta, 5:en (8 m.) Kaarle Witikkalasta, kaikki Jämsäläisiä. Paitsi näitä oli wielä neljä kilpailemassa.

Sahralla kilpaajoita oli 24, joista Kaarle Vi= jälästä, Juha Keskinen, Kustaa Keskinen, Kaarle Pönkkälä ja Kaarle Muurainsuo saiwat kukin 8 markkaa.

Käsitöiden näyttelö osoitti joksikin kiitettäwätä harjaantumista erittäin seudun naiswäessä. Kuto= misen taito erittäin oli sellainen, ett'ei sitä enään tawata niillä seuduin, joissa lapset kaswatetaan wapriikeissa ja walmiit tuotteet niistä ostetaan. Jokaisellekin oli hupa katsella tätä suurempien näytelöiden kaunista siementä; mutta erittäin opet= tawaiset pitäisi ne oleman maan=kauppiaille. Jos he katsowat ammattinsa ylewämmältä kannalta, kuin että heillä on kahwi=naulat jaettawat, niin näkewät tämmöisissä tiloissa, kuinka äärettömästi päältäpäin katsottu, alhainen sääty, woi yhteiselle edistymi= selle olla waikuttawainen. Mutta siitä kerta sana erittäin. Tehtaidenkin omistajille oli täällä hywä oswiitta. Eräs maawiljeliä oli tuonut erilaisia uusia wiljelyskaluja, ja myytti ne huutokaupassa, saaden luullaksemme täyden hinnan niistä. Ei ole kylläksi, että tehtaat walmistawat kaluja; niiden lewittämisestä pidettäköön myös huolta. Palkkioita saiwat seuraawat näytteliät:

Selma Kassala peitosta 8 m., Henrika Puuala peitosta 8 m., Fredrika Pönkölä sjalista 12 m., Magdalena Keskinen ustoista teoksista 12 m., Edla Pynttö wyöstä 12 m., Maria Manninen langasta y. m. 6 m., Edla Ruotulahti paidasta 3 m., Anna Ilomaa langasta y. m. 3 m., Ewa Piispala willapaidasta 3 m., Niilo Korpi puuwakkasista y. m. 12 m., Elias Korpi lekkeristä y. m. 6 m., Juha Läwäpohja lekkeristä y. m. 6 m., Herman Noisela kehlosta ja wakkasesta 3 m., Matti Heila puulusikoista 3 m., Rosa Hakoniemi 2:sta sjalista 6 m., Fredrika Winilä langasta 6 m., Erika Pynttä tyynyistä 8 m., Erika Tiirikkala teoksistansa 6 m., Justus Koski pyörästä 12 m., Mattila Längel= mäeltä apilasiemenistä 20 m., Witikkala timotei= siemenistä 20 m., Herra Qwist puuetikasta, terpe= tistä ja muista senlaisista teoksista 50 m., Niko= demus Keuru samanlaisista aineista 40 m., Kello= salmen tehdas terpetistä, tököristä, terwasta jne. 30 m., Karhala Jämsän auran muuttamisesta kääntöauraksi 40 m., Erik Sanaslahti weneestä 12 m.

Yleinen lausunto tästä maawiljelyskokouksesta on, että se oli hywin luonnistunut. Matkusta= wia ja erittäin seudun yhteistä kansaa oli runs= saammasti koossa kuin kukaties koskaan ennen maa= wiljelyskokouksissa; arwattiin 200. Tulimme nä= kemään, että sydänmaissamme on paljon hywää, jota emme woi aawistaakaan. Kauniita seutuja, kuten Jämsäkin on, tiedämme kyllä löytywän. Mutta täällä oli joka haaralla näkywillä waralli= suus ja edistymisen halu, jota ei tuolta panetetulta Suomen kansalta jokainen odota. Toiwomme, että Jämsäläiset ymmärtäwät wälttää alkawaisen siwistyksen salakaria, jotka owat ulkonainen pra= meus ja turhainen pöyhkeys, säilyttäen esisäin kristillistä henkeä ja rehellisyyttä.

Keskustelemus=aineet eiwät olleet uusia. Suo= wiljelyksessä epuutettiin useimmilta leweämmät sa=

rat kun 6 sylist. Esiteltiin keinoja, miten kuokkimattakin korpea saadaan wiljellyksi; mutta pääasia on, ett'ei ojittamisella waroja säästetä. 2:o. Salaojista kuultiin, kuten jo ennen tunnettu oli, että pohjois-Hämeen kiwisissä pelloissa jo aikoja on niitä käytetty; arwattawasti ennen kuin muualla maailmassa, ja että niistä on hywä hyöty ollut. 3:o. Heinä-lajista oli apila, erittäin alsiken apila woittanut puolustajia, ja käytettiin täydellisessä wuorowiljelyksessä esm. talonpojalta Mattilalta Längelmäeltä. 4:o. Ayrshire lajin ansiota tunnustettiin; mutta parhaaksi luultiin puolipuhdas suku. Sellaiset lehmät oliwat saatu lypsämään enemmin kuin puhdas laji. Sanottiin tärkeäksi, että aika aioin hankitaan siitys-sonnia wieraasta karjasta. 5:o. Yhteinen karjan-antilaitos hywäksyttiin; mutta käytännöllistä päätöstä asiassamme emme kuulleet. 6:o. Puheeksi otettiin Mustialan ja Ewoisten oppilaitosten yhdistymistä; sitä hywäksyttiin kaikinpuolin, ja oli sekin mielipide metsänhoidosta, jota kirjoitus Mustiala ja Ewoinen on näissä sanomissa puolustanut, otollinen erittäin talonpoikaisille jäsenille.

Ulkomaalta.

Wenäjä. Tsaarien-howissa likellä Pietaria kuuluu olleen suuri tulipalo. Osa howikirkkoa sekä joku kymmenkunta huoneita kolmannessa huonetkerrassa sanotaan palaneen tuhaksi.

Madagaskarin saarella on syttynyt waltiokumous. Entinen kuningas Radoma on murhattu ja hänen leskensä tehty naiskuninkaaksi. Uusi hallitusmuoto on kyhätty. Suostumukset Eurooppalaisten kanssa owat hylätyt. Sisällistä sotaa odotetaan.

Tän päiwän ruotsalainen posti kertoo, että Athenissa on syttynyt uusi waltiokumous. Suojeluswaltain lähettiläät owat panneet toimeen sodanseisahduksen ja ajettaneet maalle meriwäkeä suojelemaan pankkia.

Kuinka Suomalaiset walwowat asioitaan.

Olemme wiime numerossa koettaneet selittää, kuinka waltiollisen wapauden ainoana kannattajana on kansan oma wapauden-tunto, — se into ja huolenpito, millä kaikki kansalaiset yleisiä asioita walwowat ja niiden edestä uhraawat yksityisen leponsa. Olemme samassa sanoneet ajatuksemme, että tämä into ja huolenpito, jos kohta nousemassakin, kuitenkin wielä on kowin heikko Suomen kansassa. Meillä ei tosin ole se surullinen luulo, että Suomen kansan itse luonne olisi saamattomampi ja weltompi kuin muiden kansain; waan olemme wakuutetut, että siinä luonteessa löytyy kaikki ne omaisuukset, jotka esm. Englannissa owat perustaneet kansallisen wapauden. Mutta että wielä nykyään nämä omaisuukset owat isoimmalta osalta torkuksissa, tietämättömyyden ja toimettomuuden lumouksissa, sen tahdomme muutamilla esimerkeillä toteen näyttää.

Waltiolliselta alalta emme woi esimerkkejä ottaa; sillä semmoista alaa tuskin tähän asti on nimeksikään ollut. Sitä wastoin on kunnallinen ala aina ollut kansalaisille awoinna ja yhä enemmin alkanut waatia heidän toimenpitoansa. Kuinka tähän asti ja wielä nykyäänkin kunnallisia asioita tässä maassa walwotaan? Kaupungeista ja maa-pitäjistä on luullaksemme wastaus yhtäläinen, ja pääkaupunkilaiset useimmiten kilwoittelewat maakyläläisten kanssa huolettomuudessa. Toinen luottaa toiseensa, ja jokainen kokee wähimmällä waiwalla päästä asioista, jotka olisiwat kaikkien walwottawina. Seuraus on, että asiat tawallisesti jääwät jonkun wirkamiehen mieliwaltaan, ja luonnollista onkin, että se joka näkee kaiken waiwan, anastaa kaiken wallan. Niinpä esm. tiedetään, että Turussa moneen wuosikymmeneen ei annettu mitään tiliä kaupungin kassoista, ja tätä ylewää esimerkkiä on seurattu monialla muualla. Se on tawallisesti joku mahtawa pormestari, joka niin tukewilla käsillä pitää hallitus-ohjat, että porwariston ei auta kärkeä wastaan ponnistella. Pitäjissä on laita usein yhtäläinen. Milloin nimismies, milloin kirkkoherra, milloin herrasmiehet yhteisesti owat tässä esiwaltana olewinaan, ja ainoa pelastus on, jos nämä mahtajat joskus riitaantuwat keskenään yksityisistä syistä ja sitten johdattawat tämän riitansa yhteisten asiain kentälle. Tawallinen walitus on, että tämä kunnallisten asiain huono tila on ainoastaan waillinaisten asetusten syy sekä niiden miesten, jotka anastawat liikanaisen wallan kunnan asioissa. Pääsyy on kuitenkin kunnan jäsenissä, jotka antawat semmoista tapahtua. Juuri kunnan jäseniltä puuttuu tietoa, puuttuu taitoa, puuttuu yhteishenkeä ja halua tarttumaan asioihin kiinni. Pelko on myöskin hywin waikuttawana syynä tähän kurjuuteen. Joutua jonkun nimismiehen tai jonkun pormestarin tai muun mahtajan wihoihin, on warsin kamala asia, olletikkin kun tietää, että naapurit owat saman pelon wallassa eikä siis heiltä ole mitään puolustusta odotettawana. Lewon ja sowun tähden siis uhrataan yhteiset asiat, ja jokainen lohduttelee helposti omaa-tuntoansa; „mitä minun tarwitsee waiwaa nähdä, koska ei muutkaan".

Mieluisesti tahtoisimme pyrkiä siihen luuloon, että tämä kurja huolettomuus ilmaantuu ainoastaan wähäpätöisissä kunnallis-asioissa; mutta teko-asiat todistawat sen ulottuwan kaikille aloille, missä yhteistä tointa tulee kysymykseen. Meillä on yhtiöitä maassa, joihin kuuluu sadottain ja tuhansittain osakkaita ympäri koko maan. Semmoisia yhtiöitä owat esm. Maalais-paloapuyhdistys ja Hypoteekki-yhdistys. Wuotisissa yhtiökokouksissa pitäisi kaiketi jokaisen oleman läsnä, jos ei itse niin kumminkin waltuutetun asiamiehen kautta, walwomassa etujaan ja yhtiön asioita sekä walitsemassa sitä johtokuntaa, joka wäliaikana hallitsee. Tämä läsnä-olo ei olisi mitenkään waikea. Kokonainen pitäjä tai useat pitäjät saattaisiwat walita yhden edusmiehen, joka heidän puolestaan tänne Helsinkiin tulisi; — ja tämä tawallisesti ei tulisi maksamaan joka miehelle enempää kuin jonkun kymmenkunnan penniä, eikä niinkään paljon, jos edusmiehekseen walitsisiwat jonkun Helsingissä asuwan luotettawan miehen. Mutta ei olla millänsäkään. Yhtiökokouksiin tulee tuskin kymmenkunta henkeä, nekin ainoastaan omasta puolestaan. Äkkinäinen saattaisi tulla siihen luuloon, että keskinäinen luottamus on niin erinomaisen suuri, että tytymättömyys muiden päätöksiin ei woi tulla kysymykseenkään. Maalais-paloapu-yhdistyksen esimerkki todistaa toista; sen tointa morkataan joka paikassa, ja joka paikassa kuitenkin laimin-lyödään tämän toimen walwomista. Selwästi siis näkyy, että yleisön käytös näissä yhtiö-asioissa ei tule luottamuksesta, waan yhteis-hengen puutteesta ja — sana on ruma — laiskuudesta. Että tällä tawoin suurta wahinkoa tehdään itselleen ja koko kansalle, ei ole tultu ajattelemaan. Tahdomme yhdellä esimerkillä sen osoittaa. Hypoteekki-yhdistyksen wuosikokoukseen tulee ainoastaan muutamat harwat osalliset, ne jotka asuwat itse Helsingissä, tai tuskin nekään. Jokainen tietää, että Hypoteekki-yhdistyksen jäsenet owat kaikkien suurimmalta osaltaan suomenkielisiä, mutta wuosikokouksessa sitä ei suinkaan huomata, ja se johtokunta, joka sellaisessa kokouksessa walitaan hallitsemaan koko yhtiön asioita, on tullut olemaan enimmältä osalta semmoisia miehiä, jotka suomenkieltä eiwät paljon ymmärrä ja eiwät paljon siitä lukua pidä. Jos nyt tällainen johtokunta esm. hylkää läänikomitean pöytäkirjan sen wuoksi, että se suomeksi on kirjoitettu — k u t e n w i i m e k e w ä ä n ä k u u l u u t a p a h t u n e e n —, tai muuta wallattomuutta harjoittaa, niin se ei ole kenenkään muun syy, kuin itse osakasten, jotka eiwät walwo, mitä miehiä johtokuntaan walitaan.

Semmoiset tawat eiwät ole niitä, jotka kannattawat waltiollisen wapauden.

Toisia esimerkkiä tosin löytyy, jotka todistawat, että Suomen kansa ei suinkaan ole wajonnut tylsään hermottomuuteen. Se into ja yksimielisyys, jolla Suomen miehet kaikistakin säädyistä wiime talwena ilmoittiwat hallitukselle waatimuksiaan kieli-asiassa, on yksi semmoinen esimerkki. Mutta paljon petytään, jos luullaan, että asia sillä on tehty. Niinkauan kuin joku mahdollinenkaan piilopaikka on awoinna, tulewat maamme wirkakunnat ja hallitusmiehetkin pyrkimään suomenkieltä pakoon, ja kansan ei siis käy wäsyminen jahtiinsa, kunnes otus wihdoin on saawutettu. Se seikka, mitä edusmiehiä kansa lähettää waltiopäiwiin, ei ainoastaan talonpoikais-säädystä, waan myöskin porwaristosta ja papistosta, tulee arwaamattoman paljon waikuttamaan kieliasian lopulliseen ratkaisemiseen; sillä josko hallitus sen lykkää waltiopäiwäin punnittawaksi tai ei, niin silminnähtäwää on, että tämä kansan kipein tarwe monessakin muodossa tulee waltiopäiwissä esiin. Woimmeko toiwoa, että kansa tänne lähettää semmoisia miehiä, joiden käytös tulee wakuuttamaan hallitusta, että kansan kieli-waatimuksissa on todentekoa? Waalit jo kyllä pian tulewat antamaan tähän wastausta. Ne tulewat osoittamaan, kuinka — hywin wai huonosti — Suomalaiset walwowat asioitaan.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 52 n:roon.)

Sambo luutsi oli saapuwilla ollut koko aian antamassa tietoja seutujen suhteen; mutta hän oli wakuuttanut wakuuttamistaan wiisi sataa kertaa wähintäin, että Kristian Yrjö King tahtoi jäädä saareen, holhomaan muka kaikki ihhat rouwat ja kaikki ihhat lapset — ihha merkiten hänen kielellään niin paljon kuin ihana. Häneltä nyt kysyttiin yhtä ja toista tehtäwän matkan suhteen ja etenkin olisiko joku sowelias lähtö-paikka saaren taka-puolella; sillä kapteini Carton olisi mielellään tahtonut siltä puolen tehdä lähtönsä ja sitten itse saaren warjossa kulkea poikittain mannermaalle. Mutta, „Ei", sanoi Kristian Yrjö King, „ei, ei, ei, kuulette sen, ei, ei! paljasta karia, paljasta kalliota, kaikki uimaan, kaikki uppoon!" Samassa hän wirui hiekassa, käsin ja jaloin taistellen niinkuin mieletön uimassa olewinaan, ja kääntyi

sitten selällensä, pehtaroiden niinkuin riiwattu, niin että häntä oli koko kumma katsella.

Ehtoopäiwä kului ja aurinko näytti jo kauan olewan laskeumaisillaan, kunnes se wihdoin laskeusikin ja joka mies kokoontui määrä=paikalleen. Nimet luettiin ylös ja jokainen wastasi nimeensä. Ei wielä ollut warsin pilkko pimeä, ja nimien luento oli tuskin lopetettu, kun paikalle ennätti herra Komisarius Pordage, wirkawaltainen takki yllänsä.

„Herra kapteini Carton", hän sanoo, „mitä tämä merkitsee?"

„Tämä merkitsee, herra Komisarius", wastasi kapteini lyhyesti, „retken=tekoa merироswoja wastaan. Se on salainen retki, tehkää siis hywin, pitäkää se salassa".

„Herra kapteini", lisäsi wielä Komisarius, „minä toiwon, ett'ei tarpeetonta julmuutta harjoiteta".

„Herra Komisarius", wastasi upsieri, „toiwon niinkin".

„Se ei ole kylläksi", huusi Komisarius Pordage tulistuen; „kapteini Carton, saan teille tietää antaa, että Hallitus waatii teitä käyttämään wihollista kohtaan suurinta laupeutta, lempeyttä, kohtuutta ja hellä=tuntoisuutta".

„Herra Komisarius", sanoi kapteini, „minä olen Englantilainen upsieri ja Englantilaisten miesten komentaja; toiwon siis, ett'en tule wäärin=käyttämään Hallituksen luottamusta. Mutta luulisin teidän tietäwän, kuinka nämä julmat mustan lippunsa alla owat ryöstäneet meidän kansalaisilta heidän tawaraansa, polttaneet heidän asuntojaan, hirweästi murhanneet heitä ja heidän pikku lapsiaan, ja pahemmin kuin murhanneet heidän waimojansa ja tyttäriään".

„Mahdollista, että sen tiedän, Kapteini Carton", wastasi Pordage, kättänsä heiluttaen arwollisesti, — „mahdollista, ett'en. Hallituksen ei ole tapa ilmoittaa tietojansa".

„Ei sillä wäliä olekkaan, Herra Pordage. Luulen, että wirka=woimani on minulla Jumalalta eikä suorastaan Perkeleeltä lähtenyt, aion sen käyttää kaikella kohtuudella ja tarpeettoman kowuuden karttamisella noiden herjain teloittamiseksi maan pinnalta. Herra Komisarius, pyytäisin teidän mennä kotia, ett'ei yö=ilma tekisi teille pahaa".

Näin sanottuaan upsieri kääntyi miestensä puoleen, eikä ollut näkewänänsä komisariusta. Tämä pani kaikki napit kiinni wirka=waltaisessa takissaan, haukotteli pitkään, niinkuin olisi aikonut itsensä nielaista, lausui wihdoin: „Herra Kitten, seuratkaa!" ja sitten lähti.

Jo alkoi tulla synkkä pimeys. Olen harwoin jos milloinkaan nähnyt pimeämpää, enkä niinkään pimeää. Kuun piti nousta wasta kello yksi yöllä, ja nyt kello käwi wähän kymmenettä. Miehet laskeusiwat maata sille paikalle missä seisoiwat. Heidän piti muka nukahtaman wähäisen aikaa, mutta jokainen ymmärtää, mitenkä nukkuminen käwi nykyisessä asiain tilassa. Waikka oli hiljaista ja jokainen alallansa, oli kuitenkin kaikilla yleinen lewottomuus, joka ei päästänyt unta kenenkään silmiin.

Kello kymmenen alkoi lähtö; ainoastaan yksi wene kerrallaan lähti rannalta, wiiden minuutin perästä seurasi toinen, molemmat sitten odottiwat kolmatta, j. n. e. Kaikkien etu=päässä kulki Sambo luusi, melastellen omaa pientä Intianilais=haapiotansa, joka johdatti heitä ulkopuolelle riuttaa. Ei mitään waloa ollut näkywissä kuin ainoan kerran, ja silloin se oli komentajan omassa kädessä. Minä näytin hänelle sala=lyhdyn, rannalle mennessä, ja hän otti sen kädestäni, weneesen astuessansa. Heillä oli siniset lyhdyt, jotka walaisiwat lähisimmät paikat, mutta peittiwät heidät itsensä synkimpään pimeyteen.

Lähtö tapahtui ihmeellisen hiljaisesti, ja Kristian Yrjö King tuli pian takaisin, tanssien ilosta.

„Jup, Meet!" hän sanoi minulle, julmimmasti wääntyen joka jäsenessä, „Kristian Yrjö King paljo hywää meele. Kaikki roswot rikki hakattawat. Jup, jup!"

Wastasin sille raakalaiselle, että „ole, mikäs oletkin, hywällä mielin, niin älä riehu täällä edessäni raajasi rikki, sillä minä en kestä sitä katselemaan".

Olin silloin wahtina; sillä me kaksi=toista jäänyttä olimme jaetut neljään wahtikuntaan, kolme miestä kussakin, ja kolme tuntia kunkin wahtikunnan walwottawana. Minä pääsin kello kahdentoista aikana. Wähäistä ennen olin käypiä huutanut ja tulijat oliwat olleet Miß Maryon ja rouwa Belltott. (Jatketaan.)

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hippak. Armollinen lupa on kesäk. 2 p. annettu konrehtori K. Brunou'lle sekä kollegat F. Boisman'ille ja P. N. Chrons'ille Heinolan kaupungissa awaamaan oppilaitoksen nuorten rouwasnaisten opetusta warten, ja on sen ohessa 1200 markan wuotinen waltioapu armossa mainitulle laitokselle suotu. Ylimääräinen armowuosi on keisarillinen senaatti kesäk. 8 p. suonut kirkkoherra wainajan J. N. Sirelius'en leskelle ja lapsille Hartolan kirkkoherrakunnassa. Kirkkoherratutkintoa on läpikäyneet kesäk. 26 p. w. t. saarnaaja suomalaisessa kaarti=pataljonassa, w. kirkkoh. J. F. Grönlund, todistuksella: approbatur cum laude. Waaliin pantuina: Taiwalsaaren awonaiseen kappalais=wirkaan: 1) Kesälahden kappalainen w. kirkkoh. B. W. Wilskman, 2) Helsingin lääniwankihuoneen saarnaaja, pastori K. E. Aspelund ja 3) kappalaisen siainen Leppäwirroilla, w. kirkh. G. W. Melart; awonaiseen kappalais=wirkaan Pyhtäällä: 1) Koskisten kappelin kappalaissiainen, w. kirkh. O. M. Cantell, 2) armowuoden saarnaaja Sakkolassa, w. kirkh. G. E. Björn ja 3) kirkkoherra=wiran toimittaja Luumäellä, w. kirkh. A. B. Wikstén, ja awonaiseen kappalais=wirkaan Heinäjoella: 1) Sumiaisten kappalainen, w. kirkh. J. H. Lagus, 2) kappalais=siainen Nuckolahdella, w. kirkh. F. W. Brander ja 3) Sortawalan kirkkoherra=wiran toimittaja, w. kirkh. K. A. Streng.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—58 k. L℔.	Tuoreet lahnat 7 k. ℔.
Ohrakryynit 28—30 k. kappa.	Tuoreita ahwenia 7 k. ℔.
Kaurat 3: 40—3: 60 tynnyri.	Tuoreet hauet 7 k. ℔.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoreita silakoita 26—28 k. kappa.
Perunat 10—12 k. kappa.	Suolattua siika 11 k. ℔.
Tuoretta raawaan=lihaa 90—1 r. 20 k. L℔.	Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 L℔.	Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Tuoretta lampaan=lihaa 1: 40—1: 70 L℔.	Suolattuja silakoita 45—50 k. L℔.
Wasikan=liha 1: 50—2 r. L℔.	Suolattua kilohailea 70 k. L℔.
Tuoretta sian=lihaa 2 r. L℔.	Terwaa 4: 25—5 r. tynnyri.
Talia 2 r. 40 k. L℔.	Koiwu=halkoja 3: 80—4 r. syli.
Tuoretta woita 17—19 k. ℔.	Mänty=halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Ruoka=woi 3: 3—30 k. L℔.	Kuusi=halkoja 2: 30—2: 60 k. syli.
Maito 5—6 k. k:nu.	Wiina 1 r. kannu.
Piimä 6 k. k:nu.	Heinät 14—18 k. L℔.
Taale 5—6 k. korttieri.	
Munatiu 25 k.	
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino=luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 55. **Maanantaina 13 p:nä Heinäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti=maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Heinäk. 14 p. k:lo ½ 8 epp. Näytelmä puisto=teaterissa.

Keskiwiikkona.

Heinäk. 15 p. k:lo 11 epp. Porwaristo ja talon=omistajat kaupungissa kokoontuwat Majistraatin eteen antamaan lausuntoa ehdotuksesta uuteen poliisi=järjestykseen kaupunkia warten.

„ k:lo 11 epp. Urakka=awisioni Majistraatin edessä katuwalaistuksen woimassa=pitämisestä öljylyhtyjen kautta Syyskuun 1 p:stä.

„ k:lo 11 epp. Huutokauppa Majistraatin edessä tomtista N:o 15 Erikin kadun warrella ja arentitomtista N:o 18 Högbergin kadun warrella.

„ k:lo 12 päiwällä. Urakka=awisioni maakonttorissa 850 ruistynnyrin kuljettamisesta meritse täältä Sawonlinnaan.

„ k:lo 8 jpp. Tanssit runni=huoneessa.

Tuorstaina.

Heinäk. 16 p. Katujen, torien, porttien, aitausten y. m. tarkastus 1:ssä kaupungin osassa.

Helsingistä.

H. M. Suuriruhtinaamme käynti täällä tulee F. A. T:n mukaan tapahtumaan heinäk. 23 ja 27 päiwäin wälillä.

Suomenkieli Suomen Waltiopäiwillä. Suomettaren wiime n:o ilmoittaa saaneensa sen tiedon, että pian saatawissa waltiopäiwissä ruotsinkieli aiottaisiin pöytäkirja=kieleksi ei ainoastaan aatelis=, pappis= ja porwaris=säädyissä, waan myös talonpoikais=säädyssäkin. Meidän toiwomme ja uskomme on, että S:tar siinä asiassa erehtyy; sillä niin peräti järjettömäksi emme woi uskoa mitään hallitusta maailmassa, ett'ei se tämmöisessä asiassa käsittäisi, mitä sen rauhaan tulee. Suomen talonpoikais=säätyyn ei tule — kuten S:tar lukua laskee — ⅘ Suomenkielistä jäseniä, waan koko säädystä tuskin tulee olemaan pari kolme, jotka eiwät suomea puhu ja tuskin yhtä ainoata, joka ei suomea ymmärtäisi. Joka yrittäisi pakoittaa semmoisen seuran päälle ruotsinkielen, se tosiaan olisi kaikkea järkeä ja mieltä wailla. Ett'ei suomenkielistä pikakirjoittajaa ole toimitettu, on tosin ikäwä seikka, josta jo pari kuukautta sitten walitimme; mutta pöytäkirjan kielen suhteen se ei mitään waikuta; sillä pöytäkirjoja on maailmassa kirjoitettu ennenkuin pikakirjoitus=keino oli keksittykään. Paitsi sitä se tietysti on kokonaan säädyn omassa wallassa määrätä millä kielellä se tahtoo keskustelunsa pöytäkirjaan; ja jos Säädyn sihtieri, jonka Hallitus asettaa, ei osaisikkaan niitä suomeksi kirjoittaa, ei hänenpä toimensa onkin peräti toinen, nimittäin Säädyn neuwominen la'illisten temppujen suhteen. Sääty siis ottakoon toisen pöytäkirjurikseen. Mutta silmin=nähtäwä tästä kuitenkin on, kuinka tärkeänä on pidettäwä, mitä miehiä talonpoiat edusmiehikseen walitsewat. Itse keskustelu=kielestä kaikissakin säädyissä tahdomme kohdakkoon antaa täydellisen ehdotuksen, joka, kuten toiwomme, tulee asettamaan „kirkon keskelle kylää".

Kolme talonpoikaa, nimittäin lautamies Tahwo Tolonen Kuopiosta, talollinen Johan Lindström Pielawedeltä ja Samuel Sairanen Sääminkistä kuluwat Pietarissa woinkauppa=matkoillaan Johannuksen alus=wiikolla ollessansa käyneen H. M. Keisarin luona Tsaarien howissa ilmoittamassa kiitollisia tunteitansa Hänen Majesteetillensä suomalaisia hywästi pitämisestä ja suomenkielen suosimisesta. Tässä lienee tarpeellinen muistuttaa, ettei nämä miehet olleet mitään maakunnan lähettiläitä, eikä heillä ollut siihen waltakirjaa keltään muilta, ainoasti omasta puolestansa tekiwät sen, mikä heille wasta Pietarissa ollessansa oli tuumaksi tullut. (Tapio.)

Litteraturblad N:o 5 tuli ulos wiime tuorstaina ja sisältää: 1) Sotaa wai rauhaa Suomenmaalle, kirj. J. W. S., 2) Todistus=kappale edelliseen, 3) Alkemiasta, kirj. J. G. H., 4) Rautatiet, kirj. J. W. S., 5) Genetisestä kieliopetuksesta, kirj. C. B., ja 6) Mikael rakuuna (jutelma).

Ensimäinen kirjoitus „Sota wai rauhaa Suomenmaalle" on niitä, joiden sywyys ja woima todistawat, ett'ei yksityisen heikko mielipide waan koko kansakunnan ääni niissä asuu. Hra S. itse lausuu: „Tämän minä sanon, tuntien ja tietäen, että ääneni on ainoastaan yksityisen, mutta myöskin wakaasti tietäen tuntewani, mitä se kansakunta, johon kuulun, ajattelee ja tahtoo". Luonnollista on, että ne, jotka owat koettaneet kuwata Suomen kansan mieli=alaa omien halujensa ja mielipiteidensä mukaan, nytki kiirehtiwät sekoittamaan pois ne juhlalliset sanat, jotka niinkuin salamoita putoowat heidän päällensä. Tämä ei ole heitä auttawa. Kansa kuitenkin, — se meidän täysi wakuutuksemme on —, yhdistyy yksin=mielin Snellman'in suoraan lauseesen: „*Me pidämme isänmaamme wihollisena jokaisen, joka samoo Suomenmaahan taikka sen rannikoita ja merenkulkua häiritsee; meissä on semmoinen löytäwä järkähtämättömän uskollisuuden Hallitsijaa kohtaan*".

Meillä on kirjoittajan kansa jonkinmoinen erimielisyys niistä adressi=puuhista, jotka Toukokuun kuluessa täällä liikkuiwat. Se on mahdollista, että me emme ole täydellisesti käsittäneet asian=haarain arweluttawaa tilaa. Kuitenkaan ei nekään syyt, joita Litteraturblad nyt esittää, ole woineet muuttaa wakuutustamme siinä kohden. Se on kyllä totta, että sanomalehtemme owat adressipuuhia wastaan tuoneet esiin semmoisiakin syitä, jotka kokonaan owat perättömiä. Se oli esm. perätöntä, mitä täällä koetettiin saarnata, että muka perustus=la'illinen waltiolaitos ei sallisi yksityisten ilmoittaa mielipiteitään Hallitsijalle. Ainoastaan raiwokas puolue=henki uskaltaa semmoista wäitellä, ja ainoastaan tyhmyys semmoista uskoo. Mutta sitä wastoin on meidänkin wakuutuksemme se, että adressit Suomesta olisiwat sillä hetkellä koko maailman silmissä hämmentäneet yhteen meidän maamme ja Wenäjän maan, ja että itse Wenäjässäkin niitä olisi pidetty lausuntona onnetonta Puolaa wastaan. Pienelläkin kansalla on kunnian arkuus; se sillä kallis tawara on. Suomen kansa ei olisi woinut adresseillensa antaa muuta muotoa, kuin nöyrän alamaisen pyynnön, että se ylewämielinen Hallitsija, joka antaa kansallisuuden ja wapauden wersoa ja edistyä rakkaassa isänmaassamme, myöskin Puolalle tahtoisi jalosti suoda ne edistymisen edut, joita me nautitsemme. Tämä, ja sen ohessa järkähtämätön uskollisuus, oli meidän mielestä kansan ajatus. Mutta ihmettä ei ole, jos yksityiset epäiliwät sellaisiin adresseihin ryhtyä; sillä ylen uskaliaalta se tosin saattoi näyttää, että y k s i t y i s e t Hänen Majesteettinsa alamaiset Suomessa asettuisiwat Puolalaisen asian suhteen melkein samalle kannalle, kuin Tukholman ja Tuileriiden kabinetit. Asia siis oli arkalnontoinen, jos mikään. Että adressejä wastaan siihen aikaan juoniteltiin, tiedämme kyllä; mutta nämä juonet eiwät olisi mitään estteksi waikuttaneet, ellei itse asiassa olisi ollut luonnolliset esteensä. Että toiselta puolen adressein toimittamiseksi myöskin mutkia yritettiin, ei ole unohtamista. Ja jos maalle siitä wahinkoa tulisi, ett'ei adressi=ehdotuksiin suostuttu, niin nekin, jotka paniwat asian ensinkään ehdolle, käsittämättä mikä siitä seuraisi, kantakoot osan edeswastauksesta.

Tässä seikassa siis olemme hra J. W. S:n kansa erimielistä. Mutta hänen jalot sanansa maan tilasta ja asemasta yhtywät kokonaan meidänkin mielipiteisimme. Me emme paremmin woi täyttää lehtemme palstoja, kuin suomentamalla niihin ensi tilassa etewimmät kappaleet Litteraturbladin kirjoituksesta.

Seuraawia waatimuksia on Helsingin Uutisille lähetetty Kristiinan kaupungin posti=temppelin alla:

„1:ksi että ne julkaisisi palstoissansa Helsingin kauppa=pörssin rahanwaihto=kurssit elikkä ulkomaan rahain hinnat, ett'ei Suomalaisen tarwitsisi pitää maamme Ruotsalaisia sanomalehtiä saadakseen sitä tietoa;

2:ksi että ne muistuttaisi palstoissansa maamme ruotu=sotamiehiä, kun keisari tulee Parolaan, pyytämään häneltä Suomenkielistä komantoa.

Itäis Kallio".

Ensimäisen waatimuksen näemme ihan kohtuulliseksi ja tulemme niin pian kuin mahdollista noudattamaan lähettäjän pyyntöä. Mitä toiseen waatimukseen tulee, olemme siinä lähettäjän kanssa warsin yksimieliset, että oikeus ja kohtuus waatisi sen, jotta Suomen miehille komentokielenä olisi Suomenkieli. Me tahdomme tällä erää täyttää lähettäjän waatimukset sillä, että painatamme hänen sananja lehteemme.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Mennä sunnuntai oli Hämeenlinnan aikakirjoissa merkillinen; ensimäinen höyryalus tuli kello 4 jpp. rantaan. Sen nimi on Ilmarinen ja, niinkuin jo ennen ilmoitimme, Wenäjän hallitus on sen ostanut Tampereen konepajasta, sanotaan 6000 hopearuplaan. Suuri liike oli Tamperella, kun se kokonaan wedettiin läpi kaupungin Näsijärwestä eteläisiin wesiin. Matka tänne Hämeenlinnaan oli käynyt onnellisesti; ainoasti Kuokkolassa kolistiwat kiwet aluksen pohjaa, joka siitä toki ei mitään kärsinyt; sillä se on hywästä Ruotsin raudasta.

Maistraati on täällä määrännyt waltiopäiwämiesmaalin pidettäwäksi tämän kuun 29 päiwänä.

Täällä Hämeenlinnan seuduilla näyttää kuitenkin ehkä sotaisemmalta kuin muualla. Parolan kedolle kokoontuu päiwä päiwältä Suomen sotawäki ja kaikki ympäristöt warustetaan. Sappöriä on tullut Wenäjältä ja jokaisen tien warrella kaupungin ympäri rakennetaan patteria oikein miehissä. Jauhoja tulee rautatietä joka päiwä noin 1000 mattoa, joille rakennetaan suurenlaisia aittoja. (Häm.)

Waasan tulipalosta sisältää „Wasabladet" kertomuksen. Me tahdomme siitä ottaa muutamia lisäyksiä siihen kertoelmaan tapauksesta, joka oli luettawa wiime numerossamme. „Alussa", sanoo Wbl., „oli kuten ainakin tämmöisissä tiloissa, suuri hämmennys. Ei ollut suinkaan mitään puutetta semmoisista, jotka komentoa pitiwät, waan ei juuri kukaan ollut halullinen olemaan komennon alainen. Wähitellen ja ehkä enimmäksi nuorten rouwasnaisten antamasta kauniista esimerkistä asettua riwihin weden tuomista warten, järjestyi kuitenkin sammutustyö ja ainakin kaksi taloa tuli ainoastaan näiden ponnistusten kautta pelastetuiksi. Kun suurin waara näin oli ohitse, saatiin aikaa ajattelemaan toista täsä kaupungissa hywin tawatonta sammutustyötä. Olimme, näet, saaneet kulowalkean keskelle kaupunkia. Höyrylastuja, kuiwia sammaleita ja muita helposti syttywiä aineita, joita rakennuksessa olewat talot oliwat täynnä, wietiin tuulen kautta yli ympärin ja sytytti sammaleita, kuiwia kantoja ja nuorta metsikköä, joka näiden wuosien kuluessa oli kaswanut wielä tasoittamattomille tonteille. Tämä kulowalkea kytee ehkä wielä kaupunkimme eteläisessä osassa, mutta hywin wartioittu ja rajoitettu leweiden katujen kautta, ei ole siitä waaraa.

Tulipalon kohtausta kärsineiden wahinko on aiwan tuntuwainen, muutamille heistä kokonaan häwiöön saattawakin. Ainoastaan kouluhuone oli palowakuutettu". Hra A. Grönbergin wahinkoa arwostelee Wbl. wähintäin 4000 r:ksi, pruustinna Ebelingin 1200—1300 r:ksi, työmies Westerlundin 800—900 r:ksi. Myöskin koulu-wahtimestari Malmberg ja pastorska Öftring, jonka irtain tawara joko häwitettiin tai wahingoitettiin apuwäen huolimattomuuden kautta, tuliwat noin 75—90 r:n wahinkoon. Rahankeräilemisiin on ruwettu palon kautta kärsineiden hywäksi. — Kuwernörin wirallisen kertomuksen mukaan kouluhuone oli wakuutettu kaupunkien palowakuutusyhtiössä 16,000 markan edestä.

Samasta tapauksesta kirjoittaa Heinäk. 6 p. meille eräs korrespondentti muun seassa seuraawaa: „rohkeutta ja intoa meikäläisiltä ei puuttunut, mutta sitä enemmän johtoa. Wbl:n lause, että komentoa pitäwäiset oliwat useat, mutta komennon-alaiset harwat, on oikaistawa niin, että kukin kyllä koki kuunnella käskyä, mutta kun niin monta oli käskijänä, oli mahdoton komentoa totella, sillä käskyjä kuultiin ristin rastin. Sitä syytöstä wastaan, että olisi löytynyt taipumattomuus tottelemaan, on siis jyrkkä protesti asetettawa. Täällä käy aiwan suuret epäluulot murhapoltosta. Tänään tapahtui ensimäinen tutkimus asiasta majistraatin edessä. Tämä ei wienyt mihinkään päätökseen".

Ikaalisista Kesäkuussa 1863. Luulee ehkä monikin, ett'ei semmoisesta korpimaasta, jona meidän pitäjämme tähän saakka on pidettynä, olisi juuri mitään mainittawaa, mutta waikka me wieläkin joskus saamme olla orawan kanssa yhdessä leiwässä, olemme me kuitenkin näinä wiimeisinä wuosina woimiamme myöden koettaneet riisua itsestämme sitä sammaltunutta pukua, jota kowa ja tyly maamme luonto on pakoittanut meitä jo kauan kantaa. Paras todistus tästä on kansakoulumme. Koska itse kouluhuoneesta jo oli muistaakseni kertomus Helsingin Uutisissa, tahdon waan siwu-mennessä mainita, että tämä rakennus on sekä paikkansa puolesta että muutoinkin komeampi mitä minä olen sitä sorttia nähnyt. Sitten wiimeis syksyä, kuin koulu ensin awattiin, on siinä kaikistaan ollut wiisiwiidettä lasta, kuusineljättä poikaa ja yhdeksän tyttöä, joiden ikä oli waihdellen seitsemäntoista ja kahdeksan wuoden wälillä. Tämä lapsien luku oli wielä kyllä wähäinen, mutta jokainen tietää, että Suomalainen tahtoo hankkia ennenkuin hän rupee mihinkään, ja niin se on luullakseni ollut Ikaalilaistenkin tässä asiassa, sillä että he kyllin owat käsittäneet koulun ja siwistyksen tarpeellisuutta ja hyötyä, todistaa itsestään tämä laitos että myöskin se suuri joukko kansaa, joka wuositutkintona tämän kuun 18 p:nä oli kokoontunut kouluun lapsien edistymisiä tarkastamaan. Opetus-aineet ei ole wielä olleet monta, elikkä ainoastaan: tawaus ja kirjanluku, kirjoitus, luwunlasku, Raamatun historia ja maan-tiede, mutta aikaa woittaen niitä kyllä sopii lisätä, niin että muitakin tarpeellisiä aineita luettawaksi tulisi. Ilman tätä on seurakunnan lukkari ja urkujen soittaja opettanut lapsia nuottien jälkeen wirsiä weisaan, niin että tutkintojuhlana kokoontunut kansa sai kuulla somaa ja siistiä weisua sen ilkiän määkimisen siaan, kuin maakirkoissamme harmiksensa kuulee. Tässä en myöskään taida mainitsematta jättää, että pitäjän rouwaswäki on pari tuntia wiikossa neuwonut tyttölapsia neulouksessa, josta heidän hywästä töystään koulun esimies tutkintojuhlana lausui heille sekä lasten wanhempain puolesta sydämelliset kiitokset että Turun Tuomiokapitulon puolesta mainitun kapitulon hywää suosiota. Sen werran koulusta. — Ilman kouluhuoneen rakennusta on meillä wiimeis wuosina paljon muitakin yhteisiä töitä ollut. Niin on kirkkomme melkein uudestaan rakettu ja sisältä että ulkoa koreeksi maalattu, uusi ja komea kiwinen kellokastari on tehty sen wanhan ja ruman puisen siaan ja nyt toimitetaan paraikaa hakatusta kiwestä uutta aitaa hautausmaan ympäri. Että me köyhän pitäjän asukkaat olemme woineet kaikki nämät työt niin lyhyenä aikana toimittaa, saamme suureksi osaksi lukea papistomme ansioksi, joka kiitettäwällä uutterundella ja waiwaansa katsomatta on ollut kaikissa apunamme, sillä, näet sen, kyllä moni työ sitten olisi meiltä tekemättä jäänyt, jos meidän olisi täytynyt maksaa jollekulle herrasmiehelle pari kolme sataa ruplaa hammasapua. Ompa hän meillä kauppalakin, mutta jos siitä juuri erinäistä hyötyä on, sitä en taida sanoa, sen waan tiedän että kirkonkylän ämmät nyt nätimmällä saawat kahwinaulansa ja sukkelammin pääsewät kopekoistaan. K. Kirsi.

Ulkomaalta.

Preussi. Berliinistä kuuluu, että siellä Heinäkuun ensimäisinä päiwinä on tapahtunut katumelluja useita iltoja ja öitä perätysten. Nämät eiwät kuitenkaan kuulu ollenkaan nojautuwan waltiollisiin syihin, kuten olisi woitu uskoa. On jo odotettu, että preussiläisen hallituksen hallitusmuodosta poikkeawa käytös synnyttäisi jotakin melskettä. Mutta tämä hallituksen menetys ei nä'y Berliiniläisiin niin pahasti koskewan, kuin jokapäiwäiset tyhmimmät riita-asiat. Niinpä kerrotaan näiden katukähäkkien syyksi se, että eräs rawintolan isäntä oli riitaantunut jostakin halpaarwoisesta syystä erään talon-omistajan kanssa, jolta oli rawintolan huoneita hyyrännyt ja joka sentähden epuutti hyyräyskontrahdin; asia täytyi ratkaista poliisin awulla, joka lopetti sen siten, että wäkiwoimalla pakoitti rawintolan isännän muuttamaan pois. Mutta tästäpä Berliiniläiset wihan wimmaan. 200 miestä on jo wangittu tämän rawintolan muuttamisen tähden. Me tahdomme wielä Berliiniläisten kunniaksi uskoa, että joku sywempi syy näihin melskeisiin löytyy.

Kreikasta ei ole wielä saatu likempiä tietoja sikäläisistä wiimeisistä tapauksista. Sähkösanoma wiimeksi tulleissa Ruotsin sanomissa ei ilmoita meille erittäin mitään uutta asiasta. Useita tappeluja on muka tapahtunut. Suojeluswaltain lähettiläät owat toimittaneet kahden päiwän sodanseisahdusta. Osa Englannin sotalaiwastoa on lähetetty noutamaan Maltasta.

Itäwallan waltioneuwoskunnassa on myös puolalainen kysymys ollut tarkastuksen alla. Suurinta mielisuosiota lausuttiin Puolalaisille. Hallituksen menetys asiassa hywäksittiin. Neuwoskunnan puolalaiset jäsenetkään eiwät uskaltaneet puhua Galizian yhdistämisestä tulewaan Puolan waltakuntaan. Itäwallan waltakunnan kokonaisuus pidettiin kokouksessa pääperusteena.

Waali-tempuista Waltiopäiwiin.

Aika lähenee, jolloin kansan pitää määräämän, mitä miehiä se tahtoo asettaa waltansa harjoittajiksi la'in-laatimuksessa. Emme kylläksi woi teroittaa, kuinka tärkeä tämä waali-toimi on ja kuinka tarkasti siinä on walwominen, että oikeita kansan miehiä tulee kansan eduskuntaan. Itse waali-tawoista olemme jo n:oissa 30 ja 31 antaneet täydellisen selityksen, jonka pyydämme lukijan uudesta silmäillä. Muutamia erinäisiä seikkoja tahdomme uudesta ja erittäin johdattaa mieleen.

Talonpoikainen waali on — kuten olemme osoittaneet — muodoltaan wälillinen, s. t. s. kunkin pitäjän kruunu-tilain ja perintötilain haltiat walitsewat kirkonkokouksessa waltuus-miehen, ja nämä näin walitut waltuus-miehet koko tuomarikunnasta walitsewat taas waltiopäiwämiehen. Mutta nuo waltuus-miehet eiwät tar-

witse walita omasta joukostansa, waan saawat walita, kenen paraaksi katsowat samasta tuomiokunnasta. Jos joku kirkonkokous tahtoisi antaa waltuusmiehelleen eri käskyn, kenelle hänen pitää oman pitäjänsä puolesta antaman huutonsa, niin laki ei sitä estä. Kaiketikkin on muistaminen, että pitäjän waltuusmies itse ei ole mikään waaliin pantu waltiopäiwämiehyyden hakija. Hän on wain waltuusmies, joka pitäjänsä puolesta antaa huudon. Walituksi woipi tulla ainoastaan se, jolla on waali-oikeuskin. Mutta lisäksi waaditaan, että se, joka walituksi tulee, itse asuukin samassa kihlakunnassa (s. o. tuomari-kunnassa), wieläpä, että hän ei ole tai ennen ole ollut jossakin muussa säädyssä tai kruunun wirassa. Siis ei woi tulla talonpoikais-säädyn edusmieheksi mikään aatelinen, ei mikään pappi, entinen tai nykyinen porwari, eikä mikään entinen tai nykyinen kruunun wirkamies, sotaherra tai kruunun palwelija. Tämän rajoituksen on Dagblad wiime tuorstai-numerossa kokenut supistaa wielä ahtaammaksi, lukein eroitettawien luokkaan myöskin kaikki „arwonimityksillä warustetut tilanhaltiat, niinkuin maawiljelysneuwokset, kunnallisneuwokset, j. n. e." Onneksi tämä pykäle on syntynyt ainoastaan Dagblad'in päästä eikä nojaudu mihinkään lakiin. Sanomme: onneksi; sillä semmoisen säännön kautta saisi hallitus kyllä kamottawan wallan talonpoikaisen waalin yli. Se woisi, näet, nimittää jokaisen wastamielisen talonpoian esm. maawiljelys-neuwokseksi, ja sillä tawoin estää hänen waalinsa. Dagblad parka ei aina tiedä, kenenkä asioita se käy!

Että niinkutsutuita „herrasmiehiä" (arwonimillä warustettuja tai warustamattomia) löytyy, joita käypi walita talonpoikais-säädyn edusmiehiksi, on jo niin moneen kertaan toteen näytetty, että sitä ei tarwitse enää sanoja tuhlata. Waliokunnan esimerkki ei siinä kohden merkitse mitään; sillä koko Waliokunnan laitos oli ulkopuolella perustus-lakejamme. Mutta waikka käypikin walita semmoisia herrasmiehiä, — jotka tuomarikunnassa asuwat, taloa pitäwät ja muussa säädyssä tai wirassa eiwät ole olleet, — ei ole sillä sanottu, että herrasmiehiä pitäisi walitseman. Me puolestamme emme woi siihen ylipäänsä kehoittaa. Ensiksikin tahtoisimme, että se siwistyttäwä waikutus, joka aina tulee yleisten asiain ja tointen ajamisesta, tulisi warsinaiselle suomalaiselle talonpoikais-säädylle niin paljon kuin mahdollista hywäksi. Toiseksi emme tahtoisi nähdä Suomalaisten talonpoikain edusmiehinä semmoisia, jotka säädyn keskusteluissa eiwät suomea wiljelisi. Että kuitenkin tuolta täältä joku niinkutsuttu herrasmies lähetetään joukkoon, saattaa kyllä olla hyödyllistä, kun hän wain on kansan-mukainen mies. Muutamain senlaisten herrasmiesten awarampi tieto saattaisi kenties paljon hyödyttää säädyn keskusteluita. Mutta pää-asia ainakin on, että walitaan järkewiä ja wakawia miehiä.

Porwaris-säädyn waalista olemme puhuneet n:ossa 31. Oikeus tulla kaupungin puolesta walituksi on jokaisella warsinaisella porwarilla, wieläpä wakinaisella tai wirkaa-tekewällä pormestarilla, jos hän kaksi wuotta on sitä wirkaa toimittanut, ja raatimiehellä, jos hän neljä wuotta on ollut ja wielä on majistraatin-jäsenenä ja sen ohessa kaupungissa taloutta pitää. Kaikki, jotka syntyänsä owat wieraasta kansasta, kaikki, joilla on tai on ollut joku „wirkamiehen arwonimitys" (kun se totinen toimitus, johon arwonimitys kuuluu, ei merkitse porwarillista säätyä), kaikki konkursinalaiset, pahamaineiset, ja salakuljetuksesta tuomitut, ja kaikki, joilla maalla on tehtaita ja wapriikkeja, — owat suljetut pois oikeudesta tulla walituksi. Että Kauppaneuwos-arwoiset kuuluisiwat eroitettawien luokkaan, lienee (äsken-mainitusta arwaten) Dagblad'in ajatus, mutta ei ole meidän.

Sekä talonpoikaissäädyn että porwariston waaleissa on huomattawa, että kreikan-uskoiset kansalaisemme tosin saawat walitsemassa käydä, mutta eiwät saa itse tulla waltiopäiwämiehiksi.

Papiston waalista owat säännöt kyllä sekawia. Niin näyttää kuitenkin käywän, että kirkkoherrat tulewat prowasti-kunnittain walitsemaan, ja sillä tawoin tulee sääty nähtäwästi wakuutta ja wiisautta täyteen. Sen me kuitenkin tahtoisimme kunnian-arwoisille walitsijoille muistuttaa, että kreikka, heprea ja latina owat kowin wähäksi awuksi waltakunnan asioissa, ja että sitä wastoin järkewyys ja isänmaallinen mieli owat sitä tarpeellisemmat. Että Suomen papistolta näitä omaisuuksia ei suinkaan puutu, sen tiedämme me ja koko kansa. Sen wain soisimme, ett'ei yksistään wirka-arwo ja wirkawuodet tulisi waalissa painamaan. Erittäin tahdomme wielä teroittaa, että kappalaisilla on oikeus omasta keskuudestaan walita edusmiehiä waltiopäiwiin (Kunink. Aset. Marrask. 16 p. 1727). Ehdotuksemme on, että kustakin hippakunnasta lähetetään wähintäin yksi kappalainen, ja waali käypi sillä tawoin, että jokainen hippakunnan kappalainen lähettää niin pian kuin mahdollista waali-setelinsä tuomiokapituloon, jos kohta ei tuomiokapitulot siitä antaisikkaan mitään eri käskyä. Waltiopäiwissä tulee asioita esiin, jotka hywin likeisesti koskewat kappalaisiin ja alhaisempaan papistoon ylipäänsä, eikä olisi mielestämme suotawaa, että kirkkoherrat yksistään jäisiwät niistä asioista keskustelemaan ja päättämään.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 54 n:roon.)

„Hywä Dawis", sanoi Miß Maryon, „mikä nyt on? miss' on weljeni".

Minä juttelin hänelle asian ja missä hänen weljensä oli.

„Jumal' auttakoon", huusi hän, lyöden käsiään yhteen ja katsellen ylöspäin — hän oli nyt aiwan likellä minua ja näytti todellakin hywin suloiselta; „weljeni ei ole wielä tarpeeksi toipunut kiwustansa, hän ei ole wielä niin woimissa, että kestäisi tämmöistä retkeä".

„Jos olisitte häntä nähneet, Miß", sanoin hänelle, „niinkuin minä hänen näin wapaehtoisesti tarjoutuwan tähän yritykseen, olisitte warmaankin tulleet tuntemaan, että henkensä on tarpeeksi woimakas mihinkä retkeen hywänsä. Henkensä tulee kannattamaan hänen ruumiinsa, mihin waan welwollisuus häntä kutsuu. Se tulee aina kannattamaan hänet kunnia-rikkaasen elämään tai urhoolliseen kuolemaan".

„Jumala siunatkoon Teitä", sanoi Miß Maryon, koskien minun käsiwarteeni; — „minä tiedän sen. Jumala siunatkoon Teitä".

Rouwa Belltott sillä wälin wapisi waan eikä sanonut mitään. He seisoiwat wielä kuuntelemassa ja katselemassa merellepäin, kun wahtimuutos jo oli tapahtunut. Ympärillä pimeni pimenemistään. Minä pyysin, että soisiwat minun wiedä heidät takaisin. Miß Maryon kiitti minua, nojasi käsiwartensa käsiwarteeni, ja minä saatoin heidät pois rannalta. Nyt on minun tekeminen tunnustus, joka tulee kuulumaan kummalliselta. Kun olin heidät jättänyt, laskeusin alas rannalle, peitin kaswoni, ja itkin ensi kerran siitä aiasta saakka, jolloin olin poika-nulikkana peloittanut harakoita Snorridge-Bottom'issa, — itkin ajatellessani, mikä köyhä, tietämätön ja alhainen pestattu sotamies raukka minä olin.

Tämä kesti ainoastaan noin puolen minuuttia. Mies ei woi aina wallita itseänsä, ja tämä kesti ainoastaan noin puolen minuuttia. Sitten nousin ylös ja menin makuu-majaani, ja käärin itseni koikkamattooni. Siinä nyt uuwuin uneen, silmä-ripset kastuneina ja sydän niin kipeän kipeänä, aiwan niin kuin usein ennen lapsena ollessani, kun minua oli tawallista pahemmin pidelty.

Minä nukuin (kuten lapsikin sellaisessa tilassa tekisi) hywin makoisesti, ja kuitenkin sydämmestä kowin kipeänä nukkuessa. Minä heräsin näistä sanoista: „hän on ankara mies". Heti hyppähdin ulos koikkamatostani tarttuen kiwääriini, ja seisoin siinä jalkeillani, matkien itsekseni mainitut sanat: „hän on ankara mies". Mutta sepä kummallisinta, että oli ikäänkuin olisin nämät sanat lausunut jonkun muun jälkeen ja ikäänkuin olisin niitä kuullessa hämmästynyt.

Niin pian kuin hämmästyksestä toinnuin, menin ulos makuu-majasta ja astuin sinne, missä wartia seisoi. Clarker huusi: „Ken käy?" „Hywä ystäwä", wastasin. „Gillkö?" sanoi hän, heittäen kiwäärinsä olkapäälle. „On kun onkin", wastasin tähän. „Mitä saakeli sinä te'et ulkona koikkamatostasi", hän arweli. „On liian kuuma nukkua", wastasin; „onko kaikki oikeassa?" „Aiwan", sanoi Clarker, „aiwanpa, kaikki on täällä oikeassa; mikä täällä wäärässä olisi? Kuinka weneiden laita lie, olisit kysynyt.

Täälläpä ei mitään ole. Paitsi tulikärpäset, jotka siellä täällä wälkkywät, ja suurten itikkain yksinäinen loiske weteen, ei ole mitään, joka hiljaisuutta häiritsisi.

Kuu, joka oli luullakseni noussut noin puolen tuntia sitten, lewitti nyt walonsa meren ylitse. Kun Clarker puhui näin, kaswot käntyneenä merta kohden, ja minä katselin maallepäin, laskin äkkiä oikean käteni hänen rintansa päälle ja sanoin: „älä liiku, älä käänny, älä päästä hiiskausta. Oletkos milloinkaan nähnyt Maltalaisen kaswot täällä?"

„En, mitä sillä tarkoitat?" kysyi hän, töllistellen minuun.

„Noh, et myöskään englantilaista naamaa, silmäpuolena ja plaastari-lappu poikki nenän?"

„En, mikä sinua waiwaa? Mitäs kaikella tällä tarkoitat?"

Minäpä taas olin molemman nähnyt katselewan meitä kokoapuun takaa, jota kuuwalo yht'äkkiä oli walaissut. Olin nähnyt Sambo luutsin, toinen käsi puuta wasten, wetäwän heidät takasin pimeään warjoon. Olin nähnyt heidän paljastettuin miekkainsa tuikkiwan ja wälkkywän, ikäänkuin kuunsäteet wienon tuulen liikahuttamalla wedenpinnalla. Kaiken tämän olin nähnyt silmänräpäyksessä. Ja silmänräpäyk-

sessä oiwalsin, että ilmoitusmerkit merioswojen liikunnosta mannermaalla oli ainoastaan ollut waletemppu ja kuje; että wuoto-reikä oli tehty sotapurteemme juuri sitä warten, että se saataisiin kelwottomaksi; että weneet oliwat pois houkuteltuja, jotta saari jäisi olemaan ilman suojeluksetta; että merioswot oliwat jotakin salatietä astuneet maalle; ja että Kristian Yrjö King oli kaksinkertainen pettäjä ja lisäksi riiwattu konna.

Wielä mietin itsekseni samassa silmänräpäyksessä, että Clarker kyllä oli kelpo mies, mutta päästänsä ei aiwan sukkela, ja että kersantti Drooce, jolla oli paljoa älykkäämpi pää, oli aiwan likellä. Clarkerille en sanonut kuin: „pelkään tulleemme petetyiksi. Käännä selkäs merelle päin suoraan kuutamaa kohden, ja pidä silmällä tuo kokoa-puu wastapäätäsi. Kiwääri sille kohden, ihmis-rinnan tasalle! Jokos oikeassa?"

„Jo oikeassa!" wastasi Charker, kääntyen samassa tuokiossa, ja asettuen asemaansa rautaisella innolla. „Ja oikeassa ei ole wäärässä. Onkosta, Gill?"

Muutamissa tuokioissa olin juossut kersantti Droocen makuu-majalle. Hänpä nukkui, sikeästi niinkuin ainakin, ja sentähden minun täytyi käsin häntä herättää. Kohta kun koskin häneen, hän ryntäsi ulos koikkamatostansa ja karkasi minuun kiini niinkuin tiikeri.

Minun oli hänen kanssaan kowin taistelemista saadakseni häntä selwäksi. Hengestyneenä (sillä hän puski minua rintaa wastaan) minä hänelle selitin: „kersantti, minä olen Gill Dawis! petosta! roswot saaressa!"

Nämät wiime sanat saattoiwat häntä järkiinsä ja hän päästi minut käsistään. „Olen nyt ikään nähnyt heitä kaksi", sanoin. Ja sitten juttelin hänelle, mitä olin jutellut Harry Clarker'ille.

Hänen sotilasluontoinen, waikka tirannillinen, päänsä selweni heti paikalla. Hän ei tuhlannut sanaakaan sen enempää, joka olisi edes osoittanut jotakin hämmästystä. „Käske wahdin", sanoi hän, „hiljakseen peräytyä linnaan. (Linnaksi hän kutsui tuon ympäryskehän, waikka ei se juuri paljon ollut linnantapainen). Sitten laita itsesi linnaan niin pian kuin pääset, herätä siellä jok'ikinen sielu ja sulje portit. Tahdon tuoda sinne sisälle kaikki ne, jotka owat tuolla Wartiamäellä. Jos tulemme piiritetyksi, ennenkuin woimme yhtyä teihin, niin täytyy teidän rynnätä ulos ja jos mahdollista raiwata meille tie. Tunnus-sana meidän miehille on: „waimot ja lapset!"

Hän lensi pois ikäänkuin tuulen ajama tuli kuiwassa kulossa. Hän herätti ne seitsemän miestä, jotka tänä yönä eiwät olleet palweluksessa, ja wei heidät tulisella wauhdilla mukaansa, ennenkuin wielä tietäneet, oliwatko hereillä wai ei. Minä wein käskyn Clarkerille ja riensin linnaan semmoisella wauhdilla, ett'en ole sinä ilmoisna ikänä niin kepeästi jalkojani liikuttanut, en edes unennäössäkään.

(Jatketaan).

Seka-sanomia.

Suomenkieli ulkomaan sanomissa. „National-Zeitung" nimisessä saksalaisessa sanomassa kerrotaan Helsingistä seuraawaa: „waltiopäiwähdotukset owat sikäläisten (suomalaisten) sanomain mukaan niin edistyneet, että he wähän ajan sisällä kaikki woidaan keisarin eteen asettaa. Joukko niistä owat jo Pietarista takaisin tulleet Helsingissä suomeksi käännettäwiksi ja kirjapainon kautta ulosannettawaksi. Waltiopäiwän keskustelut tulewat, kuten kuuluu, suomen kielellä pidettäwiksi, niin kuin yleensä wenäläinen hallitus joku aika sitten on ruwennut hywin paljon suomen kieltä suosittelemaan ja koroittamaan ruotsin kielen wahingoksi, joka kieli muutoin Suomessa on siwistyneiden yleinen kieli". — National-Zeitung itse tai lehden korrespondentti Helsingissä ei nä'y tietäwän sen, että wenäläisellä hallituksella ei ole Suomenkielen eikä liioin muiden suomalaisten olojen kanssa mitään tekemistä. Että taas suomalainen hallitus liioin paljon suomenkieltä suosittelisi ja päällisekši koettaisi koroittaa sitä ruotsinkielen wahingoksi, ei taida juuri kukaan uskoa, joka on asiat wähän likemmältä katsellut.

Lord Cliwen rahasto. Wuonna 1765 sai mainio Lord Cliwe, Englannin Itä-intialaisen wallan perustaja, sikäläiseltä „Bengalin Nabob'ilta Suur-Mogulin alla", Mir Dshaffir'ilta, testamentillä noin 60,000 puntaa, jolla summalla hän w. 1770 perusti rahaston sotamieswanhusten ja heidän perillistensä awuksi Itä-intialaisen komppanian palweluksessa, kuitenkin lisäten sen määräyksen, että jos joskus maailmassa komppania herkeisi, rahasto menisi takaisin hänen perillisilleen. Tämä tapaus on nyt 90 wuoden perästä käynyt toteen; Cliwen perilliset owatkin tästä syystä la'illisessa järjestyksessä hakeneet ulos oikeutensa, ja Englannin Ylihuone ylimmäisenä tuomio-istuimena on langettanut tuomion heidän eduksi.

Kirjewaihto.

Lähettäjän N. M—a'n kirjoitus Lahjoitus-maista Wiipurin läänissä on sopiwassa tilassa otettawa lehteen.

Laillisia Ilmoituksia.

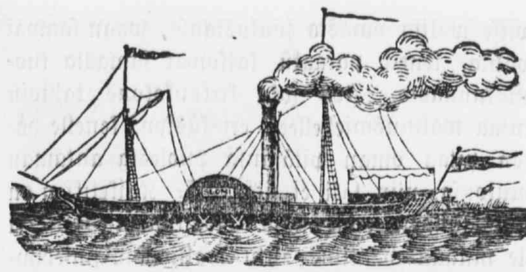
H. M. Keisari on wiime toukokuun 9 (21) p:nä arm. nimittänyt wuoriherra Hj. Furuhjelm'in K. K. P. Stanislaon tähdistön 2:sen luokan ritariksi.

Yksityisten Ilmoituksia.

Sitte kuin täällä olewan Säästörahaston päämiehet, tänä päiwänä pidetyssä yleisessä kokouksessa, owat päättäneet ensitulewan wuoden alusta alkaen nostaa korko säästörahastoon asetetuille rahoille wiidestä kuuteen sadalta wuoteensa, olkoon sitä yleisesti ilmoitettu, käskyllä asianomaisille lainaajille, jotka toiwowat edespäin pitää säästörahastosta saatuja lainojansa, että he ennen tulewan marraskuun kuluttua säästörahastoon lähettäwät erinäiset, karttapaperille kirjoitetut kirjoitukset, joissa niin hywin he itse kuin myös kaikki heidän takausmiehensä sitowat yllämainitusta ajasta saakka wastaamaan siten nostetusta korosta, uhalla että, tämän laiminlyötyä, laina wälttämättömästi heti maksettawiksi ilmoitetaan ja uloshaetaan. Helsingin säästörahastosta 4 p. kesäk. 1863.

Wiran puolesta:

Theodor Sederholm.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 7 r. tynnyri.	Taale 5—7 k. korttieri.
Ruisjauhot 57—59 k. *L.*	Munatiu 25 k.
Ohrakrynnit 30—32 k. kappa.	Kananpojat 35—40 k. pari.
Kaurat 3: 30—3: 50 tynnyri.	Tuoreet lahnat 7—8 k. *ct.*
Kaurakrynnit 35 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 8—7 k. *ct.*
Perunat 10—12 k. kappa.	Tuoreet hauet 8—7 k. *ct.*
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 15 k. *L.*	Tuoreita silakoita 28 k. kappa.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 *L.*	Suolattua siika 11 k. *ct.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 *L.*	Suolattua lohta 16—18 k. *ct.*
Wasikan-liha 1: 50—1: 90 k. *L.*	Suolatut lahnat 5 k. *ct.*
Tuoretta sian-lihaa 2 r. *L.*	Suolattuja silakoita 45—50 k. *L.*
Palwattua samaa 3 r. *L.*	Suolattua kilohailea 65—70 k. *L.*
Tuoretta woita 18—16 k. *ct.*	Terwaa 4: 25—5 r. tynnyri.
Ruoka-woi 3: 3—40 k. *L.*	Koiwu-halkoja 4 r. syli.
Maito 5—7 k. k:nu.	Mänty-halkoja 2 r. 80 k. syli.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2 r. 40 k. syli.
	Wiina 1 r. kannu.
	Heinät 12—16 k. *L.*

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 56. **Tuorstaina 16 p:nä Heinäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen ja ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Snellman.

Kollehti lankee seurakunnan wirkaa-tekewälle lukkarille.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Heinäk. 16 p. Katujen, torien, porttien, aitausten y. m. tarkastus 1:sä kaupungin osassa.

" k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Heinäk. 17 p. Samanlainen tarkastus 2:sessa kaupungin-osassa.

" k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Lauantaina.

Heinäk. 18 p. Huutokauppa pakkahuoneessa kahdesta waimowäen kapasta.

Sunnuntaina.

Heinäk. 19 p. k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Yli-opiston kirjasto pidetään auki joka tiistai ja tuorstai k:lo 11—1 päiwällä.

Helsingistä.

Historiallisia Todistuskappaleita. Suomen waltioministeri-sihtierille on annettu tieto siitä, että lakiministeristön arkistossa Moskowassa säilytetään suuri joukko historiallisia todistuskappaleita, koskewia Wiipurin lääniä, ennen tämän läänin yhdistämistä Suomenmaahan. Tämän johdosta on pyydetty saada nämät todistuskappaleet mainitusta arkistosta Suomen senaattiin. Tähän on tullut myöntäwäinen wastaus, jonka tähden yliopiston dosentti, toht. J. E. Waaranen, jolla on matkaraha yleisistä waroista historiallisia tutkimuksia warten Moskowassa, on saanut käskyn wastaanottaa kaikki nämät todistuskappaleet ja lähettää ne suomalaiseen tullijohtokuntaan Pietarissa, jonka tulee toimittaa niiden lähettämistä tänne. Mainitut todistuskappaleet sisältäwät lakiministerin apulaisen kertomuksen mukaan: 1:ksi 499 wihkoa ja 37 tukkua todistuskappaleita, jotka sisältäwät erityisiä etuoikeuksia ja awoimia kirjeitä sekä muita kirjoituksia wero- tulli- kruunun-ylöskanto- ja raha-meno-asioista; sekä 2:ksi 28 päiwäkirjaa („journalia") ja 63 pöytäkirjan- kirjaa kamari-kollegion konttorista sekä 6 tukkua todistuskappaleita, sisältäwiä hallitustoimia Suomen, Liiwinmaan ja Wironmaan suhteen. (F. A. T.)

Rahakursseista alamme, lupauksemme mukaan wiime-numerossa, antaa tästä numerosta alkaen tietoja. Kurssit Helsingin pörsissä määrätään keskiwiikkoina ja lauantaina ja tulewat näiden päiwäin kurssit lehteemme kohta seuraawana tuorstaina ja maanantaina. Me olemme nyt ensi aluksi selwyyden wuoksi niin wähän kuin mahdollista käyttäneet lyhennyksiä. Muutoin saamme wiitata niitä lukijoistamme, joille nämät asiat owat oudot ja jotka haluawat saada niistä likempiä tietoja, Lilius'en „Oppikirjaan yksinkertaisessa kirjanpidossa".

Uutta kirjakaupassa. Kustantaja-yhtiö „Lillja ja kumppanit" Turussa, jo ennen hywin tunnettu ansiollisesta toimestaan olletikkin maamme Suomenkielisessä kirjallisuudessa, on alkanut julkaista suomeksi ne samat kuwat, jotka noin kymmenkunta wuosia sitten toisen kustantajan toimella ilmestyiwät ruotsiksi nimellä: Finland framstäldt i Teckningar". Se kirja, joka nyt tarjotaan Suomalaiselle lukijalle kantaa nimen: „Kuwia ja Kuwaelmia Suomen Maakunnista", ja ensimäinen äsken ulostullut wihko sisältää 10 kuwaa Satakunnasta, nimittäin: Pori, Koiwulan-lahti (lähellä Tamperetta), Tammerkoski, Pyynikin-wuori (lähellä Tamperetta), Kauniaisten maisema (Karkun pitäjässä), Laukko (Totkijärwen kappelissa), Kauttuan rauta-ruukki (Eurassa), Rauma, Wuojoen kartano (Eurajoella), ja Kyröskoski (Hämeenkyrössä). Teksti tähän wihkoon (jonka hinta on 4 markkaa) on lähtenyt hra A. W. Lindgren'in kädestä ja on siewä, sujuwa ja huwittawainen, wetäen wertoja sille Z. Topelius'en ruotsalaiselle tekstille, mikä wanhasta tunnetaan, mutta tarkkundessa luullaksemme sitä woittaen. Sama kirjoittaja myöskin on walmistanut tekstiä Hämeenmaan wiholle, joka kohdakkoon odotetaan. Sitä wastoin luwataan Pohjanmaan selitys hra J. W. Murman'ilta, Sawon ja Karjalan hra P. Hannikaiselta ja Warsinais-Suomen hra Joh. Aulén'ilta. Kuinka Ahwenan ja Uudenmaan kanssa tehdään ei ole ilmoitettu. Me emme muuta woi kuin suuresti kiittää kirjan kustantajia tästä arwollisesta toimesta. Heidän palkintonsa epäilemättä tulee olemaan lukusat ostajat; sillä monta on, jotka eiwät ole tulleet ostaneeksi wanhaa ruotsinkielistä painosta ja nyt mielellään ottawat tämän suomenkielisen, ja monta on, jotka eiwät muulla kielellä sitä woisi lukea.

Suomen lippu. Kirjakaupassa on nykyään ilmaantunut pieni kirjainen: Om Finlands flagga förslag af Arno. (Suomen lipusta, ehdotus Arnolta). Lukijamme tietäwät, että jo kauwan on pidetty paljon puhetta ominaisesta suomalaisesta lipusta. Tämmöisen lipun tarpeellisuutta on monin tawoin koetettu todeksi näyttää. Ensiksi waatii kansallisuustuntomme sen, että kauppalaiwamme ulkomailla kulkewat suomalaisina eikä wenäläisinä. Toiseksi woisi semmoinen oma kauppalippu — emme tahdo päättää mihinkä määrään — olla suojelukseksi suomalaisille kauppalaiwoille, jos esimerkiksi sota syttyisi. „Dagblad„- sanoma on jo antanut ehdotuksen tämmöiseen lippuun. Tätä wastaan antaa Arno nyt toisen ehdotuksen. Molemmat ehdotukset owat kuwatut kirjan nimilehdelle. Se, mikä mielestämme Arnon kirjasta käy warsin selwäksi, on, ett'ei ainakaan Dagbladin lippu kelpaa. Tila ei salli meidän tällä kertaa luetella niitä wakawia syitä, joidenka nojassa Arno kumoo Dagbladin ehdotuksen, mutta se on ainakin pääsyy, että lippu on ihan pienellä eroituksella aiwan ruotsalainen tai tanskalainen. Tämmöinen skandinawilaisuus on kyllä tarpeeton suomalaisessa lipussa, jonka etewin omaisuus pitää oleman koko maailmalle osoittaa, että olemme erityinen, oma kansa. Mitä Arnon omaan ehdotukseen tulee, pidämme sitä jokseenkin onnistuneena. Wähän enemmän punaa ei kuitenkaan olisi ollut juuri haitaksi. Sillä se kansa, joka ei milloinkaan ole säästänyt punasta wertansa, kärsisi kyllä lipussansakin nähdä wähän enemmän punaa.

(Lähetetty).

Waltiopäiwä-miesten waaleista. Hels. Uutiset owat paljon waiwanneet itseänsä ajattelemalla, mitä miehiä waltiopäiwiin walitaan. Siitä te hywät herrat ette tarwitse päätä paahduttaa. Minä sen seikan Teille selitän parilla sanalla. Ensiksi walitaan, tiedänmä, kaikki ne jotka Waliokunnassa istuiwat, huolimatta, mitä ne siinä oikeastaan toimitti. Toiseksi panee papisto kaikki wanhat kontrahti-rowastinsa liikkeelle; sillä kukahan uskaltaisi heittää niin arwosat ja tähdelliset miehet walitsematta. Eihän papisto koskaan ole näyttänyt kapinallista henkeä esimiehiänsä wastaan. Kolmanneksi kaupungit panewat jonkun pormestarin tai komersin; hantwärkkäriä ei tohdita huutaa, jos halukin olisi. Neljänneksi kaikki wirattomat maajunkkarit toimittawat itsensä suloisilla sanoilla sisään talonpoikien waaliin. — Jokos olen teille selittänyt kylläksi? Kesti.

Toimitus ei ole tahtonut kieltää sijaa ylläolewalta pätkältä, jos emme woikkaan millään lajilla suostua lähettäjän mustaan kuwaukseen tulewista waltiopäiwä-miesten waaleista. Päin wastoin luotamme lujasti siihen, että kukin sääty tulee käsittämään, miten tärkeätä se on, että waltiopäiwiin walitsewat etewimmät jäsenensä, aiwan katsomatta ikä- ja ansiowuosiin. Me kyllä tiedämme, että papistossamme wielä tuo hierarkillinen henki on jokseenkin wallassa. Mutta että se siihen määrään pitäisi papistomme kahleissa, jotta maamme papit tälle riutuwalle muinaisjäännökselle syötteeksi uhraisiwat yleiset isänmaalliset edut, sitä emme usko. Se on jokaisen walitsijamiehen welwollisuus parhaan ymmärryksen ja omantunnon mukaan antaa huutonsa, ja me puolestamme olemme wakuutetut, että maamme walitsijamiehet papistossa owat sillä

yleisen siwistyksen kannalla, että käsittäwät waalitoimen tärkeyttä ja sen mukaan täyttäwät tehtäwänsä, kuten isänmaa sen heiltä täydellä oikeudella woi waatia. — Mitä porwariston waaliin tulee, on se hantwärkkärien oma syy, jos ei ne waalitoimissa walwo etujansa. Me olemme puolestamme täydellisesti wakuutetut, että kaupunkeimme hantwärkkäreissä löytyy miehiä, jotka täyttäisiwät waltiopäiwämiehen siaa yhtä hywin kuin joku kauppaneuwoskin. Sillä, kuten jo olemme koettaneet teroittaa, ei ylhäisyys, rikkaus, wirka-arwo ja ikäwuodet te'e waltiopäiwämiestä; yleisten asiain käsitys ja isänmaallinen henki owat ne omaisuudet, jotka owat oikealle waltiopäiwämiehelle wälttämättömät. Mutta toiselta puolen on myöskin muistaminen, että monikin woi olla taidollinen ja kunnollinen mies, mutta häneltä woi esimerkiksi puuttua se wireys ja into, joka on waltiopäiwämiehelle aiwan tarpeen. Tästäpä onkin luonnollinen seuraus, että moni arwokas mies, joka nauttii säätyläistensä kunnioitusta, ei tule olemaan sopiwa waltiopäiwämieheksi, josko hänellä olisikin tietoja ja muuta kuntoa tarpeeksi. — Talonpoikaissäädyn edusmiesten waalin suhteen olemme jo edellisessä numerossa lausuneet ajatustamme, että se ei suinkaan yleensä olisi suotawa, että talonpoikais-sääty edusmiehikseen walitsisi herrasmiehiä eli „maajunkkaria“, kuten lähettäjä niitä kutsuu. Me tulemme ehkä wielä palaamaan tähän aineesen. Me toiwommekin, ettei Suomen talonpojat kewytmielisesti heitä oikeuttansa olemaan osallisina maamme yleisten asiain johdattamisessa Suomen waltiopäiwillä.

Turun Howi-oikeus ja Talonpoikais-säädyn waali. Tottumattomuus perustus-la'illisiin toimiin on tätä nykyä suuri ei ainoastaan yleisössä waan niissäkin wirkakunnissa, joiden pitäisi nimen-omaan pitämän la'illisuudesta waari. Todistuksen siihen tarjoo meille se äsken ilmestynyt Keis. Turun Howi-oikeuden kulkukirje tuomareille ja niiden siaisille talonpoikaisen waltiopäiwä-waalin suhteen. Muun seassa siinä sanotaan: „ja tulee teidän (nimittäin tuomarien) siis wiipymättä antaa kuulutusten kautta kirkoissa soweliaasen paikkaan kokoonkutsua asian-omaiset tilan-omistajat („lägenhetsinnehafware“) siinä tuomarikunnassa, jossa te tuomari-wiran toimitatte, walitsemaan talonpoikais-säädyn puolesta mainitusta tuomarikunnasta waltuusmiehensä puheen-alaisiin waltiopäiwiin“ j. n. e. (Allekirjoittanut Georg Ad. Thileman). Tämä lausetapa (jos sen paljaaksi lausetawaksi tahtoisimme selittää) poikkee merkillisesti määrään siitä, mitä esm. sama wirkakunta samassa asiassa kirjoitti Helmik. 8 p. 1809. Siinä sanat kuuluiwat: „ja tulee Teidän hänen tuomarikunnassaan kiiruimmasti toimittaa talonpoikais-säädyn waltuusmiehen waali, siinä järjestyksessä kuin wiimeinen Waltiopäiwä-Järjestys ja muut asetukset säätäwät“, j. n. e. Tämä nyt on jotakin wallan toista; sillä asetukset ja käytäntö wuodesta 1789 asti säätäwät, että ääni-oikeudella warustetut tilalliset ensin kokoontuwat pitäjittäin kirkonkokouksiin ja siinä walitsewat waltuusmiehen, ja että toiseksi nämä kirkonkokouksissa walitut waltuusmiehet yhtywät tuomarin määräämään paikkaan ja siinä walitsewat waltiopäiwämiehen. Mutta Turun Howi-oikeus tekee tässä kohden ihka omituisen säännön, käskien kokoonnuttaa kaikki tuomiokunnan asian-omaiset „tilan-omistajat“ (miks'ei: talonpoiat?) yhteen paikkaan. Että Turun Howi-oikeus tässä kohden menee yli oikeutensa, astuu jokaisen silmiin, joka on lukenut Wahwistuksen Talonpojiston wapauksille wuodelta 1789, sen 3 §: Waali toimitetaan manttaalilukuun mukaan ja witäjäin waltuusmiehiltä kihlakunnan tuomarin edessä“. — Siis Perustuslaki yhdellä puolella ja Turun Howi-oikeus toisella!

Kummanka käskyä pitää siis noudattaman? — Wastaus on, että Howi-oikeuden käsky on woimaton, missä se lakia rikkoo, ja ainoastaan silloin woimallinen, kun se lakia noudattaa. Ne waltiopäiwämiehet, jotka Howi-oikeuden säännön mukaan walittaisiin, tulisiwat warmaankin hylättäwiksi, jos ei ennen niin tänne tultuaan säädyn päätöksellä. Ja siihen kyllä olisi syytäkin, sillä harwat walitsijat saattaisiwat tulla waali-oikeuttansa harjoittamaan, jos heidän täytyisi kaikkien koko tuomarikunnasta kokoontua yhteen paikkaan. Hywä tilaisuus sillä tawoin tulisi kaikemmoisille pienille juoneille ja syrjä-tempuille.

Olemme kuulleet sanottawan, että papit odottawat käskyä, ennenkuin aikowat pitää kirkonkokoukset talonpoikaista waalia warten. Tämä on heiltä erehdys; sillä semmoisissa asioissa pitää jokaisen tietämän tehtäwänsä itsestään. Ellei papit itsestään kuuluta kirkonkokousta kokoon, on talonpoikien käyminen sitä waatimassa. Asia jo alkaa kiirettä waatia.

„Tähti“ antaa wiime numerossansa meille muutamia neuwoja kirjoitus-kielemme suhteen. Ensiksi pahaksuu se niitä muukalaisia sanoja, jotka me muka olemme suomenkieleen istuttaneet. Meistä ei ole se miksikään haitaksi kielelle, jos silloin muukalaisiakin sanoja käytetään ja istutetaan kieleen, kuin ei löydy eikä woida helposti sepittää suomalaisia sanoja, jotka wastaisiwat merkittäwäin asiain merkitykseen. Sillä semmoisesta kankeasti sepitetystä suomenkielisestä sanasta ymmärtää „umpisuomalainen“ yhtä wähän kuin wieraasta sanasta itse merkittäwää asiaa. Ei mitään kieltä — nimittäin siwistynyttä kieltä — löydy koko maailmassa, jonka ei ole täytynyt lainata aiwan ko'olta sanoja muista kielistä. Me emme ollenkaan nä'e sitä tarpeelliseksi, että Suomenkieli tulisi tässä kohden olemaan jonakuna erinomaisena poikkeuksena. „Sanat kielissä“, sanoo eräs kielitutkija, „owat ikään kuin waihtorahat, jotka kulkewat yhdestä maasta toiseen“. Sanat eiwät te'e kielten omituisuutta, tämä on haettawa itse kielten lause-opillisesta rakennuksesta. Tästä syystä, emme woi myöntää, että kielemme siitä tärweltyy, jos siinä muukalaisetkin sanat woittawat kansalaisoikeuden, päin wastoin woittaa kieli sillä aiwan paljon lauseiden tarkkuudessa. Me emme tällä tahdo sanotuksi, ett'ei Uutiset ole mahdollisesti liiaksi paljon näitä muukalaisia sanoja käyttäneet. Sillä kohtuutta on tässä niinkuin muussakin noudatettawaa. — Tähti sitten luettelee muutamia lehtemme edellisissä numeroissa löytywiä kieliwirheitä. Suuren osan näistä on Tähti löytänyt eräästä meille lähetetystä kirjoituksesta, joka meille tuli niin ihan täynnä kieliwirheitä, että siinä oli melkein joka sanassa joku wika. Korjauksen jälkeen jälille-jääneet wirheet eiwät siis ole toimituksen käsi-alaa, jos lankeawatkin sen edeswastaukselle, kun se muka on niitä lehteen päästänyt. Muutamia lauseita, jotka Tähti wäittää wirheellisiksi, emme woi semmoisiksi myöntää; esim. „waltiopäiwissä“ — päiwä ei tässä merkitse aikaa — „teko-asia“ y. m. Kiistan näistä säästämme tällä erää, kun meillä tähän aikaan on tärkeämpää ajateltawaa kuin kieli-wirheitä. Me tahdomme ainoastaan lopuksi tehdä Tähdelle sen ystäwällisen muistutuksen, että kun se näin astuu kieliopilliselle tuomio-istuimelle, pitäisi sen itse harjoittaman jotensakin wirheetöntä kieltä. Se ei suinkaan ole liiaksi pyydetty, että se ainakin siinä numerossa, missä se suurimmalla kauhistuksella luettelee meidän wirheitä, olisi itse kokenut semmoisia karttaa. Mutta juuri tässä numerossa — muita ei meillä ole käsillä — löytyy aika kolahuksia kieli-opille ja — mikä wielä pahempi on — myös ajatus-opilliselle kirjoitustawalle. Tähden mietittäwäksi annamme muutamia esimerkkiä: „ainoastaan koulu-huone sanotaan olleen palowakuutetun „pitää oleman: palowakuutettu. „Wenäjän puoliset lehdet kertowat aina Puolalaisten puolelta kaatuwan suuret joukot“ pitää oleman: suurten joukkojen. „Ei tahdota hyljätä pois itseä kristillisyyttä“ pitää oleman: itse kristillisyyttä eli kristillisyyttä itseä. „Näkyy teidän tahowan“ ei ole suomea. Seuraawilta lauseilta puuttuu ajatuksen johtoa: „Kapinallisilla onkin nyt suurempi luottamus Ranskan keisariin, koska hän Amerikassa on walloittanut Pueblan kaupungin, niin luulewat hänen nyt woimakkaammin rupeewan heidän apuunsa“. Ja wielä: „Rahwasta olemme myös tahtoneet sydämiämme rohkeudella ja toiwolla kohtaamaan tulewia päiwiä“. Mitä se on olewanansa? — Ei, Tähtiseni, sinun on wielä kieliopin ja erittäinkin ajatusopin perusteita tutkittawana.

Heinäk. 15 p. Ilmat, jotka wiime wiikolla oliwat erinomaisen helteisiä, owat taas käyneet wilpoisemmiksi. Sade ja ukkonen owat tuoneet meille ilman-waihetusta.

Täällä Helsingissä on kaikkien odotus kääntynyt pian tapahtuwaan keisarin käyntiin. Komitea on walittu, jolle on annettu toimeksi tehdä walmistuksia Suuriruhtinaamme wastaanottamista warten. Satamaan laitetaan laituri, johon keisarin höyrylaiwa on laskewa maalle; teaterin-raunioiden etupuoli peitetään lautaisella warjostimella, johon sitten toimitetaan kaikenmoisia koristuksia, keisarillinen palatsi maalataan ja siiwotaan kaikin tawoin. Useista Uusmaan pitäjistä kuuluu, että niistä aiwotaan lähettää lähettiläs-miehistöjä Hänen Majesteettinsa luoksi Hänelle tänne tultuaan alamaista kunnioitustansa osoittamaan. Niinkuin tawallisesti kuuluu nytkin sen ohessa paljon wirallista liehumista olewan liikkeelle.

Warma tieto on tullut siitä, että toht. Ahlqwist on heinäk. 9 p. nimitetty Suomen kielen ja kirjallisuuden prowessoriksi. Herra Ahlqwist on ensimäinen Suomen kielen prowessori, joka on saanut keisarillisen waltuuden wirkaansa.

Sotawarustukset jatketaan täällä suurella innolla. Patteria rakennetaan joka haaralle.

Ulkomaalta.

Wastaukset Pietarista kuuluwat rauhallisilta. Ne lähetetään heinäkuun keskipaikoilla. — Kansallishallitus Warsowassa on kiertokirjeellä ilmoittanut, että se rupee rauhanhieromisiin ainoastaan sillä ehdolla, että se tunnustetaan edustawaksi wapaata waltakuntaa. — Kreikassa on kapina suuren werenwuodatuksen jälkeen tauotettu. Uusi ministeristö on asetettu. — Suurempi osa Georgiata ja Wenäjän armeniata owat täydessä kapinassa Wenäläisiä wastaan. Se kuuluu jo olewan kukistettuna.

Sotaako wai rauhaa Suomenmaalle.

Olemme luwanneet antaa suomennettuna muutamat etewimmät kappaleet tän-nimisestä kirjoituksesta wiime Litteraturblad'issa. Että kääntäjä-wirka ei ole warsin helppo, pyydämme lukijan suosiollisesti muistaa. Tilamme ahtaus pakoittaa meidät jättämään pois yhtä ja toista, joka ei wälttämättömästi kuulu asian käsittämiseen. Alku kuuluu:

Kun hirweällä kewytmielisyydellä isänmaan tulewaisuutta usealta haaralta annetaan alttiiksi, pitäisi oleman jokaisen rehellisen miehen welwollisuus, woimiansa myöten estää nuo uhkaawat onnettomuudet.

Uskoen, että sanani tulewat maamiehilleni walaisemaan maan nykyistä tilaa, minä ne kirjoitan. Semmoisia löytyy, jotka tulewat selittämään niitä lähteneiksi tuosta tai tästä kunnottomasta tarkoituksesta. Mutta näiden alhainen mielenlaatu ei ole estäwä kunniallisia miehiä uskomasta, että olen lausunut sen, minkä totena pidän.

Maan nykyinen tila on lyhyesti seuraawa:

Sota tai rauha owat epä-tiedossa: jos sota tulee, on Suomen rannikkojen sulkeminen warma; josko wihollisia maahan karkaa wai ei, on epä-tietoista.

Näin asiain ollessa, mainitaan Suomen kansa kaikissa Euroopan sanomissa semmoiseksi kansaksi, joka ei ainoastaan toiwo sotaa ja siitä onneansa odottaa, waan myöskin on walmis kapinaan, yhtyäksensä wihollisten kanssa.

Nämä lauseet Suomen kansasta owat ensin julkaistut kirjeiden kautta täältä Suomesta Ruotsin sanomiin ja entisten, nyt Ruotsissa asuwain, Suomalaisten puheilla ja kirjoituksilla. Muun Euroopan sanomakirjallisuus on ne ottanut palstoihinsa ja, niinkuin tawallisesti, enemmin tai wähemmin niitä lisäksi koristellut.

Tapaukset itse Suomessa, nimittäin adressitapaukset ja meidän omien sanomaimme käytös, owat antaneet näille lauseille wahwistusta. Jokainen isänmaan-ystäwä tietää, että tämä wahwistus on ainoastaan ulko-näköä. Ulkomailla se kuitenkin on waikuttanut samaa, kuin jos se todellinen olisi.

Näin asiain ollessa, ei kukaan woi ihmetellä, **jos** Wenäjässäkin on lewinnut tämä luulo Suomen kansan taipumuksesta, rupeamaan — sodan tullessa ja maalle-menon tänne tapahtuessa — ilmi-kapinaan mennäksensä Wenäjän wihollisten puolelle, ja **jos** ne Wenäjän sotajoukot, jotka nyt marssiwat maahamme, tulewat tänne sillä luulolla, että owat keskellä kapinan-mielistä wäestöä.

Tämä on tätä nykyä maamme tila. Se on kauhistuttawainen. Ne, jotka owat sen luoneet, owat wetäneet päällensä edeswastauksen, jonka heiltä tulewaisuus on ottawa ulos. Mutta myös kaikki nekin, jotka eiwät mitään te'e sen parantamiseksi, ja wielä enemmin ne, jotka kewytmielisesti sen wahwistawat, tulewat osallisiksi tähän edeswastaukseen".

(Kirjoittaja sitten erittäin muistuttaa, että sensuuri, joka Ruotsin sanomalehtiä tahrailee, kantaa suuren syyn siihen, mikä on tapahtunut. Hän sanoo sen loukkaukseksi Suomen kansaa wastaan, kun sitä estetään lukemasta, mitä senlaiset kuin hrat von Qwanten ja Wetterhoff puhuwat ja kirjoittawat tästä maasta, taikka mitä wapauttamis-lupauksia nuo Ruotsissa käwijät Puolalaiset tuhlaawat tälle köyhälle maalle, taikka mitä kirjeitä heidän wertaisensa Suomessa lähettäwät Ruotsiin sodan sytykkeeksi. Hän lausuu ilonsa siitä, että itse Ruotsalaiset owat nousseet näitä sotahuutoja wastaan, ja toiwoo, että Ruotsi, sen werran kuin se sen omaan etuun sopii, on ottawa Suomen kärsimykset lukuun. Ranska ja Englanti luultawasti eiwät weisi sotajoukkojansa tähän maahan; sillä maa on luonnoltaan waikea walloittaa ja lisäksi liian köyhä ja harwassa asuttu elättämään suurempia armeijoja; talwi, joka sulkee rannikomme, pakoittaisi heidät jo Marraskuussa lähtemään taas tiehensä. Ainoastaan Ruotsin osallisuus sodassa saattaisi tehdä Suomenmaan sotantereeksi).

„**Minun ei tarwitse puhua monta sanaa,** osoittaakseni, mitä onnettomuutta maallemme sodasta syntyisi. Sota on aina häwittäwäinen; se palkitaan ylenneellä kansallis-hengellä, saawutetulla itsenäisyydellä ja woimalla sille kansalle, joka käypi onnellista sotaa. Mutta wähäpätöiselle, waltiollisesti wallan-alaiselle kansalle, niinkuin Suomen on, joka ei omalla ehdollansa waan täytymyksestä sotaan joutuu, siis ei siinä ajaa omaa kansallista asiaansa eikä ole woimallinen määräämään sen päätöstä, — semmoiselle kansalle ei sota woi tuottaa kuin onnettomuutta. Minä en sano, että Suomen kansa, kun se omatta ehdottansa ja woimattaan on nauttinut puolen-wuosisataisen rauhan siunausta, ei olisi welwollinen kantamaan sodankin kuormaa. Mutta tämä ei muuta asian laitaa, että sota sille on ja pysyy ainoastaan onnettomuutena.

Tällä hetkellä olisi sota, jos se ei muuta tekisikkään kuin rannikkojen sulkemista, Suomenmaalle kahdenkertaisen onnetonta. Wielä ei ole se leipä maksettu, jolla iso osa maan wäestöstä on wuoden kuluessa itsensä elättänyt. Wielä ei kukaan tiedä, antaneeko ensi Elokuu mitään eloa. Ainakin se tulee olemaan wähän. Sillä ruis-siemenet wiime syksynä oliwat paljoa wähemmät määrältänsä kuin tawallisesti, ja siitäkin osa on mennyt kadoksiin. Kewätkylwö pohjoisissa lääneissä ei ole warain wähyyden tähden woinut korwata tätä puutetta. Jos nyt wuoden uloswienti estetään, niin jywäin-tuottajat owat häwiämäisillään, ja waltiowaroilla on melkein sama uhka edessä, koska se juuri on uloswienti, jonka pitäisi sille toimittaa takaisen sen lainaksi antamia, ja koska tulli-saaliin herkeäminen tekisi sille mahdottomaksi suorittaa tawallisetkaan waltio-menot. Että suuri osa maan kauppalaiwastoa taas menisi hukkaan, wihollisten wiemisellä tai hätäisen myynnin kautta, se lisää kiweä kantamukselle, warsinkin koska rahapula katowuoden tähden jo on niin suuri, että on onnen kauppa, jos rauhankin kestäessä yksityisten perikato kartetaan. Kurssin ja seteli-rahan aleneminen tuottaa lisää wauriota.

Mutta jos sota asettuisi Suomen manterelle, silloin mitta olisi kukkusilla. Historia meitä opettaa, mitä sodat ennen owat olleet tälle maalle, kun sitä on käyty ainoastaan parilla kymmenellä tuhannella. Jokainen siitä arwaa, mitä sata-tuhantiset sotajoukot tuottawat. Jo Suomenkin sotajoukon alta, kun se w. 1808 kyliin tuli, pakeniwat asukkaat metsiin. Missä nyt heidän asuntonsa tulisi olemaan? Rikkaammassa, tiheämmin asutussa maassa woidaan säännöllisesti tilata waroja sotiwien joukkojen tarpeeksi, — ei semmoisessa maassa, missä warat täytyy ko'ota kapattain ja naulattain kymmenten peninkulmain alalta. Kuitenkin on sodan oikeus se, että sotamiesten ja hewosten pitää elämän, — asukkaat sillä wälin hukkukoot. Sitä oikeutta harjoittaa ystäwä niinkuin wihollinenkin. Sen ohessa lukija tarkastakoon uudesta tuota iso-pränttistä **„jos"** tämän kirjoituksen alussa.

Ruotsalainen sotajoukko Suomen manterella! — se olisi weljes-sotaa. Mitä sielun-silpouksia niin onneton kohtaus tuottaisi, ei ole wähemmäksi arwosteltawa, kuin ne waarat, joihin tämmöinen sota, enemmin kuin tawallinen miekanmelske, syöksisi köyhän isänmaamme. Kaikki sanomat, että Ruotsalaiset kauhistuwat semmoista sotaa, nostawat jokaisen jalomielisen Suomalaisen rinnasta ahdistawaisen painon. Ne Suomalaiset ja entiset Suomalaiset, jotka kehoittawat semmoiseen sotaan, eiwät ansaitse kutsuttaa Ruotsalaisiksi eikä Suomalaisiksi".

(Jatketaan.)

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 55 n:roon.)

Portti ei ollut suljettuna eikä ollut sulkeemusneuwot juuri kehuttawia; ainoastaan kaksinkertaiset puiset telkimet, kehnon-laiset witjat ja huono lukku; siinä kaikki. Näillä suljin portin niin hywin kuin semmoisilla kaluilla, parina minuuttina kahden käden awulla, oli mahdollista. Sitten riensin siihen rakennuksen osaan, jossa Miß Maryon asui. Minä huusin hänen nimeään, siksi että hän itse wastasi. Sitten huusin korkealla äänellä kaikki ne nimet, joita tunsin: — Rouwa Macey (Miß Maryonin naitu sisar), Herra Macey, Rouwa Venning, Herra ja Rouwa Fisher, myös Herra ja Rouwa Pordage. Sen jälkeen huudahdin: kaikki miehet täällä, nouskaa ylös puolustamaan paikkaa. Me olemme petetyt; roswot mailla! Hätä käsissä!

Kun tämä kauhistawa sana: roswot kuului, syntyi poru ja waikeroiminen joka paikassa, sillä nämät raakalaiset oliwat näillä wesillä semmoisia tekoja tehneet, joita ei milloinkaan kirjoittamalla woi kertoa ja joita tuskin hirweää ajatellakkaan. Pian kimalteli kynttilänwalo yhdessä akkunassa, jopa toisessakin ja pian se lewisi joka akkunaan. Eipä aikaakaan, niin tuli miehiä, waimoja ja lapsia rientäen nelikulmaiseen pihaan. Silloinkin tarkastelin itsekseni kaikkia niitä esineitä, jotka liikkuiwat silmäini edessä. Minä huomaitsin Rouwa Macey'n tulewan minua kohtaan ja kantawan kaikki hänen kolme lastansa yhdessä tukussa. Huomaitsin wielä Herra Pordagen kowimmassa pelästyksessä ja turhaan koettawan saada wirkawaltaisen takkinsa yllensä; myös Herra Kittenin suurimmalla kunnioituksella sitowan niistimensä Rouwa Pordagen yömyssyn päällä. Huomaitsinpa Rouwa Belltottin juoksewan ja parkuwan ja wiimein kowimmassa wapistuksessa waipuwan maahan yhteen myttyyn. Mutta suurimmalla mielihywällä huomaitsin, millä rohkeilla silmäniskuilla nuo aarnion miehet, joita olin luullut hienoiksi herroiksi, kokoontuiwat ympärilleni, tuoden mukaansa ne aseet, mitkä heillä oli, yhtä rohkeina ja kylmä-mielisinä kuin suinkin minä itsekin.

Koska Herra Macey oli etewin mies joukossa, niin hänellenpä kertoelin, mitenkä kolme miestä wartiawäestä pitäisi tuossa paikassa oleman portilla, elleiwät siellä jo olleet, ja mitenkä kersantti Drooce seitsemän miehen kanssa oli lähtenyt noutamaan niitä, jotka wielä oliwat ulkona. Sen jälkeen pyysin hänen hartaasti ei milloinkaan uskoa ketään Samboa ja yli kaiken lähettää Kristian Yrjö King'in kaiken maailman tietä, jos siihen waan tilaisuutta sattuisi. „Minä tahdon seurata neuwoanne, Dawis, aiwan puustawin mukaan", sanoi hän. „Mitä muuta?" wastaukseni oli: „neuwoni olisi nyt, **että tuottaisitte alas semmoisia painawia huonetkaluja ja muuta sälyä, kuin wain irti saadaan, ja että niistä tehtäisiin jonkunmoiset tokeet portin sisäpuolelle**". „**Hywä se**", sanoi **hän;**

„tahdotteko sen tehdyksi?“ „Tahdon mielelläni auttaa Teitä sitä tekemään“, sanoin minä, kunnes päällikköni kersantti Drooce antaa mulle toisia käskyjä“. Hän pudisti kättäni, käski muutamia kumppaniansa minua auttamaan ja riensi itse katsomaan aseita ja ampuma-waroja. Todellakin kelpo wilkas kunnon herra!

Yksi heidän kolmesta pienestä lapsesta oli kuuro ja mykkä. Miß Maryon oli alusta saakka ollut lapsien kanssa, hywäillen ja pukien heitä (pienet raukat, kun oliwat ajetut ylös wuoteistaan) ja luulotteli heitä, että kaikki waan oli jonkunlainen leikki, jotta muutamat nauroiwatkin iloissaan. Minä olin työskennellyt ahkerasti muiden kanssa tokeiden walmistamisessa ja saanut toimeen hywän mukawan rintasuojan portin sisäpuolella. Drooce ja hänen seitsemän miestänsä oliwat tulleet takaisin, tuoden wäen Wartiamäeltä ja teki työtä yhdessä meidän kanssamme. Mutta minä en puhunut niin paljon kuin sanaakaan Droocelle eikä hän liioin puhunut sanaakaan minulle; sillä me olimme molemmat liiaksi työn-innossa. Rinta-warustus oli nyt walmis, ja minä nä'in Miß Maryonin wieressäni, kantawan lapsen sylissään. Musta tukkansa oli nauhalla sidottu kiinni päänsä ympärillä. Tämä tukka oli hywin tuuhea ja se näytti nyt, hät'hätää kiinnipantuna, paljoa kauniimmalta ja somemmalta kuin sen olin nähnyt tarkasti siiwottuna. Hän oli hywin waalea, mutta erinomaisen tyyni ja wakawa.

„Hywä Dawis“, sanoi hän, „olen odottanut saadakseni puhua jonkun sanan kanssanne“.

Minä käännyin häneen kohta. Jos olisin saanut kiwääri-kuulan sydämmeeni ja hän olisi seisonut siinä, luulen melkein, että olisin kääntynyt häneen, ennen kaatumistani.

„Tämä pikku raukka“, sanoi hän, suudellen lasta sylissään, joka leikitteli hiustensa kanssa, joita koetteli repiä alas, „tämä raukka ei woi kuulla mitä me puhumme — se ei woi kuulla mitään. Minä luotan teihin niin paljon, että pyydän teidän tehdä minulle lupauksen“.

„Mikä lupaus, miß?“

„Se että minun tapatte, jos meitä woitetaan ja olette aiwan warma, että minua wangitaan“.

„En ole hengissä sitä tekemään. Kuolen teitä puolustaessa, ennenkuin niin pitkälle tulee. Heidän on astuminen ruumiini yli, teihin koskeakseen“.

„Mutta jos olette hengissä, te urhea sotamies“. Ah, kuinka hän minuun katseli. „Jos ette woi minua eläwänä pelastaa roswoista, pelastakaa kuolleena. Luwatkaa mulle se“.

Minä lupasin sen tehdä — tehdä, jos kaikki muut keinot kumoutuisi. Hän tarttui käteeni — kowaan ja karkeaan käteeni — ja nosti sen huulillensa. Hän nosti sen myös lapsen huulille ja lapsi suuteli sitä. Minä luulen, minussa oli puolen miestusinan woimat siitä hetkestä aiwan tappelun loppuun saakka.

(Jatketaan.)

Kurssit.

Suomen Pankki, Heinäk. 15 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 36 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 32 7/8 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo 37 1/8, Pariisi 390, Hampuri 33 1/16, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Heinäk. 15 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 36 15/16, 37 1/8. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 32 7/8, 33 1/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	90 %	93 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: ylimääräinen kamarikirjoittaja A. Mallén konttuorikirjoittajaksi Hämeenlinnan postikonttuoriin; ylimääräinen kamarikirjoittaja T. Nygrén konttuorikirjoittajaksi Helsingin postikonttuoriin.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hippak. Alamaisuudessa noudattaaksensa Suomen senaatin, Keis. M:tin korkiassa nimessä, annettua armollista käskykirjettä kesäkuun 25 p:ltä pappissäädyn edusmiesten waalin pitämisestä yleisille waltiopäiwille, jotka alkawat Helsingissä tulewaan syyskuun 15 p., on tuomiokapituli kiertokirjeellä tämän kuun 2 p. antanut asianomaisille kontrahtiprowasteille käskyn, wiipymättä pitämään mainitut waalit, joista sitte niin pian kuin mahdollista on ja wiimeistäkin ennen tulewan elokuun loppua kapitulille on kertomus annettawa. — Kesäkuun 9 p. on Keis. M:ti antanut läänintohtorin tyttärelle F. G. K. de Besche'lle luwan Hämeenlinnan kaupungissa asettaa erikköis-tyttökoulu, jossa annetaan opetusta uskonnossa, historiassa, maatieteessä, luonnontieteessä, luwunlaskennossa, ranskan, saksan, ruotsin, suomen ja wenäjän kielissä sekä piirustuksessa ja käsitöissä. — **Kuollut:** Laitilan kappalainen wk. M. W. Wahlberg kesäkuun lopulla. — **Wirkawapauden kiwulloisuuden** tähden on saanut Kalwolan kirkkoherra B. A. Skogström tulewan 1 päiwään saakka ja Kyrkslätin pitäjän apul. J. S. Tallqwist syyskuun 1 päiwään tänä wuonna. — **Määrätty:** armowuoden saarnaaja Hattulassa B. A. Konsin lokakuun 1 päiwään asti toimittamaan kirkkoherran wirkaa Kalwolassa; ylioppilas J. J. Tamsén tulewana lukukautena toimittamaan opettajan wirkaa Tampereen alikoulussa; nimitetty kappalainen K. A. K. Moliis syyskuun 1 p:stä toimittamaan kappalaisen wirkaa Ekkerössä, johon wirkaan hän toukokuun 1 p. w. 1864 pääsee wakinaiseksi, ja wälisaarnaaja Ekkerössä K. A. Möller samasta ajasta alkain Korsnäsin kappal. apulaiseksi. — **Haettawana:** kolmannen lisäopettajan wirka Turun alikoulussa, laulunopettajan wirka Kaskisten alikoulussa, sekä wälinaikaset wirantoimitukset Joensuun ja Hämeenlinnan alikouluin lisäopettajan wirassa, 56 päiwän kululla, sekä Sottungan kappalaisen wirka 90 päiwän hakemus-ajalla, kaikki nämät wirat uudestaan hakiain puutteesta. — Uudenkaupungin kappalaisen waalissa kesäkuun 28 p. sai Ikaalisten kirkkoh. apulainen maist. K. A. Mellberg enimmät huudot.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 7 r. tynnyri.	Munatiu 25—28 k.
Ruisjauhot 55 - 58 k. Lei.	Kananpojat 40 k. pari.
Ohrakryynit 30 — 32 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7 k. ei.
Kaurat 3: 30—3: 50 tynnyri.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. ei
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 6—7 k. ei.
Perunat 11—13 k. kappa.	Tuoreita silakoita 50 k. Lei.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. Lei.	Suolattua siika 10—11 k. ei.
Palwattua samaa 1: 20—1: 50 Lei.	Suolattua lohta 16—18 k. ei
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 Lei.	Suolatut lahnat 4—5 k. ei.
Wasikan-liha 1: 50—2 r. Lei.	Suolattuja silakoita 45—50 k. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 k. Lei.	Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Tuoretta woita 16 - 19 k. ei.	Koiwu-halkoja 4: 4—20 syli.
Ruoka-woi 3: 3—40 k. Lei.	Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Maito 5—8 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 40—2: 60 k. syli.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Wiina 95—1 r. kannu.
Taale 5—7 k. korttieri.	Heinät 12—15 k. Lei.
	Oljet 6 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 57. Maanantaina 20 p:nä Heinäkuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Heinäk. 21 p. Katujen, portiien, aitausten y. m. tarkastus 3:ssa kaupungin osassa.
" k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Heinäk. 22 p. k:lo 5 jpp. Urakka-awisioni palokomissionin edessä 3,600 *Lu*:stä timoteus-heiniä.

Tuorstaina.

Heinäk. 23 p. Yllämainittu tarkastus jatketaan 4:ssä kaupungin-osassa.
" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa irt. tawarasta.
" k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awisionikamarissa arentitomteista N:o 10 ja 11.

Helsingistä.

Yliopisto. Maisteri Thiodolf Rein on kesäkuun 13 p:nä määrätty hist. kielopillisen tiedekunnan kuratoriksi tohtori C. G. Estlanderin jälkeen, joka yliopistollisella matkarahalla tulee lähtemään ulkomaille.

Huhu käy uudesta hywin ilahuttawasta senaatorin-nimityksestä. Muutoinkin puhutaan muutamista tärkeistä muutoksista korkeimmassa wirkamiehistösämme.

Ehdotus uuteen ritarihuone-järjestykseen on H. T:n mukaan jaettu aateliston jäsenten wälillä. Se on erään w. 1860 asetetun komitean tekemä. Tässä ehdotuksessa on paljon tärkeitä ja ajanmukaisia muutoksia ehdoteltuna. Mutta hämmästyksettä ei woi lukea 36 pykälettä, jossa määrätään, että ritarihuoneessa ei saada muuta kieltä käyttää kuin ruotsia — siis ei maan omaa kieltä. Näin julkisen ylenkatseen omaa kieltä ja kansallisuutta wastaan ei luulisi enään löytywän. „Abo Underrättelser" 82 n:ssansa tekewät ankaran muistutuksen tästä tämmöisestä tyhmyydestä, joka sulkee pois Suomenkielen Suomen ritarihuoneesta.

Suomen lipusta alkaa kiista kiihtyä. Dagblad, joka jo aikaisin oli sepittänyt ehdotuksen ja sen lewittämiseksi näyttää perustaneen sisällisen lähetyksen, koettaa suurella innolla ja yksipuolisuudella ajaa ehdotuksensa läpitse. Sitä wastaan on tullut pari wasta-ehdotusta, toinen „Undecumque"lta (Z. Topelius'elta) ja toinen nyt äskettäin „Arno"lta. Molemmat owat tehneet hywin perustetuita muistutuksia Dagblad'in ehdotusta wastaan, etenkin sen, että Suomen lippu, Dagbladin ehdottamana, olisi waikea eroittaa Skandinawilaisista. Ruotsin lippu, näet, on sininen pohja ja keltainen risti; Tanskan on punainen pohja ja walkoinen risti; Norjan taas punainen pohja ja sininen walko-reunainen risti. Näistä kolmesta on Dagblad paikannut kokoon oman ehdotuksensa: punainen pohja ja keltainen sini-reunainen risti; — pohja on otettu Tanskan lipusta, risti Ruotsin lipusta, ja tuo sininen reuna ristin ja pohjan wälillä kuuluu Norjan ristiin ja Ruotsin pohjaan. Taitawammin ei meitä tosiaan woisi sekoittaa Skandinawian kansoja yhteen! — Z. T:n ehdotus on: walkoinen pohja, sen päällä sininen wino-kaista, joka menee warren-puoliselta ylikulmalta ulkopuoliselle ali-kulmalle, ja nuo kaksi muuta kulmaa myöskin sinisinä. Arnon ehdotus on sama sillä muutoksella, että wiime-mainitut kulmat tehdään punaisiksi.

Myös näitäkin ehdotuksia wastaan on tehty perustettuja muistutuksia. Ylipäänsä emme soisi, että tämmöinen asia tehtäisiin puolueen-asiaksi, kuten Dagblad'in Skandinawilainen ehdotus sen teke. Ehdotuksia sopii tehdä monenlaisia ja Säädyt Hallituksen kanssa niistä walitkoon. Jos muinaisen Ruotsin-wallan muistoksi tahdotaan lippuumme keltaista wäriä, niin pantakoon kolme raitaa: sininen, keltainen ja punainen. Jos risti katsotaan tarpeelliseksi (Lontoo, Genua ja Sardinia, eikä yksistään Itämeren seudut, kantawat ristin lipuissaan), niin miks'ei punainen kelta- tai wiheriä-reunainen risti sinisen pohjan päällä? Mutta Dagbladin ehdotukseen me puolestamme emme woi suostua.

Kirkolliset komiteat, jotka Turussa pitiwät kokouksiaan owat nyt täksi eräksi lopettaneet keskustelunsa. Komitea Suomalaista Wirsikirjaa warten kuului tutkineen wanhaa wirsikirjaa ja tulleen siihen päätökseen, että sen 414 wirrestä toinen puoli eli 208 ainoastaan keweällä kädellä olisi korjaaminen, että 75 tarwitsisiwat enemmän korjaamista, ja että 130 pitäisi hyljätä ja uusia saman nuotin ja sisällyksen mukaisia siaan toimittaa. Paitsi sitä päätettiin lisätä udeksi jaksoksi (n:osta 415 eteenpäin), mitä kelwollisia wirsiä saataisiin kokoon. Noin kolmen wuoden kuluessa toiwottiin työ walmistuwan.

Uutta kirjakaupassa. Jobin Kirja Hebrean alkukielestä uusi käännös, jossa wanhaa Pyhän Raamatun suomennosta on mahdollisimmasti noudatettu. Pipliasuomennoskomitean ja muiden Raamatun ystäwien tarkasteltawaksi painoon toimittanut Gabr. Geitlin. Hinta 80 penniä.

Dagblad yhä mutkailee noita arwonimityksillä warustetuita herrasmiehiä wastaan. Se tosin käsittää, ett'ei perustus-laeissa ole sillä puolustusta; sillä nämä ainoastaan lausuwat, että talonpoikaisen waltiopäiwä-miehen pitää oleman semmoisen, „joka kihlakunnassa asuu ja taloa pitää, eikä ennen jossakussa muussa Säädyssä tahi wirassa ole ollut. Tässä ei ole arwo-nimityksistä mitään puhetta, niinkuin ei sellaiset nimet myöskään mitään merkitse. Siis on Dagblad yhdellä puolella ja Perustus-la'it toisella! — Hauskaa olisi myöskin tietää Dagblad'in ajatusta kauppaneuwosten oikeudesta tulla Porwarissäätyyn walituksi. Se seikka tosin näyttäisi paljoa enemmin epäilyksen alaiselta.

Waasanimi. Esimerkkinä mikä suuri haitta Waasalaisilla on kaupunkinsa nimen muuttamisesta kertoo Wbl., että erääs Lybekistä Waasaan lähetetty kirje, johon oli kirjoitettu määräpaikaksi: Nikolaistad, oli saanut ensin kulkea ympäri Euroopan ennenkuin se pitkien waellusten jälkeen tuli määräpaikalleen, kaikki siitä syystä ett'ei kukaan tietänyt, että wanha tunnettu Waasa oli muutettu Nikolainkaupungiksi.

Kuinka wiinanpoltto tuottaa woittoa. Mikkelin Wiikko-Sanoma, ja niiden mukaan Helsf. Tidn. sisältäwät tyystän ja siis ansiollisen tilastollisen tutkinnon wiinanpoltosta Heinolan woutikunnassa. Loppupäätös on se, että wiinaa on poltettu 41,475 ruplan edestä, josta toinen puoli on puhdasta woittoa, jolla on saatu ostaa 2,304 mattoa jauhoja. Ihmeellistä woitonkeinoa! Miksi ei kaikki Suomen wiljat poltettu wiinaksi, niin olisi saatu ostaa kaksi wertaa jauhoja, eikä mitään hätää olisi ollutkaan? Mutta harwoinpa enään ihmeitä tapahtuu. Tutkikaamme siis tätä likemmältä.

Tämän wuoden wiljaa poltettiin Heinolan woutikunnassa 2,300 tynneriä. Sen werran siis warat wäheniwät. Mutta niistä saatiin wiinaa sen werran, että sillä woitiin ostaa 4,600 mattoa. Wietiinkö siis tämä wiina Wenäjälle, ja waihetettiinko se siellä jauhoiksi. Jos niin on, emme kiellä woiton tapahtuneen. Mutta walitettawasti ei kannuakaan wiety Wenäjälle, eikä muuallekaan. Talonpojat polttiwat wiinan, ja talonpojat (isommaksi osaksi) joiwat sen. Kaikki 4,600 mattoa oliwat siis ostettawat ennen ja muulla keinolla kootuilla rahoilla. Me sanomme siis: Heinolan woutikunnalle oli tästä poltosta täydellisesti sen werran wahinkoa, kuin wiinaksi wiljaa polttiwat, sillä woutikunnassa löytyi 2,300 tynneriä wähemmän wiljaa. Mutta P., joka poltti sanoo, kuitenkin saaneensa kahdenkertaisen woiton. Keltä se woitto tuli. Tietysti O:lta joka sen osti. Mutta kuka on O. Herrasmiehet kukatiesi? Ei, ne ei suuresti wiinaa kuluta. Talolliset ehkä? Ei, ne polttawat itse. Siis trengit, loiset, kaupunkilaiset. Mutta mitä trengit ja loiset juowat, sen isännät maksawat, saaden huonoa työtä. Entäs kaupunkilaiset? Kaupunkilaisilla, jotka ostawat wiinaa, on se raha liikana, sillä jauhoja täytyy heidän kuitenkin ostaa. Mutta ell'eiwät niillä liika-rahoilla olisi ostaneet wiinaa, niin olisiwat ostaneet jotain muuta. Kukaties erääs kaupunkilainen olisi ostanut uudet saappaat. Suutari olisi niillä rahoilla ostanut housut, j. n. e., mutta wihdoin olisiwat nämät rahat kuitenkin joutuneet maamiehelle ruo-

kawaroista, koska niistä erittäin puute oli. Pää-onnettomuus on wielä se, että ilman epäilemättä isommaksi osaksi tämä luultu woitto wiinasta ei ole edes näytteeksi tullut P:n käsiin. Sillä P. tuhlaa itse wiinansa. Elköön sitä uskottakokaan, että jos kaikki Heinolan woutikunnassa walmistettu wiina olisi kaupaksi wiety, kannusta olisi rupla saatu. Pyydämme tilintekiätä M. W. Sanomissa wielä tutkimaan, kuinka paljon wiinaa on kaupaksi käynyt, kuinka paljon polttajien juoma, niin paraiten huomaa onko edes talollisille woittoa. Etä se maalle on häwiöksi, kun hätäwuonna 2,300 t. poltetaan, huomannee jokainen.

Suotawa olisi, ett'eiwät sanomalehdet lewittäisi wääriä luuloja.

Wangit Wiaporin linnasta lähetetään nyt, samote kuin edellisen sodan aikana, Kuopion lääni-wankihuoneesen säilytettäwiksi. (S:tar.)

Maaseuduilta.

Hämeenkyröstä, heinäkuun alkupuolella. Maawiljeliän toiweet owat jotkitkin kohonneet, kun tämän ihanan suwen waikuttamasta wiljat ylipäänsä paljo sitte kewään owat parantuneet. Kuiwuus kuitenkin rupesi jo kaswuja haittamaan; mutta kaste tuli Luojalta otolliseen aikaan, kun alkoi wähitellen kesäkuun 26 p. sataa, jota kesti wiikon aikaa, kunnes eräänä päiwänä satoi niin runsaasti, että maa kastui läpi.

Oulun ruotu-sotamiehistö marssiwat hiljattain tästä läpitse, ollen yötä täkäläisessä kirkonkylässä. Miehet oliwat hywin pulskia ja woimallisen näköisiä ja ansaitsewat ylistyksen siweästä ja miehullisesta käytöksestänsä. Hauska oli nähdä päällikkyyden ja miehistön keskinäistä wäliä, joka oli ystäwällistä ja osotti miesten puolelta wapaan miehen welwollisuutensa täyttämistä, eikä orjan konttaawaaista nöyryyttä!

Sanoma waltio-päiwäin warmasta tulosta ilahutti meitä suuresti, ei sentähden, että olisimme hetkeäkään epäilleet hallitsian annetun lupauksen täytännöstä muutoin, waan pelkäsimme mahdollisesti näiden keisarikunnan nykyään tärkeäin waltiollisten seikkain estäwän armollista Suuriruhtinastamme noudattamasta Suomalaistensa alamaisia toiweita. Munan H. Kyröläinen.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila. Yleisten waltioasiain suhteen on kaikki wielä odotuksessa. Yhdeltä puolen wakuutetaan, että Wenäjän wastaukset owat aiwan rauhalliset, mutta toiselta puolen kuuluu warsin sotaiselta. Useat hywinkin etewät puoleksi wirralliset lehdet saarnaawat sotaa kiiwaammin kuin ennen. Puolassa jatketaan sotaa samalla tawalla kuin ennen, usein kuitenkin suureksi häwiöksi kapinamiehille, jotka eiwät kuitenkaan nä'y tästä lannistuwan. Useat kapinan johdattajat owat jo joutuneet Wenäläisten käsiin ja tulleet mestatuiksi; niin Padlewski, Frankowski, Sierakowski y. m. Markiisi Wielopolski on saanut wirkawapauden 4 kuukaudeksi eikä kokonaista eroa, kuten ensin luultiin. Warsowan Arkkipispa Felinskin wieminen Pietariin, josta ennen olemme kertoneet, on paljon waikuttanut asettamaan kapinan hengelliselle pohjalle. Yleinen kirkollinen murhe on pispan wangitsemisesta säätty yli koko Puolanmaan. — Kapina Kaukasossa, joka näytti jokseenkin waaralliselta, on jo kukistettu. — Kapina Kreikassa on tasaantunut. Tästä on tiedot wielä hywin wastariitaiset.

Sotaako wai rauhaa Suomenmaalle.

(Jatko ja loppu 56 n:roon.)

(Kirjoittaja osoittaa, että Wenäjän nykyinen waara on kiihoittanut Wenäläisten kansallistuntoa warsin sotaiseksi, ja että siis sota, jos se kerran syttyisi, tulisi luultawasti kestämään monta wuotta).

„Mitä, näin asiain ollessa, samous Suomenmaahan tuottaisi, pitäisi oleman joka miehelle selwä asia. Kesällä olisi meillä wihollinen täällä; talweksi hän taas lähtisi. Sillä ei mikään waltakunta woisi edeltä käsin kuudeksi seitsemäksi kuukaudeksi warustaa 100 tuhatta miestä tarpeellisilla waroilla. Ei mikään hallitus woi olla niin järkeä wailla, että se heittäisi semmoisen sotajoukon wallan awutta puoleksi wuosikaudeksi. Wihollinen, joka meren yli tulee ja wapaasti saa walita paikan, mihin maalle menee, woipi tietysti aina aluksi onnistua. Mutta kuinka onnistuneekin, owat kaikki woitetut edut talwen tultua kadotetut siltä, joka Suomeen samoo. Tieto tästä tuleekin olemaan meidän maamme suojelus, — jos Ruotsi niin tahtoo. Sillä Ruotsalaista sotawäkeä ei warmaankaan tuotaisi muulle rannikolle kuin Suomen. Mutta jos niitä tänne tuodaan, niin tämä on omaa wapaata ehtoamme, — ei tosin Suomen kansan, mutta niiden, jotka owat kutsuneet tänne wiholliset ja sodan, ja niiden, jotka huolimattomuudesta, ymmärtämättömyydestä ja ajattelemattomuudesta owat antaneet näille kewytmielisille, Suomenmaata häpäisewille, sen tulewaisuutta turmelewille wehkeille wahwistusta.

Kun onnettomuudet mainittua laatua uhkaawät isänmaata, silloin on äänettömyyskin rikosta, jos nimittäin lausuttu sana olisi woinut ne poistaa. Ja sepä todella olisi woinut tapahtua. Jos Ruotsalaiset eiwät yhdisty samoamaan maahamme, on warma asia, että Länsiwallat eiwät walitse niin edutonta sota-tanteretta. Ruotsalaisten samous taas riippuu kokonaan siitä, josko yleinen mieli täällä Suomessa luullaan sitä waatiwan wai ei. Mitä Ruotsissa ja muussa Euroopassa luullaan Suomen kansan mielialasta, se tulee päättämään, ei tosin sotaako wai rauhaa, mutta kumminkin sodan laatua. Ja kieltämätöntä on, että taas tämä luulo riippuu siitä, mitä Suomen miehet tekewät tai jättäwät tekemättä, — tässä tapauksessa riippuu siitä, mitä mielen-lausuntoa he tässä maassa julkaisewat".

(Kirjoittaja osoittaa, että maamme sanomalehdet owat tehneet kowin wähän ilmoittaaksensa maan yleistä mieltä. Sen ehdotuksen, minkä muutamat owat esittäneet, että muka Suomenmaan pitäisi oleman koskemattomana rauhan-alana sotiwien waltojen wälillä, katsoo kirjoittaja mahdottomaksi; siihen ei muka Wenäjän wihollisest suostuisi. Mitä muutamat suomenkieliset lehdet owat lausuneet yhdistymistä wastaan Ruotsin ja Skandinawian kanssa, kerrotaan lyhyesti. Skandinawinen Suomi olisi aina, Napoleonin sanain mukaan, Wenäjän „asemallinen wihollinen", jota Wenäjän täytyisi oman turwallisuutensa tähden alinomaa häiritä).

„Mutta mitä sowituksia yksi tai toinen uneksinee, on se warma, että kansa, joka pyytäisi tulewaisuuttansa sodan waiheista, woimatta sen menoa ainoalla sormellansakaan johdattaa, olisi kewytmielinen sukukunta, jonka tulewaisuus olisi kewytmielisen — perikato ja äkki-kuolema. Ja kuitenkin on tämä kewytmielisyys woinut kotimaisessakin sanomakirjallisuudessa ottaa puheenwuoroa.

Senpä minä, jos sen woisin, tahtoisin lähtemättömäksi teroittaa kansala'steni wakuutukseen että kansakunnan pitää luottaman ainoastaan itseensä.

Semmoinen wakuutus sisältää, ett'ei kansakunnan pidä pyytämän eikä tawoittaman muuta, kuin mitä sen omat woimat riittäwät sille woittamaan ja säilyttämään.

On kyllä totta, ett'ei mitään niin woimakasta kansaa ole, ett'ei sen täytyisi antautua historiallisen täytymyksen alle, jota se ei woi wallita. Wielä wähemmin on pieni ja heikko kansa siitä wapautettu. Mutta semmoinen saattaa woimansa osoittaa itse antaumisessa: sillä ei minkäänmoisia onnen-waiheita löydy, joita mahtawammaksi se ei woisi kohota, edistymällä omassa itsessään.

Katsellessani ta'a päin niitä kahta-kymmentä wuotta, joina minä sanomakirjoittajana olen tarkemmin seurannut isänmaan yleisiä asioita, olen walmis, sydän liikutettuna kiitollisuudesta Jumalata kohtaan, tunnustamaan, että nämä 20 wuotta sisässään sulkewat niin suuria edistyksiä, että warmaankin, yhtä wähän kuin minä, joku muukaan minun kanssani yht'aikainen on uskaltanut toiwoa niitä eläissään nähdä. Siitä tulewaisuudesta, joka Suomen kansalla nyt on käsissään, on kenties moni uneksinut; mutta se mikä nyt on niin lähellä, on siinä unelmassa ollut etäisessä kaukaisuudessa. Sanoin: Suomen kansalla on tämä tulewaisuus käsissään. Saattaa olla, että aikoja tulee, jotka eiwät näytä yhtä waloisalta. Mutta ne eiwät woi häwittää pois, mitä jo on saawutettu ja woitettu. Katsottakoon ta'a päin, millä se woitettu on, ja opittakoon siitä tie, jolla se on kartutettawa ja säilytettäwä. Jokaiselle, joka tämän lukee, juohtuu kaiketi itsestään mieleen, että se on Suomen nykyisen Hallitsijan jalo oikeuden-tunto ja hywäntahtoisuus, jotka owat jouduttaneet tämän aian iloisia tapauksia. Mutta selwää on, että itse tämä oikeuden-tunto ja hywäntahtoisuus perustaupi waatimusten oikeuteen ja kohtuuteen sekä Suomen kansan aina kaikissa waiheissa noudattamaan la'in ja welwollisuuden mukaiseen käytökseen.

On lisääminen: kirjoitetut hallitus-muodot antawat niinkuin muut la'illiset asiakirjat oikeuksia. Mutta näitä oikeuksia ei käy wetäminen minkään tuomio-istuimen eteen, eikä niitä millään ryöstö-wallalla oteta ulos. Se on wasta harjoitus, käytäntö, nautinto, joka antaa oikeudelle tukewuutta ja kansalle wallan sitä woimissa pitämään. Sillä tawoin se muuttuu paljaasta oikeuttamisesta täysiwaltaiseksi oikeudeksi eli oikeuden-harjoitukseksi kansakunnan teoissa. Kansa ei helposti kadota senlaisia harjoitetuita oikeuksia muulla tawalla kuin juuri sodan kautta. Se kansan tawassa asuwa ja eläwä oikea nauttii sitä waltaa, että ei kenkään helposti uskalla siihen kajota, ja että sitä ainoastaan wuosikymmenen häwitys-työllä käy hajoittaminen. Kuta kalliimmat ne edut owat, joita oikeuttaminen suojelee, sitä enemmin pitää kansakunnan pyrkimän woittamaan sille nautinnon ja harjoituksen pyhitystä.

Mutta olewien olojen tulewaisuus heitettynä sodanmelskeen nojaan, — se on kewytmielisyyttä, jopa olisi mielettömyyttä semmoisen kansan, joka ei itse woi waikuttaa mitään sodan päätökseen. Semmoista saattaa tapahtua ainoastaan missä puolueet owat woineet anastaa kansan asiain johdatusta, ja missä jo tämä teko-

asia todistaa kansan siweydellistä hajousta. Onneton Puola ei ole ainoa esimerkki historiassa semmoisesta kansasta, joka näin on walmistanut perikatonsa. Jokainen kansa, joka sitä esimerkkiä seuraa, woipi olla warma saadaksensa sitä kokea perin-pohjin. Toiselta puolen on nykyisyyden, niinkuin kaikkienkin aikain, historia täynnänsä esimerkkiä, kuinka olewainen oikeus-tila on puolue-taisteluissa hajonnut, waikk'ei ulkonaista sotaa olekkaan ollut, ja kuinka jo woitetut oikeudet sillä tawoin owat kadonneet. Se on järjetön ja wäkinäinen parannus-halu, joka silloin on heittänyt kansan alttiiksi mieliwallalle.

Tällä olen tahtonut osoittaa, missä mielessä myös pienikin kansa wallitsee onnensa. Parannukset, edistys owat tietysti waiheen-alaista, enemmin tai wähemmin suosiwaisten aikakautten wallassa. Näitä määräämään saattaa usein semmoinen kansa olla woimaton, koska mahtawimmatkin kansakunnat siinä saawat taipua ulkonaisen historiallisen täytymyksen alle. Mutta säilyttää, mitä jo on, — sitä warten taipua wälttämättömän alle, ja miehuullisesti sen kantaa, — malttaa sitä aikaa, jolloin parannukset owat mahdolliset, eikä silloinkaan muuta tawoitella, kuin mitä tulewissa waiheissa omin woimin saatetaan puolustaa ja säilyttää, — senpä pienikin kansa woipi.

Samassa määrässä kuin joku kansa on siwistystä saawuttanut, on sillä tunto oikeudestaan taipumaan historian ulkonaisen pakon alle, säilyttääksensä tulewaisuuttaan. Ainoastaan raa'at heimokunnat nähdään taistelewan häwiöhön saakka. Heillä ei ole tuota siwistyksen lahjoittamaa miehuutta elääksensä tulewaisuutta warten, — joka miehuus etenkin on kristillisille kansoille osaksi tullut, koska heillä on usko, että maailman menoissa siweydellinen sääntö wallitsee, ja koska heillä tämän uskon kautta on tulewaisuuden toiwo.

Harwat Euroopan kansoista owat korkeammassa määrässä osoittaneet tätä uskoa kuin Suomen kansa, tämä suuren kansasuwun yksinäinen jäänös, joka siwistyksen kautta on itsensä pelastanut muun sukunsa melkein yleisestä perikadosta. Eikä mikään kansa woi näyttää ruusaampaa hedelmää tästä uskostaan tulewaisuuteen sekä sitkeästä hengissä-pysymisestään tulewaisuutta warten. Sillä ei mikään kansa sodalla woitettuna ja alamaiseksi tehtynä, ole woinut säilyttää itsellensä isompaa määrää itsenäisyyttä. Mitä niin useat Euroopan pienistä kansoista wielä halajawat ja kaipaawat, omaa hallitusta, omia waltiowaroja, omaa sotawäkeä, omaa la'in-laatimusta, — se meillä on; ja perustusla'illinen waltiomuoto, joka kauan on meillä ollut paljaana waatimus-oikeutena, se meillä nyt on käsissä, niin warmana kuin mikään inhimillisessä olossa olla woi. Ei minkään kansan siis pitäisi helpommin woida säilyttää tätä esi-isiltä perittyä, wahwaa luottamusta tulewaisuuteen, eikä minkään pitäisi wähemmin taipua kewytmielisesti asettamaan onneansa wierasten sattumusten waltaan.

Ei mikään kansa olekkaan todella siihen wähemmin taipuwainen. — —

Ja kuitenkin nyt koko Eurooppa luulee, että asian laita ei ole semmoinen. Kabinettien sotatuumissa otetaan sekin seikka lukuun, että muka Suomessa toinen Puola olisi tarjona. Eikä sitä kieltää käy: Suomalaisia on ollut, jotka owat antaneet syytä näihin luuloihin.

Ne, jotka niin owat tehneet, kantakoot edeswastauksen teoistaan. Suomen kansalla ei ole niiden kanssa mitään yhteistä".

(Kirjoittaja sitten koettaa osoittaa, että uskollisuuden-adressit olisiwat tarpeellisia olleet, ja puhuu sitten sitä luuloa wastaan, että muka Englanti ja Ranska ainoastaan Puolan tähden rupeisiwat sotaan ja tuhlaisiwat wertansa ja rahojansa:)

„Että sota Englannin puolelta rippuu ainoastaan siitä, josko se luulee aian tulleeksi wähentääksensä Wenäjän woimia; että tuo Wenäjässä aloitettu sisällinen uudistus tekee tämän wallan waarallisemmaksi Englannille kuin milloinkaan, ja että Englannin hallitus siis pitää etunansa, jos tämä uudistus jolloin katkaistaan; että Englannin hallitus sillä wälin mielellään antaa tuon hyödyttömän weren-wuodatuksen Puolassa jatkua, koska sitä kumminkin on Wenäjälle wahinkoa, — niin hirweistä waltio-tuumista meidän Suomalainen wiattomuutemme ei saata uneksiakkaan. Yhtä wähän saattaa sille mieleen tulla, että Napoleon III, tukehuttaakseen wapauden waatimukset omassa maassa ja sekoittaaksensa pois suurilla sota-lainoilla huonot raha-asiansa, tahtoo lisää sotaa, wäärinkäyttäen Ranskanmaan kohtuullista waatimusta päästä waltiolliseen mahtawuuteen, ja tehden siitä wälikappaleen omia sukutarkoituksiansa warten.

(Osoitetaan siis, ett'ei Puolan tähden nämä wallat te'e sotaa eikä rauhaa ainoata hetkeä ennen kuin oma etu waatii. Esimerkiksi otetaan Italian sota, jonka alkaessa Ranska lupasi wapauttaa koko maan Adrian-merelle saakka. Että niinkään suuri osa wapautui, oli Cawour'in ansio, jolla oli sekä waltiollista neroa että järjestynyttä woimaa. Semmoinen hirmu-hallitus, kuin Puolalaisen kapinan on, ei palkitse mitä siltä puuttuu taistelewan Italian rinnalla. Ja se ulkonainen apu, mikä heille woi tulla, rippuu siitä, kuinka näiden wierasten waltain oma etu käskee heidät tekemään sotaa wai rauhaa. Niin on Lord Russell Englannin parlamentissa lausunutkin. Meidän maassa luullaan, että tämä on paljasta kainoutta ja ujoutta. Meidän sanomalehtemme eiwät olekkaan niin ujoja. Ne joka päiwä loukkaawat Wenäläisiä, palwellaksensa muka Puolaa. Siitä on meidän maalle wahinkoa, Puolalle ei mitään apua.

Kirjoittaja lopuksi walittaa, että järjellisemmät tässä maassa antawat sanan-wuoron ainoastaan kehnoille ja järjettömille. Hän katsoo rehellisen welwollisuudeksi puhua, kun maan pelastus sen waatii, ja on itse tätä welwollisuutta noudattanut. Allekirjoittaa: J. V. S.)

(Lähetetty.)

Ehdotus hätääntyneille seurakunnille.

Kun wiime syksyllä oltiin täytymyksessä kokoilla apuja katowuoden kautta hätääntyneille, ei woitu silloin aawistaa, että nämät lahjat tulisiwat niin runsaiksi ja suuriksi kuin nyt on nähty. Tämän kautta on tullut apukomiteoille ja waiwaishoitokunnille mahdolliseksi, niin hywin kuin tähän saakka on tapahtunut, estää yleisen ja kowan puutteen seurauksia. Walitettawaa kuitenkin on, että muutamissa seurakunnissa jotkut johdattaja-miehet owat ylen määrin weisanneet walitus-nuottia, saadaksensa suuremman osan apuwaroista, ja myöskin jonkun ajan onnistuneet, kunnes asiain oikea laita on tullut ilmi. Tuhlaus on myöskin muutamissa paikoin tapahtunut. Nyt on jo liiaksi myöhäinen ja tarpeetonkin näistä asioista walitella. Jokainen kantakoon näistä edeswastauksen Jumalan ja omantuntonsa edessä. Kaikissa paikoin on hawaittu ja tunnustettu, miten sopimattomasti seurakuntain waiwaisrahastot hoidellaan ja kuinka wähän hyötyä niistä on hädän tullessa. Löytyy seurakuntia, joilla on monen tuhannen ruplan waiwaiskassat ja jotka kuitenkin owat siinä tilassa, etteiwät woi saada näistä rahoista mitään hyötyä, — waan owat olleet pahimmassa pulassa parin sadan ruplan edestä. Lainatut seurakunnan omille jäsenille, eiwät warat anna edes korkoa, kun useat lainan-ottajat owat siinä tilassa, että katowuotena tuskin woiwat maksaa korkoa ja sitä wähemmin mitään itse pää-omaa. Se ei suinkaan käy kieltää, että waiwais-hallituksilla on ollut paljon työtä ja waiwaa näinä aikoina. Myös läänin-apukomiteoille ei suinkaan ole ollut helppo asia jokseenkin eroittaa, mitkä hätähuudot owat olleet kohtuulliset mitkä kohtuuttomat. Näiden komiteain pahin työ on nyt kuitenkin ohitse ja woidaan olla täydellisesti wakuutetut, että jokainen jäsen näissä komiteoissa jättää toimensa hartaimmalla rukouksella ja toiwolla, että semmoinen onneton kohtaus, joka teki näiden komiteojen toimeen-panemisen ja waikutuksen tarpeelliseksi, ei pian taas tapahtuisi. Wielä on läänikomiteoilla tärkeä tehtäwä ja se koskee juuri tulewaisuutta. Aiwan surkuteltawaa olisi, jos niin runsaat apuwarat olisi häwinneet eiwätkä jättäisi muuta jälkeä, kuin että korkeintaan joku aika wastapäin pidetään jalomieliset antajat kiitollisessa muistossa. Kurja on myös se kiitollisuus, joka näyttäikse siinä, että, kun lahjat owat syödyt ja nautitut, siunataan antajaa eikä tunneta mitään kehoitusta omaan toimeliaisuuteen eikä mitään alentawaista siinä, että toiwotaan tulewana katowuotena taas ihmisten sydämmet yhtä lämpimiksi ja helliksi kuin nyt. Ei, päättäkäämme wapaasti ja yksimielisesti osoittaa ansainneemme sitä hywäntahtoisuutta, jonka ihmiset omassa maassa ja muilla mailla owat meille osoittaneet. Mutta walitettawasti! löytyy kuitenkin seurakuntia, joissa ei suinkaan koeteta kehoittaa toisiaan awarampaan pyrintöön yhteiseksi hywäksi, waan sen siaan pidetään woimassa wähäpätöinen harrastus oman luuloteltun hyödyn edestä. Se pitäisi tuleman hengen-kysymykseksi läänikomiteoille eri seurakunnista, jotka owat saaneet osaa apuwaroista, ko'ota kaikki ylitse-jääneet säästöt ja niistä laittaa yhteinen lääni-apukomitea. Tämä olisi sitten yleisemmän hädän tullessa käytettäwä ja olisi sen puolesta niin hoideltawa, että sitä milloinka hywänsä woitaisiin käyttää. Se kyllä on aiwan luultawaa, että erityiset seurakunnat pitäisiwät sen suurena woittona itselleen, jos apuwaroista woisiwat säästää muutamia satoja ruplia waiwaiskassojensa hywäksi, mutta jos he likemmin asiata ajattelewat, pitäisi heidän helposti käsittämän, että heille ja muille tulee paljoa suurempi woitto, jos koko läänille asetetaan yhteinen hywin hoideltu warasto, joka on pidettäwä wallan erillänsä waltion waroista. Woidaanhan toiwoa, että wielä wasta tulee hywiä wuosia ja että semmoisina rahasto saa karttua ja lisääntyä. Jos semmoinen rahasto aluksi olisi 10,000 ruplan suuruinen ja woitaisiin lainata ulos 5 prosentin jälkeen ja tämä korko wuosittain woitaisiin laskea pää-omaan, niin olisi tämä 14 wuoden korolla 20,000 ruplaa ja sadan wuoden jälkeen 1,300,000 ruplaa. Eiköhän tästä huomata, mikä hyöty olisi asettaa yhteinen rahasto eikä sen siaan kokea wetää puoleensa muutamia ruplia, jotka sitten ei-

wät te'e hyötyä ei yhdelle eikä toiselle. Sekin on lukuun otettawa, että antajat aiwan harwoilla poikkeuksilla owat määränneet apuwarat ei erityisille seurakunnille waan koko läänille, ja että siis erityisellä seurakunnalla, joka on saanut osan näistä apuwaroista, ei ole ollut niihin mitään etu-oikeutta, waan että nämät owat pidettäwät läänin yhteisenä omaisuutena. Jyrkkä oikeus waatisi siis, että kukin erityinen seurakunta welwoitettaisiin takaisin antamaan kaikki, mitä se on näistä waroista saanut; ainakaan ei pitäisi minkään seurakunnan kinata yhteiseen lääni-rahastoon maksamasta sitä säästöä, joka on syntynyt apuwarain käyttämisen kautta saatuin teosten myymisestä.

Näiden riwien tarkoitus on ollut saada eri seurakuntain jäsenet asiata likemmin ajattelemaan ja miettimään, mikä hyöty siitä tulisi heille itsille, että säilytetyt warat ei hajoitettaisi sinne tänne muutamaan kymmenkuntaan tai sataan ruplaan, waan ko'ottaisiin yhteen paikkaan, josta sitten yleisemmän puutteen aikana erityiset woisiwat odottaa woimallisempaa apua. Tämä kirjoitus tarkoittaa myös saattaa keskusteluun, mitenkä nämät lääni-rahastot olisi kokoonpantawat ja hoideltawat. Täydellisesti wakuutetuina saataneen olla, että nykyiset läänikomiteat mieluisasti ryhtyisiwät kaikkiin toimiin, jotka näin pidettäisiin tarpeellisina hywälle ja suurelle tarkoitukselle ja ett'eiwät myöskään tulisi toimessansa peräytymään niistä wastuksista ja retteleöistä, jotka woiwat syntyä eri seurakuntain kanssa, missä löytyy miehiä semmoisia, jotka eiwät luultawasti tule kamoksumaan mitään keinoa, osoittaaksensa, ett'ei mitään takasin annettawaa ole jälillä. Me toiwomme, että tämän asian tärkeys on niin suuri, ett'ei se woi joutua unohduksiin.

Toimit. muist. Tämmöisten lääni-rahastoin asettamisen tarpeellisuudesta ja hyödystä olemme me lähettäjän kanssa yksimieliset. Rahastoin järjestämisen suhteen pitäisimme erittäinkin tärkeänä sen — mitä lähettäjäkin esittää — että mainitut warastot tulisiwat olemaan waltion suhteen wallan itsenäisellä kannalla. Me toiwomme, että lähettäjän tärkeä ehdotus tulee tarkan miettimisen ja keskustelemuksen alle.

Seka-sanomia.

Åbo Underrättelser'ille on heinäk. 14 p:nä tullut Ruotsin posti tuonut sen tärkeän sähkösanoman, että „Sanomia Turusta saadaan tilata 30 kop. jälillä olewalta wuoden ajalta. Katso Å. U. n:o 82.

Ihka uutta koiruutta. Yhdestä Mikkelin läänin pitäjästä kertoo Mikk. W. S:mat seuraawan tapauksen: Eräs warakas mies wähäsen herrastawalla muodolla kohtasi äskettäin jollakulla poski-tiellä muutaman noita täällä jotenkin yleisesti tawattawia laukku-ryssiä. „Aha, sinä rakkari, sainpa minä sinut wiimeinkin käsiini, jota minä jo puolen päiwää olen ajanut takaa: anna tänne laukkusi ja istu siiwosti rekeeni", ärjäsi tämä uudenmoinen nimismies. „Armollinen herra walleschmanni, armahtakaa minua ja minun lapschiani, minä makschan, minkäh waan wolitte". „No, päästä tänne kolme ruplaa, niin pääset wielä tällä kertaa mänemään". — Arkankelilainen maksoi „schiunaten" waaditun weron ja wielä silkki-huiwinkin; mutta kowaksi onneksi kohtasi häntä kohta pari talonpoikaa, jotka selittiwät miesparalle tämän weron-kannon oikean luonnon. Seikka oli wähällä ollut saattaa weronkantajan pahaan pulaan.

Kurssit.

Suomen Pankki, Heinäk. 18 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $36\frac{15}{16}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $22\frac{7}{8}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo $37\frac{1}{8}$, Pariisi 390, Hampuri $33\frac{1}{16}$, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Heinäk. 18 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $36\frac{15}{16}$, $37\frac{1}{8}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $32\frac{7}{8}$, $33\frac{1}{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	90%	93%.
Saman 4% Samaa	85%	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Armossa nimitetty kesäkuun 4 päiwänä, kadettikoulun pastori Haminassa, sotaprowasti ja tähdistön jäsen maisteri C. Collan kirkkoherraksi Parikkalan rowastikunnassa. Waltuuskirjoja annettu: w. t. lehtorille, jumaluustieteen kokelaalle A. W. Frosterus jumaluusopin lehtorin wirkaan Porwoon lukiossa; historialliskielitieteen kokelaalle J. E. Swan latinan kielen opettajan wirkaan Heinolan yläalkeiskoulussa ja w. t. opettajalle Lowisan yläalkeiskoulussa maisteri K. G. Lewanderille opettajan wirkaan latinan, ruotsin, suomen ja saksan kielissä samassa koulussa, sekä kappalaiselle Pihtiputaassa w.kirkkoherra K. M. Dahlströmille kappalaisen wirkaan Korpilahdessa.

Kuopion hiippak. Konsistoriumissa 8 p. heinäk. Wirkawapaus on myödytetty kappal. siaiselle Nils Fellmannille tämän heinäk. loppuun. — Wirkawakuutus-kirja kappal. wirkaan Limingassa on annettu wara kirkkoh. K. J. Hällforssille. — Nimitetty koulun opettaja K. J. Marelius rehtoriksi Kajaanin ala-alkeiskoulussa. — Waaliin on pantu kappal. wirkaan Kajaanissa: 1) kappal. siainen, wara kirkkoh. Julius Gröhn, 2) kirkkoh. siainen ja apul., wara kirkkoh. K. A. Calamnius ja 3) kirkkoh. apul. Iisalmessa F. N. Salonius.

Yksityisten Ilmoituksia.

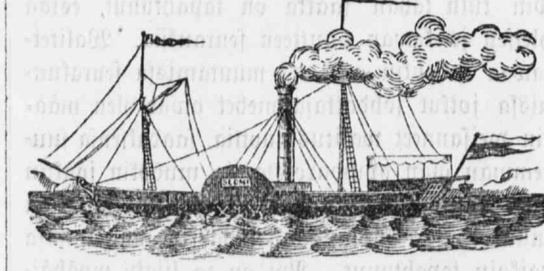
Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

23 lehteä luku tauluja. Ensimäisen lukemisen-opetuksen hyödyksi. 40 markka.

Maan-tiede. Kolmas painos. Sid. 1 markka.

Maantieto. Suomentanut G. E. Sid. 1 markka 40 p.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Heinäk. 27 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääwelin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Alexander"**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Heinäk. 25 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi"**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Heinäk. 21 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Heinäk. 23 p., k:lo 6 aam., täältä Wiipuriin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Heinäk. 23 p., k:lo 2 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Maanantaina Heinäk. 20 p., k:lo 2 jpp., täältä Turkuun, Räpsööseen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 12 päiwällä.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo $3\frac{1}{2}$ jpp.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

Joka sunnuntai lähtee jono Hämeenlinnasta k:lo 5 jälkeen puolipäiwän ja tulee Helsinkiin k:lo ½ 10 jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 75—7 r. tynnyri.	Munatiu 25—28 k.
Ruisjauhot 55—58 k. *Lei.*	Kananpojat 40 k. pari.
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7 k. *ct.*
Kaurat 3: 30—3: 50 tynnyri.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. *ct.*
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 6—7 k. *ct.*
Perunat 11—13 k. kappa.	Tuoreita silakoita 50 k. *Lei.*
Tuoretta raawaan-lihaa 1: 1 r. 20 k. *Lei.*	Suolattua siika 10—11 k. *ct.*
Palwattua samaa 1: 30—1: 50 *Lei.*	Suolattua lohta 16—18 k. *ct.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 60 *Lei.*	Suolatut lahnat 4—5 k. *ct.*
Wasikan-liha 1: 50—2 r. *Lei.*	Suolattuja silakoita 45—50 k. *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 80—2: 10 k. *Lei.*	Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Tuoretta woita 16—19 k. *ct.*	Koiwu-halkoja 4: 4—20 syli.
Ruoka-woi 3: 3—40 k. *Lei.*	Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Maito 5—8 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 40—2: 60 k. syli.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Wiina 95—1 r. kannu.
Taale 5—7 k. korttieri.	Heinät 12—15 k. *Lei.*
	Oljet 6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 58. **Tuorstaina 23 p:nä Heinäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 pennia wieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappalainen **Sihwonen.**

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: kirkh. apul. **Witikka**; ruotsalaisen: w. kirkh. **Tengén.** — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. **Boisman.**

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra **Schröder.** Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Heinäk. 23 p. Katujen, torien, porttien, aitausten y. m. tarkastus 4:sä kaupungin-osassa.

k:lo päiwällä. Huutokauppa awistionikamarissa arentitomteista N:o 10 ja 11 ynnä rakennuksista.

k:lo 4 jpp. Huutokauppa samassa paikassa irtaimesta tawarasta.

Huomenna Perjantaina.

Heinäk. 24 p. Ylämainittu tarkastus jatketaan 5:sä ja 6:sa kaupungin-osassa.

k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistionikamarissa kaikenlaisista kauppatawaroista.

k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Sunnuntaina.

Heinäk. 26 p. k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Helsingistä.

Hypoteekki-yhdistys. Kun Suomen hypoteekki-yhdistys yhtiökokouksessa kesäk. 4 p:nä on päättänyt, että yhdistyksen johtokunta, yhdessä neuwon wiiden sen walitseman asiata ymmärtäwäisen henkilön kanssa, saisi tutkia ja päättää ulkomaalaisen lainan ottamista sekä Hänen Keisarillisen Majesteetin määräämillä rajoituksilla yhdistyksen puolesta tehdä lainan, niin suuren ja niillä ehdoilla, kuin johtokunta ja osakkaat hywäksi katsowat, on johtokunta tämän asian tutkimusta warten walinnut seuraawat: senaattori Snellman, esittelijä-sihtieri Norrmén, kanslianeuwos Palmén, kauppaneuwos Borgström ja kauppias F. Kiseleff. Johtokunta on jo näiden walittuin kanssa pitänyt kokouksen asiasta, waan ei wielä asiasta päättänyt. (H. D.)

Dagblad jakaa wiime tiistai-numerossaan kiistaansa arwonimityksillä warustetuin maanomistajain oikeudesta tulla waltiopäiwämiehiksi. Lehti pitää ensin hywin kauniin saarnan laillisuuden arwosta sekä erittäinkin siitä, mitenkä se itse pitää laillisuuden kunniassa. Me olemme ennen perustuslakien mukaan koeneet osoittaa, että arwonimityksillä warustetuita maan-omistajia woidaan laillisesti walita talonpoikaissäädyn edusmiehiksi. Nyt odottaisi jokainen, että Dbld koettaisi syillä kumota meidän ajatustamme. Mutta sen se on wallan unohtanut. Sen siaan wakuuttaa se, itse pitäwänsä yleisen edun etewämpänä yksityistä etua. Kiitämme on koko aian koskenut yleistä asiaa; mutta Dagblad on nyt wetänyt kysymyksen semmoiselle alalle, jolla se lehti aina on aiwan hywin menestynyt. Me jätämme sen alan nytkin mielellämme sille yksin-omaiseksi; sillä „Helsingin Uutisten tiet“ ei wie sinne.

Kunnianlahja. Alapoliisi-mestari A. F. Jansson sai nimipäiwällään wiime lauantaina kaupungin hantwärkkäri-porwaristolta hopeaisen kannun kiitollisuuden osoitukseksi siitä, että hän useiden wuosien kuluessa oli ilman maksutta toimittanut sihtierin-wirkaa hantwärkkäri-porwariston apu- ja pensioni-kassassa. Kannu, noin 200 luodin painawa, on kultaseppä R. Mellinin tekemä. Työ on erinomaisen siisti ja soma. Kannella nähdään oikeuden jumalatar, miekka ja waaka kädessä.

Wäli-aikainen postitoimikunta on Parolan leirikokouksen tähden Heinäk. 9 p. awattu Wähä-Luolaisten kylässä Hämeenlinnan lääniä. (H. T.)

Heinäk. 22 p. Lämpöset ja ihanat ilmat owat kadonneet. Kylmät ja sateet owat sen siaan päässeet wallalle. Heinäntekoa walitetaan yleensä huonoksi. Wieläpä kuuluu, että halla wiime-wiikolla on paikottain loukannut wiljoja eteläisellä Pohjanmaalla ja muillakin seuduilla.

Sota wai rauha owat jo sanoja, jotka wähitellen rupeewat wäsyttämään ihmisten korwia. Asia näyttää wielä yhtä hämärältä kuin ennenkin. Tässä numerossa julistamme Englannin waltiokirjoituksen Wenäjälle. Mutta Wenäjän wastaus tähän sekä Ranskan ja Itäwallan waltiokirjoituksiin, on wielä tuntematon. Ja sitä odottaa kuitenkin koko maailma. Se huhu, jonka jo olemme lukijoillemme maininneet, että wastaukset muka olisiwat warsin rauhalliset, ei ole wielä woittanut mitään warmuutta. Päin wastoin näyttää Wenäjän puolelta warsinkin sotaiselta. Niin pannaan siellä warsinaisen armeijan awuksi nostowäkeä jaloille 10 miestä joka tuhannelta.

Walmistuspuuhat Hänen Majesteetin Suuriruhtinaamme wastaan-ottamiseen jatketaan suurella innolla. Tämän kuun 27 p:nä on Hänen Majesteettinsa lähtewä Kronstadt'ista ja on seuraawana päiwänä tulewa tänne. Täällä tulee Hänen Majesteettinsa wiipymään yhden päiwän, jona Weapori ja muut täkäläiset warustukset tarkastellaan. Hänen Majesteettinsa asunto tulee olemaan kenraalikuwernörin palatsi, kun keisarillinen palatsi par'aikaa on korjauksella. Illalla pidetään suuret tanssihuwitukset prunni-huoneessa, joka tätä warten par'aikaa siiwotaan ja koristellaan niin paljon kuin mahdollista. — Useista pitäjistä lähetetään edusmiehiä Hänen Majesteetille kunnioitustaan ja kiitollisuuttaan lausumaan. Täällä kaupungissa on pantu toimeen kiitollisuuden-kirjoitus waltiopäiwäin-kutsumuksesta. Tämä kirjoitus, josta jo on allekirjoituksia sadottain ja joka on nähtäwä hra P. Th. Stolpen kirjakaupassa, kuuluu jätettäwän Hänen Majesteetille kohta maalle noustuansa.

Noista muutoksista korkeimmassa wirkamieskunnassamme, joihin wiime-numerossamme wiittasimme, ei ole wielä tullut warmempia tietoja.

Maaseuduilta.

Kuopiossa kertoo Tapio: Waltio-päiwämiehen waali oli täällä Raatihuoneessa wiime tiistaina 14 p. t. k. Tässä ensiksi päätettiin walita Kuopion kaupungin puolesta waan 1 edusmies ja sille antaa ruokarahaksi 3 ruplaa päiwältä sekä 2 hewosen kyyti. Sitte toimitettiin waali huutolipuilla. Enimmät huudot tuliwat kauppamiehelle **Rurik Kellgren'ille,** joka siis tulee waltio-päiwämieheksi täältä.

Waasassa on taas heinäk. 19 p. tapahtunut pienempi palo. Eräs leipomus-tupa paloi, jonka jälkeen tuli saatiin sammumaan.

Porista kertoo „Lännetär“, ett'ei siinä kaupungissa ole tawaksi tullut mitään tiliä tehdä julkisista kassoista. Niin ei tiedä yleisö, mitenkä kirkkorakennus-komitea hoitelee rakennuskassaa eikä liiwinkaan kaupungin rahaston hallinnosta mitään. „Jos asian-omaisilta kysät, mistä se tulee, ett'ei tilintekoa julkaista, niin puhistetaan salamielisesti päätä ja wastataan „ei rohjeta, ei rohjeta“. Pelätään, näet, että joku paha hiisi tulee ja wie kaupungin suuret rahat kukkaroineen päiwineen“.

Ulkomaalta.

Wenäjän wiralliset lehdet julistawat nyt Englannin, Ranskan ja Itäwallan waltiokirjoitukset Wenäjän hallitukselle puolalaisessa kysymyksessä. Me olemme jo ennen lukijoillemme ilmoittaneet ne waatimukset, jotka nämät kirjoitukset sisältäwät. Ne owat kaikki kolme ihan yhtäpitäwäiset. Lehtemme ahdas tila meitä estää niitä kaikkea kolmea tähän suomentamasta. Lukijamme luettawaksi panemme siis tähän käännettynä ainoastaan englantilaisen kirjoituksen, joka lauseiden jäykkyyden ja tarkkuuden puolesta on muita etewämpi. Se on englantilaisen ulkomaan-ministerin Lord Russellin allekirjoittama ja lähetetty Englannin lähettiläälle Pietarissa, Lord Napier'ille ja on näin kuuluwa:

Foreign-office (ulkomaan-ministerin wirkakunta) 12 p. kesäk. 1863.

Arwosa Lord! Hänen Majesteettinsa hallitus on suurimmalla tarkastuksella ottanut mietintöönsä ruhtinas Gortschakoff'in waltiokirjeen huhtik. 26 päi-

wältä, jonka Parooni Brunnow (Wenäjän ministeri Lontoossa) jätti minulle toukok. 2 p:nä.

Hänen Majesteettinsa hallitus ei ole enemmän kuin ruhtinas Gortschakoffkaan halullinen jatkamaan tarpeetonta wäittelemistä. Tahdon sentähden jättää sikseensä koko riitakysymyksen edellisessä kirjoitukseessani. En tahdo tässä kirjoitukseessa kokea määrätä sen pykäleen tarkkaa ymmärrystä, joka Wieni-suostumukseessa koskee Puolaa, enkä myöskään tahdo, kuten ruhtinas Gortschakoff näkyy odottawan, wäittää, että ainoastaan yksi hallitus-muoto löytyy, jonka alla hywä hallitus woidaan saada toimeen. Wielä wähemmin tahdon panna kysymyksen alle sen walistuneen keisarin hywiä tarkoituksia, joka jo lyhyen ajan kuluessa on pannut toimeen niin ihmeteltäwät muutokset Hänen Wenäläisten alamaistensa laillisessa asemassa.

Hänen Majesteettinsa hallitus on halukas Wenäjän keisarin kanssa hakemaan käytännöllisen ratkaisuksen tästä waikeasta ja aiwan tärkeästä kysymyksestä.

Parooni Brunnow, antaen minulle ruhtinas Gortschakoff'in kirjoituksen, sanoi: „keisarillinen kabinetti on walmis rupeemaan keskinäiseen ajatusten waihetukseen 1815 wuoden suostumusten pohjalla ja niiden rajojen sisällä".

Wenäjän hallitus on siis pyytänyt Hänen Majesteettinsa hallitusta rupeemaan keskinäiseen ajatusten waihetukseen 1815 wuoden suostumuksen perustuksella Puolan rauhoittamisen ja pysywäisen rauhan suhteen.

Ennen jonkun lopullisen ehdotuksen esittämistä on tarpeen merkitä, että löytyy kaksi johdattawaa peri-ajatusta, joihinka, Hänen Majesteetin hallituksen nähden, Puolan tulewan hallituksen on nojautuminen. Ensimäinen näistä on luottamuksen rakentaminen hallitukseen hallittuin puolelta.

Mitkä keisari Aleksanteri I:sen alkuperäiset tarkoitukset oliwat, on Lord Castlereagh kertonut, joka pitkässä keskustelemukseessa oli keisarin omasta suusta kuullut hänen tuumansa.

Keisarin tuumat on Lord Castlereagh seuraawiksi kertoellut: „pitää koko Warsowan herttuakunta, paitsi tuota pientä maaseutua Kalischin länsipuolella, jonka hän aikoi antaa Preussille, ja asettaa tämä jäänös ynnä ennen eroitetut maakunnat kuningaskunnaksi Wenäjän herruuden alle ja kansallisen hallinnon kanssa, joka sointuisi kansan mielipiteisiin.

Koko näiden tuumain woima on wiimeisissä sanoissa.

Joko walta on yhden kädessä, niinkuin Ranskan wanhassa kuningaskunnassa, tai jaettu ylimyswaltaisen yhteyskunnan wälillä, niinkuin Wenetian tasawallassa, tai tasattu hallitsijan, ylimysten ja edustuskunnan wälillä, niinkuin Englannissa, niin sen mahti ja woima on siinä, että se on kansallinen hallinto, joka sointuu kansan mielipiteisiin.

Keisari Aleksanteri II, puhuen antamista waltiolaitoksistansa, sanoo: „mitä tulewaisuuteen tulee, niin se wälttämättömästi riippuu siitä luottamuksesta, jolla nämät waltiolaitokset wastaanotetaan kuningaskunnan puolelta.

Semmoinen hallinto, kuin keisari Aleksanteri I aikoi asettaa, ja semmoinen luottamus, kuin keisari Aleksanteri II toiwoi, semmoinen ei walitettawasti löydy Puolassa.

Lähin järjestyksen ja pysywäisyyden periajatus on haettawa la'in wallassa yksityisen mieliwallan yli. Missä semmoinen walta, löytyy woi alamainen tai kansalainen rauhassa nauttia omaisuuttansa tai toimittaa ammattiansa, ja se turwallisuus, minkä hän tuntee yksityisenä, tuntuu wuorostaan siinä hallituksessa, jonka alla hän elää.

Siellä täällä ilmaantuwat lewottomuudet, salaiset juonet ja kosmopoliitta-mielisten (maailmakansalaisten) wierasten sekaantumiset eiwät woi täristää tämmöisen hallituksen wahwaa rakennusta.

Tämän seisowaisuuden peruste kaiwataan myöskin Puolassa. — Uskonnon wapaus, wahwistettu keisarinna Katharinan juhlallisilla julistuksilla, waltiollinen wapaus, wahwistettu keisari Aleksanteri I:sen tarkkaan mietityllä kartalla, owat tulleet seuraawaisten hallitusten kautta poistetuiksi ja owat ainoastaan osaksi nykyisen keisarin kautta tulleet uudistetuiksi.

Ei ole mikään helppo asia uudestaan asettaa se luottamus, joka on kadonnut ja uudistaa se rauha, joka nyt yli ympärin on rikottu.

Hänen Majesteettinsa hallitus katsoisi itsensä syylliseksi suureen ja turhaan luuloitukseen, jos se lausuisi jonkun wakuutuksen, että epäwakaiset selitykset hywistä tarkoituksista tai edes joidenkuiden wiisasten lakien laatiminen woisi tehdä semmoisen waikutuksen Puolan kansan mieleen, että sen kautta woitaisiin taas saada rauha ja tottelemus woimiin.

Nykyisten asiain ollessa, näyttää Hänen Majesteettinsa hallitukselle, ett'ei mitään wähempää, kuin seuraawat suunnitellen määrätyt toimet, ole otettawaa rauhoittamisen perusteeksi.

1:ksi Täydellinen ja yleinen anteeksi-antamus; 2:ksi kansallinen edustuskunta, jolla on yhtäläinen walta ja mahti, kuin 15 (27) p:nä marraskuuta 1815 ulosannettu kartta määrää; 3:ksi Puolalaisten nimitys kaikkiin julkisiin wirkoihin sillä tawoin, että selwä kansallinen hallinto, jolla on maan luottamus, saadaan toimeen; 4:ksi täydellinen ja kokonainen omantunnon wapaus ja kaikkien niiden rajoitusten poistaminen, jotka owat laskettut katolisuskonnon päälle; 5:ksi Puolan kielen tunnustaminen kuningaskunnan wiralliseksi kieleksi ja sen käyttäminen semmoisena la'in-käytökseessä ja opetuksessa; 6:ksi sotamiehen-otto järjestetty säännölliselle ja lailliselle kannalle.

Nämät kuusi pykälettä olkoot oswiittana niihin hankkeisiin, joihin tyynen ja tarkan mietinnön jälkeen on ryhtyminen.

Mutta on waikeata jopa melkein mahdotontakin herättää tämä waadittu luottamus ja lewollisuus silloin kuin ihmisten intohimot päiwä päiwältä enemmin kiihtywät, heidän wihansa tulee yhä hurjemmaksi, heidän päätöksensä onnistua tai kuolla yhä lujemmaksi ja wakawammaksi.

Teidän Herruutenne on lähettänyt minulle otteen sanomalehdestä: Journal de S:t Petersbourg toukokuun 7 (19) p:stä. Minä woisin waihetukseksi lähettää Teidän Herruudellenne otteita Lontoon sanomista, jotka antaisiwat kertomuksen yhtä kauhistawista hirmutöistä, joita semmoiset owat harjoittaneet, joidenka toimi on ollut wenäläisten wirkakuntain puolesta.

Se ei ole Hänen Majesteetin hallituksen asia eroittaa todellisten teko-asiain ja wihollisten puoluelden liioittelemisten wälillä. Useat kummankin puolen syytöksistä owat epäilemättä wääriä, mutta muutamissa täytyy kaiken todenmukaisuuden jälkeen olla perää. Kuinka siis woimme toiwoa saada sowinnon-hieromisen näin katkeranwihaisten puolueiden wälillä hywään päätökseen.

Tawallisessa sodassa urhoollisuudella mutta wihatta sotiwain laiwastoin ja armeijain woitot woidaan punnita rauhan-hieromisessa, joka pidetään keskellä sotatapauksia. Yksi saari lisää saatawa tai poisjätettäwä, suurempi tai wähempi rajan lawentaminen — woi merkitä wiimeisen woiton tai walloituksen arwoa.

Mutta kun woitettawa päätarkoitus on yhteiselämällinen rauha ja tämä tarkoitus wielä on saada ihmisiä elämään niiden alla, joita wastaan owat sotineet katkeruudella ja hurjistuneella mielellä, silloin on toinen laita. Ensimäinen tehtäwä on siis, Hänen Majesteetin hallituksen nähden, saada toimeen wihollisuuksien seisahdus. Tämä woisi tapahtua ihmisyyden nimessä Wenäjän keisarin julistuskirjan kautta siten, ett'ei Hänen arwonsa tämän kautta tulisi alennetuksi. Puolalaiset luonnollisesti eiwät olisi oikeutetut niihin etuihin, jotka tästä teosta seuraawat, elleiwät sodanseisahduksen aikana luowu kaikenlaisista wihollisuuksista.

Kun rauha sitten olisi hetkeksi saawutettu, olisi lähin tehtäwä neuwotella niiden waltain kanssa, jotka owat allekirjoittaneet Wieni-suostumuksen.

Preussi, Espania, Ruotsi ja Portukaali owat pyydettäwät esittämään ajatuksensa siitä, mitenkä parhaiten saataisiin woimaan se suostumus, jonka laatimiseen owat ottaneet osaa.

Mitä Hänen Majesteettinsa esittelee, on siis nämät kolme ehdotusta.

1:ksi Kuuden lueteltujen pykäleiden hywäksyminen keskustelemusten perusteeksi; 2:ksi wäli-aikainen sodan-seisahdus, joka on Wenäjän keisarin julistaminen; 3:ksi neuwon-pidot niiden kahdeksan wallan kesken, jotka owat allekirjoittaneet Wieni-suostumuksen.

Teidän Ylhäisyytenne tehkää hywin lukekaa tämä kirjoitus ruhtinas Gortschakoff'ille sekä antakaa hänelle kopia siitä.

Allekirjoitettu: Russell.

Eilis-illan ruotsalainen posti toi sähkösanoman, että ranskalainen puoliwirallinen lehti „La France" kertoo, Wenäjän ei suostuwan sodan-seisahdukseen, mutta waatiwan, että waltiokokoukseen, jossa olisi muitakin asioita kuin Puolan kysymys keskusteltawana, saisi ainoastaan suuriwallat ottaa osaa. Muut puoliwiralliset lehdet sanowat Wenäjän wastauksen kowin tyydyttämättömäksi. — Amerikassa owat yhdys-waltalaiset walloittaneet Wicksburgin.

Waltiopäiwä-waalit ja pyrkijäliistat.

Wiimeinen tänne tullut „Otawa" näkyy ottaneen askeleen, jota me peri-ajatukseessa hywäksimme, waikk'emme pidä sitä oikein onnistuneena itse te'ossa. Wirka-weljemme, näet, ehdottelee muutamia nimiä, jotka waltiopäiwä-waaleissa muka ansaitsiwat lukuun tulla. Otawan pyrkijäliistaa wastaan käypi kuitenkin tehdä yksi muistutus: se on tehty yksistään kieli-kysymyksen kannalta, kuten Otawa itse kehuu. Waikka mekin pidämme aiwan tarpeellisena, että waltiopäiwämiehiksi walitaan niin paljon kuin mahdollista Suomalaisuuden hartaita ystäwiä ja niin wähän kuin mahdollista sen wastustajia, niin emme kuitenkaan pidä Suomen waltiopäiwiä minään kirjallisuuden-seurana, johon ei muuta kuntoa ja harrastusta tarwittaisi kuin kielellistä. Se on totta, että useimmat Otawan mainitsemat nimet owat kaikin puolin ansiolliset; se seikka juuri todistaa, mitä me jo kerran olemme lausuneet, että kelpoa on kylläksi niidenkin

joukossa, jotka suomalaisuutta harrastawat. Mutta sitä syystä katsommekin tarpeettomaksi, että näiden miesten omaisuuksista heidän kieliharrastuksensa otetaan ainoaksi määrääjäksi, ja että kenkään yksistään kieli-seikan tähden walitaan. Joku nimi Otawan lyhyessä liistassa on ainoastaan sillä tawoin saattanut joukkoon tulla.

Ylipäänsä tunnetaan tässä maassa ihmisten kelpoa ja kuntoa wielä niin ylen wähän, että on kowin waikea panna ehdolle niitä, jotka yhdeltä tai toiselta kannalta paraiten sopisiwat edusmies-wirkaan. Korkeintaan oman seudun miehet ja lähisten paikkakuntain, ja se liista, joka tehtäisiin koko maata warten, tulisi epäilemättä kowin wirheelliseksi. Mutta toiselta puolen olisi pyrkijä-liistojen ilmestyminen kyllä suureksi hyödyksi; sillä ujous tässä maassa on wielä niin suuri, ett'ei kukaan uskalla itse ruweta waali-pyrkijäksi, — itse tarjoutua walittawaksi. Ja kuinka tuo muulla lailla woisi ollakkaan, koska sanoma-lehdet wielä julkenewat häwäistyksenä käyttää syytöksen senlaisesta pyrkimisestä (meitä wastaan esim. wuoden alussa se kaunis soimaus wiskattiin, että olimme muka Suomikiihon lippua nostaneet, ainoastaan wirkoihin ja edusmiehyyteen päästäksemme!). Muissa maissa on tawallista, että ne, jotka edusmiehiksi pyrkiwät, astuwat walitsijain eteen, tekewät selwän ajatuksistaan aian tärkeimmissä kysymyksissä, ja sen mukaan joko walitaan tai hylätään. Täällä semmoinen suora meno pidettäisiin sulana häwyttömyytenä; — ja koska ei muutakaan johdatusta ole, niin waalin täytyy enimmäksi osaksi olla onnen toukoa.

Papiston waalille olisi kaikkein helpoin walmistaa pyrkijä-liista; sillä kirkkoherrojen lukumäärä ei ole aiwan suuri ja niitä hywin tunnetaan. Mutta yhdelle säädylle erittäin emme rupee ehdottelemaan, kun emme kaikille woi. Sen wain tahdomme mainita, että liistamme tulisi sisältämään werrattain wähän kontrahtiprowasteita ja werrattain paljon niinkutsutuita heränneitä. Että kappalaiset eiwät laimin-löisi waali-oikeuttaan, rohkenemme heille wielä kerran muistuttaa.

Porwaris-säädylle emme woisikkaan mitään waali-liistaa tehdä; me tunnemme siksi liian wähän sen kaikkia jäseniä. Siinä säädyssä kuitenkin waara pyörii, että monessa paikoin suomalaisuuden kantaa ei ollenkaan oteta lukuun. Tahdomme wielä kerran sen muistuttaa: kelwollisuuteen waaditaan paljon muutakin kuin paljasta suomi-harrastusta, eikä lie epäilemistäkään, että kaupungit ylipäänsä koettawat walita taidollisimmat ja järjellisimmät miehensä; mutta enemmin kuin missään säädyssä tulee porwaristossa suomalaisuutta kaiwattawaksi.

Talonpoikais-säädylle olisi pyrkijä-liista kaikkein tarpeellisin; mutta siinä se onkin mahdottomin walmistaa. Kuinka wähän sääty itse wielä tuntee omia jäseniään, nähdään paraiten waliokunnan-waalista, joka teki säädyn luottamusmiehiksi useita semmoisiakin, jotka oliwat jokseenkin tietoa ja taitoa wailla. Ja kuitenkin on meidän Suomalaisessa talonpoikais-säädyssä warsin suuri paljous niitä, jotka owat ei ainoastaan kunnollisia ja kelpo miehiä ylipäänsä, waan myöskin tiedollisia sekä selwällä käsityksellä ja lämpimällä isänmaan rakkaudella warustetuita. Niitä Sääty walitkoon; se meidän ainoa pyrkijä liistamme woi olla.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 56 n:roon.)

Koko tämän aian oli herra komissarius Pordage toimessa laittaa julistuskirja meriroswoille, että heidän muka oli laskeminen aseensa alas ja lähteminen tiehensä. Jokainen häntä tuuppi ja sysäsi, kun hän huusi kynää ja läkkiä, joilla woisi muka kirjoittaa. Rouwa Pordage'lla taas oli aiwan erinomainen ajatus siitä kunnioituksesta, jota hänen nöyryyssynsä piti hänelle toimittaman, (tässä olikin niin monta poimua ja kierrosta monenkertaisesti toinen toisensa päällä, jotta se oli muodoltaan aiwan niinkuin joku walkoinen kupu-kaalin kaltainen kaswi), niin että hän ei tahtonut ottaa pois sitä päästään, waan tuli kowin äkäiseksi, jos muut naiset, jotka kalujen kanssa hääräsiwät hänen ympärillään, tuliwat sitä rytistäneiksi. Lyhyesti, komissarinna teki meille yhtä paljon waiwaa, kuin herra komissariuskin. Mutta kun nyt olimme ankarassa työssä puolustustamme warten, sysättiin molemmat pois tieltä kaikitta juhlamenoitta. Waimot ja lapset pantiin siihen ojitukseen, joka ympäröitsi hopea-huonetta. Me emme tohtineet niitä panna johonkuhun warustamattomista rakennuksista, pelosta että wihollinen sytyttäisi ne tuleen. Me te'imme woimaimme mukaan parhaimmat warustukset. Löytyi aika hywä warasto wälttäwän hywiä miekkoja ja pyssyjä. Nämät nyt otettiin esiin. Löytyi myös pari kymmentä kiwääriä jälillä. Nämät myös tuotiin säilytyksestänsä käytettäwiksi. Ihmeekseni pieni rouwa Fisher, jonka olin pitänyt melkein nukkiwauwana, ei ollut ainoastaan aiwan toimelias tässä työssä, waan oli myös wapaehtoisena apulaisena kehnojen kiwäärien lataamisessa.

„Sillä tätä osaan hywin", sanoi hän, aiwan äänen wapistuksetta.

„Minä olen sotamiehen tytär ja merimiehen sisar ja osaanpa siis minäkin sitä", sanoi Miß Maryon, aiwan samaan tapaan.

Wakawina ja toimikkaina alkoiwat nyt takanani nämät kauniit ja ihanat naiset panna kiwäärit toimeen, tarkastellen piitä ja lukkuja ja tuoden kruutia ja kuulia, kaikki niin wakawasti, ikäänkuin olisiwat olleet wanhoja kokeneita sotamiehiä.

Kersantti Drooce oli tuonut tiedon, että roswot oliwat hywin lukusat — yli sadan arweli hän — ja ett'eiwät olleetkaan wielä kaikki maalle nousseet, sillä hän oli niiden nähnyt hywässä asemassa Wartiamäen toisella puolella, nähtäwästi odottawan jälille-jääneiden kumppaniensa tuloa. Nyt kun huoahdimme wähäisen — ensi kerta kähäkän aljettua — sanoi hän tämän herra Macey'lle. Tämä wastaukseksi yht'äkkiä huudahti:

„Ilmoitusmerkki! Ei kukaan ole ajatellut sitä".

Me emme tietäneet mistään ilmoitusmerkistä, jott'emme olleet semmoista woineet ajatellakkaan. „Mitä ilmoitusmerkkiä tarkoitatte", sanoi kersantti Drooce, katsoen häneen tarkasti. „Siellä on puukaso Wartiamäellä. Jos sitä sytyttäisiin, joka ei wielä koskaan ole tehty, niin tulisi siitä hädän-merkki mannermaalle.

Clarker huudahti kohta: „kersantti lähettäkää minä siihen toimeen. Antakaa mulle ne kaksi miestä, joka oli yöllä kanssani wahdissa, ja sytytän tulen, jos on mahdollista".

„Jos ei se ole mahdollinen", keskeytti herra Macey.

„Katsokaa näitä waimoja ja lapsia, herra", sanoi Clarker. Tahtoisin sytyttää itseäni kernaammin kuin jättää mitään heidän pelastukseksi kokematta.

Me annoimme hänelle hurra-huudon — emme woineet sitä hillitä — ja hän sai ne kaksi miestä, päästettiin portista ulos ja hiipi hiljaa pois. Tuskin olin palannut takaisin paikalleni porttia sulkemasta kuin Miß Maryon sanoi hiljaa takaani.

„Dawis, tehkää hywää katsokaa tätä kruutia. Se ei ole oikeassa".

Käänsin päätäni. Kristian Yrjö King taas! taas petos! meriwettä oli wiety makasiiniin ja jok'ikinen kruutin kipinä oli kastettu.

„Seis' hetkeks'", sanoi kersantti Drooce, kun olin hänelle jutellut tätä. Kertomukseni ei woinut kaswoissaan herättää wähäistäkään liikutusta. „Katso laukkuasi poikani. Sinä Tom Packer, katso laukkuasi! Katsokaa laukkujanne, kaikki merimiehet".

Tuo sama juonikas raakalainen oli niihinkin päässyt ja kaikki kiwäärin patruunat oliwat kelwottomat. „Wai niin!" sanoi kersantti, „katsokaa latinkianne, miehet. Oletteko sen puolesta oikeassa?"

„Olemme, sen puolesta aiwan oikeassa".

„Hywä, pojat ja te kaikki hywät herrat", sanoi kersantti, „tästä tulee miekka-kähäkkä ja sitä paremmin".

Hän otti itselleen nuuska-näpillisen ja seisoi seisoalle, wäkewähartiainen ja leweärintanen, kuun kumottawan walossa — joka nyt oli aiwan heleä — aiwan niin tyyni ikäänkuin olisi odottanut jotakin leikkiä alkaaksensa. Hän seisoi wakawana ja me muut seisoimme wakawina odottaen noin puolen tuntia. Minä hawaitsin kuiskupuheesta ympärilläni, kuinka wähän me, joidenka oma se ei ollut, ajattelimme hopeata, kuinka paljon ne, joidenka oma se oli, ajatteliwat sitä. Puolen tunnin kuluttua, ilmoitettiin portilta, että Clarker ja hänen kaksi miestänsä pakeniwat meidän luoksi ja että heitä takaa-ajamassa oli noin tusina miehiä.

„Portti-wartiat, Gill Dawis'in alla! awatkaa portti", komenti kersantti, „ja tuokaa ne sisälle! Miehiä nyt olkaa!"

Ei kauan wiiwytelty ja me toimme ne sisälle. „Älä wie minua", sanoi Clarker, pitäen kätensä ympäri kaulani ja kellahtaen jalkaini juurelle, kun portti oli suljettu, älä wie, Gill, minua naisten ja lasten likelle. Heidän olisi parempi olla kuolemaa näkemättä, siksi kuin heidän täytyy. Pian saawat nähdä sitä tarpeeksi".

„Harry", wastasin minä ja nostatin päätänsä, „towerini".

Hän oli aiwan rikki-hakattu. Tuon sytyttäwän ilmoitusmerkin oli meriroswojen ensimäinen maalle noussut joukko anastanut. Hänen tukkansa oli kokonaan pois kaltattu ja kaswonsa aiwan mustat waluwasta piestä, joka oli tulikuumana wiskattu päällensä.

Hän ei waikeroinnut waiwojansa eikä mitään. „Hywästi, wanha toweri", sanoi hän hymyellen, ja siinä kaikki. „Olen kuoleman oma. Ja kuolema ei ole elämä. Onkosta, Gill?"

„Kun olin auttanut nostamaan hänen ruumisraukkansa syrjäpuolelle, palasin paikalleni. Kersantti Drooce katsoi minuun, kulmakarwat wähäisen nostettuna. Minä nykähytin päätä

„Likemmäs tänne, miehet ja herrat kaikki", huusi kersantti. „Yks' paikka on tyhjänä; — riwi täyteen!"

Meriroswot oliwat nyt meitä niin likellä, että heidän etupäänsä jo oli portin edessä. Yhä enemmän niitä tuli meluten ja huutaen. Kun me helinästä arwasimme, että kaikki oli siellä, annoimme kolme englantilaista hurraa. Pienet lapsiraukat oliwat niin kiintyneet luuloon, että joku leikki laskettiin, jotta oliwat melskeestä hywin iloissaan. He taputteliwat käsiään siinä äänettömyydessä, joka seurasi.

Asemamme peräjoukosta alkaen oli seuraawa. Rouwa Venning, pitäen tyttärensä lapsen sylissään, istui sen nelikulmaisen kaiwannon portailla, joka ympäröitsi hopea-aitan. Hän rohkaisi ja neuwoi naiset ja lapset, aiwan niin kuin hän olisi sen tehnyt elämänsä onnellisimpana aikana. Sitten siellä oli warustuslinja, herra Macey'n komennon alla, koko piha-piirin poikki, selät kääntyneinä porttia wastaan ja kaswot wastapäiselle puolelle. Heillä oli käskynä wartioida seinät ja katsoa, ett'ei meihin äkkihuomaamatta karattaisiin taka-puolelta. Sitten oli siellä kahdeksan eli kymmenen jalan sywä paikka, jossa oli meidän huonot aseet ja jossa Miß Maryon ja Rouwa Fisher, kädet ja waatteet mustat märästä kruutista, työskenteliwät polwillansa, sitoen semmoisia kaluja kuin puukkoja, wanhoja painetteja ja keihään-kärkiä noiden kehnojen kiwäärien päähän. Sitten oli siellä toinen warustuslinja kersantti Droocen komennon alla, myöskin pihapiirin poikki, mutta wastapäätä porttia. Sitte tuli se rintasuojelus, jonka olimme tehneet, ja sen läpitse kierukka-tie, jota minun ynnä pienen joukkoni, paetessamme, kun meitä ajettaisiin portilta, oli puolustaminen niin pitkälle kuin woisimme. Me kaikki tiesimme, että meidän oli mahdoton ajan pitkään puolustaa paikkaa ja että ainoa turwamme oli, että wenewäki huomaitsisi roswojen wehkeitä ja tulisi aikanaan takasin.

(Jatketaan).

Seka-sanomia.

„Britiläinen ja Ulkomaalainen Pipliaseura" piti wiime Toukok. 6 p. yleisen wuosikokouksensa Exeter-Hall'issa Lontoossa, kreiwi Shaftesbury'n esimiehyyden alla. **Kertomus**, joka silloin luettiin, mainitsee, että Seura wuonna **1804** ensin perustettiin, ja pian synnytti muita yhtäläisiä yhdistyksiä useissa paikoin, niin että nykyänsä sillä on **3,825** liitto-seuroja Suuressa Britanniassa, **480** Irlannissa, **1,024** Englannin siirtokunnissa ja noin **4,000** ulkomailla. Seuran syntyessä löytyi **50** piplian-käännöstä, mutta nyt jo **197**. Ensimäisinä neljänä wuotena annettiin ulos **81,157** piplian kappaletta, mutta wiime wuonna yksistään **2,133,860**; ja koko lukumäärä, mikä Seuran waikutuksella on lewitetty, nousee **43,044,334** kappaleesen. Lisäksi tulee wielä noin **30** miljoonaa, jotka liittoseurat owat, Britiläis-seuran awulla, julkaisseet. Seuran tulot wiime wuodelta tekewät **158,750** puntaa (**3,968,750** markkaa), ja alusta saakka owat seuran rahamenot yhteensä tehneet **5,444,780** puntaa (**136,119,500** markkaa).

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on awoimella kirjeellään nykyisen heinäkuun 2 (kesäkuun 20) päiwältä, jättääkseen Hänen Majesteettinsa Oman kanslelinsa toisen osaston waltamiehelle wirkamiehelle, Pietarin lutherilaisuskonnon konsistoriumin esimiehelle, todelliselle waltaneuwokselle Theodor Bruun'ille erinomaisen lempeytensä osoitteen, Bruunin asianomaisten wirkakuntain todistamista ansioista ja hyödyttäwästä toimellisuudesta, katsonut armossa hywäksi korottaa todellinen waltaneuwos Bruun sekä hänen lapsensa ja jälkeentulewaisensa suomen aatelissäätyyn.

Kursit.

Suomen Pankki, Heinäk. 23 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $36^{15}/_{16}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $32^{7}/_{8}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $37^{1}/_{8}$, Pariisi 390, Hampuri $33^{1}/_{16}$, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Heinäk. 23 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $36^{15}/_{16}$, $37^{1}/_{8}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $32^{7}/_{8}$, $33^{1}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^{1}/_{2}$% waltio-laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	90%	93%.
Saman 4% Samaa	85%	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.

Yksityisten Ilmoituksia.

Maamme kirjakaupoissa:

Opiksi ja Huwiksi Lukemisia Suomen perheille. Hinta yksi markka. — Sisältää: **Talwi-satama Luotisessa Jäämeressä** (kolmen puupiirroksen kanssa); **Pumpuli** (yhden puupiirroksen kanssa); **Wiipurin Pamaus** (eli historia Sten Stuure wanhemman ja Iwanan sodasta); ja **Suomalaiset Delawaren siirtokunnassa Pohjois-Amerikassa.**

Niille, jotka allekirjoittaneelta ostawat kymmenittäin kappaleita kerrallaan, annetaan 20 % wähennystä.

Yrjö Koskinen.

Ilmoituksia Tampereelta.

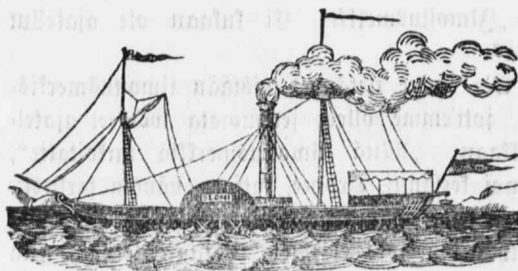
Kuulutus.

Perjantaina neljäntenätoista (14) p:nä ensitulewata elokuuta tulee Tampereen kaupungin Majistraatti pidettäwässä syynissä määräämään sekä asemaa sille tullijauhoitus-myllylle kahden kiwen kanssa, joka Raatimies Adolf Fredrik Lindberg Hänen Keisarillisen Majesteetin Armollisen päätöksen kautta 12 p. Jouluk. 1861 on saanut luwan rakentaa hänen omistamalle tomtille N:o 117 Tampereen wirran wiereen, että myös mahdollisesti tarpeellisten sulkujen ja muiden laitosten suuntaa ja awaruutta sekä niitä ehtoja ja welwollisuuksia, joita Raatimies Lindbergin sen ohessa tulee noudattaa; joka asianomaisille koskeu yli- ja alipuolella asuwille tämän kautta tiedoksi annetaan, muistutuksella, että yhden tai toisen poissaolo ei estä syynin pitämistä ja päättämistä. Tampere, Heinäk. 13 p:nä 1863.

Majistraatin puolesta:

Gustaf Palmgrén,

määrätty.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Heinäk. 27 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Alexander"**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Heinäk. 25 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Elok. 4 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Heinäk. 30 p., k:lo 4 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Heinäk. 30 p., k:lo 6 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi"**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Heinäk. 28 p., k:lo 2 aam., täältä Tammisaareen, Turkuun, Räpsööseen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Heinäk. 28 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiborg"**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö-aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka Sunnuntai-aamu k:lo 4.

Wiipurista Pietariin joka Maanantai-aamu.

Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai-aamu,

Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai-aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Viktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo $3^{1}/_{2}$ jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. Lℓ.	Tuoreet lahnat 5—6 k. ℔.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 3—4 k. ℔.
Kaurat 3: 40—3: 60 tynnyri.	Tuoreita ahwenia 5 k. ℔
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Perunat 12—13 k. kappa.	Tuoreita silakoita 28—30 k. kappa.
Perunat, uudet 7—10 k. t:ppi.	Suolattua siika 10— k. ℔.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 20 k. Lℓ.	Suolattua lohta 18—20 k. ℔
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 k. Lℓ.	Suolattuja silakoita 45—50 k. Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—10 k. Lℓ.	Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Tuoretta woita 16—18 k. ℔.	Koiwu-halkoja 4 r. syli.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lℓ.	Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Maito 7 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 20—2: 50 k. syli.
Piimä 5—7 k. k:nu.	Wiina 95—1 r. kannu.
Taale 6—7 k. korttieri.	Heinät 15—18 k. Lℓ.
Munatiu 23—26 k.	Thimothej 20—22 k. Lℓ.
Kananpojat 30 k. pari.	Oljet 6 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 59. **Maanantaina 27 p:nä Heinäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Helsingin Uutiset

tilataan jälkimäiseksi puoleksi wuodeksi wiidellä (5) markalla (kaikki postimaksut siihen luettuna) maamme postikonttoreissa ja neljällä (4) markalla Sederholm ja Kumpp. kirjakaupassa Helsingissä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Heinäk. 28 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa talossa N:o 12 Båtsman-kadun warrella kaikenlaisesta irt. tawarasta.

„ k:lo 5 jpp. Sotamajoitus-komitea kokoontuu raastupaan tekemään majoitusmaksujen taksierausta tältä hyyry-wuodelta.

„ k:lo 7 jpp. Sotawäen-soitanto Kaisaniemellä.

„ k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Heinäk. 29 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni Majistraatin edessä, 1) katujen, torien y. m. puhtaana pitämisestä 1 wuoden aikana marraskuun 1:stä p:stä; 2) katujen walaisemisesta öljylyhdyillä syyskuun 1 p:stä.

„ k:lo 8 jpp. Tanssit runni-huoneessa.

Yli-opiston kalustot pidetään awoimina seuraawina aikoina:

Yleinen kirjasto kaikkina arkipäiwinä k:lo 11:sta epp., keskiwiikot ja lauwantait k:lo 2:teen, muut päiwät k:lo 1:teen päiwällä.

Wenäläinen kirjasto maanantaina ja tuorstaina k:lo 12—1 päiwällä.

Kiwennäis-tieteellinen warasto keskiwiikkoina k:lo 11—12 epp.

Leikkaus- ja Luu-opin museumi keskiwiikoina ja lauwantaina k:lo 12—1 päiwällä.

Eläin-opillinen museumi keskiwiikoina k:lo 12—1 päiwällä.

Helsingistä.

H. M. Suuriruhtinaamme tulosta kuuluu, että H. Majesteettinsa tänne tultuaan kohta lähtee Hämeenlinnaan, ja wasta palatessaan sieltä tulewana perjantaina, wiipyy täällä jonkun ajan.

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— — Sanoimme wiime numerossa, että ihmisten kelpo ja kunto tässä maassa wielä niin wähän tunnetaan, jotta joku yleinen koko maalle kyhätty pyrkijä-liista wälttämättömästi tulisi olemaan aiwan löyhälle perustukselle rakennettu. Tästä syystä emme ole luwanneet ylipäänsä ruweta waali-pyrkijöitä ehdottelemaan; tahdomme ainoastaan, jos muut sen yrittäwät, tehdä muistutuksiamme, missä syitä näytää olewan. Mutta omalle kunnallemme, jonka seikkoja ja miehiä tietysti tarkemmin tunnemme, katsomme welwollisuudeksi ehdotella ne miehet, jotka meidän käsityksemme mukaan paraiten edustaisiwat Suomen pääkaupunkia. Että waltiopäiwämiehellä pitää oleman monituisia omaisuuksia ja lahjoja, on kyllä osi; kuitenkaan ei niiden luetteleminen paljon auta, sillä harwoin jos koskaan niitä kumminkaan yhdessä miehessä kaikki tawataan. Mutta mitä me puolestamme waltiopäiwämieheltä wälttämättömästi waadimme on: rehellinen, isänmaallinen ja kansallinen mieli, sekä semmoinen luonteen itsenäisyys, joka ei kumarru korkean wallan eikä matalan parjauksen alle. — — — —

— — — — — — — — — — — —

Yliopistolaisrakennuksen komitea ilmoittaa nyt, että yliopistolaiskunta on määrännyt kilpapalkinnon parhaasta riitningistä Yliopistolaishuoneeseen ja kehoittaa asianomaisia arkitektia kilpailemaan siitä. Palkinto parhaasta riitningistä, jota woidaan hywäksyä, on 1,200 markkaa. Jos ei mitään riitninkiä woitaisi hywäksiä, annetaan kuitenkin parhaasta riitningistä 600 markkaa. Riitninkiin pitää liitettämän kustannusehdotus, joka saa nousta 200,000 markkaan. Luettelo niistä huoneista, jotka rakennuksen pitää sisältämän sekä kuwaus tomtista löytyy Frenckell ja pojan kirjakaupassa. Niistä woidaan tilaamalla saada kopiota. Riitningit owat ennen tämän wuoden loppua jätettäwät yliopistolaisrakennuskomitean esimiehelle, prowessori L. Lindelöf'ille Helsingissä.

Yhdistysneuwot. Sähkölennätin tulee jatkettawaksi Tammisaareen. Työ on jo aljettu. Kaupunkilaiset owat tarjonneet tälle laitokselle maksutta antamaan huoneet ynnä kynttilät ja puut. — Merkkisananlennättimen linja tulee samaten kuin wiime-sodan aikana toimeen-pantawaksi pitkin eteläistä rannikkoa Pietarista Turkuun ja sieltä jatkettawaksi wielä Uuskaupunkiin. — Jokapäiwäinen postinkuljetus pannaan toimeen pitkin eteläistä rannikkoa ja pitkin läntistä taas tulee posti kuljetettawaksi kolme kertaa wiikossa.

Kansakoulun-opettaja seminario Jywäskylässä awataan perjantaina 14 p. tulewata elokuuta. Ensimäinen määrä-aika seminarion awaamiselle oli elokuun 1 päiwä, mutta esiin-tulleet esteet owat aikaan saattaneet tämän määräajan muuttamisen. Oppilaiksi pyrkijöitä on yhteensä 52: naisia 18 ja miehiä 34. He owat kutsutut alkututkintoon tiistaiksi 11 p. elokuuta.

Dagblad ja Suomen lippu. Me olemme jo ennen lausuneet ajatuksemme tuosta Dagbladin lippuehdotuksesta. Sekä „Wasabladet" että „Oulun Wiikkosanomat" sisältäwät kirjoituksia, jotka hylkääwät Dagbladin ehdotuksen aiwan samoista syistä kuin mekin. Me kehoitamme kaikki Dagbladilipun kantajat ja kannattajat tarkasti lukemaan näitä kirjoituksia. Niistä — erittäinkin Oulun Wiikkosanomain kirjoituksesta — on aiwan paljon itse Dagbladillekin oppimista. Me otamme tähän O. W. S:n kirjoituksen kokonaan ja otteen Waasalehdessä löytywästä. O. W. S:n kirjoitus kuuluu näin:

„Tarpeellinen esitys saada omituinen suomalainen kauppalippu on ensin tullut Oulusta ja sitä on puollustettu O. W. S:missa. Nyt ilmoitetaan, että herra Candelinin uusi laiwa „Patria" on lykätty wesille, ollen sen keulassa suomalainen lippu, ja että se on ollut keltanen, sininen ja punanen. Mikä lippu tämä on? Kuka sen on sanonut, että Suomen lipun pitää olla keltasen, sinisen ja punasen?

Niin, sen on „Helsingfors Dagblad" sanonut, siksi että Suomen wanhalla waakunalla owat nämät wärit. Mutta „Dagblad" on tässä tahallaan pitänyt wiisastelemista, ja se saattaa olla hywäkin kertoa, mitenkä asia oikeastaan on.

Asian laatu on sellainen, että muutamat herrat Helsingissä tahtoiwat mielellään ruotsalais-norjalaista yhteyslippua, joka on keltanen, sininen ja punanen, suomalaiseksi, ja tähän tahtoiwat he syytä perustukseksensa. He wäittiwät sitte samojen wärien olewan Suomen waakunassa, ja että nämä olisiwat Suomen wärejä. Nyt on Suomen waakunana keltanen leijona punasessa pohjassa, ja sinä siis onkin keltasta ja punasta. Mutta tähän piti wielä saada sinistä lisäksi, ja niin arwattiin leijonan miekan olewan sinisen, joka ei ole totta, sillä kun miekka maalataan, ei ole tapana panna sitä siniseksi, waan walkiaksi, joka on hopian wäri ja merkitsee kirkasta. Sinistä wäriä ei siis ole Suomen waakunassa; ja se on kyllä siewää keksimistä etsiä wäriä siwuasiassa.

Siis: jos Suomen lipun pitää ottaa wärinsä waakunasta, niin täytyy sen olla keltasen ja punasen. Mutta kuka sen on sanonut, että kauppalipun pitää ottaa malli waakunasta? Kaikki muut maat Europassa, paitsi kahta eli kolmea, owat wärjänneet kauppalippunsa kuinka niille on päähän pistänyt, kysymättä waakunasta neuwoa.

Jos joku luulee pitäwän waakunasta ottaa wärien mallin, niin tehtäköön lippu keltaseksi ja punaseksi, mutta ei siniseksi, sillä se on wäärää. Ja se ei ole hywänä ennustuksena, jos Suomen lippu alkaa wääryydellä, nimittäin niin, että se on olewanaan Suomalainen, mutta tahtoo olla ruotsalainen ja norjalainen. Siitä ei woi koskaan seurata siunausta. Me tahdomme rehellisen lipun, eikä semmoista, joka sanoo toista, mutta tarkoittaa toista. Miksikä me wiuruilemme Ruotsalaisten perässä, emmekä anna näitten wärienkään olla rauhassa. Sopikaamme siitä, minkälainen lippumme pitää olla. Muutamain wiikkoin perästä tulewat waltiopäiwät. Saattawathan laiwanomistajat ja merimiehet jokaisessa kaupungissa antaa edusmiehilleen asiaksi ilmoittaa heidän ajatuksensa, ja sitte woiwat asiamiehet, kun ne kaikki tulewat koolle Helsingissä, sopia minkänäköisen lipun pitää olla".

Waasalehden kirjoitus ehdottelee samaten, että lipun toimeen saamiseksi pitäisi merikaupungeissa laiwanomistajien, merimiesten ynnä muidenkin kokoontumaan asiasta keskustelemaan ja sitten antaman kau-

yungin edusmiehelle waltiopäiwillä toimeksi esiin-tuoda heidän ajatuksia. Waltiopäiwämiehet woisi-wat sitten eri asiana muista toimista päättää, mimmoinen lippu olisi hywäksyttäwä ja tehdä pyyntö hallitukselta, että tämä lippu olisi Suomen lipuksi asetettawa. Dagbladin ehdotuksesta lausuu kirjoitus näin:

„Jos lipun wärit otetaan Suomen waakunasta, niin woiwat olla ainoastaan kelta ja puna, sillä sini ei löydy ollenkaan waakunassa, ei edes, kuten Dagbl. on tahtonut wäittää, mickassa. Tämä wärien kokoonpano on ainoastaan tehty sitä warten, että saataisiin ruotsalais-norjalaisen yhteys-lipun wärit meille. Ruotsalaiset itse owat niin wähän ihastuneet tohän lippuun, että se monessa seudussa on yleensä tunnettu nimellä: „sillsalaatti". Miksi me nyt ottaisimme päällemme tämän „sillsalaatin", sen siaan kuin meidän luonnollisesti olisi laatiminen itsillemme rehellinen ja yksiwakainen suomalainen lippu, sen selittäkööt muut".

Sitten seuraa kirjoituksessa juttu, mitenkä eräs rikas herra pääkaupungissa Obldn lipusta tuli semmoiseen ihastukseen, että rupesi siitä runoelmaa sepittämään, mutta kun runoelma suomennoksen kautta kadottaisi paljon runollista arwoansa, heitämme sen ynnä koko jutun suomentamatta.

A. U:ssa ilmoitetaan muutamista epäjärjestyksistä, jotka owat tapahtuneet Helsingin Uutisten lähettämisessä Turkuun. Näihin on toimitus luonnollisesti syytön. Me woimme waan ilmoittaa lukijoillemme, ett'emme tule säästämään mitään keinoja saada postilaitosta täyttämään welwollisuuksiaan meitä ja tilaajoitamme kohtaan.

Suomalainen sotija Amerikassa †. Wbl. kertoo, että nuori Suomalainen, ylioppilastolainen Frans Lindebäck, joka kaksi wuotta sitten lähti Amerikkaan sotimaan yhdyswaltaisten puolella, on tapaturmaisesti hukkunut. Fr. Lindebäck oli kotosin Waasasta, sikäläisen Apteikkarin Lindbäck-wainajan poika. Tultuansa Amerikkaan, walmisti hän itsensä sotilaisammattiin Ruotsalaisten joukossa Chicagossa ja meni wiime-wuoden alussa wapaehtoisena sotapalwelukseen erääseen tykistö-rykmenttiin, joka kuului kenraali Paynen brigadiin. Tässä otti hän osaa useissa kiiwaissa tappeluissa. Toukok. 1 p. oli se patteri, johon Lindebäck kuului, transportti-laiwassa „Horizon" kuljetettu Missisippi-wirtaa alaspäin, mutta Horizon sattui yhteen höyrylaiwa „Moderator"in kanssa, jotta se meni upposalle. Tässä sai Lindebäck kuolemansa. Eräs Ruotsalainen, joka tästä on antanut kirjeellisen tiedon, lausuu: „Frans Lindebäck on sywästi surettu kaikilta kumppaniltansa; hän oli urhokas, oiwa sotija, ystäwällinen ja iloinen kumppani ja wapaa- ja ylewämielinen ihminen. Kauan eläköön hänen muistonsa joukossamme"! Fr. Lindebäck oli 26 wuoden wanha.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Turun howioikeuden käskyä talonpoikain waltiopäiwämiesten waalista ei täällä ole käsitetty niin että se lakia loukkaisi. Janakkalan tuomiokunnassa, jonka tuomari on wapasukuinen, toimittaa waalia waratuomari A. Helsingius ja waali on tulewan elokuun 11 p. pidettäwä täällä Hämeenlinnassa, jota ennen asianomaiset kirkkoherrat pitäwät pitäjittäin walitsiamiesten waalit. Joka ei sitä ennen ole walitsiamiesten waalia toimittanut, saa itse olla edeswastauksessa, jos pitäjä sen kautta joutuisi oikeudestansa ja sitä ennen walituksen. Wanajan pitäjä, johon myös kuuluu osa Rengosta, tulee tässä kaupungissa pitämään walitsiawaalinsa elokuun 5 päiwänä. — Hämeenlinnan prowastikunnan waali on pantu elokuun 11 päiwäksi Tammelan pappilassa ja siihen kutsuttu kaikki papisto, joka waltiopäiwämiehen waalissa tahtoo olla „intresseratu".

Luolajan leirissä kestää ankaraa liikettä; kaikki täällä olewa Suomen ja Wenjän sotawäki, yksin artilleria ja kasakatkin, owat kahdesti jo yrittäneet paraderata yhdessä, nimittäin maanantaina ja eilen. Se lienee opettelemista Keisari-tulon tähden. Muutoin walittawat leiristä märkyyttä tällä sateen ajalla. Teltat tosin owat turwonneet, ettei enää sanota wuotawan; mutta maa on märkä ja kaikki tahtoo homehtua. Teltain siat owatkin oikein sopimattomasti walitut; trossi on kuiwalla paikalla ylängöllä, mutta teltat itse enimmästi alankopaikoilla. Kipuja ei ole paljo; miehet owat jo tottuneet teltta-elämään. Huomenna on iso manöweri(!).

Halla kuuluu olleen liikkeellä melkein koko maassa tämän kuun 15—17 päiwinä. Niin mainitaan Turusta ja Oulusta; niin myös meille kirjoitetaan Lammilta. Mutta ei näytä kowin paljoja tuhoja tehneen, siitä arwaten ettei ole walituksia kuulunut.

Kiista on syntynyt kysymyksestä, kelpaawatko miehet, jotka hallitukselta owat saaneet arwonimityksiä, waltiopäiwämiehiksi porwari- ja talonpoikasäätyihin, jos nimittäin muuta ei ole wastaan heitä kuin paljas arwonimitys. Me kuulumme niiden joukkoon, jotka puolustawat wapautta, missä ikänään waan se woi kysymykseen tulla; sentähden myös, kun ei mikään laki suorastaan käske semmoisia jäseniä hyljäämään, katsomme arwonimitykset itsessään ei olewan esteenä waaliin edusmiehiksi porwari- ja talonpoika-säätyihin. Semmoisia arwonimityksiä owat esim. kauppaneuwos, maawiljelyneuwos, kunnallisneuwos. Niitä nimityksiä ei seuraa mitään etuja eikä palkkaa; päin wastoin on niistä jotenki suuret maksut. Samalla kun nämät suljettaisiin ulos säädyistänsä, olisiwat myös semmoiset hyljättäwät, jotka owat hallitukselta saaneet metaljia, jommoisia on paljo annettu esim. kunnallishoidosta ja muusta erinomaisesta uutterudesta, ihmishengen pelastuksesta jne. Owatko nämätkin kunnian osotukset, waikka ei mitään maallista etua tuottawaiset, luettawat palkaksi ja niin muodoin estäwäisiksi waltiopäiwäwaalissa? Sitä emme luulisi kenenkään todella woiwan wäittää. Warsin turhan päiten suljettaisiin näin pois kunnollisimmat miehet molemmista säädyistä. (Hämäl.)

Alawuudesta Heinäk. 21 p. 1863. Halla, halla — tämä maamme hirmuwieras käwi taas neljänä yönä wiljelyksiämme turmelemassa. Kauniit ilmat tämän kuun alussa joudutti kaswut niin, että toiwoimme hallan ei enää saawuttawankaan niitä. Mutta jo 13 p. muuttui ilma kolkoksi; kylmät sateet — usein tuli rakeita — jähdyttiwät maan, kunnes wihdoin yöllä 16 p:wää wastaan taiwas selkeni — ja auringon nousu-aikana näimme hallan walkoset kourat ja päiwällä mustat jäljet näiden pusertamasta.

Wakaan ei wielä tiedä sanoa, kuinka suuria wahingoita halla teki ja kuinka lawialla se liikkui. Tänne tulleiden wissien tietojen mukaan oli se käynyt ainakin Ala- ja Ylihärmässä, Kauhawalla, Lapualla, Nurmossa, Peräseinäjoella, Kuortaneella, Alajärwellä, Alawuudessa, Töysässä ja Wirroilla. Näissä seurakunnissa owat peruna-warret mustina melkein joka paikassa — sellaisissa lujemmissaki paikoissa — niinkuin wirtain ja järwien rannoilla *) — teki halla nyt wahingoita, joissa se ei mennyt wuonna merkkejäkään tehnyt. — Suo-wiljelyksistä ei luulla mitään tulewan — sekä rukiit että ohrat niissä waalenewat waalenemistansa. Aremmissa paikoissa ei taida pelloistakaan mitään saada. Lujemmissa paikoissa seisowat peltomaan rukiit ja ohrat wielä kauniina. — Mutta epäilemätöntä on, että toinen nälkä-wuosi on tulossa, ja se kukaties kahta kauhiampi kuin tämä wuosi olikaan. — Mistä ensiksi saadaan siemen-rukiita, kun ei monessa paikoin uskalla uutisilla kylwää? Mistä ruokaa talweksi, kun wanhat warat, ja enemmänki, jo on syöty?

Näinä aikoina tulee joka pyhä kuulutuksia Waasan ja Kristinan porwarilta, jotka kowasti uhkaawat niitä, jotka eiwät tämän kuun aikana heille suorita welkojaan.

Terwan hinta on yhä alenemaan päin — wilja kaupunkiloissa loppumallaan — ja sota tulossa — mikä neuwo toki ihmisiä auttanee? — — — —

K. E. S.

Toim. muist. Tämmöiset halla-sanomat owat tulleet muiltakin seuduilta. Niin kuuluu halla — ei kuitenkaan aiwan kowa — käyneen Kokkolan kihlakunnassa. Myös Oulun läänissä on tämä kauhea wieras paikottain liikkunut. Mitä tuhoja se Kuopion läänissä on tehnyt, emme wielä tarkoin tunne. — Muistaminen on, että tämmöiset sanomat aina alussa, kun niiden täytyy nojautua kulkupuheisiin, johonkin määrään liioittelewat waaran suuruutta. Kun esim. yllä-olewain tietojen kunn. lähettäjä mainitsee, että halla nyt on tehnyt wahingoita, missä se ei mennyt wuonna merkkejäkään tehnyt, tahtoisimme muistuttaa, että Alawuuden pitäjä wiime-wuonna sattumalta tuli hallalta enemmin säästetyksi. Jos halla siellä nyt on wahingoinnut samaten kuin naapuri-seurakunnissa, se ei kuitenkaan todista, kowemman hallan nyt käyneen kuin mennyt wuonna. Kun lähettäjämme nyt aluksi on täytynyt ko'ota nämät tiedot kulkupuheiden kautta, toiwomme wielä, että likemmät tiedot tulewat näyttämään asiat wähemmän uhkaawassa muodossa. Aiwan luotettawana woimme myös ilmoittaa, että hallitus jo on ruwennut toimiin siemenjywäin hankkimiseen. Krediitti jywäintuojille on myös toimitettu.

Jyvæskylæn Säästö-pankin huostassa olevia eri rahastoja.

1. *Oppi-rahasto.* Sen korko on Jyvæskylæn kaupunnissa oleville oppiville kehotukseksi. Sihen menê 8 sadasta Sæstø-pankin vuotuisesta kasvu-voitosta. Rahasto oli vîme vuoden lopussa *143 markkâ 8 penniæ.*

2. *Kirjallis-rahasto* on Jyvæskylæn kaupuntîn kerran sâtavalle Suomen kirjallisûden seuralle. Sîhen juoksê 30 sadasta Sæstøpankin kasvu-voitosta. Vîme vuoden lopussa oli sînæ *371 markkâ 64 p.*

3. *Laina-kirjaston rahasto.* Sînæ oli vîme vuoden lopussa *78 markkâ 44 p.*

Kirjallis-rahastôn lahjotti vîme vuonna talon-mies Sârijærven pitæjæssæ Pâvo Savonen eli Nyrølæ yhden markan.

Seurâvat kaksi rahastoa kasvavat ainoastân lahjotuksilla ja omalla vuotuisella korollân.

1. *Venyke-rahasto* on pitennys-merkittyæ kirjotus-tapâ varten. Se rahasto oli vuoden

*) Niinpä esim. Tenkalan kosken rannalla Wirroissa on halla tehnyt merkkejä perunoihin. Samoin Alawuuden kirkko-järwen ympäristöllä.

1860 lopussa ainoastân *58 markkâ ja 48 penniæ*, vân 1861 lopussa jo *300 markkâ 32 p.* ja nousi vîme kulunên vuoden lopussa *800 markkân 8 p:ïn.*

Tæhæn asti ovat seurâvaiset henkilœt sîhen rahâ lahjoittanêt mikæ enemmæn mikæ væhemmæn: *Forstên, J.* kaupunnin lækæri; *Grahn, O. F.* nimi-pastori ja koulu-opettaja; *Grönlund, G. A.* rûnun-vouti; *Savonen* eli *Nyrølæ, Pâvo,* talon-mies; *Tavaststjerna, O.* mâmittari; *Wadenstjerna, O.* mâviljely-oppilan pællikkø, ja *W. Kilpinen.*

2. *Yli-opiston rahasto* on Jyvæskylæn kaupuntin kerran sâtavâ Suomen-kielistæ yli-opistoa varten. Vuoden 1860 lopussa oli sînæ *25 markkâ 2 penniæ*, 1861 lopussa *50 markkâ 12 p.*, ja vîme vuoden lopussa *100 markkâ.*

Sîhen rahastôn ovat seurâvaiset lahjoittanêt:

Serlachius, G. A. Rohtolan isæntæ Tamperên kaupunnissa; *Tavaststjerna, A. F.* mâmittari; *Wadenstjerna, O.* mâviljelys-oppilan johtaja, ja *W. K.*

Ennen kuin lopetan tæmæn kirjotukseni, sân ilmottâ kutka tænæ vuonna ovat Sæstøpankin johtajia: *Corander, Kl.* konrehtori; *Parviainen, M.* kauppias; *Pesonius, G.* lehtori; *Rönneberg, G. A.* henki-kirjottaja; *Tavaststjerna, A. F.* mâ-mittari, ja *Schildt, W. S.* tohtori. Vanha Ystævæinen.

Ulkomaalta.

Wiime wenäläinen posti toi Wenäjän jo kauan odotetun wastauksen Englannin, Ranskan ja Itäwallan waatimuksiin. Kaikki toiweet ja arwelut sen myöntäwäisyydestä ja sowinnollisundesta, owat kirjoitusten julkaisemisen kautta rauenneet tyhjään. Siinä on niin jyrkkä kielto kuin mahdollista kaikkiin waatimuksiin. Eri kirjoitukset owat lähetetyt kullekkin kolmesta wallasta. Näiden pituus estää meitä ottamasta niitä lehteemme. Me tahdomme ainoastaan kirjoituksesta Englannille tehdä pieniä otteita. Noiden kuuden waatimuspykäleen suhteen sanoo kirjoitus, että „kaikki ne tehtäwät, jotka näissä pykäleissä waaditaan, jo owat määrätyt ja walmistetut meidän korkean hallitsijan alkutointen kautta. — — — Meidän ajatuksesta, pitää jokaisen uudestajärjestämisen edellä kuningaskunnassa käymän järjestyksen woimaan-panemisen. — — — Jos niitä woitaisiinkin panna woimaan siinä lawendessa, kuin Hänen brittiläisen Majesteetin ensimäinen waltiosihtieri on ajatellut, eiwät kuitenkaan aikaan saattaisi sitä päätöstä, jota hän tarkoittaa, nimittäin rauhaa maassa". Kirjoitus selittää nimittäin, etteiwät Puolalaiset tyytyisi siihen, jos niille suotaisiinkin, mitä mainitut waatimukset sisältäwät. Sillä heidän tarkoituksensa on muka tehdä kuningaskunta aiwan itsenäiseksi ja wielä pääliseksi liittää siihen Puolan wanhat maakunnat. — Sodanseisahduksen ehdotuksesta sanoo kirjoitus: „Ylläsanotun johdosta ehkä Hänen brittiläisen Majesteetin ensimäinen waltiosihtieri wastaa meitä wastaamasta ehdotukseen wihollisuuksien seisahtamisesta. Tämä ehdotus ei kestä wakawaa tarkastusta wälttämättömistä ehdoista sen käytännölliselle toimeen-panemiselle. Kirjoitus sitten selittää että keisari pitää welwollisuutenansa „ryhtyä woimallisiin keinoihin" kapinan kukistamiseksi. Ainoa keino lopettamaan werenwuodatuksen on muka se, että kapinamiehet „laskewat aseensa ja antautuwat ruhtinaallisen lempeyden waltaan. Jokainen muu keino ei sointuisi keisarin arwoon ja Wenäjän kansan tunteisiin. Neuwotteleminen noiden kahdeksan wallan kanssa, jotka allekirjoittiwat Wieni-suostumuksen, hyljätään myös, koska se muka tuottaisi haittoja eikä mitään hyötyä.

Siis owat kolmen wallan waatimukset ja ehdotukset kokonaan hyljätyt. Mitenkä nyt enään asia woitaisiin rauhallisesti ratkaista on, tällä haawaa waikea ymmärtää. Wiime tjedot ulkomailta kertowat, että kolme waltaa aikowat pysyä waatimuksissaan ja keskustelewat mitä nyt on tehtäwää.

Amerikassa owat yhdyswaltalaiset woittaneet suuren tappelun, jossa molemmin puolin on yhteensä kadotettu 50,000 miestä.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 57 n:roon.)

Minä miehineni olin asetettuna aiwan portin ääreen. Eräästä kurkistelu-reiästä saatoin nähdä koko roswojen joukon. Joukossaan oli Malaijia, Hollantilaisia, Malttalaisia, Kreikkalaisia, Samboja, Neekeriä ja Englantilaisia pahantekijöitä Länsi-intian saareista. Wiime-mainittujen joukossa nä'in tuon silmäpuolen, jolla oli plaasterilappu poikki nenän. Siellä oli myös muutamia Portukaalilaisia ja joitakuita Espanialaisia. Kapteini oli Portukaalilainen. Hän oli pitkuinen mies. Korwissaan kantoi hän kowin suuret renkaat ja päässään leweän hatun ja hartioidensa ympärillä oli käärittty suuri walkea sjaali.

He oliwat kaikki hywin warustetut, mutta aiwan niinkuin roswojoukko, piikeillä, miekoilla, sapeleilla ja kirweillä. Minä hawaitsin monta hywää pistuolia, mutta ei minkäänlaista kiwääriä heidän hallussa. Tämä antoi minun ymmärtää, että oliwat ajatelleet, jotta pitkäläinen kiwäärin-ampuminen ehkä tulisi kuulumaan mannermaalle. Myös käsitin sen, että siitä syystä, että walkea woisi nähdä mannermaalta, eiwät tahtoneet sytyttää linnaa tuleen ja paistaa meidät eläwinä; joka muutoin oli heissä hywin hywäilty temppu. Minä katselin Kristian Yrjö King'ia, ja jos olisin hänen nähnyt, olisi hän — ellen aiwan paljon erehdy — saanut ainoan patruuna-kuulani päähänsä. Mutta ei mikään Kristian Yrjö King ollut näkywissä. Eräs Portukaalilainen, oikea willipiru, joka näytti olewan raiwossaan joko hulluudesta tai wäkewästä juomasta — kaikkikin näyttiwät olewan humalassa tai hourupäissä — astui eteen, kädessä musta lippu, jonka pari kertaa heilahutti läpäjämään. Sen jälkeen huusi portukaalilainen kapteini englanniksi kimakalla äänellä: „sanoin teille, englantilaiset hölmät! awatkaa portti ja antaukaa!"

Kun me olimme aiwan hiljaa ja ääneti, sanoi hän jotain miehilleen, jota en ymmärtänyt, ja kun hän oli tämän sanonut, tuo silmäpuoli englantilainen riiwiö plaasterilapun kanssa sanoi sitä samaa englanniksi. Sanansa oliwat näin: „mustan lipun miehet, tämä on sukkelaan tehtäwä. Tehkää mitkä woitte wangiksi. Jos eiwät antaudu, tappakaa lapset. Eteen miehet!" Sitten kaikki riensiwät porttia wastaan ja eipä puolta minuuttiakaan, niin hakkasiwat ja musersiwat sen pirstoiksi.

Me kyllä aseillamme kohtasimme heitä reikien ja halkeamien kautta ja moni heistä saikin surmansa. Mutta heidän paljas painonsakin olisi musertanut tämmöisen portin, jos olisiwat olleetkin aiwan warustamattomat. Minä pian näin kersantti Droocen wieressäni, asettaen meidöt kuusi wielä olewaa merisotamiestä linjaan — Tom Packer minun siwukumppanikseni. — Hän käski meidän wetäydä kolme askelta ta'appäin ja kun ryntäisiwät sisälle, aiwan likeltä antaa heille terwehdykseksi wasten silmiä ainoan pienen ammuntomme. „Sitten", sanoi hän, „ottakaa heitä painetilla wastaan rintasuojeluksen takaa, ja wiimeksi joka mies puhkaiskaa aseillanne näiden heittiöiden ruumiit, kukin wastustajansa".

Me heitä wastustelimme ensin ammunnolla, waikka se olikin huono; sitten wastustelimme heitä rintasuojeluksen takaa. Mutta he ryntäsiwät eteenpäin ikäänkuin pirulaisparwi — he oliwatkin todenteolla enemmän piruja kuin ihmisiä — ja piankin tultiinkin aiwan painisille.

Me heitimme ampumisen ja aloimme kiwäärin-tukeilla ja muilla aseilla torjua ryntääjät päältämme; nyt nuot kaksi naista oliwat — koko ajan takanani — wakawat ja toimikkaat aseiden kanssa. Minä sain päälleni joukon Malteesaria ja Malaijia, ja ellei olisi minulla ollut aika leweälappeinen miekka, jonka Miß Maryon oli pistänyt käteeni, olisin warmaankin näistä saanut surmani. Mutta oliko siinä kaikki? Ei niinkään. Kolmasti nä'in mustan käärityn tukan ja walkoisen kleningin tulewan minun ja wihollisten wälille, aiwan nostetun käteni alle, joka joka hetki olisi woinut surmata walkosen kleningin kantajan; ja joka kerta lankesi joku joukosta kuolleena maahan.

Drooce oli warustettu leweä-lappeisella miekalla ja teki sillä semmoiset työt, jotta syntyi huuto ainakin puolen tusinan kielillä: „tapa se kersantti", kuten hawaitsin siitä, mitä huudettiin englanniksi, ja sitten kerroeltiin muilla kielillä. Olin muutamia minuuttia ennen saanut tuiman lyömän wasempaan käsiwarteeni. Siitä en olisi tietänyt juuri mitään, ellen olisi tuntenut itseäni heikoksi ja nähnyt itseäni aiwan weressä ja samaan aikaan nähnyt Miß Maryonin repiwän kleninkiänsä ja Rouwa Fisherin awulla sitowan sillä haawaani. He pyysiwät Tom Packeria, joka samassa riensi sinne, seisahtumaan pariksi minuutiksi ja wartioimaan minua, kun haawani sidottiin; sillä waara oli edessä, että kuolisin weren-wuodosta, jos koettaisin suojella itseäni wihollisista. Tom seisahtui heti hywä sapeli kädessä.

Samassa silmän-räpäyksessä — kaikki näkyikin tapahtuwan samalla hetkellä — ryntäsi puolitusina mäikyen kersantti Droocen päälle. Kersantti peräytyi seinää wasten ja tukki yhdeltä suun semmoisella hirmuisella lyönnillä ja odotti muiden päällekarkausta semmoisella ihmeteltäwällä hämmästymättömyydellä, että he seisahtuiwat ja katsoiwat häneen.

„Katsoppas häntä!" huusi Tom Packer. „Ah, jos nyt woisin hänet pelastaa! Gill! enkö käskenyt sinun muistaa sanojani".

Minä rukoilin Tom Packeria Herran nimessä, niin hywin kuin sen heikkoudessani woin, rientämään kersantin awuksi.

„Minä wihaan häntä", sanoi Tom, wapisten mielen liikutuksesta. „Mutta urhokas mies hän on". Sitten huudahti hän: kersantti Drooce, kersantti Drooce! sanokaa, että olette pidelleet minua pahasti ja että kadutte sitä".

Kersantti, kääntämättä silmiänsä wastustajis-

tansa, joka olisikin woinut olla hänen kuolemansa, — wastasi:

„En, en ollenkaan".

„Kersantti Drooce!" huusi Tom aiwan tuskissaan, „olen sanonut sanani, etten milloinkaan tahtoisi pelastaa Teitä kuolemasta, jos woisin, waan antaa Teidän kuolla. Sanokaa, että olette minua pidelleet pahasti ja että kadutte sitä, ja kaikki entiset on unohdetut".

Eräs roswo-joukosta samassa pani kersantin kaljupään paljaaksi. Kersantti siwalsi hänen kuoliaaksi.

„Sanon, kun sanonkin sulle", wastasi kersantti, hengittäen wähäisen ja odottaen seuraawaa päälle-karkausta, „ei, ei wähäistäkään". Jos et ole niin paljon mies, että woit tapella sotakumppanin edestä ainoastaan sentähden, että hän tarwitsee apua, tahdon mennä toiseen maailmaan hakemaan toista parempaa miestä.

Tom nyt töytäisi heidän päälle ja pelasti hänet pois. Tom ja hän raiwosiwat tiensä toisen parwen läpitse. Ajaen wihollisen oikein ko'olta edessänsä, tuliwat sinne, missä minä jo ilokseni rupesin tuntemaan, että minulla oli miekka kädessä.

Ne oliwat tuskin päässeet luokseni, kun kuulin yli kaiken muun rähinän kauhistawan naisten parkumisen. Näin myös Miß Maryonin, kaswot aiwan muutetuina, lyöwän molemmat kätensä yhteen Rouwa Fisherin silmäin edessä. Minä katsoin hopea-huoneesen päin ja näin Rouwa Venningin harmaine hiuksinensa ja mustine silmineen seisowan aiwan seisoalla kaiwantoportaiden huipulla, kätkewän tyttärensä lapsen kleninkinsä liepeisin, lyöwän erästä roswoa ja wiimein kaatuwan tämän pistuolin ammunnosta.

Nyt taas syntyi kauhea melu ja naisten pauhina keskellä kähäkkää. Toisessa silmän-räpäyksessä kaatui jotain päälleni, jonka ensin luulin seinäksi. Se oli joukko Sambolaisia, jotka oliwat tulleet seinän ylitse. Niistä neljästä miehestä, jotka ikäänkuin käärmeitä kiintyiwät sääriini, oli se, joka tarttui oikeaan sääreeni, Kristian Yrjö King. (Jatketaan.)

Laillisia Ilmoituksia.

Keis. senaatti on tämän kuun 14 päiwänä walinnut ja säätänyt koneniekan E. G. E. Rancken ja luonnontieteiskokelaan nimeltä J. F. Canth tulewan elok. 1 päiwästä alkaen olemaan, kunnes toisin säädetään, wirantoimittajoina, edellinen piirto-opin ja konetaidollisten käsitöiden opettajanwirassa, ja jälkimäinen luonnontieteiden opettajanwirassa Jywäskylän wäliaikaisessa kansakoulunopettajain seminariossa.

Nimitetyt: Lääketieteentohtori K. O. Gadd läänin-lääkäriksi Mohlan piiirikunnassa; waramaanmittari F. Öfstring maanmittariksi Turun ja Porin läänissä: makasiininhoitaja, öwesti G. A. Petander makasiininhoitajaksi Hämeenlinnassa; postinhoitaja J. F. Randén postinhoitajaksi Raahessa; postijohtokunnan warakammarikirjoittaja F. W. Weßman lähettäjäksi Hämeenlinnan postikonttuorissa, ja ylimääräiskopioitsija, waratuomari H. Alm kopioitsijaksi waltiowaratoimistoon.

Tie- ja wesiyhdistyksen ylihallitus Suomessa on menneen kesäkuun 27 p:nä pysähdyspaikan huoltajoiksi Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä rautatiellä nimittänyt ja säätänyt: maanmittauskokelaan E. B. Juslenius'en Helsinkiin, t. e. rautatien kirjurin A. A. Mathelin'in Sörnäsiin, entisen kalunkirjoittajan C. O. Remanderin Tikkurilaan, tasastonmittaajan (niwellörin) A. Aminoffin Järwenpäähän, pysähdyspaikan t. e. huoltajan C. J. Flinck Hywinkiin, tasastonmittaajan A. W. Öllerin Riihimäkeen, alaluutnantin A. E. Leistedtin Turenkiin, ja rautatien t. e. kirjurin J. Collianderin Hämeenlinnaan, sekä kalujenhoitajaksi mainitulla rautatiellä w. t. kalujenhoitajan siinä C. G. R. Sundströmin.

Kursit.

Suomen Pankki, Heinäk. 25 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 36 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 32 7/8 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 1/8, Pariisi 390, Hampuri 33 1/16, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Heinäk. 25 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 36 15/16, 37 1/8. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 32 7/8, 33 1/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	90 %	93 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Mayar, M., Yksinkertainen Chirurgia se on neuwo, kuinka, oppineen ja harjaantuneen parantajan puutteessa, kowiin ulkonaisiin loukkauksiin taitaan pikainen apu toimittaa ja huokiasti sitoa haawoja. Sid. 40 penni.

Mintähden ja sentähden. Kysymyksiä ja wastauksia kaikkeen Luonnon tietoon kuuluwissa asioissa. 1 markka.

Miten kopeekka kaswoi tuhanneksi ruplaksi. Kertomus Keinolan Pekalle ja Kuoppalan Paawolle rikastumista warten. Amerikasta. 80 penniä.

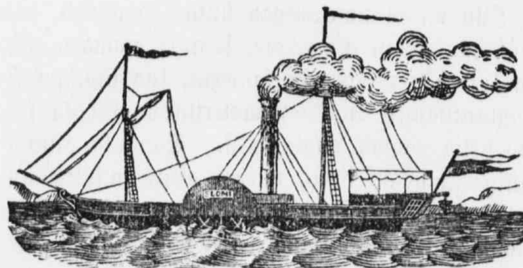
Muutamia neuwoja ja johdatuksia lähetys-kirjain tekemiseen. Suomen kieltä rakastawaisten ja harjoittawaisten ensi tarpeeksi. Sid. 1 markka 40 penniä.

Neljä koulu-sisarusta. Suomennus 1 markka 80 penniä.

Talon myynti.

Sâma-miehet A. Lundberg-vainân konkursissa pættivæt kokouksessa 26 p. vîme kesækûta ettæ jos joku haluâ ostâ *puolen Sârholman mâ-tilâ* Asikkalan pitæjæssæ Hæmên lêniæ, kehotetân hæn ilmottamân joko toht. W. Schildtille Jyvæskylæn kaupunnissa, taikka rustihollari E. Bondênille Hollolan pitæjæssæ (Hæmênlinnan kaupunnin kautta), minkæ hinnan hæn sîtæ talosta tarjô. Tiedoksi annetân ettæ tæstæ puolesta Sârholmasta maksetân vuotuista veroa *tuhat kaksi satâ* (1,200) *markkâ.* Mŷtævænæ on myøskin tilan toinen puoli. Sârholmân kûlû koko *Lettulan* ja puolen *Peurulan* rusthollia nîn myøs koko *Pâvolan* ja puolen *Sika*-nimistæ perintø-taloa.

Asioitsiat.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 3 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Elok. 4 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Heinäk. 30 p., k:lo 4 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Heinäk. 30 p., k:lo 6 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi"**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Heinäk. 28 p., k:lo 2 aam., täältä Tammisaareen, Turkuun, Näpsööfen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Heinäk. 28 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo 3 1/2 jpp.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

Joka sunnuntai lähtee jono Hämeenlinnasta k:lo 5 jälkeen puolipäiwän ja tulee Helsinkiin k:lo 1/2 10 jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. Lei.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 40—3: 60 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Perunat 12—13 k. kappa.
Perunat, uudet 7—10 k. t:ppi.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 20 k. Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 40—1: 70 Lei.
Wasikan-liha 1: 40—1: 80 k. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—10 k. Lei.
Tuoretta woita 16—18 k. ei.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lei.
Maito 7 k. k:nu.
Piimä 5—7 k. k:nu.
Taale 6—7 k. korttieri.
Munatiu 23—26 k.
Kananpojat 30 k. pari.
Tuoreet lahnat 5—6 k. ei.
Tuoretta säynäwää 3—4 k. ei.
Tuoreita ahwenia 5 k. ei.
Tuoreet hauet 5—6 k. ei.
Tuoreita silakoita 28—30 k. kappa.
Suolattua siika 10— k. ei.
Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Suolatut lahnat 5 k. ei.
Suolattuja silakoita 45—50 k. Lei.
Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 50 k. syli.
Wiina 95—1 r. kannu.
Heinät 15—18 k. Lei.
Thimothej 20—22 k. Lei.
Oljet 6 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 60. **Tuorstaina 30 p:nä Heinäkuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Lukander.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: kirkh. apul. Witikka. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 3 p. Elok. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Huomenna Perjantaina.

Heinäk. 31 p. k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Sunnuntaina.

Elok. 2 p. k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Helsingistä.

Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme käynti täällä tapahtui, kuten jo ennen olimme ilmoittaneet, wiime-tiistaina. Tämän päiwän wietti Suomen pääkaupunki suurena juhlapäiwänä. Jo wiikkokausia ennen oli tehty suuria walmistuksia tätä päiwää oikein juhlallisesti wiettämään. Ei olekkaan Helsinki milloinkaan ennen ollut tämmöisessä juhla-puwussa kuin tänä päiwänä. Kaikki kadut ja paikat, joita arweltiin Hänen Majesteettinsa tulewan kulkemaan, oliwat somasti kaunistetut heiluwilla lipuilla ja kukka- ja lehti-kierroksilla. Sataman rannalle oli rakennettu erityinen punaisella weralla peitetty laituri, jonka ylempänä seisoi soma kunnian-portti, jonka ylikaarella oli Suomen waakuna ja sen alla luettawana: „Terwetultua". Molemmilla puolin tätä oli läänien waakunat asetetut. Kunniaportista sisälle mentyä, tuli lehtipuilla ja lipuntangoilla ympäröitty paikka, kaiken mokomin kaunistettu. Pitkin satamaa heilui lippuja ja juoksi lehti- ja kukka-kierroksia yhdessä jaksossa. Esplanadien-suussa oli toinen kunnian-portti, jossa Helsingin waakunan alla luettin sanat: „Wälkommen" (terwetultua). Pitkin esplanadikatuja oli kaikki erityiset huoneet melkein kokonaan lippujen ja kukkien sekä lehtikierrosten peitossa. Samaten nähtiin lippuja ja lehti- sekä kukka-koristuksia pitkin Unionikatua ja läntistä Henrikinkatua. Teaterin rauniot oliwat erittäinkin somasti kaunistetut. Koko teaterin etupuoli oli peitettu warjostimella sammaleista, johon oli kuwattu kukkasesta laitettu hirmuisen suuri **A**. Molemmin puolin tätä oli neljän waltiosäädyn tunnusmerkit. Toisella puolen aateliston ja papiston, kypärä ja pispanhiippa, ja toisella puolen porwariston ja talonpoikasäädyn, porwariston merkuriuksen sauwa ja runsauden-sarwi, talonpoikaissäädyn muutamia maawiljelys-aseita, niinkuin aura, harawa y. m. A:n alla oli luettawa: den 15:de September (Syyskuun 15 p.), se päiwä jolloin Suomen säädyt owat kokoonkutsutut Suomen waltiopäiwille. Rautatie-huone sekä sen ympäristöt oliwat samaten miten mahdollisesti koristetut. Itse rakennus oli somistettu Suomen waakunalla ja Hänen Majesteettinsa nimimerkillä kukkaisissa. — Koko päiwän tulwasi wäkeä esplanadeissä, kauppatorilla ja pitkin katuja. Jo kello kolmen aikana jälkeen puoli päiwän kokoontui ääretön wäkijoukko kauppatorille. Ylhäiset wirkamiehet ja korkeat kenraalit hohtawissa uniwormuissaan sekä nuoret naiset walkoisissa waatteissaan asettuiwat kaikki paikallensa, kunniaportilla olewaan lehtikehään. Sinne kokoontui nyt kaikki mitä seudullamme oli ylhäistä ja loistawaa. Kenraalikuwernöri, Arkkipiispa, Senaatin ja muiden wirkakuntain wirkamiehet, pääkaupungin majistraatti ja porwaristo, sekä lähetetyt tiläskuntia likimmäisiltä seuduilta. Joka hetki lisääntyi wäkijoukko. Kaikki sataman rannat sekä likellä olewaisten rakennusten akkunat ja balkongit oliwat täynnä ihmisiä. Jokainen koki saada niin hywää näköalaa kuin mahdollista. Satamassa liikkui yli ympärin weneitä, joissa liehui kaiken wärisiä lippuja. Fotografit oliwat asettaneet rannalle koneensa kuwataksensa tätä outoa näytelmää. Sanoma oli tullut että keisarin piti tuleman klo 4 tai 5 aikana. Hän oli jo klo 3 aamulla lähtenyt Kronstadt'ista. Tunti kului tunnin perästä ja yhä wiipyi korkea wieras. Jo rupesi wäkijoukot wähän hajoamaan, kun wiimein klo 9 aikana tykkien pauhina ilmoitti että Suomen Suuriruhtinas oli tulossa. Hämärä oli jo lewittänyt warjonsa yli maita ja wesiä, mutta pian kuitenkin hawaittiin sawupatsas keisarillisesta höyrylaiwasta. Pian nähtiin yksi laiwa, kohta toinen jopa kohta sen jälkeen kolmaskin. Purjewene lähetettiin keisarilliselle laiwalle, tuomaan Hänen Majesteettinsa maalle. Kohta kuin astui weneesen, alkoi satamassa olewista weneistä ja pitkin rantoja äärettömät hurrahuudot ja rannalla olewat soittokunnat soittiwat wenäläistä kansanlaulua. Hänen Majesteettinsa maalle noustua, terwehti arkkipispa häntä puheella ja nuoret naiset wiskasiwat Hänelle kukkaisia. Hänen Majesteettinsa lähti kohdakkoon keisarilliseen palatsiin, jonka balkongista Hän terwehti ulkopuolella olewia wäkijoukkoja, jotka innollisilla hurranhuudoilla osoittiwat tunteitansa rakastettua Suuriruhtinastamme kohtaan. Noin klo 11 yöllä lähti korkea wieras höyryjonalla Hämeenlinnaan. Erityiset waunut, somasti kaunistetut, oli laitettu tätä matkustusta warten.

Hänen Majesteettinsa seurassa oliwat seuraawat: HH. KK. KK. suuriruhtinaat Aleksander ja Wladimir Aleksandrowits sekä Leuchtenbergin herttua Nikolai, sotaministeri kenraali-ajutantti Miliutin, kenraali-ajutantit ruhtinas Dolgorukow, kreiwi Aleks. Adlerberg, kreiwi Lambert, meri-asiain ministeri, kenraali-ajutantti ja wara-amiraali Krabbe, kenraali-majori Skolkoff, henkilääkäri, todellinen waltioneuwos Karrell, ewersti Nilejeff ja kapteini Durowo sekä Preussin kuninkaan sotilas-asiamies ewersti von Loën.

Tänään iltapäiwällä odotetaan H. M. palaawan Hämeenlinnasta.

Helsingin kaupungin uuden poliisijärjestyksen ehdotusta tarkastamaan asettiwat tämän kuun 15 p:nä porwaristo ja talon-omistajat, jotka tätä warten oliwat majistraatin eteen kutsutut, komitean, johon kuuluu seuraawat jäsenet: kanslianeuwos J. Ph. Palmén, kameraali-wirallinen E. G. Wasastjerna, ewerstluutnantti A. Appelberg, wapriköri A. Fagerström sekä kauppiaat A. F. Bolin ja M. Andstén. (H. D.)

Kämneri-oikeuden esimiehen waali tämän oikeuden toiselle osastolle on määrätty pidettäwäksi Elokuun 20 p:nä k:lo 11 epp. (H. D.)

Waltiopäiwämiehen-waali tapahtui Heinolan kaupungissa tämän kuun 15 p:nä ja walittiin siinä kauppias F. Lemström kaupungin edusmieheksi tulewilla waltiopäiwillä. Se toiwo lausuttiin myös, että joku wähempi kaupunki esim. Jywäskylä yhdistyisi tähän waaliin, jotta tämä Heinolan walittu edusmies tulisi edustamaan kahta kaupunkia. (M. W. S.)

Teollisuus-yhtiö on wiime talwen kuluessa useat kerrat keskustellut yleisestä suomalaisesta teollisuus-näyttelöstä, joka olisi pidettäwä Helsingissä tulewan wuoden heinä-, elo- ja syyskuulla. Toimikunta walittiin walmistawia hankkeita warten. Tämä toimikunta ei ole omasta puolestaan ottanut tehdäkseen mitään päätöstä siitä, onko tämmöinen näyttelö pidettäwä jo tulewana wuonna, waan lähettänyt kiertokirjeen maan wapriikinomistajille ja kauppa-asioitsijoille, joissa heidän neuwoa pidettäwästä näyttelöstä sekä ajan että muidenkin asianhaarain suhteen pyydetään.

Suomalainen kansallisuus. Suurella ihastuksella lu'imme tuonaan ne urheat sanat, joilla S:tar nuhteli Otawaa, joka oli sanonut, että se muka on „Ruotsin entinen walta maassamme, joka on tehnyt ja nytkin wielä tekee Suomalaisen kansallisuuden waurastumisen työn niin waikeaksi ja wastahakoiseksi". Tämä syytös on S:ttaren mielestä „päärä alusta loppuun asti"; sillä kuka käski Suomalaisten päästää Ruotsalaisuuden semmoiseen waltaan! Mutta nyt, — nyt ei enää hätää ole. „Tulkoonpa nyt waikka kaiken maailman walta häwittämään Suomalaista kansallisuutta, niin kyllä se ei onnistu". Tämä on meidänkin ajatuksemme, — ett'ei Suomen kansa enää päästä senlaista waltaa niskoillensa. Sillä onkin ennestään kylläksi wastusta niistä pikku „walloista", jotka sitä yhä wielä milloin milläkin tawalla ruotsalaisuuden awulla kiusailewat. Näinä päiwinä taas olemme kokeneet yhden noista alituisista neulan-pistoksista. Rautatiemme on näinä päiwinä kaikille ruotsalaisille lehdille ilmoittanut

tiika-jonoista Hämeenlinnaan H. M:ttinsa käynnin wuoksi. Mutta suomalaiselle yleisölle, meille tai S:ttarelle tai Julkisillenkaan, ei ole nyt, enemmin kuin ennenkään, mitään ilmoitettu.

Lippu-jutussa. S:tar wiime numerossaan kiittää nöyrimmästi Dagblad'ia, joka teki sille „sen kunnian“, että otti palstoihinsa mitä S:tar Dagbladi-lipun puolustukseksi kirjoitti. Tämä ei ole ainoastaan „kiitos kiittämästä“, waan kiitos siitä, että Obld suosiollisesti otti kiitokset wastaan. Nöyrempää nöyryyttä ei woi ajatella. Kuitenkin S:tar sanoo ei hywäksywänsä, että „Dagblad ehdotuksensa noin ikään suomalaiseksi oktroijeeraa“; — ja muistuttaa täydellä syyllä: „Olkoon tämä lippu siis Dagbladin, sillä kuin Suomen asian-omaiset sen omaksensa tunnustawat“. — Muutoin S:tar kertoo, että lähettäjä O. W. S:ssa „on pahoillaan siitä että kysymyksen-alaisessa lipussa on sinistä“. S:tar ei ole tarkoin lukenut. O. W. S:n kirjoittaja wain kumoo sen perusteen, että Dagbladi-lippu olisi wärinsä lainannut Suomen waakunasta, koska siinä waakunassa ei ole sinistä. — Suomettaren oma ajatuksen-juoksu on wähän kummanlainen. Sen mielestä se ei merkitse mitään, että Dagbladi-lipussa wärit owat Norjan ja Ruotsin; wäreistä ei muka wäliä ole. Mutta toisaalta-päin on muka wälttämätöntä, että Suomen lipussa on sinistä ja keltaista muinaisen (ja nykyisen?) Skandinawisuutemme wuoksi. Siis wäreillä ei ole mitään merkitystä ja wäreillä on merkityksensä! — Kysymme wain: miksi juuri Dagbladin ehdottama unioni-lippu, jolla on Ruotsin risti ja pohja, ja Norjan pohja ja risti?

„**Tähti**“ moittii 18 n:ssaan meitä siitä, että olemme muka wääristelleet sen lauseita, mainitessamme sen tekemiä kieliwirheitä. Olemme, näet, panneet rahwasta, jossa Tähti oli kirjoittanut rohwasta ja lisäksi tahowan jossa olisi pitänyt oleman: tahtowan. Mitä edelliseen tulee, emme tunteneet emmekä wielä tunne mitään sanaa: „rohwasta“, josta oli aiwan luonnollinen seuraus, että luulimme „rohwasta“ painowirheeksi sanasta: rahwasta, ja kun meidän tarkoituksemme ei ollut merkitä Tähden painowirheitä, muutimme, o:n a:ksi. Jos sana „rohwasta“ on taiwutettu lause-sanasta: „rohkaisen“, on se niin wäärin taiwutettu, että Tähti saa meille anteeksi antaa, ett'emme woineet sitä ymmärtää muuksi kuin painowirheeksi. Tällä kertaa oli siis ainoastaan sula hywän-tahtoisuus Tähteä kohtaan, joka wei meidät wäärälle uralle. „Tahowan“ taas oli lehdessämme painowirhe, joka kyllä tämmöisestä paikasta olisi saanut olla poissa — sen myönnämme. Mutta „Tähden“ luulo, että olimme tahallamme jättäneet pois tuon t:n, wääristelläksemme sen lauseita, ei osoita juuri suurta luottamusta kansa-ihmisten rehellisyyteen. Sen pituinen se.

Tähti sisältää saman numeron lisälehdessä kirjoituksen „uhkaawasta sodasta“, jossa selitetään Suomen maan waltiollinen asema sekä mille kannalle Suomen kansan on asettuminen nyt ehkä pian tapahtuwassa sodassa. Ajatukset owat siinä pää-asiallisesti samanlaiset kuin Litteraturblad mainiossa kirjoituksessaan: „Sotaako wai rauhaa Suomenmaalle“ on esitellyt ja joita mekin olemme puolustaneet. Tähden kirjoituksessa on tosin muutamia syrjäseikkoja, erittäinkin Puolan asiain suhteen, joita emme oikein woi hywäksyä, mutta itse pää-asiassa olemme sen kanssa warsin yksimieliset. Selwyyden ja suorasanaisuuden puolesta on kirjoitus semmoinen, jota ei suomenkirjallisuudessamme tawata joka päiwä. Me soisimme, että Tähden mietekkäät ja wakawat sanat tulisiwat niin paljon kuin mahdollista tutuksi suomalaisessa yleisössä.

Heinäk. 29 p. Keisarin käynti ja sota owat tätä aikaa päiwän kysymyksiä. Kaupunkimme näyttääkin tätä aikaa kowin sotaiselta aiwan niinkuin wiime-sodan aikana. Wiime-maanantaina tuli tänne Barclay de Tollyn jalkawäestörykmentti. Se majailee nyt leirissä Kampin kentällä. Koko ensimäinen Wenäjän jalkawäestöosasto odotetaan päiwä päiwältä tänne. Suuret paraatit tapahtuwat joka päiwä senaatin torilla. Rawintolat owat täynnä Wenäjän upsieria ja joka haaralla kuulee Wenäjän kieltä.

Ilmat owat taas muuttuneet lämpöisiksi ja kesäntapaisiksi.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta Heinäk. 27 p. Tänään on 7 unikeon päiwä, waan meillä ei suinkaan olla unikekoja. „Keisari tulee“! se lause pitää walweilla uneliaimmatkin. Täällä keitetään ja paistetaan ja pippuroitaan, ja ne, jotka eiwät häärää niissä toimissa, heillä on muita hääräämisiä. Kaupunkia kaunistetaan mahdottomasti: lahonneet paikat parsitaan, wirttyneet maalataan ja kirkkokin pestään ulkoa ihka walkoiseksi. Täällä weistetään ja wuoltaan, hakataan ja tilkitään. Kaduilla rupee näkemään outoja naamoja sadottain, pian tuhansittain. Tänne kokountuu ihmisiä idästä ja lännestä. Höyrywaunut käywät ehtimiseen edestakasin rauta-tietä. Kaupungin suulle tehdään komea läpikäytäwä eli kunniaportti, jonka naiswäki yksin woimin, sekä ylhäiset että alhaiset, sekä pienet että suuret, owat kaunistaneet wiheriöitsewäksi ja kukoistawaksi. Se työ on heille maksanut paljo unettomia öitä ja paljo rakkoja sormiin, waan sen siaan on heidän mielensä täynnä kaikkinaisia ilmiunelmoita, kaikilla heistä on ihanat toiwonsa. Eipä miestenkään mielet unelmoita ja toiwotuksia puutu. Mikä toiwoo ristiä rintaansa, mikä arwonimeä, mikä mitäkin. „Keisari tulee“! sota tulee! Edellinen on toiwottu ja melkein warma asia sille, joka meistä elää huomen-ehtooseen sitä näkemään, jälkimäinen ei täällä wielä ole warma, eikä toiwottu, paitsi noille suomen sotamiehille, jotka leikki-sodassa tänäpänä koetteliwat kykyänsä Poltin aholla. He ottiwat wäki-rynnäköllä rintawarustukset ja korkeudet, joissa kanuunat ja pyssät paukkuiwat heitä wastaan; he työnsiwät aika pamauksella päistikkää takasin ratsu-joukot, jotka kahdesti tai kolmasti yrittiwät täydessä karussa murtaa heidän neliö-riwinsä, j. n. e.

Pilwet, jotka wiikko-kausia waluiwat wettä ja rakeita, owat wihdoin hajouneet ja suloinen suwiaurinko paistaa taas. Joen-Wille.

Kuopiosta kertoo Tapio: „Ilma on ollut tällä wiikolla sateellinen, paitsi eilen ja toissa päiwänä oli satamatta. Heinänteko on siis wiiwästynyt. Heinän sato luonnollisilta niityiltä näyttää tulewan keskinkertainen, ehkä paremman puolinen, mutta ei runsas. Mansikoita näkyy olewan wahwasti; ompa muuramiakin näkynyt. Mansikat owat tänä wuonna ko'oltansa jotenkin epä-tasasia, toiset suurempia toiset pienempiä. Niin owat puiden lehdetkin. Kaikki wuoden tulo päätetään siis nyt tulewan epä-tasaista.

„Halla, maakuntamme hirmu, kuuluu männyttä perjantaita 17 p. t. k. wasten yöllä monilla alaisimmilla ja kosteimmilla paikoilla taas panneen potaatin warsia ja jopa wähän muitakin wiljoja. Eräs luotettawa matkustaja kertoi, että matkustaissansa wiime lauwantaina ja sunnuntaina Raahesta Iisalmelle asti on ollut tien warsilla potaatin warret mustina, jopa paikoin ohrapellotkin. Jumala warjelkoon meille enään tulemasta toista halla-wuotta yhteen perään!“

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila. Yleisenä kysymyksenä nyt on, mihinkä toimeen nuot kolme wälittäjä-waltaa tulewat ryhtymään nyt kun Wenäjän wastaukset owat julkaistut. Sanomalehdet, sekä wiralliset että puoli-wiralliset, pitäwät hywin sotasan ääänen. Erittäinkin on englantilainen lehti „Morning Post“, joka pidetään englantilaisen ministeripäällikön Lord Palmerstonin lehtenä, aiwan sota-innossaan. Lord Russell taas, joka on ulkomaan ministeri, kokee näkywästi kaiken mokomin warowaisuutta harjoittaa. Tästä luullaankin jo jonkunmoinen eripuraisuus olewan englantilaisessa ministeristössä, kun muka Lord Palmerston olisi paljoa enemmän sotaan taipuwainen kuin Lord Russell. Puolalaisesta kysymyksestä on tämän kuun 20 p:nä, sitten kuin Wenäjän wastaus tuli tutuksi, ollut keskustelu englantilaisessa parlamentissa. Tämän keskustelun päätös on suurella uteliaisuudella odotettu koko maailmassa, sillä se tulee luonnollisesti aiwan suuressa mitassa määräämään hallituksen käytöstä sodan kysymyksessä. Keskustelusta ei ole wielä tietoja muuta kuin aiwan waillinaisia, sähkösanoman kautta saatuja. Näistä ei wielä woi mihinkään wissyyteen tulla asiain oikeasta laidasta. Lord Palmerston oli siinä lausunut, että Puolan waltakuntaa ei woida asettaa entisillensä suuretta eurooppalaisetta sodatta. Tätä on yhdeltä puolen käsitetty sillä lajilla, että Lord Palmerston olisi sanonut tämmöisen sodan tarpeelliseksi puolalaisen kysymyksen ratkaisemiseksi ja siis ikäänkuin kehoittanut sotaan; mutta näin ei liene kuitenkaan asian laita. Sillä Palmerstonin lausunto oli wastauksena niihin waatimuksiin, jotka muutamat parlamentin jäsenet tekiwät Puolan wanhan kuningaskunnan asettamisesta entiselleen, jonka hän näki aiwan arweluttawaksi. Ministeri lisäsi sitten, että Wenäjän wastaus ja erittäinkin sen kielto ruweta sodan-seisahdukseen owat asettaneet asiat sille kannalle, ettei woi suostumuksen hieromisista juuri mitään hyötyä enään lähteä. Ranskassa on myös yleinen mieli-ala warsin sotainen. Hallitus sanotaan pitäwän Wenäjän taipumattomuuden sodan-seisahdukseen syynä katkaisemaan kaikki suostumuksen-hieromiset. Tawallinen waltiollinen yhteys jää kuitenkin entisellensä. — Muutoin kerrotaan, että kolme waltaa owat ruwenneet keskinäisiin keskustelemuksiin, mitä asiain nykyisessä tilassa olisi tehtäwää. Siltä kuitenkin näyttää kuin läntisessä Euroopassa ei oltaisi wielä aiwan walmiit sotaan. Epäilemätöntä onkin, että Wenäjän jyrkkä kielto tehtyihin waatimuksiin oli jokseenkin odottamaton. Tästä syystä sekä pitkälle joutuneen wuoden-ajan tähden ei luulla mitään sotaa tulewan enään tänä wuonna.

Kreikassa on taas rauha pantu woimaan ainakin pääkaupungissa. Tulewalla syyskuulla luullaan äsken-walittu kuningas aikowan lähteä waltakuntaansa. — Jonian saarten yhdistämiselle Kreikkaan on uusi este ilmaantunut; Turkin hallitus sanotaan käskeneen lähettiläänsä Lontoossa antaa protestin tätä yhdistämistä wastaan. Turkki oli, näet, niitä waltoja, jotka 1815 ottiwat osaa Jonian saarten asettamiseen Englannin suojeluswallan alle. Kuten olemme alkupuolella wuotta kirjoituksessa kreikkalaisesta kysymyksestä selitelleet, on Kreikka Turkin luonnollinen wihollinen ja Turkki ei siis woi kamoksua mitään niin paljon kuin Kreikan mahtawuutta. Tästä on helppo ymmärtää, mitä warten Turkki nyt karsain silmin katselee sitä maan-lisäystä, joka mainittu yhdistys tuottaisi Kreikalle. Luultawasti eiwät asianomaiset wallat tule pitämään suurta lukua Turkin epäyksestä.

Amerikan sodasta kuulun warsin tärkeitä sanomia. Me kerroimme jo edellisessä numerossa lyhyesti Wicksburgin kukistumisesta sekä Gettysburgin suuresta tappelusta, jossa eteläwaltaiset tuliwat suureen häwiöön. Nämä tapaukset owat panneet Pohjoiswaltaiset semmoiselle woittopuolelle, jott'ei luulla eteläwaltaisten enään ainakaan kauan kestäwän sodan jatkamista. Heidän kenraalinsa Lee'n on täytynyt paeta Potomac'iin päin. Heidän toinen wäkewä linnoituksensa Port Hudson luullaan myös pian kukistuwan. Eteläwaltain presidentti Jefferson Dawis on jo tehnyt rauhanehdotuksia ja myös Pohjoiswaltain hallitus tuumaa nyt rauhaa. Pohjoiswaltaisille rupeekin rauhan tarwe tulemaan yhtä kipeäksi kuin eteläwaltaisille. Se kuitenkin näiden asiain jälkeen on warsin luonnollista, ett'ei pohjoiswaltaiset tule määräämään rauhan ehtoja eteläwaltaisille aiwan helpoiksi.

Tän päiwän ruotf. posti toi sanoman, että kolme waltaa aikowat lähettää uuden waltiokirjoituksen Wenäjälle, joka lopettaa keskustelun kuudesta waatimuspykäleestä, mutta ei ole käsitettäwä loppu-sanoma.

Suomen warustus-laitoksesta.

I.

Ne sotaiset näyttelöt, jotka näinä päiwinä pidetään Luolajan eli Parolan kentällä, lähellä Hämeenlinnaa, johdattawat luonnollisesti jokaisen mieleen, mitenkä heikolla kannalla maan kansallinen warustus-laitos tätä nykyä todella on. Koko Suomen sotawäestö on nyt siinä ko'olla, Suuriruhtinaansa ja Hallitsijansa tarkastettawana, — kaikki epäilemättä uskollista, urheata ja taitawaa wäkeä, mutta luwultansa niin turhan wähäistä, ett'ei wähinkään kansakunta parhaana rauhan aikana sillä tulisi toimeen. Koko Suomen maa-sota-wäestö, wartiowäki eli kaarti ja jaetut pataljonat yhteensä, ei nouse 4000:een mieheen, sen siaan kuin esm. Norjan maa-sotawoima rauhan aikana tekee wähintäin 13,000. Ja kuitenkin on Norjassakin kauan aikaa puhuttu woimallisemman warustuksen tarpeellisuudesta. Että niin wähälukuinen sotawoima on niin awaralle maalle, kuin Suomen, aiwan riittämätön, emme tarwitse ruweta todistamaan; sillä jokainen ymmärtää, että jo tawalliset wahtipidot tawallisinakin aikoina waatiwat melkein yhtä suuren miehistön. Mutta wielä toisaalta nähden on warustuslaitoksemme aiwan waillinainen. Että meiltä puuttuu ratsu-wäkeä, on sekin puutosta, waikka tosin maamme luonnon ja laadun wuoksi ei aiwan tuntuwa. Paljoa tuntuwampi seikka sitä wastoin on se, ett'ei mitään tykistöä ole; sillä semmoista ei käy äkisti panna toimeen ja kuntoon, kun tarwetta olisi, ja tykistö on kuitenkin tässäkin maassa niin wälttämättömän tarpeellinen, että ihmetellä täytyy, kuin on heitetty koko se ase warsin hunningoille. Isoin syy koko tähän kehnoon warustukseemme on epäilemättä ollut warojen wähyys ja hallitusmiesten taipumus säästäwäisyyteen. Mutta säästäwäisyyskin woipi joskus mennä yli oikean määrän, jos se nimittäin kerjuuksi muuttuu. Ja melkein siihen saakka se meiltä on mennyt, koska olemme antaneet Wenäjän sotawäen täällä isoksi osaksi täyttää ne welwollisuudet, joita meidän olisi tullut itse täyttää. Se on totta, että tämä Wenäjän wäki ensin 1808 wuoden sodan jälkeen, tänne sioitettiin uuden hallitsijan puolesta, joka ei silloin niin täydellisesti woinut luottaa uusiin Suomen alamaisiinsa. Mutta aiat owat sitten paljon muuttuneet, mielet owat wakaantuneet, puolen wuosisadan järkähtämätön uskollisuus woipi waatia luottamusta, ja se Wenäläinen wäestö, joka nyt enää Suomessa on asetettuna, ei ole pidettäwä muuna kuin apu-joukkona, jonka siaan kunniamme waatii meidät laittamaan tarpeellista omaa wäkeä jalkeille. Että köyhyys meitä siitä estäisi, on aiwan sopimatonta syyksi wetää; sillä eihän köyhänkään sowi heittäyminen muiden niskoille. Me puolestamme katsomme sen alentawaiseksi Suomen kansallis-tunnolle, että niin huonoilla warusteilla ollaan, ja suostumme kokonaan siihen, mitä Kameraali-wirallinen Wasastjerna tästä asiasta puhui wiime wuoden waliokunnassa (Helmik. 12 p.: „Maamme nykyinen sotawäki, wähän päälle 3000 miehen, riittäisi tuskin linnojen wartiawäeksi ja lewittämään wälttämättömintä oppia sota-harjoituksissa; jos sota syttyisi, pitäisi sen oleman wähintäkin kolmin-kertainen" (ei riitä!), „saadaksensa jotakin oiwallista aikaan. Jhan kummaa on sekin, että Suomelle, jonka warallisuus tällä wiime 50:llä wuodella on enentynyt kaksin kerroin, sotawäen kustannukset nyt woisi tuntua rasittawiksi, waikka maa 1808 wuoden sodan aikana jaksoi saada jalkeille noin 14,000 miehisen armeijan. Tarkoituksen mukaisella hallinnolla pitäisi maan nyt kannattaman yhtä suuri sotajoukko".

Jos wielä wertaus-kohtia tarwittaisiin, woisimme mainita, että 110 ajastaikaa takaperin eli w. 1752, jolloin tämän maan wäki-luku nousi ainoastaan 450 tuhanteen henkeen, mainitaan Suomenmaan antaneen waltakunnan palwelukseen „noin 10,000 sotamiestä", ja laskettiin juuri lukua, että koska maa helposti woisi elättää kolmikertaisen ihmis-paljouden, se silloin antaisikin 30,000 sotamiestä. Nyt on wäki-luku todellakin — ei kolmikertainen, waan lähes neljäkertainen, mutta sen sotawäki on mainitun laskun suhteen tuskin kymmenes osa siitä, mitä sen tulisi olla.

Mutta että sotawoimamme enentämiseksi wälttämättömästi tarwitaan tarkoituksen-mukaisempi hallinto, kuin mitä nykyään käytetään, siitä olemme warsin yksimieliset mainitun waliokuntajäsenen kanssa. Olemme jo ennen tässä lehdessä (n:o 45) puhuneet niistä monituisista retteloistä ja mullistuksista, joita jaetun sotawäkemme laitoksessa on tapahtunut. Kaikki asian-haarat näyttäwät todistawan, että senlainen jaettu laitos ei enää ole aian mukainen, koska se tulee ylen kalliiksi ja rasittawaiseksi ja sittenkin tekee werrattain wähän hyötyä. Tiedämme kyllä, että sillä mahtawia puolustajia on, jotka pitäwät erinomaisen korkean ajatuksen tämän laitoksen hywistä waikutuksista maanwiljelykselle, siwistykselle ja Jumala tiesi mille. Mutta tämä kaikki saattoi olla muinaisina aikoina. Maanwiljelys ja siwistys tarwitsewat ja nauttiwatkin jo warsin toisia apu-keinoja; — ja warustus-laitos on asetettawa ainoastaan itseänsä warten, sille kannalle, että se täyttää oman tarkoituksensa ja tulee wähimmän rasittawaksi. Tähän waaditaan ensiksikin, että sotawäki, olkoon minkä laatuinen hywänsä, on rauhankin aikana niin lukusa, ett'ei se sodan tullessa yht'äkkiä ole ikäänkuin wast'uudesta alkuun pantawa; sillä silloin se tietysti tulee paljoa tyyriimmäksi. Mutta muutoinkin on itse laitokselle jo keksitty muissa maissa paljoa mukawammat muodot kuin tämä jaettu wäki meillä on. Koska epäilemättä tämä tärkeä kysymys tulee Säätyjen keskusteltawaksi ensi waltiopäiwissä, tahdomme yleisissä piirteissä antaa asiassa ehdotuksen, minkä me, kuten lukija arwaa, ainoastaan asian-tuntijain awulla olemme woineet koon panna.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 58 n:roon.)

„Jup, meet!" sanoi hän, „Kristian Yrjö King paljon iloinen nähdä meet wankina. Kristian Yrjö King on odottanut meet niin kauan aikaa. Jup, jup!"

Mitä oli minun tekeminen, wiisikolmatta niistä niskoillani, muuta kuin antaa sitoa itseni aiwan käsistä ja jaloista. Näin olin sidottu käsistä ja jaloista. Kaikki toiweet oli nyt ohitse, weneet poissa, kaikki hukassa! Kun olin sidottu ja wiskattu wasten seinää, tuo silmäpuoli englantilainen pahantekijä tuli portukaalilaisen kapteinin kanssa minua katsastamaan.

„Kas!" sanoi hän, „tässä on tuo ankara mies! Jos olisit nukkunut sikeämmin wiime yönä, olisit wiimeisen yösi nukkunut, sinä ankara mies".

Portukaalilainen kapteini nauroi kylmästi ja hakkasi minua kummaltakin puolen miekan lappeellansa, ikäänkuin olisin ollut joku puunkanto, jota hän lystin wuoksi hakkasi. Ensin löi hän minua kaswoihin sitten pitkin rintaa ja tuota haawoitettua käsiwartta. Minä katsoin wakawasti silmiinsä ilman horjumatta, niin kauan kuin hän katsoi minuun — sen woin kunniakseni sanoa; — mutta kun meniwät pois, kaaduin ja makasin siellä.

Aurinko oli jo noussut, kun minua koetettiin nostattaa ja käskettiin mennä rannalle weneisin astuaksemme. Minä olin täynnä kipuja ja wammoja enkä woinut ensiksi mitään muistaa, mutta pian juohtui kaikki muistooni. Kuolleet makasiwat paikalla yli-ympärin. Roswot polttiwat kuolleitansa ja kantoiwat haawoitetut paareilla rannalle. Meitä wankia warten tuli heidän weneensä tawalliseen satamaan wiedäksensä meidät pois. Monta merkkiä hawaitsin siitä, että olimme tapelleet hywästi ja tehneet wihollisillemme wahinkoa.

Portukaalilainen kapteini oli jo asettanut kaikki naiset weneesen ja juuri siihen samaan, jota hän itse komenti ja joka juuri lähti rannalta, kuin me tulimme. Miß Maryon istui hänen toisella puolella ja lähetti minulle silmänräpäyksessä silmän-iskun, niin täynnänsä wakawuutta, sääliä ja luottamusta, ikäänkuin se olisi ollut tunnin kestäwä. Toisella puolella häntä istui pikku rouwa Fisher raukka, itkein äitinsä ja lapsensa perikatoa. Minä sysättiin samaan weneesen kuin Drooce ja Packer ja jälille-jääneet merimiehet. Näistä olimme kadottaneet kaksi pestattua miestä, paitsi Clarkeria, minun hywä kumppani-raukkani. Me kaikki teimme hywin surullisen matkustuksen polttawan auringon alla mannermaalle. Sinne me laskimme maalle hywin yksinäiseen paikkaan ja tarkasteltiin meren rannalla. Herra ja Rouwa Macey ynnä lapsensa oliwat meidän joukossamme, wielä lisäksi Herra ja Rouwa Pordage, Herra Kitten, Herra Fisher ja Rouwa Beltott. Me olimme yhteensä ainoastaan neljätoista miestä, wiisitoista naista ja seitsemän lasta. Nämät oliwat koko jäänös niistä Englantilaisista, jotka wiime-yöksi oliwat laskeneet lewolle onnellisina ja ilman pelotta Hopea-aitan saarella.

Toinen Luku.

Wankeus sydänmaissa.

Siellä seisoimme nyt, ikäänkuin wiskatut rannalle, palawan auringon alla ja roswot piirtäen meidät joka haaralta. Me olimme niin onneton seura kowa-onnisia miehiä, waimoja ja lapsia, kuin ikänä olisi woitu löytää jostakin kansasta koko maailmassa. Ajatukseni pidin itsekseni, mutta sydämmessäni en uskonut, että mikään meidän hengestä ansaitsi wiiden minuutin kaupitsemista.

Se mies, jonka tahdosta koko meidän suojeluksemme tai perikatomme rippui, oli tuo meriroswokapteini. Kaikkien meidän silmät oliwat ikäänkuin jostakin luonnon-wietytyksestä kiintyneet häneen, paitsi pikkulasten, jotka liian peloissaan huutaaksensa, seisoiwat kätkien heidän kaswonsa äitiensä hameisin. Hallitsija, joka piti kaikki nuot riiwiöt ympärilläni kurissa, oli — ulkonäöstä arwaten — se, jonka wiimeiseksi olisin luullut woiwan täyttää jotain hallitsijan-wirkaa joko hywän tai pahain yli tän taiwaan alla. Kansallisuudeltaan oli hän Portukaalilainen ja nimeltä kutsuttiin hän miestensä joukossa tawallisesti Don Herraksi. Hän oli pikkuinen, hywin wireä apinjannäköinen mies, puettu niin loistawawärisiin, pulskeisiin waatteisiin, kuin ikinä olin nähnyt. Hänen kolmikulmainen hattunsa keikaili wähän kallellansa. Hänen paita-röyhelönsä oli tärkätty ja ompeluksilla koristettu, aiwan semmoinen, joka olisi sopinut Lontoon keikariherroille. Kun nuot tanssit pidettiin saaressa, en nähnyt niin paljon pitsiä naisten kleningeissä kuin tämän miehen paitakauluksessa. Kaulassaan kantoi hän paksut kulta-witjat, josta rippui timantti-risti. Hänen laihat, keltaset sormensa oliwat peitetyt sormuksilla. Hartioidensa ympärillä kantoi hän tulipunasen, leweän heilutakin, koristetun lasihelmillä ja pienillä sulilla. Kumpaisellakin kyljellä piti hän kaksi pistuolia, kaksi aina walmista kummallekkin kädelle. Hänen kaswonsa oli paljasta nahkaa ja luuta ja toisessa ryppyisessä poskessaan oli suuri sininen haawa, josta näkyi hänen suuret walkoset hampaansa. Inhottawampaa, ilkeänpää ja enemmän apinjannäköistä miestä en ole milloinkaan nähnyt; ja kuitenkin, ei ollut koko joukossaan ketään likimmäisestä miehestään kajuutti-wahtiinsa saakka, joka ei olisi totellut häntä ikäänkuin hän olisi ollut suurin hallitsija koko maailmassa. Sambot taas, erittäinkin tuo kurjamielinen Kristian Yrjö King, eiwät koskaan tulleet häntä likelle, osoittamatta tahtoansa laskeutua hänen edestään maahan, nauttiaksensa sitä kunniaa, että hänen pieni tanssimestarin jalka oli polkenut heidän mustia häntäpaisia ruumiita.

Siellä seisoi nyt tämä weitikka sill'aikaa kuin me häntä katselimme, kädet housu-taskuissa ja polttaen sikarria. Hänen likin miehensä, tuo silmäpuoli Englantilainen, seisoi hänen wieressään. Suuri paksu hojaus hän oli. Hän näyttikin siltä kuin olisi woinut niellä koko kapteinin pistuolineen kaikkineen ja sittenkin wielä katsoa toista samanlaista makupalaa. Herra Don itsellä näytti — sen werran mitä minä oppimaton mies ymmärsin — olewan erinomainen lahja puhua millä kielellä hän tahtoi. Woin todistaa, että hänen englantinsa rähisi hänen winohuulitaan, ikäänkuin se olisi ollut niille warsin luonnollinen; kuitenkin tästä pois luettuna hänen outo tapansa leikata sanojaan.

(Jatketaan).

Kursit.

Suomen Pankki, Heinäk. 29 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 36 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 32 7/8 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 1/8, Pariisi 390, Hampuri 33 1/16, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Heinäk. 29 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 36 15/16, 37 1/8. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 32 7/8, 33 1/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	90 %	93 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Kuopion läänin Maawiljelus-Seuran toimituksia w. 1861 ja 1862. 40 kop.

Johdatus Maawiljeliälle kaswulajien käytännöstä ja ruokinnosta. Kokoillut H. J. Hiltunen. 5 kop.

Tampereen werka-wapriikissa wastaan-otetaan sarkaa werakſi walmistettawaksi, sekä willoja kehrättäwiksi suuremmissa ja wähemmissä osissa, myöskin willoja weraksi walmistettawaksi, ei kuitenkaan wähemmän kuin 25 naulaa.

Frietsch ja Kumpp.

Ilmoitus:

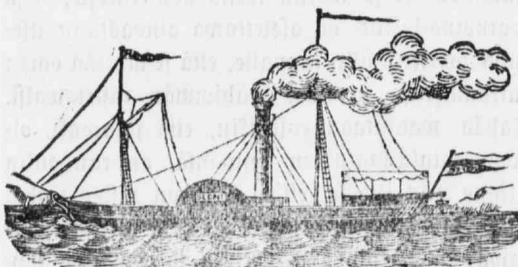
Wieraan käden kautta katosi Uutisten wiime n:olta (ensimäisen siwun 1:sestä ja 2:sesta palstosta) useita riwiä. Sillä tawoin tuli se kumma tapahtumaan, että mitä meidän oli puhuminen **pääkaupungin waltiopäiwämiehistä** näytti olewan sanottuna „H. M. Suuriruhtinaamme tulosta". Lukija suosiollisesti oikaiskoon tämän törkeän wirheen, johon meidän ei ole mitään syytä. Sattumalta olemme noista kadonneista riweistä löytäneet jälleen muutamat. Ne tässä jälestä päin nyt annamme:

„Ne miehet, jotka nyt ehdottelemme, täyttäwät tietääksemme nämä waatimukset. Että he meidän ehdottelemattakin olisiwat juohtuneet säätyläistensä mieleen, emme ensinkään epäile, mutta haitaksi ei heille myöskään lie, että Helsingin Uutiset heidän nimensä mainitsee. Nämät nimet owat Kauppias A. F. Wasenius ja Läkki-seppä A. F. Bergman".

Jywäskylän Alkeis-opisto

awataan taas 1 p. tulewasia Syyskuussa. Opistoon pyrkiwäin tulee ilmoittaa itsensä allekirjoittaneen tykönä päiwää ennen eli 31 p. Elokuussa k:lo 8 epp. ja tuoda myötänsä Keisarillisessa 6 p. Huhtikuussa 1856 antamassa Lukio- ja Koulujärjestyksessä määrätyt todistukset. Jywäskylästä 18 p. Heinäkuussa 1863.

3 (1) **G. L. Pesonius.**

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 3 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Elok. 4 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Elok. 4 p., k:lo 2 aam., täältä Turkuun, Uuskaupunkiin, Raumalle, Räpsöösen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Elok. 6 p., k:lo 6 aam., täältä Wiipuriin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Elok. 6 p., k:lo 2 aamulla täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiborg"**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö-aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai-aamu k:lo 4.**

Wiipurista Pietariin joka Maanantai-aamu.

Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai-aamu,

Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai-aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä.

Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo 3 1/2 jpp.

Höyrylaiwa-liike Päijänteellä.

Höyrylaiwa **„Suomi"** lähtee joka Maanantai k:lo 6 aamulla Anianpellolta Jywäskylään, ja joka Tuorstai k:lo 6 aamulla Jywäskylästä Anianpellolle, poiketen tullen-mennen Jämsän ja Sysmän laitureille. Matkustajia otetaan wastaan ei ainoastaan näillä paikoilla waan myöskin, jos omalla weneillä tulewat laiwalle, Pulkkilan, Hintulan, Judinsalon ja Kärkisten salmissa. Matkustaja maksaa Anianpellon ja Jywäskylän wälistä sekä kaikista puoli-wäliä pidemmistä matkoista: peräsalissa 2 r., keulasalissa 1 r. 50 k., etu-kannen päällä 50 k.; puoli-wälistä ja lyhemmistä matkoista: perä-salissa 1 r. 50 k., keulasalissa 1 r., etu-kannen päällä 30 k. Kannen-alaisella matkustajalla saapi muassa olla kapinetta 5 Lℓ., ja kannen-päällisellä 2 1/2 Lℓ. — Paitsi sitä laiwa eri taksan mukaan kuljettaa tawaraa ja hinaa muita aluksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—58 k. Lℓ.
Ohrakryynit 32—33 k. kappa.
Kaurat 3: 50—3: 70 tynnyri.
Kaurakryynit 34—36 k. k:pa.
Perunat, uudet 23—25 k. k:pa.
Perunat 13 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 15 k. Lℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 60 Lℓ.
Wasikan-liha 1: 50—2 r. Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—20 k. Lℓ.
Tuoretta woita 17—20 k. ℓ.
Ruoka-woi 3: 3—20 k. Lℓ.
Maito 7—8 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 6—8 k. korttieri.
Munatiu 28 k.
Kananpojat 36 k. pari.

Tuoreet lahnat 7—8 k. ℓ.
Tuoretta säynäwää 4 k. ℓ.
Tuoreita ahwenia 6—8 k. ℓ.
Tuoreet hauet 7—8 k. ℓ.
Tuoreita silakoita 28 k. k:pa.
Tuoreet kuhat 10—12 k. ℓ.
Suolattua siika 10 k. ℓ.
Suolattua lohta 16—20 k. ℓ.
Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Suolattuja silakoita 45—50 k. Lℓ.
Terwaa 4: 4—25 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4—4: 20 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 50 k. syli.
Wiina 95—1 r. kannu.
Heinät 12—13 k. Lℓ.
Oljet 6—7 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 61. Maanantaina 3 p:nä Elokuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälistä.

Huomenna Tiistaina.

Elok. 4 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa suomalaisen sotatoimikunnan edessä 32 soittokalu-kappaleesta.

„ k:lo 5 jpp. Kirkon-kokous tawallisessa paikassa suomalaisen ja ruotsalaisten seurakuntain kanssa.

„ k:lo ½ 8 jpp. Näytelmä puisto-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Elok. 5 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni maakansliassa 1000 hewosen suuruisen transportti kyydin asettamisesta 6 kuukauden aikana.

Tuorstaina.

Elok. 6 p. k:lo 11 epp. Porwaristo kokoontuu majistraatin eteen walitsemaan edusmiehiä tulewiin waltiopäiwiin.

„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni sotahospitalin konttorissa kaikenlaisten puukaluin hankkimisesta.

Helsingistä.

Keisarin käynti. Wiime numerossamme kerroimme, mitenkä H. Majesteettinsa täällä juhlallisesti wastaan-otettiin. Hänen wastaan-ottamisesta ja olosta Hämeenlinnassa ja Luolajassa eli Parolassa tahdomme kertoella meillä tulleiden korrespondentti-kirjeiden ja Hämäläisen mukaan.

„Keisari on täällä", on lause jota nyt kerrotaan huikeen ja hiljaan — ja se pitää ihmiset jaloillansa ja walweilla yöt ja päiwät. Jo tiistai-iltana, kun Keisarin sanottiin tulewan, ei kukaan maltannut olla alallansa enää kello wiiden kuuden aikana, waikka oli tietty hänen tulewan wasta noin kello kymmenen jälkeen. Niinpä kuljettiin suurissa joukoissa kaupungista rauta-tielle ja taas takaisin, ihmiset oliwat pukeneet juhlawaatteet yllensä ja juhlamuodon kaswoihinsa. Juhlamuodossa itse kaupunkikin oli: liinut seinuksilla ja liput ikkunoissa. Kun pimeä tuli, wiritettiin joka akkunaan waltakatuin warrella kynttilät; residensin katon räystäällä ja seinä-jatkolla paloi monen woimiset paperi-lyhdyt, samoin kirkko-puistossa, torni- ja kirkon katto oliwat walaistut mareschalleilla ja monen erityisen huoneen edustalla paloi samanlaisia loisto-neuwoja. Kirkko, raatihuone, koulu- ja lukio oliwat niinikään täydessä walossa. Yö oli lämmin ja suloinen ja sitä ihanampi kun ilmat näinä wiimeis-aikoina eiwät ole olleet erin kauniita. Kaikkein hupaisinta oli joen toisella puolen: sieltä näkyi loistawa silta, kirkko ja tuo pieni höyry-wene Ilmarinen, joka walo-puwussansa kääntyellen tummalla weden pinnalla, oli näöltänsä mitä siewintä olla taitaa. Sähkösanoma ilmoitti tänne milloin Keisari tuli Helsinkiin, ja sitte kello 11 tuli wihdoin sanoma että H. K. M. oli lähtenyt Helsingistä; pian sanoi sähkölennätin hänen lähteneen Tikkurilasta ja — Järwenpäästä. Hywinkäällä hän wiiwähti hetken. Päiwä rupesi koittamaan, loisto-walot hämmentymään. Noin kello 2 taikka wähä yli alkoi wihellös kuulua; ihmiset riensiwät sinnepäin. Wähänpäästä seisahti höyrywaunu ja nyt kuului hurraa-huuto; sitte tuli waunuin jono maantietä, siltaa, katuja ylöspäin, seurattuna huudolta ja juoksewalta kansalta. Keisari oli kaupungissa. Suomen kaardin 1:nen kompania oli residensin edessä kunnia-wartiana. Keisari, joka itse oli puettuna kaardin uniformuun, seisahtui wäestöä terwehtämään. Tässä soitti kaartin soittajat, jotka myös yöllä oliwat koettaneet soitannoillansa pitää kansan ja itseänsä herillä. Kansaa oli kauwan torilla katselemassa ja huutamassa. Ei Suomalainen muuten juuri hätäile tämmöisessä tilassa, niinkuin kansain sanotaan tekewän tuolla etelässä. Nytkin Keisarin tullessa katseltiin pällisteltiin häntä, kunnes hän ennätti siwutse, sitte wasta jokainen sai lakin päästänsä ja suunsa auki. Jos tästä ottaisi punnitaksensa kansan tunteita, niin saisi ainakin nurjan luulon. — Suomalainen tahtoo ensiksi nähdä Suuri-ruhtinaansa ikään kuin silmästä silmään ja tietää kuka ja mikä hän on — sitte wasta. Niinpä nytkin. Aamu-hämärässä ei juuri tietty, mikä näistä kaikista herroista oli Keisari; waan hän, joka terwehteli kansaa, mahtoi ainakin se olla. Eilen eli keskiwiikkona kello 12 aikaan sai wirkamiehet ja säädyt käydä H.M. Keisarin luona. Siellä oli paitsi muita suuria herroja, Suomen kenraali-kuwernööri ja sota-kenraali, sekä kaikki 8 kuwernööriä useita wirkamiehiä ja muutamia kaikista säädyistä. H. M. Keisari puhutteli useita näistä ja antoi ewersti Kraemerin sanoa muutamain talonpoikain nimet. Kaksi talonpoikaa ottiwat pitääksensä puheita Keisarille; jälkimäisen puhe oli jotenkin pitkä ja oli luullaksemme seuraawasta sisällä-pidosta: He, nim. talonpojat owat tulleet alamaisuudessa lausumaan uskollisen ja kiitollisen mielialansa H. K. Majestetille, joka hallituksen ajalla on osoittanut niin suurta mieli-suosiota Suomen kansalle. Autuaasti edesmennyt keisari Aleksander I:n korotti Suomalaiset kansain lukuun ja H. K. Majesteettinsa Aleksander II:n on ottanut pannaksensa sen asian täyteen woimaan kaikilla tawoin ja wiimeksi sillä että hän armossa on kutsunut Suomen waltiopäiwät kokoontumaan, josta koko maa kantaa iloista ja kiitollista mieltä H. K. Majesteettiänsä kohtaan.

H.M. Keisari kuunteli näitä puheita loppuun asti, hra Kraemer oli tulkkina. Sitte meni Keisari Luolajan leirille, jossa oli suuri paraati. Kaikki Suomen pataljonit marssiwat Keisarin ohitse. Epälukuinen kansan paljous oli tänne tulwannut sekä kaupungista että muualta, kaukaakin. Ruotsista oli yksi upseeri tullut. Kaikki käwi warsin hywin ja Keisarin korkia tytymys loisti joka tilassa nähtäwästi. Merkillistä olikin että Suomen jaettu sotawäki, joka niin wähän aikaa wuodesta on sotakomennossa, oudonkin silmissä osottaa melkein yhtä hywää tottumusta liikunnoissa kuin alituisesti palweluksessa olewaiset, josta ehkä tämän jaetun wäen parjaajat saawat wähän mielikarwautta.

Kello 4 jpp. antoi Keisari päiwälliset, johon oli käsketty noin 300 wierasta. Keisari esitteli maljan Suomen maan menestykseksi ja sen urhollisille sotawäelle, joka tyhjennettiin korkialla hurralla.

Kello 6 oli maaliin ampuminen, joka sanotaan huonommin onnistuneen, waikka Suomen sotawäessä on erinomaisen hywiä ampujia. Luultawasti tuli tämä huonompi menestys lewottomuudesta ja säikäyksestä.

Illalla oli kauniissa „Parkissa" toimitettu Keisarille seuranensa huwitus; erinomaisen paljo wäkeä oli tännekin kokoontunut ja hurrahuudot kaikuiwat yhäti kuin Majesteetti waan tuli näkywiin. Sieltä teki Keisari pienen retken Wanajawedellä höyryalukesessa.

Eilen aamulla kello 9—11 pidettiin manöweri kaiken täällä majailewan sotawäen kanssa Hämeenlinnan läntisillä seuduilla, jotka loppuiwat Poltinaholla. Sittemmin lienee muutamia tärkeitä Suomenmaan asioita esitelty Keisarille. Päiwällistä otettua kuwernörin wirkatalossa, lähti Majestetti seuranensa kello 5 jpp. rautatiellä Helsinkiin. Hämeenlinnan asemalla oli taas lukematoin kansan paljous ja portailla asemahuoneesen wiskeltiin Majestetin eteen kukkasia. Pitkän matkaa rautatien reunalla kaikui hurrahuuto kuin jona lähti matkaansa.

Keisarin korkiaan seuraan kuului tietääksemme: Hänen kaksi poikaansa Aleksander ja Wladimir, sisarensa poika Nikolai Leuchtenberg, ruhtinas Dolgorukow, kreiwit Peroffski, Adlerberg ja Lambert, keneraladjutantit Miliutin ja Krabbe, flygeladjutantit Rylejeff ja Durnowo, henkilääkäri Karrel, kenralmajurit Hennerich, Besack, Skolkoff ja Samsonoff, ewerstit Leffler, Leddeler ja Roth, ewerstiluutnantti Soltikoff ja noin parikymmentä alhaisempaa wirkamiestä. Suomeen kuuluwista oli seurassa Ministeriwaltiosihteeri kreiwi Armfelt ja hänen apulaisensa paroni Stjernwall-Walleen, kenralkuwernöri paroni Rokassowski, kumpikin kanslianensa, pispa Ottelin Porwoosta, senatorit paroni Nordenstam, Furuhjelm, Snellman ja Gripenberg, kaikki maamme kahdeksan kuwernöriä, kenralmajorit Stjernwall ja Åkerblom, Konteramirali Nordman, ewerstiluutnantti Nordenstreng, waltioneuwos Mickwitz sekä suuri paljous ylhäisempiä ja alhaisempia wirkamiehiä, jotka erittäin oliwat tänne tulleet. Muu tänne tulwaillut yleisö oli niin suuri, että Hämeenlinna ei suinkaan sen wertaista ole wielä nähnyt. Koko tiistai-päiwän tulwasi yhtenään jono waunuja ja muita ajoneuwoja kaikilla teillä sisään kaupunkiin ja höyrywaunut toiwat ehtimiseen sadottain matkailioita.

Ehkä saamme piankin ilmoittaa, että tämä Keisarin olo Hämeenlinnassa on Suomellemme tuot-

tanut tärkeitä ja iloisia hedelmiä. Nyt mainitsemme ainoasti, että Keisari korkian mielisuosionsa osotteeksi nimitti wanhimman poikansa perintöruhtinaan Nikolain Wiipurin jaetun pataljonan päälliköksi ja toisen poikansa Wladimirin Hämeenlinnan jaetun pataljonan päälliköksi.

Heidän Keisarilliset Korkeudet Suuriruhtinaat Aleksei Aleksandrowits ja Nikolai Konstantinowits tuliwat tuorstaiaamulla Helsinkiin ja lähtiwät noin klo 12 Hämeenlinnaan.

Samana päiwänä klo 8 illalla palasi Hänen Majesteettinsa Hämeenlinnasta. Lukusat wäkijoukot seisoiwat rautatie-huoneella Häntä wastaanottamassa. Innolliset hurra-huudot seurasiwat Keisaria matkallansa rautatien huoneesta keisarilliseen palatsiin. Tämän ulkopuolelle kokoontui nyt äärestöin wäenpaljous. Useat kerrat tuli Keisari sekä nuoret ruhtinaat palatsin balkongille terwehtimään wäkijoukkoja, jotka joka kerta kun Hänen Majesteettinsa tuli näkywille nostiwat riemullisia hurrahuutoja. Illalla oli koko kaupunki somasti walaistu. Esplanadit oliwat aiwan läpitse kauniisti walaistut wärjätyillä lyhdyillä. Satama erittäin tarjosi kauniin näköalan. Siellä olewat keisarilliset höyrylaiwat oliwat kaunistetut somalla walaistuksella. Siellä täällä paloi wedessä terwatynnyriä ynnä muita sytytysaineita. Kello 10 aikana käwi laulukunta prow. Pacius'en johdannon alla Keisarille laulamassa. Wähän jälkeen lähti Hänen Majesteettinsa itse ynnä Hänen seuransa wannuissa kulkemaan pitkin katuja. Kaikissa paikoissa, missä wain keisarilliset wannut näkyiwät, nostettiin wäkewiä hurrahuutoja. Wäkeä oli kaduilla niin liikkeellä, että harwoin tämmöinen wäentunko ennen Helsingissä on ollut.

Seuraawana päiwänä otti Hänen Majesteettinsa wastaan senaatin jäsenet, wirkakuntain päälliköt, ulkomaalaisten waltain konsulit sekä Helsingin kaupungin majistraatin ja porwariston. Porwaristoa kiitti Hän useat kerrat siitä kauniista wastaan-ottamisesta, joka Helsingissä oli Häntä kohdannut. Sen jälkeen oli senaatin-torilla suuri paraati. Siinä oli useita grenadieri-pataljonia sekä wiisi linja-pataljonaa, yhteensä noin kahdeksan tuhatta miestä. Keisari istui hewosen selässä, puettuna suomalaiseu kaartin uniwormuun, jonka Hän piti koko ajan kuin Hän oli Suomessa. Myöskin koko keisarin seura seurasi Häntä ratsastaen. Katsojia oli kaikki paikat täynnä. Nikolainkirkon portaat oliwat aiwan ihka täynnä ihmisiä. Sen jälkeen käwi H. Majesteettinsa wenäläisessä ja lutherolaisessa kirkossa ja lähti sitten palatsiin, jossa Hän wastaan-otti lähettiläs-miehistön kreiwi Creutzin johdatuksen alla. Tämä piti keisarille puheen, jossa hän kiitti waltiopäiwäkutsumuksesta ja lausui sen wakawan toiwon, että maa saisi edistyä perustuslaillisella kannalla. Myös lausui hän alamaisen pyynnön, että H. K. M. itse tulisi waltiopäiwiä awaamaan. Tähän antoi keisari hywin suosiollisen wastauksen ja mainitaan siinä muun seassa sanoneen, että yhtä kalliit kuin perustuslait oliwat Suomalaisille yhtä kallis oli niiden pitäminen Hänelle. — Sen jälkeen käwi H. Majesteettinsa tarkastamassa Weaporin linnoituksia.

Keisarillisiin puolipäiwällisiin klo $\frac{1}{2}$5 oli käsketty useita korkeita wirkamiehiä ja kaupungin molemmat pormestarit sekä kolme edusmiestä kauppasäädystä.

Illalla oli kenraalikuwernöri Rokassowski laittanut suuret tanssipidot runnihuoneessa, joka tätä warten oli erinomaisen kauniiksi somistettu sekä sisältä että ulkoa. Runnipuisto oli yli ympärin walaistu wärjätyillä lyhdyillä. Kaksi soittokuntaa soitteli ulkona puistossa wuorotellen kansajoukkojen huwiksi. Wäkeä tulwasi yli ympärin kaikkia näitä koreuksia katselemassa. Niiden hywäksi, jotka eiwät saaneet olla sisällä runnihuoneessa, oli hra Kleineh asettanut telttia, jossa rahan edestä kaikenlaisia wirwoituksia saatiin. Noin klo 10 lähti Hänen Majesteettinsa seurattuna wäkijoukkojen hurrahuudoilla pois pidoista ja meni ulkopuolella olewaan höyrylaiwaansa, joka yöllä nosti ankkuria ja lähti pois.

Warma toiwo on, että Hänen Majesteettinsa, ellei muut tärkeät toimet sitä estä, tulee syksyllä tänne waltiopäiwiä awaamaan.

Mainitaan että Hänen Majesteettinsa tällä matkallansa on antanut käskyn senaatille, että **Suomenkielen 20 wuoden perästä pitää tehtämän maan yleiseksi laki- ja wirkakieleksi.** Tämä tulee ikuisesti säilyttämään tämän keisarikäynnin Suomalaisten kiitollisessa muistossa.

Hänen Majesteettinsa Keisari on heinäkuun 8 p:nä armossa nimittänyt ja määrännyt dosentin Suomalaisissa kielissä keisarillisessa Aleksanterin yliopistossa, tohtori August Engelbrekt Ahlqwist'in olemaan prowessorina Suomen kielessä ja kirjallisuudessa mainitussa yliopistossa.

Hänen Majesteettinsa Keisari on heinäkuun 11 p:nä armossa wapauttanut presidentin keisarillisessa Wiipurin howi-oikeudessa, tietowiisauden tohtori ja molempain la'inoppien kandidati ja ritari, wapaherra Otto af Schulten'in hänen presidenttiwirastaan ja armossa kutsunut ja määrännyt wapaherra af Schulten'in 30 p:ksi syyskuuta 1865 olemaan senaattori ja jäsen Suomen keisarillisen senaatin oikeus-osastossa sekä sen ohessa määrännyt hänen 15 p:ksi tulewata joulukuuta eli siksi aikaa, kuin keisarillisen sensuuri-ylihallituksen esimies, keisarillisen senaatin talousosaston wara-esimies, kenraali-luutnantti ja ritari, wapaherra Johan Mauritz Nordenstam nauttii hänelle tätä ennen armollisimmasti suotua wapautta esimiehyyden toimittamisesta mainitussa sensuuri-ylihallituksessa, toimittamaan tätä mainittua wirkaa.

Myös on **Hänen Majesteettinsa Keisari** alamaisen pyynnön johdosta heinäk. 11 p. armossa wapauttanut jäsenen Suomen keisarillisen senaatin talousosastossa, tietowiisauden tohtori ja ritari Harald Wiktor Furuhjelm'in hänelle tätä ennen uskotusta jäsenwirasta keisarillisessa sensuuri-ylihallituksessa sekä sen ohessa jäseneksi mainittuun ylihallitukseen armossa määrännyt jäsenen keisarillisen senaatin oikeus-osastossa, senaattorin ja ritarin Pehr Peterson'in.

Waltiopäiwämiehen-waali tapahtui Haminan kaupungissa heinäk. 25 p:nä ja enimmät huudot sai siinä raatimies C. F. Grönberg, joka siis tuli tämän kaupungin porwariston edusmieheksi tulewilla waltiopäiwillä.

Kirje Haminasta H. Dgbld'iin kertoelee, että päätettiin antaa edusmiehelle 6 ruplaa päiwältä eläkerahaksi waltiopäiwäin aikana. Kirjeen-kirjoittaja ylistää hywin Haminalaisten anteliaisuutta ja kehoittaa myös muita walitsijamiehiä seuraamaan tätä esimerkkiä jopa moittii Kuopiolaisia siitä, että määräsiwät waltiopäiwämiehellensä ainoastaan 3 ruplaa päiwältä, jolla ei muka matkustaja pääkaupungissa woi tulla toimeen. Meistä taas on se hywin tarpeetonta, että ylellisillä eläkerahoilla waltiopäiwämiehille lisätään walitsijamiesten kustannuksia. Kolmella ruplalla päiwältä woi meidän luullaksemme waltiopäiwämies täällä hywinkin tulla toimeen. Se taas ei suinkaan ole toiwottawaa, että waltiopäiwämiehen toimi muuttuisi joksikuksi rahasaaliin tuottajaksi.

Tulewana keskiwiikkona tulee tämän kaupungin porwaristo walitsemaan edusmiehensä waltiopäiwiin. Tästä tärkeästä toimesta olisi yhtä ja toista sanottawaa, mutta koska ei sensuuri näy hywäksywän, että sanomalehdet liian paljon waiwaawat itseänsä waali-puuhilla, waikenemme tähän.

Hallan tuhotöistä käy paljon wastariitaisia huhuja. Toiselta puolen sanotaan hallan tekemiä wahinkoja aiwan suuriksi, toiselta taas ei pidetä niitä aiwan waarallisina. Wasabladet sanoo tästä seuraawaa: „sen mukaan mitä me sekä matkustajilta että rahwaalta sisämaista olemme kuulleet, näyttää halla Kuortaneella, Lapualla, Alajärwellä, Nurmossa ynnä muissa paikoissa olleen kowin yöllä wastaan heinäk. 16 päiwää, Kokkolan-seudulla taas yöllä wasten wiime tiistaita 21 p., ja kaikissa näissä paikoissa tehnyt suuremman tai wähemmän wahingon. Sisämaissa oli maa ollut härmässä öinä wasten 18, 19 ja 21 p., luultawasti myös yönä wasten 23. Että toiwotukset hywästä wuodesta näiden halla-öiden kautta on monella haaralla wallan poistetut, on epäilemätöntä, mutta ehkä wielä woidaan toiwoa, ett'ei katowuosi hallan-aroilla seuduillakaan tule niin yleiseksi, kuin ajateltaessa uutta nälkäwuotta pelätään. Useissa paikoissa, niinkuin Isossa Kyrössä, Ylistarossa ja Ilmajoella kuuluu wielä toiwottawan hywää saalista rinta-wainioista.

Pohjoisista kuuluu, että halla on tehnyt kowia turmeluksia. Yli ja Alaweiskassa sanotaan rahwas päättäneen niittää wiljansa eläin-ruuaksi; Ilmajoelta kerrotaan, että perunamaat kynnetään ylös ja kylwetään nauris-siemenillä".

Oulun Wiikkosanomat sanowat hallasta seuraawaa:

„Wiime n:rossa ilmoitettu pelkomme hallan turmelemisesta näyttää osiksi toteuneen; mutta wielä emme kuitenkaan tiedä kuinka laajalta. Surkeita walituksia on kuulunut usialta suunnalta siitä, että paikoittain halla olisi turmellut rukiit ja ohrat. Heti hallaöitten perästä ei ole näistä saatu oikein selwää, ja on pelkokin saattanut kowasti säikäyttää ihmisiä. Kowin kylmä oli ollut warsinkin 16 päiwää wasten, että wesilammikotkin oliwat olleet paikoittain jäässä. Suopelloilla sanotaan näilläkin tienoilla olewan hallan turmelusta rukiissa, ehkä ei wanhoissa pelloissa muualla kuin juuri arimmilla paikoilla jywäwiljan kasweissa näy wikoja.

Parhaasta päästä on halla näissä pohjoisissa seuduissa loukannut perunan-warsia".

Luonnotar n:o 7 jaetaan tänään. Sen sisältö on seuraawa: 1) Hallitusmuodoista ja waltiopäiwistä; 2) Maanpallo maailman rakennuksessa II (Maan-pallon ympäri-pyöriminen); 3) Suomen suwun muinaisuudesta III (Suomen maan wanhimmat asukkaat); 4) Noituri, kertomus Pohjanmaalta; 5) Kirje Heinäkuulta ja 6) Ulkomaalta.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila. Wiime-numerossamme ilmoitimme ruotsalaisissa sanomissa löytywän sähkösanoman mukaan, että kolme waltaa Itäwalta, Ranska ja Englanti owat päättäneet lähettää Wenäjälle aiwan yhtäpitäwäiset waltio-kirjoitukset, jotka tulewat lopettamaan sowinnon-keskustelua,

waan kuitenkaan ei ole pidettäwät näiden waltain loppusanana tässä kysymyksessä. Tästä ei ole wielä saatu tarkempia tietoja. Itäwalta taas on lähettänyt kirjoituksen Länsiwalloille, jossa hyljätään Wenäjän ehdotus keskustelemukseen Puolan asioista Wenäjän, Itäwallan ja Preussin wälillä. Sen ohessa lausutaan siinä jyrkkää epäystä erittäinkin sitä wastaan, että wenäläisessä waltiokirjoituksessa puhutaan Itäwallan puolalaisista maakunnista ikäänkuin olisiwat samanwertaisella kannalla kuin Puolan kuningaskunta. Lontoossa on jo pidetty suuri meeting (kansankokous), jossa oli waadittu sotaa. — Englannin lähettilään Lord Napierin ja Ruhtinas Gortschakoff'in wälillä on ollut keskustelemus, jossa Gortschakoff oli kieltänyt länsiwalloilta kaiken oikeuden sekaantumaan Puolan asioihin.

Amerikka. Pohjoiswaltaiset owat walloittanet Port Hudsonin wahwan linnoituksen. Eteläwaltaisten päällikkö kenraali Lee on paennut Virginiaan.

Suomen warustus-laitoksesta.

II.

Jo siinä waliokunnassa Suomen neljästä säädystä, joka wiime wuoden alussa kokoontui walmistelemaan waltiopäiwäin kysymyksiä, nousi kysymys toisenlaisesta warustus-laitoksesta, kuin tämä nykyinen on. Keis. Senaatin esittämässä kysymyksessä tosin ei ollut puhetta muusta, kuin että „jokainen maan asukas, olkoon mistä säädystä ja arwosta hywänsä, osaltansa auttaisi maan suojelemista ja sen kustannusten suorittamista"; ja talonpoika Retula (useiden muiden kanssa) oli warsin oikeassa, muistuttaessaan, „ett'ei tämä esitys sisältänyt mitään wärwäys-asetuksen muutosta, waan yhteisten kustannusten tasaisempaa suorittamista". Mutta keskustelemus otti paljoa awaramman alan eteensä, joka olikin mielestämme luonnollista ja tarpeellista. Sillä niinpian kuin puheeksi tuli, että jokainen maan asukas olisi maan suojelemisessä awullinen, täytyi tietysti samassa tarkastaa, millä tawalla tämä awunteko oli järjestettäwä semmoiselle kannolle, että siitä todellista suojelusta tulisi. Lopullinen äänestys tosin osoitti, että wähäinen enemmistö (25 ääntä 22 wastaan) tahtoi awun-teon tapahtuwaksi muka „määrätyllä maksulla rahassa ja maantuotteissa", eikä niin, että joka mies olisi welwollinen itse harjaantumaan aseisin. Mutta koko edellinen keskustelemus osoitti, että asia wielä oli liian wähän kypsynyt ja ajateltu, ja että muutamat jäsenet eiwät selwästi käsittäneet, mistä puhe oli. Pari Hämeen miestä puhuiwat „orjuudesta", johon ei muka pitäisi niin wapaassa maassa, kuin Suomen on, antauman. Nämä eiwät tienneet, että juuri wapaimmissa maissa joka miehen harjaantuminen aseisin pidetään etewänä kansalais-oikeutena; heillä näkyy olleen wapaudesta se kummallinen ajatus, että se ei sulje sisäänsä mitään welwollisuuksia, ja että se ei muuta ole kuin weltto, huoleton olo sekä antautuminen toisten turwiin. Muutama puhuja taas weti werukkeiksi tuon „selkäsauna-rangaistuksen", joka muka estäisi yleistä kansalais-warustusta, ikäänkuin ei olisi warsin epäilemätöntä, että nostowäki tulisi siitä la'ittomasta kurista kokonaan wapautettawaksi. Mutta useat muut jäsenet puhuiwat innollisesti siihen mieleen, että joka mies Suomen maassa saisi oikeuden ja welwollisuuden harjaantua aseisin ja, jos wihollinen maahan karkaisi, käydä häntä wastustamassa. Pormestari Tengström, kreiwi Armfelt, talonpojat Puhakka ja Pelkonen y. m. puolustiwat lämpimillä sanoilla kansalais-warustuksen, ja Puhakka erittäin muistutti, kuinka „se herättäisi kansassa eläwämmäksi tuon tunteen, että jokainen on oma suojelijansa", — kuinka „waimotkin tulisiwat tuntemaan, mitä se on, että meillä on isänmaa", — ja kuinka „tämä tuntemus tarttuisi heistä lapsiinsakin". Wakuutuksemme on, että tämä mielipide on Suomen kansassa yleensä woitolla, ja että Säädyt siis tulewat asiassa tekemään toista päätöstä, kuin mitä waliokunta ehdotteli. Mutta tarpeellinen on antaa senlaista kansalais-warustuksesta sen werran selitystä, että jokainen käsittää sen mahdolliseksi. Tämä nyt on tarkoituksemme.

Uuden-aikainen warustus-laitos on tawallisesti kokoon-pantu kahdesta osasta; toinen, niinkutsuttu kanta-wäki (cadre), on warsinaista sotawäkeä, joko sitten pestattua tai jaettua, joka pitää sotaharjoitukset wirkanaan ja niissä woi antaa muillekkin opetusta, — toinen taas eli nosto-wäki saadaan maan kaikista miehellisistä asukkaista, jotka jonkun määrä-iän kuluessa owat welwolliset oppimaan sotaharjoituksia noin 2—4 wiikkokautta wuoteensa, mutta muina aikoina owat tawallisissa askareissaan ja elatuskeinoissaan. Tästä jälkimäisestä osastosta on nyt monenlaista etua. Koko kansa on niin sanoaksemme aina warusteilla, ja waikka sen warsinainen sotawäki on wähäinen ja siis kustannukset eiwät rasittawia, saatetaan kuitenkin hädän aikana panna ankara woima liikkeelle. Että nostowäen joka-wuotiset harjoitukset owat wähän waiwaloisia, emme kiellä; mutta palkkioksi ne antawat koko kansalle jonkun erinomaisen miehekkyyden ja norjuuden, ynnä sen turwallisuuden tunnon, jota ei käy muulla lailla saawuttaa. Ihan tarpeellinen kuitenkin on se wakaa määräys, että niin kantawäki kuin nostowäkikin pysytetään ainoastaan oman maan rajain sisällä ja että sotainen päähallinto tulee omainaiseksi. Niinpä esm. ei olisi luwallista muuttaa upsierit Wenäjän rykmentteihin wastoin heidän tahtoansa. Ainoastaan nämä ehdot tekewät laitoksen mahdolliseksi.

Ehdotuksemme siis on, että Suomen warustus-laitos pantaisiin seuraawalle kannalle:

Kanta-wäestö.

Joka läänissä olisi harjoitettu tarkk'ampuja-pataljona, jonka wirka olisi opettaa nostowäkeä, sekä wuorotellen tehdä wahti-toimet kaupungeissa. Koko tämä woima ei tarwitsisi olla yli wuoden palweluksessa; se siis saisi olla jaettua, jos niin katsottaisiin edulliseksi. Mutta luullaksemme yleinen mieli maassa on kääntynyt sille puolelle, että jaettu wäki on rasittawampi kuin pestattu miehistö, ja että se kuorma maan suojeluksesta, joka nyt makaa maanwiljelyksen päällä, olisi jaettawa kaikille asukkaille tasaisen henki-weron kautta tai muulla tawalla. Meidän mielestä olisi parasta asettaa kanta-wäki sille kannalle, kuin tuo w. 1819 nostettu wäestö, joka tawallisesti on tunnettu „peruna-jääkerein" nimellä. Että tämmöisen miehistön pitää oleman paljaita tarkk'ampujia, ymmärtää jokainen, joka wähänkin on wilkaissut uuden ajan sota-keinoja ja maamme luontoa. Täällä, jossa aina on helppo walita joku metsäinen ja koloinen paikka tappelu-tantereeksi, ei ole ratsuwäestä niin suurta tarwetta, mutta jääkereistä sitä suurempi.

Ratsumiehiä olisi kantawäestöksi asettaminen noin 50 kewea-asuista ratsua, joiden asemapaikka saisi olla Hämeenlinna. Luonnollista on, että nämä tarwitsee olla enemmän aikaa ko'ossa harjoituksissaan, emmekä siis katso soweliaaksi ollenkaan, että ne rusthollien kautta pannaan toimeen. Mutta ne suuret edut, joita rusthollit nyt nauttiwat huowin-pidon tähden, sietäisiwät kyllä wähän tasoitusta. W 1860 teki rusthollien maakirja-wero, jota eiwät tarwitse maksaa, 167,181 rupl., ja aukmentti-taloin wero, jonka rusthollit saawat lisäksi nauttia, 151,710 rupl., mutta rusthollien koko wakanttimaksu ainoastaan 134,962 rupl. Tämä ei mielestämme ole kohtuullista.

Tykistöksi tarwitaan noin pari patteria wäkeä, mutta tykkejä ja muuta kalua kenties useiksi pattereiksi. Näidenkin asema saisi olla Hämeenlinnassa, missä on awara kenttä. Tämä tykistö tarwitsee wälttämättömästi olla palweluksessa koko wuoden, eikä siis woi muuta olla kuin pestattu. Mutta joku osa nosto-wäestä saisi wuosittain harjaantua myöskin tykki-palwelukseen.

Se osa kanta-wäestä, joka ei aina olisi palweluksessa, kutsuttaisiin joka wuosi leiri-kokouksiin pari kolme wiikkoa ennen nostowäen kokoontumista, — ja kantawäen yli- ja ala-päällikkyys ynnä wähäinen miehistö kokoontuisi korpraali-kouluun jo kuusi wiikkoa ennen nostowäen tuloa.

Kun kanta-wäki päästetään kotia (jossa saawat näinä wäli-aikoina olla missä elatus-keinossa itse tahtowat), niin heille annetaan kiwäärit mukaan, jotta saawat kerran kuukauteensa päällikköjensä johdon alla harjaantua ampumiseen. Wäli-aikoina kiwäärit tallitetaan jossakin kunkin osakunnan yhteisessä wara-huoneessa, josta lähin päällikkyys on edeswastauksessa.

Nostowäki.

Ensimäinen ikä-kunta. Kaikki nuoret miehet 18 ja 28 ikä-wuoden wälillä käywät joka wuosi harjaantumassa läänittäin kantawäestön leirikokouksessa, — ensin kolmena wuotena 4 wiikkoa ja sitten seitsemänä wuotena ainoastaan 2 wiikkoa.

Toinen ikä-kunta. Jokainen mies 28 ja 45 ikä-wuoden wälillä on wapautettu wuotisista harjoituksista, mutta welwollinen tarpeen hetkellä tarttumaan aseisin.

Nostopalweluksesta wapautetaan kaikki ne, jotka owat kruunun tai kuntien palweluksessa, sekä merimiehet ja työwäki kruunun tehtaissa ja työpajoissa. Sitä wastoin kauppiaat, kauppa-palwelijat ja ammattilaiset kaupungeissa ainoastaan sillä ehdolla wapautetaan, että rupeewat wapaehtoisiin tarkk'ampuja-seuroihin, ja tarpeen hetkellä marssiwat ulos niinkuin muu nostowäki.

Joka läänissä tarwitaan yksi nosto-päällikkö adjutanttinensa, joiden wirka olisi: 1:ksi, waatia asian-omaisilta luettelo niistä, jotka owat nostopalwelukseen welwolliset; 2:ksi, kutsua ja ko'ota nostowäki leiri-kokoukseen; 3:ksi, olla kokouksen aikana nostowäen käskijänä; 4:ksi, toimittaa tarpeellinen kirje-waihto; ja 5:ksi, säilyttää kruunun nostowäkeä warten tarwittawat aseet ja parseelit.

Nostowäen upsierit saadaan sillä tawoin, että jokainen nostopalwelukseen welwollinen, pääsee

tawallisesta palwelluksesta wapaaksi, jos hän osaa läpi-käydä tarpeellisen tieto-tutkinnon, jolloin hän kirjoitetaan sisään wapaehtoiseksi ala-upsieriksi ja kaksi wuotta näin palweltuaan pääsee upsieriksi, saaden palkkaa ja muona-rahaa kokouksen aiaksi.

Uniwormu-waatteensa ja elatuksensa kokouksen aikana kustantakoon nostomiehet itse. Ainoastaan köyhimmille toimitettakoon yleisillä waroilla. Uniwormun pitäisi oleman niin yksinkertainen kuin mahdollista. Nostopäällikkö katsokoon, että kokous-paikalla on elatus-aineita saatawana.

Ase-warat.

Sisä-maassa olisi tarpeellinen asettaa tykistö-waroja, jotka wastaisiwat siihen wäki-woimaan, mikä sodassa olisi tarpeellinen ja mahdollinen jalkeille saada.

Ase-paja olisi laitettawa joko Tampereella tai Warkaudella tai muualla maan sydämmessä. Nyky-aikana tehdään parahimmat kiwäärit walin-teräksestä, eiwätkä ole niin waikeita walmistaa kuin moni luulisi. Siihen pystywiä miehiä löytyy omassa maassamme, ja walmistus käypi kyllä nopeasti. Ranskassa esm. 2 miestä walmistawat 40 raakaa piippua päiwäänsä. Ne keskistys- ja puraus-koneet, jotka wiime aikoina owat Amerikassa keksityt, ja joita Euroopassa saadaan ainoastaan mekanikus Kreutzbergin luota Pariisissa (keskistys-koneen hinta 1,800 frankia ja puraus-koneen 10,000 frankia), tekewät myöskin työnsä warsin pikaisesti. Niiden molempain liikutus-woimaksi tarwitaan ainoastaan 2 hewois-woimaa ja työn käyttäjiksi 1 mies ja kaksi apu-poikaa, jolla tawoin 10:nä tuntina saadaan 20 keskistettyä ja purattua piippua.

Ett'emme tässä ehdotuksessa mene tarkempiin asian-haaroihin, on luonnollista; se on niiden tehtäwä, jotka warsin yksin-omaisesti owat antauneet warustus-laitoksen tutkintoon. Tarkoituksemme on ainoastaan ollut yleensä osoittaa, kuinka warsin helposti käwisi asettaa maan suojelus paremmalle kansalliselle kannalle. Meidän ajatuksemme on, että kansa, joka ei tahdo itse holhoa suojelustaan, älköön sitten puhukoaan kansallisesta, itsenäisestä tai rauhan-omaisestakaan asemasta. Ja tästä kaikesta kuitenkin Suomen kansan täytyy jo ruweta ei ainoastaan puhumaan waan myöskin pitämään täyttä toimellista huolta.

Laillisia Ilmoituksia.

Alam. ilmoitettua, että kunink. Ruotsin ja Norjan hallitus on warakonsuliksensa Wiipurissa nimittänyt sikäläisen kauppiaan C. A. Wahl'in, on Hänen Keis. Majesteettinsa arm. antanut kauppias Wahl'in wastaanottaa ja tehdä mainittua wirkaa; joka tämän kautta yleisön tiedoksi ilmoitetaan. Helsingistä Suomen keis. senaatin talous-osastolta, heinäkuun 25 p. 1863.

Nimitetyt: kollega Waasan ylialkeiskoulussa N. G. Stolpe kruununnimismieheksi Wähäkyrön piirikuntaan; justitia-raatimies L. E. Lönnblad poliisimestariksi Turkuun; metsäkonduktöörit G. J. E. Rancken, K. M. Gestrin, B. Sandberg, K. E. B. Brander ja K. Sewén metsäherroiksi, Rancken Ounasjoen, Gestrin Tornion, Sandberg Haukiputaan, Brander Iin ja Sewén Kuusamon piirikuntaan. — Wirka-eron saanut oman pyyntönsä johdosta kruununnimismies Wähäkyrön pitäjäässä A. Uggla.

K. Turun howioikeus on suonut tuomarille Kymen tuomiokunnassa, wapaherra H. A. Wrede'lle wirkawapautta tämän heinäkuun 10 p:stä nousewan syyskuun 25 päiwään saakka, sekä saman wiran sen-aikuiseksi toimittajaksi määrännyt howioikeuden-auskultantti A. F. Lemström'in.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 1 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 36 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 32 7/8 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 1/8, Pariisi 390, Hampuri 33 1/16, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 1 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 36 15/16, 37 1/8. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 32 7/8, 33 1/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	88 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

Joka sunnuntai lähtee jono Hämeenlinnasta k:lo 5 jälkeen puolipäiwän ja tulee Helsinkiin k:lo 1/2 10 jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—59 k. Lei.
Ohramaltaat 70 k. Lei.
Ohrakrypnit 32 k. kappa.
Kaurat 3: 50—3: 88 tynnyri.
Kaurakrypnit 35 k. k:pa.
Perunat, uudet 20—22 k. k:pa.
Perunat 14—15 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 15 k. Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 Lei.
Wasikan-liha 1: 50—2 r. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—20 k. Lei.
Tuoretta woita 18—20 k. ei.
Ruoka-woi 3: 3—40 k. Lei.
Maito 7—8 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 6—8 k. korttieri.
Munatiu 28—30 k.
Kananpojat 36 k. pari.

Tuoreet lahnat 8—10 k. ei.
Tuoretta säynäwää 4 k. ei.
Tuoreita ahwenia 7—8 k. ei.
Tuoreet hauet 7—8 k. ei.
Tuoreita silakoita 24 k. k:pa.
Suolattua siika 10 k. ei.
Suolattua lohta 15—20 k. ei.
Suolatut lahnat 5 k. ei.
Suolattuja silakoita 50 k. Lei.
Suolattua kilohailea 65—70 k. Lei.
Terwaa 4: 4—25 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4—4: 30 k. syli.
Mänty-halkoja 3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 30—2: 60 k. syli.
Wiina 95—1 r. kannu.
Heinät 10—12 k. Lei.
Thimothej 13—15 k. Lei.
Oljet 6—7 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 62. **Tuorstaina 6 p:nä Elokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 pennia vieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. apul. Witikka.

Wanhassa kirkossa: suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Thomander; ruotsalaisen: w. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälistä.

Lauantaina.

Elok. 8 p. k:lo 5 jpp. Osakkaat seuraahuoneessa kokoontuwat yhtiökokoukseen.

Maanantaina.

Elok. 10 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni sotahospitalin konttorissa kaikenlaisten puukaluin hankkimisesta.

Helsingistä.

Hänen Majesteettinsa Keisari on siihen alamaiseen onnentoiwotukseen, jonka kenraalikuwernöri paroni Rokasowski wiime maanantaina, H. M. Keisarinnan korkealla nimipäiwällä, sähkölennättimellä lähetti, antanut wastaukseksi näin kuuluwan sähkösanoman:

„Tsarien howi, heinäk. 22 p., 1863.

Me kiitämme sydämmellisesti onnentoiwotuksesta. Käyntini Suomessa on minuun jättänyt herttaisen jälkimuiston. Aleksander".

Suomenkieli oikeus- ja wirka-kielenä. Se armollinen käskykirja kenraalikuwernörille Suomen kielestä, jonka Hänen Majesteettinsa allekirjoitti Hämeenlinnassa heinäk. 30 p., sisältää pääasiallisesti, että Hänen Majesteettinsa niiden hakemusten ja esitysten johdosta, joilla Suuriruhtinanmaan suomalainen wäestö tuon tuostakin on Hänen Majesteettinsa luona käynyt, ja kun H. M. aina on halukas edistyttämään kaikkia, joka woi olla Hänen suomalaisten alamaistensa hyödyksi ja menestykseksi, on Hänen Majesteettinsa, jättääksensä heille sen ohessa pysywän muiston käynnistään Suuriruhtinas-kunnassa, armossa määrännyt seuraawan:

1:ksi. Waikka ruotsinkieli eteenpäin pysyy maan wirallisena kielenä, julistetaan Suomenkielen saman oikeuden nautitsewaksi kaikissa semmoisissa asioissa, jotka suorastaan koskewat maan warsinaista suomalaista wäestöä; jonka tähden kirjoituksia ja asiakirjoja Suomenkielellä tästä lähin pitää ilman estettä tuomioistuimilla ja wirkakunnissa wastaan-otettaman.

2:ksi. Wiimeistäkin 1883 wuoden lopulla pitää Suomenkielen oikeus, semmoisena, joksi se ylempänä on julistettu ja määrätty, oleman täydessä woimassa myöskin sen suhteen, mitä koskee tuomioistuinten ja wirkakuntain suoriettawia asiakirjoja; kuitenkin sillä lajilla, että ne alatuomarit ja muut wirkamiehet, joilla jo on semmoinen taito Suomen kielessä ja harjoitus sen kirjoittamisessa, että woiwat sillä kielellä suorittaa pöytä- ja asiakirjoja, jo kohta saawat ruweta Suomen kieltä käyttämään, kuin heitä siihen pyydetään.

3:ksi. Suomen keisarillisen senaatin toimeksi jätetään Hänen Majesteetille alamaisuudessa esittää tapa millä, ja järjestys missä Suomen kieli jälettäin saakoon sian ja käyttämisen oikeuden maan tuomioistuimilla ja wirkakunnissa, sekä ne muut hankkeet ja toimet, jotka seuraawat tästä Hänen Majesteetin armollisesta säännöstä. (F. A. T.)

Waltiopäiwämiehen-waalit. Oulussa tapahtui, kertoo H. D:n korrespondentti, Porwariston edusmiesten waali tulewiin waltiopäiwiin heinäk. 29 p. Huudot siinä jakaantuiwat niin, että konsuli L. Candelin sai 375 ja konsuli J. G. Bergbom 291 huutoa, ja tuliwat nämät miehet siis Oulun porwariston waltiopäiwämiehiksi. Waalitoimituksen lopetettua, jätettiin pöytäkirjaan lausunto, johon yhteisesti yhdistyttiin, sisältäwä sen, että edusmiehet säädyiltä mahtaisiwat toimittaa alamaisia anomuksia seuraawista asioista: ajanmukainen sääty-edustus-laitoksen parannus, säännölliset waltiopäiwät ja ministerien edeswastaus, wuotinen waltiorahatarpeen määrääminen ja tarkastus waltiowarain käyttämisestä; pankin ja raha-asiain järjestäminen säätyjen kautta; suomalainen kauppalippu sekä Suomen sotawäen ja suojeluslaitoksen kokonaista erottamista wenäläisestä. Sen ohessa tulisi kaupungin edusmiesten katsominen, ettei mitään weron-suostumusta tehtäisi, ennenkuin anomus näistä asioista on lähetetty, sekä ett'ei missään tapauksessa suostuntawerowa tehtäisi muuta kuin korkeintaan kolmeksi wuodeksi. Sitä paitsi tulisi edusmiesten olla erillänsä kaikista mielialan-ilmoituksista, jotka eiwät sointuisi maan todellisiin perustuslaillisiin etuihin.

Näitä Oululaisten waalipöytäkirjassa tekemiä waatimuksia emme tahdo tällä kertaa ruweta tarkastamaan. Siinä waaditut asiat owat hywät ja warsin tarpeelliset meidän waltiollisellle edistymisellemme, mutta että kaikki jo woitaisiin saawuttaa ensimäisillä waltiopäiwillä ja edes jokseenkin pian jälkeenpäin, sitä emme juuri usko. Me luulemmekin, että kansamme ensinnä tarwitsee edes johonkin määrään harjaantua waltiolliseen elämään, ennenkuin se woi näitä Oululaisten waatimia oikeuksia ja muutoksia oikein kannattaa ja antaa niille tarpeellista tukea. Me emme tahdo tällä erää ruweta punnitsemaan, olisiko se ollenkaan suotawaa, että säädyt kohta näillä ensimäisillä waltiopäiwillä tekisiwät anomuksen **kaikkien** näiden oikeuksien saannista. Sen tahtoisimme waan teroittaa, miten tarpeellista on, että waltiollinen siwistys kansassa kannattaa edistymisen waltiolaitoksessa. Sillä muuten on tämä edistys horjuwalla kannalla. Sitä ainakaan emme woi hywäksyä, että Oululaiset sitowat suostuntaweron antamisen siihen ehtoon, että alamainen pyyntö kaikista näistä oikeuksista lähetetään hallitukselle. Monta asianhaaraa woi löytyä, jotka käskee säätyjen waatimuksissaan tarpeellista kohtuutta pitää, ja weron-suostumus woi kuitenkin olla maalle tarpeellinen. — Lopuksi tahdomme muistuttaa, ett'ei tämmöiset ohjeet kuin Oululaisten antamat laillisesti sido edusmiehiä. Sillä edusmies, kun hän kerran on walittu, ei ole walitsijamiestensä suhteen missäkään edeswastauksessa lausutuista ajatuksistaan. Hän on niissä aiwan wapaa. Me saamme ehkä pian tilaisuuden palaamaan näihin seikkoihin, joita olemme nyt ainoastaan wiittaamalla maininneet.

Mikkelissä tapahtui edusmiehen waali sikäläisen järjestys-oikeuden edessä heinäk. 28 p. Kun oli päätetty, että kaupunki kustantaisi erinäisen waltiopäiwä-miehen, walittiin suljetuilla lipuilla kauppias **Anders Johan Molander** kaupungin edusmieheksi tulewille waltiopäiwille. Hänelle määrättiin 3 ruplan eläke-raha päiwältä sekä kahden hewosen kyyti.

Sawonlinnassa on pormestari **Mölsä** walittu porwariston edusmieheksi.

Naantalissa walittiin heinäk. 29 p. raatimies **Kaarlo Frank** waltiopäiwämieheksi. Hänelle määrättiin 12 markkaa eläkerahaksi päiwältä.

Waltiopäiwille walitsemaan talonpoikais-säädyn edusmiestä Rannan kihlakunnasta, määrättiin Wiipurin pitäjässä wiime sunnuntaina olleessa kirkon kokouksessa 3 talon isäntää, nimittäin: Lakmannin oikeuden lautamies Johan Mansikka Kelkkalasta; Adam Pörhönen Yliwesiltä, ja Sakari Koskelainen Terwajärwen kylästä. Itse waltiopäiwä-miehen waali kihlakunnan tuomio-istuimen edessä kuuluu tapahtuwan 10 p. elok. — Hiitolassa on walitsijaksi walittu wapaatalon omistaja H. Jaatinen.

Hampurin teollisuus-näyttäjäisissä owat seuraawat Suomalaiset saaneet palkinnoksi suuren pronsimetaljin: C. Qwist Helsingistä, terpetistä, puu-ätikästä, hartsista y. m.; paroni E. Hisinger, rukiista, kauroista, karpaloin ja puolain hillusta, kattopäreistä; pienen pronsimetaljin: E. af Forselles Peippolasta, kauroista ja sweitsiläisestä juustosta; kiitoksen maineen: E. Carsten pärekaton mallista y. m.; kreiwi A. Armfelt Wiurilasta, rukiista ja kauroista; rouwa L. af Forselles Mustilasta, ohrista ja W. Bäckman Harjuksesta, männyn-siemenistä. (H. D.)

Salatuita kirjallisuuden aarteita näkyy löytywän Oulussa, kustantajan Chr. Ew. Barck'in luona. Tulimme sattumalta kerran wilkaisemaan sitä wuosi-painoa, joka wiime wuodelta oli lähetetty Senaatin säilyyn ja keksimme niiden seasta hra Barck'inkin kustantamat. Nyt ei kukaan ihminen täällä etelä-maassa tiedä ollenkaan, että kirjoja Oulussa painetaan; — niiden menekki itse

Oulun läänissä lienee niin hirmuisen suuri, ett'ei ainoakaan kappale liikene lähetettäwäksi täkäläisiin kirjakauppoihin. Uuteliaisuutemme siis oli suuri, kun kerran saimme nämä ihmeet silmien alle. Mutta wielä suurempi oli ilomme, kun löysimme yhtä ja toista hywin ansiollista, joka warmaankin ansaitsisi awaramman lukija-piirin, kuin hra Barck näyttää niille suowan. Tahdomme erittäin mainita yhden kirjan, jonka nimi kuuluu: „Pyhiin Matkustaja eli Kristityn Waellus Ijankaikkisuuteen. Johan Bunian'in alkuteoksen mukaan uudestaan pantu kokoon. Suomentanut R. Mellin". Oulussa 1862. (Hinta 15 kop.). — Tämä ei ole mikään uusi teos, ei Suomenkaan kirjallisuudessa uusi; sillä jo w. 1809 painettiin Frenckellin kustannuksella Turussa eräs J. J. Malmberg'in tekemä suomennos Bunianin mainiosta teoksesta, ja se suomennos on sitten wielä wiisi kertaa saanut uusia „ylöspanoja", joista wiimeinen on painettu „Helsingforsissa" 1848. Mutta mainittu Malmbergin suomennos on warsin huono, eikä ainakaan täytä nykyaian waatimuksia kielen puolesta. Sitä wastoin hra Mellin käyttää erinomaisen sujuwaa ja kaunista sekä wirheetöntä kieltä, ja näkyy muutoinkin onnistuneen suunnittelemassa alkuperäisen teoksen sukkelaa esitys-tapaa. Mutta hänen teoksellaan on yksi suuri wika; se ei ole Bunianin „Pilgrims Progress" suomennettuna, waan eräs paljon lyhennetty laitos, joka sen wuoksi on kadottanut melkoisen määrän alkuperäistä suloaan. Että suomentaja ei itse ole tätä lyhennystä tehnyt, arwaamme; asia on yhtähywin ikäwä. Kuinka paljon teos tällä tawoin on pilattu, arwataan siitä, kun esim. tuo werraton kertomus Kristityn käynnistä ja kohtauksista „Turhuuden markkinoilla", mikä alkuperäisessä teoksessa täyttää 12 siww., tässä laitoksessa jutellaan hätäisesti kolmella pienellä siwulla. Kuitenkin on Bunianin „Kristityn waellus" niin etewä teos runolliseltakin arwoltaan, että se kyllä ansaitsisi täydellisen suomennoksen alkukielestä. Jos hra M. olisi tilaisuudessa ryhtymään semmoiseen toimeen, hän epäilemättä tekisi kirjallisuudellemme hywän työn. Mutta wälttämätöntä on, että hän silloin hakee itsellensä senlaisen kustantajan, jonka näkö-ala ulottuu omaa lääniä awarammalle. Mieleemme muistuu Hengellisten kirjain seura NewYork'issa (American Tract Society), joka on painattanut siewän ruotsalaisen painoksen mainitusta Bunian'in kirjasta, ja myös Suomenkin kielellä antaa kirjoja ulos. Tämä kustantaja toimittaisi kirjalle myöskin siewemmän ulkomuodon, kuin mitä meidän maassa hengellisille kirjoille annetaan.

Kirkonkokous pidettiin wiime tiistaina jälkeenpuolipäiwän. Siinä päätettiin muuttaa aika rippi- ja iltasaarnain pitämiselle siten, että suomalaiset rippi-saarnat wastapäin tulewat pidettäwäksi k:lo 4 jälkeen puolipäiwän lauantaisin ja ilta-saarnat sunnuntai-iltapäiwinä k:lo 4; ruotsalaiset taas samoina päiwinä k:lo 5 jpp.

Uutta rautatietä kuuluu kauppahuoneet Hackman, Wahl, sekä Rosenius ja Seseman Wiipurista aikowan rakentaa Karttulan kappeliin Keihäslahdesta Kuttusen rannalla, jonne myös rakennetaan höyry-sahaa, Kaislaisten- eli Mömmölänlahteen Kallaweden rannalle, jota wäliä on 17 wirstaa. Tästä hankkeesta tulee ajan-oloon arwaamaton hyötyä koko Pohjois-Hämeen ja Länsi-Sawon maakunnille, sillä tämä tie tulee yhdistämään Hämeen ja Sawon wesikunnat maanselän poikki. Kustannusten on arwattu nousewan noin 280 tuhanteen markkaan. (Tapio.)

Elok. 5 p. Suuriruhtinaamme käynti täällä on ollut näiden aikain tärkeimpänä tapauksena. Etewimmän muistomerkin käynnistään täällä on H. M. jättänyt käskykirjallansa Suomenkielen asettamisesta oikeus- ja wirkakieleksi Suomessa. — Niidan noista luodoista: „Högholmen" ja „Blåbärslandet", jotka wenäläinen sotawäki wiime sodan aikana anasti kaupunkilaisilta, on H. M. ratkaissut niin, että nämät saaret nyt annetaan kaupunkilaisille takasin. — Sen ohessa seuraa tätä Keisarin käyntiä iso joukko wirka- ja ritari-nimityksiä, joista wasta saamme antaa laweampia tietoja.

Ihmisten mielet rupeewat tähän aikaan melkein kokonaan kääntymään waltiopäiwä-miesten waalipuuhiin. Huomenna k:lo 11 walitsee tämän kaupungin rorwaristo edusmiehensä.

Ei saada, — enään puhua mitään Puolan kapinasta, joka ei ole otettu Pietarin sanomalehdistö. Tästäpä se luonnollinen seuraus, että sanomakirjallisuutemme näinä aikoina on ollut puolalaisista sodan- tapauksista melkein kokonaan ääneti.

Tänään antaa Nielzin saksalainen teaterisenra wiimeisen näytelmänsä ja jättää sitten puistoteaterin autioksi. Siis sammuu täältä nyt taiteellisen elämän wiimeisetkin kipenet. Mitenkä ja milloinka se taas tulee wiriämään, näyttää wielä jokseenkin epätietoiselta.

Wiime-maanantaina tuli tänne taas useita wenäläisiä grenadieri-pataljonia yhteensä noin 4,000 miestä.

Oikaistawa. Wiime-numeromme 2 siwun, 2 palston 18 riwillä seisoo: Suomenkielen, joka pitää oleman: Suomenkieli. Saman siwun 3 palston 6 riwillä seisoo: keskiwiikkona, joka pitää oleman: tuorstaina.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta 30 p. Heinäk. 1863. Se talonpoika, joka eilen Keisarille puhui, oli Idänpään Heikkilä, ja kuuluu se puhe kirjallisesti annetun Keisarille ranskan kielellä. Niinkuin jo wiimenumerossanne mainittiin, läksi Keisari täältä kello ½ 1 Luolajan kedolle katselemaan sotawäkeä, jota täällä oli 9 suomen pataljonaa, paitsi 1 wenäjän pataljona, 8 kanuunaa miehinensä hewosinensa ja joku sata kasakkaa. Ne astuiwat, marssi-askeleilla ja soitannolla Keisarin ohitse, ensiksi suomen kaarti, jonka ensimäistä komppaniaa sen päämies Suuri-ruhtinas Aleksander, Keisarin toinen poika, johdatti. Sen jälkeen marsiwat jokainen jaettu pataljona, sitte wenäläinen jalka-wäki ja kanuunat, ja wiimeksi kasakat. Neljä tuhatta miestä yhdellä kedolla on ainakin kunniassa pidettäwä joukko. Waan Luolajan kedolla mahtuisi kymmenen sen wertaa tepastamaan. Lukematoin kansan paljous näiltä seuduilta ja monesta kohden maatamme oli täällä katselemassa. Kun näin oli kerran marssittu ja kerran juostu, lakkasi tämä toimi. Keisari puhutteli kaikkia pataljonia, julisti heille tytywäisyytensä ja kysyi heiltä, tahtowatko he sodassa olla uskolliset ja urhollisetkin niinkuin Suomen sotawäki ennenkin, johon he wastasiwat hirmuisella hurraa-huudolla.

Komento-sanat oliwat wenäjää, mutta mitä sota-miehille muuta sanottiin, se täytyi käydä suomen kielellä. Niin kuulin yhdenkin päämiehen, wähää ennen Keisarin kohdalle tultaessa, kääntyen pataljonaansa päin huutawan: „Kun minun sano priamaa, niin astuka te p = = = t oikke linja minun perä"!

Tämän jälkeen koeteltiin kanuunia, jotka oliwat wedettyinä toiselle puolen ketoa; niillä lasketeltiin taulua kohden mäen syrjään, waan ei niiden luodeista kaikki suinkaan sattuneet tauluun. Puolen päiwän jälkeen pidettiin suuret päiwälliset, joihin oli käskettty useita herrasmiehiä näiltäkin seuduilta. Keisari esitteli maljan Suomen maan menestykselle ja sen urhollisille sotawäelle, johon wastattiin korkialla hurralla. Sitte näytti Suomen sotawäki tarkkuuttansa maaliin ampumisessa, waan ei sanota oikein luonnistuneen. Tuhannen askeleen päästä osasi waan 70 joka sadasta ampujasta tauluun.

Kansa oli wähitellen wetäynyt kaupunkiin, toiwoen Keisarin täällä pian ilmestywän. Heti kuuluikin sanoma H. M. Keisarin olewan puistossa, jonne oli häntä wasten walmistettu jonkinlaiset pidot. Sinne tulwasi kansaa taas rajusti ja nähtiin Keisarin kulkewan höyryweneessä Wanajawedellä. Sieltä hän pian palasi kaupunkiin seurattuna kansan riemu-huudolta.

Yöllä oli kaupunki taas walaistu, samoin kuin toissa yönäkin.

Tänään aamulla rupesi paukkumaan kaupungin läheltä. Sinne riennettiin katsomaan leikki-sotaa. Keisari itse oli asettunut Ahweniston korkeimmalle kukkulalle, sinne, johon hywän näkö-alan wuoksi on rakennettu lysti-huone. Kaikilla mäillä ylisten ympäri oli jalka-wäkeä ja kanuunia, jotka yhtämittaa ampuiwat paukuttiwat toinen toisensa wastaan. Poltin-aholla ja kaupungin puolella oli lewitettynä kasakoita ja jalkawäkeä, odottain näiden wihollisten lähenemistä. Wiimein ne pääsiwät alas kukkuloilta, toinen osa pakenemassa, toinen woitolla takaa ajossa. Täällä alhaalla oli nyt näille kowin ahdistetuille apu. Kasakat riensiwät ensinnä täyttä karkua ojennetuilla keihäillä suurella karjunalla sinne wastaan, mutta hirweä pyssyin tuli pakotti heidät paikalla kääntymään. Waan sitte tuli jalka-wäki ja sota leweni yli koko Poltin-ahon. Adjutantit lennättiwät sanaa pitkin ketoa, päämiehet johdattiwat wäki-joukkojansa yksi yhtäältä toinen toisaalta. Kanuunia juoksutettiin pitkin tanteretta. Jota likemmäksi wihollisia tultiin, sitä taajemmin kuului paukkina, kunnes wiimein kaikki oli yhtä ääntä: komento-huudot, trumpuin lyönti, torwien ääni, kanuunain ja pyssyin pamaukset, eikä enää mitään näkynyt: sawu peitti koko lakeuden. Wiimein rupesi kuulumaan hurrahuuto: wihamies oli lyöty ja siihen lakkasi tämä sota, jonka wälillä jo oikean sodan ei ollut muuta eroitusta, kuin se, ettei täällä wuotanut werta, eikä kannettu pois haawoitettuja. Keisarin poika Suuri-ruhtinas Wladimir teki adjutantin wirkaa Hämeenlinnan pataljonassa. Sota loppui ja Keisari ratsasti alas mäestä seuranensa. Hänen eteensä kokountui kaikki sota-joukot, ja hän kiitti niiden taitoa. Sitte ne waelsiwat laulain pois majoillensa Luolajaan. Majesteetti palasi kaupunkiin.

Kello 5 j. p. p. läksi Keisari Helsinkiin höyrywaunuilla. Asema-huoneen tykönä oli kaikki kansa ja upseerit hywästi jättämässä. Keisarin muoto näytti iloisemmalta nyt mennessä kuin tullessa. Riemu-huuto seurasi häntä matkalla. Kansa hajosi ja Hämeenlinna on hiljainen kuin ennenkin.

Simo.

Kuopiosta. Hallan wahingoista alkaa taas kuulua walituksia sieltä ja täältä pohjoisimmista maakunnistamme, niinkuin paitsi muuta tähän n:roon lähetetyistä kirjoituksista Mikkelistä, Tohmajärweltä ja Lapinlahdelta nähdään. Iisalmen kauppalan kauppioilta kuuluwat jo moniaat Piippolan miehet tinganneen koko wuoden tarpeensa „kulia" sanoen: „kulissa on kaikki leipämme tulewanakin wuotena. Halla on wienyt kaikki". Nilsiästä, Nurmeksesta, Juukasta ja Suonenjoelta kuuluu myös hallan wahingoittamisia, warsinkin suo-rukiissa.

Wuoden tulon toiwot näillä tienoin owat keskinkertaiset, rukiissa jywä paraillaan kaswaa

ja näyttää jääwän paljo tyhjiä paikkoja tähkäpäihin. Ne ensin hedelmöinneet jywät näyttäwät tulewan pienempiä ja huonompia, waan jälestä sateiden hedelmöinneet owat paljo parempia. Siis tulee nyt epätasaiset rukiit. Ohrat owat yleensä melkeen huonosti kaswaneet. Kewät-kylmä ja pouta ensimältä luultawasti kidutti niitä. Kauraa näissä wähän wiljellään; waan missä sitä on, näyttää se nyt paremmalta kuin ohra, joka warmaan tulee siitä ettei kaura ole ollut niin arka kylmälle kuin ohrat. Potaattia ehkä tulnee hywästikin. Niistä on jo saatu uutisia. Nauriit owat wasta alulla. Palko-wiljat myöskään eiwät näytä oikein loistosilta wielä. (Tapio.)

Jyvæskylæn kaupunnista. Halla kûlû monessa paikkakunnassa mâssamme tâs tuhoja tehnên etenni soilla. Vân sitæ iloisempi on ilmottâ ettæ tællæ ja likitienoilla se ei ole peruna-varsiakân koskenut, sâtikka mûta tæhæn asti. Tietymætøntæ kuitenni vielæ on mitæ se J:kylän pitæjæn kaukaisemmissa ærissæ, liatenni soilla, on tehnyt. Sama ilo-sanoma hallan koskemattomûdesta kûlû Laukâstakin. Mutta Sârijærvessæ sanotân hallan suo-viljelyksiæ vikûttanên.

Sanoma-lehti *Tæhti* on ollut kieli-rîdassa H. Ûtisten kanssa. Mitæ kielen sujuvaisûtên ja puhtautên tulê, nîn kyllæ *Tæhdessæ* olisi paljon oppimista monelle mûlle sanoma-lehdelle, yksin H. Ûtisillenkin. Se on eittæmætøn ja varma *tosi-asia*, eikæ mikân tyhjæ *teko-asia*. Me emme tællæ suinkân tahdo alentâ H. Ûtisten ansiota; sillæ sînæ Lehdessæ on ollut kirjotuksia ja kirjelmiæ sûresta arvosta sekæ ainênsa ja selkeæn esitys-tapansa ettæ kielensækin puolesta. Ja sen rîta-kirjotelmatkin ovat kirjotetut sivistynêsti ja ihmillisesti.

Tæssæ væhæssæ kaupunnissa on vîme vuosina oltu semmoisessa rakentamisen pûhassa ja tekelêssæ; ja sitæ kestæ ehtimisên. Kirves-miesten pæivæ-palkat ovat sitæ sŷstæ noussêt, jotta jo maksetân kolmatta markkâ keskin-kertaisillenkin. W. K.

Ulkomaalta.

Wenäjän lähettilään hra Balabin'in poiskutsuminen Wienistä luullaan ainoastaan tulewan siitä, ettei hän muka ole oikein hywin walwonut Wenäjän asioita, eikä luulla tätä siis miksikä sodan-merkiksi. — Sen kirjoituksen johdosta, jonka Itäwalta lähetti Länsiwalloille ja jonka wiimenumerossamme mainitsimme, on Wenäjä nyt taas lähettänyt Itäwallalle selityskirjoituksen. — Puolalainen kansallishallitus hylkää kaikkia keskustelemisia.

Englantilainen lehti Morning Post sisältää pitkän kirjoituksen Suomen waltiopäiwistä; kehoittaa Suomalaiset käyttämällä hyödykseen Wenäjän nykyistä tilaa hankkimaan itsilleen täydet wakuudet itsenäisestä ja wapaasta kansallisesta waltiolaitoksesta.

Epätasaisia kohtia kirkollisissa asioissa.

II.

Apupapeista.

Seurakunnan ja kaikkein järjellisten ihmisten mielestä on se oikeus ja kohtuus, että se, joka työn tekee, saa sen palkan, mikä siihen toimitukseen on yhdistetty — „sillä työmies on palkkansa ansainnut" —; mutta toinen' tapa nyt on tähän aikaan kirkollisissa wiroissa. Kirkkoherra kokoaa palkkaansa, wieläpä usein isoimman osankin, kappeleista, joita hän käy kerran eli kaksi wuodessa katsomassa ja ehkä silloinkin waan palkkansa kokoamisessa. Hänestä sanotaan, että hänellä on niin paljon työtä, wirkansa-toimituksissa, kunnallis-asioissa, tabellien te'ossa, kirkon-kirjaan kuuluwissa kirjoituksissa j. n. e., ett'ei hän woi sitä yksin täyttää, ja usein kyllä niin onkin; sentähden annetaan hänelle apulais-pappia awuksi. Mutta miks'ei niinhywin semmoista ansion- ja työn-arwoista wirkaa sowi pienistää kahdeksi tahi kolmeksi, ja tasata palkka yhdenkaltaiseksi niiden wälille, jotka työn tekewät, sen siaan kuin nyt yksi palkan kantaa, kaksi, kolme taikka neljä-tuhatta hopia-ruplaa, ja maksaa niistä kaksi, kolme taikka neljä sataa hopia-ruplaa apupapeillensa. Tämä on paras keino herättää ja kaswattaa ylpeyden ja herruuden henkeä kirkkoherroissa, niin että he oikein luulewat olewansa, mitenkä nimenkin loppu-soinnit sanoo, kirkon-, seurakunnan- ja muidenkin pappien herrat ja waltiaat, sen siaan kuin paawikin kirjoitti itsensä „Jumalan palweliain palwelia" (servus servorum Dei). Tämä on myös paras keino synnyttää orjuuden henkeä papillisessa parias-luokassa (tilattomissa (apulais) papeissa); sillä wallan alaisuus jo itsessänsäkin sen waikuttaa, saatikka sitten se, että heillä on määräämättömät welwollisuudet. Mutta se tila on jo niin juurtunut kirkon hallitusmiesten ja ylhäisten mieleen, että esm. muutamia wuosikymmeniä takaperin eräs tuomiokapitulin-jäsen mainitaan nuorille papeille lausuneen: „kawahtakaat riitaisuutta esimiestemme (principalienne) kanssa, sillä jos asia tulee kapituliin ratkaistawaksi, niin te aina wääräsä olette". Mitä tämmöisestä oikeuden käyttämisestä sopii ajatella, joka tuomion langettaa, ennenkuin asia on tutkittukaan? Muutoin näkyy la'in-laatijatkin wihanneen tilattomia pappeja, sillä ne ei ole suoneet eikä sallineet niille täyttä palkkaa, waikka ne toimitukset täyttää wäli-aikaisina pappina kirkkoherra-, kappalais- taikka pitäjän-apulais-wiroissa; waan siitä owat määränneet isomman osan yli-opistoon, sen kirjastoon taikka papilliseen leski- ja orpolasten kassaan, ikäänkun eiwät olisi tahtoneet totuttaa näitä lentolaisia hywään tuloon, peläten heidän tytymättömiksi rupeewan, kun taas huonompaan olisi meneminen. Se on kuitenkin yleisesti myönnetty, että wäli-aikaiset papit owat tarkemmatkin wirkansa toimituksissa, ja se onkin luonnollista, kun owat nuoremmat ja paremmassa woimassa; miks'ei siis heidän työnsä ja toimensa pidä samalla palkittaman kuin istunta-papinkin, joka ehkä wanhuutensa tähden ei hetikään ole niin wireä toimessansa, jos ei juuri wedäperäisyys häntä waiwaa? Monelle tilattomalle se tekisi hywää, waikka jonkun wuoden käydä paremmalla laitumella, saisi hän silloin welkojansa maksetuksi ja waatteita itsellensä sekä perheellensä toimitetuksi ja olisi paremmassa woimassa nälkäwuosia wastaan-ottamaan. Mutta hänelle se on kielletyn puun hedelmä, jota hän saa katsoa, waikkapa koskeakin — ei kuitenkaan hywäksensä käyttää eikä omaksensa omistaa. Sentähden niitä konsistoriumin ruoti-waiwaisia wuosi wuodelta karttuu ja enänee, jotka armon tullen hätäwara-kassasta wähän almua saawat ja päiwänsä päättäwät suurimmassa wiheliäisyydessä. Näin muutamain ansiot palkitaan, jotka alkua pitäin owat kirkon palwelukseen itsensä antaneet, koska samaan aikaan kirkkoherra-wiralla palkitaan niitä koulumiehiä, jotka eiwät enää ole paikallensa sopiwia. On sekin kummallista, että „koulu-papit" lukewat ansio-wuosia koulussa hywäksensä kirkollisia wirkoja hakeissansa, mutta warsinais-papit eiwät saa lukea ansio-wuosia kirkon-palweluksessa koulu-wirkoja hakeissaan. Kun tämmöinen laki jo kauwan aikaa on ollut woimassa papissäätyä wastaan, ett'ei sen ole mielitellyt hakea koulu-wirkoja; olisiko wäärin, jos nyt jo määrättäisiin, ett'ei kukaan saa lukea muita ansio-wuosia hywäksensä papin-wirkoja hakeissansa, kuin ne, jotka hän papillisessa wirassa on wiettänyt. Ei sitten monta koulu-pappia enää taitaisi olla, jotka halaisiwat kirkolliselle tantereelle tulla, ellei waali-säännöt samassa warsin toisenkaltaisiksi muutettaisi. Että semmoinen muutos suotawa olisi, tahdon wasta osoittaa. Tätä nykyä luulen todeksi näyttäneeni kaksi mieleen-pantawaa asiaa: 1:ksi että koulun-opettajain tunkeuminen kirkollisiin wirkoihin on warsinaiselle papistolle ja seurakunnillekkin suureksi haitaksi; ja 2:ksi että apulaisten tila on surkea ja niin pian kuin mahdollista parannettawa. Nuuti.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 60 n:roon.)

„Noh, kapteini", sanoi tuo paksu kumppani, katsoen meihin ikäänkuin olisimme olleet joku lammaslauma, „täällä ne nyt owat. Mitä heidän kanssa tehdään".

„Owatko kaikki poissa saaresta?" kysyi meriroswokapteini.

„Kaikki mitkä owat elossa", wastasi tämä.

„Hywä, aiwan hywä", sanoi kapteini. „Nyt pitkä Yrjö, tuoppas tänne paperia, kynää ja läkkitötterö".

Nämät kalut tuotiin heti paikalla.

„Myös jotain, jonka päällä sopii kirjoittaa", sanoi kapteini. „Mitä, eiköhän täällä löydy joku leweäselkäinen Neekeri".

Hän wiittasi sikarrillaan yhdelle Sambolaiselle. Tämä lykättiin suutamaisilleen, polwet ja kädet maahan. Meriroswokapteini pani paperin tämän selän päälle, kasti kynäänsä läkkiin, mutta niuristeli yht'äkkiä nykärä-nenäänsä, ja nosti paperin pois. Lakkarista otti hän hienon kamrtsi-niistimen, joka oli pitseillä ihan kaunistettu, ja pani sen suurella huolella Sambolaisen hartioille.

Nyt alkoi hän kirjoittaa, pysähtyen aina tuon tuostakin ikäänkuin ajatellen itsekseen. Yht'äkkiä hän lakkasi luultawasti lukeaksensa, kuinka monta meitä oli, jotka siellä seisoimme hänen edessään. Ja minun täytyi ajatella, että tuo riiwiö osasi kirjoittaa — ja minussa ei miessaamaan kokoon yhtä puustawia waikka hengen uhalla!

Kun hän oli tämän tehnyt, astui hän paperi kädessä pari askelta meitä likemmäksi ja sanoi irwistyksellä ja pilkallisella kumarruksella, jotta sormeni alkoi syhytä halusta rupeemaan häneen.

„Saan kunnian ensin kääntyä naisten puoleen. Luwunlaskuni jälkeen niitä on yhteensä wiisitoista. Onko kukaan näistä sukua purjeweneen päällikön kanssa?"

Tätä kysymystä seurasi hetken äänettömyys.

„Wai niin, ette wastaa minulle", sanoi ros=wokapteini. „Olen tottunut saamaan wastauksia kysymyksiini. Katsokaa tätä, naiset!" Hän weti esiin yhden neljästä pistuolistaan ja meni Tom Packerin luoksi, joka sattui seisomaan häntä likinnä kaikeista mieswangeista. „Tämä on pistuoli, ja se on ladattu. Panen oikealla kädelläni pistuolinpiipun tän miehen otsalle ja otan wasemmalla kädellä kellon lakkarista. Odotan wiisi minuuttia wastausta. Jos en saa wiiden minuutin kuluttua, ammun tän miehen päänkallon pirstoiksi. Sitten odotan taas wiisi minuuttia, ellen sitten saa, te'en saman tempun likimmäisen miehen kanssa. Ja näin ai'on jatkaa, jos o'otte uppiniskaisia, siksi kuin ei ainoakaan teidän sotamiehistä ja merimiehistä ole jälillä. Että lupaukseni täytän, siitä kunniani pantiksi. Kysykää miehiäni, olenko milloinkaan syönyt sanaani".

Hän asetti nyt pistuolinpiipun wasten Tommin päätä ja katsoi kelloansa, tiikerintapaisessa hirmuisuudessaan niin tyyni ja lewollinen, ikäänkuin hän olisi keittänyt munia.

„Jos, hywät rouwat, katsotte sen parhaaksi, ett'en wastaa hänelle", sanoi Tom, „älkää minusta huoliko". Wirkaani kuuluu uskaltaa henkeni ja mielelläni sen kadotan hywän asian edestä".

„Urhokas mies", sanoi meriroswokapteini keweästi. „Noh, hywät rouwat, aiotteko asettaa tätä urhokasta miestä uhriksi?"

„Me aiomme hänet pelastaa, hän kun on yrittänyt meidät pelastaa, sanoi Miß Maryon. Minä olen sukua purjeweneen kapteinin kanssa. Olen hänen sisarensa. Hän waikeni ja kuiskutteli Rouwa Macey'n korwaan: „älä te'e samanlaista tunnustusta kuin minä, sinulla on lapsia".

„Hywä", sanoi roswokapteini, „wastaus on annettu ja urhean miehen päänkallo pysyköön eheänä. Hän pani kellon ja pistuolin takasin, weti pari kolme sawua sikarristansa, pitääksensä tulen wireällä, ja antoi paperin, johon oli kirjoittanut, sekä läkkiin kastetun kynän Miß Maryonille.

„Lukekaa tämä", sanoi hän, ja kirjoittakaa sekä oman että naisten ja lasten puolesta tän alle".

Näitä sanoja sanottuaan, kääntihe hän nopeaan kantapäällään ja alkoi jutella kuiskutellen Pitkän Yrjön, arwossa likimmäisen miehensä, kanssa. Mitä hän sanoi, sitä en woinut eroittaa; mutta sen hawaitsin, että hän useat kerrat wiittasi suoraan sisämaalle.

„Dawis", sanoi Miß Maryon, „katsokaa tätä".

Hän piti nyt paperin, jonka meriroswokapteini oli hönelle antanut, aiwan silmäini edessä, kun ei sidotut käteni sallinut minun itse sitä ottaa. En ikänä kuolinpäiwääni saakka tulen unhottamaan, miten häpesin, kun minun täytyi Miß Maryonille tunnustaa, ett'en woinut lukea ainoatakaan sanaa siitä.

„Löytyy, miß, parempia miehiä kuin minä, jotka woiwat sitä lukea ja neuwoa teille parhaaksi".

„Ei löydykkään", sanoi hän tyynesti, „ei ketään, jonka neuwoa tahtoisin niin mieluisasti kuunnella. Olen nähnyt tarpeeksi, tullaksensi siitä wakuutetuksi. Kuulkaa siis, Dawis, kun luen".

(Jatketaan).

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: 23 p:nä heinäkuuta: waramaamittari J. Rosberg wäliaikaiseksi komissionimaamittariksi Kuopion lääniin; waratuomari G. F. Salonius waramaansihtieriksi Kuopion lääniin; kamarikirjoittaja yleisessä tullitoimikunnassa, kapteini G. Hultman tullikamarin=hoitajaksi Raahen kaupunkiin; konttuorikirjoittaja Porin postikonttuorissa R. R. Rosendahl toiseksi ekspetööriksi Turun posti=konttuoriin; ja konttuorikirjoittaja Porin tullikamarissa C. J. Cumlander saman tullikamarin pakkihuoneen=inspehtoriksi.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 5 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 36 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.=weks. 32 7/8 pankko=schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.=weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto=kursia:** Lontoo 37 1/8, Pariisi 390, Hampuri 33 1/16, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 5 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä=wekselillä 36 15/16, 37 1/8. — Pariisi, 3 kuuk. antop.=weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.=weks. 32 7/8, 33 1/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.=weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio=laina	336 mkaa	348 mkaa.
Hypot.=yhdistyksen 5 % welka=setelit	90 à 92 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä=Suomen höyrylaiwa=yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja=yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Jaloimman ja hyödyllisimmän luotokappaleme hewoisen tautein tunteminen ja parantaminen, mainion ruotsalainen rusthollarin Swen Samulinpojan hewoiskirjasta suomennos. Kaswuin kertomuksen ynnä Latinaiset ja Ruotsalaiset nimitykset lisännyt W. Carlsson. Sid. 1 markka 20 penniä.

Suomen äiteille tawan woimasta lasten kaswatuksesta. Tohtori G. Schwen'in mukaan. J. L:n suomentama. 40 penniä.

Setä Tuoman tupa, lyhykäisesti kerrottu ja kauniilla kuwauksilla walaistu 2 markkaa 40 penniä.

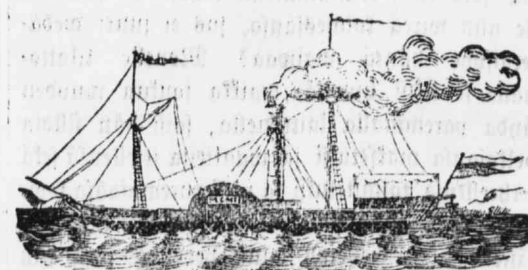
Siiran unen=näkö, tarina. 24 penniä.

Sirkkuinen, siweydellinen kertomus kansalle. 40 penniä.

Suomen maan pedot maalikuwilla selitetyt. 1 markka.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka sunnuntai ja keskiwiikko, k:lo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Höyrylaiwa **„Alexander"**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Elok. 15 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 10 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Maanantaina 10 Elok. p., k:lo 2 jpp., täältä Turkuun, Räpsööseen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 12 päiwällä.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Elok. 13 p., k:lo 4 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja lasti=tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Elok. 13 p., k:lo 6 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja lasti=tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiborg"**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö=aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai=aamu k:lo 4.**

Wiipurista Pietariin joka Maanantai=aamu.

Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai=aamu,

Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai=aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Viktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai=aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko=aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo 3 1/2 jpp.

Höyrylaiwan=liike Laatokassa.

Höyrylaiwa **Walamo** lähtee Sortawalasta joka Sunnuntai k:lo 9 aam. ja Pietarista joka Perjantai k:lo 9 aam., käyden Walamossa, Käkisalmella, Konnewitsassa ja Slyssenissä. Lisäksi se Kesäk. 23 ja Elok. 11 pp. wälillä lähtee joka Tiistai Pietarista Walamoon poiketen ainoastaan Slysseniin ja Konnewitsaan ja palaa samaa tietä seuraawana päiwänä.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—58 k. Lei.
Ohramaltaat 70 k. Lei.
Ohrakryynit 30—32 k. kappa.
Kaurat 3: 50—3: 80 tynnyri.
Kaurakryynit 35 k. k:pa.
Perunat 17—19 k. kappa.
Tuoretta raawaan=lihaa 90—1 r. 20 k. Lei.
Tuoretta lampaan=lihaa 1: 30—1: 60 Lei.
Wasikan=liha 2: 2—50 k. Lei.
Tuoretta sian=lihaa 2: 2—20 k. Lei.
Tuoretta woita 18—20 k. ei.
Ruoka=woi 3: 10—3: 40 Lei.
Maito 8 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 8—9 k. korttieri.
Munatiu 28 k.
Kananpojat 20—30 k. pari.
Tuoreet lahnat 8 k. ei.

Tuoretta säynäwää 4 k. ei.
Tuoreita ahwenia 7—8 k. ei.
Tuoreet hauet 8—20 k. ei.
Tuoreita silakoita 30 k. k:pa.
Suolattua siika 10 k. ei.
Suolattua lohta 17—18 k. ei.
Suolatut lahnat 5—6 k. ei.
Suolattuja silakoita 50 k. Lei.
Suolattua kilohailea 80—1 r. Lei.
Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Koiwu=halkoja 3: 90—4: 10 k. syli.
Mänty=halkoja 2: 80—3 r. syli.
Kuusi=halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1 r. kannu.
Heinät 10—12 k. Lei.
Thimothej 16 k. Lei.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino=luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 63. Maanantaina 10 p:nä Elokuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Elok. 11 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa irtaimesta tawarasta, nahasta, kultasepän-kaluista y. m.

Tuorstaina.

Elok. 13 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa talossa n:o 9 wuorikadun warrella.

Helsingistä.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Tässä kaupungissa tapahtui waltiopäiwämiesten-waali wiime-tuorstaina. Siinä saiwat raatimies C. A. Öhrnberg ja kauppaneuwos C. W. J. Sundman enimmät huudot ja tulewat nämät herrat siis Helsingin kaupungin edusmiehiksi tulewilla waltiopäiwillä. — Paitsi näitä saiwat seuraawat tässä waalissa huutoja: kauppaneuwos H. Borgström, kauppias A. F. Wasenius, tapettimestari J. F. Galetski, pormestari C. Brummer ja läkkiseppä A. F. Bergman.

Kun waali oli tapahtunut esitti kauppias Kiseleff, että porwaristo antaisi edusmiehilleen toimeksi kokea waltiopäiwillä saada aikaan, että alamaisia anomuksia tehtäisiin säätyjen esitysoikeuden sekä säännöllisten eli aikakautisten waltiopäiwäin saamisesta. Tähän kaikki yhtyiwät. Mutta kun suurin osa läsnäolewista jo oli lähtenyt pois, päätettiin pitää eri kokous, jossa tarkemmin keskusteltaisiin ne kysymykset, jotka porwariston puolesta annettaisiin edusmiehille ajettawiksi.

Hämeenlinnassa walittiin pormestari A. J. Thermén kaupungin edusmieheksi.

Tammisaarella on konsuli F. Hultman walittu porwariston edusmieheksi waltiopäiwillä.

Porwoossa tapahtui waltiopäiwämiesten-waali wiime-keskiwiikkona 5 p. Sitten kuin oli päätetty että Porwoosta piti walittaman kaksi edusmiestä, walittiin äänestämisen kautta tähän toimeen pormestari C. Holm ja kauppaneuwos F. Sneckenström. Eläke-rahaksi määrättiin näille 4 ruplaa päiwältä sekä kahden hewosen kyyti.

Turusta walittiin kauppaneuwokset Julin ja Dahlström. Julin on pyytänyt päästä tästä hänelle uskotusta toimesta. Hänen syynsä ei ole hywäksityt. Hän on tästä tehnyt walituksen. Häntä likinnä huudoissa on muurari-ammatin-wanhin Träskelin.

Porissa walittiin elokuun 5 p:nä waltiopäiwämiehiksi konsuli A. Björnberg ja kauppias maisteri C. Lindeqwist.

Waasassa walittiin 3 p. elokuun kaupungin edusmieheksi waltiopäiwillä kauppaneuwos C. G. Wolff.

Kristiinan kaupungissa walittiin waltiopäiwämieheksi konsuli Otto Wendelin.

Lappeenrannan kaupunnissa tapahtui waltiopäiwämiehen-waali tämän kuun 1 p:nä ja tuli siinä walituksi kauppias C. Sawander.

Wiipurissa owat pormestari Örn ja kauppaneuwos Hackman walitut waltiopäiwämiehiksi.

Korsholman pohjoisen kihlakunnan talonpoikaissäädyn puolesta walittiin waltiopäiwämieheksi tämän kuun 1 p:nä lautamies Keto.

Tyrwään prowastikunnassa tapahtui heinäk. 28 p. waltiopäiwämiehen-waali, jossa kontrahtiprowasti G. J. Forsman Hämeenkyröstä sai huudot, mutta kun hän esitetyistä syistä pyysi tulla wapautetuksi hänelle uskotusta toimesta, walittiin prowasti E. Lilius Tyrwäältä tämän prowastikunnan edusmieheksi tulewille waltiopäiwille.

Mynämäen prowastikunnan kirkkoherrat ynnä muutamat kappalaiset oliwat, kertoo Å. U., kokoontuneet Lemun pappilaan walitaksensa waltiopäiwämiehen. Eriajatukset syntyi, walittaisiinko yksin omasta prowastikunnasta wai yhdistyttäisiinkö jonkun muun prowastikunnan, warsinkin tuomioprowastikunnan, kanssa. Jälkimäinen ajatus pääsi woitolle, kun arweltiin edusmiehen eläkerahan tulewan liian kalliiksi yhdelle prowastikunnalle. Ainoastaan Maskun kirkkoherra E. M. Rosengrén pysyi siinä mielipiteessä, että ainakin tällä kerralla jokaisen prowastikunnan pitäisi lähettämän edusmies, sillä osoittaaksensa mistä äärettömän suuresta arwosta nämät jo kauwan odotetut waltiopäiwät owat myös Suomen papistolle, semminkin kun ei wähempi luku joutuisi waltiopäiwäin monellaisiin toimiin. Mitä eläkerahan kalleuteen tulee, arweli hän, että suomalaisen maanpapin hywinkin pitäisi tuleman toimeen 8 markalla päiwäänsä, waikka olisikin elämänkustannukset Helsingissä waltiopäiwäin tähden kalliimmat kuin tawallisesti. Se olisi muka häpeällistä jokaiselle säädylle erittäinkin papistolle, jos se ruumiillisen hekkumallisuuden ylellisistä waatimuksista antaisi kansan kalliimpain etujen siirtyä syrjälle.

Oululaisten waalipöytäkirjaan pantuihin ja edusmiestensä ajettawiin waatimuksiin, joista wiime numerossa mainitsimme, woimme O. W. S:n mukaan lisätä seuraawia: „waltiometsänhoidon muuttaminen suunnallisemmalle kannalle sekä suomenkielen ja painowapauden tunnustaminen“.

Soittoniekka hra A. Meißner on uuden teaterin johtokunnan kanssa tehnyt kontrahdin 18 jäsenen suuruisen soittokunnnan toimeen panemisesta tulewan lokakuun alusta. Hra Meißner on onnistunut saamaan soittokuntaansa nuoren kiitetyn wiuluniekan, maamiehemme E. Fabritius'en.

Uutta kirjakaupassa. Wiimewiikolla ilmaantui kirjakauppaan eräs jo kauwan odotettu kirja: Om Riksdagar (waltiopäiwistä), kirj. prowessori Wilh. Rosenborg. Tämä kirja on hywänä ohjeena ei ainoastaan waltiopäiwämiehille, waan myös jokaiselle kansalaiselle maamme waltiollisissa oloissa. Monet himmeät paikat perustuslaissamme on kirjan tekijä historialliselta kannalta selwitellyt. Me toiwomme, että kirja niin pian kuin mahdollista käännetään suomeksi. — Toinen tällä wiikolla ilmaantunut kirjainen on: Der Urstamm der indoeuropæischen Sprachen-familie und seine vor-indoeuropæischen Abzweigungen, namentlich die finnisch-ungarische, von D. E. D. Europæus (Into-eurooppalaisen kielisuwun perijuuri ja sen intoeurooppalaisuutta edelläkäywät haarat, erittäinkin suomalais-unkarilainen, kirj. D. E. D. Europæus). Wihko sisältää tabellin, jossa owat werrattuna lukusanat näissä erityisissä kielissä sekä heidän yhtäläisyytensä osoitettu. Tämä tabelli on ainoastaan ote suuremmasta, joka tulee painettawaksi wasta näistä asioista ilmaantuwan kirjan kanssa. Kirjantekijä on jo ennen sekä omassa että muissakin maissa tunnettu hartaana suomenkielen ja kirjallisuuden wiljelijänä.

Päiwätär, uusi suomenkielinen wiikkolehti, ulosannetaan tulewan syyskuun alusta. Me saamme wiitata lukijoitamme tässä numerossa löytywään ilmoitukseen, jossa selitetään lehden tarkoitusta, waikutusalaa ynnä muuta siihen kuuluwaa.

Pietarin wirallisct sanomalehdet sisältäwät pitkiä kertomuksia keisarin-käynnistä Suomessa. Walitettawaa on, että näissä löytyy törkeitä erhetyksiä. Me tahdomme mainita pari esimerkkiä. Lehdessä: „Journal de S:t Petersbourg“ luetaan muun seassa, että keisarin palatessa huparetkeltään Wanajawedellä, wastaan-otti häntä joukko naisia, herroja ja lapsia laulamalla Wenäjän kansanlaulua wenäjän-kielellä(!). — „Petersburger-Zeitung“ taas tietää jutella, että seitsemän pitäjää Suomessa owat päättäneet rakennuttaa Hänen Majesteetin kunniaksi pronsisen muistopatsaan äärettömän suurella kantakiwellä suomalaisesta kraniittikiwestä ja wielä päälliseksi sen, että tähän jo ennen heinäk. 20 p. oli kokoiltu 12,800 ruplaa. — Mistä lähteestä tuo wirallinen lehti on sen tiedon ammentanut, emme tiedä, mutta sen tiedämme, että tämmöinen päätös on täällä meillä ihka tuntematon.

Rautatie. Tulot Helsingin-Hämeenlinnan rautatieltä on wiime Heinäkuulla olleet seuraawat:

	Markka	p:ni.
Matkustajilta, (1:sen luokan waunuissa 329, 2:sen 1,964, kolmannen 4,167½ eli yhteensä 6,460½) . .	20,296:	58.
Lisäys	1,143:	71.
Paketeista	320:	29.
Yli-painosta	153:	50.
Postin kuljetuksesta	60:	—
Ajokaluista, hewoisista ja koirista .	1,116:	4.
Tawarasta (140,597½ sentneriä) .	58,469:	22.
Sarwi-eläimistä	27:	62.
Ylimääräisiä ja lisätuloja	95:	4.
Yhteensä	82,109:	84.

Sotawäen kuljetuksesta ei ole maksut wielä sisään-otetut. 7 ylimääräisiä jonoja owat menneet maksutta. Wiime wuoden heinäkuulta nousiwat tulot 26,166 m:aan ja 88 p:iin.

Hewois-urakka. Wiime keskiwiikkona pidettiin huutokauppa 1000 hewosen pidosta seisomassa Wenäen sotawäeston kuorma-tarpeita warten, 500 hewosta Hämeenlinnassa, 250 Tuusulassa ja 250 Anjalassa. Alaisin tarjous 500 hewosen pidosta Hämeenlinnassa oli 1 r. 47 kop. päiwältä, 250 hewosen pidosta Tuusulassa 1 r. 35 kop. ja 250 hewosen pidosta Anjalassa 1 r. 38 kop. Laitialan kartanon haltia, wallesmanni K. J. Lang jäi alimmaisiin huutoihin hewosten pidosta Hämeenlinnassa ja Tuusulassa sekä kauppaneuwos F. A. Gadd taas hewosten pidosta Anjalassa. (Suom.)

(Lähetetty.)

Kuwia ja Kuwaelmia Suomen maakunnista I. Lukeissani hiljan ilmestynyttä wihkoa „Kuwaus ja Kuwaelmia Suomen maakunnista", I Satakunta, hawaitsin muutamia erhetyksiä hra A. W. Lindgrenin kertomuksessa Rauman kaupungista. Syy näihin erhetyksiin on nähtäwästi se, ettei kirjoittaja ole huolinut itselleen toimittaa tarkempia tietoja itse paikalta.

Kaupungin haminan sanoo hän olewan Sywä Rauman, joka on suuri erehdys, sillä Sywä Rauma on lahti noin 2 wen. wirstan päässä pohjaseen haminasta. Täällä on nima-huone eikä haminassa. Molemmin puolin kulkuwäylää tänne ei ole Rekisaari ja Omenapuumaa, jotka saaret owat kulkuwäylästä wähintäänsäkin penikulman päässä luoteesen. Saaria mainitessa Rauman edustalla ei olisi iso Nurmeksen saari pitänyt jäädä mainitsematta, eikä myöskään Haapasaaren säterikartano ihanan asemansa wuoksi.

Mitä kaupungin edistymistä kaupan suhteen koskee, on hra A. W. L. myös wäärässä, kuin hän sanoo, ettei se juuri suuresti ole kaswanut. Näyttääkseni wastakohdan, tahdon waan mainita, että laiwasto täällä on wuosittain, jos jätän wuoden 1859, jolloin usiampia wahingoita tapahtui, mainitsematta, lisääntynyt, niin että se wuodesta 1844, jolloin alusten lästiluku teki 1338 nyt nousee liki 4000.

Kaupunki on siis lästiluwustansa 8:s Suomen merikaupungeista.

Tullimaksot owat myös wuosittain lisääntyneet, joka näkyy seuraawasta luettelosta:

Wuonna 1859	tullimaksot	tekiwät	27,725 r.	37 k.
„ 1860	„	„	32,476 „	61 „
„ 1861	„	„	38,369 „	34 „
„ 1862	„	„	49,421 „	86 ½.

Kaupungin wäkiluku on nyt liki 3,000.

Kaupungin olo ja meno ei aina ole niin hiljaista, sillä usein saa mielipahalla nähdä kuinka juopot merimiehet ja muu roistowäki wapaasti saa räyhkiä ja harjoittaa wallatointa elämää pitkin kaupungin katuja, ilman poliisi-miesten siihen sekaantumatta.

Raumalainen.

Maaseuduilta.

Hämeenlinna. Mitä eläwämpi liike oli mennellä wiikolla, korkiain matkustajain täällä käymisen ohessa, sitä tywnemmin on sittemmin kaikki kuulunut. Tuoreet kukkakiehkurat owat lakastuneet ja satalukuiset liput wähitellen kadonneet. Entinen hiljaisuus on saanut wallan. Ainoasti ihmisten mielissä ja sydämissä kytee wielä rakkaat ja hupaiset muistot; paljo kestää pakinaa sekä siitä että tästä sattumasta Keisarillisten seurassa. Yksi tietää sen pienen, toinen sen tapauksen, mutta lieneekö kaikissa niissä tuhansissa puheissa perää, sitä on waikia sanoa. Mutta onhan niitä tosiakin wielä jälkiniitoksi muistettawia. Ensimäinen ja kaikista etewin on epäilemättä se, että Keisari täällä päätti ja antoi senatille käskyn niin walwoa asiat, että suomen kieli kahdenkymmenen wuoden kuluessa saadaan yleiseksi wirkakieleksi Suomessa. Semmoisen käskyn täytyy meikäläisille tulla Majesteetilta; ei oma rakkaus, taikka (ehkä oikeammin) oma häpy sitä woi eteenpäin sysätä. Tarwitaan nyhjäystä ylhäältä hartaimpiinkin kansallisiin rientoihin! Tämän ilosanoman ohessa on tällä kertaa meillä kaksi esimerkkiä kieliasiassa kirjaan pantawana. Ensimäinen on se ettei yhdessäkään suomalaisessa lehdessä julistettu rautatien junain erityisiä ja tawattomia kulkuja, josta olemme kuulleet paljo walituksia; ne jotka olisiwat päässeet wähällä maksulla Luolajan leirin juhlallisuuteen, saiwat nyt pysyä kotona, jos eiwät tahtoneet kallista (tähän aikaan erinomaisen kallista) hewosta palkata. Seuraamus olikin että rahwaalle aiwotut istuimet rautatien junissa oliwat melkein tyhjät, waikka sadottain olisi ollut tänne pyrkiöitä niinä päiwinä. Toinen esimerkki on Luolajan leiristä. Keisari kiitti kumminkin yhtä pataljonaa, jonka päällikkö, umpiruotsalainen, ei woinut korkeita kiitoksia ilmoittaa miehistölle, joka taas on umpisuomalainen. Se täytyi toisen tehdä! Meidän on warsin mahdotoin ymmärtää kuinka semmoinen päällikkö, waikka hän muutoin olisi miesten parhaita, taitaa woittaa alamaistensa luottamusta.

Täällä walittiin waltiopäiwämiehen walitsiaksi Idänpään Heikkilä Wanajasta ja J. Kiltti Parolasta Hämeenlinnan pitäjän puolesta.

Luolajan leirissä on ollut warsin hiljaista menoa sitte Keisarin käynnin siellä; sade, jota näinä päiwinä taas on saatu oikein runsaasti, tahtoo olla leiriharjoituksille haittana. Sanotaan nyt että wäki leiristä lasketaan kotiinsa syyskuun 1 päiwänä. Jo päiwinä sitä ennen saawat pohjaisimmat pataljonat lähteä matkaansa. Nousewalla wiikolla sanotaan alkawan inspektöri tarkastukset („mönstringit"!)

Tärkeimpäin uutisten sekaan meidän tienoille on se, että Tamperella on syntynyt yhtiö, joka piammiten panee toimeen diligensilaitoksen Hämeenlinnan ja Tamperen wälillä. Se tulee kulkeman joka päiwä tätä wäliä, sowittain matkansa että se tänne ehtii rautatien junan lähtemiseksi ja taitaen siis ottaa lähteissään täältä matkustajia Tamperelle takasin. Tämä laitos on niin ajanmukainen, että se luultawasti pian saa seuraajoita muillakin teillä, ensimäiseksi Turun ja Hämeenlinnan wälillä. Molemmat nämät radat tulewat tosin hywin kannattamaan. (Hämäl.)

Waasasta Elok. 1 p. Pelolla me täällä wastaan otamme jokaisen yön, jolloin taiwas on selkeä, sillä peltomme ei enään kärsisi yhtä hallayötä lisäksi, ja monelta lewottomuus wiepi yönlewon, kun illalla on kylmä ilma ja selkeä taiwas. Suurella uteliaisuudella kuullaan täällä kaikki tulleet kertomukset hallaöiden seurauksista. Tulewana maanantaina täyttynewät kuitenkin kaikkien mielet pääkaupungista odotetuin kirjeiden kertomuksista keisarinkäynnistä.

Tänään pitiwät Korsholman pohjoisen kihlakunnan walitsijamiehet waltiopäiwämiehen waalin tämän kihlakunnan talonpoikaissäädyn puolesta. Tässä sai lautamies Keto Mustasaaresta kaikkein walitsijamiesten huudot paitsi niitä, joita hänellä itsellä oli antaa. Maanantaina tapahtuu Waasan kaupungin edusmiehen waali. Tämän päätös ei ole epäiltäwä. Tämä ei ole kuitenkaan niin ymmärrettäwä, että walitsijat olisiwat tyytywäisiä siihen mieheen, joka walitaan, mutta he owat jo edeltäkäsin wakuutetut, että hän, eikä kukaan muu, saa enimmät huudot. Mitenkä waali tapahtui 1862 wuoden waliokuntaan, ansaitseekin tässä muistuttaa. Erinomainen kohta, näet, meidän kaupungissa on se, että yhdellä porwarilla on niin monta huutoa, että hän wastaa tusinattain muita, ja että hän yksin olisi woinut määrätä waliokuntamiehen, jos hän olisi äänestänyt, jota hän ei kuitenkaan, waikka läsnä-olewa, tehnyt, ehkä siitä syystä, ett'ei hän yksin tahtonut päättää asiaa, mutta ehkä myöskin siitä syystä, ett'ei hän tahtonut tehdä omaa walitsemistansa mahdottomaksi.

— Walmistawia kokousia kuuluu nyt pidettäwän niissä prowastikunnissa, jotka kuuluwat pohjamaalaiseen osaan Waasan lääniä. Walitsemiseen oikeutetut kokoontuwat sitten Waasaan walitsemaan waltiopäiwämiehensä, jotka tulewat olemaan 3 tai 4 kirkkoherraa ja yksi kappalainen. Kuka kappalaisista tulee walituksi, siitä woidaan melkein olla warma. Se, näet, on Ilmajoen kappalainen maist. K. G. v. Essen. Wähemmän yksimielisiä ollaan kirkkoherrain waalin suhteen. Muutamat pidetään wälttämättömästi poissuljettawina, joka mielipiteidensä, joko ikänsä tai muiden asianhaarain wuoksi, pari on taas suoraan pyytänyt, ettei heitä walittaisi; ainoastaan yhdestä luullaan walitsijain woiwan olla yksimielisiä. Tämä on prowasti Heikel Pietarsaaressa, mutta muutoin luullaan huutoin jakaantuwan seuraawain wälillä: prowessori Stenbäck Isossa-Kyrössä, prowasti Stenbäck Alawudella, prowasti Ehrström Mustasaaressa, kirkkoherra Bergroth Pirttilässä ja kirkkoherra Castrén Kälwiällä. Niistä aatelisista waltiopäiwämiehistä, jotka tässä kaupungissa asuwat, tahdon olla puhumatta. Mainittawa on kuitenkin yksi niistä, aiwan sopiwana ja kelpomiehenä; se on asessori Wasastjerna.

Kysymys: sota wai rauha ei ole woinut olla meihinkään koskematta, me, jotka olemme taistelleet nälän kanssa ja nyt taas uhataan samalla. Moni luule jo sodan olewan tulemaisillaan. Toiset taas arwelewat, ett'ei sota nytkään ole likempänä kuin pari kuukautta sitten, sillä he pitäwät sen aiwan selwänä, että silloinkin jo olisi pidetty ymmärtämän, ett'ei Wenäjä hywällä woi suostua asianomaisten waatimuksiin. Muuten pitäisi meidän, jotka olemme niin kaukana poissa niistä paikkakunnista, joissa riita-asia on ratkaistawa, oleman wapautettuina kaikista sodan kohtauksista, jos se syttyisikin. Pohjanmaan tanterilla on Suomen kohtalo usein tullut päätetyksi, mutta tällä kertaa suokoon Jumala, että pääsisimme tästä surettawasta kunniasta. Mitä Pohjanmaahan maalle noussut armeija todellakin woisi toimittaa, on waikea ymmärtää, ja sentähden luulemmekin pääsewämme kaikista sotajoukoista wapaiksi. Että maassamme monen silmät owat kääntyneet meidän ruotsinkieliseen maakuntaan, ei ole aiwan ihmeteltäwää. Jos lieneekin yhdellä ja toisella täällä omat arwelunsa, niin on kuitenkin yleinen mielipide se — jos sitä lyhyesti ja selwästi lausutaan — että Ruotsalaiset owat meidän hywät ystäwämme ja weljemme, niin kauan kuin he sotajoukkoinensa pysywät omassa maassansa, mutta että he owat meidän wihollisemme, niin pian kuin tänne maalle nousewat ase kädessä. Waikka se kieli, joka wallitsee suurimmassa osassa suomalaista isänmaatamme, ei täällä puhuta, niin tiedämme mekin olewamme tämän saman isän-maan lapset. Sen edestä sydämmemme sykkii, waikka monikin ei woi sen kielellä tunteitansa lausua. Me olemmekin sentähden yksimieliset siitä, että se

tapa, jota muutamat ruotsinkieliset lehdet owat käyttäneet, ei ole ollut oikea. Älköön kukaan luulko, että me sentähden, että me ruotsia puhumme, olemme walmiit hywäksimään kaikenmoisia kirjoituksia sekä ruotsalaisissa että suomalaisissa sanomalehdissä. Me pahoittelemme niitä epäkohtia maassamme, jotka tekewät sen, että useat Ruotsista tulleet sanomalehdet owat olleet niin tahritut, jott'emme ole olleet tilaisuudessa lukea mitä kaikkia meille alentawaista niissä on ollut, joka mahdollisesti olisi ansainnut oikaisemista. Ehkä niissä paljon on koskenut meidän maakuntaa ja ehkä kaikki owat olleet kirjoitetut samalla tarkalla tuntemisella kuin tuo kirje Satakunnasta, joka muun seassa tiesi kertoa, että niinkutsuttu köyhäinmaja pidettiin wanhassa Waasassa wanhassa läänilinnassa kuin asian oikea laita oli se, että tämä laitos pidettiin uuden Waasan ei wielä oikein walmiissa lääniwankihuoneessa. — Waasalaisille oli se aiwan surettawaa, ett'eiwät saaneet myönnytystä alamaiseen anomukseensa saada kaupungillemme sen wanhaa, meidän ja koko maan muistoihin, kiintynyttä nimeä. Mutta tässä meidän surussamme ei ole milloinkaan tyytymättömyyden sanaa lausuttu maan Hallitsijaa wastaan, waan mielipaha on kääntynyt niitä suomalaisia herroja wastaan, jotka owat olleet syypäät nimen muutokseen, ja wiimeiseksi sitä wastaan, jonka kulkupuhe tekee kieltoon syylliseksi. Kaupunkimme erinäinen walitus waikenee kuitenkin, kun maan yhteinen paras sitä waatii.

Wiime aikoina on paljon puhuttu ja kirjoitettu Suomen lipusta. Yleinen ajatus täällä on, että sen pitää oleman kansallisen ja sen ohessa käytännöllisen eli tarkoitukseensa wastaawaisen. Muuten en usko kenenkään täällä tehneen jotain ehdotusta, waan on ajateltu, että käytännöllisten miesten kanssa pitää neuwoteltaman. Selwä ja suora on kuitenkin se ajatus, ett'ei Dagbladin unioni- (yhdistys-) lipun pitäisi woittaman mitään suosiota.

(Lähetetty).

Sana Hämäläisen kertomukseen Keisarin wastaanottamisesta.

Hämäläisen 31:sä n:sa, kertomuksessa Keisarin wastaanottamisesta Hämeenlinnassa, erittäin talonpojan säädyn käytöksestä, löytyy muutamia silmiin pistäwiä kohtia, esim. seuraawissa sanoissa: „Talonpoikia oli kymmenkunta lähipitäjistä koottuja". Mimmoista kokoomista Hämäläinen tarkoittanee? Wirkamiestenkö toimen kautta kokoomista, wai jonkun yksityisen, jossakussa siwutarkoituksessa? Tämän kirjoittaja luulee tuntewansa asian ja puolestansa woipi hän sanoa ett'ei kokoomiseen ole wirkamiesten osaa, eikä erittäisin muiden yksityistenkään. Milloinkahan yhteydet pudonnee ilmasta alas, niin ettei mitään edelläkäywää sananwaihetusta tai keskustelemusta tarwita asianomaisten wälillä pitää siitä mitä on toimitettawana! Olisiko taasen tawalla tai toisella tulleet kuulleeksi ja huomanneeksi pienintäkin sekasotkua — nimittäin niiden mielikannatteessa, jotka ei antau itseensä ilmassa riippumaan — itse talonpojan säädyssä eli ulkona siitä, niin (kuin) waatimuksilla eli muutoin, ei olisi puheena olewat talonpojat (koko toimeen) ruwenneet *).

Jos Hämäläisen sanain mukaan „yhden hengen puhe ei juuri ollut paikallansa tämmöisessä yleisön esityksessä maan hallitsialle" — niin ei se ollut yksin puhujan, se oli koko sen talonpojiston yhteinen asia, joka sen oli yhteisesti keskustellut suupuheella ja hywäksynyt **). Kuinka sitte yhteisesti mielityt ja suupuheelle jääneet lauseet tuli puhutuksi juuri aiwan kokonaisena ja kohdaltansa, oli semmoisessa tilaisuudessa osittain onnen sattumaa. Talonpojiston alamaiset kiitos-lauseet — niin kuin woin, keskemme tehdyn suupuheen mukaan, muistaa — jotka Idänpään Heikkilä sujuwasti, eli Hämäläisen puheenparren tapaan „kielewästi" puhui, sisälti seuraawaista: että sywimmässä nöyryydessä ja alammaisuudessa oliwat tulleet ilotunteitansa edestuomaan H. K. Majesteettinsa suuresta ja lempiästä mielisuosion osoittamisesta Suomeen tulemisellaan; myöskin että korkeasti autuas edesmennyt Keisari Aleksanderi I:nen korotti Suomen kansan kansain lukuun, jota H. K. Majesteettinsa on armossa ottanut pannaksensa aina suurempaan woimaan, itsenäisten etuin lisäämällä Suomelle; myös H. K. Majesteettinsa suojeluksesta, jota olemme saaneet nauttia — ehkä rauhaa rakastawaiset, järkähtämättömällä uskollisuudella ja urhoollisuudella tahtoen puolustaa maan suojelusta H. K. Majesteettinsa lipun alla, ja ilomielistä alamaista kiitosta H. K. Majesteettinsa armollisesta waltiopäiwä-kutsumuksesta Suomen säädyille. — Jos wasta kerrottujen talonpojiston alammaisien kiitos-lauseitten sisältö ei olisi yleisön mielipiteen mukaan „paikallansa", niin woipihan yleisö sitä julkisessa kirjallisuudessa itsensä eroittaa ja selwittää osattomaksi. Puheena olewain alamaisten kiitoslauseitten toimissa talonpojisto koki paraan ymmärryksensä jälkeen käyttäydä, eikä muiden kuin omassa nimessänsä asiaa esitelleetkään. Tuo edellä mainittu Hämäläisen „kokoomisen" juttu talonpojan säädystä ei pitäisi ansaitseman puheen kannatusta. Kaikki lähetys- eli eduskunnat, mitä ihmiskunnassa on toimeen käynyt, niin sen Hämäläisessä mainitun läsnä olleen pappi- ja opettaja-säädynki — woipi lukea kootuksi samalla lajilla kuin puheena olewan talonpojistonki. Ihmetellä täytyy, mistä lähteestä Hämäläinen on tietonsa ammentanut, jotta on tainnut antaa tälle asialle niin alhaisen kuin „kootun" merkityksen. Wai luuleeko Hämäläinen, että tuo talonpojisto oli joku karjalauma, jolla ei ole muuta järkeä eikä itsearwon tuntoa kuin että se menisi waan minkä ajetaan. Onneksi näillä koulunkäymättömillä talonpojilla sattui olemaan kuitenki se toimi, että keskusteliwat asiasta ja itse walitsiwat aineen ja piirialan, mistä piti puhuttaman, sekä päälliseksi itse walitsiwat itselleen puhemiehen; sanalla sanottu: kulkiwat hywäksi nähtyä omaa tietänsä. Toiwottawa on, että Hämäläinen toisten tarkastaisi asian paremmin kuin se puheena olewassa seikassa on tehnyt, jos tahtoo kertoa jotakin tapausta ja antaa siitä todellisen punnitus-arwon.

Maamies.

---

*) Tässä emme tarkoin ymmärrä, mitä kunn. lähettäjä tarkoittaa. Luultawasti tahtoo hän tällä sanotuksi, että tämä talonpoikain terwehdyskäynti Suuriruhtinaamme luona oli kokonaan lähtenyt heidän omasta toimestaan, ja että, jos olisiwat tässä kysymyksessä huomanneet minkäänlaisia sekaantumisen tai „kokoamisen" yrityksiä muiden puolelta, eiwät olisi koko asiaan ruwenneet. Sanat sulkujen wälissä olemme panneet paremman käsityksen wuoksi. **Toim. muist.**

*) Pariko joukossa lienee ollut, jotka tuliwat niin myöhään seuraan, ett'ei taittu aiwotun alamaisen kiitoslauseen sisältöä heille selittää, mutta se oli heidän oma asiansa, jos tiedotta enimmistön mielipiteisiin luottiwat. Ei heitä kukaan seuraan kutsunut tulemaan, eikä kieltänyt tulemasta.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 62 n:roon.)

Hänen waaleat kaswonsa tuliwat wielä waaleammiksi, kun silmänsä oliwat kiintyneet paperiin. Alentaen äänensä kuiskahdukseen, jott'eiwät waimot ja lapset kuulisi sitä, luki hän nyt kirjoituksen minulle.

Tämä Pedro Mendez'in (meriroswokapteinin nimi) allekirjoittama „mustan lipun alla" ilmoitti englantilaisten sotalaiwain kapteinille ja muiden kansain laiwain päälliköille, että nuot kalliit mitallit ja kiwet, jotka oliwat kokoiltut Hopea-aitan saarella, oliwat merellä olewain Bukanirien wallassa. Maalla olewain Bukanirien käsissä oli Hopea-aitan saaren naiset ja lapset yhteensä kaksikolmatta henkeä. Nämät nyt wietäisiin neljäntoista mieswangin kanssa, (joidenka henkeä roswot oliwat päättäneet säästää muka omia etuja warten) semmoiseen säilytyspaikkaan, johon wieraiden oli mahdoton päästä. Täällä niitä säilytettäisiin wissiin päiwään saakka, josta oli suostuttu meri- ja maa-Bukanirien wälillä. Jos ei siksi päiwäksi tulisi mitään sanaa meripuolueelta, niin pidettäisiin se wissinä merkkinä, että Hopea-aitan saaren aarteet oliwat otetut heidän nykyisiltä omistajilta ja että niiden wartioitsemista warten asetetut Bukanirit oliwat joutuneet wihollisten käsiin. Siinä tapauksessa tulisi Hopea-aitan saaren naisten ja lasten henget maksamaan sekä aarteiden kadotusta että Bukanirien kärsimää rangaistusta. Tämä paperi naulattaisiin kiinni suurimpaan arkkuun, mikä löytyi Hopea-aitan saarella. Jokainen upsieri, joka tulisi likelle sitä, kehoitettiin seisahtumaan ja lukemaan sitä, sillä muuten woisi hän muka olla syypää erään englantilaisen siirtokunnan naisten ja lasten kuolontuomioon. — Tämän kirjoituksen alla seisoi sitten seuraawat sanat: „ylläolewa kertomus on siinä, mitä se sanoo meidän tilastamme, aiwan luotettawa. Allekirjoitettu Hopea-aitan saaren wangittuin naisten ja lasten puolesta".

„Tämän wiimeisen riwin alle", sanoi Miß Maryon, wiitaten siihen, „on tyhjä paikka, johon minua nyt waaditaan kirjoittamaan nimeni".

„Ja wiiden minuutin kuluttua", lisäsi meriroswokapteini, joka oli hiipinyt aiwan meidän likelle, „taikka juuri sama seuraa, kuin minulla oli kunnia teille selitellä muutamia minuuttia sitten".

Hän weti taas ulos kellonsa ja pistuolinsa, mutta tällä kertaa oli minun otsani se, jota hän pistuolin-piipulla koski.

„Mitä Tom Packer", lausuin minä „wähä aika sitten puhui itsensä puolesta, pitäkää se, miß, sanottuna myös minun puolestani".

„Toinen urhokas mies", sanoi roswokapteini tawallisella apinja-irwistyksellään. „Onko minun tällä kertaa ampuminen wai pistäminen pistuolini takasin niinkuin wiime kerta".

Miß Maryon ei ollut häntä kuulewanaan. Hänen lempeät silmänsä katsowat hetken aikaa kaswoihini ja kääntyiwät sitten kirkkaasen taiwaasen.

„Josko kirjoitan tai ei", sanoi hän, „olemme kuitenkin Jumalan kädessä ja se tulewaisuus, jonka Hänen wiisautensa on meille määrännyt, on kuitenkin aina tulewa".

Näillä sanoilla pani hän paperin rinnalleni, kirjoitti ja antoi sen takasin meriroswokapteinille.

„Tämä on meidän salaisuutemme, Dawis", kuiskutteli hän. Pitäkäämme hirwittäwä tieto siitä meidän kesken niin kauan kuin mahdollista".

Minulla on toinen tunnustus tehtäwä — tuskin luulen kenenkään uskowan minua, kun kertoelen tämän seikan — mutta se on kuitenkin suora totuus, että aiwan tässä hirwittäwässä asemassa tunsin itsessäni suurimman onnellisuuden, kun Miß Maryon piti paperin rinnallani ja kun hän sitten minulle selitteli, että meidän kesken oli salaisuus, joka meidän oli yhdessä säilyttäminen.

Merioswokapteini antoi allekirjoitetun paperin pitkälle apulaisellensa.

„Mene takasin saareen", sanoi hän, „ja naulaa tämä omalla kädelläsi suurimman arkun kanteen. Ei ole mitään syytä aarteiden sisäänlastaamisessa kiirettä pitämään. Saarella ei ole ketään, joka ilmoitusmerkeillä woisi siihen wetää merellä purjehtiwain huomion. Olen siitä pitänyt muretta. Olen myöskin pitänyt muretta siitä, jos englantilaiset tai muut risteilijä-laiwat teitä jälkeenpäin saawuttaisi. Täällä on purjehtimisohjeenne" (puhuessaan otti hän nämät lakkaristaan). „Ne selittää mihin aarteet on wieminen ja minä päiwänä ja missä paikassa teidän taas on yhtyminen minun ja wankien kanssa. Minä olen tehnyt tehtäwäni, te'e sinä nyt sinun".

Kuullessani sitä selwyyttä ja tarkkuutta, jolla hän antoi käskynsä; ajatellen minkä pirullisen keinon hän olisi keksinyt estääksensä aarteiden kadottamista, myöskin siinä tapauksessa, että meidän laiwat saisiwat merellä merioswot käsiinsä; muistaen hänen silmän-iskujansa ja puhettansa silloin kuin hän pani pistuolinpiipun minun ja Tom Packerin otsalle; kaikkia näitä muistaen ja ajatellen, rupesin käsittämään, miten se oli mahdollista, että tämä pieni ja ilkeä hoikkosääri oli anastanut päällikkyyden noiden raakalaisten yli ja osasi sitä paikkaa pitää.

Hänen apulaisensa meni ohjeidensa kanssa merellepäin. Kohta kun hän oli mennyt, wiittasi merioswokapteini eräälle toiselle joukosta tulemaan luoksensa. Tämän kanssa puhui hän nyt muutamia sanoja omalla tai jollakin muulla tuntemattomalla kielellä. Minä arwasin mitä ne tarkoittiwat, kun näin kolmekymmentä miestä asetettawan kehään meidän ympärillemme. Muut lähtiwät aarteita warten lähetetyn apulaisen kanssa. Samalla tapaa jaettiin sitten myös Sambolaiset. Kymmenen — joiden joukossa Kristian Yrjö King — jätettiin meidän kanssa; ja muut lähetettiin rannalle weneisin. Kun tämä oli tehty, katsoi roswokapteini kelloansa, wiittasi muutamiin puihin, noin peninkulman*) päässä, jotka reunusti rannikkomaata, ja sanoi eräälle Amerikkalaiselle joukostansa, joka ikäänkuin piti toisen apulaisen wirkaa, „kahden tunnin perästä"; sitten lähti hän nopeasti pois, yksi mies perässänsä, tarkastamaan kaikenmoista sälyä, joka oli ylösladottu rannalla.

Yht'äkkiä meitä marsitettiin warjoiseen paikkaan puiden alle ja sallittiin meidän istua siinä siimeksessä, wartiamiehemme kehässä ympärillä. Arwaten siitä, mitä mä nyt näin ja mitä tunsin sen paperin sisällöstä, jonka Miß Maryon oli allekirjoittanut, tiesin nyt warmaan, että meidän oli aloittaminen pitkä matkustus sisämaahan. Minä rupesin nyt suurella huolella tarkastamaan kumppaniani, nähdäkseni, kuinka kykenewäiset he olisiwat kärsimään ruumiillisia rasituksia ja waiwoja; aiwan puhumatta sielun tuskasta ja kauhistuksesta. (Jatketaan.)

*) Tässä tarkoitetaan englantilaista peninkulmaa, joita menee noin kuusi yhteen suomalaiseen.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime heinäk. 30 p:nä arm. nimittänyt Hämeen läänin kuwernöörin y. m. wapaaherra S. W. von Troil'in K. K. P. Stanislaon tähdistön 1:sen luokan ritariksi.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 8 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37, $37^3/_{16}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $32^{15}/_{16}$, $33^1/_8$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 273 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 272 äyriä. — Pariisi, 387 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $37^3/_{16}$, Pariisi 390, Hampuri $33^1/_8$, Tukholma 275, Amsterdam 182 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 8 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37, $37^3/_{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 387, 390. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $32^{15}/_{16}$, $33^1/_8$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 272, 275.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$ % waltio-laina	360 mkaa	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	90 à 92 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	440 à 480	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoitus.

Tulewan Syyskuun alusta annetaan Helsingistä wiikko-lehti, täyden arkin kokoisena, nimeltä

Päiwätär.

Sen tarkoitus on tuoda esiin warsinkin mitä maawiljelykseen, kauppaan ja teollisuuteen tulee. Se tulee myöskin ottamaan tarkasteltawiksi muiden, etenki maamme Ruotsinkielisten, sanomalehtien ajatuksia ja mietteitä Suomen kansan tärkeimmissä asioissa, sekä sisältämään otteita waltiopäiwän keskustelemisista, kauno-kirjallisia tuotteita, uutisia ulkomailta ja Suomesta, kurssi-waiheita, tori-hintoja, wirallisia ja muita ilmoituksia.

Lehti jaetaan Helsingissä joka lauwantaina kello 12 Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa. Hinta wuoden loppuun on: Helsingissä yksi markka wiisi kymmentä penniä; postikonttoreissa kaksi markkaa, ollen sekä posti-maksot että postimestarein rahat siihen luetut.

Yksityisiä ilmoituksia wastaan otetaan Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa wiidestä pennistä pieneltä riwiltä.

Kaupaksi.

Walmiiksi wärjättyä ja kerittyä sarkaa allekirjoittaneen luona, wastapäätä rautatien-huonetta Helsingissä

B. A. Ölander,
wärjäri.

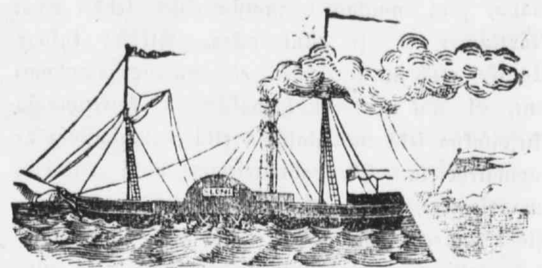
Ilmoitus.

Tampereen yli-alkeiskoulu awataan 1 p. ensitulewaa Syyskuuta; ja tulee niiden oppilaisten, jotka mieliwät siihen päästä, ilmoittaa halunsa allekirjoittaneelle koulun johdattajalle maanantaina 31 p. nykyistä Elokuuta k:lo 9 aamulla, warustettuina tarpeellisilla todistuksilla, jotka selittäwät, paitsi muuta, heidän **syntymä- ja asunto-paikkansa**, sekä **wanhempainsa nimet ja säädyn.**

A. F. Rosendal.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka sunnuntai ja keskiwiikko, k:lo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Höyrylaiwa **„Alexander"**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Elok. 15 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 17 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Elok. 13 p., k:lo 4 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Elok. 13 p., k:lo 6 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa-kulku Saimaan wesillä.

Rautainen höyrylaiwa **Alio** lähtee Wiipurista joka Maanantai k:lo 6 aam., ja Kuopiosta joka Tuorstai k:lo 5 aam., käyden Lauritsalassa, Puumalassa, Sawonlinnassa ja Leppäwirroilla. Laiwa ei ole hinausta warten.

Höyrylaiwa **Seura** lähtee Kuopiosta Lauritsalaan joka Keskiwiikko ja Lauritsalasta takaisin joka Lauantai k:lo 5 aam., käyden Konnuksen ja Taipaleen kanawissa sekä Sawolinnan ja Puumalan salmissa. Laiwa on hinaustakin warten.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo $3^1/_2$ jpp.

Höyrywene **„Sibbo"**, päällikkönä kapteini J. A. Bastman, lähtee kaikki arkio-päiwät Helsingistä k:lo 8 epp. a Porwoosta k:lo $2^1/_2$ jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—57 k. L℔.	Tuoretta säynäwää 4 k. ℔
Ohramaltaat 70 k. L℔.	Tuoreita ahwenia 8 k. ℔
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.	Tuoreet hauet 8 k. ℔.
Kaurat 3: 50—3: 90 tynnyri.	Tuoreita silakoita 30 k. k:pa.
Kaurakryynit 35 k. k:pa.	Suolattua siika 10 k. ℔.
Perunat 12—14 k. kappa.	Suolattua lohta 18 k. ℔
Tuoretta raawaan-lihaa 1—1 r. 15 k. L℔.	Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 L℔.	Suolattuja silakoita 50 k. L℔.
Wasikan-liha 2 r. L℔.	Suolattua kilohailea 80—1 r. L℔.
Wiherjäiset hern. 35—40 k. kappa.	Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Tuoretta woita 19—23 k. ℔.	Koiwu-halkoja 4 r. syli.
Ruoka-woi 3: 40—3: 60 L℔.	Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Maito 8 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 20—2: 30 k. syli.
Piimä 7—8 k. k:nu.	Wiina 95—1 r. kannu.
Taale 8 k. korttieri.	Heinät 10—12 k. L℔.
Munatiu 26—30 k.	Thimothej 15 k. L℔.
Kananpojat 30 k. pari.	Oljet 7—8 k. kupo.
Tuoreet lahnat 7—8 k. ℔.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 64. Tuorstaina 13 p:nä Elokuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: ilta-saarnan: kirkkh. apul. Witikka.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen ja ruotsalaisen puolip. saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Elok. 13 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa irt. tawarasta talossa n:o 9 Wuorikadun warrella.
" k:lo 8 jpp. Tanssit runni-huoneessa.

Huomenna Perjantaina.

Elok. 14 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa irt. tawarasta sihtieri Sjöbergin talossa Fabianikadun warrella.
" k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakansliassa 38 koiwupuu-sylen hankkimisesta.
" k:lo 6 jpp. Osakkaat wesilääkkeellisen kylpylaitoksen yhtiössä kokoontuwat ylimääräiseen kokoukseen seurahuoneeseen.

Helsingistä.

H. M. Keisari, joka wiime heinäkuun 29 p:nä Hämeenlinnan lähellä olewassa leirissä tarkasti seuraawia sotajoukkoja, nim.: henkiwartijawäen suomalaista tarkk'ampujapataljonaa, suomalaisen jaetun sotawäen jok'ainoata tarkk'ampujapataljonaa, Wiipurin jalkawäenrykmentin 2:sta pataljonaa, 2:sta suomenmaista tykistöpatteriaa sekä yhtä 16:nnen kasakkarykmentin sotniaa, ja hawaitsi nämä sotajoukot kaikin puolin kunnollisessa tilassa, on tämän johdosta katsonut hywäksi lausua maahamme asetettuin sotajoukkoin komentajalle, jalkawäen kenraalille, wapaaherra Rokassowsky'lle wilpittömän kiitollisuutensa sekä ilmoittaa kenraalmajuoreille H. K. M:nsa saattokunnassa, suomen sotajoukkoin inspehtöörille wapaaherra von Willebrand'ille ja saman sotawäen entiselle inspehtöörille kreiwi Aminoff'ille ynnä kaikille upsiereille armollisen mielisuosionsa. Kolme ruplaa mieheen on H. K. M. antanut jakaa niille sotamiehille, jotka kantoiwat chevroneja eli sotapalweluksenkunniamerkkejä, sekä yhden rupl. jokaiselle muulle. Samana p:nä henkiwartijawäen tarkk'ampujapataljona sekä kaikki yhdeksän jaettua pataljonaa ampuiwat maaliin; ja Hänen Majesteettinsa on ilolla huomannut sitä tarkkuutta jolla maaliin osattiin, sekä sentähden ilmoittanut kaikille päälliköille armollisen mielisuosionsa ja antanut sotamiehille jakaa erinäisen rahalahjan. — Samaten on H. M. Keisari ilmoittanut armollisen mielisuosionsa koko mainittujen pataljonien päällikkyydelle siitä sotaharjoituksesta joka heinäk. 30 p:nä pidettiin Luolajan kedolla, ja antanut jakaa jokaiselle miehelle alapäällikkyydestä ja miehistöstä 50 kopeekan rahapalkinnon, kun H. M. suurella mielihywällä on nähnyt, että kaikki liikunnot ja sotatemput tehtiin erinomaisella nopeudella, säännöllisyydellä ja täydellisellä taidolla.

Myös on Hänen Majesteettinsa asianomaisille wirkakunnille ilmoittanut armollisen mielisuosionsa siitä erinomaisesta järjestyksestä, joka wallitsi pääkaupungissa Hänen Majesteettinsa siellä ollessa, ja antanut jakaa jokaiselle miehelle gensdarmiwäestöstä ja poliisista 50 kopeekan rahapalkinnon.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Heinolan kihlakunnassa walittiin talonpoikais-säädyn puolesta talollinen Heikki Kauraniemi waltiopäiwämieheksi.

Satakunnan kihlakunnasta walittiin Matti Kulkas Kiwikirkosta eli Messukylästä talonpoikais-säädyn edusmieheksi waltiopäiwillä.

Porin alisesta prowastikunnasta walittiin waltiopäiwämieheksi kontrahtiprowasti Herman Hellén.

Kuopion tuomio-prowastikunta oli pitänyt Rautalammin Pappilassa torstaina 30 p. heinäk. pappien kokousta ja muun muassa pitäneet myös waltio-päiwä-miehen waalin. Kirkkoherrain puolesta oli siellä walittu tuomiorowasti, tohtori A. G. Borg ja kappalaisten puolesta, jota waan walitaan 1 koko hippakunnasta, pitäjän apulainen Kuhmoniemellä wara-kirkkoherra Johan Viktor Johnsson. (Tapio.)

Uuskarlepyyssä tapahtui waltiopäiwämiehenwaali elok. 5 p:nä ja siinä tuli konsuli Kaarlo Grundfelt walituksi.

Pietarsaaren kaupungissa walittiin elok. 3 p:nä waltiopäiwämiehiksi pormestari toht. Gabriel Tengström ja kauppaneuwos Petter Malm. (H. T.)

Kokkolassa on raatimies W. Sneckendal walittu waltiopäiwämieheksi.

Tyrwään prowastikunnan papiston waltiopäiwämiehen waalista, jonka päätöstä jo olemme kertoelleet, saamme lisätä, että kappalaisetkin waatiwat saadaksensa olla waalissa kirkkoherrain kanssa osalliset. Kirkkoherrat myönsiwät tämän waatimuksen kohtuulliseksi, mutta arweliwat la'issa olewan siihen estettä, jonka tähden mainitut kappalaiset owat tehneet walituksensa Turun tuomiokapitulossa.

Howioikeudet ja talonpoikaissäädyn waalit. Joku aika sitten painatimme lehteemme Turun howioikeuden kiertokirjettä tuomarille talonpoikaissäädyn waltiopäiwämiesten waalista. Me osoitimme silloin mainitun kiertokirjeen käskyä aiwan la'ittomaksi, kun se, näet, aiwan suoraan käski tuomarien kokoonkutsua kihlakunnan tilanomistajat walitsemaan waltuusmiehensä waltiopäiwille. Meidän ei tarwitse esitellä, mikä se laillinen tamppu tässä olisi ollut. Olemmekin kuulleet, että Turun howioikeuden kiertokirje on tehnyt paljon hämmennystä, kun tuomarit enimmältään kuulutuksissaan owat noudattaneet kiertokirjeen sanoja, mutta papisto taas on niissä paikoissa, joita me tiedämme, kutsuneet kokoon pitäjän-kokouksia walitsemaan pitäjän waltuus- eli walitsijamiehiä. Me luulimme että tämmäinen kummallinen la'in tulkitseminen oli yksinomainen Turun howi-oikeudelle. Mutta nyt luemme Å. U:ssä Waasan howioikeuden kiertokirjeen tuomareille, jossa nämät käsketään kihlakunnan-oikeuksien edessä pitämään pitäjän walitsijamiesten waalit, sen siaan kuin nämät waalit lain mukaan pitälsi tapahtuman pitäjänkokouksissa. Korsholman pohjoisessa kihlakunnassa owat pitäjäin walitsija-miehet walitut kihlakunnan oikeuksien edessä, kun ei papisto ole ilman erinäisettä käskyttä ottanut pitääksensä pitäjän-kokouksia näitä waalia warten, mutta tuomarit owat noudattaneet howioikeuden laitonta käskyä. Ilmajoen pitäjässä taas on papisto la'in mukaisesti kokoonkutsunut pitäjän-kokouksen asiasta. Nyt woi siis tapahtua, kuten tämän kertoja Å. U:ssa sanoo, että tämä pitäjä saa kaksi walitsijamiestä, toinen pitäjän-kokouksessa walittu, toinen kihlakunnan oikeuden edessä. Luultawasti tulee tuomari sitten hylkämään laillisesti walitun! — Mitä tämmoisestä sekasotkusta pitää arweleman!

Alftanin kauppahuoneen konkursi Wiipurissa ei kuulu, Otawan mukaan, olewan niin perinpohjoinen kuin sitä ensin luultiin. Warat, yli kolmen miljonan markan, owat ainoasti 60 tuhatta markkaa wähemmät kuin welat. Arwattawasti ei kuitenkaan myymällä saada puoleksikaan niitä hintoja, joihin omaisuus ja erittäin Hawin tehdas on arwosteltu.

Postilaitos ja Sanomalehdet. Tapiossa n:o 31 walitettiin, ettei kolme lehtemme tilajaa Kuopiossa ole saaneet sikäläisen postikonttoriin tilatuita kappaleita. Me käwimme tästä asiasta sanomalehtien toimikunnassa, jossa meille selitettiin, että asia oli jo pantu selwälle. Nyt luemme taas Otawassa eräältä „Rautulaiselta" walituksen, että hänen on täytynyt maksaa H. Uutisista 3 r. 43 k., waikka lehden oikea hinta on 2 r. 50 k. Tämä liika maksu on seuraus siitä sekasotkusta, joka syntyi postilaitoksen wäärästä ilmoituksesta lehtemme hinnasta wuoden alussa. Mitä „Rautulainen" lehdestämme on maksanut yli 2 r. 50 k., pitää hänen wälttämättömästi saaman takaisin siitä postikonttorista, missä hän on lehden tilannut. Mitä niihin numeroihin tulee, jotka owat jääneet hänelle tulematta, emme woi pää-asiassa muuta neuwoa antaa kuin Otawan toimitus. Me puolestamme koetamme kaiken mokomin walwoa, että postilaitos täyttää welwollisuuksiaan tilaajoitamme kohtaan.

Litteraturblad N:o 6 tuli ulos wiime tiistaina: Sen sisältö on seuraawa: 1) Kansallisesta ja waltiollisesta wapaudesta, kirj. J. W. S.; 2) Muutamia lehtiä Wiipurin läänin historiasta, kirj. W. L.; 3) Koetukset saada Ruotsia houkutelluksi osan-ottamiseen Puolan sotaan (Fryxell'in kertomuksista Ruotsin historiasta); 4) Waltiopäiwistä, kirj. J. W. S.; 5) Lahjoitusmaista Wii-

purin läänistä, kirj. J. G. S—z; 6) Sokea sisareni Dickens'iltä ja 7) Litteraturbladin kunnioitettawille lukijoille, kirj. J. W. S.

Tällä numerolla eroo hra Snellman Litteraturbladin toimituksesta ja koko sanomakirjallisuuden alalta. Mitä hän pitkällä waikutuksellansa tällä alalla on toimittanut maamme hywäksi ja edistymiseksi, se on ikuisiksi ajoiksi piirustettu Suomen historiaan.

Senaattori Snellman lähti eilen aamulla kutsumuksesta Pietariin.

(Lähetetty.)

Säästäwäisyyttä Suomessa. Koska Suomen säädyt, lewättyänsä rauhassa noin 54 ajastaikaa, nyt wihdoin wiimein kokoontuwat keskustelemaan ja päättämään maan yleisistä asioista, sopisi epäämättäkin arwella, että jok'ainoa mainittuen säätyen jäsen ilolla panee waikka wiimeisen penninsä waltiopäiwiin tarwittawiin kustannuksiin. Mutta senlainen ei kuitenkaan näy kokonaan olewan asian laatu. „Helsingfors Tidningar'ille" kirjoitetaan Pohjanmaalta; että useammat tämän maakunnan wähempiä kaupunkia, „kustannusta peläten", owat aikoneet yhdessä toisten kanssa walita ja lähettää edusmiehiä waltiopäiwiin. Jos tässä on perää*), niin eihän semmoista käytöstä sowi sanoa liian isänmaiseksi, ehkä asianomaiset sillä tosin osoittawat olewansa „siitä hywät, ett'eiwät häwee". Ne Waasalaiset, jotka paniwat kaupunkinsa nimen muutoksen toimeen, owat jo entiseltä laskeneet maakuntansa mainecelle mokoman perustuksen; ja olisihan jo siinäkin sitä ollut. Waan näyttääpä muualla toisia olewan, jotka wielä tahtowat semmoiselle jalolle perustukselle jotakin rakentaa. — Toisaallakin kohtaa näkyy niinikään waltiopäiwien suhteen säästäwäisyyden muutoin kiitettäwä toimi olewan liikkeellä. Että Porwoon hiippakunta tyytyy kahdeksaan papiston edusmieheen, on jo tuttu asia; ja äsken on Uuskaupungin kirkkopaimen W. Heikel „Åbo Underrättelser'issä" ehdotellut, että Turun hiippakunnasta ei lähetettäisi kuin yhteensä 9 kirkkopaimenta ynnä 3 kappalaista. Näin kartettaisiin, hänestä, kaikki sekasorto (trassel). Meidän on mahdotoin käsittää, mitä „sekasortoa" siitä lähtisi, että, kuten oikeus ja kohtuus on, joka prowastikunnasta walittaisiin yksi kirkkopaimen, ja koko hiippakunnasta 3 kappalaista. Tämä ei tuottaisi yhtään estettä siihen, että kaikki waltuutetut papit olisiwat kumpienkin waalissa saapuwilla, jota aiwan sopiwaa menetystä hra H. näyttää tarkoittaneenkin. Mutta tällä tawoin saataisiin Turun hiippakunnasta 20 papiston edusmiestä, eikä tuo liian wähäinen lukumäärä 12, jota hra H. on ehdotellut.

Maaseuduilta.

Waasan läänissä on wara-tuomari Hannuksela matkustanut tutkimassa hallan wahingoita ympäri lääniä ja on antanut, niinkuin Wasabladet kertoo, hawainnoistansa seuraawan kertomuksen:

Hallan kautta on ruiskaswu Lohtajan emäkirkolla wahingoitettu, Ylikannuksen, Toholammin ja Ullawan kappeleissa kolmanneksi osaksi häwitetty, waan Himangon ja Lestijärwen kappeleissa kokonaan häwitetty. Näihin seurakuntiin pyydettiin lähetettäwäksi ennen Elokuun 10 p:wää, milloin syyskylwö alotetaan, yhteensä 2210 tynnyriä siemen-rukiita. Alajärwen seurakunnassa on hallan häwitys suuri; Yliwetelissä, Halsuassa ja Perhossa melkeen täydellinen kato; Karstulassa ruis wahingoitettu osittain kytömaissa, mutta toiwotaan kelwollista ruista kotopelloista; Keuruussa on halla käynyt hywin harwoissa paikoissa; Jalasjärwellä perunain ja rukiin kaswu useimmissa kytömaissa sekä aremmilla kotopelloilla wahingoitettu, waan kewät-touwot ei; Lappajärwellä kytömaat ja metsäpellot wahingoitetut, missä kokonaan, missä osittain, useimmilla muilla pelloilla ruis- ja kewät-touwot wahingoittamatta, melkeen puolella peltoja pitäjässä perunat wahingoitetut, missä enemmän missä wähemmän; Lapualla on joidenkuiden metsätaloin pelloilla ja joillakuilla kytömailla ruis kokonaan häwitetty, waan muilla pelloilla ei ole wielä mitään wahinkoa sanottawaksi hawaittu; Wirtain kappelissa toiwotaan hywää tuloa kotopelloista; Ilmajoella on laitakylissä joiltakuilta torpilta ruis kokonaan häwitetty eikä olekaan liikaa, jos sanoo torpista Ilmajoen, Kurikan ja Peräseinäjoen seura- sekä Alaseinäjoen kyläkunnassa kolmannen osan menettäneen rukiinsa ja perunansa hallaan, waan kaswut kotopelloilla owat kauniita yleensä paitsi Peräseinäjoella; Isossa Kyrössä owat kytömaat yleensä, waan warsinki pitäjän itä-laidalla wahingoitetut, niin että jotkut owat niittäneet olet eläinten ruuwaksi, waan kotopelloilla hawaitaan tuskin ollenkaan hallan jälkiä; Kokkolan, Alawetelin, Kruunupyyn, Pietarsaaren, Uuskaarlepyyn, Wöyrin ja Wähänkyrön seurakunnissa toiwotaan hywää wuodentuloa; Maalahden, Sulwan ja Pirttikylän seurakunnissa owat kytömaat yleensä wahingoitetut, warsinki Ylä-maalahdessa ja Pirttikylässä, missä moni on jo niittänyt osan kytömaistansa, waan kotopelloilta, jotka jo kohta owat leikattawina, toiwotaan edes rukiin siemen, mutta syötäwäksi ei tulo omista pelloista riitä.

*) Wiittaamme lukijamme tän numeron 1:seen siwuun. Toim. muist.

Ulkomaalta.

Waltiollinen tila. Näkyään jatketaan yhä waan keskustelemukset Ranskan, Englannin ja Itäwallan wälillä. Päätöksestä ei ole wielä mitään warmaa tietoa. Se ainakin on selwänä että joku waltiokirjoitus wielä lähetetään Wenäjälle. Josko lähetetään yhteinen kirjoitus kaikilta kolmelta wallalta wai erityiset samaa sisältäwäiset kirjoitukset, ei ole wielä oikein tiedossa. Nykyään on taas ruhtinas Gortschakoff lähettänyt kirjoituksen Wenäjän lähettiläälle Pariisissa. Tässä koettaa Gortschakoff nähtäwästi, ehkä puolustaenkin, liewittää niitä kowia lauseita, jotka löytyi Wenäjän wastauskirjoituksessa. Muutoin nähdään selwästi että Wenäjän hallitus on osoittanut suuremman myöntywäisyyden sen jälkeen, kuin Itäwalta antoi ankaran kirjoituksensa Länsiwalloille wenäläisestä wastauksessa löytywistä wiittauksista Itäwallan tarkoituksista ja sille tehdyistä ehdotuksista. Tämä jyrkkä wastaus luullaan yleisesti olleen Wenäjälle jokseenkin odottamaton. Se asettikin Itäwaltaa aiwan Länsiwaltain puolelle. — Aiwan merkillinen kohta on, että Preussikin, joka, kuten tunnettu, tähän saakka on ollut hywin kiintyneenä Wenäjän etuihin, on ruwennut kallistumaan liittowaltain puolelle. Ministerillinen lehti „Kreuzzeitung" esittelee jo tarpeellisuuden Preussille kääntyä Itäwallan ja Englannin puolelle, kun ei muka Wenäjä ole mikään luotettawa ja tarpeeksi woimakas liittolainen. Näin näyttää liitto Wenäjää wastaan käywän yhä wäkewämmäksi. — Kaikkien näiden rettelöiden siwulla jatkawat Puolalaiset wapauttamissotansa ja tekewät sen — mitä kansan aina pitääkin —; luottawat ainoastaan itseensä. Kansallishallitus on nykyään lähettänyt kirjoituksen Puolan ulkomaiden asiain edusmiehelle, ruhtinas Ladislaus Czartoryski'lle ja hänelle selittänyt ne ehdot, joilla kansallishallitus suostuu sodan seisahdukseen. Nämät owat pääasiallisesti, että sodanseisahdus tulee koskemaan kaikkia puolalaisia maakuntia, joissa kapina on syttynyt, ja että kaikki waltiolliset wangit wapautetaan, kaikki maanpakolaiset saawat palata isänmaahan v. m. Sen jälkeen on kansallishallitus ilmoittanut julistuskirjassa, ett'ei Puolalaiset woi lakata sodasta ennenkuin koko Puolan waltakunta, semmoinen kuin se oli w. 1772, jälleen on pantu woimaan.

(Lähetetty).

Sananen lahjoitusmaista Wiipurin läänissä.

Koska nyt waltiopäiwät tulewat awattawaksi ensisyksynä, niin sietäis tämä lahjoitusmaidenkin asia tulla paremmin tunnetuksi Suomen yleisöltä. Tämä lahjoitusmaiden wiheljäisyys on kieltämättä suuri wahinko koko Suomelle, niin kauwan kuin se tälläisenä on. Nämä owat olleet jo 36 wuotta wapaamaana, ja siitä asti on wasta kaikki kurjuudet ja rasitukset wuosi wuodelta alkaneet tulla raskaammiksi ja raskaammiksi. Kysyttäneen, minkätähden ei ole tähän asti mitään wirkattu yleisölle? Kansa, joka wielä nytkin on jälempänä täällä Wiipurin läänissä muuta Suomea, kaikessa opissa ja edistymisessä, oli tätä ennen wielä enemmän pimeydessä, ja jos joitakuita wielä löytyikin kynään kykenewiä, niin ne pelotta ei tohtineet wirkkaa mitään, sillä siitä olis woinut seurata herrojen wihat ja usiasti wielä kotinsakin jättäminen; sen lisäksi tulee wielä ett'ei silloin ollut toiwollekaan mitään tilaa. Mennä talwena waliokunnan istuessa alkoi herätä toiwo täällä lahjoitusmaiden talonpojissa ja silloin täältä lähetettiin anomuskirjoja joka paikasta, että saataisiin lunastaa asuttawat tilat omiksi, mutta se toiwo heti rauksi turhaan, nähtyämme sanomalehdissä 48 kys. päätöksen tulleen, että oli ylöslykätty, ylöslykätty. Waliokunnassa selitti Wiipurin läänin waliomies talonpoikaissäädyn puolesta, H. Jaatinen, meidän asiatamme hywin selwästi, waikka hän itse on lahjoitusmaan isäntä; mutta niitä howilaisia ei löydykkään monta Wiipurin läänissä, jotka sillä tawalla puhuisiwat talonpoikien asiat itse suoraan, sillä sitä hänen ihmisrakkauttansa ja rehellistä omaa-tuntoansa emme woi muuta kuin pitää ikuisesti muistissa ja kiitoksilla mainita. — Niin kuin nyt tietty on, ei waltiopäiwillekään tule walittawaksi lahjoitusmailta yhtään talonpoikaa eli lampuodia, mutta sitä wastaan tulewat usiammasta howista menemään maan-isännät, jotka kuuluwat aatelissäätyyn. Napuripitäjistämme waikka tuleekin talonpoikia, niin se asia ei tunnu heistä niin raskaalta, eikä ole niin jokapäiwäinen mielikarwaus kuin meillä itsellämme; sillä ei sitä usko kukaan, jos ei omin käsin koettele näitä puutteita; esimerkiksi: kuin kolme miestä tulewat yhteen, niin on ensimäinen puhe wieraasta maasta ja howiherrain käytöksistä ja rasituksista. Waikka kaikissa paikoin ei olis howiherrojakaan syyttäminen, niin nämät lahjoitusmaiden seikat painawat kuitenkin raskaasti elä-

mätämme; halua, neroa ja ahkeruutta puuttumme maan wiljelyksessä, kuin me tiedämme, ett'ei se maa, jota otsamme hiessä wiljelemme, ole meidän omamme, eikä tule meidän lastemme ja perillistemme käsiin. Löytyy kuitenkin selwaisiakin howia, kuin on kirjoitettu Otawan N:o 21 ja 24:ssä Walkjärwen howin aluudesta. Yhdessä howissa täällä Laatokan rannalla, josta waltamaantie kulkee kartanon läpi, kun on mennyt talonpoikien elukoita, lehmiä ja sikoja y. m. howin pihaan, niin on paikalla pantu kiini ja talonpojat saaneet rahalla lunastaa pois elukkansa ja maksaa sitte ruuasta; sillä sian iltaruoka maksaa 40 penniä, waikka se elköön mitään saako. Onkos tämäkin mahdollista, että saadaan maantieltä eläwänsä akkiloituksi? Esimerkkiä woisi kertoa paljon ja usiammasta paikasta, mutta jätän ne nyt silleen, ehkä tulewa aika ne tarkoin näyttänee ja ilmituonee.

Meidän mielestä löytyisi kyllin keinoja, millä woisi lahjoitusmaat saada talonpoikien omiksi, josta olis hyöty ruunulle sekä koko Suomen edistymiselle, sillä niin kauwan kuin tämä Wiipurin lääni potee sydämmen tautia, niin ei ole muukaan Suomi ihan terweyden tilassa, ja myös ruunukin kärsii siitä wahingon. Eiköhän woitais asettaa samanlainen eri pankki, kuin hypoteekki on, tai antaa hypoteekille näitä lahjoitusmaita warten suurempi laina-lupa ulkomaalta, joka sitte woisi auttaa meitä lunastuksessa? Taikka woisihan waltio tehdä lainan ulkomaalta kohdastaan näiden lahjoitusmaiden lunastamiseen, joka laina tulis meille, mutta waltio tulis ylöskantajaksi meiltä ja takausmieheksi sen yli. Se laina meidän mielestä tulis hywin wahwalle perustukselle, sillä annetaanhan lainaa satoja tuhansia yksityisten hyödyksikin; esimerkiksi: tehtaille ja moneen muuhun paikkaan, jotka usiasti joutuwat tulen kautta waaraan eli menewät muutos-konkurssiin; mutta tässä ei olis mitään pelkoa ja se aina tois korot sisään. Jos mikään muu neuwo ei auttais, niin kumottaisiin 1826 wuoden asetus, ja asetettaisiin maat läänityksiksi, niin kuin ne oliwat sitä ennen, että maan-isännät saiwat sen maaweron ainoastaan, joka olis pitänyt ruunulle mennä; niinpä olemmekin kuulleet, ettei se 1826 wuoden asetus olis ensinkään senaatissa wahwistettu. Niin kuin nyt wiina-asiassa on kaikki Suomen wiisaimmat päätänsä waiwanneet keinoja esitellessä, se asia kuin tulee ensiwaltiopäiwillä esiin, samaten kuin tämä lahjoitusmaidenkin seikka; miks'ei tästä ole paljon mainittu mitään? Se kyllä meidän mielestä olis yhtä suuresta arwosta, kuin wiina-asiakin! Syynä siihen on, ettei suurin osa Suomen kansaa tunne ensinkään koko näiden lahjoitusmaiden nykyistä tilaa ja niidenkin, jotka owat kuulleet ja osiksi tulleet tuntemaan, on mahdoton tarkoin tietää, sillä nämä seikat owat muuttuwaisia. Me saamme jokapäiwä odottaa uusia päiwänkysymyksiä, niin kuin ahkera sanomalehtien lukia odottaa postista sanomia, saadaksensa nähdä hywiä taikka pahoja uutisia; ja meillä ne ei milloinkaan ole parantumassa, mutta pahenemassa. Wiipurin läänistä on esimerkiksi iso kansan paljous joutunut tilattomana Wenäen puolelle, ja joutuu wieläkin, niin kauwan kuin waan owat nämät seudut lahjoitusmaina. Jos yksi kehno wuosi sattuu kohtaamaan lampuotia, joka on hoikkawaraisempi, niinkuin ne enimmäkseen owatkin, silloin hänen on täytyminen luopua tilasta, waikka howilainenkaan ei wielä tahtois, ja perus tulee Wenäelle; hänen omaisuutensa on wuoden tulo, ja jos hän kerta sitä puuttuu ulostekojen lisäksi, niin hän ei saa apua mistään, että pääsisi yli wuoden; ei hänelle usko kukaan elotynnyriä lainaksi, ei häntä woi auttaa maanisäntä, ammonkaan ei ruunu; ja se onkin hywin luonnollista, sillä millä perustuksella meille kukaan woipi mitään antaa. Elkäät luulko rakkaat kansaweljemme ja isänmaan ystäwät, että me syyttä walituswirsiä weisaamme; sillä me, jotka olemme tottuneet kärsimään ja odottamaan parempaa aikaa, emme suinkaan ilman asiata walita, mutta omatunto sen jo sanoo mahdolliseksi, kuin ajat Suomessa näkyy muissakin asioissa muuttuwan. Meidän tahtomme olis, että wiisaammat kynämiehet ottaisiwat tämän asiamme tutkiaksensa ja keinoja keksiäksensä, että tulis paremmin tunnetuksi ennen säätyin kokoontumista, sillä niitä tulee suuri osa waltiopäiwille, jotka ei tunne tärkeäksi koko meidän asiatamme, waikka se tarkoin tutkittua paljon liikuttaa koko Suomeakin. N. M—ä.

Lahjoitus maalla asuwa lampuoti.

Toimituksen muistutus. Olemme ottaneet tämän lähetetyn kirjoituksen palstoihimme, ei sen wuoksi, että epäilisimme Säätyjen ilmankin tarttuwan tähän asiaan kaikin woimin kiinni, waan sen wuoksi, että jokainen walitus-ääni näiltä lahjoitus-maiden alustalaisilta ansaitsee tulla kansalaisten kuultawaksi. Lähettäjää woimme kuitenkin lohduttaa sillä ilmoituksella, että Waliokunnassa moni muukin, kuin talonpoika H. Jaatinen, lämpimästi puhui lahjoitus-talonpoikien eduksi ja että erimielisyyttä ei ollut itse asiasta waan ainoastaan keinoista. Kehoitamme lukijata ottamaan Waliokunnan suomenkieliset pöytäkirjat käsiinsä ja lukemaan 48:nnen kysymyksen keskustelua (siww. 375—387). Ne puheet, joita tässä tilassa pormestari Hornborg, prowasti Bergh, kreiwi Armfelt ja moni muu asiasta pitiwät, wakuuttawat meitä, että jok'ainoa sääty waltiopäiwilläkin tulee yhtä innokkaasti ryhtymään kaikkiin apukeinoihin, jotka saattawat olla la'in ja kohtuuden mukaisia. Asia on myöskin sanomakirjallisuudessa saanut tarkkoja tutkimuksia; warsinkin Litteraturblad'in wiime Maaliskuun numero on nerollisella tawalla koettanut selwittää, mikä näiden lahjoitus-maiden la'illinen laita olisi. Tahdomme lyhyesti mainita asian etewimmät kohdat Litteraturblad'in mukaan.

Litteraturblad'in ehdotus on, että Keis. Senaatin oikeus-osaston pitäisi Waltiopäiwille antaman mietintönsä ja selityksensä, mikä näiden lahjoitus-maiden asiassa oikea oikeudellinen perustus lienee, tai woidaanko sitä perustusta enää selwille saada.

Pää-kysymys on: mikä oli lahjoitusmaiden laita silloin, kun Wanha Suomi herkesi olemasta Wenäjän maakuntana, ja tuli Suomen Suuriruhtinakunnan yhteyteen. Ennen yhdistystä, niinkauan kuin nämä lahjoitus-maat oliwat Wenäjän la'in alla, saattoi Keisari niistä määrätä mitä Hän tahtoi, muuttaa ne paljaista läänityksistä warsinaiseksi rälsi-omaisuudeksi, tai päin-wastoin. Yhdistyksen jälkeen, niin pian kuin oliwat tulleet Suomen la'in alle, ei Suuriruhtinas eikä kukaan woinut riistää keltään hänen omaisuuttaan, siis ei talonpoi'ilta, jos maa oli heidän omansa ja ainoastaan wero lahjoitus-omistajain saatawana, — eikä lahjoitus-isänniltäkään, jos maa weronensa päiwineen oli heidän ja talonpoiat waan lampuotina.

Se julistus, joka yhdisti Wanhan Suomen emämaahan on annettu Jouluk. 23 p. 1811, mutta itse yhdistys tapahtui wasta Tammik. 1 p. 1812. Sillä wälin tuli ulos asetus „Siitä, mikä Wiipurin läänin yhdistämiseksi Suomen maahan on waarin-otettawa", annettu Jouluk. 31 p. 1811. Tämä asetus, joka muutoin on wähän himeä, näyttää tarkoittawan, että lahjoitusmaiden asujanten maksettawa wero olisi tarkasti määrättäwä, ja että lahjoitus-isännillä ei olisi oikeutta itse maahan, waan ainoastaan weroon. Nyt on kysymys: onko tämä asetus Wenäjän keisarin antama ennen yhdistystä, — wai onko se Suomen Suuriruhtinaan antama jälkeen yhdistyksen. Edellisessä tapauksessa sillä on la'in woima, jälkimäisessä ei. Litteraturblad'in ajatus kallistuu edelliseen ehtoon; mutta asia on kuitenkin wielä kowin epä-wakainen.

Ne asetukset, jotka sittemmin owat asiassa tulleet, nimittäin asetukset Tammik. 22 p. 1817 ja Marrask. 25 p. 1826, owat kaikkea la'illista woimaa wailla.

Edellinen olisi lahjoitus-talonpoi'ille hywin edullinen ja näyttääkin nojautuwan siihen, mitä jo Wenäjän wallan aikana lienee ollut lakina. Se määrää, että lahjoitus-isännät nauttiwat rälsi-omistus-oikeutta ainoastaan todellisiin rälsitiloihin, autio-tiloihin (jotka lahjoituksen tapahtuessa niin oliwat) sekä liika-maihin; mutta että kruunu- ja perintö-tiloista lahjoitus-isännät saawat nauttia ainoastaan määrätyn wuotisen kruunu-weron.

Jälkimäinen asetus taas (wuodelta 1826) on lahjoitus-talonpoi'ille surma. Se määräsi, että lahjoitus-maat ylipäänsä oliwat rälsi-tiloina pidettäwät, lahjoitus-isäntäin täytenä omaisuutena; siitä olisi eroittaminen ainoastaan ne, joista kahden wuoden kuluessa todistettaisiin, että ne owat 1706 wuoden maakirjassa olleet perintö-tiloina. Tämä oli kaikin puolin la'in ja oikeuden loukkausta. Mutta niinkuin tämä, niin on edellinenkin asetus itsessään woimaton. Sillä jälkeen Wiipurin läänin yhdistymisen ei mikään asetus woi mullistaa omistus-oikeudet toisen tai toisen eduksi.

Kysymys on siis wielä: kenenkä oli yhdistyksen tapahtuessa omistus-oikeus, talonpoikienko, wai lahjoitus-isäntäin? Tämä asia ei wielä ole oikein selwä.

Kun se selwäksi saadaan, pitää Litteraturblad'in mielestä joku kohtuullinen sowitus tehtämän, niin että jokaiselle niin paljon kuin mahdollista tapahtuu oikeutta. Jos hawaitaankin, että lahjoitus-isännillä ei ole la'illista oikeutta maahan, on kuitenkin muistaminen, että tämä la'iton oikeus kuitenkin myymisen kautta jo on saattanut mennä toisiin käsiin, ja että taas moni lahjoitus-talonpoika, jonka esi-isillä ei ole tilaa ollut, nyt saattaa tilassa asua. Siis ei wanha oikeus käy kaikin puolin panna uudesta woimaan. Mutta siitä woiwat lahjoitus-talonpoiat olla wakuutetuina, että Suomen Säädyt hellimmällä huolella tulewat sowittamaan asiat niin, että nykyinen surkeus, joka on Suomenmaalle häwäistys-merkki, tauotetaan, ja että heillenkin toimitetaan la'in wakawa turwa. Muistakoot waan, että lahjoitus-isännätkin seisowat Suomen la'in turwissa, joka tahtoo suojella ylhäistä niinkuin alhaistakin.

Tätä kirjoittaessamme tunnemme pistoksen sydämmeemme; sillä mieleemme muistuu, mitä wähän aikaa sitten luettiin sanomissa (ks. Helsf. Uutis. N:o 52), että Senaatti olisi sen walituskirjan, minkä Pällilän alustalaiset oliwat tehneet erään wenäläisen pehtorin julmasta menetyksestä, jättänyt ainoastaan kenraali-kuwernörin huolenpitoon, jotta hän sääliwäisyydestä jotain tekisi walittajain eduksi. Me emme tunne sen tarkemmin asian laitaa, mutta katsomme luonnolliseksi, että walitus olisi ollut prokuraatorille annettawa, ja sitten asia tutkittawa ja tuomittawa. Että lahjoitus-talonpoiat, jos kohta eiwät olekkaan tilojensa omistajia, kuitenkin saisiwat nauttia lakia ja oikeutta eikä paljasta sääliä, se tosin meidän mielestä on niin selwä kuin päiwän walo. Wirallisen lehden pitäisi tarkemmin ilmoittaman, mikä asian oikea laita lienee.

Laillisia Ilmoituksia.

Arm. päiwäkäskyn mukaan, annettu 19 p:nä wiime heinäkuuta wanhaa ajanlukua, owat wirkaa toimittawat kuwernöörit: Oulun läänissä ewersti Alfthan sekä Mikkelin läänissä, ewersti Thilén koroitetut kenraalmajuoreiksi ja mainittuin läänein wakinaiseksi kuwernööreiksi.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Waaliin on pantu Hattulan kirkkoherran wirkaan: 1) Halikon kirkkoherra, prowasti maist. O. F. Sarbeck, 2) Kumlingen kirkkoherra, prowasti B. Sulin ja 3) Honkilahden kappalainen A. F. Mittler; Närpiön kappalaisen wirkaan 1) Waasan ja Mustasaaren kappal. wk. H. Moliis, 2) Lapwäärtin kappal. wk. K. E. Bergman ja 3) Siuntion kappal. wk. J. Wichtman, sekä Pietarsaaren toiseen kappalaiswirkaan 1) Joensuun pitäjän apulainen wk. A. Heikel, 2) Kaskisten saarnaaja wk. J. H. Roos ja 3) Alawetelin kappal. wk. J. O. Appelberg. — Wirkawahwistuskirjan on saanut Ikaalisten kirkkoh. apul. maist. J. A. Mellberg Uudenkaupungin kappalaiseksi. — Määrätty: lehtori, tohtori G. J. Lindström röökinä de Beschen tyttökoulun kaitsiaksi Hämeenlinnassa; Pietarsaaren kirkkoherra prowasti H. Heikel Pietarsaaren alikoulun kaitsiaksi lehtori Odenwallin siaan, joka paikkakunnalta pois muuttaa; Hämeenlinnan kappalainen wk. P. A. Polwiander oman wirkansa ohessa toimittamaan papillista wirkaa henkiwartiapataljonan warakomppaniassa siellä; ranskan kielen opettaja Waasan lukiossa L. L. Laurén tulewana lukukautena myös toimittamaan määräys- ja luonnon-opin lehtorin wirkaa siellä; ylioppilas J. F. Appelqwist ja K. O. Bergman tulewana lukukautena toimittamaan, edellinen Pietarsaaren alikoulun opettajan wirkaa ja jälkimäinen apu-opettajan wirkaa samassa koulussa, sekä Uudenkaupungin kirkkoherra prowasti W. Heikel maaherran asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokousta Laitialassa emäkirkon kappalaisen palkan korottamisesta keis. käskykirjeessä kesäkuun 29 p. 1858 säättyyn määrään. — Haettawana: uusi latinan ja suomen kielen lehtorin wirka Hämeenlinnan lukiossa, määräystieteen opettajan wirka Waasan ylikoulussa (jonka entinen opettaja N. G. Stolpe on mennyt Wähänkyrön nimismieheksi), kolmannen opettajan wirka Turun kuuromykkä-koulussa, apu-opettajan wirat Pietarsaaren ja Joensuun alikouluissa sekä toisen lisäopettajan wirka Porin alikoulussa, kaikki 56 päiwän hakemusajalla ja neljä wiimeksi mainittua toistamiseen hakiain puutteesta; kuin myös wälinaikanen wirantoimitus äsken mainitussa lehtorinwirassa Hämeenlinnan lukiossa ja määräystieteen opettajanwirassa Waasan ylikoulussa, kumpiki haettawana ennen tämän elokuun 19 p. — Waalisaarnat määrätty pidettäwäksi Piikkiön kirkkoherran wirkaan, ja waali toimitettawaksi tulewan lokakuun 4 p. — Opinnäyte-aika Waasan lukion apulais-wiran hakioille on myönnytetty tulewan lokakuun 1 päiwään saakka. — Luwian kappalaisen waalissa sai Köyliön ja Säkylän kappalainen wk. H. W. Nordlund enimmät huudot, ja Ewijärwen kappalaisen waalissa Honkojoen saarnaaja wk. G. A. Cajanus kaikki huudot. — Papinwihkimystä owat anoneet jumaluusopin oppilaat E. A. Karsten ja H. Z. Salonius.

Kuopion hiippak. Wakuuskirjan on saanut H. M. Inberg Kalajoen kirkkoherraksi. — Nimitetty: lisäopettaja T. O. Stenbäck Kajaanin alikoulun opettajaksi. — Haettawana: saksan ja ranskan kielen opettajan wirka Oulun alkeisopistossa, latinan kielen opettajan wirka Kuopion ylikoulussa ja kappalaisen wirka Kolarissa. — Hakiat latinan kielen lehtorin wirkaan Oulun ali-opistossa pitää ennen tulewan syyskuun 30 p:wää Tuomiokapitulissa näyttää todistuksen tarwittawista oppi-koetuksista. — H. K. Piispa ei ole woinut myöbyttää Liminkan kirkkoherran, rowastin ja tähtikunnan jäsenen J. J. Berghin pyyntöä päästäkseen pois kaitsian toimesta Oulun ali-opistossa.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 12 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 1/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 274 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 273 äyriä. — Pariisi, 388 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 1/4 Pariisi 391, Hampuri 33 3/16, Tukholma 276, Amsterdam 183 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 12 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 1/16, 37 1/4 — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 388, 391. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 33, 33 3/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 273, 276.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	87 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet ..	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoitus.

Tulewan Syyskuun alusta annetaan Helsingistä wiikko-lehti, täyden arkin kokoisena, nimeltä

Päiwätär.

Sen tarkoitus on tuoda esiin warsinkin mitä maawiljelykseen, kauppaan ja teollisuuteen tulee. Se tulee myöskin ottamaan tarkasteltawiksi muiden, etenki maamme Ruotsinkielisten, sanomalehtien ajatuksia ja mietteitä Suomen kansan tärkeimmissä asioissa, sekä sisältämään otteita waltiopäiwän keskustelemisista, kauno-kirjallisia tuotteita, uutisia ulkomailta ja Suomesta, kursi-waiheita, tori-hintoja, wirallisia ja muita ilmoituksia.

Lehti jaetaan Helsingissä joka lauwantaina kello 12 Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa. Hinta wuoden loppuun on: Helsingissä yksi markka wiisi kymmentä penniä; postikonttoreissa kaksi markkaa, ollen sekä posti-maksot että postimestarein rahat siihen luetut.

Yksityisiä ilmoituksia wastaan otetaan Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa wiidestä pennistä pieneltä riwiltä.

Kaupaksi.

Hypoteekki-yhdistyksen welkaseteliä kaiken arwoisia.

Johannes Schramm'in luona.

Kaupaksi.

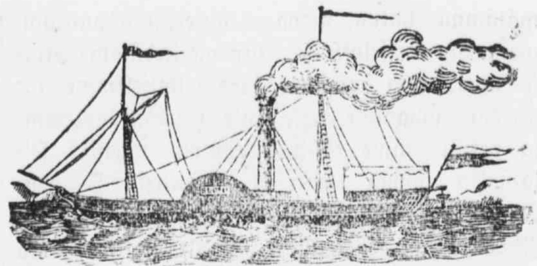
Skottlantilaista silliä.
Nisu- (wehnä-) jauhoja monesta numerosta.
Wehnänlistimet, hywiä elikon ruuaksi.
Ruisjauhoja, lestyjä.
Samanlaisia, krouwia.
Ohria, hywiä ja itäwiä.
Portlandin kiwikittiä (sementtiä).
Kiwihiilen-terwaa.
Staffordin rautapelliä kattamiseksi.

Johannes Schramm'in luona.

Kaupaksi.

Walmiiksi wärjättyä ja kerittyä sarkaa allekirjoittaneen luona, wastapäätä rautatien-huonetta Helsingissä

B. A. Ölander,
wärjäri.

Höyrylaiwa **„Alexander“**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Elok. 15 p. täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai“**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 17 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi“**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Elok. 18 p., k:lo 2 aam., täältä Tammisaareen, Turkuun, Räpsööseen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan **Julius Harff.**

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Aura“**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Elok. 20 p., k:lo 6 aam., täältä Wiipuriin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Österbotten“**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Elok. 18 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg“**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Elok. 20 p., k:lo 3 aamulla täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Wiborg“**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö-aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai-aamu k:lo 4.**
Wiipurista Pietariin joka Maanantai-aamu.
Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai-aamu,
Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai-aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 56—58 k. Lst.
Ohramaltaat 70 k. Lst.
Ohrakryynit 33—34 k. kappa.
Kaurat 3: 50—3: 70 tynnyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Perunat 9—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 85—1 r. Lst.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 Lst.
Wasikan-liha 1: 60—2 r. Lst.
Tuoretta sian-lihaa 2 r. Lst.
Talia 2: 80—3 r. Lst.
Tuoretta woita 18—22 k. st.
Ruoka-woi 3: 40—3: 70 Lst.
Maito 8 k. k:nu.
Piimä 7—8 k. k:nu.
Taale 8 k. korttieri.
Munatiu 28—30 k.
Kananpojat 30 k. pari.
Tuoretta siikaa 12 k. st.
Tuoreet lahnat 7—8 k. st.
Tuoretta säynäwää 4 k. st.
Tuoreita ahwenia 7 k. st.
Tuoreet hauet 7—8 k. st.
Tuoreita silakoita 28 k. k:pa.
Suolattua siika 10 k. st.
Suolattua lohta 18 k. st.
Suolatut lahnat 5—6 k. st.
Suolattuja silakoita 50 k. Lst.
Suolattua kilohailea 80—1 r. Lst.
Terwaa 4: 25—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 95—1 r. kannu.
Heinät 10—13 k. Lst.
Thimothej 16—18 k. Lst.
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 65. Maanantaina 17 p:nä Elokuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti=maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Elok. 18 p. k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awisionikamarissa taloista n:o 15 ja 17 ison Robertinkadun warrella.

" k:lo 5 jpp. Kaupungin maantierakennukseen osalliset asukkaat kokoontuwat majistraatin eteen kuunnellaksensa kertomusta chausseatöistä sekä asiasta wielä päättääksensä.

Tuorstaina.

Elok. 20 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa irt. tawarasta talossa n:o 6 Båtsman=kadun warrella.

" k:lo 11 epp. Porwaristo kokoontuu majistraatin eteen walitsemaan esimiestä kämnerioikeuden toiseen osastoon.

Helsingistä.

Waltiopäiwämiesten=waalit. Tampereen kaupungissa on walittu porwariston edusmieheksi waltiopäiwillä kauppias ja pruukinisäntä Frans Wilhelm Frenckell.

Uudessa Kaupungissa walittiin kauppias Theodor Lindroth waltiopäiwämieheksi.

Rannan kihlakunnassa walittiin talollinen Esaias Tykki talonpoikaissäädyn edusmieheksi waltiopäiwillä.

Janakkalan kihlakunnassa walittiin waltiopäiwämieheksi talollinen Kartano Tyrwännöltä. (Häm.)

Oulun prowastikunnassa pidettiin Waltiopäiwä=miesten waali Iin kirkkoherran puustellissa 6 p. tätä kuuta, jossa prowastikunnan kirkkoherrain äänet lankesiwat niin, että Limingan kirkkoherra, prowasti J. J. Bergh sai 4 ääntä ja Oulun kirkkoherra, kontrahtiprowasti G. E. Fogelholm 1 äänen. H:ra prowasti Bergh tulee siis Oulun prowastikunnasta waltiopäiwämieheksi pappis=säädystä. — Prowastikunnan kappalaiset päättiwät walita yhden oman edusmiehen koko Oulun läänistä, toiwoen kappalaisten muissakin läänin prowastikunnissa samoin tekewän. Kappalaisten äänistä sai Oulun kappalainen, w. kirkkoh. J. Bäckwall 6 ja Oulun=Salon kappalainen G. A. Montin 1 äänen. Kaikellaisista asioista keskusteltua ilmoitti papisto senkin toiwonsa paitsi muuta, että waltiopäiwät määrättäisiin pidettäwiksi aina joka kolmen wuoden perästä. (O. W. S.)

Kuopion kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu herastuomari Lassi Kustaa Pelkonen. (Str.)

Maskun kihlakunnassa on walittu waltiopäiwämieheksi lautamies Matti Matinpoika Teräs=Rautila Maarian pitäjästä. Hänelle määrättiin 12 markan eläkeraha päiwältä sekä yhden hewosen kyyti. (Å. U.)

Raahen kaupungissa on porwaristo waltiopäiwämieheksi walinnut raatimies Lundbergin, joka on pyytänyt kiwulloisuuden tähden päästä tästä toimesta. Uusi waali tulee kuultawasti sentähden pidettäwäksi. (H. D.)

Raahen prowastikunnassa on Pyhäjärwen kirkkoherra Sakari Castrén walittu papiston edusmieheksi. (H. D.)

Litteraturbladet kertoelee, että waltiowapaudenlaki tulee laskettaman säätyjen päätettäwäksi, Sama lehti sanoo, että 3,600,000 markkaa owat waltiowaroista käytettäwinä apu=waroina niitä seutuja warten, jotka tänä wuonna owat kärsineet hallan tuhotöitä.

Pietarista kirjoittaa eräs korrespondentti, joka muka kuuluu tietäwiin keskuksiin (von unterrichteter Seite), „Österreichische General=Correspondenz" nimiseen lehteen, että ruhtinas Gortschakoff'in wastaus wälittäjä=waltain waltiokirjoituksiin on woittanut yleisen mielisuosion Wenäjässä. Tätä todistaaksensa lausuu hän muun seassa seuraawaa: „kaikissa isänmaallisissa keskuksissa tuli tämä mieli=suosio näkywille. — — Saman mieli=alan waikutuksesta on keisari juuri nykyään Suomessa yleisellä ihastuksella wastaan=otettu". — Me taas olemme aiwan warmat siitä, että jos mikään olisi woinut korottaa sitä ihastusta, jolla Suomalaiset Suuriruhtinastansa wastaan=ottiwat, olisi se warmaankin ollut se, jos ruhtinas Gortschakoff'in mainittu wastaus olisi ollut peräti toisenlainen kuin se oli.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta. Linnan asia oli eilispäiwänä taas raastuwan oikeuden edessä kello 10—1. Tuomari ja aktori samat kuin ennenkin. Luettiin Keis. Senatin käskykirje Senatin Oikeuskunnan esittelijäsihteerille, wapaherra R. De la Chapelle olemaan läsnä tämän asian tutkinnossa prokuratoriwiran puolesta. Niin olikin mainittu esittelijäsihteeri koko ajan asiaa tutkittaessa.

Ensin otettiin esiin asia Guw. siht. Rennerfeltia wastaan, jossa muut asianomaiset ja toista kymmentä todistajaa oli tullut saapuwille, mutta Rennerfelt itse todistettiin lääkärin atestilla olewan niin sairaan että hänen oli mahdotoin tulla oikeuden eteen. Asia lykättiin sentähden tulewaiseen aikaan.

Asia puukhollari Eklundia wastaan tuli nyt tutkinnon alaiseksi. Läsnä oliwat ilmiantajat Wallin ja Björkholm, Eklundin waimo ja trenki Mikonpoika sekä paroni salaneuwos Rehbinder. Ensin kuulusteltiin Eklundin waimo wäärästä waa'asta, joka oli messinkinen ja siitä kansi irtain, mutta hän ei tietänyt oliko se waillinainen; se oli jo ennen Eklundin tultua ollut siellä ja ehkä se punnitessa käytettiin kuinka sattui. Hän ja Michelson oliwat ainoat, jotka punnitsiwat ulos myytäwää ja muisti hän yhden kerran Loppiaisaamuna sillä antaneen puolen naulaa woita, joka katsottiin 8 kopekan arwoiseksi; ei muistanut oliko sillä lihaa myyty eikä aawistanutkaan että se oli wajaa, ennenkuin Mikonpoika sen oli sanonut, hän taas kuultuansa sen knihti Granlundilta. Hän laski sen kohta kaappiin, josta se sitte Eklundin käskystä wiskattiin järween linnan ulkopuolella.

Mikonpoika: että wajaalla wihtillä joskus punnittiin tammikuulla lihaa, woita, silakkaa, mutta Loppiaisesta se „pantiin pois". Kansi oli irrallaan, mutta sen wajaudesta ei Mikonpoika tietänyt ennenkuin knihti sanoi. „Frouwa sen sitte korjas".

Paroni Rehbinderiltä pyydettiin nyt selitystä muutamissa seikoissa, jotka asiaa tutkittaessa oli hänen sattunut. Paroni Rehbinder luki pidemmän, erinomaisesti hywin kirjoitetun selityksen puolestansa, näyttäen ensin että hän omista waroistaan oli kuluttanut kaupungin ja sen ympäristön hywäksi 3,136 ruplaa $47\frac{1}{7}$ kopekkaa hopiaa, jonka todistukseksi oli liitetty kaksi kirjallista wakuutusta, toinen allekirjoitettu läänin maakamreerilta ja läänin puukhollarilta, toinen kaupungin pormestarilta, kahdelta neuwosmieheltä ja yhdeltä kaupungin wanhimmalta, jotka wakuuttiwat, että ne kirjoissa luetellut kulungit todella paroni Rehbinder oli maksanut. Muutoin sikäli se selitystä, joka walaisiwat usioita nyt kysymyksessä olewia seikkoja. Ne tuliwat sitte myös esiin, kun oikeus tahtoi erittäin kuulla paronia, nimittäin:

Olupanosta, joka oli sanottu tapahtuneen paronin luwalla. Sen hän peräti kielsi, semminkin kun hän koko olupanosta ei ollut tietänytkään, kuin wasta sen lopulla.

Käsi=kärryistä: niitä oli 2 tehty uutta mallia rautatien kärryjen mukaan, mutta ei kruunulle, waan „Parkin" tarpeeksi ja parkkikassan kustannuksella. Yhden niistä oli paroni tuottanut Perttulan huwilaan malliksi, jonka jälkeen hän itselleen teetti samanlaisen. Sitä oli käytetty myös maantiellä, jossa paroni antoi parantaa yhden matkaajalle waarallisen paikan, mutta sittemmin oli se toimitettu takasin parkir waroihin.

„Kasseratttu tiinu", jonka arwo on laskettu 50 kopekkaan, oli wiety Perttulan huwilaan Oikasulaitoksesta. Paroni tahtoi sen ottaa omaksi syyksensä, ollen asian laita semmoinen, että se, joka sitä oli käyttäwä, kerta tuli paronin luokse ja sanoi Oikasulaitoksessa olewan kelwottoman tiinun, joka kuitenkin pitäisi sawea sekoittaa. Siihen oli paroni kiiwaasti kieltänyt lupaansa, mutta kuin sitä yhä todistettiin ajelewaksi pihalla ja kelwottomaksi, oli hän wihdoin käskenyt se ottaa lainaksi ja sitte wiedä takasin. Koko tiinua ei paroni ollut nähnytkään ennenkuin kewäällä huwilaansa muutettua asumaan. Sitte oli se kohta takasin wiety Oikasulaitokseen.

Knihti Enkel oli tehnyt paronille 2 tusinaa rot=

tinkituolia, 2 sohwaa ja 1 kaapin; mutta ne kaikki oli hän tehnyt paronin aineista ja saanut kaikista runsaan makson. Sen työn oli paroni antanut tehdä knihtien, joilla oli hywä aika kun oikasulaiset eiwät tarwinneet talwisaikana wartioita kello 3:sta ja 4:stä jpp. ja kun knihdit wähiin palkkoihinsa tarwitsiwat siwutuloja. Kaappi oli wietty suorastaan Wanajan pappilaan pitäjän lainakirjaston tarpeeksi, johon paroni sen oli lahjoittanut.

Kiwiwältti oli tehty ruohokedon tasoitukseksi sekä parkissa että kaupungissa ja tallitaan kuwernöritalossa, jossa se wieläki lienee. Yksityiseen tarpeesen ei sitä koskaan ollut käytetty.

Kukkalaatikot, jotka sanottiin wiedyksi Perttulaan, ei koskaan sinne olleet tuodut eikä siellä semmoisia koskaan ole ollut. Ne owat yleiseksi kaunistukseksi tehdyt, joko parkkiin taikka kuwernöritalon pihaan. Siellä niiden wieläkin pitäisi olla paikallansa.

Saranaraudat, jotka myös sanottiin wiedyksi Perttulaan, owat lyödyt kuwernöri-talon porttiin.

Ojoisten puustellissa oli paroni saanut kappaleen kiwistä maata, jonka oikasulaiset raatasiwat; se tehtiin puukouluksi, joista tuhansittain puita on otettu istutettawiksi ja wieläkin on saatawana kymmeniä tuhansia. Samaten oli paroni kaupungissa saanut 10 ruplan wuotista arentia wastaan tilan, jossa myös tuhansittain puita on koulutettu ja wieläkin on nähtäwänä; se maksoi siis 20 wuoden kuluessa 200 ruplaa paronin omasta kukkarosta.

Linnan wieressä rapnan maatumisen, joka oli warsin hyllyä, oli paroni antanut oikasulaisten myös raataa, kiwillä täyttää ja wiljellä kukkamaaksi. Eklundi oli siihen saanut käskyn ottaa oikasulaisia niinkuin muihinki kaunistuksiin. Muuta lupaa hän ei ollut saanut.

Muutoin todisti paroni lawiasti Eklundin neroa ja rehellisyyttä, sanoen luulonsa olewan sen, että muutamat knihtit owat suuttuneet Eklundin kunnollisuudesta.

Kun oikeus oli ennen päättänyt kuulla Rennerfeltiä tässä asiassa, lykättiin sekin epätietoiseen aikaan, siksi että Rennerfeltin tila sallii hänen tulla oikeuden eteen. (Häm.)

Oulusta. Hallan wahingoista pitkittää wieläkin kuulumisia useilta suunnilta; missä isompia missä wähempiä turmioita on tämä kowa wieras taaskin tehnyt. Rukiin-kaswit suomailla ja arimmilla paikoilla owat turmeuneet. Kuitenkaan ei wielä tulisi yleistä hallawuotta, jos ei pelättäwä Laurin tiewo toisi uutta hallaa. Aurinko on ollut lämmin, mutta tuulenhenki on kylmällainen, warsinkin yöt owat olleet kylmän koleita, ja wiime sunnuntaita wasten sanottiin taas olleen wähäisen hallan. Laiwaliike on satamassamme hywin wirkeä; ulkolaisia laiwoja on paljo täällä rahdin kuletuksessa. Jywiä tuodaan taas ulkomaalta kaupunkiimme; entisiä ei taida enää olla paljo jälellä. Warsinkin rukiin siemeniä on kyselty, kun ihmiset eiwät uskalla kylwää wiime kesänä tuoduilla ulkomaan rukiilla, joita pelkääwät epäituisiksi. — Rakennusten puolesta ollaan myös toimessa. Uusia laiwoja walmistetaan merelle, toiwossa ettei sota syttyisi ja tulisi niitten liikettä estämään ja niitä häwittämään. — Rauhallisia töitä meillä näkyy joka paikassa. Ainoana sotawäkenä täällä owat ne wielä asemillaan olewat kasakat, eikä muuta sotawäen muonakalua ole wielä näkynyt tuotawan kuin näitä warten jauho- ja kryynimattoja.

Kaupungissa pitää läänin talousseura tulewan syyskuun 3—5 p:nä maawiljelyskokouksen ja eläinten ynnä maawiljelyskaluin ja tuotetten näyttelön. (O. W. S.)

Rautalammilta kirjoitetaan Tapioon, että herrat Hackmanin ja Wahlin toimesta on pantu toimeen höyrylaiwan-liike Kerkonkosken sahan ja Keihäslahden wälillä seuraawilla wesillä: ensiksi Niiniwettä myöten Waajasalmeen, josta se sitten menee ylös Iisweteen ja sieltä Pulkkilan salmen kautta Wirmaisselkään ja wiimein Kuttakosken kautta Keihäslahteen. Uuden höyrylaiwan nimi on Alku ja se laskettiin Kerkonkosken sahan laiwateloilta kesäk. 20 p.

Ulkomaalta.

Wälittäjäwaltain kirjoitukset Wenäjälle kuuluu nyt olewan walmiit. Yleinen kirjoitus ei ole lähetetty, waan kukin walta lähettää erinäisen. Niiden sisällöstä wielä ei tiedetä mitään. Luullaan kuitenkin, että asianomaiset wallat tulewat pysymään samoissa waatimuksissa kuin ennenkin. Muutoin näkyy sotainen mieli-ala warsinkin Englannissa olewan jokseenkin alenemassa. Englannin syyksi tahdotaan sitäkin wäittää, ett'ei lähetetty yhteinen kirjoitus kaikkien waltain puolesta Wenäjälle. Tämä olisi, näet, enemmän sitonut Englantia yhteiseen liittoon. Että englantilainen hallitus kaiken mokomin karttaa sotaa, näkyy jokseenkin selwästi. Englanti on yhtä hywin kuin Ranskakin Wenäjän wastauksen kautta waadittu sotaan — mutta kuitenkin on warmuus Englannin ryhtymästä sotaan paljoa wähempi kuin Ranskan. Englannissa woi toinen hallitus-ministeristö tulla nykyisen siaan — ja silloin woi tämän sotoiset hankkeet muuttua ihan rauhallisiksi. Ranskassa taas woisi tämmöinen wastariitaisuus hallituksen toimissa tuottaa wahinkoa hallitsijasuwun tukewuudelle.

Puolalaisen kansallishallituksen julistuskirja, ett'ei Puolalaiset aiwo lakata sodasta, ennen kuin puolalainen waltakunta on uudestaan pantu woimaan, semmoinen kuin se oli w. 1772, on herättänyt warsinkin Puolan ystäwissä yleisen hämmästyksen. Tämmöiset ylelliset waatimukset, näet, tähän aikaan lausuttuina, sotiwat kaikkea waltiowiisautta wastaan, kun ne wallat, jotka nyt owat ruwenneet Puolan asioita ajamaan, eiwät ainakaan tähän aikaan woi waatimuksiaan niin korkealle korottaa. Näin owat Puolalaiset itse ylellisillä waatimuksillaan tehneet niiden waltain toimet, jotka tahtowat waikuttaa heidän hywäksi, paljoa waikeammaksi.

Waltiollinen ja yhdyselämällinen wapaus.

Litteraturbladin wiime numero sisältää tällä nimellä kirjoituksen, joka on hywin tarkastettawa warsin tähän aikaan, jolloin Suomen kansa on walmis rupeemaan uudelle edistymisasteelle. Me emme tällä kertaa woi muuta kuin aiwan lyhyesti mainita kirjoituksen pääsisältöä.

Yhdyselämällinen wapaus on se turwallisuus, jonka joka mies nauttii sekä itsensä että omaisuutensakin puolesta. Se on joka miehen oikeus ilman sorrotta ansaita ja nauttia omaisuutta, yleensä ilman esteettä kääntää toimensa ja woimansa mihinkä luwalliseen elatuskeinoon hywänsä. Tämmöinen wapaus on wälttämätön kansan ruumiilliselle waurastumiselle. Waltiollinen wapaus taas on kansalaisten oikeus ottamaan osaa la'inlaatimiseen ja waltion hallitsemiseen. Lbl. osoittaa selwillä historiallisilla esimerkeillä — joita ymmärtämään kuitenkin tarwitaan wähän historiallista järkeä ja ymmärrystä — että yhdyselämällinen wapaus woi löytyä, missä waltiollinen puuttuu, ja että waltiollinen wapaus on woinut olla hywinkin suuri ilman yhdyselämällistä. Meidän oma historiamme todistaa saman aiwan selwästi. Niinpä pääsi meillä yhdyselämällinen wapaus wakawammalle kannalle juuri Kaarlo XI hallitessa — ja tämä sama kuningas rajoitti waltiollisen wapauden aiwan ahtaalle. Samalla lajilla on wenäläisen yhdistyksen aikana yhdyselämällinen wapaus meillä yhä wakaantunut, waikka waltiollinen on puuttunut. Samanlaisia esimerkkiä esittää Lbl. ko'olta muiltakin mailta. Tästä onkin seuraus, että warallisuus, joka juuri seuraa yhdyselämällisestä wapaudesta, woi löytyä waikka waltiollinen wapaus puuttuu. Tämä ei ole kuitenkaan niin ymmärrettäwä, että kansan warallisuus woisi ajan pitkään pysyä woimassa ilman waltiollista wapautta. Ei, päinwastoin on waltiollinen wapaus aiwan tarpeellinen ja wälttämätön kansan hengelliselle ja ruumiilliselle edistymiselle, kuin kansa on joutunut siihen edistymis-asteesen, että sen warallisuuden ja ruumiillisten etujen seikat owat kohonneet kansallisiksi kysymyksiksi. Silloin kuihtuu ja nääntyy warallisuuskin, jos ei kansa itse pääse näiden kysymysten ohjaukseen ja johdattamiseen. Waltiollinen wapaus woi ainoastaan silloin kannattaa, kuin löytyy kansassa semmoisia kansallisia kysymyksiä, jotka panewat kansan hengelliset woimat liikkeelle — ja tämä wapaus woi olla sitä suurempi, mitä suurempi erityisten huolenpito on näistä yleisistä asioista. Mutta kaikki nämät yleiset kansalliset kysymykset, sekä hengelliset että ruumiilliset, nojautuwat alkuperäisesti warallisuuden ja ruumiillisten etujen seikkoihin. Tästäpä siis on ymmärrettäwä, mitenkä yhdyselämällisen wapauden kautta syntynyt warallisuus ja tästä wesonneet kansalliset edut (intressen) owat todellisen waltiollisen wapauden synnyttäjinä ja kannattajina.

Siis kun kansa on joutunut wissille edistysasteelle on waltiollinen wapaus sen edistymiselle tarpeellinen. Silloin pyrkiikin kansa wäkisin tähän wapauteen, sillä tämä on ehtona sen yleishistorialliselle waikutukselle, joka on kansan korkein ja ylewin työ. — Suomenkin kansa on nyt kohonnut siihen edistymisasteesen, että sille waltiollinen wapaus on wälttämättömän tarpeellinen. Mutta tämä wapaus pitää oleman kansallinen, se tahtoo sanoa semmoinen, että kansallishenki sen ylläpitää ja kannattaa, sillä muutoin on siitä enemmän wahinkoa kuin hyötyä. Näin pitkälle Lbl.

Tämä historian oma oppi ei woi olla muuta kuin suurimmaksi kauhistukseksi niille, jotka jokapäiwä huutawat waltiollista wapautta aiwan huolimatta ja tietämättä, mitä tämmöisen wapauden ehtona ja perustuksena on. Heistä on tuo waltiollinen wapaus joku eriskummainen kalu, joka heti kohta wie kansat onnellisuuden paratiisiin. Kaawat heillä on walmiit, onnellisuus heillä on tarjona, joka ei siis tahdo hywäksiä heidän kaawaansa, se on wapauden wihollinen — se on tietty. Niin on nyt H. Dagblad wiime tuorstai-numerossa — tiettäwästi wapauden nimessä — ottanut kumotaksensa Lbl:n yllämainittua kirjoitusta. Se on luonnollista, ettei tämä mahtawa wapauden lipunkantaja

huoli tuoda mitään todistuksia esiin. Se meille waan wakuuttaa, että hra J. W. S:n katsantotawalla ei ole mitään perustusta historiassa. Todistuswoimansa tueksi wääristelee Dbl. tätä kansantotapaa niin paljon kuin mahdollista, noukkien muutamia lauseita sieltä täältä Lbl:n kirjoituksesta, joita sitten tunnetulla taidolla sowitetaan yhteen. Sitten huudahtaa lehti ilomielin: tämä on hra J. W. S:n waltiollinen uskontunnustus. Kun Dbld näin taitawasti on pannut Littbld:in waltiollisen uskontunnustuksen näkywille, rupee se itse omia waltiollisia ajatuksiaan latelemaan. Näitä se ei koeta perustaa mihinkään historiallisiin tekoasioihin — se waan meille wakuuttaa, että niin ja niin se on. Ikäwä on myös, että esityksen sekawuus jättää lukijan tietämättömiin sen oikeasta tarkoituksesta. Tämä ei kuitenkaan estä Dagbladia lausumasta seuraawaa: „me olemme kahdella päällä, pitääkö meidän pitämän historiallis-filosofiallinen johdatus kirjoitukseen „waltiollisesta ja yhdyselämällisestä wapaudesta“ ainoastaan jälkimuistoina jostakin yliopistolaisen kirjoitusharjoituksesta („student-kria“) tai jonakin pilkallisena koetuksena peittää yleisöltä näön akatemiallisilla silmänlumeilla“. Noh, se on kerran mahtawasti puhuttu, erittäinkin semmoiselta lehdeltä, jonka kaikki jokapäiwäiset virtus-aineet yhteensä ei tarjoo puoleksikaan sitä opetusta kuin muutamat palstot Litteraturbladissa.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 63 n:roon.)

Kaikella kunnioituksella wirallisen herran edestä, täytyy minun tunnustaa, että herra komisarius Pordage näytti minulle wertailemattakin olewan saamattomin koko meidän onnettomassa seurassa. Mitä hän oli peljästyksestä kärsinyt, ne waarat, joita oli läpikäynyt ja hämmästyksensä nähdä itsensä wiskattuan aiwan pois turwallisesta wirkatoimituksestaan, oli sekoittanut hänen ennen sekawaa päätään samanlaiseen epäjärjestykseen kuin hänen wirkawaltaisen takkinsa. Hän oli ihan suuttumaton ja lewollinen, mutta myös kokonaan heikkopäinen, joka oli hawaittawa hänen älyttömistä silmistä ja lörpöttelewästä puheesta. Minä lausuin hänelle koetteeksi pari sanaa meidän onnettomasta tilasta. Luulin, että ainakin tämä, jos jotain, woisi hänessä herättää järjen kipinää.

„Teidän on ymmärtäminen“, sanoi herra Pordage, katsoen kuluneita hian käänteitä wirkawaltaisessa takissaan, „etten woi ottaa tarkastukseen onnetonta tilaamme. Ei siitä ole tehty mitään muistokirjoitusta, eikä mitään wirkakertomusta ole siitä mulle annettu. Minun on mahdoton ottaa sitä tarkastukseen, ennenkuin tarpeelliset muistokirjoitukset ja asiakirjat asianomaisten wirkakuntain kautta owat mulle tulleet. Kun saan paperilla nähdä meidän onnettoman tilamme, tahdon laskea sen hallituksen tutkimuksen alle, ja hallitus on laillisen ajan sisällä lähettäwä sen takasin minulle tutkittawaksi. Silloin woi mulla olla jotain siitä sanottawaa. Ei minuuttia ennen, ei, mieheni — ei minuuttiakaan“.

Puhuessani herra Pordage'n mielenkuwituksista, muistuu mieleeni, että on sana myös sanottawa kersantti Droocen paljoa surkuteltawammasta tilasta. Sapelin lyönti päähänsä oli kuuman ilma-alan waikutuksesta tehnyt hänen aiwan hourupäiseksi. Paitsi waaraa hänelle itselle, jos raiwo olisi syntynyt hänessä roswojen edessä, oli hänestä myös waaraa naisille ja lapsille, jos häntä pantiin niiden joukkoon — joka nykyisessä tilassamme oli mahdoton karttaa. Tom Packerilla näytti kuitenkin olewan jonkunmoinen walta hänen ylitse — joka ei ollut kellään muulla. Joku hajallinen muisto, millä lajilla hän oli pelastettu kuolemasta, näytti wielä säilywän jossakin muistinsa sopessa. Joka kerta kuin hänessä rupesi näkymään raiwon oireet, Tom katsoi häneen ja teki kädellään lyömisen liikutuksen oikealle ja wasemmalle puolelle — muistuttaen häntä sillä millä lajilla hän oli pelastettu. Tätä nähdessään, lähestyi Drooce aina Tommia ja käwi aiwan hiljaiseksi. Me — Packer ja minä — koetimme aina asettaa sillä lajilla, että olimme ihan Droocen likellä, jotta olisimme heti saapuwilla, jos joku hulluuden puuska sattuisi.

Me muut miehet — nimittäin herrat Macey ja Fisher, kaksi minun kumppaniani meriwäestöstä ja wiisi purjeweneen wäestöstä — olimme, lukua pitämättä wähäisestä kiwusta haawoissamme, puoliwäkisessä terweydessä eikä puoleksikaan niin masentuneet mielissämme murheista, menneistä, nykyisistä ja tulewista, kuin moni woisi uskoa. Mitä erittäin merimiehiin tulee, ei olisi wieras, joka olisi nähnyt heidän werewät ruskeat kaswonsa woinut aawistaa, että oliwat wankia ja hengen waarassa. He istuiwat yhdessä, pureksien suutupakkaansa, ja katseliwat merelle, kaikki niin hywällä mielellä, ikäänkuin olisiwat olleet joukko wapaita miehiä, jotka lewähtiwät rannalla. „Ota kaikki sattumiset keweästi wastaan ja, ellet sitä woi, ota ne niin keweästi kuin woit“, sanoi yksi merimiehistä minulle. Minä ajattelin, että warmaankin moni wiisaampi mies olisi antanut minulle wähemmän wiisaan neuwon kuin tämä alhainen merimies.

Jonkunmoinen liikunto roswojen joukossa weti silmäni rantaan meitä alempana. Näin heidän kapteinin lähestywän pysähdyspaikkaamme. Hän oli muuttanut hienot ja kauniit waatteensa matkapukuun.

Nyt hawaittiin heti hankkeet pitkään matkustukseen. Kohta sen jälkeen kuin roswokapteini oli ilmaantunut, tuli kolme Intiania, johdattaen kukin lastatun hewoisaasinsa. Parin minuutin jälkeen tuli heidän perässä kaksi Sambolaista, kantaen wälillänsä kattilan täynnä höyrywää liemiruokaa. Kun oli roswoille jaettu osansa, annettiin meille loput. Roswokapteini, kun näki, että wiiwyimme koskemasta ruokaan, kehoitti meitä ujostelematta käydä ruokaan kiini, kun se olikin muka meidän omista waroista saarelta, ja tämä luultawasti oli wiimeinen ateria, joka isoon aikaan olisi tarjona.

Merimiehet eiwät tehneet tästä sen enempää melua, waan osoittiwat heti taipumuksensa noudattamaan hänen neuwoansa, jupisten keskenänsä, että hywä ruoka on hywä asia — waikka se sitten olisi itse pääpirun keittämä. Roswokapteini, kun hawaitsi, että olimme kaikki walmiit rupeemaan ruualle, käski että nuorat joilla kädet meiltä miehiltä oli sidotut, piti päästettämän auki, jotta woisimme omin neuwoin syödä. Kun olimme auttaneet naiset ja lapset rupesimme aterioitsemaan. Ruoka olikin hywä — waikka ei mulla liioin ruokahalua ollut. Miesten tyytywäiset naamat pitkistyiwät kuitenkin aika lajilla, kun näkiwät, että jälkeenpäin ei tarjottu muuta juotawaa kuin paljasta wettä.

Kun olimme päässeet ruuasta, käskettiin meidän nousta ylös. Roswot lähestyiwät minua ja muita miehiä jälleen sitoaksensa käsiämme, mutta kapteinin käsky pysähti heitä.

„Ei“, sanoi hän, „nyt on heidän astuminen aika jalkapatikka — ja sen he parhaiten tekewät kädet wapaina. Noh, wangit“, sanoi hän kääntyen meille, „toiwon etten tarwitse nähdä mitään nuhjustelemista matkalla. Olen antanut teille hywää ruokaa — teillä ei ole siis mitään estelemystä ripeästi astumasta; olkoon se sanottu naisille, lapsille ja kaikille. Te miehet olette ilman aseita ja ruuatta — ja ette tunne maata, jota tulette kulkemaan. Jos oisitte niin ihan hullut, että tässä auttamassa tilassa koettaisitte marssilla päästä pakoon, niin teitä ammutaan, niin warmaan, kuin siinä seisotte kaikki — ja jos kuulakin pettyisi, tulisitte nääntymään näissä metsissä, joilla ei ole päätä, ei uraa“.

Sanottuaan nämät sanat meille, kääntyi hän miestensä puoleen. Minä ihmettelin silloin samaten kuin olin ihmetellyt pari kertaa ennenkin, mitkä erinäiset syyt, joista hän oli maininnut tuossa kirjoituksessaan, hänellä oli säästämään meidän mies-wankien henget. Minä toiwoin, että hän nyt niitä mainitsisi, mutta siinä petyin.

„Kun paikkakunta sen sallii“, sanoi hän miehilleen, „marssikaa nelikulmassa ja wangit sen sisällä. Se joka koettaa paeta, ammutaan, olkoon se mies, nainen tai lapsi. Joka teistä ampuu wäärään, se ammutaan itse. Intianit hewoisaasien kanssa etunenään, niiden jälkeen Sambolaiset. Seitsemän miestä astuu wankien edellä, seitsemän kummallakin puolella ja muut yhdeksän jääkööt jälkijoukoksi. Neljäs hewoisaasi mulle kun wäsyn käymään ja toinen Intiani kitarriani kantamaan“. (Jatket.)

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Papiksi wihityt heinäkuun 26 p:nä: w. t. jumaluusopin lehtori Porwoon lukiossa, jumaluusopin kokelas A. W. Frosterus sekä ylioppilas A. W. Forstadius, wiimemainittu w. t. kappalaiseksi Liljendal'iin. Wirkawapaus on annettu kahdeksi kuukaudeksi ulkomaille matkustamista warten ensimäiselle apulaiselle Helsingin kaupungissa, kirkkoherra D. A. Sælanille. Määrätyt: kappalaisen siainen Koskisten kappelissa O. A. Cantell kirkkoherran apulaiseksi Nurmijärwelle, Porwoon tuomiokirkon apulainen G. A. Siwelius kappalaisen siaiseksi Koskisten kappeliin, jumaluusopin kokelas, nimikirkkoherra J. A. Tengén kaartipataljonan tänä kesänä Helsingistä poissaolessa olemaan awullisena jälillä jääreelle osalle pataljonasta sekä sen ohessa kirkkoherra Sælanin wirkawapauden aikana toimittamaan ensimäisen apulaisen wirkaa Helsingissä, meriwäestön saarnaaja ja määrätty kirkkoherran apulainen Sawitaipaleella, jumaluusopin kokelas K. A. von Pfaler toimittamaan kappalaisen wirkaa Lapwedellä, sekä lääninlinnan saarnaaja Mikkelissä E. F. Molander ynnä oman wirkansa kanssa olemaan awullisena Weaporin linnasta Mikkeliin asetettawille wankeille. Muuttolupa on annettu Mariefors'in ruukin saarnaajalle A. Sarelin'ille Turun hiippakuntaan. Wakuuskirjan saaneet kuurojen ja mykkäin opetuslaitoksen w. t. opettaja A. Siren ja w. t. opettajatar S. O. Åkerstedt, ensimäinen opettajaksi ja wiimemainittu opettajattareksi sanotussa laitoksessa.

Turun hiippak. Arm. kuulutuksessa 9 p:ltä wiimekulunutta helmikuuta muun seassa säättyä, että apulaisen wirka Hämeenlinnan siwiili-lukiossa tulee poistettawaksi ja sen siaan laitettawaksi lehtorinwirka latinan ja Suomen kielissä mainitussa lukiossa, sekä tuomiokapitulin annettua alamainen esitys soweliaimmasta keinosta

sanotun muutoksen tekemiseen, on Hänen Keis. Majesteettinsa käskykirjalla 26 p:ltä kesäkuuta määrännyt, että mainittu lehtorinwirka on tuomiokapitulin tawallisessa järjestyksessä haettawaksi julistettawa. — **Waltuudet** owat annetut Säkylän kappalaiselle, wk. H. W. Nordlundille Luwian kappalais-wirkaan, Hongojoen saarnaajalle, wk. G. A. Cajanus'elle Ewijärwen kappalais-wirkaan sekä Kokkolan alialkeiskoulun toiselle opettajalle J. Fr. Reinius'elle rehtorinwirkaan samossa koulussa. — **Määrätty:** hist.-kieliop. kandidati K. Erwast tulewana lukukautena toimittamaan apulaisen wiran Waasan lukiossa. — **Haettawiksi julistetut:** toinen apu-opettajanwirka Waasan alialkeiskoulussa, woimistelutaiteen-opettajan wirka Kokkolan ylialkeiskoulussa ja toisen opettajanwirka Turun kuuromykkäin koulussa, kaikki hakijain puutteesta ja 56 päiwän hakemusajalla.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 15 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{1}{2}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{1}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 275 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 274 äyriä. — Pariisi, 389 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $37\frac{5}{16}$, Pariisi 392, Hampuri $33\frac{1}{4}$ Tukholma 277, Amsterdam 183 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 15 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{1}{8}$, $37\frac{5}{16}$ — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 389, 392. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33\frac{1}{16}$, $33\frac{1}{4}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 274, 277.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$ % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	87 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoitus.

Tulewan Syyskuun alusta annetaan Helsingistä wiikko-lehti, täyden arkin kokoisena, nimeltä

Päiwätär.

Sen tarkoitus on tuoda esiin warsinkin mitä maawiljelykseen, kauppaan ja teollisuuteen tulee. Se tulee myöskin ottamaan tarkasteltawiksi muiden, etenki maamme Ruotsinkielisten, sanomalehtien ajatuksia ja mietteitä Suomen kansan tärkeimmissä asioissa, sekä sisältämään otteita waltiopäiwän keskustelemisista, kauno-kirjallisia tuotteita, uutisia ulkomailta ja Suomesta, kursi-waiheita, tori-hintoja, wirallisia ja muita ilmoituksia.

Lehti jaetaan Helsingissä joka lauwantaina kello 12 Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa. Hinta wuoden loppuun on: Helsingissä yksi markka wiisi kymmentä penniä; postikonttoreissa kaksi markkaa, ollen sekä posti-maksot että postimestarein rahat siihen luetut.

Yksityisiä ilmoituksia wastaan otetaan Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa wiidestä pennistä pieneltä riwiltä.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lillja ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Suomen maan meripedot maalikuwilla selitetyt. 72 penniä.

Suomen maan historia. Suomentanut G. C. 60 penniä.

Suomen maan maantieto. Suomentanut G. C. 60 penniä.

Suomen maan kartta. (Pieni). 40 penniä.

Suomalaisia Uuteloita. Ensimäinen wihko. 1 markkaa 40 penniä.

Tietoja maailman kansoista, heidän uskonnoista ja waiheista. Saksasta mukailtu. 1 markka.

Toimellinen ja rehellinen Suomen talonpoika eli kertomus Perttu Antinpoika Koiwulahdesta. 24 p:niä.

Toiwolan Anni. Mukailema. 24 penniä.

Warelius, A., Enon opetuksia luonnon asioista. Kaksi osaa 1 markka 80 penniä.

Kaupaksi.

Hypoteekki-yhdistyksen welkaseteliä kaiken arwoisia.

Johannes Schramm'in luona.

Kaupaksi.

Skottlantilaista silliä.
Risu- (wehnä-) jauhoja monesta numerosta.
Wehnänlistimet, hywiä elikon ruuaksi.
Ruisjauhoja, lestyjä.
Samanlaisia, krouwia.
Ohria, hywiä ja itäwiä.
Portlandin kiwikittiä (sementtia).
Kiwihiilen-terwaa.
Staffordin rautapelliä kattamiseksi.

Johannes Schramm'in luona.

Kaupaksi.

Walmiiksi wärjättyä ja kerittyä sekä tekarteerattua sarkaa allekirjoittaneen luona, wastapäätä rautatien-huonetta Helsingissä

B. A. Ölander,
wärjäri.

Ilmoitus.

Tampereen yli-alkeiskoulu awataan 1 p. ensitulewaa Syyskuuta; ja tulee niiden oppilaisten, jotka mieliwät siihen päästä, ilmoittaa halunsa allekirjoittaneelle koulun johdattajalle maanantaina 31 p. nykyistä Elokuuta k:lo 9 aamulla, warustettuina tarpeellisilla todistuksilla, jotka selittäwät, paitsi muuta, heidän **syntymä- ja asuntopaikkansa**, sekä **wanhempainsa nimet** ja **säädyn**.

A. F. Rosendal.

Wakuuttawa Osake-yhteys

Skandia,

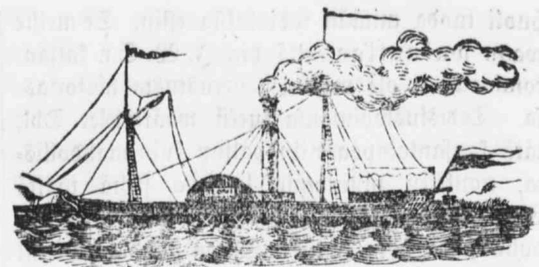
jonka perustus-rahasto on **Wiisitoista Miljonaa Markkaa (enemmän kuin Wiisi Miljonaa hopea-ruplaa)** wastaan-ottaa hengen wakuutuksia ja suostuu alle-kirjoitetun kautta tulipalo-wakuutuksiin kaupungeissa ja maalla-seurakuntain ja yksityisten rakennuksista, waprikeista, tehtaista, myllyistä, sahoista, warastoista, huone- ja talo, kaluista, maakartanojen waroista (elottomista ja eläwistä), korjatusta wiljasta y. m. sekä satamissa ja tekeillä olewista laiwoistakin, huokeimpihin hintoihin.

Ehto-osoituksia ja pyyntö-kirjain kaawoja saadaan kontorissani kaikkina arkipäiwinä; mielelläni annan myöskin, sekä kirjallisesti että suullisesti, kaikki wakuutuksia koskewat selitykset.

Abr. Oldenburg,
Skandia Wakuutus-yhteyden
pää-asiamies Suomessa.

Wakuutuksia Skandian osakeyhdistyksessä koskewia selityksiä ynnä hakemuksia warten tarpeellisia kirjoja antawat seuraawat Herrat, jotka wastaan-ottawat osakeyhdistyksen pääkonttoriin Helsingissä lähetettäwät hakemukset:

Hra P. W. Wiiger Oulussa.
" R. Malmberg Uuskaarlepyyssä.
" Jon. Sandman Waasassa.
" G. Sohlström Porissa.
" Säwe ja Österblad Turussa.
" C. G. Majander Lowiisassa.
" Bandholtz ja Kump. Wiipurissa
" C. J. Hildén Tampereella.
" A. T. Wichman Kokkolassa.
" B. Schauman Pietarsaaressa.
" O. Wendelin Kristiinassa.
" F. A. Martin Uuskaupungissa.
" G. L. Söderström Porwoossa.
" C. H. Ahlqwist Haminassa.
" R. Kellgren Kuopiossa.
" E. Eurén Hämeenlinnassa.
" K. Hildén Raahessa.
" C. J. Nykopp Sawonlinnassa.
" G. J. Masalin Mikkelissä.
" Gust. Girsén Jywäskylässä.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 24 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi"**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tiistaina Elok. 18 p., k:lo 2 aam., täältä Tammisaareen, Turkuun, Räpsöösen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 5 jpp.

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Keskiwiikkona Elok. 18 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Elok. 20 p., k:lo 6 aam., täältä Wiipuriin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Elok. 20 p., k:lo 3 aamulla täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustawia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Viktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa-kulku Saimaan wesillä.

Rautainen höyrylaiwa **Alio** lähtee Wiipurista joka Maanantai k:lo 6 aam., ja Kuopiosta joka Tuorstai k:lo 5 aam., käyden Lauritsalassa, Puumalassa, Sawonlinnassa ja Leppäwirroilla. Laiwa ei ole hinausta warten.

Höyrylaiwa **Seura** lähtee Kuopiosta Lauritsalaan joka Keskiwiikko ja Lauritsalasta takaisin joka Lauantai k:lo 5 aam., käyden Konnuksen ja Taipaleen kanawissa sekä Sawolinnan ja Puumalan salmissa. Laiwa on hinaustakin warten.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—58 k. *Lei.*	Tuoretta siikaa 12 k. *ei.*
Ohramaltaat 70 k. *Lei.*	Tuoreet lahnat 7—8 k. *ei.*
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 4 k. *ei.*
Kaurat 3: 40—3: 70 tynnyri.	Tuoreita ahwenia 8—9 k. *ei.*
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.	Tuoreet hauet 7—9 k. *ei.*
Perunat 10—11 k. kappa.	Tuoreita silakoita 28 k. k:pa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. *Lei.*	Suolattua siika 10 k. *ei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 25—1: 50 *Lei.*	Suolattua lohta 18—20 k. *ei.*
Wasikan-liha 1: 60—2: 10 *Lei.*	Suolatut lahnat 5—6 k. *ei.*
Tuoretta sian-lihaa 2: 20—20 r. *Lei.*	Suolattuja silakoita 45—50 k. *Lei.*
Talia 2: 70—3 r. *Lei.*	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Tuoretta woita 18—23 k. *ei.*	Koiwu-halkoja 3: 80—4: 10 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40—3: 80 *Lei.*	Mänty-halkoja 3 r. syli.
Maito 7—8 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Wiina 95—1 r. kannu.
Taale 7—8 k. korttieri.	Heinät 12—14 k. *Lei.*
Munatiu 30 k.	Thimothej 15—17 k. *Lei.*
Kananpojat 30 k. pari.	Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 66. **Tuorstaina 20 p:nä Elokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Tengén; ruotsalaisen: w. t. kappal. Sihwonen. — Suomalaisen ja ruotsalaisen: ilta-saarnan: w. kirkkh. Snellman.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Kollehti lankeaa kuuromykille.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Elok. 20 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta Båtsman-kadun warrella.
„ k:lo 1/2 8 jpp. Prowessori W. Dawis'en saksankielinen luento runnihuoneessa.

Lauantaina.

Elok. 22 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa pakkahuoneessa kasseratusta tulliweneestä sekä joukusta wanhoja wiina-astioita.

Helsingistä.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Alakarjalan kihlakunnassa on elok. 4 p:nä walittu waltiopäiwämieheksi lautamies Antti Simonen Kihtelyswaarasta. (Tavio).

Raaseporin länsi-prowastikunnan papisto oli 13 p. Elok. ollut Pohjan pitäjän papilassa koolla ja walittiin silloin prowastikunnan kirkkoherrain edusmieheksi kirkkoherra Ingon pitäjässä prowessori F. L. Schauman 4 äänellä; Pohjan kirkkoherra w. t. kontrahtiprowasti H. F. Sohlberg sai 2 ääntä. Koska kappalaiset Pohjanmaan osassa Turun hippakuntaa owat päättäneet walita erinäisen edusmiehensä, niin pitiwät prowastikunnan kappalaiset tarpeellisena, että muu osa eli eteläpuoli Turun hippakuntaa myös walitsee erinäisen yhteisen edusmiehensä waltiopäiwille, ja tätä warten pidetyssä waalissa sai Tammisaaren kappalainen w. kirkh. E. O. Reuter 5 ääntä ja Kemiön kappalainen J. E. Åberg 2 ääntä, toiwossa että kappalaiset muissaki prowastikunnissa walitsewat yhteisen edusmiehen etelä-osan puolesta Turun hippakuntaa.

Porwoon kihlakunnassa walittiin elok. 17 p. waltiopäiwämieheksi tilan-omistaja Jarl August Hagelstam Helsingin pitäjästä.

Mikkelin kihlakunnassa walittiin waltiopäiwämieheksi rusthollari Juha Tuomaanpoika Myyntinen Mäntyharjun pitäjästä.

— Hämeenlinnan prowastikunnassa walittiin papiston edusmieheksi waltiopäiwille Tammelan kirkkoherra, kontrahtiprowasti tohtori August Edward Granfelt.

Lowiisan kaupungin porwaristo walitsi waltiopäiwämiehekseen pormestari Adolf Juselius'en.

Kymin kihlakunnassa Ulusmaan lääniä walittiin waltiopäiwämieheksi talonpoikain puolesta herastuomari Juhana Hanstén Liljendalin kappelista.

Piikkiön ja Halikon ala-kihlakunnassa walittiin talonpoikaissäädyn edusmieheksi Piikkiön Seppälän rusthollari Halwalan kylästä ja määrättiin hänelle 12 markkaa päiwärahaksi.

Pielis-Joensuun kaupungissa on kauppias H. Parwiainen walittu porwariston edusmieheksi waltiopäiwille.

„Blåbärslandet" ja „Högholmen". Kenraalikuwernörin ilmoituksen mukaan keisarilliselle senaatille on H. K. Majesteetti korkealla käynnillänsä Helsingissä heinäk. 31 p:nä nähnyt hywäksi määrätä, että kruuti-makasiineja warten käytetyt, Helsingin kaupungin omistamat luodot: Blåbärslandet ja Högholmen pitää kaupungille ilman maksotta takasin jätettämän. Sen ohessa antaa kenraalikuwernöri tiedoksi, että hän jo on ryhtynyt toimeen muuttaa kruuti-makasiinit näistä saarista „Kalfholmen" nimiseen luotoon.

Waltiopäiwän-aikana tulee lehtemme waltiopäiwäkeskusteluita warten antamaan lisälehden joka wiikko.

Chaussea-tie-kysymyksestä oli kokous wiime tiistaina. Sinne ei tullut saapuwille muuta kuin kuusi henkeä porwaristosta ja talonomistajista. Asiasta ei siis woitu mitään päätöstä tehdä, waan katsottiin tarpeelliseksi kuuluttaa uusi kokous sillä tarkalla lisäyksellä, että poissa-olewat saisi tyytyä läsnä-olijain päätöksiin. Se ajatus näytti saapuwilla olewissa pääsewän woitolle, että ne 40,000 ruplaa, jotka työn päättämiseksi tarwittaisiin, hankittaisiin korko-kantawain welkasetelien ulosantamisella. (H. D.)

Hallan tuhotöistä Karjalassa kuulun, että hallan wahingot eiwät wielä wiime perjantaihin asti ole olleet suuret. Perunan warsia oli waan halla rapsinut ja paikottain muitaki wiljoja. Kumminki ei wuodentulo peitä maakunnan tarpeita, waan on tuominen ulkomaalta jywiä ja jauhoja. (Str.)

Pappien ja koulumiesten leski- ja orpokassan warat tekiwät wiime Toukokuun 1 p. yhteensä 759,796 ruplaa 23 kop. Näistä oli ulos-lainattuna 554,124 ruplaa 64 kop., Teijon pruukin hinta ja kalut ynnä siihen pannut rahat 152,797 r. 23 kop., yhdyspankkiin tallelle annetut 27,825 j. n. e. — Kassan warat oliwat wuoden kululla menneen wuoden Toukokuusta samaan aikaan tänä wuonna karttuneet 25,510 r. 82 kop. hop. (Tähti).

Salamin kuninkaat (Kungarne på Salamis) on uusi murhenäytelmä, jonka maamme suuri runoilija Runeberg nykyään on walmistanut. Tämä teos tulee yhtä aikaa painettawaksi sekä Suomessa että Ruotsissa. (H. D.)

Elok. 19 p. Ilmat owat tähän aikaan olleet kolkkoja. Suwen sulo on paennut ja jättänyt siaa kolealle syysilmalle. Kaupunkiimme rupee wähitellen siirtymään takasin ne, jotka maalla owat kesää wiettäneet. Suomen pääkaupunki onkin tähän aikaan ollut aiwan ulkomaalaisten ja Wenäläisten wallassa. Meneppäs mihinkä yleiseen paikkaan hywänsä warsinkin rawintolaan, niin hetipä soi Wenäjänkieli wastaasi. Noh, nämät wieraat owatkin tässä Suomen pääkaupungissa paljoa enemmän perhehtyneet kuin itse Suomalaiset. Kaikkien kauppapuotien oweilla luetaan wenäjänkielinen päällekirjoitus ruotsinkielisen rinnalla. Aiwan samoten katukulmissa. Jos suomalainen sattuisi käymään Suomen senaatissa, saisi hän siellä nähdä saman rakkauden Wenäjänkieleen joka owen päällä kuwattuna. Sillä ruotsi ja wenäjä seisoo taas täälläkin ystäwällisessä sowussa ja liitossa toistensa rinnalla. Mutta Suomenkieli? — sitä kamoksutaan pahemmin kuin kuolemaa tämmöisissä ylhäisissä paikoissa — ja tämä kammo on nähtäwästi lewinnyt katukulmiin ja puotiloihin, joissa ei löydy Suomen sanaa Suomalaisille oswiitaksi. Että semmoiset kuin rautatienhallitus ei tahdo olla „Pekkoa pahempi", ei sowi paljon ihmetellä. Suomen kansa on saanut niskoillensa joukon semmoisia, joidenka hartain toimi näkyy olewan tyhmällä pöyhkeydellä ja ylenkatseella ärsyttää kansaa. Hämäläinen ja me olemme tehneet muistutuksia siitä, ett'ei rautatie-hallitus missään suomenkielisessä sanomalehdessä tehnyt ilmoitusta niistä erityisistä rautatienkuluista, jotka keisarin-käynnin aikana tapahtuiwat. Kuinka kauan tämmöinen wirkawaltainen wallattomuus sallitaan?

Sota, halla ja waltiopäiwät owat tähän aikaan päiwän kysymyksiä. Sota on wielä yhtä tietymätön kuin ennenkin. Luultawaa nyt ainakin on, ett'ei tänä wuonna enään mitään sotaa ole pelättäwää. Maamme kauppiaat lähettäwät rohkeasti ulos laiwojaan talwiretkille, jopa rakentawat uusiakin. Hallasta taas on saatu yhä enemmän lohduttawia tietoja. Pohjanmaalla ei kuulu hallan wahingot olewan läheskään niin suuria kuin ensinnä arweltiin ja kuin ihmiset ensi säikähdyksessä kertoiwat. Samanlaiset tiedot on saatuina myös Karjalasta ja Sawosta. Hämeessä ja Satakunnassa taas toiwotaan oikein hywää wuotta. Ikaalisissa ja Hämeenkyrössä sekä likipitäjissä sanotaan halla kuitenkin loukanneen metsänkulmilla. Että tämäkin wuosi kuitenkin tulee jokseenkin kowaksi, on epäilemätön. — Waltiopäiwä-waalit owat tähän aikaan jo suureksi osaksi tapahtuneet. Lienee wielä liian aikaista lausua mitään päätöstä, mitenkä nämät waalit owat onnistuneet. Se on pian nähtäwä. Tämmöiset waalit owatkin meillä wielä isoksi osaksi onnen-kauppa. Sillä kunkin kyky waltiollisella alalla on meillä wielä jokseenkin tuntematon. — Yleinen sekasotku talonpoikaisten waaleissa on seurannut noista Turun ja Waasan howioikeuksien jo ennen mainituista kiertokirjeistä tuomareille. Sekä Lännettäristä että Oulun Wiikkosanomissa on ollut sa-

masta asiasta walituksia. Mainitut howioikeudet eiwät ole katsoneet tarpeellisiksi mitään selityksiä antaa.

Tuo H:fors Dagbladin karkaus Litteraturbladia wastaan on wiime päiwinä ollut täällä yleisenä puhe-aineena. Dagblad, näet, sai Litteraturbladin kirjoituksesta saarnan tekstiä neljään numeroon. Ennen Lbl:n wiimeisen ja edellisen numeron ilmaantumista Dagblad ei ole ollut tietäwänänsäkään koko Litteraturbladista. Se ei edes ole ilmoittanut sen ulostulemista. Nyt taas muutti se tämän äänettömyyden semmoiseen puheliaisuuteen, että yleisö jo rupesi pelkäämään, ett'ei siitä milloinkaan loppua tulisi. Dagbladin hartaimpia puolustajia owat erittäin kaikki ne, jotka ei milloinkaan lue Litteraturbladia. Niiden opetukseksi ja johdattamiseksi luultawasti Dagblad esittää noita wääristyksiänsä Lbl:n lauseista. Dagbladin temput rupeewat jo tulemaan liian paljon tunnetuiksi. Me olemme jo ennen kylläksi saaneet niitä kokea. Alkupuolella tätä wuotta oli lehdessämme kirjoitus, joka ei ollut Dagbladin mieleen. Kun mainittu lehti ei nähnyt itsensä kykenewäiseksi kumoomaan meidän syitä ja perusteita, rupesi se niitä wääristelemään ja teki kirjoituksestamme kokonaisen walhekuwan. Me pyysimme Dbl:n peräyttää walheensa — mutta lehti oli hywissä turwissa, sillä se tiesi että suurin osa sen yleisöä ei lue suomea, eikä siis liioinkaan Uutisia. Pahaksi onneksi esitti eräs lähettäjä H. T:ssä ruotsinkieliselle yleisölle Dagbladin walheet meitä wastaan näkywille. Mokoma lehti ei kuitenkaan katsonut tarpeelliseksi oikaista wääristyksiänsä — eikä liioinkaan woinut mitään wastata, waan pakeni asiasta muutamilla tyhmillä kokkapuheilla. Olemme wetäneet esiin tämän esimerkin sentähden, että se hywin selittää Dagbladin nykyistäkin käytöstä Litteraturbladia wastaan. Dagbladin hywiin neuwoihin tän päiwän numerossa woisimme wielä lisätä yhden ja sen sille itselle: koettakaa kumota teidän wastustajainne ajatukset syillä ja perusteillä, ja älkää sota-aseina käyttäkö wääristyksiä.

Sensuuri on nykyään erittäin hywissä woimissa. Dagbladin päiwäkirjoitus wiime lauantaina oli kolmessa paikoin pahasti kalwattu, Borgåbladet tuli wiime-wiikolla ulos suurilla haawoilla, Åbo Underrättelser'ilta oli pantu takawarikkoon Oululaisten tehdyt anomuspykäleet waalipöytäkirjassa. Tämä sensuurin ansiolista woisi kyllä pitkittää, mutta me luulemme jo näillä osoittaneemme, ett'ei siltä suinkaan wiran-intoa puutu.

Oikaistawa. Edelliseen numeroomme pääsi erehdyttäwä painowirhe. Ensimäisen siwun toisen palston 7:llä riwillä seisoo: waltiowapauden-laki, joka on luettawa: painowapauden-laki.

Maaseuduilta.

Turun linnasta owat seuraawat neljä wankia päässeet pakoon: Isak Wall, Isak Ek, Joel Löfström ja Abr. Nordqwist. He pakeniwat kaksinkertaisen rautaristikon läpitse. Nordqwist'illa oli ollut raudat wyötäisten ympärillä sekä rautapultti jaloissa ja paitsi sitä oli wielä kädet kiini. Mutta hän riisui kuitenkin koko rauta-asunsa päältään ja jätti sen wankihuoneeseen. Muilla oli tawalliset jalkakahleet ja he lähtiwät nämät jalassa pakoon. Kasakoita on lähetetty näitä pahantekijöitä hakemaan.

Nämät owat karkauksellaan pitkin matkaa harjoittaneet warkautta ja muuta wallattomuutta. Wiime perjantaina saatiin pahantekijät, paitsi Löfströmiä, joka jo ennen oli wangittu, kiini Pöytiön pitäjässä. Ek ja Nordqwist pääsiwät kuitenkin taas pakoon. (Å. U.)

Kuopiosta. Maamiehen mieli täällä on nyt warsin alakuloinen. Wettä on satanut puolitoista wiikkoa melkeen jokapäiwä. Kylwö-aika olisi jo ollut parallaan tällä wiikolla; mutta pellot ja suot eiwät kannata päällänsä tuskin miestäkään, sen wähemmin hewoista, ilman uppoamatta polwiansa myöten. Rukiin leikkuuta ei myös ole woinut tehdä näin sateella, eikä se nyt tänä sade-aikana ole jywäkään kowettunut yhtään, waan siihen siaan tullut wettymisestä waan pehmeämmäksi. Uutisessa on monen ainoa syöminen ja siemen. Täytynee tuota nyt turwata uutiseen niidenkin, jotka owat hankkineet Wenäjän rukiita siemeneksensä, sillä yleinen on walitus, niiden itäwän warsin epätasaisesti ja huonosti. Seikka kuuluu olewan sama niin hywin kauppamiesten kuin ruununkin Wenäeltä tuottamissa rukiissa. Senwuoksi on jokaisen koeteltawa ostettuja tahi lainaksi saatuja siemen-rukiitansa, ennenkuin niillä menee kylwämään. — Tähänkin huonoin, epä-ituisten siemenrukiiden saamiseen syyttäwät täällä, niinhywin kauppamiehet kuin muut asianomaiset **sähkö-lennättimen puutosta**, kuin muka ei ole saatettu kysellä, päättää kauppoja, tiedustaa rahti-laiwoja j. m. s. muuten kuin monilla, aikaa ja waroja kuluttawilla edestakaisin matkustelemisilla. Woi kuinka monta sataa ja tuhatta markkaa, ja päälliseksi wielä muita wahingoita ja huolia on tänäkin yhtenä ainoana wuotena saanut Kuopiossakin maksaa, niinhywin yksityiset kuin ruunu ja koko maakunta aiwan senwuoksi, ettei ole meillä ollut sananlennätintä! Miksi ei sitä sitte jo kiireen kautta hankita jatkaa tänne mistä kautta hywänsä? On kuulunut että sitä aiwottaisiin täältä Ouluun. Tähän emme kehoittaisi, sillä Ouluun päin on Kuopiolaisilla sangen wähä asioita, waan sitä wastaan eteläänpäin on niitä kyllin kyllä. Oulun kautta, esim. Wiipuriin sanan-lennätys tulisi ehkä kowin kalliiksi, mutta kuin Kuopiosta laitettaisiin lanka suorastaan Wiipuriin, waikkapa Sawonlinnan ja Mikkelin kautta, niin se olisi sekä helpompi, että myös päästäisi nämä 2 kaupunkia yhteen paulaan. Täältä sen sitte woisi jatkaa Joelleekin, niinkuin kewäillä jo sanottiin tuuma olleen. Waan miksi on nämä tuumat niinkauwan tukossa, niin ettei jo aloteta mitään tehdä asiassa? (Tapio).

Paltamosta kirjoitetaan Suomettareen, että Kiweksen kylässä löytyy „peljättäwä roswojoukko, joka wiepi siinä kylässä ja osittain muualtaki mitä waan hengestä on irti; ja jos sitä roistojoukkoa ei aikanaan kruunun woimalla kukisteta, niin se lewenee lewenemistään ja paisuu paisumistaan siksi että ne menettäwät wiimen sekä tawaran että elämän niillä tienoilla, joista he woiwat lewitä muualleki, kuin syöpyy saalis-paikat ympärillään". —

Ulkomaalta.

Wälittäjäwaltain wastaukset owat jo lähetetyt Wenäjälle. Niiden sisältö on wielä tuntematon. Ulkomaalaiset sanomalehdet owat täynnä arweluja sinne tänne. Muutamat aawistawat rauhallista ratkaisemista, muutamat katsowat tämmöisen ihan mahdottomaksi.

Saksanmaalla on Itäwallan keisari kokoonkutsunut Saksan ruhtinaat kokoukseen Frankfurttiin. Tässä tulee keskusteltawaksi ajanmukaisempi liittolaitos Saksanmaan waltakuntain wälillä. Mimmoiseksi tämä liittolaitos aiwotaan muuttaa, on wielä epätiedossa. Sanotaan aikomuksen olewan järjestää liittokokous kahdelle kamarille. Toisessa istuisi Saksan ruhtinaat, toisessa walitut asianomaisten waltakuntain waltiopäiwistä. Tämä on kuitenkin wielä ihan arwelua. Aiwan merkillisenä tässä kysymyksessä on ollut se seikka, että Preussin kuningas ei ole taipunut osaa ottamaan tähän kokoukseen. Tämä luullaan ainoastaan olewan kateutta Itäwaltaa wastaan siitä mahtawuudesta, jonka wiimeksi mainittu walta wiime-aikoina on woittanut Saksan yleisissä asioissa. Tämän onkin Itäwalta wiimeisinä aikoina woittanut järjellisillä hallitustoimilla sekä erittäin sillä waltiollisella asemalla, johon se on asettunut. Preussissa taas pilaa Bismarck-Schönhausen ynnä kumppanit kaiken hallituksen arwon sekä omassa maassa että ulkomaalla.

Meksikossa on ylimyskokous walinnut arkkiherttua Maksimilianin Itäwallan keisarihuoneesta Meksikon keisariksi. Tämä kuuluukin olewan taipuwainen wastaan-ottamaan hänelle tarjottua kruunua. Ranskalaiset kuuluu siinä tapauksessa waatiwan että niiden saamiset ja sodankustannukset heille maksetaan kymmenen wuoden sisällä. Jos Maksimilian todellakin tulee keisariksi, kuuluu aiwottawan jättää Meksikoon määrä-ajaksi ranskalainen armeija, jota Meksikolaiset olisiwat welwolliset ylläpitämään.

Konstantinopelissa on Turkin keisarin wanha seralji (waimola) palanut kaikkine muistomerkkiuensä.

Pohjois-Amerikassa jatketaan sotaa yhä suuremmalla kiiwaudella. Pohjoiswaltaiset owat kyllä yhdeltä puolen olleet warsin woitolla, mutta New-Yorkissa sotamiesten-otosta syntynyt kapina on tehnyt heille paljon huolta. Kapina kyllä pian kukistettiin, mutta se osoitti selwästi että waltakunnassa on paljon mädännyttä. Koko kapina, jonka salaisena sytyttäjänä oli kansalais-waltapuolue, muuttui aiwan roswoamiseksi ja hirmutöiden harjoittamiseksi. Siinä ottiwat irlantilaiset siirtolaiset suurimman osan. — Eteläwalloissa on jo kohonnut wäkewiä ääniä, jotka waatiwat rauhaa ja sowintoa pohjoiswaltain kanssa. Eteläwaltain presidentti Jefferson Dawis aikoo ryhtyä woimallisiin wastustuskeinoihin. Englantilaiset lehdet kertowat, että hän on pyytänyt liittoa Napoleonin kanssa.

Eilinen posti. Ranskalainen sanoma „le Pays" antaa muutamia selityksiä wälittäjäwaltain Wenäjälle lähettämistä kirjoituksista. Kirjoitukset owat erityiset jokaiselta wallalta, mutta kunkin wallan kirjoituksesta on suostuttu muiden waltain kanssa. Päätös kaikissa kolmessa on aiwan yhtäkuuluwa. „Le Pays" lausuu tästä: „kaikki, ajatus, kirjoitusmuoto, kirjoitusten yhtä-aikainen lähettäminen yhtyy antamaan tälle toimelle sen täydellisen woiman, joka seuraa kolmen wallan yhteisestä työstä". — Tuosta ruhtinaskokouksesta Frankfurtissa owat sanomalehdet täynnä arweluja. Muutamat owat jo tietäwinään Itäwallan ehdotuksen.

Owatko kappalaisetkin „papistoa".

Olemme jo ennen maininneet, että la'in säännöt papiston waltiopäiwä-waalista owat kowin epä-wakaisia. Waltiopäiwäjärjestys wuodelta 1723 sanoo wain, että „papisto" joka prowastikunnassa walitsee edusmiehensä; ja nykyisen käsityksen mukaan sana „papisto" tietysti merkitsisi wähintäin kaikki wirassa olewaiset papit, ei ai-

noastaan kirkkoherrat, waan myöskin kappalaiset, pitäjän-apulaiset ja saarnaajat. Että asia ensialussa niin ymmärrettiinkin, sopii arwata siitä, kun kappalaisilta näkyy waaditun waltiopäiwä-rahoja eli osallisuutta siihen maksuun, jolla papiston edusmiehiä palkittiin. Tätä waatimusta arwattawasti ei olisi woitu heiltä tehdä, ellei heilläkin joku osallisuus itse waalissa olisi ollut. Mutta tämä osallisuus maksussa tuntui kappalaisille rasittawaiselta, niin että jo seuraawissa waltiopäiwissä w. 1727 pyysiwät päästä siitä wapaiksi; ja tämän pyynnön johdosta Kunink. Asetus Marrask. 16 p. 1727 sääsi, että jos kappalaiset tahtowat jonkun omista kansa-weljistään lähettää ylös waltiopäiwiin, niin maksawat waltiopäiwä-rahoja, mutta muutoin ei. Tällä tawoin näkyy syntyneen se käytäntö, että tuo „papisto", joka prowastikunnittain walitsee, on ainoastaan kirkkoherrat, ja että kappalaiset taas hiippa-kunnittain walitsewat oman edusmiehensä. Kierto-kirje Kesäk. 22 p. 1762 tästä säätää, että muka kappalaisten omalle ehdolle on jätettäwä, tahtowatko heittää waltiopäiwä-asiansa jollekulle niistä edusmiehistä, mitkä **kirkkoherrat owat hiippakunnasta oikeassa järjestyksessä walinneet**, wai, jos kappalaisten enemmistö hiippakunnassa halajawat erityisen edusmiehensä, silloin siksi määrätä jonkun kappalaisen". Näin on käytäntö ollut*. Mutta että warsinainen laki sulkisi kappalaiset pois walitsemasta kirkkoherrain kanssa yhdessä prowasti-kunnittain, on mielestämme mahdoton wäittää; sillä Cleri Comitialis Kierto-kirje ei ole mikään perustuslaki.

Olemme ennen maininneet (n:ossa 64), että Tyrwään prowastikunnan kappalaiset owat waatineet ollaksensa kirkkoherrain kanssa yhdessä osalliset siinä waalissa, joka mainitun prowastikunnan puolesta on tapahtunut, ja että, kun ei tätä heille sallittu, owat tehneet walituksensa Turun tuomiokapitulossa. Asiansa-walwominen on aina kiitettäwä, ja mikä loppu-päätös tulleekin, owat mainitut kappalaiset ainakin nostaneet hywin tärkeän kysymyksen, minkä epäilemättä wastaisina aikoina la'in-laatimus tulee heidän eduksensa ratkaisemaan. Mutta näyttääpä melkein siltä, niinkuin nykyisetkin woimassa-olewat la'it seisoisiwat heidän puolellaan. Tarkastakaamme pari siihen wiwahtawaa sääntöä.

Kunink. Resol. Porwoon hiippakunnalle Jouluk. 4 p. 1734 lausuu: jos kappalaiset eiwät **lähetä jotakuta omista kansa-weljistään** ja kuitenkin ei ainoastaan owat **osalliset säännöllisessä waltiopäiwämiehen waalissa**, waan myöskin antawat niille, jotka tulewat hiippakunnan edusmiehiksi, omat walituspykäleensä esitettäwiksi, — niin ottakoot kohtuullisen osan maksussa. Tämä näyttää tarkoittawan, että kappalaiset saawat **joko** walita erityisen edusmiehensä, **taikka** olla kirkkoherrain kanssa osalliset yhdessä waalissa.

Kunink. kirje konsistorioille Jouluk. 15 p. 1741 säätää, että **papisto** walitsee „**omasta keskuudestaan**" semmoisen, „joka itse on walitsewa jäsen". Tähän antaa pappien kokous wuodelta 1747 sen selityksen, että sanat: **omasta keskuudestaan ja walitsewa jäsen**, owat etenkin sowitettawat hiippakunnan prowasteihin ja kirkkoherroihin. Mutta juuri se selitys, että **etenkin** („isynnerhet") kirkkoherroja tarkoitetaan, näyttää todistawan, ett'ei kappalaisetkaan ole **kokonaan** pois-suljetut.

Tässä kysymyksessä emme uskalla mitään päättää; olemme wain tahtoneet asian esittää yleisön tutkittawaksi. Niin wähä-pätöinen se ei myöskään ole, kuin ensi silmäyksellä saattanee näyttää. Tosin monen mielestä näyttänee edullisemmalta itse kappalaisille, että saawat lähettää erityisen edusmiehensä hiippakunnalta. Mutta silloin ei oteta lukuun, kuinka wahingollista ylipäänsä on, että kirkkoherrat ja muut wiralliset papit järjestetään eri-luokkiin, ikäänkuin eiwät olisi kaikki saman-arwoisia sanan-palwelijoita. Ja jos pidetään lukua siitä waltiollisesta waikutuksesta, mikä kappalaisille jommalla-kummalla tawalla tulee, onhan silmin-nähtäwää, että he harjoittawat suuremman wallan, jos saawat jokaisessa prowasti-kunnassa osaltansa ryhtyä waaliin, kuin jos wain yhteisesti koko hiippakunnasta lähettäwät yhden erityisen edusmiehen.

Mielestämme olisi wälttämättömän tarpeellista, että pappis-sääty jo ensi waltiopäiwissä sowittaisiwat nämä seikat uudelle aian-mukaiselle kannalle. Meidän ymmärtääksemme semmoinen sowitus pitäisi melkein oleman papiston yksin-omainen asia; sillä jos papiston jäsenet walitaan tällä tai toisella tawalla, on säädyllä yhtä-hywin ainoastaan yksi ääni muiden säätyjen suhteen. Mutta jos asia katsottaisiinkin etu-oikeuden asiaksi, emme luule muiden säätyjen wetäwän sille wastahankaa. Ehdotuksemme siis on, että ensi waltiopäiwissä sääntö tehtäisiin, joka antaisi kaikkien wirka-pappien olla prowastikunta-waaleissa jollakin tawoin osallisina, — että lisäksi määrättäisiin koulun-opettajille oikeus lähettää omia edusmiehiään pappis-säätyyn, — ja että wihdoin samaan säätyyn päästettäisiin yksi edusmies Suomen yliopistostakin. Näin muodostuneena luulisimme pappis-säädyn paraiten täyttäwän tarkoitustaan, kunnes joku perin-pohjaisempi muutos nykyisessä edustuslaitoksessamme aikaa woittaen saataisiin toimeen.

Jälki-muistutus. Edellisen kirjoitettuamme saimme tiedon siitä päätöksestä, jolla Turun tuomiokapitulo on wastannut Tyrwään prowastikunnan kappalaisten walitukseen. Wastaus kuuluu, että kappalaiset **joko** saawat walita kirkkoherrain kanssa yhdessä mutta **ainoastaan jonkun kirkkoherran**, — **taikka** saawat hiippakunnittain walita jonkun kappalaisen. Edellinen ehto siis puolittain myöntyy kappalaisten pyyntöön, mutta tekee kuitenkin rajoituksen, jonka la'illista perää emme käsitä. Tämä seikka wielä lisäksi todistaa, kuinka sekawaiset nykyiset waali-la'it owat, koska siitä niin monenlaisia selityksiä käypi tehdä.

*) Harwoin kuitenkin owat Suomen kappalaiset Ruotsin wallan aikana käyttäneet oikeutensa lähettää eri edusmiehensä. Emme tunne muuta esimerkkiä, kuin Ala-Wetelin kappalaisen (sittemmin prowastina Kokkolassa) Antti Chydenius, minkä Pohjanmaan kappalaiset lähettiwät 1765 wuoden waltiopäiwiin. Hän oli erinomaisen nerokas mies ja waltiolouden tutkija.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 65 n:roon.)

En tahtonut uskoa silmiäni, kun näen kitarria kannettawan esiin wiheriäisessä laatikassa, jonka päälle oli maalattu roswon-merkit: pääkallo ja kuoliaan-luut, ynnä omistajan nimipuustawit. Semmoinen murhaawainen konna soitto-niekkana! — ei woi oudompaa ajatella.

„Hywä on olla nauramatta", puhui minulle hiljaa Tommi Packer, „mutta on se naurun asia joutua senlaisen weitikan wangiksi".

Roswo-kapteini sytytti uuden sikarin.

„Marß!" hän huusi, sähisten niinkuin sylkäisewä kissa ja wiwahuttaen miekkaansa, yhtä juhlallisesti kuin suotta-kenraali, joka teaterissa komentaa olemattoman armeijan.

Lähdimme kaikki liikkeelle, tietämättä mihinkä, aawistamattomia kärsimyksiä kohden. Maa, joka edessämme näkyi, oli lolsja ja aukea, ilman aidoitta ja asunnoitta. Tuolla täällä näkyi karjaa ja muutamat harwinaiset Intianit. Kaukana edessämme nousi wuorinen ja metsäinen näkö-ala. Yllämme paistoi auringon armoton hohde taiwaan kannella, jonka sininen kirkkaus oli liian heleä, että silmä olisi sitä kestänyt. Takanamme oli tywen humisewa waltameri ja tuo rakas kotoinen saari, minkä waimot ja lapset oliwat kadottaneet; se kohosi merestä niinkuin pieni wihanta kukkas-pöytä. Puolen tuntia käweltyämme, astuttiin alas aukeille maille, ja Hopea-aitan saari katosi wiimeinkin näköalasta.

Meidän marssi-järjestyksestä, joka melkein muuttamatta noudatettiin kolme seuraawaakin päiwää, tahdon tässä paikassa antaa selityksen, ennenkuin muut asiat antawat mulle muuta tekemistä.

Minä itse ja se merimies, jonka olen maininnut nimellä Short, marssimme etu-päässä. Meidän jälkeemme seurasi Miß Maryon ja herra ja rouwa Macey. Heitä seurasi kaksi sotamiestä minun towereitani; sitten herra ja rouwa Pordage, sekä rouwa Belltott, kahden muun waimon kanssa heitä holhomassa. Hra Fisher, laiwa-poika ja kolme muuta Kristofer Kolumbus'en miehiä, ynnä kaikki muut waimot ja lapset seurasiwat näiden perästä, ja wiimeksi tuli Tommi Packer, pitäen huolta kersantti Drooce'sta. Niin kauan kuin astuimme kyllä ripeästi, antoiwat roswot meidän rauhassa olla; mutta jos joku witkasteleminen tapahtui — ja Jumala sen tietää että wastus oli käydä tässä helteessä — niin nuot raakalaiset miekkain kärjillä koskiwat wäsywiä. Nuoremmat lapsista wäsyiwät, kuten oli odotettawaakin, hywin pian. Short ja minä otimme kumpaisenkin selällemme — ja tätä esimerkkiä seurasiwat kohta muut miehet. Kaksi rouwa Maceyn kolmesta lapsesta tuli meidän osallemme. Wanhin taas matkusti isänsä selässä. Short kantoi leweillä hartioillaan i'ässä seuraawaisen, joka oli tyttö. Woin wielä nähdä hänen, ikäänkuin se olisi tapahtunut eilen, kuinka hän, hiki juoksewa lihawasta naamastaan, käydä pyörittele eteenpäin aiwan niin kuin hän olisi astunut laiwan kannella. „Toiwon, että otat minun miehteksesi, kun kaswat suureksi", sanoi hän leikillisellä tawallansa tytölle selässään. Pikku tyttö raukka laski wäsynyttä päätään hänen olkapäällensä ja lupasi aiwan wakaisesti.

Huokeampi kuorma tuli minun osalleni. Minun kannettawana oli tuo jo ennen mainittu pikku poika, joka oli kuuro ja mykkä synnystänsä. Äitinsä ääni wapisi surullisesti, kun hän kiitti minua siitä, että kannoin pikku lastansa. Hellästi järjesti hän lapsen pientä pukua, kun hän käwi jälkeeni. „Hän on hywin pieni i'ästään", sanoi rouwa raukka, koettaen kowasti

puhua wakawalla äänellä. „Hän ei te'e teille suurta waiwaa, Dawis — hän on aina ollut hywin kärsiwällinen lapsi". Pojan pienet hentoiset käsiwarret puristuiwat kaulani ympäri. Minä en saanut esiin sitä ystäwällistä wastausta, joka oli mulla walmisna. Astuin eteenpäin äänetönnä ja pelkäänkin että näytin jokseenkin nurjalta. Lapsi raukka humisi hiljaa itsekseen, kuten kuuromykkäin tapa on, kunnes hän humisi itseänsä uneen. Usein, usein sen jälkeen olen unissani tuntenut nuot hentoiset kädet kaulani ympärillä ja kuullut korwissani tuota hiljaa hyrylewää ääntä, wiihtyen yhä hiljemmäksi, kunnes ei muuta tuntunut kuin pienen rintansa säännöllistä ylenemistä ja alenemista, joka tiesi että pieni towerini oli unen helmassa unohtanut kaikki surut ja tuskat.

Me marssimme arwatakseni seitsemän peninkulmaa tänä päiwänä. Tämä on kyllä lyhyt matka pituudesta arwaten, mutta kowin pitkä, jos hellettä lukuun otetaan. Pysähdys-paikkamme oli erään wirran rannalla. Wirran poikki uiskenteli muutamia willisikoja, kun me paikalle tulimme. Takanamme oli sama metsien ja wuorten näköala, jota jo olen maininnut. Meidän yli ympärin taas oli aiwan kukkainen erämaa. Pensaat, maa ja puut, kaikki loisti ilta-auringon walossa somilla wärillä. Lapset, kun niitä laskimme alas, tuliwat melkein kokonaan kukkien peitteesen. Me istuimme kukilla, söimme kukilla ja nukuimme yöllä kukilla semmoisilla, joita yksi kourallinen olisi Englannissa maksanut hywinkin suuren kultarahan. Se oli näkö mahdoton kuwaella, nähdä Neekerien, merироswojen ja muiden raakalaisten, likaisina ja hirwittäwinä, laskeutuwan lewolle tälle somalle luonnolliselle matolle ja nukkuwan kukkawuoteellaan.

(Jatketaan).

Laillisia Ilmoituksia.

Hänen Keis. Majesteettinsa on awonaisella kirjeellä 31 p:ltä wiimekulunutta heinäkuuta armossa nimittänyt ja määrännyt prokuraatorin keis. Senaatissa Suomea warten Karl Edward Gadd'in olemaan presidenttinä keis. Wiipurin howioikeudessa.

Samana päiwänä on **H. M. Keisari** awonaisella kirjalla armossa nimittänyt ja määrännyt jäsenen keis. Senaatin Suomea warten laki-osastossa, senaatoria Eugen von Knorring olemaan prokuraatorina keis. Senaatissa.

Hiippakuntain sanomia.

Kuopion hiippak. Elok. 12 p:nä: Kappalaisen waali Iisalmessa tapahtuu 20 p. syysk. — Määrättiin: maist. A. E. Snellman lehtorin siaiseksi latinan kielessä Oulun ali-opistossa; yli-oppilas A. Wacklin toimittamaan opettajan wirkaa Kajanin ala-alkeiskoulussa; maankonttoristi F. Odenwall ja yli-oppilas A. Wallin opettajan apulaisiksi Oulun ala-alkeiskoulussa. — Kappalaisen waalissa Kemissä owat enimmät huudot tulleet warakirkkoh. A. J. Grottelinille.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 19 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{3}{16}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{1}{8}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 275 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 274 äyriä. — Pariisi, 389 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $37\frac{3}{8}$ Pariisi 392, Hampuri $33\frac{5}{16}$, Tukholma 278, Amsterdam 183 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 19 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{3}{16}$, $37\frac{3}{8}$ — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 389, 392. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33\frac{1}{8}$, $33\frac{5}{16}$. — Tukholma, 3 kuuk. antop.-weks. 274, 278.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	87 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.

Yksityisten Ilmoituksia.

Ilmoitus.

Tulewan Syyskuun alusta annetaan Helsingistä wiikko-lehti, täyden arkin kokoisena, nimeltä

Päiwätär.

Sen tarkoitus on tuoda esiin warsinkin mitä maawiljelykseen, kauppaan ja teollisuuteen tulee. Se tulee myöskin ottamaan tarkasteltawiksi muiden, etenki maamme Ruotsinkielisten, sanomalehtien ajatuksia ja mietteitä Suomen kansan tärkeimmissä asioissa, sekä sisältämään otteita waltiopäiwän keskustelemisista, kauno-kirjallisia tuotteita, uutisia ulkomailta ja Suomesta, kursi-waiheita, tori-hintoja, wirallisia ja muita ilmoituksia.

Lehti jaetaan Helsingissä joka lauwantaina kello 12 Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa. Hinta wuoden loppuun on: Helsingissä yksi markka wiisikymmentä penniä; postikonttoreissa kaksi markkaa, ollen sekä posti-makot että postimestarein rahat siihen luetut.

Yksityisiä ilmoituksia wastaan otetaan Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa wiidestä pennistä pieneltä riwiltä.

Kaupaksi.

Hypoteekki-yhdistyksen welkaseteliä kaiken arwoisia.

Johannes Schramm'in luona.

Kaupaksi.

Skottlantilaista silliä.
Risu- (wehnä-) jauhoja monesta numerosta.
Wehnänlistimet, hywiä elikon ruuaksi.
Ruisjauhoja, lestyjä.
Samanlaisia, krouwia.
Ohria, hywiä ja itäwiä.
Portlandin kiwikittiä (sementtiä).
Kiwihiilen-terwaa.
Staffordin rautapelliä kattamiseksi.

Johannes Schramm'in luona.

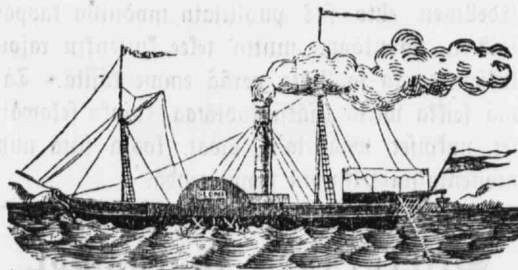
Kaupaksi.

Walmiiksi wärjättyä ja kerittyä sekä tekarteerattua sarkaa allekirjoittaneen luona, wastapäätä rautatien-huonetta Helsingissä

B. A. Ölander,
wärjäri.

Wuokrata pyydetään:

Yksi siisti kamari huone-kalujen ja wuode-waatteiden kanssa Syyskuun 13:nestä päiwästä waltiopäiwäin aiaksi eräälle talonpoikaiselle Edusmiehelle. Passaus myöskin tahdotaan itse talossa. Tarjous tehdään suljetussa kirjeessä Hels. Uutisten toimitukselle Sederholmin kirjakauppaan.

Höyrylaiwa **„Alexander"**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Syysk. 5 p., täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai"**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Elok. 24 p., k:lo 9 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Oulu"**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Tiistaina Elok. 25 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Österbotten"**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Tiistaina Elok. 25 p., k:lo 2 aam., täältä Turkuun, Uuskaupunkiin, Raumalle, Räpsööfen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään maanantaina k:lo 5 jpp.

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Aura"**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Elok. 27 p., k:lo 4 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg"**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Elok. 27 p., k:lo 6 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja lasti-tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiborg"**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö-aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai-aamu k:lo 4.**
Wiipurista Pietariin joka Maanantai-aamu.
Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai-aamu,
Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai-aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Viktoria"**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai-aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko-aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrywene **„Borgå"**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo $3\frac{1}{2}$ jpp.

Höyrywene **„Sibbo"**, päällikkönä kapteini J. A. Bastman, lähtee kaikki arkio-päiwät Helsingistä k:lo 8 epp. ja Porwoosta k:lo $2\frac{1}{2}$ jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 57—60 k. Lει.
Ohramaltaat 70 k. Lει.
Ohrakryynit 33—35 k. kappa.
Kaurat 3: 50—3: 75 tynnyri.
Kaurakryynit 34—36 k. k:pa.
Perunat 10—12 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 5 k. Lει.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 Lει.
Wasikan-liha 1: 80—2: 30 Lει.
Talia 2: 80—3 r. Lει.
Tuoretta woita 19—23 k. ει.
Ruoka-woi 3: 40—3: 80 Lει.
Maito 7—8 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 7—8 k. korttieri.
Munatiu 28—30 k.
Kananpojat 24—36 k. pari.
Tuoretta siikaa 12 k. ει.
Tuoreet lahnat 7—8 k. ει.
Tuoretta säynäwää 4 k. ει.
Tuoreita ahwenia 8 k. ει.
Tuoreet hauet 8 k. ει.
Tuoreita silakoita 30 k. k:pa.
Suolattua siika 10 k. ει.
Suolattua lohta 18 k. ει.
Suolatut lahnat 5 k. ει.
Suolattuja silakoita 45—50 k. Lει.
Suolattua kilohailea 80 k. Lει.
Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 50 k. syli.
Wiina 95—1 r. kannu.
Heinät 12—16 k. Lει.
Thimothej 18—20 k. Lει.
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 67. Maanantaina 24 p:nä Elokuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Elok. 24 p. k:lo 6 jpp. Urakka-awisioni waiwaishuoneessa waiwaishoitojohtokunnan edessä ruuanpidosta mainitussa huoneessa yhden wuoden aikana lokakuun 1 p:stä.

Keskiwiikkona.

Elok. 26 p. k:lo 11 epp. Kaupungin maantie-rakennukseen osalliset osakkaat kokoontuiwat majistraatin eteen kuunnellaksensa kertomusta chausseatöistä sekä asiasta wielä päättääksensä.

Tuorstaina.

Elok. 27 p. k:lo 10—1 epp. Majoitusmaksujen ylöskanto raatihuoneessa 1, 2 ja 3:sta kaupunginosista.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta.

" k:lo 10 epp. Ehdoista lihan, herneiden, kryynien y. m. hankkimisesta woidaan suostua Weaporin rykmentin hallinto-upsieristossa.

" k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awisionikamarissa talosta N:o 1 Ulrika-kadun warrella.

Helsingistä.

Keisarillinen kuulutus antaa Katarinan ruotsalaisen ewankelisluterolaisen seurakunnan wiikko- ja pyhäkoulun johdattajalle Pietarissa samat oikeudet papillisten ansiowuosien lukemiseen Suomen hiippakunnissa kuin mainittujen koulujen opettajillakin on.

Keisarillinen asetus määrää uuden wirkalaitoksen asettamista kruununmetsien sekä metsäopetuslaitosten hallintoa warten.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Tornion kaupungin porwaristo on edusmiehekseen waltiopäiwille walinnut raatimies Pontus Ludwig Dahlman'in.

Raseporin itäisessä prowastikunnassa owat kirkkoherrat edusmiehekseen waltiopäiwillä walinneet Espoon kirkkoherran, prowessorin tohtori Gabriel Geitlin.

Oulun kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu talollinen Heikki Puntala Limingasta.

Kymin kihlakunnassa walitun nimi on Mannsten eikä Hanstén, kuten hänen nimeä ensin mainittiin.

Ylä-Karjalan prowastikunnan papisto on, niinkuin S:ttarelle kirjoitetaan, ollut Joensuun kaupungissa koolla ja walinnut edusmiehekseensä ensin Tohmajärwen prowastin tohtori E. J. Andelinin, waan kuin hän ei ollut tyytynyt lähtemään, oli sitte walittu Liperin prowasti tohtori A. J. Europæus.

Liperin kihlakunnassa on talonpoikaissäädyn edusmieheksi walittu tilallinen Antti Puhakka Kontiolahdesta.

Raaseporin länsi-kihlakunnassa kuuluu maawiljelijä P. Östring tulleen walituksi talonpoikaissäädyn edusmieheksi.

Wehmaan kihlakunnassa oli 14 p. t. k. yksimielisesti walittu waltiopäiwämieheksi kihlakunnan lautamies Juhana Kaarlonpoika Uuden kirkon pitäjästä.

Karjalan alakihlakunnassa talonpoikaissäädyn puolesta walittu A. Simonen Kihtelyswaarasta on käynyt asianomaisella tuomarilla pyytämässä päästäkseen tästä toimesta, jonkatähden tämän kihlakunnan walitsijamiehet sanotaan tulewan kutsuttawiksi uudestaan kokoon kuulusteltawiksi, hywäksiwätkö Simosen estelmyssyyt ja tekewätkö uuden waalin wai ei. (Str.)

Turun Porwaristo oli elok. 18 p:nä kokoontunut kuulusteltawaksi kauppaneuwos Julinin kuwernörille lähetetystä walituksesta hra Julinin walitsemisesta waltiopäiwämieheksi. Lääkärin-todistuksia tuotiin esiin, jonka tähden porwaristo puolestaan myönsi Julinilla olewan syitä tulla wapautetuksi. Uusi waali luullaan saatawan. Likempi määräys kuuluu kuitenkin olewan kuwernörin wallassa. (Å. U.)

Komitea on wiime-wiikolla kokoontunut Haminaan kadetti-koulun uudesta järjestämistä warten. Tähän komiteaan kuuluu muiden seassa prowessorit Clewe ja Akiander. (H. D.)

Kämnärinoikeuden toisen osaston esimiehen waali tapahtui wiime perjantaina. Siinä sai howioikeuden notarius F. Utter enimmät huudot.

Talonpoikaissäädyn sihtieriksi tulewilla waltiopäiwillä on meille tulleiden tietojen mukaan määrätty maasihtieri Waasassa J. Ekström.

Uutta kirjakaupassa. Sill'aikaa kuin muut tawalliset oppi-aineet owat saaneet jokseenkin kelwollisia oppi-kirjoja suomenkielellä, on, kumma kyllä, yleinen historia jäänyt warsin huonolle kannalle. Tämä on sitä kummallisempi, koska tämä tiede juuri kaikkien paraiten sopii huwittawaiseksi lukemiseksi suuremmallekkin yleisölle, ja historialliset kirjat siis woisiwat toiwoa hywää menekkiä. Yhtä-hywin on ainoastaan Bredowin lyhyitä oppikirjoja pari kertaa suomennettu, ja lisäksi owat Lillja ja kumpp. tuolloin tällöin antaneet arkintapaisia juttuja, jotka eiwät ole minkään arwosia*). Sitä wastoin kirkkohistorioita on tullut werrattain paljo ja jokseenkin awarassa mitassa. Näyttääpä melkein siltä, niinkuin Suomalainen yleisö ei wielä olisi oikein miehistynyt nautitsemaan sitä wäkewää ruokaa, minkä puhdas historia tarjoo, waan tarwitsisi sen sekoitetuksi hengellisellä rieskalla parempaa sulattamista warten. Senpä myöskin todistaa eräs teos, joka äskettäin on Turussa ilmestynyt J. F. Granlundin kustannuksella, nimeltä: **Yhteinen Maailman Historia,** Raamatun hengen mukaan kerrottu, perheitä ja kouluja warten. Käännös kuudennesta saksalaisesta painoksesta". (230 siw. suurta 16 taitteista. Hinta kansissa 2 markkaa). — Että kertomus-tapa on raamatun hengen mukaan, näkyy jo siitä, kun Juutalaisten historia on saanut werrattain awaran tilan. Muutoin katsanto-tapa ei kuitenkaan aiwan paljon eriä siitä, mitä historian oma henki waatii ja käskee. Kun kirjan tekijä peri-ajatuksenaan lausuu: „Kristus on koko historian sydän", ja Hegel taas historian filosofiassa puhuu Kristuksesta: „Tähän ja tästä historia kulkee", — niin näkyypä selwästi, että molemmilla katsantotawoilla on paljon yhteistä. Mutta puheenalaisessa kirjassa on joskus lauseita, joista emme woi arwata, minkä hengen mukaan owat sepitetyt. Niinpä esim., kun mainitaan, että kolmenkymmenen-wuotisen sodan aikana oli muuallakin maailmassa paljon lewottomuuksia, arwellaan: „Jos saattaisimme katsella näkymättömään maailmaan ja nähdä, mitkä woimat kansojen kohtaloita kuljettawat, niin kaiketikkin paremmin ymmärtäisimme, minkä tähden eri paikoin yhtäläisiä lewottomuuksia (sic!) ihmiskuntaa häiritsee". Mikä menninkäis- usko lienee kirjantekijää sillä hetkellä riiwannut, on meidän waikea arwata. Että kirjantekijä muutoin antaa profeetallisille ennustuksille suuren arwon yleisenkin historian tapauksissa, tahdomme ainoastaan muistuttaa; Nebukadnezarin unen-näkö on hänestä koko historian johde.

Kirjan kieli on ylipäänsä hywää ja puhdasta, waikka wirheitäkin tawataan, esim. tuossa yllämainitussa lauseessa „yhtäläisiä lewottomuuksia" (lue: yhtäläiset lewottomuudet). Historiallisten nimien kirjoitus-tapa on kuitenkin kowin epäwakainen ja waihettelewainen. Kirjoitetaan oikein: Kyro, Makedonia, mutta wäärin: Fenisia (lue: Foinikia), Kresus (lue: Kroiso), Cyaksares (lue: Kyaksares), Makkaperiläiset (lue: Makkabealaiset) j. n. e. Milloin taiwutetaan: Augustuksen, milloin: Augustus'en, milloin: Auguston. Tämmöinen sekasotku olisi ollut hywin wähällä waiwalla autettu.

Että tämä teos nykyisessä suuressa puutteessa tekee warsin suuren hyödyn, on wakuutuksemme. Koulukirjain puutetta se ei kuitenkaan ole poistanut. Ja myöskin laweampaa kertoma-tapaista historiaa alkaisi jo yleisömme kaikin mokomin kaiwata.

Finlands Allmänna Tidningar on wiime perjantai-numeroonsa ruotsintanut kappaleen kirjoituksestamme Lbl:n ja Obl:n wälisestä riidasta. Paitsi sitä että koko käännös yleensä on jokseenkin huonosti tehty, owat sanamme kahdessa paikassa aiwan wäärin käännetyt. Obl. on jo muistutta-

*) Kolme wuosikymmentä takaperin aljettiin Beckerin suurta historiaa mukailemalla suomentaa, mutta pysähdyttiin ensimäiseen osaan. Tämän kirjan nimi on: „Yhteinen maailman historia. Päälleluotettawimpain historiankirjoittajain käsialoista ko'onnut ja Suomeksi kääntänyt Johan Ahlholm. Oulussa 1830". Suomentaja on nykyään kappalaisena Lappajärwellä, ja sama, joka Saarisena hiljan suomensi Leon kirkkohistorian.

nut, että F. A. T:n toimitus on kokonaan ruotsalainen. Me woimme siihen lisätä, että sen suomalainen kääntäjäkään ei osaa suomea. Pyydämme että tämä suomentaja ottaisi awuksensa jonkun suomea osaawan ja oikaisisi tehdyt wirheensä. Tämä F. A. T:n suomalaiselle kääntäjälle.

Itse lehden toimitukselle on meillä myös pari sanaa sanottawaa. F. A. T. on muutamia kertoja tehnyt palstoihinsa otteita meidän kirjoituksistamme. Siinä se on warsin täydessä oikeudessaan ja tekeekin meille sillä hywän palweluksen, kun luonnollisesti tahdomme sen mitä kirjoitamme niin tunnetuksi kuin mahdollista. Mutta tämä kunnia on meille tapahtunut ainoastaan silloin, kuin mainittu lehti meidän sanoista on woinut saada jotakin tukea omille mielipiteillensä. Tästä emme suinkaan huolisi mitään muistutusta tehdä, ellei sattuisi niin, että juuri F. A. T. olisi morkannut muita ruotsalaisia wirkaweljiään siitä, että ne muka ottawat palstoihinsa suomenkielisistä lehdistä ainoastaan semmoista, joka soweltuu heidän omiin mielipiteisiin. Tämmöinen syytös ruotsinkielisiä lehtiä wastaan tulee enimmiten koskemaan juuri F. A. T:iä. Me olemme ainakin pari kertaa suorastaan F. A. T:ltä pyytänyt muutamia selityksiä. Tähän ei ole lehti katsonut soweliaaksi mitään wastata. Se on ainoastaan ahdingon päiwinä kuin F. A. T. osoittaa tuota erinomaista ystäwyyttään suomalaisille sanomalehdille. — Tämmöiset kujeilemiset näyttää muutoin olewan eroittamattomasti liitetyt wirallisen lehden koko käytökseen.

Yhteis-waunuin kulkua Hämeenlinnan ja Tampereen wälillä mainitaan oltawan toimessa asettaa tulewan wuoden alusta, kuten jo Hämäläisen mukaan lyhyesti olemme maininneet. Nämä waunut, joissa olisi siaa kuudelle hengelle (paitsi ajajaa, ja ajajan wieressä yhtä halwempihintaista siaa), kulkisiwat kolmen hewosen wedettäwinä kahdeksassa tunnissa koko wälin, joka on 8 peninkulmaa. Toiwomme, että tämän yksityisen toimen kautta joku helpoitus syntyy niiden seutujen hollin-tekijöille, jotka siitä aiasta, kuin rautatie walmiiksi tuli, owat olleet paljon rasitetut.

Pietarista meille kirjoitetaan että tänä kesänä Pyhän Maarian suomalaisessa seurakunnassa on tapahtunut kunnianosoituksia seurakunnan kirkkoherralle, Sirénille, ja „kirkon wanhimmalle eli kirkon miehelle“ Mathias Lang'ille. Näille seurakunnan johdattajille, joista edellinen 25 wuotta oli ollut tämän seurakunnan palweluksessa, toimitettiin wapaehtoisilla lahjoilla kunnianpalkintoja, edelliselle hopeainen kukkas-astia ja jälkimäiselle hopea-malja. — Lähettäjämme walittaa, ettei Mehiläistä tältä wuodelta wielä ole tullut muuta kuin 4 numeroa. „Lukishan tuota mielellään, kun on siihen kerran tottunut“. Lähettäjä myös mainitsee, ettei Helsingin Uutisten numero 32 ole tullut ensinkään.

Senaattori Snellman palasi wiime perjantai-iltana Pietarista. Tästä matkustuksesta toiwotaan paljon hywää maamme raha-asiain järjestämiselle.

Pienempi tulipalo tapahtui wiime tuorstaina k:lo 5 jpp. Katajanokan äärimmässä päässä paloi eräs waja öljyte'ettämistä warten. Tuli saatiin pian sammumaan. Waja oli Wenäläisen meri-wäestölaitoksen oma.

Ulkomaalta.

Puolalainen kysymys rupee wähitellen siirtymään ihmisten mielistä muiden asiain edestä. Rauhan toiweet näyttäwät taas woittawan yhä suuremman alan. Wälittäjäwaltain kirjoituksista Wenäjälle ei wielä tiedetä sen enempää. — Wilkkaana keskusteluaineena ulkomaan sanomissa on tähän aikaan tuo Itäwallan kokoon kutsuma ruhtinaskokous Frankfurtissa. Itäwallan ehdotuksesta on sähkösanomain kautta saatu muutamia tietoja, joista wasta saamme antaa selityksen. Preussin kuningas ei ole ainoastaan itse ollut kokoukseen tulematta, waan myös kiertokirjeessä muille ruhtinaille kehoittanut niitä tätä esimerkkiä seuraamaan. Lähetyskunta on päätetty lähettää Frankfurtista Preussin kuninkaalle häntä wieläkin kokoukseen kutsumaan.

Tarpeellisia muutoksia perustusla'eissamme.

Werrattain helppo asia on saada kaikenlaisia muutoksia paperin päälle kansain la'eissa ja hallitusmuodoissa, mutta waikea, ja hywinkin waikea on saada nämät muutokset toteutumaan kansan elämässä ja pysywäisiksi. Historia todistaa sen jokaisella lehdellänsä. Eikö tosin ole ihmeteltäwä, että kun jo puolen wuosisataa Europassa on löytynyt läämältä noita waltiowiisaita, joiden pöytälaatikot owat täynnä ehdotuksia ihmissukukunnan autuuttamiseksi, tämä edistyminen kuitenkin liikkuu niin hitaasti? Jokainen sanomakirjoittaja, — joista woi sanoa, kuten Herra sanoi Abrahamille: lue tähdet taiwaalla, jos niitä lukea taidat, — tietää ihan selwästi mitä ihmiset onneksensa tarwitsewat, ja miten kaikkea tätä walmistettaisiin; mutta ihmiset riippuwat sitkeästi onnettomuudessansa, eikä anna sanomakirjoittain tehdä heitä onnellisiksi.

Suotakoon anteeksi: ihmiset eiwät estäisi tätä yleistä onnensyntymistä; — hallituksethän ne owat jotka kaikkia turmelewat. Ell'eiwät ne sen tekisi, löytyisi jo hamassa Kiinassa wapaat perustus-lait, edeswastaawat ministerit j. n. e., aiwan kuten Englannissa. Niin sitä wakuuttawat sanomakirjoittajat. Mutta tuo tyly historia, mitä se sanoo? Se sanoo, ett'eiwät missään maailmassa hallitukset ole woineet estää parannuksia, joita kansan totinen yleinen mieli on waatinut; ja että wallattomuuden puolue, puettuna wapauden-ystäwäin lammas-nahkaan on se, joka kaiken wapauden turmelee ja tukehuttaa, se näet, pakoittaa kaikkia ajattelewia ihmisiä kannattamaan wäkewätä hallitusta, ja siitä turwaansa hakemaan, ja silloin taas harwoin kohtuudessa pysytään, sillä kansat syystä pelkääwät paljoa enemmin mullistuksia, kun hirmuhallitustakaan. Tarwitsemmeko hakea todistuksia tähän ulkopuolelta omaa historiaamme? Kaarlo XII oli täydellinen itsewaltias; hänen kuoltua saatiin säännöllinen wapaus; mutta tätä ei ymmärretty säännöllisesti nauttia. Wähitellen laajennettiin tätä wapautta, kunnes wiimein säädyt oliwat yhtä itsewaltaiset kuin ikään Kaarlo XII, mutta sitä kunniata ja loistoa wailla jota hän, waikkapa uhraten kansan wiimeisen weripisaran, oli lewittänyt itsensä ja kansansa ylitse. Mutta kansat kärsiwät tätä paljoa mieluisemmin kuin sellaista häpeällistä „wapautta“, kuin sen aikaiset säädyt antoiwat Ruotsin nauttia. Niin kutsutussa „hattupuolueessa“ woiwat monet tämänkin ajan wiisaat ja wapauden ystäwät tarkastaa itsensä ikäänkuin peilissä. Suuret sanat ja awarat tuumat, eikä niihin wastaawia toimia, oli tämän puolueen pää-omaisuuksia. Nähden tämän ajan toimia monessa kohden täytyy kyllä wiisaan Salomonin kanssa huutaa: ei mitään uutta tapahdu auringon alla.

Miten Kustaa III niin keweästi onnistui kumota tätä wapauden nimen alla riehuwaa wallattomuutta? Siten, että yleinen mieli (waan ei sanomalehdet) jo aikaa oli kääntynyt pois näistä maata turmelewaisista puolueista. Kansa kernaasti antoi tukensa jokaiselle, joka otti wapauttaaksensa heitä „wapaudesta“. Kustaa III:nen yritykset olisiwat yhtä wähän luonnistuneet kuin hänen isänsäkään, ell'eiwät „wapauden“ harjoittajat olisi tarpeeksi kyllistyttäneet. Walitettawasti silloin, kuten ainakin, yksi liiallisuus tuotti toista. Kansa etsi ainoastaan „wakuutta“ päästäksensä näiden säätyjen hallituksesta, jotka myiwät itsensä enimmän tarjoawalle ulkomaan wallalle, eikä muistanut karttaa sitä waaraa, joka syntyy liiallisesta kuninkaallisesta yksiwaltaisuudesta. Mutta itse asiassa kuningas ei anastanut tätä waltaa, waan wallattomuuden puolue pakoitti kohtuuden harrastajia antamaan sitä kuninkaalle. Näin owat syntyneet ne perustusla'it, jotka tänä hetkenä owat meidän, ja jotka owat tukemme, jos kohta eiwät tydytä kaikkia tarpeitamme.

Sen wuosisadan kuluessa, jona nämät lakimme owat unessa, pian unohduksessakin lewänneet, owat monet Europan kansat yhä taistelleet waltiollisen wapauden anastamisessa, mutta useammat hywin wähän onnistuneet. Ranska on sillä aikaa kaksi kertaa ollut tasawaltana, kerran perustuslaillisena kuningaskuntana, kaksi kertaa keisarikuntana, mainitsematta kaikkia wähempiä muutoksia hallitusmuodossa, ja nauttii nyt tuskin sen werran sisällistä wapautta kuin meidän maa. Kenenkä on syy, että yksinäinen maapakolainen, kuten nykyinen Ranskan keisari oli, on woinut polkea kansallisen wapauden niin tuiki? Aiwan epäilemättä taas rajattoman wapauden, se on, wallattomuuden puolueet. Sillä kun nämät uhkasiwat mullistaa koko waltiollisen yhdys-laitoksen juurta jaksain, niin luuliwat järjelliset löytäwänsä pelastusta ainoastaan wäkewässä yksinhallituksessa. Suurinta waaraa täytyy aina ensiksi wastustella, ja wapauden suurin waara syntyy aina noista, niin sanoaksemme, wapauden äpärälapsista, jotka wapauden ystäwinä olewinaan, wallattomuudellansa tukehuttaa sen. Nyt on järjellisten taas toimittaminen järjellinen wapaus, jota tosin ei Napoleon woi estää, ell'ei hän uudesta saa awuksensa näitä mainituita wallattomuuden nostajia. Jos kääntyisimme katselemaan Saksan-maan oloja sitte w. **1848**, näkisimme samat tapaukset, melkein samassa muodossa. Niistä siis ei sen enempää. Sitä opetusta älkäämme kuitenkaan jättäkö unohdukseen, jonka meille tätä nykyä antaa Preussin waltakunta. Siellä on tosin paperilla kaikki ne la'it, joita wapaimmat kansat nauttiwat, mutta harwa kansa Europassa woisi kärsiä sitä hallitusmenoa, jota siellä itse asiassa käytetään.

Wapaus on meilläkin wihdoin syntynyt, mutta se on ainoastaan syntynyt, ja ei yhdellekään kansalle kypset hedelmät tuleennu niin aiwan kaiketta huoletta. Hartain toiwomme on, että Suomen kansa ymmärtäisi tätä hentoa taimea niin hoitaa, että se wartuisi. Waltiopäiwäkutsumus on Suomen kansan täys'ikäisyyden

waltuus. Mutta täys'ikäisyyden ensimmäinen nauttiminen on kansoille, kuten yksityisillekin waarallinen ja waikea. Silloin tapahtuneista erehdyksistä saadaan kauan kärsiä.

Ei löydy tässä maassa sanottawasti erimieliä wapauden mitasta ja määrästä, mutta sitä enemmin niistä keinoista joilla se on hankittawa. Perustuslakiemme muuttaminen aina Englantilaiseen itsehallitukseen saakka, ei suinkaan ole kellekkään wastamielinen. Mutta onko meidän olot jo siksi tuleentuneet, että käy kaikkia näitä jyrkästi waatia. Hywiä neuwoja meiltä ei suinkaan puutu. Itse Englantilainen sanoma Morning Post ottaa hywäntahtoisesti neuwoaksensa meitä. Sen mukaan pitäisi meidän käyttää sitä ahdinkoa, jossa Wenäjä nyt on, anastaaksemme kaikkia kansallisia ja waltiollisia wapauksia, ell'emme muka mieluimmin tahkoisi antautua liittoon Ruotsin kanssa. Tämä neuwo ei ole kuin pieni yritys sytyttää naapurin taloa palamaan uudesta nurkasta. Ei se maksa Englannille mitään. Jos se onnistuu, mehän kulungit kustannamme; jos ei, niin eihän se ole Englannille maksanut kun palston pränttiä*). Samoin Ruotsalaisetkin, joiden puhujat heidän waltiopäiwillä waroittawat toinen toistansa, härsyttämästä Wenäjätä liian rohkeilla puheilla, koska muka olisi mahdollinen, että Wenäjä talwen aikaan ryntäisi heidän päällensä, kun eiwät woi apua odottaa muilta, katsowat sen aiwan luonnolliseksi saattaa, miten mahdollista, wihaa meidän ja Wenäläisten wälille. Eiwäthän siitä missään tapauksessa Ruotsalaiset tule kärsimään; mutta hyötyä siitä woi heille syntyä.

*) Suotawa olisi että jokainen Suomalainen lukisi ja tarkastaisi tämän **Morning Post**'in kirjoituksen. Olemme harwoin lukeneet mitään, joka niin selwästi osoittaa, kuinka kansat tahtowat käyttää toisiansa ainoastaan wälikappaleina omain etuinsa ajamiseksi. Mainitussa kirjoituksessa koetetaan ensin kaikella huolella saattaa wihaa ja epäilystä meidän ja Wenäjän wälille, puhutaan kuinka me ikäwöitsemisellä muistamme entistä yhteyttämme Ruotsin kanssa, ja luomme toiwowaisia silmäyksiä toiselle puolelle Pohjan lahtea; kuinka emme ikinään antaisi miehiä ja waroja sotaan Ruotsia wastaan, j. n. e. Kaikki, mitä Suuriruhtinaamme on meille suonut, on muka ainoastaan pelosta lähtenyttä, ja waltiopäiwämiestemme, jos ymmärtäwät arwata tilansa, pitää oietis pakoittaa Wenäjätä antamaan meille waltiollista ja hallinnollista itsenäisyyttä. **M. P.** lopettaa näin: „Yllämainitusta päätämme, että Suomessa hartaasti halutaan täydellistä eroa semmoisesta waltakunnasta, joka ei ole sille miksikään hyödyksi, waan päin wastoin ainoastaan köyhdyttää ja polkee sitä. Ei ole epäiltäwäkään, että Suomi, jäsenenä Skandinawilaisessa walta-liitossa, saisi tilansa kaikin puolin parannetuksi; Suomalaisten wallassa on, aikanaan päättää, tahtowatko uskaltaa, tappion uhalla, ruweta liittoon Ruotsin kanssa, waiko tytyä niihin etuihin, joita woiwat pakolla saada Wenäjältä. Mutta pidämme welwollisuutena waroittaa heitä odottamasta mitään takausta Europalta niille myönnytyksille, joita Wenäjä woisi luwata. Tulleeko tämä seikka waikuttamaan mitään sen aseman määräämiseen, jonka Suomi on pitäwä Wenäjätä kohtaan, emme woi arwata; mutta hywä on Suomalaisten tietää, että, niin kauwan kun tsaarin wallan alla pysywät, itse katsokaat miten paraiten woiwat säilyttää, mitä hän pakosta heille on suonut". Selwemmin eiwät Uutisetkaan woisi asiata esitellä. **M. P:**'n mukaan on siis meillä seuraawat ehdot: 1:o ruweta julkiseen kapinaan ja nauttimaan onnea Ruotsin yhteydessä, mutta uhalla ett'ei yritys menestykkään: 2:o käyttää Wenäjän ahdinkoa saawuttaaksemme kaikenlaisia etuja, mutta myös sitte, omin neuwoin, säilyttää niitä, kun Wenäjä on ahdingosta päässyt. Me kysymme: löytyykö yksikään Suomalainen niin mieletön, ett'ei huomaa näiden neuwojen arwoa. Ja yhä waan owat kuitenkin meidän Ruotsalaiset sanomat tietämättöminä, että meidän uskollisuutta Europassa epäillään. Suotawa olisi, että kertoisiwat tämän **M. P:**'n kirjoituksen kokonaan.

Tänkaltaiset hywät neuwot owat walitettawasti sinne tänne maahamme takeltuneet. Me toiwomme kuitenkin, että Suomen kansa tahtoo warowaisuudella ja kohtuudella menetellä sen kanssa ja sitä käyttää, jota sillä on. Suomalainen on muutenkin tottunut näkemään, kun päiwänhelteessä wiljansa kauniimmasti kaswaa, silloin juuri hallan olewan likimpänä. Ei ihmettä siis jos hän juuri silloin enemmiten pelkää, kun kaikki näyttää hänelle parasta lupaawan.

Meidän neuwomme wapauden hankkimisessa on aiwan toisenlainen kuin Morning Post'in ja kumppanien. Jos woisimmekin uskoa, että joku Wenäjän ahdinko pakottaisi sitä meille suomaan sellaisia wapauksia, joihin ei se muutoin suostuisi, niin olemme muiden kansain esimerkistä oppineet, kuinka kauwan ahdingon aikana annetut lupaukset kestäwät, nimittäin sen werran kun ahdinkokin. Wuosina 1848 ja 49 satoi Europassa perustuslakia, kuten wettä Suomessa wiime kesänä, mutta niistä ei ole enään jälillä tuskin mitään. Suomalaisten pitäisi mielestämme nyt osoittaman Wenäjälle, ett'emme ole luotettawia ainoastaan silloin, kun emme woi mitään tehdä, waan että me puolestamme aina täytämme welwollisuuksiamme, silloinkin kun woisimme haittaa tehdä, ja että Wenäjä on meissä löytäwä sen werran uskollisemman liittolaisen, kun kansallinen ja waltiollinen wapautemme saa häiritsemättä edistyä. Uskomme että Wenäjä tätä nykyä on hywinkin otollinen tälle opetukselle. Sillä heillä on weres (jokaisessa merkityksessä) esimerkki Puolassa, kuinka wähän menestyy kansallisuuden sortaminen. Tältä kannalta luulemme woiwamme anastaa pysywäisempää wapautta, kuin mitä Ulkomaalaiset ja heidän neuwonsa woiwat synnyttää. Sille kannalle siis toiwomme että säädytkin rakentawat waatimuksiansa. (Jatket.)

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 66 n:roon.)

Hewos-aasilta riisuttiin nyt heidän kuormansa ja he saiwat mielin määrin paalitella kukkaisissa. Soma teltta asetettiin meriroswokapteinille. Tämän owelle laski hän itsensä selälleen aiwan ikäänkuin herwottomuuden tilassa, kukkakiehkura rinnalla ja kitarri polwillaan. Hän alkoi nyt kitarrin kieliä winguttaa ja kimakalla äänellä laulaa outokielisiä lauluja, koko ajan pitäen lystin-pöyhkeästi nenänsä pystössä. Minun oli kowa wastus hillitä Shortia ja merimiehiä, sillä nämät olisiwat warmaankin panneet henkemme suurimpaan waaraan, purskahtamalla täyteen nauruun.

Tänä iltana oli meillä huono illallinen. Saaresta otetut ruokawarat pitiwät roswot omaksi tarpeeksensa. Me taas saimme Intianien ja Sambolaisten kanssa nauttia tämän maan nälkärawintoa. Tämä oli jonkunmoinen musta papuruoka ja litteät kakot intianilaisista ohrista, jotka kakot maan kielelle kutsuttiin: Tortillas. Tämä ruoka oli hywin ma'uton ja päälliseksi oli se tapa, jolla Intianit niitä walmistiwat, aiwan inhottawa. Mutta tässä oli kaikki walitus turha, sillä me woimme sen nähdä, ett'ei muita ruokawaroja ollut tuotuina wangeille. Kuulin jonkunmoisen murinan miesten joukossa sekä pienen riitaisuuden lapsissa, jota äidit kuitenkin pian wiihdyttiwät. Minulle oli ruuan laatu juuri yhden tekewä, sillä juuri ennenkuin ruoka meille tuotiin, huomasin yhden seikan, joka weti koko tarkastukseni puoleensa. Yksi hewoisaaseista riisuttiin kuormasta juuri meidän likellä ja minä huomasin kuormassa joukon uusia kirweitä, epäilemättä otetut jostakin laiwasta. Kun olin aiwoani ajatteluttanut hetken aikaa, mihin nuot piti käyttää, tulin siihen päätökseen, että niillä raiwottaisiin meille tie, kun tulisimme metsiin. Eipä suinkaan ollut lohduttawaa ajatella tänkaltaista marssia, kun waimot ja lapset jo oliwat ihan wäsyneet yhden päiwän matkustuksesta. Minä tunsin näiden ajatusten kowin rasittawan mieltäni, kun yöllä tuon tuostakin heräsin kukkawuoteellani.

Kukkien paljous teki meille makuu-neuwot hywin helpoiksi. Ensi kerran eläissänsä naiset ja lapset nyt makasiwat taiwas kattona ja maa wuoteena. Me miehet laskeuimme lewolle missä wain sopi, naisten ja lasten ympärillä, ja kaikkien ulommaksi asettuiwat roswojen wartiat. Tässä helteisessä ilma-alassa tarjosi yö hywin suloisen wilwoituksen. Wirran hiljainen solina ja wälistä tuulen henki kukkaisissa oli ainoa, mitä kuulimme. Pimeydessä juohtui mieleeni — ja luultawasti syntyi sama ajatus muissakin — että joukko rohkeita miehiä nyt hywinkin olisi woinut tehdä pakenemisen koetuksen. Me olimme wielä jokseen likellä merirantaa, jotta olisimme sinne hywin osanneet. Mutta yksi este oli, joka tukehdutti kaikki semmoiset ajatukset, ja tämä oli naiset ja lapset. Nämät oliwat ikäänkuin takauksena, joka wakuutti meidän kukistumista wankeuden tai minkä kärsimyksen alle hywänsä. Tämän oli luultawasti meriroswokapteini käsittänyt, kun hän kuljetti meidät wangit kaikki yhdessä.

Meitä herätettiin ylös aamulla kello neljä, jotta pääsisimme matkalle, ennenkuin auringonhelle rupeaisi aiwan paljon rasittamaan. Me käwimme nyt kaalaten tuon wirran poikki. Kaikki saimme käwellä wedessä paitsi lapset, jotka matkustiwat meidän selässä. Yöksi tulimme kolmeen asumattomaan majaan, jotka oliwat rakennetut mudasta ja paaluista. Näissä lepäsimme tän yön. Likellä oli kaiwo, josta weden-tarpeet otettiin.

Kolmantena aamuna rupesimme astumaan wuorta ylöspäin, kantaen muassamme kaiwosta otetun weden. Me miehet saimme parhaimman osan tätä kuormaa. Tämä kantaminen, kokonaan ylösmaata olewa matka ja täytymyksemme auttaa heikompia kumppaniamme teki tän päiwän matkustuksen waikeimmaksi, minkä ikinä muistan tehneeni. Illalla pysähdyimme metsän ranteelle. Tumma ja hirwittäwän kolkka oli nähdä edessämme ja molemmin puolin wahwa seinä puita ilman loppua ja muutosta. Waikka oli yö eikä tuuli ensinkään puhaltanut, kuulimme sywien, kumisewain ikäänkuin waikeroitsewain juminain tuon tuostakin kulkewan näiden metsien sisuksissa. Wälistä heräsiwät ne meistä, jotka nukkuiwat, kaukaisesta jyrinästä, joka tuli erämaiden powesta. Se oli kaatuwien puiden kuoleman-huokauksia. Me sytytimme walkeita pelättääksemme niitä petoja, jotka hiipiwät ympärillä puiden warjossa. Tuo ruskea liehuwa liekki ja paksu kiertäwä sawu waihetellen näytti ja peitti tuon metsäisen näköalan, antaen sille oudon ja kummituksellisen walon. Lapset kauhistuiwat ja meriroswokapteinikin unohti ensikerran winguttaa kitarriansa.

Kun meitä toisena aamuna tarkastettiin, odotin minä nähdä kirweet otettawiksi esiin. Kummakseni niihin ei ollenkaan kajottu. Intianit waan ottiwat esiin suuret weitsensä ja raiwasiwat tien, missä minä en woinut nähdä mitään uran alkua. He alkoiwat raiwota ja hakata pois pensaita ja luonnon kaswattamia wiinikäynnöksiä ja kaswuja, jotka kummallisissa muodoissa kiertyiwät korkeista oksista. Raiwattuansa tien muutamia tusinoita syltä metsän sisälle, palasiwat meille takasin ja paniwat huutaen ja parkuen hewoisaasit marssijärjestykseen. Roswokapteini otti kompassin esiin, asetti sitä järjestykseen, punnitsi sitä wähän aikaa, nosteli wähän hartioitaan ja kiljui sitten „marsh", kuten tawallisesti. Me astuimme nyt sisään metsään, jättäen ta'aksemme wiimeisen pa'on mahdollisuuden ja wiimeisen toiwon päästä takasin siwistyneille seuduille. Tähän saakka olimme kulkeneet arwioni mukaan noin kolmekymmentä peninkulmaa. (Jatket.)

Kirjewaihto.

A. M . . . . lin'ille. Teidän käännöstä Runebergin runoelmasta: sotawanhus, emme woi lehteemme ottaa, semminkin kun se jo ennen löytyy suomennettuna esimerkiksi kirjassa Mansikoita ja Mustikoita I. Käännöksenne tarwitseekin paljon korjausta warsinkin runomitan suhteen.

Adam H—läiselle. Teidän lähettämät tietonne ei sowi painattaa. Ne owat osaksi liian wähäpätöiset ja osaksi liian wanhat.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 22 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 3/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.=weks. 33 1/8 pankko=schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 275 äyriä, ja 3 p. näyttöp.=weks. 274 äyriä. — Pariisi, 389 cent. — **Diskonto=kursia:** Lontoo 37 3/8 Pariisi 392, Hampuri 33 5/16, Tukholma 278, Amsterdam 183 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 22 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä=wekselillä 37 3/16, 37 3/8 — Pariisi, 3 kuuk. antop.=weks. 389, 392. — Hampuri, 3 kuuk. antop.=weks. 33 1/8, 33 5/16. — Tukholma, 3 kuuk. antop.=weks. 274, 278.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4½% waltio=laina . . .	—	360 mkaa.
Hypot.=yhdistyksen 5% welka=setelit	87 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä=Suomen höyrylaiwa=yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. Lℓ.	Tuoretta säynäwää 4 k. ℓℓ.
Ohramaltaat 70 k. Lℓ.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℓℓ.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.	Tuoreet hauet 7 k. ℓℓ.
Kaurat 3: 60—3: 80 tynnyri.	Tuoreita silakoita 28 k. k:pa.
Kaurakryynit 35 k. k:pa.	Suolattua siika 10 k. ℓℓ.
Perunat 10—12 k. kappa.	Suolattua lohta 18 k. ℓℓ.
Tuoretta raawaan=lihaa 90—1 r. 5 k. Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℓℓ.
Tuoretta lampaan=lihaa 1: 30—1: 50 Lℓ.	Suolattuja silakoita 50 k. Lℓ.
Wasikan=liha 2: 2—30 Lℓ.	Suolattua kilohailea 80 k. Lℓ.
Talia 2: 80—3 r. Lℓ.	Terwaa 5 r. tynnyri.
Tuoretta woita 19—23 k. ℓℓ.	Koiwu=halkoja 3: 70—4 r. syli.
Ruoka=woi 3: 20—3: 60 Lℓ.	Mänty=halkoja 2: 60—3 r. syli
Maito 7 k. k:nu.	Kuusi=halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Piimä 6 k. k:nu.	Wiina 95—1 r. kannu.
Taale 6—7 k. korttieri.	Heinät 16—18 k. Lℓ.
Munatiu 30—33 k.	Thimothej 20—22 k. Lℓ.
Kananpojat 30 k. pari.	Oljet 7—8 k. kupo.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓℓ.	
Tuoreet lahnat 7 k. ℓℓ.	

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino=luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 68. **Tuorstaina 27 p:nä Elokuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip. saarnan: kirkh. apul. Witikka; ruotsalaisen: w. kirkh. Tengén. — Suomalaisen ja ruotsalaisen: ilta-saarnan: w. kirkh. Thomander.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Elok. 27 p. k:lo 10 epp. ja 7 jpp. Taulun-näyttelö yliopistossa.
„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa irt. tawarasta.

Huomenna Perjantaina.

Elok. 28 p. k:lo 10 epp. ja 7 jpp. Taulun-näyttelö yliopistossa.
„ k:lo 10—1 epp. Waiwaismaksujen ylöskanto raatihuoneessa 4, 5 ja 6 kaupungin-osasta.
„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakontorissa 350 ruistynnyrin kuljettamisesta meritse Lowiisasta Helsinkiin.

Lauantaina.

Elok. 29 p. k:lo 10—1 epp. Waiwaismaksujen ylöskanto tilattomasta porwaristosta sekä ammattimiehiltä.
„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni lääkintö-ylihallituksen edessä kiwisen ulkohuone-rakennuksen rakentamisesta.

Helsingistä.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Raumalla walittiin elok. 21 p. konsuli S. J. Wesander porwariston edusmieheksi waltiopäiwillä. Hänelle määrättiin 16 markkaa eläkerahaksi päiwältä sekä kahden hewosen kyyti.

Jywäskylän porwaristo on tämän kuun 5 p. walinnut edusmiehekseen porimestari Jaakko Krank'in.

Lappeen kihlakunnassa on talonpoikaissäädyn edusmieheksi walittu herastuomari Antti Haikonen Taipalsaaresta.

Pohjanmaan itäisessä kihlakunnassa on walittu talonmies Paawo Nyrönen Saarijärweltä.

Porwoon hiippakunnassa, jossa walitaan yhteensä 8 kirkkoherraa ja 2 kappalaista papiston edusmiehiksi, on H. T:in mukaan waalit tulleet siihen päätökseen, että kirkkoherroista owat tulleet walituiksi: prowastit M. E. Alopæus, J. M. Hackzell, J. F. Berg, A. F. Borenius, A. Sirén ja prowessori A. F. Granfelt; sekä kappalaisista warakirkkoherrat maist. S. H. Nordström ja F. A. Snellman.

Turun hiippakunnassa tunnetaan seuraawia uusia walia: Turussa pidettiin Elok. 20 p:nä waali Turun tuomioprowastikunnan sekä Mynämäen ja Perniön prowastikuntain puolesta. Tuomioprowastikunta walitsi oman edusmiehensä, mutta Mynämäen ja Perniön prowastikunnat yhtyiwät walitsemaan waan yhteisen edusmiehen. Tuomioprowastikunnan kirkkoherrain huudoista sai tuomioprowasti T. T. Renwall 11 huutoa ja Maarian prowasti lehtori F. W. G. Hjelt 2 huutoa, joten siis tuomioprowasti Renwall tuomioprowastikunnasta tulee waltiopäiwämieheksi. Mynämäen ja Perniön yhdistetyissä prowastikunnissa sai Maskun kirkkoherra E. M. Rosengren ja Kemiön kirkkoherra, lääninprowasti F. G. Hedberg kumpikin 4 huutoa ja Lemun kirkkoherra, lääninprowasti J. Tammelin 2 huutoa. Kun kirkkoherrat Rosengren ja Hedberg saiwat yhtä monta huutoa kumpikin, suostuttiin niin että kirkkoherra Rosengren määrättiin waltiopäiwämieheksi Mynämäen ja Perniön prowastikuntain puolesta. Usiammat kappalaiset suostuiwat walitsemaan kirkkoherrain kanssa yhdessä, ainoastaan neljä kappalaista tahtoiwat walita oman edusmiehensä. Näiden huudoista saiwat Nummen pitäjän kappalainen w. kirkh. G. Dahlberg 3 huutoa ja Ilmajoen kappalainen w. kirkh. K. G. v. Essen 1 huudon. Pitäjän-apulaisilla ei tässä katsottu olewan oikeutta walita waltiopäiwämiestä, waikka Kuopion tuomioprowastikunnassa on walittu pitäjän-apulainenkin waltiopäiwämieheksi. (Tähti.)

Raseporin itäisessä kihlakunnassa on kappalaisten puolesta walittu waltiopäiwämieheksi warakirkkoherrat G. Dahlberg ja E. O. Reuter.

Porin ylä-prowastikunnassa on walittu Loimaan kirkh., prowasti Fr. Hertzberg.

Wehmaan prowastikunnassa on walittu prowessori F. L. Schauman.

Hattulan prowastikunnassa on walittu Messukylän kirkh., prow. Jos. Grönberg kirkkoherrain ja Ilmajoen kappal., w. kirkh. K. G. von Essen kappalaisten puolesta.

Ahwenanmaan prowastikunnassa on walittu Kumlingen prow. B. Sulin kirkkoherrain ja w. kirkh. K. G. von Essen kappalaisten puolesta.

Ylisatakunnan alisessa kihlakunnassa walittiin kirkon kuudennusmies Juhana Brusila Alastaron kappelista waltiopäiwämieheksi.

Hollolan kihlakunnassa walittiin talonpoikaissäädyn edusmieheksi „Putulan kestikiewari Lammin pitäjästä". (Häm.)

Euräpään kihlakunnassa walittiin Matti Markonpoika Leino waltiopäiwämieheksi.

Piikkiön ja Halikon alisessa kihlakunnassa walittiin talonpoikaissäädyn edusmieheksi tilan-omistaja Robert Stenroth Kemiön pitäjästä.

Alakarjalan kihlakunnassa walittu edusmies Antti Simonen kuulun kiwulloisuuden tähden pyytäneen päästä edusmiehen toimesta, jonka tähden uusi waali tullee tapahtumaan. (Tapio).

Kajaanilaiset owat Tapion mukaan lähettäneet lähettilään Kuopioon pyytämään, että Kuopion waltiopäiwämies walwoisi myös heidän asioita waltiopäiwillä. Tähän ei sanota Kuopiolaisten edusmiehen suostuneen.

Keskipohjanmaan ylisessä kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu talollinen J. Slotte Kokkolan pitäjästä.

Ali-satakunnan kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu Juhana Simula Kokemäen pitäjästä.

Wiipurin käsityö-mestarit owat la'illisessa järjestyksessä ilmoittaneet kaupungin hallitukselle tyytymättömyyttä siihen porwariston edusmieswaaliin, kuin täällä tapahtui 5 p. elok. — Heidän sanotaan pyytäwän saada hra pormestari Örniä pois edustusmiehyydestä ja jonkun käsityömestarin hänen sijaansa. (Otawa).

Oulusta kirjoitetaan H. D:iin, että nuot mainiot Oululaisten waatimukset edusmiesten waalissa oliwat majistraatin esimiehen suostumuksesta otetut pöytäkirjaan sitten kuin useimmat läsnäolijat jo oliwat lähteneet pois waalipaikasta. Sekä ennen waalia että sen jälkeen oli porwaristo kieltänyt ruwetaksensa niitä keskustelemaan, kun muka tämmöiset keskustelut kuuluwat erityisiin walitsijain ja walituin wälillä pidettäwiin kokouksiin. Oulun porwaristo ei ole siis näitä waatimuksia keskustellut ja sitä wähemmin niihin yksimielisesti suostunut, kuten ensin kerrottiin.

Kansakoulun opettajain seminariumin awaamisesta kirjoittaa W. K. Tapioon seuraawaista: „Tutkinto käwi seuraawassa järjestyksessä; ensistikin tiistai aamuna 11 p. t. k. koetteli tohtori Hagfors itsekunkin äänen taipumusta laulantoon, nuotti harmoonin jälkeen; sen perästä koeteltiin riittaus-taitoa käsi waralta, sitte asetettiin kaikki istumaan, wiisi aina yhden pöydän ääreen; siinä koeteltiin ensin luwun-laskua, sitte Jumalluus-oppia, ja senperästä sisä-lukua, ja sen selitystä sekä sanoilla kuin myös kirjoittamalla, ja niin oli tutkinto ohitse. — Keskiwiikkona 12 p. tätä kuuta noin kello kuuden aikana julistettiin kuka pääsee kuka ei. En koskaan ole nähnyt semmoista juhlaa, kuin oli 14 päiwänä tässä kuussa, enkä woi milloinkaan unohtaa sitä päiwää, sillä niin kuin tiedämme, oli se ensimäinen juhla sitä laatua koko Suomenmaassa, ja senkin puolesta oli sillä suurempi arwo, että taaskin on niin suuri askel maamme edistyksessä woitu ottaa. Ensistikin Perjantai-aamuna mentiin mies-puolten Seminariolta waimoin puolelle, joka oli kukkaisilla kaunistettu sangen kauniiksi; sinne kokoontui kaikki kaupungin säädyt, niin että koko kartano oli rahwasta aiwan täynnä. Wirren weisattua „Koko mailm' iloit' mahtaa", piti yli-Inspehtori pitkän ja kauniin puheen, sekä kaikille yhteisesti, kuin myös erittäin opettajille ja oppilaisille, jonka päälle weisattiin wärssy: „Suo korkein paimen". Sen jälkeen piti maisteri Wallin myös kauniin puheen kansakoulujen arwosta. Sitten mentiin kirk-

koon jossa weisattiin wirsi, „Mun silmän käten nostan". Jonka perästä tohtori Järwinen saarnasi ja sen päälle weisattiin „Sun haltuus rakas Isäni". Kirkosta tultiin miesten Seminariolle, jossa oli walmistettu juhlallinen puoli päiwäinen kaikille kaupungin herroille, kuin myöskin oppilaisille.

Seminarion huoneet owat erinomaisen kauniit ja pulskat. Tällä wiikolla ei ole wielä aljettu koulua pitää, sillä aika on mennyt waan puuhatessa yhtä ja toista; mutta tulewalla wiikolla se aljetaan. Tällä kertaa en tiedä sanoa mitään koulun menoista, mutta toiste saan ehkä tilaisuuden niistäkin kirjoittaa.

Oppilaisia en muista wielä kaikkia luetella mistä mikin on; mutta enin osa on ruotsalaisia, eli ruotsin kielen taitawia".

Suomalainen siirtolainen Ruotsissa. Götheborgs-Posten nimisessä ruotsalaisessa lehdessä kirjoitetaan seuraawaa:

„Muistettaneen että pari wuoden aikaa eräs maakulkija, syntymältään Suomalainen, nimeltä „Kiwinicki" =(Kiwiniitty=) Stenfeldt on liehunut wälistä Ruotsissa, wälistä Norjassa ja Tanskassa ja muutamain petoksien kautta tullut huonosti tunnetuksi useissa meidän kaupungeissa. Tämä mies, joka pari päiwää sitten on oleskellut Götheborgissa, wangittiin elok. 19 p:nä eräässä rawintolassa sen johdosta, että kruununwouti Ringius Warbergissa oli lähettänyt sähkösanoman, jossa mainittiin Kiwiniityn olewan epäluulon alaisena muutamista Warbergin kaupungissa tehdyistä warkauksista". — Tämä weijari on täällä Suomessa hywin tunnettu petos=retkistänsä ympäri maan. Kun hän tuli täällä liian paljon tunnetuksi lähti hän Ruotsiin ja on nyt liikkunut ympäri koko Skandinawian, olewanansa waltiollisista syistä ajettuna Suomesta.

Elok. 26 p. Kaupunkimme on nyt wähitellen saanut eloisamman muodon. Kaikenmoisia waltiopäiwänhuhuja on tähän aikaan liikkeellä. Se on nyt warma asia, että H. M. Suuriruhtinaamme tulee tänne waltiopäiwiä awaamaan. H. Majesteettinsa sanotaan tulewan tänne syysk. 14 p. ja wiipywän aina 19 p:ään saakka. Sillä aikaa tulee H. M. F. A. T:in mukaan käymään ewerstinna Karamsinin Järwenpää nimisessä kartanossa. — Julkimenot waltiopäiwäin awaamisessa kuuluu myöskin jo olewan walmiiksi määrättynä. Waltiopäiwät tulewat aljettawaksi jumalanpalweluksella, — suomalaisella wai ruotsalaisella? ei pitäisi tarwittaman kysyä.

Tämän wiikon tärkeimpiä uutisia on se, että hopearaha luultawasti pian määrätään olemaan ainoana laillisena maksun wälikappaleena Suomessa.

H. Majesteettinsa tulee pitämään tarkastusta kaupungin ympäristöllä olewan Wenäläisen sotawäen kanssa, joka sitä warten tulee kutsuttawaksi pääkaupunkiin waltiopäiwäin awaamiseksi.

Luolajan leiri hajoitetaan tällä wiikolla ja Suomen kaarti tuli kotio tänä päiwänä.

Yliopistossa näytetään tällä wiikolla kopia Danzigin wanhasta alttaritaulusta. Taulu esittää wiimeisen tuomion ja ansaitsee katsoa muistomerkkinä 15 wuosisadan maalaritaiteesta.

Maaseuduilta.

Turussa kuoli elok. 21 p. lehtori toht. Frans Sewerin Palmroos 41 wuoden ikäisenä.

Ulkomaalta.

Kolmen wälittäjäwallan waltiokirjoituksia Wenäjälle ei tunneta wielä muuta kuin sanomalehtien usein toisiansa wastaan sotiwien arwelujen mukaan. Muutamat sanomalehdet näyttäwät luulewan, ettei kirjoituksissa enään ole mitään puhetta sodanseisahduksesta. Toiset taas, joidenka joukossa „Memorial Diplomatique" kertoelee, että Ranskan ja Englannin kirjoituksessa puhutaan hywin kohteliailla sanoilla sodanseisahduksen tarpeellisuudesta. Itäwalta taas ei muka puhu siitä sanaakaan. Waltiokirjoitusten lopussa lausutaan yhtä kuuluwilla sanoilla, että wälittäjäwallat laskewat Wenäjän päälle edeswastauksen niistä surullisista waikutuksista, jotka seuraawat Wenäjän taipumattomuudesta tottelemaan Europan neuwoa. Pietarissa owat waltiokirjoitukset wastaan=otetut elok. 17 p. ja mainitaan tehneen hywin rauhallisen waikutuksen.

Puolalaisen kansallishallituksen julistuskirja, ettei Puolalaiset muka lakkaisi wapauttamissodasta, ennenkuin 1772 wuoden Puolan kuningaskunta olisi uudesta rakennettu, oli epäilemättä suuri waltiollinen erhetys. Tällä on Puola rikkonut kaiken yhdistyksen wälittäjä=waltain kanssa, jotka tiettäwästi ei woisi nostaa waatimuksiaan niin korkealle kuin kansallishallitus mielettömyydessään on tehnyt. Jos wertaamme mitä mainittujen waltain kirjoitukset Puolalaisten hywäksi owat waatineet ja sen mitä kansallishallitus sodan lakkauttamisen ehdoksi on asettanut, hawaitsemme mitenkä Puolalaiset jo owat asettuneet Länsi=europasta erinäiselle kannalle. Wälittäjäwallat waatiwat Puolan kuningaskunnalle ominaisen hallitusmuodon ja Wenäjältä eroitetun kansallisuuden olon saman hallitsijan alla kuin Wenäjä; puolalainen kansallishallitus taas julistaa ei ainoastaan nykyisen kuningaskunnan waan myös kaikkien wanhain puolalaisten maakuntain — siis myös Preussin ja Itäwallan alle kuuluwain — yhdistämistä kokonaan itsenäiseksi waltakunnaksi. Ensimäinen waikutus tästä on ollut, että Puolalaiset owat wastaansa ärsyttäneet sekä Preussin että erittäin Itäwallan. Ettei Puolalaiset woi perustaa näitä waatimuksiaan kansallisuusaatteesen, on myös tunnettu. Sillä suurin osa Galizian wäestöä on Ruthenilaisia, jotka eiwät suinkaan tahtoisi waihettaa nykyistä hallitustaan puolalaiseen yliwaltaan. Sen osoittiwatkin ne ruthenilaiset edusmiehet, jotka wiime kewäällä istuiwat itäwaltalaisessa waltioneuwoskunnassa Wienissä. Posenissa ja Länsipreussiassa taas on saksalaisuus jokseenkin mahtawalla kannalla, eikä juuri ole luultawaa, että ainakin Länsipreussiasta rienettäisiin mihinkään puolalaiseen yhdistykseen. Wenäjän alle kuuluwissa wanhoissa maakunnissa on — kuten tunnettu — maarahwas niinkutsutuita wähäwenäläisiä, joidenka kansallisuus on yhtä likinnä Puolalaisia kuin warsinaisia Wenäläisiä. Littaulaiset taas owat omaa kansallisuutta, mutta kaikki siwistyneet owat Puolalaisia. Näissä maakunnissa on kuitenkin näkynyt jokseenkin suuri taipumus pääsemään Wenäjästä irti, johon uskonnollinen sortokin on ollut aiwan wäkewä syy. — Likin waikutus mainitusta julistuskirjasta on ollut se, että Preussi ja Itäwalta owat wielä kowemmin kuin ennen ruwenneet Puolan rajoja wartioitsemaan. Selwästi näkyy, ettei kansallishallitus tätä julistuskirjaa antaessa ollenkaan ole ottanut lukuun yleistä mielipidettä Europassa, joka on uskonut että Puolalaiset nyt harjoittaisiwat yhtä suurta waltiowiisautta ja malttia kuin urhoollisuutta ja kestäwyyttä. — Itse maassa näkyy tähän aikaan tuo panslawilainen puolue Wielopolskin johdannon alla taas uskaltaneen ruweta sowitustoimiinsa Wenäjän kanssa. Niin kuuluu tämä puolue, jonka kansallishallituksen woimakas käsi nyt isoon aikaan on saattanut waikenemaan, äsken lähettäneen pyynnön keisarille, että hän tekisi lopun nykyisistä surkuteltawista oloista Puolassa. Anojain nimet owat tuntemattomat, joka onkin tarpeellinen, sillä muutoin kansallishallituksen kosto heitä pian saawuttaisi. Tämä puolue näyttää ylimalkaan toiwowan saada Wenäjän wapaasta suostumuksesta samat edut, joita wälittäjäwallat nyt owat waatineet Puolalle. Panslawilaisilla ei kuitenkaan woi olla suurta tukea kansassa, niin kauan kuin Wenäjä ainoastaan hirmutöillä koettaa waltansa woimassa pitää. Samaan aikaan kuin yllämainittu pyyntö lähetettiin keisarille, lewitti panslawilainen puolue Moskowassa julistuskirjan „puolalaisille weljillensä", jossa kehoittawat heitä lakkauttamaan werenwuodatuksen ja Wenäjän kanssa liitossa toteuttamaan slawilaisuuden ajatuksen. — Puolassa nykyään wallitsewa on niin kutsuttu Czartoryskin puolue. Tämä ei suostu mihinkään sowituskeinoihin Wenäjän kanssa, harrastaa ylimyswaltaa ja koettaa erittäinkin papiston awulla saada rahwasta wapauttamissotaan osaa=ottamaan. Papisto näyttääkin olewan tähän puolueesen liitettynä, mutta rahwaassa on heitä wastaan jotensakin suuri epäluulo, kun talonpojat pelkääwät aateliswaltaa, jonka edustajina Czartoryskit owat. Tätä epä=luuloa wirittääkin tuon tuosta kansawaltainen puolue. Kun esimerkiksi wähän aikaa sitten ruhtinas Ladislaus Czartoryski tehtiin kansallishallituksen asiamiehexi ulkomailla, julisti eräs kansawaltaisen puolueen mahtawimpia jäseniä Mickiewicz sitä wastaan protestin. Saman eripuraisuuden esimerkkinä on myös Langiewiczin ja Mieroslawskin wälinen riita wapauttamissodan alussa.

Itse sodan tapauksista ei ole juuri paljon sanottawaa. Se on jatkettu hywinkin suurella kiiwaudella wähemmissä kähäköissä aiwan sissisodan tawalla. Tuon tuostakin owat Puolalaiset tehneet Wenäläisille suuria wahinkoja. Joku aika sitten esimerkiksi ottiwat kapinamiehet wenäläisen rahakuormaston, joka sisälti noin 200,000 ruplaa, häwittiwät koko wenäläisen wartia=miehistön, jonka joukossa kuului olleen noin 20 upsieriä. Puolalaisten sodantapa ei ole kuitenkaan woinut waikuttaa mitään sodan päättämiseen. Sen owat Puolalaiset itsekin huomanneet, jonka tähden sanotaan kapinamiesten olewan aikomus piankin ryhtymään johonkin enemmän päättäwään sotatoimeen. Tämä tulee luultawasti kuitenkin paljon riippumaan siitä, miten onnistuu yleinen kansan nostatus, joka nyt kuuluu olewan hankkeilla. Tulewalla kuulla näkyy useat ulkomaan sanomat odottawan jotakin suurempaa melskettä Puolassa.

Saksalainen ruhtinaskokous Frankfurtissa on nyt päiwän etewimpiä kysymyksiä. Itäwallan ehdotus saksalaisen liittolaitoksen parantamiseen rupee ja tulemaan tunnetuksi. Ne hallituskunnat, jotka tulisiwat johdattamaan saksalaisen liittokunnan asioita, owat: Direktorium, johon kuuluisi wiisi jäsentä, yksi Itäwallasta, Preussista ja Bäijeristä. — Tämä tulisi hoitaa rannikonsuojelusta ja sota=asiat. Ainoastaan kysymyksessä sodasta ja rauhasta pitäisi sen neuwotella liittoneuwoskunnan kanssa, sekä liittokokous, johon kuuluu kaksi kamaria, ruhtinaskamari ja edustuskamari. Wiime mainitun kamarin jäsenet walittaisiin kolmeksi wuodeksi asianomaisten waltain waltiopäiwiltä. Näiden hallituskuntain tehtäwistä ja mahtawuudesta owat tiedot wielä jokseenkin epäwakaiset.

Eilinen posti. Frankfurtin ruhtinaskokouksen suhteen kerrotaan, että edustuspäiwät, joihin kuuluu edusmiehiä kaikista Saksan maista, tekewät wälttämättömäksi ehdoksi kaikelle liittolaitoksen parantamiselle, että Saksanmaa muutetaan liittowaltakunnaksi, että wälittömäin waalien kautta kokoon kutsuttu parlamentti asetetaan ja että Preussi kaikkine maakuntinensa tulee liittoon.

Tarpeellisia muutoksia perustusla'eissamme.

(Jatko ja loppu 67 n:roon).

Ollen meillä nämät yllämainitut mielipiteet Suomen waltiollisesta asemasta, elkööt kunnioitetut Oululaiset ihmetelkö, jos, kuten jo ennen mainitsimme, emme woi uskoa että owat noudattaneet sitä wiisasta malttia, jota omituinen tilamme waatii. Wähimmästi olisimme tahtoneet nähdä heidän waatimansa niin jyrkässä muodossa, emmekä woi torjua päältämme sitä aawistusta, että kaikessa tässä on jonkun „sisällisen lähetyksen" jälkiä. Muutoin emme ymmärrä, mitenkä Oululaiset olisiwat tulleet tekemään muutamia warsin eriskummaisia waatimuksia, ja nämät jo ensi waltiopäiwissä, ja ennenkuin muka mihinkään weronsuostumukseen olisi meneminen.

Oululaiset waatiwat esim. pyydettäwäksi uuden edustuslaitoksen. Sopisi kysyä: joko nyt on ehditty kyllästymään wanhaan? Taikka toisin sanoen: mistä me tunnemme sen wirheet. Niitä löytyy, sen ymmärtää jokainen, mutta juuri mitkä? Kuinka on mahdollista hallituksen walmistaa ensitulewiin waltiopäiwiin mitään edustuslaitoksen ehdotusta, johonka woisi luulla kansan suostuwan. Tietääkö kukaan, tahdotaanko täällä yleisemmästi yksi — wai kaksi-kamarinen järjestys, yhteisiä waiko sääty-waalia. Jos kaksikamaria tahdotaan, mistä alkeistä yleinen kamari saadaan j. n. e. Olemme peräti wakuutetut, että näihin ja moniin senkaltaisiin kysymyksiin meillä ei woi hallitus, eikä kukaan muukaan wastata. Pyyntö on siis mahdotoin. Se on hyödytönkin. Sillä wapaus menestyy kyllä nykyiselläkin edustuslaitoksella, sen Ruotsi todistaa, joka ei wielä ole parempaa saanut. Mutta jos se on hyödytön, niin se on wahingollinen; sillä kun meillä on niin paljon pydekkäwää, ei pitäisi turhiin ruwettaman. Mitä taas Oululaiset tarkoittawat sillä, että Suomen sotawäki ja suojelus-laitos olisi kokonaan eroitettawa wenäläisestä, sitä emme tarkoin ymmärrä. Missä la'illisessa yhdistyksessä siis nyt owat? Sitäkin waatimusta: että edusmiesten tulee olla erillänsä kaikista perustuslakiin sointumattomista mielialan-ilmoituksista, emme liion käsitä; waan pidämme luonnollisena, että edusmiehen, jolle semmoinen ehto pannaan, tulisi wastata: hywät walitsijamiehet, ette näy luottawan joko ymmärrykseeni tahi rehellisyyteeni; walitkaat siis toista, johonka luotatte; minä en anna itseäni häpeällisten ehtojen alle.

Muut Oululaisten waatimukset owat kyllä hywät, kuten jo sanoimme; owat sellaiset, joita muutamat itsenäiset kansat Europassa nauttiwat, kuitenkaan ei kaikki etewimmätkään, esim. Ranskalaiset. Meidän tilassa olewista kansoista ei yksikään ole onnistunut niitä anastamaan. Tämä kuitenkaan ei woi estää meitä koettamasta. Mutta kun waaditaan esim. edeswastaawia ministeriä, niin kysymme wielä: woiko kansamme tällaiselle laitokselle antaa tarpeellista tukea ja sitä kannattaa. Preussiläisillä on, oikeutta myöden, edeswastaawat ministerit, mutta herra Bismarck nauraa tälle pykäleelle, ja kansa, joka ei woi sitä todeksi saattaa, on sen kautta kärsinyt kaiken Europan ylönkatsetta, paljoa enemmin, kuin jos ei se koskaan olisi woinut saada sitä lakia säädetyksikään. Mikä woima olisi meillä jotakuta Bismarckia wastaan, jos kohta olisikin kirjoitettu, että hän on edeswastauksen alainen. Ja sopii wielä syystä kysyä: onko edes tawoissamme ja laitoksissamme niin tarpeeksi perustusta ja pohjaa edeswastaawa-ministeri-laitokselle, että siitä jo ensi waltiopäiwissä sopisi nostaa kysymys. Tässäkin siis luulemme Oulu-laisten enemmin läksyä kertoneen, kun perin pohjin asiata miettineen.

Mutta jotain toki lienee tehtäwää ja pyydettäwää ensi waltiopäiwissäkin? Epäilemättä, mutta ainoastaan sen werran kun on wälttämätöntä, wakaan perustuksen saamiseksi wastaiselle säännölliselle edistymiselle, ja semmoisena pidämme aikakautisten waltiopäiwien saamisen ja säätyjen esitysoikeuden, siis samat kuin Helsingin porwaristo on waatinut. Että tämä porwaristo on näin tärkeässä asiassa on noudattanut kohtuutta, on sille kunniaksi; ja meille on tämä tapaus senkin puolesta sangen ilahuttawa, koska pidämme sen todistuksena, että Helsinkiläiset owat wapauttaneet itsensä siitä ylöllisestä puolueesta, jonka kahleissa kyllä moni on luullut heidän olleen sidottuina. Määrä-aikaisia waltiopäiwiä, jotka ainakin owat pää-asia, täytyy ei ainoastaan pyytää, waan miten mahdollista, tehdä wälttämättömiksi sen kautta, että lisä-weroja suodaan ainoastaan määrätyksi ajaksi, neljäksi eli wiideksi wuodeksi. Litteraturblad on wakuuttanut, että muuta mainittawaa lisä-weroa ei aiota pyytää kuin wiinasta, ja että uutta wiina-järjestystä ei käy wähemmäksi aiaksi asettaa kuin kymmeneksi wuodeksi. Me emme siitä tahdo wäitellä. Mutta mielestämme tekisi hallitus wiisaasti, jos se yhtähywin antaisi laki-ehdotuksen määrä-aikaisista waltiopäiwistä. Se sillä tawoin häwittäisi erään aina walmiin syyn lewottomuuteen ja häiritykisiin. Että werot muutoinkin suodaan ainoastaan sillä ehdolla, että säädyt saawat määrätä miksi tarpeeksi niitä käytetään, ja että niistä tili tehdään, pidämme luonnollisena. Tämä olkoon myös sopiwa alku täydelliselle waltiorahatarpeen määräämiselle ja tarkastukselle.

Aiwan tarpeen on meille wielä uusi waltiopäiwäjärjestys, ja siitäkin, luullaksemme, on pyyntö tehtäwä, mutta wasta sitten kun säädyt kokemuksesta itse tulewat huomaamaan, mitkä hankaluudet owat ja millä lajilla tahtowat ne parannetuiksi. Tässä asiassa, kuten hywin monessa muussa, emme woi suostua Dagbladin ehdotukseen, että tuota pikaa, waltiopäiwäin kuluessa, walmistettaisiin tähän ehdotus, jonka sitten yhtä kiiruusti säädyt hywäksyisiwät, ja Suuriruhtinas wahwistaisi noudatettawaksi wielä näissä waltiopäiwissä. Emme rakasta lakien, saati perustuslakien, säätämistä wäkirynnäköllä ja hurrahuudoilla. Semmoisiin lakiin tydytään ainoastaan niin kauan kuin humala kestää, ja sittenpä päänwaiwat seuraawat. Olemme tosin jääneet paljon jälille muista kansoista, mutta meidän ei ole heitä saawuttaminen sillä keinoin, että juoksemme umpimähkään, silmät kiini, waan niin, että kuljemme warowasti, oppien heidän esimerkeistä karttamaan heidän harhateitään, ja niin lyhyemmällä aialla tehden enemmän matkaa.

Tampereen Tehtaat.

1. Pumpulikehruu- ja kutoustehdas.

Matkallaan Suomessa w. 1819 käwi keisari Aleksanteri I Tampereellakin. Katsellessaan siellä olewaa kaunista koskea, muistutti hän surkutellen, että summatoin weden paljous sallittiin ihan suotta juosta menoansa. Wähää sittemmin matkusti maassamme pari Englantilaista, jotka, niinikään tänne tultuansa, kummastuiwat nähdessään kosken mukawuutta tehtaiden rakentamiseen. Toinen näistä päättikin heti rakentaa sen warrelle pumpulitehtaan, ja koska keisari itse oli nähnyt paikan ja piti asian hyödyllisenä, sai Englantilainen lupaa hankkeesensa ja nauttii wielä erinäisiä etuoikeuksia ja kaikellaista huojennustakin pannessaan sitä toimeen.

Tehdas rakennettiin näin wuonna 1821, kuitenkin alotettaen waan wähäisenä. Mutta jouduttuaan toisten omistajien käsiin, on se sittemmin, warsinkin wiime kuluneina wuosina, paljon lawentunut. Nykyään on siinä pumpulikehruu-laitos, ollen kehräpäitten luku 24,600; kudinlaitos, jossa liikkuu 553 paria kangaspuita; wärjäyslaitos eli painio, joka mennä wuonna toisinnettiin ja laitettiin erinomaisen mukawaksi, sekä walkaisulaitos- ja masiinapano, tämä kuitenkin yksin wapriikin omaa tarwetta warten. Kaikki yhteensä walaistaan 950:llä kaasuliekillä.

Tawallisen olon aikana on tehdas liikkeellä 20 tuntia wuorokauteensa ja pitää työssä noin 1,700 henkeä; mutta wiime wuonna on sen täytynyt wähentää walmistustaan siitä kuin Amerikan sota on tuottanut raaka-aineen hankinnolle kowan wastuksen. Nykyään tehdään työtä wiisi päiwää wiikkoonsa ja kymmenen tuntia päiwäänsä, työwäen luwun ollessa noin 1000 henkeä, ehkä tämä, koska raaka-aine on niin tawattoman kallista, mutta walmistamien hintaa ei ole sopinut korottaa likimaillekkaan samaan määrään, kaiketikin tapahtuu häwiöllä. Omistajat pitänewät kuitenkin tämän parempana, kuin kokonaan pysäyttää laitoksen, kuten on tehty useimmissa muissa paikoissa, sekä täällä, että Ruotsissa.

Tehdas palkkaa oman pappinsa, hankkii työwäelle maksotta lääkärinapua ja rohtoja sekä kustantaa, wuosia sitten, pikkulasten-koulua, jossa 150 kaupungin lasta maksamatta käy oppimassa, sunnuntaikoulua ja holhohuonetta, jossa noin 50 tehtaassa työskentelewää orpolasta kaswatetaan. Tehtaan omia laitoksia owat wielä waiwaisrahasto, säästöpankki ja ruokahuone. Waiwaisrahastoa, johon kukin työläinen antaa lisää waran ja tilaisuuden mukaan, hoitaa työläisten keskenään walitsema kuuden hengen komitea, tehtaan isäntien johdattaessa. Mennä wuonna nousi se tuohon mokomaan summaan 7,500 ruplaan hop., mutta on sittemmin, nykyisen kalliin ajan tähden, wähennyt noin 1000:lla ruplalla. Säästöpankki, johon työläiset saawat tawalliselle korolle laskea säästönsä, on auttanut toimellisempia kokoomaan wähäistä pääomaa, jolla toisinaan owat ostaneet taloja kaupungissa. Ruokahuone on asetettu semmoisia työläisiä warten, joilla ei ole omaa talouttaa, tahi jotka muutoin mieliwät siellä saada helpolla hinnalla kohtuullista rawintoa.

Mainittawa on eräs seikka, joka ansainnee tehtaalaistemme ja käsityöläistemme tarkempaa tutkimista. Wähää paremmin kun wuotta sitten pantiin täällä koetteelle, wastaisiko walmistaman määrä aina työnajan mittaan, wai tuottaisiko täälläkin, kuten Englannissa on hawaittu, wähää lyhyempi aika, soweliaasti jaettuna, yhtä paljon walmista, kuin pitempi. Työmestari ilmoitti siis tehtaan wäestölle, että työnteko lauwantaina oli lakkaawa kaksi tuntia tawallista warhaammin, waan ett'ei sen wuoksi entistä palkkaa wähennettäisi, kunnes eiwät wiikkokauden walmistamat wähenisi. Koete päättyi toiwottua paremmin; sillä ei ainoastaan walmistettu sama määrä, kuin pitemmällä työnajalla, waan wielä runsaampikin, jonkatähden wastakin pidettänee lyhyempi työnaika. Suotawaa olisi, että toisetkin, joilla on työläisiä, koettaisiwat tätä samaa. Sillä tawoin saisi työwäki enemmän joutoaikaa hankkiaksensa hyödyllistä oppia, josta isännänkin on etua, kuten niinikään kokemus Englannissa on osoittanut ja muuten jo itsestään on selwää. Erittäin emme malta heittää muistuttamatta, että tuo yöllinen työnteko, jota tehtaissa niin yleisesti harjoitetaan, mutta joka warmaankin turmelee työläisten terweyttä, olisi, osaksi kuitenkin, poistettawa.

Seka-sanomia.

Häwinnyt suuruus. Nykyään kuoli eräässä Lontoon takakorttierissa eräs nainen, joka ennen oli ollut maailman mahtawimpia. Hän kuoli nyt köyhänä, unhotettuna. Se oli intialainen ruhtinatar, Lahoren kuninkaan puoliso, Maharannée-Indikore. Tämä nainen oli miehensä kuoltua kahdesti julistanut ja käynyt sotaa Englantilaisia wastaan. Hän oli kauneudessa ja irstaisessa elämässä kilpaillut kaikkien irstaisuudesta tunnettujen naisten kanssa, joita historia mainitsee. Hän oli Agrippinan, Messalinan, Fredegundan, Lucrezia Borgian wertainen.

Lahoren puutarhoissa antoi hän kestiä, jotka woittiwat kaikkia, mitä itämainen kuwitus woipi esittää. Hän oli niin kaunis, että kaikki, jotka tuliwat hänen likeisyyteen, häneen rakastuiwat. Hänen hirmuisuutensa ei tietänyt rajoja; kolme poikapuolta antoi hän myrkyttää, asettaaksensa oman poikansa walta-istuimelle. Hänellä oli timanttia ja kalleuksia enemmän kuin kaikilla Europan keisarinnoilla ja ruhtinattarilla yhteensä. — Wiimein joutui hän Englantilaisten käsiin. Nämät ottiwat häneltä pois äärettömät rikkautensa ja jättiwät hänen köyhyyteen elämään wiimeiset päiwänsä. Itse pysyi hän lujasti esi-isäinsä uskon-opissa, waikka poikansa kääntyi Kristin uskoon. Tämän kristityksi tultua, hän ei milloinkaan syönyt hänen kanssa eikä sallinut hänen astua samalle matolle, jossa itse seisoi, tässä seuraten Hintualaisten uskon-oppia.

Laillisia Ilmoituksia.

Sisälläolewan elokuun 6 p:nä on keis. Senaatti, siitä tehdyn anomuksen johdosta, wirasta wapauttanut Turun pakkahuoneen inspehtorin A. J. Tazell sekä suonut Tazell'ille elinkautisen pensionin.

K. Senaatti on myöntänyt toiselle opettajattarelle Helsingin rouwaswäenkoulussa Viktoria Åberg'ille matkaawuksi 1000 markkaa, walmistaen hänelle tilaisuutta matkustamaan ulkomaille täydellisemmästi tottuakseen maisemankuwaukseen ja tullakseen tuntemaan soweliaimpia keinoja piirustustaiteen opetuksessa.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 26 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 5/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 1/4 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 276 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 275 äyriä. — Pariisi, 391 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 1/2 Pariisi 394, Hampuri 33 7/16, Tukholma 279, Amsterdam 184 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 26 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 5/16, 37 1/2 — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 391, 394. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 33 1/4, 33 7/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 275, 279.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit 89 à 90 %		92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet ..	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. Lei.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 80—4 r. tynnyri.
Kaurakryynit 35—36 k. k:pa.
Perunat 7—8 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 5 k. Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 Lei.
Wasikan-liha 2: 2—20 Lei.
Talia 2: 70—3 r. Lei.
Tuoretta woita 20—24 k. ei.
Ruoka-woi 3: 60—3: 40 Lei.
Maito 7—6 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 7—6 k. korttieri.
Munatiu 30—33 k.
Kananpojat 30 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.
Tuoreet lahnat 7 k. ei.
Tuoretta säynäwää 4 k. ei.
Tuoreita ahwenia 7—8 k. ei.
Tuoreet hauet 7—8 k. ei.
Tuoreita silakoita 26—28 k. kappa.
Suolattua siikaa 9—10 k. ei.
Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Suolatut lahnat 5 k. ei.
Suolattuja silakoita 45—50 k. Lei.
Suolattua kilohailea 80 k. Lei.
Terwaa 5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1—1: 10 k. kannu.
Heinät 17—20 k. Lei.
Thimothej 22—25 k. Lei.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 69. Maanantaina 31 p:nä Elokuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Syysk. 1 p. k:lo 5 jpp. Porwaristo kokoontuu majistraatin eteen päättämään niistä waatimuksista, joita sen edusmiesten tulee waltiopäiwillä esiin tuoda.

Tuorstaina.

Syysk. 3 p. k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awisionikamarissa kahdenkertaisesta rakennuksessa Brogårds-huwilassa n:o 34.

Helsingistä.

Keisarillinen kuulutus Elok. 11 p. määrää, että Hänen Keisarillinen Majesteettinsa tulee sioittamaan prowessorin-wiran Suomen kielessä ja kirjallisuudessa samaten kuin muutkin prowessorin-wirat.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Raseporin itäisessä kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu rusthollari Fredrik Simolin Kyrkslätin pitäjästä.

Korsholman eteläisessä kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu tilan-omistaja Kaarlo Henrik Hagman Ilmajoen pitäjästä.

Ylisen Satakunnan ylisessä kihlakunnassa tapahtui tämän kuun 24 p:nä waltiopäiwämiehen waali ja walittiin siinä Aukusti Mäki-Peska talonpoikaissäädyn edusmieheksi.

Oulussa on toinen waltiopäiwämies, konsuli J. G. Bergbom wälttämättömäin estetten tähden hakenut kuwernörin-wiralta wapauttamista waltiopäiwämiehen toimesta, johon pyyntöön kuwernörin-wirka on suostunut. Porwaristo on kokoon-kutsuttu uutta waalia pitämään elok. 26 p:nä.

Kajaanin kihlakunnassa on walittu waltiopäiwämieheksi Lauri Mättä Kuhmoniemen pitäjästä.

Raahen ja Piippolan prowastikunnissa on papiston edusmieheksi walittu Pyhäjärwen kirkkoherra Z. Castrén.

Turussa on hra kauppaneuwos Julinin siaan walittu porwariston edusmieheksi waltiopäiwillä muurariammatin-wanhin S. Träskelin.

Käkisalmen keskisessäkihlakunnassa on waltiopäiwä-mieheksi talonpoikais-säätyyn walittu talollinen Lauri Tiainen Parikkalasta.

Iisalmen kihlakunnassa on Elok. 18 p:nä walittu edusmieheksi kirkonmies Pekka Kumpulainen Iisalmesta.

Oulusta on meille tuosta waltiopäiwä-miesten waaliseikasta lähetetty seuraawa selitys:

— — — „En saata olla mainitsematta sitä mielten-murretta, joka täälläkin näkyy waikuttawan moninaisia sekaannuksia sekä Oululaisten kesken että niitten ja muiden Suomalaisten wälillä. Wiime posti toikin tänne merkillisiä osotteita mitä hywää kujeilemisesta syntyy. Usiammat maamme sanomalehdet oliwat kertoneet O. W. S:n ja Dagbladin kirjewaihtajan tietojen mukaan kaikenlaista siitä „ehdotuksesta“, joka tapahtuneen waltiopäiwämiehen waalin jälkeen esiteltiin oikeuden pöytäkirjaan otettawaksi. Kerrottiin kuinka mainittuun „ehdotukseen suostuttiin yksimielisesti“, sekä niitä ja näitä. Kertomukset leweniwät pitkin maata eikä minkäänlaista lausetta tullut näkywiin, joka kansan edessä olisi osoittanut kuinka syrjälliset ja wäärät nämät tiedot oliwat. Wiimein kirjoittaa hra J. W. S. Litteraturbladissa waltiopäiwistä ja jatkaa siihen koko lailla moitteita Oululaisten menetyksestä. Huomattawa kuitenki on, että hän kahdessa eri kohdin epäilee tietojen todenperäisyyttä. Dagblad kohta on walmis hra J. W. S:ia wasten wiskaamaan moitteita, ehkä itse ensin on saattanut koko kansan wäärään luuloon Oululaisten käytöksestä. Jätänki nuo kirjoitukset sikseen; kyllähän niistäkin Suomen kansa seuloo tosi-asiat omakseen! Mainitsen ainoastaan kuinka minulle toden totena on kerrottu, että waltiopäiwä-miesten waalin pidettyä „ehdotus“ oli jätetty oikeuteen sen pöytäkirjaan otettawaksi. Siihen oli esimies aiwan oikein wastannut, ettei koko se asia kuulunut siksi päiwäksi määrättyyn toimeen; mutta kuitenki oli hän lukenut kirjan niiden muutamain silloin enää saapuwilla olewain kuultawiksi, — ja silloinko siihen „yksimielisesti suostuttiin“? Jopa wainen. Yksi kaupungin etewämpiä miehiä kohta epäsi suostua siihen eikä puollustusmiestä kuulunut ketään, joita liioin ei kysytty. Tässä ei tullut laisinkaan puheeksi, ottiwatko edusmiehiksi walitut waltiopäiwämiehet „ehdotuksessa“ olewia sääntöjä seuratakseensa wai eikö. Enempää siinä tilassa asiaan ei tehty, ja tästä kumminki syntyi niin pitkät kirjeet ja syyttelemiset. Ettei Oululaiset koskaan olleet laweammalta suostuneet ehdotuksessa tehtyihin waatimuksiin on aiwan warmaa ja näkyykin paraiten siitä päätöksestä, joka 19 p:nä tätä kuuta tehtiin. Tiedän myöskin aiwan tarkkaan ettei kumminkaan molemmat ensinnä walitut waltiopäiwä-miehet olleet aikoneet saati sitte luwanneet sitoutua semmoisiin kahleisiin kuin mainittu ehdotus waati, eiwätkä ainakaan molemmat, en tiedä jos kumpikaan, ole antanut wähintäkään aihetta syytöksiin. Alusta alkaen oli jo toinen päiwä määrätty, jona walitut saiwat walitsijain kanssa keskustella ja suostua tehtäwistänsä, eikä siis waali-tilassa ollut minkäänlaista syytä ruweta ajatuksiaan selwittelemään. Mutta asia on nyt ollut ja mennyt ja ainoa paha on waan ne kowat kirjoitukset Litteraturbladissa ja Dagbladissa, josta taasenki pitäis oppia kuinka paljon wähäinenki walhe tahi wääristeleminen woi aikaan saada, kuinka kewytmielisesti isketty kipinä pian sytyttää suuren liekin. — Kokouksessa 19 p:nä kumottiinki ylöllisemmät „ehdotuksen“ waatimuksista ja waltiopäiwä-miehille suotiin luonnollinen wapautensa omantuntonsa ja parhaan ymmärryksensä mukaan menetellä. Anomuksia piti tehtämän samanlaisia kun muualtakin on kuulunut; ainoastaan mitä waltio-metsähoidon muuttamista toiselle kannalle koskee, on se ei ainoastaan Oululaisille waan koko tälle läänille erittäin tärkeä asia, josta en tällä kertaa woi muuta, kun toiwottaa että kaupungin ja läänin walitut edusmiehet olisiwat kylläksi wakaat ja suunnalliset kertomuksissansa ja waatimuksissansa sekä että heihin luotettaisiin siinä asiassa niin hywin kun muissakin ja tätä nykyä yleinen epäluulo tätä kurjaa pohjolaa kohden haihtuisi ja täälläkin yleisesti mieliä kannattawa isänmaan rakkaus ja rehellisyys tulisi näkywiin.

A. R. B.

Helsingin porwaristo on sen waltiopäiwä-edusmiesten pyynnöstä kokoon-kutsuttu huomiseksi k:lo 5 jpp. majistraatin edessä keskustelemaan ja päättämään niistä waatimuksista, joita porwariston edusmiesten tulee esittää porwaris-säädylle waltiopäiwillä.

Luolajan leiri on wiime-wiikolla hajoitettu. Jo wiime-tiistaina oli suuri loppu-paraati ja sen jälkeen maaliin-ampuminen, josta parhaille ampujille jaettiin palkintoja. Yleensä oli maaliin-ampuminen aiwan hywin onnistunut. Kaartilaiset oliwat tässä, niinkuin luonnollista olikin, muita pataljonia etewämmät. Ensimäisen palkinnon woitti kuitenkin eräs ala-upsieri Harlin Mikkelin jaetusta pataljonasta. Hän olikin ennen palwellut kaartissa. Illalla pidettiin pidot sotamiehille. Wäkeä oli kokoontunut paljon kaupungista ja ympäristöltä. Kokkoja poltettiin; pataljonain soittokunnat soitteliwat wäkijoukkojen hauskuudeksi, jotta „koko Luolajan awara keto oli yhtenä hälinänä ja riemuna“.

Me olemme kuulleet puhuttawan, että tässäkin tilassa wieras, katsoessaan Suomen armeijaa, ei suinkaan olisi woinut arwata olewansa Suomessa. Inspehtöri piti pataljonille puheen, upsierit puhutteliwat sotamiehiään, sotamiesten numerot huudettiin — kaikki waan ruotsin-kielellä (Wenäjästä puhumatta). Tämä on surullinen todistus, mitenkä wähän nykyajan isänmaalliset riennot wielä owat juurtuneet Suomen upsieristoon. Me kyllä tiedämme sen, että parin — ainakin yhden — pataljonan päälliköt eiwät osaa Suomea ensinkään, waikka komentawat aiwan suomalaisia pataljonia. Että tämmöiset ummikot owat asetetut semmoisiin wirkoihin, ei todista muuta kuin irstainta ylenkatsetta Suomen kieltä wastaan. Mutta aiwan kummallista oli, ettei mitä ruotsiksi sanottiin ollenkaan suomeksi tulkittu. Tälläkö keinon aikoo Suomen upsieri elähdyttää hywää ja isänmaallista henkeä wäestössä? — Suomen kansalle on tästä taas uusi ja eläwä esimerkki, mitenkä sen kieli ja kansallisuus ylenkatsotaan ja häwäistään omassa maassaan. Yksi ja toinen sanomalehti huutaa tämmöistä wallattomuutta wastaan, suomalainen yleisö tunnustaa sen wallattomuudeksi, — mutta sama wallattomuus jatketaan yhä joka päiwä.

Uutta kirjakaupassa. Pari wuotta takaperin antoiwat kustantajat Lilja ja Kumpp. Turussa ulos ensimäisen wihkon Stielerin koulukartto ja suomalaisessa puwussa, josta tämän kirjoittaja silloin Mehiläisessä antoi arwostelun. Siinä wihossa ei ollut eri waltakuntain karttoja muita kuin Suomen ja Wenäjän. Nyt on wihdoinkin toinen wihko tullut, nimeltä: „Koulukartta-kirja, Stielerin mukaan. Suomennettu neljännestä kymmenennestä saksalaisesta painoksesta. Täyttö-wihko, sisältäwä seuraawat kolmetoista karttaa: I Maan-kartta Mercatorin kuwauksesta sekä Australian ja Polynesian kartta; II Spania (Espanja) ja Portugali; III Franska (Ranska); IV Italia eli Apenninien saarento; V Britannian saaret; VI Ruotsi ja Norja; VII Danska (Tanska), Sleswig, Holstein & Lauenburg, Islanti ja Fär-saaret; VIII Saksan liittokunta; IX Luoteinen Saksa, Alamaat ja Belgia; X Sweitsi ja ruhtinaskunta Liechtenstein; XI Puola, Galisia, Unkari, Kroatia ja Transilwania, Moldau ja Walakia, XII Europan Turkki, Greekanmaa ja Jonian saaret XIII Palestina". Hinta 5 markka (edellisen osan on 4 markkaa). Kartat owat tehdyt Justus Perthes'in luona Gothassa ja täyttäwät sorenden puolesta kaikkia waatimuksia. Mitä jo edellisestä osasta lausuimme, sopii tästä täyttöwihostakin sanoa: Kustantajain tointa ei woida kylläksi kiittää; waikka edellinen wihko ei ole wielä saanut niin paljon ostajia kuin toiwottawa olisi ollut, owat kuitenkin saattaneet toimensa perille saakka, ja Suomalaiselle yleisölle nyt lahjoittaneet jotenkin täydellisen kartaston. Tarpeellista kuitenkin olisi ollut, että joku kartta Amerikan-Yhdyswalloista olisi seurannut. Myöskin Wirosta tarwittaisiin wähää laweampi kuwa, kuin mitä Wenäjän karttaan mahtuu. — Nimien kirjoituksessa tämä wihko niinkuin edellinenkin ei ole wirheitä wailla. Mutta koska kustantajat aikowat julkaista eri nimi-luettelon tutkittawaksi, tahdomme siksi säästää muistutuksemme. Pääwika on, että meillä ollaan liiaksi Saksankielisten ja Ruotsinkielisten nimitysten kahleissa, niin ett'emme uskalla kirjoittaa Karinthia sen wuoksi että Saksalaiset owat sen wääntäneet Kärnthen'iksi, eikä Kreikka sen wuoksi että Ruotsalaiset sanowat Grekland. Mainittawa kuitenkin on, että tässä wihossa on tehty monta oikaistusta niiden muistutusten johdosta, joita te'imme ensimäistä wihkoa wastaan. Me toiwotamme tälle siistille ja kelwolliselle teokselle kaikkein Suomalaisten erinomaista suosiota.

J. W. Lilljan ja Kumppanien kustannuksella on ulostullut Köyhyydestä ja yleisestä köyhäinholhouksesta Suomessa, kirj. J. W. Rosenborg, suoment. R. M. Oppman.

Sanomalehdet. Lehtemme ahdas tila ei salli meidän, kuten tahtoisimme, tarkastaa mitä etewintä löytyy muissa sanomalehdissä. Näihin tuumiin saattaa meidät nyt kaksi kirjoitusta, toinen Tähdessä toinen Hämäläisessä. Tähden kirjoitus on suomalaisuudesta Turussa ja tarwitsisi erittäin tulla jokaisen Turkulaisen luettawaksi. Pyydämme Åbo Underrättelser, joka'aina on osoittanut lempeätä mielen-alaa suomenkieltä kohtaan, ruotsintaa sen palstoihinsa. Hämäläisen kirjoitus on: „Wapaus ja Wapaus". Tämän neuwoisimme luettawaksi maamme waltio-wiisaille ja wiisastelijoille. — Ehkä tulemme tulewassa numerossa tilaisuuteen tekemään näiden kirjoitusten sisällöstä selkoa.

Rahakirjeiden warkaus. Wiime-aikoina on useissa paikoissa maatamme hawaittu petoksia wirkamiehissä. Niin on Joroisten postimestaria Feodor Androsoff'ia wastaan tehty syytös, että hän olisi warastanut useita rahakirjeitä postikonttorista. Kihlakunnan oikeus ei ole woinut häntä tuomita syylliseksi, kun ei ole ollut tarpeeksi todistusta. Postihallitus taas on tuominnut häntä maksamaan kadotetut rahat sekä oikeuden-kustannukset. Wiipurin howioikeus on määrännyt asian uudesta otettawaksi esiin kihlakunnan oikeudessa.

Kokous, jossa kaupunkilaiset päättiwät millä juhlallisuuksilla waltiopäiwät tulee awattawiksi, pidettiin wiime lauantaina. Muun seassa päätettiin pitää suuret tanssit rautatiehuoneessa.

Kuinka Säästöwarat katowuoden apu-lahjoista owat käytettäwät?

Julkaisimme 57 n:ossamme erään lähetetyn ehdotuksen, kuinka ne säästöwarat olisiwat käytettäwät, jotka apulahjoista owat hätääntyneissä paikkakunnissa jääneet jälille. Lukija tietää, että nämät apulahjat ensin owat tulleet kunkin läänin yleiselle apukomitealle, joka sitten on arwatun tarpeen mukaan jakanut niitä kuntien waiwais-hoito-hallituksille. Kuntien waiwaishallitukset owat näiden warojen awulla toimittaneet köyhälle wäelle työ-ansiota, te'ettäen puukaluja ja muuta teosta, kentiesi myöskin joskus lainoja antaneet tai muulla tawalla estäneet uhkaawan puutteen. Luonnollista siis on, että osa näitä waroja ei ole kulunut wallan palaamattomiin. Te'etetyistä kaluista ei tosin tule takaisin se hinta, mikä niistä maksettu on, olletikkin koska köyhän wäen kätewyys meidän maassa ei ole suuri ja edullisia myynti-paikkoja ei myöskään ole helppo löytää; — mutta jotain niistä kuitenkin tulee selwänä rahana takaisin. Samate ne rahat ja wiljat, jotka mahdollisesti owat lainaksi annetut, palaawat ennen tai myöhemmin jälleen. Se pääoma, joka sillä tawoin säästyy katowuoden apu-lahjoista, on epäilemättä jollakin lajilla otettawa talteen, ja meidän ajatuksemme on warsin sama kuin kunnioitettawan lähettäjän, että tämä säästö ei ole heitettäwä hajallensa kunkin kunnan omaan haltuun ja hoimeesen, waan on ko'ottawa suurempaan koko läänille asetettawaan apu-rahastoon. Lähettäjä on osoittanut, kuinka kuntien waiwaiskassat tawallisesti lainataan ulos kunnan omassa keskuudessa, josta seuraa, että kun yleisempi kato tulee ja niitä paraiten tarwittaisiin, niitä on ihan mahdoton saada käytettäwiksi. Samoin epäilemättä käwisi puheen-alaistenkin warain, jos ne jäisiwät yksityisten kuntain haltuun.

Mutta lääni-rahastoina tarwitsewat jonkinlaista hallitusta ja tämä hallitus on asetettawa säännölliselle kannalle sekä säännöllisen tarkastuksen alle. Olemme jo lausuneet jyrkän waatimuksen, että kruunu ei sekaantuisi näiden warain hoitamiseen; ne owat yksityisellä anteliaisuudella läänille lahjoitetut, ja kruunun ei niihin tule mitään. Aian pitkään ei myöskään käy laatuun, että lääni-komiteat, jotka tähän saakka owat apulahjain jakamista toimittaneet, saattaisiwat toimittaa niiden wastaista hallintoa; sillä nämä lääni-komiteat owat syntyänsä satunnaisia, s. t. s. niiden jäsenet owat wapaehtoisesti ja lääniläisten walitsematta ottaneet sen waiwan ja edeswastauksen päällensä ikäänkuin armeliaisuuden työtä. Tämä oli tarpeellinen hätä-keino silloin kun apulahjat alkoiwat tulwata. Nyt, kun niistä seisowa rahasto tehdään, waaditaan säännöllisempää laitosta.

Asia olisi warsin helppo asettaa, jos meidän maassa löytyisi joku edus-laitos maakunnittain tai läänittäin, johon kunnat kerran wuoteensa lähettäisiwät walitut edusmiehensä keskustelemaan maakunnan tai läänin yhteisistä asioista. Tämmöiset lääni-käräjät olisiwat jotakin kirkonkokouksen ja waltiopäiwäin wälistä, niin sanoaksemme suuria kunnallis-kokouksia eli pieniä lääni-päiwiä. Että niillä kyllä olisi tekemistä, osoittaa Ruotsin esimerkki, missä niitä pidetään. Muun seassa ne nyt täällä tulisiwat wuotisesti määräämään sen rahaston käyttämistä ja hallintoa, joka säästyneistä apulahjoista on syntynyt.

Tämmöinen lääni-kunnallinen laitos tosin tätä nykyä meiltä puuttuu, emmekä tiedä, tulleeko hallitus jotain senlaista ehdottelemaan nyt ensi waltiopäiwissä. Mutta sillä wälin emme katso mahdottomaksi, että nykyiset lääni-komiteat itse, kuwernörien luwalla, kutsuwat kuntien edusmiehet kokoon ja niiden kanssa päättäwät mainittuin rahastoin asettamisesta ja hoidosta.

Itse rahastoin käyttämisestä ja tarkoituksesta on ajatuksemme lyhyesti lausuttuna se, että kaikki ne toimet, joilla elatuksen puute joko sillä hetkellä poistetaan taikka sen syyt ja lähteet wastaisiksi aioiksi häwitetään, owat luettawat näiden rahastoin waikutus-piiriin. Tahdomme tässä kohden mainita ne ehdot, jotka Torniolaiset määräsiwät sille niinkutsutulle „Tornion apurahastolle", minkä he wiime Marrask. 29 p. lahjoittiwat hätääntyneelle Kuolajärwen pitäjälle. Siwumennen sopii mainita, että tämä apu-rahasto teki 342 rupl. 73 kop., 15 tnriä ohria, 2 tnriä rukiita, 1 wenäläinen kuli ruisjauhoja ja 2 tnriä suoloja. Ehdot oliwat: 1:ksi, että siitä apua annettaisiin etenkin semmoisille, jotka kadon kautta tai muilla yhtä syyttömillä seikoilla joutuisiwat elatuksen tai siemen-jywäin puutteesen, — sitten semmoisille, jotka maanwiljelyksensä parantamiseksi ryhtyisiwät soiden ja newain ojittamiseen, — sen jälkeen semmoisillenkin, jotka toimittawat jotakin erityistä maanwiljelykseen yhtywää elatuskeinoa, — ja ainoastaan jos ei näitä olisi myös muillenkin; 2:ksi, että awut ainoastaan lainaksi annetaan, jotka koron kanssa owat takaisin maksettawat; 3:ksi, että rahaston hoitokunta walitaan yhteisessä kirkonkokouksessa; ja 4:ksi, että kirkonkokous, noudattamalla yllä-mainittua sääntöä, muutoin määrää rahaston käyttämistä.

Tämä Torniolaisten määräämä sääntö Kuolajärwen rahastolle, sisältää mielestämme pääasiassa kaikki mitä lääni-rahastojakin warten käypi säätää. Ainoastaan on huomattawa, että kirkonkokouksen siaan astuu yleinen lääni-kokous eli lääni-käräjät.

Tampereen Tehtaat.

2. Paperitehdas

on perustettu Kunink. Maj:tin ja Ruotsin kauppakollegion 30 p. Huhtikuuta 1805 ja Keis. Maj:tin 7 p. Syyskuuta 1841 antamien päätösten mukaan. Se jakautuu kahteen osastoon. Toisella, eli käsipaperitehtaalla on yksi kahdenkertainen ja yksi yhdenkertainen kiwirakennus; toinen, jossa tehdään masiinapaperia, täyttää yhden kolmikertaisen ynnä yhdessä olewan kolmen yhdenkertaisen kiwirakennuksen. Molemmissa yhteen on 4 wirtahyrrää eli turpiinia ja 1 wesiratas, jotka pitäwät liikkeellä 2 paperikonetta, 18 walssia, 2 lumppukeitintä y. m. Eri kiwirakennuk-

sessa on kaasulaitos, josta tehdas ympäristöneen saapi walaistuksen. Paperitehtaasen yhdistettynä liikkuu tapeetitehdas, jossa on 5 painintuolia ja 1 koneellinen walssituoli. Työläisten luku on noin 150.

3. Pellawakehruu- ja kutoustehdas.

Tämä tehdas, oikeutettu 12 p. Heinäkuuta 1856, liikkuu 4:n wirtahyrrän woimalla wiidenkertaisessa kiwirakennuksessa, johon liittyy kahdenkertainen siwurakennus, niinikään kiwestä. Siinä olewista monilaisista koneista mainitsemme ainoastaan 34 kehruu-masiinaa, 102 paria kangaspuita, 4 häkiläkonetta, 34 käsihäkilää ja 16 wiipsinkonetta. Sillä on myös oma kaasulaitoksensa. Työläisiä oli mennä wuonna noin 760, mutta sittemmin lie niitä wieläkin lisääntynyt. Jos millään, on warmaankin tällä laitoksella tulewaisuutta, koska se nojautuu kotimaiseen raaka-aineesen, eikä siis tunne ulkomaan olojen ei'ä sotienkaan waikutusta samaan määrään, kuin monet muut tehtaat. Ja miten se suorastaan hyödyttää maatamme jo edistyttämällä mainitun raaka-aineen wiljelemistä, käsittää jokainen helposti, jotta suoraan ja aiwan liehakoimatta sopii sanoa, että joka on sen rakennuttanut ja sitä warten pannut warojansa ja tointansa alttiiksi, on tottakin siinä tehnyt hywän ja isänmaisen työn.

4. Masuuni ja Kone-paja,

oikeutettu 1 p. Toukokuuta 1857, on liikkumassa wirtahyrrän wiemällä kahdenkertaisessa kiwirakennuksessa. Siinä sulatetaan sekä wuorimalmia, jota tuodaan Wiljakkalan kappelissa olewasta Hawerin ruuhusta, että hölmää. Pajan osastossa walmistetaan kaikellaisia koneita ja työkaluja, kuten auroja ja muita maawiljelyaseita. Mennä kewännä tehtiin rautainen höyrywene kulkua warten Näsijärwellä. Työwäen luku noin 100 henkeä. Tämän ja edellisen laitoksen omistawa osake-yhtiö kustantaa myös koulua.

5. Werkatehdas.

joka on oikeutettu 12 p. Marraskuuta 1856, liikkuu kolmikertaisessa kiwirakennuksessa. Siinä työskenteli mennä wuonna 90 henkeä, ja käytettiin yhteensä 36,160 naulaa willoja, joista 28,875 n. oli kotimaisia, 3,365 n. afrikalaisia, 3,365 n. australilaisia ja 555 n. sleesialaisia. Mihin määrään tämä laitos on edistyttänyt kotimaista lammashoitoa, siitä puuttuu meiltä tarkempia tietoja; mutta epäilemättä on se tässäkin kohden waikuttanut paljon hywää.

Paitsi näitä isoja tehtaita on Tampereella plankkusaha; sukkatehdas, jossa mennä wuonna walmistettiin kotimaassa kehrätyistä pumpulista ja willoista 230 wenäjän leiwiskää sukkia ja tröijyjä; olutpanolaitos kahdenkertaisessa kiwirakennuksessa, jossa mennä wuonna käytettiin 7,200 leiw. ohramaltaita sekä 100 leiw. kotimaisia ja 65 leiw. Bäijerin humaloita; wesirattaalla liikkuwa öljymylly kahdenkertaisessa kiwirakennuksessa, joka mennä wuonna jauhoi 348 tynn. pellawan- ja 130 tynn. hampunsiemeniä; willakehruu-laitos, jossa mennä wuonna kehrättiin 1,428 leiw. willoja; koneellinen paja rauta- ja messinkikalujen walmistamista warten; englantilainen nahkakarwauslaitos; hauliwalin-paja, jossa mennä wuonna walettiin 250 leiw. haulia; porteri- ja etikka-tehdas, jossa mennä wuonna walmistettiin 3,350 kannua edellistä, ja 1,150 kannua jälkimäistä ainetta; sawipiippu-tehdas ja kaksi wiritintikku-tehdasta, joista mennä wuonna toinen walmisti 1 milj. kappaleen ja toinen 3 milj. wakkasellista tikkuja.

Lukija hawaitsee, ett'ei nämät tiedot ole kuin hywin yleisiä ja waillinaisia. Mutta osaseikkojen tarkempi esittely, jos semmoista woisimme tehdäkkin, tulisi tälle lehdelle ja kenties lukijallekkin epäilemättä liian pitkälliseksi. Olemme toki tahtoneet antaa joitakuita tietoja etewimmän tehdaskaupunkimme laitoksista, wakuutettuina, ett'eiwät ne ole yleisölle haluttamattomia.

A. F. R.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 67 n:roon.)

Marssi-järjestyksemme tuli nyt täytymyksestä wähän muutetuksi. Me kaikki seurasimme toisiamme pitkässä linjassa, kuitenkin niinkuin ennenkin etu- ja peräpäästä piiritetyt Intianilla, Sambolaisilla ja meriroswoilla. Waikk'ei kukaan meistä woinut nähdä uran merkkiä, näkyi kuitenkin selwästi että wartiamme tunsiwat tien, sillä meidän ei tarwinnut milloinkaan seisahtua muista esteistä kuin pensaista, ja luonnon kaswattamista wiinikäynnöksistä, joita he leikkasiwat pois pitkillä weitsillään. Wälistä käwimme suurten oksien alla, jotka oliwat yhtyneet kaarewiksi kuwuiksi päittemme ylitse. Wälistä oliwat oksat niin matalassa, että meidän täytyi kumartumalla kulkea niiden alla, wälistä kierryimme mahtawan suurten puurunkojen ympäri, joiden pahkuiset juuret yleniwät korkealle maasta ja joiden korkeista oksista riippui sadottain kiertokaswuja täydessä kukoistuksessa. Lehtien tiheys ja puiden epälukuinen paljous sulki pois auringon walon ja waikutti synkeän-juhlallisen hämärän, jossa oli kamoittawa kulkea. Wälistä emme kokonaisiin tuntikausiin kuulleet niin äänen-helkettäkään, muuta kuin omia askeleitamme lehdillä peitetyllä maalla. Toisinaan taas kokonaiset papukaija-parwet, sulat taiwaankaaren wäriset, loruisiwat ja huusiwat meille; apinjoja seurasi juhlamarssissa, wiisi- tai kuusikymmentä yhtä aikaa, puiden-oksissa meidän matkustustamme, kulkien ikäänkuin wäkewä tuulenhenki tiheän lehdikon läpitse. Tuon tuostakin peljästyiwät lapset sisiliskon-kaltaisista eläwistä, jotka kolmen jalan pituisia kiipesiwät puunrunkoja ylös, kun kuljimme siwutse. Useat kerrat oli meitä waiwaamassa heinäsirkka-parwia, joita apinjat oliwat peloittaneet pois piilopaikoista. Wiisi päiwää käwelimme lakkaamatta tätä synkkää korpimaata, nähden ainoastaan kolme kertaa koko aikana wiwahduksen sinisestä taiwaasta. Päiwä-marssimme näyttiwät järjestettäwän metsässä olewilta lähteiltä ja wirroilta, joita Intianit tunsiwat. Wälistä nämät lähteet ja wirrat oliwat likellä toisiaan — ja silloin oli päiwämarssimme lyhyt. Wälistä oliwat ne toisistansa kaukana ja silloin oli meillä pitkä ja wäsyttäwä päiwänmatka. Aina kaksi Intiania ja kaksi Sambolaista katosi, kun tulimme yösijalle, ja palasiwat jonkun ajan sisällä, tuoden mukaansa wettä. Matkan loppupuolella oli wäsymys niin walloittanut heikommat seurasse, että heittiwät kaiken huomion ympärillään olewista. He astuiwat katsomatta kummallekkaan puolellensa, söiwät huonoa ruokaansa ja laskiwat lewolle äänettömällä epätoiwolla, joka oli kamoksuttawa. Herra Pordage lakkasi nyt nurisemasta ja kersantti Drooce oli niin lewollinen ja tottelewa, ettei Tom Packerilla ollut enään hänestä suurta waiwaa. Ne meistä, jotka wielä puhuimme, rupesimme alentamaan äniämme melkein kuiskahdukseen. Shortin kokkapuheet waikeniwat. Miß Maryonin ääni, ehkä wielä kaunis ja soiwa, alkoi nyt kadottaa heleyttänsä; ja pikku lapsetkin, kun tuliwat wäsyneiksi ja itkiwät, wuodattiwat äänetönnä kyyneleitä aiwan kuin wanhat ihmiset. Näytti ikäänkuin äärettömän metsäkorwen pimeys ja hiljaisuus olisi warjollansa peittänyt henkemme ja tummentanut sydämmemme.

Kuudennella päiwällä näimme taas kultaisen auringon loisteen. Wankia ehkä olimme, heräsi meissä wapauden tunne, kun taas kuljimme päiwän-walossa ja saimme ilman esteittä katsoa ylös sinertäwään taiwaasen, josta ei woi mikään ihminen toistansa pidättää, kun aika tulee sinne nousta. Polun käännös wei meidät äkkiä erääsen intianilaiseen kylään, jotka näytti kowin kurjalta. Täällä oli kahdessa riwissä majoja, jotka oliwat rakennetut paaluilla, joidenka wälit oliwat mudalla täytetyt; katot taas oliwat hywin jolsasti peitetyt palmulehdillä. Asukkaat, kun meitä näkiwät, rupesiwat peläsryksestä sinne tänne juoksemaan. Mutta kun hawaitsiwat Intianit joukkomme etupäässä, rohkaisiwat mielensä ja alkoiwat huutaa ja löpertää aiwan kuin papukaijat metsässä. Meidän tiejohdattajamme wastasi heidän kielirenkutukseen ja muutamat laihat, puoliwillit koirat haukkuiwat ja ulwosiwat lakkaamatta. Roswot laukaisiwat kiwäärinsä ja latasiwat niitä uudestaan, katsoaksensa ettei mitään nihkeyttä olisi tullut kruutiin. Eipä nyt mitään puutetta kiwääreistä! Tämä helinä, walo ja sekasotku pimeyden, hiljaisuuden ja kowan järjestyksen perästä teki meidät wallan sekapäisiksi.

„Dawis! olemmeko nyt matkamme päässä"? sanoi Miß Maryon, koskien käsiwarteeni.

Muut naiset katsoiwat huolella minuun, kuin hän teki tämän kysymyksen. Minä nousin seisoalle ja näin kapteinin keskustelewan kylä-Intianien kansa. Hän wiittasi ja koikehti kasillään tawallisella hätäilewällä tawallaan koko ajan kuin puhui. Wälistä wiittasi kätensä sinne, missä metsä taas alkoi edessämme, wälistä taas nosti hän molemmat kädet suuhunsa, sillä luultawasti osoittaen, että hän tahtoi saada lisää ruokawaroja.

Silmäni sen jälkeen kääntyiwät hewoisaasia kohtaan. Kuormat jäiwät wallan koskematta yksin nuot kirweetkin, jotka jo kauan oliwat painaneet mieltäni. Kaikki muutkin merkit wiittasi siihen ettei ollut matkamme wielä lopussa. Mutta myöskin nähtiin kaikista laitoksista, ettei ollut suuri matka enään jälillä.

„Dawis, jos tulisi pakenemisen tilaisuus", sanoi Miß Maryon, „woisimmeko enään osata tien takasin?"

„Siitä ei ole toiwoa, Miß. Jos roswot meitä päästäisi waikka hetkellä pois, pitäisiwät urattomat äärettömät korpimaat meitä iäksi päiwäksi wankeudessa.

„Se on totta! Se on totta!" sanoi hän waijeten. (Jatket.)

Seka-sanomia.

Kuolewa kansallisuus. W. 1861 löytyi Irlannissa 5,798,967 asukasta. Näistä osasi

ainoastaan 1,105,536 wielä Irlannin kieltä. 163,275 oliwat semmoisia, jotka osasiwat ainoastaan Irlannin kieltä. Muut 942,261 puhuiwat sen ohessa myös englantia. Irlanti-umwikoista asui kaupungeissa ainoastaan 3,075. Että irlantilainen kieli ja kansallisuus on häwiämäisillään huomaa siitäkin, että tätä kieltä puhuwista ei kolmaskaan osa ole i'ältään alle kahdenkymmenen wuoden, ja että mihin siwistys tunkee, siitä häwiää maan oma kieli. — Tämä on waroittawa esimerkki, mihin wieraan kielen ja kansallisuuden yliwalta woi saattaa.

Hiippakuntain sanomia.

Kuopion hiippak. Elok. 19 p:nä. Kirkkoherran waalia Kesälahdella pidetään 18 p:nä Lokakuussa. — Waaliin pantu kappalaisen wirkaan Rautiolla: 1) armowuoden saarnaja O. E. Petterson, 2) wäliajan saarnaja O. R. Wallin ja 3) waalin pyrkimätä, kirkkoherran apulainen C. E. Aejmelæus. — **Määrätty:** Nilsiän Rowasti, Tähtik. jäsen A. F. Hjelmman toimittamaan kontrahtirowastin wirkaa ja wara-kirkkoherra, maisteri N. G. Nykopp toimittamaan kirkkoherran wirkaa Kuopiossa Tuomio-rowasti A. G. Borgin ollessa waltiopäiwillä, samoin myös on wara kirkkoherra K. J. Hällfors määrätty toimittamaan kirkkoherran wirkaa Liminkassa, rowasti Berghin ollessa waltiopäiwillä.

Kursit.

Suomen Pankki, Elok. 29 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 3/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 5/16 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 276 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 275 äyriä. — Pariisi, 392 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 9/16 Pariisi 395, Hampuri 33 1/2, Tukholma 279, Amsterdam 185 cent.

Helsingin Pörssi, Elok. 29 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 3/8, 37 9/16 — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 392, 395. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 33 5/16, 33 1/2. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 275, 279.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	88 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 55—57 k. L℔.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 80—4 r. tynnyri.
Kaurakryynit 35—36 k. k:pa.
Perunat 7—8 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. 5 k. L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 30—1: 50 L℔.
Wasikan-liha 2: 2—20 L℔.
Talia 2: 70—3 r. L℔.
Tuoretta woita 20—24 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 60—3: 40 L℔.
Maito 7—6 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 7—6 k. korttieri.
Munatiu 30—33 k.
Kananpojat 30 k. pari.
Tuoreita siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 7 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 4 k. ℔.

Tuoreita ahwenia 7—8 k. ℔.
Tuoreet hauet 7—8 k. ℔.
Tuoreita silakoita 26—28 k. kappa.
Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Suolattuja silakoita 45—50 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Terwaa 5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—3 r. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1—1: 10 k. kannu.
Heinät 17—20 k. L℔.
Thimothej 22—25 k. L℔.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 70. **Tuorstaina 3 p:nä Syyskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kirkh. Snellman; ruotsalaisen: kirkh. apulainen Witikka. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetys-rukous pidetään maanantaina 7 p:nä Syysk. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Syysk. 3 p. k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awistionikamarissa kahdenkertaisesta puu-rakennuksesta Brogård-huwilassa.

" k:lo 4—7 jpp. Waiwaismaksujen ylöskanto raastuwassa 1:stä kaupungin-osasta.

" k:lo ½ 5 jpp. Kirkonkokous tawallisessa paikassa waiwaismaksuihin ja kirkkojen ylläpitämiseen osallisten kanssa useista tärkeistä asioista.

" k:lo 7 jpp. Hra Franzénin soitanto runnihuoneessa.

Huomenna Perjantaina.

Syysk. 4 p. k:lo 4—7 jpp. Waiwaismaksujen ylöskanto suurimmasta osasta 2:sta kaupungin-osaa.

" k:lo 5 jpp. Urakka-awistioni palokomissionin edessä raatihuoneessa 50 kauratynnyrin hankkimisesta.

" k:lo 9 jpp. Käsityöläisten laulu-yhtiö kokoontuu.

Lauantaina.

Syysk. 5 p. k:lo 11 epp. Huutok. Majistraatin edessä tomtista n:o 1 Abrahamkadun warrella.

" k:lo 4—7 jpp. Waiwaismaksujen ylöskanto seuraawista korttieristä: Zobeln, Haren, Hyänan, Hillern, Hwalfisken, Sköldpaddan, Tumlaren, Laxen, Gäddan, Swärdfisken, Stören, Abboren, Braxen, Torsken, Rudan, Girsen, Iden, Örnen, Påfågeln ja Hjerpen.

Helsingistä.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Sortawalassa kuulun kauppias Edward Boehm tulleen walituksi porwariston edusmieheksi waltiopäiwillä.

Kuopion hiippakunnassa on edusmieheksi papissäätyyn kirkkoherrain puolesta walittu: Alkulan kirkkoherra Albert Heikel, Hyrynsalmen kirkkoherra prowasti G. A. Sarbäck, Limingan kirkkoherra prowasti J. J. Bergh, Pyhäjärwen kirkkoherra Sakris Castrén, Kuopion tuomioprowasti tohtori A. G. Borg sekä Liperin kirkkoherra tohtori A. J. Europæus.

Sortawalan kihlakunnassa on walittu tilanhaltia K. F. Pousar, waan hänen sanotaan kiwuloisuuden tähden aikowan pyytää wapahdusta tästä hänelle uskotusta toimesta.

Waasan läänin Turun hiippakuntaan kuuluwissa prowastikunnissa on papiston edusmiehiksi walitut Pietarsaaren kirkkoherra, prowasti Henrik Heikel, Kuortaneen kirkkoherra, kontrahtiprowasti Kaarlo Fredrik Stenbäck, Waasan ja Mustasaaren kirkkoherra prow. Otto Wilhelm Ehrström sekä Ilmajoen kappalainen Kaarlo Gustaa von Essen. (H. T.)

Oulussa on konsuli Bergbomin siaan walittu pormestari C. G. Bergstedt.

Oulusta on meille taas tullut lisää tietoja tuosta waalijutusta. Muun seassa kerrotaan, että kauppaneuwos S. oli tahtonut Oulun Wiikkosanomissa oikaista noita wääristyksiä, jotka sekä tässä lehdessä että H. D:issa oli löytynyt tästä waaliseikasta, mutta että hänen kirjoitukseltaan oli kielletty siaa Oulun Wiikko-sanomain palstoissa.

Käkisalmen kihlakunnassa on walittu talollinen Kiuru Räisälän pitäjästä.

Käkisalmella walittiin kauppias P. J. Hämäläinen waltiopäiwämieheksi.

Tästä waalista kuuluu semmoisia kummia ett'emme tiedä mitä niistä pitää uskoman. Me otamme tähän mitä Suometar, sille tulleiden tietojen mukaan, tietää kertoella:

„Kaikki kertomukset yhdistywät siihen, että walitsijoista useammat waalitoimituksessa kutsuiwat käsityöläisen Tahwana Häyrenin edusmiehekseen. „Waalin toimittaja herra porimestari", niin kertoo yksi lähettäjä, „teki useamman kysymyksen, onko nyt kaikilla yhtäläinen waatimus Häyreniä? johon wastasiwat kaikki, ja sen kanssa käskettiin walitsija-joukko majistraatista ulos. Kummaksi käwi kuitenki kaupunkilaisten mielet, kuin sittemmin saatiin kuulla, että kauppamies Hämäläinen oliki walittu". Wirallisesti ei kukaan tiedä ilmoitetuksi oikeata syytä siihen että käsityöläinen on hylätty ja kauppias siaan pantu. Toiwoisimmeki, että se olisi perätöntä kulkupuhetta, kuin syyn sanotaan hylkäämiseen olleen siinä, ett'ei se walittu osannut muuta kuin suomenkieltä ja että kaupungin mahtawia häwetti lähettää ruotsin taitamattoman edusmiehen. Toinen lähettäjä kertoo niin tapahtuneen, että walitsijain mentyä ulos „yksi neuwoskunnassa istuwa wenäläinen kauppias oli noussut ja sanonut: ei tämä kelpaa; minä tahdon huutaa porimestaria! Silloin oli kaupungin palwelija laitettu ajamaan takaa walitsijoita ja oli niin saatu palautetuksi pari kolme wenäläistä kauppamiestä, joilla wielä sattui olemaan suurimmat weroitus-äänet. Heille sekä majistraatin owenwartijalle ja uunin-lämmittäjälle oli sitte ilmoitettu, että nyt tässä tapahtuu uusi waali. Silloin sanotaan sen wenäläisen kauppamiehen, jonka waatimuksesta tämä uusi waali oli pidetty, unhottaneen herra porimestarin ja tahtoneen edusmieheksi kauppamies Hämäläisen, johon waaliin ne palautetut kauppamiehet oliwat myös yhdistyneet. Porwaristoa hämmästytti, kuin kuuli näin käyneen, waan tuli uusi toiwo, kuin wiime torstaina oli kutsumus majistraattiin ja silloin sanottiin pidettäwän uusi laillinen waali. Mutta petyttiin taaski; sillä nyt ei ollut waalista puhettakaan waan ainoastaan päiwärahan määräämisestä waltiopäiwämiehelle. Kuin äsken-mainitut wenäläiset kauppamiehet ilmoittiwat pitäwän päiwärahan olla 5 ruplaa ja 2 hewosen kyyti, niin asia oli päätetty. Minä en syytä ketään, mutta waan omaa huonouttamme, kuin meillä suomalais-paroilla ei ollut muuta kuin mennä pitkän nenän kanssa kotiin".

Aputoimia. Siemenrukiin puutteen poistamiseksi on hallitus hankkinut Oulun lääniin 8,300 tynnyriä, Waasan lääniin 9,950, Kuopion lääniin 10,350, Mikkelin lääniin 3,141 ja Wiipurin lääniin 1,650 tynnyriä rukiita, eli yhteensä 33,391 tynnyriä, joista kruunun makasiineissä on löytynyt 12,891 tynnyriä.

Niiden ehtojen suhteen, joilla mainitut apuwarat ulosannetaan, on k. senaatti asianomaisten läänihallitusten esityksestä määrännyt, että niitä jaettaisiin wähemmissä osissa tarwitsewille tilanomistajille rahwaasta, Oulun läänissä lainoina seurakuntain yhteisellä edeswastauksella sekä lainanottajain welwollisuudella ei ainoastaan samassa aineessa ynnä kahden kapan kaswulla tynnyriltä maksamaan saatuja rukiita takasin leikkuun tapahtua tulewana wuonna, waan myös korwaamaan kruunun kustannukset rukiiden kuljettamisesta; Waasan ja Kuopion lääneissä osaksi lainaksi mainituilla ehdoilla, osaksi myymisen kautta läänin markongin eli werohinnan mukaan 50 kopeekan lisäyksellä tynnyriltä, korwaukseksi makasiinista, mittausrahoista y. m. Mikkelin läänissä osaksi lainaksi wakuutta sekä jo ennen mainittuja määräyksiä wastaan takasin maksamisen ja korkokaswun suhteen, osaksi myytäwäksi saman laskun mukaan kuin kahdessa lähin-edellisessä lääneissäkin, sekä Wiipurin läänissä lainaksi welkaseteliä sekä hywäksyttyä takausta wastaan lainan takasin-maksamisesta ennen tulewan wuoden loppua kahden kapan kaswulla tynnyriltä. (F. A. T.)

Uutta kirjakaupassa. G. E. Curénin kustannuksella Hämeenlinnassa on ulostullut: Lasten Raamattu ja lyhy kertomus kristikunnan lewiämisestä.

Suomalaisen kirjallisuuden Seuran kustannuksella on wiime perjantaina ulostullut: Näytelmistö II. Tämä wihko, joka on 25 osa Seuran toimituksia, sisältää seuraawia näytelmä-kappaleita: Syyn sowitus, murhenäytelmä 1:ssä näytöksessä Theodor Körneriltä, suom. Suonio; Luutnantin keinot, Sheridanin kirjoittama, suomennos. Jeppe Niilon-poika, Ilweilys wiidessä näytöksessä, käännös Holbergin ilweilyksestä; Wiulu-niekka, kolmilohkoinen näytelmä, sisältäwä 7 kuwausta wiidessä näytöksessä, R. Kneiselin saksaksi kirjoittama ja T. J. Dahlbergin suomentama, ja Kawaluus ja Rakkaus murhe-

näytelmä wiidessä näytöksessä, Schillerin saksankielisestä suomentanut A. Oksanen. Kirja sisältää 8: taitteesena 318 siwua. Hinta on 3 markkaa. — Me säästämme nyt kaikki arwostelemiset, sen wain tahdomme sanoa, että näin kallista lahjaa ei ole suomalainen kirjallisuus isoon aikaan saanut.

Hra Beuermanin kustannuksella on ulostullut: Lotta Lennings waggwisa af Z. Topelius (Lotta Lenningin kehtolaulu Z. Topelius'elta) säweltänyt G. Linsén.

Apulahjat Ruotsista katowuoden kärsineille Suomessa oliwat, asianomaisen ilmoituksen mukaan, tehneet yhteensä 114,490 rikssiä 56 äyriä rahaa, 11 tnriä wehniä, 737 tnriä rukiita, 756 tnriä ohria, 731 tnriä kauroja, 4 tnriä herneitä ja 11 tnriä sekulia. Mainitusta rahasummasta on 12,405 rikssiä 18 äyriä käytetty kuletus- ja muihin kustannuksiin yli sen että oli ostettu 39 tnriä siemen-ohria, 100 tnriä herneitä ja 1,126 tnriä potaattia. Elosta oli wiime syksynä 523 tnriä lähetetty Turkuun ja siellä myyty 2,540 ruplaan 48 kykaan hop., waan muu osa apulahjoista oli lähetetty niin jaettuna että oli tullut:

	Rikssiä	Jywiä	Potaattia
Waasan lääniin	38,604 r. 8 äyr.	1,017 tnriä	—
Oulun „	30,080 r. —	833 „	601 tnriä
Kuopion „	27,787 r. —	16 „	525 „
Mikkelin „	5,200 r. —		
2 työwäen perheelle Tampereelle	104 r. —		
Yhteis-apukomiteaalle Helsingissä	310 r. 30 äyr.		

Edellinen apulahjain jako oli tapahtunut sen osoituksen mukaan, jonka yhteis-apukomitea Helsingissä oli Ruotsiin lähettänyt. Edelliseen luetteloon on ainoastaan otettu ne apulahjat kuin owat tulleet näiden keräystä warten Tukholmaan asettuneen komitean kautta eikä niitä apulahjoja, jotka on eri paikkakunnista Ruotsissa suoraan lähetetty Suomeen; wiimemainittuin apulahjain määrää emme tunne. — Jos apulahjoiksi Ruotsissa kootut jywät arwataan rahaksi Ruotsin hintain mukaan, niin ne tekewät noin 25,500 rikssiä, joten kuin se lisätään rahalahjoihin, nähdään että Tukholman apukomitean kautta on Suomeen tullut apulahjoja yhteensä noin 140,000 rikssiä rahassa, eli noin 207,500 markkaa Suomen rahassa.

(S:tr.)

Porthanin kuwapatsas kuuluu H. T:n mukaan wiime wiikolla tulleen waletuksi Münchenissä. Jos walaminen on onnistunut, woidaan toiwoa, että kuwapatsas asetetaan paikalleen ja paljastetaan tulewan kesän alussa.

Kirjallisuuden seuran kokous tapahtui eilen illalla. Kirje Münchenistä ilmoitti että Porthanin kuwapatsas nyt oli walmiiksi walettu ja että työ oli erinomaisen hywin onnistunut. Tekijä pyysi kirjeessä siiwouksia warten Seuralta ajanpidennystä työnwalmistuksessa aina tulewaan maaliskuuhun saakka. Sitä wastaan oliwat kantakiwen koristus-kuwat ihan walmiit. Niitä päättikin seura piammiten tuottaa kotio. — Hra Rudbäck'in kokoilemat eläin-sadut päätettiin seuran kustannuksella painattaa kolmantena osana Suomen kansan satuja ja tarinoita. — Seuran kustantamien koulukirjain hywäksi päätettiin pyytää hallitukselta jotain apua.

Uusmaalainen purjeseura pitää syysk. 12 p:nä toisen yleisen kilpapurjehtimisen. Kaksi palkintoa on asetettuna. Toinen jahti-aluksia, toinen purje-weneitä warten. Kilpailemiseen päästetään myös weneitä, jotka eiwät kuulu seuraan.

(H. D.)

Syysk. 2 p. Kesän loppupuoli on tuonut mukaansa ihanat ja lämpöset ilmat. Tuskin woi käsittää että kesäiset kuukaudet jo owat olleet ja menneet. Täällä wielä ollaan ja eletään aiwan niinkuin sydän-kesänä. Uima-huoneissa käy kylpijöitä aamusta iltaan saakka, esplanadit owat täynnä tyhjäntoimittajia, jotka päiwät läpitsensä nauttiwat Jumalan ilmaa, j. n. e.

Kaupunkimme on tätä nykyä saanut paljoa wireämmän ulkomuodon. Eilen awattiin koululaitokset ja 99 nuorukaista ilmoitti itsensä yliopistolaistutkintoon. Näistä oli 17 Porwoon lukiosta, 24 Kuopion, 9 Hämeenlinnan, 21 Waasan, 1 Wiipurin, 23 Turun lukiosta sekä 4 Helsingin lyseosta. 7 nuorukaista on ilmoittanut itsensä jumaluusopin tiedekuntaan, 38 lainopilliseen, 16 historialliskieliopilliseen ja 38 fys-määräysopilliseen.

Opillisen ja waltiollisen elämän wirkistymisen kanssa toiwotaan tänä syksynä saada myös taiteelliset asiat, jotka nyt teaterin palon jälkeen owat olleet ihan rappiolla, johonkuun woimaan. Hra Meißner odotetaan uuden soittokunntansa kanssa tänne pian. Luullaan hänen jo 20 t. k. woiwan alkaa toimensa. Arkadiateateriin on tarjounut kaksi eri näytelmäseuraa, hra v. Osten'in saksalainen operaseura ja hra Roos'in ruotsalainen näytelmäseura.

Häwäistyskronikalla on tähän aikaan tarpeeksi aineita. Olkoon tällä kerralla waan sanottu että kaupungin rahawartia C. G. Rosenström, joka monenwuotisilla petoksilla on wetänyt puoleensa liki 6,000 ruplaa kaupungin waroja, on lähtenyt pakoon, kun häntä wedettiin petoksestaan edeswastaukseen. Kuwernörin-wirka on kuuluttanut häntä perään.

Maaseuduilta.

Jyvæskylæn kaupunnista elokûlla. Tæmæn kûn 14 p. vietettîn tællæ juhla. Sillon k:lo 10 e. p. p. avattîn Seminârio eli Opisto kansan opettajia varten. Sali, jossa juhla alettîn, oli somasti koristettu kasvavilla kukilla, kukka-sidelmillæ ja lehti-puilla. Ja paljon oli vækeæ kôlla. Nîn kuin kaikki opetus sînæ Suomen kansan Opistossa kæypi ja tulê kæymæn *suomeksi*, nîn kævi myøskin kaikki juhlan menot Suomen omalla kaunîlla kielellæ.

Ensin veisattin virsi-kirjasta virsi, jonka ohessa Opiston Laulu-opettaja Tohtori *Hagfors* soitteli harmoniumia eli sointuletta. Sitten piti Opiston Johtaja Pastori Ûno *Cygnæus* juhlallisen puhên, esitelmæn. Hæn esitteli læmpøisesti mûn muassa miten tæmæ oppi-laitos oli tullut tælle kannalle. Hæn lausui myøskin sydæmelliset yksivakaiset sanat kaupuntilaisille sekæ opettajille, opettajattarille ja oppilaille, ja avasi opiston toimênsa. Sen jælkên puhui Opettaja *O. Vallin* miellyttævæsti kansan-koulun sûresta tarkotuksesta ja ylinêstæ sekæ taidon tarpêllisûdesta. Sitten veisattîn tâs virsi soitannon johdolla.

Sen peræstæ mentîn kaupunnin kirkkôn, jossa Opettaja *N. Jærvinen* piti kaunîn sârnan ja rukoili armoa ja siunausta tælle ûdelle oppi-laitokselle. Jumalan palvelus alkoi ja pættyi virren veisûlla ynnæ soiton sævelillæ *sointulêlla.*

Opiston Johtaja piti sitten puoli-pæivælliset, joihin oli kutsuttu opiston opettajat, opettajattaret ja oppilât sekæ monta kaupunnin asukasta. Isæntæ esitti alammaisen kîtollisûden maljan Suomen jalolle Iso-ruhtinalle *Aleksanteri 2:lle.* Hurrâ hûdettîn kolmasti ja se innokkâsti. Esiteltîn sitten vielæ muitakin sydæmmen pohjasta læhteneitæ muisto-maljoja pæivæn kunniaksi.

Seurâvana pæivænæ piti kaupunnin asukkât pæivællis-pidot, terve-tuliaiset tælle ûdelle Opistolle, sen nais- ja mies-opettajille. Kaupunnin pormestari esitti sînæ alammaisen kîtos-maljan Suomen rakastetulle sûrimieliselle *Iso-ruhtinalle*, jota esitystæ seurasi innolliset kaikkuvaiset hurrân-hûdot. Arvattavasti edes-tuotîn sînæ nîn-ikæn sydæmmellisiæ onnen-toivotuksia ja ilo-maljoja tælle Suomen kansan yli-opistolle, sen mies- ja nais-opettajistolle ynnæ muille. Kaikuipa sînæ myøskin ilosat laulannot puheitten vælissæ sillon tælløn.

Nais-oppilaita Opistossa on 15, joista 10 asû nais-oppilassa ja 5 mûalla. Mies-oppilaita on 28, joista 10 mies-oppilassa ja 18 mûalla asuvat.

Elækôn, menestykôn tæmæ kansan opettaja-opisto! Se tulê olemân sûrimmasta arvosta koko Suomen kansan tulevaisûdelle ja læhimmæsti tælle kaupunnille ja sen ympæristølle. W. K.

Laukaalta meille kirjoitetaan: Eikøhæn se ollut Hovi-oikeudelta vǽrin tehty tuomaria mǽrætæ pitæmæn valitsia-miesten vâlia? Tottahan se tyø olisi ollut pappien tehtævænæ? Totta kait. Sâ næhdæ jos Hovi-oikeuden væræ toiminto-tapa tekê mitættømæksi koko vâlin. Ei kuitenkân se sitæ tehne.

Ulkomaalta.

Ruhtinaskokous Frankfurtissa on tähän aikaan sanomalehtien tärkeimpänä keskustelu-aineena. Keskustelemukset, joita luultiin tulewan julkisiksi, owat pidetyt suurimmassa salaisuudessa. Ensinnä ei tahdottu mitään ministeriäkään päästää sisälle, waan pantiin Saksenin kuningas pöytäkirjaa pitämään. Tämä korkea herra taas ei katsonut itseänsä niin kynään kykenewäksi, että olisi woinut tätä tointa wastaan-ottaa. Eräs ministeri kutsuttiin siis pöytäkirjuriksi. Keskustelut on Itäwallan keisari alkanut puheella „rakkaille weljillensä (kuninkaat), orpanoilleensa (muut ruhtinaat) ja liittokunnan jäsenille (wapakaupunkien pormestareille). Tässä puheessa lausui hän miten Saksanmaan etu waatii parempaa yhdistystä eriwaltojen wälillä ja mitenkä yleinen mielipide waatii samaa, ja wielä lisäksi puhui hän hywin kauniita sanoja, mitenkä hallitusten on noudattaminen kansojen waatimuksia j. n. e. Wapamielisyyden henki näkyy nyt liikkuwan näissä maailman mahtawissa, joidenka useain alueet eiwät ole suomalaista pitäjää suuremmat, mutta jotka kuitenkin ylen määrin ylpeilewät suuruuttaan. Moni wanha epäilijä nauraa salassa näille suurille parannus-hankkeille ja arwelee että koko jutusta aiwotaan ainoastaan wähän silmänlumeita hämmästyneelle ja uuteliaalle maailmalle. Muutamat taas arwelewat että Itäwalta on ruwennut koko toimeen, anastaaksensa Preussilta mahtawuuden Saksanmaan asioissa. Mikä lieneekin? Preussi taas nurisee nurkassaan ja katselee karsain silmin koko tointa, johon ei sitä ole hywillä eikä pahoilla sanoilla saatu osaa ottamaan. Itse keskustelut owat,

kuten sanottiin, pidetyt hywin salassa. Tiedot niistä owatkin sentähden jokseenkin wastariitaiset. Se waan näkyy, että Itäwallan ehdotukset owat wastaan-otetut jokseenkin suurella mielisuosiolla. Se kuitenkin näyttää olewan hywinkin kipeä kysymys, pitääkö edustuskamarin jäsenet walittaman asianomaisten waltain edusmiehistöistä, wai pitääkö niitä wälittömästi walita itse kansasta. Koko wapamielinen puolue waatii jyrkästi wiimemainittua waalitapaa, mutta suurin osa ruhtinaita näyttää olewan sitä wastaan.

Lohen-kaswatus Tay-wirrassa,

Stormontfield'ilta Skotlannissa.

(Englantilaisen aikakauskirjan, The Athenæum'in mukaan).

Kauan aikaa on Ranskanmaalla kalan-wiljelys ollut hallituksen huolena, ja Coste'n keinot siinä kohden owat tuottaneet sitä suurempia waikutuksia, koska niitä niin suuressa mitassa on harjoitettu. Samat keinot sitten yritettiin Galway'ssa läntisessä Irlannissa lohen-kaswatusta warten, ja kun tästä seurasi silminnähtäwä hyötyminen, kiihdyttiin Skotlannissakin käymään samaan toimeen. Lord Mansfield määräsi tälle tarkoitukselle jonkun osan maatilaansa, nimeltä Stormontfield, Tay-wirran warrella, noin kolme neljännestä ylä-puolella Perth'ia, ja asian hywä menestys on osoittanut, että paikka oli yhtä hywästi walittu, kuin keinotkin owat hywiä ja tarkoituksen mukaisia. Tämä yritys on tuottanut muutamia tärkeitä tieteellisiä hedelmiä, joita kohta saamme lyhyesti mainita. Mutta kuinka paljon se on lohet enentänyt Taywirrassa, hawaitaan paraiten siitä kalastusarennista, joka eri aikoina on maksettu mainitusta lohi-wedestä. Wuonna 1828 oli tämä arenti 14,574 puntaa (jokainen punta wähintäin 25 markkaa Suomen rahaa); mutta kun lohien paljous wäheni wähenemistään, aleni arentikin, jotta se w. 1852 oli ainoastaan 7,973 puntaa. Seuraawana wuonna alkoi lohen-wiljelys Stormontfield'illa, ja waikka muutamat sen-jälkeiset wuodet eiwät ole olleet kalanwiljelykselle edullisia, oli kuitenkin w. 1858 arenti jo noussut 11,487 puntaan, mutta w. 1862 samaan määrään kuin 1828. Tällä wälin owat melkein kaikki muut lohiwedet Skotlannissa saaneet yhäti alentaa arentiansa. Nämä numerot ja seikat näyttäwät todeksi, mitä jo tuonaan lausuimme, että hallitus woisi ylentywässä arennissa saada hywinkin palkituksi ne kustannukset, mitkä se panisi lohen-wiljelys-laitoksiin; ja tämä pysyy totena, jos kohta lohi ei olisikkaan meidän maassa niin suuri-hintainen kuin Skotlannissa. Jos lohi meillä on halwemmassa hinnassa ja siis arennitkin werrattain eiwät nousisi semmoisiin määriin, niin on muistaminen, että meillä työpalkatkin eiwät ole Skotlannin kaltaisia, josta syystä laitosten pitäisi waatiman wähempiä kustannuksia. Stormontfield'in lohen-wiljelys-laitos on maksanut ensin rakennettaissa 600 puntaa ja sitten wuotisesti ainoastaan 50 puntaa. Mutta se lähettää joka kewät ulos noin 150 tai 200 tuhatta lohenpoikaa. Tahdomme erään wiime wuonna ilmestyneen kirjeen mukaan *) antaa muutamat tiedot tästä lohien keinollisesta wiljelyksestä ja kaswatuksesta.

*) The natural history of the Salmon, as ascertained by the recent experiments of Stormontfield on the Tay. By William Brown. Glasgow.

Käytettäwät keinot eiwät millään muotoa ole mutkaisia. Kolme-sataa hauto-laatikkaa, wiidessä kolmatta riwissä, niin että jokaisen riwin wälissä on käytäwä, asetetaan lammikkoon, joka on 16 jalkaa korkeampana wirran kesäistä pintaa sillä kohdalla, ja itse saapi wetensä noin $1\frac{1}{2}$ uuden wirstan päästä ylempää samasta wirrasta. Laatikat owat niin paljon kallellansa, että wesi wapaasti pääsee juoksemaan niiden läpitse. Hauto-lammikosta kulkee wähäinen kanawa kaswatus-lammikkoon, johon nuori lohen-sikiö päästetään, niin pian kuin se semmoiselle muutolle on kylläksi warttunut. Stormontfield'in kaswatus-lammikko on pituudeltaan 223 jalkaa ja leweimmällään 112 jalkaa; mutta kokemuksesta on se hawaittu liian ahtaaksi ottamaan wastaan ja elättämään ne 300,000 sikiötä, jotka saattawat hauto-laatikoista walmistua. Kaswatus-lammikosta wiepi toinen kanawa itse wirtaan, mutta tällä wälillä on wähäinen sulku ja ahdas ruuhi, josta kalanpoika otetaan merkitettäwäksi, ennenkuin annetaan hänen lähteä tiehensä wirtaan ja mereen. Tarkka waari pidetään, että wesi, joka lammikoihin päästetään on tyystästi siiwilöittyä, ja että laatikkain ja lammikkojen pohjat puhdistetaan kaikesta liasta, warsinkin semmoisista hyönteis-toukista, jotka häwittäwät lohien munat eli mädin-jywät. Kuinka tarpeellinen tämä huolenpito on, hawaitaan seuraawasta esimerkistä.

Kewäällä 1854 otettiin muutamat, jo melkein walmiiksi haudotut mädin-jywät eräästä wirran-paikasta ja pantiin hauto-astiaan, jonka läpi kulki siiwilöittyä wettä; mutta mädin-jywien wiereen pantiin kymmenkunta samasta wirrasta otetuita suden-korennon toukkia (ephemera). Jonkun päiwän perästä oli yksi mädin-jywä eli muna syöty ja wähän aian kuluttua oliwat kaikki menneet saman tien. Tämä tapahtui sillä tawoin, että wiisi kuusi toukkaa tarttuiwat yhteen munaan kiinni eiwätkä luopuneet, ennenkuin se lopullisesti oli syöty. Toinen kokemus tehtiin w. 1859, jolloin Marraskuun lopulla joukko lohen munia, jotka lohen niiskalla eli maidilla oliwat sikiöllisiksi tehdyt, laskettiin hauto-laatikkaan. Nämä edistyiwät tawallisuutta myöden ja seuraawan Maaliskuun alussa woitiin jo selwästi eroittaa kussakin munassa syntywän kalanpoian silmät ja ympyräinen haahmo. Mutta samaan aikaan sattui tulemaan puute siiwilöitystä wedestä, ja sen siaan päästettiin lammikkoon siilaamatonta, jossa oli iso toukkain paljous, warsinkin erään pienen mustan wesi-hyönteisen. Seuraus oli, että Huhtikuun lopulla kaikki munat oliwat syötynä. Asia oli käynyt sillä tawoin, että toukka tarttui eläwään munaan kiinni ja puhkaisi kuoren, jolloin muna kohta kadotti läpi-kuultawan lohiwärinsä ja muuttui tumman walkoiseksi; sitten toukka sen söi jouteessansa.

Kokemus muissakin paikoissa wahwistaa täydellisesti tämän teko-asian. Yhtenä wuonna oli esm. Galway'n lohen-wiljelyksessä suden-korennon toukka häwittänyt 70,000 lohen-munaa. Tämä juuri osoittaakin, mitä wasten lohenmunien keinollinen haudotus eli niinkutsuttu lohen-wiljelys on niin erinomaisen tarpeellinen. Kun asia heitetään luonnon haltuun, niin tuhansittain munia tulee näiden wiholaisten syötäwäksi, ainoastaan wähin osa walmistuu kalan-poi'iksi, ja niistäkin iso joukko joutuu lintujen tai muiden kalojen saaliiksi, niin että tuhannesta munasta yksi ainoa arwataan pääsewän täysikaswuiseksi loheksi. Mutta keinollinen wiljelys suojelee sikiön sillä iällä, kun se kaikkien wähimmin woi itse etsiä turwansa, ja tuhansittain enemmän kaloja syntyy tällä tawoin kuin luontoisessa tilassa. (Jatketaan).

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 69 n:roon.)

Puolen toista tunnin päästä ajettiin meitä taas ylös ja marsitettiin ulos kylästä — kuten olin arwannutkin — metsäänpäin. Nyt tuli meidän perässä koko tusina Intiania, jotka seurasi meitä laiskoina ja uuteliaina. Olimme arwioltani käwellyt enemmän kuin tunnin aikaa ja minä astua töysittelin pieni kuuromykkä poika selässäni, niinkuin tawallisesti, ajatellen meidän tummaa tulewaisuuden näköalaa, kun lapsen parkuminen herätti minua mietteistäni. Toinen käsiwartensa wapisi kaulani ympärillä ja toinen wiittasi oikealle puolelleni. Minä katsoin siihen suuntaan — ja siinä seisoi, ikäänkuin olisi se noussut ylös maan sisusta meidän matkustustamme estämään, hirwittäwä kummitus, kiwestä leikattu, ainakin kaksi wertaa minua korkeampi. Kummituksen walkoisuus näytti melkein aaweelliselta, wiheriäiset lehtipuut ympärillään. Suuri kiwinaamansa oli osaksi mädänneen sammaleen peitossa; jolsat katkaistut kädet oliwat laskettut rintaa wastaan; sääret ja jalat oliwat neljä kertaa suuremmat kuin tawallisen ihmisen jäsenet. Koko ruumiinsa ynnä kiwet ympärillään oliwat kaikki peitetyt kummallisilla wertauskuwilla — pienten irwistelewäin miesten naamoja, krokotiilien ja apinjain päitä ja muita senkaltaisia kummituksia. Se oli todellakin hirwittäwimpiä ja oudoimpia näköjä, ainakin näin äkkihuomaamatta nähtynä, kuin milloinkaan on astunut silmäini eteen. Kun sanon että tämä näkö teki minun äänettömäksi, ei sowi kummastua että lapset tätä nähdessään aiwan kauhistuiwat.

„Se on, kultaseni ainoastaan suuri leikkinukki", sanoi Short, wiihdyttääksensä pienen tytön selässänsä. „Jahka saamme kappaleen hywää puuta, niin näytämme näille raakalaisille mimmoisen nukin pitää oleman".

Kun hän puhui tätä, tuli Miß Maryon ta'aksení ja wiihdytti merkeillä, joita en ymmärtänyt, kuuromykkää poikaa selässäni.

„Olen kuullut puhuttawan näistä asioista, Dawis", sanoi hän. Ne owat epäjumalan kuwia, joita on tehnyt jo ammoin häwinnyt ihmissuku, joka eli en tiedä kuinka monta sataa tai tuhatta wuotta sitten. Tämä kamoittawa kalu laitettiin ja palweltiin silloin kuin tuo suuri puu, joka sitä nyt kannattaa, wielä oli siemenenä maassa. Meidän on totuttaminen lapsia näihin kiwi-kummituksiin. Luulen että wielä saamme nähdä monta semmoista. Luullaksemme olemme nyt likellä jäännöksiä jostakin noista kummallisista muinaisajan häwinneistä kaupungeista, joita luullaan löytywän tässä osassa maailmaa".

Ennenkuin ennätin wastata, komentosana peräpuolelta pani meidät taas liikkeelle. Astuessamme epäjumalan kuwan siwutse, muutamat meriroswot laukaisiwat kiwärinsä sitä wastaan; kaikuna kajahutti kiwärin pamaukset pitkin awaria korpimaita. Me astuimme wielä pari askelta, kuin Intianit etunenässä yht'äkkiä

pysähtyiwät, heiluttiwat suuria weitsiänsä ja huusiwat kaikki yhtä ääntä: „El Palacio!“ Englantilaiset roswojen joukosta yhtyiwät tähän ääneen, ja juosten eteenpäin molemmin puolin meidän ohitsemme kiljuiwat omalla kielellään: „Palatsi! Palatsi!“ Muut äänet luikkasiwat samaa muilla kielillä — ja minuutin tai kahden aikaa oli siellä yleinen hämmennys yli ympärin, ensikerta sitten kuin olimme wankina marssineet pois merenrannalta.

Minä tartuin kiinteämmin lapseen, joka oli selässäni, siirsin Miß Maryonin minua likemmäksi, pelastaaksení häntä tulemasta pois temmatuksi wäki-ahdinkoon. Sitten astuin eteenpäin niin paljon kuin wäki-ahdinko ja puut kummallakin puolellamme sitä salli. Katsoen Intianien päiden ylitse ja puurunkojen wäliltä, nä'in näön, jota en ikinä woi unohtaa, en kuolemapäiwääni saakka.

Joukko hajallisia raunioita lewisi silmäini edessä, niiden päällä kaswoi hatara metsä. Joka haaralla, mihin waan katsottiin, näkyi hirweä hämmennys kaikentapaisista: epäjumalan kuwia, pylwäitä, kiwilohkareita, korkeita seiniä, mahtawia, hajonneita portaita astui sekasin silmiini. Muutamat oliwat eheät ja pystössä seisowat, muutamat taas hajonneet ja maalle hajoitetut. Kaikkien päällä ja ympäri, minkä tapaisia sitten oliwatkin, kaswoi ja kiersi puunjuuria, oksia ja wiinikäynnöksiä, jotka kähertyi heidän ympärillä ikäänkuin käärmeitä. Siellä täällä yleni outoja rakennuksia, joidenka seinäin huipulla kolme miestä hywinkin olisi woinut käydä rinnatusten — ja rakennuksia semmoisia, joidenka katot oliwat räjähtäneet hajallensa ja kaatuneet sisälle, ja joiden sisäpuolelta kohosi puita, jotka ikäänkuin surumielin huiskuttiwat lewottomat warjonsa raunioiden yli. Keskellä tätä hajonnaisuutta kohosi leweä tasapaikka kallion päällä, joka kolmelta kohden oli aiwan pääsemätön muuta kuin tikapuilla. Neljänneltä puolelta nousi sinne äärettömän suuret portaat, jotka oliwat ikäänkuin jättiläisiä warten tehdyt. Nämät weiwät suureen rakennukseen, ympäröitty pylwäsriwillä. Se oli niin pitkä ja leweä, että se peitti koko tuon tasapaikan. Koko rakennus näytti niin wakawalta että sen olisi pitänyt ikuisesti pysymän, mutta kuitenkin oli erittäinkin katto monelta kohden hajonnut. Sisällä kaswoi suuret puut, lewittäen tumman warjonsa. Tämä oli se kamoksuttawa raunio, joka kutsuttiin palatsiksi. Se oli se korpimaiden wankiuspaikka, jossa meidät piti säilytettämän.

Roswokapteinin winkuwa ääni pani taas järjestyksen joukossamme woimaan. Meitä käskettiin, seurata Intianien perässä palatsin portaille. Jokaisesta raosta näissä suurissa portaissa tunki esiin kukkia, pitkää ruohoa ja kauniita taimia ja pensaita. Kun olimme kiiwenneet portaiden huipulle, woimme nähdä yli tuota mustaa humisewaa metsää takanamme. Muuta kuin wiwahdusta tästä ylewästä näköalasta ei meille suotu. Me käskettiin seurata Intiania. Nämät oliwat jo kadonneet palatsin sisäpuolelle. Sinne me nyt astuimme heidän jälkeensä.

(Jatketaan).

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Keis. M:ti on wiimes heinäkuun 13 p:nä armossa suonut Huittisten pitäjän-apulaisen K. J. Ridderborg wainaan leskelle ja ala-ikäiselle pojalle 600 markkaa yhteisistä waroista lisä-armowuoden werosta. — Papiksi wihittiin wiime lauantaina Joensuun alikoulun opettaja K. W. Appelqwist, wirkaa tekewä opettaja Porin alikoulussa A. A. Achander sekä yliopistolainen E. A. Karstén kappalaisen apulaiseksi Korsnäsiin ja yliopistolaiseksi Kumlinkiin. — **Määrätty:** w. t. kappalainen Brändössä L. A. Palonen pitämään kirkkoherran wirkaa Kumlingissä ja Brändössä sillä aikaa kuin prowasti Sulin on waltiopäiwämiehenä, ja w. t. kappalainen Hammarlannissa ja Ekkerössä K. A. Möller Tyrwään kirkkoherran apulaiseksi. — **Waltakirjan saanut:** Welkuan saarnaaja R. T. Pontelius Karwian kappalaiseksi. — **Määrätty** Teuwan kirkkoherran apulainen K. E. Sonck, Bergön kappalaiseksi, w. t. lisäopettaja Porin alikoulussa J. Kaldén Pietarsaaren alikoulun opettajaksi ja kuuromykkä kartan-piirustaja D. F. Hirn toiseksi opettajaksi Turun kuuromykkäkouluun. — **Määrätty** opetustieteen kandidati J. F. Thurman toimittamaan toisen opettajan wirkaa Turun tyttökoulussa. Ikaalisten kappalainen wt. F. H. Hällfors ja Kokemäen kirkherra J. R. Eneberg maaherran asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokousta, edellinen Honkojoella ja Eneberg Köylisssä ja Säkylässä, kummankin kappalais-palkan korottamisesta lailliseen määrään. — **Haettawana:** toisen opettajan wirka Turun tyttökoulussa ja toisen opettajan wirka Tammisaaren alikoulussa, kumpikin 56 päiwän hakemusajalla, Köökarin kappalais-wirka sekä saarnaajan ja opettajan wirka Hämeenkyrön Saßlinin koulussa, kumpiki 90 päiwän kuluessa.

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 2 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 1/2 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 1/2 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 277 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 276 äyriä. — Pariisi, 393 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 37 11/16, Pariisi 396, Hampuri 33 11/16, Tukholma 280, Amsterdam 186 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 2 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 1/2, 37 11/16 — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 393, 396. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 33 1/2, 33 11/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 276, 280.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit 88 à 90 %		92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

Joka sunnuntai lähtee jono Hämeenlinnasta k:lo 5 jälkeen puolipäiwän ja tulee Helsinkiin k:lo 1/2 10 jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. *Lei.*	Tuoreita ahwenia 6 k. *ei.*
Ohrat 5—5: 25 k. tynnyri.	Tuoreet hauet 6—7 k. *ei.*
Ohrakryynit 30—34 k. kappa.	Tuoreita silakoita 26—28 k. kappa.
Ohramaltaat 65 k. *Lei.*	Suolattua siika 9—10 k. *ei.*
Kaurat 3: 50—4 r. tynnyri.	Suolattua lohta 18—20 k. *ei.*
Kaurakryynit 34—36 k. k:pa.	Suolatut lahnat 5 k. *ei.*
Perunat 7—8 k. kappa.	Suolattuja silakoita 45—50 k. *Lei.*
Tuoretta raawaan-lihaa 90—1 r. *Lei.*	Suolattua kilohailea 80 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20—1: 40 *Lei.*	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Wasikan-liha 2: 2—70 *Lei.*	Koiwu-halkoja 3: 70—4: 10 k. syli.
Tuoretta woita 18—22 k. *ei.*	Mänty-halkoja 2: 60—2: 80 k. syli.
Ruoka-woi 3: 30—3: 80 *Lei.*	Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Maito 7—8 k. k:nu.	Wiina 1: 5—1: 15 k. kannu.
Piimä 6 k. k:nu.	Heinät 15—18 k. *Lei.*
Taale 8—9 k. korttieri.	Thimothej 23—25 k. *Lei.*
Munatiu 30—35 k.	Oljet 8—10 k. kupo.
Kananpojat 30 k. pari.	
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*	
Tuoreet lahnat 7 k. *ei.*	

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 71. Maanantaina 7 p:nä Syyskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Syysk. 7 p. k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awisionikamarissa teaterihuoneen etu-seinälle asetetusta koristus-warjostimesta.

" k:lo 4—7 jpp. Waiwaismaksujen ylöskanto raastuwassa seuraawista korttierista: Tuppen, Ålen, Hajen ja Mörten 3:tta kaupungin-osaa, sekä koko 4:stä kaupungin-osasta ynnä korttierista: Gåsen, Strutsen, Falken ja Gladan 5:ttä kaupungin-osaa.

Huomenna Tiistaina.

Syysk. 8 p. k:lo 4—7 jpp. Wasta-mainittu ylöskanto jatketaan 5:nnen kaupungin-osan muusta puolesta, koko 6:nnesta kaupungin-osasta sekä Ulrikaborgin arenti-tomteista.

Keskiwiikkona.

Syysk. 9 p. k:lo 4—7 jpp. Mainittu ylöskanto pitkitetään muista arenti-tomteista, huwiloista ja saarista sekä siwiili-wirkamiehiltä Weaporissa.

Tuorstaina.

Syysk. 10 p. k:lo 10 epp. Lakitieteellinen yhteys kokoontuu wuosi-kokoukselle raastupaan.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenmoisista irtokaluista Kiseleffin talossa n:o 5, Unioni-kadun warrella.

Helsingistä.

Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme on, F. A. T:n mukaan, tulewa tänne awaamaan waltiopäiwiä maanantaina 14 p. tätä kuuta, ja on lähtewä täältä pois seuraawana lauantaina 19 p. Tulomatkallaan, joka tapahtuu meritse jahtilaiwassa: „Standard" on Hänen Majesteettinsa aikonut hywitellä Wiipurin ja Haminan kaupungit käynnillänsä.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Kaskisten kaupungissa tapahtui waltiopäiwämiehen waali 18 p. elok. Siinä sai kauppias C. J. Grönberg 164 huutoa ja kauppias G. F. Thuring 92 huutoa. Kuitenkin määräsi majistraatti muutamain wanhain asetusten nojalla Thuringin waltiopäiwämieheksi. Porwariston enemmistö aikoo tästä majistraatin menetyksestä tehdä walituksen. — Tämä Wasabladin mukaan.

Korrespondentti Kr. Åbo Underrättelsissä kertoo taas asian niin, että Kaskisten kaupunki olisi päättänyt lähettää kaksi edusmiestä waltiopäiwille ja että siihen oli walittu sekä Thuring että Grönberg mutta että yksi osa porwaristoa oli arwellut kaupungin tulewan toimeen yhdelläkin waltiopäiwämiehellä ja sentähden tehnyt waalista walituksia.

Raahessa on uudesta pidetyssä waalissa walittu pormestari Konstantin Hildén waltiopäiwämieheksi.

Oulun läänin kappalaiset owat walinneet Oulun kappalaisen, wk. J. Bäckwall'in edusmiehekseen waltiopäiwillä.

Kemin kihlakunnassa on talollinen P. A. Akola Iin pitäjästä walittu waltiopäiwämieheksi.

Iuwan kihlakunnassa on kirkonkuudennusmies Sinkko Kristiinan pitäjästä walittu waltiopäiwämieheksi.

Waasan läänin papiston waltiopäiwämiesten waalissa, jonka päätöksestä jo olemme puhuneet wiime-numerossa, päätettiin seuraawat papiston waatimukset edusmiesten esitettäwiksi waltiopäiwillä: 1) aikakautiset waltiopäiwät (korkeintaan neljän wuoden wäli-ajalla); 2) sensuurin poistaminen eli täydellinen wapaus puheessa ja kirjoittamisessa, kuitenkin edeswastauksella la'in edessä, — jos tämä kysymys tulisi esiin waltiopäiwillä; 3) säätyjen esitysoikeus; 4) sen asian teroittaminen että wast'edes kaikki määräykset maan perustuslaeissa tarkoin noudatettaisiin; esim. raha-asiain suhteen; 5) papiston palkka-asiain wanhalla-olo, jonkatähden 1743 wuoden asetus Pohjanmaalle olisi pysytettäwä woimassa ja 6) Kappalais- ja lukkarin puustellien wapauttaminen kruunu-kymmenekseStä. — Waasa-Mustasaaren pitäjän-apulaisen C. F. Chydenius'en tekemä waatimus, että pitäjän-apulaiset, linansaarnaajat ja muut warsinaisessa pappis-wirassa olewat pappismiehet saisi oikeuden kappalaisten kanssa olla waalissa osalliset, myönnettiin ja otettiin pöytäkirjaan.

Wähäsawon alisessa kihlakunnassa on talollinen Nils Kosonen Kerimäeltä walittu waltiopäiwämieheksi. Tämä H. T:n mukaan. Erityiset tulleet tiedot ei wahwista sitä.

Iitin kihlakunnassa on talollinen Eerik Iuhananpoika Warpenius Orimattilasta walittu waltiopäiwämieheksi.

Helsingin porwaristo piti wiime tiistaina kokouksen keskustellaksensa niistä pyynnöistä, joita kaupungin edusmiesten oli kaupungin puolesta esiin-tuominen waltiopäiwillä. Edusmiesten esitettäwiksi määrättiin aikakautiset waltiopäiwät, säätyjen esitysoikeus, käsityöammattia koskewain asetusten tarkastus, rautatien jatkaminen Tampereelle ja Lahtisiin sekä kulkunewojen parantaminen sisämaan järwissä.

Kirkonkokous pidettiin wiime tuorstaina. Siinä tuli seuraawat asiat esiin.

Uuden waiwaishoitojärjestyksen mukaan oli seurakunnan walitseminen kaksi jäsentä lisää waiwaishoitojohtokuntaan, toinen käsityöläisistä ja toinen kauppiaisiin, wirkamiehiin ja käsityöläisiin kuulumattomasta säädystä. Täksi walittiin nikkari-mestari Alander ja warwi-puukhollari Pehrman.

Waiwaishoitojohtokunnan sihtierin ja rahawartian palkat, jotka kummallakin oli ollut 200 ruplaa, koroitettiin 3000:aan näiden wirkain nykyisille haltureille.

Ehdotus, jonka 1861 wuoden komitea oli tehnyt uudesta köyhä- ja työhuoneesta kaupungissa, jätettiin waiwaishoitojohtokunnalle, jonka lausuntoa asiasta pyydettiin.

Ehdotus kellojen muuttamisesta Nikolai-kirkon kumotiin siitä syystä, että kellojen soittaminen woisi häiritä jumalanpalwelusta sekä sitäkin että tämä muutos woisi olla waarallinen itse kirkon pysywäisyydelle. Uusien kellojen hankkimiseen ei myöskään suostuttu.

Ehdoteltiin uusien 3,600 ruplaa maksawain urkuin hankkimista wanhaan kirkkoon, kun muka wanhat urut jo oliwat ihan kelwottomat. Tähän ei seurakunta suostunut.

Se kaasu-insenörin tekemä kustannus-ehdotus kaasuwalaistuksen toimittamiseen wanhaan kirkkoon, joka tulisi nousemaan 455 r. 46 k., hywäksittiin. Päätorwi olisi niin johdatettawa, että wasta woitaisiin saada kaasukruunuja, jos niin tahdottaisiin.

Uudet muhkeat ruumiin-waunut päätettiin hankkia.

Kirkkoherran ja ensimäisen kappalaisen wirkataloissa olisi uusi arwiolasku ja palowakuutus pidettäwä. (H. D.)

Suuret tanssipidot aiwotaan pitää Suuriruhtinaamme ja waltiopäiwäin kunniaksi. Nämät pidot hankitaan mitä komeammiksi. Waroja ja rahoja ei aiwota säästää. Hfors Dagblad on lauantai-numerossaan lausunut hywin wakawia ja mietittäwiä sanoja tätä pramentta ja ylellisyyttä wastaan meidän köyhässä maassa, tämä maa, jonka asujamet näinä aikoina owat taistelleet ja taistelewat nälän ja puutteen kanssa, ja joka wielä päälle päätteeksi on ollut täytymyksessä wastaanottaa almuja wieraista maista. H. D. sanoo täydellä syyllä, että tämmöinen kansallinen juhlapäiwä kuin waltiopäiwäin awaaminen on wietettäwä kansallisella tawalla. Tanssipidot, joihin pääsee muutamia satoja etuoikeutetuita ja koristetuita henkilöitä, ja ulkona wäkijoukko awoin suin katselewa tätä pramentta, ei merkitse mitään eikä tuota mitään kansallista mielen koroitusta. Meistä on siis nämät turhanpäiwäiset tanssit hyljättäwät ja Suomen waltiopäiwäin awaaminen jollakin kelwollisemmalla ja helpommalla tawalla wietettäwä. Luulemmekin että tämä tanssihimo pian haihtuu, kun asiaa tarkemmin mietitään. Uusi lehti „Päiwätär" muistuttaa, että „tanssipuolueesen kuuluwat kaikki ne, joilla on liian paljon rahaa, toiseen (wastapuolueesen) kaikki köyhät ja ymmärtäwäiset".

Wesikulun toimeensaamiseksi Hämeenlinnan ja Tampereen wälillä sekä wiimemainitusta kaupungista Wirtaan kappelikirkkoon on keis. senaatti yli mainituksi tarpeeksi määrätyn wuosirahan määränyt ties- ja wesi-yhdistysten hallitusta tältä wuodelta maksamaan mainittua tarkastusta warten 12,000 markkaa wälttämättömäin töiden toimittamiseksi.

Wirkamiesten petoksia. Näillä aikoin on yleisenä keskusteluna ollut ne wirkamiesten petokset, jotka wiime-aikoina owat tulleet ilmi. Me jo mainitsimme wiime numerossamme tämän kaupungin rahawartiasta, että hän oli kaupungin waroista wetänyt puoleensa liki 6,000 ruplaa ja että

hän on lähtenyt karkuun, kun häntä uhkasi rangaistus. Lähin-edellisessä numerossa kerroimme Joroisten postimestarin petosjutusta, ja tähän saamme nyt lisätä ison joukon samankaltaisia.

Postimestari Pieliš-Joensuussa J. F. Aschan on todistettu syylliseksi siihen, että hän rahakirjeistä on warastanut 1,600 ruplaa. Keis. Wiipurin howioikeus on tuominnut häntä hirtettäwäksi.

Konttorikirjoittajasta Waasan postikonttorissa M. Huttusesta, joka tänä kesänäon ollut mainihoitajana, on saatu ilmi, että hän on warastanut tun postikonttorin rahakirjeitä. Posti-tirehtööri on pitänyt tutkimuksen asiasta ja sen jälkeen on Huttunen pantu wankeuteen.

Pankkikomisarius Wiipurissa G. Gripenberg on wangitettu liian suurista, luwattomista rahan-annoista Alfthanin kumoutuneelle kauppahuoneelle.

Porin makasiinin-hoitaja wainaja on jättänyt makasiiniinsa 900 tynnyrin waillinaisuuden.

Weaporin yleisen wankilaitoksen päällikkö on wedetty edeswastaukseen puuttuwista waroista.

Kun tähän lisäksi wielä panee tuon linna-asian Hämeenlinnassa, niin täytyyhän jokaisen myöntää, että rehellisyys Suomessa ei suinkaan ole liian kiitettäwällä kannalla. Jos oikein juurineen tahdotaan tätä mädännyyttä häwittää, niin täytyy waatia ett'ei asianomaiset eikä liion yleisö ummista silmiään tämmöisille rikoksille, niinkuin joskus ennen on kuultu ja nähty. Harwoin on tämmöisissä tapauksissa käytetty sitä jäykkyyttä ja ankaruutta, jota olisi woinut waatia. Yksityiset syrjäseikat owat walitettawasti hywin usein waikuttaneet asianomaisten ja koko yleisön käytökseen. Missä tänkaltaisia petoksia kowimmatta rangaistuksetta päästetään ja missä niitä totutaan tasalla mielin näkemään, siinä on siweydellinen henki kansasta paennut.

Päiwätär, wiikkosanomia Helsingistä, lähetti wiime lauwantaina ulos ensimäisen numeronsa. Tämän ensimäinen numero sisältää seuraawia pääkirjoituksia: Nyky-ajan toiwoista ja waatimuksista; Pari sanaa wanhassa asiassa ja Suomi waltakielenä, otettu H:fors Dagbladista. Sitten seuraa uutisia Helsingistä, Maaseuduilta ja Ulkomaalta, eräs kaunokirjallinen kappale nimeltä „Führerin kosto“, Sekasanomia, Hippakuntain sanomia, Yksityisiä Ilmoituksia, Kursit ja Helsingin Torihinnat. Sisältö on hywin waihettelewa, esitystapa wireä ja koko käytös todistawa nuoruuden woimaa ja luottamusta. Waltiollisten mietteidensä puolesta näkyy lehti, ainakin tästä ensimäisestä numerosta arwaten, edustawan sitä waltiollista katsantotapaa ja niitä mielipiteitä, joidenka etewin kannattaja maassamme H:fors Dagblad on ollut. Joka on meidän lehteämme wähänkin seurannut, tietää että meidän waltiollinen katsantotapa monessa kahden eriää Dagbladin ynnä kumppanien. Tämä ei kuitenkaan estä meitä lausumasta nuorelle towerillemme ystäwällistä terwetultua, waikka tietäisimmekin että lehti muutamassa kohden seisoo toisella kannalla kuin me. Me katsomme päin wastoin hyödylliseksi että waltiolliset ja muut yhteiselämän asiat katsotaan niin monelta kannalta kuin mahdollista, sillä siten on jokainen kansalainen paremmin tilaisuudessa hankkimaan itselleen oman itsenäisen wakuutuksen kansan tärkeimmistä asioista. Siis toiwomme Suomen kielelle ja kansallisuudelle sekä maamme waltiolliselle edistymiselle paljon hywää tästä sanomakirjallisuutemme nuorimmasta jäsenestä.

Lopuksi tahdomme mainita että lehden toimittaja ennen on toimittanut ruotsinkielisen „Barometern“ nimisen lehden, joka siihen aikaan kiitettiin hywin kelwolliseksi sanomalehdeksi.

Luonnotar n:o 8 ilmaantui wiime maanantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Wiinanpoltto-asiasta, 2) Maanpallo maailman-rakennuksessa, III Maanpallon asento muiden taiwaan-kappalten suhteen, sen kiertäminen auringon ympäri ja waikutukset siitä, 3) Kuwaelmia Suomen-suwun muinaisuudesta IV Lappalaiset, 4) Noituri, kertomus Pohjanmaalta, 5) Kirje Elokuulta ja 6) Ulkomaalta.

Kenraali Tottleben on wiime-wiikolla käynyt Weaporin warustus-laitoksia tarkastamassa.

Rouwa Nissen-Salomon, mainio laulajatar Pietarista, on nykyään kaupungissa ja aikoo tällä wiikolla täällä antaa soitannot.

Hra Floessell alkoi eilen Arkadia-teaterissa jakson markkasoitantoja kaarti-soittokunnan awulla. Wäkeä oli tyhjän wähän.

Wenäläistä sotawäkeä, muutamia tuhansia miehiä, tuli eilen ympäri-olewilta maaseuduilta kaupunkiin.

Maaseuduilta.

Nastolassa pidettiin mennä perjantaina wälikäräjät siitä murhasta, jonka wenäläinen läpikulkewa joukko sotawäkeä syytetään tehneen ynnä muuta wäkiwaltaa. Sanotaan että eräs wenäläinen rekryti oli sitowin todistaja, kun hän oli oikein nähnyt kuka sitä tapettua miestä löi; asia lykättiin wielä toisiin käräjiin. (Häm.)

Ulkomaalta.

Frankfurtin ruhtinaskokous lähestyy nyt loppuansa. Badenin suuriherttua on useissa kysymyksissä wastustanut itäwaltaista ehdotusta. Muut ruhtinaat owat olleet enemmän myöntywäiset. Hekin owat kuitenkin tehneet epäyksiä muutamia pykälcitä wastaan. Jahka pöytäkirja on walmistettu, tulee ehdotus kokonaisuudessaan laskettawaksi ruhtinasten hywäksyttäwäksi tai hyljättäwäksi. Me saamme wasta antaa likempiä tietoja tämän ehdotuksen eri pykäleistä.

Tanskan ja Saksanmaan wäli rupee käymään yhä riitaisemmaksi. Saksalaiset owat uhanneet lähettää sotawäkeään Holsteiniin antaaksensa paremmaa tukea waatimuksilleen Sleswigin liittymisestä Holsteiniin. Tätä näyttää taas Tanskan hallitus aikowan pitää sodan-syynä. Koko tässä riita-asiassa luottawat Tanskalaiset Ruotsalaisten apuun. Mitä apua Tanskalla on Ruotsilta odotettawana, on wielä jokseenkin epäselwässä. Ruotsalainen sanoma-lehti „Nya Dagligt Allehanda“, sama lehti, joka kewäällä hartaimmin puhalteli sotatorwea Wenäjätä wastaan, waroittaa innokkaasti Ruotsin hallitusta sekoittamasta Ruotsia mihinkään sotaan Saksalaisia wastaan.

Puolalainen kysymys ei ole edistynyt sitä pidemmälle. Näyttää jo melkein kuin olisi wälittäjäwallat heittäneet Puolan oman onnensa nojaan. Erinomaisena syynä Englannin welttouteen puolalaisessa asiassa mainitsee „Oesterreichische General-Correspondenz“ nimінen lehti sen seikan, että liitto olisi tekeillä Wenäjän ja Amerikan yhdyswaltain wälillä. Sota Amerikan ja Wenäjän kanssa yhtä aikaa olisi, näet, Englannille liian rasittawa. Tähän yhdyswaltain ja Wenäjän keskinäiseen likenemiseen on yhdyswaltain puolesta syynä Ranskalaisten sotaretki Meksikkoon sekä pelko jostakin liitosta heidän ja Eteläwaltain wälillä, Wenäläisten puolesta taas toiwo saada meri-sota-apua Englantia ja Ranskaa wastaan.

Lohen-kaswatus Tay-wirrassa,

Stormontfield'ilta Skotlannissa.

(Jatko ja loppu 70. n:roon).

Opettawaista on katsella, kuinka kala wähitellen syntyy mädin-sywästä, kuinka se edistyy ja warttuu ensin laitoksen holhottawana, sitten omilla walloillaan. Edullisin aika mädin-otolle on wiimeinen wiikko Marraskuussa tai kolme ensimäistä wiikkoa Joulukuussa. Emä-kala ei nä'y ollenkaan panewan pahaksensa, että mätiwarat siltä otetaan. Kuinka suuri mädin paljous kustakin kalasta on lähtewä, käypi sen painosta edeltä käsin arwata, lukemalla jokaisesta naulasta, minkä emä-lohi painaa, noin tuhannen munaa, niin että esm. puolen-leiwiskäisestä lohesta saadaan noin 10,000 munaa. Kun mäti tarpeeksi on niiskalla sekoitettu ja sillä tawoin tehty sikiölliseksi, pannaan se hauto-laatikoihin, joissa se kypsyäksensä tarwitsee enemmän tai wähemmän aikaa, sitä myöden kuin talwi on kylmempi tai lauhkeampi ja wesi siis woidaan pitää enemmin tai wähemmin lämpimänä. Missä on yhtenään woitu pitää + 7° lämmintä, owat lohen-munat kypsyneet 60 wuorokaudessa. Mutta Perth'in ilma-alassa tarwitaan siihen 100 tai 140 wuorokautta. Ne munat, jotka pantiin laatikoihin Marraskuun lopulla 1853, walmistuiwat lohen-poi'iksi Maalisk. 31 p. seuraawana wuonna. Näiden pienten syntyminen on warsin miellyttäwä.

Kalan-sikiö makaa kuoressaan, wääntyneenä kaaren kaltaiseen kiemuraan, niin että selkä-puoli kääntyy ulospäin. Kuoren rikkuessa, tämä puoli ensin wapautuu, ja wähän ponnistettuansa luopi kalanen pian koko kuoren päältänsä. Mutta tällä alku-iällään on tuo pieni eläwä jokseenkin kummallinen, ruumis ei muuta kuin wiiwa, mutta pää isohko, ja silmät awarat ja pystyssä. Pitkin kalasen mahaa kiduksista asti rippuu säkki, joka kalan omaan kokoon werraten on hywinkin awara. Tämä säkki sisältää munan-walkeais-ainetta, jolla kala elättää itsensä kuusi wiikkoa. Pari päiwää syntymisen jälkeen owat molemmat selkä-ewät yhdistetyt ja rinta-ewät suunnattoman isoja. Kalanen, joka ei tarwitse etsiä elatustaan, liikkuu kowin wähän, ja minkä werran liikkuukin, uipi aina kyljellään tuon suuren säkkinsä tähden. Tämä wähitellen kuluu, ewät saawat luonnollisen muotonsa, ja kuuden wiikon päästä sikiö alkaa näyttää kalalle. Se on silloin $1\frac{1}{2}$ tai 2 tuuman mittainen. Sen arjin aikakausi on nyt ohitse mennyt, ja sitä syötetään keitetyllä naudan ja lampaan maksalla. Säkki-mahaisella iällään se on kowin hento ja helposti loukattu. Wieriwä kiwen-liuska siinä sorassa, jonka päällä se makaa, woipi sen surmata. Kun sen ohessa muistamme, että se juuri tällä iällä on kalojen ja lintujen parhaana saaliina, ymmärrämme, kuinka suuri lienee sikiöiden häwitys holhomattomassa tilassa.

Kuinka pian sikiö tästä kaswaa lohen-poiaksi ja mullokksi, ilmoittaa ensi wuoden kokemus Stormontfield'illä. Ne sikiöt, jotka Maaliskuun lopussa 1854 oliwat syntyneet, warttuiwat ennen wuoden loppua täysiksi lohen-poi'iksi ja oliwat Toukokuussa 1855 mullon i'ällä. Silloin sulku awattiin ja kalain annettiin lähteä wirtaan. Mutta harwat osoittiwat lähdön halua ennen

kuin Toukok. 24 p., jolloin parwi alkoi liikkua merkitys-ruuhen läpitse. Jsoin osa kuitenkin pääsi merkittämättä; ainoastaan 1,300 saiwat merkiksensä purston-puolisen selkä-ewän leikatuksi. Heinäkuun 7 p. saatiin ensimäinen merkitetty kala; se oli nyt harjus-lohena ja painoi 3 naulaa. Saman kuun kuluessa saatiin muitakin, jotka jo painoiwat 5, 6, 7 tai 9½-kin naulaa. Tämä osoittaa, kuinka nopeasti lohi kaswaa ja kuinka wähässä aiassa keinollinen lohen-wiljelys woi palkita waiwan ja kustannukset.

Meidän ei ollut tarkoitus antaa mitään warsinaista opetusta lohen wiljelyksessä. Asia waatii isompia kustannuksia, kuin että joka mies woisi siihen ruweta, ja se joka semmoiseen toimeen ryhtyy, woipi helposti toimittaa itsellensä tarkemmat osoitukset. Maamme kalastus-inspehtori on myöskin määrätty antamaan osoitusta ja neuwoa jokaiselle, joka hänen apuansa tarwitsee, ja hänen wiimeisestä kertomuksestaan nähdään, että noin kymmenkunta kalankaswatus-laitosta jo on hänen neuwollaan tullut alkuun. Tällä tawoin epäilemättä saatetaan paljoa paremmin kuin uhka-sakoilla tehdä kalawetemme rikastuttawaksi, ja wakuutuksemme on, että meidänkin maassa keinollinen lohenkaswatus ennen pitkää on nousewa hyötysäksi elatus-keinoksi. Mutta siinäkin tapauksessa kenties ei ole tarpeetonta muistuttaa, että ilma-alansa puolesta Skotlanti ja se siinä saatu kokemus hywinkin kelwannee esikuwaksi Suomenmaalle.

Julkisuuden wirka.

Se julkisuuden wirka, minkä sanoma-kirjoittajat harjoittawat, ei tosin ole ihmis-toimen korkeimpia aloja, mutta täyttää kuitenkin warsin tarpeellisen siansa kansakunnan yhteis-elämässä. Että sanoma-kirjallisuus olisi warsinaista kirjallisuutta, on waikea myöntää; se on päiwän tuote ja elää ainoastaan päiwäksi, kallistuen sitten unohduksen auttamattomaan hautaan. Se ei myöskään ole tiedettä; sillä ne tiedot, jotka se lewittää, jospa todellisiakin, owat enemmin päiwän liikkuwia kysymyksiä kuin tieteen wankkoja tutkimuksia. Eikä edes waltiotoimeksi sowi kutsua sanoma-kirjoittajan wirkaa; hän tosin waltiotoimista puhuu, hän tarkastaa mitä tehdään ja neuwoo mitä on tekeminen, mutta puhumisen ja tekemisen wälillä on kuitenkin suuri eroitus. Yhtä-hywin woimme täydellä syyllä sanoa, että hän on — tai pitäisi oleman — wähän kutakin: wähän waltiomiestä, wähän tiedemiestä, wähän kirjallisuudenkin harjoittajaa; mutta warsinaisesti hän ei ole kutakaan. Hänen wirkansa on erinäinen ja omituinen, jolle ei muuta nimeä sowi kuin „julkisuuden wirka“.

Tämä nimi ilmoittaakin erinomaisen tarkasti, mitä sanoma-kirjoittajalla warsinaisesti on tekemistä. Hänen pitää tuoman julki ne ajatukset, mietteet ja tunteet, jotka yleisössä liikkuwat, tuoman ne saman yleisön eteen tutkittawiksi, punnittawiksi, keskusteltawiksi. Hänen pitää myöskin tuoman julki ne tapaukset ja teot, jotka yleisön etua koskewat, ja saattaman nekin yleisön huomion ja tuomion alle. Hänen on koettaminen hajoittaa kaikki hämärät ja lewittää kaikki walo niissä asioissa, jotka kuuluwat yleisen toimen alaan. Että tämä wirka siis, oikein käsitettynä, woi olla ylewä kyllä, ei ole kieltämistä. Joka paikassa ja joka maassa onkin sanoma-kirjallisuus se mitta, josta sopii arwata yhteis-elämän wirkeyttä; ja niin paljon kuin sanoma-kirjallisuuden kehnoutta joka maassa soimataankin, ei woitaisi missään siwistyneessä maassa olla sitä wailla ainoaksikaan wiikoksi. Syy on kyllä luonnollinen: se on julkisuutta, waloa, jota ihmiset kaipaawat ja pyytäwät sitä enemmin, samassa määrässä kuin siwistywät ja walistuwat.

Mutta jos sanoma-kirjoittajan wirka siis on suuresti tarpeellinen ja arwonsa ansaitsee, ei käy ummistaa silmiänsä niistä wäärinkäytöksistä, jotka tämän wiran woimalla kaikissakin maissa hywin usein harjoitetaan. Tämän wiran luonto on julkinen, ja julkinen siinäkin merkityksessä, ett'ei ketään käy estää sitä harjoittamasta eikä edes walwoa, millä tawalla sitä harjoitetaan. Tosin on keinoja yritetty, joilla jotakin sääntöä ja walwontaa muka saawutettaisiin; sensuuri on niistä olewanansa yksi. Mutta kaikki senlaiset keinot owat osaksi woimattomia, osaksi sitä laatua, että loukkaawat tai häwittäwät itse julkisuuden, ja että siis, kuten kowa-onninen Kullerwo, rakentawat aidan raottoman reiättömän, josta ei elikot eikä ihmisetkään pääse. Missä julkisuutta siis todella tahdotaan, siinä on täytynyt enemmin tai wähemmin häwittää pois warokeinot ja antaa asiain mennä menoaan. Julkisuuden tarwe on pakoittanut antamaan julkisten wäärinkäytöstenkin tapahtua.

Nämä wäärinkäytökset saattawat olla monta laatua. Sanomalehdet tai heidän lähettäjänsä saattawat häwäistä ja solwata yksityisiä kansalaisia, he saattawat wiikko wiikolta, päiwä päiwältä lewittää wääristyksiä ja luuloja, joita eiwät itsekään usko, he wihdoin saattawat antaa waleellisia tietoja, joiden waikutus ensi hetkellä woipi tehdä suurta turmiota, jos kohta niitä perästäpäin oikaistaan ja walaistaan. Kaikki nämä tapaukset eiwät ole ainoastaan ajateltuja mahdollisuuksia, waan ne tapahtuwat warsin usein, missä waltiollinen elämä kiihottaa puolueet karkailemaan yli oikeuden ja totuuden rajoja.

Meidänkin maassa on wiime aikoina wähän kutakin koetettu. Me emme sitä walita; sillä tiedämme, että samassa määrässä kuin wapautta nautitaan, täytyy myöskin sen poikkeuksia tuntea ja kärsiä. Ainoa woimallinen lääke niitä wastaan on wahwa siweydellinen henki ja oikeuden tunto itse yleisössä. Ne rikokset, jotka julkisuuden alalla harjoitetaan, lankeewat myöskin julkisuuden tuomion alle, ja yleisö, joka siinä tuomarina istuu, ei saa siinä weltosti oikeutta käyttää, ellei se tahdo nähdä pahan karttuwan auttamattomaan määrään.

Meillä on näinä aikoina ollut julkisuuden alalla eräs ikäwä tapaus, joka mielestämme ei saisi jäädä siihen pimeään peitteesen, johon asianomaiset syylliset näyttäwät tahtowan sitä kätkeä. Lukija tietää, kuinka Oulun Wiikko-sanomat ja eräs lähettäjä Dagbladiin kertoiwat yleisölle waali-seikasta Oulun kaupungissa. Näiden kertomusten mukaan olisi porwaristo itse waalitilassa yksimielisesti suostuneet muutamiin pykäleisin, joita kaupungin edusmiesten pitäisi waltiopäiwissä wälttämättömästi waatiman. Yleisö kyllä muistaa nämä waatimukset (ministeri-edeswastausta, edustus-laitoksen muutosta, raha- ja tulli-seikkaimme täydellistä tarkastamista y. m. y. m.), kaikki ensi waltiopäiwissä toimeen pantawaksi ja suostunta-weron kieltämisen uhalla. Yleisö myöskin muistaa, kuinka näistä pykäleistä kohta nousi ankara riita, koska Litteraturblad teräwällä ja pistäwällä tawalla osoitti niiden sopimattomuutta, Dagblad taas kiukkuisesti niitä puolusti. Mutta wielä suurempi hämmästys syntyi, kun tieto saatiin, että koko juttu oli pää-asiassa waleellinen. Oulun porwaristo ei ollutkaan näihin waatimuksiin suostunut, se ei edes wielä ollut niitä ottanut keskustellaksensa. Joka miehessä nousi kysymys, oliko tämä wäärä tieto erehdyksestä lähtenyt, wai oliko se lewitetty jotakin erityistä tarkoitusta warten. Että erehdystä olisi tapahtunut kahdessa eri kirjoittajassa warsin yhdellä tawalla, ei näytä oikein toden-mukaiselta. Paljoa luultawampi on, että syrjä-tarkoituksia on ollut. Se on tietty asia, että siihen aikaan waali wielä useissa kaupungeissa oli tekemättä, ja toiwo siis saattoi olla, että muuallakin seurattaisiin Oulu-laisten luultua esimerkkiä, wieläpä että Oululaiset sitten, kun asia niin menestyisi, eiwät hylkäisi alkuun-panemisen kunniaa. Näin olemme kuulleet arweltawan. Omasta puolestamme emme tiedä sanoa mitään. Se waan on silmän-nähtäwää, että yleisön epä-luulo makaa kahden kirjoittajan päällä, nimittäin O. W. S:n toimituksen, ja sen lähettäjän, joka Dbld'issa saman wäärän tiedon julkaisi.

Erittäinkin näyttää O. W. S:n toimitus tässä olewan syyn alla. Sille lähetettiin eräs oikaiseminen pantawaksi ensi numeroon; mutta toimitus ei ottanut sitä silloin sisään, eikä edes ainoalla sanalla maininnut mitä oli oikaistawaa. Nyt se wihdoin wiime n:oonsa on ottanut sen sisään, mutta on warustanut sitä wielä lisäksi jollakulla „oikasemisen oikasemisella“, jonka alla se kehuu olewan „useat waalimiesten nimikirjoitukset“. Mutta kummallisinta on, että tämä „oikasemisen oikaseminen“, joka on olewanansa puolustusta itse lehdelle, todistaa warsin samaa mitä ensimäinenkin oikaisija, nimittäin että waali-tilassa ei ollenkaan keskusteltu itse waatimus-ehdotuksesta, saati siihen suostuttu, waan että ainoastaan myönnettiin sen ottamista pöytäkirjaan. O. W. S:n antama tieto oli siis wäärä, ja yleisö yhä wielä kysyy, kuinka tämä wääristys syntyi ja miks'ei sitä kohta oikaistu selwällä rehellisellä tawalla.

Tähän yleisö waatii selitystä, eikä suinkaan salli, että syyllinen luikertelee pois julkisuuden tuomion alta. Myöskin se lähettäjä, joka Dbldiin antoi saman wääristyksen, olisi welwollinen antamaan nimensä ja selittämään syynsä. Se on julkisuutta, jota yleisö tässäkin asiassa waatii, ja keltä se sitä paremmalla syyllä saattaisi waatia ellei itse julkisuuden wiralta?

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on menneen heinäkuun 31 (19) p. nimittänyt wirkaatoimittawat kuwernöörit, Mikkelin läänissä ewerstin T. Thilén ja Oulun läänissä ewerstin G. Alfthan kenraalimajuoreiksi sekä sotapalweluksesta wapauttanut wirkaatoimittawan kuwernöörin Waasan läänissä ewerstiluutnantin wapaherra C. G. Wrede ja samana päiwänä armossa nimittänyt kuwernööreiksi kenraalimajuorin Thilén Mikkelin läänissä, kenraalimajuorin Alfthan Oulun läänissä ja wapaaherran Wrede Waasan läänissä.

Nimitetyt: Mäntyharjun kappalainen w. kirkkoh. A. E. Berner Piekfämäen kirkkoherraksi ja meriwäen kirkkoherra A. E. Olsonin Kurkijoen kirkkoherraksi; sotakamreeri G. A. Ekbom kamreeriksi, kollegioregistraatori R. K. Järnström kassanhoitajaksi, ja ent. kauppias S. Scherfbeck konttorin-esimiehekst Helsingin-Hämeenlinnan rautatiellä; ylimääräinen konttorikirjuri O. W. Ammondt konttorikirjuriksi Porin postikonttoriin.

Kurssit.

Suomen Pankki, Syysk. 5 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäweksélillä 37 3/4 pence. — Hampuri, 90 p. antop.=weks. 33 11/16 pankko=schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäweksélillä 278 äyriä, ja 3 p. näyttöp.=weks. 277 äyriä. — Pariisi, 395 cent. — **Diskonto=kurssia:** Lontoo 37 15/16, Pariisi 398, Hampuri 33 7/8, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 5 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä=wekselillä 37 3/4, 37 15/16 — Pariisi, 3 kuuk. antop.=weks. 395, 398. — Hampuri, 3 kuuk. antop.=weks. 33 11/16, 33 7/8. — Tukholma, 14 päiwän antop.=weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio=laina	—	360 mkaa.
Hypot.=yhdistyksen 5 % welka=setelit	88 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä=Suomen höyrylaiwa=yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Jättäen Suomen Pankin hoidantoon yhden rahaston lainain annoksi elon=tuontia warten Oulun, Waasan ja Kuopion lääneihin, on Hänen Keisarillinen Majesteettinsa lainaamista suhteen mainitusta rahastosta nähnyt hywäksi armossa säätää seuraawia ehtoja ja määräyksiä, nimittäin:

1:ksi Lainoja annetaan niille kauppiaille eli liikemiehille, jotka haluawat katowuoden kärsineisin paikkakuntiin Oulun, Waasan ja Kuopion lääneissä tuottaa ja enimmän tarwitsewille rahwaasta eli yhteisestä kansasta lainaksi jättää rukiita, ohria ja ruisjauhoa; ja tulee lainanhakijoiden tässä tarkoituksessa asianomaiseen Läänihallitukseen jättää Suomen Pankin nimelle kirjoitetun welkakirjansa lainan päälle apurahastosta, sisältäwä sitoumuksen ennen purjehdus=ajan loppua nimitettyyn satamaan tuottaaksensa määrätyn paljouden eloja tahi jauhoja, saadun apulainan koht'ikäisen takasi=maksun uhalla jos he eiwät sitä ehtoa täytä. Läänihallitus lähettää sitte welkakirjan ynnä oman lauseensa Pankin=johtokunnalle, jolloin Läänihallitus, sen paikkakunnan tarpeen suhteen, jolle elon hankkimista tuonti tarkoittaa, kuin myös Läänihallituksen wakuutuksen suhteen lainanhakijan nöyryydestä jättämään yllämainittuja lainoja, ehdottelee apulainain saantiin; ja tulee useamman lainanhakijan wälillä etuoikeuden kysymyksessä semmoinen ehdottelu waariin otettawaksi, jos waan tarjottu wakuus nähdään tyydyttäwäksi.

2:ksi Tuonnissa Oulun lääniin lasketaan kuki ruistynnyri aina kahteenkymmeneen kuuteen markkaan, kuki ohratynnyri kahteenkymmeneen markkaan sekä Waasan ja Kuopion lääniin kuki ruistynnyri kahteenkymmeneen neljään markkaan, kuki ohratynnyri kahdeksaantoista markkaan, ja kuki matto ruisjauhoja, laskettuna wastaawan yhden ja yhden neljännen osan tynnyrin rukiita, sen mukaiseen markka=määrään.

3:ksi Lainoille, joita saadaan nostaa läänien pääkaupungeissa löytywissä Pankin konttoreissa, suoritetaan kuuden prosentin wuotuinen korko, ja woidaan niitä lainan=ottajan halua myöten myödyttää lyhemmälle tahi pitemmälle ajalle aina kahdeksi wuodeksi ja wiideksi kuukaudeksi. Pyydettäessä lainaa yli kahden wuoden ajaksi, tulee takasi=maksu pantawaksi määrätyille ajoille eli termiinoille wissillä lainasumman osilla kulloinki.

4:ksi Lainan wakuutena hywäksitään: a) useampain luotettawain lainan=ottajain yhteinen edeswastaus; b) wähintäin kahden hengen takaus niinkuin oman lainansa edestä; c) intekki kiinteään omaisuuteen; d) semmoisten kauppatawarain panttaus, jotka eiwät ole pilaantumisen alaiset.

5:ksi Lainoja warten tarjotun wakuuden tutkii Pankin=johtokunta, joka myös walwoo, että wakuus lainan aikana ei halwene, kuin myös toimittaa lainain ja maksettawaksi langenneiden korkoin ulos=ottamisen määrä=ajoillansa.

6:ksi Tuottajain tulee purjehdus=ajan lopulla jättää Läänihallitukseen asianomaisen tullikammarin todistuksen heidän tuottamistansa elo= ja jauho=paljouksista.

7:ksi Edellä=mainittuja ehtoja wastaan annetaan lainoja tuontia warten:

Oulun lääniin aina 30,000 tnriä rukiita
Waasan " " 20,000 " "
Kuopion " " 8,000 " "

tahi ohria ja ruisjauhoja wastaawissa määrissä; joka, kuin myös että tarpeellisia welkakirjan kaawoja löytyy Pankin konttoreissa, täten tietää annetaan. Helsingissä, Suomen Pankin Johtokunnassa, 1 päiwä Syyskuuta 1863.

Käskyn mukaan:
E. Lindebäck.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
Kirja= ja Kiwipainossa

saadaan tilata suullisesti eli kirjallisesti kaikenlaisia näihin laitoksiin kuuluwia töitä, niinkuin:

Wirka= ja oikeuskuntain, kuwernörien, kontrahtiprowastien, kruunuwoutien, nimismiesten ja henkiherrain kirjekaawoja;

Arwopaperia, Osuuskirjeitä, Wekseleitä, Kiertokirjeitä, Räkninkejä, Matkaseteleitä ja muita todistuskirjeitä.

Maantieteellisiä töitä, Nuottia, Konepiirroksia ja nimipiirteitä;

Papinkirjain ja kiinnekirjain kaawoja, wälikirjoja (kontrahteja), Werokuittia, Hintain=ilmoituksia, Ruokaseteliä ja Wiinilistoja;

Wiini=, Hajuwesien=, Tupakan= ja Sikarien Etikettejä.

Työwäen ja ainewarain lisättyä niin kirja= kuin kiwipainossa, ja kun, sitte menneen syksyn, kolme pikapainoa ja paperin selityskone käywät höyrywoimalla, woidaan suurempia töitä walmistaa nopeasti ja huokeampiin hintoihin.

Tilaukset maaseuduilta ja Wenäjältä toimitetaan postirahan lisäyksellä.

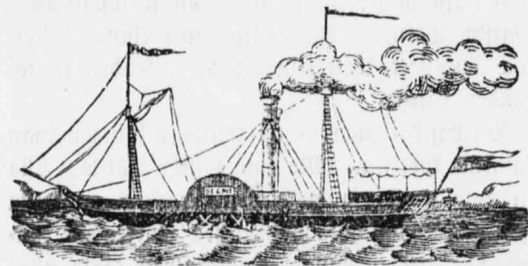
Nimi=osoitus: **Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Paino=yhteys.**
Helsinki.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai** ja **keskiwiikko**, k:lo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Myytäwänä:

Wanhan=aikaiset matka=waunut resoreilla, silojen kanssa, kelwollisessa tilassa, myydään kelihinnalla Hämeenlinnassa Lukion wahtimestarin tykönä.

Höyrylaiwa **„Alexander“**, päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Syysk. 26 p., täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai“**, päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Syysk. 14 p., k:lo 9 aamulla, täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff

Höyrylaiwa **„Aura“**, päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Syysk. 10 p., k:lo 4 aam., täältä Wiipuriin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg“**, päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Syysk. 10 p., k:lo 6 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Oulu“**, päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Perjantaina Syysk. 18 p., täältä suoraan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi“**, päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Tuorstaina Syysk. 10 p., k:lo 3 aam., Tammisaareen, Turkuun, Räpsööfen, Kristiinaan, Waasaan, Pietarsaareen, Kokkolaan, Raaheen ja Ouluun, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Muist. Tawarat owat ilmoitettawat wiimeistään k:lo 12 päiwällä.

Höyrylaiwa **„Österbotten“**, päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Perjantaina Syysk. 11 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Wiborg“**, päällikkönä kapteini Th. Nyström tekee tämän kesän kuluessa säännöllisiä kulkuja Helsingin, Haminan, Wiipurin ja Pietarin wälillä, noudattaen seuraawia lähtö=aikoja:

Helsingistä Haminaan ja Wiipuriin joka **Sunnuntai=aamu k:lo 4.**
Wiipurista Pietariin joka Maanantai=aamu.
Pietarista Wiipuriin joka Tuorstai=aamu,
Wiipurista Haminaan ja Helsinkiin joka Perjantai=aamu; matkustajia ja tawaraa kuljetetaan kaikilla näillä wälillä. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Viktoria“**, päällikkönä kapteini H. J. Hansson, tekee yhä eteenpäin seuraawia matkoja, nimittäin: Helsingistä Tammisaareen ja Turkuun joka Maanantai=aamu k:lo 4; Helsingistä Lowiisaan, Wiipuriin ja Pietariin joka Keskiwiikko=aamu k:lo 6, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Tarkempia tietoja antaa höyrylaiwa=konttorissaan

Julius Harff.

Höyrywene **„Borgå“**, päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo 3 1/2 jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 46—50 k. L℔.
Ohrat 5—5: 25 k. tynnyri.
Ohrakryynit 30—34 k. kappa.
Ohramaltaat 65 k. L℔.
Kaurat 3: 50—4 r. tynnyri.
Kaurakryynit 34—36 k. k:pa.
Perunat 7—8 k. kappa.
Tuoretta raawaan=lihaa 90—1 r. L℔.
Tuoretta lampaan=lihaa 1: 20—1: 40 L℔.
Wasikan=liha 2: 2—70 L℔.
Tuoretta woita 18—22 k. ℔.
Ruoka=woi 3: 30—3: 80 L℔.
Maito 7—8 k. k:nu.
Piimä 6 k. k:nu.
Taale 8—9 k. korttieri.
Munatiu 30—35 k.
Kananpojat 30 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 7 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 6 k. ℔
Tuoreet hauet 6—7 k. ℔.
Tuoreita silakoita 26—28 k. kappa.
Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔
Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Suolattuja silakoita 45—50 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Koiwu=halkoja 3: 70—4: 10 k. syli.
Mänty=halkoja 2: 60—2: 80 k. syli.
Kuusi=halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1: 5—1: 15 k. kannu.
Heinät 15—18 k. L℔.
Thimothej 23—25 k. L℔.
Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino=luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 72. Tuorstaina 10 p:nä Syyskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. apul. Witikka.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip. saarnan: w. kirkh. Boisman; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen: ilta-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Syysk. 10 p. k:lo 4—7 jpp. Waiwaismaksujen ylöskanto raastuwassa kaupungin suojelus-wäeltä.
" k:lo 4 jpp. Huutokauppa kaikenmoisista irtokaluista Kiseleffin talossa n:o 5 Unionikadun warella.
" k:lo 5 jpp. Laulaja-seura kokoontuu ylipiston pienempään woimistelu-saliin.
" k:lo ½8 jpp. Frouwa H. Nissen-Saloman'in soitannot yliopiston juhla-salissa.

Huomenna Perjantaina.

Syysk. 11 p. k:lo 10—1 epp. Kaupungin- ja yö-wartiamaksujen ylöskanto raastuwassa 1:stä ja 2:sta kaupungin-osasta.
" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutokauppa Kiseleff'in talossa jatketaan.

Lauantaina.

Syysk. 12 p. k:lo 10 epp. Yliopilaisten sisälle-kirjoitus yliopiston juhla-salissa.
" k:lo 10—1 epp. Kaupungin- ja yö-wartiamaksujen ylöskanto 3:sta, 4:stä ja 5:stä kaupungin-osasta.
" Uudenmaan purjeseuran kilpa-purjehtiminen.

Maanantaina.

Syysk. 14 p. k:lo 11 epp. Urakka-huutokauppa maakonttorissa ja sotatoimikunnan edessä 10,000 ruisjauho-leiwiskän ja 60 ohrakryyni-tynnyrin hankkimisesta.

Helsingistä.

Waltiopäiwät. Aatelittomain säätyjen edusmiesten waltuus-kirjoja tarkastamaan kuuluu määrätyksi Senaatin oikeus-osaston wara-esimies, salaneuwos wapaaherra Sackléen, ja waltiopäiwillä pöytäkirjaa pitämään walta-salissa senaatori wapaaherra C. E. Cedercreutz, juhlallisissa tiloissa olemaan julkimenojen järjestäjinä owat kutsutut Pankki-tirehtööri, waltioneuwos ja kamariherra A. Mannerheim sekä ylitirehtööri, waltioneuwos ja kamarijunkkari J. A. von Born.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Nurmeksen kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu talollinen Mikkel Heikuri eli Putsolainen.

Alakarjalan kihlakunnasta on uudessa waalissa 26 p. elok. walittu sairauden wuoksi tästä toimesta eroa pyytäneen A. Simosen siaan talollinen ja maakauppias Heikki Kontinen Kiteeltä.

Rautalammin kihlakunnassa walittiin talollinen Isak Liimatainen Rautalammilta.

Wähä-Sawon kihlakunnasta kuului ensin että talollinen Niilo Kosonen oli walittu waltiopäiwämieheksi. Tämä sitten oikaistiin niin, että talollinen Juha Kotilainen Heinäweden pitäjästä mainittiin walituksi. Asia näyttää kuitenkin wielä olewan epäselwässä, koska meille taas on tullut tietoja, että maine Kotilaisen walitsemisesta on wäärä.

Keskipohjanmaan alisesta kihlakunnasta on walittu talonpoikaissäädyn edusmieheksi talollinen Matti Holma Heikkilän kylästä Uuskaarlepyyn pitäjää. Talollinen Holma on suomalaisesta osasta Uuskaarlepyyn pitäjää. Häntä likinnä huudoissa oli koulunopettaja Swedberg Munsalasta, joka tätä waalia warten oli pantu talollisten kirjoihin. Kihlakunnan Ruotsalaiset sanotaan huutaneen Swedbergiä, mutta Suomalaiset Holmaa, joka pääsi woitolle kolmella kymmenellä manttaalilla.

Jääsken kihlakunnassa on walittu waltiopäiwä-mieheksi Herrastuomari Paajanen Jääsken pitäjästä. Siellä sanotaan k. howioikeuden tästä asiasta antama kiertokirje tulkituksi niin että ei semmoiset tilan isännät, joita jokapäiwäisessä puheessa sanotaan herroiksi, päässeet ollenkaan waaliin osallisiksi, ja seurakuntien walitsemat walitsijat :walitsiwat keskuudestansa talonpoikaissäädyn edusmiehen kihlakunnalta. (Otawa).

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kokous 2:na p:nä t. k. — Seuraawat oliwat Seuralle lahjoja lähettäneet: sahan-punkhollari G. Grönholm Tammelassa muutamia kirjoja ja muutamia waski-rahoja, prow. Forsman tekemänsä kirjan, ken.-majuori Furuhjelm kirjan, pastori R. J. Wallenius pari käsi-kirjoitusta, kirjakauppiaan-apulainen Alfr. Öijer joukon wanhoja allakkoja, kirjakaupan-yhtiö J. W. Lillja ja kumpp. 44 kappaletta heidän kustantamaansa kirjaa, seura Oldskrift-Sellskabet Kyöpenhaminassa kirjoituksiansa, ja eräs nimensä ilmoittamatoin lehtori Cuvrén'in kautta 100 markkaa rahaa. — Luettiin kirje kauppa-neuwos E. Julin'ilta Turussa, jossa hän ilmoittaa, että waikka Porthan'in muisto-kuwan kanta-kiwi nyt alkaa olla walmis, ei sitä kuitenkaan käwisi paikoillensa paneminen ennenkuin siat sen kupeihin tulewille medaljonille oliwat kiween uurretut, joita sioja taas ilman itse medaljoneitta olisi waikea tehdä; jonka tähden herra Julin kysyi, milloin nämä olisiwat odotettawina waluspajasta München'istä. Yhdessä tämän kanssa luettiin toinen kirje, nim. mainitun walu-pajan johtajalta herra Ferd. von Miller'iltä, jossa hän ilmoittaa, että Porthan'in kuwa nyt wiimeinkin on waletettu ja on tullut hywin kauniiksi ja puhtaaksi; waan kuin syksy jo on tulemassa ja kuwassa wielä pitää tehdä puhdistuksia ja muita lopetustöitä, jotka waatiwat hywän ajan, niin pyytää herra v. M. Seuralta ajan pitennystä kuwan walmistamiselle tulewaan kewääsen; sitä wastaan sanoo hän tässä edellä mainittujen medaljonien aiwan walmiit ja woiwansa ne lähettää milloin tahansa. Syyksi siihen että työ oli wiiwästynyt näin kauan yli määrä-ajan sanoo herra v. M. sitä, että kuin Bäijerin entinen kuningas Ludwig, jolle muisto-kuwa oli tilattu, oli mennä wuonna ruwennut pelkäämään ett'ei hän enää eläisi sen wihkimiseen asti, oli herra v. M:n täytynyt jättää kaikki muut työnsä tämän muisto-kuwan walmistamisen tähden, joten hän oli tullut sanansa rikkoneeksi kaikilla haaroin. Näiden kahden kirjeen johdosta päätti Seura, että herra v. M:n waatima ajan pitennys hänelle suotaisiin, että hänen kanssansa ennen tehdyn kontrahdin mukaan hänelle oli maksu-summaa lähetettäwä ensimäinen osa eli 10 tuh. frankia, että kanta-kiwen medaljonit wielä tänä syksynä oliwat toimitettawat München'istä Turkuun, ja että herra kauppa-neuwos Julin'ia oli Seuran puolesta pyydettäwä Seuran kustannuksella tulewana kewäänä tuottamaan itse kuwan Lybekistä Turkuun. — Tämän asian päätettyä antoi sihtieri Seuralle herra lukionapulaisen majisteri E. Rudbeck'in tekemän käsikirjoituksen kolmanneksi osaksi Suomen kansan Satuja. Tämä teos päätettiin pikimmän kautta toimittaa painoon, ja palkkioksi sen tekijälle määrättiin 50 markkaa paino-arkilta. — Tohtori W. S. Schildt (Kilpinen) oli kirjallisesti kysynyt Seuralta, rupeaisiko Seura wenykkeillä kirjoitettua koulu-kirjan suomennosta palkitsemaan Sirénin-rahastosta, johon piti wastattaman, Seuran ei woiwan semmoisesti kirjoitettua teosta palkita, koska Seura ei woi wenyke-kirjoitusta hywäksyä. — Siitä syystä, että Seura paraillaan painattaa useampia suomalaisia koulu-kirjoja ja koska ne eiwät wielä kannata painatus-kustannuksiansa ja Seuran warat taas oikeastaan eiwät ole tämmöisiä kirjoja warten kootut, päätti Seura hallitukselta yleisistä waroista anoa apua wissien opetus-kirjojen painattamiseksi; ja saisi sihtieri esimiehen kanssa ylös-panna ja sisään-antaa tämän anomuksen. — Majisteri W. Floman'in ehdotuksesta päätti Seura lahjoittaa Jywäskylän kansan-opettaja-seminarion kirjastoon yhden kappaleen toimittamiansa kirjoja. Uusia jäseniä, kummallisesti kyllä, ei kukaan esitellyt tällä kertaa. (Str.)

Saarna waltiopäiwäin awaus-juhlana kuuluu olewan määrätty Kuopion tuomioprowastin, tohtori A. Borg'in pidettäwäksi. Olemme kuulleet puhuttawan, että mainittu saarnamies jo on walmistanut saarnansa suomeksi, koska arwattawasti hänelle ei ole woinut mieleenkään tulla, että oma kieli ei semmoisessa kansallisessa juhlassa kelpaisi. Mutta tämän maan mahtawat kuuluwat pelkääwän, että ruotsinkieli ja Ruotsin walta meillä kokonaan unohtuisi, jos omalle kansallisuudelle suotaisiin wähäisinkin ulkonainen etu. Quos Deus perdere vult, dementat! Toiwomme, että hra tuomiorowasti, joka ei koskaan ennenkään ole antanut „rajoittaa ja suistaa sananwaltaansa", nyt-

kin pitää puoliaan, pelastaen sillä tawoin wastoin heidän tahtoansakin näitä kummallisen hurmauksen wallassa kulkewia.

Rautatie. Tulot Helsingin=Hämeenlinnan rautatieltä on wiime Elokuulla olleet seuraawat:

	Markka p:ni.
Matkustajilta, (1:sen luokan wannuissa 266, 2:sen 2,021, kolmannen 4,158, sotawäen=kuljetus 847, yhteensä 7,292 piljettiä)	20,019: 48.
Lisäys	995: 47.
Yli-painosta	716: 9.
Postin kuljetuksesta	60: —
Ajokaluista, hewoisista ja koirista (91 ajokalua, 11 hewosta ja 49 koiraa)	927: 55.
Paketeista	308: 82.
Tawarasta (136,884 sentneriä)	58,723: 99.
Sarwi=eläimistä	30: 88.
Ylimääräisistä ja lisätuloja	2,012: 58.
Yhteensä	83,794: 86.

Luwun=lasku waltiokasan waroista ylimääräisiin maksuihin wuonna 1863, tehty 1862 wuoden lopulla on nykyään julkaistu. Me otamme tästä luwunlaskusta tähän luettelon niistä ylimääräisistä maksoista, jotka eiwät ole waltiowarain=esitykseen sisälle otetut:

	Rupl. kop.
a) Merimittauksia warten Saiman järwellä, ehdoittamalla	13,000: —
b) Merimittauksia warten Pohjanlahdessa, ehdoittamalla	3,000: —
c) Korwausta Arkkipispa=wirastolle Pietarissa ja Aleksander Newsky luostarille Wuoksen joen weden laskeuttamisesta syntyneesta tappiosta	5,814: 28.
d) Jywäin hankkimiseen ja yhteisten töiden toimittamiseen, katowuoden hädän=alaisten awuksi, yli sen mitä wuonna 1862 tämän suhteen on maksettu, ehdoittamalla	500,000: —
e) Jywäin lainaamiseen ja myymiseen kruunun waroista hädänalaisille, koko se määrä, joka kruunun makasiineissa on säilyssä eli	381,899: 81.
f) Turun ja Hämeenlinnan=Tampereen juowain wälille esitellyn rautatien rakentamista warten tehtäwiin tutkistelemuksiin	2,500: —
g) Laina Helsingin kaupungille sen maanteiden museroittamista warten 25,000 rupl., josta wuonna 1863 maksetaan	15,000: —
h) Kustannukset 1863 wuoden waltiopäiwiä warten, siihen määrään, joka tulee kruunun osalle, ehdoittamalla	12,000: —
i) Kaikenmoisten semmoisten pienten maksujen suorittamiseen, joita ei edeltä=päin woida käsittää ja siis ei waltiowarain=esitykseen oteta, ehdoittamalla	30,000: —
Yhteensä	963,214: 9.

Syysk. 9 p. Tähän aikaan ei täällä ajatella mitään muuta kuin waltiopäiwiä ja niiden walmistuksia. Waltiopäiwäin puuhat owatkin jo täydessä wauhdissa. Tanssi=pitoja warten — joista on ollut tulinen kähäkkä Dagbladin ja F. A. T:in wälillä — warustetaan ja kaunistetaan rautatiehuone kaikin tawoin. Näistä tanssipidoista lausuimme toiwon, ett'ei niistä tulisi mitään. Mutta siinä toiwossa me petyimme ja moni muu meidän kanssa. Satamaan juuri palatsin edustalle rakennetaan laituri keisarin maalle=astumista warten. Senaatin=huoneessa walmistetaan erinäinen waltiopäiwä=sali j. n. e. Käynnillään täällä tulee H. Majesteettinsa lähtemään Järwenpään kartanoon metsästämään. Sitä warten kuuluu mainitun kartanon omistaja tuottaneen ulkomaalta eläwää metsän riistaa, jäneksiä Wenäjänmaalta, kettuja Saksanmaalta y. m.

Helsinki on nykyään aiwan niin kuin suuri leiri. Kaupungissa löytynee tähän aikaan noin 18 eli 20 tuhatta miestä. Suuria leiriä on asetettu kaupungin ulkopuolelle joka haaralla. Näinä päiwinä on tätä sotawäkeä aamusta iltaan saakka harjoitettu senaatin ja kauppatorilla. Tänään iltapäiwällä on suuri paraati kaiken täällä olewan sotawäen kanssa. Keisarin täällä ollessa aiwotaan pitää suuri „leikki=sota" luultawasti Helsingin kentällä kaupungin likellä.

Huomenna pitää laulajatar rouwa Nissen=Saloman soitantonsa yli=opiston juhlasalissa.

Sisäänkirjoitus yliopistossa tapahtuu tulewana lauantaina. Yliopistolaisia kokoontuukin tänne jo joka haaralta.

Maasenduilta.

Kurkijoelta kirjoitetaan Julk. Sanomiin: „Surkuteltawa on tilamme, niin meidän Kurkijokelaisten kuin muidenki niiden, joidenka tilat kuuluwat herrain wallan alle, kuin kaikista yhteisistä kokouksista täytyy olla niin ulossuljettuina kuin olisimmeki muukalaisia Suomessa, waikka kyllä olemme perin Suomalaista kansaa. — Ulosteot ruunulle toimitamme kyllä samalla tawalla kuin ne edellä nimitetytkin, waan ainoastansa se liika raha ja ne monet päiwätyöt, jotka meidän on suorittaminen maidemme isännille, owat ainoana syynä, joka poiseroittaa meitä muusta Suomen kansasta ja syöstää siihen orjalliseen tilaamme.

Ja wielä päälle päätteeksi, waikka asumia tilojamme pidämme kotinamme, kuin esi=isämme owat niissä eläneet ja meitä kaswattaneet, on niihin meillä niin wähän perustusta ja luottamusta kuin wuotensa palwelleella palwelijalla on isäntäänsä, sillä niin makson korottaminen kuin poiskäskentä maalta owat tykkänään maan=isännän wallassa.

Nämät Kurkijoen howin alle kuuluwat tilukset, 22 kyläkuntaa, tuliwat myydyiksi wuonna 1861 Kreiwi Kuscheleffin perillisiltä nykyiselle maanomistajalle, niinkuin kuulu hywin halwasta hinnasta; waan se myyntikauppa oli meille tykkänään salattu ettemme päässeet itse maidemme lunastajoiksi, emmekä koko kaupasta mitään tienneet ennenkuin kirkossa kuulimme että maamme owat tulleet toiselle haltijalle.

Sen perästä olemme jo monen kerroin pyytäneet nykyisiltä maan=isänniltä kohtuullista woittosummaa wastaan maitamme lunastaa wapaiksi, johon hän ei ole millään tawalla myöntynyt.

Ja nytkin wielä, jos waltio käwisi meille wälittäjäksi ja maan=isäntä suostuisi että se welkasumma, jota wastaan hän on maatilkkumme pantannut, käännettäisiin maksettawaksemme, aiwan kernaasti luulisin jokaisen arentimiehen tytywän siihen ja maksamaan ei ainoastansa sitä pääsummaa, waan wielä kohtuullisen woitonki, päälle kaiken sen minkä maan=isännälle itsellensä on tullut maksamaan.

Siitä kohtalostamme emme omin woimimme pääse. Waan jos Hänen Keisarillinen Majesteettinsa rakastettu Suuriruhtinaamme Suomen waltiopäiwämiesten kanssa yhdessä tuumin panee toimeen hankkeita wapauttamiseksemme, kas se on se ainoa turwamme, joten wihdoinki tulisimme maatilkkuimme oikeiksi omistajoiksi.

Ulkomaalta.

Puolalainen kysymys näkyy tähän aikaan siaantuneen pois ihmisten mielestä. Se waan rupee tähän aikaan näkymään selwästi, että Puolalaiset saawat auttaa itseänsä taikka jäädä auttamatta. Kowasti ruwetaan jo epäilemään, aikooko Wenäjä ollenkaan enään wastata kolmen wälittäjä=wallan kirjoituksiin, sillä wälittäjäwallan keskinäinen liitto on nyt jo niin löyhä kuin mahdollista. Itäwalta on aiwan uupunut saksalaisiin asioihin ja niissä taas on Ranska sen luonnollinen wihollinen, sillä Ranska on aina karsain silmin katsellut Saksalaisten yhdistyshankkeita. Englanti taas pelkää Amerikkaa ja Wenäjää, mutta kaikkien enintä kauppawahingoita. Siis ei se tahdo ruweta sotaan. Ranskan ulkomaan ministeri on lähettänyt wiime kuun loppupuolella Ranskan waltiollisille asiamiehille muissa maissa kiertokirjeen, jossa hän koettaa koreilla sanoilla peittää sitä waltiollista weltoutta, joka puolalaisessa kysymyksessä nykyään on walloilla. Siinä wakuutetaan että Ranskan hallitus yhdessä neuwon Itäwallan ja Englannin kanssa tahtoo pysyä sillä tiellä, jossa nykyisen aseman waatimukset parhaiten sointuwat kansain=oikeuden perusteisiin. Koko kirjoitus todistaa waan kuinka höllällä perustuksella wälittäjäwaltain liitto on, sen siaan kuin sen tarkoitus oli sitä peittää.

Nykyisestä waltiollisesta tilasta puolalaisen kysymyksen suhteen kirjoittaa eräs korrespondentti Lontoosta Kölnische Zeitung'iin seuraawan selityksen:

Kolme waltio=kirjoitusta on wihdoin lähetetty Wenäjälle, ruhtinas Gortschakowille. Englanti ja Itäwalta eiwät juuri pidä mitään Wenäjän tarkoituksellisesta wiiwytyksestä, waan Ranska taasen on tästä aiwan tuskan waiwoihin joutunut. Waltiollinen kanta Wenäjää kohtaan, kun nyt on alkuperäisestä tilastaan kokonaan turmeltunut, rupeaa yhä epäselwemmäksi käymään; Ranska on pian jätetty yksilleen. Itäwallan Saksalaisia waltiohankkeita, joita Ranska on hawaitsewanaan tarkoittawan waltiollisen waikutuswoimansa wähentämistä, on Englanti nähtäwästi hywäksynyt ja kokee Itäwaltaa näissä hankkeissa auttaa. Sitten kun Wenäjä on ewännyt esiteltyä waltio=kokousta, on koettu monituisia walta=keinollisia neuwoja, jotta woitaisiin saada puolalaisen kysymyksen ratkaisemista toiselle kannalle ja toiseen muotoon perustetuksi. Ranska on jokin osaltaan herennyt waltiokokousta waatimasta ja tyytynyt siihen, että Wenäjä täyttää kuuden pykäleen waatimukset sekä tähän täyttämiseen oikein siitoutuu ja siitä antaa wakuuden joko jossakin waltio=kirjoituksessa taikka keisari Aleksanterin itse kirjoittamassa kirjeessä. Tätä asian tilaa wakuutetaan warmaksi ja loppu=päätteenä pidettäwäksi. Sanotaan myös että noiden suhteen Ranskan ja Wenäjän wälillä käy yksityisiä eri=keskusteluita ja että arwoisa ranskalainen lähettiläs tätä warten on lähetetty Pietariin. Warmaa kumminkin myös on, etteiwät asiat tästä entistä paremmiksi selwiä. — — — — — — — — — —

Lord Cowley on nykyään kirjoittanut, että Ranskan keisari on niin pahoillaan että tuskin kukaan häntä pääsee lähestymäänkään. Englannin hallitusta kohtaan ei hänellä olekkaan syytä salaamaan tätä mieli-pahaansa, kun hän tarkoin tuntee Englannin wehkeet Frankfurti-kokouksen suhteen.

Puolasta on suuriruhtinas Konstantin lähtenyt pois. Hänen jälkeisekseen sanotaan olewan aiwottuna Murawieff I, joka on weli Lithauenin kenraali-kuwernörille. Itse sota jatketaan samalla raiwokkaalla tawalla kuin ennenkin. Kapina-miesten joukot hajoitetaan wenäläisten kertomusten mukaan ehtimiseen. Mutta uusia joukkoja karttuu yhä. Kapinan tulewaisuus riippuu siitä, jos saadaan itse rahwasta sotaan osaa ottamaan. Itse Puolassa on rahwas epäilemättä hywinkin wieras wapauttamis-hankkeille. Sen todistaa sekin seikkaa että Wenäläiset parhaasta päästä saawat wakojiaan puolalaisesta talanpoikaissäädystä. Että taas Lithauenissa kaikki säädyt melkein yhtä paljon owat kapinassa osalliset, sen huomaa itse Wilnan wirallisesta lehdestä, kun siinä luetellaan niitä, jotka kapinallisten yritysten tähden owat rangaistut omaisuutensa ryöstöllä. Niitä on tämän lehden mukaan 88 aatelista, 80 porwaria ja 71 talonpoikaa, siis melkein yhtä paljon kustakin säädystä. Samaa todistawat myös kertomukset Mohilewin kuwernörikunnasta. Luettelot ja kertomukset rangistuksista todistawat myös, että kaiken-ikäiset, jopa naisetkin, ottawat osaa kapinaan. Puolueiden asemasta kertoo „Oesterr. General. Correspondenz" että kansawaltainen puolue kaiken mokomin koettaa päästä walloilla olewan ylimys-waltaisen puolueen rinnalle, mutta wakuuttaa myös että puolueet tässä keskenäisessä riitaisuudessaan tarkasti noudattawat kansallishallituksen sääntöjä. Ainoastaan yksityiset, niinkuin esm. Mickiewicz owat muka tuoneet julkisen eripuraisuuden esiin. Kansallishallitus ylläpitää erinomaisella kiinteydellä salaista hirmu-waltaansa. Wenäläiset lehdet luettelewat ehtimiseen ihmisiä, jotka kansallishallituksen toimesta owat tulleet murhatuiksi. Nämät murhaamiset tapahtuwat kaduilla, rawintoloissa y. m., ja usein keskellä päiwää.

Frankfurin ruhtinaskokous on lopetettu syysk. 1 p:nä. Pää-pykäleet itäwaltaisessa ehdotuksessa owat ruhtinaat hywäksyneet. Badenin, Saksen-Weimarin ja Meklenburg-Schwerin'in herttuat sekä Waldeckin ruhtinas ei ole suostuneet loppumääräyksiin. Muutamat waltiomiehet tulewat kokoontumaan antaaksensa loppumuodon ruhtinasten päätöksille.

Eilinen posti. Berliinissä on kuninkaallinen käsky hajoittanut edustuskamarin. Ministeristön kertomus tästä kuninkaalle antaa tietää että tämä jo oli päätetty wiime heinäkuun keskipaikoilla ja että se nyt pantiin toimeen niiden koetusten tähden, jotka Frankfurtin ruhtinaskokouksessa on tehty, muka masentamaan Preussin itsenäisyyttä ja mahtawuutta. Uudet waalit owat muka osoittawat Preussin yksimielisyyttä näitä Frankfurtin kokouksen temppuja wastaan. — Uusi Pariisissa ulostullut kirjainen koettaa osoittaa tarpeellisuuden Ranskalle asemansa puolesta Meksikossa tunnustaa Amerikan eteläwaltain itsenäisyyttä. — Itäwallan keisari kuuluu aikowan unkarilaisessa ylimyskokouksessa ratkaista unkarilaisen kysymyksen.

Wieläkin Wapaudesta.

Warsin tawallista on tässä maailmassa, että pyhien sanojen kanssa tehdään lapsellista leikkiä tai kewytmielistä silmän-kääntämystä. Niitä sanoja on myöskin wapaus. Oikeassa sywässä merkityksessään on tämä sana aina ollut kaiken edistyksen liike-woima, mutta pintapuolisesti ja kewyt-mielisesti käsitettynä on se useinkin ollut wallattomuuden ase ja oikea wapauden surma.

Olemme maininneet, kuinka kuukausi sitten ankara kiista syntyi waltiollisen ja yhteis-elämällisen wapauden suhdasta. Litteraturblad osoitti, että Suomen kansa par'aikaa alkaa tarwita waltiollistakin wapautta, mutta että yhteiselämällinen (eli kansalais-) wapaus aina on edellä-käypä tarwe. Tätä wastaan nyt yritettiin koukkuja jos joitakin. Uusi lehti „Päiwätär" tahtoo sekin puolestaan puhua „pari sanaa wanhassa asiassa", ja kertoo tätä warten Macaulay'n sanat wapaudesta, muun seassa seuraawaa: „Moni nyky-aikainen — — — — iankaikkisesti".

Tämä nyt on warsin oikein; mutta mitä se *puheen-alaisessa asiassa todistaa*, ei ole helppo ymmärtää. Se on epäilemätöntä, ett'ei kukaan opi uimaan, ellei rohkene weteen menemään aina korwiin saakka; — mutta sitä emme suinkaan katsoisi wiisaaksi, että oppipaikaksi kohta alussa walitetaan wirta-juowa taikka niin sywä wesi, ett'ei jalka pohjaan ulotu. Jotka niin hurjapäisesti antauwat weden waltaan, ne siihen hukkuwatkin. Samanlaisen wertaus-kohdan tapaamme toiseltakin alalta. Jos joku jäsen on pakkasessa palellut, se tosin ei siitä parane, että jäädään pakkaseen; päin-wastoin tietää tyhminkin, että on wihdoin meneminen katoksen alle. Mutta lapsen luulo on se, että kaikki paranee, jos jäätynyttä jäsenten paistetaan pesän edessä. Sitä wastoin jokainen wiisas ja täysi-järkinen upottaa sen kylmään weteen tai hieroo lumella. Muutoin epäilemättä seuraisi tulehtuminen ja paha loppu.

Warsin niin on waltiollisen wapaudenkin laita. Se ei tule itsestään, ellei siihen ryhdytä; mutta oppiansa sekin tarwitsee, sillä muutoin se helposti saattaa kääntyä perikadoksi. Siihenkin siis täytyy kansan wähin erin harjaantua, eikä yhtä-haawaa anastaa enemmän waltaa, kuin mitä osaa käyttää. Tämä liika, jota ei kansa itse osaa hallita, lankeisi siinä tapauksessa muutamain kiihkeiden mullistajain käsiin, ja orjuus niiden alla ei suinkaan ole helpointa lajia.

Että Suomen kansa tarwitsee waltiollista wapautta, ei ole tietääksemme kukaan kieltänyt. Meidän mielestä se on tarpeellinen ei ainoastaan waralliisen menestyksen waan myös kansallisen itse-tunnon tähden. Mutta jos kansallinen itse-tunto tarwitseekin waltiollista wapautta edistyäksensä, niin toisaalta katsoen korkeampi waltiollinen wapaus ei woi seisoa kuin edistyneen kansallis-tunnon ja yhteis-hengen nojassa. Olemme ennen monesti (ks. esm. n:o 54) osoittaneet, että nämä asiat meidän maassa eiwät ole kehuttawalla kannalla. Kansallis-hengen huonoutta nähdään täällä Helsingissä joka päiwä silmäin edessä. Mutta ne jotka saarnaawat pilwen-takaista wapautta, ummistawat näiltä teko-asioilta silmänsä.

Mekin tahdomme wapautta, mutta semmoista, jossa kansa itse todella asioitansa ajattelee ja walwoo. Semmoista wapautta on täällä syntymässä, ja tiedämme sen karttuwan, kun kansa määrä-aikoina saapi olla la'in-laatimuksessa osallinen. Iloitsemme siis siitä wapaudesta, joka on, ja *odotamme ja walmistamme sen karttumista.*

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 70 n:roon.)

Me tulimme ensin pitkään pylwäskäytäwään. Pylwäisiin oli leikattu kukkasen kuwia ja niiden keskellä kuwattu kuolonkalloja. Takaseinässä oli neljä korkeata owen-aukkoa. Kolme niistä oli wallan suljettuna hajonneilla kiwilohkareilla, jotka oliwat niin yhteen liitetyt ja kiinitetyt juurilla ja pensailla, että olisi tarwinnut kruudin apua niitä hajoittamaan. Neljäs aukko oli joskus ennen niin raiwattu että yksi mies kerrallaan pääsi sitä kulkemaan. Tämän kautta, joka olikin ainoa pääsöpaikka palatsin sisälle, menimme nyt Intianien perässä ja tulimme suureen saliin, jonka toinen puoli wielä oli peitetty katon jäänöksillä. Katottomassa puolessa kohosi pitkä ja kaunis puu korkealle raunioiden yli, lähettäen alas äärettömän suuret oksansa ikäänkuin suuria wiheriäisiä sulkia. Tässä salissa, joka oli kylläksi suuri sisältämään meidän kaksinkertaista lukuamme, käskettiin meidän seisahtua sillä aikaa, kuin roswokapteini kolmen miehensä kanssa tarkasteli likellä olewia huoneita. Jyske hakkaamisesta ynnä pauhina ja kohina wäestä, joka riisui kuormat hewosaaseista näytti minusta liian heikolta ja wähäpätöiseltä häiritsemään raunioiden sywää hiljaisuutta. Minun korwissani ainakin tämä kummituksellinen hiljaisuus tuli pikemmin enenetyksi kuin rikotuksi niiden helkkeiden kautta, jotka koettiwat sitä rikkoa. Lapsiraukkain itku-hyräily hämmentyi tähän pauhinaan. Naisten kuiskutukset, tuiki wäsyneiden miesten hengenweto aleni alenemistaan, siksi kuin niitä ei enään kuultu. Kun nyt katselin ta'appäin koko jaksoa näitä meidän kärsimyksiä, woin warmaankin wakuuttaa, ettei mikään — ei edes petos saarella — niin koettanut meidän mielen-jäntewyyttä ja kestäwyyttä kuin tämä äänetön odottaminen palatsissa, täällä raunioiden hiljaisuus ympärillämme ja edessämme äärettämän metsän sumeus.

„Tämä on tie Bukanirille", tiuskasi meriroswokapteini, näyttäen owi-aukkoon wasemmalle puolelleen. „Kolme suurta huonetta löytyy siellä, joihin woitte mahtua kaikki. Niissä on wielä hywiä katon jäänöksiä. Wangit taas", jatkoi hän, kääntyen meidän puoleemme ja wiitaten owiaukkoon takanamme, „menkööt sisälle tästä owesta. Heillä on siellä kaksi huonetta. Minä itse taas, jonka sielu on suuri, tulee elämään tässä suuressa salissa. Wuoteeni asetetaan yhteen katon peittämään nurkkaan. Minä syön, juon, poltan, laulan ja huwittelen, toinen silmä aina wankien päällä ja toinen miesteni".

Kun hän oli tuonut esiin tämän puheliaisuuden kappaleen, osoitti hän miekallaan wankien owea. Me menimme sen kautta nopeasti sisälle, iloiset että päästimme hänen näkywistä kuuluwista.

Ne kaksi huonetta, jotka oli meitä warten, oliwat yhteydessä toistensa kanssa. Sisimäinen huone, joka ei ollut miskäkään yhteydessä mui-

den huoneiden kanssa kuin meidän, päätettiin antaa naisille ja lapsille. Ulkohuoneen, joka oli likellä roswokapteinia ja hänen wahtiansa, otimme me miehet omaksi tarpeeksemme.

Ensimäinen työ oli wähän perata pensaat ja kaswut pois naisten huoneesta. Katto oli lahonnut sisälle ja makasi laattialla. Puita, pensaita, kiertokaswia ja taimia kaswoi wiljawasti yli ympärin kiwilohkareiden wäliltä. Olisi jokainen woinut luulla olewansa metsässä, ellei nuot kiwiset seinät heidän raa'illa koristuksillaan olisi löytynyt. Noiden pienempäin kaswuin kanssa tulimme pian toimeen. Me kokoilimme niitä wuoteiksi — jo koetimme asettaa kaikki niin hywäksi kuin mahdollista. Suuret kiwet taas wieritimme suurella ponnistuksella huoneen keskelle. Tässä työssä huomasin että laiwapoika, jonka nimi oli Robert, oli erittäinkin hellä ja hywänsuopea pikkulapsia kohtaan, kun tuli tarpeelliseksi heitä wiihdyttää. Hän oli jörömäinen poika katsella eikä juuri aiwan terewäpäinen, mutta hän osasi paremmin menetellä pikkulasten kanssa kuin me muut. Tämä asia ehkä näyttänee wähäpätöiseltä mainita, mutta tämä Robertin hywä käytös lapsia kohtaan teki lapset aiwan mieltywiksi häneen, ja tämä oli meille wasta suureksi hyödyksi waarallisena ja tärkeänä aikana. — Sen jälkeen rupesimme siiwoamaan omaa huonettamme.

Wähän jälkeen kuulimme meriroswokapteinin kimakkaa ääntä salissa, jossa hänen suuri sielunsa ja pieni ruumiinsa asuskeli. Hän järjesti miestensä wahtipidon. Miehistänsä oli kaksi haawoitettua, siis oli jälillä kahdeksan kolmatta. Nämät roswokapteini jakoi komppanioihin, seitsemän miestä kuhunkin. Jokainen komppania piti wahtia wuorostaan kuusi tuntia. Siis tapahtui wahti-muutos neljä kertaa wuorokauteensa. Näistä seitsemästä miehestä asetettiin kaksi pylwäs-käytäwään, yksi wakojawahdiksi portaiden huipulle ja kaksi pantiin wartioiksi alhaalle palatsin edustalle. Siis jäi ainoastaan kaksi miestä wartioitsemaan muut rakennuksen puolet. Ei ollutkaan minkäänlaista waaraa päällekarkauksesta ulkoa — ja jos semmoista olisi ollutkin, olisi palatsin jyrkkä asema tehnyt puolustuksen hywin helpoksi. Sitä ei siis ollut pelkääminen. Ainoa, mitä roswokapteini näkyi waroowan, oli että pääsisimme pakoon. Sitä warten hän ei edes luottanut palatsin jyrkkään asemaan, kun hän tiesi meidän joukossamme olewan merimiesten, ja pelkäsi että ne woisi jollakin lajilla saada jotain köyden tapaista, jolla he, tottuneet kun oliwat kiipeemiseen, pian woisi luikertaa alas ja wiedä kumppaninsa mukaan. Sentähden määräsi hän että kahden miehen kustakin komppaniasta tulisi yöllä tehdä lisäpalwelus. Nämät apumiehet määrättiin arwanheitolla. Näin saatiin neljä miestä wartioitsemaan palatsin takapuolta ja siwuja, paitsi niitä jotka wartioitsiwat edustaa. Roswot wähän nurisiwat tätä kaksinkertaista palwelusta wastaan, mutta siinä ei mikään auttanut. Intianit, joilla oli taikauskoinen pelko jäämästä raunioipalatsiin, kun pimeys tuli, oliwat tehneet sen ehdon, että saisiwat mennä kyläänsä, kuin ilta lähestyi. Sambolaisia taas tunsi meriroswokapteini paremmin kuin Hopea-aitan saaren Englantilaiset, eikä siis tahtonut heitä wetää mihinkään tärkeämpään toimeen.

Jos joku tähän saakka oli tuntenut jotakin toiwoa päästäksensä pakoon, niin wankeushuoneemme asema ja wartiain paljous oli kylläksi sammuttamaan wiimeisetkin toiwon kipenet.

Tunnin kuluttua auringon-laskun jälkeen lähsiwät Intianit — jonka ainoa tehtäwä palatsissa oli hankkia meille ruokaa kylästä sekä sitä keittää ja walmistaa — pois kiljuen parkuen, kuten raakalaisten tapa on. (Jatketaan).

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 9 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{3}{4}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{11}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 278 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 277 äyriä. — Pariisi, 395 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo $37\frac{15}{16}$, Pariisi 398, Hampuri $33\frac{7}{8}$, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 9 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{3}{4}$, $37\frac{15}{16}$ — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 395, 398. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33\frac{11}{16}$, $33\frac{7}{8}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 277, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	88 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet ..	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

Joka sunnuntai lähtee jono Hämeenlinnasta k:lo 5 jälkeen puolipäiwän ja tulee Helsinkiin k:lo ½ 10 jpp.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 6—25 k. tynnyri.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Ruisjauhot 48—50 k. L℔.	Tuoretta säynäwää 4 k. ℔.
Ohrat 5 r. tynnyri.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℔.
Ohrakrynnit 30—32 k. kappa.	Tuoreet hauet 5—7 k. ℔.
Kaurat 3: 20—3: 40 k. t:nyri.	Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Kaurakrynnit 33—35 k. k:pa.	Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Perunat 6—8 k. kappa.	Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Tuoretta raawaan-lihaa 85—1 r. 5 k. L℔.	Suolattuja silakoita 45—50 k. L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 90 k. 1: 5 k. L℔.	Suolattua kilohailea 70—80 k. L℔.
Wasikan-liha 2: 2—30 k. L℔.	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Talia 3 r. L℔.	Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Tuoretta woita 19—22 k. ℔.	Mänty-halkoja 2: 50—2: 80 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40 k. L℔.	Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Maito 8 k. k:nu.	Wiina 1: 10—1: 20 k. kannu.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Heinät 15—18 k. L℔.
Taale 8 k. korttieri.	Thimothej 20—23 k. L℔.
Munatiu 30—33 k.	Oljet 8—10 k. kupo.
Kananpojat 30 k. pari.	
Teeret 60—70 k. pari.	
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 73. Maanantaina 14 p:nä Syyskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. kykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä riweltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Syysk. 15 p. Kaupunki- ja palowartiamaksujen ylöskanto raatihuoneessa Kataja-nokalta, arentitomteista sekä tilattomista porwarista ja ammattilaisista.

Keskiwikkona.

Syysk. 16 p. k:lo 10—1 epp. Yllämainittu ylöskanto jatketaan kaupungin suojeluswäen kanssa.

" k:lo 4 jpp. Osakkaat Uusmaan ja Hämeenläänien karjanhoitoparannus-seurassa kokoontuwat yhtiökokoukseen kameraliwirallinen Wasastjernan taloon Uusmaankadun warrella.

" k:lo 5 jpp. Palowakuutus-seura kokoontuu yleiseen kokoukseen Wasastjernan taloon Uusmaankadun warrella.

Tuorstaina.

Syysk. 17 p. k:lo 9—1 epp. Maksamatta jääneiden majoitusrahain ylöskanto raastuwassa.

Helsingistä.

Waltiopäiwäin awaus tulee huomenna juhlallisesti julistettawaksi.

Waltiopäiwämiesten-waalit. Kymin kihlakunnassa on waltiopäiwämieheksi walittu talollinen Klami Wirolahden pitäjästä.

Mynämäen kihlakunnassa on walittu talollinen Juha Pohjalainen Mynämäen pitäjästä.

Kajaanissa on raatimies C. G. Bergh walittu waltiopäiwämieheksi.

Tornion kihlakunnassa on talollinen T. Poikela walittu talonpoikaissäädyn edusmieheksi.

Wehmaan prowastikunnassa on tuomiokapitulo muutamain waalissa tapahtuneiden epämukaisuuksien tähden määrännyt uuden waalin pidettäwäksi. Uudessa waalissa sai prowasti maist. Helander Taiwassalosta enimmät huudot.

Ahwenanmaan kihlakunnasta on lautamies Blomqwist Sundin pitäjästä walittu waltiopäiwämieheksi.

Turun porwaristo on waltiopäiwämiestensä waalissa esittänyt 24 waatimuspykälää, jotka heidän edusmiestensä olisi esiin-tuominen waltiopäiwillä. Nämät pykälät owat: 1) Että hywäksytäisiin jo walmista ehdotusta kunnallishallintoon maalla. Että kunnallislaitos kaupungeissa muodostettaisiin siihen tarkoitukseen, että kunta wapaa kaikesta wieraasta sekaantumisesta saisi järjestää omia asioitaan. 2) Weron-suostumuksia rahwaan opetukselle ja koululaitoksen parantamiseen yleensä, sekä raha-suostumuksia tie- ja wesi-yhdistysten parantamiseen, järwien kuiwauksiin ja suowiljelyksiin ynnä tulitornien rakentamiseen pitkin maan merirannikkoa — täyttä wakuutta wastaan, että suostutut rahat käytetään mainittuihin tarkoituksiin sekä että tili niistä tehdään maan säätyjen edessä aikakautisissa waltiopäiwissä (ks. n:o 18). Suostumus tehdään tässä tapauksessa yhdestä waltiopäiwistä toisiin, muutoin wissiksi wuosiksi. Waltiolainoja ei saada wasta tehdä säätyjen suostumuksetta. 3) Wiinan-poltto eroitetaan maanwiljelyksestä ja niin kutsuttu wiina-arenti taukoo; wiinanwalmistus, joka hallituksen asettamien wirkamiesten kautta on asetettawa tarkan waarin alla, tulee wiina-tehdasten toimeksi. Wero kruunulle jokaisesta kuuden pykälän wäkewästä wiina-kannusta määrätään 25 kopeekaksi. Nyyppyttäin myymisestä maksetaan kunnalle weroa, joka käytetään kaikenmoisiin hywiin tarkoituksiin. Sakot salapolttamisesta tulewat kruunulle, „ilmi-antajalle ja päällekantajalle“; sala-krouwaamisesta: kruunulle, „ilmi-antajalle ja päälle-kantajalle“. 4) Kauppakirjan todistuswoima on lawennettawa myöskin käsityöläisille ja tehdastelijoille, jos kykenewät semmoista kirjaa pitämään, kuitenkin on siihen perustettu welkomisen oikeus lewitettäwä yhden wuoden määrä-ajaksi siitä päiwästä, jona räkninki on welkamiehelle annettu. 5) Yleinen maan-eroittamislaki on toiwottawa. 6) Welkatakaus-laitos on poistettawa. 7) Wörmyntari- eli holhoja-kamaria asetetaan, tai kuitenkin owat säännöt holhusta parannettawat siten, että holhun-alaisten oikeus turwataan ja holhojat wapautetaan kohtuuttomista oikeuden-käyneistä. 8) Laillisen suojeluksen suhteen pitää jokaisella hywämaineellisella henkilöllä oleman oikeus suojelemaan itseään, „ellei hän tehdyin rikosten kautta ole tätä oikeutta menettänyt“. 9) Palkollisasetus on parannettawa samaan tarkoitukseen. 10) Ammattikunta-asetukset poistetaan ja niiden siaan asetetaan käsityöläisyhteyksiä. Asetukset porwarillisista elatuskeinoista owat ajanmukaisesti parannettawat 11) wapaa-kaupalliseen tarkoitukseen; kuitenkin pidettäköön suojelustullia muutamissa erinäisissä kohdissa. 12) Maamiesten kauppalaiwat, jotka nauttiwat liian suuria etuoikeuksia satamamaksujen suhteen kaupungeissa, owat asetettawat samalle kannalle kuin kaupunkien laiwat. 13) Ulkomaalaiset kauppamatkustajat weroitetaan waltion hywäksi, jos ne ajawat kauppa-asioita matkustuksillaan maassa. 14) Wieraissa maissa karannut merimies rangaistaan, kotiin palattuaan, sakoilla merimieshuoneseen. Kotiin kuljetus pitää tapahtuman hänen omalla kustannuksella, jott'ei merimieshuone eikä laiwan omistaja sillä rasiteta. 15) Uusi metsästämis- ja kalastusasetus sekä sen johdosta laki eläinten-rääkkäämistä wastaan. 16) Nykyisen konkursi-lakimme ajanmukainen parantaminen. 17) Markkinain wähitellen tapahtuwa taukoaminen. Turussa pysytetään wastaiseksi ainoastaan talwi- ja syys-markkinat. 18) Aikakautiset waltiopäiwät, joka kolmas tai neljäs wuosi, sekä säätyjen esitysoikeus. 19) Suomen Pankki nimitetään: „Suomen säätyjen pankki“ ja asetetaan säätyjen hoidon ja hallinnon alle. 20) Säädyille oikeus järjestää ja määrätä tullitaksaa. 21) Sähkölennätin-laitos pitää tuleman Suomen kruunun omaisuudeksi. 22) Postihoitaja-maksu sanomalehdistä poistetaan erittäinkin rasittawana. Waltio korwittakoon sen siaan postiwirkamiesten palkat. 23) Sensuuri, joka ainoastaan herättää epäluuloa kansan ja hallituksen wälillä, poistetaan kokonaan, sanomakirjallisuuden rikokset rangaistaan yleisen la'in mukaan. 24) Rautatien jatkaminen Turkuun saakka waaditaan innokkaasti. (Å U.)

Maalaisten palowakuutus-yhtiö pitää keskiwikkona k:lo 5 jpp. wuosikokouksensa.

Sisään-kirjoitus yliopistossa tapahtui wiime-lauantaina tawallisessa järjestyksessä. Yliopiston rehtori awasi juhlallisuuden puheella, jossa hän esitteli nykyisen aikakauden tärkeyttä maallemme sekä tarkasteli sitä kantaa, millä yliopistolaiset seisowat waltiollisten tointen suhteen. Puhuja teki ensinnä lyhyen katsahduksen kansamme menneestä historiasta, selittäen mitenkä tärkeä ruotsalainen walloitus maallemme oli, mutta myöskin osoittaen kuinka tarpeellinen maamme eroittaminen Ruotsista oli, kun kansalliset harrastukset maassamme eiwät suinkaan, jos olisimme pysyneet Ruotsin kansa yhteydessä, olisi woineet nousta siihen mahtawuuteen kuin nyt Wenäläisen yhdistyksen aikana, jolloin kansamme omain woimainsa nojalla on täytynyt pyrkiä eteenpäin. Ruotsin walta, jos se olisi edelleen pysynyt, olisi warmaankin häwittänyt Suomen kielen ja kansallisuuden, kun ajatus omasta suomalaisesta kansallisuudesta ei olisi woinut wanhoissa oloissamme niin lewitä ja juurtua kansan mieleen. Sentähden on näillä wiidellä kymmenellä wuodella, jotka kansamme on elänyt yhteydessä Wenäjän kanssa, aiwan suuri merkitys historiassamme. Pahasti ne siis käsittäwät historian menoa, jotka arwelewat näiden wiiden kymmenen wuoden turhaan menneiksi — nämät wuodet, joina kansallisuutemme ja kansalliset woimamme owat kaswaneet ja warttuneet. Nykyinen aikakausi antaa meille runsaita ilon syitä, waikka nälkä nykyään on lewittänyt tuskansa maahamme ja wieläkin muut waarat kolkkana uhkauksena pilkoittawat. Se ajatus, näet, on wakaantunut sekä hallitsijassa että kansassa, että „Suomen maan pitää oleman suomalaisen“ — ja wielä, Suomen säädyt kokoontuwat näinä päiwinä maamme asioita ohjaamaan — siinä kyllä iloisen toiwon syitä. Ja kuitenkin löytyy niitä, jotka arwelewat kaiken kiitollisuuden tästä hywästä tarpeettomaksi, kun muka sen suomisella ei ole tehty meille muuta kuin oikeutta. Tämä on kuin wäittäisi ettei lasten ole welwollisuus osoittamaan wanhempiansa kohtaan mitään kiitollisuutta kaswatuksesta ja ylläpidosta, kun heidän on oikeus tätä hywää wanhemmiltaan nauttia. — Kun nykyisestä waltiollisista oloista kääntää tarkastuksensa yliopiston seikkoihin, herää itsestään se kysymys mimmoiset owat yliopistolaisten waltiolliset oikeudet, millä kannalla seisowat yliopistolaiset waltioasiain

suhteen. Yliopistolaisten ei ole käytännöllisesti ryhtyminen waltiotoimiin, sillä nämät toimet kuuluwat miehen eikä nuorukaisen waikutusalaan. Ainoastaan semmoisina aikoina, jolloin tawallinen yhdyselämällinen järjestys on kumottu ja waltion säännölliset olot owat kukistetut, silloin ottakoot myöskin nuorukaiset osaa waltiotoimiin. Puhuja ei tahtonut sanojaan niin ymmärrettäwiksi, että yliopistolaiset olisiwat wallan erillään kaikista waltioasioista. Päin wastoin lausui hän toiwon, että he, tutkimalla waltiollisen elämän perusteita ja käyttämällä sitä tilaisuutta, jonka nykyiset waltiopäiwät tarjoo, walmistaisi itsensä siksi kuin itse owat walmiit menemään waltion palwelukseen. Tähän lisäsi puhuja toiwon, että yliopistolaiskunta käytöksellään waltiopäiwäin-aikana säilyttäisi sitä kunnioitusta, jota se täydellä ansiolla maassamme nauttii.

Kuratorien listojen mukaan oli yhteensä 203 yliopistolaista saapuwilla. Näistä kuului 17 jumaluusopin tiedekuntaan, 42 (joista 4 gradeerattua) lainopilliseen, 20 (18 gradeerattua) lääkitysopilliseen, 73 (22 gradeerattua) hist. kieliopilliseen ja 51 (4 gradeerattua) fys. määräysopilliseen.

Tawallisen jumalanpalweluksen piti prowessori Schauman.

Waltiopäiwä-saarnasta näkyy olewan se mieli wallan yleinen, että sitä on suomeksi pitäminen. Suometar, Dagblad ja me olemme jo siitä lausuneet ajatuksemme. Päiwätär taas sanoo: „jos saarna ruotsiksi pidetään, mitä sitten koko talonpoikais-sääty kirkossa tekeekään? Suomenkieltä ymmärretään kuitenkin joka säädyssä“. — Kuka sen siis ruotsiksi tahtowatkaan? kysynee lukija. Suuriruhtinaammeko? Mitä wielä! Hänpä arwattawasti ihastuisi kuulla maailman suloisinta kieltä semmoisen sulo-sanelijan suusta kuin tuomiorowasti Borg on. Ei myöskään ole koko maailmassa ketään järjellistä ihmistä, joka ei pitäisi kummana, että mikään muu kieli siinä tilassa woi tulla kysymykseen. Mutta meidän maassa on muutamia juhlameno-mestareita, jotka kansallis-tunnosta eiwät tiedä mitään eiwätkä myöskään saa kowaan päähänsä, että Suomenkieli saattaisi olla oikein „comme il faut“. Näiden muutamien tyypien tähden tapahtuu maalle ja kansalle häwäistystä.

Rautatie-tarkastus uudesta Porwoosta laitettawasta rautatie-linjasta on nyt melkein päätetty. Asemahuone tulee rakennettawaksi sinne, missä tiet Helsingistä ja Hämeenlinnasta yhtywät. Sieltä laitetaan pitkin joenrantaa syrjä-linja lastauspaikkaan. Tien pituus on noin 31 wenäjän wirstaa. Koko kustannus arwataan 660,000 ruplaksi. (B. Bl.)

Uutta kirjakaupassa. Nykyään on kirjakauppaan ilmaantunut muuttamaton painos lakikirjaamme: Ruotsin waldakunnan Laki, hywäri luettu ja wastan otettu Herrain-päiwillä wuonna 1734. Suomeri käätty. Ensin präntättiin annettu Georg Salonirelda, k. Turun Howrätin Aktuarirelda; waan sitte wasta-uudesta ylitse-katsottu ja moninaisesti parattu Matthias Calonirelda, Lain-opin Professorilda Turussa. Helsingissä, J. C. Frenckellin ja Pojan kirjapainossa 1863. 320 siww. 8:taitteisena.

Herra D. E. D. Europæus julistaa wiime Suomettaressa sekawan jutun, jonka päätarkoitus näyttää olewan todistaa, että waikka muka hän — hra D. E. D. Europæus — on syypää siihen, että wiime wuoden waliokunta teki alamaisen anomuksensa Suomenkielen asiassa Hänen Majestetilleen, hän ei kuitenkaan tahdo omistaa niitä „yllyttäjän“, „kansan nostattajan“ ynnä muita nimiä, joilla maan wirka-waltikkaat ja heidän ystäwänsä kunnioittawat Suomenkielen ja kansallisuuden ystäwiä. — Luullaksemme ei hra E. tarwitse olla millänsäkään; sillä häntä tuskin lienewät hrat Dierckx ja kumpp. tarkoittaneetkaan. Mitä H. Uutisiin tulee (joissa hra E. arwelee yllytyksiä olleen), ne eiwät ollenkaan pelkää yllyttäjän mainetta, waan aikowat wastakin kaikilla la'illisilla keinoilla „yllyttää“ kansaa walwomaan selwiä kansallisia oikeuksiaan.

Suomen laiwakalenteri wuodelta 1863 C. G. Wolffin ulosantama on nykyään tullut ulos Waasassa. Sen mukaan on Suomen kaupunkien kauppalaiwasto nykyään 532 laiwaa, jotka sisältäwät 67,723 lästiä. Laiwain lästiluwun suhteen owat maamme kaupungit seuraawassa järjestyksessä.

	Laiwanluku.	Lästiluku.
Wiipuri	124.	8,554.
Raahe	40.	7,826.
Oulu	38.	7,326.
Turku	35.	6,651.
Waasa	29.	5,239.
Uuskaupunki	40.	4,973.
Pori	20.	4,966.
Rauma	41.	3,660.
Kokkola	19.	2,581.
Kristiina	15.	2,569.
Pietarsaari	19.	2,490.
Helsinki	30.	2,265.
Porwoo	15.	1,854.
Lowiisa	10.	1,556.
Uuskaarlepyy	11.	1,234.
Hamina	9.	1,001.
Sawonlinna	11.	838.
Kuopio	9.	474.
Tornio	5.	391.
Kaskinen	2.	382.
Naantali	5.	361.
Pielis-Joensuu	1.	175.
Tammisaari	1.	170.
Lappeenranta	2.	115.
Maarian-hamina	1.	72.

Tähän lukuun on otettu 109 Saimalla kulkewaa laiwaa Wiipurin, 9 Sawonlinnan, 5 Kuopion, mutta ei 21 lotjaa, lästiluwultaan 2,099, Joensuun.

Etewimmät laiwan-omistajat owat: C. G. Wolff Waasassa, joka omistaa 3,805 lästiä, hänen jälkeensä owat Hackman ja kumpp. Wiipurissa, Lundberg ja Kumpp. Raahessa, J. Carlström ja kumpp. Porissa, Paul Wahl ja kumpp. Wiipurissa, G. ja C. Bergbom Oulussa y. m.

Suomalaisia höyrylaiwoja on yhteensä 33, joista 22, hewoiswoima-luwultaan yhteensä 1,255, on raudasta, 9, hewois-woimaluwultaan 297, puusta — ja 2, joidenka rakennusainetta ei ole mainittu yhteensä 80 hewoisen woimasta. (Å. U.)

Ulkomaalta.

Wiime wiikon ulkomaan sanomat owat tuoneet tänne uutisen, joka, jos siinä on perää, tulee olemaan seurauksissaan aiwan tärkeä. Puhutaan, näet, että Wenäjä on saawa perustus-laillisen waltiolaitoksen samaan suuntaan kuin Itäwaltakin. Koko waltakunnalle tulisi nimittäin yhteinen waltioneuwoskunta, jossa tulisi istumaan 300 senaattoria ja myöskin yhteisen edusmieskunnan, jossa istuisi 450 jäsentä kaikista waltakunnan osista. Sitä paitsi jaettaisiin koko waltakunta 9 osaan eli maakuntaan, joka kukin saisi erityisen waltiojärjestyksen sekä oman edustuslaitoksen. Nämät maakunnat owat muka: Suomi, waltiopäiwät Helsingissä; Itämaakunnat (Inkerin, Wiron, Liiwin ja Kuurin maat) waltiopäiwät Pietarissa; Iso Wenäjä, waltiopäiwät Moskowassa. Wähä Wenäjä, waltiopäiwät Kiewissä; Länsi-Wenäjä, waltiopäiwät Wilnassa; Etelä-Wenäjä, waltiopäiwät Odessassa; Itä-Wenäjä, waltiopäiwät Kasanissa, Siperia, waltiopäiwät Irkutskissa ja Puola, waltiopäiwät Warsowassa.

Mitä perää tässä kertomuksessa mahtaa olla, emme woi sanoa. Ehkä on koko juttu tuulen tuoma, weden wiemä. Ainakin siinä on törkeä erhetys tehty, että luetaan Suomi wenäläisten maakuntain joukkoon. Suomella ei ole mitään tekemistä niiden waltioparannusten kanssa, jotka Wenäjässä tehdään ja saadaan. Tämä erhetys tekeekin koko jutun todellisuuden epäluulon-alaiseksi.

Mietteitä Armollisesta säännöstä Heinäk. 30 päiwältä.

Suomen kansa ei ole hätäinen lausumaan mielipiteitään ja tunteitansa, ja tuostapa moni on ajatellut, että käsitys sillä on hidas ja sydän kylmä. Me emme uskalla päätöstä tehdä tästä kansallisesta luonteesta, joka on meidän omammekin. Mutta sen luulemme kuitenkin kohtuulliseksi muistuttaa, että mikä Suomen kansalta hitaasti lähtee, on kumminkin wakawasti ajateltu ja hartaassa tunnossa käsitetty. Tästä onkin mielestämme se seuraus, että ne toimet, joihin se pitkän miettimisen perästä ryhtyy, eiwät saata tyhjään raueta, jospa wastuksia kohtaisikin monenlaisia. Jäykkyys, suuttumattomuus, itsepintaisuus — siinäpä ulkomaalaisten tuomion mukaan kansallinen luonteemme. Yhdistettynä rehellisyyteen ja walistukseen owat nämä werrattoman hywiä omaisuuksia kansakunnalle, joka tahtoo itsellensä kansallista tulewaisuutta hankkia.

Se taistelus, joka näinä wuosina on kestänyt Suomenkielen korottamisesta wirka- ja oikeuskieleksi, osoittaa tämän Suomalaisen luonteemme kaikilta kohden. Ensi alussa ei kansa antanut mieltänsä niin tuntuwasti ilmi, ett'ei wirkamiehistö, joka senlaiseen muutokseen enimmästi on ollut taipumaton, olisi löytänyt tilaisuutta epäilemään, oliko koko puuhassa muuta kuin muka muutamain kiihkoisten woimatonta pauhinaa. Tältä wirkamiehistöltä, näet, puuttui itseltään kansallistuntoa, ja heidän luottamuksensa oli, että se kansaltakin ylipäänsä puuttuisi. Mutta kansa wihdoin korotti äänensä, ja joku sata-määrä anomus-kirjoja Hänen Majestetilleen todisti, että sanat: „Suomen kieli, Suomen kansallisuus“, eiwät olleet kuolleita puustawia Suomalaisten mielestä. Ensimäinen hedelmä tästä yleisestä noususta on ollut Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme armollinen käskykirje Hämeenlinnasta Heinäk. 30 p. Tämä kirje, joka tulee olemaan riutumaton muistomerkki Hallitsijamme suosiollisesta käynnistä ja jalosta, lempeästä mielenlaadusta, todistaa yhden asian warsin selwästi, — sen, että Suomen kansa taistelussaan Suomen kielen ja kansallisuuden tähden nyt ja wastakin woipi turwata Aleksanteri II:sen apuun ja hywään tahtoon. Mutta se todistaa toisenkin asian, nimittäin että Suomen kansalla jo on kansallinen tahto ja kansallinen itse-tunto, joka osaa perillensä pyrkiä ja perillensä päästä. Tämä siweydellinen waikutus onkin mielestämme etewin woitto mainitusta käskykirjeestä. Sen warsinaiset myönnytykset tosin eiwät ole wähäarwoisia. Suomenkielisille asia-kirjoille on suotu la'in edessä täysi woima ja oikeus; tuomareille ja wirkamiehille on annettu lupa tekemään pöy-

tä- ja asiakirjat suomeksi, ja asianomaisille hallitusmiehille on pantu käsky laittamaan niin, että wiimeistäkin kahdenkymmenen wuoden kuluttua Suomenkieli täydellisesti pääsee oikeuksiinsa. Mutta enemmän, kuin nämä määräykset itsestään, waikuttaa kansallisuuden asian edistymiseksi se niiden kautta ilmi-tullut tekoasia, että Suomenkielen kysymys wihdoinkin on walloittanut itsellensä siaa lempeän Hallitsijamme neuwoissa, maan tärkeimpien asiain rinnalla. Tieto siitä on olewa mahtawana tukena niissä waikeissa toimissa, jotka wielä jälillä owat samalla työ-alalla.

Sillä epäilemättä se olisi suuri erehdys, jos luultaisiin, että Suomenkielen kysymys tällä nyt on kerrallaan ratkaistu ja perille saatettu. Tosin on keisarilliselle Suomen Senaatille annettu käsky esittämään „kaikki ne toimet, jotka seuraawat tästä Hänen Majesteettinsa armollisesta säännöstä". Mutta meillä on liian surullinen kokemus wirkakuntaimme ja Senaatinkin käytöstawasta tässä kohden, että woisimme toiwoa heidän nyt kerrallaan luopuneen wanhasta taipumattomuudestaan ja wanhoista kujeistaan. Päin-wastoin pelkäämme hywällä syyllä, että he nytkin, niinkuin monesti ennen, tulewat asettaumaan kansan ja Hallitsijan wäliin, — että tulewat miten mahdollista hidastuttamaan asian menoa, jos eiwät woi sitä warsin tyhjäksi tehdä. Ne jotka luottawat sääntöjen autuuttawaiseen woimaan, saattawat arwella, että Suomen kansallisuus nyt on jo saawuttanut kaikki tarpeensa. Me taas emme koskaan ole sääntöihin yksistään luottaneet, ja pidämme siis tarpeellisena, että kansan henki yhäti on walweilla.

Ja sanokaamme se suoraan, tämä epäluulo hallitusmiestemme ja wirkakuntaimme suhteen ei ole yksistään meidän, waan se on warsin yleinen koko maassa. Jo on muka puolentoista kuukautta kulunut sitten kuin armollinen käsky-kirje annettiin, eikä wielä senaatin puolelta ole tehty ainoata askeletta, joka osoittaisi sen halua noudattamaan mitä käsketty on. Melkein niin arwellaan ja puhutaan joka paikassa. Se on totta, että on ollut kesäinen aika ja monta tärkeätä puuhaa waltiopäiwäin tähden. Mutta myöntää täytyy, että tämä asia, jota koko kansa seisoo odottamassa, on myöskin tärkeimpiä, eikä siis ole ihmettä, jos ei ihmiset tahdo malttaa mieltänsä wirallisen pitkä-wetoisuuden mukaan. Toiwo ehkä on, että nyt syksyllä kielikysymys kokonaisuudessaan tulee senaatin keskusteltawaksi; mutta warsin järjetöntä olisi, jos ei mihinkään alku-toimeenkaan ryhdyttäisi, ennen kuin täydellinen kaawa asiassa on walmiiksi haudottu ja kypsytetty. Päin-wastoin on luonnollisinta, että ne kohdat ja määräykset, jotka wähintä miettimistä tarwitsewat, ensiksi myöskin päätetään ja julistetaan; — wieläpä on koko joukko pienempiäkin kohtia, joita milloin hywänsä käwisi jo edeltä-käsin suorittaa. Me olemme näitä asioita niin usein luetelleet, että woimme tällä kertaa ainoastaan wiitata siihen, mitä esm. n:ssa 47 puhuimme „Hallituksemme ruotsiikiihosta". Ainoastaan pari pientä seikkaa tahdomme esimerkeiksi johdattaa mieleen.

Täällä on waltiollinen elämä syntymässä ja niiden säätyläisten seassa, jotka tänne kokoontuwat lakia laatimaan, on neljä- wiisi-kymmentä umpi-suomalaistakin miestä, puhumatta niistä, jotka pitäwät Suomenkielen kansallisena kielenään, jos kohta ruotsiakin ymmärtäwät. Nämä nyt ainakin tarwinnewat kaikkinaista tietoa waltion asioista ja asetuksista; ja ylipäänsäkin lienee kohtuullista, että kansalaisille, waikk'eiwät waltiopäiwä-miehiä olekkaan, nämä tiedot owat tarjona. Kuitenkin on wiime aikoihin saakka tapahtunut, että asetuksia tulee ulos ruotsiksi, joiden suomentamista saadaan odottaa kuukausia, jos niitä sittenkään suomeksi saadaan; sillä kaikkia asetuksia ei ole tapa ollenkaan suomentaa. Myöskin se luettelo maamme wirkakunnista, joka ruotsiksi on tunnettu waltiokalenterin nimellä, ei ilmesty minkäänlaisessa suomenkielisessä muodossa, — ja kaikki muistutukset, joita siinä kohden on tehty, owat tähän saakka olleet tuuleen lausuttuja. Näissä ja monessa muussa asiassa woisi hallitus waikka jo tänäkin hetkenä osoittaa hywää tahtoansa. Suurta waiwannäköä tosin eiwät suinkaan semmoiset toimet waatisi; mutta ne antaisiwat hywän tilaisuuden wähällä waiwalla tydyttämään tuntuwaa kaipausta.

Että hallituksemme nyt lähenewissä waltiopäiwissä on welwollinen antamaan Suomenkielelle kaiken sen arwon ja kunnian, mikä maan kansalliselle kielelle tulee, pyydämme saada asianomaisille teroittaa. Paljon warmaankin säätyjen oma isänmaan rakkaus siinä tilassa tulee waikuttamaan; mutta mitä hallitus omalla ehdollaan ja waatimatta tekee, se tulee sille itselleen kunniaksi. Tietääksemme onkin jo kaikista hallituksen ehdotuksista suomennoksia tehty tai hankittu. Että pöytäkirjat kussakin säädyssä tehdään säädyn enemmistön kielellä, siis talonpoikaisessa säädyssä suomeksi, on ihan selwä asia; sitä ei mikään walta koko maailmassa woisi estää. Keskustelemusten suhteen pidämme luonnollisena, että jokaisessa säädyssä kuka jäsen hywänsä saapi puhua joko suomeksi tai ruotsiksi, emmekä katso tarpeelliseksi, että säätyä waiwataan suullisella kääntämisellä kuten wiime-wuoden waliokunnassa*). Mutta kirjallisia kielenkääntäjöitä yhtä-hywin tarwitaan, olletikkin säätyjen keskinäisissä lähetyksissä, sekä niiden yhteisesti walitsemissa waliokunnissa. Näitä tarpeita toiwomme hallituksen jo edeltäkäsin ajatelleen, wieläpä toimittaneen kelwollisia pöytäkirjuria talonpoikais-säädyn kansliaan, joka muistaaksemme on waltion toimitettawa ja palkittawakin. Ja ylipäänsäkin tahtoisimme toiwoa, että hallitus kaikissa ulkonaisissakin toimissa antaa Suomen waltiopäiwille niin suomalaisen muodon kuin mahdollista. Lyhyt-mielisyys pitää semmoiset asiat wähäpätöisinä; mutta wähinkin waltiowiisaus pitäisi opettaman, että kansallis-tunto, joka etsii tydytystään sekä suurissa että wähäisissä, on kaiken hallituksen woimallisin kannattaja.

*) Dagblad ja sen suomentaja Päiwätär pitäwät siinä asiassa meidän kanssa yhtä. Sanowat: „Näissä (porwaris- ja talonpoikais-) säädyissä on sentähden tarpeellista, että molempia kieliä saadaan käyttää. Tämä oikeus pitäisi annettaman myös aatelis- ja pappis-säädyissä, jos ei muuta warten, niin sitä, että Suomenkielelle annettaisiin sama oikeus ja walta kuin ruotsillakin. on". Kääntämisiä eiwät Dbld ja P:tär näy katsowan tarpeellisiksi. — Helsf. Tidn. sitä wastoin kokee siirtää ruotsinkielen niin paljon kuin mahdollista woiton-puolelle. Olletikkin on se arka aatelis-säädyn puhtaudesta, toiwoen että, jos joku siinä säädyssä „peri-ajatuksen wuoksi" tahtoo puhua suomeksi, hän myöskin olkoon hywä ja ruotsintakoon itse. Mutta entä jos hän saman peri-ajatuksen wuoksi waatii, että ruotsalaiset puheet hänelle suomennetaan? — Selwintä lienee, ett'ei mitään kääntämistä tapahdu kummassakaan tapauksessa, ja että jokainen, joka ei ymmärtää tahdo, olkoon ymmärtämättä.

Woimme myös antaa sen historiallisen tiedon, että Alanko-maiden edustus-kunnassa ennen wuotta 1830 (niin kauan kuin Belgia siihen kuului) puhuttiin sekä ranskaa että hollantia, eikä mitään kääntämistä tapahtunut.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 70 n:roon.)

Yö tuli meidän päällemme ikäänkuin tuulispää. Yölipakoita säbisi ympärillämme. Moskiitos-kärpäset hurisi matalalla äänellään ihan korwissamme. Lentäwät turilaat, säihkywää tulta päissään ja jokainen yhtä kiiltäwä kuin tusina kiiltomatoja, säkenöitsi pimeässä, koko pitkän yön. Kun joku niistä asettui seinille, niin tuli nuot hirweät seinäkoristukset walaistuksi kummallisella walolla. Ulkona metsässä tuo hirweä hiljaisuus tuon tuostakin näkyi wetäwän henkeä, kun yötuuli kulki noiden monilukuisten miljonain lehtien läpitse. Wälistä apinjaparwien kulusta oksien läpitse syntyi kohina semmoinen kuin laineet tekewät santaista rantaa wastaan. Wälistä kaatui puut semmoisella rähinällä, ikäänkuin olisi nuot mahtawat kiwirauniot pakahtuneet pirstoiksi. Wälistä kun hiljaisuus oli sywimmällään ja wahtimiestenkin askeleita ei kuulunut, joku liikonnoiltaan liukas sisilisko tai käärme kihisi korwiemme ohitse. Pitkä aika kului, ennenkuin lapset naisten huoneessa tuli wiihdytetyiksi ja nukutetuiksi, ja wielä pisempi ennenkuin me wanhemmat jaksoimme tasoittaa mielemme uneen. Kun jokainen äänen-helke jo oli kuollut ja kun luulin itseni yksin olewan hereillä — kuulin Miß Maryonin äänen sanowan hiljaa: Jumala auttakoon ja pelastakoon meitä. Eräs mies meidän huoneessa kertoeli nämät sanat hänen jälkeensä ja laiwanpoika Robert kuiskutteli itsekseen hiljaa puoli-unissaan: „Amen". Tämän jälkeen hiljaisuus palasi jälleen eikä tullut enään rikotuksi. Näin kului yö — ensimäinen yö wankeudessamme korpimaissa.

Aamulla kun heräsimme, huomasimme että roswokapteinilla oli uusi hanke, joka oli ollut meille ihan odottamaton. Kohta auringon nousun jälkeen katseli hän sisään huoneesemme ja käski kaikkien miesten tulla ulos siihen suureen saliin, missä hän eli suurine sieluineen pikkune ruumiineen. Kun hän oli meitä katsonut tarkasti, käski hän kolmen merimiesten, minun ja kahden muun mennä muista erilleen. Kun olimme totelleet, nuot kirweet, jotka niin kauan oliwat häirinneet mieltäni, tuotiin saliin, ja neljä wartiamiestä, warustetut kiwäreillä ja pistuoleilla astui sisälle kohta sen jälkeen. Kuusi kirwestä otettiin kasosta ja annettiin meille käsiin. Roswokapteini wiittasi waroittaen wartiamiehiin, kun saimme kirweet käteen. Hän ja apulaisensa, molemmat aseessa kiireestä kantapäähän, astuiwat nyt salista portaille. Me seurasimme ja meidän jälkeemme nuot neljä roswoa. Näin lähdimme astumaan portaita alas ja käwelimme metsään tultua pitkin metsän-uraa kunnes neljänneksen tunnin perästä tulimme erääseen wirtaan, joka juoksi nopealla ja hiljaisella juoksulla kummallakin puolen tiheän metsän warjostamana.

Rannalla missä seisoimme oliwat puut wielä nuoret. Joku myrsky oli menneinä aikoina kaatanut koko wanhan metsän ja raiwannut tilaa uudelle. Nuoret puut oliwat pian kaswaneet ylös suuriksi ja hoikiksi — se tahtoo sanoa hoi-

kiksi etelä-amerikkalaisiin puihin werrattuina; hoikin oli warmaankin säärtäni paksumpi. Kun merioswokapteini oli kurkistellut ja katsellut ympärillä olewaa metsää semmoisilla silmänluonnilla ikäänkuin olisi hän ollut kaiken tämän omistaja, istui hän alas ruohistoon sääret ristissä ja teki meille kunnian meitä puhutella.

„Noh, Englantilaiset, miksi luulette minun pitäneen teidät hengissä. Jostakin hellyydestäkö teitä kohtaan? Ei sinnepäinkään. Siitäkö, etten tahdo teitä tappaa? Ei niinkään. No, miksi sitten? Aiwan waan sentähden että aiwon hywäkseni käyttää työwoimianne. Katsokaa metsää ympärillänne! Nämät puut saatte hakata kaikki alas, karsia niistä oksat, weistellä niitä siloisiksi ja walmistaa niitä plankuiksi. Towerini!", sanoi hän kääntyen apulaiseensa, „aiwon uudesta kattaa palatsia ja laittaa siihen uudet laattiat. Tahdon tehdä tämän awaran huoneen kuiwaksi ja hywäksi, jotta siinä woi elää sateen-aikana. Tahdon warustaa tuota wanhaa linnaa niin, että siinä woimme puolustaa itseämme kokonaista armeijaa wastaan, että siinä woin suojella itseäni, miehiäni, aarteitamme, wankiamme ja kaikkea muuta omaisuuttamme. Työhön te! katsokaa näitä wartiamiehiä, niiden on kiwärit ladattuina. Katsokaa näitä Sambolaisia" — kaksi näitä oli seurannut meitä, joista toinen oli Kristian Yrjö King. — „Nämät tulewat seisomaan täällä tuodaksensa apua, jos niin tarwitsisi. Muistakaa naiset ja lapset, jotka owat jääneet palatsiin. — Siis heidän ja teidän waaralla käyttäkää warowasti teidän kirweitänne. Ymmärettekö englantilaiset hölmöt".

Tämän puhuttua roswokapteini käydä hölkytti pois, näyttäen olewan erinomaisen hywällä tuulella.

Kun roswokapteini apulaisensa kanssa oli mennyt pois, rupesi Kristian Yrjö King piehtaroimaan ruohistossa ja wiskasi koipiansa ylös ilmaan aiwan ilon wäwähdyksissä.

„Oh, lystiä, lystiä", huusi hän täyttä kurkkua. „Te Englantilaiset saatte tehdä työtä ja Kristian Yrjö King katselee. Jup, työskennelkää pojat!"

„Minä en paljon kallistanut korwiani tämän itikan rääkkimisiin, kun tarkastukseni oli kokonaan kääntynyt Short kumppanini puoleen. Olin huomannut, että hän koko ajan, kuin roswokapteini puhui, katsoi tarkkaan wirtaan, ikäänkuin olisi tuo juoksewa wesi tehnyt hänen merimies-silmille hywää. Kun rupesimme kirweitä käyttämään, näin suureksi hämmästykseksi, että hän oikein innolla tarttui työhön. Hän hakkasi ja weisteli niin hartaasti, ikäänkuin olisi hän tehnyt jotakin oikein mieluista työtä.

(Jatketaan).

Laillisia Ilmoituksia.

K. Turun howioikeus on wiimekuluneen elokuun 22 p:nä antanut tuomarille Maskun tuomiokunnassa ja ritarille Gustaf Adolf Brander kiwuloisuuden tähden wirkawapautta alkaen 25 p:stä wiimekuluwata elokuuta ensitulewan marraskuun 24 päiwään saakka sekä sen ohessa määrännyt waratuomarin Alfred Brander tuomarinwirkaa sillä aikaa mainitussa tuomiokunnassa toimittamaan, niinkuin myös elokuun 26 p:nä myöntänyt kihlakunnantuomarille Iitistein tuomiokunnassa ja ritarille Gustaf Adolf Lagerblad pyynnöstä wirkawapautta sisälläolewan syyskuun ja ensitulewan loka- ja marraskuun kuluessa, sekä määrännyt waratuomarin Adolf Lagerblad sanotulla ajalla toimittamaan tuomarinwirkaa Iitin tuomiokunnalle.

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 9 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38\frac{1}{16}$, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 9 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{7}{9}$, $38\frac{1}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$, $33\frac{7}{8}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	89 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin	—	103%.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 6—50 k. tynnyri.
Ruisjauhot 45—50 k. Lei.
Ohrat 5: 5—25 k. tynnyri.
Ohrakryynit 30—33 k. kappa.
Kaurat 3: 20—3: 50 k. t:nyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Perunat 6—7 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. Lei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 25 1: 50 k. Lei.
Wasikan-liha 2: 2—40 k. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 2: 2—20 k. Lei.
Tuoretta woita 19—22 k. ei.
Ruoka-woi 3: 40 k. Lei.
Maito 8 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 8 k. korttieri.
Munatiu 30—33 k.
Teeret 60—70 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.

Tuoreet lahnat 6—7 k. ei.
Tuoretta säynäwää 4 k. ei.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ei.
Tuoreet hauet 5—7 k. ei.
Suolattua siika 9—10 k. ei.
Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Suolatut lahnat 5—6 k. ei.
Suolattuja silakoita 45—50 k. Lei.
Suolattua kilohailea 70—80 k. Lei.
Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 50—2: 80 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1: 10—1: 20 k. kannu.
Heinät 15—18 k. Lei.
Thimothej 20—23 k. Lei.
Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 74. Tuorstaina 17 p:nä Syyskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip. saarnan: w. t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen: ilta-saarnan: kirkh. apul. Witikka. Iltasaarnat, suomalainen k:lo 4 ja ruotsalaisen k:lo 5 jpp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Tänään jpp. pidetään Piplian selitys kaupungin wanhassa kirkossa, ruotsalainen k:lo 5 ja suomalainen k:lo ½ 7.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Syysk. 17 p. k:lo 5 jpp. Hypoteekki-yhdistyksen osakkaat Uusmaan-läänissä kokoontuwat walitsemaan uusia jäseniä läänikomiteaan.

Lauantaina.

Syysk. 19 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa Majistraatin edessä tomtista n:o 13 Eerikin-kadun warrella, arentitomteista n:o 15 Kasernin-kadun ja n:o 1 Ratsu-kadun warrella.

" k:lo 5 jpp. Ylimääräinen yhtiökokous seurahuoneen osakasten kanssa mainitussa huoneessa.

Maanantaina.

Syysk. 21 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Hwalfisken, Sköldpaddan, Tumlaren, Laxen ja Gäddan.

" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni maakonttorissa ja suomalaisen sotatoimikunnan edessä 45,600 ruisleiwiskän ja 360 ohrakryynitynnyrin hankkimisesta tai jauhattamisesta ja kryynittämisestä.

Juhla-menot

waltiopäiwiä aljettaissa Helsingissä syyskuun 15 päiw. 1863.

1 §. Keisarillisen Majesteetin Armollisessa waltiopäiwä-kutsumuksessa määrättynä päiwänä löydyttää itsensä Senaatin Yleinen Esittelijä-sihtieri, joka silloin tulee toimittamaan Riikin-ilmoittajan wirkaa, kahden Senaatin Protokolla-sihtierin taikka Kanslistan seurassa, Kenraali-Kuwernöörin luona, joka Keisarillisen Majesteetin puolesta antaa hänelle waltiopäiwä-kuulutuksen, käskien kohta julistamaan waltiopäiwät; jonka jälkeen Yleinen Esitteliä-sihtieri, samalla tawalla saatettuna, menee Senaatti-huoneesen ja sen isoilta portailta, joidenka edustalle komppania Suomen henkiwartiawäestön tarkk'-ampujapataljonaa on soittokuntanensa asetettu, torwien soidessa julkisesti lukee waltiopäiwä-kuulutuksen ruotsiksi ja suomeksi, kehoituksella kaikille maan Säädyille, että määrätyillä paikoilla ilmoittawat itsensä ylös pantawaksi ja waltuuskirjansa esille antawat.

2 §. Sittenkuin Keisarillinen Majesteetti on ilmoittanut kenenkä Hänen Majesteettinsa on hywäksi nähnyt Armossa nimittää Maa-marsalkiksi, tulee tämä, kutsuttaissa, kahden etewimmän saapuwilla olewan Kreiwin seurassa, Keisarilliseen linnaan ja saa Hänen Majesteetiltansa maa-marsalkki-sauwan, jonka jälkeen hän, samalla tawalla saatettuna, menee Ritarihuoneesen, jonka Ritarihuone-kansliaksi määrätyissä saleissa Ritarihuone-johtokunta ja palwelusmiehet owat häntä wastaan-ottamassa, ja toimittaa ilmoituksen, jonka kautta Ritaristo ja Aatelissääty ylöspanoa warten käsketään Ritarihuoneesen tulemaan.

3 §. Kun waltiopäiwä-miehet owat ylös kirjoitetut ja Maamarsalkki sekä kaikki Puhemiehet walansa wannoneet, saltii Keisarillinen Majesteetti, että maan Säädyt, waliomiesten kautta, Ritaristo ja Aatelissääty Maamarsalkin, Pappissääty Arkkipispan ja muut Säädyt Puhemiestensä heitä johdattaessa, itsekukin erikseen, Hänen Majesteetillensa lausuwat alamaiset kiitokset Armollisesta waltiopäiwäkutsumuksesta sekä anowat Hänen Majesteetiltansa Armollista määräystä, minä päiwänä Hänen Majesteettinsa katsoisi hywäksi waltiosalissa awata waltiopäiwät.

4 §. Päiwällä ennen, kuin waltiopäiwät waltiosalissa awataan, saawat kaikki maan Säädyt Keisarillisen Majesteetin Korkeassa Nimessä Kenraali-Kuwernööriltä kutsumuksen mainittua juhlallisuutta warten tulla waltiosaliin, sittenkuin Nikolaikirkossa ensinnä owat Jumalanpalweluksessa olleet.

5 §. Senaatin Wara-Esimies ja Jäsenet sekä Prokuraatori ynnä ne muut henget, jotka Keisarillinen Majesteetti hywäksi näkee walita, kutsutaan myös juhlallisuutta wiettämään waltiosalissa, jossa sijat heille walmistetaan.

6 §. Määrättynä päiwänä ja hetkenä kokoontuwat kaikki Säädyt Nikolaikirkkoon.

7 §. Kirkkoon tulewat silloin kaikki muutkin juhlallisuuden wiettämiseen waltiosalissa kutsutut henget, paitsi niitä, jotka Armossa owat walitut yhtymään Keisarillisen Majestetin saattoseuraan.

8 §. Kohta kun Säädyt owat kokoontuneet kirkkoon, annetaan siitä tieto Kenraali-Kuwernöörille, joka sen Keisarilliselle Majesteetille alamaisuudessa ilmoittaa.

9 §. Kirkon owella wastaan ottaa Keisarillista Majesteettia Porwoon hiippakunnan Pispa, kahden juhlapukuun waatetetun Prowastin kanssa, jolloinka Pispa Raamatun lauseella terwehtii Keisarillista Majesteettia.

10 §. Keisarillisen Majesteetin astuessa kirkkoon aljetaan musiki.

11 §. Keisarillisen Majesteetin saattoseuraan kuuluwat henget menewät heille määrättyihin penkkeihin kirkossa.

12 §. Keisarillinen Istuin on asetettu Kuoriin.

13 §. Kohta kuin Keisarillinen Majesteetti on paikallensa asettunut, aljetaan Jumalanpalwelus sen tekstin johdolla, jonka Hänen Majesteettinsa on Armossa määrännyt. Jumalanpalweluksen päätettyä weisataan wirsi: „O Gud, wi lofwe dig" (O Jumal', sinua me kiitämme) rumpujen ja torwien soidessa sekä tykeillä ammuttaissa.

14 §. Jumalanpalweluksen päätettyä ja sittenkuin Keisarillinen Majesteetti on kirkosta lähtenyt, menee Ritaristo ja Aatelissääty Maamarsalkin kanssa Hänen Majesteettinsa huoneisiin Keisarillisessa linnassa, jota wastoin Pappis-, Porwari- ja Talonpoikais-säädyt käywät waltiosaliksi määrättyyn linnan huoneesen.

15 §. Sittenkuin wiimemainitut kolme Säätyä owat waltiosaliin kokoontuneet, annetaan siitä Keisarilliselle Majesteetille tieto, jonka jälkeen Hänen Majesteettinsa, Ritariston ja Aatelissäädyn ynnä Maamarsalkin edellä astuessa, tulee waltiosaliin.

16 §. Waltiosalissa, jonka toiseen päähän Keisarillinen walta-istuin on asetettu, siottuwat Säädyt paikoillensa, Ritaristo ja Aatelissääty, Maamarsalkki edellänsä, walta-istuimen oikealle, sekä Pappis- ja Porwarisäädyt, samoin Puhemiehet edellänsä, sen wasemmalle puolelle. Talonpoikaissääty Puhemiehenensä asettuu samalla tapaa keskisaliin alimmaiseksi.

17 §. Senaatin Wara-Esimies ja Jäsenet sekä Prokuraatori, Keisarillisen Majesteetin Howiin kuuluwat ja muut sisälle laskettawat henget, asettuwat määrätyille paikoillensa.

18 §. Kenraali-Kuwernööri ja Ministeri-Waltiosihtieri pysähtywät walta-istuimen wiereen, Kenraali-Kuwernööri sen oikealle ja Ministeri-Waltiosihtieri sen wasemmalle puolelle.

19 §. Salin oikealle puolelle asetetaan pöytä sille miehelle, jonka Keisarillinen Majesteetti on määrännyt pöytäkirjaa kirjoittamaan.

20 §. Sittenkuin Keisarillinen Majesteetti on walta-istuimelle istunut, terwehtää Hänen Majesteettinsa Säätyjä puheella, jonka Ministeri-Waltiosihtieri sitten lukee ruotsiksi käännettynä, ja Senaatin Oikeus-Osaston Wara-Esimies taikka se, joka on tarkastanut aatelittomain Säätyin waltuuskirjat, suomennettuna.

21 §. Kenraali-Kuwernöörin wiitatessa nousewat Maamarsalkki ja Puhemiehet, kukin järjestyksessänsä, ja astuwat Keisarillisen Majesteetin eteen sekä pitäwät jokainen alamaisuudessa Hänen Majesteetillensa lyhyen terwehdyspuheen, jolloin kukin nousee seisomaan niin kauwaksi, kuin Puhemiehensä puhuu.

22 §. Sittenkuin Keisarillinen Majesteetti sen perästä on Säädyille ilmoittanut ne ehdotukset ja esitelmät, jotka Keisarillinen Majesteetti on heille tahtonut asettaa, palaa Hänen Majesteettinsa huoneisinsa, Ritariston ja Aatelissäädyn ynnä Maamarsalkin astuessa hänen edellänsä ja saatto-seuransa kerallä, jonka jälkeen toiset Säädyt eriäwät.

Yhtä pitäwäksi niiden juhla-menojen kanssa, jotka Hänen Majesteettinsa Keisari kesäkuun 13 (25) päiwänä 1863 on Armossa hywäksi katsonut, todistaa:

J. Snellman,
Yleinen Esittelijä-sihtieri.

Helsingistä.

Hänen Majesteettinsa Suuriruhtinaamme tuli tänne wiime-maanantaina noin klo ½ 2 jpp. höyrylaiwassa „Standard". Hänen Majesteettinsa seurassa oli seuraawat herrat ja ylimykset: Wenäjän ulkomaisministeri ruhtinas Gortschakoff, keisarillisen huoneen ministeri kreiwi Adlerberg, sotaministeri kenraaliadjutanti Miljutin, meriwäestön ministeri kenraali-adjutantti Krabbe, kenraali-adjutantit ruhtinas Dolgorukoff, kreiwi Adlerberg ja kreiwi Lambert, Konteramiraali Arkas, ewerstit Jankowski ja Nelejeff, ratsumestari kreiwi Worotzoff-Daschkoff, henkilääkäri Karell, sotaministerin adjutantti kreiwi Apraksin ja ulkomaisministerin käskyssä olewa todellinen waltioneuwos Homburger. — Jo wiime sunnuntaina oli Suomen ministeriwaltiosihtieri kreiwi Armfelt tullut kaupunkiin. — Koko edelläpuolipäiwän satoi ankarasti. Kuitenkin oli lukusat wäkijoukot maan Suuriruhtinasta wastaan-ottamassa. Hänen Majesteettinsa astui maalle siihen laituriin, joka oli rakennettu juuri palatsin edustalle. Siinä seisoi häntä odottamassa Heidän Ylhäisyytensä kenraali-kuwernöri ja ministeri-waltiosihtieri, Uusmaan läänin kuwernöri, kenraalisto ja muut sotamies-päälliköt, kaupungin majistraatti ja porwariston wanhimmat. Innolliset hurrahuudot nousi kohta kuin H. M. tuli maalle ja seurasi häntä siksi kuin meni sisälle palatsiin. Täällä puolen tunnin aikaa wiiwyttyä, läksi Hänen Majesteettinsa wanuissa seuranensa senaattiin, jossa wirkakunnat oliwat kokoontuneena. Täällä hetken wiiwyttyä meni H. M. yliopistoon, jossa Yliopiston opettajat ja wirkamiehet hänelle esitettiin. Näille lausui H. Majesteettinsa toiwonsa, että kaswattaisiwat yliopiston nuorison hywiksi Suomalaisiksi ja sen ohessa teroittaisi sen yliopistolaisten muistoon että kuuluwat siihen perhekuntaan alamaisia, jonka pää keisari on. — Yliopistolaiskunnalle, joka oli kokoontunut yliopiston juhlasaliin, lausui H. M. muutamat terwehdyssanat ranskaksi, jotka warakansleri paroni Munck tulkitsi ruotsiksi. Tähän wastasi yliopistolaiskunta kaikuwalla hurrahuudolla ja Runebergin laulu „Maamme" laulettiin. Sen jälkeen läksi H. M. wenäläiseen kirkkoon ja ja sieltä palatsiin. Illalla oli juhlawalaistus. H. M. Suuriruhtinas kulki illalla waunuissa ympäri kaupunkia.

Waltiopäiwämiesten-waalit:

Käkisalmesta löytyy H. D:issa oikaistus siitä kertomuksesta, jonka Suomettaren mukaan olimme ottaneet lehteemme mainitussa kaupungissa pidetystä waltiopäiwämiehen waalista. Tämä oikaistus, joka on majistraatin jäsenten allekirjoittama, osoittaa että kaikki waalissa oli tapahtunut laillisesti ja säännöllisesti.

Maamarsalkiksi on Hänen Majesteettinsa nimittänyt wara-esimiehen keisarillisen senaatin talousosastossa, kenraaliluutnantin y. m. wapaherra J. M. Nordenstam'in.

Pappissäädyn puhemieheksi on H. M. määrännyt arkkipispan Suomessa, tähdistön-jäsenen tohtori Edward Bergenheim'in.

☛ Tänään Syysk. 17 p. ehtoopäiwällä on H. Majesteettinsä määrännyt Porwarissäädyn puhemieheksi pormestari R. J. Örn'in, ja Talonpoikais-säädyn puhemieheksi A. Mäki-Peskan. Säädyt pitäwät ensimäiset täysi-kokouksensa ja terwehtiwät H. M:ttiansa ja toisiaan.

Talonpoikaissäädyn sihtieriksi on H. K. Majesteettinsa määrännyt maasihtierin Waasan läänissä ritari Olof Johan Ekström'in.

Ritarihuoneen-johtokunta on tämän kuun 12 p. suonut pääsön ritarihuoneesen kanslianeuwokselle ja ritarille prowessori G. Reinille, yliopiston rehtorille, kanlianeuwokselle ja ritarille, prowessori A. Arppe'lle ja wanhemmalle wirkamiehelle Hänen Majesteetin kansliassa, Pietarin ewankelisluterolaisen konsistorion presidentille, todelliselle waltioneuwokselle ja ritarille F. Bruun'ille sekä tämän kuun 14 p:nä maawiljelysneuwokselle J. G. Schatelowitz'ille ynnä heidän lapsille ja perillisille, tullen suku Rein olemaan aatelisten sukujen n:o 232, Arppe n:o 233, Bruun 234 ja Schatelowitz n:o 235.

Kirjassa **„Suomen Suuriruhtinakunnan Perustuslait ynnä niihin kuuluwain Waltiokirjoitusten kanssa"** siwulla 91, riwillä 21 ylhäältä on sana: „wero-asioissa" muutettawa sanaksi: „apu-wero-asioissa"; — jota pyydän kaikkia tämän kirjan lukijoita huomaamaan.

Anon nöyrimmästi, että suomalaiset sanomalehdet ottawat tämän oikaisun palstoihinsa.

W. Lawonius,
Perustuslakien suomentaja.

Syysk. 16 p. Waltiopäiwäin julistus tapahtui julkisella ja juhlallisella tawalla eilen klo 10 epp. Yleinen luulo oli, että tämä juhlallisuus piti tapahtuman wasta klo 12 epp. Sentähden olikin werrattaen wähän wäkeä saapuwilla, kun yleisesti luultiin julistuksen tapahtuwan klo 12. Senaatin portaiden wasemmalle puolelle oli asetettuna yksi komppania kaartin pataljonaa. Juhlasäweliä soitettua luki yleinen esittelijä-sihtieri waltiopäiwäkutsumuksen ruotsiksi, jota kuitenkin ainoastaan harwat kuuliwat. Tämän jälkeen luki senaatin suomalainen kielenkääntäjä juhlallisella ja julkisella äänellä waltiopäiwäkutsumuksen suomeksi. Lukemisen lopetettua kohotti läsnä olewa wäkijoukku wäkewät hurrahuudot. Kaartin soittokunta soitteli „Maamme", jota läsnä olijat paljain päin kuunteli. Sen jälkeen tulwasi wäkijoukko keisarilliseen palatsiin, jossa Hänen Majesteettia terwehdittiin innollisilla hurrahuudoilla. H. M. tuli useita kertoja ulos palatsin balkongille kiittämään kansaa kunnian-osoituksesta. — Tämä ylewä juhlallisuus on warmaankin ikuisesti pysywä niiden muistossa, jotka siinä saapuwilla oliwat.

Tämän jälkeen kokoontui ritarihuoneen-johtokunta ja muita aateliston jäseniä ritarihuoneesen, josta määrätty maamarsalkki kenraaliluutnantti, wapaherra Nordenstam, kreiwien Creutzin ja Armfeltin seurassa läksi keisarilliseen palatsiin, johon H. Majesteettinsa sitä ennen oli kutsunut kenraalikuwernörin, ministeri-waltiosihtierin ja senaatin jäsenet. Täällä sai wapaherra Nordenstam Suuriruhtinaamme kädestä wastaan-ottaa maamarsalkki-sauwan, jonka jälkeen hän teki määrätyn walan. Kohta sen perästä sai pappissäädyn puhemies arkkipispa Bergenheim tehdä puhemies-walansa.

Iltapäiwällä oli pappis-porwari- ja talonpoikaissäädyn edusmiehet kutsutut sisälle jättämään waltuuskirjansa. Ritariston ja aateliston jäsenten kirjoitusta alotti tänään klo 10 ritarihuoneen-johtokunta maamarsalkin läsnä ollessa.

Suuri paraati alkoi eilen klo 1 päiwällä. Kaksikymmentä tuhatta miestä oli asetettu senaatti- ja kauppa-torille sekä likellä olewille kaduille. Hänen Majesteettinsa ynnä loistawa saatto-seuransa ratsasti hewosenselässä sotawäkeä tarkastamassa. Suomalaista sotawäkeä oli siinä ainoastaan Suomen kaartin pataljona. Muutoin oli siinä sekä tykki- että ratsuwäkeä. Kaikki pataljonat marssiwat täydellä marssisoitannolla keisarin ohitse. Ohitse marssiminen tapahtui kauppatorilla. Katsojais-wäkeä oli niin paljo kuin waan mahtui. Kukin koki saada niin hywää näköalaa kuin mahdollista. Katot, akkunat, balkongit ja muut ylhäisemmät paikat oliwatkin tepö täynnä ihmisiä. Näin suurta sotaista prameutta ei ole Helsinki paljon nähnyt. Sotawäki kuuluu nyt wähitellen siirtywän pois.

Illalla oli kaupungissa soma juhlawalaistus. Kenraalikuwernöri oli laittanut Keisaria warten komeat tanssipidot.

Tänään aamulla tuli tänne Heidän Keisarilliset Korkeutensa Suuriruhtinaat Aleksander, Wladimir ja Alexei Aleksandrowitz, Nikolai Konstantinowitz sekä Hänen Keisarillinen Korkeutensa prinsi Nikolai Maksimilanowiz, Leuchtenbergin herttua.

Tänään edellä puolipäiwää läksi H. M. seuranensa Järwenpään kartanoon, jossa tulee suuret erinomaisen komeat metsästämiset tapahtumaan.

Perjantaina tulee itse waltiopäiwäin awaus tapahtumaan ja silloin tuleekin pää-juhlallisuus wietettäwäksi — mutta se kuuluukin tulewaan numeroon.

Paitsi waltiopäiwämiehiä on täällä matkustawia kaikista maamme osista. Huoneista on suuri puute. Hyyryt owat kohonneet aika lailla. Rawintolan isännät ajawat rahoja kukkaroihinsa oikein lapiottaan.

Tänään taas sadetta ja kolkkaa syysilmaa.

Waltiopäiwä-saarnasta on meille lähetetty ilmoitus, jota emme saa muistutuksilla warustaa, emmekä siis ota ollenkaan sisään.

Säätyin walitut jäsenet 1863 wuoden waltiopäiwällä.

1) Pappissääty: arkkipispa E. Bergenheim, pispat K. G. Ottelin ja R. V. Frosterus; Turun hiippakunnasta walitut: Tuomioprowasti-kunnista tuomioprowasti T. T. Renwall; Mynämäen ja Perniön prowastikunnista Maskun kirkh. E. M. Rosengren; Wehmaan prow:sta Taiwassalon kirkh. K. J. Helander; Porin alisesta prow:sta Ulwilan kirkh. H. Helén; Porin ylisestä prow:sta Loimaan kirkh. F. Hertzberg; Tyrwään prow:sta Tyrwään kirkh. K. E. Lilius; Tamperen ja Hattulan prow:sta Messukylän kirkh. J. Grönberg; Hämeenlinnan prow:sta Tammelan kirkh. A. E. Granfelt; Raseporin länsi prow:sta Ingon kirkh. prowessori F. L. Schauman; Raseporin itä-prow:sta Espoon kirkh. prowessori G. Geitlin; Ahwenanmaan prow:sta Kumlingen kirkh. B. Sulin, sekä Waasan lääniin kuuluwain prowastikuntain puolesta Pietarsaaren kirkh. H. Heikel, Alawuuden kirkh. K. F. Stenbäck ja Mustasaaren kirkh. O. W. Ehrström sekä Ilmajoen kappalainen K. G. von Essen. Porwoon hiippakunnasta: Juwan kirkh. M. E. Alopæus, Pyhäristin kirkh. J. M. Hackzell, Rantasalmen kirkh. J. F. Bergh, Laptreskin kirkh. lehtori A. F. Borenius, Hauhon kirkh. A. Sirén ja Nurmijärwen kirkh. prowessori A. F. Granfelt, sekä Iitin kappalainen S. H. Nordström ja Helsingin kau-

pungin kappalainen F. A. Snellman. Kuopion hiippakunnasta: tuomioprowasti A. G. Borg, Liperin kirkh. A. J. Europæus, Pyhäjärwen kirkh. Z. Castrén, Limingan kirkh. J. J. Bergh, Hyrynsalmen kirkh. G. A. Sarbäck ja Alkkulan kirkh. A. Heikel sekä Oulun kaupungin kappalainen J. Bäckwall. Siis pappissäädystä yhteen 33.

2) Porwarissääty: Helsingistä raatimies K. A. Öhrnberg ja kauppaneuwos C. W. J. Sundman; Turusta kauppaneuwos C. M. Dahlström ja muurariammatin wanhin S. Träskelin; Wiipurista porimestari N. J. Örn ja kauppaneuwos J. F. Hackman; Lowiisasta porimestari A. Juselius; Oulusta porimestari K. G. Bergstedt ja konsuli L. Candelin; Waasasta kauppaneuwos ja konsuli K. G. Wolff; Porista konsuli A. Björnberg ja kauppias K. E. Lindeqwist; Raumalta konsuli S. J. Wesander; Torniosta raatimies P. L. Dahlman; Porwoosta porimestari K. M. Holm sekä kauppaneuwos ja konsuli F. Sneckenström; Uuskarlepyystä konsuli K. Grundfelt; Kokkolasta kauppias W. Sneckendahl; Uuskaupungista kauppias Th. Lindroth; Eikneesistä konsuli F. Hultman; Kristinan kaupungista konsuli O. Wendelin; Naantalista kauppias C. Franck; Pietarsaaresta porimestari G. Tengström sekä kauppaneuwos ja konsuli P. Malm; Haminasta raatimies C. F. Grönberg; Lappeenrannasta kauppias C. Sawander; Hämeenlinnasta porimestari A. J. Thermén; Sawonlinnasta porimestari J. Mölsä; Raahesta porimestari K. Hildén; Kaskisista kauppias K. Grönberg; Kuopiosta kauppias N. Kellgrén; Tamperelta pruukin isäntä F. W. Frenckell; Käkisalmesta kauppias P. J. Hämäläinen; Joensuusta kauppias H. Parwiainen; Jywäskylästä porimestari J. Krank; Sortawalasta kauppias E. Boehm; Mikkelistä kauppias A. J. Molander; Heinolasta kauppias F. Lemström; Kajaanista raatimies K. G. Bergh. Porwarissäädyn jäseniä tulee siis olemaan 39.

3) Talonpoikaissääty: Satakunnan kihlakunnasta M. Kulkas; Yli-Satakunnan keskisestä kihl. J. Brusila; Ali-Satakunnan kihl. J. Simula; Yli-Satakunnan ylisestä kihl. A. Mäki-Peska; Mynämäen kihlak. J. Pohjolainen; Wehmaan kihlak. J. Katina; Maskun kihlak. M. Teräs-Rautila; Piikkiön ja Halikon ylisestä kihl. Seppälä; Piikkiön ja Halikon alisesta kihl. R. Stenroth; Raaseporin läntisestä kihl. P. Öftring; Raaseporin itäisestä kihl. F. Simolin; Sääksmäen kihl. A. Uotila; Janakkalan kihl. M. Kartano; Hollolan kihl. Putulan keskiewari; Jitin kihl. E. Warpenius; Porwoon kihl. J. A. Hagelstam; Kymin kihl. J. Mannsten; Ahwenanmaan kihl. lautamies Blomqwist; Tornion kihl. T. Poikela; Kemin kihl. P. A. Akola; Kajaanin kihl. L. Määttä; Oulun kihl. H. Punttala; Salosten kihl. Hiitola; Pohjanmaan keski ylisestä kihl. J. Slotte; Pohjanmaan keski-alisesta kihl. M. Holma; Korsholman pohjaisesta kihl. J. E. Keto; Korsholman eteläisestä kihl. K. H. Hagman; Pohjanmaan itäisestä kihl. P. Nyyrönen; Kymin kihl. E. Klami; Lappeen kihl. A. Haikonen; Rannan kihl. E. Tykki; Äyräpään kihl. M. Leino; Käkisalmen kihl. Kiuru; Kurkijoen kihl. L. Tiainen; Sortawalan kihl. E. F. Pousar; Pielisjärwen kihl. M. Heikuri eli Putsolainen; Karjalan alisesta kihl. H. Kontinen; Rautalammin kihl. J. Liimatainen; Liperin kihl. A. Puhakka; Iisalmen kihl. P. Kumpulainen; Kuopion kihl. L. G. Pelkonen; Wähän-Sawon alisesta kihl. J. Kotilainen; Juwan kihl. Sinkko; Mikkelin kihl. J. Myyttinen; Heinolan kihl. H. Kauraniemi; Jääsken kihl. Paajanen; Jämsän kihlak. Heikkilä; Salmin kihlak. Paawo Manninen. Kuka on walittu Lapin kihlakunnasta emme tiedä.

Nykyinen hetki.

Se ihmispolwi, joka nykyään Suomessa elää, ei ole wielä niin juhlallista hetkeä nähnyt, kuin tämä nykyinen on. Ja waikk'emme tahtoisi liikanaista kuwitusta käyttää, emme saata olla ajattelematta, että Suomen kansan koko elämäkaudessa ei ole niin tärkeätä ja juhlallista hetkeä ollut. Tämä kansa, joka myöhään asettui warsinaiseksi kansakunnaksi ja sitten kauan aikaa oli toisen kansan kaswatettawana, on wihdoinkin ruwennut oma-waltaiseen oloon. Senkin, niinkuin jokaisen kansakunnan, on tarkoitusperä ruweta ominaista kansallista eloa elämään. Ja tässä kansallisessa waiheessa on nykyisen hetken merkitys suuri. Tosin jo puolen wuosisataa takaperin ensimäinen askel tehtiin tällä uudella uralla. Kuitenkin jos wertaamme silloista ja nykyistä tilaa, kuinka suuri on eroitus! Silloin wielä ei kansa itsekään oikein käsittänyt omaa tarkoitus-perääänsä ja kansallisuuttaan. Muutamat harwat etewät miehet oliwat käyneet kappaleen matkaa edelle kansan enemmistön, — kansa heitä seurasi puolittain wastoin tahtoaan; ja kun Suomen uusi Suuriruhtinas, Keisari Aleksanteri, julisti kokoontuneille säädyille, että Suomalaiset oliwat astuneet kansakuntien joukkoon, näytti tämä olewan melkein ylhäältä sallittua lahjaa, enemmän kuin kansan omasta pyrkimisestä lähtenyttä. Warsin niin ei kuitenkaan ollut asian laita; sillä semmoiset lahjat eiwät tule ilman ansiotta. Aika oli täytetty, s. t. s. ne siemenet, joista kansallista elämää kaswaman ja kypsymän piti, oliwat jo kylwetyt. Mutta kypsymisen aika oli silloin wielä kaukana.

Wiiden kymmenen wuoden kuluessa owat oraat wesonneet, laiho warttunut ja tehnyt terää. Tämä puoli-wuosisata on tosiaan ollut merkillinen aikakausi sekin. Kuinka monesti on halla uhannut kansallista oloamme, kuinka monesti on rae-sade ajanut wiljamaamme lakoon! Mutta uskollinen suuttumaton työ ja — tunnustakaamme nöyrästi sekin — Jumalan warjelewa käsi on meidät pelastanut. Aikoja on ollut eikä suinkaan kaukaisia, jolloin synkin epätoiwo walloitti Suomen jaloimmat lapset. Mies, joka oli antanut elämänsä Suomen nimen ja kansallisuuden tulewaisuutta warten, Mathias Aleksanteri Castrén, meni Tuonelaan sillä epätoiwon ajatuksella, että tätä tulewaisuutta ei ollut; — ja toinen mies, joka hänen hautansa ääressä tulkitsi isänmaan sywää surua, lausui sorretulla sydämmellä silloin: „Kuka on, joka rinnassaan kantaa wakawan tunnon, kuolemaan saakka kestäwän luottamuksen, että tämä tulewaisuus kerrankin on tulewa? Semmoinen luottamus olisi jo enemmän kuin toiwo, se olisi todistus. Wahwistawainen wastaus olisi onni. Mutta pelkään, ei kukaan wastaa — ei kukaan".

Mutta se tulewaisuus, jota ei tohdittu toiwoa ja jota warten kuitenkin työtä tehtiin, on nyt todellakin koittamassa. Itse kansallis-tunto on nyt wakaantumassa ja lewiämässä kaikkiin säätyihin, ja kansallinen kieli, joka on kansallisuuden pohja ja perustus, walloittaa walloittamistaan luonnollisen sijansa. Samalla kertaa waltiollinenkin ala Suomen kansalle aukenee. Suomen kansan edusmiehet, jotka ainoastaan kerran maailmassa tätä ennen owat ko'ossa olleet ja silloinkin ikäänkuin sattumalta, — ne tulewat tästä-lähin säännöllisesti — sitä ei enää kukaan epäile — ottamaan osaa maan lakilaatimukseen ja kansan etujen walwomiseen. Näin seisomme tätä nykyä joka katsannossa uuden aikakauden kynnyksellä.

Mutta tällä asemalla seisoessamme, on meidän myöskin muistaminen, mikä edeswastaus hartioillamme lepää. Koko Suomen kansan edellinen elämä tarkastaa meitä. Mitä isämme owat kärsineet, kestäneet ja uskollisella työllä toimeen saaneet, se kaikki on meille perinnöksi jätetty, ei sen wuoksi että meidän pitäisi kuluttaman sen hedelmät, waan että meidän pitää rakentaman sitä kansallista tulewaisuutta, jota heidän oli sallittu ainoastaan perustaa ja walmistella. Meitä tarkastaa ei ainoastaan Suomen kansan edellinen elämä, waan koko sen tulewaisuus. Pitääkö Suomalaista kansakuntaa oleman wai ei, se on tämän nykyisen polwikunnan wallassa; ja historia tulee istumaan oikeutta meidän ylitsemme, mitä olemme tehneet, mitä heittäneet tekemättä.

Että Suomalainen kansakunta löytyy, että se kansallisuuttansa edistyttää ja kaswattaa, ja että tämä omituinen kansallisuus tuottaa oman henkensä hedelmät ismiskunnan tieto-aarteita rikastuttamaan, — se on Suomen kansan tarkoitusperä, siihen sen koko edellinen elämä on ollut walmistusta. Siwistys ja wapaus owat sitä warten tarpeellisia wälikappaleita; mutta ne eiwät yksistään te'e kansakuntaa. Irlannin kansa on molempia saawuttanut, samassa määrässä kuin se on Englantilaiseksi muuttunut; mutta yhtä hywin Irlannin kansa hukkuu, sen kieli, sen henki haihtuu ja häwiää. Semmoinen ei ole minkään kansan tarkoitus-perä, ja Suomen kansalle lupaa sen historia jotakin muuta. Mutta mitä tämä hetki, tämä polwikunta siinä kohden tekee, se tulee olemaan ratkaisewaa. Olemaanko wai olemasta, se on kysymys.

Edusmiehyyden wirka.

Wapaus ja wapaus owat sanoja, jotka tämmöisellä aialla luonnollisesti owat joka miehen suussa; mutta niinkuin asia joka miehelle käytännössä on wallan uusi, niin sen käsitys monelle onkin jotenkin epäselwä. Tämän todistaa mielestämme warsin silminnähtäwästi sekin kiista, joka joku aika sitten syntyi waltiollisestaja kansalaisesta eli yhteis-elämällisestä wapaudesta, sekä niiden keskinäisestä wälistä. Meidän ei ole aikomus uudesta ryhtyä tähän kysymykseen; tahdomme ainoastaan sen johdolla ottaa erään erityisen seikan puheeksi.

Niinkuin jo ennen olemme muistuttaneet, ei kansalais-wapaus, s. o. kansalaisten wakuus hengen, toimen ja tawaran puolesta, seiso turwallisella kannalla, ellei jonkin-moista waltiollista wapautta löydy. Erilaiset edistys-asteet kansoilla saattawat eri tawalla sowittaa ja muodostaa tämän wälin. Suomen kansan nykyinen edistys-aste waatii, että tätä waltiollistakin wapautta jo saadaan; ja nykyiset tapaukset meille silminnähtäwästi todistawat, että kansa

todellakin saapi, mitä sillä on selwänä, tiettynä tarpeena.

Mutta mitä waltiollinen wapaus oikeastaan on? — Yhteis-elämällinen wapaus on kansalaisten oikeus toimittaa omia yksityisiä asioitansa oman etunsa mukaan muitten etua loukkaamatta. Waltiollinen wapaus sitä wastoin on walta, — walta määrätä koko kansakunnan käytöstä ja oloa ylipäänsä. Kaikissa rajoitetuissa yksi-walloissa, niinkuin Suomi ja enimmät Euroopan waltakunnat owat, ei tämä walta tosin ole yksistään kansan, waan myöskin hallitsijan. Mutta kansalla on ainakin wallan-osallisuus, ja tämä juuri se on, joka waltiolliseksi wapaudeksi kutsutaan.

Mutta se wallan-osallisuus, jota kansan tulee harjoittaa, ei käy nyky-aian laweissa waltakunnissa käyttää sillä tawoin, että kaikki kansalaiset kokoontuisiwat yhteen paikkaan neuwottelemaan ja päättämään maan asioita. Muinais-aian pienissä tasawalloissa, Athenassa ja Romassakin, oli tämä ainoa tunnettu keino; mutta sen hankaluus oli niissäkin tuntuwainen. Ainoastaan lukuisan orja-wäestön awulla, joka oli kaikkea wapautta wailla, saattoiwat kansalaiset saada lomaa ja tilaisuutta ollaksensa alituisesti waltiollista wapauttansa harjoittamassa. Myöhemmin keksittiin Euroopan waltakunnissa edustus-laitos, jonka etewyys on niin suuri, että todellakin ilman sittä ei mitään pysywäistä wapautta woisi olla. Kansalaisilla on heidän waltansa, mutta sen wallan he määrä-aiaksi heittäwät walittuin edusmiesten käytettäwäksi. Semmoinen heittämys ei ole ainoastaan sen wuoksi hywä, että muka kaikkien kansalaisten olisi mahdoton kokoontua yhteiseen neuwottelemukseen. Paljoa tärkeämpi etu on se, että se wähäinen luku edusmiehiä, joita kansalaiset walitsewat, enimmältä osalta owat kansan järkewimpiä. Kuinka korkea kansan yleinen siwistys olleekin, owat kuitenkin jokaisessa maassa enimmät ihmiset kykenemättömät ryhtymään waltiotoimiin ja suorastaan harjoittamaan waltaa. Epäilemätöntä siis on, että edus-kunta, johon kansa walitsee tiedollisimmat ja järkewimmät miehensä, walwoo kansan etuja paljoa paremmin kuin kansa itse sen tekisi kokonaisenaan. Iso syy siihen on sekin, että edusmiehellä, joka ei ainoastaan omasta waan muidenkin puolesta ajaa maan asiat, on wäkewämpi edeswastauksen tunto; sillä hän tietää ja tuntee olewansa luottamus-mies, jonka haltuun on uskottu ei ainoastaan oma waan muidenkin walta, ja hän siis punnitsee paraan ymmärryksen mukaan annettawan äänensä, karttaen wähintäkin wilpin muotoa. Hänen walitsijamiehensä sitä wastoin, jos ne kaikki yhdessä joukossa rupeisiwat asioista päättelemään, eiwät suinkaan yhtä tunnollisesti punnitsisi päätöksiään, waan joutuisiwat paljoa pikemmin hätäisten mielipiteiden ja lahkokuntaisten wehkeiden waltoihin.

Mutta kun walta oikeastaan on kansan, ja se edusmiehelle on ainoastaan käytettäwäksi annettu, on luonnollista että tämä edusmiehen käyttämä walta ainoastaan määrä-aiaksi saapi kestää ja että se taas palaa kansan haltuun. Kansa silloin walitsee uudesta, — ja luopuu siis alituisesti wallastansa, eli oikeammin sanoen, ei itse harjoita waltaansa kuin juuri waali-tiloissa. Mutta oikeus tulla walituksi on tawallisesti jokaisella, jolla on waali-oikeuskin, ja ainoastaan tämä mahdollisuus jääpi kansalaisille jälille heidän wallastansa. (Jatket.)

Laillisia Ilmoituksia.

Hänen Majesteettinsa Keisari on 19 (31) p:nä wiimekulunutta heinäkuuta armossa suonut w. t. pataljonasaarnaajalle Suomen henkiwartiatarkk'ampuja-pataljonassa, warakirkkoherralle ja tähtikunnan jäsenelle Johan Fredrik Grönlund'ille sotarowastin nimen ja arwon.

K. Senaatti on wiimekuluneen elokuun 27 p:nä nimittänyt ja määrännyt maarántmestarin Waasan läänissä Aleksander Ugglan olemaan kamreerina yleisessä tullijohtokunnassa.

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 16 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38\frac{1}{16}$, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 16 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{7}{9}$, $38\frac{1}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$, $33\frac{7}{8}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	89 à 90 %	92 %.
Saman 4% Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin	—	103 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 45 - 50 k. L℔.
Ruismaltaat 65—70 k. L℔.
Ohrat 5 r. tynnyri.
Ohrakryynit 30 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 3: 10—3: 30 k. t:nyri.
Kaurakryynit 32—35 k. k:pa.
Perunat 6—8 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. L℔.
Suolattua samaa 80 k. L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20 1: 50 k. L℔.
Suolattua samaa 1: 20 k. L℔.
Wasikan-liha 2: 60—3 r. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 2: 20 k. L℔.
Tuoretta woita 19—23 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. L℔.
Maito 9—10 k. k:nu.
Piimä 7 k. k:nu.
Taale 10—12 k. korttieri.
Munatiu 28—33 k.
Teeret 60—70 k. pari.
Metsot 1: 15—40 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 8 k. ℔
Tuoreet hauet 8 k. ℔.
Tuoreita silakoita 28—30 k. kappa.
Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔
Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Suolattuja silakoita 45—50 k. L℔.
Suolattua kilohailea 70—90 k. L℔.
Terwaa 5 r. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 60—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 50—2: 80 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 15—2: 30 k. syli.
Wiina 1: 15—1: 20 k. kannu.
Heinät 15—18 k. L℔.
Thimothej 21—25 k. L℔.
Oljet 8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Paino-luwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 75. ~~Tuorstaina~~ Maanantaina 21 p:nä Syyskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Syysk. 21 p. Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Örnen, Påfogeln, Hjerpen, Tuppen ja Arkadia-teaterissa.
" k:lo 7 jpp. Prow. Dawis'in luento yliopiston hist.-kieliop. oppisalissa.

Huomenna Tiistaina.

Syysk. 22 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus korttierissa: Swärdfisken, Girsen, Iden, Rudan ja Stören.
" Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Abborren, Torsken, Braxen, Ålen, Hajen, Mörten ja Ulrikasborgin laiwawarwissa.
" k:lo 10 epp. Huutokauppa irt. tawarasta Langenskölдin kiwirakennuksessa kauppatorin warrella.
" k:lo 5 jpp. Urakka-awisioni raastuwassa 1,300 kubiiki-sylen rikkihakattua kiweä ja 1,600 kubiiki-sylen soraa hankkimisesta.

Keskiwiikkona.

Syysk. 23 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kortt:ssä: Swalan, Tjädern, Lärkan, Paradisfogeln ja arentitomteissa Lappwikin-kadulla.
" k:lo 5 jpp. Ylimääräinen yhtiökokous seurahuoneen osakasten kanssa.
" k:lo 7 jpp. Msli Nermanin näytelmällinen iltahuwitus Arkadia-teaterissa.

Tuorstaina.

Syysk. 24 p. k:lo 8 jpp. Palotarkastus kortt:ssa: Paradisfogeln, Papegojan, Kalkonen ja Göken.
" k:lo 10 epp. Huutok. irt. tawarasta talossa n:o 3 Annakadun warrella.

Hänen Majesteetin Keisari ALEKSANTERI II:sen, Suomen Suurruhtinan, Puhe Suomen Waltio-säädyille

awattaessa Waltio-päiwiä Helsingin kaupungissa 18:nä päiw. syyskuuta 1863.

Suomen Suurruhtinanmaan Edusmiehet!

Nähdessäni teidät tässä kokountuneina tunnen Minä Itseni onnelliseksi, että olen woinut täyttää teidän toiwotuksenne ja oman mielihaluni.

Kauan olen Minä tarkastanut useampia, maan parasta sywälti koskewia kysymyksiä, jotka aika ajasta owat ilmautuneet, waan joita ei ole woitu päättää sen tähden, että waltio-säätyjen osallisuus on niiden ratkaisemiseen tarpeellinen. Tärkeät waltiolliset syyt, jotka Minun yksinäni on tullut arwostella, owat ensimäisinä hallitus-wuosinani estäneet Minun kutsumasta Suurruhtinanmaan säädyt kokoon. Waan Minä olen kuitenkin niin warhain käskenyt toimittaa walmistuksia tätä warten, että nyt, kun pakoittawia syitä ylös-lykkäämiseen ei enää löydy, olen woinut teidät kutsua kokoon ja, kuultuani Suomen Senaattini, teille esitellä ne lain-ehdotukset ja muut asiat, jotka näillä waltio-päiwillä tulewat olemaan keskustelustenne aineina.

Näiden kysymysten suuren painon tähden olen Minä ne edeltä-päin antanut tutkia miehiltä, jotka maan luottamus siihen walitsi. Se julkisuus, joka tämän kokouksen neuwoitteluksille annettiin, on teille saattanut tilaisuuden jo edeltä-käsin tulla tuntemaan keskustelustenne aineet ja miettimään, mitä kansan mieli-ala ja tarpeet niissä waatii. Sentähden on se olewa mahdollista, waikka kysymykset owat laweat ja painawat, että woitte työnne päättää perustuslaissa säätyjen koossa-ololle määrätyn ajan sisään.

Niistä maan waltio-waroja koskewista tilikirjoista, jotka Minun käskystäni saatte wastaan-ottaa, tulette tuntemaan, että waltion tulot aina owat riittäneet juoksewien waltio-maksujen suorittamiseksi ja että tilapäisten tulojen runsas eneneminen, joka edullisesti todistaa maan nousewata warallisuutta, on hallitukselle antanut tilaisuuden wuosi wuodelta käyttää aina isompia waroja maan hengellisten ja aineellisten etujen waurastamiseksi.

Ainoastaan wuosien 1855 ja 1856 sota-kulunkien maksamiseen kuin myös Helsingin kaupungin ja Hämeenlinnan wälisen rauta-tien kustantamiseen olen Minä suonut Suurruhtinanmaan hallituksen ottaa waltio-lainoja. Näistäkin on teidän eteenne pantawa tili, joka osoittaa, että niiden kaswut ja kuoletus woidaan suorittaa waltion nykyisistä waroista. Tahtoni on kuitenkin, ett'ei wast'edes waltiolainaa oteta ilman Suurruhtinanmaan säätyjen osallisuudetta, ell'ei wihollisen äkillinen karkaus tahi joku muu odottamatoin yleinen onnettomuus sitä tekisi wälttämättömän tarpeelliseksi.

Ne uudet raha-määräykset, joihin Minä näillä waltiopäiwillä pyydän teidän suostumaan, tarkoittawatkin ainoastaan uusia toimia yhteisen siwistyksen ja warallisuuden korottamiseksi. Teidän wapaasti päättääksenne jätän Minä näiden toimien soweliaisuuden ja laweuden.

Useat säännöt Suurruhtinanmaan perustuslaeissa eiwät enää ole sopiwat niissä suhteissa, jotka sen yhdistys Keisarikunnan kanssa on synnyttänyt; toisissa taas ei ole tarpeellista selkeyttä ja wakawuutta. Haluten saada nämä puutteet autetuiksi, tahdon Minä walmistuttaa selitysten ja lisäysten ehdotuksia erinäisiin kohtiin perustus-laeissa, pantawiksi säätyjen tutkinnon alle tulewilla waltio-päiwillä, jotka Minä aion kolmen wuoden kuluttua kutsua kokoon. Pysywä sen perustus-laillisesti rajoitetun ruhtina-wallan pohjalla, jota Suomen kansan mieli-ala suosii ja joka on kaswanut maan lakien ja laitosten kanssa yhteen, tahdon Minä mainituilla ehdotuksilla laajentaa sen itseweroitus-oikeuden, joka säädyillä perustuslakia myöten nyt on, kuin myös antaa säädyille takaisin sen ehdotus-oikeuden waltio-päiwillä, joka heillä wanhastaan on ollut, kuitenkin pidättäen ainoastaan Itselleni oikeuden nostaa kysymystä perustus-lakien muuttamisesta.

Te tunnette minun ajatus-laatuni ja kuinka rakas Minulle niiden kansojen onni ja menestys on, jotka Luoja on uskonut Minun huolenpitooni. Ei mitkään teot Minun puoleltani ole saattaneet hämmentää sitä luottamusta, joka on wälttämätöin Hallitsijan ja kansan kesken. Olkoon tämä luottamus Minun ja Suomen rehellisen sekä uskollisen kansan wälillä, tästä lähtien niinkuin tähänki asti, sinä lujana siteenä, joka meidät yhdistää. Se on sitten woimallisesti auttawa onnellisuuden kartuttamista tässä kansassa, joka Minun sydämelleni aina pysyy kallisna, ja itse on antawa Minulle uutta syytä kutsua teitä määrä-ajoittain kokountuwille waltio-päiwille.

Teidän tulee, Suurruhtinanmaan edusmiehet, arwoisuudella, kohtuudella ja wakaisuudella keskusteluksissanne osoittaa, että wapaat waltamenot eiwät saata mitään waaraa sille kansalle, joka käytännöllisellä järjellä harrastaa menestyksensä lisääntymistä.

Minä julistan tämän kautta kokoonkutsutut waltio-päiwät awatuiksi.

Helsingistä.

Waltiopäiwäin awausjuhlallisuudet. Yöllä tuorstaita wastaan palasi Hänen Majesteettinsa Järwenpään kartanosta, jossa oli kartanon omistaja ewerstinna Karamsin toimittanut erinomaisen komeat metsästämis- ja tanssipidot. Woisimme täyttää koko numeron kertomuksilla siitä loistosta joka tässä tilassa oli nähtäwänä, mutta F. A. T. on siitä jo niin suloisesti sanellut, että siinä woi olla kyllä.

K:lo 3 jpp. käwi lähetysmiehistöjä Porwaris- ja talonpoikaissäädyistä Hänen Majesteettinsa luona pyytämässä että H. M. armollisesti walitsisi mainituille säädyille puhemiehet. Porwarissäädyn puhemieheksi määräsi H. Majesteettinsa Wiipurin pormestarin Robert Isidor Örn'in ja talonpoikaissäädyn puhemieheksi lautamiehen Aukusti Mäki-Peskan Ruoweden pitäjästä. Nämät tekiwät kohta sen jälkeen puhemieswalansa.

Jälkeen puoli-päiwän pitiwät kaikki säädyt täysikokoukset. Puhemies kussakin säädyssä awasi kokouksen puheella. Erittäinkin woitti maamarsalkin puhe suuren suosion. Siinä lausuttiin ilo, että Suomen perustuslaillinen hallitusmuoto nyt oli uudestaan wirkenemässä. Sen jälkeen lähettiwät säädyt määrätyssä järjestyksessä lähetyskuntia toi-

tiansa terwehtimään. Noin 1/2 7 käwi lähetyskuntia Hänen Majesteetin luona pyytämässä, että hän määräisi ajan waltiopäiwäin awaamiselle. Tässä tilassa piti kunkin säädyn puhemies puheen Hänen Majesteetillensa. Maamarsalkki ja arkkipispa puhui ranskaksi, porwarissäädyn puhemies saksaksi ja talonpoikaissäädyn puhemies suomeksi. H. M. määräsi waltiopäiwäin awaamisen seuraawaksi päiwäksi.

Perjantaina oli se juhlallinen päiwä, jolloin Suomen waltiopäiwät julki juhlallisella tawalla awattiin. Noin k:lo 11 epp. astuiwat waltion säädyt juhlakäynnissä ritarihuoneesta Nikolain kirkkoon. Senaatin-torilla oli Suomen kaarti asetettu. Kun säädyt oliwat kokoontuneet, tuli H. M. hewosen-selässä saattoseuransa kanssa kirkolle. Porwoon pispa Ottelin terwehti häntä raamatun-lauseella. Keisarillinen istuin oli asetettu kuoriin oikealle puolelle. Takanansa istui saattoseuransa. Samaten oli kaikilla wirkakunnilla eri paikkansa.

Saarnan piti tuomioprowasti Borg ensin ruotsiksi ja sitten suomeksi. Saarnan teksti oli otettu 1 kuninkaan kirjan 8 luwun 57 ja 58 wärsyistä. Alttarissa oli pispa Ottelin ynnä kolmen muun papin kanssa. Juhlaweisua toimitti walittu laulukunta. Niin juhlallista ja ylewää jumalanpalwelusta ei ole meidän maassa paljon nähty.

Jumalanpalweluksen päätettyä läksiwät säädyt samassa järjestyksessä kuin oliwat tulleetkin — ensin talonpoikaissääty, sitten porwarissääty, papisto ja aatelisto — waltiosaliin keisarilliseen palatsiin. Tässä tapahtui kaikki määrätyssä järjestyksessä. Hänen Majesteettinsa piti waltioistuin-puheensa ranskaksi, jonka jälkeen se tulkittiin suomeksi ja ruotsiksi. Ruotsiksi tulkitsi sitä ministeri-waltiosihteeri kreiwi Armfelt ja suomeksi keis. senaatin oikeusosaston wara-esimies wapaherra Sacklén. Puheen ylös-luettua jaettiin se ulkona olewalle wäkijoukolle, painettuna kahdella palstolla, ensimäisellä suomeksi ja toisella ruotsiksi. Se löytyy tämän lehden alussa luettawana. Sitten seurasi puhemiesten puheet, jotka julistamme tässä.

Maamarsalkin puhe:

„Suuriwaltiain, Kaikkein-armollisin Keisari ja Suurruhtinas! Siitä asti kuin Suomen waltiollisen onnen ohjat Jumalan sallimuksen kautta laskettiin Teidän Keisarillisen Majesteettinne lempeään ja hurskaasen käteen, on maamme tytymyksellä nähnyt hallitusperusteiden herkeämättä käywän aian- mukaiseen edistykseen päin, noudattamalla maan omituisia oloja ja kansan pyyntöjä. Antaaksensa tälle edistykselle käytännöllisen ratkaistuksen on Teidän Majesteettinne suosiollisesti kutsunut säädyt kokoon näihin waltiopäiwiin, jotka Teidän Majesteettinne nyt — kaikkein iloksi — on omassa korkeassa persoonassa awannut.

Nämä kalliit osoitukset armaasta huolenpidosta maan hywäksi ja jalosta harrastuksesta tehdä kansan onnelliseksi, owat woittaneet Teidän Majesteetillenne kauniimman ja kadehdittawimman kaikista palkinnoista: kansan harrasta kunnioitusta.

Säännöllisen perustus-la'illisen waltio-laitoksen uudistus on aina ollut ja pysyy kansamme eläwänä mielitekona. Kaikki mitä Teidän Majesteettinne on tekewä semmoisen waltio-laitoksen tarpeen-mukaiseksi edistykseksi, tulee wastaan-otettawaksi suurimmalla kiitollisuudella ja wielä enemmin wahwistamaan sen lämpimän rakkauden ja luottamuksen, minkä Teidän Majesteettinne uskolliset Suomen alamaiset aina owat pitäneet Hallitsijansa jaloa ja ylewä-mielistä persoonaa kohtaan.

Koska wanhan tawan jälkeen ritaristo ja aatelissääty saapi onnen tässä juhla-tilassa ensin lähestyä Ylewä-sukuista Suurruhtinastansa, pyytää tämä sääty saadaksensa Teidän Keisarillisen Majesteettinne waltio-istuimen juureen laskea alamaisen kunnian-osoituksensa ja pyytää kaikessa alamaisuudessa, että Teidän Majesteettinne tahtoisi alati ottaa ritariston ja aatelis-säädyn suosiolliseen ja armolliseen huostaansa".

Arkkipispan puhe:

„Sire,

Se onni, jonka tämä ikäwöity päiwä on lewittänyt Teidän Majesteetin uskollisen Suuriruhtinakunnan yli kokonaisuudessaan, on myöskin eläwästi omaksi tullut sen papistolle, joka tuntee itsensä erinomaisen onnelliseksi, woidessaan Teidän Keisarilliselle Majesteetilleen lausua hartaimmat ja nöyrimmät kiitoksensa.

Sire, me olemme tarkkuudella seuranneet ja ihastelleet, mitä Teidän jalo ja hywäntahtoinen sydämmenne on taiwuttanut Teitä tekemään Teidän suuren waltakuntanne onneksi ja ihmiskunnan kuuniaksi; mutta me, meidän lapsemme, meidän lastemme lapset ja kaikki meidän jälkeisemme tulewat siunaamaan Teitä, Sire, siitä hywästä, minkä olette tänä päiwänä meille suoneet. Jumala Kaikkiwaltias siitä Teitä alati siunatkoon, Sire, sekä koko Teidän Korkeata Perhettänne"!

Porwariston puhemiehen puhe:

„Suuriwaltiain, Kaikkein-armollisin Keisari ja Suurruhtinas!

Myöskin porwarissääty pyytää alamaisimmasti saada tässä juhlallisessa tilassa osoittaa Teidän Keisarilliselle Majestetillenne lämpimän kiitollisuutensa tästä uudesta osoitteesta Teidän Keisarillisen Majesteettinne wäsymättömästä huolenpidosta isänmaamme la'inmukaiseksi edistykseksi, minkä osoitteen maa nyt on wastaan-ottanut niiden ehdotusten kautta, jotka Teidän Keisarillinen Majesteettinne armossa on tahtonut kokoontuneille säädyille esittää.

Porwaris-sääty sen ohessa uskaltaa wakuuttaa Teidän Majesteettianne järkähtämättömästä uskollisuudestaan ja luopumattomuudestaan sekä lupaa alamaisimmasti kaikella wakawuudella tahtoa awullinen olla semmoiseen ratkaistukseen niistä Keisarillisen Majesteettinne waltiopäiwille jättämistä kysymyksistä, joka maan totista etua edistää. Porwaris-sääty rukoilee myös alamaisimmasti saadaksensa eteenkin päin olla suljettuna Teidän Keisarillisen Majesteettinne armoon ja suosioon".

Talonpoikaissäädyn puhemiehen puhe:

„Suuriwaltaisin, Kaikkein Armollisin Keisari, Suomen Suuriruhtinas!

Suomen kansan talonpoikainen sääty, joka aina on tottunut uskollisen alamaisen wilpittömimmällä rakkaudella kohtelemaan korkeata Hallitsijaansa, pyytää Teidän edessänne, Kaikkein Armollisin Keisari ja Suuriruhtinas! saada suurimmassa alamaisuudessa lausua hartaimmat ja alamaisimmat kunnioituksensa tunteet, ja Teitä, Armollisin maamme Suuriruhtinas! nöyrimmästi ja alamaisimmasti kiittää näistä Teidän Majesteettinne awaamista waltiopäiwistä, joiden kautta nyt Suomen kansa on päässyt tähän asti kyteneen hartaimman toiwonsa perille, ja jotka sen kautta meille owat käyneet kahta suuremmaksi ilo-hetkeksi, että, Armollinen Suuriruhtinas! Itse olette korkealla läsnä olollanne niitä kunnioittaneet ja Suomen kansaa ja asukkaita täällä kaswoista kaswoihin oppineet, eikä waan monien wälimiesten kautta.

Suomen Talonpoikainen sääty, jolle, Armollinen Suuriruhtinas! isällinen suosionne ja rakkautenne aina owat suurimmassa ylönpalttisuudessa wuotaneet, rukoilee kaikkiwaltiaalta Jumalalta suurinta armoa ja woimaa Teidän Majesteetillenne kaikissa raskaissa hallitustoimissanne, ja että Suomenkin wähäinen kansa ainian olisi Teidän sulimpaan huomaanne suljettu".

Maamarsalkin:

Koko aika kun tämä juhlallisuus kesti, oli palatsin ulkopuolella suuri wäkijoukko. Kun M:tin puhe tuli tunnetuksi, puhkesi kansan ilo wäkewiin hurrahuutoihin. Hänen Majesteettinsa itse tuli palatsin balkongille kiittämään kansaa. Ilo ja toiwo asui tänä päiwänä jokaisen mielessä.

Illalla oli kaupunki erinomaisen somasti walaistu. Neljä soittokuntaa soitteli ulkona wäkijoukkojen hauskuudeksi.

Noin k:lo 8 illalla läksiwät yliopistolaiset tulisoitot kädessä ja yliopistolaiskunnan lippu etunenässä Hänen Majesteetille laulamaan. Palatsin pihalla laulettiin „Maamme" ja „Mun muistuu mieleheni". H. M. seisoi hetken balkongilla laulua kuuntelemassa.

Suuret tanssipidot pidettiin illalla rautatiehuoneessa. Kaikki laitokset tässä sanotaan olleet erinomaisen onnistuneet.

Lauantaina oliwat säädyt kutsutut päiwällisille Hänen Majesteettinsa luoksi. Tässä esitteli H. M. maljan Suomen menestykseksi.

Noin klo 4 jpp. läksi Hänen Majesteettinsa pois seurattuna kansan innollisilla hurrahuudoilla.

Syysk. 20 p. Joku lukijoistamme morkannee että nämät kaksi wiimeistä numeroa ei ole sisältäneet mitään tietoja ulkomailta eiwätkä liioin maaseuduilta. Mutta Ulkomaan tapaukset owat — sen mitä olemme niitä katsastaneet — hywin wähäpätöisiä. Maaseuduilla ollaan ja eletään aiwan niinkuin ennenkin. Helsinki taas on tähän aikaan tapausten keskus. Koko maailma katsoo tänne — ja me taas emme ole joutuneet ollenkaan katsoa maailmaan. Suomen waltiopäiwät owat meillä aina tällä hetkellä ainoa ja korkein asia. Eläköön Suomen Waltiopäiwät!

Aleksanteri Toinen

Syyskuun 18 p. 1863.

Näillä raukoilla rajoilla — hallan, nälän ja kowan taisteluksen maalla — on ollut riemupäiwä, jonka wertaista emme wielä täällä tunne. Meillä on ollut niin sanoaksemme kansallisen wapauden syntymä-päiwä. — syntymä-päiwä siinäkin merkityksessä, että tuo päiwä-waloon tullut lapsi wielä on heikko ja hellän hoidon tarpeessa, mutta kuitenkin raitis, terwe, jalo ja suloinen. Että tällä päiwällä todellakin se merkitys on, todistaa Hänen Majesteettinsa waltio-istuin-puhe, joka jo lentää ympäri Suomen maan, synnyttäen joka majassa riemua ja kiitollisuutta. Ne wälttämättömimmät ehdot, joiden nojassa kaikki muu edistys seisoo, owat Suomen kansalle suodut. Hänen Majesteettinsa Armollinen tahto ja lupaus on, „ett'ei wast'edes waltio-lainaa oteta ilman säätyjen osallisuudetta" ellei joku äkillinen tapa-turma tekisi sitä wälttämättömän tarpeelliseksi. Tämä on arwollinen lisäys kansan itse-weroitus-oikeuteen, jonka perustus-lakimme ennestään säätäwät. Hänen Majesteettinsa muutoinkin lupaa Armollisesti laajentaa tämän itseweroitus-oikeuden, wieläpä antaa säädyille takaisin sen ehdotus-oikeuden eli esitys-wallan, joka heillä wanhastaan (ennen Kustaa III:nnen waltakumouksia) on ollut, sekä Itse ensi waltio-

päiwissä ehdotella tarpeellisia selityksiä ja *lisäyksiä perustus-lakeihimme.* Nämä ensi waltio-päiwät aikoo Hänen Majesteettinsä kolmen wuoden kuluttua kutsua kokoon, ja lupaa ikäänkuin lupaustensa kruunuksi *määrä-aikaisia waltiopäiwiä.*

Nämä lupaukset ja myönnytykset, jotka niin suuresti tulewat laajentamaan waltiollisen wapauden rakkaassa isänmaassamme, owat lähteneet suorastaan Hänen Majesteettinsa omasta ehdosta ja mieli-suosiosta, ennenkuin toinen waltiomahti, kansan eduskunta, on ennättänyt niitä anoakkaan. Että ne samassa sywästi nojautuwat kansan mieli-tekoon, emme tarwitse wakuuttaa. Yksi henki, yksi mieli näkyy tällä kertaa elähyttäneen kansaa ja Hallitsijaa, wahwistaen niiden wälillä kaikeksikin aiaksi lujaa, rikkumatonta liittoa.

Samana päiwänä Hänen Majesteettinsä suosiollisesti soi Suomen kielelle ja kansallisuudelle uuden esimerkin lempeydestään. Lukija muistaa, että sen määräyksen mukaan, minkä asian-omaiset oliwat sepittäneet, jumalan palweluksen piti awaus-juhlana tapahtuman ruotsiksi. Me uskalsimme silloin muistuttaa, että meillä ei enää ole Ruotsin-walta, ja että niin kansallisessa tilassa, kuin Suomen waltiopäiwäin awaaminen on, kirkonmenon pitäsi käymän maan kansallisella kielellä. Asia tuli Hänen Majesteettinsa korwiin liian myöhään, että sitä olisi woitu täydellisesti korjata. Mutta tawallisella laupeudellaan Hän silloin määräsi, että waikka jumalan-palwelus muutoin oli ruotsalainen, kuitenkin saarna pidettäisiin molemmilla kielillä. Tämä oli uusi woitto, jonka Suomen kieli sai, ja uusi tappio sen wastustajille. Lisättynä siihen armolliseen Sääntöön, joka puolen-toista kuukautta sitten annettiin Hämeenlinnassa, se todistaa, mikä turwa Suomen kansallisuudella on Hänen Majesteettinsa oikeuden-tunnossa. Ja lisättynä niihin lupauksiin, jotka waltio-istuin-puheessa lausuttiin, se sytyttää toiwoa ja rakkautta jokaisen Suomalaisen sydämmessä. Ne miehet, jotka näissä asioissa owat Hallitsijain neuwon-antajina olleet, owat rehellisesti palwelleet isänmaata. Mutta jokaisen hallitsijan oma sydänkin liikkuu hänen neuwoissaan, otaksuen tai hyljäten, mitä neuwon-antajat esittäwät. Suomen Suuriruhtinas, Aleksanteri Toinen, on nyt, enemmän kuin milloinkaan ennen, Suomen kansalle awannut sydämmensä ja osoittanut sen laatua. Ja sillä hän onkin walloittanut itsellensä kansamme koko sydämmen ja kunnioituksen.

Edusmiehyyden wirka.

(Jatko ja loppu 74 n:roon).

Kansa, joka wallastansa luopuu ja heittää sen edusmiesten käytettäwäksi, luopuu siitä siksi aikaa täydellisesti. Walitsijain mielipiteet waikuttawat itse waalitapaukseen sillä tawoin, että he semmoisen miehen edusmiehekseen panewat, jonka tietäwät paraiten edustawan heidän tarpeitaan ja pyyntöjänsä. On myöskin luwallista, että walitsijat ilmoittawat walitullensa ajatuksiaan ja pyytäwät häntä edistämään niitä. Mutta hänen wakuutustansa ja wapaata tointansa eiwät millään johtosäännöllä saati muulla tawalla saa sitoa tai hallita. He owat wallastansa luopuneet; walta on hänen, ja mitä hän oman-tuntonsa nojassa tekee, se on kansan nimessä ja wallalla tehty ja toimitettu. Tämä totuus seuraa selwästi itse edustus-laitoksen aatteesta. Edusmies ei ole mikään asiamies eli waltuusmies, jolla ainoastaan olisi oikeus tuoda esiin, mitä hänen walitsija-miehensä käskewät. Jos niin olisi, olisi melkein tarpeetonta lähettää häntä waltiopäiwiin; olisi, näet, siinä kyllä, että nuo käskyt ja pyyntöpykäleet yksistään kirjallisesti lähetettäisiin. Mutta edusmies lähetetään sen wuoksi, että hän muiden edusmiesten kanssa saapi neuwotella ja päätellä. Hänellä pitää olemaan wapaa wakuutuksenwalta, niin että hän, jos mielipiteensä keskustelemuksen kautta muodostuwat ja muuttuwat, myöskin sen mukaan woipi käytöstänsä sowittaa. Hän ei ole paljas ehdoton wälikappale walitsijainsa kädessä, waan hän on järjellinen wapaa olento, jollenka walitsijat määrä-aiaksi owat waltansa uskoneet ehdottomasti.

Ainoa walta, mikä walitsijoilla on edusmiehensä yli, on se tieto, että he tulewissa waalissa saattawat heittää häntä walitsematta ja ottaa jonkun muun edusmieheksi. Tämä tieto waltansa lyhyt-ikäisyydestä, woipi monessa kohden olla terweellinen; toisinaan se kuitenkin saattaa haitallisesti waikuttaa edusmiehen käytökseen, peloittaen häntä seuraamasta wakuutustaan. Mutta jos edullista tai haitallista, on se ainakin wälttämätöntä; sillä jos ei walta uuden waalin kautta aina aiottaisin palaisi kansan haltuun, olisi waltiollinen wapaus pian häwinnyt erään harwa-lukuisen ihmis-luokan eduksi, kuten esm. Wenetian tasawallassa muinoin tapahtui.

Niinkuin tässä olemme koettaneet osoittaa, ei edusmies ole millään tawalla sidottu noudattamaan walitsijainsa käskyjä ja pyyntöjä. Hänen pitää siinä kohden olla pelkäämätön ja järkähtämätön, noudattaen omaa tyyni mietittyä wakuutustaan. Eikä siinä kyllä. Hänen pitää niin paljon kuin mahdollista ylentää mieltänsä sitä ahtaammasta piiristä, joka suorastaan on hänen walinnut; hänen ei tule pitää itseänsä jonkun erinäisen paikkakunnan, luokan tai säädyn yksin-omaisena asiamiehenä, pantuna walwomaan sen erinäisiä etuja; waan hän on ja pitäköön itsensä koko kansan, koko isänmaan holhojana ja edustajana, waikka järjestyksen wuoksi yksi sääty tai yksi waali-piiri erittäin on häntä ollut walitsemassa. Tietysti hän tarkemmin tuntee tarpeet ja epäkohdat siinä erinäisessä piirissä, josta hän on lähtenyt; niitä siis hän woipi esittää ja walistaa. Mutta päätöksissään hän älköön koskaan unohtako, että hän kuuluu koko kansan edusmiehistöön; muutoin eduskunnan koko kansallinen merkitys hajoo, ja itsekäs ammattisuus tai nurkka-isänmaallisuus häwittää yhteiset kansalliset pyrinnöt.

Tämä muistutus on sitä tarpeellisempi semmoisissa maissa, missä ei kaikki kansalaiset ole waali-oikeudessa osalliset. Suomessa, samatekkuin monessa muussakin waltakunnassa esm. Englannissa, owat suuret kokonaiset kansanluokat suljetut pois waali-oikeudesta, ei mistään muusta syystä, kuin että wanha edustuslaitos ei ole huomannut niille sijaa antaa. Näillä kansanluokilla ei siis ole waltiollisessa wapaudessa mitään osallisuutta, ne eiwät harjoita mitään waltaa. Tämä epäilemättä on peri-ajatuksessa wääryyttä. Mutta käytännöllisesti se ei tuota aiwan suuria haittoja, kun wain se eduskunta, jonka muut kansan-luokat walitsewat, aina muistaa, että se walta minkä harjoittawat on koko kansan, eikä minkään erityisen luokan tai paikkakunnan.

Ritariston ja Aatelis-säädyn jäsenet waltiopiäwillä.

Herrain luokassa.

Kreiwiä.

1. Creutz, Carl Magnus, Tiet.-Wiis. Toht.
4. Armfelt, Gustaf, Ewersti, Keisarin Adjutantti.
5. Aminoff, Adolf, Kenraali Majoori H. Majest. seurassa.

Wapaherroja.

2. Wrede, Alexander, Kapteini.
3. Rehbinder, Berndt Reinhold Alfred, Ewersti Luutnantti.
4. Mellin, Berndt Gustaf, Tullihoitaja.
5. Lybecker, Georg Henrik, Kenraali Majoori.
6. Cedercreutz, Jöran Axel, Kuwernööri, Kenraali Majoori.
6. Silfwerhjelm, Jöran Erik Axel, Senaatin kopista.
16. v. Kothen, Mauritz Ferdinand, Ewersti, Paikka-Majoori.
17. Klinckowström, Arthur, Tilanomistaja.
18. Mannerheim, August, Waltioneuwos.
19. Carpelan, Carl Johan, Esittelijäsihtieri.
20. Boije, Hans Gustaf, Tilanomistaja, wara-Tuomari.
21. Munck, Joh. Reinhold, Jalkawäen Kenraali.
24. v. Troil, Samuel Werner, Kuwernööri.
25. Aminoff, Fredrik, ent. Senaatin Kanslista, Tilanomistaja.
26. Tandefelt, Waltuusmies Grotenfelt, Yliopiston sihtieri.
27. v. Rosenkampff, Maximilian, Ratsumestari.
29. Hisinger, Edward, Maisteri, Tilanomistaja.
32. Rotkirch, Walt. Hisinger, Rob., wara-Tuomari.
35. v. Haartman, Walt. Born, Joh. August, Waltioneuwos.
38. Walléen, Alfons, Kenraali Majoori H. M:in seurassa, Kuwernööri.
39. de la Chapelle, Frans Richard, Esittelijä-sihtieri.
40. Ramsay, Georg, Kaartin Luutnantti.
41. Sackleen, Lars Aug., Toimiston päällikkö.
43. af Schultén, Otto, Presidentti, Senaatori.
44. Linder, Mustion Herra, Fridolf, Maanwiljelys neuwos.

Ritari-luokassa.

1. Boye, Gennäs'in Herra, Adolf Wilh., Ewersti, Tilanomist.
3. Tawast, Walt. Schauman, August. Tiet.-Wiis-Maist.
6. Munck, Fulkilan Herra, Carl Fredrik, Howioikeuden Assessori.
9. Spåre, Walfrid, Kapteini.
12. Rotkirch, Gust. Fredr., Senatori.
13. Schulman, Carl Leonard, Kapteini.
14. Hästesko, Målagårdin Herra, Theodor, Ewersti.
16. Brandt, Walt. Jägerhorn, Carl Joh., Protokollan Sihtieri.
22. Blåfield, Berndt Gustaf Emil, Pää-Sotatuomari.
24. Schildt, Walmar Styrbjörn, Piiri-lääkäri.
25. Ekestubbe, Alexander, Luutnantti.
28. Lilliebruun, Walt. v. Haartman, Viktor, Senaatin apukamreeri.
30. Pistolekors, Georg Fredr., Kollegion Assessori.
31. Kuhlefelt, Joh. Aug. Ferd., Kapteini.
34. Gyllenbögel, Walt. Jägerhorn, Blechard Gustaf, Assessori.
36. Aminoff, Germ. Gustaf, Howioikeuden sihtieri.
38. v. Schrowe, Joh. Henr., Tilanomistaja.
42. Järnefelt, Aug. Fredr., w. Tuomari, Tilanomist.
44. Teetgren, Carl Gust., Esittelijä-Sihtieri, Tilanomist.
50. v. Numers, Walt. Pipping, Fredr. Josef, Protok. Sihtieri.
51. Tandefelt, Otto Rob. Wilh., Tilanomist.
53. Möllerswärd, walt. Linder, Ernst, Kirjailija.
54. Klingstedt, Fredr. Jonas, Ewersti.
57. Prytz, Lars Olof, Kamarineuwos.
58. v. Essen, Joh. August, Kanslia-neuwos, Tilanomist.
59. Fraser, Fredr. Wilh., Kapteini.
60. Taube, Joh. Reinhold, w. Tuomari.
61. Nassakin, Reinhold, Senaatin Kanslista.

63. Gertten, Otto Robert, Waltio=neuwos.
64. Charpentier, Walt. Björkenheim, Robert, Tilanomist.
66. Knorring, Walt. Gripenberg, Sebastian. Kenr. Majoori.
69. Gripenberg, Carl Aug. Edw., Waltioneuwos.
70. Cronstedt, Gabr. Anton, Salaneuwos.
73. Ehrnrooth, Robert, Ewersti.

Asemiesten luokassa.

76. Grotenfelt, Nils Carl., Howioikeuden Assessori.
79. Jägerskjöld, Christ. Ludw., Majoori.
83. Palmfelt, Axel Gust. August, w. Tuomari, Tilanomist.
85. Ehrnrooth, Adolf Reinh. Luutnantti.
91. Ehrenstolpe, Walt. Spåre, Gust. Adolf, Hoitokunnan Assessori.
96. Schauman, Berndt Otto, Kirjaston Amanuensi.
101. Stjernschantz, Joh. Wilh., Kapteini.
103. Jerlström, Walt. Jägerskjöld, Kapt. Luutnantti.
105. Lagerborg, Robert Olof, Kapteini.
108. Glansenstjerna, Walt. Armfelt, Carl Mauritz, Kreiwi.
109. Bergenstråle, Carl August, Kapteini.
110. v. Christierson, Axel Fredr. Adolf, Tilanomist.
114. v. Rehausen, Werner, Laamanni.
115. Munsterhjelm, And. Lorentz, Ewersti=Luutnantti, Tilanomist.
116. Bruncrona, Ewert Wilh., Tilanomist.
117. Stjernwall, Curt Gustaf, Pankin tirehtöri.
119. v. Willebrand, Ernst Joh., Kapteini.
121. v. Törne, Joh. Ulrik, Eversti.
127. Nordenskjöld, Carl Adolf, Kruununwouti.
128. v. Fieandt, Constantin, Tilanomist.
133. v. Kræmer, Carl, Ewersti, Tilanomist.
134. Montgomery, Robert, Lai'n=opin Kandidati.
135. Pinello, Nils Henr., Tiet.=Wiis. Toht.
136. Segercrantz, Joh. Gust. Emil, Kapteini.
137. Granfelt, Otto Fab., Howioikeuden Assessori.
138. v. Knorring, Eugen, Prokuraatori.
141. Hisinger, Fredr. Wilh., Luutnantti.
143. af Forselles, Pehr Emil, Tilanomist.
146. Furuhjelm, Otto Wilh., Kollegio=neuwos.
149. v. Wright, Magnus, Insinööri.
151. v. Konow, Joh. Emil, Kapteini.
152. Langenskjöld, Walt. Gripenberg, Sebastian, Senaatori.
153. v. Born, Carl Fredr., Esittelijäsihtieri.
155. v. Jansen, Fredr., Rahawartia.
157. Nordenswan, Hugo Casimir, Kapteini.
158. Standertskjöld, Wilhelm, Eversti Luutnantti.
161. Wärnhjelm, Herman, Howioikeusneuwos.
162. Wasastjerna, Jak. Viktor, Howioikeuden Assessori.
165 Pippingsköld, Joh. Adam Joachim, Lääkäri.
167. v. Rancken, Walt. Nordenskjöld, Nils Otto, Tilanomist.
168. v. Haartman, Alfons, Wänrikki.
171. Falckenheim, Walt. Wrede, Wilh., Wapaherra, Majoori, Tilanomistaja.
177. Edelheim, Frans Iwari, Senatori.
178. Edelsköld, Carl Joh., Howioikeuden Kanslista.
181. v. Bonsdorff, Joh. Gabriel, Waltioneuwos, Tilanomist.
182. Thesleff, Nikolai, Luutnantti.
183. Silfwerswan, Gust. Johan, Luuttnantti, Tilanomist.
190. af Hällström, Gust. Alfr., Tiet.=Wiis. Maist., Tilanomist.
193. Linder, Constantin, Kapteini, Tilanomist.
195. Nordenheim, Clas, Senaatori.
197. Björkenheim, Lars Magnus, Kapteini, Tilanomist.
199. v. Daehn, Aleksander, Kapteini, Tilanomist.
200. v. Weissenberg, Aleksander, Maasihtieri.
204. v. Ammondt, Edward, Kapteini.
206. v. Schoultz, Constantin, Kenraali Majoori.
207. Pipping, Joh. Fredrik, Esitteliäsihtieri.
208. af Bruner, Edward Jonas Wilh., Prowessori.
211. af Ursin, Nils, Protok. Sihtieri.
113. v. Wendt, Aleksander, Kenraali Luutnantti, Tilanomist.
216. af Björkstén, Joh. Alfred, Howioikeuden Assessori, Tilanomist.
221. v. Nottbeck, Wilh, Tehtaan isäntä.
222. Törnqwist, Pehr, Salaneuwos.
223. Indrenius, Bernhard, Kenraali Majoori.
225. Etholéen, Adolf, Konter=Amiraali.
227. Forsman, William, Presidentti.
228. v. Randelstadh, Aug., Kapteini.
230. Gripenwaldt, Walt. Armfelt, Aug., Kreiwi. Tilanomist.
231. Nordman, Boris, Amiraali.
232. Rein, Gabriel, Kanslianeuwos.
233. Arppe, A. Edw., Kanslianeuwos, Yliopiston Rehtori.
235. Schatelowitz, Joh. Gust., Tilanomist.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hippak. Määrätty: maisteri G. Palmlöf ja ylioppilas K. A. Ebeling tänä lukukautena toimittamaan, edellinen ensimäisen ja jälkimäinen toisen apuopettajan wirkaa Waasan alikoulussa; hist. kielitieteen kokelas G. Brotherus latinan ja suomen kielen lehtorin wirkaa Hämeenlinnan lukiossa; kokelas E. J. Mellberg määräystieteen ja luonnonhistorian opettajan wirkaa Waasan ylikoulussa; ylioppilas J. K. Lönnbeck toisen opettajan wirkaa Tammisaaren alikoulussa; Kokkolan ylikoulun w. t. konrehtori maist. A. Forsnäs ja wenäjän kielen opettaja maist. N. Hedwall syyskuulla pitämään, edellinen koulun hoitoa rehtorina ja jälkimäinen rehtorin opetustointa maitnitussa koulussa; Kiikan kappal. apulainen D. Skogman kappl. siaiseksi siellä; Wehmaan kappalainen wk. B. M. Roslin maaherran asiamiehen kanssa pitämään kirkonkokousta Welkuan kirkossa saarnaajan palkan korottamisesta siellä. — Eron apukirjottajan wirasta Turun tuomiokapitulissa on kiwulloisuuden tähden saanut maisteri E. A. G. Rindell. — Kuollut: Turun lukion kreikan kielen lehtori, tohtori F. S. Palmros ja Poomarkun kappalainen M. Sandell. — Haettawana: apukirjottajan wirka Turun tuomiokapitulissa, Laihian kirkkoherran wirka, kreikan kielen lehtorin wirka Turun lukiossa, kolmannen lisäopettajan wirka Turun alikoulussa, apuopettajan wirka Turun alikoulussa, apuopettajan wirka Hämeenlinnan alikoulussa ja lauluopettajan wirka Kaskisten alikoulussa, kaksi ensi mainittua wirkaa 90 päiwän ja muut 56 päiwän hakemusajalla.

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 19 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.=weks. 33 13/16 pankko=schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.=weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto=kurssia:** Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 19 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä=wekselillä 37 7/9, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.=weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.=weks. 33 13/16, 33 7/8. — Tukholma, 14 päiwän antop.=weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio=laina	—	360 mkaa.
Hypot.=yhdistyksen 5 % welka=setelit	89 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä=Suomen höyrylaiwa=yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin	—	103 %.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 45—50 k. L℔.
Ruismaltaat 70 k. L℔.
Ohrat 5 r. tynnyri.
Ohrakryynit 26—30 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 3: 15—3: 40 k. t:nyri.
Kaurakryynit 33—35 k. k:pa.
Perunat 6—7 k. kappa.
Tuoretta raawaan=lihaa 80—90 k. L℔.
Suolattua samaa 80 k. L℔.
Tuoretta lampaan=lihaa 1: 20 1: 50 k. L℔.
Suolattua samaa 1: 20 k. L℔.
Wasikan=liha 3 r. L℔.
Tuoretta sian=lihaa 2: 20 k. L℔.
Talia 2: 80—3 r. L℔.
Tuoretta woita 20—22 k. ℔.
Ruoka=woi 3: 40—80 k. L℔.
Maito 8—10 k. k:nu.
Piimä 7 k. k:nu.
Taale 8—10 k. korttieri.
Munatiu 30—35 k.
Kananpojat 40—50 k. pari.
Teeret 60—70 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 7 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 8 k. ℔.
Tuoreet hauet 8 k. ℔.
Tuoreita silakoita 28—30 k. kappa.
Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Suolattuja silakoita 45—50 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80—1 r. L℔.
Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Koiwu=halkoja 3: 60—3: 90 k. syli.
Mänty=halkoja 2: 60—2: 80 k. syli.
Kuusi=halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1: 10—1: 20 k. kannu.
Heinät 15—18 k. L℔.
Thimothej 20—22 k. L℔.
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: L. Heimbürger.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 76. Tuorstaina 24 p:nä Syyskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen ja ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen. — Ilta-saarnat, suomalaisen k:lo 4 ja ruotsalaisen k:lo 5 jpp. pitää: w. kirkh. Tengén.

Suomalainen Piplian-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprow. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Syysk. 24 p. Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Storken, Näktergalen ja Tranan.

" k:lo 4 jpp. Huutok. ewerstiluutnantti Tigerstedt wainajan omaisuudesta n:o 3 Annakadun warrella.

Huomenna Perjantaina.

Syysk. 25 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kortt:ssä: Fasanen, Ugglan, Gamen ja Gladan.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutok. jatketaan.

" Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Falken, Höken, Strutsen, Gäsen ja Pelikanen.

Lauantaina.

Syysk. 26 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kort:ssa: Skatan, Korpen ja Kråkan sekä taloissa Ulrikasborgin wuorilla.

" Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus taloissa Punawuorilla, Punawuoren laaksossa sekä wanhan kylpytien warrella.

" k:lo 4 jpp. Huutok. rautatiehuoneessa kaikenlaisista koristuksista ja matoista.

Maanantaina.

Syysk. 28 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kortt:ssa: Gräfswinet, Serwalen, Panthern, Bältan ja Nikolainkirkon korttierissa.

" k:lo 11 epp. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla 13 asuinhuoneesta luodoilla Blåbärslandet ja Högholmen sekä murretusta kiwestä ja woilokki saappaista.

Helsingistä.

Waltiopäiwät.

Ritariston ja aateliston täysikokous syysk. 21 p. Keskustelujen julkisuuden suhteen päätettiin, että jokainen pääsypiljettiä wastaan saisi tulla säädyn keskusteluja kuuntelemaan.

Kysymys muutamain Wenäjässä asuwaisten suomalaisten aatelismiesten oikeudesta saamaan polettia, jätettiin ritarihuone-waliokunnalle.

Ryhdyttiin walitsiamiesten waaliin, joita walittiin wiisi herrainluokasta, seitsemän ritariluokasta ja yksitoistä asemiesten luokasta. Näiden on walitseminen jäseniä kaikkiin waliokuntiin.

Walitsiamiesten nimet jätämme toistaseksi.

Täysikokouksessa syysk. 22 p. walittiin jäseniä Ritarihuone-waliokuntaan, kolme kustakin luokasta.

Puhemiehen awuksi walittiin n:o 1 kreiwi Creutz ja n:o 237 hra Forsman.

Sääty päätti, että ritarihuone-waliokunnan tulisi walmistaa järjestys-asetus säädylle ja esitellä ehdotus säädyn wirkamiesten ja kanslian asettamisesta.

Päätettiin ehdotella muille säädyille, että pidettäisiin yhteinen juttu-paikka eli juttula eli klubbi.

Porwarissäädyssä walittiin sihtieriksi protokollan-sihtieri Sixtus Wilh. Calamnius.

Keskustelut päätettiin julkisiksi.

Talonpoikaissäädyssä päätettiin samaten tehdä keskustelut julkisiksi.

Ritariston ja aateliston jäsenten luetteloon, jonka julistimme wiime numerossamme, saamme lisätä seuraawat jäsenet, jotka ulosottiwat polettinsa ensimäisessä ja toisessa ylöshuudossa:

Ritarien luokassa:

N:o 17. Ramsay, Walter, tehtaan-isäntä.

Asemiesten luokassa:

N:o 194. Wallenskjöld, Ad. Woldemar, ensimäinen toimiston sihtieri.

Seuraawina päiwinä owat seuraawat herrat saaneet polettia:

Ritarien luokassa:

N:o 41. von Qwanten, Fredr. Wilh. Hugo, tilan-omistaja.

" 66. Knorring, waltuusm. Gripenberg, Joh. Fredr. Sebast., kenraalimajori.

Asemiesten luokassa:

N:o 81. Tawaststjerna, Carl Joh., ewerst-luutnantti, poliisimestari.

" 130. von Platen, waltuusm. Ehrnroth, Carl Alb., protokollan-sihtieri.

" 139. Brakel, waltuusm. Spåre, Carl Wilh., kihlakunnan tuomari.

" 198. Adlerstjerna, waltuusm. Wasastjerna, Edwin Gideon, kameraaliwirallinen.

Syysk. 24 p. Suuri juhlawiikko on mennyt ohitse. Wieraat kaikista maamme osista owat jo wähitellen siirtyneet pois. Helsinki rupee wähitellen tasaantumaan wanhoillensa. Waltiopäiwät alkawat nyt tarjota wakawampia aineita kuin kemuja ja juhlia.

Sensuurin historia maassamme on wiime-päiwinä erinomaisen paljon rikastunut. Mutta kun emme tahdo lisätä sensorin pyyhkimistyötä, olemme näistä asioista ääneti.

Eilen pidettiin prowessorien Forsmanin ja Ahlqwistin wihkiäiset. Prow. Forsmanin esitys oli Englantilaisen hallitusmuodon ensimäisestä edistymisestä, ja prow. Ahlqwistin esitys suomalaisesta kielitutkimuksesta nykyisellä wuosisadalla.

Taiteellisia nautintoja on ollut tällä wiikolla enemmän tarjona kuin muulloin. Wiime-tiistaina nuoren laulajattaren Signe Hebben laulajaiset, eilen msli Nermanin näytelmällinen iltahuwitus. — Hra prow. Dawis taas ilmoittaa ehtimiseen kahteen markkaan luentoja Göthen Faustista — mutta ei kukaan joudu tähän aikaan Faustia kuulemaan.

Eilen pidettiin puolipäiwäiset arkistonhoitaja Nordströmille, joka Ruotsista täällä käwi.

Tänään käwi ylioppistolaiskunta prowess. Schauman'ia laululla terwehtimässä hänen syntymäpäiwällänsä.

Maaseuduilta.

Tamperella 19 p. Syyskuuta. Wiime tiistai, tämä isänmaallemme niin tärkeä päiwä, wietettiin täällä, kuten arwattawasti muissakin kaupungeissamme, juhlallisesti. Illalla oli kaupunki runsaasti walaistu, ja warsinkin tarjoi kirkkotori ympäristöneen soman näön. Apteekin edustalle oli sowitettu läpihohtawa, jossa luettiin „Waltiopäiwä 18 15/9 63", ja kirkonwierisessä puistossa kiikkui joukottain wärillisiä lyhtyjä. Toisella paikkaa kaupunkia, niin sanotulla „kunnianportilla" hohti samanlaisista lyhdyistä laadittu, mainion suuri A II, lippuja kummallakin puolen. Kello ½ 8 kokoontui jotenkin paljon wäkeä juhlapitoihin seurahuoneesen, jonka sali oli yltäympäri kukkaseppeleillä kaunistettu, ja jonka yhdellä seinällä nähtiin sama „Waltiopäiwät", niinikään kukista palmikoittuna. Täällä esiteltiin ensin alamainen malja Suomen Suuriruhtinaalle, ja sitten toinen malja waltiopäiwäin sekä isänmaan onneksi, jotka molemmat tyhjennettiin hurraa-huudoilla. Edellisen maljan jälkeen laulettiin „Eläköön armias", ja jälkimäisen juotua „Maamme". Yleinen mieliala oli erinomaisen riemuisa, ja pidot loppuiwat wasta toisella puolen yösydäntä.

Waasasta Syysk. 18 p. Täällä on ajateltu asettaa lääniapu-rahastoa, joka tulisi hoideltawaksi melkein samalla lajilla kuin Hels. Uutiset sen owat ehdotelleet. Rahat hoidellaan niin, että owat korkoa-kaswawat ja aina käytettäwät. Kun kuwernöri näkee, että yleisempi hätä ja puute on tulossa, tulee hänen kokoonkutsua kaksi henkilöä kustakin kihlakunnasta, jotka owat määrätyt maakäräjämiehiksi kirkonkokouksissa walittuin walitsijamiesten kautta. Näiden kihlakuntain edusmiesten tulee päättää, onko hätä niin suuri, että woidaan ruweta rahaston waroja käyttämään wai ei. Jos sen käyttämiseen myönnytään, walitaan hätäapukomitea, jonka on katsominen, ettei rahastoa tuhlata. Tähän suuntaan on täällä tämmöisen lääni-apurahaston hallintoa ajateltu. Että paljon wastusta on odotettawaa seurakuntain puolesta, on epäilemätön asia.

15 päiwänä wietimme me täällä niin juhlallisesti kuin mahdollista waltiopäiwäin awaamista. En tahdo nyt näistä juhlallisuuksista laweammalta puhua, koska huomispäiwän numero Wasabladia siitä luultawasti antaa lawean kertomuksen. Klo 6 aamulla 101 tykin laukausta, klo 11 epp. saarna, sitten suuret porwariston antamat puolipäiwäiset. Näissä esitteli w. t. pormestari Swanljung suomeksi maljat Hänen Majesteetille ja waltiosäädyille. Illalla oli tanssipidot, joissa myös juotiin maljat Hänen Majesteetille ja säädyille. Sen ohessa laulettiin, ylösluettiin täksi tilaisuudeksi tehtyä runoelmaa, j. n. e. — Waikka täällä ollaan ruotsinkielisiä, on kuitenkin yleensä morkattu, että waltiopäiwäsaarna pidetään ruotsiksi. Kun tuli suomesta ja ruotsista puhetta, en woi heittää mainitsematta toista seikkaa, joka täällä myöskin on herättänyt paljon moitetta, se on, että

yhdyspankki on ulosantanut kaikki welkasetelinsä ainoastaan ruotsin kielellä. Näkyyhän tästä ihan selwään, että asianomaiset Helsingissä owat uppiniskaisemmat suomen kielen wastustajat kuin missään muualla.

Eilen pidettiin täällä kokous, jossa keskusteltiin yhteisen lukuyhteyden asettamista. Tämmöinen yhteys sanomalehtien lukemista ja yleisten asiain keskustelemista warten oli jo kysymys panna toimeen wuosi sitten. Mutta silloin wielä oli säätyeroitukset esteenä. Kauppamiehet tahtoiwat laittaa yhteyden itsekseen. Wirkamiesten sanomalehti-yhteys tuli sitten olemaan eräässä rawintopaikassa ja molemmat yhteydet eiwät ole oikein tahtoneet menestyä. Sentähden on nyt uusi yhteinen aiwottu asettaa, joka tulisi olemaan uudessa raastuwassa. Ainoastaan teetä, olutta ja tupakkaa saisi löytyä asianomaisten wirwoitukseksi. Saa nähdä, löytyykö niin wahwa yhteinen side täkäläisten eri-säätyjen wälillä, ettei pian jokainen taas istu omassa sopessaan. 3.

P. S. Ennenkuin lopetan tahdon mainita erästä seikkaa, josta täällä on paljon puhuttu. Pankkitirehtörimme, näet, on muka kenraalikuwernörin pyynnöstä saanut 1,000 ruplaisen rahapalkinnon. — — —

Ulkomaalta.

Wälittäjä-waltain waltiokirjoitukset Wenäjälle puolalaisessa asiassa owat nyt julkaistut. Englantilainen kirjoitus on tälläkin kertaa muita etewämpi suorasanaisuuden ja jäykkyyden puolesta; sisältönsä puolesta owat kirjoitukset melkein ihan yhtäpitäwäiset. Englantilaisessa kirjoituksessa koetetaan ensin näyttää, että syy puolalaisen kapinan kestämiseen ei ole siinä, että muka Puolalaisille on annettu ulkomaalta sekä siweydellistä että warallista apua, waan ihan Wenäjän käytöksessä, joka on suoraan rikkonut welwollisuuksiansa Puolaa kohtaan. Koko sen ajan historiasta, jona Puola on ollut Wenäjän kanssa yhdistettynä, osoitetaan että Wenäjän hallitus on ehtimiseen sortanut Puolan kansan oikeuksia. Sitä suurta mielisuosiota, joka kaikissa maissa, missä kansallinen eduskunta löytyy, on osoitettu Puolalaisten asialle, ei ole kummaksi katseltawaa. Se olisi päinwastoin pitänyt oleman Wenäjälle neuwoksi ja johteeksi. Mitä ruhtinas Gortschakoffin wäitökseen tulee, ettei muka Puolalaiset tyytyisi niihin waatimuksiin, joita wälittäjäwallat owat esitäneet, muistutetaan että Puolassa löytyy paitsi tuota ylellistä puoluetta, lukusa joukko, joka warmaankin näihin tyytyisi. Näiden awulla woisi Wenäjä, jos tahtoisi, saada järjestyksen woimaan.

Kirjoitukset loppuwat siihen, että Wenäjä tehdään edeswastauksen-alaiseksi niistä seurauksista, jotka woiwat tulla sen kiellosta ottaa korwiinsa ystäwällisiä neuwoja ja waroituksia.

Luettelo H. K. M:ttinsa Armollisista Esityksistä Suomen Säädyille waltiopäwillä Helsingissä w. 1863.

1. Naimattoman waimonpuolen oikeuttamisesta täysiwaltaiseksi jollaki määrä-ijällä.
2. Muutoksista ja lisäyksistä yleisen lain säännöissä holhoja-hoidosta.
3. Estämisestä ettei sopimattomia wälipuheita saada tehdä kiinteän omaisuuden kaupassa eikä maa-tiloja ylellisesti raskauttaa eläkkeillä ja muilla rasituksilla.
4. Sen ritaristolla ja aatelistolla olewan etuus-oikeuden kumoomisesta, että heillä yksinänsä saa olla seteri-wapauden alaista relsi-maata.
5. Miten kiinteätä omaisuutta la'issa huudattaessa pitää meneteltämän, kuin lain-huutoa hakewa ei täydellisesti woi toteen näyttää edellisensä omistajan saantia.
6. Tilusten lohkoista ja maan eroittamisesta relsi- ja werotiloilta kuin myös wuokra-liitoista jonkin semmoisten tilain osan suhteen.
7. Wesijohdoista ja wedellä käytettäwistä laitoksista.
8. Ehdollisesta luontokappalten rääkkäämisestä.
9. Muutoksesta joissakuissa osissa yleisen lain sääntöä Rakennus-kaaren 24 luwussa.
10. Maan-omistajan welwollisuudesta antaa maata yhteiseksi tarpeeksi saatawaa palkintoa wastaan.
11. Nimettömistä eli osake-yhtiöistä ja äänettomistä eli kommandit-yhtiöistä.
12. Uuden rikoslain yleisistä perustuksista.
13. Asetuksen teosta joidenkuiden tätä ennen käytettyin rangastusten lakkauttamiseen ja uusien rangaistusmuotoin panemiseen niiden sijaan toistaiseksi, kuin myös säännöstä wapausrangaistuksen käyttämisen suhteen.
14. Muutoksesta nykyisissä kirkkorangaistusten säännöissä ja kirkolle joistakuista rikoksista määrätyn maksun lakkauttamisesta.
15. Asetuksen teosta lapsenmurhan sekä sikiön karkottamisen ja salaamisen suhteen kuin myös edeswastauksesta joissakuissa salawuoteuden tapauksissa.
16. Asetuksen teosta aikomuksetta tehtyä tappoa ja muuta ihmisolennon pahaa kohtelua wastaan.
17. Asetuksen teosta kahden-miekkailemisesta.
18. Säännön saannista wäärää kannetta ja muuta kunnian-loukkausta wastaan.
19. Rauhoitus-säännön tarpeesta maamme rautateille, kanawille ja sähkölennätin-laitoksille.
20. Kihlakunta-lautamiesten nimittämisestä ja palkkaamisesta.
21. Yleisen luwan annosta wälikäräjäin pitoon siwiili-asioissa ja wähemmissä rikosjutuissa.
22. Erinäisesti asetetun komitean tekemästä uuden kirkkolain ehdotuksesta ewangelis-lutherilaisille seurakunnille maassa.
23. Opettaja-säädyn syntyperäis-oikeuden lakkauttamisesta maassa.
24. Papis-palkkain järjestämisen perustuksista ewangelis-lutherilaisissa seurakunnissa.
25. Merilaista.
26. Kunnallis-hoidosta maalla.
27. Kunnallis-hoidon uudestaan järjestämisestä kaupungeissa.
28. Niiden asetusten tarkastamisesta, jotka koskewat hengeltä maksettawain kruununweroin määrää sekä niiden maksamisen perustuksia, kuin myös näiden weroin yleisestä järjestämisestä.
29. Salpetteri-weron lakkauttamisesta.
30. Karttapaperi-maksua koskewain asetusten tarkastamisesta.
31. Rahamääräyksestä kansankoulun asettamiseksi, uusien yhdistyskeinoin tekemiseksi sekä erinäisiin muihin yhteis-hywiin hankkeisin.
32. Suomen Pankin hallituksesta ja hoidosta.
33. Waltiolainan ottamisesta Wiipurin läänin lahjoitusmailla asuwille talonpojille tilaisuuden hankkimiseksi lunastamaan itsellensä asuttawat tilansa.
34. Armollisessa julistuksessa 9 p:ltä Huhtikuuta 1840 määrätyn weroparseelien muuttamisen tarkastuksesta.
35. Keinoista niiden wastusten poistamiseksi, jotka maan-omistajille syntyy lampuodin niskoittelemisesta muuttamaan pois.
36. Helpoituksesta alatuomarien welwollisuudessa asianomaiseen howioikeuteen lähettää kirjoitetut kappaleet tuomiokirjoistansa.
37. Määräyksestä, jos ja mihin osaan yhteiselle rahamääräykselle pannut wirka- ja palweliusmiehet, joiden wirkapaikat häwitetään, tulewat sen perästä nauttimaan palkka-etujansa.
38. Palowiinan poltosta ja myönnistä Suomessa.
39. Muutoksista nyt noudettawissa tilusten rauhoitus-säännöissä.
40. Perustuksista yleiselle säännölle metsästyksestä ja otuksen pyynnöstä.
41. Kalastus-elinkeinon hyödyttämisestä sekä kalain sikiämisen edistämisestä järwissä ja jokiwesissä.
42. Helpoituksesta maan-omistajain hollikyydin sekä maantien ja siltain teon welwollisuudessa.
43. Laajennetusta kauppa- ja elinkeino-wapaudesta.
44. Wapaasta jywäkaupasta.
45. Setelin-anto-oikeudella warustettuin yksityis-pankkien hyödyllisyydestä ja tarpeellisuudesta ynnä yleisistä yksityispankkien perustamisen ehdoista.
46. Erinäisistä muutoksista maamme pituus-, awaruus- ja paino-mitoissa.
47. Suojelemattomista henkilöistä ja niiden pitelemisestä, sekä
48. Palkollissäännöstä isännille ja palwelijoille.

(Lähetetty).

Mietteitä maamme waltiopäiwämiehille.

Kun nyt on tunnettu asia, että maamme kaupungeissa ei ole walittu kuin yksi käsityöläinen waltiopäiwämieheksi, ja sentähden arwelen, että porwari-säädyn edusmiehet, kun owat kauppamiehiä paraasta päästä, miettiwät omaan ammattiinsa kuuluwia asioita, ja ne asiat, jotka erityisesti koskewat käsityöläisiä jääwät takapajuun, niin esitän tässä pari seikkaa joidenka luulen edistäwän kaupunkimme käsityöläisiä ja hyödyttäwän yleisöä; 1:ksi että annettaisiin lupa maamme käsityöläisille, niin kuin wapriikeilla jo on, tuoda raaka- eli työ-aineensa itse ulkomaalta, sillä kaiketikkin he itse ymmärtäisi walita työaineensa paremmin kuin kukaan muu, ja myöskin saisiwat sen halwemmalla kun ei heidän tarwitsis kauppiaalle siitä woittoa maksaa ja siten saattaisiwat tehtäwänsä myydä halwempaan hintaan, josta yleisölle olis hyöty; 2:ksi että kaupunkeimme käsityöläiset saisiwat sen luwan, joka maan käsityöläisillä ja wapriikeilla jo on, nimittäin myydä teoksiansa missä he sen paraaksi näkee, se tahtoo sanoa toisissa kaupungeissa ja maalla, — sillä siinä se paras wapaus on, että saa työnsä myydä missä etuisampi waan on; sillä muutoin ne asetukset, jotka wiime aikoina owat tulleet käsityöläisiä warten, enemmän hämmentäwät kuin edistäwät kaupunkein käsityöläisten tointa, ja muutoin ei se myöskään saata olla kohtuullista, ettei itse ammattimiehiä ole kuulusteltu niiden asetusten laatimisessa, jotka heidän menestymistänsä warten asetetaan. Itäiskallio.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 73 n:roon.)

Kun nä'in Shortin näin ahkerasti hakkaawan ja puuhaawan, lähestyin häntä niin paljon kuin mahdollista ja lausuin: „näytätpä olewan oikein innossa, Short".

„Tämä wirta sytytti ajatuksen päähäni", sanoi hän. „Hakkaa hywästi, Gill, niin lujaan kuin woit, taikka wartiamiehet kuulewat meidän puhuwan".

„Mitä ajatusta on wirta sytyttänyt mieleesi", kysyin uteliaasti.

„Et tunne minne tämä wirta juoksee, sen arwaan", sanoi Short. „No, en minä liioinkaan. Mutta jotain erityistä ainakin tuo wirta tietää kun siihen laskee silmänsä. Minulle se selwemmin kuin suorat sanat sanoo: „minä olen tie wiewä pois täältä; tuleppas minua koettamaan. Älä hiidessä seisahdu katsomaan weteen. Hakkaa mies, hakkaa hywästi".

„Tie wiewä pois täältä?", sanoin minä. „Tie ilman kulkuneuwotta! En näe niin paljon kuin yhtä weneen-haaskaa edes".

Short rupesi nyt hakkaamaan kahta kiiwaammin.

„Miksi kaadamme nämät puut?" kysyi hän.

„Katoksi ja permannoiksi roswokapteinin linnaan", wastasin tähän.

Lautaksi meille itsille!" sanoi hän, laskien puuta wasten hirweän lyönnin, joka kaasi sen maahan — ja tämä olikin ensimäinen kaadettu puu.

Hänen sanansa sattuiwat minuun, ikäänkuin olisin tullut ammutuksi. Ensikerran wangitsemisemme jälkeen nä'in nyt, ikäänkuin päiwänkoitteen, pakenemisen mahdollisuutta. Ainoastaan mahdollisuutta, se on tosi, mutta oli hän kuitenkin mahdollisuus.

Waikka wartiamiehet seisoiwat muutamia askeleita meistä eikä heidän ollut minkäänlainen mahdollisuus kirwesten jyrinästä kuulla mitä puhuimme, oli Short kuitenkin liian warowainen enään mitään puhumaan.

„Odota yöksi", sanoi hän karsien pois oksat kaadetusta puusta. Kuiskuta likimmäisen miehen korwaan, että on rajusti työtä tekeminen. Osoita hänelle silmän-iskulla, että siihen on hywä syy".

Kun päiwätyömme oli lopetettu, ei ollut roswoilla minkäänlaista syytä walitukseen. Kerrottiinkin roswokapteinille, että olimme olleet hywin ahkerat ja tottelewaiset. Kun panimme yöksi maata, asetun minä lewolle Shortin likelle. Me odotimme kunnes muut oliwat nukkuneet ja kuulimme roswokapteinin kuorsawan isossa salissa. Nyt rupesi Short kuiskuttelemaan korwiini mietteitään.

Hän kertoi että hän oli laskenut lukua, jotta tarwittaisiin kaksi suurta lauttaa meidän seuraa kannattamaan, ja että kuusi miestä kymmenen tai ainakin neljäntoista päiwän kuluessa woisi kaataa kylläksi hirsiä kahdeksi lautaksi. Hirsien yhteen-sitomiseen ja yhdistämiseen woisi käyttää wiini- ja muita käynnös-kaswuja, joita löytyi äijältä. Yhteen-sitomiseen hän ei arwannut tarwittawan muuta kuin wiisi tuntia. Tämä oli wähin aika, jonka tämä pieni työ waati, sittenkin tehtyinä semmoisten käsillä, jotka työskenteliwät henkeinsä edestä.

Nämät oliwat pakenemisen neuwot, mutta kuinka saattaa niitä käytäntöön? se toinen kysymys. Short ei woinut siihen wastata, enkä minäkään, waikka aprikoitsin koko yön.

Wastukset oliwatkin semmoiset, jotta olisiwat hämmentäneet wiisaammat päät kuin meidän. Kuinka olisi mahdollista, että me naisten ja lasten kanssa pääsisimme wahwan wahdin läpitse, kun meillä wielä lisäksi oli kaksi hölläpäistä miestä seurassamme. Ja jos sekin olisi ollut mahdollista, mistä saada wiisi tuntia lauttojen walmistamiseksi? Kaikki näytti pelkältä mahdottomuudelta. Kaikki ehdotukset ja keinot, jotka mielessäni syntyiwät, näyttiwät tarkemmin tutkittuina perättömiltä ponnettomilta. Wiimein esittelin Shortille, eikö olisi wiisain keino ottaa salaisuutemme tietoon yksi tai kaksi kumppanistamme, jotka olisiwat enemmän terewäpäisiä. Short kysyi, mitkä tähän ehdottelisin.

„Herra Macey'n", sanoin minä, „kun hän on luonnoltaan sukkela ja on näitä luonnollisia lahjoja oppimisella koroittanut, ja Miß Maryon'in —".

„Miten nainen woi meitä auttaa? sanoi Short, keskeyttäin minua.

„Nainen, jolla on tarkka pää ja suuri uskallus, — niinkuin todella Miß Maryonilla on — woi olla meille tässä pulassa suuremmaksi hyödyksi kuin kukaan mies seurastamme.

„Hywä", sanoi Short, „olet kun olettin oikeassa. Puhu kelle tahdot, Gill; mutta yli kaiken kolahuta hywästi kirweesi puuhun — jotta saamme hirsiä — se on ensimäinen tehtäwämme.

Ennenkuin meidät tarkasteltiin ennen työhön menemistä, soweltui minulle sanomaan Miß Maryonille ja herra Macey'lle mitä oli tapahtunut Shortin ja minun wälillä. Molemmat oliwat ikäänkuin olisi heihin ukon-tuli sattunut. Kuten olin odottanutkin, katsoi Miß Maryon hankkeemme paljoa mahdollisemmaksi kuin hra Macey.

„Me saamme jäädä tänne päiwät läpitsensä ajattelemaan soweliaita keinoja", kuiskutteli hän — ja minä kuulin melkein hänen sydämmensä wilkasta sykkimistä. — „Kun te te'ette parastanne metsässä, koetamme me tehdä parastamme täällä palatsissa. Muuta en woi nyt sanoa. Jumala siunatkoon teitä tästä uudesta toiwon kipenestä. Kun illaksi tulette takasin, katsokaa minuun. Jos ummistan silmäni, on se merkki, ett'en wielä ole mitään keinoa keksinyt. Jos taas pidän niitä auki, koettakaa saada tilaisuus minua tai hra Macey'tä puhuttelemaan".

Hän kääntyi pois ja minä menin towerieni luoksi. Pian oli toinen päiwätyömme aljettu.

(Jatketaan).

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiimekuluneen elokuun 15 (27) p:nä arm. nimittänyt ja määrännyt keis. Wiipurin howioikeuden sihtierin M. Alopæus'en asessoriksi mainittuun howioikeuteen.

H. M. Keisari on 19 (31) p:nä wiimekulunutta heinäkuuta arm. antanut auditööreille, toisessa, Waasan, jaetussa suomen tarkk'ampujapataljonassa C. W. F. Allén'ille, wiidennessä, Mikkelin, samankaltaisessa pataljonassa M. B. G. Brunou'ille ja kuudennessa, Hämeenlinnan, jaetussa H. K. K. Suuriruhtinas Wladimir Aleksandrowitschin tarkk'ampujapataljonassa A. F. R. Blåfield'ille kihlakunta-tuomarin nimen ja arwon.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Waaliin on vantu Jomalan pitäjän kirkkoherran wirkaan 1) konsistorion wara-notarjus, jumaluusopin tohtori A. J. Hornborg, 2) lukion lehtori, tohtori J. A. Lindelöf ja 3) Pohjan pitäjän kirkkoherra, w. t. lääninprowasti H. F. Sohlberg; Hämeenkyrön kappalais wirkaan 1) Pirkkalan kappal. A. H. Sewon, 2) Lempäälän kappal. wk. K. P. Grönros ja 3) Lawian kappal. M. Runsten, ja Wiljakkalan kappalaisen wirkaan 1) Akaan pitäjän apul. wk. J. O. Bergroth, 2) Ulwilan kirkkoh. apul. J. F. Sahlberg ja 3) Närpiön kappal. apul. wk. B. F. Nordlund. — Waalisaarnat on määrätty pidettäwäksi Merimaskun kappalaisen wirkaan, johon kaikki hakiat ilman ehdolle-panoa tulewat waalisaarnan pitämään, nimittäin Kumlingin w. t. kappal. L. A. Palonen, Ahlmannin koulun opettaja Pirkkalassa A. Utter, Turun kirkkoh. apulainen ja tyttökoulun opettaja G. F. Stenström, Merimaskun w. t. kappal. K. Dahlberg, Urjalan kirkkoherran wirkainen N. A. Uskelin ja armowuoden saarnaaja Kauwatsalla W. M. Hellsten. Waali pidetään tulewan lokakuun 29 p. — Sahalahden kirkkoherran waalissa elokuun 23 p. sai Multian kappalainen P. H. Lindegren 20 manttaalin huudut, Kuorehweden kappal. wk. E. F. Bergroth 15 ja Kiwimaan kappal. J. Lagerstedt $^2/_3$ manttaalin huudot; samana päiwänä Getan kappalaisen waalissa sai Hämeenlinnan alikoulun opettaja A. J. R. Petersson melkein kaikki huudot. — Waasan lukion w. t. apulainen, kokelas K. Erwast on tehnyt opinnäytteet lukion apulaiswirkaa warten, joista tieteellinen on arwosteltu oppisanalla laudatur ja käytännöllinen oppilauseella approbatur cum laude. — Kirkkoherran tutkinnon owat käyneet Turun kappalainen w. kirkh. maisteri K. J. A. Sarén (oppilauseella approbatur cum laude) ja apu-kappalainen Normarkussa E. T. Gestrin (oppilauseella approbatur). — Turun lukion apulainen maisteri G. A. Schoultz on määrätty pitämään kreikan kielen lehtorin wirkaa eteenpäin mainitussa lukiossa. — Wahwistuskirjan on saanut Hämeenlinnan alikoulun opettaja A. J. R. Petterson Getan kappalaiseksi. — Haettawana: opettajan wirka Hämeenlinnan alikoulussa, määräystieteen ja luonnon-historian opettajan wirka Waasan ylikoulussa, apuopettajan wirat Pietarsaaren ja Joensuun alikouluissa, kaikki 56 päiwän hakemus-ajalla. — Wirkawapauden on saanut w. t. opettaja Tampereen ylikoulussa, rehtori B. A. Reinholm. — Määrätty: Maalahden kirkkoherra B. H. R. Aspelin pitämään kirkonkokousta Närpiön emäkirkossa Öfwermarkun, Österträskin, Yttermarkin ja Rangsbyn kyläin erottamisesta eri pitäjäksi, johon tulisi wirkaa tekemään kirkkoherra ja pitäjän-apulainen ja kirkko rakennettaisiin Öfwermarkun kylään; Merikarwian kirkkoherra J. J. Korsman pitämään kirkon kokousta Loomarkun kappelissa kappalaisen palkan korottamisesta siellä; ylioppilas K. A. Floor tänä lukukautena toimittamaan konrehtorin wirkaa Tampereen ylikoulussa; entinen w. t. opettaja Pietarsaarella K. G. Wörsten toimittamaan apuopettajan wirkaa Lapuan-Joensuun alikoulussa; Laihian kappalainen wk. K. W. Hjelt ja Ähtäwän kappal. siainen Wijkberg toimittamaan, edellinen kirkkoherran wirkaa ja jälkimäinen wälisaarnaajan wirkaa Laihialla; pappismies A. F. Sterenius kappal. siaiseksi Ähtäwälle. — Sillä aikaa kun asianomaiset pappismiehet arkkihiippakunnasta owat waltiopäiwämiehinä Helsingissä, on tuomiokapituli määrännyt prowastin F. W. G. Hjelt toimittamaan tuomioprowastin wirkaa arkkihiippakunnassa, kappalaisen wk. A. G. Indrén kirkkoherran wirkaa Turussa; Euran prowastin G. W. Homén lääninprowastin wirkaa Porin aliprowastikunnassa ja tarkastamaan Porin kouluja; kirkkoh. apulaisen F. J. Sahlberg kirkkoherran wirkaa pitämään Ulwilassa; Huittisten prowastin R. Hertzberg w. t. lääninprowastiksi Porin yli-prowastikunnassa; kappalaisen wk. P. Rönnbäck toimittamaan kirkkoherran wirkaa Loimaalla; Hämeenkyrön kirkkoherran, w. t. lääninprowasti G. J. Forsman Tampereen kouluin tarkastajaksi; Tampereen kappalaisen wk. G. Hackstedt pitämään kirkkoherran wirkaa Messukylässä; Hämeenlinnan ja Wanajan prowastin B. Wegelius w. t. lääninprowastiksi Hämeenlinnan prowastikuntaan, Tammelan pitäjän-apulaisen wk. K. G. M. Grönlund toimittamaan kirkkoherran wirkaa Tammelassa, Tyrwään pitäjän-apulaisen wk. B. R. Rikberg kirkkoherran wirkaa Tyrwäässä; Lapwäärtin prowastin E. R. Alcenius w. t. lääninprowastiksi Waasan ali-prowastikunnassa; rehtorin A. G. J. Hallsten Waasan tyttökoulun tarkastajaksi; kappalaisen wk. H. Moliis toimittamaan kirkkoherran wirkaa Waasassa ja Mustasaarella; Pietarsaaren kappalaisen, nimitetty kirkkoherra A. G. Cajanus kirkkoherran wirkaa Pietarsaarella, wk. O. H. Helander Pietarsaaren alikoulun w. t. tarkastajaksi; Lapuan prowastin P. E. Chydenius w. t. lääninprowastiksi Lapuan prowastikunnassa; kirkkoh. apulaisen Alawuudella wk. C. E. Stenbäck kirkkoherran wirkaiseksi siellä; Kumlingin kirkkoh. apulaisen L. A. Palonen kirkkoherran wirkaiseksi siellä; Maskun kappalaisen E. A. Almberg kirkkoherran wirkaiseksi ynnä kappal. siaisen C. H. Ekblomin kanssa pitä-

mään huolta kirkkoherran palwelustoimista siellä; Ilmajoen papit toimittamaan kappalaisen wirkaa siellä. — **Walituksia** on tullut tuomiokapituliin Sahalahden kirkkoherran waalista. — **Päätös** on annettu Kiwimaan ja Iniön kappelien erottamisesta eri pitäjäksi.

Porwoon hiippak. Wirkawapauden owat saaneet wenäjän kielen opettaja Heinolan ylikoulussa K. Forstén wuodeksi, toinen opettajatar Helsingin tyttö-koulussa B. Åberg myöski wuodeksi ja latinan kielen opettaja Lowiisan ylikoulussa maisteri R. Lindblad eteenpäin. — **Määrätty:** Heinolan ylikoulun rehtori maist. H. Schildt, oman wirkansa ohessa, kielenopettajan Forsténin wirkawapauden aikana toimittamaan hänen opettaja-welwollisuutta, röökinä A. Pipping toisen opettajattaren wirkaa Helsingin tyttökoulussa ja maist. B. E. Linderoos latinan kielen opettajan wirkaa Lowiisan ylikoulussa, maist. R. Lindblad saksan kielen opettajan wirkaa Porwoon lukiossa, opetustieteen kokelas A. W. E. Modeen toisen opettajan wirkaa Wiipurin isommassa tyttökoulussa ja opetustieteen kokelas K. W. Hougberg lisäopettajan wirkaa Lowiisan alikoulussa. — **Wahwistuskirjan** on saanut Tuuloksen kappalainen w. kirkh. K. F. Kockström Hiitolan kappalaiseksi. — **Haettawana** latinan ja määräystieteen opettajain wirat Jywäskylän alkeis-opistossa ja woimistelus-opettajan wirka Porwoon lukiossa. — Henkiwartijapataljoonan w. t. saarnaajan w. kirkh. J. F. Grönlund on Keis. M:ti nimittänyt sotaprowastiksi.

Kuopion hiippak. **Wirka-kirja** annettiin w. kirkkoh. A. J. Grottelinille kappalaisen wirkaan Kemissä. — Syysk. 9 p:nä: **Määrättiin** kirkkoherra Kaawilla, rowasti ja tähdistön jäsen J. A. Ottelin wirantoimittawaksi kontrahtirowastiksi ylä-Karjalan rowastikunnassa, kirkkoh. apul. F. A. Aschan kirkkoherrawiran toimittajaksi Liperissä, kirkkoh. apul. ex officio Kärsämäellä J. K. Berg kirkkoherrawiran toimittajaksi Pyhäjärwellä. — **Wirka-kirja** annettiin maist. K. J. Mareliukselle rehtorin wirkaan Kajaanin ala-alkeiskoulussa. — **Koete** kappalaisen wirkaan Kajaanissa pidetään ensi lokakuun 11, 18 ja 25 p:nä Waali tapahtuu 15 p:nä.

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 23 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38\frac{1}{16}$, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 23 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{7}{9}$, $38\frac{1}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$, $33\frac{7}{8}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	89 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin	—	103%.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello	
Lähtee Helsingistä	15	8,	epp.
" Tikkurilasta	19	8,45'	"
" Järwenpäästä	21	9,30'	"
" Hywingästä	12	10,35'	"
" Riihimäestä	20	11,10'	"
" Turengista	13	12,	"
Tulee Hämeenlinnaan		12,30'	"
Alas-matkalla:			
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2,	jpp.
" Turengista	20	2,35'	"
" Riihimäestä	12	3,25'	"
" Hywingästä	21	4,10'	"
" Järwenpäästä	19	5, 5'	"
" Tikkurilasta	15	5,55'	"
Tulee Helsinkiin		6,30'	"

Alkaen sunnuntaista 28 p. Syysk. lähtewät sunnuntai-jonot Hämeenlinnasta samaan aikaan kuin muidenki päiwäin jonot, k:lo 2 jpp.

G. Strömberg.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. Lt.	Metsot 1: 25—40 k. pari.
Ruismaltaat 67—70 k. Lt.	Tuoretta siikaa 10—12 k. tt.
Ohrakryynit 25—30 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7 k. tt.
Ohramaltaat 22 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 5 k. tt.
Kaurat 3: 15—3: 25 k. t:nyri.	Tuoreita ahwenia 7—8 k. tt.
Kaurakryynit 32—34 k. k:pa.	Tuoreet hauet 7—8 k. tt.
Perunat 6—7 k. kappa.	Suolattua siika 9—10 k. tt.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—85 k. Lt.	Suolattua lohta 18—20 k. tt.
Suolattua samaa 80 k. Lt.	Suolatut lahnat 5—6 k. tt.
Tuoretta lampaan-lihaa 1:20 1: 40 k. Lt.	Suolattuja silakoita 40—50 k. Lt.
Palwattua samaa 2 r. Lt.	Suolattua kilohailea 80—1 r. Lt.
Wasikan-liha 2: 50—3 r. Lt.	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Tuoretta sian-lihaa 2 r. Lt.	Koiwu-halkoja 3: 60—3: 90 k. syli.
Suolattua samaa 1: 80 k. Lt.	Mänty-halkoja 2: 50—2: 80 k. syli.
Talia 3 r. Lt.	Kuusi-halkoja 2: 15—2: 20 k. syli.
Tuoretta woita 19 - 22 k. tt.	Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lt.	Heinät 16—18 k. Lt.
Maito 7—8 k. k:nu.	Thimothej 20—23 k. Lt.
Piimä 5—6 k. k:nu.	Oljet 7—8 k. kupo.
Taale 8 k. korttieri.	
Munatiu 30 k.	
Kananpojat 30—40 k. pari.	
Teeret 60 k. pari.	

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 77. Maanantaina 28 p:nä Syyskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Syysk. 28 p. Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Uttern, Hermelinen, Lodjuret, Bäfwern, Mullwaden ja Igelkotten.

" k:lo 4—6 jälkeen-puolipäiwän. Waiwaismaksujen rästien ylöskanto 1, 2, 3 ja 4:stä kaupungin-osasta raastuwassa.

Huomenna Tiistaina.

Syysk. 29 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kortt:ssa: Buffeln, Mården, Wildswinet, Björnen ja Renen.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. hewoisista, ajokaluista, siloista y. m. talossa n:o 2 Mikaelin-kadun warrella.

" Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttiereissa: Rådjuret, Bocken, Fåret, Stengeten, Wäduren ja Oxen.

" k:lo 4 jpp. Seurahuoneen osakkaat kokoontuwat yhtiökokoukseen mainittuun huoneesen.

" k:ko 4—6 jpp. Waiwaismaksujen rästien ylöskanto 5 ja 6:sta kaupungin-osista, arentitomteista, huwiloista ja suojeluswäestä.

" k:lo $1/2$ 8 jpp. Hra Schwartzin näytelmällinen iltahuwitus Arkadia-teaterissa.

Keskiwiikkona.

Syysk. 30 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kort':ssa: Lejonet, Rhinoceros, Dromedarien ja Enhörningen.

" Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttiereissa: Antilopen, Hamstern, Åsnan ja Elgen.

Tuorstaina.

Lokak. 1 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kortt:ssa: Kamelen, Apan ja Ekorren.

Helsingistä.

Waltiopäiwät.

Koko tämä wiikko on mennyt alkuwalmistuksiin. Warsinaisia keskusteluja ei ole wielä aljettu. Siis otamme ainoastaan suurimmassa lyhykäisyydessä pääkohdat.

Ritaristo ja aatelisto. Walitsijoiksi walittiin Herrainluokasta: kreiwi Creutz, wapaherrat Mellin, Carpelan, Tandefelt, (waltuusm. hra Grotenfelt), v. Haartman (waltuusm. hra v. Born); toisesta luokasta: hra Tawast (waltuusm. hra Schauman), hra Munck, Fulkkilan herra, hra Blåfjeld, hra Aminoff, hra Järnefelt, hra von Numers (waltuusm. hra Pipping), hra v. Essen; kolmannesta luokasta: hra Grotenfelt, hra Lagerborg, hra von Kræmer, hra Montgomery, hra Granfelt, hra Silfwerswan, hra Wallensköld, hra Adlerstjerna (waltuusm. hra Wasastjerna), hra v. Weissenberg, hra Pipping, hra Gripenwald (waltuusm. kreiwi Armfelt).

Täysikokouksessa syysk. 24 p. otettiin pikakirjoittajaksi kandidati J. E. Swan.

Maamarsalkki ilmoitti, että hänelle oli tullut kenraalikuwernöriltä kirjoitus, joka ilmoitti ettei sanomalehtiin saisi painattaa mitään kertomusta keskusteluista, ellei sihtierit ole sitä todistaneet. Kun tämmöinen työ katsottiin waikeaksi laskea sihtierien päälle, pidettiin muutos tässä wälttämättömänä. Kaikki jäsenet esimieskokouksessa oliwat tässä asiassa yksimieliset, jonka tähden he meniwät kenraalikuwernörin luoksi pyytämään muutosta tässä säännössä. Tämmöisen muutuksen kenr.kuwernööri luwannut koettaa saada toimeen. Sen ohessa päätettiin että otteita ritariston ja aateliston pöytäkirjoista annettaisiin kelle sen tahtoisi.

Pappissäädyssä on sihtieriksi walittu konsistorion notario J. Hornborg. Puhemiehen awuksi on walitut tuomioprowastit Borg ja Renwall.

Täysikokouksessa 26 p:nä asetettiin 7 waliokuntaa: Laki-waliokunta, johon walittiin prowessori Schauman, kappalainen von Essen, prowasti Helander, prowessori Granfelt, kirkh. Rosengrén ja prowasti Stenbäck; waltiowarain-waliok.: prowastit Borenius, H. Heikel ja Sirén; talouswaliok.: prowessori Geitlin, kirkh. Hackzell, tuomioprowasti Borg, prowastit Granfelt, Herzberg ja Europæus; suostunta-waliok.: prowasti Alopæus, tuomioprowasti Renwall ja prowasti A. Heikell; pankki-waliok.: prowastit Hellén, J. J. Bergh ja H. Heikell; yleinen walitus-waliok.: prowastit Grönberg, J. F. Bergh, ja kirkh. Castrén; pappissäädyn erityiseen walituswaliokuntaan walittiin sen ohessa prowastit Ehrström ja Beyrath; ja toimitus-waliok.: tuomioprowasti Renwall, prowastit Sirén ja Ehrström.

Porwarissäädyssä on walittu puhemiehen awuksi pormestari Inselius ja raatimies Ornberg.

Talonpoikaissäädyssä on asetettu 7 waliokuntaa; Laki-waliokunta, joihin kuuluu edusmiehet Östring, Poikela, Katina, Heikura, Kotilainen ja Kumpulainen; waltiowarain waliok.: Hagelstam, Teräs-Rautila ja Tiainen; talouswaliok.: Hagman, Akola, Klami, Tuloisela, Pelkonen ja Brusila; suostunta-waliok.: Nyrönen, Puhakka, ja Slotte; pankki-waliok.: Punttala, Keto ja Stenroth; walitus-waliok.: Arwelin, Mynttinen ja Määttä; ja toimitus-waliok.: Pousar, Warpenius ja Retula.

Yliopisto. Yli-opistolaistutkinnossa hywäksittiin syyskuun 12 p:nä: Porwoon lukiolaiset Th. Holmberg, K. Lindholm, F. L. Lithonius, A. E. Schulman ja B. Sirén. Kuopion lukiolaiset C. O. A. Appelroth, A. W. Erwast, C. J. B. Fabritius, C. O. Hynén, E. J. Ingman, J. R. R. Jack ja C. Töhlberg; Hämeenlinnan lukiolainen F. W. Schrey; Waasan lukiolaiset C. J. Hjelt, C. J. Häggström, C. L. Carp ja A. Tujulin; sekä Turun lukiolaiset A. W. Appelqwist, C. H. Bartram, H. W. Enlund, J. S. Forsgård ja L. O. W. af Heurlin. — Tämän kuun 22 p:nä hywäksittiin Porwoon lukiolaiset A. A. Borenius, G. R. Duncker, T. W. Eklund, H. E. Nilson, J. M. Salenius ja J. Ticklén; Waasan lukiolaiset G. W. Cannelin, C. F. Finelius, C. W. Forsman, F. O. Krank, F. J. Odenwall ja P. Östring; Wiipurin lukiolainen C. R. Ignatius; Turun lukiolaiset A. F. Almberg, C. A. E. Almberg, C. O. Kingelin, F. J. Lehtonen, G. J. Nummelin, O. L. Palmgrén, C. F. Wahlström, C. E. Wallenius ja A. O. Wialén; sekä lyceistat P. J. W. Edelheim, C. V. Ekroos ja J. C. Ekroos.

Lahjoitus-maiden talonpoikain puolesta Wiipurin läänistä on wiime lauantaina alamainen anomuskirja jätetty H. K. M. Suuriruhtinaallemme. Tässä kirjoituksessa rukoillaan että H. K. Majesteettinsa ottaisi heidän surkean tilansa tarkastukseensa. Kirjoituksen loppupuoli kuuluu näin: „Sywimmässä alamaisuudessa esitellen Teidän Keisarillisen Majesteettinne korkeaan suosioon ne rukouskirjat, joita erinäisistä seurakunnista Wiipurin läänissä alamaisimmasti Teidän Keisarillisen Majesteettinne armollisen istuimen juureen Waliokunnan päiwäin aikana annettiin lahjoitusmaiden talonpoikain puolesta, rohkenemme sentähden kokonaan jättää tämän ajallisen onnemme asian Teidän Keisarillisen Majesteettinne armolliseen suosioon sekä Suomen Säätyin rakkaaseen huoleen, wakuutettuina kuin olemme, että meidän asiamme silloin on turwallisissa ja oikeissa käsissä".

Taiteellisia huwituksia. Eilen alkoi hra Meißner markkasoitantonsa Arkadia-teaterissa. Helsingillä on siis taas soittokuntaa. Me tahdomme wielä säästää kaikki kiitokset ja moitteet tästä uudesta soittokunnasta wastaiseksi. — Tällä wiikolla aikoo hra Fabritius pitää soitannot ja huomiseksi kutsuu hra Schwartz yleisön näytelmälliseen iltahuwitukseen.

Talonpoikaissäädyn päätöksen mukaan owat säädyn keskustelut tästälähin julkiset ja tulee pääsypiljettiä säädyn kokoushuoneen owella annettawaksi wahtimestarin kautta niin monille henkilöille, kuin tila sallii.

Uutta kirjakaupassa. Turussa on hra J. F. Granlund'in kustannuksella ulos-tullut: „Lyhyt Johdanto Pyhän Raamatun tuntemiseen, kirj. G. F. Helsingius, suom. Jos. Grönberg". Hinta kansissa 30 kop. Suomennos on tietysti hywä, ja kirja käytettäwä sekä kouluissa että perheissä.

Mehiläinen, n:o 5 tältä wuodelta, tuli ulos jo toista wiikkoa sitten, waikka tilamme ahtaus ja tapausten paljous ei silloin sallinut meidän sitä mainita. Kuitenkin jos meidän ei olisi siihen ollut muuta sanomista, kuin sen sisällyksen luetteleminen, olisimme aina löytäneet palstoissamme sen werran tilaa. Tämän numeron kirjoitukset owat: 1) Ihmiskunnan murhe-näytelmä (kertomus sen nimisestä Unkarilaisesta runo-teoksesta), 2) Kirous (kuwaus Pohjois-Amerikan Lännestä), 3) Ote rehtori Mellanderin kirjeestä Sleswigistä (sikäläisestä kaksikielisyydestä kouluissa), 4) Kirjallisuutta ja 5) Mehiläisen tilaajoille (loppusanat hra R. Polén'ilta). Mutta juuri nämä loppusanat synnyttäwät monenlaisia mietteitä Suomen kirjallisuuden ystäwissä. Lehden kunnioitettawa toimittaja ilmoittaa wakawilla ja tasaisilla sanoilla, että tämä numero on Mehiläisen wiimeinen. Tilaajain lu-

kumäärä on wuosi=wuodelta wähennyt. Toimittaja ei pidä siitä mitään walitus=wirttä; hän näkee siinä ainoastaan merkin, ett'ei lehti muka täytä lukijainsa waatimuksia. Mutta meissä tämä kuoleman=tapaus synnyttää surullisia ajatuksia. Tosin ei ole meidän asia puhua lehden ansioista tai puutteista; sikfi olemme liian läheisesti olleet Mehiläisen tuttawuudessa ja ystäwyydessä. Mutta sen woimme hywällä omalla=tunnolla lausua, että alusta saakkaa rehellinen tahto on ollut lehden toimittamisessa ja että sen tauottua tyhjä sia hawaitaan kirjallisuudessamme: Mikfikä tämä tyhjyys pitää olla? Mikfikä Suomen kielen kirjallisuus ylipäänsä kituu ja sairastaa? Wika saattaa olla meissä — Suomenkielisissä kirjailijoissa —; tieto, taito ja neron loiste on meissä kenties harwinaista. Mutta yleisö myöskin itarasti meille jakailee suosiotansa, se ei pidä lukua raskaasta työ=alastamme, se panee waatimuksia paljon, mutta kehoituksia ainoastaan tiukimman määrän jälkeen. Kysymme wain, missä maassa on ikinä kansallis-kirjallisuutta syntynyt, jollei siwistyneet säädyt ole pitäneet siwistyksensä welwollisuutena kehoittaa ja kannattaa sitä. Suomen siwistyneet sitä wastoin lahjoittawat Suomen kirjallisuudelle korkeintaan hywän=suontiaan; — kansallisena kirjallisuutena se ei muka heihin koske, sillä kansallis=tunto heiltä puuttuu. Erittäin on Mehiläinen ikäkautenaan saanut tätä kohtelemista kokea. Ruotsalaiset lehdet ottiwat sen kohta alusta pilkalla wastaan; sillä paperilyhdyn loistawassa walossa täytyi tietysti tämmöisen yrityksen näyttää kowin himmeältä. Mutta Suomen kirjallis=historiassa tulee tämä niin heikko yritys kuitenkin saamaan suurta merkitystänsä. Se aika tulee, jolloin wäkewämpi kansallis=tunto syntyy siwistyneissämme, parempi menestys ja loisto Suomen kirjallisuudelle. Silloin, sen tiedämme, muistetaan kiitollisuudella ne miehet, jotka henkensä köyhillä tuotteilla täyttiwät wallihaudat, jotta heidän jälkeisensä wihdoin pääsisiwät muurin yli ryntäämään.

Oulun Wiikkosanomat, 38 n:ossaan, hywin innostuwat siitä mitä me joku aika sitten kirjoitimme julkisuuden wirasta. Niin niiden pitääkin; sillä asia on „hellän=lainen" monessakin merkityksessä. Olisimme wain suoneet, että O. W. S. kaikitta mutkitta olisi tehnyt siitä täyden selwän. Asian laita on lyhyesti seuraawa.

N:ossa 31, O. W. S. lyhyesti kertoi sen ehdotuksen, minkä fabrikööri Tornberg waalitilassa Heinäk. 29 p. oli Oulun majistraatin edessä esitänyt. Lopuksi lehti wakuutti: „Tähän tällä kertaa waillinaisesti kerrottuun ehdotukseen suostuttiin yksimielisesti".

Tätä wastaan eräs oikaisija (jonka kirjoituksen O. W. S. julkaisi 35 n:ossaan) muistutti, että Oulun porwaristo mainitussa waali=tilassa „ei ollut keskustellutkaan niitä asioita mainitussa esitelössä (ehdotuksessa), wielä wähemmin yksimielisesti suostunut niihin". Mutta että ehdotus otettiin protokollaan, myöntää oikaisijakin; tämä ei todella merkitsekkään mitään, sillä protokollaan otetaan ylipäänsä, mitä on tapahtunut.

Oikaisemisen oikaisijat samassa n:ossa eiwät sano mitään, joka pääasiassa sotisi ensimäisen oikaisijan kertomusta wastaan. Sanat kuuluwat: „Ylöslukemisen päätettyä ja kysyttyä jos se kokonaisuudessaan tulisi protokollaan eli muutoksilla, puollustettiin waatimus, että se sinään sisälle otettaisiin sitä lisännäistä keskustelemista warten, jonka porwaristo tulisi pitämään johtokirjan antamisen wuoksi määrätyille edusmiehilleen, kaikilta läsnäolewilta paitsi yhä ainoaa jäsentä, joka ilmoitti itsensä yksin ei woiwan mitään asiaa wastaan saada aikaan".

O. W. S. nyt muistuttawat, että oli kysymys, josko se ehdotus kokonaisuudessaan wai muutoksilla tulisi pöytäkirjaan, ja arwelee siis, että suostuttiin „ei ainoastaan protokollaan ottamiseen, waan wielä muuhunkin". Tämä selitys woipi olla sukkela kyllä, mutta ei tässä auta; sillä (niinkuin oikaisemisen oikaisijat itse tunnustawat) olipa kaupungin pormestari jo alusta ilmoittanut, „itse waalin pitoon muita esityksiä ei käywän laatuun sekoittaa", josta syystä ehdotuksen ystäwät ainoastaan waatiwat „mainitun esityksen ylöslukemista ja protokollaan ottamista waalin jälkeen". Että se silloin kokonaisena ja muutoksitta oli pöytäkirjaan otettawa, on selwä asia, eikä niidenkään, jotka eiwät sitä ehdotusta hywäksyneet, sopinut niin luonnollista asiaa wastustella. Mutta keskustelemista ehdotuksen sisällyksestä ei tässä tilassa woinut tulla kysymykseenkään. Silläpä sanowatkin oikaisemisen oikaisijat, että se otettiin sisään „sitä lisännäistä keskustelemista warten, jonka porwaristo tulisi" (toisessa kokouksessa) „pitämään johtokirjan antamisen wuoksi". Ja kun wihdoin myöhemmin siinä toisessa kokouksessa kysymys näistä asioista syntyi, ei Oulun porwaristo silloinkaan niihin semmoisiin suostunut.

Selwästi siis näkyy, että O. W. S. ensin antoi tästä tapauksesta wäärän kertomuksen. Erehdystä aina woi tapahtua, mutta pahinta on että lehti ei ole tahtonut eikä nytkään oikein tahdo sitä oikaista. Sitä wastoin se wiskaa pieniä wihoja Hels. Uutisten päälle; sanoo muun seassa meidän „joskus tät'ennenki muistaneen O. W. S:ia moitteilla". Tämä on suuri erehdys. Kerran wuoden alussa tuo wirkaweljemme yritteli Dagbladin seurassa haukata meihin kiinni; silloin me sen lähetimme luotamme muutamilla kohteliailla sanoilla. Että tällä kertaa taas olemme sen kanssa wähän oikeutta pitäneet, woipi kyllä olla harmillista. Mutta asian ja esimerkin tähden se oli tarpeellista. Sen werran sitä.

Päivättären 4:s n:o tietää hra arkiston hoitaja Nordström'istä jutella, että muka „hänen ennen täytyi vapaamielisten ajatustensa tähden lähteä maanpakolaisuuteen". Koska tämä on ihka uusi tosineellinen tieto, niin pyydetään Päivätärtä antamaan siitä laveampaa kertomusta.

Maaseuduilta.

Syyskuun 15 päiwä on wietetty yli ympärin maamme suurena kansallisena juhlapäiwänä. Kaikista maamme kaupungeista tulee yhä tietoja lisää tämän päiwän wietännöstä. Turusta alkaen Kaskisiin saakka owat ihmiset tällä päiwällä olleet yhdessä ilotunteitansa ilmoittamassa. Päiwän wiettämisestä Kuopiossa, sisältää Tapio lawean kertomuksen. Siellä pidettiin juhlalliset päiwälliset seurahuoneessa, joissa useita maljoja esiteltiin. Kuwernöri Antell esitteli ruotsiksi maljan Suomen Suuriruhtinaalle ja tohtori Nylander suomeksi Suomen säädyille. Muista siinä tilassa juoduista maljoista mainitsemme ainoastaan kaksi maljaa, joita toht. Nylander esitteli suomeksi, toinen senaattori Snellman'ille, niinkuin Suomen miehelle, „joka sanomillaan on suuresti waikuttanut kansan miehistymiseen, ja toisen prowessori Schauman'ille, mikä ensiksi, nykyisen Suuriruhtinaamme kruunausjuhlassa Helsingissä syksyllä w. 1856, uskalsi pitää julkisen puheen Suomen kansan toiwoista waltiopäiwien ja monen muun asian suhteen".

Ulkomaalta.

Wenäjän wastaukset wälittäjäwaltain kirjoituksiin owat nyt julkaistut. Niinkuin woitiin odottaakin, on niissä ainoastaan hywin jyrkkä ja lyhyt selwitys — eikä myönnytyksiä ensinkään. Jokaista kirjoitusta seuraa erillänsä hywin pitkä muistutus=kirjoitus (memorandum), jossa koetetaan selittää Wenäjän ja Puolan keskinäistä wäliä. Muistutuskirjoitus on kaikille yhtäkuuluwa.

Me suomennamme tänne kokonaisuudessaan kirjoituksen Englannille. Kirjoitus on wenäläisen ulkomaan ministerin ruhtinas Gortschakoff'in nimessä lähetetty Wenäjän lähettiläs=ministerille Lontoossa, paroni Brunnow'ille.

„Tsaarien howi elok. 26 p. (wanhaa lukua) 1863.

Lord Napier (Englannin lähettiläsministeri Pietarissa) on minulle antanut, hallituksensa käskyn mukaan, osaa eräästä Lord Russellin lähettämästä waltiokirjoituksesta, jonka Teidän Ylhäisyytenne on näkewä tässä kopioittuna.

Siinä on wastaus minun wiime heinäkuun 1 (13) p:nä antamaan waltiokirjoitukseeni, jota Teidän oli käskettu näyttää Hänen Brittiläisen Majesteettinsa ensimäiselle waltiosihtierille.

Ne ilmoitukset, joita tässä kirjoituksessa teimme, oliwat meissä syntyneet halusta pääsemään yksimielisyyteen.

Wastaan=otettuamme Lord Russellin tekemät muistutukset sillä tarkalla huomallisuudella, jonka aina annamme Hänen Brittiläisen Majesteettinsa hallituksen mielipiteisille, emme woi muuta kuin mielipahalla olla täytymyksessä päättää, ettemme ole päässeet siihen tarkoitusperään, jonka olemme itsillemme asettaneet.

Siitä hetkestä saakka jolloin tämä wäitös ei weisi mihinkään muuhun kuin wahwistamaan ja warmistamaan näköalojemme eriäwäisyyttä, olisi se aiwan liian paljon wastoin meidän sowinnollisia hankkeita, että koettaisimme sitä pitkittää, ja tässä emme usko eriäwämme Hänen Brittiläisen Majesteettinsa ensimäisen sihtierin ajatuksesta.

Me emme huoli näissä waltiokirjoituksissa ottaa tarkastukseen muuta kuin niitä pääpykäleitä, joista löydämme yksimielisyyttä meidän kanssa ainakin hywän aikomuksen puolesta.

Hänen Brittiläisen Majesteettinsa hallitus haluaa nähdä Puolan kuningaskunnassa semmoisen asiain laidan woimaan pannuksi, joka antaisi rauhan tälle maalle, lewon Euroopalle ja wakawuuden kabinettien keskinäisille wälille.

Meissä elää kokonaan tuo sama halu, ja kaikki mitä meihin tulee, tulee tehtäwäksi sen toteuttamiseksi.

Meidän korkea herramme on elähytetty hywäntahtoisimmista tarkoituksista Puolaa kohtaan ja sowinnollisimmista tunteista kaikkia wieraita waltoja wastaan.

Alamaistensa menestys, olkoot mistä sukukunnasta ja mistä uskonnollisesta wakuutuksesta hywänsä, on welwollisuus, jonka Hänen Keisarillinen Majesteettinsa on ottanut päällensä Jumalan, omantuntonsa ja kansainsa edessä. Keisari uhraa kaiken leponsa tämän welwollisuuden täyttämiseen.

Mitä siihen edeswastaukseen tulee, jonka Hänen Majesteettinsa woi langettaa päällensä kansainwälisissä suhteissa, owat nämät suhteet järjestetyt yleisen oikeuden kautta. Näiden pääperusteiden rikkominen ainoastaan woi tuottaa edeswastauksen. Meidän korkea herramme on wakawasti pitänyt kunniassa ja woimassa näitä perusteita muita waltoja kohtaan. Hänen Majesteetillansa

on oikeus odottaa ja waatia samaa kunnioitusta muiden waltain puolesta.

Tehkää hywin ja antakaa Hänen Brittiläisen Majesteettinsa ensimäisen waltiosihtierin lukea tätä kirjoitusta sekä tehkää hänelle siitä kopia.

Wastaan-ottakaa j. n. e."

Kirjoitukset Ranskalle ja Itäwallalle owat melkein yhtäkuuluwat. Kirjoituksessa Ranskalle on sen ohessa kiiwas muistutus siitä että Ranska on monella tawoin koettanut sekoittaa Wenäjän läntiset maakunnat Puolan asiaan, ikäänkuin Wienisuostumus millään lajilla käwisi sowittaa näihin maakuntiin. Jyrkkään ja suoraan sanotaan, ett'ei Wenäjä aiwo sallia mitään ei edes ystäwällistä sekaantumista näiden maiden oloihin.

Tuo yhteinen muistutus-kirja katsastaa riita-asian iban kansainwäliseltä kannalta ja menee läpi Wenäjän ja Puolan yhdistyksen historian, osoittaaksensa mihinkä määrään Wenäjä on ottanut päällensä welwollisuuksia Puolalaisia kohtaan ja mitenkä se on niitä täyttänyt. Se koettaa luonnollisesti asettaa Wenäjän käytöksen niin walkoiseen muotoon kuin mahdollista.

Siis on nyt luultawasti tuo pitkä waltiollinen kynäsota Puolan asiasta lopetettu, sillä Wenäjä sanoo suorastaan, ett'ei se enään aiwo turhaa wäitöstä pitkittää. Sowintoa ei ole saatu kipenettäkään toimeen. Ruwetaanko siis miekan mittelöhön? — sitä kysymystä tuskin enään tehdäkkään, sillä rauhan pysywäisyys pidetään iban warmana. Sanomalehdet tekewät hywin lewollisesti mietintönsä Puolalaisten surkeasta tilasta. Ranskalainen sanoma „Nation" arwelee, että nyt kun Wenäjä hylkää keskustelemuksen jatkamista, woitaisiin jotain tehdä ainoastaan siinä tapauksessa, että kolme waltaa olisi yksimieliset — mutta sotaa nämät pelkääwät — ja siis käy asiat Puolassa menoansa. Toinen lehti „le Temps" huudahtaa: Mitä ne nyt sanonewat, jotka waltain waltiollisesta wälityksestä odottiwat Puolan pelastusta tai ainakin jotain päätöstä, kun hawaitsewat että kaikki keinot on ohitse ja että wenäläinen wastaus, joka ei asemaa muuta, tykkönään lopettaa waltiollisen keskustelemuksen, joka on kestänyt kuusi kuukautta? — eikä tiedä „le Temps" asiaan sen enempää neuwoa. „Times" tunnustaa suoraan että Puolan asia nyt taas on auttamattomasti samalla kannalla kuin kynäsotaa aljettaessa. Times myöntääkin ett'ei Wenäjä tahdokkoon muuta kuin kantaa edeswastausta töistänsä, mutta toiwo että tämä edeswastaus wielä tulisi katkeraksi.

Puola. Warsowassa on koetettu murhata kreiwi Bergiä heitetyillä bombeilla. Kreiwi kuulun tulleen wähän haawoitetuksi mutta useat hänen kumppaniansa saaneen pahempia wammoja.

Tanskan ja Ruotsin wälillä on, kuten norjalainen lehti „Morgenbladet" tietää wakuuttaa, suojelusliitto tehty Saksaa wastaan. Liiton perusteena on se, ettei Ruotsi ja Norja aiwo sekaantua Holsteinin ja Lauenburgin asioihin, mutta aikowat siinä kiini pysyä, että Sleswig on tanskalainen maakunta. Liekö liitto wielä oikein wahwistettuna ja allekirjoitettu, sitä ei warmaan tiedetä, mutta se on muka warma että se jo on esitelty ruotsalaiselle waltioneuwoskunnalle. Liiton pää-asiana on, että ruotsalainen ja norjalainen sotajoukko tulee auttamaan Tanskalaisia, jos saksalaiset rynttääwät Sleswiigiin. Ruotsalainen apujoukko tulee olemaan 25,00 miehen suuruinen, joista 7—8 tuh. olisi Norjalaisia. Tanskan tulee elättää tätä apu-armeijaa sekä myös osaksi suorittaa kustannukset sen kuljetuksesta. Saksalaisten marssiminen Holsteiniin ei tule siis Ruotsin puolelta, kuten muutamat tanskalaiset lehdet owat ahtoneet luulotella, olemaan minään sodan-syynä — waikka siitä pian woipi sota syttyä.

Rautatullista.

Kun korkiasti oppinut maisteri on läpi lukenut läksynsä, ja juhlalliset sanat „jam claudite libros", owat kaikuneet hänen korwiinsa, kuka woisi silloin epäillä, ett'ei kaikki maailman wiisaus olisi majoitettu tässä seppelöitetyssä päässä. Wähimmästi sopii tätä waatia häneltä itseltään. Hän tuntee kaikki yleiset totuudet hengen ja luonnon waltakunnissa; hän on niiden kanssa niin tuttu, ett'ei se maksa hänelle wähintäkään waiwaa „takoa niitä leweiksi ja litteiksi" sopiwalla ja sopimattomalla ajalla. Tältä ylewältä kannalta arwostelee ja tuomitsee hän ilmeet ihmeteltäwällä wisseydellä, sillä eiwäthän ne yleiset totuudet woi pettää. Muutamilla tietowiisailla lauseparsilla kumoo hän monien aikakausien tutkinnot, jotka owat pelkkää, puhdasta mielettömyyttä; oppikirjansa nojalla laatii hän uusia lakia waltiolle, wanhentuneiden turhauskojen siaan; waltiotaloustieteen alkeilla rakentaa hän ihmisten keskinäiset suhteet uudelle pohjalle. Miksi siis turhauskot owat niin sitkeät, kun jokainen maisteri niitä niin helposti kumoo? Miksi koetelmus niin usein näyttää perin toista, kuin mitä siitä yleisestä totuudesta pitäisi seuraaman? Eiwätkö yleiset totuudet olekkaan tosia?

Mainittu maisteri ei ole semmoisesta wähästä minään. Niinkuin muutama oppinut kerran kiistan wimmassa ymmärtämättömän puhekumppalinsa lauseesen: „kokemus todistaa wastoin päin", wastasi: „Mitä huolin minä kokemuksesta; kokemus on wäärässä"; — samaten maisterimmekin.

Mutta jos emme kuitenkaan woi kieltää, että kokemus joskus sotii yleisiä totuuksia wastaan, jos täytyy tunnustaa, että siinä, tosin usein wäärinkäytetyssä, puheessa: „mitä muille sopii, ei ole meille mukawa", kuitenkin usein on perääkin, niin mitä siitä täytyy päättää? Olisiko mahdollista, että järjen yleiset totuudet yhdessäkään tapauksessa olisiwat sopimattomat jossakussa ihmisten eli ihmisyyden tilassa. Se on mahdotonta. Kuinka tämä siis selitetään.

Otetaanpa esimerkki. Yleinen totuus on, että kappale liikkuu siihen suuntaan johon woima siihen waikuttaa. Mutta jos kaksi eri woimaa waikuttawat eri suuntiin, niin ei liikutettawa kappale seuraa kummankaan suuntaa. Onko tässä siis yleinen totuus kumottu. Ei suinkaan. Kappaleen liikunto seuraa nytkin yleisiä lakia, mutta ne owat tässä useimpia, ja heidän yhteisestä waikutuksesta syntyy uusi, myös yleisiin lakeihin perustettu waikutus. Wielä toinen esimerkki. Jos joku sanoisi sille, joka hiljan on oppinut painon la'it, kuulleensa weden joskus nousewan monta kymmentä jalkaa ylös ilmaan, eikö tämä kowin nauraisi sellaiselle typeryydelle. Wai eikö hän tunne luonnon yleisiä lakeja! Eiköhän tiedä, että maa wetää puoleensa kaikki kappaleet. Woisiko tämä totuus pettää! Ja kuitenkin suihku-lähteissä wesi nousee ilmaan. Kokemus siis sotii painon lakia wastaan, mutta onko sentähden painon laki kumottu? Ei ollenkaan: se waikuttaa siinäkin. Mutta siinä waikuttaa wielä toinen yhtä yleinen laki: waluwien aineiden tasapaino-laki, ja näiden lakien yhteisestä waikutuksesta seuraa se ilme, jota suihkulähteessä huomaamme, ja joka ensi katsannossa näyttää sotiwan tawallisia luonnon lakia wastaan, mutta oikeastaan waan todistaa heidän joka paikassa waikuttawiksi.

Emme missään luonnon eikä hengen waltakunnassa tule näkemään yhtä yleistä lakia, yksistään waikuttamassa. Joka paikassa ja hetkellä monet sellaiset la'it waikuttawat sekä yhteisesti että eri suuntiin, ja näin, lakien toinen toistansa rajoittamalla, syntyy ilmeet. Ainoastaan tieteissä otetaan kukin laki erillensä, ja sen waikutukset selwitetään meille sellaisina. Helppo on oppia nämät yleiset la'it; wastukset syntywät wasta niitä käyttäessä. Siinä alkaa se wanha riita tieteen ja kokemuksen wälillä, joka on ainoastaan ulkonäköinen, ja perustauu siihen, ett'ei wielä kaikki woimat, jotka johonkuhun kohtaan waikuttawat, ole tunnetut. Sentähden kokemuksen miehet ylönkatsowat „ideologeja"; sentähden on maisterin läksy aiwan riittämätön.

Ilmeet etenkin ihmisten yhteiselämässä owat monien eri lakien saattamat, ja niiden muodostumiseen waikuttaa niin waikeasti mittaama suuruus kuin itse ihminen, sen eri kansallisuus, ja siitä riippuwa nero, äly, tawat, halut ja himotkin. Näistä kaikista woi oppikirja puhua, mutta määrätä ja mitata niitä se ei woi. La'in-laatijan into sen tekee ja sowittelee ne yleisiin ihmisyyden edistymisen lakeihin. Mutta la'in-laatija on wuosisatojen mies, waikka pieniä maailmanparantajoita löytyy läämältä joka paikassa.

Yksi waltiotalous-tieteen kauniimmista laeista on n. k. wapakauppa. Yleinen se myös on: tutkittawa on waan missä ja koska muut yleiset lait rajottawat sitä. Muistutamme lyhykäisesti sen perustuksista. Oli aika, jolloin raha pidettiin kansojen ainoana rikkautena, ehkä kyllä on selwä, että jokainen tawara on rikkaus. Tahdottiin siis estää kowan rahan ulosmenoa muihin maihin, ja sentähden tarkoitettiin että, niin paljon kun mahdollista, kaikki kansan tarpeet tulisiwat kotomaan walmistuksilla täytetyiksi. Mutta kun niitä ei saatu yhtä helposti toimeen kotona ja siis tuliwat kalliimmaksi, kotona tehtyinä, kuin ulkomaalta tuotuina, niin joko kiellettiin ulkomaan tawaraa sisään tuomasta, tahi pantiin maksamaan korkeata tullia, joka suojelustulliksi kutsuttiin. Tämä se wiisaus oli. Niin ei suinkaan yksinäinen ihminen te'e. Hän walmistaa mitä suurimmalla menestyksellä woi toimeen saattaa, ehk'ei tarwitsisi sitä kalua ollenkaan, ja ostaa kowalla rahalla kaikki tarpeensa. Niin on myöskin aina kansan tehtäwä. Myös Suomen meriwedessä esimerkiksi löytyy suolaa, mutta aiwan wähän. Sentähden sitä ei sowi siitä kuiwata, koska se tulisi paljoa kalliimmaksi kuin ulkomaan suola. Mutta jos ulkomaan suolalle pantaisiin hywin korkea tulli, niin kyllä Suomessakin saataisiin suolaa. Tämmöistä mielettömyyttä ei kuitenkaan ole yritetty, mutta usein kyllä suojelustulli tarkoittaa samaa luonnottomuutta.

Suojelustullien puolustajille on ollut suureksi iloksi kun mainio waltiotaloustieteen tuntija, amerikkalainen Carey, joka ennen puolusti wapakauppaa, wiimeisessä teoksessansa: „Pohjois-Amerikan hallitustapa sen waikutuksissa kansaan ja waltio-oloon" on kääntynyt heidän puo-

leen. Tämä on sangen merkillinen teos sen puolesta, että mielestämme kaikki Carey'n todistukset wapakauppaa wastaan owat selwiä tukeita saman wapakauppa-aatteen totuudelle. Hän sanoo likimain näin; Amerikassa löytyy rikkaimmat rautakaiwannot, äärettömästi kiwihiiltä, ja ainoa pumpuli maailmassa. Yhtähywin jääwät nämät luonnon rikkaudet liikuttamatta, ja pumpuli wiedään walmistettawaksi Englantiin, sentähden että siinä maassa kaikki toimitetaan helpompaan hintaan. Siis, auttakaat suojelustullilla kotomaan tehtaita.

Kun nyt kaikki tiedämme että Amerikassa löytyy myös tarpeeksi pääomaa ja älyä, niin sopii syyllä kysyä, mikä ihme waikuttaa että Englantilaiset, jotka tuowat pumpulit Amerikasta, ja wiewät kankaitansa sinne, wielä woiwat siellä myydä niitä alempaan hintaan kun Amerikkalainen. Carey ei ole ottanut wastataksensa tähän, ehkä wastaus on kyllä selwä. Amerikassa löytyy ääretön paljous rikasta, ilmaseksi saatawaa wiljelysmaata. Sen wiljelykseen käytetty pääoma antaa runsaamman tulon kuin tehdastyö. Siis jokainen wiljelee maata, ja ostaa tehtaiden teokset. Peräti mieletöntä olisi sentähden suojelustullien kautta houkutella pääomat wiljakkaammasta käytöksestä wähemmän tuottawaiseen. Kun joskus maa käy kalliimmaksi, ja luonnollinen rikkaus siitä on poisimetty, niin se waatii enemmän työtä, mutta tuottaa wähemmän tuloa, ja silloin kääntywät kyllä pääomat tehdastöihin suojelustullittakin. Ei woi uskoa, ett'ei Carey hywin olisi huomannut näin selwiä seikkoja, siis on kyllä todenmukaista, mitä jo muutkin owat sanoneet, että hän tässä enemmin on pitänyt silmämääränä Amerikan sisälliset olot; sillä kiista suojelustullista ja wapakaupasta on siellä myös kysymys orjuuden ja wapaan työn keskinäisistä suhteista.

Tiede on päiwän selkeäksi näyttänyt ja todistanut wapakaupan järjellistä perustusta, mutta suojelustullit owat yhtähywin asiassa pidetyt woimassa muutamissa maissa. Joku salainen luonnon-wietytys on pidättänyt lainsäätäjiä antaumasta näille todistuksille. Tehdastelijain woitonpyyntö on siihen syynä, huudetaan yhdeltä puolelta, ja usein se niin onkin. Mutta harwoin semmoinen seikka yksistänsä on mahdollinen estämään totuutta. Kokekaamme asian perustusta tutkia. (Jatket.)

Kirjewaihto.

Maamiehelle! Lehtemme ahtaus sekä aineiden paljous ei ole wielä sallinut meidän ottaa lehteemme kirjoituksianne. Niin pian kuin mahdollista koetamme niitä siihen sowittaa.

Kursit.

Suomen Pankki, Syysk. 26 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 13/16 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia**: Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 26 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/9, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 33 13/16, 33 7/8. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	89 à 90 %	92 %.
Saman 4 %. Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin	—	103 %.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 52—50 k. Lt.	Metsot 1: 25—40 k. pari.
Ruismaltaat 67—70 k. Lt.	Tuoretta siikaa 10—12 k. "t.
Ohrakryynit 25—30 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7 k. "t.
Ohramaltaat 22 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 5 k. "t.
Kaurat 3: 15—3: 25 k. t:nyri.	Tuoreita ahwenia 7—8 k. "t.
Kaurakryynit 32—34 k. k:pa.	Tuoreet hauet 7—8 k. "t.
Perunat 6—7 k. kappa.	Suolattua siika 9—10 k. "t.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—90 k. Lt.	Suolattua lohta 18—20 k. "t.
Suolattua samaa 80 k. Lt.	Suolatut lahnat 5—6 k. "t.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20 1: 40 k. Lt.	Suolattuja silakoita 40—50 k. Lt.
Palwattua samaa 2 r. Lt.	Suolattua kilohailea 80—1 r. Lt.
Wasikan-liha 2: 50—3 r. Lt.	Terwaa 5: 5—25 k. tynnyri.
Tuoretta sian-lihaa 2 r. Lt.	Koiwu-halkoja 3: 60—3: 90 k. syli.
Suolattua samaa 1: 95 k. Lt.	Mänty-halkoja 2: 50—2: 80 k. syli.
Talia 3 r. Lt.	Kuusi-halkoja 2: 15—2: 20 k. syli.
Tuoretta woita 19—22 k. "t.	Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. Lt.	Heinät 16—18 k. Lt.
Maito 7—8 k. k:nu.	Thimothej 20—23 k. Lt.
Piimä 5—6 k. k:nu.	Oljet 7—8 k. kupo.
Taale 8—10 k. korttieri.	
Munatiu 30 k.	
Kananpojat 30—40 k. pari.	
Teeret 60 k. pari.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 78. Tuorstaina 1 p:nä Lokakuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. työkönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. apulainen Witikka; ruotsalaisen: kirkh. Sælan. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. kirkh. Tengén.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo $1/2$ 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: w. kirkh. Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetys-rukous pidetään maanantaina 5 p:nä Lokak. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Lokak. 1 p. Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Kaninen ja Hästen.

„ k:lo 5 jpp. Säästöpankin päällysmiehet kokoontuwat raastupaan antamaan johtokunnalle kuitterauksen ja walitsemaan siihen uusia jäseniä.

Huomenna Perjantaina.

Lokak. 2 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kortt:ssa: Gazellen, Zobeln ja Haren.

„ k:lo 11 epp. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla 13 asuinhuoneesta luodoilla: Blåbärslandet ja Högholmen, murretusta kiwestä ja woilokki-saappaista.

„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus korttierissa: Hyenan ja Hillern.

„ k:lo $1/2$ 8 jpp. Hra A. d'Harderin näytelmä silmänkääntämyksessä, itämaisessa lumouksessa y. m. Arkadia-teaterissa.

Lauantaina.

Lokak. 3 p. k:lo 8 epp. Palotarkastus kort:ssa: Elefanten ja Leoparden.

„ k:lo 10 epp. Huutok. meri-awisionikamarissa takawarikkoon otetuista sjaleista, kankaista, pöytäliinoista ja wäkiwiinasta.

„ Jälkeen-puolipäiwän. Palotarkastus Katajanokalla.

„ k:lo 5 jpp. Uusmaan ja Hämeen läänien maawiljelys-seuran johtokunta kokoontuu senaattori W. Furuhjelm'in luoksi Welenen kiwihuoneesen Unionikadun warrella.

Maanantaina.

Lokak. 5 p. Urakka-awisioni ordonansihuoneessa ruokawarain ja kaurain kuljettamisesta erinäisiin osiin läntistä Suomea.

Helsingistä.

Waltiopäiwät.

Ritaristo ja aatelisto. Täysikokouksessa 28 p:nä ilmoitettiin säädylle Ritarihuoneenwaliokunnan lausunto siitä, olisiko pääsypoletti annettawa hrat v. Schantzille, Ugglalle sekä Bruun'ille, jotka asuwat Wenäjänmaalla. Ritari-huoneenwaliokunta ei ollut katsonut pääsöä ritarihuoneesen annettawaksi hrat v. Schantzille ja Uggla'lle mutta sitä wastoin pitänyt kohtuullisena että pääsyä suotaisiin hra Bruun'ille, jolla on maatiloja Suomessa. Tästä kysymyksestä nousi nyt kiiwas keskustelu säädyssä. Suurin osa näytti olewan siinä mielessä että nämät kysymyksessä olewat herrat piti ritarihuoneesen wastaanotettaman, kun la'in määräykset tässä kohden oli jokseenkin epäselwät. Mutta siinä oltiin jokseenkin yksimieliset, että nämät kohdat olisiwat la'in kautta tarkoin määriteltäwät, ja sekin oli jokseenkin yleinen mielipide että se woisi tuottaa suurta waaraa, jos semmoiset pääsisi maalle lakia laatimaan ja weroja määräämään, jotka eiwät itse asu maassa eiwätkä siis tule näiden lakien alla kuulumaan eikä näitä weroja suorittamaan. Asia laskettiin tältä kerralta pöydälle, s. t. s. lykättiin tulewaksi kertaa.

Waliokuntiin owat walitut seuraawat jäsenet:

Lakiwaliokunta: N:o 19 wapaherra Carpelan, C. J.; 26 wapah. Tandefelt, waltuusm. hra Grotenfelt, A.; 32 wapah. Rotkirch, waltuusm. hra Hisinger, R. C.; 39 wapah. De la Chapelle, F. R.; 6 hra Munck, Fulkkilan herra, C. F.; 22 hra Blåfield, B. G. E.; 36 hra Aminoff, G. G.; 50 hra v. Numers, waltuusm. Pipping, F. J.; 76 hra Grotenfelt, R. C. E.; 139 hra Granfelt, O. F.; 162 hra Wasastjerna, J. V.; 194 hra Wallensköld, A. W.

Talous-waliok.: N:o 1 kreiwi Creutz, C. M.; 20 wapah. Boije, H. G.; 25 wapah. Aminoff, F.; 35 wapah. v. Haartman, holhoja hra v. Born, J. A.; 24 hra Schildt, W. S.; 42 hra Järnefelt, A. F.; 53 Möllerswärd, waltuusm. hra Linder, C.; 58 hra v. Essen, J. A.; 181 hra v. Bonsdorff, J. G.; 183 hra Silfwerswan, G. J.; 200 hra v. Weissenberg, A. B.; 235 hra Schatelowitz, J. G.

Waltiowarain-waliok.: N:o 1 kreiwi Creutz, C. M.; 35 wapah. v. Haartman, holhoja hra v. Born, J. A.; 3 Tawast, waltuusm. hra Schauman, A.; 60 hra Taube, J. R.; 198 Adlerstjerna, waltuusm. hra Wasastjerna, E. G.; 232 hra Rein, G.

Pankki-waliok.: N:o wapah. v. Troil, S. W.; 39 wapah. de la Chapelle, F. R.; 28 Lilliebrunn, waltuusm. hra v. Haartman, B. G. G.; 64 Charpentier, waltuusm. hra Björkenheim, L. M. R.; 134 hra Montgomery, R. A.; 207 hra Pipping, J. F.

Suostunta-waliok.: N:o 4 wapah. Mellin, B. G.; 20 wapah. Boije, Gennäs'in herra, H. G.; 17 hra Ramsay, A. W.; 73 hra Ehrnrooth, G. R.; 133 hra v. Kraemer, C. G. M.; 230 Gripenwaldt, waltuusm. kreiwi Armfelt, A.

Toimisto-waliok.: N:o 26 wapah. Tandefelt, waltuusm. hra Grotenfelt, A.; 29 wapah. Hisinger, E. V. E.; 5 hra Jägerhorn, Spurilan herra, C. J.; 61 hra Nassokin, R.; 130 v. Platen, waltuusm. hra Ehrnrooth, C.; 216 hra af Björkstén, J. A.

Walitus-waliok.: N:o 19 wapah. Carpelan, C. J.; 41 wapah. Sackleen, L. A.; 50 v. Numers, waltuusm. hra Pipping, F. J.; 58 hra v. Essen, J. A.; 105 hra Lagerborg, R. O.; 233 hra Arppe, A. E.

Warajäseniksi waliokuntiin walittiin: Lakiwaliokunta: N:o 20 wapah. Boije, H. G.; 25 wapah. Aminoff, F., 5 hra Jägerhorn, Spurilan herra, C. J.; 138 hra Edelsköld, C. J.

Talous-waliok.: N:o 2 wapah. Wrede, A.; 44 wapah. Linder, Swartån herra; 34 Gyllenbögel, waltuusm. hra Jägerhorn, B. G.; 147 v. Rancken, waltuusm. hra Nordenskjöld, R. O.

Pankki-waliok.: N:o 1 kreiwi Creutz, C. M.; 69 hra Gripenberg, C. M. E.; 235 hra Schatelowitz, J. G.

Waltiowarain-waliok.: N:o 4 wapah. Mellin, B. G.; 53 Möllerswärd, waltuusm. hra Linder, E.; 199 hra v. Daehn, A.

Suostunta-waliok.: N:o 19 wapah. Carpelan, C. J.; 64 Charpentier, waltuusm. hra Björkenheim, L. M. R.; 79 hra Jägerskjöld, C. L.

Toimisto-waliok.: N:o 41 wapah. Sackleen, L. A.; 42 hra Järnefelt, A. F.; 211 hra af Ursin, R.

Walitus-waliok.: N:o 38 wapah. Walleen, A.; hra Munck Fulkkilan herra, C. F.; 196 v. Heideman, waltuusm. hra Nordenswan, G.

Ritarihuoneen-waliok.: N:o 4 kreiwi Armfelt, G. W.; 73 hra Ehrnrooth, G. R.; 130 v. Platen, waltuusm. hra Ehrnrooth, C. A.

Täysikokouksessa syysk. 30 p. otettiin taas esiin kysymys hrat Ugglan, Schantzin ja Bruunin edustusoikeudesta ritarihuoneessa. Erinomaisen wilkas keskustelu syntyi. Wiimein tehtiin esitys olisiko mainituille herroille näiksi waltiopäiwiksi annettawa puheen- ja istunnon oikeus ritarihuoneessa. Asia päätettiin äänestämisellä. Esitys ja äänestys tehtiin erittäin jokaisesta näistä kolmesta herroista. Hra Ugglan sisään-ottamista hywäksittiin herrain luokassa 19 äänellä 5 wastaan, ritarien luokassa 15 äänellä 9 wastaan ja asemiesten luokassa 41 äänellä 20 wastaan. Samalla lajilla hywäksittiin herrat Schantzin ja Bruun'in sisään-ottamista melkein samalla äänenenemmyydellä.

Porwarissäädyssä owat waliokuntiin walitut seuraawat jäsenet:

Lakiwaliokunta: pormestari Mölsä, pormestari Holm, raatimies Grönberg, kauppias Kellgrén, pormestari Hildén ja kauppias Lindeqwist; — warajäsenet: kauppias Grönberg ja konsuli Grundfelt.

Waltiowarain-waliokunta: kauppaneuwos Dahlström, pormestari Krank ja tehtaan isäntä Frenckell; — warajäsen: raatimies Dahlman.

Waltiowarain-waliokunta: muurari-ammatinwanhin Träskelin, porm. Tengström, raatim. Öhrnberg, porm. Thermén, porm. Bergstedt ja kauppaneuwos Wolff; — warajäsenet: konsuli Wesander ja raatimies Bergh.

Suostunta-waliok.: kauppaneuwos Sundman, porm. Juselius ja konsuli Candelin; — warajäsen: konsuli Wendelin.

Pankki-waliok.: kauppaneuwokset Malm ja Hackman sekä konsuli Björnberg; — warajäsen: raatimies Franck.

Talonpoikaissäädyn waliokuntiin walittiin wiime-maanantaina seuraawat warajäsenet:

Lakiwaliokunta: J. Mannsten, Paajanen ja Blomqwist.

Talous-waliok.: A. Uotila, Ek (eli Hiitola) ja J. Liimatainen.

Waltiowarain-waliok.: E. Tykki ja F. Simolin.

Suostunta-waliok.: J. Pohjolainen ja M. Leino.

Pankki-waliok.: A. Haikonen ja J. Simula.

Toimisto-waliok.: H. Kauraniemi ja Sinkko.

Walitus-waliok.: J. Kotilainen ja P. Öström.

Suomenkielinen Luento pidetään ensi lauantaina k:lo 8 ja 9 wälillä illalla entisessä paikassa kemiallisessa oppisalissa Fabianin kadun warrella. Aine tulee olemaan ukkosesta. Kaupungin mestareita kehoitetaan antamaan tästä asiasta tietoa ja muistutusta työläisilleen.

Syysk. 30 p. Jo on puoli kuukausi kulunut sittenkuin waltiopäiwäin julistus tapahtui. Wielä ei ole säädyt joutuneet muuta kuin alkupuuhiin. Waliokunnat owat nyt asetetut, siis woiwat nyt wähitellen warsinaiset työt alkaa. Waikka wielä tuskin on alkuunkaan päästy, käy kuitenkin jo wahwasti kuuntelijoita säätyjen kokouksissa. Niinpä oli tänään kaikki ritarisalin lehterit täynnä ihmisiä, jotka suurella uteliaisuudella ja hartaudella kuunteli keskustelun noiden kolmen yllämainitun suomalaisen aatelis-miehen sisään-ottamisesta säätyyn. Tässä kokouksessa saikin kuulla, ettei aatelissäädyssä puutu puheliaisuuden lahjoilla warustettuja miehiä. Wähemmistössä erittäin oli useita, jotka suurella selwyydellä ja tarkkuudella esittiwät asiansa. Pari kertaa kuului korkeita mielihywän huutoja ja keskustelun wilkkaus yleni ylenemistään sekä samassa määrässä kuuntelijain tarkastus. Kaikki tarjosi meikäläisille, jotka owat ihan tottumattomat waltiollisen elämän temppuihin, hywin oudon näön. Tuo komea ja julkinen ritarisali seinät täynnä loistawia waakunoita, tekeekin aatelissäädyn kokoukset enemmän juhlallisiksi. Istuimet owat asetetut nelikulmaan, jotta maamarsalkin istuin yksin on yhtenä siwuna. Maamarsalkin oikealla kädellä istuu herrain-luokka, wasemmalla ritarien luokka sekä häntä wastapäätä asemiesten luokka. Muiden säätyjen huoneet owat jokseenkin ahtaat, jotta niissä onkin kuuntelijoille wastus.

Kaikissa ulkomaan sanomissa puhutaan nyt Suomen waltiopäiwistä. Ruotsalaiset lehdet, joiden parhaiten pitäisi tietämän ja tuntemaan olojamme, näyttäwät taas olewan ne, jotka tässä asiassa kuten tawallisesti, lausuwat paksuimpia tyhmyyksiä. Niinpä katsoo „Nya Dagligt Allehanda“ soweliaaksi, samassa kuin se toiwottaa Suomelle onnea, antaa hra J. W. Snellman'ille ankaran läksyn siitä, että hän muka on koettanut wastustaa maamme edistymistä ja masentaa yleistä kansallista henkeä maassa. Kaikki onnentoiwotukset, jotka owat sekoitetut soimauksilla kansan etewimpiä miehiä wastaan, kääntywät herjaukseksi sitä kansaa wastaan, jolle onni suodaan. Ruotsalaisten lehtien ansiolista maastamme on jo niin suuri, ettei tämä sitä suuresti ylennä. He owat täältä jo pitkän ajan wastaan ottaneet palstoihinsa walecllisia kertomuksia — ja kun niitä täältä on tahdottu oikaista, ei ole oikaisemisia wastaanotettu eikä niistä edes mainittukaan. Tämmöiset oikasemisen yritykset owat meidän tietääksemme täältä jo tapahtuneet wiime kesänä kaksi kertaa, mutta molemmat kerrat yhtä turhaan.

Maasenduilta.

Raumalta Syyskuun 26 p. Waltiopäiwäin awaamista 15 p. tässä kuussa täälläkin koetettiin parhaimmalla tawalla kunnioittaa. Koko päiwä aluksct satamassa oliwat lipuilla koristetut, niinkuin myös kaupungissa monen yksityisen huoneitten katoilla liput heiluiwat. Tuontuostakin pitkin päiwäkautta paukahteli tykkien ääni. Ehtoolla pimeyden tultua oliwat kaupunkilaiset wapaehtoisesti walaisseet asuinhuoneensa yksin takakaduillakin. Monessa huoneessa akkunat oliwat kukkaisilla ja kukkakiehkuroilla kaunistetut. Torilla ulkona raastuwan ja apteekin edessä, ja kauppakadulla pitkin kauppias Wesanderin taloa paloi mareschallia. Muutoin nähtiin kauppias Wesanderin kiwimuurin ylisessä kerrassa Suomen waakuna ja molemmin puolin sitä maan omalla kielellä „SUOMENMAAN VALTIOPÄIVÄ“ wärjätyssä walossa. Lippuwarsien päissä oli wärjätyitä lyhtyjä. Samaten oli apteekin katolla niinkuin kolmannessakin paikassa maalari Granholm'illa wärjätyitä lyhtyjä niin asetettuna, että taidettiin niistä lukea „Waltiopäiwät“. Jonkun ajan kuluttua tuli pitkät rattaat, hakonäreitä yltä ympärin, joidenka oksissa moniwärisiä lyhtyjä riippui, neljältä hewoiselta wedettynä liikkeelle. Sisältä waunuista kuului neliäänisiä lauluja innokkaasti laulettawan. Ajokoneen ympärillä tulwasi suuri wäkijoukko. Tultua torille raastuwan eteen kuului joukosta ääni: „terwetultua Waltiopäiwät, suloiset Suomenmaalle“, jonka wastaukseksi laulajat hakorattailla antoiwat äänensä kajahtaa lauluihin: „Wårt land“ ja „Mun muistuu mieleheni nyt“.

Wiimein kokoontui yhteen kaupungin rawintolaan monta kaupunkilaista, jossa loppupuolen iltaa wietettiin, lauluja laulettiin ja maljoja juotiin.

Syy, että kertomus tästä niin myöhään tulee näkywiin, on se, ettei wielä mitään siitä ole näkynyt „Åbo Underrättelser“ nimisessä sanomalehdessä, johonka kuulin kertomuksen lähetetyksi. Jos ei waltiopäiwäin awaamisen wiettäminen täällä ollutkaan niin loistawa kuin suuremmissa kaupungeissa, osoittaa se kuitenkin, ett'ei täälläkään isänmaallista henkeä puututa ja että iloitaan maamme edistymisestä, jota nyt, Suuriruhtinaamme puheen Suomen kootuille edusmiehille tultua tutuksi, warmaan taidamme toiwoa.

Rautatullista.

(Jatko 77 n:roon.)

Kun jossakussa maassa harjoitetaan elatuskeinoa, joka ei kannata suojelustullitta, ja kysymys nostetaan tullin lakkauttamisesta, wäitetään yhdeltä puolelta, että siis joukko ihmisiä jääwät työttömiksi. Ei suinkaan, wastataan toiselta puolelta: „ne tehkööt jotakin muuta“. Meillä ei saa pumpuliteoksia walmistetuksi niin helppoon hintaan kun Englannissa; jos siis pumpulitehtaat lakkaawat, minkä joutuwat ne, jotka nyt niissä työskentelewät. „Tehkööt jotakin muuta!“ Rautatehtaan isännät kieltäwät saawansa rautaa walmiiksi samaan hintaan kuin Ruotsalaiset. „Heidän työwäkensä tehkööt jotakin muuta, joka paremmin kannattaa“, paperipruukin työmiehet samaten j. n. e. Mutta mikä on tämä työ, tämä „jotakin muuta“, johon heidän siis pitäisi kääntymän. Se on jokainen elatuskeino, joka on heidän maalle luonnollisempi kuin muille maille, jonka tuotteita sentähden woiwat niin runsaasti ja wähällä kustannuksella toimittaa, ett'ei mikään muu kansa ole mahdollinen myymään samoja huokeampaan hintaan. Mitkä owat nämät elatuskeinot Suomessa. Maawiljelys ja metsänhakkuu. Niin sitä sanotaan. Mutta lieneekö se tosin niin? Onko maawiljelys se, joka Suomessa paraiten palkitsee työn ja pääoman, ja onko ylipäänsä jokaisella maalla niin luonnolliset ja omituiset elatuskeinot, ett'ei joku muu maa woi samoja tuotteita halwempaan hintaan walmistaa?

Jotakin täytyy toki jokaisessa maassa toimitettaman. Jos kohta kaikki ihmiselliset tarpeet walmistettaisiin maailmassa puoleen sen hintaan mitä ne tulewat Suomessa maksamaan, niin Suomessa kuitenkin täytyisi ihmisten jotakin tehdä, koska eiwät saa ulkomaalaisten tawaroita ilmaseksi. Että siis maawiljelystä harjoitetaan Suomessa ei todista, että Suomalaisen ruistynnerin walmistuskustannukset owat wähemmät kuin Wenäen; se todistaa waan että maawiljelys on se elatuskeino, joka waatii wähintä taitoa ja pääomaa, ja johon siis ryhdytään muun puutteessa. Raiwataan maata ja syödään pettuja; siinä se suuri salaisuus, joka tekee että Suomalainen maawiljelys näyttää kannattawan Wenäen maawiljelyksen keralla suojelustullitta. Kuka on tosin ikinään laskenut kuinka suuret ruistynnerin walmistuskustannukset Suomessa owat. Siihen laskuun otettakoon, ei ainoastaan yhden wuoden eli muutamien loppusummat, waan muistettakoon kuluihin myös ottaa kaikki mitä ilmat ja hallat owat tuhonneet. Jokainen, joka on tiliä pitänyt maawiljelyksessä, tietää ett'ei paraimmissakaan paikoissa maawiljeliän kannata sinnepäinkään maksaa maassa tawallista päiwäpalkkaa (40 kop.) työpäiwältä. Mitä siis niissä paikoissa joissa halla joka toinen eli joka wiides wuosi pance laihot! Ja ehk'ei maawiljeliä maksa sitä palkkaa työmiehilleen kuin muissa töissä on tawallista, tuottaa kuitenkin maawiljelyksessä käytetty pääoma tuskin neljä, wiisi prosenttia. Kuinka se siis on mahdollista että maawiljelystä harjoitetaan? Sitä harjoitetaan sen tähden että siinä tullaan toimeen wähällä taidolla ja wähällä pääomalla, ja muutoinkin syödään: „mitä milloinkin“. Luonnollinen ja omituinen maallemme olkoon siis maawiljelys, mutta harwa kieltänee että se on wähin tuottawainen elatuskeino. Jos siis joku päättää näin: raudan walmistus ei kannata suojelustullitta, sillä ulkomaalaiset toimittawat rautaa wähempään hintaan. Häwittäkäämme siis rautapruukit ja lähettäkäämme niiden työmiehet maawiljelykseen, joka mahtaa olla tuottawampi, koska se kannattaa suojelustullitta, niin siinä on erehdys. Syy on: että rautatehtaissa tarwitaan suuria pääomia, suurta taitoa ja waaditaan siis suurta palkkaa; maawiljelyksessä ei sitä, eikä tätä.

Mutta maawiljelyksessäkin sopii käyttää suuria pääomia ja suurta taitoa, sen näkee Eng-

lannissa. Kannattaako senlainen maawiljelys Suomessa? Sitä epäilemme suuresti, ja olemme wakuutetut että jos sillä keinolla jywiä walmistettaisiin Suomessa, niin pian kyllä olisi tarwe laskea suojelustullia Wenäen jywiä wastaan. Sillä ei ainoastaan se, että kaskenhakkuu ja pintapuolinen maawiljelys on halpa työ, waan enemmiten se, että talonpoikanen maawiljeliä, joka on tawallisesti maan omistajakin, ja hänen työmiehensä tytywät hengissä pysymiseksi wälttämättömien tarpeittensa täpärimpään mittaan, tekee ne hänen walmistamat jywät helpommiksi kuin mitä se maawiljeliä woi matkaansaattaa, joka pääomia runsaasti tahtoisi käyttää. Ylipäänsä maassa on tawallista, että muonamies saa 1 ½ tynneriä jywiä yhdestä työpäiwästä wiikossa; siis 15 kopeekan paikoilla päiwältä. Joka tahtoo pakkowoimalla ja pääomilla toimittaa maawiljelystä, ei kuitenkaan saa wäkeä wähemmällä kuin kukatiesi 35 k. päiwältä (se kuitenkin muissa elatuskeinoissa maksetaan), — mutta missäpä paikassa Suomen maawiljelys kannattaisi, jos joka työpäiwästä maksettaisiin se palkka?

Mutta jos joku tahtoisikin wäittää että se aika jo on tullut, että Suomalaisessa maawiljelyksessä kannattaa käyttää suuria pääomia, niin on kuitenkin warma, että semmoinenkin aika on ollut, jolloin se ei olisi käynyt. Annetaanpa esim. Suomenmaa, sellaisena kuin se oli piispa Henrikin aikana jollekulle miehelle, ja pannaanpa häntä pääomilla toimittamaan sen nykyiseen tilaansa, sekä suorittamaan kaiken sen weren ja tawaran kuin Suomen kansa on suojeluksekensa alttiiksi antanut, ja lasketaan sitten, saaneeko hän tawallista prosenttia rahoistansa. Ennen mainittu Carey, teoksessaan: „Entisyys, Nykyisyys ja Tulewaisuus“ kirjoittaa näin: „osa Lancashire-metsää ynnä Rossendalin puiston kanssa, yhteensä 24 sarkapeninkulman alaa, asuttiin kuudentoista kymmenennen wuosisadan alussa 80:elta hengeltä, ja wuotiset tulot oliwat sen ohessa aiwan pienet. Nyt samalla alalla on 81,000 ihmistä ja wuotiset tulot tekewät 50,000 puntaa sterlinkia, siis ainoastaan 4 prosentin jälkeen laskettu, maksaisi tämä ala nyt 1,250,000. En wähintäkään epäile wäittää, että jos tämä maa nyt annettaisiin paroni Rothschildille samassa tilassa, jossa se oli Jaakko I päiwinä, ynnä sen werran rahaa kuin sen nykyinen arwo on, sillä ehdolla että tekisi sen metsistä mitä niistä nyt on tehty, ja hankkisi sille kaikki ne edut, joista nyt wero maksetaan, niin olisiwat sekä saadut rahat, että hänen yksityinen omaisuutensa aikaa lopussa, ennenkun olisi likimainkaan työn perillä“.

Kuinka tätä ymmärretään? Niin ett'ei aiwan raa'assa maassa ole mahdollinen menestyksellä käyttää pääomia. Sen yli täytyy ensin monen miespolwen astua, joka hiellänsä kostuttaa, ja raiwaa polkuja uusille sukukunnille, jotka uusilla woimilla, pääomienkin, jatkawat edesmenneiden töitä. Kieltämätöintä on siis, että eräs maa woi olla semmoisessa tilassa, ett'ei siinä ole yhtään elatuskeinoa, joka olisi niin tuottawainen ett'ei joku muu maa saa samassa tuotteita walmistetuksi wähempään hintaan; että siis, jos siihen maahan tahdotaan wetää pääomia sen elatuskeinoihin, niille täytyy suoda joitakuita etuoikeuksia, esim. suojelustullia. Tämäkin seikka on perustettu yhtä yleiseen lakiin, kuin ikään wapakauppa, nimittäin siihen että ihmisen mahti luonnon rikkauden yli, karttuu karttumistaan sikäli kun kansan rikkaus.

Tämä totuus on kyllä muutamissa kohdissa tunnustettu kaikiltakin. Kun Suomen waltiowaroilla kuiwataan esim. Pelson suo, niin se on kaikilta hywäksitty. Katsokaamme mitä tämä työ taloustieteen kannalta on.

Waltiowarat owat kansan yhteiset warat. Siis kansan joka jäsenen lakkarista otetaan rahaa, jolla kehoitetaan Pelson suon omistajia wiljemään sitä, koska on selwä, että siinä wiljeltyt jywät tulisiwat muutoin niin kalliiksi, ett'eiwät woisi kaupassa kilwailla muiden wiljojen kanssa. Sama tarkoitusperä saawutettaisiin siis niinkin, että Pelson suossa kaswaneille wiljoille pantaisiin suojelustulli, niin että niistä sopisi saada 10 ruplaa tynneristä. Waltioapu wiljelykseen on siis sama kuin sen maanpalston wiljoille suotu suojelustulli. Kuinka siis kuitenkin kaikki, suojelustullien wastustajatkin, hywäksywät waltioapua suowiljelyksille? Siten, että soissa on kätketty luonnollinen rikkaus, joka, aikaa woittaen, tuottaa suurenkin hyödyn, mutta joka wielä on niin raa'assa tilassa ett'eiwät pääomat, jotka aina waatiwat palkkaa, woi ryhtyä niihin. Monta monituista suota on maassamme kuitenkin raiwattu waltion ja pääomien awutta. Se on tapahtunut sillä tawalla, että kurja kansa sen rannoilla on, waiwojansa lukematta, palsto erältänsä anastanut sen raa'asta tilastansa ja hallojen wallasta. Wasta sitten owat pääomat arwanneet lähteä liikkeelle. Semmoinen maan ensimmäisen raakuuden poistaminen on ollut monien kansakuntien, joiden nimiäkään enään tuskin tunnetaan, ainoa historiallinen kutsumus. Ne owat werrattawat martyreihin, jotka werellänsä owat ostaneet meille wapaata uskontunnustusta, tahi suurien armejojen sotamiehiin, jotka nimittöminä owat kaatuneet, mutta joiden töitten hedelmät nautitsemme. (Jatket.)

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 76 n:roon.)

Kun tulimme takasin, katsoin minä Miß Maryonia. Hän ummisti silmiään. Siis ei ollut hän wielä mitään keksinyt.

Kuusi päiwää wielä työskentelimme puiden hakkaamisella aina saaden saman kiitoksen ahkeruudesta ja hywästä käytöksestä. Kuusi iltaa katsoin minä Miß Maryoniin — ja kuusi kertaa antoi hänen ummistetut silmänsä saman surettawan wastauksen. Yhdeksännellä päiwällä kuiskutteli Short korwaani, että jos wielä kolme päiwää ahkerasti tekisimme työtä, olisi meillä kylläksi hirsiä lauttain tekoon. Hän ei ollut keksinyt mitään, minä en keksinyt mitään, Miß Maryon ja herra Macey eiwät olleet keksineet mitään. Minun rupesi mieleni masentumaan. Short oli waan tyyni ja kylmä eikä tietänyt muuta neuwoa, kuin: „hakkaa hywästi, Dawis“.

Sinä päiwänä läksimme aikaisemmin kuin tawallisesti työstämme, sillä roswoilla oli illalla jonkunmoiset kestit. Oli wielä selwä päiwä, kun tulimme takasin linnaan. Minä katsoin taas Miß Maryoniin.

Näin hänen poskensa punastuneina. Silmänsä loistiwat minulle wastaan. Sydämmeni sykytti wilkkaammin niiden loistosta, sillä nyt näin että jotain oli ajateltu ja keksitty.

Odotin kunnes päiwänwalo himmeni ja roswot oliwat keskellä juhlaansa. Silloin hän wiittasi minulle tulemaan sisähuoneesen ja minä istuin hänen wiereensä huoneen pimeimpään soppeen.

„Olette jotain ajatelleet ja keksineet, Miß?

„Olen, mutta ansio siitä ei ole minun. Jumalalle ainoastaan kunnia siitä. Kuulkaa asian laitaa“.

„Tänään jälkeen puolipäiwän“, sanoi hän, „istuin tätä puunrunkoa wastaan, ajatellen mitä olin yhtä päätä ajatellut sitten kuin te minua olitte puhutelleet. Minun sisareni pieni tytär leikitteli wieressäni. Hän pyysi herra Kitteniä kertomaan hänelle niiden kaswujen nimet, jotka wielä oliwat jääneet laattialle kaswamaan. Te tiedätte, että hän on semmoisissa asioissa hywin oppinut. Minä olin niin omissa ajatuksissani, etten paljon huomannut heidän pakinaansa, ennenkuin he siirtyi aiwan sen puun likelle, johon istuen nojasin. Sen alla ja ympärillä kaswoi taimi, jossa oli hywin kauniit lehdet ja jonkunlaiset marjat. Lapsi näytti sitä herra Kittenille ja huudahti: „„nuot marjat lienewät hywät syödä““, ojentaen kätensä niitä ottamaan. Hra Kitten hillitsi häntä. „„Älä milloinkaan koske niihin““, sanoi hän. „„Minkä tähden ei““, kysyi lapsi. „„Sen tähden, että jos niitä syöt paljon tulet myrkytetyksi““. „„Jos niitä syön ainoastaan wähän, mikä sitten?““ kysyi lapsi naurahdellen. „„Jos syöt ainoastaan wähän, joudut sikeään uneen — uneen semmoiseen, jott'ei kukaan woisi sinua herättää kun tulisi suurus-aika, ja joka woisi luulotella äitiäsi että olet kuolleena““. Nämät sanat lujasti lausuttuna sytytti minussa äkkiä ajatuksen, jonka nyt aiwon teille kertoa. Mutta ennenkuin mitään muuta sanon, wastatkaa minulle yhteen kysymykseen. Onko pako-yrityksemme, kuten olen ajatellut, tapahtuwa yö-aikana“.

„Yö-aikana wälttämättömästi“, sanoin minä, „sillä silloin woimme parhaiten olla wakuutetut, että kaikki roswot, jotka ei ole wahdissa, owat sisällä linnassa“.

„Ymmärrän. Nyt kuulkaa Dawis, mitä olen hawainnut niiden miesten tawoista, jotka pitäwät meidät wankeudessa. Ensimäinen wahtimuutos illalla tapahtuu kello yhdeksän. Silloin tulee seitsemän miestä sisälle wahdinpidosta ja yhdeksän miestä (tuo ylimääräinen wartiawäki) menee ulos sisälle-tulleiden siaan. Jokainen on, kuten tiedätte, wahtipidossa kuusi tuntia erältään. Olen huomannut, että ne jotka kello yhdeksän liikkuwat wahtimuutoksessa, ne seitsemän jotka tulewat wahdista ja ne yhdeksän jotka siihen menewät, aina silloin saawat iltaruuakseen intianilaisia ohraleipiä, jotka owat heitä warten walmistetut. He jakawat leiwät keskenänsä ja roswokapteini, joka tawallisesti on liikkeellä, kun wahtimuutos tapahtuu, ottaa leiwän itsekseen, kun muut miehet owat saaneet osansa. Siis on yhteensä seitsemäntoista miestä, jotka ottawat näitä leipiä iltaruuaksi. Näin pitkälle ymmärrettekö minua?“

„Aiwan selwästi, Miß“.

„Sen olen myöskin huomannut, millä lajilla nämät leiwät walmistetaan. Noin kaksi tuntia ennen auringon laskua, lähtee roswokapteini ulos polttamaan, sitten kuin hän on syönyt atrian, jonka hän itse kutsuu päiwällisekseen. Hänen poissa-ollessaan wirittäwät Intianit wal-

keata katottomassa osassa salia, walmistawat taikinaa ja laittawat siitä nuot leiwät. Tästä taikinasta — tulkaa likemmäksi, Dawis, minun täytyy sitä kuiskuttamalla sanoa — pelastuksemme riippuu. Jos woimme huomaamatta sekoittaa siihen noiden marjojen mehua, tulewat roswot, jotka menewät wahtiin, roswot, jotka sieltä palaawat, ja roswokapteini, joka on kaikkia muita waarallisempi, niin tunnottomiksi tietämättömiksi, ikäänkuin olisiwat kaikki kuolleet".

(Jatketaan).

Seka-sanomia.

Unikeko. Nykyään on eräs englantilainen maamies suurena kummituksena Portsmouthin kuninkaallisessa sairashuoneessa. Hän nukkui uneen 18 p. wiime-kulunutta toukokuuta ja wetää yhä wielä samaa unta. Tämä on kolmas kerta kuin hän on joutunut unikiwun waltaan. Ensimäinen kerta alkoi 1842 ja kesti noin wuoden aikaa, toinen alkoi 1848 ja kesti 18 kuukautta. Nukkujan kaswot ja korwat owat sikeässä unessa mustansiniset, iho lämmin, jalat kylmät, waltasuonen tykitys harwa ja hywin heikko, silmän terät lawennetut, mutta hengenweto lewollinen.

Mikä on sanomalehden kirjoittaja? Eräissä häissä tuli puheeksi sanomalehdistä ja niiden toimittajista. Pappi oli puheen johtaja, niinkuin tawallisesti, ja muun seassa määritti hän sanomalehtien toimittajat seuraawalla tawoin: Ystäwät rakkaat! Maan päällä on paljo huonoja ihmisiä. Pahimmat niistä on kuitenni awiisien kirjoittajat. Mitä ne owat? Laiskuria, jotka eiwät kelpaa muuhun toimeen kun jumalattomien awiisien kirjoittajiksi. Juonikkaita, jotka matkaan-saattawat waan rauhattomuutta ja wihaa ihmisten wälillä. Wallan-kumouksellisia, jotka wihaawat esiwaltaa ja lakia. Panettelioita, sillä he panettelewat kaikkia wanhaa hywää ja jumalattomia, sillä he eiwät usko Jumalan eiwätkä pahan hengen päälle. Jumala meitä heistä auttakoon"! huokasi hän wiimein hartaasti.

Mikä on suomikiihkoinen? „Isä! Mitä se on, suomikiihkoinen"? kysyi poikanen, joka kerran oli saanut kuulla puhetta suomikiihkoisista. — „Se on semmoinen hullu, joka tahtoo että jokaisen pitäisi muuttuman talonpojaksi ja waan puhuman suomea", wastasi isä. (Otawa).

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on tämän syyskuun 11 (elok. 30) p:nä arm. nimittänyt ensimäiset toimisto-sihtierit, todellisen waltioneuwoksen ja ritarin W. Stepanoff'in ja A. W. Wallensköld'in ritareiksi, edellisen K. P. Wladimirin kolmanteen luokkaan ja jälkimäisen K. K. P. Stanislaon toiseen luokkaan keis. kruunune.

H. M. Keisari on 19 (7) p:nä tätä syyskuuta arm. lahjoittanut Helsingin kaupungin justitia-pormestarille. howioikeuden asessorille ja ritarille C. G. Brummer'ille **hohtokiwillä koristetun sormuksen.**

Hiippakuntain sanomia.

Tuurn hiippak. Senaatti on syyskuun 4 p. määrännyt Ikaalisten emäseurakunnan kappalaisen wk. F. H. Hällfors kirkkoherraksi Suomen wangeille Sipiriassa.

Kuopion hiippak. Haettawana opettajan wirka Kuopion ala-alkeiskoulussa 56 p:än kuluessa 9 p:stä t. k. Käytännöllisen opettaja-koetteen saksan kielen opettajan wirkaan piti 19 p:nä t. k. opettaja, maisteri Robert Krank, arwosanalla approbatur cum laude. — Syysk. 23 p:nä: Nimitettiin: opettaja, maisteri Robert Krank saksan ja ranskan kielten opettajaksi Oulun ali-opistoon. — Wirkakirja annettiin opetus-taidon yli-oppilaalle Thor Otto Stenbäckille opettajan wirkaan Kajanin ala-alkeiskoulussa.

Kurssit.

Suomen Pankki, Syysk. 29 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 13/16 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Syysk. 29 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/8, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 33 13/16, 34. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	89 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. L℔.	Kananpojat 40 k. pari.
Ruismaltaat 67—70 k. L℔.	Teeret 50—60 k. pari.
Ohrat 5 r. tynnyri.	Metsot 1: 20—40 k. pari.
Ohrakryynit 25—26 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoreet lahnat 8 k. ℔.
Kaurat 3: 15—3: 25 k. t:nyri.	Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 7—8 k. ℔.
Perunat 5—6 k. kappa.	Tuoreet hauet 7—8 k. ℔.
Tuoretta raawaan-lihaa 75—90 k. L℔.	Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 k. L℔.	Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20 1: 40 k. L℔.	Suolatut lahnat 5—6 k. ℔.
Palwattua samaa 2 r. L℔.	Suolattuja silakoita 40—50 k. L℔.
Wasikan-liha 2: 60—3 r. L℔.	Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 2 r. L℔.	Terwaa 5: 5—50 k. tynnyri.
Suolattua samaa 2 k. L℔.	Koiwu-halkoja 3: 70—3: 90 k. syli.
Talia 3 r. L℔.	Mänty-halkoja 2: 50—2: 75 k. syli.
Tuoretta woita 19—20 k. ℔.	Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. L℔.	Wiina 1: 5—1: 10 k. kannu.
Maito 8—9 k. k:nu.	Heinät 18—20 k. L℔.
Piimä 6—8 k. k:nu.	Thimothej 22—25 k. L℔.
Taale 8—10 k. korttieri.	Oljet 7—8 k. kupo.
Munatiu 30—33 k.	

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 79. Maanantaina 5 p:nä Lokakuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Lokak. 6 p. k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa 221 koiwupuusylen hankkimisesta.
" k:lo 1/2 8 jpp. Hra E. Fabritius'en soitannot yliopiston juhlasalissa.

Keskiwiikkona.

Lokak. 7 p. Syysmarkkinat.
" k:lo 11 epp. Kolmastalwisia oris- ja tamma-warsoja ilmoitetaan kilpapalkintoon maakonttorissa.
" k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonansihuoneessa ruokawarain ja kaurain kuljettamisesta erinäisiin osiin läntistä Suomea.
" k:lo 6 jpp. Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokous.

Tuorstaina.

Lokak. 8 p. k:lo 10—1 epp. Kaupunki- ja palowartiamaksurästien ylöskanto raastuwassa 1, 2, 3, 4 ja 5 kaupungin-osasta.
" k:lo 11 epp. Huutokauppa maakansliassa 1/8 osasta Tattarin rustholliа Liljendalin kappelia.

Helsingistä.

Waltiopäiwät.

Ritariston ja aateliston täysikokouksessa lokak. 1 p:nä ruwettiin ylöslukemaan Keisarillisen Majesteetin armolliset esitykset Suomen säädyille. Ylösluetut ehdotukset jätettiin asianomaisten waliokuntain tutkittawiksi.

Keis. Majesteetin suostunta-weroehdotuksen johdosta esitteli hra Silfwerswan, mitenkä tärkeä olisi että säädyt woisi antaa lausuntonsa tulli-laeissa ja waati että säädyt tästä tekisi anomuksen H. Majesteetin luona. Tämä hra Silfwerswan'in lausunto päätettiin wastaiseksi laskea pöydälle, s. t. s. lykätä toiseksi kertaa, jolloin sitä uudestaan otettaisiin keskusteltawaksi.

Hra Ehrnroth, n:o 73, walittiin jäseneksi ritarihuone-waliokuntaan sekä hra Nassokin, n:o 61, warajäseneksi.

Täysikokouksissa lokak. 2 p:nä jatkettiin armollisten esitysten ylöslukeminen.

Pappis-porwaris- ja talonpoikais-säädyissä on armollisten esitysten ylöslukeminen ja niiden jakaminen waliokunnille yhä kestänyt.

Pappissäädyssä walittiin täysikokouksessa lokak. 1 p. warajäseniksi lakiwaliokuntaan prowastit Lilius ja Saxbäck, talouswaliokuntaan warakirkkoherra Nordström ja prowasti Sulin, waltiowarain-waliokuntaan warakirkkoherra Snellman, pankkiwaliokuntaan, prowasti Alopæus, suostunta-waliokuntaan prowasti Siren, yleiseen sekä säädyn erityiseen walituswaliokuntaan prowessori Schauman sekä toimistowaliokuntaan warakirkkoherra von Essen.

Walituspyyntöjä esittiwät prowasti Grönberg markkinain poistamisesta, prowessori Schauman siitä että tehtäisiin anomus perustuslakien muuttamisesta siinä kohden että waltiopäiwiä pidettäisiin joka kolmas wuosi, prowastit Hellén ja J. F. Bergh sekä kirkkoherra Castrén muutamista yleisistä sekä muutamista säätyä erityisesti koskewista asioista. Kaikki nämät walituspyynnöt laskettiin pöydälle tulewaksi kertaa.

Täysikokouksessa lokak. 3 p:nä otettiin esiin wiime kokouksessa pöydälle lasketut walitus-pyynnöt. Kaikki päätettiin jättää walitus-waliokunnan tutkittawaksi. Prowessori Schauman'in yllämainitun walitus-pyynnön johdosta määrä-aikaisista waltiopäiwistä syntyi wilkas keskustelu. Pispa Ottelin sanoi hywäksiwänsä prow. Schauman'in walituspyyntöä ainoastaan sillä eroituksella, että määrä-aika kolme wuotta muutettaisiin wiideksi wuodeksi. Prowasti Borenius y. m. waatiwat, että alamainen pyyntö tässä kohden enemmän liittyisi siihen armolliseen lupaukseen, joka Hänen Majesteettinsa waltioistuinpuheessa määrä-aikaisista waltio-päiwistä jo on lausuttu. Prowastit Sirén ja Europæus sekä prowessori Geitlin wastusteliwat prowessori Schaumannin walituspyyntöä pää-asiallisesti sen tähden, että se woisi osoittaa jotakin epäluuloa Hänen Majesteettinsa armollista lupausta wastaan ja siis olla enemmän haitaksi kuin hyödyksi. Tätä wastaan wäittiwät useat puhujat, joista mainitsemme prowasti Grönberg'in kirkkoherran Rosengrén'in — joka tässä tilassa puhui suomeksi — osoittaen ettei siinä woisi H. M:tiansa wastaan mitään epäluuloa olla, jos pyydettäisiin että se lupaus, minkä Hänen Majesteettinsa jo oli ehdollisesti antanut, muutettaisiin perustuslaiksi. Suurella äänen-enemmyydellä hywäksittiin prowessori Schauman'in walituspyyntöä, joka siis päätettiin jättää walituswaliokunnan tutkittawaksi.

Yliopisto. Yliopistolais-tutkinnossa hywäksittiin syysk. 29 p. Porwoon lukiolaiset E. V. Lindeberg, E. A. Lindholm, G. A. Nyholm, H. Sirén ja O. R. Wallenius; Kuopion lukiolaiset A. Koliis, A. Kumlin, G. E. Ladau, J. A. Rehnström, H. E. Schmidt ja S. Wallman; Hämeenlinnan lukiolaiset P. E. Cajander, A. F. Granfelt, E. C. Lilius, A. W. Nordström, E. Wallenius ja C. W. Wegelius; sekä Waasan lukiolaiset J. A. Candelin, E. W. E. Ekberg, W. V. Forsman, O. A. Heikel ja E. J. Lindforß.

Yliopistollisina kuulumisina woimme kertoa, että yliopiston kansleri on antanut suostumuksensa konsistorion ehdotukseen, että historialliskieliopillinen ja fysikki-määräysopillinen tiedekunta yhdistettäisiin yhdeksi tiedekunnaksi, nimeltä filosofiallinen tiedekunta, jossa tulee olemaan kaksi jakokuntaa: historialliskieliopillinen ja fysikki-määräysopillinen. Tämän tiedekunnan kandidati-arwoon pyrkywäisten pitää, paitsi oman jakokuntansa wiidessä oppiaineessa, seisoman tutkintoa kahdessa toiseen jakokuntaan kuuluwassa tieteessä. — Prowessorin-wirka „siweys-opissa ja tieteiden järjestyksessä" on filosofian prowessori-wiran nimellä julistettu haettawaksi. — Dosenttitoht. Frosterus on saanut prowessorin nimen ja arwon.

(Lähetetty).

„Nöyrin pyyntö kaupunkimme kunnioitettawalle papistolle. Ne kollehti-kukkarot eli pyssyt, jotka seisowat kirkon-porstuissa jumalanpalweluksen aikana, owat warustetut irtaimilla lipuilla joiden päällekirjoitus ilmoittaa, mihin rahat milloinkin kokoillaan. Mutta miksikä nämä liput suomalaisessakin kirkonmenossa owat ruotsiksi? Eikö kunnioitettawa papisto hywin tekisi, toimittaisi meidän kirkonmenoomme erinäiset suomeksi kirjoitetut liput? Sitä pyytää useiden puolesta

Yksi Suomalaisen seurakunnan jäsen".

Luonnotar n:o 9 ilmaantui kirjakauppaan wiimeis lauwantaina ja sisältää seuraawia kirjoituksia: 1) Waltiopäiwäin awausjuhlallisuudet; 2) Maapallon muodostumisesta; 3) Noituri, kertomus Pohjanmaalta; 4) Kirje Syyskuulta ja 5) Ulkomaalta.

(Lähetetty).

Suomen kauppa-lipun esitys. „Suomen ominaisen kauppa-lipun tarpeellisuudesta, sen historiallisista wäristä muodosta j. n. e. on niin moneen suuntaan wäitelty, että niistä ei enään liene juuri paljon puhumista — sen waan sanon että ne usean-laatuiset, joita olen nähnyt esitys-näytteenä, ei ole peräyttänyt wieläkin erinlaatuisempaa ehdottelemasta, joten rohkenen ehdotella seuraawan tapaista: Wärit „jotka tulisiwat kulkemaan poikkipuolin, olisi ylimmäinen kulma sininen, keskimmäinen eli pohja walkoinen, keskellä pohjaa olewa tähti keltainen ja alikulma punainen. Sininen, keltainen ja punainen merkitseisi Suomen käytöllisiä historiallisia wäriä ja walkoinen lumen näköä, koska maamme talwella peitetään lumella. Tähti-kuwaus merkitsisi pohjan tähteä meille pohjolaisille! Maamies".

Ruotsin Sanomat Suomesta. Mainitsimme wiime n:ossa „Dagligt Allehanda'n" omituista tapaa osoitella ilonsa Suomen edistymisestä. Sittemmin sattui käsiimme „Aftonbladet", joka ei suinkaan tahdo olla Pekkoa pahempi. Se ottaa waltio-istuin-puheen erityisen tarkastuksen alle, ja mitä me yksinkertaisuudessamme pidämme selwänä osoituksena Suomen Suuriruhtinaan perustuslaillisesta mielen-laadusta, siinä se ei näe muuta kuin paholaisen kawalia juonia, joilla muka Wenäjän keisari kokee kietoa ja pettää tätä poloista

maata. Sanat kuuluwat: „Tämä puhe, kuten hawaitaan, on walmistettu erinomaisella waltiotaidolla, että wapamieliseltä kuuluisi, samalla kertaa kuin se niin paljon kuin mahdollista wälttää sitomasta hallitsijaa mihinkään uusiin welwoituksiin. Pää-tarkoitus siinä on nähtäwästi kokea estää, ett'ei säädyt ryhtyisi mihinkään lausuntoihin perustuslaillisen hallitusmuodon todellista asettamista, wahwistamista ja edistämistä warten". Siis, arwelee tuo waltiowiisas lehti, on puheen tarkoitus ainoastaan „asetuttaa se mieli-myrsky", joka muka maassa oli syntynyt. Ensiksikin luwataan uudet waltiopäiwät kolmen wuoden perästä ja sitten „jos Suomen kansa osoittaa luottamusta keisaria kohtaan ja osoittaa ansaitsewansa hänenkin luottamustaan, niin saattaa semmöinen asiain tila antaa hänelle syytä kutsumaan säädyt määrä-ajoittain kokoontuneille waltiopäiwille". Aftonbldt lisää, että waaditaan muka „sokea silmätön luottamus" ja luopumus kaikista muutoksien ja parannuksien pyynnöstä. Se jatkaa wielä: „Paremmaksi wakuudeksi wiitataan, että waltiopäiwä-miehillä ei ole aikaa ryhtyä muihin asioihin, kuin noihin esiteltyihin kysymyksiin, koska eiwät tule saamaan aianpidennystä yli perustusla'illisen kolmen kuukauden". Tähän tapaan lehti hädistyneellä toimella pusertelee waltio-istuin-puheen jokaista lausetta, ja wakuuttaa wiimein, että Suomessa on „täydellinen puute kaikesta painowapaudesta".

Aftbld'in iloksi ja onneksi oli sensuurimme juuri siihen aikaan saanut erään kinkkuisen puhdin päällensä, ja lehti saapi siitä hywän ja oikean aineen päiwittelemisiin painowapaudestamme. Mutta että waltioistuin-puheen wirka ei ole puhua la'in warmuudella ja woimalla, waan ainoastaan ilmoittaa, mitä Hallitsija aikoo ja ajattelee, se pitäisi niin suuripuheisen lehden toki ymmärtää. Kawaloista tarkoituksista puhukoon kawala; Suomen säädyt osoittawat luottamustaan juuri sillä, että par'aikaa walmistawat koko joukon „muutoksien ja parannuksien pyyntöjä". Se holhoja-ääni, minkä Ruotsin lehdet ottawat Suomen suhteen, näyttää siis kyllä tarpeettomalta.

Monessa nämä Ruotsin lehtien tyhmät kujeet saattawat synnyttää suuttumusta; me puolestamme olemme niihin jo hywin tottuneet ja pidämme ne woimattomina lapsellisina kokeina saada Suomen asiat sekawiksi, silloin kun ne, näiden mokomain kinsallakin, juuri wähittäin owat selwiämäisillään. Koko wuoden, ja jo ennenkin, owat nämä Ruotsin lehdet tehneet parastaan, saadaksensa täällä Suomessa jotain hämminkiä alkuun; sillä siitä heille tietysti ei woisi mitään wahinkoa olla, mutta etua kentiesi. Nyt heidän toiwonsa jo alkaa kowin pimeältä näyttää; Suomalaiset muka alkawat tytywäisiksi käydä; — siitäpä heillä sairas sydän. Ja onhan se toki harmillista, että Suomessa joku menestys saattaa syntyä, joka ei ole Ruotsista kotoperää!

Tämän kurjuuden rinnalla on iloista nähdä, mitä muut ulkomaan sanomat puhuwat tapauksista Suomessa. Ne niissä näkewät wapauden wilkasta ja wakawaa edistymistä.

Suomalaisen Kirjallisuuden seuran kokous pidetään tulewana keskiwiikkona k:lo 6 jpp.

Suomalainen luento pidettiin wiime lauantaina kemiallisessa oppisalissa. Luennon pitäjänä oli kandidati Homén. Sali oli jokseenkin täynnä kuuntelijoita.

Keisarillisen Majesteetin armollisista esityksistä säädyille tahdomme tuon tuostakin tilan mukaan ottaa lehteemme etewimmät kohdat. Tänään te'emme alun.

— **1:nen armollinen esitys** säädyillemme naimattoman waimon täysiwaltaisuudesta ehdottelee säätyin hywäksyttäwäksi, että, muuttaen 2 §:än 19 luw. Perintö-kaaressa sekä mitä Naimis-kaari muista naittajista paitsi wanhemmista sisältää, säädettäisiin niinkuin seuraa:

„Naimatoin waimo, joka on wiisikolmatta wuotta täyttänyt, olkoon täysiwaltainen ja oikeutettu itse wallitsemaan itseänsä ja omaisuuttansa; kuitenkaan älköön, niinkauan kuin isä taikka äiti elää, heidän tahtoansa wastaan naimiseen menkö. Jos hän holhojan apua haluaa omaisuutensa hoidossa, asettakoon Oikeus, siitä tiedon saatua ja sen oikein kuuluttakoon".

Bæckin rahaston käyttämisestä.

Niiden monien asiain seassa, jotka oliwat esitetyt Hämeenlinnassa pidetyn yleisen koulu-opettajakokouksen ratkaistawaksi, oli myöskin kysymys Bæckin rahastosta palkatuista opettajista.

Testamentissään määrää esittelijä-sihtieri H. R. Bæck että, kun „Suomen awarassa maassa wanhempain asuinpaikat wälistä owat niin kaukana yli-alkeis- (triwiali-) kouluista, että heille tulee hywin huolestuttawaksi luotansa eroittaa lapsiaan, jotka wielä tarwitsewat wanhempain hellää hoitoa, ja tämä waikeus osaksi poistettaisiin sen kautta että triwialikouluista kaukaisemmissa ala-alkeiskouluissa (pedagogioissa) awarampi opetus annettaisiin", — osa hänen omaisuuttansa „niin jaettaisiin, että yhtä suuri osa tulisi Turun hiippakunnan pohjoisille ja eteläisille osille palkkaukseksi tähän saakka kaiwatulle toiselle opettajalle triwalikouluista kaukaisemmissa pedagogioissa". Sen ohessa lausuu testamentin tekijä toiwon, että uuden opettajan opetuswelwollisuus tulee tarkoittamaan, että hywä perustus lasketaan" latinan kielen kieliopilliselle tuntemiselle ja selwittämiselle", mutta että arkkipispa ja tuomiokapitulo määräisi hänen muut welwollisuutensa. Tämän testamentin johdosta jättiwät pesän suoritusmiehet Turun tuomiokapitulon hoideltawaksi 66,535 rupl. 77 kop. paperirahaa. Kun nämät jonkun ajan oliwat olleet kaswulle pantuina ja niin muodon karttuneet, suostuttiin lokak. 13 p. 1843 tuomiokapitulon alamaisesta ehdotuksesta rahain käyttämiseen yhden opettajan palkkaamiseksi kussakin Kajaanissa, Torniossa, Kokkolassa, Tampereella ja Tammisaarella sekä Ahwenanmaalla olewissa ala-alkeiskouluissa. Silloin wielä pidettiin woimassa testamentin-tekijän selwä ehto, että opettaja pitäisi asetettaman kaupunkiin, missä ei ylialkeiskoulua löytynyt. Mutta w. 1859 kun ylialkeiskoulu asetettiin Tampereelle, Bäckin rahastosta palkattua opettajaa ei ainoastaan pysytetty Tampereella, mutta otettiinpa lisäksi hänen palkkansa, 225 ruplaa, ylialkeiskoulun wuosirahaan, ja kun w. 1860 ylialkeiskoulu määrättiin Kokkolaan, sai Bäckin rahastosta palkattu opettaja wielä wastapäin pysyä Kokkolassa. — Tähän tahdomme waan muistuttaa: „älköön ylenkatsottako ihmisen testamenttia, kun se hywäksitty on". * *

Rautatullista.

(Jatko ja loppu 78 n:roon).

Olemme tutkineet ne yleiset lait, joihin aiwomme perustaa mieteitämme rautatullista Suomessa. Niinkuin tietty on maksetaan ulkomaasta tänne tuodusta kankiraudasta 3 ruplan tulli kipundasta. Moni tästä aineesta kirjoittanut on kokenut lawiasti selittää, kuinka tämä tulli on maawiljelyksen edistymiselle haitallinen, ja että maawiljelys saisi uuden wauhdin, jos tulli poistettaisiin. Rohkenemme pitää tätä joksikin lapsellisena. Aiwan tullitta tuskin woi pyytää ulkomaan rautaa tänne; sillä maksawathan kotimaankin rautapruukit weroa, ja muutenkin on sowelias että kruunu kaikesta liikkeestä kantaa osansa. Rauta ei woi siis tullin tähden aleta kuin jos 10 k. leiwiskältä, ja tuskin se suurestikaan enentää raudan käyttämistä maawiljelyksessä. Ett'ei sitä tarpeeksi käytetä, siihen on syy, ei raudan kalleus, waan ylipäänsä se, ett'ei maawiljelys suurin palkitse pääomia, sekä taidon ja halun puute. Siitä ei siis sen enempätä.

Pääwäitös rautatullia wastaan on ollut tämä: tiede on jo aikaa hyljännyt koko sen menon, joka suojelustulliksi nimitetään, sillä se on mieletöntä palkkioilla kääntää pääomat sellaisiin toimiin, jotka owat maalle luonnottomat, koska eiwät kannata palkkioitta, ja siis houkutella niitä pois semmoisista toimista, joissa tekisiwät enemmän hyötyä, koska ne elatuskeinot eiwät ole suojelustullien tarpeessa.

Tunnemme liian wähän rautakeinollisuuden nykyistä tilaa ja mitä sen tulewaisuudesta woi olla toiwottawana, että tietäisimme päättää, tarwitseeko se suojelustullia tahi ansaitseeko se sitä. Se on kuitenkin kaikille tuttu, että tämä keinollisuus walmistettuin tuotteidensa puolesta, jotka tekewät toista miljoonaa, on etewin kaikeista tehdaskeinoista maassa. Kun on kysymyksessä niin painawa seikka, ei riitä läksyn nojalla huutaa: „rautakeinollisuus maassa ei kannata suojelustullitta, siis häwitköön; se on tieteellisesti oikein". Ylempänä olen kokenut lukialle selwittää, että semmoinen päätös woi olla sen puolesta wäärä, että se pitää lukua waan yhdestä waikuttawaisesta woimasta, eikä kaikista, jotka tosin asiaan koskewat. Mahdollista woi olla että rautatehtaat, luottaen raudan, suojelustullien kautta waikutettuun, korkeaan hintaan, eiwät huoli omistaa paraita walmistuskeinoja, tarkkoja tietoja ja tarpeellista säästäwäisyyttä; mahdollista on että nykyisessä tilassansa jo woisiwat myydä rautaa samoihin hintoihin, kuin ulkomaalaiset; mahdollista on wielä, että meidän maan rautamalmit owat niin köyhiä, ett'ei ikipäiwinä kannata niitä käyttää; kaikissa näissä tapauksissa poistettakoon rautatulli. Mutta yksin se seikka, että rautakeinollisuus tarwitsee suojelustullia, ei ole mielestämme tässä päättäwä. Mahdollista on sekin, että rautakeinollisuus, waikka käyttää paraita walmistuskeinoja, säästäwäisyyttä j. n. e., kuitenkaan ei woi myydä ulkomaan hintoihin. Tiede sanoo siis muka: tehkööt sen työwäki? jotakin muuta. Mitä siis Sitä kuin kannattaa, jossa woimme wertoja wetää ulkomaan hinnoille, arwattawasti siis kääntykööt maawiljelykseen. Lieneekö se kuitenkin aiwan epäilemätöntä, että samat miehet, jotka nyt työskentelewät raudanhankkeissa, walmistaisiwat enemmästä arwosta, jos muutettaisiin niitä maawiljelykseen? Niin läksyssä seisoo, sillä maawiljelys kannattaa suojelustullitta, rautakeinollisuus ei. Mutta monta sopii olla syytä siihen, että ihmiset enemmin harjoittawat maawiljelystä, waikka se on wähimmän hyö-

tysä. Maawiljelys on maan wanha tapa, siinä waaditaan wähän taitoa, siinä tullaan toimeen wähillä pääomilla. Nämät seikat enentäwät kilwan maawiljelyksessä niin, että siinä saadaan työmiehiä 15 kopeekkaan päiwältä. Se kannattaa siis niin pian kun päiwätyö tuottaa yli 15 kop. ja prosentit käytetystä pääomasta, josta, samoista syistä, kuitenkaan ei pyydetä yli 6 %.

Kun raharikas saa rahojansa lainatuksi 6:teen prosenttiin ja täyttä wakuutta wastaan, ilman wähintäkään waiwaa niistä, olisi aiwan mieletöntä, jos hän antaisi niihin puuhiin ja waaroihin, jotka aina seuraawat keinollisuustoimea, ell'ei hänellä olisi toiwoa saada rahoillansa suurempaa woittoa kuin mainittuja 6 %. Tuttu onkin, ett'ei keinollisuus pidetä kannattawaisena, ell'ei se tuota wähintäin 10. Mutta se on luonnollisesti maalle hyödyksi mitä runsaampaa tuloa sen pääomat tuottawat. Niin ikään waaditaan keinollisuudessa työntekiöiltä suurempaa taitoa, ja sentähden täytyy niitä runsaammin palkata. Jos siis maawiljelyksessä, niin kuin ylempänä päätimme, miehen päiwätyö ei tuota paljon päälle 15 kop., täytyy saman työn keinollisuudessa tuottaa esim. 30. Tuhannen miehen työ rautawalmistuksessa pitäisi siis tuottaman 300 rupl. päiwältä *). Mutta se rauta, jota nämät 1000 miestä walmistawat, saataisiin kukaties ulkomaalta ostaa 290 ruplalla. Raudan walmistus on siis mahdotoin meillä, ell'ei sitä jollakulla lailla auteta yhteisillä neuwoilla, esim. suojelustullilla. Mutta onko tämä walmistus wahingoksi maalle, sentähden että sitä täytyy auttaa. Näiden 1000 miesten työ tuottaa maahan 290 ruplan arwosta ulkomaan rautaa, jos heille 10 ruplaa annetaan awuksi. Se on aiwan sama asia, kuin jos suota ojitetaan yhteisillä waroilla, että sitä sitten kannattaisi yksityisten wiljellä. Mutta jos nyt, nojaten siihen keksintöömme, että maawiljelys kannattaa muka tullitta, lopetamme rautawalmistuksen ja muutamme mainitut 1000 miestä maawiljelykseen, niin tuottawat heidän työnsä ainoastaan 150 ruplaa. Ei sentähden tarwitse meidän pelätä sitä aawetta, jolla wapakaupan wastustajat owat kammottaneet: että nimittäin ulkomaalaiset „upottaisiwat meitä raudallansa". Ei suinkaan. Ulkomaalainen ei anna meille enemmän rautaa kuin mitä woimme maksaa. Jos emme siis tahdo auttaa 10:llä ruplalla niitä 1000 rautatehtaan työmiehiä, jotka walmistiwat meille rautaa 290 ruplan edestä, waan te'emme niistä maawiljeliöitä, jotka walmistawat rukiita 150 ruplasta, niin saamme myös tytyä rautaan 150 ruplan edestä. Se sen muutoksen waikutus on. Mutta wahinko se on.

Joka tahtoo ewätä tutkistelemuksemme loppupäättäet, kysyköön maawiljeliältä, joka on tarkkoja tiliä pitänyt, mitä tuottaa hänelle miehen päiwätyö, ja taas mitä samanlainen päiwätyö tuottaa tehdaskeinollisuudessa; emmekä ollenkaan epäile, että hän saa wastauksen jälkimäisen tuottawan kahdenwertaisen hyödyn. Mitenkä taas elatuskeino, joka on tuottawampi, kuitenkin tarwitsee apua (suojelusta), ehkä toinen wähemmän tuottawainen woi olla sitä paitsi, sen olemme jo ylempänä selittänyt.

Jos taas tahdotaan näyttää päätteitämme wääriksi wäittämällä, että siis olisi paras luopua koko maawiljelyksestä ja ruweta keinollisuuksiin, niin wastaamme tähän, ett'ei toki sowi enempää tehdastawaraa walmistaa, kuin mitä maassa tarwitaan. Sillä ylempänä käytetyssä esimerkissä ne 1,000 miehen päiwätyöt, jotka maksawat 300 ruplaa, eiwät tuota, werraten ulkomaan rautahintaan, kuin 290. Sula tappio olisi siis wiedä sitä rautaa ulkomaalle; mutta werraten kotomaan maawiljelykseen tuottawat niiden työ kahdenkertaisesii sen kuin antaisiwat maawiljelykseen käytettynä. Jos taas jossakussa ulkomaassa ollaan wielä mahdottomammat raudan walmistukseen kun meillä, ja sen maan kotomainen rauta siis on wielä kalliimpi kuin meidän, mutta siellä kuitenkin suostutaan ostamaan meidän rautaa ennemmin kuin muun ulkomaan, niin on tämä suuri kauppaetu meille, joka ei suinkaan ole ylönkatsottawa. Se on joksikin lapsellista tässä kohdassa puhua kuin muuan kirjoittajaa, joka yleisestä ihmisrakkaudesta soi sille kansallekin, että saisi ostaa sieltä missä halwinta tawaraa saa, ja ettei meidän sentähden pitäisi perustaman keinollisuuttamme tämmöiseen kauppaetuun. Tämä tarkoittaa, niin kuin lukija sen huomaa, rautakauppaa Wenäen ja Suomen wälillä. Mutta Wenäjä on laskenut korkean tullin ulkomaan raudalle, sentähden että se on katsonut sitä hyödylliseksi omalle keinollisuudellensa; ja se on suonut suomen rautaa tullittomana sisään tuotawaksi, saadaksensa Suomelta sitä wastaan toisia kauppaetuja, joita se on katsonut myös itsellensä hyödyllisiksi. Koko tässä asiassa ei ole mitään ihmisrakkautta kysymyksessä ollut, ja paraiten tämäkin tuleekin harjoitetuksi, kuin kukin kansa walwoo hywin ymmärrettyä etuansa. Suomella siis ei ole mitään syytä luopumaan niistä eduista, joita se on itselleen hankkinut, antaen toisia etuja maksoksi, niin kuin kauppaliitot ainakin tehdään.

Saamme wakuuttaa tuntewamme wapakaupan ohjeet, sen werran kun ikään nekin, jotka luulewat olewansa wiisauden ylimmällä kukkulalla, kun tietäwät huutaa: olkoon kaikessa täysi wapaus! Lisäämme wielä, ett'emme tiedä tarwitseeko rautateollisuus meillä suojelusta. Olemme waan kokeneet selwille panna ne perusteet, joihin kysymyksen ratkaiseminen nojautuu. Woisi kukaties joku sanoa että samoilla perusteilla sopii puolustaa suojelustullia jokaisessa muodossa. Sitä emme luule, mutta jos niin olisikin ei se käy miekan syyksi, jos sillä, joka on aiwottu isänmaan suojelukseksi, joku murhaakin. Sentähdenpä sanalaskussa sanotaan: Ei panna miekkaa hullun käteen!

*) Enemmin tai wähemmin ei tässä esimerkissä waikuta mitään, jos waan suhta maawiljelyksen tuottawaisuuteen on oikea, nimittäin kun 1: 2.

Runo

Entisestä ja nykyisestä paino-wapaudesta.

Eipä liene liikanainen
Muistutella muinaisista,
Kuin nyt aika aiwan toisin,
Kerkiästi käänteleksen;
Konsa suopi suuri Luoja
Sensoritkin selwä-päiset,
Jotta suowat Suomen maalla
Kirjoitukset kielellämme,
Kaikki päästä painon alta,
Julkisesti juoksemahan
Joka tuhmanki tuwillen,
Kaukaistenki kartanoillen
Oppia osottamahan,
Siwistystä siirtämähän;
Waikka muinen muukalaiset,
Sekapäiset Sensorimme,
Kirja-merkkimme menetti,
Puhko silmät puustawilta,
Eikä ollut oikeutta,
Sen paremmin selwitellä,
Jos ne saiwat syyttömästi
Pilkan-ristit rintahansa.
Jotka silloin keinon keksi,
Sanat muisti mutkistella,
Niillä säily säntillensä,
Kiitettynä kirja-merkit,
Eikä tuolla tuhrattuna,
Sepitetty sensurissa.
Silloin wanha wirka-walta,
Wähän katso kansan päällen,
Josta kuulu kaikkialla,
Paha parku puustawilla,
Konsa pee'tä pilkattihin,
Tahi tee'tä turmeltihin,
Ämmä'n muoto mustattihin,
Koo'lta korwat leikattihin;
Pahin puoli puustawista,
Saip' on maata matkustella,
Kansan ilkiän ilona,
Joka turmion tukena.
Jonka tähden meidän maalla,
Suloisessa Suomessamme,
Oli oppi oksa-tiellä,
Kansan kunto kuolemassa,
Walhe werka-waattehissa,
Aina kulki kukkaisissa,
Lappo lahjaksi kylistä,
Tawarat joka talosta,
Tunki turmio-tapoja,
Kawaluutta kansallemme:
Täten nuorison nukutti,
Waiwutteli wanhempamme,
Eksytti eri poluillen,
Opin tieltä oikialta,
Itsemme iki suruksi,
Tulewaisten turmioksi.
Wielä henki heikommasti,
Nytkin Suomeksi sujuwi,
Siksi kunne kielellemme,
Wapa walta wahwistuwi.
Wasta silloin Sielun kukka
Hedelmöipi herttaisesti,
Wiisauden wilja-pelto
Tuopi kaswun kansallemme:
Siitten pelko pettäjistä,
Katoawi kaikin puolin,
Walhe saapi silmätönnä,
Juosta eissä julkisuuden.
Tämä toiwoni todeksi
Silloin saapi Suomessamme,
Konsa wasta walta-miehet
Joka säädyn suosiolla
Kaikki Sensorit sepiwi,
Joutawaksi jou'uttawi.
Siitten saattawi sanamme,
Ilman pyöwelin pelotta
Aiwan rauhassa rawata,
Halki maita matkustella,
Oppia osoittamassa,
Wiisautta wiskomassa
Nuorisollen nousewallen,
Kansallen ylenewällen;
Josta into ilmestywi,
Aika miesten askelillen,

Isän maallemme iloksi,
Koko kansan kunniaksi.

Antti Puhakka.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on 11 p. tätä syysk. (30 p. elok.) arm. nimittänyt Kuopion läänin kuwernöörin, senaatori S. H. Antell'in K. P. Wladimirin tähdistön 3:nen luokan ritariksi.

Arm. päiwäkäsky 18 (6) p:ltä t. syysk. sisältää, että Suomen sotawäen inspehtööri, kenraalmajuori H. K. M:nsa saattokunnassa ja ritari, wapaaherra E. v. Willebrand tulee luettawaksi henkiwartijawäen Suomalaiseen tarkk'-ampujapataljonaan, sen ohessa pysyen entisissä wiroissansa sekä H. M:nsa saattokunnassa. — S. p. on henkiwartijawäen suomalaisen tarkk'ampujapataljonan komentööri, ewersti ja ritari R. Ehrnrooth sekä saman pataljonan adjutantti, kapteini ja ritari E. von Ammondt arm. nimitetyt H. M. Keisarin adjutanteiksi entisten wirkainsa ohessa.

K. Turun howioikeus on 8 p:nä tätä syysk. määrännyt howioikeuden-auskultantin C. W. Björkman'in yhtenänsä toimittamaan tuomarinwirkaa Raaseporin tuomiokunnassa niin kauwan kuin mainittu wirka on awonaisena.

K. Wiipurin howioikeus on suonut politiapormestarille Wiipurin kaupungissa R. J. Örn'ille wirkawapautta siksi ajaksi kuin hän mainitun kaupungin puolesta on waltiopäiwillä, kuitenki sillä tawoin että tämä wirkawapaus ei saa käydä kolmea kuukautta pitemmäksi; jonka ohessa justitiaraatimies F. W. Poppius on määrätty politiapormestarin wirkaa sillä aikaa toimittamaan. — Sama howioikeus on wapauttanut notarius F. T. Mechelin'in wiranhoidosta keis. howioikeudessa siltä ajalta kuin Mechelin waltiopäiwillä palwelee talonpoikaissäädyn toisena notariuksena.

Nimitetyt: ylimääräinen kamarikirjoittaja C. A. E. Broman konttuorikirjoittajaksi Nikolaikaupungin postikonttuoriin; konttuorikirjoittaja, alaluutnantti V. Nagajeff puukhollariksi Turun postikonttuoriin; ylimääräinen kamarikirjoittaja J. H. Winter konttuorikirjoittajaksi Wiipurin postikonttuoriin; patrullisluupin-päällikkö J. P. Östberg konttuorikirjoittajaksi Oulun tullikamariin. — **Wirka-eron** saanut oman pyyntönsä johdosta Turun postikonttuorin puukhollari B. Krook.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Tätä ennen julistettuin Porwoon hiippakunnassa pidettyin waltiopäiwämies-waalein johdosta, on tuomiokapituli siksi ajaksi kuin waltiopäiwät kestäwät antanut seuraawia määräyskirjoja: Lammin kirkkoherralle rowasti K. F. Nordström'ille, Joroisin kirkkoherralle sotarowasti K. A. Lillström'ille ja Wiipurin kirkkoherralle M. Forstén'ille toimittamaan rowastinwirkaa, Nordström Hämeen läntisessä rowastikunnassa, Lillström Sawon pohjoisessa rowastikunnassa ja Forstén Wiipurin rowastikunnassa, sekä Juwan ensimäiselle kappalaiselle nimikirkh. A. Poppius'elle, Pyhäristin kappalaiselle nimikirkh. O. T. Illberg'ille, Rantasalmen kappalaissijaiselle nimikirkh. O. H. Clewe'lle ja Hauhon kirkkoherranapulaiselle nimikirkh. A. Allén'ille tekemään kirkkoherranwirkaa, Poppius Juwan, Illberg Pyhäristin, Clewe Rantasalmen ja Allén Hauhon kirkkoherrakunnassa. Saman ohessa on lukionapulainen maisteri F. J. Pettersén määrätty toimittamaan määräysopin lehtoriwirkaa Porwoon lukiossa sekä kappalaisen-apulainen Helsingin pitäjässä V. W. Krogell toistaiseksi toimittamaan saarnaajanwirkaa Kellokosken ruukiseurakunnassa. Waaliin pantu: awonaiseen kirkkoherranwirkaan Hartolan pitäjässä 1:o Padasjoen kappalainen nimikirkh. maist. G. Lindeqwist, 2:o Hauhon kappalainen nimikirkh. J. F. Danielson ja 3:o Heinäjoen kappalainen nimikirkh. A. E. Ruth; ja awonaiseen kirkkoherrawirkaan Joutsen kirkkoherrakunnassa 1:o Suomenniemen kappalainen nimikirkh. O. B. Pesonius, 2:o Uuraisten rukoushuone-saarnaaja nimikirkh. R. W. Brummer ja 3:o Mikkelin kappalainen nimikirkh. K. G. Stenroth. Lähetyskirjeitä on annettu waaliin pannuille awonaisiin kappalaiswirkoihin Taipalsaaren, Heinjoen ja Pyhtään seurakunnissa, joissa waalisaarnat pidetään 11, 18 ja 25 p:nä lokakuuta sekä waalit 15 p. marrask.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 3 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38\frac{1}{16}$, Pariisi 399, Hampuri 34, Tukholma 281, Amsterdam 188 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 3 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{7}{8}$, $38\frac{1}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33\frac{13}{16}$, 34. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	89 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Kirjoituksia laki-asioista Ferd. Forsström'iltä. III. 1 m. 50 p:ni.

Maamme kirjakaupoissa:

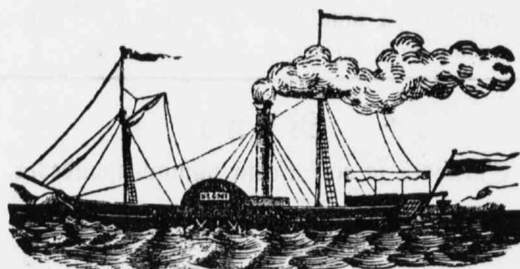
Olawi Maununpoika Pariisissa ja **Suomalaisten opinkäynti ulkomailla keski-aialla.** Kuwaillut Yrjö Koskinen. Hinta 30 kop.

Muist. Olawi Maununpoika, Suomen piispana ww. 1450—1489, oli oppia käynyt Pariisin mainiossa yliopistossa sekä kahdesti siellä rehtoriksikin walittu ww. 1432 ja 1435.

Kaupaksi.

Suomalainen Wirsi- ja Ewankeliumi-Kirja, siihen sopiwain kappalten kanssa, Esiwallan armollisesta käskystä j. n. e. paranneltu, niin myös w:na 1695 hywäksi katsotun ruotsinkielisen wirsikirjan jälkeen enännetty. Nyt taas wasta uudesta ojennettu. — Tätä kauniilla kirjaimilla ja walkosella paparilla painettua Wirsikirjaa 16:sa saadaan ostaa Suomalaisen Kirjallisuuden Seurakirjn apainossa 18 kopeikalla, kun wähintäki 100 nitomatonta kappalta yhtaikaa otetaan. Mutta jos 500 kappalta ostetaan, saadaan kappale 17 kop. Kirjeillä woidaan tätä wirsikirjaa myöski tilata, jossa suhteessa tilatut kappaleet wiipymättä lähetetään ostajalle, kun paketin kulun ja postiraha erityisesti maksetaan.

D. H. Lewin.

Höyrylaiwa **„Alexander“,** päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Lokak. 17 p., täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Nikolai“,** päällikkönä kapteini J. E. Lönnberg, lähtee Maanantaina Lokak. 12 p., k:lo 8 aamulla, täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff

Höyrylaiwa **„Aura“,** päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Tuorstaina Lokak. 8 p., k:lo 5 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg“,** päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Tuorstaina Lokak. 8 p., k:lo 6 aam., täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustawia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Oulu“,** päällikkönä kapteini A. Lindh, lähtee Lauantaina Lokak. 10 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan **Julius Harff.**

Höyrylaiwa **„Österbotten“,** päällikkönä kapteini E. O. Olson, lähtee Keskiwiikkona Lokak. 7 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Höyrywene **„Borgå“,** päällikkönä kapteini J. A. Pontan, lähtee joka päiwä Porwoosta Helsinkiin k:lo 8 epp. ja Helsingistä Porwoosen k:lo $3\frac{1}{2}$ jpp.

Höyrywene **„Sibbo“,** päällikkönä kapteini J. A. Bastman, lähtee kaikki arkio-päiwät Helsingistä k:lo 8 epp. ja Porwoosta k:lo $2\frac{1}{2}$ jpp.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. *Lei.*
Ruismaltaat 67—70 k. *Lei.*
Ohrat 5 r. tynnyri.
Ohrakryynit 25—26 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 3: 15—3: 25 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.
Perunat 5—6 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 75—90 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20 1: 40 k. *Lei.*
Palwattua samaa 2 r. *Lei.*
Wasikan-liha 2: 60—3 r. *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 2 r. *Lei.*
Suolattua samaa 2 k. *Lei.*
Talia 3 r. *Lei.*
Tuoretta woita 19—20 k. *ei.*
Ruoka-woi 3: 40—60 k. *Lei.*
Maito 8—9 k. k:nu.
Piimä 6—8 k. k:nu.
Taale 8—10 k. korttieri.
Munatiu 30—33 k.
Kananpojat 40 k. pari.
Teeret 50—60 k. pari.
Metsot 1: 20—40 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *ei.*
Tuoreet lahnat 8 k. *ei.*
Tuoretta säynäwää 5 k. *ei.*
Tuoreita ahwenia 7—8 k. *ei.*
Tuoreet hauet 7—8 k. *ei.*
Suolattua siika 9—10 k. *ei.*
Suolattua lohta 18—20 k. *ei.*
Suolatut lahnat 5—6 k. *ei.*
Suolattuja silakoita 40—50 k. *Lei.*
Suolattua kilohailea 80 k. *Lei.*
Terwaa 5: 5—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—3: 90 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 50—2: 75 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Wiina 1: 5—1: 10 k. kannu.
Heinät 18—20 k. *Lei.*
Thimothej 22—25 k. *Lei.*
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 80. Tuorstaina 8 p:nä Lokakuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Tengén (ero saarnan).

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Tengén (ero saarnan; ruotsalaisen: kirkh. apul. Witikka. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkh. Lukander.

Suomalainen Piplian-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprow. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Huomenna Perjantaina.

Lokak. 9 p. k:lo 10—1 epp. Kaupunki- ja palowartiamaksurästien ylöskanto raastuwassa Katajanokalta, arentitomteista sekä talottomilta.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta awisionikamarissa.

Lauantaina.

Lokak. 10 p. k:lo 10 epp. Yliopistollinen wäitelmä klinikan oppisalissa.

" k:lo 6 jpp. Osakkaat sanomalehdessä: „Folkwännen" kokoontuwat yhtiökokoukseen Kleinehn hotelliin.

" k:lo 6 jpp. Teollisuus-yhtiö kokoontuu.

" k:lo 8 jpp. Suomalainen luento kemiallisessa oppisalissa.

Helsingistä.

Hänen Keisarillinen Majesteettinsa on suomalaiseen aatelissäätyyn korottanut kenraalikuwernöri-kanslian tirehtörin, todellinen waltioneuwos Clas Herman Molanderin ynnä hänen lapsensa ja perillisensä.

Uusia sanomalehtiä. Wiime syyskuun 12 p:nä on k. senaatti antanut kirjakustantajalle Theodor Sederholmille, entiselle ylioppistolaiselle D. E. D. Europæus'elle ja suomalaiselle kirjakustantaja-yhdistykselle kullekkin luwan Helsingin kaupungissa ulosantamaan sanomalehden, Sederholmille ja Europæus'elle suomenkieliset lehdet nimeltä: „Maiden ja merien takaa" ja „Kansakunnan Lehti, sekä kirjakustantaja-yhdistykselle ruotsinkielisen lehden nimeltä: Finsk Bokhandelstidning (Suomalainen kirjakaupan-sanoma).

(F. A. T.)

Komitea, joka on istunut Mustialan maawiljelysopetus- ja Ewoisten metsäopetuslaitoksen yhdistämistä warten, on päättänyt työnsä ja puolestaan kehoittanut näiden laitosten yhdistämiseen yhdeksi opetuslaitokseksi. (H. D.)

Uutta kirjakaupassa. Wiime wiikolla ilmaantui täkäläisiin kirjakauppoihin: Kirjoituksia lakiasioista Ferd. Forsström'iltä III. Kirja, joka on painettu Kuopiossa, sisältää 8:taitteesena 128 siwua. Sen hinta on 1 markka 50 penniä. — Me kehoitamme kaikkia kirjallisuutemme ystäwiä ja erittäinkin lain-tiedettä tutkiwia ostamaan ja lukemaan tätä kirjaa. Se woipi tieteellisyydenkin puolesta hywin wertoja wetää sille, mitä lainopillisissa aineissa maassamme on kirjoitettu ruotsiksi.

Suomalaisen luennon pitää dosentti Krohn tulewana lauwantaina k:lo 8 jpp. kemiallisessa oppisalissa. Luento-aineena tulee olemaan kahwista ja sokurista.

Teollisuusyhtiö alkaa taas tulewana lauwantaina klo 6 jpp. wiikkokokouksiansa Pihlflyktin kiwihuoneen kolmannessa kerrassa.

Waltiopäiwäsaarna, pidetty waltiopäiwäin awausjuhlassa, on nykyään ulostullut ruotsiksi. Sen hinta on 10 kop.

Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokous pidettiin eilen illalla. Tässä päätettiin toimittaa uuteen Seuran ulosannettawaan painokseen Kanteletarta selitys oudompain Kantelettaressa löytywäin sanain merkityksestä. Tämän sanainselityksen walmistaminen uskottiin herra D. E. D. Europæus'elle. — Seura päätti niin pian kuin mahdollista ulosantaa suomennoksen Gruben historiallisista kuwauksista ja kertomuksista, jonka tähden päätettiin tähän toimeen hankkia yksi tai useatakin kelwollista suomentajaa. — Uusia jäseniä esiteltiin.

Lokakuun 7 p. Lokakuu on alkanut, sadetta tullut oikein kaatamalla, lokaa karttunut kaduille aiwan paksulta — ja keskellä tätä lokaa riehuu par'aikaa Helsingin syysmarkkinat. Markkinat kantawat täällä yhdenkaltaisen mitättömyyden muodon kuin semmoiset kansallisjuhlat ainakin. Rinkilät on paras kauppatawara — muusta ei ole paljon sanottawaa. Tyhjäntoimittajia, sekä miehiä että naisia, liikkuu joukottain kaduilla edestakasin, sen tähden että muka on markkinat. — Kun emme aiwo antaa mitään markkina-kuwausta, heitämme markkinat tähän, toiwolla että ne piankin taukoaisiwat kokonaan.

Säätyjen keskusteluista emme tällä kertaa lehdessämme mainitse mitään, kun tuo luwattu lisälehtemme waltiopäiwäkeskusteluja warten tulewana perjantaina on ulostulewa. Se tulee seuraamaan päälehteämme, jonka tähden wiittaamme lukijamme siihen. — Waliokunnat owat nyt alkaneet waikutuksensa. Näissä sanotaan kaksikielisyys aluksi ainakin olewan suureksi wastukseksi. Kussakin waliokunnassa istuu, näet, jäseniä kustakin säädystä. Se ainakin on jokseenkin kohtuullinen waatimus, että waliokuntiin otettaisiin suomea osaawia pöytäkirjuria, warsinkin kun waliokuntain puhemiehet eiwät osaa suomea.

Jos emme ole aiwan wääriä tietoja saaneet, tulee suomenkieli pianki Suomen pääkaupungissa saamaan sian katukulmien ja talojen päälle-kirjoituksissa. Mikä lienee tämän wäkewän muutoksen aikaan saanut, sitä emme tiedä.

Maaseuduilta.

Kuopion lukion juhlasalissa tapahtui syyskuun 28 p:nä ensimäinen wäitelmä suomenkielellä. Wäitöskirjan tekijänä on Kokkolan ylialaiskoulun w. t. rehtori, maist. Oskar Blomstedt. Kirjan nimi on: „Mietteitä Latinan opetuksesta alkeisopistossamme, H. G. Porthanin opetustawan johdolla". Se on ulosannettu latinan ja suomenkielten lehtorin wirkoihin pääsemistä warten. Wastustajina oli ollut lukion apulainen E. Rudbäck ja lehtori Perander. Kuuntelioita oli wahwasti. (Tapio).

Ulkomaalta.

Puolalainen kysymys on wielä ulkomaalaisten sanomalehtien etewimpänä keskustelu-aineena. Puolalaiset owat nyt kokonaan heitetyt oman onnensa nojaan. Wenäjän wiimeinen wastaus wälittäjäwalloille on lopettanut waltojen kynäsotaa tästä asiasta. Wastaukseksi Wenäjän wiimeisiin kirjoituksiin kehoittawat nyt ulkomaan etewimmät sanomalehdet wälittäjäwaltoja tunnustamaan Puolan kansaa sotiwaksi wallaksi. Joku sotaisempi puhti näyttääkin Ranskan hallituksessa päässeen walloille. Niinpä pidetään se jokseenkin wenäläis-wihollisena merkkinä, että Ranskan wirallinen lehti on julkaissut Puolan kansallishallituksen julistuskirjaa Euroopalle. Wieläpä on huhu lewitelty että kreiwi Walewski asetettaisiin hra Drouyn de Lhuys'in siaan ulkomaan-ministeri-ammattiin. Sitäkin on puhuttu, että Walewski tulisi ranskalaiseksi lähettiläsministeriksi Lontooseen. Tämä Walewskin ottaminen hallitukseen tietäisi warmaankin sotaisempaa mielenlaatua Ranskan hallituksessa, kun Walewski on tunnettu suureksi puolalaisystäwäksi. Jos siis pieniä sotahimon oireita hawaitaankin Ranskassa — niin ollaan Englannissa ja Itäwallassa taas jokseenkin entisillään. Itäwalta erittäinkin näyttää ruwenneen wanhaan horjuwaiseen waltiotaidollisuuteensa. Se ei oikein nyt tiedä mille kannalle on asettuminen. Warsinkin on Suuriruhtinas Konstantinin käynti Wienissä sekoittanut sen ennen jo sekawia waltiokonseptia.

Kaiken tämän ohessa jatkawat Puolalaiset erinomaisella innolla ja urhoollisundella wapauttamistaistelunsa. Tämä julma sota tarjoo melkein saman hirwittäwän näytelmän kuin Kreikkalaisten wa-

pauttamisjota Turkkilaisia wastaan. Kaikkia ankaruuden ja hirmuhallituksen keinoja on koeteltu kapinan tukehuttamiseksi. Mutta tähän saakka on kaikki ollut turhaa. Tuo murha-yritys kreiwi Bergiä wastaan on waikuttanut sen, että kiristyskeinot Warsowassa owat tehdyt kahta ankarammiksi. Kreiwi Zamoiskyn palatsi, josta muka bombi oli wiskattu kreiwi Bergiä wastaan, on ynnä toinen Zamoiskyn likellä olewa huone muutettu sotamiehen-kasarmiksi. Kaikki asukkaat owat ajetut ulos ja suureksi osaksi wangitut. Kalliita huonetkaluja, taide-aarteita, kallisarwoinen kirjasto wiskattiin ulos akkunoista kadulle, jossa ne poltettiin. Ulkomaan sanomat owat täynnänsä kertomuksia Wenäläisten raakuudesta ja julmuudesta tässä tilassa. Näissä kertomuksissa lienee kuitenkin liioiteltunakin.

Ranskassa on papisto alkanut pitää julkisia rukouksia Puolalaisten edestä. Tämmöisiä rukouksia on jo aikaa pidetty Romassa, ehkä Wenäläiset owat Paawin luona tehneet muistutuksia niitä wastaan.

Eräs saksalainen lehti tietää kertoa että Wenäläiset owat tehneet tarkastuksia luostareissa, ja että niistä on löydetty kirjapainoja ynnä muita kaluja, jotka osoittawat että luostarit owat olleet kapinan warsinaisia pesiä.

Pohjoisamerikan sota jatketaan yhä wielä. Etelä-waltaiset tulewat yhä enemmin tappiolle. Heidän koko toiwonsa näyttää tähän aikaan perustawan ulkomaalaiseen apuun ja wälitykseen. Ranska on jo aikaa heille osoittanut selwää mielisuosiota, warsinkin siitä syystä että Pohjoiswaltaiset karsain silmin owat katsoneet Ranskalaisten menetystä Meksikossa.

Tanska. Waltioneuwoskunnalle on annettu ehdotus uuteen perustuslakiin sekä waalilakiin. Näissä ehdotellaan uusi waltioneuwoskunta joka tulisi olemaan yhteinen ainoastaan Tanskalle ja Sleswigille. Tämän waltioneuwoskunnan, sekä kuninkaan wahwistama laki-ehdotus ei tarwitsisi Holsteinin ja Lauenburgin edustuskuntain suostumusta tullaksensa la'iksi. Näin tahdotaan eroittaa Tanskan waltakunnasta nuot saksalaiset maakunnat. Samalla aikaa ehdotteli hallitus waltioneuwoskunnalle yhteisen armeijan järjestämisen Tanskalle ja Sleswigille.

Eilinen posti. Wieniin kuuluu, „Botschafter" sanoman mukaan, tulleen Lontoosta waltiokirjoitus, sisältäwä Puolalaisen kysymyksen edistyttämisen ehdotuksen. Englanti ei kuulu enään aikowan tunnustaa Wenäjän omistusoikeutta Puolaan, kun Wenäjä muka itse on hyljännyt 1815 wuoden suostumukset tässä kohden.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

24:s armollinen kysymys ehdottelee säätyin tutkittawaksi muutoksia nykyisessä pappien palkkaamisen muodossa, ja kuuluu ehdotus seuraawasti:

1:ksi. Kullekin seurakunnassa wirkaa toimittawalle papille wakuutetaan hänen wirkatoimensa ja siihen kuuluwain welwoitusten sekä paikkakunnan elinkustannusten mukaan sowitettu kohtuullinen ja säädyllinen toimeen-tulo, jossa myös on lukuun otettawa että wakinainen papisto taitaa, niinkuin tähänkin asti, palkata apulaisensa. Jos samassa seurakunnassa eli pastoratissa on kaksi tahi usiampi wakinainen pappi asetettu, jaetaan palkka heidän wälillä edellä sanottuin perustusten mukaan.

2:ksi. Niinkuin yhdeltä puolen kukin seurakunta on welwollinen palkkaamaan papistonsa, älköön toiselta puolen niitä saatawia, joita joku seurakunta papistolle suorittaa, käytettäkö palkkaamaan pappia toisessa seurakunnassa. Seurakunnat, jotka yhteensä tekewät saman pastoratin, maksakoot yhteisen kirkkoherran palkkaamiseksi sen wirkatoimen mukaan, jota häneltä woiwat odottaa; jota wastaan kappalainen ja pitäjän apulainen palkataan ainoasti siitä tahi niistä seurakunnista, joita he palwelewat. Ne saatawat, jotka ei lähde seurakunnasta, waan perustuwat waltiomääräyksiin rahassa kruunun tihunnissa ynnä muissa, siirrettäkööt, Keisarilliselle Majesteetille tehdyn esityksen jälkeen, missä niin sopiwaksi katsotaan, seurakunnasta toiseen.

3:ksi. Wakinaisen papin pitää seurakunnalta saada asuinhuoneet ja talouteen tarpeelliset ulkohuoneet. Jos siihen kuuluu maatila, rakennetaan ja woimassa pidetään sen hoitamiseen tarpeelliset huoneet, pastorin puustellissa asianomaisilta lain jälkeen, mutta muissa pappien puustelleissa kokonaan seurakunnalta. Papin palkkaetuja määrätessä on maatila arwattawa oikian tulonsa jälkeen, jossa sille lakia ja asetuksia myöten welwoitettu werojen ja rasitusten määrä on luettawa pois ja lukuun otettawa mitä tila katsotaan taitawan antaa arrentia sekä myös se etu tilan haltialle, jonka wapaus rakentamisen welwollisuudesta tuottaa. Jos papin puustelli on niin suuri että siitä, yli semmoisen tilan joka ulottuu palkan saajalle antamaan hänen tarpeensa maawiljelys-antimista, taidetaan asetusten jälkeen eroittaa joku osa, saa semmoinen lohkominen tapahtua ja se osa puustellista arennille panna, milloin seurakunta, Tuomiokapitulia kuultua, siihen suostuu ja sitouu maksamaan ne kustannukset, jotka tähän toimeen menewät.

4:ksi. Kaikki kymmenykset papistolle, olkoot tertiali-, woi-, kala- tahi pienitihunti, muutetaan wakinaisiksi saatawiksi. Tässä sekä määrätessä ne saatawat, jotka owat maksettawat wuorikaiwoksista, pruukeista, sahoista, myllyistä, tehtaista ja muista laitoksista, on tarkastettawa mitä asetukset ja säännöt maalle yleisesti ja erittäin wisseille paikkakunnille säätäwät, tahi, semmoisten laitosten ja elinkeinojen suhteen, joista wakawia sääntöjä tässä kohden puuttuu, ei ainoasti mitä weroa niistä kruunulle maksetaan ja mikä arwo niiden tuotteilla on, waan myös niissä asetetun työwäen luku. Samaten pitää semmoisessa määräyksessä tarkastettaman mitä seurakunta papistollensa ennen on maksanut, ja mitä muut pastoratit samassa hiippakunnassa tahi paikkakunnassa samanlaisissa tiloissa maksawat; ja maatilain wähentämätöin eli wanha manttaali älköön enää pantako perustukseksi maksojen jaossa maksawain kesken.

5:ksi. Pääsiäisrahat, jura stolæ, päiwätyöt ynnä usiat muut wähemmät werot muutetaan samaten wisseihin, samoille perustuksille kuin kymmenyksetkin laskettuihin, suuruudeltansa määrättyihin saatawiin, maksettawat ei ainoasti tilallisilta waan myös muilta seurakunnan jäseniltä, ja owat nämät werot niin luettawat, että kaikki makso papistolle erinäisistä toimituksista taitaa lakata, jota wastaan wissi maksu määrätään asianomaisen papin saatawaksi kirjoittamisesta erityisille seurakunnan jäsenille semmoisia todistuksia, jotka niille woiwat saattaa jotakin etua ja perustuwat kirkonkirjaan. Edellä mainittuin werojen palkinto lasketaan keskiarwon jälkeen kymmentä wiimeksi kuluneena wuonna ja waarin otetaan siinä, että ne maksut, jotka tähän asti owat yksinomaisesti raskauttaneet tilallisia, jaetaan ainoasti niille, ja ne, jotka owat olleet torpparien, itsellisten, käsityöläisten ja heidän wertaistensa suoritettawat, tulewat ainoasti näille määrätyksi; jota wastaan semmoiset, jotka owat lähteneet kaikilta seurakunnan jäseniltä, wastakin owat heidän maksettawat, kuitenkin sillä eroituksella suuruuden suhteen, jolla on perustuksensa woimassa olewissa asetuksissa tahi wanhoissa tawoissa.

6:ksi Papiston palkat luetaan pääasiallisesti jywissä ja wähemmäksi osaksi rahassa, jossa rahawero erinomattain määrätään niille, joilla ei ole maatilaa. Paikkakunnallisista seikoista rippukoon, josko palkka on määrättäwä myös muissakin parseleissa kuin jywissä; maksawain ehdoksi kuitenkin annettuna parselit lunastaa wuoden säätyn keskiwerohinnan jälkeen, jos ei palkan järjestämisessä toisesta tai toisesta kappaleesta nimenomaan ole määrätty että se aina on luonnossa maksettawa. Jos jywissä määrätyt saatawat papistolle rahassa suoritetaan wuoden keskiwerohinnan jälkeen, maksetaan samalla myös wetopalkka woimassa olewain asetusten mukaan.

7:ksi. Nostamaan werojansa papistolle saa seurakunta walita yhden tahi usiamman hengen, jotka, asianomaisilta palkan saajilta tehdyn ja seurakunnalle ennen maksopäiwää julistetun listan jälkeen seurakunnan korwausta wastaan ja sen yhteisellä edeswastauksella, nostawat ja palkan saajille heidän kotonansa määrätyillä ajoilla suorittawat nämät werot ja niistä tilin tekewät: ja pitää palkan saajain tekemän rästilista kaikista, jotka julistettuna maksopäiwänä eiwät ole maksojansa suorittaneet, se kirkonkokouksessa tutkittaman ja hywäksittynä annettaman asianomaiselle kruunun woudille maalla tahi maistratille kaupungissa, jotka antawat kohta apunsa rästien ryöstämiseen niskoittelewain kustannuksella.

8:ksi. Päätös papiston tulojen järjestämiseen kussakin seurakunnassa taidetaan koska hywänsä tehdä ja saada wahwistuksen, mutta sen toimeen pano alkaa siihen määrään kuin se tapahtua taitaa loukkaamatta saajain oikeutta, ja siis, jos liittoa pappien palkoista joko ei ole laillisessa järjestyksessä tehty taikka on epätietoiseksi ajaksi wahwistettu, ensin tapahtuwassa wirkamiehen tahi miesten muutoksessa taikka, jos järjestämisen wahwistaissa olewat wakinaiset papit owat fullmahdissa welwoitetut siihen tytymään, jo ensitulewan ekklesiastikwuoden alusta, mutta, jos palkkaliitto on määrätyksi ajaksi wahwistettu, niin pian kuin se aika on päättynyt. Semmoinen järjestäminen pantakoon aikasemminkin toimeen, jos joku seurakunta ja sen papisto siihen haluun yhdistywät, taikka, pastorin wiran awonaiseksi sattuessa, seurakunta waatii woimassa olewan palkkaliiton lakkauttamista ja, loukkaamatta muun wakinaisen papiston oikeutta, niin tapahtua taitaa.

9:ksi. Jos wahwistetun palkkajärjestämisen toimeen pano rippuu kahden tai usiamman papin eroamisesta, toimitetaan ensiksi eroawaisten wirat warannaisilta, siksi että järjestäminen edellä säätyyn tapaan taidetaan perille saada.

10:ksi. Kaikkiin fullmahteihin, joita tästälähin annetaan papiswirkoihin, on se ehto pantawa että wirkaan pääsewän pitää tytymän siihen muutokseen palkan ehdoissa ja wirkatoimen welwollisuudessa, joka tulewasta järjestämisestä woi olla seuraamuksena.

11:ksi. Palkkajärjestäminen kussakin hiippakunnassa tehdään läänittäin komitealta, johon Keisarillinen Majesteeti määrää esimiehen, Guwernörin ja Tuomiokapitulin ehdotuksesta, jotka myös saawat siihen asettaa kumpikin yhden jäsenen. Sekä esimies että nämät kaksi jäsentä pysywät toimituksissansa kolme ajastaikaa; kuitenkin pitää ensikerran arpaheitolla jäsenten wälillä niin ratkaistaman että ainoasti yhden jäsenen uusi waali wuosittain tapahtua tarwitsee. Kuhunki toimitukseen saa seurakunta puolestansa sekä kirkkoherran ynnä muun papiston kanssa kumpikin walita jäsenensä komiteaan, mutta jos joku tahi jotkut papiswirat owat awoinna, pitää kontrahtiprowastin niiden puolesta oleman waalissa osallisen: pitäen nämät kaksi satunnaista jäsentä oleman seurakunnassa taikka jossakin lähinäisessä pitäjässä asuwaiset.

12:ksi Papispalkkain järjestäminen pitää tehtämän niin pian kuin suinkin tapahtua taitaa ja siinä järjestyksessä erinäisten pastoratien kesken kuin Tuomiokapituli määrää, pääasiallisesti katsoen sitä aikaa, jona järjestäminen woidaan toimeen panna. Jos myös pastoratien piirin järjestäminen hawaitaan olewan asianhaarain waatimuksena ja tarkoituksen woittamiseksi tarpeellinen, tehtäköön siitäkin palkkaseikan ohessa ehdotus.

13:ksi. Ennenkuin järjestäminen jossakin pastoratissa alkaa, on pitäjänkokous, Tuomiokapitulin toimesta, jääwittömältä papismiehelta

pidettäwä ja siinä hankittawa luotettawa tieto pappien palkasta pastoratin piirikunnassa, siihen luettuna myös puhdas tulo pappien puustellista, sekä myös pastoratien jäsenille tilaisuutta annettawa ehdotella palkkamäärän jakoa sekä palkan saajille että antajille. Semmoisen kokouksen pöytäkirja lähetetään wiiwyttelemättä sen esimieheltä järjestämiskomitealle ja kokouksen päätöksiin tytymättömät osotetaan siitä walituksensa ilmoittamaan Guwernörille. Jos walituksia tehdään ja ne sattuwat siihen ettei walitettu päätös ole laillisessa järjestyksessä toimeen tullut, pitää Guwernörin kohta siitä tiedon antaman komitealle, joka ei, ennenkuin semmoiset walitukset owat lopullisesti ratkaistut, mahda toimitustansa pastoratissa alkaa. Walitukset, jotka koskewat ehdoteltujen maksujen suuruutta ja jakoa, pitää sitä wastaan Guwernöriltä kohta annettaman komitealle, lukuun otettawaksi ehdotuksen teossa järjestämiseen sekä sittemmin sen ohessa tutkittawaksi ja arwosteltawaksi.

14:ksi. Pitäjän kokouksessa tehdyn ehdotuksen johdosta ja punniten ne seikat, jotka palkkain määräämisessä ja jakamisessa, edellä mainittuin yleisten perustusten mukaan, owat lukuun otettawat, tekee komitea, jonka kokoukset owat pastoratin piirissä pidettäwät, ehdotuksensa, joka annetaan Guwernörille, joka siitä pyytää lausuntoja seurakunnalta ja palkan saajilta sekä, jos joku papiswirka pastoratissa on owoinna, myös kontrahtiprowastilta, jonka jälkeen Guwernöri antaa kaikki asiassa syntyneet kirjoitukset Tuomiokapitulille ja wihdoin ne lähettää, Tuomiokapitulin ja oman lauseensa kansa, Keisarillisen Majesteetin Armolliseen tutkintoon ja päätökseen.

15:ksi. Näin syntynyt ja wahwistettu järjestäminen määrättäköön, paikkakunnallisten seikkain mukaan, olemaan woimassa wähintäin wiisikolmatta ja korkeintaan wiisikymmentä wuotta, luetut siitä päiwästä, jona sen toimeen pano alkaa.

Suomenkielen asia tällä hetkellä.

Koetimme äskettäin muutamilla yleisillä sanoilla osoittaa, mikä merkitys ja tärkeys nykyisellä hetkellä on. Waltiollinen elämä on syntynyt, kansallis-tunto on myöskin lewiämässä ja waurastumassa. Kaikki näyttää Suomen kansalle lupaawan wapaata kansallista edistystä, jos se ja sen edusmiehet tietäwät wiisaudella ja toimella walwoa kansan totista etua. Ett'ei mikään wapaus aian pitkään woi pysyä muulla pohjalla kuin kansallisella, luulemme lukijan helposti myöntäwän ja käsittäwän. Mutta kansallinen kysymys meillä on kieli-kysymys, — pitääkö maankielen tuleman waltakieleksi. Tosin niitäkin kyllä löytyy, jotka katsowat nykyisen kielitilan warsin hywäksi; jos eiwät sydämmessään uskokkaan sitä oikeaksi, ne ainakin pelkääwät Suomenkielen wallalle-pääsemistä. Meistä taas tämä nykyinen kieli-tila on niinkuin „korwessa-waellus", ja me puolestamme pyrimme „luwattuun maahan", sill'aikaa kuin wastustajamme mieliteolla muistelewat „Egyptin liha-patoja". Että todellista kansallis-tuntoa woisi syntyä siinä, missä kieli ja siwistys ei ole oma eikä edes omituisesti muodostettu, waan paljaana lainana wieraalta kansalta, ei taida järkewä ihminen todentoella ajatella. Yhtä waikea lienee ajatella, että mikään wapaus woipi olla ja pysyä, missä ei wäkewä kansallis-tunto sitä kannata. Toiselta puolen on wapaus tarpeellinen kansallis-tunnon wirittämiseksi. Wapaus antaa sananwallan kaikille kansalaisille, ja waikka se poljettu tila, jossa heidän kielensä on ollut ja wielä on, tekee heidän äänensä heikoksi suurimahtisen wirkawallan suhteen, he kuitenkin askel-askeleelta raiwaawat tien luonnollisille oikeuksilleen. Että niin todella käypi, todistaa wiimeis-aikoina tuo merkillinen Hämeenlinnan-sääntö, jonka merkityksestä jo ennen (N:o 73) olemme puhuneet.

Mutta jo silloinkin samalla muistutimme, ett'ei tämä sääntö yksistään saata perille, ellei toimella ja todenteolla ryhdytä niihin walmistawiin puuhiin, jotka Hänen Majesteettinsa mainitussa säännössä on uskonut keis. Senaatin huolenpitoon. Keis. Senaatille on annettu käsky laittamaan niin, että wiimeistäkin kahdenkymmenen wuoden kuluttua Suomenkieli täydellisesti pääsee oikeuksiinsa. Tämä määräaika näyttää tosin useimpien mielestä kowin pitkältä. Kuitenkin löytyy epäilemättä niitäkin, jotka toiwowat, että näiden kymmenen ajastajan kuluttua joku wirkamiehellinen kieli-komitea taas löytäisi asian yhtä mahdottomaksi kuin se wiime wuonna näytti. Ja kuka woipi edeltäkäsin sanoa, ett'ei semmoinen tuomio yhtä hywällä tai paremmallakin syyllä tulisi lausutuksi w. 1883, kuin se lausuttiin w. 1862. Tosin ei kielen muka wiljelemätön tila saata silloin samassa määrässä kuin nyt kelwata tekosyyksi, — waikka sekin totta on, että ne, jotka eiwät huoli itse seurata kielen edistystä, wapaasti woiwat soimata sitä mikfikä hywänsä. Mutta wirkamiesten osaamattomuus saattaa silloin olla yhtä suurena ellei suurempanakin esteenä kuin nyt, ja niin taas ollaan pääsemättömissä. Siis ei liene liikanaista, että ajallansa ajatellaan, mitkä toimet ja keinot owat wälttämättömän tarpeelliset, tullaksemme niille tarkoitus-perille, joihin Suomen kansa niin hartaasti pyrkii.

Usein kuullaan Suomen kielen asiassa se neuwo, että asia käyköön muka omaa luonnollista menoansa. Kun kieli hiljaksensa tulee wiljellyksi, arwellaan, niin se itsessään kyllä wähitellen kohoaa tasa-arwoon ruotsin kansa; ja tasa-arwoon päästyänsä se helposti ottaa luonnollisen sianfa. Tämä neuwo — joka, siwumennen sanoen, tulee juuri niiltä, jotka eiwät itse te'e mitään, ei kielen wiljelystä eikä muuta sen edistystä warten — taitaa ensi katsannolla näyttää kyllä wiisaalta. Mutta joka wähänkin tuntee asian todellista tilaa, huomaa pian, mihin tämmöinen niinkutsuttu luonnollinen meno wie. Kansallinen kieli, joka wuosisatoja on ollut alhaiselle tilalle painettu, ei saata itsestään ja kaiketta awutta kohota tasa-arwoon toisen kielen kansa, jonka hallussa on kaikki wirallinen ja waltiollinen walta. Se ruotsintumisen wirta, joka pitkällisen Ruotsin-wallan aikana tuli liikkeelle, ei ole myöskään wielä pysähtynyt; — sekin kulkee wielä yhä eteenpäin, ja siwistyksen tarwe, joka nykyajan edistyneemmissä oloissa tulee kaikissa säädyissä yhä tuntuwammaksi, waikuttaa myöskin ruotsinkielen eduksi, koska suomenkieli pidetään pois-suljettuna kaikesta opista ja tiedosta. Että semmoinen on asian laita, todistawat jokapäiwäiset esimerkit. Turun kaupunki ei ole enää läheskään niin suomalainen kuin joku wuosikymmen takaperin; sillä sekä maallinen että kirkollinen hallitus ei ole isoon aikaan siellä pitänyt mitään lukua suomalaisuudesta, ja jokainen tietysti pyrkii pois semmoisesta yhteis-elämällisestä tilasta, joka ei anna hänen harjoittaa täydellisiä oikeuksiaan. Sama on asian laita muissakin suomalaisissa kaupungeissa. Uusia laitoksia perustetaan, joilla oppi ja siwistys on lewitettäwä kaikkiin kansalais-luokkiin; mutta enimmissä tapauksissa nämä perustetaan ruotsiksi. Suomalaisia ylialkeiskouluja on maassa ainoastaan kaksi, teos-koulua ja merikoulua ei yhtään. Alialkeiskoulujen sääntö ylipäänsä olisi se, että Suomalaisetkin niissä saisiwat opetusta omalla kielellään; mutta käytännössä pidetään suomenkieli ainoastaan hätäwarana, kunnes lapsi harjaantuu ruotsinkieleen ja esm. Kuopion alialkeiskoulu on tänä syksynä muuttanut opetuksensa umpiruotsalaiseksi. Tämmöiseen menetykseen owat opettajat useinkin syyttömät; mutta kouluhallitukset eiwät suosittele suomenkieltä. Itse kirkollinen opetus on waarassa joutua saman kadotuksen alle; sillä jumaluus-opillinen tiedekunta ei ollenkaan edistä suomenkieltä, eikä edes walwo, että ne jotka papin-tutkintoon pääsewät, osaisiwat saarnata ja opettaa kansan kielellä.*) Joka näin ollessa puhuu „asian luonnollisesta menosta" ja siitä lupailee suomalaisuuden edistystä, se on joko itse lyhytmielinen tai pitää lyhytmielisinä ne, jotka hän tahtoo tyhjillä kellon-juotteilla mielitellä.

Se opettaja-kokous, joka wiime kesänä istui Hämeenlinnassa, olikin warsin toisessa ajatuksessa. Sen wakuutus oli, että nyt kohta suomenkieli käypi asettaa opetuksen pääkieleksi kaikissa suomalaisissa paikkakunnissa; että tieteellisissä kouluissa ainoastaan muutamat aineet harjoitusta warten owat luettawat ruotsiksi, ja että ruotsalaisissa paikkakunnissa samaten muutamat aineet suomeksi owat luettawat. Silminnähtäwä on, että ainoastaan tämmöinen toimi woi millenkään perille wiedä. Mutta opettaja-kokouksen ääni on arwattawasti liian heikko taiwuttamaan niitä, joiden wallassa asian toimeen pano on, ellei kansalta itseltään wielä tule joku lykkäys, senlainen kuin wiimewuonna waliokuntalaisten anomuskirja oli. Ajatuksemme on, että Säädyt, jos eiwät pidä asiaa halpana, woiwat walitus-waliokunnassaan walmistaa anomuksen tässä kohden, ja wakuutuksemme on, että maan Hallitsija ei tule heittämään sikseen semmoista anomusta, joka niin likeisesti liittyy hänen omaan armolliseen sääntöönsä. Tämän nykyisen hetken wallassa on Suomalaisuuden koko tulewaisuus. Mitä nyt tehdään, tai tekemättä heitetään, se tulee määräämään, pitääkö Suomalaista kansakuntaa maailmassa elämän wai ei. Wapaita laitoksia, jos emme muuta pyydä, woimme kyllä ulkoakin saada, lännestä tai joskus kenties idästäkin; sillä jokainen maa pyrkii sille suunnalle. Mutta kansallista olemusta emme woi saada kuin omasta itsestämme. Jos sen hukkaamme, se ei palaa jälleen.

Meidän ehdotuksemme Suomen koulu-laitoksen suhteen on seuraawa:

1:ksi. Että kaikki sekä tieteelliset että porwarilliset ja teolliset koulut niillä seuduilla, missä ympärillä olewa rahwas on suomalainen, tehdään opetuskielensä ja koko toimensa puolesta suomalaisiksi;

2:ksi. Että Suomen pääkaupungissa, waikka sen lähin seutu on ruotsalainen, kuitenkin toimitetaan Suomalaisillenkin oppimisen tilaisuut-

*) On esimerkki, että eräs papiksi pyrkijä, joka yliopistossa oli suorittanut suomalaisen kirjoituksensa ja saanut sen hywäksityksi, ei osannut Turun tuomiokirkossa lukea sisältä suomalaista saarnaansa.

ta, koska niitä sinne, hallituskeskuksen lähisyyteen, kokoontuu joka haaralta koko Suomesta;

3:ksi. Että Suomenkielisissä oppikouluissa, missä kaswatus tapahtuu waltion wirkoihin, muutamat aineet ylisemmillä luokilla opetetaan ruotsiksi kielen-harjoitusta warten; ja samaten että Ruotsinkielisissä oppi-kouluissa muutamat aineet opetetaan suomeksi.

4:ksi. Että Suomen Yliopistossa, joka on sekä Suomalaisten että Ruotsalaisten opetuslaitosten yhteinen pää, ja jossa jo tätä ennen on oppiwaisilla lupa suorittaa sekä kirjoitukset että wäitökset suomeksi, ylipäänsä ei ketään panna opettajaksi, joka ei osaa suomea.

Jälkimuistutus. Kun tämä kirjoitus jo oli walmis, ilmaantui S:ttaren wiime n:o, jossa eräs lyhyt kirjoitus arwostelee „kansakoulun tilaa Suomessa". Kirjoittaja osoittaa, että kansan opetus meillä on mahdoton, niin kauan kuin se kieli, jolla se annetaan, pidetään rajoitettuna alhaisimpaan piiriin. Hän osoittaa, että Suomen Ruotsalaiset asukkaat, waikkapa täällä kaikki korkeampi siwistys olisikin suomalainen, eiwät kuitenkaan olisi samassa ahdistetussa tilassa kuin Suomalaiset nykyään, koska kuitenkin Ruotsissa olisi yksi heidän kielinen siwistys, josta heidän opetuksensa saattaisi imeä wirkistyttäwää woimaa. Suomalaisilla ei ole sitä etua. „Sill'aikaa kuin siwistyksen perustukset Suomen ruotsalaisilla on Ruotsissa, Sweitsin monilla kansallisuuksilla taas Saksassa, Franskassa ja Italiassa, Belgian Flamilaisilla Hollannissa ja Saksassa yleisesti, Suomen kansan siwistys, sen koko edistyntö ihmishengen wiljelyksessä on piiritetty Suomen rajojen sisälle. Sentähden jokainen asetus, joka säätää walta- ja opetuskieleksi Suomen kansalle wieraan kielen, on täällä ihan toista kuin se olisi missään edellä mainituissa maissa. Se kuuluu ja se on todellisesti luettawa tuomioksi, jolla koko Suomen kansa tuomitaan elämästä ominaisena kansana, jolla siltä kielletään kaikki edistyntö, eli jolla sille sanotaan: tuohon asti, waan ei etemmäksi, teillä on lupa mennä". Kirjoittaja wielä lisää: „Yhteisen kansan eli rahwaan opetus ei woi missään olla erikseen katkaistu laitos korkiamman opin kouluista, jos tahdotaan todellista walistusta. Ainoasti sellainen kansan opetus, joka kirjallisuuden, kansallisen walistuksen ja yhteisen siwistyksen kautta on sidottu yhteen kokonaisuuteen korkeinten tiedon harjoitusten sekä koko waltakunnallisen elämän kanssa, on todellinen opetus ja woimallinen lewittämään ympärilleen waloa. Muulla tawalla laitettu kansankoulu woi enintä synnyttää kipinän, joka polttaa ympäryksensä, mutta ei walaise. Se on lisäksi niinkuin sokiaksi syntynyt lapsi, jolla ei ole koskaan toiwoa nähdä taiwaan walkeutta". Nämä totiset ja kauniit sanat wahwistawat uudelta puolelta ne waatimukset, jotka olemme esittäneet. Kaksikielisyyden ihastelijoilla on niissä paljon mieleen pantawaa.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on arm. antanut h. ylh. ministeri-waltiosihteerille y. m. kreiwi Armfelt'ille wirkawapautta joksikuksi ajaksi hänen Suomessa ollaksensa, sekä saman ohessa arm. määrännyt ministeri-waltiosihteerin apulaisen, salaneuwoksen y. m. wapaaherra Stjernwall-Walleen'in sillä aikaa toimittamaan Suomen ministeriwaltiosihteerin wirkaa.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 7 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{3}{4}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38\frac{1}{16}$, Pariisi 399, Hampuri $33\frac{15}{16}$, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 7 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{7}{8}$, $38\frac{1}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33\frac{3}{4}$, $33\frac{15}{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	89 à 90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet ..	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50—52 k. L㎏.
Ruismaltaat 65—70 k. L㎏.
Ohrat 5: 5—50 k. tynnyri.
Ohrakryynit 25—27 k. kappa.
Ohramaltaat 18 k. kappa.
Kaurat 2: 75—3: 5 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.
Perunat 5—6 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. L㎏.
Palwattua samaa 1: 20—1: 40 k. L㎏.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 5 1: 50 k. L㎏.
Palwattua samaa 2 r. L㎏.
Wasikan-liha 2: 60—3 r. L㎏.
Tuoretta sian-lihaa 2 r. L㎏.
Suolattua samaa 2 k. L㎏.
Talia 3: 70 k. L㎏.
Tuoretta woita 18—21 k. ㎏.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. L㎏.
Maito 8—10 k. k:nu.
Piimä 6 k. k:nu.
Taale 9—10 k. korttieri.
Munatiu 30—33 k.
Kananpojat 40 k. pari.
Teeret 50—60 k. pari.
Metsot 1: 20—30 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ㎏.
Tuoreet lahnat 7—8 k. ㎏.
Tuoretta säynäwää 5 k. ㎏.
Tuoreita ahwenia 7—8 k. ㎏.
Tuoreet hauet 7—8 k. ㎏.
Suolattua siika 9—10 k. ㎏.
Suolattua lohta 18—20 k. ㎏.
Suolatut lahnat 5 k. ㎏.
Suolattuja silakoita 40—45 k. L㎏.
Suolattua kilohailea 80 k. L㎏.
Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—3: 90 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—2: 75 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Wiina 1: 5—1: 10 k. kannu.
Heinät 18—20 k. L㎏.
Thimothej 22—25 k. L㎏.
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 81. Maanantaina 12 p:nä Lokakuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Päiwälistä.

Huomenna Tiistaina.

Lokak. 13 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa talossa N:o 1 Kauppatorin warrella kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta ja wiineistä.

„ k:lo ½ 5 jpp. Kirkonkokous tawallisessa paikassa kaikkien kanssa, joilla on osaa waiwaismaksuissa ja kirkkojen ylläpitämisessä.

Keskiwiikkona.

Lokak. 14 p. k:lo 11 epp. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla wanhasta raudasta, puuastioista y. m.

„ k:lo 4 jpp. Huutok. kirjoista awisionikamarissa.

Tuorstaina.

Lokak. 15 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutokauppa Kauppatorin warrella jatketaan.

Helsingistä.

Yliopisto. Yliopistolaistutkinnossa hywäksyttiin lokak. 6 p:nä Porwoon lukiolainen S. K. Holmström; Kuopion lukiolaiset W. Berg, J. F. Erwast, N. G. M. Grotenfelt, K. Kekoni, K. A. Nordenstreng, A. Oksanen ja A. W. Sarbäck; Hämeenlinnan lukiolaiset B. F. Pfaler, E. A. Rudelius, K. A. Spåre ja K. H. Wettersten; Waasan lukiolaiset G. Ticklén, K. G. Åkesson ja J. Österbladh; Turun lukiolaiset E. J. Grönwik, U. A. Kurtén, E. Mannulin, C. W. Schybergsson, F. W. Sundwall, N. L. Wahlberg, G. A. Wahlström ja K. W. Wallenius sekä lyceista F. W. Woldstedt.

Säästöpankki Helsingissä. Kertomus Helsingin säästöpankin hallinnosta w. 1862 mainitsee sisäänpanijain warain wuoden lopulla olleen 199,895 r. 92 k. sekä pankin oman waraston olleen 31,880 r. 99 k. Säästöpankin omat warat owat 1862 wuoden kuluessa lisääntyneet 1373 r:lla 59 k:lla. (H. T.)

Hewoisnäyttelössä wiime-keskiwiikkona läänihallituksen edessä saiwat talonpojat Heikki Tupala Mäntsälästä ja Forselius Nurmijärweltä etewimmät palkinnot orishewoisista. (H. D.)

Tieteellistä kirjallisuutta. Äskettäin on täällä Helsingissä painettu kirja-wihko, joka ansaitsee tulla mainituksi. Se on saksankielellä tehty ja nimeltään: „Vorläufiger Entwurf über den Urstamm der indoeuropäischen Sprachfamilie und seine vor-indoeuropäischen Abzweigungen, namentlich die finnisch-ungarische. Von D. E. D. Europæus" [Walmistelewainen Esitys Indoeurooppalaisen kielisuwun alkujuuresta ynnä sen indoeurooppan-edellisistä haaroista, warsinkin Suomalais-unkarilaisesta, kirjoittanut D. E. D. Europæus]. — Niinkuin jo tämä nimi ilmoittaa, on tekijän mielestä Suomalais-unkarilainen kielisuku joku alkuperäinen haaraus samasta juuresta kuin Indoeurooppalainenkin eli Arjalainen, ja hänen tarkoituksensa on todistaa, että se niinkutsuttu Ural-altainen kielisuku, joka muka yhteisesti käsittää Suomalaiset, Samojedilaiset, Turkkilaiset, Mongolilaiset ja Tungusilaiset kielet, ei ole mitään yhteistä sukua, waan että Suomensukuiset kielet owat likempää heimoa Arjalaisten kuin esim. Turkkilaisten kanssa. Tätä todistaaksensa on kirjantekijä tällä kertaa etenkin ottanut eri kielten lukusanat (yhdestä kymmeneen, ynnä sata ja tuhat) werrataksensa. Tietysti me emme pysty tarkastamaan erityisiä kohtia tässä tutkimuksessa, eikä kirjantekijä olekkaan tässä „walmistelewassa esityksessä" niin laweasti selittänyt asiata, kuin aine sietäisi. Kuitenkin emme saata olla ajattelematta, että hänen tutkimuksensa on tieteellisellä tarkkundella perustettu. Tähän ei sowi ottaa mitään uloswetoakaan, joka näyttäisi näiden tutkimusten laatua; wiittaamme ainoastaan siihen, mitä osotetaan kymmen-luwun alku-muodosta sekä Suomalaisissa että Arjalaisissa kielissä (da-kamans; josta kymmen", κοντα, δεκα) ynnä siitä johdatetusta kahdeksan-luwusta (a-kak-dakam, paitsi kahta kymmenen; — josta sekä „kahdeksa" että ὀκτα) ja yhdeksän-luwusta (an-ik-dakam, paitsi yhtä kymmenen). Että hra Europæus'en tutkimus koskee nykyisen kielitieteen syimpiä kysymyksiä, Aasian ja Euroopan kansain perimmäistä sukulaisuutta, ei ole kieltämistä, ja se ansaitsee siis, meikäläiseltä mieheltä lähteneenä, jotakin tarkastusta. Suomenkansan kunniaan se tosin warsin wähän koskee, josko se hawaitaan Arjalaisten wai Mongolilaisten sukulaiseksi; onhan kunkin omassa ansiossa hänen arwonsa. Ainakin jäämme Syrjäniläisten ja Ostjaakkien heimolaisiksi, ja kunniamme on se, että käymme Suomensuwun etupäässä. Mutta tärkeätä kumminkin on, että Suomalaiset miehet tämän tutkimus-alan wiljelewät, joihin he owat muita soweliaammat. Historialle yleensä mutta etenkin Suomensuwun historialle woipi näistä tutkimuksista tietysti tulla suurta apua. Niinpä kirjantekijä tässä on siwumennen tydyttäwällä tawalla selittänyt Hunnilais-heimokuntien nimiä ja sillä todistanut niiden suomensukuisuutta: Kutrigurit eli Kutsiaguri = Koira-Ugurit (koira-kotra, niinkuin teiri-tetri; Wiroksi on koira kutsikas); Onogurit = Suur-Ugurit; Utigurit = Pikku-Ugurit; Saragurit = Walko-Ugurit. Ainoastaan siinä kirjan-tekijä erehtyy, kun hän ei huomaa, että nämä ja Attilan Hunnit owat yhtä. Ylipäänsä on kirjantekijä koskenut moneen kohtaan, joka ansaitsisi lisää selitystä, ja suotawaa olisi että hän tulisi tilaisuuteen jatkamaan työtään, joka — se on meidän wakuutuksemme — ei suinkaan tulisi hedelmättömäksi tieteelle ja isänmaalle.

Yleisessä yliopistolais-kokouksessa wiime lauwantaina walittiin kandidati Otto Donner yliopistolaiskunnan esimieheksi maisteri A. Chydenius'en jälkeen, joka oli ottanut tästä toimesta eron.

Teollisuus-yhtiö alkoi tämän kuun 9 päiwänä kokouksiansa. Esimies ilmoitti että usealta haaralta oli tullut wastauksia siihen kirjoitukseen, minkä aiwottua yleistä suomalaista teollisuusnäyttelöä warten asetettu toimikunta kesällä oli lähettänyt ulos useille asiata ymmärtäwille, saadaksensa heiltä neuwoja ja oswiittaa, olisiko semmoinen teollisuus-yhtiö pantawa toimeen. Useimmissa näissä wastauksissa, joista muutamat ylösluettiin, oli sisältö pää-asiallisesti, että tämmöisen näyttelön hyöty ja tarpeellisuus oli epäilemätön, mutta että esitelty määrä-aika — heinä- elo- ja syys-kuu 1864 — olisi johonkin määrin ylöslykättäwä. Syiksi mainittiin waltiollinen tila, katowuoden wielä poistamattomat seuraukset, kauppakuntamme arweluttawa asema, Suomalaisten tarwe saada pitkää miettimisen aikaa j. n. e.

Sen jälkeen päätettiin hyyrätä kokouspaikkaa Pihlflykt'in kiwihuoneen kolmannessa kerrassa, missä myöskin tämä kokous oli pidetty. Kokouksessa oli sangen wähän wäkeä ko'olla.

Rautatie. Tulot Helsingin-Hämeenlinnan rautatieltä owat wiime Syyskuulla olleet seuraawat:

	Markka p:ni.
Matkustajilta, (1:sen luokan waunnissa 243, 2:sen 2,148 ja 3:nnen 4,113, sotawäen-kuljetus 88; tulot 1:sen luokan 1,579 m. 24 p, 2:sen 8,136 m. 54 p. ja 3:nnen 8,217 m. 12 p., sotawäen-kuljetus 227 m.	
Yhteensä 6,592 kulku-lippua . .	18,159: 90.
Lisämaksuja	519: 42.
Matkustajain tawarain ylipainosta	711: 32.
Posti-tuloja	60: —
Ajokaluista, hewoisista ja koirista .	855: 1.
Tawara-mytyistä (457)	268: 12.
Tawaroista (80,190 sentneriä) . .	29,586: 33.
Sarwi-eläimistä	363: 19.
Satunnaisia tuloja	181: 58.
Satunnaisista jonoista heinäkuulla .	6,700: —
Yhteensä	57,404: 80.

Tulot Syyskuulla wuonna 1862 teki 26,200 markkaa 84 penniä.

Postilaitokselle on lähetetty lehteemme seuraawa muistutus:

Jo useat kerrat olen antanut suullisesti tehdä muistutuksia suomalaisen sanomalehtein-lähetystoimiston luona, että se oikeassa järjestyksessä lähettäisi minulle minun tilaamat sanomalehdet, joista koko wuoden edeltäpäin olen maksanut ei ainoastaan tilaushintaa waan myöskin tuon runsaan postimestarimaksun. Mutta kun näistä muistutuksistani ei näy minkäänlaista waikutusta, niin

täytyy minun julkisesti kehoittaa asianomaisia sanomalehden toimituksia pakoittamaan sanomalehtein-lähetystoimistoa — tämä laitos, joka imee ytimen kaikesta aikakauskirjallisuudesta — täyttämään welwollisuuksiaan. Jos ei tämä tapahdu sillä woimalla, että joku parannus hawaitaan, niin on todellakin parempi tästälähin pitää rahansa omassa kukkarossaan kuin niistä saada useampain wiikkoin jopa useampain kuukausienkin wanhat sanomat — ja sen ohessa wanrastuttaa huolimattomia postiwirkamiehiä! Woin wakuuttaa, että useat ajattelewat tässä asiassa aiwan niinkuin minä. Waikka esim. Dagbladin pitäisi tuleman tänne kaksi kertaa wiikossa, saan kuitenkin useimmiten odottaa sitä kokonaisen wiikon ja wälistä kaksikin. Wiimeksi sain wasta tänään numerot 223 ja 224 syyskuun 26 ja 28 p:ltä, mutta numerot 219—222 owat jääneet wallan pois ja pyydän nöyrimmästi toimituksen kautta oikaisemista tässä, kun ei kuitenkaan ole mikskään hyödyksi tässä asiassa kääntyä sanomalehtein-lähetystoimistolle. — Mitä Helsingin Uutisiin tulee, oli mulla tänään ilo wastaan-ottaa numero 77:n, mutta muutoin en ole likimäärin kahteen kuukauteen saanut sitä lehteä nähdä niin hituistakaan. Siis on minulle H. Uutisia jäänyt tulematta seuraawat numerot: 55, 57—59, 61, 64—76, joita nöyrimmästi pyydän toimituksen kautta saadakseni, kun turhaan olen niitä pyytänyt sanomalehtein-lähetystoimistolta. — Mehiläinen taas kuuluu Helsingissä weisanneen wiimeistä wirttänsä, mutta Mehiläisen ääni on luultawasti lakastunut tiellä, sillä wielä ei ole sitä tänne kuulunut. Moskowasta lokakuun 6 p:nä 1863. J. E. Waaranen.

Onneton sanomalehden tilaaja.

Tom. muistutus. Useat kerrat olemme jo tätä ennen sekä julkisesti että erityisesti tehneet muistutuksia sanomalehtein epäsäännöllisestä lähettämisestä. Parannusta on meille luwattu. Mutta mikä lieneekin syynä, walituksia kuuluu kuitenkin ehtimiseen. Niin tuli meille pari päiwää sitten eräältä tilaajaltamme Saarijärweltä seuraawa walitus: „sanomalehtiä olen hywinkin säännöllisesti saanut, mitä ruotsinkielisiin tuele, mutta mitä suomenkielisiin tulee, kowin epäsäännöllisesti. Wiime postissa en saanut ainoatakaan suomenkielistä lehteä".

Uusi sanomalehti „Kansakunnan lehti" lähettää ulos ensi numeronsa tulewana tuorstaina. Lehti saadaan tilata Sederholmin kirjakaupassa.

Waltiopäiwäin-tapauksista annamme tulewassa lisälehdessä kertomuksen.

Maaseuduilta.

Torniosta syysk. 25 p. Waltiopäiwäin awaamista wietettiin myös täällä juhlallisesti. 15 p:nä wiime kuuta oli kaupunki iltasella juhlawalkialla walaistu ja tanssipidot laitettu kaupungin raastupaan. Wiimme mainitussa tilassa tyhjennettiin yksimielisesti ja sydämmellisellä ilolla seuraawaiset maljat: 1:ksi Suomen nyt alkawille waltiopäiwille; 2:ksi Armolliselle Suuriruhtinaallemme, Keisari Aleksanteri toiselle, jonka ohessa maljan esittelijä wiittasi niihin ettwimpiin syihin, joita meillä on kiitollisuuteen tätä rakastettua hallitsijaamme kohtaan; 3:ksi Astui eräs kaupungin porwarista esiin ja lausui maamme omalla kielellä seuraawaiset sanat: „Jokainen totinen isänmaan ystäwä ja kansamme yhteistä onnea suosiwa suomalainen jo sanomattakin tykönään tietää tämän päiwän suuren arwon ja kalliin merkityksen Suomen maata ja kansaa kohtaan, sekä nykyisiä että tulewia polwia. Täksi päiwäksi owat, näette, maamme säädyt kokoonkutsutut Helsingin kaupunkiin perustuslaillisessa järjestyksessä waltiopäiwiä wiettämään ja kansamme tärkeitä tarpeita järjestämään. Ilosta sykkiwin sydämmin, täytettynä monilta uusilta tulewaisuuden toiwoilta on pohjoisen Torniemme kunnioitettu yleisö tänä ehtoona täällä koossa wiettämässä kansallisuuden ja suomalaisuuden uudesta-syntymisen juhlaa. Suokoon Korkein että 54 wuotta pitkän pimiän yön perästä Suomen kansalle koittais uusi kirkas waltiollinen päiwän-walo ja uusi wapaampi aikakausi. Keisari Aleksanteri toisen 8:na jalona hallitus-wuotena, sopiwa Suomen jäykän kansan rehellisille tunteille, riennoille ja edistynnöille wapaassa, itsenäisessä wanrastumisessa. Tämän maallemme merkillisen päiwän muisto on siis olewa ja tulee ijäti olemaan se kirkkain loistawa tähti niin hywin Suuren Ruhtinaamme kruunussa, kuin myös Suomen kansan lämpimässä powessa ja sen historiassa tallettuna tulewiin wuosituhansiin"! —

Sama puheenpitäjä astui wielä kerran esiin ja piti runomittaan puetun aiwan sopiwan puheen Suomen kielen tähän saakka sorretusta tilasta ja siitä toiwesta kuin meillä nyt on sen pääsemisestä luonnollisiin oikeuksiinsa.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

31 Kysymys, koskewa warojen määräystä kansakoulujen asettamiseen, uusien yhdistyslaitosten rakentamiseen ja usioihin muihin yleisesti hyödyllisiin wehkeihin, kuuluu näin:

H. K. M:ttinsa, joka niiden kertomusten johdolla, joita asianomaiset wirkakunnat owat antaneet yleisestä tilasta Suuriruhtinakunnassa, on hawainnut että usioihin uusiin toimiin on ryhtyminen maan hengellisen ja maallisen wiljelyksen edistämiseksi, on Armollisimmasti käskenyt Suomeen asetetun Senatinsa tekemään tarkoituksen mukaisia ehdotuksia H. K. M:ttinsa Armolliseen tutkintoon annettawiksi.

Näiden tointen suuren tärkeyden ja niiden uhrausten tähden, joita niiden perille saattaminen nykyiseltä sukupolwelta waatii, on H. K. M:ttinsa katsonut tarpeelliseksi niistä maan Säätyjen kanssa sopia; ja selwäksi saatua ettei nykyiset Waltiolaitoksen warat ulotu niiden tarkoituksen mukaiseen edistämiseen, on H. K. M:ttinsa Armollinen Tahto että Säädyt, seuraten mitä maan perustuslait säätäwät, owat pantawat tilaisuuteen neuwotella ja päättää niiden warojen hankkimisesta, jotka tähän katsotaan tarpeellisiksi.

Näistä tärkeistä wehkeistä on painawin kansan siwistyksen edistäminen perustamalla melkoisen paljo kansakouluja ja hankkimalla niille kelwollisia opettajia, asetettawissa kansakoulun-opettajaseminareissa.

Tämän suhteen tehdyn ehdotuksen mukaan tulee wakinaisten kansakoulujen asettaminen jätettäwäksi isompain tahi wähempäin kuntain wapaasen suostumukseen, jota Hallitus kehoittaisi hankkimalla tarpeellisen paljo mies- ja naisopettajia, antamalla apua niiden palkkaamiseen wissiä, koulujen laitoksille säättyjö ehtoja wastaan, sekä määräämällä waroja kiwulloisten ja woimattomain mies- ja nais-opettajain pensioneeraukseen.

Jos tilaisuutta saamaan opetusta wakinaisissa kouluissa taidettaisiin hankkia kaikille lapsille kouluijässä, jotka semmoista opetusta tarwitsewat, waadittaisiin maan nykyisen wäestön suhteen wähintäkin kaksi tuhatta koulua, poika- ja tyttökoulut yhteen luettuna. Mutta waikka sen toiwomäärän perille on pyrkiminen, ei niin suurta koulujen lukua likimmäisessä tulewaisuudessa ole mahdollista toimeen saada, kumminkaan ei niin laitettuja että niistä joku totinen hyöty olisi odotettawana. Arwellen toki että yksi taikka kaksi koulua kussakin maaseurakunnassa taitaisi wähemmän ajan kuluessa syntyä, ja että kukin semmoinen koulu Hallitukselta saisi apua keskimäärin 600 markkaa, tarwittaisiin tähän tarkoitukseen wuosittain maksaa wähintäkin 400,000 markkaa. Mutta kuin sekä opettajain puutos että maakansan erinäinen halu ja kyky rupeemaan koulujen asettamiseen ja woimassa pitämiseen näyttää edeltäkäsin että likimmäisten kymmenen wuoden kuluessa ei edes koko tämäkään luku tule awattawaksi, waan että koulujen asettaminen on wähitellen tapahtuwa, lienee waltiowarain puolesta tarpeellinen apu mies- ja naisopettajain palkkaamiseen tällä aikakaudella tulla suoritetuksi 200,000 markan wuotisella määrällä.

Ehdotuksessa on yhden seminarin perustamisen kustannus laskettu 100,000 markkaan ja wuotinen määrä sille yhtä suureksi. Mutta kun yksi seminari ei katsota woiwan tuleennuttaa usiampaa kuin kaksikymmentä oppilaista wuosittain, ja tämä luku piankin ehkä on kansakouluin tarpeelle riittämätöin ja kun ensimäinen seminari on aiwottu opettamaan suomalaisia oppilaisia, mutta sama huolen pito myös on suotawa ruotsia puhuwalle talonpojistolle maassa, tulee kymmenen wuoden kuluessa wielä yksi seminari, waikka wähemmänki kaawan jälkeen perustettu, ehkä tarpeelliseksi. Siihen toki nähden ettei perustamiskustannus mene ulos yhtä päätä, ja myös toisen seminarin woimassa pitämisen kustannus wasta muutaman wuoden kuluttua tulee tarpeelliseksi, taidetaan, kymmeneksi wuodeksi, wuotinen määrä 150,000 markkaa katsoa tarpeen täyttäwäksi.

Wielä tarwitaan tämän uuden ja aikaa woittain yhä lawiamman laitoksen johdoksi omituinen koko maalle yhteinen kouluhallitus, jonka kustannus wastaiseksi on laskettu 40,000 markkaan wuosittain.

Jos nämät määrät yhteen lasketaan, nimittäin:

	Markkaa.
Määrä kansakouluopettajain palkkaukseen	200,000.
Määrä opettajaseminareille . . .	150,000.
Määrä kansakoulun hallitukselle . .	40,000.
niin tarwittaisiin tähän titeliin likemmäisinä kymmenenä wuonna keskimäärin wuosittain	390,000.

Mutta tähän lisäksi tulee, miten edellä mainittu on, aikaa woittaen tarwittamaan ei ainoasti suuremmat waramäärät koulujen suuremmalle luwulle, waan myös waroja kiwulloisten taikka kansakouluissa loppuun palwelleiden mies- ja naisopettajain pensioneeraukseen, sekä awuksi kuolletten opettajain leskille ja lapsille.

Tähän nähden ja katsoen waikiaksi laskea missä suhteessa kaikki nämät kulut lisääntynewät, on H. K. M:ttinsa nähnyt suotawaksi että hankittaisiin warasto, jonka intresseistä wastapäin kumminkin joku osa kansakoululaitoksen tarpeista taidettaisiin suorittaa. Näin ajallansa kootun säästön kautta estettäisiin tulewaisuudessa liika pikainen korotus werorasituksissa tähän tärkiään tarkoitukseen. H. K. M:ttinsa on sentähden tahtonut ehdotella Säädyille että kansakoululaitoksille kohta määrätään wuosittain yhteensä 500,000 markkaa tarpeen mukaan, miten yllä on osotettu, Hallitukselta käytettäwäksi, joten wuosittain syntywästä säästöstä seisowa warasto tulisi toimeen, Säätyjen päätöksen mukaan ja heidän tutkintonsa alaisena hoidettawaksi ja samaan tarkoitukseen käytettäwäksi.

(Jatketaan).

(Lähetetty).

Waltiopäiwä-mietteitä.

Maakylästä Syyskuun 15 p. Tänäpäiwänä lienee usiamman Suomalaisen mieli ollut käättynä Pääkaupunkiin päin ja pää täynnä mietteitä tulewista ajoista.

Palowiinan poltto ja myynti antoi paljon neuwottelemista waliokunnassakin ja enemmistö tuli siihen päätökseen, että wiina on poltettawa

ainoastaan suurissa tehtaissa; mutta jos ei myynnille parempaa järjestystä saada, kuin mitä muutamat esittelewät waliokunnassa, niin silloin olisimme hukassa wiinan tähden. Tästä syystä tahdon jättää seuraawan esitteen mietittäwäksi.

Säädyt päättäkööt kuinka monta wiina-tehdasta saadaan laittaa ja kuinka paljo kussakin saadaan wiinaa walmistaa, ja kuinka paljo sitä hengen osaksi nautittawaksi saapi ostaa. Tehtaassa olkoon alituisesti yksi kruunun palwelia (wirkamies), joka wirkansa haastolla tarkasti peräänkatsoo, kuinka paljo wiinaa poltetaan ja ettei se mene yli säätyn määrän, ja älköön tehtaassa koskaan löytykö enempää wiinaa kuin mitä oikeus myöden-antaa sitä polttaa, ehkä wielä olisi myymättä jäänyt toiseltakin wuodelta, jonka wuoksi silloin keitetään sitä wähemmän. Wiinanpoltto-ajan loputtua, ilmottakoon kohta kruunun puolesta perään-katsoja (kruunun wirkamies) kuinka paljo wiinaa on poltettu. Määrättäköön myös kuinka wähissä osissa wiinaa tehtaista saapi myydä. Wiina-kauppiaalle älköön tehtaista myytäkö wiinaa ilman ettei hänellä ole kahta yhtäläistä kirjallista todistusta asianomaiselta wirkamieheltä, joksi paraiten sopisi kruunun-nimismies, että hänellä on oikeus wiinaa ostaa ja kuinka paljon hän waatii. Todistuksista jääköön toinen tehtaalle ja toisen päälle kirjottakoon isäntä — ja se olkoon passina, jonka alle myöskin tehtaassa olewa kruunun wirkamies pankoon nimensä, tahi kirjottakoon kruunun wirkamies erinäisen passin. Wiina-tallemus-huonetten awaimista olkoon yksi kruunun palwelialla. Wuoden kuluttua tehköön tehtaan isäntä ennen mainituilla todistuksilla tilin poltetusta ja myydystä wiinasta, ja maksakoon weron jokaisesta myydystä kannusta. Wiina-kauppiaalla älköön olko oikeutta myydä kellekkään wiinaa paikalla nautittawaksi, eikä muutenkaan ilman asianomaiselta wirkamieheltä kirjallista lupaa saatua, että kauppias saapi hänelle myydä ja kuinka paljo; juomariksi tunnetulle älköön annettako tämän-laista wiinanosto-todistusta, eikä kukaan saako enempää wuodessa ostaa wiinaa kuin oikeus myöden antaa. Wiina-kauppias älköön saako uusia osto-todistuksia tehtaasta wiinaa noutaaksensa, ennenkuin hän on todistuksillaan näyttänyt, kenelle hän ennen ostetun wiinan myynyt on. Wuoden päästä tehkööt tilin wiina-kaupastaan, ja maksakoon siitä weron kannu-luwun mukaan. Asian-omaiset wirkamiehet tehkööt myös, wuoden kuluttua, tilin heiltä annetuista todistuksista ja heidän allekuuluwista wiina-kaupoista *), ja lähettäkööt kaikki tilintekonsa ylimmäiselle asianomaiselle wirkamiehelle tutkittawaksi.

Tarkoitukseni ei ole ollut tarkoin lakia laatia, waan antaa niinkutsuttua oswiittaa, kuinka laki olis laadittawa; sen tiedän että niitä on, jotka pitäwät kotona poltetun wiinan suurimpana myrkkynä ja kansan turmiona, niin kuin wiina todella onkin, mutta tehtaissa poltetun wiinan maakunnan rikkauden ja onnen lähteenä. Tarkoitus ei mahda se olla, että kruunu tahi yksityisten pitäisi wiinan juonilla woittaa suuria rahasummia monen onnettoman perheen suureksi onnettomuudeksi; jos wiinaa wapaasti saadaan myydä, niin se olis monta kertaa parempi, että wiinan-poltto pidetään entisellään, niinkuin se nytkin ollut on, mutta että poltto-aika lyhennetään kahteen wiikkoon ja se kewäillä, ehkä se olis kaikkein paras, että wiinaa ei löytyisi ollenkaan.

*) Sopisi tilit tehdä neljännekfittäin.

Wielä pari esitystä:

Kirkko-lakia ja järjestystä älköön paikattako, wain heitettäköön pois mitä pois jättää woipi, sillä uusi paikka repäisee itsensä irti ja läpi tulee pahemmaksi. — Aija on liian arkaluontoinen siihen mennä lisäämään; muuten uskon asioissa annettakoon omantunnon wapaus.

Pappein palkka-asetus olis wälttämättömästi uudistettawa Pohjan-maalla, syystä että nykyinen on kokonaan sopimaton ja luonnoton — wielä enemmän kun nykyaikana Pohjan-maalla on niin paljo uusia pitäjiä tehty kirkkoherran ja kappalaisen wirkoja yhdistetty.

Papit Waasan läänissä owat tahtoneet pitää wuoden **1743** palkka-asetuksen. Ihmeellistä kuinka papit owat ajattelemattomat omassa hywässään. Kuka enemmän tarwitsis muutosta palkka-asetuksessa kuin he itse? Wai pitääkö heidän wielä enemmän tulla ylönkatsotuksi kansalta?!

Wielä lopuksi sananen talonpojan-säädyn waltiopäiwämiehille. Teidän tienne on kapia ja nuljakas. Astukaat wakawia askelia, ettette hoiperru oikialle tahi wasemmalle puolelle ja joudu niille teille, jotka wiewät tuulen päälle perustettuun ilmahowiin. Mutta mitä minä teille puhun täältä maalykästä, teille, jotka saatte pääkaupungissa imeä wiisautta ilman mitatta! Katsokaat waan että imette puhdasta suomalaisuutta, sitä toiwoo ystäwänne. J. P. S.

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 78 n:roon.)

Minun oli mahdoton puhua ja mahdoton wetää henkeä.

„Olen ottanut herra Kitten'in salaisuuteemme", sanoi hän. „Häneltä olen oppinut, mitenkä saada tuon taimen mehua ja miten paljon sitä on tarpeella toimeemme. Olen päättänyt että ainoastaan minun omat käteni tulewat sekoittamaan mehun taikinaan.

„Ei, Miß, antakaa jonkun meistä miehistä ruweta tuohon waaralliseen toimeen".

„Te olette jo työskennelleet ja uskaltaneet kylläksi", sanoi Miß Maryon. „Nyt on aika että myös naiset, joidenka edestä olette kärsineet ja uskaltaneet niin paljon, puolestaan tekewät jotain. Muutoin ei ole waara niin suuri, kun waan Intianien luonnetta tuntee. Ne owat hywin laiskoja ja uuteliaita. Pieninkin tapaus woi wietellä heitä pois työstään aiwan kuin pieniä lapsia. Jo olen puhutellut herra Macey'ta, että hän nostaisi äkkinäisen melun repimällä alas jonkun noista löysistä kiwistä owenpielestä. Intianit silloin warmaankin juoksewat katsomaan mitä on tekeillä. Macey silloin kertoo heille, että hän on nähnyt käärmettä. Intianit tätä takaa ajamaan (kuten usein olen nähnyt heidän tekewän). Sill' aikaa kuin owat tässä toimessa, te'en minä tehtäwäni. Kapteiniä on pelkääminen, mutta ei suinkaan Intiania".

„Wielä on yksi asia", jatkoi hän, — „milloinka on yritys tehtäwä?"

„Kolmen päiwän perästä", wastasin minä, „silloin on meillä hirsiä tarpeeksi saadaksemme lauttoja kokoon".

„Kolmen päiwän perästä siis, päättäkäämme wapauttako wai kuolemaa". Nämät sanat puhui hän kummallisen jäykällä äänellä. „Lewätkää nyt", sanoi hän, „lewätkää ja toiwokaa".

Kolmas päiwä oli kuumin, minkä tähän saakka olimme kärsineet. Me pidettiin kauemmin työssä kuin tawallisesti. Kun läksimme siitä pois, oli rannalla hirsiä ja paaluja yltäkyllin.

Kun tulimme takasin palatsiin, oliwat Intianit jo menneet pois. Etusalin poikki mennessäni, näin tortillas-leiwät walmiiksi asetettuina.

Owella meidän ja naisten huoneiden wälillä odotti meitä Miß Maryon.

„Onko tehty?" kysyin minä kuiskutellen.

„On", wastasi hän.

Nyt oli kello seitsemän. Meillä oli siis kaksi odotustuntia, jotka ehkä tuskallisiakin oliwat tarpeella tuiki wäsyneiden miesten wirwoitukseksi. Ennenkuin laskeuin lewolle, wilkasin naisten huoneesen. Kaikki naiset istuiwat yhdessä ja heti hawaitsin heidän silmän-iskuista, että Miß Maryon oli heille kertoellut, mitä yöllä oli tehtäwää. Lapset leikitteliwät aiwan kuten tawallisesti. Miesten huoneessa huomasin että herra Macey ja Tom Packer oliwat asettuneet aiwan likelle kersantti Drooce'a ja että herra Fisher koetti niin paljon kuin mahdollista woittaa herra Pordage'n mielisuosiota. Olin iloinen nähdä että sukkelimmat ja nerokkaimmat miehet jo oliwat ottaneet huostaansa nuot kaksi järjetöntä.

Puoliwälissä kahdeksan, kahdeksan, puoliwälissä yhdeksän, neljännes wailla yhdeksän — ja wiimein oli kello yhdeksän. Askelia kuului portaissa ja salissa kulkewan edes ja takasin, ääniä kuului ristin ja rastin. Sitten taas sywä hiljaisuus. Wahtimuutos oli tapahtunut.

Minä hiipesin salin owelle ja laskeuin sen ta'aksi, mistä mun oli mahdollinen nähdä wähän salia. Nä'in kapteinin telttia, kaksi soittoa palamassa sen edessä. Nä'in wahtiin menewäin haukkaawan kakkojaan ja nurisewan itseksensä. Samaten wahdista tulleet. Roswokapteini, joka juuri ennen oli astunut telttaansa, tuli ulos ja kysyi amerikkalaiselta apulaiseltansa, mitä tämä nuriseminen merkitsi.

„Miehet walittawat leiwistä, kertoi apulainen hänelle, „he sanowat niiden olewan äitelämpiä kuin tawallisesti.

„Tuo mulle yksi maistaakseni", sanoi kapteini. Leipä annettiin hänelle. Hän puri siitä palasen, mutta sylki sen inhoituksella pois suustaan.

„Nuot Intianit wietäwät owat polttaneet leipiä", sanoi hän, „heidän selkäluunsa tulewat huomenna siitä kärsimään. Näin sanottuaan, kääntyi hän kantapäällään ja meni taas sisälle telttaan.

Muutamat miehet oliwat minun takanani nähneet mitä oli tapahtunut. Sanoma siitä lewisi pian kaikille. Se mies, joka oli kaikista waarallisin, ei ollut siis puuttunut paulaamme. Nyt seurasi epätoiwoisuuden hetki niin suuri, ettei woinut sitä sanoin sanella.

Minä en woinut eroittaa silmiäni teltasta. Wähän ajan päästä tuli kapteini taas ulos. Kuumuus, joka ei ollenkaan ollut wiihtynyt illan tullen, näkyi kowin waiwaawan häntä. Hän wiritti sikarrin ja laski itsensä makaamaan aiwan ulko-owen suulle, jotta ulkoilmaa puhaltelisi hänen päälleen. Näin makasi hän keskellä sitä kaitaa tietä, jota meidän oli astuminen tullaksemme ulos.

Hän makasi nyt ja poltti. Yhä harwemmin ja harwemmin weteli hän sawujansa. Wiimein putosi sikarri suustaan ja mies joutui unen waltoihin. Mutta tämä ei ollut muu kuin luonnollinen uni, jossa meille ei suurta turwaa ollut. (Jatketaan).

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiimekuluneen syyskuun 19 (7) p:nä armollisimmasti antanut:

Päälääkärille Helsingin kaupungin lähellä olewassa heikkomielisten parannuslaitoksessa, lääketieteen tohtorille L. Fahlander'ille ja dosentille Suomen Aleksanderin-Yliopistossa, tohtori J. G. Frosterus'elle prowessorin nimen ja arwon;

Kauppiaalle Helsingin kaupungissa P. Sinebruchyff'ille kauppaneuwoksen nimen ja arwon, sekä

Maanwiskaalille, luutnantti P. Aschan'ille sotakamreerin nimen ja arwon.

Samana päiwänä on Suomen sotawäessä arm. nimitetyt ritareiksi:

K. P. Annan tähdistön toiseen luokkaan keis. kruunune:

1:sen, Turun, jaetun tarkk'ampujapataljonan komentööri, ewersti ja ritari K. von Schantz;

saman tähdiston samaan luokkaan keis. kruunutta:

6:nnen, Hämeenlinnan, H. K. K. Suuriruhtinas Wladimir Aleksandrowitsch'in jaetun tarkk'ampujapataljonan komentööri, ewerstiluutnantti ja ritari G. R. Costiander;

saman tähdistön kolmanteen luokkaan:

Seuraawissa jaetuissa tarkk'ampujapataljoneissa: 2:ssa, Waasan, kapteini ja ritari K. T. F. Lode sekä 8:nnessa, Uudenmaan, kapteini ja ritari K. G. von Rehausen;

K. K. P. Stanislaon tähdistön toiseen luokkaan keis. kruunune:

3:nnen, Oulun, jaetun tarkk'ampujapataljonan komentööri, ewerstiluutnantti ja ritari G. F. Sundman ja kapteini henkiwartijawäen suomalaisessa tarkk'ampujapataljonassa ja ritari A. Tamelander;

saman tähdistön samaan luokkaan keis. kruunutta:

Kapteini henkiwartijawäen suomalaisessa tarkk'ampujapataljonassa ja ritari B. Agricola sekä kapteini samassa pataljonassa ja ritari A. Bergenstråle;

saman tähdistön kolmanteen luokkaan:

Seuraawissa jaetuissa tarkk'ampujapataljoneissa: taapikapteinit: 1:sen, Turun, F. Stenroos, 3:nnen, Oulun, wanhin adjutantti suomalaisen sotawäen inspehtöörikansliassa A. von Randelstadh, 4:nnen, Kuopion, O. A. Gejtel ja 8:nnen, Uudenmaan, H. K. F. Kuhlefelt sekä 2:sen, Waasan, luutnantti E. Hedman.

H. M. Keisari on 8 p:nä wiime syyskuuta (27 elok.) arm. nimittänyt ja määrännyt Waasan howioikeuden notariuksen H. R. Hammarström maankamreeriksi Waasan lääniin.

Wiime syyskuun 17 (5) p:nä on **H. M. Keisari** arm. nimittänyt ja määrännyt Turun howioikeuden wara-adwokaatwiskaalin L. T. von Hellens adwokaatwiskaaliksi mainittuun howioikeuteen.

Nimitetyt: kruununwouti Lapinmaan kihlakunnassa E. Sandman kruununwoudiksi Haapajärwen uuteen kihlakuntaan Oulun läänissä; kandidati K. F. Idestam ja ylimääräinen konduktööri entisessä wuoriwirastossa, wuorimestari E. H. Furuhjelm wuori-insenööreiksi wuorihallitukseen; konttuorikirjoittaja Weaporin postikonttuorissa E. H. Nygrén Alawuuden postikonttuorin hoitajaksi; wirka-eron saanut majuori J. Renqwist wanhemmaksi ekspeditööriksi Wiipurin postikonttuoriin sekä kruununnimismies Messukylän piirikunnassa Hämeenlinnan läänissä O. Sawander komisarjukseksi mainitun läänin yhteiseen sairashuoneeseen; ylimääräinen maakanslista Uusmaan läänin läänihallituksessa K. J. Ekberg maakanslistaksi.

Alamaisesti ilmoitettua että kuninkaallinen Ruotsin ja Norjan hallitus on warakonsulikseen Helsingissä nimittänyt täkäläisen kauppiaan H. Donner'in, on Hänen Keis. Majesteettinsa arm. sallinut kauppias Donner'in wastaanottaa ja tehdä mainittua wirkaa; joka tämän kautta yleisön tiedoksi ilmoitetaan.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Keis. M:ti on syyskuun 4 p. antanut päätöksen Hämeenkyrön w. t. kappalaisen w. kirkh. K. A. Bäckmanin anomuksesta saada lukea hywäksensä kaikki kappalaisen palkka-edut pitäjästä, mutta päätöksessä ei ole myönnetty hänen anomustansa. — Haettawana: Ikaalisten emäkirkon kappalaisen wirka 90 päiwän kululla, ja woimistelus-opettajan wirka Kokkolan ylikoulussa sekä toisen lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa. — Määrätty: entinen kuuromykkäin-koulun oppilas L. Eklund ja ennen toiseksi opettajaksi nimitetty D. F. Hirn toimittamaan: Eklund toisen opettajan wirkaa ja Hirn kolmannen opettajan wirkaa kuuromykkäin-koulussa Turussa tänä lukukautena.

Porwoon hiippak. Ero on pyynnöstä annettu Liljendalin kappalaiselle A. Wilskman'ille hänen kappalaistoimesta sekä pappiswirasta. — Kuollut: pappismies G. Forsblom 8 p. ja toinen komínisteri Helsingissä J. A. Thomander 25 p. syysk. — Haettawiksi julistetut: kappalaiswirat Liljendalissa ja Mäntyharjussa 90 päiwän hakemusajalla kumpikin elokuun 28 p:stä. — Määrätty: w. t. kappalainen Liljendalissa A. W. Forstadius awonaisuuden aikana toimittamaan kappalaisen wirkaa siellä. — Pääsy on suotu kirkkoherran apulaiselle Joutsenossa G. R. Tornell'ille Pietarin hiippakuntaan. — Opettajan-kokeet on tehnyt w. t. kappalainen Rantasalmella w. kirkh. O. H. Clewe, tieteellisen ja käytännöllisen, Jywäskylän alkeisopiston jumaluusopin lehtorin wirkaan pääsemistä warten, molemmat oppikokeet hywäksityt oppilausecella: approbatur cum laude. — Kirkkoherratutkinnon on läpikäynyt kirkkoherran apulainen Kuhmoisissa, wara-kirkkoherra A. A. Lindbohm, oppilausecella: approbatur.

Kuopion hiippak. Tehdyssä koetteessa Syysk. 24 p. käytännöllisesti ja 28 p. tieteellisesti on w. t. rehtori, maisteri O. A. F. Blomstedt saanut kumpaisessakin oppi-sanan laudatur. — Samanlaisessa käytännöllisessä koetteessa on w. t. rehtori, maisteri E. Winter 30 p. Syysk. saanut oppisanan laudatur. — Kuollut: Pielaweden kappalainen, warakirkkoherra K. J. Åkerman 12 p. Syysk. — Awonaiseksi julistettu: Kappalaisen wirka Pielawedellä 90 päiwässä. — Iisalmen kappalaisen waalissa on useimmat huudot saanut rukoushuoneen saarnaaja warakirkkoherra Erik Ekelund.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 10 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 3/4 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 33 15/16, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 10 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/8, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 33 3/4, 33 15/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	89 à 90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 30—50 k. tynnyri.
Ruisjauhot 50—52 k. *L℔.*
Ruismaltaat 65—70 k. *L℔.*
Ohrat 5: 5—50 k. tynnyri.
Ohrakryynit 25—27 k. kappa.
Ohramaltaat 18 k. kappa.
Kaurat 2: 75—3: 25 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.
Perunat 5—6 k. kappa.
Walkoset hern. 32—35 k.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. *L℔.*
Palwattua samaa 1: 40 k. *L℔.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 5 1: 20 k. *L℔.*
Palwattua samaa 2 r. *L℔.*
Wasikan-liha 2: 60—3 r. *L℔.*
Tuoretta sian-lihaa 2 r. *L℔.*
Suolattua samaa 2 r. *L℔.*
Talia 3: 70 k. *L℔.*
Tuoretta woita 18—20 k. *℔.*
Ruoka-woi 3: 40—60 k. *L℔.*
Maito 8—10 k. k:nu.
Piimä 6 k. k:nu.
Taale 9—10 k. korttieri.
Munatiu 30—33 k.

Kananpojat 40 k. pari.
Teeret 50—60 k. pari.
Metsot 1: 20—30 k. pari.
Tuoretta siikaa 10—12 k. *℔.*
Tuoreet lahnat 7—8 k. *℔.*
Tuoretta säynäwää 5 k. *℔.*
Tuoreita ahwenia 7—8 k. *℔.*
Tuoreet hauet 7—8 k. *℔.*
Tuoreet kuhat 10—12 k. *℔.*
Suolattua siika 10 k. *℔.*
Suolattua lohta 18—20 k. *℔.*
Suolatut lahnat 5 k. *℔.*
Suolattuja silakoita 40—50 k. *L℔.*
Suolattua kilohailea 80 k. *L℔.*
Terwaa 4: 4—50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—3: 90 k. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—2: 75 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Wiina 1: 5—1: 10 k. kannu.
Heinät 18—20 k. *L℔.*
Thimothej 22—25 k. *L℔.*
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 82. Tuorstaina 15 p:nä Lokakuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. apulainen Witikka.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkkoh. Heikel; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkh. Sælan.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: kontrahtiprow. Hertzberg. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 10 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Lokak. 15 p. k:lo 4 jpp. Huutok. kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta ja wiineistä talossa N:o 1 Kaupatorin warrella.

Huomenna Perjantaina.

Lokak. 16 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutokauppa jatketaan.

Lauantaina.

Lokak. 17 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa kirjoista awisionikamarissa.

" k:lo 8 jpp. Suomenkielinen luento kemiallisessa oppisalissa Fabianikadun warrella.

Sunnuntaina.

Lokak. 18 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikkiläisessä oppisalissa.

Yli-opiston kalustot pidetään awoimina seuraawina aikoina:

Yleinen kirjasto kaikkina arkipäiwinä k:lo 11:sta epp., keskiwiikot ja lauwantait k:lo 2:teen, muut päiwät k:lo 1:teen päiwällä.

Wenäläinen kirjasto maanantaina ja tuorstaina k:lo 12—1 päiwällä.

Kiwennäis-tieteellinen warasto keskiwiikkoina k:lo 11—12 epp.

Leikkaus- ja Luu-opin museumi keskiwiikoina ja lauwantaina k:lo 12—1 päiwällä.

Eläin-opillinen museumi keskiwiikoina k:lo 12—1 päiwällä.

Kansatieteellinen museumi keskiwiikoina k:lo 1—2 päiwällä.

Muinaisrahasto tuorstaina k:lo 11—12 epp.

Fysikki-kabinetti ja **astronomian obserwatorion koneisto** tuorstaina k:lo 12—1 päiwällä.

Helsingistä.

Yliopiston hra rehtori on ulosantanut tilinteon Suomen keisarillisen Aleksanteri-yliopiston hoidosta ja waikutuksesta sekä siinä tapahtuneista muutoksista syyskuun 1 p:stä 1860 samaan päiwään 1863.

Eilen jaettiin maisteri Reinin filosofian dosenttiwirkaa warten ulosantama wäitöskirja: „Grundragen i den filosofiska imputationsläran (pääperusteet filosofiallisessa syyn-alaisuuden opissa). Sen sisällöstä annamme wasta laweamman tiedon. Se tulee wäiteltäwäksi tämän kuun 24 p:nä.

Kirkonkokous pidettiin wiime tiistaina. Siinä oli useat asiat esillä.

1) Nostettiin kysymys eräästä 280 r:n $85\frac{3}{4}$ k:n suuruisesta waiwaiskassan tilikirjoissa olewasta wajaussummasta. Tämä wajaus oli syntynyt waiwaishoito-johtokunnan entisen esimiehen howioikeusneuwos Kr. Awellan wainajan hallinnon kautta, jonka tähden päätettiin että nykyinen waiwaishoitojohtokunta hakisi ulos mainitun summan Awellanin perillisten luona tai, jos ei ne olisi maksuun kykenewäiset, silloisen waiwaishoitojohtokunnan luona.

2) Wanhan luterolaisen kirkon kaasuwalaistuksen asiassa päätettiin, että tähän olisi täkäläisen kaasulaitoksen kautta hankittawaa kaasu-kruunuja Berliinistä. Wapaus tullimaksuista olisi näiden edestä pyydettäwä. Kustannukset kaasutorwien panemisesta y. m. olisiwat suoritettawat kirkonkassasta.

3) Esiteltiin kolmen Wenäläisen pyyntöä päästä kunnan kirjoihin. Näiden sisään-ottamisesta nousi pitkä keskustelu, semminkin kun ei heidän todistuksensa osoittaneet, oliwatko orjia wai wapaita. Wiimein päätettiin, että kaikki kolme pääsisiwät kunnan keskuuteen, kun owat ensinnä todeksi näyttäneet, että owat orjuudesta wapaat.

Suomenkielisen luennon pitää tulewana lauwantaina kandidati Godenhjelm. Luentoaineena tulee olemaan Herkulanon ja Pompeijin kaupunkien häwittäminen Wesuwion tuliwuoren puhkeamisen kautta sekä näiden kaupunkien raunioista jälkeenpäin tehdyistä löydöistä. — Samankaltaisia luentoja, kuin tähän saakka on pidetty suomeksi, tulee wastapäin pidettäwiksi myöskin ruotsinkielellä. Nämät luennot pidetään fysikkiläisessä oppisalissa sunnuntaisin k:lo 7. Ensimäisen luennon pitää tulewana sunnuntaina kandidati Florin.

„Kansakunnan lehti“ astuu, kuten jo olemme ilmoittaneet, tänään yleisön näkywille. Me wiittaamme lukijamme lehdessämme olewaan ilmoitukseen.

Sanomalehti „Folkwännen“, joka on ulosannettu maamme ruotsinkielistä rahwasta warten ja joka tähän saakka on ollut osake-yhtiön kustantamana, on yhtiökokouksessa wiime lauwantaina annettu nykyisen toimittajan maisteri B. Öhberg'in kustannettawaksi ja ulosannettawaksi.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kokous 7:nä päiwänä t. k. — Lahjoja oliwat seuraawat lähettäneet: Joen kirkkoherra Wiron maalla F. F. Meyer, Wiron Kirjallisuuden Seura Tartossa, lehtori Stolpe, maanwiljely-opiston johtaja A. Manninen, Suomen Tiede-seura, Norjan yliopisto Kristianiassa ja talon-pojan leski Hedwig Juhanantytär Jaakkola Längelmäellä. Seuran kunnia-esimies hra kanslia-neuwos Lönnrot oli Seuran kirjastossa säilytettäwäksi lähettänyt wäli-lehtisen Renwallin sana-kirjan, jonka wäli-lehtihin hän on koonnut suuren joukon kirjassa olemattomia suomalaisia sanoja. — Unkarilaiselta kielentutkijalta Fabian luettiin kiitos-kirje siitä, että Seura oli hänet kutsunut kirjeen-waihtajaksi jäsenekseensä. Kirje on kirjoitettu Suomeksi. — Kuninkaallisen walu-tehtaan johtaja München'issä hra F. v. Miller oli lähettänyt kuitin niistä 10 tuhannesta frankista, jotka Seuran puolesta hänelle suoritettiin ensi maksuksi Porthan'in-kuwan tekijäisistä. Kanta-kiwen medaljonit oli hän jo lähettänyt Lybekkiin sieltä tänne toimitettawaksi wielä tänä syksynä. — Kirjeessä, joka nyt luettiin, ilmoitti hra E. Julin Turussa olewansa walmis toimittamaan Porthan'in-kuwan kuletuksen Lybekistä Turkuun. — Sihtieri luki Seuran kuulla sen alamaisen anomuksen, jolla hän ynnä wara-esimiehen kanssa Seuran käskystä ja puolesta oli Seuralle waltio-waroista pyytänyt apua koulu-kirjojen painattamiseksi, ja jonka 11 päiw. wiime syyskuuta oli jättänyt keisarilliseen senaattiin. — Koulu-opettaja Heinonen antoi Seuraan tekemänsä kokouksen Kantelettaren outompia sanoja, jotka Seura päätti painattaa uuteen Kantelettaren painokseen, warustettuina Suomen-kielisillä selityksillä, jotka hra D. E. D. Europæus sitousi tekemään. Hra Heinoselle päätti Seura teoksesta palkinnoksi 100 markkaa. — Samanlaisen kokouksen Kalewalan sanoista päätti Seura teettää kustannuksellansa; ja saisi sihtieri päättää, kelle tämä työ olisi annettawa. — Sihtieri esitteli, että Seura kustannuksellansa suomennuttaisi ja painattaisi Zimmermann'in kirjasta: „Die Physische Geografie“ neljännen osan, jolla on erityisenä nimenä: Die belebte Erde, ja Gruben tunnetut: Charakterbilder aus der Geschichte und Sage, 3 osaa. Edellinen kirja lykättiin Tutkijakunnan tarkasteltawaksi, ja jälkimäisessä saisi esimies sihtierin ja prow. Forsman'in kanssa yhdessä päättää, mitä suomennoksessa alku-peräisestä kirjasta saisi jättää pois. — Hra D. E. D. Europæus'elle päätettiin Seuran waroista antaa 100 markkaa kustannusten awuksi hänen nykyisin ulos-antamastansa kieli-opillisesta teoksesta. — Seuran painatusten walmistuminen oli, sihtierin kertomusta myöten, joutunut seuraawalla tawalla: Suomea, toisen jakson 2:ta osaa, oli painettu 4 arkkia, Satujen 3:ta osaa 1 arkki, Kanteletarta 16 arkkia, ruotsalais-suomalaista sanakirjaa 7 arkkia, ranskan kieli-oppia 8 arkkia, Kemiata 6 arkkia, latinais-suomalaista sana-kirjaa 48 arkkia ja Porthanin kirjoitusten 3:ta osaa 1 arkki. — Kassa-kertomus osoitti kassassa olewan puhdasta rahaa 597 markkaa 78 penniä. — Uusia jäseniä esiteltiin. (Str.)

Lokak. 14 p. Tämä wiikko on tuonut ilmanmuutokset. Lämpöset säät owat luultawasti jo tältä wuodelta paenneet palaamattomiin.

Jo on waltiopäiwät olleet kuukauden aikaa ko'ossa, eikä wielä ole päästy muuta kuin wähän alkuun. Waliokunnat owat alkaneet toimensa. Itse säätyjen täysikokouksissa on tähän saakka ollut ikään kuin harjoitus siihen, mitä on tulewa. Walituspyyntöjä on esitelty oikein ko'olta, sekä sopiwia että sopimattomia, tarpeellisia ja tarpeettomia. Eipä olekkaan tämä mitään ihmeteltäwää, sillä jo aikaa on totuttu näiltä waltiopäiwiltä odottamaan parannusta kaikissa. Kaikki sekä suuret että pienet wammat owat siis heitetyt waltiopäiwäin parannettawiksi. Milloinka waltiopäiwäin toimet ja työt siis saadaan päätetyiksi, sitä ei woi wielä sinneppäin arwatakkaan.

Täällä Helsingissä on waltiopäiwäin kautta elanto käynyt kalliimmaksi. Hyyryt owat kohonneet, rawintolan isännät owat korottaneet hintojaan — jopa olut-tehtaan-isännätkin huomanneet entiset oluthinnat liian pieniksi. Niin kuuluu hra Sinibruchoff korottaneen oluen-hinnan 4 kopeekalla pullolta.

Eilen piti hra Meißner markka-soitantonsa Arkadia-teaterissa. Wäkeä oli ko'olta, jotta jos näin kestää hra Meißnerillä ei suinkaan ole syytä walitukseen. Programmi oli kuitenkin tältä kerralta melkein liiaksi köyhä. — Hra Roos teateriseuraneen sanotaan pian muuttawan Arkadiateateriin.

Ulkomaalta.

Preussin olot wetää tähän aikaan taas yleisen tarkastuksen puoleensa. Siellä tapahtuu nyt waalit uuteen edustuskamariin, joka on kokoontuwa hajoitetun siaan. Hallitus kokee kaiken mokomin saada niin paljon kuin mahdollista omia ystäwiänsä siihen ja on sentähden antanut wirkamiehille käskyn walitsijoina waalissa edistyttämään hallituksen ystäwiä, uhalla että muutoin tulewat kanteen-alaisiksi.

Saksan liittokunnan ja **Tanskan** wälillä näyttää yhä sotaisemmalta. Ruotsi on lähettänyt Englannille ja Ranskalle waltiokirjoituksen, jossa se ilmoittaa ett'ei se aiwo ristissä käsin antaa sortaa Tanskan oikeuksia. Englanti taas on lähettänyt liittokunnalle melkein uhkaawan kirjoituksen. Wuoden lopulla luullaan Saksalaisten aikowan marssia Holsteiniin. Niin kauan kun ne ei tule Sleswigiin, ei taida olla sodasta suurta waaraa.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

(31 kysymyksen jatko.)

Toinen esine niille erinomaisille wehkeille, jotka H. K. M:ttinsa on katsonut maan nykyisen tilan waatiwan, on yhdistyslaitoksen ajanmukainen parannus.

Koska Suomen maatieteellinen olo ja muodostus tekee maawiljelyksen, manufaktuurikeinollisuuden ja kaupan rippuwaksi sisämäisten maanosain yhdistämisestä mereen, owat ne tutkinnot yhdistyslaitoksien parannuksesta, jotka H. K. M:ttinsa käskystä owat tehdyt ja joiden päätökset tulewat Säädyille ilmoitettawaksi, pääasiallisesti sitä tarkoittaneet.

Jättäen Säätyjen päätettäwäksi, josko ne warat, jotka määrätään yhdistysneuwojen parantamiseksi, owat käytettäwät etupäässä kanawain wai rautateidenkö rakennukseksi taikka molempiin yhtä aikaa, ja mikä järjestys näiden töiden alottamisessa ja toimittamisessa näkyy sopiwimmaksi että ne saisiwat keskinäistä yhteyttä ja joutuisiwat tulewaisuudessa koko maalle hyödylliseen tarkoituksen mukaiseen jaksotukseen, on H. K. M:ttinsa tahtonut Säädyille pitää esillä ne mielipiteet, joita asiantuntewaiset miehet tässä seikassa owat lausuneet.

Yhdeltä puolelta on katsottu että rautatiet, milloin ne ilman aiwan suurta kustannusta taidetaan rakentaa, ja erinomattain missä ne taitawat matkaan saattaa saman hyödyn, jota kanawillakin tarkoitetaan, olisiwat etewämpinä pidettäwät, mutta niin johdatettawat että ne maan suurempain wesistöjen kanssa olisiwat yhtä jonaa toinen toisiinsa sattuwia yhdistysteitä.

Syyt tähän mielipitoon olisiwat: että rautateillä yhdistys pysyy katkaisematta koko wuosikauden, milloin kanawia Suomessa taidetaan kulkea ainoasti wiisi kuusi kuukautta wuodessa; että edelliset myös etewimmästi owat sopiwat ihmisliikettä palwelemaan, johon kanawia ei ollenkaan sowi käyttää; että keinollisuuden edistyessä liike kanawilla on usioille tawaroille liian hidas ja aikaa kuluttawa, milloin itse kuljetuksen pikaisuus rautateillä lisää kaikenlaista tawaran waihtoa, sekä että näiden molempain jälkimäisten etujen suhteen rautatiet kaikissa maissa owat todistuneet olewan sekä hengellisen että maallisen edistymisen wäkewimmät wälikappaleet, etu, joka saa kaksinkertaisen arwon Suomen maan pohjaisessa ilmalaadussa, joka toisen puolen wuotta lannistaa wäestön työttömyyteen, jota kanawat eiwät kelpaa wastustamaan.

Kuitenkin tarjoowat sisämaan monilukuiset wesistöt niin suuria etuja yhdistyksille, kumminkin osan wuodesta, ettei sitä seikkaa pitäisi unhottaa walitessa yhdistysneuwoja, semminkin kuin maan wiljelys luonnollisista syistä on kokoontunut järwien ja wesistöjen ympäri, jonka tähden, kaawausta tehdessä rautatien yhdistyksille, waari olisi erinomattain otettawa siitä että liike isoilla wesistöillä wastaan otettaisiin ja saatettaisiin satamiin meren rannikolla.

Mutta maan warallisuus ei olle rippuwa yksistään tawaran waihdossa ulkomaalaisen kanssa, waan todistuu oikeastaan wasta wilkkaassa sisällisessä kaupanteossa. Tämän edistämistä tulisiwat kaikki ne kanawa-rakennukset, joita Suomessa ehdotella taidetaan, werrattain wähä hyödyttämään, kuin sisällinen kauppa on mahdotoin woimassa pysymään ollen puolen wuotta katkaistuna yhdistysneuwoissa, ja kuin se pääasiallisesti on käytäwä kaupunkien wälillä, mutta ne kanawat, jotka kysymykseen woiwat tulla, ei ollenkaan taikka aiwan wähän saattaisiwat edistää liikettä kaupunkien wälillä maassa.

Europan läntisissä ja eteläisissä wiljelysmaissa, joissa aikasemmin on käytetty silloin ainoata tunnettua yhdistysneuwoa suuremmalle tawaraliikkeelle, kanawia, mutta joissa nykyjään myös on rautateitä suuressa mitassa, oltaneen kyllä onnellisia nyt nauttiessa molempain yhdistyskeinojen etuja, niin että raskaat ja tilawat tawarat werrattain wähemmästä arwosta kanawilla kulkewat halwemmasti, milloin erittäin kalliimmat tawarat ja wäkiliike menewät rautateitä. Suomen aikaisemmat tilat eiwät ole sietäneet kanawain kustantamista. Eikä ne näkyneetkään Suomelle, joka ei synnytä muuta kanawakuljetukseen kuuluwaa tawaraa kuin metsän tuotteet, olewan samasta arwosta kuin niissä maissa, joissa wuorityön tuotteet ja erinomattain rautamalmi, rauta ja kiwihiili owat kanawain etewimmät kuljetettawat. Ja kuin tätä nykyä ei maan rahawarat eikä sen keinollisseikat siedä molempain näiden yhdistyslaitosten rakentamista toinen toisensa rinnalla, ollaan johonkin määrään pakotettuna walitsemaan näiden wälillä, kummallakin puolella altiiksi antaen muutamia etuja woittaaksi toisia. Mutta kuin rautatiet etupäässä tarkoittawat tulewaisuuden tarwetta, niin että hyöty niistä on lisääntywä karttuwan wiljelyksen ohessa, jota ne taas niin suuresti auttawat edistymään, milloin kanawayhdistys wuosi wuodelta yhä wähemmin on wastaawa maan tarpeita, pitäisi ensimäiseksi kehoitettaman sen rautatierakennuksen pitkittämistä, jonka Hallitus jo on antanut alottaa.

Tietty on että kanawa on awattu Saimaan lawian wesistön ja meren wälillä, maksawa kolme miljonaa hopiaruplaa, joka kustannus on woitu ilman merkittäwää welkaantumista suorittaa. Hyöty tästä wehkeestä ei taitanut olla epäilyksen alainen ja on myös runsaasti toteunut. Sillä kohdalla on kanawarakennus wielä tätäkin nykyä etuisampi rautatien rakennusta, sillä sen pituus ei ole suuri, ainoasti neljä peninkulmaa; rautatie olisi näin lyhyellä matkalla ja semmoisessa paikassa kadottanut kaiken etuisuutensa yhdistyksen woimassa pitämiseksi talwisaikana, ja se olisi myös tullut seisomaan erotettuna muista mahdollisista rautatien rakennuksista maassa taikka kumminkin niiden liikkeelle mitättömänä.

Sitä wastaan, kysymyksessä muiden wesikuntain yhdistämisestä mereen, on se mielipito että rautatiet owat siihen tarkoitukseen etuisammat, saanut tu'etta kaikista yllämainituista syistä.

Jos muka lähdettäisiin siitä periajatuksesta että likimmästi kysymykseen pitää tulla molempain niiden suurten wesikuntain, Päijänteen ja länsi-Hämeen wesien yhdistäminen mereen, ja tahdottaisiin tämä yhdistys olewan matkaan saatawa kanawilla, saataisiin walita näiden ehtojen wälillä: 1:ksi yhdistää Päijänteen mereen yhdellä kanawarakennuksella, länsi-Hämeen wedet taas toisella; 2:ksi yhdistää kanawilla nämät molemmat wesikunnat toinen toiseensa ja Saimaan weteen, saattaaksi yhdistyksen mereen jo walmiina olewan Saimaan kanawan kautta, 3:ksi yhdistää kanawilla ainoasti länsi-Hämeen wedet Päijänteen ja taas wiimeksi mainitun järwen pitkin Kymin jokea mereen, joka on lyhyempi ja halwempi suunta kuin mikään muu meren ja länsi-Hämeen wesien wälillä.

Tarpeellisia tutkintoja on tässä kohden tehty. Ainoasti ajatus kanawan rakentamisesta länsi-Hämeen wesistä pitkin Kokemäen jokea on sikseensä heitetty, koska arwata on woitu että kustannus siitä nousisi niin suureksi ettei se suinkaan wastaisi siitä seuraawaa werrattain rajoitettua hyötyä. Kysymys siitä on sentähden katsottu olewan sikseensä jätettäwänä ja samalla myös aikomus kahdella erinäisellä kanawalla mereen yhdistää yhdeltä puolen Päjänteen, toiselta länsi-Hämeen wedet.

Todistunut on taas että kanawa Päijänteen ja Saimaan wälillä maksaisi 12,000,000 markkaa, ja kanawayhdistys länsi-Hämeen wesien ja Päijänteen wälillä samaten 12 miljonaa markkaa, jolloin wielä koko Näsijärwen wesikunta tulisi olemaan erotettuna tästä yhdistyksestä. 24 miljonan markan suurella kustannuksella saataisiin siis toimeen semmoinen yhteys mereen näin pitkällä kiertomatkalla Saimaan ja Saimaakanawan kautta. Mutta sen wähän ulottuwa hyöty astuu helposti silmiin, kuin kaikista eteläpuolella tätä ehdoteltua kanawa-jonaa olewista seuduista ei edes puutawaratkaan tulisi kanawatietä kuljetettawiksi.

Kanawa wihdoin Päijänteestä mereen Kymijokea pitkin ja tehtynä ainoasti 6 jalkaa sywäksi on laskettu maksawan 9,040,000 markkaa. Päijänteen taidettaisiin silloin, jo mainitun 12 miljonan markan kustannukseen lasketun kanawalaitoksen kautta, yhdistää osa länsi-Hämeen wesikunnasta, nimittäin: Längelmäwesi, Mallaswesi ja Sääksmäen järwet, niin että siis liike myös Hämeen koko tältä puolelta saatettaisiin mereen Päijänteen ja Kymijoen kautta. Kuitenkin olisi silloin wielä, niinkuin jo mainittiin, koko Näsijärwen wesikunta erotettu tästä kanawayhdistyksestä.

Kummassakin näistä kahdesta wiime mainitusta tapauksesta tulisi siis kustannus 21:stä aina 24 miljonaan markkaan tarpeelliseksi, mutta tarkoitus, parannettu yhdistys, olisi ainoasti puoleksi toimeen saatu katsoen sekä ajan pituutta, jona se yhdistystie wuosittain olisi kuljettawa, että sitä liikettä, jota se tulisi edistämään, ollen rajoitettuna ainoasti yhteen lajiin tawaroita, erinomattain metsän tuotteisiin, jolloin kalliimmat ja keweämmät tawarat eiwät walitsisi tätä pitkää kiertotietä eikä myöskään wäkiliike siinä tulisi kysymykseen. Nämä kanawat tulisiwat myös werrattain hyödyttömiksi liikkeelle eteläpuolella järwiä ja niin muodoin sisämaan ja rantakaupunkien wälillä Uudenmaan ja Turun läänissä, s. t. s. maan enimmästi wiljeltyin ja asuttuin seutujen piirissä.

Näihin kanawarakennuksiin menewäin suurten summain ulos antaminen, jos ne suorastaan maksettaisiin Waltiolaitoksen waroista, estäisi monituisten wuosikausien kuluessa Hallituksen ja Säädyt ryhtymästä muihin maan parasta tarkoittawiin wehkeihin, taikka, jos niitä hankittaisiin ottamalla waltiolainoja, raskauttaisi waltiowaroja niin suurella maksulla intressiin ja kuoletukseen ettei pitkässä tulewaisuudessa rautateiden rakennusta taidettaisi ajatellakaan. Mutta rautateiden rakennusta estäisi wielä tukewammin ja wieläkin pitemmäksi ajaksi sekin että suurena osana wuodesta kanawat tulisiwat kilpailemaan niiden kanssa, jonka tähden ne wasta sitten tulisiwat mahdollisiksi kuin maan wäestö ja warallisuus olisi niin karttunut että molemmat yhdistysneuwot woisiwat kannattaa toinen toisensa rinnalla; ja se aika taas juuri ulonnettaisiin rautateiden puutteen tähden, jotka owat nykyajan tärkeimmät edistysneuwot kunkin maan siwistykselle. Kaikista niistä monista syistä, jotka puhuwat wasten isompain ja kalliimpain kanawain awaamista, olisiwat nämät painawimmat: että nimittäin, miten edeltäkäsin nähdä woidaan, Suomi sen kautta waadittaisiin wielä puolen wuosisataa taikka enemmänki kaipaamaan rautateitä, sekä siwistys sentähden wielä epätietoisen ajanmitan edistymään witkallisemmin kuin Europan muissa maissa, kun sitä wastaan se suuri rikkaus, joka isänmaassa wielä on korwesta woitettawa, pitäisi turwaten nykyajan apukeinoihin tuottaman sille werrattain pikaisemman edistymisen kuin mikä jo taajasti asutuissa ja ylimäärin asutuissa maissa on mahdollinen.

Näille perustuksille nojaten eiwät mainitut suuremmat kanawarakennukset ole katsotut maan totiseen parhaaseen sopiwiksi, waan on rautateiden ohessa kehoitettu ainoasti semmoisia wähempiä kanawalaitoksia, jotka tarkoittawat tuottamaan niille liikettä laweammasta piiristä ja niin muodoin lisäämään niiden hyödyttäwäisyyttä.

Toisaalta on taas, muun ohessa, sanottu: että arwostellessa etuisuutta rautateiden ja kanawain wälillä pitäisi lukuun otettaman ei ainoasti maan luonnonlaatu ja niiden tawarain kaltaisuus, jotka pääasiallisesti tulisiwat olemaan liikken esineenä, waan myös maan warat sekä rakennuksen ja woimassa pitämisen kustannukset. Näissä suhteissa oliwat seuraawat seikat tulleet mietintöön: että Suomenmaan luonnonlaatu, monien ja osittain keskenänsä yhdistettyin wesistöjen suhteen, joita maa on täynnä, tekee kanawat kieltämättä etuisammiksi: että, kun kanawat waatiwat werrattain wähempiä kustannuksia woimassa pitämisestä ja hallinnosta, laiwatus niissä saatetaan laskea niin wähäksi ja kuljetus niin muodoin tulisi niin halwaksi että raskaatkin ja tilaawat tawarat wähästä arwosta — joihin metsätuotteet owat luettawat — taidettaisiin niissä kuljettaa, ja senkin suuremmalla hyödyllä jos kanawa pitkitettäisiin meren rantaan saakka, joten uudesti kuormaus ynnä sitä seuraawa kustannus wältetään ja wäestö sisämäisissä maan osissa pannaan tilaisuuteen itse aluksillansa kulekšimaan rannikkoseutuihin ja siellä, etuisammasti kuin kolmannen miehen wälityksellä tapahtua taitaa, myymään tuotteensa ja ostamaan tarpeensa; jota wastaan rautatiet, jahka ei niitä rakenneta semmoisella wähemmällä huolella etteiwät anna tarpeellista wakuutta ihmisliikkeellekin, pääasiallisesti olisiwat sopiwaiset semmoisten tawarain kuljetukselle, joiden arwo, niiden ko'on ja painon suhteen, woi kannattaa rautatiellä kuljettamisen suuremmat maksut sekä uudesti kuormauksen kustannuksen, milloin se, niinkuin useimmasti on laita, tulee kysymykseen: että kanawain rakennus yleisesti, seuduilla missä luonnollisia wesijohtoja joksikin osaksi saatetaan käyttää, ei ota suurempaa ajankulua eikä runsaampaa kustannusta kuin rautatien rakennuskaan, jota wastaan näiden jälkimäisten woimassa pitäminen ja hallintokustannukset owat moninkertaisesti suuremmat kuin senlaiset kulungit kanawista, josta seuraten on arweltawa että tulot kanawista, rakennetut missä semmoisia hawaitaan tarwittawan, antaisiwat, miten Saimakanawassa myös on ollut laita, jo yhdistyksen awaamisesta melkoisen jäänöksen yli mainittujen kustannusten; jota wastaan ei woitaisi kokemuksen nojassa tehdä mitään laskua, josko ja minkä ajan kuluessa tulot liikkeestä rautatiellä meillä saatettaisiin korottaa edes remontikustannusten tasalle; että suurin osa niistä rahoista, jotka kanawarakennukseen menewät, taitawat pysähtyä omaan maahan, jota wastaan melkoinen osa rautateiden kustannuksista menee hankkimiseen ulkomailta kiskoja ja semmoista liikkuwaa kalustoa, jota omassa maassa ei woida matkaan saada, sekä että, waikka Suomessa kanawat eiwät ole kuljettawat pitempää osaa wuodesta kuin keskimäärin puolikuudetta taikka kuusi kuukautta, tämä aika, niinkuin kokemus Saimaa-kanawassa myös on todeksi näyttänyt, kuitenkin pitäisi olla ulottuwainen kuljettaaksi monin kerroin suuremman paljouden tawaroita kuin se, minkä kuljetukseksi niihin taidetaan turwata, myöskin waikka tawaran waihto wirkistyisikin, jota wasta kaukaisemmassa tulewaisuudessa on mahdolliseksi odotettawa.

Niinkuin yleisesti on tietty, on H. K. M:ttinsa jo antanut alottaa rautateiden rakennuksen radalla Hämeenlinnasta Helsinkiin. Kustannukset radasta ja kalustosta eiwät ole nousneet korkiammaksi kuin 1,400,000 markkaa peninkulmalta, tähän luettuna kalliin mekanisen werstaan rakennus, joka tulee olemaan ulottuwaisena tarpeihin sittenkin kuin rautatie on tullut paljo pitemmäksi kuin tätä nykyä. Tosin owat ainoasti harwat ulkomaan rautatiet taidetut rakentaa yhtä halwalla kustannuksella, mutta Suomenmaan rikkaus kiwestä, sannasta, sorasta ja puutawarasta ja kuin liike wielä pitkässä tulewaisuudessa suwaitsee wähemmin täydellistä rakennuslaatua, antaisi se luotettawan toiwon että tämä kustannus uusissa rautatien rakennuksissa taidetaan aiwollisesti wähentää.

Monesta syystä ei ole liike walmiilla radan osalla wielä woinut antaa toiwotuita waikutuksia. Siihen kuuluwa syrjärata laiturille meren rannalla, joka tarkoittaa erittäin puutawarain kuljetusta, on wasta kewäpuoleen saatu walmiiksi. Samaten ei ole wirtojen perkausta wesistöissä lähinnä länteenpäin Hämeenlinnasta wielä woitu saada täydelliseksi. (Jatk.)

Siirtokunta ja roswot.

Jutelma Dickens'iltä.

(Jatko 81 n:roon.)

„Nyt on aika panna kapula suuhunsa", kuiskutteli Short.

„Älä wielä, parempi on että sinä lähdet miehinesi edelle lauttoja walmistamaan. Jokainen hetki on kallis. Minä tahdon wartioida roswokapteinin pään wieressä kapula kädessä. Muut miehet jääkööt naisia ja lapsia saattamaan".

„Aiwan niin, Gill, sinä olet oikeassa", wastasi Short.

Herra Kitteniltä sain tietää, että neljännestunnin perästä olisi wahti taimen waikutuksesta täydessä unessaan. Sen werran aikaa siis pysyttiin liikkumattomina.

Herra Macey lupasi kuljettaa ensiksi kersantti Droocen, joka olikin waarallisin mies joukossamme. „Tiedän mitenkä menetellä hourupäisten kanssa", sanoi hän. „Olen uskotellut kersanttia, että jos hän astuu hywin hiljaa ja warowasti, tahdon hänet pelastaa Tom Packerilta, jota hän on ruwennut pelkäämään holhojanansa. Hän on tullut niin warowaiseksi ja kawalaksi kuin kissa. Minä takaan hänestä siksi kuin pääsemme wirran rantaan.

Tämä oli meille kaikille suuri huojennus. Nyt koski kepeä käsi olkapäähäni. Käännyin ja Miß Maryon kuiskutteli korwiini:

„Olen kuullut kaikki hankkeet ja tahdon naisten huoneessa niin paljon kuin mahdollista walmistaa kaikkia. Olen puhutellut laiwanpoika Robertia, jota lapset niin paljon rakastawat. Hän uskottelee lapsia, että aiwomme laskea jotain uutta leikkiä. Älkää, Dawis, olko naisista ja lapsista peloissanne. He eiwät saata perikatoon niitä urhoollisia miehiä, jotka heitä pelastawat".

Nyt Miß Maryonin pieni kuuromykkä poika näki minua ja juoksi heti tarttumaan käteeni kiini. Hän oli, näet, tottunut niin monta päiwää kulkemaan selässäni. Siitäpä oli poika raukka ihan mieltynyt minuun. Koetin häntä lykätä pois, mutta hän tarttui käteeni waan kiinteämmin ja rupesi hyrisemään kuuromykkäin tawalla. Ehkä tämä ääni olikin heikko, pelkäsimme sitä kaikki. Pojan äiti oli aiwan tuskissaan ja herra Fisher pyysi minun Jumalan tähden jollakin lajilla wiihdyttää lasta. Minun ei ollut muuta neuwoa kuin ottaa lasta selkääni samaten kuin olin sitä ennen kanniskellyt.

Nyt herra Macey ilmoitti että tuo määrätty neljännestunti oli ohitse ja että olisi aika tehdä koetus Droocen kanssa. Tätä warten oli tarpeella että kaikki olimme nukkuwinamme. Siis olimme kaikki nukuksissa olewina. Silmänraolta nä'in herra Maceyn tarttuwan mielipuolen kersantin käsiwarteen, osoittawan sormellaan meihin kaikkiin ja sitten johdattawan hänen ulos. Drooce astui niin kepeästi kuin nuori nainen konsana, kaswot niin ilkeänjuoniset ja kawalat, jotta sen tapaista tuskin olen nähnytkään. He meniwät salin poikki. Herra Macey osoitti nukkuwaan roswokapteiniin ja kuiskutteli: ßs! — kersantti teki saman tempun, kuiskutellen: ßs! ja samassa hyppäsiwät molemmat hywin nopeasti ja kepeästi roswokapteinin ylitse ja katosiwat postuaan. Me odotimme kuuluisiko mitään melua. Mutta ei niin äänenhelkettäkään.

Kaikki nousimme nyt ylös. Nyt oli Shortin wuoro mennä miehinensä. Minä läksin nyt saliin, otin puukon kapteinin teltasta ja asetuin roswokapteinin pään wiereen wartiaksi. Siinä seisoin nyt polwillani puukko hampaissa, pikku kuuromykkä poika selässäni ja kapula molemmassa kädessä walmisna. Katsoin tarkasti roswokapteinin inhoittawiin kaswoihin, oliskc mitään heräämisen merkkiä hawaittawana.

Short ja merimiehet mennä hiiwitteliwät kengät kädessä. Ei kuulunut niin ääntä eikä roswokapteinin uni tullut häirityksi ensinkään.

Nyt tuli naisten ja lasten wuoro. Laiwapoika Robert nosteli lapset nukkuwan roswokapteinin yli. Useimmat niistä pitiwät pikku kätensä suun edessä hillitäksensä itseään naurusta — sillä niin hywin oli Robert uskotellut heitä että laskimme jotain leikkiä.

Sen jälkeen meniwät naiset — kaikki niin kepeästi kuin tuulishenki. Meri-sotamiehet läksiwät sitten samaten kuin merimiehet kengät kädessä. Tähän saakka oli kaikki onnistunut erinomaisesti. Roswokapteinin kaswot oliwat muuttumattomina.

Nyt oli jälillä, paitsi minua itseä ja lasta selässäni, ainoastaan herra Fisher ja herra Pordage. Herra Pordage! häntä en tähän saakka ollut ajatellutkaan ja sen myönnän, en tälläkään hetkellä ajatellut häntä juuri mielihywällä.

Tämä onneton wanha heikkopää, kun näki roswokapteinin makaawan keskellä tietä, nykä-

hytti päätään, pani kätensä ristiin ja oli puhjeta pitkään wirallifeen puheesen. Herra Fisher kuitenkin ennätti panna kätensä hänen suunsa päälle.

„Hallituksen käskykirjeitä ulkona“, kuiskutteli herra Fisher tuskissaan. „Salaiset käskyt. Yhdeksän wiidettä raporttia odottaa teitä puolen peninkulmaa täältä. Tahdon teille näyttää tien. Älkää herättäkö tuota miestä siellä, joka nukkuu. Hänen ei pidä saaman mitään tietää tästä; tämmöiset asiat ei ole suuren yleisön“.

Herra Pordage näytti nyt kowin ymmärtäwäiseltä ja tyytywäiseltä. Hän seurasi Fisheriä aiwan likelle roswokapteinia — sitten pysähtyi hän äkkiä.

„Kuinka monta raporttia?“ kysyi hän kiiwaasti.

„Yhdeksänwiidettä“, wastasi Fisher, „astukaa pois herra“.

Herra Pordage astui nyt kohta roswokapteinin yli niin siewästi ja kepeästi, ikäänkuin hän olisi astunut tanssiin. Mutta juuri kun hän teki tämän tempun, joku repale tuosta onnettomasta wirkawaltaisesta takista koski roswokapteinin otsaan ja herätti hänet. Minä nukkuwa lapsi selässäni wetäytyin wähän ta'appäin pimeään warjoon. Olin kadottanut tilaisuuden heti kohta, kun hän heräsi, panna kapula suuhunsa.

Hän karkasi ylös, mutta kaikeksi onneksi käänsi hän kaswonsa sisällepäin, sillä jos hän olisi niitä ulospäin kääntänyt, olisi hän warmaankin nähnyt herra Pordage'n wirkawaltaisessa takissa.

Hän nousi polwilleen, haukutteli pari kertaa, ojennutti itseään, sylki ja laski pian uudestaan lewolle ja oli taas wähän ajan päästä unen wallassa, kuorsaten niinkuin ennenkin. Nyt minä pikku towerini kanssa läksin ulos wankihuoneestamme.

Wartiat oliwat ikäänkuin kuoleman-unessa. Muutamat oliwat nukkuneet istualla. Aseet oli heiltä riisutut. Sillä niitä oli meidän miehet mennessä wieneet.

Portaiden juurella odottiwat meitä rouwa Macey ja Miß Maryon. Toinen odotti nähdä lapsensa pelastettuna, toinen taas (Jumala siunatkoon häntä siitä) odotti nähdä minut turwassa.

Neljännestunnin perästä olimme rannalla. Siellä oli jo työ täydessä wauhdissa. Miehet naiset jopa lapsetkin — kaikki oliwat oikeassa työwinnassa, jotta neljän ja puolen tunnin päästä lautat oliwat niin walmiit, että meidän oli mahdollinen niihin mennä. Oli hywä puolitunti siksi kuin wahtimuutos piti tapahtuman palatsissa, kun kauniin kuutamon paistaessa läksimme kahdella lautalla kulkemaan pitkin tuntematonta wirtaa.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Wirka-ero on pyynnöstä annettu saksan kielen opettajalle Wiipurin entisessä siwiililukiossa maist. K. E. Elfström'ille; samaten on wirka-ero ynnä pääsy Pietarin hiippakuntaan pyynnöstä suotu papiksi wihitylle Haminan ala-alkeiskoulun opettajalle A. Björkqwist'ille. — Wirkawapautta on wanhuuden ja kiwulloisuuden tähden suotu Laukkaan kirkkoherralle, prowasti ja tähdistön-jäsen K. J. Wallenius'elle sekä tältä syyslukukaudelta tieteilemisten jatkamiseksi kollegalle Heinolan ylialkeiskoulussa kand. J. E. Swan'ille. Määrätyt: Laukkaan kappalainen w. kirkh. F. F. Flinkman toimittamaan kirkkoherran-wirkaa Laukkaan kirkkoherrakunnassa, yliopistolainen E. Pfaler syyslukukautena toimittamaan Latinan kielen kolleganwirkaa Heinolan ylialkeiskoulussa, kollega Lowiisan yli-alkeiskoulussa oman wirkansa ohessa wastaiseksi toimittamaan woimistelus-opetusta samassa koulussa sekä yliopistolainen B. E. Holmerus toimittamaan apuopettajan wirkaa Porwoon ylialkeiskoulussa.

Kuopion hiippak. Kokeellisen tutkinnon otti tämän kuun 3 p:nä lehtorin wirkoja warten suomen kielessä w. t. rehtori, A. O. F. Blomstedt arwostelu-sanalla laudatur. — 7 p. Lokak. Nimitetty: w. t. rehtori, maist. A. O. F. Blomstedt lehtoriksi latinan kielessä Oulun aliopistossa, kirkkoh. apul. Nilsiässä H. W. Ehnberg wankihuone-saarnaajaksi Oulussa. — Awonaissa: lisä-opettajan wirka Kuopion ylä-alkeiskoulussa.

Kurssit.

Suomen Pankki, Lokak. 14 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 3/4 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 33 15/16, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 14 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/8, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 33 3/4, 33 15/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit .	90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50—52 k. Lei.	Munatiu 30—35 k.
Ruismaltaat 65—70 k. Lei.	Kananpojat 40—50 k. pari.
Ohrat 5: 5—50 k. tynnyri.	Teeret 50—60 k. pari.
Ohrakryynit 26—30 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ei.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Tuoretta säynäwää 5 k. ei.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 7—8 k. ei.
Walkoset hern. 30—32 k.	Tuoreet hauet 7—8 k. ei.
Perunat 5—6 k. kappa.	Tuoreet kuhat 12 k. ei.
Tuoretta raawaan-lihaa 75—90 k. Lei.	Suolattua siika 10 k. ei.
Palwattua samaa 1: 40 k. Lei.	Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 15 1: 30 k. Lei.	Suolatut lahnat 5 k. ei.
Palwattua samaa 2 r. Lei.	Suolattuja silakoita 40—45 k. Lei.
Wasikan-liha 2: 50 k. Lei.	Suolattua kilohailea 80 k. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—1: 90 k. Lei.	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Suolattua samaa 1: 80 k. Lei.	Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Talia 3: 70 k. Lei.	Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Tuoretta woita 19 - 22 k. ei.	Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lei.	Wiina 1—1: 5 k. kannu.
Maito 9—10 k. k:nu.	Heinät 18—20 k. Lei.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Thimothej 22—25 k. Lei.
Taale 10—12 k. korttieri.	

☞ Tähän numeroon kuuluu lisälehtenä **„Waltiopäiwälehti“**, joka tilaajoillemme kaupungissa jaetaan huomenna Sederholmin ja Kumpp. kirjakaupassa.

☞ Tätä n:oo seuraa **„Kansakunnan Lehti“**.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 83. Maanantaina 19 p:nä Lokakuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. kyönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Lokak. 19 p. k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa ensimäisestä kaupungin-osasta.

Huomenna Tiistaina.

Lokak. 20 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisioni-kamarissa irtaimesta tawarasta.

„ k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa toisesta kaupungin-osasta.

Keskiwiikkona.

Lokak. 21 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa sotahospitalin konttorissa kasseeratuista hospitalikaluista.

„ k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa kolmannesta kaupungin-osasta.

„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa kirjoista awisioni-kamarissa.

Tuorstaina.

Lokak. 22 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Behsen talossa N:o 6 Unionikadun warrella hedelmistä, tupakasta, korteista, y. m.

Helsingistä.

Säätyjen yhteinen juttula eli klubbi awattiin wiime tuorstaina Welenen kiwihuoneessa Unionikadun warrella.

„Kansakunnan lehti" on wiime tuorstaina alkanut waikutuksensa. Näyttö-numeron on lehden toimittaja hra Europæus lewittänyt niin monessa tuhannessa kappaleessa, että jokainen sanomalehden-lukija luultawasti tulee tilaisuuteen sitä näkemään ja lukemaan. Siis ei tarwitse meidän laweammalta sen sisällöstä puhua, koska jokainen woi sitä parhaan ymmärryksensä mukaan tarkastaa. Me toiwomme waan että hra Europæus tällä uudella lehdellänsä woisi saawuttaa sitä tarkoitusperää, mihin hän aina julkisuuden alalla kiinteästi on pyrkinyt, — suoraan sanottu me toiwomme että „kansakunnan lehti" onnistuisi kukistamaan kaikki „nurkkawallat", sekä julkiset että salaiset, näkywäiset että näkymättömät.

Kiitettäwä lahjoitus. Mäntsälän prowasti Abraham Ehnroos wainaja, joka kuoli Helsingissä syyskuun lopulla, on testamentin kautta lahjoittanut Mäntsälän seurakunnalle, jossa hän puolen elämän-ikänsä oli ollut sananpalwelijana, 12,000 ruplan suuruisen summan kansakoulun asettamiseksi. (H. D.)

Testamentti. Wiime-wiikolla kuoli täällä Helsingissä entinen sahan-omistaja Længman. Wainaja, joka oli lapseton, on jättänyt jälkeensä aiwan suuren omaisuuden, joka sanotaan nousewan liki määrin 1,300,000 markkaan. Tämän omaisuuden paitsi pienempiä lahjoituksia ja eläkerahoja erityisille kuuluu Længman testamentin kautta määränneen „Suomen ja Ruotsin kansoille", s. t. s. kaikenmoisiin hyödyllisiin laitoksiin sekä Suomessa että Ruotsissa.

Maaseuduilta.

Turku. Keis. suomalainen talousseura on alempana mainituille henkilöille antanut seuraawat kunniapalkinnot:

Seuran suuremman metaljin, weheriäisessä nauhassa kaulassa kannettawaksi:

1) Rusthollari Benjamin Kaarlonpoika Mäkkylä Ylijärwen kappelista Pirkkalan pitäjää.

Seuran wähemmän metaljin wiheriäisessä nauhassa napin-läwessä kannettawaksi.

2) Torppari Anton Wilh. Matinpoika Korwentausta Warilan kylästä Tyrwään pitäjää.

3) Talollinen Nikodemus Juhanpoika Ylioja Isoröyhiön kylästä Ikaalisten pitäjää.

4) Lautamies ja kirkon-isäntä Antti Juhanpoika Sahlbacka Perhon kappelista Kokkolan pitäjää.

5) Herastuomari Tuomas Ottonpoika Mängölä Leiwonmäen kappelista Hartolan pitäjää.

6) Lautamies ja kirkon-kudennusmies Adam Pylkäinen Kuutilanmäen kylästä Juwan pitäjää.

7) Talollinen Heikki Tuowinen Nemojärwen kylästä samaa pitäjää.

8) Talollisen poika Heikki Adolf Ahlstedt Antilan rusthollista Nyhkylän kylää Pyhäjärwen kappelia ja Wihdin pitäjää.

9) Torppari Juha Sigfridinpoika Sipilä Riihon kylästä Lawian kappelia ja Mouhijärwen pitäjää. (H. D.)

Hämeenlinnasta kertoo Hämäläinen: „täällä on ollut sotawäen muutoksia. Linja-ryssät owat kadonneet, waan toisia ryssiä tulee siaan, josta on seurannut uusia majoitus-rasituksia, jotka owat tämän kaupungin nimen-omainen synnin rangaistus. Entisistä majoitus-rahoistakin lienee jo moni talollinen hädässä. Sanotaan niitä majoitus-rahoja ei moniin aikoin ylöskannetun, waan nyt tulee niiden ylöskanto yhtaikaa. Muuten on täällä kaupungissa useat yleiset raha-asiat niin ja näin; ei niistä kumminkaan tilin-tekoja nähdä".

Waasan läänistä antaa Wasabladet hywin surkean kertomuksen hädästä, joka on syntynyt siitä että kauppamiesten on nyt ollut waatiminen sisälle maksu hätääntyneelle rahwaalle annetuista jywälainoista, kun heidän itse on täytynyt kruunulle takasin maksaa jywäin sisääntuomista warten saatuja waltiolainoja. Wbl. waatii wälttämättömästi, että kauppamiesten nyt kun kolmas takasin-maksun termiini tulee, pitää waltiolta saaman pidennysaikaa kolmannen maksumäärän sisään maksamiselle, sillä muussa tapauksessa on yleinen surkeus odotettawa.

Mikkeli lokak. 8 p. Lääni-wankihuoneesta on seitsemän Weaporin wankia pääsnyt pakoon. Pahin niistä, eräs mustalainen, saatiin kohta seuraawana päiwänä kiini. Muita ei ole wielä saawutettu. (M. W. S.)

Wiipurista kertoo Otawa, että kaupungin nuoriso tänä syksynä ja ehkä jo kohta aikoo antaa seuranäytelmät ja että näyteltäwäksi tulee P. Hannikaisen mukailema näytelmäkappale „Antonius Putronius". Tulot menewät näytelmäkoulun kassaan.

Ulkomaalta.

Puolan asiat owat wielä jokseenkin hämäräsä. Sanomalehdet tuowat jokapäiwä esiin uusia arweluita wälittäjäwaltain hankkeista ja aikomuksista. Se kopeus, millä Wenäjä on wastannut mainittuin waltain wälityskoetuksiin, on synnyttänyt suuren suuttumuksen koko Euroopassa. Myöskin hallitusten neuwottelemisissa näkyy tämä loukkauksen tunto heränneen, jonka tähden wiime-aikoina epäilemättä sotaisempi mieli-ala on pääsyt woitolle. Kauan on jo puheena ollut, että Ranska ja Englanti aikoisi tunnustaa Puolan sotiwaksi wallaksi. Tästä ei ole kuitenkaan wielä sen enempää selitystä saatu. Se myöskin puhutaan warmana asiana että ruhtinas Czartoryski, Puolan kansallishallituksen asiamies ulkomaalla, on Ranskan ja Englannin hallituksilta pyytänyt että he soisiwat tämän edun Puolalle. Tämmöisen tunnustuksen kautta tulisi puolalainen wapauttamissota koroitetuksi kapinasta säännölliseen sotaan ja Puola pääsisi waltiolliseen yhteyteen muiden waltain kanssa. Että tämä tuottaisi Puolalaisten sodalle siweydellisen woiman, jota ei käwisi Wenäläistenkään kokonaan ylenkatsoa, se on helposti ymmärrettäwää.

Siitä hämärästä, mihin tähän aikaan wälittäjäwaltain toimet ja hankkeet owat peitetyt, rupee wähitellen muutamia ajanmerkkiä pilkoittamaan esiin. Nämät selwästi osoittawat että joku sotaisempi puhti on tulossa. Niinpä kerrotaan Lontoosta „Kölnische Zeitung"iin mukaan „parhaasta lähteestä", että Englanti on tehnyt sen ehdotuksen, että Wenäjä julistettaisiin menettäneeksi oikeutensa Puolaan. Tämän ehdotuksen on Itäwalta hyljännyt sen tähden, että se mukaan oli liian perijuurinen, Ranska taas sentähden, että se mukaan oli liiaksi wähän perijuurinen. Itäwalta kuuluu wastanneen, että suostumukset julistetaan mitättömiksi wasta silloin kuin sotaa aljetaan, ja kysyneen olisiko Englanti nyt walmis sotaan. Samanlaisen kysymyksen kuuluu myöskin Ranska yllämainitun ehdotuksen johdosta tehneen.

Kaikki tiedot Pariisista wiittaawat siihen että keisari Napoleon nyt taas on mieleltään sotaisempi kuin milloinkaan ennen. Keisarin likimmäisessä seurassa kuuluu se mieliala olewan aiwan warma, että sota tulewana kewäänä on epäilemätön. Puhutaankin että ranskalainen kabinetti aikoo tulla

toimeen Englannin ja Ranskan awutta ja tuumaa saada liittolaisikseen toisen luokan waltoja erittäinkin Ruotsin.

Maamme kirjakaupoissa:

Opiksi ja Huwiksi Lukemisia Suomen perheille. Sisältää: **Talwi-satama Luoteisessa Jäämeressä** (Parry'n matka ww. 1819, 1820, ynnä Franklin'in ja muiden luoteis-retket) kartan ja kahden kuwan kanssa. — **Pumpuli** (wiljelys ja teollisuus) piirroksen kanssa. — **Wiipurin pamaus** (historia Sten Sturen ja Iiwanan sodasta). — **Suomalaiset Delawaren siirtokunnassa Pohjois Amerikassa.**

Hinta: 1 markka. Kymmenen kappaletta kerrassaan ostettuna allekirjoittaneen tykönä saadaan kahdella ruplalla.

Yrjö Koskinen.

Tiedot Suomen-suwun muinaisuudesta tutkinut ja Yliopistollisekſi wäitöskirjaksi ulos-antanut Yrjö Koskinen. Hinta: 3 markkaa. — Sisältää: I Suomensuwun wanhimmat jäljet Lounais-aasiassa, II Euroopan alku-wäestä, III Herodoton Skythat, sekä wanhan aian tiedot koillisesti Euroopasta ja luoteisesta Aasiasta, IV Wanhan aian tiedot Pohjois-euroopasta Pytheaan ja Kreikkalaisten kautta, V Romalais-aian tiedot pohjoisesta ja koillisesta Euroopasta, VI Hunnien syntyperästä ja sukulaisuudesta, VII Katsahdus Hunnien historialliseen waikutukseen, VIII Katsahdus jälkimäisiin Hunnilais-waltoihin (Bulgarit, Awarit, Katsarit Unkarilaiset).

Olawi Maununpoika Pariisissa ja Suomalaisten opinkäynti ulkomailla keskiaikalla, Kuwaillut Yrjö Koskinen. Hinta 1 m. 20 penniä.

Ruijasota, sen syyt ja tapaukset. Kertoellut Yrjö Koskinen. Edellinen osa maksaa 2 m. 40 p., Jälkimäinen osa 5 m.; yhteensä 7 m. 40 penniä.

Raha-asioita. 60 penniä.

Muistelmia Matkoilta Wenäjällä. 4 Markkaa.

Nykyään on Köln. Zeitungin mukaan Puolassa syntynyt puolue, joka haluaisi jättää Puolan kruunun jollekin itäwaltaiselle arkkiherttualle, waikkapa kokonaan yhdistää koko maan Itäwallan keisarikuntaan, toiwoen ainakin sillä ehdolla apua Itäwallalta.

Pohjoisamerikassa owat liittolaiset eli pohjoiswaltalaiset, jotka jo oliwat aiwan woiton puolella, tulleet kenraali Rosenkranzin johdatuksen alla häwiölle suuressa tappelussa Chattanogan kaupungin seuduilla. Tästä luultiin ensin syntywän pahoja seurauksia liittolaisille, mutta Rosenkranz on saanut apuwäkeä, jonka tähden häntä ei ole woitu karkoittaa pois Chattanogan seuduilta. Eriliittolaisten woitto ei ole siis ollut juuri mikſikään hyödyksi, koska heidänkin miestapponsa oli jokseenkin suuri.

Meksiko. Tulleeko arkkiherttua Maksimilian Meksikon keisariksi wai ei, se on asia joka arweluttaa monta päätä. Kruunu on hänelle tarjottu, mutta Max herttua ymmärtää että semmoinen kruunu on raskas kalu kantaa, ja on sen tähden arwellut sinne ja tänne ja waatinut että koko kansan pitäisi kutsuman häntä hallitsijaksi. Ranskalaisten ankara wastustaja Juarez hankkii wielä waan wastusta, waikka Ranskan wirallinen lehti koettaa wakuuttaa, että koko mies jo on aiwan mitättömällä kannalla.

Italia. Waikka jo luultiin etelä-Italian roswot ihan kukistetuiksi on kuitenkin nykyään tapahtunut, että joukko matkustawia on ryöstetty aiwan Neapelin likellä.

Puolalainen kansallishallitus on lähettänyt kiitoskirjeen paawille siitä, että paawi on käskenyt pitää esirukouksia Puolalaisten edestä.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

(31 kysymyksen jatko.)

Ainakin ottaa aikansa ennenkuin yhteinen kansa tulee wierotetuksi siitä ajurikeinosta, joka sen taloudelle ja siweydelle on yhtä pahentawainen; ja sitä tarkoitusta on myös wastustanut edellisen wuoden huono sato, joka on pakottanut yhteisen kansan tytymään siihen wähäiseen tuloon, 12 markkaan wetopalkkaa 15 ja 20:ki peninkulman matkalta; jonka ohessa tawaran omistajat, jotka tawallisesti puutawaroista maksawat wetopalkan suoloissa, owat pysyneet siinä kuljetuslaadussa, huolimatta siitä että puutawara sen kautta huononee. Mutta edeltäkäsin on nähtäwä että aikaa woittain molemmin puolin parempi käsitys on waltaan pääsewä, erinomattain kuin kuljetuskustannus plankuista ja laudoista rautatiellä Hämeenlinnasta Helsinkiin, wastaawa kuormakuljettajan tiellä 12 peninkulmaa. on määrätty ainoasti 3 markkaan 10 penniin reduceratusta tollista ja niin muodoin ei todella ole korkiampi kuin mainittu halpa wetopalkka. Ennen kaikkia on kuitenki muistettawa että wasta pitkittämällä aina niihin suuriin wesistöihin saakka woi tämä rautatie tulla wastaamaan aiwottua tarkoitustansa; niinkuin ei myöskään ole mielestä heitettäwä että uudet yhdistysneuwot yleisesti tarkoittawat ei ainoasti helpottaa jo löytywää liikettä, waan myös ja erinomattain enentää sitä kehoittamalla uusiin keinolliswehkeisin ja jo löytywäin lawentamiseen. Suomessa on tässä kohden etupäässä tarkastettawa karjahoidon tuotteiden wiemistä ulkomaalle, joka jo wiimesinä wuosina on niin runsaasti lisääntynyt, ja pakottawaa tarwetta jywäkaupan syntymisestä, joka ilman helpotettuja yhdistysneuwoja, erinomattain talwisaikana, on mahdotoin.

Walitessa suuntaa tälle ensimäiselle rautatien radalle on päätös saatu siitä että sen kautta liike sekä Päijänteellä että länsi-Hämeen wesillä helpoimmasti saadaan yhdistetyksi meren rannikkoon ja mamme enimmän wuoden ajan awoimeen sekä muutoin awaraan ja turwalliseen satamaan. Tähän waaliin on myös waikuttanut täytymys tulewaisuudessa johdattaa tieradat, jotka woiwat saattaa Suomen rautatie-jaksotuksen yhdistykseen Wenäjän ja muun Europan kanssa, niin kauas ylös maan eteläisestä rannikosta että ne sinne laskewat joet taidettaisiin helpommin päästä yli taikka niiden lähteet kiertää, sekä sywemmät laaksot rannikon lähellä ja siellä muutoinkin säännöttömästi mäkiset seudut wäistää. H. K. M:ttinsa käskystä tehdyt tutkinnot owat muka osoittaneet että rautatie maan lounaisesta ja läntisestä puolesta halwimmalla kustannuksella taidetaan johdattaa Hämeenlinnan seuduilta Wiipuria kohden pitkin sen maaselänteen kupeita, joka täällä erottaa wesistöt sisämaassa niistä, jotka kuuluwat eteläiseen rannikko-alaan, sekä että sen pitkitys edemmäksi länteenpäin tulee sitä etuisammaksi jota likemmäksi wesijakoa rautatie johdatetaan.

Helsinki-Hämeenlinnan rautatiestä on ehdoteltu haara itäänkäsin, joka tulisi olemaan yhdistyksessä Päijänteen kanssa ja siitä edemmäksi jatkumaan Wiipuriin ja Pietariin, milloin haara samasta rautatiestä tulisi wedettäwäksi länteenpäin Tamperelle ja Näsijärwen wesikuntaan ja tästä etemmäksi läntiselle rannikolle, saaden syrjäradan halki maan luoteisen osan Turkuun asti. Koko rata Pietarista Tamperelle on jo tarkemmin tutkittu, ja erinäiset kustannukset niistä eri-suunnista, jotka siinä taitawat tulla kysymykseen, laskettu. Koko radan kustannukset nousisiwat erinäisten ehdotusten mukaan 28,600,000 à 51,400,000 markkaan, kun jälkimäisessä tapauksessa itäinen rata johdatettaisiin Anianpellon ja Lappeenrannan kautta Wiipuriin ja niin muodoin pantaisiin Saimaan wesien yhdistykseen, joka tarkoitus sentään edellisessäkin tapauksessa, kun rata wietäisiin Lahden kautta Wesijärwen rannalle ja tästä suoraan Wiipuriin, woitettaisiin ainoasti yhdellä syrjäradalla Wiipurista Lappeenrantaan, joiden ratain yhteen lasketut kustannukset nousisiwat ainoasti 34,860,000 markkaan.

Ei toki mahdolliset warat eikä maan keinolliset suhteet suwaitse likimäisessä tulewaisuudessa näin lawiaa ja kallista wehkettä. H. K. M:ttinsa on sentähden, jahka säädyt mielistywät rautateiden rakennukseen, tahtonut Säädyille kehoittaa ainoasti tämän yleisen kaawan kanssa yhtäpitäwäistä jo walmiin rautatien pitkittämistä siihen määrään että sen likin tarkoitus, liikkeen Päijänteellä ja länsi-Hämeen wesillä yhdistäminen mereen, woitettaisiin.

Edellisen suhteen on kaksi erityistä ehdotusta tehty, toinen 65 wirstan pituiselle radalle Hämeenlinnasta Anianpeltoon Päijänteen rannalle, toinen 57 wirstan pituiselle radalle Riihimäen asemasta Helsinki-Hämeenlinnan rautatiellä Lahteen Wesijärwen rannalla, joka Päijänteesen on yhdistetty. Kustannus edellisestä on laskettu 6,200,000 markkaan, jälkimäisestä 5,860,000 markkaan, johon wielä tulisi kustannus kanawasta ja sulkulaitoksesta Wesijärwen ja Päijänteen wälillä 660,000 markkaa.

Katsoen ei ainoasti sitä että rata Riihimäestä Lahteen niin suuressa mitassa lyhentää rautatiellä kuljetuksen Helsinkiin, kun koko tämä tie olisi ainoasti yksitoista peninkulmaa pitkä samalla kuin pituus radalla Anianpellosta Helsinkiin tulisi olemaan 16½ peninkulmaa, ja että siis raskasten tawarain, erittäinki puutawarain, kuljetuksen kustannus edellisellä tiellä tulisi paljo halwemmaksi, waan myös sitä että yllä-mainittu 16 à 20 miljonaa markkaa halwempi kustannus rautatien radasta Pietarista Hämeenlinnaan ja Tamperelle tulee siitä että tämä rata walitaan, ja siis mainittu rata tulee menemään Lahden kautta, on tämä suunta katsottu etewämmäksi.

Jälkimäisen suhteen, yhdistyksen tähden Hämeenlinnan ja Tamperen wälillä, on rata ehdoteltu wedettäwäksi eteläpuolella sitä wesijohtoa, joka näiden päiden wälillä juoksee, josta radasta kustannus on laskettu 10,200,000 markkaan. Lyhempää ja sopiwampaa suuntaa ei woida tälle rautatien yhdistykselle saada; ja saa sen walitseminen wielä syytä siitäkin että ainoasti radan johdattamisella eteläpuolella järwiä syrjärata Turkuun on ajateltawa yhdistyksessä muun rautatie-jaksotuksen kanssa. Se rata käy myös wiljeltyin ja hywin asuttuin seutujen kautta. H. K. M:ttinsa toiwo on että, jos Säädyt taitawat ja tahtowat hankkia waroja näiden molempain ratain rakentamiseen, työ niissä alotettaisiin joko toisessa tai toisessa taikka yhtä aikaa molemmissa Hallituksen likemmän arwostelun mukaan, tarkastaen sitä liikkeen paljoutta, joka on odotettawa yhä walmistuwilla radan osilla. Jos warat ulottuisiwat niiden walmistamiseen wiiden wuoden kuluessa, siis 3,344,000 markan wuotisella maksulla, olisi kieltämättä syytä näin toimittaa työn ilman lainan ottamista. Mutta kun toki niin suuren wuotisen rahamääräyksen käyttäminen estäisi muita maan parhaaksi tarpeellisia wehkeitä, katsoo H. K. M:ttinsa olewan tuumattawana josko ei sen totiseen hyötyyn olisi soweltuwampi että laina Säätyjen takauksella otettaisiin, ja niin muodoin rakennusaika wieläkin lyhennettäisiin. Sillä waltiotalouden kannalta on sitä edullisempi mitä pikemmin työ saadaan päätetyksi, ja mitä lyhemmän ajan siis rakennukseen menewän pääoman intressi kaswaa ilman wastaawaa etua. Onkin semmoisessa wehkeessä kuin tämä, jonka hyödyttäwä waikutus isommassa mitassa tulee tulewaisuuden hywäksi, kohtuullista että tulewaisuus, niinkuin lainassa tapahtuu, tulee sen kustantamiseen osaa ottamaan.

Jos Säädyt päättäwät semmoisen kuoletuslainan tähän tarkoitukseen, tulisiwat intressi ja kuoletus, luetut 6%, wuosittain tekemään 1,003,200 markkaa. Jos runsaampia rahawaroja woitaisiin hankkia, on näillä hyödyttäwä

käytäntönsä otetun lainan pikaisemmassa kuolettamisessa.

Ehdoteltujen ja tutkittujen rautateiden seassa ansaitsee tosin wielä se Wiipurista Pietariin erinomaisen tarkastuksen, niinkuin talwisaikana wälittäwä melkein koko Suomen kaupan-käynnin Wenäjälle ja sentähden tarjoowa paraimman toiwon kustannuksiu wastaawista tuloista. Mutta tämän asian laita ja se wälitöin hyöty, joka Keisarikunnan pääkaupungilla on tämän yhdistyksen awaamisesta, antawat sen toiwon että tämä on tulewa yksityistoimen esineeksi; jonka tähden H. K. M:ttinsa sen suhteen ei ole tätä nykyä tahtonut tehdä mitään esitystä maan Säädyille.

Kun wielä ei näytä olewan ratkaistuna josko niin kutsutut kaita raitioiset radat owat etewämmät ratoja sillä jotenkin leweämmällä raitiolla, jota on käytetty Helsinki-Hämeenlinnan radalla, ja erittäinki josko ne soweltuwat liikkeelle niin pohjaisessa ilmalaadussa kuin Suomen, mutta maan wähäin warain suhteen olisi aiwan tärkiää jos semmoisten kaita-raitioisten ratain käytännöllä rakennuskustannus taidettaisiin wähentää, on H. K. M:ttinsa katsonut toiwottawaksi että, jos wakaata wissyyttä tässä asiassa muutoin ei saada, koetuksia seikan selwitykseksi tehtäisiin, ja tahtoo sentähden Säädyille ehdotella että sekä kustannus näihin koetuksiin saataisiin ottaa rautatienrakennukseen määrätyistä waroista, että maan Hallituksen waltaan olisi jätettäwä tämän toimittamiseksi walita sen raitio-jakotuksen ja muutoin ne keinolliset neuwot, joiden kautta tarkoitus wähimmällä kustannuksella, mutta kuitenkin tarpeellisella wakuudella on woitettawa.

Jos Säädyt näkewät maalle hyödyllisemmäksi että helpompia yhdistyksiä on hankittawa rautatien rakentamalla, ja niin muodoin isompain kanawain ehdotukset tulisiwat jäämään sikseensä, seuraa etupäässä että wähempäin kanawalaitosten kautta ulonnetaan waikutuksia siitä hyödystä, jota yllä ehdotellut rautatien rakennukset maalle tuottaa tarkoittawat.

(Jatketaan).

(Lähetetty).

Maa-papin hartaat halaukset (pia desideria) waltiopäiwämiehille mietittäwiksi.

1:o. Että papin hartioilta wieritetään pois ne moninaiset kunnalliset ja muut toimitukset, jotka ei kuulu hänen wirkaansa, waan päin wastoin owat hänelle wirassansa haitalliset, siltikuin ne hajottawat hänen mielensä sinne ja tänne siitä yhdestä tarpeellisesta ja waatiwat hänen hankkimaan lainopillista ja muutakin tietoa, jossa ei hän ole harjaantunut.

2:o. Että papilliset wirkapääsö-lait muutetaan, jotta tilattomatkin papit saawat warsinaista wirkaa, eiwätkä konsistorion „ruoti-waiwaisina" tarwitse päiwiänsä päättää. Tämän epä-tasaisen kohdan luulisin parahiten oikaistuksi tulewan, jos seurakunta wuorottain wapaalla huudolla ja konsistorio wuorottain ansiowuosien-armosta asettaisi pappia pitäjiin.

3:o. Että wirkaa tekewät ja wäli-aikaiset papit saisiwat kaiken sen palkan kantaa, mitä siihen wirkaan kuuluu, eikä heitä wähemmällä osalla kiduteta yliopiston kirjaston hyödyksi. Sentähden pitäisi armollinen asetus Huhtikuun 10:stä päiwästä 1818 lakkautettaman ja Keisarillinen Käskykirje Tammikuun 17 päiwästä tänä wuonna sowitettaman kaikkihin paikkoihin, jotka jostakin syystä joku aika auki pidetään.

4:o Että pappi, joka konsistoriolta määrätään seurakunnissa pitäjän-kokouksia pitämään taikka asiamieheksi muihin toimituksiin, saisi palkintoa matka-säännön jälkeen niiltä pitäjiltä taikka yksityisiltä, joidenka hyödyksi toimitus tehdään.

5:o. Että kaikki kappelit wapautettaisiin welwollisuudesta rakentamaan emä-kirkkoa ja kirkkoherran-wirka-taloa emä-kirkolla, ja pääsisiwät itsenäisiksi seurakunnaksi, kussa heidän oma pappinsa, joka kaikki wiran toimituksetkin siellä tekee, saa kaiken sieltä tulewan papillisen palkinnon.

6:o. Että uudemmat kappalais-puustellit wapautettaisiin maa-werosta ja tiunti-maksosta niinkuin wanhemmatkin ja kaikki, niinkuin kirkkoherrainkin wirkatalot, rakennettaisiin seurakunnilta, sillä niille ei se tunnu miksikään, mutta yksityisiltä menee usein kaikki heidän waransa rakennuswelwollisuuteen.

7:o. Ett'ei koulun-opettajilla olisi suuremmat edut kirkkowirkoja hakeissa kuin warsinais-papeillakaan, waan ne sala-tiet suljettaisiin, jota myöden he ilman waali-saarnaakin ja naamaansa näyttämättä owat seurakuntiin tunkeuneet, sill'aikaa kuin kolme pappia owat niissä turhaan käyneet saarnaamassa ja huudonalaiset olleet. Parempi sittenkin olisi, että oitis saisiwat waltuuskirjaa kirkkoherrawirkaan ennenkuin ne muut päästetään waalisaarnaakaan pitämään; waikk'en juuri ymmärrä syytä minkätähden koulun-opettajia niin säälitään, että niille, wanhemmiksi tultua, kirkon parhaammat wirat lahjoitetaan ja sitä wastaan warsinaispappeja, semminkin tilattomia, niin nurjasti pidellään, että ne, wanhemmiksi tultua, heitetään hunningoille onnensa nojaan „ruotiwaiwaisiksi", waikka he owat pitkin ikäänsä kirkossa työtä tehneet sananopetuksessa, eikä koulussa niinkuin edelliset. Onko koulun-oppi kalliimpi kuin kristin-oppi? Koulussa tosin kristin-oppiakin teroitetaan; mutta yksi opettaja sitä tekee ja ne muut opettawat, mikä mitäkin, wenäjää ja latinaa, historiaa ja luonnonoppia j. n. e. Jos sentähden jumaluusopillinen opettaja lukeisi ansio-wuosia, papillisia wirkoja hakeissa, ei olisi moitittawaa, mutta että kaikki muut, ja niitä on suuri joukko, eroittamatta owatko he papiksi wihityt wai ei, lukewat ansiowuosia koulussa kirkollisiin wirkoihin, wieläpä etu-oikeuttakin toisiin kirkko-wirkoihin — waikk'ei papit saa lukea ansio-wuosiakaan koulu-wirkoja hakeissa — se on kummallista, eikä senmoista järjestystä löydy koko maailmassa muualla kuin Suomessa ja Ruotsissa. Sentähden pilkka-kirweet owat sanoneet, että wanhat sotaherrat ja kruunun-palweliat, jotka sodassa ja kruunun-palweluksessa owat arwoa ja ansiota woittaneet, pitäisi myös huwitettamaan paremmilla kirkko-wiroilla, kyllä ne hywin sentähden tulisi „edesseisotuksi", kun wanhukset waan apulais-papin wiereensä saisiwat!

Työmies on palkkansa ansainnut; joka wirantoimitukset tekee, hän myös palkan saakoon; jos ei yksi mies jaksa täyttää wiran toimituksia, halaistakoon wirka ja palkka kahteen kolmeen osaan, niin kukin taitaa itse toimeen tulla työnsä ja palkkansa kanssa, ja ne epätasaiset kohdat wältetään, että toiset tuhansia laskewat plakkariinsa ja eläwät ylöllisyydessä, toiset taas kidutetaan nääntymään asti wähällä palkalla, wieläpä siitäkin wäliin joku osa, isompi taikka wähempi, eroitetaan yliopiston kirjaston taikka leski- ja orpo-kassan hyödyksi, että nuo apulaispapit — papiston parias — tulisiwat hywin nälkäisiksi, sillä nälkäiset koirat parahiten jänistä ajawat takaa. — En liioin ymmärrä, mitä warten korkeampi oppi pitäisi paremmilla palasilla palkittaman. Moni kyllä olisi sitäkin itsellensä hankkinut, jos warat olisi myöden antanut, sentähden toinen palkitaan sitä warten, että hän on ollut warallisempi ja pidemmän ajan jaksanut kustantaa elatustansa Akatemian ääressä*). Muutoin näyttää asetuksetkin korkeamman opin etu-oikeudesta kirkko-wirkoihin olewan niin epäwakaiset, että niitä wäliin niin ja wäliin näin tutkitaan, aina kuinka ne miehet owat, joidenka arwoa punnitaan. Sillä tawalla on korkeaoppineemmat, waikka nuorimmatkin ansiowuosista, pantu kaikkihin kolmeen waali-siaan ensimmäisen luokan pitäjissä, mutta senaatissa owat ansio-wuosillansa woittaneet ja tulleet toiseen ja kolmanteen waali-siaan ne, jotka sitä owat walittaneet. Siitä näkyy siis kuin senaatti olisi asetukset niin selittänyt, että korkeammalla opilla olisi waan etu-oikeutta ensimäiseen waalisiaan ensimmäisen luokan pitäjissä; eikä sitä wastaan olisikkaan juuri sanomista, waan olkoon se etu-oikeus opille suotu — jos oppia pitää wälttämättömästi kirkko-wiroilla palkittaman —; mutta tähän aikaan on oppi warsin tahtonut anastaa ensimmäisen luokan pitäjät omiksensa, ett'ei sinne muut pääsisi waaliinkaan, ellei juuri siinä tapauksessa, ettei korkeampi-oppineita ole ollut hakemassakaan; ja se asia ei suinkaan ole oikeuden ja kohtuuden kanssa yhteen sopiwa eikä suinkaan pysyisi paikallansa, jos se riitaan pantaisiin, niinkuin edellä-mainitusta esimerkistä näkyy. Mutta se on ihmeteltäwää, ett'ei asianomaiset ota ojennusta muutamista esimerkeistä, waan aina samalla tawallansa selittäwät asetukset, waikkei se ennenkään ole paikallansa pysynyt. Taitaa siihenkin haittaan olla syynä, että koulu on kirkon kanssa yhdistetty.

Ruuti.

*) Kunn. lähettäjä ei huomaa, että hän tässä ponnistelee yhtä järkähtämätöntä waltio-talouden lakia wastaan, joka waatii, että oppiinkin käytetty pää-oma on tehtäwä korkoa-tuottawaiseksi. Ellei, niin pää-oma hakee itsellensä muita edullisempia aloja. Lähettäjän tarkoitus ei woi olla, että kaikki korkeampi oppi on pappis-säädystä karkoitettawa. Sen taas myönnämme kyllä, että ainoastaan tarkoituksen mukaiselle opille etua on annettawa papillisessa wiran-saannissa, ei siis wenäjänkielen taidolle, tai muulle semmoiselle. **Toimituksen muist.**

Seka-sanomia.

Ensimäinen suomalainen silmänkääntäjä on ollut nähtäwänä Kuopion markkinoilla. Tämä sanottiin olewan eräs renkimies, kotoisin Iisalmelta, nimeltä Dawid Ullman (Ulmanen). Hän näkyi ruumiin notkeudessa sekä muissa nuoralla tanssijain ja silmänkääntäjäin taidoissa ja sukkeluudessa wetäwän wertoja tawallisille Italian waeltawille silmänkääntäjille. Ja senwuoksi, että hän oli suomalainen, käwi paljo herraswäkeäkin katsomassa hänen temppujaan ja näyttelemisiään, joita häneltä sai nähdä kyllätsi 5 kopeekalla. Arweltiin nimittäin, että parempi on kuitenkin nähdä omain suomen miesten tekewän näitä konstia, kuin niiden tawallisten ulkomaan juoksiain, jotka owat useimmin suurimpia roistoja, mitä olla taitaa. Toiwottiin waan, että Ullmanen, joka luonnostaan näytti hywin kohteliaalta mieheltä, toimittaisi itselleen ja joukolleen wasta wähän siistimmät ja puhtaammat waatteet sekä awaramman ja siistimmän korttierin, niin myös oikeat painetut

ilmoitukset eli awiisit, mitkä hänellä nyt oli sekawasti kirjoitettuna pikkusille paperi-lipuille, mitkä oliwat kowin naurettawia. — Ensimäisen kerran oli Ulmanen koettanut onneansa Joensuun wiime talwi-markkinoilla. Silloin ei hän wielä ollut tietänyt sitäkään pientä keinoa, millä markkina-kansa saadaan tämmöisiin tilaisuuksiin tulemaan, ja minkä kaikki ulkomaan juoksulaat aina tietäwät pitää ensimäisenä ehtona, nimittäin owelta soittamista. Siis sai hän ensimältä turhaan odottaa katsojia. Mutta onneksensa sattui joku herrasmies älyämään tämän seikan ja oli antanut hänelle jahti-torwensa; ja samassa kuin Ulmanen alkoi tällä wähän wäliä tötöttää, niin ei ollut enään katsojoista puutetta ja mies oli saanut kokoon niillä markkinoilla 280 markkaa. Nyt täällä Kuopiossa, paitsi torwen soittoa, oli Ulmasella 2 wiulu-niekkaakin alati soittamassa, ja senpä wuoksi kansaa wirtosi wahwasti hänen näytöksiään katsomassa. Wähässä paljo seisoo. (Tapio).

Laillisia Ilmoituksia.

Manufakturi-johtokunnan sihteeriwiran tultua awonaiseksi protokollasihteerin J. Calonius'en tapahtuneen kuoleman kautta, on johtokunta wiime syyskuun 28 p:nä määrännyt senaatinkanslista W. Margunoff'in toistaiseksi toimittamaan mainitun wiran.

Nimitetyt: Kaskisten postimestari A. O. Godenhjelm Mikkelin postikonttuorin hoitajaksi; kruununmakasiinin hoitaja Lowiisassa majuori G. O. von Knorring samallaiseen wirkaan Turussa; registraatori Wiipurin läänihallituksessa C. A. Westerling maaräntmestarin apulaiseksi Wiipurin lääniin; kruununnimismies Suomussalmen pitäjässä K. Lewonius henkikirjoittajaksi Haawajärwen uuteen kihlakuntaan Oulun läänissä; puukhollari Suomen kenraalkuwernöörinkanslian entisessä sanomalehtitoimistossa K. R. Åkerblom translaatoriksi mainittuun kansliaan.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 17 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37^7/_8$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33^3/_4$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38^1/_{16}$, Pariisi 399, Hampuri $33^{15}/_{16}$, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 17 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37^7/_8$, $38^1/_{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33^3/_4$, $33^{15}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit .	90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet ..	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Yleinen yliopistolaiskokous.

Yliopistolaiskunnan jäsenet kokoontukoot **tulewana lokakuun 24 p:nä kl. 6 jpp.** yleiseen kokoukseen Arkadia-teateriin seuraawia asioita warten;

1:ksi lausumaan ajatuksensa yliopistolaisrakennuskomitean pyynnöstä, että joku walittaisiin kokoilemaan kaikki yliopistolaisrakennusta koskewat päätökset sekä että määrä-aika yliopistolaisrakennusriitinkien sisäänjättämiselle pidennettäisiin; 2:ksi lausumaan mieli-piteensä likemmästä määräyksestä esimiehen eroamistawassa; 3:ksi lausumaan ajatuksensa tehdystä ehdotuksesta painattaa säännöt yleisten yliopistolaiskokousten pitämiselle; 4:ksi walitsemaan uuden wara-esimiehen ja 5:ksi oikaisemaan ja hywäksimään kolmen wiimeisen kokouksen pöytäkirjat. Helsinki lokak. 17 p:nä 1863.

O. Donner,
yliopistolaiskunnan nykyinen esimies.

Kuulutus.

Kyröskosken pumpulitehdas-yhtiön jäsenet kutsutaan tämän kautta ensi Maaliskuun ensimmäiseksi tiistaiksi eli tulewan wuoden Maaliskuun 1 päiwäksi kokoontumaan Kyröskoskelle yleiseen kokoukseen, jossa keskustelu-aineeksi otetaan niiden ehtojen muuttaminen, joilla 4—10 §§:än mukaan tehtaalais-seura on yhtiöön ruwennut, muistutuksella, ettäpoissa olewain jäsenten on tytyminen siihen mitä läsnä oliat päättäwät. Kyröskoskelta Lokakuun 1:nä päiwänä 1863.

Tehtaan Hallituksen ynolesta
J. G. Ståhlström,
hoitaja.

Kuulutus.

Kyröskosken Pumpuli tehtaan osallisille tiedoksi annetaan että yhtiö-kokous on 3:na päiwänä Elokuuta muuttanut asetusten 31:sen § län, jossa yhtiö-kokous on määrätty pidettäwäksi Tammikuun wiimeisenä tiistaina; tästä lähtien edespäin pidetään julkinen wuosi-kokous tehtaan luona joka wuosi Kesäkuun wiimeisenä tiistaina, johon erityistä kutsumusta ei anneta. Kyröskoskelta Lokakuun 1:nä päiwänä 1863.

Yhtiön puolesta
J. G. Ståhlström.

Tänään tapahtuneessa arwanwedossa **Suomen hypoteeki-yhdistyksen welkasetelien** kanssa lankesiwat seuraawat numerot lunastettawiksi:

Litt. A. á 100 mka, N:t 342. 549.

Litt. C á 500 mka, N:t 90. 108. 116. 150. 328. 682. 1,582. 1,921. 1,934. 2,117. 2,131. 2,147. 2,151. 2,289. 2,293. 2,376. 2,400. 2,597. 2,717. 3,165. 3,381. 3,519. 3,939. 4,009. 4,127. 4,151. 4,184. 4,193. 4,203. 4,295. 4,387. 4,613. 4,817. 4,922.

Litt. D á 1000 mka, N:t 223. 579. 619. 623. 651. 662. 718. 894. 1,017. 1,021. 1,065. 1,169. 1,189. 1,192. 1,382. 1,606. 1,667. 1,961. 2,376. 2,439. 2,585. 2,660. 2,681. 2,784. 2,854. 2,895. 2,952. 3,131.

Nämät welkasetelit lunastetaan helmik. 1 p. 1864, jonka päiwän perästä kaikki koronmaksu taukoaa.

Sen ohessa muistutetaan omistajat seuraawien welkaseteliin:

Litt. A á 100 mka, N:t 199. 1,200. 1,207.

Litt. B á 300 mka, N:o 188.

Litt. C á 500 mka, N:t 1,040. 1,964.

että nämät welkasetelit oliwat lunastettawia jo sisälläolewan wuoden helmikuun 1 p:nä, jonka päiwän perästä he owat tauonneet korolla käymästä. Helsinki syysk. 26 p:nä 1863.

Johtokunta.

Kaupaksi.

Suomalainen Wirsi- ja Ewankeliumi-Kirja, siihen sopiwain kappalten kanssa, Esiwallan armollisesta käskystä j. n. e. paranneltu, niin myös w:na 1695 hywäksi katsotun ruotsinkielisen wirsikirjan jälkeen enännetty. Nyt taas wasta uudesta ojennettu. — Tätä kauniilla kirjaimilla ja walkosella paparilla painettua Wirsikirjaa 16:sa saadaan ostaa Suomalaisen Kirjallisuuden Seurokirjn apainossa 18 kopeikalla, kun wähintäki 100 nitomatonta kappalta yhtaikaa otetaan. Mutta jos 500 kappalta ostetaan, saadaan kappale 17 kop. Kirjeillä woidaan tätä wirsikirjaa myöski tilata, jossa suhteessa tilatut kappaleet wiipymättä lähetetään ostajalle, kun paketin kulun ja postiraha erityisesti maksetaan. D. H. Lewin.

Laitialan Olutta

saadaan ostaa ja tilata putelittain tahi korittain Laitialan Olut-tehtaasta Hollolan pitäjässä. Peierin olut maksaa 24 ja ruotsin olut 20 penniä puteli. Ken tahtoo oluen luoksensa tuoduksi, maksaa weto-palkan.

Käyntikorttia saadaan tilata Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Tampereen werka-wapriikissa

wastaan-otetaan sarkaa weraksi walmisteltawaksi, sekä willoja kehrättäwiksi suuremmissa ja wähemmissä osissa, myöskin willoja weraksi walmistettawaksi, ei kuitenkaan wähemmän kuin 25 naulaa.

A. J. Frietsch ja Kumpp.

Höyrylaiwan-liike.

Höyrylaiwa **„Aura“,** päällikkönä kapteini J. J. Conradi, lähtee Perjantaina Lokak. 23 p., k:lo 5 aam., täältä Turkuun ja Tukholmaan, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Grefwe Berg“,** päällikkönä kapteini T. F. Schoultz, lähtee Lauantaina Lokak. 24 p., k:lo 6 aam., täältä Rääweliin ja Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwakonttorissaan

Julius Harff.

Höyrylaiwa **„Suomi“,** päällikkönä kapteini H. A. Sundman, lähtee Perjantaina Lokak. 23 p., täältä suorastaan Pietariin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

	Wäli wirst.	Kello
Ylös-matkalla:		
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6: 30—50 k. tynnyri.	Munatiu 30—35 k.
Ruisjauhot 50—51 k. Lei.	Kananpojat 40—50 k. pari.
Ohrat 5: 5—50 k. tynnyri.	Teeret 50—60 k. pari.
Ohrakryynit 26—30 k. kappa.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ei.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ei.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Tuoretta säynäwää 5 k. ei.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 7—8 k. ei.
Walkoset hern. 30—32 k.	Tuoreet hauet 7—8 k. ei.
Perunat 5—6 k. kappa.	Tuoreet kuhat 12 k. ei.
Tuoretta raawaan-lihaa 75—90 k. Lei.	Suolattua siika 10 k. ei.
Palwattua samaa 1: 40 k. Lei.	Suolattua lohta 18—20 k. ei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 15 1: 30 k. Lei.	Suolatut lahnat 5 k. ei.
Palwattua samaa 2 r. Lei.	Suolattuja silakoita 40—45 k. Lei.
Wasikan-liha 2: 50 k. Lei.	Suolattua kilohailea 80 k. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—1: 90 k. Lei.	Terwaa 4: 50—5 r. tynnyri.
Suolattua samaa 1: 80 k. Lei.	Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Talia 3: 70 k. Lei.	Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Tuoretta woita 19—22 k. ei.	Kuusi-halkoja 2: 10—2: 30 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lei.	Wiina 1—1: 5 k. kannu.
Maito 9—10 k. k:nu.	Heinät 18—20 k. Lei.
Piimä 6—7 k. k:nu.	Thimothej 22—25 k. Lei.
Taale 10—12 k. korttieri.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 84. Tuorstaina 22 p:nä Lokakuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: jumaluusopin tohtori Wænerberg.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkh. apulainen Witikka.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½ 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälistä.

Tänään Tuorstaina.

Lokak. 22 p. k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa kolmannesta kaupungin-osasta.

" k:lo 4 jpp. Huutokauppa registraatori Behsen talossa N:o 6 Unionikadun warrella hedelmistä, tupakasta, korteista y. m.

Huomenna Perjantaina.

Lokak. 23 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta talossa N:o 8 punawuorten laaksossa.

" k:lo 12 päiwällä. Urakka-awistioni maakontorissa 43 koiwupuusylen hankkimisesta.

" k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa 5:stä ja 6:sta kaupungin-osasta.

Lauantaina.

Lokak. 24 p. k:lo 10 epp. Akatemiallinen wäitös yliopiston historiallis-kieli-opillisessa oppisalissa.

" k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa arentitomteista, huwiloista ja luodoista.

" k:lo 6 jpp. Yleinen yliopistolaiskokous Arkadia-teaterissa.

" k:lo 8 jpp. Suomalainen luento kemiallisessa oppisalissa Fabianikadun warrella.

Sunnuntaina.

Lokak. 25 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikkiläisessä oppisalissa.

Helsingistä.

Suomalaisen luennon pitää tulewana lauantaina yliopistolainen Rahkonen. Luento-aine tulee olemaan kullasta ja kullan-himosta.

Uutta kirjakaupassa. Nykyään on kirjakauppaan ilmaantunut Johan Bunianin kertomus hengellisistä kokemuksistaan. Lyhennetty suomennos. Kirja myydään niiden hywäksi, jotka wiime kowa wuosi saattoi nälän hätään. Hinta on 60 penniä.

Postilaitoksen puolustamiseksi tohtori Waarasta wastaan on hra A. Boisman Dagbladissa wiime maanantaina julistanut hywin huwittawaisen kappaleen, jonka me, jos tila wain sallisi, mielellämme ottaisimme tähän lehteen, osoitukseksi kuinka korkealle mainitun wirkakunnan kirjallinen siwistys on kohonnut. Tämä luullaksemme olisi yleisöllekkin hywin lohdullista, koska se todistaisi, että se laitos, „joka imee ytimen kaikesta aikakaus-kirjallisuudesta", kumminkin siitä itse kostuu, nimittäin „pääsjään tai kenties oikeammin watsasaan", kuten hra B. niin somasti wiittailee. Hra B. ei olekkaan wähän ylpeä tästä postilaitoksen imijä-wirasta, ja kehuu sen sillä tawoin jo syöneen sekä Mehiläisen että Warpusen, wieläpä aikowan pian antaa H. Uutistenkin mennä saman tien, tuohon samaan siawaan „watsaan". Että juuri meidän lehtemme jo alusta saakka on ollut tälle nielewälle laitokselle erinomaisena halu-ruokana, tiedämme kyllä; todistus siitä oli jo se ylöllinen hinnan lisäys, jolla mainittu laitos alussa koki weroittaa Uutisten tilaajoita. Mutta Uutiset, jotka kerran kestiwät sitä nielemisen hanketta, kestänewät kenties wastaisiakin, ja hra B:n riemuhuuto on siis wielä liian aikainen.

Hra B. walittaa, että Uutisten toimitus toisinaan on tehnyt suullisia muistutuksia posti-laitoksen wahtimestarille, eikä sanoma-lähetystoimiston wirka-huoneesen. Tämä on warsin totta, että niin on usein tapahtunut. Meidän ja monen muun kokemus onkin, että mainittu wahtimestari oikeastaan holhoo koko laitoksen; wieläpä on wakuutuksemme, että, jollei niin olisi, asiat menisiwät wieläkin huonommasti. Kunnia siis sen kaikki-toimittawan wahtimestarin! Jos hra B. hänen haltuunsa olisi heittänyt postilaitoksen puolustamisenkin, ei olisi luullaksemme tämä wirkakunta tarwinnut ylen-määrin häwetä.

Lokak. 21 p. Waltiopäiwät owat nyt nielleet kaikki muut pääkaupungin tapaukset. Sanomalehdet ei tiedä juuri mistään muusta jutella — siis alamme mekin waltiopäiwillä.

Jokaisessa seurassa keskustellaan waan waltiopäiwistä, tarkastellaan, arwellaan ja mietitään mitä se ja se puhuja on lausunut — ja tarkastus on usein kylläkin ankara, mutta wielä useammin kowin löyhä ja ajattelematon. Ja sitä ei sowi juuri kummastellakkaan. Joka wähän likemmältä on oppinut tuntemaan yleisen mielipiteen laatua täällä Helsingissä, ei oudoksu täkäläistä tarkastuksen-tapaa. Se on kuitenkin myönnettäwä ja aiwan kiitettäwä, että yleensä suurella innolla seurataan säätyjen keskusteluja. Kuuntelijain luku säätyjen kokouksissa karttuu karttumistaan. Ritarisalin suuret lehterit owat melkein joka kerta tewo täynnä ihmisiä. Warsinkin aatelissäädyn eilisiltaisessa täyskokouksessa oli wäkiahdinko ritarisalin lehtereissä ylen määrin suuri. Itse saliin, näet, ei päästetä ketään kuuntelijaa, waikka aatelissäädyllä on werrattoman awarampi tila kuin muilla säädyillä jotka kuitenkin kokoushuoneisiin päästäwät kuuntelijoita niin paljon kuin waan mahtuu. Eilisillan keskustelu olikin mitä innokkaimpia, joita tähän saakka on ollut. Ensin päätettiin pitkän ja wilkkaan wäitöksen jälkeen, että waliokunnissa tulisi aatelissäädyn äänestämiset tapahtumaan henkilöluwun eikä luokkain mukaan. — Sitten nousi keskustelu olisiko aatelissäädyn yhtyminen anomukseen aikakautisista waltiopäiwistä, johonka anomukseen muut säädyt jo tätä ennen oliwat suostuneet. Hra Seb. Gripenberg oli tätä wastaan esittänyt että tämän anomuksen siaan lähetettäisiin Hänen Majesteetille kiitollisuuden-adressi. Hra Arppe koetti käydä keskisuuntaa molempain ehdotusten wälillä ja ehdotteli että lähetettäisiin wastaus-adressi waltioistuin-puheesen ja että siihen adressiin suljettaisiin myöskin kansan toiweet aikakautisten waltiopäiwäin sekä muidenkin asiain suhteen. Molemmin puolin taisteltiin ja wäiteltiin suurella kiiwaudella. Tuon tuostakin kuului innokkaita suostumuksen-huutoja, joihin wälistä muutamat äänet lehtereistäkin yhtyiwät — minkä kuitenkin pidämme aiwan sopimattomana, koska tawallinen siiwo ja järjestys waatii, että kuuntelijat tämmöisessä tilassa pysywät äänettöminä. Anomuksen etewimpinä puolustajina oliwat kreiwi Creutz, hrat Aug. Schauman, Törngrén, Linder y. m. Sen wastustajia taas hrat Gripenberg, Arppe ja Otto Schauman. Wiimein päätettiin ilman äänestyksettä, että aatelissääty yhtyisi yllä-mainittuun anomukseen. Itse keskustelusta annamme waltiopäiwälehdessä tietoa.

Täysikokoukset tulewat wasta pidettäwiksi yhtä aikaa kaikissa säädyissä, mutta ainoastaan kahdesti wiikkoonsa joka tiistai ja perjantai, siksi kuin waliokunnat owat joutuneet suorittamaan asioita täysikokousten keskusteltawiksi.

Wenäjän sanomat kuuluu olewan jokseenkin äissään siitä, ettei ole tahdottu antaa polettia ritarihuoneesen Wenäjällä asuwille suomalaisille aatelismiehille. Muutamat lehdet näyttäwätkin asiaksi käsittäwän asian wäärin, kun luulewat että kysymys koskee Wenäjän palweluksessa olleita. Mitä sekä idässä että lännessä meidän asioista arwellaan, ei sowi meidän paljon lukuun ottaa omain asiaimme järjestämisessä. Luulemme kuitenkin että Wenäläisetkin lehdet rupeewat katsomaan tätäkin asiata wähän toisemmalta kannalta, kun oikein tulewat tuntemaan asian laitaa. Parempaa käsitystä asiasta ei siellä nytkään kokonaan puutu. — Mitä tämmöisten ulkomaalla asuwain aatelismiesten edustusoikeuteen tulee, owat perustuslakimme siinä niin selwät kuin waatia woi. Ne sanowat suorastaan että ainoastaan maassa asuwaiset ja eläwäiset woiwat nauttia edustusoikeutta. Kustaa III:n julkinen kirja ja käsky kaikille waltakunnan säädyille yhteisistä waltiopäiwistä 19 p. lokak. 1778 (perustuslak. siw. 36) käskee kaikki waltakunnan sää-

dyt, kreiwit, wapaherrat y. m., „jotka eläwät ja asuwat Ruotsin waltakunnan rajain sisällä ja Suomen suuriruhtinaskunnassa" kokoontumaan waltiopäiwille. Melkein samat sanat löytywät 1786 wuoden waltiopäiwäkutsumuksessa (perustuslak. siw. 88).

Uusi silmänkääntäjä nimeltä Auboin Brunet on taas tullut kaupunkiimme ja tulee pian Arkadia-teaterissa huwittelemaan Helsingin yleisöä. Jo olisi warmaankin aikaa, että taiteellisemmat huwitukset tekisiwät lopun tästä silmänkääntämyksen kukoistuksesta.

Ulkomaalta.

Eilis-illan posti. Saksalainen lehti „Botschafter" sisältää kirjoituksen, joka pääasiallisesti sisältää seuraawaa: Englanti ja Ranska owat suostuneet lähettämään Pietarin waltiokirjoitukset, jotka wäittäwät Wenäjän menettäneen oikeuden Puolaan, ja owat antaneet Itäwallalle tiedon tästä päätöksestä. Wienissä näyttää wiime päiwinä keskusteluja pidetyn kolmen wallan liiton ylläpitämistä warten. Tarkoitus on nyt saada toimeen julistus, joka käytännöllisesti sanoisi enemmän kuin entiset kirjoitukset ja sulkisi itseensä uhkauksen jostakin toimesta asian edestä.

„National-Zeitung" tietää wakuuttaa, ett'ei Ruotsi olekkaan mitään liittoa Tanskan kanssa allekirjoittanut, koska muka waltioneuwoskunta on selitellyt ettei siitä ole mitään etuja, mutta sitä wastaan suuria haittoja hawaittawana tuon päätetyn 35 miljonan suuruisen rautatie-lainan saamiselle.

Wenäjän ja Ranskan lähettiläät owat ankarasti kehoittaneet Tanskaa rauhaan.

Romasta kerrotaan että kaikki harras-uskoisen katolismaailman etewimmät miehet pian aikoo kokoontua Romaan lausumaan hartaan kunnioituksen paawia kohtaan ja epäyksensä koko epäuskoista maailmaa wastaan.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

(31 kysymyksen jatko.)

Erinomattain waatii läntisin puoli niistä wesistä, joihin rautatie tulisi ulottumaan, elikkä Näsijärwen wesikunta, semmoista huolenpitoa. Täällä on tosin jo 106,612 markan kustannuksella rakettu kanawa Murolan wirtaan, joka yhdistää Wisuweden ja Näsijärwen, sekä myös usioihin perkaustöihin naissä kulkuwesissä on waltiowaroista wuosiksi 1862—64 määrätty 120,000 markkaa, paitsi 8000 markkaa, jotka wuonna 1862 suotiin työnansion hankkimiseksi katowuoden tähden työttömälle wäestölle. Tarpeelliset owat wielä kanawa sulkuneen yhdistämään järwet eteläpuolella Wirtain kirkkoa Toiweteen ja kanawalaitos kulkuwäyläksi Keurun wesistä Ruoweteen, joista töistä toki tarkempaa kustannuslaskua ei wielä ole ehditty tekemään, mutta jotka owat arwatut tehtäwiksi 136,000 markan wuotisella kulungilla wiiden wuoden aikana. Koko tämä kulkuwäylä on tuumailtu wiiden tahi kuuden jalan sywässä käywille alukselle.

Itäpuolella tarjoo Päijänteen järwi kyllä lawian wesiyhdistyksen. H. K. M:ttinsa on sentähden katsonut tarpeelliseksi että ainoasti wähempäin pari kolme jalkaa sywäin kanawalaitosten kautta wenekulun ja tukin-laskun tarpeeksi tämän järwen pohjaiset lisäwedet saatetaan sen kanssa yhdistykseen; ja on semmoisiin töihin Saarijärwen, Wiitasaaren, Laukaan ja Pielaweden pitäjissä määrätty 120,000 markkaa, wuosien 1862—64 kuluessa annettawiksi kolmas osa siitä wuosittain, johon summaan, sopiwan työnansion hankkimiseksi katowuodesta hätääntyneelle wäestölle näillä seuduilla, on lisätty 8000 markkaa, kerrallaan maksettawaksi. Nämät rahat yhteen luettuna lienewät siihen kuuluwain likimmästi tarkoitettuin töiden teettämiseksi riittäwäiset.

Muutoin ehdoteltujen yhdistyssuuntain seassa tämän wesikunnan piirissä, on H. K. M:ttinsa katsonut hyödyllisimmäksi kanawan sulkuineen Kalkisten koskessa ja Jyrängön wirrassa Kymijoessa. Nämät rakennukset kuuluwat aiwottuun tulewaan yhdistykseen Päijänteen ja Saimaan wälillä, mutta tulisiwat toistaiseksi tarkoittamaan ainoasti walmistamista seuduille itäpuolella ensin mainittua järweä, Heinolan kaupungista sekä Mäntyharjun ja Iitin pitäjistä helpotettua yhdistystä samaan järween ja ehdoteltuun rautatiehen. Kustannus tästä työstä tulisi ehkä nousemaan 400,000 markkaan taikka jaettuna wiidelle wuodelle 80,000 markkaan.

Ulontaaksensa hyötyä niistä perkauksista, jotka 120,896 markan kustannuksella owat toimitetut wenewäylän aikaan saamiseksi wesien wälillä luoteeseen Hämeenlinnasta Wanajan, Hattulan ja Sääksmäen pitäjissä, on H. K. M:ttinsa katsonut tarpeelliseksi kehoittaa määräämään waroja kanawan ja sulkujen rakennukseen Walkiakosken ohessa Mallasweden ja Sääksmäen järwien wälillä, josta työstä kustannukset owat lasketut 700,000 markkaan ja jonka kautta liike tältäkin kulmalta länsi-Hämeen wesistä tulee saatettawaksi yhdistykseen rautatien kanssa. Jos tämä kustannus jaetaan wiidelle wuodelle, waatii se siis 140,000 markkaa wuosittain.

Waikka tässä rahamäärä yllä mainittuihin kanawatöihin on laskettu wiideksi wuodeksi ja myös tulisi wuosittain erille pantawaksi, ei toki woi olla edullista että kunakin wuonna työt kullakin paikalla suunniteltaisiin rahamäärän mukaan, waan pitää sen yhteen luettun wuosimäärän saada suuremmaksi tai wähemmäksi osaksi käyttää toiseen taikka toiseen työhön, aina miten maan Hallitus taitaa tutkia olewan hyödyllisintä.

Kaikki nämät osittain jo walmiit, osittain ehdotellut wähemmät kanawalaitokset tulisiwat wälittämään liikettä noin 700 neliöpeninkulman awarassa alueessa, joka on lähes neljäs osa koko maasta eteläpuolella napapiiriä. Ne näistä töistä, jotka kuuluwat tämän aluen pohjaisimpiin osiin, jolle tämän ehdotellun yhdistystien käyttämällä woitetaan se etu että tawara taidetaan ulos wiedä wielä samana wuonna, jona metsä on hakattu, ja sentähden, jos muutoin walmistamisessa ja sortteerauksessa tarkka waari pidetään, ulkomailla saada hinnan, joka wastaa Suomen puun luonnollisia etuja; jota wastaan Suomen tawarasta tähän asti, seuraamukseksi pitkällisestä uitosta ja pahentumaisesta maata pitkin kuljettamisesta, on maksettu wähempi kuin kaikkein muiden maiden tawarasta. Jo tämä etu lienee kylläksi palkitsemaan sen wähä kalliimman kuljetuksen, jonka tawara tulee maksamaan kuormauksesta laiwasta rautatielle, ja se tawara, joka tulee yli Näsijärwen, myös pitemmästä kuljetuksesta rautatiellä. Sillä kuljetuksen kustannus plankuista ja laudoista walmiilla rautatiellä Hämeenlinnasta Helsinkiin taidetaan, niinkuin mainittu on, todellakin lukea halwemmaksi kuin tawallinen wetopalkka samalta maantien pituudelta, ja tämä kustannus tulisi siis ehdoteltua rataa pitkin Lahdesta, joka tulee ainoasti yhtä peninkulmaa pitemmäksi kuin edellinen, olemaan werrattain wieläkin halwempi, kun sen kautta tien pituus wieläkin enemmän lyhennettäisiin.

Ansaitsee toki muistuttaa muistuttamistaan että, arwostellessa tässä esiteltyä yhdistyskaawaa, puutawarain kauppa ainoasti likimmässä tulewaisuudessa on etupäässä lukuun otettawa, kun todellakin maawiljelyksen, karjahoidon, tehdaskeinollisuuden ja ylimalkain sisämaisen kaupan edut pitää olla paljo etewämmät, ja näiden suhteen on tarkastettawa niiden ehdoteltujen töiden sowittamista siihen tulewaisuudessa aiwottuun rautatien yhdistykseen Keisarikunnan pääkaupungin kanssa.

Paitsi näitä rautatie-ehdotukseen yhdistettyjä kanawatöitä, on semmoisia muillekin seuduille maassa aiwottu ja osittain jo tutkittukin.

Näihin kuuluu jono lyhempiä kanawia sulkuineen awaamaan kulkuwäylää Iisalmesta Kallaweteen ja siten niihin wesiin, jotka jo owat Saimaan kanawaan yhdistetyt. Kun H. K. M:ttinsa kehoittaa määräämään rahoja tähänkin, 200,924 markan kustannukseen laskettuun työhön, maksettawaksi kolmena wuonna 67,000 markkaa wuosittain, tapahtuu se kuitenkin sillä wälipuheella että ehdotus niissä tutkinnoissa, jotka jäsenien laskemisten suhteen tulewat niilläkin seuduilla pidettäwiksi, hawaitaan tarkoituksen mukaiseksi, jonka tähden Majesteeti pidättää maan Hallitukselle päätöswallan rahain käytännössä, yhtäpitäwäisesti sen mukaan mihin sanotut tutkinnot woinewat syitä antaa. Tämä wehke ansaitsee sitäkin enemmän tulla Säätyjen sydämelle lasketuksi, kuin se tarkoittaa hyödyttää yhtä maan pohjaisemmista seuduista, joiden luonnon laatu ja tähän asti woitettu wiljelys estäwät niitä samassa mitassa kuin sen eteläisemmät osat tulemasta nauttimaan etuja paremmista yhdistysneuwoista.

Toinen ehdoteltu työ, joka myös koskee maan pohjaista puolta ja joka waatii werrattain wähempiä rahoja, on Oulun joen perkaus. Se aiwollinen metsätuotteiden kuljetus, joka tällä suunnalla jo on liikkeessä, ja se lawia alue, joka sen kautta seisoo yhdistyksessä mereen, tekee tämän wehkeen suuresti hyödylliseksi; jonka tähden H. K. M:ttinsa ehdottelee että Säädyt sen toimeen panemiseksi määräisiwät 300,000 markkaa kolmena wuonna maksettawaksi 100,000 markkaa wuosittain.

Se aiwan arwoisa merikulku, jota asukkaat Ahwenanmaan itäpuolesta harjoittawat Ruotsiin, käy waikiaksi sentähden että alusten täytyy tehdä melkeän kiertomatkan Lemlannin pitäjän eteläisen niemen ympäri, Ledsundin kautta, joissa seuduin purjehdus muutoinkin on waikia. Nämät haitat owat poistettawat ja samalla mukawa yhdistys matkaan saatawa mainitun Ahwenanmaan osan ja Marianhaminan kaupungin wälillä, awaamalla kanawan poikki sitä kaitaa taipaletta, kutsuttu Lemström, joka yhdistää Lemlannin pitäjän muuhun Ahwenanmaan mantereesen, joka kanawa, wastataksensa tarwetta, on katsottu tehtäwäksi kolmetoista jalkaa sywäksi ja warustettawaksi liikkuwalla sillalla; Ja tahtoisi H. K. M:ttinsa sentähden ehdotella toimeen pantawaksi tämä työ, jonka kustannus on laskettu noin 179,696 markkaan.

Rautatulli ja Päiwätär.

Olemme muutamissa edellisissä n:oissa (77, 78 ja 79) ottaneet kysymyksen rauta-tullista tarkastettawaksi. Olemme kokeneet osoittaa perustuksen, minkä mukaan asia olisi ratkaistawa, waikk'emme ole ottaneet päättääksemme, josko rautateollisuus todellakin täyttänee ne ehdot, jotka meidän mielestä tekisiwät sen ansaitsewaksi suojelus-tullia. Olemme sanoneet: „mahdollista woi olla, että rautatehtaat, luottaen raudan, suojelus-tullien kautta waikutettuun, korkeaan hintaan, eiwät huoli omistaa paraita walmistuskeinoja, tarkkoja tietoja ja tarpeellista säästäwäisyyttä; mahdollista on että nykyisessä tilassansa jo woisiwat myydä rautaa samoihin hintoihin, kuin ulkomaalaiset; mahdollista on wielä, että meidän maan rautamalmit owat niin köyhiä, ett'ei ikipäiwinä kannata niitä käyttää; kaikissa näissä tapauksissa **poistettakoon rautatulli**". Mutta jos rautateollisuus käyttää paraita walmistus-keinoja, säästäwäisyyttä j. n. e., eikä kuitenkaan woi myydä ulkomaan hintoihin, jos se siis todella tarwitsee suojelustullia pysyäksensä pystyssä, onko se pystyssä pysytettäwä suojelus-tullin awulla, wai onko tulli poistettawa ja rauta-teollisuus häwitettäwä? Me siinä tapauksessa olemme puolustaneet suojelus-tullin tarpeellisuutta, siihen asti

kunnes mainittu teollisuus paremman työharjoituksen kautta alkaa ilmankin kannattaa. Tätä wäitöstämme olemme seuraawilla syillä perustaneet.

Tiede sanoo: Jos rautateollisuus tai joku muu työ ei kannata ilman suojelus-tullia, niin siitäpä näkyy, että se työ ei sille maalle sowi; ryhtykööt siis sen tekijät johonkin muuhun työhön. Että tämä tieteen yleinen sääntö on totuutta, olemme osoittaneet. Mutta samassa olemme muistuttaneet, että käytännöllisessä elämässä ei yksi ainoa totuus ole waikuttamassa, waan useita, ja että näiden waihe-waikutus siis saattaa wiedä muille perille, kuin mihin se yksi totuus itsekseensä weisi. Niinpä tässäkin kysymyksessä on laita. Ne, jotka owat lukeneet waltiotaloudelliset koulukirjansa, mutta tieteen käsityksessä eiwät ole edemmäs päässeet kuin yleisten totuuksien märehtimiseen, huutawat: Koska rautateollisuus ei meidän maassa kannata tullitta, niin on se häwitettäwä, ja sen työwäki tehköön **jotakin muuta**. Tämä muu pitäisi kaiketi oleman jotain semmoista, joka suojelus-tullittakin kannattaisi, ja siksi mainitaan maanwiljelys. Me sitä wastoin osoitimme, että maanwiljelys tässä maassa ei suinkaan kannata edes niinkään hywästi kuin rautateollisuus. Ainoa syy, minkä tähden maanwiljelys täällä pysyy hengissä, waikk'ei sitä mikään tulli suojele, on 1:ksi että ihmisten kumminkin täytyy tehdä jotain, ja 2:ksi että maanwiljelykseen waaditaan wähin määrä pää-omaa sekä wähin määrä työtaitoa. Waikka siis maanwiljelys pysyy hengissä ilman tullitta, mutta rautateollisuus ei, se ei millään tawalla todista, että Suomenmaalle olisi etua, jos koko rautateollisuuden työwäki siitä luopuisi ja rupeisi maanwiljelykseen. Olemme päin wastoin numeroilla osoittaneet, että sama työ-wäki siinä teollisuudessa saapi kahta wertaa korkeamman palkan kuin maanwiljelyksessä. Päiwä-palkka maanwiljelyksessä on esimerkiksi noin 15 kop., rautateollisuudessa noin 30 kop. Ajatelkaamme, että rautateollisuudessa on 1000 työmiestä; ne siis ansaitsewat siinä työssä 300 ruplaa, mutta maanwiljelykseen muutetuina eiwät ansaitsisi kuin 150 rupl. Tosi on, että heidän työnsä tuote rautateollisuudessa ei ole täyteensä sen arwoinen kuin heidän palkkansa; sillä se määrä rautaa, minkä walmistawat päiwätyöllään, saataisiin kenties ulkomailta 290 ruplalla. Mutta heidän työnsä on siis ainakin 290 ruplan arwoinen, sill'aikaa kuin se maanwiljelyksessä ei olisi kuin 150 ruplan arwoinen. Maalle on siis siitä ylipäänsä woittoa. Että raudan ostajat tulewat maksamaan korkeamman hinnan, niin kauan kuin rautatulli pysyy, s. t. s. kunnes rautateollisuus karttuwan työharjoituksen kautta woi kilwoitella ulkomaan kanssa, on kyllä totta. Olemme kuitenkin muistuttaneet, ett'ei tämä tulli, wiisitoista (15) kop. leiwiskältä, waikuta paljon sinne eikä tänne raudan käyttämisessä. „Ett'ei maanwiljelyksessä rautaa tarpeeksi käytetä, siihen on syy, ei raudan kalleus, waan ylipäänsä se, ett'ei maawiljelys suuresti palkitse pää-omia, sekä taidon ja halun puute".

Olemme tahtoneet lyhyesti uudesta kertoa nämä mietteet, koska nuori lehti Päiwätär wiime n:ossaan on noussut niitä wastustamaan, kutsuen, parempain kumous-syiden puutteessa, niitä „hullutuksiksi", „lörpötöksiksi" j. n. e. Etenkin on P:tär hämmästynyt siitä, että ne 1000 miestä, jotka nyt rauta-teollisuudessa saawat päiwä-palkkaa 300 ruplaa, eiwät saisi, maanwiljelykseen muutetuina, enempää kuin 150 rupl. P:tär ei ota todistaaksensa että niin ei olisi asian laita. Mutta kun meidän wäitöksemme oli, että siis olisi maalle wahinkoa, jos rautateollisuus häwitettäisiin, ja nuo 1000 miestä muutettaisiin maanwiljelykseen, — siitäkös P:ttären wiisaudenwalo leimahtaa polttawaksi liekiksi, ja se puhkeaa:

„Niin ei ole. Jos samojen tuhat miesten työ tuottaisi waan 15 *) kop. päiwältä jokaiselta, siis 150 ruplaa, olisi tämä summa lisätty kansallis-työn palkkaan, sillä ne 300 ruplaa, jotka ne saivat päiwältä rautaa walmistaessaan, owat tuodut muilta. Jos tuhat miestä ansaitsewat leipänsä rauta-teollisuudessa, maksaa maa raudastansa 300 ruplaa. Jos samat miehet tekewät työtä maawiljelyksessä, ja rautaa ostetaan ulkomaalta, maksaa maa wähemmin rahaa raudastansa ja se työ, jonka rautawalmistajat tekewät maawiljelyksessä, hyödyttää lisäksi maan 150 ruplalla päiwällä. Missä on siis se woitto, jonka Uutiset sanoiwat syntywän maalle siitä, että usein mainitut miehet tekewät työtä rauta-keinollisuudessa?"

Meidän täytyy ihmetellä tätä tieteellisyyttä, joka ei te'e eroitusta työ-palkan ja työ-tuotteen wälillä. P:ttären mielestä nämä tuhat miestä rautateollisuudessa eiwät tuota mitään, ne wain saawat palkkaa, „sillä ne 300 ruplaa, jotka ne saiwat päiwältä rautaa walmistaessa, owat tuodut muilta" (muiden maksettawina). Että nämä muut, jotka maksawat, sen siaan saawatkin rauta-tarpeensa, että saawat sitä juuri sen määrän, minkä he ulkomailta saisiwat 290 ruplan edestä **), ja että juuri nämä 290 ruplaa owat mainittuin 1000 miehen työntuote päiwältä, se kaikki ei kuulu P:ttären waltio-talous-tieteesen. Rautateollisuudessa ne muka eiwät tuota mitään, maanwiljelyksessä ne ainakin tuottaisiwat 150 rupl. Niin Päiwätär päiwittelee.

Uutisten lukijat arwattawasti eiwät tarwitse mitään oswiittaa yksinkertaiseen luwun-laskuoppiin, mutta P:ttären alkawa waltiotaloustiede on auttamattomassa hukassa, ellei se koe wakaantua luwunlaskun quatuor specie'issä. Sillen awuksi siis panemme tänne seuraawat yksinkertaiset luwunlaskut.

Kysymys on mitä koko maa woittaa. Otamme sen wuoksi erikseen, mitä nuo 1000 miestä tuottaa, ja mitä koko muu wäestö tuottaa. Koko muun wäestön tuote-summa, kun ei lukuun oteta mitä raudasta on maksaminen, kutsuttakoon S; se on yhtä suuri, josko rautatullia maksetaan tai ei. Rauta-tulli waikuttaa ainoastaan raudan-hintaan, ja sen siis otamme erikseen.

Nykyisessä asiain tilassa — rautatullin ja rautateollisuuden pysyessä — on koko maan woitto seuraawa:

Nuo 1000 miestä rautatehtaalaisina tuottawat	+ 290 r.
Muu wäestö tuottaa	+ S r.
Rautaa ostaessa kuuluu	— 300 r.
Siis koko maan woitto $S + 290 - 300 = S - 10$ r.	

Jos taas rautateollisuus ja rautatulli häwitetään, ja nuo 1000 miestä muutetaan maanwiljelykseen, tili muuttuu näin:

Nuo 1000 miestä maawiljelijöinä tuottawat	+ 150 r.
Muu wäestö tuottaa	+ S r.
Rautaa ostaesta kuuluu	— 290 r.
Siis koko maan woitto $S + 150 - 290 = S - 140$ r.	

Kumpika tapaus on **koko maalle** edullisempi, toiwomme P:ttären tästä näkewän omin silmin. Että tuo „muu wäestö" nykyisessä asiain tilassa kantaa weron sitä warten että rautateollisuus kannattaisi, sitä emme ole kieltäneet. Olemme wain muistuttaneet, että waltio-apu Pelson suowiljelykseen on warsin yhtäläinen wero. Mitä wasten semmoiset awunteot toisinaan owat tarpeelliset, olemme myöskin hywin laweasti selittäneet, ja tulemme kyllä wastakin tilaisuuteen asiasta puhumaan. Tällä kertaa olemme wain tahtoneet osoittaa Päiwättären waltiotalous-tieteellistä kantaa. Siinä tieteessä, niinkuin kaikessa, joka koskee käytännölliseen elämään, ei ole koululäksyin matkiminen kylläksi; täytyypä myöskin ymmärtää, mitä lukee. Muutoin ei woiteta muuta kuin joitakuita liberaaleja puheenparsia. Mutta **semmoinen** liberaalisuus onkin paljasta lipinlaarisuutta.

*) Me otamme nyt Uutisten omat luwut. Me tulemme joku toinen kerta tarkastamaan ne lörpötykset, jotka Uutiset owat laskeneet maawiljelyksestä.

P:ttären muist.

**) Nämä numerot, joita jo edellisessä kirjoituksessa käytimme, owat wain esimerkiksi otetut. Wähäistä enempi tai wähempi ei te'e todistuksessa mitään.

Pääperusteet filosofiallisessa syynalaisuuden-opissa, akatemiallinen wäitöskirja, kirj. K. G. Th. Rein.

Tämän kirjan esineenä on kysymys syyn-alaisuudesta, joka käytännöllisessä katsannossa oikeuden-holhomiselle on suuresti tärkeä ja joka myöskin tieteellisessä suhteessa on aiwan tarkastettawa. Kuten tiedetään, on rikosoikeudessa pääperustuksena että ainoastaan semmoiset rikokset, jotka rikoksenalainen wapaasta tahdosta on tehnyt, woiwat tulla rangaistawiksi. Jos asiaa katsotaan siweydelliseltä kannalta, sanoo meille yleinen oikeuden-tunto, että ainoastaan ne teot, jotka syntywät ihmisen wapaasta tahdosta, woidaan siweydellisen arwonsa puolesta laskea tarkastuksen alle, jota wastaan wapautta puuttuwat teot yhtä wähän woidaan sanoa hywiksi kuin pahoiksikaan, waan owat siweydellisessä katsannossa ihan yhden-tekewät. Kunkin teon arwosteleminen rikosoikeudelliselta tai siweydelliseltä kannalta waatii siis että sitä woi lukea wapaalla tahdolla warustetun waikuttawaksi. Mutta nyt on kaikkina aikoina löytynyt niitä, jotka owat wäittäneet että wapaata tahtoa ei ollenkaan löydy ja että ihminen töissään ja toimissaan on tahtonsa ulkopuolella olewain syiden johdattamana, waikk' ei hän itse aina huomaa sitä. Näin ajattelewaisten, niin kutsutuin deterministain, täytyy, jos tahtowat olla wähänkin johtauksen-mukaiset, tulla siihen päätökseen, ettei mitään syynalaisuutta oikeastaan löydy, että kaikki rangaistukset owat oikeutta rikkowaiset, koska rikoksen-alaisen wälttämättömästi on täytynyt sillä lajilla tehdä, kuin hän on tehnyt, että ihmiset yleensä yhtä wähän ansaitsewat kiitosta kuin moitetta teoistaan. Kun nyt tämä deterministain oppi kokonaan poistaa kaiken syynalaisuuden, niin koetetaan tässä kirjassa (siw. 8—16) osoittaa tämän opin wääryyden ja että wapaata tahtoa löytyy sekä mimmoiseksi se on ajateltawa. Tämä kyllä woi näyttää hywin tarpeettomalta, koska kunkin ihmisen, myös kiiwaimman deterministan powessa, löytyy poistamaton tunto siitä, että hän itse eikä kukaan muu kantaa syyn

teostaan. Mutta tiede ja wähintäin filosofia woi luottaa tuntoon, waan täytyy todistaa kaikki wäitöksensä.

Sitten alkaa itse syynalaisuuden tutkimus, joka alkaa näyttämällä sen (syyn-alaisuuden) järjellisen tarpeellisuuden sekä asettamalla itse aatteen, mitä syynalaisuudella filosofiallisessa merkityksessä on ymmärrettäwä (siww. 17—24). Näytetään todeksi että itse oikean luonto on semmoinen, että edeswastaus ja syynalaisuus täytyy olla, ja että wiime-mainittu siis löytyy samalla tarpeellisuudella, kuin jotakin oikeata yleensä maailmassa löytyy. Ihmisen on oikeus ja welwollisuus wastata teoistaan ja se on hänelle mahdollinen, kun hän on wapaa olento. Ihminen on wapaa siitä syystä, että hän on järjellinen ja itsetuntias. Mutta jos siis ihminen yleensä on semmoinen, on tästä kuitenkin monta poikkeusta. Kokemus osoittaa meille ihmisen useissa oloissa, joissa ei hän suinkaan ole se wapaa olento, kuin hän aatteen-mukaisesti pitäisi oleman. Ensiksi waatii järjen ja wapauden eteyminen aikansa, ja ennenkuin tämä eteyminen on päätetty (s. t. s. lapsuudessa), ei hän ole syyn-alainen. Moni ei milloinkaan pääse yli lapsen eteyskannan, sitä warten että hänen eteymisensä pysähytetään luonnon-esteiden kautta (esm. kuuromykkä); toinen taas woi kadottaa järjen ja itsetuntoisuuden walon sekä samalla kertaa wapauden, joko, kuten mielipuoli, pitkäksi tai kaikeksi ajaksi tai, kuten juopunut, juopumisen hetkeltä. Kukin ihminen kadottaa sen ohessa unessa ky'yn wapaasen waikutukseen. Siww. 27—43 tutkitaan ne eri tilaisuudet, jotka näin poistawat inhimillisen syyn-alaisuuden.

Sitten tutkitaan teon ja tahdon wälinen suhta, joka juuri synnyttää syyn-alaisuuden. Että te'on pitää oleman wapaatahtoisen, ett'ei se siis saa olla ulkonaisen pakon ja wäkiwallan waikuttamana, se kuuluu kyllä asian luontoon, mutta tällä ei ole asiaa wielä tarpeeksi määritelty. Jokaiseen tekoon kuuluu, näet, suuri joukko erityisiä asianhaaroja. Jos joku esm. tekee laukaistuksen, tapahtuu se aina wissillä kiwärillä, wissillä hetkellä, wissiin suuntaan j. n. e. Kaikki nämät teon erinäiset kohdat on tekewäisen täytynyt edeltäkäsin mielessään kuwailla ja tahtoa teon juuri semmoiseksi, joksi se tuli: teon on täytynyt olla hänen aikomuksessaan (siww. 47—50). Mutta joukko ulkonaisia kohtia woi waikuttaa tekoon. Jos tekewäinen on tietämätön jostakin näistä kohdista, niin woi itse teossa jotain wallan toista syntyä, kuin hän on mielessään kuwaillut; kiwäri woi haljeta, joku tulla haawoitetuksi j. n. e. Tämmöisissä teon arwaamattomissa seurauksissa täytyy ottaa tarkastukseen, oliko seuraus niin wastoin todenmukaisuutta, että tekijän oli mahdoton sitä arwata — siinä tapauksessa ei hän ole siitä syynalainen (siww. 50—54) — wai olisiko seuraus ajatuksella ja tarkkuudella woitu edeltäpäin arwata — silloin on teko, waikk'ei löytywä aikomuksessa, luettawa syyksi ja tekijä sanottawa siihen syypääksi (siww. 54—61). Kun ajattelewa olento, semmoinen kuin ihminen, tahtoo jonkun teon, ei tämä tahto koskaan rajoitu ainoastaan niihin erinäisiin asianhaaroihin, joihin teko woidaan katsoa jakaantuwaksi, waan hän panee siihen aina yleisen tarkoituksen; esm. se joka ampuu, panee ampumiseen tarkoituksen tappaa eläin, ihminen, harjaantua maaliin ampumiseen tai jotain semmoista. Se on tämä tarkoitus, joka teon arwostelemisessa on otettawa tarkastukseen, jota wastaan aikomuksessa löytywät määritykset (millä aseella, millä hetkellä, millä tawalla teko tehtiin y. m.) tulewat yhdentekewiksi ja wähäpätöisiksi. Teko, kun siinä tämmöinen tarkoitus on hawaittawa, tulee täydessä mitassa semmoiseksi, että tekijää woi siitä syyttää.

Pidemmälle ei ulotu syyn-alaisuuden-oppi ja kirja loppuu osoittamalla, että kun pidemmälle kuin tarkoitukseen mennään ja esm. kysytään, miksi ihmisellä on ollut tämä tarkoitus, mitä hän sillä tahtoi woittaa j. n. e., tämä kysymys ei enään koske tahdon ja teon keskinäistä suhtaa, waan itse tahdon laatua, ja siis jää ulommaksi syyn-alaisuuden-oppia.

Itse wäitös tulee tapahtumaan tulewana lauantaina tawallisella ajalla yliopiston hist.-kielitieteellisessä oppisalissa. Wastustajaksi on määrätty prowessori Clewe.

Hiippakuntain sanomia.

Kuopion hiippak. Awonaisena: Pappiswirka suomalaisille wangeille Siperiassa, haettawa ennen tämän wuoden loppua, kaksi lisä-opettajan wirkaa Kuopion yläalkeiskoulussa, joita seuraa 800 rupl. palkka, haettawat 56 päiwässä, lehtorin wirat Jumaluus-opissa ja määräys-opissa Oulun ali-opistossa, haettawat 56 päiwässä; näihin wirkoihin astutaan 1 päiwä Syyskuuta 1864. — Wirkawakuutuskirja walmistettiin warakirkkoh. Erik Ekelundille toisen kappalaisen wirkaan Iisalmen emäseurakunnassa. — Wirkawapaus on suotu kiwuloisuuden tähden kirkkoh. siaiselle Juukassa Samuel Porthanille. — Määrätty kappalainen Juukassa, w.kirkkoh. A. W. Krogerus toimittamaan kaikki papilliset toimitukset Juukassa.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 21 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 3/4 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 33 15/16, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 21 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/8, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 33 3/4, 33 15/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit .	90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 49—50 k. L℔.
Ruismaltaat 67—70 k. L℔.
Ohrat 4: 75—5 r. tynnyri.
Ohrakryynit 28 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 2: 70—2: 90 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—35 k. k:pa.
Walkoset hern. 30—35 k.
Perunat 5—6 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1: 5 k. L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 15 1: 30 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.
Wasikan-liha 3 r. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 90 k. L℔.
Suolattua samaa 1: 80 k. L℔.
Tuoretta woita 20 - 23 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. L℔.
Maito 8—10 k. k:nu.
Piimä 6—7 k. k:nu.
Taale 8—10 k. korttieri.
Munatiu 37—40 k.
Teeret 50—60 k. pari.
Pyy-pari 35 k.
Tuoretta siikaa 10—12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 7—8 k. ℔
Tuoreet hauet 7—8 k. ℔.
Tuoreet kuhat 12 k. ℔.
Suolattua siika 10 k. ℔.
Suolattua lohta 18—20 k. ℔
Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Suolattuja silakoita 40—45 k. L℔.
Suolattua kilohailea 90 k. L℔.
Terwaa 4: 50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 25—2: 50 k. syli.
Wiina 1: 15—1: 20 k. kannu.
Heinät 21—25 k. L℔.
Thimothej 26—28 k. L℔.
Oljet 7—8 k. kupo.

☞ Tätä numeroa seuraa lisälehtenä **„Waltiopäiwälehti"** N:o 3.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 85. Maanantaina 26 p:nä Lokakuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Lokak. 22 p. k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksujen ylöskanto raastuwassa kaupungin suojeluswäeltä.
" k:lo 6 jpp. Teollisuus-yhtiön wuosikokous.
" k:lo 7 jpp. Helsingin maawiljelyskinkeri kokoontuu taloon n:o 9 Kasernikadun warrella.

Huomenna Tiistaina.

Lokak. 27 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta Mellinin huwilassa runnipuistossa.
" k:lo 4 jpp. Kaupungin maantierakennukseen welwoitetut asukkaat kokoontukoot majistraatin eteen 1:ksi lausumaan ajatuksensa kuoletuslainan ottamisesta ja 2:ksi saamaan tietoa kuwernörin muutamista walituksista antamasta päätöksestä.

Tuorstaina.

Lokak. 29 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistionikamarissa kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta.
" k:lo 1 päiwällä. Huutokauppa awistionikamarissa wähemmästä puurakennuksesta Willstedt'in talossa n:o 17 Mikaelikadun warrella.

Helsingistä.

Sanomalehden-priwilegiumi. Tämän kuun 13 p:nä on keis. senaatti antanut yliopiston-dosenteille Johan Gustaf Frosterus'elle ja Johan Jakob Chydenius'elle sekä yliopiston lehtorille Karl Collan'ille ja maist. A. H. Chydenius'elle luwan ja priwilegiumin Helsingin kaupungissa ulosantamaan ruotsinkielisen aikakauskirjan nimeltä: Litterär tidskrift utgifwen i Helsingfors (kirjallinen aikakauskirja ulosannettu Helsingissä). Tämä aikakauskirja tulee jaettawaksi yksi tai kaksi kertaa kuukauteensa 4 tai 6 arkin suuruisissa kahdesantaitteisissa wihoissa. Sisältö tulee olemaan helposti ymmärrettäwiä kirjoituksia tieteellisissä aineissa, kirjoituksia waltiollisissa ja uskon-opillisissa kysymyksissä, kaunokirjallisuutta ja kuwauksia eri maista, kirjallisia tarkastuksia ja ilmoituksia, kertomuksia tieteellisistä asioista yliopistossa sekä kotimaan kirjallisista oloista ynnä tieteellisten ja muiden seurojen waikutuksesta, katsahdus sekä koti- että ulkomaan waltiollisista tapauksista yhdeltä tai puolelta kuukaudelta, sekä erinäisenä lisälehtenä luettelo maassa ulostulewista kirja-teoksista ynnä anonsia. (F. A. T.)

Wapaehtoinen palosammutuskunta. Kaupp. A. Oldenburgin ja A. F. Sundgrén'in sekä muiden Helsingissä asuwain asukasten pyynnöstä on keis. senaatti tämän kuun 13 p:nä suonut wapaehtoisen palosammutuskunnan järjestämisen tässä kaupungissa. (F. A. T.)

Teollisuusyhtiön wuosikokous pidetään tänään k:lo 6.

Jokapäiwäinen lehti suomeksi. Jo kauan on tunnettu ja hawaittu, miten tärkeä olisi kansallisuutemme edistymiselle saada toimeen täällä Helsingissä jokapäiwäinen sanomalehti suomenkielellä. Ne pienet suomalaiset sanomalehdet, joita tähän saakka on löytynyt, eiwät tyydytä enään edistyneen waltiollisen elämämme ja kohoawan kansallisuutemme waatimuksia. Sen tähden piti wiime tiistaina suuri joukko suomalaisuuden ystäwiä, joissa erittäin oli paljon waltiopäiwämiehiä kaikista säädyistä, kokouksen tämmöisen jokapäiwäisen suomalaisen lehden toimeen-panemisesta. Siinä päätettiin panna yritys alkuun. Mutta kun tämmöinen lehti ei alussi ainakaan woisi ilman awutta kannattaa, päätettiin panna lehti osakkeille, joita pitäisi saataman yhteensä 300, kukin wuodelta maksawa 40 markkaa. Osakkaat welwoittaisi itsensä kahtena wuotena tällä tawoin kannattamaan mainittua lehteä. Sanomalehden toimeen-panemista warten asetettiin johtokunta, johon walittiin kansliancuwos G. Rein, prowessorit M. Akiander, A. Ahlqwist ja Yrjö Koskinen sekä tohtorit P. Tikkanen ja N. Polén. Rahawartiaksi määrättiin prow. Koskinen. Osakelistoja on painettu ja lähetetty sinne tänne ympäri maan. Me otamme tähän johtokunnan ulosantaman kehoituksen tämän uuden suomenkielisen lehden osallisuuteen:

„Kieltämättä on sanoma-kirjallisuus meidän aikana yksi siwistyksen, kansallisen wapauden ja aineellisen waurastumisen wäkewimpiä edistyskeinoja.

Jokaisen kansalaisen welwollisuus on siis toiwoa maallensa ja kiellensä kelwollisia sanomalehtiä, jotka tarkalla silmällä seuraawat maan asioita ja pitäwät huolta siitä, että kansan lakia ei rikota, oikeutta ei poljeta eikä kansallisuutta sorreta.

Täänkaltaisia yhteisten asiain keskustelijoita ei Suomen kansalla wielä ole omalla kielellänsä. Suomen-kieliset sanoma-lehdet owat tämmöisiksi kooltansa kowin wähäiset ja toimitus-woimiltansa kowin heikot. Eikä olekaan toiwoa, että ne wielä kaukaan aikaan woisiwat kohota maan ruotsalaisten sanomalehtien arwoisiksi, ell'eiwät kansalaiset rupea niitä waroilla auttamaan, niinkuin ruotsalaisiakin lehtiä on autettu.

Tällä wakuutuksella rohkenewat alle-kirjoitetut kutsua maamiehiänsä yhteisillä woimilla perustamaan joka-päiwäisen suomen-kielisen sanoma-lehden, joka toimitettaisiin täältä Helsingistä.

Lukua laskien ja asiata tarkoin ajatellen, olemme me tulleet siihen luuloon, että isompi suomalainen lehti ei woi itse kannattaa kustannuksiansa, ennenkuin kahden wuoden kuluttua, ja että sitä wähintään tämä aika olisi yhteisillä woimilla autettawa. Sentähden on päätetty waatia Suomen kieltä ja asiaa rakastawia kansalaisia tätä yritystä kahtena wuotena auttamaan osuuksilla, joista kukin maksaa 40 markkaa wuodessa. Ensimäisen wuoden maksu on heti suoritettawa nimeä tälle listalle kirjoitettaessa. Nimi sitoo kirjoittajansa toisenakin wuonna wastaamaan 40 markasta tahi wähemmästä, jos tarwis ei koko tätä summaa waatisi, jota edeltäpäin on waikea sanoa.

Alle-kirjoitetut wastaawat rahojen käyttämisestä ilmoitettuun tarkoitukseen, ja maksuista toimitetaan osakkaille kuitit, jotka maksuja myöten antawat osa-oikeuden näin perustettawan sanoma-lehden omistukseen. Helsingistä 20 päiw. lokak. 1863".

Gabr. Rein. M. Akiander. G. Z. Forsman. Nietr. Polén. P. Tikkanen. Aug. Ahlqwist.

Lopuksi on meidän mainitseminen että joku ennen löytywistä suomalaisista sanomalehdistä luultawasti tulee häwiämään.

„Almanakka karkauswuonna jälkeen Wapahtajamme Kristuksen syntymän **1864"** j. n. e., on jo ilmestynyt kirjakauppoihimme, — täydessä yksuimessa, kannellisna, linjatut paperit lehtien wälissä. Tämä tapaus ei ole itsessään mikään merkillinen. Mutta merkillistä on, että kustantajat ja painajat J. C. Frenckell ja Poika tällä kertaa owat tehneet parastansa, warustaakseen suomenkielistäkin painosta kaikenmoisella siiwolla ja sorendella. Koko teos on uudesta ladottu uusilla kirjasimilla, wanhat moniwuotiset painowirheet owat korjatut, ja jos meillä wielä olisikin joitakuita pyyntöjä ja toiwoja täyttämättä, waatii kenties arkatuntoisuus, ett'emme niitä tällä kertaa mainitse, waan kiitämme siitä mitä saatu on. — Tulewa wuosi on karkaus-wuosi, ja toiwomme on, että Suomalaisuus sen kuluessa karkaisi hywän matkaa eteen-päin. Se wuosi on myöskin erinomaisen walosa aikakausi; sillä kuu ei pimene ensinkään, ja ne kaksi auringon pimennystä, mitkä tapahtuwat, eiwät tule näkymään ollenkaan näille maille. Pääsiäis-ilotkin tulewat aikaisemmin kuin tawallisesti; sillä Pitkä-perjantai on Maarianpäiwän sialla (Maalisk. 25 p.) ja Maarianpäiwä on siirretty Maalisk. 19 päiwään. Jos ei siis iloa, onnea ja edistystä tule olemaan nousewan wuoden tunnus-merkkeinä, ei ole wika suinkaan almanakan.

Inkerinmaalta meille kirjoitetaan: „Täälläkin on awattu kansankouluttajain Opisto eli Seminario Pietarin Ewangeliumillisen apukassan waroilla. Oppilaisten tutkinto tapahtui 21 päiwä Elokuussa. Seminarioon pyrkiöitä oli 26. Yksitoista tuli wastaan otetuksi, joista kymmenen koulutetaan apukassan waroilla, waan yksi maksun edestä. Kymmenen owat otetut kolmeksi wuodeksi, mutta maksun edestä määräämättömäksi ajaksi. Koulu awattiin 4 p. Syyskuussa Jumalan palweluksella

paikkakunnan kirkkoherra Schwindt piti puheen; paitsi muuta oli kentrali-adjutantti Weimar ja kirkkoherra Laland läsnä apukassan puolesta. Opettaja on yksi; tulewana talwena on lupa apuopettajan tulla. Oppiaineet owat melkein samat kuin Jywäskyläsjäki, paitsi sitä että Ruotsin kieltä ei ole, waan sen siassa Saksan ja Wenäjänkieli. Koulurakennus on kolme wirstaa Gatschinan (Hatsinan) kaupungista, Kolpanan seurakunnassa, saman nimisessä kylässä. — Muuta en tiedä kirjoittaa nyt kun wasta asia on alulla, waan kun opin paremmin kynäni käyttämään, niin toisen kerran enemmin ja paremmin.

Seminarion oppilas".

Maaseuduilta.

Waasasta kerrotaan taas uusi petos-tapaus. Wahtimestari sikäläisessä läänihallituksessa Ahlbäck on karannut Ruotsiin, sitten kuin hän on warastanut ulos rahat useista wirkakirjeistä, joita hän sitten on kuitteerannut kirjekirjassa. Erään Waasan majistraatille tulewan, 750 ruplaa sisältäwän kirjeen kadottaminen saattoi wiimein Ahlbäckin petoksia ilmi. Pettäjä on perään kuulutettu.

Mustasaaren pitäjästä kertoo Wbl. seuraawan hirwittäwän tapauksen: Thölbyn kylässä oli yhdeksän wuotinen poika, sillä aikaa kuin äitinsä ja muut wanhemmat ihmiset oliwat perunoita ylös ottamassa, jätetty kotio holhomaan neljän kuukauden ikäistä sisartansa, käskyllä antamaan äidille tietoa, jos lapsi heräisi ja itkisi. Poika, joka oli suutuksissaan siitä, että hänen täytyi holhoa pikkaraista sisartansa, otti puukon ja tappoi sisaren neljällä lyönnillä rintaan; sitte peitti hän kehdon peitteellä, löi akkunat rikki luulotellaksensa, että ryöwäriä oli käynyt huoneessa, ja pakeni kotoa. Woidaan käsittää äidin kauhistusta, kun hän kotiin tultuansa, näki pikkuisen lapsensa murhattuna. Poika, kun tuli kotio, kielsi tehneensä tämän ilkimysmurhan ja koetti tehdä kertomuksen ryöwärien-käynnistä uskottawaksi, mutta kun hän wietiin seurakunnan papille, tunnusti hän wiimein asian laitaa. Hän sanotaan kertoneen, että kun hän löi ensimäisen lyönnin, oli sisar, niin pieni kuin hän oli, oikein noussut istualle kehdossa. Asia kuuluu jo olewan tutkimuksen alla käräjissä. Kun nuori murhaaja on ala-ikäinen, tullee koko hänen rangaistuksensa olemaan 14 ruplan sakot, jotka warojen puutteessa muutetaan witsarangaistukseksi.

Ulkomaalta.

Puola. Warsowassa on kaupungin huone, joka on Warsowan suurimpia rakennuksia, palanut tuhaksi lokak. 18 p. Tuli syttyi yhtä haawaa kolmessa paikassa. Yleensä luullaan että palo on syttynyt murha-poltosta. Kaikki kassat, arwopaperit ja kalleukset owat pelastetut.

Englanti kuuluu jo lähettäneen Pietariin julistuksen että Wenäjä on menettänyt oikeutensa Puolaan. Ranska sanotaan siihen suostuneen.

Wenäjän lähettiläs Konstantinopelissa on julistanut, että Wenäjä katsoo sen sodan syyksi, jos Turkki tunnustaa Puolan sotiwaksi wallaksi. Wenäläiset warustawat itsensä wahwasti mustan meren rannalla.

Saksan liittokunnan sotaiset tuumat Tanskaa wastaan näyttäwät jotensakin hämäriltä. Hannower ja Saksan, joidenka tulisi lähettää sotawäkeä Holsteiniin, owat riitaantuneet siitä, kuka saisi määrätä päällikön yhteiselle armeijalle. Myöskin owat osoittaneet selwää taipumattomuutta waltiokassoistaan suorittaa kustannukset armeijan warustamista warten.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

(31 kysymyksen jatko.)

Sitä wastaan katsoo H. K. M:ttinsa että Kemijoen ja niiden wesistöjen perkaus, jotka laskewat Oulujärween, taidetaan kustantaa tuloilla Kruunun näiden wesistöjen reunalla olewista metsistä, joiden edullista hywäksi tekemistä mainitut wehkeet tulewat erinomattain auttamaan.

Yhteen laskettu wuotinen maksu kaikista näistä ehdotelluista kanawa- ja perkaustöistä nousee siis:

	Markkaa.
Töistä Päijänteen ja muiden Hämeen järwien piirissä, lasketut tehtäwiksi wiiden wuoden kuluessa	356,000.
Kanawasta Iisalmen wesistä, Oulujoen perkauksesta ja kanawasta poikki Lemströmin taipaletta Ahwenanmaalla	226,885.
Summa	582,885.
ja kuin tähän lisätään laskettu wuotinen rahamääräys intressin maksoksi ja kuoletukseksi lainasta rautatien rakennukseen . .	1,003,200.
nousee H. K. M:ttinsa kehoittama koko rahamääräys yhdistyslaitoksiin kolmen wuoden kuluessa wuosittain	1,586,085.
ja sitte seuraawan kahden wuoden kuluessa	1,359,200.

Johon wielä tulee rahamääräys ehdoteltuihin koetuksiin kaita-raitioisella radalla, joka arwaamalla lasketaan 104,000 markkaan.

Jos Säädyt katsoisiwat kanawarakennuksen Päijänteen järwen ja Suomen lahden wälillä, jonka kustannus on laskettu 9,040,000 markkaan, etuisammaksi kuin rautatien yhdistyksen Tamperen ja Hämeenlinnan sekä Riihimäen ja Lahden wälillä, tulee wuotisen rahamäärän lasku sen mukaan sowitettawaksi.

Wihdoin on H. K. M:ttinsa, jahka maan Säädyt ei tahtoisi hankkia waroja ja neuwoja kustannuksen suorittamiseksi aiwotusta syrjäradasta Turkuun ehdotellusta Hämeenlinnan-Tampereen rautatiestä, jos sen rakentaminen päätetään, tahtonut Säätyjen waltaan jättää määrämisen josko ei, miten usiat Turun kaupungin asujamet owat anoneet, Säädyt katsoisi syytä olewan wakuuttaa sille yksityiselle yhtiölle, joka ehkä ottaisi rakentaaksensa mainitun syrjäradan, wissiä prosentia siitä pääomasta, joka siihen tarwitaan ja on harkittu noin 12 miljonaan markkaa.

H. K. M:ttinsa wakaa toiwo on että nämät rahamäärät ja niillä kustannetut wehkeet werrattain pikaisessa tulewaisuudessa owat tuottawat niillä tarkoitettuja hedelmiä, woimallisesti edistäen warallisuutta, joka on tekewä mahdolliseksi näin aljetun työn pitkittämisen yhdistyslaitosten jaksotuksiin europalaisen siwistyksen nykyisellä kannalla.

Wesiyhdistysten edistämisen wehkeisin sitouwat järwen laskemiset ja suokuiwaukset, joka wehke on arwossa ja laweudessa kolmas järjestyksessä niistä, jotka H. K. M:ttinsa on tahtonut antaa Säätyjen neuwottelemiseen.

Johdoksi Säätyjen tutkinnossa näistä asioista tulee Säädyille annettawaksi luettelo sekä niistä järwen laskemisista ja suokuiwauksista, jotka likinnä pitää tulla kysymykseen, että niistä töistä sitä laatua, jotka waltiowaroilla owat Majesteetin hallitusajalla toimitetut, ynnä niistä jotka tätä nykyä senlaisilla waroilla owat tekeillä.

H. K. M:ttinsa ei ole katsonut mitään isompia järwen laskemisia olewan eteen otettawina ennenkuin yleinen kaawa niille on ehditty walmistaa yhdessä tahi toisessa maan wesikunnassa. Ne maan osat, joissa semmoisia laskemisia likinnä pitäisi tulla kysymykseen, owat ne, joissa hallan pesäiset newat ja suot useimmasti owat matkaan saattaneet raiwoisia katowuosia, ja joissa suokuiwaukset ei muuten kuin semmoisten laskemisten ohessa ole toimeen saatawat; ja lienewätki järwen laskemiset enimmästi semmoisiin tiloihin rajoitettawat, kumminkin muutenki hywin warowasti alotettawat, ettei niiden kautta wesiyhdistykset tulisi estetyiksi taikka waikeiksi, taikka uusia suomaita syntyisi, milloin wäestö wielä on ulottumatoin entisiäkään käsiinsä ottamaan ja wiljelemään. Ne maan osat siis, joissa järwenlaskemisia likimmästi näkyy tarwittawan, owat nuo pohjaiset wesiperäiset maisemat Oulun, Waasan, Kuopion ja Mikkelin lääneissä. Mutta tässä puolustetuissa järwen laskemisissa erinomattain on tärkiää että wedelle walmistetaan kylläinen ja pikainen lasku, ja useimmat niistä wehkeistä rippuwat siis tutkimisesta weden korkeudesta ja laskusta siinä järwien ja jokien piirissä, jossa laskeminen on toimitettawa. Miten Hallitukselle on ilmoitettu, on insinörikunnan maassa wirkamiehillä niin kylliksi tekemistä niissä toimituksissa, jotka tätä nykyä owat sillä wirkakunnalla welwollisuutena, ettei sen tointa taideta nyt kysymyksessä olewiin tutkintoihin odottaa. H. K. M:ttinsa on sentähden käskenyt tehdä ehdotuksen ottamisesta Waltion palwelukseen usiampia siwili-insinöriä osittain wakinaisesti osittain wäliaikaisesti, jotka wirkamiehet wastaiseksi saisiwat ainoasti näitä tutkintoja toimeksensa; ja on H. K. M:ttinsa tahtonut että tämäkin ehdotus annetaan Säätyjen tutkintoon. Sen mukaan tulisi wuotinen kustannus semmoisten insinörien ottamisesta mainittuihin neljään lääniin nousemaan noin 180,000 markkaan.

Waltiopäiwät tähän saakka.

Tätä nykyä on waltiopäiwillä wähä hengähdyksen aika. Waliokunnat eiwät ole wielä joutuneet walmistamaan heille jaetut armolliset lain ehdotukset, ja niin muodoin saadaan harwoin pidettäwissä täys-kokouksissa toimittaa yhtä ja toista muuta. Heitämme tänä loma-aikana silmäyksen ta'apäin, tutkiaksemme muutamia kohtia edustuskunnassamme.

Ensimmäinen keksintö, joka astuu siwulta katsojan silmiin, on, että puoli wuosisadan suunsulku on au'aistu, ja että siis luonnon-woimainen pakko panee kaikkia — puhumaan. Puhua, puhua, harjoittaa keuhkoja, wakuuttaa itsellensä, että nyt tosin saa puhua, se on jokaisen tarwe. Ja meidän mielestä ei ikinään pidä häiritä luonnon waatimain tarpeiden toimitusta. Löytyy niitä, jotka näkewät jotakin waaraa tässä suur'puheliaisuudessa. Perätöntä! Missä ei ole meillä aawistettu waaroja aikoinaan. Jos studenti, lasin ääressä, Thölössä eli Kaisaniemellä, on purkannut sydämmensä kyllyyttä, se on aikoinaan pidetty hirweänä waarana waltiolle; jos kissan-naukujaisia, jotka kaikkia järjellisiä ihmisiä inhoittawat, on parkuttu kaduillamme, se on muka maamme tulewaisuudelle waarallinen; jos Dagblad, jonkun uuden numeron syntymäwaiwoissa tuskitellen synnyttää keski-eräisiä fiiöitä, se muka on waara waltiolliselle asemallemme sekin. Mutta kuluttua jonkun ai'an, huomataan että Thölön kestin perässä waltio ainakin on pystyssä; wastoin kaikkia naukumisia on maalla toiworikas tulewaisuus, ja waltiollinen asemamme ei ole Dagbladista minänsä. Mutta waaroja toki aina pelätään. Semmoisia on, mutta missä. Niitä on yhtä waikea oikein löytää, kuin puolalaista kansallis-hallitusta. Alituinen waarojen aawistaminen on tosin, jos mikään, mahdollinen matkaan-saattamaan waaroja, jos niitä woisi toimeen saada; mutta täällä on kaikki parhaatkin yritykset turhat. Niille, jotka yhdestä tai toisesta puheesta waltiopäi-

willä pelkääwät waaroja, luulemme woiwamme wakuuttaa, että pelko on aiwan turha. Antakaat ihmisen rauhassa seurata luonnon taipumustansa; antakaat hänen häiritsemättä siittää ja synnyttää omaa suuruuttansa. Sen tehtyä on hän hiljainen, tytywäinen — hermotonkin waiwoista, ja on wähin waarallinen ihminen maan päällä. Mutta jos häntä estätte, tulee hän äreäksi, ja teiltä on hänestä, tosin ei waaraa, mutta waiwaa.

Tämä olkoon sanottu tarpeeksi siitä luonnon taipumuksesta, jota puhumiseksi kutsutaan, kuitenkaan ilman wiittamatta nykyisiin „etewimpiin“ waltiopäiwien puhujiin.

Sanotaan että meillä nyt owat ilmaantuneet ne puolueet, jotka yli maailman löytyy eri nimillä, mutta asiassa samat, toinen liberaali, toinen konserwatiwi. Woi olla että ne syntywät, mutta warhaista se on wielä päättää. Me puolestamme odotamme warmuudella kaikkea hywää waltiopäiwämiesten enemmistöltä, jolla ei wielä ole ollut tilaisuutta näyttää kykynsä, kun ei asioita wielä ole päätetty. Jos wälttämättömästi tahdotaan nähdä puolueita siinä erimielisyydessä, joka silloin tällöin on keskusteluissa tullut ilmi, niin tahtoisimme, katsoen muutamiin puhujiin, nimittää nämät puolueet: pauhaajat ja pelkääjät. Kuten liberaalissa ja konserwatiwi, joka toimessansa perustauwat puolueensa aatteesen, niin näissäkin on aina yleinen aate kummallakin puoluella johtajana: Pauhaajilla pauhaaminen; Pelkääjillä pelkäminen.

Pauhaaja-puolue on aluksi aiwan luonnollinen. Tämä tahi toinen on tunnettu liberaaliksi, puheliaaksi, j. n. e. Luonnollinen mahdottomuus on, kuten näytimme, tällaisen odottaa, kunnes tilaisuus ilmaantuisi asiassa liberalina eli puheliaana näyttäydä. Hän siis pauhaa. Ja kun nyt pauhinansa joskus saa kaikun liikkeelle, kun jonkun brawo-huudon suloinen hönkä nousee puhujan aiwoihin, onko se ihmeteltäwä, että hän, samoin kuin hywän puoliainen maapappi saarnassansa, höystää puheensa erillä nerolauseilla, jotka, yhtä warmaan kuin „tulimeri“ saarnassa waikuttaa koko äkkinäisen kyynel-tulwan, tälle tuottaa noita mainituita hönkiä, jotka owat puhujan nenälle „makia haju“. Tämä on kaikki luonnollista ja wiattominta maailmassa. Mutta joudumme melkeen luonnollisuuden rajojen yli, kun näemme, että toki oietis syntyy tuo Pelkääjä-puolue. Se olisi kukatiesi konserwatiwi, jota emme kuitenkaan tahtoisi myöntää, jos tässä olisi jotain konserweerattawaa, mutta eihän tuo pieni tuulen toimittaminen mitään häwitä. Sen tähden puolue waan pelkää. Mutta mitä se tätä nykyä pelkää. Ei ole kuulunut oppilais-juominkia, naukujais-huwitukset owat melkeen „flau“, ja Dagblad on saanut suunsa täyteen laki-ehdotuksia, niin että synnyttämisen waiwa on melkeen tau'onnut. Mutta pelkääminen on muutamissa yhtä wälttämätön luonnon-tarwe, kuin toisissa puhuminen; siis pelätään jopa pelätäänkin. Yksi on jo ennättänyt peloittaa itsensä niin, että pelkää yhteiskunnan ja waltion perusteiden olewan hajoomaisillaan, toinen pelkää kukaties että Armollinen Suuriruhtinaamme, joka arwattawasti nyt waan Suomen waltiopäiwien pöytäkirjoja lukee, närkästyisi yhdestä eli toisesta Pauhaja-puolueen lauseista, ja sentähden ei enään woisikaan täyttää aikomustansa, kolme wuoden perästä kokoonkutsua uudet waltiopäiwät. Aaween pelkääjätä on aina työläs miehistyttää. Mutta paras sanotaan olewan pakoittaa häntä tarttumaan käsin itse aaweesen. Siis mikä on se ollut tätä nykyä.

Pääasiallisesti on wäitetty siitä, missä muodossa säätyjen pitäisi ilmoittaman Hallitsiallemme toiwojansa ja pyyntöjänsä perustuslakimuutoksien suhteen. Pelkääjät owat luonteensa ilmoittamalla suoneet Pauhaajille werrattoman tilaisuuden heidän luonteensa edestuomiseksi. Paljas muutoksen anomus saattaa jo muka yhteiskunnan perusteet horjumaan, jos sitä tehdään suoran anomuksen muodossa, mutta jos se tapahtuu kiitollisuus- eli wastaus-adressin muodossa, niin nämät perusteet jääwät järkähtämättömiksi. Onnelliset pauhaajat! minkä patsaanalusteen Pelkääjät omista itsistänsä teille rakentawat. Erimielisyys ei siis löydy pyydettäwissä asioissa, waan muodossa kuinka pyydetään; ja tästäpä nyt isänmaan onni riippuu. Lieneekö toki muodossakaan erimielisyyttä. Mihinkä muotoon on esimerkiksi luultawa, että Pelkääjät pukewat kiitollisuus- eli wastaus-adressinsa. Epäilemättä tulee se sisältämään; 1:o Kiitollisuutta Armollisimmalle Suuriruhtinaallemme osoitetusta kaikenpuolisesta laupeudesta; 2:o Wakuuttaminen että hän tosin on huomannut maan kipeimmän tarpeen, kun on luwannut aikakautisia waltiopäiwiä; 3:o Alamaisin anomus että armossa antaisi tulewaisille waltiopäiwille lakiehdotuksen asiassa. Mutta millainen siis lienee Pauhaajain anomuskirje. Taas epäilemättä; 1:o Kiitollisuus Armollisimmalle Suuriruhtinaalle osoitetusta kaikenpuolisesta laupeudesta; 2:o Wakuuttaminen että hän tosin on huomannut maan kipeimmän tarpeen, kun on luwannut aikakautisia waltiopäiwiä; 3:o Alamaisin anomus että armossa antaisi tulewille waltiopäiwille laki-ehdotuksen asiassa. Tokko! Muodossa ei näy siis eroa ollenkaan. Eri nimitys siis saattaa yhteiskunnan perusteet horjumaan. Neuwomme olisi sentähden, että, pitkittä puhetta, toimitetaan yhteinen kirje, jonka Pauhaajat kutsuwat anomuskirjeeksi, ja Pelkääjät kiitollisuus-adressiksi, ja kiellettäköön jokaista kutsumasta tätä, Pauhaajan joukossa, kiitollisuus-adressiksi, tai Pelkääjien joukossa anomuskirjeeksi. Kun asiat näin tyystemmin tutkitaan, syntyy epäilemätä wähittelen hywä sopu waltiopäiwillä, ja ne jotka kukaties nyt owat tytymättömät, saawat warmaan syyn iloita, kun waltiopäiwien hammaspuhkeminen on ohitse pahemmatta taudittа.

Olkoon meille toki suotu lisätä, että luullaksemme Pauhaaja-weljet Europassa tulewat kowasti ihmettelemään, kun kuulewat että Pauhaajat täällä owat wastustaneet wastaus-adressin antoa. Sekin kuitenkin olisi ollut perustuslaillisen hallitus muodon kauniimpia tukeita, ja luullaksemme Pelkääjien wastustettawa.

Me sanomme siis waltiopäiwistä tähän saakka, että kaikki on hywin ja toiwoa täynnä, nimittäin samoin kuin lääkäri sanoo sairaan tilan hywäksi, kun tauti astuu luonnollista rataansa. Sairaan ensimmäinen taudin puhti on luonnollisesti ohitse ja waltasuoni alkaa tasaantua.

Mutta emme toki woi kieltää, että pahimpata lajia oireita on siellä täällä näkywillä. Niihin luemme talonpoikaisen säädyn keskustelemisia ehdotuksesta n:o 31 rahansuomisista kansakouluiksi, kulkuneuwoiksi j. e. n. Niistä näkyy että isoin osa talonpoikaista säätyä on siinä wakuutuksessa että kansakouluja ei tarwita *), rautateitä ei tarwita; suonojittamisia ei tarwita, sanalla: ei mitään tarwita. Sille, joka Suomen talonpoikaista säätyä rakastaa ja suosittelee, tuntuu tämä kaikki kun weitsenpisto sydämmehen. Eikä se parane sen kautta että samassa säädyssä anotaan aikakautisia waltiopäiwiä, edeswastaawia ministeriä, sensuurin poistaminen j. n. e. Jos mikään niin on se kantama wesi, kun kansa, joka ei luule kouluja tarwitsewansa, walittaa olewansa sensuurilta rasitettu. Emme myös ole nähneet suomenkielen kysymystä sopimattomalla tawalla ajetuksi, ennenkuin rahan antamisen ehdoksi kansakouluille tehtiin se, että oppineet koulut ensin peräti olisiwat suomennettuina. Kansakoulut owat kansan tarwe eikä kenenkään muun. Luulisimme että „etewämmät“ säädyn jäsenet tulisiwat huomaamaan, että heillä on suuri ja kaunis waikutus-ala, jos kohta eiwät olisikaan saattaneet pyytämään edeswastaawia ministeriä.

Toinen, ehkä wähemmin surettawa oire on se tulwa kaikenlaisia anomuksia, joka nyt samoo esiin waltiopäiwi. Tämä on luullaksemme tykkönään wastoin kaikkea käytännöllistä järkeä. Luonnollisesti löytyy määrätön joukko asioita, josta sopii ja olisi hyödyllinenkin tehdä anomuksia. Mutta lieneekö aiwan wiisaasti tehty, nyt juuri, waltiollisen elämän alussa, ennenkuin pysywä perustus on saatu perustuslaillisellе laitokselle, päästää koko anomustulwa irti, siitä epäilemme. Siihen uppoontuu pian ne anomukset, joita on aiwan wälttämätön saada esiin. Jos taas tulisikin tällä kertaa pyydetyksi wähän wähemmän kuin woisimme saadakin, tahi tarwita, niin se on pieni asia. Se on kysymys parista wuodesta ennen tahi myöhemmin. Mutta pahempi olisi, jos pistäisimme kätemme niin sywälle, että tulisi kynsille lyönti. Meidän tätä nykyä ei tarwitse epäillä, ett'ei wapaus ennemmin tahi myöhemmin warttuu; se on liikanaista hätäilemistä, jota meidän täytyy wälttää, sillä pian woi kaswaa reaktionin katkerat hedelmät.

*) Kunnat rakentakoot itse, ken lystää, arwelee säädyn enemmistö, siis ei tarwita rahoja. No, mutta koulu-opettaja-seminariumi, koulu-hallitus ja tarkastus, luullaanko paitsi näitä kouluja mahdollisekfi.

Siirtokunta ja roswot.

III. Kulku wirralla.

Näin olimme nyt kahdessa lautassa heittäyneet tuntemattoman wirran wietäwiksi. Miß Maryon, rouwa Fisher ja hänen miehensä, rouwa Macey ynnä miehensä ja kolme lasta, herra ja rouwa Pordage, Herra Kitten, minä ja wielä lisäksi naisia ja lapsia, yhteensä kahdeksan toista henkeä kulkiwat ensimäisessä lautassa. Toisessa lautassa, jota johdatti kaksi merimiestä, oli kersantti Drooce, Tom Packer, rouwa Beltott ja muut naiset ja lapset. Koko yön kuljimme eteenpäin. Mutta yö oli kowin waarallinen. Milloin oli joku wesi-pyörre, milloin joku wirta-paikka. Milloin oli kulku kowin hidas, milloin mentiin taas peloittawalla wauhdilla; milloin wiskattiin lautat sinne milloin tänne. Sentähden päätimme että wasta laskisimme maalle päiwälaskun-aikana ja wiettäisimme yön rannalla. Kun meidän tietääksemme ei roswoilla ollut minkäänlaista wenettä,

päätimme aina laskea maalle wirran wastaiselle puolelle, jotta ainakin olisi wirta meidän ja roswojen wälillä. Kaikki työskentelimme ankarasti ohjataksemme lautat, mutta tuskin olisi tämä estänyt meidät nuriin menemästä, ellei merimiesten taito olisi ollut meille erinomaisena apuna. Myöskin oli meidän korjaaminen ne puutokset, jotka hätäilewä walmistaminen oli jättänyt lauttoihin ja joita pian huomattiin wuotawasta wedestä. Nöyrällä mielellä olimme walmiit uppoomaan weteen, jos niin oli taiwaallisen isämme tahto, mutta kunkin mielessä näytti olewan wakaantuneena tehdä mitä woimissansa oli. Näin kuljettiin yhä eteenpäin wirran wiemänä.

Pikku kuuromykkä poika nukkui ja samaten muutkin lapset. Lauttojen kulku oli tawallisesti niin samanlainen, näköala tawallisesti niin samanlainen, weden hiljainen läiskähdys tawallisesti niin samanlainen, että lapsia nukutti ikäänkuin olisi heille laulettu kehtolaulua. Myöskin wanhemmat ihmiset, waikka tekiwät ankarasti työtä, oliwat joutua unen waltaan. Jokainen päiwä oli niin toisensa kaltainen, että wiimein en woinut pitää lukua päiwistä. Minun oli tästä kysyminen Miß Maryonia, joka piti päiwäkirjaa ajasta ja matkasta. Päiwät läpitsensä emme woineet nähdä muuta kuin wettä, metsää ja taiwasta. Tämä yksinkaltaisuus oli kowin wäsyttäwä.

Herra Pordage oli nyt saanut wirkawaltaisen takkinsa semmoiseen tilaan, että sen entistä ylewyyttä tuskin woitiin arwatakkaan. Mutta wesi, päiwänpaiste, kaste, repiwät oksat oliwat sen pilanneet pahanpäiwäiseksi. Päiwänpaiste erittäinkin oli siihen koskenut kowasti. Wirkawaltainen takki oli turmeltu, mutta wirkawaltainen naama oli yhtä juhlallinen kuin ennenkin. Hän huusi ehtimiseen kynää ja läkkiä. Hänessä oli, näet, warma usko, ett'emme pääsisi ulos wirrasta, jos ei oikein wirallista muistokirjaa tehtäisi. Mitä enemmin me työskentelimme lauttojen ohjaamisessa, sitä enemmin käski hän meidän jättää lautat koskematta edeswastauksen haastolla.

Rouwa Pordage taas kantoi wielä tuon yömyssynsä. Se oli nyt aiwan tuntematon. Niin oli se rytistetty entisestä komeudestaan. Se oli niin likainen, että sen alkuperäistä wäriä oli melkein mahdoton enään eroittaa. Mutta tuo wanha waimo oli kuitenkin yhtä juhlallinen kuin ennenkin ja katseli suurella ylpeydellä muita waimoja, joilla ei mitään yömyssyä ollut. Hän oli melkein sennäköinen kuin joku niistä ennustaja-waimoista, joita ennen lapsuuteni aikana olin nähnyt kuwakirjoissa. Siinä istui hän puu-kasolla eikä wiitsinyt waihettaa monta sanaa kenenkään kanssa. Sillä kaikki muut piti hän liika halpa-arwoisina. Hän nautti waan äänettömänä omaa arwoansa. Wieressänsä istui miehensä, käskien meidän antaa lauttojen mennä pohjaan ja meidän tuoda hänelle läkkiä ja paperia.

Lukua pitämättä hra komisarius Pordage'n wirkawaltaisesta äänestä ja kersantti Drooce'n hourupäisistä huudoista — joita Tom Packerin wälistä oli mahdoton hillitä — kuljimme hywin hiljaa eteenpäin. Olikin hywin tärkeä, ettei kukaan kuulisi meitä metsästä tai rannasta. Oli todellakin tämä tuskallinen aika.

(Jatketaan).

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 24 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33\frac{3}{4}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38\frac{1}{16}$, Pariisi 399, Hampuri $33\frac{15}{16}$, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 24 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37\frac{7}{8}$, $38\frac{1}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33\frac{3}{4}$, $33\frac{15}{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit .	90%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6—6: 50 k. tynnyri.	Teeret 70 k. pari.
Ruisjauhot 49—50 k. Lℓ.	Pyy-pari 35—40 k.
Ruismaltaat 49—50 k. Lℓ.	Tuoretta siikaa 10—12 k. ℓ.
Ohrat 4: 75—5 r. tynnyri.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℓ.
Ohrakryynit 28 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 4 k. ℓ.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℓ.
Kaurat 2: 50—2: 80 k. t:nyri.	Tuoreet hauet 6—7 k. ℓ.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.	Suolattua siika 9—10 k. ℓ.
Walkoset hern. 30—35 k.	Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Perunat 5—6 k. kappa.	Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. Lℓ.	Suolattuja silakoita 40—45 k. Lℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 20 1: 30 k. Lℓ.	Suolattua kilohailea 70—90 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.	Terwaa 4: 50 k. tynnyri.
Wasikan-liha 3 r. Lℓ.	Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 90 k. Lℓ.	Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Tuoretta woita 20 23 k. ℓ.	Kuusi-halkoja 2: 25—2: 50 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. Lℓ.	Wiina 1: 15—1: 20 k. kannu.
Maito 8—10 k. k:nu.	Heinät 18—20 k. Lℓ.
Piimä 7—8 k. k:nu.	Thimothej 22—25 k. Lℓ.
Taale 8—10 k. korttieri.	Oljet 7—8 k. kupo.
Munatiu 35—40 k.	

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 86. **Tuorstaina 29 p:nä Lokakuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. työkönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoituksia wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip.-saarnan: kirkh. Sælan; ruotsalaisen: w. t. kappal. Sihwonen. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetys-rukous pidetään maanantaina 2 p:nä Marrask. k:lo 6 jpp., Suomalainen Wanhassa ja Ruotsalainen Nikolain kirkossa.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Lokak. 29 p. k:lo 1 päiwällä. Huutok. awisionikamarissa wähemmästä puurakennuksesta Willstedtin talossa n:o 17 Mikaeli-kadun warrella.

" k:lo 4 jpp. Huutok. awisionikamarissa kaikenlaisesta irt. tawarasta.

" k:lo ½8 jpp. Hra Brunet'in ja mamsl. Lesqualier'in näytelmä Arkadia-teaterissa.

Huomenna Perjantaina.

Lokak. 30 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutokauppa awisionikamarissa jatketaan.

" k:lo 12 päiwällä. Tarjouksia tawinnon-pitämiseen lääni-wankihuoneessa tehdään.

" k:lo 12–2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

Lauantaina.

Lokak. 31 p. k:lo 8 jpp. Suomalainen luento kemiallisessa oppisalissa.

Helsingistä.

Pappissäädyn pöytäkirjoja saadaan tilata joko säädyn kansliassa tai Sederholmin ja Kumpanien kirjakaupassa. Tilaushinta kustakin painetusta arkista on 16 penniä. Edeltäpäin maksetaan tilaus 25 arkista kerraltaan. Lisäksi saawat tilaajat wihon, sisältäwä waltiopäiwä-esitykset sekä waliokuntain lausunnot ynnä niihin kuuluwat epäykset. Jokainen tilaaja on welwollinen lunastamaan koko teoksen.

Matkastipendiumi. 700 ruplan suuruinen matkaraha, welwoituksella 9 kuukauden aikaa ulkomaan kansakouluttaja-seminariumeissa tutkimaan parhaimmat opetuskeinot määräysopissa sekä sitten tulemaan opettajaksi tässä tieteessä Jywäskylän seminarioon, on tulewan marraskuun sisällä haettawa seminarion-johtaja U. Cygnæus'en luona.

Teollisuus-yhtiön wuosikokous pidettiin wiime maanantaina. Esimies, tirehtööri Soldan, luki wuosikertomuksen yhtiön waikutuksesta. Etewimpinä kysymyksinä wuoden kuluessa mainitsi esimies kysymyksen kotimaisesta teollisuusnäyttelöstä, 1500 markan suuruisen palkinnon määräämisen parhaimmalle kirjalle puukaluin teollisuudesta ja kaupasta, ja kysymyksen aikakauskirjan ulosantamisesta. Teollisuus-näyttelö-kysymyksessä oli wastausta saatu ainoastaan 23:lta niistä 500:sta, joilta neuwoa tässä asiassa oli pyydetty. Nekin oliwat parhaasta päästä kehoittaneet näyttelön ylöslykkäämiseen. Mitään kilpakirjaa ei ollut wielä ilmoitettu. Aikakauskirjan ulosantaminen oli myös nähty mahdottomaksi. — Waikka siis yhtiön etewimmät pyrinnöt ei wielä ole wieneet toiwotuille perille, ei ollut kuitenkaan mukaa antautuminen epätoiwoon yhtiön waikutuksesta. Paremman menestyksen wuoksi esitti esimies muutamat muutokset yhtiön järjestämisessä, esm. hywin palkatun sihteerin asettamisen sekä paikkakunnallisten yhtiöiden järjestämisen.

Sen jälkeen teki rahaston-hoitaja hra apteikkari A. Collan tilin yhtiön raha-asioista, josta nähtiin että yhtiön rahawarat nykyään oli 466 r. 64 k.

Sitten walittiin asetusten mukaan uusi johtokunta. Paitsi sihteeriä, jonka walitseminen ylöslykättiin, kunnes kysymys hänen palkan koroituksesta oli päätetty, walittiin uudestaan kaikki johtokunnan jäsenet, nim. esimieheksi tireht. Soldan, wara-esimieheksi konsuli R. Frenckell, rahaston hoitajaksi apteikkari A. Collan sekä kirjaston-hoitajaksi tireht. R. Lagi. — Päätettiin että kokoukset wasta pidettäisiin joka 14 päiwä. Rahaston tarkastajiksi walittiin ewerstluutnantti Appelberg ja wapriköri Bade.

Sen ohessa asetettiin johtokunnan rinnalle komitea, jonka tulisi johtokunnan kanssa tehdä esitys aikakauskirjain tilaamiseen ja yhtiön rahatarpeisin täksi wuodeksi sekä näiden johdosta ehdotella jäsenten wuosimaksu. Tähän komiteaan walittiin waltioneuwos Nordenskiöld, tohtori Qwist, wapriköri Bade, arkitekti Boman sekä maisteri A. H. Chydenius. (H. D.)

Suomal. Kirjallisuuden Seura. Jolla saamme ilmoittaa, että keisarillinen Suomen Senaatti, 6:na päw. t. k., on Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle kerraksensa määrännyt 6,000 markkaa muutamien nimitettyjen kirjojen painattamiseksi. (Str.)

Uutta kirjakaupassa. Prow. M. Akianderin teoksesta: Tietoja hengellisistä liikkeistä Suomessa (Upplysningar om religiösa rörelser i Finland) on 7:s ja wiimeinen osa ulostullut. Tässä osassa löytyy Henr. Renqwistin muotokuwa.

„Prowessori Dawis". Otawa tietää kertoa, että tämä herra, jonka luentoja muka pääkaupungin lehdissä niin suurella kiitoksella on mainittu, nyt on Wiipuriakin tullut onnistuttamaan ja että hän siellä tän kuun 26 p. on pitänyt luennon Göthen Faustista (luennon hinta 75 kop.). Mitä pääkaupungin lehdet hänestä owat maininneet emme muista; sen wain tiedämme, sama herra täällä on luwannut pitää 2 ranskan-kielistä luentoa Fredrik Suuresta (hinta molemmista yhteensä 1 rupla), ja että hän Obldissa N:o 243 ilmoitti aikowansa pitää edellisen niistä tämän kuun 29 tai 30 p. Toiwomme siis, että se hywä „prowessori" näinä päiwinä on palannut tänne takaisin Wiipurin-retkestään, olletikkin koska hän jo edeltäkäsin on käynyt ylöskantamassa piljettien hintaa noista täällä pidettäwistä luennoistaan.

Suomalaisen luennon pitää tulewana lauwantaina dosentti Krohn.

Lokak. 28 p. Ilmat ja tapaukset kulkewat tähän aikaan tawallista rataansa, jott'ei ole niistä nyt erittäin paljon sanomista. Talwi tulee niin hiljaisilla ja warowaisilla askeleilla kuin mahdollista. Jo ollaan lopulla lokakuuta eikä wielä ole lumen kipinää nähty. —

Waltiopäiwiin on jo wähitellen täällä totuttu. Joka mies täällä puhuu waltion asioista ja waltiopäiwäin toimista semmoisella wakawuudella ja warmuudella, kuin olisimme harjaantuneet näihin tämmöisiin asioihin hamasta lapsuudesta saakka. Tarkastus waltiopäiwäin tapauksista on wähitellen muuttunut yksityisten keskuudelta julkisuuden alalle. Tämä onkin ihan hywä asia. Sillä ilman julkisuuden waloa ja tarkastusta ei woi walwaltiopäiwät menestyä. Mutta tässä on myös se waatimus tehtäwä, että jokaiselle niin paljon kuin mahdollista tehdään oikeutta. Kirjeessä „Abo Underrättelser"iin on eräs lähettäjä täältä kowasti moittinut pappissäädyn puhemiestä, arkkipispa Bergenheim'iä, siitä että hän muka kowin sopimattomalla tawalla oli katkoittanut prowasti Stenbäckin esitystä pappissäädyn täyskokouksessa lokak. 13 p. Lähettäjä ei ole ottanut tarkemmin selittääksensä asian laitaa, waan wiskaa wihojansa pappissäädyn puhemiestä wastaan hywinkin „sopimattomalla tawalla". Tämä asia siis waatinee wähän selitystä. Prowasti Stenbäck oli walitsijamiestensä puolesta jättänyt sisälle anomuksen waltiowarain tarkastuksesta. Kun anomus oli ylösluettu, nousi warakirkkoherra K. G. von Essen ylös ja mainitsi että hän nyt, kun Keis. Majesteetin waltioistuinpuhe oli tullut ulos, ei enään woinut yhtyä tähän anomukseen, jonka hän sitä ennen oli waalipaikalla allekirjoittanut. Tämä hra Essenin epäys otettiin pöytäkirjaan, ja anomus päätettiin jättää walituswaliokuntaan. Mutta prowasti Stenbäck nousi ylös ja ruwesi laweasti puolustamaan anomuksen muka hra von Esseniä wastaan. Se oli silloin kuin arkkipispa katkoitti prowasti Stenbäckin puheen, pitäen sitä sopimattomana, koska kuitenkin anomus oli päätetty jättää walituswaliokuntaan. Täällä olikin keskustelu kokonaan tarpeeton, koska anomus ilman kysymyksettä, hywäksyikö sääty sitä omakseen wai ei, oli jätettäwä walituswaliokuntaan, samaten kuin kaikki muutkin walitsijamiesten puolesta sisälle-jätetyt anomukset. Me emme siis woi sitä aiwan paljon kummastella, että puheen-johtaja teki lopun hra Stenbäck'in puheesta, erittäinkin

kun tämä ei siinä tuonut juuri mitään muuta esiin, kuin mitä jo anomuksessa oli sanottu. Tämmöinen kiellon-walta taas kuuluu puheen-johtajan kieltämättömiin oikeuksiin eikä ole mikään „anastettu sitousawain" kuten lähettäjä A. U:ssa sanoo. Mitä siihen taas tulee että arkkipispa olisi sopimattomalla tawalla kieltänyt hra Stenbäckiä puhumasta, on muistutettawaa että arkkipispa useat kerrat sai uudistaa käskynsä, ennenkuin hra Stenbäck otti sitä noudattaaksensa. — Prowessori Granfeltin esitys puolue-jaosta pappissäädyssä on herättänyt suuren huomion. Meistä olisi hra prowessori tehnyt paljoa wiisaammin, jos hän olisi kirjoittanut tämän esityksen johonkin sanomalehteen eikä wetänyt sitä säädyn keskusteluihin. Koko esitys, näet, herätti kiiwaan ja pitkällisen riidan mielipiteistä — eikä woinut luonnollisesti minkäänlaista päätöstä tuottaa. Yksi nousi ylös ja wakuutti kuuluwansa liberaleihin, toinen taas sanoi olewansa konserwatiiwi j. n. e. —

Yliopistolais-luettelo on nykyään tullut ulos. Sisällä-olewain yliopistolaisten luku on 411, joista 39 kuuluu jumaluusopin tiedekuntaan, 112 lain-opilliseen, 30 lääke-opilliseen, 112 filosofallisen tiedekunnan historialliskieli-opilliseen jakokuntaan sekä 118 mainitun tiedekunnan fysikkimääräys-opilliseen jakokuntaan. Tämä hist. kieliopillisen ja fys.-määräysopillisen entisten tiedekuntain yhtyminen yhteen tiedekuntaan onkin etewin muutos koko luettelossa. Kuraatoria on nykyään: yliopist. E. V. Petterson, wirkaa tekewä jumaluusopin tiedekunnassa, lainopin kandidati Rob. Montgomery lainopillisessa, lääkeopin tohtori G. J. Strömberg lääke-opillisessa, maist. K. G. Th. Rein filos. tiedekunnan hist. kieliopillisessa jakokunnassa ja dosentti J. J. Chydenius saman tiedekunnan fys. määräysopillisessa jakokunnassa.

Suuret kumoukset näyttää tulewaksi wuodeksi uhkaawan pääkaupunkimme sanomakirjallisuutta. Tuskin löytynee muita kuin „Päiwätär" ja „Luonnotar", jotka oikein aikowat pysyä entisillään.

Täällä Helsingissä on tähän aikaan käynyt paljon ulkomaalaisia rahainkeräilijöitä. Hra Brunet on jo ainakin pari kertaa ihastuttanut konsteillansa Helsingin yleisöä. Hänellä onkin ollut täydet huoneet. Samoten owat tanssija-naiset mamsl. Lesqualier saaneet nauttia yleisön suurta suosiota. — Kirkollisella alalla ei myöskään meiltä puutu ulkomaalaisia rahankeräilijöitä. Niinpä piti täällä eilen juutalaiskääntäjä Schultze Berlinistä lähetys-saarnan kaupungin wanhassa kirkossa. Kun itse jumalanpalwelus oli loppunut, kokoiltiin owen suussa rahoja saksalaisten juutalaisten kääntämiseksi — ja wielä lisäksi — jos emme aiwan paljon erehdy — uuden kirkon rakentamiseksi käännetyille Juutalaisille Berlinissä. Jolla ei sattunut olemaan rahoja muassa sai käskyn jälkeenpäin wiedä semmoisia kirkkoherra Schröderille, joka muka toimittaisi ne tarkoitusperilleen.

Oikaistawa. Wiime numeroomme tuli seuraawat sekoittawaiset painowirheet: siw. 3, palst. 1, riwi 28 seisoo: Kuten liberaalissa ja konserwatiwi, joka toimessansa; tämä pitää oleman: Kuten liberaali ja konserwatiwi joka toimessansa. Siw. 3, palst. 3, riwi 25 seisoo waltiopäiwi, pitää oleman: waltiopäiwillä.

Maaseuduilta.

Wiipuri. Merikoulun opetusta woipi saada ken halua tänä talwena Uuraassa ja ehkä sitten eteenpäinki. Laiwakapteini Holmberg antaa Otawassa tarkemman ilmoituksen tästä asiasta. Hänellä on jo muutamia oppilaita, mutta wielä muutama olisi saatawa lisää, ennenkuin kannattaa koulua alkaa. Wirolahdella sekä Koiwistolla on moni kaiwannut tälläistä koulua; nyt heillä on tilaisuus saada tätä haluttua opetusta. Me toiwomme siis, että he mitä pikemmin ilmoittawat itsensä oppilaisiksi. (Otawa).

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

(31 kysymyksen jatko.)

Näin ollessa ja kuin ei ainoasti walmistelewa tutkinto waadi usiamman wuoden työtä, waan myös usiampia wuosia on kuluwa ennenkuin ne ehdotellut insinöriwirat taidetaan sopiwilla miehillä asettaa, ei H. K. M:ttinsa ole katsonut mitään rahan määräystä järwen laskemisiin olewan tätä nykyä Säädyiltä pyydettäwänä, waan tahtoo Armossa jättää sen tulewien waltiopäiwäin tutkittawaksi.

Kuitenkin ja siksi että uusia, järwen laskemisiin yhdistettyjä suokuiwauksia taidetaan alottaa, tahtoo H. K. M:ttinsa antaa Säätyjen tarkastettawaksi kaksi siitä rippuwaa jo alotettua suokuiwaustyötä, nimittäin Pelson suokuiwaus Muhoksen, Paltamon, Piippolan ja Limingan pitäjissä Oulun läänissä sekä Perhon soiden kuiwaus Perhon kappelissa Waasan läänissä.

Edellinen näistä töistä on monituisesti tutkitun ja hywäksytyn kaawan mukaan jo jotenkin pitkälle edistynyt; ja on siihen wuosien 1857—1861 kuluessa waltiowaroista käytetty 283,200 markkaa. Myös on sen pitkityksiksi ja työn-ansion hankkimiseksi katowuodesta hätääntyneelle wäestölle niissä seuduissa wuoden 1862 ja tämän wuoden kuluessa määrätty 92,000 markkaa. Työn päättämiseksi lasketaan wielä menewän wähintäinkin 150,000 markkaa, joka rahamäärä, jaettuna wiidelle wuodelle, tekisi wuosittain 30,000 markkaa, jota paitsi erityinen rahamääräys waltiowaroista wielä muutamia wuosia lienee tarpeellinen woimassa pitämään lasku-wiemärit, siksi että niiden woimassa pitäminen taidetaan suon wiljelemisestä kustantaa.

Myös jälkimäiseksi mainittuin Perhon soiden erinäiseen kuiwaamiseen ja wiljelemiseen on tuon tuostakin waltiowaroja määrätty ja käytetty yhteensä luettuna 228,000 markkaa. Kustannuslasku koko tästä laweasta wehkeestä nousee 1,344,000 markkaan, joten sen päättämiseksi wielä tarwittaisiin 1,116,000 markkaa, jaettuna kymmenelle wuodelle, tekewä tarpeelliseksi wuotisen rahamääräyksen 111,600 markkaa. Paitsi sitä tarwitaan myös sen työn woimassa pitämiseksi usiamman wuoden apuja waltiowaroista, sitä suurempia mitä wähemmin, seutujen harwinaisen wäestön suhteen, woidaan toiwoa että se jaksaisi tulewaisuudessa pitää tarpeellisessa kunnossa lasku-wiemärit, jotka owat kooltansa suurenlaiset.

Wiimeksi mainittuihin suo-maihin sattuu toisia samanlaisia Kokkolan, Lappajärwen, Wiitasaaren ja Saarijärwen pitäjien piirissä, jotka enimmäksi osaksi owat sitä laatua että niiden kuiwaus ainoasti waltiowarain awulla on yritettäwä. Mutta ennenkuin kumminkin enin osa näistä näin lawiamaisista töistä on toimeen saatu, ei taideta likinnä aiwottu tarkoitus, onnettomuutta saattawain hallain karkoitus, katsoa olewan täydellisemmin woitettu. Uhria Waltion puolesta tulee siis monien wuosien kuluessa tähän wehkeesen waadittawaksi. Wielä monta muuta semmoista waatii samaa huolenpitoa; ja mainitun tarkoituksen woittamiseen täytyy ponnistukset yhäti olla tärkeimpinä kansalliswehkeinä. Sentähden on ymmärtäwään huolenpitoon sopiwaa että alku tehdään mitä pikemmin sitä paremmin, niinkuin myös tämä huolenpito isänmaan tulewaisuudesta ja katsottawa tämän sukupolwen wälttämättömäksi welwollisuudeksi. Tähän kehoittaa sitä taas wiimeisen ajastajan kowa katowuosi, joka niin selkiästi on todistanut näiden soiden haitallisen waikutuksen; sillä ne seudut, jotka niitä piirittäwät aina kymmenen ja wiidentoista peninkulman kaukaisuuteen, kuuluwat niihin, joita katowuosi kowimmasti on rasittanut. Maan pohjaiset osat ja erinomattain Pohjanmaa ansaitsewat sitä enemmän tällä tawalla tulla osallisiksi Waltiomahtien erinäisestä huolenpidosta, kuin näiden maan osain harwinainen wäestö ja wielä niukka wiljelys tekee kalliimpain yhdistysteiden rakentamisen siellä mahdottomaksi, waikka niiden ilma-alan kowuudesta sorrettu wäestö kuitenkin on osaa ottanut ja tulee ottamaan kustannuksiin senlaisista wehkeistä maan eteläisemmissä osissa.

Niin kauan kuin tässä kehoitetut kulungit tähän tarkoitukseen tulewat kestämään, ei liene muita yhtä laweita wehkeitä olewan ajateltemista, mutta kun toiwottawa olisi että wähempiä semmoisia taidettaisiin waltiowaroista yhä auttaa myös useampia kuin tähän asti on tapahtunut, on H. K. M:ttinsa toiwo että Säädyt hankkisiwat rahamääriä warastoon, josta ne yhteiskunnat, jotka yhteiseksi hyödyksensä tahtoisiwat ruweta Hallitukselta hywäksi katsotuihin järwen laskemisiin ja suokuiwauksiin, korottomina taikka asianhaarain mukaan wähempää korkoa wastaan pyynnöstä taitaisiwat saada lainoja niiden töiden toimittamiseen, jossa he taitaisiwat ilman kustannusta saada awuksensa ehdoteltuja, tähän kuuluwiin tutkintoihin asetettuja wirkamiehiä.

Lopuksi tahtoo H. K. M:ttinsa pyytää Säätyjen tointa uusien majakkain rakentamiseen Pohjanlahden rannikolla sekä loistolaiwan seisottamiseen sille waaralliselle Snipa-nimiselle matalalle Pohjan-Kurkussa ja toisen samanlaisen laiwan Taipaleen-luodon matalalle Laatokan järwessä ulkopuolella Metsäpirtin kappelin rannikkoa, joihin laitoksiin kustannuksen ehdotus tulee Säädyille annettawaksi.

Näiden wehkeiden hyödystä ei woi mitään epäilystä olla. Mutta kotimainen laiwaliike, waikka se wiimeisinä wuosikymmeninä aiwan suuresti on heristynyt, on kuitenkin liika wähäinen että siitä Waltiolaitokseen juoksewat tulot taitaisiwat täyttää ne waltiomaksut, jotka sen parhaaksi menewät. Luutsi- ja majakkatulot owat nimittäin wiimeisinä wuosina tehneet wähemmän kuin 100,000 markkaa wuosittain, mutta wuotiset menot luutsi- ja majakkaasentaan nousneet 200,000 markkaan. Tulojen wähyyteen waikuttaa että iso osa kotimaisesta laiwawarustusliikkeestä tarkoittaa kuljetusta ulkomaan satamain wälillä, joista siis ei mitään saatawia tule Waltiolaitokselle.

Säätyjen waltaan annetaan lausunto missä järjestyksessä nämät majakat ja loistolaiwat katsotaan olewan rakettawat, ja josko ehkä he hawaitsewat usiampia taikka muita loistolaitoksia olewan tarpeellisia ja suostuntawerolla kustannettawia. (Jatket.)

Talonpoikainen sääty ja waltiopäiwät.

Me emme kirjoita, kuten jo alusta ilmoitimme, nimenomaan talonpojille, waan siwistyneille kaikissa säädyissä. Jos tämä päällekirjoitus jonkun mielestä osoittaisi, että sen sisältö liikuttaa ainoastaan talonpoikia, niin muistutamme että se on kaikille tärkeä, millä lailla talonpoikainen sääty käsittää waltiopäiwiä, ja miten se niissä käyttäikse.

Kun puoli wuosisataa on kulunut siitä kuin Suomen miehiä on ollut osallisina lainlaatimuksessa waltiopäiwissä, ei ole ihmeteltäwää, jos niiltä puuttuisi, ei ainoastaan harjaantuminen ja tarpeellinen taito tälläisissä toimissa, waan oikea käsityskin mitä waltiopäiwät owat. Aiwan luonnollista on, että tämä käsitys erittäin puuttuu talonpoikaisessa säädyssä. Ei tar-

witse katsoa kuin pari wuosikymmentä takaperin, niin nä'emme, että silloin ainoastaan jotkut muistiwat, mitkä perustuslailliset oikeudet Suomen kansalla olikaan. Siitä ajasta on waltiollinen käsitys siihen määrään warttunut, että sen paikotus on ollut mahdollinen saattamaan täyteen waikutukseen kansan oikeudet; mutta kohtuullinen asiain arwaaminen ei sentähden, luullaksemme, ole aiwan yleinen.

Syystä iloitsee Suomen kansa suuresti awatuista waltiopäiwistä, mutta tietäneekö tosin kaikki, mistä riemuitsewat. Pelkäämme että kyllä moni, selittämättä itsellensä, mitä hän toiwoo, ja mikä on mahdollista, on odottanut waltiopäiwiä ikään kuin jotakin wapahtajata kaikesta pahasta, ja kaiken hywän tuottajana, mikä milläkin tawalla. Jokainen edistymisen askel on kuitenkin kansoille kyllä raskas. Ilmaiseksi he eiwät mitään saa. Nykyiset waltiopäiwät owat wiidenkymmenen wuotisen hartaan työn ja wiisaan maltin hedelmä. Että se on saawutettu, on jo itsestänsä suuri woitto. Se aukaisee tien kansan waltiolliselle heräämiselle ja waikutukselle; mutta päämaali, täydellinen perustuslaillinen hallitusmuoto, semmoisena kuin sitä käsittää nykyiset, waltiollisessa wapaudessa enimmin edistyneet kansat, woi kyllä olla kaukana. Historiassa, kuten luonnossakin, ei tapahdu jyrkkiä muutoksia, ja historian opetukset olisiwat tosin hyödylliset monen meidän maassa tarkastella. Niistä oppii muun muassa, että kansoille on ollut werrattain helppo anastaa wapautta, mutta että sen säilyttäminen on ollut paljoa waikeampi. Se on sentähden että äkkiä leimahtawa into, jonka waikutuksesta kansat estelemättä uhraawat henkensäkin, on helpompi sytyttää, kuin wiisasta malttia yleiseksi kaswattaa. Kansat owat nimittäin useimmiten puuttuwan maltin kautta häwittäneet tilan, joka, josko ei se ole paras mahdollinen, kuitenkin on sen puolesta hywä, että se on edistymisen oikealla radalla. Kun waan tämä ehto löytyy, niin se on turha wäitös, edistynewätkö asiat kaikkein kiiwaammin tällä wai toisella lailla. Hywän ja parhaan taistelussa nähdään usein pahimman woitolle pääsewän.

Niistä alituisista anomus-ehdotuksista, joita kaikissa säädyissä on esitelty, olemme juuri päättäneet, mitä ylempänä sanoimme, että waltiopäiwiltä odotetaan wapauttamista kaikesta pahasta. Mutta waltiopäiwät eiwät ole kone, jolla kukin kohta saa poistetuksi, mitä hän luulee wahingolliseksi, ja toimitetuksi mitä hänelle on yksityisesti hyödyllistä. Waltiopäiwät owat juuri itse wapaus, nuorena taimena toki. Mutta wapaus ei ole taas wapaus kaikista siteistä, weroista, wirkawallasta j. n. e. Se waatii päin wastoin, että ihmiset järjellänsä sitoo itsensä, kun pakko on poistettu, eikä siis ollenkaan salli sitä wallattomuutta, joka monen luullen, on wapauden ensimmäinen tunnusmerkki. „O pyhä wapaus”, sanoo eräs ranskalainen kirjoittaja, „jos ihmiset tietäisiwät, mitä sinä maksat, niin eiwät sinua niin ahnehtisi”. Tämä oli Rousseaun ennustawa ääni, ja kuinka hänen kansansa on saanut täydessä mitassa todistaa näitä sanoja! Mutta ne pitiwät tämän hengellisen aarteen, wapauden, sen arwoisena, että sen puolesta uhrasiwat maallisia aarteita, ja sellaiset kansat owat sillä tiellä, jolla näyttäwät ansaitsewan wapauden. Hengellisten tawarain tarwe ja mahdollisuus näiden tähden jotakin uhrata on täysikäisen wapauden ennustaja. Jos semmoinen mieli löytyy talonpoikaisessa säädyssä, niin on waltiopäiwistä hyötyä, muutoin wähän kyllä.

Säädyillä, ja erittäin talonpoikaisella säädyllä, on siis kyllä tilaisuutta näissä waltiopäiwissä käytännöllisesti hyödyttää isänmaata. Tärkeitä lakiehdotuksia on esitelty, joiden ratkaisemisesta paljon riippuu, mutta tärkeimmät owat nyt, kuten aina rahananto-kysymykset. Tarkasteltakoon tyystin, woidaanko entisissä waltion raha-menoissa jotakin säästää, mutta elköön talonpoikainen sääty kieltäkö puolestansa rahaa semmoisiin kustannuksiin, kun owat kansakoulut, rautatiet j. n. e. Ihmeteltäwä toki on kuulla maassa, jossa neljäs osa lainlaatimusta on talonpoikaisen säädyn wallassa, tämän säädyn jättäwän kansakoulut sille horjuwalle kannalle, ett'ei niitä waltion puolesta ollenkaan auteta. Missä alhainen kansa muissa maissa on lainlaatimuksessa osallinen, siellä ei säästetä waroja kansan walistukseksi, sillä helppo on ymmärtää, mikä waara on siitä, jos raakuus ja tietämättömyys tulee waltiowalloiksi nekin. Mitä kansakoulut owat hengellisessä, sen owat rautatiet aineellisessa katsannossa. Muutenkin on alku jo tehty; kolme miljoonaa on liika suuri summa, että Suomi woisi sen panna huwitus-kaluun, kuten nykyinen rautatie on, jos ei sitä jatketa, — ja sitä wielä wuosittain ylläpitää. Ainoastaan kun tien haarat Päijänteelle ja Tampereelle owat walmiit, woidaan sanoa, kannattawatko tätä nykyä rautatiet Suomessa.

„Siis on talonpojan kukkaroon pääseminen paras syy waltiopäiwiin” sanonewat kukaties talonpojat. Josko niin olisikin, ei se asia olisi uusi, eikä aiwan tappawa. Raha-asiat owat melkeen useimmiten ollut syynä edustuskunnan uudestansa kokoonkutsumiseen, kun edustuslaitos jossakussa maassa kauan aikaa on ollut unohduksessa. Mutta ilahuttawa on se että Suomen edustuskunta ei ole kutsuttu suomaan rahoja sellaisiin tarpeisiin, joita ei sowi wähintäkään kieltää, mutta jotka eiwät sentähden hyödytä: kuten rahat sotakustannuksiin. Wiitenä kymmenenä wuonna ei ole uusia weroja laskettu, ja kuitenkin monta suurta ja hyödyllistä työtä toimeen saatu, yleisiä rakennuksia toimitettu, oppilaitoksia laajennettu, wirkakunnat aian mukaisesti edistetyt. Tätä kaikkea tosin ei ole aiwan tyhjällä tehty, waan niillä waroilla, joita wälilliset werot owat wuosi wuodelta runsaammin tuottaneet. Olemme sentähden kuulleetkin sanottawan, että kun hallituksella on tullin määräys kädessä, niin se kyllä saa kiskoa rahaa kuinka paljon tahansa. Tämä on wäärä ja lapsellinen luulo. Jos tullia korotetaan, niin tawaraa aina tuodaan wähemmän sisään, ja sitä nähdään joka päiwä, että kun jonkun erinäisen tawaran tullia luonnottomasti korotetaan, niin ei se tuota niin mitään. Se ei siis ole aiwan hallituksen kädessä, kuinka paljon se tullin kautta saa. Tulli-tulojen lisääntyminen, ei riipu siitä, että tulli-taksat ylennetään, waan siitä, karttuuko yleinen warallisuus.

Jokainen talonpoika tietää kyllä että, jos hän omassa taloudessansa tahtoo edistyä, on raha ensimmäinen tarwe. Samoin on kansojenkin laita. Mutta talonpojat luulewat usein, että rahat, jotka yhteisiksi tarpeiksi ja waltiolle annetaan, owat ainoastaan herrassäätyjen hyödyksi. Katsokoot wähän loitommalta ympärillensä, niin huomaawat pian, että ihmisyys kokonaan, eikä waan jotkut säädyt, joka hetkellä kohoo ylemmälle kannalle. Talonpoikanen sääty ylipäänsä ei suinkaan ole warallisuuden ja oikeuksiensa puolesta samalla kannalla kuin sata wuotta tätä ennen, ja ne jotka soimaawat esim. wirkamiesten suuria palkkoja, woiwat, jos tahtowat, helposti huomata, että talonpojan tulotkin samalla aikaa owat joskus korkeammassa suhdassa nousseet sen kautta, että ne tawarat, joita hän myy, owat hinnoissa ylenneet, ja monet, joita ostawat, alentuneet.

Tiedämme kyllä, että tällainen puhe ei ole monenkaan talonpojan mieleen. Mutta me emme ole mieliä, yhden eikä toisen, noudattaneet, sillä me puhumme mitä totuutena pidämme. Olemme siis puhuneet wastoin wiinan-polttoa, wastoin maaweron poistamista, ja sanomme nytkin; lisätyt raha-annit owat wälttämättömät. Olewa aika ei aina woi käsittää asian oikeata arwoa ja wälttämättömyyttä. Wasta sitten kun se aika on ohitse ja on joutunut historian tuomion alle, woidaan tyystin sanoa, onko kunakin aikana tehty mitä aika waati. Moni nyt ei käsitä koulujen ja rautateiden tarpeellisuutta. Luulemme kyllä että esim. toista sataa wuotta takaperin, ison wihan aikana, kun maan suojeluksen tähden talonpojan wiimeinen ropo ja weren pisara waadittiin ulos, ja kansaa raadeltiin melkeen olemattomaksi, sen aikaiset talonpojat eiwät woineet käsittää, mikä hyöty heille tästä oli. Mutta katsotaan nyt asiata. Jos ison wihan aikana Suomi olisi joutunut Wenäjän wallan alle, olisi juuri talonpoikanen sääty enimmin kärsinyt, sillä luultawasti se olisi joutunut orjuuteen. Maa oli siis melkein autio, wäkeä harwassa, mutta edistymisen wälikappale, wapaus, oli pelastettu. Jos isämme owat sen meille werellänsä säilyttäneet, emmekö me jaksaisi kustantaa niitä wälikappaleita, joita tämä aika waatii? Meitäkin on kerran historia tuomitsewa, ja elköön se meistä sanoko, ett'emme käsittäneet tehtäwäämme.

Maa ja talonpoikanen sääty on toki itsestänsä jo niin weroitettu että on aiwan mahdoton niille mitään lisätä. Mistä siis säädyt löytänewät weroitettawia aineita, emme tahdo tässä erittäin selittää. Olemme jo ennen maininneet wiinan, oluen ja tupakan.

Siirtokunta ja roswot.

(Jatko 85 n:roon.)

Matkustuksemme seitsemäs ilta oli jo tullut. Me laskimme maalle taas kuten tawallisesti wirran wastaiselle puolelle. Pian olimme asettuneet rannalle, illallinen oli syöty ja lapset nukkuiwat uneen. Wartiat asetettiin ja kaikki järjestettiin yölewoksi. Ilta oli mitä kauniimpia. Tähtiä tuikki sinisellä taiwaalla ja alempana lewitti tuo jylhä metsä tummat warjonsa yli suuren wirran rantaa.

Miß Maryon ja rouwa Fisher oliwat olleet ikäänkuin minun suojeluksenі alla aina siitä saakka, kuin roswojen päällekarkaus oli tapahtunut. Herra Fisher oli sanonut minulle: „mun lapseton waimo raukkani panee semmoisen luottamuksen teihin, Dawis, ja te olettekin semmoinen kelpo mies, että mieleni oikein käy keweämmäksi, kun jätän hänet teidän haltuun”. — Tämän matkin ainoastaan sentähden, että hän niin mulle sanoi.

Minä wastasin hänelle: „waimonne on paljoa paremmassa holhouksessa kuin minun, kun hänellä on kumppaniksensa Miß Maryon; mutta luottakaa siihen, että suojelen heidät molemmat uskollisesti ja rehellisesti“.

„Luotan kun'luotankin, hywä towerini“, wastasi hän.

Tämä oli, kuten jo sanoin, seitsemäs pakomme ilta. Wartia oli asetettu, illallinen syöty ja lapset oliwat laskeneet lewolle. Oli juhlallista ja kaunista tässä synkässä erämaassa nähdä heidän, ennenkuin meniwät lewolle, laskea polwilleen kirkkaan taiwaan alla ja lausuwan heidän pienet rukouksensa. Silloin me miehet kaikki paljastimme päämme ja seisomme wähän matkan päässä. Kun nuot wiattomat raukat nousiwat ylös, lausuimme itseksemme: amen. Sillä waikka emme kuulleet, mitä he sanoiwat, tiesimme kuitenkin, että se oli meille hywää.

Tämmöisissä tiloissa ne äiti-raukat seurassamme, joilta heidän lapsensa oliwat tapetut, itkiwät monet katkerat kyynelet. Ja itku näyttikin heidän murheellisiä sydämmiä lohduttawan. Nyt tänä iltana oli rouwa Fisher itkenyt itsensä uneen. Hän nukkui pienellä lehtiwuoteella; wieressään istui Miß Maryon. Tähdet ylhäällä taiwaalla katseliwat heitä. Minä seisoin heidän wartiana.

„Dawis“, sanoi Miß Maryon. (En koeta kuwata, mimmoinen hänen äänensä oli. En woisi, jos tahtoisinkin).

„Tääll' olen, Miß“!

„Wirta kohisee niin kuin se olisi paisunut tän' iltana“.

„Kaikki luulemme, Miß, että lähestymme merta“.

„Uskotteko pääsewämme pakoon?“

„En, Miß, en oikein woi sitä uskoa“. Olin aina sanonut uskowani, mutta olin mielessäni epäillyt.

„Ah, miten iloiseksi tulette, hywä Dawis, kun taas saatte nähdä Englantia“.

Minulla on toinen tunnustus tehtäwä, joka ehkä näyttänee eriskummaiselta. Kun hän sanoi nämät sanat, nousi jotain kurkkuuni ja tähdet, joita katselin, näyttiwät ikään kuin pakahtuwan säkeniksi, jotka putosiwat alas ja polttiwat kaswojani.

„Englanti ei ole mulle suuri-arwoisena muuta kuin nimenä“, wastasin minä.

„Oh, niin hywä Englantilainen kuin te, ei warmaankaan puhu näitä sanoja täydellä todella. „Ettekö jaksa hywin, Dawis“, lisäsi hän hellästi.

„Aiwan hywin“, Miß.

Miß Maryon istui äänetönnä wähän aikaa. Sitten lausui hän taas heleällä äänellä:

„Ei, hywä ystäwä, älkää sanoko, ettei Englanti ole teille mistään arwosta. Te tulette palaamaan Englantiin ja sinne wiette sen hywän maineen, sen kiitollisuuden, ystäwyyden ja kunnioituksen, jonka olette täällä ansainneet. Sitten naitte jonkun hywän uljaan englantilaisen naisen ja te'ette hänen onnelliseksi. Ja joskus ehkä tulen häntä katsomaan ja te'en hänen wielä onnellisemmaksi ja uljaammaksi teistä, kertomalla hänelle, mitkä ylewät työt miehensä teki mulle Etelä-Amerikassa ja mikä ylewämielinen ystäwä hän oli mulle siellä“.

Waikka hän puhui nämät hellät sanat ilbisella tawalla, oli kuitenkin jonkunmoinen sääli hawaittawa hänen sanoissaan. Minä en wirkannut mitään. Se ehkä kuulunee kummalta, että koko yön käwelin edestakasin, soimaten itseäni koko pitkäisen yön. „Sinä olet taitamattomin mies koko maailmassa; sinä olet köyhin mies koko maailmassa, sinä olet huonoin mies koko maailmassa; sinä et ole parempi kuin loka jalkojesi alla“. Tällä lajilla puhuin itsekseni aina aamuun saakka.

Päiwän kanssa tuli päiwän työ. Minä en tiedä, mitä olisin tehnyt ilman työtä. Tawallisella ajalla oliwat lautat taas liikkeellä ja matkamme meni yhä wirtaa alaspäin. Wirta oli nyt leweämpi ja wapaampi kaikista esteistä sekä näytti juoksewan wilkkaammin. Tämä oli yksi Droocen lewollisia päiwiä ja herra Pordagekin istui tänään aiwan äänetönnä. Siis menimme hywällä wauhdilla eteenpäin ja ilman suurta melua.

Aina oli yksi mies lautan etunenässä, pitäen wakojan wirkaa. Oli keskellä päiwän-hellettä. Lapset nukkuiwat ja puut ja putket näyttiwät myös nukkuwan. Yht'äkkiä nosti wakojamies — se oli Short — kätensä ja huusi suurella warowaisuudella:

„Hiljaa, ääniä kuuluu edeltämme“.

(Jatket.)

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Kuolleet: Mäntsälän kirkkoherra, prowasti ja tähtikunnan jäsen A. Ehnroos sekä Ruokolahden kappalainen, w. kirkkoh. J. E. Lassenius. — Haettawaksi julistetut: Mäntsälän kirkkoherran-wirka ja Ruokolahden kappalais-wirka 90 päiwän hakemusajalla, edellinen syysk. 30 p:stä ja jälkimäinen lokak. 13 p:stä, sekä opettajan-wirka Haminan ala-alkeiskoulussa ja saman wiran toimitus 56 päiwän hakemusajalla syysk. 23 p:stä, ja toinen komministerin-wirka Helsingissä 80 päiwän hakemusajalla syysk. 25 p:stä. — Pääsy Pietarin hiippakuntaan on suotu jumaluusopin kandidatille, w. kirkh. J. A. Tengén'ille. — Kirkkoherran waalissa Uuden kirkon pitäjässä lokak. 4 p. sai Syßmän kirkkoherra, prowasti J. J. Lindeqwist enimmät hundot ja samanlaisessa waalissa Kymin pitäjässä samana päiwänä sai Pyhtään kappal., w. kirkh. F. Häyrén, enimmät huudot.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 28 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 3/4 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia**: Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 33 15/16, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 28 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/8, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 33 3/4, 33 15/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit .	90 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6—6: 50 k. tynnyri.
Ruisjauhot 50 k. Lℓ.
Ohrat 5 r. tynnyri.
Ohrakryynit 25—28 k. kappa.
Kaurat 2: 40—2: 80 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.
Walkoset hern. 30—35 k.
Perunat 5—6 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 k. Lℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1:10 1: 20 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.
Wasikan-liha 3 r. Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. Lℓ.
Tuoretta woita 20 - 23 k. ℓ.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. Lℓ.
Maito 9—10 k. k:nu.
Piimä 7—8 k. k:nu.
Taale 9—10 k. korttieri.
Munatiu 35—40 k.

Teeret 70 k. pari.
Pyy-pari 35—40 k.
Tuoreet lahnat 7 k. ℓ.
Tuoretta säynäwää 4 k. ℓ.
Tuoreita ahwenia 7 k. ℓ.
Tuoreet hauet 7 k. ℓ.
Suolattua siika 10 k. ℓ.
Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Suolattuja silakoita 38—45 k. Lℓ.
Suolattua kilohailea 70—90 k. Lℓ.
Terwaa 4: 50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1: 12—1: 20 k. kannu.
Heinät 17—20 k. Lℓ.
Thimothej 23—25 k. Lℓ.
Oljet 8—10 k. kupo.

Tätä numeroa seuraa lisälehtenä **„Waltiopäiwälehti“** N:o 4.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 87. Maanantaina 2 p:nä Marraskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, joka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Lukijoillemme maaseuduilla saamme ilmoittaa, että, „waltiopäiwälehti", kun tulee ulos joka perjantai, ei woi seurata tuorstainumeroamme niihin paikkakuntiin, joihin posti täältä menee jo tuorstaina. Niihin seutuihin tulee waltiopäiwälehti wasta seuraawan maanantai-numeron kanssa.

Päiwälista.

Keskiwiikkona.

Marrask. 4 k:lo 6 jpp. Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokous.

„ k:lo 1/2 8 jpp. Symfonia-soitannot yliopiston juhlasalissa.

Helsingistä.

Suomen kauppa. Kenraali-tullijohtokunnan Suomen kaupasta annetun kertomuksen mukaan wuodelta 1862 on sinä wuonna ulkomaalle wietyin tawarain arwo, ynnä siihen luettu kauppa- ja rahti-woitto, ollut seuraawa:

	Rupl. kop.
Ruotsiin ja Norjaan wiedyt tawarat	996,449: 98.
Muille ulkomaille wiedyt . . .	4,894,224: 21.
johon tulee wiemätawaroista saatu tulli	51,877: 55.
Yhteensä	5,942,551: 74.

Sitä wastaan nousee sisään-tuotuin tawarain arwo, kun siitä poisluetaan kauppa- ja rahtiwoitto, seuraawaan määrään:

Ruotsista ja Norjasta tuodut tawarat	1,050,844: 99.
Muilta ulkomailta . . .	6,110,336: 13.
Yhteensä	7,161,181: 12.
josta luetaan pois tuomatawarain tulli	1,771,122: 62.
Siis on	5,390,058: 50

maan warsinainen maksun määrä sisään-tuoduista tawaroista. Näin on siis uloswietyin tawarain arwo 552,493 r. 24 k. suurempi kuin sisääntuotuin.

Mitä tulee kaupanliikkeesen Ruotsin ja Norjan kanssa, on niille maille wietyin tawarain arwo tullut kolmatta osaa wähemmäksi edelliseen wuoteen werrattuna, mutta sieltä tuotuin tawarain arwo sitä wastaan tullut wähän suuremmaksi kuin ennen. Sinne wiedyt tawarat owat pää-asiallisesti olleet kalaa 30,728 r:n 67 k:n edestä, eläwiä elikoita 28,130 r:n 75 k:n edestä, lihaa 51,365 r:n 12 k:n edestä, woita 289,429 r:n 15 k:n edestä, wiljaa 157,758 r:n 23 k:n edestä, terwaa 111,028 r:n 50 k:n edestä ja puita 93,201 r:n 42 k:n edestä.

Sieltä tuodut tawarat owat pääasiallisesti olleet arrakia, konjakkia ja rommia 28,677 r:n 3 k:n edestä, kalaa 124,653 r:n 44 k:n edestä, rautaa ja terästä 410,777 r:n 53 k:n edestä, wiljaa 334,697 r:n 93 k:n edestä ja kankaita 75,026 r:n 11 k:n edestä.

Muiden ulkomaiden kanssa on myös kauppaliike wuonna 1862 wähän karttunut.

Uloswiedyt tawarat owat parhaasta päästä olleet pikiä 21,317 r:n 25 k:n edestä, wiljaa ja kauroja 102,158 r:n 40 k:n edestä, terwaa 1,122,327 r:n 75 k:n edestä sekä puuaineita ja puukaluja 2,518,790 r:n 98 k:n edestä. Sitä warten on sisään-tuotu pumpulia 215,224 r:n 80 k:n edestä, arrakia, konjakia ja rommia 625,592 r:n 31 k:n edestä, kahwia 1,428,649 r:n 70 k:n edestä, hedelmistä ja kryyteistä 136,655 r:n 47 k:n edestä, wäreistä 201,235 r:n 68 k:n edestä, lankoja 54,736 r:n 50 k:n edestä, rautaa ja terästä 431,223 r:n 85 k:n edestä, suoloja 393,738 r:n 65 k:n edestä, sokuria 1,308,270 r:n 88 k:n edestä, wiljaa 405,951 r:n 91 k:n edestä, kiwihiiliä 165,407 r:n 10 k:n edestä, tupakkia 116,459 r:n 13 k:n edestä, wiiniä 225,922 r:n 59 k:n edestä ja kankaita 824,284 r:n 20 k:n edestä.

Mitä wiimein tulee kauppaan wenäläisten paikkakuntain kanssa ja erittäin kauppaan meren ja Laatokan ylitse, on liike sillä tiellä, mitä sisäänwuomiseen tulee, ollut kahta wertaa wilkkaampi kuin edellisenä wuonna, siten että sisääntuotuin tawarain arwo, Suomen kauppa- ja rahti-woitto poisluettuna, on noussut 6,169,671 r:aan 6 k:aan ja uloswietyin tawarain arwo, nousewa kauppa- ja rahti-woiton kanssa 2,890,034 r:aan 34 k:aan, on melkoisesti kohonnut. Sisään-tuodut tawarat owat parhaasta päästä kryyniä 178,940 r:n 6 k:n edestä, rautaa ja terästä 91,477 r:n 16 k:n edestä, kynttilöitä 133,975 r:n 11 k:n edestä, nahkaa ja nahasta tehtyjä kaluja 197,259 r:n 10 k:n edestä, wiljaa 5,262,126 r:n 47 k:n edestä, talia 115,626 r:n 73 k:n edestä, tupakkaa 303,663 k:n 11 k:n edestä, köysi-ainetta 125,927 r:n 96 k:n edestä ja kankaita 553,224 r:n 29 k:n edestä. Ulos wiedyt tawarat owat pää-asiallisesti olleet parkkia 64,421 r:n 9 k:n edestä, kalaa 96,534 r:n 60 k:n edestä, lankoja 252,340 r:n 20 k:n edestä, rautaa ja terästä 589,157 r:n 79 k:n edestä, kynttilöitä 68,680 r:n 73 k:n edestä, metallia ja metallikaluja 106,272 r:n 27 k:n edestä, woita 354,066 r:n 70 k:n edestä, terwaa 50,456 r:n 43 k:n edestä, puu-aineita ja puu-kaluja 152,383 r:n 85 k:n edestä, puita 210,843 r:n 91 k:n edestä ja kankaita 307,636 r:n 62 k:n edestä. Niiden tietojen mukaan, joita rajatulliwahti on antanut, on Wenäjältä maamatkaa sisään-tuotuin tawarain yhteinen arwo 1,530,357 r. 50 k., josta leipää ja rinkoita 45,263 r:n 30 k:n edestä, koristuskaluja ja wähäisempiä teoksia 47,498 r:n 39 k:n edestä, rautaa ja terästä sekä niistä aineista tehtyjä kaluja 47,952 r:n 45 k:n edestä, nahkaa ja nahasta tehtyjä kaluja 163,553 r:n 45 k:n edestä, wiljaa ja jauhoja 262,207 r:n 76 k:n edestä, talia 93,788 r:n 20 k:n edestä, tupakkaa 53,753 r:n edestä, köysiainetta 48,232 r:n 30 k:n edestä ja kankaita 334,037 r:n 85 k:n edestä. Maamatkaa Wenäjälle uloswietyin tawarain arwo on, wenäläisen tullihallituksen antaman tiedon mukaan, noussut yhteensä 1,180,476 r:aan, ja owat nämät tawarat pää-asiallisesti olleet kalaa 124,524 r:n edestä, rautaa ja terästä 38,599 r:n edestä, kuparia 18,429 r:n edestä, turkiksia 34,671 r:n edestä, teuraseläimiä 123,495 r:n edestä, woita 345,266 r:n edestä, steariini-kynttilöitä 76,587 r:n edestä ja kankaita 72,558 r:n edestä.

Näin osoittaa tämä silmäilys kaupasta keisarikunnan kanssa, että Suomi siinä on 3,629,518 r:n 22 k:n tappiolla s. t. s. sisään-tuotuin tawarain arwo woittaa uloswietyin sillä summalla. Sisään-tuotuihin tawaroihin on myös luettu wenäläistä sotawäkeä warten sisään-tuotuja kryyniä ja jauhoja, joiden, sotawäen muona-hallituksen tiedon-annon mukaan, olisi pitänyt w. 1862 nouseman 29,791 jauhomattoon ja 3,763 kryynitschetwertiin. (F. A. T.)

Waltiopäiwämies, joka ei saa waltuuskirjaa. Herra kappalainen J. Bäckwall on, kuten jo aikaa on sanomissa ilmoitettu, walittu Kuopion hiippakunnan kappalaisten edusmieheksi. Hän ei kuitenkaan ole saapuwille tullut, ja syy on se, ett'ei hänelle ole waltuutta toimitettu. Tämä olisi ollut Kuopion tuomiokapitulon welwollisuus; mikä on siihen syynä, että tämä welwollisuus on laiminlyöty? Olemme kuulleet sanottawan, että mainitun tuomiokapitulon notario käskee h:ra B:n lähteä Helsinkiin, mutta ei lähetä hänelle mitään waltuutta; ja että saman tuomiokapitulon Helsingissä olewaiset jäsenet myöskin käskewät hänen Helsinkiin tulla, **jos muka hänellä waltuutta on.** Eikö jo olisi aika korjata tätä sekasortoa? Hra B. kyllä wielä ennättäisi itse keskustelemuksiin, jos kohta häneltä jo on häwinnyt tilaisuus rikastuttamaan anomus-kirjallisuutta.

Suomalaisen kirjallisuuden seuran kokous pidetään tulewana keskiwiikkona k:lo 6 jpp.

Suometar wiime n:rossaan mainitsee „siwumennen" kirjoitustamme „Waltiopäiwistä tähän saakka". S:ttaren toimitus nähtäwästi on ainoastaan „siwu-mennen" sitä kirjoitusta lukenutkin, wieläpä myöskin „siwu-mennen" ajatuksiansa paperille järjestänyt; sen todistaapi jo yksistään seuraawa S:ttaren lause asiassa:

„Säätyjen jäsenet jaetaan siinä „„Pauhaajiin““ ja „„Pelkuriin““, joista lukija tulee siihen luuloon, ett'eiwät waltiopäiwämiehemme ole käsittäneet ylewää ja painawaa käsitystänsä (sic!) maamme edusmiehinä ollessa“.

Sanamme kuuluiwat:

„Me puolestamme odotamme warmuudella kaikkea hywää waltiopäiwämiesten enemmistöltä, jolla ei wielä ole ollut tilaisuutta näyttää kykynsä, kun ei asioita wielä ole päätetty. Jos wälttämättömästi tahdotaan nähdä puolueita siinä erimielisyydessä, joka silloin tällöin on keskusteluissa tullut ilmi, niin tahtoisimme, katsoen muutamiin puhujiin, nimittää nämät puolueet: pauhaajat ja pelkääjät“.

Toiwomme on, että S:tar oikaisee tämän erehdyksensä, ellei sodi lehden peri=ajatuksia wastaan korjata mitä se on wäärin tehnyt. Wäärät wiittaukset, niinkuin S:ttaren tekemä „Pelkurit“, pidetään tawallisesti kowin törkeinä rikoksina. Missä merkityksessä olemme ottaneet sanan: „Pelkääjä“, joka ei ollenkaan ole samaa kuin: „Pelkuri“, se hawaitaan selwästi kirjotuksesta kokonaisuudessaan.

Päiwätär on wiime aikoina sisältänyt muutamia makupalaisia, joista panemme lukijaimme nautittawaksi seuraawan:

„Jos „Finlands Allmänna Tidning“ puolustaa „malttia“, niin se ei meitä kummastuta, mutta että joku suomen=kielinen lehti sen tekee, se on surettawaa“.

Että maltti (ruotsiksi: besinning) olisi niin ylen waarallinen asia, se tosin on P:ttäreltä ihan uusi keksintö.

Tulewassa numerossa aiwomme lyhykäisesti wastata P:ttären juttuun rautatullista.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta. Näinä aikoina on täällä koeteltu laiwakulkua, ehkä pidämme sen jokseenkin myöhäiseltä, sittekuin wesi on niin tyyni laskettu pois, ettei aluksille enää ole wedessä siaa. Tänä kesänä osti kruunu tosin höyry=weneen näille wesille, waan milloinka se pääsee mieliänsä myöden juoksemaan, on epätiedossa, pääsneekö ikänä. Kun wesiä aiwottiin perata kululle, olis ollut hywä, jos samassa olis sulut tehty, sillä perkaus käwi niin pohjittain, että se wei wedenkin. — Toissa wiikolla nähtiin täällä jokseenkin isohko alus, joka tänne toi lautoja. Ne sanottiin olleen kotoisin Mäntästä saakka, ja oliwat siis kulkeneet pitkiä matkoja, ennenkuin tänne pääsiwät. Mainittu alus toi niitä kuitenkin ainoastaan Walkia=koskelta, jonne niitä oli tuotu pitkin Längelmäen ja Pelkäneen wesiä. Se haaksi oli tämmöistä kulkua warten rakennettu Sääksmäessä wiimeis=kesänä ja käwi ainoastaan 4 jalan sywältä. Kuitenkin oli se nyt tullessansa istahtanut Lepaan salmessa ja kaiwanut myös pohjia Mierolan ja Kirstulan wuolteissa. — Mitä semmoisista wesi=teistä on, joissa ei tawallinen wenekkään pääse wapaasti kulkemaan, saati isommat alukset? Jos kaiwannoilla tarkoitetaan kulkua, niin tehtääköön sulku=owet kanssa.

Kulku=laitoksista puhe ollessa, emme saata jättää mainitsematta sitä häjyä tilaa, jossa tätä nykyä tie on kaupungin ja rautatien wälillä. Siinä ei todella pääse oikein kulkemaan muu kuin lintu, sillä se tie ei ole maata eikä wettä, waan sekaisin kumpaakin, niinkuin Pytheaksen mutnainen Thule. (Häm.)

Ulkomaalta.

Puolan asioissa ei näy minkäänlaista selwiämisen merkkiä. Se lienee epäilemätöntä, että Englanti on lähettänyt Pietariin tuon kirjoituksensa, jossa se julistaa Wenäjän menettäneeksi oikeutensa Puolaan. Itäwalta sanotaan ensiksi, kuin tarjous tehtiin yhtymään, tähän antaneen suoraan kieltäwäisen wastauksen, kun muka tämmöinen kirjoitus weisi wälittäjäwalloilta ainoan oikeusperusteen, kuin heillä on, sekaantumaan Puolan asioihin. Sittemmin taas kuuluu Itäwalta ilmoittaneen aikowansa suostua Englannin tarjouksiin ja wielä edemmäksikin seurata länsiwaltoja, jos waan saisi tarpeellista wakuutta turwallisuudestaan. Tähän oli Englanti taas wastannut, ett'ei se millään lajilla aiwo ruweta mihinkään sotaan. — Myöhemmät tiedot taas kertowat, että wälittäjä=wallat uudestaan aikowat ryhtyä tuohon wanhaan sowinnonhieromistapaansa. Puhutaan, näet, että olisi aikomus lähettää uusi waltiokirjoitus Wenäjälle.

Se puolue Wenäjällä, joka on wastoin kaikkia myönnytyksiä Puolalaisille, on pääsyt hallituksen neuwoissa yhä enemmän woitolle. Seuraus tästä onkin ollut, että keisarillinen käsky on ulos tullut, joka määrää Wenäjänkielen wiralliseksi kieleksi Puolassa. Samoten kerrotaan että puolalainen tullilaitos tulee asetettawaksi wälittömään yhteyteen Pietarin kanssa ja että kaikki on poistettawa, joka woisi muistuttaa puolalaisten tullien itsenäisyydestä. — Wenäläinen wirallinen lehti tietää jutella, että Warsowan poliisi wiimeinkin on onnistunut löytämään kansallishallituksen salaisen kirjapainon ja että tuo kumouksellinen kaupungin päällikkö on wangitettu.

Tanskan ja Saksan liittokunnan wälisessä riidassa näkyy tätä nykyä jonkunmoinen sowinnonyritys olewan tekeillä. Länsiwallat, näet, owat saaneet toimeen ylöslykkäyksen Saksalaisten marssimisessa Holsteiniin, sillä ehdolla että Tanska tekisi mitättömäksi julistuskirjansa maalisk. 30 p:ltä ja suostuisi Englannin wälitykseen. Tanska taas kuuluu aikowan ilmoittaa liittokunnalle, että se tulee pitämään Saksalaisten marssimisen Holsteiniin sodan syynä. Näin kertowat ruotsalaiset lehdet. Se mikä näissä sotatuumissa enimmiten näytty arweluttawan Saksalaisia on, että tapahtuwassa sodassa Tanskan sotalaiwasto tulisi salpaamaan Saksanmaan satamat.

Preussissa wetää waalit pian kokoontuwiin waltiopäiwiin yleisen tarkastuksen puoleensa. Melkein kaikissa waalipaikoissa owat perustuslakien puolustajat päässeet woitolle, ehkä ministeristön puolueiset owat tehneet aiwan ankarat ponnistukset.

Turkki. Wienistä kirjoitetaan „Kölnische Zeitung“iin, että Wenäläiset Serwiassa koettawat sytyttää wihollisuutta Turkkia wastaan, näin muka estääksensä tämän wallan sekaantumasta Puolan asioihin. Myös sanotaan Wenäjän aasialaisissa kansakunnissa olewan suuri liike, mutta tämä liike ei muka näy olewan tarkoitettuna Wenäläistäwaan pikemmin Wenäjän wihollisia wastaan. Näyttää siltä, arwelee kirjeen=kirjoittaja, kuin suuret joukot ratsumiehiä näistä kansakunnista tulisi tulewaksi kewääksi marssimaan länteenpäin Wenäjän waltakunnan puolustamiseksi.

Wiimeinen ruotsalainen posti mainitsee, ettei Englanti ole lähettänytkään Pietariin tuota mainittua kirjoitusta.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

(31 kysymyksen jatko ja loppu.)

H. K. M:ttinsa on toki tahtonut ettei Säätyjen suosio uhrauksiin yhteisen parhaan wuoksi tässä kysymykseen sattuwissa tarkoituksissa altiiksi otettaisi liikasuurilla rahamäärillä kerrallaan; jonka tähden siihen nyt ehdotellaan yhteen laskettu summa, joka umpiluwuissa nousee 785,600 markkaan, niin että, jos tämä kustannus jaetaan wiidelle wuodelle, se waatisi wuotiseksi määräksi 157,120 markkaa. Sitä wastaan tahtoo H. K. M:ttinsa antaa Waltiolaitoksen juoksewista tuloista suoritettaa sen oiwallisesti lisätyn kulungin, jonka näiden uusien majakkain woimassa pitäminen tulee waatimaan.

Nämät owat ne yleisesti hyödylliset wehkeet, joihin H. K. M:ttinsa on katsonut tarpeelliseksi pyytää maan Säätyjen apua; jättäen H. K M:ttinsa tutkinnon niiden tarpeellisuudesta ja laweudesta Säätyjen isänmaata rakastawalle ja tuleentuneelle mietinnölle.

Että ne suuret kustannukset näistä uusista, laweista wehkeistä ei taideta Waltiolaitoksen nykyisillä tuloilla suorittaa, siitä tulewat Säädyt tilaisuuteen saamaan wakuutuksen summallisesta tilinteosta Waltiolaitoksesta wuonna 1861 ja waltioehdotuksista wuosilta 1862 ja 1863, sekä erinäisistä julkasemisista Waltiolaitoksen jäänöksistä toisesta tilintekowuodesta toiseen wiime kuluneina wiitenä wuonna.

H. K. M:ttinsa totinen tytywäisyys on ettei tarwitse kehoittaa maan kokoontuneita Säätyjä täyttämään jotakin käsillä olewaa waltiopuutetta, waan päin wastoin taitaa Säädyille ilmoittaa sen luottamuksen että wastakin Waltiolaitoksen nykyiset tulot owat wiisaan säästäwäisyyden ohessa ulottuwaiset suorittamaan juoksewat menot ja myös niinkuin tähänkin asti kustantamaan semmoisia wähempiä wehkeitä edistämään maan asukasten siwistystä ja warallisuutta, jotka kuuluwat jokaisen hallitsian huolenpitoon, ja joista Suomella on H. K. M:ttinsa tähän asti kuluneena hallitusaikana ei niin aiwan harwoja taikka wähäpätöisiä esimerkkiä näytettäwänä.

Se Waltiolaitoksen tila on sitä enemmän lohduttawa, kuin maa sillä ajalla on kärsinyt sotaa ja kowia katowuosia, jotka owat waatineet suuria erinomaisia kuluja. Sotawuosina 1854—1855 ei ainoasti wäheniwät waltiotulot enemmän kuin 6,000,000 markkaa, waan tarpeelliset sotakulut oliwat lähes 16,000,000 markalla suoritettawat. H. K. M:ttinsa, joka ei tahtonut rasittaa Hänen suomalaisia alamaisiansa millään sotawerolla näiden tarwetten täyttämiseksi, on sen siaan antanut tähän tarpeesen ottaa kotimaisen ylössanottawan lainan 7,400,000 markkaa, joka tätä nykyä on muutettu ulkomaiseksi kuoletuslainaksi. Samaten on H. K. M:ttinsa käskystä ulkomaalainen laina nimellistä 10,000,000 markkaa ja kotimainen laina 2 miljonan markan suuruudesta otettu rautatien rakentamiseksi Helsingistä Hämeenlinnaan. Sekä intressi että kuoletus näistä lainoista tulee yhäti Waltiolaitoksen nykyisistä waroista suoritettawaksi. Sekä Sotawarastoon, jaetun sotawäen uudesti toimeen panemisen ja wärwättyin sotajoukkojen asettamisen tähden sota=ajalla, että rautatien kustannukseen ja sen ensimäisen wuoden liikkeesen, jota ei wielä ole woitu tuloilla peittää, on Waltiolaitos sen yli antanut aimollisia lisäyksiä. Samaan aikaan on 1857 ja 1862 sattuneina kowina katowuosina apuja tullut annetuksi hätääntyneelle maakansalle, osittain korottomina lainoina, osittain lahjoina kunnille köyhemmän wäestön hoitamiseksi työllä, sekä wiime mainitussa tarkoituksessa myös wielä enemmän rahamääriä yhteisiin töihin, yli sen mitä tästä huolimatta aikaisempia semmoisia määriä on korotettu. Wuotinen rahamäärä oppilaitoksille kaikesta lajista on wuodesta 1856 wuoteen 1862 oiwallisesti lisätty. Myös on muuttunut raha=arwo tehnyt tarpeelliseksi korottaa wirka= ja palwelusmiesten, osittain sitäkin ennen riittämättömiä palkkoja.

Kaikki nämät ja usiat muut osittain uudet osittain korotetut maksot owat olleet mahdolliset sitä wastaawan nousemisen kautta satunnaisissa waltiotuloissa, erinomattain tuontitullissa.

Joksi wähäksi osaksi taitaa se suurempi tuonti olla rippunut runsaammista rahawaroista maassa seuraamukseksi Wenäjän sotajoukon olosta

maassa sodan aikana, ja rautatien rakennukseen otetusta ulkomaan lainasta. Mutta pääasiallisesti täytyy tuonnin nouseminen pitää todistuksena wäestön nousewasta warallisuudesta. Todistuksina tähän on myös että wakinaiset werot, huolimatta sodasta ja katowuosista, ilman kaikkea waikeutta owat suoritetut, niin että wuotiset rästit niistä owat olleet aiwan wähäpätöiset, ja ne ennen tawalliset ryöstöawisionit kruunun rästien sisään waatimiseksi melkein kadonneet. Semmoinen maan tila kehoittaa kiitollisuuteen Jumalaa kohtaan; ja tämän suhteen tuntee H. K. M:ttinsa sitä suuremman mielihywän Säätyjen kokoon kutsumisesta, ilman että heiltä tarwitsee pyytää mitään lisää juoksewain, niinkuin tässä wiitattiin, wiimisinä wuosina oiwallisesti karttuneiden waltiomaksujen suorittamiseen. H. K. M:ttinsa on myös wakuutettu että Säädyt tulewat semmoisesta Waltiolaitoksen tilasta olemaan tytywäiset ja näkemään kohtuulliseksi että ehdoteltuihin uusiin laweihin wehkeisiin yleisen siwistyksen ja warallisuuden kohottamiseksi uusia rahamääriä on myönnettäwä.

Kun siis H. K. M:ttinsa on päättänyt Säätyjen waltaan jättää neuwottelemisen kuinka ja millä tawoin waroja olisi hankittawa suorittamaan edellisessä ehdoteltuja maksuja, kansakoululaitokseen, yhdistysneuwoihin, järwenlaskemisiin ja suokuiwauksiin sekä majakkain ja loistolaiwain rakentamiseen, jotka maksut yhteen laskettuna nousewat 2,564,805 markkaan wuosittain, on H. K. M:ttinsa siinä tapauksessa että Säädyt päättäisiwät suorastaan suostuntawerolla kokoon saada nämät kustannukset, teettänyt ehdotuksen Suostuntaweron asetukseen, joka tämän ohessa Säädyille annetaan. Tämä ehdotus tarkoittaa tehdä suostunta-weroa niin kohtuulliseksi ja helposti lähtewäksi kuin mahdollista, jakamalla sen tulojen mukaan. H. H. M:ttinsa on tässä tarkastanut että semmoinen tulojen wero olisi etupäässä niiden kansallisluokkain maksettawa, jotka tähän asti wähemmäksi osaksi owat osaa ottaneet maksuihin Waltiolle, jota wastaan wähempi prosenti maawiljeliäin tuloista olisi pyydettäwä; ja on H. K. M:ttinsa tahtonut ehdotella että tähän yhtäpitäwäisesti wähemmät maawiljeliät tulisiwat kaikesta tulowerosta wapautetuksi. Mutta kuin muut elinkeinot maassa owat harwat ja pääomat wähäiset, täytyy, kuin tätä periajatusta seurataan, tapahtua ett'ei semmoisesta tulowerosta suuria waroja ole odotettawana, ja että se ainoasti wähemmäksi osaksi woi tulla wastaamaan yllä laskettua suurta tarwetta.

Jos kuitenkin Säädyt ottawat tämän suostunta-weron päällensä, joko siinä muodossa kuin H. K. M:ttinsa on ehdotellut taikka muiden perustusten mukaan, on H. K. M:ttinsa tahto että säätyjen pitää saada ei ainoasti wapaasti määrätä Suostuntawero-säännön sanat, waan myös suostuntaweron kautta Waltiolaitokseen sisään tulewain warojen käytännön, sekä että niiden hoidosta pitää Säätyjen edessä ensiseuraawilla waltiopäiwillä tili tehtämän; ja tulewat Säädyt näissä H. K. M:ttinsa heille antamissa oikeuksissa wastakin pidettäwiksi.

Kuin kohtuullista on että tehdasten ja manufakturien omistajat, siitä wuotisesta tulosta minkä keino antaa, samaten kuin wuoritehdasten ja myllyin ynnä muiden laitosten omistajat, Kruunulle ja yleiseen tarpeeseen maksawat kohtuullisen weron, antaa H. K. M:ttinsa Säätyjen päätettäwäksi minkä perustuksen mukaan ja missä järjestyksessä nämät keinoharjoittajat pitää, paitsi kunnallisrasituksia takseerauksen jälkeen, maksaman keinoweroa Kruunulle, siinä tapauksessa etteiz Säädyt antauisi maksamaan ehdoteltua yleistä suostuntaweroa.

Rusthollien apu- (aukumenti) weroista.

Lukija tietää että olemme wastustaneet kaikkia mullistuksia maaweron suhteen, joko sitä sitten poistettaisiin tai tasattaisiin. Poistamista olemme wastustaneet sentähden, että maawero wähemmin kuin mikään muu, tuntuu yksityisille rasittawaksi; tasaamista, sentähden että se maa, joka pääomana wastaa weroa, ei ole koskaan tullut maksetuksi nykyiseltä talonomistajalla, yhtä wähän kuin puustellin arrendatori on maansa ostanut. Kowin weroilla rasitettu maantila on siis samanlainen, kuin jos annettaisiin isompi osa siitä wuotiselle arrennille, ja ainoastaan wähin osa myytäisiin täydellisesti. Tämä on kaikki päiwän selwää, eikä se maksaisi puheen waiwaa, ell'ei jotkut niistä, jotka luulewat suurimman waltiowiisauden olewan kaikenlaisten hämmennyksien ja pitkityksien synnyttämisen, olisiwat waltiopäiwillä nostaneet kysymyksen maaweron poistamisesta. Itse asiassa tämä pyyntö on wiaton, sillä niin mielettömiä toki ei olla, että enemmistö sitä puolustaisi; ja se on ainoastaan naurettawa, kun nuoret waltiomiehemme luulewat werojen poistamisen ja wähentämisen olewan ensimmäisen tehtäwän waltiopäiwillä, jotka 50 wuoden loma-aian perästä awataan. Siinä on waan se ikäwä temppu, että luonnollisesti talonpoikainen sääty, ja muista säädyistä jotkut maaomistajat, jotka pitäwät werrattomana sukkeluutena noin helposti päästä eräästä wuotisesta maksosta, joka, kuka tiesi, usein kyllä on ollut heille waikea, käyttäwät tätä kaikenlaisiin mutkailemisiin, erittäin wiina-asiassa, ja ikäwin kukatiesi lienee, että kun hallitus sanoo säädyille: 50 wuotta olemme tulleet samoilla weroilla toimeen, paitsi mitä wälilliset werot owat karttuneet suuremman liikkeen kautta, eikä nytkään jokapäiwäisiin tarpeisin tarwitse uusia weroja; mutta jos tahdotte kouluja, rautateitä, kanawia j. n. e., niin antakaat siihen wapatahtoisesti rahaa, niin säätyjen ensimmäinen keskustelu on wanhojenkin werojen wähentäminen. Se on jo aikaa waltiopäiwillä julistettu, että kohteliaisuus ja joku arkatuntoisuus eiwät ole kuin matelemista, että nykyaian siwistys ja wapaus ei salli kansojen ja hallituksen wälillä samoja suhtia, kuin yksityisten kansa-elämässä täytyy olla ohjenuorina, — mutta ihmeteltäwä olisi toki, jos häwyttömyys olisi aikamme jaloin omaisuus.

Dagbladissa, joka koko tämän maawero-kysymyksen isä onkin, luettiin hiljan tunnetulta lähettäjältä, pääasiallisesti samat mietteet maawerosta, joita jo wuoden alussa olemme puolustaneet, eikä siis ainoastaan meidän wanhalla-oleminen näy olewan syynä, että maaweron poistamista wastustamme.

Mutta jos sekä poistaminen että tasaaminen owat luonnottomat, kun entisistä weroista on kysymys, niin muuttuu asia toiselle kannalle, kun uusia weroja tarwitaan. Wero on otettawa siitä, mistä suurin omaisuus ja wähin wero entiseltä löytyy. Jos siis esim. suostumusweroa tulisi maksettawaksi, muutenkun wiinawerona, niin pidämme oikeana, että sekin asia muistetaan että kruunu tätä nykyä maksaa rustholleille apuja, jotka usein kyllä owat runsaammat kuin kaikki werot rusthollista kruunulle. Rakuunan pano pidettiin, ja olikin aikoinaan niin rasittawa wero, ett'ei se talo, joka siksi määrättiin, jaksanut sitä kruunun awutta maksaa. Sille suotiin siis kruunun wero joistakuista ruotu-taloista awuksi. Mutta Porwoon waltiopäiwissä määrättiin wakanti maksettawaksi sotamies-panosta, ja säädyt saiwat itse laskea ja päättää, kuinka paljon tämän wakantin oikeastaan pitäisi tekemän. Tässä asiassa eiwät suinkaan unohtaneet omia etuja, sillä ruotutalosta maksetaan, nykyisien jywähintojenkin mukaan 16 ruplan paikoilla, ja rusthollista 60 ruplan waiheilla. Ruotutalot siis eiwät maksa paljon muuta, kuin mitä tuottaa se torppa, joka, jaetun sotawäen poistamisen kautta, tuli awoimeksi, ja rusthollit taas saawat weroa aputaloistaan joskus niin paljon, että se, ei ainoastaan wastaa wakantia, waan kaikki muutkin ulosteot, ja menee senkin yli wielä. Ei siis pitäisi olla syytä walittaa, että werot owat liian korkeat. Mutta tässä seikassa juuri nähdään, miten maawerojen poistaminen waikuttaa. Talojen omistajille Porwoon waltiopäiwien aikana oli tämä huojennus kyllä tuntuwa, mutta kaikki ostajat siitä ajasta owat maksaneet tämän wapauden suuremmalla talonhinnalla, ja sen werran kun nyt pääsewät wähemmällä kruunun maksoissa, saman werran owat enemmin rasitetut intressimaksuilla. Kun nyt on kysymys poistaa yllämainittu epäkohta, tuntuu se monenwertaisesti raskaammalta. Ostajat owat, luottaen weronpanon pysywäisyyteen, maksaneet talosta hinnan, wähentäen sen puhdasta tuloa ainoastaan sellaisella pääomalla, joka wastaa nykyistä weroa. Mutta kun he kuitenkin owat sen tietäneet, että heidän oikea wero oli, ei wakanti, waan rakuunan pano, niin heille mielestämme ei tapahdu wääryyttä, jos, uusia weroja tarwittaessa, otetaan lukuun että he tähän saakka eiwät maksa mitään weroa, ja että siis, wähintäin sopii waatia takasin sen werran kuin kruunu heille heidän oikean weron suorittamisen awuksi maksaa. Kieltämättä tulee tämä tuntuwaisesti sattumaan moneen, ja jos katsottaisiin tarpeelliseksi wetää aukumenttiwerot takasin kruunulle, luulisimme kohtuulliseksi, että tämä tapahtuisi wähitellen jonkun kymmenen wuoden kuluessa.

Ehk'ei suoraan tähän asiaan kuuluwa, lisäämme sanan toisestakin weroittamisen kysymyksestä. On esitetty, että säterit pantaisiin ottamaan osaa hollikyydissäkin. Lukijamme, jos muistawat, mitä näissä weroasioissa ennen olemme puhuneet, tietäwät että katsomme tätä werontasausta kohtuulliseksi, sentähden että hollikyyti on wuosittain enenewä wero, joka siis ei kokonaan ole luettu pois werotaloakaan ostaessa. Kun siis werotalo tämän kautta aika aioittain saa weronlisäystä, niin säterienkin täytyisi tässä lisäyksessä osaa ottaman. Mutta kun toki werotalo on ostettu sen rasituksen alaisena, että se on welwollinen kyytiä tekemään, siis wähemmällä pääomalla maksettu, ja säterin ostaja taas on myyjälle rahassa suorittanut talon hollikyydin wapauden, niin pidämme kohtuullisena, että säterit kuitenkin wähemmässä suhdassa ottawat osaa wast'edeskin hollikyydissä, esim. noin puoleksi werotaloja wastaan.

Seka-sanomia.

Murawieffien suku. Tämä nimi on tähän aikaan saanut hywin suuren maineen yli Euroopan, ja sen lisäksi maineen, joka on pahinta lajia. Kukin lukijoistamme tietää että eräs Murawieff on Lithauenin kenraalikuwernörinä ja että tämä on koettanut wereen tukehduttaa sikäläisen kapinan. Huhu hänen wäkiwallastaan ja hirmuisuudestaan on lewinnyt yli koko

Euroopan ja on luultawasti tällä matkalla saanut paljon liika lisäyksiä. Mutta jos ottaisimmekin todeksi ainoastaan puolen siitä, mitä Lithauenin Murawieffista kerrotaan, niin olisi siinäkin jo oiwallinen syntitakka yhden miehen kantaa. Mutta mitä Euroopassa puhutaan ja pauhataan, siitä ei huoli Murawieff ensinkään. Osoitteeksi kuinka wähän hän pitää siitä mitä hänestä huudetaan, kerrotaan että hän oli wenäläisissä lehdissä antanut painattaa pahimmat häntä wastaan ulkomaan sanomissa wiskatut soimaukset. Hän onkin aiwan ylistetty Wenäjässä, mutta ei ainoastaan hän, waan myös koko hänen sukunsa. Hänen kolme weljeänsä owat, näet, kukin haarallansa tehneet itsensä ylistetyiksi ja kunnioitetuiksi Wenäläisissä. — Lithauenin kenraalikuwernöri Mikael Murawieff, joka on kolmas weljistä, on syntynyt 1795, oli ennen wenäläisten lahjoitusmaiden ministeri, josta wirasta hän erosi lopulla wuotta 1861. Wanhin weljistä, Aleksander, oli osallinen 1825 wuoden kumousyrityksessä, jonka tähden hän lähetettiin Siperiaan. Täällä pääsi hän pian semmoiseen suosioon, että hän tehtiin poliisimestariksi Irkutskissa. Sittemmin sai hän kokonaisen anteeksi-antamuksen, tehtiin kuwernööriksi Nischnei-Nowgorodiin ja lopuksi senaatoriksi Moskowaan. Toinen weljistä, Nikolai sai suuren maineen wiime sodan aikana. Hän, näet, walloitti Kars'in wahwan ja suuren linnoituksen. Nuorin weli, Andrej, on kirjailija. Hän on kirjoittanut matkakertomuksia Chateaubriand'in ja Lamartinen tapaan. — Kaukaista sukua näiden kanssa on kenraali Nikolaus Murawieff III, liika-nimellä Amurski. Tämän nimen sai hän siitä että hän wiime-sodan aikana walloitti Wenäläisille maat ympä Amurwirran suun. Wenäläisillä oli, näet, entiseltä wallassaan mainitun wirran ylimmäiset haarat. Murawieff rakennutti siellä kaikessa salaisuudessa sotalaiwoja. Yht'äkkiä purjehti niissä wenäläinen sotajoukko wirtaa alaspäin ja otti waltaansa maan pitkin koko wirran juoksua. Näin tuli nämät maat Kiinalta Wenäjän haltuun.

Laillisia Ilmoituksia.

Keis. senaatti on 13 p:nä lokakuuta suonut henkikirjoittajalle yli-Sääksmäen kihlakunnassa Hämeenlinnan lääniä K. J. Schreij'ille, hänen lääkäritodistuksella wahwistetun kiwulloisuutensa tähden, wirkawapautta 10:teen päiwään tulewan wuoden huhtikuuta sekä saman ohessa määrännyt keis. senaatin ylimääräisen kamarikirjoittajan A. Rydman'in sillä wälillä toimittamaan mainittua wirkaa.

K. Turun howioikeus on antanut tuomarille Janakkalan tuomarikunnassa, wiisaustieteen maisteri K. W. Spåre'lle, joka on Brakelin aatelissuwun waltuusmiehenä nykyisillä waltiopäiwillä, wirkawapautta tämän wuoden loppuun saakka sekä samassa ohessa määrännyt howioikeuden-auskultantti A. Grahn'in sillä aikaa toimittamaan mainittua wirkaa.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Lapin pitäjän kirkkoherran waaliin on pantu 1) Euran pitäjän apulainen P. E. Åberg, 2) kappalainen w. kirkh. F. J. Waden ja 3) kappalainen J. Salenius; Kauhajoen kappalaisen waaliin 1) kappalainen w. kirkh. J. Granqwist, 2) kappal. w. kirkh. P. A. Polwiander ja 3) pitäjän apulainen w. kirkh. F. R. Ottelin. — Seinäjoen kappalaisen waaliin on tuomiokapituli katsonut seuraawaiset kelwollisiksi: armowuoden saarnaaja G. W. Wegelius, kirkkoherran apulainen J. Hirwinen ja alkeiskoulun opettaja K. W. Appelqwist. — **Haettawana:** toisen opettajan wirka Porin alikoulussa, toisen opettajan wirka Turun tyttökoulussa ja toisen opettajan wirka Tammisaaren alikoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla. — Sittekun w. kirkh. F. H. Hällfors, jonka senaatti syyskuun 4 p. oli nimittänyt kirkherraksi Suomen wangeille itä Siperiassa, nyt omasta pyynnöstänsä on saanut eron mainitusta wirasta, on senaatti käskenyt tuomiokapitulein julistaa saman pastorin wiran senaatissa haettawaksi ennen tämän wuoden loppua, sen ohessa ilmottain että jos mainituun wirkaan määrättäwä tarwitsee täydellisempää taitoa wenäjän ja saksan kielissä, ja siitä hakemukséssansa tekee pyynnön, saa hän ennen lähtöänsä määrä-paikalle sitä warten oleskella kuusi kuukautta Wenäjällä, ja sillä aikaa nauttia wirkaan kuuluwaa palkkaa. — Uudenkirkon pitäjän Kukoisten, Ewoisten ja Kammelan kylänmiehet owat senaatissa anonneet että heidän kylänsä muutettaisiin Uudenkirkon pitäjästä Pyhänmaan kappelin yhteyteen, jonka anomuksen senaatti tämän kuun 1 p. on myöntänyt. — **Nimitetty:** Waasan tyttökoulun opettaja M. Limon Waasan lukion apulaiseksi.

Kursit.

Suomen Pankki, Lokak. 31 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37^7/_8$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33^3/_4$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $38^1/_{16}$, Pariisi 399, Hampuri $33^{15}/_{16}$, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Lokak. 31 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37^7/_8$, $38^1/_{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33^3/_4$, $33^{15}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$% waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit .	90%	90à92%.
Saman 4% Samaa	85%	90à92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	103%	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Waltiopäiwä-saarna, A. G. Borg'ilta. 5 kop.

Waimonpeili eli Monikka, Pyh. Augustinuksen äiti, kaikille waimoille seurattawaksi esimerkiksi kuwailtu. 15 kop.

Johan Bunian'in kertomus hengellisistä kokemuksistaan. 15 kop.

Yrjö Sukasen merkilliset elämän waiheet. 6 k.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lilljan ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Hollatzius, lyhykäinen neuwo sydämen rukoukseen. Ja muutamia ojennuksia, joiden jälkeen ihminen saa koetella sielunsa tilaa. Saksan kielestä ruotsin kieleksi toimitettu ja nyt ruotsin kielestä suomeksi kääntänyt J. H. Oikonut ja pränttiin kustantanut H. R. Niottuna 80 p.

Huhn, saarnoja ensimäisestä uskon-kappaleesta Lutheruksen wähän katekismuksen mukaan. Suoment. J. K. Heinonen. 1 markka 40 p.

—, „minä uskon Jesukseen Kristukseen, Jumalan ainoaan poikaan, meidän Herramme". Seitsemän saarnaa näitten sanojen johdosta Lutheruksen wähän katekismuksen toisesta uskon-kappaleesta. 1 markka.

Hywästä paimenesta kolme erinomaisen lohduttawaista tutkistelemusta. Suomentanut T. S—s. 64 p.

Kolme kansapuhetta, opettajan ja sanankuulian wälillä. Niottuna 24 p.

Kaupaksi.

Suomalainen Wirsi- ja Ewankeliumi-Kirja, siihen sopiwain kappalten kanssa, Esiwallan armollisesta käskystä j. n. e. paranneltu, niin myös w:na 1695 hywäksi katsotun ruotsinkielisen wirsikirjan jälkeen enännetty. Nyt taas wasta uudesta ojennettu. — Tätä kauniilla kirjaimilla ja walkosella paparilla painettua Wirsikirjaa 16:sa saadaan ostaa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa 18 kopeikalla, kun wähintäki 100 nitomatonta kappalta yhtaikaa otetaan. Mutta jos 500 kappalta ostetaan, saadaan kappale 17 kop. Kirjeillä woidaan tätä wirsikirjaa myöski tilata, jossa suhteessa tilatut kappaleet wiipymättä lähetetään ostajalle, kun paketin kulun ja postiraha erityisesti maksetaan.

D. H. Lewin.

Käyntikorttia saadaan tilata Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Höyrylaiwan-liike.

Höyrylaiwa „**Alexander**", päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Marrask. 7 p., täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Tawarain kuljetusmaksu on tawallisen taksan mukainen 50 prosentin lisäyksellä.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6—6: 50 k. tynnyri.
Ruisjauhot 47—50 k. *Lei.*
Ohrakryynit 25—28 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 2: 40—2: 80 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.
Perunat 5—6 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 k. *Lei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1:10 1: 20 k. *Lei.*
Palwattua samaa 1: 80—2 r. *Lei.*
Wasikan-liha 2: 50 k. *Lei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. *Lei.*
Tuoretta woita 20—23 k. *et.*
Ruoka-woi 3: 40—60 k. *Lei.*
Maito 9—10 k. k:nu.
Piimä 7—8 k. k:nu.
Taale 9—10 k. korttieri.
Munatiu 35—40 k.
Kananpojat 40—50 k. pari.
Teeret 70 k. pari.
Pyy-pari 40 k.
Tuoretta siikaa 12 k. *et.*
Tuoreet lahnat 7 k. *et.*
Tuoretta säynäwää 4 k. *et.*
Tuoreita ahwenia 7 k. *et.*
Tuoreet hauet 7 k. *et.*
Suolattua siika 10 k. *et.*
Suolattua lohta 18—20 k. *et.*
Suolatut lahnat 5 k. *et.*
Suolattuja silakoita 38—45 k. *Lei.*
Suolattua kilohailea 80—90 k. *Lei.*
Terwaa 4: 50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Heinät 16—18 k. *Lei.*
Thimothej 20—23 k. *Lei.*
Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 88. **Tuorstaina 5 p:nä Marraskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti=maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Lukijoillemme maaseuduilla saamme ilmoittaa, että, „waltiopäiwälehti", kun tulee ulos joka perjantai, ei woi seurata tuorstainumeroamme niihin paikkakuntiin, joihin posti täältä menee jo tuorstaina. Niihin seutuihin tulee waltiopäiwälehti wasta seuraawan maanantai=numeron kanssa.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä=saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip.=saarnan: kirkh. apulainen Witikka; ruotsalaisen: kirkh. Sælan. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta=saarnan: w. kirkh. Boisman.

Suomalainen Pipliän=selitys pidetään k:lo ½ 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija=pataljonan kirkossa: ruotsiksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan=palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan=palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Marrask. 5 p. k:lo 6 jpp. Seura „pro Fauna et Flora fennica" kokoontuu.

Huomenna Perjantaina.

Marrask. 6 p. k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa maakontorissa kaikenlaisista kupari= ja messinkikaluista, hamppu=öljystä y. m.

„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide=yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 7 jpp. Lain=opillisen yhteyden pääosasto kokoontuu yliopiston la'inopilliseen oppisaliin.

Lauantaina.

Marrask. 7 p. k:lo 8 jpp. Suomalainen luento kemiallisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Marrask. 8 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikkimääräysopillisessa oppisalissa.

Maanantaina.

Marrask. 9 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa Weaporin satamakonttorissa aluksesta „Maria Sofia".

Helsingistä.

Yliopisto. Yliopistolaistutkinnon owat läpikäyneet Kuopion lukiolaiset J. A. Nystén, H. Pöyhönen, J. Särkkä ja J. Töhlberg; Waasan lukiolaiset T. J. Castrén, E. T. Enroth, G. Malmberg ja H. H. Meßman; sekä Turun lukiolainen L. W. E. Grönwik. (H. T.)

Suomalaisen luennon kemiallisessa oppisalissa pitää tulewana lauwantaina prowessori Forsman.

Suomalaisen kirjallisuuden seuran eilisessä kokouksessa esitti toht. O. Topelius, että seura Shakespeare=juhlan wiettämiseksi huhtik. 23 p. tulewana wuonna asettaisi palkinnon sille, joka sitä ennen woisi tarjota seuralle hywän suomennoksen jostakusta Shakespearen etewimmistä näytelmistä. Waikka seura tosin epäili, että semmoinen suomennos woitaisiin näin lyhyellä ajalla saada, päätettiin kuitenkin luwata hywä palkinto sille, joka seuran ensiwuosijuhlaan maalisk. 16 p. lähettäisi tämmöisen kelwollisen suomennoksen. Tämä suomennos olisi sitten painettawa Shakespeare'n juhlaksi. — Hra toht. Sam. Roos oli seuralle lähettänyt käsikirjoituksena tekemänsä saksalais=suomalaisen sanakirjan Heinrich'in mukaan. Tämä päätettiin tarpeellisilla korjauksilla painattaa seuran kustannuksella.

„Maamies" on lähettänyt meille kirjoituksen uskottujen miesten (kompromissi=oikeuden) päätöksestä palowahinko=asiassa Impilahden Pitkärannan *) waskitehtaan pitäjän omistajien ja maalaisten palowakuutus=johtokunnan wälillä, jossa, kun olemme asiata johtokunnalta likemmin kuulustaneet, on itse perustuksessa suuri erehdys, joten myös sen päälle raketut johdot itsestänsä kaatuwat. „Maamies" on nimittäin saanut sen wäärän käsityksen, että Möhkön palowakuutus=kirjeet olisiwat „tulleet johtokuntaan päiwää jälkeen kuin wakuutukseen haettawat rakennukset oli tulipalo häwittänyt". Jos niin olisi, niin kompromissioikeuden päätös, jonka kautta yhteys pantiin palkitsemaan tapahtuneen wahingon, olisi wallan nurinpäin, kuten maamies osoittaa. Mutta asian oikea laatu on semmoinen että Pitkärannan paperit tuliwat sisään 2 p. Tammikuuta, jolloin kuitenkin wielä puuttui kartta, joka aina pitää seuraaman kun tehtaita wakuutetaan. Tämä kartta tuli 16 p. mainittua kuuta, ja 17 paloi tehdas, niin muodoin päiwää jälkeen. Maksoa ei olisi siis ollut kieltäminenkään, mutta kun wakuutuskirjeet otettiin tarkastettawaksi, johtokunnan wahwistamisen saamista warten, huomattiin ett'ei olleet allekirjoitetut kuin kahdelta komitean jäseneltä, siis wajawaiset. Siitä syystä kielsi johtokunta maksoa, mutta kompromissi=oikeus katsoi komitean, eikä wakuutus=hakijaa syypääksi, ja tuomitsi siis maksettawaksi, koska wakuutuksen hakijan puolesta kaikki oli oikein. Tästäkin päätöksestä kyllä woi olla eri ajatukset, mutta ei se toki niin perätön ole, kuin jos asia olisi kuten maamies luulee.

Marrask. 4 p. Sadetta ja lokaa kestää wielä aiwan kuin jos oltaisiin lokakuussa ja kuitenkin on jo Marraskuuta aljettu. Pohjoisista maanpaikoista kuulun että siellä jo maa on ollut lumessa.

Waltiopäiwiin ruwetaan jo wähitellen tottumaan. Niissä onkin jo jonkunmoinen hiljaisuus päässyt walloille, sitten kuin tuo anomustulwa nyt wähitellen on ruwennut taukoomaan. Waliokunnissa tehdään ahkerasti työtä. Täysikokouksia ei pidetä nykyään muuta kuin kahdesti wiikkoonsa. Wiime=aikoina esitetyistä anomuksista mainitsemme waan H:ra Weissenbergin ja Willebrandt'in anomukset aatelisten etu=oikeuksien poistamisesta. Tämä kysymys oli eilen keskustelun alla. Useat puhujat, joista on mainittawat H:rat Rein, Arppe, Pipping y. m. osoittiwat näiden etu=oikeuksien sopimattomuutta ja järjettömyyttä. Useat taas niistä puhujista, jotka ennen ahkerasti owat huutaneet kaikenmoisia muutoksia, oliwat tässä kysymyksissä aiwan ääneti. Edellisessä täysikokouksessa puhui kuitenkin yksi, joka luultawasti on luettawa "liberaalien" joukkoon, kiiwaasti näitä etuoikeuksien poistamis=anomuksia wastaan, pitäen wielä lisäksi tämän kysymyksen liian aikaiseen nostettuna. Äänestämisessä olisko anomukset esiin=otettawat wai jätettäwät sikseen, woitti edellinen ajatus ainoastaan 45 äänellä 36 wastaan. — Paitsi aatelissäädyn etuoikeuksia löytyy muitakin etuoikeuksia, jotka owat melkein wielä haitallisemmat. Semmoiset owat esim. porwarissäädyn. Me toiwomme että tämä sääty, joka on niin yksimielisesti ajanut edistymisen asiaa waltiollisella alalla, osoittaa samanlaisen liberaalisuuden yhteiskunnallisella, kun tulee kysymys säädyn omista wanhentuneista etuoikeuksista.

F. A. T. tiesi joku aika sitten jutella että h:ra Roos'in teateriseura piti tuleman tänne tämän kuun alussa. Wielä ei ole tätä seuraa kuulu. Hra Meissner alkaa tänään symfoniasoitantojansa.

*) Lähettäjä kutsuu sitä Möhkön tehtaaksi, joka nähtäwästi on erehdystä.

Maaseuduilta.

Porwoo lokak. 29 p. Tän kaupungin naapuri pitäjistä kerrotaan seuraawaa kaksi tapausta:

Wiime=sunnuntaina käwi tuomioprowastin apulainen v. kirkh. Ekman Porwoosta Askolan kappelikirkossa toimittamassa jumalan=palwelusta siellä. Kirkkoon oli tullut muutamia wenäläisiä sotamiehiä, jotka wähän juopuneena eiwät käyttäneet itseään aiwan kuin templin pyhyys sitä waatii. Tämä olisi kuitenkin ehkä jäänyt sikseen, jos ei muutamat näistä sotamiehistä olisiwat kiiwenneet ylös kellotapuliin ja keskellä jumalan palwelusta alkaneet soittaa kelloja. Kappelin kappalaisen hra v. kirkherra Hjerpe'n oli täytymys itse mennä ylös kellotapuliin hillitäksensä rauhanrikkojat. Asia tullee oikeuden eteen wedettäwäksi.

Eräs talon=isäntä kaupungin lähisyydessä meni jostakusta syystä yöllä jonkun kylässä asuwan ystäwänsä luoksi. Hän, kun tuli tupaan, näki sen olewan jätetyn wenäläisen majoituswäen waltaan. Yksi makaawista sotamiehistä nousi ylös, heräten siitä kun yökulkija tuli sisälle, sytytti tu=

itikan ja pani tämän aiwan likelle sisälle-tulleen kaswoja. Tämä lienee silloin tuuppinut sotamiestä wähän tylysti. Nyt syntyi yleinen melu. Makaawat sotamiehet nousiwat kaikki ylös ja karkasiwat talon-isännän päälle ja rupesiwat häntä lyömään ja hosumaan. Tämä luonnollisesti koetti suojella itseään siitä kowasta rangaistuksesta, jonka hän erehdyksestään sai. Mutta sotamiehet eiwät päästäneet häntä, waan sitowat hänen kätensä selän ta'aksi ja pieksiwät häntä juuri kelpolajilla, kunnes mies wiimein yhdellä tai toisella tawalla pääsi pakoon.

Kaupungissa majoitetun sotawäen päällikkökunta on majistraatin edessä tehnyt walituksia "Borgå-bladin" toimitusta wastaan siitä, että tämä lehti on sisältänyt waroituksen kaupunkilaisille ei jättää awaimia owiensa suuhun, sittenkun wenäläinen sotawäki on kaupunkiin majoitettu. Kun kanne ensi kerta sanottiin wenäjän-kielellä, ei woitu siitä mitään lukua pitää. Paikkakunnan kielenkääntäjän kautta on nyt saatu käännös kannepykäleistä, jotka lienee tuumattu jättää oikeuden eteen. (B. Bl.)

Wiipuri. — Painowapausjuttu Wenäen meriwäen upsierien ja Otawan toimittajan wälillä oli kämneri-oikeudessa ensimäisen kerran esillä 16 p. Lokakuuta. Asianajajana korkean ruunun puolesta oli kaupunnin wiskaali ja kantajien puolesta tykkiwäen ewersti herra Örn. Otawan toimittaja ilmoitti jutuksi joutuneen kirjoituksen olewan Uuraan kansakoulun opettajan herra G. W. Fagerlund'in kirjoittaman, jontähden tutkiminen lykättiin 27:teen p. lokak., jolloin samote kuin ensi kerrallaki oli läsnä asiaan kuulumattomiaki, jotka oliwat tulleet asian tutkintoa kuuntelemaan. Pait entisiä asiaan kuuluwia oli nyt läsnä myös ylioppilas G. W. Fagerlund, joka tunnusti kysymyksessä olewan kirjoituksen olewan hänen kirjoittamansa. Otawan toimittaja antoi esille kirjallisen todistuksen, joka selittää hänen ottaneensa Otawan toimituksen "sillä wälipuheella, että hän on wastaawa ainoastaan niistä kirjoituksista, joiden kirjoittajaa hän ei woi ilmoittaa", jontähden hän nyt, kun h:ra F. itsensä kirjoittajaksi tunnusti, anoi päästä jutusta irti, mutta kun ruunun asiamies ei sanonut pitäwänsä lukua tästä todistuksesta, niin toimittajaa ei jutusta irroitettu. Kantajien asiamies pani myös oikeuden pöydälle wenäenkielisiä kirjoja sekä erään kontrahdin, jonka sanottiin selittäwän että ne kysymykseen tulleet 3000 hirttä oliwat olleet ruunun, mutta että ruunu oli ne myynyt kauppias Baikowalle. Kun nämät kirjat oliwat wastaajille tuntemattomalla kielellä, niin he waatiwat niitä laillisesti suomen tai ruotsin kielelle käännettäwiksi. H:ra F. ilmoitti hänellä olewan neljä wierasmiestä ja anoi niitä kuultawiksi, mutta kun kantajien asiamies, h:ra ewersti Örn, oli yksi näitä wierasmiehiä, niin hän oli jääwi kantajien asiamieheksi, jontähden asiamiehen sia jäi miehettänsä, mikä waikutti ettei wierasmiehiä tällä kertaa woitu kuulla. Asia lykättiin siis 17 päiwään tulewaa Marraskuuta, jolloin kantajilla olkoon toinen asiamies ja h:ra Baikow on myös kutsuttawa silloin kämnärissä kuultawaksi. (Otawa)

Samasta kaupungista kirjoitetaan H. D:iin lok. 28 p.: Prowessori Dawis on myös täällä pitänyt puolen tunnin luennon, jossa käwi noin 30 henkeä. Odotettiin jotain erinomaista noiden 75 kopeekkansa edestä, mutta nähtiin pian että oli julmasti petytty. Koko kuuntelija-kunta purskahti nauruun waikka enemmän olisi ollut itkettäwää.

Luultawasti jo tulewana maanantaina saa Wiipurin yleisö nähdä Helsingissä hywin tunnetun "Antonius Putronius'en" näyteltäwän tulewan teaterikoulun hywäksi.

Eräs wenäläinen sotamies, joka oli lyönyt upsieriansa, tuli sotalain mukaan ammutuksi.

Ulkomaalta.

Puola. Puolalaisen kansallishallituksen järjestyksestä kirjoitetaan wenäläiseen lehteen: "Golos" (ääni) seuraawaa: Sanotaan että kansallishallitus koko kuningaskunnassa sisältää 17,000 miestä. Kansallishallituksessa on ainoastaan hywin harwat jäsenet, muut owat asiamiehiä hallituksen käskyjen ehdottomia täyttäjiä, ja sen tähden onkin niin waikea tulla johdattajien perille. Käskijäin ja käskyjen täyttäjäin wälillä on niin monta wäli-astetta, että molemmat eiwät tunne toisiaan. Poliisille ja sotawäelle on wälistä onnistunut wangitsemaan hywinkin mahtawia henkilöitä. Mutta nämät joko ei sano mitään tai eiwät tiedä mitään kansallishallituksesta, waikka kyllä woiwat olla hywinkin mahtawat paikkakunnallisessa hallituksessa. Wangittujen joukossa on kyllä ollut semmoisiakin, jotka kaiken tiesiwät esim. Schwartz, Naczynski ja muut; edellinen ei tunnustanut mitään, jälkimäinen taas teki tunnustuksia, mutta ne ei woineet mihinkään päätökseen wiedä, kun kaikki hänen mainitsemat miehet jo oliwat joko wangitut tai tapetut. Kansallishallitus liikkuu erinomaisen warowasti, jotta tuskin woisi tapahtua, että se saataisiin kiini täydessä istunnossa. Kaikki ne erityiset, jotka wangitaan, tulewat pian muilla palkituiksi. Kansallishallitus on jakanut asiamiehensä Warsowassa kaupungin 12 piirikunnalle. Jokainen piirikunta jakaantuu jakokuntiin.

Päiwättären luwun-laskut.

Kun n:ossamme 84 koetimme Päiwättärelle selwittää maan woittoa rautateollisuudesta siinä tapauksessa, että mainittu teollisuus wasta woipi tulla kannattawaiseksi elatus-keinoksi mutta nyt wielä tarwitsee suojelus-tullia, toiwoimme antaneemme luwunlaskulle niin silmin-nähtäwän muodon, että sen lapsikin käsittäisi. Päiwättären suhteen on yrityksemme ollut turha. Meidän siis täytyy aloittaa opetuksemme uudesta.

Olimme sanoneet, että esm. 1000 miestä rautatehtaalaisina päiwäänsä ansaitsewat 300 r., mutta että ne samat miehet maanwiljelijöinä ansaitsisiwat ainoastaan 150 r. — Mutta se rauta, minkä he tehtaalaisina walmistawat, maksaisi ulkomaalta tuotuna ainoastaan 290 r., ja se on ainoastaan 10 ruplaisen suojelus-tullin kautta kuin kotimaan teollisuus siis pysyy ulkomaan teollisuuden tasalla. Noiden 1000 rautatehtaalaisen työn-tuote on siis arwoltaan ainoastaan 290 r. — Tästä te'imme seuraawan laskun:

I.	Nuo 1000 miestä rautatehtaalaisina tuottawat	+ 290 r.
	Muu wäestö tuottaa . . .	+ S r.
	Rautaa ostaessa kuluu . .	— 300 r.
	Koko maan woitto	S — 10 r.
II.	Nuo 1000 miestä maawiljelijöinä tuottawat	+ 150 r.
	Muu wäestö tuottaa . . .	+ S r.
	Rautaa ostaessa kuluu . .	— 290 r.
	Koko maan woitto	S — 140 r.

Niinkuin lukija ymmärtää, emme tässä ole kummassakaan tapauksessa lukeneet ostetun raudan arwoa miksikään; olemme arwelleet, että se kuluu sitä myöden kuin se ostetaankin. P:tär tosin arwelee, että olemme edellisessä tapauksessa ottaneet raudan arwon lukuun, mutta ei jälkimäisessä. Päiwätär erehtyy. Edellisessä tapauksessa (I) olemme antaneet raudan mennä tehtaalaisilta „muulle wäestölle" ja siinä kulua, häwitä. Mutta rahan eli makson olemme antaneet mennä „muulta wäestöltä" tehtaalaisille ja siinä pysyä, heidän työnsä tuottaneena. Joll'emme olisi edellisessäkin tapauksessa arwelleet raudan kuluwan, emme ollenkaan olisi panneet tuota „rautaa ostaessa kuluu — 300", sillä tämä summa ei mene ulos maasta. —

Annamme P:ttären itse puhua wiisastelemisiaan tästä asiasta:

„Uutisten luwunlaskussa on pieni wika jota meillä on welwollisuutena parantaa. Ensimäisessä tapauksessa — rauta-tullin pysyessä — owat he ottaneet lukuun sekä se raha joka raudasta maksetaan, että se rauta joka saadaan rahasta; toisessa tapauksessa — rauta-tullin poissa ollessa — owat he kyllä ottaneet lukuun se raha jolla rauta on ostettawa, mutta owat peräti unohtaneet puhua siitä raudasta, jota samalla rahalla saadaan. Jos sillä tawalla tehdään luwunlaskuja, woipi kyllä todistaa mitä hulluuksia tahansa. Pääasia on silloin waan saada semmoisia lukijoita, jotka eiwät katso perään liian tarkasti. Pahaksi onneksi ei tämä ole niin helppo!"

Mekin tahdomme nyt luwunlaskulla näyttää suojelustullin waikutuksia, mutta emme silloin tahdo jättää pois lukuun otettawia numeroita. Kuin niin teemme, antaa luwunlasku aiwan toisen päätöksen.

Nykyisessä asiain tilassa on koko maan woitto seuraawa:

Nuo tuhat miestä rautatehtalaisina tuottawat	+ 290 r.
Muu wäestö tuottaa	+ S r.
Rautaa ostaessa kuluu	— 300 r.
Siis koko maan woitto on S+290−300=S−10 r.	

Jos taas rauta-tulli poistettaisiin ja nuo 1000 miestä muutettaisiin maawiljelöiksi, muuttuu tili näin:

Ulkomaalta tuodun raudan arwo on . . .	+ 290 r.
Nuo 1000 miestä maawiljelijöinä tuottawat	+ 150 r.
Muu wäestö tuottaa	+ S r.
Rautaa ostaessa kuluu	— 290 r.
Koko maan woitto on S+290+150−290=S+150 r.	

Päiwätär siis tahtoo, että tuon ostetun raudan arwo myöskin otetaan lukuun. Mekin siis tahdomme noudattaa P:ttären päätä, waikk'emme pidä asiata tarpeellisena. Niinkuin Päiwätär nyt on laskunsa rakentanut, on siinä wain yksi, ei aiwan „pieni wika". Edellisessä tapauksessa luetaan, että „rautaa ostaessa kuluu — 300 r.", waikka tämä raha ei mene ulos maasta, niinkuin nuo „—290" jälkimäisessä tapauksessa. Koko tuo „—300 r." on siis muutettawa paljaaksi —10 r., joka on ainoa tappio raudan-ostossa. Hinc illæ lacrymæ *).

P:ttären kanssa ei woida olla kylläksi lapsenmukainen luwunlaskussaan. Te'emme siis tänne

*) P:ttären luwun-laskutapa todistaisi senkin, että waikka rauta, omassa maassa tehtynä, tulisi halwemmaksikin, kuin ulkomaalta tuotuna, kuitenkin olisi maalle isompi etu hakea tuo tyyriimpi rauta ulkomaalta. Jos esm. nuo 1000 miestä rautatehtaalaisina woisiwat myydä 250 ruplaan sen rautamäärän, mikä ulkomailta tuotuna maksaa 290 r., niin Päiwättären lasku-tapa antaa:

Nuo 100 miestä rauta-tehtaalaisina tuottawat	+ 290 r.
Muu wäestö tuottaa	+ S r.
Rautaa ostaessa kuluu	— 250 r.
Koko maan woitto:	S + 40 r.

P:tär tietysti siinäkin tapauksessa tahtoo, että nuo 1000 miestä palatkoot maanwiljelykseen, siinä tuottakoot ainoastaan 150 ruplaa, ja että muu wäestö ostakoon ulkomailta tyyriimmän raudan!

uuden tilin, sowittamalla P:ttären mieleksi siihen raudan-arwonkin. Edellisessä tapauksessa:

I. Muu wäestö työllään tuottaa + S r.
" " ostaa rautaa . — 300 r.
Ostetun raudan arwo on . . + 290 r.

Muun wäestön tilin summa: S—10 r.
Nuo 1000 miestä rautatehtaalaisina tuottawat . . . . + 290 r.

Koko maan tilin summa S+280 r.

Jälkimäisessä tapauksessa taas:

II. Muu wäestö työllään tuottaa + S r.
" " ostaa rautaa . — 290 r.
Ostetun raudan arwo on . . + 290 r.

Muun wäestön tilin summa S r.
Nuo 1000 miestä maanwiljelijöinä tuottawat . . . . . + 150 r.

Koko maan tilin summa S+150 r.

Jos sanoisimme tuhmimmallekkin, että se kansa, jonka toinen osa maksaa 10 ruplaa lisää, mutta toinen osa ansaitsee 150 ruplaa lisää, kumminkin kokonaisuudessaan on woitolla, niin sen asian hän arwattawasti kohta käsittäisi. P:ttärelle täytyy sitä todistaa laweilla luwunlaskuilla; mutta nämä luwunlaskut wielä enemmin sekoittawat sen päätä, ja hädillään lehti parkuu: „jättäkää pois semmoiset juonet!" ja yrittelee itse, hiki päässä, numeroihin tarttua. Mutta numerot owat leppymätöntä sukukuntaa, surma kaikelle sekawuudelle. P:tär olisi wiisaammin tehnyt, jos olisi tytynyt paljaasen liberaalisuuden kunniaan, saarnaten maaweron, tullin ja muun maksun poistamista. Luwun-laskun ja talous-tieteen alalla se ei koskaan tule laakeriloita leikkailemaan.

Meidän on toki mahdoton wasta uhrata palstojamme P:ttären opettamista warten. Huwitusta tämä on meille kuitenkin saattanut, katsellessamme P:ttären mahdottomia ponnistuksia kumotaksensa luwunlaskun, jossa pää-asiallisesti todistetaan ainoastaan että 290 on enemmän kun 150. P. on tarttunut siihen kiittämättömään työhön, luullen että se on todistuksemme pääjänne. Saattaa olla, että P. wieläkin aikoo tehdä luwunlaskullisia kirmauksia; niistä häntä päästääksemme mieluisasti tahtoisimme suoraan hänelle ilmoittaa, mitkä ne perusteet owat kirjoituksessamme, joita wastustaa täytyy, jos sitä kumota aiwotaan.

Jos joskus P. joutuu niin pitkälle että ymmärtää ruweta tutkimaan esim., mitä määrä S—10 merkitsee, niin saamme muistuttaa, että tämä —10 tulee palkituksi wielä lisäksi sen kautta, että esim. sysillä, haloilla, rautamudalla j. n. e. toki saadaan rauta-tehtaissamme jotakin hintaa, mutta että nämät, jos rauta tuodaan ulkomailta, jääwät peräti kaiketta arwotta.

Päiwätär yhä wakuuttaa, että esimerkiksi otetut numerot owat wäärät; käyttäköön siis mitä numeroita mieli tekee, kun waan tuhannen rautatehtalaisen tuote-summa jääpi isommaksi kun tuhannen maawiljelijän tuotesumma minus suojelustulli. Tästä kukaties käsittää P. kuinka wäärällä pohulla se on, sanoessaan, että jos suojelustullia siis koroitettaisiin, niin „maan woitto olisi tullut sitä suuremmaksi". Mitä suurempi suojelustulli on, sitä eduttomammaksi käy asia maalle ja kansalle; sillä — (jos tuhannen rautatehtaalaisen tuote on R, tuhannen maanwiljelijäin tuote M, ja suojelus-tulli T) — niinpian kuin R < M+T, niin on maalle siitä wahinkoa.

Ehkä täytyy wieläkin muistuttaa, että kirjoituksemme Rautatullista ei aiwo ratkaista, josko rautakeinollisuus meillä tarwitsee suojelusta, tahi sitä ansaitsee, waan se on koe tutkia mihin perustuksiin on nojautuminen, tätä kysymystä tutkiessa.

Siirtokunta ja roswot.

(Jatko 86 n:roon.)

Me pysähdimme lautat. Ensiksi emme woineet kuulla mitään, mutta wähän ajan päästä oli meistä ikäänkuin olisimme kuulleet ääniä ja airojen läiskettä. Tässä paikassa juuri teki wirta suuren polwen ja meidän oli siis mahdoton nähdä muuta kuin semmoista wettä ja semmoisia rantoja, mitä jo olimme nähneet kahdeksan päiwää.

Nyt päätettiin lähettää maalle mies, joka wakojana kulkisi läpi metsän rannalle tarkastamaan, mitkä oliwat tulossa. Siksi kuin tämä mies toisi tarkat tiedot, pysyisi lautat paikallaan. Jos hätä tulisi, saisi wakoja-mies omin neuwoin hakea pelastuksensa, kunnes woitaisiin turwassa ottaa hänet lauttaan. Minä tarjosin tähän toimeen.

Päiwä oli kuuman helteinen ja metsä kowin tiheä. Tämä olikin mulle aiwan mieleen, sillä se antoi minulle jotain tekemistä. Kuljin läpi tuon wirran-mutkan tekemän metsäniemekkeen ja olin pian taas wirran rannalla. Tänne asetuin odottamaan ja tarkastamaan. Nyt kuulin airojen läiskeen aiwan selwästi. Äänet oliwat waijenneet.

Airojen läiske kuului aiwan kuin säännöllinen nuotti. Minusta oli ikäänkuin ehtimiseen olisi laulettu: Kristian — Yrjö — King! — Kristian — Yrjö — King! Tämä soi korwissani aina tuon tuostakin. Mielessäni nyt ajattelin kuinka päästä takasin wanhaan paikkaan Miß Maryonin wiereen, jos roswot tulisiwat. Katsoin ta'appäin, mitenkä sopisi mun hiipiä samaa tietä takasin, kuin olin tullutkin, ja näin olin walmis täydessä odotuksessa.

Kristian — Yrjö — King! Kristian — Yrjö — King! — Kristian — Yrjö — King! Nyt oliwat wallan lähellä.

Mitkä oliwat? Nuot raakalaiset meriroswotko, ihmiskunnan hylyt, pienen portukaalilaisen apinjan johdon alla? Nuot riiwiötkö, jotka oliwat tehneet ilkeimmät työt, mitkä woiwat saastuttaa ihmiskuntaa? Ei; nämät oliwat englantilaisia miehiä englantilaisissa weneissä — hywiä punapaitasia merimiehiä, joita tunsin ja jotka tunsiwat meidän miehiä. Ensimäisen weneen nenässä seisoi kapteini Carton soriana ja miehewänä. Toisen weneen nenässä seisoi kapteini Maryon, wakawana ja rehewänä. Kolmannen weneen nenässä taas oli wanha merimies, joka näytti jäykältä kuin wanha teräskanto. Joka mies oli kahden- kolmen- kertaisissa aseissa kiireestä kantapäähän. Joka mies tarttui työhönsä semmoisella innolla, että huomasi siinä olewan kaikki heidän sielunsa ja tahtonsa. Kaikissa oli nähtäwä lujuus ja wokawuus. Minua huomattiin — ja kapteini Cartonin wene lensi rantaanpäin. Jokainen ojensi kätensä minua terwehtämään. "Kaikki hywä — kaikki pelastetut; ne owat kohta täällä", huusin kapteinille. Ilo ja sielunliikutus teki minun melkein heikoksi.

„Nyt pojat, eteenpäin", huusi kapteini Carton. Weneet lensiwät eteenpäin, ikäänkuin olisi meillä ollut wäkewin myötä-wirta kuljettajana. Rannat lensiwät siwutsemme — ja pian näimme lautat — rannat lensiwät siwutsemme — ja nyt olimme lauttojen rinnalla. Nyt nousi helinä, jota en ikinä unohda. Naurettiin ja laulettiin, huudettiin ja suudeltiin, eikä ilo- ja riemuhuudoista tahtonut loppua tulla.

Olin huomannut että kapteini Cartonin weneessä oli erinomainen ja uudentapainen laitos. Se oli pieni maja tehty kukkaisista. Tämä oli asetettu weneen perään likelle peräsintä. Se ei ollut ainoastaan laitettu kukkaisista, waan muutenkin kaiken mokomin koristettu. Kun nyt lauttojen kanssa laskettiin maalle, käski kapteini pitää sen weneen, missä tuo kukkamaja oli, ulkona rannalta. Kun se siellä liikkui wirralla, niin useain silmät kääntyiwät sinne ja useat kysyiwätkin, mitä tuo piti oleman — waan weneenmiehistä ei kukaan tietänyt muuta selitystä antaa kuin että se oli kapteinin walmistama.

Kapteini Carton jutteli nyt, kaikki miehet, naiset ja lapset ympärillään, mitenkä retki roswoja wastaan oli onnistunut, millä kauhistuksella oli tultu takasin Hopea-aitan saareen ja mitenkä sieltä kohta oli lähdetty näillä kolmella weneellä meitä hakemaan. Tämän kaikki kertoi hän, kaswot kääntynenä wirtaan päin. Kun hän näin kertoeli, kulki tuo kaunis kukkamaja silmäimme ohitse, ja loisti niin sulonkauniisti päiwän-paisteessa.

Nojaten kapteini Cartonin olkapäähän, seisoi rouwa Fisher kapteinin ja Maryonin wälillä, kaswot kätketyt käteensä. Hän kysyi kapteinilta oliko hän löytänyt hänen äitinsä.

„Hän nukkuu", wastasi kapteini hiljaisesti, „kokoapuun alla rannassa".

"Ja mun lapseni, löysittekö mun lapseni myös? Lepääkö se armas lapseni äitini wieressä?"

Ei, teidän pieni lapsenne nukkuu kukkien alla, wastasi kapteini.

Hänen äänensä wapisi, mutta siinä oli jotain, joka kummastutti kuulijoita. Samassa juoksi kukkamajasta ulos pieni lapsi, joka taputtaen käsiään huusi: "kulta isä! kulta äiti! en ole tapettu, olen pelastettu; tulen teitä suutelemaan. Päästäkää minä sinne hywät merimiehet!"

Joka näki tämän näytelmän, ei ole ikinä sitä unohtanut, eikä woi koskaan sitä unohtaa. Lapsi oli roswojen päälle-karkauksessa pysynyt hiljaa siinä, mihin äitin-äitinsä oli asettanut hänen. Tämä oli kuiskuttanut lapsen korwaan: „älä sinä ollenkaan liiku, waikka mikä mulle tapahtuisi". Tätä käskyä oli lapsi noudattanut ja pysynyt wallan hiljaisena, kunnes roswot oliwat lähteneet pois. Sitten oli hän mennyt pois linnoituksesta ja mennyt wanhempainsa huoneesen. Sieltä oli kapteini Carton löytänyt lapsen nukkuwan äidin wuoteella. Sieltä oli kapteini wienyt lapsen mukaansa ja se oli pian tullut kaikkein merimiesten mieliksi. Kaunista oli nyt nähdä näiden miesten iloa, kun heidän pikku ystäwänsä annettiin takasin wanhemmillensa. He paiskasiwat toisilleen kättä, heiluttiwat hattujaan, nauroiwat, lauloiwat, huusiwat ja tanssiwat keskenänsä, semmoisella tawalla, että sitä on mahdoton kuwata.

(Jatketaan).

Seka-sanomia.

Waltiollinen into. Waaleista Preussin edustuskamariin kerrotaan seuraawa tapaus: Eräässä waalipaikassa kuultiin yht'äkkiä piiskuisen kehto-lapsen ääntä. Tämän oli sinne tuonut eräs edistyspuolueesen kuuluwa suutari. Suutarin waimo, näet, oli kuollut ja kun suutarin köyhyys ei saltinut hänen pitää holhojaa lastansa warten eikä hän myöskään tahtonut waalista poissa olla, toi hän lapsensa sinne. Tälle uskolliselle isälle ja kansalaiselle kerättiin paikalla lahjaksi 70 taaleria.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: ylimääräinen kamarikirjoittaja keis. senaatissa E. Wessell Naantaalin tullikamarin hoitajaksi; henkikirjoittaja Mynämäen kihlakunnassa Turun ja Porin lääniä H. O. Gisiko pakkihuoneen inspehtoriksi Turun meritullikamarille; ylimääräiset kamarikirjoittajat postijohtokunnassa C. A. M. H. Granfelt ja C. G. Sahlberg, edellinen postijohtokunnan kamarikirjoittajaksi ja jälkimäinen Weaporin postikonttuorin konttuorikirjoittajaksi.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Haettawaksi julistettu: wastorin-wirka suomalaisille wangeille ja siirtolaisille itäisissä Siperiassa, haettawa tämän wuoden sisällä. Määrätyt: kirkkoherran-apulainen Mäntsälässä M. F. Kotilainen armowuoden-saarnaajaksi ja kirkkoherra-wiran toimittajaksi Mäntsälään, sekä yliopistolainen C. H. G. Corander wastaiseksi toimittamaan opettajan-wirkaa Käkisalmen ala-alkeiskoulussa.

Pidetyssä rehtorin waalissa Lowiisan yli-alkeiskoulussa, jossa warsinainen rehtorin-wirka on poistettu, on konrehtori maist. G. O. T. Nordström walittu rehtoriksi, jonka jälkeen kollega H. D. Poppius äänien enemmistöllä on walittu konrehtoriksi; ja on tuomiokapitulo wahwistanut nämät waalit.

Kuopion hiippak. Kirkkoherran-waalissa Kesälahdella 18 p. wiime kuuta on Oulun kappalainen, wara kirkkoherra J. Bäckwall saanut enimmät hxudot.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 4 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 37 7/8 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 33 3/4 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 279 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 278 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 38 1/16, Pariisi 399, Hampuri 33 15/16, Tukholma 281, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 4 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 37 7/8, 38 1/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 397, 399. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks 33 3/4, 33 15/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 278, 281.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit .	90 %	90 à 92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	90 à 92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	103 %	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä

Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa Helsingissä ja useimmilla kirjakauppioilla maaseuduilla:

Waltiopäiwä-saarna, saarnattu Helsingin kaupungin Nikolaikirkossa 18 p. Syyskuuta 1868. A. G. Borg'ilta. 5 kop.

Johan Bunian'in kertomus hengellisistä kokemuksistaan. Lyhennetty suomennos. Myydään niiden hywäksi, jotka wiime kowa wuosi saattoi nälän hätää kärsimään. H:gissä 1863. 15 kop. (60 penniä).

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
Kirja- ja Kiwipainossa

saadaan tilata suullisesti eli kirjallisesti kaikenlaisia näihin laitoksiin kuuluwia töitä, niinkuin:

Wirka- ja oikeuskuntain, kuwernörien, kontrahtiprowastien, kruununwoutien, nimismiesten ja henkiherrain kirjekaawoja;

Arwopaperia, Osuuskirjeitä, Wekseleitä, Kiertokirjeitä, Räkninkejä, Matkaseteleitä ja muita todistuskirjeitä.

Maantieteellisiä töitä, Nuottia, Konepiirroksia ja nimipiirteitä;

Papinkirjain ja kiinnekirjain kaawoja, wälikirjoja (kontrahteja), Werokuittia, Hintain-ilmoituksia, Ruokaseteliä ja Wiinilistoja;

Wiini-, Hajuwesien-, Tupakan- ja Sikarien Etikettejä.

Työwäen ja ainewarain lisättyä niin kirja- kuin kiwipainossa, ja kun, sitte menneen syksyn, kolme pikapainoa ja paperin selityskone käywät höyrynwoimalla, woidaan suurempia töitä walmistaa nopeasti ja huokeampiin hintoihin.

Tilaukset maaseuduilta ja Wenäjältä toimitetaan postirahan lisäyksellä.

Nimi-osoitus: **Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Paino-yhteys.**
Helsinki.

Myötäwänä

kaikissa maamme kirjakaupoissa:

Jobin Kirja. Hebrean alkukielestä uusi käännös, jossa wanhaa Pyhän Raamatun suomennosta on mahdollisimmasti noudatettu. 80 p.

Suomenkielinen Luento

pidetään ensi lauantaina, Marrask. 7 p., kl. 8—9 illalla kemiallisessa oppisalissa Fabianin kadun warrella. Pääsy on wapaa, eikä mitään maksua.

Liikkuwia puustawia,

suuria ja pieniä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, lasten ensimäisessä opetuksessa käytettäwäksi ilman tawauksetta. Hinta: **suuret puustawit kaikki 1 markka; pienet kaikki 80 penniä.** Tilaukset maaseuduille lähetetään postirahan lisäämisellä.

Laitialan Olutta

saadaan ostaa ja tilata putelittain tahi korittain Laitialan Olut-tehtaasta Hollolan pitäjässä. Peierin olut maksaa 24 ja ruotsin olut 20 penniä puteli. Ken tahtoo oluen luoksensa tuoduksi, maksaa weto-palkan.

Kadotettu.

Wäriltään ruskean-keltainen koiranpenikka, walkoinen käpäliltä, rinnalta ja kaula-kehältä, tuntewa nimen: „Ilo“, katosi 28 p. Lokak. Se rehellinen ihminen, joka siitä woi antaa jotain tietoa taloon N:o 3 Wladimir-kadun warrella, saa kunniallisen palkinnon.

Wakuuttawa Osake-yhteys
Skandia,

jonka perustus-rahasto on **Wiisitoista Miljonaa Nikkiä (enemmän kuin Wiisi Miljonaa hopea-ruplaa)** wastaan-ottaa hengen wakuutuksia ja suostuu alle-kirjoitetun kautta tulipalo-wakuutuksiin kaupungeissa ja maalla-alueilla rakennusten ja yksityisten rakennuksista, wapriikeista, tehtaista, myllyistä, sahoista, warastoista, huone- ja talo, kaluista, maakartanojen waroista (elottomista ja eläwistä), korjatusta wiljasta y. m. sekä satamissa ja tekeillä olewista laiwoistakin, huokeimpihin hintoihin.

Ehto-osoituksia ja pyyntö-kirjain kaawoja saadaan kontorissani kaikkina arkipäiwinä; mielelläni annan myöskin, sekä kirjallisesti että suullisesti, kaikki wakuutuksia koskewat selitykset.

A. Oldenburg,
Skandia Wakuutus-yhteyden pää-asiamies Suomessa.

Wakuutuksia Skandian osakeyhdistyksessä koskewia selityksiä ynnä hakemuksia warten tarpeellisia kirjoja antawat seuraawat Herrat, jotka wastaan-ottawat osakeyhdistyksen pääkonttoriin Helsingissä lähetettäwät hakemukset:

Hra P. W. Wiiger Oulussa.
„ N. Malmberg Uuskaarlepyyssä.
„ Jon. Sandman Waasassa.
„ G. Sohlström Porissa.
„ Säwe ja Österblad Turussa.
„ C. G. Majander Lowiisassa.
„ Bandholtz ja Kump. Wiipurissa.
„ C. J. Hildén Tampereella.
„ A. T. Wichman Kokkolassa.
„ B. Schauman Pietarsaaressa.
„ O. Wendelin Kristiinassa.
„ F. A. Martin Uuskaupungissa.
„ G. L. Söderström Porwoossa.
„ C. H. Ahlqwist Haminassa.
„ N. Kellgren Kuopiossa.
„ E. Curén Hämeenlinnassa.
„ K. Hildén Raahessa.
„ C. J. Nykopp Sawonlinnassa.
„ G. J. Masalin Mikkelissä.
„ Gust. Girsén Jywäskylässä.

Höyrylaiwan-liike.

Höyrylaiwa **„Alexander“,** päällikkönä kapteini F. Carlstedt, lähtee Lauantaina Marrask. 7 p., täältä Rääweliin ja Lybekkiin, kuljettaen matkustajia ja tawaraa. Piljettiä myypi höyrylaiwa-konttorissaan

Julius Harff.

Tawarain kuljetusmaksu on tawallisen taksan mukainen 50 prosentin lisäyksellä.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6—6: 50 k. tynnyri.	Teeret 70 k. pari.
Ruisjauhot 47—50 k. Lℓ.	Pyy-pari 40 k.
Ohrakryynit 25—28 k. kappa.	Tuoretta siikaa 12 k. ℓ.
Ohramaltaat 20 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7 k. ℓ.
Kaurat 2: 40—2: 80 k. t:nyri.	Tuoretta säynäwää 4 k. ℓ.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 7 k. ℓ.
Perunat 5—6 k. kappa.	Tuoreet hauet 7 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. Lℓ.	Suolattua siika 10 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 k. Lℓ.	Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1:10 1: 20 k. Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.	Suolattuja silakoita 38—45 k. Lℓ.
Wasikan-liha 2: 50 k. Lℓ.	Suolattua kilohailea 80—90 k. Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—2 r. Lℓ.	Terwaa 4: 50 k. tynnyri.
Tuoretta woita 20—23 k. ℓ.	Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lℓ.	Mänty-halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Maito 9—10 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Piimä 7—8 k. k:nu.	Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Taale 9—10 k. korttieri.	Heinät 16—18 k. Lℓ.
Munatiu 35—40 k.	Thimothej 20—23 k. Lℓ.
Kananpojat 40—50 k. pari.	Oljet 8—10 k. kupo.

Waltiopäiwälehti N:o 5 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 89. **Maanantaina 9 p:nä Marraskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Wiimeinen neljännes Helsingin Uutisia saadaan tilata Sederholmin ja Kumppanien kirjakaupassa kahteen markkaan.

Lukijoillemme maaseuduilla saamme ilmoittaa, että „waltiopäiwälehti", kun tulee ulos joka perjantai, ei woi seurata tuorstainumeroamme niihin paikkakuntiin, joihin posti täältä menee jo tuorstaina. Niihin seutuihin tulee waltiopäiwälehti wasta seuraawan maanantai-numeron kanssa.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Marrask. 10 p. k:lo 5 jpp. Kirkonkokous tawallisessa paikassa niiden kanssa, jotka owat osalliset waiwaismaksuissa, muutamista kuwernörin luona tehdyistä walituksista.

Keskiwiikkona.

Marrask. 11 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa Weaporin satamakonttorissa Katajan-nokalla kahdesta laiturista luodoissa: „Högholmen" ja „Blåbärslandet".

„ k:lo 4 jpp. Huutokauppa kirjoista awisionikamarissa.

„ k:lo 6 jpp. Kokous yli-opiston juhlasalissa pedagogiallisen yhteyden järjestämistä warten.

Tuorstaina.

Marrask. 12 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni maakonttorissa ja suomalaisen sotatoimikunnan edessä 253 honka-puu-sylen hankkimisesta.

Helsingistä.

Pedagogiallinen eli kaswatusopillinen yhteys. Prowessori Z. J. Clewe on kaupungin ruotsinkielisiin lehtiin lähettänyt suomeksi näin kuuluwan kehoituksen: „Sen johdosta että yleinen koulunopettajakokous, joka wiime kesäkuulla oli ko'olla Hämeenlinnan kaupungissa, on lausunut koko maan käsittäwän „pedagogiallisen yhteyden" tarpeelliseksi ja myös lausunut toiwon, että alku tähän tehtäisiin pääkaupungissa, saa allekirjoittanut, joka oli tämän kokouksen puheen-johtaja, tämän kautta kutsua niitä kaupungin kunnioitettawia asukkaita sekä muita muista paikkakunnista täällä olewia henkilöitä, jotka harrastawat kaswawan sukupolwen kaswatusta ja opetusta, ensitulewana keskiwiikkona 11 p. olewata Marraskuuta k:lo 6 jpp. kokoontumaan yliopiston juhlasaliin keskustelemaan perusteista yhteyden waikutukselle sekä ryhtymään walmistawiin toimiin armollisen luwan saamista warten yhteyden järjestämiseen. Helsinki 5 p. Marrask. 1863.

Z. J. Clewe".

Suomal. Kirjallisuuden Seuran kokous 4:nä päiw. t. k. Siihen, mitä wiime numerossamme mainitsimme tästä kokouksesta, lisäämme S:mettaren mukaan seuraawaa: Lahjoja oliwat Seuralle antaneet seuraawat: kuninkaallinen tilasto-kammari Tukholmissa, historian ja muinais-tieteen seura Riigassa, opettaja H. Neus Rääwelissä, prow. Alkiander täällä, kirjanpainaja Fr. Ahlqwist Kuopiossa ja apteekkari W. Fabritius Turussa. Tämän läänin kuwernööri herra paroni A. Walleen oli jäsen-rahansa suorittanut 100 markalla. — Luettiin kirje Senaatin kirkollis-toimikunnasta, jossa siellä ilmoitetaan, että hallitus 6:na päiwänä wiime kuuta on Seuralle muutamien koulu-kirjojen painattamiseksi määrännyt 6 tuh. markkaa, ja jossa Seura kehoitetaan Senaattiin sisään-antamaan kappaleet näitä kirjoja, tutkittaa woitaisiko niistä antaa sitä tekijän-palkintoakin, jonka wiimeinen koulu-asetus määrää annettawaksi uusista soweljaista koulu-kirjoista. — Kansanopettaja-seminarion johtaja Jywäskylässä, herra pastori U. Cygnæus kiitti kirjeessä Seuraa mainitulle seminariolle lahjoittamista kirjoista. — Tohtori Rancken Waasasta lähetti erään nimensä ilmoittamattoman teoksen nimellä: „Muistelmia 1808 ja 1809 wuoden sodasta: Kahakat Kälwiällä" Seuran Suomi-kirjaan otettawaksi. Lykättiin Tutkijakunnan tarkasteltawaksi. — Herra D. E. D. Europæus antoi nyt Seuraan takaisin ne herra Heinosen keräämät Kantelettaren sanat, joille herra E. lokakuun kokouksessa oli ottanut kirjoittaaksensa selityksiä. Waan kuin nämä hawaittiin wielä waillinaisiksi, otti herra E. ne tulewaan kokoukseen tehdäksensä uudesta. — Tohtori Sam. Roos oli Seuralle lähettänyt tekemänsä saksalais-suomalaisen sana-kirjan käsi-kirjoituksessa, josta herra majisteri Rothsten luki Seuran kuulla arwostelun, jossa hän yli-päätään hywäksyy tämän teoksen, waikka siinä löytyy koko joukko wirheitäkin ja waillinaisuuksia. Tämän tähden päätti Seura että käsi-kirjoitus sihtierin kautta olisi annettawa jonkun taitawan miehen läpi-käytäwäksi ja korjailtawaksi. Tämän palkitsemisesta kuin myös kirjan painattamisesta tahtoisi Seura tulewassa kokouksessa lähemmin päättää. Herra toht. Roos'ille päätettiin teko-palkkion etu-maksuksi lähettää 600 markkaa. — Kirjeenwaihto-jäseniksi ehdoteltiin: hallitus-neuwos Altenburg'issa Konon von der Gabelentz, yli-oppilainen Kyöpenhaminassa Wilhelm Thomsen ja maisteri Fr. Widmark Upsalassa. Asia jäi, asetusten mukaan, tulewaan kokoukseen. — Jäseniksi ehdoteltiin: kirjan-painaja Fr. Ahlqwist Kuopiossa, läänin-prowasti ja kirkkoherra Jos. Wilhelm Durchman Ruowedellä, prowasti Kustaa Tickleen Wesilahdessa, yli-oppilainen Aug. Hagman ja waltiopäiwämies Eerik Joh. Warpenius. — Kassassa ilmoitettiin olewan puhdasta rahaa 2216 markkaa 43 penniä ja maalaisten palowakuutus-yhteyden seteleissä 4 tuh. markkaa.

Porthanin kuwapatsaasta kirjoittaa S. T. seuraawata: Höyrylaiwa „Grefwe Berg", tullessansa Helsingistä tämän kuun 16 päiwä, toi myötänsä kaksi laatikkoa, jotka sisältäwät muisto-säilyjä Porthanin patsaasen. Yhdessä laatikossa on eräs soikea taulu pronssi-waskista, kuwailewa Suomenmaan waakunaa ja kruunua. Waakunan ja kruunun wälillä seisoo lukea Henr. Gabr. Porthan. Oikealla puolella on wuosiluku „1739" ja wasemmalla puolella „1804". Nojaten Suomen waakunaa wastaan seisoo kummallakin puolella alaston enkeli, jotka täsä kuwaawat ihmisyyden muinais-aikaista wiattomuutta, pitäen kädessä tuli-soittoa. — Toisessa laatikossa on kolme yhtä suurta ympyriäistä taulua ja yksi wähempi samasta aineesta walettu, mutta erilaisilla kuwilla.

Kuwanweistäjä C. Sjöstrand on tehnyt kaawat kahteen kuwapatsaasen, toinen kuwaawa Wäinämöisen nojautuwan Kanteleesensa, toinen Kullerwon sillä hetkellä kun tämä tarttuu miekkaansa surmataksensa itseään. Edellisestä kuwasta on hra S. te'ettänyt joukon kipsi-kopioita hra Broström'in luona. — Myöskin on hra Sjöstrand Ruotsista tuonut kaawauksen suureen kuwaansa Kalewalasta, esittelewä Wäinämöisen laulawan, sekä koko luonnon, jumalien ja ihmisten ja eläinten kuuntelewan. Tässä kuwauksessa, joka wiime kesänä oli asetettu näytettäwäksi Tukholman taide-akatemiassa ja siellä herätti suuren huomion, löytyy 50 miehen- ja naisen-kuwaa. (H. T.)

Myrskyiset ilmat owat saattaneet useat wahingot merellä. Sähkösanoman kautta Götheborg'ista on saatu tietää että laiwa „Sofia Adelaide" Helsingistä on hukkunut Bohuslän'in rannikolla. Laiwa oli kauppaneuwos Gadd'in ja kapteini Kåhlman'in oma ja wiimemainitun johdattama. Se oli wakuutettu etelä-suomalaisessa wakuutusseurassa 30,000 ruplan edestä. Laiwa ei wienyt muuta kuin painolastia. Sen miehistö on pelastettu. — Wielä toinenkin tämän kaupungin aluksia, wanha laiwa „Helsingfors" on myöskin hukkunut Pohjanlahdessa matkustuksella Waasaan. Kauppias Tschetschulin oli nykyään ostanut tämän laiwan, joka wanhuutensa ja ränstymäisyytensä tähden ei ollut wakuutettu. — H. D:n mukaan kuuluu englantilainen laiwa näinä aikoina hukkuneen Hankoniemen edustalla. — Höyrylaiwa „Grefwe Berg", joka lauwantaina k:lo ½7 jpp. lähti Helsingistä on kaksi päiwää myrskyn tähden täytynyt pysyä Porkkalassa ja tuli Turkuun wasta tiistaina k:lo 10 ja 11 wälillä.

Ilmat. Yöllä wiime-lauantaita wastaan satoi lunta, jotta maa aamulla oli walkoinen. Ihana ja raitis talwi-ilma ennusti talwen wähitellen olewan tulossa. Tänään kylmää.

Luonnotar N:o 10 ilmaantui wiime maanantaina ja sisältää seuraawat kirjoitukset: 1) Maanpallon muodostumisesta; 2) Kuwaelmia Suomen suwun muinaisuudesta, V. Suomalaiset; 3) Noituri, kertomus Pohjanmaalta; 4) Kirje Lokakuulta ja 5) Ulkomaalta. — Lehti ilmoittaa jatkamistansa tulewaksi wuodeksi. Sen hinta tulee olemaan, niinkuin ennenkin, 60 kop. Helsingissä ja 74 kop. maaseuduilla.

Suometar ei ole oikaissut wääristyksiänsä, joista te'imme sille muistutuksen. Semmoinen rehellisyyden puute on ennenkin siinä lehdessä hawaittu. Wertaa esm. sen käytös wiina-asiassa wuoden alulla.

Päiwätär on alkanut melkein liiaksikin täyttämään palstansa Helsingin Uutisista. Ensiksi se meiltä suorastaan ottaa Helsingin kuulumisia, ilmoittamatta, että ne lainatut owat. Toiseksi se tawallisesti moneen kertaan joka n:ossa kirjoittaa kaikenlaisia enemmin tai wähemmin törkeitä parjauksia meitä wastaan. Wiime n:o yksistään sisältää kolme senlaista kappaletta, ja niiden sisällys näyttää todistawan, mitä myös ensimäisessä jo wiitataan, että ne kaikki owat kyhätyt „Lapwikin surkeassa asunnossa". Mainittu ensimäinen kappale, joka kantaa nimen „Waltiotalous hullu-huoneessa" ja allekirjoituksen „Q", ei ole kuitenkaan niin hullu, kuin näissä seikoista sopisi arwata. Ikäwä wain, että sen törkeä käytös estää meidät rupeamasta sen kanssa mihinkään keskustelemukseen. Yhdessä kohden tämä Q:n tarina on merkillinen: se myöntää Uutisten mietteet ja johtaukset oikeiksi juuri niissä asioissa, joissa wäitöksemme P:ttären kanssa tähän asti on liikkunut. — Sitten seuraa lehden oma kirjoitus „Wielä rantatullista". P:tär siinä on wiisaasti noudattanut neuwoamme, heittänyt luwun-laskut ja tieteen-yritykset sikseen, ja leikkailee laakeriloitaan pelkän liberaalisuuden kiitollisella alalla. — Mutta sapellensa se myöskin tarwitsee jotain siaa, ja sitä warten se on pannut eri kappaleen 3:nnelle siwullensa. Se kinailee wielä sanasta „maltti", eikä ole maltanut katsastaa edes Eurenin sanakirjaan, joka kuitenkin on tarpeellinen sille, joka ei wielä itse tunne kieltä. Osoitukseksi mitä sukkelia konsteja tämä liberaalisuuden lipun-heiluttaja käyttää, ja mitä siiwoa lause-tapaa, — painatamme tänne seuraawan palasen:

„Että tälle sanalle myös woidaan löytää merkitys „besinning" lienee mahdollista, mutta siinä merkityksessä sitä ei käytetty Uutisten kirjoituksessa, sillä jos niin olisi ollut, tulisi Uutisten moite säätyjä wastaan kuulumaan ruotsiksi näin: „utan besinning = urfinnigt" joka taas suomeksi merkitsee: „hurjapäisesti, järjettömästi". Emme luulleet H. Uutisia niin häwyttömiksi kansan edusmiehistöä wastaan. Mutta se lehti on jo ennenkin häwyltä hännän katkaissut".

Tämä on kaikki hywin taitawasti lausuttu. Wahinko wain ett'emme missään merkityksessä ole sattuneet käyttämään tätä „maltti"-sanaa säädyistä ja edusmiehistöstä. Sanamme kuuluwat (n:ossa 86, 3:nnella siw., ensim. palst.):

„Nykyiset waltiopäiwät owat wiidenkymmenen wuotisen hartaan työn ja wiisaan maltin hedelmä"; ja wähää edempänä (historian opetuksista puhuen): „äkkiä leimahtawa into, jonka waikutuksesta kansat estelemättä uhraawat henkensäkin, on helpompi sytyttää, kuin wiisasta malttia yleiseksi kaswattaa. Kansat owat nimittäin useimmiten puuttuwan maltin kautta häwittäneet tilan, joka, josko ei se ole paras mahdollinen, kuitenkin on sen puolesta hywä, että se on edistymisen oikealla radalla".

Mitä Päiwätär lienee „katkaissut", emme tahdo tutkia, mutta että siltä jotain on poikki mennyt, näkyy selwästi. Sen todistaapi myöskin nuo lopulle liitetyt uhkaukset, joissa lehti kokee muun turwan puutteessa turwata waltiopäiwämiesten etu-oikeuksiin. Nämä etu-oikeudet eiwät ainakaan woi P:tärtä auttaa; sillä julkisuuden alalla on täysi tasa-arwo. Tyhmyys ei siellä woi piiloitella minkään kilwen ta'a.

(Lähetetty).

Kuinka kirwestä kiween hakataan tietämättömyydestä. Hiljan luimme Suomi nimisessä aikakirjassa 1860 siwu 105 „Suomalaisista sukunimistä, kirjoittanut Aug. Ahlqwist", seuraawat sanat: „Siitä ei ole kowin kauwan kuin nähtiin julkisissa lehdissämme ilmoitus kolmelta suomalaiselta oppipojalta Oulussa, jossa he laillisessa järestyksessä kuuluttiwat muuttaneensa suomalaiset nimensä ruotsalaisiksi, jotka he myös silloin ilmoittiwat. Muutamia kuukausia myöhemmin nähtiin toinen samanlainen ilmoitus kolmelta toiselta nuorelta mieheltä (ne oliwat kisälliä), jotka samoin muuttiwat nimensä ruotsalaisiksi" ja siwu 106: „Edellä kerrotussa tapauksessa luulemme kumminkin tuhmuuden olleen pää-syynä nimien muuttamiseen, waan se seikka ei huojenna suomi-rakkaan mieli-karwartta asiasta, koska hänen tässä tapauksessa täytyy muiden päälle muuttaa se syytös kylmä-kiskoisuudesta kansaansa kohtaan, joka nimenmuuttajia, näiden ollen täydellisesti wastaawaisia, olisi kohdannut itsiään. Painawin soimaus kohtaa tässä seurakunnan kirkkoherraa, joka epäilemättä tiesi näiden herrasmiesten aikomuksen; oliko hänellä niin wähä waikutusta seurakuntalaisiinsa, että mainitut pojat hänen kiellettyänsäkin täyttiwät pahat aikomuksensa? elikkä oliko hän niin laimea kansallisissa tunteissaan, että se hänestä oli yhden-tekewä, muuttuiwatpa nimet hänen kirkon-kirjoissaan waikka kiinalaisiksi? Jommin kummin, sillä kolmatta siihen ei woi ajatella, on tämä surkuteltawa asia päässyt liikkeelle". Mitä Oulun kirkkoherraan tulee, onko hänellä paljo taikka, „wähä waikutusta seurakuntalaisiinsa", wai onko hän harras tai „laimea kansallisissa tunteissaan", se on meille warsin tuntematoin asia, emmekä me häntä aikoo puolustaa eikä hänen kunnian puolesta puhua. Mutta luuleeko herra A. toden perästä saman kirkkoherran olewan kaikki- taikka moni-tietäwäisen, koska hänestä sanotte „joka epäilemättä tiesi näiden herrasmiesten aikomuksen"; me päin-wastoin luulemme, ett'ei hän tiennyt koko asiasta mitään, ja siis ei tainnutkaan kieltää poikia täyttämästä pahaa aikomustansa, ennenkuin hän sen luki „julkisissa lehdissämme" taikka sai kisällikirjan käteensä katseltawaksensa. Emme ole tosin warmat siitä, kuinka asian laita on kaupungissa, mutta maalla oppi-poika hakee oikeutta, mestariksi päästäksensä, kihlakunnan oikendessa, jossa hän liikanimen saa, — ruotsalaisen tai wenäläisen, kuinka sopii ja minkä itsekkin pyytää — eikä siitä pappi tiedä mitään, ennenkuin hän saa käteensä Maaherralta annetun mestari-kirjan saarnastuolilta seurakunnan edessä luettawaksi. Mahtaako paljon toisin asian laita olla kaupungissa? jos ei, kuinka sitten taitaa pappia parjata nimien ruotsintamisesta? eikös syy lankee sille oikeudelle, joka nimet antaa ja niiden kewytmielisyydelle ja pöyhkeydelle, jotka niitä wastaan ottaa? mutta tawaksi on tullut että kaikista papit parjataan niinkuin neljä wiisi wuotta takaperin joku syytti heitä suomen kielen pahemmiksi turmelijoiksi, waikka historia tietää todistaa, että suomen kirja-kielen ensimmäisinä kolmena wuosi-satana tuskin muut sitä harjoittiwatkaan. Eiköstä siis pappissääty ole kirja-kielelle perustuksen laskenut? ja kuin perustus on hywä, sitten sopii sen päälle rakentaa, „mutta katsokoon kukin, kuinka hän sen päälle rakentaa"; helpoin keino on parjaten panetella muita, mutta huonoin apu asialle sillä tawalla annetaan. — —

Nuuti.

Maaseuduilta.

Hämeenlinnasta. Näin syksyllä on aina tapa jutella karkureista, joko tosia taikka walheita. Sanomalehdetkin owat sen ottaneet tawaksensa, waan he puhuwat aina totta. Tänä syksynä on myös jo kerrottu, miten karkureita on päässyt Turusta, Mikkelistä y. m. On meidänkin läänistä nyt semmoinen tapaus kerrottawana. Kahta pahantekiää wietiin täältä Tamperelle, eri-aikoina kumpaakin. Toinen niistä luuli pääsewänsä sillä karkuun että hän pudotti leipä-palan maantien ojaan ja pyysi kuljettajan mennä sitä ottamaan. Se menikin, ja wanki lähti ajamaan, mutta saatiin kiini. Toinen riisui nimesmiehen luona raudat päältänsä ja karkasi; hän tuli nyt ajaen kahdella hewosella Wähän Luolajan kylään lähellä Hämeen-linnaa, jossa asui hänen wanha towerinsa. Se tapahtui yöllä, ja ihmiset makasiwat, waan yksi emäntä heräsi kuitenkin ja sai kokoon muutamia Wenäjän sotamiehiä, jotka ottiwat sen uljaan karkurin kiinni. (Häm.)

Ulkomaalta.

Wenäjä. Ulkomaan-sanomat tietäwät paljon kertoa Wenäjän suurista sotawarustuksista, erittäinkin Mustan Meren rannalla. Nämät warustukset luullaan tarkoittawan sotaa tulewaksi kewääksi. Erittäinkin näyttää Turkin ja Wenäjän wäli tähän aikaan aiwan uhkaawalta, kun Turkki jotensakin selwästi on suosittellut Puolalaisten kapina-toimia. Niinpä kirjoitetaan saksalaiseen lehteen „Augsburger Allgemeine Zeitung": Yleinen sotamiehen nosto tapahtuu suurella innolla Orenburgin ja Don'in kasakka-wäessä. Edellisten on asettaminen 100 rykmenttiä, jälkimäisten 50. Tiedot wenäjän-maan sisältä todistawat näitä warustuksia. Kaikki sotawäki-osastot paitsi neljä owat jo osaksi marssitetut Puolaan tai siihen suureen warustuslinjaan, joka on wedetty Suomesta pitkin rajoja aina Mustaan Mereen saakka. Nämät sisältäwät kaarti- ja grenadieri-wäestön kanssa 132 rykmenttiä jalkawäestöä (joka rykmentti noin 4 tuh. miestä), tähän ei luettuna tarkk'ampujapataljonat, tykkiwäestöä, sappööria ja hewoiswäkeä. Jos nämät warustukset, kuten Wenäjässä toiwotaan, woiwat peloittaa wälittäjäwaltoja, syntyisi ääretön riemu Wenäjällä, ja Euroopan ei silloin tarwitse pilkasta puutetta nähdä". Kaukason wuorimaissa on tulinen kähäkkä kestänyt. Wenäläiset owat siinä, kuten ulkomaan sanomat tietäwät kertoa, tulleet werisille tappioille. Wenäläiset sanotaan tällä kertaa saaneen tehdä sen kokemuksen, että wuori-wäki on paljoa paremmin järjestetty ja opetettu sotatemppuihin kuin ennen. Upsieria Euroopasta näkyy siellä olewan järjestäjinä. Nämät keksinnöt kuulun herättäneen Pietarissa suuren wihan-wimman, josta nähtäwästi Turkki saapi kantaa suuren osan. Kerrotaankin että wenäläinen sotapuolue on suoraan kehoittanut sotaan.

Puola. Warsowassa jatketaan wangitsemiset suurella innolla. Ehtimiseen wiedään suuria wankikuormastoja Siperiaan. Nykyään löydettiin e-

räästä huoneesta kumouslehden „Niepodliegose"'in kirjapaino sekä joukko tärkeitä kirjoituksia ja erittäinkin kirjeitä kapinan johtajilta Lelewel'ilta ja Kruk'ilta. Kirjapaino löydettiin erään kätilöimen luota. Tämän löydön johdosta on 20 henkeä wangittu. — Kapinamiehet jännittäwät kaikki woimansa, woidakseen yli talwen wastustaa Wenäläisiä. Itse sodan menosta on mahdoton nyt kuten ennenkin jonkunlaista selkoa saada. Useimmiten hajoitetaan Puolalaisten joukot, mutta yhtywät taas pian uudestaan. Kuningaskunnan pohjoisläntisessä osassa on kapina erittäinkin warttunut ja juurtunut. Siellä on talonpoikiakin hywin lukuisasti liittynyt kapinaan. — Kapinan-johtaja Czaikowski on eräässä tappelussa kokonaan woitetanut Wenäläiset. — Ruhtinas Czartoryski koettaa Ranskassa ja Englannissa niin paljon kuin mahdollista uudesta wirittää laimistunutta intoa Puolalaisten asian edestä. Lontoosta kerrotaan että ruhtinas siellä oli pitänyt erityisen kokouksen, johon oli kokoon-kutsuttu etewimmät ja mahtawimmat Puolalais-ystäwät. Täällä keskusteltiin keinoista, mitenkä saataisiin Englannin hallitus julistamaan Wenäjän menettäneeksi oikeutensa Puolaan ja tunnustamaan Puolan sotiwaksi wallaksi. Erittäinkin jälkimäinen apukeino katsottiin Puolalaisille ihan tärkeäksi. Pakoittaaksensa Englannin hallitusta siihen, päätti kokous Marraskuun kuluessa pitää Lontoossa suuren „meetingin" (kansankokouksen). Toisia meetingiä olisi sen jälkeen maaseudun kaupungeissa pidettäwiä.

Preussissa tiedetään jo waalien päätöstä. Wapaamieliset owat niistä päässeet täydelliseen woittoon, 349 edusmiehestä kuuluu, näet, 260 edistyspuolueesen. Kuitenkin owat nykyisen hallitustawan puolustajat kaikin keinoin koettaneet johdattaa waalit tarkoitustensa mukaan. Me olemme jo ennen kertoneet kuinka wirkamiehet owat palkan kadottamisen uhalla käsketyt walitsemaan ainoastaan hallitus-ystäwällisiä edusmiehiä. Toinen keino, jota myöskin on harjoitettu, on ollut kiihoittaa alhaisoa edistysmiehiä wastaan. Niinpä sisältää „National-Zeitung" kertomuksen seuraawasta häpeällisestä tapauksesta eräässä waalissa. Waalipaikkaan oli toimitettu wiina-ankkuri, jonka wirwoittawaa nestettä oli jaettu wäkijoukolle, jotta yleisesti päihdyttiin. Waalikomisariuksen renki meni ympäri ja uhkasi lyödä pään pirstoiksi jokaiselta, joka ei walitsisi herra Waali-komisariusta, joka kuului hallituksen puolueesen. Ne jotka kuitenkin äänestiwät edistysmiehiä, saiwat kärsiä pahaa menetystä. Eräs waalimies, joka pyysi waali-komisariusta panemaan järjestystä woimaan, käskettiin pitämään suunsa kiini. Wasta siitten kuin hra waalikomisarius oli walittu waalimieheksi, käski hän renkinsä olla siiwolla. Asia on wedetty oikeuden eteen. — Samaten oli toisessa waalipaikassa eräs juopunut mies astunut pöydän äärelle ja kepillä uhannut jokaista, joka rohkenisi walita edistysmiehiä.

Ruotsissa on sanomalehtien „Aftonbladet" ja „Nya Dagligt Allehanda" wälillä syntynyt kiiwas taistelu Ruotsin aiwotusta liitosta Tanskan kanssa Saksalaisia wastaan. N. D. A. on tämmöistä liittoa wastaan ja koettaa näyttää todeksi että se olisi wastaan Ruotsin etuja ruweta sotaan Tanskan puolustamiseksi. Abl., joka aina on ollut kiiwas skandinawilaisuuden puolustaja, wäittää nytkin että Ruotsin todellinen etu waatii sen jyrkästi asettua Tanskan puolelle. Me tahdomme muistuttaa lukijoitamme että N. D. A. oli se lehti, joka wiime kewäänä kiihoitti Ruotsin kansaa sotaan Wenäjää wastaan. — Myöskin muutamat etewimmät norjalaiset lehdet wastustawat sotaa Tanskan puolustukseksi.

Kreikan nuori kuningas on tullut uuteen pääkaupunkiinsa ja on suurella riemulla wastaanotettu.

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

32 Kysymys, koskewa tilain lohkomista ja maan erotusta relssi- ja perintötaloissa sekä wuokraliittoja jostakin senlaisten tilain osista, kuuluu näin:

Maakaaren 4:nnen luwun 9 §:ssä kielletään weron-alaisen maanomistaja ja haltija kaupan ja waihetuksen kautta taikka muulla tawalla erottamasta ja wähentämästä mitään siitä mitä siihen oikeastaan kuuluu. Alkuansa nojausi tämä kielto sille mielipiteelle että jokainen werollinen tila oli koossa pidettäwä suljettuna kokonaisuutena, jotta wero ja säätyt yhteiset rasitukset siitä woitaisiin suorittaa. Sittemmin owat muutkin syyt auttaneet woimassa pitämään wapaamman maalohkomisen kieltoa. On muun ohessa pelätty että se tulisi enentämään köyhyyttä ja että metsien kesto sen kautta joutuisi waaran alaiseksi. Kuitenkin näkyy se työtöin ja asuttamatoin wäestö, joka kiellon ajalla on syntynyt, olewan haitallisempi paremmalle metsähoidolle, niinkuin myös on kokemuksen wakuuttama totuus että metsä wähemmässä piirissä parhain hoidetaan omistajalta itse. Sanotusta kiellosta on myös maanomistajalle käynyt mahdottomaksi tiloista erottaa semmoisia pienempiä osia, jotka olisiwat antaneet mainitulle wäestölle tilaisuutta wakinaisesti asettua omalle maalle ja niin muodoin saada woimallisemman herätyksen ahkeruuteen. Sama rajoitus on myös wastustanut keinollisia yrityksiä ja hyödyllisten laitosten rakennuksia, joille oma ala on tarpeen.

Näiden haittojen huojentamiseksi näkyy kielto werollisen maan wähentämisestä olewan ajanmukaisesti muutettawana. Siinä tarkoituksessa pitäisi maanomistajalle sallittaman wapaammasti kuin talon jakamisessa tähän asti on myönnetty tehdä uusia tiloja talon osista, joita nyt woimassa olewan lain jälkeen ei saa itsekannattiwina pitää, mutta jotka kuitenkin sisältäwät kyllin tilusalaa ja wiljelyksellä taidetaan saattaa asuttamukseen haltijallensa, ilman että päätilan itsekannattawaisuus joutuu waaraan. Senlaisella sallimuksella tulisiwat myös mukawammat palstat maan jaossa mahdollisiksi. Muutoin näkyy tarkoituksen mukaiselta että määrätessä ne manttaaliosat, jotka lohkomisessa syntywät, etunenässä seurataan sopiwaa kymmenlaskua sadannekseissa, semminkin kuin manttaaliwero nojautuu samalle perustukselle. Mutta paitsi lohkomista tämän laatuista taidettaisiin maan erotus niin sallia että erotetun wähemmän maaosan omistaja maksaisi päätilaan wissin wuotisen wuokran, awuksi weron suorittamiseen. Tässä maan erotuksessa lienee toki, kumminkin aluksi, wissi ala yleisesti säädettäwä wähimmäksi kullekin erotetulle maaosalle, waikka semmoinen määräys saattaa tulla wäliaikaiseksi ja katoowaksi, jos kokemus näyttää ettei mitään senlaista rajoitusta tarwita ja ettei se tuota hyötyä.

Tämän ohessa owat muutamat lisäykset, koskien waarin-ottamisia talon osain poisantamisessa pito-oikeudella, hawaitut sopiwan annettawiksi, yksityiseksi ja yleiseksi wakuudeksi täyttämään wallitsewan lakilaatimuksen wajautta asiassa.

Näille perustuksille nojaten on H. K. M:tti tahtonut ehdotella Maasäädyille, kumoten 9 §:n 4 lukua Maakaaressa, hywäksyttäwiksi seuraawat säännöt:

1 §. Jos isojaetun relssi- tahi perintötalon omistaja tahtoo toiselle poisantaa maata, omistettawaksi ja hallittawaksi itsekannattawana tilana wälittömällä werollisuudella Kruunulle, olkoon hän semmoiseen lohkomiseen oikeutettu, jos waan päätila ei wähene siitä laajuudesta, kuin kuulutuksessa maaliskuun 1 p:ltä 1852, koskewa talojen lohkomista, 1:ssä ja 7:ssä momenteissa säättää ehdoksi asuttamukselle, ja jos erotettu osa samalla sisältää niin ison tilusalan ja senlaatuista maata että se wiljelemällä helposti saadaan samanlaiseen asuttamukseen. Kuitenkaan älköön tiluksia pantako semmoiselle uudelle talolle usiampaan kuin kolmeen palstaan, eikä myöskään muuten kuin että päätilan ja erotetun osan manttaali taidetaan sopiwissa murtoluwuissa kernaimmin sadanneksissa määrätä.

2 §. Jos weroja ja muita kuormia ei kohta taideta sen uuden tilan päälle laskea, sopikoot asianomaiset keskenänsä wisseistä wapawuosista, joina kaikki senlaiset rasitukset owat päätilasta suoritettawat.

3 §. Maanomistaja, joka haluaa yllämainitun laatuista lohkomista, antakoon maamittarin panna maan kartalle; ja pitää maamittarin samalla antaman lauseen osain asuttamuksesta ja, tehtwänsä luokkamääritykken, ehdotteleman kuinka paljo lohkomattoman tilan manttaalista ja werosta on kunkin osan päälle pantawa. Ilmoituksen saatua sitten tulee Kihlakunnan oikeuden, siinä järjestyksessä kuin yllämainittu kuulutus 3:ssa momentissa säätää, tutkia josko se aiwottu lohkominen on sallittawa ja siitä lausua päätöksessä, johon muutosta saadaan hakea Lakmannin oikeudessa ja sitte Ylioikeudessa, miten riita-asioista yleensä säätty on.

4 §. Jos talon lohkominen on sallittu, olkoon erotetun tilan omistaja oikeutettu sitä laissa huudattamaan, ja Guwernörin tulee maamittarin ehdotuksen johdosta määrätä kuinka koko talon manttaali ja wero on molemmille tiloille jaettawa, josta pitää Guwernörin huolesta merkitys tehtämän läänin kihlakunnan maakirjassa.

5 §. Talonosain tilusala ja wero näin ollen määrätty, pitää maamittarin, asianomaisen pyynnöstä, ilmoittaman joko Kihlakunnan oikeuden wahwistettawaksi ja pyykittämän erotetun tilan niinkuin asetukset isosta jaosta ja taloin jakamisesta säätäwät, ja olkoon, siksi että semmoinen wahwistus ja pyykitys on tapahtunut, päätilan omistaja edeswastauksessa weron suorittamisesta, jos wapawuosia erotetulle osalle tingitty on taikka ei.

6 §. Kysymyksissä taloin jakamisesta niiden perustusten mukaan, jotka löytywät määrättynä kuulutuksessa maaliskuun 1 p:ltä 1852 ja muissa yhtä sen kanssa pitäwissä asetuksissa, olkoon laki niinkuin siellä sanotaan, kuitenkin sillä muutoksella että puhetta wasten Lakmanni-oikeuden tuomiota talon asuttamuksesta saa Ylioikeudessa pitkittää, niinkuin yllä 3 §:ssä myönnetty on.

7 §. Jos yhden taikka usiamman talon tilukset owat isossa jaossa tulleet pannuiksi ha-

jannaisiin taikka muutoin hoidolle ja wiljelykselle sopimattomiin palstoihin, olkoon talonomistajain wallassa ostamalla taikka waihtamalla erinäisiä maakappaleita saattaa talojen tilukset mukawampaan yhteyteen. Jos yksi tila täten enenisi ja toinen wähenisi, pitää niiden manttali ja wero sen mukaan sowitettaman, miten 3 ja 4:ssä §§ yllä sanottu on; jota paitsi uusi jakokartta tiloista on tehtäwä ja laillisessa järjestyksessä wahwistettawa.

8 §. Jos maanomistaja tahtoo tilastansa antaa maata toisen omaksi sitomusta wastaan että wissi wuokra wuosittain päätilaan maksetaan, olkoon semmoinen erotus luwallinen, jos päätilan asuttamus ja itsekannatus ei sen kautta joudu waaraan. Erotettu osa pitää yhdessä kappaleessa sisältämän wähintäinkin neljä tynnyrin alaa; mutta kaupungin lähisyydessä ja saaristossa, taikka milloin erotus tapahtuu wesilaitoksen, pruukin, tehtaan taikka muun keinollisen wehkeen rakentamiseksi, ei ole kielletty wähempiä osia erottamasta. Jos järwi tahi wesistö sattuu erotettuun maahan, ei ole jälkimäisen omistajalla ilman erinäistä wälipuhetta mitään oikeutta weteen.

9 §. Milloin maata erotetaan wuotista wuokraa wastaan päätilalle, pitää maamittarin lausuman jälille jääwän päätilan asuttamuksesta ja josko tingitty wuokra täydellisesti wastaa sen mitä koko tilan weromaksuista, werraten tilusten laweuteen ja laatuun, tulee erotetulle osalle. Maanomistaja antakoon erotuksesta tehdyn kirjan ynnä kartan ja maamittarin lausuman Kihlakunnan oikeuteen ja todistakoon samalla että hänellä on käytös-walta maan yli; jonka tehtyä kysymys päätilan asuttamuksesta ja erotuksen luwallisuudesta ratkaistaan, miten yllä 3 §:ssä sanottu on. Jos erotus sallitaan, tulee Guwernörin tutkia ja wahwistaa sen suostutun wuokran sekä antaa siitä merkityksen maakirjaan tehdä. Elköön kauwemmaksi kuin **10** wuodeksi sallittako wapauttamista wuokran maksusta.

10 §. Laillisesti erotetun maan omistajan pitää Kihlakunnan oikeudessa erotusten ilmoittaman ja edeltäjänsä omistuksen oikiasti todistaman. Jos se saanti hywäksi katsotaan, pitää kirjat wastaiseksi selwitykseksi laissa huudattamisprotokollaan otettaman. Sitten olkoon omistaja oikeutettu antamaan sanotun maan welasta waan ei eläkkeesta inteknata. Siitä luopumista älköön perikanta-lunastuksen haettako; mutta jos maa ilman ulosmittauspakkoa myydään, olkoon päätilan omistajan wallassa sen takasin lunastaa kolmen kuukauden kuluessa kaupasta todistettawasti tiedon saatuansa.

11 §. Päätilan haltia saakoon, niinkauan kuin hän siitä oikein werot ja maksettawat suorittaa, itse nostaa sen wuokran, joka erotetusta maasta wuosittain maksettawa on; ja nauttikoon hän siitä sitte oikeutta ja etua, niinkuin **17** luwussa Maakaaressa sekä **6** §:ssä **17** luku Kauppakaaressa sanotaan. Jos päätilan haltija puuttuu maksettawainsa suorittamisessa, nostakoon yleinen ylöskantomies sen wuokran, mikä erotetusta osasta maksamatta on, wajauden täyttämiseksi taikka pankoon se takawarikkoon.

12 §. Perimyksessä, milloin usiampi on saanut osaa tilassa, jota ei käy jakaa, tehtäköön perintöjako lohkomalla taikka maata erottamalla yllä-seisowain perustusten mukaan, jos waan perilliset siitä sopiwat.

13 §. Jos maanomistaja tahtoo toisen nautintoon elinkaudeksi taikka wissiksi wuosiksi antaa jonkun osan tilastansa, olkoon se sallittu, milloin wissi ja totinen wuokra wuodelta tingitty on. Wälipuhe siitä pitää kuitenki kirjallisesti tehtämän ja, ollaksensa woimassa kolmatta miestä wastaan, inteknattaman, sekä muutoin waari otettaman mitä asetus kesäkuun 13 p:ltä 1800 maan pestistä ja wuokrasta maalla säätää.

Seka-sanomia.

Suomen pappi munkkina Jerusalemissa wiime wuosisadalla. Alku-puolella 17:ttä wuosisataa muutti Waasan kaupunkiin eräs Skotlantilainen kauppias William Roß, jonka poikia sitten tawataan sekä kauppa-säädyssä että waltion wiroissa. Yksi poika, Herman, oli raatimies Waasassa, ja sen poika, Herman Roß, tuli wihdoin w. 1722 Turun Tuomioprowastiksi. Kaikki Tuomioprowastin poiat rupesiwat opettaja-säätyyn, mutta yksi niistä, nimeltä Wilhelmi, luopui loppu-iällään kaikesta, mikä tawallisesti kiinnittää ihmiset, — nimittäin wiroistaan, perheestään, isänmaasta ja uskonnosta. Hänen elämäkertansa on lyhyesti seuraawa.

Wilhelmi Roß lienee syntynyt Ruotsin puolella, mihinkä hänen isänsä, joka silloin oli Jumaluus-tieteen prowessori, oli Turun Akatemian kanssa lähtenyt Wenäläisiä pakoon w. 1713. Rauhanteon jälkeen tuli perhekunta taas Turkuun, ja nuori Roß pääsi w. 1734 opistolaiseksi, w. 1744 Turun suomalaisen seurakunnan kappalaiseksi, ja w. 1745 maisteriksi. Samana wuonna hän tehtiin Itämaisten kielten dosentiksi yliopistossa. Häntä oli jo edellisenä wuonna kahdenkertaisella apu-rahalla kehoitettu itämaisten kielten tutkintoon, koska prowessori Filenius oli hänestä antanut sen todistuksen, että hän aikaa woittaen saattaisi tulla hywäksi tulkiksi Ruotsalaiselle lähettiläisyydelle Konstantinopolissa. Siihen wirkaan hän ei kuitenkaan tullut. Mutta halu lähteä itämaille oli nyt hänessä syttynyt ja w. 1764 hän wihdoin jätti wirkansa, waimonsa ja lapsensa, mennäksensä Palestinaan. Hän tuli ensin Portukaliin, waelsi sitten niitä maita, jotka owat Wälimeren etelä-rannoilla ja joutui wihdoin Pyhälle-maalle. Epäilemättä häntä odotettiin takasin tulewaksi, sillä hänen kappalais-wirkansa pidettiin wiisi wuotta awoinna. Mutta oudot mietteet oliwat lentäneet miehen mieleen. Hän antautui munkiksi Jerusalemissa ja kuoli wihdoin Damaskossa alussa 1770-lukua. Hänen waimonsa toisessa naimisessa, Saara Margareta Grundström, kuoli Turussa wasta w. 1801.

Kirjewaihto.

N—K:lle! Teidän kirjeenne weli Jussille ei sowi lehteemme ottaa, koska kirjeessä on niin paljon erinäisiä kohtia, jotta outo ei woi sen tarkoitusta käsittää. Käsikirjoituksenne saatte takasin Söderholmin kirjakaupassa.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetty: kauppalaiwan-kulettaja W. K. Hjelt toiseksi opettajaksi Nikolaikaupungin merimieskouluun.

K. Wiipurin howioikeus on wiimekuluneen lokakuun 26 p:nä antanut tuomarille Liperin tuomiokunnassa A. Rudbeck'illt kiwulloisuuden tähden kolmen kuukauden wirkawapauden, luettu tämän marraskuun 27 p:stä, sekä saman ohessa määrännyt howioikeuden warakanslistan W. Ottelin'in sillä aikaa mainitun tuomiokunnan tuomariwirkaa toimittamaan.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 7 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37^{13}/_{16}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33^{1}/_{2}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 277 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 276 äyriä. — Pariisi, 397 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 38, Pariisi 398, Hampuri $33^{11}/_{16}$, Tukholma 279, Amsterdam 187 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 7 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37^{13}/_{16}$, 38. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 396, 398. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33^{1}/_{2}$, $33^{11}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 276, 279.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^{1}/_{2}$% waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit .	90 à 91%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	103%	104%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä

Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa Helsingissä ja useimmilla kirjakauppioilla maaseuduilla:

Waltiopäiwä-saarna, saarnattu Helsingin kaupungin Nikolaikirkossa 18 p. Syyskuuta 1868. A. G. Borg'ilta. 5 kop.

Johan Bunian'in kertomus hengellisistä kokemuksistaan. Lyhennetty suomennos. Myydään niiden hywäksi, jotka wiime kowa wuosi saattoi nälän hätää kärsimään. H:gissä 1863. 15 kop. (60 penniä).

Myötäwänä kirjakaupoissa:

Raha-asioista. Kakſi-kymmentä helppoa lukua, yhteisen kansan ja nuorison hywäksi. Englannin kielestä mukailtu. Hinta 15 kop.

Käyntikorttia saadaan tilata Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Kadotettu.

Wäriltään ruskean-keltainen koiranpenikka, walkoinen käpäliltä, rinnalta ja kaula-kehältä, tuntewa nimen: „**Ilo**", katosi 28 p. Lokak. Se rehellinen ihminen, joka siitä woi antaa jotain tietoa taloon N:o 3 Wladimir-kadun warrella, saa kunniallisen palkinnon.

Torihintoja Helsingissä.

Rukiit 6—6: 50 k. tynnyri.
Ruisjauhot 47—50 k. Lℓ.
Ohrakryynit 25—28 k. kappa.
Ohramaltaat 20 k. kappa.
Kaurat 2: 60—2: 90 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.
Perunat 5—6 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 20—1: 30 k. Lℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 10 1: 20 k. Lℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.
Wasikan-liha 2: 50—3 r. Lℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—2 r. Lℓ.
Tuoretta woita 23—25 k. ℓ.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. Lℓ.
Maito 9—10 k. k:nu.
Piimä 7—8 k. k:nu.
Taale 9—10 k. korttieri.
Munatiu 35—40 k.
Kananpojat 40—50 k. pari.
Teeret 70—75 k. pari.
Pyy-pari 40 k.
Tuoretta siikaa 12 k. ℓ.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℓ.
Tuoretta säynäwää 4 k. ℓ.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℓ.
Tuoreet hauet 6—7 k. ℓ.
Suolattua siika 10 k. ℓ.
Suolattua lohta 17—18 k. ℓ.
Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Suolattuja silakoita 38—45 k. Lℓ.
Suolattua kilohailea 80—90 k. Lℓ.
Terwaa 4: 50 k. tynnyri.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 20—2: 40 k. syli.
Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Heinät 18—20 k. Lℓ.
Thimothej 23—25 k. Lℓ.
Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 90. Tuorstaina 12 p:nä Marraskuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Sælan.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolip.-saarnan: prowasti Alopæus; ruotsalaisen: kokelas Räberg. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Marrask. 12 p. k:lo 4 jpp. Ajo-, työ- ja rakennusmiehet kokoontuwat majistraatin eteen antamaan ilmoituksia henkikirjoitusta warten.

Huomenna Perjantaina.

Marrask. 13 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa kaikenlaisesta irt. tawarasta työmiesten asumuksissa ja huwilassa: "Fjelldal" Töllöössä.

" k:lo 11 epp. Huutok. Weaporin satamakonttorissa laiwasta: "Maria Sofia".

" k:lo 11 epp. Huutokauppa Suomen sotatoimikunnan edessä kaikenlaisista kasseratuista sotawaatteista ja koristuksista.

" k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisioni maakonttorissa kaikenlaisten waatteiden ja muiden kalujen hankkimisesta lääni-wankilaitokseen.

" k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna yleisölle.

" k:lo 4 jpp. Soutajat, kalastaja ja kalakaupitsijat kokoontuwat majistraatin eteen antamaan ilmoituksia henkikirjoitusta warten.

Lauantaina.

Marrask. 14 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla kahdesta laiturista luodoissa: „Högholmen" ja „Bläbärslandet".

" k:lo 8 jpp. Suomalainen luento kemiallisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Marrask. 15 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysilli-määräysopillisessa oppisalissa.

Helsingistä.

Suomalaisen luennon pitää tulewana lauwantaina ylioppilainen Zidbäck. Luentoaine tulee olemaan höyrykoneesta.

Kokous kaswatusopillisen yhteyden järjestämistä warten pidettiin eilen illalla Prowessori Clewen johdatuksen alla. Saapuwilla oli jokseenkin suuri wäkijoukko sekä mies- että naispuolisia. Kun oli tämmöisen yhteyden tarpeellisuus myönnetty, otettiin keskusteltawaksi yhteyden yleisiä perusteita. Päätettiin että yhteydellä pitäisi oleman pääosasto Helsingissä sekä paikkakunnallisia osastoja maaseuduilla, jotka olisiwat sowitettuina paikkakunnallisten tarpeiden mukaan. Kaswatusopillinen aikakauskirja olisi toimeenpantawa. Komitea asetettiin walmistamaan ehdotusta yhteyden sääntöihin. Tähän komiteaan walittiin prowessorit Clewe, Schauman, Akiander ja Cygnæus, tohtori Schildt Jywäskylästä, Rehtori Lindberg ja maisteri Lindberg.

Rautatie. Tulot Helsingin-Hämeenlinnan rautatieltä owat wiime Lokakuulla olleet seuraawat:

	Markka p:ni.
Matkustajilta, (1:sen luokan waunuissa 183, 2:sen 1,582 ja 3:nnen 3,853, sotawäen-kuljetus 1,397; tulot 1:sen luokan 1,031 m. 60 p., 2:sen 5,303 m. 34 p. ja 3:nnen 7,459 m. 88 p., sotawäen-kuljetus 2,867 m. Yhteensä 7,015 kulkulippua	16,661: 82.
Lisämaksuja	798: 98.
Matkustajain tawarain ylipainosta	651: 36.
Posti-tuloja	60:
Ajokaluista, hewoisista ja koirista .	569: 90.
Tawara-mytyistä (499) . . .	253: 98.
Tawaroista (92,316½ sentneriä) .	33,307: 92.
Sarwi-eläimistä (14 kappal.) . .	67: 6.
Satunnaisia tuloja	124: 40.
Yhteensä	52,495: 42.

Tulot Lokakuulla wuonna 1862 tekiwät 26,229 markkaa 16 penniä.

Myrsky lokak. 31 p. oli mitä kauheampia isoon aikaan on kuultu. Joka haaralta kuuluu tapaturmioista merellä. Useita laiwoja on hukkunut ja useat joutuneet karille ja tulleet muuhun wahinkoon. Paitsi niitä meriwahingoita, joita wiime-numerossamme mainitsimme, lisäämme „wielä Å. U:n mukaan seuraawat: laiwa „Aurora" Sawon pitäjästä, kapt. Sjöholmin johtamana, on kokonaan hukkunut ja 7 miestä laiwawäestöstä uponnut mereen. Ainoastaan yksi merimies on pelastettu. Laiwa on wakuuttamaton. Kuunertti „Carl" Oulusta, kapteini Store'n johtama, ajautui matkustuksella Lybekistä kotio karille Kökarissa. Laiwan-wäestö on pelastettu. Lastiakin toiwotaan osaksi saada korjatuksi. Kuunertti „Iduna" Oulusta, kapteini Wahlgrenin johtama, ajautui matkustuksella kotio Lybekistä „Hundskall" nimiseen kallioon (5 peninkulmaa Degerbystä). Laiwa tuli pirstoiksi muserruksi, mutta laiwawäki kummallisella tawalla pelastetuksi. Se, näet, pääsi pitkän riuwun awulla autioon kallioon, niinkutsuun Hundskall'iin. Lastista ajautui muutamia omenia maalle, ja niillä sammuttiwat miehet pahimman nälkänsä, mutta he eiwät uskaltaneet syödä paljon tätä raakaa hedelmää. Tulta ei woitu wirittää, kun ne neljä tulitikkua, jotka oli yhdellä merimiehellä, oliwat märät. Kun turhaan oli yritetty kolmella tulitikulla wirittää, keksi yksi mies keinon panna neljäs tikku korwan ta'a kuiwumaan. Tämä temppu onnistui ja nyt tehtiin aika walkea laiwan rantaan ajautuneista pirstoista. Saman päiwän illalla ajoi meri laiwasta rantaan yhden säkin wehnäjauhoja. Nyt laitettiin kakkoja, jotka paistettiin kuumettunella wuorella. Tällä ruualla ylläpitiwät miehet henkensä kolmatta päiwää, siksi kuin muutamat talonpojat heitä huomasi ja toi heidät pois kalliosta. — Ruotsin sanomat tietäwät kertoa, että myrsky Ruotsin rannoilla on tehnyt suuria häwityksiä.

Suometar on wiime-numerossaan tekewänään oikaisun siitä wääristyksestä, minkä se on tehnyt meidän kirjoituksesta: „Waltiopäiwät tähän saakka". Mutta tämä "oikasu" ei ole mikään oikaisu, sillä pää-asiassa S:tar pysyy wääristyksessänsä. Tämä S:taren kawala käytös antaa meille lisää tukea siihen, mitä wiime-numerossamme mainitsimme tämän lehden puuttuwasta rehellisyydestä.

Marrask. 11 p. Se kaunis alkutalwi, mikä meillä jo oli, on ollut ja mennyt. Tuima sade eilen illalla ja yöllä teki siitä lopun. Nyt on taas paljas maa, synkkä syysilma, tuulet ja myrskyt.

Waltiopäiwät jatkawat nyt hiljaisuudessa toimensa. Pari laki-ehdotusta on jo tullut säädyille lakiwaliokunnasta.

Komitea on asetettu antamaan lausuntonsa suomalaisen rahan metalli-arwosta sekä rahakappaleiden ko'osta ja keskinäisestä suuruuden suhdasta. Tähän komiteaan, joka kokoontuu täällä marrask. 19 p., kuuluu seuraawat jäsenet: wuorihallituksen intendentti, wuorineuwos G. Laurell, prowessorit, kanslianeuwos A. E. Arppe ja A. Moberg, rahalaitoksen tirehtöri A. F. Soldan sekä opetus-upseeri Haminan kadettikoulussa, kapteini E. Neowius.

Yliopistossa käy asiat wanhaa rataansa. Ylioppilaiset lukewat ahkerasti, mutta keskustelewat ja wäittäwät sen ohessa kiiwaasti sekä opistolaiskunnan että waltion asioista. Mainittawaa on Pohjanmaan ylioppilaisten wuosijuhla Porthanin muistoksi wiime maanantaina. Siinä oli saapuwilla Pohjanmaalta tulleet waltiopäiwämiehet sekä ne kansan edusmiehet muualta, jotka owat tästä maakunnasta syntyperää. Kandidati Calamnius piti esitelmän Suomalaisista wanhassa Permassa. Hartaat kunnioitukset osoitettiin tässä tilaisuudessa erittäinkin senaattori Snellman'ille ja prowessori Cygnæus'elle.

Maaseuduilta.

Wiipuri. Suomalaisen näytelmä-kappaleen Anttonius Putroniuksen näyttämisestä kertoo Otawa seuraawaa: Seura-näyttelöissä wiime maanantaina ja keskiwiikkona (2 ja 4 p. marrask.) oli melkeen täydet huoneet katselijoita, miten saattoi arwata. Etenkin herra Hougberg, jolla oli molemmista eri näytelmissä sijansa, — suomalaisessa ollen itsenä Anton Putroniuksena ja ruotsinkielisessä tohtorina, — sekä herra Lagerstam lukkarina ja herra Björnholm Sipri Puurosena, Anton isänä, ansaitsiwat yleisöltä erinomaiset kiitokset. Myös herrat Thalus ja Stiggzelius, edellinen ryöstöwoutina ja jälkimäinen setänä, tekiwät paraansa. Rouwaswäen puolesta taas on mamseli Palmgrén, tohtorin rouwana esi-näytelmässä, ja mamsl. Winter, Putroniuksen morsiamena pää-näytelmässä, mainittawimpia.

Kuopiosta kertoo Tapio seuraawaa: Sähkölennättimen saamisesta tänne saatamme luotettawien tietojen mukaan kertoa, että esitys siitä on näinä päiwinä lähetetty maamme kenraali-kuwernörille. Tämän esityksen mukaan tulisi lanka alkamaan Joensuusta ja menemään Kuopion, Warkauden ja Sawonlinnan kautta Wiipuriin, jonka hankkeen awuksi owat Joensuun kauppiaat sitoutuneet kustantamaan pylwäät ensimäiseen pysäys-

paikkaan, jotka siis tämän esityksen mukaan tulisiwat Joensuusta Kuopioon. Kuopion kauppiaat taas owat lupanneet antamaan wähilleen 4000 markkaa rahaa ja 570 pylwästä sekä Warkauden ruukin omistaja pylwäät kolmen peninkulman matkalle, kumminkin tämä wiimeksi mainittu sillä ehdolla, jos saapi konttorin Warkauteen.

Raha-pula täällä nyt tuntuu olewan ihan yleinen. Kukaan ei sano olewan rahaa käsissänsä niin paljon että woisi lainata toiselle, mikä ei ole saanut saatawiansa määräpäiwällensä. „Käsi kättä noutaa" sanotaan sananlaskussa. Yksi kuin ei woi maksaa määrällensä asiatansa toiselle, niin toinen ei taas woi suorittaa kolmatta ja niin aina ympäri, joten pula tulee niin yleiseksi. Tämän raha-pulan suurin syy kuitenkin on wiimeinen katowuosi, joka nyt wasta rupeaa kowemmin tuntumaan, kuin kauppamiehemme owat suorittaneet ne ruunun lainat wiljain ostamiseksi. Ne hallituksen antamat rahat meniwät wiime syksynä Wenäjälle wiljasta ja jauhosta ja nyt on maakunnasta kerätty samanwerran rahaa hallitukselle takasi. Rahat maakunnastamme siis meniwät Wenäjälle. Niistä aiwan wähä osa on saatu takasi tänä kesänä woilla. Se se kuitenkin olis wakawin ja pikaisin rahan saaliin lähde, kuin waan karjanhoito ja woin walmistus saatasiin paremmalle kannalle maakunnassamme". — Kaupungissa puuhataan ahkerasti katujen kiwettämistä ja walaistusta. Toiwotaan saada kaasu-walaistusta, mutta jos siihen ei wielä saataisi waroja, niin pitäisi kaupunki jonku aikaa walaistaman lyhdyillä ja palmukynttilöillä. Mutta tämä on nuka pidettäwä hätäwara-keinona.

Wirolahdelta 22 p. Lokakuuta 1863. Onnettomuus merellä tapahtui tämän kuun 15 päiwää wasten yöllä. Purjehtiessaan Suomen lahdella eräs tuntematoin priki-laiwa oli ollut kiinni mainittuna aamuna Itäkiwi nimisellä pienellä kallio-luodolla, pohjois-puolla Someroa; waan jo päiwän noustessa alkoi nousta meri sekä tuuli paisui kowemmaksi, niin että noin kello 7½ aamulla laiwa läksi matalalta walloilleen ja alkoi ajautua tuulen waltaan. Noin 3 eli 4 wirstaa ajettuaan kaatui laiwa syrjälleen, ja wähän ajan perästä katosi se meren pinnalta, upoten meren pohjaan. — Miehistä ei ole mitään sen selwempää tietoa saatu kuin että Pitkäpaaden kalliolla nähtiin olleen toinen priki-laiwa, juuri sen ajettuwan laiwaraakin luona paikallaan laku kahwelissa, — waan siitä ei ole selwää saatu, jaksoiko se laiwa pelastaa ne onnettomat miehet. Wasta seuraawana päiwänä kuin tuuli heitti wähemmäksi, on woitu purjehtia jaalain kanssa tarkastamaan uponneen laiwan paikkoja, waan ei meren päältä ole löydetty muuta kuin 1 matrosin tyhjä kirstu ja walloillista puun ramua. (Otawa).

Keisarillisen Majesteetin armollisia esityksiä säädyille.

2 Kysymys, koskewa muutoksia ja lisäyksiä yhteisen lain säännöisä holhoja-hoidosta, kuuluu näin:

Ne lain-määräykset holhojahoidosta, jotka tawataan Perintö-kaaren lopulla, owat jo kauan hawaitut riittämättömiksi eikä tuottawan sitä yksityistä ja yleistä wakuutta, joka tässä tärkiässä oikeusseikassa on wälttämättömän tarpeellinen. Niin owat oikeudet welwolliset pitämään waaria kuinka holhoja hoitaa holholapsensa omaisuutta, joka aina on waikiaa, jos holhottawalla ei ole lankoja taikka nämät eiwät täytä welwollisuuttansa ottain siinä kahden puhen waltaa. Sopiwa neuwo tämän haitan auttamiseksi näkyy toki tätä nykyä tarjoutuwan, jos kunnallishallituksia asetetaan, jotka kukin piirissänsä taitawat harjoittaa semmoista silmällä pitoa holhojasta, semminkin kuin sen kautta oikeudet osotetaan oikiaan toimeensa, ryhtyä wehkeisiin taikka tuomita siitä mitä niiden edessä ilmoitetaan taikka wäitetään.

Holholasten kiintiän omaisuuden myymiselle on laki tähän asti määrännyt liika ankaria ehtoja, jotka ei harwoin owat olleet holhotulle enempi häwiöksi kuin hyödyksi, ja kuitenkin lisänneet holhojalle waiwaa hoidossansa. Säätökset tilinteosta taas owat olleet niin epäwakaiset, että holhoja kauankin on saattanut laiminlyödä tämän welwollisuutensa; jota wastaan holhojakin toisinaan on tullut kärsimään siitä että tilinteko, waikka oikein annettukin, on tehty moitteen alaiseksi wasta pitemmän ajan kuluttua, milloin todistuksia usioista menoista juoksewaa laatua ei enää ole woitu matkaan saada. Näissä kohdissa tarwitaan siis uusia ja tarkempia määräyksiä, joiden toimeen-pano myös kunnallishallituksen awulla helpotetaan.

Yleisen kreditin suhteen on se etuusoikeus, jota holholapsi welkomisensa suhteen on nauttinut holhojan omaisuudessa, tuottanut monta haittaa, milloin wakaata selwitystä ei ole woitu saada josko joku on holhojaksi asetettu sekä kuinka kauan holholapsen hiljainen hypothekioikeus hänen omaisuuteensa on woimassa. Tämä epäwakaisuus taidetaan auttaa tarkoilla luetteloilla holhouksista, jotka, asianomaisista oikeuksista annettujen tietojen mukaan, pidetään kunkin hengen puolesta siinä Oikeudessa, jonka alle hän asuinpaikkansa suhteen kuuluu; niinkuin myös sopiwa ajan määrä on säädettäwä, milloin mainittu hypothekioikeus erinäisten olojen mukaan pitää lakkaaman.

Näillä perustuksilla on H. K. M:ttinsa tahtonut, muutoksiksi ja lisäyksiksi nykyjään woimassa olewille säätöksille holhojahoidosta, Maasäätyjen hywäksyttäwiksi ehdotella seuraawat säännöt:

1 §. Holhouksesta huolta pitämään olkoon kunnallishallitus, missä semmoinen on asetettu, oikeudelle awullinen. Kunnallishallitukselle antakoon kirkkoherra joka puoli wuosi, kuukauden kuluessa sen jälkeen, luettelon kuolleista seurakunnassa sekä tiedon heidän jälkeen jääneitten alaikäisten lastensa nimestä ja syntymäwuodesta. Kunnallishallituksen tulee kohta tutkia luettelon ja ei ainoasti pitää waaria ettei alaikäiset ja heidän omaisuutensa kaipaa tarpeellista hoitoa, waan myös, waarin ottain mitä 20 luku Perintö-kaaressa säätää, Oikeudelle ehdotella holhojan ja ehdotellun sinne kutsuttaa.

2 §. Huolenpitoa holhouksesta toimittakoon se Oikeus, joka holhojan on asettanut. Jos alaikäinen muuttaa kotopaikkaa ja jos siis tarpeeksi nähdään että holhous tulee toisen oikeuden huolenpitoon, niin antakoon, ilmoituksen saatua ja alaikäisen holhojaa ja lankoja kuultua, edellinen Oikeus huolenpidon holhouksesta jälkimäiselle.

3 §. Raastuwan oikeus kaupungissa ja Kihlakunnan tuomari maalla pitäköön heidän huolenpitonsa alla seisowista holhouksista erityisen luettelon, osottain alaikäisten nimet ja syntymäwuodet, holhojain nimet ja kotopaikat, sekä ajat, milloin ne siihen asetetut owat. Jos holhoja asuu toisessa paikassa kuin missä hän holhoukseen asetettu on, antakoon Oikeus siitä tiedon Oikeudelle, jonka alle holhoja itse kuuluu, ja otettakoon se sielläkin holhousten luetteloon. Jos holhoja muuttaa toiseen paikkaan, ilmoittakoon sen tuomarille, jonka tulee Oikeudelle siinä paikassa, mihin holhoja on asettunut, antaa tiedon holhouksesta, jota hän hoitaa.

4 §. Sen luettelon, josta 3 §:ssa sanottu on, pitää Oikeuden, oikiasti tutkittuna ja uudistettuna, kunkin puolen wuoden lopussa antaman kunnallishallitukselle, ja tuomiokirjan ohessa holhouksista sekä sen seuraamuksen uhalla, joka tuomiokirjan suhteen säätty on, Howioikeuteen lähettämän. Jos joku tuomarilta taikka siltä, jonka käsissä tuomiokirja on, pyytää todistusta holhouksesta, jota hän taikka joku muu hoitaa, älköön sitä kiellettäkö.

5 §. Jos holhoja alaikäisen hyödyksi tahtoo myydä sen maata tahi kiintiää omaisuutta, olkoon hädän ja pulan taikka muun syyn tähden, hakekoon Oikeuden lupaa ja kuulkoon se siitä likimmäisiä lankoja, jotka maassa owat. Jos ei lankoja ole, taikka jos niiden etu on sotiwa wasten alaikäisten, pyydettäköön kunnallishallituksen lausuntoa. Laki sama olkoon alaikäisten kiintiän omaisuuden panttauksesta taikka intekistä, taikka waihtamisesta toista kiinteyttä wastaan. Muissa alaikäisen asioissa päättäköön holhoja omalla edeswastauksella, kuitenkin tärkeissä ja epäilyttäwissä kysymyksissä neuwoteltuansa todistettawasti alaikäisen lankojen taikka kunnallishallituksen kanssa.

6 §. Holhojan pitää joka wuodelta päättämän laskun alaikäisen omaisuuden hoidosta, ilmoittain sen wakuuden, jota wastaan puhdas raha on ulos lainattu; ja antakoon seuraawan wuoden alussa sanotun laskun alaikäisen likimmäisille langoille todistusta wastaan, joka on kunnallishallitukselle näytettäwä. Jos ei lankoja ole, taikka jos ne eiwät taida tilintekoa tutkia, pitää kunnallishallituksen hywät miehet siihen walitseman ja siitä Oikeudelle ilmoittaman. Jos holhoja niskoittelee antaa semmoisen tilin, welwoittakoon hänen siihen alaikäisen langot taikka kunnallishallitus laillisessa järjestyksessä.

7 §. Tilintekoa tutkiessa pitää holhojan esiin tuoman kaikki siihen kuuluwat todistukset ja ne kirjat, joihin alaikäisen omaisuuden wakuus perustuu. Jos muistutuksen syytä sattuu, ajakoot langot taikka hywät miehet laillisen ajan kulussa moitteen asian tilintekoa wastaan Oikeudessa. Jos nämät eiwät moiti laskua tuloista ja menoista alaikäisen kiintiästä omaisuudesta taikka kustannuksia hänen elannostaan ja kaswatuksestaan, älköön alaikäinen enää siitä puhetta pitäkö, täysikäiseksi tultuansa. Jos alaikäinen on siihen ikään tullut että hän itse woi nähdä ettei holhoja hywin hänen omaisuutansa hoida, olkoon hänen wallassaan siitä ilmoittaa kunnallishallitukselle; ja ryhtyköön tämä sitte tarpeelliseen toimeen alaikäisen oikeutta walwoakseen.

8 §. Jos holhojat owat usiammat ja tahtowat hoidon keskenänsä jakaa, tutkikoon Oikeus, jonka huolenpidossa holhous seisoo, josko ja mihin määrään se sallittaneen; ja tehköön kukin sitte tilin osaltansa. Jos heillä on hoito jakamatta, wastatkoon siinä kumpikin yhtä suurelta osalta koko hoidosta; kuitenkaan älköön olko toinen welwollinen palkitsemaan toisen huolettomuutta ja hairausta, jota hän ei estää taitanut. Jos toinen puuttuu waroja siihen mitä hänen maksaman pitää, älköön toinen olko welkapää palkitsemaan alaikäisen häwiötä siitä, jos hän ei ole laimin lyönyt ajallansa wahinkoa wästää.

9 §. Jos holhoja luopuu omaisuudestansa welkojain tyydyttämiseksi, pitää Oikeuden taikka kunnallishallituksen wiipymättä ryhtymän toimeen että toinen holhoja määrätään ja tehtäköön kohta ja annettakoon asianomaisille lopullinen tili holhouksesta, jos luopuwa itse ei sitä ole antanut, sitä joka hänen pesänsä ottaa huostaansa.

10 §. Jos holhoja kuolee, olkoot hänen perillisensä taikka muut, jotka pesää pitäwät huostassaan, welwolliset kuolemasta wiipymättä tiedon antamaan kunnallishallitukselle taikka sille oikeudelle, jonka huolenpidossa holhous seisoo. Perillisten pitää myös walwoman alaikäisen omaisuudesta ja oikeudesta, siksi että toinen holhoja tulee asetetuksi, sekä sitte kuolleen holhojahoidosta tilin tekemän ja antaman ulos mitä hänellä on alaikäisen omaisuudesta ollut.

11 §. Jos se, joka täysi-ikäiseksi on tullut, on antanut welkomisensa holhojan tykönä sisällä seisoa yli yhden wuoden, sitte kuin se hywäksytyn taikka moittimattoman tilinteon taikka laillisen woiman woittaneen tuomion kautta on tullut wahwistetuksi, olkoon paitsi sitä etuus-

oikeutta, jota semmoinen welkominen muutoin 8 §:n jälkeen 17 luwun Kauppakaaressa tuottaa. Jos riidellään jostakin welkomismäärän osasta, älköön etuusoikeus riidattomasta kelwatko kauemmin kuin sanottu on. Laki sama olkoon näissä tapauksissa, jos mainittu aika wastaan ottawalta holhojalta taikka edusmieheltä menetetään. Jos se, joka täysikäiseksi on tullut, sallii kolme wuotta kulua saamatta taikka todistettawasti pyytämättä tilintekoa holhojalta, olkoon myös kadottanut etuusoikeuden welkomisellensa holhojalta.

12 §. Howioikeus pitäköön waaria että luettelo sen huolenpidossa seisowista holhouksista tehdään ja uudistetaan sekä oikialla ajalla asianomaiselle kunnallishallitukselle annetaan.

13 §. Nämät säännöt käywät toimeen tammikuun 1 p. 186 ; mutta mitä laki ja asetukset muutoin holhouksesta sisältäwät, pitää, jahka sitä ei tämän kautta ole muutettu, wastakin oleman noudatettawa.

Eri työ-palkoista.

Se kysymys, minkä me joku aika sitten nostimme rautatullista, koettaen todistaa, että seikkoja ja asian-haaroja saattaa löytyä, jotka joskus tekewät suojelus-tullinkin maalle hyödylliseksi, on synnyttänyt keskustelemuksen, jonka hurja kiiwaus epäilemättä on ikäwästyttänyt yleisöä, niinkuin meitäkin. Yleisö warmaankin kummeksinee, miks'ei sellainen asia käwisi wakawan ja lewollisen todistelemisen keinoilla ratkaista, ja sanomakirjallisuus, joka ei siinä noudata yleisön pyyntöä, silmin-nähtäwästi kadottaa kaiken luottamuksen. Emme tahdo yrittääkkään selittää niitä syitä, jotka mahdollisesti tässä tapauksessa owat waikuttaneet niin ylöllistä kiiwautta. Tunnettu asia on, että Päiwätär kohta alussa silmättömällä pöyhkeydellä ryntäsi päällemme, ja että mekin sitten emme aiwan leppeästi ole tätä nuorta naista kohdelleet. Olemme nyt wiimein nähneet hänen tästä syysta taas, hajalla-hapsin ja wertynein silmin, tuimistelewan wastaamme, ja saamme luultawasti wastakin odottaa kaikenlaista sieltä puolen. Tätä meidän tietysti ei auta panna aiwan pahaksemme; se on tawallisia kohtauksia julkisuuden tiellä. Mutta meidän täytyy yleisön edessä tunnustaa, että tämmöinen nyrkki-sota ei ole meille mieluinen, ja olemme siis päättäneet puolestamme asettaa tämän kysymyksen toiselle rauhallisemmalle alalle. P:tär jatkakoon hänen yleisöllensä omaa tuttua tapaansa. Meille itse asian selitys on liian rakas, että sen tahtoisimme heittää meteliseen katu-kiljunan waltaan. Lukijamme owat nähneet, kuinka taitamattomasti rynnäkkö tähän saakka on tapahtunut; se on kääntynyt semmoista paikkaa kohden, missä jokainen järjellinen ihminen kohta huomaa, ett'ei mitään aukkoa ole. Jos siis päälle-karkaajat sillä kohden owat lentäneet päänsä seinään ja saaneet werisin päin siitä kääntyä takaisin, niin sitä emme suinkaan saa itsillemme lukea suureksi kunniaksi. Sitä wastoin tiedämme kyllä, että muita kohtia wäitöksessämme löytyy, jotka saattawat näyttää paljoa heikommalta. Yhden senlaisen seikan tahdomme erittäin ottaa selitettäwäksi.

Olemme osoittaneet, että jos rautateollisuuden kautta 1000 kansalaista pannaan tilaisuuteen ansaitsemaan päiwäänsä 30 kop. eli yhteensä 300 ruplaa, sen siaan kuin he maanwiljelyksessä ansaitsisiwat ainoastaan 15 kop. eli yhteensä 150 ruplaa, niin siitä on maalle woittoa, jos kohta maa sitä warten maksaisikin suojelus-tullia 10 ruplaa. Olemme muistuttaneet, että mahdollisesti tämä teollisuus ilman tullittakin woi kilwoitella ulkomaan teollisuuden kanssa; siinä tapauksessa tietysti suojelus-tulli on poistettawa. On myöskin mahdollista, että muita seikkoja löytyy, jotka tekewät sen, että puheen-alainen teollisuus ei ansaitsekkaan suojelusta ja apua; niitä tutkittakoon. Mutta se seikka yksistään, että muka tuo kotimaan teollisuus ei woi tällä hetkellä omin woimin kilwoitella ulkomaan teollisuuden kanssa, ei ole suinkaan kelwollinen syy antamaan sen häwitä. Mitä nuo 1000 tehtaalaista woittawat, se maakin woittaa, waikka taas suojelus-tullin määrä on tästä woitosta luettawa pois.

Mutta tässä kohden sopii tehdä yksi muistutus, joka ensi katsannolla näyttää hywin järjelliseltä. Tytyköön nämä rautatehtaalaiset wähäistä wähempään palkkaan, ansaitkoot ainoastaan 29 kop. päiwäänsä eli yhteensä 290 ruplaa, niin suojelus-tullia ei enää tarwita.

Tämä neuwo, joka ensimältä niin wiisaalta kuuluu, on kuitenkin kaikkea mahdollisuutta wailla; sillä työ-palkan suuruutta tai wähyyttä ei woi mikään inhimillinen woima määrätä. Kutakin työtä täytyy palkita sitä myöden, kuin se on helpompi tai waikeampi hankkia, s. t. s. sitä myöden kuin sen tekijöitä on runsaasti tarjona tai harwassa saatawana. Harwinaisuuteen taas waikuttaa moni seikka, esm. waikeus tai puuttuwa tilaisuus oppimaan sitä työtä. Kuta harwinaisempi siis joku työ on ja kuta waikeampi hankkia, sitä korkeammaksi myöskin sen palkka nousee; sitä ei käy millään keinolla estää. Tämä totuus kuuluu talous-tieteen aakkosiin.

Sowitettuna esillä olewaan esimerkkiin tämä totuus todistaa, ett'ei näiden rautatehtaalaisten palkkaa käy mieliwaltaisesti alentaa. Se taito, mikä senlaiseen työhön tarwitaan, on waikeampi ja waiwaloisempi hankkia kuin esm. tawallinen maanwiljelys-taito. Harwat ihmiset siis rupeewat siihen yrittämäänkään, ja niistä yrittäjistä eiwät sittenkään kaikki tule kelwollisiksi. Seuraus on, että rauta-teollisuuteen kykenewiä työmiehiä on harwassa, ja tämä harwinaisuus määrää hinnan, mihin työnsä myywät. — Ajatella kyllä woidaan, että käwisi jollakulla wäkiwaltaisella tempulla pakoittaa heidät wähempään palkkaan tytymään. Mutta seuraus olisi onneton: muita ihmisiä ei enää ryhtyisi waiwalla hankkimaan itsellensä sitä taitoa, mikä siinä teollisuudessa tarwitaan, ja jonkun wuoden perästä (kun entiset tehtaalaiset ennättäwät kuolla) olisi siihen työhön pystywiä wielä harwemmassa, ja niiden palkka wielä enemmin täytyisi ylentää.

Senlainen wäkiwaltainen temppu, joka luonnottomasti alentaisi palkan ja waikuttaisi noita äsken mainituita seurauksia, saattaisi syntyä esm. suojelus-tullin lakkauttamisesta. Tehtaan-isännät olisiwat kentiesi pakoitetut alentamaan työläistensä palkan enemmin kuin luonnolliset seikat sen salliswat, — ja jos nyt nykyiset työläiset eiwät luopuisikkaan siitä teollisuudesta, niin seuraus ainakin olisi, ett'ei uusia työläisiä enää tulisi siaan, sitä myöden kuin nykyiset kuolewat.

Mutta jos annetaan palkkojen pysyä semmoisina, kuin taloustieteelliset la'it määrääwät, niin seuraus on, että rautateollinen taito päiwä-päiwältä tulee helpommaksi hankkia, pystywiä työläisiä siis alkaa olla yhä enemmän tarjona, ja sen työn palkka luonnollisesti alenee itsestään. Tällä tawoin koittaa se päiwä, jolloin suojelus-tullia ei enää tarwita. Mutta se on tehtäwänsä tehnyt, — kaswattanut työtaitoa.

Koulu-kirjallisuutta.

Suomenkieliset oppikoulut owat wielä Suomenmaassa niin uusia ja lukumäärältään niin harwojakin, ett'ei tosin sowi toiwoa, että niitä warten aiwan rikas koulukirjallisuus olisi ehtinyt syntyä. Wasta silloin, kun ne ehdotukset pannaan toimeen, jotka Hämeenlinnan kokouksessa tehtiin, taitaa suomenkielelle tulla jotakin pohjaa, jonka nojassa tarpeellinen kirjallisuuskin yletä ja wersoa woi. Että kuitenkin niin paljon jo on saatu toimeen, se kyllä todistaa puhdasta alttiiksi-antamusta ja isänmaan rakkautta niissä miehissä, jotka waiwaloiseen ja waikeaan työhön owat ryhtyneet, saamatta useinkaan odottaa waiwansa rahallista palkintoa. Mutta tämän myönnettyämme emme kumminkaan saa ummistaa silmiämme niistä wirheellisyyksistä, joita näissä ylen tarpeellisissa kirjallisissa tuotteissa toisinaan tawataan. Olemme tätä ennen ottaneet lehteemme arwostelun hra Cannelin'in kreikkalaisesta kieliopista, jota ylipäänsä ei käy muuta kuin suuresti kiittää. Sitä wastoin täytyy meidän wähemmällä kiitoksella mainita seuraawaa teosta:

„Yleinen maatiede. Lawus Coranderin kirjoittama. I. Wiipurissa 1862“.

Oppi-kirjalta waadimme edellä kaiken, että sen antamat tiedot pitää oleman tarkkoja ja luotettawia, sekä säännöllisellä kielellä esitettyjä. Tämä on tarpeellinen ei ainoastaan sentähden, että oppilaan pitää saaman oikeita tietoja, waan senkin tähden, että lapsen tulee kunnioittaa ja arwossa pitää oppikirjaansa. Jokainen opettaja tietää kokemuksesta, ett'ei mikään ole opetukselle ja itse opetus-kurillenkin haitallisempi, kuin jos opettajan täytyy usein oikaista oppikirjan wirheitä ja säännöttömyyksiä. Mutta hra Koranderin kirjassa on jokseenkin paljon isompia ja wähempiä hairauksia, ja paitsi sitä monta epä-tasaisuutta, jotka owat saattaneet syntyä ainoastaan puuttuwasta huolenpidosta. Tämä seikka suuresti heikontaa sen arwon, mitä sillen muutoin osaksi tulisi. Ett'ei sanottaisi meidän tutkimatta langettaneen sellaista tuomiota, tahdomme esimerkiksi ottaa ne 26 siwua (45—71), joissa esitellään Suomenmaan maatiede. Tämä aine olisi pitänyt olla helppo esittää, koska Hallstenin jokseenkin awara ja warsin luotettawa teos siinä aineessa löytyy ennestään sekä ruotsiksi että useissa suomalaisissa käännöksissä. Hra Korander on tällä kertaa tahtonut panna wallan omatekoista, eikä ole aina oikein hywin onnistunut.

Kohta ensi-siwulla sanotaan Suomen nimestä, että on muka „oma antama nimi Suomiehen maa, josta sitten lienee saatuna Suomen maa“. Tämä kuuluu ikäänkuin jälkimäinen olisi epäwakainen ja edellinen warma, todella edellinen on niin wähän warma, ett'ei se ole todennäköinenkään. Onpa toki kielitiedettä tässä maassa jo niin paljon harjoitettu, että tämä johtaus-kummitus saisi oppikirjoistamme paeta. Hallsten'in oppikirjassa sitä myöskin mainitaan, mutta ainoastaan arwelun-ta-

paisekſi. — Siw. 46 sanotaan, että Wenäjän raja Lapissa menee Tenajoelle asti; tämä on erehdystä, kuten jo kartoistakin sopii nähdä. — Siw. 52 meille ilmoitetaan, että „peuralappalaisia ei Suomessa ole ollutkaan, sillä peura kuolisi täällä nälkään, kun ei ole kyllikſi peuranjäkälää". Mitenkä nyt laita lienee, mutta kesyttömiä peuroja on miesmuistin aikana nähty hywinkin etelässä warsin laumattain, esm. Perhossa tämän wuosisadan alussa. — Että Kokkolassa on suomalainen yli-alkeis-koulu (siw. 70), on ainoastaan wähäinen erehdys, mutta sitä suurempi se (sam. siw.), että Torniossa on lukio. — Usein on lauseissa erinomainen hajamielisyys, niinkuin esimerkiksi seuraawassa (siw. 61): „Kaikki uskonnot owat Suomessa tawalliset, waan ewank. Luth. puhdist. usk. maamme pää-uskonto"; — taikka seuraawassa (siw. 63): „Paitsi näitä" (Mustialan koulua ja Haminan kadettikoulua! mainitaan juuri ennen) „on myös kansan opetukseksi joka läänissä kaksi pienempää maawiljelys-koulua". — Tehtaiden luettelo (siw. 59) on sikin-sokin, ja Tampereen liina-tehdas wallan pois jäänyt. — Luettelo, missä kaupungeissa on Wenäläisiä kirkkoja (siw. 62), ei olisi tarpeellinen ollut, warsinkin koska se ei ole läheskään täydellinen. Pienempi epähuomion wirheitä löytyy monta, esm. (siw. 56), että „Keisari Napoleonin muistopatsas Pariisissa" on Pyterlahdelta; pitää oleman keisari Napoleonin kiwinen ruumiin-arkku, joka on Sotilaswanhusten hotellissa Pariisissa.

Useassa paikassa tawataan wäärin kirjoitetuita nimiä, esm. siw. 48 Ikalisten pitäjä (lue: Ikaalisten); useassa paikassa Ahwenmaa, ainoastaan siw. 53 oikein Ahwenanmaa; siw. 50 Laukas-wuori Pohjankankaalla (lue: Lauhaa), Pelkäne (lue: Pälkäne), Puolawesi (lue: Puulawesi), Etsäri (lue: Ätsäri); siw. 51 Suojärwi (lue: Juojärwi), siw. 54 Enontekissä (lue: Enontekiäisissä); siw. 70 Salon pitäjä (lue: Salosten pitäjä). — „Wiapori (Sweaborg)" seisoo siw. 68, mutta siw. 61 „Sweapori". Miksikä Heinolan nimi on pantu Jyrängökſi, emme ymmärrä. „Ristiina" saisi mielestämme olla pitäjän nimenä Sawossa, ja „Kristiina" kaupungin nimenä Pohjanmaalla; mutta hra K. on pannut jälkimäisenkin Ristiinakſi. Marian hamina saisi olla Maarian hamina. „Wirtasilta" Iisalmella on oikeastaan Kolionwirran silta eli lyhennettynä Wirransilta. Sitä wastoin kirjantekijä oikein kirjoittaa „Toiwala" (lähellä Kuopiota), eikä Toiwola.

Itse kielessä on monta epä-tasaisuutta, esm. siw. 51: „Ollaan hawaittuna" (on hawaittu), siw. 60: „kinttaita" (kintaita); mutta näistä hywä osa lienee luettawa painowirheikſi. Ett'ei sukkia ja pitsiä „neulota" siw. 68, waan kudotaan, sopii muistuttaa. Sanat: „protojerei" (siw. 62) ja „katoliikilainen" (siw. 69) pitäisi mielestämme oleman: protohierei ja katolilainen.

Kirjan muista osista meidän olisi helppo wetää esiin monta yhtäläistä wirhettä sekä tietojen suhteen että lause-tawoissa, kuin nuo yllämainitut. Sitä on kuitenkin jo osittain ennen tehty, ja nämä tässä mainitut todistawat kyllä todistettawamme, ett'ei kirja ole oikein huolellisesti ja tarkasti kokoonpantu. Tämä on kyllä wahinko; sillä alkeiskoulujen tarpeeksi ei ole wielä tässä aineessa mitään muuta oppikirjaa tarjona. Mutta waikka puute on suuri tässä ja muissakin aineissa, ei pitäisi sentään aiwan löyhästi kyhäämän kokoon oppikirjoja suomenkielisille kouluillemme.

Lopuksi tahdomme antaa sen lauseen, että kirjan esitys-tapa muutamissa kohden on erinomaisen hywin onnistunut. Selitys mäailman rakennuksesta ja maapallosta on paraita. Kirja ei siis ole arwoa wailla. Mutta se olisi tarkkuudella korjattawa, ennenkuin annetaan koululapsen käsiin.

Laillisia Ilmoituksia.

K. Waasan howioikeus on nimittänyt warawiskaalin B. Hällsten notariokſi, registraatorin G. Långhjelm warawiskaalikſi, kanslistan E. Tegengren registraatorikſi sekä waratuomarin K. Skog kanslistakſi keis. howioikeuteen.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Armollisen käskykirjan kautta lokak. 1 p. on määrätty, että Pihtiputaan Wiitasaaren kirkkoherra-kuntaan kuuluwa kappeli tulee, niin pian kuin kirkkoherran-wirka Wiitasaarella tulee awonaiseksi, tehtäwäksi omaksi kolmannen luokan kirkkoherrakunnaksi, kirkkoherran ja pitäjän-apulaisen kautta palweltawaksi, jotka seurakunta ensi kerran ilman waaliin panotta saapi kutsua, jota wastoin mainitut wirat wasta, sen mukaan mitä yleisesti säätty on, tulee sioitettawiksi, tullen nykynen kappalais-wirka kappelissa wastaisekſi poistettawaksi. — Määrätyt: armowuoden saarnaaja ja kirkkoherrawiran toimittaja Hartolassa, w. kirkh. A. M. Winter entisten wirkatoimitusten ohessa wastaiseksi toimittamaan sikäläisen kappalaiswiran; kappalaisen-siainen Ruokolahdella, w. kirkh. F. W. Brander armowuoden saarnaajaksi sikäläisessä awonaisessa kappalais-wirassa; ja pataljonan saarnaaja, w. kirkh. maist. P. A. Cygnæus wastaiseksi toimittamaan kappalaisen wiran Helsingin pitäjässä. — Käskykirjeet waalin-saarnaamiseen owat lähetetyt niille, jotka owat pantut waaliin Käkisalmen awonaiseen kirkkoherra-wirkaan, missä waalisaarnat tulewat pidettäwiksi ensitulewan tammikuun 10, 17 ja 25 p:nä sekä waali ensitulewan helmikuun 14 p:nä.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 11 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37^{3}/_{4}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33^{3}/_{8}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 276 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 275 äyriä. — Pariisi, 395 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $37^{15}/_{16}$, Pariisi 397, Hampuri $33^{9}/_{16}$, Tukholma 278, Amsterdam 185 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 11 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37^{3}/_{4}$, $37^{15}/_{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 395, 397. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $33^{3}/_{8}$, $33^{9}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 275, 278.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^{1}/_{2}$ % waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit .	90 à 91 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	103 %	104 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

H. M. Keisari, wiimein korkia-arwoisesti käydessänsä Suomessa ja lempeydellä katsastaessansa Suomen henkiwartia- ja tarkk'ampujapataljonan juhlaa, hywäksyi armosta antamaan tämän pataljonan ala-upsierille Fredrik Rökman'ille pitkänlisestä ja nerokkaasta palwelukſesta kultakunniamerkin, kuwaillen H. M:sa rintakuwan, ja päällekirjoituksella "nerollisuudesta palwelukſessa", kannettawaksi Pyh. Andræ tähden nauhassa.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. Lei.	Teeret 70—75 k. pari.
Ohrakryynit 27—30 k. kappa.	Pyy-pari 40 k.
Ohramaltaat 55 k. kappa.	Tuoretta siikaa 12 k. ei.
Kaurat 2: 60—3 r. t:nyri.	Tuoreet lahnat 7 k. ei.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.	Tuoretta säynäwää 4 k. ei.
Walkoset hern. 30 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ei.
Perunat 6—8 k. kappa.	Tuoreet hauet 6—7 k. ei.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1: 5 k. Lei.	Tuoreita silakoita 5 k. ei.
Palwattua samaa 1: 30—1: 40 k. Lei.	Suolattua siika 10 k. ei.
Tuoretta lampaan-lihaa 1:10 1: 20 k. Lei.	Suolattua lohta 18 k. ei.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lei.	Suolatut lahnat 5 k. ei.
Wasikan-liha 2: 50—3 r. Lei.	Suolattuja silakoita 38—40 k. Lei.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 90 k. Lei.	Suolattua kilohailea 80—85 k. Lei.
Tuoretta woita 22—25 k. ei.	Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Ruoka-woi 3: 60—80 k. Lei.	Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Maito 8—10 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 30—2: 50 k. syli.
Piimä 7 k. k:nu.	Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Taale 8—10 k. korttieri.	Heinät 16—20 k. Lei.
Munatiu 35—40 k.	Thimothej 22—23 k. Lei.
Kananpojat 40—50 k. pari.	Oljet 8—10 k. kupo.

Waltiopäiwälehti N:o 6 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 91. **Maanantaina 16 p:nä Marraskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Marrask. 17 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta sekä nahasta karwari Gardberg'in talossa ison Robertikadun warrella n:o 15 ja 17.

„ k:lo 11 epp. Huutok. ordonansihuoneessa pakka-laatikoista, niinimatoista, nauloista ja köysistä.

Keskiwiikkona.

Marrask. 18 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni maakonttorissa ja suomalaisen sotatoimikunnan edessä lyijyn hankkimisesta.

„ k:lo 11 epp. Samanlainen huutokauppa suomalaisen sotatoimikunnan edessä henkiwartia-pataljonan latriinein puhtaassa pitämisestä.

„ k:lo 11 epp. Porwaristo ja muut talonomistajat kokoontuwat majistraatin eteen antamaan lausuntonsa palkan koroituksesta ali-alkeiskoulun wahtimestarille.

„ k:lo 11 epp. Maantierakennukseen osalliset asukkaat kokoontuwat majistraatin eteen kuunnellaksensa kuwernörin päätöksen sekä yhteyspankin wastauksen lainanhakemukseen.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Marrask. 19 p. k:lo 11 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa kaikenlaisesta irt. tawarasta, kasseeratuista wankeuskaluista, wiineistä, punssista y. m.

Helsingistä.

Waltiopäiwät. Kiitollisuusadressit Ruotsin ja Wenäjän kansoille awun-annoista wiime katowuonna owat nyt walmiit ja owat jo kolmessa säädyssä tulleet hywäksityiksi. Aiwomme pää-lehtemme tai waltiopäiwälehden tulewassa numerossa julkaista nämät adressit. — Säädyt owat päättäneet pyytää waltiopäiwille ajan pidennystä, ritaristo ja aatelisto sekä pappissääty huhtikuun 15 p:ään, mutta porwari- ja talonpoikais-sääty toukokuun 1 p:ään.

Nimismiespiirikuntain jakaminen ja yhdistäminen. Turun läänin kuwernöri on kirjoituksessa huhtik. 4 p. esittänyt: 1:ksi että Halikon ja Uskelan pitäjäin nimismiespiirikunnat jaettaisiin kahteen piirikuntaan, siten että toinen sisältäisi Halikon pitäjän ynnä Angelniemen kappelin ja Waskion, sekä toinen Uskelan pitäjän ynnä Perttilän kappelin ynnä Turun lääniin kuuluwan osan Someron pitäjää; 2:ksi että Merikarwian piirikunnasta tehtäisiin kaksi uutta piirikuntaa, joista toinen Merikarwian piirikunnan nimellä tulisi sisältämään Merikarwian pitäjän ja Siikaisten kappelin, sekä toinen Ulwilan ylisen piirikunnan nimellä sisältämään Ahlaisten, Norrmarkun ja Poomarkun Ulwilan kirkkoherrakuntaan kuuluwat kappelit; 3:ksi että Mouhijärwen ja Karkun pitäjäin nykyinen piirikunta jaettaisiin myös kahteen piirikuntaan, toinen sisältäwä Karkun pitäjän Suoniemen kappelin kanssa ja toinen Mouhijärwen pitäjän ynnä Suodenniemen ja Lawian kappelit sekä 4:ksi että Ahwenanmaan kihlakunnassa löytywistä yhdeksästä nimismiespiirikunnasta seuraawat kolme, nimittäin Ekkerön kappelin sekä Föglön ja Kumlingen pitäjäin piirikunnat, eroitetun asemansa suhteen pidettäisiin muuttamattomina, mutta että sitä wastoin kihlakunnan muut kuusi piirikuntaa sillä tawoin muutettaisiin ja yhdistettäisiin ainoastaan kolmeksi, että Lundin pitäjä Wårdön kappelin kanssa ja Saltwikin pitäjä tulisi yhdeksi piirikunnaksi, Finströmin pitäjä Getan kappelin kanssa ja Hammarlannin pitäjä toiseksi sekä Lemlannin pitäjä Lumparlannin kappelin kanssa ja Jomalan pitäjä kolmanneksi, esittäen kuwernöri sen ohessa, että likeisin poliisitarkastus ja yleisen järjestyksen walwominen Salon kauppalassa, ehkä tämä kauppala on suurimmaksi osaksi Uskelan pitäjässä, kuitenkin jäisi Halikon uuden piirikunnan nimismiehen asiaksi, kun tämän piirikunnan ala on wähempi ja hoidolle mukawampi, ja että tämä nyt kysymykseen otettu jakaminen ja järjestäminen wähitellen pantaisiin woimaan, joko sen mukaan kuin nykyisten wanhain piirikuntain nimismiehet wiroistansa eriäwät, tai sen mukaan jos nämät wirkamiehet muutoin olisiwat taipuwaiset uuteen järjestykseen suostumaan sekä nimismiehet Ahwenanmaalla mahdollisesti suostuisiwat tulemaan muutetuiksi toisiin wirkapaikkoihin läänissä.

Keis. senaatti, kun tämä asia wiime lokakuun 27 p:nä sille esitettiin, on katsonut hywäksi tähän kuwernörin esitykseen suostua. Senaatti on sen ohessa saltinut, että, kuten kuwernöri on esitellyt, apukruununnimismiehiä asianomaisten suostumuksen ja oman waalin mukaan kuwernörin kautta asetettaisiin niihin kolmeen uuteen piirikuntaan, jotka näin mannermaalla on lisää saatu. Näiden wirkamiesten asettaminen tapahtuu epämääräämättömäksi ajaksi eikä tule heillä olemaan muuta palkkaa, kuin ne lailliset syrjätulot, jotka seuraawat wirkaa tai myös asianomaisten wälillä tehdyn sekä kuwernörin wahwistaman suostumuksen mukaan woidaan saada. (T. A. T.)

Waltio-arkistomme on näinä päiwinä saanut oiwallisen lisäyksen tärkeitä todistus-kappaleita, nimittäin 633 nidettä kaikenlaisia kirjoituksia oikeusministeristön arkistosta Moskowasta. Nämä, jotka ennen kuuluiwat Wiron ja Suomen kamarikonttoriin ja jo keisari Aleksanteri I:n käskyn mukaan olisiwat olleet Suomeen aunettawat, sisältäwät 4 eri osastoa, nimittäin: 1:ksi „Kniga", (s. t. s.) tilikirjoja ja wero-luetteloja, olletikkin Wanhasta Suomesta, Ison wihan aiasta alkaen (näkyy olewan ruotsinkielisiä); 2:ksi „Protokolli" (wenäjänkielisiä); 3:ksi „Journali" (myöskin wenäjänkielisiä); 4:ksi „Djäla" s. t. s. todistus-kappaleita (wenäjänkielisiä, joku osa ruotsiksi). Paitsi näitä löytyy tässä kokoilemassa yksi wahwa nide **Wiipurin kaupungin etu-oikeuksia** w. 1316—1694, sekä kaksi nidettä saman kaupungin Wenäjän-aikaisia etu-oikeuksia (Mahdollista, että nämä wiime-mainitut owat ainoastaan kopioita niistä etu-oikeus-kirjoista, mitä Wiipurissa säilytetään).

Kirjallinen aikakauskirja ruotsinkielellä tulee ulos tulewan wuoden alusta, josta woidaan lukea likempi ilmoitus lehtemme takasiwulla.

Hra Roos'in teateriseura tuli tänne wiime perjantaina höyrylaiwassa: „Grefwe Berg". Seura alkoi eilen Arkadia-teaterissa näytelmiään näytelmäkappaleella: „Wermlänningarna".

Kaupungillisia epäkohtia. Wirkaweljemme Suometar ja Päiwätär owat näinä aikoina tuoneet esiin kaksi walituspykälää tämän kaupungin hallitusta wastaan, joihin mekin puolestamme yhdymme. Toinen on se että kaupungin kellosta on otettu wiisarit pois ja siis koko kaupunki tehty ajattomaksi. Tähän edelliseen woidaan kuitenkin pian toiwoa apua, sillä kaupungin kellosepät, jotka warmaankin ymmärtäwät aikaansa ja ajan tärkeyttä, tulewat luultawasti pian poistamaan tämän pahan. Mutta pahempi on tuon toisen walitetun asian laita, sillä se rippuu majistraatista, joka taas ei liian paljon ymmärrä aikaansa. Se koskee, näet, sitä seikkaa, ett'ei majistraatti anna kuulutuksiansa myös suomeksi, waikka tässä kaupungissa löytyy noin 6,000 suomalaista. Joka on wähänkin seurannut täkäläisiä tapauksia, tietää että ylenkatse suomalaisuutta wastaan on julkinen ja wirallinen omaisuus, joka erittäin kukoistuu Suomen pääkaupungissa. Me olemme jo monta kertaa ennen tehneet muistutuksia tähän kuuluwista asioista, mutta wallan-pitäjät owat tähän saakka olleet hywin kowakorwaiset tämmöisille waatimuksille. Saa nyt nähdä, aikooko majistraatti wastapäinkin pidättää tawalliset kunnalliset oikeudet suurelta osalta kaupungin wäestöä.

Uusi Sanomalehti. „Wasabladet" kertoo että hra A. S—g (Swedberg) on aikomuksessa Waasassa ulosantaa ruotsinkielinen kansanlehti, joka tulisi ulos kerran kuukauteensa. Lehden nimeksi aiwotaan „Österbottniska posten" (Pohjan maalainen posti).

Jokapäiwäinen suomenkielinen lehti. Miten halullisia missäki paikkakunnassa ollaan osakkeiden ottamisen ja rahan antamisen wuoksi, ei luonnollisesti wielä woi olla tiedossa; waan joistakuista kertomuksista tuomiten woi olla wakuutettu, ettei ainakaan kaikissa paikoissa puututa halua ja rakkautta. Niin kuulemme yhdestä rautatehtaasta Wenäen rajalla, että työmiehetki sillä tawoin koettelewat olla awulliset, että aina 4 tahi 6 miestä yhdistywät ottamaan yhteisen osakkeen. Yhdestä pitäjästä Keski-suomessa taas kerrotaan, että, paitsi mitä warakkaat talonpojat aikowat ottaa osakkeita itsepäällensä, kuuluwat wä-

hempi=waraiset aikowan samanlaisen yhdistymisen puuhaan kuin sen rautatehtaan työmiehistä jo kerroimme. — Olemme kuulleet ehdoteltawan, että osakkeen ottajia olisi wielä enemmän ollut toiwossa, jos olisi luwattu osakkeen lunastushintaan antaa ottajille myös wuosikertansa sanomalehteä. Kyllähän sitä ei ole kukaan epäillyt, jos se waan olisi ollut mahdollista. Mutta paljas lehden kustannus on siihen osakkeiden hintaan niin tarkoin laskettu, että olisi kulleki osakkeelle täytynyt määrätä 14 á 15 ruplaa kymmenen sijaan, jos mieli antaa kulleki osakkeelle kappaleensa sanomalehteä. (S:tar).

Yliopisto. Julkista lakitieteen=kandidati=tutkintoa seisoi tämän kuun 14 p:nä hist. kieliopillinen maisteri O. E. Hällfors.

Tulipalo syttyi wiime lauwantaina klo 6 aamulla kraatari ja makkara=tekijä Mehringin talossa unionikadun warrella, eräässä wanhassa pihalla olewassa rakennuksessa, jota oli käytetty makkara=walmistushuoneeksi. Yli ympärin aiwan tiheässä on wanhoja puurakennuksia, jotta waara alussa näytti jotensakin uhkaawalta. Tuli saatiin kuitenkin parin tunnin perästä sammumaan. Erinäisen kiitoksen ansaitsewat Suomen kaartilaiset urheasta toimestaan sammutus=työssä. Mikä tulipalon synnytti, ei ole wielä tunnettu.

Kuolon=sanoma. Erityinen kirje Düsseldorfsista, kirjoitettu marrask. 3 p., on tänne tuonut sen surullisen sanoman, että kuwa=maalari Löfgrén on kuollut Coblenz'in kaupungissa. Kirjeessä ei ole mitään päiwän määräystä. Likempiä ja tarkempia tietoja saataneen pian.

Ilmat. Talwi ei näy tänä wuonna pääsewän oikein alkuun. Eilen oli selkeä ja raitis talwiilma. Tänään taas sumuinen ja kolkka syysilma.

Tilastollinen Silmäilys Helsingin kaupunkiin. H. D:n mukaan annamme muutamia tilastollisia tietoja Helsingin kaupungista. Kaupungin wäkiluku, joka 1861 wuoden lopulla nousi 20,955 henkeen, oli 1862 wuoden lopulla kohonnut 21,692 henkeen. Näistä oli 29,395 Suomalaista (sekä suomen että ruotsinkielisiä) 313 oli Saksalaisia ja 984 Wenäläisiä. Paitsi näitä, jotka owat kaupungin kirjoissa, löytynee noin 2,000 henkeä täällä asuskelewia, tähän ei kuitenkaan luettuna suomalainen ja wenäläinen sotawäki. — 1862 wuoden kuluessa rakennettiin täällä 43 uutta rakennusta, joista 8 oli kiwestä, ja tämän wuoden kuluessa on yhä uusia rakennuksia puuhattu. Nämät erityiset sekä kaupungin yhteiset työt ja kruunun rakennustoimet Weaporissa antaa täkäläiselle työwäestölle hywät elättämisenneuwot, jonka tähden ahkera työmies Helsingissä woikin tulla hywin toimeen. Mutta kuitenkin on köyhyys täällä lisääntymässä. W. 1862 nautti 934 henkeä täällä apua kunnallisesta waiwaishoidosta ja waiwaisapu=rahat nousiwat 20,542 ruplaan, siis melkein ruplaan joka asukkaalta. W. 1852, jolloin kaupungin wäestö oli noin 17,000 henkeä, nousi waiwaisapu ainoastaan 10,163 r:aan. Nyt on waiwaiskassan kulut 20,834 r. Kymmenenä wuotena owat siis nämät kulut tulleet enemmän kuin kahdenkertaisiksi. Tähän tulee lisäksi, että kaupungissa löytyy useita armeliaisuuden=laitoksia, joista yksin rouwaswäen yhteys w. 1862 ulosantoi 4,000 r. Ja tämä kaikki ei kuitenkaan woi poistaa kerjäämistä. Se on hywinkin tawallista, että kerjääwiä lapsia kulkee ympärin huoneissa, katuloilla ja esplanadeissa. Tästä on meille täysi wakuus, ettei köyhyyden lisääminen tule niin pian lakkaamaan. — Sisäänpanijat kaupungin säästöpankkiin oliwat 1862 wuoden kuluessa 1,951 henkeä. Uloslainatut pääomat ynnä niihin karttuneet korot nousiwat 231,780 r:aan. — Kaupungin wankihuoneessa pidettiin 1862 wuoden kuluessa 133 miestä ja 24 naista. Juopumuksesta oli kanteen=alaisina 185 henkilöä, lapsen=murhasta sekä sikiön salaamisesta 5 henkilöä. Wangittuin elättämis=kustannukset nousi 308 r:aan 77 k:aan. — Oppilaitoksia löytyi kaupungissa 1862 yhteensä 16, joista 10 julkista ja 6 erinäistä. Julkisiin oppilaitoksiin kuului 47 opettajaa, 14 naisopettajaa ja 1,337 oppilaista. Erinäisissä oppilaitoksissa oli 33 opettajaa, 21 naisopettajaa ja 451 oppilaista. Siis löytyi yhteensä 16 oppilaitosta, 80 opettajaa, 35 naisopettajaa ja 1,788 oppilaista.

Maaseuduilta.

Waasasta meille kirjoitetaan: tärkeiden asiain joukossa, jotka tähän aikaan wetäwät tarkastuksemme puoleensa, mainittakoon yritykset järjestää kaupungin raha=asioita, saada toimeen kauppakoulu ja kansankirjasto.

W. t. lukion apulainen maist. Erwast on kutsunut meidät kuuteen kirjallisuus=historialliseen luentoon. Ne kaksi luentoa, jotka hän jo on pitänyt Englannin kirjallisuudesta niin suurelle kuuntelia=joukolle, kuin täällä on mahdollinen odottaa, antaa meidän wähenemättömällä halulla odottaa jälillä=olewat.

Erinomaisen huomion on kruunun ja kaupungin=kassöri=wiran siottaminen täällä herättänyt. Hakijoita oli neljä, mutta niistä oli kaksi senlaatuista, jott'ei heistä oikein tiedä, pitääkö enemmän ihmettelemän heidän itserakkauttansa wai heidän ajattelemattomuutta. Ne muut kaksi oliwat wirkaan kykenewäiset. Wiran siottaminen riippuu majistraatista eikä kaupungin wanhimmista, joidenka kokoon kutsuttaminen ja kuulusteleminen tässä asiassa näytti olewan jonkunmoinen sukkelantapainen temppu, kun heidän lausunnosta ei kuitenkaan mitään lukua pidetty. Tästä asiasta ynnä kaikista siihen kuuluwista kertomuksista tahdon tällä kertaa olla ääneti ja sen ohessa uskoa, että kulkupuhe mahdollisesti on liiaksi kuwaellut muutamia kohtia. Toiwottawaa olisi, että koko asian meno ynnä kaikki siihen kuuluwat toimet ja asianhaarat, myöskin semmoiset, joita ei ole woitu pöytäkirjaan ottaa, julkaistaisiin. Kaikki wääristykset ja pahat selittämiset tulisi siten kartetuiksi ja kumotuiksi. Se olisikin kyllä tarpeen, että edes jotain woitaisiin nähdä walheeksi.

Hakijoita ja ehdolle=panosta raha=wartia=wirkaan owat sanomalehdet ju kertoneet. Sittenkuin wirallinen lehti on ruwennut semmoista julkaisemaan, olisi se kohtuullista, että hakijain ansiot myös lyhykäisesti mainittaisiin. Ehkä siinä tapauksessa moni, joka nyt hämmästyksellä lukee wirkoihin ehdolle pantujen nimiä, woisi saada tarpeellisen selon ja käsittäisi oikeuden ehdolle=panoissa. Jos ei julkaisemisella ole tämä tarkoitus, ei se miksikään pyhitä. *

Ulkomaalta.

Wenäjä. Suuriruhtinas Konstantin on omasta pyynnöstään saanut eron maanhaltia=wirasta Puolassa ja kreiwi Berg tehty hänen jälkeisekseen.

Ranskan keisarin puhe ranskalaista edustuskamaria awattaessa on se keskus, jonka ympärillä nykyään kaikki waltiolliset keskustelemukset kääntywät. Jo kauan on tätä puhetta odotettu suurimmalla uteliaisuudella, sillä siitä on toiwottu saada jonkunmoista selitystä nykyajan kipeimmästä kysymyksestä: Puolan asiasta. Puola, näet, on se tulipesä, josta liekki pian woi lewitä koko Europpaan ja sytyttää tuimimman sodan. Kysymykseen sotako wai rauha — joka yhä lewottomana haahmona tungeikse ihmisten mieliin, siihen on siis toiwottu selwikettä Napoleonin suusta. Napoleon on puhunut — ja koko maailma on koettanut hänen puhettansa tulkita, kukin luonnollisesti omain mielipiteidensä mukaan. Mitä puhe sisälti tehtäwästä Puolan asioissa kuuluu J. S:n käännöksen mukaan näin:

„Mitä nyt on tekeminen? Olemme me siihen ainoahan kahdesta=walitsemiseen: sotaanko wai waiti=oloon? Emme ole; aseisiin rientämättä samatekkuin waiti olematta on meillä wielä yksi keino jälillä: se on Puolan asian laskeminen europalaisen tuomioistuimen eteen. Wenäjä on jo ilmoittanut: neuwonpidot, joissa kaikki muut Europata liikuttawat kysymykset tulisiwat keskusteltawiksi, eiwät suinkaan loukkaisi sen arwoa. Tarttukaamme tähän ilmoitukseen. Auttakoan se meitä kerrassansa wastustamaan kaikkia niitä eripuraisuuden hapatuksia, jotka kaikilla kulmilla owat walmiit ulospuhkeamaan, ja syntyköön itsestä siitä ahdistuksesta, jossa Europa niin monen hajousaineen wallan alla tätä nykyä oleskelee, uusi rata järjestykseen ja rauhallisuuteen. Eikö hetki ole tullut uusilla perustuksilla uudesta rakentamaan tuota ajan kaiwamaa ja pala palalta waltakumousten häwittämää rakennusta? Eikö ole korkein aika uusilla sowinnoilla tunnustaa mitä peruuttamattomasti on käynyt toteen sekä yhteisellä suostumuksella tehdä mitä maailman rauha waatii? Wuoden 1815 sowintokirjat owat herjenneet woimassa olemasta melkein kaikkialla; ne owat rikotut Kreikassa, Belgiassa, Ranskassa, Italiassa kuin myös Tonawanki seuduilla. Saksa ahkeroipi niitä muutella; Englanti on jalomielisesti niitä siewentänyt Jonian saarten jättämisellä Kreikalle. Mikä niin muodoin olisi enemmän lakiin soweltuwata ja raittihimpata kuin eri waltain kutsuminen korkeimman sowinto=tuomioistuimen eteen?

Olkoon meillä miehullisuutta sairaan ja luottamattoman tilan siaan panna wakawa ja järjestetty asento, waikkapa tämä maksaisikin uhrauksia. Yhdistykäämme toinen toiseensa, ilman mitään edeltäkäsin tehtyä säännettä, ilman warsinaista kunnianhimoisuutta, ainoastansa siitä ajatuksesta elehytettyinä että hallitsijain ja kansain oikein ymmärrettyyn etuun wasta nojautuwa uusi asiain järjestys on rakennettawa. Tätä kehoitusta tulewat, kuten minä rakastan uskoa, kaikki kuuntelemaan. Kielto tähän kehoitukseen on todistawa salaisia ehdotuksia, jotka pelkääwät päiwän waloa. Mutta jos kehoitustani ei yksimielisesti hywäksyttäisikään, on sillä kumminkin olewa se suuren suuri etu että on Europalle näyttänyt missä waara löytyy ja missä pelastus. Kaksi tietä on awoinna: toinen johdattaa edistymiseen sowinnon ja rauhan kautta; toinen wiepi, enemmin tai myöhemmin, onnettomalla warmuudella sotaan, jos uppiniskaisuudella tahdotaan ylläpitää jotain kulunutta, joka lankeaapi yhteen. Te tunnette nyt, hywät herrat, sitä kieltä, jota olen päättänyt Euroopan kohtaan käyttää. Teidän hywäksymänä, yleisen myönnytyksen wahwistamana se ei woi jäädä kuulumatta, sillä minä puhun Ranskan nimessä".

Sanomalehti „La France" tietää kertoa, että keisari jo on lähettänyt Euroopan ruhtinaille kirjeitä tästä yleisestä waltiokokouksesta. Englannin sanomalehdet wastustawat tämmöistä kokousta.

(Lähetetty).

Nöyrin esitys Suomen säädyille, koskewa nimismiehistöä maassamme.

Katsastaen kaikkia niitä esityksiä, kun sekä H. K. M:ttinsa on armossa esitellyt, että erityiset säädyin jäsenet owat esille tuoneet, emme woi olla toiwomatta isämaamme edistymistä sekä hengelliseltä, siweydelliseltä ja tiedolliselta, että maalliselta ja waralliselta puolelta. Mutta mitenkä tietty on, waaditaan erityisten ihmisten oikeus-tilan suhteen ei ainoastaan, että heidän keskenäiset oikeutensa ja welwollisuutensa owat perustetut ja säännöllisesti wahwistetut, waan myöski että ne säännöllisen pakotuswoiman kautta saatetaan noudatetuiksi ja pyhinä pidetyiksi. Toiwotettawa olisi siis, että säädyt myös tarkoin miettisiwät, kenenkä etewin welwollisuus eli toimitus kaikista maamme wirkamiehistä on pitää huolta, että nämä heiltä ratkaistut säännöt ja määräämät asetukset tulisiwat noudatetuiksi, ja mitkä ne owat, jotka lakihoiteen kautta sowittawat yhteiset lain säännöt töytäntöönsä. Ne owat nimismiehet. Heidän wirkansa toimet eiwät olekkaan siis wähäpätöisiä, koska walwowat ja huolta pitäwät, ettei kenenkään oikeus tulisi poljetuksi ja yhteinen rauha ja turwallisuus riidan, toran, tappelun ja ehkä surmanki tekemällä rikotuksi. — Nykyinen tilansa ei ole kuitenkaan sillä kannalla, että heiltä woitaisiin waatia riittäwää tietoa, taitoa ja tolkua näitä painawia toimituksiansa täyttäessään. — Saadaksemme tähän wirkaan kunnollisia ja siwistyneitä miehiä, koska owatkin likisimmässä yhteydessä kansan ja sen asiain kanssa, ja joilla siis myös on suuri waikutus-alansa kansan siwistämisen ja tapain parannuksen suhteen, on wälttämättömästi seuraawat muutokset tehtäwänä.

Nimismieheksi aikowa näyttäkään tietäwänsä kuitenki alkeis-opin pääkappaleet ja oleskelleen wuoden tai kaksi kihlakunnan tuomarin muassa keräjillä ja samanwerran joko kruunuwouti-kontuorissa tai jonkun taitawan nimismiehen luona. Huojennusta tässä kohdin olkoon niillä, jotka owat käyneet maamme yliopistossa, niin tawon, etteiwät tarwitsisi saadaksensa käytännöllis-oppia tai tottumusta niihin toimiin, mitä he wirassansa tulewat ajamaan, wiettää muutakun puolen sitä aikaa, kun muut. Toimittakoon sittemmin ylimääräistä wirkaa maaherrassa sikski kun siellä määrättäisiin wakinaiseksi alawirkoihin. Tällaisena ollessa näyttäkään julkisessa tutkinnossa maaherran läsnäollessa itsellänsä olewan riittäwää tietoa laki-säännöin tärkeimmissä osissa ja tarpeeksi taitoa nimismiehen wiran hoidantoon. Tämän tutkinnon pitäkään maakamreri ja sihtieri. Kuitenki olkoon maaherralla walta wapauttaa näistä oppinäytteistä ne, jotka pätewillä todistuksilla näyttäwät taitawan tehtäwänsä täyttää, ja jotka toisin tawon hänen luottamuksensa niihin nimismiehen wirkoihin owat saaneet.

Wiran awonaisuus ilmotettakaan siinä maaherrassa, johon kuuluwat, sekä maan julkisissa sanomissa määrä-ajan sisässä haettawiksi; jonka jälkeen maaherra tutkikaan hakiain kelwollisuuden ja etewyyden toinen toistensa suhteen ja esittäkään keisarillisen Senaatin talous-osastossa heistä yhden taitawimman, ansiollisimman ja sopiwimman wirkaan, johonka Senaatti, samon kun muitakin wirkamiehiä, häntä wakuttakaan waltakirjalla.

Wiralta poispanentaisuus ja wirka-ero säättäkään häneltä samon kun muistakin wirkamiehistä, kuitenki niin että maaherra taitaisi erottaa wirkatoimituksistaan semmoisen, joka on suurimmista wirkarikoksista kanteenalainen ja pitää häntä wirattomuudessa sikssikun asia on oikeustoissa tutkittu ja kanne selwille tullut; jonka jälkeen maaherra päättäkään kanteenalaisen määrä aikaiseen wirka-eroon tai ilmoittakaan Senaatissa hänen olewan wirkansa kokonansa menettäneen. Ne, jotka todistawat olewansa wiran wapautta tarwitsewaiset, saakoon maaherralta määräajaksi siihen luwan, joka myös samassa määrätkään jonkun muun loma-ajaksi wirkaa tekemään.

Nimismiehen warsinainen palkka korotettakoon kaikille kymmentä wuotta nuoremmille wirkamiehille 1,200 markkaan ja sitä wanhemmille 2,000 markkaan, sillä heidän nykynen palkkansa on halwempi kun palkollisten, eikä riitä siis paljo muuksi, kun tupakki-rahaksi ja ajokaluinsa parannukseksi — tuskin kyllä waatteiksi. Tämä, niin kuin moni muukin palkkaa, on muinoin maksettu talollisilta luonnon tuotteissa, mutta sittemmin päätetty suoritettawaksi waltiowaroilla, sen aikaisen werohinnaston jälkeen. Aikaa-woittaen on werohinnat nousseet nousemistaan, mutta wirkamiesten palkat, ja semmenki nimismiesten, owat jääneet rappiolle. Wiimein kun kaikkien wirkamiesten palkat korotettiin, sanottiin nimismiehistä lausutun: „kyll' nälkäinen koira aina ruokansa hakee". Niillä, jotka niin heistä lausuiwat, ei ollut mitään yleistä käsitystä koko nimismiehen toimituksista. Kun nimismiehille nyt määrättäisiin riittäwä palkka, niin sillon wasta woisiwat he rehellisesti ujostelematta ja kainostelematta wirkawelwollisuuksiaan täyttää. Tästä tulisi kansakin kyllä pian äkkäämään nimismiehen ainoastansa walwowan oikeuden pyhyyttä ja ei aina omaa etuansa, ja niinikään kunnioittamaan ja arwossa pitämään hänen toimiansa. Tämän hawattuaan ja käsitettyään panisi kansa myös kaikissa sekä kunnallis-asioissa että wiran toimissaan suuremman luottamuksen ja turwansa heihin, kun nykyään. Monet epäluulot ja häiriöt, kun nyt usein tawataan kansan ja järjestys-miehensä kesken, häwisiwät. Usein on hawaittu, ettei todistajatkaan tahdo puhua kaikkia, mitä he asian walistukseksi tietäwät, juuri sentähden, että näkewät päällekantajan siitä ainoastaan woitolle tulewan — kumminkin tuossa mokomassa wiina-asiassa. Mutta, jos nyt nimismiesten palkat korotettaisiin ja sakkorahat määrättäisiin menemään joko kaikki tai ⅔ osaa kruunulle, eli muihin hyödyllisiin toimiin käytettäwäksi, niin monta epäseikkaa saataisiin paljo huokeammin selkenemään ja asia paremmin autetuksi. — Wiinapannuin kiinityspalkka menköön kaikki kruunulle, paitsi mitä kyytirahoihin ja apulaisten palkaksi tässä toimituksessa käytäwät, jääköön nimismiehelle omaksi. Kaikki wiran toimitukset, jotka keskus-asioissa pidetään, tai ne, jotka oikiastaan owat kruunuwoudin tehtäwät, maksettakoon eri hinnaston jälkeen. Näin tawon luulisin tämän tätänykyä halweksitun wirkamiehistön saawan sekä siweydellisemmän että kunnioitettawamman arwon ja waikutuksen.

E. S.

P. S. Pois tieltä ei suinkaan olisi, että maaherrassa palwelewain alhaisimpain wirkamiesten palkkaa myös wähäsen ruokottaisiin.

Sama.

Siirtokunta ja roswot.

(Jatko 88 n:roon.)

Kun olimme itseäämme wähän wirwoittaneet syömisellä ja juomisella, aloimme matkaamme wirtaa alaspäin. En tarwitse sanoa, että nyt oli ihan toisenlainen matkustus kuin se mikä tähän saakka oli ollut. Minä tulin nyt wanhaan paikkaani sotamieskumppanieni joukkoon.

Kun seisahduimme yöksi, näin että Miß Maryon oli puhunut kapteini Carton'ille. Sillä kapteini tuli suoraan minun luoksi ja sanoi: „hywä towerini, olette olleet Miß Maryonin henkiwartia, eikä kukaan tule ottamaan teiltä pois tämän kunnia-wiran". Minä kiitin häntä kauniimmilla sanoilla, mitä woin löytää, ja tänä yönä olin taas wanhassa wirassani, wartioitsemassa sitä paikkaa, missä hän nukkui. Usein tänä yönä näin kapteini Cartonin ulostulewan, käywän ympäri katsomassa, että kakki oli oikeassa. Nyt on mulla tämä erityinen tunnustus tehtäwä, että näin hänen raskaalla sydämmellä. Niin, näin hänen raskaan raskaalla sydämmellä.

Herra Pordage oli jokseenkin lewollinen nyt. Istuen toisessa weneessä teki hän pitkiä kirjoituksia hra Kittenin kanssa. Jos joskus seisahduttiin, tehtiin sitä wastaan pitkiä kirjallisia wastawäitöksiä. Hra Pordage'n loppu, — sanoakseni mitä siitä tiedän, oli että hän kotona sai suuret ylistykset käytöksestään ja että hän kuoli keltatautiin.

Kun pääsimme meren-rannalle, saimme weneitä lauttojen siaan — ja nyt soudimme pitkin meren rantaa. Tässä kauniissa ilman-alassa ja näillä kauniilla wesillä kuluiwat päiwät niin kuin suloinen unelma. Ah, ne juoksiwat palaamattomiin pikemmin kuin wirran wesi konsana. Me olimme nyt aiwan likellä sitä paikkaa, mihin Hopea-aitan saaren asukkaat oliwat jätettäwät ja mistä meidän merimiesten oli määrä palata Belize'ehen.

Kapteini Carton'illa oli weneessä wieressään suuri pitkäpiippuinen espanjalainen kiwäri; ja hän oli kerran sanonut Miß Maryon'ille, että se oli paras kiwäri koko maailmassa ja samassa antanut sen minulle, sanoen:

„Gill Dawis, lataa tämä parilla kuulalla, ehkä tulemme tilaisuuteen kokemaan kuinka hywä se on". Ladattuna pantiin se sitten kapteinin jalkain juurelle ja siinä se makasi.

Wiimeinen päiwä yhteisestä matkustuksestamme oli edessä. Tämä päiwä oli tawattoman helteinen. Me läksimme liikkeelle hywin aikasin. Merellä ei tuntunut wilwoittelewaa tuulen henkeä koko päiwään ja illampana oli kuumuus oikein rasittawa. Nyt näimme pienen hywin korean lahdelman, joka ympäriseisowasta metsästä sai suloisen siimeksen. Tänne nyt poikkesimme lepäämään.

Miehistä meniwät muutamat maalle, mutta saiwat käskyn pysyä ko'ossa eikä liian paljon mennä hajalle, jotta ainakin olisiwat näkywillä. Muut istuiwat tuhtolautoillansa ja torkkuiwat. Auringon-warjoja oli laitettu joka weneessä ja useimpain mielestä oli wilposempi olla näiden alla kuin metsän-siimeksessä. Näin oliwat matkustajat melkein kaikki weneissä torkuksissaan.

Minä istuin Miß Maryonin takana ja hän istui weneessä kapteini Cartonin oikealla puolella ja rouwa Fisher taas Miß Maryonin oikealla. Kapteinilla oli rouwa Fisherin tytär sylissään, ja molemmat naiset jutteliwat keskenänsä meriroswoista. He puhuiwat hiljaa, kuten oli ymmärrettäwäkin tämmöisessä seurassa, joka oli puoleksi unen wallassa.

Muistaakseni olen ennen pyytänyt waimoni kirjoittaa, että Cartonilla oli hywin tarkka ja terewä silmä. Yht'äkkiä antoi hän mulle syrjäisen silmän-iskun, joka tiesi niin paljon kuin: „Hiljaa — näen jotain". Samassa laski hän myös äidin syliin lapsen, joka oli nukkunut. Hänen silmän-iskunsa oli niin helppo ymmärtää, jotta kohta sitä tottelin. En katsonut puolellakaan silmäyksellä oikealle tai wasemmalle enkä paikalta liikahtanut niin wähäistäkään. Kapteini jatkoi hiljaisella äänellä puhettansa, mutta alkoi wähitellen kyykistää päänsä alaspäin, ikäänkuin olisi helle ollut liian rasittawa, ja rupesi espanjalaista kiwäriänsä pitelemään. Wasenta kättä kuljetti hän ikäänkuin lystin wuoksi pitkin piippua, mutta pidätetyllä hengityksellä näin että hän oikealla kädellä nosti kiwärin hanan. Tätä tehdessään, puhui hän yhtä hiljaisesti ja lewollisesti kuin ennenkin. Mutta silmän-räpäyksessä oli kiwäri silmällänsä ja hän laukaisi. Kaikki kawahtiwat torkuksistaan. Lukemattomat kajahukset lewittiwät laukaistuksen ääntä yli metsää ja merta. Pilwen paksuinen parwi loistawia monenwärisiä lintuja lensi ulos metsästä rähisten ja parkuen. Lehtiä putosi alas maahan siitä paikasta, mihin kuulat oli sattuneet. Puun-oksat rytisiwät ja pieniläntäinen ihmiseläwä näkyi koikehtiwan ilmassa — ja putosi suutamaisilleen rantaan.

„Mikä se on?" huusi kapteini Maryon weneestään. Kaikki hiljaa, kajahukset waan kertoiwat moni-äänisesti kiwärin-laukaistuksen.

„Tämä on pettäjä ja wakoja", sanoi kapteini Carton. „Tämän eläwän nimi lienee Kristian Yrjö King".

Hän oli ammuttu läpi sydämmen. Kaswoissaan ei ollut enään hawaittawana mitään hengen merkkiä.

„Pankaa häntä riippumaan tuohon puuhun"; huusi kapteini Carton wäellensä, „mutta sitten joka mies ulos metsästä ja weneet pois rannalta".

Tämä oli sukkela temppu ja sukkelasti tehty, waikka ei seurannut mitä luultiin. Siellä ei ollut, näet, mitään roswoja, ainoastaan tuo kurja wakoja. Wielä samana iltana läksimme liikkeelle, mutta katala Kristian Yrjö King jäi riippumaan puussa aiwan yksin ja ilta-aurinko walaisi ruskealla walolla kuolleen mustat kaswot. (Jatket.)

(Lähetetty).

Seka-sanomia.

Jotain tapahtuupi matkoissa. Nykyisen Lokakuun 6 p. lähti moniaita talollisia Perhon kappelista wiemään terwaa Kokkolaan. Heidän seurassansa meni myös yksi itsellisen waimo, jolla samoin oli terwakuorma. Seuraawan päiwän ehtoolla oli tämä joukko ottanut yösian Merijärwen talossa Kruunubyn pitäjässä, jossa hawaitsiwat että wiimmeisellä metsätaipaleella, joka tekee yli peninkulman, oli waimo ynnä hewoisineen ja kuormineen jäänyt seurasta pois. Ei kukaan kumppanista ollut tiellä huomannut, milloin waimo oli seurasta jäänyt, sillä hän ajoi jälkimmäisenä ja ilta oli pimeä kuin noki. Mutta towerien ei tarwinnut toki kauwan odottaa ennenkuin waimokin ajoi saman talon pihalle, ja selitti wiipymisensä sillä että näytti helmastaan kaksoset, jotka oli tiellä synnyttänyt. Nämä owat wielä elossa niinhywin äiti kuin lapsetkin. Merijärwen talonwäki owat kunnialla mainittawat sen hywän hoidon tähden kuin owat tälle lapsiwaimolle osottaneet. Muutoin meidän tulee ainoasti muistaa: että tapauksen aikana oli syys-ilma kylmä; waimo oli wähillä waatteilla eikä lasten waraksi mitään; että terwakuorman päällä on sopimatoin wuoteeksi semmoselle wäelle; myöskin sopii arwella, kuka mahtoi hoitaa wanhempaa siskoa silloin kun nuorempi syntyi, ja wielä että oli pahanpäiwäistä tietä ajettawa noin peninkulma kylään; tästä me hawaitsemme, että tämä waimo oli luja kärsimään mitä matkoissa eteen sattuupi; ja lapset myös saiwat jo nuorina tottua kuljettamaan tämän maailman waiwalloista kuormaa.

T. T.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari, joka Suomessa wiimeksi käydessänsä oli läsnä henkiwartijawäen suomalaisen tarkk'ampujapataljonan juhlassa, tähysti tämän pataljonan alaupseerin F. Rökman'in pitkälliseen ja ahkeraan palwelukseen sekä on mielisuosionsa osoitukseksi armossa antanut hänelle kultamitalin H. M:nsa rintakuwalla ja päällekirjoituksella „ahkeruudesta palwelukessa", K. P. Andrean tähdistön nauhassa napinläwessä kannettawaksi.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 14 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $37^3/_4$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $33^3/_8$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 276 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 275 äyriä. — Pariisi, 395 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $37^{15}/_{16}$, Pariisi 397, Hampuri $33^9/_{16}$, Tukholma 278, Amsterdam 185 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 14 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $37^3/_4$, $37^{15}/_{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 395, 397. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks $33^3/_8$, $33^9/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 275, 278.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$ % waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit .	90 à 91 %	92 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	92 %.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Litterär tidskrift

utgifwen i Helsingfors.

(Kirjallinen aikakauskirja toimitettu Helsingissä).

1864 wuoden alusta ulosannetaan allekirjoittaneilta ruotsin kielellä yllämainittu aikakauskirja, josta yksi wihko, sisältäwä 4 arkkia kahdeksantaitteisina, jaetaan joka kuukauden 15 päiwänä.

Tämä aikakauskirja tulee sisältämään: helposti ymmärrettäwiä kirjoituksia tieteellisissä aineissa; kirjoituksia waltiollisissa ja kansallisissa kysymyksissä; kaunokirjallisuutta ja kuwaelmia; kirjallisia tarkastuksia ja ilmoituksia, sekä katsahduksia koti- ja ulkomaan tärkeimmistä waltiollisista tapauksista.

Tätä saadaan tilata HH. Frenckell ja Pojan kirjakaupassa 12 markkaan koko wuosikerta, ja 6 markkaan puoliwuosikerta, sekä posti-johtokunnassa Helsingissä, niinkuin myös postikonttuorissa maaseuduilla 14 m. 20 p. koko wuosikerta ja 7 m., 10 p. puoliwuosikerta.

„Litterär Tidskrift"in Näyttö-wihko jaetaan Helsingissä tulewan Joulukuun alussa, josta sanomalehdissä tulee likempää tietoa annettawaksi.

Kaikkia sanomalehtien toimituksia maassamme pyydämme nöyrimmästi tätä ilmoitusta lehtihinsä ottamaan.

Helsingissä 12 p. Marraskuuta 1863.

G. Frosterus. K. Collan.
A. H. Chydenius. J. J. Chydenius.

Myytäwänä

Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa Helsingissä ja useimmilla kirjakauppioilla maaseuduilla:

Waltiopäiwä-saarna, saarnattu Helsingin kaupungin Nikolaikirkossa 18 p. Syyskuuta 1863. A. G. Borg'ilta. 5 kop.

Johan Bunian'in kertomus hengellisistä kokemuksistaan. Lyhennetty suomennos. Myydään niiden hywäksi, jotka wiime kowa wuosi saattoi nälän hätää kärsimään. H:gissä 1863. 15 kop. (60 penniä).

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lilljan ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Gröndahl, P., katuwainen rippi-lapsi ja mahdollinen herran ehtoollisen wieras, eli rippi- ja herran ehtoollisen-kirja, yksinkertaisille kristityille hyödytykseksi. Toisesta ruotsalaisesta ylöspanosta suomennettu. Sidottuna 40 p.

Hedberg, F. G., suloisia sanomia Zionille Suomessa Zionilta, suloiselta saarnaajalta, niin myös tohtori Martti Lutheruksen kolme kirkko-wirttä, saksan kieltä likisemmin seuraten, kokeeksi nyt näin suomennetut, wieläpä yksi wanha suomalainen kirkko-wirsi, wähä toisin tawoin tawottu. Niott. 40 p.

—, uskon oppi autuuteen pyhän apostolin Paawalin lähetys-kirjassa Ephesiläisten tykö, jonka ensimmäinen luku tämän kautta yksinkertaisesti on selitetty ja eteenasetettu. Toinen ylöspano. Sidottuna 1 markka 60 p.

Helenius, uudet suomalaiset kirkko-wirret, uuden ruotsalaisen wirsikirjan jälkeen ulosannetut. Niomatta 1 markka.

Hengellisiä kirjeilmiä koti-kehoitukseksi. Walittuja Amerikan kirjoitus-seuran NewYorkissa hengellisistä kirjeilmistä. (Suomennoksia). Ensimäinen nios, jossa löytyy 1. Raajarikkoinen. 2. Halwattu. 3. Kristillinen matkustaja. 4. Laiwa-poika. Niottuna 40 p.

Hübner, bibliallinen historia, wanha ja uusi testamentti. Lyhykäisyydessä suomentanut G. A. Saxbäck. Sidottuna 1 markka.

Käyntikorttia saadaan tilata Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. Lt.
Ohrakryynit 27—30 k. kappa.
Ohramaltaat 55 k. kappa.
Kaurat 2: 60—3 r. t:nyri.
Kaurakryynit 30—33 k. k:pa.
Walkoset hern. 30 k. k:pa.
Perunat 6—8 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1: 5 k. Lt.
Palwattua samaa 1: 30—1: 40 k. Lt.
Tuoretta lampaan-lihaa 1:10 1: 20 k. Lt.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lt.
Wasikan-liha 2: 50—3 r. Lt.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 90 k. Lt.
Tuoretta woita 22—25 k. tt.
Ruoka-woi 3: 60—80 k. Lt.
Maito 8—10 k. k:nu.
Piimä 7 k. k:nu.
Taale 8—10 k. korttieri.
Munatiu 35—40 k.
Kananpojat 40—50 k. pari.
Teeret 70—75 k. pari.
Pyy-pari 40 k.
Tuoretta siikaa 12 k. tt.
Tuoreet lahnat 7 k. tt.
Tuoretta säynäwää 4 k. tt.
Tuoreita ahwenia 6—7 k. tt.
Tuoreet hauet 6—7 k. tt.
Tuoreita silakoita 5 k. tt.
Suolattua siika 10 k. tt.
Suolattua lohta 18 k. tt.
Suolatut lahnat 5 k. tt.
Suolattuja silakoita 38—40 k. Lt.
Suolattua kilohailea 80—85 k. Lt.
Koiwu-halkoja 3: 70—4 r. syli.
Mänty-halkoja 2: 60—2: 90 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 30—2: 50 k. syli.
Wiina 1: 10—1: 15 k. kannu.
Heinät 16—20 k. Lt.
Thimothej 22—23 k. Lt.
Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 92. **Tuorstaina 19 p:nä Marraskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti=maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä=saarnan: kirkh. apul. Witikka.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä=saarnan: w. kirkh. Boisman; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Snellman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta=saarnan: kirkkoh. Lukander.

Suomalainen Piplian=selitys pidetään k:lo 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija=pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprow. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan=palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälistä.

Tänään Tuorstaina.

Marrask. 19 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa awistionikamarissa kaikenlaisesta irt. tawarasta.

Huomenna Perjantaina.

Marrask. 20 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa awistionikamarissa jatketaan.
" k:lo 12—2 päiwällä. Taide=yhteyden näyttelö awoinna.
" k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauantaina.

Marrask. 21 p. k:lo 11 epp. Huutokauppa majistraatin edessä tomtista n:o 24 Bulewardi=kadun warrella ja n:o 3 „Skeppsredare" kadun warrella.
" k:lo 8 jpp. Suomenkielinen luento kemiallisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Marrask. 22 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikki=määräysopillisessa oppisalissa.
" k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Marrask. 23 p. k:lo 9 epp. Henkikirjoitus seuraawain korttierien kanssa: Senaatti=korttieri, Gräffswinet, Serwalen, Elefanten, Leoparden, Panthern, Bältan, Uttern, Hermelinen, Lodjuret, Bäfwern, Mullwaden ja Igelkotten.
" k:lo 11 epp. Urakka=awistioni suomalaisen sotatoimikunnan edessä kynttiläin ja puiden hankkimisesta.

Helsingistä.

Suomalaisen luennon pitää tulewana lauwantaina ylioppilas Jansson. Luentoaine on kolmekymmen=wuotisesta sodasta.

Haaksirikkoja. Yhä enemmän tietoja tulee wahingoista merellä. Niin kertoo Ruotsin sanomat että suomalainen kuunertti „Aurora" Turusta, kapteini Sjöblom'in johtamana, on Marrask. 1 p. hukkunut „Norra Wäder=öarne" nimisillä luodoilla. Yksi mies laiwawäestä on pelastettu. Alus oli lastattu plankuilla ja laudoilla. — Samaten kerrotaan että suomalainen kuunertti „Fursten" Dahl'in pruukista, kapteini Eriksson johtamana, on Marrask. 3 p. ajautunut rannalle Worms luotoon. Alus oli menewä Dahlin pruukista Pernaun kaupunkiin ja oli lastattu raudalla. Lastia koetetaan korjata.

Uutta kirjakaupassa. Hra Edlundin kustannuksella on ulostullut: Kalender för landtdagen i Helsingfors 1863 (kalenteri waltiopäiwille Helsingissä). Tämä kirjainen sisältää luettelon säätyjen jäsenistä, kanslioista, walitsijamiehistä, waliokunnista ynnä niiden kanslioista sekä tiedon waltiopäiwämiesten ja kanslia=wirkamiesten asumuksista. Hinta on 1 markka.

Sen mitä olemme nähneet on kirja tiedoiltaan hywinkin tarkka ja täydellinen. Suotawa olisi kuitenkin ollut että kirjan toimittaja olisi antanut suomalaisten talonpoikain pitää ne nimet, jotka he itse tuntewat ja tunnustawat omikseen. Kun esm. kirjasta nähdään että löytyy eräs waltiopäiwämies nimeltä: „Anders Puhakka", niin täytyyhän jokaisen kummastellen kysyä, liekö tämä „Anders" tuo hywin tunnettu Antti Puhakka. Samaten ei olisi „Paul Nyrönen" ollenkaan kadottanut mitään waltiopäiwämies=arwostaan, jos hän tässäkin kalenterissa olisi saanut pitää tawallisen nimensä: Paawo Nyrönen. — Nimi „Konttinen" pitää oleman Kontiainen.

Kaswatusopillinen kokous. Eilen illalla pidettiin kokous, jossa otettiin tarkasteltawaksi se ehdotus kaswatusopillisen yhteyden asetuksiin, minkä oli walmistanut komitea, joka kaswatusopillisessa kokouksessa wiikko sitten oli tähän tarkoitukseen walittu. Nämät komitean ehdottelemat asetukset oliwat kyhätyt niiden perusteiden mukaan, jotka edellisessä kaswatusopillisessa kokouksessa oli lausutut sekä sisältiwät ainoastaan yleiset määräykset. Komitean ehdotus hywäksittiin muutamilla pienillä muutoksilla. Lopuksi päätettiin että, silloin kuin anomus yhteyden asettamisesta olisi tehtäwä hallituksen luona, pyydettäisiin myös yhteyden kirjewaihdolle ja lähettämisille wapaus postirahasta.

Marrask. 18 p. Tuo alinomainen kysymys sotako wai rauha, joka tänä wuonna ehtimiseen on häirinnyt ihmisten mielet, mutta nyt wähäksi aikaa siirtynyt waltiopäiwäin edestä syrjäkysymykseksi, on taas kohonnut tawallista mahtawammaksi. Keisari Napoleonin waltioistuin=puhe on wiskannut sodan=pelon ympäri Euroopan. Kaikki näyttääkin ennustawan sotaa tulewaksi kewääksi. Kurssi on suuresti alentunut. Sotawarustuksia puuhataan meilläkin wahwasti. Suo=metar antaa eilisessä numerossaan näitä seuraawat tiedot:

„Wiaporin linnan sekä Wiipurin ympäristön linnoitusten täydellisemmäksi warustukseksi on tullut puoli miljonaa ruplaa; kaikki ala=upsierit, jotka owat „junkkarin=koulussa" täällä Helsingissä, pääsewät heti upsieriksi Wenäen sotawäkeen; kutka ylioppilaat tahtowat ruweta samaan wäkeen, pääsewät 6 wiikon perästä upsieriksi; jos ylä=alkeiskoulun läpikäyneet ja lukiolaiset menewät samaan sotawäkeen, niin on heille upsieriksi pääsy wakuutettu 3 kuukauden perästä. Wiimemainitut edut tulewat upsierien tarpeesta niille sadoille tuhansille uutta sotawäkeä, joka tämän wuoden lopulla pannaan kaikissa osissa Wenäen keisarikuntaa jaloille. Mutta Wenäläinen kuulun, niinkuin Pietarista ja ulkomaan lehdissä puhutaan, paraikaa innolla warustawan pansarilaiwoja Englannin ja Ranskan meriwoimille, joita tulewana kewäänä warmaan odotetaan Itämereen, joksiki hillitykseksi. Mutta enemmäksi warmuudeksi ja sen mahdollisuuden wälttämiseksi, että mainitut meriwoimat woinewat katkaista Suomenlahdella laiwa=yhdistyksen Suomen ja Wenäen wälillä, tulee hewoisella ajettawa rautatie tehtäwäksi Putikon haminasta Kerimäen pitäjästä Saimaan rannalta Lahdenpohjan haminaan Jaakimaan pitäjässä Laatokan rannalla, aiwottu sotawarain kuletukselle Suomen sisämaihin, tuotua ensin laiwoissa Pietarista Laatokan yli Lahdenpohjan haminaan. Saimaan ja Päijänteen wesistöjä samassa tarkoituksessa yhdistämään kuulun toinen myös hewoisilla ajettawa rautatie olewan päätetty teetettäwäksi jonneki Heinolan likitienoille".

Pariisista on H. D. mukaan tullut se surullinen sanoma, että nuori ruotsalainen laulajatar rouwa Jakobsson on kuollut. Rouwa Jakobsson oli täällä Helsingissä tunnettu ja rakastettu, sillä hän oli täällä oleskellut pitkän ajan ja täällä edistyttänyt taitoansa.

Sanoman maalari Löfgrenin kuolemasta, jonka mainitsimme erään Düsseldorff'ista tulleen kirjeen mukaan, luulewat sekä H. D. että H. T. woiwansa ewätä. H. D. tietää kertoa, että Hra Löfgréniltä Pariisista on tullut kirje tänne, kirjoitettu lokak. 31 p., jonka tähden se ei ole todenmukaista että hän ennen marrask. 3 p., jolloin meidän mainitsema kirje oli kirjoitettu, olisi woinut kuolla Coblenzissa, semminkin kun hän ei kirjeessään mainitse mitään aiwotusta matkasta Coblenziin. H. T. taas kertoo, että hra Löfgrén on tänne lähettänyt kirjeen, kirjoitettu Pariisista jälkeen marrask. 3 p. Molemmat lehdet arwelewat kirjeen=kirjoittajan Düsseldorffista erehdyksestä sekoittaneen hra Löfgrénin erääsen toiseen Suomalaiseen toht. Neowius'een, joka tämän kuun alussa kuoli Coblenzissa.

Ulkomaalta.

Keisari Napoleonin waltioistuinpuhetta keskustellaan nyt kaikissa ulkomaan sanomalehdissä. Siitä, mitä puhe sisälti puolalaisesta kysymyksestä teimme jo wiime=numerossamme otteen, sisältäwä ehdotuksen yleiseen waltiokokoukseen. Tilan ahtaus esti meidän silloin ottamasta lehteemme kokonaisena, mitä keisari sanoo Puolan asioista. Myöskin tahdomme muistuttaa, että tästä wiimenumerossamme löytywästä otteesta oli jäänyt pois muutamia lauseita. Tärkein pois jäänyt lause on se, jossa Napoleon, puhuessaan 1815 wuoden suostumusten yleisestä rikkomisesta, sanoo että Wenäjä Warsowassa polkee näitä suostumuksia jalkojensa alle. Me otamme tähän P:n suomennoksen mu=

kaan ne keisarin sanat, joissa hän selittää puolalaisen kysymyksen nykyistä kantaa:

„Puolan kysymys waatii laweamman selityksen. Kuin Puolan kapina syntyi, oliwat Wenäjän ja Ranskan hallitukset hywässä sowinnossa toistensa kanssa. Aina Pariisin-rauhanteon ajasta asti owat he olleet yksimieliset kaikissa Europan tärkeissä kysymyksissä, ja, en epäile sitä sanoessani, Keisari Aleksander on osoittanut todellista mielisuosiota sekä sodan aikana Italiassa, että myös Nizza'n ja Sawoyen'in yhdistämiseen.

Tämä sopu on waatinut waroisuutta, ja minun on pitänyt katsoman Puolan kysymyksen olewan tarpeeksi kansan mieleinen Ranskassa, ennenkuin olen tahtonut luopua semmoisesta liitosta, joka on esimäisiä Europassa, ja koroittaa ääneni erään kansan puolustamiseksi, joka Wenäjän katsannon mukaan on kapinallinen, waan meidän mielestä perillinen historiaan ja sowintoihin kirjoitettuun oikeuteen. Mutta tämä kysymys koski Europan tärkeimpiä asioita ja ei ollut ainoastaan Ranskan ratkaistawa. Puolan kapina, jolle sen kestäwäisyys on antanut kansallisen luonnon, on yli koko maailman synnyttänyt myötä-tuntoisuutta, ja waltiomiesten tarkoitus on ollut tähän koota niin monta hywäksiwää ääntä kuin mahdollista, sillä lailla waikuttaaksensa Wenäjän tuumiin Europan yleisen mielen täydellä painolla. Semmoinen melkein yksimielinen ilmoittaminen toiwoistamme näytti mielestämme olewan paras keino pakoittamaan Pietarin hallituskuntaa myöntywäisyyteen. — Walitettawasti owat meidän suorat neuwomme tulkitut uhkauksen koetuksiksi, ja Englannin, Itäwallan ja Ranskan wälittämiset eiwät ole woineet sotaa pysähdyttää, waan tehneet sen wielä kiiwaammaksi. Molemmin puolin on tehty rajattomia wäkiwaltaisuuksia, joita ihmisyyden nimessä täytyy yhtä paljon pahoitella“.

Sitten tekee keisari ehdotuksen yleiseen waltiokokoukseen, josta saamme wiitata wiime numeroomme.

Mitä tämä puhe oikeastaan lupaa, lupaako se sotaa wai rauhaa? Tätä kysymystä miettii koko maailma. Mutta mitä enemmin keisari Napoleonin sanoja on punnittu, tutkittu ja tarkasteltu, sitä enemmin on tultu siihen päätökseen, että tämä puhe on salainen sodan julistus. Nuot kauniit sanat yleisestä waltiokokouksesta ei ole muuta kuin silmänlumeita, joilla Napoleon waan kokee osoittaa rauhallista mielenlaatuansa. Se ei ole millään lajilla luultawaa, että semmoinen waltiowiisas kuin Napoleon uskoisi wähäistäkään tämmöisen waltiokokouksen woimaan poistamaan Euroopan nykyiset wammat. Tämmöiset luulot woiwat kummitella jonkun runoilijan päässä — mutta Napoleon on siksi liian wanha ja wiisas. Se on kyllä mahdollinen että semmoinen kokous kokoontuu, mutta mahdoton on että se woi pää-asiassa mitään waikuttaa. Wenäjä on jo kuullut Euroopan yleiset mielipiteet Puolan asiasta eikä ole ottanut niitä noudattaaksensa. Mitä asia siitä paranisi, jos Wenäjä wielä kerran jossakin waltiokokouksessa saisi kuulla samat mielipiteet? Asiain hämmentämiseksi tulee wielä se, että tämmöisessä waltiokokouksessa täytyisi ottaa myöskin muita kysymyksiä keskustelun alle, sillä muutoin Wenäjä ei siihen suostuisi. Yleinen kinaus ja riita olisi ainoa seuraus, jos tämmöinen waltiokokous tulisikin toimeen, sillä ei kukaan tahtoisi luopua eduistaan sen tähden, että muut katsoisi sitä soweliaaksi ja kohtuulliseksi. Jos niin olisi, olisi maailma yht'äkkiä muuttunut toiselle kannalle — yleisen rauhan aikakausi olisi tullut — sotia ei enään tarwittaisi! Mutta joka wähänkin awoin silmin katselee asiain nykyistä laitaa, tietää että tämä on perätöntä ponnetonta. Tähän laatuun keskustelewat Euroopan etewimmät sanomalehdet. Köln. Ztg sanoo suorastaan, että koko puhe ei tiedä muuta kuin sotaa tulewaksi kewääksi Puolan pelastamiseksi. Lehti arwelee kokonaan lapsellisiksi koetukset tulkita tätä puhetta rauhalliseen suuntaan. Useat Englantilaiset lehdet erittäinkin „Times“ koki ensin tästä puheesta löytää rauhallista mielenlaatua, mutta „Times“ heitti jo seuraawana päiwänä tämän rauhallisen käsityksen. Englannin waltiomiehet eiwät oikein tiedä, millä kannalla seisoa. Ne näkewät helposti että kirjalliset urostyöt Puolan hywäksi ehkä piankin tulewat muuttumaan miekan miettelohon. Mutta Lord Russel ja kumppanit ei tahdo millään muotoa waihettaa kynää miekkaan. Lord Palmerston on jo kiiruhtanut julkisessa tilassa ilmoittamaan, että Englanti jo on tehnyt kylläksi Puolalaisten hywäksi. Mutta sekään ei olisi suinkaan näiden herrain mieleen, jos Ranska ilmoittaisi, että se aikoo tulla toimeen ilman Englannin awutta. — Wienissä oltiin kowin hämmästyksissä tästä puheesta. Erittäinkin moittiwat wiralliset ja puoliwiralliset lehdet sen, että keisari Napoleon on lausunut Wienisuostumusten jo olewan teko-asiallisesti kumottuina. Kuinka sointuukin Itäwallan walta Venetiassa ja Galitziassa tämmöiseen kumouspuheesen? — Itse Pariisissa odotetaan warmuudella sotaa ja wielä pääliseksi sitä odotetaan melkein yleisellä mielisuosiolla. Sikäläinen wenäläinen lähettiläsministeri hra v. Budberg on kowin pettynyt odotuksissaan. Hänelle oli, ennenkuin puhe pidettiin, muka kuiskuteltu korwaan, että waltioistuinpuhe tulisi olemaan hywinkin wenäjänmielinen — ja sitten saa hän kuulla että Wenäjä Warsowassa polkee 1815 wuoden suostumukset jalkainsa alle!

Loppu-sanat Suojelus-tulli-kiistassa.

Koska mielestämme luwun-laskullinen kysymys suojelustulli-asiassa nyt on lopullisesti ratkaistu, pyydämme saada, oikeuden ja kohtuuden wuoksi, tänne painattaa P:ttären wiimeiset arwelut samassa kysymyksessä, toiwottaen että lukijat paremmin onnistuwat niitä käsittämään kuin me. P:ttären sanat kuuluwat:

„Uutiset owat esimerkissänsä sanoneet, että maawiljeliäin tuote-summa on 150, rautatehtaalaisten 290 ja suojelus-tulli 10 ja ettei rautateollisuus kunnata suojelustullitta, mutta eiwät ole ottaneet lukuun sitä summaa joka tekee nämät numerot ja lauseet mahdollisiksi, nim. se lisä-maksu joka korottaa rautatehtaalaisten tuote-summa 150:sta 290:n asti.

Tämän summan woipi kansa maksaa monilla tawoin. Se woi tapahtua että waltio auttaa rauta-teollisuuden huokealla korolla käywillä lainoilla, taikka suorastaan lahjoilla, se woi tapahtua että waltio tekee wuori-töitä ja myy saadut malmit huokeammalla hinnalla kuin se itse on niistä maksanut j. n. e. Me jätämme nyt päättämättä millä lailla kansa Uutisten esimerkissä on maksanut apu-rahan. Pää-asia on että, jos Uutisten numerot owat mahdolliset, maksu jollakulla tawalla on tapahtunut. Kutsukaamme tämä maksu N:ksi ja ottakaamme se lukuun.

Ottaen N. lukuun näkee jokainen heti ettei suojelus Uutisten esimerkissä ole ainoastaan 10 ruplaa, mutta 10 ruplaa lisätty N:llä. Koska N. on wähintäin 140 ruplaa, on se summa joka maa maksaa rautateollisuuden suojelukseksi oikeastaan wähintäin 150 ruplaa.

Jos waarin otamme tätä ja muutoin rakennamme luwunlaskun ihan Uutisten tawalla ja Uutisten numeroilla antaa se seuraawan päätöksen.

Rauta-tullin pysyessä on asian laita:

Muu wäestö työllänsä tuottaa	+ S	r.
„ „ ostaa rautaa	— 300	r.
Ostetun raudan arwo	+ 290	r.
Kansa maksaa N. = ...	— 140	r.
Muun wäest. tilin s:ma S+290—300—140=S—150		r.
Nuo tuhat miestä rautatehtaalaisina tuottawat	+ 290	r.
Koko maan tilin summa S+290—150=S+140		r.

Rauta-tullin poissa ollessa:

Muu wäestö tuottaa	+ S	r.
„ „ ostaa rautaa	— 290	r.
Ostetun raudan arwo on	+ 290	r.
N. tulee kansan hyödyksi	+ 140	r.
Suojelus tulli samaa	+ 10	r.
Muun w. til. s:ma S+290+140+10—290=S+150		r.
Nuo tuhat miestä maawiljelijöinä tuottawat .	+ 150	r.
Koko maan tilin summa S+150+150=S+300		r.

Lukija näkee tästä että, niinkuin aina olemme sanoneet, maan woitto on suurempi suojeluksen poissa ollessa.

Uutiset eiwät kieltäne että Suomessa kansa maksaa sekä suojelus-tullia että N., mutta ne sanowat warmaan ettei N. ole niin monta wertaa suurempi suojelustullia, kuin nykyisessä esimerkissä. Emmekä tahdo sitä kieltää; sanomme waan että N. nousee yllämainittuun summaan, jos ei Uutisten numerot muutoin ole wäärät. Tämä on kieltämätöntä“.

Olemme ottaneet niin pitkän kappaleen Päiwättärestä, ei sen wuoksi, että tahtoisimme siitä lehdestä palstomme täyttää, waan sen wuoksi, että nämä arwelut mielestämme liikkuwat ulkopuolella jokapäiwäistä järkeä. Että ne käywät ulkopuolitse meidän ymmärryksemme, saamme suoraan sanoa. Me emme ollenkaan ymmärrä, mitä nuo „—140 r.“ ja „+140 r.“ luwunlaskussa owat merkitsewinään. Päiwätär näkyy aattelewan: mistä nuo 1000 rautatehtaalaista muutoin saisiwat tuotesummansa nousemaan 150:stä 290:een asti, ellei muu wäestö niille maksaisi lisäksi jotakin salaista N:ää, joka tässä muka tekee „—140“? Meidän mielestä nuo „—300 r.“, mitkä muu wäestö raudan ostossa maksaa noille kotimaisille rautatehtaalaisille, sisältää jo tykkönään sekä heidän koko palkkansa että suojelus-tullirahan; jota wastoin jälkimäisessä tapauksessa (jos rautateollisuutta ei omassa maassa ole) nuo „—290 r.“ menewät ulos maasta. — Wielä wähemmin woidaan käsittää, mistä taas jälkimäisessä tapauksessa, „rautatullin poissa ollessa“, nuo „+140 r.“ ja „+10 r.“ tulewat kansan hyödyksi. Kuka ne maksaa? kuka ne saa? Meidän mielestämme olisi jo siinä kyllä hyötyä ollut, jos ne jälkimäisestä tilistä olisiwat wain jääneet pois, kun edellisessä tilissä löytyiwät minus-luokassa. — — Mutta P:tär ne tarwitsee, — — ja siinä ne nyt owat, taiwaasta pudonneina!

Kun nyt olemme omillekkin lukijoillemme julkaisseet P:ttären lopulliset arwelut ja luwun-laskut, emme luultawasti pahoita kenenkään mieltä, sanoessamme että tämä kiista nyt on meidän puolelta loppunut. Jo kaksi numeroa takaperin selitimme, miks'ei tehtaalaisten palkkaa käy mieliwaltaisesti alentaa siihen määrään asti että muka suojelus-tullia ei tarwittaisi. Ikäwää se tosin saattaa monelle olla, että esm. seppä ansaitsee enemmin kuin kuokkamies; mutta kaikki kateuden-kuiskutukset eiwät woi semmoista seikkaa muuttaa. Kaikkein wähimmin tarwitsee pelätä, että la'inlaatijat niitä kuiskutuksia seuraisiwat.

Se kysymys, mikä nyt on esillä ollut, koskee oikeastaan suojelus-tullia yleensä. Rautateollisuudesta erittäin emme ole ottaneet päättääksemme, onko se suojeluksen tarpeessa, tai ansainneeko se mitään kannatusta. Olemme wain osoittaneet, ett'ei se yksistään sen wuoksi ole hylättäwä, jos se wielä joksikuksi aiaksi suojelus-tullia tarwinneekin.

(Lähetetty):

Papin-waalista entisinä aikoina.

I.

Tätä asiaa tutkiessa on seurattu niitä tietoja joita löytyy aika-kirjassa „Tidskrift för Finska kyrkan" 1857—58.

Katolis-uskon aikana walitsi kaikitekin seurakunta pappiansa, jota waalia, jos se oli yksimielinen, pispan ei sopinut moittia, ellei papin taito ollut puuttuwainen. Tästä säätää useat Ruotsin maakunta-la'it, että seurakuntaan hakewista papeista pitää se otettaman, johon kaikki suostuwat, ja pitäjän-miehet menewät hänen kanssansa pispan ty'ö, joka tutkii papin taitoa ja wihkimyskirjaa; — toiset taas määrääwät, että pitäjänmiehillä on oikeus walita ja pispan tykönä esitellä kolme miestä, joista pispa sai nimittää papiksi, kenen hän tahtoi. Mutta jos ei pitäjänmiehet waalissansa olleet yksimieliset taikka ei kuudessa kuukaudessa walinneet itsellensä kirkkoherraa, niin määräsi muutamat la'it, että pispa silloin sai panna kenen hän tahtoi papiksi sinne, ja toiset taas, että se tulee papiksi, joka saa enimmät huudot; jos kahdella on yhtä paljon, niin se woittaa, johonka pispa suostuu; wieläpä muutamakin määrää, että talonpojat siinä tapauksessa pyytäwät pispalta pappia ja pispa panee kolme waaliin, joista he saawat walita, kenenkä he tahtowat. Näin siihen aikaan la'it määräsi papin waalista eri maakunnissa eri tawalla eikä ne la'it milloinkaan tulleet kumotuksi; mutta tutkinto-oikeutensa kautta, oliko pappi kelwollinen kirkkoherraksi wai ei, — oliwat pispat niin suuren wallan saaneet, että he melkein yksin määräsiwät sielun-paimenet seurakuntiin. Opin puhdistuksen jälkeen ensimäinen asetus tässä asiassa annettiin wuonna **1527**. Se oli „Westerosin ordinantia", joka määräsi seurawalla tawalla: „pispat huolta pitäkööt pitäjän kirkoista, koska ne irtonaiset owat, kuitenkin jos he lähettäwät niihin pappeja, jotka sopimattomat owat, tappelijat, juomarit taikka semmoiset jotk'eiwät taida eiwätkä tahdo saarnata Jumalan sanaa, niin tiedustelkoon kuningas jotakin toista, joka sopiwampi on, ja olkoon hänellä walta ajaa pois nuo sopimattomat ja toimittaa kirkolle semmoinen, joka sopiwa on". Tämän kautta melkein kaikki walta pappien asettamisessa kirkko-wirkoihin annettiin kuninkaan haltuun, sillä hän sai nyt, mikä pispoilla ennen oli, oikeuden tutkia pappien kelwollisuutta ja kykyä. Kuningas Kustaa I harjoittikin tässä kohden paljon itsewaltaisuutta, ajoi muutamat papit pois wiroiltansa ja antoi heidän siansa toisille. Niinpä esim. kun kuningas kerran tahtoi tehdä Luulajan pappilan kuninkaalliseksi karja-talokstikin, hän sentähden siirsi kirkkoherran sieltä toiseen paikkaan *). Tämä kuninkaan-wallan wäärinkäytös pappien asettamisessa wirkoihinsa teki paljon sekaannuksia seurakunnissa ja waikutti kaikitekin, että kirkkosääntö wuodesta **1571** määräsi aiwan toisin tässä asiassa, eikä puhu mitään kuninkaan tutkinto-oikeudesta. Siinä siw. 63 sanat kuuluwut näin: „sentähden milloin ikinä joku seurakunta taikka kirkkopitäjä tarwitsee pappia ja saarnajaa, tulee heidän ensin paeta Jumalan tykö rukouksella, pyytäin häneltä tähän apua ja neuwoa. Sitten katsokoot he ympärillensä, mistä he taitawat saada jonkun, joka kelwollinen olla mahtaa. Ja koska he semmoisen mielensä jälkeen owat saaneet, antakoot he hänen tulla ordinarion eli pispan eteen, että hän siellä mahtaa tutkituksi ja koetelluksi tulla, ja jos hän hywäksi nähdään, mahtaa hän kirkkoherraksi lähetettää ja wahwistettaa. Jos niin tapahtuisi, ett'ei pitäjä itse taida semmoista miestä saada, taikka se, jonka hän saanut ja esitellyt on, ei ole kelwollinen semmoiseen wirkaan, olkoon silloin pispan wallassa, että sinne toinen parempi lähetetään". Siis ainoastaan siinä tapauksessa, ett'ei seurakunta itse saanut kelwollista miestä, sai pispa oikeuden lähettää heille opettajaa. Mutta sekä kuninkaat että pispat eiwät paljon tästä kirkkosäännöstä huolineet, waan molemmin-puolin koettiwat itsellensä anastaa oikeuden asettaa mielensä mukaan pappeja seurakuntiin. Sen näemme siitä että kun. Kaarle IX antoi kesäkuun 28 p. 1606 ulos asetuksen, jossa hän sanoo: „koska olemme hawainneet, että pispat tässä waltakunnassa jakawat, pappien kuollessa, papin tiloja syrjäpuolisuuden (efter wäld) eikä opin jälkeen . . . ., niin on meidän täytynyt tehdä semmoinen järjestys, ett'ei pispoilla olisi waltaa wäärinkäyttää heidän wirkaansa taikka anastaa itsellensä suurempaa waltaa, kuin heille wirkansa puolesta tulee; ei pidä siis pispoille tämän päiwän perästä oleman sallittuna jakaa papin-tiloja, jotka irtonaiset owat taikka siksi tulewat, heidän mieltänsä myöden, waan pitäjänmiesten pitää ensin suostuman siihen, jonka pispa paikkaan tahtoo määrätä; sitten koska pitäjän-miehet häntä tahtowat ottaa saarnaajaksensa ja opettajaksensa, niin pitää hänen niiden todistuksella lähtemän meidän tykö saadaksensa meidän wahwistusta samalle tilalle". Tämä sääntö otti taas pois pispoilta oikeuden wahwistaa nuo seurakuntien walitsemat papit wirkoihinsa ja jätti waan heille oikeuden määrätä pitäjän miesten suostumuksella pappeja seurakuntiin. Mutta kun. Kustaa Aatolfin asetuksen kautta, wuodesta **1611**, saiwat pispat taas oikeutensa seurakunnan suostumuksella panna pappeja tiloille, ett'ei kukaan pappi enään tarwitse etsiä meiltä wahwistusta, paitsi niihin pääpitäjihin, jotka yhteisesti beneficia regalia (kuninkaallisiksi pitäjiksi) kutsutaan". Tämä sääntö kerrottiin sitten Kaarle X Kustaan wakuutuksessa wuodelta **1654** ja Kaarlen XI Asetuksessa w. **1672**, jotka molemmat siinä asiassa wiittaawat kirkko-sääntöön w. **1571**.

Papillisissa etu-oikeuksissa w. **1675** wakuutettiin pispoille oikeus „jakaa beneficia ecclesiastica (ne pitäjät, jotka eiwät ole kuninkaallisia), kuitenkin niin että kaikki tapahtuu säännöllisesti konsistorion tiedolla ja seurakunnan wapaalla waalilla, suostumuksella ja hywällä mielellä, ettei kukaan, jota se koskisi, tulisi syrjätyksi ja suljetuksi". Mikä tapa tähän aikaan Turun hippakunnassa oli papin-wirkaa antaissa näemme sen kapitulon kierto-kirjasta Elokuun 17 p. 1659, kussa senaikainen pispa Terserus sanoo: „ett'ei hän kiellä seurakunnalta oikeutta ehdotella waikka kuuteen asti, mutta että hän tahtoo pitää oikeutensa nimittää sopiwimman näistä, ja jos seurakunta ei tunne sopiwia, määrää pispa jonkun, kuitenkin niin ett'ei sitä pakoituksella panna, jos seurakunnalla on jotakin sitä wastaan". Mutta aika oli wallatoin, jonkatähden maaherrat, aateliset ja muutkin korkea-armoiset sekautuiwat usein papin waaleihin, wieläpä kuninkaatkin wäliin antoiwat waltuuskirjaa semmoisiin tiloihin, kuhunka jo pispa oli toisen pannut. Siitä ne sekaannukset, riidat ja eripuraisuudet, jotka tähän aikaan kuuluwat; siitä ne lain-säännöt, kunl. kirjeet j. n. e. jotka useinkin aiwan toinen toistansa wastaa säätäwät ja asettawat. Suurella ikäwöitsemisellä odotettiin siis uutta kirkko-lakia ja luultiin sen niin tarkasti määrääwän kaikki temput papinkin waaleissa, ett'ei mitään syytä kellään enään olisi walitukseen eikä kenenkään oikeutta enään syrjättäisi. Mutta toisin oli kuitenkin asia, koska mainittu kirkko-laki ilmaantui w. **1686**. Se antaa tosin 19 luwun 7 §:ssä seurakunnille, jotka ei ole beneficia regalia, oikeuden saada, ennen kuuden kuukauden kuluttua, prowastin läsnä ollessa walita tulewaa kirkkoherraansa. Mutta koska siihen lisätään: „jos waali sattuu jollekulle, joka ei ole sen-arwollisempi ja pispa hawaitsee, että hiippakunnassa on toisia heille tuntemattomia, jotka oppinsa, pitkällisen palweluksensa, hywien lahjojensa ja taitonsa tähden pitäisi korotettaman sen eteen, jonka he halajawat; joilla on hywä todistus ja antawat wissin toiwon, että seurakunta niiden kautta merkillisesti rakentuu ja waurastuu; silloin pitää heidän siinä, kuin kohtuus on ja heidän hyödyksi tulee, antaman itseänsä ojentaa ja tytymän Pispan ja konsistorion säätämiseen" niin ymmärtää pian että toinen käsi ottaa mitä toinen antaa, ja että mainitut sanat owat lisätyt siinä tarkoituksessa, että pispalla olisi walta koulu-pappeja panna kirkkoherroiksi seurakuntiin; sillä niitä on aina, joita pitäisi „ikeestä päästettämän", olkoon ne sitten koulun-opettajia taikka „ruotsalaisia palwelijoita (Swenske betjente) Turun akatemiassa, jotka owat wäsyneet työhön ja ansainneet pääsemistä wirkaan"!!! niinkuin kun. wastauksessa kuuluu Turun Hiippakunnan waatimuksille Syyskuun 1 p. 1654 (katso Lagus, Handl. III. 26). Jos taas niin tapahtui, että seurakunta laimin löi walita uuden papin laillisella ajalla, niin oli prowastin welwollisuus ilmoittaa sitä Kapituloon, ja pispalla ynnä kapitulon kanssa walta „luettelosta wanhimmista, oppineimmista ja parahitten ansainneista koulu-palwelijoista, sota-papeista ja kappalaisista hiippakunnassa, jotka odottawat laillista kutsumusta parempaan paikkaan, walita yhden eli kahden, jotka ehdoteltaisiin seurakunnalle ja joista, sittenkuin he owat waali-saarnansa pitäneet, seurakunnan suosiota ja oikeata kutsumusta" kuulusteltaisiin, jonka jälkeen pispa wahwistuskirjan walitulle antaisi. Tästä näkyy että seurakunnille oli melkein etuisampaa laiminlyödä kun walwoa oikeuksiansa; sillä edellisessä kohdassa oliwat he kuitenkin wakuutetut saada sitä kirkkoherraksensa, jonka he walitsisiwat niistä, jotka kapitulo oli waaliin pannut, mutta jälkimäisessä kohdassa saiwat he tytyä „pispan ja konsistorion säätä-

---

*) Kuinka hän mieliwaltaisesti möi kirkkoherran-wirkoja Suomessakin, näkyy monesta esimerkistä. Hämeenkyrön kirkkoherra, tuo entinen Turun koulun rehtori Tuomas Keijo, oli w. 1546 kuollut, ja kuningas asetti hänen siaansa erään Martti Friis'in. Mutta että tässä warsinainen kauppa oli tapahtunut, nähdään mainitun uuden kirkkoherran lahjoitus-kirjasta, jossa hän „sen suuren suosion, armon ja lempeyden wuoksi", minkä kuningas on hänelle osoittanut, nytkin wiimein warustamalla häntä wanhoilla päiwillään hywällä pappis-wiralla, „josta minä H. K. Maj:ttiansa, lähinnä Jumalaa, etenkin ja olletikin, nöyrästi ja alamaisesti kiitän", — lahjoittaa kuninkaalle ja hänen perillisilleen wähäisekſi antimeksi ja kiitollisuuden osoitteeksi Tanskilan talon Maskun pitäjässä kaikkine mainensa ja tiluksinensa. — Kirje on annettu Turussa, Kesäk. 7 p. 1546. — Toimituksen Lisäys.

miseen" jos he pahaksi onneksi olisiwat walinneet jonkun, joka pispan silmissä ei ollut „sen arwollisempi".

Siirtokunta ja roswot.

(Jatko ja loppu wiime-numeroon).

Seuraawana päiwänä tulimme siihen paikkaan moskiitorannikolla, mihin olimme komennetut. Kun olimme siellä lewänneet seitsemän päiwää ja sillä aikaa saaneet suuret kiitokset ja hywän rawinnon, oli meidän merimiesten määrä marssia pois kello wiisi seuraawan päiwän aamulla.

Upsierimme kokoili meidät silloin. Lähtöpaikkaamme kokoontui koko paikkakunnan wäki ja etupäässä meidän entiset kumppanit wankeudessa.

„Dawis, sanoo luutnantti Linderwood, „astu esiin ystäwäni".

Minä astuskelin esiin sotamies-linjasta ja Miß Maryon sekä kapteini Carton tuliwat minun luokseni.

„Hywä Dawis", sanoi Miß Maryon — ja kyyneleet waluwat hänen poskilleen, „teidän kiitolliset ystäwänne sanowat teille jäähywäiset suurimmalla mielikarwaudella. Te wiette mukaanne heidän luopumattoman kiitollisuutensa, jota ei mikään woi ylentää. He pyytäwät sen ohessa saadakseen teille antaa tämän rahakukkaron, jonka kyllä tiedämme olewan teille paljoa kalliimman sen hartaan ystäwyyden ja uskollisen kiitollisuuden tähden, jolla se teille tarjotaan, kuin sen sisällön tähden, waikka toiwommekin että siinä olewat rahat tulisi wielä elämässänne olemaan teille hyödyksi.

Minä wastasin, että ilolla wastaan-otin heidän ystäwyytensä ja kiitolliset tuntonsa, mutta ei millään lajilla rahaa. Kapteini Carton katsoi minun hywin tarkasti ja lähti sitten pois. Minä te'in hänelle kumarruksen siitä, kun hän oli niin hellätuntoinen.

„Ei, hywä Miß, rahan wastaan-ottaminen musertaisi sydämmeni. Mutta jos ette katsoisi sitä teille alentawaiseksi antaa niin tietämättömälle ja alhaiselle miehelle kuin minulle muistoksi jotain siitä, mitä olette pitäneet ja kantaneet — esimerkiksi pienen kappaleen tästä silkkinauhasta" —

Hän otti sormestaan sormuksen ja laski sen käteeni — kätensä piti hän minun kädessäni sill'aikaa, kuin hän puhui nämät sanat:

„Muinoisuuden urheat miehet — eikä kukaan heistä ollut urheampi ja jalomielisempi kuin te — ottiwat naisilta tämmöiset lahjat ja tekiwät sitten kaikki ylewät työnsä näiden antajain edestä. Jos tahdotte muistella minua, tehdessänne teidän jalot tekonne, niin tulen uljaalla mielellä ajattelemaan, että minulla on joku osa uljaan ja jalomielisen miehen elämässä".

Minä rohkeniu nyt ensikerran elämässäni suudella hänen kättänsä. Sormuksen panin rinnalleni ja menin nyt takaisin paikalleni.

Nyt kommensi luutnantti Linderwood: marß! ja me astuimme tasaisesti nousewaa ylösmaata, ikäänkuin olisi matkamme wienyt meidät pilwiä kohden suoraan taiwaasen. — Kun wielä olen lisännyt, että meriroswojen hankkeet meniwät ihan mitättömiksi, sillä eräs englantilainen sotalaiwa oli niin ankarasti ahdistanut ja niin nopeasti kukistanut sitä roswojoukkoa, jonka hallussa tuo aarre oli, jott'ei roswot tienneet mitään, ennenkuin kolme neljännestä heistä oli tapettu ja jälillä olewa neljännes raudoissa sekä aarre pois otettu — niin on minun tekeminen wiimeinen tunnustukseni.

Se on tämä. Minä kyllä tiesin, mikä ääretön ja toiwoton eroitus oli minun ja Miß Maryonin wälillä; minä kyllä tunsin, etten ollut hänelle sopiwampi kumppani kuin enkeleille; minä kyllä sen ymmärsin, että hän oli niin paljon minua ylempi kuin pilwet taiwahalla owat yli pääni — ja kuitenkin rakastin häntä. En woi sanoa, mikä sytytti sydämmessäni tämmöisen rohkeuden. En tiedä, liekö milloinkaan ennemmin woi sittemmin tapahtunut, että mies niin oppimaton ja tietämätön, kuin minä, oli nostanut matalat ajatuksensa semmoiseen korkeuteen, waikka tiesi, kuinka rohkeat ja mahdottomat toteutumaan nämät oliwat. Mutta minun kärsimykseni oliwat yhtä suuret, kuin jos olisin ollut herrasmies. Kärsin kowinta sielun kamppausta. Kärsin kowin ja kauan. Ajattelin hänen wiimeisiä sanojaan minulle enkä milloinkaan ole käytöksellöni niitä häwäissyt. Jos ei nämät kalliit sanat olisiwat minua ylläpitäneet, niin olisin menehtynyt epätoiwoon ja haluttomuuteen.

Sormus löytyy sydämmelläni ja on seuraawa minua wielä hautaankin. Nyt olen ja jäkäs, waikka olen hywissä sielun ja ruumiin woimissa. Minä esitettiin wirkakoroitukseen, ja kaikenlaista tehtiin minun palkitsemiseksi, mutta minun täydellinen puutteeni kaikesta opista oli minulle esteeksi. Minä olin oppiin niin wähän harjaantunut, etten woinut sitä itselleni hankkia, waikka koetinkin. Kauan pysyin palweluksessa, ja kunnioitin sitä ja tulin itse siinä kunnioitetuksi — ja se on wielä tällä hetkellä kin minulle kallis.

Tällä hetkellä, kuin annan tätä waimolleni kirjoitettawaksi, owat wanhat kärsimykseni pois liewitetyt, ja nyt olen niin onnellinen, kuin joku mies woi olla, — tässä amirali Cartonin kauniissa wanhassa maahowissa. Se oli minun waimoni rouwa Carton, joka itse monien peninkulmain takaa haki minun awarasta maailmasta ja löysi minun eräästä sairashuoneesta ja toi minun tänne. Se on waimoni, entinen rouwa Carton, joka kirjoittaa sanani paperille; waimoni on Miß Maryon. — Ja nyt kun lopetan mitä mulla oli sanomista, näen waimoni kunnioitetuin harmaiden hiusten putoawan alas kaswoillensa, kun hän kallistaa päänsä likemmäksi pöytää; ja minä kiitän häntä innokkaasti, kun näen hänen olewan niin hellätuntoisen hänen köyhän, uskollisen sotamiesraukkansa entisiä kärsimyksiä ja waiwoja kohtaan.

Loppu.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 18 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 35 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 31 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 257 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 256 äyriä. — Pariisi, 367 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 36, Pariisi 375, Hampuri 32, Tukholma 266, Amsterdam 180 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 18 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 35. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 367. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 31. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 257. 3 päiw. antop.-weks. 256.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit .	90 à 91%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäliwirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50—52 k. *Lt.*	Teeret 70—75 k. pari.
Ruismaltaat 70—75 k. *Lt.*	Pyy-pari 40 k.
Ohrakryynit 28—30 k. kappa.	Tuoretta siikaa 12 k. *tt.*
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Tuoreet lahnat 7 k. *tt.*
Kaurakryynit 32—34 k. k:pa.	Tuoretta säynäwää 4 k. *tt.*
Walkoset hern. 30 k. k:pa.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. *tt.*
Perunat 7—8 k. kappa.	Tuoreet hauet 6—7 k. *tt.*
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. *Lt.*	Tuoreita silakoita 5 k. *tt.*
Palwattua samaa 1: 30—1: 40 k. *Lt.*	Suolattua siika 9—10 k. *tt.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 5 1: 20 k. *Lt.*	Suolattua lohta 18—20 k. *tt.*
Palwattua samaa 1: 80—2 r. *Lt.*	Suolatut lahnat 5 k. *tt.*
Wasikan-liha 2: 30—60 k. *Lt.*	Suolattuja silakoita 38—40 k. *Lt.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 90 k. *Lt.*	Suolattua kilohailea 75—80 k. *Lt.*
Talia 2: 70—2: 80 k. *Lt.*	Koiwu-halkoja 3: 70—3: 90 k. syli.
Tuoretta woita 20—25 k. *tt.*	Mänty-halkoja 2: 70—2: 90 k. syli.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. *Lt.*	Kuusi-halkoja 2: 30—2: 40 k. syli.
Maito 8—10 k. k:nu.	Wiina 1: 10 k. kannu.
Piimä 7 k. k:nu.	Heinät 16—18 k. *Lt.*
Taale 8—10 k. korttieri.	Thimothej 22—24 k. *Lt.*
Munatiu 37—40 k.	Oljet 8 k. kupo.

☛ **Waltiopäiwälehti** N:o 7 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 93. Maanantaina 23 p:nä Marraskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Marrask. 23 p. k:lo 3 jpp. Henkikirjoitus raastuwassa seuraawain korttierien kanssa: Buffeln, Mården, Wildswinet, Björnen, Renen, Hjorten, Rådjuret, Stengeten, Wäduren, Oxen, Bocken ja Fåret.

Huomenna Tiistaina.

Marrask. 24 p. k:lo 9 epp. Henkikirjoitus seuraawain korttierien kanssa: Giraffen, Zebran, Lejonet, Nikolain kirkon korttieri, Rhinoceros, Dromedarien, Enhörningen, Antilopen, Hamstern, Åsnan, Elgen ja Apan.

" k:lo 3 jpp. Henkikirjoitus seuraawain korttierien kanssa: Kamelen, Ekorren, Kaninen, Geten, Zobeln, Haren, Hästen, Räfwen, Gazellen, Hyenan ja Hillern.

" k:lo ½ 8 jpp. Symfonia-soitannot yliopiston juhlasalissa.

Keskiwiikkona.

Marrask. 25 p. k:lo 9 epp. Henkikirjoitus seuraawain korttierien kanssa: Hwalfisken, Sköldpaddan, Tumlaren, Laxen, Gäddan, Swärdfisken, Aborren, Stören ja Braxen.

" k:lo 3 jpp. Henkikirj. seur. kortt:n kanssa: Torsken, Rudan, Girsen, Iden, Kaartinkaserni, Örnen, Påfågeln, Hjerpen, Hajen, Mörten, Tuppen ja Ålen.

" k:lo 4 jpp. Huutok. kirjoista awistonikamarissa.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Marrask. 26 k:lo 9 epp. Henkikirj. seur. kortt:n kanssa: Papegojan ja Kalkonen.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa wiineistä y. m. talossa n:o 1 Kauppatorin warrella.

Yli-opiston kalustot pidetään awoimina seuraawina aikoina:

Yleinen kirjasto kaikkina arkipäiwinä k:lo 11:sta epp., keskiwiikot ja lauwantait k:lo 2:teen, muut päiwät k:lo 1:teen päiwällä.

Wenäläinen kirjasto maanantaina ja tuorstaina k:lo 12—1 päiwällä.

Kiwennäis-tieteellinen warasto keskiwiikkoina k:lo 11—12 epp.

Leikkaus- ja Luu-opin museumi keskiwiikkoina ja lauwantaina k:lo 12—1 päiwällä.

Eläin-opillinen museumi keskiwiikkoina k:lo 12—1 päiwällä.

Kansatieteellinen museumi keskiwiikkoina k:lo 1—2 päiwällä.

Muinaisrahasto tuorstaina k:lo 11—12 epp.

Fysikki-kabinetti ja **astronomian obserwatorion kokoelmat** ...

Helsingistä.

Uusi sanomalehti. Tämän kuun 10 päiwänä on keis. senaatti suostunut Wiipurin naiskoulun ensimäisen opettajan Nikolaus August Zilliacus'en anomukseen saada lupa mainitussa kaupungissa ulosantamaan aikakauskirjan, nimeltä „Wiborgs tidning", joka tulisi puolen arkin kokoisena jaettawaksi kahdesti wiikkoona sekä sisältämään wirallisia ja laillisia kuulumisia, ulkomaan ja paikkakunnan uutisia, rikosasiain tutkimuksia, korrespondenti-kirjoituksia, Wiipurin laiwalistan, kurssi- ja kauppatietoja sekä muuta, joka on sopiwaa maaseudun lehdelle. (F. A. T.)

Uudesta Suomenkielisestä lehdestä olemme saaneet joitakuita kysymyksiä, joihin tahdomme tässä lyhyesti wastata. Ensiksikin luulemme woiwamme wakuuttaa, että tämä tuuma jo on niin wahwoilla perustuksilla, että lehti epäilemättä tulewan wuoden alusta tulee ilmestymään. Suomettaren toimitukselta on tuo wanha tunnettu nimi lunastettu; nykyinen Suometar siis lakkaa. Myöskin Helsingin Uutiset aikowat tulewaksi wuodeksi astua tämän uuden yrityksen tieltä. Uuden lehden tilaus-hinnasta emme wielä woi antaa tietoa; sen wain woimme wakuuttaa, että jos osakkeita runsaasti karttuu ja lehden perustus-summa siis tulee jotenkin wahwaksi, myöskin koetetaan määrätä tilaus-hinta niin helpoksi kuin suinkin mahdollista. Emme muuta woi, kuin kehoittaa kaikkia niitä, jotka käsittäwät nykyisen aian tärkeyttä Suomalaisuuden asialle, ottamaan toimella ja rahalla kannattaaksensa tätä yritystä. Tarpeellista olisi, että osakkeen-otto tapahtuisi niin pian kuin mahdollista, koska aika jo alkaa kiirehtiä. Joka ei ole sattunut saamaan käsiinsä mitään osake-liistaa, woipi kääntyä kirjeellisesti jonkun johtokunta-jäsenen luoksi ja sille lähettää osakemaksunsa ensi wuodelta (40 markkaa). Kaikille osakkeen-ottajille lähetetään erinäinen kuitti-kortti. — Lehden nimi tulee olemaan: „Suometar, Sanomia Helsingistä". Sen wäristä on meiltä myöskin kysymystä tehty. Tietysti se kansallisissa kysymyksissä tulee olemaan suomalainen. Waltiollisissa asioissa luulemme tietäwämme, että aiotaan tasapuolisesti sallia kaikille siiwoille mielipiteille täysi sanan-wuoro. Toiwomme, että runsas osake-otto ja sitten runsas tilauskin tulee todistamaan, että Suomen kansa kaikissa säädyissä todenteolla tahtoo kielensä ja kansallisuutensa nostamista. Että kansallisuuden asia meidän maassa hitaammin ja kylmäkiskoisemmin ajetaan kuin esim. Unkarissa, Pyömissä j. n. e., saattaa olla luonnollista. Me olemme kylmän pohjan asukkaita; meillä on jäätä ei ainoastaan järwissä, waan melkein suonissammekin. Mutta senlainen kylmyys saattaa olla kuolemaksikin, jos se aiwan waltaan pääsee. Wähäsen lämpimyyttä waatii wälttämättömästi Suomen kielen ja kansallisuuden asia.

Kirjallista uutta. S:tar kertoo että jouluksi tulee ulos Kuopiossa toinen painos hra A. Oksasen „Säkeniä". — Myös neljäs osa „Mansikoita ja Mustikoita" on ehkä piankin ulostulewa hra Sederholmin kustannuksella. Kirja kuuluu jo olewan walmiiksi painettu, mutta tulee erinäisten lähettämiswaiwain ja kustannusten karttamiseksi jaettawaksi wasta silloin kuin toinen saman kirjankustantajan ulosantama kaunokirjallinen teos walmistuu jaettawaksi.

Kalewala Suomalainen kansanrunosto, kuwauksissa esitettynä R. W. Ekman'ilta. Jokainen Suomalainen on warmaankin suurimmalla ilolla terwehtiwä tätä hra howimaalari Ekman'in suurta teosta, joka tarkoittaa omistaa taiteelle kansamme hämärän muinoisuuden sadut. Tämä teos tulee warmaan wielä enemmän lewittämään Kalewalan urosten maineen yli maailman ja tekemään suuren kansanrunostamme päätapaukset koko siwistyneeltä maailmalta tunnetuksi. Ei ole kotimaallinen taiteemme usein liittynyt näin isänmaalliseen ja kansalliseen aineeseen kuin tällä kertaa. Me kehoitamme siis kaikki kotimaallisen taiteen ja kansallisuutemme ystäwät tilauksilla kannattamaan hra Ekman'in ylewää kansallista yritystä. Teoksesta, joka tulee sisältämään wiisitoista wihkoa kiweenpainettuja kuwapiirroksia, on kirjakauppaan jo ilmaantunut yksi wihko, sisältäwä neljä kynäpiirrosta: 1:ksi Ainon surma, 2:ksi Jänes kertoo Ainon kuolemaa hänen äidillensä saunassa, 3:ksi Wäinämöinen näkee Ainon unessa sekä 4:ksi Aino tarttuu lohen muodossa Wäinämöisen onkeen, mutta luikahtaa siitä taas pois. Jättäen sikseen kaikki arwostelemiset kuwien taiteellisesta arwosta, painatamme tähän hra Ekmanin tilausilmoituksen teokseensa:

„Kun Suomen kansan wanha, pääjohtonsa puolesta tuhatwuotinen kansanrunosto, jonka Lönnrot kokosi ja järesti, kulkee kautta koko siwistyneen maailman Ruotsin, Saksan, Ranskan ja Englannin kielelle käännettynä ja sitä joka paikassa terwehditään yhtä suurella ihmettelemisellä ja mielihalulla kuin muinoin Ossianin runojen keksintöä, niin ei taidekaan sillä aikaa ole jäänyt omistamatta itsellensä niitä runsaita aarteita, joita siinä on tarjona kuwalliseksi esittämiseksi. Kuwanweistotaide on alkanut wuolla Kalewalan jumalia ja sankaria marmorista, maalaritaide, tarkkaan oppien kansanluonteen omituisuuksia, on kuwiksi saanut muutamia heidän ihastuttawia muotojansa, runous heille uudet lentimet luonut, soitanto pyydellyt kaukaisia kajahuksia Kanteleen säweleistä. Kuitenkaan ei tähän asti kukaan ole uskaltanut yrittää sen suuren suomalaisen kansanrunoston kuwihin pukemista kaikessa täydellisyydessänsä ja kaikkine päätapoinensa.

Allekirjoittaja tähän yritykseen nyt raweta rohkenee, täydessä toiwossa siitä, että hän siten ei ainoastaan kuwaawan taiteen osalta täyttää pyhän welwollisuuden kalleimpia kansanmuistojamme kohtaan, waan myös, saattaessansa Kalewalan kokonansa taiteen alalle, tekee apua tämän rikastumiseksi ihan uusilla ilmoilla, täynnänsä tähän asti outoja tahi waan hämärästi aawistettuja ajatuksen hahmuja. Ja sillä samalla wakuutuksella, että

tämä hänen teoksensa on yksi niitä kansallisia elonilmeitä, jotka nykyjänsä lennähtelewät Suomen kansassa ja nuorentawat sitä, sekä sentähden wälttämättömättä saawuttawat mielisuosiota ja hyweksimistä kaikilta kansoilta ja kaikissa maissa, nyt tämän kautta tilattawaksi ilmoitetaan ylläänimitetty teos: **Kalewala, suomalainen kansanrunosto, kuwauksia esitettynä R. W. Ekman'ilta.**

Tätä teosta tulee olemaan kuusikymmentä allekirjoittajan sepitsemää ja ulosantamaa sekä herra Liewendalin luona Helsingissä kiweenpainettua kynä-piirrosta, jaettuina wiiteentoista wihkoon, joista jokainen on sisältäwä neljä suuren nelitaitteen kokoista kuwaa, ynnä erittäin wiitastettujen niihin kuuluwain wärsyjen kanssa Kalewalasta Suomen, Saksan, Ruotsin ja Ranskan kielellä. Joka toinen kuukausi tulee ulos yksi wihko, jolta tilaushinta on **wiisi markkaa** Suomen rahassa.

Wähempi kappalemäärä on ostajain saatawana, jotka jokaisesta wihkosta maksawat kuusi markkaa. Tilausta kirjoitetaan **ennen ensitulewan Tammikuun loppua** kaikissa maamme kirjakaupoissa. Ensimäinen wihko — joka kuitenkin Kalewalan järestyksen mukaan on kolmantena — ilmestyy kirjakauppoihin tämän wuoden Marraskuussa ja on siinä kuwat: N:o 9, Ainon surma; N:o 10, Jänes kertoo Ainon loppua hänen äidillensä saunassa; N:o 11, Wäinämöinen näkee Ainon unessa; sekä N:o 12, Wäinämöinen saa Ainon onkeensa lohen muodossa".

Sanoman hra Löfgrén'in kuolemasta, jonka erityisen Düsseldorff'ista tulleen kirjeen mukaan mainitsimme, woimme nyt ilokseınme ilmoittaa perättömäksi. Hra Löfgrén on, näet, H. T:n mukaan marrask. 11 p. kirjoittanut tänne kirjeen Pariisista ja kirje Düsseldorff'ista taas oli kirjoitettu Marrask. 3 p. Syy kirjeen-kirjoittajan erehdykseen on meidän mahdoton selittää. Me taas emme woineet epäillä luotettawan miehen selwiä sanoja, jonka tähden otimmekin lehteemme kirjeen-kirjoittajan antamaan tiedon, josko se näyttikin meille epäilyksen-alaiselta.

Suomettaren kertomukseen sotawarustuksista, jonka otimme wiime numeroomme, antaa H. D. muutamat oikaisut, jotka otamme tähän takaamatta niiden yhtä wähän kuin Suomettaren antamain tietojen todenperäisyyttä. — Rahan paljous Wiaporin ja Wiipurin linnain warustamiseksi olisi Dagbladin mukaan ainoastaan 250,000 ruplaa. Junkkarit (ala-upsierit), jotka owat seisoneet määrätyn upsieri-tutkinnon, tarwitsewat palwella ainoastaan yhden wuoden päästäksensä upsieriksi; ylioppilaat, jotka — Wenäläisen lausuessa — owat „opettaneet oppimääränsä yliopistossa", owat saaneet palwelus-aikansa alaupsierina joillakuilla kuukausilla lyhennetyksi; ylä-alkeiskouluin oppilaista ei ole ollut kysymystäkään. Rautatie Saimaan ja Laatokan wälillä supistuu waan maantieksi muonakuormain kuletuksille.

Pää-asia sekä H. D:n että Suomettaren antamissa tiedoissa on se, että sotawarustuksia ahkerasti puuhataan. Omalta puolelta tahdomme tällä kertaa säästää kaikki arwelut ja kuulumiset sotawarustuksista, siksi kuin woidaan niistä jotain suuremmalla warmuudella puhua.

(Lähetetty).

Walitus. Uutisten N:o 91:ssä oli meille kaartilaisille paljo kiitoksia urhoollisen walkian sammutuksen edestä, waan samana päiwänä mainitun palon jälkeen, minä satuin kulkemaan samaa katua, missä tuli oli raiwannut, ja seisahdin portille, ikään kuin surkutellakseni, miten tämä kowa wieras oli työtään harjoittanut. Mainitulla portilla seisoi yksi palowartia, arwattawasti sinne pantu postimieheksi. Häneltä minä jo kuulin haukkuma-sanoja; eikä tämä ole ensi kertaa, waan kadulla käwellessä saa usein kuulla tämmöisiä herjaus-sanoja nimittäin yhteiseltä kansalta. Mistä tämä tulee että hädän aikana meitä kiitetään waan rauhan aikana laitetaan?

Kaartilainen.

Ehdotus asetukfiin aiwotulle kaswatusopillisellle yhteydelle. Me olemme jo ennen kertoneet lukijoillemme niistä kahdesta kokouksesta, jotka wiime ja edellisenä keskiwiikkona owat pidetyt kaswatusopillisen yhteyden järjestämistä warten. Hra prowessori Clewe, joka kokoon kutsui ensimäisen kokouksen, ei katsonut soweliaaksi siitä antaa mitään ilmoitusta kaupungin suomenkielisiin lehtiin, pitäen luultawasti kaswatusopillisen yhteyden liian korkeana ja wieraana asiana niille, jotka lukewat suomenkielisiä sanomalehtiä. Me rohkenimme silloin kuitenkin lehteemme suomentaa hra prowessorin kutsumuksen. Nytkin pidämme welwollisuutemme antaa lukijoillemme tietoa siitä asetusten ehdotuksesta, jonka edellisessä kokouksessa walittu komitea oli walmistanut, waikka mainittu komitea ei myöskään antanut suomenkieliselle yleisölle mitään ilmoitusta siitä kokouksesta, jossa asetukset oliwat hywäksittäwät. Ehdoteltut asetukset kuuluwat suomennettuina näin:

§ 1. Kaswatusopillisen yhteyden Suomessa tarkoitus on jokaisen sille tarjona olewan keinon kautta, mutta erittäinkin lewittämällä paremman tiedon kaswatuksesta ja opetuksesta edistyttää kaswawaisen sukukunnan siwistystä.

§ 2. Tähän yhteyteen kuuluu pää-osasto maan pääkaupungissa sekä niin monta ala-osastoa muissa paikkakunnissa, kuin tarkoitusta warten woi syntyä.

§ 3. Kukin osasto saakoon iisenäisesti järjestää itsensä yhteisen tarkoituksen mukaan sekä paikkakunnallisiin asianhaaroihin nähden.

§ 4. Yhteyteen woi jäseniksi tulla lasten wanhempia sekä opettajia ja naisopettajia ynnä muita kaswatusta ja opetusta harrastawia, niillä ehdoilla, jotka kukin osasto itsellensä määrää.

§ 5. Woittaaksensa tarpeellisen yhdistyksen ja yhdessä-waikutuksen asettuu pääosasto kirje-waihtoon kaikkien ala-osastojen kanssa, joiden taas tulee antaa edelliselle osaa keskusteluistaan ja päätöksistänsä sekä toimistaan yleensä, ainakin sen werran kuin nämät julkaisemisen kautta woiwat edistyttää yhteyden yleistä tarkoitusta.

§ 6. Kokoon-yhtymisistä ja wuosikokouksista määrätköön kukin osasto itsekseen; mutta sen ohessa woi yleinen wuotinen kokous tapahtua pää-osaston taikka jonkun ali-osaston kutsumuksesta, kun tämä siitä sitä ennen on suostunut pää-osaston kanssa.

§ 7. Saadaksensa tilaisuuden julkaisemaan keskustelujansa sekä yleensä kaswatuksesta ja opetuksesta yleisemmiksi lewittämään paremmat tiedot, toimittaa yhteys, pääosaston asettaman toimituksen kautta, aikakauskirjan, johon woidaan wastaan ottaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä kirjoituksia mainitun osaston likemmin määrättäwän johteen mukaan.

Ulkomaalta.

Keisari Napoleonin waltioistuin-puhe ja tuo aiwottu yleinen waltiokokous on wielä sanomalehtien tärkeimpänä keskustelu-aineena. Että Napoleonin puhe yleensä käsitetään sotaiselta kannalta, wahwistawat sanomalehdet kaikilta haaroilta. Puolalaisissa sekä Pariisissa että itse Puolassa on se synnyttänyt suuren ilon ja uudet toiwotukset. Yleisestä waltiokokouksesta, johon keisari jo on kokoon kutsunut Euroopan ruhtinaat, owat ajatukset ja mielet monenlaiset. Muutamat lehdet luulewat ettei Preussi, Itäwalta ja Wenäjä ollenkaan tule ottamaan osaa tähän waltiokokoukseen. Sekään ei ole juuri mieleen ollut, että kokous tulee pidettäwäksi Pariisissa; Ranskalla on kyllä muutoinkin suuri mahtawuus Euroopan asioissa, arwellaan. Siis näyttää wielä kowin epäilyksen-alaiselta, tuleeko koko waltiokokous toimeen, semminkin jos siinä on perää, mitä eräs saksalainen lehti wakuuttaa, että Preussi olisi waatinut, että ennen ruhtinas-kokousta pidettäisiin walmistawia keskusteluja ministerien wälillä.

Preussi. Täällä on taas edustuskunta ko'ossa. Ei nytkään siltä näytä, kuin tulisi tämän ja hallituksen wäli paremmalle kannalle. Hallitus siinä maassa ei näy wiisastuneen, waikka sen jo olisi pitänyt huomaaman, mitenkä wiha ja wastustus kohoaa yhä wäkewämmiksi, ja edustuskunta taas näyttää jäykemmin kuin ennen päättäneen puolustaa kansan oikeudet. Itse pääkohta tässä kansan ja hallituksen wälisessä riidassa on se, että hallitus on ottanut käyttääksensä waltion waroja huolimatta edustuskunnan rahantarpeen-ehdotuksesta, jonka pitäisi määräämän, mihin waltion warat owat käytettäwät. Tämä on selwä perustuslakien rikkominen, waikka hallituksen puoliset koettawat sitä perustuslakienkin puolelta puolustaa. Riidan alku on lyhyesti se, että hallitus w. 1860 ja 1861 waati suostunta-weroa suuren armeijan ylläpitämiseksi, ottaen silloin syyksi uhkaawat sodat. Nämät werot silloin annettiin — ja tämä oli erehdys, jota kylläksi saatiin katua. Useimmat ajattelewat ihmiset silloinkin wastustelewat tätä weron-suostumusta, osoittaen että tämä luuloteltu sodan-waara oli perätön. Mutta nämät werot armeijan ylläpitämiseksi silloin annettiin sillä selwällä ehdolla, johon hallituskin silloin suostui, ettei näitä suostuntaweroja katsottaisi i'äksi päiwäksi tähän tarpeesen ikäänkuin seisowalle waltiolaitokselle luwatuiksi. Edustuskunta ei ole siis enään ottanut niitä rahatarpeen-määräyksensa — ja hallitus on omawaltaisesti wallinnut ilman rahan-tarpeenmääräyksettä. Kuninkaan waltioistuinpuhe ei lupaa mitään parannusta hallituksen puolelta, waan kehoittaa sowintoon. Muun seassa lupaa hän puheessaan uuden lakiehdotuksen kuninkaallisista oikeuksista siinä tapauksessa, ettei muka rahantarpeen-määräys olisi saanut laillista woimaa. Tässä on suoraan sanottu, että hallitus aikoo tulla toimeen ilman rahantarpeen-määräyksettä.

Tanskan kuningas **Fredrik VII** on marraskuun 15 p:nä kuollut. Hän oli syntynyt 1808 ja noussut Tanskan waltioistuimelle 1848. Hänen jälkeisensä on **Kristian IX**. — Tämä hallitsija-muutos luullaan waikuttawan paljon Tanskan waltiolliseen asemaan Saksaa kohtaan.

Muutama sana sunnuntaikouluista.

Kieltämätöntä on ettei sunnuntaikoulut kaupungeissamme täytä sitä tarkoitusta, joka niille on asetettu. Päin wastoin täytyy myöntää, että ne kustannukset, joita sekä waltio että kaupunkien porwaristot saawat nähdä näiden laitosten edestä, suurimmaksi osaksi owat hukkaan

menewiä waroja. Me emme tällä kertaa tahdo tehdä mitään täydellistä muutoksen ehdotusta näiden koulujen järjestykseen, tahdomme ainoastaan lyhyesti wiitata, mitenkä sunnuntaikoulut nykyisissäkin oloissa woisi tehdä suuremman hyödyn ja tulla enemmän tarkoituksen-mukaisiksi.

Nykyänsä määrää näiden koulujen ohjesääntö semmoisen joukon oppiaineita, että on selwä mahdottomuus ainoastaan muutamina tuntina noin kolmella kymmenellä sunnuntai-iltapäiwällä jokseenkin kunnollisesti läpikäydä ne, waikka olisikin oppilaiset muita kuin semmoisia, jotka, tehtyään ahkerasti työtä wiikon muina päiwinä, tahtowat pitää sunnuntai-iltapäiwät lepoaikana ja sentähden yleensä wähällä halulla käywät sunnuntaikouluissa. Tässä woidaan myös nähdä syy oppilaisten yleisesti walitettuun epäjärjestykseen koulunkäynnissään. Ohjesääntö meidän sunnuntaikouluille on, mitä määrättyihin oppi-aineisiin tulee, tarkka kopia ohjesäännöistä saman tarkoituksen pitäwille kouluille muissa maissa, missä löytyy järjestetty kansakoululaitos ja missä siis oppilaisissa löytyy parempi alusta jatketuille tieteilemis-harjoituksille kuin meidän sunnuntaikouluissa käywissä. Oppiaineiden wähentäminen on siis wälttämättömästi tarpeen.

Epäjärjestys oppilaisten koulunkäynnissä, josko sillä on likeisin syynsä oppilaisten omassa haluttomuudessa, perustuu kuitenkin ei aiwan wähäksi osaksi siihen kohtaan, että asianomaiset itse liian wähän käytännössä woimassa pitäwät koulun-käymisen tärkeyttä. Niinpä owat asianomaiset kunnallishallitukset panneet liian wähän — josko ensinkään mitään — arwoa niihin todistuksiin, jotka oppilaiset kuitenkin owat welwolliset esiin tuomaan koulunkäynnistään, sekä heidän tiedoistaan määrätyissä oppiaineissa. Toiselta puolen nähdään kuitenkin että poliisi wälistä on toimessa edistyttää säännöllistä koulunkäyntiä. Jättämällä poliisin wäkiwoimallisia harrastuksia arwoonsa täytyy myöntää, että paljoa waikuttawampi keino epäsäännöllistä koulunkäyntiä wastaan on se, kun oppilainen tietää, että asianomaiset tulewat tarkastamaan hänen koulusta saatua todistusta, ja että todistus huonoista tiedoista tulee estämään hänen pääsemästä kisälliksi ja mestariksi.

Niiltä, jotka hakewat tehtaan-oikeudet, ja niiltä, jotka tekewät anomuksen itsensä-holhomisoikeudesta, ei waadita mitään todistusta tiedoista niissä oppiaineissa, jotka owat ilmoitetut tarpeellisiksi jokaiselle yhteiskunnan jäsenelle.

Emme tahdo millään lajilla moittia sitä, että ajatukset ammatti-wapaudesta ja oikeudesta itse holhomiseen ja suojelemiseen meilläkin owat päässeet woitolle, mutta täytyy tunnustaa, mitä kokemus on osoittanut, että walitettawasti seuraukset itse-holhous-asetuksestamme ei ole suinkaan olleet kehoittawaiset, waan päinwastoin hywin huonot, ainakin muutamissa osissa maatamme. Jotain edistystä työtaidossa ja kelwollisuudessa ei ole ollut hawaittawana. Sen siaan nähdään, että laiskuus ja haluttomuus siitä on saanut uuden tuen. Moni nuori mies, joka näkee sen waiwaloiseksi päiwät läpitsensä tehdä työtä jonkun muun luona ja wielä käydä sunnuntaikoulussa ja joka luulee sen suloisemmaksi päästä kaikesta tästä ja saada tehdä työtä, kun häntä haluttaa, hakee itsellensä oikeuden itseholhomiseen, menee naimiseen, mutta näkee pian että hän ainoastaan työllä woi saada elatustaan, jonka tähden useinkin on tapahtunut, että semmoinen mies on karannut pois ja jättänyt waimon ja lapset waiwaishoidon holhoukseen.

Tällä ei suinkaan ole sanottu, että aina tänkaltainen surkeus on ollut seurauksena, mutta meillä on kuitenkin aiwan ko'olta surullisia esimerkkiä, mitenkä asetus, jonka pitäisi koroittaman työwoimaa ja työintoa, on synnyttänyt laiskuutta ja huolimattomuutta. Me pidämme siis wielä nykyisissä oloissamme tarpeellisena parannuskeinona yllämainittua pahaa wastaan, että myös ne, jotka hakewat oikeuden itsensä holhomiseen, olisiwat welwolliset osoittamaan itsillänjä olewan samat tiedot, kuin ammatinoppilaiset saawat sunnuntaikouluissa. * *

Kortin-lyöjä.

(Kertomus elämästä Amerikassa. Saksasta suomennettu).

Suuri uskaliaisuus on tarpeen naisihmiselle, ruweta maailmalle kertomaan, mitä hän kotona ja sydämessään on kärsinyt. Kuitenkin minä siihen rohkenen, tuntein sillä säästäwäni muilta äärettömän wiheliäisyyden; sillä minun kärsimykseni owat niin kauhistawat, että niiden täytyy käydä muillenkin sydämelle ja saada heitä käsittämään sekä panemaan mieleen ne waroitukset, joita ne sisältäwät.

Minä olen hengellä ja mielellä kotimaani, Amerikan eteläpuolen, ihmisiä. Me naiset tässä kuumassa ilma-alassa olemme jalomieliset, isänmaata rakastawat ja innokkaat sekä rakkaudessa että wainossa. Ollen ainoa perillinen isäni joksikin suureen ja kukoistawaan farmiin eli maa-howiin, ja niinmuodoin warakkaassa tilassa, minulta ei puuttunut kosioita. Ylläwimmät näistä oliwat Mark Hildreth ja Robert Arlington. Ensimainittu luuli, ja ehk'ei syyttä, olewansa etewämpi minun silmissäni, mutta kuitenkin minä wielä wiiwyttelin, epäwakaisena rakkauteni wilpittömyydestä häntä kohtaan. Hänessä, näet, minusta aina oli ollut jotain epäluulon alaista, ja tämä epäluulo kaswoi samassa määrässä, mitä uutterampi hän oli kosioimisessaan. Wihdoin wihani häntä wastaan leimahti täydellä innollansa ilmi tuleen, hawaittuani hänen olewan pää-pelaajan ja häwinneen miehen, joka ainoastansa koki minun waroillani hankkia uusia keinoja noudattamaan häpiällistä peli-himoansa.

Sydämellä, jossa kuohui katkerin harmi siitä häwäistyksestä ja kawaluudesta, jonka hän oli minulle aikonut, odotin minä hänen wiimeiseen puheen-pitoon kanssani. Nyt minä kyllä näin, että minun olisi pitänyt oleman puheissani häntä kohtaan woimallisempi, ylewämpi; mutta ensimäisessä kiiwaudessani siitä, mikä minulle oli ilmi tullut, ja wihoissani siitä raa'asta häwyttömyydestä, jolla hän wäitti Arlingtonin kielineen ja panetelleen itsiänsä ja koki walheeksi ajaa minun wakuutuksiani, ettei Arlington ollut julkaissut hänen peli-intoansa ja häwiöänsä, — tässä mieli-alassa puhkesi minun wainoni ja katkeruuteni kiukkuisiin, musertawiin sanoihin. Hän meni pois raaoilla irwipuheilla ja pilkkaawalla onnentoiwotuksella rakkaudestani Arlingtoniin ja huusi wielä naurusuin jälellensä sen toiwotuksen, ettei sallimus pelaisi pelaajata kotiini.

Kohta tämän jälkeen, minä menin naimisiin Arlingtonin kanssa — suoraan sanoen enemmän uhalla kuin rakkaudesta. Mutta hänestä tuli hempein ja hellin awiomies, niin että minä kohta yhtä wilpittömästi rakastin häntä, kuin minä pidin häntä suuressa arwossa.

Näin wietimme me ensimäiset kuusi kuukautta awioliittoamme puhtaassa, aina enenewässä onnellisuudessa, waan nyt meidän rakkautemme taiwas alkoi pimetä, kunnes aurinko wiimein näytti kokonansa laskeutuwan.

Mieheni oli lähtenyt aamulla warhain Silfordiin, 15 penikulmaa*) kotoamme, asioita toimittelemaan. Iltaa wasten odotin minä hänen takaisin tuloansa kaswawalla malttamattomuudella, kuultelin ikkunoista ja owista, kekşiäkseni waunujen jyrinää. Hän jo oli wiipynyt kauwan yli tawallisen aikansa, alakuloisena katsoin minä yksinäiseen metsään päin, joka wähä matkaa kartanosta ulottui kauwas sille puolelle, josta hän oli tulewa. Pellot takanani jo oliwat kätketyt sywään hämärään, joka niin kiiruusti muuttui mustaksi yöksi, että minua oikein alkoi kamottaa. Tuhansia peloittawia ajatuksia, mikä häntä oli kohdannut, nousiwat niinkuin kummitusten siimekset mieleheni. Wiimeiks, wietettyäni en tiedä kuinka kauwan aikaa täänlaisessa mielentilassa, kuulin waunujen jyrinän likenewän metsästä. Minä karkasin kukkapenkkeillä piiritetyltä turweistumeltani ja aukaisin kiiruusti portin, ilomielin, saada nähdä Robertin hyppääwän waunuista ja kiirehtiwän wastaani, waihtamaan, niinkuin ennenkin, terwehdys-suutelon. Sen siaan huusi hän, waunujen liketessä, kowalla äänellä: „Oletko siinä Rachel? Pois tieltä lapseni“.

Tämä kohteleminen milt'ei lyönyt minua maahan, ja säikähdin wielä enemmin, nähdessäni hänen ei olewan yksinään, waan wieraan miespuolen istuwan siwullansa.

En tiedä minkätähden wieraan tulo kotihimme juuri tänä iltana, milt'ei puristanut kokoon sydämeni. Aika oli kyllä tawatoin ja yö niin pimiä, etten woinut tuntea mieheni reusukumppalia, waan olihan se usein ennenkin tapahtunut, että hän toi wieraan mukanansa ja se ei milloinkan ollut minulle wastamielistä. Luultawasti oli murheellinen mieli-tilani siihen syynä; niin pitkän eron jälkeen tahdoin minä olla yksin mieheni kanssa ja, jos mahdollista, saada tietää syyn hänen kummalliseen käytökseensä. Samassa se myös loukkasi minua sydämen pohjasta, että hän kylmästi astui kartanoon päin, ikään kuin minua ei olis ollutkaan, ja wielä lisäksi jätti minulle sulkea portin jälestänsä, huolimatta siitä, että minä olin häntä odottanut aina sywään yöhön saakka. Kuitenkaan minä en wirkkanut mitään ja menin häntä wastaan terwehtimään häntä niinkuin ennenkin. Mutta ken taitaa selittää hämmästykseni, kuin ei Robert, waan tässä silmän räpäyksessä tuntematoin mies seisoi edessäni, joka nyt enään ei pitänyt tarpeellisenakaan muuttaa ääntänsä.

(Jatket.)

*) Tässä tarkoitetaan englantilaista peninkulmaa, joita menee noin 6 yhteen suomalaiseen.

Kirjewaihto.

Alottelijalle Suomen kirjakielessä! Teidän lähettämästä käsikirjoituksestanne saamme kiittää. Me alamme sitä tässä numerossa painattaa.

Laillisia Ilmoituksia.

Keis. senaatti on suonut henkikirjoittajalle ala-Hollolan kihlakunnassa Hämeenlinnan läänissä K. E. Tollet'ille, yksityisiä asioita warten wirkawapautta, tämän marraskuun 15 p:stä tämän wuoden loppuun saakka, sekä saman ohessa määrännyt kruununnimismiehen Lopen piirikunnassa samassa läänissä K. A. Frey'in sillä aikaa toimittamaan mainitun kihlakunnan henkikirjoittajanwirkaa.

Nimitetyt: waratuomari E. J. Lagerstam waramaankamreeriksi Mikkelin lääniin: waramaanmittari E. J. Högman ylimääräiseksi komissionimaanmittariksi Oulun lääniin; maankonttuorista G. F. Odenwall kruununnimismieheksi Suomussalmen pitäjään; waramaankonttuorista J. Simelius maankonttuoristaksi, läänin-kirjanlennättäjä O. H. Lindén maankanslistaksi ja waramaankanslista J. F. O. Eklöf läänin-kirjanlennättäjäksi, kaikki wiimeksi mainitut Oulun lääniin; maakonttuorista G. A. Helenius kruununnimismieheksi Hämeenlinnan lääniin kuuluwiin osiin Messukylän pitäjää ja Teiskon kappelia sekä waramaankonttuorista A. Sirén maankonttuoristaksi Hämeenlinnan läänihallitukseen; kauppalaiwankulettaja A. Cannelin johtajaksi ja ensimäiseksi opettajaksi Oulun merimieskouluun: waramaamittari K. Löf wakinaiseksi komissionimaamittariksi Kuopion lääniin.

K. Waasan howioikeus on suonut tuomarille Kajaanin tuomiokunnassa C. A. Carlsson'ille wirkawapautta kiwuloisuuden tähden, luettu 8 p:stä tätä marraskuuta ensitulewan tammikuun 13 päiwään, sekä siksi ajaksi määrännyt waratuomari S. W. Nylander'in toimittamaan sanotun tuomiokunnan tuomarinwirkaa; sama howioikeus on antanut pormestarille Kokkolan kaupungissa Roos'ille kiwulloisuuden tähden wirkawapautta kolmeksi kuukaudeksi, luettu 15 p:stä tätä marraskuuta, sekä saman ohessa määrännyt waratuomari K. O. Elfwing'in sillä ajalla hoitamaan mainitun kaupungin pormestarinwirkaa.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Keis. M:ti on lokakuun 13 p. asianomaisten pyynnöstä säätänyt että Karkun emäseurakunta ja Suoniemen kappeli yhdistetään yhdeksi, jolle raketaan yhteinen kirkko Kiurolan kylään; jonka wuoksi ei Keis. M:ti ole myöntänyt Suoniemen, Sarkolan, Wahalahden ja Ruokalahden kylänmiesten anomusta heidän kyläinsä muuttamisesta Suoniemen kappelista Tottijärwen kappeliin. — Lokakuun 6 p. on Keis. M:ti myöntänyt Jämijärwen rukoushuoneseurakunnan anomuksen että heidän seurakuntansa tehdään ominaiseksi, Ikaalisten pitäjään kuuluwaksi kappeliksi, joka wapautetaan rakentamasta ja ylöspitämästä Ikaalisten emäkirkkoa, ja saawat ensi kerran ilman konsistoriumin ehdolle-panematta walita ensimäiseksi kappalaiseksensa kenen tahtowat niistä hakioista, jotka tuomiokapituli katsoo kelwollisiksi; kappalaisen palkka on korotettu siihen määrään, kun armollinen käskykirje kesäkuun 29 p. 1858 säätää ja seurakunta rakentaa ja woimassa pitää kappalaisen huoneet, jonka ohessa Ikaalisten pitäjän-apulaisen wirka häwitetään. — **Määrätty:** Messukylän kappalainen w. kirkh. L. G. W. Törnwall kirkkoherran wirkaa pitämään Messukylässä, Tampereen saarnaajan w. kirkh. G. Hackstedtin kiwuloisuuden aikana. — Wiime lokakuun 13 p. on Keis. M:ti wahwistanut Wesilahden emäseurakunnan suostumuksen kappalaisen palkkaamisesta siellä, sekä myöntänyt Tottijärweläisten anomuksen että heidän seurakuntansa wielä eteenkinpäin saa pysyä kappelina, kuitenki sillä ehdolla ettei Tottijärwen kappelilaiset itse saa walita kappalaistansa, waan määrää sen tuomiokapituli niistä hakioista, jotka tawallisella haku-ajalla lähettäwäi hakukirjansa tuomiokapituliin, siksi kun kappeli on niin lisääntynyt woimissa, että se jaksaa maksaa niin paljon kuin Keis. käskykirje kesäkuun 29 p. 1858 määrää. — Jurwan kappalaiselle w. kirkh. O. W. Forsman'ille on tuomiokapituli antanut waltakirjan kirkkoherraksi uuteen Jurwan pitäjään. — **Haettawana:** Wesilahden kappalaisen wirka ja Tottijärwen kappalaisen wirka 90 päiwän kuluessa; sekä kolmannen lisäopettajan wirka Turun alikoulussa, apu-opettajan wirka Hämeenlinnan alikoulussa ja laulunopettajan wirka Kaskisten alikoulussa 56 päiwän hakemus-ajalla.

Kuopion hiippak. Marraskuun 10 päiwä, nimitetty opettaja Aron Savolainen ensimäiseksi opettajaksi Kuopion ala-alkeiskoulussa. — Waalia saarnataan Rautiolla 10, 17, ja 24 päiw. tulewassa Tammikuussa. Kappalaisen waali mainitussa seurakunnassa pidetään 14 päiw. ensi tulewassa Helmikuussa.

Kurssit.

Suomen Pankki, Marrask. 23 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 35 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 31 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 257 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 256 äyriä. — Pariisi, 367 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo $35\frac{1}{2}$, Pariisi 372, Hampuri $31\frac{1}{2}$, Tukholma 264, Amsterdam 175 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 21 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 35. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 367. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 31. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 257. 3 päiw. antop.-weks. 256.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit .	90 à 91%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Tapio

Sanomia Sawosta ja Korjalasta.

Toimitetaan Kuopiosta tulewana w. 1864 samanlaisena kuin tänäkin wuonna. Hinta wuosikerralta on kaikille niille, jotka itse hakewat sen Kuopion kirjapainosta, 4 markkaa, waan niin hywin Kuopion kuin muissa Suomen maan posti-konttoreissa maksaa se postirahoineen 4 markkaa 80 penniä koko- ja 2 markkaa 40 penniä puolekta wuodelta. — Tilaus on wälttämättömästi tehtäwä siinä posti-konttorissa, minkä kautta lehtiä aiwotaan tulemaan, eikä toimituksen lautta suorasteen, niinkuin tähän asti moniaat owat sitä tahtoneet, josta on waan seurannut monta hämmekkiä.

Toimitus.

Luonnotar,

Kuukauslehti Kansan Hyödyksi ja Huwiksi,

toimitetaan tulewana wuonna samalla tarkoituksella ja saman-muotoisena kuin tänäkin wuonna. Hinta tulee olemaan entinen: 2 markkaa 40 penniä (= 60 kop.) täällä Helsingissä ja 2 markkaa 96 penniä (= 74 kop.) maaseuduilla postimaksuineen.

Myytäwänä

Frenckellin ja Pojan kirjakaupassa Helsingissä ja useimmilla kirjakauppioilla maaseuduilla:

Waltiopäiwä-saarna, saarnattu Helsingin kaupungin Nikolaikirkossa 18 p. Syyskuuta 1863. A. G. Borg'ilta. 5 kop.

Johan Bunian'in kertomus hengellisistä kokemuksistaan. Lyhennetty suomennos. Myydään niiden hywäksi, jotka wiime kowa wuosi saattoi nälän hätää kärsimään. H:gissä 1863. 15 kop. (60 penniä).

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lilljan ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Huutawan ääni korwessa lunastetuille sieluille päästäksensä pois perkelen pauloista, jossa kääntymättömät ihmiset owat synnin ja suruttomuuden kautta eiwätkä huomaitse sitä suurta waaraa, joka heille on tarjona, sitä wähemmin kokewat he sitä wälttää. Ja muutamia waroituksia ja neuwoja niillenkin sieluille, jotka jo tuntewat heidän hengellisen wankiutensa eli sielunsa waaran, kuinka heidän tulee kaikkein estetten läpitse rientää lunastajan tykö ja sitte uskollisesti häntä noudattaa, jos he tahtowat sielunsa lewon löytää siinä loppumattomassa ijankaikkisuudessa. Ja wiimeiseksi lopuksi, sydämellinen kehoitus niille harwoille Jesuksen ystäwille samoomaan eteenpannun päämaalin perään, että he siinä suuressa kunniassa saisit ijankaikkisen autuuden. Uusi ojettu painos. Sidottuna 72 p.

Johdattaja taiwaasen eli Jumalan pyhästä sanasta otettuja sekä jumalisille wirsille perustettuja opetuksia ja neuwoja autuuttansa halajawaisille sieluille, joita Aabrah. Engblom on suomeksi toimittanut. Niottuna. 40 p.

Kristiani Skriwerin welwollinen kehoitus uskolliseen rukoukseen. Niottuna 12 penniä.

Kristillinen muistokirja, edesauttamaan yhtä aljettua uutta elämäkertaa, jossa lyhykäisesti ja yksinkertaisesti se ensimäinen neuwo ja ojennus annetaan, syntein poispanemiseen, sisällisen ihmisen walistukseen, ja yhden kristin-uskowaisen yhdistykseen Jumalan kanssa. Niottuna 40 p.

Kysymyksiä rippi-lapsille. Suomennetut. Toinen painos. Niottuna 20 penniä.

Myötäwänä

kaikissa maamme kirjakaupoissa:

Jobin Kirja. Hebrean alkukielestä uusi käännös, jossa wanhaa Pyhän Raamatun suomennosta on mahdollisimmasti noudatettu. 80 p.

Liikkuwia puustawia,

suuria ja pieniä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, lasten ensimäisessä opetuksessa käytettäwäksi ilman tawauksetta. Hinta: **suuret puustawit kaikki 1 markka; pienet kaikki 80 penniä.** Tilaukset maaseuduille lähetetään postirahan lisäämisellä.

Kaupaksi.

Suomalainen Wirsi- ja Ewankeliumi-Kirja,

siihen sopiwain kappalten kanssa, Esiwallan armollisesta käskystä j. n. e. paranneltu, niin myös w:na 1695 hywäksi katsotun ruotsinkielisen wirsikirjan jälkeen enännetty. Nyt taas wasta uudesta ojennettu. — Tätä kauniilla kirjaimilla ja walkosella paparilla painettua Wirsikirjaa 16:ssa saadaan ostaa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa 18 kopeikalla, kun wähintäki 100 nitomatonta kappalta yhtaikaa otetaan. Mutta jos 500 kappalta ostetaan, saadaan kappale 17 kop. Kirjeillä woidaan tätä wirsikirjaa myöski tilata, jossa suhteessa tilatut kappaleet wiipymättä lähetetään ostajalle, kun paketin kulun ja postiraha erityisesti maksetaan.

D. H. Lewin.

Käyntikorttia saadaan tilata Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Tampereen werka-wapriikissa

wastaan-otetaan sarkaa weraksi walmistettawaksi, sekä willoja kehrättäwiksi suuremmissa ja wähemmissä osissa, myöskin willoja weraksi walmistettawaksi, ei kuitenkaan wähemmän kuin 25 naulaa.

A. J. Frietsch ja **Kumpp.**

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. Lℓ.	Piimä 7 k. k:nu.
Ruismaltaat 70 k. Lℓ.	Taale 8—10 k. korttieri.
Ohrakryynit 28—30 k. kappa.	Munatiu 37—40 k.
Ohramaltaat 18 k. Lℓ.	Teeret 75 k. pari.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Pyy-pari 35—40 k.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Tuoreet lahnat 7 k. ℓ.
Walkoset hern. 30 k. k:pa.	Tuoretta säynäwää 4 k. ℓ.
Perunat 7 k. kappa.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-lihaa 75—80 k. Lℓ.	Tuoreet hauet 6—7 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 5—1: 20 k. Lℓ.	Tuoreita silakoita 5 k. ℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 80—1: 10 k. Lℓ.	Suolattua siika 9—10 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.	Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Wasikan-liha 2: 50 k. Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 50—1: 80 k. Lℓ.	Suolattuja silakoita 40 k. Lℓ.
Talia 2: 60—2: 80 k. Lℓ.	Suolattua kilohailea 80 k. Lℓ.
Tuoretta woita 20—24 k. ℓ.	Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lℓ.	Mänty-halkoja 2: 70—3 r. syli.
Maito 8—10 k. k:nu.	Kuusi-halkoja 2: 40 k. syli.
	Wiina 1: 5—1: 10 k. kannu.
	Heinät 16—19 k. Lℓ.
	Thimothej 22—24 k. Lℓ.
	Oljet 8 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 94. Tuorstaina 26 p:nä Marraskuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, joka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. t. kirk. Snellman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkh. apulainen Witikka.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen: puolip.-saarnan: kirkh. Sælan.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½ 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälistä.

Tänään Tuorstaina.

Marrask. 26 p. k:lo 3 jpp. Henkikirjoitus raastuwassa seuraawain korttierien kansa: Storken, Göken, Trasten, Staren, Näktergalen, Tranan, Duswan, Rapphönan, Sparswen ja Ankan.

„ k:lo 4 jpp. Huutok. wiineistä y. m. talossa n:o 1 kauppatorin warrella.

Huomenna Perjantaina.

Marrask. 27 k:lo 9 epp. Henkikirj. seur. kortt:n kansa: Gäsen, Strutsen, Falken, Gladan, Gamen ja Fasanen.

„ k:lo 10 epp. Urakka-awisioni Weaporin insinörikansliassa Schiesnerin talossa Senaattitorin warrella tukkien, sannan ja kiwen hankkimisesta.

„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. wiineistä kauppatorin warrella jatketaan.

„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 3 jpp. Henkikirj. seur. kortt:n kansa: Ugglan, Pelikanen, Höken, Kråkan, Korpen ja Skatan.

„ k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäriseura kokoontuu.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauantaina.

Marrask. 28 p. k:lo 9 epp. ja 3 jpp. Henkikirj. Katajanokan, arentitomtien, huwilain ja luotojen kansa.

„ k:lo 10 epp. Huutok. useenlaisista nahoista karwari Gardbergin talossa n:o 15—17 ison Robertinkadun warrella.

„ k:lo 11 epp. Urakka-awistoni suomalaisen sotatoimikunnan edessä noennuohomisesta kaartipataljonan ja meriwäestön täkäläisissä kasernissa ynnä muissa sotawäen huoneissa.

„ k:lo 8 jpp. Suomenkielinen luento kemiallisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Marrask. 22 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikkimääräysopillisessa oppisalissa.

Maanantaina.

Marrask. 30 p. k:lo 10 epp. Urakka-awisioni Weaporin insenöri-kansliassa jatketaan.

„ k:lo 11 epp. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Katajanokalla kahdesta laiturista luodoissa: Högholmen ja Blåbärslandet.

Helsingistä.

Mustialan maanwiljelys-oppilaitos. Maanwiljelyksen ja yleisten töiden toimikunnan päällikön ehdotuksesta, on keis. senaatti 24 p. wiime kulunutta lokakuuta nähnyt hywäksi, puutarhawiljelys-aseiden, piirroskuwa-teosten y. m. ostoksi Mustialan maawiljelyslaitokseen, myöntää 800 markan rahamääräyksen ulos maksettawaksi siitä 10,000 ruplan suuruisesta summasta, jonka keis. senaatti, armollisen asetuksen mukaan 28 p. marrask. 1859, on oikeutettu satunnaisia, rahatarpeenehdotukseen kuulumattomia, maksuja warten ilman edellä-käynyttä alamaista esitystä yleisistä waroista maksettawaksi määrätä. (F. A. T.)

Uusi nimismiespiirikunta. Keis. senaatti on tämän kuun 10 p:nä myöntynyt Oulun läänin kuwernörin ehdotukseen että Haapajärwen kappeli eroitettaisiin Pyhäjärwen nimismiespiirikunnasta ja Pidisjärwen Haapajärwen pitäjään kuuluwan kappelin kansa tehtäisiin uudeksi nimismiespiirikunnaksi, johon asetettaisiin erityinen nimismies samanlaisella palkalla, kuin yleensä tämmöisille wirkamiehille on määrätty.

Suomalaisen luennon pitää tulewana lauwantaina ylioppilainen Löfgrén. Luentoaine on erämaista.

Uutta kirjakaupassa. Kahdesta kielestä Belgiassa. Kirjoittanut J. Dierckx. Suomennettu. Tämä kirja on jo ennen ilmaantunut ruotsiksi ja on hallituksen kustannuksella ulosannettu. Tarkoitus kirjan ulosantamisella ei woi olla muuta kuin belgialaisen esikuwan mukaan teroittaa suomalaisen yleisöön kaksi-kielisyyden järjellisyyttä. Kirja ei ole siis merkitystään wailla. Me tulemme wasta sitä likemmin tutkimaan.

Kansankirjasto pidetään tästä lähin auki kolme kertaa wiikkoonsa jo ennen määrätyillä ajoilla.

Maaseuduilta.

Wiipurin Suom. Kirjallisuusseuran kokous. Wäli-kokouksessa lauwantaina, 14 p. t. k., oli seuralla keskusteltawana ja ratkaistawana „Otawan" tulewaisuus. Entisen sanomalehden Wiborg'in kustautaja-yhtyyden puolesta, joka mainitun Wiborg'in tan'ottua oli sitoutunut pitämään Otawan kustantamisesta huolen kolmena wuotena, oli nyt kuultu, että se tahtoo luopua tästä liitosta tämän wuoden loputtua, etenki sentähden kuin A. Alfthanin kauppa-talon häwiämisen kautta myös häwisi paljo osakkeita Wiborg'in kustantaja-yhtyydestä. Kysyttiin sitte Kirjallisuusseuralta, jonka asiana oli ollut hankkia lehdelle toimittaja eli toimittajat, jos tämä tahtoisi ruweta kustantamisestakin tästedes taas huolta pitämään. Otawan toimittaja, Seuran sihteeri, ilmoitti, että Otawa tänä wuonna on kannattanut itsensä niin hywin, että siitä on noin 60 ruplan paikoilla woittoakin, sillä Otawalla on tänä wuonna noin wiisi ja puoli sataa tilaajaa. Mutta kuin sihteri tämän lisäksi wielä ilmoitti, että herra kirjapainaja Zilliacus ei ole luwannut painaa Otawaa tulewana wuonna wähemmästä kuin 600 ruplasta, waikka hän edellisinä wuosina on painanut sen 400 ruplan jälkeen, ja myös että herra Zilliakuksella on aikomus ruweta toimittamaan täältä ensi wuonna ruotsinkielistä sanomalehteä, joka luultawasti tulisi saamaan täällä enimmät ilmoituksetkin, joista on sisääntuloa neljän sadan ruplan paikoille wuodesta, — niin oli selwästi huomattawa, että Otawan kustantamisesta tulewana wuonna tulisi seuralle jotenki tuntuwa tappio. Enemmistö läsnäolleista jäsenistä, yhdeksän wiittä wastaan, äänsi sensuhteen Otawaa — kuolemaan. Otawan täytyy siis kuolla. „Mennä määrätyn pitää", sanoo sananlasku. Tosin ehdotteli eräs seuran jäsen, sama joka jo edellisessäkin kokouksessa oli ehdotellut, että seura antaisi lehden hänen huostaansa kustannettawaksi ja toimitettawaksi, mutta sillä ehdolla, että hän saisi heretä tästä toimesta, jos näkisi ettei tilaajoita tule niin paljo että lehti kannattaisi itsensä. Seura ei suostunut siihen, kuin ei saanut wakuutta että lehti tulisi elossa kestämään missä tapauksessa hywänsä koko wuoden. (Otawa).

Ulkomaalta.

Kutsumus suureen pidettäwään waltiokokoukseen on nyt lähetetty Euroopan waltioille. Yhteensä sanotaan 20 waltakunnan hallitsijat ja hallitukset saaneen kutsumuksen, nimittäin: Englannin, Itäwallan, Wenäjän, Saksan liittokunnan, Preussin, Baijerin, Würtemberg'in, Hannowerin, Saksen'in, Italian, Espanian, Roman, Turkin, Belgian, Tanskan, Ruotsin-Norjan, Alankomaiden, Portukalin, Kreikan ja Sweitsin. — Italiassa sanotaan tämä waltiokokous herättäneen paljon iloa. Toiwotaan, näet, että tämmöinen kokous, jonka toimi olisi selwittää waltiolliset epäkohdat Euroopassa, myöskin tekisi oikeuden Italialaisten waatimuksille saada Venetia ja Roma yhdistetyiksi Italian kuningaskuntaan. Paawi taas ei kuulu ollenkaan hywäksineen Napoleonin waltiokokoushankkeita, tietysti samasta syystä kuin Italialaiset niitä ylistäwät. Itäwalta, Preussi ja Englanti owat taas, sen mukaan mitä eräs itäwaltalainen lehti kertoo, yhdessä neuwon antaneet sen wastauksen waltiokokous-kutsumukseen, että rupeewat siihen sillä ehdolla, että suurwaltain ministerit ensin tekisiwät määräyskirjan pidettäwille keskusteluille, jotka sen mukaan tulisiwat koskemaan ratkaisemattomia ja waltiollisen sowinnonhieromisen alla olewia riitakysymyksiä ja erimielisyyksiä Euroopan waltain wälillä. Ainoastaan semmoisilla waltakunnilla olisi puheen ja istunnon walta tässä waltiokokouksessa, joilla wälittömästi on osaa näissä ratkaistawissa riitakysymyksissä. Wiimeksi olisi takaukset annettawat siitä, että tästä määräyskirjasta tarkasti kiini pidetään. — Siis näyttää wielä warsin himmeältä, tuleeko kokous toimeen wai ei.

Wenäjän sotawarustuksista tietää ulkomaan sanomat paljon kertoa. Erittäinkin Mustan Me-

ren rannoilla ollaan hywin innollisessa sodanpuuhassa. Kaupungit Kertsch ja Nikolaijew warustetaan suurella toimella. Siellä rakennetaan, sen mukaan mitä eräs korrespondenti Tonawan seuduilta kirjoittaa „National-Zeitung"iin, suuri joukko raudalla kiskotuita tykkiweneitä, jotka luultawasti owat aiwotut puolustamaan Asow- ja Mustan Meren wälistä salmea, mutta myöskin mainitun korrespondentin arwaten woiwat olla tehdyt rynnäkköä warten, sillä ei olisi muka mahdoton, että Wenäläiset lähettäisiwät Tonawaan pantsarilaiwaston. Muutoin tietää sama korrespondenti paljon jutella Wenäläisten sotahankkeista tulewaksi kewääksi. Ennen talwen tuloa toiwotaan muka warmuudella saada Kaukason wuoriwäen kapina tukehdetuksi. Tulewana kewäänä aiwotaan lähettää armeija Turkin Armeniaan. Toinen armeija warustetaan Beßarabiassa. Sen on muka tarkoitus marssia Tonawa-ruhtinakuntiin ja Serwialaisten kanssa ahdistaa Turkkilaiset. Yhdistys näiden molemman armeijan wälillä pidettäisiin woimassa Krimin yli erittäinkin warustetun leirin kautta Kertsch'issä. Mainittu korrespondenti katsoo epäilemättömäksi, että Wenäjä, jos sota syttyy, aikoo kowasti ahdistaa Turkkia, jonka maassa suuri osa wäestöä, yhdistetty Wenäläisten kanssa heimolaisuuden ja uskonnon kautta, tulisi olemaan sille hartaana liittolaisena.

Puola. Mahdoton on tähän aikaan saada oikein selkoa sotatapauksista Puolassa. Se waan näkyy että kapinan woimat rupeewat laimistumaan. Puolalaisten urhoollisuus ja alttiiksi-antamus kyllä on entisellään, mutta heidän on kuitenkin ajan pitkään mahdoton wastustaa Wenäjän yhä enenewiä sotawoimia. Yhä suurempi wastus rupee olemaan kapinamiehille saada Galitsian rajan yli uutta sotawäkeä ja sotatarpeita, kun Itäwallan hallitus on ruwennut hywin tarkalla silmällä pitämään awunlähettämiset Puolalaisille Galitsian kautta ja Wenäläiset lähettäneet yhä enemmän sotawoimia wartioitsemaan tätä eteläistä rajaa. Niinpä owat useimmat kapinajoukot, jotka owat Galitsiassa yhdistyneet ja onnistuneet pääsemään yli rajan, wähän ajan perästä tulleet hajoitetuiksi. — Hirmuwalta Warsowassa on kauhistawainen. Kansallishallitus kokee salamurhilla ylläpitää weristä waltaansa ja kostaa Wenäläisille heidän wäkiwaltansa — ja kansa sitä wielä tottelee, waikka Wenäläiset puoleltaan kaikenmoisilla hirmukeinoilla koettawat luowuttaa Puolalaiset tästä salaisesta hallituksesta.

Tilasta Warsowassa kirjoitetaan erääsen saksalaiseen lehteen: „Kuljettamiset Wenäjälle ja Siperiaan jatketaan yhä. Myöskin rouwasihmiset saawat tätä surullista kohtaloa kärsiä eikä heidän sukulaisensa saa tietää, mihinkä heitä wiedään. Meidän kaupunkimme tilaa on waikea kuwaella. Kaikkien talojen portit ja owet owat suljetut, kaduilla käwelee pari tuhatta poliisimiestä, warustetut ladatuilla rewolweri-pistuoleilla ja sapelilla. Toreille ja muille aukeille paikoille on asetettu sotamiesten-kojuja ja leiriä, hämärästä aina kello yhdeksään illalla kulkee joka mies lyhdyllä, mutta klo 7 jälkeen näkyy niitäkin wähän. Kaikki julkiset paikat owat kowimman tarkastuksen alla. Ne, jotka niissä käywät, owat tawallisesti äänettämiä, korkeintaan lukewat sanomalehtiä. Kullekin kadulla käwelewälle on uhkauksena sotamiesten yliwaltaisuus. — Wilnassa koettaa Murawieff häwittää puolalaisuuden juurineen. Niinpä owat kaikki puolankieliset kylttitaulut ja katujen-nimitykset kielletyt. Rawintoloissa ei saada pitää edes puolankielistä ruokalistoja. Puolan kielen käyttäminen kauppakirjoissa on kauppamiehiltä kowasti kielletty. Kaikista hallinto- ja oikeuskunnista on Puolan kieli julkisella kiellolla häwitetty.

Tanska. Kuningas Fredrik VII:n kuolema on synnyttänyt yleisen surun Tanskassa, sillä harwat hallitsijat owat nauttineet niin yleisen kunnioituksen ja rakkauden kansaltaan kuin Fredrik VII. Hän nousi 1848 Tanskan waltaistuimelle. Siihen aikaan oli Tanska kiiwaassa taistelussa Saksalaisia wastaan. Suurella innolla puolusti Fredrik kansansa oikeudet ja pani rajan saksalaisuuden esiintunkemiselle. Mutta se joka tekee hänen ikimuistettawaksi kansansa historiassa on se, että hän perusti maassaan perustuslaillisen hallitusmuodon. Tämän teki hän wapaasta tahdosta. Hän näki, ettei yksinwalta enään ollut sopiwa Tanskan kansalle ja sitä wasten riisui hän itseltään yksinomaisen wallan ja sai sen siaan kansansa rakkauden. Siitäpä hänen kunniansa. — Fredrik VII oli lapseton. Hänen jälkeisensä Kristian IX on toista sukulinjaa ja kantaa entiseltään nimen: Sleswig-Holstein-Sonderburg-Glücksburgin herttua. Tämä sukulinja määrättiin kruunun perilliseksi Lontoossa 1852, jolloin Tanskan ja Saksan wäliset seikat selwitettiin. Nykyinen kuningas olikin ainoa Tanskan kuningas-huoneen sukuinen ruhtinas, joka 1848 wuoden kowassa taistelussa lujasti pysyi Tanskalaisten puolella. — Fredrik VII:n kuolema ei ole ainoastaan herättänyt surua ja kaipausta, se on myöskin herättänyt suurimmat waarat Tanskan pienelle waltakunnalle. Toinen kuningashuoneen sukulinja, nimeltä Sleswig-Holstein-Sonderburg-Augustenburg, on kohonnut kuningas Kristianin wastustajaksi. Prinssi Fredrik tästä sukukunnasta on julistanut itsensä Sleswig-Holsteinin herttuaksi. Myöskin tämän isä oli 1848 wuoden sodassa Saksalaisten puolella. Niin on nyt poikansakin huutanut awukseen Saksan liittokunnan, ja muutamat saksalaiset ruhtinaat owat jo tunnustaneet hänen Sleswig-Holstein'in herttuaksi. Tämä uusi keino riistää Tanskalta Sleswig on warmaankin Saksalaisille hywin terwetullut. Mutta epäilemätöntä on, että Tanskalaiset tulewat lujasti puolustamaan maansa ja kuninkaansa oikeuksia Sleswigiin, jota juuri näinä aikoina owat olleet toimessa Saksalaisten harmiksi yhdistää kokonaan waltakuntaansa. Nämät tapaukset tulewat nyt antamaan uutta sytykettä Tanskan ja Saksanmaan wäliselle riidalle, joka jo ennaltaankin on hywin mutkainen. Uusi perustuslaki, joka yhdistää Sleswigin Tanskan kuningaskuntaan ja siis eroittaa sitä Holsteinistä ja Saksasta on nykyään hywäksi:ty waltioneuwoskunnassa (rigsraad). Myöskin uusi kuningas on siihen antanut suostumuksensa. Siis ei taida prinssi Fredrik aiwan äkkiä päästä Sleswig-Holsteinin herttuaksi.

Kristian IX:lla on kuusi lasta. Wanhin poikansa, nykyinen kruununperillinen Kristian Fredrik, on syntynyt 1843. Wanhin tyttärensä on naitu Englannin kruununperilliselle. Kolmas lapsensa on Kreikan nykyinen kuningas.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

Tarwe laweammista ja tarkoista säännöistä, jotka koskewat seurakuntain maalla yhteisten järjestys- ja talousasiain hallintoa ja hoitoa, on jo kauan ollut tuntuwa. Mitä siinä kohden ennen on määrätty, rajoutuu melkein ainoasti niihin säätöksiin, jotka owat otetut 23 §:iin papiston priwilegeissä lokakuun 16 p. 1723, joka lainpaikka pääasiallisesti sisältää että seurakunnat pitäjän kokouksissa, joihin pitäjän miesten pitäisi miehissä kokoontua, neuwotella ja päättää ei ainoasti seurakunnan taloudellisia seikkoja, waan myös kirkonkurista ja kirkon asioista. Mutta, paitsi wailinaisuutta sekä mainitussa lain säännössä että siihen muutoin kuuluwassa kaitaisessa lakilaatimuksessa, josta on seurannut erilaisuus asiain käyttelyssä eripaikoilla, on myös säätös samasta järjestyksestä kirkon ja taloudellisten asiain käyttelyssä näkynyt olewan ei warsin sopiwainen. Kansalaiskunnan elikä oikian kunnan edut tarkastetaan useimmasti toiselta kannalta kuin kirkolliskunnan, josta siis erilainen käyttelytapa niille myös on tarpeellinen, erinomattain niissä maamme seuduissa, joissa kunta sisältää kaksi seurakuntaa, kumpikin eri uskoa tunnustawa. Tarkoittain täydellisemmästi ja nykyisten ajanwaatimusten mukaan järjestää kunnallishallinnon maalla ja samalla siinä määrätä mitkä asiat owat kunnallisina pidettäwät, on keisarillinen Majesteeti teettänyt ja tahtonut Maasäätyjen lausuntoon antaa seuraawan ehdotuksen asetukseen asiassa nimittäin:

---

1 Luku.

Yleisiä sääntöjä.

§ 1. Kukin seurakunta maalla on itseksensä erityinen kunta, jonka jäsenillä on walta, laissa wiitotuin rajain piirissä, hoitaa yhteiset järjestys- ja talousasiansa, jahka ne eiwät woimassa olewain asetusten jälkeen, kuulu julkisen wiraston taikka oikeuden käyttelyyn.

§ 2. Jos useampi seurakunta owat yhdistetyt kunnallis-hallinnon alle, jääköön sillensä wielä wastaiseksikin, niin kauan kuin he sitä sopiwat. Jos erota tahtowat, taikka jos usiampi samaan kirkkoherrakuntaan kuuluwa seurakunta haluaa yhteiseen kunnallishallintoon yhdistyä, olkoon sekin sallittu missä Guwernörin esityksen saatua ja asianomaisia kuultua, löytää syytä siihen suostua.

Maan ja kaupungin seurakuntaa älköön yleisesti yhdistettäkö yhteiseen kunnallishallintoon. Missä toki semmoinen yhteysyys yhdessä taikka toisessa suhteessa on taikka katsotaan pitäwän olla, olkoon asianomaisten wallassa tarpeellisesti selwittäin nämät seikat ja niiden järjestämistä ehdotellen mennä Guwernöriin, jonka tulee asian Senatin Talouskunnan päätökseen lähettää.

§ 3. Kunta maalla harjoittaa päätösoikeutansa kunnalliskokouksessa taikka kunnan walitun waltuusmiehistön kautta. Toimeen pano ja hallinto annetaan kunnallishallitukselle taikka muille erityisiä toimituswehkeitä warten asetetuille hallituksille taikka hengille; kaikki miten tässä säännössä lawiammin määrätään.

§ 4. Jäsenenä kunnassa maalla on kukin, joka omistaa taikka wiljelee maata taikka pitää muuta kiintiää omaisuutta, taikka harjoittaa siellä wuorityötä, manufaktuuri- ja tehdasliikettä, kauppaa, käsityötä taikka muuta luwallista elinkeinoa, taikka jolla muutoin woimassa olewain asetusten mukaan siellä on taikka olla pitää laillinen asumansa ja kotopaikkansa.

§ 5. Mitä kunnalle yhteisesti kuuluu, olkoon kiinteyttä, liikkuwaa pääomaa taikka tulon antawaa oikeutta, sekä waroja, jotka waltio sille lienee suonut, pitää, missä ei erinäisessä tapauksessa muuten ole määrätty, luettaman waroiksi peittämään kunnan yhteisiä kuluja ja hoidettaman miten tässä jälempänä sanotaan.

Niiden menojen suorittamiseksi, jotka yli mainittuin warojen ehkä tarwitaan kunnan yhteiseksi tarpeiksi, saa kunta kunnallískokouksessa kuksikin wuodeksi wahwistaa ne lisät, joita sen jäsenten tulee maksaa, niiden perustusten mukaan, jotka tässä säännössä ilmoitetaan.

2 Luku.

Kunnalliskokouksesta.

§ 6. Kunnalliskokouksessa otettakoon neuwoteltawiksi ja päätettäwiksi seuraawat asiat, nimittäin: 1) kansakoulujen asettamisesta; 2) toimista, jotka yleisen järjestyksen edistämiseksi katsottanewat tarpeellisiksi; 3) terweyden hoidosta, rokon panon yleisemmästä käytännästä, kätilöinten asettamisesta, mielipuolten ihmisten hoidosta ja hulluhuoneisiin ottamisesta kunnan kustannuksella, sekä se huoli, joka on pidettäwä sokeista ja kuuromykistä, jotka eiwät kuulu waiwaishoitoon ja eiwät taida itseänsä hoitaa taikka joilla ei ole sukulaisia, jotka heidän hoidostansa huolta pitäwät: 4) waiwaishoidon järjestämisestä, miten se kunnan wallassa on: 5) pitäjätuwan ja muiden kunnalle yhteisesti kuuluwain huonetten rakennuksesta ja woimassa pitämisestä; 6) laina- ja apumakasinien asettamisesta ja hallinnosta; 7) toimista petoeläwäin häwittämiseksi sekä auttamiseksi noudattamaan woimassa olewia asetuksia kalastuksesta ja kalasikiöin rauhoittamisesta, ynnä myös metsästämisestä ja otuksen pyynnöstä? 8) siitä mitä tulipalon ja kulowalkian estämiseksi kelwata taitaa; 9) rahain takserauksesta ja lainan ottamisesta kunnan yhteisiin tarpeisiin, niinkuin tierakennukseen, yhteiseen tieorjuun, puiden istuttamiseen, ynnä muuta semmoista, sekä kunnan kassain ja muiden yhteisten warain hallinnosta, niin myös siitä annettawain tilien tutkinnosta; 10) walitsemisesta kunnan waltuusmiehistön, missä semmoinen asetetaan, esimiehen ja waraesimiehen sekä kunnalliskokoukselle että kunnan waltuusmiehistölle, niin myös kunnallishallitukselle, sekä jäseniä ja siaisia hallitukselle; 11) walitsemisesta asiamiehen toimittamaan kunnan yhteisiä asioita; 12) walitsemisesta hoitomiehiä kunnan piirissä pitämään silmällä wapauttomia ihmisiä, sen mukaan miten erinäisessä asetuksessa säätään; ja 13) muista senlaatuisista asioista, jotka kunnan yhteisessä wallassa owat.

Niistä asioista, jotka kirkonkokouksessa owat käyteltäwät, wallitsee mitä siitä on taikka wastawäin tulee määrätyksi.

§ 7. Kunnalliskokouksen tulee myös neuwotella ja lausuntonsa antaa semmoisissa kysymyksissä, jotka woimassa olewain asetusten mukaan, Guwernöriltä taikka muilta wirastoilta kunnalliskokouksen lausuntoon lykätään niin myös tienpitämisestä, tienjaosta, sillan rakennuksesta, hollikyydistä, lumiauran ajosta, kihlakunnnu postin kuljetuksesta, ynnä usiammista semmoisista asioista, jotka kihlakunnan oikeuden, Guwernörin ja muiden wirastojen edemmäs käyteltäwinä owat.

§ 8. Jos kunnalliskokouksessa suostumus on tehty erityisistä säännöistä yleisen järjestyksen edistämiseksi, olkoon kokouksen wallassa myös niiden rikkomisesta ehdotella kohtuullisia uhkasakkoja, toki ei yli kymmenen markan. Semmoinen päätös olkoon mitätöin, missä se ei tule Guwernöriltä wahwistetuksi noudatettawaksi.

§ 9. Oikeus kunnalliskokouksen neuwottelemisissa ja päätöksissä osaa ottamaan tulee kullekin hywämaineiselle kunnan jäsenelle, huolimatta uskontunnustuksesta, jolla on Suomen kansalaisen edut ja itse saa wallita itseänsä ja omaisuuttansa; on welwoitettu kuntaan tekemään weroa; ei ole welassa kaunnallismaksuista; ei seiso toisen isännyyden alla; eikä myöskään, woimassa olewain säätösten mukaan, ole wapauttomaksi luettawa.

Sama oikeus tulee myös yhtiölle.

Osallisuudesta kunnalliskokouksen päätöksissä wallitkoon muutoin mitä 10 ja 11 §§:ssa enempi säätään. (Jatk.)

Suomalaisuus Suomen Pääkaupungissa.

Meidän on tuon-tuostakin ollut tilaisuutta siwumennen puhumaan Suomalaisuuden tilasta pääkaupungissa. Tämä tila ei ole mikään ilahuttawainen; sillä täällä Suomen pääkaupungissa Suomalainen wäestö ei ainoastaan ole lukumäärältä puolta wähempi kuin muun-kielinen, waan se on enimmistä yhteis-elämän oikeuksista pois suljettu. Oikeastaan kuitenkin Suomenkielisten lukumäärä täällä päiwä-päiwältä karttuu, ja karttuisi wielä nopeammin, ellei yhteis-elämälliset seikat monella tawalla kehoittaisi kaupungin Suomalaiset riisumaan kansallisuutensa ja kielensä niin pian kuin mahdollista on. Mutta juuri nämät yhteis-elämän seikat owat sille kannalle asetetut, ikäänkuin ei Suomalaisia täällä ensinkään löytyisi. Niitä ei olla huomaawanansa, ja niitä sillä tawoin huomaamattomalla wäkiwallalla pakoitetaan ruotsalaisuuteen.

Tässä asiassa olemme aina tottuneet kuulemaan sitkeätä inttäämistä; Suomalaisille ei muka mitään pahaa ole tehty; ainoastaan Suomikiihkoiset, joilla ei ole muka muuta tekemistä kuin katunimien suomentaminen j. n. e., owat keksineet wääryyksiä, joista ei kukaan muu tiedä mitään. Niin meille wakuutetaan. Tahdomme siis mainita pari yleistä seikkaa, joita ei käyne niin walkoisiksi pestä, kuin mielellään tahdottaisiin.

Ensimäinen seikka on kaupungin kunnalliset asiat melkein joka-ikisessä muodossa ja tilassa. Woisimme tuoda esiin esimerkkiä, kuinka yhteisissä kuntaa koskewissa kokouksissa suomenkielinen lause on poljettu ja tukehutettu, puhumatta siitä, että pöytäkirjat ja päätökset tehdään yksistään ruotsiksi. Mutta jo sekin seikka, että kunnalliset wirat ja palwelijat eiwät missään tapauksessa suomeksi julkaise kuulutuksiaan, on suomenkielistä wäestöä wastaan julkinen wääryys ja polkeminen. Jos majistraatti, poliisi tai muut järjestyksen ja hallinnon asiamiehet tahtowat yleisön tiedoksi antaa jonkun ilmoituksen, jos kaupungin palomestari tahtoo osoittaa, millä merkillä eri kaupungin osat wiitataan, jos milloin miltäkin toimikunnalta — yksin papistoltakin — annetaan kutsumus kokouksiin, keskustelemuksiin tai muihin toimiin, niin heillä kyllä on waraa ja tilaisuutta painattamaan kuulutuksiaan kahteen kolmeen ruotsinkieliseen lehteen, mutta ei yhteen ainoaan suomenkieliseen. Tämä luonnollisesti waikuttaa sen, ett'ei kukaan, joka tahtoo kunnan asioita edes johonkin määrin seurata, woi suomenkielisillä lehdillä tulla toimeen, ja ruotsalaisuus siis suorastaan pakoitetaan ihmisten päälle. Mutta wielä pahempi on, että iso osa wäestöstä ei woi millään keinolla seurata kunnan asioita, tietää welwollisuuksiaan ja walwoa etujaan. Eikä ainoastaan kuulutusten julkaisemisessa Suomalaiset näin kärsiwät syrjäpuolista kohtelemista. Kaikissa kunnan toimissa ei pidetä heistä mitään lukua. Tuore esimerkki siitä on esm. kaupungin uusi waiwaishoito-sääntö, joka ainoastaan ruotsiksi on tehty ja julkaistu, ikäänkuin asia ei ensinkään koskisi nihin wiiteen kuuteen tuhanteen, jotka tässä kaupungissa puhuwat maan omaa kansallista kieltä.

Julkisen opetuksen suhteen on kaupungin suomenkielinen wäestö samalla lailla ollut wiime aikoihin asti sysättynä syrjälle, ja waikka tässä kohden näinä edellisinä wuosina on Suomalaisille joku ainoa kiitettäwä etu suotu, ei ole kuitenkaan niiden tila nytkään suinkaan kehuttawa. Ottakaamme ensin alhaisempi opetus silmäiltäwäksi. Täällä on esm. työwäen lapsia warten muutamia laitoksia, joiden perustus ei suinkaan nä'y tarkoittaneen mitään erinäistä kieltä, waikka niiden johtajat owat hywäksi katsoneet omawaltaisesti sulkea suomenkieliset niistä pois. Semmoinen laitos on esm. Semigradski'n lastenkoulu, jonka perustaja siihen testamentilla määräsi aimollisen raha-summan sillä ehdolla, että koulu tulisi „kaupungin köyhimmän wäen lapsille“. Äkkinäinen näistä sanoista woisi luulla, että perustaja nimen-oman lienee tarkoittanutkin suomalaista wäestöä. Mutta laitoksen holhojat owat tässä tilassa keksineet, että kaikki kaupungin Suomalaiset owat paljaita warakkaita. He siis owat tehneet koulun umpi ruotsalaiseksi, selwästi wääristäin testamentin mieltä ja tarkoitusta. Toinen laitos löytyy, niinkutsuttu „lasten koto“, minkä kaupungin „Rouwaswäen yhtiö“ on asettanut turwattomien tyttöjen kaswattamista warten. Lapset tässä asuwat itse laitoksessa, ja koko toimi on tarkoitukseltaan warsin kiitettäwä. Mutta opetuksen suhteen senkin laitoksen laita on warsin yhtäläinen kuin Semigradskin koulun; sillä se nais-opettaja, mikä laitokseen on otettu, on hankittu Ruotsinmaalta eikä ymmärrä sanaakaan suomea; opetus siis käypi ruotsiksi yksistään; nuo hywät rouwat eiwät ole tietäwinään, että tässä kaupungissa Suomalaisia löytyy (tietänewät että niitä löytyy koko maassakaan). Että „lasten-kotoon“ kuitenkin on otettu wastaan suomenkielisiäkin lapsia, ei te'e asiaa ensinkään paremmaksi; sillä niitä on ruotsinkielisellä opetuksella ahdistettu pois omasta kielestä ja kansallisuudesta. Mitä ruotsi-kiihkoisia hankkeita pyörinee noiden mahtawain rouwain päissä, emme tahdo tutkia. Sen wain huomaa jokainen, ett'ei mikään suomi-harrastus heitä waiwaa. Ehdoteltiin, näet, kerran eräälle laitoksen johtajattarelle, että ne suomenkieliset tytöt, jotka owat siihen otetut kaswatettawiksi, saisiwat opetustansa nauttia eräässä suomenkielisessä koulussa, joka sillä wälin oli syntynyt. Wastaus oli lyhyt, ett'eiwät saisi, — ja tämä itsewaltias tahto wielä siinä wallitsee.

Näiden kahden laitoksen tylyys suomalaisuutta wastaan waikutti wihdoin w. 1860 sen, että muutamat suomalaiset rouwas-ihmiset kaupungissa ynnä joukko opistolaisia perustiwat pienen lasten-koulun, joka sitten on kolme wuotta pysynyt hengissä wapaehtoisilla antimilla ja osittain palkattomalla opetuksella. Että kaupungin papisto on kiitettäwällä huolenpidolla tätä laitosta suositellut, sopii myöskin mainita. Tästa syksystä alkain on seurakunta sille awuksi määrännyt **400** ruplaa wuosittain ja laitos on siis — niin toiwomme — päässyt wakawalle pohjalle. Yksi wakinainen opettajatar ja joukko

wapaehtoisia apulaisia, miehiä ja naisia, tulewat holhomaan opetuksen, jota nauttimassa käypi tätä nykyä noin seitsemättä kymmentä lasta (pikku poikia ja kaiken-ikäisiä tyttö-lapsia). Kuitenkaan ei näy wielä olewan selwää tietoa, mistä ja milloin ne rahat oikeastaan saadaan. Mutta joskin wihdoin yksityisten into on saanut tämmöisen laitoksen johonkin määrin toimeen, ei tämä ollenkaan te'e paremmaksi Semigradskisen koulun tai „lasten kodon“ johtajain käytöstä.

Myöskin Wuoro-opetus-koulussa, jonka porwaristo kustantaa, on joku wuosi sitten asetettu suomenkielinen luokka poikia warten. Mutta tyttöjen osakunta on paljastaan umpi ruotsalainen. Sitä wastoin kaikki muut kaupungin koulut, teos-koulu, ala-alkeis-koulu, yli-aleis-koulu, owat ainoastaan Ruotsalaisia warten, ja samaa laatua on tuo yksityinen laitos, nimeltä „Lycæum“ (nimestä arwaten sen luulisi olewan Kreikan maalla ja Kreikkalaisia warten). Syksyllä 1861 lähti täällä useilta kaupunkilaisilta alamainen anomus Hänen Majesteetilleen, että kaupungissa perustettaisiin suomenkielinen sekä ala- että yli-alkeiskoulu. Senaatti tästä syystä kuulusti porwaristolta, tahtoisiko tämä tawan ja asetusten mukaan kustantaa puheenalaiselle ala-alkeiskoululle huoneet; sitten muka waltio kustantaisi muut tarpeet sekä yli- että ala-alkeiskouluksi Suomalaisia warten. Porwaristo ei suorastaan kieltänyt, se wain lykkäsi asian seurakunnalle; mutta seurakunta, niinkuin arwata sopi, lykkäsi sen takaisin porwaristolle. Tietysti se asia, joka näin pohdettiin waltion, porwariston ja seurakunnan wälillä, wihdoin kului mittömiin, ja sehän lienee alusta ollutkin tarkoitus. Seuraus kuitenkin nyt on, että Suomalainen täällä on pakoitettu lähettämään poikansa Jywäskylään saakka, jos hän tahtoo sille korkeampaa opetusta. Jos ei hänellä siihen waraa ole, hän ei edes teollista siwistystä woi sille saada; sillä maan kaikki teos-, kauppa- ja merikoulut owat umpiruotsalaisia. Semigradskisen koulun johtokunta on arwellut kaikki kaupungin Suomalaiset warakkaiksi, mutta waltio ja porwaristo pitää heidät pohatoina!

Wielä surkeampi laita on korkeamman naisopetuksen; sillä siinä asiassa ei Jywäskyläkään tuo mitään lohdutusta. Kaupungissa on suuri, moni-luokkainen nais-koulu, jossa kaupungin ruotsinkieliset saawat tyttärensä ilman kustannuksetta kaswatetuiksi. Suomenkielisiä ei tietysti kukaan ole muistanut. Kauan aikaa ei tahdottu siinä komeassa „rouwaswäen-koulussa“ suomenkieltä edes opetus-aineeksi suwaita. Se oli melkein armon-osoitus, kun eräs innokas suomalainen opettaja sai luwan palkatonna käydä siinä muutamia tuntia antamassa suomenkielessä. Nyt tosin niin kauas on päästy, että pari sataa ruplaa on palkaksi määrätty suomenkieltä warten; se wähäinen määrä suomen kielioppia, mikä nyt opetetaan, ei toki pilanne mamsellein ranskalaista „prononciationia“ (sitä kuitenkin moni pelkää). Mutta suomalaiset tytöt siwistyneistä perheistä ei löydä mitään tilaisutta korkeampaan oppiin. Mitä se muka onkaan muuta, kuin waarallinen yksipintaisuus, että semmoiset perheet tahtowat pysyä suomalaisessa kansallisuudessaan!

Kunnallisissa ja opillisissa kohdissa — näissä siwistyksen kahdessa pääjänteessä — owat siis pääkaupungin Suomalaiset yhtä ynseästi pidetyt, kuin muukalaiset. Me olemme niin usein kuulleet suloisia sanoja ruotsalaisen siwistyksen ylentäwästä woimasta, että ihmetellä täytyy, kuinka tämä siwistys wielä meidän maassa woi tämmöisen polkemisen wälikappaleena olla. Me puolestamme taiwumme siihen luuloon, että wika on tämän siwistyksen kannattajissa, joihin tämän siwistyksen pääperusteet wielä owat liian wähän juurtuneet. Me kyllä tiedämme, että isänmaamme on walloitettu maa, mutta eipä liene aikaista, jos walloituksen mieliwalta jo kerrankin herkeäisi. Että se aika ei wielä ole tullut, siihen on selwänä todistuksena juuri suomalaisuuden tila Suomen pää-kaupungissa.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 25 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $34\frac{7}{8}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $30\frac{7}{8}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 256 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 255 äyriä. — Pariisi, 367 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $35\frac{3}{16}$, Pariisi 370, Hampuri $31\frac{3}{16}$, Tukholma 261, Amsterdam 174 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 25 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $34\frac{7}{8}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 365. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $30\frac{7}{8}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 256. 3 päiw. antop.-weks. 255.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	356	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	.90 à 91%	92%.
Saman 4% Samaa	85%	92%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Suomenkielinen Luento

pidetään ensi lauantaina, Marrask. 28 p., kl. 8—9 illalla kemiallisessa oppisalissa Fabianin kadun warrella. Pääsy on wapaa, eikä mitään maksua.

Kansakunnan Lehti

tulee Helsingistä tulewanakin wuonna ulos ja lupaa aina rehellisellä suoruudella puhella kaiken maamme kansan, niin herrassäätyisten kuin talonpoikaistenkin, yhteistä etua ja karttumista sekä maallista ja hengellistäkin walistusta ja siwistystä koskewista tärkeimmistä asioista ja muista aikamme merkillisyyksistä, joista niin kotimailta kuin ulkomailtakin aina tärkeimmät tiedot wääristelemättä ja peittelemättä annetaan. Maamme erinäisten säätyin sekä ruotsalaisen ja suomalaisen wäestön wälinäistä luonnotointa härsyttelemistä ja tulistuttamista tullaan aina waan jyrkästi wasten lyömään. Lehti tulee joka torstaina ulos yhtä suurena kuin nytkin ja maksaa tulewalta wuodelta 90 kopeikkaa tahi postin kautta kaikkein postimaksuin kanssa 5 markkaa ja puoleksi wuodeksi tilattuna puolikolmatta markkaa, siis puolta huokeampaan, kuin mitä Suometar ja Uutiset nykyisin owat maksaneet.

Ja ettei toki tämän lehden numeroita tielle häwiämään tulisi, niin sitä tulewana wuonna tulee kukin postikonttuoreista ulos menewä tukku kirjapainosta käsin eri paketissa wastaan ottajan nimelle lähetettäwäksi sisään pantuin numeroin luku päälle kirjoitettuna. Kaikki tilaukset tulewat likimäisessä postikonttuorissa tehtäwäksi.

Pyydetään kunnioitettawia maanmiehiä tätä lehteä nyt ajoissa tilaamaan sekä tilauksia yhtä joutumiseen muualtakin innollisesti keräämään, niin että painoksen suuruus jo tulewan wuoden alusta pitäen tarkemmin woisi määrätyksi tulla. Ja ottakoot kaikki muutkin maamme sanomalehdet tämän ilmoituksen hywäntahtoisesti palstoihinsa.
D. E. D. Europaeus.

M y y t ä w ä n ä:

Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Hengellinen Sota, hywässä tarkoituksessa, kirjoittanut neitsy Helena Sofia Ekblom. 80 p.

Myötäwänä kirjakaupoissa:

Raha-asioista. Kaksi-kymmentä helppoa lukua, yhteisen kansan ja nuorison hywäksi. Englannin kielestä mukailtu. Hinta 15 kop.

Laitialan Olutta

saadaan ostaa ja tilata putelittain tahi korittain Laitialan Olut-tehtaasta Hollolan pitäjässä. Peierin olut maksaa 24 ja ruotsin olut 20 penniä puteli. Ken tahtoo oluen luoksensa tuoduksi, maksaa weto-palkan.

Kansan Lainakirjasto

pidetään awoinna joka **sunnuntai** ja **keskiwiikko**, k:lo 4—5 j. p. p., prowessori Hällströmin perillisten talossa.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäliwirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45′ „
„ Järwenpäästä	21	9,30′ „
„ Hywingästä	12	10,35′ „
„ Riihimäestä	20	11,10′ „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30′ „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35′ „
„ Riihimäestä	12	3,25′ „
„ Hywingästä	21	4,10′ „
„ Järwenpäästä	19	5, 5′ „
„ Tikkurilasta	15	5,55′ „
Tulee Helsinkiin		6,30′ „

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. L℔.	Piimä 7 k. k:nu.
Ruismaltaat 70 k. L℔.	Taale 8—10 k. korttieri.
Ohrakryynit 28—30 k. kappa.	Munatiu 40 k.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Teeret 70—75 k. pari.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Metsot 1: 20—30 k. pari.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Pyy-pari 35—40 k.
Walkoset hern. 30 k. k:pa.	Tuoreet lahnat 7 k. ℔.
Perunat 7 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—90 k. L℔.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℔.
	Tuoreet hauet 6—7 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. L℔.	Tuoreita silakoita 5 k. ℔.
	Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 80—1: 10 k. L℔.	Suolattua lohta 18—20 k. ℔.
	Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.	Suolattuja silakoita 40 k. L℔.
	Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Wasikan-liha 2: 50 k. L℔.	Koiwu-halkoja 3: 80—4 r. syli.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. L℔.	Mänty-halkoja 2: 80—3 r. syli.
	Kuusi-halkoja 2: 40 k. syli.
Talia 2: 60—2: 80 k. L℔.	Wiina 1: 10 k. kannu.
Tuoretta woita 20—24 k. ℔.	Heinät 17 k. L℔.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. L℔.	Thimothej 22—24 k. L℔.
Maito 8—10 k. k:nu.	Oljet 8 k. kupo.

Waltiopäiwälehti N:o 8 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 95. **Maanantaina 30 p:nä Marraskuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Jouluk. 1 p. k:lo 6 jpp. Osakkaat Thölön puistoyhtiössä kokoontuu säännölliseen yhtiökokoukseen seurahuoneeseen.

Keskiwiikkona.

Jouluk. 2 p. k:lo 6 jpp. Suomalaisen Kirjallisuuden seuran kokous.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Uusi postilaitos on marrask. 28 p. awattu Lahdin kylässä Hollolan pitäjää. Tämän kylän kautta tulee wasta postikulku Lowiisan ja Heinolan kaupunkien wälillä menemään. Uudessa postilaitoksessa suoritetaan ainoastaan rahattomat wapaakirjeet ja postimerkeillä warustetut rahattomat erityisten kirjeet.

Yliopiston kirjasto on antanut kehoituksen kaikille, joilla on wanhempia suomalaisia almanakkoja Turun ja Haaparannan horisontin jälkeen sekä wanhempia Turussa painettuja ruotsalaisia ja konttori-almanakkoja, lähettämään näistä kappaleita yliopiston kirjastoon. (H. T.)

Sanomalehti „Helsingfors Dagblad". 17 p. marraskuuta esiteltiin keis. senaatissa eräs konsuli R. Frenckellin ja lainopin kandidati Edward Bergh'in keis. senaattiin sisäänjättämä kirjoitus, jossa pyytäwät että konsuli Frenckellille lokak. 2 p. annettu priwilegiumi Helsingin kaupungissa ulosantamaan joka päiwä ulostulewan lehden, nimeltä „Helsingfors Dagblad", muutettaisiin kandidati Bergh'ille. Ja katsoi keis. senaatti hywäksi mainittuun pyyntöön suostua, jonka tähden priwilegiumikirja oli kand. Bergh'ille annettawa. (F. A. T.)

Palkintoja. Yli-palomestari Hornborgin esityksestä on täkäläinen palotoimituskunta määrännyt annettawiksi seuraawat palkinnot awunteosta wiimeisessä tulipalossa tässä kaupungissa marrask. 14 p., nimitt.: miehistölle henkiwartia-wäen suomalaisesta tarkk'ampuja-pataljonasta 120 m., työmiehille rautatien konepajasta 50 m.; seuraawille henkilöille kaupungin säännöllisessä palosammutuskunnassa, nimitt.: ruiskun-johdattajat A. Nyman, G. Granholm, J. Lindstedt, G. Mattsson, J. E. Hagel sekä palosammutuspalwelijat G. A. Streng ja G. A. Rökman kullekkin 5 m.; ruiskun-johdattajat G. Hort ja J. Knopp ynnä palosammutuspalwelija Herman Dawidinpoika kullekkin 10 m., sekä ajomies E. Hollo ja renki J. Norrgård, jotka kaikkein ensiksi toiwat wettä palopaikalle, Hollolle 32 m. ja Norrgård'ille 20 m.; jonka ohessa palotoimituskunta erittäin on määrännyt kraatarikisälli K. J. Granbergille 12 markan palkinnon, sen tähden että hän ensin huomasi tulen syttymistä ja heti rienti yleisölle siitä ilmoittamaan ja siis hywissä ajoin esti tulipalon lewiämistä.

Testamentti Suomen ja Ruotsin kansoille. Jo aikaa sitten kerroimme, että sahapatruuni Längman wainaja, joka wiime lokakuulla kuoli täällä Helsingissä, oli testamentin kautta määrännyt suuren yli 300,000 ruplan nousewan omaisuutensa Suomen ja Ruotsin kansoille. Tästä testamentista on ruotsalainen sanomalehti „Nya Dagligt Allehanda" tehnyt otteen, jonka panemme tähän:

Omaisuuteni, löytywä welkakirjoissa, saamisissa ja hirsipuissa, arwelen nousewan 320,000 ruplaan, joka pää-oma, suurempi tai pienempi, on kuolemani jälkeen pantawa korolle, siksi kuin se nousee 450,000 r:aan.

Tästä summasta pitää

218,750 r. jaettaman seitsemään osaan

ja 231,250 r. jaettaman wiiteen osaan, nimitt.:

$^2/_7$ summasta 218,750 kaikkein Suomen säätyin ja kansanluokkain hyödyksi, ja joihin kuuluu erityiset tilan-omistajat, kuulkoot mihin uskontunnustukseen hywänsä, mutta siihen ei kuulu seurakuntia, jotka pitäwät oman kreikkalaisen kirkon ja oman kreikkalaisen papin,

tekee 62,500 r.

$^2/_5$ summasta 231,250 r. yllämainituin hywäksi . . . 92,500 r. 155,000 r.

$^5/_7$ summasta 218,750 kaikkien Ruotsin säätyjen ja kansanluokkain hyödyksi, tekee . . . 156,250 r.

$^3/_5$ sum:sta 231,250 tekee 138,750 r. 295,000 r.

Yhteensä 450,000 r.

N. D. A. arwelee että Suomen säädyt luultawasti, walwoaksensa Suomen kansalle tulewaa osaa, tulewat ottamaan testamentin tarkastuksensa alle.

Tilausilmoitus. Hra Tohtori J. E. Waaranen, dosentti historiassa täkäläisessä yliopistossa, on julistanut tilattawaksi **kokoileman todistuskappaleita, Suomen historiaa koskewia.** Kokoilema aljetaan todistuskappale-sarjalla, joka walaisee Suomen historiaa Kaarle IX:n aikana 1600—1611. Tästä sarjasta toiwotaan saada ensimäinen osa ulos tulewan Joulukuun alussa. Kaikki, joidenka wallassa on historiallisia todistuskappaleita jostakin arwosta, pyydetäään lähettämään ne kopioittawiksi todistuskappale-kokoileman toimitukselle — johon paitsi toht. Waarasta kuuluu lisentiati K. F. Ignatius ja dosenti toht. Bomansson — adressilla: Keisarillisen senaatin arkisto Helsingissä. Todistuskappaleet lähetetään sitten takasin, kun niistä on tehty tarkat kopiat. Teoksen hinta tulee olemaan korkeintaan 4 kop. suurelta 8:taitteiselta arkilta.

Teateri koulu-rahasto on saanut Wiipurista 778 markan suuruisen summan, joka siellä tämän syksyn kuluessa on kokoiltu seura-näytelmillä.

Uuden jokapäiwäisen suomenkielisen lehden toimikunnan puolesta saamme kehoittaa kaikkia niitä kunnioitettawia maanmiehiä, joille tämän lehden osuuslistoja on lähetetty ja jotka eiwät wielä ole näitä listoja takasin lähettäneet, niin pian kuin mahdollisesti sitä tekemään.

Oikasu. Kirjoituksessamme „Suomalaisuudesta Suomen pääkaupungissa" lehtemme wiimenumerossa sanoimme, että suomen kielen opettajan palkka täkäläisessä naiskoulussa on pari sataa ruplaa. Palkka ei kuulu olewan muuta kuin sata ruplaa, joka antaa wielä enemmän tukea meidän mainitussa kirjoituksessa lausumiin ajatuksiin. Kun tähän palkkaan wertaa muiden kielten opettajain palkat, niin täytyy myöntää että Suomenkieli tässä koulussa pidetään ikäänkuin armowieraana.

Marrask. 29 p. Marraskuu on lopussa eikä wielä ole talwen-alkuakaan. Maa on paljas ja ilma syksyinen. Meriliike on jo wähitellen tauonnut, waikk'ei suinkaan wielä talwi laiwankulkua estäisi.

Waltiopäiwät menewät hiljaa eteenpäin. Waliokunnista alkaa jo tulla ehdotuksia. Niin on tällä wiikolla säädyissä ollut kysymys naisten täysikäisyydestä, mutta sen heitämmekin waltiopäiwälehden kerrottawaksi.

Yleisenä keskustelu-aineena on näinä aikoina ollut erään wenäläisen sanomalehden arweluja Suomen muka erkanemisen-pyrinnöistä Wenäjän maalta. Tämä lehti nimeltä „Moskowski Wädomost", on wanhan wenäläisen puolueen äänenkannattaja. Tämä puolue, tahtoo wahwistaa Wenäjän yliwaltaa niin paljon kuin mahdollista Wenäjän kansa yhteydessä olewisa maissa — ja miten mahdollista lannistaa kaikki wenäläisyyden alle. Mainittu lehti on ennen ahkerasti saarnannut ankaraa sotaa Puolalaisia wastaan — eikä ole tahtonut niille minkäänkaltaisia myönnytyksiä. Tuskinpa oli meidän waltiopäiwämme awatut, ennenkuin sama lehti rupesi Suomalaisissakin hawaitsemaan kaikenlaisia erkanemisen-oireita, sitä wasten että edustuskuntamme täytti perustuslaillisia oikeuksiansa. Lehti pani sitä kowin pahakseen, että ritarihuoneessamme rohjettiin lausua se mielipide, ettei Wenäjässä palwelewat suomalaiset aatelismiehet, jotka eiwät siis kuulu suomalaisten lakien alle, saisi istua Suomen edustuskunnassa ja Suomen kansalle lakia laatia. Ja nykyään kun kysymys nostettiin säätyjen osallisuudesta tulliasetusten määräämisessä, näki lehti siinä yrityksen sekaantumaan Wenäjän tullilainlaatimukseen. Lehti keksi kaikissa näissä asioissa erkanemisen-pyrintöjä — eikä tiedä tai ole tietäwänään, että me jo ennaltaan olemme Wenäjästä perustuslaitoksemme ja sisällisen hallituksemme puolesta erotetut. Meitä eroittaa Wenäjästä eri kieli, eri kansallisuus, eri uskonto, eri historia, eri la'it, eri waltiolaitos. Yhteinen hallitsija ja waltiollinen yhteys ulkomaan suhteen meidät Wenäjään yhdistää. — Me kuitenkin luulemme, että selwä tietämättömyys meidän oloistamme suureksi osaksi on syypää näihin ja tänkaltaisiin lauseisiin Wenäläi-

seltä puolelta. Sen toiwommekin että Wenäläiset tulewat hankkimaan itsilleen parempia tietoja siitä, millä oikeudellisella kannalla Suomi on Wenäjän suhteen. Meidän on jo ilo nähdä, että Wenäjässäkin löytyy lehtiä, jotka käsittäwät asiamme järjellisemmältä kannalta.

Kansakunnan lehti, joka jo on ilmoittanut jatkamistansa tulewaksi wuodeksi, ei nä'y jaksawan ätäkään wuotta loppuun. Kahteen wiikkoon ei ole sitä näkynyt ei kuulunut. Mihin on se kadonnut? Jos tapaturma on sattunut, niin kowa epäluulo lankee Päiwättären päälle, joka aina on tuota toweriaan karsain silmin katsellut.

Awonaisen prowessori-wiran filosofiassa owat hakeneet lisentiati A. W. Bolin ja kandidati J. J. F. Perander.

Maaseuduilta.

Porissa owat warkaat koettaneet murtaa itsensä sisälle Suomen pankin sikäläiseen konttoriin. Yritys ei onnistunut, sillä kun oliwat warkaat terwatulla liinasella rikkoneet lasin, tuli heitä wastaan wahwa rautaluukku, jonka tähden heidän ei muuta neuwoa ollut kuin palata takasin.

(B. T.)

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 94 n:roon.)

§ 10. Lampuoti, arrendatori taikka luhdanwiljeliä huutakoon sen tilan puolesta, jota hän pitää. Älköön omistaja tinkikö semmoisen kiinteyden puolesta kunnalliskokouksessa huuto-oikeutta harjoittaa, jos hän ei ole kunnan piirissä asuwa.

Leski, erotettu waimo taikka naimatoin täysiwaltaiseksi julistettu nainen nauttikoon siinä hywäksensä huuto-oikeuden.

Alaikäisten puolesta huutakoon holhoja taikka, missä usiampi holhoja on, se jonka he seassansa walitsewat.

Jos omaisuus on yhteinen, älköön usiampi kuin yksi puhetta kunnalliskokouksessa pitäkö.

Yhtiön puolesta walitkoon se taikka sen hallitus, ja jakamattoman pesän puolesta pesän osalliset asiamiehen.

Omaisuuden, keinon ja liikkeen puolesta, joka welkojain hoidossa on, sekä samanlaisessa tilassa kiintiän omaisuuden puolesta, missä ei lampuoti taikka arrendatori sitä pidä, älköön huudettako.

Kukin, joka häpiällisestä rikoksesta on edeswastaukseen tuomittu taikka julistettu kansalaisen luottamuksen kadottaneeksi, ei saa kunnalliskokouksessa huuto-oikeutta. Kuitenkaan ei hän ole kielletty puheittansa siinä walwomasta mitä hänen yksityiseen oikeuteensa koskee.

§ 11. Jos asiat, jotka neuwottelemiseen sattuwat, owat yhteiset koko kunnalle, olkoot kaikki huuto-oikeutetut kokouksen päätöksessä osalliset. Jos semmoiset asiat koskewat ainoasti manttaaliin pantua maata taikka muuta siihen wastaawaa werolukua, älkööt muut kuin ne, jotka senlaista maata pitäwät, siitä neuwotelko ja päättäkö. Jos usiampi seurakunta on yhdistetty yhteiseen kunnallishallintoon ja jos asia koskee ainoasti yhden seurakunnan oikeutta, saakoon myös tämä yksin asian kunnalliskokouksessa neuwottelemiseen keskensä ottaa.

§ 12. Huuto-oikeutettu ylenantakoon puheensa ja huuto-oikeutensa kunnalliskokouksessa toiselle huuto-oikeutetulle ja antakoon semmoisessa tapauksessa wissille hengelle kirjoitetun fullmahdin, joka sisältää tiedon tilaisuudesta missä se on käytettäwä ja on joko häneltä kirjoitettu ja allekirjoitettu, taikka nimellä taikka puumerkillä alle merkitty sekä wiimeksi mainitussa tapauksessa kahdelta wieraalta mieheltä todistettu.

§ 13. Kunnalliskokous walitsee huuto-oikeutetuista, kunnan piirissä asuwista miehellisistä jäsenistä esimiehen ja wara-esimiehen kolmeksi wuodeksi erältänsä, ensimäisen kerran esimiehenä olessa seurakunnan kirkkoherran taikka sen, joka hänen siassansa on.

Walittawa semmoiseen toimitukseen on kukin hywämaineinen henki, joka täyteen ikään on tullut; mutta ei siihen ole walittawa se, joka ei itseänsä eikä omaisuuttansa wallitse; ei se, joka kunnan toimista on kunnallishallitukselle tiliin welkapää; ei se, joka omaisuutensa on welkojille jättänyt eikä woi, miten laki sanoo, näyttää että hän heidän waatimuksistansa on wapaa; ei se, joka häpiällisestä rikoksesta on syytetty taikka tuomittu taikka tulewaisuuteen jätetty; eikä myöskään se, joka oikeuden päätöksessä on julistettu kansallisen luottamuksen kadottaneeksi taikka kelwottomaksi Oikeuden edessä toisten asiaa ajamaan.

§ 14. Walittu esimies ja waraesimies älköön tätä toimitusta wäistäkö, jos hän ei kolme wiimeksi kulunutta wuotta ole semmoista toimitusta pitänyt, ei ole täyttänyt kuudenkymmenen wuoden ikää, ei ole heikolta terweydeltä taikka waikiammalta kiwulloisuudelta waiwattu, ei ole estetty ciwili-, sota- taikka ekklesiastik-wiran taikka palweluksen toimelta semmoista askaroimista täyttämästä, taikka muutoin esiin tuo laillista estettä. Jos semmoinen este ilmoitetaan, tulee kunnalliskokouksen punnita sen kelpoa ja, jos se hywäksytään, uuden waalin toimittaa. Jos estettä ei hywäksytä, lausukoon kunnalliskokous ne syyt, jotka kieltoon owat waikuttaneet, ja lykätköön ratkaistuksen Guwernöriin.

§ 15. Jos esimies taikka wara-esimies kuolee taikka muuttaa pois, ennenkuin hänen toimituksensa aika on lopussa, walittakoon toinen, niinkuin 13 §:ssä sanottu on, eronneen siaan siksi ajaksi kuin wielä jälillä on. Semmoinen waali pidetään siinä wakinaisessa kunnalliskokouksessa, joka ensin sattuu sittekuin uuden waalin tarwe tunnetuksi tuli.

§ 16. Kunnalliskokous on pidettäwä pitäjän tuwassa taikka muussa sopiwassa paikassa, jonka kokous siihen määrää.

§ 17. Kuulutuksen kunnalliskokoukseen ulos antaa esimies taikka, jääwin taikka esteen sattuessa hänen puolestansa, wara-esimies, ja pitää sisältämän tarkan tiedon ajasta ja paikasta, sekä niistä asioista, jotka tulewat kokoukselle esiteltäwiksi. Kuulutus julistetaan kunnan kirkossa taikka kirkoissa wähintäkin neljätoista päiwää ennen ja wiimisen kerran sunnuntaina lähinnä ennen kokousta. Jos kunnalliskokous on pantu siksi päiwäksi, jona jumalanpalwelus pidetään, pitää kuulutus sinä päiwänä uudesti julistettaman. Jos asia waatii suuremman pikaisuuden, otettakoon se esiin lyhemmänki kutsumusajan perästä tehtäwäksi, mitä asianhaarat waatiwat ja ei haittamatta edemmäs lykätä taideta.

§ 18. Wakinaiset kunnalliskokoukset owat arkipäiwinä pidettäwät kolmasti wuoteensa: yksi maaliskuulla päätöstä tekemään sen wuosikertomuksen ja tilinteon johdosta edellisen wuoden hallinnosta, jonka kunnallishallitus antaa; yksi syyskuulla, määräämään kunnan menojen ja tulojen statin tulewaksi wuodeksi, walitsemaan niiden toimituksiin kunnassa, jotka wuoden lopulla joutuwat awonaisiksi, sekä päättämään josko wapaus edeswastauksesta on kunnallishallitukselle suotawa edellisen wuoden hallinnosta; ja yksi joulukuulla tutkimaan ei ainoasti 56 §:ssa mainittua takseeraus- eli huutoluetteloa, waan myös wuodeksi tehtyä weloitus- ja nostoluetteloa, sekä walitsemaan tutkiat. Jos muitakin asioita on kunnalliskokouksessa esiteltäwinä, owat myös ne siinä esiin otettawat.

§ 19. Jos wakinaisten kunnalliskokousten wälillä sattuu asioita, jotka eiwät siedä lykkäystä, joko semmoiset owat Guwernöriltä taikka kunnallishallitukselta kokousta kuultawaksi annetut, taikka kokouksen esimies muutoin sen tarpeelliseksi näkee, pantakoon siinä tapauksessa wäliaikainen kunnalliskokous sunnuntainakin pidettäwäksi ja kuulutus, miten 17 §:ssa sanottu on, julistettakoon. Jos se kielletään, antakoon, jos sitä waaditaan, päätöksensä kirjallisesti ynnä syyt siihen ja samalla semmoisen osotuksen walituksen tekemiseen kuin 72 §:ssa sanotaan.

Yhteisiä järjestämis- ja takseerausasioita älköön wäliaikaisessa kokouksessa esiin otettako.

§ 20. Jos kunnallikokous on pidettäwä usiamman kunnan taikka niiden osain kanssa asioissa, jotka niitä yhteisesti koskewat, määrättäköön yhteinen kokous, missä nämät kunnat kuuluwat yhteen pastoratiin, emäseurakunnassa, jos asia sitä myös koskee, mutta muutoin siinä kunnassa, josta erinäisten kuntain esimiehet sopiwat. Jos eiwät tästä sowi, olkoon Guwernörin wallassa, tiedon saatua, sitä määrätä. Jos semmoinen kokous on Guwernörissä pyydetty, määrätköön myös hän missä kunnassa se pidettäwä on.

§ 21. Jos asiaa, joka kunnalliskokouksen käyteltäwä on, ei määrättynä päiwänä saada loppuun saatetuksi, määrätköön esimies, ennenkuin kokous hajotetaan, uuden päiwän kokouksen pitkittämiseksi. Siitä ei tarwitse erityistä kuulutusta julistaa.

§ 22. Esimiehen tulee asiat kunnalliskokouksessa esitellä ja keskustelemukset johdattaa, hänen tulee myös waarin pitää ettei muita kysymyksiä esitellä, kuin kuulutuksessa owat nimitetyt. Jos siinä uusi kysymys nostetaan, älköön sitä ennenkuin toisessa kokouksessa, kuulutuksen jälkeen, käyteltäwäksi esiin otettako. Esimies walwokoon myös järjestyksen puolesta kokouksessa ja saakoon, waroituksen annettua, käskeä pois sen joka sopimattomasti itsensä menettää. Jos meteli nousee, jota hän ei hillitä woi, hajoitettakoon kokous.

(Jatketaan).

(Lähetetty).

Kansankouluttaja-Seminarista Jywäskylässä.

Niinkuin tunnettu on, awattiin täällä **14 p.** Elokuuta Seminari eli opetuslaitos maamme tulewille kansakouluopettajille. Hywässä menestymisen toiwossa ja tarkoin tietäen korkean tarkoituksensa on se alkanut maamme hyödyksi ja kunniaksi työtä tekemään kansan siwistyksen wainoilla ja samassa toiwossa ja tiedossa jatkaa se päiwä päiwältä samaa huolenalaista työtänsä.

Waan tuskin on tämä maamme nuorin opetuslaitos ennättänyt elää puoli kolmatta kuukautta, ennen kun yhtä tyytymättömät kun tietämättömät tarkastajat owat ottaneet tämän lapsen kurittaaksensa, ennustaen siitä ei woiwan minkäänlaista kelpoihmistä kaswata.

Lähettäjä, joka wähän lähemmältä kun puusta katsojat on ollut tilaisuudessa tätä opetuslaitosta tuntemaan, pitää welwollisuutenaan to-

tuuden puolesta muutamilla sanoilla oikasta sekä niitä erhetyksiä ja harhauksia että walheenalaisia mietteitä siitä, joilla eräät sanomalehdet owat kaunistaneet palstojansa.

Seminarin kelwottomuuden ennustajoita oli Päiwätär ensimäinen. Jo ensimäisessä numerossaan kiirehtii se muistuttamaan lukioitaan siitä merkillisyydestä, että useilla oppilailla on ruotsalaiset nimet (!), josta se tekee sen päätöksen että talonpoikasia (s. o. warsinaisia suomalaisia) oppilaita olisi ehdolla hyljätty, ehkä muka sen wuoksi että heitä olisi katsottu „liian taipumattomiksi saksalaisiin opetusmenoihin". — Noh, onkoon nyt seminari tahi itse oppilaat syypäät siihen, mimmoiset nimet oppilailla sattuu olemaan? Ja estääkö nimi ketään olemasta mistä säädystä tahansa? Riidelköön näistä seikoista Päiwätär seminarioppilaitten esi-isäin kanssa, jos lystää — nykyistä sukua ne ei koske. Waan emme ymmärrä miksi ei herrassäätyläisillä pitäisi oleman sama oikeus seminariin päästäksensä kun talonpoikasillakin. Woineekoon Päiwätärkään sitä selittää?

Totuus on seuraawa: kaikki oppilaat miespuolella (heidän luku on 29) owat talonpoikais-säädystä, paitsi yksi eli kaksi, jotka wähän wiwahtawat herrassäätyyn, ja naispuolella (luku 15) owat oppilaat eri-säätyläisiä, sekä pappis-porwari- että talonpoika-neitosia. Aatelis-tyttöä tällä kertaa ei ole yhtään. Ainoa etsiä naispuolella, joka puuttuwaisten tietojen wuoksi nyt ei woitu wastaan ottaa, oli — saksalaista sukuperää. Ei nimensä, eikä säätynsä, sen wähemmin taipumuksensa eli taipumattomuutensa tähden saksalaisiin eli muihin muukalaisiin opetusmenoihin ole ketään hyljätty eli suosittu (niinkun ehkä Päiwätär olisi tehnyt, jos se täällä pääsytutkinnoissa olisi istunut). Ainoastaan yleinen kunto ja suomen kielen taitaminen owat tässä kohdassa olleet määrääjinä.

Mitä opetusmenoihin tulee, niin seminari ei kysy sitä, owatko he saksa- eli muita ulko- waanko sisämaalaisia, se katsoo ainoastaan heidän kelwollisuutta ja sopiwaisuutta eri aineisin tämänlaisessa laitoksessa. Kuitenkin ei taida Päiwätärkään woida auttaa sitä, että monet hywät opetusmenot, joita käytetään niin hywin meillä kun muussa siwistyneessä maailmassa, owat juuri — Saksanmaalta kotosin s. o. saksalaisia, joita Päiwätär näkyy halweksiwan.

Toinen ennustaja, eräs Oitis Tyysti, on Oulun Wiikko-Sanomissa (N:o 45) riitakirjeessään Helsingin Uutisia wastaan langettanut hywin lujan ja warman tuomion nykyisen kansakoulu-ehdotuksen yli, „jonka käyttämättömyydestä" hän sanoo „yli koko Suomenmaan ei taida olla epäilemistä enemmän kun sen saksalaisuudesta". Woisimme kysyä: mistä te sen tiedätte ennenkun ehdotusta wielä on yhdessä paikassakaan koetettu? ja kuka on teille sen luwan ja mielen antanut tehdä tämmösen päätöksen asiassa, jota ette tunne? Mitenkä woitte sen todistaa? Mitä saksalaisuus olisi Suomen kansakoulua tähän saakka wahingoittanut, sitä en woi käsittää paremmin kun te itsekään.

Kummallista! Kuten yhdet syyttäwät seminarioa saksalaisuudesta, niin toinen taas — ruotsalaisuudesta! Kuka näistä mahtanee olla oikeassa? Wiimeksi on nimittäin kolmas ennustaja, itse halliparta Tapio, arwannut koko seminarin muuttuneeksi ruotsalaiseksi, sillä se on hänen korwia koskenut, että oppilaat täällä ruotsiakin „monkeroitsewat". Noh, sehän wasta synti! ja ilmoittaaa saan, että tätä syntiä tehdään asetuksen mukaan — siis laillisesti — kaksi tuntia wiikossa. Lisätä woin myös, että seminarissa löytyy niitäkin jäseniä, joista joku taitaa wenäjää, joku toinen franskaa, joku myös englantilaista, saksaa, latinaa, grekaa j. m. waikka ei näitä kieliä seminarissa opeteta. Waan jos nyt joltakin joskus muutama sana näistä kielistä wahingossa sattuisi liukahtaman huuliensa yli, niin woisi taas neljäs, wiides j. n. e. ennustaja, teidän mukaan, torua tätä laitosta wenäläisyydestä, franskalaisuudesta, grekalaisuudesta ja ehkä lopuksi kiinalaisuudestakin, kuka sitä woi aawistaa? ja siten taitaisi ennustajoita, awuksenne ilmaantua parwittain.

Ei teidän, eikä Päiwättären eikä Oitis Tyystin, waan itse tämän maallemme kalliin asian tähden, joka senkaltaisten nurkka-nurisemisten kautta tulee wääristellyksi ja toiwottu kansakoulu siten rahwaan omissa silmissä ei ainoastaan ansaitun arwonsa kadottaa, waan myöskin ennen syntymistänsä surmatuksi tulla woi, pyydän nöyrimmästi sekä teitä että muita, jotka teidän tawallanne aikowat kansakouluamme edistyttää, wähän tarkemmin mietteitänne punnitsemaan, ennenkun kynään tartutte.

Sillä senkaltaiset kansakoulun neuwonantajat wahingoitsewat enemmän kun hyödyttäwät sitä asiaa, jonka puhemiehinä he luuleskelewat olewansa. Kansakoulun ystäwä.

Kortin-lyöjä.

(Jatko 94 n:roon).

„Minä olen pahoilla mielin, M:rs Arlington, että teidän on pitänyt sulkea portti jälestäni", puhui tämä minulle wastoin, mielinen wieras, „minä hyppäsin waunuista niin pian kuin sain hewosen seisattumaan, mutta te olitten kerkeämät minua. Suokaa minun saattamaan teitä waunuihin".

Ehk'en kauwalle aikaa ollut kuullut tätä ääntä, tunsin minä sen paikalla, ja selitin myös nyt pimiässäkin Hildrethin uhkeat, päiwättyneet kaswot ja säihkywät silmät. Mitä minä hänelle wastasin tahi jos yksin annoinkaan wastuuta, en itsekän tiedä. Ajatus että joku wahinko oli kohdannut miestäni wälähti samassa mieleheni ja arwelematta wähäänkän, juoksin minä waunuille, kysyen hämmästyksellä ja pelolla jos mitä oli tapahtunut.

Mark Hildreth käski minun olla hätäilemättä, sillä ei mitään waaraa muka ollut käsillä. Sillä wälillä oli Robertikin, jota minä tähän asti en ollut huomannut, astunut waunuille ja katkaisi Hildrethin puheen wilpaasti, sanoen: „Kerkeästi Rachel, hyppää waunuihin, meillä on kiiru. Tiellä kerron sinulle kaikki. Hildreth, ratsasta sinä jälestä tai taluta hewosta, kumman tahdot, koska me kuitenkin käytämme sinun omaisuuttasi".

Hänen wilpas naurunsa wakuutti minua, ettei tässä ollut mitään syytä hätäilemään; minä hyppäsin siis kiiruusti waunuihin, päästäkseni niin paljon kuin mahdollista Hildrethin nöyrästi minulle tarjotusta awusta. Hän oli yleisesti wiho wiimeinen, jolta minä olisin pyytänyt mitään hywyyttä, ja se oli minulla sentähden kaksinkertaisesti wastoin mieltä, että mieheni oli juuri häneltä wastaanottanut apua, päästäksensä jostakusta, minulle tietämättömästä pulasta.

Robert puhui minulle tiellä, että hän wiiden penikulman paikoilla kotoa, lähellä Middletonia, wallan maantiellä oli joutunut nuorten, kummallisten miesten joukkoon. Nämät oliwat kaataneet hänen waununsa lammikkoon, säikähyttäneet hewoista ja itse oli hän maahan hyppätessä loukannut jalkaansa. Ne nuoret miehet, jotka oliwat tehneet wallattomuuden, oliwat olleet senlaisessa tilaisuudessa, etteiwät ky'enneet korjaamaan pahatekoansa, ja ainoastansa Mark Hildrethiä piti hänen kiittämän siitä, että wältti suurempia wastuksia. „Sinä näet itse Rachel", jatkoi hän puhettansa, „että Hildreth siinä silmänräpäyksessä tuli kuin kutsuttu; hän otti minun ylös waunuihinsa, auttoi hewoseni lammikosta, laittoi sen Middletoniin ja tarjousi, wanhan ystäwyyden puolesta, saattamaan minua kotiin". „Hildreth" huusi hän tälle, „yöksi sinä kumminkin jäät meille; hewoisesi on tänä päiwänä ollut tarpeeksi liikkeellä ja Rachel on epäilemättä warustanut hywän iltaisen".

Mitä minä muuta taisin kuin hymyhuulin yhdistyä mieheni pyyntöön, ehkä minä olisin mielessäni suonut, että Robert ennen olis istunut hewoisineen päiwineen lammikossa, kuin tuonut Mark Hildrethin meille wieraaksi. Minä tunsin itsessäni, etten minä koskaan woisi hänelle anteeksi antaa kawaluuttansa minua wastaan; meidän wiimeisen raju-toraisen kohtaamisemme jälkeen, minä en ollut hänen kanssansa puhetta waihettanut, ja niin hywin häwyttömät sanansa meidän erotessamme, kuin pilkkapuheensa miestäni kohtaan kaikuiwat wielä sydämessäni ja kohottiwat harmin ruskon kaswoilleni joka kerta kuin ne, oli se syystä mistä tahaan, juohtuiwat mieleheni. Ja kuitenkin minun täytyi tunnustaa hänet mieheni pelastajaksi ja kiitollisuudesta siitä pyytää hänen olla terwetultua joka kerta, kuin waan pisti päähänsä pitää hywänä meidän wieraan-waraisuuttamme! Minä tiesin aiwan hywin, että asia ei siihen loppuisi. Robert ei sietänyt pitkää wihaa ja huolimatta kaikista loukkauksista, osoitti hän Hildrethille hywyyttä. Silloin kuin tämän wiimeks-nimitetyn pelihimon seuraukset oliwat tulleet julkisuuteen, kaikki hänen omaisuutensa oli häwinnyt ja jokainen kylmäkiskoisesti koki häntä kiertää, — wielä silloin Robertin oli häntä sääli sekä lohduttawa ja puolustawa puhe hänelle säästössä; tarkoin niin suuri oli hänen tyytywäisyytensä, että hän nuhteli minua kylmästä käytöksestäni Hildrethiä kohtaan ja siitä että seuran-pito tämän kanssa oli minusta arwelun-alainen.

Minä aloin luulla, että Robertin aikomus ainoastansa oli ollut, uudestaan tuoda hänet meidän kotiimme ja uudistaa wanhan ystäwyytemme häneen.

Se kyllä olisi tainnut olla parempi, jos minä olisin näyttäynyt taipuwaisemmalta mieheni ylewämielisiin koetuksiin; minä sillä ehkä olisin saanut Mark Hildrethin ystäwäkseni ja jälkeenpäin säästänyt itseltäni monta murhetta ja wiheliäisyyttä, sen siaan, että minä käytökselläni muutin joka weripisaran hänessä wainoksi itseäni kohtaan ja sain hänen katkerimmaksi wihamiehekseni. Ei se auttanut, että Robert sekä hywällä että pahalla pyysi minua olemaan hänelle ystäwällisempi ja leppysempi. Säädyllisyys ja yleinen tapa kyllä käskiwät minun olla kohteliaana, mutta tämä kohteliaisuus

oli niin häijy, että minä usein ihmettelin, kuinka Hildreth woi sitä kärsiä. Luonnollisesti piti hänen arwonsa minun silmissäni tämän kautta wielä enemmin wähenemän. Jos minä silloin olisin tiennyt hänen aikomuksiansa, niin minä wielä ehkä oikealla ajalla olisin muutautunut; mutta wainossani häntä kohtaan olin minä kuuro ja sokea kaikelle.

Robert oli arwattawasti hänelle sitä hempeämpi ja ystäwällisempi, wähentääksensä sillä tawalla minun nurjuuteni waikutusta. Mark Hildreth puolestansa taasen koki kaikin woimin mahtawammalla taidollansa sekä huwittawalla puheellansa aina enemmin sitoa häntä itseensä. Robert oli luonnosta helläsydäminen, melkein naisluontoinen, ja helposti johdatettu; Mark Hildreth lujaluontonen ja taipumatoin kaikessa, jonka hän oli päättänyt täyttääksensä. Asian näin ollessa, se ei woinut olla hänelle waikeata saada mieheni waltaansa.

Särjetyllä sydämellä näin minä, kuinka he aina lujemmasti sulkeuiwat toinen toiseensa. Hakein Mark Hildrethin seuraa, alkoi mieheni luopua kotoansa, jossa hän ennen, päiwän työn lopetettua, etsi lepoa ja wirwoitusta. Koko päiwät, illat ja yöt olin minä yksinäni. Mieheni oli tullut poisryöstetyksi siwultani, ja lisäksi oli tämän ryöstön tehnyt mies, jota minä sieluni sywyydestä wihasin ja ylönkatsoin! Minun katkeria nuhteitani tästä kohteli hän kowilla sanoilla ja olkapäiden kylmällä nytkäyksellä, ja haki ystäwällisyyden ja huwituksen puutteesta kotona, palkintoa muualla.

Se oli wähää ennen lapseni syntymistä, kuin tämä eripuraisuus meidän wälillä oli tullut ylimilleen. Minä en jaksanut paljon käwellä enkä ajella ja wietin yksinäni kotona hitaisesti hiipiwät päiwät. Ei kenkään pait yksinäisen kammarini neljä seinää nähnyt sitä tuskaista waiwaa, joka usiasti puhkesi raiwokkaimpaan wimmaan.

Ainoastansa waimo ja äiti taitawat käsittää sitä sieluntuskaa, joka waiwasi ja uhkasi särkeä minun sydämeni, ja kaikkia niitä aawistuksia ja ruumiillisia waiwoja, jotka siinä tilaisuudessa, jossa minä silloin olin, seuraawat heikontunutta ruumista. Ei yksikään surkuttelewa eli hempiä puhe siltä, jolle yksin me senlaisessa tilaisuudessa taidamme aukaista koko sydämemme ja ilmoittaa mielemme, huojentanut tätä sydämenkipua. Jonkun kerran kyllä se hywä henki uudestaan heräsi mieheni rinnassa ja silloin pyysi hän minua kanssansa käwelemään tai ajelemaan waunuissa, waan minä olin aiwan ylpiä taipumaan siihen.

Mitä muuta taisi hän siis tehdä, kuin mennä yksinään?

Tällä tawalla kului kuukausi tai kaksi. Minun ruumiillinen ja hengellinen tilaisuuteni tuli päiwä päiwältä huonommaksi, niin että Robert harwoin näki muuta kuin itkeneitä silmiä tai kuuli muuta kuin walituksia ja nuhteita. Se siis ei ollut ihmeellistä, jos hän aina enemmin luopui kotoansa. Useammat miehet olisiwat tehneet samalla tawalla ja wielä wähemmin wastustaneet Mark Hildrethin seurapidon wiettelystä. Se luulo, että pelinhimo taitais huonoin seurain ja lakkaamattoman tilaisuuden kautta sitä noudattamaan, tulla herätetyksi ja ylläpidetyksi miehessänikin, ja että hän, meille kaikille kadotukseksi, woisi tulla temmatuksi siihen, ei koskaan juohtunut mieleeni. Minulla oli niin wakaa luottamus hänen lujaan ja rehelliseen luontoonsa, ja siweydellisiin perustusajatuksiinsa, että minä harmilla olisin poistanut kaikki senlaiset waroitukset. Sitä raskaammasti se minua siis kohtasi, kuin todistus siitä odottamatta sattui käsiini. (Jatket.)

Laillisia Ilmoituksia.

Keis. senaatti on, tehdyn pyynnön mukaan, suonut henkikirjoittajalle ylä-Satakunnan ylä-kihlakunnassa G. E. Bonsdorff'ille, hänen lääkäritodistuksella wahwistetun kiwulloisuutensa tähden, wirkawapautta 6 kuukaudeksi, luettu tämän marraskuun 15 p:stä, sekä saman ohessa määrännyt kruununnimismiehen Ikaalisten piirikunnassa K. Palmén'in sillä aikaa henkikirjoittajanwirkaa toimittamaan. — Samoin on keis. senaatti antanut wuorimekaanikus W. Brehmer'ille wirkawapautta 10 päiwään nousewata tammikuuta, hänen sillä aikaa matkustaaksensa ulkomaalle yksityisissä asioissa.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hippak. Keis. käskykirje lokakuun 28 p. määrää että Piikkiön emäkirkon kappalaisen ja Kuusiluodon kappalaisen wirat yhdistetään yhdeksi wiraksi, johon otetaan pitäjän apulainen, joka saapi molempain kappalaisten palkat sekä tulot kummankin kappalaisen puustellista, nimittäin Mäenpäästä emäkirkolla ja Kärristä Kuusiluodolla, jossa ensin mainitussa puustellissa hänen tulee asua. — Haettawana: pitäjän-apulaisen wirka Piikkiössä 90 päiwän kululla; suomen ja latinan kielten lehtorin wirka Hämeenlinnan lukiossa, määräystieteen opettajan wirka Waasan ylikoulussa, apu-opettajan wirka Joensuun alikoulussa 56 päiwän hakemusajalla.

Kursit.

Suomen Pankki, Marrask. 28 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $34^7/_8$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $30^7/_8$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 256 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 255 äyriä. — Pariisi, 365 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $35^3/_{16}$, Pariisi 370, Hampuri $31^3/_{16}$, Tukholma 261, Amsterdam 174 cent.

Helsingin Pörssi, Marrask. 28 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $34^7/_8$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 365. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $30^7/_8$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 256. 3 päiw. antop.-weks. 255.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	90%	90%.
Saman 4% Samaa	85%	90%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. L℔.	Taale 8—10 k. korttieri.
Ohrakryynit 26—28 k. kappa.	Munatiu 37—40 k.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Teeret 70—80 k. pari.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Metsot 1: 40—70 k. pari.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 12 k. ℔.
Walkoset hern. 30 k. k:pa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Perunat 6—7 k. kappa.	Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoretta raawaan-lihaa 65—85 k. L℔.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. L℔.	Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 90—1: 15 k. L℔.	Tuoreita silakoita 5 k. ℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.	Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Wasikan-liha 2: 50 k. L℔.	Suolattua lohta 17—18 k. ℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. L℔.	Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Talia 2: 60—2: 80 k. L℔.	Suolattuja silakoita 40 k. L℔.
Tuoretta woita 20—23 k. ℔.	Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. L℔.	Koiwu-halkoja 4: 20 k. syli.
Maito 8—10 k. k:nu.	Mänty-halkoja 3: 20 k. syli.
	Kuusi-halkoja 2: 40 k. syli.
	Wiina 97—1 r. kannu.
	Heinät 17—20 k. L℔.
	Thimothej 22—24 k. L℔.
	Oljet 8 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 96. **Tuorstaina 3 p:nä Joulukuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: jumaluus-tieteen oppilas; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. Snellman.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen: puolip.-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Suomalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½ 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lähetysrukous pidetään maanantaina 7 p. Jouluk. k:lo 6 jpp., Ruotsalainen Nikolain- ja Suomalainen Wanhassa kirkossa.

Päiwälistä.

Tänään Tuorstaina.

Jouluk. 3 p. k:lo 4 jpp. Kirkonkokous Wenäläisessä pappilassa Wenäläisen seurakunnan kanssa asetusten määräämisestä uudelle wenäläiselle koululle.

Huomenna Perjantaina.

Jouluk. 4 p. k:lo 11 epp. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla kahdesta laiturista luodoissa „Högholmen" ja „Blåbärslandet".

„ k:lo 12 päiwällä. Urakka-awisionit maakonttorissa 1) tuwan y. m. rakentamisesta Onas'en luotsipaikassa ja 2) waatekalujen hankkimisesta lääni-wankihuoneesen.

„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

k:lo 4 jpp. Huutok. yliopiston wähemmässä woimisteluhuoneessa hopea- ja porsliinikaluista.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauantaina.

Jouluk. 5 p. 4 jpp. Huutok. kirjoista awisionikamarissa.

„ k:lo 8 jpp. Suomenkielinen luento fysiikkimääräysopillisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Jouluk. 22 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysiikkimääräysopillisessa oppisalissa.

Helsingistä.

Suomen pankin tarkastus. Saapuwilla olemaan siinä tarkastuksessa Suomen pankin tilasta tänä wuonna sekä hallinnosta mennä wuonna, joka tarkastus asetusten mukaan on wuosittain tapahtuwa ja alkaa tammik. 7 p. tulewana wuonna senaattori Knut Furuhjelmin johdannon alla, owat seuraawat edusmiehet maan neljästä säädystä armossa walitut: ritariston ja aatelisten puolesta maawilselysneuwos J. G. Schatelowitz, pappissäädyn puolesta Juwan kirkkoherra, prowasti M. E. Alopaeus, porwarissäädyn puolesta kauppias Porista, konsuli A. Björnberg, sekä talonpoikaissäädyn puolesta maawiljelijä K. N. Stenroth Kemiön pitäjää Turun ja Porin läänia.

Yliopisto. Dosentti historiassa ja ensimäinen kirjaston-amanuensi toht. E. Grönblad on pyynnöstä saanut wirkaeron pensionilla.

Rukouspäiwän tekstit 1864. Ensimäinen rukouspäiwä helmik. 21 p.: Aamusaarna: 5 Mos. 5: 29. Puolipäiwäsaarna: 1 Piet. 5: 6, 7. Iltasaarna: Ps. 33: 18, 19. — Toinen rukouspäiwä huhtikuun 17 p. Aamusaarna: Jeremias 17:14. Puolipäiwäsaarna: Kol. 1: 19—23. Iltasaarna: 1 Kor. 1: 9. — Kolmas rukouspäiwä heinäk. 3 p.: Aamusaarna: Ps. 119: 105, 106. Puolipäiwäsaarna: Rom. 8: 12—15. Iltasaarna Efes. 5: 9—11. — Neljäs rukouspäiwä lokak. 23 p. aamusaarna: Jon. 2: 8—10. Puolipäiwäsaarna: Ilmestysk. 5: 12, 13. Iltasaarna: Ef. 25: 1.

Suonion uusi kuwalehti. Ilahuttawimpia kirjallisia uutisia tulewaksi wuodeksi on uusi kuwalehti **„Maiden ja Merten takaa"**, jonka näytönumero näinä päiwinä on jaettu, ja jonka tilausilmoitus luetaan wiimeisellä siwullamme. Lehden helppo hinta ja erinomaisen kaunis ulkomuoto, mutta wielä enemmin toimittajan, maist. J. Krohn'in (Suonion) tunnettu rikas kuwitus ja siisti, sekä helposti ymmärrettäwä kieli lupaa tälle lehdelle runsaasti lukijoita, warsinkin herrassäädyistä. Me tiedämme warsin hywin, että näissä säädyissä on monta perhettä, jotka kaipaawat soweliasta suomenkielistä lukemista itselleen ja lapsillensa, surkutellen ett'eiwät ole tilaisundessa olleet paremmin sowittamaan koti-elämänsä ja siwistyksensä maan omaan kansallisuuteen. Totta onkin, että tämän kansallisuuden nostamiseksi asetukset ja ulkonaiset temput eiwät wie pitkälle, ellei siwistyneissä perheissä synny se suomalaisuuden harrastus ja harjoitus, joka yksin woipi kannattaa suomalaisuutta ulkonaisissa oloissa. Tämän totuuden on hra Krohn paremmin kuin kukaan käsittänyt, ja hänen toimittama kuwalehtensä tulee paljon waikuttamaan tässä tarkoituksessa. Mutta tarkoitukset sikseensä, tulee lehti antamaan huwittawaa ja siwistyttäwää lukemista kaikille säädyille; sillä hinta on niin helppo, että wähäwaraisemmatkin perheet kyllä jaksanewat lehden tilata kotinsa iloksi ja kaunistukseksi. Näyttönumerossa löytyy: Kaksi kertomusta Suomen historiasta: I, Pyhän Eerikin retki, ja II, Pyhä Henrikki, Suomalaisten apostoli (Tällaisia alkuperäisiä kertomuksia tulee lehdessä olemaan wastakin), Norjalaisen kirjanikan Björnstjerne Björnson'in kuwa ja elämäkerta, Kuwa ja kertomus Bethlehemistä, wähäinen katsahdus päiwän tapauksiin, runo, ja Sekasanomia (suuri joukko pienempiä tietoja). Painatamme tänne, mitä ensimäisellä palstolla toimittaja yleisölle lausun

„Puheen aluksi.

Lapsen ja koulunkäymättömän mieli palaa kuwihin. Aika-ihminen, jos hän nimittäin kuuluu kirjanoppineitten joukkoon, niitä ei yhtä kowin kaipaa. Hänen järkensä on tottunut asiain sisällisestä olennosta kiinni pitämään enemmän kuin niiden ulkomuodosta, ja hän on harjaunut mielikuwa itsellensä luomaan, siitäkin mitä ei ole nähnyt ikänään.

Mutta peräti ei lapsi hänestäkään katoa ja kuiwat käsitteet tai mielen puuttuwaiset piirrokset ei täydesti woi mieltä tyydyttää. Me tahdomme nähdäkin sen miehen muotoa, jonka nimi teoilla tai kirjoituksilla on tullut meille tuttawaksi. Me tahdomme nähdäkin ne maisemat, joita kertomukset teille owat yrittäneet kuwata, waan eiwät ole taitaneetkaan eläwänä silmiemme eteen tuoda. Me tahdomme nähdä kuinka siinä ja siinä tappelussa woitettu kaatui ja woittaja ryntää edelleen, nähdä kuinka siinä ja siinä kokouksessa istuttiin, missä mailman menolle on määrät pantu.

Tätä joka ihmisen mielessä palawata näkemisen tarwetta owat kuwalehdet koetelleet täyttää. Semmoisia on nyt jokaisessa siwistyneessä kansassa ja maassa, ja tilaajamääräin tuhansiluwut kyllin todistawat kuinka harras halu niihin on. Että kuwalehti olis hywin suotu tässä Suomessammekin, sitä tuskin epäilyksen sijaa lienee. Mutta kaksi pahaa seikkaa on siinä kuitenkin haittana. Toinen että päiwän tapauksiin tuskin lienee kajottawakaan, koska ne kowin kerkiäwät wanheta, ennenkuin niistä kuwat saisi tälle Pohjan perukalle. Toinen wielä pahempi, että maamme herrassäätyissä on niin monta, jotka, runoilijan sanoilla puhuen,

Eiwät tunne tapojamme
Eikä kieltämme käsitä.

Nämät kaksi seikkaa yksinäänkin, muista puhumatta, tähän toimeen rupeajaa arweluttawat. Mutta eihän wilja kylwämättä kaswa, ja jos tämä nyt alkawa lehti woisi tuottaa yhtäkään huwaista hetkeä suomalaisille perheille ja ruotsinkielisille olla harjoituksena kansamme omaa kieltä oppimaan, niin se olis tehnyt ehtäwänsä ja ei olis aiwan turhaan eläynyt. Suonio".

Lopuksi emme saata olla kiittämättä kustantajaakin, hra Th. Sederholmia, joka on ryhtynyt tähän yritykseen, jonka ajanmukaisuutta hän on käsittänyt.

Jokapäiwäinen osakkeilla kannatettu lehti, „Suometar Sanomia Helsingistä" on nyt tilattawaksi ilmoitettu. Pää-toimittajan, hra P. Hannikaisen, nimi on toiwoaksemme yleisölle hywä takaus, että tämä uusi lehti tulee arwollisesti täyttämään sijansa sanomakirjallisuudessamme. Tilaus-ilmoitus luetaan wiimeisellä siwullamme.

Sanomalehdet tulewaksi wuodeksi rupeewat jo lähettämään ulos tilausilmoituksensa. Siksi kuin tulewa lehtemme ilmaantuu, toiwomme että kaikki lehdet owat julistaneet tuloansa wai tulemattomuuttansa. Silloin tahdomme tehdä katsahduksen muutoksista sanomakirjallisuudessamme tulewaksi wuodeksi. Nyt mainitsemme ainoastaan että „Helsingfors Tidningar" tulewaksi wuodeksi saa uuden toimituksen, joka jo on julistanut „programminsa". Sen aiwomme ottaa tulewaan numeroomme. H. D. on heti, niinkuin sopi ar-

watakkin, rientänyt tästä programmista ominaisen tulkitsemisensa tekemään.

Suomalaisuudesta Suomen pääkaupungissa te'imme wiikko sitten kuwauksen, joka osoitti millä tawalla ne, jotka niin lämpimästi puhuwat ruotsin- ja suomenkielen weljellisestä tasa-arwosta, itse käytännössä harjoittawat tämän tasauksen. Osoitimme muun seassa, kuinka esim. kaupungin wirastot kohtelewat kolmatta osaa kaupungin wäestöä, joka on Suomalaista. Kaikki wiralliset ilmoitukset annetaan ruotsiksi, lähetetään ainoastaan ruotsinkielisiin lehtiin, ja tulewat siis ainoastaan ruotsinkielisille asukkaille tutuiksi. Mutta Suomalaisilta tietysti waaditaan niiden noudattaminen sakon ja rangaistuksen uhalla. Että semmoisella käytöksellä luonnollisimmat oikeudet poljetaan, ymmärtää helposti jokainen wähänkin ajattelewa, — mutta ei „Helsingfors Dagblad". Tämä lehti wuoden alussa niin reippaasti kehui omaa miehuullista tahtoansa Suomenkielen asiassa; silloin muka kaikki oikeudet piti Suomenkielelle wuotaman; sillä Dagblad lausui: „me tahdomme". Mitä siitä mainiosta tahdosta on syntynyt, ei ole helppo keksiä, mutta nytpä Dagblad ei enää tahdokkaan. Se arwelee wain: „jos suomenkielisten lehtien yleisö nyt jo (!) niin tarwitsee näitä kuulutuksia", niin nämä lehdet itse suomentakoot ne ruotsinkielisistä lehdistä! Tämä on erinomaisen sukkela wirkawaltaisuuden puolustus. Jos joku wirkakunta ei te'e welwollisuuttansa, niin tehköön sen esm. Dagblad. Dagblad'in ja majistratin se olisi erinomaisen soweliasta, että suomenkielisten lehtien toimitukset rupeisiwat heille palkattomiksi kielenkääntäjiksi; saattaisihan sillä tawoin suomenkielinen yleisö wihdoin tytyä onneensa, ja majistraati Dagbladinensa saisi rauhassa jatkaa ylenkatsettansa tätä suomenkielistä wäestöä wastaan. Tätä rauhaa olemme uskaltaneet wähän häiritä, ja wakuuttaa woimme, että ylipäänsäkin rauhan aika on semmoisilta wirkawalloilta wihdoin loppunut.

Suomalaisen luennon pitää tulewana lauantaina yliopistolainen E. Wahlman. Luentopaikka on muutettu fysikki-määräysopilliseen oppisaliin akatemian huoneessa, samaan paikkaan, missä ruotsinkieliset luennot sunnuntai-iltoina pidetään. Ne kuuntelijat, jotka eiwät osaa tähän saliin, kokoontukoot akatemian portaille, joista heitä neuwotaan lukusaliin.

Eilisiltaiseen suom. kirjallisuuden seuran kokoukseen toi lähettiläskunta talonpoikais-säädyltä waltiopäiwillä säätynsä puolesta kirjallisuuden seuralle kirjoituksen, jossa lausutaan talonpoikaissäädyn hartaat kiitollisuuden ja kunnioituksen tunteet Seuran isänmaallisesta waikutuksesta ja ylewistä riennoista.

Ulkomaalta.

Sleswig-Holsteiniläinen riitakysymys rupee käymään yhä kiiwaammaksi. Me olemme jo lukijoillemme kertoneet, minkä käännöksen tämä riitakysymys sai sen kautta, että kuningas Fredrik VII Tanskassa kuoli. Sleswig-Holsteinin asiat rupeewat nyt wetämään puoleensa kaiken maailman tarkastuksen ja waatiwat luultawasti ratkaistuksensa sodan kautta. Kun tämä riitakysymys lienee monelle lukijalle hywinkin hämärä, niin tahdomme antaa siitä lyhyen selwityksen.

Kuten tunnetaan, kuuluu Holsteinin herttuakunta Saksan liittokuntaan ja maan hallitsija, Tanskan kuningas, on tämän maakunnan hallitsijana myös saksalainen ruhtinas. Oikeastaan onkin aina Holsteinin olot Tanskan ja Saksanmaan suhteen olleet jotsikin selwillä ja niistä erittäin ei olekkaan tuo pitkällinen riita Saksalaisten ja Tanskalaisten wälillä saanut pahinta kiihoitustansa. Se on Sleswigin herttuakunta, josta on saatu runsaasti riidan ja taistelujen syitä, kun tämä on aina ollut hywin epäwakaisessa suhteessa Tanskan ja Saksan kanssa. Joanakin erinäisenä se jo keskiajasta saakka on ollut muusta Tanskan kuningaskunnasta, mutta wielä enemmin eroitettuna se on ollut Holsteinista ja Saksasta. Etelä-Sleswigissä on saksalainen wäestö, joka tekee melkein puolen koko maan wäestöstä. Nämät Sleswigin Saksalaiset owat ehtimiseen koettaneet ja koettawat wieläkin eroittaa koko Sleswigin maakunnan Tanskasta ja sen siaan liittää sen Saksaan ja Holsteiniin. Heidän mielikuwitustensa tarkoitusperä on aina ollut yhdistää Sleswigin Holsteiniin yhdeksi herttuakunnaksi, joka kokonaan eroitettaisiin Tanskan waltakunnasta. Mutta luonnollisesti ei ole Sleswigissä asuwaiset Tanskalaiset yhtä taipuwaiset näihin saksalaistuumiin ja Tanskan hallitus huomaa sen, että se olisi Tanskan waltakunnan ja tanskalaisuuden surma, jos päästäisi Sleswigin Saksalaisten waltaan. Sillä, Sleswigin poiseroitettua, tulisi Tanskan waltakunta jokseenkin pieneksi ja wähäpätöiseksi ja tanskalaisuus Sleswigissä musertuisi warmaankin saksalaisuuden alle. Sitä wasten owatkin Tanskalaiset innollisesti pysyneet siinä, että Eider-wirta, joka eroittaa Sleswigin Holsteinista, myös on Tanskan ja Saksanmaan raja. W. 1848, jolloin sodan-liekki leimahteli yli Euroopan, syttyi myös tästä Sleswig-Holsteiniläisestä riitakysymyksestä ilmi-sota. Tanskalaisten urhoollisuus ja jäykkyys sekä erittäinkin Preussin kehno ja laimea käytös Sleswig-Holsteiniläisiä auttaessa teki Saksalaisten yritykset mitättömäksi. Euroopan pää-wallat rupesiwat myös waltiollisista syistä katsomaan tarpeelliseksi, että Tanskan waltakunta pysyisi jakamattomana. Siis ei ollut Sleswig-Holsteiniläisten muu neuwo kuin lannistaa itsensä Tanskan wallan alle. Sleswig ja Holstein saiwat nyt erinäisen hallitusmuotonsa, mutta tuliwat jokseenkin likinäiseen yhteyteen itse pää-waltakunnan kanssa. W. 1854 pääsi Tanskassa se puolue woitolle, joka kutsuttiin kokowaltiopuolueeksi. Sen tarkoitus, näet, oli yhdistää sekä Holstein että Sleswig likeiseen yhteyteen Tanskaan. Onneksi itse Tanskalle tämä yritys ei onnistunut ainakaan siihen määrään, kuin Oerstedin kokowaltiopuolueellinen ministeristö sitä tarkoitti. Holstein ei ensinkään taipunut näihin tuumiin ja siitä kiittäwät nyt Jumalaa kaikki Tanskalaiset. Sillä jos Holstein olisi tullut tähän aiwottuun yhdistykseen, niin olisi Saksalaisilla aina ollut wapaa tilaisuus sekaantumaan Tanskan asioihin, kuin Holstein myös kuuluu saksalaiseen liittokuntaan. Sen siaan onnistui Oerstedin ministeristölle saada Sleswig johonkin määriin myöntymään kokowaltiopuolueen hankkeisiin. Sleswig taipui, näet, lähettämään edusmiehiä waltakunnan yhteiseen eduskuntaan. Tästä on se suuri etu, että nyt woidaan Tanskan waltakunnan edustuskunnassa täydellä oikeudella päättää Sleswigin asioista. Kokowaltiopuolue ei woinut kuitenkaan kauan pysyä woimassa. Huomattiin että sen toimet ja harrastukset oliwat maalle ihan haitalliset. Yleinen mielipide wakaantui siinä että Holstein olisi niin paljon kuin mahdollista eroitettawa Tanskan waltakunnasta, mutta sen siaan Sleswig yhä lujemmin siihen liitettäwä. Eider olisi muka olewa Tanskan waltakunnan raja. Tämä on nyt erittäin ollut nykyisen Hall'in johdattaman ministeristön tarkoitusperänä ja kaikki isänmaalliset Tanskalaiset owat siihen yhtyneet. Seuraus tästä mielipiteestä oli maaliskuun 30 p:nä tänä wuonna ulosanettu julistuskirja, joka eroitti Holsteinin hallinnon melkein kokonaan tanskalaisesta, mutta sitä wastoin koki lujemmin liittää Sleswigin Tanskaan. Mutta tähän ei Hall'in ministeristö seisahtunut. Uusi perustuslaki Tanskan waltakunnalle ehdoteltiin ja pääjänne uudessa perustuslaissa oli, että Sleswig melkein kokonaan yhdistettäisiin muuhun kuningaskuntaan. Itse kuningas Fredrik VII wainaja oli tämän asian kiiwain harrastaja ja suureksi osaksi sentähden olikin hän niin rakastettu ja ylistetty Tanskan kansassa. Niinkuin arwattawa on, nostiwat Saksalaiset tästä Tanskan hallituksen menetyksestä kauhean melun. Kaikki wehkeet ja kujeet eroittaa Sleswig Tanskasta ja liittää se Holsteiniin yhdeksi saksalaiseksi herttuakunnaksi uhkasiwat mennä mitättömiin. Saksalaiset Sleswigissä rupesiwat wielä hartaammin nostamaan hirmuisia walitusparkumisia siitä muka hirwittäwästä sorrosta ja polkemisesta, jota kärsiwät Tanskalaisilta. Saksan wallat wäittiwät että Tanska käytöksellään rikkoi wanhat suostumiset ja wälipuheet, erittäinkin suostumukset Lontoossa 1852, jotka järjestiwät Tanskan ja herttuakuntain wäliset seikat. Saksan liittokunnan kokouksessa Frankfurtissa päätettiin, muka Tanskalaisten yliwaltaisuuksia hillitsemään, lähettää sotawoima Holsteiniin. Tanskan hallitus antoi liittokunnan tehdä päätöksiänsä, tietäen hywästi että liittokunnalta menisi aika arwellessa, päiwä päätä käännellessä, ennenkuin noista pitkistä tuumista mitään todellista syntyisi. Sillä aikaa astui Tanskan hallitus huolimatta Saksalaisten pauhinasta rohkeasti tietänsä eteenpäin, täydessä wakuutuksessa että Sleswigin yhdistämisestä riippui Tanskan waltakunnalle kysymys olemaanko wai olemasta. Kaikki näyttikin jo hywin edistywän. Uusi perustuslaki hywäksittiin suurella äänen-enemmyydellä waltioneuwokunnassa, Saksalaisten laimeus wähensi uhkaawan sodan-waaran ja tekeillä olewa liitto Ruotsin kanssa wahwisti Tanskalaisten rohkeutta. Nyt kuoli yht'äkkiä kuningas Fredrik VII. Tämä odottamaton tapaus muutti taas asiat sille uudelle sekawalle kannalle, jolla nyt owat.

Tanskan kansalle oli jokseenkin suuri epäluulo uuteen kuninkaasen Kristian IX:een. Wiiwyttelemisensä uuden perustuslain wahwistamisessa herätti ensiksi suuren lewottomuuden, joka kuitenkin wiihtyi, kun kuningas allekirjoitti perustuslain ja piti neuwon-antajina entisen kansallisen ministeristön. Mutta uusi myrsky on noussut eräältä haaralta, jota ei paljon enään muistettukaan. Nykyinen kuningas, joka on toinen sukulinja kuin Fredrik VII wainaja, määrättiin Lontoossa 1852 perintöruhtinaaksi Tanskan jakamattomaan kuningaskuntaan. Likeisempi kruununperimyksessä olisi ollut Augustenburgin sukulinja, mutta kun tämän päämies oli harras saksalainen ja 1848 oli sotinut Saksalaisten puolella Tanskalaisia wastaan, suljettiin Augustenburgin herttuat pois kruunun-perillisyydestä Tanskan waltakuntaan. Tämän Lontoo-suostumuksen allekirjoitti Itäwalta, Ranska, Englanti, Preussi, Wenäjä ja Ruotsi. Augustenburgin herttua itse luopui oikeuksistansa Tanskan kruunuun. Mutta nyt on edellämainitun Augustenburgin herttuan poika, prinssi Fredrik, joka nykyjään on preussiläisessä sotapalweluksessa, julistanut että hän on oikea perillinen Sleswigin ja Holsteinin herttuakuntiin, sillä isänsä on muka luopunut oikeuksistaan hänen edusksi ja perintölait Sleswig-Holsteinissa owat toisenlaiset kuin Tanskassa. Preussi ja Itäwalta owat sidotut Lontoosuostumuksen kautta, mutta itse Saksan liittokunta ei ole allekirjoittanut tätä suostumusta, jonka tekemisessä ei myöskään herttuakunnilla ole ollut mitään sanan-wuoroa. Yleinen into on nyt herännyt saksalaisissa auttamaan Augustenburgin herttuan Sleswig-Holstei-

nin herttuaksi, sillä siten woitettaisiin moniwuotisten harrastusten tarkoitus-perä, Sleswigin eroittaminen Tanskasta ja yhdistäminen Holsteiniin. Saksalainen liittokunta ja erinäiset Saksanmaan hallitukset owat nyt täydessä toimessa ja puuhassa. Preussille saarnataan, että se kyllä woi rikkoa Lontoosuostumusta, kun muka Tanska jo puoleltaan on sitä rikkonut. Sekä edistys- että wanhalla-olija puolue Preussissa owat yksimieliset Tanskaa wastaan, mutta edistyspuolueella on wastus waatia hallitusta sotaisiin keinoihin ryhtymään, kun sen silloin olisi täytymys hywäksiä hallituksen menettelemiset sotawoimien enentämisessä. Itäwalta luullaan aikowan pysyä Lontoo-suostumuksessa. — Holsteinissa kuuluu useat wirkamiehet aikowan olla uskollisuuden-walaa Kristian IX:lle wannomatta. Kiihko ja wimma on ylinnä Saksanmaalla. Sanomalehdet, eduskunnat, suuret pidetyt kansankokoukset waatiwat yhä wäkewämmällä äänellä Saksanmaan hallitukset woimallisiin keinoihin Tanskaa wastaan.

Englanti on antanut kieltäwäisen wastauksen Ranskan kutsumukseen yleiseen waltiokokoukseen.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 95 n:roon.)

§ 23. Sittenkuin kokouksessa on keskusteltu ja esimies sen julistanut päätetyksi, tehköön hän esityksen, niin laitetun että siihen käy wastata sanoilla on ja ei, ja antakoon sitte tietää kuinka hänen mielestänsä päätös on langennut sekä wahwistakoon sen, milloin huudantoa ei waadita, wasaran lyömällä. Jos huudantoa pyydetään, tehtäköön se awonaisesti ja ylös huutamalla. Älköön toki kukaan itse puolestansa taikka toisen edestä huutoja antako enempi kuin neljäs osa kokouksessa läsnä olewain yhteen luetusta huutojen summasta.

Kuinka huudot kunnalliskokouksessa owat luettawat, siitä säätään 56, 57 ja 58 §§:ssa.

§ 24. Se mielipito, jolle korkein huutoluku on langennut, wallitkoon kunnalliskokouksen päätöksenä. Jos huudot usiammille mielipiteille owat yhtä suuret, wallitkoon se, johon useimmat henkiluwun jälkeen owat yhdistyneet. Jos wielä semmoisenki laskun jälkeen huudot owat tasan, olkoon se mielipide päätös, johon esimies suostuu. Waaleissa kunnalliskokouksessa erottakoon arpa, missä huutojen luku yhtä suureksi sattuu.

Niissä kysymyksissä, jotka 30 ja 38 §§:ssa mainitaan, määrätään enemmistö niinkuin siellä säätään.

Sittekuin huudannon päätös tunnettu on, sanokoon esimies sen ja antakoon ilmoituksen mitä tytymättömän on muutoksen hakemisessa waarin otettawa, niinkuin 72 §:ssa sanotaan, joka ilmoitus myös on pöytäkirjaan otettawa.

§ 25. Kunnalliskokouksen kulusta pidetään pöytäkirja esimieheltä taikka, hänen perään katsannollansa, siltä hengeltä, joka erittäin siihen on tullut haetuksi. Pöytäkirja pitää, mitä mahdollista on, kohta justeerattaman taikka, muussa tapauksessa, kunnalliskokouksessa wiimistäki neljätoista päiwää sen jälkeen, josta paikalla tarkka tieto on annettawa. Jos asia waatii pikaisuutta sa jos pöytäkirjaa ei saateta kohta kunnalliskokouksessa justeerata, antakoon kokous wisseille kerraksi walituille jäsenille pöytäkirjan taikka jonkun sen osan justeerauksessa läsnä olemaan.

Pöytäkirjan alle kirjoittaa esimies ja wähintäkin kolme kokouksessa läsnä olewaa jäsentä taikka ne erityiset justeerausmiehet, sekä yleiset asiamiehet, jos niitä on ollut määrätty. Jos muu kuin esimies on pöytäkirjaa pitänyt, on se myös hänen allekirjoitettawa.

Jos joku tahtoo wastalauseen päätöstä wastaan antaa, tehköön sen kohta kokouksessa, taikka kirjallisesti pöytäkirjan justeerauksessa, sitä seuraamaan.

§ 26. Jos pöytäkirja ei ole kunnalliskokouksessa justeeraukseen luettu, waan uusi toinen päiwä siihen määrätty ja justeerans-miehet walitut, mutta nämät jääwät pois, pitää esimiehen siitä pöytäkirjaan merkitsemän ja saakoon se sentään toteuden. Jos justeerausmiehet saapuwille tulewat, mutta kieltäwät pöytäkirjan alle kirjoittaa, wäittäen että se sotii kokouksen menoa wastaan, merkitköön esimies semmoisen heidän muistutuksensa pöytäkirjaan ja lykätköön justeerauksen uuteen kokoukseen, josta kuulutus säätyssä järjestyksessä on ulos annettawa. Jos justeerausmiehet, yksi taikka usiampi, muusta syystä taikka mitään muistutusta tekemättä pöytäkirjan tarkkuutta wastaan, wetäywät sen alle kirjoittamasta, tulee esimiehen senki seikan pöytäkirjaan merkitä ja on sillä silloinkin toteus.

Sittenkuin päätös kokouksessa on lausuttu, älköön joku sen jäsen taikka walittu justeerausmies mielipitoansa muuttako, eikä semmoinen jälkeenpäin puhuttu mielipito waikuttako pöytäkirjan laillisuuteen taikka estäkö sitä justeerattuna pidettämästä.

§ 27. Jos kunnalliskokouksen päätös koskee poissa olewata ihmistä yksityisesti, pitää se, osotuksen kanssa walituksen tekemiseen, hänelle annettaman otteella kokouksen pöytäkirjasta, johon päiwä jona se tapahtuu pitää siltä, joka antamisen täyttänyt on, merkittämän pannen ulos nimen ja kotopaikan.

Päätös asiassa, jonka esiin ottaminen ei ole neljätoista päiwää ennen kuulutettu, niinkuin 17 §:ssä sanottu on, pitää, kokouksesta poissa olewain noudatukseksi, ensiseuraawana sunnuntaina kunnan kirkossa taikka kirkoissa kuulutettaman.

§ 28. Jos kunnalliskokouksessa päätös erityisessä tapauksessa waatii pikaisen toimeen panemisen, pitää asianlaita siinä nimenomaan sanottaman ja toimeen panoa silloin ei estettäkö sentähden ettei päätös ole woittanut laillista woimaa, jollei muutoksen hakeminen sen kautta tulisi mitättömäksi taikka Guwernöri näe syytä semmoisen toimeen-panon kieltää.

§ 29. Esimiehen tulee pitää huolta siitä että kunnalliskokouksen päätös nopiasti ulos kirjoitetaan ja annetaan kunnallishallitukselle taikka niille wirastoille ja hengille, joiden wallassa sen toimeen paneminen on.

Helsingin Suomalaisen Seurakunnan eroittamisesta.

Äskettäin annoimme Suomalaisuuden tilasta Suomen pää-kaupungissa kuwauksen, joka oli paljaisin teko-asioihin perustettu eikä siis käyne perättömäksi nimittää. Kirkollisista asioista emme silloin puhuneet mitään; sillä aikomuksemme oli niistä tehdä eri juttu ja eri ehdotus.

Todella se olisikin wääryys asettaa kirkolliset seikat warsin samaan luokkaan kuin muu yhteis-elämällinen tila. Sillä, sanottakoon mitä hywänsä, papisto on tässä maassa aina seisonut Suomalaisuutta lähinnä, ja kirkollisissa asioissa owat Suomalaiset edes johonkin määrin nautinneet täysiä kansalais-oikeuksia. Siihen on kansa osaksi tytynytkin, heittäen maalliset epä-kohdat sikseen. Mutta semmoinen heittämys on warsin waarallinen; se rasitus mikä yhteis-elämän asioissa pääsee waltaan, lewittää wähin-erin waikutuksensa kirkollisiinkin; kun esm. kaikki oppi, itse jumaluus-tiedekin, pääsee muuttumaan umpi-ruotsalaiseksi, ei woi enää se aika kaukana olla, ett'ei papitkaan enää osaa suomea ja että niidenkin kanssa täytyy ruweta samaan surkeaan sotaan kuin nyt esm. laki-asioissa. Jos ei esimerkit synnyttäisi wihaa, saattaisimme tuoda esiin koko joukon teko-asioita, jotka todistaisiwat, ett'ei sellainen tila ole warsin kaukana. Mutta olihan tarkoituksemme puhua Suomalaisesta seurakunnasta pääkaupungissa.

Tunnustamme ensiksi suoraan, että Suomalaisten kirkollinen tila pääkaupungissa ei ole erinomaisen rasituksen-alainen, waan että enimmät seurakunnan papit owat hywiä Suomalaisia sekä kieli-taitonsa että intonsakin puolesta. Kuitenkin on tietysti yhteis-elämän ynseys tänne kin waikuttanut, ja epä-kohtia on siis syntynyt, jotka tahtoisimme poistetuiksi. Semmoinen epäkohta on esm. Suomalaisen kirkonmenon aloitus jo kello 8 aamulla. Jokainen, joka tuntee tämän kaupungin jokapäiwäisiä tapoja, tietää, ett'ei ihmiset ylipäänsä wielä siihen aikaan ole walmiit lähtemään kodistansa. Tosi on, että kaupungissa on ainoastaan kaksi kirkkoa ja kolme kirkonmenoa, yksi Suomalainen ja kaksi Ruotsalaista; wälttämätöntä siis on, että joku näistä saarnoista tapahtuu niin aikaisin, että toinen wielä samassa kirkossa woidaan pitää aamu-päiwän kuluessa. Mutta soweliainta ja kohtuullisinta lienee, että toinen noista ruotsinkielisistä saarnoista pidettäisiin aamulla, ja sitä wastoin tuo ainoa suomenkielinen kirkonmeno siirrettäisiin kello 11:een. Niinkuin nyt on asian laita, Suomalaiset kärsiwät monta wastusta. Ensiksi useat heistä eiwät tahdo ensinkään ennättää kirkonmenoonsa. Toiseksi tämä kirkonmeno loppupuolellaan häiritään Ruotsalaisten tulolla, ja se tunto tunkeuupi jokaisen mieleen, että jumalanpalweluksella ei ole mitään oikeata päätöstä, waan että Suomalaiset suorastaan ajetaan kirkosta pois. Se juhlallinen ja useinkin mieltä ylentäwäinen loppumarssi, mikä uruilla soitetaan ruotsalaisten kirkonmenon loputtua, ei woi myöskään semmoisessa aian-ahtaudessa tulla kysymykseen, waan sen siaan kuuluu ainoastaan uutten tulijain häiritsewäinen tohu. Wielä kolmaskin haitta kenties ansaitsee mainitsemista. Täällä on tapana, että kewään tullessa kaupungin „beau monde“, joka tietysti on ruotsalainen, tulwailee kewät-aamuina Kaisaniemelle, pitäen siinä kaikenlaista iloa juuri samaan aikaan kuin Suomalaiset pitäwät kirkonmenonsa. Emme ollenkaan aio näitä huwituksia ylipäänsä soimata; katsomme ainoastaan sen sopimattomaksi, että ne sattuwat pyhä-aamuina juuri Suomalaisen seurakunnan pyhää pitäessä. Jos Suomalainen kirkonmeno muutetaan kello 11:een ja toinen ruotsinkielisista alkaisi jo kl. 8, niin luulisimme tämän seikan kohta parantuwan. Senlainen muutos mielestämme ei olisikkaan waikea tehdä. Pyyntömme ja waatimuksemme on, että se jo ensi wuoden alusta pannaan toimeen.

Toinen muutos olisi myöskin mielestämme tarpeellinen, nimittäin Suomalaisen seurakunnan eroittaminen Ruotsalaisesta. Nykyänsä owat Suomalaiset ja Ruotsalaiset kaupungissa yhtenä seurakuntana, ja heidän yhteistä sielun-hoitoa warten on kuusi pappia, nimittäin 1 kirkkoherra, 2 kappalaista, 2 komministeri ja 1 kirkkoherran wirka-apulainen. Suomalaisuudelle kuitenkin epäilemättä olisi hyödyksi, että Suomalainen seurakunta pantaisiin erillensä, ja kolmas osa papillisista palkoista määrättäisiin kahdelle opettajalle, jotka yksinomaisesti tätä puheen-alaista seurakuntaa holhoisiwat. Että sellainen yksinomainen holhous olisi paljoa tarkempi ja täydellisempi, ymmärtää jokainen. Paitsi sitä olisi siitä se arwaamaton etu, että Suomalaiset, omaan seurakuntaansa ja kirkonkirjaansa eroitetuina, yhdistyisiwät hartaammin toisiinsa ja tässä yhteydessä woittaisiwat enemmän woimaa säilyttämään kansallisuutensa, joka nyt on uppoumassa ruotsalaiseen enemmistöön. Että eron tapahtuessa enimmät wirkamiehet menisiwät ruotsalaiseen seurakuntaan on kyllä luultawaa; nähdäänpä Pietarissakin, kuinka Suomen waltion wirkamiehet owat hylänneet Suomen kansallisen seurakunnan ja antauneet Ruotsalaiseen seurakuntaan, yhteen liittoon Ruotsin ministeristön kanssa. Kuitenkin olemme wakuutetut, että jokseenkin suuri joukko kaupungin wirkamiehistöä tulisi Suomalaiseenkin seurakuntaan. Jos kuinka hywänsä käwisi, olisi ainakin hywä, että jokaisen kansallisuus selwästi olisi näkywissä.

Mutta yhdessä kohden täytyisi näiden näin eroitettujen seurakuntain kuitenkin pitää yhteyttä, nimittäin taloudellisissa asioissa. Molemmat kirkot owat tätä nykyä yhteinen omaisuus, eikä niitä käyne hywin jakaa. Myöskin palkka-asiain eroittaminen on waikea siitä syystä, että palwelijat ja isäntäwäki usein kuuluisiwat eri seurakuntiin, mutta maksut melkein yksinomaisesti otetaan isäntäwäeltä. Kaikesakin tapauksessa löytyy kohtia, jotka eiwät käy eroittaa, esim. waiwais-hoito, joka on koko kunnan yhteinen. Mutta nämä asiat pysykööt yhteisinä. Pää-asia on, että sielun-hoito tehdään erinäiseksi. Pyydämme seurakuntalaisten ottaa tämän asian tutkisteltawaksi.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: wirka-eron saanut eversti J. W. Göös Porin kruununmakasinin hoitajaksi.

K. Turun howioikeus on nimittänyt: 7 p:nä wiime lokakuuta, warawiskaalin N. Idestam notarioksi; 16 p:nä sanottua kuuta, notarion W. Gadolin wara-adwokaatwiskaaliksi ja registraatorin G. E. Malm warawiskaaliksi; sitä seuranneena päiwänä, kanslistan wapaaherra S. W. von Troil registraatoriksi ja waratuomarin F. Trapp kanslistaksi; 30 p:nä samaa kuuta, warawiskaalin C. L. M. Sundberg notarioksi; sekä 9 p:nä tätä kuuta, kanslistan G. W. Råbergh warawiskaaliksi ja waratuomarin A. W. Salmén kanslistaksi keisarillisessa howioikeudessa.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Suomen keis. senaatti on lokak. 20 p. suostunut toisen apu-opettamiseen Wiipurin ala-alkeiskouluun. — Haettawaksi julistettu: mainittu apu-opettajan wirka 56 päiwän hakemusajalla olewan marraskuun 4 p:stä. — Määrätyt: hist.-kieliopin kandidatit B. R. Kockström ja A. Hellgrén sekä yliopistolainen B. L. Cajander wastaiseksi toimittamaan, Kockström kolmannen, Hellgrén neljännen ja Cajander wiidennen apuopettajan-wiran Helsingin ala-alkeiskoulussa. — Sortawalan kirkkoherran waalissa sai w. kirkh. A. Relander 35 w. kirkh. R. Enckell 3/4 ja rehtori A. F. Åkerblom 50 arwioruplan huudot.

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 2 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $33^5/_8$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $29^5/_8$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 249 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 248 äyriä. — Pariisi, 349 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $34^1/_{16}$, Pariisi 353, Hampuri 30, Tukholma 255, Amsterdam 168 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 2 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $33^5/_8$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 349. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $29^5/_8$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 249. 3 päiw. antop.-weks. 248.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	90%	90%.
Saman 4% Samaa	85%	90%.
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Suometarta

toimitetaan tulewana wuonna nimellä: **Suometar, Sanomia Helsingistä.** Sitä annetaan joka arkipäiwä sen kokoinen numero kuin tämä lehti on. Sen sisällys tulee olemaan samanlaista kuin nykyisenkin Suomettaren: wapaa-mielisiä keskusteluja koti- ja ulkomaan asioissa, lähetyksiä maanseuduilta, tietoja kauppa-liikkeestä, raha-asioista, kurssista j. n. e. Suomalaisuus kuin myös kaikki muu wapaampiin oloihin pyrkiminen tulewat olemaan lehden tärkeimpinä harrastuksina. Ulkomaan asioita aiotaan siinä seurata erinomaisella tarkkuudella. Muuten tulee lehdessä alinomaa olemaan alkunaisia kertomuksia ja muuta kaunokirjallista ainetta tekijältä, joka näissä on etewin Suomen kielellä.

Lehden toimittajat owat: P. Hannikainen ja P. Tikkanen ynnä muita nuorempia taitawia apulaisia.

Lehden tilaus-hinta on täällä Helsingissä koko wuodelta 3 ruplaa ja puoli-wuodelta 1 rupla 75 kop.; maanseuduilla koko wuodelta 4 ruplaa ja puoli-wuodelta 2 ruplaa posti-kulunkien kanssa. Tilaus tehdään täällä Waseniuksen ja kumppanien kirja-kaupassa ja muualla kaikissa posti-konttuoreissa.

Ilmoitus

Ensitulewana wuonna 1864 toimitetaan Helsingissä suomenkielistä kuwalehteä, nimeltä

Maiden ja Merien Takaa,

joka on ulos tulewa koko arkin kokoisena, kahdeksan siwuisena 1:n ja 15:s p. joka kuukautta.

Lehti tulee sisältämään kertomuksia historiasta, maista ja kansoista, luonnontieteesen ja waltatalouteen koskewia kirjoituksia, niin myös matkamuistelmia, jutelmia ja runoelmia ynnä tietoja ja sanomia koti- sekä ulkomaan tapauksista. Joka numero tulee, paitsi nimen alla olewaa Helsingin kuwaa, sisältämään wähintään kaksi huolella tehtyä puupiirrosta, toinen kuwaellen jotakuta mainiota oman tai ulkomaan miestä, toinen historiasta kuuluisaa paikkaa tai tapausta, taikka jotain muuta huwittawaa esinettä. Muotokuwien suhteen olkoon mainittu, että kustantaja on yrittäwä lehden lukijoille hankkia niin täydellistä aikamme etewimpäin miesten kuwastoa, kuin waan lehden tila sallii, ja tulee kuwien mukaan aina seuraamaan elämäkerta. Lehden ensimäiseen numeroon saadaan koristeeksi Elias Lönnrotin hywin onnistunut kuwa, ja jos ei esteitä ilman, on aikomus hankkia lehteen muutamien näissä waltiopäiwissä olewien maamme edusmiestenkin kuwat.

Tiedustelemisiin, joita lehden tilaajat toimitukselle lähettäwät kirjeissä, joista postiraha on maksettu, wastataan mahdollisuutta myöten kohta paikalla lehden kirjewaihto-osastossa.

Näyttönumero tulee Päiwätär'tä ja Suometar'ta seuraamaan.

Tilata tätä lehteä saapi Helsingissä Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa, ja maaseuduilla kaikissa sekä postikonttoreissa että kirjakaupoissa, 7:llä markalla wuosikerralta. Yksityisille tilaajain kerääjille, jos tilaushinnan lähettäwät Helsinkiin toimitukselle, laitetaan lehtensä mihin postikonttoriin haluawat, ja annetaan joka 12:s tilatusta kappaleesta 13:s lahjaksi. Helsingissä 28 p. Marraskuuta 1863.

Kustantaja.

Suomenkielinen Luento

pidetään ensi lauantaina, Jouluk. 5 p., kl. 8—9 illalla fysikki-määräysopillisessa oppisalissa yliopiston huoneessa. Pääsy on wapaa, eikä mitään maksua.

Myötäwänä kirjakaupoissa:

Raha-asioista. Kaksi-kymmentä helppoa lukua, yhteisen kansan ja nuorison hywäksi. Englannin kielestä mukailtu. Hinta 15 kop.

Laitialan Olutta

saadaan ostaa ja tilata putelittain tahi korittain Laitialan Olut-tehtaasta Hollolan pitäjässä. Peierin olut maksaa 24 ja ruotsin olut 20 penniä puteli. Ken tahtoo oluen luoksensa tuoduksi, maksaa weto-palkan.

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
" Tikkurilasta	19	8,45' "
" Järwenpäästä	21	9,30' "
" Hywingästä	12	10,35' "
" Riihimäestä	20	11,10' "
" Turengista	13	12, "
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' "
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
" Turengista	20	2,35' "
" Riihimäestä	12	3,25' "
" Hywingästä	21	4,10' "
" Järwenpäästä	19	5, 5' "
" Tikkurilasta	15	5,55' "
Tulee Helsinkiin		6,30' "

G. Strömberg,
w. t. Liikkeenpäällikkö.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. L℔.
Ohrakryynit 26—28 k. kappa.
Ohramaltaat 18 k. kappa.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.
Walkoset hern. 30 k. k:pa.
Perunat 6—7 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 65—85 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 90—1: 15 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.
Wasikan-liha 2: 50 k. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. L℔.
Talia 2: 60—2: 80 k. L℔.
Tuoretta woita 20—23 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 40—80 k. L℔.
Maito 8—10 k. k:nu.

Taale 8—10 k. korttieri.
Munatiu 37—40 k.
Teeret 70—80 k. pari.
Metsot 1: 40—70 k. pari.
Tuoretta siikaa 12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Tuoreita silakoita 5 k. ℔.
Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Suolattua lohta 17—18 k. ℔.
Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Suolattuja silakoita 40 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Koiwu-halkoja 4: 20 k. syli.
Mänty-halkoja 3: 20 k. syli.
Kuusi-halkoja 2: 40 k. syli.
Wiina 97—1 r. kannu.
Heinät 17—20 k. L℔.
Thimothej 22—24 k. L℔.
Oljet 8 k. kupo.

Waltiopäiwälehti N:o 9 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 97. Maanantaina 7 p:nä Joulukuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälistä.

Tänään Maanantaina.

Jouluk. 7 p. k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksurästien ylöskanto raastuwassa ensimäisestä ja toisesta kaupungin-osasta.

Huomenna Tiistaina.

Jouluk. 8 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. kauppias Cargerin wiinikellarissa Schiefnerin kiwihuoneessa wiineistä, punssista, juustosta y. m.

„ k:lo 2—7 jpp. Kirkkomaksurästien ylöskanto neljännestä, wiidennestä ja kuudennesta kaupungin-osasta sekä luodoista, huwiloista ja suojeluswäeltä.

„ k:lo $1/2$ 8 jpp. Symfonia-soitannot yliopiston juhlasalissa.

Keskiwiikkona.

Jouluk. 9 p. k:lo 10 epp. Akatemiallinen wäitös historiallis-kieliop. oppisalissa.

„ k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutokauppa Cargerin wiinikellarissa jatketaan.

„ k:lo 5 jpp. Kirkonkokous tawallisessa paikassa useista asioista.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Jouluk. 10 p. k:lo [illegible] epp. Huutokauppa awisionikamarissa kulta- ja hopea-kaluista sekä kaikenlaisesta irtaimesta tawarasta.

„ k:lo 11 epp. Huutokauppa pakkahuoneessa rommista, teestä, tupakasta, wäkiwiinasta ynnä useanlaisesta muusta takawarikkoon pannusta tawarasta.

Helsingistä.

Waltiopäiwäin pidentämispyyntöön kuuluu sähkölennättimen kautta jo tulleen armollinen lupa niitä jatkaa maalisk. 15 p:ksi. Puhutaan myös että waltiopäiwämiehet saisiwat 1:kuukautisen lupa-ajan 15 p:stä t. k. Tämä on kuitenkin epäilyksenalaista.

„Åbo Underrättelser" kertoo 142 numerossaan meidän kirjoitustamme „Suomalaisuudesta Suomen pääkaupungissa" ja lisää siihen seuraawaa: „muutamilla harwoilla poikkeuksilla on asian laita likimmiten samanlainen kaikissa Suomen kaupungeissa. Turussa esm., jossa paljon oppilaita sisältäwä yli-alkeiskoulu on jaettu kahteen aiwan samalle kannalle asetettuun osastoon, woisi toinen osasto warsin hywin olla suomalainen, ja lankasteri-koulu woisi muuttaa suomalaiseksi ala-alkeiskouluksi, ruotsalaisen rinnalle. Turhaan olemme enemmän kuin yhden kerran nostaneet kysymyksen tästä kaupungin ja ympäri-olewain maaseutuin suomalaisen wäestön kohtuullisista waatimuksista; mutta turhaan".

Uutta kirjakaupassa. Kirjakauppamme rupeewat jo wähitellen tarjoomaan kaikenlaista joulukirjallisuutta. Yhtä ja toista on jo ilmaantunut ja paljon wielä on odotuksessa. Ulostulleina mainitsemme me tällä kertaa ainoastaan Nådendals Klosterruiner (Naantalin luostari-rauniot) S. G. Elmgren'iltä, ja wielä päälliseksi pienen hengellisen kirjan hra Stolpen kustannuksella, nimeltä: Kristuksen risti. Kirja on kuwilla koristettu ja maksaa 50 penniä. — Hra Edlundin kustannuksella on ehkä piankin ulostulewa yksi wihko walokirjaus-kuwia suomalaisten maalarien tauluista suomalaisella tekstillä. Tämä wihko on jo ennen ulostullut ruotsalaisella tekstillä. Samaten on sama kustantaja piankin lähettäwä ulos ensimäisen wihon Kuwia suomalaisista kansan-puwuista, joka tulee olemaan warustettuna suomalaisella ja ruotsalaisella tekstillä. Tämän lisäksi tulee wielä saman kustantajan ulosantamana suomennos Auerbachin kertomuksesta: „Joseph im Schnee". Tämä on jo walmiiksi painettu. — Kirjallisuuden seuran toimituksia tulee pian ulos uusi painos Kanteletarta sekä kolmas osa satuja ja tarinoita, sisältäwä eläinsadut. — Turussa J. W. Lilljan ja kumpp. kustannuksella ulostulewaa teosta: Kuwia ja Kuwaelmia Suomen maakunnista ei ole wielä tullut muuta kuin yksi wihko — ja niitä luwattiin kuitenkin paitsi tätä ensimäistä wihkoa wiisi wihkoa wielä tämän wuoden kuluessa. Mihin owat ne jääneet?

P. S. Mansikoita ja Mustikoita IV on tullut ulos. Siitä toisten enemmän.

Terwakosken paperitehdas Janakkalan pitäjässä on yöllä wiime perjantaita wastaan tulipalon kautta tullut häwitetyksi. Koko se suuri puurakennus, missä paperin-walmistaminen tapahtui, on palanut kokonaan ynnä kaikki siinä olewat massinat. Pelastetut owat kaikeksi onneksi uudet lumppu- ja paperi-makasiinit, ynnä niissä löytywät warastot (arwoltaan ainakin 250,000 markkaa) sekä kaikki asuinhuoneet. Palanut tehdas oli wakuutettu erinäisissä pakowakuutus yhtiöissä (Salamander, Skandia, Suomen maalaisten palowakuutus-yhtiökunta) yhteensä 400,000 markan edestä. (H. T.)

Luonnotar n:o 11 jaettiin wiime perjantaina. Sen sisältö on seuraawa: 1) Pompeji ja Herkulanum; 2) Kuwaelmia Suomen-suwun muinaisuudesta VI. Suomalaisten elämän-laatu ja siwistyksen tila ensimäisinä aikoina; 3) Noituri, kertomus Pohjanmaalta; 4) Kirje Marraskuulta ja 5) Ulkomaalta.

Sanomalehdet tulewaksi wuodeksi. Sanomakirjallisuudessamme on tulewaksi wuodeksi jokseenkin suuria muutoksia tapahtuwia. Teemme näistä lyhyen katsahduksen.

Mehiläinen, se jo lakkasi keskellä wuotta ja me pidimmekin jo silloin sille pienen hautauspuheen, jott'ei ole meidän siitä nyt sen enempää sanominen, semminkin koska se jo on hengissä olewain kirjoista poispyyhkitty. Uusi kuwalehti „Maiden ja Merten takaa" on ihan uusi ilmaus sanomakirjallisuudessamme. Me olemme jo siitä lausuneet hywät toiweemme ja käytämme tätä tilaisuutta wielä kehoittaaksemme yleisöä suosiollansa tätä uutta yritystä muistamaan. Toinen lehti, joka myöskin yleisön puolelta ansaitsee suosiota ja kannatusta on tuo pieni kuukauslehti Luonnotar, joka jo on ilmoittanut jatkamistansa tulewaksi wuodeksi. Tämä lehti on halwan hintansakin puolesta sopiwa lewittämään huwitusta ja opetusta köyhimpäinkin majoihin. 2 markan 60 pennin edestä tarjotaan siinä lukijoille opettawaisia kirjoituksia luonnon-tieteissä, kuwaelmia Suomen suwun muinaisuudesta, joku kaunokirjallinen kappale ja wielä lisäksi pieni katsahdus koti- ja ulkomaan tapauksista. Me luulemme, että lehti tänä wuonna on hywin täyttänyt lukijainsa kohtuulliset waatimukset. — Warsinaisista sanomalehdistä on tuo uusi jokapäiwäinen leht Suometar, sanomia Helsingistä ensiksi mainittawa. Se yritys on jo yleisöltä täydelleen tunnettu ja me olemme jo siitä ennen puhuneet kehoitukset ja toiwotukset, jotta nyt ainoastaan toiwomme, että runsas tilaus panisi sen hywään alkuun. Wanha Suometar taukoaa semmoisenaan, taisteltuansa tässä metelisessä maailmassa runsaat 17 wuotta. Me pitäisimme sille kauniin ruumissaarnan, ellei lehti nimenensä toimittajanensa olisi muuttanut majansa uuden jokapäiwäisen lehden siipien alle — eikä siis juuri woi sanoa kuoleman omaksi. Suomen Julkisia Sanomia, jotka jo kauan owat olleet hengellisessä herwottomundessa, ilmoittaa wielä heikolla äänellä aikowansa tulewanakin wuonna jatkaa hiljaista waikutustaan. Se lehti on käytökseltään hywin siiwo ja hiljainen. Se ei suutu, ei kiiwastu, ei innostu — se katselee kaikkia tän maailman asioita tasaisella mielin. Ei kukaan juuri muista sitä eikä se muista ketään. Hallitusta se ei puolusta — mutta eipä se sitä ahdistakkaan. Se on yhtä suuttumaton kaikille mielipiteille. Ei löytyne koko maailmassa niin wiatonta wirallista lehteä. Se seuraa niinkuin hiljainen haahmu wanhemman weljensä, F. A. T:n, jälkiä — mutta ei millään lajilla sillä tawoin, että se noudattaisi F. A. T:n mielipiteitä — ei, F. A. T. torun ja riitelee ehtimiseen — mutta Julkiset owat rauhan ja lewollisuuden sanan-saattajat; ne antawat paljoa todellisemman kuwan „todellisesta edistyksestä" kuin F. A. T. Julkiset tekewät ainoastaan pienen jälkikorjuun F. A. T:n wirallisista tiedoista ja ilmoituksista — ja niihin ne tyytyy eikä loukkaa niillä ketään. Siis, kaikki te, jotka olette wäsyneet sanomalehtien kiistoihin, tämän maailman pahuuteen ja uuden ajan myrskyihin, tilatkaa Suomen Julkisia Sanomia! Niissä ei warmaankaan tule ainoakaan tuulen-puuskaus lepoanne häiritsemään. — Kun nyt jätämme hywästi „Julkisille", toiwottaen niille rauhallista „hywää yötä", täytyy meidän kääntyä erääsen toiseen toweriimme, joka on luonteeltaan „Julkisista" wallan erilainen. Se on Päiwätär, Wiikkosanomia Helsingistä, joka syntyi wähän ennen waltiopäiwäin awaamista tänä wuonna ja nyt aikoo jatkaa waikutustansa tulewana wuonna. Tämä lehti on uuden ajan aamu-kukko. Pahat

ihmiset kyllä sanowat, että ääni wälistä tulee wähän kananpojalta, mutta mitäpäs siitä. Wireä ja toimikas lehti se ainakin on. — Entäs „Kansakunnan lehti" sitten? Se ilmestyi noin toista kuukautta sitten, kukahteli sitten kolme kertaa, mutta tämä woimain-ponnistus uuwutti sen woimat niin, että se siitä saakka on maannut tainnoksissa eikä ole suutansa awannut. Moni on luullut sen kuolleeksi. Mutta se on erehdys, sillä se aikoo tulewaksi wuodeksi wirkistyä uuteen eloon. Se nyt waan kokoilee woimia, ja on warmaankin tulewana wuonna tulewa werrattomaksi. — „Helsingin Uutiset" taas — puhuaksemme sanan itsestämmekin — aikoo wastaiseksi astua pois julkisuuden alalta. Me te'emme sen erittäinkin sentähden, ett'emme tahdo olla tiellä uudelle jokapäiwäiselle lehdelle, jonka huostaan pyydämme saada jättää kaikki tilaajamme. Tällä ei ole sanottu, ett'emme woi milloinka hywänsä jälleen astua julkisuuden tanterelle, jos luulemme asianhaarain sen waatiwan.

Kun nyt olemme puhuneet pääkaupungin suomalaisista lehdistä, heittäkäämme silmäilys maaseudun lehtihin. Menkäämme ensin wanhaan Turkuun. Sieltä on tulewaksi wuodeksi odotettawaa Tähti ja Sanomia Turusta. Tähdestä olemme wuoden kuluessa silloin tällöin puhuneet. Me olemme sitä tunnustaneet ansiolliseksi lehdeksi, jos kohta olemmekin sitä wastaan muistutuksiakin tehneet. Me emme huoli näitä muistutuksia uudistaa — warsinkin kun Tähti ei ole niitä, jotka ottaisi muiden neuwoja korwiinsa. — „Sanomia Turusta" owat tänä wuonna olleet pahimmalla rappiolla. Meidän on ilo ilmoittaa, että lehti tulewana wuonna saa entisen toimittajansa, maist. A. Liljefors'in, joka warmaankin taas panee lehden kuntoon. „Sanomilla Turusta" on halwan hintansa wuoksi ollut suuri tilaaja-määrä. Sitä tarpeellisempi on, että lehti kunnollisesti toimitetaan. Se annetaan tulewana wuonna suurennettuna ulos. —

Tulewassa numerossa saamme jatkaa tämän silmäilyksen. Me aiwomme tilan mukaan lehteemme painattaa asian-omaisten sanomalehtein tilaus-ilmoitukset.

Maaseuduilta.

Oulaisten kappelikirkossa tapahtui warkaus yöllä lokak. 21 p:ää wastaan. Kirkosta wietiin kaksi messinki-kynttiläkruunua, yksi 6 naulan painawa kaksihaaranen messinki kynttiläjalka, samanlainen kynttiläjalka, 3 naulan painawa, yksi tinanen ristinmalja. Paitsi tätä on wiety kaikenmoisia kirkon-waatteita. Hewoisen ja rattaiden jälkiä on nähty kirkkopihalla ja useita mustalaisia on samana yönä, kuin warkaus tehtiin, nähty matkalla Haapajärwen kappeliin. Nämät mustalaiset owat syyllä tästä warkaudesta epäluulon alaiset. (Wbl.)

Ulkomaalta.

Keisari Napoleonin kutsumus yleiseen waltiokokoukseen sekä Sleswig-Holsteiniläinen riitakysymys on wielä tärkeimpinä keskustelu-aineina. — Pariisissa on tullut ulos kirjanen, nimeltä „Napoleon III ja waltiokokous", jolla lienee ainakin osaksi wirallista syntyä, waikka Ranskan wirallinen lehti sitä kieltää. Tämän kirjasen loppupäätös on seuraawa: „Keisarin puhe marrask. 5 p. ja kutsumus waltiokokoukseen, jotka molemmat owat yhtä asiaa, wiewät joko maailman rauhaan waltiokokouksen kautta tai sotaan keväällä".

Saksalaisten kiihkoiset sotatuumat Tanskaa wastaan owat wähän wiihtyneet, kun on ruwettu huomaamaan, että Tanskalaiset tulisiwat innokasta wastusta tekemään ja semminkin että Englanti tulisi Tanskan liittolaisena olemaan. Kerrotaankin jo, että Englanti olisi antanut Saksan ruhtinaille ilmoituksen, että se aikoo lujasti pysyä kiini Lontoo-suostumuksessa ja wielä pääliseksi lähettää laiwastonsa Tanskalaisten awuksi, jos sota uhkaisi. Preussin wapaamieliset näyttäwät wähitellen kallistuwan siihen, että pitäisi hallituksen ainoastaan oleman tunnustamatta Kristian IX:ä Sleswig-Holsteinin herttuaksi eikä muuta apua antaman Augustenburgin herttualle. Preussi ja Itäwalta taas owat saksalaisen liittokunnan kokouksessa julistaneet olewansa sidottuna Lontoo-suostumuksella, mutta sen ohessa kehoittaneet liittokuntaa waatimaan Tanskalta, että sekin täyttäisi saman suostumuksen määräykset. Liittokunnan-kokous on jo ennen sulkenut pois Tanskan lähettilään. Tämän menetyksen owat nyt Preussi ja Itäwalta wäittäneet wääräksi, kun muka Tanskalla on kokouksessa istunnon-oikeus ainakin Lauenburg'in herttuakunnan puolesta ja Holsteininkin puolesta silloin kuin se on täyttänyt Lontoo-suostumuksen.

Ruotsin ja Tanskan wälinen liitto on wielä hywin epätietoisella kannalla. Ruotsin hallitus on pyytänyt säätyjen suostumuksen 3 miljonan suuruiseen lainaan sotawarustuksia warten.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 96 n:roon.)

3 Luku.

Kunnan Waltuusmiehistöstä.

§ 30. Jos kunta tahtoo erityisille waltuusmiehille antaa kunnalliskokouksen oikeudella käyteltäwiksi kokouksen käyttelyyn kuuluwat asiat, olkoon se sallittu niillä ehdoilla, jotka tässä jälempänä säätään, jahka puoli kunnan huuto-summasta kokouksessa on edustettu ja kaksi kolmatta osaa läsnäolewain huutoluwusta yhdistywät siihen päätökseen.

Semmoisesta päätöksestä on wiipymättä Guwernörille tieto annettawa.

§ 31. Waltuusmiehistö ei saa seuraawia asioita esiin ottaa, waan owat ne ainoasti kunnalliskokouksen käyteltäwät nimittäin: a) koskewa myymistä, panttaamista taikka waihettamista jotakin semmoista kunnalle kuuluwaa kiinteytä taikka oikeutta, joka lahjoituksen, testamentin taikka muun laillisen saannin kautta on kunnalle langennut johonkin sen yhteiseksi hyödyksi määrättyyn tarkoitukseen, eikä myöskään suostumista taikka sowintoa, joka waikuttaisi muutosta taikka rajoitusta siinä oikeudessa, mikä kunnalla on semmoiseen kiinteyteen; b) ulostakseeraamisesta maksuja johonkin uuteen wehkeesen; c) lainan ottamisesta kunnan yhteisiin tarpeisiin; d) walitsemisesta esimiestä ja wara-esimiestä kunnalliskokoukseen ja kunnallishallitukseen, kunnan waltuusmiehistöä sekä jäseniä ja siaisia hallitukseen.

§ 32. Esimies ja wara-esimies kunnalliskokouksessa astuwat samaan toimitukseen kunnan waltuusmiehistössä, ja muutoin pitää näiden olla ne kunnallishallituksen walitut jäsenet ja niin monta erittäin kunnalliskokouksessa walittua jäsentä kunnasta, että koko waltuusmiesten luku tulee kolme kertaa niin suureksi kuin hallituksen walitut jäsenet.

§ 33. Walittawaisuudesta kunnan waltuusmieheksi ja waalin toimituksesta, niin myös esteistä toimitusta wastaan ottamasta ja oikeudesta sitä wäistää, wallitkoon mitä 13 ja 14 §§:ssa kunnalliskokouksen esimiehestä ja wara-esimiehestä sanottu on.

§ 34. Ne kunnan waltuusmiehet, jotka erittäin kunnalliskokouksessa walitaan, määrätään kolmeksi wuodeksi. Puoli luwusta taikka, jos tämä ei ole parillinen, se luku joka on lähinnä puolen alla eroo arwan jälkeen toisen wuoden lopussa siitä kun he toimensa owat wastaan ottaneet. Jos waltuusmies kuolee taikka muuttaa pois hänelle määrätyn palwelusajan kuluessa, on täytewaali toimitettawa ja palwelkoon näin walittu sen ajan, joka eronneella olisi jälillä ollut.

§ 35. Kunnan waltuusmiehistössä älköön asiata esiin otettako eikä päätöstä tehtäkö, ellei enempi kuin puoli heistä ole läsnä. Jos esimies, wara-esimies taikka jäsen jää pois määrätystä kokouksesta ilman ilmoitettua laillista estettä, jonka kunnan waltuusmiehistö hywäksyy, maksakoon kunnan kassaan sakkoa kaksi markkaa ja kaksi sen wertaa, jos kokous läsnäolewaisten harwinaisuuden tähden tulisi estetyksi.

§ 36. Jos kunnan waltuusmiehistössä ilmestyy erowaisuutta mielipiteissä, pidettäköön awoin huudanto ja kullakin jäsenellä olkoon yksi huuto. Jos huutojen luku erinäisille mielipiteille on tasan langennut, tulee se mielipide waltuusmiehistön päätökseksi, johon esimies liittäytyy. Muutoin wallitkoon, kunnan waltuusmiehistön ja sen päätösten suhteen, sopiwissa osissa noudatukseksi mitä kunnalliskokoukselle säätty on.

§ 37. Kunnan waltuusmiehistön päätös pitää asioissa, jotka koskewat kuntaa yhteisesti, asianomaisten tiedoksi kunnan kirkossa tahi kirkoissa kuulutettaman, ja milloin se koskee jotakin poissa olewaa henkeä yksityisesti, hänelle osaa annettaman otteella kunnan waltuusmiehistön pöytäkirjasta, sekä kummassakin tapauksessa päätöksen ohessa wielä annettaman osotus muutoksen hakemiseen, miten 72 §:ssa sanottu on.

§ 38. Ennen kuin wiisi wuotta on kulunut sittekuin kunnan waltuusmiehistö asetettiin, älköön ehdotusta sen hyljäämisestä kunnalliskokouksessa esiin otettako. Jahka semmoinen ehdotus on katsottawa kokouksen hywäksymäksi, waaditaan sama enemmistö kuin 30 §:ssa säätty on; ja pitää siinä tapauksessa päätöksestä tieto Guwernörille annettaman. (Jatket.)

Talonpoikaissäädyn adressi.

Me otamme tähän sen kiitollisuuden adressin, jonka talonpoikaissäädyn puhemies A. Mäki-Peska ynnä saman säädyn jäsenet E. Klami ja E. J. Slotte lähetyskuntana säätynsä puolesta wiime-keskiwiikon kokouksessa jättiwät kirjallisuuden seuralle. Se kuuluu näin:

„Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle
Helsingissä.

Nykyisenä aikana, jolloin maamme kokountuneet säädyt neuwottelewat niin monesta kalliista asiasta, ei Suomen talonpoikainen sääty ole woinut yhtä asiata unohtaa, joka hänen sydäntänsä sywimmältä koskee. Päiwä päiwältä on yhä enemmin waadittu ja yhä hartaammin toiwottu, että Suomen kieli isäimme maassa otettaisiin siwistyksen ilmoittajaksi ja laskettaisiin luonnollisiin oikeuksiinsa. Tunnollisempata pyyntöä, kohtuullisempata waatimusta ei liene yksikään kansa wielä tehnyt. Suunnallinen tarkoituksessansa ja seurauksissansa tärkeä, on se talonpojan matalasta majasta waltio-istuimen eteen itsensä wuowannut, ja onni on Suomen kielelle koittawa samassa, kuin Suomen maallemmekin.

Tämän asian selwästä käsityksestä ja että sen todeksi käymisen aika toiwon mukaan nyt lähestyy, siitä tulee talonpoikaisen kansamme etupäässä kiittää niitä isänmaata suosiwia miehiä, jotka wäsymättömällä ahkeruudella ja rakkaudella kauwan sen eteen työtä owat tehneet. Monina wuosikausina owat he tutkinnoillansa kieltämme kartuttaneet, ko'onneet ja järjestäneet kansan haihtuwia muistoja ja walaisseet muinaisuutemme hämäriä aikoja. Saloilta ja erämaista on Suomen kieli sen kautta opin saleihin saatettu ja Suomen kansa on herännyt niiden kallisten lahjainsa tuntemiseen, joita Jumala sen poween on kätkenyt.

Nämät Suomen miehet, jotka niin omin tahtoinsa owat kansan puolesta puhuneet ja ahkeroineet sen arwoon saamista, eiwät muuta palkkaa siitä ole perineet eikä pyytäneetkään, kuin hywän omantuntonsa todistuksen. Mutta kuin nyt, aikojen kuluttua, maakunnan mieltä sen edusmiehiltä kysytään, tuntee Suomen talonpoikainen sääty itsensä welwolliseksi näitä miehiä julkisesti kiittämään, jotka silloin sen suulla ja sydämmestä puhuiwat, kuin kansan ääni oli salpauksissa.

Me waltiopäiwämiehet Suomen talonpoikaisesta säädystä, joka likisimmin tuntee ja arwossa pitää harrastustenne hyödylliset hedelmät, käännymme siis Teihin, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran jalo-arwoinen Esimies ja kunnioitettawat Jäsenet, ja Teidän kauttanne kaikkien niiden muidenki puoleen, jotka Suomen kielen, kirjallisuuden ja historian alalla Teidän kanssanne ja Teitä ennen työtä owat tehneet. Teille kaikille kannamme me tämän kautta sekä omat että koko Suomen talonpoikaisen kansan palawat ja ijäti hartaat kiitokset. Me toiwotamme että Teidän työnne ja ahkeroimisenne tuottaisi tuhansittain tuhansia hedelmiä nykyisille ja tulewille miespolwille. Me rukoilemme Teidän riennoillenne Jumalan siunausta korkeudesta. Suokoon Hän Teille sen palkan, että saisitte nähdä koko Suomen kansan, Teidän ja meidän kaikkien yksimielisen työnteon kautta, yltä yleisen siwistyksen kalliissa osallisuudessa. Antakoon Hän armostansa wielä sen päiwän Teidän eläissänne waljeta, jolloin kansamme siwistyneenki järkensä jalouden kautta olisi tullut kansain lukuun koroitetuksi!

Nämät meidän kiitoksemme ja nämät toiwotuksemme owat koko talonpoikaisen säädyn. Niihin yhdymmä me kaikki ilman eroituksetta, olkoonpa puhe-kielemme ruotsi tahi suomi. Niinkuin kaikki omistamme saman kansan ja saman isäimme maan, niin tunnustamme myös kaikki Suomen kielen oikeuden päästä sille istuimelle, johon siwistyksen asia ja maamme totinen menestys sitä waatii. Jumala siunatkoon isäimme maata! Jumala siunatkoon kaikkia, jotka rehellisesti työtä tekewät sen menestymiseksi!

Helsingissä, Antin päiwänä wuonna 1863.

Suomen Talonpoikaisen Säädyn puolesta:

August Mäkipeska,

Säädyn puhemies.

(Muut allekirjoitukset).

Flamilaisuus ja Suomalaisuus.

Moni lukija kummeksinee nähdä nämä kaksi kansallisuutta tässä rinnan. Asian selitys on lyhyesti se, että Belgiassakin on par'aikaa samallainen kansallinen herätys Flamilaisessa wäestössä kuin Suomenmiehissä Suomenmaassa. Niinkuin täällä on sielläkin hallitus ja wirkamiehistö ollut asiasta tuskillansa, ja koska Belgiassa eräs „ensimäisen luokan wirkamies", J. Dierckx, on hallituksen puolesta antanut ulos kirjan, joka toiwoo kahden kielen lewittämisellä sowittawansa kaikki hankaluudet, niin meidänkin hallitusmiehemme owat tässä luulleet löytäwänsä „wiisasten kiwen" ja antaneet yhteisillä waroilla sekä ruotsintaa että suomentaa mainitun kirjan *). Pahaksi onneksi on Belgian ja Suomen wälillä, yhtäläisyyksien ohessa, niin monta erilaisuutta, että meidän hallituksemme tällä tawoin on joutunut ojasta allikkoon. Tahdomme ainoastaan mainita kaksi hywin tärkeätä eroitusta.

Ensiksi Flamilaisuus Belgiassa on werrattain paljoa heikompi kuin Suomalaisuus täällä. Koko Belgian wäestö on noin 4½ miljoonaa, mutta siitä on ainoastaan 2½ miljoonaa Flamilaisia; sitä wastoin noin 1½ milj. puhuu Wallonin kieltä, joka on eräs ranskalainen murre, ja koko wirkamiehistö puhuu selwää ranskaa. Näistä numeroista huomataan kohta, ett'ei Flamilaisuus koskaan woi waatia tullaksensa koko waltakunnan pääkieleksi; sen täytyy aina kärsiä yhtämahtawan walloni-ranskalaisuuden rinnallansa. Tästä syystä onkin julkisesti ääniä kohonnut, jotka owat esittäneet koko waltakunnan halkaisemista kahteen osaan, kumpikin eri hallituksensa alla (ks. Dierckx, siw. 52). Emme paljon erehtyne, jos sanomme, että juuri tämä waara on toiselta puolen synnyttänyt sellaiset kummalliset sowitus-keinot kuin tämän puheen-alaisen kirjan. Hra Dierckx kutsuu kaikki muinaisuuden haahmot esiin, olletikkin nuo 50,000 Nerwiläistä, jotka 1900 wuotta takaperin taisteliwat Cæsaria wastaan ja niiden nimessä hän manaten rukoilee nykyistä sukukuntaa pitämään Belgialaisen yhtyyden woimassa. Mutta kuinka luonnoton tämä yhtyys on, hawaitaan paraiten niistä luonnottomista sowitus-keinoista, mitkä hän ehdottelee. Kaikki Flamilaiset mukaoppikoot ranskaa, ja kaikki Walloni-ranskalaiset oppikoot flamia; joka mies Belgiassa pukekoon kaksi luontoa päällensä. Tekisimme epäilemättä hra Dierckx'in terweelle järjelle wääryyttä, jos luulisimme tämän keinon tarkottawan muuta kuin nykyistä hätä-tilaa. Kun kaikki Flamilaiset kerran olisiwat ranskaa oppineet (joku määrä alhaisinta roska-wäkeä arwattawasti ei tulisi paljon lukuun!), niin olisihan Walloni-ranskalaisten ihan tarpeeton enää oppia flaminkieltä, ja niinpä sitten kaikessa rauhassa ja rakkaudessa flamilainen kansallisuus olisi surmattu. Mutta Belgian waltiollinen yhteys olisi kauniisti säilytetty, — nimittäin kunnes tuo naapuri-walta, Ranskan keisarikunta, waltiollisestikin nielisi, mitä se jo ennen olisi hengellisesti sulattanut.

Tämä on Flamilaisen kysymyksen laita Belgiassa. Mitä sillä on yhteistä Suomalaisen kysymyksen kanssa, mitä erilaista, sen lukija itse huomaa. Ainakin siinä on jommoinenkin eroitus, että jos Belgiassa olisikin kahden kielen lewittäminen kaikkiin asukkaisin mahdollinen, koska molempain kielten ala on melkein yhtä suuri, niin senlainen ehdotus meidän maassa olisi hurjinta hourausta. Täällä, missä suomenkielinen wäestö on kahdeksan wertaa lukuisampi kuin ruotsinkielinen, ja missä tämä ruotsinkielinen kansa asuu hajallansa kolmessa eri jaksossa, ei synny rahwaan kieli-eroituksesta mitään waltiollista waaraa. Sitä wastoin syntyy hywinkin suuri waltiollinen waara siitä, että wirkamiehistö pysyy ruotsalaisena keskellä suomalaista wäestöä. Tätä waaraa olisi waltiomiestemme pitänyt tarkastaa ja siihen sowittaa ne parannus-keinot, jotka jo aikaa owat keksityt. Mutta waltiomiehemme owat itse koko katsantotapansa puolesta wirkamiehiä. Heidänpä kuitenkin pitäisi nyt parantaman; mutta siinä sattuu tuo wanha sananparsi: „parantaja paranna itseäs", joka aina tahtoo olla waikeata. Hädillänsä owat ryhtyneet Dierckx'in belgialaiseen kirjaan. Että heidän tarkoituksensa olisi ollut niin kawala, kuin esm. P. K. Suomettaressa kuwailee (ja wälttämättömästi luulla täytyisikin, jos kaikki, mitä Belgian oloista sanotaan, suorastaan sowitetaan Suomen oloihin), sitä emme tahdo uskoa. Mutta erinomaista taitamattomuutta kumminkin tämän kirjan toimitus todistaa waltiomiehissämme olewan. Millä heikolla kannalla ruotsinkiihkoisuus tässä maassa todellakin on, hawaitaan paraiten siitä, ett'ei täällä omassa maassa ole saatu joku „ensimäisen (tai muun) luokan wirkamies", joka olisi osannut silmänlumeisilla tekosyillä kaunistaa asian-omaisten käytöstä suomenkielen asiassa. Sen siaan on turwattu hra Dierckx'in kirjaan, jonka sisällys on meidän oloille niin wieras, että warmaankin toinen puoli jääpi yleisöltämme kokonaan ymmärtämättä.

Kuinka ajattelemattomasti tässä asiassa on menetelty, näkyy paraiten siitä, ett'ei ole edes huomattu, mikä suuri eroitus on Belgian hallituksen ja Suomen hallituksen wälillä näissä werrattawissa kohdissa. Dierckx'in kirja mainitsee monta seikkaa, joka pitäisi oleman pistosta sydämmeen meidän waltiomiehillemme; semmoisia owat esm. mitä puhutaan siw. 47—50. Kaikesta näkyykin, että Belgian hallitus on flamin eduksi tehnyt paljoa enemmän kuin Suomen hallitus suomenkielen hywäksi; — ja Flamilaisuus ei kuitenkaan ole 7 tai 8 osaa koko wäestöstä. Mutta tätä eiwät meidän Belgofilit ole ensinkään huomanneet; he wain owat ihastelleet muutamia muita paikkoja, missä puhutaan flaminkielen karkeudesta, kirjakielen hankaluudesta ja epäwakaisuudesta y. m., jotka alusta loppuun eiwät enää sowi suomenkieleen ensinkään, waikka asian-omaiset tietämättömyydessään kenties niin owat toiwoneet. Wäliin sattuu lukijan mieleen, ikäänkuin itse-pilkkaus olisi kirjan toimittamisen pää-tarkoitus; esm. kuin kirjassa luetaan (siw. 70): „Työhön siis, flamin kielen ystäwät! työhön! seuratkaat hallituksen hywiä harrastuksia", — ja tässä ajatellaan Suomen kielen ja Suomen hallituksen keskinäistä tilaa. Mutta tätä ja monta muuta eiwät asian-omaiset ole huomanneet.

Jos kirja itsestään siis on sula wiheliäisyyden todistus niille, jotka sen owat tänne toimittaneet, niin suomennos lisää tätä kelwottomuutta. Näyttää siltä kuin suomentaja kumminkin olisi ymmärtänyt, että pitäisi edes johonkin määrin käytännössä toteuttaa ne syytökset, mitkä owat flamin kielen nimellä suomenkieltä koskewinaan. Kun siis kirjassa luetaan (siw. 37): „he (flamin kirjoittajat) tekewät kir-

*) Kahden kielen lewittäminen Belgiassa, tahi hankaluuksien arwostelu, j. n. e. Kirjoittanut J. Dierckx. Suomennettu. Helsingissä Keis. Senaatin kirjapainossa, 1863. Hinta 40 penniä. Myydään Helsingin Suomalaisen kansakoulun hywäksi.

joitustawan pöyhkeäksi ja hakewat sanaliittoja; ja hämmentäwät lauseet, lawentaen siwulauseet niin, että flamilaisenkin täytyy päätään halkaista, eräitä paikkoja ymmärtääkseen", y. m., — niin suomentaja on katsonut welwollisuudekseen tuontuostakin „halkaista" omienkin lukijainsa päitä, saadaksensa heitä uskomaan, että tämä kaikki suomenkin kieleen sopii. Tämä kaiketi on olewanaan „argumentum ad hominem"; — mutta waikeampi on ymmärtää, mitä wasten hän on pannut nuo flamilaiset runomuskappaleet sinänsä kirjaan, warustamatta niitä millään suomennoksella. Se auttamattomasti herättää hywän naurun, kun esim. pitkän flamilaisen jonon perästä, jota ei kukaan ymmärrä, luetaan: „kuinka wähän haettua näissä sanoissa ja lauseissa!" taikka „näiden kaunisten riwien sisältämät wiisaat ajatukset" j. n. e. Että suomentaja tällä tawoin kuitenkin olisi suurta wahinkoa tehnyt, emme tahdo sanoa. Koko kirja ei ole niitä, joita yleisö jaksaisi lukea; siksi se on liian sekawainen, ei niin paljon kielensä kuin koko sisällyksensä puolesta.

Kirjan päätarkoituksesta: kahden kielen lewittämisestä Suomessa, olemme kuulustaneet muidenkin ajatusta. Ne, jotka semmoista keinoa hywäksywät (niihin kuuluu esim. Helsf. Tidn:n tän-wuotinen toimitus, joka tulewaksi wuodeksi siirtyy Dagbladiin, „pilaa ja todentekoa warten"!), ne kaikki owat semmoisia, jotka eiwät ensinkään aio oppia suomenkieltä. Ne taas, jotka osaawat molemmat kielet owat yksimieliset hylkäämässä tämmöistä keinoa, jos se mahdollinenkin olisi. Tämä pieni teko-asia todistaa mielestämme, että molemmin puolin selwästi tunnetaan, mikä kaiken tämän korean kuoren alla on koko wehkeen sydämmenä. Jos puolitoista miljoonaa Suomalaista olisiwat niin kohteliaat, että oppisiwat ruotsinkielen, niin wirkasäätymme pääsisi waiwasta oppiakseen suomea. Tätä myöskin tarkoittaa tuo paljon kuultu saarna ruotsin-oppimisen hyödystä, suomen siwistyksen waillinaisuudesta, j. n. e. Me tahdomme siinä kohden puhua ajatuksemme hywin selwillä sanoilla. Se on tarpeellista, että oppineet Suomalaiset harjaantuwat wieraisin kieliin; mutta se on wahingollista kansallisuudelle, jos yhteinen kansa seuraa esimerkin. Tähän saakka ei suomalaisuus ole saanut ainoata etua muun wuoksi, kuin että muka umpi-suomalaiset sen wälttämättömästi tarwitsewat. Jos ei kokonainen waltiosääty meillä olisi umpi-suomalainen, ei olisi niinkään paljon woitu suomen kielen eduksi irti kiskoa. Onko siis ihmettä, että tämä ummikkous on meille kallis. Nykyisellä asemalla on Suomalaisuus ja juuri umpi-suomalaisuus arwoa-käskewä. Jota enemmin kaksikielisyys lewiäisi, sitä enemmin Suomalaisuuden woima raukeisi, ja Suomalaisia meillä ei wihdoin olisi kuin metsäläiset syrjäisissä takamaissa. Mutta nämäpä silloin wasta raakalaisiksi muuttuisiwat, suljettuina kaikesta siwistyksestä ja yhteis-elämän eduista. Sitä semmoista tilaa tuottaisi kahden kielen lewittäminen Suomessa.

Kirjewaihto.

J. P. S:lle! Teidän kirjoitustanne rautatullista emme saata lehteemme ottaa, waikka se pää-asiassa yhdistyy meidän mielipiteisin tässä asiassa. Mutta teidän kirjoituksenne sisältää ainoastaan wakuutuksia eikä mitään todistuksia, siinä sen wika.

Käsityöläiselle Kuopiossa! Teidän mietteitänne ei ansaitse mielestämme painattaa.

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 5 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 33½ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $29^{9}/_{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 249 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 248 äyriä. — Pariisi, 349 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 34, Pariisi 353, Hampuri $29^{15}/_{16}$, Tukholma 255, Amsterdam 168 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 5 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 33½. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 349. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $29^{9}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 249. 3 päiw. antop.-weks. 248.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4½ % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	85 à 90 %	90 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. Lℓ.	Maito 8—9 k. k:nu.
Ohrat 5 r. tynnyri.	Taale 8—9 k. korttieri.
Ohrakryynit 26—28 k. kappa.	Munatiu 40 k.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Teeret 75—1 r. pari.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Metsot 1: 30—50 k. pari.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Pyy-pari 40 k.
Walkoset hern. 27—30 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 12 k. ℓℓ.
Perunat 6—7 k. kappa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℓℓ.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. Lℓ.	Suolattua taimen 18 k. ℓℓ.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. Lℓ.	Tuoretta säynäwää 5 k. ℓℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1—1: 20 k. Lℓ.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℓℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.	Tuoreet hauet 5—6 k. ℓℓ.
Wasikan-liha 2 r. Lℓ.	Suolattua siika 9—10 k. ℓℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. Lℓ.	Suolattua lohta 18 k. ℓℓ.
Talia 2: 70—2: 90 k. Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℓℓ.
Tuoretta woita 20—24 k. ℓℓ.	Suolattuja silakoita 40 k. Lℓ.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lℓ.	Suolattua kilohailea 80 k. Lℓ.
	Terwaa 5 r. tynnyri.
	Wiina 1 r. kannu.
	Heinät 17—20 k. Lℓ.
	Thimothej 22—24 k. Lℓ.
	Oljet 8 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 98. Tuorstaina 10 p:nä Joulukuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. apul. Witikka; ruotsalaisen: w. t. kappal. Sihwonen. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkkoh. Rosengrén.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen: puolip.-saarnan: kirkkoh. Saelan.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: suomeksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Päiwälistа.

Tänään Tuorstaina.

Jouluk. 10 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa kulta- ja hopeakaluista sekä irtaimesta tawarasta.

Huomenna Perjantaina.

Jouluk. 11 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutokauppa jatketaan.

„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 6 jpp. Suomalainen lääkäriseura kokoontuu.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauantaina.

Jouluk. 12 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Yllämainittu huutok. jatketaan.

„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonans-huoneessa 500 „turniketti"-kappaleen hankkimisesta.

„ k:lo 8 jpp. Suomenkielinen luento fysikkimääräysopillisessa oppisalissa.

Sunnuntaina.

Jouluk. 13 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikkimääräysopillisessa oppisalissa.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Jouluk. 14 p. k:lo 11 epp. Urakka-awisioni maakonttorissa ja suomalaisen sotatoimikunnan edessä lääkeitten hankkimisesta suomalaiselle henkiwartia-pataljonalle.

„ k:lo 11 epp. Urakka-awisioni ordonansi-huoneessa „turniketeista" pidetään toinen kerta.

Helsingistä.

Waltiopäiwät. Tänään tulee Hänen Majesteettinsa Keisarin armollinen suostumus waltiopäiwäin pidentämiseen julistettawaksi. — Aiwan warmana asiana olemme kuulleet, että pidennys-aika tulee ulottumaan 15 päiwään Maaliskuuta.

Keskustelussa wiime perjantai-iltana Ritaristossa ja aatelissäädyssä uuden Ritarihuone-järjestyksen ehdotuksesta, tuli myöskin se pykäle esiin, missä määrätään, että säädyn keskustelut tapahtukoot „maan wirallisella kielellä". Muutamat heikot äänet nousiwat puolustamaan Suomen kielen oikeutta olla mainitussa säädyssä keskustelukielenä ruotsin rinnalla; mutta muut wäittiwät ruotsinkielen yksin-omaista oikeutta. Koetettiin myöskin tyydyttää suomenkielen ystäwiä sillä, että muka lause „på landets officiela språk" saattaisi olla tarpeen mukaan yksikköä tai monikkoa („maan wirallisella kielellä" tai „maan wirallisilla kielillä"). Äänestyksellä päätettiin, että lause pysyisi muuttumatta. Semmoinen on Suomen aatelisto. — Monella se ajatus ja toiwo saattaa olla, että senlaiset sortamiset erinomaisesti wahingoittawat Suomen kielen ja kansallisuuden. Älkööt millänsä olko. Wahinko semmoisissa tapauksissa aina kääntyy sortajain osaksi; sillä paljon esm. erehtywät aatelisemme, jos luulewat nyt panneensa aika tokeet Suomen kansallisuudelle, kun owat siltä muka sulkeneet ritarihuoneen owet. Suomen kansa hylkää helmoistaan kiittämättömät lapset, ja käypi tiensä heidän siwuitsensa ja ylitsensä. Mutta sowinnon ja hywän rauhan wuoksi olisimme suoneet, että jonkinmoista kohtuutta ja wiisautta näissä asioissa olisi noudatettu.

Yliopisto. Eilen wäiteltiin waltioneuwos, prowessori Nordmann'in esimiehyyden alla maist. A. J. Malmgrénin lisentiati-arwoa warten ulosantamaa wäitöskirjaa: „Kritisk öfwersigt af Finlands Fisk-fauna" (Tarkastawa katsahdus Suomen kala-eläimistöstä).

Julkisen stipendio-tutkinnon owat seuraawat ylioppilaat seisoneet tämän kuun 5 p:nä: F. W. Woldstedt, O. A. Heikel, U. A. Kurtén, K. G. Åkesson, C. H. Lindholm, J. M. Salenius, G. A. Wahlström, C. H. Wettersten, C. F. Fineliuſ, A. O. Wialén, J. Pöyhönen, M. Sandström, B. Federley. — Wenäläisen stipendiotutkinnon on seisonut tämän kuun 7 p:nä ylioppilainen D. W. Åkerman.

Suomal. Kirjallisuuden Seuran kokous 2:na päiwänä t. k. — Lahjoja owat seuraawat lähettäneet: keis. Senaatin kirkollis-asiain toimisto, eräs nimittämätöin suuren joukon arwollisia kirjoja, prow. Y. S. Forsman, lehtori K. Collan, lehtori P. T. Stolpe, majisteri K. Alopæus ja talonpoika A. Niiranen Joroisissa. — Kompanija F. A. Ahlbäck tarjosi kirjallisesti Seuran ostaa 37 kapp. Luteerin kirkko-postillan suwi-puolta, johon Seura ei kuitenkaan ryhtynyt. — Suomalainen kirjankustantaja-yhteys kysyi kirjeessä Seuralta, eikö Seura suostuisi antamaan yhden kappaleen täst' edes toimittamiansa kirjoja aikeissa olewan kirjakauppa-lehden toimittajalle, jos tämmöinen lehti saataisi aikaan; johon Seura suostui. — Seuran tämän-päiwäiset keskustelemiset oliwat ennättäneet tähän asti, kun ilmoitettiin, että lähetyskunta Talonpojan Säädystä tahtoi lähestyä Seuraa, ja sisään astui tämän säädyn puhemies Aug. Mäkipeska sekä talonpojat Cerikki Klami ja K. J. Slotte, joista ensiksi mainittu säätynsä puolesta antoi Seuraan kunnianosoitus-kirjan, joka jo menneellä wiikolla oli sanoma-lehdissä. Sen luettua kiitti Seuran wara-esimies lähettiläitä Seuran puolesta, jonka jälkeen lähetyskunnan jäsenet istuiwat Seuraan ja Seura pitkitti keskustelmuksiansa. — Herra D. E. D. Europæus anoi kirjallisesti Seuraa, nyt „rikastuttuansa", hänelle lisäämään palkkaa ruotsalais-suomalaisen sanakirjan toimittamasta kymmenen wuotta takaperin, johon anomukseen Seura ei kumminkaan nähnyt olewan syytä suostua. — Sitä wastaan päätti Seura herra Europæus'elle Kanteletar-sanojen warustamisesta merkityksillä maksattaa 200 markkaa, kuitenki sillä ehdolla, että herra E:n, ennen tämän sana-luettelon painamista, olisi siinä tehtäwä niitä muutoksia ja parannuksia, joita Tutkijakunta mahdollisesti tulisi waatimaan. — Nimi-pastori Ekman tarjoutti Seuralle painatettawaksi ruotsin-kielisen selityksen howimaalari Ekman'in Kalewala-kuwastolle jota teosta Seura ei kuitenkaan katsonut sopiwaksi sen toimittaa. — Herra D. Tuominen oli Seuralle lähettänyt kustannettawaksi alun suomennosta Berlin'in kirjasta: Läsebok i Naturkunnigheten, joka teos lykättiin Tutkijakunnan arwosteltawaksi. — Sihtieri ilmoitti, että majisteri Godenhjelm oli suostunut korjailemaan tohtori Roos'in wiime kokouksessa Seuraan annettua saksalais-suomalaista sanakirjaa kuin myös tämän teoksen painamista käyttämään. Seura päätti siis, että tämä sanakirja oli wiipymättä pantawa painoon ja että siitä oli maksettawa tekijäisiä toht. Roos'ille 35 markkaa paino-arkilta ja majisteri Godenhjelm'ille waiwastansa myös 35 markkaa, jonka ohessa korjausten apulais-lukijalle määrättiin 5 markkaa arkilta. — Lehtori Borg ilmoitti, että muistokiwi, jonka Seura oli päättänyt kustantaa hywäntekijänsä kamari-wirallinen Rabbe-wainajan haudalle, nyt oli walmis, waan että hautakumpu wielä tarwitseisi ympärillensä rautaisen häkin; Seura päätti senkin kustantaa, ja lehtori Borg suostui sen teettämisestä huolta pitämään. — Majisteri Ahlman'ille päätettiin palkintonsa päälle ruotsalais-suomalaisen sanakirjan toimittamisesta Seuran waroista antaa 400 markkaa. — Tutkijakunta antoi kaksi suullista lausuntoa. — Sihtierin ilmoitettua, että Sadut ja Kantelettaraaren uusi painos oliwat painosta walmistumassa, määrättiin niille hinnoiksi, edelliselle 1 m. 50 p. ja jälkimäiselle 5 markkaa. — Edellisessä kokouksessa ehdotelluista kirjeenwaihto-jäsenistä hywäksyi Seura nyt waan yhden, nim. hallitusneuwoksen Konon von der Gabelentz, jolle siis kutsumus-kirja oli toimitettawa. — Uusia jäseniä esiteltiin koko joukko. (S:tr.)

„Litterär Tidskrift" niminen aikakauskirja, jonka tilausilmoituksen me jo ennen olemme lehteemme painattanut, lähetti eilen ulos näyttöwihkonsa. Tämän wihkon sisältö on seuraawa: 1) Anmälan; 2) Finlands inträde i det politiska lifwet, kirj. A. H. C.; 3) Historie-skrifning och nationelt medwetande, kirj. G. F.; 4) Det nyaste

om Fotografin, kirj. J. J. E.; 5) En Wiener-promenad, kirj. K. E.; 6) Till mitt fosterland, N. Lenaun mukaan, kirj. K. E.; 7) Nilens källor, käännös „the Edinburgh Reviews"ta; 8) Inhemsk Litteratur (arwostelu Näytelmistöstä II) kirj. K. E. ja 9) Notiser.

Kuolon-sanoma. Surkea ja kauhistawa tapaus on näinä päiwinä täällä ollut yleisenä keskustelu-aineena. Wiime perjantaina edellä puolipäiwän lewisi täällä se kauhea sanoma, että Turun kuwernöri, kenraali-majuori wapaherra J. A. Cedercreutz, joka sukunsa päämiehenä oli täällä waltiopäiwillä, oli yrittänyt murhata itsensä Maarian saunassa. Hän oli puukolla haawoittanut itseänsä niin pahasti, että waikka hänen yrityständä sillois saatiin estetyksi, ei ollut kuitenkaan mahdollisuus haawojansa parantaa. Yöllä wiime-maanantaita wastaan hän kuoli. Syy wainajan hirwittäwään tekoon on haettawa suuressa synkkämielisyydessä ja alakuloisuudessa, jotka wiime-aikoina rasitti häntä aina mielenwikaan saakka.

Uutta kirjakaupassa: Juoseppi Lumessa eli onnettomuus waihtelehtaa onneksi. Tarina Berthold Auerbachilta. Suomentanut Malakias Costiander. G. W. Edlundin kustannuksella. Hinta 25 kop. ja sidottuna 50 kop. — Taito ja Toimi kirj. A. Manninen. 10 kuwapiirroksen kanssa. Toinen lisätty ja parannettu painos. P. Tikkasen kustantama.

Sanomalehdet tulewaksi wuodeksi. Me jatkamme edellisessä n:ssamme aljettua katsahdustamme sanomakirjallisuudestamme. Otawa Wiipurista aikoo, kuten jo ennen olemme ilmoittaneet, tämän wuoden lopulla lopettaa waikutuksensa. Siis kuolee taas suomalainen lehti Wiipurissa. Haikealla mielin täytyy nähdä, millä huonolla kannalla suomalaisuus siinäkin kaupungissa seisoo. Kuitenkin täytyy meidän suorastaan sanoa, että Otawan kuolemaan ei suinkaan Wiipurilaiset yksinään olleet syyppäät. Melkoisen syyn kantaa Otawa itse. Me emme ole niitä, jotka tahtoisi katkeroittaa wirkaweljemme wiimeisiä hetkiä, siis heitämme arwostelut sikseen, toiwoen että Otawa ainakin wuoden perästä saisi jälkeisen, joka yhdistäisi Otawan rehellisen suomalaisen mielen suurempaan kykyyn ja selwempään käsitykseen. Suomenkielisen lehden tarpeellisuutta tuossa monikielisessä Wiipurissa pidämme aiwan kieltämättömänä. — Tapio, Oulun Wiikkosanomat ja Hämäläinen tulewat wielä tulewana wuonna jatkettawiksi. Nämät kolme lehteä owat parhaasta päästä paikkakunnallisia lehtiä ja owatkin semmoisina hywin ansiollisia. Tapio walwoo utterasti maakuntansa asioita ja on senkin puolesta mainittawa, että se kaikista maamme lehdistä enimmin tarkastelee maawiljelykseen kuuluwia seikkoja. Me puolestamme kehoittaisimme Tapiota — koska se erinomaisen hywin maawiljelys-asioihin pystyy — wielä ahkerammin työskennellä siihen suuntaan. Tapio tietää paremmin kuin me, millä kannalla maawiljelys Sawossa ja Karjalassa on ja miten paljon edistyttämistä se niillä seuduin tarwitsee, ennenkuin se siellä woi päästä samalle kannalle kuin maamme eteläisissä ja läntisissä maakunnissa. — Oulun Wiikkosanomat owat jo kauan olleet siwistyksen ja walistuksen lewittäjänä Pohjan perillä. Innokkaasti owat ne koettaneet edistää maakuntansa kohoamista ja waurastumista. Maakunnan tarpeet ja puutteet owat tarkoin tutkitut ja selwitetyt ja rohkealla äänellä owat Oulun Wiikkosanomat aina tuoneet niitä esiin. Tämän hywän maineensa on se lehti tänäkin wuonna säilyttänyt. Jos lehti ei pahaksuisi, teroittaisimme kuitenkin wielä sen mieleen niitä muistutuksia, jotka kesällä annoimme sille sen käytöksestä Oululaisten waltiopäiwämiesten waalijutussa. Mutta koska se asia ei taida olla O. W. S:n mieleen, heitämme sen sikseen, toiwolla että lehti wasta, juoksematta silmät ummessa muiden perässä, tarkoin tutkii ja punnitsee mitä parannuksia joka hetkellä waltiollisella alalla on mahdollisia. — Lopuksi sananen. Semmoinen kynäilijä kuin tuo „Oitis Tyysti" — jonka arwaamme olewan itse toimituksen kanssa jokseenkin likeisessä sukulaisuudessa — ei lisää lehdelle kunniaa. O. W. S. sen toiwoakemme itsekin ymmärtää, ett'ei tyhjät parjaukset mitään asiata hyödytä. Saman luokan kirjoittajiin kuin „Oitis Tyysti" kuuluu myös lähettäjä K—ta O. W. S:n wiime numerossa. — Lännetär Porista ei wielä ole ilmoittanut tulewaisuudestaan mitään. Me olemme jo ennen puhuneet suomenkielisen lehden tarpeellisuudesta Porissa ja tahdomme nyt waan lisätä sen toiwon, ettei Lännetär suuttuisi wastuksiin, waan rohkeasti jatkaisi waikutustansa. Mikkelin Wiikkosanomat, Lähetyssanomat ja Kristillisiä Sanomia tulewat tulewanakin wuonna pysymään elossa.

Tulewassa numerossamme aiwomme tehdä lyhyen katsahduksen maamme ruotsinkielisistä lehdistä tulewaksi wuodeksi.

Maaseuduilta.

Kaunis lahjoitus. Turussa oli 29 p. wiime Marraskuuta kuollut kauppaneuwos Niilo Cajander-wainaan leskirouwa Karolina, syntyisin Awellan, ja nähtiin näiden wainajien, testamentissa 14 p:ltä Kesäk. 1847, tehneen omwisuudestansa seuraawat määräykset: — a) 20,000 ruplaa pelastus- ja kaswatuslaitoksen asettamiseen ja ylläpitoon huolettomasti kaswatetuille ja turwattomille lapsille; waan jos se summa ei riittäisi tarkoitukseensa, olisi se korkeintain 5 wuotta korolla kaswatettawa ennenkuin ryhdytään laitoksen toimeenpanoon; — b) 2,000 r. tyttölasten alkeiskoululle Turussa — c) 2,000 r. wuoro-opetuskoululle Turussa; — d) 2,000 r. sunnuntaikouluille Turussa; — e) 4,000 r. kauppakoululle Turussa; — f) 2,000 r. Turun kauppakunnan pensionikassalle; — g) 2,000 r. Turun majistraatin pensionikassalle tahi politia-raatimiesten leskien pensionikassalle; — h) 5,000 r. köyhäin-majan asettamiseen Turun kaupungissa (tämä rahamääräys, oli tehty testamentin lisäykseesä 23 p. Toukok. 1851). — Muu omaisuus on määrätty heimolaisille, ja tulewat edellä-luetellut rahanmääräykset Turun majistraatin ja tuomiokapitulin eli arkipispan hoitoon. (Å. U.)

Wiipurin maawiljelysseura on pitänyt kokousta wiime tiistai-iltana ja päättänyt siinä Maaskolan maawiljelyskoulun taukoamaan waikutuksestansa tästä lähtein koko wuodeksi, ja samassa tilaisuudessa on Maaskolan tila ja talous annettu arennille myös yhdeksi wuodeksi Maaskolan toisen osan isännälle ratsumestari Thesleffille. Arentisumma kuuluu olewan 400 ruplaa. Maaskolan koulu-laitos kuuluu jo siihen aikaan niin welkaantuneen, kuin ei koulua wielä ollutkaan, että täytyy nyt, weloista päästäksensä, jonkun ajan olla olematta opistona. Warmaan se welkaantuminen lie alkunsa saanut jo silloin kuin Maaskolan suoniitun laitaan rakennettiin ja siinä ylläpidettiin niinkutsuttu malli-talo? Se on muuten ikäwälle pistäwä asia että koulun on nyt jo täytynyt seisattua, juuri paraiksi kuin oli wasta alkuun päässyt! (Otawa).

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 96 n:roon.)

4 Luku.

Kunnallishallituksesta.

§ 39. Kussakin maalla tekeyneessä kunnassa pitää olla kunnallishallitus. Sen waltuuteen kuuluu: a) kunnalliskokoukselle esiteltäwiksi walmistaa ne kysymykset, jotka kunnallishallitus siellä keskusteltawiksi lykännee, ja antaa pyydettyjä arwosteluja kuntaa koskewissa asioissa; b) toimittaa waiwaishoidon kunnan piirissä ja jäsentensä kautta, kukin piirikunnassaan, pitää silmällä tarwitsewaiset, jahka ei kunnalliskokous päätä antaa waiwaishoitoa erityiselle waiwaishoitohallitukselle; c) terweyden hoidosta kunnassa pitää semmoista huolta kuin 40 §:ssa lawiammin sanotaan; d) milloin tarttuuwa taikka muutoin tawatoin eläintauti kunnan piirissä ilmestyy siitä nopiasti antaa Kruunun nimismiehelle tiedon; e) jahka kunnalliskokous semmoisen wallan on antanut, kokouksen oikeudelle tutkia ja päättää josko wieraasta paikasta kuntaan muuttawa ihminen on wastaan otettawa taikka ei, milloin semmoinen tutkinto woimassa olewain asetusten jälkeen on seurakunnan wallassa; f) jäsentensä kautta, kukin piirikunnassaan, läsnä olla henkikirjoituksessa kunnassa ja walwoa että ilmoitukset, jotka wastoin asiain oikiaa laitaa annetaan, tulewat oikaistuksi; g) pitää huolta järjestyksestä kunnassa ja missä semmoisia epäjärjestyksiä sattuu, joita kunnallishallitus ei omin woimin taida wäistää, siitä Kruunun nimismiehelle tiedon antaa, sen tehtäwän wuoksi, joka hänen wallassaan on; h) pitää likimmäisen perään katsannon kunnan yhteisen omaisuuden, makasinien, kassain ja warain hoidosta ja hallinnosta; i) kunnalliskokouksen päätöksen jälkeen tehdä takseeraus- ja huutoluettelot; k) tehdä luettelot kaikkein kunnan yhteisiin tarpeisiin kunnalliskokouksessa päätettyin warain ulos takseerauksesta ja nostosta, toimittaa niiden noston ja niistä tilin tehdä; l) toimittaa niiden warain ulos takseerauksen, noston ja tilinteon, jotka kirkonkokouksessa määrätään; m) tehdä yksityllisen luettelon sakoista, jotka kunnan waltuusmiehistössä taikka kunnallishallituksessa tuomittaneen, ja ne sisään waatia; n) koota ja järjestää tilastollisia tietoja määräyksen ja kaawan jälkeen, joita asianomaiset antanewat; o) missä joku täyteen ikään tullut ihminen kunnan piirissä hulluudesta taikka muista syistä on kykenemätöin omaisuuttansa hoitamaan, siitä tuomarille paikassa ilmoittaa sen tehtäwän wuoksi, jota asian haarat waatiwat; ja d) muutoin toimeen panna ne päätökset, jotka kunnalliskokous taikka kunnan waltuusmiehistö on tehnyt ja kunnallishallituksen toimitettawaksi jättänyt.

§ 40. Kulkutaudin ja kuppasaastan ilmestyessä tulee kunnallishallituksen wiipymättä siitä kirjallisen tiedon antaa Kruunun nimismiehelle taikka Piirikunnan lääkärille, jompi heistä likinnä käsillä on, ja ryhtyköön kunnan hallitus sillä wälin ja siksi että mainitut wirkamiehet owat ruwenneet heidän wallassa olewiin wehkeisiin, toimiin sairaan hoidosta ja mitä kiwun lewiämisen estämiseksi kelwata taitaa. Sittekuin lääkäri on antanut tarpeelliset määräykset rohdoista ja sairaan menetyksestä, pitää hallituksen wastaan ottaman

rohdot ja jäsentensä kautta sairasten käytettäwiksi ne jakaman, niin myös tarpeen mukaan ja lääkärin määräyksestä hankkiman sopiwia huoneita, missä sairaat ihmiset, joilla ei kotona ole tarpeellista hoitoa, taidetaan omalla taikka kunnan kustannuksella waalia.

Muutoin, missä erinäisille osille kunnan piiristä niin tarpeelliseksi nähdään, ottakoon hallitus awuksensa sairashoidon tarpeeksi ja muissa tapauksissa, kunnan kustannuksella erinäisiä hoitomiehiä, jotka toki tekewät tehtäwänsä hallituksen edeswastauksella ja sen käskyjä seuraten.

(Jatketaan).

Papin-waalista entisinä aikoina.

II.

Semmoisissa seurakunnissa, missä huuto oikeus on yksityisillä.

Papin-huuto-oikeus niissä seurakunnissa ei ennen ollut rajoitettu niinkuin meidän aikaiset asetukset määräämät, että se taikka ne, jotka itse taikka esi-isäinsä kautta kirkon hywäksi oliwat jotakin tehneet, jota senaikaiset seurakunnan jäsenet oli welwoitettuna tekemään, mutt'ei jaksaneet täyttää j. n. e., saiwat oikeuden yksin, seurakuntaa kuulematta, kutsua pappia seurakuntaan; waan se pidettiin etu-oikeutena aatelis-säädylle kaikissa pitäjissä, kussa aatelistaloja oli.

Ensimmäinen asetus, kussa tämä oikeus annetaan aatelis-säädylle, on Sigismundin wakuutus ritaristolle ja aatelistolle helmikuun 11 p. w. 1594, kussa sanat näin kuuluwat: „niin pitää myös aateliston nauttia jus patronatus ja niiden ynnä pitäjämiesten nauttia wapaata kirkkoherrawaalia lain jälkeen". Tämä asetus, joka ei wielä selwästi anna papin-huuto-oikeutta aatelistolle, oli kuitenkin perustus aateliston waatimuksiin saada kirkkoherroja yksin seurakuntiin walita. Aatelis-säädyn etu-oikeuksissa w. 1611 määrätään tarkemmin että „ritaristolla ja aatelistolla pitää oleman jus patronatus walita kirkkoherra niissä kirkkokunnissa ja pitäjissä, joissa he asuwat, mutta missä useampi kuin yksi aatelinen asuisi yhdessä kunnassa eli pitäjässä, ja ne keskenänsä taikka pitäjän asujamet eiwät taitaisi sopia taikka yhdistyä, silloin on pispalla samassa hiippakunnassa walta ratkaista niitten wälillä, jotta se tulee kirkkoherraksi otetuksi, joka hänelle näkyy siihen olewan parahiten sopiwa ja kelwollinen, kuitenkaan ei ketään pappia heille waatimalla pakotettako heidän suostumusta ja hywää tahtoansa wastaan". Tästä himmeästä ja sekawasta asetuksesta ei saa oikeata selkoa, mutta se siitä kuitenkin lähtee että jus patronatus jossakin kunnassa kuului ainoastansa samassa pitäjässä asuwaiselle aateliselle ja oikeutti sitä ainoastaan kirkkoherrawaaliin. Mutta mitä jus patronatus oikeastaan oli, kosk'ei aatelinen yksin waan pitäjän-miesten kanssa saisi walita kirkkoherran, sen se jättää selittämättä. Ja koska se säätää, siinä tapauksessa että useammat aatelismiehet asuwat samassa pitäjässä eiwätkä sowi waalissa yhteen keskenänsä eikä muitten pitäjän asujanten kanssa, pispalla silloin olewan waltaa ratkaista niitten wälillä, mutta samassa hengenwedossa kieltää hänen wastoin heidän suostumustansa ja hywää tahtoansa pakoittaa pappia heille, niin ei taida hywin käsittää, kuinka nämät molemmat määräykset taidetaan yhteen sowittaa, muita wasta-kohtia mainitsematta. Tämä asetus antoi sentähden syntä alituisiin riitoihin, joita myös ehtimiseen kuultiin. Pispat walitti aatelistosta, että se tahtoi pappia asettaa seurakuntiin heitä kuulematta, aatelisto parjasi pispoja, ettei he kunnioittaneet heidän oikeuttansa, ja hallitus, jonka tykönä molemmin puolin walitettiin, tyystytti asianomaisia, kehoitti heitä olemaan alallansa ja odottamaan parempia aikoja uuden kirkko-lain ulos antamisen jälkeen. Mutta kuin sekin kauwan wiipyi, määrättiin aateliston papinhuuto-oikeus tarkemmin 1664 sillä tawalla, että „ne saawat pitää jus præsentandi (ehdolle panna), joilla on jus patronatus, ja seurakunta sitten eligendi (walita) ja vocandi (kutsua), pispojen oikeus tutkimaan ja wahwistamaan kuitenkin wähentämätönnä". Mutta aatelisto ei tytynyt tähän wähennettyyn oikeuteen, waan walitti 1680 wäärinkäytöksestä heidän etu-oikeuksiensa suhteen „semminkin kirkkoherra-waaleissa, jonka oikeuden he kumminkin halajawat — sillä tawalla että papisto pakkaa heille kirkkoherroja ilman heidän asianomaista yhdistystä keskenänsä, ettei heille sallita huuto-oikeutta taikka jus præsentaudi ja vocandi". Kuningas, joka piti sen „oikeutta ja kohtuutta wastaan olewaa", päätti sentähden, että aatelisto saisi pitää entisiä etuoikeuksiansa „ja niitä warsin estelemättä ja loukkaamatta nauttia". Tämän kautta tuli taas 1664 wuoden määräys kumotuksi ja entinen wallattomuus wireille.

Mutta waikka hallitus ehtimiseen koetti tyydyttää walituksen aatelisten huuto-oikeudesta wiittaamalla uuteen kirkko-lakiin, niin se kuitenkaan ei sisällä muuta määräystä siitä asiasta, kuin (Luk. XIX § 16) kieltoa aatelismiehelle, jolla ei howia ole pitäjässä, anastaa itsellensä jus patronatus niitten lampuodien puolesta, joita hänellä siellä on, ja (§ 15) sääntöä, että aatelismiehen jus patronatus, joka hänellä on etu-oikeuksien johdosta, ei tule kysymykseenkään semmoisissa seurakunnissa, joissa toisella jo on sama oikeus, woitettu sillä tawalla, kuin § 12 tarkemmin teroittaa. Siitä oikeudesta säätää § 13, että „patruunilla on walta walita ja kutsua joku papintilaan, ja esitellä hänet pispalle, joka ei saa häntä kelwottomaksi katsoa, jos ei hän ole merkillisesti pahentunut opissa ja elämässä, sittenkuin hän papiksi wihittiin. Jos hän kelwottomaksi katsotaan, niin kääntäköön patruuni silmänsä jonkun toisen puoleen, joka on mahdollinen. Mutta jos mahdollinen mies on walittu, jota wastaan pispalla ei ole semmoista estettä, kun sanottu on, silloin pitää hänen paneman sitä siihen esiteltyyn tilaan". Jolla siis oli sitä papinhuuto-oikeutta, josta § 12 puhuu, hänen ei tarwinnut keskustella seurakunnan muitten jäsenten kanssa kirkkoherra-waalista, mutta jolla oli papin-huuto-oikeutta etu-oikeuksien johdosta ei saanut yksin waan yhteisesti pitäjän muitten asujanten kanssa pappia walita. Emme siis käsitä, kuinka kirkko-laki wuodelta 1686 olisi tarkemmin selittänyt, hallituksen lupauksen jälkeen, aatelistolle tulewaa papin-huuto-oikeutta.

Jos taas useammalla olisi semmoista papinhuuto-oikeutta, josta § 12 puhuu, samassa seurakunnassa ja eripuraisuutta niitten wälillä ilmaantuisi, „niin pysyy se waali (§ 14), johonka useammat äänet suostuwat; mutta jos äänet owat yhtä monta, taikka kukin heistä walitsee erinäisen, silloin ratkaisee pispa niitten wälillä. Jos taas riita tulee pispan ja patruunin wälillä, eikä sitä käy sowinnolla ratkaista, niin tulkoon asia meidän (hallituksen) päätökselle".

Kortin-lyöjä.

(Jatko 95 n:roon).

Sattumus teki, että Robert pudotti taskustansa lipun, jossa Mark Hildreth kohteliailla sanoilla muistutti häntä welwoituksistansa, jotka eiwät olleet wähäpätöiset, waan samassa myös kehoitti häntä olemaan lujalla mielin, sillä warmaan onni kerran kääntyisi hänenkin puoleensa ja palkitsisi täydellisesti ja kaksinkertaisesti, minkä hän oli kadottanut. Tämä sanoma tapasi minua niin äkkiä, että milt'en tullut mieli-puoleksi. Lapseni syntyi ennen aikaansa hirmuisella kiwulla ja waaralla; se oli pikkunen, wiheliäinen, ryppistynyt raukka, jolla tuskin oli woimaa näyttää hengen merkkiäkään, ja jota nähdessä jokainen epäilten pudisti päätään. Minä makasin monta päiwää kuumetaudissa, en tuntenut ketään ja hourailin ja riehuin lakkaamatta wiimeisten kuukausten tapauksista, joista ainoastansa miehelläni oli tietoa.

Robert parka! se oli kowa rangaistus hänen wielä hellälle turmelemattomalle sydämellensä, ja jos minä silloin olisin kuollut, niin epäilemättä katumuksen tuska olisi tehnyt hänen mitä onnettomammaksi ihmiseksi maailmassa. Waan luja luonteeni ja nuoruuteni woima pelastiwat minun hengenwaarasta. Robertin ilo tästä oli ääretöin: yöt ja päiwät istui hän wuoteeni wieressä, ja kuulteli jokaista minun sanojani sekä nukuttuani minun huokaustani. Hän luuli ei ikänänsä tekewänsä tarpeeksi, palkitaksensa niitä kärsimisiä, jotka hän oli minulle matkaansaattanut.

Se niin kauwan kaiwattu rakkaus, hempeys ja hellyys waikuttiwat minuun niin terweellisesti, että minä joutuisasti lähenin parannustani ja että elämä ja tulewaisuus loistiwat minua wastaan ihanammasti, iloisemmasti ja toiwosta rikkaampina kuin milloinkaan ennen.

Se oli Lokakuun loppupuolella, kuin Robert ensimäisen kerran käsiwarrellansa kantoi minun alas pieneen asuntokammariimme. Se tuntui minusta sanomattoman autuaalle, oleskella kahden kesken hänen kanssaan tässä pienessä huoneessa ja, niinkuin meidän awioliittomme alkupäiwinä, tehdä kotimme hänelle parhaimmaksi olopaikaksi. Meidän lapsemme, joka sillä wälillä oli tullut kahden kuukauden wanhaksi ja yli kaiken odotuksen warttunut, pikkuinen, kaunis kätkyt siihen wielä lisäisi sitä ennen tuntemattoman suloisuuden. Mieheni ja lapseni sisältiwät koko minun onnellisuuteni.

Se on luonnollista, että Robert, niinkuin miespuoli, ei muuttunut niihin naurullisiin ja turhamaisiin tuumiin, joita minä lapsemme suhteen noudattelin, waan se ei minua häirinnyt; minä tunsin että hän rakasti sitä sydämestä ja hän oli minua kohtaan sama hellä, lempeä ja huomallinen awiomies, kuin meidän awioliittomme ensimäisinä aikoina, ja se tyydytti minua täydellisesti.

Mutta tämä täydellinen, wiatoin onnellisuus ei kestänyt pitkään. Mark Hildreth koki lakkaamatta woimassa pitää ystäwyyden itsensä ja mieheni wälillä. Minun sairastaessani oli hän kyllä karttanut meidän kotiamme, mutta hän tuli sinne uudestansa saapuwille, niin kohta kuin hän luuli ei loukkaawansa säädyllisyyttä.

Robert, sen minä kyllä hawaitsin, olisi nyt yhtä mieluisasti kuin minäkin, pitänyt häntä loitolla, waan mitenkä päästä semmoisesta pääsemättömästä ihmisestä, suoraastaan häntä loukkaamatta? Minä olin aiwan hätäintynyt sanomasta suuni puhtaaksi siitä, osittain pelosta wirittääkseni entisen eripuraisuuttamme, osittain wälttääkseni kaikkia, mikä tawalla tahi toisella olisi woinut olla epäluulon näköistä Robertia kohtaan, ja kohtelin sentähden Mark Hildrethiä, ehkä kyllä hänen käyntinsä oli minulle wastenmielinen, paljoa ystäwällisemmin kuin ennen.

Alussa näytti kaikki menewän hywästi ja hänen käyntinsä meille ei matkaansaattanut mitään wastusta: hän tuli ja wietti meillä pitkät talwi-illat; toisinaan tuli hän puolipäiwäselle ja miehet silloin polttiwat yhdessä sikarria balkongilla tahi meniwät käwelemään kedolle. Tämä kaikki kuitenkaan ei ollut kuin siksi nimeksi. Mark Hildreth tahtoi meitä kumpiakin pettää hänen totenperäisten, ilkiäin aikomustensa suhteen. Jo muutaman ajan päästä wietteli hän mieheni puoliksi päiwiksi Middletoniin, sitten koko päiwiksi ja illoiksi ja minä taasen istuin kotona yksinäni, tuskissani ja synkiällä muistolla menneistä ja wielä synkeimmillä aawistuksilla ja pelolla tulewista ajoista. Arwattawasti kumpaisellakin aina oli olewinaan tärkeitä syitä näihin reisuihin, waan minua he ei woineet uskotella. Robert ei suinkaan tahtonut minua pettää; siihen hän oli aiwan rehellinen, waan yhtä hywästi olin minä myös läwitse-katsonut Mark Hildrethin, ja hänen pahanilkiset pilkkapuheensa silloin, kuin minä mielikarwaisuudella epäsin hänen kosioimistaan, astuiwat aina uhkaawimpina minun eteeni.

Walitettawasti minun pelkoni aiwan kohta meni toteen: Robert, jonkun ajan kuluttua, alkoi tulla kotiin waelluksistansa turmeltuneella, huolellisella muodolla, joka oli kummallisesti erimukainen Mark Hildrethin riemuloistawista kaswoista. Kumpanenkin pyysi salata niitä liikutuksia, joita he kätkiwät sydämissään, mutta hätäyntyneen, rakastawan waimon silmä on liian tarkka, ettei se olisi hawainnut oikeaa asianlaatua. Wiimein kysyin minä Robertilta wakaisesti tuntonsa päälle, mikä yhteys hänellä oli Hildrethin kanssa. Hän tunnusti kieltämättä, että hän, wastoin omaa tahtoansa ja niitä pyhiä lupauksia, jotka hän oli tehnyt minulle ja itsellensä, oli Hildrethin lakkaamattomain houkutusten ja wiettelysten kautta tullut sanan täydessä merkityksessä pakoitetuksi uudestansa rupeemaan peliin hänen kanssa, että hän, upotettuna suureen welkaan — sillä hän oli aina kadottanut, ei koskaan woittanut — oli kokonansa joutunut Hildrethin waltaan ja senlaiseen tilaan, että hänen, säilyttääksensä hywän nimensä ja maineensa, jotka oli Hildrethin wallassa yhdellä ainoalla sanalla turmella, täytyi edeskinpäin pitää kansakäymistä hänen keralla, siksi kuin hänelle onnistuisi saamaan rahoja welkansa maksamiseksi. (Jatket.)

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetyt: awuksi asetettu toimistonsihtieri H. M. Keisari kansliassa Suomea warten wapaaherra G. von Troil maaräntmestariksi Waasan lääniin: wakinainen komissionimaamittari Oulun läänissä C. G. Lundqwist wakinaiseksi komissionimaamittariksi Waasan lääniin sekä ylimääräinen komissioni-maamittari Oulun läänissä G. W. Wahlberg wakinaiseksi komissionimaamittariksi samaan lääniin.

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 9 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $33^1/_2$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $29^9/_{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 249 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 248 äyriä. — Pariisi, 349 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 4, Pariisi 353, Hampuri $29^{15}/_{16}$, Tukholma 255, Amsterdam 168 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 9 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $33^1/_2$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 349. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $29^9/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 249. 3 päiw. antop.-weks. 248.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^1/_2$ % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	85 à 90 %	90 %.
Saman 4 % Samaa	85 %	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. Lst.	Maito 8—9 k. k:nu.
Ohrat 5 r. tynnyri.	Taale 8—9 k. korttieri.
Ohrakryynit 26—28 k. kappa.	Munatiu 40 k.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Teeret 75—1 r. pari.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Metsot 1: 30—50 k. pari.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Pyy-pari 40 k.
Walkoset hern. 27—30 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 12 k. st.
Perunat 6—7 k. kappa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. st.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. Lst.	Suolattua taimen 18 k. st.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. Lst.	Tuoretta säynäwää 5 k. st.
Tuoretta lampaan-lihaa 1—1: 20 k. Lst.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. st.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lst.	Tuoreet hauet 5—6 k. st.
Wasikan-liha 2 r. Lst.	Suolattua siika 9—10 k. st.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. Lst.	Suolattua lohta 18 k. st.
Talia 2: 70—2: 90 k. Lst.	Suolatut lahnat 5 k. st.
Tuoretta woita 20—24 k. st.	Suolattuja silakoita 40 k. Lst.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lst.	Suolattua kilohailea 80 k. Lst.
	Terwaa 5 r. tynnyri.
	Wiina 1 r. kannu.
	Heinät 17—20 k. Lst.
	Thimothej 22—24 k. Lst.
	Oljet 8 k. kupo.

☞ **Waltiopäiwälehti** N:o 10 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 99. Maanantaina 14 p:nä Joulukuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Huomenna Tiistaina.

Jouluk. 15 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa awisioni-kamarissa useanlaisesta kauppatawarasta.

" k:lo 6—8 jpp. Säästöpankin kontrakirjat sisään-jätetään.

" k:lo 1/2 8 jpp. Markkasoitannot seurahuoneen uudessa salissa.

Keskiwiikkona.

Jouluk. 16 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. awisionikamarissa jatketaan.

" k:lo 11 epp. Porwaristo ja talon-omistajat kokoontuwat majistraatin eteen antamaan lausuntonsa ala-alkeiskouluhuoneen käyttämisestä opetuspaikaksi sunnuntai-iltapäiwillä kaupungin palwelus- ja työwäelle.

" k:lo 11 epp. Maantierakennuksen osalliset kaupungin asujamet kokoontuu majistraatin eteen saadaksensa tiedon ehdotuksesta hankkimaan waroja „hausea"-rakennukseen.

" k:lo 6—8 jpp. Säästöpankin kontrakirjat sisään-jätetään.

" k:lo 7 jpp. Teateri.

Tuorstaina.

Jouluk. 17 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. awisionikamarissa jatketaan.

Helsingistä.

Waltiopäiwät. Armollinen kirje säädyillemme waltiopäiwäin pidennyksestä kuuluu suomennettuna näin:

„Me Aleksander Toinen, Jumalan Armosta, Keisari ja Itsewaltias koko Wenäjänmaan ylitse, Puolanmaan Tsaari, Suomen Suuriruhtinas, y. m., y. m., y. m.

„Tarjoamme Teille, Meidän rakkaille ja uskollisille alamaisillemme, Suomen Suuriruhtinanmaan Maansäädyille, Meidän armollisen terwehdyksemme, Jumalan Kaikkiwaltiaan kanssa, ystäwällisesti!

„Sen johdosta että Te alamaisuudessa olette anoneet ajan pidennystä nykyisten waltiopäiwäin koossa-ololle, tahdomme Me Armossa sallia että tämä Maansäätyjen kokous, päälle niiden kolmen kuukauden jotka 21 päiwänä Elokuuta 1772 annetun Hallitusmuodon 46 §:ssä owat waltiopäiwille määrätyt pisimmäksi ajaksi, wielä kestäköön yhtäläisen aikaa eli nousewan wuoden 1864 Maaliskuun 3/15 päiwään saakka.

„Me pysymme Teitä kohtaan kaikella Keisarillisella Armolla ja lemmellä mielisuosiollisena. Annettu Tsaarien-Howissa 5 Joulukuuta (23 Maraskuuta) 1863.

ALEKSANDER.

Ministeri-Waltiosihtieri, Kreiwi ARMFELT".

Kirkonkokouksessa wiime keskiwiikkona walittiin waiwaishoitojohtokunnan jäseniksi wirkamiesten luokasta protokollansihtieri Jägerhorn, kauppamiesten luokasta kauppias Liljeroos ja ammattimiesten luokasta kraatarimestari Blomberg, jolle kokous lausui kiitokset siitä uutteruudesta, millä hän 9 wuotta oli tätä waiwaloista ja palkatonta wirkaa toimittanut. — Frenckellin kirjakauvan kulmaan päätettiin ripustaa säästölaatikko, johonka ken haluaisi saisi panna jonkun rahalahjan köyhille joululahjaksi. Kerätyt warat olisiwat jaettawat rouwaswäen-yhtiön kautta. Itse keräämistä walwomaan walittiin kauppias B. Lindberg ja waprikööri W. Friberg.

Rautatiellämme on wiime Marraskuulla ollut liikettä ja tuloja seuraawaisesti:

	Markka p:ni.
Matkustajilta, (1:sen luokan wauuissa 131, 2:sen 1,375 ja 3:nnen 3,261, sotawäen-kuljetus 102½; tulot 1:sen luokan 660 m. 70 p., 2:sen 4,332 m. 96 p. ja 3:nnen 6,114 m. 36 p., sotawäen-kuljetus 206 m. Yhteensä 4,869½ kulkulippua	11,314: 2.
Lisämaksuja	273: 8.
Matkustajain tawarain ylipainosta	541: 22.
Posti-tuloja	60: —
Ajokaluista, hewoisista ja koirista .	457: 48.
Tawara-mytyistä (422)	219: 10.
Tawaroista (53,071 sentneriä) . .	21,078: 62.
Sarwi-eläimistä (14 kappal.) . .	62: 90.
Satunnaisia tuloja	61: 3.
Yhteensä	34,167: 45.

Tulot Marraskuulla w:na 1862 tekiwät 24,041 markkaa 24 penniä.

Ruotsinkieliset sanomalehdet tulewaksi wuodeksi. Edellisissä numeroissa olemme tehneet lyhyen katsahduksen tulewan wuoden suomenkieliseen sanomakirjallisuuteen. Tahdomme nyt tehdä hätäisen silmäilyksen myös ruotsinkielisiin lehtiin tulewaksi wuodeksi.

„Litteraturblad för allmän medborgerlig bildning" taukoaa tämän wuoden lopulla. Jo tämän wuoden keskipaikoilla tapahtui lehdessä toimittajan muutos, kun lehden entinen toimittaja hra prowessori Snellman kutsuttiin senaattoriksi. Me olemme jo ennen puhuneet tämän lehden suuresta merkityksistä kansamme edistys-historiassa. Se weisi meidät liian pitkälle pois aineestamme, jos rupeaisimme tätä ainetta selittämään, sillä samassa täytyisi meidän tehdä katsahdus kansamme koko edistyshistoriaan wiime-aikoina. „Litterär Tidskrift" on uusi ilmaus maamme ruotsinkielisessä sanomakirjallisuudessa. Se aikoo, kuten nimi jo ilmoittaa, ottaa kirjalliset ja tieteelliset asiat tarkastuksen alle ja siis johonkin määrin täyttää sitä wirkaa, minkä „Litteraturblad" tähän saakka on pitänyt. Näyttönumeron ensimäinen kirjoitus, „Suomen astuminen waltiolliseen elämään", joka on hra A. H. C:n kirjoittama, osoittaa että uusi lehti myöskin aikoo ottaa waltiolliset asiat tarkastettawiksi. Tämä ensimäinen kirjoitus on ehkä pidettäwä lehden „programmina" tässä kohden. Semmoisena se kyllä ansaitsisi kaikin puolin tarkastusta. Me tahdomme ainoastaan tehdä pari muistutusta. Hra C. koettaa osoittaa, että Suomen kansan nykyinen perustuslaillinen hallitusmuoto ei ollenkaan enään soinnu Suomen kansan nykyisiin waltiollisiin tarpeisin ja waatimuksiin. Hän koettaa todeksi näyttää että tämä hallitusmuoto on nykyisille oloillemme ihan kelwoton. Sitä warten antaa hän surkean kuwauksen sen kansan tilasta, mille nykyinen hallitusmuotomme olisi sopiwa, osoittaaksensa sillä että se ei enään sowi Suomen kansalle, waikka se ennen wastasi sen tarpeisin. Tämä kuwaus ehkä sopinee Suomen kansan tilaan tämän wuosisadan alussa, mutta ei sowi ensinkään silloiseen Ruotsin kansaan, joka kuitenkin piti omananansa tämän nykyisen hallitusmuotomme. Antakaamme hra C:n itse puhua, nähdäksemme, miten hänen kuwauksensa sopii silloiseen Ruotsin kansaan. „Sen" — meidän nykyisen ja Ruotsin kansan entisen ja osaksi tänpäiwäisenkin hallitusmuodon — „ehtona on (förutsätter) kansa wähän edistyneellä kansallisella yhteydellä ja ilman suuresti edistynyttä yleistä mielipidettä, kansa wielä hajoitettu säätyluokkiin erinäisillä eduilla ja eri katsantotawoilla sekä ilman käsitystä kansan yleisistä asioista ja ilman osan-ottoa niihin, sen enemmän kuin mitä ne koskewat kunkin yksityisiin oloihin, sekä ilman uskoa yksityisen wapaan waikutuksen woimaan, kansa wähäisellä yhteydellä yksityisten wälillä ja parhaasta päästä ainoastaan paikkakunnallisten etujen wallassa, kansa ilman sanomalehtiä, sähkölennättimiä ja höyrylaiwoja ja köyhällä kirjallisuudella", j. n. e. Tahtooko hra C. todellakin wäittää, että se kansa, joka ylewällä waikutuksellaan sekä hengen että teon alalla oli osoittanut kansallisen woimansa koko Euroopalle, oli semmoinen kansa, kuin hra C. tässä kuwaa, „kansa wähän edistyneellä kansallisella yhteydellä" j. n. e.? Hra C:n kuwaus sopii paljoa paremmin nykyiseen Suomen kansaan kuin silloiseen ruotsalaiseen. Tämä osoittaa jo kylläksi, millä horjuwaisella kannalla hra C:n todistus liikkuu. Tämä ei kuitenkaan estä häntä näkemästä juowan kansan waltiollisen edistysasteen ja hallitusmuodon wälillä niin kauheaksi, että hän huudahtaa: „joko pitää waltiolaitos muutettaman tai kansan heittämän henkensä — ainakin isoksi aikaa". Me puolestamme emme tahdo kieltää, että parannuksia hallitusmuodossamme tarwitaan. Tämmöisiä tulee epäilemättä tehtäwiksi aina sen mukaan, miten kansamme edistyy waltiollisella alalla. Mutta että nykyinen waltiolaitoksemme nyt jo, ennenkuin sen kelwollisuutta edes on jouduttu koettamaan, olisi niin tuiki kelwoton, että sen pysywäisyys olisi kansamme surma, sitä sopii epäillä siksi kuin yleinen mielipide maassa sen osoittaa. Työlle Suomen kielen ja kirjallisuuden edestä antaa hra C. täyden arwon historiallisena teko-asiana, mutta

mitä hän tämän työn tulewaisuudesta arwelee, se ei käy kirjoituksesta oikein selwille. Onko se jo täyttänyt tehtäwänsä, kun se muka on johdattanut kansan waltiolliselle alalle? Tähän päätökseen sopii melkein tulla hra E:n kirjoitusta lukiessa. Me tahdomme muistuttaa, että tämän työn tarkoitusperää ei wielä ole sinnepäinkään saawutettuja ja että tämän työn uuttera ja yksimielinen jatkaminen — joka on koroittawa Suomen kansan yksimieliseksi yksikieliseksi kansaksi — wasta on antawa waltiolliselle elämällemmekin oikeata tukea ja perustusta. Meistä hra E. antaa liian wähän arwoa tälle waltiollisen elämän perustukselle, waan toiwoo liian paljon ulkonaisista hallitusmuodoista. Me taas antaisimme tämän neuwon: Edistäkäämme waltiollista elämää, mutta elkäämme unhottako, mikä se on joka tämän elämän kannattaa, yhdistämällä siihen koko kansan woimat. — Muutoin näyttää uusi aikakauskirja lupaawan kaikkea hywää. Sekä hra K. E:n että J. J. E:n kirjoitukset owat hywin huwittawat ja opettawaiset. Kirjan ulkomuoto on siisti ja kaunis.

Pääkaupungin suuret lehdet tulewat kaikki pysymään elossa. „Helsingfors Dagblad" puhuu tilausilmoituksessaan suurella mielihywällä sekä menneestä että tulewaisesta waikutuksestansa. Harwat lehdet lopettawat wuotensa niin tyytywäisellä omallatunnolla. Lehti lausuu sen „iloisen wakuutuksen, ettei lukewa yleisö myöskään tulewana wuonna tule näkemään sitä kutsumustansa täyttämättömäksi". „Helsingfors Tidningar"issa tapahtuu toimituksen muutos. Entinen toimitus, joka jo kauan aikaa on elänyt wanhoilla ansioilla, heittää nyt wirkansa, kun tuo „thesaurus meritorum" wihdoin wiimein on loppunut. Päätoimittaja muuttaa „Helsingfors Dagblad"iin, jossa hänellä tulee olemaan kowin awara ammatti; hän, näet, tulee siinä toimittamaan sekä „pilat että todenteot", joita H. D. tunnustaa tähän saakka puuttuneensa. H. T:n uudet toimittajat owat maisterit Rein, Denner ja Böök. Ne owat jo lähettäneet ulos „programminsa", joka on luettawa tilausilmoituksessa lehtemme takasiwulla. Se osoittaa, että lehdessä tulee wallitsemaan toisenlainen henki kuin tähän saakka. — „Finlands Allmänna Tidningar" ei myöskään aiwo heittää henkeänsä tulewaksi wuodeksi. Se tulee wielä pysymään ja waikuttamaan ruotsinkielisen wirallisuuden äänen-kannattajana. Useat wakuuttawat tämän lehden kowin huonoksi ja wäittäwät että se huonosti edustaa hallitusta. Meistä taas antaa lehti monessa kohden hywin todellisen kuwan meidän wirkakunnallisesta hallituksestamme. Esim. suomalaisuuden suhteen pitäwät F. A. T. ja Hallitus aiwan samoja tapoja: hädän aikana siihen turwataan, mutta muutoin ei olla siitä tietäwinään. — „Åbo Underrättelser" aikoo myös tulewana wuonna jatkaa waikutustaan. Sillä lehdellä on ko'olta sekä moittijia että kiittäjiä. Moittijat koettawat — kuten ainakin — suurentaa kaikki wiat ja kiittäjät taas pyytäwät liion paljon ylistää kaikki ansiot. Mutta sekä moittijat että kiittäjät lukewat lehteä yhtä hartaasti. Se, näet, on täynnän"ä pieniä kaikilta maailman ääriltä haalittuja tietoja ja uutisia, usein hywin hauskoja, eikä waiwaa koskaan lukijoitaan pitkillä kirjoituksilla, jotka usein owat sanomalehden lukijan suurin kauhistus, kun hän ei ainakaan kehtaa olla niitä lukematta. Å. U. elää „tilaajoita, uutisia ja rahoja warten", ja niitä kolme asiaa toimittelee se hywästi. Siihen täytyy meidän lisätä, että se ainakin wiime-wuonna rehellisesti on puolustanut suomalaisuuden asiaa ja woisi siinä kohden antaa hywän esimerkin muille ruotsinkielisille wirkaweljilleen. — „Borgåbladet" saa tulewana wuonna uuden toimituksen ja tulee muutettawaksi jonkinmoiseksi ilmoituslehdeksi. — „Wiborgs Tidning" on uusi lehti Wiipurista, joka alkaa tulewan wuoden alusta. „Björneborgs Tidning" taukoaa tän wuoden lopulla. Se kuoleman-tapaus ei taida juuri herättää kaipausta kenessäkään. Ilolla woimme sen siaan ilmoittaa että „Lännetär" jatketaan tulewana wuonna. Myös „Wasabladet" on ilmoittanut jatkamistaan. Tästä lehdestä, joka aina on nauttinut hywää mainetta, teimme kewäällä muistutuksen, että jonkinmoinen laimeus oli sitä walloittanut. Meidän on nyt mieluinen welwollisuus tunnustaa, että „Wasabladet" wuoden loppupuolella on ollut yhtä wireä ja toimikas kuin sen entisinä parhaimpina päiwinä. Waasassa on myös tulewana wuonna ilmaantuwa eräs hra koulun-opettaja A. Swedbergin ulosantama kuukauskirja, nimeltä: „Österbotten", aiwottu ruotsinkielistä rahwasta warten. — „Finsk Bokhandelstidning" on uusi tulewaksi wuodeksi aiwottu lehti, joka luultawasti tulee olemaan suomalaisen kirjakustantaja-yhteyden äänenkannattaja. — „Folkwännen", lapsenlehti „Eos" „Den ewangeliske Budbäraren", „Notisblad för läkare och pharmaceuter" sekä „Missionstidning" tulewat kaikki pysymään entisillään. Kuitenkin on muistutettawaa, että „Folkwännen", joka tähän saakka on ollut osake-yhtiön kustantama, wastaiseksi on jätetty kokonaan sen nykyisen toimittajan maist. Öhbergin haltuun.

Jouluk. 13 p. Tänään on ilma wähän talwentapainen. Mutta wielä on maa paljas.

Yliopistolaiset rientäwät pois joulupyhiä wiettämään. Jo aikaa on yliopistossa luennot tauonneet. Mutta ei ainoastaan tieteellisellä alalla waan myöskin waltiollisella ruwetaan joululepoa pitämään. Täysikokoukset tauotetaan 19:stä tätä kuuta tammikuun 8 p:ään ja sillä aikaa owat luultawasti useimmat waltiopäiwämiehet tilaisuudessa lähtemään kotiseuduilleen.

Kirjakaupassa ilmaantuu kaikenlaista joulukirjallisuutta. Jo wiime wiikon lopulla oli kaupaksi tuo Helsingin teaterissa ja wuosi sitten näytelty murhenäytelmä „Daniel Hjort", J. J. Wecksell'ilta. Prowessori Cygnæus, on warustanut kirjan esipuheella. Huomenna tulee kirjakauppaan Runebergin suuri näytelmä: „Kungarne på Salamis".

Kunnian-osoitus. Tänään edelläpuolipäiwää käwi yliopiston kirjaston wirkamiehet sekä iso joukko yliopiston opettajia kunnia-terwehdyksillä waltioneuwos F. W. Pippingin luona, joka tänään täyttää 80 wuotta.

Ulkomaalta.

Waltiolliset asiat seisowat wielä jokseenkin samalla kannalla. Riita Tanskan ja Saksan wälillä pysyy tärkeimpänä kysymyksenä. Wiimeinen posti kertoo, että Saksalainen liitto-sotawäki on saanut käskyn marssia Holsteiniin. Tanskan kuningas taas kuuluu kumonneen julistuskirjan maalisk. 30 p:ltä, joka pää-asiallisesti on sytyttänyt nykyisen riidan. Tän päiwän iltaposti tulee warmaankin antamaan näistä asioista tarkempaa selkoa.

Keisari Napoleonin suuresta waltiokokouksesta ei näy tulewan mitään. Englanti on antanut suoran kiellon. Wenäjä, Preussi ja Itäwalta taas owat tehneet sen ehdoksi, että keskustelunaineet ennaltaan määrättäisiin ja wiimemainitut kaksi waltaa sen lisäksi että ne walmistettaisiin ministeri-kokouksissa.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 98 n:roon.)

§ 41. Kunnallishallitukseen kuuluu esimies ja wara-esimies sekä wähintäkin wiisi jäsentä, jotka kunnalliskokous walitsee kunnan piirissä asuwain huuto-oikeutettuin jäsenten seasta. Samassa tilaisuudessa, milloin jäsenet walitaan, kutsutaan myös siaisia puoli niiden luwusta taikka, jos jäsenten luku ei ole parillinen, se luku joka on likinnä yli puolen.

§ 42. Guwernöri, Tuomari, Kruunuwouti, Kruunun nimismies, Kansakoulun opettaja taikka muu wirkamies, joka joko kunnalta on asetettu taikka palkattu taikka toimituksestansa on kunnallishallitukselle welwollinen tiliä tekemään, älköön olko mihinkään niistä toimituksista, jotka 41 §:ssa mainitaan, walittawa. Muita kunnan piirissä asuwia wirka- ja palwelusmiehiä älköön heidän tahtoansa wastaan welwoitettako toimitusta kunnallishallituksessa wastaan ottamaan.

§ 43. Muutoin walitkoon ei ainoasti walittawaisuuden ehdoista, esimieheksi, wara-esimieheksi, jäseneksi ja siaiseksi, waan myös esteistä toimitusta wastaan ottamasta ja oikeudesta sitä wäistämään, sekä palweluksen ajasta ja eroamisesta siitä, taikka jos joku niistä kuolee taikka muuttaa pois määrätyn palwelusajan kuluessa, mitä 13, 14 ja 15 §§:ssa kunnalliskokouksesta sanottu on.

§ 44. Kun waali esimieheksi taikka wara-esimieheksi kunnallishallituksessa tehty on, pitää walitun nimi ja kotopaikka wiipymättä Guwernörille ilmoitettaman, ja antakoon hän siitä läänissä kuuluttaa.

§ 45. Kysymyksissä waiwais- ja sairashoidosta kunnan piirissä olkoon pastoratin Kirkkoherralla, taikka sillä joka hänen siassansa on, istunnon ja sanan walta kunnallishallituksessa, olkoon hän siihen walittu taikka ei, mutta ei sentähden welwollinen olemaan osallinen waiwaisrahain ulos takseeraamisessa taikka niiden nostamisessa tahi jakamisessa.

§ 46. Kunnallishallitus kokoontuu millä ajoilla ja siinä paikassa missä hallitus keskenänsä määrää, mutta muutoin niin usein kuin esimies tarpeelliseksi näkee taikka hallituksen jäsenten enemmistö siitä esimiehelle tekee ilmoituksen. Kokoukseen saa esimies kutsua hallituksen joko kuulutuksella kunnan kirkossa tahi kirkoissa, taikka erityisellä sanan lähettämisellä, jossa isompi kiiru on tarpeen.

§ 47. Jos esimies ja wara-esimies laillisista esteistä owat kykenemättömät tulemaan määrättyyn kokoukseen, saa hallitus, jos niin monta jäsentä on läsnä että päätös tehdä taidetaan, walita jonkun niistä kerraksi puhetta johdattamaan. Semmoisessa tapauksessa taikka jos jäsen on estetty kokoukseen tulemasta, kutsuttakoon myös siainen sisään.

§ 48. Kunnallishallituksen oikeudesta päätöksen tekemiseen, sekä jos esimies, wara-esimies ja jäsen taikka sisään kutsuttu siainen ilman ilmoitettua laillista estettä jää pois kokouksesta, niin myös esityksen tekemisestä ja järjestyksestä päätöksen tekemisessä ja osaa antamisessa, pitää mitä siitä 22 ja 23 §§:ssa kunnalliskokouksesta ja 35, 36 ja 37 §§:ssa kunnan waltuusmiehistöstä säätty on, sopiwissa osissa oleman noudatettawana.

§ 49. Kunnallishallituksen kokouksissa pitää esimies pöytäkirjan taikka on edeswastauksessa siitä että pöytäkirja tulee pidetyksi. Hän pitää huolen

kirjewaihtosta, wastaan ottaa kaikki kunnallishallitukselle tulewat kirjoitukset ja esitykset, wastaa tilin oikiasta pitämisestä, hoitaa kunnallishallituksen kirjat ja pitää niistä luettelot, kaikki ilman muuta palkintoa kuin se hywitys kirjoitusaineista, postirahasta, kirjoittaja- ja tilinteon awusta sekä wahtmestaripalkkiosta, minkä kunnalliskokous määrännee. Ne apulaiset, jotka näihin toimituksiin nähdään tarpeellisiksi, saa esimies ottaa ja myös hyljätä.

§ 50. Pöytäkirja ja päätös pitää kohta taikka wiimistäkin ensiseuraawassa hallituksen kokouksessa justeerattaman. Kunnallishallituksen wallassa on myös erittäin joka kerta asettaa kaksi taikka usiamman jäsenistänsä määrättynä päiwänä kokouksen jälkeen, esimiehen kanssa, justeerauksen toimittamaan.

§ 51. Kunnallishallituksen esimies saa, sattuwissa tiloissa, kunnan piirissä asuwain jäsenten taattawuudesta taikka köyhyydestä antaa todistuksia sen tiedon kannalta, jonka hän on ollut tilaisuudessa heidän tilastansa ja waroistansa tajuamaan. Hänen wallassa on kunnan jäsenille antaa matkakirjoja maassa matkustamiseen.

§ 52. Kunnallishallituksen jäsen olkoon yhteisesti esimiehen ja muiden jäsenten kanssa edeswastauksessa niistä waroista, jotka hallituksen hoidossa on ollut, sekä myös wakuutuskirjoista, joiden kelpaawaisuutta wastaan hän ei pöytäkirjaan ole tehnyt muistutusta.

§ 53. Kukin, joka kunnan piirissä asuu ja oleskelee, olkoon welwollinen kunnallishallituksen eteen tulemaan, milloin hänen kuulemistansa järjestysseikoissa taikka asioissa, joista hän kunnallishallitukselle on welkapää tiliä tekemään, katsotaan tarpeelliseksi jos hän, joltakulta hallituksen jäseneltä taikka muulta ihmiseltä, jonka jäsen siihen määrää, yhden todistajan läsnä ollessa, neljä päiwää ennen on saanut kutsumuksen. Jos hän jää pois ja laillista estettä ei ilmoiteta, joka todistaa taidetaan, wetäköön sakkoa kunnan kassaan kaksi markkaa ja welwoitettakoon, kahdenkertaisen eli neljän markan sakon uhalla, muuna päiwänä eteen tulemaan. Jos niskoittelewa on tästä kunnallishallituksen päätöksestä todistettawasti tiedon saanut eikä sittekään eteen tullut, saakoon kunnallishallitus apua pyytämään pois jääneen tuottamiseen mennä Guwernöriin, jonka tutkinta-wallassa on josko senlainen pyyntö on myönnettäwä taikka ei. (Jatket.)

Kortin-lyöjä.

(Jatko 98 n:roon).

Kuinka nöyristäwä tämä tunnustus oli minulle, mahtaa kyllä jokainen waimo huomata, joka luottamuksella on silmäillyt miestänsä. Se minua ei kumminkaan tawannut niin odottamatta kuin ensikertaa, minä tiesin aiwan hywin, että oli niin käywä ja olin walmistainnut siihen. Nyt oli aika minulle ruweta toimeen, pelastaakseni mieheni tämän eläwän häijyn kynsistä ja walloittaakseni häntä wakaisella ja lempiällä puhuttelemisella. Tämä ajatus piti minua yllällä ja korotti minun sen häpiän ja nöyristyksen yli, jonka pahin wihamieheni oli minulle walmistanut. Jo lapsuuteni aikana oli isäni minun warakseni pannut pankkiin rahasumman, jonka korko wuosiwuodelta liitettiin pääsummaan. Hän oli niin säätänyt, ettei rahoja ollut lupa saada ulos ennen 21 wuotta täytettyäni. Tähän ikään olin minä päässyt, muutamia wiikkoja wailla, ja ensimäinen ajatukseni oli ottaa ulos rahat ja niillä lunastaa mieheni. Robert tunsi itsensä minun jalo-mielisyyteni kautta suuresti nöyristetyksi ja kielsi ensimältä suostuwansa minun tuumaani sen wuoksi, että minä usein olin sanonut mieleni olewan, antaa pääsumma olla koskematta lapsemme waraksi ja ainoastaan käyttää korkorahat omaksi tarpeeksemme. Mutta mitä muuta taisi hän nyt tehdä? Muuta keinoa ei ollut hankkia niin suurta summaa. Minä sain hänen myös uskomaan, että minä mielelläni ja ilolla tein hänelle tämän uhrin, toiwossa, että hän wastedes kukistaisi turmelewaisen himonsa ja wälttäisi Mark Hildrethin seuraa. Sen hän, niinkuin arwattawa on, lupasi lujasti ja kalliisti, mutta tämä lupaus häntä ei lohduttanut siitä että hän kaikiksi ajoiksi oli menettänyt minulta ja lapseltamme tiedyn awun. Tämä häntä huoletti yöt ja päiwät ja mitä enemmin minä pyysin häntä lohdutella, sitä enemmin omat nuhteensa häntä waiwasiwat. Se ei minulle ollut ihmeellistä, hän oli aina ollut rehellisyytensä puolesta luotettawa mies ja heikkoutensa nyt oli äkkiä saanut sen epäilyksen alaiseksi.

Wastoin kaikkea tätä, olin minä kokonaan erhehtynyt luulossani hänen mielentilasta; minä olin toiwonut hänen kauhistuksella kääntywän pelipöydästä ja Mark Hildrethistä, ja kaksinkertaisella uutteruudella ja innolla sekä parhaimmilla tarkoituksilla rupeewan ammattinsa toimituksiin. Jos olisin aawistanut, että minä juuri lauhkeudellani ja lempeydelläni olin saattawa hänen takaisin wiettelyksen syliin, niin minä tosin olisin käyttänyt itseni kiiwaammasti ja me ehkä olisimme kaikki wielä oikealla ajalla päässeet suuresta onnettomuudesta.

„Uskalla", suhautti hänelle häijy henkensä korwaan, „wielä kerta; ehkä nyt onnistut, niin säästät omiltasi suuren uhrin".

Tällä wuodella tuli talwi niin wienolle ilma-alalle tawattoman aikaisin; meillä tawallisesti ei milloinkaan ollut lunta ennen joulua; minä tarkoin muistan, että kedot ja niityt usein kaiken talwen loistiwat kauniimmassa wiheriäisyydessä; ainoastansa siellä ja täällä näkyi joku lumi-sinkale, jonka ensimäinen auringon säde kumminkin suuteli pois. Kuinka usein minä en ole Tammikuun keskipäiwinä poiminut kukkamaljakkoon lemmen-kukkia ja muitakin, jotka itsestään kaswoiwat joka paikkaan puu-tarhassa! Waan tämä talwi jo Joulukuussa oli sangen tuima: wihaiset tuulet, jäähdyttäwä kylmä, kowa pakkainen ja raju tuisku seurasiwat toinen toistaan; jo ennen joulua oli niin katkeran kylmiä päiwiä, että minä muutettuani jälkeenpäin pohjaisempaan ilma-alaan, harwoin olen elämässäni mokomia nähnyt.

Joulun jälkeen sää kumminkin tuli lauhkeammaksi. Joulukuun keskipäiwinä minä tulin lailliseen ikään ja siitä johdosta päätimme lähteä appini ja anoppini luo. Tästä käynnistä oli suostumus jo aikoja sitten tehty waan se oli, ehkä kauwan sitten luwattu, jäänyt sikseen pelwosta, lähteä matkaan niin hirmuisella pakkaisella pikku-lapsemme kansa.

Rahani tuliwat määrä-päiwänä Richmondista täysiarwoisissa panko-seteleissä; minä ompelin ne sywimpään taskuun mieheni päällystakkiin, walmistin kaikki mitä tiellä oli tarwis ja huomen-aamulla mieheni waljasti hewosen yhden-wetoisten waunuimme eteen ja me läksimme matkaan. Tieto siitä, että minulla nyt oli rahoja relastaa mieheni katkerimman wihollliseni wallasta, teki minun sanomattoman onnelliseksi; minä tuskin muistan milloinkaan wiettäneen iloisemman illan kun nyt rakkaimpain sukulaistemme keskessä.

Mieheni weli waimonensa ja kahden lasten kanssa oliwat myös tulleet sinne ja appini ja anoppini ilo oli ääretön, kuin näkiwät meitä kaikkia yhdistettyinä luonansa. Perhekunnan kokoushuone oli hywin iso, wanhanaikanen sali ikkunoilla ja owilla joka haaralla; kamiini oli täynnä kuiwettuneita tammihalkoja ja tuli räiski niin iloisesti, ettei ulkona riehuwaa rajuilmaa wähääkään kuulunut. Isot wakki-kynttilät sytytettiin wanhoihin waskijalkoihin, siiwikkäitä ja siiwettömiä metsänantimia, paistettua raawaan lihaa, saksan sempilöitä, pannu-kakkua, mantelia, rusinoita ja muita herkkuja pantiin niin runsaassa ja monenlaatuisessa määrässä pöydälle ikään kuin olisimme wiettäneet suurta juhlaa. Me söimme, joimme, nauroimme, laskimme leikkiä toinen toistemme kanssa myöhään yöhön siksi kuin jokainen wiimmein meni makuu-huoneesensa, jossa pehmeimmät ja lämpimimmät wuoteet oliwat warustetut. Tyttäremme oli jo kauwan ollut sywässä unessa, ja me kiiruhdimme seuraamaan hänen esimerkkiänsä. Me heräsimme wasta myöhään toisena aamuna; iloinen kamiini-walkia jo oli lämmittänyt kamarin ja wasta ylösnoustaamme näimme, kuinka tuuli ajoi lumisinkaleita harwain ikkunain läpitse. Me olimme päättäneet, että mieheni jo aamusta päiwin ajaisi Midletoniin, joka ei ollut kuin muutaman peninkulman päässä hänen wanhempainsa kodista, suorittamaan welkansa Mark Hildrethille. Siihen hän ei kuitenkan näyttänyt olewan aiwan halukas; lämpönen suoja, runsaasti warustettu aamias-pöytä ja iloinen seura oliwat hänelle mieluisammat kuin kulkeminen kolme peninkulmaa awonaista maantietä, tuulessa ja tuiskussa. Waan minä en antanut hänelle rauhaa oman rauhattomuuteni tähden, ennen kuin tämä asia oli päätetty. (Jatket.)

Hiippakuntain sanomia.

Kuopion hiippak. Haettawaksi ilmoitettiin 25 p. Marraskussa: Kaksi lisä opettajan wirkaa, sekä Kuopion että Oulun ala-alkeiskouluissa, 56 päiwän mainitusta päiwästä.

Kurssit.

Suomen Pankki, Jouluk. 14 p.

Waihtokurssia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 33 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 29 7/8 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 249 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 248 äyriä. — Pariisi, 354 cent. — **Diskonto-kurssia:** Lontoo 34 1/2, Pariisi 357, Hampuri 30 5/16, Tukholma 255, Amsterdam 168 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 12 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 33 1/2. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 349. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 29 9/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 249. 3 päiw. antop.-weks. 248.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	85 à 87 %	87 à 90 %.
Saman 4 % Samaa	—	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Myytäwänä
Sederholmin ja kumpp. kirjakaupassa:

Säkeniä, kokous runoutta A. Oksaselta. Ensimäinen parwi. Toinen lisätty painos. 50 kop.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lilljan ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Luther, M., kirkko-postilla eli wuotisten sunnuntai- ja juhlapäiwäin ewangeliumin selitys, jonka saksan kielestä suomenti K. J. Nordlund. Ensimäinen wihko, sisältäwä hänen joulu-saarnansa. Niottuna 80 penniä.

—, muistutuksia. Muutamain sangen opettawaisten ja lohdullisten pyhän raamatun paikkain selityksiä, joita hän hywäin ystäwäinsä muistoksi heidän piplioihinsa on kirjoittanut. Suomeksi toimittanut C. J. Liljestrand. Niottuna 80 p.

Neljä koulu-sisarusta. Suomennos. Niottuna 1 markka 80 p.

„Helsingfors Tidningar"ia

annetaan tulewana wuonna 1864 niinkuin tänäkin wuonna yksi numero joka päiwä. Lehden ulkomuoto tulee olemaan entisellään. Uusi toimitus, joka wuoden alusta alkaa waikutuksensa, pitää welwollisuutenaan yleisölle ilmoittaa niitä mielipiteitä, jotka toimittaessa tulewat noudatettawiksi.

Suomalaisen kansallisuus-tunnon waatimuksille, jotka kaikissa yhdys-elämän tärkeimmissä kysymyksissä yhä enemmän tunkeun esille, niille waatimuksille on päästäksensä kuuluwille ruotsalainenkin äänenkannattaja tarpeen. Sillä jos maamme suomalaisen wäestön edistys käy toista rataa kuin ruotsinkielisen, niin tulee tämä ruotsalainen siwistys Suomessa nälkä-oksaksi, ilman tuetta koetuksen hetkellä pystössä pysymään, sitä wähemmin sowussa suomalaisen kanssa työskennellä kansan itsenäistä edistystä warten. Yhdistyminen mielipiteissä ja eduissa onpi wälttämättömästi tarpeen, ainoastaan sillä tawoin on jokainen työ kansallisuuden hywäksi. Tämä suomalaisen ja ruotsalaisen siwistyksen yhdistys onkin ainoa neuwo, millä saada woimia suojelemaan itsenäisyyttämme kaikelta, joka woi sen olemusta uhata. Nytkin jo waatiwat welwollisuutemme ja arwomme poistamaan kaikki perättömät waatimukset, tulkootpa mistä tahansa.

Olemme hiljan nähneet erään wenäläisen sanoman halweksiwan waltiollis-oikeudellista asemaamme, ja wanhasta olemme muutamissa ruotsalaisissa lehdissä tottuneet lukemaan perättömiä ilmoituksia ja pahentawia arweluita Suomen oloista. Tunto omasta kansallisesta arwosta waatii, ettei anneta semmoisten päälle-karkausten tapahtua ilman muistutusta. Olla tätä tekemättä on sitä wähemmin luettawa arkatuntoisuuden waatimaksi wälttäwäisyydeksi, kun mainitut Ruotsissa ulostulewat sanomalehdet ei ole samaa kuin Ruotsin kansa. Me pidämme sen maamme sanomakirjallisuuden welwollisuutena wastustaa tämmöisiä päällekarkauksia, jott'ei waijeti-olemista pidettäisi suostumuksena.

Suomen kansa harrastaa nykyään tehdä todeksi sen perustuslaillisen hallitusmuodon, joka löytyy sen waltiolaitoksissa. Sydämmellisesti wakuutetut kun olemme siitä, että kansamme on päässyt edistys-kannalle, jolla waltiollinen wapaus on sille ei ainoastaan mahdollinen, waan wälttämätön, pidämme welwollisuutena meidän wähästä puolesta waikuttaa sen saamiseen. Yhtä wakawasti uskomme, ettei ainoastaan meidän woimassa olewaa waltiolaitostamme, waan myös meidän yhteiselämälliset kohtamme monessa kohden tarwitsewat enemmän edistämistä ja parannusta, wastataksensa nykyisen ajan tarpeisiin. Mutta parannukset woiwat ainoastaan silloin perustaa jotain pysywäistä ja kestäwää, kun ne tarkoittawat todellisten ja kansan käsittämäin puutteiden poistamista, ei silloin kun ne johdatetaan aate-johteista, huolimatta woimassa olewista oloista.

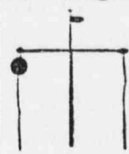
Pitäen nämät mielipiteet omanansa, owat allekirjoittaneet rohjenneet wastaan-ottaa „Helsingfors Tidningar"in toimituksen tulewaksi wuodeksi. Me te'emme sen lujalla wakuutuksella, että suomalainen kansallistunto tulee yhä enemmän woittamaan siaa kansalaisten powessa. Ja me toiwomme, että tulewa wuosi wapaan sananwallan kautta tulee mahtawasti waikuttamaan siihen.

Lehden aputoimittajina tulee olemaan prowessori Z. Topelius, joka on welwoittanut itsensä antamaan määrätyt awunjättämiset lehden kaunokirjalliseen osastoon, ja hra A. Meurman.

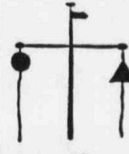
Th. Rein. O. Donner. E. Böök.

Lehden hinta tulewana wuonna on Helsingissä 16 m. koko ja 8 m. puolelta wuosikerralta ja maaseudun postikonttoreissa 20 m. 80 p. koko ja 10 m. 40 p. puolelta wuosikerralta.

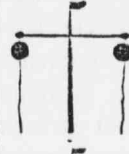
Helsingin kaupungin tulipalo-merkit.

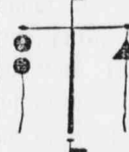
Yksi pallo, merkitsee: Ensimäistä kaupungin osaa.

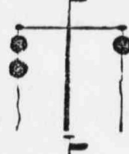
Yksi pallo ynnä kolmio, merkitsee: Siltasaaria (Broholmarne).

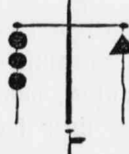
Kaksi palloa, merkitsee: Toista kaupungin-osaa.

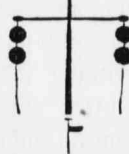
Kaksi palloa ynnä kolmio, merkitsee tuolla puolen Espoon tulli-porttia olewat kartanot aina Tölön-pohjasta Hagasalmen (Hagasund) maapaikan kautta Lapinlahteen (Lappwiken) käywään linjaan asti.

Kolme palloa, merkitsee: Kolmatta kaupungin-osaa.

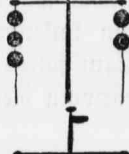
Kolme palloa ynnä kolmio, merkitsee: kaikki kortterit Ulrikasborg'in wuorten etelä-puolella sekä Kunnipuistossa olewat kartanot.

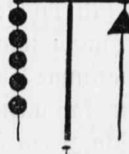
Neljä palloa, merkitsee: Neljättä kaupungin-osaa.

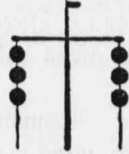
Neljä palloa ynnä kolmio, merkitsee: Lapinlahden kadun sekä kaikki sen länsipuolella olewat kartanot ynnä Hulluinhuoneen.

Wiisi palloa, merkitsee: Wiidettä kaupungin-osaa.

Wiisi palloa ynnä kolmio, merkitsee: Punawuorilla, Punawuorten-laaksossa ja wanhan Kylpyhuoneen tien-warrella olewat kartanot.

Kuusi palloa, merkitsee: Kuudetta kaupungin-osaa Katajanokkaa (Skatudden).

Yön-aikana käytetään pallojen sijassa **walkeita** lyhtyjä ja kolmion sijassa **punanen** lyhty.

Yksinäinen punanen lyhty ei ole mikään tulipalomerkki, waan sitä käytetään ainoastaan wahti-tornien wartiain tutkimiseksi. Helsingissä Marraskuun 4 p:nä 1863.

A. Hornborg,
Yli-wartija.

Kaupaksi.

Suomalainen Wirsi- ja Ewankeliumi-Kirja, siihen sopiwain kappalten kanssa, Esiwallan armollisesta käskystä j. n. e. paranneltu, niin myös w:na 1695 hywäksi katsotun ruotsinkielisen wirsikirjan jälkeen enännetty. Nyt taas wasta uudesta ojennettu. — Tätä kauniilla kirjaimilla ja walkosella paparilla painettua Wirsikirjaa 16:sa saadaan ostaa Suomalaisen Kirjallisuuden Seuron kirjapainossa 18 kopeikalla, kun wähintäki 100 nitomatonta kappalta yhtaikaa otetaan. Mutta jos 500 kappalta ostetaan, saadaan kappale 17 kop. Kirjeillä woidaan tätä wirsikirjaa myöski tilata, jossa suhteessa tilatut kappaleet wiipymättä lähetetään ostajalle, kun paketin kulun ja postiraha erityisesti maksetaan.

D. H. Lewin.

Liikkuwia puustawia,

suuria ja pieniä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, lasten ensimäisessä opetuksessa käytettäwäksi ilman tawauksetta. Hinta: **suuret puustawit ja n:rot 1 m. 20 p. pienet 1 m.** Tilaukset maaseuduille lähetetään postirahan lisäämisellä.

Käyntikorttia saadaan tilata Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

Tampereen werka-wapriikissa

wastaan-otetaan sarkaa weraksi walmistettawaksi, sekä willoja kehrättäwiksi suuremmissa ja wähemmissä osissa, myöskin willoja weraksi walmistettawaksi, ei kuitenkaan wähemmän kuin 25 naulaa.

A. J. Frietsch ja **Kumpp.**

Helsingin ja Hämeenlinnan wälisellä Rautatiellä.

Jonon lähtö-aika: joka päiwä

Ylös-matkalla:	Wäli wirst.	Kello
Lähtee Helsingistä	15	8, epp.
„ Tikkurilasta	19	8,45' „
„ Järwenpäästä	21	9,30' „
„ Hywingästä	12	10,35' „
„ Riihimäestä	20	11,10' „
„ Turengista	13	12, „
Tulee Hämeenlinnaan		12,30' „
Alas-matkalla:		
Lähtee Hämeenlinnasta	13	2, jpp.
„ Turengista	20	2,35' „
„ Riihimäestä	12	3,25' „
„ Hywingästä	21	4,10' „
„ Järwenpäästä	19	5, 5' „
„ Tikkurilasta	15	5,55' „
Tulee Helsinkiin		6,30' „

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 50 k. Lℓ.	Maito 8—9 k. k:nu.
Ohrat 5 r. tynnyri.	Taale 8—9 k. korttieri.
Ohrakryynit 26—28 k. kappa.	Munatiu 40 k.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Teeret 75—1 r. pari.
Kaurat 2: 80—3 r. t:nyri.	Metsot 1: 30—50 k. pari.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.	Pyy-pari 40 k.
Walkoset hern. 27—30 k. k:pa.	Tuoretta siikaa 12 k. ℓ.
Perunat 6—7 k. kappa.	Tuoreet lahnat 6—7 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-lihaa 70—90 k. Lℓ.	Suolattua taimen 18 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. Lℓ.	Tuoretta säynäwää 5 k. ℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1—1: 20 k. Lℓ.	Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. Lℓ.	Tuoreet hauet 5—6 k. ℓ.
Wasikan-liha 2 r. Lℓ.	Suolattua siika 9—10 k. ℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. Lℓ.	Suolattua lohta 18 k. ℓ.
Talia 2: 70—2: 90 k. Lℓ.	Suolatut lahnat 5 k. ℓ.
Tuoretta woita 20—24 k. ℓ.	Suolattuja silakoita 40 k. Lℓ.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lℓ.	Suolattua kilohailea 80 k. Lℓ.
	Terwaa 5 r. tynnyri.
	Wiina 1 r. kannu.
	Heinät 17—20 k. Lℓ.
	Thimothej 22—24 k. Lℓ.
	Oljet 8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 100. **Tuorstaina 17 p:nä Joulukuuta** **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla posti-maksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Saelan; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Snellman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen.

Wanhassa kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. apul. Witikka.

Suomalainen Piplian-selitys pidetään k:lo ½ 7 jpp. Wanhassa kirkossa.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: sotaprow. Grönlund. Jumalanpalwelus alkaa k:lo 9 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 9 epp.

Päiwälista.

Tänään Tuorstaina.

Jouluk. 17 p. k:lo 4 jpp. Huutokauppa awisionikamarissa useanlaisesta kauppatawarasta.

„ k:lo 4 jpp. Osakkaat kauppaseuran pensionikassassa kokoontuwat raastupaan.

„ k:lo 6—8 jpp. Säästöpankin kontrakirjat sisään-jätetään.

Huomenna Perjantaina.

Jouluk. 18 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. irtaimesta tawarasta pastori Thomander wainajan talossa Nikolaikadun warrella n:o 7.

„ k:lo 12—2 päiwällä. Taide-yhteyden näyttelö awoinna.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Lauantaina.

Jouluk. 19 p. k:lo 12 päiwällä. Huutokauppa rakennuksista Stenroos'in entisessä huwilassa n:o 13, nimeltä Hornberg.

Sunnuntaina.

Jouluk. 20 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Helsingistä.

Yliopisto. Hist. kieliopillinen maisteri K. G. Th. Rein on nimitetty dosentiksi filosofiassa ja on määrätty toimittamaan filosofian prowessorin-wirkaa.

Tämän kuun 12 päiwänä hywäksittiin kirjoituskokeet, jotka seuraawat ylioppilaiset owat tehneet filosofiallisen tiedekunnan fysikki-määräysopillisen osaston edessä ruotsinkielellä: B. R. Federley, A. Th. Forssell, R. Th. Frosterus, P. G. Hällfors, C. W. Sacklén ja C. J. W. Unonius. Samana päiwänä hywäksittiin samassa tiedekunnassa kirjoituskokeet, jotka oliwat tehneet latinankielellä: ylioppilaiset O. A. Heikel, S. Lewänen ja K. G. Åkesson sekä saksankielellä: ylioppilaiset H. E. Hårdh, K. A. Karsten ja A. Streng. — Samana päiwänä julistettiin päätös niistä kirjoituskokeista, jotka pedagogiallista kandidati-arwoa warten oliwat tehneet ruotsinkielellä: ylioppilaiset B. F. Nylander ja A. Rahkonen.

Yleisen filosofiallisen lisentiati-tutkinnon fysikki-määräysopillisissa oppi-aineissa suoritti tämän kuun 14 p:nä maist. A. J. Malmgrén ja kandidatitutkinnon samoissa oppiaineissa ylioppilaiset J. W. Runeberg ja J. Wlasoff.

Tämän kuun 15 p:nä seisoi ylioppilainen C. J. Roschier julkisen kandidati-tutkinnon historiallis-kieliopillisissa tiede-aineissa.

Samana päiwänä hywäksittiin kirjoituskokeet, jotka seuraawat ylioppilaiset oliwat tehneet filosofiallisen tiedekunnan historialliskieliopillisen osaston edessä suomenkielellä: T. G. Aminoff, C. A. Blomstedt, H. Hellgrén ja P. A. Mohell; ruotsinkielellä: E. Boehm, O. H. Florell, A. R. Hirn, A. G. Hornborg ja C. F. Nerwander; sekä latinankielellä: K. J. Blomstedt, G. Johansson, C. A. Löwenmarck, A. W. Rydman ja K. M. Stenius.

Jumaluusopillisen pääsytutkinnon seisoiwat tämän kuun 16 p:nä ylioppilaiset: O. E. Erslund, T. Hagelin ja E. V. Petterson.

Samana päiwänä wäiteltiin lääkeopin kandidati J. R. Topelius'en wäitöskirja: „Studier i Syfilologie" (Kuppatieteellisiä tutkinnoita).

Jouluk. 16 p. Talwi on tulossa. Jonkunmoinen pakkasen alku on näinä päiwinä tuntunut ilmassa, mutta turhaan on tähän saakka odotettu lunta. Sisämaissa kuului jo olleen keli, mutta nyt taas tiedetään jutella että maa toisella puolen Hämeenlinnaa wielä on aiwan paljas. Kaikki tämä on kaikille niille suureksi huoleksi, jotka aikowat lähteä pois maalle joulua wiettämään.

Useat waltiopäiwämiehet owat jo lähteneet kaupungista kotiinsa joulupyhiä wiettämään ja jälillä-olewat warmaankin lähtewät tän wiikon lopulla, jolloin waltiopäiwäin loma-aika alkaa. Kaikki waltiolliset toimet ja häärinät tulewat siis wiihtymään joulupyhiksi.

Seurahuoneen uusi sali wihittiin wiime sunnuntaina suurilla puolipäiwäisillä, jotka seurahuoneen rawintolan-isäntä hra Holmgrén oli toimittanut. Näihin puolipäiwäisiin sanotaan kaikki olleen hywinstyytywäiset paitsi muutamat ylhäiset wenäläiset upsierit, jotka oliwat unhottaneet, että he täsä maassa oliwat wieraat ja että heidän oli asettaminen käytöksensä sen mukaan. — Eilen pidettiin uudessa salissa markka-soitannot. Wäkeä oli ko'olta. Sali ei ole wielä oikein walmis. Seinät owat wielä jokseenkin märät sekä ilman tapettiä.

Wiime-maanantaina käwi suuri joukko yliopiston opettajia ja wirkamiehiä kunnian-terwehdyksillä waltioneuwos F. W. Pippingin luona, joka sinä päiwänä täytti 80 wuotta. Waltioneuwos Pipping on yliopiston opettajana ja kirjaston hoitajana sekä jälkeenpäin julkisista wiroista erinneenä hartaasti edistänyt tieteitä maassamme ja työskentelee wieläkin korkealla iällänsä wäsymättömällä innolla tieteiden hywäksi. Suomalaiselle kirjallisuudelle on hän tehnyt ikuisen palweluksen suurella teoksellansa: „Luettelo suomeksi präntätyistä kirjoista". Prowessori Schauman esitteli lämpimillä sanoilla kaikkien läsnä-olewien suurimmat kunnioituksen-tunteet. Ruotsinkielinen runoelma prow. Topelius'elta laulettiin ja waltiopäiwämies Puhakka luki hänen tekemänsä runon. Eräs täksi tilaisuudeksi tehty wanhan suomalaisen kirjoitustawan mukaan sommiteltu runoelma on tässä lehdessämme luettawa.

Nykyään on kirjakauppaan ilmaantunut 3:s osa Suomen kansan Satuja ja Tarinoita, sisältäwä eläin-juttuja. Hinta on 1 m. 50 p. Tämä on 17 osa suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia. Myös on ilmaantunut Oksasen Säkeniä toinen painos.

P. S. Lumisade ja pyry.

Maaseuduilta.

Wiipuri. Kaksi persialaista on ollut noin wiikkokauden päiwät kaupunnissa. Amerikkalainen lähetysseura on waikuttanut Persiassa ja saanut siellä pienen Luterilais-seurakunnan syntymään. Se pieni seurakunta ei ole jaksanut saada itselleen kirkkoa ja on sentähden lähettänyt nämä kaksi maamiestänsä keräämään rahoja kirkoksi mainitulle seurakunnalle. Toinen heistä osaa hiukan wenättä, mutta muuten he puhuwat ainoastaan waan Persian kieltä. Heillä tosin on kirja, Englannin, Ranskan, Ruotsin ja Saksan kielellä painettu, mikä heidän asiansa selwittää, mutta waikea heidän on kuitenkin tulkitta kulkeminen. (Otawa).

Waasasta Joulukuun alussa. Lehtenne 57 ja 69 numerossa on ollut puhetta, mitenkä säästöwarat katowuoden apulahjoista owat käytettäwät. Lehdessänne on ehdoteltu että näistä waroista tehtäisiin yleiset apuwarastot läänittäin, joihin sitten hädan-aikana olisi turwaaminen. Täkäläinen lääni-apukomitea on tehnyt ehdotuksen tähän suuntaan. Kun tämä ehdotus, joka nyt on lähetetty senaattiin wahwistettawaksi, luullakseni ansaitsee kaikin puolin tarkastusta, tahdon teille lähettää siitä otteen lehteenne otettawaksi. Se kuuluu suomennettuna näin:

1:ksi. Apuwarasto kokoillaan a) käyttämättömästä säästöstä läänille tulleista apuwaroista; b) asian-omaisten waiwaishoitokuntain kautta lainatuista rahoista, wiljasta y. m. sekä siitä, mitä näiden laitosten waroissa löytyy sekä rahana että teoksina ja työaineina, sekä c) niistä waroista, jotka asianomaiset waiwaishoitokunnat, kun owat saaneet apua sen wastuksen tähden, joka heillä on ollut saada sisälle saamisiansa, owat welwolliset takasin maksamaan säästöstänsä sen suhteen, mitä owat saaneet apua.

2:ksi. Kun nykyinen apukomitean waikutus on tauonnut, on apuwarasto kolme-jäsenisen toimituskunnan hoideltawa, joka taas onpi läänin kuwernörin walittawa. Tämän toimituskunnan tulee welkoa sisään waraston saamiset ja pitää rahat korolla kaswamassa, jotka rahat taas, ollaksensa tarpeella käytettäwät, owat korkeintaan kol-

men kaukauden ylössanomisen ajalla, pantawat johonkuun maan pankkilaitokseen — wielä on toimituskunnan welwollisuus wuosittain ajalla, jonka läänin kuwernöri likemmin määrätköön, antaa läänihallitukselle tili waraston tilasta, joka tili myöskin kohta on jossakin maan sekä ruotsalaisessa että suomalaisessa sanomalehdessä julistettawa. Toimituskunta saapi awuksensa ottaa jonkun notariuksen semmoista waraston waroista menewää wuotista palkkaa wastaan, jonka toimituskunta kultaki wuodelta hänen wuotisen työnsä suhteen näkee kohtuulliseksi määrätä.

3:ksi. Warastoa saadaan käyttää awuksi sillä tawoin kuin alempana määrätään ja ainoastaan silloin kuin yleisempi katowuosi on tapahtunut ja sen johdosta hätä läänin rahwaalle on yleisempi, mutta ei semmoisissa tapauksissa, että katowuosi on tapahtunut erinäisissä kunnissa.

4:ksi. Kun tämä ehdotus on päässyt keisarillisen senaatin wahwistamaksi, on läänin rahwaan, läänin kuwernörin kehoituksesta, pitäjänkokouksissa walitseminen walitsijamiehiä kahden edusmiehen walitsemiseksi kustakin kruununwoutikunnasta, joidenka edusmiesten, kuin läänihallitus pitäisi hädän niin suurena ja ahdistawana, että apua apuwarastosta olisi tarwis antaa, tulisi, nauttien yhden hewosen kyytiä sekä kohtuullista matka-eläkettä waraston waroista, lääninhallituksen kutsumuksesta sekä sen määräämällä ajalla ja paikalla, yhdessä neuwon kuwernörin kanssa keskusteltuansa tilasta, määrätä, saadaanko warastoa käyttää wai ei.

5:ksi. Jos yllämainitut edusmiehet suostuwat awun-antamisiin apuwarastosta, tulee kuwernörin läänihallituskaupunkiin asettaa apukomitea, joka toisessa puntissa mainitulta toimituskunnalta wastaan-otettuansa waraston warat sekä tilin niistä, kuwernörin esimiehyyden alla hoitaa niitä ja asianhaarain tarpeen mukaan tekee awunjakamiset hätääntyneille seurakunnille joko rahassa tai wiljassa y. m. sekä määrää siinä, että saadut awut niin käytetään, jotta ne sitten woidaan warastoon takasinmaksaa, niin että sillä lailla waraston warat kärsisi mitä wähintä wähennystä. (Tätä enemmistön päätöstä wastaan teki kaksi komitean jäsentä epäyksen).

6:ksi. Yllämainitun toimitus-kunnan, wouti-kuntain edusmiesten ja apukomitean kaikissa kokouksissa on pöytäkirjaa pidettäwää. * *

Toim. muist. Yllä-olewa ehdotus yhtyy pää-asiassa niihin perusteisiin, jotka ennen olemme lehdessämme esittäneet tämmöisen apu-waraston asettamiselle. Ainoastaan yhdessä hywin tärkeässä kohdassa olemme tämän ehdotuksen kanssa erimieliset. Meistä on siinä liian suuri walta myönnetty läänin kuwernörille. Mikä esm. estäisi noita läänin edusmiehiä walitsemasta apuwaraston toimituskuntaa, sitä emme tosiaan ymmärrä. Läänin edusmiesten waikutus-piiri on miten mahdollista rajoitettu. Heillä on ainoastaan waltaa — wieläpä sekin yhdessä neuwon kuwernörin kanssa — määrätä, josko apua warastosta on annettawaa wai ei. Sittenkin asettaa kuwernöri apukomitean, jonka koko waikutus tapahtuu hänen esimiehyyden ja johdannon alla. Me rohkenemme wieläkin wiitata lukijamme siihen, mitä olemme 69 n:ssamme sanoneet tämmöisten apuwarastoin asettamisesta.

Ulkomaalta.

Koko maailma näkee jo helposti, ettei koko suurella melskeellä puuhatusta waltiokokouksesta tule mitään. Englanti on kieltänyt siihen yhtywänsä — ja se asia on jo kyllälti tekemään koko asian mitättömäksi. Itäwalta, Preussi ja Wenäjä owat tehneet niin suuria ehtoja ja wastuksia, että hywin helposti woidaan pitää heidänkin wastaukset kieltäwäisinä. Ruotsi, Tanska ynnä useat muut pienet wallat owat antaneet suostumuksensa, mutta niistä on tässä asiassa liian wähän apua. Ranskan wiralliset lehdet owat ihan wihan wimmassa Englannille, joka ei muka woi käsittää keisarin ylewiä ja rauhallisia aikomuksia. Waltio-kokous-aatetta eiwät wielä ole hylänneet, waikka nyt jokainen näkee, että tahtowat ainoastaan pitää iloisen muodon pahalla säällä. Ja nuot hywät Pariisilaiset taas owat ihan rakastuneet tuohon waltiokokoukseen. Siellä jo tuumataan, arwellaan ja mietitään, mitenkä saada korttieria kaikille noille maailman ylimyksille, jotka tulisiwat sinne kokoontumaan. Muu maailma taas, joka ei ole niin herkkäuskoinen kuin Pariisilaiset, on kääntänyt ajatuksensa pois waltiokokouksesta ja rupee taas aprikoimaan, mihinkä keinoihin Puolalaisten auttamiseen Ranskan keisari nyt ryhtynee, kun tuo waltiokokous-yritys on mennyt mitättömiin. Muutamat arwelewat, että sota nyt on ainoa keino — mutta sota Englannin awutta? Se ei kannata, arwelee useat ranskalaiset — ja toiwo saada Englanti liittolaiseksi on hywin wähäinen, sillä Englannin etewimmät lehdet wakuuttawat ehtimiseen, että Englanti ei millään lajilla woi ryhtyä sotaan ja sama on myös ministeristön ajatus. Siis on puolalainen kysymys yhtä surkealla kannalla kuin ennenkin. Ei niitä kuitenkaan puutu, jotka toiwowat, että Wenäjä itsestään suostuisi myöntymään Puolalaisten waatimuksiin. Nykyään, näet, oli luettawa Wenäjän wirallisessa lehdessä: „Ruski Inwalid“ eräs kirjoitus, jossa koetetaan todeksi näyttää, että Wenäjän todellinen etu watii sen, että se päästäisi Puolasta wapaaksi. Kirjoitus arwelee wielä että Wenäjä luultawasti mielellään heittäisi Puolan omille walloilleen, kun waan kapina olisi kukistettu. Sillä jos muka Wenäjä nyt rupeaisi myöntyksiin, woisi näyttää siltä, kuin se olisi pelosta taipunut. Siis, arwelee „Ruski Inwalid“, on kapina ensin kukistettawa — ja sitten myönnytyksiä oikein ko'olta! Tämä kirjoitus kuuluu herättäneen suuren huomion Pariisissa. Se on antanut enemmän tukea huhulle, joka wiime aikoina on paljon lewinnyt Pariisissa, että muka Ranskan keisari par'aikaa olisi aiwan hartaissa erinäis-keskusteluissa Wenäjän keisarin kanssa juuri Puolan asioista. Napoleon olisi muka luwannut antaa Wenäläisten rauhassa kukistaa kapinan ja Wenäjä olisi sitä wastoin sitounut, kapinaa tauotettuaan, suostumaan Puolan kokonaiseen eriämiseen. Mutta sekään ei ole juuri mahdotonta, että näillä arweluilla ainoastaan koetetaan lannistaa Puolalaisten urhoollisuutta ja wastutusta.

Sleswig-Holsteiniläisessä asiassa tulee joka postissa aiwan ko'olta tietoja. Lehtemme ahtaus pakoittaa meidät rajoittamaan itsemme tämän riita-kysymyksen pääkohtiin. — Preussin hallitus on pyytänyt edustuskunnalta 12 milj. taaleria Sleswig-Holsteiniä warten. Ei ole ollenkaan luultawaa, että eduskunta suostuu hallituksen pyyntöön, kun jo on warsin selwästi nähtäwää, että Preussin hallitus hywin wähän aikoo auttaa Saksalaisten asiaa Sleswig-Holsteinissa. — Saksan liittowäen marssimisesta Holsteiniin ei ole wielä kuulunut mitään. Holsteinissa löytyy tätä nykyä noin 10,000 miestä tanskalaista sotawäkeä. Mitenkä nämät tulewat wastaan-ottamaan Saksalaisia, on nyt yleisenä arwelun-asiana. — Wähä aikaa sitten tuli tieto, että Tanska oli kumonnut julistuskirjan maaliskuun 30 p:ltä. Tämä ei ole tyydyttänyt ketään Saksassa. Sillä tästä kumoamisesta ei ole mitään apua, kun se, nimitt. Sleswigin eroittaminen Holsteinista ja yhdistäminen Tanskaan, mitä tällä julistuskirjalla tarkoitettiin, jo on uuden perustuslain kautta pantu toimeen.

Ruotsin waltiopäiwät owat lopetetut.

Tän aamun ulkomaan posti toi wähän rauhallisempia tietoja Sleswig-Holsteiniläisestä riidasta. Liittokunnan kokous Frankfurtissa on antanut 8 äänellä 7 wastaan rauhallisemman muodon sotawäen marssittamiselle Holsteiniin. Liittosotawäen ei tule, näet, walloittaa Holsteiniä, waan ainoastaan siinä täyttämään liittokunnan päätökset (exekution). Tähän päätökseen on enimmin waikuttanut Preussi ja Itäwalta. — Liiton-hieromiset Tanskan ja Ruotsin wälillä owat katkaistut. — Kaikki wuorikansat englantilaisessa Intiassa owat nostaneet kapinaa Englantilaisia wastaan. Ewersti Rose on syössyt takasin heidän päällekarkauksensa. Hän ja kenraali Chamberlain owat haawoitetut. Kapina toiwotaan saada tukehdetuksi ilman awutta.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 99 n:roon.)

5 Luku.

Kunnalliswerоista, niiden nostosta ja tilinteosta.

§ 54. Kunnan 5 §:ssa mainittuihin yhteisiin weroihin on kukin welwollinen osaa ottamaan, joka kunnan piirissä, joko hän siellä asuu taikka ei, omistaa taikka wiljelee manttaaliin pantua maata taikka muuta siihen wastaawaa werolukua, maatorppaa taikka muuta erotettua tilusta, pitää taikka käyttää erinäistä höyry- taikka wesilaitosta, harjoittaa wuorityötä, manufakturi- taikka tehdasliikettä, kauppaa, käsityötä taikka muuta luwallista elinkeinoa, niin myös kukin, jolla kunnan piirissä on taikka olla pitää oikia asumansa ja kotopaikkansa ja hän joko Waltiolta, kunnalta taikka muulta kannalta nauttii semmoisen palkan, pensionin taikka tulon, taikka työllänsä niin toimeen tulee, että hänen omaisuutensa on katsottawa wakuutetuksi ja täydellisesti tunnettu hänen kykynsä olemaan osallinen kunnan yhteisissä rasituksissa; tästä kuitenki erotettu se, joka toisen isännyyden alla seisoo ja ei samalla ole kunnassa semmoisessa tilassa että hän, sen mukaan mitä yllä sanottu on, on osallisuuteen welkapää.

Samanlainen welwollisuus on myös yhtiöllä.

§ 55. Kunnan weron alaiset jäsenet, kukin heidän 54 §:ssa luetellun kansallis-tilansa ja warainsa jälkeen, pitää, siinä tarkoituksessa kuin mainittu § sanoo, erityiseltä kunnalliskokouksessa walitulta komitealta, taikka, missä semmoista ei ole walittu, kunnallishallitukselta, takseerauksen jälkeen, saamaan päällensä wissit weroäyrit. Jos se toimitus on kunnallishallitukselle annettu, pitää kokouksen kutsuman yhtä monta kuin hallituksen walitut jäsenet lisänä takseeraustyössä olemaan awullisina.

§ 56. Takseerauksesta tehdään luettelo, joka erittäin kullekin weronalaiselle ja eripalstoissa luettelee sen weroäyrien luwun, joka hänen päälle pannaan ja, jos hän on maanomistaja, sen wähennetyn taikka muutoin woimassa olewan manttaalin, joka hänellä on.

Luettelo, joka on perustus kunnalliswerojen weloitukselle ja nostolle, on myös, waarin ottain mitä 9 ja 10:ssa säätään, kunnan huuto-luettelo ja tehdään, kaawan jälkeen lisässä N:o 1, kahdessa ekSemplaarissa, joista yksi lyödään ylös pitäjän

tuwassa ja toinen talletetaan kunnallishallituksen tykönä.

§ 57. Hundettaissa kunnan asioissa pitää kunkin weroäyri luettaman yhdeksi hundoksi. Jos kysymys koskee ainoasti manttaaliin pantua maata, luetaan mitä menee alle aina kymmenen osan manttaalia yhdeksi hundoksi, mitä nousee sen yli aina kahteen kymmeneen osaan kahdeksi hundoksi ja niin edespäin, jahka ei kunnalliskokous kernaammin tahdo antaa huutolaskun tapahtua päälle pantujen weroäyrien jälkeen.

§ 58. Missä, lain ja woimassa olewan asetuksen jälkeen, kunnalliswero on maksettawa erittäin jostakin 54 §:ssa luetelluista werotus-esineistä, taikka semmoisen maksun osallisuudelle toinen perustus määrätään, taikka muutoin kunnalliswerosta wapautetut jäsenet wissiehin sen tarpeisiin owat werotettawat, wallitkoon mitä niin kussakin tapauksessa säätty on.

Jos kysymys nousee uudesta werosta kunnassa, pitää perustus sen ulos takseerauksella ensin määrättämän.

§ 59. Kunnallishallituksen tulee kuksikin wuodeksi tehdä menojen ja tulojen ehdotuksen. Edelliseen otetaan: a) kunnan menot, jotka joko kokonansa taikka ainoasti wissiksi osaksi owat ensiseuraawan wuoden kuluessa maksettawat; b) kaikki ne menot, jotka jo tehtyjen päätösten jälkeen owat samana wuonna suoritettawat; c) ne menot, jotka wielä kunnallishallituksen esityksestä, kunnan yhteisiin tarpeisiin tarwittaneen seuraawana wuonna; ja d) ehdotussumma rahassa kunnallishallituksen käytettäwäksi epätietoisiin tarpeisiin; ja jälkimäiseen: a) juoksewan wuoden mahdollinen jäännös; b) kunnallisiin tarpeisiin jo myönnetyt määrät, jotka tulewana wuonna owat nostettawat; c) ne tulot, jotka muuten luullaan ensiseuraawana wuonna tulewan kunnan hywäksi; ja d) se summa, joka wielä tarwittaneen ja ehdotus sen maksamiseen.

Ne erityiset hallitukset taikka henget, jotka kunnalliskokous ehkä on wissiehin hallintotoimiin asettanut, owat welwolliset kunnallishallitukselle antamaan yksitylliset ehdotukset niistä tuloista ja menoista ensitulewana wuonna, jotka heidän hallintoonsa kuuluwat.

§ 60. Menojen ja tulojen ehdotukset tehtäkööt niin aikasin, että ne siinä wakinaisessa kunnalliskokouksessa, joka syyskuun kuluessa joka wuosi pidetään, taidetaan tutkintoon esitellä. Sen tehtyä, sekä kysymykset uusista menoista, jotka annettuun ehdotukseen owat otetut, neuwoteltua ja määrättyä, owat ehdotukset ja kunnalliskokouksen päätös annettawat kunnallishallitukselle, jonka tulee ehdotuksiin panna kokouksen päättämät muutokset ja lisäykset ja wiipymättä tehdä weloitus- ja nostoluettelon.

Mitä kunnalliskokouksessa myönnetään ensitulewan wuoden kuluessa nostettawaksi, on luettawa juoksewan wuoden kunnalliswerokſi ja pantawa niiden päälle, jotka sinä wuonna owat olleet kunnan werollisia jäseniä, niin että koko weromäärä on tasan jaettawana kaikille kunnan piirissä ulos takseeratuille weroäyreille.

(Jatketaan).

Papin-waalista entisinä aikoina.

III.

Niissä seurakunnissa, joissa hallitsia kirkkoherran wirkaan asettaa.

Regali-pitäjillä ymmärrettiin alusta semmoisia kuntia, joissa kuninkaalla oli oikeutta wirkaan wahwistaa seurakunnalta walittu ja pispalta, taidon ja tapainsa puolesta, koeteltu kirkkoherra. Tämä näkyy Sigismundin wakuutuksesta wuonna 1594, jossa sanat kuuluwat: „Me tahdomme myös meille säilytetyksi wahwistaa ne, jotka pitäjänmiesten suostumuksella lain jälkeen pispoilta (popiksi) määrätään (niissä pitäjissä, jotka kutsutaan) regalia beneficia, niinkuin myös kirkkoherrat kaupungeissa, sittenkuin he owat pispoilta ja seurakunnilta siihen walitut".

Sama kerrottiin sitten Kustaa Adolfin wakuutuksessa w. 1611, kussa kuuluu „ettei kenenkään papin sitten tarwitse käydä meillä wahwistusta (hakemassa) paitsi ne pää-kunnat, jotka tawallisesti beneficia regalia kutsutaan". Ei tähän aikaan siis tietty siitä, että hallitus asettaa kirkkoherraksi seurakunnassa kenenkä hän tahtoo niistä kolmesta, jotka tuomiokapituli on waaliin pannut, taikka jonkun niistä, jotka suoraan hallitukselta owat pyytäneet päästä paikkaan; tämä oikeus näkyy ensin meidän tietomme mukaan kirjoitettuna 8 §:ssa papillisissa etu-oikeuksissa, marrask. 28 p:ltä w. 1650, jossa kuuluu: „mitä siihen oikeuteen tulee, jonka tahdomme meillemme säilytetyksi, nimitt. armoittaa oppinutta, hywin-ansiollista pappismiestä ja howisaarnaajoita, yhdellä tai toisella regali-kunnalla; niin tahdomme siitä sillä tawalla pitää, että koska joku parempi pitäjä waltakunnassa, kaupungeissa eli maalla tulee awoimeksi, niin pitää pispan seurakunnan kanssa siinä hiippakunnassa antaman meidän tietää mitä miehiä hän aikoo esitellä seurakunnalle, wapaasti heiltä walittawaksi: jos meillä silloin on joku toinen esiteltäwänä, niin se hänelle tiedoksi tehdään, ja sitten pispan ja seurakuunan suosiolla säädetään ja päätetään, mitä me kohtuullisemmaksi ja oikeammaksi tutkimme, sen muodon jälkeen kuin w. 1569 aut. kuningas Juhanan kruunauksella ja sitten meidän korkiammasti kunnioitetulta, autuaalta rakkaalta Herralta Isältämme wuonna 1611 Nyköpingissä on päätetty". Tästä säännöstä lähtee siis selwästi; että kuninkaalla oli laillinen oikeus myös itse esitellä (præsentera) kenen hän tahtoi kirkkoherraksi regali-pitäjään. Mutta epäselwässä on, josko kuninkaan wanha oikeus, wirkaan wahwistaa seurakunnalta walittu opettaja, taas uudistettiin, wai josko hänelle annettiin uusi oikeus esiteltyistä nimittämään opettajaksi kenen hän tahtoi. Me luulemme sanain jälkimmäistä tarkoittawan, waikka ne ehdolla owat sekawasti asetetut. Seuraawaisissa asetuksissa ei liion mitään enään puhuta kuninkaan wirka-wahwistus-oikeudesta regali-pitäjiin, waan heistä sanotaan ainoastansa, että „niitten poisantaminen oikeastansa kuuluu H. K. M:lle" Res. Syyskuun 1 päiwältä 1664 Turun papiston walitukſille, Lagus Handl. III 26) ja „K. M:lle on säilytetty, niin hywin siinä paikkakunnassa (Suomessa) kuin muuallakin, koska H. K. M. niin hywäksi näkee, säätää jonkun hywin ansiollisen pappismiehen, hywin ymmärtäin asianomaisten tiedolla — —, yhteen eli toiseen siellä awoimeen regali-pitäjään, missä maassa eli hiippakunnassa hän olisi syntynyt". Tässä asetuksessa annetaan selwästi kuninkaalle oikeus nimittää kirkkoherroja regali-pitäjiin, mutta selwemmästi ja laajennettuna sama oikeus teroitetaan Kun. Resol. Papiston walitukſille, annettu Syyskuun 25 p. 1675. Kuningas lupaa siinä, että etu-oikeudet pitää pyhinä pidettämän ja kirkko-säännön jälkeen täydellisesti elettämän „niissä tapauksissa, kussa pitäjät ei ole regales ja säilytetyt Kun. Maj. oman wapaasen poisantamiseen, jonka Hän. Kun. Maj. warsin itsellensä talletaa; kuitenkaan ettei aina, koska semmoiset regali-pitäjät owat auki, ne miehet mahtaisi tulla siwuutetuiksi, jotka owat kelwolliset ja koulu- taikka alhaisemmissa kirkko-wiroissa tehneet itsensä hywin ansainneiksi, niin tahtoo H. K. M. armossa käskeä ja sallia maaherrat paikkakunnassa ja pispat ja konsistoriot, että he ojetis, koska joku regali-kunta tulee awoimeksi, siitä H. K. M. ilmoittakoot, ja samassa nimittäkööt ne miehet, jotka hiippakunnassa löytywät soweliaimpina semmoisten tilain wastaan ottamiseen, niin H. K. M. tahtoo ei wähemmin niitä kuin myös muita, jotka owat K. M. howissa taikka muissa ammateissa tehneet itsensä hywin ansainneiksi, armolliseen muistoon antaa tulla". Tämä wäli-päätös ei enään jätä waalin-warjoakaan seurakunnalle regali-pitäjissä ja antaa ainoastansa pispoille ja tuomiokapituleille wieläpä maaherroillekin(!!) lupaa ilmoittaa niitä miehiä hiippakunnassa, jotka olisiwat soweliaat tulla armolliseen muistoon awonaisen tilan pois-antamisessa. Samaa päätöstä näkyy myös seurattawan kirkko-la'issa wuodesta 1686 § 10; sillä sekin säilyttää kuninkaalle oikeuden nimittää kirkkoherroja kaikkeihin regali-kuntihin, wieläpä niihinkin, jotka „tästälähin, erinomaisten syitten tähden, semmoisiksi julistettaisiin". Ei sekään tiedä mistään seurakunnan waalista nimityksen edellä, waikka se myöntää, „seurakunnalle wapautta alamaisuudessa pyytää yhtä eli toista, jonka hän arwelee siihen olewan soweliaan ja ansainneen tulla meidän tykönä armolliseen arwosteluun, tahtoen me sitten yhden taikka jonkun toisen walita, jonka me itse tunnemme ja wissisti tiedämme olewan — — — mahdollisen". Ei kirkkolaki enään salli maaherrojen sekaantua papin-waaliin, ja pispojen oikeudesta kuuluu wielä sanat: „että mahtaisimme samassa sitä paremmin tietoa saada ja muistutusta niitten taidosta ja tilasta, jotka owat hiippakunnissa, niin pitää pispan, koska regali-kunta tulee awoimeksi, sisään tulla esittelön kanssa niistä, joidenka hän tietää olewan semmoisiin tiloihin kelwollisia ja mahdollisia; jonka jälkeen me jonkun niistä taikka jonkun toisen tahdomme armollisen mielimaltamme jälkeen säätää". Kuninkain alkuperäinen wahwistus-oikeus kirkkoherra-wirkoihin regali-pitäjissä oli siis wähittäin muuttunut täysiwaltaiseksi asetus-oikeudeksi; mutta tulewina aikoina saiwat seurakunnan jäsenet kuitenkin jonkunmoisen osan sielun-paimenensa waalissa.

Ruuti.

Corkiastoppinulle, Wapasuguisell jaloll Herralle, Waltioneuwos Fredrik Wilhelm Pippingille.

Quinga ensin Soomen kieli
Prändill techdin mahdollisex
Tulgitzeman Soomen mieli,
Oleman wijsauden artifex:
Sen SINÄ swrel opillas,
Ynnä aiwangin ahkerast
Tutkit quin toucka ia turilas,
Joc ei luowu caiwamast.
Abckiriat ja Testamentit,
Asetoxet ja Patentit,
Arckiwiisut ja Almanakat,

Pienet lehdet ja suuret pakat,
Manualet ja Gradualet,
Caick SINA cocoillut olet;
Mitkä prändätyt Stocholmis,
Mitkä Turus ja Helsingis,
Mitkä wialla pahalla,
Tai tællæ ùdella tavalla.
Näin olet technyt aarre-aitan
Mirhami-kimppuja täynnäns,
Jossa meidän kielem taita
Nächdä muinaset päiwäns.

Kijtos, kunnia kummingin
Waltioneuwos PIPPINGin!

(Lehden takasiwulla:)
Wanhus wäsymätön wiihdy tänään
Hetkeksikin tiede-toimestasi,
Salli Suomenkielen kiitos-äänen
Kerran muistella Sun waiwojasi.
Runomuksen ruusut, oi, ne puuttuu
Tältä kieli-kurjaltamme wielä;
Waan se sinun tuntee: etpä suutu,
Etpä suosiotas siltä kiellä,
Joskin karkealta joskus soipi
Jos sen mitta joskus haparoipi.

Joulukuun 14 p. 1863.

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime marraskuun 26 (14) p:nä arm. nimittänyt ja määrännyt:

Maanmittauksen ja metsänhoidon päätirehtöörille metsänhoito-asioita warten asetetun adjointin eli apulaisen, wapaaherra R. Wrede'n Suomen metsänhoitohallituksen päätirehtööriksi;

Sortawalan tuomiokunnan tuomarin A. Brunou'in sekä keis. Waasan howioikeuden sihtierin G. G. Aminoff'in asessoreiksi, Brunou keis. Wiipurin ja Aminoff keis. Waasan howioikeuteen; sekä

Rauman kaupungin pormestarin, tuomari wapaaherra S. von Knorring'in Raaseporin tuomiokunnan tuomariksi.

Nimitetty: kruununnimismies Huittisten piirikunnassa A. Lundenius kruununnimismiehekst Nawon pitäjän piirikuntaan. — Wirka-eron saanut oman pyyntönsä johdosta kruununnimismies wiimemainitussa piirikunnassa G. Eklund.

Hiippakuntain sanomia.

Turun hiippak. Nimitetty: w. t. amanuensi maist. J. M. v. Essen konsistoriumin amanuensiksi, opettaja J. Ahlman kolmanneksi opettajaksi Turun kuuromykkä-kouluun. — Haettawana: opettajan wirka Saßlinin koulussa Hämeenkyrössä ja Kökaren kappalaisen wirka sekä saarnamiehen wirka Tampereella; hakiain puutteesta, 90 päiwän kuluessa, woimistelusopettajan wirka Kokkolan ylikoulussa ja lisäopettajan wirka Waasan alikoulussa, ja toisen apuopettajan wirka Turun alikoulussa 56 päiwän hakemusajalla. — Määrätty: tehtaansaarnaaja B. Bergroth tulewan toukokuun 1 päiwään asti toimittamaan saarnaajan wirkaa Tampereella. — Kuollut: Tenholan emäkirkon kappalainen wk. E. G. H. Tallgrén marrask. 1 p. ja pappismies F. A. Sterenius.

Porwoon hiippak. Pyhtään kappalaisen waalissa marraskuun 15 p. sai kirkkoherran wirkainen wk. A. U. Wikften enimmät huudot, Taipalsaaren kappalaisen waalissa sai Leppäwirran kappal. siainen wk. G. W. Melart enimmät huudot, ja Heinijoen kappalaisen waalissa sai kirkkoherran wirkainen Sortawalassa wk. K. A. Streng enimmät huudot. — Kuollut: Ristiinan kirkkoherra H. O. Roschier marrask. 10 p. ja Jämsän entinen kirkkoh. apulainen E. D. Cawén marrask. 8 p.

Kuopion hiippak. Awonaisena: kaksi lisäopettajan wirkaa Kuopion ala-alkeiskoulussa. — Wirkawakuutuskirja walmistettiin kappalaisen siaiselle Frans Oskar Lawonille pitäjän apulaisen wirkaan Pyhäjärwellä. — Nimitetty: kouluttaja, maister Ewert Winter koulunopettajaksi latinan ja ruotsin kielessä Kuopion ylä-alkeiskoulussa. — Kappalaisen waalissa Kajaanissa 15 p:ä Marraskuuta on kirkkoh. apul. Iisalmessa F. N. Salonius saanut enimmät huudot.

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 16 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 34 3/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 30 3/16 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 250 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 249 äyriä. — Pariisi, 356 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 34 1/2, Pariisi 359, Hampuri 30 1/2, Tukholma 255, Amsterdam 171 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 16 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 33 15/16. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 354. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 29 7/6. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 249, 248.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	85 à 87 %	87 à 90 %.
Saman 4 % Samaa	—	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet ..	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Tähti

annetaan tulewana wuonna 1864 näin suurennettuna yksi numero joka perjantai. Se tulee sisältämään, niinkuin tänäkin wuonna, uutisia koto- ja ulko-maalta, waltiollisia, taloudellisia ja historiallisia asioita, niinmyöskin kirjotuksia hengellisistä ja seurakunnallisista aineista, tietoja uskonnon ja seurakunnan hengellisestä tilasta koto- ja ulkomaalla.

Koko wuosikerta maksaa ulosanto-paikassa Turussa 4 markkaa eli ruplan, Turun postikonttuorissa ruplan ja 10 kopeekkaa, kaikissa muissa postikonttuoreissa maassamme 5 markkaa, johon on luettu postiraha ja postimestarin palkka. — Puoli wuosikerta maksaa 2 markkaa ulosantopaikassa, 55 kopeekkaa Turun postikonttuorissa, ja muissa postikonttuoreissa puolen kolmatta (2 1/2) markkaa, kaikkein postimaksojen kanssa.

Sanomiin lähetetyistä ilmotuksista on maksettawa puolentoista (1 1/2) kopeekkaa riwiltä;

Sanomia Turusta

annetaan tulewana wuonna 1864 suurettuna sen kokoisiksi kuin tämän wuoden wiimeisestä numerosta saadaan nähdä. Allekirjottaja, joka jo päälle 5 wuotta ennen, paitsi tänä nykyisenä wuonna, on näitä sanomia toimittanut, rupee taas tulewana wuonna niitä kirjottamaan. Sanomiin pannaan tietoja koto- ja ulkomaalta, maamiehillemme tarpeellisia ja hyödyllisiä mietteitä ja keskustelemisia yhteisistä asioista sekä maawiljelyksestä, historiallisia kertomuksia, ja koska waltiopäiwiä tietysti wielä tulewanakin wuonna kestää, tietoja niiden työskentelemisistä ja päätöksistä tarkemmin ja pikemmin kuin mitä näissä sanomissa tänä wuonna on näkynyt, y. m. Lähetyksiä maaseuduilta otetaan kiitollisuudella wastaan ja pannaan sanomiin, jos niillä nähdään sitä arwoa olewan että ansaitsewat julkisuuteen päästä. Waikka lehteämme isonnetaan, on hinta entinen, nimittäin Turussa J. W. Liljan ja Kumppanien konttuorissa 2 markkaa, mutta Turun postikonttuorissa, pitäjiin menewistä 2 markkaa 80 penniä, ja muissa postikonttuoreissa 3 markkaa 12 penniä, siihen luettuna myös postiraha ja postimestarin palkka. Paitsi jo mainittuja tilauspaikkoja, saadaan Sanomia Turusta tilata Helsingissä kirjakauppias Edlundin kirjapuodissa kauppamies Stenbergin talossa n:ro 9 Aleksanderin kadun warrella sekä Porissa herra Palanderin kirjakaupassa, 2 markalla 80 pennillä wuosikerralta kummassakin wiime mainitussa paikassa.

A. Liljefors.

Hämäläinen

annetaan tulewana wuonna samanlaisena kuin tänäkin ja maksaa Hämeenlinnassa koko wuodelta 3 markkaa 20 penniä ja puolelta wuodelta 2 markkaa, johon postissa tilaajat tulewat lisäämään waaditut postimaksut.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Liljan ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

—, waroitus nuorukaisille neitsyille. Heidän sielujensa hyödyksi ja uskonsa wahwistamiseksi, selittänyt J. H. Kelber. Ruotsin kielestä suomentanut J. G. Heinonen. Niottuna 40 p.

—, kolme kehottawa kirjaista. Ensimmäinen: kristittyin warustuksesta ja sota-aseista, joilla heidän tulee sotia saatanaa wastaan, pyh. Paawalin sanain johdosta Ephes. 6: 1—17. Toinen: totisten kristittyin autuaallisesta toiwosta. Kolmas: neuwo ja lohdutus kuolemaa wastaan. Sidottuna 1 markka 80 p.

Lyhykäinen tutkistelemus yhden uskowaisen sielun autuudesta, jonka sydämmessä Jesus asuu. Ruotsin kielestä neljännen ylöspanon jälkeen suomeksi käätty. Niottuna 40 p.

Melander, neljä puolipäiwä-saarnaa, saarnatut Tukholmissa wuonna 1848. Suomennetut. Niottuna 60 p.

Myötäwänä kaikissa maamme kirjakaupoissa:

Jobin Kirja. Hebrean alkukielestä uusi käännös, jossa wanhaa Pyhän Raamatun suomennosta on mahdollisimmasti noudatettu. 80 p.

Myötäwänä kirjakaupoissa:

Raha-asioista. Kaksi-kymmentä helppoa lukua, yhteisen kansan ja nuorison hywäksi. Englannin kielestä mukailtu. Hinta 15 kop.

Liikkuwia puustawia,

suuria ja pieniä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, lasten ensimäisessä opetuksessa käytettäwäksi ilman tawauksetta. Hinta: **suuret puustawit ja n:rot 1 m. 20 p. pienet 1 m.** Tilaukset maaseuduille lähetetään postirahan lisäämisellä.

Laitialan Olutta

saadaan ostaa ja tilata putelittain tahi korittain Laitialan Olut-tehtaasta Hollolan pitäjässä. Peierin olut maksaa 24 ja ruotsin olut 20 penniä puteli. Ken tahtoo oluen luoksensa tuoduksi, maksaa weto-palkan.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. L℔.
Ohrat 5 r. tynnyri.
Ohrakryynit 26—30 k. kappa.
Ohramaltaat 18 k. kappa.
Kaurat 2: 70—90 k. t:nyri.
Kaurakryynit 30—32 k. k:pa.
Walkoset hern. 27—30 k. k:pa.
Perunat 6—7 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. L℔.
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. L℔.
Tuoretta lampaan-lihaa 1—1: 20 k. L℔.
Palwattua samaa 1: 80—2 r. L℔.
Wasikan-liha 2 r. L℔.
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. L℔.
Talia 2: 70—2: 75 k. L℔.
Tuoretta woita 22—25 k. ℔.
Ruoka-woi 3: 40—60 k. L℔.
Maito 7—8 k. k:nu.
Taale 7—8 k. korttieri.
Munatu 50 k.
Teeret 80 k. pari.
Metsot 1: 40 k. pari.
Pyy-pari 40 k.
Tuoretta siikaa 12 k. ℔.
Tuoreet lahnat 6—7 k. ℔.
Suolattua taimen 18 k. ℔.
Tuoretta säynäwää 5 k. ℔.
Tuoreita ahwenia 5—6 k. ℔.
Tuoreet hauet 5—6 k. ℔.
Suolattua siika 9—10 k. ℔.
Suolattua lohta 18 k. ℔.
Suolatut lahnat 5 k. ℔.
Suolattuja silakoita 45 k. L℔.
Suolattua kilohailea 80 k. L℔.
Terwaa 5 r. tynnyri.
Wiina 90—1 r. kannu.
Heinät 18—20 k. L℔.
Thimothej 22—24 k. L℔.
Oljet 7—8 k. kupo.

Waltiopäiwälehti N:o 11 tulee ulos huomenna.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 101. Maanantaina 21 p:nä Joulukuuta **1863.**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Jouluk. 21 p. k:lo 4 jpp. Lucia-juhla Semigradsk'in pikkulasten koulussa Maariankadun warrella.

" k:lo ½5 jpp. Palowakuutuskomitea rakennuksia warten, jotka owat Helsingin kaupungin takamaalla, kokoontuu howineuwos K. Ryberg'in luoksi huwilaansa runnipuistossa.

Huomenna Tiistaina.

Jouluk. 22 p. k:lo 10 epp. Ne, jotka tulewana wuonna aikowat pitää yleisön tarpeeksi ajomiehiä eli iswosikoita, ilmoittakoot itsensä rastuwassa.

" k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. useanlaisista kauppatawaroista kauppias Stenbergin talossa Aleksanteri-kadun warrella.

" k:lo 4 jpp. Ne, jotka tulewana wuonna tahtowat harjoittaa kaupustelemista, ilmoittakoot itsensä raastuwassa.

Keskiwiikkona.

Jouluk. 23 p. k:lo 10 epp. ja 4 jpp. Huutok. Stenbergin talossa jatketaan.

Tuorstaina.

Jouluk. 24 p. k:lo 12 päiwällä. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Kataja-nokalla useanlaisista kelwottomista kaluista ja waroista.

Helsingistä.

Waltiopäiwäin joululoma on alkanut. Wiimeinen täyskokous oli aatelistolla wiime lauantaina. Melkein kaikki waltiopäiwämiehet owat rientäneet kotiinsa.

Yliopisto. Filosofiallinen tiedekunta on nimittänyt dosentin, lisentiati J. A. H. Gyldén'in tohtoriksi fysikki-määräysopillisissa oppiaineissa.

Tämän kuun 14 p:nä hywäksittiin kirjoitukokeet, jotka seuraawat yliopistolaiset oliwat tehneet jumaluusopin tiedekunnan edessä ruotsinkielellä: T. Hagelin, G. E. Herckman, G. F. Pohjala ja J. Särkkä, sekä suomenkielellä: J. Holmström, E. W. Lybeck, A. Oksanen, A. G. Walle ja J. Österbladh.

Julkisen tuomaritutkinnon seisoi tämän kuun 17 p:nä senaatin ylimääräiset kamarikirjoittajat B. J. Ahnger ja K. A. V. Lindeman, maisteri E. J. Lange sekä yliopistolaiset K. J. Boström, A. A. Boucht, A. H. G. Grönwik ja K. F. S. Lilius.

Julkisen kameraali-tutkinnon seisoiwat tämän kuun 19 p:nä: Howioikeuden-auskultanti P. A. N. E. Hanén ja yli-opistolaiset K. J. Krakau, A. G. Mohell ja O. O. Ollgren.

Suomen Pankki pidetään suljettuna nousewan tammikuun 1 päiwästä alkaen 14 päiwään saakka, silloin siellä tapahtuwata tilintarkastusta warten. Kumminki tällä ajalla wastaanotetaan maksettawiksi langenneita lainoja.

Uusia sähkölennätin-konttuoreja on nykyisin asetettu Tammisaareen, Wihtiin, Hämeenlinnaan, Kouwalaan ja Haminaan. Toistaiseksi saapi tätä uutta sähkölennätin-haaraa käyttää ainoastansa paikkoihin Suomessa, Wenäjällä ja Puolassa. Maksu on 2 markkaa 20 sanalta. (S. J. S.)

Täkäläiset koulut owat wiime-wiikolla aloittaneet joulu-lomaansa. Lyceo suljettiin wiime tiistaina. Tässä oppilaitoksessa on wiime lukukautena ollut 24 opettajaa ja 243 oppilaista.

E. J. Längman-wainaan testamentti Suomen ja Ruotsin kansoille näyttää tulewan jutun alaiseksi. Mikkelin W. S:mat kertowat muka näin: „Sanomista olemme nähneet, kuinka Längman-wainaja, Lontoossa joulu-aikana w. 1859 tekemässä testamentissa, on lahjottanut Suomen ja Ruotsin kansoille melkeen koko omaisuutensa, joka piti tekemän noin kolmesataa kaksikymmentä wiisi tuhatta ruplaa hopeassa. Mutta nyt on ilmestynyt yksi wielä suurempaan summaan nousewa welkakirja annettu Längmannilta sahan-hoitaja Adam Fennander-wainajalle, jonka Puumalan pitäjässä asuwat perilliset par'aillaan kuuluwat olewan täwdessä puuhassa panna asiata riitaan. Tämä ruotsiksi, 12 kopeekan kartalle tehty, merkillinen welkakirja, kynätty osaksi wieraalla, osaksi Längmannin omalla kädellä, kuuluu suomeksi näin:

Allekirjoittanut maksaa waadittaessa yhden summan, suuren Kolmesataawiiskymmentätuhatta (350,000) Ruplaa Hopeassa, ynnä niillen juoksewan laillisen koron kanssa, wiisi wuodessa sadalta, sillä ehdolla, että niitä ennen yhdeksän (9) wuoden kuluttua ei saa miltään puolelta hakea muussa, kuin kuoleman tapauksessa*), Sahanhoitajalle A. Fennanderille, wakuuttaa. Korpilahdessa 2 p. Tammikuuta 1859.

E. J. Längman.

Sanoo (350,000) rup. Hop. (sinetti.)

„Edellä-seisowan welka-kirjan siirrän pojalleni Karl Gustalle, jolla on walta sisälle etsiä pääsumman korkoneen. Wahwistan. Muuramessa 5 p. Tammikuuta w. 1859.

Adam Fennander."

(sinetti.)

*) Tästä alkaen nähtäwästi Längmannin oma käsi. — Siirto K. G. Fennanderille on suomen kielellä pääkirjaan tehty.

Suomen upsieristo kuuluu saaneen lahjaksi neljän kuukauden palkan niiden kustannusten tähden, jotka kesäinen olo Parolan harjoitusleirissä matkaan saatti upsiereille.

Uutta kirjakaupassa: Biografiska anteckningar om Kejserliga Regerings konseljens eller senatens för Finland Ordförande och Ledamöter samt Embets- och tjenstemän under åren 1809—1859, samlade af G. A. Spåre (elämäkertomallisia muistoon-panoja Suomen keisarillisen hallituskunnan eli senaatin esimiehistä ja jäsenistä sekä wirka- ja palwelusmiehistä wuosina 1809—1859, kokoillut G. A. Spåre). Tämä kirja sisältää paljon tietoja ja on epäilemättä antanut toimittajalle suuren työn ja waiwan, mutta tuon tuostakin puuttuu siltä kuitenkin semmoisia tietoja, erittäinkin wuosilukuja, joita olisi pitänyt oleman hywin helppo hankkia. — Suomen waltiokalenteri tulewaksi wuodeksi on tullut ulos samannäköisenä ja samantapaisena kuin ennenkin.

Waltiopäiwälehti lakkaa 11 numerolta, joka tuli ulos wiime perjantaina.

Kansakunnan lehden toimittaja kehoittaa „maanmiehiä antamaan kohta tietää, josko lehteä tulewaksi wuodeksi kyllältä wahwasti tilaamaan ruwetaan ja tilaajia kunkin paikan ympäristöltä kyllältä lisään hankkimaan käydään". K. L. lupaa ruweta „totuuden julki-puhujaksi", jos se runsaasti tilaajoita saa, mutta jos ei se saa niitä tarpeeksi, „niin sitte tilanneet kyllä saawat kustakin postikonttuorista rahansa takaisin". Jos eiwät tän wuoden wiimeiset lehdet tulewan wuoden alussa woisi tulla painetuiksi, niin luwataan niistä korwaukseksi tutkinnoita Suomen kielen perustuksista.

Täysi talwi pyryineen pakkasineen on wihdoin saatu. Tänään on taas suojantapaista, joka ei kuitenkaan tehne talwesta loppua.

Ulkomaalta.

Sleswig- Holsteiniläinen riitakysymys ei näy selwiäwän ilman miekan awutta. Niin pitkälle on nyt pitkien ja sekawien keskustelujen ja puuhien perästä päästy, että saksalainen liittokunta on päättänyt lähettää liittoarmeijan Holsteiniin. Tällä armeijan lähettämisellä ei ole suinkaan päätetty, että sota Tanskan ja Saksanmaan wälillä on aljettu. Sillä kun Holstein kuuluu saksalaiseen liittokuntaan, on liittokunnalla oikeus sotawäellä päätöksiänsä täyttämään. Mutta se on aiwan helposti ymmärrettäwä, että juuri näiden päätösten täyttäminen tulee wiemään sotaan. Uusimmat tiedot meille kertowat, että ne saksalaiset wallat, joidenka tulee lähettää sotawäkeä Holsteiniin, jo on lähettänyt kehoituksen tanskalaiselle hallitukselle wetämään pois sotawäkensä Holsteinistä. Mitä wastausta Tanska tähän on antanut, emme wielä tiedä. Mutta toisaalta on kuulunut että Tanska ei ollenkaan aiwo wastustaa Saksalaisia, niin kauan kuin nämät pysywät Holsteinissä eiwätkä astu Eiderwirran yli. — Mielipiteistä itse Sleswigin ja Holsteinin herttuakunnissa owat kertomukset erilaiset. Holsteinissa on wiha Tanskalaisia ja Tanskan waltaa wastaan jokseenkin suuri, waikka Holsteiniläisten kyllä on waikea osoittaa, että olisiwat Tanskan puolelta mitään warsinaista polkemista kärsineet. Iso osa wirkamiehistöstä on kieltänyt tekewänsä uskollisuuden walaa Kuningas Kristian IX:lle. Sleswigissä taas on kyllä saksalaisuus pidetty hywin kowassa kurissa — jotta sikäläiset Saksalaiset owat hywin wihan wimmassa Tanskalaisille, mutta yli

puolen wäestöstä on Tanskalaisia, jotka aina hartaasti owat edistäneet Tanskan hallituksen tuumia yhdistää Sleswig Tanskanmaahan. Eräs saksalaismielinen korrespondentti kirjoittaa Sleswigistä K. Ztg:iin, että se kyllä oli odotettawaa, ett'ei Sleswigissä walaan-suostumattomuus olisi sinnepäinkään niin yleinen kuin Holsteinissä. Sillä, arwelee kirjoittaja, täkäläiset wirkamiehet owat joko Tanskalaisia tai kansansa-hylkääjiä ja köyhiä piruja, joille tanskalainen wirkapalwelus on ainoana eläkekeinona. Useimmat papit taas muka hywäksiwät sydämmensä tai watsansa pohjasta tanskalaista waltaa. Enimmät Eteläis-sleswigin kunnalliswirkamiehet, jotka owat kartanon omistajia, sitä wastoin owat kieltäneet waloa wannowansa. Kirjoittaja tietää sen ohessa kertoa, että kuningas Kristian IX:n omat sukulaiset owat hywin alakuloiset siitä, että hän on allekirjoittanut uuden perustuslain.

Preussin sisällinen kiista on, kuten woitiin arwatakkin, tehnyt kaiken wäkewämmän sekaantumisen Sleswig-Holsteiniläiseen riitaan Preussin puolelta mahdottomaksi. Jo ennen olemme kertoneet, että hallitus on pyytänyt edustuskunnalta 12 miljonan taalerin kreditin Sleswig-Holsteiniläisiä asioita wasten. Tähän ei kuulu wapaamieliset puolueet, jotka owat edustuskunnan enemmistö, aikowan myöntyä. Sen siaan owat walmistaneet adressin kuninkaalle, jossa selittäwät syyn, minkä tähden eiwät woi suostua hallituksen rahapyyntöön sekä lausuwat mielipiteensä, mitenkä Preussin Sleswig-Holsteinin suhteen tulisi käyttäidä. Adressi sanoo suorastaan, ettei woida luottaa siihen, että nykyinen ministeristö tulisi käyttämään pyydetyt rahat Sleswig-Holsteinin hywäksi. Adressissa sanotaan wielä, että Preussin armeijan kunnia waatii Sleswig-Holsteinin wapauttamista sekä pyydetään kuningasta, että hän luopuisi Lontoo-suostumuksesta sekä tunnustaisi Augustenburgin herttuan Sleswig-Holsteinin herttuaksi.

Wienin kunnallis-neuwoskunta on lähettänyt lähetys-miehistön keisarilta pyytämään apua Sleswig-Holsteinille. Lähetyskunta sai wastaukseksi ystäwällisen neuwon pysymään erillään waltiollisista toimista ja hoitamaan omia asioita. Kunnallis-neuwoskunta kuuluu panneen tämän asian niin pahakseen, että se aikoo luopua wirastaan.

Jonian saarten yhdistäminen Kreikkaan on päätetty, mutta ehdoksi on pantu Turkin ja Itäwallan pyynnöstä, että Korfun suuret linnoitukset häwitettäisiin. Kreikan hallitus ei kuulu aikowan suostua tähän ehtoon, joka on wallan wasten yleistä mielipidettä Kreikassa.

Wiimeisen ruotsalaisen postin lehdet sisältäwät taas koko joukon sähkösanomia Sleswig-Holsteiniläisestä riidasta. Liittokunnan armeija tulee olemaan 22,000 miestä sekä 45,000 miestä resärwinä. Tämän kuun 14 p:nä piti Saksenin ja Hannoverin sotawäen oleman Holsteinin rajalla ja, odotettuaan neljä päiwää Tanskan wastausta, marssiman sisälle maahan. — Ranska on julistuskirjan kautta ilmoittanut, ettei sillä ole syytä sekaantumaan tähän riitaan. Wenäjä on myös julistuskirjassa eroittanut kysymyksen uudesta perustuslaista perintöasiasta ja kehoittanut Tanskaa myöntywäisyyteen edellisessä kohdassa. Tanskalainen lehti „Dagbladet“ julistaa että aiwottu liitto Ruotsin ja Tanskan wälillä on mennyt mitättömiin, kun muka Ruotsi on ilmoittanut, ettei se nykyisten waltiollisten asianhaarain ollessa woi wäkiwoimalla auttaa Tanskaa.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko 100 n:roon.)

§ 61. Weloitus- ja nostoluettelon pitää sisältämän osotuksen siihen päätökseen, johon wuoden ulos takseeraus perustuu, ilmoittaen sen ohessa sen määrän, joka joko päälle pantujen weroäyrien taikka muun perustuksen jälkeen on lähtewä, ja mainitseman kunkin werollisen kodon sekä nimen, hänen päälle pannut weroäyrit, hänen tykönänsä henkikirjoitukseen otettujen henkien luwun ja ne erinäisistä werotusesineistä häneltä erittäin ulos takseeratut kunnalliswerot. Tarpeelliseksi kontrolliksi nostosta pitää myös erinäiset palstot maksojen ja rästien merkitykseksi oleman luetteloon wedetyt, miten kaawa lisässä N:o 2 näyttää.

§ 62. Sekä weloitus ja nostoluettelo että se 56 §:ssa mainittu takseerausluettelo annetaan kunnalliskokouksen esimiehelle, jonka tulee kuulutuksella kunnan kirkossa taikka kirkoissa ilmoittaa, missä paikassa kunnan jäsenet, jos sitä haluawat, taitawat tarkastaa ja tutkia neljäntoista päiwän kuluessa siitä päiwästä, jona kuulutus julistetaan. Sen ajan perästä pitää luettelot joulukuulla määrätyssä wakinaisessa kunnalliskokouksessa yhteisesti tutkittawiksi esitettämän ja kullekin werolliselle annettaman tilaisuutta niitä wastaan tehdä ne muistutukset, joihin hän puo-lestansa näkee syytä olewan.

§ 63. Jos luetteloja wastaan tehdään muistutuksia, päättäköön kunnalliskokous niistä kohta ja antakoon tehdyt muutokset panna luetteloihin sekä nämät, warustettuna esimiehen ja kokouksen kolmen jäsenen todistuksella tutkinnosta, sitte takasin antakoon kunnallishallitukselle, jonka tulee, kaawan mukaan lisässä N:o 3, ulos antaa tarpeelliset werosetelit ja antaa ne, ennen ensitulewan tammikuun loppua, werollisille käsillä pitää määrätyillä kunnan laweuden ja wäestön paljouden suhteen walituilla ja kunnan kirkossa tahi kirkoissa kuulutetuilla paikoilla.

Helmikuun kuluessa on weronnosto sopiwassa paikassa pidettäwä, josta neljätoista päiwää ennen pitää kuulutettaman, sekä kunnallishallitukselta taikka muutamilta sen jäseniltä toimitettawa, jahka ei kunnalliskokous näe syytä olewan noston toimittamisesta toisin määrätä.

§ 64. Jos joku weloitus- ja nostoluetteloon otettu, werollinen kunnan jäsen hawaitaan sieltä wuoden kuluessa pois muuttaneen, pitää hänen sentään maksaman hänen päällensä pannun weron, mutta olkoon samalta wuodelta wapautettu maksamasta siihen kuntaan mihin hän muuttanut on, jollei wero ole semmoinen että sen pitää lähtemän olkoon hän kunnan piirissä asuwa taikka ei.

§ 65. Ne kunnan werollisista jäsenistä, jotka owat laimin lyöneet siinä kunnalliskokouksessa, jossa takseeraus- sekä weloitus- ja nostoluettelot owat tutkittawiksi esitetyt, niitä wastaan tehdä muistutuksia, olkoot kaiken muun oikeutensa walitukseen kadottaneet. Jos hän muistutuksen sanottuja luetteloja wastaan on tehnyt, mutta sitä ei ole hywäksytty, walittakoon hän kunnalliskokouksen päätöksestä siinä järjestyksessä kuin tässä jälempänä sanotaan; kuitenkin olkoon hän sentään welkapää päälle pannun weromäärän weronnostossa suorittamaan, mutta nauttikoon hywäksensä oikeutensa saada maksetun takasin, jos hänen walituksensa hywäksytään.

§ 66. Kunnallishallituksen tulee weroista, jotka ei ole maksetut eikä myöskään kunnalliskokouksessa kirjasta lykätyt, tehdä yksityllisen rästiluettelon ja sen kahden kuukauden kuluessa weronnoston lopusta paikan Kruunuwoudille antaa; ollen tämän welwollisuus ulkona olewat rästit laillisessa järjestyksessä sisään waatia ja niistä kunnallishallitukselle tilin tehdä.

§ 67. Kunnallislaskut, joita pitää joko kunnallishallitus taikka muu kunnalliskokouksesta rippuwa hallintowalta taikka erityinen henki, owat kalenteriwuoden jälkeen tehtäwät.

Kokouksessa erittäin asetettuin hallitusten ja henkien welwollisuus on, ennen tammikuun loppua kunakin wuonna, kunnallishallitukselle antaa laskun niistä waroista, jotka heidän huostassaan on äsken kuluneella wuodella ollut. Semmoinen tilinteko otetaan myös siihen yhteiseen tilintekoon kunnan waroista, jonka hallituksen tulee tehdä ja joka kultakin wuodelta, ennen maaliskuun 1 päiwää seuraawana wuonna, on kunnalliskokouksen esimiehelle annettawa.

§ 68. Sittekuin kunnalliskokouksessa joulukuulla walitut tutkiat owat tarkastaneet kunnallishallituksen ja muiden kunnalliskokouksessa asetettuin hallitusten taikka henkien tilinteot ja hallinnon, pitää kertomus siitä, määrätyn ajan kuluessa, tutkioilta kokouksen esimiehelle annettaman. Jos tilinteoissa muistutus on tehty, waatikoon esimies siitä asian-omaisten selityksen ja lauseen sekä syyskuulla sattuwalle wakinaiselle kunnalliskokoukselle jättäköön josko muistutus on sikseen heitettäwä taikka erityiseltä kompromissalta tutkittawa ja ratkaistawa, ja edellisessä tapauksessa edeswastauksen wapaus asianomaisille heidän hallinnostaan suotawa.

§ 69. Milloin semmoinen kompromissa on asetettawa, walitsee kunnalliskokous yhden taikka kaksi ja tilintekewä hallitus yhtä monta jäsentä, joko kunnan omista jäsenistä, taikka muita henkiä, jotka nauttiwat arwonantoa ja luottamusta. Jos tilintekewä hallitus laimin lyö senlaisen welwollisuuden, olkoon Kihlakunnan oikeuden wallassa, ilmoituksen saatua kokouksen esimieheltä, ensiseuraawissa wakinaisissa käräjissä walita kompromissan täysilukuisuuteen tarpeelliset jäsenet. Näin kutsutut kompromissarit kokoontuwat sitte ja lisäksi yhteisesti taikka, milloin he eiwät ole yksimieliset, useimpain huutojen jälkeen ja, jos ne owat tasan, arwalla walitsewat yhden jäsenen, jonka tehtyä kaikki keskenänsä walitsewat esimiehen. Kompromioikeuden wallassa on ratkaista, miten tehty muistutus on hywäksyttäwä taikka ei ja mitä asianomaisten siitä pitäin tulee waarin ottaa, sekä päätöksen asiassa antaa, jossa muutosta ei hakea saa.

Älköön kukaan, joka on walittu jäseneksi kompromioikeuteen siinä kunnassa, missä hän on asuwa, ilman tärkeitä syitä ja esteitä, semmoisesta luottamuksesta wetäykö.

6 Luku.

Alistuksesta ja walituksista.

§ 70. Kunnalliskokouksen päätös pitää, saadaksensa sitowan woiman, alistettaman Senatin Talouskunnan tutkintoon ja wahwistukseen, milloin päätös koskee: a) myymistä, panttaamista taikka waihettamista jotakin semmoista kunnalle kuuluwaa kiintiää omaisuutta taikka oikeutta, joka lahjoituksen taikka testamentin kautta on kunnalle langennut ja sen yhteistä hyötyä tarkoittawain laitosten woimassa pitämiseksi owat määrätyt, sekä kysymyksen ollessa suostumuksesta ja sowinnosta, joka waikuttaisi muutosta taikka rajoitusta siinä oikeudessa, mikä kunnalle semmoiseen kiinteyteen taikka etuun on; b) lainan ottamista, ase-

tettuna pitemmälle takasinmakso-ajalle kuin kolme wuotta; ja c) ehdotusta uusiin taikka korotettuihin siltarahoihin.

Päätös taikka ehdotus, joka Senatin tutkintoon on alistettawa, pitää lähetettämän Guwernöriin, jonka tulee kirjat ynnä oman lauseensa Senaatiin antaa.

§ 71. Guwernörin tutkintoon owat alistettawat kunnalliskokouksen päätökset, jotka sisältäwät ehdotuksia uusiin taikka korotettuihin lauttarahoihin taikka kysymyksiä ei ainoasti kunnallispiirien muutoksesta, miten 2 §:ssa sanottu on, waan myös milloin esteitä, jotka seuraawat kunnalliskokouksen waalia esimieheksi taikka wara-esimieheksi kokouksessa ja jäseniksi kunnan waltuusmiehistössä ja kunnallishallituksessa, taikka waalia sijaiseksi kunnallishallituksessa, ilmoitetaan eikä kokoukselta hywäksytä, niinkuin 14, 33 ja 43 §:ssa säätty on. Guwernörin hywäksymistä waaditaan myös antamaan laillisen woiman päätökselle, joka tarkoittaa wehkeitä yleisen järjestyksen ja terweyden hoidon edistämisestä kunnan piirissä, sekä päälle laskemista maksuja, jotka erityisesti tarpeeksi ulos takseerataan pitemmän ajan kuluessa kuin kolme wuotta. Guwernörin tutkintoon annettu päätös on muuttamattomana wahwistettawa taikka heitettäwä. Jos hywäksymistä kielletään, mainitkoon Guwernöri syyt siihen, ja on kunnalliskokouksen wallassa, jos se siihen luulee syytä olewan, kielletystä wahwistuksesta tehdä walituksen Senaatin Talouskunnassa. (Jatketaan).

Moskowalaisen lehden tuimistelemiset.

Olemme ennenkin siwu-mennen maininneet Wenäläisen sanomalehden, „Moskowskia Wädamosti"n metelistä käytöstä Suomen asiain suhteen. Lehden kiukku sai ensimäisen sytykkeensä niistä keskusteluista, jotka kohta waltiopäiwäin alussa nousiwat Ritaristossa ja Aatelissäädyssä noista Wenäjässä asuwain Suomalaisten aatelismiesten edustus-oikeudesta. Hra Katkoff'ista — se on lehden toimittaja — olisi ihan luonnollista, että miehet, jotka eiwät Suomessa mitään weroa maksa eiwätkä mitään Suomen lakia noudata, kuitenkin, paljaaksi huwiksensa, istuisiwat suostunta-weroa Suomen miehiltä määräämässä ja lakia Suomenmiehille laatimassa. Tämä rikki-wiisas arwelu olisi mielestämme hywinkin joutanut jäädä wastustelemattakin; kun kerran hra Katkoff'in „terwe järki" uudestaan olisi alkanut wirkansa tehdä, ei olisi luultawasti „yksinkertaisin totuus" weroitus- ja la'in-laadinta-opissa kauan woinut häneltä jäädä unohduksiin. Pahaksi onneksi on hänen kanssansa ruwettu sanan-waihtoon, ja nyt hänen puhtinsa ei enää saa loppua eikä rajaa. Se olisi kiittämätön työ, ruweta tässä edes luettelemaan niitä katkeria, myrkyllisiä herjauksia, joita hän yhtenään lykkää Saomea ja Suomen hallitusmuotoa wastaan; niiden kertominen ei waikuttaisi muuta kuin inhoa ja wihaa lukijoissamme, — ja me puolestamme emme ole käsittäneet julkisuuden wirkaa siksi, joksi hra K. näkyy oman wirkansa käsittäneen, nimittäin eripuraisuuden ja epäluulon sytyttimeksi kahden niin likeisesti liitetyn kansakunnan wälille. Mutta meillä on erinäiset syyt, jotka eiwät enää salli meidän pysyä wallan ääneti tässä ikäwässä, waikka osaksi naurettawassakin metelissä.

„Moskowkia Wädamosti", niinkuin joku muukin Wenäjän lehti tähän aikaan, näyttää wihdoin onkeensa saaneen, että Suomessa tätä aikaa kestää jonkunmoinen kiista ruotsintuneiden wirkakuntain ja suomenkielisten asukkaiden wälillä. Tähän owat kenties lisäksi liittäneet ne erimielisyydet, mitkä wilkkaampi waltiollinen elämä aina synnyttää, ja näin lienee muutamissa toiwo syntynyt, että muka Suomalaiset ja Ruotsalaiset tässä maassa käwisi kahtaalle eroittaa, että toiset käwisi toisten awulla lannistaa. Kun siis esim. Katkoff suurella ylenkatseella ja mielikarwaudella puhuu Suomen „waltiosta", wakuuttaen wastoin selwimpiä tekoasioita, että muka Suomi Wenäjän yhteydessä ei muuta ole kuin mitä se Ruotsin wallassakin ennen oli: paljaana, jos kohta etu-oikeuksilla warustettuna, maakuntana, — niin hän yrittää antaa asialle sellaisen muodon, ikäänkuin Suomen waltiollinen asema olisi ainoastaan muutamien ruotsikiihkoisten ja etu-päässä Dagbladin keksimä. Niinpä hän esim. wiimeisessä kynäyksessään nimittää sen Suomessa yleisen mielipiteen, minkä kumota pyytää, paljaaksi „ruotsalaiseksi isänmaan rakkaudeksi" ja puhuu edempänä samassa kohden niistä „puolueista, joiden äänen-kannattajaksi Dagblad on ruwennut". Että hra Katkoff todellakin uskoisi tällaisen asian Suomessa olewan puolueen-asiaa, täytyy meidän, hänen terween järkensä kunniaksi, epäillä. Mutta kuinka wähän häiriön-tilaisuutta ylipäänsä tässä maassa löytyy, tahdomme parilla sanalla osoittaa.

Mitä ensin tulee kieli-kiistaan Suomessa, se ei todella milloinkaan ole ollut sitä laatua, että joku niin sywä waltiollinen eripuraisuus siitä syntyä woisi. Koko tämä kiista, kuinka kiiwas se toisiaan on ollutkin, ei ole milloinkaan ollut eri kansallisuutten taistelu; se on wain ollut kysymys eräästä korjattawasta epäkohdasta yhdessä ainoassa kansassa, missä historiallisten syiden waikutuksesta wirallinen ja siwistys-kieli on tullut olemaan toinen kuin kansan. Tuorein todistus siihen, ett'ei tässä kysymyksessä ollenkaan käy asettaa Ruotsalaiset ja Suomalaiset eri leireihin, saadaan Talonpoikais-säädyn wiime adressista Suom. Kirj. Seuralle, jonka alle niin Ruotsalaiset kuin Suomalaisetkin edusmiehet oliwat nimensä panneet. Eikä edes maamme wirkamiehistö taikka maan ruotsinut herrassääty ole niin erkaantunut Suomalaisen kansan asiasta, että siinäkään kohden häiriönrakastajille tulisi mitään jalan-sijaa. Päin wastoin täytyy meidän ylpeydellä mainita sitä alttiisti-antamusta, jolla umpi-ruotsalaisiakin maassa on ryhtynyt suomenkielisiin harrastuksiin. Se on mainittawa seikka, jota tietysti Wenäjässä ei ole huomattu, että maan ruotsinkieliset wirkasäädyt eiwät ylipäänsä olekkaan Ruotsista tulleita, waan syntyänsä ja sukuansa enimmästi selwiä Suomalaisia. Että moni näissä säädyissä tähän asti ei ole ymmärtänyt mielkänsä taiwuttaa nyky-aian waatimuksiin, on tosin ikäwä seikka, mutta ei aiwan kummaksi katsottawa, muistaessamme ylipäänsäkin wanhain juurtuneiden tapain sitkeyttä.

Myöskin waltiollisella alalla ei ole erimielisyys tässä maassa läheskään niin suuri, kuin „M. Wädamosti" soisi. Että salaiset kynäilijät — mistä lienewät kotoisinkaan — owat kirjoittaneet joukon tyhmyyksiä Ruotsinmaan sanomalehtiin, on teko-asia, jota ei käy kieltää. Mutta jos tän-puoliset lehdet, olletikkin suomenkieliset, jyrkästi owat kohdelleet näitä Ruotsin-puolisia kuiskutuksia, on heillä etewimpänä perustuksena ollut sekin wakuutus, että Suomen nykyinen tila on waltiollisesti toinen ja parempi kuin Ruotsin-aikainen, ja että wuosiluku 1809 todella teki Suomesta eri kansakunnan ja oman waltion. Se ajatus Suomen nykyisestä asemasta ei woi olla Dagbladin yksin-omainen; se on wälttämättömästi niidenkin, jotka monessa muussa kohden owat Dagblad'in kanssa erimieliset. Mitä erimielisyyttä siis maassa löytyneekin, on ainakin tästä ihan selwä, ett'ei hra Katkoff'in käsitys-tapa Suomen olojen suhteen täällä löydä mitään jalan-sijaa.

Mutta eipä Wenäjässäkään senlainen Katkoffisuus luullaksemme woi monta järjellistä ihmistä wietellä. „M. Wädamosti"n täytyy myöntää, että Suomessa w. 1809 tapahtui yhtä ja toista, joka ei warsin hywin sowi lehden omiin tuumiin Suomen maakuntaisuudesta. Mutta lehti rientää wakuuttamaan, että tämä kaikki on ollut „sattumusta ja erehdystä". Ja „woidaanhan erehdykset oikaista"! se siihen lisäilee niin julkealla kewytmielisyydellä, että meidän on wastus tywenellä mielin kohdella sentapaista puhetta. Hra Katkoff ei nä'y tuntewan muuta oikeutta maailmassa kuin raa'an wäkiwallan, ja hän on walmis joka hetki uudesta korjaamaan, mitä entisissä suostumuksissa on hänelle wastenmielistä tapahtunut. Hänen mielestään on Aleksanteri I muka tyhmästi tehnyt suostumuksensa Suomenmiesten kanssa, ja hän unohtaa kokonaan, että puolen wuosisadan keskinäinen sopu on ollut tämän moitittun suostumuksen hedelmänä. Erehdys siis on muka korjattawa! „Woimattoman edessä ei muka tarwitse olla millänsäkään"; — hra Katkoffista on Suomen kansa semmoinen ärmätti, jolla ei ole sotawäkeä kuin yksi pataljona, ja jonka pyhästi wannotut oikeudet hänen siis sopii paljaalla kynänsä sulalla pyyhkiä mittömiksi.

Mutta se ei ole tämmöinen katsanto-tapa, joka kansain wälit rakentaa; se päin-wastoin ainoastaan woipi hajoittaa ja turmella joka haaralla. Meidän wakuutuksemme onkin, että Wenäjän kansa, joka näinä wuosina monien wastusten ohessa on wilkkaasti liikkunut edistyksen uralla, ei ensinkään ole taipuwainen korwaansa kallistamaan sellaisten neuwoille, jotka — kenties wäärin-ymmärretystä isänmaan-rakkaudesta — yrittäwät sitä yllyttää wihaan ja ylimielisyyteen. Kaikkien wähimmästi tarwitsee meidän pelätä, että jalomielinen Hallitsija tulisi muuttamaan mieltänsä Suomalaisten suhteen. Hänen koko edellinen hallituksensa on siihen täytenä takauksena, ja Hänessä, toiwoaksemme, on se luja luottamus Suomen alamaisiinsa, että he samassa määrässä owat luopumattomat welwollisuuksissaan, kuin he lujasti pitäwät oikeuksistansakin kiinni.

Näin asian ollessa woimme antaa hra Katkoff'in tuimistella. Tosin olisi wielä parempi, jos ei pahennuksen puuhaajaa ensinkään olisi. Mutta toiwomme on, että kun Suomen kansan puolelta ei mitään pahennuksen syytä ole annettu, Wenäjän kansan terwes järki ennen pitkää tulee tukehuttamaan äänen sellaisilta rauhan ja sowun häiritsijöiltä.

Seka-sanomia.

† **Amiraali Plumridge.** Tämä nimi on jo ehkä haihtunut useain lukijain muistosta.

Mutta liki 10 wuotta sitten oli se jokaisen suussa ja mielessä. Kuka ei silloin tuntenut tätä nimeä, kuka ei sitä kironnut ja sadatellut? Runollisella kielellä nimi silloin kutsuttiin: Plundring, joka on suomeksi niin paljon kuin ryöstö. Silloiset „Helsingfors Tidningar" sisältäwät amiraali Plumridge'sta monet merkilliset kappaleet sekä suorakieliset että runomittaan puetut. Plumridge, näet, oli sen englantilaisen laiwaston päällikkö, joka wiime sodan aikana kulki pitkin Pohjanlahden suomalaista rannikkoa ja siellä täällä teki pieniä terwehdyksiä Suomen kaupungeissa. Lukijamme muistawat, ettei näitä Plumridge'n käyntiä silloin ollenkaan hywäksitty. Plumridge, näet, ei ollut ollenkaan leikillinen mies. Hän teki aina sodasta todentekoa, mihin waan tuli. Oulussa ja Raahessa teki hän sorean kokkowalkean kaikista niissä kaupungeissa löytywistä terwa- ja plankku-waroista. Kokkolassa oli hänellä ihan samat aikomukset. Mutta Kokkolaiset oliwat siihen aikaan urhoollista wäkeä, jotka tarttuiwat rohkeasti aseisin ja ajoiwat Plumridgen joukon pois, joka olikin warsin oikein tehty. Eräs sen aikainen runoilija kuwaa tämän Plumridgen onnettomuuden ja Kokkolalaisten woiton seuraawissa wärsyissä:

„Der så blef det slut med äran,
Folk der fanns, som wakta tjäran",

joka on suomeksi, että Kokkolalaisten rakkaus terwatynnyriinsä sammutti Plumridgen kunnian auringon. Tämä mies, josta siihen aikaan niin paljon puhuttiin ja jonka päällekarkaus hetkeksi lewitti Kokkolan maineen yli maailman, se mies ei enään ole eläwien joukossa. — Amiraali Sir James Canway Plumridge on aiwan nykyään kuollut 76 wuoden ikäisenä. Englantilaisessa meriwäessä oli hän palwellut 64 wuotta. W. 1801 seurasi hän sen laiwaston retkeä Egyptiin, jonka oli toimi hätyyttää Napoleonia. Trafalgarin maailman mainiossa meritappelussa osoitti nuori Plumridge semmoisen urhoollisuuden, että hän kohta sen jälkeen tehtiin luutnantiksi. Wiime sodan aikana tuli hän Suomalaisille tutuksi ja oli silloin kontra-amiraalina sekä kolmas mies laiwaston ylipäällikön Sir Charles Napierin jälkeen. Bomarsundin linnoituksen walloittamisen jälkeen, johon hänkin otti suuren osan, tehtiin hän wara-amiraaliksi ja kuukausi ennen kuolemaansa warsinaiseksi amiraaliksi.

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetty: konttuorikirjoittaja Porwoon postikonttuorissa, howioikeuden auskultantti F. A. Aminoff postikonttuorin hoitajaksi Kaskisiin.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Arm. käskykirjeen kautta 5 p:ltä marrask. on lupa annettu erinäisen saarnaajan asettamiseen Jywäskylän kaupunkiin. Saarnaajan palkka, jonka suorittawat määrätyillä maksuilla kaikki seurakunnanjäsenet, jaetut kuuteen maksuluokkaan, on arwattu tätä nykyä nousewan 1200 markkaan; ja hakemusajan sisään ilmoittaineista ja waalisaarnan saarnanneista hakijoista saapi seurakunta walita niitä perusteita myöten kuin kukin suorittaa saarnaajalle maksua. Haettawaksi julistettu: kaupungin saarnaajawirka Jywäskylässä 90 päiwän hakemusajalla 5 p:stä marrask. Määrätyt: Ristiinan kappalainen nimikirkkoh. R. W. Neiglick toistaiseksi oman wirkansa ohessa toimittamaan awonaisia kirkkoherranwirkaa siellä; ja ylioppilas O. R. W. Wallenius toimittamaan awonaista opettajanwirkaa Haminan ala-alkeiskoulussa.

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 19 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $34\frac{3}{16}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $30\frac{3}{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 250 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 249 äyriä. — Pariisi, 356 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $34\frac{1}{2}$, Pariisi 359, Hampuri $30\frac{1}{2}$, Tukholma 255, Amsterdam 171 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 19 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $33\frac{15}{16}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 354. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $29\frac{7}{6}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 249, 248.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4\frac{1}{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	85 à 87%	87 à 90%.
Saman 4% Samaa	—	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa.

Yksityisten Ilmoituksia.

Lännetärtä,

Sanomia Porista,

annetaan myös tulewana wuonna joka keskiwiikko samalta toimittajalta kuin tähänki asti, mutta suurennetaan „Björneborgs Tidning'in" kokoiseksi. Tätä lehteä saadaan tilata M. Thiesen'in kirjapainossa ja maksaa koko wuodelta 4 markkaa ja puolelta wuoden 3 m.; mutta talonpojat ja työwäki kaupungissa maksaa ainoastaan 3 m. 20 p., puolesta 2 m., ja neljännestä 1 m. — Postikonttoreissa maksetaan koko wuodelta 4 m. 48 p. ja puolelta 2 m. 70 p., kaikki postimaksut tähän jo luettuina. — Ilmoituksia otetaan myös ruotsin kielellä.
Toimitus.

Myytäwänä kaikissa Suomen maan kirjakaupoissa, niinkuin myös Suomen kirjakaupassa Pietarissa:

(J. W. Lilljan ja Kumpp. kirjakustantaja-yhdyskunnan Turussa kustantamia).

Neuwo Kristillisesti walmistamaan itsiänsä herran pyhälle ehtoolliselle, siihen kuuluwaiset rukoukset. Suomentama J. W. Elmgreniltä. Niottuna 32 p.

Nohrborg, Jumalan suuri armo Kristuksessa, joka tapahtuu wiheljäiselle uskowaiselle syntiselle hänen wanhurskauttamisessansa Jumalan edessä. Joka kolmessa saarnassa on selitetty. Suomentama. Sidottuaa 80 p.

Palwelian kirja. Kristillisiä muistutuksia yhdeltä seurakunnan palwelialta. Niottuna 40 p.

Prätorius, S., uskowaisten hengellinen aarreaitta, jossa oppi Jumalan lasten oikeasta uskosta, wanhurskaudesta, autuudesta, majesteetistä, kunniasta, kristillisestä elämästä ja terweellisestä rististä, y. m. lohdullisesti kirjoitetaan. Herra Joh. Arndtilta koottu ja painoon toimitettu wuonna 1622 ja sitten, tällä lyhyellä käsitytsellä, suurempaan järjestykseen sowitettu M. Stadiukselta, ja nyt wihdoin suomalaisten hyödyksi ruotsista suomennettu. Molemmat osat. Niottuna 4 markka. Sidottuna 4 markka 80 p.

Rauhan sanansaattaja wuodelta 1855. Ensimäinen wuosikerta. Niottuna 1 markka 60 p.

Rengwist, H., ilmoitus, minkälainen pyhän raamatun ytin-kirja on, joka sanasta sanaan on otettu biblian rikisteristä. Niottuna 20 p.

—, Jesuksen nimeen pyhän raamatun ytin, eli lyhykäinen sisällepito kaikista sielun autuuteen koskewista pyhän raamatun opetuksista. Sanasta sanaan otettu suuren biblian rikisteristä. Erinomattain niitten hywäksi joilla on se kiusaus, ettei he warsin warmaan tiedä mitkä opetukset juurta jaksain owat pyhän raamatun jälkeen ja mitkä ei ole. Sidottuna 1 markka 20 penniä.

—, lyhykäinen itse-koettelemus ja parannuksen neuwo: ensin lyhemmin kirjoitettu saarnattawaksi toisna sunnuntaina kolminaisuuden päiwästä, ewangeliumin ylitse, suuresta ehtoollisesta; mutta sitte pränttiin pantaissa lawiammasti kokoon pantu. 32 p.

—, tutkistelemus, jossa osotetaan pyhä raamattu olewan Jumalan sana ja ei ihmisten sanaa, niinkuin pilkkajat ja toimettomat ihmiset sanowat. Niottuna 20 penniä.

—, Jesuksen nimeen kuolleen uskon-opin ilmoittaja. Niottuna 1 markka.

—, Jesuksen nimeen waroitus-sana suruttomillen syntisillen. Niottuna 32 p.

—, wiinan kauhistus. Niottuna 40 p.

Rittmeijer, aamu- ja ehtoo-rukouskirja, joka päiwän päälle wikossa. Niottuna 60 penniä.

Myötäwänä kaikissa maamme kirjakaupoissa:

Jobin Kirja. Hebrean alkukielestä uusi käännös, jossa wanhaa Pyhän Raamatun suomennosta on mahdollisimmasti noudatettu. 80 p.

Myötäwänä kirjakaupoissa:

Raha-asioista. Kaksi-kymmentä helppoa lukua, yhteisen kansan ja nuorison hywäksi. Englannin kielestä mukailtu. Hinta 15 kop.

Yhdys-Pankki Suomessa.

Määräyksen mukaan Hänen Keisarillisen Majesteettinsa 21 p:nä Toukokuuta 1862 armollisimmasti wahwistamain Yhdys-Pankin ohjesääntöin 4 §:ssä, kehoitetaan tämän kautta allalueteltuin, tilatuista Yhdys-Pankin osakkeista tehdyn sisäänmaksun wälikuittien omistajat, wiimestäänki kahden kuukauden sisään siitä kuin tämä ilmoitus on kolmannen kerran **Finlands Allmänna Tidning**'issä julistettu, suorittamaan wiimeisen sisäänmaksun mainittuin osakkeiden päälle koron kanssa, kuuden jälkeen sadalta wuodelle, 1 päiwästä tämän wuoden Heinäkuuta siihen päiwään jolloin maksetaan; kaikki sen uhkalla että ennen tehdyt sisäänmaksut lankeawat Yhdys-Pankille ja niihin perustettu osake-oikeus on menetetty:

Kuopiossa . .	N:rot	5,807— 5,846 . .	40	kappal.
" . .	"	17,065 . .	1	"
" . .	"	17,630—17,631 . .	2	"
" . .	"	19,199—19,208 . .	10	"
" . .	"	19,233—19,242 . .	10	"
" . .	"	19,356—19,359 . .	4	"
" . .	"	19,360—19,363 . .	4	"
Lowiisassa . .	"	13,472—13,476 . .	5	"
" . .	"	13,486 . .	1	"
" . .	"	14,452—14,455 . .	4	"
Mikkelissä . .	"	23,746—23,749 . .	4	"
" . .	"	23,750 . .	1	"
" . .	"	23,843—23,844 . .	2	"
" . .	"	24,026—24,027 . .	2	"
" . .	"	29,635—29,644 . .	10	"
Waasassa . . .	"	24,883—24,894 . .	12	"

Summa osakkeita 112 kappal.

1 (3) Yhteis-johtokunta.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. *Ltt.*
Ohrat 5 r. tynnyri.
Ohrakrynnit 26—30 k. kappa.
Ohramaltaat 18 k. kappa.
Kaurat 2: 70—80 k. t:nyri.
Kaurakrynnit 30—32 k. k:pa.
Walkoset hern. 27—30 k. k:pa.
Perunat 6—7 k. kappa.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. *Ltt.*
Palwattua samaa 1: 10—1: 20 k. *Ltt.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1—1: 20 k. *Ltt.*
Palwattua samaa 1: 80—2 r. *Ltt.*
Wasikan-liha 2 r. *Ltt.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 80 k. *Ltt.*
Talia 2: 70—2: 75 k. *Ltt.*
Tuoretta woita 22—24 k. *tt.*
Ruoka-woi 3: 40—50 k. *Ltt.*
Maito 7—[illegible] k. k:nu.
Taale 7—8 k. korttierl.
Munatiu 50 k.
Teeret 80 k. pari.
Metsot 1: 40 k. pari.
Pyy-pari 40 k.
Tuoretta siikaa 12 k. *tt.*
Tuoreet lahnat 6—7 k. *tt.*
Suolattua taimen 18 k. *tt.*
Tuoretta säynäwää 5 k. *tt.*
Tuoreita ahwenia 5—6 k. *tt.*
Tuoreet hauet 5—6 k. *tt.*
Suolattua siika 9—10 k. *tt.*
Suolattua lohta 18 k. *tt.*
Suolatut lahnat 5 k. *tt.*
Suolattuja silakoita 45 k. *Ltt.*
Suolattua kilohailea 80 k. *Ltt.*
Terwaa 5 r. tynnyri.
Wiina 90—1 r. kannu.
Heinät 18—20 k. *Ltt.*
Thimothej 22—24 k. *Ltt.*
Oljet 7—8 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 102. Tuorstaina 24 p:nä Joulukuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pienellä riwiltä.

Joulu-aattona k:lo 5 jpp. pidetään Nikolain kirkossa ruotsalainen ja Wanhassa kirkossa suomalainen rukous.

Joulu-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman; ruotsalaisen: kirkkoh. apul. Witikka. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkh. Saelan.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip.-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Ruotsalainen Pipliän-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Nikolain kirkossa.

Toisena Joulu-päiwänä:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen; ruotsalaisen: w. t. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiwä-saarnan: w. kirkh. Boisman.

Suomalainen Piplian-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Nikolain kirkossa.

Tulewana sunnuntaina saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkh. Saelan; ruotsalaisen: w. kirkh. Boisman. — Ruotsalaisen ilta-saarnan: w. t. kirkh. Snellman.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolipäiw.-saarnan: w. t. kappalainen Sihwonen.

Ruotsalainen Piplian-selitys pidetään k:lo ½7 jpp. Nikolain kirkossa.

Päiwälistä.

Toisena Joulupäiwänä.

Jouluk. 26 p. k:lo 7 jpp. Teateri.

Sunnuntaina.

Jouluk. 17 p. k:lo 7 jpp. Ruotsinkielinen luento fysikkimääräysopillisessa oppisalissa.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Maanantaina.

Jouluk. 28 p. k:lo 12 päiwällä. Huutok. Weaporin satamakonttorissa Katajanokalla kelwottomista kaluista ja waroista.

Helsingistä.

Sanomalehden priwileginmia. „Åbo Underrättelser" ja „Sanomia Turusta" nimisten sanomalehtien nykyiset omistajat, kirjakaupan-kontorista G. W. Wilén, maisteri J. M. v. Essen, kirjakauppias G. W. Edlund ja kirjapainonpäällikkö J. F. Sundström owat tämän kuun 8 p:nä saaneet oikeuden ulosantamaan nämät lehdet — Samana päiwänä on kansakoulun opettaja A. Swedberg saanut oikeuden tulewan wuoden alusta Waasan kaupungissa ulosantamaan kerran tai kaksi kuukauteensa ruotsinkielisen kansan-lehden nimeltä: „Österbotten, tidning för swenska allmogen i Finland" (Pohjanmaa, sanomalehti ruotsinkieliselle rahwaalle Suomessa) koko arkin kokoisena.

Rautatiellä tapahtuu tulewan wuoden alusta se muutos että jonat tulewat lähtemään Helsingistä kello puoli wälissä neljä jälkeen-puolipäiwän sekä Hämeenlinnasta klo 8 edellä puolipäiwää. Myöskin on päätetty puolella tunnilla wähentää sitä aikaa, jona höyryjono on matkalla molempain kaupunkien wälillä, jotta matkaan nyt enään ei kulu muuta kuin neljä tuntia.

Wahinkoja mereltä kuuluu taas uusia. Kapteini Söderströmin johdattama ja konsuli Björnbergin omistama 90 lästinen prikilaiwa „Trident„ Porista, menewä Rio de Janeiroon, on wiimeisessä suuressa myrskyssä meriwäestönsä kanssa kokonaan hukkunut Hollannin rannikolla, johon laiwan-asiakirjat ajettuiwat maalle. Laiwa oli wakuutettu suomalaisessa laiwawakuutusyhtiössä 48,000 markan edestä ja oli rakennettu w. 1856. Samaten on kapteini Rankin johdattama ja hra Sowelius'en omistama 283 lästin suuruinen parkkilaiwa „Tapio" Raahesta, matkalla Kristiinan kaupungista Lontooseen, ajettunut rannalle Texel'in saareen. Wäestö on pelastettu. Epätietoista on, woidaanko mitään pelastaa lastista ja laiwasta. (A. U.)

Jouluk. 23 p. Joulu nyt on tulossa, ei muuta tähän aikaan ajatella kuin joululahjoja ja joulun wiettoa. Kaikki puotilot ja kirjakaupat owat täynnä ihmisiä aamusta iltaan saakka, katselijoita tietysti enemmän kuin ostajia, kuten semmoisissa tiloissa ainakin. Ilmakin on käynyt oikein siiwoksi ja joulun tapaiseksi. Eilen oli jo kyllä pelko että talwi lumineen kelineen uupuisi ikäwän suojan alle, mutta tänpäiwäinen kylmä on häwittänyt nämät pelot.

Kaikki waltiolliset riidat ja puuhat owat nyt wähäksi aikaa wiihtyneet, herätäksensä joulupyhäin jälkeen uuteen woimaan.

Nyt kun oman maan asiat on jätetty joululepoon, keskustellaan sitä ahkerammin ulkomaan oloja. Kysymys sotako wai rauha Suomelle tulewaksi kewääksi on jo käynyt niin wanhanaikaiseksi, ettei ihmiset enään paljon jaksa sitä ajatella. Sen siaan mietitään ja keskustellaan nyt erittäinkin tuota Tanskan ja Saksanmaan wälistä riitaa. Täällä on kaikki Tanskalaisten puolella, waikka hywin harwat kyllä owat tehneet itselleen selwää, millä puolella oikeastaan oikeus on. Toinenkin asia, jota täällä on tawallista suuremmalla uteliaisuudella seurattu, on Ruotsissa par'aikaa tapahtuwa riita ehdottomain wapaakaupan puolustajain ja niiden wälillä, jotka uskowat että wapaakaupan perusteet owat käytännössä sowitettawat ja rajoitettawat maan olojen mukaan eikä päinwastoin. Wapaakaupan puolustajat, jotka osaawat Bastiat'in ja Chevalier'in y. m. ihan ulkoa, lukewat wastustajilleen pitkiä ja laweita läksyjä wapaakaupasta, suojelustullien wahingollisuudesta y. m., jota kaikkea jo ennen on sanottu tuhansittain kertoja — paljoa paremmin ja somemmin. Se on ihan turhaa, että wastustajansa osoittawat että esm. suojelus-tullien poistaminen maan nykyisissä oloissa tuottaisi maalle wahinkoa. He wastaawat tämmöisiin todistuksiin muutamilla yleisillä puheenparsilla ja — pilkkapuheilla. Mutta tällä riidalla on Ruotsissa nykyään suurempi tärkeys kuin tawalliselle sanomalehden-kiistalla. Siellä se nyt on myöskin kiistana hallituksen ja säätyjen enemmistön wälillä. Hallituksen, näet, on aikomus asettaa komitea, jonka tulisi walmistaa ehdotus uuteen tullitaksaan. Säätyjen enemmistö on pyytänyt hallitukselta, että tässä taksan ehdotuksessa noudatettaisiin wapaakaupallisten perusteiden suhteen semmoista kohtuutta ja rajaa, jott'ei suojelustullien poistamisella kotimaista teollisuutta wahingoitettaisi. Mutta Ruotsin hallitus on julistanut, että se päinwastoin säätyjen tahtoa aikoo panna täydellisen wapaakaupan toimeen — waikka säädyillä tämmöisissä asioissa, jotka kuuluwat tullilaki-laatimukseen, pitäisi siellä oleman jokseenkin suuri sananwalta. Itse kuningas on eropuheessaan säädyille julistanut, ettei hallitus tässä asiassa aiwo taipua säätyjen tahdon mukaan. Tukholman etewimmät kauppiaat ja asioitsijamiehet oliwat sitä ennen lähettäneet kuninkaalle 160:llä nimellä warustetun pyyntökirjan, jossa tekewät samanlaisen anomuksen asiassa kuin säätyjen enemmistökin. Mutta ei tämäkään woinut pysähdyttää hallituksen wapaakaupallista intoa. — Se on luonnollista että sanomakirjallisuus on tarttunut kipeästi tähän riita-asiaan. „Nya Dagligt Allehanda" on puolustanut säätyjen enemmistön mielipidettä ja sen ohessa ahdistanut hallitusta perustuslaittomasta käytöksestä. Hallitus ja ehdoton wapaakauppa taas owat saaneet puolellensa koko pitkän riwin todellisen liberaalisuuden äänen-kannattajia, joidenka lipunheiluttajina owat „Aftonbladet" ja „Söndags-Nisse". Eräs meidän maan suuri waltiotalouden tutkija kyllä tietäisi kaikelle tälle melulle hywän neuwon, jos hän olisi Ruotsissa. Hän lähettäisi säätyjen enemmistön, Tukholman porwariston, N. D. A:n toimituksen ynnä muut kinailijat — hulluhuoneeseen.

Suomenkielistä kirjallisuutta Joulukaupassa olemme yhä odotelleet enemmän ilmaantuwaksi, ennenkuin siitä mitään wirkkaisimme. Paljon emme kuitenkaan ole odotuksesta kostuneet. Paljoa enemmin kuin se wähäinen määrä, mikä tullut on, tahtoo mieleemme tunkeuda se mikä kaiwataan. Kipeimmästi tuntuu mielestämme puute kauniista lasten kirjoista. Pitäisihän olla kuitenkin kyllä helppo toimittaa kuwia Saksasta ja täällä warustella niitä suomenkielisellä tekstillä, ellei katsota edulliseksi te'ettää kuwia ihan uudesta. Nykyisellä toimella ei tule lasten kirjoja ensinkään; sillä emme woi siihen lukuun ottaakaan niitä rumia, ja usein sisällykseltäkin mitättömiä, arkkia, joita Turusta wiime wuosina niin läämältä on lähetetty, esm. Kolmesta myllärin tyttärestä j. n. e. Niitä ei ainakaan jouluksi kukaan ostele. Emme kuitenkaan saa unohtaa, että kauniin lastenkirja,

mikä ikinä on suomeksi tullut: „Setä Tuomon Tupa", on juuri Turusta toimitettu, Lilljan ja kumpp. kustannuksella. Mutta lieneekö sen myynti huonosti käynyt, wai mikä syynä, — moneen wuoteen ei ole sitä tointa siellä kään jatkettu. Ainoastaan „Topelius'en sadut" owat mainittawalla tawalla tämän pitkän wäli-aian katkaisseet. Muutoin puuttuu lastenkirjallisuutta melkein kokonaan, — leikillisiä kuwakirjoja, eläin-kertomuksia, matkawaiheita, ja historiallisia juttu-kirjoja. Suomalaisilla perheillä siis on tässä kohden todellinen puute.

Lasten kirjoja mainitessamme muistuu mieleen kolmas osa „Suomen kansan satuja ja tarinoita". Tietysti tämä kokoilema annetaan ulos wallan toisessa, nimittäin tieteellisessä, tarkoituksessa, ja edelliset osat eiwät kaikin paikoin sowikkaan lasten luettawiksi. Mutta tämä kolmas osa sisältää eläin-tarut ja ne owat mielestämme warsin omansa lapsille. Jos joku kustantaja tulewaksi jouluksi walitsisi niistä parahimmat ja antaisi ne kuwilla warustetuina ulos, niin Suomen lapset olisiwat hänelle kiitollisuuden welassa.

Lasten-kirjaksi emme woi lukea Auerbach'in teosta „Juoseppi Lumessa" (Joseph im Schnee), joka äsken on tullut lyhennetyssä suomennoksessa, ja meillä on siihen ne samat syyt, jotka kehoittiwat kirkkoherraa päästämään pariskunnan wihille ilman kuulutuksetta — „lapsen tähden". Mutta ihana, suloinen juttu tämä kuitenkin on, ja suomennoskin ylipäänsä ei moitetta siedä. Wahinko wain, että sitä on suomennettu ainoastaan lyhennetyssä muodossaan, — ja ruotsinkielisen käännöksen mukaan.

Wähäistä edistyneemmille lapsille ei ole suinkaan aiwan sopimaton käteen antaa IV:s osa „Mansikoita ja Mustikoita. Tästä wihosta olisi welwollisuutemme antaa laweampikin tarkastus; mutta siihen ei enää ole tilaisuutta. Ainoastaan pari sanaa sen sisällyksestä. Niitä kaunokirjallisia tuotteita, joita Mansikat ja Mustikat owat sisältäneet, ei ole kohtuullinen arwostella tarkimman taiteellisuuden mitalla; sitä ei suomenkielinen kaunokirjallisuus wielä kestä. Tämä wiimeinen wihko on saanut melkein koko täytteensä uusilta nimimerkeiltä; yksin runoelmien tekijöitä on kahdeksan. Kun siis sanomme, että kaksi näistäkin, nimittäin T. b. g. ja B. F. G., tuowat esiin sywempää runollista luonnetta ja taidetta, ei ole mielestämme syytä kokonaan epäillä suomenkielisen runollisuuden tulewaisuudesta, waikka muutoin tän aian käytännöllinen laatu näkyy haitallisesti waikuttawan runollisiin henkiimme. Runoelmien jälkeen seuraa wiisi „kuun tarinoita „Suoniolta. Nekin owat runoja, waikka suorasanaisessa puwussa, kuten jo eräästä edellisestä wihosta tunnetaan. Näidenkin sulo on meitä ihastuttanut, samassa kuin niiden wähäinen lukumäärä tuntuu meille omituiseksi, ikäwäksi ajan-merkiksi. — Enemmän kuin kaksi kolmannesta koko kirjasta täyttää A. W. Lindgren'in kaksi alkuperäistä uuteloa, jotka hän on yhdistänyt yhteiseen, jokseenkin hämärään, nimeen: „Wuosien sadoista". Nämä kappaleet ansaitsewat tawallista enemmän tarkastusta, koska ilmaisewat jokseenkin suurta kykyä kuwituksessa ja kielen käytännössä. Kuitenkin ne molemmat olisiwat tarwinneet sitä uudistawaista huolenpitoa, jota aloittelewainen kirjaniekka ei woi koskaan liiaksi wiljellä. Nykyisessä muodossaan owat jokseenkin höllässä esitys-johdossa, paikoittain niin katkonaisia, että lukijan on wastus seurata kertomuksen mutkia. Tahtoisimme ne sanoa enemmin teoksen-luoteiksi eli kaawauksiksi, kuin walmistuneiksi teoksiksi. Kuitenkin hawaitaan edellisen ja jälkimäisen wälillä siinä kohden suuri eroitus, joka todistaa että hywää edistystä sopii toiwoa. Jälkimäinen uutelo „Klaus Götrikkinen" on todellakin huwittawainen juttu, joka alusta loppuun pitää lukijan mieliteon wirkeänä. Aineen lämmin isänmaallisuus ja urhea liike tulee tälle kauno-kirjalliselle yritykselle toimittamaan paljon nuoria ihailijoita, jotka eiwät pidä niin tarkkaa lukua taiteen waatimuksista. — Kustantaja ei ole tehnyt tätä osaa oikeinj siistiksi. Jo muutettu koko on edellisten osain ostajille ikäwää, eikä suinkaan lisäile kauneutta. — Lopuksi suomme tälle niinkuin edellisille osille hywää onnea ja paljon ostajia, — ja tulewat osat suomme wilkkaasti näitä seuraamaan. Suomme „maamme marjan kaswawaksi".

Uutta Jouluksi on myöskin Oksasen „Säkeniä I", toinen lisätty painos. Lisäykset eiwät ole monta, mutta uuden painoksen ulkomuoto todistaa, ett'ei Kuopion kirjapaino wielä woi kilpailla täkäläisten kanssa.

Tähän melkein loppuisi kirjalliset joulu-uutisemme, ellei hra Edlund näinä päiwinä olisi kustannuksellaan lähettänyt ulos kaksi teosta, jotka laillansa myöskin owat suomenkielisiä. Toinen on „Walokirjaus-kuwia Suomen maalarien tauluista I", samat neljä kuwaa, jotka jo ennen owat ruotsinkielisellä tekstillä olleet kirjakaupassa. Toinen taas on ihka uusi: „Suomalaisia kansan-pukuja I", sisältäwä neljä kuwaa (nuorta wäkeä Säkylästä ja Wiipurista, Äyrämöistyttö Sakkulasta, ja nuorta wäkeä Pietarsaaresta), ynnä suomalaisen ja ruotsalaisen tekstin, jonka on kirjoittanut K. F. Ignatius. Tekstistä sopii sanoa kaikkea hywää; sen alkulauseesta mieluisasti tekisimme pienen otteen, jos tila sallisi; ainoastaan tahtoisimme muistuttaa, että suomentaja kutsuu Ähtäwän „Essiksi", Loimaan „Loimijoeksi" y. m. Kuwia sitä wastoin emme woi soreiksi kiittää. Ikäänkuin suomenkieli olisi niitä ujoksunut, owat itse kuwat ainoastaan ruotsalaisella allekirjoituksella wastustetut. Tosin owat hienompaa laatua kuin nuo tawalliset Neu Ruppin'in ja Jönköpingin kuwat, mutta owathan koko joukkoa tyyriimmätkin. Päätarkoituksensa sentään kyllä täyttäwät, antaen itse waateparsista tarpeellisen selon. Mutta suotawaa olisi, että seuraawat wihot (niitä luwataan 6, jos yritys kannattaa) saisiwat siistimmät kuwat ja — ehkä huokeamman hinnan. Luulemme, että kirja sillä tawoin saisi hywin awaran yleisön; sillä jokaisen tietysti tekee mieli nähdä, minkä näköiset owat nuo muinais-aikaiset, osaksi jo häwinneet, kauniit Suomen kansan puwut.

Wielä tahtoisimme uudempien tuotteiden puutteessa muistuttaa lukijain mieleen joitakuita wuoden kuluessa ennen ilmaantuneita: Kuwia ja kuwauksia Suomen maakunnista; Näytelmistö; Opiksi ja Huwiksi lukemisia Suomen perheille" y. m. Wielä wanhempaa sopisi mainita yhtä ja toista, esim. „Höyrykoneet", „Annikat", „Pääskysen Pakinat" j. n. e. Mutta tämä katsahdus on jo woinut lukiata wäsyttää, ja hän siis jo pyytänee päästä jouluhauhaan.

Ulkomaalta.

Sleswig-Holsteiniläinen riitakysymys.

Joku aika sitten kerrottiin aiwan warmana asiana, että Tanskalla ei olisi mitään apua odotettawana Ruotsista. Nyt taas kuulun aiwan toisin. Ruotsista on tullut Tanskaan se sanoma, että Ruotsin kuningas aikoo itse lähteä Tanskalaisia auttamaan. Ruotsin armeijaa warten tehdään suuria sotatarwetilauksia. Ruotsin wirallinen lehti myös julistaa ettei woi Ruotsi jättää Tanskaa awutta.

Tämän kuun 20 ja 21 päiwinä olisi ennen saatujen tietojen mukaan Saksalaisten pitänyt marssiman Holsteiniin. Ensiksi marssitettaisiin maahan ainoastaan 6,000 Saksenilaista ja hannoverilainen ratsastaja-rykmentti. — Tätä kirjoitettaessa ei ollut wielä eilinen ulkomaan posti tullut.

Keisarillisen Majesteetin Armollinen Esitys Suomenmaan Säädyille, koskewa kunnallishallintoa maalla.

(Jatko ja loppu 101 n:roon.)

§ 72. Joka ei tydy päätökseen, joka on annettu kunnalliskokouksessa taikka kunnan waltuusmiehistössä taikka kunnallishallituksessa, taikka myös, siinä tapauksessa kuin 19 § säätää, kokouksen esimieheltä, saa siitä tehdä kirjalliset walitukset, jotka walittajan itse taikka hänen laillisesti asetetun asiamiehensä ynnä sen walitetun päätöksen kanssa pitää Guwernöriin sisään antaman kolmen kymmenen päiwän kuluessa, jotka luetaan: a) milloin kokouksen päätös on joko justeerattu siinä järjestyksessä kuin 25 ja 26 §§:it sisältäwät, taikka kunnan kirkossa tahi kirkoissa kuulutettu, miten 25 § mom. 2, 37 § mom. 1 ja 48 § säätäwät, siitä päiwästä, jona senlainen justeeraus taikka kuulutus on tapahtunut; b) milloin kunnan waltuusmiehistön taikka kunnallishallituksen päätös on lausuttu ja walittaja siinä läsnä ollut, siitä päiwästä, jona semmoinen päätöksen julistus on tapahtunut; sekä c) milloin semmoinen päätös on lausuttu, mutta walittaja ei ollut läsnä, sekä niissä tapauksissa kuin 19 §, 27 § mom. 1, 37 § mom. 2 ja 48 § sisältäwät, siitä ajasta jona walittaja päätöksestä kussakin asiassa on saanut osaa, päiwää kuitenkin jona se tapahtui lukematta. Jos walittaja laimin lyö mitä näin on säätty, olkoon puheensa päätöstä wastaan kadottanut.

Jos walitukset pannaan asianomaisten kuultawiksi, lähettäköön Guwernöri, niin pian kuin tapahtua saattaa, kirjat esimiehelle kunnalliskokouksessa, kunnan waltuusmiehistössä taikka kunnallishallituksessa, mitenkä se walittu päätös on toisen taikka toisen näiden hallitusten antama, jonka tulee asianomaisten selityksen taikka lauseen Guwernörille wiipymättä lähettää. Sittekuin Guwernöri on asian ratkaisnut, antakoon hän päätöksen, niin pian kuin tapahtua saattaa, mennä sille yllä mainituista esimiehistä, jota se koskee, tiedoksi asian ratkaistuksesta ja walittajalle annettawaksi todistusta wastaan, joka päätökselle on kirjoitettawa.

§ 73. Jos walitus siitä tehdään ettei päätöstä ole laillisessa järjestyksessä toimeen saatu, taikka että se sotii yhteistä lakia taikka woimassa olewaa asetusta wastaan taikka muutoin menee yli niiden waltuuden, jotka päätöksen tehneet owat, saa Guwernöri milloin hän näkee syytä olewan walituksen hywäksyä, myös päätöksen toimeen panemisen kieltää.

Jos walitus siihen perustuu, että jonkun yksityisoikeus on päätöksen kautta loukattu ja jos walitus hywäksytään, oikastakoon päätös sen eduksi, joka walittanut on, mutta seisokoon muutoin wahwana, jollei niin ole että se hawaitaan sotiwan yhteistä lakia taikka asetusta wastaan, taikka muutoin nojautuu wäärälle perustukselle, jolloin Guwernöri myös määrätköön päätöksen kokonaan kumottawaksi.

§ 74. Guwernörin päätöksessä saa, milloin ei joissakin asioissa muuta järjestystä nimenomaan ole säätty, muutosta hakea Senatin Talouskunnassa ennen kello kakstoista yhdeksäntenä kymmenentenä päiwänä osan saamisesta, päiwää jona se saatiin kuitenkin lukematta, ja olkoon siinä noudatettawana mitä semmoista muutoksen hakemisesta yleisesti säätty on.

7 Luku.
Erityisiä päätöksiä.

§ 75. Kauppala, jolla on oma hallitus, olkoon kuntana itsekseusä taikka yhdessä sen maaseurakunnan kanssa, jonka piirissä kauppalan asema on. Guwernörin wallassa on senlaisessa kysymyksessä kuulla jäseniä kauppalassa ja kunnassa maalla, jonka piirissä se on, sekä alistaa kysymyksen Senatin Talouskunnan tutkintoon. Siksi että siitä lopullisesti määrätän, tulee se asiain laita kestämään, joka sitä ennen on wallinnut.

§ 76. Jos erinäinen apulainen pöytäkirjan pitämisessä taikka muissa 49 §:ssa mainituissa seikoissa on kunnalliskokoukselle, kunnan waltuusmiehistölle taikka kunnallishallitukselle, taikka muutoin kunnallishallinnolle tarpeellinen, päättäköön kokous josko semmoinen apulainen on kunnan kustannuksella otettawa ja määrätköön ne ehdot, joilla se kunnan wakuuden ja parhaan suhteen tapahtua taitaa.

§ 77. Esimies wastatkoon siitä että pöytäkirja, joka pidetään kunnalliskokouksessa, kunnan waltuusmiehistössä ja kunnallishallituksessa, on oikia waikka toisen apua siinä olisikin käytetty. Esimiehen tulee myös pöytäkirjat ja muut kirjoitukset näissä hallituksissa tarkoin tallittaa sekä toimituksestansa erotessa ne seuraajallensa käsillä pitää.

§ 78. Jos jäsen kunnassa pyytää todistettua kopiaa taikka otetta pöytäkirjasta, joka on pidetty kunnalliskokouksessa taikka kunnan waltuusmiehistön taikka kunnallishallituksen kokouksissa, älköön sitä kiellettäkö ja pitää lunnaaksi kultakin arkilta maksettaman kahdeksankymmentä penniä. Semmoinen maksu ei ole otettawa kirjoituksista, jotka kunnan yhteisiksi tarpeiksi taikka asianomaisille wirkamiehille taikka yleisille asiamiehille annetaan, eikä myöskään milloin kokouksen, kunnan waltuusmiehistön taikka kunnallishallituksen päätös on ottella pöytäkirjasta yksityiselle hengelle, jota se koskee, tiedoksi annettawa.

§ 79. Kaikki kirjoitukset ja hakemukset ja niin edespäin, jotka kunnalliskokoukseen, kunnan waltuusmiehistölle taikka kunnallishallitukselle annetaan, sekä kaikki niistä lähtewät expeditionit saadaan kartattomalle paperille kirjoittaa. Mainitut oikeudet nauttiwat myös portowapautta kirjewaihdossaan Guwernörin ja muiden wirastojen kanssa maassa.

§ 80. Ne uhkasakot, joihin tämän asetuksen jälkeen joku langetetaan kunnan waltuusmiehistöltä taikka kunnallishallitukselta, menewät kunnan yhteiseen kassaan ja owat, missä waroja niiden maksamiseen puuttuu, palkittawat sopiwalla työllä kunnan piirissä sen arwion jälkeen kultakin päiwätyöltä, joka paikalla tawallinen on.

§ 81. Jos joku loukkaa esimiestä, waraesimiestä, jäsentä taikka siaista ennen mainituissa hallituksissa taikka erittäin otettua pöytäkirjan pitäjää taikka muuta kunnan wirkamiestä, heidän toimissaan ja niiden puolesta, seisokoon sen edeswastauksen, jonka 9 § 18 Luwussa Pahanteon kaaressa, werrattuna asetukseen tammikuun 20 p. 1779, säätää.

Tämä asetus ei koske kuntia Lapinmaassa, joiden kunnallishallinnosta Keisarillinen Majesteetti tahtoo asianhaarain mukaan erittäin säätää.

Ennenkuin tämä asetus käy toimeen, pitää kussakin pitäjässä nykyinen pitäjänkokous kokoontuman ja neuwotteleman sen luettelon tekemisestä, joka on perustuksena olewa kunnalliswerojen weloitukselle ja kunnan huutoluettelona ensimäisenä wuonna.

Säästökassoja palkollisille.

Monien muiden pyyntöjen muassa, on waltiopäiwillä esitetty pyyntö eläke-rahasäästön asettamisesta palweluswäelle. Asia on niin ylen höydyllinen ja tärkeä, että täytyy kiitollisuudella käyttää tätä senkautta ilmaantunutta tilaisuutta uudestaan keskustelemaan ja ajamaan sitä; mutta, totta puhuen, emme oikein käsitä miksi se waltiopäiwille lykätään, ja mitä sille säädyt woisiwat tehdä. Luullaksemme tämä asia ei tarwitse la'inlaatijan wälitystä; sitä nimittäin ei estä mikään toimeen panemasta, missä waan löytyy tarpeeksi toimeliaisuutta ja rakkautta asiaan.

Olkoon meille suotu puhua muutama sana näistä laitoksista.

Jos köyhäin holhous supistuu ainoastaan ensimäiseen ja yksinkertaisimpaan toimeensa, joka on huolenpito wanhentuneista ja työhön kykenemättömistä, niin se on ainoastaan yksipuolinen, eikä tuota pysywäisiä hedelmiä. Kokemus osoittaa että se, näin ollen, päiwä päiwältä nielee aina isompia waroja, ja todistaa wanhan sananlaskun, ett'ei köyhä rikastu, antanettanee hänelle waikka kuinka paljon. Maailman mainiot Englannin köyhäin-taksat todistawat tätä kylliksi, ell'emme sitä samaa hawaitsisi omista, esim. tämän pääkaupunkimme köyhäin-kassan menoista; ja luonnollista tämä onkin; sillä jos kuinka warowasti apuja jaettaisiin, paisuu köyhässä kuitenkin se käsitys asiasta, että annettu apu on hänen laillinen oikeutensa eikä ihmisrakkauden lahja. Ja tämmöinen käsitys kaswaa sitä warmemmin, koska tosin rehellinen ja hywä työntekijä, jos erinomaisten sallimusten kautta syyttömästi joutuu semmoiseen tilaan, ett'ei woi itseänsä elättää, tosin woikin yhteiskunnalta waatia eläkettä kurjuutensa aikana. Joll'ei nyt köyhässäkin löydy se ihmis-arwon tunto, että hän ainoastaan oikeassa hätä-tilassa tahtoo turwata köyhäin-holhoukseen, niin ei mikään warowaisuus käytännössä woi tyystin eroittaa sitä, joka ei kykene työhön, semmoisesta, joka ei tahdo työtä tehdä. Ja kun siksi on jouduttu, niin on au'aistu pohjaton reikä, jota ei enään mikään täytä. Tämä on kaiken laillisen waiwaisholhouksen kirous. Luonnostaan sen täytyy olla riittämätön, sillä se matkaan-saattaa enemmän tarpeita, kuin se woi täyttää; se, kuten joka päiwä nähdään, kaswattaa köyhiä. Käytännöllisesti, kuka tiesi, kuitenkaan ei woi häwittääkään laillista köyhäin holhousta. Sillä, jos luultawa olisikin, että rakkautta wielä sen werran ihmisissä löytyy, että syyttömästi kurjuuteen joutunut ei jäisi awutta, niin ei sowi sitäkään nälkä-kuolemaan jättää, joka aiwan selwästi itse on syypää kurjaan tilaansa; mutta tämänkin ylöspidon waatiminen ihmisrakkaudelta on wääryyttä, koska useimmasti juuri se, joka aikoinaan on puolestansa syössyt häntä kurjuuteen, tahi parhaan woiton hänen työwoimista nauttinut, olisi warustettu tarpeeksi paatuneella omalla-tunnolla, päästäksensä kaikesta osanottamisesta tähän huolenpitoon. Pysyköön siis laillinen waiwaishoitokin, mutta estettäköön toiselta puolelta sen huonot waikutukset.

Ihmisrakkaudella ja itse waiwais-hoidollakin on tämän puolesta awara waikutus-ala; sillä jos waiwais-hoidon ensimmäinen toimi onkin waiwaiseksi joutuneen holhominen, niin sen toinen ja hyödyllisin puoli on jokainen sellainen toimi, joka tarkoittaa estää työhön kykenewäisen joutumasta waiwaisen tilaan. Sen täytyy siis hoitaa ja edistää ainoata, jokaisella ihmisellä löytywää pääomaa, nimittäin hänen työ- ja opetus-kuntoansa. Kaikkia mitä tähän kuuluu ei toki woi waiwaishoito yksin matkaansaattaa, sillä tässäpä kohdassa on yleisen lainlaatimuksenkin waikuttaminen, nimittäin koulujen toimeenpanemisella ja työn-wapauden säätämisellä, johon wielä syystä sopii lisätä kulkuneuwojen parantaminen; sillä sitten wasta kun yksityinen ihminen on saanut oppia, wapautta harjoittamaan sitä työtä, johon oppinsa ja halunsa johtaa hänen, ja mahdollisuutta työntuotteillensa hakea parahinta myyntipaikkoa, on yhteiskunta toimittanut hänelle kaikki ne ehdot, jotka saattawat häntä tilaisuuteen itsensä elättämään, mutta joiden hankkiminen käy ylitse yksityisen woimain.

Mutta jos nämät toimet owat niin awarat, että lankeewat waltion osaksi, niin löytyy monta pienempää seikkaa, jossa ahtaammassa waikuttawa yhteyskin woi hyötyä matkaan saattaa. Paremmassa tilassa olewa ihminen, joka nauttii suuremman hyödyn köyhän ruumiillisesta työstä, pitäköön welwollisuutenansa miettiä tämän eduksi, sillä, jätettynä oman onnensa nojalle, nousee häntä wastaan waikeuksia, joita hänen on mahdoton woittaa. (Jatket.)

Kortin-lyöjä.

(Jatko 98 n:roon).

Wiimein hän, suureksi ilokseni, läksi matkaan; minä istuin ikkunan ääreen, ompelutyö pienelle Katrille käsissä ja katsoin silloin tällöin rajuilmaa, joka tuli aina ankarammaksi, ajaen hanget ihan wuoriksi ikkunain eteen. Harriet, kälyni, istui wieressäni, hänen pienet pojat liikkuiwat ympärillämme minun pikkutyttöni kanssa, joka oli piian sylissä ja nosti kimakat ilo-huudot nähden poikain wallattomia ja naurettawia wehkeitä. Äiti Arlington hääräsi ympärillämme; hän ei koskaan woinut istua kauwan paikoillansa ja liiketessään meidän ohitse, oli hänellä aina joku huwittawa sananen. Tällä tawalla kulki aamupuoli niin ettei sitä huomattukaan.

Minua oikein hämmästytti kuin kello löi kakstoista ja Robertia wielä ei näkynyt. Ehkä se hirmuinen sää oli wiiwyttänyt häntä ja ehkä sen ohessa tie oli ihan ummessa, niin että hän, kenties, oli eksynytkin; ehkä hän myös oli wiipynyt Hildrethin luona kauwemmin ensimäistä aikomustansa.

Näin lohduttelin minä itseäni wielä koko hetken aikaa, waan sitten minä tulin rauhattomaksi, huolelliseksi; työni ei enää edistynyt, joka silmänräpäys katsahdin minä kauwas joka haaralle, käwelin huoneesta huoneesen, ylös ja alas, mutta Roberti ei tullut.

„Mikä Robertia mahtaa niin kauwan wii-

wytellä Rachel?" kysyi wiimein appini, astuen porstupaan ja jyskytellen lumen raskaista saappaistansa, juuri kuin minä waelluksillani tulin alas rappuisista.

„En tiedä isä kulta" wastasin minä huolellisena. „Minä olen odottanut häntä takaisin jo enemmän kuin tunnin aikaa. Totta joku seikka on häntä wiiwyttänyt ja pait sitä on tiekin ummessa".

„Se on kyllä tosi, mutta hänellä on minun hewoseni, ja sillä hän, estämättä huonolta keliltä, olisi jo woinut ajaa kahdesti edes ja takasin".

„Totta hän nyt kohta tulee", wastasin minä niin huolettomalla äänellä, kuin mahdollista, ehkä hirmuinen tuska oli sydämessäni. Kumminkin minä koin tukehuttaa sen, estääkseni muita hätäilemästä, menin alas perhekunnan huoneesen ja haastelin muiden kanssa, niin hywin kuin se minulle käwi laatuun.

Puolipäiwäsen aika oli käsissä; appini tuli malttamattomaksi ja anoppini päätti, että jos Robert ei kohta tulisi, niin kalkkuna peräti kuiwaisi, ruoka jäähtyisi ja puddingi kiehuisi turmiolle. Minä käskin ei kauwemmin häntä odottamaan ja kohta istuiksimme pöytään.

Se on arwattawa, että minä paljoa mieluisammasti olisin syönyt yksin kammarissa; joka suupalainen oli minua tukehuttamassa, ja päälle päätteeksi minun täytyi kuulla kaikenlaisia pilkkapuheita Harrietilta, joka arweli ainoastansa ikäwän Robertia pilaawan minulta ruuan. Minä olin sydämestä hywilläni kuin atria loppui ja minä Katrin nukuttelemisen warjolla, pääsin menemään kammariini. Minä käärin hänen lämpöisiin waatteisin istuin itse ikkunaan ja annoin hänen maata sylissäni. Lumisadetta wielä kesti ja kohta tuli niin pimeäksi, ettei tainnut selittää mitään kolmen jalan päässä ikkunasta.

Sanomatoin turwattomuuden tunto tuli minun ylitseni tässä pimeässä, kylmässä huoneessa; kyynelet wieriwät pitkin kaswojani ja kaikki urhoollisuus ja elämän-huwi näytti äkkiään minusta luopuneen.

Jonkun ajan päästä tuli Robertin äiti ylös. Nähdä häntä ei ollut mitään lohduttawaa, ja wielä wähemmin kuin hän minulta kysyi:

„Mutta Jumalan tähden, missä hän mahtaa olla? Minkä sinä Rachel luulet olewan syyn hänen wiipymiseensä".

Minä ainoastansa taisin surullisesti pudistaa päätäni, salaamatta alaswierewiä kyyneleitäni.

„No elähän nyt itke!" huudahti hän, johan Roberti on niin wanha, että tietää karttaa waaroja".

„Mitenkä myöhään nyt on?" kysyin minä.

„Yli kolmen", wastasi hän, kohennellen hiilistöä, joka nyt oli palanut walkiaksi, hiiluwaksi läjäksi.

„Luultawasti hän on tawannut wanhan tuttawan, joka on saanut hänen jäämään puolipäiwäiselle. Tule alas lapseni, tuli on jo palanut loppuun; sinä wilustat itses ja lapsesi".

„Oh, ei suinkaan, anna minun olla täällä", wastasin minä, likistäin lapsen lujemmasti rintaani. „Ei minun ole wilu, äiti kulta".

„Minä luulen todella, että sinulla on Katri täällä", huudahti hän, hawaiten nyt wasta lapsen. Ja tässä ikkunassa, jonka läpitse tuli sekä lumi tunkee. Missä sinun on mieles Rachel? Tapathan sinä lapsen". Sanoen tämän, tempasi hän lapsen sylistäni, pani sen känkyyn ja nukutti sen siinä. Ja nyt sinun täytyy tulla alas Rachel, eikä istua täällä itkusilmin".

Minä nyt näin ettei tässä enää ollut wastustelemista, istuiksen alakerrassa tyhjään ikkunaan enkä puhunut mitään. Muistakaan ei kukaan haastanut pait anoppini, joka wälistä toruen Robertia ja lohdutellen minua, piti liikkeellä ykspuolisen kanssa-puheen, pahastumatta siitä, ettei kenkään hänellä wastannut. Suuri seinäkello löi neljä, waan ei wielä merkkiäkän Robertista! Wiimein, wiisi minuuttia sen jälkeen, näin minä wähän matkan päässä mustan myttyn.

„Robert tulee", kiljasin minä ja aukasin ikkunan.

Samassa kaikki oliwat jalkeilla ja minun siwullani, joka kylliksi todisti, että kaikilla oli ollut sama huoli kuin minullakin, ehkei he tohtineet sitä seuralle selittää. Ei pitkään kulunut, ennen kuin waunut seisahtuiwat owen eteen ja Robert nousi ulos.

„Sinun siassasi", lausui anoppi, „minä nyt lukisin hänelle aika läksyn".

„Minä en menisi ulos hänelle wastaan", lisäsi Harriet, „waan sinä nyt olet parantamatoin hanhi".

„Wait", suhautti hänelle miehensä korwaan, wetäen häntä syrjään, „elä puutu wieraisiin asioihin".

Sillä wälillä Robert jo oli astunut porstupaan ja minä riensin häntä terwehtimään. Waan mitä minä näin! Se oli niinkuin täytyisi minun paikalla muuttua kiweksi. Waatteet, hiwukset ja parta oliwat peitetty lumella ja sen sisästä näkyiwät kaswot, jommoisia minä sitä ennen en eläissäni ollut nähnyt; kalmankeltaisena ja turmeltuna, niinkuin sielunsa pohjassa muserettuna, seisoi hän muutamia silmänräpäyksiä edessäni, mahdotoin wirkkamaan puhettakaan. (Jatket.)

Laillisia Ilmoituksia.

Nimitetty: kruununnimismies Jokijärwellä alaluutnantti J. E. Saksa kruununnimismieheksi Iin pitäjän etelä-piirikuntaan; waramaankonttorista J. S. Stenberg kruununnimismieheksi Jokijärwelle; maankanslista K. M. Jurwelius kruununnimismieheksi Haapaweden uuteen piirikuntaan sekä waramaankanslista J. A. Castrén kanslistaksi läänihallitukseen, kaikki Oulun läänissä. — Wirka-eron saanut kiwulloisuuden tähden kruununnimismies Iin pitäjän etelä-piirikunnassa A. Höckert.

Hiippakuntain sanomia.

Porwoon hiippak. Waltuuskirjoja on annettu Leppäwirran kappalaissijaiselle w. kirkh. K. A. Streng'ille Heinjoen kappalaiswirkaan, Luumäen kirkkoherrawiran toimittajalle w. kirkh. A. H. Wikstén'ille Pyhtään kappalaiswirkaan sekä Rantasalmen kappalaissijaiselle w. kirkh. O. H. Clewe'lle jumaluusovin lehtoriwirkaan Jywäskylän ali-opistossa. Waaliin pantu Mäntyharjun kappalaiswirkaan: 1:o Heinolan kappalainen w. kirkh. K. Hellén, 2:o Pieksämäen kappalainen w. kirkh. A. Wahlberg ja 3:o Sordawalan kappalaissijainen w. kirkh. A. W. Mansner; sekä Liljendalin awonaiseen kappalaiswirkaan: 1:o Raudun w. t. kappalainen K. J. Johnsson, 2:o Hirwensalmen kirkkoherranapulainen w. kirkh. A. Andersson ja 3:o Asikkalan kirkkoherrawiran toimittaja w. kirkh. E. Mennander. Kirkkoherratutkinnon on tämän joulukuun 15 p:nä ottanut Uudenmaan lääniwankihuoneen saarnaaja pastori maist. E. E. Aspelund arwosanalla approbatur cum laude, perustuwa 21 huutoon 24 korkeimmasta mahdollisesta huudosta.

Kuopion hiippak. Kirkkoherratutkinnon otti tämän kuun 5 p:nä konsistoriumin notarius K. Kiljander oppilauseella approbatur cum laude ($^{21}/_{24}$).

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 23 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä $34^{3}/_{4}$ pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. $30^{9}/_{16}$ pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 252 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 251 äyriä. — Pariisi, 360 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo $35^{1}/_{16}$, Pariisi 365, Hampuri $30^{15}/_{16}$, Tukholma 257, Amsterdam 173 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 23 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä $34^{3}/_{4}$. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 360. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. $30^{9}/_{16}$. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 252, 251.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen $4^{1}/_{2}$% waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5% welka-setelit	85 à 87%	87 à 90%.
Saman 4% Samaa	—	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5% waltiolaina Engl. Puntaa	—	98%.
Yhdyspankin osakkeet	—	103%.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa

Yksityisten Ilmoituksia.

Joulupäiwänä eli Joulukuun 25 p. ei kuljeteta junaa Helsingin—Hämeenlinnan rantatiellä.

Alfred Wasastjerna.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 47—50 k. *Lei.*	Ruoka-woi 3: 40—60 k. *Lei.*
Ruismaltaat 70 k. *Lei.*	Maito 8—10 k. k:nu.
Ohrakryynit 25—28 k. kappa.	Taale 7—9 k. korttieri.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Munatiu 45—50 k.
Kaurat 2: 70—80 k. t:nyri.	Teeret 90—1: 5 k. pari.
Kaurakryynit 30 k. k:pa.	Metsot 1: 30—1: 50 k. pari.
Walkoset hern. 28—30 k. k:pa.	Pyy-pari 45 k.
Perunat 6—7 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7—8 k. *ei.*
Tuoretta raawaan-lihaa 85—1: 10 k. *Lei.*	Tuoreita ahwenia 6—7 k. *ei*
Palwattua samaa 1: 20 k. *Lei.*	Tuoreet hauet 7—8 k. *ei.*
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 15—1: 30 k. *Lei.*	Suolattua siika 9—10 k. *ei.*
Palwattua samaa 1: 60—1: 80 k. *Lei.*	Suolattua lohta 18—20 k. *ei*
Wasikan-liha 2 r. *Lei.*	Suolatut lahnat 6 k. *ei.*
Tuoretta sian-lihaa 1: 60—1: 90 k. *Lei.*	Suolattuja silakoita 45 k. *Lei.*
Talia 2: 40—2: 50 k. *Lei.*	Koiwu-halkoja 1: 20 k. k:ma.
Tuoretta woita 20—24 k. *ei.*	Mänty-halkoja 1 r. k:ma.
	Wiina 1—1: 5 k. kannu.
	Heinät 15—18 k. *Lei.*
	Thimothej 20—24 k. *Lei.*
	Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 103. Maanantaina 28 p:nä Joulukuuta **1863**

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Päiwälista.

Tänään Maanantaina.

Jouluk. 28 p. k:lo 1/2 5 jpp. Helsingin takamaalla asuwat osakkaat maalaisten palowakuutus-yhteydessä kokoontuwat howineuwos Nyberg'in luoksi huwilaan n:o 2 runnipuistossa.

Huomenna Tiistaina.

Jouluk. 29 p. k:lo 10 epp. Huutokauppa huwiloissa: „Näcken“ ja „Berghäll“ raudasta höyhenistä, teräksestä, höyrykoneesta y. m.

„ k:lo 7 jpp. Teateri.

Keskiwiikkona.

Jouluk. 30 p. k:lo 10 epp. Huutok. majistraatin edessä oikeudesta käyttää puotilot „Narinki-torilla“.

Tuorstaina.

Jouluk. 31 p. k:lo 12 päiwällä. Huutok. kasseeratusta tulli-weneestä kaluineen.

Helsingistä.

Hypoteekki-yhdistyksen johtokunta on määrännyt ylimääräisen yhdyskokouksen pidettäwäksi yhdistyksen osakkaille ensi Helmikuun 10 p:nä sen kysymyksen ratkaisemisesta, jos enää olisi yhdistyksestä annettawakaan uusia lainoja yhdistyksen welkaseteleissä, kuin ne nyt owat niin julmasti halwenneet hinnoissa, että niillä ei täällä Helsingissäkään saa enemmän kuin sadasta markasta 80, 82 ja onnen kaupassa 85. Kuin lainansaajan täytyy ottaa ne welkasetelit täydestä arwosta wastaan, mutta waihtaessaan ne käywäksi rahaksi, hän tulee 15 ja aina 20 prosentin wahinkoon, niin näyttää tämmöisten lainain anti olewan ikäänkuin olkinuwon tarjoaminen nykyisen ahdinkoon hukkuwille maawiljelijöille. Näyttää sentähden paremmaksi, että yhdistys lakkaisi antamasta lainoja, siksi kunne saapi ulkomaalta rahalainan ja woipi sitte antaa lainoja käywässä rahassa. Yhdistyksen johtokunta sai wiime Kesäkuun yhdyskokouksessa käskyn kokouksen pitämiseen mainitussa tarkoituksessa, jos ei onnistuisi tämän loppuwan wuoden kuluessa saada ulkomaislainaa, niinkuin ei ole onnistunutkaan. (Str.)

Laakmannin wirkain suhteen kuulun tulleen se armollinen käsky, ettei niitä enää sijoiteta wakinaisesti ennenkuin on lopullisesti ratkaistu kysymys niiden wirkain lakkauttamisesta. (P:tär).

Suomalainen wirsikirja. Komitea, jolla on toimena walmistaa uusi suomenkielinen wirsikirja ewankelisluterolaisille seurakunnille Suomessa, on alamaisessa kirjoituksessa heinäkuun 13 p:ltä ilmoittanut että se, siihen nähden että suomalainen rahwas on mieltynyt wanhaan ja perittyyn ja että suomalainen runomittausoppi wielä on wailinainen, on pitänyt welwollisuutenansa rajoittaa waikutuksensa huolelliseen mutta kuitenkin warowaiseen tarkastukseen nyt tawallisesta wirsikirjasta, jonka tarkastuksen kautta kelwottomina pidetyt wirret, joidenka luku nousee 130 kappaleeseen, olisiwat poissuljettawat ja paremmilla palkittawat, parhaasta päästä kelwollisilla wirsikäännöksillä muista kielistä tahi myöskin muilla saatawilla suomalaisilla wirsillä. Sen ohessa on komitea, poistaaksensa wirsien puutteen muutamille kristin-uskon ja siweys-opin aineille sekä eri sielun tiloille, tilaisuuksille ja oloille, katsonut hywäksi että niin monta, kelwollista wirttä kuin mahdollista jatketulla numerojärjestyksellä lisättäisiin tarkastettuun wirsikirjaan. Tämän esityksen johdosta on kirkollis-asiain toimituskunta Suomen keisarillisessa senaatissa ilmoittanut armossa suostuwansa tähän ehdotukseen sekä sen ohessa, myös komitean ehdotuksesta, salliwansa, että julkinen kehoitus lähetettäisiin myös komitean ulkopuolella olewille henkilöille tämmöisten wirsiehdotusten walmistamiseen komitean tarkastettawiksi. Sen johdosta saa komitea kehoittaa jokaista siihen kykenewää ennen 1865 wuoden loppua joko wälittömästi tai asianomaisten tuomiokapitulojen kautta lähettämään komitealle ehdotuksia suomenkielisiin wirsiin, joko uusiin tai mukailtuihin, mitkä ehdotukset komitea on ottawa tarkastukseen ja wirsikirja-ehdotuksen walmistamisessa asianhaarain mukaan käyttäwä. Tehdyssä suomalaisen wirsikirjan tarkastuksessa on komitean päätös muodostunut siten, että seuraawat wirret owat pidetyt joko ei minkään tai ainoastaan pienen muutoksen puutteessa olewina, nimittäin: Numerot 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 38, 39, 41, 43, 44, 46, 48, 53, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 68, 70, 73, 75, 81, 84, 88, 89, 90, 94, 95, 98, 99, 100, 102, 104, 107, 108, 110, 113, 115, 117, 119, 120, 122, 123, 126, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 142, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 154, 155, 161, 162, 165, 167, 168, 169, 170, 173, 174, 176, 182, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 193, 194, 198, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 270, 271, 273, 274, 276, 280, 281, 282, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 300, 301, 302, 303, 310, 312, 314, 317, 318, 320, 321, 330, 335, 341, 345, 346, 350, 351, 352, 353, 355, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 368, 371, 372, 373, 375, 378, 380, 384, 385, 387, 389, 390, 391, 392, 403, 404, 405, 406, 408, 410, 411, 412, 413; mutta sen siaan seuraawat wirret perijuurisen parannuksen kaipaawaisina: N:rot 6, 13, 32, 33, 34, 40, 42, 49, 52, 54, 55, 56, 66, 71, 74, 77, 80, 82, 83, 85, 86, 91, 93, 96, 101, 103, 105, 106, 109, 111, 112, 116, 121, 125, 135, 141, 152, 163, 166, 171, 175, 177, 179, 183, 195, 196, 197, 203, 207, 212, 216, 222, 223, 238, 268, 278, 287, 289, 307, 308, 327, 334, 339, 340, 343, 348, 349, 363, 367, 374, 383, 386, 388, 396, 397, 398; ja muut poissuljettawina ja paremmille palkittawat nimitt.: N:rot 12, 23, 30, 35, 36, 37, 45, 47, 50, 51, 57, 62, 65, 67, 69, 72, 76, 78, 79, 87, 92, 97, 114, 118, 124, 127, 129, 139, 140, 143, 144, 145, 156, 157, 158, 159, 160, 164, 172, 178, 180, 181, 184, 190, 192, 199, 200, 201, 202, 204, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 229, 231, 240, 241, 242, 246, 267, 269, 272, 275, 277, 279, 283, 284, 285, 286, 288, 289, 297, 304, 305, 306, 309, 311, 313, 315, 316, 319, 322, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 331, 332, 333, 336, 337, 338, 342, 344, 347, 354, 356, 364, 365, 366, 369, 370, 376, 377, 279, 381, 382, 393, 394, 395, 399, 400, 401, 402, 407 ja 409.

Ilmat owat olleet kowin muuttelewaiset. Milloin on ollut kylmä ja kirkas talwi-ilma, milloin taas suoja ja wesisade. Nyt taas näkyy talwi wakaantuneen. Tämän ilman muuttelewaisuuden ohessa on wesi satamassa tuulen waikutuksesta wälistä noussut melkein laiwalaiturien tasalle.

Waltiopäiwän ensimäinen jakso.

Kun kaksi kuukautta sitten otimme tarkastuksen alle, mitä Waltiopäiwät siihen saakka oliwat toimittaneet, emmekä saattaneet heittää moitimatta sitä liikanaista pauhinaa, minkä muutamat säätyjen jäsenet owat luulleet waltiowiisauden A:ksi ja O:ksi, itse waltiollisen elämän warsinaiseksi ytimeksi, silloin tapahtui — kuten kyllä olimme edeltäkäsin arwanneet —, että ne samat, jotka paljon ja palawasti puhelewat (sopisi sanoa: pauhaawat) wapaan sanan-wallan puolesta, paniwat rohkeutemme warsin pahaksensa. Pari toweriamme sanoma-kirjallisuudessa riensiwät kohta julkisesti muistuttamaan, mikä kauhea rikos muka säätyjen ja säätyläisten soimaaminen olisi, ikäänkuin kokonaan olisi luwatonta tarkastella eduskunnan tointa ja tekoja. Ja tämmöinen käsitys-tapa onkin maassa jokseenkin yleinen. Kuitenkin, minkä perustuksen nojaan tämmöinen mielipide lieneekin rakennettu, niin se selwästi on tieteellisesti wäärä ja käytännössä mahdoton. Woisimme helposti näyttää toteen, kuinka wälttämättömän tarpeellista on, että kansa, joka heittää waltansa edusmiesten haltuun, kuitenkin pidättää itsellensä oikeuden puhua ajatuksensa näiden edusmiesten käytöksestä. Woisimme lisäksi muistuttaa, että useimmissa edustus-laitoksissa, ja niin meidänkin, jääpi jokseenkin iso osa kansasta wallan edustamatta, ja että näillä pitää oleman edes oikeutta lausumaan ajatustaan, kuinka se eduskunta, jota eiwät ole walita saaneet, heidän mielestään ajaapi kansan yhteiset asiat. Yleinen puheen-walta itse eduskuntaakin was-

taan on ainoa walta, mikä kansalle jääpi, sitten kuin edusmiehet owat walitut; se kuuluu niinkutsuttuihin „kansan säilyneisiin oikeuksiin“ (reserved povers of the people). Näin sitä asiaa tieteen kannalta käypi selittää. Mutta wielä enemmin todistaa yleinen käytäntö kaikissa maissa, joissa perustus-la'illista hallitusmuotoa nautitaan. Me emme ainakaan tunne senlaista maata, missä ei edusmiehistön toimi olisi julkisuuden tarkasteltawana, s. t. s. joka miehen lausunto-wallan alla. Ainoastaan Suomessa on keksitty mukawammaksi ottaa waltiopäiwämiehet yksittäin nenwoteltawiksi, ja sitten, jahka owat tarpeen-mukaisesti sowiteltuja, sulkea heidät koskemattomuuden karsinaan.

Sopii tosin sanoa, että meidän aloittelewaisissa oloissamme eduskunta muka tarwitsee arkatuntoisempaa kohtelemista sanomakirjallisuuden puolelta. Ei ole muka wielä perustus-la'illisesti warmaa, että tulewinakin aikoina maamme säädyt määrä-aikaisesti kutsutaan kokoon; siis on näitä nykyisiä säätyjä miten mahdollista säästäminen, ett'ei muka annettaisi kellenkään asetta käteen itse edustus-laitosta wastaan. Toisaalta päin on itse kansa wielä waltiopäiwiin tottumaton, se toiwoo niiltä toiwomattomatkin, ja tulee, kun nämä toiweet monessa kohden eiwät woi toteen käydä, paljoksumaan niitä kustannuksia, joita waltiopäiwät matkaan-saattawat; siis ei ole tyyärymydelle antamista syykettä. Nämä syyt eiwät ole kaikkea perustetta wailla; mutta että niiden pitäisi kokonaan tukehuttaman julkisuuden ääni, emme woi myöntää. Jos esm. tarpeeton öykkäys ja reipasteleminen uhkaapi wahingoittaa maan perustus-laillista tulewaisuutta, on tosin ankarampikin moite ihan paikallansa. Ja jos ylöllinen kielewyys uhkaapi pidentää waltiopäiwäin istunnot yli sen määrän, minkä kansan nykyinen waltiollinen käsitys kannattaa, niin sanomakirjallisuus ei täyttäisi welwollisuuttansa, ellei siitä tekisi muistutusta. Tästä wiimeisestä seikasta tahdomme tällä kertaa puhua pari sanaa.

Maamme säädyt owat nyt kuluttaneet sen perustus-laeissa määrätyn aian, minkä Kustaa III aikanansa katsoi riittäwäksi säätyjen keskusteluihin, kun hän joskus tahtoi heitä kuulustaa maan asioista. Mutta säätyjen pyynnöstä on annettu sama werta pidennys-aikaa. Silminnähtäwää kuitenkin on, että jos näinä tulewina kolmena kuukautena työ käypi yhtä witkallisesti kuin tähän asti, wielä toinen ja kolmas pidennys tarwitaan. Tiedämme maassa olleen monta, jotka toiwoiwat, että kaikki olisi jouluksi suoritettuna. Tämä tosin oli aiwan ylöllinen toiwo, muistaessamme ratkaistawien kysymysten paljoutta ja itse ratkaisijain wälttämätöntä tottumattomuutta. Mutta että todellakin enempi olisi jouduttu, jos wähemmin olisi puheltu, sitä ei käy kieltää, nähdessämme, kuinka witkallisesti muutamat hywinkin yksinkertaiset kysymykset tähän asti owat kulkeneet ensin säädyissä, sitten waliokunnissa, ja wihdoin taas säädyissä. Woisimme mainita monta esimerkkiä; mutta otamme ainoastaan tuon ensimäisen kysymyksen: naimattoman waimopuolen täysi-waltaisuudesta. Tämä esitys, joka ei sisällä kuin yhtä ainoata pykälettä, on jo wiime wuoden Waliokunnassa ollut keskusteltawana, ja sitten eri komitean walmistettawana. Kuitenkin se täällä taas on antanut lakiwaliokunnalle melkoisen määrän työtä, wieläpä on säädyissä synnyttänyt pitkää ja wilkasta keskustelua. Onko siis kukaan kieltänyt, että waimopuolen pitäisi täysiwaltaiseksi tuleman? Ei kukaan. — Mutta useat puhujat owat yhtäkyytwin katsoneet tarpeelliseksi pitää loistawia puheita waimopuolen oikeuksien puolustamiseksi, ja sekä lakiwaliokunnassa että säädyissä on ankara kiista ollut siitä, pitäisikö täysiwaltaisuuden alkaman 21:n wuoden iällä wai 25:n, ikäänkuin näillä määrillä olisi mitään periaatteellista wäliä. Tämän pitkän kinan perästä, johon esm. Porwarissäädyssä tarwittiin 12 äänestystä, on wihdoin syntynyt eri päätökset kussakin neljässä säädyssä, — ja asia on siis wielä yhtä ratkaisematta kuin ennenkin. Että muitakin esimerkkiä, jos kohta ei niin selwiä, käwisi esiin tuoda, tietää jokainen, joka wähänkin on seurannut säätyjen keskusteluita.

Mutta että kansa ja olletikkin walitsijat eiwät hywäksy tämmöistä pitkä-wetoisuutta, on asia, josta on hyödyllinen aikanansa muistuttaa. Puhuttakoon mitä kaunista hywänsä Suomen kansan edistyneestä waltiollisesta mieli-teosta; niin suuri ei tämä ainakaan ole, että tahdottaisiin aiwan paljon kustannuksia nähdä waltiollisen elämän kannattamiseksi. Emme kuitenkaan suinkaan tahdo uskoa, että puolen wuoden kustannukset wielä tuntuisiwat kellenkään liian rasittawiksi. Mutta mitä sen yli menee, tulee monessa kohden herättämään nurjaa mieltä; ja tämä on waltiolliselle elämällemme suurempi wahinko, kuin jos joku loistawa parlamentillinen ponnistus jäisikin pois säätyjemme historiasta. Suotawaa siis olisi, että kun säätyläiset uuden wuoden jälkeen wirkistyneillä woimilla taas ryhtywät töihinsä, asiat menisiwät nopeampaa kulkua kuin tähän asti.

Tällä muistutuksella emme suinkaan tahdo synyttää niiden ajattelemattomuutta, jotka kenties pitäwät kopeekoistaan suuremman luwun kuin koko maan edistymisestä, ja sen wuoksi soisiwat waltiopäiwäin loppuwan niin hätäisesti kuin mahdollista. Jokaisen pitäisi toki ymmärtämän, että kun puolen wuosisadan perästä wihdoin yhdytään, niin pitkän aikakauden jääneet toimet tosin tarwitsewat runsaamman aian selwitäksensä. Paitsi sitä, jos werrattawaksi otetaan Ruotsin maan olot, missä eduskunta joka kolmas ajastaika istuu tawallisesti koko wuosikauden umpeensa, ei ole syytä tässä paljoksua joku seitsemän kahdeksan kuukautta, minkä meidän säätymme kenties tulewat ko'ossa olemaan. Sitä on täälläkin oppiminen käsittämään, että wapaus on kallis-mainen kalu, — kallis siinäkin merkityksessä, että se waatii uhrauksia, waikka se taas ne runsaasti palkitseekin enenewällä wirkeydellä itse kansassa. Mutta niin kauan kuin tämä käsitys waltiollisen elämän arwosta meidän maassa wielä on heikkomainen, on tosiaan ylen tärkeätä, että eduskunta käyttää tarkkaa säästäwäisyyttä kalliin aikansa suhteen. Että maamme köyhä on, pitää toki muistaman ei ainoastaan laulussa, waan kaikissa yleisissä toimissakin.

Puhuessamme säästäwäisyydestä, emme myöskään saata olla moittimatta niitä ylöllisiä palkkoja, joilla säädyt owat warustaneet omia ja waliokuntien kanslioja. Enintä säästäwäisyyttä tässä kohden on kumminkin wiljelty papistossa, jossa sihtieri saapi kuukaudelta 1000 markkaa, notario 600 ja wahtimestari 120 markkaa. Muiden säätyjen sihtierit kantawat kuukaudelta 1200 markkaa, se on: 10 rupl. päiwältä; ja notarioja on niissä useampia, wieläpä lisäksi kahdessa säädyssä pikakirjoittajia. Sen ohessa on monella senlaisella miehellä tawallinen wirkapalkkansa, joko kokonaisenaan tai ainakin osaksi, tallella. Kun nyt muistaa, että istunnoita tawallisesti ei ole ollut kuin kahdesti wiikkoonsa niin täytyy myöntää, että tässä on jokseenkin waromattomasti aukaistu säkin suuta. Samalla lailla on jokaisen waliokunnan sihtierille toimitettu yhtäläinen palkkaus: 1000 markkaa kuukaudelta, ja nämä wirat eiwät kuitenkaan anna sen enempää työtä, kuin että käypi niiden ohessa suorittaa muut warsinaiset wirkatoimet. Myöskin ruotsalaisuus maassa tulee waltiowaroillemme maksamaan hywät summat. Talonpoikaissäädyn tulkki (joka sen ohessa on tulkkina lakiwaliokunnassa) saapi kaikkiansa 1200 markkaa kuukaudelta (mutta siihen on myös palkanjäänös warsinaisesta wirasta luettuna). Mitä tulkeille muissa waliokunnissa maksetaan, emme ole kuulustaneet. Mutta waliokuntain suomentajille maksetaan 4:taitteiselta arkilta (8 siw.) 40 markkaa, joka myöskin on liikaa, muistaessamme, että noissa jo ennen suomennetuissa esityksissä työ heille on jotenkin alustettu, ja että toisinaan wähillä muutoksilla kopioitaan mitä jo ennen on suomennettu. Tämä kaikki on mielestämme köyhässä maassa tuhlausta, ei sen wuoksi että maa siitä köyhtyisi, jos joku tuhatmäärä liiaksikin menee, waan sen wuoksi, että liikanaiset ansiot aina waikuttawat siweydellistä turmiota. Tietysti ei näitä seikkoja ylipäänsä käy näiden waltiopäiwäin ollessa paljon korjata. Mutta suotawaa olisi, että kun kolmen wuoden perästä taas tullaan kokoon, käytettäisiin tässäkin, jos kohta wähäpätöisessä, seikassa enemmän warowaisuutta.

Säästökassoja palkollisille.

(Jatko ja loppu wiime-numeroon).

Hellimmän holhouksen tosin ansaitsee palwelus- ja päiwä-palkka-wäki. Useimmat heistä tosin, kuten sanotaan, syntywät maantielle, ja jääwät ilman kaikketa perinnöttä, ilman sitäkin, joka köyhimmästäkin kodista pitäisi saataman: hywä ja hellä kotikaswatus. Mutta turmelus sitä wasten wäijyy heidän ympärillänsä joka haaralta. Ihmekö siis jos löytyy walituksen syitä heistä; ihmeellisempi taitaa olla että owat edes sen wertaiset kuin owat. Samalla on sekin walitus yleinen ett'ei palkollista enään, kuten ennen, pidetä perheen jäsenenä, ja ett'ei hän enään woi toiwoa holhousta perheessä wanhaksi tultuansa. Mikä siitä syyttää talollisia, mikä palkollisia. Lieneekö kummassakaan syy? Itsenäisyyden tunto on työntekijässä, kuten ihmisyydessä yleiseen, karttunut. Hän ei tahdo tyytyä ollaksensa armosta eläjänä perheessä, jospa tällainen tila ulkonaisesti waikka kuinka kaunistettaisiin, hän tahtoo olla mies omasta puolestaan, ja ainoastaan semmoisena ollen woipi hän ottaa wastaan entisen isäntänsä kiitollisuuden lahjoja, sentähden että woi tulla ilman niitä toimeen. Tämän itsenäisyyden tunto, wäärin käsitettynä, ei toki ole niin jalo. Sen irwi-kuwa on se, kun palkollinen woimansa ajassa on kyllä itsenäinen ja itsepäinen, eläen hurjassa huolimattomuudessa, mutta luottaen wanhoiksi päiwiksi — waiwas-hoitoon. Mutta jos tämä huonokin puoli osoittaa että palkollinen on kaswanut lapsen ijästä ja pyrkii miehuuteen, on hän joh-

datettawakin toisella lailla kun ennen. Lapselle — ja orjalle — on tarpeeksi, kun häntä waatetetaan, ruokitaan, ja tarpeessa — ruoskitaankin. Mutta kaswanneelle, jos hän on jonkun heikkouden tilassa, on weljellinen apu annettawa; häntä on korottaminen arwoisalle asemalle; häntä on opettaminen omin woimin toimeen tuloon, eikä ainoastaan almuilla auttaminen, joka antajata koroittawat, mutta ottajata polkeewat ja masentawat.

Jokainen toimi, joka helpottaa köyhän työmiehen pyrkimistä itsenäiselle kannalle, on siis ihmisrakkaudelle jalo esine, eikä suinkaan wieras waiwais-holhouksenkaan waikutus-alalle. Epäilemättä taas owat säästölaitokset jokaisessa muodossa hyödyllisimmät tässä katsannossa.

Walitetaan kyllä tawallisesti, että työwäki hywinä päiwinä elää ylöllisesti, säästämättä mitään wanhuuden waraksi, ja luottaen waiwaishoidon apuun kun woimat riutuwat. Mutta täytyy kuitenkin muistaa, mitkä waikeudet estäwät sitä kokoomasta edes jotkikin riittäwää pääomaa. Tosin owat tähän aikaan rahantulot werrattomasti suuremmat kuin pari kolme wuosikymmentä takaperin, ja kuitenkin taisi siihen aikaan useammalla kuin nykyään olla wähän rahaa- säästössä. Mutta säästäwäisyys olikin silloin yleisempi kaikissa säädyissä. Jos ylöllisyys ja nautitsemisen-himo on kaikissa karttunut, niin luonnollisesti työwäessäkin. Toiselta puolelta, jos joku tahtoisikin panna säästöön sen wähän, joka wuoteensa on jäänyt yli wälttämättömien tarpeiden, niin täytyy myöntää, että waaditaan erinomainen maltti panna sillä lailla arkunpohjalle yksi tai pari ruplaa wuoteensa, toiwoen siitä jotakin karttuwan. Ja joka niin tekisikin, häneltä menee hukkaan se iso woitto, joka inträssi wuodelta tuottaa. Mutta minkä hän tämän ruplan, pari, toimittaisi kaswamaan. Säästö-pankit owat liian kaukana; ja he, jotka niin wähiä summia lainaawat, owat sellaisia, jotka useimmasti eiwät woi pääomaa eikä inträssiä takasin maksaa. Ja jos eiwät kaikki nämät waikeudet olisikaan, tarwitaan kuitenkin säästäwäisyyteen, kuten kaikkeen hywään, alinomainen kehoitus, joka kaupungeissakin, joissa säästöpankit owat saapuwilla, olisi sangen tarpeellinen, koska sielläkin palweluswäki kyllä wähässä mitassa taitaa olla osallinen säästölaitoksissa.

Mitä useampia ja useamman laatuisia löytyy, sitä paremmin. Elinkautinen rahakaswinlaitos Turussa esim. on aiwan hyödyllinen, mutta sinnekin tarwitaan 10 ruplaa kerrallaan, eikä sitä kaikilla ole. Säästöpankit taas wastaanottawat pienimmätkin säästöt. Me emme luule, että paljon tarwittaisiin siihen, että näitä saataisiin niin yleisesti wiljellyksi kuin mahdollista. Jos muutamat warakkaat talolliset pitäjässä antawat tietää, että rupeewat toimikunnaksi, joka kokoontuu esim. 4 kertaa wuoteensa, sunnuntaisina kirkon tykönä, ja silloin wastaan ottawat rahoja, kaikkein pienempiäkin summia, kaswulle pantawaksi, ja että menewät annetuista rahoista täyteen takaukseen, niin tämä helppo toimi aikaa woittaen wälttämättömästi kehoittaisi montakin säästäwäisyyteen. Mutta millä lailla nämät rahat saataisiin kaswamaan. Suorin tietysti olisi toimittaa niitä likimmäiseen säästöpankkiin; mutta luullaksemme mainittu toimikunta toistakin tarkoitusta toimellansa woittaa, nimittäin, pienempien lainojen toimittamisen luotettawille lainanottajille. Irtanaiset rahat kokoontuwat päiwä päiwältä tyystemmin pankkilaitoksiin, hypoteekki-yhteyteen j. n. e., niin että aina waikeammaksi käy pienien pysywäisten lainain saaminen. Mielestämme olisi siis syytä samassa kuin kuulutetaan rahan wastaanottamista, myös tietää-antaa, että samat rahat uloslainataankin. Semmoisista lainoista saadaan aina 6 prosenttia, ja se on aina hywä, mitä suurempia inträssiä panijoille sopii maksaa. Mitä ei käwisi lainaksi, kannettaisiin yhdyspankkiin, jossa saadaan 5 prosenttia, niin että ainakin sen werran sopisi panijoillenkin maksaa.

Kieltämätön on, että kelpo ihmisen niillä palkoilla, joita nykyään palweluswäelle maksetaan, sopisi wuosittain säästää rupla, pari. Milloinka siitä mitään karttuu, sanottanee. Alussa kyllä siltä näyttää, kun ensimmäinen rupla kaswaa ensimmäisessä wuodessa waan 5 kop. Mutta jos samanlainen rupla joka wuosi 20 wuoden kuluessa pannaan säästöön, niin on jo kokoontunut 32 ruplaa wähän päälle. Paljoko sillä ruplalla wuodessa olisi nautittu! — mutta nyt ne palaawat takasin 34:ena. Ja se joka 20 wuoden ijästä, jolloin täysi palkka ihmiselle maksetaan, wuosittain säästää ruplan 60 wuoden ikään, jolloin woimat taas riutuwat, hän on ko'onnut itselleen 118 ruplan suuruisen pääoman. Jos ne olisi arkkuun pantut, ei niitä löytyisi kun 40 rup., puhumatta mitä niistä olisi, jos olisiwat tuhlatut wiinaan eli kahwiin. Tämä toki pitäisi oleman kehottawaista, ja mekin puolestamme kaiken mokomin kehoitamme tämmöisten säästökassojen toimeenpanemiseen jokaisessa pitäjässä. Jos lainlaatimus asiassa mitään woi, jota emme kuitenkaan usko, niin tehköön sekin tehtäwänsä.

Kortin-lyöjä.

(Jatko 98 n:roon).

„Minä menen paikalla kotiin, Rachel", oli ensimäinen sanansa. „Walmista itses jos tahdot seurata minua. Aika on tärkeä".

„Mennä kotiin? Robert sinä mahdat olla hullu tai humalassa", kiljasi appini kowasti wihastuneella äänellä, ennen kuin minä ennätin wastata puhettakaan, ja sen päälle seurasi suuri rähinä ynnä kaikkein kauhistus-lauseiden kanssa, jotka wain owat mahdolliset.

„Kuinka sinä yksin taidat ajatella mennä kotiin waimonesi ja lapsinesi tänlaisella yöllä? Tiedä mitä tahdot; Rachel ei saa astua jalallansa huoneesta. Kuuletkos?" jatkoi appini kiiwastuneena.

„Minä menen", wastasi Robert, „tehköön Rachel mitä tahtoo".

„Minä seuraan sinua Robert", huudahtin minä. „Parissa minutissa minä olen walmis".

Appini, anoppini ja kälyni lakkaamattomain torain ja walitusten alla, riensin minä kammariini, muutin waatteeni ja käärin lapseni koko wuoreen pienempiä ja suurempia huiwia ja waippoja. Anoppini kiehutti wiiniä, joka pelastaisi meitä wilustumisesta ja isä nähdessään Robertin kanssa ei olewan mitään tehtäwää, syöksi mustan palwelijan syrjään ja oli itse awullinen panemaan hewosen ja waunut järjestykseen. Kaikkiin näihin warustuksiin ei kulunut kuin neljännes tuntia. Äänettä ja täyttyinä miten surullisemmilla tunnoilla ja aawistuksilla nousimme me waunuihin, minä taka-istuimelle ja mieheni ajajan laudalle, ja niin lähdimme matkaan. Rajuawaa tuulta ja tuiskua wielä aina kesti. Turhaan wedin minä hattuni ja silmikkoni lähemmin kaswojani ja hautasin Katrin wielä sywemmin waippoihin ja huiwiloihin; ahawa oli niin tuima ja wihanen, että minä pelkäsin meidän kaikkein jähmettywän. Ainoastansa mieheni näytti ei tuntewan mitään tästä: hän istui lujasti istuimellansa eikä yksin kääntänyt kaswojansa, karttaaksensa niitä jäätyneitä lumen-sinkaleita, jotka tuuli pieksi meille silmiin. Me olimme jo olleet kauwan aikaa tiellä, puhetta kumpaseltakaan puolelta waihtamatta. Mieheni ensisti kääntyiksi äkkiä minuun sanoen:

„Jos se ei olis sinun tähtes Rachel, niin minä syöksisin itseni näihin lumi-wuoriin. Minä nyt soisin tuhatta kertaa ennen maataksesi kuolleena, kuin kääntyä takaisin kadotettuun kotiimme".

Minä en wastannut mitään. Mitä minä myös taisin sanoa? Oma tuskansa näytti niin walloittawan hänen, ettei nuhde-puhetta tullut huuliltani, waan äärettömästi ahdistetun mielen-tilani tähden ei lohduttawaakan sanaa.

„Rachel, minun täytyy sanoa sinulle kaikki", jatkoi hän, „mitäkäs wiiwytys auttaisikaan. Sinun tulee kumminkin päästä asian perille, ja hetki ennen tahi jälemmin ei waikuta sen enempää".

Kyyneleitten tulwa wieri silmistäni ja woimatoina puhetta wirkkaamaan, itkin minä niin katkerasti ja kauwan, että Katri heräsi lapsellisesta unestansa ja silmäili minua kummeksimisesta.

„Kuule Rachel", jatkoi Robert, „ja elä tuomitse minua aiwan kowasti! Paha henki ihmisen haahmossa on syöksänyt meitä onnettomuuteen! Hänen houkutuksensa saiwat minun pelaamaan kaiken päiwää, hän lohdutteli minua woiton toiwolla ja sysäsi minun aina sywempään pelihimoon, siksi kuin kaikki meidän omaisuutemme oli menetetty. Meille ei jäänyt kuin kerjäläis-sauwa ja niinkuin äsken sanoin, jos se ei olis sinun tähtes, niin minä paikalla syöksisin itseni sywimpään laaksoon".

„O Jumala, minkätähden tämä sallimus ei kohdannut sinua ennen kuin me yhdistettiin, joka teki minun onnettomimmaksi kaikista waimoista!" huudahtin minä wiimein hirmuisessa tuskassani.

„Jumala tietää että minä sen soisin, mutta minä, Rachel, en olis sitä puhetta sinulle sanonut, ehkä kuinka olisit rikkonut".

„Ei, minä en enää yhtään säälittele sinua; minä en huolinut Mark Hildrethistä pelihimonsa tähden, ja nyt sinä wastoin kaikkia minun kokemuksia pelastaa sinut, kuitenkin olet antanut saastuttaa itses siltä ja saattanut minua ja lapsemme wiheliäisyyteen ja häpiään".

Monta muuta kirousta, nuhdetta ja kaikenlaista kowaa sanaa seurasi wielä tätä. O kuinka paljo minä olisin jälkeenpäin antanut saadakseni ne takaisin! Sallikoon Jumala minulle anteeksi; se ei ollut niin pahassa tarkoituksessa kuin ulkopuolen näytti, waan ainoastansa hirmuisen epätoiwon äkkinäinen puhkeaminen. Luottamus mieheeni, elämäni ylpeys, oliwat minulta poisryöstetyt; mihinkä minä enää taisin turwautua? Minä tunsin itseni äkkiään hyljätyksi kaikkein myrskyin waltaan, jotka taitawat ihmistä kohdata ja joiden ennen tahi myö-

hemmin, kukaties pitkällisen taistelemisen ja kamppailemisen jälkeen, olisi täytynyt syöstä minua kadotukseen. Tuska ja epätoiwo tästä oliwat liian suuret, että minä olisin tainnut säälitellä miestäni. Minä katsoin häneen, silmäilin hänen kaswojansa, jotka yhtenä päiwänä oliwat wanhentuneet ja joissa se tuska selwästi näkyi, joka kalwasi hänen sydäntänsä, waan ei yhtäkään armeliasta eli kehoittawaa sanaa tullut huuliltani. Lakattuani riehumasta, meidän wälillä ei puhetta waihetettu. Äänettä ajoimme eteenpäin. Nyt oli jo tullut pimiä yö, niin että tiestä ja ympäristöistä ei tainnut selittää jälkeäkään. Pieni hewoisemme pyrki wielä urhoollisesti eteenpäin, huolimatta pyrystä ja wihaisesta ahawasta, joita wielä kesti siksi kuin päästiin noin kahden penikulman paikoille kotoamme.

Yö, tuisku, wilu, epätoiwo ja hewoisemme uupumus oliwat nyt niin lisääntyneet, ettei matkan jatkamista ollut ajattelemistakaan. Hewoisparka hyppi pystyyn ja teki wielä wiimeisen yrityksen; sitten hän seisoi paikallansa, wapisten ja kuorsuen, eikä kiljuminen, tempaaminen, nykkiminen tai piiskakaan woineet saada häntä liikkeelle. Mieheni oli hypännyt alas, ja niinkuin hewoinenkin, tyhjentänyt wiimiset woimansa. Sitten hän minuutin aikaa seisoi asemillansa. Kaikki ympärillemme oli äänettä; synkkä yö sekä sisä- että ulkopuolellamme.

(Jatketaan).

Laillisia Ilmoituksia.

H. M. Keisari on wiime marraskuun 26 (14) p:nä, tehdyn alamaisen hakemuksen johdosta, suonut kaswitieteen prowessorille Suomen keis. Aleksanderin-Yliopistossa, lääketieteen ja haawuritaiteen tohtorille W. Nylander'ille armollisen wirka-eron.

Nimitetty: ylimääräinen kamarikirjoittaja, wänrikki A. W. Holst konttuorikirjoittajaksi Porwoon postikonttuoriin.

Kursit.

Suomen Pankki, Jouluk. 28 p.

Waihtokursia: Lontoo, 90 päiwän antopäiwäwekselillä 34 15/16 pence. — Hampuri, 90 p. antop.-weks. 30 13/16 pankko-schill. — Tukholma, 14 päiwän näyttöpäiwäwekselillä 255 äyriä, ja 3 p. näyttöp.-weks. 254 äyriä. — Pariisi, 365 cent. — **Diskonto-kursia:** Lontoo 35 5/16, Pariisi 371, Hampuri 30 3/16, Tukholma 260, Amsterdam 175 cent.

Helsingin Pörssi, Jouluk. 23 p.

Lontoo, 3 kuukauden antopäiwä-wekselillä 34 3/4. — Pariisi, 3 kuuk. antop.-weks. 360. — Hampuri, 3 kuuk. antop.-weks. 30 9/16. — Tukholma, 14 päiwän antop.-weks. 252, 251.

	Ostajat.	Myyjät.
Suomen 4 1/2 % waltio-laina	—	360 mkaa.
Hypot.-yhdistyksen 5 % welka-setelit	85 à 87 %	87 à 90 %.
Saman 4 % Samaa	—	—
Helsingin Seurahuoneen osakkeet . .	—	200 mkaa.
Etelä-Suomen höyrylaiwa-yhtiön osakkeet	520 mkaa	640 mkaa.
Pohjanmaan Sam. Sam.	—	160 mkaa.
Wenäjän 5 % waltiolaina Engl. Puntaa	—	98 %.
Yhdyspankin osakkeet	—	103 %.
Waasan pumpulikehruu-yhtiön osakkeet	—	2,200 mkaa

Yksityisten Ilmoituksia.

Torihintoja Helsingissä.

Ruisjauhot 48—50 k. Lℓ.	Ruoka-woi 3: 40—60 k. Lℓ.
Ruismaltaat 70 k. Lℓ.	Maito 7—8 k. k:nu.
Ohrakryynit 28—30 k. kappa.	Taale 6—8 k. korttieri.
Ohramaltaat 18 k. kappa.	Munatiu 45—50 k.
Kaurat 2: 70—80 k. t:nyri.	Teeret 90—1: 5 k. pari.
Kaurakryynit 30 k. k:pa.	Metsot 1: 30—1: 50 k. pari.
Walkoset hern. 27—30 k. k:pa.	Pyy-pari 45 k.
Perunat 7—8 k. kappa.	Tuoreet lahnat 7—8 k. ℓ.
Tuoretta raawaan-lihaa 80—1 r. Lℓ.	Tuoreita ahwenia 6—7 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 20 k. Lℓ.	Tuoreet hauet 7—8 k. ℓ.
Tuoretta lampaan-lihaa 1: 10—1: 25 k. Lℓ.	Suolattua siika 9—10 k. ℓ.
Palwattua samaa 1: 80—1: 95 k. Lℓ.	Suolattua lohta 18—20 k. ℓ.
Wasikan-liha 2 r. Lℓ.	Suolatut lahnat 6 k. ℓ.
Tuoretta sian-lihaa 1: 70—1: 90 k. Lℓ.	Suolattuja silakoita 45 k. Lℓ.
Talia 2: 40—2: 60 k. Lℓ.	Koiwu-halkoja 1: 20 k. k:ma.
Tuoretta woita 23—25 k. ℓ.	Mänty-halkoja 1 r. k:ma.
	Wiina 1—1: 5 k. kannu.
	Heinät 15—18 k. Lℓ.
	Thimothej 20—24 k. Lℓ.
	Oljet 8—10 k. kupo.

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.

HELSINGIN UUTISET.

N:o 104. Tuorstaina 31 p:nä Joulukuuta 1863.

Maksaa Helsingissä Sederholmin ja kump. kirjakaupassa: koko wuosikerta 8, puoli 4, neljännes 2 markkaa. Maaseuduilla postimaksuineen: koko wuosikerta 10, puoli 5 markkaa.

Tulee ulos joka Maanantai ja Tuorstai ja jaetaan Sederholmin ja kump. tykönä kl. 12 päiwällä. Siellä otetaan myös ilmoitukset wastaan, jotka maksawat 6 penniä pieneltä riwiltä.

Uudenwuoden-päiwänä saarnaawat:

Nikolain kirkossa: Suomalaisen puolipäiwä-saarnan: kirkkoh. apul. Witikka; ruotsalaisen: prowess. Schauman. — Suomalaisen ja ruotsalaisen ilta-saarnan: kirkh. Lucander.

Wanhassa kirkossa: Ruotsalaisen puolip.-saarnan: w. t. kappal. Sihwonen.

Suomen henkiwartija-pataljonan kirkossa: ruotsiksi: sotaprowasti Grönlund. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Saksalaisten kirkossa: Kirkkoherra Schröder. Jumalan-palwelus alkaa k:lo 11 epp.

Lukijoillemme.

Että Helsingin Uutiset tällä wuoden wiimeisellä numerolla lopettaa toimensa, ainakin joksikuksi aikaksi, olemme jo ennen yleisölle ilmoittaneet. Asia on itsessään wähä-pätöinen; — lehtemme waikutus-aika on ollut liian lyhyt, että sen katoaminen paljon huomattaisiin julkisuuden alalla. Kuitenkin meidän tulee kiitollisuudella tunnustaa, että yleisön suosio olisi kehoittanut meitä jatkamaan lehteämme, ellei toiselta puolen muut, osaksi yksinäisetkin, syyt olisi siitä pidättäneet.

Olemme kerran lausuneet ajatuksemme sanomakirjoittajan wirasta (ks. n:o 71.) Me emme pidä sitä wirkaa suinkaan halpana; siinä tapauksessa emme olisi siihen ensinkään ryhtyneet. Mutta ihmis-toimen tärkeimpiä ja korkeimpia aloja se ei ole. Sen arwo on punnittawa — tosin ensinnä oman rehellisyytensä waa'alla, — mutta toiseksen myöskin sen tarpeen mukaan, minkä se täyttää. Semmoinen täytettäwä tarwe on ensin kehoittanut meitä astumaan julkisuuden alalle. Tällä hetkellä ei tarwe enää ole yhtä suuri, taikka se tulee täytettäwäksi muilla julkisuuden wälikappaleilla.

Meidän silmä-määriämme, tätä lehteä alkuun pannessa, oli sekin yksi, että Suomen pääkaupungissa pitäisi suomenkielistä lehteä oleman, joka tarkasti seuraisi päiwän tapauksia ja kysymyksiä, tyydyttäen siwistyneenkin yleisön waatimuksia siinä kohden. Tämä puute ei enää tule waiwana olemaan. Yksi wiikko-lehti, joka siihen tarkoitukseen toimitetaan, on jo wuoden kuluessa syntynyt, ja toinen jokapäiwäinen lehti, jonka tarkoitus myöskin on samanlainen, aloittaa nousewan wuoden kanssa waikutuksensa. Helsingin Uutisten sia pääkaupungin lehtenä ei siis tule tyhjäksi jäämään.

Myöskin ne mielipiteet, joita olemme wuoden kuluessa kannattaneet, eiwät tulewana wuonna jää edustamatta. Näiden mielipiteiden ydin on ollut: Suomalainen kansallisuus niin hywin kielessä kuin waltiollisessakin käsityksessä. Että lehtemme ei ole aina woinut täyttää niitä waatimuksia, joita itse olemme sille asettaneet, siihen on — puuttuwia woimia mainitsematta — lehden pienyyskin ollut syynä. Kuitenkaan ei liene kenties liian rohkeata, jos ajattelemme, että waikutuksemme ei ole ollut aiwan turha eikä tarpeeton. Ainakaan ei enää tulle kenenkään mieleen kieltää meiltä se itsenäinen sia, minkä me itsillemme wuoden alussa omistimme. Wuoden waihtelewaiset tapaukset owat yltä-kyllin tehneet asemamme selwäksi; ja samat wastustajat, jotka wuoden alussa kokiwat asettaa meidät joksikuksi syrjäkunnaksi (koteri), taipuwat jo antamaan meille ja mielipiteillemme puolueen nimen. Mikä meidän waltiollinen katsanto-tapamme on, sen asema itää ja länttä kohden, sen käsitys maamme sisällisissä oloissa, — siitä lukijamme eiwät tarwitse sen enempää selitystä, jokainen numeromme kantaa siitä todistusta. Mutta että lehtemme nykyään luopuu tästä waikutusalasta, woipi oudolta näyttää. Kuitenkin owat iloksemme asiat siinäkin kohden sen werran muuttuneet, että lähtömme ei tarwitse omaatuntoamme waiwata. Ne peri-ajatukset, joita olemme puolustaneet, owat ainakin muutamissa kohden yhä enemmin woitolle pääsemässä, ja niiden edustajaksi, sen yleisön keskeen, joka enintä sitä kaipaa, nousee tulewana wuonna uusia woimia. Näin ollessa, meillä ei ole waltiollisessakaan mielipiteissämme pakoittawaa syytä jatkamaan Helsingin Uutisten tointa.

Kuitenkin — saattawathan asiat moniksi muuttua; se tarwe mikä nyt näyttää täyttyneen, saattaa ilmaantua taas uudella woimalla. Jos semmoiset syyt kerran wielä ajaisi meidät astumaan julkisuuden kentälle, niin Helsingin Uutiset toiwowat taas löytäwänsä entiset ystäwänsä Suomen yleisössä.

Helsingistä.

Suomenkielisen luennon pitää ensi lauantaina k:lo 8 illalla opistolainen J. Justén tawallisessa paikassa (Yliopiston Fysikki-määräys-tieteellisessä oppisalissa). Aine tulee olemaan Walokirjauksesta eli Fotografiasta.

Luonnotar n:o 12 jaetaan tänään jpp. Sen sisältö on seuraawa: 1) Pompeji ja Herkulanum; 2) Kuwaelmia Suomen-suwun muinaisuudesta. VI. Suomalaisten elämänlaatu ja siwistyksen tila ensimäisinä aikoina; 3) Muistin-kukka haudalla; 4) Linnunrata, runoelma Topelius'en mukaan; 5) Hannu ja Liisa, satu Hebel'in mukaan; 6) Kreiwi Eberstein, kuwaus keski-ajalta; 7) Kirje Joulukuulta ja 8) Ulkomaalta.

„Maiden ja Merien takaa", uusi kuwalehti, antaa ensi lauantaina ensimäisen n:onsa. Lehti tilataan Sederholmin kirjakaupassa ja maksaa 7 markkaa koko wuosikerralta.

Yhteinen rukous-wiikko wietetään täällä Helsingissä ensi sunnuntaista alkaen. Tämä tapahtuu niin, että joka päiwä k:lo ½ 7 illalla pidetään Nikolai-kirkossa rukous-hetki, nimittäin Tammik. 3, 5, 7 ja 9 pp. suomeksi, ja 4, 6, 8 ja 10 pp. ruotsiksi.

Kuolon-sanoma. Yli-jahtimestari A. F. Granfelt kuoli 21 p. t. k. Nyttylän kartanossa 83 wuoden 7 kuukauden ikäisenä. — Wainaja oli sotawanhus 1808 ja 1809 wuosien sodasta. (Häm.)

Kurssit owat yhä nousemassa.

Maaseuduilta.

Wiipuri. Uuraan kansakoulun opettajan Fagerlundin ja wenäen meri-upserien riita-asia oli taas esistä kämnerin oikeudessa wiimes tiistaina, 15 p. t. k., ja päättyi nyt sillä tawoin, että hra Fagerlundille tuomittiin sakkoa 200 taalaria eli 96 ruplaa hopiassa sekä julkinen anteeksi pyyntö. Päätös kuului niin, että hra Fagerlundin kirjoitusta, josta riita oli noussut, ei saata lukea kunniaa loukkaawaiseksi, mutta kuitenki asiaan kuuluwien päälikkö-upserien hywää nimeä ja mainetta alentawaiseksi. Otawan toimittaja, konrehtori A. G. Corander tunnustettiin wapaaksi asiasta. Hra Fagerlund ilmoitti tahtowansa wedota howioikeuteen, samoin myös kruunun asiamies, kaupunnin wiskaali Granfelt, joka katsoi tuomioa liian helpoksi. (Otawa).

Ulkomaalta.

Koko tämä wuosi on waltiollisella alalla koeteltu sowinnon ja rauhan hieromisella ylläpitää Euroopan rauhaa. Wuosi loppuu, — ja rauha on pakenemaisillaan. Sleswig-Holsteiniläinen riitakysymys ei näy enään taipuwan waltiomiesten rauhallisten pyrintöjen mukaan. Joka posti tuo meille yhä uusia tietoja tämän riidan edistymisestä. Saksanmaalla on tämä riita kohonnut kansalliseksi asiaksi, joka kiihoittaa kaikkien mielet ja ajatukset. Mutta koko Skandinawiassa on tämä asia myös käsitetty kansalliselta kannalta. Into ja kiihoitus on siellä myöskin yleinen. Kaksi mahtawaa kansallisuutta siis tämän wuoden lopulla warustaa itiensä tuimaan taisteluun. Siihen siis owat tämän wuoden rauhalliset puuhat wieneet! Puolalainenkaan kysymys ei ole wielä hituistakaan paremmalla kannalla kuin ennenkään, waikka sen asian sowittamiseksi kaikentapaiset rauhan-keinot koko pitkä wuosi on koeteltu. Yhä selwemmin on tultu sitä huomaamaan ja hawaitsemaan että tämän asian ainoa parantaja on miekka. Amerikassa on tämä wuosi umpeen taisteltu ja ponnisteltu. Onko tämä laskewa wuosi siellä woinut herättää sowintoa ja rauhoittaa ihmisten tuimat mieli-alat? Ei, päin wastoin näemme siellä taistelun päiwä päiwältä kiihtywän. Jos käännymme takasin Eurooppaan, niin ei kohtaa meitä niissäkään maissa, missä ei ole ilmisota, juuri rauhallisempi näköala. Nuori Italia wielä yhtä lewottomasti odottaa sitä hetkeä, jolloin Cawour'in, Viktor Emanuelin ja Garibaldin jalo työ on täytettäwä, jolloin ikuinen Roma ja merien entinen haltiatar Venedig owat yhdistettäwät uudesta syntyneesen Italiaan. —

Unkarissa ei ole unelma omasta wapaasta isänmaasta sammunut. Itäwallan hallituksen koetukset haihduttaa Unkarilaisten ajatus omasta kansallisesta wapaudesta tuolla koko-waltiollisella perustuslaillisella hallitusmuodolla eiwät ole onnistuneet. Kansallinen itsenäisyys on kansojen tarkeitusperä. Sitä ei palkitse paljaat wapaat hallitusmenot. Sen käsittäwätkin Unkarilaiset ja sentähden ei ole toiwomistakaan, että Itäwallan hallituksen wapaamielisyys woisi heitä tyydyttää. Kun kansallisen wapauden lippua nostetaan Venetiassa ja itäwaltalainen ijes siellä murretaan, silloin ei taida Unkarissakaan nousun päiwä olla kaukana. Sikfi kuin tämä tapahtuu, ei taida pitkiä aikoja kulua. — Preussissa kestää kiista hallituksen ja kansan wälillä eikä liene helppo käsittää, mimmoisen lopun tämäkin riita on saawa. Tämä wuosi ei ole sikäläisissä oloissa mitään muutosta tuonut. — Kreikan asiat owat tänä wuonna johonkin määrin selwinneet. Sinne on saatu uusi hallitsija, mutta sisälliset olot owat wielä hywin epäselwät. — Siis näemme, että nyt katoawa wuosi ei ole paljon woinut Euroopan tärkeimmät kysymykset ratkaista. Toiwo yleisestä maailman rauhasta on unelma, sen todistaa nyt laskewa wuosi, ja nousewa tulee warmaankin sitä wielä enemmän todistamaan.

Sleswig-Holsteiniläinen riitakysymys kulkee tähän aikaan saksalaisten puolelta kaksi suuntaa. Toinen on hallitusten ja saksalaisen liittokunnan astuma, toinen on itse saksan kansan. Tämä eriäwäisyys on syntynyt Fredrik VII:n kuolemasta ja Augustenburgin herttuan perintö-waatimuksista Sleswig-Holsteiniin. Niinkuin jo ennen olemme kertoneet, ei ole Saksan pääwallat hywäksyneet Augustenburgin herttuan perintöwaatimuksia, waan julistaneet aikowansa pysyä Lontoo-suostumuksessa. Saksalaisen liittokunnan, joka ensin kyllä osoitti hywää taipumusta rupeemaan Augustenburgin herttuan waatimusten asian-ajajaksi, on täytynyt taiwuttaa itsensä Preussin ja Itäwallan mielipiteiden mukaan. Siis ei tarkoita nykyinen liittoarmeijan marssittaminen Holsteiniin Augustenburgin herttuan waatimusten täyttämistä, waan ainoastaan entisen riita-asian ratkaisemista. Jos Tanskan hallitus tässä osoittaisi myöntäwäisyyttä, niin täytyisi liittokunnan lopettaa kiista ja heittää Augustenburgin herttuan waatimukset sikseen, jos se tahtoisi tähän saakka astuttua uraansa seurata. Sen siaan on koko Saksan kansa sekä pienemmät ruhtinaat hywin kiiwaina Augustenburgin herttuan waatimusten puolustajina.

Kuinka kauan Saksanmaan hallitukset woiwat tätä keskisuuntaa pitää, on mahdoton arwata. Liittokunnan asiamiehet kyllä owat saaneet käskyn hallita Holsteinia woimassa olewain lakien mukaan esiwallan oikeuksia sortamatta ja owat lähettäneet julistuskirjan Holsteinin asukkaille, jossa kehoittiwat heitä lewossa odottamaan asiain menoa ja ilmoittawat että kysymys perintöoikeudesta on lykätty toistaseksi. Mutta Holsteiniläiset itse ei näy ottawan näitä waroituksia paljon korwiinsa. Suuri joukko holsteiniläisen edustuskunnan jäseniä on pitänyt kokouksen Hampurissa, jossa owat julistaneet Augustenburgin herttuan Holsteinin herttuaksi ja päättäneet pyytää apua herttualle saksalaiselta liittokunnalta. Kaikki siis osoittaa, ettei Holsteiniläiset aiwo lewolla mielin odottaa asiain menoa. Se on helposti ymmärrettäwää, että saksalaiset hallitukset tämän kautta joutuwat pahaan pulaan.

Tanskalaiset taas marssittawat armeijansa pois Holsteinistä, mutta warustawat itsensä wahwasti Sleswig'in rajalla. Ruotsissa ja Norjassa kiihtyy tanskalais-mielinen into yhä enemmin. Näiden maiden yliopistolais-kunnat owat läbettäneet mielisuosion adressiä Tanskan yliopistolaisille. Sanomalehtien wälillä kestää kiista, onko Ruotsin auttaminen Tanskalaisia wai ei. „Nya Dagligt Allehanda", joka on tanskalaisen liiton kiiwain wastustaja, sanoo saaneensa tietoonsa, että sekä Ruotsissa että Tanskassa on awaroita salahankkeita, jotka tarkoittawat syöstä Ruotsia perikatoon. Siitä arwaten, mitä N. D. A. ennen näistä seikoista on puhunut, sopisi melkein luulla että skandinawilainen puolue Ruotsissa ja Tanskassa pyytäwät yhdistää koko Skandinawian yhden hallitsijan alle. Se on tunnettu, että suuri epäluulo wallitsee Tanskassa Kristian IX:tä wastaan.

Ranska. Napoleon näkyy aikowan pitää tuota waltiokokousta ilman Englannitta. Hän on myöntynyt edelläkäywään ministerikokoukseen, jossa yleisessä waltiokokouksessa tarkasteltawat asiat määrättäisiin ja walmistettaisiin. Tämä olikin Itäwallan ja Preussin pääasiallisin ehto osaa-ottamisellensa waltiokokoukseen.

Eilis-illan posti toi sen tärkeän sanoman, että tanskalainen ministeristö on pyytänyt eron. Syyksi mainitaan, että kuningas tahtoo uuden perustuslain poistamisen. — Altonassa on pidetty suuri wäkikokous, jossa Augustenburg on julistettu maan herttuaksi. Saksan liittokunnan asiamiehet eiwät ole pyytäneet tätä estää.

Esimiehyyden wirasta kunnallis-hallinnossa.

Niiden kysymysten seassa, joita hallitus on lykännyt waltiopäiwäin lausuntoon, on mitä tärkeimpiä tuo uusi ehdotus kunnallis-hallinnon järjestämiseksi, jonka olemme kokonaisenaan lehteemme painattaneet (n:oissa **94—102**). Minkä mietinnön talous-waliokunta asiasta antanee, emme wielä tunne. Kuitenkin waatii asian tärkeys meitä lausumaan pari sanaa ehdotuksen pää-perusteista.

Jokainen tietää, että tähän saakka melkein kaikki kunnallistoimi on ollut pappien wallassa ja pappien waiwana. Edistyneempi käsitys kunnallis-elämän wapaudesta waatii wälttämättömästi, että esimiehyys tästä lähtien waalilla asetetaan, ja papitkin puolestaan waatiwat wapautta kunnallis-toimen yhä karttuwista mureista. Uuden ehdotuksen **42 §** näyttääkin kokonaan sulkewan papit pois oikeudesta walituiksi tulla, koska muka owat niitä wirkamiehiä, jotka „kunnalta owat palkatut". Että semmoiseen määräykseen järjellistä syytä olisi, emme saata ymmärtää. Ainakin tiedämme warmaan, että kuntia löytyy monta, joissa siinä tapauksessa on ihan mahdoton löytää ehdotuksen mukaisia esimiehiä.

Sillä se juuri on meistä ehdotuksen suurin erehdys, että esimiehen wirka on niin täynnänsä kirjoitus-työtä ja täynnänsä edeswastausta. Kun 49:nnessä §:ssä luemme esimiehen tehtäwistä, — kuinka hänen on huoli pitäminen koko kirje-waihdosta, hoitaminen kirjat ja luettelot, wastaaminen tilin oikeasta pitämisestä, muuta mainitsematta —, on helppo huomata, että talonpoikaiset miehet ylipäänsä eiwät semmoiseen, näin monilla kanslia-toimilla warustettuun, wirkaan kykenisi, waikka kyllä 13 ja 43 §§:n mukaan kukin hywämaineinen mies käwisi siihen walita. Tosin esimiehelle, joka muutoin ei palkkaa nauti, luwataan joku „hywitys" kirjoitus-aineista, kirjoittaja-awusta, wahtimestaripalkkiosta j. n. e.; mutta esm. tuo awuksi otettawa kirjoittaja tarwitsee, jos esimies ei itse ole kanslia-toimiin pystywä, olla jokseenkin taitawa ja siis hywä-palkkainen mies, ja yhtähywin esimies kantaa koko edeswastauksen kaikesta. Kysymme, kuinka monta talonpoikaista miestä maassa lienee, joka ei tuntisi senlaista edeswastausta kowaksi rasitukseksi.

Ehdotuksessa on nyt tämä kunnallinen esimiehyys sowitettu siihen kaawaan, että se yksinomaisesti joutuisi wirattomain herrasmiesten ja kartanon-haltiain waltaan. Että sillä tawoin kunnallis-elämä maassamme tulisi erinomaisesti loistamaan, uskokoon ken tahtoo. Meistä on kunnallis-elämän ensimäinen ehto, että niin walta kuin waiwannäkökin owat niin tasaisesti jaettuina kuin mahdollista.

Ajatuksemme on, että, jos asia yritetään asettaa mille kannalle hywänsä, kumminkin tarwitaan eräs palkattu kirjamies, semmoinen kuin pitäjän-kirjurit Pohjanmaalla. Tämä tehtäköön kunnan warsinaiseksi wirkamieheksi ja olkoon kirjallisista toimista edeswastauksessa. Mutta mitään waltaa hänellä ei pitäisi oleman kunnan asioissa, waan seisokoon esimiehen ja kunnallishallinnon käskyn alla. Esimiehen tehtäwäksi emme tahtoisi muuta, kuin esimiehyyden; hän olkoon kunnan puheen-johtajana ja edustajana sekä kaikkien tointen kaitsijana; hänen wirkansa olkoon kunnian-wirka ja siis palkaton. Sillä tawoin käwisi siihen walita mikä älykäs ja rehellinen talonpoika hywänsä, katsomatta, onko hän juuri täydellinen kansliamies. Ellei asiata tänkaltaiselle perusteelle rakenneta, pelkäämme, että uusi kunnallis-laitos ei tule wirittämään niinkään paljon kunnallista wapautta kuin entinenkään.

Kortin-lyöjä.

(Jatko ja loppu wiime-numeroon).

Akkiään suoristi hän itsensä ja sanoi korkealla äänellä: „Meidän täytyy olla liki Tom Selbyn kartanoa. Minä menen etsimään sen ja pyytämään M:r Selbyltä wereksen hewoisen. Omani wien minä mennessäni ja annan sen lewätä. Sinun, Rachel, täytyy sillä wälillä jäädä lapsen kansa waunuihin. Muu ei auta".

Mitä taisin minä sitä wastaan sanoa? minä kuulin äänetönnä, mitenkä hän pilkkoisessa pimiässä hewoiseneen kaaloi pois sywässä lumessa, ja nojasin lapseni kansa waunuin nurkkaan. Minkälaiset oliwat ne hetket, jotka nyt seurasiwat! Joka jäsen minussa wapisi wilusta. Ympärilläni ei muuta kuin yö ja epätoiwo. Nyt lapsikin rupesi itkemään ja minulle ei ollut mitään hänelle antaa. Maito-puteli, jonka minä olin ottanut mukaan, oli jäätynyt. Minulla itselläni ei milloinkaan ollut hänelle eläkettä. Hän parkui aina kowemmasti ja ponnisteleiksi käsillä ja jaloilla ulos lämpimistä peitteistänsä, ja huusi wielä armottomammasti nälissään ja wiluissaan.

Ja tosin se poloinen lapsiraukka oli armotoin äitinsä sanomattomalle tuskalle. Joka tuskainen minuutti muuttui ijankaikkisuudeksi. Kamoittawa, korwihini kohisewa hirmu tungeutui päälleni ja ahdisti minua joka puolelta. Minä

pelkäsin tulewani tunnottomaksi ja hyppäsin, likistäen huutawan lapseni kowasti itseheni, äkkiään waunuista sywään lumeen, synkkään pimiään, lujassa aikomuksessa, rientää mieheni jälestä ja Selbyn talossa saada ruokaa lapselleni. Minä luulin osaawani tien umpi-päin, ja juoksin epä-toiwon urhollisuudella eteenpäin pyrywässä ja pieksäwässä lumessa, tirkistellen kauhistuksella yön pimiään, ja aikawälistä huudahtaen, tullakseen niin kuultuksi mieheltäni tahi saadakseni nähdä walkean loistetta Selbyn kartanosta. Mutta minä kaaloin aina edemmäksi, keksimättä silmin tai korwin mitään neuwoa pelastukseen.

Minä huusin kowemmin ja kowemmin winkuwaan, pieksäwään myrskyyn, kauhistawaiseen pimeään. Ei mitään wastausta, ei mitään! Wiimein wälähti mieleeni se ajatus: minä olen eksynyt tieltä! Kuinka se oli mahdollista? minä wielä toiwoin, kunnes ikään kuin musta, paksu muuri pimeydestä kohosi eteeni ja seisoi siinä synkeänä ja laajana: metsä, tiheä, synkkä, sama metsä, joka kaukana syrjässä tieltämme, ulottui monta peninkulmaa Selbyn ja meidän taloista soihin ja rämeihin.

En tiedä, mitä ensimäisessä säikähdyksessäni lienen tehnyt. Hoiperoidellen eteenpäin ja kompastellen kaatuneihin puihin ja niiden juuriin, pääsin minä taasen tuntoihini, sillä lapsi oli pudonnut sylistäni hankeen. Piammiten hurjistuneena tempasin minä hänen pehmeästä, jäähdyttäwästä lumesta, puristin häntä rintaani wasten ja istuin kaatuneelle rangolle. Metsän kauhistawa winkuminen, ryskiminen, humiseminen, ähkiminen, katkominen, naukuminen pääni yli ja joka kohdassa ympärilläni myrskyn rajussa; lapseni heikoksi, sortuneeksi waikeroimiseksi waipunut huuto wieressäni, ja päälleni maahankatkeewat jättiläisoksat; likellä ja kaukana kaatuwain puiden ryskiminen; pieksäwä, lumi; lapseni parkuminen ja omani — nämät oliwat wiimeiset muistot, joista minä wähitellen waiwuin tunnottomuuteen. Ei! minä wielä tunsin, että minun ainoan kylmän wapisewan lapseni täytyi ensistä kuolla nälkään ja wiluun rinnoillani, ja sitten minun itse, jos ei joku kumoon rusahtawa, maailman-alkuinen puu jo ennen lopettais päiwiämme.

Näiden tuntein alla waiwuin minä wähitellen tainnoksiin ja sain tylseän, kuolettawan, nukuttawan rauhan. Jo puoleksi nukkuneena ja toiseksi kuolleena, tunsin minä wielä, että lapsi putosi sylistäni lumeen. Se oli tullut äänettömäksi. Kuollut! ajattelin minä, ja kohta minäkin! Se woipi olla yhtä hywää, oli wiimeinen ajatukseni, jonka kanssa minä luulin wetäneeni wiimeisen hengeyksen.

Ken ties, jos en minä yöllä muutaman kerran ollut puoliwalweella; wähiksеenki se minusta niin tuntui. Waan herwottomana ja tylsyneenä sekä hengen että ruumiin puolesta, minulla ei ollut woimaa oikein herätä ja minä waiwuin takasin tylsään uneen.

Kuin mieheni ja paljon muita, sekä wieraita ihmisiä että ystäwiä, jotka yöllä ikään kuin ihmetyön kautta, oliwat hänen waiwassaan ja tuskassaan tulleet hänelle awuksi, toisena aamuna löysiwät minun, niin he ensi alusta tuskin hawaitsiwat minussa henkeä eli ymmärrystä. Waan jälkeenpäin minulle sanottiin, että mieheni oli löytänyt minun istuallani, nojautuwan puuta wasten, silmät auki ja tirkistellen, waan häntä tuntematta. Hänen kokemuksiansa saada minua tuntoon minä olin kohdellut ainoastansa yksinäisillä, tylsillä ja ymmärtämättömillä puhiilla. Tuskallisimpiin, uutterampiin kysymyksiin lapsesta, olin minä wastannut: „En tiedä! lienee kuollut. Maannee täällä jossakussa haudattuna".

Se musta nyyti, johonka minä olin käärinyt lapseni, oli pudonnut käsistäni lumeen. Myrsky, raju-ilma, lumi ja kaatuneet puut oliwat peittäneet kaikki ympärilläni, niin ettei merkkiäkään näkynyt lapsesta. Ystäwämme lapioiwat, hakkasiwat, kaiwoiwat ja etsiwät kyllä uutteraan puiden sokeloista, waan eiwät löytäneet mitään. Robert, joka kowassa hädässään minun kuollowaarasta ja pelastuksesta wähäksi ajaksi oli unhohtanut lapsen, kantoi ja kuljetti minun wiimein kotiin ja jätti kumppanillensa wielä etsiä ja kaiwaa lapsen perään. Näiden uutteruudelle wiimein oli onnistunut löytää eräästä lumikuopasta musta nyyti, kuollut tahi eläwä lapsi sisässä. He hädissänsä ensin ei uskaltaneet itsekään aukaista nyytiä, ennen kuin huiwiloin ja waippain wälissä tuntui liikkuminen, jolloin he alkoiwat purkaa näitä ja löysiwät punaposkiset unesta äsken heränneen lapsen kaswot, joka ihmetellen suurilla silmillä katsoi ympärilleen. He kantoiwat sen kotiin riemulla.

Wasta nähdessäni nämät ruusuiset huulet ja posket, nämät suloiset silmät, nämät minuun ojennetut, pyöreät, pienet käsiwarret, heräsin minä hengellisestä ja ruumiillisesta tunnottomuudestani. Wasta ne pienet räpisewät jalat sylissäni, nämät huulet suullani, mieheni syleilyksissä, joka istui siwullani, tunsin minä uudestaan lämpimyyden, kiwun, ilon, sanomattoman onnellisuuden. Tällä hetkellä minä tiesin, että ja miten me olimme kadottaneet kaikki, mutta minä itkin onnellisia kyyneleitä lapseni käherätukkaiseen päähän. Katrini oli wielä elossa — kaikki muu minusta nyt oli mitätöintä. Mieheni myös itki. Hänen huulensa wapisiwat kuin hän tyrskyen kysyi: „Tunnetkos minua? tahdotkos tuntea minua"?

Minä ojensin hänelle käteni ja waiwuin lapseni kanssa itkien hänen syliinsä. Me suljimme lujasti toinen toisemme rintaan, äänettömillä, palawilla suuteloilla, sillä wälillä kuin wieraita ihmisiä käweli ympärillämme tarjoten meille ruokaa ja rawintoa. Meidän kärsimisemme ja hätämme oliwat herättäneet heissä kauniimman ihmis-rakkauden, sitten kuin he wuosimäärin oliwat kylmästi kohdelleet meitä, jotka itse olimme olleet kylmäkiskoiset heitä wastaan.

Nähden meitä taasen lämpiminä, onnellisina, terweinä, autuaina, katosiwat he meidän hawaitsematta toinen toisensa perään. Meidän uuden elämämme kaiken muun poissulkewassa nautinnossa, unohdimme me tarkoin osoittaa heille kiitollisuutta.

Iltapuolella meni Robert peräänkatsomaan järjestystä ulkohuoneissa ja karjankartanossa. Minä olin yksinäni Katrin kanssa, joka makasi sylissäni, ja nyt tieto siitä, että kaikki meidän omaisuus, talo ja tila, oliwat pelissä menetetyt, tapasi minua ensimäisen kerran koko woimallansa.

Äkkiä kuulin minä hiljaisia askeleita takanani, wieraita, askeleita, ja kamoittawan, ilkiän huokumisen.

Minä käännyin kiiruusti ja näin — Mark Hildrethin seisowan edessäni.

„Elkää peljätkö hywä rouwa"! sanoi hän sangen säädyllisesti. „Oltuani usiasti wieraana tässä talossa, se on minulle erinäiseksi kunniaksi, nyt kerran saada rawita teitäkin siinä, ehkä se nyt on minun taloni. Ettekö te todenperään tahtoneet mennä naimisiin pelaajalle, kunnioitettu rouwa"?

Minä en tiedä, kuinka paljon hän minua wielä pilkkasi. Minä en enään kuullut mitään ja tunsin ainoastansa waipuwani tietämättömänä maahan ja että hän piti minua yllällä.

Silloin äkkiään jättiläis-woima tuntui jäsenissäni. Parkaisten hirmuisesti surwaisin minä pedon luotani, niin että hän takaperin horjui seinää wasten ja, kompastuen tuoliin, suurella kolinalla kaatui maahan.

Hän ei wielä ennättänyt nousta ylös, kuin Robert ja Selby, joka hewosensa tähden oli wiipynyt kauwemmin, jo kiiruhtiwat kammariin. Mieheni tuli minun awukseni; Selby kumarraiksen petollisen pelaajan luo ja otti maasta pienen pakan, joka oli pudonnut Mark Hildrethin taskusta.

Selbyllä oli lakia-käyttäwä wirka meidän piirissä. Hän oli maa- ja piirikunnan tuomari ja siinä siwussa poliisin päällikkö riita-asioissa.

Selby tuuppasi sukkelasti pakan maasta, ja otti sen sisästä kortit, jotka hän kiiruusti katsasteli ja sitten pisti poweensa. Sen jälkeen, pantuansa takkinsa napit kiini, löi hän käsiwartensa ristiin rinnoillensa ja kysyi ylösnousewalta petolliselta pelaajalta:

„Kenenkä tämä maa-howi on"?

Ei mitään wastausta.

„Kenenkä on nyt tämän rouwan omaisuus, jonka te woititte niillä korttiloilla, jotka nyt owat warmassa tallessa taskussani"?

Mark Hildreth tirkisteli ja tirkisteli, ja seisoi kuin muutettu kiweksi.

„Minä olen aikaa sitten tiennyt, että te wäärillä korttiloilla olette woittaneet pelissä, waan te osasitte aina kätkeytyä hywästi ja sulkeutua uhrinne kanssa lujiin linnoituksiin. Nyt on sattumus eli, jos on parempi mielestänne, koston jumalatar, saattanut rikoksenne wälikappaleet minun käsiini. Naapurini on kertonut minulle kaikki, miten te olette menetelleet hänen kanssansa ja luulleet nyt häwittäneenne hänen. Tässä nyt on lyhyt leikki. Kuulettekos! tahdotteko te paikalla antaa naapurilleni Robert Arlingtonille käsikirjan, josta sen werran kuin wastaapi hänen rouwansa omaisuutta, kuitataan tällä maan-howilla ja jossa te sitoutte kolmen kuukauden sisään maksamaan lopuskat — tai onko teistä parempi, että minä jätän teidät ynnä näiden korttien kanssa oikeuden haltuun Richmondissa"?

Mark Hildreth kalwastui, wapisi ja taisteli sisällisesti hirmuisella tuskalla. Noin kymmenen minuutin päästä antoi hän waaditun käsikirjan, jonka hän jälkeenpäin myös on lunastanut.

Ei jokaista pelaajaa koston jumalatar niin suosittele kuin minun Robertiani. Sittepäin olemme olleet onnelliset, waan hän kertoo usein ja lujasti sen wanhan ja tunnetun asian, että kaikki pelaajat, ehkä oikeillakin korttiloilla, owat petolliset pelaajat ja aina pettelewät, jos ei muita niin itsensä.

Helsingin Uutisten Aineisto, w. 1863.

Pääkirjoitukset (lisinensä).

Uusi wuosi, 1, 2. (Dagbladille, 4; Jatkoa samassa asiassa, 5, 6, 7, 15, 24). — Suomikiihko waltiollisena puolueena, 15, 16. — Säännöt ja henki, 24. — Lausunnot hengellisen elämän ylentämisestä, 26, 27. — Suomen hallitusmuoto, 29. — Suomen eduskunta eli Waltiosäädyt, 30, 31. — J. W. Snellman Senaatoriksi, 32. — Epätasaisia kohtia kirkollisissa asioissa (Nuuti), 48, 62. — Mitä kansalta waaditaan, 53. — Kuinka Suomalaiset walwowat asioitaan, 54. — Waalitempuista waltiopäiwiin, 55, (56), (Dagbladia wastaan, 57, 58). — Sotaako wai rauhaa Suomenmaalle (Litteraturbladista), (55), 56, 57. — Waltiopäiwäwaalit ja pyrkijä-liistat, 58. — Waltiollinen ja yhdys-elämällinen wapaus, 65. — Owatko kappalaisetkin papistoa? 66. — Tarpeellisia muutoksia perustus-laeissamme, 67. — Julkisuuden wirka, 71. — Wieläkin wapaudesta, 72. — Nykyinen hetki, 74. — Edusmiehyyden wirka, 74, 75. — Aleksanteri Toinen Syysk. 18 p. 1863, 75. — Waltiopäiwät tähän saakka, 85, (87). — Talonpoikainen sääty ja waltiopäiwät, 86. — Moskowalaisen lehden tuimistelemiset, 101. — Waltiopäiwäin ensimäinen jakso, 103. — Lukijoillemme (loppusanat), 104.

Suomikiihkoisten waatimukset kieli-asiassa, 5. — Pitääkö rahwaan lausuman ajatuksensa kielikomiteasta? 12. (Wähän riitaa, lähet., 32). — Suomenkielinen yhteys, 19. — Suomenkielisestä pika-kirjoituksesta, 35. — Suomeksiko protokollat talonpoikien waltiopäiwä-waaleista, 36. — Hallituksemme ruotsikiihosta, 47. — Mietteitä armollisesta säännöstä heinäk. 30 päiwältä, 73. — Suomenkielen asia tällä hetkellä, 80. — Suomalaisuus Suomen pääkaupungissa, (91), 94, (96). — Helsingin Suomalaisen seurakunnan eroittamisesta, 96. — Flamilaisuus ja Suomalaisuus, 97.

Wiina-asia 3, 4, 9, 10, 11, (24), (57). — Suometar ja Wiina-asia, (5), 14. — Nykyään asetetuista komiteoista, 6, 7. — Aitaus-welwollisuudesta, 8, (22). — Maaweron tasauksesta ja poistamisesta, 17, 18, 19, (21). — Maalohkomisesta, la'illisesta suojeluksesta ja waiwaishoidosta, 20—23. — Kelle olisi woitto maaweron poistamisesta? 33. — Rautateistä sananen (lähet.), 34. — Tuottaako kotitarpeen wiinapoltto rahawoittoa? 37, 38, 40, 42. — Nykyään tapahtuneista konkursseista, 39. — Kappale kiistaa (maaweron asiassa), 41. — Raha-seikoistamme, 43. — Suomen hallituksen toimi kalastusten suhteen, 43, 44. Jaetun miehistön uudestaan nostaminen, 45. — Koulumiesten palkoista, 46. — Mustiala ja Ewoinen, 50, 52. — Suomen warustus-laitoksesta, 60, 61. — Sananen lahjoitusmaista Wiipurin läänissä (N. M—ä, ynnä Toim. muist.), 64. — Ehdotus hätääntyneille seurakunnille (lähet.), 57. — Kuinka säästöwarat katowuoden apulahjoista owat käytettäwät, 69, (Waasasta, 100). — Lohenkaswatus Taywirrassa, 70, 71. — Mietteitä waltiopäiwämiehille (lähet.), 76. — Rautatullista (suojelus-tullista), 77—79. — Rautatulli ja Päiwätär, 84. — Päiwättären luwunlaskut, 88, (89). — Eri työpalkoista, 90. — Loppu-sanat suojelustulli-kiistassa, 92, (Ruotsista wertauskohtia, 102). — Rusthollien aukumentti-weroista, 87. — Esitys koskewa Nimismiehistöä (E. S.), 91. — Säästökassoja palkollisille, 102, 103. — Esimiehyyden wirasta kunnallishallinnossa, 104.

Postimestarien waiwannäkö-rahasta, 2. — Sanomalehtien postiwero, 12. — Wähän keskustel. hra E—s'en kanssa, 3. — Wæhæn höyrylaiwasta nimeltæ Suomi, 13. — Esimerkki matematikallisesta oikeuden-käytöksestä, 14. — Suomen waltio-arkisto, 25, (26), (91). — Elinkautisen rahakaswin-laitoksen osamiehille waroitus (G—l), 41 (45). — Liekö kaikki niin wissi kuin wakuutetaan? (F. O.), 42. — Sana Hämäläisen kertomukseen keisarin wastaanottamisesta (Maamies), 63. — Bæckin rahaston käyttämisestä, 79. — Waltiopäiwämietteitä (J. P. S.), 81. — Maa-papin hartaat halaukset (Nuuti), 83. — Kuinka kirwestä kiween hakataan (Nuuti), 89. — Kansakoulu-seminarista Jywäskylässä (lähet.), 95. — Muutama sana sunnuntai-kouluista, 93.

Papin-waalista entisinä aikoina (Nuuti), 92, 98, 100.

Kirjallisia arwosteluita: Kalewala ulkomaalla (O. D.), 3. — Silmäys Almanakkaan ja Waltiokalenteriin, 8, 35. — Cannelin, Kreikan kielioppi (O. D.), 20. — Ruotsin kielioppi (O. D.), 28. — W. G. Lagus, Lakisuomennoksista, 34. — Suomi, toinen jakso, I:nen osa, 39. — Klaus Corander, Maantiede, 90.

Akatemiallista kirjallisuutta: Toht. Ahlqwist'in wäitöskirja, 9; Lehtori Gottlund'in, 32; Maist. Donner'in, 38; Maist. Rein'in, 84.

Pientä päiwän kysymyksissä, ja kuulumisia.

J. W. Snellman'in senaatori-nimitys, 27. — Kunnianosoitus J. W. Snellman'ille, 28, 32. — Ruotsin waltiohankkeet, 34, (40). — Adressi-jutut, 42, 43, 45, 46. — Ruotsin lehtien sekaantumiset Suomen asioihin, 47, 53, 79. — Suomen kauppalipusta, 56, 57, 59, 60, 79.

Howi-oikeudet ja talonpoikais-säädyn waalit, 56, 64. — Säästäwäisyyttä Suomessa, 64. — Oulun waaliseikka, 62, 69, 71, 77. — Helsingille ehdoteltu waali-pyrkijöitä, 59 (pilattuna), 60 (kuulutuksissa korjaus). —

Lausunnot kieli-asiassa: Wiipurin kirj. Seuran, 6; Kuortaneelta, 6; Parikkalasta, 10; Kuopion läänistä, 18; Wihdistä, 19; Ulwilasta, 28; muualta; 24, 25. — Yhdyspankin osake-kirjat, 48, 50. — Uudet Markan-setelit, 44. — Suomenkieli waatii siansa, 46, 55, 69. — Waltiopäiwäsaarnasta, 72—74. —

Postilaitos, 1, 15, 22, 25, 64, 81, 84. — Kansakoululaitos Suomessa, 49. — Linnan-asia Hämeenlinnassa, 3, 11, 13, 19, 20, 25, 37, 40, 65. — Pohjanperän toimeentuloseikoista (J. F. T.), 5. — Adressi Ruotsin kansalle Turusta, 3; Wastaus Ruotsista, 7. — Saarijärwen suksista, 17, 23. — Wenäjänkielen pakko-opetus lakkautettu, 8, 15. — Prowessorin-wirka Pohjoismaiden historiassa, 53. — Pällilän alustalaisten walitus, 44, 52.

Teateri: „Daniel Hjort", 6; Viktor Hugo'n „Angelo", 15; Shakespearen „kauppias Venedigissä", 27. — Uuden teaterin palo, 37. — Taide-yhteyden näyttelö, 44. — Kirjallisuutta, useassa paikoin esm. 37, 47, 56, 62, 67, 81, 93. — Suomenkielistä kirjallisuutta Joulu-kaupassa, 102. — Sanomalehdet, 29, 43, 69, 96, 97—99; Porin kaup. san. 6; Lännetär 45; Tähti, 56, 60; Päiwätär 70; Mehiläinen 77; Maiden ja merien takaa 96; Jokapäiwäinen lehti suomeksi, 85, 91, 93. — Suomenkieliset luennot, 32, 47. —

Waltio-warain esitys, 23, 24. — Waltiopäiwä-kutsumus, 50, 51. — Waalit waltiopäiwiin, 62—73. — Waltiopäiwäin awauksen juhlamenot, 74. — H. M:ttinsa Waltioistuin-puhe, 75. — Säätyjen jäsenet 74, 75, 87. — Armolliset esitykset, 76; Esitys waimopuolen täysiwaltaisuudesta, 79; Esitys pappien palkkaamisesta, 80; Esitys warojen määräämisestä kansankouluihin, kulkuneuwoihin, ja muihin wehkeisiin, 81—87; Esitys holhoja-hoidosta, 90; Esitys kunnallis-hallinnosta maalla, 94—102. — Säätyjen keskustelut, eri Waltiopäiwä-lehdessä. — Talonpoikaissäädyn adressi Suom. Kirj. Seuralle, 97.

Suom. Kirj. Seuran kokoukset, 12, 14, 22, 23, 26—28, 38, 46, 70, 72, 80, 82, 88, 89, 98. — Yliopiston sisäänkirjoitukset, 8, 73. — Maalais-paloapuyhdistyksestä, 13, 33, 48, 88. — Hypoteekki-yhd. wuosik. 47. — Kirjakustantaja-yhteys, 48. — Kansakoulu-seminario, 29, 30, 43, 59, 68. — Inkerinmaan Seminario, 31, 85. — Kaswatus-opillinen yhteys, 89, 90, 92, 93. — Suomalaisen wirsikirjan komitea, 57, 103. — S. Pipliaseuran Wuosikertomus, 50. — Britil. ja ulkomaal. Pipliaseura Lontoossa, 58. — Koulun-opettaja-kokous Hämeenlinnassa, 48, 49, 50. — Söderkullan Maawiljelyskoulu, 49. — Tampereen maanwiljelys-kokous, 36, 48. — Jämsän maanwiljelyskokous, 37, 38, 50, 54. — Tampereen Tehtaat, 68, 69. — Tilastollinen silmäys Helsingin kaupunkiin, 91. — Opistolaishuoneen asiat, 45, 59. — Kirkonkokous Suomalaisesta koulusta Helsingissä, 42. — Raahen porwarikoulun-rahasto, 2. — E. J. Længman'in testamentti, 83, 95, 101. —

Kuolleita: Berndt Federley, 5. — Robert Erik Lagus, 20. — Johanna v. Schoultz, 21. — Magnus Linder, 24. — Gregori Tigerstedt, 40. — Fabian Langenskjöld, 51, 52. — Frans Lindebäck, 59. — J. A. Cedercreutz, 98. — A. F. Granfelt, 104.

Hänen Majesteettinsä käynnit Helsingissä, 60, 74; Hämeenlinnassa, 60—62. (Pietarin lehtien juttu, 63). — Luolajan leiri, 69. — Waltiopäin awaus-juhla, 75.

Helsingistä joka n:ossa.

Lähetyksiä maaseuduilta: Torniosta, 5, 81. — Keskiseltä Pohjanmaalta, 1. — Waasasta, 12, 18, 25, 31, 48, 54, 55, 63, 76, 91, 100. — Suupohjasta, 12, 53. — Wähästä-Kyröstä, 51. — Ilmajoelta, 23, 25. — Alawuudesta, 6, 59. — Kälwiöltä, 14, 28. — Ylikannuksesta, 47, 48. — Kansankoulu Munsalassa, 19. — Maalahdelta, 42. — Raumalta (waltiopäiwäin awausjuhla), 78. — Wihdin Pyhäjärweltä, 42. — Ikaalisista, 8, 55. — Hämeenkyröstä, 42, 57. — Tampereelta, 22, 32, 36, 48, 76. — Hämeenlinnasta, 60, 62. — Kangasalta, 43. — Jywäskylästä, 35, 40, 59, 62, 70. — Laukaalta, 70. — Sippolasta, 46, 47. — Warkauden ruukilta, 25, 31. — Rantasalmelta, 13, 29, 43. — Sawosta, 33. — Kurkijoelta, 72. —

Ulkomailta.

Kuulumisia useimmissa n:oissa. — Waltiollinen katsahdus 1, 2. — Puolan kapinan alku 9, 10. — Puolalainen kysymys 44, 49, 72, 77. — Kaksi Puolakaista maanpakolaista 26, 27. — Puola ja Tshekkiläiset, 52. — Kansalliset puolueet Wenäjässä, 36. — Uusi edustusehdotus Ruotsissa, 9. — Sleswig-Holsteiniläinen riitakysymys 96 seurr. — Roswot Etelä-italiassa („Camorra" liitto) 33. — Kreikkalainen kysymys 17.

Kaunokirjallista.

Nousumme aika (E—s), 1. — Perillinen, 5—7. — Suomen rannalla, 10, 11. — Wälttämätön sallimus, 13, 14. — Meidän pikku-kaupunki, 18, 21, 25, 28. — Wangista ja rauta-naamarista, 44. — Siirtokunta ja roswot, 48—92. — Kortin-lyöjä, 93—104. — Runo entisestä ja nykyisestä painowapaudesta (Antti Puhakka), 79. — Waltioneuwos Pipping'ille (runo wanhan-aikaiseen tapaan), 100. — —n pitäjästä, 10.

Muutamista pappissuwuista Suomessa, 16, 17. — Noitien wainoominen Suomessa, 22. — Von Döbeln Porrassalmella, 37, 38. — Suomen pappi munkkina Jerusalemissa, 89. —

Seka-sanomia.

Rahwaan-opetus Englannissa, 7. — Paawi ja Piplia, 14. — Wenäjän sotawoimat, 18. — Wuotinen kultasaalis maailmassa, 21. — Riita arwon-etewyydestä. Esimerkki taika-uskosta 16:nnella sataluwulla, 22. — Kirjain karttuminen, 24. — Absalonin miekka löytty, 31. — Wointeosta, 37. — Hirweä murha, 39. — Kotimaan rakkaus, 41. — Raiwokasten koirien puremat, 43. — Ote Mehiläisestä, 45. — Silkkiset Specie-riksin setelit, 49. — Maawiljelys-näyttelö Hampurissa, 49, (62). — Suomenkieli ulkomaan sanomissa. Lord Cliwen rahasto, 55. — Ihka uutta koiruutta, 57. — Kiwiniitty-Stenfeldt, Suomalainen „emigranti" Ruotsissa, 68. — Häwinnyt suuruus, 68. — Kuolewa kansallisuus (Irlannin), 69. — Unikeko. Mikä on sanomalehden kirjoittaja? Mikä on suomikiihkoinen? 78. — Ensimäinen suomalainen silmän-kääntäjä, 83. — Murawieff'in suku, 87. — Waltiollinen into, 88. — Jotain tapahtuupi matkoissa, 91. — Amirali James Canway Plumridge, 101. —

Helsingissä,

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: C. F. Dahlström.